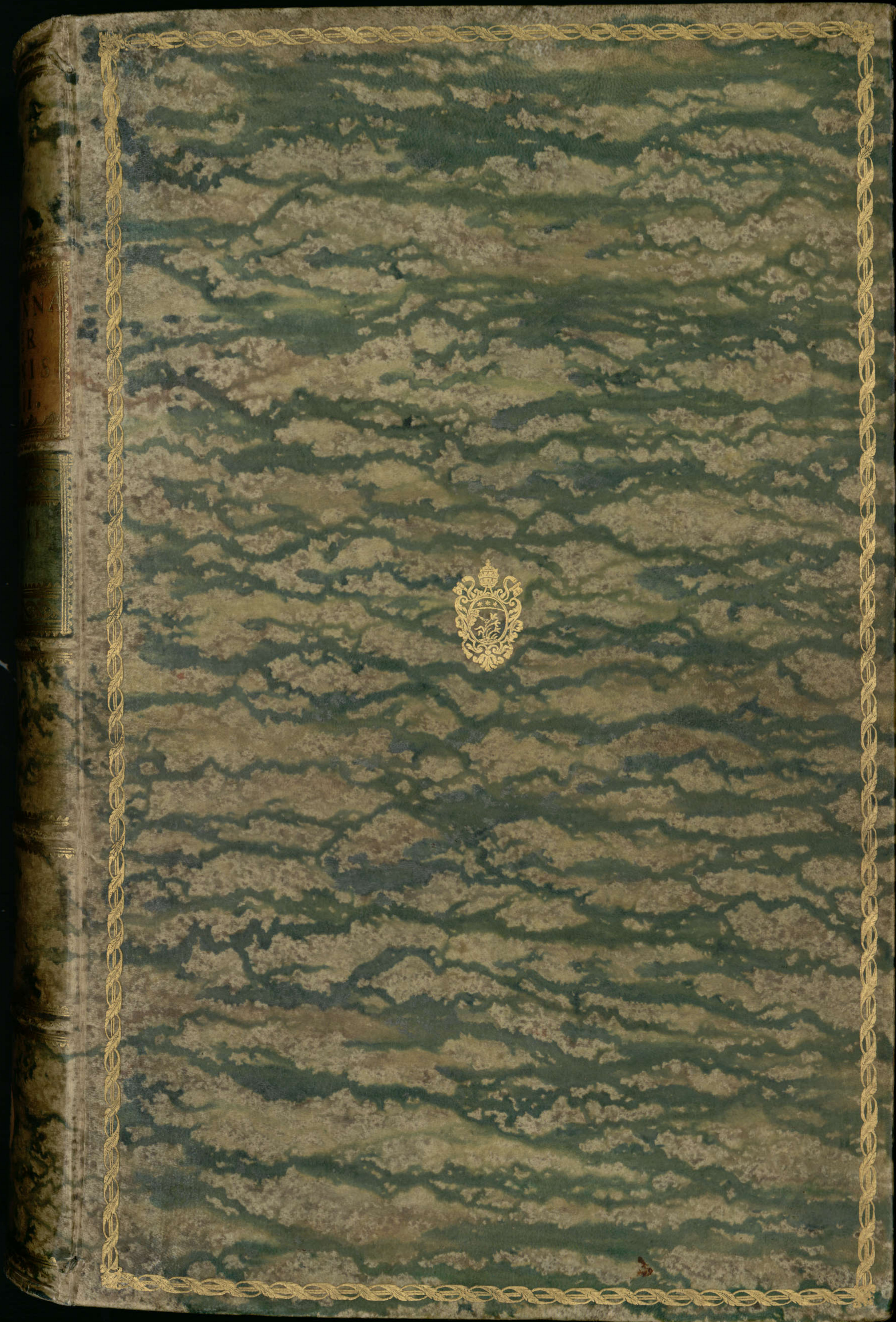
AVICENNA
LIBER
CANONIS
TOM. II.

PATAVII
J476

Incipit liber canonis tertius de egritudinibus particularibꝰ que sūt a parte ate membris hominis occultis et manifestis a capite vsq ad pedes continens .xxii. fen que cõplectuntur .lii. tractatꝰ.

Fen prime sunt quinq tractatꝰ.

Primi tractatus sunt .ca. xxix.

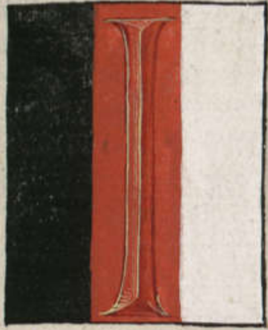
Tractatus secundꝰ de doloribꝰ capitis qui sunt species soda et cõtinet. c. xxxviii.

LAUS. DEO

Dictio prima de uniuersis egritudinibus capitis tertij libri canonis in medicina. Tractatus primus de anatomia cerebri ⁊ dispositio͂ibus eius.

De utilitate capitis ⁊ partibus eius. C. I.

Nquit Galienus. Intentō in creando caput non ē cerebꝝ: neq; auditus: neq; odoratus: nez gustus: nez tactus. Hec ei mēbra ⁊ uirtutes in animalibus reperiunt capite carētibus. Sed intētio in ipso est bonitas dispositio͂is oculi ī ipsius conuersione q̄ ei creata est: ut oculus habeat eleuatio͂em ⁊ subleuatōnem super omnia membra corporis ī omnibus partibus. Comparatio naq; oculi ad corpus est ꝓpinqua comparatōni speculatoris ad exercitū. Et locoꝝ quidez qui speculatoribus est melior ⁊ cōuenientior locus est altus. Et iteꝝ omni oculo nō est necessariū creare caput absolute: sed animali lenem habenti oculū: cuius oculus indigz multa cautella ⁊ loci affirmatio͂e. Nā pluribus animalibus capitibus priuatis duo sunt creata additamenta a corpore sublimata: super que oculi coꝝ decēter constituti sunt: ut ipsoꝝ unusquisq; speculatōnē ⁊ sublimatōnē suo habeat uisui. Amplius in cōuersionibus oculi ipsoꝝ non est caput creare necessariū ꝓpter duritiem nuche ipsius. Et neq; caput est necessarium creare nisi animalibus quoꝝ oculi capacitate indigent. Et quibus neruos aduenire necesse est: ꝓpter diuersitatez motuū nuche ⁊ palpebraꝝ. nam huiusmodi nō est cōuēiens mēbrum unū elongatū ꝑcile. ⁊ nos quidez perscrutabi͂ur illd̄ ī .c. de oculo. Partes uero capitis essentiales ⁊ que eas sequntur sunt capilli. deīde cutis: postea caro: deinde paniculus: postea craneū: dein de paniculus durus: postea paniculus subtil' nominatus secūdina: deinde cerebꝝ. s. substantia eius ⁊ uentres ipsius: ⁊ illud qd̄ in eis existit. postea duo paniculi sub eo: deīde rete: postea os quod ē cerebri basis.

De anatomia cerebri. C. II.

Cerebri autem hominis anatomia est hec. Cerebꝝ enim diuidit̄ in substantiam uelatiuā ⁊ substantiaz medularē ⁊ uentres in ipso spiritu plenos. Nerui uero sunt sicut uirgulta ab eo ꝓdeuntia: nō tamen secundum q̄ sunt partes substantie ipsius ꝓprie. Et totum quidem cerebꝝ in sui longitudine mediatōnez habz penetrantem in ipsius siphac ⁊ medulaz eius ⁊ eius uentres: ꝓpter illud quod in parilitate de iuuamento noto existit: ⁊ si sit parilitas in uentre anteriore solum sensui magis apparens. Cerebri uero substantia creata est frigida ⁊ humida. frigida quidez ne ipsum inflammaret multitudo q̄ ei aduenit ex fortitudinibus motuū neruoꝝ ⁊ passionibus sensuū ⁊ motibus spiritus in alteratōnibus imaginatiuis ⁊ cogitatiuis ⁊ memorialibus: ⁊ ut eo temperet̄ spiritus a corde egrediens ⁊ ad ipsum penetrans in duabus uenis ascēdentibus ab eo ad ipsuz. Et humidum quidez creatum est ut ipsum motus nō exiccent: ⁊ ut eius figura sit bona. Et creatū est pingue ⁊ molle: eius quidez pinguedo ē: ut sit qd̄ ex neruis oritur uiscosuz: ⁊ lenitatis quidez causam dixit. G. in ipso existere ut eius figura bona fiat ⁊ ipsius alteratio cum imaginatōnibus. lene eniz alteratōnes facilius suscipit. hoc ergo est qd̄ ipse dixit. Dico autem creatuz est lene ut sit pingue ⁊ ut nutrimētuz quod neruis ꝑdatim tribuit duris sit bonuz. nerui etiaz ex cerebro nutriūt̄ ⁊ nucha. Amplius substantia dura nō augmentat duruz quantum ipsum augmentat lene. Et ut in eo qd̄ ab ipso orit̄ sit flexibilitas qū quedam ab eo orientia indurari apud suas extremitates sit necesse: ꝓpter illd̄ qd̄ rememoraturi sumus de neruoꝝ iuuamentis: ⁊ ꝓpterea q̄ istis nascentibus indurari necessarium est secundū ꝑdus: Et quia ipsoꝝ durities est durities flexuosa oportz ut substantia originis eius sit substantia flexuosa ⁊ pinguis. pīgue enim ⁊ uiscosum lene est ꝓculdubio: ⁊ etiam ut spiritus qui ipsum circūdat ⁊ qui motus uelocitate indiget sit humiditate sustentatus: ⁊ rursum ut ipsius raritate alleuietur. quod enim in membris durū est grauius est leni humido raro. Uerūtamē cerebri substātia etiam in lenitate ⁊ duritie inequalis existit. naz ꝑs eius anterior est lenior: ⁊ ipsius pars posterior est durior: ⁊ inter duas partes ꝑdibus uelaminis duri cuius r̄memorabimur in ipso in sequētibus distinctum est. Anterius aūt cerebꝝ non est factuz lene: nisi quoniaz plurimū neruoꝝ sensus ⁊ ꝓprie qui sunt uisus ⁊ auditus orit̄ ex eo. Sensus eni speculator est. ⁊ speculatoris inclinatio ad partem anteriorem est dignior. Et plurimum neruoꝝ motus orit̄ ex postrēo ipsius ⁊ ex ipso orit̄ nucha que est eius nūtius ⁊ uicarius in cursu dorsi et ubi necessarium est ex ipsa oriri neruos fortes. Nerui autem motus indigent duritie superflua qua nō indigēt nerui sensus. Sz lenitas est eis cōuenientior eius. i. nuche. Igit̄ origo facta ē durior. Uelamen autem in ipso. s. cerebro non ꝑdatim existit: nisi ut sit dr̄a ⁊ dicit̄ ut sit lene sepatum a contactu duri: ⁊ manifestum quidez est q̄ ī ipso accidit mltum. preter hanc uero r̄flexionez sunt etiam iuuamenta alia. Nam uene ad cerebrū descendentes ⁊ in ipso diuise aliquo egent cui initant̄: ⁊ eas fortes faciat. Posita est ergo reflexio hec substentaculum earuz. Et sub postremo quidē huius reflexio͂is ⁊ ī posterioribus eius est torcular: quod est sanguinis effusio in amplitudine quadaz q̄ est sicut lacuna: ⁊ ex ipsa quidē in ea ramificant̄ uene in quibus sepatur sanguis ⁊ cerebri substantie assimilat̄: deinde uene suis orifitijs suggendo eaz exiccant: ⁊ ad duas uēas ipsaz cōiungunt: sicut r̄memoraturi sumus in illius anatomia. Et ex hac quidem reflexione ꝓuenit iuuamentū ad hoc ut ligamentoꝝ uelaminis adherentis cerebro sit origo in equidistātia cōmissur̄ cranei que est corā ipso. In anteriore preterea cerebro oriunt̄ duo additamēta māmillaria quibus fit odoratus: que quidez a lenitate cerebri parūper differūt: sed postea cōsequit̄ ea neruoꝝ durities. Amplius totum cerebrum duobus

cooperit̃ panniculis: quoꝝ unus subtilis sequit̃ ip
sum ⁊ alter spissus sequitur os: qui quidez duo cre
ati sunt: ut sint duo distinguentia inter cerebrum ⁊
os: ⁊ ut cerebrum substantiam ossis non cõtingat ⁊
ne ad ipsum ex osse nocumenta perueniat. hic autẽ
tactus non accidit: nisi in dispositiõibus additiõis
cerebri in substantia sua: aut in dilatatione que ei
accidit successiõe constrictionis. Cerebum preterea
quãdoq; eleuatur ad craneum: qum quedam adsũt
dispositiones: sicut uoces fortes. ergo ꝓpter huiꝰ
modi iuuamenta inter cerebrum ⁊ os cranei duo
ponũtur distinguentia media inter ea in lenitate:
⁊ in duritie: ⁊ duo quidem ponuntur: ne sit illud
cuius obuiatio ossi non est bona absq; medio illud
idẽ cuius obuiatio cerebro est bona absq; medio.
sed distinctũ est inter ea. est ergo cerebro ꝓpiqui
us subtilis: ⁊ ossi ꝓpiquius ẽ spissus: ⁊ cũ hoc sũt si
cut tutamẽ unũ. hic aũt pãniculus p̃ter q̃d ẽ cerẽbri
tutamẽ est ligamentũ uenarũ que sunt in cerebro
quietarũ: ⁊ pulsatilium. Et est sicut secũdina ser-
uans situm uenaꝝ in ipso textaꝝ. Qua ꝓpter ingre
ditur etiam cerebri substantiam in locis multis cõ
missuraꝝ eius: ⁊ tendit ad uentres ipsius: ⁊ perue
nit apud postremũ sectum: ꝓpterea ꝙ nõ eget eo
ꝓpter sui. s. postremi duritiem. pãniculus uero
spissus cerebro non heret: neq; subtili: ita ut in o
mni loco sit decenter situs super ipsum: sed est ab
eo eleuatus: ⁊ inter ipsos quidem non cõtinuant
nisi uene penetrantes in spisso ⁊ peruẽiẽtes ad sub
tilem. Spissus aũt uadit ad craneũ cum ligamentis
pãnicularibus ortis a spisso stringentibus ipsuz ad
cõmissuras ne super cerebrũ uehemẽter grauet: ⁊
hec quidez ligamenta ex cõmissuris eleuãtur usq;
ad exteriora cranei: ⁊ oriuntur illic: ita ut ex eis
texatur panniculus craneum cooperiẽs: ⁊ p illud
affirmatur ligamentũ pãniculi spissi etiam cũ cra-
neo. Cerebrũ preterea in longitudine sua tres ha
bet uẽtres. ⁊ sic unusquisq; uenter in sui latitudĩe
duas habet partes. Et anterior quidem pars sen-
sibilis est separatiõis in duas partes dextram ⁊ si-
nistram. ⁊ hec pars iuuat ad odoratum ⁊ ad expul
siõem supfluitatuz cũ sternutatione: ⁊ ad partien-
duz plurimũ spiritus sensibilis: ⁊ ad opatiões vir
tutum formatiuarũ que sunt de virtutibus appre
hensionis ĩterioris. Uenter aũt postremus ẽ etiã
magnus quoniã ipse ĩplet magni membri vacuita
tem: ⁊ quoniam est principium magne rei. s. nu-
che ⁊ ex eo partitur plurimũ spiritus motiui. ⁊ il
lic quidẽ sunt virtutis seruatiue opatiões: sed ta-
men est minor anteriore: immo cuiusq; duoꝝ vẽ
trium anterioris: ⁊ cum hoc minoratur gradatim
vsq; ad nucham: ⁊ inspissatur vsq; ad duritiem.
Medius aũt uenter est sicut trãsitus a parte an
teriore ad partem posteriorem ⁊ est sicut deilix
situs inter eos: ⁊ ipse quidem ꝓpter illud magni
ficatur ⁊ elongatur: quoniam est reddens de ma-
gno ad magnũ: ⁊ p ipsum cõtinuatur spiritus ante
rior cũ spiritu posteriore ⁊ puenit ad amplitudi-
nem curuitatum memorialiũ predictarũ. ⁊ princi
pium huius ventris primum coopitur: ita ꝙ vi
detur illud quod est interius: sicut spericuz ⁊ per
id quidem eleuatur: ut sit transitus: ⁊ cũ hoc elon
gatur rotunditate sua: á nocumentis ⁊ fit fortis ad

tollerandum q̃d sup eum sustentatur de uelamĩe
quod est secundũ gradus: ⁊ illic coniungũtur duo
uentres cerebri anterioris: ita ꝙ separãtur a po
steriore in hoc transitu. ⁊ ille quidem locus nomi
natur cõiunctio duorũ ventrium: ⁊ hic idem tran
situs est venter. Et quoniam est transitus dese
rẽs a formatiõe ad fuatiõez ẽ melior locus cogita
tiõi ⁊ ĩaginatiõi secũdũ ꝙ sciuisti. ꝙ aũt uentres
isti sint loca earum opatiõum: significatur ex no-
cumentis que accidunt eis: destruitur enim cũ no-
cumento cuiusq; partis eius opatio: aut ĩgreditur
in ipsa lesio. Et pãniculi subtilis pars cooperitur:
⁊ cooperit ventres cerebri vsq; ad cambaduti:
vel occiput similiter ꝙ est tunica. durities vero
eius quod est post illud sufficit ipsi loco coopertu
re velaminis. Cõmissuratio aũt que cõsistit in
uentribus cerebri est: vt spiritus anĩalis in substã
tia cerebri transitum habeat: sicut in uentres eius
qũ non omni hora sit venter dilatatus ⁊ apertus ⁊
spiritus animalis sit paucus vbi uel inquantũ ven
tres tantũmodo apiuntur. Et etiaz quia spiritus
alteratio parũ completur a complexiõe que est cor
dis vsq; ad cõplexiõem que est cerebri: nisi in ipso
fiat eius decoctio assumpta ex eius cõplexiõe. ⁊ est
quia in primis qum ad cerebrũ peruenit vadit ad
vacuitatem eius primam: ut in ipsa coquatur: deĩ
de penetrat ad ventrem medium: ⁊ augmẽtatur ĩ
ipso decoctio: postea cõpletur eius decoctio in vẽ
tre posteriore. Decoctõ uero optima fieri nõ pos
set nisi p cõiunctiõem ⁊ cõmistiõem ⁊ penetratio
nem in partibus cocti: sicut est dispositõ cibi ĩ epa
te secũdum ꝙ narraturi sumus in his que expecta-
mus. Commissura autẽ anterioris plura habet sin
gularia q̃ cõmissura posterioris: quoniaz ꝓportio
cõmissure ad cõmissuram est sicut ꝓportõ membri
ad membrũ fere. ⁊ causa quidem minoratiõis po
sterioris ab anteriore ĩuenitur in cõmissura. Et
inter hunc ventrez ⁊ uentrem priorem sub eis est
locus qui est ptitõ duarũ uenarũ magnarũ ad cere
brũ ascendentium: quarũ remẽoraturi sumus in ra
mis ipsarũ ex quibus texitur secũdina sub cerebro
⁊ illi quidem rami immisti sunt corpori de genere
glãdularũ implenti q̃d est ĩter eos ⁊ sustĩet eos.
Sicut est dispositõ in reliquis partibus uenosis. ua
cuitatis enim que inter eas cadit eadem ꝓprietas ẽ
vt etiam impleatur carne glandosa: ⁊ iste quidem
glandule figure ramorũ predictorũ figurantur se-
cũdum formam ptitionis narrãte. Quẽadmodum
eius rami: aut ptitõ rememorata a stricto ĩcipiũt:
⁊ in amplius finiuntur faciens dilatatiõem. Simi-
liter caput huius glandule factum est pinealis for-
me cuius caput est sequens initium ptitiõis desup:
⁊ incedit cũ eo tendẽs versus finez eius vsq; ad cõ
plementum suspensiõis ramorũ: ⁊ est illic contexi
tum secũdum similitudinem texture secũdine: ⁊ re
quiescit in ipso ⁊ pars cerebri cõprehẽdentis super
hunc ventrem mediũ est cõitas eius. Et ipsius
partes que sunt desuper sunt vermicularis forme
cõmissure ex cõmissuris positis in longitudine sui
ligate ad inuicem: vt possit extendi ⁊ cõtrahi: si-
cut vermis reuolutus ⁊ superius eius interius co-
opertum est pãniculo: qui coopit cerebrũ usq; ad
posteriorẽ: ⁊ est cõpositũ cuz duobus additamẽtis

cerebri rotundis comprehensis longitudine : si
cut due coxe vicine ad contactum elongate ad se
parandum ligamentis. que nominantur corde: vt
ab eis non remoueantur: vt qum vermis extēdit
⁊ eius latitudo constringitur comprimat hec duo
additamēta vsq; ad coniunctionem et oppilet mea
atus: ⁊ qu; contrahitur ad exprimendu; et augmē
tatur latitudo elongetur ad separandum: ⁊ aperia
tur meatus. Quod autem de eo sequitur posteri
us cerebrum ē minus : ⁊ puenit ad aliquantam va
cuitatem vel concauitatem ⁊ sistitur in posteriore
cerebro: sicut ex eo intrans in introitu. ⁊ eius qui
dem anterius est latius ipsius posteriore secundu;
formam quam cerebrum tollerat. duo vero pre
dicta additamenta nominantur vualia. ⁊ in ipsis q̇
dem nūq̄ cōmissure fiunt sed sunt lenia. vt ipsoꝝ
constrictio ⁊ cooperimentu; sint fortiora: ⁊ vt ip
sorum obedientia ad motiōem ꝑpter motum alte
rius rei sit magis similis obedientie rei ipsius uni
us. ¶ Expulsio preterea superfluitatum cerebri
duos habet meatus. quoru; vnus est ī ventre an
teriore ⁊ apud terminum communem qui est inter
ipsum ⁊ illum q̇ est post eum. ⁊ alter est in vētre
medio. Posterior vero venter meatum singula
rem nō habet: ⁊ illud ē ideo quoniam ī postremo
positus est: ⁊ etiam est paruus comparatione sui
ad anteriorem non tollerans foramina ⁊ innersati
onem. medius vero meatum habet commune; in
ter ipsum et se et hoc ꝑprie. ¶ Nuche quoq; duo
facti sunt exitus per quos quedam eius superflui-
tates resoluuntur et expelluntur. ⁊ isti duo mea-
tus qum incipiunt ex duobus ventribus et pene-
trant ēt in ipsum cerebrum ⁊ transuersantur ver
sus obuiationem apud transitum vnum ꝑfundu;
cuius principium est velamen subtile et eius po-
stremum est eius inferius: ⁊ est apud velamē du
rum et est strictum sicut caput rose. incipiens ab
amplo rotūdo vsq; ad spiritum proueniens: qua
propter nominatur caput rose : ⁊ nominatur eti
am infusorium. ¶ Qum ergo penetrat in panni-
culum durum obuiat illic meatui in glandula qua
si spera compressa a duobus lateribus oppositis su
perius ⁊ inferius. ⁊ sunt inter pāniculum durum
⁊ meatum palati. deinde reperitur illic transitus
qui est in concauitatibus colatori in supremo pa-
lati

¶ Sermo vniuersalis de egritudinibus capitis ⁊
facientibus egritudines ī ipso. C. iii.

Oportet te scire ꝙ egritudines nume-
rate omnes accidunt capiti. Veruntā-
men nostra intentio hic qum dicimus
caput est cerebrum ⁊ ipsius velamina: ad capillo
rum vero egritudines hic non declinamus in hac
hora. ¶ Dicemus ergo ꝙ cerebro accidunt spēs
malitie complexionis octo scilicet singulares ⁊ cō-
posite facte cum materia: aut vaporosa: aut haben
ti substantiam: ⁊ multiplicantur in ipso egritudi-
nes humiditatis. In omini enim cerebro in princi
pio creationis humiditates superflue existunt: aut
ex eo ꝙ acquisiuit a matrice: aut postea quas mū
dare necesse est. ¶ Na; si purgate nō sunt magni
ficantur inde res ⁊ est tota aut in corpore cere-
bri : aut in venis eius : aut in velaminibus ipsius.
Et accidunt ei egritudines cōposite: aut in quanti
tate: sicut si sit minus q̄ oportet: aut in figura: si-
cut si sit eius figura mutata a cursu naturali: ⁊ acci
dat inde lesio in opationibus suis: aut canales siue
meatus ipsius: ⁊ uasa sint oppilata: ⁊ oppilatio sit
aut in uentre anteriore: aut in ventre posteriore:
aut in vtrisq; ventribus simul diminuta: aut inte
gra: aut in uenis: aut in arterijs: aut in originibus
neruorum: aut dislocentur ligamenta velaminu;
eius: aut cadat separatio inter uelamina ipsius. Et
accidunt egritudines ei cōtinuitatis ꝑpter resoluti
onem singularis in ipso: aut in arterijs: aut in ve-
nis ipsius: aut in velaminibus eius: aut in craneo.
Et accidunt ei apostemata : aut in substantia ip
sius cerebri : aut in pāniculo eius subtili et ipsi-
so: aut in reti: aut in pāniculo extrinseco: ⁊ totum
hoc a materia vnius humorū calidi: aut frigidi: ⁊
ex frigidis quidem putrefactis cōsecūtur aposte-
mata calida ⁊ frigidi ⁊ quieti faciūt apostemata:
que nominari oportet frigida. Et tu quidem non
reperies aliquam egritudinem cerebri: nisi redeū
tem ad istas: aut cōtingentem ex istis. Egritudi-
nes preterea cerebri alie sunt proprie ipsius: aut
fiunt ꝑpter cōitatem: ⁊ quādoq; magnificatur res
in egritudinibus cōitatis in ipso: adeo vt fiat egri
tudines proprie pnitiose : multotiens enim expel
luntur ad ipsum in egritudinibus pleuresis ⁊ sinā
tie materie prefocantes ⁊ pernecantes: ⁊ sepe pue
nit ipsu; ad apoplexia pernitiosa ꝑpter nocumētu;
aliud in membro cōicante.

¶ De significatiōibus ex quibus oportet cognoscerē
dispositiōes cerebri. C. iiij.

Principia ex quibus peruenis ad cognitō
nem dispositiōum cerebri sunt ex opatō-
nibus sensibilibus ⁊ moralibus. s. memo
ria ⁊ cogitatiōe: ⁊ formatiōe ⁊ v̄tute metis ⁊ pscru
tatione: ⁊ opatiōibus mobilibus: ⁊ sūt opatiōes v̄
tutis mouētis mēbra mediātibus lacertis: ⁊ ex qua
litate supfluitatū euacuatarū ab eo in substantia sui
⁊ colore ⁊ gustu. s. acuitate sua ⁊ salsedine ⁊ ama-
ritudine ⁊ insipiditate: ⁊ ex quantitate ipsarum in
paruitate ⁊ multitudine ⁊ fluxibilitate sua ⁊ ex ip-
sarum retentiōe omnino. Et ex hoc ꝙ aeres ⁊ ci-
bi ei cōueniūt ⁊ diuersificantur ei ⁊ nocent ipsi: Et
ex magnitudīe capitis: ⁊ ex paruitate eius ⁊ ex bo
nitate figure eius predicte in. c. de ossibus ⁊ mali
tia ipsius: ⁊ ex grauitate capitis ⁊ leuitate eius. Et
ex dispositōne tactus capitis ⁊ ex dispositōne colo
ris eius: ⁊ coloris uenarū ipsius: Et ex vlceribus
⁊ ex apostematibus que in cute eius accidūt. Et ex
dispositōne coloris oculorum ⁊ venarū ipsorum
⁊ sanitatis ⁊ egritudinis eorū ⁊ tactus ipsorum ꝑ
prie: Et ex dispositōe somni ⁊ uigiliarū: Et ex dis
positōne capillorū in quantitate sua. s. paucitate ⁊
multitudine ⁊ crossitie ⁊ subtilitate ⁊ qualitate sub
figura ipsorū in crispitudīe ⁊ planitie ⁊ colore eoꝝ
in nigredine ⁊ albedine ⁊ castaneitate ⁊ velocitate
susceptiōis caīciei ⁊ tarditate ⁊ in perseuerantia se
cūdum dispositiōem sanitatis: aut remotōnē ab ea
cū scisiōe ipsorū: aut caū: aut depilatōne ⁊ reliquis
dispositionibus ipsorū: Et ex dispositione colli in
crossitudine ⁊ subtilitate sua ⁊ sanitate ipsius ⁊

multitudine caſus apoſtematuꝫ ⁊ ſcroſularũ ĩ ipſo
⁊ paucitate ipſorũ. Et ſimiliter ex diſpoſitõe vue
⁊ duarũ amigdalarũ ⁊ dentium. Et ex diſpoſitiõe
virtutum ⁊ opationũ in membris neruoſis cõicãti
bus cerebro que ſunt ſicut matrix ⁊ ſtomachus ⁊
veſica. Significatõ aũt ſecũdum cõmunitatem eſt
ſecũdum duos modos. vnus eorũ eſt ex diſpoſitõ
ne membri cõicantis cerebro in eo qđ accidit cere
bro. ⁊ ſecũdus eſt ex diſpoſitiõe membri cuius cõ
municatione cerebrũ ĩfirmatur ⁊ inquiritur ꝙ mẽ
brum ſit ⁊ quid ſit in ipſo ⁊ quomodo ꝑuenit ad
cerebrũ. Et ex iſtis quidem ſignificationibus ſigni
ficantur diſpoſitiões que ſunt preſentes ⁊ ille que
ſunt future ⁊ nõdũ ſũt preſentes : ſicut ex longitu
dine triſtitie ⁊ horribilitatis ſignificatur mĺia ⁊ al
mutil ⁊ alcutub eueientes ex ꝓximo : ⁊ ex ira que
intentionẽ non habet epilepſia: aut melancholia:
aut maĩa : ⁊ ex riſu abſqꝫ cauſa : cõgelatõ aut amen
tia.

De ſignificatõnibus vniuerſalibus opationum ce
rebri. C. v.

Significatõ quidẽ aſſumpta ex genere opatio
nũ qum ſunt ſane adiuuat ad ſignificãdum ce
rebri ſalutem. Et ſi ſunt leſe ſignificant leſionẽ
in ipſo : leſiones aũt opationũ quẽadmodũ expoſui-
mus ſunt tres q̃ ſunt debilitas: ⁊ mutatõ : ⁊ ꝑmu
tatõ. deinde deſtructio. Et ſermo quidem vniuer
ſalis in ſignificatõnibus opatõnum eſt ꝙ ipſarũ di-
minutõ ⁊ deſtructõ fiunt ꝓpter frigus ⁊ groſſitieꝫ
ſpiritus ex humiditate ⁊ non fiunt ex caliditate ni
ſi magnificetur ⁊ ꝑueniat ad hoc vt deiiciat virtu
tem : permutatõ aũt ⁊ que motui cõpantur fiũt ex
caliditate ⁊ fiunt ex ſiccitate.

De ſignificationibus ſumptis ex opationibus ani-
malibus ⁊ moralibus ⁊ motiuis . C. vi.

Has opatõnes ingreditur leſio ſecũdum ꝙ
cognoſcitur deſtructiõis: aut debilitatis:
aut ꝑmutatõis. verbigratia in ſenſibus
quideꝫ . ⁊ incipiãus a uiſu quoniam viſum ingredi
tur leſio : aut ut deſtruatur : aut debilitetur : aut vt
in ipſo ꝑmutatõ fiat ⁊ mutetur a curſu naturali ⁊
imaginetur ꝙ non ĩuenitur exterius ſicut phãtaſie
⁊ cimices ⁊ pili ⁊ fumus ⁊ reliqua. Ex his eniꝫ no
cumentis qum non ſunt ꝓpria oculo ſignificatur le
ſio in cerebro ⁊ phantaſie etiã quãdoqꝫ ſuo colore
ſignificãt . ꝙ ſi aliquis dixerit quomodo phãtaſia
alba ſignificat phlã dominari quod eſt frigidum
qum uos cõpaueritis ꝑmutatiõem ad calorem. di
cemus ꝙ illud eſt ꝓpter cõplexiõem non ꝓpter ac
cidentia materierũ que accidat uel accidant virtuti
ſane integre cũ caliditate innata. Et in auditu qui-
dem ſicut ſi debilitetur ⁊ non audiat niſi quod ꝓpĩ
qum eſt ⁊ forte : aut ꝑmutetur ⁊ audiat qđ non re
peritur exterius ſicut tonũ ſimileꝫ ꝑcuſſiõi aque:
aut percuſſiõi maleorũ : aut uoci tympanorũ : aut
ſono foliorum arborum aut ſufflationi ventorum
aut reliquis : ⁊ ſignificentur per illud : aut comple
xio ſicca preſens in parte medĳ cerebri : aut ſigni-
ficentur ꝑ illud ventoſitates ⁊ vapores in ipſo re
tenti : aut ad ipſum aſcendentes ⁊ reliqua de qui-
bus ſignificatõ habetur : aut deſtruatur omnino.
Debilitas vero ⁊ deſtructio fiunt ꝓpter multi-
tudinem frigoris. ⁊ quod aliquis audiat quaſi au-
diat ex longinquo fit ꝓpter humiditatem. Quod
aũt fit in odoratu eſt quia priuatur : aut quia debili
tatur : aut ꝑmutatur ⁊ ſentit odores qui non reperi
untur exterius fetidos : aut non fetidos ⁊ ſignificat
ſecundum plurimũ humoreꝫ retentum in cerebro
facientem ipſos ſi nihil ꝓprium fuerit cũ ſtrictura
narium. Guſtus aũt ⁊ tactus hoc curſu ꝓcedũt : ni
ſi quia ipſorum mutatõ a curſu naturali ſecũdum
plurimũ ſignificat corruptõem ꝓpriam in inſtru-
mentis ipſorũ ꝓpinquis ⁊ ſecũdum nimiam cõiõnẽ
cerebri : ⁊ ꝓprie ſicut quando eſt comune ſicut ſtu
por toti corpori. Et ſenſus quidem comunicant in
ſpẽ debilitatis ⁊ fortitudinis ſignificantes diſpo-
ſitõnem in cerebro ꝑſeuerantem que eſt ꝑturbatõ
⁊ claritas : non eſt enĩ omnis debilitas cũ ꝑturbatõ
ne : quoniam quãdoqꝫ eſt debilitas cũ claritate ſi-
cut homo ſi uideat aliquid ꝓpinqum ⁊ parui radĳ
bene ⁊ clare ⁊ uideat res paruas. deinde qum elon
gatur : aut multiplicantur ipſarũ radĳ deficiat. neꝫ
ꝑturbatõ ⁊ claritas quãdoqꝫ ſunt ſimul in debilita
te : ⁊ claritas quandoqꝫ eſt ꝓculdubio cũ virtute.
Uerũ ꝑturbatio ¹ſemper ſignificat materiam ⁊
claritas ſignificat ſiccitatem : ⁊ hec quidem ꝑturba
tio fortaſſe ſubito figitur ⁊ eſt ex ea oppilatio ⁊ ſi
gnificat materiam vaporoſam in venis cerebri ⁊
rete eius. Judicium aũt de ſignificationibus harum
leſionum eſt : quoniam que procedit curſu permu-
tationis ſecundum plurimũ ſequitur complexionẽ
calidam ⁊ ſiccam ⁊ que currit curſu diminutionis ⁊
debilitatis ſecũdum plurimũ ſequitur frigus : ⁊ de
bilitas ⁊ deſtructio ſeqũtur frigus : niſi ſint cũ ve-
hementi appitiõe corruptiõis ⁊ caſus uirtutis : tũc
enim fortaſſe illud plurimũ erit ex caliditate : ve-
rum caliditas cõueniens eſt virtutibus cõpata fri-
gori dum nocumentum cõplexionibus ab ea non
magnificatur : ⁊ eius corruptõ virtutis diminutio
nem poſſidere facit. Oporter ergo vt non cõfidas
tunc in iſtis ſignificatiõibus ĩmo caueas ſignificatõ
nes alias predictas cuiuſqꝫ duarũ ſignificatiõum cõ
plexionum. Et deſtructõ quidem quandoqꝫ ſignifi
cat feſtinationem cauſarũ diminutionis ſi fuerit ꝓ-
pter cauſam cerebri ⁊ non fuerit ꝓpter nocumenta
in inſtrumentis corruptionis ⁊ inciſionis ⁊ oppila-
tionis : ⁊ vniuerſaliter remotõnis a bonitate ſua ꝓ
pter nocumentum : aut ꝓpter cauſam in ipſo mem
bro ſenſibili. Ex membris aũt ſenſibilibus qđ eſt
valde cerebro ꝓpinqum nocumentum ab ipſo re
cipit : niſi nocumentum ſit in ipſo cõmune ſicut au
ditus ⁊ odoratus : plurimi enim nocumenti ipſius
qđ purgatione ⁊ cõplexionis cũ menſuratione non
remouetur eſt ex cerebro : qua ꝓpter reliqui ſen-
ſus cũ ſuis leduntur ſenſatis non ſignificent nocu-
mentum in ipſis caliditatis : aut ſiccitatis non ꝑue-
nientium ad hoc vt virtutem ꝓſternant. Auditus
aũt ⁊ guſtus ſecũdũ plurimũ ſignificant ꝙ illa com
plexio eſt in cerebro. De opationibus vero mo-
ralibus ſciendum eſt quoniam fortitudo meditatio
nis ⁊ ꝑſcrutationis ſignificat fortitudinem cerebri
omnino ⁊ earum debilitas ſignificat leſiõem forti
tudinis in ipſo. Quare oportet vt demõſtretur q̃
opationum ſit leſa : ex ipſis enim eſt corruptõiſ uir
tutis imaginationis ⁊ formatiõis ⁊ eius uel earum
nocumentuꝫ. Hec nanqꝫ virtus qũ eſt fortis iuuat

ad ſignificandam anterioris cerebri ſanitatem. hec
aūt virtus non eſt fortis niſi qum homo bene pōt
ſeruare formas ſenſatorū vtpote figurarū ⁊ ſculp
turarum ⁊ morū ⁊ guſtuū ⁊ vocū ⁊ modulationū
⁊ reliquorum. eſt enim aliquis hominum cui ineſt
virtus integra ſecundum hoc capitulū adeo ut qui
ex geometris optimus eſt conſideret ſimul figuraꝫ
lineatā: ⁊ ſignetur in ipſius anima ſimile illi ⁊ eiuſ
lr̄e: ⁊ narret queſtiōem vſqꝫ ad finem ipſius non
indigens iterata cōſideratiōe ī figura: ⁊ ſimiliter ē
diſpoſitio quorūdam ſecūdum cōpationem ad mo
dulatiōes ⁊ diſpoſitio quorūdam cū cōparatiōe ad
guſtus ⁊ reliquorum: ⁊ ex hoc capitulo pendet bo
nitas cognitionis pulſus. ipſa eniꝫ indiget imagina
tione forti figurata in anima ex tactis. Huic auteꝫ
virtuti qū accidit nocumentuꝫ: aut deſtruitur opa
tio ⁊ non remanet in ipſa forma imaginationis ſen
ſate poſt remotionem eius a ꝓportione que eſt in
ter ipſam ⁊ ſenſum qū eam ſentit: aut debilitatur
⁊ minuitur: aut mutatur a curſu naturali: aut ima
ginetur quod non eſt ſignificat eius debilitatem.

Minutō vero eius et deſtructō opationis ipſius
ſecundum plurimū ſignificant ſupfluitatem frigo-
ris: aut ſiccitatis in anteriore cerebro: aut humidi
tatis. Sed frigus eſt cauſa eſſentialis ⁊ due relique
ſunt cauſe p accidens quoniam afferūt eam: ⁊ muta
tio opationis eius ⁊ pmutatō ipſius ſignificāt ſup
fluitatem caliditatis. Et hec quidem omnia ſunt ſe
cundum plurimū rei ⁊ ſecūdum ꝙ dictuꝫ eſt in vir
tutibus ſenſibilibus. Et hec egritudo quandoqꝫ ac
cidit ſana intelligentia uel ratione: ita vt perfec-
te ⁊ complete cognoſcāt pulchrum ⁊ fetidū: ⁊ ſint
eorum verba cū hominibus ſana: ſed imaginātur
quoſdam preſentes qui exterius non reperiuntur
⁊ imaginantur voces tympaniſtarum ⁊ reliqua ſi
cut narrat. G. accidiſſe Abrucali medico. Et ex ipſ
eſt corruptō in virtute cogitatiōis ⁊ imagiatiōis.
ſ. aut deſtructō: ⁊ nominatur hec deletō ratiōiſ:
aut debilitas ⁊ nominatur amentia: ⁊ earū princi-
pium eſt frigus anterioris cerebri: aut ſiccitas: aut
hūiditas eius: ⁊ illud plurimū ſecūdum ꝙ dictuꝫ
eſt: aut eſt mutatō ⁊ pmutatō: ita vt ſit in eius co
gnitione regimentum ⁊ rectum faciat: dicendo ꝙ
non eſt rectum: ⁊ nominatur cōmiſtio rōis: ⁊ ſi-
gnificat aut apoſtemata: aut materiā cholericaꝫ ca
lidam ⁊ ſiccam: ⁊ eſt demonium lupinū: aut eſt p
miſtō eius cū melancholia: aut materia melancho
lica ⁊ eſt melancholia: ⁊ eſt eius pmiſtō cū malitia
extimationis ⁊ cuꝫ cogitatione abſqꝫ cōprehēſiōe.

Qui aūt ex illis moribus ad timorem decliuior
ē: ē magis ſignificatiuus frigoris ⁊ ex eis decliuior
ad audatiam ⁊ iram eſt magis ſignificatiuus calo-
ris: ⁊ ſecūdum differētias que ſunt inter eos ⁊ nos
poſtea afferremus eas. Et forſitaꝫ erit illud ꝓpter
cōicatiōeꝫ membri alterius: ⁊ illud quidem cogno
ſcetur ſignificatiōibus particularibus quas poſtea
narrabimus. Et vniuerſaliter quꝫ cogitatiōes plu
rimū mouentur motibus multis ⁊ pmutantur ⁊ ua
riantur: tunc illic eſt caliditas. Et quandoqꝫ etiam
accidit pmutatō cogitatiōis in egritudibus frigide
materie qum a caliditate non euacuantur ſicut cō-
miſtō rōis in lethargia. Et ex ipſis eſt leſio in vir
tute mēorie. ſ. aut vt debilitet: aut ut deſtruatur
ſicut narrat. G. ꝙ peſtilētia ꝑuenit in parte ethio
pie que eis accidit propter cadauera multa relicta
poſt forte preliuꝫ: ⁊ puenit peſtilentia illa vſqꝫ ad
terram grecorum. accidit ergo eis vt cauſa illius
tantum caderet obliuionis donec eis aduenirect diſ
poſitō ſecūdum quam homo nōinis ſui ipſius obli
uiſceretur ⁊ filiJ ſui. Et plurimū quideꝫ accidit ꝺ
bilitas in memoria ꝓpter corruptionem in poſtre
mo cerebro ex frigiditate: aut hūiditate: aut ſicci
tate: aut ꝓpter eum qui pmutatur: ⁊ accidit ei vt
rememoretur eius qꝺ nūꝙ ei adeſt: ⁊ ſignificat cō
plexionem calidam abſqꝫ materia: aut cū materia:
ſed materia ſicca ad illud eſt magis cōueniens: ⁊ il
lud totum eſt qum cōplexio non ſuperfluit ⁊ vir-
tus non cadit. Dicamus aūt nunc ſermonem cōiū-
ctum ꝙ deſtructō harū opationum quandoqꝫ fit ꝓ
ter dominium frigoris: aut in corpore cerebri: ⁊
eſt ex eo qꝺ domiatur ſuper cerebrum: aut ſuper
ventres eius: ⁊ quandoqꝫ fit ꝓpter frigus cū hu-
miditate: ⁊ quandoqꝫ affert ipſam ſiccitas: ⁊ ſimili
ter earum debilitas. ipſarū aūt mutatō fit propter
apoſtēata: aut cōplexionē cholericā: aut melācho
licā: aut corpus adurēs. Et ſignificatio diſpoſitiōuꝫ
ſomniorum eſt ex eo qꝺ oportet adiungi hoc loco
plurimum enim uiſionis rerum citrinarū calidaruꝫ
ſignificant domīum cholere: ⁊ ſimiliter plurimuꝫ
viſionis rerū cuiqꝫ cōplexioni ꝓportionaliuꝫ quas
numerare non eſt neceſſe: ⁊ ſomnia quidem pmu
tata ſignificāt caliditatē ⁊ ſiccitatē. ⁊ ſimilr̄ apparet
in egritudinibus acutis cerebri. Et ſimiliter ſunt
ſomnia terribilia. ⁊ illa quorū non recordatur ſi-
gnificant frigiditatem ⁊ humiditatem ſecūdum plu
rimum.

De ſignificatione opationum motiuarum ⁊ quod
eis ſimilatur ex ſomno ⁊ uigilia. C. vij.

Significationum aūt aſſumptarū ex genere
opationum motiuarum deſtructō ⁊ debi
litas ſignificant humiditatem ſupfluam in
inſtrumētis ipſarū ſubtilem plurimaꝫ ⁊ ſignificant
in quocunqꝫ membro fuerīt leſionem in cerebro.
veruntamen eis magis ꝓprium eſt ꝙ in toto cor
pore fient ſicut applr̄ia: aut in parte vna ſicut para
lyſis ⁊ tortura laxa: ⁊ quandoqꝫ cōueniūt ambe ad
ſignificandum deſtructionem ⁊ debilitatem calidi
tatis cerebri: aut ſiccitatis in ipſo: aut in aliquo mē
brorū longinquoruꝫ ab eo: verum illud erit poſt
egritudines plr̄ias ⁊ paulatī paulatī ſecūdum dies.
quod aūt in vno membro fit ſicut mollities ⁊ ſimi
lia eius: quandoqꝫ eſt ꝓpter egritudines ꝓprias il
lius membri: ⁊ quandoqꝫ eſt ab expulſiōe ſupflui-
tatis cerebri ad ipſum. Earū vero mutatio ſi eſt
ſubito ſignificat humiditatem: ⁊ ſi eſt paulatim ſi-
gnificat ſiccitatē. ſ. in inſtrumentis. Que aūt cere
bro ꝓpria eſt ſicut mutatō motuum epileptici quā
do adeſt epilepſia que eſt ſpaſmus comunis: ⁊ ip
ſa quidem non fit niſi ab humiditate: quoniam ip
ſa fit ſubito: aut cōicatiōe membri alterius ſecūdū
ꝙ declaratum eſt: ⁊ ſignificat oppilatiōem non per
fectam: ſicut tremor capitis. omnia enim hec ſigni
ficāt materiam groſſam in illo latere cerebri: aut ꝺ
bilitatem: aut ſiccitatem ſi fuerit poſt egritudines
ātecedentes: ⁊ ſi fuerit eorum aduentus paulatim
⁊ paulatī. De eis aūt qui ſunt in mēbris a cerebro

longīquioribus sermo est illud quod diximus mul
totiens. Et omnes isti motus egrediuntur a cursu
naturali: ⁊ diximus etiam ꝙ si homo impiger est
ad motus complexio cerebri eius in pricipio est ca
lida ⁊ sicca: ꝙ si est decliuis pigritie ⁊ laxitati: tūc
eius cōplexio ē frigida ⁊ humida: ⁊ qū habet egri
tudinem ⁊ motus ipsius ptinens est ad inquietudi-
nem tunc est calidus: ⁊ si quieti attinent ⁊ virtus
non est uehementis casus: tunc declinat ad frigus.
Et ex eis que huic caplo ꝓportionātur est significa
tio dispositiōum somni ⁊ vigiliarum. Scias ergo
ꝙ somnus semper sequitur malitiam cōplexionis
humide laxe: aut frigide cōgelantis motum virtu
tum sensibilium: aut vehemētem spiritus animal
resolutiōem ꝓpter supfluitatem motus: aut ꝓpter
impulsiōem virtutum ad interiora vt materia di
geratur ⁊ impellatur cum eis spiritus animalis ꝓ-
pter cōsecutiōem q̄admodū fit post cibum. Som
ni aūt causa qui non secūdum cursum naturalem ꝓ
cedit neqȝ sequitur laborem ⁊ motum est humidi-
tas ⁊ cōgelatō qd̄ si non cadunt cause congelationis
⁊ significationes non significant supfluitatem frigo
ris de quibus rememorabimur: tūc causa eius est
humiditas. Amplius non oīs humiditas facit som-
num: Senum enim cū humiditate complexionum
ipsorum ꝓlongantur vigilie. Et. G. quidem vid̄
tur ꝙ illud est ex qualitatibus humiditatum ip-
sarū nitrosarum. Ipse enim vigilar̄ faciunt ꝓpter
nocumentum quod cerebro inserunt. Uerūtamēȝ
siccitas secūdum omnem dispositiōem vigilar̄ pro
culdubio facit.

¶ De significationibus sumptis ex diminutione opa
tionum naturalium ex eo quod expellitur ⁊ ex apo
stematibus ⁊ vlceribus ⁊ ex capillis. C. viij.

Significationes aūt accepte ex genere opa-
tionum naturaliuȝ apparent vtpote ex su
pfluitatibus ꝑ ipsarum diminutionem in quantita-
te ⁊ qualitate earum: ⁊ ꝑ ipsarū ꝓhibitioneȝ. Eaꝝ
vero expulsio fit ex palato ex naso ⁊ aure: ⁊ ex eo
quod apparet super capite de vlceribus ⁊ bothor
⁊ apostematibus: ⁊ ex eo quod oritur de capillis.
Capilli enim oriūtur ex supfluitatibus cerebri. Et
ex capillis quidem sumitur significatio ex velocita
te ortus ipsorū: aut tarditate ⁊ reliquis dispositio
nibus quas iam numerauimus. Rememoremur
ergo vie significationum expulsiōum supfluitatuȝ
a semitis predictis. Iste q uidem supfluitates qum
multiplicantur significant materias predictas: ⁊ si
gnificant causam quare supfluitates in mēbro mul
tiplicantur q̄admodum sciuisti ⁊ ꝙ expulsiua non
est debilis. Qum aūt ꝓhibentur aut minorantur ⁊
inuenitur cū hoc aut grauitas: aut pūctio: aut mor
dicatio: aut extensio: aut pulsatō: aut reuolutio ⁊
tinnitus significat oppilatiōem ⁊ debilitatem vir
tutis expulsiue ⁊ īpletiōeȝ. Genus uero eius idest
supfluitatis significat̄ quoniam mordicatiua: aut
pungitiua: adustiua parue grauitatis citrinans co-
lorē faciei ⁊ oculi significat ꝙ materia est choleri
ca. Et pulsatiua grauis rubificans colorem faciei ⁊
oculi inflans uenas significat ꝙ ipsa est sanguinea-
⁊ laxatiua faciens pigritiam cū qua mutatur color
ad plumbeitatem: ⁊ ducens ad somnum ⁊ dormi-
tationem significat quoniam ipsa est phl̄atica: ꝙ si
color obfuscatur in dispositiōe illa ⁊ corrumpitur
cogitatio ⁊ caput est minoris grauitatis: ⁊ somnus
cum hoc non est dominās: ⁊ non sunt reliqua signa
significat ꝙ ipsa est melancholica: ꝙ si aliquid ip-
sorum est cū tinnitu ⁊ reuolutione ⁊ ꝑmutatione
loci significat ꝙ materia generat ventositatem ⁊ i
flationem ⁊ vaporem: ⁊ ꝙ habet caliditatem in ip
sa agentem. ꝙ si adest supfluitatuȝ retentio cū leui
tate capitis significat siccitatem absolute: ⁊ hoc q̇
dem capitulum qd̄ attulimus est ꝓprium quantita
ti: uel qualitati expulsiōis ⁊ ꝓhibitiōis. Qualitas
aūt eius est sicut si tendit ad citrinitatem ⁊ subtilita
tē ⁊ caliditatem ⁊ exuberatiōem venarū significat
ꝙ ipsa est sanguinea. Et salsa ⁊ dulcis cū priuatiōe
reliquorū signorū: aut nitrosa frigidi tactus signi
ficant phl̄a in quod agit caliditas. Et insipida crossa
frigidi tactus significat ꝙ est phl̄a crudum: ⁊ iste
quidē sunt significationes qualitatis expulsiue in co
lore suo ⁊ gustu ⁊ tactu ⁊ substantia. Odoris ve-
ro eius est quoniam putredo odoris ⁊ acuitas eius
significant caliditatem. Et priuatio odoris fortasse
frigiditatem non tameȝ sicut prima significat calidi
tatem. Que aūt pendēt ex eis que apparent in cute
capitis: ⁊ qd̄ sequitur eam ex ulceribus ⁊ bothor
⁊ apostematibus significant secūdum plurimū ma
terias que fuerūt ⁊ expelluntur: ⁊ non significant
dispositiōem cerebri in illa hora manifeste nisi for
sitam sint in augmento. Tu aūt sciuisti causas apo
stematum calidorum ⁊ frigidorū ⁊ durorum ⁊ cā
cerosoruȝ ⁊ vlcerum ꝑambulantium ⁊ quietorum
⁊ reliquorū ex his que dicta sunt: non sunt ergo ti
bi difficiles cognitiones eorum secūdum dispositō
nes capitis etiam. Et iam etiam sciuisti in libro pri
mo causas euentus capillorū: ⁊ sciuisti causam cris
pitudinis ipsorum et planitiei et multitudinis et
velocitatis canitiei et tarditatis eius. Et nos qui-
dem docebimus et causam scissionis ipsorum et
casus eorū in capitulis ꝓpriis. ¶ Cognosces ergo
ex eis qualitatem significationum capillorū: ⁊ nos
quidem defferemus illud vsqȝ ad illum locum fu-
gientes multiplicationem ⁊ elongatiōem.

¶ De significatiōibus sumptis ex conuenientia ⁊ di
uersificatione ⁊ uelocitate passionum ⁊ tarditate
C. ix.

Signa aūt assumpta ex genere cōuenientie
⁊ diuersificatiōis ⁊ velocitatis passionuȝ
⁊ tarditate eius sunt hec. Conueniētia au
tem ⁊ diuersificantia impossibile ē quī aut muten
tur in dispositione in qua positus nihil de sani-
tate negat que ipsum tenet: aut in dispositione in
qua est eius exitus a sanitate ⁊ mutatur eius cōple
xio a natura. ¶ Conuenientia ergo eius in dispo
sitione sanitatis que ipsum tenet est assimilatō cō-
plexioni eius. complexio igitur ipsius cognoscitur
ex illo: qd̄ aūt diu̇sificatur ab eo in dispositione il
la est cōtrarium cōplexioni ipsius. In dispositione
aūt in qua fit eius exitus a sanitate ⁊ mutatur eius
complexio ab ipso iudiciuȝ ē econtrario. ¶ Nos
quidem iam diximus in eo quod est preteritum d̄
dictis vniu̇salibꝫ ꝙ sanitas i corporibꝫ oibus non
est secundum complexionē vnaȝ: ⁊ ꝙ possibile est
vt sit sanitas corporis a complexione cuius similis

est ex eo quod affert egritudinem corpori alteri si
haberet illam cōplexionem. ¶ Ueruntamē opor
tet vt cōsideretur quod sit eius diuersum in extre
mitate alia etiam sicut diuersificatur ei hoc in hac
extremitate: ita ut existimatiōe sciatur quātitas cō
plexionis quam habet. due enim extremitates si-
mul sunt diuerse impedientes ꝓculdubio: ⁊ non ē
conueniens sanitas aliqua extra equalitatē: nisi dū
nō vehemēter supfluit. Et cerebrū q̇dē qd̄ cōple
xionis calide malitiam habet iuuatur aere frigido
⁊ cibis ⁊ odoribus frigidis: siue sint boni sicut caso
rati sandalini ⁊ nenufarini ⁊ eis similes: siue fetidi
non boni: sicut limosi ⁊ alubiati: ⁊ iuuatur tranq̇lli
tate ⁊ quiete. Et q̄ habet malitiā cōplexionis fri-
gide iuuatur eo quod est illis cōtrarium. Iuuatur
ergo aere calido ⁊ odoribus calidis ⁊ letificātibus
⁊ calefaciētibus ⁊ exertitijs ⁊ motibꝫ. Et q̄ hēt ma
litiam complexionis sicce leditur eo quod ex ipso
euacuatur. Et q̄ habet malitiam cōplexionis humi
de iuuatur eo qd̄ ex ipso euacuatur ⁊ minuitur ab
eo. Significatiōes vero velocitatis passiōum eius
sicut si velociter calefiat: aut velociter īfrigidetur
sunt iste. Quod enim calefit velociter significat
caliditatem cōplexionis secūdum cōditiones predi
ctas in libro vniuersali. Et similiter qd̄ velociter
infrigidatur. ⁊ similiter qd̄ velociter exiccatur.
Illud enim quandoq; fit ꝓpter ꝑuitatem humidita
tis ipsius: ⁊ quādoq; fit ꝓpter subtilitatē hūidita
tis ipsius: aut ꝓpter caliditatem sue cōplexionis.
¶ Ueruntamē differentia inter ea est: quoniam
qum primo reperiūtur reliqua signa siccitatis cere
bri sicut vigilie ⁊ reliqua de quibus rememorabi
mur in capitulo signorū complexionum cerebri: ⁊
hoc secundum est quoniam siccitas non accidit ei ni
si in horis que sunt apud motum laboriosum: aut
caliditatem fortē: aut qd̄ ꝓcedit cursu eius ex cau
sis siccitatis predictis. ¶ Amplius si non affuerit ei
in reliquis horis significatio siccitatis. Cum eo ve
ro quod fit ꝓpter caliditatem complexionis eius
sunt reliqua signa caliditatis in complexiōe. Quod
aūt velociter humectatur quandoq; fit ꝓpter cali-
ditatem substantie eius: ⁊ quandoq; fit ꝓpter fri
gus substantie ipsius: ⁊ quandoq; fit quoniam cō-
plexio substantie ipsius radicalis fuit humida: ⁊ q̄n
doq; fit quoniam complexio substantie eius radica
lis fuit sicca. Quod si fuerit ex caliditate erunt illic
signa caliditatis. amplius erit illa humectatio non
ex eo qd̄ semp est: sed ipsa erit successiua caliditatis
supflue cadentis in cerebo ⁊ attrahentis humidita-
tes ad ipsum que ipsum implebūt. deinde si remā
serit cōplexio calida vincens succedet siccitas ⁊ cū
diminutiōe: ⁊ si humiditates vicerint fiet cerebrū
frigidum ⁊ humidū: ⁊ si equabūtur ꝑuenit secūdū
plurimum putredo ⁊ egritudines putride ⁊ apo-
stemata. quoniam hec humiditas non est īnata. cō
uertitur ergo in ea caliditas innata. Ueruntamē nō
cōuertitur in ipsa nisi conuersiōe extranea que est
putredo: q̄ si fuerit ꝓpter cōplexionis frigidita
tem non erit euentus humiditatis subito: sed secū
dum dies. deinde eueniet humectatō ⁊ fiet cū ve
locitate ⁊ erunt signa frigiditatis cerebri reperta.
Quod si illud fuerit ꝓpter humiditatem cerebri
ipsius erit velocitas in illo ꝓpter unā duarum re
rum: aut quia humiditas facit frigus ⁊ frigus cor-
rumpit virtutem digestiuam mutantem illud qd̄
ꝑuenit ad cerebrū de nutrimento ⁊ ꝓpat humecta
tio. ¶ Qum ergo ꝑuenit frigus illud subito hūe
ctatio post ipsum sequitur subito: ⁊ quando cū
illo accidūt oppilationes in meatibus accidunt vt
supfluitates retineantur. deinde erit hoc semp ⁊ in
separabile ⁊ non erit ex eis que sunt raro. Eius au
tem quod fit ꝓpter cerebri siccitatem causa est de
siccatio adueniens subito qum siccitas accidit vno
momento ⁊ est cū signis siccitatis predictis ⁊ est si
milis ei que ꝑuenit a caliditate nisi in eo ī quo am
bo diuersificantur ex signis caliditatis ⁊ ex signis
siccitatis. Iste ergo sunt significatiōes assumpte ex
velocitate passionum: ⁊ non oportet vt velocitas
passiōum mutetur ꝓpter debilitatem virtutū na
turalium precipue in humectatione quādo uel quo
niam debilitas virtutum naturalium sequitur hāꝝ
vnam causarū. Omnia aūt cōuenientia ⁊ diuersifi
cantia non sumūtur ex qualitatibus īmo sumūtur
ex formis ⁊ motibus q̄admodū videmus haben
tem egritudinem que nominatur ouum eligere re
supinationē de reliquis sitibus dormitatiōis suo.

¶ De significationibus sumptis ex parte mensure ca
pitis. C. x.

COgnitio vero facta secundum paruitatē
capitis ⁊ magnitudinē eius ē q̄ oportet te
scire quoniam causa paruitatis capitis in
creatura est paucitas materie: sicut causa magnitu
dinis eius est materie multitudo. s. materiei spma
tis partite in particione que capiti est naturalis.
Amplius si fuerit materiei paucitas cū fortitudine
virtutis formatiue prime erit bone forme: ⁊ erit
minus malum eo qd̄ paruitati capitis adiungit fi-
gure malitiā in creatura. ¶ Quod significat debi
litatem virtutis secundum q̄ ipsū non est expers
malitie ī forma cerebri ⁊ debilitate v̄tutis ⁊ cōstri
ctiōe meatus v̄tutis moral' ⁊ natural' ul' aīalis. Qua
ꝓpter physionomici dicūt q̄ hic homo ē ꝑfidus ti-
midus velocis ire hesitans in rebus. ¶ Et. H. q̇
dem dicit q̄ caput ꝑuum omnino non vacat a si-
gnificatione malitie forme cerebri: ⁊ q̄ magnum
caput non habet assiduam significatiōem bonitatis
dispositionis cerebri dū non sunt ei compares bo
nitas figure ⁊ grossitudo colli ⁊ amplitudo pecto-
ris. Ipse enim cōsecūtur magnitudinem dorsi ⁊ co
starū sequentium magnitudinem nuche ⁊ eius for
titudienm que cōsequntur fortitudinem cerebri.
¶ Qum enim multitudini materiei cōpar existit
fortitudo virtutis formatiue caput est secundum
hanc formam. ¶ Ex eis aūt que illud significant
est vt illic sit ꝓportiōalitas reliquorū membroꝝ:
q̄ si cū eis cōpar fuerit ipsorū debilitas erit male
figure debilis colli parui dorsi: aut erūt lesa ⁊ que
eo cōtinentur ⁊ ab eo oriuntur secundū q̄ quādoq;
accidit ex augmento capitis in magnitudīe que nō
est secūdum naturam pueris quibus accidit apertō
capitis ⁊ magnitudo eius q̄ non sunt in natura īmo
secundum semitam egritudinis: ⁊ causa in ipso est
multitudo materiei ascendentis ⁊ similiter accidit
adultis ex doloribus capitis prauis: ⁊ quandoq; ac
cidit vt syncipit minoretur ⁊ tempus planum fiat

qum eleuatur herisipila super cerebrū. Jam ergo scis significatiões paruitatis capitis ⁊ magnitudines eius. Et ex signis bonitatis quidem cerebri est vt non patiatur ex vaporibus vini ⁊ que cū eis narrabimus: ⁊ que patitur ex subtilitate ⁊ caliditate eius etiam vt addatur mens eius.

De figura capitis. C. xi.

Significatiões vero figure eius sunt iste. Jam enim docui te in caplo ossis capitis q̄ sit naturalis figura capitis ⁊ que sit mala ⁊ ꝙ figure malitia qum accidit alicui partium capitis leduntur proculdubio proprietates operationum illius partis cerebri de qua dixit. G. ꝙ almusafata ⁊ quadrata sunt vituperabiles semp: ⁊ eminentia extremitatum est vituperabilis: nisi causa sit in ipso fortitudo virtutis formatiue. s. si sit superabundans in opationibus suis: ⁊ significant etiā fortitudinem huius virtutis forma colli ⁊ ipsius quantitas ⁊ pectus.

De significationibus sumptis a grauitate ⁊ leuitate capitis caliditate ⁊ frigiditate ⁊ ex doloribus C. xij.

Significationes aūt sumpte ex grauitate capitis ⁊ lenitate eius sunt quoniam grauitas capitis semper significat materiam in ipso: sed materia cholerica facit grauitatem minorem ⁊ adustionem uehemētiorem: ⁊ melancholica facit grauitatem maiorem illa ⁊ siccitatem magnam. Et sanguinea facit grauitatem fortiorem q̄ ille: ⁊ pulsatiōem ⁊ dolorem in radicibus oculi ꝑper penetrationem chimi calidi ⁊ rubedinem ⁊ inflāmationem in uenis vehementiorem: ⁊ phl̄atica facit grauitatem maiorem q̄ omnes alie ⁊ doloreȝ minorem q̄ sanguiea ⁊ cholerica ⁊ somnū maioreȝ q̄ melancholica ⁊ tarditatem ad cognitionem ⁊ pigritiam ⁊ paucitatem agilitatis. Significationes uero assumpte ex caliditate ⁊ frigiditate. s. ꝙ ex eis tangunt caput in se ipso: ⁊ qđ tangit aliud exterius non occultantur tibi. calidum quidem significat caliditatem si pseuerauerit complexiōalem: ⁊ si accidit ⁊ nocet accidentalem: ⁊ similiter est iudiciū frigidi secūdum eius cōsideratiōem. Et similiter ē iudiciū aridi ⁊ sicci secūdum suam cōsiderationez si non venerit exterius exaspans ⁊ arefaciens. Et similiter est humidum si non fuerit calor interius separans. Et dolores quidē corrosiui qui imaginari faciunt in capite hominis incessus. s. alicuius rei cū corrosione ⁊ mordicatiōe significant materiam calidam: ⁊ pulsatiui significant apostema calidum: ⁊ simil̄r subitat significatio eorū cōcōitātiā febris. Et grauatiui ⁊ cōpr̄ssiui significant materiam frigidam: Et extensiui materiam ventosam ⁊ pmutatō subitat illud. Et dolor qui est sicut pcussio cū maleo significat sicut ouum ⁊ emigraneaȝ temporalē.

Et dolores etiam significant parte sua: sicut dolor qui est ꝑpter cōitateȝ stomachi sit secundū modum: ⁊ qui est ꝑpter cōitatem epatis secūdum formaȝ aliam q̄admodum narrabimus: ⁊ cū hoc quādoq; significant secundum suam pseuerantiam. dolor enim qum pseuerat in anteriore capitis parte ⁊ posteriore eius significat cū parte sua carabitum.

De significationibus membrorum que sunt in cerebro sicut ꝑpagines vt oculus ⁊ lingua vua collū ⁊ nerui. C. xiij.

Significatio aūt oculi qui est de suma illorum est ex dispositione venarū eius ⁊ ex dispositiōe grauitatis ⁊ leuitatis ipsius ⁊ ex dispositiōe coloris eius in citrinitate sua: aut ī offuscatione sua: aut plumbeitate: aut rubedine eius ⁊ dispositione tactus eius: ⁊ omnia illa valde vicina sunt in significatiōe eius qđ est in ipso cerebro. Et quandoq; significatur p illud quod fluit ab eo de lachrimis ⁊ lippitudine: ⁊ quod accidit ipsi ex clausura ⁊ palpitatiōe: ⁊ ex dispositiōibus ocl̄i que cōsiderantur secundum ꝓfunditatem ⁊ exitum eius ad exteriora: ⁊ magnitudinem ⁊ paruitatem ⁊ infirmitates ⁊ dolores. Naȝ si oculus siccatur significat siccitatem cerebri ⁊ fluxus lippitudinis ⁊ lachrimarū qum non sit ꝑpter egritudinem in ipso oculo significant humiditatem anterioris cerebri. ⁊ magnitudo venarum oculi significat calefactionem cerebri ī substantia. ⁊ fluxus lachrimaruȝ absq; causa manifesta significat in egritudinibus calidis inflāmatiōem cerebri ⁊ apostemata eius: ⁊ ꝑprie qum currūt ex vno oculorū: ⁊ qum lippitudo pupillam tegere incipit: sicut tela aranee: deinde adunatur tunc est morti ꝑpinquius. Et oculus q̇ remanet apertus ⁊ non mouetur sicut fit in carabito ⁊ quandoq; in lethargia ⁊ q̇ clauditur: ⁊ fit eius apertō difficilis sicut fit secundum plurimas vices in lethargia: ⁊ fit etiā in carabito apud resolutiōeȝ virtutis significat lesiōem magnam in cerebro: plurimum aūt mobilis significat inflāmatiōem ⁊ caliditatem ⁊ demoniacum: ⁊ adherens suo intuitu vni loco qui est alcūbescematiȝ ⁊ terrefactus alienatiōem ⁊ melancholiam. Et quādoq; significatur ex motibus eius error cerebri ex crudelitatibus ire ⁊ angustie ⁊ timoris ⁊ cōcupisentie. Et ad exteriora exiens significat apostemata ⁊ repletionem vasorum cerebri. Et ꝓfundus significat resolutionem plurimam substantie cerebri sicut accidit in vigilijs ⁊ alcutubut ⁊ cōcupisentiā quamuis hoꝝ forma diuersificetur in hoc q̄admodum distinguemus in locis suis: ⁊ similiter quandoq; significat cōgelatiōem cerebri ⁊ eius mortem. Significatiōes aūt assumpte ex dispositiōibus lingue sūt sicut ꝙ lingue multotiens color significat cerebri dispositiōem q̄admoduȝ sua albedine significat lethargiā. Et citrinitate sua primo ⁊ nigredine sua secundo carabitum: ⁊ sicut signat dominio citrinitatis super se: aut viriditate venarū que sunt sub ea caducatiōem ꝑprie: ⁊ non est quidem significatio ex colore lingue sicut significatio ex colore oculi. Naȝ illud vehementiorem habet cū cerebro ꝑprietatem. colore aūt lingue quandoq; significatur stomachi dispositiōes. Ueruntameȝ qum scitur ꝙ lesio est in cerebro non elongatur significatio ab eo. Assumpte aūt ex colore faciei sunt plures. Et tu quidem scis significationes colorū complexionuȝ. Ex eius aūt pinguedine ⁊ matie sunt: quia eius pinguedo significat dominium sanguinis ⁊ ipsius maties cum citrinitate sigificat dōiniū cholere: ⁊ eius maties cum tenebrositate significat dominium siccitatis melancholie: ⁊ inflāmatio modica significat

dominium aquositatis in sanguie victo postq̃ non fuerint iste dispositiones dominii principales: ⁊ postq̃ scieueris q̄ egritudo non est in corpore mutans formam nisi in latere cerebri. Assumpte vero ex dispositione colli sunt quoniam si est forte ⁊ grossum significat fortitudinem virtutis cerebri ⁊ eius abundantiã: ⁊ si est curtum ⁊ subtile ecõtra: ⁊ si est preparatum ad recipiendu3 scrofulas ⁊ apostemata: tunc causa in hoc non est debilitas in ipso: ⁊ tunc etiam quando vacuum est ab illo non est ca in hoc fortitudo eius. verũtame3 causa in hoc est debilitas virtutis digestiue que est in cerebro ꝓpter aliquam spetierum cõplexionis quas narrabimus ⁊ fortitudo virtutis expulsiue. partes enim colli recipiunt quod cerebrũ expellit ⁊ carnes molles glandose que sunt in ipso. Et similiter est etia3 dispositio significationum assumptarũ a dispositiõe vue ⁊ duarũ amigdalarũ ⁊ etiam dentiu3. Assumpte vero ex dispositiõe membrorũ neruosorum intrinsecorum sunt ex semita indicioru3 cõitatis. Necessarium enim est vt cerebro ⁊ nuche cõicent: sicut qum lesiones super ea pseuerant afferũt cerebro spetiem egritudinis que est in eis. Et quãdoq3 aduenit eis illud ex cerebro. ⁊ nerui quidem qum fortes sunt ⁊ ingrossantur ⁊ vie ipsarũ sũt fortes que eis create sunt principales significant fortitudinem ⁊ contrarium illius significat cõtrarium eius.

De significatione comuni membrorũ quibus cõicat cerebrum. C. xiiij.

Cum membra cerebro cõicantia fortia existunt: tũc cerebrũ est forte. ⁊ si plurimas habat lesiões ꝓpter causas manifestas eis aduenictes: tunc cerebrũ debilitatur: aut leditur: ⁊ fortasse sunt opatiões ille ĩ membris alijs ꝓpter cõitatem virtutum cerebri: sicut cõtingit vt non vadat eger ad vrinam ⁊ egestiõem indigens eis ꝓpter priuatiõem sensus sicut accidit in lethargia ⁊ clausura oculorum vigilatiua: aut ꝓpter grauitatẽ motus sup ipsum: sicut in eis ⁊ in carabito: ⁊ sicut defectus transglutiendi ⁊ sorbendi in serac .i. q̃do aqua ingreditur tracheã arteriam in istis egritudinibus: ⁊ sicut significatiões anhelitus. Anhelitus enim quandoq3 abscinditur ⁊ destruitur p causam lesiõis que est in cerebro puenientis ad velame3 ⁊ membra anhelitus: ⁊ eius multitudo ⁊ magnificentia sunt magis significantia sibare ⁊ strictura ⁊ paruitas eius sunt magis significantia dormitationem vigilatiuam ⁊ lethargiam.

De significatione membri cuius cõitate cerebrum patitur. C. xv.

Quoniam stomachus est ex membris plurimũ cõicatiõe sua ledentibus cerebru3: tunc oportet vt significetur illud ex dispositiõe desiderij ⁊ digestionis ⁊ eructatiõis ⁊ rugitus ⁊ dispositiõe singultus ⁊ nausee ⁊ dispositiõe tremoris stomachalis. In qualitate vero horũ secundum stomachum cõsideretur vbi loquemur de stomacho. Et significatur etiam ex dispositione vacuitatis ⁊ repletiõis. Cõmunitas enim cerebri cum stomacho qum est repletus aut habet inflationem apparet in dispositione repletiõis eius: s3 eius cõitas cum ipso propter caliditatem ⁊ choleram rubeam ⁊ dolores ipsorũ qui fiunt inde: ⁊ ex fortitudine caloris apparet ĩ dispositione vacuitatis: ⁊ plerũq3 fit ex repletionis causa ad equandam cõplexiõem ⁊ oppilandũ inter vaporem calidum ⁊ cerebrũ: ⁊ ꝓprius significatur illud secundum locum doloris in principio sui ⁊ ipsius mansiõe. Egritudines eni3 cerebri cõicatiõe stomachi factas iam significat dolor qum ĩcipit a syncipite. deinde effũditur ad illud quod est inter vtrasq3 spatulas ⁊ fit fortior apud caput. Et quandoq3 egrotat caput in cõicatiõe epatis: ⁊ est tunc decliãtio doloris ad dextrã sicut qñ fit cõicatiõe splenis ⁊ decliatõ doloris ad sinistram ⁊ qñq3 multiplicatur cõicatõ cerebri cũ mirac: ⁊ cũ eo quod est coram serasif. est ergo dolor decliuis ad anteriora valde: ⁊ quandoq3 cõicat matrici ⁊ fit cũ egritudinibus matricis ⁊ eius significatiões dicte sunt in. c. ipsius: ⁊ sistitur dolor in vertice syncipitis. Plurime aũt cõitates cerebri cum membris eueniunt ꝓpter vapores ad ipsum ascendentes: ⁊ via quidem ascensionis ipsorum: aut est illud quod est coram anteriore parte aserasif: ⁊ sentit in primis extensiõem eius ad supeitora: ⁊ est extensio vt corda ⁊ pulsatõ in venis iuxta ipsam: ⁊ sentit principium doloris anterius: aut illud quod sequitur partem colli ⁊ sentit principiu3 doloris posterius: ⁊ tenduntur vt corda vene ⁊ arterie posite posterius ⁊ sentit illic pulsationem.

Qunq3 cõsiderauisti accidens membri cõicantis oportet ne accidens sit accidens illi membro in seipso: sed ꝓpter cõitatem suam quam habet cũ cerebro ⁊ non ꝓpter cõitatem cerebri cum ipso.

Qum enim significetur ex nausea q̄ egritudo cerebri sit ꝓpter stomachi cõitate3 tunc non elongatur quin erretur ⁊ sit egritudo hec in cerebro prius: ⁊ sit occulta ⁊ neq3 apparet nausea in stomacho nisi ꝓpter cõitatem suam cũ cerebro in egritudine occulta cũ qua est. Oportet ergo vt redeas ad principia que tibi dedi in libris primis quibus cognoscas egritudines principales ab egritudinibus communicationis.

De signis cerebri in sua cõplexiõe equal. C. xvi.

Cerebrũ in sua complexione equale est id quod est forte in opatiõibus sensibilibus ⁊ moralibus ⁊ mobilibus ⁊ cõmensuratũ in expulsiõe eius quod ab eo expellitur ⁊ in ipsius retentiõe ⁊ forte ad resistendum accidentibus impedimentum afferentibus. Capillos habens in pueritia glaucos: ⁊ in adolescentia igneos ⁊ rubeos ⁊ ad nigredinem declinãtes: circa complementũ creationis ⁊ augmenti medios inter crispitudine3 ⁊ planitiem: ⁊ ipsorũ ortus: ⁊ tempus nascendi totum est in sua hora: ⁊ ipsorũ canities non est festina neq3 tarda ab hora naturali: ⁊ caluitium non cito ei aduenit.

De signis complexionum malarum euenientiũ ex cõceptione. C. xvij.

Visum est. G. q̄ caliditas generat rationis ꝑmistiõem ⁊ alienationem. i. stoliditatẽ. Et nos istis adiungamus subitationem ⁊ velocitatem casus initiorũ ⁊ ꝑmutationis voluntatum. Et q̄ frigiditas generat stoliditatem ⁊ quietẽ motus: ⁊ nos adiũgamus istis tarditatẽ intellectus

⁊ excusationem cogitationis ⁊ pigritiam. Et ꝙ siccitas facit vigilias ⁊ ipsam significant vigilie. Et nos quidem in hoc cōditōnemus vel statuamus ꝙ non sit ab humiditatibus nitrosis: ⁊ non est cū granitate in cerebro ⁊ assiduatione euacuationis superfluitatum ⁊ reliquis significationibus humiditatis. Huitas enim salsa ⁊ nitrosa teste ipso. Gal. facit insomnietatem sicut in senibus. Hūiditas vero facit somnum ꝓfundum: ⁊ tu statue cum anima tua cōditiōem predictam. Et. G. quidem visum est ꝙ significatio ad ostendendum ꝙ complexio est dominans sine materia est priuatō fluxus superfluitatū cū significatione malitie cōplexionis. Significatio vero ꝙ ipsa dominetur cū materia est fluxus superfluitatum. Et nos quidem ꝑscrutemur ⁊ dicamus si non sint oppilationes ⁊ debilitas virtutis expulsiue ⁊ illius. significatō est quod prediximus ⁊ ꝑfecimus. Significationes vero cerebri calide complexiōis sunt velocitas ortus capillorum in prīcipio natiuitatis aut ī uētre: nigredo ipsorum ī prīcipio: ⁊ dō nigratio eorū post glaucedinē velox ⁊ crispitudo eorū ⁊ similia ⁊ velocitas repletiōis capitis ⁊ ipsius grauitas ex caīs eueientibus sicut odoribus ⁊ similibus ⁊ lesio eius ab odoribus calidis: ⁊ paucitas uis somni cū leuitate eius: ⁊ apertio venarum oculorum ⁊ acuitas ipsorū ⁊ velocitas ꝑmutationis in cōsilijs ⁊ voluntatibus sicut est dispositō infantiū ⁊ significat illud tactus ⁊ rubedo coloris ⁊ decoctō superfluitatum effusarū ⁊ expulsarum ⁊ qualitas ipsarū in substantia cū cōparatione ad alias. Significationes uero complexionis frigide sunt augmentum expulsionis superfluitatum secūdum ꝙ ex cōditione predictum est: ⁊ planities capillorū ⁊ paucitas nigrediniseorum ⁊ velocitas canitiei ⁊ velocitas patiendi ex nocumentis ⁊ multitudo rheumatismi intus ad palatum ⁊ accidentium corize ꝓpter leuem causaz ⁊ occultatō venarum in ocul'. Et multitudo somni ⁊ eius forma est similis forme dormitatis: tardus ē palpebrarum motus: ⁊ est stabilitas secūduz voluntates sicut est dispositō senum. Sicce vero complexionis significationes sunt mundificatō meatuum superfluitatum ⁊ claritas sensuum ⁊ potentia ī vigilando ⁊ fortitudo capillorum ⁊ velocitas natiuitatis ipsorū ꝓpter sumū cōplexionis in etate prima ⁊ velocitas caluitiei ⁊ crispitudo capillorum.

Sed humide complexionis significationes sunt planities capillorum ⁊ tarditas natiuitatis ipsorum ⁊ tarditas caluitiei ⁊ ꝑturbatō sensuum ⁊ multitudo superfluitatum itus ⁊ rheumatismus ⁊ ꝓfunditas somni iubet. Calide ⁊ sicce complexionis significationes sunt priuatō superfluitatum ⁊ claritas sensuuz ⁊ potentia vigilandi ⁊ paucitas somni ⁊ velocitas ortus capillorum in principio ⁊ fortitudo ipsoruz ⁊ nigredo ⁊ crispitudo coruz ⁊ multa caluitiei velocitas ⁊ caliditas tactus capitis ⁊ ipsius siccitas cū rubedine manifesta in ipso ⁊ in oculo. Et ꝑmutatō in voluntatibus ⁊ velocitas in eis. Et fortitudo intellectus ⁊ memorie ⁊ velocitas in eis opationum animalium. Significationes vero complexionis calide ⁊ humide sunt iste. Naz si complexio illa nō est valde remota ab equalitate color est bonus. Et vene suntmanifeste ⁊ tactus est calidus ⁊ lenis ⁊ superfluitates sunt plures ⁊ magis cocte ⁊ capilli plani declinantes ad glaucedinem absq; velocitate caluitiei ⁊ calefactō ⁊ humectatō sunt ei veloces. Quod si ab ea fuerit elongata erit egrotatiuū recipiens casus calidi ⁊ frigidi ⁊ egritudines putridas ī substantia sua velociter: ⁊ erunt sensus illius cuius est cerebrum grauati perturbati: ⁊ oculi eius debiles ⁊ neq; abstinebit a somno ⁊ videbit somnia ꝑmutabilia. Significationes aūt complexionis frigide ⁊ sicce sunt iste. Nam caput est frigidi tactus abiectus color vene sunt ī ipso occulte ⁊ ī oculis: tardus capillorum ortus ⁊ sunt castanei ⁊ subtiles tarditas caluitiei ꝓprie sicut non est magis dominans eius siccitas ꝙ̄ frigiditas ⁊ nocetur frigidis secundum cōditiones predictas ⁊ sensus sunt clari in infantia sua ⁊ qum ꝓcedit in etate debilitatur velociter ⁊ senescit ⁊ apparet spasmus ⁊ cōtractō in partibus capitis eius ⁊ fit sanitas instabilis. Quandoq; enim est leuitas capitis ⁊ viarum apertio ⁊ quandoq; est econtrario. In complexione aūt frigida ⁊ humida est homo multi somni ⁊ ꝓfundus in ipso malorum sensuum piger tardus multe euacuationis superfluitatum ex capite ⁊ significat ipsam tarditas caluitiei ⁊ velocitas ⁊ euentus rheumatismorum. Apostematum vero significatiōes ⁊ reliquorum dicemus in distinctionibus.

De signis cuiuscunq; egritudinū capitis. C. xviij.

Hoc capitulum ⁊ quod est ante ipsum sunt sicut cōclusio principiorum que dedimus de dispositionibus significationū capitis. Et oportet quidem vt has significationes seruemus in memoria ⁊ non sit necessarium reiterare in vnoquoq; capitulorū ī quo loquemur de egritudinibus partium capitis. Quod si iterabimus eas in aliquo. c. iterabimus eas vt illud sit adiuuans ad qualitatem redeundi ad hos canones in. c. alijs in quibus iam contenti erimus secūdum ꝙ erit de eis quod attulimus in illo caplo vno. Et similr oportet vt animam tuam super illud quiescere facias de reditione ad canones vniuersales in curis particularibus capitis nisi in quo in vniuersalibus non est dictum ⁊ est necessarium ipsum dicere in particularibus.

De signis male complexionis calide sine materia C. xix.

Ipsam significat inflāmatō ⁊ priuatō grauitatis ⁊ vigilie ⁊ inquietudo in motibus ⁊ ꝑmutatō in imaginationibus ⁊ agitatō ⁊ velocitas in ira ⁊ rubedo oculorum ⁊ iuuamentuz ab infrigidantibus ⁊ nocumentū a calefacientibus.

De signis male complexionis frigide sine materia C. xx.

Sentitur frigus cum priuatione grauitatis ⁊ pigritia ⁊ tepiditas ⁊ albedo coloris faciei ⁊ oculi ⁊ diminutō ī imaginationibus ⁊ declinatio ad timorem ⁊ iuuamentum a calefaciētibus ⁊ nocumentum ab infrigidātibus.

De signis male complexionis sicce sine materia C. xxi.

Leuitas ⁊ antecessio euacuationum ⁊ desiccatio stricture narium ⁊ dominium vigiliarum.

De signis male complexionis humide sine materia. C. xxij.

Pigritia ⁊ tepiditas cuȝ prauitate grauedinis ⁊ paucitas fluxus eius qđ effluit: aut ipsius equalitas ⁊ superfluitas obliuionis ⁊ dominium somni.

De signis complexionum compositarum absq; materia. C. xxiij.

Commistio signoꝝ duarũ complexionum. Et significatur quidem dominium caliditatis cũ siccitate p vigilias ⁊ cõmistioné rationis. Et sup dominium frigiditatis cũ ea p dispositionem similem egritudini que nominatur cõgelatio ⁊ forsitam aduenit ei. Dominium quidem humiditatis cũ caliditate significatur ex dominio sõni q̃ nõ ẽ ꝑpt̃ fortes subet. i. fortes ꝑsũdatiões somni. Et dominium frigiditatis cũ humiditate p somnum a subeti ⁊ adiunge ad illud quod attulimus de reliquis signis compositis ex significationibus singularium.

De signis dominij materieruȝ calidarũ. C. xxiiij.

Cholerice quidem grauitas non superflua ⁊ mordicatõ ⁊ inflãmatõ ⁊ adustio vehemens ⁊ siccitas ⁊ strictura narium ⁊ sitis ⁊ vigilie ⁊ citrinitas coloris faciei ⁊ oculi ⁊ rubedo coloris. In sanguinea quidem significat ipsum augmentuȝ grauitatis: ⁊ fortasse associat ei pulsatõnem ⁊ est cum eo inflatõ faciei ⁊ oculoruȝ ⁊ exuberatõ venarum ⁊ fortis somnus subet.

De signis dominii materieruȝ frigidarũ. C. xxv.

Frigus sensatum ⁊ longitudo lesionis ⁊ eius assiduatio ⁊ paucitas rubedinis coloris ⁊ facies ⁊ oculi sunt cũ pigritia ⁊ tepiditate ⁊ albedo coloris faciei ⁊ oculorũ ⁊ paruitas citrinitatis eorũ cum grauitate sensata. Verũtameȝ illa grauitas cũ materia phl'atica est maior ⁊ cũ pigritia ⁊ tarditate et nimietate subet somni et obliuione ⁊ plumbeitate coloris in facie ⁊ oculis. In melancholica uero est grauitas minor ⁊ fiũt uigilie plures ⁊ alienatõ ⁊ cogitatõ corrupta ⁊ tenebrositas coloris faciei ⁊ oculorum.

De signis apostematum calidorum. C. xxvi.

Febris inseparabilis ⁊ grauitas ⁊ pulsatio ⁊ dolor pueniens ad radices oculorum ⁊ forsitam ad exteriora exibũt cum eo oculi ⁊ pmistio rationis ⁊ velocitas pulsus ⁊ caliditas. Quod si fuerit in ipso cerebro erit pulsus decliuis ad vndosum: ⁊ si fuerit in velaminibus erit dolor fortior ⁊ pulsus erit decliuis ad serinum.

De signis apostematum phl'aticorum. C. xxvij.

Obliuio ⁊ somnus nimius ⁊ multitudo g̃uitatis ⁊ pulsus undosus ⁊ laxus ⁊ excitatus.

De signis apostematũ melancholicorũ. C. xxviij.

Vigilie ⁊ alienatõ ⁊ grauitas sensata ⁊ durities pulsus. Et nos quidẽ dimisimus illud cuius nos oportuit rememorari hic de significatiõibus debilitatis cerebri ⁊ fortitudinis eius ⁊ signis humoris in ipso dominantis ⁊ significatiõibus egritudinum eius ꝓpriarum: ⁊ que sunt ꝓpter cõitatem cõfidentes in eo quod allaturi sumus de hoc in. c. ṽ soda. Illic ergo requirat. quoniam in loco illo affertur ⁊ ex eo pmutemus nos ad reliqua capl'a.

De canonibus vniuersalibus curatiõis. C. xxix.

Qum materiã cũare voluerimus: cõtemplãur tũc si significatõ ostẽdit sanguieȝ cũ ipsa abundantem esse ⁊ in sanguine non est diminutõ q̃cũq; sit materia incipiemus a phlebotomia cephalice ⁊ venarum capitis predictarum in ca. phlebotomie sicut venaruȝ frontis ⁊ nasi ⁊ venaruȝ partis auris: ⁊ oportet vt fiat eaꝝ phlebotomia in contraria parte doloris: q; si res est magna ⁊ sanguis dominatur minuimus guideȝ ⁊ non declinamus nisi ad diminutiõem: ⁊ si alii etiam dominentur humores tamen ab ea incipimus. quoniaȝ phlebotomia est communis humoruȝ euacuatõ.

Quod si materia fuerit sanguis tantum sufficiet phlebotomia cõpleta. i. sola. Et si fuerĩt humores alii cõsiderabimus tunc si est cum cõitate corporis totius euacuabimus corpus totuȝ: deinde intendemus ad caput solũmodo. Et administrabimus euacuantia que sunt ei ꝓpria. ad hoc tameȝ nõ penitus erimus ausi nisi post corporis totius euacuationẽ. si fuerit in corpore humor ⁊ totum illud faciemus si sciuerimus materiam in ipso esse decoctam. Et illud q̃dẽ cognoscit̃ testionio ei; qđ ex ipso educitur si non fuerit subtile valde aut valde grossum.

Et si egritudo iam puenerit ad statum ⁊ nos iaȝ ꝓcessimus cũ digestione que fit in vnctionibus ⁊ embrocis ⁊ empl'is digestiuis: euacuabimus ex capite ꝓprie p gargarismum si non timuerimus nocumentum in pulmone ⁊ fluxus euacuati per gargarismum non fuerint de genere humoris acuti ⁊ mordicatiui ⁊ homo non fuerit susceptibilis egritudinum pulmonis ⁊ fuerit ei potentia cauendi a fluxu rei male ad pulmonem: aut fuerit dispositõ capitis vel maioris sollicitudinis ei de dispositione pulmonis. Et administrabimus etiam odorifera apitiua sternutationem facientia ⁊ caputpurgia. s. pulueres vel liquores qui p nares mittuntur ⁊ embrocas que materias de capite deponant.

Et quandoq; fient etiam empl'a capiti post abrasionem capitis ex medicinis soluentibus genus humoris qui est in ipso qum non timuerimus ex illis empl'is corruptiõem cõplexionis ⁊ cõfisi fuerimus q; materia effusa facilis fuerit ad euacuandum ⁊ cuȝ hoc cauebimus ne euacuantia addentia ex ea soluãt quod subtile est ⁊ retineatur grossum. Via sũt qua ad hanc intentiõem pueniamus est vt euacuemus post lenificationem factam cum lenificantibus digestiuis. Quantũcunq; ergo euacuatiõem administrauerimus ipsam sequi faciemus lenificatiõeȝ. Et cauebimus in euacuatiõib; humorum acutoruȝ in quibus proculdubio necessarie sunt medicine calide in quibusdam horis: sicut sunt hiere ⁊ scamonea ⁊ turbit cũ sticados ne post cõtingat malitia cõplexionis calide. Verum elaborabimus ad hoc vt nõ remãeat post eas illud; ⁊ illud ẽ vt succurram;

solōni facte per eas ⁊ euacuationi peruenienti per
gargarismata ⁊ reliqua cum emplis infrigidatiuis
⁊ vt caueamus eorū administratiōem nisi post fi/
dutiam sumptam ex cōsuetudine egri q̄ illud qđ
ipse bibit đ hoc soluit ipsū ⁊ euacuat ita ne sit potō
nostra ei causa ad pniciem: aut corruptionem q̄ si
hūores fuerint nō digesti digerimus prius vtrasq;
partes eorū sicut rememorabimur. ⁊ si humores
fuerint ascendentes a latere: aut corpore toto tra/
hemus ad contrarium sicut si fuerit ex iferioribus
corporis totius administrabimus clistere ⁊ supposi
toria ⁊ ligabimus extrema ⁊ pprie pedes: uel em
plā supponemus extremis ⁊ euacuabimus mēbra.
Utputa si fuerit stomachus cū hierapicra aut splē
cū eo quod ei est pprium: ⁊ similiter vnunqđq;
membrū ⁊ regemus totum secundum regimē suū
quod est ei pprium. Isti ergo sunt canones uniuer
sales de esse materieꝝ. Et q̄cūq; materia euacuata
sit: tunc si causa ipsius puenit malitia complexionis
medicabimur p contrarium. Ex eo aūt in quo ma/
terie humorū diuerse que sunt in capite cōicant se
cūdum intentiōem cauterizantium est vt fiat caute
rium vbi pueniūt index ⁊ anularis mensurādo ab
extremitate nasi: aut vbi puenit medietas fili: cuius
longitudo est ab aure ad aurem capite prius raso.

¶ Nunc aūt ad distinguendum redeamus. Si san
guis quidem in toto est corpore ⁊ in capite mate/
ria exuberās cōtinetur phlebotometur cephalica.
Sed si nōdū continetur: sed est in hoc vt cōtinea/
tur minuatur nig̃. i. media que matrix dicitur: ⁊ si
timetur cōprehensio anteq̄ incipiat puenire ad hoc.
vt cōtineatur sicut si contingat p causam attrahen
tem humores in circuitu capitis ex caliditate ex
trinseca: aut pcussiōe: aut reliquis phlebotome/
tur basilica: ⁊ si vis vt extrahatur plus illo phle/
botoma saphenam. Et cruribus ventosas appone
supra calcaneum parū ⁊ phlebotoma venam pe/
dis. ¶ Et si fuerit ppter cōitatem membri phle/
botoma venā vtrisq; comūem. si vis euacuare ex
ambobus simul ⁊ materia est quieta ⁊ si vis trahe
re ad partem cū euacuatiōe membri cōicantis phle
botōa uenā cōicantē membro accidenti cum egritu
dine ⁊ cadat in cōtrario partis capitis. Amplius qū
puenis ad caput solum: aut sanguis a principio rei
solūmō est in ipso tunc quod fuerit cadens in vela
minibus extrinsecis cranei secūdum q̄ rememora
bimur in egritudinibus particularibus: aut egritu
do sentitur ppinqua cōmissuris ⁊ uis curam facilē
appone ventosam nuche. q̄ si est psunda aut nō se
paratur eius attractō ad exteriora cranei phleboto
ma venam frontis pprie si dolor est posterius.
Et post acceptionem quidem sanguinis sumantur
euacuātia que fiūt ex myrobalaīs ⁊ succis fructuū:
⁊ si remanet necessitas administretur clistere. Et si
egritudo fuerit praua sicut verbigratia apoplexia
sanguinea phlebotoma ex guidezi. i. vena que est
in vno latere colli. Digestiua vero si materia fue
rit phlātica: aut melācholica sunt matres medicina
rum que in eius digestione administrantur in qui/
bus est subtiliatō ⁊ incisio ⁊ resolutō vtputa ama
racum ⁊ folia lauri ⁊ scea idest sticados arabi/
cum ⁊ abrotanum ⁊ squinantum ⁊ camemilla ⁊ me
lilotum ⁊ anetum ⁊ polypodium ⁊ epithymum

que magis pprie melancholic ⁊ alasce ⁊ isopus ⁊
saudenegi ⁊ ruta ⁊ alberengesif ⁊ omne in quo est
virtus resoluendi ¶. Et nos quidem iam scripsi/
mus ea in tabulis resolutionis ⁊ digestionis medici
narum calidarū licet sit comprehensio regimis in
phlātica ⁊ melācholica diuersa ppter illud qđ dice
mus: ⁊ oportet vt ad gradus harū medicinaꝝ pue
niatur p quantitatem materiei. naꝫ si fuerit multe
quantitatis ⁊ uehementis qualitatis ponemus me/
dicinas calidas fortes ita vt sint in quarto gradu si
cut piretrum ⁊ euforbiū ⁊ reliqua: nisi tīeatur ebu
litō materieꝝ. ⁊ illud quidē est si fuerit multa val
de ⁊ timemus q̄ qum ipsa calefiet augmentabitur
eius totalitas ⁊ faciet extensiōem dolorosam ⁊ apo
stema. ¶ Illic enim oportet vt incipiamus ⁊ eua
cuemus ex ea aliquid deinde residuuꝫ decoqui inci
piat. ¶ Rectius aūt qđ est in digestione humoruꝫ
manifeste cruditatis est ut sit cura ex emplīs de me
dicinis equalis calefactionis. ¶ Et administra quie
tem ⁊ ligatiōem vt digeratur materia facile. Qđ
si fuerit pauce quantitatis ⁊ fuerit debilis qualita/
tis contenti erimus eis in quibus non multa existat
calefactō secūdum subtiliationeꝫ que sunt in gradu
primo ⁊ si fuerit media mediȷ̄s. ¶ Qđ si materie
melancholice fuerint non erimus cōtenti istis medi
cinis ita vt in desiccatione addamus ⁊ precipue si
fuerit melancholica preter naturam imo si sit adu
sta. ¶ Sed indigebius imaturatione materiei me
lancholice lenificatione ⁊ humectatiōe pculdubio:
deinde succedamus cū maturatiuis resolutiuis sub
tilis resolutiōis que sunt in gradu secūdo ⁊ tertio.
¶ Et melius est vt cōiungas lenificantia ⁊ hume/
ctantia cum calidis incisiuis resoluentibus. ¶ Ma
terie vero calide digestiōem faciūt medicine cum
aggregatione sue substantie ⁊ aptiōe cū hoc ⁊ inci
sione. Et ista quidem sunt infrigidantia ⁊ humectā
tia in quibus est abstersio ⁊ ablutō sicut aqua ordi
⁊ lac capraꝝ recenter mulctuꝫ. lac tameꝫ viet qui
virtutis debilitatem cum soda habuerit ⁊ digesti
ua que sunt cum istis cōditionibus. ¶ Et vtatur
aquis in quibus decocta sunt folia salicum ⁊ viole
⁊ nenufar ⁊ virga pastoris ⁊ herbe frigide omnes
descripte in tabulis suis que sunt medicinaꝝ singula
rium miste cū aliquanto aceti vt eas pfūdet ⁊ uir
tutes earum penetrare faciat. Quod si in eis fuerit
parum grossitiei addantur camemilla ⁊ malua. Et
si tunc egro vigilie affuerint ⁊ voluntas fuerit ne
vigilet ponantur in eis cortices papaueris. Dico
aūt q̄ acetum est comune omnibus materiȷ̄s. Eius
enim infrigidatō possibile est vt leui causa franga
tur amplius remaneat pfundatō eius cū medicinis
⁊ ipsius incisio hoc quidem est qum administratur
i materiȷ̄s frigidis. In maturatione aūt medicinaꝝ
calidarū non eligatur supra ipsum. Et olea calida
omnia dicta in antidotario que fiunt ex oleis odo/
riferis ⁊ floribus ⁊ plantis ingrediuntur in digesti
one frigidaꝝ: q̄ si materia fuerit vehementis fri
giditatis: aut multe quantitatis: aut difficilis reso/
lutionis tunc olea adhibenda sunt que sunt facta cū
gummis calidis ⁊ spetiebus fortibus odoriferis ⁊
oliuem de beben ⁊ sambacinuꝫ ⁊ de narcisco ⁊ lilio
⁊ zafarano ⁊ lauro ⁊ amaraco ⁊ de duabus spicis:
aut oleum oliue in quo decocta sūt ruta hūida: aut

calamentum: aut anetum humidum: aut camemil
la humida ⁊ his similia de quibus rememorabi-
mur in antidotario ⁊ illic collige illud. Oleū autē
balsami ꝓpter suam subtilitatem velociter resol-
uitur ⁊ non multum prebet iuuamentū in epithi-
mando ⁊ in ungēdo cōueniens sue fortitudini. Et
nos quidem materiei opponimus euacuādo ⁊ tra
hendo secūdum contrarium ⁊ faciendo vtrūq; si-
mul. Attractō vero ad cōtrarium est attractō que
fit ad manus ⁊ ad pedes ⁊ illud iuuat ipsorum fri
catō cum sale ⁊ oleō violaceo: aut oleō camcillio
secūdum cōplexionem ex eo qđ in ipsa egritudīe
administrauimus nos est exercitium in quo serua
tur caput ita vt non moueatur cū corpore ⁊ nō
mouentur nisi inferiora tantum ⁊ est exertitium ī
quo homo suspenditur in fune: aut pēdet ex parie
te ⁊ retinentur supiora corporis eius ⁊ nō cessat
mouendo pedes ⁊ sequitur ipsum ⁊ hoc post eua
cuatiōem. Fricatō vero extremitatum ⁊ earū con
strictō a superioribus ad inferiora ⁊ huiusmodi ⁊
ꝓprie quꝫ cibari debet. Et quandoq; purgatur ca
put solum leui exercitō sicut fricatōe ⁊ comprehē
sione donec ad pectinandum puenitur : ⁊ admini
stratione odorū ex fetidis ꝓprie sicut fit in fine le
thargie. Res aūt aggregans duo regimina simul
sunt clistere ⁊ suppositoria ⁊ diuretica ⁊ sudoreꝫ
ꝓuocantia secūdum materiam ⁊ virtuteꝫ ⁊ omnia
que numerata sunt in antidotario. Solutiua autē
que euacuant caput cuꝫ cōitate corporis sunt pillē
de hieris ⁊ pillē chochie ⁊ pillē de sticados: ⁊ iste
quideꝫ conuenietiores sunt humoribus adustis in
quibus dominatur cholera ⁊ in quibus cum hoc ē
grossities immo sunt sicut cōmunicantes cholericis
⁊ phl'aticis. Et omnibus illis fortius est infusio
aloes que fit cum aqua endiuie. ⁊ ꝓprie eius qđ
est fortius ex eo: ⁊ est illa que scripta est in anti
dotario: aut īfusio đ hiera: ⁊ uomitus ex oxymel
le cū se. atriplicis. ¶ Decoctō vero myrobalano
rum ⁊ prunorū ⁊ fumiterre ⁊ sirupus de fructibꝫ
⁊ sirupus violaceus ⁊ decoctō casie fistule: ⁊ que
sunt istis similia facta fortia cum scamonea ⁊ reli
quis secūdum dispositiōem corporis: ⁊ vacuitatē
ipsius a febre eius: aut essentiam eius in ea secun
dum dispositiōem etatis ⁊ virtutis ⁊ horum simi
lium sunt conuenientia humoribus cholericis sub
tilibus. ¶ Veruꝫ hiera archigenis: ⁊ hiera ruffi
⁊ hiera logodion: ⁊ hiera Gal. ⁊ pillē facte cum
lapide lazuli: ⁊ helleboro secundum ꝙ rememo-
rabimur conueniunt humoribus crossis ⁊ melan-
cholicis. Et similiter omne in quo recipitur sti-
cados. Et vtrisque etiam conueniens est vo-
mitus factus ex potu oxymell' ⁊ semīe rhaphani ⁊
pulpa colloquintide cū reliquis medicinis mouen
tibus humores viscosos ex eis quas terminauimꝰ
⁊ diximus ⁊ reliqua cōposita distincta in antidota
rio secūdum ꝙ ipse ordines habent. Primus est
qui est cū hiera ⁊ turbit ⁊ epithimo ⁊ agarico ⁊ ca
storeo ⁊ que illis sunt similia ⁊ pillē magne. dein
de hiere: deīde duo helli niger melancholicis ⁊ al
bus phl'aticis cū cautella ⁊ timore ⁊ lapis lazuli ⁊
lapis armenus absq; cautella ⁊ timore. Et oportet
vt incipiamus a debilliore ⁊ gradatim ꝓcedamus
donec sciamus ex dispositione egritudinis. ꝙ ipsa

iam est abscisa. Solutiua vero facilia ad purgan-
dum caput sunt vel asabaiaret ex quibus su-
mitur pill'a magna vt paruum pondus opatiōem
efficiat sufficientem cū mora ⁊ non noceat propter
paruitatem suam iteratō ⁊ dormiatur sup ipsam
ne destruant motus ⁊ vigilie eius opatiōem. Et
canon quidem in eis est aloes ⁊ hiera deinde ca-
dit in eis mastix ad confortandū stomachuꝫ ⁊ re
cipiuntur in eis myrobal'. vt ꝓhibeant vaporem
acutum calidum si in stomacho generatur a capite
ꝙ si voluntas adest vt humores cholerici educā
tur sit in eis iuuamentum cū scamonea ⁊ similibus
ei. Et fortasse vsus scamonee cū aloeticis admini
stratis ꝓpter purgatiōem ipsius cerebri: aut sto-
machi si egritudo cerebri est cū eius cōitate ꝓhibꝫ
earū calefactionem supfluam pp supfluitates mor
ipsaruꝫ: ⁊ excitat eas abbreuiatas a complemento
purgatiōis eo quod iuuat ad purgandum. Quod
si voluntas adest vt iuuamētum fiat in extractiōe
humorum phl'aticorum iuuetur cum pulpa collo-
quintide ⁊ cum. ʒʒ. ⁊ turbit ⁊ sticados. Et si adsit
voluntas vt fiat hoc in humoribus melancholi-
cis inuenitur cum pauco helleboro ⁊ epithio ⁊ po
lypodio ⁊ eis similibus . Et sunt pillē magne di-
uersarū descriptionum quas reperies in antidota
rio ⁊ scies ipsarum iuuamentum ⁊ ipsarum electō
nem inde. ex mundificatiuis aūt que capiti sunt ꝓ
pria sunt gargarismata in quibus omnibus almuri
sit administratum. Quod si humores fuerīt chole
rici puri non vtaris in ipsorū mundatiōe gargaris
mate timendo descensum ipsorum ad pectus quum
iam adepti sint supfluam acuitatem ex medicinis
purgantibus acutis. Naꝫ subtiliantia cholericos cū
facilitate ⁊ subtilitate ⁊ que sunt equalis comple-
xionis non multum agunt in gargarismate. Quod
si aliquid horum est iuuans tunc oxymel de semi-
nibus cū endiuia solūmō. Et oxymel squilliticuꝫ ⁊
oxymel recipiens scamoneam ⁊ aquā lupuli ⁊ aqͣ
prunoruꝫ: ⁊ sirupus violaceus ⁊ tamarīdi cū pau
co scamonee: ⁊ que huius cursu procedunt.
¶ Quod si hūores cholerici fuerint cuꝫ grossitie
tūc gargarisma fiet cū almuri ⁊ aloe ⁊ hiera ⁊ oxy
mel de se. ⁊ sqllitico cū hiera: ⁊ vt cōfortetur il-
lud cū scamonea ⁊ pauco turbit: ⁊ supra illud ni-
hil addatur. Qđ si humores fuerīt grossi phl'atici
tūc addatᷣ s̄ illud pulpa collo. ⁊. ʒʒ. ⁊ sticadoſ ⁊ tur
bit ⁊ hiera archigenis: ⁊ husudus ⁊ fortasse indi-
gebis vt cum eis administres sinapim ⁊ piretrum
⁊ piper cū mastice: ⁊ vis ꝓpter illud fortitudineꝫ
opationis medicine qū fuerint humores vehemē
tis fortitudinis: ⁊ similiter fortasse facis masticare
piretrum ⁊ piper ⁊. ʒʒ. ⁊ acorū ita vt pueniatur
ad vltimū ad staphisagriā: ⁊ que eis sunt similia.
Et istis quandoq; admiscentur subtiliantia sicut
isopus ⁊ cinamomuꝫ ⁊ casia lignea ⁊ origanum ⁊
cortices radicum capparis mentastrum ⁊ que eoꝝ
cursu ꝓcedunt. ¶ Sternutatoria aūt que conue-
niunt humoribus cholericis sunt sicut vapor aceti
in quo parū castorei dissolutū est ⁊ odor focangi
acuti acetosi. Et phl'aticis cōdisi ⁊ piper ⁊ cepe ⁊ al
leum ⁊ sinapis ⁊ nasturtium ⁊ baurac ⁊ que cursu
eorum procedunt. ¶ Ex istis medicinis quandoq;
assumimus empl'a ⁊ accipimus ex eis epithimata

ſup tēpora. ¶ Caputpurgiorū aūt alia ſūt ut p ea
pueniat īfrigidatō ⁊ hūectatō ⁊ alia vt īſolō ⁊ alia
vt confortatō. Qūq; caputpurgia admiſtras reſol
uentia confortantia gradus in ipſorum adminiſtra
tione obſerua: adminiſtra itaq; ea prima vice cū
oleo ro. ⁊ lacte ⁊ que tali curſu currunt ⁊ vice ſe
cūda cum expreſſiōe ſicle ⁊ ſimilibus ⁊ tertia etiā
vice cum aqua amaraci ⁊ ſimilibus. Quod ſi prin
cipium materiei ⁊ vaporū non eſt niſi a ſtomacho
attende ſubſtantiam humoris in ſtomacho cōpre-
henſi quā cōprehendes p ea que ſcies in caplō egri
tudinum ſtomachi ⁊ euacuationis eius. Dum autē
materia deſcendens eſt vapores aut ventoſitateſ
retenti oportet vt eos reſoluas cum aqua in qua
decocta ſunt ſceha ⁊ epithymū ⁊ alhaſce ⁊ medicie
predicte in capitulis ſuis: ⁊ diſtilletur etiam oleuꝫ
ſambacinum ⁊ laurinum ⁊ amaracinum in aure.
¶ Dum aūt corpus cerebri vis cōfortare ⁊ ꝓhi
bere humores cholericos ne a ſtomacho ad ipſum
aſcendant ⁊ ab eis que ſecūtur ipſum oportet vt
ipſuꝫ cibes fructibus acetoſis ⁊ ꝓprie granatis ace
toſis ⁊ pomis ⁊ piris ⁊ acreſta ⁊ ꝓprie poſt cibū.
Curatō aūt tua ī oppilatiōibus ſit cū embrocis api
tiuis ſemp. Et oportet vt ſit effuſio omnis em-
broce adminiſtrata in omni accidente a loco alto
vt eius virtus plurimū ꝓfundetur ⁊ caput prepe
tur vt cadat ſup ſynciput ſuper poſteriorem capi
tis partem ⁊ membra dura ⁊ ſint etiam maſticatio
nes ⁊ pilule de ſciar ⁊ olea rſoluentia. Et ſi egritu
do fuerit ventoſitas in ſtomacho purga deinde af
fer oleum ro. dulce cū aqua decoctiōis radicum ⁊
fenugreci ⁊ cordūeni ⁊ his ſimilibus: aut affer olū
cū infuſiōe aloes: aut cū cordumeni ⁊ his ſimili-
bus. Dum aūt curas apoſtemata calida oportet ut
in eis incipias prius cū eo quod expellit quod ſit
ex infrigidantibus predictis miſtum cum aceto ⁊
aqua ro. niſi illic fuerit dolor vehemens: tūc enī
aliena acetum: ⁊ cadat in eis adminiſtratō olei ro.
infrigidati ſufficienter non tameꝫ ſupſlue cōquaſſa
ti cum aceto multo: aut pauco in fronte ⁊ capite:
⁊ aqua uūe lupine ⁊ fānſel ⁊ croco ⁊ ſandalo ⁊ ſief
memite ⁊ bolo armeno ⁊ lentibus excorticatis ⁊
ſimilibus: ⁊ aquas in quibus cocta ſunt ſtiptica fri
gida. ⁊ ex calidis ſtipticis cōfortatiuis in qbus etiā
ſit cōpoſitō in cōmiſtiōe eorum frigoris ſicut alū
thuli. Alienatō vero a medicinis vehementer fri
gidis factis ex eis que ſunt ſicut papauer ⁊ opium
⁊ reliqua eſt tibi neceſſaria niſi apud vehementeꝫ
neceſſitatem ⁊ fortem dolorem. Et camemilla qui
dem frangit aliquid ex acuitate narcoticorum in
epithimatibus. ¶ Uomitus vero eſt ex eis in qui
bus non fit iuuamentum in curis egritudinū capi
tis niſi fiat ꝓpter cōitatem materiei in ſtomacho
⁊ melior mōrū expulſionis eius eſt vomitus.
Inquit .G. non eſt diſpoſitō ſoda in vehementi
neceſſitate narcoticoꝝ ſicut diſpoſitō colice. Colice
enim dolor quandoq; puenit ad hoc vt pimat. Sꝫ
ſoda non eſt ſic in vehementi neceſſitate narcotico
rum ſecūdum plurimū. ꝙ ſi materie non fuerint
vehementis acuitatis adminiſtrabis aquā fructuū
ſtipticorum predictorū. Deinde vteris maturati
uis rememoratis in materijs acutis. poſtea admi-
niſtrabis in quo ſit parum reſolutiōis: ſicut aqua

in quibus decocta ſunt ordeum fractum ⁊ radices
myrti. ¶ Et ex oleis oleum camemillinum recenſ
ſolum: aut miſtum cū oleo ro. ſecūdum acuitateꝫ
egritudinis ⁊ ſubſtantiā materierum ⁊ ꝓpinquita
tem temporis ſtatus. Et poſt ipſum ex aquis in q
bus cocta ſunt radices apij ⁊ feniculi ⁊ furfur cum
ſeminibus ſuis ⁊ fenugrecū ⁊ malua ⁊ corona rgia
⁊ alacoē alba. ¶ Et ex oleis oleum anetinum ⁊ ſi
milia etiaꝫ dum pueniat ad ſtatū ⁊ reſoluatur tūc.
Et etiam emplā que ſunt ex iſtis. Euacuantia aūt
neceſſaria antecedant in eis ſecundum materiam.
Et adminiſtrētur in cibando habentes apoſtemata
cholerica ꝓprie medicine leues humide. In apo-
ſtematibus vero frigidis incipiatur primo ſicut in
alijs cū euacuatiōe ⁊ adminiſtremus in eis illud in
quo recipitur oleum de kerua ⁊ oleum amigdala
rum amararū ⁊ picra ⁊ alijs ſimilia: ⁊ reliquis po
tionibus notis cū aquis radicum. ¶ Et conteti ſu
mus ex apocruſticis oleo ro. in pricipio rei ⁊ mi
ſce cū eo ſubtiliantia ſicut alhaſce ⁊ calamentum ⁊
caſtoreuꝫ ꝓprie: deinde adminiſtra ſquillam pro
prie ⁊ acetum eius faciendo emplm aut gargariſ-
mum ſi fuerit illud poſſibile. Et fortaſſe ſument ī
potu caſtorei duas tetias aur. ⁊ ꝓprie patientes le
thargiam. deinde adminiſtra maturantia in quibꝫ
ſit ꝯmollificatō ⁊ parū reſolutiōis: de quibus pre-
dictum eſt: deinde poſt illud ⁊ apud ſtatum admi
niſtra apud vtraſq; res ſimul. ſ. frigidas ⁊ calidas
mollificantia. Et ſit adminiſtratō frigidorū molli
ficantium integre ⁊ reſoluentium cōfortatiuoruꝫ
ex emplis aquis ⁊ oleis. ¶ Et ſcias ꝙ omnis qui
cōqueritur de egritudie facta in capite nocetur a
vino: ⁊ mora in balneo. Et omnis qui habet egri
tudinem in velaminibus cerebri leditur ab aqua
frigida vehementer. ¶ Curationes aūt malitie
complexiōis calide ſolum fiūt cū eo in quo eſt in-
frigidatō ex herbis ⁊ oleis frigidis infrigidatis: ſi
cut oleū roſaceū ⁊ nenufarinū ⁊ violaceum ⁊ ele
gantius illis eſt oleuꝫ roſ. ⁊ oleum de ſe. cucurbi
te ⁊ citroli ⁊ de ſe. lactuce ⁊ oleum de ſe. papaue
ris: ⁊ fortaſſe vtuntur oleo de ſemine hyuſquiaī
qum vehemens eſt dolor. Et melius ex iſtis olis
eſt cuius radix expreſſa eſt ex oliuis que cruditati
attinent non ſalitis: ⁊ folia eius in quo creata ſunt
multiplicantur ⁊ eſt recens. herbas vero ⁊ q̄ her
barum curſu ꝓcedunt noſti omnia. Et ipſe quideꝫ
ſunt ſicut lactuca ⁊ portulaca ⁊ raſura cucurbite ⁊
que ſunt illiſ ſimilia: ⁊ etiam folia nenufaris: ⁊ uir
ga poſtoris ⁊ ſempuiua ⁊ aqua citroli ⁊ cucurbite
⁊ ſauic ordei cū aceto ⁊ aqua roſ. ⁊ canfora ⁊ ſan
dalorū ⁊ acatia ⁊ linimentum cū oleo roſ. ⁊ aceto.
¶ Et non ptranſeat illud vſq; ad ea in quibus eſt
vis narcoticandi ⁊ congelandi ſpiritum niſi ꝓpter
vehementem neceſſitateꝫ. Inquiūt: ⁊ non oportꝫ
quidē vt acetum ſit vehementis acuitatis ⁊ vino
ſitatis: nam in ipſo exiſtit nocumentum. Et ex ill
quidem ſunt mucilago pſilij cū aceto ⁊ aqua coriā
dri ⁊ folia eius. ¶ Et oportet vt alienes hec em-
plā ⁊ epithimata a poſteriore cerebro qđ eſt ner-
uorum origo. hec enim non iuuant cerebrum niſi
ex via cōmiſſure que eſt in ſyncipite ⁊ cōmiſſure
coronalis. Ex via aūt poſterioris cauenduꝫ eſt ne
perueniat ad ipſum cerebrum: ⁊ corrumpat ortuꝫ

neruorum. ¶ Ex eis aūt quibus fit curatō est vt
olfaciant odores frigidos ⁊ fiat eis caputpurgiū
cum istis oleis ⁊ expressiōibus. ¶ Et sint cibi ex
lentibus elixatis ⁊ ex faseolis ⁊ ordeo fracto ⁊ spi
nachijs ⁊ chrisolocanna ⁊ ciceribus fractis ⁊ que il
lis sunt similia. Et sternantur iste herbe ⁊ folia in
mansione eius: ita vt sit in domo in qua strati sint
rāi infrigidantes. Et quandoq; precipitur vt ī ea
sint sceesebraʒ ⁊ folia alcāne. Et existimo ꝙ re-
ctius est vt sit ꝓpinqum in eo ex sceesebraʒ quod
est aspersum aqua frigida. Et similiter iuuant eē
fructus frigidi ⁊ glaties ⁊ aque copiose. ꝙ si non
inueneris cū caliditate siccitatem: sed humiditatē
absq; materia: ⁊ hoc valde parū est in egritudi-
nibus cerebri: tunc facies epithimata ex aquis fru
ctuum in quibus est stipticitas: q̄admodum dixi
mus: ⁊ precipue in principio apostematum calido
rum. Et oportet quidem vt omnes isti ꝓhibean
tur a motibus animalibus ⁊ intrīsecis ⁊ agitatiōe
pupille in suis aspectibus. ⁊ alienentur ab aspicien
do colorīs. s. diuersos: ⁊ picturas: ⁊ similiter coꝝ
auditus regantur. ꝙ si est malitia complexionis
frigide administra emplā ⁊ aquas sumptas ex me
dicinis calidis p̄dictis: ⁊ olea predicta ꝓprie olīʒ
rutaceum calefactum. ⁊ si necessarium fuerit vt ī
ipso addatur confortatō admisceatur ei euforbiū.
Et similiter oleum laurinum ⁊ amaracinum ⁊ his
similia. Et si cuʒ hoc est mlīa: ⁊ mlīa est naturał.
aut phlatica calefac ipsum cum humectatione: sed
si fuerit adusta aliena quod desiccat: aut calefacit
⁊ sis contentus humectatiōe ex lactibus ⁊ olō uio
laceo. ⁊ embrocis ⁊ emplīs ⁊ cibis. ꝙ si cū frigidi
tate est siccitas aggrega etiam inter humectatio
nem ⁊ calefactiōem. Et si cū frigiditate est humi-
ditas administra euacuantia predicta ⁊ medici-
nas in quibus est desiccatō cum caliditate de illis
quas tibi diximus in tabulis. Et oportet vt tu sci
as ꝙ liquida administrantur super caput distillan
do sicut diximus: ⁊ administrantur retenta in re-
tentiōe facta ex pasta aut lana infusa qua caput co
ronatur. Et fit ipsorum effusio ab eo quod est co
raʒ anteriore parte syncipitis. Et qđ ex eis est le-
ne non oportet vt linimentum eius sup ipsuʒ di
mittatur sed lauetur. ⁊ non dimittatur ipsum in
retentiōe coronali tempore multo: Sed renouet̄
quoniam ipsuʒ velociter putrescit. Et melius hoc
est vt administretur post abrasiōem: ⁊ similiter
omnis emplā ⁊ vnctiones. Qunq; cibas patientes
egritudīes capitis materiales frica extrēa ⁊ exicca

¶ Tractatus secundus de doloribus capitis qui sunt
latus capitis: ⁊ conforta cum apocrusticis.
Speties sode.

¶ Sermo vniuersalis de soda. C. i.

SOda est lesio in membris capitis.
omnis aūt lesiōis causa est mutatō
complexionis: aut eius diuersitas:
aut est solutō cōtinuitatis: aut ag-
gregatō amboruʒ simul. ¶ Mu
tatō aūt complexionis est vna de sexdecim notis
q̄uis humida non faciat dolorem nisi sit cū mate
ria mota ad solutionem cōtinuitatis. ¶ Et conti-
nuitatis solutō nota est: ⁊ eius spēs secūdum cau-
sas ipsius sunt note ¶ Duarū vero causarū dolo
ris coniunctō simul est in apostematibus. Et apo-
stemata sicut nosti numeratas habent speties. Et
eorum speties sunt quattuor: ⁊ omnia illa quan-
doq; fiunt in substantia cerebri ipsius: ⁊ quādoq;
fiunt in velamine circūdante ipsum: ⁊ quandoq;
fiunt in duobus velaminibus circundantibus ip-
sum: ⁊ quandoq; fiunt in venis: ⁊ quandoq; in pā
niculo extrinseco a cranco ꝓpter illud quod est in
ter ea de suspensorijs predictis in anatomia narra
ta. Et quandoq; fit causa ledens quodcūq; horum
membrorū fuerit causa māsiua in membro ipō:
⁊ quandoq; fit ꝓpter cōitatem non integram: aut
membri inter quod ⁊ membra capitis cōtinuatur
mediatiōe neruorū: sicut stomachi ⁊ matricis: ⁊
velaminis: ⁊ aliorum membrorum si fuerit: aut
membri inter quod ⁊ cerebrum cōtinuatur inuo
lutione venarū facta ex vēis ⁊ arterijs: sicut cor
dis ⁊ epatis: ⁊ splenis: aut membri vicinantis ei
alia vicinitate: sicut pulmo positus sub eo ⁊ addu
cit ei nocumentum: aut membri cōicantis mēbro
vno modo ⁊ cerebro alio modo: sicut cōitas eius
cū renibus in doloribus ipsorū: aut ꝓpter cōitatē
corporis sicut fit ꝓpter febres. Que aūt est cum
cōitate quandoq; fit cuʒ piodis ⁊ poxismis secun-
dum piodos ⁊ poxismos cause que est ī membro
cōicante: sicut que fit ꝓpter cōitatem stomachi:
qum est ꝓpter effusiōem materierū cholericaruʒ
⁊ aliarū ad ipsum cū piodis sicut que fit cū piodis
augmenti spetierū febrium. Et soda quidem di-
uiditur alio modo. Nam ex ipsa est cuius causa ē
aliqua spērū primitiuarū: sicut soda ebrietatis. nā
dum perseuerat soda ebrietatis: ⁊ non fit fixa ꝓ-
pter fixiōem cause augmentatiōis illa generatur
ex ea: ⁊ sicut soda ꝓpter cōestiōem rei calide sicut
alleorū ⁊ reliquorum. Et ex ipsa est cuius causa ē
antecedens iam collecta: ⁊ est mansiua ⁊ manet ip
sa ꝓpter eam. Et quandoque est accidens: dein
de fit egritudo: ⁊ qum remanet egritudo post fe
bres acutas nūtiat egritudīes cerebri: ⁊ significat
defectum nature ab expulsiōe materiei ꝑfecta flu
xu sanguinis p nares ⁊ reliquis. Ex egritudinibus
sunt quibus nuntiatur subet: aut apoplexia: aut đ
monium: aut mollities: aut surditas secūdū sub-
stantiam materiei ⁊ secūdum motum eius. ¶ So
da quoq; diuiditur secundum loca sua. quandoq;
enī est in vno laterū capitis: ⁊ q̄ ex ea ē cōsuetudi
naria noīat̄ emigñea: ⁊ qñq; ē in anterioī capite:
⁊ qñq; ē ī posterioī capite: ⁊ qñq; totū caput con
tinet. Et que ex ea est cōsuetudinaria inseparabił
nominatur ouum: ⁊ nux cuius assimilatō est ouo
armorū qđ super totū caput cōprehendit. ¶ Et
soda etiam diuersificatur secundum fortitudinem
⁊ mediatiōem ⁊ debilitatem. Soda enim alia est
valde fortis ita vt qum obuiat syncipiti infantis
lēia habentis ossa separat ipsum ⁊ frangit cōmissu
raʒ eius: ⁊ alia est que est debilis sicut pluriūʒ fit
in lethargia. Et debilis quidem alia est que est in
separabilis: ⁊ alia est que est non inseparabił. Et
quandoq; soda cuius causa est debilis accidit qui-
busdam ⁊ non alijs: accidit ergo ei cuius cerebri
sensus est fortis: ⁊ non accidit ei cuius cerebri sen
sus est debilis. Et vniuersaliter quidem cuius

cerebri sensus est fortis ipse est aptus vt recipiat
sodam ex omni causa facientem sodam ⁊ si debili
tetur. Et omnino tunc cerebrũ velociter recipit
facientia sodam: aut ꝑpter debilitatem suaꝫ: ⁊ tu
quidem iam sciuisti in vniuersalibus ꝙ debilitas
sequitur malitiam cõplexionis: aut ꝑpter forti
tudinem sui sensus ⁊ leditur ab omni causa ⁊ si sit
leuis: ⁊ iterũ soda alia est cui non sunt accidentia:
⁊ alia est que ad accidentia ꝑducit partibus capitis
ꝑpria: sicut si ꝑueniat ex fortitudine doloris apo
stẽa in partibus capitis. ⁊ alia q̃ ꝑducit ad acciden
tia ꝑueñiẽtia ad mẽbra: sicut eius lesio ⁊ nocũentũ
⁊ apostẽatõ ei9 ꝑueniat ad radices neruoꝝ ⁊ ꝑueniat
spasmus: aut ꝑueniat inde aliqd ad stomachum: ⁊
contingat casus desiderij ⁊ singultus ⁊ nausea ⁊ de
bilitas digestiõis ⁊ similia. Et scias ꝙ soda tempo
ralis aut fit ꝑpter phl'a: aut ꝑpter mi'ia: aut debili
tatem capitis: aut ex apostemate incipiente indu-
rari: aut iam indurato. ⁊ est illud quod plurimuꝫ
est. ¶ Et soda quidem ⁊ omnes egritudines di-
uersificantur: quandoqꝫ enim egritudo est salua:
⁊ salua quidem est in qua non ꝑhibetur de regi-
mine eius qđ ei sit necessarium in seipsa. ⁊ alia est
q̃ non est salua: immo est habens socium: ⁊ for-
tasse ꝑhibetur ex regimine suo necessario: sicut si
sit soda ⁊ rheumatismus tunc fit contrarius rheu
matismus soda ĩ necessitate regiminis quã habet.
¶ Soda quoqꝫ diuiditur quandoqꝫ secũdum alias
considerationes. Soda enim alia est que accidit su
bito sano non habenti egritudinem. Et alia est q̃
accidit habenti apostemata ⁊ labores. Et ex cor-
poribus quidem sunt quedam que sunt preparata
sode: vt sunt corpora que habent caput debile ⁊
membra digestiua debilia: quare in eis plurimus
generatur vapor effundens ad stomachos eorum
humores cholericos facientes sodam. Et iterũ in
receptis sunt quedam que faciunt sodam iaꝫ predi
cta in tabulis medicinarum singularium. Et oĩa al
lefẽiati sunt facientia sodam: ⁊ ꝑprie casia lignea:
⁊ costus ⁊ ꝫafarã ⁊ cinamomũ ⁊ amomuꝫ. ¶ Et
omnia aromata sunt facientia sodam: siue sint cali
da siue frigida. Uerũtameꝫ qum succedunt expel
lunt. s. qum precedit illud quod nocet cum calidi
tate vaporis sui. ⁊ succedit ei quod vaporem fa-
cit frigidum: aut ecõuerso. Qum aũt lesio fit non
qualitate solum sed quantitate: tunc non cõfert ip
soꝝ successio imo nocet. ¶ Et soda frigida quandoqꝫ
multiplicatur constricta in hyeme. ¶ Et quando
estas fuerit septẽtrionalis parũ pluuiosa. Et quan
do autumnus est meridionalis pluuiosus multi-
plicatur soda in hyeme. Soda vero plurimũ fit
ꝑpterea ꝙ arterie afferũt capiti vapores fraudu
lentos.

¶ De soda facta ex malitia complexionis. C. ij.

Afferamus itaqꝫ sermonem exponentem
vnãq̃qꝫ haꝝ suaꝝ: Et hec ẽ distinctõ pri
ma. Dicamus ergo: complexional' qui-
dem sũma est: quoniam a complexiõe calida: ⁊ a
complexione frigida: ⁊ a complexione sicca quan
doqꝫ cõtingit dolor secũdũ ꝙ sciuisti in principijs
vniuersalibus: q̃uis sit dispositõ in complexione
sicca secũdum ꝙ sciuisti parũ faciens dolorem. Et
complexio quidem humida secũdum ꝙ est com-
plexio humida non efficit dolorem nisi illic sit ma
teria hũida faciens dolorẽ ex parte euaporatiõis:
aut euẽtus vẽtositatis facientis solutiõeꝫ cõtinuita
tis. Et calida quideꝫ ⁊ sicca ⁊ frĩa ⁊ sicca dolorem
faciũt vtrisqꝫ qualitatibus: ⁊ faciunt etiam dolorẽ
motu soluente cõtinuitatem. ¶ Calida uero ⁊ hu
mida: ⁊ frigida ⁊ humida non faciunt dolorem ni
si vnde sunt calide ⁊ frigide: ⁊ non vnde sunt hu
mide nisi secũdum modum predictum. ¶ Et cõ-
plexionis quidem calide causa: aut est materia ca
lida sanguinea: aut est cholerica: aut est composi-
ta acuens inflamãs faciens qualitate sua impressio
nem: aut est causa eius uentositas: aut vapor cali
dus: aut est causa eius motus calefaciẽs corporeꝰ:
aut animalis secũdũ q' sciuisti ex diuisione eius in
rebus vniuersalibus: aut eius est causa sicut ob-
uiatõ ignis: aut adustõ solis: aut acceptõ cibi cale
facientis: aut medicine calefacientis: aut vicinitas
membrorum quorum cõmunitate iam calefactuꝫ
est. ¶ Et cause quidem complexionis frigide fa-
cientes sodam sunt opposite istis: quarũ numerus
est apud te. ¶ Et cause sicce: aut sunt exiccantia
exterius resolutione ⁊ adustione sicut dies canicu
lares: ⁊ emplã calida: aut rubedinem facientia na
turaliter: aut accidentaliter subito ⁊ non subito ꝑ
hibentia cibum penetrare ad caput. ⁊ siccãtur mẽ
bra ipsius primo: aut ꝑpter abscisiõem potus ⁊
rẽsolutiõem humiditatũ principalium: aut desiccã
tia interius resolutione: aut euacuatione eorum:
aut quia eoꝝ virtus est desiccatiua: ⁊ quia nutri
mentum ex eis factum est siccum: aut pauce hũi-
ditatis: aut vicinitas membrorũ iam siccorũ ⁊ ip
sorũ cõitas ⁊ motus animales ⁊ corporei supflui
desiccantes: ⁊ ꝑ semitam euacuatiõis ⁊ resolutio-
nis. Et simil'r coitus exuberatõ: ⁊ fluxus sanguis
⁊ exercitiũ forte. Et euacuãtia q̃dẽ alia sũt euacu
ãtia ĩ mẽbris q̃ sũt alia a mẽbris capitis q̃bus caput
cõicat: sicut euacuantia vniuersalia ex toto corpo
re: aut euacuantia ꝑticularia euacuãtia ex vno mẽ
bro: ⁊ alia sunt euacuantia in membris capitis: si
cut rheumatismus ⁊ catarrus ⁊ fluxus sãguinis ex
naribus ⁊ species eductiõis acquisite ꝑ caputpur-
gia: ⁊ sternutatoria: ⁊ gargarismata: ⁊ ex cau' sic
citatis est abscisio materierũ humiditatis q̃uis nõ
fiat euacuatiõe: sicut ieiunium ⁊ dimissio cibi: aut
eius priuatio.

¶ De speciebus sode facte ꝑpter solutiõem conti-
nuitatis. C. iij.

Continuitatis solutõ quandoqꝫ accidit in
velaminibus cerebri: quandoqꝫ accidit ĩ
substantia ipsius: ⁊ quandoqꝫ accidit in
venis ⁊ scinduntur: et quandoqꝫ fit sicut scis ex
motibus vaporũ ⁊ ventositatum incipiendo: aut
ꝑpter oppilatiõem: ⁊ quandoqꝫ fit ꝑpter humo-
rem corrosiuum: ⁊ quandoqꝫ fit ex ꝑcussiõe: aut
casu: aut interius incisiõe. Que aũt fit interius for
tasse non repletur carne: sed remanet vlcerosa le
dens caput ⁊ ꝑseuerat faciẽs sodam. percussio aũt
⁊ casus quandoqꝫ sunt leuis adiutorij ⁊ curantur:
⁊ quandoqꝫ ꝑueniunt ad hoc ut cerebrum ꝑpterẽa
ꝑmutetur ⁊ pereat. ¶ Quidam vero medici idi
dixerunt: ꝙ quandoqꝫ est causa in soda vermes
generati ĩ partibus capitis motu suo ledentes. Et

quidam remouerunt hoc: sed non est necessarium vt remoueatur. Nam vermes multotiens nascū tur in anteriore capite super locum qui est in strictura narium: ⁊ possibile est ut nascantur apud uelamina ⁊ si raro cōtingat.

Distinctio spetierum sode facte ab apostemate. C. iiij.

Apostema a quo ꝓuēit soda. quandoq; ē in velaminibus cerebri: ⁊ quandoq; est calidum: ⁊ vocatur sirsen. ⁊ quandoq; ē frigidum: ⁊ nominatur lethargia. s. obliuio: ⁊ q̄n doq; est compositum: ⁊ nominatur dispositō habentis dormitiōem vigilatiuam. Et quandoq; est durum. Et quandoq; fit in ipso cerebro ⁊ substātia eius. Et ē aut calidū phlegmō: aut herisipila: aut frigidum. Et huius distinctō est ex eis que tibi aduenient vicinitus. Et hoc multotiens resoluitur si cōtingat vt egrediatur in aure ⁊ reliq̄s pus: aut sanies: aut materia aquosa.

De qualitate accidente sode ex materijs. C. v.

Dicimus q̄ materie sunt cause soda: aut p se: aut p accidens. Que aūt sūt per se sunt quoniam mutatur cōplexio per se: aut soluitur cōtinuitas p se. Complexio aūt nō mutatur p se: nisi secūdum duos modos: aut p vicinitatem: aut p pmutatiōem. Per vicinitatem q̄dem: quoniam fit humor cōmistus frigidus: aut calidus. Et calefacit: aut infrigidat: ⁊ qum separatur humor ab eo q̄ō ei cōmistuz est finitur ⁊ euanescit: ⁊ non facit moraz de qua curetur. Que aūt est per transitiōem fit quoniā humor iaz fixit impressiōem ⁊ affirmauit eam: ⁊ q̄uis sepetur euacuatione ⁊ resolutōne tamē remanet qualitas fixa. Sed ipsarū essentia fit causa sode p se secundū semitam solutiōis cōtinuitatis: quoniam illud mouet eas ⁊ separat mordicatione ⁊ corrosiōe sua.

Et plurimū quidem fit soda p motionem si ventositates excitentur: ⁊ illud quidem plurimū faciunt materie frigide quas percussit caliditas que nouiter facte sunt calide: aut cibi permisti caliditati. Mordicatiue aūt ⁊ corrosiue sunt humores calidi. Soda aūt facta ab eis per accidens est qū accidit oppilatō ꝓpter apostema: aut non ꝓpter apostema. ⁊ oppilationem sequitur mutatō complexiōis sicut sciuisti: ⁊ ipsaz sequitur solutō cōtinuitatis. Et illud ideo quoniam materie quas natura mouet in corpore: aut mouet s̄m semitā expulsiōis: aut secūdum semitam separatiōis ⁊ diuisiōis nutrimenti. Et hoc quidem nō fit nisi extrā situbus naturalibus: qui qum oppilantur ꝓhibēt. ⁊ qū dilatantur resistunt. Et resistentia quidē facit extensiōem. Extensio facit solutiōem continuitatis. Et oppilatō quidem quandoq; accidit in substantia cerebri. Et quandoq; contingit in vēis que sunt in ipso: ⁊ quanodq; fit in arterijs eius: ⁊ quandoq; cōtingit in vtrisq; que sunt in velaminibus ipsius. Et oppilatō quandoq; accidit ab humoribus: aut ꝓpter ipsorū viscositatem: aut eoꝝ grossitudīem: aut ꝓpter eorū multitudinem: uiscositas vero non reperitur nisi in phl̄ate: ⁊ grossitudo etiam est in phl̄ate ⁊ ml̄ia. Et phl̄a quidem oppilat viscositate grossitie ⁊ multitudine: ⁊ ml̄ia oppilat grossitie ⁊ multitudīe. Et cholera oppilat multitudine ⁊ similiter sanguis. Soda quoq; cretica est de genere sode cuius causa est motus naturalis secūdum semitam sepatiōis. Et soda que fit p successiōez digestiōis cibi est de genere soda cuius causa est motus naturalis secūdum semitam expulsiōis. Comprehensiōis aūt materie impedientis in membro oportet nos rememorari in capitulo principiorū vniuersaliū postq̄ sciuerim⁹ q̄ ipsa: aut est antique cōprehensiōis ⁊ retentionis: aut est cibalis. s. generata in illa hora a cibo generatiuo cibi mali in substantia sua ⁊ qualitate sua cū corruptiōe in ip̄o cibo ⁊ ordine suo: aut quantitate sua: aut digestiōe sua: aut reliquis modis corruptiōis sue predictis in capl̄o suo: ⁊ ex hoc genere est soda corruptiōis alleorū ⁊ cepe ⁊ sinapis: ⁊ soda ebrietatis ⁊ soda ab acceptiōe frigidorum: ⁊ oportet quidem vt rememoremur motuū materierū in membris ex principijs vniuersalibus.

Et ventositas quidem ex sūma est materieruz facientium sodam: ⁊ facit sodam extensiōe. Et illud est qum transitus naturalis ei cōstringitur cīratus strictior q̄ oportet ei in hora sua: aut inquirit vt faciat ꝓuenire transitum non naturalez.

Et vapor etiaz ex tota illa sūma agit: aut qualitate sua: aut cōprehensiōe humorū in locis suis: ⁊ mouet eos. Et ventositates quidem ⁊ vapores quandoq; generantur in corpore ⁊ ī cerebro ip̄o. ⁊ quandoq; odorando attrahuntur ab exterioribus: aut aduenīūt ex partibus pororū: deinde retinentur in cerebro: ⁊ faciunt sodam. ⁊ ex hoc genere est soda fetoris: ⁊ soda boni odoris. Et scias q̄ ventositates phl̄atice: ⁊ vapores phl̄atici sūt ḡuatiui ⁊ tardi motus retenti. Et ml̄ici sunt facientes tristitiam fixi minoris quantitatis ⁊ deterioris qualitatis. Acuti vero humores non excitant ventositates sed vapores. Et vapores quidem sanguinei sūt dulces minoris nocumenti sua qualitate q̄ vapores alij. Sed sua quantitate magis nocent: ⁊ cholerici sunt acuti inflammantes.

De spetiebus sode facte per cōitatem. C. vi.

Soda facta per cōitatem: alia est que est cū cōitate absoluta: ⁊ alia que est cū cōitate non absoluta: Cōitas vero absoluta est vt ad partem cerebri ex membro cōicante nihil ꝓueniat corporeum penitus nisi ip̄m nocumentum. Et cōitas non absoluta est vt ad substantiam cerebri ex ip̄o membro ꝓueniat materia humorosa aut vapor. Prime aūt partis sunt species sode facte in tetano: ⁊ spasmo: ⁊ extensiōe: ⁊ vētositatibus gibbosis: ⁊ doloribus iuncturarū: ⁊ sicut que fit in podag̃: ⁊ sciatica fortibus. Et fortasse aduenit ex qualitatibus cōibus qualitas simplex que est ex qualitatibus naturalibus: aut qualitas extranea non ꝓportōata cal̄o neq; fr̄o. sicut qualitates venenose: ⁊ fortasse in aliquibus membris erit humor venenosus male substantie cuius qualitas adueniat. Et fortasse ex materiebus aduenient materie extranee in naturis suis. Et forsitā nocebunt fortitudine suaruz qualitatum: aut augmēto suarum quantitatū. Et fortasse erit īpediēs

materia extranea generata in quibusdaꝫ membris
generatiõe extranea corrupta: sicut fit in presoca
tione matricis: aut fit ei cui tempus coitus elonga
tum est: aut euenit in mirac eius humor malus:
aut in aliqua extremitatum suarū: ⁊ quandoqꝫ fit
qualitas ĩpediens adueniens ad cõprehendēdū ma
teriam ledentem etiam ⁊ illud est secūdum duos
modos: quoꝝ vnus est vt corrūpat illa qualitas
qȝ inuenit in partibus cerebri de materiebus bo
nis: aut qȝ ad illas puenit de cibo bono. Et secun
dus est vt ponat cerebrum receptibilem materie
rum malaꝝ: ⁊ hec receptō est secūdum duos mo-
dos. Unus eoꝝ est receptō ab attractiõe eius: si-
cut si calefiat cerebrum ⁊ attrahatur ei a quo cere
brum calefiat. Et secūdus est receptō a debilitate
resistentie: ⁊ iam sciuisti in principijs ꝙ qum mē-
brum debilitatur recipit quod ei aduenit ex mate
rijs. Et cõitas quideꝫ que est cū toto corpore: aut
est ꝑpter qualitatem expãsam in toto corpor̄: aut
ꝑpter materiam expansam in toto corpore sicut
fit in febribus: ⁊ soda cretica est ꝑpter illam.

Qum aūt febribus acutis soda fit fortior: eius
fortitudo est signū malum imo pnitiosum: quꝫ re
liqua mala signa ei cõparia sunt: ꝙ si singularis si
at significat crisim venturam: ⁊ fluxus sanguinis
ex naribus: ⁊ quandoqꝫ significat crisim vomitu.

Membroꝝ aūt cõicantium primum ⁊ digniꝰ
eoꝝ est stomachus: quandoqꝫ eniꝫ in stomacho su
perfluūt humores: aut generantur in ipo: aut ad
ipm effundūtur materie cholerice secūdū piodos:
aut absqꝫ piodis: aut est creatō cholere: ita vt effū
datur cholera ex uase suo spisso siue subtili ad sto
machum secūdū ꝙ exposuimus in caplo suo: aut
retinentur in ipo ventositates: aut eleuantur ex
ipo vapores: ⁊ fit soda. Et ebrietas facit sodam
cū euaporatiõe: ⁊ velociter aduenit ei frigus pro
pter resolutiõem partium eius. Et matrix est ex
eis quibus cõicat cerebrū fortiter: ⁊ mirac etiam
⁊ epar: ⁊ splen: ⁊ velamē: ⁊ renes: ⁊ extremita-
tes omnes: ⁊ partes dorsi. Primū ergo qȝ cere-
bro cõicat est illud quod ipm circuit de panniculo
coopiente craneum. Et plurimū quidem fit soda
cõitatis apud pmutationem materiei apostematuꝫ
membrorū interioꝝ cõicantium qum mouentur
ad superiora.

Sermo vniuersalis de signis ostendentibus spe-
cies sode ⁊ modos eius. C. vij.

Soda quidem facta a causis extrinsecis fa
ctis: sicut pcussiõe: aut casu: aut cõcursu
reꝝ calidaꝝ: aut frigidaꝝ: aut diebus ca
nicularibus desiccantibus: aut ventis bene redolē
tibus: aut fetidis: aut retentiõe ventoꝝ ĩ naribus
⁊ aure. significatur ex inuentiõe eaꝝ: ꝙ si eaꝝ o-
bliuiscitur r̄deatur ad iporū vestigia: ⁊ elaboret
in earū significatõe: secūdum ꝙ nos iam declara-
uius. Illa aūt q̄ fit a debilitate significat eiuś ex
citatō cū pua vel qualibet causa: ⁊ cū pturbatione
sensuum: ⁊ inuentione impedimenti in opationi-
bus cerebri. Et illa que fit a fortitudine sensus ce
rebri significat velocitas patiendi etiam a parua
causa in cerebro sensata. s. ex vocibus: ⁊ odorati
bus ⁊ reliqꝭ: sed sensus est bonus cerebri ⁊ mea
tus sunt mūdi: ⁊ opatiões cerebri sunt non lese.

Omnes aūt que fiunt a causis materialibus cõi
cant in fece inuenta in humiditate naris. Et qum
fuerit ex materia acuta ⁊ fuerit cū fece rubedo: ⁊
caliditas: ⁊ ꝑprie in ea que est ex materijs grossio
ribus: fortasse associabitur ei pulsatō. Sed humi
ditas naris quandoqꝫ minoratur qum fuerint ma
terie grosse. Et siccitas quidem stricture narium
in huiusmodi soda non significat priuatiõem mate
rieꝝ qum grauitas ei associatur. Cholerica etiã
ꝑprie est cū mordicatiõe: ⁊ adustiõe vehementi
⁊ punctiõe: ⁊ qñqꝫ fit illud in ea fortius ꝙ̄ in alijs
cū siccitate stricture narium ⁊ siti ⁊ vigilijs ⁊ citri
nitate coloris: ⁊ grauitas in ea est minor. Fri-
gidas aūt significant frigus ⁊ tempora ⁊ color. Et
si illuc fuerit repletō a sacietate nauseatiua signifi
cãt eas destructō desiderij ⁊ pigritia. Et materias
hūidas si frigide sint: aut calide significant subet.
Phl'atice aūt ⁊ ml'ice non vehementer doloreꝫ fa
ciunt. Et cū materijs quidem siccis minoratur gra
uitas: ⁊ multiplicantur vigilie: frigide aūt uacue
sunt ab inflãmatione: ⁊ multiplicatur cū eis cogita
tio corrupta: ⁊ obtenebratur color. Aliquãdo
vero significatur omnis humor p colorem faciei
⁊ oculoꝝ ⁊ fortasse fit diuersitas ĩ paucitate. Cau
sa aūt in hoc aut est expulsio humoriś inflãmati ad
oculum: aut cõstrictō in ipo: aut attractō materie
rum calidarū absqꝫ materiebus dolorem facienti-
bus frigidis vsqꝫ ad partem oculorum ⁊ faciei ꝑ
pter dolorem. Nam qum dolor ingreditur mem
brum attrahit ad ipm: ⁊ ad illud quod est ei vici
num. plurimū aūt attrahitur ad membrū ĩ hac diś
positiõe illud quod est sanguis: ⁊ quandoqꝫ attrã
hitur aliud. Cū ea vero que facta est a ventosita
tibus minoratur grauitas: ⁊ multiplicatur exten-
sio. Et fortasse est cū pūctiõe: ⁊ fortasse cū corro-
sione. In ventosa quidem non est grauitas. Uen
tosam aūt vaporosam significat quandoqꝫ sonitus
⁊ tinnitus: ⁊ fortasse exuberãt cū ea quideꝫ mul
tum. Et quandoqꝫ multiplicatur cū ea pmutatio.
s. doloris de loco ad locū: ⁊ qum multiplicatur
vapor fit pulsatio fortior capitis: ⁊ imaginatur
imaginationes corruptas ⁊ associatur ei scotomia
⁊ vertigo. Signa aūt facte a cõplexionibus pu
ris: sunt retentō illarū complexionū cū priuatiõe
grauitatis: ⁊ siccitas in strictura nariū. siccitas enĩ
stricture narium est significatō ꝑportionalis isti.
In calidis quidem sentit eger ipe ⁊ sentit tangens
caput eius caliditatem ⁊ inflãmatiõem: ⁊ est illic
rubedo oculi: ⁊ iuuatur ab infrigidantibus ⁊ fri-
gore. In frigidis vero est res econtrario: ⁊ nõ est
in faciebus eorum extenuatō matiei neqꝫ rubedo
coloris: ⁊ neqꝫ fit dolor supfluus ⁊ si sit tempora
lis. Siccas vero significat precessio euacuatio
num: aut exercitiorū: aut vigiliarū plurimaruꝫ:
aut coitus: aut angustia: ⁊ ꝑprietas earū est ut au
gmentētur cū iteratiõe alicuius horū. Facta aūt
ꝑpter cõitatem cõtingit ⁊ destruitur: ⁊ fit fortis
⁊ debilitatur secūdum ꝙ accidit in membro cõi
ex dolore: aut destructiõe: aut fortitudīe: aut de
bilitate: ꝙ si non fuerit ꝑpter cõitatem erit in re
liquis opationibus cerebri nocumentum: sicut te
nebrositas in oculo ⁊ grauis somnus ⁊ grauitas p
seuerãs cū bõitate dispositiõis r̄liquoꝝ mēbroꝝ.

Quãq; nocumentũ est in ipsis vel ãnibus cerebri: ⁊ est forte significat illud aduentus doloris vsq; ad radices oculorum. ¶Et si nocumentum est in panniculo extrinseco: aut in loco alio non peruenit dolor ad oculos: sed cutis capitis tacta dolet. ¶Factaz vero cũ cõitate stomachi significant inuetõ angustie ⁊ nausea ⁊ paucitas desiderij: aut eius destructio: aut malitia digestionis: aut paucitas eius: aut ipsius destructõ post inuentiõem significatiõuz antecedentium. ¶Et quum est ꝓpter effusiõem materierum ad ipm fit fortior qũ vacuitas adest ⁊ sup somnum ⁊ saliuam. ¶ Et fortasse soda fit ꝓpter causam in cerebro: ⁊ facit in ore stomachi istas dispositiões: ⁊ impedimenta secũdũ semitam cõitatis stomachi cũ cerebro: non secũdũ semitam principij ex stomacho ⁊ cõicatiõe cerebri. ¶ Oportet ergo vt perseueres in cognitiõe huiusmodi: ⁊ cognoscas dispositiones vniuscuiusq; duorũ membrorũ in seipo: ⁊ rõcinando distingues antecedens ab eo quod est antecessum. ¶Ex eis vero que illud significat de stomacho ꝓprie: sunt diuersitas dispositiõis i digestiõe ⁊ absq; digestiõe: ⁊ diuẽsitas dispositiõis in vacuitate ⁊ repletiõe. Nam dolor stomachi si est ex cholera excitatur quum est vacuitas. ¶Et si est ex humore frigido est minor in vacuitate ⁊ sedat ipm fames. ¶Et quandoq; fames excitat ex ipõ vaporem ⁊ impedit. Uerũtamẽ cum hoc comestio non integre sedat ipsum multotiẽs: ⁊ fortasse sedat eum: sed raro. ¶Inter inflãmatiões vero ⁊ adustiõem distinguit eructuatõ. ¶Et tu quidem cognosces significatiões eructuatiõis in suo loco. ⁊ similiter distinguunt inter eas reliqua signa quorũ rememorabimur in capl'o stomachi: ⁊ quandoq; significat illud quod uomitu expellitur vel egreditur. ¶Et significat illud diuersitas dispositiõis in soda secũdum diuersitatem dispositiõis reliquorũ que stomacho supueniunt. ¶Et multi quidem homines sunt ad quorũ stomachos cholera effunditur. ¶Et quum soda excitatur ⁊ comedũt aliquid quiescit. Illud igitur est significatõ ꝙ ipa est ꝓpter cõitatem stomachi: ⁊ ꝓpter hoc quiescũt si cholerã euomũt: ⁊ significatiões significãt illud: sed ⁊ illud quandoq; significatur ex parte doloris: qõ enim fit cũ cõitate stomachi plerũq; incipit in anteriori parte syncipitis: ⁊ fortasse declinat ad medium syncipitis: deinde remouetur. ¶ Et illa que fit ex epate declinat ad latus dextrũ. ¶ Et q̃ fit ex splene declinat ad latus sinistruz. Et que fit cã mirac declinat ad anteriora valde. ¶ Et que fit causa matricis existit in margie syncipitis: ⁊ fit plurimũ eius post ꝑtum: aut abortum: aut menstruorum retentiõem: aut ipsorũ paucitatem. ¶Signa aũt que dicta sunt de soda a vermibus generata sunt ea que Indus dixit. Inquit enim signa soda facta ex vermibus sunt vt corrosiõis fortis: ⁊ fetor odoris: ⁊ fit soda fortior cũ motu: ⁊ eius sedatõ est cũ quiete: que aũt fit ex renibus ⁊ mẽbris dorsi est decliuis ad posteriora valde. que aũt est ꝓpter cõitatem dolorum eueniẽtium in membris alijs fit cũ excitatiõe eorum: ⁊ qum ipsi sunt fortiores. ¶ Que uero est cũ febribus ⁊ crisibus fit cũ eis: ⁊ quiescit cũ eis: ⁊ debilitatur eaz quiete ⁊ debilitate. Et quandoq; etiam significat ipsam albedo vrine cũ fortitudine febris ꝓpter declinatiõem humorũ cholericorũ ad superiora. ¶Et multotiens fiunt res subtiliantes causa soda: propterea ꝙ aperiunt viam vaporũ ad cerebrũ: ⁊ si sint non calide sicut oxymel ⁊ similiter est dispositõ emigrance. ¶Et regimen quidem subtiliatiuz: nocitiuũ est ei q̃ habet soda cã cibi grossi ꝓp cholerã. Et fortasse augmẽtatur soda in se ipsa ꝓpter vehementiam doloris sui ⁊ attrahit vehementia doloris eius augmentũ in ipso.

¶ De signis nũtiatiuis sode i egritudibus. C. viij.

Urina similis vrinis asinorũ significat ꝙ soda fuit: aut fit aut est existẽs: aut erit. ¶Et similiter albedo vrine ⁊ subtilitas eius in febribus ⁊ horis crisis significant ꝑmutationem materierũ ad caput: ⁊ illud quidem est ex eis que ꝓculdubio faciunt sodaz.

¶ Regimẽ vniuersale i soda. C. ix.

Tu scis ꝙ soda est exemplũ reliquis egritudinibus in necessitate abscisionis sue cause ⁊ oppositione ei cuz contrario. ¶Et post hoc scis ꝙ ex rbus in rememoratiõe soda iuuantibus est paucitas comestiõis ⁊ potus ⁊ ꝓprie vini ⁊ multitudo somni. Uerũtamẽ nimia paruitas comestionis in soda calida nocumentum affert augmentum in ipsa faciens.

¶ De soda temporali. C. x.

Nihil ẽ adeo cõueniens soda temporali sicut tranquillitas: ⁊ dimissio totius quod mouet: sicut coitus ⁊ cogitatiõis ⁊ reliquorũ. ¶ Et oportet vt sollicíteris in curatione cholericaz ex ea in attractiõe materierũ ad inferiora saltẽ cũ clisteribus calidis. ¶Et oportet quidem vt cõfortes donec sit possibile eas euacuare a partibus epatis ⁊ stomachi. ¶Ex rebus fortibus vero in attractiõe materie soda ad inferiora in vigilante ex soda est fricatio pedum. ¶Multotiens enim dormit sup ipam patiens sodaz. Et quadoq; fit eius assiduatõ in pedibus donec resoluitur soda. ¶ Si aũt vis uti epithimatibus ⁊ emplis ⁊ egritudo est fortis tẽpalis calida siue frigida oportz vt caput radatur. ¶Illud enim est magis iuuatiuũ ad hoc vt medicine virtus in ipõ penetret. ¶Et ex eis que ad hoc iuuant est coronatõ syncipitis: aut cum massa: aut cũ lana vt res subtiles que sup ipm effundũtur retineantur a cursu: ⁊ cerebrũ earum compleat exiccatiõem ⁊ eaz virtutem non expoliet aer velociter. ¶ Filagorus dixit ꝙ phlebotomia vene frontis: ⁊ ventosas apponere capiti ⁊ inferioribus extremitatibus ⁊ positõ eaz in aqua calida ⁊ deambulatõ parua: ⁊ dimissio ciborum inflatiuorũ ⁊ vaporosoꝝ tarde digestiõis iuuat valde ei qui vult vt eius soda recedat ⁊ non reuertatur ad eum. ¶ Ego aũt dico ꝙ quandoq; effundimus aquam calidam sup extremitates patientis sodam ⁊ assiduamus illud: ⁊ sentit ꝙ soda ex capite ad eius extrema descendit cũ qua descensiõe resoluitur. ¶Et scias ꝙ cibi acetosi non cõueniunt patientibus sodam: nisi soda que est ꝓpter cõitatez stomachi: quia cibus ille est de genere eorũ que preparant os stomachi ⁊ confortant ipm ⁊ ꝓhibet effusiõem materierum ad ipm. Qum autez sode

INDVS.

temporali associatur ex lesiōe accidens impediens declina in tuo regimine ad illud: quoniam fortasse erit illud accidens causa augmenti in ipo cui illud accidens accidit sicut vigilie qum accidunt propter sodam: deinde fiūt fortes sunt ex causis augmentandi sodam. oportet ergo vt ipm embroces cū aliquibus que sunt sicut oleū de cucurbita ⁊ oleum de salicibus ⁊ oleū nenufarinum ⁊ sicut lac odorificatum cuȝ cāfora ⁊ reliquis. Et quandoqȝ est tibi necessarium vt parūp stupefacias ⁊ dormire facias. In omni aūt soda cui associatur rheumatismus non declines ad infrigidandum caput ⁊ humectandum cū oleis ⁊ similibus. Sed fuge ad euacuandū ⁊ stringendum extremitates ⁊ fricandum eas ⁊ ponendū in aqua calida. Qum aūt vis super caput ponere aliquid cuius virtus penetret ad interiora capitis non est tibi necessarium nisi anterius cerebrū sicut sciuisti: ⁊ ubi est cōmissura coronalis ⁊ apud synciput: apud vtrasqȝ eniȝ cōfidis d̄ penetratiōe eius quod penetrat. In posteriore vero cerebro quoniam os qd̄ ipm cōtinet est durius illo non penetrat illud quod ad cerebrū penetrare est necesse: q̄ si in hoc elaboratur non proueniet inde iuuamentum quod addat sup illud quo iuuamentuȝ fit. sis aūt cōtentus parte anteriore ⁊ tonsiōe syncipitis. Et cū hoc est quoniam si medicina fuerit infrigidans affert principio neruorū ⁊ origini nuche nocumentum quo non indigemus.

¶ Soda aūt percussiua apostematibus calidis associatur ⁊ frigidis ⁊ est quasi sicut pulsans: q̄ si causa est calida administra infrigidantia in quibus est lenitas. Et vtere etiam ventosis nocre: ⁊ appositione sanguisugarū sup vtrūqȝ tempus: ⁊ ligatiōe extremitatum. Si aūt frigida est declina ad illud quod carminat ⁊ pmisce cū eo etiaȝ in quo sit uis confortandi ⁊ frigus aliquod sicut si misceatur cū oleo ros. ruta aut menta. Qum ergo huiusmodi soda adeo fit fortis vt in pueris ad hoc deueniat q̄ iporū cōmissuras disrūpat: laudantur in curis iporū: vene cōtrite vehementer ⁊ cōmiste cuȝ oleo ros. ⁊ aceto linite: postq̄ administratur capitis ablutō cū aqua ⁊ sale. Quȝ aūt vteris caputpurgijs resolutiuis cōfortatiuis gradatim vtaris eis: secūdum q̄ dictum est in canone. ¶ Et tibi quideȝ cōuenit ne declines ad narcotica quantum potes: Uerūtamē nos iporū modos dicemus in caplo sedantium soda cū stupefactiōe. Et scias q̄ vōitus nō ē de curis soda cū stupefactiōe. Sȝ vehemēter nocere patienti eam nisi sit causa stomachi: ⁊ cōitate ipsius quoniam vomitu iuuatur. Et soda quidem que fit in posteriore capite si nō fuerit febris cura est euacuatō cū decoctiōibus prius secundū quantitatem virtutis deinde phlebotomia: qui aūt inuenit sodam in capite suo pmutari quam frigus sedat forsitam phlebotomie ⁊ ventose sunt ei necessarie vt doloris assiduatō i capite supfluitates euenire non faciat.

¶ De cura sode calide absqȝ materia: aut adustione solis ⁊ reliquis ex materia calida: aut sanguinea. C. xi.

Intentō in curatiōe huiusmodi sode est i frigidatō. Et in ea quidem que est incipiens nihil magis iuuatiuum est q̄ oleuȝ ros. purum infrigidatum sup caput effusum. Et melius hoc est vt synciput circūdetur pariete predicto ⁊ neqȝ opoetet sicut sciuisti vt in posteriore capite fatigeris. Quod si oleum ros. solum nō cōfert cōmisceantur ei expressiōes herbarū ⁊ spetierū plantarum frigidarū. Et quandoqȝ forsitam nil magis iuuat ipam q̄ facere egro caputpurgium cū lacte: aut oleo ros. aut violaceo infrigidatis super niuem: ⁊ cōueniens est vt oleum ros. cū aceto misceatur: acetum enim iuuat ad penetranduȝ secūdum cōditiōes predictas i canone. Et quandoqȝ iuuat potatō aceti cū multa aqua misti uehemēter. Eius aūt que fit ab adustiōe solis que est de hac summa curatō est hec etiam addita cautella in cōmensatiōe aeris ⁊ ifrigidatiōe ipsius: ⁊ reditiōe ad loca frigida: ⁊ administratiōe emplorū ⁊ embrocarū ⁊ vnctiōum ex oleis que omnia sunt frigida natura: ⁊ infrigidata niue: ⁊ similiter attractionum p nares: ⁊ embrocaꝝ ⁊ odoramentoꝝ: ⁊ iam sciuisti illud. ¶ Et tibi quidem necessariū est vt in hoc ⁊ in alijs alienes totum quod mouet impetuose ex vocibus: ⁊ multitudine cogitatiōis: ⁊ coitus ⁊ famis. Et illa quidem que est ex adustiōe solis qum in sui principio cōsideratur facile mutatur. Qū aūt negligitur ⁊ tardatur non est longuȝ quin eius cura excusetur: aut difficilis fiat: aut aduenit ei supfluitas pprietatis. Et multotiens quidem accidit ex sole soda: non ex hoc quod calefacit tantū: sed ex hoc quod eleuat uapores: ⁊ mouet humores quietos. Cum huiusmodi itaqȝ non ē excusatō ab euacuatiōibus secūdum modos predictos. ¶ Et quandoqȝ etiam in ea in qua vapores non eleuantur neqȝ humores mouentur est necessitas euacuatiōis: ⁊ illud quidem qum sentitur repletō: ⁊ timetur in ipa materiei attractō ad locum dolorosum secūdū q̄ sciuisti ex principijs. Illic ei si obliuio adsit euacuationis humoris dominantis non erit securitas quin impedimenti sit agilitas. Qū aūt caput vehemēter iflāmat i spebȝ soda calide ⁊ calefit valde ⁊ transgreditur terminum: sumātur sauic ordei ⁊ psiliū ⁊ misceātur cū aqua uirge pastoris ⁊ infrigidentur ⁊ fiat ex eis capiti emplm. ¶ In ea vero que facta est a materia calida sanguinea oportet vt incipiatur a phlebotomia uenarū āseid: q̄ si ei illa que vis non cōsecūtur ⁊ remanet modus eius cū dispositiōe sua ⁊ vene exuberant vniuersaliter ⁊ uides in capite ⁊ in facie ⁊ oculis repletiōem manifestam oportet vt phlebotomentur vene quarū minutiōe cerebrū euacuetur sicut phlebotomia venarum que sunt in nare cuiusqȝ lateris. Et minutō vene que fit i fronte: ipa nanque est vena: cuius phlobotomia plurimum egritudines capitis extirpat. Et oportet quidem vt in hoc doloris pars attendatur. Nam si fuerit lateris posterioris vena que est lateris anterioris minuet. Et si fuerit lateris āterioris uēa q̄ i pte eiꝰ oppōit miuet. Qū aūt i pte opposita desunt vene ventosas loco phlebotomie pone. Et Artesagarus iam dixit q̄ si illud non sufficit oportet vt ventose sup alcheel ponant: ⁊ sanguis multus inde extrahatur: ⁊ locus ventosaꝝ sale trito aspergatur: ⁊ loco lana supponatur infusa in oleo ⁊ in mane supponatur ei medicamē vulneratiuū:

⁊ illud quidem non est in hoc eodē īmo in oībus
speciebus sode temporalis ex materia fraudulēta
qualitercūq; sit materia: ⁊ quandoq; etiam cōfert
plurimū i hac spetie sode ⁊ que hoc modo currūt
phlebotomia saphene ⁊ crurium ventosatio. Et
hoc quidem est ipsorū regimē ex parte phleboto-
mie. ¶ Qūq; illic aliquid materiei cholerice sēti
tur ⁊ non est malum ipsaȝ euacuare cū eo quod na
turam leniat: lubricet materiam cū eo quod i ca
pitulo soda cholerice dicemus. ¶ Et oportet vt le
nificatō nature vniuersaliter pseueret sicut cum
iure alnesegueiati ⁊ de prunis ⁊ iure de lētibus ⁊
almelea. s. almes absq; corpore ipsorū: ⁊ vt eger
nutriatur cibis infrigidatiuis generatiuis sanguīs
frigidi trahentis ad siccitatem ⁊ grossitiem aliquā
tulum: ⁊ declinent ad stipticitatem sicut que fiunt
cū sumac ⁊ granatis ⁊ lentibus cū aceto ⁊ cicere fra
cto nisi tīeat siccitas nature. ¶ Et tu qdē ad curādas
capitis egritudines lenificatiōe multū nature indi
ges sicut in hac dispositiōe. Supest ergo tibi vt
hec stiptica temperes cū manna ⁊ siracost ⁊ omni-
bus que resoluūt cuȝ lenitate. Et oportet vt cibi
isti sint boni chimi. Et tu minora ō quantitate eo
rum ⁊ non fiat ex ipsis repletō. ¶ Et qum admi
nistras embrocas ⁊ vnctiōes administra ex eis eas
in quibus sit infrigidatō ⁊ in quibus non sit hume
ctatō fortis: sed sit in eis repcussio aliqua ⁊ stipti
citas aliqua sicut est aqua granatorum ⁊ expressio
nes frigide stiptice fructuum ⁊ foliorū ⁊ radicum
⁊ mucilago psilij cū aceto ⁊ aqua virge postoris.

¶ Cura aūt facte ex materia cholerica est hec. Nā
si cum ea vides aliquantulum motum sanguinis
cura est vt sanguis parūp euacuetur: ⁊ si non inci
piat ab euacuatiōe sicut cū myrobalanis si non fue
rit febris ⁊ si non cum lubricitantibus: ⁊ cum eis
i quibus nō sit expssio: ⁊ asperitas fortis sicut cuȝ
siracost ⁊ sirupo de fructibus ⁊ aquis lupuli. ¶ Et
quandoq; etiam euacuatur cū fumoterre ⁊ cliste-
ribus lenibus. Et si materie cholerice fuerit gros
se ⁊ fuerint ībibite in tunicis stomachi: ita ut neq;
uomitu expellantur neq; lubrice fiant solutiuis lu
bricatiuis necessarium erit euacuare cū hierapic.
cū scamonea sȝ descriptiōes dictas: aut augmētare
eam ⁊ afferre eam super lubricantia: aut euacuare
⁊ afferre eam cū decoctiōe myrobal. secundum q
videbis in antidotario: deinde pmuta cōplexionē
cū eo in quo sit infrigidatō ⁊ humectatō corporis
quidem cū cibis ⁊ sirupis vel potibus ⁊ capitis q
dem si in ipo solum causa fuerit cū curis predictis
in canone ⁊ cū omni quo malitia cōplexiōis calide
⁊ sicce curatur. Et secūdū causas cōes calido ⁊ cō-
munes sicco. Et ex epithimatibus quidem cōferē
tibus soda sunt troc. de croco: ⁊ vigilijs etiā cōfe
rūt. Quoꝝ dscriptō icipit. ℞. croci auī. vii. myr
rhe auī. ii. expssiōis acreste calcadis gūmi omniū
trium auī. i. ⁊ mediū aluminis iameni auī. viij.
colcotar auī. v. medicie iste bene pulueriȝate cū
vino pontico temperentur ⁊ ex eis troc. informē
tur. Qūq; necessarij fuerint vnus eorū soluatur ī
aceto misto cū aqua ros. ⁊ liniatur sup utrūq; tem
pus. ⁊ sodam quidem calidam in febribus multi-
plicat vsus epithimatum vapores exire nō pmit
tentium ⁊ sanat eam attractō aceti ⁊ aqua ros. p
nares.

¶ De cura sode frigide absq; materia: aut cū mate
ria phlatica: aut mlica. C. xij.

Confert illi vaporatō cū eo quod calefa-
cit actu ex panis calefactis ⁊ ex milijs ca
lefactis ⁊ sale calefacto. Et miliuȝ quidē
est subtilius ⁊ magis equale: quandoq; vero oēs
eos iuuat ⁊ pprie qui ex eis sunt congelati qū eoꝝ
corpora sunt nūda: ⁊ non sentitur in aliquo eorū
motus humorū si ipsorum capita in sole denuden
tur positorū in oriente eius vsq; quo sanentur ⁊
eorum soda resoluatur. ¶ Et cōgelato quidē ne-
cessarium est vt eius cibus minoretur ⁊ ipsius na
tura soluatur: ⁊ si non cū alio saltem cū clisteri: ⁊
sepetur inter ipm ⁊ inter motus corporeos ⁊ ani
males ⁊ cogitabiles ⁊ phibeatur potus frigidus ⁊
īterdicatur ei exire extra ppter frigus. ¶ Et omnes
quidem qui habent sodam ex frigore post purga
tionem si ea indigent iuuant unctiones ⁊ caputpur
gia ⁊ suctiōes naribus ⁊ odoramēta ⁊ embroce ⁊
empla calefacientia rememorata. ¶ Et ex illis qui-
dem que eos iuuant est bibere vinum odoriferū
subtile forte cū seminibus. s. cū eis que sunt vt se
mē apij ⁊ se. feniculi ⁊ se. bautie ⁊ anisum ⁊ cymi
num ⁊ daucum ⁊ petroselinum ⁊ que taliter cur-
runt. Nam hec nos securos faciunt humores i sto
macho cōprehendi ad feruorem faciendum para-
tos. Et qum infirmus febrē non habet ⁊ timetur
vt fortis fiat. Et iuuant eos emplm de sinapi. ¶ Et
omnia empla rubificantia ⁊ pprie quando in eis
recipiūtur sinapis ⁊ gūmi rute siluris ⁊ epithima
ex cinere ⁊ aceto iam expertum est. ¶ Et similiter
vene cū oleo amigdalino amaro inūcte ⁊ totum il
lud sit post abrasiōem. ¶ Et comestio alleoꝝ etiam
est ex eis que conferūt sode frigide. Curatō auteȝ
sode frigide cū materia phlatica est vt euacuetur
corpus si humor in eo fuerit cōicans: deinde ad-
ministretur cibi minoratō ⁊ eius subtiliatō ⁊ ad-
ministrentur semina que non faciunt sodam ⁊ ad-
ministrentur subtiliatiua vel maturatiua ⁊ euacua
tiua determinata incipiendo a mīmo: deinde fiant
cure alie narrate in canone ⁊ administrentur etiaȝ
que eoꝝ dolores sedēt. Et omnia quibus necessa
rium est vti in cura frigide ⁊ humide. Et admini
strentur tyriace cōfecte in septimana semel. ¶ In
cura aūt sode frigide cū materia mlica oportet in
ea etiam fieri secūdum q dictum est in canone de
phlebotomia si necessaria est ppterea q sanguis ē
vincens ⁊ corruptus. Et euacuantia secūdum suos
gradus: post digestiua cōtinua: deinde pmuta cō-
plexiōem vijs predictis: ⁊ administra qō generet
sanguinem subtilem laudabilem humidū tenueȝ.

¶ Et sermo quidem iam cōpletus est in ipo. Ex eis
aūt que ipi multum cōferunt sunt grana gariofilo
rum. Et nos rememoremur etiam hic qō dixit
Archigenes in caplo phlebotomie alcheeli: ⁊ nos
iam attulimus illud.

¶ De modis epithimatum conferentium sode frigi
de. C. xiij.

Incipiatur a rasiōe capitis prius: deinde
summātur auī. euforbij ⁊ auī. baurac ⁊
auī. de se. ārmel. ⁊ duo auī siluris rute ⁊ duo
auī. sinapis ⁊ terantur ⁊ temperentur cum aqua

amaraci ⁊ liniat̃ caput ex eis. ¶ Et ex bõis epithi matibꝫ est hoc. ꝶ. pipis auꝛ̃. i. fecis olei de croco auꝛ̃. ⁊ tertiam. euforbij recentis auꝛ̃. i. stercoris colũbini auꝛ̃. ij. cõiungantur omnia post cõtritio onem cũ aceto forti: deinde liniatur ex eo locus rubificandus. ¶ Et iterũ epithima ex euforbio ⁊ sale ⁊ baurac: ⁊ ẽt ex euforbio ⁊ aloe ⁊ myrrha ⁊ gũmi arabico ⁊ castoreo ⁊ croco ⁊ aniso ⁊ sarco colla ⁊ costo ⁊ ture ⁊ fiat ex eis epithima cũ aqua rute. ¶ Ex epithimatibus bonis omni egritudini nuche ⁊ emigrance frigide est vt liniatur locus cũ lapide egyptiaco quoniam est vehementis iuua-menti. ¶ Et etiam pipis al. croci amborũ. ʒ. ii. euforbij. ʒ. i. stercoris colũbini silvestris pōdus. ʒ. ſ. misceantur cũ aceto ⁊ liniatur inde frons. ¶ Et iterũ aloes myrrha euforbiuꝫ castoreũ epi thimum costus piretrum piper liniantur cũ vino antiquo. ¶ Et etiam medicamẽ aliud stercus colũ baꝝ. ⁊ est valde forte. ¶ Et iterum pipis cõmis tiõis croci. s. troc. de croco predicti. amboꝝ auꝛ̃. ij. euforbij auꝛ̃. ſ. stercoris colũbarũ auꝛ̃. i. ⁊. ſ. prepetur cũ aceto secũdum quantitatem necessita-tis. ¶ Et iste quidem medicine quandoqꝫ admini strantur cõquassate cũ sambaco: ⁊ cõmistiõe lactis aut albedine oui quandoqꝫ pure ⁊ gradus illorum sunt diuersi.

¶ De modis caputpurgiorum iuuantium sode frigi de. C. xiiij.

Ex eis est caputpurgium de nigella predi ctum in singularibus. ¶ Et ex eis ẽ q̃d fit ex mũia cũ castoreo ⁊ muscho. ¶ Et existimauerunt quidam q͛ qum fit caputpurgium ex septem folijs origani ⁊ septeꝫ granis sinapis tri tis cum oleo violaceo est iuuans. ¶ Ex eis vero que sũt experta est vt ex muscho ⁊ sigia ⁊ ambra cõmistis quantitas lentis vnius sumatur exinde ca putpurgium fiat in omni hora. ¶ Et ex eis qui-bus ad illud fit caputpurgium ⁊ calefaciunt ⁊ eua cuant est oleuꝫ de pulpa colloquintide: aut oleum in quo soluta est expressio cucũeris asinini. ¶ Et ex eis quidem que quidam existimant esse vehe-mentis iuuaminis ad illud est vt sumatur ex pres sio foliorũ enule expressoꝝ sine aqua ⁊ fiat caput-purgium cũ eo distillando in die tres guttas in na rem qum est ieiunus. deinde post horam cõsequẽ ter adhibeatur oleum violaceuꝫ ⁊ sorbeat issedis mul te vnctuositatis: ¶ Et ex eis quidem que cõ ueniunt huic modo est vt sumatur fellis tauri ci-trini pondus. ʒ. iij. ⁊ mumie pondus. ʒ. ij. ⁊ mus chi. ʒ. i. ⁊ cafore medietatem. ʒ. ⁊ fiat caputpur-giũ cũ eo. ¶ Et iterũ sumant̃ gũmi rute acrestis auꝛ̃. i. radicis lilij mell' colati añ. auꝛ̃. i. ⁊. ſ. cõiũ gantur omnia cũ expressiõe sicle: ⁊ distillentur in nares. ¶ Et etiam caputpurgium iuuans buchor marien sicci auꝛ̃. iij. baurac sumac añ boꝝ auꝛ̃. iiij. terantur bene ⁊ in nares cũ canna insufflent̃ ⁊ eger caput suum eleuet ⁊ fortiter naribus attrahat.

¶ Et iterũ nigelle auꝛ̃. iiij. expressiõis cucumeris asinini auꝛ̃. ij. salis ãmoniaci auꝛ̃. ij. misceatur cũ oleo de alcanna ⁊ oleo cucumeris asinini ⁊ liniatur ex eis locus intus in naribus ⁊ eger naribus forti ter sugendo anhelitum trahat. ¶ Quiqꝫ post mo-ram ex capite res multa descenderit tunc lauetur caput cũ aqua calida.

¶ De modis oleorũ quibus inungitur caput eius q̃ patitur sodam frigidam. C. xv.

Conferũt ei omnia olea calida in quibus cocta sunt ea que sunt sicut anetuꝫ ⁊ cala mentum ⁊ amaracũ ⁊ sceba ⁊. ʒʒ. ⁊ ruta ⁊ folia lauri ⁊ ea que iam diximus in canone.

¶ Dispositõ vero olei balsami est quam iam sci uisti illic: ⁊ hoc etiam cõueniens est caputpurgijs ⁊ distillatiõibus i aure. ¶ Insuflatõ cõferẽs illi q̃ habet sodam temporaleꝫ. ꝶ. expressiõeꝫ cucume ris asinini buchormariẽ nitrũ teratur ⁊ ĩ nares in sufflentur: aut nigella ⁊ expressio cucũeris asinini: aut nigella ⁊ parũ gũmi rute acrestis.

¶ De cura sode sicce sine materia. C. xvi.

In sicca quidem que fit cũ materia chole rica aut sanguinea sermo iam preterijt ⁊ neqꝫ restat sermo nisi in soda sicca sine materia. ¶ Principium ergo cure eius est regere egrum cũ cibis humectatiuis boni chimi ⁊ ꝓprie multi nutrimenti sicut vitellus oui ⁊ sicut ius gal loꝝ vel pulloꝝ pinguiuꝫ ⁊ cubugi ⁊ tabeiꝫ ⁊ sor bitiões pingues cũ oleis humidis: deinde declinet̃ a parte calidi ⁊ frigidi ad illud quod est cõuenien tius. ¶ Ex eis quidem que cõferunt est admini-stratõ caputpurgiorũ humidorũ cũ oleis laudatis sicut oleum amigdalinum amarũ ⁊ oleum de cu-curbita ⁊ reliqua. ¶ q͛ si ex hoc necessarium est ad complexionem equandam cũ infrigidatiõe ⁊ ca lefactiõe misceatur ex eis aliquid ex oleis equans ipm. ¶ Et fortasse siccitas facit euenire in substan tiam cerebri diminutiõem manifestam ⁊ prepa-bit ipm doloribus. oportebit ergo illic ut admini strentur caputpurgia ex medullis in potu datis q̃ sunt extracte ex cruribus ouium ⁊ vitulorũ ⁊ pin guedinibus ⁊ gallinarũ tabeiꝫ ⁊ cataraꝫ ⁊ ex ster-core vaccarũ ⁊ caprarum. ¶ Et ex eis que eos iu uant est capiti apponere empl'm ex pheludeꝫ subti li facto ex simila tritici ⁊ simila ordei secũdũ ne-cessitatem ⁊ zuccaro albo ⁊ oleo amigdalino aut d̃ cucurbita aut effusio subtilis ex eo sup synciput. Et quandoqꝫ fit margo cũ corõatiõe ex massa pro pter id quod effunditur super caput.

¶ De cura sode ab apostemate. C. xvij.

Cuiusqꝫ aũt speꝝ sode facte ab apostemati bus. Curaꝫ in caplo singulari dicemus.

¶ De cura sode oppilatiõis. C. xviij.

Cura sode oppilatiõis est cuꝫ maturatiõe per ea que scis: deĩde euacuatiõe postea cum vsu asabaiaret: deĩde cũ resolutiõe ꝑ embrocas ⁊ empl'a ⁊ odoramenta ⁊ gargarisma ta. Postea cũ maturatiõe: deinde fiat administra-tio: deinde resolutõ donec rmoueatur: ⁊ iam scit̃ qualitas illius in loco suo. ¶ q͛ si in capite est cõ plexio calida: aut ꝓpter oppilatiõem grossam cu-ratõ tibi fit difficilis. ¶ Oportet vt administres apertiõem facientia: deinde qũ excitatur soda aut nocumentum capitis ꝓpterea q͛ curatõ fit cũ cali-do succurre illi cũ infrigidantibus cũ quibus ẽ mol lificatõ in quibus non est stipticitas: postea qum q̃ escit reitera: ⁊ non cesses faciendo donec oppila-tio aperiatur. Et hoc totum iam diximus.

De cura sode ex ventis ⁊ vaporibus detentis in capite p causam extrinsecam. C. xix.

Que aũt facta est a ventis grossis medicã da est cũ hieris primũ deinde cum alienatione totius quod vaporat ⁊ inflat: sicut nux ⁊ dactili ⁊ sinapis siue sit calidũ siue frigidũ: ⁊ administretur embroce ⁊ emplẽa predicta ⁊ odoramenta ⁊ caputpurgia narrata in canone. ⁊ odoret castoreum ⁊ muschum ꝓprie: Et si qum est ieiunus ingrediatur balneum cõfert in huismodi capitulo. ꝙ si ipoꝝ principium a stomacho fuerit: in ipoꝝ cura administrentur euacuantia predicta. Et ꝓprie ea quorũ descriptiões recipiũt oliũ de kerua: ⁊ eius loco recipiunt oleum antiqum ⁊ vtantur diacymino ⁊ que taliter currunt de quibus rememorabimur in cura egritudinum stomachi ⁊ cõfortetur caput post curã eius cũ oleo myrtino ⁊ laudanino ⁊ oleo de lilio ⁊ expressiõe cupẽsi ⁊ alchethbeb ⁊ ciperi. ⁊ i quo ẽ calefactõ ⁊ stipticitas ⁊ adhibeatur etiam scarificatõ in extremitatibus vt trahatur ad cõtrarium eius. Habentium vero eam que fit a vaporibus si fuerit eius generatõ in ipo capite: ⁊ eger non inuenerit i stomacho suo inflatiõem ⁊ rugitum neq; in hoc augmentatur ⁊ minuitur ꝓpter repletionem ⁊ euacuatiõem ⁊ ꝓpter cibos vaporosos ⁊ pauci vaporis. cura est embroce carminantes note ⁊ cõfortatio capitis cũ emplẽis resolutiuis ⁊ in q̃bus sit stipticitas pua ⁊ odoramenta subtiliatiua ⁊ in eis est sufficientia. Si aũt fuerit in stomacho: tũc ex eis q̃ ipi cõferunt est illud quod stomachum confortat: sicut mastix geleiabin deinde diacyminũ ⁊ que sũt illis similia. Qũq; cibus recipitur ⁊ incipit vaporare ⁊ facit sodam: recipiatur post ipm mucilago psiliĳ ⁊ coriandrũ siccum cũ zuccaro. Et si timetur frigus stomachi ex mucilagine psiliĳ administr̃tur mucilago seminis lini cõ coriandro sicco ⁊ conforta caput cũ eo quod scis postq̃ ipam curaueris ⁊ sedaueris cũ eo quod oportet vt ipa sedetur ex embrocis ⁊ odoramentis narratis ⁊ ꝓprie cũ amaraco: fortasse enim ipm soluz erit causa liberationis integre ⁊ vtere attractiõe ad contrarium.

Qum ergo senseris ꝙ in materia vaporosa sit caliditatis supfluitas per id quod inuenitur de signis caliditatis alienabis subtiliantia multe calefactionis vehementer sicut euforbium ⁊ reliqua. Immo incipies prio attrahere ad contrariũ ⁊ purgare cũ gargarismis ⁊ administrabis embrocas tẽperatas in balneo.

De cura sode venientis ex vento qui penetrauit ad interiora capitis. C. xx.

Quz aũt soda capitis fit ex ventositate itrante extrinsecus cõsideretur hoc an sit ventus calidus estiualis: aut frigus hyemale: deinde cõsideretur locus introitus ipsius. Nam si est calidus ⁊ eius introitus est auris: distilletur in ea oleum camemillinum tepidum: aut oleum alkeirinũ: aut oleum anetinum cõquassatũ cum pauco oleo rosẽ. Et similiter si fuerit eius itroitus nasus distilletur illud in nares. Et administra embrocas cũ eis que facile r̃soluũt ex eis que diximus: ꝙ si malitia complexiõis ei succedit calide cũ eo qð facile est medicetur ⁊ incipiatur ab eo qð est parũ frigidum. Si aũt non iuuat augmentetur. ꝙ si frigida fuerit pones oleum ad quancũq; harũ duaꝝ extremitatum necessarium fuerit ipm administrare calidum: ⁊ in ipo sit castoreuz ⁊ muschus. Et minora ⁊ multiplica secũdum quantitatez necessitatis: ⁊ administra embrocas ⁊ emplẽa predicta secundũ illud resolutiua calida: ⁊ aliena totum quod inflat ⁊ lenit naturam.

De cura sode cõtingentis ex vaporibus malis aduenientibus capiti exterius. C. xxi.

Et similiter sunt cure vopoꝝ malorũ extrinsecus aduenientium: ⁊ quandoq; sunt frigidiraro tamẽ: sicut vapores locoruz almutakaregi limosorũ: secundum plurimum vero sunt calidi: quos quidem resolue cum embrocis temperatis si ex eis plurimum retineat: ⁊ imaginetur scotomiam ⁊ vertiginem: ⁊ naribus attrahantur odores temperati boni sicut rose ⁊ olei eis ⁊ nenufaris ⁊ violẽ. ꝙ si vehemẽs sentitur caliditas cãfore ⁊ sandali ⁊ administretur ablutõ capitis in balneo cũ aqua calida ⁊ malua. Frigidis vero cõferunt odores muschi ⁊ castorei ⁊ illud sufficit. Si autem vapores sint fumosi necessaria ẽ humectõ fortis cũ oleis predictis cũ infrigidantibus determinatis: ⁊ ingenietur vt nares abluantur cũ huiusmodi olĩs ⁊ naribus ex eis fortiter sugatur trahendo ad superiora: ⁊ seruando illud in ipsis: deinde effluere dimittatur: postea renouet̃ opus illð assidue. Et similiter cũ aqua rosẽ. ⁊ aqua de salicibus ⁊ aqua cucurbite ⁊ super vapores harũ aquaꝝ plurima sit inclinatõ: ꝙ si ex eis impedimentum malitie cõplexionis generetur: sicut fit ex fumo sulfuris ⁊ fumo arsenici ⁊ similium administretur cãfora in oleo cucurbite: ut hũectet vnũ iporũ ⁊ infrigidet alterum. Et similiter administretur cãfora in oleo lactuce ⁊ oleo violẽ. Et sterne locum totum ex foliĳs salicis ⁊ odoriferis hũectantibus.

De cura sode cõtingentis ex odoribus bonis. C. xxii.

Ea quidem que fit ab odoribus bonis sicut calidi ⁊ nocent caliditate sua non siccitate tãtum: curetur odoribus bonis frigidis: sicut si nocumentum cõsequens sit ex odor̃ muschi ⁊ croci curetur cũ canfora ⁊ sandalo. Et cõsequens ex cãfora curetur cũ muscho ⁊ croco ⁊ si fuerit etiaz nocentes cũ hoc cũ desiccatiõe ⁊ siccitate tunc cura erit vt non sis contentus in cura nocumẽti muschi: verbigratia cãfora: sed si est possibile succurrere cũ caputpurgio ex oleis humectantibus infrigidatis quoniam iam sufficiet ⁊ si nõ saltem cũ cãfora in eis dissoluta ⁊ similiter ecõuerso.

De cura sode contingentis ex odoribus fetidis. C. xxiii.

Facte vero ex odoribus fetidis cura ẽ cuz bonis oppositis eius in complexione: ⁊ si in illis odoribus fuerit desiccatõ ingenietur vt sint odores illis oppositi humectantes sicut odores nenufaris ⁊ violẽ. ⁊ salicis ⁊ ad hoc est oleum. s. oleũ salicũ bonũ habens proprietatem supra omnes odores oppositos odoribus bonis ⁊ fetidis caliditate nocẽtibus temperãdi ⁊ hũectãdi.

De cura sode ex ebrietate. C. xxiiij.

IN soda aūt cōtingente ex ebrietate: in primis oportet vt administretur stomachi purgatō: aut uōitu facto cū oxymelle ⁊ se. rhaphai: aut oxymelle cū aqua tepida: aut cū vomitibus leuibus ⁊ medijs de illis quos in antidotario faciemus: q si vomitus non fuerit obediens ⁊ timetur eius administratō solues cū hiera cōfortata cū scamonea ne eius mora ꝓlongetur: q si tibi fuerit aliqd ꝓhibēs ab administratiōe eius quod est calidum ꝓpter egritudinem calidam: solues cū decoctiōe myrobalanoꝝ: aut sirupo de fructibꝫ solutiuo. Et si anima aborruerit huiusmodi suoltiua solues cū aqua vtrorūq; granatorū cū pulpa secūdum q dicemus in antidotario vigorata cū scamonea parūp: ⁊ non timeas ꝓpter ipsius caliditatem. Et si est aliquid qđ superet ab euacuantibꝫ cuiuscūq; modi fuerit fac eos dormiř quousq; digeratur quod in eorū stōachis cōtinetur de vino. Et istud quidem apparet ex colore vrine ⁊ eius tinctura. Et frica pedes eorū cū sale ⁊ oleo violaceo. Et sup ipꝫorū extremitates effundatur oleuꝫ camemillinum. Deinde fac eos ingredi balneuꝫ: ⁊ ut capita ipꝫorū inunganur oleo roſ. infrigidato non tamē vehementer: ⁊ cibentur lentibus ⁊ acresta ⁊ similibus. Et in caulibus quidem est ꝓprietas qua vapores a capite ꝓhibentur. G. inqt si cibas illos pullis columbarū non erras. Et vidĕtur q causa sit subtilitas sanguinis ex eis generati ⁊ fortitudo eius ad resoluendū vapores. Et oportet vt eis tribuas fructus stipticos: ⁊ vt sit potus aque: Et non aliud nisi stomachus fuerit debilis ⁊ timetur ipsius laxitas: tunc enim ꝓhibe eos a multitudine potus aque frigide: ⁊ pota eos aqua granati acetosi ⁊ ribes ꝓprie ⁊ rob eius ⁊ acetositate citri ꝓprie ⁊ rob ipsius ⁊ cydoniorū ⁊ malorum ⁊ transglutire coriandrū siccū cū zuccaro secūdū pondus ⁊ pondus cōfert eis: deinde fac eos dormire ⁊ quiescere quoniam est radix in cura ipsius: q si ꝓpter hoc non quiescūt reitera illud eadeꝫ die ⁊ in mane. Et pone cibum ipꝫorū qui habent infrigidatiōeꝫ ⁊ humectatiōeꝫ ⁊ subtiliatiōem sicut est vitellus oui: ⁊ sup eos funde aquam calidam multe resolutiōis. Et administra eis somnū inqntum potes: deinde qum remouetur nausea si fuerit ⁊ remanet soda abscinde oleum roſ. ab eis: quoniam nociuum est eis post illud qum prius fuerit necessarium ad cōfortandum caput ⁊ ꝓhibenduꝫ vaporem. Et quandoq; remouetur in instanti: ⁊ oportet vt stati administres oleū camemillinū loco eius fricando ad resoluendum: q si ꝓpter illud non remoueatur adhibeatur oleū de lilio quoniam ipm est vltimū ⁊ expertum. Amplius qum ebrietas incipit alleuiari ⁊ descendere fac eos ambulare pulati ⁊ paulatim. Et ciba eos tunc carnibus piscium petrosoꝝ ⁊ testiculis gallorū ⁊ pullis cū herbis frigidis. Et oportet quidem ne sup cibum ambulent: sed post tres horas. Et vniuersaliter melius est vt cōsideres digestiōem eoꝝ cū somno aut quiete longa donec stomachus parūp alleuietur. Deinde administretur oxymel zuccarinum si fuerint calefacti: aut mellinū si fuerit humectati ⁊ infrigidati ⁊ redi sup fricatiōem peduꝫ suoꝝ. deinde ambulent non laboriose: aut moueātur alio motu nō laborioso: ⁊ fm q oꝫ a puro aceto ⁊ almuri fieri alienos: q si abstinere non potuerint vtantur eo quod non est acutum Qūq; parū feceris eos ambulare admīstra eis tinā ⁊ balneū: deinde ad vltimū oportet vt eos infundas cū embrocis equalis resolutiōis ⁊ cibes eos carnibus leuibus. Medicamē optimū ebrietati. ꝝ seminis endiuie seminis caulis berberis mūdati ex semine suo ⁊ sumac ⁊ lentium excorticatarū rosarū spodij oium equaliter cōmisceantur omnia: ⁊ bibatur ex eis pondus trium. ʒ. cū tyriaca vel chirata cāfore ⁊. ℥. aque granati: aut aque ribes: aut acetositas citri ⁊ rob eius.

De cura sode euenientis ex coitu. C. xxv.

HEc soda accidit quidem ꝓpter siccitatem quā ipe fecit ipm possidere. Et eius cura est quaꝫ diximus in caplo curationis sode sicce. Postq̄ declines cum humectantibus ꝓpter repletiōem in corpore cui superuenit motus coitus cōpositus ex corporeo ⁊ animali ⁊ eleuat vapores fraudulentos. Oportet enim vt cui illud accidit successiōe coitus: aut qui repletionem habet incipiat primū a minutiōe: aut cū solutione si vnaqueq; fuerit necessaria: aut vna eaꝝ: deinđ cōfortet cerebrum cum oleis confortatiuis: sicut oleo roſ. aut oleo myrtino ⁊ nutriatur eis q̄ sunt uelocis digestionis ⁊ boni chimi ⁊ remouēt coitū: q si non inuenit eius excusatiōem non coeat dum est ieiunus.

De cura sode facte ex percussiōe: aut casu ⁊ regimīe eius cui accidit cōmotō cerebri ⁊ vulnus. C. xxvi.

OPortet ut sit tua voluntas ⁊ finis rei tue ⁊ tua intentō in eo qui habet sodaꝫ euenientem a casu aut ꝑcussiōe ad hoc vt dolorem sedes quantū potes ⁊ elonges materiam q̄tum potes a loco leso: aut cū euacuatiōe: aut attractione ad cōtrariū vt non apostemetur. Et medica plagā si acciderit vt carne repleatur. Sed nō est possibile vt carne repleatur malitia complexionis manente: quare oportet vt in ipsius incarnatiōe cōplexionē partis eius temperes. Et scias quia si in illo qui habet hoc impedimentum appet febris ⁊ conturbatur intellectus: tunc iam incipit apostemari. Primum ergo q te oportet faceř in eius cura est phlebotomia cephalice: aut nigre: vt apostēatō ꝓhibeatur. Si auteꝫ illic est repletō oportet vt vtaris clisteribus acutis saltem cū pulpa colloquintide. Uerūtamē si habuerit febrem: tunc clisteria equabis: q si clistere non conuenit oportet vt euacuetur cū aliquo quod sit sicut pilule chochie si febrem nō habuerit: q si habuerit calorem qui febre sit minor non ꝑmittas ipꝫoꝝ potionem: necessaria est enim euacuatō vt securetur apostema. Deinde oportet vt cōsideres. Naꝫ si illic fuerit vulnus medicetur prius. Et necessarium est temperare locum in cōplexiōe sua donec recipiat curam: q si non fuerit emplastretur locus ex eo quod locum cōfortet: sicut sunt empla quorum aque sunt sicut aqua myrti ⁊ salicis: Et quoꝝ olea sunt oleum myrtinum ⁊ liliaceum ⁊ roſ. Et eorum permistiones sunt in quibus est stipticitas

subtilitas et resolutio pauca: sicut rosa et melilotum ꝛ calamus aromaticus ꝛ camemilla ꝛ bolum armenū ꝛ alumē iameni cū uino odorifero. Et fortasse cōtentus eris oleis ex eis: ꝛ recte agit qui eis vtitur tepidis. ¶ Et fortasse dolor ꝛ timor apostematis facit necessarium vt parūper infrigidetur: ꝛ oportet vt caueantur balneum ꝛ vinum ꝛ ira ꝛ cibi vaporosi ꝛ calefacientes. q si locus incipit apostemari tunc necesse est administrare stipticà fortis stipticitatis ꝛ infrigidatiōis sicut cortices granati ꝛ balaustias ꝛ lentes ꝛ rosas embrocando caput ex aquis eorū ꝛ faciendo emplm ex feceipsorū: deinde post illud fiat pmutatio ad illud in quo cū hoc sit subtiliatō: sicut cupressus ꝛ myrica ꝛ cydonia ꝛ olibanum. ¶ Et qum pcussio fuerit cōmouens caput oportet tunc vt incipias dare ad potandum sticados cū aqua aut sirupo mellino. Ipsi enim cū eo liberantur: ꝛ scias quoniā qum lesio puenit ad velamē cerebri est in ipā timor. Et qum ingreditur ꝑpter pcussiōem sanguinis ex cerebro oportet vt patientem potes cerebellis gallinarum quantum possibile est. deinde potet sup illud aquā granati acetosi: ꝛ qum soluitur apostema multiplica potum cerebelloꝝ vsq; ad tres dies ꝛ post pflebotomiam.

¶ De cura sode facte a debilitate capitis. C. xxvij.

Eius cura est pmutatō malitie cōplexiōis quaꝫ habet. ꝛ ipsius cōfortatō cum cibis odoriferis cōfortantibus caput in quibus est subtiliatō ꝛ stipticitas cū aggregatōe causarum motiuarū. ¶ Et multotiens quidem causa agens cōpar cause passiue debili est aggregatō humorū malorū calidoꝝ in stōacho. Oportet ergo vt euacuetur p id quod est eis cōueniens: ꝛ ut afferatur cibus adiungens ad terminū eius quod ab eo resoluit virtus resolutiua ꝛ suscipiens digestiōem. ¶ Et si non reperiūtur vtreq; ꝓprietates postreme eligatur melior eaꝝ. Et melior quidē hora in qua cibandus est: est post introitum balnei. Et oportꝫ vt serues eorū cenas: ꝛ vt ipoꝝ cibi sint sicut capparis ꝛ oliue cū caseo vt confortetur os stomachi coꝝ. Hip. aūt cōcessit eis in potu vinū absolute. Et. G. elegit vt sit mistum: aut subtile: ꝛ vt aggregentur vtraq; ꝛ sumatur cū pane.

¶ De cura sode facte a fortitudine sensus cerebri C. xxviij.

Eius cura est vt sēsus parūp fiat piger cū cibis qui nutrimenū cerebri ingrossent: sicut caput assumptō cū frumento ꝛ ordeo ꝛ carnes bouine si digestio est fortis: aut cibis factis cuꝫ lactuca ꝛ portulaca ꝛ caro piscīū: ꝛ quandoq; administras reliqua narcotica: sicut sirupū d papauere ꝛ sicut semē lactuce: ꝛ quandoq; fit inde epithima.

¶ De cura sode que facta est accidēs ī febribꝫ ꝛ egritudinibus acutis. C. xxix.

Huius alia est que accidit cum fortitudine egritudinis ꝛ eius poxismo deinde remouecatur. Et aliqua est que rēanet post remotiōem egritudinis: aut eradicationē eius poxismi: ꝛ illa quidem que ex ea accidit in febribus quandoq; inquietat egrum adeo donec in causa eiꝰ que est febris augmentum faciat. Et ipam quandoq; significat albificatō vrine subito: ꝛ eius alteratō in similitudinem vrine asinorū. Sed assimilatio vrine asinorū quandoq; significat essentiā suaꝫ in dispositiōe: ꝛ quandoq; significat resolutiōem: oportet ergo vt redeatur ad reliquas significationes. ¶ Cura aūt eius cōueniēs est alrasum in oleo omphacino cuius acceptio sit cū oleo rof. aut oleū rof. usuale cōquassatum cū aceto ꝛ tepiduꝫ in hyeme ꝛ in lenitate febris infrigidatum in estate ꝛ in fortitudine febris: ꝛ ad ipam iuuat embroca ex decoctiōe ordei ꝛ papaueris ꝛ rosaꝝ ꝛ violarum si vapores nocent sua acuitate: q si sua nocēt multitudine: tunc nihil horū facias immo euacua ꝛ administra qd cū facilitate resoluat: sicut oleū ī quo cocte sunt balsāita ꝛ virga pastoris ꝛ maiorana cū virga pastoris si vis resoluere. ¶ Ita q quibusdam antiquorū visum est vt camemilla epithimetur.

¶ Quod si narcotica ꝛ somnifera tibi necessaria sunt propter doloris vehementiam vtere eis cū cautella ꝛ timore. ¶ Et quandoq; ꝓhibetur eleuatio materiei in ipa cū sauic ꝛ psilio in principio: ꝛ detur in potu etiam: ꝛ quandoq; ꝓhibet coriandrum ꝛ oleum rof. Et quandoq; ventosatur in ipam. ¶ In ligatiōe aūt extremitatum et ipārum fricatiōe ꝛ administratiōe regiminis ebrij ē rectitudo cōueniens valde. ¶ Quiq; extremitatum ligatiōe vteris oportet vt cōprimas eas quꝫ sit fricatō in aqua calida. Et si nō sedatur ꝑpter omnia illa radatur caput ꝛ emplastretur cū camemilla ꝛ malua ꝛ viola ꝛ alathaiceh pmistis: ꝛ illud quidē post rasiōem capitis: ꝛ quandoq; indigemus ventosis ꝛ sanguisucis. ¶ Et quandoq; remanet soda post febrem ꝛ post egritudines acutas. Et ipsius quidem cura est infrigidatō ciborū ꝛ eorum humectatō ꝛ confortatō capitis ex oleo rof. cū camemillino: ꝛ vt effūdatur super vtrasq; manus ꝛ vtrosq; pedes aqua calida bis in die mane ꝛ sero ꝛ inungatur cū oleo viol. deinde iuuetur cū extinguentibus quando apparet declinatio manifesta.

¶ De cura sode cretice. C. xxx.

In soda quidem cretica consideretur an infirmus inueniat nauseam ꝛ subuersionem anime ꝛ tremorem in labio ꝛ vertigines: Et vniuersaliter signa declinatiōis nature cum materia ad superiora: ꝛ tunc iuuetur cum uomitu facto ex oxymelle calefacto cū lenitiuis frigidis. ¶ Et an inueniat rugitus ꝛ inflatiōem in vtrisq; lateribus: ꝛ vniuersaliter signa declinatiōis nature cū materia ad inferiora. ¶ Et tunc iuuetur solutiōe ꝛ sup lenificatiōem nature cū lubrificatiuis lenibus. i. cū sirupo de prunis ꝛ prunis infusis in iuleb post incisiōem vt intumescat ꝛ bibat violas ꝛ sirupum de tamarindis ꝛ xirasset non pōdus magnum: sed quantitas eius sit. ℥. v. ꝛ que cursu illoꝝ currūt: aut vtrum inueniat grauitatem in ptibus renuꝫ ꝛ sub costis dorsi ad posteriora tendētem. ¶ Et vniuersaliter signa declinatiōis materie ad vias vrine: ꝛ medicetur cū diureticis: sicut cū oxymelle cui supinitiatur pondus duaꝝ. ℥. se. melonis ꝛ citroli se. mediādo: ꝛ cibetur cydōijs quoniam ꝓhibent vapores ꝛ exuberatiōem faciunt.

¶ Aut vtrum inueniat radios et rubedinem in

oculis ⁊ imaginatiões citrinas ⁊ elongetur hoc: ⁊
non fluat sanguis ex naribus tunc cū aceto fiat ster
nutatō ⁊ cū eius vapore: ⁊ in naribus insufletur ⁊
cōmoueatur nasus eius cū aliquibus aspis: aut ap-
ponat oculos suos radio solis si possibile est subi-
to ⁊ intueatur ipm: deinde dimitte ipm. ¶ Et si
inuenerit pulsum vndosum ⁊ inuenerit lenitatē
in cute administrentur vnctiões fricando ⁊ biben
do ⁊ super caput: ⁊ oportet vt sint temperate: ꝙ
si inuenerit similitudinem mordicatiōis ⁊ doloris
lassitudinis sub aure sua: aut ascella sua: aut inguie
suo fiant super ea empla calida attractiua sicut mē-
ta ⁊ apium cū butyro antiquo. ¶ Et fortasse indiget
vt ventose absqꝫ scarificatiōe apponantur vt ma
teria ex cerebro expellatur ad illud ad quod decli
nat ⁊ apostementur.

¶ De cura sode que dicitur fieri causa vermiū. C.
xxxi.

Oportet vt purgatō fiat cū purgatiōe cor
poris ⁊ cerebri ⁊ deide fiat caputpurgiū
cū bierapicra pauca. Et fiat il lud i ebdo
mada aliquotiens: ⁊ administrentur omnes medi
cine que dicentur in caplo de fetore nariū. Et oia
que vermes in ventre necant sicut expressio folio
rum psici ⁊ expressio radicis mori ⁊ aloes ⁊ iuuat
sternutatorijs ⁊ caputpurgijs purganti bus cere-
brum.

¶ De cura sode que excitatur successione somni ⁊
dormitiōis. C. xxxij.

Oportet vt cū ea purgetur corpus ⁊ ca-
put p ea que sciuisti: ⁊ adiuuat ad ipam
vt temporibus ⁊ fronti fiat emplm ex ci
nere ⁊ aceto: ⁊ cū eo melior est cinis d lignis fici.

¶ Regimē specierū sode facte p cōitatem. C. xxxiij.

Oportet vt solliciteris in omnibus specie
bus sode facte ppter cōitatem membro
rum de illis membris: ⁊ vt ea euacues
cum eis que sunt eis ppria: ⁊ vt ipoꝝ pmutes cō
plexionem: ⁊ cū hoc cōfortes caput cū confortati-
uis vt non recipiat si fuerit in principijs cū frigi-
dis sicut oleo ros. ⁊ aceto: post illud aūt si mate-
ria fuerit calida ⁊ qualitas calida facias illud idē
opus semper. Et si fuerit frigida permuta te ad
oleū cameilinū cū olo myrtino: aut olū i quo dissol
uatur gūmi cupressi: aut sit factum cū folijs cupssi
⁊ expressione eius ⁊ tamarici. ¶ Quncqꝫ opus mē
bri expleueris cōsidera an accidens cōuersiōe fiat
egritudo ipa. Et an fiat causa soda fixa in capite.
¶ Et tu quidem cognosces materiam ⁊ qualitatem
ergo fac quod scis. ¶ Et i illa quidem que fit ppt
cōitatem cruris ⁊ habeni eam sentit quasi aliquid
eleuet ex crure suo: oportet vt si illic sit repletō
manifesta phlebotōetur saphena: aut ventosetur
crura ⁊ purgetur eius corpus cū stomaticho. ¶ Et si
non fuerit ibi repletō manifesta stringantur duo
crura vsqꝫ ad inguina: ⁊ fiat fricatō i pedibus eius
cū sale ⁊ oleo de keiri. Et si scitur locus ex quo in
cipit cauterizetur ⁊ administretur sup ipm medi-
camē vlceratiuum vt vlceret ⁊ aperiat. ¶ Cura
vero speciei facte causa vaporū ascendentium ex
membris corporis ad caput: si causa fuerint va-
pores ascendētes est vt sumantur ante pиodū fru
ctus: ꝙ si non fuerint presentes aqua frigida quā
uis sit ieiunus. Et de fructibus cōuenientiora sūt
cydonia. Et coriandrū est ex eis que i ipa iuuāt.
Et est ex eis que phibent eleuatiōem vaporum.
Et similiter est dispositō eius que fit ppter cōita-
tem epatis. Et iuuant ad illud pprie diuretica vl
exuberantia ⁊ emplastratō epatis ex emplis que
materiam retinent. ¶ Cura aūt spēi facte ppter
cōitatem cuius causa est debilitas stomachi ⁊ pro-
prie debilitas oris eius: ita vt suscipiat materias
⁊ corrūpantur in ipo chimi. Et illud secūdū pluri
mum non excitatur nisi secūdum vacuitatem est
vt deglutiat bucellas īfusas i aqua acreste ⁊ aqua
vtriusqꝫ granati ⁊ que illis sunt similia: aut i rob
fructuum stipticorū boni odoris. Et vt sorbeat
sorbitiões panis: aut farine tritici torrefacte cum
aliquo quod sit sicut granum granati ⁊ similia.
¶ Qum enim hec multiplicantur cōfortatur os sto-
machi ad hoc vt faciat illud. Quncqꝫ nausea inuēit
eger euomat choleram effusam ⁊ quiescet. Et si
stomachus cū hoc fuerit frigidus administrentur
hec seminata cū alefanitati boni odoris acutis vt
fiat ei iuleb cū alefeniati ⁊ intingat bucellas in eo
quod inde factum est epati. ¶ Et si acetositas ⁊ mor
dicatō non cōueniunt ei ⁊ excitant ipsius nocumen
tum sit cōtentus bucellis in iuleb aut puro: aut cū
alefeniati secundum ꝙ eius est necessitas ⁊ hic ho
mo multum iuuatur. ¶ Si autē soda incipiat ⁊
deglutiat bucellas: aut sorbeat sorbitiōes ⁊ qum
sentit descensiōem sui cibi ⁊ digestiōem eius sūat
aliquid de illis in quibus est stipticitas: sicut sunt
bucelle panis in rob fructuum: aut ipos fructus:
aut panem cū capparibus: aut oliuis. ¶ In ea aūt
que fit causa humorum in ipo primū qd oportet
est vt incipiat cū purgatiōe ⁊ post illud ⁊ cū ea vt
nutriatur cibis subtilibus facilis digestionis lauda
bilibus boni chimi: deinde declinet cū equalitate
sua ad illud quod est necessarium ⁊ sint cū hoc in
eis resolutō ⁊ digestio ⁊ solutō: ⁊ si non inueniun
tur laus ⁊ generatō sanguinis boni compes ge-
neri alteri eligat laudem ⁊ generatiōem boni san
guinis potius illis vel super eas. ¶ Et melius illo ē
vt sit post introitum balnei. ¶ Et istis quidem ne-
cessarium est vt desiccentur eoꝝ humiditates ⁊ ip
sorū vapores. ¶ Et si hūores sunt cholerici. Cu
ra cū eo quod te docui in canone cū curis cōfortā
do cerebrū cū oleo ros. aut cū oleo myrtino. ¶ Si
aūt humores sunt phlatici frigidi in quibus excitā
tur ventositates fortes tunc administra vomitus
qui sunt fortiores ⁊ subtiliātia: ⁊ si non remouet
hieras magnas cū decoctiōe epithymi. ¶ Et ad il
lud quidem iuuat incisio duaꝝ arteriaꝝ tēporis:
aut duo cauteria lenia super tempora: ita vt non
aduratur caput ⁊ sit strictō super duas arterias.
¶ Et arterie quidem multotiens extrahūtur: aut in
ciduntur ⁊ cauterizantur. ¶ Et cōueniens caute-
rizatō est vt arteria discooperiatur ⁊ cauterize-
tur ipa arteria ita vt vestigium eius non cadat su
per cutem. Et cauteria quidē sunt sicut acus igni
te. verūtamē quantum possibile est vt vitetur ⁊
maxime in estate vitetur. ¶ Et oportet vt eius cibus
sit sorbitiões ⁊ non masticet aliquid vsqꝫ ad decē
dies. Et sit hora comestiōis eius in estate frigida.

Et oportet etiam vt non multiplicet sermones.
Et similiter vt stiptica sup arterias adhereant cuꝫ
quibus misceatur sarcocolla ⁊ crocus. Et nos nar
rabimus illud in antidotario. Et quandoqꝫ po
nitur super eas plumbum ⁊ stringitur cū vitta ut
non pulsent ⁊ faciant dolorem ⁊ similiter lignuꝫ.
Cauterizatō aūt fortis que in istis dicta est: est
vt tria ponatur super medium capitis ⁊ duo sup
duo tempora ⁊ vnum super nucham apud poste
riorem partem capitis. Et oportet vt alienetur ui
num secundum omnem dispositiōem. Si autē
causa est vapores ascendentes ex stomacho: tunc
est cura secūdum omnia que precepimus i cura so
de facte ex vaporibus ascendentibus ad cerebruꝫ
ex membris alijs: ⁊ huius quidem generis est cu-
ra sode que excitatur potu aque. Hoc enim etiam
fit ꝓpter debilitatem stōachi. Et melior cura eius
est vt habens eam potet paꝝ vini odoriferi ⁊ cō
misceat cū eo aquam suam quam bibit: ⁊ vt non
impediat os stomachi. In regimine vero eius q̄
sit cōitate renum ⁊ mirac ⁊ matricis ⁊ reliquoruꝫ
sufficit que premissimus in principio vniuersaliuꝫ
⁊ de soda febriū iam diximus.

De cura grauitatis capitis. C. xxxiiij.

AD ipsam iuuant euacuantia ⁊ vsus elsce
bari. Et si sanguinea fuerit eius cura erit
cū phlebotomia: deinde minuatur vena
frontis ⁊ ꝓprie si fuerit grauitas posterius. Et ēt
minuantur vene colli ⁊ due arterie que sunt post
aures ⁊ ꝓprie si fuerit grauitas in anterioribus.

De soda que nominatur ouum ⁊ cauthati. C.
xxxv.

ET species soda nominatur ouuꝫ ⁊ cautha
ti ꝓpter suam comprehensiōem sup to-
tum caput est soda cōprehendens mansi-
ua fixa cronica. Cuius paruitas excitatur omni ho
ra etiam a parua causa motus ⁊ potatiōis vini ⁊ re
ceptiōis vaporosi. Et excitat ip̄am vox fortis. Et
quandoqꝫ excitat ip̄am vox media ita vt eam ha
bens odio habeat vocem ⁊ lumē ⁊ ꝑmistiōem cū
hominibus: ⁊ diligat solitudinem ⁊ tenebras ⁊
quieteꝫ ⁊ resupinatiōem. Et ipsi quidem diuersi-
ficantur in eo qđ eos ledit ex causis ꝑdictis. Qui
dam eniꝫ eorū leduntur ab aliqua ip̄arū. ⁊ quidaꝫ
ab alia re leduntur: ⁊ sentit omni hora quasi ca-
put eius malleo ꝑcutiatur: aut attrahatur tractiōe
aliqua: aut scindantur scissione aliqua: ⁊ peruenit
dolor eius vsqꝫ ad radices oculorū. Et. G. qui
dem ponit allatorem huius egritudinis debilitatē
cerebri: aut fortitudinem sensus eius. Et causa eiꝰ
generatiua est humor malus aut apostema calidū
aut frigidum secūdum ꝙ plurimum fit ab apāte
melancholico aut duro. Et plurimuꝫ quidem fit i
medio velaminis: aut extrinseci a craneo: aut in-
trinseci. Et tu iam sciuisti ꝙ quando cause sunt
apostema aut aliud ⁊ non est nisi in velamine itri
seco i craneo sentitur dolor extensus vsqꝫ ad ocu
lum: Et quoniam paniculus ille cōprehendit su-
per neruum motiuum cōcauum extenditur pars
eius vsqꝫ ad pupillam. Et qum est in velamie ex
trinseco sentit dolor tactu manus. Et patiens odit
casum tactus laboriosi super eam. Et multotiens
contingit ab egritudinibus antecedentibus que d
bilitauerunt substantiam cerebri ⁊ velamina ipsiꝰ
intrinseca ⁊ extrinseca ita vt ledatur motibus par
uis qui sunt ex motibus corporis cibalibus ⁊ va
poralibus ⁊ motibus extrīsecis ⁊ recipiat supfluita
tes ledentes. Medicorum vero quidam non
obseruant in ouo has cōditiōes. Immo dicūt ouuꝫ
omnem dolorem comprehēdentem super totū ca
put extra craneum ⁊ intra. Et fit eius causa ex va
poribus stomachi: aut vaporibus capitis: aut ma
terie: aut phlegmō in ip̄o cerebro aut velamini-
bus eius: ⁊ fit cū g̃uedie ⁊ pulsatiōe aut herisipila
⁊ fit cū inflāmatiōe ⁊ mordicatiōe absqꝫ multa g̃-
uedine: aut ab humoribus alijs si non fuerit heri-
sipila. Et sint illic signa humorū frigidorū ⁊ medi
cantur totum secūdum modum suum. Verūtamē
nomē oui in veritate consuetum apud prudentes
medicos est secundum ꝙ est ꝑ conditiones predi-
ctas.

De cura. C. xxxvi.

SI sciuerius ꝙ illic est sanguis plurius. ⁊
ꝙ est causa prima: aut causa motiua eius
est sanguis phlebotoma: ꝙ si signa exi-
stunt ꝙ humores sunt frigidi ⁊ tempus secundum
egritudinem est elongatum. Et tu iaꝫ administra
sti in principio etiam quod repellit: tunc vtere em
brocis ex aquis i quibus resoluētia modice sint ca
lefacientia cū repercussiōe modica ⁊ stipticitate: si
cut flos squinanti ⁊ camemilla ⁊ menta ⁊ r̄liqua q̄
sciuisti in canone. Et gradatim ꝓcede ad fortiora
⁊ euacua cū eis que cōueniunt ⁊ administratō pill'.
de aloe ⁊ masticis est de eis que multum cōferunt
in ea: ⁊ fiat illud in omni tertia nocte vtatur cho
chijs in euacuatiōibus suis si necessitas est vt dent
eis fortiores. Et sumat ei in potu decoctiōeꝫ casie
fistule cū quatuor aur̄. olī đ kerua. Et scias ꝙ
qum purgasti supest tibi vt cōfortes cerebrum ⁊
velamina eius cū aliquibus que ipsuꝫ confortant
ex eis que sciuisti. Et ex ipsis quidem sunt odora
menta muschi ⁊ ambre ⁊ cansore etiam illis cōmi
ste. Et quandoqꝫ ꝑmiscent cum eis aloē vt cōiun-
gant cuꝫ cōfortatione resolutionem. Et adhibe ei
empl'a calida ⁊ stuporē inferentia que sciuisti. Quꝫ
ergo declinat administra balneum ⁊ empl'a cōfor-
tantia. Dum aūt in principio ꝑseuerat ⁊ scis ꝙ
materia est calida tunc forsitam declaratuꝫ est tibi
⁊ sciuisti illud in canone regiminis cerebri. Et fre
quenter pota eum medulla casie fistule cum oleo
amigdalino diebus frequentibus. Et quandoqꝫ iu
uat eos caputpurgium cū mumia in oleo viol'.
Et scias ꝙ ouum antiqum temporale non era-
dicat nisi qđ est fortis resolutōnis ⁊ calefactionis.
Et quandoqꝫ iuuat eos si fiat eis caputpurgium ex
troc. stelle ⁊ scellite ⁊ diamuscho ⁊ que ꝓcedunt
cursu eorū dissoluto quodcūqꝫ eorū fuerit in lacte
lactantis puellam: ⁊ ꝓprie qum dolor sit fortis ⁊
vincant vigilie. Phlebotomia vero ⁊ cauteri
zatio arteriaꝝ ⁊ earum incisio icauthati sunt secun
dum ꝙ fuerunt in soda antiqua. Cibus autē sit
quod non vaporat de eis que sciuisti ita vt puēia
tur ad lentes cū oleo amigdalino dulci ⁊ similiter
ius fabarum. Et non est malum vt cibentur qui
ex eis sunt infrigidati cū huiusmodi ꝓpter puitatē

vaporis coꝝ. ¶ Epithi̅ata aūt oportȝ vt declinēt quandoqȝ ad illud quod parump stupefacit: sed sit maior intentō resolutō. Et ex istis quidem epithimatibus est opium ⁊ sanguis draconis ⁊ crocus ⁊ ter̄bīthina fiat ex eis epithima ⁊ liniatur ex eis tēpus vsqȝ ad tempus apud necessitatem indigentez stupefactione. Et ex eis est crocus ⁊ galle ⁊ troc. stelle. Nam qum ex illo linietur tota frons erit iuuans. Et tu quidem redi ad antidotarium ⁊ ad tabulas medicinaꝝ singularium.

¶ De emigranca. C. xxxvij.

Emigranea est dolor in una medietate capitis excitatus. Et. G. diffiniuit eam dicens ꝙ ip̄a est ambulator medius. Cuius quidem causa est intra craneum: ⁊ quandoqȝ est in pa̅niculo cooperiente craneum. Et plurimū quidē fit in lacertis temporis quod aūt est exterius quandoqȝ ꝑuenit ad hoc vt non tolleret tactum. Et materie sunt ꝑuenientes ad locū eius ex vēis: aut arterijs extrīsecis: aut ex cerebro ip̄o ⁊ velaīnibus eius: ⁊ eleuatur plurimum illius ex via cōmissurarum. Et quandoqȝ fit ex vaporibus expulsis a toto corpore: aut membro illius partis. Et emigranea quidem secundum plurimum est habens ꝑiodos. Et ip̄a quidem non fit nisi secūdum dominationem humorum. ⁊ non fit emigranea quantitatem habens ex malitia complexiōis singularis. Et illa quidem que fit ex humoribus fit quandoqȝ ex humoribus calidis ⁊ quandoqȝ ex humoribus malis frigidis: ⁊ quandoqȝ ex ventositatibus ⁊ quandoqȝ ex vaporibus: ⁊ tu iam sciuisti signa.

¶ Uerūtamē inuenis cū frigida quietem cū calefactōne ⁊ extensiōeȝ ꝓpriqua. Et cū calida calefactionē tactus ⁊ pulsatiōem in temporibus ⁊ quietem cū ī frigidantibus: ⁊ etiam quia cum frigida sentitur frigus: ⁊ cū calida sentitur calor ⁊ illud apud vehementiam doloris.

¶ De cura. C. xxxviij.

Eius cura est phlebotomia secūdum ꝙ sciuisti in ouo ⁊ reliquis ⁊ ꝓprie vene frōtis ⁊ temporis ⁊ solutō ⁊ clisteria ⁊ attractō ⁊ totum cū eo quod conuenit ip̄i secundum ꝙ tibi preceptum est in canone. ¶ Et ex eis quidez que cōferunt calide est infusio aloes in aqua endiuie dicta in antidotario cuis potō sit inter. ʒ. i. ⁊ vi. ʒ. ¶ Et in ip̄a cōfert phlebotomia frontis ⁊ vene nasi valde. ¶ Qum periodus adest oportȝ vt purgetur corpus ante ip̄m ⁊ ꝑmutetur cōplexio post purgationem: ꝙ si materia fuerit calida pones narcotica super tempora sicut opium ⁊ cortices mandragore ⁊ anetum ⁊ hyusquiamū ⁊ canforam ⁊ infrigidabis locum secūdum ꝙ sciuisti de quibus dictum est in canone. Et quandoqȝ iuuantur ex incaustro scriptoruȝ linito super partem in qua est emigranea. Ex epithimatibus frontiū habentium emigraneam est crocus. Et iuuantur ex emplō facto ex ruta ⁊ menta cū vino ⁊ oleo rof. Et similiter epithimate ex troc. ꝑuali dictis ī antidotario. Et similiter administratione emplorum de quibus est hoc baccarū lauri foliorū rute amborum partes equales: sinapis partem mediā cōiunganiur cū aqua ⁊ administrentur. Et qđ magis confert ei est ceratum factuȝ ex cantaridibus ⁊ positum ⁊ dimissum donec locum vesicet: aut ex gūmi rute acrestis quoniam ipsum est vlceratiuum ⁊ enūtiat iuuamentum cauterizatiōis. ¶ Quod si materia frigida fuerit vehementis frigiditatis nimis facies emplastrationem ex euforbio ⁊ sinapi ⁊ piretro ⁊ similibus. ¶ Egritudo aūt cuius tempus ꝓlongatum est: ē frigida secūdū omnem dispositiōem ⁊ indiget resolutiōe ⁊ qđ calefaciat cuȝ fortitudine. ¶ Et epithiata quidez ⁊ embroce cōmunia ⁊ ꝓpria emigranee dicta sunt in antidotario illa ergo administrentur. ¶ Quūqȝ epithimata administras qum tu iam euacuaueris ex corpore ⁊ purgaueris: tunc ꝓcede inungendo lacertos temporis in parte doloris digitis tuis ⁊ cū mandili aspero apud horam ꝑiodi deinde lini. ¶ Et quȝ necessarium est stupefacere qum dolor pulsatiuus fit fortior tūc cōfert linire sup arterijs in tēpore qđ est coram loco opium cū sarcocolla ⁊ stipticum ⁊ stringatur plumbū: aut lignū super ip̄m decenter positum ⁊ vt ꝓhibeat pulsatiōem fortem facientē dolorem pulsatiuum q̄admodum ostendimus in his que precesserunt in canone de cauterizatione.

¶ Quidam preterea medici narrauerunt medicamē emigranee temporalis exꝑtum iuuatiuum acceptum a muliere. Et illud quidem est vt decoq̄tur radices cucumeris asinini ⁊ apsinthium in olō ⁊ aqua donec dissoluantur ⁊ embrocetur pars dolorosa ex aqua ⁊ oleo calidis: ⁊ fiat emplm̄ ex fece. Et mulier quidem illa quotiens administrabat hoc sanabat emigraneam: siue esset cū febre: siue sine febre. Et ex emplīs quidem non est sicut emplm̄ sinapis. Quūqȝ egritudo ꝓlongata est fac emplm̄ ex gūmi rute acrestis ⁊ corticibus rute acrestis ⁊ corticibus radicis capparis ⁊ squilla ⁊ euforbio tritis ⁊ cōmistis cum vino odorifero. est enī medicamē magnum cōferens ei. ¶ Et ex eis quibus iuuantur est vt incipiant ⁊ ingrediantur balneum ⁊ multiplicent inclinatiōes super aquam calidam: deinde fiat eis caputpurgium ex oleo fisticino. Illud enim sopit dolorem illico. ¶ Amplius colligantur descriptiōes scripte in antidotario ⁊ singularia dclarata ī tabulis mediciarū singulariū.

¶ Tractatus tertius de apostematibus capitis ⁊ solutione continuitatis eius.

¶ Sermo vniuersalis de karabito qui est apostema capitis sirsem. C. i.

Dicitur karabitus apostema calidū in velamine cerebri subtili ⁊ grosso absqȝ corpore q̄uis corpori ipsius quandoqȝ accidat apostēa. Nō enim q̄admodum quidam existimant medicoꝝ ꝙ cerebrum ip̄ȝ non apostematur verū hoc est qđ dn̄t. Nam quod est lene sicut cerebrum ⁊ durū sicut ossa non extenditur ⁊ quod non extenditur non apostematur. ¶ Hic aūt sermo est erroneus ⁊ illud ideo quoniam lene viscosum extenditur ⁊ ossa etiam apostematur. Et. G. illud cōfessus est. Et nos mōstrabimus ſmoneȝ dē eo in capitulo dentium. Immo dicimus ꝙ omne quod nutritur extenditur et augmentatur cum nutirmento. Et propter hoc concedendum est ꝙ extenditur et augmentatur cum superfluitate

⁊ illud est apostema. ¶ Et illud est quoniam si
cerebrum quandoqȝ apostematur tunc karabitus
⁊ sirsez est nomē ꝓprium apostematis velaminis
cerebri quum est calidum licet in quibusdam locis
quandoqȝ cōcedatur etiam dici de apostemate sub
stantie cerebri ⁊ est vsus ꝓprius huiusmodi. ve-
rūtamē transumptum est ex nomine accidentis qđ
ipm̄ cōitatur: ⁊ est aliēatō ⁊ itellectus ꝑmistio cū
caliditate adurente ⁊ nomē accidentale cadit super
hoc accidens ⁊ artificiale sup hoc apostema. Et a
cuio quidem hec similis est ꝑmutatiōi nominis acci
dentis qđ est subet ad egritudinem facientem ipȝ
⁊ significantez ipsum que est sirsez cerebri ⁊ est il
lud. ¶ Quidam aūt homines sunt qui prenomia
ignorātes existimāt ꝙ birsē sit nomē apostēatis.
Et ꝙ sirsē sit leuio ipō: sed nō est ita. Nā birsez ē
dictō ꝑsica birseni est pectus ⁊ sen est apostēa. Et
sirsen etiam est ꝑsicum. sir enim est caput ⁊ sen est
apostema ⁊ egritudo. Et sirsen quidem factum in
febribus: aut factum ꝓpter humores in ore sto-
machi adustos ⁊ est illud quod est ꝓpter aposte-
mata in partibus capitis extrinsecis: aut in pānicu
lo extrinseco. Et sirsen factum cū birsen ⁊ est illđ
quod fit ꝓpter cōitatem velaminis. s. diaphrag-
matis ⁊ apostema eius ⁊ reliquorum lacertorum
pectoris: ⁊ factum in apostemate vesice ⁊ māricis
⁊ stomachi ⁊ similitudinem cadentem in hoc no-
mine narrantium narratiōes diuersificantur sicut
diuersificantur narratiōes narrantium lethargiaȝ
que est sirsen frigidum quod nomiatur obliuio.

¶ Birsen aūt uerū ꝑm vsum artificialez est aliud
quod diximus ⁊ quandoqȝ apostēatur cū ipō sub
stātia cerebri ⁊ cōmūicatiōe ⁊ ꝑmutatiōe: ⁊ illud
est vehementer malum ꝑimēs i quarto. ꝙ si ipȝ
pertransit euadet. Et plurimi quidem qui moriūt
ex birsen moriuntur ꝓpter impedimentū in spū.
Et apostema hoc hȝ loca diuersa secūduȝ partes ce
rebri diuersas ⁊ quandoqȝ cōicant in ipō due par-
tes ⁊ cōicant loca omnia: ⁊ plurimuȝ quū fit non
stat eius aduentus nisi in eo qđ sequitur vacuita-
tem anteriorem ⁊ in eo qđ mediatur. Et eius qui
dem principiuȝ est sanguis: aut citrina cholera pu
ra: aut rubea pura: aut adusta trahens ad nigredi
nem ⁊ est uehementer malum: Et quasi non sit se
cundū plurimum nisi a sanguine cholerico preter
apostema phlegmaticuȝ aut a citrino. Et quasi nō
finitur nisi sudore aut fluxu sāguinis ex naribus.
Et multotiens apostematur velamē ⁊ vene q̄ sūt
exteriora capitis ita vt fortasse aperiantur cōmis-
sure. ¶ Et illud quidez ex quo fit ꝑmistio rōis cō
posita ex fletu ⁊ risu hora post aliam est malum:
Et quum est permutatio ex peripneumonia quo
niam significat fortem calorem humoris. Et simi
liter si ꝑmutetur ad non verū. Et quum accidit vt
perseueret grauitas in partibus capitis ⁊ pulmōis
deinde supuēit spasmus vt vomitus ⁊ erugo eris
viridis moritur infirmus in hora sua. Et ꝓlixior
mora eius est vnus dies aut duos dies si virtus
fuerit fortis. Ex speciebus vero karabaitus i qua
maior est fiducia est illa i qua eger recordatur eio
cum quo alienauit post alleuiatiōeȝ sue febris. Et
quando accidit ei res risus aroonati est egritudo
in qua homo semper ridet est significatō laudabi
lis. Quum ergo laborat habēs sirsen ⁊ euomit cho
leram rubeaȝ ⁊ est debilis moritur ea die aut for
tis ⁊ ꝓlongatur duobus diebus. Et nullus quidez
visus est habens apostema in partibus cerebri cu
ius vrīa fuerit aquosa qui euaserit. Et karabitus
quidem multotiens resoluitur ꝑ hēorriodas quū
fluūt. ¶ Et quandoqȝ infrigidatur ⁊ mutatur i le
thargiam: ⁊ quandoqȝ liberatur ab eo ⁊ cadit in
ethicam: aut fit demoniacus ⁊ multotiens ꝑmuta
tur non verum in verum. Et senes quidem raro
euadunt ab egritudine karabitus. ¶ Quidam ve
ro medicorū existiant ꝙ quandoqȝ accidit egritu-
do similis karabitui absqȝ febre significans vacui-
tatem apostematis: dicūt enim quoniam fit fortis
inquietudo ⁊ oscitatō ⁊ habens eam non tollerat
quietem ⁊ fortasse saliendo ascendit pietes ⁊ eius
rixa fit fortis ⁊ strigīt ipsius anhelitus ⁊ sitis eio.
Et quum bibit aquam strangulatur ea ⁊ expellit ip
sam. Et dicunt ꝙ est ꝑnecans ea die secundum plu
rimum: ⁊ quandoqȝ extenditur vsqȝ ad quattuor
dies ⁊ ab ea nullus euadit post illud: sed accidit ut
ipoꝝ facies nigrescant ⁊ lingue: ⁊ fint ipoꝝ oculi
congelati ⁊ dispositiones sint sicut dispositiōes ti-
mentium: deinde iporū leniuntur motus ⁊ cadunt
eoꝝ virtutes ⁊ pulsus ⁊ moriuntur ⁊ plures mor
tes iporū sūt cū strangulatiōe ⁊ vides eos curren
tes: deinde vides post illud eos statim cadere ⁊
mori. ¶ Et dico ego non est longe quin causa in
hoc sit ꝓpter cōitatem cerebri cū aliquo membro
nobili sicut membro anhelitus qū accidit eis spas-
mus magnus: aut corruptō alia sicut strangulatio
⁊ ꝑueniat ad cerebrum ⁊ ꝑmuttet ⁊ corrumpat ip
sum ⁊ ꝑmisceat intellectum ⁊ faciat sitim ꝓpter đ
siccatiōem partium capitis ⁊ gutturis.

¶ De signis eius cōmunibus. C. ij.

Signa aūt cōia speciebus ipsius veris sunt
ista. Alienatō supfluit quandoqȝ ⁊ abscin
ditur alia vice ⁊ abhominatō. loquelle ⁊
pigritia ab ea ⁊ ꝑmistio itellectus ⁊ plurimū horū
circa quartum diem ⁊ inquisitō extremitatuȝ ⁊ ex
tremoruȝ frigus ⁊ agitatō ⁊ spūs agitatus non or
dinatus: sed est magnus ⁊ extensio ossium pecto-
ris ad superiora multa. Et tremor membrorum
cū ipō ⁊ ante ipm̄ nuntiat ipm̄. Et quandoqȝ ē cuȝ
eo somnus inquietus ⁊ excitantur ab ipō ⁊ clamāt
⁊ quandoqȝ dormiunt ⁊ quandoqȝ vigilant: ⁊ est
eoꝝ somnus secundum plurimū agitatus cōmotus
cū phantasiis ⁊ sōniis corruptis terribilibus ⁊ eius
excitatō est ꝑmista cum vocibus. Et sunt illic iue
recūdia ⁊ audatia ⁊ ira vltra cōsuetudinem ⁊ ab-
horrent radios ⁊ auertunt se ab ipis. Et agitantur
lingue eoꝝ vehementer ⁊ stringunt eas ⁊ quando
qȝ apostemantur. Et multotiens abscinditur eorū
vox ⁊ desiderant aquam ⁊ bibūt ex ea paruȝ non
multiplicantur ⁊ neqȝ ipam etiam desiderant plu-
rimū. Et plurimū infrigidantur eoꝝ extremitates
absqȝ frigore extrinseco faciente hoc. Ipoꝝ autez
vrine sunt declinantes ad tenuitatez ⁊ subtilitatē.
¶ Et ipoꝝ pulsus sunt duri ꝓpter essentiam apo
stematis in membro neruoso duro. Et ꝓpter du
ritiem vene ⁊ debilitatem virtutis ad cōprimen
dam materiam sentis in pulsibus eoꝝ virtutez ali
quam vsqȝquo appropinquent timori: quoniam

siccitas aggregat ⁊ stringit : ⁊ sunt ptes cōstrictiōis
⁊ dilatationis velociores ⁊ cum sua finitate non
euacuatur ab vnoositate quadam quoniam cere-
brum est substantis humida. Et quandoq; accidit
pulsibus eoꝝ vt dilatentur aliquotiens ⁊ magnifi
centur ꝓpter necessitatem ⁊ vt frequentes fiant ⁊
diuersificentur in partibus loci ⁊ tremāt : ⁊ illud
quidem est ex eis que nuntiant sincopim nisi sit ge
nus tremoris ⁊ diuersitatem ⁊ tremorem faciant
durities venarū ⁊ fortitudo virtutis quoniaȝ tūc
non nūtiant illud ⁊ quandoq; accidit pulsui iporuȝ
vt sit spasmosus ⁊ nūtiet spasmū. ¶ Qūq; vides
signa egritudinum acutarū ⁊ febres prauas ⁊ strin
gitur natura tunc illud nūtiat sirsen. Et est quasi
ex nuntijs fortibus; ⁊ pcedunt karabitus obliuio
rei ꝓpinque ⁊ tristitia sine causa ⁊ somnia mala ⁊
soda multa ⁊ grauitas ⁊ repletō et antecedūt ipm
sm plurimū citrinitas faciei ⁊ vigilie ꝓlixe ⁊ som
nus inquietus. ¶ Et accidentia hec fiunt fortiora
dum medicine pseuerāt in itinere pueniendi ad ca
put ⁊ reuoluūtur in venis suis ⁊ subtiliantur. Et
qum appinquant ei ⁊ biberit cerebrū materiam i
ueniunt principium doloris in posteriore parte ca
pitis apud locū in quo est cōiunctō colli ⁊ capitis ⁊
ꝓprie in cholerico. ¶ Et qum incidunt in ipm ⁊
apostematur cerebrū desiccantur primū oculi eoꝝ
vehemēter : deinde accidunt lachryme ⁊ ꝓprie ex
vno oculorū. Et multotiens accidit vt uene ipoꝝ
forti afficiantur rubedine. Et quandoq; succedunt
eis distillatiōes sanguinis ex naribus. Et plerūq;
fricant oculos suos ⁊ declinant ad quietem ⁊ reqeȝ
in maiori parte corporis nisi in manibus : quoniaȝ
cū eis fortasse inquirunt ⁊ colligunt uillos ⁊ fit il-
lud plurimū cū clausiōe oculoꝝ. Et quandoq; fit
cū pupillatiōe ⁊ querela. Et quandoq; pigri fiunt
in loquendo manifeste non addentes sup motum
lingue. Et quandoq; accidit eis distillatō vrine cū
cognitiōe ipoꝝ : aut absq; cognitiōe ⁊ ē ī febribus
de significatiōibus fortibus ꝙ sirsen est presens.
Et obliuiscuntur doloris si est in membris iporuȝ
immo si aliquid de membris ipoꝝ dolorosis im-
petuose tangitur non pcipiunt ipm. ¶ Illos vero ad
dimus ⁊ dicimus ꝙ quando apostema fit in parte
anteriore corrumpit imaginatiōem. Dum ergo ē
illud incipiunt colligere villos ex vestibus ⁊ pa-
leas ⁊ q̄ sunt similia illis ex parietibus ⁊ imaginat̄
aliquas phantasias que non inueniuntur. ꝙ si sit in
medio corrūpit cogitatiōem ⁊ turbatur in eo qđ
agit ⁊ loquitur cū alienatiōe plurima ⁊ qum cadit
in eo quod est coram posteriore obliuiscitur eius
quod videt ⁊ agit in dispositiōe ita vt quandoq;
petat aliquid ⁊ presentetur ei ⁊ non recordetur se
quesiuisse illud : ⁊ plurimum petat peluiȝ vt min
gat in ipa ⁊ ponatur coram ipo ⁊ obliuiscatur eiꝰ.
¶ Si aūt apostema comprehendat sup partes oēs
apparēt hec oia signa. Et si cū eo apostemet̄ cerebrū
rubea fit ipsius facies ⁊ oculi ⁊ exeunt oculi exte-
rius vehementer : ⁊ fiunt rubei si materia faciens
apostema sit sangnis : aut citrini fiunt si materia fa
ciens apostema sit cholera pura. Factum vero ex
humoribus ꝓpter cōmunitatem significat euentꝰ
eius subito : ⁊ cōsequētia malitie dispositiōis mēbri
alterius : ⁊ poxisimus qui est ī exacerbatiōe fortitu
dinis eius ⁊ minuūtur cū diminutiōe in dispositio
ne alterius ⁊ augmentātur ipsius augmentatiōe.
Et factum a sirsen cerebri accidit paulatim paulatī
⁊ sequitur vel adheret. Et signa sirsen veri in
sepabilia antecedunt : deinde accidit egritudo. Nō
verum aūt pcedunt egritudines alioꝝ membroꝝ
deinde apparet signa eius. ¶ Factum aūt ex parti
bus velaminis distinguentis ⁊ lacertoꝝ pectoris
antecedunt signa birsen ⁊ pleuresis que sunt do-
lor pungitiuus in latere apud anhelitum ⁊ strictu
ra anhelitus ⁊ pulsus serinus ⁊ tussis plurimū sicca
deinde humectatur secūdum plurimum ⁊ expuit :
⁊ fit cū febre cōtinua cuius plurimum caloris ten-
dit ad partes pectoris. Et ī vero ad partes capitis
cū quo multiplicatur extensio ossium pectoris ad
superiora. Et ꝓprius fit eis sensus doloris super
vertice non cōprehendens. Et non fiunt signa pre
dicta eius in eo qđ preterijt fortia ⁊ multa : ⁊ eius
spiritus fit diuersus. debilitatur enim quandoq; ⁊
fit frequens ⁊ magnificatur alia vice ⁊ fit ei simil'
⁊ paruus ⁊ debilis plus. Et fit quandoq; sicut in-
tus. Sed in karabito vero fit spūs maior imo fit
magnus. Et duo quidem sirsen cōicant in fortitu-
dine humorum. Uerūtamē sirsen sequens differt
a sirsē vero ī hoc qđ seqtur ī fortitudine sua for
titudiem se. ⁊ alleuiat̄ cū alleuiatiōe se. ¶ Cū eo
aūt quod fit ꝓpter humorem in ore stomachi sen
tit mordicatiōem in ore stomachi ⁊ nauseam ⁊ si-
tim ⁊ amaritudinem oris. ¶ Et factuȝ ꝓpter apo
stēata membroꝝ ⁊ alioꝝ scitur ꝓpter illud qđ ap
paret de dispositiōibus eius. Quoniam dum non
sunt apparentes ⁊ manifeste non ducit ad pmistio
nem intellectus ⁊ sirsen manifestum. ¶ Et nūc q̇-
dem rememoremur signoꝝ spēꝝ ueri siren. Di
cemus ergo ꝙ primū signoꝝ facti a sanguine est ꝙ
cōicans accidentium eius predictoꝝ cōium accidit
cū risu ⁊ accidunt ei distillationes sanguinis ex na
ribus ⁊ magnificatur eius spiritus ⁊ distillant ocu
li eius ⁊ lippitudinem patiuntur ⁊ non sunt vigi-
lie que accidūt ei cū hoc supflue. Et est asperitas li
gue in ipo tendens ad rubedinem decliuem ad ni
gredinem : deinde nigresit ⁊ fit lingua in ipo gra-
uis. ¶ Et quandoq; pigrescit a locutione ꝓpter ḡ
uitatem lingue. Et sunt phantasie eius quas videt
rubee : ⁊ vene frōtis ⁊ oculoꝝ eiꝰ sūt plene. Et ac
cidit eis frequentia sedendi ⁊ standi absq; necessita
te quam inde habet. Quod aūt fit ex cholera ru-
bea pura vigiliar̄ plurimū facit ⁊ aliēantur cuȝ eo
oculi valde ⁊ exaspatur lingua fortiter ⁊ citrina-
tur prius : deinde nigrescit ⁊ febris fit fortis. Et
multiplicatur desideriuȝ ⁊ amor tergēdi oculos.
Et imaginantur quedam tendentia ad citrinitatem
⁊ ingreditur in mores eorum rapacitas ⁊ melie ꝓ
prietas ⁊ audacia in disceptando ⁊ est quasi in for-
ma eius qui vult litigare et attenuantur nares eo
rum ⁊ ꝓprie iparum extrēitates. Et accidit eis in
frōtibus suis attractō fortis ad superiora. Eius au
tem quod fit ex cholera adusta ⁊ est illud quod pi
mit signa sunt ꝙ cōitas accidentium accidit cum
demonio ⁊ rixa ⁊ spūs magnificatur ⁊ magnifica
tur inquisitō. Et sunt oculi eorum cōturbati ⁊ eiꝰ
causa est sibare ⁊ est quasi ipa. Signa vero pmu-
tationis eius sunt ista. Naȝ si pmutat̄ in lethargia

⁊ illud est quod in eis expectatur: Uides oculos psūdari in clausiōe cuȝ lachrymis ⁊ saliua currit ⁊ pulsus tardatur ⁊ leuis fit. Signa vero pmutatio nis eius in sacaculos est apostema cerebri sunt ꝙ apparent sacaculos sig̃. ⁊ occultatur nigredo oculo rū ⁊ apparet albedo quandoqȝ ⁊ non diligit dor-mire nisi resupinus ⁊ inflatur venter eius. Et ex-tenduntur ossa pectoris eius ⁊ multiplicantur tre mor membrorū eius. Et sig̃ pmutatiōis ei9 i ethi cam sunt pfunditas oculorum ⁊ sedatō febris ⁊ nigredo corpis ⁊ paruitas pulsus ⁊ durities eius.

¶ Signa vero permutatiōis eius in spasmuȝ nos afferemus in caplo spasmi.

¶ De cura speȝ eius. C. iij.

Communis quidem speȝ eius veraruȝ est phlebotomia ex cephalica ⁊ egressio san guinis aliquantula immo multa valde. Et incipiatur in hoc loco sicut incipiunt humores si nihil forte fuerit quod phibeat. Et oportet vt fi at eius phlebotomia cum cautella in cognoscen-do dispositiōem ipsius ex sincopi si cecidit in ipam aut sit ei vicinus ⁊ retineatur sanguis qum sinco-pis adest ppinquitas ⁊ ingenietur in cognitiōe il-lius. Nam in eis non apparet dispositō icolūitatis a dispositione lipotomie multum manifeste: sed pulsus quandoqȝ significat ipam. Nam qum tre-mit ⁊ descendit ⁊ diuersificatur absqȝ ordine ita vt inuenias vnam magnam ⁊ aliam paruam signi ficat ppinquitatem sincopis. ¶ Et oportet vt sit cautella i ligatiōe vite super ipam ita vt sit firma ta quā motus ipsius ⁊ agitatō irratiōnabiles non soluant. Quandoqȝ enim soluit eam ⁊ eijcit p se ip sum ppter imaginatiōem corruptam ducentem eum ad illud. ¶ Deinde post hoc phlebotoma venas frontis si uirtus fuerit fortis ⁊ feccrit opor tere illud dispositō ⁊ fortitudo egritudinis: ꝙ si virtus ⁊ dispositiōes non cōsentiūt vt fiat phle-botomia eius vniuersalis ⁊ ex manibus eius aut non est tibi possibile habere manus eius ⁊ ꝙ addr̃ ei ex hoc ducit ipm ad inquietudinem ⁊ rixaȝ for tem: tunc phlebotoma eum in frōte. ¶ Et pōe su per caput eius in principio oleum ros. cū aceto in frigidatuȝ niue ⁊ reliqua que numeraui tibi ex ex pressiōibus infrigidantibus. ¶ Et cholericus qui dem iuuatur si fiat capiti eius emplm ex folijs sñti cis valde. ¶ Et fac eum quiescere in domo tem-pata in aere puro in quo non sunt picture neqȝ for me. Nam ipe diligit intueri imaginatiōes earuȝ ⁊ illud est ex eis que ledunt cerebrum eius ⁊ vela-mina ipsius cerebri. Et oportet vt in domo eius ⁊ iuxta ipm sit multitudo redolentium frigidoꝝ sicut nēufar viola ⁊ rosa ⁊ canfora que nūerauius tibi in canōe ¶ Et associa ei amicos suos pruden tes sibi caros ⁊ misericordes eius: ⁊ ex quo vere cūdetur ⁊ cesset ppter ipm a sua pmistione ⁊ agita tione que ei nocent. Et stude vt ipm facias dor-mire ⁊ vt fiat hoc aliquid opij duobus cornibus frontis eius a ppinqua ⁊ naso ipsius si uirtus ē for tis ⁊ si non caue quoniam illud est pimēs: Immo sine opio sis contētus. Sed administra qđ sit sicut sirupus de papauere. Et fac emplm capiti eius ex lactuca. Et potes eum semine papaueris ⁊ aqua or dei. Uerūtamē rectius est vt expellas p phlebo-tomiam si tollerat eam hora ⁊ non fuerit in postr̃ mo eius timor: fac illud in principio duobus die bus aut tribus diebus. Amplius qum phlebotōa-tur si est possibile non pueniat: donec non rema-neat i corpore sāguis quo cōfortetur natura ad re sistendum vaporibus ⁊ defectui nutr.menti si fe-cerit hora illud oportere. Et postꝙ phlebotoma ueris eum: tunc oportet vt ipm clisterizes clisteri valde leni sicut oleum ros. cū aqua ordei ⁊ aqua ⁊ oleuȝ: ꝙ si eges hoc ⁊ quod sit fortius hoc post ꝙ sit in g̃du lenitatis fac ⁊ trahe materiam ad infe riora omnio fricatiōe pedum ⁊ reliquis. Et fund super eos aquā calidā: Immo ligando ⁊ strīgēdo ⁊ pōendo uētosas sup eos ⁊ pprie i dispositiōe d scensionis ⁊ grauitas fortitudinis febris si adest ei illud qñqȝ facit oporter̃ pricipio egritudis disposi tionis vt ponantur ventose in loco q̇ dicitur chee len. ¶ Et primo incipe nutrire ipm subtili nutri-mento ita vt sis contentus oxymelle: deinde post hoc die vno aut duobus pmuta ipm ad aquam or dei subtilem cū oxymelle: deinde ad grossam ⁊ cō sidera in hoc virtutem ⁊ egritudinem: ⁊ quotiens videris accidentia egritudinis fortiora incipe in pricipio a subtiliatiōe cibi multa nisi virtutis casus timeatur. Tunc enim nutriantur. Et aliena eos ab aqua vehementis frigoris pprie si fuerit in vela mine distinguēte apostema aut in visceribus. Et sicut videbis egritudinem declinare gradatim in nutrimento pcede aut ex ipo adde ⁊ pone vt ipm sit ex cucurbita ⁊ herbis frigidis ⁊ almes ⁊ granis frigidis: aut essiteiati: aut acetosuȝ cū fructibus fri gidis: ⁊ in hac hora iuuantur pane simile in fuso i aqua frigida ⁊ iuleb infrigidato cū niue vehemen ter. ¶ Et oportet quidem vt in principio admini stres repcusiua pura nisi sit de genere magno ex quo apostemantur vene que sunt extra caput cuȝ cōmunitate velaminis. Illic enim oportet te inci-pere ab eo in quo sit parum mollificatiōis ⁊ seda-tiōis doloris deinde stiptica. Et sit tibi securitas multa in clisteribus: deinde administra secundum plurimū embrocas infrigidantes non cū stipticita-te. Et misce in eis parum papaueris vt dormire facias ⁊ parum camemille etiam vt resistat papa-ueri ⁊ resoluat resolutiōe modica. Qūqȝ egritudo fuerit finita his medicaminibus ⁊ remanserit alie natō: tunc mulge super caput lac ex vbere ⁊ ma-milla. Si virtus quidem in ipo est fortis lac capra rum. Et si debilis quidem fuerit lac mulierum ⁊ omni mulsiōi moranti super ipm vna hora fac suc cedere ablutionem cuȝ embrocis equalibus in qui bus ponantur viole ⁊ radices lilij ⁊ camemilla cū reliquis infrigidatiuis sicut videbis in antidota-rio: ꝙ si egritudo plongatur ⁊ non r̃mouetur me dicinalibus istis aut grauis est faciens subet ⁊ per-transierit terminum pricipij ⁊ quies in ea fuerit maior motu tunc aliena ei ea que vehementer in-frigidant ⁊ pprie papauer ⁊ adde ei in embrocis tunc post septimam balsamitam ⁊ mentastrū ⁊ ru-tam ⁊ expressiōem mente ⁊ melilotum ⁊ pōe sup caput mucilagines seminis lini cū oleo ⁊ aqua ⁊ un ge corpus cū oleo calefacto assidue. ¶ Qūqȝ vide ris ꝙ virtus pseruatur post longitudinem egritu dinis ⁊ postꝙ ptransierit septimanam ⁊ quod est

supra ipm tibi inest ut potes ipꝫ parū vini pmisti.
Et multotiens accidit eis vomitus ⁊ iuuantur eo.
Et quandoqꝫ potantur quidam iporū aqua pmista
cū oleo. Et fit ipoꝝ vōitus facilis ⁊ hūectat eos.
Et qum non mingunt ꝑpter defectum intellectus
⁊ debilitatem sensus inūge eoꝝ vesicas cū oleo te
pido. Et melius est oleum de oliuis: aut embro
ca ipos cū aqua calida ⁊ aqua in qua cocta sit came
milla: deinde super eas comprime donec vrina ꝑ
uocetur. Et sis sollicitus cū hoc ex eis omni hora
⁊ comprime vesicas eorum in omni hora sperans
in ipo vrinam ꝑuocari. Si aūt illud non respondꝫ
administra embrocas secundum ꝙ dictum est. Et
oportet vt stringas eos ligando si inueneris eos
multiplicare pmutatiōem ⁊ agitatiōem: ⁊ ledun
tur ab eis vehementer ⁊ ꝑprie qum phlebotōas
eos ⁊ scissura nōdum est cōsolidata. Amplius qum
ꝑcedunt in declinatione ⁊ exitu a fortitudine egri
tudinis plurimū reges eos regimine cōualescentiū
⁊ adhibe eis restaurantia leuia. Et aliena ipos ab
aeribus ⁊ ventis malis ⁊ calidis ⁊ canicularibꝫ die
bus ⁊ sole vt non incurrant recidiuam. Quꝫ vis
aūt eos balneare balnea ipos in aquis sapidis bal/
neatiōibus lenibus vt facias eos dormire: nam in
dormitiōe eoꝝ cōsistit iuuamentum plurimūꝫ. Et
ciba eos carnibus leuibus. Et hic quidem est ſmo
vniuersalis i cura ipoꝝ. Eius vero quod diuersi
ficatur aliud est cholericuꝫ aliud sanguineū. Cho
lericum enim indiget in sui cura eductiōe cholere
cū solutiōe plurima ⁊ phlebotomia minore. Et sit
qd soluēdo educit choleram ex eo potius ex lubri/
cantibus subtilibus predictis ex purgantibus san/
guinē: ⁊ tibi iest vt ponas i eis sumūterre si sciue
ris ꝙ natura obediens sit secūdum oēm dispositō
nem. Et quandoqꝫ ponunt in eis scamoneam qum
cōfidunt de obedientia nature secūdum cōsuetudi
nēm egri. Et cholericus qum phlebotomatur non
cōsequatur ꝑpinquitatē sincopis. Sed phleboto/
metur phlebotomia bona cū cautella inde habita:
deinde solutiōe euacuetur. Et etiam cōueniens est
vt ponas cibos eius frigidos ⁊ humidos. Cibi aūt
sanguinei sint frigidi. Et pertransit vt sint stipti/
ci quando facta est euacuatō ex solutiōe ⁊ clisteri/
bus ⁊ cibi sint sicut qui fiunt cū acresta ⁊ ribes ⁊ ḡ
natis ⁊ cydonijs ⁊ pomis. Cholerico aūt nō conue
niunt isti. Sed qui sunt sicut qui fiunt ex cucurbi
ta ⁊ alchelketi. i. facto ex ordeo excoriato ⁊ qui si
unt ex spinachijs ⁊ atriplicibus ⁊ almuiati. Et est q̄
sit ex almēs ⁊ similibꝫ ill'. Et eoꝝ acetositas sit ex
aceto ⁊ zuccaro: aut ex prūis ⁊ q̄ sūt illis simil'. Et
scias ꝙ cholericus indiget extinctiōe plus ⁊ sangui
neus resolutiōe plus. Et in cholerico non timetur
omnis cautella infrigidatiōis que timetur in san/
guineo: ⁊ nō aliēat aqua frigida omnino. Et opor
tet vt plurimum sis sollicitus in somno iporū. Et
illud erit sicut embroce humectantes ⁊ cū admini
stratiōe oleoꝝ sicut olei lactuce ⁊ cucurbite ⁊ que
ipsis similantur faciendo caputpurgium. Et in
cholera que est adusta multiplicetur studium cum
humectantibus ⁊ cū administratiōe enematum in/
frigidantium ⁊ humectantium in eis quantum pos
sibile est.

De phlegmone accidente ipsi substantie cerebri
C. iiij

Plurimū quidem accidit ex sanguine pu/
trido apostemante cerebrū. Et quādoqꝫ
sepat cōmissuras ⁊ rarificat: ⁊ forsitan ca
put cū ea disrūpitur ⁊ scinditur ⁊ dolor cum ipa fit
fortis ⁊ oculi fiunt rubei exeuntes valde ⁊ maxyl
le valde rubescunt. Et quandoqꝫ accidit cū ea spas
mus: ⁊ quandoqꝫ accidunt vomitus ⁊ nausea ꝑ/
pter cōitatem stomachi ⁊ declinatur ad resupinati
onem valde secūdum cōtrarium cōsuete resupina
tiōis ⁊ secūdum diuersitateꝫ ordinis. Et est secun
dum plurimū pnecans in tertō. Si aūt ipm ptran
sierit fidutia habetur. Et scias ꝙ egritudo non est
vehementer parua: alioquin membrum non tolle
rat ipam cū hac essentia ⁊ cū hac sublimitate. Et ip
sius q̇dē cura est cura sirsen ⁊ fortior. Et cōfert ei
phlebotomia vene que est sub lingua vehemen/
ter. Et illud post phlebotomiam vene cōis ⁊ ue/
narum aliarū.

De herisipila ⁊ impetigine accidētibus in cerebro
⁊ vsacro. C. v.

Quandoqꝫ ēt accidūt in ipo cerebro heri
sipila ⁊ vsacro. Et fit dolor fortis ⁊ in/
flāmatō vehemens. In facie vero quan
doqꝫ accidit frigus ꝑpter occultatiōem caliditatis
⁊ citrinitas ꝑpter illud ⁊ ꝑprie in oculis: deide ca
lefit subito ⁊ rubificatur. Urūtamē secūdum plu/
rimum fit tendens ad citrinitateꝫ ⁊ frigus ⁊ est sic
citas vehemens in ore. Et cū eis non est tantuꝫ ex
subet quantum accidit in phlegmōe. verūtamē ac
cidētia in eis sunt terribiliora ⁊ febris est fortior ⁊
earum cura est cura sibare. Et plurimū eis per
necat in tertō. Si aūt non iterficit in tertō euadit.
Et pueris quidem quandoqꝫ accidit herispila in ce
rebro ⁊ ꝑfundatur cū ipa synciput ⁊ oculi ⁊ mino
ratur oculus ⁊ desiccatur totum corpus. Me/
dicētur ergo ex vitello oui cū oleo ros. infrigida
to ⁊ pmutato omni hora ⁊ cū expressiōibus ⁊her
bis humidis ⁊ frigidis super caput ꝑprie cū cucur
bita ⁊ corticibus melonis ⁊ cucumeris.

De sibare. C. vi.

Dicitur sibare demonium supfluum acci/
dens cū sirsen calido cholerico ita vt ho
mo cū hoc ꝙ habet sirsen alienet ꝑpter
demonium agitatiuum. Et cū karabito quidem pu
ro fit alienatō ⁊ ratiōis pmistio ⁊ non est cū ipo d̄
monium si aūt est demonium est sibare: ⁊ est etiā
quasi mania cōposita cū karabito sicut karabitus ē
quasi mlīa composita cū apostēate calido ⁊ febre.
Et multotiens quidem antecedit in ipa demoniuꝫ:
deinde succedit ei apostema ⁊ febris. Et non fit si
bare nisi quꝫ karabitus est a cholera rubea pura ⁊
adusta. Nam qum ipa ad cerebrum impellitur cū
principio sue applicatiōis facit ꝑueīre demoniuꝫ:
⁊ cū ipo aut post ipm ꝑuenit apostema ⁊ est causa
sibare. In karabito aūt est demonium accidens ab
apostemate ⁊ in sibare apostema ⁊ demonium ꝑ
ueniunt simul a materia neqꝫ vnū eoꝝ est causa al
terius ex quo aliud inueniatur: sed si quandoqꝫ
fiat vnumquodqꝫ iporum causa additionis alte/
rius. Qūqꝫ sibare incipit apparere vigilie sunt
ꝑlixe ⁊ somnus inquietus ⁊ timor est in somno ⁊
oscitatio ⁊ spiritus magnus frequens ⁊ obliuio ⁊

responsio non similis interrogationi ⁊ oculi rubescũt ⁊ ipsoꝝ agitatõ adest ⁊ grauitas est i eis ⁊ sunt quasi lupi. Et quandoq; est in eis secũdum q̄ diximus citrinitas ⁊ fit illic sensibilitas extẽsiõis apud spondiles ⁊ dolor ꝑpter eleuationem vaporis: ⁊ fit etiam in eis cursus lachrymaꝝ inuoluntarie ex vno oculo. ¶ Deinde quum sistitur egritudo induratur febris ⁊ exasperatur lingua ⁊ siccatur: ⁊ inde in postremo ipsius quiescũt motus palpebrarum ꝑpter debilitatem ⁊ grauitas motus puenit vsq; ad motum palpebrarum: ⁊ remãet ex demonio alienatõ intercisa cũ defectu sermonis ⁊ paucitate ipsius: ⁊ secũdum hoc puenit plurimũ colligere villos ⁊ paleam. Et in pulsu fit augmentum debilitatis ⁊ minoratiõis ⁊ durities ꝑpter siccitatẽ.

¶ Et quandoq; fit sibare que non est simplex pura. Quare ipsorum dispositiones diuersificantur i sermone ⁊ memoria ⁊ motibus: plerunq; eni fiũt ordiati ⁊ plerunq; iordinati. Et ipsius quidem cura est cura sirsen cholerici cũ additiõe in humectãdo multa. ¶ Et oportet vt extremorum ligatõ assiduetur.

¶ De lethargia que est sirsez frigidum cuius interpretatõ est obliuio. C. vij.

Lethargia dicitur apostẽa phlegmaticũ factum intra craneum ⁊ est sirse phlegmaticum ⁊ plurimum quidem eius fit in meatibus substantie cerebri absq; velaminibus ⁊ vẽtriculis ⁊ substantia cerebri: quoniam phlegma raro cõgregatur ⁊ penetrat in panniculos cerebri ꝑpter ipsorũ duritiem neq; in substantiam cerebri ꝑpter ipsius viscositatem sicut etiam pleuresis secũdum plurimũ est cholerica ⁊ raro fit phlegmatica ꝑpter puitatem penetratiõis phlatis in substantiaz sifachiam. i. sifac neruosam duram. Licet sit possibile vt fiat illud in paucis ambarum: possibile est enim vt cadat hoc apostema in substantia cerebri ⁊ in eius velaminibus. ¶ Et hec quidem egritudo nominatur nomine sui accidentis. ¶ Uerũtamẽ lethargia vniuersaliter est obliuio. Et hanc egritudiem cõmitatur obliuio ⁊ ꝑpter nomẽ eius errant i ipa plures medicorum ignorantes q̄ intẽtio in ipa est egritudo facta ex apostemate frigido immo existimant q̄ hec egritudo in seipa sit obliuio. Et q̄ quidã medici sunt qui nominant lethargiam omne apostema frigidum in cerebro siue sit melancholicum siue phlegmaticũ. Uerũtamẽ plures antiquorũ phlegmaticũ hoc nomine appropriauerũt tuuz est vt in ipo nomines vtrũq;. Et huiusmodi quidem egritudinis materia ꝑpinqua est materie sadur: sed est vehementius confirmata. ¶ Et hec egritudo generatur ab omni quo generatur humor phlegmaticus ⁊ in quo sunt vaporatõ ⁊ putrefactõ. Quapropter plurimum generatur a comestione cepaꝝ. Et generatur ex repletione nimia stomachi ⁊ multitudine potus ⁊ multitudine comestionis fructuum.

¶ De signis eius. C. viij.

Sunt soda leuis ⁊ febris lẽta: necessaria ei est febris in omni apostẽate facto ab huiõr putrefacto ¶ Et propter hoc separatur a subet. Uerũtamẽ ipa est lenta quoniam materia ẽ phlatica. Et hec quidem febris quandoq; non sentitur cũ ea ⁊ fit cũ ea subet grauis: Sicut enim habens eam aperit oculum sic claudit ⁊ fit cũ ea obliuio: ⁊ spus est rarus ⁊ tardus valde debilis. Et fit quasi cũ strictura spus paruper ⁊ cũ sputo ⁊ multa oscitatiõe ⁊ aptiõe oris ⁊ ipsius clausione: ⁊ quandoq; remanet eius os post oscitatiõem apertum ꝑpter obliuiõem q̄ oporteat eum ipm claudere ⁊ ꝑpter pigritiam ab ea ⁊ si velit ipm claudere ¶ Et adest ei singultus ꝑpter cõmunitatem stomachi. ¶ Et albedo in lingua ⁊ pigritia in respõsione ⁊ in motu palpebraꝝ ⁊ cõmistio intellectus. Et egestõ secũdum plurimum est humida ⁊ si siccatur siccatur leuiter ⁊ temperate ¶ Et vrina est sicut vria asinorum. Et quandoq; accidit ei tremor ⁊ sudor extremitatum. ¶ Et sunt cũ diuersitate habentiũ karabitum. Ipi eniz in lectis suis pcipitati iacẽt: karabitum vero habentes eleuantur ¶ Et pulsus ipsorum sunt magni multum rari tardi tremuli vndosi similes pulsibus pipneuõnicorũ. Uerũtamẽ sunt minoris latitudinis ⁊ longitudinis ⁊ tardiores ⁊ fortius rari ⁊ minoris diuersitatis: quoniam nocumentum cordis ab ea factum est minus. Et cadit in pulsu eius cadens in medio plus quoniã virtus vitalis in ipa est sanior ⁊ febris cũ ea est mior ꝑpter longitudinem ipsius a corde. Sed eius obliuio est maior quoniam materia hec est in ipo cerebro ⁊ in pipneũonia eleuatur ex apostemate pulmonis: q̄ si melancholicum dicatur lethargia fiũt eius signa q̄ dolor fit fortior ⁊ fiunt cum ca rixa ⁊ alienatõ ⁊ oculi sunt aperti intuentes in vno loco. ¶ Et quum lethargia est in substantia cerebri: subet est fortior ⁊ difficultas motuum est maior. ⁊ albedo lingue est in ipa valde vehemens ⁊ oculi ad exitum tendunt ⁊ difficultas motus ⁊ dolor ad laxitatem tendunt ¶ Si aũt est in velaminibus dolor est fortior ⁊ motus sunt leuiores. Et accidit in eis multotiens retentio vrine ꝑpter obliuionem ⁊ ꝑpter debilitatem lacerti vrinalis. ¶ Ex signis aũt incessus hominis ad lethargiaz est multitudo tremoris capitis cũ pigritia ⁊ grauitate ¶ Quum q; fortiora fiunt accidentia lethargie ⁊ multiplicat sudor valde est tunc pimens ꝑpterea q̄ sudor deijcit virtutem. Et qum spus dilatatur ⁊ fit bonus ⁊ declinant accidentia tunc tendit ad salutem ⁊ ꝑprie si apparent apostemata post aurez: plurimum enim crisis eius fit p eam.

¶ De cura. C. ix.

Si non fuerit qd̃ ꝓhibeat phlebotometur prius: deinde administra eis clisteria acuta ⁊ attrahatur materia ad inferiora. Et fac eum vomere cũ pẽna sinapi ⁊ melle illinita. ¶ Et fac eum quiescere in domo luminosa ⁊ ꝓhibe ipm ne in subet ꝓfundetur assidue excitãdo ipm. ¶ Et in principio rei repelle materiaz cũ olo rosꝫ. ⁊ aceto. Deide post duos dies a pricipio sui misceat eis castoreum ⁊ sit acetum squilliticũ. Et non potes aqua frigida ipm nisi paruper ⁊ i pricipio proprie Et apud statum eius ⁊ ꝑprie in fine sui ⁊ ꝓhibe illud: deinde in unge corpus eius olo ⁊ nitro ⁊ semine vrtice ⁊ laureole ⁊ pipere ⁊ piretro ⁊ similibus. Et administra embrocas fortis resolutiõis ⁊ odoramenta ⁊ sternutamenta ⁊ gargarismata subtiliatiua in quibus sunt basce ⁊ isopus

ꝛ calamentum ꝛ origanum. Et gargarismata cum
melle ꝛ squilla ꝛ reliquis que sciuisti in cãone. Et
qũ squillã super caput eius administras ꝓprie hu
midam valde ea iuuatur. Et administra etiam reli
qua rubificantia super caput ꝛ linimentum fac ex
sinapi. ¶ Et frica extremitates eius ꝛ comprime
eas donec rubescant ꝛ doleant quoniã est magni
iuuamenti ꝛ fiat illud assidue. ¶ Qum aũt in su-
bet ꝓfundi fiunt extende capillos ipoꝝ ꝛ euelle
quosdam eorũ: ꝛ pone etiam apud nocram vento
sas multas cũ igne absq; icisiõe. Et forte incisio ti
bi necessaria est qum est necessitas euacuatiõis san
guinis. ¶ Et qum nutris nutri eos cũ aliquibus q̃
sint sicut aqua lupinoꝝ ꝛ aqua ciceris cũ ordeo fra
cto. ¶ Quũq; eos cibaueris cõprie extrema ipoꝝ
aliquibus horis vt vapor ad superiora non traha
tur. ¶ qꝛ si tibi necessarũ fuerit ꝓpter egritudinis
longitudiuem vt potes ipm solutiuo ꝛ ꝓprie quã
do cũ ipo apparet tremor pota ipm duabus tertijs
aur. ex castoreo cũ pauca scamonea que sit minus
pondere vnius danic. Et si timetur superfluitas fe-
bris aliena scamoneam ꝛ sis cõtentus castoreo ꝛ p
mutatiõe complexionis absq; euacuatiõe. Et meli
or euacuationum illa est que fit cum clisteri. Si
aũt alia fuerint tibi necessaria da ei ad potandum
hirepicre pondus. ʒ. vnius quartam. ʒ. vnius de
pulpa colloquintide ꝛ tribus. ʒ. myrobalanorum
ꝛ danic vno masticis: ꝛ si febris non est vehemẽ
tis caloris ꝛ cõfidis qꝛ soluat: qꝛ si non cõfidis pro
pter illd fac ei suppositoria aut collyria ut due cae
ad illud faciendũ se iuuent: deinde excita ipm ꝛ p̃
cipe ei vt pmutetur ad egerendum. ¶ Et quã ei
accidit obliuio vrine ꝛ stercoris embroca vtraq;
emũctoria ꝛ ventrem cũ aquis in quibus cocta sint
camemilla ꝛ melilotum ꝛ viola ꝛ radices lilij ꝛ cõ
prime vesicam vt vrinam emittat. ¶ Deide qũ
finitur egritudo administra restauratiua ꝛ fac euã
tollerare terminum exertitij parui ꝛ adhibe ei re-
gimẽ cõualescentiũ.

¶ De aqua intra craneum. C. x.

Quoniam quandoq; aggregantur humidi
tates aquose intra craneum ꝛ extra ipm:
tunc si fuerint extra craneum signbit eas
qd ꝓpinque dicemus. ¶ Et si sunt intra craneum
ꝛ locus earũ supra paniculum duꝝ sentit eger g̃-
uitatem interius: ꝛ fit cũ ea difficilis clausio oculi
immo non est possibilis ꝛ humectantur oculi val
de ꝛ lachrymantur assidue ꝛ stant aperti intuentes
in vnum locum. ¶ Cura. Et in huiusmodi non ẽ
ingenium.

¶ De apostematibus que sunt extra craneũ ꝛ aqua
extra caput ꝛ atasijm rofamuã .i. inflatiõibus. C.
xi.

Quandoq; accidũt in velaminibus que sũt
extra caput apostemata calida ꝛ frigida.
¶ Et quandoq; accidit ꝛ ꝓprie infanti-
bus egritudo que est cõgregatõ aque in capite. Et
quandoq; etiam accidit in maioribus. Et hec qui-
dem egritudo est hũiditates retente inter craneũ
ꝛ cutem ꝛ inter duos panniculos extrinsecos: ꝛ ac
cidunt iflatõ in loco illo capitis ꝛ fletus ꝛ vigilie.
¶ Infantibus quidem accidit illud secũdum plu-
rimũ quã obstetrix errat ꝛ cõprimit caput ꝛ sepat
ipm ꝛ aperiuntur orificia venarum. ¶ Et currit
ad illud quod ẽ sub cute sanguis aquosus. ¶ Et
quandoq; sunt humores alij ab hũiditatibus aquo
sis: qꝛ si color cutis est cũ dispositione sua ꝛ cutis ẽ
eleuata cõpressa expulsa tunc est aqua in capite. Et
si color est mutatus ꝛ tactus diuersus ꝛ est ibi for
titudo ꝛ ꝓhibitõ ad expellendum ꝛ sentitur mor
dicatio ꝛ dolor: tũc ibi est apostema extra craneũ.
¶ Infantibus aũt ꝛ alijs qum est apostema in capi
tibus eoꝝ ꝛ hoc plurimum nõ fit nisi infantibus:
tunc oportet vt cognoscas an sit multa an sit ex-
pulsa ab exterioribus ad interiora violenter. Nã
si taliter fuerit non medicatur. Si aũt fuerit pau-
ca ꝛ retenta inter cutem ꝛ craneũ: tunc fac aut scis
suram vnam in latitudine aut si fuerit multa tũc fac
scissuras duas se sẽ secantes: aut tres scissuras secan
tes se si fuerit plurima ꝛ eũetur qd ẽ in ipo: deide
stringe ꝛ liga ꝛ suppone ei vinum ꝛ oleum vsq;
ad tres dies: postea solue ligaturam ꝛ medica cuã
unguentis ꝛ licinijs si eis indigueris ꝛ filo ꝛ pulue
rizatiõe si illud sufficit ꝛ nõ indiges unguẽtis.
¶ Et si carnis generatõ tardetur precipitur vt os
leuiter radatur vt caro nascat̃. Si aũt aqua fuerit
valde pauca sufficit tibi vt resoluatur hũor aquo
sus cũ emplis. ¶ Que aũt ex apostematibus extri
secis sunt calida ꝛ que frigida cognosces tactu ꝛ co
lore ꝛ cõuenientia eius qd ad ipam ꝑuenit. Et in
omnibus quidem sentit dolorem comprimentem
craneum ꝛ qum tangis inuenis dolorem. Et cura
ipm medicamine leuiore ex cura sirsen: ita tamẽ qꝛ
tu scis securus in admistratiõe fortioris in ipo. Et
ventose quidem in ipo cõferũt plus minutiõe.
¶ In atasijm aũt infantium oportet ut lactans aq̃
potet ordei aut aquam sauic eius si infans solutio
nem habuerit: ꝛ infanti detur ad potandum tunc
aliquantulum spodij torrefacti ꝛ se. portulace tor
refacti. ¶ Solutõ enim in hac egritudine est mala
ꝛ lactanti interdicatur balneum ꝛ ponatur super
syncipiut eius viola infrigidata.

¶ De subet asahari quã quidam medicorum nomi
nant suchos: sed non est ipa immo suchos est spe-
ties cõgelatiõis. C. xij.

Hec egritudo est egritudo sirsemiati com
posita ex sirsen calido ꝛ frigido: quoniã
apostema est factum ex duobus humori
bus simul. s. phlegmate ꝛ cholera. ¶ Et eius q̇dẽ
cã ẽ ĩpletõ quã gñat gulositas ꝛ mltitudo cõestiõis
ꝛ potꝰ ꝛ ebrietatis. Et vtriq; q̇dẽ hũores qñq; eq̃t
ꝛ quandoq; vnus iporũ vincit ꝛ uincunt tunc eius
signa. Si ergo phlegmaticus vincit nominatur su
bet. Et si vincit cholericus nominatur sabara su-
betia: ꝛ quandoq; cõueniunt in egritudine vna cũ
numero vt vnusquisq; eorũ impugnet alterum ꝛ
quandoq; vincet phlegma ꝛ quandoq; cholera.
¶ Et facit quidem phlegmalin ipa subet quandoq;
ꝛ grauitatem ꝛ pigritiam ꝛ clausiõem oculorum.
Et difficile fit eis respondere ad illud quod queri
tur ab eo. Et est ipsius responsio responsio tardã
tis ꝛ cogitantis. ¶ Et cholera quidem in ipa effi-
cit inquietudinem ꝛ alienatiõem cõtinuam ꝛ palpi
tatiõem: Et neq; pmittit ipm ꝓfundari in subet:
Immo eius subet est subet aque excitatur qum ex
citatur. ¶ Et qum phlegma vincit generat subet

⁊ clauditur palpebra qum aperitur. Et quando vi
cit cholera excitatur ⁊ alienatur ⁊ puenit ad motū
⁊ aperit oculum absq; palpitatiōe ⁊ non claudit.
Immo ipsius superior extremitas attrahitur sicut
accidit patienti sirsen ⁊ desiderat resupinari ⁊ eius
resupinatō est non naturalis ⁊ inflāmatur ipius fa
cies ⁊ declinat ad viriditatem ⁊ rubedinem secun
dum ꝙ in dominatiōe dispositiōum eius trahitur
palpebra eius ad superiora ⁊ clamat. Et qum apit
oculum suum est ipius aptō sicut apertō habentis
suchos ⁊ cōgelatiōem absq; palpitatiōe. Qum aūt
loquitur eius sermo non est ordinatus ⁊ strangu
latur ab aqua ita vt plurimum redeat aqua ex na-
ribus eius. Et similiter strangulatur a sorbitioni-
bus. Et hec quidem signa sunt mala ⁊ multotiens
accidit in ipa retentō vrine ⁊ egestionis ⁊ paucitas
vtriusq;: Et accidit eis strictura spus: Et quādoq;
similatur in pluribus dispositiōibus prefocationi
matricis: Ueruntamen facies in prefocatione
matricis est cum dispositiōe sua ⁊ adsunt reliqua si
gna prefocatiōis dicta in capitulo suo: hic autē pos
sibile est vt in ea aliquid loquendo eger annūtiet
⁊ si precipitur vt itelligat. In ea aūt cuius matrix
prefocata est non est possibile illud dum in prefo-
catiōe pseuerat. Et hec quidem egritudo simil'
est lethargie: sed tamē differt ab ea: quoniam faci
es non est cū dispositiōe sua sicut est in patiente le
thargiam. Et iterum eis adsunt vigilie ⁊ aptō ocu
lorum absq; palpitatiōe ⁊ febris est in ipa fortior
⁊ similatur karabito: sed tamē differt ab eo: quo-
niam subet in ipa est maior ⁊ alienatō minor. Et
pulsus quidem eius est velox ⁊ frequens ꝓpter
apostema ⁊ pmistionem cōgelatiuam quare diuer
sificatur a pulsu lethargie. Et est latus ⁊ breuis ꝓ
pter phlegma ⁊ apostema suum: quare diuersifica
tur a karabito: ⁊ ipius quidem breuitas est ꝓpter
latitudinem sui. Amplius est fortior pulsu lethar-
gie ⁊ debilior pulsu karabiti. Et fit pulsus non ex
tensus rarus valde spasmosus sicut fit in prefoca-
tione matricis. Sed virtus in ipa non remanet ne
q; egreditur ab ordine omni illo egressu sicut fit
in prefocatiōe matricis immo virtus cadit ⁊ pul-
sus fit frequens.

De cura. C. xiij.

Cura aūt cōis est phlebotomia sicut scis:
deinde clisteria in quorū attractōe ⁊ leni
tate addis secūdum quantitatem in qua i
uenis materiam secūdum signa predicta ita vt co-
gnoscas an vincat cholera vel phlegma. Et
cibus etiam ꝓhibeatur secūdum ꝙ fit in karabito
⁊ proprie si eius causa fuerit multitudo cibi. Qua
ꝓpter quā causa fuerit multitudo cibi fac egrū uo
mere ⁊ purga stomachum ipius. Si aūt causa eius
fuerit ebrietas non curabitur omnino donec absci
datur ebrietas: deinde sit contentus humectantibꝫ
caput ipius: deinde ad vltimū curetur eo quo cu
ratur finis ebrietatis. Et ipius quidem spēs
cōicant in embrocis ⁊ emplis ⁊ sternutatorijs pre
dictis ⁊ euacuatiōibus subtilibus cū eo quod bibi
tur ⁊ clisterizatur sicuti scis: ⁊ iste quidem medici
ne in ipa non sint in termino frigiditatis que preci
tur in karabito neq; in termino calefactiōis qui pci
pitur in lethargia: sed sint composita ex eis ⁊ vin
cat in eis illud quod oportet secūdum ꝙ apparꝫ ꝙ
aliquis duorꝫ humorꝫ sit magis abundans. Et tibi
quidem iam premissum est in canone totum quod
oport teꝫ facere i huiusmodi. Et oportet ut po
nas in embrocis eius si fuerit cholera supabundās
folia salicis ⁊ violas ⁊ radices lilij ⁊ ordeum cū ca
memilla ⁊ corona regia ⁊ aneto. Et quandoq; das
in potu sirupum de papauere si non timetur ꝙ su
perueniat ei dominium phlegmatis. Et intentō q̄
dem quare ei in potu tribuitur est vt dormiat.
Quod si vtreq; materie sint equales adde i is
basce ⁊ amaracum. Et si phlegma est supabun-
dans adde in eis folia lauri ⁊ rutam ⁊ mentastrūꝫ
⁊ isopum ⁊ castoreum ⁊ origanum. Et similiter ē
dispositō in emplis ⁊ enematibus secundum hunc
canonem: ⁊ tibi quidem est possibile colligere ea
ex antidotario. In fine aūt egritudinis ⁊ postꝙ̄
declinauerit infirmitas tunc aliena ab eo embrocas
frigidas ⁊ sis cōtentus subtiliatiuis que scis: deide
balnea ipm ⁊ rege cum regimine conualescentiūꝫ.

De plaga ⁊ icisiōe cutis capitis ⁊ curatōe. C. xiiij.

Sepatō eueniens in capite: aut est in cute
⁊ carne: aut i osse: aut māifesta: aut i si-
maci: aut ita ꝙ ossa inde extrahenda sūt
aut simac: Et ex simac est alfuturati ⁊ est ut ex
uberet velamē ad exteriora ⁊ apostemetur ⁊ im-
pinguetur: ⁊ fiat sicut futurati. Et ex eis est q̄ fit i
matre ⁊ in fuatiua ⁊ in eis est timor ⁊ in vulneri-
bus quidem puenientibus ad panniculum cerebri
accidit laxitas in latere vulnerum ⁊ spasmus i op
posito eius. Et qum incisio non puenit ad uentres
sed ad terminum velaminis subtilis est magis in
columis. Qū vero puenit ad cerebum apparet fe
bris ⁊ vomitus cholere ⁊ non est ex eis que sana-
tur nisi raro. Et ꝓpinqor ad incolūitatem quidem
incisio est que cadit ad futurati duorꝫ ventriū ante
riorum. Qum enim cito succurris ei cōtinuatur.
Ille vero que in duobus ventribus posterio-
ribus fuerint sunt prauiores. Et ea que fit in me-
dio prauior est ea que fit in posteriore ⁊ remotior
vt redeat ad dispositiōem naturalem nisi sit val-
de parua. Et principium quidem cōsistit in em
plis ⁊ erit eius rectificatō velociter. In cura vero
cōsistit principium ad ꝓhibendum apostema cum
eo quod tollerat dispositō. Distinctionem vero
medicaminis vulneris plagatiui quod est in cu-
te ⁊ carne dicemus vbi vlcerum rememorabitur
in libro iiij. ⁊ dicemus curam fracture que est ex
eis in caplo fracture ⁊ restauratiōis. Et medici
in fractura cranei in qua extrahenda sunt ossa ha-
bent duas intentiōes. Intentō enim quorūdam est
vt declinent ad medicinas sedatiuas que doloreꝫ
vehementer quiescere faciunt. Et intentō ē aliorꝫ
quibus videtur ꝙ administrande sunt medicie ue
hementis desiccatiōis ⁊ administrant post incisiōeꝫ
fracti ⁊ eradicatiōeꝫ secti ⁊ extractiōeꝫ fractur̄ eis
medicinas attractiuas in vnguentis ⁊ alijs supra
locum supra ipm exterius existente epithimate ex
aceto ⁊ melle. Et hoc modo p manus horꝫ po-
steriorꝫ puenit maior incolumitas q̄ p mānus prio
rum ⁊ illud quidem non est mirum. Gal. enīꝫ di
xit ꝙ complexio ossis ⁊ panniculi est sicca.

¶ Tractatus quartus de egritudinibus capitis ⁊ plu/
rimo nocumẽto ipſius in opationibus ſenſus ⁊ mo
ribus.

¶ De ſubet ⁊ ſomno. C. i.

Dicitur ſubet ſomnus ſupfluus ⁊ g̃/
uis non tamen omnis ſupfluus ⁊ g̃
uis: ſed ille cuius g̃uitas eſt i mã ⁊
qualitate ſimul: ita ut ipiꝰ ſpatiũ ſit
plixius ⁊ eius eleuatõ fortior ⁊ d̃
bilitetur excitatõ ipſius ab eo. Si aũt excitatur tũc
ſomnus eius eſt naturalis in quantitate ⁊ qualitate
ſua. Et eius quidem alius eſt grauis alius eſt ſu/
bet pfundus. ¶ Somnus aũt vniuerſaliter eſt re
ditus ſpiritus animalis ab iſtrumentis ſenſuum ⁊
motuum ad principium cum quo priuantur ipoꝝ
inſtrumenta ab exitu opationis in ipſis niſi que ne
ceſſaria ſunt ad hoc vt vita pmaneat ⁊ illa ſunt ſi/
cut inſtrumenta ſpiritus. ¶ Et ſomnus quidẽ na/
turalis abſolute eſt cuius reditus eſt cum pfunda/
tione ſpiritus vitalis ad interiora vt digeratur ci
bus quem in ipſo ſequitur ſpiritus animalis ſicut
fit in motibus corpoꝝ ſubtilium pmiſtoꝝ propter
neceſſitatem vacuitatis: ⁊ qđ eſt etiam propter q̇e
tem eius ⁊ vt ſpiritus adiungat ſibi ptez eius quo
nutriatur ⁊ ſubſtẽtetur ⁊ augmentetur ſubſtantia
illius ⁊ recipiat reſtaurationem eius qđ ex ipſo ĩ
vigilijs reſoluitur. ¶ Et huic quidem propinquus
eſt qui accidit ei qui ſanitati vicinus eſt ab egritu/
dine ſua. Accidit enim ei ſomnus profundus ⁊ ſi/
gnificat ſedationem egritudinis eius ipſe tamẽ in/
ſanis nõ ſignificat bonitatem. ¶ Et quandoq; ẽt
accidit ſomnus huiuſmodi generis ei qui euacua/
tus eſt medicina plurimum ⁊ ſomnus ille confert
ei reddens ipſum virtuti ſue. Et plurimũ accidit
ſomnus nõ abſolute naturalis ⁊ ille quidem eſt re
ditus qui fit ad principium propter ſuperfluitatez
reſolutionis ſpiritus etiam nõ tollerat eius ſubſtã
tia dilatationem propter defectum ſui augmenti ſi
militer illud qđ ſuffecit applicationi cauſa reſolu/
tionis facte ex motu profundatur ergo ſicut fit in
diſpoſitione laboris ⁊ exertitij fortis. Et illud fit
propter euacuationem ſuperfluam accidentem ſpi
ritui animali. Natura igitur fit prõpta ad recipien
dum qđ eſt in ſubſtantia eius niſi cõſequatur ipſa
ex nutrimento ſubſtentaculum. ¶ Differentia ue
ro inter ipſum ⁊ illum qui eſt ante ipſum eſt ſicut
differentia inter petitiõem cibi a corpore ſano vt
ſit loco reſolutiõis naturalis ex eo ⁊ petitionem ci
bi a corpore debilitato a ſolutione ⁊ fluxu ſangui
nis. Primus enim duoꝝ ſomnoꝝ petit reſtauratio
nem ſolutionum vigiliaꝝ ⁊ eſt res naturalis. Et
ſecundus petit reſtauratiõem reſolutionis laboris
⁊ nõ eſt naturalis. ¶ Et quandoq; accidit ſomnus
nõ naturalis abſolute ⁊ eſt vt ſit reditus ſpiritus
animalis ab inſtrumentis propter cauſam infrigi/
dantem ſubſtantie ſpiritus cõtrariam aut extrinſe
cus aut ex medicinis infrigidantibus ⁊ inſtrumen
ta adipiſcũtur frigus incõueniens penetratiõi ſpi/
ritus vitalis ĩ eis ſecũdum modum ſuum renouan
tem infuſionem ſpiritus in eis addunati corrũpen
tis cõplexionem qua recipit virtutem animalem.
ſ. ſpiritus a principio quare reſiduum redit ad p
fundum pectoris ⁊ fit piger ad dilatatiõem propt
frigus complexiõis ⁊ hoc eſt ſtupor. Et quandoq;
etiam accidit propter cauſam humectantem inſtru
menta ⁊ pturbantem ſubſtantiam ſpiritus ⁊ oppi/
lantem viaz eius ⁊ laxantem ſubſtantiam neruoꝝ
⁊ lacertoꝝ ⁊ mollificatio quam ſequitur oppilatio
⁊ cooperimentum que prohiberet ſpiritum pene
trare quoniam ſpiritus ipſius ſubſtantia iam eſt in
groſſata ⁊ perturbata. Et quoniam inſtrumẽta ciꝰ
iaz ſunt corrupta propter humiditatem ⁊ laxitatẽ
eoꝝ ſimul. ¶ Et iſte eſt ſomnus ebrietatis ⁊ acci
dit qđ eſt huic accidenti proximũ propter nimiam
ſtomachi repletionem ⁊ prolixitatem more cibi in
ſtomacho: hoꝝ aũt ſubet remouetur vomitu. Et
hee due cauſe qum firmantur ſunt cauſa qua pluri
mum accidit ſubet. Quandoq; etiam adunatur fri
gus ⁊ iuuat ipſum humiditas ſimul in cauſis ſõni.
verũtamẽ cauſa antecedẽs tunc eſt ex frigore ⁊ iu
uat ipſum humiditas. ¶ Sicut aggregatur in vi/
gilijs caliditas ⁊ ſiccitas ⁊ eſt cauſa vera ipſa calidi
tas quã iuuat ſiccitas. ¶ Subet pertere a ſunt cãe
alie ex quibus eſt vehementia poxiſmoꝝ febris ⁊
euentus nature cum eſſentia ſuper ſuam egritudi/
nem ⁊ ipſius cõpreſſio ſub materia ⁊ ſeq̇tur ipſam
ſpiritus animalis ſicut dictum eſt ⁊ proprie ſi ma/
teria febris eſt frigida phlegmatica ⁊ ipſa quidem
nõ calefacit niſi cũ putredine. ¶ Et quandoq; fit
propter malitiam humoꝝ ⁊ vapoꝝ aſcendentium
ad anterius cecebrum a ſtomacho aut pulmone in
egritudinibus ſuis ⁊ reliquis membris. Et quan/
doq; fit ex multitudine uermium ⁊ aſcaridũ.
¶ Et quãdoq; fit ex coartatiõe cerebri ipſius ſub
oſſe cranei: aut lãina eius: aut cortice ipſius qũ ce
rebro aduenit percuſſio ⁊ vehementior ventriuz
ad faciendum ſubet apud inciſionem eſt vehemẽ
tior eoꝝ ad faciendum ſubet apud cõpreſſionem.
Et quandoq; fit propter vehementem dolorez p
cuſſionis euenientis lacertis temporis: aut ſecũdũ
cõitatem leſionis in ore ſtõachi aut in matrice qua
re cõtrahitur ex eo cerebrum ⁊ oppilat vias ſpiri
tus ſenſibilis taliter q cũ ea fit difficilis motus ſpi
ritus ad procedendũ. Et quandoq; fit propter ve
hementem debilitatem ſpiritus ⁊ reſolutionez ip
ſius quare fit difficilis eius dilatatõ. Et quoniam
primi ſenſuũ qui priuantur in ſomno ⁊ ſubet ſunt
viſus ⁊ auditus: oportet tunc vt ſit impedimentũ
in ſubet in anteriore cerebro ⁊ propter cõitatem
corruptionis imaginationis. Nam ſi non eſſet cõ/
munitas anterioris cerebri ⁊ nõ accideret nocũen
tum niſi poſteriori parti nõ oporteret vt viſui ⁊
auditui proueniret priuatõ neq; eſſet ſomnꝰ immo
eſſet deſtructõ motus ⁊ tactus ſolũmodo ⁊ eſſent
ſenſus reliqui cũ diſpoſitionibus ſuis ſicut cõtin/
git in egritudibus cõgelationis ⁊ ſochos ⁊ non ẽẽt
nocumentum qđ ſubet affert ſenſui vltra nocu/
mentum qđ infert motui. Nam ipſe deſtruit ſen
ſum omnino ⁊ nõ penitus đſtruit motum remãet
enim incolumis in anhelitu. ¶ Et oportet q̇dem
ne oppilatõ proueniens in ſubet ſit cõpleta neq; cũ
multa ſpiſſitudine ⁊ ſi nõ fiet nocumentum in an/
helitu. ¶ Omnis aũt ſubet ex cõplexione pendẽs
eſt propter frigus primo ⁊ propter humiditatem
ſecũdo. Amplius quandoq; fit permutatõ ad ſubet
ſicut ex peripneumonia ⁊ pleureſi ⁊ ſimilibus. Et

quidam hominum sunt quoꝝ humores dū sedent
sunt fracti non nocentes quare cooperit eos dor-
mitatō. Qūqꝫ se prosternunt profundatur calor in
natus ⁊ feruent ⁊ excitantur vapores cerebri qua
re somnus non ipm̄ cooperit ⁊ precipue in eo qui
non est sicce cōplexionis. Qum ergo multiplicant̄
cooperture somni indicat egritudies: ⁊ sicut aqua
granatoꝝ tardante in stomacho que retinet vapo-
res ⁊ liberat a vigilijs. Et nos quidem iam di-
ximus qualiter oportet esse formā iacentium sup
cibum. Nunc aūt dicemus ꝙ vsus resupinationis
multotiens ledit dorsum ⁊ laxat ipsum. Cuius qui
dem cura ē vsus surgēdi plurimus. Ex somno
preterea in sole timetur capiti ⁊ qui fit in luna fa-
cit posidere screatum sanguinis qui fit cū rascatiōe
propterea ꝙ luna mouet humores ⁊ causa quidēꝫ
sonitus gutturis est coopertura oris canne quare
spiritus non egreditur nisi in voce humiditatis.

De signis spencieꝝ subet. C. ij.

Si aūt subet fit ex frigore puro extrinse-
cus: eius signa sunt vt fiat pp sucessioneꝫ
frigoris vehementis aduenietis capiti ex
terius aut propter frigus intra corpus ⁊ cerebrū:
⁊ non inuenitur in fatie inflāmatō neqꝫ ī palpebris
etiam est color viridis ⁊ pulsus est extensus ten-
dens ad duritiem cum raritae vehementi. Et
si subet fit ex frigore potus alicuius medicinarum
narcoticaꝝ que sunt opiuꝫ ⁊ hyusquiamus ⁊ radix
mandragore ⁊ semē mandragore ⁊ nux metel ⁊ fū
gus ⁊ lac in stomacho acetosum ⁊ coriandrum hūi
dum ⁊ semē psilij multum significatur signis que
dicemus de vnaquaqꝫ eaꝝ in capitulo de venis.
Et vt subet fiat cū alijs accidentibus presocationis
⁊ viriditatis extremitatuꝫ ⁊ frigiditate eaꝝ ⁊ apo
stemate lingue ⁊ pmutatiōe odoris ⁊ fit pulsus cū
casu formicans debilis non cū raritate immo fre-
quens habens frequentiam ventriculosi formican
tis. Et si fuerit rarus non erit ei odor neqꝫ fortitu
do. Immo redit ex raritate ad spissitudinem ⁊ ex
spissitudine ad raritatem. Scias ergo si aliqđ
hoꝝ in potu datum est: aut ipse per se bibit ⁊ me-
dicetur totum illud cū eo qđ dicemus in capitulo
de venenis. Sunt aūt quidam qui dicunt ꝙ su
bet frigoris pūri est leuior subet materiei humi-
de. Sed sermo ille non est vehemēter sanus: Im
mo quandoqꝫ est fortis valde. Et omnes quidem
subet facte ex frigore cerebri in substantia sua aut
propter medicinam ebibitam sequitur corruptio ī
cogitatione ⁊ memoria. Quod si subet sit ex hūi-
ditate pura sunt eius signa vt non videatur signa
sanguinis neqꝫ grauitas phlegmatis. Si aūt fiat ex
phlegmate scitur illud ex precedenti repletione ⁊
nimia stomachi sacietate ⁊ multitudine potus ⁊ le
nitate pulsus ⁊ ipsius fluctuatiōe cū latitudine ⁊ sci
tur ex profundatione subet ⁊ grauitate ipsius ⁊ in
flatione in palpebris ⁊ frigiditate tactus ⁊ regimīe
precedente ⁊ etate ⁊ regione ⁊ reliquis. Ex san
guine vero factus scitur ex inflatiōe venaꝝ que di
cuntur guideꝫ ⁊ rubedine oculoꝝ ⁊ maxyllarum ⁊
rubedine lingue ⁊ sensu calamitatis in capite ⁊ si-
milibus illis que sciuisti. Et si cum hoc sanguis
⁊ phlegma coniungant̄ aggregatiōe apostematum

videbis signa karabiti ⁊ lethargie ⁊ subet asaba-
ri. Quod si causa in ipso fuerint vapores pulsi
ex corpore in febribus ⁊ proprie apud dolorē pul
monis ⁊ apostema in ipso nominatum peripneu-
monia aut uapores stomachi scies totū suis signis.
Nam si est ex stomacho precedunt ipsum vertigo
⁊ schotomia ⁊ tinnitus ⁊ phantasie ⁊ est leuis apud
famē ⁊ augmentatur apud repletiōem. Si ve-
ro est ex parte pulmonis ⁊ pectoris precedunt ip
sum dolor grauis ⁊ dolor in partibus pectoris ⁊
strictura spiritus ⁊ tussis ⁊ accidētia pleuresis ⁊ pi
pneumonie. Et similiter si fuerit ex epate pre-
cedunt ipsum significationes egritudinis in epate.
Et si est ex matrice precedunt ipsum egritudi-
nes matricis ⁊ eius repletō. Qui aūt fit ex per-
cussione facta super halhema aut super tempus sci
tur suis significationibus. Et differentia quideꝫ
īter subet ⁊ apoplexiā est ꝙ habente subet possibi
le est intelligere ⁊ excitari ⁊ sunt motus eius leui
ores sensibus suis. Apopleticus autem priuatur
sensu ⁊ motu. Et omnino differentia inter haben-
tem subet ⁊ illum in quo est malefactō propter đ
bilitatem cordis est ꝙ pulsus habentis subet est
fortior ⁊ similior pulsibus sanoꝝ. Et pulsus habē
tis sincopiꝫ est debilior ⁊ durior ⁊ sincopis proue
nit paulatim cum mutatione coloris redentis ad ci
trinitatem ⁊ ad similitudinem coloris mortuorum
⁊ infrigidantur extrema. In subet aūt non alterat̄
color faciei nisi ad illud quod est bonū ⁊ non exic
catur frustum faciei ⁊ nasi neque mutatur a for-
ma dormientium nisi paruo tumore ⁊ inflatione.
Et differentia quidem inter habentem subet ⁊ illā
cuius matrix est presocata: est ꝙ possibile est ꝙ ha
bens subet intelligat ⁊ loquatur si precipitur. Illa
vero cuius matrix est presocata intelligit cum dif
ficultate ⁊ non loquitur penitus ⁊ est motus ⁊ p-
prie motus colli ⁊ capitis ⁊ pedum facilior in eo q̇
habet subet ⁊ sensus ⁊ apertō palpebraꝝ facilior ī
habentibus matricem presocatam: ⁊ est presocatō
matricis causa eueniens subito ⁊ indicat potestateꝫ
sui ⁊ finitur aut minoratur ⁊ subet extēditur ⁊ fit
introitus in ipso in profundatiōe gradatim ⁊ inci-
pit a somno graui nisi causa eius sit frigus subito
eueniens aut medicina ebibita. Scias ergo illud.

De cura subet ⁊ sōni grauis facti in febribus: C. iij.

Subet aūt que accidit ab egritudine existē
te in aliquibus membris. Semita cura ē
pueire ad mēbrū illud cū regimīe ut pur
getur ⁊ remoueatur qđ in ipso est ⁊ confortatio
cerebri ita vt materiam non recipiat. Et illud qui
dem verbigratia fit cum oleo ros. ⁊ aceto plurio
ne oleum dormire faciat ⁊ precipue qum ipsum ē
solum cū expressionibus fructuum cōfortantium
⁊ post illud adhibeantur embroce infrigidatiue.
Deinde fiat permutatō ad resolutiua si fuerit ī
cerebro retentum aliquid ⁊ tu quidem iam sciui-
sti omnia illa in canone. In eo aūt qui fit in fe-
bribus ⁊ in principio piodoꝝ oportet vt īcipiatur
a ligatione extremitatum ⁊ a motu sternutationū
assidue ⁊ odoramento aceti ⁊ vaporis eius ⁊ un-
ctiōe capitis cū oleo ros ⁊ aceto plurimo aut aqua

acreſte aut aqua granati ⁊ ſtipticoꝝ. ¶ Ille aũt q̄
fit ꝓpt̃ potũ narcoticoꝝ cur̃t ẜm illꝰ narcoticuȝ ⁊
det egro ad potãdũ tyriaca ipſiꝰ qꝺ dicti ſumꝰ ĩ li
bro. iiij. ¶ Subet aũt facti ex frigore extriſecus
aduẽiẽte cura ẽ potꝰ tyriace ⁊ mithridati ⁊ diamu
ſchi ⁊ embrocetur caput cum aquis ĩ quibus cocta
ſunt ruta ⁊ caſtoreum ⁊ piretrum ⁊ vngatur ca-
put cum oleo de ben ⁊ oleo de duabus ſpicis cuȝ
caſtoreo ⁊ ſquilla ⁊ oleo muſcellino ⁊ oleo coſti
no cum caſtoreo. Et ſimiliter adhibeantur empla
ſtra facta ex caſtoreo ⁊ ſquilla ⁊ muſcho ⁊ ſint ca-
ſtorei partes. ij. ⁊ ſquille pars. i. ⁊ muſchi quan
titas parua ⁊ odoret muſchũ aſſidue ⁊ vtatur eis
que dicta ſunt in calefactione complexionis cere-
bri. Sed eſt labor abſq; facilitate. ¶ In illo auteȝ
qui factus eſt propter dominium ſanguinis opor-
tet vt incipiatur a phlebotõia cephalice ⁊ ventoſ
crurium aut phlebotomia ſaphene ⁊ vtatur cliſte
ri temperato ⁊ ſubtilatione cibi ⁊ vtatur eo qꝺ
torrefactum eſt. ¶ Illum aũt qui factus eſt propt̃
dominium humiditatis pure que non eſt cum ma
teria oportet ut cures cũ emplaſtris factis ex caſto
reo ⁊ flore ſquinãti ⁊ coſto ⁊ nuce cupreſſi ⁊ ſauia
⁊ euforbio ⁊ piretro ⁊ deſiccetur cibus ⁊ alienent̃
olea ⁊ embroce niſi cum cautella: humectatio eni
que eſt in oleis quandoq; vincit virtutem medici
naꝝ niſi ſit valde fortis. Et oportet vt admiſtra-
tio fiat vnctionis capitis ⁊ rubificatiõis eius ⁊ odo
rationis muſchi. Et ſi fuerit humiditas cum mate
ria phlegmatis oportet vt euacues cuȝ cliſteri for
ti prius ⁊ ingẽietur vt euõat: ⁊ pluriuȝ eiꝰ qꝺ ex
phl'ate ẽ ĩ ſtõacho oȝ ut euõat cũ eo qꝺ phlegma
incidit ex eis que dicemus ĩ loco ſuo ⁊ adminiſtra
embrocas digeſtiuas fortes ⁊ caputpurgia ⁊ ſter-
nutatoria ⁊ gargariſmata ⁊ ea que ſciuiſti in cano-
ne ſicut tibi preteriijt. Et ex cura eſt vt eger audi
at ⁊ videat res que cõtriſtant ipſum: triſtitia eniȝ
in huiuſmodi egritudibus ĩ quibus debilitatur co
gitatio ⁊ extinguitur eſt ex eis que cõmouent ani
mam ⁊ reducunt eam ad rectitudinẽ. ¶ Et ex me
dicinis quidem vigilare facientibus eſt epithima
factum cũ calcanto ⁊ abſterſio faciei cũ aceto ⁊ con
ſtrictio extremitatũ inferioꝝ ⁊ adminiſtratio ſter
nutatorioꝝ.

¶ De vigilijs ⁊ ſabara. C. iiij.

Vigilia quidem eſt diſpoſitio animalis quȝ
effunditur ſpiritus animalis ad inſtrumẽ
ta ſenſus ⁊ motus ut eis vtatur. Sabara
vero eſt ſuperfluitas in vigilia ⁊ egreſſus a re na
turali. Et eius quidem cauſa cõplexionalis eſt cali
liditas ⁊ ſiccitas propter igneitatem ſpiritus ⁊ mo
uet ſemper ad exteriora ⁊ caliditas vehementius
eſt faciens ſabara ⁊ anterius faciens. Et ſabara qui
dem quandoq; fit ex nitroſitate humiditatis occul
tate in cerebro: aut propter dolorem ⁊ cogitatio
nes cõmunes. Et eſt ſabara cuius cauſa eſt lumẽ ⁊
loci illuminatio qum peruenit in huiuſmodi aliq̄s
preparatus ſabare. ⁊ eſt ſabara que ẽ propter ma
litiam digeſtionis ⁊ multitudinem repletionis. Et
eſt ſabara que fit cauſa eius qꝺ iflat ⁊ cõmouet hu
mores ⁊ ſomnia ⁊ timore in ſomno ſicut fabe ⁊ ſi
milia. Et eſt ſabara que fit in febribus propter ele
uationem vapoꝝ ſiccoꝝ mordicatoꝝ ad cerebrũ.

¶ Et dolor quideȝ qui decrepitis accidit ex ſaba
ra eſt propter nitroſitatem humoꝝ eoꝝ ⁊ ſalſedi-
nem ipſoꝝ ⁊ ſiccitatem ſubſtantie cerebri eoꝝ. Et
eſt ſabara que fit cauſa apoſtematis melancholici:
aut canceroſi in partibus cerebri ⁊ dicitur ꝙ ille ĩ
quo ſabara fit fortis: deinde accidit ei tuſſis mori
tur. Et nos quidẽ iam diximus in capitulo ſomni
qꝺ oportuit nos dicere.

¶ De ſignis. C. v.

Signa igitur eius que fit a ſiccitate pura ſi
ne materia ⁊ nõ ſocia caliditati ſunt leui
tas capitis ⁊ ſenſuum ⁊ ſiccitas oculoꝝ ⁊
lingue ⁊ narium ⁊ ꝙ non ſentitur ĩ capite calor ne
q; frigus. Eius vero que fit ex caliditate ⁊ ſiccita
te ſigna ſunt inuentio ſignoꝝ ſiccitatis cum inflã-
matione ⁊ aduſtione. Et quandoq; eſt cũ ſiti ⁊ adu
ſtione in origine oculoꝝ. Et eius quidem que fit
ex nitroſitate humoꝝ ſigna ſunt humectationis in
uentio in naribus ⁊ lippitudo oculoꝝ ⁊ ſenſibili-
tas grauitatis parue ⁊ velocitas excitationis apud
ſomnum cũ ſaltu. Et illud quidem ſignificatur ex
regimine preterito ⁊ etate. ¶ Et eius quidem q̄
fit ex illuminatione loci aut ex cibo. Signa etiam
ſunt cauſe eius. Eius vero que eſt ex apoſtemate
melancholico ſigna ſunt ſigna predicta multotiẽs.
Sed eius que eſt ex dolore aut cogitatiõibus cõi
bus ⁊ febribus acutis ſigna ſunt eius cauſe.

¶ De cura. C. vi.

Oportet quidem vt habens illam cuius cã
eſt ſiccitas vtatur cibo humido ⁊ balneiſ
temperatis proprie: ꝙ ſi ipſum balneum
non facit dormire tunc non eſt temperati corpo-
ris ⁊ non bone cõplexionis ⁊ neq; eſt in paucitate
ſiccitatis: aut poteſtate hũoꝝ maloꝝ quos balneuȝ
eleuat ⁊ oportet vt deſerat cogitationem ⁊ coituȝ
⁊ laborem ⁊ vtatur quiete ⁊ tranquillitate ⁊ aſſi-
duitate inũctiõis capitis cũ oleis hũectatiuis ꝑdictiſ
⁊ ẽulſiõe lactis ſup caput ⁊ ẽbrocis hũectãtibȝ ꝑdi-
ctis ⁊ attractõne in naribus oleoruȝ ⁊ caputpurgijs
ipſorũ ⁊ diſtillatione eoꝝ in aurẽ ⁊ proprie olĩ ne
nufarini ⁊ precipue faciendo caputpurgium ⁊ ĩ fri
catione inferioꝝ pedum. ¶ Eius vero que eſt ex
caliditate qum hoc regimẽ eſt cũ additione facta in
regimine haꝝ medicinaꝝ ⁊ adminiſtratio verbig̃
tia raſure cucurbite ⁊ portulace ⁊ mucilaginis pſi-
lij ⁊ virge paſtoris ⁊ ſempuiue ⁊ ſimilium. Et ex
huiuſmodi iminocticis eſt ſomnus ſuauis ſubtilis cũ
quo nõ eſt hezeze ⁊ ſit eius caſus breuis: aut ſi ſit
cũ hezeze ſit equalis: ⁊ propter illud ſonitus arbo
rum ⁊ aque faciunt dormire. Eius vero que facta
eſt ex dolore regimẽ eſt ſedatio doloris. Et ipſius
cura eſt cũ eo qꝺ proprium eſt vnicuiq; dolori in
capitulo ſuo. ¶ Facta vero in febribus multotiẽs
habenti datur in potu adeiacur purum ⁊ facit dor
mire. Et oportet vt habens eam vtatur ablutiõe
faciei ⁊ embrocis ⁊ vnctiõe temporis ⁊ frontis cũ
oleo de papauere ⁊ lactuca ⁊ vt ponatur in ſorbiti
onibus ipſius ſemẽ papaueris albi. Et quãdoq; ſtu
pefacit ex narcoticis quoꝝ deſcriptiones ſunt in an
tidotario ⁊ troc. ꝺ citro ꝑdicti in. c. de ſoda calida
qum diſſoluunt̃ in expreſſione papaueris aut aqua
roſ. in qua coctum eſt papauer: aut aqua lactuce ⁊
linitur eo frons conferunt. ¶ Et ex eis quidem

que ad illud experta sunt est vt fumantur casia li-
gnea ⁊ opium ⁊ crocus ⁊ dissoluantur i oleo ros.
⁊ abstergantur ex eis nares. ¶ Et similiter epi
thima factum ex corticibus papaueris ⁊ radicibus
mandragore super vtraqꝫ tempora ⁊ etiam odora
menta ex eis. ¶ Et qui sumit ex istis quantitatem
vnius grani dormit somnū temperatum. ¶ Qd
si humor ad ipsuz ascendens fuerit grossus fiat em
plastrum fronti eius ex meliloto cū camēilla ⁊ ro
bub ¶ Et ex eis quidem que dormire faciūt febriē
tes ⁊ alios est vt extremitates habentium sabaraz
ligentur cum ligamine faciente dolorem ⁊ corā ip
sis ponatur lampas ⁊ precipiatur p̄sentibus ut mul
tiplicent consabulationes ⁊ sermones. Deinde sol
uātur repente ⁊ remoueatur lampas ⁊ p̄cipiat ibi
existentibus ut taceant repente ⁊ tūc dormient ¶ In
ea aūt que facta sunt ex humiditate nitrosa salsa ꝑ
pter nitrositatem ⁊ salsedinem oportet vt acceptō
omnis acuti ⁊ salsi alienetur ⁊ cibetur eam habens
piscibus petrosis ⁊ carnibus subtilibus surabe-
geti cum pauco sale ⁊ euacuetur cum pilulis ex se
heba ⁊ assidue fiat inunctio capitis cum oleis sua-
uibus tepidis ¶ Qūqꝫ hec species sabare accidit i eta
te senii eius cura est praua. Uerūtamē oportet vt
eam habens vtatur embroca ex aqua in qua cocta
sunt ordeū ⁊ caemilla ⁊ albacuē ⁊ non alind omni
nocte. facit enim bene dormire ¶ Et similiter odo
rent naribus facta ex oleo albacuen aut oleo irio
aut oleo de croco. Et quandoqꝫ oportet vt in po-
tu tribuamus habenti sabaram superfluam virtu
tis cuius timetur resolutio ceratāria ⁊ similia ex
opio vt faciat ipsum dormire ¶ Ei vero qui nō ha
bet sabaram cum huiusmodi superfluitate sufficit
vt laboret exercitetur ⁊ balneetur. Deinde ante
cibum bibat aliquantulum vini ⁊ comedat cibum
quoniam dormiet in hora.

¶ De lesione sensus. C. vij.

Species nocumenti sensus contingentis in
operationibus cerebri sunt propter duas
causas ⁊ cognoscuntur tribus modis.
Cum enim sensus hominis est incolumis ⁊ ima
ginatō formaꝝ reꝝ in somno ⁊ vigiliis est sana.
Deinde sunt res ⁊ dispositiones quas videt in vi
giliis suis: aut in somno suo ex eis de quibus pos
sibile ē ipsuz proponere ⁊ remouentur ab eo ⁊ qū
audit eas ⁊ testificatur non remanent apud eū: tūc
lesio illa est in memoria ⁊ in posteriore cerebro.
¶ Qꝫ si in hoc non est impedimentuz sed loquatur ea
que non sunt dicenda ⁊ timet ab eis a quibus time
re non oportet ⁊ putat esse bonum qd non debet
putari bonum: ⁊ spat qd non est sperandum ⁊ in
quirit qd inq̄rendum non est ⁊ facit qd faciendū
non est ⁊ est potens seruare quoꝝ vult recordari
tunc lesio est in cogitatione ⁊ in parte media cere
bri. ¶ Si vero ipsius memoria ⁊ ipsius loquella
sunt sicut esse debent ⁊ non cōtingit in his que agit
⁊ loquitur aliquid cōtrarium rectitudini ⁊ imagi-
natur res sensibiles ⁊ colligit villos ⁊ videt singu
laria mēdosa ⁊ ignes ⁊ aquas: aut reliqua mendo-
sa: aut debiliter imaginatur formas reꝝ in somno
⁊ vigiliis tunc lesio est in imaginatione ⁊ in ven-
tre anteriore cerebri ¶ Et si aggregantur duo ex il
lis aut tria tunc lesio est in duobus ventribus aut
tribus ⁊ si cogitatō infirmetur ⁊ accidat in eo abbr̄
uiatio propter cōitatem lesionis in memoria pre
cedentis primum facilius est qꝫ si infirmetur cogi-
tatio ⁊ sequatur eam egritudo mēorie. ¶ Et qd
cūqꝫ hoꝝ est declinans ad diminutionem tunc egri
tudo est ex frigore ¶ Et qdcūqꝫ est decliue ad pmu
tationem ⁊ agitationem est ex caliditate ¶ Et quidā
existimauerūt qꝫ declinatio ad diminutionem est ꝑ
pter diminutionem substantie cerebri: Et hoc qui
dem non est longinquum apud me. ¶ Causa ve
ro eius aut est in primis in ipso cerebro aut est ex
membro alio. Et quandoqꝫ est ab extrinsecis sicut
percussiōe aut casu. In curis aūt oportet te esse sol
licitum secundum principia que dixi in canone ¶ Et
collige ex tabulis egritudinum membroꝝ capitis ī
libro secundo medicinas ad omnia illa iuuatiuas q̄
bus in eis vteris ⁊ cōsiderabis que ex eis ⁊ qui ex
cibis ledunt eos quare alienabis eos in eis ⁊ inde
eas considerabis ⁊ alienabis eos a cibis qui eos le-
dunt in ipsis.

¶ De permistione sensus ⁊ alienatione. C. viij.

Permistionis vero sensus ⁊ alienatiōis de
claratio est quoniam que fit propter cere
brum ipsum est aut ex cholera nigra: aut
ex sanguine calido iflāmato: aut ex cholera citrīa:
aut ex cholera rubea: aut ex calor̄ puro: aut ex ua
pore calido ¶ Et illa quidem sunt ex illis que desic-
cant quare cerebrum materia spiritus īnati priuat
per cuius simile possibile est rōi viam suam serua
re. ¶ Et facta propter membrum aliud: aut cor-
pus est sicut que fit propter stomachū: aut os eius
aut mirac: aut propter matricem: aut propter to-
tum corpus sicut in febribus ¶ Et totum illud est
propter qualitatem puram venientem ad ipsum
sicut eleuatur a digitis pedum ⁊ manuum quādo
apostemantur ⁊ a membris corrupte complexiōis
apostematis: aut propter vaporem calidum chole
re ⁊ phlegmatis iam putridi ⁊ acuti ¶ Et permistio
rationis magis īcolumis ē que est cū risu ⁊ que est
secundum quietez: ⁊ deterior que est cum agitatō
ne ⁊ rixa ⁊ audacia.

¶ De signis. C. ix.

Scias qꝫ omnis dolor vehemens de quo
patiens non conqueritur ⁊ in quo non sē
tit permistionem ⁊ vrina oleagina signi-
ficat in febribus permistionez rationis ¶ Que ue
ro fit ex melancholia est cum tristitia ⁊ alienatiōe
mala: aut cum signis melancholie quoꝝ in capitu-
lo ipsius rememorabimur. Et si melancholia est
cholerica est cum lupinositate ⁊ audacia. ¶ Et si
est melancholia sanguinea est illic letitia ⁊ risꝰ cū
exuberatione venaꝝ. ¶ Facta aūt a cholera citria
est cū inflāmatione ⁊ caliditate ⁊ rixa ⁊ malitia mo
rum ⁊ agitatione vehementi ⁊ imaginatione ignis
⁊ scintillaꝝ ⁊ adustione anguloꝝ oculoꝝ interioꝝ
⁊ citrinitate coloris ⁊ inflāmatione capitis ⁊ exten
sione cutis frontis ⁊ profundatione oculoꝝ ⁊ saltu
ad oppositum ¶ Et in illa quidem que fit ex rubea
sunt accidentia ista vehemētiora ⁊ magis puersa.
¶ Et huiusmodi quidem generis est permistio q̄
fit in febribus ⁊ plurimum fit in pestilentialibus.
¶ Cum ea aūt que facta est ex caliditate ⁊ siccitate
puris non sunt grauitas neqꝫ signa materieꝝ p̄dictaꝝ

in canone ⁊ in capitulis precedentibus. Factam aūt ax phlegmate iam putrefacto ⁊ acuto habentibus accidit vt eis assit cum permistione seueritas ⁊ ut eleuēt supcilia sua maibus suis oi hora ⁊ ut ipsoꝝ capita grauentur ⁊ patiantur subet ꝑpter substantiam frigoris sicut permiscentur eoꝝ rationes propter accidentis caliditatis. Et isti quidem non sepantur ab eo qđ tenēt ⁊ plurimum quidem accidit eis vt existiment se ipsos bestias ⁊ aues. Et vniuersaliter quidem permistio rationis qum accidit a caliditate sicca tunc ipsam significant vigilie: aut a caliditate humida sanguis: aut a phlegmate putrefacto tūc sigt ipam subet. Illa uero cuius cā est vapor ascendens ex mēbro cognoscitur ex dispositione illius membri dolorosi si fuerit mēbꝝ: aut totius corporis si fuerit cōprehendens sicut in febribus cōicantibus ⁊ cognoscitur an est pura: aut est materia aut vapor. Et signa quidez omniū illorum predicta sunt in capitulo de soda.

De cura. C. x.

Curam aūt que melancholie adhibetur dicemus in capitulo melancholie. In cura aūt permistionis facte ex sanguie oportet incipere a phlebotomia ⁊ ab omnibus que temperant sanguinem ⁊ ipsum infrigidant ⁊ eius essentiam rectificāt. Eius vero que facta est ex citrina aut rubea cura est vt incipiatur ⁊ euacuetur ⁊ permutetur cōplexio aut corporis totius aut capitis proprie ⁊ administrentur infrigidationes ⁊ humectationes predicte in canone ⁊ administrentur emplastra pōst rasionez capilloꝝ: ⁊ si coarctatur ⁊ fortior fiat rēgatur alio regimine. Et ex eis quidem que conueniūt permistioni sensus cholere est ceratum infrigidatuz ex oleo ros. ⁊ aceto syncipiti superpositum ⁊ oleū viol. ⁊ lac si non fuerit febris aut oleum ros. ⁊ papauer cū cautella repressionis vapoꝝ. Quūq; vigilie assunt tunc omnia epithimata non sunt iuuantia ⁊ quandoq; faciunt eum possidere cōstrictionem caliditatis quare nō facias caputpurgium ⁊ facias augmentum in attractione immo cōsequenter adhibe clistere lenitiuum.

In ea aūt que fit propter mēbri cōitatem utere capitis cōfortatione ⁊ eius infrigidatiōe ⁊ attractōne ad cōtrarium: ⁊ hoc totū q̄dē iā scitur ex canonibus preteritis vniuersalibus ⁊ particularibus. Quūq; cū caliditate ⁊ rationis permistione non sunt debilitas ⁊ signa apostematum oportet vt patiens alapis cedatur vehemēter ⁊ quandoq; necessaria ē percussio vt ad ipsum ipsius redeat ratio ⁊ quandoq; oportet vt caput eius secūdū crucem cauterizetur si nihil aliud cōfert. Et ex rebus ipsi cōferētibus est vt fundatur super capita ipsoꝝ decoctio pedū ⁊ capituz ⁊ multotiens sanat eos alsesur quz ex eo bibunt ⁊ cōedunt ipsum diebus aliquibus sicut est aut in aliquo alio fructuum ex dulcibus intēa que cooperiunt ⁊ faciūt nō apparere.

De stoliditate ⁊ amentia. C. xi.

Differentia inter permistiōem ratiōis ⁊ inter stoliditatem ⁊ amētiam q̄uis sint duo impedimenta rationis ⁊ sit causa faciens cotingere vtrasq; simul cadens in ventre medio cerebri est q̄ pmistio sensus est lesio in operatōnibus cogitationis secūdum mutationem. Stoliditas vero ⁊ amentia sunt lesio secūdū diminutionem: aut destructiōem ⁊ dispositō simil fatuitati ⁊ phātasie. Et tu quidem iam sciuisti q̄ species operatōnum sunt tres. Huiusmodi aūt egritudinis cause: aut sunt frigiditas pura aut cuz siccitate cōprhēdens super ventrem mediuz cerebri in longitudine dieꝝ ⁊ spatii: aut frigiditas cū aliquo phlegmatico in vacuitatibus vasoꝝ cerebri. Et causa ī hoc non est nocumentum ex frigiditate ⁊ nō ex caliditate nisi quoniam hoc nocūentum est destructio ⁊ diminutio. Quoniam caliditas est faciens cogitationem que est vnus ex motibus spiritus quo mouetur ab anteriore parte cerebri vsq; ad eius postremā ⁊ ecōtrario. Et caliditatem quidem eleuat motus ⁊ iuuat ipsam. Et cōgelatō ꝓhibet ipsam. Quapropter posita est cōplexio huiusmodi partis cerebri decliuis ad caliditatem ⁊ posita est ī medio vt sit ei reditus ab imaginatioe ad memoriam. Et tu quidem iam sciuisti imaginationem ⁊ memoriā in loco suo. Hec aūt egritudo curatur calefactōne cerebri ⁊ humectatione ipsius si fuerit cum siccitate aut resolutione eius qđ est in ipso ⁊ euacuationibus cū medicinis magnis ⁊ vomitu facto cum oxymelle squillitico aut seine rhaphāi si fuūt a mā ⁊ oz ut ex illo perueniatur ad excitandū cor cū medicinis sibi propriis sicut diamuschū ⁊ mithridatū ⁊ elinusera ⁊ his similia. Et non oportet vt prolūgemus sermonem in hoc capitulo. Jam enim sciuisti modū similem huius regiminis in canonibus in eo qđ preteriit. Et oportet quidem vt hospitium eius domus luminosa sit: ⁊ vniuersaliter quidem vigilie ⁊ sabara ⁊ subtilatio cibi ⁊ paucitas ipsius ⁊ declinatō ad cōplexionem sicciorem ⁊ subtiliationem sanguinis ad temperandū ipsam ⁊ paucitas ipsius ⁊ calefactō eius. Jta q̄ non sit vehemēs ebullitio ⁊ calefactō: Jmmo sit caliditas subtilis nō feruens. Hec enim ex eis est que rectificant sensuz ⁊ mūdant ipsum. Et nihil est magis inimicuz sensui q̄ replető ex cibis ⁊ hūiditatibus ⁊ siccitas nocet sensui non vnde est dimiutio: sed vñ est superfluitas in velocitate motus: aut vnde est paucitas spiritus vehementer: aut eius resolutio cū aliquanto motu.

De corruptione memorie. C. xii.

Ipsa est cōpar stoliditati nisi quia est ī posteriori cerbro quoniā ē dinutio ī aliqua opationū posterioris cerebri aut destructio in omnibus. Et eius quidez causa prima apđ. G. est frigiditas aut pura aut cum siccitate ⁊ non īprimitur in illa simile aut cuz humiditate ⁊ nō seruat quod impressum est in ea. Sed si est cuz siccitate significant ipsam vigilie ⁊ insōnietates. Nā seruat res preteritas ⁊ non est potens seruare res momētaneas illius hore. Et si est cum humiditate significat eam subet ⁊ q̄ preterita penitus non seruat. Et forsitaz seruat ea que sunt illius hore ⁊ momentanea spatio maiore q̄ preterita. Et si fuerit illic frigiditas pura erit stupor ⁊ vertigo.

Et fortasse erit ex siccitate cū caliditate ⁊ erit cū eo permistio sensus. Et illud quidem est aut in illa parte cerebri ipsius: aut in ventre ipsius: aut in vase eius. Et quandoq; fit propter humores ⁊

malitiam cõplexionis ipsorũ peruenientem ad ce
rebꝝ. Et quidam antiquoꝝ iam dixerũt hoc ⁊ est
ex eis que testificata sunt ⁊ experta. Et obliuio q̇
dem et corruptio memorie secũdũ plurimum nõ
accidunt nisi ex frigidtiate ⁊ hũiditate. Quãdoqꝫ
tamẽ fit ab apostematibus cerebri ⁊ proprie frigi
dis. Et scias ꝙ obliuio quando accidit cũ sanitate
nũtiat egritudines cerebri ꝓpinquas sicut apople
xiam epilepsiam ⁊ lethargiam.

De signis. C. xiij.

Oportet vt cognoscas illud ex canonibus
predictis ⁊ nõ iteres eos in omni hora.

De cura. C. xiiij.

Illa aũt que sepata est a caliditate ⁊ sicci
tate est facilioris cure. Et huiusmodi q̇
dem cura est cum eo qđ dictũ est multotiens.

In ea vero que facta est a siccitate nuda opor
tet egrum nutriri ex cibis hũectantibus tempera
tis ⁊ vt administres exertitiũ partiũ capitis cũ fri
catione ⁊ cõpressione facta cũ pãnis asperis ⁊ mo
tionem manuũ ⁊ pedũ ⁊ uniuersaliter exercitium
qđ non sit forte: sed sit secũdũ quantitatẽ qua fiat
fames: ⁊ ꝓueniat augmentuꝫ cibi ⁊ quietẽ ⁊ som
num ⁊ balneũ ⁊ calefactiõem cũ emplastris calefa
cientibus notis quoꝝ rememoratiõem nõ itera
mus ⁊ cũ ventosis sup caput absqꝫ scarificatione
⁊ cum medicinis rubificantibus: ⁊ fortasse necesse
erit vt plurimum sit posterius vbi collum iungi
tur craneo ⁊ administrentur aque in quibus cocta
sint cãemilla ⁊ melilotum ⁊ pedes caprarũ: ⁊ ex
oleis oleũ de lilio ⁊ narcisco ⁊ keiri. Qđ si fue
rit a materia habente frigiditatem ⁊ humiditateꝫ
euacua ipsum post digestiõeꝫ cũ eo qđ scis. Et
habitet in domo multi luminis. Et incipiat primũ
ab euacuãtibus que sunt faciliora sicut hiera ⁊ pul
pa colloquintide ⁊ castoreum. Deinde graditim
ꝓcedat ad hieras magnas: postea admĩstret si cõ
fidis ꝙ non est malitia cõplexionis calide cõfecti
onem anacardinã quoniã est fortior in cõfortatio
ne sensus sufficienter faciente acq̃rere seruatiõem
innatissimã seruatiõis: ⁊ administrentur reliqua
digestiua ex rubificantibus ⁊ gargarismis ⁊ odo
ramentis etiã que scis: ⁊ nõ festines in desiccatiõe
eius sꝫ gradatĩ ꝓcede. Et caue ne desiccatõ tua
cõsequatur finem hũiditatũ principaliũ: ⁊ sequa
tur eam frigiditas cõplexionis. Illud enim est ex
eis que in obliuione augmẽtum p̄bent. Et oportꝫ
vt alienent a se ebrietatem ⁊ suflatiõem ventoꝝ
⁊ repletiõem ⁊ alienent ab ablutiõe cũ aqua peni
tus calida quidem propter illud qđ est in ea de
mollificatiõe: ⁊ a frigida quidem ꝓpterea ꝙ stu
pefacit ⁊ nocꝫ spiritui sensus: ꝙ si eis accidit reple
tio subtilient regimẽ post ipsam. Oportet ergo ut
alienẽtur a cibis retentiuis ⁊ ꝯ̃stipatiuis ⁊ uaporos.
Repletio vero ex vino facta nocet valde: sed pa
rum dilatat animã ⁊ cõfortat spiritũ ⁊ facit ipsuꝫ
bonũ ⁊ excusat a multiplicatiõe aque. Eius enim
multiplicatõ est res magis nocens eis ⁊ dormitio
multa in meridie. Et vniuersaliter somnus mul
tus nocet multum ⁊ ꝓprie super repletiõem plu
rimã. Supfluitas quoqꝫ vigiliarum resoluit spiri
tum ⁊ debilitat eum. Et cũ hoc replet cerebrum
vaporibus. Et ex eis quidem experta sunt acorꝰ
nutritus ⁊ piper lõgũ nutritum ⁊ inuẽta sunt ma
nifeste addẽtia in seruatiõe. Et medicãen hoc
expertum ⁊ eius quidem cõfectio. ℞ olibani cipe
ri pipis croci myrrhe partes equales cõmisceant.
Sumatur omni die pondus. ʒ. unius. ⁊ hoc etiã
iam exptum est: piperis partes. ij. cymini tantun
dem zuccari albi partes. iii. ⁊ expertum etiam
omni die in ieiuno potare in ipsa olibani. iij. quar
tas aur. ⁊ piperis quartã ⁊ iterũ cymini ptes. v.
pipis. i. acori. ij. ciperi. ij. myrobal. ni. ij. mell
anacardi. i. mellis duplum oium. Et oportet
vt redeas ad medicĩas singulares scriptas i libro
secũdo: ⁊ eaꝝ locus est in tabulis egritudinũ capi
tis. Et oportet vt sit hospitium huius domus
in qua sit lumẽ plurimũ. Facta vero ab aposte
matibus cerebri curatur cũ eo qđ dictum est i ka
rabito ⁊ in lethargia ⁊ iubet asabari.

De corruptiõe imaginatiõis. C. xiiij.

Ipsa eadẽ cognoscit̃ i signis narratis i alijs
capl'is. verũtamẽ est i anteriore parte ce
rebri: ⁊ eius corruptõ aut est vt imagi
netur qđ nõ est: ⁊ videat res quibus nõ est inuẽ
tio: ⁊ illud est ꝓpter dominiũ cholere in anterio
re parte cerebri: aut ꝓpter dominium malitie cõ
plexiõis calide absqꝫ mã: aut ut minuat̃ imagiatio
⁊ debilitet̃ ab imaginãdo res imaginabiles ⁊ neꝫ
videt visiões ⁊ sõnia nisi parũ ⁊ obliuiscat̃ eoꝝ ⁊
obliuiscat̃ formaꝝ sẽsataꝝ qual'r sũt ⁊ neꝫ imagiet̃
eas. Et eius quidem causa est eadeꝫ causa que est
diminutiõis memorie. uerũtamẽ plurimũ corrup
tiõis memorie nõ fit nisi a frigiditate ⁊ hũiditate
⁊ paucitas ipsiꝰ fit a siccitate: ⁊ res hec est ecõuer
so. verũtamẽ hoc istrumẽtum lene creatuꝫ est ut
velociter fiat ipressio eius qđ imaginatur: ⁊ illđ
duꝝ vt solutõ ipsius difficilis fiat ab eo qđ in ipo
est ipressum ꝓpter res cadentes i ipso ecõtrario:
⁊ corruptio q̇dẽ mẽorie cadit i duabus dictiõibus
sensatoꝝ ⁊ in corruptione cõpositionis eoꝝ ⁊ cor
ruptõ imaginatiõis cadit sicut in sensatis ⁊ formis
ipsoꝝ. Et hoc quidẽ scitur ex arte alia. Quod
aũt magis sig̃tiuum est ꝙ egritudo ẽ ex hũiditate
aut siccitate est dispositõ sõni ⁊ vigiliaꝝ ⁊ dispo
sitõ siccitatis oculoꝝ ⁊ nariũ ⁊ hũiditatis eoꝝ. Et
dispositõ coloris lingue ⁊ hũiditatis eius aut sicci
tatis ipsius. Et quando est egritudo corrupti
onis imaginationis nõ ipsius diminutõ tu es suffi
ciens ad cognoscẽdũ eam etiã qñ est a melãcholia
aut cholera: aut cõplexiõe calida singulari ꝓpter
illud qđ dictum est ⁊ scit̃. Cure aũt illius sunt
secũdũ curas que sunt ĩ egritudinibus preteritis.
verũtamẽ oportet vt materia sit in partibus prin
cipioꝝ sensus ⁊ si necessaria est fricatio aut vento
saruꝫ appositio fiat in anteriore parte cerebri.

De mania canina. C. xv.

Expõitõ manie est demoniũ lupinuꝫ. Ca
nia vero est species eius existẽs cũ ira ꝑ
mista tripudio ⁊ iq̃sitiõe corrupta ꝑmis
ta petitiõi q̃madmodũ est ex naturis canũ. Et sci
as ꝙ materia faciens demoniũ lupinum est in sub
stantia materie facientis melancholiam: quoniam
vtreqꝫ sunt melancholice. verũtamẽ causa faciẽs

demonium est melancholia adusta facta aut a cholera aut melancholia q̄ est deterior ⁊ faciens melācholism est melancholia naturalis multa aut adusta. Sed est facta a phlegmate aut sanguine dulci: tñ parum fit a sanguine adusto. ¶ Si aūt fiat ab ipsa melancholia tūc plurimū qū fit melancholia nō est nisi mania cū sua applicatione in anteriore parte cerebri ⁊ substantia eius quoniā ipius applicatio ad cerebrū est sicut applicatō materiei karabiti. ¶ Et melancholia quidē est cū malitia existimatōnis ⁊ cogitatiōe corrupta ⁊ timore ⁊ quiete ⁊ non est in ipa agitatō vehemēs. ¶ Mania vero tota est agitatō ⁊ saltus ⁊ iquisitio ⁊ luposítas ⁊ aspectus cui non assimilat̄ aspectus homis. ¶ Immo res cui magis similis est aspectus lupoꝝ. ¶ Et differt ab vna spē karabiti cui eam habens in dēonio asimilatur. Quoniam cū hac egritudine non est febris secūdū plurimū. Sed karabitus nō euacuat̄ ab ipsa. ¶ Canina aūt est spēs manie in qua est associatio vehemens ⁊ amicitia cū obedientia ⁊ cōueniētia simul. Et i ipa quidē nō est credulitas cōtentōnis que est in mania ⁊ est quasi ad sanguineā ꝓpinquior. Hec aūt egritudo plurimū accidit in autūno ꝓpter malitiā hūoꝝ: Et quandoqꝫ multiplicatur in vere ⁊ in estate ⁊ est ei excitatō apud flatuꝫ septētriōis propter desiccatiōem septentrinois.

¶ Et hāc quidē egritudinē plurimū non resoluūt nisi hēorroides ⁊ varices. Et qū accidit successiōe eius hydropis̄ soluit eaꝫ cū hūiditate sua ꝓprie qū eius causa est caliditas epatis ⁊ ipsius siccitas. Et multotiens accidit hec egritudo ꝓpter cōitatē stomachi quā vōitus sanat.

¶ De signis manie vniuersalibus ⁊ speticrum eius C.xvi.

Signa itaqꝫ vniuersalia eius sunt ꝙ mutatio opationū moraliū ⁊ mobiliū ē mutatio p̄dicta. ¶ Signa vero indicantia ipsam sunt sicut incubus cū caliditate cerebri ⁊ sicut si repleantur pedes sanguine ⁊ fiāt rubei aut coaguletur sanguis in mamilla mulieris ⁊ sigt̄ motus corruptiōis sanguinis. Et primū qñqꝫ sigt ꝙ facta est causa corruptiōis sanguinis i mēbro in quo calor inatus non est fortis regens sanguinē bñ. Immo corrūpitur in ipo sanguis aliqua corruptionis spē. ¶ Et qum accidit signū primū in fine manie forsitam sigt ipius resolutiōem significatiōe varicū. ¶ Et multotiens accidit mania in egritudinibus acutis significās crisim: ergo si reliqua signa eius inuētiōem attestentur sigt ꝙ cris̄ erit bōa. ¶ Et qñqꝫ est vehementia maīe significās crisim ipius manie. ¶ Et signū quidē facte ex melācholia adusta a melācholia est ꝙ eius dēonium ⁊ lupinositas eius fiūt cū cogitatiōe ⁊ quiete spatō aliquo. Deinde qum mouet̄ ⁊ loquitur incipit ratōcīari cogitans. postea qum iterat̄ sup eū nō est possibile euadere ex eo neqꝫ facere scilere ipm. ¶ Et est extenuatio corporis in ipo uehemētior ⁊ color ad nigredinem decliuior ⁊ somnia deteriora: ⁊ qñqꝫ vomit aliquid acetosuꝫ ex quo ebullit terra. ¶ In ea uero que ē ex melācholia cholerica fiūt pmutationes ad cōtenptiōem uelocius ⁊ q̇es ab ea velocius ⁊ nō r̄cordat̄ cōtēptiōis ⁊ odij sicut r̄cordat̄ eius primus aut minorat̄ eius q̇es ⁊ multiplicat̄ motus ipius ⁊ rixa ⁊ agtiatō eius.

¶ De cura. C.xvij.

Si repletiōem vides hūoꝝ phlebotoma. ¶ Et si vides dominiū cholere in corpore p vrinā ⁊ reliqua signa euacua cuꝫ ōcoctiōe epithymi: aut decoctiōe myrobal̄. si est cholera melancholica. Et si est melancholia pura fortasse necesse erit tibi ut euacues cū epithymi puri pondere triū.ʒ. cū oxymelle ⁊ pilul̄ de azulo.

¶ Deinde veni ad caput ⁊ euacua si est ibi repletio sanguinea: aut melancholia sanguinea ex vēis que sunt sub lingua. ¶ Et assidua ipius euacuationem cū his pill̄is. Quaꝝ cōfectō.ꝝ hierepicr̄ epithymi sticados oiuꝫ trium añ. partē.i. scamonee myrobal̄. amboꝝ añ. ptem.ʃ. fiāt ex ea pill̄e magne. Et post vniuersalē euacuatiōem in noctibus sepatis sumatur ex eis quaqꝫ nocte pondus.ʒ.ij.

¶ Et ex eis que cōferūt ad illud sunt pill̄e istiusmodi: epithymi polypodij āboꝝ añ.ʒ.v. lapidis armeni myrobal̄. kebu. añ.ʒ.i. sticados.ʒ.x. salis īdi pulpe colloquintide amboꝝ añ.ʒ.iiij. belliri. ēbli. asce. belle. ni. oium añ.ʒ.iij. turbit.ʒ.xx. cōficiantur cū oxymelle mellino ⁊ administrētur. ¶ Et fiāt gargarismata cō oxymelle scamoneato ⁊ non supflue vtaris de pill̄is de sceibar. Sed utere eis tanto tempore quo assidue inuenitur in eis leuitas. ¶ Qū aūt malitiaꝫ cōplexiōis calide sentis abscinde eas. Et post purgatiōem pueni ad infrigidatiōem ⁊ hūectatiōem cū embrocis ⁊ alijs.

¶ Et fortasse necessarium erit ut in die quīquies embrocētur ⁊ linian̄t capita ipoꝝ ex decoctiōe pedū ⁊ capitū ⁊ mulgeat̄ sup ipa lac ⁊ pōat̄ sup ea butyrū crudū. ¶ Sitqꝫ intentio tua in hūectando maior intentiōe tua i ifrigidando. Uerūtamē si non īuenis medicias vehemētis hūectatiōis nisi frigidas pone cū eis camemillā. Et fortasse necessariū erit tibi vt eos dormir̄ facias. medicamē tribuer̄ eis in potu. Dabis ergo ei ad bibendū cū aqua gr̄natoꝝ dulciū vt hūectet: aut cū sirupo de prunis vt liniat: aut cū aqua ordei ⁊ ēbroca eos cuꝫ aqua ordei ⁊ cū aqua in qua coctū sit papauer vt dormiant. verum rectius est vt ponas in eo parum camemille: ⁊ emulge sup caput lac ⁊ olea iuuantia ad illud sunt bona. Et qum admistraueris embrocas ⁊ caputpurgia ⁊ olea hūectantia. Ingēia ut dormiat̄ postea fm dispositiōem qua fit somnus ex embrocis ⁊ oleis facientibus subet ⁊ ꝓprie olo ex lactucis. ¶ Et in potu tribue eis qȯ hūectat sicut aqua ordei. ¶ Et non des eis ad potandū aliq̇d qȯ currat cursu oxymellis ⁊ in quo sit subtiliatō ⁊ desiccatō ⁊ incisio. ¶ Et quotiens videris naturam durā clisteriza infirmū ut non eleuent ad caput uapores impedientes ex fece. ¶ Et oportet vt in aquis ipoꝝ des eis in potu radices feni. siluestris ⁊ semē eius ⁊ radicē vitis albe ⁊ est alsesir quoniā sunt iuuatiua. Sitqꝫ iporuꝫ ex eis potō quaqꝫ die aur̄.i. Si aūt ea non biberint abscōde illa in cibis coꝝ. Et corā infirmo sedeat de quo verecūdet̄: ⁊ queꝫ timeat ⁊ strigār coxe ⁊ crura eius semp ut assidue vapor ad inferiora trahatur. ¶ Qȯ si timet̄ ꝙ se ipos ledāt ligen̄t fortiter ⁊ intromittant̄ in cabijs et suspendātur in suspensorio eleuato quod est sicut argeatum. Et oportet vt sint cibi corum

hūidi secūdū omnez hūiditatem. verūtamē opor
tet ne cū sua hūiditate sint ex eis que oppilationes
venire faciunt sicut amilūz ⁊ que similia sunt ei.
Illud enim valde nocet eis ⁊ non detur ipsis qđ
plurimū ꝓuocat vrinā. Illud enī in ipſ nocet. Et
relique cure ipoꝝ in quibus oportet vt sibi time
ant ⁊ sibi caueant sunt cura melancholie ⁊ nos re
memorabimur eius in suo capitlo. ¶ Qūqꝫ decli
nāt non est malū si ad potandū detur eis vinum
plurimū cōmistū. Nā illud hūectat eos ⁊ dormirē
facit.

¶ De melancholia. C. xviij.

Dicitur melāchólia mutatō existimationū
⁊ cogitationū a cursu naturali ad corrup
tionē ⁊ ad timorē ⁊ ad malitiā ꝓpter cō
plexiōem melācholicā faciētem siluestrē spm cere
bri interius ⁊ facientē ipsum timidū ꝓpter tene-
bras ipius sicut tenebre extrīsece sollicitāt ⁊ time
re faciūt fm q̄ cōplexio frigiditatis ⁊ siccitatis con
traria est spūi debilitās ipm sicut cōplexio calidita
tis ⁊ hūiditatis vt cōplexio vini est cōueniens ⁊
confortans. ¶ Qūqꝫ melancholia cōponitur cū ri
xa ⁊ saltu ⁊ scintillis pmutatur ⁊ nomīatur maīa.
¶ Et neqꝫ dicitur melancholia nisi cuius euentus
est a cholera nigra non adusta. ¶ Et melancholie
quidem causa aut est in ipso cerebro: aut extra ce
rebrū. ¶ Et illa que est ī ipo cerebro: aut est ex ma
litia cōplexiōis frigide ⁊ sicce sine materia pmutā
te substantiā cerebri ⁊ cōplexiōem spiritus lumio
si ad tenebras: aut est cum materia. ¶ Et illa que
est cū materia ¶ aut est cū materia que est in vēis
veniens ad eas ⁊ ex loco alio ⁊ cōuertitur ī eis ad
cholerā ni. ꝓpter adustiōem eius que in eis est ⁊
fit fex ⁊ hoc est plurimū: aut est materia ibibita ī
corpore cerebri ⁊ est īpediens cerebrū qualitate
⁊ substantia sua ⁊ effunditur in ventres. Et mul-
totiés fit pmutatiōe ex epilepsia ¶ Illi vero cuius
causa est extra cerebrum cōicat res aliqua ex qua
ad cerbrū hūor eleuatur: aut vapor tenebrosus.
¶ Est ergo res illa: aut in toto corpore qū ei dñatur
cōplexio melancholica. ¶ Aut splē cū in ipo retie
tur melancholia ⁊ non pōt ipam purgare: aut de-
fectus ⁊ non pōt trahere nigrā ex sanguine: aut q̇a
ī ipo ꝑuēit apa: aut nō ꝑuēit. Sed nocumentū ali
ud. ¶ Aut propter uehemētiā caliditatis epatis:
aut est res illa ipsum mirac qū ī ipo adunātur sup
fluitates nutrimēti ⁊ vapores ītestioꝝ ⁊ adurūtur
hūores ipius ⁊ cōuertūtur in genus melancholie ⁊
faciūt euenire apostema: aut si nō faciūt euēire ele
uatur ex eis vapor tenebrosus ad caput ⁊ nomi-
natur hec inflatō mirachia ⁊ melāchólia mirachia.
¶ Et ipa quidē multotiés eleuatur ab apostema
te portenarioꝝ epatis ⁊ aduritur sanguis mirac:
⁊ est illud qđ. G. posuit cām in melāchólia mira
chia. ¶ Et Teofilo q̇dē videtur q̄ eius causa est
vehementia caliditatis epatis ⁊ intestinoꝝ. Et q̇-
dā aliȷ̄ ponūt causam in ea oppilatiōes que fiunt in
mesaraicis. Et si non sit apostema. Sigt ergo q̇
pōit cām in illo oppilatiōem in mesaraicis: ⁊ si nō
sit apostema q̄ nutrimentum ipoꝝ non penetrat
ad venas ⁊ accidit ei corruptō. Et sigt qui dicit il
lud esse ꝓpter apostema lōgitudinē retētiōis cibi
in eis crudi cū dispositiōe sua. Et hoc apostema se

cūdū plrimū nō fit calidum. Sed neqꝫ est illic fe.
⁊ sitis ⁊ vōitus cholerū. ¶ Et qñqꝫ est causa ge-
neratiōis eius aer exterior. Et principiū quidē ge
neratiōis est in cerebro qum in stomacho est apo-
stema calidū ⁊ aduritur vapor eius in hūiditatibꝫ
cerebri. ¶ Aut est in matrice: aut in reliquis mē
bris capiti cōicantibus. ¶ Eius vero que fit a fri
giditate ⁊ siccitate sine materia: causa est malitia
cōplexiōis melācholice in corde cū materia aut si-
ne materia cui cōicat in ipa cerebrū: quoniā spūs
animalis cōtinuus est spiritui vitali ⁊ ex substan-
tia ipius. Quare cōplexio eius corrupta melācho
lica corrūpit cōplexiōem cerebri ⁊ cōuertit ad me
lancholiam. Et qñqꝫ fit ꝓpter causas alias infrigi
dantes ⁊ exiccātes non ex corde solū. Qū tñ non
sit possibile ut fiat absqꝫ cōitate cordis. Immo for
tasse magnitudo cāe in ipo erit ex corde. ¶ Et ꝓpt
hoc necessariū est vt cōsequatur cura cordis cū cu
ra cerebri in hac egritudine. ¶ Et scias q̄ sāguis cor
dis quādo est tersus subtilis clarus letificans resi
stit corruptō cerebri ⁊ rectificat ipm. Immo non
est mirū si sit fm plurimū principiūz illius ex cor
de. Licet non cōfirmetur hec egritudo nisi in cere
bro. nō enīz est nouū ⁊ lōginqū mirū si cordis cō
plexio plurimū corrūpatur ⁊ sequatur eā cerebrū
⁊ corrūpatur cerebri cōplexio ⁊ sequatur eam cor
⁊ corrumpatē cōplexio spiritus in corde ⁊ fiat sil-
uestris ⁊ corrūpat qđ ex eo penetrat ad cerebrū ⁊
iuuat cerebrū ad se corrūpendū. ¶ Et qñqꝫ acci-
dit in fine egritudinū materialiū ⁊ ꝓprie acutarū
mlīa ⁊ est signū mortis ⁊ tunc accidit homini illi
vt recordetur mortis ⁊ mortuoꝝ plurimum. ¶ Et
vniuersaliter quidez cholera nigra multiplicatē ⁊
generatur qñqꝫ cā mēbri opantis nutrimētū qđ ē
epar qum adurit sanguis aut đbilitatur ab expul
siōe supfluitatis milēe ⁊ est minus. ¶ Et qñqꝫ cā
mēbri qđ est euacuatoriū cholere nigre ⁊ est splē
qum debilitat in duabus rebus quaꝝ vna est at-
tractio fecis sanguinis ⁊ cineritatis eius ab epate.
Et altera est expulsio supfluitatis que ex eo ad ip
suz trahitur ad locū qui est p̄paratus. ¶ Et qñqꝫ ge
neratē cholera nigra in mēbro alio: aut ꝓpter ve-
hemētiā adustiōis nutrimenti eius: aut cā defectꝰ
ipius ab expulsiōe supfluitatis nutrimenti sui qua
re resoluit eius subtile ⁊ fit fex spissū ipiꝰ melan
cholicum: aut ꝓpter vehementiā infrigidatiōis ⁊
desiccatiōis eius qđ ad ipm ꝑuenit. ¶ Et quandoqꝫ
etiā fiūt causa in generatione eius cibi generatiui
cholere nigre. ¶ Et quibusdā medicoꝝ visum ē
q̄ melancholia cōtingat a demonio. Sed nos nō
curamus qum physicā docemus. si illud contin-
gat a demonio: aut non contingat postq̄ dicimꝰ
quoiā si cōtingat a demonio sufficit nobis vt con
uertat cōplexiōem ad cholerā nigrā ⁊ fit cā eius
ꝓpinqua cholera nigra: deinde fit causa illius cho
lere nigre demoniū aut non demoniū. ¶ Ex causꝭ
vero fortibus in generatione mlīe est supfluitas
tristitie ⁊ timoris. ¶ Et oportet vt scias q̄ cholera
nigra faciens melancholiā qñqꝫ est cholera nigra
naturalis: aut phlegma qum cōuertit in choleram
nigrā ꝓpter spissitudinem: aut ꝓpter aliquā adu-
stiōem q̄uis hoc sit parū ⁊ rarū: aut sanguis qū ꝓ
pter đcoctiōez cōuertit absqꝫ adustiōe uehemēti.

Humor autem cholericus qum in ip̄o cadit adustio vltima facit maniam ⁊ non est cõtentus sup m̄lĭam. Et vna queq; spetierū cholere nigre q̄ū in cerebro ē mõ p̄dicto facit m̄lĭam. Uerūtamē q̄dam eaꝝ cū m̄lĭa efficit maniā. Illa vero que est magis in columis est illa que fit ex fece sanguinis ⁊ cū qua fit gaudiū. Et m̄lĭa quidem plurimū resoluitur p hēorroidas ⁊ varices. Et q̄nq; minoratur generatõ huius egritudīs in albis ⁊ pinguibꝫ ⁊ multiplicatur i brunis ⁊ piloꝭ extēuatis ⁊ duraꝫ carnē h̄ntibus. Et multiplicatur generatõ ip̄ius in eo cuius cor est vehementer calidū ⁊ cerebrū ip̄sius est h̄ūidū. quare fit caliditas cordis eius generatiua chol̄. ni. in ip̄o ⁊ h̄ūiditas cerebri ip̄ius susceptiua imp̄ssiõis eius q̄d generatur in corde ip̄sius. Ex eis vero qui ad ip̄ꝫ sunt p̄parati sūt trauli ⁊ scyllabā multotiēs ĩpetētes anteq̄ dictionem p̄ferant linguas habentes lenes ⁊ oculos mobiles quoꝝ facies sunt vehementis rubedīs ⁊ brūi ⁊ pilosi ⁊ ꝓprie in quoꝝ pectoribus sunt pili nigri ⁊ grossi quoꝝ vene sūt ample ⁊ labia grossa. Quoniā queda ip̄oꝝ sunt significatiões caliditatis cordis ⁊ queda significatiões h̄ūiditatis cerebri. Et pl̄riūꝫ sūt s̄ꝫ q̄ appet phl̄atici. Et hec q̄dē egritudo plus accidit in viris. Sꝫ i m̄lieribꝫ ē deterior ⁊ multiplicat̄ in iuuenibus ⁊ senibus ⁊ minoratur in hyeme ⁊ multiplicatur ĩ estate ⁊ autumno. Et quandoq; excitat̄ i uere pl̄m quõiā ver eleuat h̄ūores ⁊ p̄miscet eos sanguini. Et q̄nq; est eis excitatõ cū p̄iodis in quibus excitatur cholera nigra ⁊ feruet etiā. Et ad illū etiā qui prep̄atus est melancholie cito p̄ueīt ip̄a q̄ū assunt ei timor: aut angustia: aut insomnietas: aut retinet̄ in ip̄o cõsuetudo cursus sanguinis: aut vomitus melancholicus aut reliqua.

De signis sp̄eꝝ eius. C. xviij.

Signa principij melãcholie sunt existimatio mala ⁊ timor sine cā ⁊ uelocitas ire ⁊ dilectio solitudinis ⁊ tremor ⁊ vertigo ⁊ sonitus ⁊ tinitus ⁊ ꝓprie i mirac. Q̄ū aūt cõfirmata est timor ⁊ malitia existimatiõis ⁊ angustia ⁊ sollicitudo ⁊ alienatõ serõnis ⁊ fastidiū propter multitudinem vētositatis ⁊ sp̄es timoris ex eis que non sunt aut sunt ⁊ plurimū timoris eius est ex eis que non timētur s̄m cõsuetudinē. Et sp̄es quidē iste sunt in͛finite. Quidā enī eoꝝ timent casum celi sup se. Et quidā eoꝝ timēt q̄ terra absorbeat eos. Et quidā timēt latrões. Et alij timēt ne lupus ad eos ingrediat̄. Et q̄nq; res proprie habēt in hoc imp̄ssiões. Et cū hoc q̄nq; imaginant̄ res corā oculis suis que non sunt sane. Et q̄nq; imaginant̄ se ip̄os factos reges: aut lupos: aut demones: aut aues: aut instrūenta artificialia.

Amplius quidā eoꝝ sunt qui ridēt ⁊ ꝓprie quorū melancholia est sanguinea quoniā imaginat̄ q̄d placet ⁊ delectat eos. Et quidā sunt qui plorāt ⁊ ꝓprie quoꝝ melancholia est melãcholia pura. Et quidā eoꝝ sunt qui diligūt mortē. Et q̄daꝫ qui eā abhorrēt. Signa vero eius que in cerebro est sunt ꝓprie sup̄fluitas cogitatiõis ⁊ assiduatio sollicitudinis melãcholice ⁊ assiduus aspectus ad rē vnā ⁊ ad terrā ⁊ siḡnt ip̄am color capitis ⁊ faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ nigredo piloꝝ ⁊ capitis ⁊ grossitudo eoꝝ ⁊ antecessio ĩsõnietatis ⁊ cogitatiõūꝫ ⁊ mora ĩ sole ⁊ q̄ similia sunt istis. Et egritudies cerebri antecedentes ⁊ vt assunt signa que dicemus mēbris cerebro cõicantibus p̄uenta: ⁊ vt non appareat iuuamētū q̄ū mēbrū illud medicatur: sed remaneat ⁊ vt sint accidentia valde magna. Eius aūt que facta est cõitate totius corporis est nigredo corporis ⁊ eius arefactõ ⁊ retentõ eius q̄d euacuat̄ ex splene ⁊ stõacho: ⁊ q̄d euacuat̄ cū p̄iodis ex ano ⁊ mēstruis ⁊ multitudo piloꝝ corporis ⁊ vehemēs nigredo ip̄oꝝ ⁊ antecessio ciboꝝ malorū ⁊ melãcholicoꝝ ⁊ quos te docuimus ĩ libro secūdo. Et egritudies quidē quibus succedit melancholia sunt sicut febres tēporales ⁊ p̄misse. Uerū signa eius que facta est ex splene sunt multitudo desiderij ꝓpter effusiõem cholere nigre ad stomachū ⁊ cū paucitate digestiõis ꝓpter frigiditatē cõplexiõis ⁊ multitudo rugitus lateris sinistri ⁊ ĩflatõ splenis. Et illud quidē est q̄d non ab eis separatur. s. repletõ vehemēs ꝓpter inflatiõem. Et q̄nq; est cū ea febris quartana ⁊ natura est lenis: ⁊ q̄nq; mordicatõ choler̄ nigre facit nisi sit maīa.

Sgina aūt eius que est ex stomacho sunt inuentio signoꝝ apostematis stomachi rememoratoꝝ ĩ cap̄lo de egritudibus stõachi ⁊ augmēto egritudinis cū sacietate nauseatiua ⁊ repletiõe ⁊ in hora digestiõis. Et multotiens excitantur cū ea apud comestiõem vsq;quo digerant̄ dolores: deinde q̄escūt apud digestiõem. Si aūt est calidū siḡnt ip̄m inflāmatõ in mirac ⁊ sitis. Et plurimū m̄lĭā habēs est spleneticus. Signa vero mirachie sunt grauitas in mirac ⁊ attractõ ad sup̄iora ⁊ nausea insepabilis ⁊ malitia anime ⁊ corruptõ digestionis ⁊ eructuatõ acetosa ⁊ sputum h̄ūidū ⁊ rugitus ⁊ exitus ventositatis ⁊ inflatõ: ⁊ vt inueniat doloreꝫ in stõacho: aut dolorē inter vtrasq; spatulas ⁊ ꝓprie post cibū vsq;quo digeratur p̄fecte. Et q̄nq; euõit phlegma cholericū. Et q̄nq; euõit phlegma acetosum cõgelās dētes. Et accidūt ei accidētia ex acceptiõe cibi. Immo post ip̄ꝫ p horas aliquas. ⁊ erit egestõ eius phlegmatica cholerica ⁊ alleuiat̄ ꝓpter digõis bõitatē ⁊ augmētat̄ dimĩutiõe ip̄ius ⁊ p̄cedit plurimū ip̄am apostēa in mirac: aut est cū ea ⁊ inuenitur tremor plurimus i mirac ĩ q̄busdā horis. Hec aūt egritudo augmētatur cū sacietate nauseatiua ⁊ velocitate digestiõis. Et dicimus q̄ cholera nigra faciēs melãcholiā q̄ū est cū sanguine est cū gaudio ⁊ risu ⁊ non cõcomitat̄ ip̄aꝫ tristitia vehemens. Si aūt est cū phlegmate ē cū pigritia ⁊ paucitate caliditatis ⁊ quiete. Et si ē cuꝫ cholera est cū agitatiõe ⁊ lesiõe ⁊ demonio ⁊ est similis maīe. Et si fuerit cholera nigra pura tūc cogitatõ in ip̄a erit plurima ⁊ audacia erit minus: nisi moueat̄ ⁊ rixet̄ ⁊ habet odium cuius non obliuiscitur.

De cura. C. xix.

Oportet vt cura eius fieri incipiat anteq̄ cõfirmetur quoiā facilis est in principio ⁊ pua: praua ⁊ difficil̄ q̄ū ē cfirmata: ⁊ necessariū quidē est vt s̄m omnē dispositiõem aīa ip̄ius letificet̄ ⁊ iocūdet̄. Et sedeat in locis temperatis ⁊ h̄ūectetur aer hospitij eius ⁊ odorificet̄ sternēdo odorifera in ip̄o. Et vniuersal̄r oportet

vt semp olfaciat odores bonos ⁊ flores boni odoris. Et sumat cibos laudabilis chimi hũectatiuos valde. Et fiat augmẽtũ in hoc vt corpus eius tenerescat cũ cibis cõueniẽtibus ⁊ balneo añ cibũ. Et effundat sup caput ipius aqua tepida non vehemẽtis caliditatis. Quũqꝫ ex balneo egreditur si parũ sitis habet non est malũ si parũ aque potet ⁊ administret fricatõ tenerũ faciens p̄dicta i caplo de cõseruatiõe sanitatis. Sitqꝫ studiũ tuũ in hũectatiõe ipius supra studiũ tuũ i eius calefactiõe q̄ tũ possibile est: ⁊ alienet a se coitũ ⁊ sudorẽ vehemẽtez. Et alienet fabas ⁊ carnes salitas ⁊ lentes ⁊ caules ⁊ vinũ grossuz ⁊ nouũ ⁊ omne sal ⁊ omne salsuz ⁊ acre ⁊ acutũ ⁊ omne qđ ẽ vehemẽtis acetositatis. Oportet aũt ut sumat pigue ⁊ dulce. Et qũ volũtas adest vt dormiant non ẽbrocent eoꝝ capita nisi cũ aqua papaue. ⁊ cãmille ⁊ albacoẽ. Somnus eni ẽ ex cõueniẽtioribus curis eoꝝ. Uerũ tamẽ succurrat cũ eo qđ tãtũ afferat eis salutis q̄ tũ nocũentũ papauer attribuit. Si aũt mlia fuerit ex malitia cõplexionis singularis fr̃e aut sicce sufficiet vt administres calefactiõem cordis cũ letificantibus ⁊ medicis de muscho ⁊ tyriaca ⁊ mithridato ⁊ similibus. Et cura caput cũ eis que dcã sunt in caplo de stoliditate. Et que ex ea fortis est accidens successiõe alterius egritudis calĩđ facilis cure ẽ ita vt ẽbrocatiõibus rẽoueat. Si aũt est ex materia mlica cõfirmata in cerebro tũc thesaurus cure ipsius est tres res. Prima eaꝝ est euacuatõ materiei: ⁊ fortasse erit p clistere ⁊ uõitũ nisi in illo cuius stõachus est debilis. Illũ eni nũq̄ i hac egritudie võere facias neqꝫ etiã in mirachia.

Et fa ẽ ut admĩstres cũ euacuatiõe hũectatiõez assidue cũ ẽbrocis ⁊ oleis calidis. Et põas in eis ex medicinis sicut cãemillã ⁊ anetũ ⁊ melilotũ ⁊ radicẽ lilij vt nõ ingrosset hũor ꝓpter resolutiõez purã in qua non est leuitas neqꝫ grossitudo vt hũectẽt ⁊ nõ sit in eis resolutõ. Qđ si cholera ni. est elongata a caliditate interest vt addas scebam ⁊ folia lauri ⁊ calamẽtũ cũ hũectatiõe ⁊ nõ cures ⁊ administra cibos gñatiuos sanguis laudabil sicut pisces petrosos ⁊ carnes laudabiles p̄dictas. Et in q̇busdã horis vinũ albũ pmistũ p̄ter antiquũ ⁊ forte. Et tertia est vt administres cõfortatiõem cordis si sentit cõplexiõem frigidã cũ letificãtibus calidis. Et si sentit cõplexiõez declinãtẽ ad caliditatẽ cũ letificãtibus tẽpatis. Et si caliditas est valde fortis tũc administra letificãtia frigida multe frĩtatis. Et illud q̇dẽ scies ex pulsu. Incipiamus aũt distinguere regimia ista. Et dicamus euacuatõ q̇dẽ ita faciẽda ẽ. Nã si vides uenas plenas qualrcũqꝫ sit tũc cholera nigra est sanguĩea. Phlebotõa igit ex nigra. Immo oportet fm oẽz dispositiõem vt a phlebotõia incipias: nisi timor vehementis debilitatis affuerit. Et scias q̄ si materie sunt pauce ⁊ sunt in cerebro tantũ q̄ tũc siccitas dñat sup cõplexiõem. Amplius si phlebotõas ⁊ inuenis sanguinẽ subtilez nõ retineas sanguinẽ ꝓpter hoc quoniã multotiẽs in ipa p̄cedit subtilis. Et similr oꝫ vt amplifices phlebotõia vt nõ effluat qđ subtile est ⁊ augeatur malitia ⁊ retineat grossum. Et cõsidera qđ duoꝝ laterũ capitis sit g̃uius ⁊ phlebotõa cephalicã que sequit ipm. Et qñqꝫ necessariũ erit tibi vt phlebotões basilicã ⁊ añ phlebotomiã venaꝝ frõtis moue plus qũ inuẽis signa cõia.

Deinde si inuẽis hũorẽ mlicũ ⁊ decliuem ad frigus euacua cũ pillis factis ex epithymo ⁊ aloe ⁊ helleboro nigro ⁊ incipe a digõe. Amplius euacua in pricipio rei cũ medicis lenibus in q̇bus recipiũtur epithymũ ⁊ pulpa colloquintide ⁊ scamonee parũ: deide cũ decoctiõe in qua sint epithymũ ⁊ agaricũ: Postea si nõ cõferũt administra hieras magnas: deide si post illđ indiges euacuatiõe administra helleboꝝ cũ timore ⁊ cautella ⁊ lapidem lazuli ⁊ lapidẽ armenũ ⁊ pillas factas ex eis sine timore ⁊ cautella. Et multotiẽs q̇dẽ iuuat eos administratõ haꝝ medicinaꝝ predictarũ i aqua casei fm assiduatiõem ⁊ minoratiõez phlegmatis ex medicina. Si ergo nõ cõferũt reitera iterũ ⁊ in omni ebdõada euacua vice vna cũ pillis subtilibus medijs. Et iter spatiũ illud administra triferã epithymi. Expertũ naqꝫ est potare eos triferam epithymi fm hũc modũ. Sumãtur trifere. ℥. iij. epithymi. ℥. i. hiere. ℥. ß. ⁊ in omni mẽse euacua cũ aliqua forti ex hieris magnis ⁊ pillis magnis donec inuenias egritudinẽ iã remotam. Et administra etiã võitũ ꝓprie si vides in stomacho aliquid qđ in egritudine faciat augmẽtuz. Et si nõ est egritudo vehemẽtis debilitatis ⁊ oꝫ vt fiat uomitus cũ aqua i qua cocta sint calamẽtũ ⁊ rhaphãi semẽ ⁊ recipiat expressiõem rhaphani in quo infixus est helleborus ⁊ dimissus aliquot diebꝰ donec currat i ipo virtus eius cũ oxymelle ⁊ sumat hũc eũdẽ rhaphanũ infusuz in oxymelle. Sitqꝫ q̄titas oxymell triuz sextariorũ ⁊ q̄titas exp̄ssionis eius sextarij vnius ⁊ augeat illđ ⁊ minuat fm q̄titatẽ virtutis. Si aũt virtutis tiẽs debilitatẽ aliẽa helleborũ. Quũqꝫ purgaueris intẽde ad cor cũ eis que multotiẽs diximus. Et hec quidẽ trifera epithymi expta est in hoc caplo. Quũ ergo antiquatur egritudo administra võitũ cũ helleboro ⁊ administra masticatiões ⁊ gargarismata nota ⁊ administra odoramẽta bõa ⁊ muschuz ⁊ ãbrã ⁊ alseniati ⁊ xiloaloen. Et si materia fuerit decliuis ad cholerã citrinã euacua cũ decoctiõe epithymi ⁊ pilulis stomaticis tempatis: ⁊ ex eis quidez que euacuãt cholerã adustã sunt ea que dicunt in caplo suo. Et tu quidẽ adde in hũectando ⁊ minora ex calefactõne q̄uis nõ sit tibi excusatõ ex camemilla ⁊ q̄ sunt in eius virtute. Quũqꝫ administras ẽbrocas nõ est via ad administrandũ ĩfrigidãtia pura sup caput.

Quidã aũt antiquoꝝ medicoꝝ laudauerunt in huiusmodi loco vt sumat ex aloe omni die in ieiuno aliq̄tulũ: aut deglutiat in die aquã i qua cocta sunt apsinthij. ℥. iij. ⁊. x. kerates expressiõis apsinthij dissoluti in aqua ⁊ laudarunt vt absorbeat omni nocte acetũ forte ⁊ p̄cipue acetũ squilliticũ.

Nos aũt timemus in eo malitiã squille ⁊ aceti in hac egritudine nisi assit fidutia q̄ materia sit generata ex cholera adusta quoniã ẽ calida. Nã tunc acetũ est magis iuuatiuũ ei alijs r̃bus ⁊ p̄cipue sq̄llliticũ ⁊ oxymel factũ cũ oxymelle squillitico: ⁊ similiter acetũ in quo ponitur poliũ montanum aut aristol. Et qñqꝫ etiã iuuat acetũ qũ egritudo fit cũ cõitate splenis ⁊ materia est in ipo: ⁊ oportꝫ vt fiat bonus odor eius cũ cõpositis equalibus in

quibus recipiũtur cãfora ⁊ muſchus ⁊ oleũ viol̃ ⁊ ſit multũ vincens cũ odore ſuo ſiccitatẽ canfore ⁊ muſchi ⁊ odoramenta frigida reliqua bñ redo tẽtia hũida ⁊ ꝓprie nenufar. ¶ Qđ ſi cã i melã cholia fuerit apoſtẽa in ſtõacho ⁊ viſceribus: aut cõplexio calida in eis aduſta ſucurres illi cũ eis q̃ infrigidant caput ⁊ hũectant ipm̃ ⁊ cõfortant vt nõ recipiat qđ pueit ad ipm̃ ab aliĳs. ¶ Et ſi fue rit cã in mirac ⁊ inueniũt vẽtoſitates ⁊ rugitus ⁊ his ſimilia. Quoniã illđ eſt apoſtẽa in mirac calidũ cura ipm̃ ⁊ reſolue cũ eis que ſũt neceſſaria de quibus dictũ eſt in caplõ de apoſtematibus ⁊ conforta caput ⁊ inunge ipm̃ cũ oleis confortatiuis ⁊ hũectatiuis ⁊ adminiſtra vẽtoſas cũ ſcarificatione euacuãdo ſanguinẽ ⁊ non calefacias in huiuſmodi diſpoſitiõe epar ¶ Jmmo tibi attinet vt ipm̃ ĩfrigides qñ ĩueñis ipz calidũ adurẽtẽ ſanguinẽ ſua caliditate ⁊ cõforta ſplenẽ. Et pone ſup mirac vẽtoſas ⁊ medicamẽ de ſinapi ⁊ ſimilia vt non mitat ſplẽ ad cerebrũ materiã ¶ Et ſi fuerit mirac frigide cõplexiõis inflãtis ipm̃ ⁊ nõ fuerit ibi apoſtema neq; inflãmatõ dabis ei ad potandũ aquam decoctiõis abſinti ⁊ ſucũ eiꝰ ſm ꝙ dictũ eſt. Et ẽbroca ſtõachũ ipius cũ ẽbrocis calidis p̃dictis ⁊ fac ei ẽplm̃ cũ ill̃ empl̃is ⁊ admĩſtra i eis ſemẽ agni caſti ⁊ ſemẽ rute ⁊ radicẽ liliĳ ⁊ etiã herbam marie. Et retie ẽplm̃ ſup ipm̃ tẽpore lõgo. ¶ Deĩde qñ ipſuz retinueris põas vẽtoſas ſup locũ ⁊ ſup cũ ſit cottũ infuſum in aqua calida ⁊ ol̃is: aut lana carmiata: aut ſpõgia ⁊ cõfert vſus ẽpl̃i ex ſinapi ſup ipm̃: ⁊ ſuper illđ quod eſt inter duas ſpatulas ⁊ ẽpl̃a dcã in antidotario. ¶ Et cõfert vt põant ſup ipm̃ vẽtoſe abſq; ſcalpelatiõe: niſi illic ſit apoſtẽa: aut dolor ꝓhibens illđ. Et multotiẽs qdẽ neceſſariũ eſt vt ad potãdũ dent in mlĩa inflatiua ſemẽ apĳ ⁊ cyminũ ⁊ aniſũ ⁊ ſirupi in quibus ſemĩa iſta decoq̃tur ⁊ ruta ⁊ anetũ ¶ Jmmo qñz neceſſariũ tibi erit vt admĩſtres ſemẽ rute ⁊ agni caſti. ¶ Et multotiẽs indiget mirachia antiqua võitu cũ helleboro al. ¶ Et oꝫ plurimũ in mlĩa mirachia vt rectificet epar ne ex eo generetur cholera nigra. Et multotiens iuuat habentes mlĩaz mirachiã ẽt vt admĩſtres in frigidãtes: vñ ſunt hũectantes ⁊ oppoſite ꝓpter cholerã nigrã. ¶ Et qa ipe ſunt ꝓhibitiõem facientes in generatiõe vẽtoſitatis ⁊ vaporis que vtraq; impediũt ſua eleuatiõe ad caput. Si tñ eſt iuuamẽtũ cũ frigido non eſt inde iuuamẽtũ verũ abſcidẽs egritudinẽ. ¶ Sed ex frigido qñ eſt hũidum nõ generatur cholera nigra ⁊ abſcinditur materia eiꝰ. Nꝫ etiã vaporat materia cõprehẽſa ⁊ fidutia eſt ꝙ natura dñabit ei ⁊ rectificabit eã. ¶ Et ſcias ꝙ regimẽ groſſuz generatiuũ phl̃atis fortaſſe reſiſtit cholere nigre. Et regimẽ ſubtiliatiuũ ꝓpter illud qđ efficit ex aduſtiõe facile nocet ⁊ fortaſſe iuuat ipm̃. Nõ ergo ſeducat te iuuatiuũ quorũdam propter phl̃a qđ ipi euacuant võendo aut egerẽdo. Nã illud nõ eſt ꝓpter euacuatiõez phl̃atis iuuantẽ ipos. Jmmo quõiã multititudo ⁊ cõp̃hẽſio humoꝝ ad inuicẽ remouet ab eis. verũ iuuatiuũ eſſẽtialiter eſt euacuatõ cholere nigre. Et canõ quidẽ curatiõis mlĩe eſt vt pueias vſq; ad vltimũ ĩ humectatiõe: ⁊ cũ hoc nõ minus in euacuatiõe cholere nigre. Et quotiẽſcũq; corrũpit cibus in ventribus hñtiũ mlĩaz duc eos ad hoc vt ipm̃ euõant ⁊ ꝓprie qñ ſentiũt acetoſitatem in ore. Oportet eniz vt tũc ꝓculdubio eos võere facias ⁊ ꝓhibe eis ne cõcedãt poſt cibũ illũ aliũ: ⁊ adminiſtra electuaria cõfortantia os ſtõachi. Et caueãtur ab ingreſſu balnei ⁊ ab intromiſſiõe cibi ſup cibuz iam corruptũ. ¶ Et oꝫ vt mlĩaz habẽtes i aliquo ſint occupati quocũq; mõ ſint: ⁊ vt eis ſint p̃ſentes đ quibus verecũdent ⁊ cũ qbus g̃tulentur ⁊ vinuz albũ equale pmiſtũ parũp. Et occupent etiã cũ cãtilẽis ⁊ letificãtibus: nihil eniz eſt eis nocibilius q̃ timor ⁊ ſolitudo. ¶ Et multotiẽs qdẽ iuuãt eos accñtia euẽiẽtia ipſ vt timeãt aliquid: ⁊ occupent ea cogitatiõe ⁊ facere vt ipi a cogitatiõe remittantur eſt cura eius optima. ¶ Qđ ſi cã fuerit ꝓuocatõ retẽta mẽſtruoꝝ: aut eius qđ p anũ egredit̃: aut reliqua ꝓuocabis illđ. ¶ Si aũt accidit caſus deſiderĳ tũc egritudo eſt mala ⁊ ſiccitas eſt extenſa. ¶ Et qñ accidũt in corporibus eoꝝ vlcera ſig̃nt ꝙ mors eſt ꝓpinqua: ⁊ in cuiuſq; corpore fuerit cholera nigra mobil̃ erit magis ſuſceptibilis cure q̃ ille cuius cholera ni. nõ eſt mobil̃: ⁊ eius cholera ni. appet in egeſtiõe ⁊ võitu ⁊ vrina ⁊ in colore cutis ⁊ lẽtiginibus ⁊ pãno ⁊ vulceribus ⁊ ſcabie ⁊ varitibus ⁊ elefãtia ⁊ curſu eiꝰ qđ ex ano ꝓfluit tũc illđ ſig̃t ꝙ ipa r̃cipit diſcretiõez a ſãguie. Qñq; aliquid eoꝝ in eis appet eſt ſignũ bõitatis. ¶ Et qñ aliquibus ipoꝝ accidit ſpaſmus poſt ſolutiõem ⁊ euacuatiõem: tũc ipi ſunt digniores illa q̃ aliĳ ꝓpter ſiccitatem ipoꝝ. Oportet ergo vt in aqua tepida ſedeãt ⁊ cibent pane infuſo in iuleb ⁊ pauco vino: ⁊ det̃ eis in potu aqua miſta. Deinde dormiãt ⁊ poſt ipm̃ balneẽtur: deinde cibent̃ qñ egrediuntur.

¶ De cutubut. C. xx.

Species eſt mlĩe plurimũ euẽiẽs i februario que facit vt hõ diligat fugere ab hominibus viuis ⁊ cupiat aꝓpiquare mortuis ⁊ ſepulcris cũ malitia formatiõis ĩpẽte ei eueniẽtis. ¶ Et eſt ꝓceſſio hñtis eã nocturna ⁊ ipius occultatõ ⁊ egreſſio diurna. ¶ Er totũ illđ facit diligẽdo ſolitudinẽ ⁊ elõgatiõez ab hominibus: ⁊ cũ hoc nõ quieſcit i loco vno plus vna hora. ¶ Jmmo nõ ceſſat diſcurrere ⁊ ãbulare inceſſiõe diuerſa ignorãs quo vadãt cauẽdo ſibi ab hominibus. ¶ Jmmo qñq; nõ cauet ſibi ab eis negligens penitus illđ ⁊ parũ diſcernẽs illđ qđ videt ⁊ ei fit p̃ſens. ¶ Et cuz hoc ipe eſt in vltio quietis ⁊ ſolicitudis ⁊ querimonie ⁊ cautelle. ¶ Et color eſt citrinus faciei ligua ſicca ſitiẽs ⁊ ſup crura ipius ſunt vlcera que nõ cõſolidantur. ¶ E eius qdẽ cã eſt corruptõ materie melancholice ⁊ ml̃titudo motus pedũ eius: qaũ materie ad ipos deſcẽdũt: ⁊ p̃cipue quia eſt omni hora offendẽs ⁊ occurrit pedibus illiꝰ aliquid: aut ipſuz mordet canis: ⁊ fit illud cã vt effũdatur multitudo materieꝝ ad crura eius: quare fiunt in eis vlcera: ⁊ quoniã remanet ſm diſpoſitiõez ſuaz ⁊ diſpoſitiõem cauſaꝝ ſuaꝝ nõ cõſolidant̃. ¶ Et fit ſiccus viſus eius: nꝫ lachrymãtur oculi ipius ⁊ eius oculi ſunt debiles ⁊ ſubmerſi: ⁊ totũ illđ eſt propter ſiccitatẽ oculoꝝ cõplexionis ipius. ¶ Et hoc neq; nõiatur cutuben niſi ꝓpterea ꝙ eã habens fugit abſq; ordine: ⁊ quoniã eius inceſſio ẽ diuſa.

Ignorat ergo qua parte incedit: ⁊ est quasi fugiēs
ab indiuiduo appēte ei. Nā ipē ꝓpter paucitatem
sue ẜuatiōis ⁊ defectū rectificatiōis cōsilij sui inci-
pit in parte sua moueri obuiās alij in diuiduo: qua
re iterū fugit ad partē aliā. Et cutubut quidē ē be
stiola existēs in sup̄ficie aque que sup eā mouetur
diuersꝭ motibus sine ordīe. Et quacūq; hora aliq̄d
accidit ei fugit ex eo qđ ipi accidit deinde appet.
¶ Et dicit bestiola alia nō q̄escens: ⁊ dicitur esse
masculus ex saal ⁊ dicit̄ esse vulpis babamacu.
uerūtñ magis similia nr̄o loco sūt duo prius dcā.
¶ Et cā quidē huius egritudis est cholera adusta
⁊ melācholia.

¶ De cura. C. xxi.

Cura huius egritudis est cura ipīus mlīe
quum est ex cholera aut mlīa adusta.
¶ Et oꝫ vt in eius phlebotōia ad hoc ꝑ
ueniat vt sanguis plurimus ex eo egr̄diat̄ ⁊ male
factiōi ꝓpinquus fiat ⁊ regat̄ cibis laudabilibus ⁊
balneis bōis. Et det̄ ei ad potādū aqua casei tribꝫ
diebꝫ. Et post illud euacuet̄ humor cū hiera Ar
chigenis: deiñ īgēiet̄ ut dormiat: deiñ cor eius cō
fortet̄ post euacuatōneꝫ cū tyriaca ⁊ q̄ cursu eius
ꝓcedūt ⁊ cū hoc ualde humectet̄ ⁊ ēbrocet̄ cū in-
frātibꝫ vt nō agregetur calefactio illaꝝ medi-
cinaꝝ q̄ necessarie sunt motibus exercitatiuis. ue
rūtamē necesse est ut calefiat cor eius cū eo quod
ipsum cōfortat ⁊ humectet̄ corpus ipsius ⁊ fiat ut
dormiat ⁊ tēperet̄ eius cōplo. Cōplementū uero
cure eius est dormitatio plurima ⁊ ut det̄ ei in po
tu epithymū quandoq; ut quiescat eius natura ⁊
abscidatur eius cogitatio. Et qū in ipā non cōse-
rūt medicamē ⁊ cura flagellet̄ ⁊ fiat ut dolorē sen
tiat ⁊ ꝑcutiat̄ caput eiꝰ ⁊ facies ipsius ⁊ cauterizet̄
eius synciput quoniā sanatur ꝙ si redeat redeat̄.

¶ De ilisci. C. xxij.

Hec egritudo est sollicitudo melīca simil
melīe in qua homo sibi iam induxit inci
tatiōeꝫ cogitatiōis sue sup pulchrytudie
quarūdā formaꝝ ⁊ figuraꝝ que insunt ei. Deide
adiuuat ipm̄ ad illud desideriū eius ⁊ nō cōsequi
tur. ¶ Et signa q̄dē eius sunt ꝓfunditas oculoꝝ
⁊ siccitas ipōꝝ ⁊ priuatō lachrymaꝝ nisi qū fletus
adest ⁊ motus cōtinuus palpebraꝝ risibilis quasi
aspitiat aliquid pulchrū delectabile: aut audiat ru
morē iocūdāteꝫ: aut letificet̄. ¶ Et est sp̄us eius
plurime intersectionis et reuersionis et fit mul
te eleuationis et alteratur dispositio ipsius ad ri-
sū ⁊ letitiam ⁊ ad tristitiam ⁊ fletū qū amoris can
tilenas audit: ⁊ p̄cipue qū fit remēoratō repudij ⁊
elōgatiōis. Et sunt oīa mēbra eius arefacta p̄ter
oculos: quoniā ipi sunt cū sua ꝓfūditate g̃ues ma
gne palpebre sunt grosse ꝓpter vigilias ipius: ⁊
ploratū eius qui fit cū singultu euaporāt ex capite
eius ⁊ eius figuris nō est ordo. ¶ Et pulsus ipius
est pulsus diuersus absq; ordīe oīo: sicut est pul-
sus habentiū tediū. Et eiꝰ quidem pulsus ⁊ dis-
positō ipius alterātur qū fit r̄mēoratō eius quod
diligit̄ ꝓprie: ⁊ qū obuiat ei subito. Et possibile
est ex hoc significare quis sit ille qui diligit̄ qū nō
cōfitet̄ ipm̄. Cogitatō aūt eius qđ diligit̄ est vna
uiaꝝ cure ipiꝰ: ⁊ igēiū i hoc ē vt nōia plura nōiēn
tur iterādo multotiens ⁊ sit manus sup pulsuꝫ ipsi
us. Qūq; pp illđ diuꝰsificat̄ diuꝰsitate magna ⁊ fit si
milis intersectō: deinde iteratur ⁊ expit̄ illđ mul-
totiēs scit̄ ꝙ illđ est nomē eius qđ diligit̄: deinde
similr̄ remēorētur figura ⁊ māsio: ⁊ illud in quo
valet ⁊ artes ⁊ genus ⁊ regiōes ⁊ cōpet̄ ad nomē
eius qđ diligit̄ vnūqđq; eoꝝ ⁊ ẜuet̄ pulsus ita vt
qū alteratur apud remēoratiōeꝫ vnius rei multo
tiens agregent̄ inde ꝓprietates eius qđ diligit̄ ex
nōie: ⁊ ex eo in quo p̄uelet ⁊ cognoscit̄ illđ. Nos
eniꝫ iā expti fuimus illđ ⁊ inuēimus iuuāentū i fa
ciēdo morā in illo. ¶ Amplius qū nō inuēit̄ cura
nisi regimē cōiūctiōis inter eos ẜm modū ꝓmissio
nis fidei ⁊ legis fiat. Et nos quidē iā vidimus cui
redita est salus ⁊ virtus ⁊ redījt ad carnē suā quꝫ
iā ꝑuēisset ad aīfactiōeꝫ ⁊ ꝑtrāsisset ipāꝫ. Et tolle
rasset egritudīes ꝑuas antiquas ⁊ fe. lōgas ꝓpter
debilitateꝫ virtutis factaꝫ ꝓpter nimietatē ilisci.
¶ Nā qū sentit applicatiōeꝫ eius qđ diligebat eua-
nuit qđ habebat in breui tēpore ⁊ existimauimus
mirabile esse ⁊ significauimus obediētiam nature
meditatiōibꝫ.

¶ De cura. C. xxiij.

Considera an eius dispositō ꝑuenerit ad
adustiōeꝫ hūoris ꝑ signa que nosti ⁊ eua
cua. Deinde administra eis somnū ⁊ hu
mectatiōem ⁊ nutrimētū ipōꝝ cū laudabilibus ⁊
fac ipōs balneari ẜm cōditiōeꝫ hūectatiōis notaꝫ.
¶ Et si casus eoꝝ in disceptatiōibus ipōꝝ ⁊ occu
patiōibꝫ ⁊ cōtrouersꝭ ⁊ vniuꝰsalr̄ i r̄bꝫ negotiosꝭ.
Illđ ei facit eos fortasse obliuisci delectatiōis eoꝝ
aut igēiet̄ ut ipi diligāt illud ab eo qđ diligūt qđ
fit ex eis que lex ꝑmittit. Deinde cogitatō ipōꝝ
a secūdo abscindatur anq̄ꝫ cōfirmetur. Et postq̄ꝫ
obliti fuerint primi. ¶ Si aūt ille qui diligit fue
rit ex ratiōabilibꝫ tūc adortatō ⁊ correctō ⁊ vitu
peratō illius ⁊ coartatō illius ⁊ transformatō ad
ipm̄ ꝙ illud qđ habet non est nisi solicitudo me
lancholica ⁊ ꝑcussio demonis erūt ex eis que mul
tū iuuabūt. Verba eniꝫ in hoc caplō coferūt. Et ēt
vetule ad eū incitent̄ vt vitupent illđ qđ diligūt
ipi ⁊ remēorent̄ eius dispositiōes ⁊ narrent ei res
aliquas de ipō ex q̄bus erroē incurrat ⁊ narrēt ei
de ipō vitupatiōes multas. Hec eniꝫ sunt ex eis
que sedāt plurimū q̄uis sit ex eis que alios cōso-
lent̄. Et ex eis que ad illos iuuant est vt narrent
vetule iste formas eius qđ diligit̄ cū similitudini
bus fetidis: ⁊ assimilent̄ mēbra faciei eius cū nar
ratiōibus horribilibus ⁊ assiduēt illđ ⁊ ꝑseuerent
in ipō. Hec eniꝫ sunt ipāꝝ opa ⁊ sunt prudentio-
res in hoc viris nisi mollibus. Ipis naq; inest ars
nō breuior arte vetulaꝝ: ⁊ ꝓpterea possibile est
eis vt inuēiāt qualiter ꝑmutēt amorē diligētis ad
illđ qđ nō diligit̄ gradatiꝫ. Deinde abscidāt opus
suū anteq̄ꝫ cōfirmet̄ amor secūdus. ¶ Et ex occu
patiōibus p̄dictis est corruptō puellaꝝ ⁊ plurimꝰ
cōcubitus ipāꝝ ⁊ renouatō ipāꝝ ⁊ delectatō cū ip
sis. Et q̄dā homīes sunt quos sanat letitia ⁊ audi-
tus cātilene. Et q̄dā sunt quos illđ augmentat in
ilisci. Et possibile est vt sit illđ venatō: aut spe
cies ludi ⁊ dignitates assumpte ex regibus ⁊ simili
ter sp̄es tristitie magne oia sūt sanātia. ¶ Et for
tasse necessariū erit vt isti regant̄ regimine hūtiuꝫ

m͞lia et mania et alcutubut: et vt euacuent humores eorum p͞dicti cum bieris magnis et humectent cum eo quod dictum est ex humectantibus: et illud est quod permutatur cum moribus suis et sanitate corporum suorum et similitudine ipsorum.

Tractatus quintus de egritudinibus cerebri in operationibus motus.

De vertigine. Capitulum i.

Vertigo est vt habenti ipsam imaginetur quod res super ipsum voluatur et quod eius cerebrum et corpus ipsius reuoluantur quare non regit se ita vt firmetur Immo cadit et multotiens quidem abhorret voces et accidit ei ex obuiatione sui ipsius sicut illud quod accidit ei qui reuoluit super se ipsum multotiens cum velocitate. Non enim figit sedens aut stans aut aperit oculos. Et illud est propterea quod accidit spiritui in ventribus cerebri eius et in venis et arterijs eius ex obuiatione sui ipsius illud quod accidit ei qui reuoluit reuolutione continua. Et differentia quidem inter vertiginem et epilepsiam est quod vertigo quandoque manet tempore aliquo. Epilepsia vero fit repente et cadit eam habens silens et sanatur. Vertigo autem est vt quando homo stat vel surgit obtenebrentur eius oculi et excitatur ad hoc vt cadat. Et que ex ea fortis est similis est epilepsie. Verumtamen non sibi cum spasmo sicut fit epilepsia. Et hec quidem vertigo quandoque accidit homini propterea quod reuoluit se ipsum et reuoluuntur vapores et spiritus in se ipso sicut reuoluitur vas continens super aquam tempore aliquo: et quoniam reuoluit spiritus imaginatur homo quod res voluantur. Nam equale est siue diuersificet proportio partium spiritus ad partes mundi continentis ipsum ex parte spiritus: siue diuersificetur illud ex parte mundi quod fuerit sensibilitas per eas: et sunt reuolutiones que sunt propter oppositiones. Nam qui sentiens mouet permutatur opposita sicut qui mouetur sensatum. Et hec quidem vertigo quandoque fit propter considerationem etiam ad res que voluuntur ita vt infigatur forma illa sensata in anima. Et propter hoc dicitur quod omnes operationes sensibiles pendent ex instrumentis corporeis patientibus. Quorum primum et dignius est spiritus sensibilis. Et remanet in ipso ab omni sensato forma ipsius post eius separationem quod sensatum est forte. Omne enim sensatum non efficit in instrumento sensibili nisi formam que est sibi similis. Deinde firmatur forma illa et euanescit cum quantitate receptionis instrumenti et fortitudine sensati. Eius vero expositio in scientia continetur naturali. Et quantumcunque fuerit corpus debilius erunt passiones iste fortiores sicut in egris. Egritudo enim plurimum in hoc sequitur elongationem ita vt appareat eis se per quod reuoluantur cum paruo motu ipsorum. Non enim indiget in motu vt inuigant eis quatenus in motu vehementer perseuerent propter debilitatem ipsorum. Nam spiritui eorum accidunt nocumentum et passio et commotio.

Et quandoque quidem vertigo ex causis corporeis aut presentibus in vacuitate cerebri contentis in ipso ex vaporibus procedentibus in venis que sunt in ipso et in neruis: aut ex humoribus contentis in ipso omnis generis que euaporant cum paruo motu aut caliditate. Qui ergo mouent vapores illi mouent motu suo spiritum animalem qui non digeritur et rectificatur nisi in venis illis.

Deinde requiescit in substantia cerebri: postea dispergit in neruis ad corpus. Aut propter multitudinem vaporum iam retentorum in ipso ascendentium ad ipsum ex locis alijs: deinde quiescentium in ipso remanentium in ipso ab egritudine acuta antecedente: aut egritudine frigida. Et erunt ventositates inflantes quas mouebit virtus digestiua et resolutiua. Et quandoque fit non propter motum vaporum in cerebro: sed propter malitiam complexionis diuerse in ipso ex qua consequitur excitatio motus agitabilis in spiritu non cum motore corporeo permiscente ipsum ex vapore: aut alio sicut accidit illud ex motu diuerso proueniente ex aqua et igne qui aggregatur. Et quandoque fit ex motore spiritus exterius sicut percussione capitis et fractione cranei ita vt comprimatur cerebrum et spiritus quietus et sequatur ipsum motus diuersi circulares vndosi sicut accidit in aqua ex percussione granis super eam: aut casu verberationis fortis super dorsum ipsius. Reuoluuntur enim vnde eius et casus verbi gratia in aere. Sed corpus aereum est dignius: sed tamen non sentit. Et quandoque fit ex vaporibus ascendentibus ad cerebrum in dispositione suarum ascensionum. Et si non sint generati in substantia cerebri neque retenti in ipso antiquitus. Nam qui ad ipsum ascendunt mouent ipsum: et quandoque fit ascensus eorum ad ipsum: aut in transitibus neruorum et est ex stomacho et cisti fellis: aut mediate stomacho et vesica et matrice et velamine que eis adueniunt egritudines: aut mouent humores qui sunt in eis. Illud enim plurimum fit ex stomacho et post ipsum ex matrice recipiente superfluitates: et aut in venis et arterijs: aut occultis: aut manifestis. Vaporis autem materia quandoque est cholera et quandoque est phlegma. Et vertigo quidem phlegmatica similis est epilepsie. Et multotiens fit continuitas scotomie et vertiginis non propter materiam comprehensam: immo propter rem incipientem continuari cum cerebro sua qualitate et facit possidere scotomiam et vertiginem sicut accidit qui est vacuitas et fames quibusdam hominibus et proprie eis qui famem non tollerant propterea quod os stomachi eorum ledit cui cerebrum communicat. Et quandoque fit vertigo et scotomia ferm[e] sensitiua crisis. Et vertigo quidem frequens et proprie in decrepitis nuntiat apoplexiam. Et similiter vertigo eueniens successione stuporis communicatis membrum: et quandoque soluit vertiginem soda accidens.

De signis eius. Capitulum ij.

Facta autem ex reuolutione hominis super se ipsum: aut consideratione ipsius ad res reuolutas et lunolas qui non sedet nota est per se ipsum: et similiter que fit a percussione aut casu. In ea autem que fit a retentione materiei vaporosarum procedentia in cerebro: aut generatarum in ipso cerebro est egritudo assidua et non sequens egritudinem in aliquibus membris et non est excitata cum repletione et sedata cum vacuitate: et quandoque antecedunt ipsam dolores capitis et sonitus et tinnitus et grauitas est in capite et inuenit tenebrositatem in visu suo fixam: et inuenit in sensibus abbreuiationem ita vt sit in gustu et odoratu et sentit in arterijs anterioribus pulsationem vehementem et inuenit grauitatem in odoratu. Et si fuerit humor qui est in cerebro: aut in alijs membris humor ex quo excitantur vapores phlegmatici erit grauitas et timor vel tumor et multitudo somni et signa phlegmatis predicta in canone. Et si fuerit cholera erunt vigilie et inflammatio sine multitudine grauitatis et imaginationes citrine

aurec. Et si fuerit sanguis erūt vene inflate ⁊
facies ⁊ caput ⁊ oculi rubei ⁊ calidi ⁊ erūt ḡuitas
⁊ somnus ⁊ lassitudo ⁊ pulsatō. Et si fuerit a me
lancholia erit ḡuitas cū quātitate ⁊ erūt vigilie ⁊
imagiatiōes laminaꝝ ⁊ capilli nigri ⁊ cogitatō cor
rupta ⁊ reliqua signa p̄dicta. Qd̄ si eius cā fue
rit a stōacho erit cū destructiōe desiderij: aut im-
pedimēti in ip̄o: aut corruptiōe in digōne ⁊ trēor
cordis ⁊ lassitudie sp̄us ⁊ erit pmutatō in stōacho
⁊ decliatō nocūenti ad an̄teriorē ptē cerebri ⁊ me
diā ip̄ius ⁊ nō elōgat quin pueniat ad ip̄ius poste
riorē: ⁊ diuersitas dispositionis situs: qn̄qꝫ enim
sedat ⁊ qn̄qꝫ augmētat ſm repletiōem ⁊ vacuita-
tē. Et fit sucessiōe sacietatis nauseatiue a cibo pre-
terite ⁊ inuēit ēt dolores in stōacho ⁊ inflāmatio-
nē in qbusdā horis ⁊ fit in via cōitatis neruoꝝ ⁊ i
uēit an̄ ip̄am ⁊ apd̄ eius reuersiōem in postremo
ip̄ius dolorē post syncipul apud originē lp̄is sexti
in ptibus colli. Et si ē ex matrice p̄cedūt ip̄a p̄
focatō matricis: ⁊ retētō spmatis ⁊ mēstruoꝝ ⁊
apostēata i ip̄a. Et simil'r si est ex vesica: ⁊ si ē
ex pricipio mēbroꝝ oīuꝫ: aut ex origie nutrienti
qd̄ est epar: aut ex origie sp̄us qui ē cor ⁊ eiꝰ trā
sit aut in vēis ⁊ arterijs ortis ex eis: aut in illis q̄
sunt post aurē: aut in ill' que sunt in collo. Et illiꝰ
quidē signū ē vt sit cū pulsatiōe vehemēti ⁊ tēsio
ne vt corde venaꝝ que sunt in collo ⁊ vt nō iue
niat dolorē de quo sit curādū in collo ⁊ membris
eius neqꝫ i reliquis neruis. ⁊ qū uides arterias ex
trisecas extēsas apud collū ⁊ alleuiatur cuꝫ manu
tua pulsū p̄hibēs: aut ligamētis latioꝝ: aut plūbo
aut linis sup ip̄ꝫ stiptica p̄dcā tūc scis q̄ cursꝰ est i
eo ⁊ si nō tūc est in alijs. Et simil'r expire in alijs:
q̄ si nō inuēis tūc est in vijs p̄fundis. Illa vero q̄
fit a malitia cōpl'ois diuerse scit̄ p leuitatē cerebri
⁊ priuationē causaꝝ p̄dictarū ⁊ casus frigoris aut
caloris repēte exterius: aut ex receptis infrigidan
tibus ⁊ calefaciētibꝫ subito ⁊ sequat̄ eā vertigo.
Scotomiā vero hn̄s nō tantū iuuatur a vino q̄tū
a potu aque. Et scias q̄ scotomia ⁊ vertigo qū p
lōgant̄ tūc egritudo est frā. Et signa q̄dem cretice
manifesta sunt.

De cura. C. iij.

Facta q̄dē a reuolutiōe hōis sup se ip̄m ⁊
cōsideratiōe eius ad reuolutiōes aut cō
sideratiōes ex loco alto curatur cū quie
te ⁊ trāq̄llitate ⁊ somno si nō cito sedat̄. Et sumat
stiptica acetosa ⁊ frāgat bucellas in eis ⁊ sumat ip
sas. Que vero facta est a sanguine aut hūore
cōtento in corpore curat̄ phlebotōia ex cephalica.
Deinde ex vēa q̄eta que est post aurē. Est eni op
tima in curatiōe oīuꝫ sp̄eꝝ vertigis materialiū ⁊
qn̄qꝫ cauterizatur ⁊ pprie in ea cuius cā est ascen
sio vapoꝝ ex corpore in quacūqꝫ via eleuant̄.
Uētose quoqꝫ cōferūt nocrati supposite ⁊ etiāꝫ
sup caput. Si aūt fuerit cū sanguie hūores diū
si: aut cā eius fuerit hūores p̄ter sanguinē: tūc in
cipiatur ad euacuādū cū pill'is de hiera aut infusi
one aloes. Si fuerint hūores calidi aut decoctiōe
myrobal'. citrinoꝝ aut decoctiōe epithymi ⁊ pilu
lis stōaticis si fuerit diuersi. Et post euacuatiōes
administretur clistere cū aqua centauree ⁊ colloq̄n
tide. Deide vētoset̄ sup nuchā ⁊ caput post puēi

ad gargarismata ⁊ caputpurgia ⁊ attractiōes odo
rū naribus in quibus sunt muschus ⁊ castoreuꝫ ⁊
nigella ⁊ amaracū. Qūqꝫ poxismus excitat̄ tūc ad
iuua cū fricatiōe inferiorū extremoꝝ. Et si fu
erit cā in hoc ex stō ⁊ hūoribus in ip̄o administra
vōitū cū aqua in qua sunt anetū ⁊ rhaphan̄us ⁊ po
nant̄ i ip̄a mel ⁊ sal ⁊ reliqua vōitiua tēpata. De
inde euacua cū cochijs si virtus fuerit fortis aut
cū pill'is de pic̄. ⁊ infusione aloes si virtus fuerit
mīus fortis. Et scias si hūores sunt cholera pura
tūc eniꝫ cū decoctiōe myrobal'. cū fumoterr̄. Et il
lud quidē scies p sig̃tōnes predictas in hoc capl'o ⁊
in capl'o de stō. Et si cā fuerit in alijs mēbris cu
rabis totū cū eo qd̄ oꝫ ⁊ cōfortabis caput in prin-
cipio sui cū ol'o ros̄. cū aceto ⁊ ol'o camemillino ⁊
post cōfirmatiōeꝫ cū ol'o camēillino singulari.
Qū ergo scit̄ q̄ materia est in capite tantū po-
nātur vētose sup caput ⁊ nocraꝫ. Et phlebotōet̄
vena que est post aurē ⁊ administrēt̄ asceibaret ⁊
gargarismata ⁊ ēbroce ⁊ attractiōes odoꝝ naribꝫ
⁊ caputpurgia p̄dicta ⁊ que similia sūt illis ſꝫ ma
terias ſm q̄ sciuisti i canōe. Et si cā est malitia cō
plexiōis diuerse oꝫ vt scias cāꝫ eius ⁊ signa p ea q̄
scis ⁊ cura p cōtrariū vt tēpet̄ cōpl'o natural'.
Et si cā est pcussio aut casus curet̄ priꝰ cū eis q̄
dicent̄ in capl'is suis. Si ergo sanat ⁊ remanet
vertigo curet̄ vertigo cuꝫ eis que sunt ostensa.
Et oꝫ quidē ut hn̄s vertiginē alienēt a se cōsidera
tiōem ad omnē rem cito reuolubilem ⁊ alienetur
ab aspectu p̄funditatum foueaꝝ ⁊ verticū mōtiū
⁊ colliuꝫ ⁊ supficieꝝ supremaꝝ. Scotōiā ve
ro ⁊ vertiginem factas ppter vacuitatem stoma
chi sedat acceptō bucellaꝝ infusaꝝ in rob fructuū
stipticorum ⁊ aquis ipsorum ⁊ proprie acreste.

De alue ⁊ est palpitatō. C. iiij.

Corpori quidē accidit ex pte multiplica-
tiōis repletiōis ⁊ similiū in lacertis ⁊ ue
nis dispositō que est sicut lassitudo pro-
pter quam extenduntur vene ⁊ multiplicatur osci
tatō ⁊ allarum extensio ppter multitudinem vē-
tositatis ⁊ vaporis ⁊ cuꝫ ea rubificantur facies ⁊
oculi ⁊ puocat inuolutiōem ⁊ extensioneꝫ. Et qū
illd̄ in homine multiplicatur sig̃t repletiōem.
Oportet ergo vt euacuet̄ hūor sanguineus ⁊
cholericus ⁊ administretur aqua frigida. Illd̄
enim quandoqꝫ sedat eam in dispositiōe p̄pterea
q̄ temperat ebullitiōem. acori quoqꝫ inest pprie
tas remouendi ipsam qū masticatur aut pulueriza
tus sumitur ⁊ bibitur. Et forsitā cū eo qd̄ resol-
uit ventositates dominātes. Et similiter zuccarū
cum coriandro. Et balneatores sanāt habenteꝫ eā
constringendo manum sup venas ⁊ super duas
apopleticas donec homini eueniat quasi sincopis
⁊ fortasse cum eo qd̄ exprimitur de spiritu ascen
dente ad cerebrum oīmoda fortitudine dominan
te materiebus cū resolutiōe. Et cū ip̄o quidem ē
cautella adhibenda. Et oportet ne manus sup ve
nas teneantur ea quātitate quā homo non tolerat
vt in ip̄o eius sp̄us retineatur.

De incubo ⁊ nomiātur strāgulator arabice vero
albodilem ⁊ alcharō. C. v.

Incubus autem est egritudo in qua ho
mo sentit qū ĩ somnū igredit̃ phātasma
q̃ue sup se cadens ⁊ cōprimens ipsum ⁊
angustiat̃ eius sp̄us ⁊ ĩtersecatur vox ip̄ius ⁊ mo
tus eius ⁊ fortasse p̄focat̃ ꝓpter oppilatiōes poro
rū: ⁊ qū ab ip̄o sepat̃ excitat eū subito. ¶ Et est
ān̄cessor vnius triū egritudinū aut apoplexie aut
epilepsie aut manie: ⁊ illđ quidē qū fuerit ex ma
teriebus cōprimētibus ⁊ nō fuerit ex causis alĳs
nō materiatis. ¶ Eius vero causa sꝫ plurimū est
vapor materieꝝ grossaꝝ sanguieaꝝ aut phl'aticaꝝ
rū aut mel'icaꝝ eleuatus a cerebro subito in dispo
sitiōe quietis motus vigiliaꝝ resoluētis vaporez
⁊ cū resolutiōe omnis humoris cōitantis ipsum.

¶ De signis. C. vi.

Signa aūt ōis hūoris maīfesta sunt p cano
nes antecedētes. Et qn̄qꝫ fit ex frigore
vehemēti inuēiēti caput subito apđ sō
nū quare cōprimit ip̄m ⁊ ingrossat ⁊ contrahit ⁊
efficit in ip̄o phātasias illas subito. Et illđ quidez
nō fit nisi ꝓpter debilitatē cerebri sua caliditate:
aut malitia cōpl'onis quā habet.

¶ De cura. C. vij.

Cura eius est phlebotōia ⁊ solutō vētris
cū eo quod totum hūorē educit: ⁊ si hu
mores sint multi ⁊ grossi cōfert hoc so
lutiuuz. Cuius cōfectō. ꝝ euforbi q̄titatez. ℥. i.
cū tertia pte. ℥. de scamonea ⁊ quarta. ℥. de pul
pa colloquintide ⁊ duobus dāich anisi si virtus fu
erit fortis: ⁊ si nō cū pill'is de azulo: aut pill'is sto
maticis ⁊ epithymo ⁊ hieris magnis. s. hiera cu
cumeris asinini ⁊ hiera ruffi ꝓprie. ¶ Deide cō
forta caput cū eo qđ sciuisti ex canone. Et ex eis
que iuuāt ad hoc est vt g̃na peōie in potu s̄m cōti
nuitatē sumant̃. ¶ Si aūt cā in ip̄o est frigus inue
niēs caput ⁊ facit in ip̄o hāc phātasiā oꝫ vt olea ca
lida admistres calefaciētia stiptica ⁊ ēpl'a rubificā
tia ⁊ reliqua. ¶ Et nō oꝫ vt ꝓlōgemus s̄monē in
ip̄o quoniā iā p̄cessit qđ excusat.

¶ De epilepsia. C. viij.

Epilepsia est egritudo ꝓhibēs mēbra aīa
ta ab opatiōibus sensus ⁊ motus ⁊ ere
ctionis nō integre. Et illđ est ꝓpter op
pilatiōem cōtigētez. ¶ Plurimū vero eius ē spas
mus vniuersalis accn̄s ex nocūento aduēiēte ven
triculo añriori cerebri quare facit ꝓuēire oppilati
onē nō cōpletā. Et ꝓhibꝫ transitū virtutū sensus
⁊ motus in eo ⁊ in mēbris integre fieri absꝗ ĩter
sectiōe vniuersaliter ⁊ ꝓhibꝫ a possibilitate erigē
di. Et neqꝫ possibile est homini vt cū eo remācat
erectō corporis. ¶ Et quōiā ōis spasmꝰ q̄admōꝫ
oñdi fit aut a repletiōe aut a siccitate aut a cōtra
ctiōe ꝓpter cāz impediētē tūc simil'r epilepsia.
¶ Uerūtamē nō fit a siccitate quoniā epilepsia fit
subito: sed spasmus siccus nō fit subito. Et quōiā
cerebrū ex siccitate sua nō cōseq̄tur vt spasmetur
multū quin moriat̃ corpus prius. ¶ Tunc restat
vt eius quidē cā sit aut cōtractō cerebri ad expel
lēdā rē impediētē que est aut vapor aut qualitas
mordicatiua aut hūectatiua male substantie: aut
hūor faciēs ꝓuēire oppilatiōem ⁊ spasmū nō inte
grū in ventriculis cerebri ⁊ pricipĳs originis ner
uoꝝ. ¶ Et qn̄z fit illđ ex hūore ꝓpter motū vn
dosū cōtingētē in hūore: aut ꝓpter ebullitiōez ca
liditatis supflue in eo qđ accidit ex oppilatiōe qua
re virtus sensus ⁊ motus nō ptrāsit suo naturali
trāsitu: ⁊ fortasse eius āñcessiōe nō cōpletur aliq̄d
cū quātitate aliqua quare nō priuant̃ mēbra sensu
⁊ virtute motus interge: aut ꝓpter vētū grossuz
retentū in trāsitibus sp̄us s̄m q̄ visum est phō
magno đꝝ. Et vidit ip̄am esse unā cāꝝ epilepsie.
Et qū ibi fuerit hūor oppilās tunc cerebrū cū hoc
etiā cōtrahet̃ vt expellat illud qđ impedit sicut ac
cidit stō ex singultu ⁊ nausea ⁊ sicut accidit ex tre
more qū est cōtractō ⁊ cōpressio pricipiū in expul
siōe mēbroꝝ eius qđ ip̄a expellūt. Et qū cerebrū
cōtrahit̃ motus eius diuersificatur ⁊ sequit̃ ip̄z cō
tractō neruoꝝ in facie ⁊ alĳs ⁊ diuersificant̃ mo
tus ip̄oꝝ. ¶ Et sanitas quidē aut cōtingit ꝓpter
expulsiōem hūoris ⁊ ꝓpter resolutiōem vētosita
tis: aut ꝓpter expulsiōem impediētis. ¶ Spasmi
aūt descēdētis ad mēbra quibus associat̃ epilepsia
cā est quoniā materia que ꝓuēit ad cerebrū aut no
cūentū qđ ip̄m cōmittat̃ cōmittat̃ neruos etiā qua
re est ip̄oꝝ dispositō dispositō eius. Et illđ est ꝓ
pter tres cās. s. quia nerui sequnt̃ substātiā cere
bri ⁊ ledūtur ab eo quo ip̄m ledit̃ ⁊ eoꝝ repletio
ex hūore expulso ad ip̄os in pricipio ip̄oꝝ facit ut
augmētet̃ eoꝝ latitudo ⁊ abbreuietur eoꝝ lōgitu
do. Et epilepsia q̇đ nō procedit cursu spasmi nec
cursu lassitatis ⁊ efficit cōtractiōē cerebri ⁊ abbre
uiatiōem ⁊ nō facit mollificatiōem ⁊ dilatatiōem
nisi quia cerebrū administrat in hoc expulsiōez ali
cuius rei a se ip̄o: expulsio vero nō cōplet̃ ⁊ pfici
tur nisi cōtractiōe ⁊ expressiōe. ¶ Omni aūt spas
mo materiali cōfert febris. Sed epilepsia ē spas
mus materialis. Et apata qn̄ appāret in ip̄a fortasse
resoluūt eā ⁊ minuūt materiā eius. Et multotiēs
quidē pmutat̃ mel'ia ad epilepsiā. Et multotiens q̇
dē mutat̃ epilepsia ad mel'iaz. ¶ Quidā aūt hōies
existimāt q̄ qn̄z est epilepsia que nō ē a materia.
¶ Si ergo signt̄ p hoc q̄ cā in eo ē uapor aut qua
litas nocēs cerebro ⁊ facit in ip̄o cōtractionez pre
dictā tūc s̄mo ip̄oꝝ intētiōem habet. ¶ Si autez
signt̄ q̄ cā illius est ip̄a cōpl'o pura qū est in cere
bro ⁊ efficit epilepsiā tūc illđ est qđ modū nō ha
bet quoniā cū qualitate illa affectū fuerit cerebruz
oportebit vt sit epilepsia insepabilis ei. Et nō sit
ex eis que sepātur in dispositiōe. ¶ Uerū cā epi
lepsie est ex eis que subito fiūt ⁊ sepant̃ in disposi
tiōe: aut vincit ⁊ iterficit. Et similiter nō est qua
litas pura in ip̄o cerebro sine materia: aut quali
tas aduēiens ei ⁊ rescindit̃ ⁊ fit illđ ex mēbro alio
ꝓculdubio. ¶ Sp̄ūa vero accn̄s in epilepsia est ꝓ
pter agitatiōez motus sp̄us ꝓpter p̄focatiōez eiꝰ.
Et illa agitatō est ꝓpter agitatiōem spasmi. Et in
apoplexia quidē accidit p̄focatō ꝓpter violentiam
anhelitꝰ. Et epilepsia q̇đ ē quasi spasmus ꝓprius
primū cerebro. Et spasmus epilepsia ꝓpria priuz
mēbro alicui. ¶ Et motus sternutatiōis est quasi
motus epilepsie leuis. Et epilepsia est quasi ster
nutatō multa ⁊ fortis. Uerūtn̄ plurimū expulsio
nis sternutatiōis est ad ptē añriorē ꝓpter fortitu
dinē virtutis ⁊ debilitatem materiei. Et expulsio
epilepsie ad quācunqꝫ partem fuerit est facilior ⁊

possibilior. ¶ Et oꝫ quidē vt cōphēdat̃ qđ dictū est. Quoniā qū epilepsia est in ipo cerebro tūc cā in ipo est materia pculdubio faciens ventositatē retētā i meatibꝫ sēsus ⁊ motus: aut īplet vtrosqꝫ vētriculos añteriores cerebri impletiōe aliqua.
¶ Et hec quidē materia: aut est sanguis dñans ⁊ plurimus: aut phl'a aut mľia aut cholera ⁊ est pua valde ⁊ post ipam in paucitate est sanguis purus. Sanguis aūt cuius cōpl'o ad cōplonē cholere nigr̃ ⁊ phl'atis inclinatur essentiā multotiēs fit cā. uerū tñ cā plurima ē hūiditas denudata ⁊ declinans ad cholerā nigrā. Et plurimū eniꝫ qū accidit epilepsia accidit a phl'ate. Et Hip. quidē dixit ꝙ pluriē oues patiūt̃ epilepsiā qūꝫ cer̃bris suis anatōizat̃ īueīt in eis hūiditas mala fetida. Et oīs causa epilepsie cerebri cōpat̃ ad debilitatē digōnis in ipo. Nō ergo euacuat̃ quin aut sit i substantia cerebri ⁊ velaminibus eius ⁊ est deterior: aut sit in panniculis ipius ⁊ est leuior. Et epilepsia mľica fortis est deterior. Qū ergo phl'a sit plus tūc mľia magis oppilat trāsitus spūs. ¶ Et illa que apđ quosdā pprio nōie dicit̃ mr̃ puerorꝝ interficit multū ⁊ qñ cōtinuat̃ poxismi epilepsie interficit. ¶ Epilepsia aūt cuius cā est i mēbro alio fit aut quia eleuantur ab ipo ad cerebrū vapores ⁊ ventositates ledētes q̃ntitate sua ita vt ex eis aggreget̃ fm semitā ascēsiōis aliqđ. Deinde post illđ inspisset̃ ⁊ fiat materia hñs essentiā faciēs essentia sua: aut eo qđ ex ipa generat̃ đ uētositate. ¶ Aut q̃a ad ipm eleuat̃ vapor: aut ventositas ipediens non q̃ntitate imo qualitate aut cōgelatiōe aut adustiōe aut venenositate aut malitia substātie: aut q̃a eleuat̃ ad ipm qualitas pura tātū: aut quia eleuat̃ ad ipsum qđ impedit duobꝫ modis. ¶ Mēbrū aūt ex quo eleuatur vapores ad cerebrū faciētes epilepsiam multiplicari in ipo: aut est totū corpus aut splen aut stōachus aut mirac ⁊ cōtingit illđ ēt in⁹ reliq̃s mēbris. ¶ Illđ aūt qđ ipēdit vaporeꝫ male substātie ⁊ qualitatis est in toto corpore ēt ita vt sit i digitis pedis ⁊ manus. Et fit cā illius retētō sanguinis aut hūoris in trāsitu cui iā accidit oppilatio ⁊ abscindit̃ ab eo calor inatus ⁊ moratur in ipo ⁊ putrefit ⁊ cōuertit̃ ad malā qualitateꝫ. Et pcedit ex eo fm deglutitiōem i primis mā vaporosa aut qualitas venenosa: aut fit casus sup ipm quorundā venenorꝝ: ⁊ iprimit in neruis sicut iprimit pūctura scorpiōis sup neruos. Et expellit̃ eius venenū mediātibꝫ neruis ad cerebrū ⁊ ledit ipm quar̃ cōtrahit̃ ex eo ⁊ spasmat̃. Et agitant̃ motus eius sicut accidit stō qū recipit qđ habet mordicatiōem vacuus fm ꝙ iuēnimus ipm in singultu. Et qum essentia oris stomachi est fortis sensus. Et singultus quidē est spēs spasmi. Qū ergo accidit cer̃bro ab huiusmodi cā spasmus ⁊ cōtractō ⁊ abbreuiatio tūc ipm sequit̃ cōtractō oiūꝫ neruorꝝ ⁊ spasmꝰ iporꝝ. ¶ Et. G. quidē de se ipo narrauit ꝙ accidit ei singultus qū recipit diapipeō ⁊ post ipm bibit vinū ppter ipedimētū oris stōachi cū acuitate ⁊ nos etiā testificamur in alio qđ illi est pximū. Et. G. ⁊ aliȷ̃ retulerūt ⁊ nos post ipm testificaūr illđ qđ multotiēs sentit epilepticus eleuarai liq̃d ex pollice pedis sui qđ est sicut uētositas frā: ⁊ tēdit versus cerebrū ipius. Qū ergo pueīt ad cor ⁊ cerebrū ipius incurrit epilepsiā. Et. G. quidē dicit ꝙ qū ligatur crus eius ligatiōe forti añ poxismū ipius phibet̃ illđ aut alleuiat̃. Et nos tistificamur nos vidisse res mirabiles huius capl'i. ¶ Et quidā eorꝝ qñꝫ cauterizat̃ sup pollicē suū. Et quidā sup digitos pedis: ⁊ vapor illius ptis retētus est ⁊ sanati sunt. ¶ Ex hoc aūt capl'o est epilepsia que accidit ppter v̄mes aut ascarides. ¶ Et q̃daꝫ modus epilepsie est cōpositus cū sincopi: quar̃ forsitā extrahūt medici de capl'o epilepsie. Uerū i ipso est ⁊ est spēs eius. Et ipm nōinat p̄focatōē matricis. Et est ꝙ qñ mulieri accidit vt eiꝰ mēstrua retineātur in nō sua hora: aut cōstrigāt qū retinētur ab ea ppter dimissiōem balnei cōuertit̃ illđ i matrice sua ad q̃ntitatē venenosaꝫ ⁊ adsunt ei motus ⁊ vapatiōes: aut cū piođ: aut sine piođ quar̃ accidit vt eleuet̃ vapor eius ad cor ⁊ ad cerebrū ⁊ incurrit epilepsiaꝫ mulier. ¶ Et simľr qñꝫ conuenit hōini vt in vas̃ suis sēinalibus aggregetur spma plurimū ⁊ corrūpat̃ ⁊ infrigidet̃ ⁊ cōuertat̃ ad qualitatem venenosam ⁊ accidit ei simile ipiꝰ.
¶ Et simiľr aduēit mulieri pregnāti epilepsia in īp̄gnatiōe. Qūqꝫ depōit ⁊ euacuat materiā illā mēstrualē remouet̃ illđ. Et nobis quidē narrata fuit epilepsia incipiēs a spōdilibus ⁊ epilepsia incipiens a spatula ⁊ reliquis. ¶ Illa aūt que fit ex mirac ⁊ ex stō ⁊ ppter nauseatiuā sacietatem facit possidere oppilatiōes in vēis quare ipe nutrimētū laudabile nō suscipiūt ⁊ corrūpit̃ in eis hūor: aut rēanet i ipis nutrimētū laudabile coarctatū ppter oppilatiōes quare corrūpit̃ ⁊ multotiēs redit ad stomachū corruptū ⁊ corrūpit cibū bonuꝫ laudabilē. Et multotiens accidit ppter reuersiōem illius corrupti ad stōachū vōitus cibi indigesti. ¶ Uerum fm q̃cūqꝫ dispositiōem sit epilepsia cū cōitate aut absqꝫ cōitate pricipiū epilepsie ppinquū ex cer̃bro est. s. aut ex vētriculo eius añriore: aut ex ventriculis aliȷ̃s cū eo quoniā primū nocūentū quo impedit cōtingit in sensu visus ⁊ auditus ⁊ in motibus lacertorꝝ faciei ⁊ palpebrarꝝ q̃uis reliqui sensus ⁊ mēbra mobilia in nocūento cōicat̃. Nā si nō cōicarēt in nocūento reliqui ventriculi nō destrueretur intellectus neqꝫ lederet̃ eleuatiōe anhelitꝰ.
¶ Epilepsiā vero fm plurimū añcedit spasmus. Deinde post ipm fit epilepsia. Et illđ est quoniā si cōfirmat̃ spasmus est epilepsia. Et qū expellit̃ cā impediēs: aut resoluitur vētositas redeūt opatiōes sensibiles ⁊ motiue. Et qñꝫ q̇dē appet hūor expulsus visibiliter in vtrisqꝫ naribus ⁊ in gutture. Et multotiēs fit epilepsia sine spasmo sēsato. Et illđ ideo quoniā materia faciēs ipam est subtiľ ⁊ opatur cū repletiōe nō cū malitia vehemēti.
¶ Epilepsia vero plurimū accidit infantibus propter hūiditates iporꝝ: ⁊ plerūqꝫ appet i eis primū qū nascūtur. Et qñꝫ fit post pubertatē. Si ergo in regīne iporꝝ sit rectitudo remouetur ⁊ si nō remanet. Et oportet quidē vt studiū impendat̃ ad hoc vt illđ remoueat̃ ab eis añ pubertatē. Pueri vero ab hoc sunt remotiores quibus in ptibus capitis accidūt vlcera ⁊ apostēata ⁊ adest fluxꝰ nariū. Et equū quidē est vt ille in cuius cerebro est hūiditas in principio creatiōis purget̃: ⁊ plerūqꝫ purgat̃ in matrice: ⁊ qñꝫ purgatur post natiuitatem. Si

eniꝫ nō purgat̄ nō erit excusatō quin incurrat epi
lepsiā. ¶Plurime aūt epilepsie que pueris cōtingūt
cura qñꝫ alleuiat̄ ⁊ remouet̄ cū pubertate qū ipā
nō adiuuat malitia regimīs ⁊ dimissio cure.
¶ Epilepsia auteꝫ qñꝫ accidit adolescētibus. ¶Si er-
go fuerit post .xxv. annos ꝓpter egritudiēm in
cerebro ⁊ ꝓprie ī substātia ipius erit cōitas ⁊ neꝫ
sepabit̄ ⁊ erit finis actiōis cure in eis alleuiatio a
prauitate ipius ⁊ tarditas pοxismi eius. ¶Et Hip.
quidē dixit ꝙ epilepsia r̄maēt cū eis vsqꝫquo mo
riant̄. ¶ Senibus aūt parū aduēit epilepsia oppi-
latiua. ¶ Et causas mouētes epilepsiam plerunqꝫ
adiuuāt caē extrīsece sicut īmoderātia cibi ⁊ potꝰ
⁊ sacietas nauseatiua. ¶Et sicut mora plurima in so
le ꝓpter illō qō capiti attrahit̄ ex materijs. ¶Et il
lud quidē est ꝓpterea ꝙ ꝓhibet dilatari materias
in ptibus corporis quare mouet eas ad superio-
ra. ¶ Et coitus plrimus est ex caīs eius ⁊ ex cau
sis ipius sunt delitie ⁊ quies ⁊ paucitas exertitij.
¶Et ex caīs eius ē exercitiū sup repletiōem ꝓpterā
ꝙ hūores ꝓpter ipm mouent̄ qui resoluūtur nō ī
tegr̄ ⁊ implēt vacuitates. ¶Ex caīs ipius ē illō qō
debilitat cor ex timore aut euētu tumultus ⁊ vo
cis subito. ¶Et ex caīs eius sunt ieiuniū hñtis sto-
machū debilē. ¶Et potatō vini puri ēt ꝓpterea ꝙ
impedit stōachū. ¶Et caē quidē iste romote faciunt
caās ꝓpinquas. ¶Nos vero pōemus his caīs caplm
singular̄ ⁊ dicit̄ ꝙ qū epilepticus iduit coriū capri
nū sicut excorticatū est recēter ⁊ dimittat̄ in aqua
incurrit epilepsiā. ¶Et similiter qū suffumigat̄ cum
cornu caprino ⁊ myrrha ⁊ albaltē. ¶Epilepsia auteꝫ
multotiēs resoluit̄ ꝓpter febres quas tollerat hñs
eā ⁊ ꝓprie que sūt longe. ¶Et quartana ꝓprie ꝓpt̄
vehemētiā longitudis sue ꝓpterea ꝙ digerit ma
teriā melācholicā dōec r̄soluat̄ ⁊ tr̄mor fortis qui
fit in febribus. ¶Tremor eniꝫ excutit vehementer
qō in cerebro cōphensū est de supfluitatibꝫ. ¶Su
dor aūt iuuat tremorē sua expulsiōe. ¶Et q̄admo-
dū appolexia cōuertit̄ ad paralysiꝫ similr̄ plurimū
epilepsie cōuertit̄ ad paralysiꝫ. ¶ Quidā aūt exi
stimāt ꝙ phlatice associant̄ tremor ⁊ agitatō quo
niā phla nō cōsequit̄ in spissitudīe sua vt oppilet
meatus integre. ¶Melīa vero ītegre oppilat qua
re in ipā accidit pua agitatō. ¶Et alij existimant ꝙ
eius cū qua multiplicatur agitatō forsitan caā ē hu
mor parue q̄titatis aut pauce penetratiōis in mea
tibꝫ quar̄ ponūt rē ecōuerso. ¶Nullus vero vtro
rūqꝫ fmo in eo est determinatus. ¶ Inquit Ruf
fus qū appet albaras in partibus capitis epileptici
sigt̄ resolutiōem corruptiōis epilepsie ⁊ sanitatē.
¶Et multotiēs quidē resoluit̄ epilepsia ad palysiꝫ ⁊
ad mlīam. ¶ Epilepsie p̄patis accidit epilepsia ꝓ
prie hūidis ꝓpter etates suas sicut infantibꝫ ⁊ pue
ris ⁊ hūectatis ꝓpter regimē suum: sicut qui nau
seatiuā sacietatē cōsuescūt ⁊ illis qui inhabitāt ter
rā venti meridionalis quoniā iplet caput hūidita
te. ¶Epilepsia aūt mulierū ⁊ infantiū ⁊ oīuꝫ quorū
sanguis est paucus est parua ꝓpter cōstrictionem
venaꝝ.

¶ De signis spēꝝ eius. C. ix.

D d Icimus ꝙ ex signis cōibus pluribus spe
tieꝝ epilepticoꝝ sunt citrinitas ligue ip
soꝝ ⁊ viriditas veāꝝ que sunt sub eā: ⁊
plurimū quidē añcedit eā mutatō corpis a cōplōe
sua ⁊ ḡuitas in capite ⁊ ꝓprie qū irasit̄: aut accidit
inflatō in vētre ⁊ añcedūt eam coarctatō in motu
lingue ⁊ sōnia coꝝ mala ⁊ obliuio aut pauor ⁊ ti
mor ⁊ formido ⁊ accidit ei vt loquat̄ secū ⁊ con-
strictō pectoris ⁊ ira ⁊ acuitas. ¶ Non oīs vero
eius spēs recipit curā ⁊ que ex ea magis est ledēs
ē illa ex qua ꝓueiūt vertigo ⁊ agitatō plurimum
fortis. ¶Deinde sequitur eā quies fortis addita ve
hemēti additiōe ⁊ nocumētū in spū quar̄ sigt̄ mul
titudinē materiei ⁊ debilitatē virtutis. ¶ Qū au
tē volueris scire si egritudo est in cerebro aut in
mēbris alijs intēde an semp inueīas ḡuitatē in ca-
pite ⁊ vertiginē ⁊ tenebrositatē in oculis ⁊ ḡuita
tem in lingua ⁊ sensibus ⁊ agitatiōem in motibꝫ ⁊
citrinitatē in facie. ¶Qūqꝫ illō inueneris cū pmistiōe
in intellectu ⁊ obliuiōe assidua ⁊ amentia aut stoli
ditate ⁊ nō est ḡuitas ⁊ minuitur fm fluxum ven
tris cū eo qō cōtingit ex lenitate nature ⁊ euacua
tiōibus tūc iudica ꝙ illud est ex cerebro tātūmo
do. ¶ Amplius si nō inueīs in mēbris neruos ⁊ ī
splene ⁊ epate neqꝫ in aliqua extremitatū ⁊ in iun
cturis nocūentum neqꝫ eger sentit aliquid eleuari
ad caput ex loco certificatur apud te ꝙ impedi-
mētū est ex cerebro. ¶ Signa aūt epilepsie lenio
ris sunt vt sint accidētia magis sana ⁊ vt habenti
ipam cito redeat rō ⁊ verecūdet̄ quꝫ sanat̄: ⁊ vt
velociter adueniat ei incolūitas sua ⁊ ꝓprie cum
sternutatorijs ⁊ attractiōibus odoꝝ p nares ⁊ ex
eis que mouēt vōitū ⁊ ex eis que igrediunt̄ ī gut
tur aut que vōere faciūt. ¶ Signa vero eius q̄
prauior est sunt difficultas spirit9 ⁊ ꝓlixitas agita
tiōis: deinde lōgitudo cōgelatiōis post ipāꝫ ⁊ pau
citas euasiōis post attractiōe odoꝝ naribus ⁊ ster
nutatorijs. ¶ Et minor istaꝝ est aut in qua elōga
tur agitatō ⁊ non elōgat̄ cōgelatō: aut in qua ꝓlō
gat̄ cōgelatō ⁊ minorat̄ agitatō. ¶ Et signū eius
cuius caā est ex uētositate grossa in ipā generata est
vt nō inueniant̄ cū ea neqꝫ ꝓpe eā ḡuitas. ¶Immo ī
ueniat̄ sonitus ⁊ extēsio neqꝫ sit spasmus eius for-
tis. ¶ Et signa eius cuius caā est phla sūt vt sit sa
liua eius calida spūosa grossa multa ⁊ sit in vrina
eius aliquid simile vitro liq̄factō. ¶Et multiplicent̄
ī ipō pauor ⁊ timor ⁊ pigritia ⁊ ḡuitas ⁊ obliuio.
¶ Et qñꝫ cognoscit̄ ex re vōitus ⁊ colore spume
⁊ ex colore etiā sanguinis. ¶Et qñꝫ cognoscitur ex
etate ⁊ regiōe ⁊ ex caīs p̄teritis de cibis ⁊ regimi
ne. ¶Et ex eis quidē que eā sigt̄ sunt quies ⁊ tran
q̄llitas ⁊ color faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ reliqua q̄ sciuisti ī
canōe: ꝙ si phla cū hoc erit cruduꝫ fr̄m erit obli-
uio ⁊ stoliditas ⁊ ḡuitas capitis ⁊ corporis ⁊ ꝓfūdi
tas somni plus ⁊ erit epilepsia magis laxans ⁊ de
bilitās ⁊ hec spēs est mala valde. ¶ In ea vero
que fcā est a phlāte salso est somni ꝓfunditas mi
nor ⁊ frigus cerebri leuius ⁊ motus saniores.
¶ Signa aūt eius cuius caā est cholera nigra sunt
quoniā est melācholia aut similis sanguini nigro:
aut acuta aut adusta aut acetosa ex qua ebullit ter
ra. ¶ Et sunt nature hñtiū eā decliues ad pmistio
nē in suo sensu ⁊ ad dispositiōem que est sicut me
lācholia neqꝫ intellectus eoꝝ mūdatur qū sepat̄ ⁊
significat̄ ēt melācholia ex colore faciei ⁊ oculorū
⁊ ex siccitate nariū ⁊ lingue ⁊ regimīe generatiuo

melācholie. Si ergo fuerit mel̄ia fex sanguīs naturalis erit epilepsia cū laxitate ⁊ paucitate sermonis ⁊ cū q̄ete: ⁊ erit hn̄s ea hn̄s cogitatiōes q̄etas. Et si fuerit mel̄ia de genere cholere aduste ⁊ est acuta tūc eius pmistio erit demōiū ⁊ cū multitudie s̄monū ⁊ vocū. Et eius epilepsia erit agitabil' ⁊ leuis remotiōis. Et qn̄z erit cū febre ⁊ p̄cipue qū fuerit ml̄ia eius subtil'. Si aūt fuerit ex ml̄ia sanguiea erūt eius dispositiōes cū risu. Et tu quidē cognoscere potes substantiā mel̄ie ex vōitu. Nā si est similis feci sanguīs tūc est ml̄ia naturalis. Et si est similis feci vini est mel̄ia adusta: aut si est aspa tūc ē stiptica ⁊ significat finē frigiditatis ⁊ siccitatis eius: aut est acetosa subtil' cū spūa ⁊ tūc ebullit sup terrā: aut si nō est acetosa est spissa nō hn̄s spūam. Signa aūt eius cuius cā est sanguis sunt ista. Nā dico q si sanguis facit epilepsiā cū ebullitioe ⁊ motu absq̄ q̄titate nō appet ei magna opatō in colore ⁊ exuberatiōe alguidez neq̄ est dispositō p̄focatiōis in horis in quibus est epilepsia neq̄ appent ex ea g̃uitas ⁊ stoliditas ⁊ laxitas ⁊ multitudo sputi ⁊ mucilagis sicut appēt cum phl̄ate ⁊ est cū caliditate ⁊ rubedine in ocul' ⁊ vapore sup caput sanguieo. Si uero cū q̄titate faciat cū signis sanguīs est exuberatō in guidez ⁊ āncedit dispositō que est sicut p̄focatō. Signa autē epilepsie que est ꝑpter materiā cholericā ⁊ illd̄ qd̄ est secūdū minus sūt vt sint nocumētū ⁊ tribulatō ab ipa vehemētiora ⁊ spasmus in ea fit mior ⁊ spatiū eius breuius. Motus vero sunt ī ea fortioris agitatiōis ⁊ ipam q̄dē sig̃nt motus vōitus ⁊ inflāmatō ⁊ vehemētia pmistiōis ratiōis ⁊ citrinitas coloris ⁊ oculoꝝ. Eius vero cuius cā ē ex stō sig̃ sunt tremor in ore stōi ⁊ p̄cipue qū tardāt cibus ⁊ cōcussio ⁊ tremor ⁊ cōmotō qū est epilepsia ⁊ voces ⁊ rugitꝰ ⁊ p̄cipui pricipio euasiōis. Et sūt cū ea solutō stercoris ⁊ exuberatō urīe ⁊ spmatis qd̄ ēittit pp āplexū ml̄ieris ⁊ uiri sine coitu ⁊ spmatis cū coitu ⁊ trēor cordis ⁊ soda fortis ⁊ leuitas epilepsie aut ipius rēotō cū admistratione vōitus ⁊ dispositiōes sig̃ntes corruptiōez stōi ⁊ augmētū epilepsie ⁊ sunt ꝑpter linimentū stōi ⁊ purgatiōem ipius ⁊ qn̄z interficit hec ꝑpter frequētiā piodoꝝ. Ex eo itaq̄ est vt hūor qui est in ea agat multitudie sua ⁊ multitudine vaporis sui. Et hic hūor est phl̄aticus s̄m plurimuz ⁊ qn̄q̄ admiscetur ei alius. Et signa quidē eius sunt ut accidat epilepsia i horis ī pletiōis ⁊ sacietattis nauseatiue ⁊ alleuietur qū vacuitas adest ⁊ qū vēter soluit cibū ⁊ fit s̄m iteratiōem frequētē nauseatiue sacietatis. Si ergo fuerit pmistio cū illo materie cholerice īuēiet sitiz ⁊ inflāmatiōez ⁊ mordicatiōez ⁊ adustiōez. Et si fuerit cū illo mel̄ia multiplicabit eius desideriū in pluribus dispositiōibz ⁊ sentiet gustū acetosuz ⁊ generat ab eo cogitatio ⁊ vt solus loquat secū q̄uis s̄m q significationes phl̄atice sunt dn̄antiores. Et ex eo est vt hūor q̄ i ipa est agat malitia sui nō multitudie sua. Et sig̃ eius sunt vt epilepsia fiat in horis vacuitatis. Et qū materia inuēit os stōi vacuū ⁊ absciďat epilepsia cū cibo cōueiente laudabili. Si vero hūor fuerit calidus de genere cholere cognosces ipm̄ p significationes quas diximus. Qd̄ si est ex mirac eius signa sunt ructus acidus ⁊ inflatō ⁊ rugitus faciens dolorē tarde quietis ⁊ inflāmatō in mirac ⁊ qn̄z excitat cum ea dolor inter vtrasq̄ spatulas post assūptiōez cibi pauci nō q̄escēs nisi apd̄ eiꝰ digestiōem: deinde redit post assumptiōez cibi pauci nō quiescēs nisi apd̄ eius digōnē. Qū vero accidit secūdū vacuitatē nō accidit nisi cū duritie nature ⁊ destruit lenitate nature. Et ꝑprie si tu inuenis extēsiōez in mirac ad supiora ⁊ tremorez. Et istis q̄dē accidit vōitus cibi indigesti ꝑpter illud qd̄ diximus de reuersiōe cibi ipōꝝ corrupti ⁊ oppilatiōibus viaꝝ eius. Ex illa itaq̄ est qū ē uapor mirac faciēs epilepsiaz chol̄icus ⁊ cognoscitur illd̄ ꝑpter inflāmatiōez cōtigētē ex corpore ⁊ per mistiōē ratiōis declinātē ad rixā ⁊ ad inq̄sitiōez.

Et ex illa est cuius vapor est mel̄icus ⁊ perueniūt cū eo rami mel̄ie ⁊ timor ⁊ vt solus secuz loquat ⁊ vt pauor tenebrosus ꝑpter tēebrositatē materiei: ⁊ accidit ex ea delectatō mortis ⁊ odiū ipius ⁊ timor ⁊ reliqua que in mel̄ia dcā sunt.

Illā vero cuius cā ⁊ pricipiū sunt ex epate aut ex toto corpore sig̃nt color ⁊ capilli ⁊ siccitas cutis ⁊ arefactō eius cū nigredie: aut ipius laxitas ⁊ pīguedo: aut eius maties ⁊ roris multitudo vaporis sanguīs ⁊ sig̃t ipz pulsus ⁊ vrīa ⁊ dispositō ciboꝝ p̄cedētiū ⁊ regimis p̄teriti ⁊ sig̃t ipam retētio eius qd̄ euacuat ex stō ⁊ matrice ⁊ vēis ⁊ reliquis. Si aūt est sanguiea tendēs ad adustiōem vides rubedinē coloris ⁊ inūdatiōnez vene ⁊ risum apd̄ casuz. Si aūt fuerit cholerica aut phl̄atica aut mel̄ica cognosces p signa eius p̄dcā. Illa uero cuius cā est matrix ꝑculdubio ē cū retētiōe mēstruoꝝ aut spmatis aut hūiditatū effusaꝝ ad matricē quam q̄dē p̄cedūt dolor in pectine ⁊ in vtrisq̄ inguibus ⁊ ptibus dorsi ⁊ g̃uitas in matrice. Illa vero cuius cā est splē cognoscit quoniā egritudo est mel̄ica ⁊ sentit dolor in latere splenis ⁊ est cuz ea inflatō splenis ⁊ durities eius: aut cū rugitu in latere ipius ⁊ cū cōitate corporis ad ipm̄ s̄m plurimū. Eius aūt que est ex materia venenosa eleuata ab aliquo mēbroꝝ mediātibus neruis: pricipiū aūt est extrīsecū ⁊ signa illius sunt manifesta sicut pūctura scorpiōis aut rutele aut vespe qū aliquid hoꝝ accidit neruis. Aut intrīsecū ⁊ sentit qd̄ eleuatur vapor ex eo ad caput quo obtenebratur visꝰ ⁊ cadit. Et mēbrū illd̄ aut est pes aut manus aut dorsuz aut pectē aut aliq̄d ex visceribus sicut stomachꝰ ⁊ matrix. Sig̃ vero eius que fit ex uermibus sunt cursus saliue ⁊ casus vermium ⁊ ascaridum.

De cāis mouētibus epilepsiā. C. x.

Permutatō ad aerē est iuuās ad epilepsiā sicut quedā cāe remouētes pmutatiōem ad aerē cōfert ei. Et ōis calor supfluus solaris aut igneus ⁊ omne frigus ⁊ coitus plurimus. Et epilepsiā quidē cōmouet multitudo pluuiarū ⁊ vēti septētrionales ⁊ meridiōales simul. Septētrionales q̄dē quia cōprimit materias ⁊ ꝓhibet eas resolui: ⁊ meridiōalis quidē ⁊ regiōes meridiōales ꝑpterea quia mouēt hūores ⁊ iplent cerebrū ⁊ subtiliant eos ⁊ eleuat eos ad ipm̄ ⁊ excitatur in hyeme multotiens. Sicut excitatur in septentrione ⁊ autumno ꝑpter corrptionez hūoꝝ

⁊ minoratur in regiōibus septētriōalibus: immo
parū fit quoniam nisi cā fuerit fortis non accidet.
Et odores bōi qñ mouēt eā aliquo motu ⁊ spe-
culatō motuū velociū ⁊ circulariū ⁊ speculatō ab
alto ⁊ lōgitudo more in balneo ⁊ balneū añ dige-
stiōez ⁊ effusio aq̄ calide sup caput. Et assumptio
eius qđ generat sanguinē vaporosum feculētum
aut tenebrosuz sicut vinū feculentū ⁊ antiqū etiā
ꝓpter nocumētū suū ⁊ nouū qđ nō est clarificatuz
⁊ nō est trāsmutatū ⁊ purū nocūentū faciēs in cere
bro ⁊ apiū ꝓprie sua ꝓprietate quā habet in ea ⁊
lētes ꝓpterea quia generāt sanguinē melicuz nisi
cōmisceāt ordeo cōfracto ⁊ fabe ⁊ allea q̇a implēt
caput vapore ⁊ cepe similiter quoniā eaꝝ substan
tia cōuertit ad hūiditatē malā ⁊ lac etiā ⁊ dulcia
⁊ plurimuz pīguedinis in cibo ⁊ omne grossum ⁊
inflatiuū ⁊ stipticū ⁊ sim̄ ⁊ omne caluz ⁊ acutū: ⁊
nausea sunt ex eis que mouēt epilepsiam ꝓpterea
quia eleuāt hūores ⁊ mouēt eos ad ipam ⁊ reple
tio stōi a cibo ⁊ malitia digōnis. Et vigilie ⁊ pas
siōes animales fortes ex tristitia ira ⁊ timore ⁊ ꝑ
mutatiōes sēsibiles fortes ex auditu vocū magna
rū sicut tonitrui ⁊ pcusiōis tympani ⁊ rugitus leo
nis ⁊ vocū duraꝝ sicut uocis nolaꝝ ⁊ stridoruz ēt
sicut stridoris porte acute: ⁊ simil'r ex visu splen
doꝝ lūinosoꝝ sicut fulguris rapientis visuz ⁊ splē
doris oculi solis ⁊ ex tractu motuū vētoꝝ fortiū
sicut motuū ventoꝝ turbinū. Et qñq; excitāt epi-
lepsia exertitō sup repletiōem siue fiat ad resolu-
tiōez faciēdā siue nō ⁊ coitu ⁊ medicinis epilepsiā
faciētibus. Medicias aūt epilepsiā faciētes iaz
diximus ⁊ illas que detegūt epilepsiā ī tabul' egri
tudinū capitis cū signis sicut suffumigatō cū galba
no ⁊ myrrha ⁊ cornu caprino ⁊ cōestio epis hirci
⁊ olfatus odoris ipius: ⁊ simil'r qū ponit myrrha
in nare eius.

De cura. C. xi.

Oportet quidē vt epilepsia que est in īfan
tibus curet ita vt nutrimētum lactentis
rectificetur ⁊ fiat cōueniēs ad caliditatez
subtilē cū bōitate chimi: ⁊ lactās alienz a se omne
qđ generat lac aquosuz aut corrptū aut grossum ⁊
ꝓhibeat sibi coitū ⁊ impgnatiōez. Et oz vt hic in
fans alienet ab omni re in qua est timoris subita-
tio ⁊ coarctatō sicut sunt voces magni sensus vt
vox tympani ⁊ tonitrui ⁊ fulguris ⁊ nolaꝝ ⁊ vox
vociferātiū. Et vt alienet ā vigilijs īsomnie-
tate ⁊ ira ⁊ timore ⁊ frigore vehementi ⁊ calore
forti ⁊ mal'ia digōnis. Et iniūgat ei exercitiū ante
cibū leue ⁊ interdicat ei motus post cibū. Et si
tollerauerit euacuatiōes que fiūt medicis euacuā
tibus phl'a subtile fiat illđ. Et eos q̇dez iuuat vt
qñz euomāt cū aqua mell': ⁊ vt potent zuccarum
ros. ⁊ mel ros. ⁊ olfaciāt rutā ⁊ reliqua subtilian
tia. Nā olfacere odoramēta que diximus fortasse
excusant laborē in eis. Amplius cōe est oibus
epilepticis vt vtātur cibis laudabilibus quibz in
est hūectatō laudabilis nō supflua ⁊ vt caueāt sibi
a repletiōe ⁊ vt se custodiāt a mal'ia digōnis. Et
illđ est si sunt cōtenti ⁊ nō secūtur cōplemētū re-
fectiōis. Et ille cuius cōsuetudo nō tollerat vt se
mel reficiāt diuidat cibū suū qui est minor refecti
one sua in tres partes ⁊ sumat duas tertias in prā

dio ⁊ tertiā eius in cena post exercitiū subtile. Et
neq; multū vtāt vīo quoniā ipm vehemēter re-
plet cerebrū. Deinde si excusari nō possunt quin
ipo vtant vtant vino pauco antiquo clarificato đ
clināte ad pōticitatē. Et ex rebꝫ q̇dē eis nocibi
lioribus est potus sucessiōe balnei ⁊ frigus repen
tinū. Immo oz vt caput muniāt ab omni calorē su
pfluo: aut a frigore supfluo ⁊ in balneo nō faciat
morā. Et epileptico quidē nociuū est vt alienet a
se carnes grossas oēs ⁊ fortis nutrimenti ⁊ pisces
oēs. Immo carnes oium quadrupedū magnoꝝ ⁊
sit cōtentus pullis ⁊ duragi ⁊ ātabiz ⁊ puis auibus
dōesticis ⁊ siluestribus ⁊ canabit ⁊ turturibus ⁊
edis ⁊ capreol' ⁊ leporibus ⁊ iam dixi ꝙ caro por
ci siluestris valde iuuatiua ē ei ⁊ laudāt carnes ca
prine ꝓpter illđ qđ in eis est de siccitate ⁊ pauci-
tate hūectatiōis sicut vituperātur eis dulcia ⁊ pin
guia ⁊ similia. Et alienēt a se oia ol'ra usq; ad atri
plices ⁊ blites nedū alia ⁊ ꝓprie apiū: ⁊ eniz est ei
ꝓprietas cōmouēdi epilepsiā. Si aūt excusari
nō pōt administretur ei fumus terre ⁊ endiuia ⁊
eis quidē cōcedit lactuca. Ego vero nō plurimuz
eā laudo ⁊ cōceditur eis coriandrū ꝓpterea quia
ꝓhibet vaporē a cerebro. Ego vero vitupero eis
ipm ⁊ eius multiplicatiōem nisi in sanguinea ⁊ cho
lerica ⁊ aqua quidē sicle elixate in aqua cōdite cuz
ol'o ⁊ almuri et q̄ currūt cursu eiꝰ si eiꝰ acceptō añ
cedit cibū ꝓpter lenificatiōez nature cōcedit: et ru
ta ē ex sūma herbaꝝ q̄ cōferūt suo odore olfcā.
Et qū anetū et ruta ī cibis ipoꝝ pōunt cōferunt.
Et oz vt alienēt a se fructꝰ oēs hūidos et oēs fru
ctus grossos nisi quosdā stipticos sup cibū q̄titate
alleuiatiōis pauce ut roborēt os stōi et deponāt ci
bū et lēificet natura et ꝓhibeāt uaporē. Et oz
vt vitent oēs cibos graues qui sunt sicut napi et
rhaphanus et caules et bautie. Et oportet vt alie
nēt a se omne acre vaporosuz. et sinapi quidē est
ex sūma coꝝ que īpediūt sua vaporatiōe et trās-
missiōe supfluitatū ad ipm et eductiōe caꝝ versꝰ
illđ. Et quia pcutit cerebrū sua acuitate. Et alie-
nēt a se ebrietatē et exuflatiōem uentoꝝ et repleti
onē. Et deuitet ablutiōem cū aqua pēitus: cū
calida quidē ꝓpter illđ qđ in ea est de laxitate: et
cū frigida ꝓpterea ꝙ stupefacit et nocet spūi sensi
bili: ꝙ si epileptico acciderit repletō cibi euomat
et subtiliet regimē post ipm. Et oz vt alienēt a se
cibos desiccatiuos ḡuatiuos stupefactiuos vapo-
ratiuos. Repletō vero vini valde nocet. Sz
parū ex ipo sumptū dilatat aiaz et cōfortat spūz et
acuit ipm et excusat a multitudie aque. Multipli
catō eniz eius est nocibilior res. Et multū dormirē
post meridiē nocet: et vniuersal'r somnus multus
nocet et ꝓprie sup repletiōem multā. Et supflui-
tas etiā vigiliarū debilitat spūm et resoluit ipm:
et cū hoc implet cerebrū vapore. Primū autē
epilepsie regimē est alienatō caꝝ mouētiū epilep
siā quas diximus et quies et trāquillitas sunt ma-
gis eis cōuēientes: ꝙ si exercitiū necessariū fuerit
post euacuatiōem et mūdificatiōem corporis qua
rū ꝑcessit rememoratō oportebit vt administrēt
sup repletiōem exercitiū nō cōsequēs laxitudiez:
deinde quiescat post exercitiū et studeat vt caput
suum sit eleuatum et caueat ne ipm pēdere faciat

inquantum possibile est neq; moueat ipsuz pluri mū quia multitudo materieꝝ ad ipm trahat: ⁊ oꝫ vt moueat inferiora qū ipe mouet superiora;

Ex eis vero que materiā ad inferiora trahūt est fricatō corporis ḡdati scā a supioribꝫ ad iferi ora incipiēdo a pectore ⁊ qđ sequit ipm cū pānis aspis fricādo donec rubescat. Deinde ḡdatiꝫ descēdat vsq; ad crura: sit q; oīs secūda fortior pria ⁊ sit caput in dispositiōibus eleuatū: ⁊ post illđ in iūgatur ei deābulatō. Sed oꝫ vt eū quiescere facias in loco exercitij sui vt redeat ad ipꝫ eius spūs ⁊ quiescat eius agitatō. Et ipe quidē nō sepet a loco suo nisi post illđ. Qū ergo attracte sūt materie oēs ad inferiora cōcedūtur tūc ei mūdificatō ⁊ solutō vētris ⁊ vt fricet caput ⁊ vt pectinet ipm qū calefiat cū ipo ⁊ pmutet eius cōplō. Et ex eis quidē que ipm iuuāt sunt ventose sup capite posite ⁊ cauteriū sup ipm calefaciendo cerebruꝫ. post mūdificatiōem vero ⁊ solutiōem vētris ⁊ quietē aliquibus diebus n̄ ē malū si ingrediatur balneū: ⁊ si vētose ponātur sup illđ qđ est sub hypocondrijs ⁊ ossibus pectoris eius ⁊ calefiat caput eius cū eo qđ sciuisti. Et qñꝫ pōit post poxismū pila cadens inter dentes eius: ⁊ ꝓprie ex pilis vt remaneat os eius aptū: ⁊ oꝫ vt incipias euacuare secūdū eā: deinde intēde in purgādo caput cū gargarismis attractiuis. Si aūt illđ accidit cū piodis ⁊ multiplicat cū multitudine hūorū euacuet cū apparēte ⁊ educat hūor q̄ in ipo dn̄at ſm ꝙ dicturi sumus.

Et si nō fuerit qđ ꝓhibeat ipꝫ a minutiōe phlebotomet. ipius eni phlebotōia in vere ⁊ ꝓprie i pedibus est ex eis que ipi cōferūt si p ipam nō sequatur infrigidatō cerebri eius ſm ꝙ dicturi sumꝰ.

Qūq; hora poxismi ptrāsit ⁊ tu potes facere ut ipe euomat pēna cū olō de lilio iniūcta in ore ipius missa ⁊ ꝓprie si stō fuerit in hoc introitus vt vomat hūiditatē inuabit eo tūc: licet multitudo vōitus noceat epilepsie cerebri. Et ex ꝯglutiētibus i dispositiōe epilepsie ⁊ in alijs sunt assa ⁊ castoreuꝫ in oxymelle de melle. Ex in suflatiōibus aūt i epilepsia sunt pulpa colloquintide cucūer asininus et eius succus ⁊ sal āmōiacus ⁊ nigella et similia: ⁊ helleborus al. ⁊ cōdisi et piper ⁊ zinziber et myrrha ⁊ euforbiū et castoreū et sticados sepatiꝫ ⁊ cōiūctiꝫ et assa fetida et pix sicca et alkitrā. Ex vaporatiuis est peonia: et ex odoramētis est ruta i hora epilepsie et in hora quietis. Ex eis vero q̄ hunaim eligit est gui rute acrestis pmista cum faria ordei et aceto de vino ex quo fiant forme maloꝝ ⁊ assiduet odorē eaꝝ.

Et ex sirupis est oxymel squilliticū ꝓprie qđ singul diebus in potu sumat: et similiter sirupus de apsinthio et apozima isopi cū origano et oxymelle squillitico sumptū in potu in hyme cū aqua calida et in estate cū aqua frigida. Et ex vnctiōibus que eis sunt bōe sunt cū eis que dcā sunt medulla cruriū camelli cū olō ros. sup tēpora et cōmissuras et pectus.

Suspēsiōis vero peōie iuuamētū iā expti sunt antiqui in epilepsia. Et videt ꝙ illđ sit magis ꝓpriū illi que ē de romania hn̄de.

Et ex medicinis quidē quas semp in potu sumere oꝫ sunt agaricus et siseleos et radix aristol. ro. Et ex peōia omni hora i potu tribuat cū aqua. et iā cōuerūt ꝙ potare omni die bōdacatē mithridati duabus uicibus mane: et qū vadit dormitū est quasi ex eis quibus iā plures sanātur. Et quidā volūt vt eis in potu tribuat ex spuma maris omni die bis: et ex polio mōtano cū ꝓprietate sua i ea et albāsce etiā: et ex eis que ipsos iuuāt est medicamē de squilla huiusmodi sūat sq̄lla et pōat i vas vitreatū de terra i quo mel fuit et caput eius stringat ligamēto forti. deinde cū corio grosso coopiat et dimittat. xl. diebus quoꝝ primus sit añ ortū aschere. xx. diebus et pōatur vas expositū meridiei et pmutetur omni hora ꝓpinque vt sit illud qđ ex calore ptibus eius aduenit equal applicatiōis. Deinde aspgat os vas et inuenies squillā iā decoctā et dissolutā. ipaꝫ igit exprime et sume succū eius et pmisce ipm cū melle et sumat i potu omni die quātitas coclearis uniꝰ.

Si aūt hora festinat coquat squilla in aqua et aceto et fiat inde oxymel mellinū. Et ex medicinis q̄dem bōis est vt sumātur siseleos aur. iij. baccarū lauri tātūdē aristol. ro. radic. peōie āborum aur. ij. castorei trociscoꝝ squilliticoꝝ āboꝝ aur. i. misceat cum melle dispumato et administretur omni die cū oxymelle. Et ex eis etiā que eos iuuāt est pmutatō in regiōibus: pmutatō enꝫ in regiōibus dōec aer inueniat ꝯuēiēs, desiccās subtiliās est sicut pmutatō in etatibus ex infantia in adolescentiā in iuuamēto epilepticoꝝ. Quꝫ ergo accidit epilepticis tortuositas mēbri aut spasmꝰ eiꝰ equat fricatiōe cū olō et aqua tepida et cōpssiōe forti.

Et qū fuerit epilepsia cā cerebri tūc melius est vt euacuet cū helleboro et cū eis que sunt talia et pulpa colloquītide et scamōea et hiera et decoctione agarici faciēdo solutionē post solutionē in anno.

Qūq; necessariū est vt phlebotōia ex quocūq; hūor sit oꝫ vt nō solū fiat phlebotōia: immo fiat ex duabus cephalicis simul et seqūat phlebotōia vene que est sub lingua: et qñꝫ vētosat sup collū vt materia in ebdōada trahat a cerebro si illic nō fuerit ex cōplōne cerebri et debilitate ipius qđ eā ꝓhibeat. Et qñꝫ tibi necēuꝫ est vt phlebotomiā multiplices. Qū ergo illđ feceris oportebit vt quiescere facias p ebdōadā.

Deinde solue cū potiōibus et clisteribus fortibus que sint ex cētaurea ⁊ pulpa colloquintide et kerua et reliq̄s.

Deide fac quiescere post pōe vētosas apđ elkeel et caput et nocrati colli et sup crus. Deide fac eū quiescere postea solue ⁊ nō cesses ꝓcedere ſm q̄etez et iteratiōem vsq;quo purget. Et administrētur post illđ gargarismata et caputpurgia et que purgat caput solūmō cū eis que iciuisti: qūq; fit ei caputpurgiū cū siseleos: postea cū scebebic et cum aqua amaraci est iuuamētū. Et oꝫ quidē vt occurrat poxismus cū mūdificatione stōi: et si possibile fuerit ei vt euōat añ cibū et ꝓprie ab eis que sunt vt pisces saliti et alia erit iuuatiuū. Et post illud totū pmuta ꝯplōnē cerebri cū ꝯfortatiuis calefaciētibus ex emplīs ex sinapi et que taliter ꝓcedūt ex eis que docui te et nōiaui tibi et fac eū odorar rutā. Et oꝫ ne labores in ipo cū calefaciētibus et permutātibus cōplōnē subito immo ḡdatī in hoc icede. Si aūt inde nocūentū acciderit in opationibus suis tūc q̄esce.

Melius aūt quo purgat illa cuiꝰ cā est phlā est hiera et pulpa colloquītide et hiera

hermetis etiam. Nam si vtatᷣ hiere hermetis ꝙ
die pōdere. ʒ. ʒ. mane ⁊ pōdere. ʒ. ʒ. in sero ma
gnificatᷣ ea iuuamētū ipi: ꝙ si cū phl'ate est reple
tio vniuersal' tūc phlebotōia fm ꝙ narrauimus ē
ei iuuatiua ⁊ simlr euacuatō cū turbit ⁊ agarico ⁊
sticados ⁊ hiera ruffi ꝓprie. ¶ Melia vero sol
uitur cū eis que sunt sicut decoctō epithymi ⁊ hel
leborus ⁊ lapis azuli ⁊ lapis armēus ⁊ sticados ⁊
polypodiū ⁊ myrobal'. Ex vnctiōibꝫ medulla cru
ris camelli cū olo ros. sup collū ⁊ tēpora ⁊ pect9.
¶ In epilepsia vero cholica oꝫ vt sit sollicitudo
cū īfrigidatiōe ⁊ hūectatiōe ⁊ ꝓprie cū clisteribꝫ.
Si aūt est adusta tūc est in iudicio melie aut inter
cholerā ⁊ meliā. Et ea que nōita est mr̄ infantiuꝫ
forsitā est de genere cholice apō quosdā: ⁊ ꝓpt il
lud p̄cipiūt in cura ipius vt admīstrentᷣ tina ⁊ ca
putpurgia frigida ⁊ hūida ⁊ effusio lactis sup ca
put ⁊ vtatᷣ hūectatiōe corporis. ¶ Et si ē īfans p̄
cipiūt vt detᷣ in potu lactanti ipm qō lac ipius in
frigidet ⁊ p̄cipiūt vt in domo ipa frigida subter
ranea inabitent: ⁊ videtur ꝙ sit hoc apud eos
epilepsia sibaria aut mania. verūtñ huiusmodi no
minis vsus nō est famosus apō veridicos medi
cos. Et qū aliquibus mēbris epileptici accidit tor
tuositas aut spasmus iuuat ea fricatō cum oleo ⁊
aqua tepida: ⁊ vt in eis tolleretᷣ cōpssio. ¶ Qñ vero
est epilepsia ex stō tūc cōuenientiora quibus fit eua
cuatō sunt pulpa colloquintide ⁊ sticados ⁊ fiat in
anno illō multotiēs. Et oꝫ quidē post mūdificati
onē stōi: vt assidue vtantᷣ cōfortatiuis ⁊ nō tribu
antᷣ eis nisi cibi velocis digōnis bōi chimi ⁊ redu
catur fm ꝙ narrauimus in loco suo. Impēdatᷣ er
go studiū in cōphēdēdo bonitatē digōnis: ⁊ oꝫ vt
dimittatᷣ stōuꝫ vacuū tēpore lōgo. ¶ Illi vero q̄
ex ea excitatᷣ fm famē succurratᷣ cū eo qō dictū est
in caplō epilepsie ⁊ reliquoꝝ. ¶ In hac vero que
fit cū eleuatiōe alicuius rei ex mēbro oꝫ vt ligetᷣ
supra illō mēbrū qū paroxismus adest: ⁊ fortasse ꝓ
hibetᷣ paroxismus: ⁊ euacuetᷣ hūor qui est ī mēbro:
aut p euacuātia scita si iā ꝑuenit ad ipꝫ virtus eua
cuatiōis: aut cū vlceratiōe ⁊ eductiōe puris in ho
ra quietis cū medicinis que vlcerant ⁊ pus faciūt
currere ⁊ cū adustiōe materie sicut ē epithima de
gūmi rute siluestris ⁊ euforbio ⁊ reliquis. ¶ Et
has quidē medicias cognouisti ex tabul' libri secū
di. Et forsitā oportebit vt in eis eueīat ḡdus ad
ministrādi cantarides ⁊ alkekereꝫ ⁊ stercus accipi
tris ⁊ anacardos ⁊ reliqua. ¶ In illa aūt que a to
to corpore eleuatᷣ dicūt quidā ꝙ si nō esset timor ī
phl'otōia duaꝝ arteriaꝝ apopl'icaꝝ nō in eo qō nō
possibile sit retentō sanguinis: sed propter frigus
qō accidit cerebro ⁊ abscisiōeꝫ spūs ⁊ sequitur eā
apoplexia esset in ea sanitas integra illius qui patitᷣ
epilepsiā cū cōitate corporis. Et ꝓpter illō qō ad
cerebꝝ ascēdit ex eo. Et nos quidē dicimus si hoc
nō est possibile in cuiusqꝫ arteriaꝝ ascēdentiū inci
siōe hic timor nō existit nō est lōge quin magnifi
cetᷣ multitudo iuuamēti.

¶ De apoplexia. C. xij.

Apoplexia est ociositas mēbroꝝ a sensu
⁊ motu ꝓpter oppilatiōem cōtingēteꝫ in
vētricul' cerebri ⁊ in cursibus spūs sensi
bilis ⁊ motiui. Naꝫ si euacuantᷣ ex eo instrumēta
motus ⁊ anhelitus ⁊ debilitentᷣ nō fit facilis anhe
litus. Immo illic est spūa ⁊ ē hñs vicissitudies si
cut strāgulatō: aut sicut vox strāgulati: hec ergo
est praua significans defectū virtutis mouētis mē
bra anhelitus. Et ea quidē prauior est vt nō appa
reat anhelitus ⁊ spūa neqꝫ vox strangulati. ¶ Si
aūt nocūentū nō magnificatᷣ ī anhelitu ⁊ ꝑtrāsit in
gutture ipius qō īmittitᷣ neqꝫ egreditᷣ p nares tūc
ꝙuis ipa sit in qua maior fidutia habetᷣ ꝙ alia tñ
nō euacuatᷣ a timore magno. ¶ Et Hip. quidem
dixit ꝙ qñ apoplexia est fortis hñs eā nō sanatᷣ: ⁊
si est debilis eius sanatō nō est facilis. ¶ Hec ve
ro oppilatō fit aut ꝓpt clausiōeꝫ aut ꝓpter reple
tiōeꝫ: clausio aūt est vt ad cerebrū motu ꝑueniat
qō ipm dolere faciat: aut impediat ⁊ moueatᷣ mo
tu cōtractiōis ab eo: aut sit qualitas ꝑueniēs ad ip
suꝫ stipticū faciēs ingrossatiua suis naturis sicut fri
gus forte. ¶ Repletō vero aut est repletio apo
stēans aut est non apāns. ¶ Repletō vero apāns
est vt illic cōtineatᷣ materia ⁊ oppiletur ex pte ex
tēsiōis. Et est ex spēbus apoplexie ꝑuerse ⁊ equa
le est: siue sit materia calida: aut sit fr̄a. ¶ Que
vero est absqꝫ apāte ⁊ est ea que est fm pluriuꝫ:
aut est in ipo cerebro ⁊ cū ꝓpinquitate sua in mea
tibus spūs ad cerebrū. ¶ Et illa que ē ī meatibus
spūs in cerebro aut est hūor sanguineus effusus ad
vētriculos cerebri subito: aut est hūor phl'aticus
⁊ est supabūdās ⁊ multus. ¶ Illa aūt que ē ī mea
tibus spūs ad cerebrū est qū oppilantᷣ arterie ⁊ ue
ne ⁊ vehemētia repletiōis ⁊ multitudie sanguis
⁊ spūs nō habet trāsitū quare nō moratᷣ vsqꝫquo
p̄focet: ⁊ accidit ex illo ei qō accidit qū strigūtur
due vene apopl'ice ex casu sēsus ⁊ motus. Nā qū
illi simile accidit ex cā primitiua efficit qō est simi
le illi actioni. ¶ He ergo sunt spēs apoplexie ⁊
cāe ipius. Sed fortasse qñꝫ dicunt apoplexiā ⁊ si
gnificant p eā palysiꝫ cōem āboꝝ laterū ⁊ si sint
mēbra corporis sana. Et qñꝫ dñt mollificationem
partis apoplexiā illius ptis. Et illō quid ī smoni
bus Hip. iā ꝑuenit. Aliqñ aūt accidit vt hō apo
plexiā incurrat ⁊ nō sit dr̄a inter ipm ⁊ mortuuꝫ
⁊ nō appeat in ipo aliquid anhelitus: deinde reui
uiscit ⁊ sanatᷣ. Et nos plurimos coꝝ vidimus quo
rū dispositō hec erat ⁊ in istis quid anhelitus non
appetᷣ. Sed ipoꝝ pulsus nō itegre cadit. ¶ Et vi
detᷣ ꝙ calor innatus in eis nō vehemēter indiget
euacuatiōe ⁊ expulsiōe vaporis fumosi a se anhe
litu magno ꝓpter illō qō accidit ei ex frigore: ⁊
ꝓpter hoc volūt vt tardetᷣ sepultura ambigui ex
mortuis dōec ꝓpēdatᷣ eis dispositō. Et neqꝫ sit mi
nus septuagita duabus horis. ¶ Apoplexia vero
resoluitᷣ fm plurimū ad palysiꝫ. Et illō iō quōiā
qū natura deficit ab expulsiōe materiei ex utrisqꝫ
lateribus simul expellitᷣ eā ad vnū duoꝝ lateruꝫ
qō magis est susceptibile egritudis ⁊ qō coꝝ ē de
bilius ⁊ facit ipam penetrare in vacuitatibus mea
tuū elōgādo eā a cerebro ⁊ ventriculis ipius sigt
vero ꝙ oppilatō in apoplexia cōphēdit sup ven
triculos quoniā si esset in vētriculo posteriore so
lūmō nō oporteret vt ociositas sensus esset in an
teriore parte capitis. ¶ Hip. vero inquit cui ac
cit dū est sanus dolor repente in capite suo: deinde
incurrit apoplexiam tunc ipe moritur añ septimū

diem nisi accidat ei febris ⁊ sit spes vt cũ eã resol uatur sup̃fluitas. ¶ Et sciss q̃ plurimũ accidit apo plexia hñtibus etates ⁊ corpora ⁊ regimina hũida ꝓpriẽ quĩ est ibi cũ hũiditate frigus. Si aũt accidit cũ caliditate cõplõnis ⁊ siccitate ip̃ius tũc res ẽ pra ua. Egritudo eniꝫ cõtraria cõplõni nõ accidit nisi ꝓpter magnã cãm. Et cõplõ quidẽ ab hoc elõga ta est vt eã tolleret. Apoplexia vero raro accidit a caliditate. Qñ aũt dilatat̃ materia palyß in vtris q̃ȝ lateribus ꝓuẽit apoplexia sicut qñ cõstrigit̃ mã apoplexie ad latus vnũ accidit palyß: plurimũ ve ro cãe apoplexie existit in ãbobus vẽtriculis po sterioribus. Qñq̃ȝ cũ apoplexia fuerit febris tunc illic erit ap̃a fm̃ plurimũ. ¶ Illi vero q̃ plurimũ vtũtur phlebotõia ꝓpter melancholicũ sanguinẽꝫ suũ ⁊ multitudĩe quidẽ phlebotõia iuuatur: sed ĩ fine deficiũt quoniã incidũt in apoplexiã ⁊ similia ei. ¶ Prepatõ vero apoplexie piodice cũ accep tiõe medicinaꝝ calidaꝝ est festinatõ faciẽs hũores tardos velociter moueri: piodoꝝ aũt apoplexie iudicium iam diximus inde ergo legat̃.

¶ De signis. C. xiij.

Differẽtia inter apoplexiã ⁊ subet ẽ q̃ apo pleticus clamat ⁊ eius anheliuꝫ nocũen tũ ingredit̃: sed subet patiẽs nocũentum nõ est ita. Et hñs subet g̃datiꝫ ꝓcedit de somno g̃ ui ad subet: apopletico vero accidit illd̃ subito. Apoplexiã p̃terita antecedũt soda ⁊ inflatõ guideꝫ ⁊ vertigo ⁊ scotõia ⁊ tenebrositas visus ⁊ tremor in toto corpore ⁊ stridor dẽtiũ in somno ⁊ g̃uitas ⁊ pigritia. Et multotiẽs quidẽ est eius vria vapo rosa ⁊ nigra ⁊ in ip̃o ẽ sedimẽ serinũ ⁊ fursureuꝫ. ¶ Illã vero que est a qualibet ꝑcussiõe aut casu: aut cõitate mẽbri cognosces ex pricipiis q̃ tibi ite rata sunt. ¶ Que aũt est ex ãp̃ate nõ euacuat̃ a fe p̃cedente sig̃a que diximus in ãp̃atibus. ¶ Et illã quidẽ que est ex sanguĩe significãt signa sanguinis p̃dicta multis vicibus. Et est facies rubea ⁊ oculi rubei valde ⁊ guideꝫ: ⁊ vene ceruicis sunt extẽ se ⁊ plene: ⁊ spatiũ phlebotõie est elongatũ ⁊ fuit añcedẽs receptõ eius qd̃ generat sanguinẽ. ¶ Il lã vero que ex phlãte est significãt color ⁊ forma oculi ⁊ hũorositas nariuꝫ ⁊ reliqua que dcã sunt. ¶ Qñ ergo seni acciderit vertigo cõcõitans itera ta: tũc illd̃ nũtiat apoplexiam.

¶ De cura. C. xiiij.

Cura quidẽ eius que fcã est ex lesiõe ex trĩseca est regimẽ illius cãe primitiue. Et illius que fit ex cõitate est r̃gimẽ mẽ bri cui cõicat cũ eo qd̃ p̃terijt tibi in canone ⁊ p̃te rijt tibi in capl̃is aliis. ¶ Regimẽ vero illius que fit ex sanguĩe est phlebotõia in hora illa ⁊ emis sio multi sanguinis. Sanat eniꝫ in dispositiõe. Et post phlõiã tũc clisteriza cũ eo qd̃ sciuisti de cliste ribus: vt deponatur materia a capite. Et subtilia regimẽ ip̃ius. Et sis cõtentus ĩ ea iuleb ⁊ aqua or dei subtili ⁊ aqua casei ⁊ fac ip̃ꝫ olfacer̃ qd̃ cõfor tat cerebrũ ⁊ nõ calefacit cũ eo qd̃ docui te. ¶ Si cũ ea vero que facta est ex phlãte inueniũtur signa sanguinis phlebotõet̃ etiã: deinde clisterizet̃ cum clisteribus fortibus ⁊ supponãtur collyria fortia ĩ quibꝫ põunt̃ gũme ⁊ fel bouinũ: postea bibat qd̃ soluit si in ip̃o ꝑtrãsit ex pill̃is in quaꝝ potu habe tur fidutia sicut pill̃e de euforbio. ¶ Et fiãt post illd̃ sup caput ip̃ius ⁊ mẽbra vaporatiões calefa ciẽtes ⁊ ẽbroce fcẽ ex aquis in q̃bus cocte sunt her be calefaciẽtes sicut aneũ ⁊ sceba ⁊ amaracũ ⁊ fo lia citri ⁊ calãentũ ⁊ albasce ⁊ isopus ⁊ melilotũ ⁊ origanũ ⁊ abrotanũ. ¶ Et cũ ol̃is in q̃bus sit vir tus calefaciẽs sicut est oleũ de ruta ⁊ sit iã dissolu tũ in ip̃o piretrũ ⁊ castoreũ ⁊ oppoponacũ ⁊ galba nũ ⁊ inũge totũ corpꝰ ip̃iꝰ ex olõ ĩ quo sit sulfur. ¶ Si aũt uaporatiões fuerit ex gariosil̃ ⁊ albel ⁊ ma ce nuce muschata ⁊ acoro erit rectũ. Et fricẽt pe des eius cũ oleo calido calefacto ⁊ aqua calida ⁊ in ungant̃ spondiles ex sigia ⁊ euforbio. Et põe sup pricipiũ nuche sinapi ⁊ serapinũ ⁊ castoreũ ⁊ eu forbiũ. Et ex ol̃is quidẽ q̃ sunt eis bõa: sunt oleũ cucũeris asinini ⁊ olũ rute ⁊ olũ squilliticũ fcũꝫ ex olõ antiquo: aut in quo sit insula ꝓpter hũectatio nem .xl. diebus: aut in quo sit cocta: Ita vt sũant̃ olei kist. i. ⁊ squille. ℥. ij. in quo coquat̃ adeo vt dissoluat̃. Et simlr̃ oleũ de piretro fꝫ vtrosq̃ȝ mo dos p̃dcõs. Et rectius quidẽ est vt qd̃cũq̃ȝ sit olũ qd̃ eis admistras inspisses cũ cera dõec stet vt ad hereat: ⁊ oꝫ quidẽ vt incipias a debiliore vnctio nũ si cõfert: ⁊ si nõ adde ⁊ ꝑmuta te ad illd̃ qd̃ ẽ fortiꝰ. Et nõ est malũ post euacuatiõeꝫ ip̃ius cuꝫ clisteribus ⁊ similibus vt naribus ip̃ius aliq̃d ap ꝓ ximet̃ ⁊ ꝓpriẽ cõdisi ⁊ caputpurgia fortia ⁊ olea cõfortatiua ⁊ ignitũ ferrũ ⁊ oppõe ip̃m capiti ip̃iꝰ ⁊ vt capiti ip̃ius ẽplm̃ apponatur ex ẽpl̃is resoluẽ tibus que sciuisti. ¶ Et si est possibile fac eũ võe re cũ pẽna imissa gutturi ip̃ius illinita olõ de lilio aut olõ simplici. Et ꝓpriẽ qñ existimat̃ q̃ in stõ aut in ore ip̃ius sit repletõ ⁊ iã p̃cessit eaꝫ sacietas nauseatiua a cibo: cõferũt eniꝫ hec ei vehemẽter. Et in võitu quidẽ alid̃ existit iuuamẽtũ. Nã nau sea ⁊ volũtas võendi calefaciũt caput eius qui ha bet apoplexiã frĩam ⁊ hũidã. Et oꝫ quidẽ vt ip̃ius vẽtositates resoluas cũ eo qd̃ eas educit: quoniã cũ hoc inuẽit alleuiatiõem. ¶ Et qñꝫ icipit̃ ad hoc vt pila in ore eius ponatur cuiꝰ añcessit rememo ratõ vt nõ destruantur dentes ip̃ius ad inuicem. ¶ Et oꝫ vt qñ parũ euõunt in potu sumãt olei d̃ kerua decocti cũ ruta omni die .ʒ. ij. cũ aqua d̃ ra dicibus ⁊ g̃datiꝫ ꝓcedat dõec bibat quaq̃ȝ die .ʒ. v. ¶ Et si possibile est post euacuatiõem sumãt q̃ntitatẽ bondacate vnius ex tyriaca ⁊ mithridato ⁊ ex scelite ⁊ alaurabele ⁊ saggenee ⁊ q̃ sũt similia ill̃. Et de simplicibus castorei aur̃. i. cũ aqua mel lis ⁊ oxymelle etiã mellino qñ bibit̃ bakila vna. Potus aũt eoꝝ sunt aqua mellis pura aut cuꝫ ale seniati fm̃ necessitatẽ. ¶ Et qñ videris alleuiatio nem fac gargarismata ⁊ sternutatiões ⁊ põe vẽto sas sup collũ ⁊ nuchã cũ icisiõe aut sine icisiõe fm̃ cãs materiei ⁊ adhibe eis cãs ꝯualescẽtiũ iarmatu: deĩde fac eos balneari post tres ebdõadas ⁊ vnge eos ĩ die balnei cũ ol̃is calefaciẽtibꝫ. ¶ Et ex gar garismatibꝫ quidẽ eis cõferẽtibꝫ post purgatiõeꝫ vniuersalẽ est decoctõ isopi ⁊ albasce ⁊ calamenti ⁊ origani ⁊ his similiũ in aceto cui admiscetur mel ⁊ etiã aqua ĩ qua elixãtur piretrũ ⁊ staphisagria ⁊ baurac ⁊ rose ⁊ sumac ⁊ terrãtur ⁊ cõmisceat̃ ⁊ fi ant ex eis collyria: deinde administrẽt̃ masticatio nes ex eis: aut gargarismata in decoctiõe isopi cũ

maſtice. ¶ Et ex eis quidē que illi iuuatiua ſunt quū fiūt ſicut illꝺ ſunt piper lōgū ⁊ piper nigrū et ſinapis ⁊ calamētū. Et ex eis que maſticant ſūt calamētū et ſtaphiſagria ⁊ pip et amaracuꝫ et ſinapis ſigilatiꝫ et coniūctiꝫ et ꝑmiſceť eis ſicut roſa ⁊ ſumac ſi neceſſariū eſt. Et acorus eſt ex eis que iuuant in hoc caplo ⁊ cōfortať eius impſſio. Et confert eis inūctō cū olis calis cōfortantibus ſpūꝫ qui eſt in neruis ⁊ ſubſtātia neruoꝝ reſoluentibus ſuꝑfluitates in quibus nō eſt labor ſicut eſt oleū de lilio: ⁊ poſt ipꝫ olū amaricinū ⁊ olū cacmillinū ⁊ ſetinū ⁊ olū de ſqnato ⁊ ꝓprie ſup caput: ipꝫ enī eſt in quo ſiꝺutia habēda eſt in re capitis et ꝓprie poſtq̄ iā aſſumpſerit virtutē iſopi et origani et calamēti et albaſce et ſimiliū. ¶ Cibi aūt hn̄tium apoplexiā ſunt ſubtiliores cibiſ hn̄tiū epilepſiā: et rectius quidē eſt vt ſis cōtētus in eis i matutinis pane ſolo. Et pāis quidē cū ficubus ſiccis eſt bōus eis. Et potus ſup cibū eſt ex rebus magis nocitiuis eis. Qū aūt volūtas adeſt vt cenēt nō eſt malū ſi añ ipam ꝑmittas exercitiū leue et moueať mēbra laxata motu aliquo. Et qū aliquid ſumūt non dormiať ſup ipm velociter: ſed expectent aliq̄tulū dōec deſcēdat et digerať digōne aliqua nec ēt plurimū vigilēt. Illꝺ eniꝫ iuuat cerebrū ⁊ reſoluit ex cibis vaporē nō digeſtū ꝓhibētē digōneꝫ.

¶ Quida vero dicūt eis eſſe bōnꝫ origanū cū lentibus ⁊ vue paſſe ⁊ amigdale et ficus ſunt ex fructibus cōueniētibus eis. ¶ Uinū aūt nouū nō eſt cōueniēs eis ꝓpter illꝺ qꝺ in eo eſt de ſuꝑfluitatibus. Et antiqū ꝓpter illꝺ qꝺ in eo eſt de velocitate penetratiōis ad cerebrū ⁊ declinatiōis eius. Sed magis cōueniēs vinū eſt eis illꝺ qꝺ eſt inter vtrūq3. Qū apopleticus febricitat fac mora ī re ipſius dōec diſcoopiať: fortaſſe eniꝫ eſt criſ. ¶ Sit q3 mora uſq3 ad ſeptuagita duas horas. Si aūt ita nō eſt: ſed febris eſt ꝓpter ſpā et putredinē tunc eſt mortiferū. ¶ Et ſcias q apoplexia et palyſis cōſtrigūt meatus cibi quare nō ſunt medicīe faciētes euacuatiōem euacuātes ex materia faciēte ipſas ꝓprie.

¶ Dictio ſecūda de egritudibꝫ neruoꝝ que ē tractatus .i.

¶ Egritudies neruoꝝ. C.i.

n Eruoꝝ quidē ipoꝝ regimē et diuiſiōem et figura et anatōiā et natura iā ſciuiſti. ¶ De egritudinibus vero ipoꝝ ſciās q ſunt tres egritudinū ſpēs. ſ. cōplōnal' iſtrumētalis et ſolutō ſingularitatis. Et appet quidem leſio in opatiōibus ſuis naturalibus ⁊ ſenſibilibuſ et motiuis. Motus vero laborioſi i faciēdo egritudies neruoꝝ introitū magnū hn̄t ſupra illꝺ qꝺ i aliīs eſt. Ipſi naq3 ſunt inſtrūenta motus. laborioſi vero motus ſunt ſicut extenſio cū ſune et eleuatio rei ḡuis. Et omne in quo eſt extēſio ⁊ expſſio ⁊ contractō. ¶ Significatiōes aūt in diſpoſitiōibꝫ coꝝ ſūmes in opatōibus ſenſus et motus et ex tactu et lenitate et duritie et ex cōitate cerebri ⁊ ſpōdiliū cū eis: ⁊ ex doloribus et materiīs que ſūt ꝓprie neruis. Et plurima quidē ſigna quibus ꝑueiť ad cognitiōem diſpoſitiōuꝫ cerebri ſunt ex nocumēto opationū et ex tactu. ¶ Qū aūt dubitať de aliqua egritudinū neruoꝝ an ſit hūida an ſicca conſidereť qual'r ipa accidit. Nā ſi ſubito accidit nō ē dubitatō qn ipa ſit hūida. Et etiā ex hoc q mēbrū iūctiōem deſiccat. Nā ſi ipa velociter exiccat nō eſt dubitatō quin ipa ſit ſicca qū mēbrū non ſit calafactum calefactione extranea. Exercitiū vero poſt purgatiōem melius eſt illꝺ qꝺ ꝑmutat complexiōem. Et vnicuiq3 mēbro ſm ſe ipm. Et oꝫ quidē vt a faciliori incipias ⁊ ḡdatiꝫ ꝑueiās ad illud in quo ſit virtus equal'. ¶ Modus vero cure in purgatiōe neruoꝝ et ꝑmutatiōe cōplōnis eorū eſt quoniā plurimū eius qꝺ eſt neceſſariū euacuare ab eis vniuerſal'r ex materiīs nō eſt niſi ex fr̄is. Et euacuātia quidē eos ſunt medicine fortes ſicut pulpa colloquitide ⁊ helleborus et ꝓprie al. qū vōitus fit eo ⁊ euforbiū et allaſaiꝫ et ſerapinū et r̄liq̄ gūme fortes: et hier̄ magne et fortes ⁊ ex ſubtilibus que eos euacuāt ſunt balneū ſiccum et exercitiū tēperatū. ¶ Ipoꝝ vero cōplōneꝫ permutātia ſunt ea que dcā ſunt in caplo de cerebro ⁊ ꝓprie ea in quibus eſt vnctuoſitas ⁊ eſt oleum vnctuoſuꝫ ⁊ qū adipes admiſtras ſint adipes luporū. Feces quoq3 oleoꝝ calidoꝝ ſicut fex olei oliuarū ⁊ fex olei de lino ſunt cōuēientes egritudibus neruoꝝ fr̄is ⁊ cōgruētes duritici ipoꝝ ⁊ oleū de coſto ⁊ oleū de ādacoca ſunt vehemētis ꝓprietatis cū neruis; deide ebroce ⁊ expſſiōes ſm cōplexiones coꝝ. Uerūtamē oꝫ vt ipa ſint i rectificatiōe cōplōnis neruoꝝ fortiora valde ⁊ vt ad penetrādū taliter ꝑparenť quatenus cōſequātur reſolutionē corporis ⁊ poroꝝ aptiōeꝫ fortiter. Et ſcias q itētō in curādis pluribus neruoꝝ egritudinibus ē intētō poſterioris ꝑtis capitis niſi que i facie ſunt.

¶ Deinde poſt illꝺ extēdať neruus qui mouet illꝺ mēbrū cuius infirmus eſt neruus. Et neruis q̇deꝫ nocēt res quedā ⁊ iuuātur a rebus quibuſdā quarū multotiēs remēoraturi ſumus. Quaꝝ quedam ſunt in tabul' mediciaꝝ ſingularium. Et illꝺ quod nō attēdiť niſi in diſpoſitiōibus ⁊ egritudibꝫ ſuis que ſunt eis magis ꝓprie. ¶ Res itaq3 neruoſ cōfortātes ex eis que in potu ſumūtur ſunt acorꝰ nutritus ⁊ caſtoreū ⁊ ḡna pini m̄aḡa ⁊ cerebrū leporis aſſatū ⁊ ſticados ꝓprie. Cuius quidē potō ſit oi die poꝺ. ʒ. i. in pill'is redacti: aut cū ſirupo mellino: ⁊ iuuāt eos exercitiū tēpatū ⁊ olea calida.

¶ Reſ vero neruis nocētes ſunt coitus plurimus ſuꝑfluus ⁊ ſomnus ſup repletiōem ⁊ potus aque frigide cōgelate ⁊ multa ebrietas ⁊ vinū plurimū ꝓpter vehemētiā mordicatiōis vini ⁊ reſolutioneꝫ ⁊ acetoſitatē infrigidātem cū hoc. Et ledit eos omne acetoſuꝫ ⁊ ſtipticū ⁊ infrigidatiuuꝫ in potētia. Et phlebotōia plurima eis nocet. ¶ Et nos q̇dē in hoc tractatu remēorari volumus egritudieſ neruoꝝ cōplōales et oppilatiās. Ipoꝝ vero āpata ⁊ vlcera tardabius vſq3 ad librū q̇ ſequiť librum hūc. ¶ Et ſcias q aqua fr̄a nocet neruis ꝓpterā q facit eos deficere a digōne hūiditatū que ſunt i eis quare in hūorē indigeſtum ꝑmutāť. Et ſcias q agaricus cōfortat neruos calefaciēdo ⁊ purgando.

¶ De paralyſi ⁊ mollificatiōe. C. ij.

p araliſ qn̄ꝫ diciť ſmone abſoluto: ⁊ qn̄ꝫ diciť ſmōe ꝓprio: dictō vero palyſ ſm

intētiōem absolutā sigt illō quod sigt mollificatō in quocūq; mēbro fit. Paralysis vero ꝓpria ē illō qd de mollificatiōe est cōe vni duaꝝ ꝑtium corporis in lōgitudie. Alia eniʒ est in ꝑte incipiēdo a ceruice. Et sunt facies ⁊ caput simul sana. Alia est que in tota ꝑte currit a pede lingua vō arabica palysis sigt hāc intētiōē: palysis eni qñ3 innuit in lingua ipoꝝ ad ꝑtē ⁊ medietatē. Qñq; palysis accipit cū intentiōe mollificatiōis absolute tunc cū ea est illō qd cōicat vtrisq; lateribus simul exceptis mēbris capitis quibus si cōicaret esset apoplexia sicut ex ea qd vni digito ꝓpriū ē. Et scitū est ꝙ destructō sensus ⁊ motus fit quoniā spūs sensibilis aut motiuus: aut retinet a penetratione ad mēbra: aut penetrat. Sed mēbra nō suscipiūt eius imꝓssiōe3 ꝓpter cōplōnis corruptiōem.

Cōplō aūt corrupta aut est calida aut est frigida aut hūida aut sicca. Et videt quidē ꝙ calidū nō ꝓhibet ipssiōem sensus in eis dū nō cōseqt finē q̄admodū vides in habentibus extēuatiōe3 ⁊ ethicis. In ipis eni cū caliditate coꝝ nō desturitur motus ipoꝝ: ⁊ siccū etiā ꝓpinqū est iuditio ipius. Cōplō vero que ꝓhibet a sensu ⁊ motu fm plurimū est frā ⁊ hūida: ⁊ illō quidē nō est lōginqū. Frm eniʒ cōtrariū est spūi ⁊ nocet ei ⁊ nō est lōginqū quin hūiditas faciat mēbrū ꝑparatū stupefactioni. Ex cāis eniʒ destructiōis motus sunt frigiditas ⁊ hūiditas absq; materia. Verūtñ illō est ex eis quib3 succurrere est facile cū calefactiōe. Et est sicut illō qd nō cōicat plurime ꝑti corporis: aut vni lateri ipius absq; latere alio. Immo si necessariū fuerit accidet vni mēbro cā illius fʒ ꝓportiōem vt sit palysis ⁊ mollificatō plurima que fit ꝓpter retētiōem spūs. Causa vero retētiōis est oppilatō: aut sepatō poroꝝ ⁊ trāsituū ꝑducētiū ad mēbra cum sectiōe. Oppilatō aūt aut est fm semitā rei aggrgātis ābas res ⁊ est apā: ⁊ tūc est causa mollificatiōis ⁊ palysis faciēs abscisiōem spūs a mēbris cōtractō poroꝝ: aut repletō aut apā: aut solutio singularitatis. Poroꝝ aūt cōtractō qñ3 accidit ꝓpter ligaturā ligātis exterius que est ex eis que possibile est remoueri: ⁊ est mollificatō illa ⁊ destructō sensus ⁊ motus res accidētalis que rmouetur qū resoluit ligatura. Et qñ3 fit ex cōpssiōe vehemēti sicut accidit apud ꝑcussiōe3 aut casum. Et sicut accidit qū declināt spōdiles ⁊ rūpūt ad vnū duoꝝ laterū dextrū aut sinistrū ⁊ cōprimunt neruos exeūtes a se in ꝑte illa: aut ad iteriora: aut ad posteriora. Sed ad añriora ⁊ posteriora accit ex eis tēsio nō coarctatō: quoniā occursus spōdiliū duobus lateribus añ ⁊ retro nō sunt sup exitū neruorum secundum ꝙ sciuisti: ⁊ exitus neruorum secundu3 ꝙ sciuisti nō est nisi ex duabus partibus añteriore ⁊ posteriore. Et qñ3 cōtrabuntur ꝓpter grossitudinē substātie membri. Repletō vero oppilatiā est ex materijs hūidis currēbus quibus mēbrū hūectat. Et currūt in vacuitates oīum mēbroꝝ: aut stant in pricipijs mēbrorū aut ramis neruoꝝ. Et qñ3 fit in via spūs currētis ex eis. Apostema vero qñ3 accidit in originibus neruoꝝ ⁊ ramis ipoꝝ ⁊ oppilat trāsitus. Incisio aūt que neruis accidit que in lōgitudie est nō nocet sensui ⁊ motui ⁊ que est in latitudie ꝓhib3 sensu3 ⁊ motū a mēbris que in bibūtur ex meatibus qui sunt cōtinui inter ipa ⁊ villū tūc incisu3. Et scias ꝙ nucha simil est cerebro in dispositiōib3 suis ad duas diuisiōes: licet sensus eas nō discernat. Qūo eni nō erit ita illō qū ꝓcedat etiā a duabus diuisiōibus cerebri: nō ergo elōgat quin fuet natura3 vnius duoꝝ laterū purgando ⁊ expellat materiā ad latus qd est debilius ⁊ qd est magis susceptibile materiei primū ⁊ cui accidit ꝑcussio ⁊ ictus ⁊ ad qd expellitur supfluitas lateris cerebri qd ipm sequit. Et nō est mirandū si egritudo sit ꝓpria vni lateri absq; alio latere. Natura eni ꝑcepto sui creatoris iā discernit qd ē subtilius hic. Et tu quidē recordare huius ex pricipijs que tibi dedimus in libro primo. Et scias ꝙ multotiēs expellitur materia hūida ad extremitates ꝓpter dominiū caliditatis i corpore: aut motu subito ex timore: aut pauore: aut ira: aut delitijs: aut angustia. Et scias ꝙ qū lesio ⁊ materia que faciunt palysi3 sunt in vno latere vētriculorū cerebri cōicat lateri corporis toti ⁊ lateri faciei cū eo. Et similr si sunt in meatibus lateris unius q̄admodu3 si essent in duobus lateribus vētriculoꝝ cerebri: aut in meatibus esset apoplexia. Si aūt sūt apd originē nuche corpus totū esset palyticū ꝑter membra faciei. Et qñ3 accidit cū hoc stupor in cute capitis si ꝓhibet trāsitus sensus quoniā cuti capitis aduenīūt nerui sensibiles ex ceruice q̄admodū ondimus. Si aūt sūt in latere origis nuche cōicat lateri toti excepta facie: ꝙ si sunt descēdētes ab origine sūmergēdo: aut in latere vno mollificatur ⁊ palyticū fit qd sequit illō ex mēbris quoꝝ nerui sunt ex vno: ꝙ si nō fuerit ex nucha imo ex neruis mollificat qd est ꝓpriū illi neruo: siue sit i toto neruo: aut in medietate eius: aut in parte eius mollificat qd mouet illō qd sequit ipm ꝓpter illud qd venit ad ipm de illo leso ꝓpter materia3 ⁊ resolutiōem singularis: aut apā. Paralysis uero quedā est que est crisis colice ⁊ multotiēs rmanʒ cū ea sensus quoniā materia est cū ea in neruis motus ⁊ nō sensus. Naʒ quidā antiquoꝝ dixerunt ꝙ qū colica aliquibus annis cōicat interficit plurimos. Et qui euadit euadit cū palysi euēiēti ei quasi eniʒ natura expellit illā materiā que est aduenīēs neruis ⁊ rducit eā ad exteriora ⁊ esset maximū vt cū sudore denūtiaret. Retinetur ergo in neruis ⁊ facit palysi3. Et multotiēs qdē accidit vt in hac sit affirmatō sēsus cū dispositiōe sua. Et est palysis que est crisis in egritudibus acutis qua ꝑmutat materia ad neruos. Et illō quidē est qū natura nō pōt ꝓpter etate3 aut debilitatē integre euacuar: quar remanet residuū materieꝝ in ꝑtib3 cerebri: ⁊ remanet post statū soda ⁊ ḡuitas capitis. Deinde expellit ipam natura expulsiōe ḡuitatis nō expulsiōe euacuationis integre quare accidit palysis ⁊ similia. Et palysis quidē plurimū accidit in fortitudie frigoris hyemis. Et qñ3 accidit i regiōibus meridionalibus eis qui iā ꝑuenerūt ad annos .l. ⁊ vltra fm semitā fluxuū expulsoru3 ex capitibus coꝝ ꝓpterea ꝙ meridionalr vētus plurimū replet caput. Paralytici aūt pulsus est debilis tardus ⁊ rarus. Nā qū egritudo frāgit virtutē debilitat pulsus ⁊ fit frequēs ⁊ eueniūt vicissitudies

sine ordine. Et vrīa secūdum plurimum fit in
eis alba. Et qñ͂ fit in eis valde rubea ꝓpter' de
bilitatē renū in discernēdo sanguinē ab aquositate
aut debilitatem venarū ab atractione sanguinis:
aut ꝓpter dolorē qui fortasse est cū eis: aut ꝓpt
egritudinē eis aliā ꝓpinquā. Et qñ͂ accidit vt
sit latus sanū palyſ inflātū ac si esset in igne. Et al-
terū palyticū frīm ac si esset in niue. Et sunt pulsus
duoꝝ laterū diuersi. Est enī pulsus lateris frigidi
deiectus ad hoc ꝙ iudicia eius frā cogunt ipm: ⁊
qñ͂ puēit ad hoc vt oculus minoretur. Et qđ
cūq; mēbroꝝ mollificatoꝝ ⁊ palyticoꝝ fm colorē
reliqui corporis existēs nō miorat̄ neq; extenuat̄
ē d quo maior habēda ē fiducia ꝙ illđ qđ est diu
suz ab hoc. Ad palysiz p̄terea fit mutatō ex epilep
sia ⁊ apoplexia ⁊ colica. Et ex p̄focatiōe matricis
⁊ febribus tēporalibus fm semitā crif. Et palysis
eueiens a remotione spōdilium mortifera est fm
pluriuz. Et illa que est ab ictu ñ cōtrahēte neruos
vehemēter qñ͂ sanat̄. Si aūt supfluat nō est spes
vt sanet̄. In illa autē in qua est spes oz incipere a
phlebotomia. Et iā quidem diximus qualiter di
latet̄ materia paralysis ad apoplexiā ⁊ ecōuerso.

De signis. C. iij.

Illā autē que est a tortuositate: aut casu:
aut pcussiōe: aut sectiōe cā sigt: qñ͂ tñ
occultatur cā in sectiōe qū neruus est ꝓ-
fundus. Ipaz vero sigt quia subito accidit ⁊ nō cō
fert ei regimē. Que aūt curā recipit est ea que nō
est a sectione: sed est cū apostemate ⁊ similibus.
Et si est cū apāte calido tūc extēsio ⁊ dolor et
febris signt eā. Et si est ab apāte duro sigt ipam
tactus ⁊ cōsideratō sensibilis in neruis ⁊ dolor a ñ
cedēs. Nā fm plurimū accidit p ipam tortuositas
aut apā calidū. Si aūt est ab apāte fluxo tūc signifi
catō est difficil'. Verūtñ fm quasdā dispōnes non
euacuat̄ a dolor̄ pauco ⁊ caliditate ⁊ a febre leni ⁊
ab augmēto doloris ⁊ eius diminutiōe fm motus
⁊ cibos: ⁊ eius euētus nō fit subito imo fm dies.
Et ex oībus istis eger sentit apđ volūtatē motus
quasi sit aliquid ꝓhibēs in illo eodē loco. Para
lysiz aūt habēs fcām ab hūiditate expāsa senuit cāz
expāsaz in toto mēbro palytico. Factā vero a gros
situdie neruoꝝ sigt difficultas reuersiōis mēbri a
cōtractiōe qū laborat in ipo eger sicut est ei possi
bile: aut faciat illđ alius ad dilatatōnē ⁊ mollifica
tiōem: ⁊ neq; sunt mēbra leuia sicut in palysi abso
luta. Et si materia est cū sanguie significat eā gui-
dez ⁊ vene ⁊ oculus ⁊ repletō pulsus ⁊ significati
ones p̄dicte multotiens. Si vero est ex hūiditate
nuda signt eā albedo ⁊ mollities multa. Et si
fit sucessiōe colice ⁊ febriū acutaꝝ signt eā colica ⁊
febres acute. Et si ē eiꝫ cā malitia cōpōl'is singula
ris frigide aut hūide nō accidit subito neq; sunt il
lic sig alia ⁊ iudicat̄ de ipo p tactū ⁊ p res agentes
in mēbrū. Et dicit̄ ꝙ qū vrīa infātis est viridis
nūtiat palysiz aut spasmū.

De cura. C. iiij.

Oportet vt sit intētō tua in egritudibus
neruoꝝ. v. s. stupore ⁊ spasmo ⁊ trēor̄
⁊ palysi ⁊ saltu itētō posterioris cerebri
⁊ nō ꝓperes in vsu mediciaꝝ fortiū in principio

rei: imo tarda vsq; ad quartū ⁊ septimum: ꝙ si
egritudo fuerit fortis vsq; ad quartūdecimū. Et
in hac quidē hora sis cōtentus rebus subtilibus ex
his que leniūt ⁊ digerūt ⁊ soluūt ⁊ cū clisteribꝫ nō
est malū in hac hora. Deide post illđ euacua cum
euacuatiōibus fortibus. In regimie aūt ciban-
di eos oz vt palytico in primis qū appet sis cōten
tus aqua ordi ⁊ aqua mell' duobus diebus aut tri
bꝫ si tollerauerit virtus vsq; ad quartūdecimū.
Et si nō tollerauerit virtus ciba cū carnibus auiū
leuibus. Et stude vt facias eū pati famē ⁊ ciba eū
siccis cibis. Deide fac eū lōgā tollerare sitim. In
mēsis vero secūdis iuuat eū vti medulla nucleoꝝ
pini magne ꝓprie. Et scias ꝙ aqua melior est ei
ꝙ vinū. Uinū enī materias in neruis penetrar̄ fa
cit. Et plurimū quidē ipius qñ͂ acesit in corpori-
bus eoꝝ ⁊ fit acetū. Acetū vero est ex rebus q̄
neruis sunt nocibiliores. Illa aūt que est a tortuo
sitate ⁊ coarctatiōe curat̄ cū eo qđ determiauimꝯ
in caplo tortuositatis ⁊ cōpss.ōis postea. Si aūt est
a pcussiōe aut cāu tūc eius cura est praua. Eius tñ
cura fm oēm dispōnez est vt cōsideret̄ an illa tor-
tuositas euēire faciat apā qū attrahat materiaz: ⁊
curet̄ totū cū eo qđ cōueīt ei. Et oportet vt ponā
tur medicine in cura illius in quocūq; loco accide
rit sup loca pcussiōis ⁊ sup pricipiū ex quo egre-
diūtur nerui mouētes mēbrū palyticū: potio aūt
medicinarum sup mēbrum paralyticū est ex eis q̄
nō afferūt iuuamētū de quo sit curadū. Et tibi qđ
inest cognoscere originē neruoꝝ ⁊ equale est siue
intētō in medicia sit ꝓhibitō apātis: aut sit intētio
in ea mollificatio: aut sit intētō in ipa calefactio ⁊
pmutatō cōplonis. Et fortasse necessariū erit po
nere iuxta mēbrū pcussum ⁊ apostemosuz incipiēs
resolui vētosas extrahētes sanguinē ab eo ad ptē:
aut ad illđ qđ appet de corpe. Si aūt fuerit egri
tudo ipa palyſ occulta fcā ꝓpter mollificatiōem
neruoꝝ. Tūc illđ qđ est necessariū post regimē cō
mune est cōitas materiei cū eo qđ descripsimus ⁊
diffiniuimus in euacuatiōe ipaꝝ materieꝝ subtili
um sine additiōe ⁊ diminutiōe. Et meliora quidē
quibus euacuātur sunt pill'e de euforbio ⁊ pilule
albicūestrē ⁊ pill'e de scetaraz ⁊ pill'e fetide et hie
ra hermetis ⁊ vōitus cū helleboro albo cū dispo
sitiōe sua: aut cū exp̄ssiōe rhaphani in quo fit vir
tus eius. Et simil'r reliqui vōitus cōferūt eis. Et
qñ͂ fit supfluitas in hoc ⁊ in potu det̄ tyriaca pon
dus vnius danich. Deide addat̄ paulatī paulatim
neq; augeat̄ supra .ʒ.i ⁊ qñ͂ admistret̄ ei sisa-
mū decorticatū: qñ͂ vero dant̄ oxymel cū sua dis
positiōe ⁊ oppoponacū cū sua dispōe cū sirupo de
melle. Et eius quidē potō sit q̄ttitas bakilleō ⁊ cō
fert eis. Et oz quidē vt clisterizētur enematibus
fortibus ⁊ collyria fortia supponat̄ ⁊ inclinentur
coꝝ materie ad inferiora ⁊ ipoꝝ spōdiles inūgant̄
ex oleis fortibus. Et cōferūt eis vnctiōes calide
ex oleis ⁊ ēpl'a rubificātia quoꝝ rememoratio est
iterata multis vicibus ⁊ ꝓprie qū destruitur sen
sus. Et radix quidē lilij est ex mediciis hōe rubi-
ficatiōis fricado cū ipa fm modū inūgēdi. Eis p̄te
rea cōfert positō vētosaꝝ sup capita lacertoꝝ abs
q; incisiōe. Sed post euacuatiōem ꝓptera ꝙ cale
facit lacertos: ⁊ fortasse necessaria erit icisio aliq̄.

Et oportꝫ vt vētose stricta habeāt capita ⁊ suspē
danť cū igne multo ⁊ suctione forti ⁊ laboriosa et
remoueātur velociter. Qū ergo uētose adhibenť
oꝫ vt sepatiꝫ pōanť sup loca plurima si mollifica-
tio est plurimū sepata: ⁊ si nō est plurima ponanť
cōiunctiꝫ ⁊ vtere sup ea post illđ pice ⁊ gūma pi-
ni. Et administra sup ea emplra calida rubificātia
sicut emplꝫ de faria git ⁊ lilio cū melle. Emplm
quoqꝫ de sinapi est ex eis que ipis cōferūt. Et tu q̄
dē pmuta omne qđ est debile ad hoc vt rubificet
⁊ vt uesicet: ⁊ emplꝫ de sceitaraꝫ maxime cōfert
palysi iuuamē ⁊ est apud plurimos eoꝝ excusās a
gūma rute agrestis ⁊ sinapi. Emplm quoqꝫ de gū
ma rute siluestris est iuuans ⁊ pprie cū nitro ⁊ sul
fure ⁊ fricatō cum oleo ⁊ nitro ⁊ aqua sulfurea ⁊
aqua marina ⁊ ēbroce subtiliatiue cōferūt. Qūqꝫ
sensus est debil fortasse emplꝫ forte nocet ⁊ nō sē
tit illđ ⁊ educit illđ ad lesiōem ⁊ vlceratiōeꝫ for
teꝫ. Oportet ergo vt omni custodia ab illo cauea
tur ⁊ vt cōsidereť dispositō impssiōis empli. Nā
si rubificat ⁊ inflat ⁊ cutē nō ptrāsit ⁊ sepať cōpssi
one digitoꝝ subtili ⁊ albificať locus eius tūc ipssio
nō ptrāsiuit cutē. Et si rubificatō est magis fixa ⁊
caliditas magis appens tūc remoue. Modus ve-
ro cognoscēdi hoc ē vt auferas emplꝫ omni hora
⁊ cōsideres dispositiōem. Si ergo necessaria est ab
latō remoue. Et si necessaria est iteratō itera.

Et scias qꝫ insuflatō ex cōdisi in naribus eoruꝫ
valde cōfert. Et simlr que sunt ei similia quoniā
purgať cerebrū ⁊ cōuertūt materias facientes egri
tudinē a pte egritudis. Et vinū antiqū paꝝ ualde
cōfert egritudinibus neruoꝝ oibus. Plurimū ve
ro ex eo sūptū est res nocibilior neruis. Et admi
nistratō acori nutriti est ex eis que eos iuuant. Et
similiter gdatiꝫ ordineť in potando hieras ⁊ sint p
miste cū aliquo qđ sit sicut castoreū doēc pueniaț
ad hoc ut ex ide i potu sumaț pōdus. ʒ. vi. post.
ʒ. i. Et similiter potus olei de kerua cū aqua de
radicibꝫ iuuat valde. Quidā vero hōinū sunt qui
palysiꝫ curaț dādo in potu omni die auṙ. i. ex hie
ra cū auṙ. i. piperis ⁊ sanatur. Et oꝫ vt qū aliqd
istoꝝ sumūt i potu nō potent aquā vt plōgeť eius
mora in stō: ⁊ fortasse moraț tota die: deide opa
tur: qñꝫ vero sumūt in potu piperis auṙ. i. cum
auṙ. i. castorei. Et illis quidē nō est aliqd ita cōfe
rēs vt tyriaca ⁊ mithridatū ⁊ scelite ⁊ aliuēther:
assa quoqꝫ fetida vehemētis iuuamēti est bibita ul
linita ⁊ pprie qū bis in die sumiť ⁊ etiā bōdaca in
da. Qūqꝫ mēbrū redit ad se oꝫ vt ipm exerci
tes post illđ ⁊ cōstrigas ⁊ dilates ipm vt ad inte
grā redeat sanitatē. Et ipi quidē quādoqꝫ iuuātur
a se. ⁊ iuuātur vocibꝫ ⁊ locutiōibꝫ altis ⁊ post eua
cuatiōes ⁊ iuuamēta ab eis quibus vtunť. Iuuanť
balneo longo sicco aut balneis ⁊ in fine rei ⁊ post
euacuatiōes ⁊ vbi necessariū est soluere oꝫ vt nō
sint resoluētia cū lenificatiōe pura: sed cū aliquan
tula stipticitate. Quapꝑter oꝫ vt resolutō fiat cū
aliquibus que sint vt anisuꝫ ⁊ sigia et castoreū et
squinātū ⁊ que sunt similia his ex causis stipticis.

Habētes vero illā que facta est post colicā iu-
uat medicamē factū ex nuce romana scriptū in an
tidotario: ⁊ iuuant eos olea que nō sunt violente
virtutis ⁊ multe cōpostōnis: sed sit sicut oleū de
lilio et oleū de duabus spicis ⁊ oleum de narcisco
et oleum de oliuis ⁊ exptum est oleū de nuce in-
dica ⁊ oleū de narcisco ⁊ factū cū gūma alboti vtrū
qꝫ simul acceptū iuuatiuū est sua proprietate.

Quādoqꝫ vero iuuātur plures eoꝝ cū eis que
infrigidant ⁊ cōfortant ⁊ phibēt materiā. Et quꝫ
medicātur calidis augmētaț egritudo. Et illđ iđ
quoniā materia subtilis dilataț p ea plurimū. Qū
vero mēbrū infrigidaț cōfortaț mēbrū a frigore
⁊ minoratur qtitas materiei ⁊ puenit ad hoc vt
euanescat ⁊ nō oꝫ vt in eoꝝ calefactiōe pueniaț.
Sed est necessariū vt sint medicine cōfortate cū
aliquibus que sint sicut camemilla ⁊ melilotum ⁊
amaracū ⁊ mēta ⁊ calamētuꝫ ⁊ cōmisceanť eis al-
lea ⁊ etiā illđ qđ aliqd infrigidatiōis habeat sicut
succus liquiritie ⁊ semē endiuie et reliqua. Hec
eniꝫ qū administrātur iuuāt ualde. Que vero
a sectiōe facta est curā nō habet. Illa vero que
scā est a complexiōe frigida cum calefacientibꝫ no
tis curatur. Et illa cuius cā cōplexionis est potus
aque mlte frigide vtatur balneo multo sicco. Et
scias qꝫ quādo aggregātur palys ⁊ febris i aliquo
tūc oxymel cū zuccaro ros est cōuēiens medicamē
in illa hora.

De spasmo. C. v.

Spasmus est egritudo neruosa qua mo-
uētur lacerti ad pricipia sua et inobediē
entes sunt in dilatatiōe. Eoruꝫ itaqꝫ alij
remanēt fm suam dispositiōem ⁊ nō dilatanť: et
alij eoꝝ facile redeūt ad dilatationem suam sicut
fit in oscitatiōe et singultu. Causa vero in ipo
aut est materia aut causa absqꝫ materia sicut calidi
tas et siccitas. Et materia quidē spasmi fm pluri-
mū est phlatica et qñꝫ est melica et qñꝫ sanguinea
et aliud est in apostematibus lacertoꝝ qum resol
uitur materia faciens apostema cum vlcere villi
nerui et augmētatur in latitudie sua et minoratur
a sua longitudie. Et materia quidē oīs spasmi ma
terial effectiua: aut est comprehēdens sup lacertū
totum: et illud est qum spasmus est sine aposte-
mate: aut est cōprehensa in loco vno quē relique
partes seqūtur sicut fit a spasmo facto pꝑter apo-
stema a materia effusa pꝑter pcussiōem aut absci
siōem: aut pꝑter causam aliam ex caus apostema
tis. Et nō ē qdē lōgiqū qn sit spasmus euēiēs a vē
tositate inflatiua ipsa. Ipe enim est ex eis que plu
rimū accidūt et remouentur in hora. Spasmus
vero materialis multotiens accidit fm semitaꝫ p
mutatiōis materiei sicut accidit in successiōe sinan
cie et sucessiōe pleures ⁊ successiōe sirsen. Ex
spasmo aūt qui fit pꝑter priuatiōem materiei et
hūiditatis et dñiū siccitatis accidit vt cōtrahantur
longitudo et latitudo equalr. Colligiť ergo ad se
ipm: sicut est dispositō corij positi in ignē. Et tu
quidem scis dispositiones cordaꝝ esse qꝫ ipe elon
ganť in hyeme pꝑter hūectatiōeꝫ ⁊ abbreuianť in
estate pꝑter desiccatiōem ⁊ similr nerui. Et qñqꝫ
fit spasmus qui ad materiā nō pportiōaț euenies
cā rei impedientis a qua nerui fugiūt et cōgregāt
ad expellendū ipam ⁊ cā illa aut est dolor ex cā
dolorē faciente. Et multotiēs est ex hūore cali
do mordicatiuo. Aut qualitate venenosa puenien
te ad cerebrū et ad neruos sicut accidit ei quē pu

pugit ſcorpio ſup neruos. Aut ꝓpter qualitatē nō
venenoſam ſicut quum ſpaſmus accidit ab infrigi-
datiōe vehemēti cōgregante neruū et lacertū et i
ſpiſſante ipm̄ ⁊ cōtrahitur ad caput ſuū. ¶ Sicut
enim mollificatō qn̄ diuerſificatur in mēbris ſecū
dū pricipia mēbroꝝ et ſimil'r ſpaſmus et ratō i am
bobus eſt vna in eo qd̄ fit ſupra ceruicē ⁊ in ante
riore parte et poſteriore et in parte que eſt ſupra
ceruicē. ¶ Spaſmi aūt ex repletiōe hūidi cā eſſen
tialis aut eſt frigiditas aut hūiditas. Et frītas ad-
iuuat ſm̄ cōgelatiōem ipius ⁊ eius groſſitiē quare
nō fit dilatatō aut ſiccitas et caliditas iuuat ſupra
cōſecutiōem p reſolutiōem hūiditatis. ¶ Mate
ria vō faciens ſpaſmū nō efficit ſpaſmū ⁊ mollificat
niſi ꝓpter ſuā groſſitudinē: ⁊ quia nō eſt ingreſ-
ſa ſubſtantia villi paruo introitu quo iuuet. Sed
eſt coarctata in foraminibus ⁊ ſic quidē ſpaſmus eſt
epilepſia mēbri: ſicut epilepſia eſt ſpaſmus corpo
ris totius ¶ Differētia vero inter utrūq; eſt cōi-
tas ⁊ ꝓprietas. Epilepſia enim plurimū reſoluit ue
lociter ⁊ fit cū piodis. ¶ Reliquas aūt drās ſcies
ex ſpaſmo hūido p illd̄ qd̄ accidit lactentibus ꝓ-
pter vicinitatē maille ⁊ hūectatiōem lactoſitatis
in cordis ⁊ cōgelatiōem lactis in eis ⁊ qū ventres
ipoꝝ cōſtrīgunt ⁊ in vigilijs ipoꝝ ⁊ multitudinē
fletus ipoꝝ: ⁊ ſpaſmatur etiā in febribus ſuis ꝙ
uis ſint leues. Et vniuerſal'r infantibus facilis eſt
caſus in ſpaſmū ꝓpter debilitatē virtutis cerebro
rū eoꝝ ⁊ mēbroꝝ ipoꝝ ⁊ lacertoꝝ eoꝝ: ⁊ fit facil'
eoꝝ exitus ab ipo ꝓpter fortitudinē virtutū epa-
tū ipoꝝ ⁊ cordiū eoꝝ. Et quoniā hūores eoꝝ non
ſunt inobedientes vehemētis groſſitudinis. Et ꝓ
pter hoc liberant a ſpaſmo ſicco velociter ꝓpter
hūiditatē cōplōnū ſuaꝝ ⁊ hūiditatē cibi eoꝝ. Im-
puberibus vero nō eſt facilis aliqua duaꝝ rerū
qū tn̄ qn̄ accidit infantibus ſpaſmus malus ſucceſſi
one febriū acutaꝝ ⁊ cū eo ſint ſigna que dicemus
ex quo raro euadūt. Ille vero qui ſeptē trāſit an
nos nō ſpaſmat niſi ꝓpter febrē valde prauam.
¶ Eſt pterea ſpaſmus qui accidit ꝓpter timorem
⁊ cās dilatatiuas ſūmerſas ſubito: ⁊ faciunt ſequi
lacertos motos ad pricipia ſua ſm̄ ſuas formas: ⁊
eſt ſpaſmus qui cōtingit ꝓpter ſuſtētatiōem factā
ſup aliqd̄ mēbroꝝ qd̄ ē cōtractū ad qd̄ fit effuſio
⁊ retinet in ipo aliꝙtulū ⁊ ſup formā cōſtrictiōis
ſue. Et qn̄ eſt cū eo accidens faciēs illd̄: aut fit ut
ipm̄ ferat pōdus gue: aut fit vt obdormiſcat ſup
lectū durū: ⁊ hoc quidē eſt ex eis que p ſe remo-
uētur. Et qn̄ eſt hic ſtupor aduēiēs mēbro ꝓpter
repletiōem ex materia effuſa coarctāte ſpūs moti
uū ⁊ ꝓhibēte penetratiōem eius: quare nō eſt poſ
ſibile vt moueat ad dilatatiōem faciēdā: ⁊ qū re-
dit virtus ⁊ cōfortat materia fit dilatatō: ⁊ qn̄q;
fit ex extēſiōe illius ſimile. Et hoc quidē plurimū
fit poſt ſomnū apud excitatiōem qū remanēt mem
bra cōtracta nec extendunt etiā quoniā ſpiritus in
ſomno fit gūior pigrior ⁊ nō fit aſſiduus in faciē-
do dilatatiōem ꝓpter declinatiōem ſuā ad interio-
rem ptē. Spaſmus aūt ſiccus alius eſt qui fit ſucceſ
ſiōe febriū adurētiū ⁊ ꝓprie in febribus ſirſen: ⁊
ſucceſſiōe motuū laborioſoꝝ corporaliū ⁊ anima-
liū eius ſicut ſunt uigilie ⁊ anguſtia ⁊ timor: ⁊ ille
eſt ex eis quibus fit euaſio ¶ Et ē alius ſpaſmus

qui accidit in febribus cū hoc ⁊ nō eſt vehemēter
malꝰ: ⁊ eſt ille qui fit ꝓpterea ꝙ ipe faciūt currere
aliqn̄ materias in neruis ⁊ lacertis: ⁊ ꝓprie qū cor
pus eſt plenū. Et qn̄ accidit illd̄ in eis ꝓpter cōi
tatem oris ſtōi ⁊ remouet ipm̄ vōitus. Et talis q̄
lis eſt iſte ſpaſmus ex febribus nō eſt illius praui-
tatis ⁊ malitie cuius eſt ille qui eſt in febribus tē-
poralibus in quibus deſiccātur nerui ⁊ lacerti: im
mo cerebrū ⁊ cōſumūt hūiditates innate ⁊ fit ſpaſ
mus. Et plerūq; eſt ex hoc caplō qui fit ⁊ deſtruit
velociter. Et cā in ipo eſt ſiccitas cerebri ꝓpter
debilitatem quā ſequit lacertorum ſiccitas. Nam
qū mīma cā deſiccatiua cerebro aduenit reducit ad
ſe hūiditates a neruis. Deinde qū natura ſollicita
tur vt cerebro hūiditatē acquirat ſufficiētem rede-
unt mēbra ⁊ fiūt obediētia dilatatiōi cū pceptiōe.
Et qn̄ accidit ex vehemētia frigoris. Multoti-
ens enim accidit ſpaſmus ꝓpter frigiditatē cerebri
⁊ cōicat ei lacerti. Et ſpaſmus quidē impediens ē
huiuſmodi factus a ſiccitate. Et eſt ſpaſmus cū ſic
citate factus q eſt cū ſpē cōgelatiōis hūitatis: ⁊ mi
norat eius quātitas ⁊ inſpiſſat vehementer quare
membrum ſpaſmatur ſicut accidit ex vehemen-
tia frigoris: et ſicut accidit ei qui bibit medicinas
narcoticas vt opiū. ¶ Spſamus vero fcūs ꝓpter
medicias eſt ſicut ſpaſmatō potus vini. Fit enim
ſpaſmus poſt ſolutiōem ꝓpter ſiccitatē. Et fit etiam
ſpaſmus añ ipam ꝓpter cōtrarietatē ⁊ venenoſita
tem eius: quare nerui vehemētem incurrūt leſiōem
cū qua cōtrahunt. ¶ Et huiꝰ quidem generis ſunt
ſpaſmus eius qui euōit hūorē qui eſt vt erugo e
ris nocētem ori ſtōi. Et ſpaſmꝰ fcūs ꝓpt fortitudi
nē ſeſꝰ oris ſtōi qū ad ipm̄ expellit cholā. Et ſpaſ-
mꝰ fcūs ꝓpt egritudinem cerebri ⁊ mr̄icis ⁊ egritudi
nibꝫ ſuis ⁊ veſice ⁊ rliquoꝝ. Et ſpaſmꝰ fcūs a pū
ctura ſcorpiōis ⁊ rutelle ⁊ ſerpētis ſup neruū: aut
ſectiōe eueniente neruis: aut corroſione. Et fcūs
ab egritudie in ore ſtōi ⁊ matricibus ⁊ membris
neruoſ ⁊ vicinis iſtis eſt ſpaſmus añcedens ꝓpter
vermes. ¶ Preterea eſt ſpaſmus qui eſt in labio
ꝓpriꝰ ⁊ palpebra ⁊ lingua. Et ſciē ꝙ eius cā eſt ex
ipo cerebro. Et qū corpus in ſpaſmo declinat ad
añriora tūc ſpamus eſt in lacertis añrioribus ¶ Et
qū ad poſteriora tūc ſpaſmus eſt in lacertis poſte-
rioribus. Et qū ad vtraq; ſimul tūc egritudo eſt
in vtriſq; ſimul ſicut in palyſi. Qn̄q; fit ſpaſmus
adeo fortis vt ceruix torqueat ⁊ dētes ſtrideant.
¶ Qū aūt aliquis morit ex ſpaſmo corpore ipius
calido tūc illd̄ eſt ex eis que pfocādo interficiunt
⁊ neq; ſuffocādo interficit niſi quia lacertuſ anheli
tus ſpaſmat ⁊ deſtruitur motus eius. Et ois qui-
dem ſpaſmus ſequens vulnus eſt mortalis.

¶ De ſignis. C. vi.

Pulſus ſpaſmatoꝝ eſt extēſus ⁊ diuerſus in ſitu aſcendēs ⁊ dimittens ſicut ſagitte euadētes ex arcu ſagittarij: ⁊ diuerſificat
motus pcuſſiōum eius in velocitate ⁊ tarditate. Et
vena quidē eſt calida ⁊ magis calefacta reliqs mē
bris: ⁊ eſt corpus vene collectū nō ſicut eſt colle-
ctō venaꝝ in rigore: ⁊ neq; ſicut illd̄ qd̄ coar-
ctatū eſt ſicut fit apd̄ duritiē vene ꝓpter lōgitudi
nem egritudinis: aut qd̄ fcūm eſt cū dolore viſce
rū. Sed ſicut eſt aggregatō ptiū inteſtini extenſi

ab extremitatibus suis. Et ego dicā signa doloris i spasmo parū post. ¶ Spasmi vō facti a repletiōe signa sunt ꝙ puenit subito ⁊ non bibit velociter qđ sup ipʒ poīt ex olō nisi iā aduēerit ei calitas ꝑpinqui temporis. ¶ A siccitate vero facti signa sunt ꝙ fit paulatiʒ paulatiʒ ⁊ successiōe egritudinū euacuatiū qđcūqʒ gēus fuerit ⁊ euacuatiōis medicinaꝝ: aut colirice passionis aut euacuationis ꝑ se. ¶ Factū vero a nocūento cognosces ꝑ causas extrinsecas: ⁊ ea que bibunt̄ sicut euforbiū ⁊ helleborus ⁊ reliqua ⁊ sicut qn̄ nocūentū est ex stō ⁊ cōicat ei cerebrū: deinde nerui sentit an̄ illđ sollicitudinē ⁊ angustiā ⁊ obsidiōem stōi: ⁊ qn̄ʒ reperit illđ tēpore spasmi: ⁊ qn̄ʒ est ille spasmus successiōe vōitus qui est sicut succus porri aut erugo eris. ¶ Et simil'r ille qui fit ꝑpter fortitudinem oris stōi. Quotiens eniʒ effundit̄ ad ip̄m materia spasmat̄ hn̄s ip̄m. Uerū ꝑcedit ip̄m nocumentū in ore stōi ⁊ mordicatō: ⁊ qn̄qʒ accidit simile illi in egritudibus matricis ⁊ vesice ⁊ reliquoꝝ qn̄ fortes fiūt. Et fit cū dolore vehemēti ⁊ ꝑpter nocumētū manifestū in illo mēbro an̄cessio spasmi. In reliquis vero spasmis aut fit dolor cū eo: aut fit dolor cōtingens a spasmo nō spasmus cōtingēs a dolore. Factus aūt ab spāte cognoscit̄ ꝑ ea que diximus. ¶ Et ex significatiōibus quidem significātibus aduentum spasmi est paruitas pulsus ⁊ ipius raritas primū. Deinde eius ꝑmutatō ad illđ qđ dictum est. Et multotiens rubificat̄ facies ⁊ appʒ in oculis cōtorsio ⁊ inclinatō ⁊ in anhelitu intersectō ⁊ disnia: ⁊ qn̄ʒ accidit risus nō fm̄ radiceʒ. Et cōstringitur natura ⁊ desiccatur et vrīa etiā multotiens retinetur ⁊ multotiens nō retinetur ⁊ egr̄ditur sicut aquositas sanguinis ⁊ habʒ ampullas. Et accidit ei singultus ⁊ vigilie ⁊ soda ⁊ tremor et dolor sub iuncturis et precipue sub iunctura ceruicis ⁊ inter spatulas ⁊ apud iunturam alchatin et albosos sub illa. ¶ Spasmum vero cōtingentē causa febris significāt ⁊ nuntiant ipsum in febribus cōtorsio in oculo ⁊ rubificatō in extremitate oculi ⁊ in circuitu ⁊ stridor dentiuʒ et nigredo lingue ⁊ cōstrictō cutis capitis. Et rubedo vrine primum: deinde eius albedo ꝑpter eleuatiōem materiei ad caput ⁊ pulsatō temporū et venaꝝ capitis. Et quandoʒ desiccatur in eo venter aut spasmatur. Hip. quidem dixit ꝙ si accidat febris post spasmū melius est ꝙ̄ si accidat spasmus post febrem. Cuius intētio est ꝙ quʒ febris supuenit spasmo humido soluit eū. Spasmus vero qui ꝑuenit ex febre est siccus qui raro recipit curā ⁊ accidit ei an̄ ip̄m timor in somno ⁊ cōuersio coloris ad rubedinē ⁊ viriditatē et plūbositateʒ ⁊ cōstrictō nature. Et vrina quidē cruda in febre ⁊ rigor cū eis associātur sudor in capite ⁊ tenebrositas in ocul' sign̄t spasmū cuius cā est debellati in visceribus. ¶ Si aūt spasmus est cū febre et nō est de fortitudine illius febris ⁊ longitudine tēporis ei⁹ ut adurat hūitates ⁊ finiat eas: tūc ille ē de gener̄ ei⁹ cū quo nō est illa siccitas tota. ¶ Ex signis vero malis in spasmo est vt multiplicetur vētositas in mēbris ⁊ ꝑprie qn̄ cū eo inflat̄ vēter ⁊ ꝑcipue qn̄ est in pricipio sui. Et vrina acuta in spasmo ⁊ tetano est mala significans ꝙ cā est caliditas pura. Et qn̄ cū spasmo sunt pulsatō ⁊ saltus tūc illud est signū malū. Pulsatō naqʒ vnā duarū reꝝ sign̄t aut apostema in visceribus magnificans pulsatiōem aut extenuatiōem in eis quare appet pulsus magnus qui est ꝑpter ꝑcussiōem magnaʒ. ¶ Qn̄ aūt sināie materie declinat̄ ad neruos vt ad ip̄os ꝑmutate faciant euenire spasmū sign̄t illđ apitō spasmi in pulsu. Et qn̄ pleures declinat cum materia sua ad illđ sign̄t illđ fortitudo cōstrictiōis anhelitus ⁊ neqʒ febris est valde fortis. Et qn̄ ꝑmutat̄ materia sirsen ad illđ incipit cuʒ timore et multitudīe palpitatiōis ⁊ stridor̄ dētiū: deinde torquet̄ oculus: deinde appet spamus.

¶ De cura. C. vij.

In eo quidē qui factus est āpcussiōe oportet vt administrētur embroce que laxāt fcē ex ordeo fracto ⁊ camemilla ⁊ malua ⁊ farina fenugreci ⁊ que illis sunt similia. Et nos quidē iam oñdimus in canōe locū admīstrationis eaꝝ. Factus vero a nocumento si fuerit ꝑpter potū alicuius rei tūc curet̄ cū eo qđ cognoscetur in caplō de venenis. Et si fuerit cū febre curetur cū hūectatiōe vehemēti cerebri ⁊ neruoꝝ ⁊ lacertorū cū mollificātibus vehemētis hūectatiōis ꝗ̄ docui te ⁊ habitet ī domo frā. ¶ Et si fuerit ꝑpter dolorē seda dolorē postꝙ̄ scriueris quis sit ⁊ abscide cām ipius. Et si est propter pūcturam curet̄ qđ ip̄aʒ facit cū eo qđ dicet̄ in caplō đ puncturis. Et si est ab apostemate curetur cū eo qđ dicemus in cura apostēatū neruoꝝ. ¶ Si aūt est a siccitate eius cura est praua. Uerū cōuenientior eius cura est tina ⁊ inūctō ex oleo humido post ip̄am ⁊ eius iteratō post ip̄am multotiēs: ⁊ illđ qn̄ nō est cum febre vbi nō intermittit̄ oīo ⁊ assidue fac illud in oībus iūcturis. Si aūt possibile est vt tina fiat ex lacte fiat. Et si nō ex aquis in quibus decocta sint folia salicis ⁊ ordeū fractū ⁊ viola ⁊ nenufar ⁊ cucurbita ⁊ citroli: aut fiat tina tota ex succo cucurbite: aut succo cucumeris: aut sit totū illđ ex aq̄ rof. in qua decoctum est aliquid hoꝝ: aut aqua melōis indi: aut aqua salicis ⁊ que sunt similia illis. ¶ Et qn̄ feceris eis clisteria ex istis expssiōib⁹ ⁊ oleis ⁊ aliquibus dissolutis hūectantibus impinguātibus erit vehemētis iuuaminis. Et admīstrētur sup iūcturas ⁊ sup originē lacertoꝝ olea faciēdo vnctiōeʒ post vnctiōeʒ cū studio cer̄bri valđ ⁊ cōpositiōem quā te docuimus in hūectatiōe cer̄bri: ⁊ infirmo dēt in potu lac recēter multum fm̄ mēsurā cōuenietem si nō fuerit febris ⁊ aqua ordei ⁊ aqua cucurbite ⁊ aqua melōis indi ⁊ iulep: siue fuerit febris siue nō fuerit. Si ergo misceat̄ cū aliquo hoꝝ parū vini albi vt penetrare faciat erit cōueniēs. Et similiter sint aque ip̄ius miste cū aliqua pte vini. Et oʒ vt assidue fiat ei cura hec p̄ter ꝙ moueat̄ saut! exercitio adhereat. Et si ē possibile vt totū corpus eius submergat̄ in oleo tepido fiat. Et fiat ei caputpurgiū cū hūectantibus que sunt ex oleis ⁊ succis ⁊ hūectet̄ caput eius cū eis q̄ sciuisti. Et oʒ vt sit firma statō i psilio ⁊ olō rof. Et ex eis quidē que ip̄os iuuāt est vt in potu sumāt tereniabin ⁊ ꝑprie infantes. Qđ si nō fuerit lactentes: ⁊ si habēs spasmū hūidū debilis fuerit v̇tutis nō abscidant̄ ab eo carnes sicce sicut carnes

minutaꝝ auium ꝛ cubugi ꝛ kerubiti ꝛ alteilez. Et
si non fuerit eius virtus debilis sint cibi eius pāis
cū melle ꝛ aqua ciceris cū aneto ꝛ sinapis etiaꝫ nu
trita cuꝫ oleo ꝛ ponat̄ in eo qđ ip̄e recipit piper.
¶ Cibus aūt h̄ntiū spasmū siccū sit totū qđ hūe-
ctat ꝛ lenit ꝛ omnes sorbitiōes pigues lenes facte
ex aqua ordei ꝛ oleo amigdalino ꝛ zuccaro bono
ꝛ aqua carnis assumpta ex carnibus agnoꝝ ꝛ hedo
rū: ꝛ qñꝫ pōant̄ ex oleribus hūectatiuis qđ fran-
git nocūentū carnis si fuerit illic caliditas: ꝙ si cuꝫ
illo parū vini misceat̄ vt ip̄m penetrare faciat nō
erit lōginquū a rectitudīe ꝛ ꝓprie qñ nō fuerit cali
ditas sup̄flua: ꝛ simil̄r si misceat̄ vinū cū aqua quā
bibit. ¶ Cura vero fiat ita. Si eniꝫ est humidus
oꝫ vt curet̄ cū euacuātibus ꝛ purgantibus fortibꝫ
p̄dictis quā diximus euacuatiōem hūoris grossi ex
neruis cū solutiuis ꝛ clisteribus acutis. ¶ Et si tu
videris signa sāguīs dn̄antia māifesta valde phle
botōa primo ꝛ ꝓprie si cā eius est repletō ꝛ pota
tio vini plurimi. ¶ Et nō extrahas totū qđ ne-
cessariū est ex sanguīe cuius extractō est ꝓpt̄ spas
mū aut egritudinē aliā significantem eius extracti
neꝫ: imo retīe ex eo aliq̄d vt r̄sistat spasmo ꝛ r̄sol
uat̄ resolutiōe motuum spasmi. ¶ Et ex eis cura
sunt submersio in aq̄s thermaꝝ ꝛ sessio in pellibꝫ
vulpiū ꝛ lupoꝝ que dicent̄ in capl̄o doloꝝ iunctu
raꝝ quoniā iuuat̄. Et similiter inūctō cū adipibus
lupoꝝ ꝛ oleo de lilio si nō fuerit febris: ꝛ simil̄r
decoctō catuloꝝ canū ꝛ sessio in aquis in quibꝫ de
cocte sunt medicine subtiles sicut abrotanū ꝛ folia
radicis iūci ꝛ calamus aromaticus ꝛ folia lauri ꝛ li
nimētū factū ex radice spine iudaice ꝛ semīe spine
albe ꝛ semīe spīe egyptiace ꝛ succo centauree mi-
noris sigilatim ꝛ cōposite. Et scias ꝙ longitudo
spacij more in tina siue sit aqua siue aliđ est ex eis
que nocēt ꝓpter mollificatiōem virtutis. Tu aūt
pone multitudīeꝫ nūeri loco lōgitudis spacij ꝛ fac
ip̄m sedere bis in die. ¶ Ex his aūt que iuuāt ha
bēteꝫ spasmū cōmunē qui nōiat̄ tetcis ꝛ tetanū sa
ctos a mā est vt subito in aqua demergat̄ frā fm
ꝙ dixit hip. Nā corporis exteriora inspissant ꝛ
īnatus calor in īterioribus claudit̄ quare cōfortat̄
ꝛ resoluit̄ materia. Nō est tamē omne corpus tol
lerans hoc a timore tutū. Sed corpus forte firmū
carnosuꝫ qđ vlcera nō habet ꝛ in estate. Plures
eniꝫ ꝑ hoc iam euaserūt. Et ille quidem qui vtīt
vētos̄ sup locū ad quē partes corde extendunt̄ oꝫ
vt vtat̄ sine scarificatiōe si res est leuis: ꝛ si non
est ita oꝫ vt fiat scarificatō est eniꝫ mortal̄ si nō sca
rificet̄ tūc: ꝛ nocēt qñꝫ attrahendo māꝫ. Vētosaꝝ
aūt loca sunt in collo ꝛ spōdilibus dorsi ab vtroꝫ
latere ꝛ ꝑtes lacerti pectoris: añ vesicaꝫ vero su
ꝑ renes nō facimus illđ nisi qum timemus ꝛ mise
rendo volumus vt sanguis egrediat̄. Et oportet
vt ventosas multotiens non admistres neqꝫ subi
to simul: ꝛ loca ventosarum custodiant̄ ꝛ cōser-
uent̄ ne corpus infrigidetur ꝛ ex curis eius est ut
applanet̄ qđ spasmatū est leniter ꝛ ex cura eius cō
tingente fm naturā est euētus febris acute ꝛ ꝓpte
rea dixit hip. vt si accidit fe. post spasmū meliꝰ
est ꝙ vt accidat spasmus post fe. Quartana quoꝫ
cōfert ad illđ ꝓpter cōcussiōeꝫ tremoris eius ꝛ ꝓ
pter multitudinē sudoris eius. Et cui accidit quar
tana raro accidit ei spasmus nā securus est ab eo.
Et ex curis quidē mirabilibus exꝑtis spasmo est
vt ponat̄ supra membrū spasmosum ren cōstri-
tus cū pinguedine sua. Deinde dimittat̄ sup ipsuꝫ
dōec siccet̄ ꝛ mutetur cū alio. ¶ In spasmo p̄te-
rea toti corpori cōmuni cōfert etiā intētio cerebri
etiam cū purgatiōe facta sternutatorijs magnifice
ꝛ in eis etiam expertū est vt ex lana plurimū mol
lificēt eis suspensoria que a collo ad vtrūqꝫ bran
chiū ꝓtendat̄ sup q̄ oī hora oleū calidum asp̄gat̄.
Balneū quoqꝫ siccū magīfice iuuat eos: ꝛ ut iclien
tur sup lapides ignitos sup quos asp̄gat̄ vinū ꝛ ut
sudent cū eo coopimentis. Et ex empl̄is quidē bo
nis est empl̄m factū ex storace liquida ꝛ euforbio
ꝛ castoreo ꝛ cera citrina ꝛ oleo de lilio ꝛ empl̄a di
cta in antidotario ꝛ adipes ꝛ reliqua ꝛ inūctio ex
fece ol̄i sisamini ꝛ olei semis lini ꝛ spuma fenugre
ci: ꝛ ex vaporibꝫ bonis ē sal calefactus positus su
per exitū neruoꝝ. ¶ Et ex eis quidē que in potu
sumpta afferūt fe. sūt castoreū ꝛ assa fetida ꝑmista
cū melle accepta fm quantitatē nucis: afferūt eniꝫ
febrem ꝛ resoluit̄ spasmus illico. Et similiter olū
de kerua ꝛ aqua mell̄ cū assa fetida ꝛ decoctō car
pobalsami. Ex eis que valde cōferūt ip̄is est i po
tu sumere tyriacā ꝛ cōfectiones magnas. Et qñqꝫ
cōfert sumere diuretica. Hec p̄terea medicina ex
perta est. In potu sumat̄ ex radicibus cotti. ʒ. xx.
decoctas in duabus ℔ aque dōec tertia remaneat
ex qua potēt fortiter. ℥. iiij. tepidas cū. ℥. ij. olei
amigdalini. Illđ eniꝫ cōfert ꝛ ꝓprie in spasmo q̄
est in posterioribus: ꝛ qñꝫ decoqūtur loco radicis
cotti carpobalsami. ʒ. x. ꝛ est eius potō. ℥. iij. et
similiter calamētum agreste. Et ex eis que vehe
mētis sunt iuuamēti est sumere in potu castoreuꝫ
ꝛ oppoponacū ex quibus qui fortis est bibat aur̄.
i. ꝛ mediū. ʒ. i. ꝛ custodi tūc stomachū quoniam
ip̄e ꝑ illđ tūc debilitat̄ vehementer. Et assa etiaꝫ
fetida sūpta fꝫ q̄ntitatē semis orobi i q̄ntitate. iij.
ʒ. ꝛ medie mell̄ ꝛ āmoniaci: similiter bibat̄ cottū
ꝛ decoctō isopi ꝛ aniuden ꝛ aqua castorei. Sūt eiꝫ
pl̄rimi iuuamēti ꝛ mīmi nocumēti. Sitqꝫ potō ex
eo quātitas duoꝝ coclearium vsqꝫ ad tria det̄ ad
potandum pluribus vicibus. Et sit quantitas ī eo
quod bibitur quantitas p̄dicta. Et minus quideꝫ
nocūentū fit in ip̄o si sit post cibū quocunqꝫ modo
sit. Nō est enim in ip̄o timor: ꝛ ex cura quidem
eius est vt inūgat̄ ex oleis fortis resolutiōis pre-
dictis sicut oleo cucumeris asinini ꝛ oleo đ kerua
ꝛ oleo rutino ꝛ oleo de costo cū castoreo et pire-
tro. Est eniꝫ valde iuuatiuum ꝛ ren dissolutus ꝛ
oleū narciscinū ꝛ oleū qđ ē huiusmodi. ꝝ ol̄i vtri
usqꝫ spice kist. i. cere. ℥. ij. olei de berberis kist.
i. polij amoi storacis masticis oīum añ. ℥. i. gari
ofil̄. euforbij amboꝝ añ. aur̄. iiij. spice. ℥. i. olei
balsami. ℥. i. cōmisceantur. Et ex illis que cōfe-
rūt eis est vt adīstret̄ empl̄ꝫ de euforbio ꝛ est iu
uatiuuꝫ valde. ¶ In eo aūt quod lactantibus ex
spasmo accidit sint cōtente vt ip̄aꝝ iūcturis appo
natur empl̄ꝫ ex melle cū quo cōfecta sint crocus ꝛ
radix lilij ꝛ anisum ita vt sit plurimū eoꝝ radix li
lij post anisū ꝛ sit ex croco res parua. Et cōsuescat
ponere mēbra sua in aquis in quibus decocta sint
camemilla fenugrecum ꝛ melilotum. Et quādoqꝫ

cōfert oleū camemillinū solū. Uinū aūt paucū
cōfert hn̄tibus spasmū hūidū: resoluit eniꝫ ip̄m si
cut febris. Plurimū vero est vna ex cāis eius. Et
oꝫ vt eger ex veteri bibat ⁊ sup cibum parump.
Et scias ꝙ qn̄ spasmus est cōis corporei excep
tis mēbris faciei tūc medici ītēdūt cū emplr̄is ⁊ vn
ctiōibus spōdiliū colli. Et qn̄ est in mēbris faciei
tūc medici intēdūt cerebro. Et cū hoc si spasmꝰ
est ex cōitate stōi ⁊ vides signa p̄dicta tūc īcipe et
fac hōiē illū vōere. Fortasse eniꝫ vōet choleram
acutā aut humorem putridū ⁊ liberabit in hora.

De Tetano. C. viij.

Tetanus est egritudo officialꝭ p̄hibēs vir
tutem motiuam a cōtractiōe mēbrorū
de quoꝝ aptitudiē est vt cōtrahant̄ ppt̄
nocumentū in lacertis ⁊ neruis. Dictiōe vero
alcuzeꝫ vtunt̄ in significatiōibus diuersꝭ aliȷ̄ enim
dicūt cuzeꝫ ⁊ sign̄t p ip̄m illū qui incipit a lacertis
furcule ⁊ extendit eos ad anteriora ⁊ posteriora:
aut ī utrasq; ptes simul. Et qn̄ꝫ dicūt cuzeꝫ oēꝫ te
tanū. Et qn̄ꝫ dicūt cuzeꝫ spasmū oculi pprie: ⁊ qn̄
q; sign̄t p ip̄m tetanū qui est duo spasmi aut duo
tetani posterius ⁊ an̄rius. Et qn̄ꝫ appriat̄ nōie al-
cuzeꝫ illū qd̄ est ex frigore ppter frigus cōgela-
tiuū. Tetanus aūt fm̄ veritatem est cōtrarius
spasmo ⁊ ingredit̄ in genus spasmi introitu cōtra
rioꝝ in genere vno ⁊ eoꝝ cōpatō ad cām vnā est
eueniens casu cōtrarioꝝ. Uerūtn̄ spasmus fit ad
pteꝫ vnā. Qn̄ ergo duo spasmi in duabus pti
bus cōtrarijs aggregant̄ fit tetanus q̄admodū acci
dit ei qui habet spasmū an̄ ⁊ retro simul. Accidit
eniꝫ ei ex duobꝫ motibus cōtrarijs in mēbris suis
vt extendant̄. Qūq; tetanus iste sit duo spas-
mi dupli oꝫ vt acutior sit spasmo simplici ⁊ erit
eius crisꝭ velocior. Et hic quidē duplus nō est ex
duobus spasmis imo ex duobus tetanis ⁊ neq;
euacuat̄ spasmus ī plurimo duarū reꝝ a dolorē ve
hemēti. Cause aūt cuzeꝫ similes sunt cāis spas
mi fm̄ modū vnū ⁊ diuerse sunt ab eis fm̄ modū
aliū. Eaꝝ aūt similitudo cū eis est quoniā cuzeꝫ
qn̄ꝫ fit ex repletiōe ⁊ qn̄ꝫ fit ex siccitate: ⁊ qn̄q;
fit ppter nocūentū cōsequēs mēbra neruosa: ⁊ in
terdū fit ex apostema tibus. Diuersitas vero eiꝰ
ab eo est quoniā spasmus nisi raro nō fit a vento
sitate: alcuzeꝫ aūt plurimū fit a ventositate exten
siua: imo alcuzeꝫ qui est cōpositus ex duobꝫ spas
mis qn̄ꝫ fit plurimū ex ventositate qū dn̄at̄ ī cor
pore. Et ē hec egritudo p´sa. Qn̄ aūt spasmꝰ sin-
gularis accidit in mēbro vno ex ventositate non
est prauus: ⁊ illū ideo quoniā istud fit ppter dōi
niū ventositatis in toto corpore. Et qn̄ cū spas-
mo singulari dn̄at̄ vētositas est illic timor ⁊ signū
mortis. Qualiter ergo erit duplus ⁊ diuersifica-
tur alio modo: ⁊ est quoniā cā in spasmo materia
li est vt cadat in loco nerui fm̄ formā p̄hibitiōis
dilatatiōis quoniam extendit villū in latitudine:
aut cōstrigit eū ad radicē suam ⁊ spasmatur. Cau
sa vero in cuzeꝫ materitali est quoniā casus eius ē
ecōtrario: aut eniꝫ hūiditas faciens cuzeꝫ currit fꝫ
lōgitudinē in ramis villi. Deinde cōgelatur ⁊ re
manet fm̄ duritiē ⁊ fit difficilis eius reditus ad
cōtractiōem: aut cadit subito ⁊ implet villū pter

ꝙ diuersificet̄ eius cā ex cā villi. Immo cadit fm̄
extensionem villi ⁊ dilatat̄ pter ꝙ in lōgitudine
minuat̄. Sed ip̄a fuat lōgitudinē implēs foramia.
Materia aūt faciens spasmū in neruis est diuersi
sitas in ramis neruoꝝ non penetrans in eis pene
tratiōe simili neq; penetratiōe plurima: ⁊ videt̄
ꝙ sit trāsitus materiei alcuzeꝫ qui est fm̄ hūc mo
dū similis trāsitui materie mollificatiōis. Uerūtn̄
illa materia subtilis est laxū faciens. Et hec quidē
cōgelata est dura nō pmittēs mēbrū reflecti ⁊ con
trahi. Aut erit materia in cuzeꝫ. Deinde cadit in
medio lacerti ⁊ corde aut nerui. verūtn̄ in prici-
pio sui trahit neruū aut cordā in lōgitudine ⁊ nō
pōt cōtrahi neꝫ penetratiōe plurimi: ⁊ videtur ꝙ
sit trāsitus materie: aut erit illic ap̄a: aut materia
cadit in rimis villi: ita ꝙ qn̄ mēbrū cōtrahet̄ ne-
cessariū erit vt ppter ip̄am cōtrahat̄ villus ⁊ leda
tur dolore. Causa aūt dolorē faciens ledens ē
materia aut nō materia cadens in pricipijs lacerto
rū aut cordaꝝ ⁊ fugiūt ab ea in lōgitudie sicut ac
cidit sp̄es cuzeꝫ successiōe vōitus laboriosi ⁊ eua
cuatiōis ppter lesiōem existentē in cordis ⁊ ī ner
uis lesis a stō. Hoc quidē si cā in cuzeꝫ sit sicci-
tas fit quoniā lacerti nō cōtrahūtur in latitudine
nisi ppter resolutiōem hūiditatū augmētantē lon
gitudinē ⁊ cōtrahūtur ex ea trāsitus in quibus pe
netrat virtus motiua ⁊ debilitatur a permutatiōe
mēbroꝝ ad cōtractiōem ⁊ ppric qn̄ adiuuat duri
ties contingens a siccitate ad inobediendū. Spas
mꝰ uero siccus similꝭ illi qn̄ꝫ cōtrahit ī lōgitudie ⁊
latitudie simul fꝫ seitā eq̄litatis. Quappt̄ siccus
spasmꝰ deterior ē alcuzeꝫ sicco ⁊ sicut mollificatio
accidit ppt̄ sectiōeꝫ similiter tetanus. ⁊ qn̄ꝫ fit vt
qn̄ plaga accidit elōget̄ lacertus fm̄ cōtractiōem.
Et ex alcuzeꝫ qn̄ꝫ accidit aliquid magnū forte ppt̄
causaꝫ fortē ⁊ materiā fortem plurimā. Et qn̄ꝫ cō
tingit fm̄ modū euentus spasmi stupor repletiuus
oppilans vias sp̄us: ⁊ remanēt membra extensa
⁊ nō dilatant̄ ad hoc. Sicut remāent mēbra cōtra
cta ⁊ nō extendūtur ad hoc vt inueniat sp̄us viaꝫ
⁊ trāsitū. Et hoc quideꝫ plurimū fit post somnū:
quoniā sp̄us in ip̄o intentus est ad interiora sicut
diximus in spasmo: ⁊ qn̄ꝫ accidit ppter formā nō
naturaleꝫ incōueniētē cōtrariā accidentem lacertis
⁊ minoratur virtus eius ⁊ facit dolorē nō tollerā
teꝫ vt remoueat̄: quare remanet fm̄ illā figuraꝫ
sicut qui a fune ledit̄: aut eleuat aliquid ḡue: aut
affert sup dorsū suū pōdꝰ ḡue: aut dormit sup ter
rā ⁊ terra ledit lacertos eius ⁊ cōtrahit eos: aut ac
cidit ei casus: aut pcussio cōterēs lacertos: aut se-
ctō: aut adustō ignis faciens eos dolere: quare
deficiūt a cōtractiōe. Et qn̄ꝫ est cū hoc materia ef
fusa ad eos: aut ventositas grossa generata ī eis:
aut ascēdit ad eos extēdēs ip̄os. Et q̄admodū spas
mus pprius mēbris faciei est malus. Similꝭr teta
nus quando cōsequit̄ palpebrā aut ligūā aut labiū
solūmodo. Et qn̄ꝫ cōtigit sp̄es alcuzeꝫ mali sic
ci queꝫ p̄cedūt febres insepabiles cū inquietudie
⁊ fletu ⁊ alienatiōe ⁊ color sit citrinus ppter eas ⁊
desiccat̄ os ⁊ labiū ⁊ denigrat̄ lingua ⁊ cōstrigitur
natura ⁊ exaspat̄ cutis ⁊ extendit̄. Oīs autem
cuzeꝫ a pcussiōe cui associant̄ singultus ⁊ pūctō et
pmistō ⁊ destructō ratiōis est mortalꝭ: aduēit eniꝫ

lacertis desiccatō ⁊ ebullitō hūiditatis eoꝝ dōec extendit eos in lōgitudine. deinde seruat̄ illō in eis cū desiccatiōe vltima seruāte inflāmatiōem. Alcuzez ꝑterea multotiens accidit infantibus ⁊ fit facilis in eis q̄to plus sunt minores fm q̄ dictū ē in spasmo. Et qñz ancedit alcuzez plurimus saltus corporis ⁊ g̃uitas ipius ⁊ g̃uitas fmōis ⁊ durities in lacertis ⁊ in ptibus spōdiliū vsq̄ ad albosos ⁊ difficultas ōglutiendi ⁊ pruritus ⁊ qū scalpitur nō delectat̄ vel desiccat̄ inde. Qūq̄ vria est sicut putredo ⁊ virus ⁊ est horripilatō ⁊ tenebrositas in visu ⁊ sudor in capite ⁊ ceruice sig̃t extensiōem i vtrisq̄ lateribus futurā: quoniā huiusmodi putredo multiplicat̄ in eis nisi purget̄ inferius integre: imo ascēdat ex ea aliquid in eis ⁊ exinde ad cerebrū ⁊ ledat ipm ⁊ frangat corpus. Quūq̄ alcuzez cōis incipit claudit os ⁊ rubificatur facies ⁊ fit dolor fortior: ⁊ fit ne sit cōueniēs q̄ ipe sorbet ⁊ multiplicatur palpitatō ⁊ lachrymant̄ oculi. Et dīa quidē inter tetanū ⁊ spasmū in pricipio sui est q̄ spasmus incipit in lacertis cū motu. Tetani vero pricipiū in lacertis est cū quiete. Et qñz contingit pmutatiōez fieri ad tetanū ex sinacia ⁊ pleuresi ⁊ sirsen fm q̄ fit in spasmo. Et qñz multiplicat̄ in regiōibus meridiōalibus ꝑpter repletiōem ⁊ motū hūorū ⁊ ꝑprie in phl̄aticis. Et qñz accidit in regiōibus septētriōalibus ꝑpter retentiōem superfluitatū ⁊ ꝑprie mulieribus quoniā ipe sunt debiliū membroꝝ.

De signis. C. ix.

Signū quidē tetani absolute est vt nō sint lacerti r̄spōdētes ad cōtractiōez: alcuzez vero signū si est in anterioribus est quoniā homo est sicut ꝑfocatus suffocatā hñs faciem et oculos. Et qñz imaginat̄ q̄ ipe rideat ꝑpter extēsiōem lacertoꝝ faciei eius: ⁊ est apd̄ eius tractū ad anteriora ꝑcedēs cū extensiōe oculoꝝ quare aspicere nō pōt. Et qñz nō pōt migere ꝑpter extensionē lacertoꝝ ventris ⁊ debilitatē expulsiue: ⁊ qñq̄ migit absq̄ volūtate quoniā lacertus vesice eius est extēsus nō cōtractus. Et qñz migit sanguinē ꝑpter rupturā venaꝝ ꝑpter vehemētiā coarctatiōis. Et qñz accidit ei singultus. Et si alcuzez ad posteriora est trahit caput ⁊ spatulas ⁊ lacertos tractiuos ad posteriora. Et qñz accidit illō ad posteriora ꝑpter extensiōem lacertoꝝ ventris cū cōitate extensiōis lacertoꝝ ficteris: ⁊ nō pōt retiere qd̄ est i itestio recto ⁊ neq̄ pōt depōere qd̄ est in intestinis g̃cilibus. Et ambo quidē cōicant i ꝑfocatiōe aut insomnietate ⁊ vigilijs ⁊ dolore et aquositate vrie ⁊ multitudie inflāmatiōez ventositatis in ea ⁊ cāu a lectis. Signa aūt hūidi ⁊ sicci ⁊ apostēosi ⁊ facti a lesiōe sunt fm regulam que dc̄a est in spasmo. Et multotiens quidē accidit eis colica propter frigus si egritudo fuerit frigida.

De cura. C. x.

Eadē est cura que est spasmi. verūtā ventosaꝝ vsus sup membra hic plus fiat q̄ in spasmo. Et illō iō vt reducat calor. Sitq̄ cū scarificatiōe ꝑprie sup neruos colli ⁊ spōdiliū ⁊ scerasif. Ex eis vero que obfuād a sunt in patiente cuzez est vt qñ eius corpus sudat ꝑpt̄ doloris vehementiā: aut ex medicia nō dimittat̄ vt infrigidatō ei supueniat quoniā ipm ledit. Sz oz vt desiccet̄ cū lana infusa: ⁊ qñz fit vt sedeat i olo calefacto quoīā ē fortis resolutiōis. Ex oppopōaco quoz i potu det̄ usz ad. ʒ. i. fm vtutez ⁊ ex assa fetida etiā. Alcuzez ꝑterea dignior ē vt in curado ipm incipiat̄ q̄ spasmus: quoniā alcuzez est ledens ꝑfocaīs iterficiēs. Ex eis vero que dicūtur valde esse iuuatiua in cura alcuzez ⁊ spasmi ē vt ifer ueat succus aneti ⁊ mittat̄ in ipo catulus taboī: aut catulus cāis: aut catulus vulpis ⁊ cōquat̄ dōec dissoluat̄. Deide infundat̄ in ipo eger bis. Et simil'r cōfert eis inūctō ex pinguedie asini silvestris ⁊ adipe leōis ⁊ adipe vrsi ⁊ cerui ⁊ alchitiboa singul'r aut cū medicis. Et cōfert eis enēa ex oleo rutino cū castoreo ⁊ centaurea. Et simil'r suppositoria mordicatiua calida in q̄bus sunt baurac ⁊ pulpa colloquintide ⁊ q̄ sunt similia ill'. Qd̄ si nimietate sua adurūt fiat clistere postea cū lacte asine ⁊ vnctō renū singl'r cū aliqua ꝑdictaꝝ pinguedinū. Et ex rebus magis cōferentibus tetano frō hūido est castoreū: q̄re oz ut assiduet̄. Qūz hñtes cuzez cibāt nō oz vt traīglutiāt ex cibis nisi bucellā valde puā. Et vt sorbeāt pultes subtiles valde: quoniā traīglutire est eis puersuz ⁊ fit ide spūa in naribus eoꝝ ⁊ cōmouent̄: quare illō augmentat eoꝝ egritudiez. Nos aūt dicemus medicias quas in potu sument ⁊ ex quibus eoꝝ mēbra abstergāt̄ ⁊ ipoꝝ nares in antidotario. Et similiter vnctiōes cōferentes eis sicut oleū de alcāna ⁊ reliqua q̄ dicta sūt. Et similiter caputpurgia ⁊ sternutatoria. Et sternutatoriū eius melius ē storax almusceme cū quibusdā oleis. Febris vero q̄ natural'r accidit est melior cura ei qui ex eo est humidus.

De tremore ⁊ signis spēꝝ eius. C. xi.

Tremor est morbus official' eueniens ꝑpter deffectū virtutis motiue a motu lacertoꝝ fm cōtinuitatez cōp g̃uitati cōpari intromittenti sua motiōe motiōez uolūtariā q̄r cōmiscent̄ motus volūtarij cū motibus nō voluntarijs: ⁊ est nocūentū in vtute motiua sicut stupor est lesio insensibili. Huius aūt cā aut est in vtute: aut in istrūento: aut in vtrisq̄ simul. In virtute vero qū debilitat̄ ꝑpterea q̄ accidit timor ul' ꝑpter applicatiōem rei abscise terribil' sicut aspectus ex loco alto: aut ābulatō sup pietem: aut poratio corā eo ex quo aliq̄s uerecūdat̄ ⁊ qui timet: aut reliq̄ ex q̄bus cōtrahūt̄ vtutes aīales: aut āgustia: aut tribulatō: aut gaudiū aut desiderium ꝑpt̄ ordines motuū virtutis accidit tremor i neruis: ⁊ fit illō quoniā facit cōtiget̄ dv̄sitatez in motu ipus. Et ex cāis quidez eius fm semitā debilitatis virtutis est multitudo coitus post releccioēz ⁊ repletiōez. Qui aūt factus est ab instrūento est qñz vt mollificatōez aliquā incurrāt nerui ꝑpter quā nō ꝯsequet̄ palyf: quaī nō retinent̄ apud motiōez sicut est apd̄ potū multū ⁊ ebrietatez frequētez ⁊ multitudiez potus aq̄ frē: aut potu eius nō in sua hora: aut vt in membris cōtingat oppilatō ꝑpter repletiōem plurimā ꝑuenientez a causis notis sicut est sacietas nauseatiua ⁊ dimissio exercitij: quaī ꝑpt̄ eas vtutes ꝑfecte nō penetrāt.

Et materia quidē frīa: aut est patiens in meatibus in quibus ipā mouetur. Et qñ cū via penetratiōis. Et qñ cū via ꝓhibitiōis: aut nō est patiens oīo: ⁊ aliđ quidē fit vt instrūentū ipz aliq̄ i currat desiccatiōem ⁊ nō obediat reflexiōi obedientia facili. Cōmunitas vero est vt in instrumento accidat nocūentū pueniens ad hoc vt noceat virtuti q̄admodū aduenit ei frigus vehemēs extrīsecus: aut ex pūctura aīal': aut ex hūore: aut ex calore vehemēti sicut apđ adustionem ⁊ alia. Et aduenit cū eis virtuti impedimentū: aut aduenit virtuti fm̄ suaz singularitatē impedimentuz suū qđ est sibi ꝓpriū. Et membro fm̄ suā singularitatē aduenit impedimētū sibi ꝓpriū ⁊ cōtinuātur duo nocūenta simul. Tremor aūt qñq; est in oībus membris: ⁊ qñ in corpore: ⁊ qñ est in capite solū fm̄ applicatiōem nocūenti ad lacertū vnū sine lacerto alio. Et qñ sit trēor in vtrisq; maībus ⁊ nō i pedibus: aut quōiā cā ñ est i origīe nuche: sed in ramis penetrātibus ad manus neruoꝝ: aut quoniā cā est in origine nuche: sz expellit eam ad ꝓpinquiora loca ⁊ ꝓpinquius latus: ⁊ natura seruat nucham ne penetret cā illīs in ipā ⁊ cōsequat̄ finē suū: aut quoniā spūs motiuus in inferioribus corporis est fortior ⁊ magis vigens fz necessitatē illoꝝ membroꝝ quā hñt de suo simili quare nō patiūtur vehemēter a caus̄ que nō sunt valde virtuose. qꝛ si patit̄ instrūentū cōfortat̄ eiꝰ supatō. Manus aūt nō est ita: ⁊ cā quidē dominās in euentu tremoris fixi est frigus debilitās neruos ⁊ spūm simul: aut hūiditas liq̄da laxa minor etiam mollificatiōe hūiditatis faciētis palysiz. Et Hip. quidem iā dixit. Cui accidit in fe. causoniđ tremor tūc sensus pmistō resoluit eam ab ipso. G. qđ ñ cōcedit hūc aphorismuz. Uerūtñ nō ē ex eis que modū nō hñt. Et sciās qꝛ tremor magis puersus est qui a sinistro īcipit. Et tremor quidē in senibus medicamīe nō remouet̄. Signa vero sunt cause predicte ⁊ sunt etiam manifeste.

De cura. C. xij.

Fac quod ī aliīs fecisti caplīs ex aptiōe oppilationū ⁊ dīstructiōe mollificatiōis ⁊ eūone ⁊ cōfortatiōe neruoꝝ ⁊ hūectatiōe si necessitas eiꝰ est in tremore si est ꝓpter debilitatem ab egritudine ⁊ calefactiōe si est cū frigiditate repentīa aut ībibita ⁊ cōpssiōe ⁊ fricatiōe ⁊ expulsiōe si est necessaria ⁊ fm̄ qꝛ oñdimus in cāone. Et balneuz in aquis maris ⁊ balnea sicut que sunt ex aqua nitri ⁊ arsenici ⁊ aspalti ⁊ sulfuris ⁊ aqua maris sūt iuuatiua etiam. Et si est cā eius frigus vaporatiōes ex nitro ⁊ sinapi ⁊ inūctō cū oleo costino. Et si est cā eius potus multi vini euacua ⁊ administra oleū cucūeris asinini ⁊ que taliter ꝓcedunt et assidua inūctiōem cū oleo canabino. Oleū p̄terea đ andacoca ꝓprietatē habet in hoc mirabilem. Et similiter si emplīm fiat ex hūida solūmō. Si sūt est ex hūoribus ībibitis aut grossis aut cōfirmat̄ egritudo administret̄ positō ventosaꝝ sup spōdilem primā ⁊ sedeat in tina olei calefacti ⁊ in iuribꝫ aīaliū p̄dictis in caplō de palysi ⁊ spasmo ⁊ alcuzez: ⁊ in fine rei detur in potu castoreū in sirupo mellino aut cū hieris magnis ⁊ dent̄ in potu pillē facte ex ruta ⁊ scolopendria. Et iuuant̄ quidem ex cerebro leporis valde quā ex ipō cōmedāt assato. Et ex eis quidem que tremulo cōferunt est vt bibant sirupū mellinū cū aqua in qua decocta sint sēmis malue ⁊ folioꝝ dunuchiū. ℥. 5. ⁊ simil'r sumāt in potu succū eupatoriȷ̄ cum aqua ⁊ velociter vtant̄ cū ipā mollificatiuis. Et si tremor est ī capite ꝓprie iā exptū ē eis sticados pōdus. ʒ. i. aut duaꝝ solū: aut cū hiera picra. vel ex qua facte sūt pillē: aut in sirupo mellino. Et ex eis quidem iā est exptuz in potu sumere pill'as cochi. ij. ʒ. ⁊. 5. oībus. x. diebꝫ semel. Et oꝫ vt cibus sit velocis digestiōis: ⁊ vinū quidem eis nocet ⁊ simil'r aqua frīa. Et que ex aquis est ei melior ⁊ minoris nocūenti est aqua pluuialis ⁊ simil'r omni egritudini neruose et leduntur multitudine phlebotomie.

De stupore. C. xiij.

Usus huius distinctionis stupor ī libris ē diuersus: plurimū eniz ponitur dictio stuporis synonyma dictiōi palys̄. Nos vero et plurimi hoīuz vtunt̄ ea fm̄ hūc modū. Et quidē stupor est morbus official' faciens euenire in sensu tactuali nocūentū. s. aut destructiōem aut diminutiōem cū tīmore si est debil': aut mollificatiōem si est cōfirmatus quoniā virtus sensibilis nō solū ꝓhibetur a penetratiōe: sed etiā motiua ꝓhibetur sicut exposui multotiens q̄uis in q̄busdā horis in veniatur stupor absq; difficultate motus ꝓpter diuersitatem neruoꝝ motus ⁊ sensus. Causa eniz stuporis aut est ex pte virtutis quoniā debilitat̄ sicut in febribus fortibus ⁊ acutis ducētibus ad stuporē. Et sicut in illo qui passurus est sincopiz statiz ⁊ apđ ꝓpinquitatē mortis: aut ex pte instrumēti quoniā corrūpit̄ eius cōpl'o ꝓpter frigus vehemens ex potu medicine aut ex pūctura aīal' sicut scorpiōis aquatici: aut tactu piscis qui nominat̄ berille ⁊ facit cōtingere illđ grossitudinem in spū qui est instrumētum virtutis: aut debilitatem: aut corrūpit eius cōpl'onem ꝓpt̄ calorem vehementē sicut quē momordit serpēs: aut remāsit in balneo vehemētis caliditatis: aut ī febribus incēsiuis: aut ꝓpter grossitiē substantie neruoꝝ. quare spūs in ipā nō penetrant bene. Et ꝓpter hoc cotingit in tactu pedis cū cōpatione ad tactum manus sicut stupor: aut fit ꝓpter oppilatiōnē ex hūoribus grossis. s. aut a sanguie aut phl'ate aut mel'ia. Et qñ possibile ē vt sit ex cholera: aut ꝓpter oppilatiōem ⁊ ex coarctatiōe apātis et exiture: aut coarctatiōe vehemēti ⁊ ligata ⁊ coarctatiōe sitꝰ noluēte neruos: aut p accñs forte aut pp dolorē cū quo effunditur ad mēbrum sanguis aut hūor ñ plurimū oppilās transitus: et huius plurimuz est a sanguine. Et ꝓpter hoc qum permutatur situs eius et r̄mouet̄ et r̄cedit ab eo qđ ad ipsū est effusū redit sensus. Et quandoq; accidit illud ex siccitate: et exiccatione et oppilantur meatus pp collectionē villi et eius coopturā et hoc est maluz. Et qñq; accidit oppilatio pp mollificatiōnē factam ab humiditate cōplexionali absq; materia et seq̄tur illā mollificatiōnē clausio meatuum. Cause v̄o stuporis quandoq; sunt in ipso cerebro et tunc si est v'lis cōis corpi toti ē mortalis. Et

quandoq; sunt in nucha: et quandoq; est eius principium ex spondili et quandoq; est in ramis neruorū. Qū ergo pseuerat stupor ꝛ plongatur pducit ad mollificationem. Stupor preterea nuntiat apoplexiam et epilepsiā et spasmū aut alcuzez aut palysiz cōmunē. Et omnis quidē stupor omnis membri qui pseuerat ꝛ fit fortis nuntiat palysiz aut spasmuz aduenientē ei. Et stupor faciei nuntiat torturā. Et plrimū quidē succedit pipneumonie ꝛ plesi et siren fro stupor. Et scias ꝙ qū stupor pseuerat et ñ remouet ipm euatō deinde succedit vtigo nuntiat apoplexiā. Et scias ꝙ semē croci ortensis positum in enemate calefacit neruos.

De signis ꝛ cura. C. xiiij.

Ipsa eadē sunt cāe sicut dictū est in tremore. Signū ergo illō ex eis augmētū stuporis cū additiōe eaꝝ ꝛ eiꝰ diminutiōez. Et cura quidē est fm ꝙ dictū est in tremore eadē. Uerūtñ si fuerit a sanguie ꝛ extat significationes repletiōis venaꝝ ꝛ inflatō guidez ꝛ grauitas corporis ꝛ somnus ꝛ rubedo faciei ꝛ oculoꝝ ꝛ reliqua tūc phlebotōando psequere. Nā multotiēs remouet stuporē sola ꝛ cū rectificatiōe regis ꝛ alleuiatiōe cibi. Qū ergo appz stupor ī aliquo membroꝝ ppter cām añcedētē aut primitiuā sicut frigus: aut aliō eueiens in pricipio neruoꝝ oz vt nō sis cōtētus curatiōe loci: sed sit ōis cura in pricipio vie ad ipm. Et ex curis quidē cōferētibus stupori est exercitiū illius mēbri ꝛ assiduatō motus eius.

De tortura faciei. C. xv.

Ipsa est morbus officiał in facie ppt quā trahit pars faciei ad ptez non naturalez ꝛ alterat forma eius naturał ꝛ remouet bōitas obuiatiōis vtrorūq; labioꝝ ꝛ abaꝝ palpebraꝝ ex pte. Et eius quidez cā est aut mollificatō aut spasmus lacertoꝝ palpebraꝝ ꝛ faciei. Tu aūt iam sciuisti eos ꝛ sciuisti ipoꝝ originē. A mollificatione vero facta est quoniam qum declinat ad ptē trahit cū ea pars secūda ꝛ mollificat eam et mutat eā a forma sua si fuerit fortis: ꝛ si debilis mollificat sola. Et apō quosdā si est in lateř 'mollificatō est attractō torti: sed nō est cōcedēdū. Et ex eis quidē ē pulsus: hec sūt facta a mollificatiōe est ppter cās mollificatiōis nūeratas. Facta autē a spasmo ꝛ ē ea q̄ cōtingit fm plurimū est quōiā qū pars spasmat stupefit ps fa que seq̄t ipam. Et causa q̇dē in ipa ē cā q̄ est in spasmo. Qō aūt dictū ē i caplo spasmi sicci sicut facti in febribꝫ acutis ꝛ euacuationibus ꝛ ex fluxu ventris et vomitu et ex fluxu sanguinis ex naribus et aliis est permitiosum. Quidam vero dixerunt ꝙ latus egrum est in tortura latus qō sanū uidet q̄uis cā sit i ipso ꝛ latus sanuz ministrat attractiōez ipius ꝛ eq̄t. Hoc aūt ñ est verū fm plm. Anatōia enim ꝛ qō sciuisti ō dispositiōe lacertoꝝ faciei facit te cognoscere corruptiōez eiꝰ ꝛ casus huius cōis: ꝛ quōiā sensus in ipa eoꝝ destruit a latere torture. Et pluribus q̇dē hōinum accidit spā in lacertis colli ꝛ est ex sūma suffocatiōuz ꝛ aduenit eis inde tortura ꝛ aduenit eis palyf et iā extendēs vsq; ad maus quonia lacerti ex quo hauriūt lacerti colli uirtutē motiua origo etiam est ex spondilibus colli. Omnis aūt torture extēse vsq; ad. vi. mēses fortasse nō spat rctificatō. Et scias ꝙ tortura colli plm nūtiat palysiz. Immo multotiēs portēdit apoplexiā. Considera ergo an associentur ei accñā epilepsie et apoplexie quare icipe ab euacuatiōe forti. Quidā aūt existimauerūt ꝙ in patientibus torturā timet mors subitanea vsq; ad. iiij. dies eoꝝ. Si autē ptrāseūt eos euadūt: ꝛ videt ꝙ sit illud cā epilepsie fortis quā tortura nūtiat.

De signis. C. xvi.

Sunt vt accidat inflāmatō ꝛ sputi emissio ex latere ꝛ nō retinet saliua ptis: ꝛ multotiens cōsequit cū ipa soda ꝛ pprie i ea que est spasmosa. Cognitō aūt que duaꝝ ptiū sit lesa est ꝙ qū ipa extenditur ꝛ rectificat manu reditus alterius fm naturā ad figurā suaz est facilis. Signa aūt in tortura mollificatiua sūt quonia motus est debilis ꝛ sensus sunt turbati ꝛ sentit in cute lenitatē ꝛ in lacertis ꝛ neq; sentit extensiōem ꝛ est palpebra inferior demersa ꝛ videtur medietas pāniculi q̇ ē sup palatū qō ē ex pte illius oculi mollificata ꝛ humida laxa ꝛ appz ꝙ meditet homo ꝛ aspiciat ad inferiora. Et cā in hoc etiā est cōitas huius pāniculi cū pāniculo extrīseco vie lingue secāte palatū in lōgitudine ꝛ est cōicans ei ꝛ est cutis declinās a ptibus colli ꝛ elōgat in eis et difficilis fit reditus ipius ad eas. Signa autez spasmose sunt quoniā sensus sunt turbati ſꝫ plm ꝛ cutis extensiōem habet cū qua destruūtur ruge ꝛ lacerti faciei sunt duri ꝛ minorat saliua ꝛ sputuz fm plm: ꝛ est declinatō cutis ad ptes colli plus: ꝛ reditō eius ab eis fit difficilior. Signa aūt eius q̄ est ex spasmo hūido ꝛ sicco sunt ea p que cognoscitur: ꝛ ex signis quidē euētus torture est ꝙ homo inuēit dolorē in ossibus faciei sue ꝛ stuporē in cute sua ꝛ multitudinez saltus eius.

De cura. C. xvij.

Sollicitudo ē ꝛ itētō vt ñ moueat tortus usq; ad. iiij. ꝛ. vij. ꝛ cibet etiā cū eo qō subtiliat sicut aqua ciceris cū oleo: ꝛ non desiccetur cū desiccatione mełł ꝛ pullis colūbarū. Qō si natura fuerit sicca moueat in die ſo cum clisteri vehemētis lenitatis quonia est cōuēiens. Intēdere aūt ad gargarismata in pricipio ē nocens: ꝛ qñz attrahit qō est ppinqū ꝛ non resoluit crudū ꝛ spasmus in primis fit fortis: ꝛ neq; facias euacuatiōem cū debilibus nō sufficientibus donec digō aliqua vice fiat. Festinatō aūt ad medicinā acutam exiccat materiaz ꝛ minorat eā ꝛ desiccat neruos ꝛ debilitat opatō medicine in ea: imo abstine. Et oz quidē vt cures palysiz aut spasmū sicut scis fm ꝙ ptinet. Iā aūt expꝰtū est ꝙ si tortus oi die pondus. ʒ. ij. ex hiera hermetis bibat p mēsem cōtinuū fortē efficiet impssiōez. Qō autē expꝰtū est vt bibat oi die est vt ex. ʒʒ. ꝛ acoro cōfectis cū melle sumat mane ꝛ vespe q̄titatē nucis. Et oz ne abscidat ab eo aqua mełł. Quidā aūt medici indi dixerūt ꝙ ex pfectionibus quibus tortura medicat est vt appriet mēbrū lesuz ꝛ caput cū carne siluestri elixata. Et videt ꝙ melior siluestris ad hoc sit lupus ꝛ althiboa ꝛ vulpis ꝛ hirci siluestres ꝛ cerui ꝛ asini siluřes ꝛ qui sūt minores ataba absq; gazellis ꝛ que sic pcedunt: ꝛ ex

bis que carne sua non calefaciūt: Et oportet si sit egritudo hūida vt ligetur pars in qua est mor bi principiū fm formā naturalē. Si aūt ē spas mus incipe primū ab eius lenificatiōe. Deinde ab ipsius resolutiōe. quia si inuenis signa sanguinis phle botōa venā que est sub lingua ⁊ suppone vēto sas spōdilibus primis absqz scalpellatiōe. Et non est dubiū qui materia torturā faciens ueiat ex pri cipijs neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ faciei: ⁊ ꝓpter hoc diligi gitur vt medicie rubificātes supponātur spōdili bus ceruicis ⁊ sup mādibulā etiā quū plurimi villi sint vēiētes ex eis ad lacertos qui sunt in facie. La certi vō faciei nō sunt ex illa sūma. Et eoꝝ rgimē est purgatō añrioris ptis cerebri ⁊ similr vapora tio sicca sup spōdiles ⁊ mādibulā inferiorē ⁊ frica tio capitis etiā ꝓprie sup famē vehemētē. Et ex eis etiā que iuuāt torturā est assiduatō ablutionis faciei cū aceto ⁊ delinire loca ꝑdicta cū aceto: ⁊ ꝓ prie quū in ipso coquūtur subuliatiua: ⁊ si est acetū in quo decocta est sinapis est mirabile ⁊ ut inclinet sup decoctiōē sceba ⁊ abrotāi ⁊ albarmel ⁊ laurꝫ ⁊ similia: ⁊ assumātur sub eo q̄ sint sicut tamari cis ⁊ albetil. Quū ergo medicine nō cōferūt fiat cauteriū sup uenā que est post aurē eius. Et oꝫ vt iniūgat ei vti gargarismo plusq̄ alijs ⁊ admi nistrētur masticabilia ⁊ ꝓprie acorus et nux mus chata ⁊ piretrū: ⁊ ex eis quibus in masticatiōe uti tur sunt myrobalani nigri: ⁊ oꝫ vt retineat masti cabile in pte lesa ⁊ sit in domo tenebrosa. Et fiat ei caputpurgiū ex fellibus gruū: aut āmoniaco: aut oleo: aut cū zeboti: aut expssiōe canapis ⁊ ama raci ⁊ sicle aut aqua oppopōacis cū oleo de lilio aut euforbio q̄ntitatis lētis cū lacte mulieris. Et curet caput cū eis q̄ ipm purgāt de quibus diximus i ca none egritudinū capitis cuiusqz. Et ex caputpur gijs expertis ei est auellana indica ⁊ proprie cortex eius superior et auricula muris ⁊ expssio cucume ris asinini ⁊ ciclaminis: ⁊ quū miscētur illa cū eis q̄ cū sternutatiōe calefaciūt sicut castoreū ⁊ nigella ⁊ reliqua. Dignius vero quo fit caputpurgiū est auricula muris: ⁊ quū caputpurgiū fit pondere. ʒ. ij. ex aqua eius cū danich oppoponacis. ʒ. ſ. olei cōfert. Immo sanat in. v. diebus. Et quū ꝑci piūtur inueri specula vt sit semp coꝝ intētō in re ctificatiōe faciei. Et specula cōuēientiora eis q̄ sūt ꝓpria in videnda facie ⁊ sunt illa que de calibe sūt facta. Infantibus aūt quū aduēit tortura in fine ve ris det̄ in potu triferā minorem aliquibus die bꝫ vsqz ad. vij. dies et cibus sit aqua ciceris.

De saltu ⁊ signis eius. C. xviij.

Saltus est motus lacertosus: ⁊ quū mouet cū eis cutis que eis adheret. ⁊ ipse quidē est ex vētositate grossa inflatiua. Signifi catiōes aūt q̄ ipse sit ex vētositate sunt velocitas rsolutiōis: ⁊ q̄ nō est nisi i corporibꝫ frīs ⁊ caus frīs ⁊ potibus reꝝ fraꝝ ⁊ sedāt cū calefacientia. Sꝫ sigtiōes q̄ ipse sit lacertosꝯ carnosꝯ neruosꝯ sūt quidē: quoniā in parte q̄ est lenis sicut cerebrū non retinet vētositas. Et similiter in ea q̄ est dura si cut os. Sꝫ accidit fm plm ei qđ ē mediū in duri tie ⁊ lenitate. Et cae quidē saltus ex accidētibus aia libus plm ⁊ ꝓprie in gaudio: ⁊ multotiēs accidit ex tristitia ⁊ ira ⁊ reliquis: quoniā motus spūs quū resoluit materias in vētositates. Et scias q̄ sal tus quū cōis est corpori nūtiat apoplexiā ⁊ cuzē. Et quū pseuerat in mirac nūtiat meliā ⁊ epilepsiā. Et quū pseuerat in facie nūtiat torturā. Et saltus q̄ est sub scerasif quū sigt apa in velamibus quoniā est de cōmitātibus ipm.

De cura. C. xix.

Vaporet̄ cū vaporatiōibus calefaciētibꝫ. Illud enī remouet ipm. Et si nō vte re oleis resolutiuis incipiendo a debilio ribus: ⁊ pueni ad illud qđ ē fortius nam remouet. Et si nō solutiuū in potu da: ⁊ assidua post illud medicinas calefaciētes. Castoreo quoqz cū sābaco inest ꝓprietas in hoc capl'o. Et neqz dentur aqua cōgelata ⁊ vinū multū ⁊ qđ inflatiōē habet ⁊ in frigidatiōē: ⁊ ipsius quidē cura est ꝓpinqua cure ip sius similiū. Compleamus ergo smonē de egri tudibus neruoꝝ hic ⁊ simus cōteti his que sunt sē suales ⁊ motiue ⁊ situales. De apatibus vero et solutiōibus cōtiuitatis ⁊ reliquis tardabimus ser monē vsqz ad quartum librum si deus voluerit.

Fen tertia de dispositiōibus oculoꝝ.

De anatomia oculi. C. i.

Virtus visuū ⁊ materia spiritus ui sibilis ꝓcedit ⁊ penetrat ad oculū p viā duoꝝ neruoꝝ cōcauorum quos nouisti p anatomiā. Quū qꝫ nerui ⁊ paniculi qui eis associāt ad orbitā descēdūt dilat̄ extremitas cuiusqz eoꝝ et replet̄ ⁊ apliat̄ ita q̄ cōphēdit hūores qui sunt in pupilla quoꝝ medius est glatialis: ⁊ ipse quidē ē hu mor clarus sicut grādo. Glatial' vō ē rotūdus cuiꝯ minuit rotūditatē cōpssio ipsius ab añriore pte eiꝯ: et ipse quidē cōprimit̄ vt in eo informatio coueni entioris sit q̄ntitatis ⁊ habeāt pua que vident̄ se ctiōē magnā i q̄ formet̄. Et ꝓpt̄ hoc eiꝯ postrmū parūp cōstrictū est vt ipsius cooptura in corporibꝫ fiat bona q̄ ipm deglutiūt ⁊ sunt ꝓfūda ⁊ dilatata a cōstricto: vt ⁊ ipsa bñ cooperiant eū: ⁊ hic quidē humor positus est in medio: quoniam est dignior locis que sūt cū custodia. Sꝫ ⁊ post ipꝫ positꝯ ē hu mor alius aduenies ei ex cerebro vt nutriat ipꝫ. Inter ipm enī ⁊ inter sanguinē purū est gdatio. Hic aūt hūor similis est vitro liq̄facto ⁊ color vi tri liq̄facti est clarus ⁊ declinat ad puā rubedinē: clarus vero est quoniā nutrit clarū: pue aūt ē ru bedīs quoniā est ex substātia sanguis: ⁊ ipse nō cō uertit̄ ad similitudinē eius qđ nutrit̄ integre: et hic quidē hūor nō puenit ab eo nisi quia mittit ei sanguiē a cerebro mediāte reti: quare oꝫ vt seq̄ tur ptē eius: ⁊ hic hūor eleuat̄ ad medietatē poste rioris ptis glatial' vsqz ad maiorē circulū qui est i ea. In añteriori pte ē alius hūor simil' albugini oui ⁊ nōiat̄ albugiēꝯ ⁊ ē sicut supfluitas a substātia glatiali ꝓuēiēs. Sed supfluitas clari clara est: sed positus est anterius ꝓpter cāz añcedentem: ⁊ ꝓpt̄ cām que est sicut cōpletiua. Causa aūt añcedēs est quoniā pars supfluitatis opposita est pti nutri menti. Et cā cōpletiua est vt gdet̄ delatō lumīs sup glatiale ⁊ sit ei sicut clipeus. Amplius ex tremitas nerui cōphendit vitreū ⁊ glatialē vsqꝫ

ad terminum qui est inter glatialem ⁊ albugineū et terminus apud quē puenit vitreus est apud coronā sicut rete cōphendit venatiōez: qua ꝓpt̄ nominat̄ retina: ⁊ nascit̄ ex ipius extrēitate tela aranea ex qua generat̄ tunica subtilis cū qua penetrat̄ suture ptis secūdine quā nōiabimus. Et illa quidē tūica distiguit̄ inter secūdiaz ⁊ inter albugineū vt inter subtile ⁊ spissuz sit sepatoriū aliquod et vt adueiat ei nutrimētū ab añriore pte ipius penetrās ad ipm a retina: ⁊ secūdia subtil' nō fuit sicut tela aranee nisi quia si eēt spissa erecta in facie glatialis nō elōgaret̄ quin accideret ex ea ꝓpt̄ suā spissitudinez vel alteratiōez eius qd̄ velaret lumē a glatiali ex via albuginei. Extremitas aūt pāniculi subtilis implet̄ ⁊ texit̄ ex venis sicut secūdina. Quoniā ipa facit penetrare nutrimētū fm veritatez. Uerū nō est necessariū vt sint oēs ptes eiꝰ ꝑpate ad iuuamētū nutribilis: sed ps postrēa que nōiat̄ secūdina. Illd̄ aūt qd̄ ptrāsit illū terminum ad añriora inspissat̄: ⁊ fit tunica vsq; ad grossitudinē aliqͣ hñs colorē celestē inter albediez et nigrdinē vt cōgreget visum ⁊ vt equet lumē opatiōe sua qua coopit visuz apd̄ laxitudinē indigēte tenebris ⁊ cōpositione lūinis et tenebraꝝ: et vt distiguat inter hūores et inter forte vehemētis duritiei et stet sicut mediatrix iustitia ⁊ nutriat corneā cū eo qd̄ aduenit ipi a secūdina. Et ipius quidem cōphensio nō cōpletur ab añriori pte eius vt nō ꝓhibeat aduentum formarū. Sed dimittit in añriori pte sui fenestrā et foramē. Sicut relinquit̄ i vua qñ remouet̄ suspēsoriū ipius ab ea: et in illo quidē foramīe cadūt aduenientia. Qū ergo cōstrigit̄ ꝓhibetur visus ⁊ in añriore pte huius tunice vualis est rugositas vbi obuiat glatiali vt sit magis similis raro leni: et vt minoret̄ nocūentū tactus eius. Durior vero ptiū eius est añrior ps eius vbi obuiat tunice cornee dure et vbi sinitur vt sit illd̄ qd̄ cōphēdit foramina durius. Et forsitā qͥdē est plenū hūiditate ꝓpter iuuamētū ꝑdictū ⁊ spu qd̄ sigt̄ extenuatō q est corā foramine apd̄ ꝓpinquitatē mortis. Secūdus vͦ pāniculus est strictus valde vt sit bōa retētō eius ⁊ nominat̄ postremū ipius tūica dura: ⁊ eius añrior ps cōphēdit totā pupillā ⁊ fit puia vt nō ꝓhibeat visus. Et est ꝓpter illd̄ in colore cornu subtiliati limatiōe ⁊ abrasiōe: ⁊ nōiat̄ ꝓpter illd̄ cornea. Clarior aūt ptiū eius est illa que est añrior ⁊ est fz ṽtutē sicut cōposita ex tūicis subtilibus qͣtuor que sunt sicut cortices suppositi vt si excorticet̄ vnus eoꝝ nō fiat cōe nocūentū: ⁊ de ea est que opponit̄ foramini quōiā ille locus est magis indigens fortitudine ⁊ tutela. Tertius vͦ cōphendit lacertū motus pupille ⁊ implet̄ totꝰ carne alba ⁊ pigui vt lēiat oculū ⁊ palpebrā: ⁊ ꝓhibeat eos exiccari ⁊ vocat̄ totū eius cōiūctiua. Lacertum aūt mouētē oculū iaz diximus in anatōia. Palpebre uero create fuerūt vt expellat̄ qd̄ ad oculū volat ⁊ descēdit ad ipm de capite: ⁊ vt equēt lumē sua nigredie: ⁊ cū eis qͥd̄ pōit̄ quoddam simile pāniculo qui similat̄ cartilagini vt eoꝝ statō sup ipm sit bōa ⁊ nō cadat̄ ꝓpter debilitatem eius in quo fixi sunt: ⁊ vt lacertus apiēs oculū habeat sustētaculū sicut os vt bōa fiat eius motō. Partes autez palpebre sunt coopꝛtoriū. Deinde vna duaꝝ tunicaꝝ pāniculi: deide eius adeps: postea lacertus eius: deinde tūica postr̄ma ⁊ est hec superior. Inferiori vero ex ptibus deest lacertus: et locus quidē i cuius scissiōe ē tior ē ex eo qd̄ seqͥtur anteriorem ptem eius apud initium lacerti.

De cognitiōe dispositiōuz ocl'i ⁊ cōplexionū eius ⁊ sermone vniuersali de egritudinibus eius. C. ij.

Cognitio illius est ex tactu eius ⁊ ex motu eius ⁊ ex vēis eius ⁊ ex figura ipius ⁊ ex color̄ eiꝰ ⁊ ex q̄ntitate ipiuſ: ⁊ ex opatiōibus suis ꝓpriȷ̄s ⁊ ex dispositionibus eius qd̄ currit ab eo ⁊ dispositiōibus passionum eius.

Cognitō aūt illius ex tactu eius est quōiā inuenit eū tactus calidū aut frīuz aut durū aut siccū aut lenē aut hūidū. Sed cognitō illius ex motu eius ē vt cōsideres an motus ipius sit leuis ⁊ significabit caliditatē aut siccitatem qd̄ tactus discernet ipsius an sit ḡuis ⁊ significabit frīatē aut hūiditatē. Illius vero cognitō ex neruis eius est vt cognoscas an sint grosse ⁊ ample ⁊ sigt̄ illd̄ hūiditatē eius an sint subtiles ⁊ stricte ⁊ signt siccitatē eius: aut plene ⁊ significat multitudinē materiei in ipo. Cognitō vero illius ex colore ipius est quōiaz color sigt̄ hūorez dōinatē ꝓportionalē. s. rubeus ⁊ citrinus ⁊ plūbeus ⁊ fuscus. Sed cognitō illius ex figura ipius est quōiā bōitas sue figure significat fortitudinē eius in creatiōe ⁊ malitia sue figure sigt̄ cōtrariū illius. Dispositō aūt magnitudis eius ⁊ puitatis ipius est fz qꝫ dictū est i capite. Illius vero cognitō ex opatiōibus eius ꝓpriȷ̄s est quōiā si ipe videt occultū a lōge et ex ꝓpinquo simul: ⁊ nō ledit̄ ab eo qd̄ ad ipm redit a visibilibus fortibus est fortis cōpl'onis ⁊ equal'. Et si est debilis visus ⁊ fm cōtrariū illius tūc in cōpl'one eius ⁊ in creatiōe est corruptō. Et si ipe nō est impotēs in cōphēdēdo ꝓpinqū q̄uis sit paruū: ⁊ est impotens in cōphendēdo lōginqū tūc sps eius est clarus sanus puus. Et dñt medici quoniā nō est sufficiens dilatatiōi egredienti ꝓpter subtilitatē sui. Et signt p illd̄ radiū quē credūt esse de sūma spus ⁊ qd̄ egredit̄ ⁊ obuiat visibili. Et si nō est impotens in cōpredēdēdo lōginqū: ⁊ si appropinqͣt ei illd̄ qd̄ est puū ñ videt ipm: ⁊ si recedit ab eo fm q̄ntitatē lōgitudis videt ipm tūc spus eius est multus cōturbatus nō clarus neq; subtil': imo humidus ⁊ eius cōpl'o est humida. Et dñt medici quōiā nō subtiliat̄ neq; clarificat̄ nisi motu longo. Et qñz ꝓcedit radius in motu subtiliat̄ ⁊ attenuat̄ ⁊ si debilitat̄ in vtrisq; dispositiōibus tūc eius spiritus est puus ⁊ turbidus. Cognitō autē illius etiā ex dispositiōe eius qd̄ ab eo currit est quōiaz si ipe est siccus ⁊ nō facit lippitudinē oīo tūc ipe ē siccus: ⁊ si facit lippitudinē supflue tūc ipe est hūidus valde. Ex dispositiōe aūt passionū eius quoniā si ipe ledit̄ a calore ⁊ sanat̄ a frigore: tunc ipe habet malitiā cōplexiōis calide. Et si ledit̄ a contrario tūc ipe cōtrariū habet. Et scias qꝫ medius i oī dispositiōe haꝝ speꝝ est equalis nisi supfluus in dispositiōe visus ipe. n. est equalis. Oculo ꝑterea accidūt oēs spes egritudinū. s. materiales ⁊ pure ⁊ cōposite ⁊ instrumētales ⁊ cōmunes. Et

oculo quidem in dispositionibus suis que ei accidunt in forma palpitationis ⁊ clausiōis ⁊ aptionis ⁊ colore ⁊ lachrymis adsunt iudicia pēdētia ex egritudibus acutis: ⁊ oꝫ vt inquirat̄ in eis. Amplius egritudies oculi q̄ñꝫ sunt ꝑprie: q̄ñꝫ sunt cū cōitate: ꝑpinquius vero qð ei cōicat est cerebrū ⁊ caput ⁊ uelamina exteriora ⁊ interiora: deinde stomachus. Et omnis egritudo oculi que sit per cōitatem velaminum exteriorum est magis salua.

De signis dispositiōuꝫ oculi. C. iij.

Signa generatiōis egritudinis oculi cū cōitate cerebri sunt vt sint in cerebro que dā significatiões nocūentoꝝ suoꝝ predicte. Nā si mediator fuerit velamina intriseca videbit lesiōeꝫ ⁊ dolorē incipere a ꝓfundo oculi. Et si fuerit materia calida iuēies sternutatiōeꝫ ⁊ pruritū in naso. Et si fuerit fr̄a senties cursum fl̄m. Et raro quidē erit hec cōitas cū malitia cōplōnis singularis. Qð si fuerit cōitas cū velamibus extrisecis: ⁊ si fuerit materia euenies ab eis sentiet extensiōem incipiētē in frōte ⁊ venis extrisecis ⁊ appebit nocūentū i eo qð seq̄t palpebrā magnā. Et si fuerit cū cōitate stōi erūt signa p̄dicta in capitulo de cōitate cerebri cū stō. Et si fuerit illic phātasie cā stōi minorabūt vacuitate ⁊ multiplicabūtur i saturitate. Signa uero egritudīs materialis in q̄tū est in ip̄o oculo sunt quoīā sanguineam sig̃t g̃uitas ⁊ rubedo ⁊ lachryma ⁊ inflatō et exuberatō venaruꝫ et pulsatō tempoꝝ et glutinatō ⁊ lippitudo et caliditas tactus: ⁊ ꝑprie qñ cū eis associantur signa sanguiēa capitis. Phlegmaticā uero sig̃nt g̃uitas vehemēs et rubedo occulta cum plūbositate quadā ⁊ cōglutinatō ⁊ lippitudo ⁊ tumor et paucitas lachrymaꝝ. Cholicā aūt sig̃nt punctura et inflāmatō cū rubedine ad citrinitatē tēdēte que nō est sicut rubedo sanguinea ⁊ subtilitas sanguinis acuti et puitas cōglutinatiōis et caliditas tactus. Sed meliā significat g̃uitas et obfuscatio et puitas cōglutinatiōis. Complōnes vero puras sig̃t priuatō g̃uitatis cū exiccatōe et inuentiōe significatiōum quas p̄diximus ī caplō cognitiōis.

Unicuiq; aūt egritudinū instrumētaliū et cōiū adueniet caplm.

De curatiōibus vniuersalibus egritudinum oculi. C. iiij.

Cure oculi sunt opposite egritudibus oculi. Et quoniā egritudies sunt aut materiales: aut pure: aut cōposite: aut solutio cōtinuitatis. Tūc cura oculi aut est euacuatō et ingreditur in ip̄am regimē a p̄atū aut regimē complōnis: aut rectificatō forme sicut est ī egressiōe: aut cōsolidatō et īcarnatō. Ab oculo vero euacuātur materie: aut sm̄ semitā resolutiōis ab eo. Conuersio aūt ex eo est prima ex corpore si est repletū. Deīd ex cerbro cū eo qð sciuisti d mūdificatiuis cerebri. Deinde ꝑmutatō ab eo p viā nasi et p venas ꝑpinquas oculo sicut sunt due vene lachrymaliū. Extractō aūt ex eo fit ꝑmedicias educētes lachrymas. Complōnis aūt ꝑmutatō iuuatur medicinis ꝑpris etiā: sed solutō cōtinuitatis ī ip̄o aduēiens curatur p medicias que hn̄t exiccatōnem nō plurimā. Et qū sunt cū elōgatiōe a mordicatiōe: ⁊ tu scies has medicinas ex sm̄ōe nr̄o de ophthalmia ⁊ reliq̄s egritudinibus materialibus ī oclō. Et oꝫ vt scias q̄ ī egritudibꝫ ma̅ialibꝫ i oculo est necessariū vt administret̄ minoratō nutrimēti ⁊ acceptō eius qð gēerat hūorē laudabilē ⁊ aliēatō oīs vaporosi ⁊ oīs cuius mala est digō. Et qū materia ꝑcedit ex mēbro intēde in phlebotōando illð mēbrū: ⁊ qū materia aduēerit ex velamine iextriseco administrabis vētosas ⁊ administrabis apocrustica sup frōtē. Ex quoꝝ sūma ē cortex batheke ad calaꝫ ⁊ calcadis ad fr̄am. Uene autē que phlebotōant̄ ꝑpt̄ oculū sunt sicut cephalica. Deinde vene que sunt in ꝑtibus capitis. Que ergo in añrioribus sunt magis iuuatiue in ꝑmutatiōe facienda ex loco. Et que sunt posterius sunt magis iuuatiue in attractione. Et scias q̄ illð qð accidit in oculo ex materijs ⁊ indiget ꝑmutatione eius ab eo ad mēbrū alið: tūc illð ad qð rectius ꝑmutat̄ est naris. Et illð qū nō fuerit in via effusionis ad oculū. Et hec quið ꝑmutatō nō fit nisi ꝑp caputpurgia ⁊ odoramēta p̄dicta in locis alijs vbi diximus doloris capitis regimē. Medicinaꝝ aūt oculi alie sunt ꝑmutantes cōplōneꝫ: ⁊ sunt aut infrigidantes sicut succi solatri ⁊ virge pastoris ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua lactuce ⁊ aqua rosꝫ. ⁊ succus etiā ⁊ mucilago psilij: ⁊ alie sunt calefaciētes sicut muschus ⁊ pip ⁊ acorus ⁊ memiren ⁊ similia. Et alie sunt exiccatiue sicut tutia ⁊ antimoniū ⁊ climia. Et de sūma eaꝝ sunt cōstrictiue sicut sief memithe ⁊ aloes ⁊ alseluzabaragi ⁊ crocus ⁊ rosa. Et alie sunt lenientes sicut lac ⁊ defricatō lazuli ⁊ albugine oui ⁊ mucilago. Et alie sunt maturatiue sicut vene ⁊ aqua fenugreci ⁊ croci ⁊ arob ⁊ ꝑprie illð in quo infundit̄ panis. Et alie sunt resolutiue sicut sarcocolla ⁊ aqua feni. Et alie sunt stupefactiue sicut succus pomoꝝ mādragore ⁊ papaueris et opiū. Et scias q̄ qñ cū egritudine oculi fuerit soda tūc oꝫ vt incipias in cura sode ⁊ nō cures añq̄ ip̄am remoueas. Et qū euacuatō ⁊ mūdificatō et regimē cōueniens nō iuuat̄ scias q̄ tūc in oculo est cōplō mala: aut materia mala inuiscata in tunicis corrūpens nutrimētū penetrās ad ip̄m: aut illic ē debilitas in cerebro: aut loco in quo expellūt̄ fluxus ad oculum.

De rememoratiōe cōs̄uationis sanitatis oculi et eoꝝ que nocēt ip̄i. C. v.

Oportet in primis vt ille qui laborat ī cōs̄uādo sanitatem oculi tueat̄ eum a puluere ⁊ fumo ⁊ aeribus egrediētibus ab equalitate in caliditate ⁊ frigiditate ⁊ a vētis crudis ⁊ a venenosꝫ: ⁊ nō assiduet intueri rē vnaꝫ a q̄ non auertat̄: ⁊ ex eis a quibus oꝫ vt vere custodiat̄ multitudo fletus. Et oꝫ vt minoret̄ aspectus in litteris vel lineis subtilibus nisi interdū sm̄ semitā exercitij. Et nō ꝑlōget̄ somnus eius sup collū. Et scias q̄ multiplicatō coitus ē nocibilior res oculo. Et similiter multiplicatō ebrietatis ⁊ īpletionis cibi ⁊ etiā somnus sup repletiōem. Et oēs cibi ⁊ pot9 grossi: ⁊ oīa vaporē emittētia ad caput. Et de sūma eoꝝ est oē qð habet acuitatē sicut porrū ⁊ andacoca. Et oīa que exiccat̄ supflue ð quoꝝ summa est sal multus. Et oīa ex quibus generat̄ vapor multus sicut caulis ⁊ lens. Et oīa que dixi

mus in arerolis medicinaꝝ singularium que sunt
ꝓportiōata ad hoc sunt nocitiua oculo. Et scias ꝙ
multitudo vnius cuiusq; duoꝝ. s. somni ⁊ uigilia
rū est vehemēter nocitiua oculo ⁊ magis cōueniēs
ei est tēpamētū uniuscuiusq; eoꝝ. Res aūt quaruʒ
visus cōfert oculo ⁊ cōfusat virtuteʒ eius sunt ea q̄
fiunt ex antimōio ⁊ tutia sicut spēs tutie nutrite
cū aqua sansuci ⁊ aqua feni. ⁊ facere collyriū oi ho
ra ex aqua feniculi est mirabile ⁊ magni iuuamen
ti ⁊ infrigidatō ḡnati dulcis est mirabilis etiā. Et
puluis etiā fcūs ex ḡnatis vtrisq; cū pulpis suis d̄
coctis iterioribus cū melle: ⁊ sicut scies illd̄ i loco
suo. Et ex eis aūt que abstergūt oculū ⁊ acuūt ip̄ʒ
est submergi in aqua clara ⁊ apire oculuʒ in ip̄a.
Rerū aūt visui nocibiliū alie sunt opatiōes ⁊ mo
tus. Et alie sunt cibi. Et alie sunt dispositiōes cō
uersiōis in cibis. Opatiōes aūt ⁊ motus sunt si
cut oīa que exiccant sicut coitus plurimus ⁊ longi
tudo aspectus ad lūinosa ⁊ legere subtilia supflue.
Mediū eniʒ in eo cōfert: ⁊ similr opatō puorū.
Et somnus sup repletiōem ⁊ cenā. Immo oʒ illū
qui in visu habet debilitatē expectare dōec digō
fiat: deīde dormire: ⁊ oīs īpletō nocet ei ⁊ omne
qd̄ exiccat naturā nocet: ⁊ oē qd̄ sāguinē turbidat
siue sit de rebus salsis siue acutis siue aliis nocet
ei. Et ebrietas nocet ei: vōitus aūt cōfert ei inq̄
tū mūdificat stōm: ⁊ nocet ei i inq̄tū mouet mate
rias cerebri ⁊ expellit eas ad ip̄m: et si nō fuerit
excusatō quin fiat: tūc oʒ vt fiat post cibū et cū fa
cilitate. Et balneatō nocet ei: ⁊ sōn sīflue nocʒ ei
⁊ fletus plrim ⁊ multitudo phlōie ⁊ ꝓprie cū uē
tor cōtīuis nocēt. Cibi vero salsi ⁊ acres et vapo
rosi qui ledūt os stōi sunt cepe et porri et allea et
bedarūgi cōesta et oliue mature et anetū et caulis
et lens. Cōuersio aūt in cibis est vt ita cōedāt ne
eoꝝ digō corrūpat et multiplicet ip̄oꝝ vaporatō
sm ꝙ in loco suo demōstabit. Et ego iaʒ pueniaʒ
illic et tu scies illd̄ i tractatibʒ huius tertij libri.

De ophthalmia et cōturbatiōe. C. vi.

Ophthalmia alia est vera: et alia est ei si
milis que nōiat cōturbatō ⁊ vacilatō et
ip̄a calefacit et hūectat qū accidit ocl̄o ex
cāis extrisecis facientibus in ip̄o bothor et rubifi
cātibus eū sicut sol et soda adustiua et ephimera
adusta et puluere et fumo et frigore in quibusdā
horis ꝓpter cōstrictiōem ip̄ius et pcussiōem ꝓpt
cōmotiōem ab ip̄a et uento pcelloso ꝓpt suā pra
uitatem. Illius vero totius impressio leuis est as
sociata cause que non ita remanet post ipsam vt
de eā sit curādū: ⁊ si nō medicat remouet cū remo
tiōe cāe multotiēs: ⁊ nōiat grece taracsis: ꝙ si cau
sa corporea aut extriseca iuuerit materialem pri
mā pole erit tūc vt velociter pmutet in ap̄a ma
nifestū ⁊ uerū. Sicut mutātur febres ephimere i
alias febres. Qū aūt pmutat ⁊ est in pricipio per
mutatiōis nōiat grece aphribē. Et de sp̄ebus qui
dē ophthalmie est que sequit scabiē in oculo cuius
cā est scalptura oculi que in pricipio rei pcedit cur
su cōturbatiōis: ⁊ neq; aduēit eius cura nisi post
scabiei fricatiōeʒ. Ophthalmia vero oīo est ap̄a i
cōiunctiua: ⁊ alia quidē est que est ap̄a simplex non
ptrāsiens terminū. Et plerūq; est in eo venaꝝ exu

beratō ⁊ cursus ⁊ dolor. Et alia est que ē magna
ptrāsiens terminū in magnitudine: in qua supabun
dat albugo sup pupillā ⁊ tegit eā ⁊ phibet clausio
nē ⁊ nōiat chimosis: ⁊ apd̄ nos dr̄ alguardenisi q̄
plurimū accidit infantibus ꝓpter multitudinē ma
terieꝝ eoꝝ ⁊ debilitatē oculoꝝ ip̄oꝝ. Et ip̄a quid̄
nō fit a mā calā tātū imo ⁊ a phlātica ⁊ a melica.
Et quōiā ophthalmia vera est ap̄a in pupilla se
quēs cōiunctiuaʒ. Et omne apostema aut est a san
guine aut cholā aut phlāte aut melā aut ventosi
tate tūc similiter ophthalmie nō euacuat cā ab una
istaꝝ caꝝ. Et qn̄ʒ hūor ap̄ans generat in ip̄o. Et
qn̄ʒ est aduēiēs ei a cerebro fʒ semitā catarri p uiā
velaminis extriseci coopientis caput: aut p viaʒ
velaminis intriseci ⁊ oīo a cerebro ⁊ ptibʒ ip̄ius.
Nā qū in cerebro aggregātur materie plurime et
repletō tūc vix euadit oculus quin ophthalmiam
incurrat nisi fortis fuerit valde: ⁊ qn̄ʒ sunt arte
rie que effundunt ad ip̄m supfluitates suas: quū
sunt supfluitates in ip̄is multiplicate: siue arterie
sint intrisece: siue extrisece. Et qn̄ʒ materia nō ē
euēiens ei a pte cerebri ⁊ capitis. Sed aduēit ei a
pte alioꝝ mēbroꝝ: ⁊ ꝓprie qū oculū iā cōsecuta ē
malitia cōplōnis etiā debilitauit eū ⁊ fecit ip̄m su
sceptibilē nocūentoꝝ: ⁊ est ad quē effundunt sup
fluitates. Amplius de sp̄ebus ophthalmie est q̄ ha
bet piodū ⁊ poxismū sm piodū effusiōis materie ⁊
piodū hore generatiōis eius. Et violentia quidē
doloris i ophthalmia aut est ꝓpter hūorē mordi
catiuū corrodētē tunicas: aut ꝓpt hūorē plīs extē
siuū: aut ꝓpter vaporē grossum sm raritatē ⁊ in
de est raritas in dolore: ⁊ materie quidem illius
sicut sciuisti: aut sunt ex corpore: aut ex capite ip
so: aut ex vēis que oculo afferūt materiā malā ca
lidā aut frigidā. Et qn̄ʒ sūt in oculo ip̄o: ⁊ illd̄ si
accidat tūicis oculi corruptō cōplōnis ꝓpt hūorem
retentū in eis: aut ophthalmiā veniētē sup eas et
cōuertat totū qd̄ aduēit ei de nutrimēto ad cor
ruptiōeʒ. Et ille cuiuscūq; sunt oculi exterius p
minētes ē susceptibilior magnitudis ophthalmie
⁊ fortioris eius ꝓpt hūiditatē ip̄oꝝ oculoꝝ ⁊ apti
onē poroꝝ ip̄oꝝ. Et qn̄ʒ quidē multiplicant la
chryme fre in sp̄ebus ophthalmie ꝓpt priuatiōeʒ
digōnis: ⁊ multotiēs resoluit ophthalmia cū solu
tiōe nature. Et scias ꝙ malitia ophthalmie est fʒ
q̄litatē materie ⁊ magnitudo eius sm q̄titatem
ip̄ius. Et scias ꝙ in regiōibus meridiāis multipli
cat ophthalmia ⁊ remouet velociter. Sed aduen
tus eius in ip̄is plīm est ꝓpt cursuʒ materieꝝ eorū
⁊ multitudinē vapoꝝ eaꝝ. Sanitas vero eius in
ip̄is velox est ꝓpt raritatē poroꝝ mēbroꝝ eoꝝ ⁊
solutiōeʒ naturaꝝ ip̄oꝝ: ꝙ si subito supueniat eis
frigus fit difficilis ip̄oꝝ ophthalmia ⁊ phibet hu
morē eius a cursu. In regiōibus aūt frigidis ⁊ tē
poribus frigidis minorat ophthalmia: sed est pra
ua. Et prauitas q̄dē eius i eis est ꝓpt quietē hūo
rū in ip̄is ⁊ cōgelatiōeʒ eoꝝ. Eius vero prauitas
est quōiā qn̄ cōphendūtur in mēbro nō resoluunt
velociter ꝓpt coarctatiōeʒ meatuū: quare exten
dunt magnifice dōec accidat vt ex eis fundatur si
phac. Qūq; p̄cedit hyems septētriōal ⁊ seq̄t ip
sam ver meridionale pluuiosuʒ ⁊ estas pluuiosa
multiplicat ophthalmia. Et similiter qn̄ hyems ē

cal'a ⁊ meridiana replet corpus hũiditatibꝫ: et dei
de sequit̃ eã ver septẽtriõale tunc constrigit eos.
Et estas quidẽ borealis multiplicat ophthalmiam
⁊ ꝓprie post hyemẽ meridianã. Et qñ3 multipli-
catur etiã in estate cuius ver fuit meridianũ: ⁊ sic
ca hyems ⁊ septẽtriõal'. Et tu q̃dẽ cõsidera corpo
ra dura ſm regiões septẽtriõales. Et corpora le-
nia ⁊ rara ſm meridiõales regiões. Et sicut regio
nes calide faciũt ophthalmiã simil'r balneũ valde
calidum qñ homo ip̃m ingredit̃ proculdubio facit
ophthalmiam. Et scias q᷑ qñ adest ophthalmia ⁊
oculi dispositõ mutat̃ cõsequẽs cũ cura r̃cta ⁊ pur
gatione vltima: tunc cã eius est materia retenta
in oculo corrũpens nutrimẽtuꝫ. Et catarrus ex ce
rebro ⁊ capite ſꝫ q᷑ declarauius in illis que sunt
premissa.

Signa. C. vij.

Scias q᷑ doloꝝ qui in oculo cõtingũt aliĳ
sunt mordicatiui ⁊ aliĳ corrosiui ⁊ aliĳ ex
tensiui. Et mordicatiui quidẽ sig̃nt cor-
ruptiõeꝫ q̃litatis materie ⁊ acuitatẽ ip̃ius. Et extẽ
siui sig̃nt multitudinẽ eius: aut ventositatem. Et
opthbalmia velociori' status est in qua lachryme
magis currũt ⁊ que acutiorem habet mordicatio
neꝫ ⁊ tardioris est que est magis sicca. Et lippitu-
do quidẽ est significatõ vera mutatiõis aut grossi
tiei materici. Lippitudo naqꝫ que est velox cũ le
uitate accidẽtiũ excepta g̃uitate oculi est significa
tiua grossitudis materiei. Et illa cui associatur ma
turatõ: ⁊ cũ qua est oculi exiccatõ in initõ parũp
⁊ resoluit̃ velociter est laudabil'. Et illa cuius gra
nũ est puuꝫ raro est significatiua oculi bonitatis.
Paruitas aũt g̃ni maturatiõis sig̃t tarditatẽ. Qũqꝫ
palpebre cõglutinari incipiũt tũc iã maturationis
adest ꝓpinquitas: sicut dũ pseuerat cursus aquosꝫ
est initiũ adhuc: post hoc aũt dicamus q᷑ cõturba
tio cognoscit̃ leuitate sui ⁊ cã sui ⁊ q̃titate sp̃atis
primitiui. Et ophthalmiã q̃dẽ que est cum cõitate
capitis sig̃t soda ⁊ g̃uitas capitis. Nã si via fluxus
a cerebro ad oculũ nõ est nisi p velamẽ extrĩsecũ
coopiens caput frõs est extẽsa ⁊ vene exteriores
sunt plene: ⁊ simil'r inflatõ incipit venire ad pal-
pebrã ⁊ ĩ frõte sunt rubedo ⁊ pulsatõ. Et si ẽ per
velamen intrĩsecũ nõ appet illd̃ ⁊ appet sternuta-
tio ⁊ pruritus in naso ⁊ palato. Et si est cũ cõitate
stõi associat̃ ei nausea ⁊ ꝯturbatõ ⁊ signũ illius est
hũor in stõ. Sanguineã vero ophthalmiam sig̃nt
color oculi ⁊ exuberatõ venaꝝ ⁊ pulsatõ tempoꝝ
⁊ reliqua signa sanguinis in partibus cerebri: ⁊ q᷑
nõ lachrymat̃ pl'im. Sed lippitudinẽ patitur ⁊ con
glutinat̃ apd̃ somnũ. Cholicã aũt sig̃t pũctura ve
hemẽs ⁊ dolor adustiuus inflatiuus vehemẽter et
rubedo pua ⁊ lachryme subtil's acute: ⁊ qñ3 exul
cerat: ⁊ qñ3 euacuat̃ lachrymis sicut est euacuatio
sanguinei ⁊ nõ cõglutinatur apd̃ somnũ. Et huius
quidem generis est quedaꝫ que est rubedo aduẽi
ens oculo ⁊ est de sũma cõpl'onũ pessimaꝝ: ⁊ qñqꝫ
cauterizat oculũ ⁊ exulcerat ip̃m faciens exulcerati
oneꝫ motiuã ⁊ ambulatiuã. Ophthalmie preter̃a
cõsimile est genus prurituũ ⁊ exiccatiuũ cũ paruι
tate rubedis ⁊ puitate lippitudis: ⁊ nõ appet sp̃ati
ip̃ius q̃titas de qua sit curãdũ neqꝫ cursus et ẽ ex
materia pua acuta. Sed phl'aticã significant g̃ui-
tas vehemẽs ⁊ caliditas pua ⁊ rubedo debil'. Im
mo in ea vincens est albedo ⁊ sunt lippitudo ⁊ cõ
glutinatõ apud somnũ ⁊ est cũ inflatione ⁊ cõicat̃
ei facies ⁊ color. Qd̃ si eius pricipiũ est stõachus
associat̃ ei nausea. Et phl'atica quidẽ qñ3 cõsequit̃
hoc vt in ip̃a excrescat cõiunctiua sup nigrũ ꝑpt̃
magnitudinẽ sp̃atis. verũtñ nõ est manifeste ru-
bedis neqꝫ vehemẽtis: neqꝫ sunt cũ ea lachryme
sed lippitudo. Melicã v̈o sig̃nt g̃uitas cũ offusca
tiõe ⁊ exiccatõ ⁊ pseuerãtia ⁊ puitas cõglutinatio
nis. cũ ventosa aũt ẽ extensio tantũ sine g̃uitate: ⁊
neqꝫ est cursus: ⁊ quandoqꝫ rubedinem facit eue
nire extensio.

Cura cõturbatiõis. C. viij.

In cura cõturbatiõis ⁊ ophthalmie leuis
que cursu eius ꝑcedit qñ3 cãc sufficit ab
scissio. s. si fuerit cã iuuatiua a repletiõe
sanguinis aut alterius cũ euacuatiõe. Et qñ3 suffi-
cit sedatõ motus eius ⁊ distillatõ lactis: aut albu
ginis oui: aut alterius rei in ip̃o. Et si cõturbatio
fuerit ex ꝑcussiõe distillet̃ in oculũ sanguis colum
be calidus: aut alterius: aut ex sanguĩe sui ip̃ius.
Et qñ3 sufficit euaporare ip̃m cũ spongia aut lana
infusa in oleo ros̃. ⁊ decoctiõe lactis: aut decoctio
ne lentis: aut distilletur ĩ ip̃ũ lac mulieris ex mãil
la calidũ: q᷑ si illd̃ nõ cõfert tũc decoctõ fenugre
ci ⁊ sief al. Illi vero que ex frigore accidit cõfert
balneũ si nõ fuerit factũ sp̃a ⁊ nõ fuerit caput et
corpus repleta ⁊ cõfert ei vaporatõ cũ decoctione
camemille: ⁊ vinũ subtile post tres horas a cibo
⁊ somnus lõgus post vinũ est ex curis iuuãtibus:
siue sit ex sole aut frigor̃ aut aliĳs. Et ophthalmia
quidẽ cuius cã est scabies ⁊ est leuis fricetur scabi
es in primis. Deinde curet̃ ophthalmia: ⁊ qñ3 re
mouet̃ post fricatiõem scabiei p se ip̃am. Quod si
magna fuerit nõ tolleraĩ ꝓpinquitatẽ p̃paratiõis
fricatiõis administrẽtur subtiliatõ ⁊ lenificatio et
mũdificatõ ita vt fiat ophthalmia obediens ⁊ tol-
leret inter se vicinitatẽ ⁊ inter regimẽ mũdifica
tiõis fricatiõis.

De cura cõmuni sp̃eꝝ ophthalmie ⁊ effusiõe flu-
xuũ ad oculum. C. ix.

Canon cõis ĩ regimĩe ophthlmie materia
lis ⁊ reliquaꝝ egritudinũ oculi materia
liũ est minoratõ cibi ⁊ ip̃ius exiccatio et
electio eius qd̃ generat hũorẽ laudabilẽ ⁊ aliena-
tio omnis euaporosi ⁊ alienatio omnis rei que est
mãle digõnis et alienatio coitus ⁊ motus: ⁊ ap-
plaudatiõis que est a vino et alienatio comestiõis
acetosi ⁊ salsi et acuti et assiduatio lenitatis nature
⁊ phlebotomia ex cephalica est conueniens oĩbus
sp̃ebus eius. Et oꝫ quidem vt visus patientis
ophthalmiã nõ cadat sup albedinem ⁊ sup radios
ĩmo sit qd̃ substernit̃ ei ⁊ quo ip̃e circũdat̃ nigruꝫ
et viride: et sup faciẽ eius suspẽdatur pannus pe
nitus niger apparens oculo eius. Et niger quidem
sit in dispositiõe egritudis: et celestis in dispositõ
ne sanitatis: et oꝫ vt sit domus in qua habitat ad
tenebrositatẽ declinãs. Et oꝫ vt ad ip̃m attrahat̃
somnus. Est eniꝫ medicamẽ bonũ et expedit ne pi
li ꝑmittat̃ ꝓlõgari quõiã vald̃ sũt nociui ophthal
mie nisi fuerit pili in radice soluti. Illd̃ eniꝫ con-
fert inquantuꝫ exiccat̃ humiditates attrahendo ad

nutrimētū coꝝ: ⁊ qñ corpus est mūdū ⁊ hūor faci
ens ophthalmiā est effusꝰ in venis. ¶Et ex genere
sanguis grossi ⁊ ꝓprie in fine ophthalmie: tūc bal
neatiōis impssio in subtiliando materiā: ⁊ potus
vini puri ad repellendū ipāz ⁊ euacuandū sunt iu
uantes. ¶Et balneū quidē post euacuatiōem est me
lius medicamē ad ophthtalmiā: ⁊ ꝓprie si fuerit
vaporatō sedās dolorē: ⁊ ex eis quibus oꝫ regi-
men esse in ophthalmia ⁊ reliquis egritudinibus
oculi materialibus est eleuatō puluinaris ⁊ cautel
la descēsiōis eius: ⁊ oꝫ vt ex toto elonget oleum
a capite patiētis ophthalmiā quōiā ipm est magis
vehemētis nocūenti ⁊ distillatō olei ⁊ sit oleum
rosꝫ. in aurē est valdͤ magni nocūenti. ¶Et qñ ma
gnificat ophthalmiam adeo vt strigat tunicas: ꝙ
si fuerit materia ꝓcedēs ex mēbro tūc oportebit
vt euacuet mēbrū illdͤ ⁊ trahat ad cōtrariū ptis
cū qualibet re. s. p clistere aut phlebotōiā ⁊ alia.
¶Et fortasse nō sufficit phlebotōia ex cephalica: et
est necessaria phlebotōia arterie temporis ⁊ auris
ad abscindendū viā p quā aduēit materia: ⁊ illdͤ
qñ materia aduēit oculo per arterias extrīsecas.
¶Qñqꝫ volūtas adest incidēdi arteriā capitis oꝫ vt
radat caput ⁊ cōsideret que illaꝝ pu͠aꝝ arteriaruꝫ
sit magis pulsans ⁊ maior ⁊ calidior ⁊ incidat ⁊ p-
ueniat ad finē in eius attractiōe si est ex eis que i
cidunt ⁊ sunt pue nō magne: ⁊ qñ incidit illa q est
sup tempus oꝫ vt liget in primis: deinde abscin-
dat postq̄ eligit illud cuius pterijt rememoratio.
s. vt sit post euacuatiōem ⁊ abscidat maior mino
rū ⁊ calidior eaꝝ: ⁊ oꝫ añ incisiōeꝫ vt strigat qdͦ
est in ea inferius cū filo firmo in lōgitudine ⁊ di-
mittat ligatura in ipā. ¶Deinde incidat qdͦ ē post
ipāz. ¶Et qū putrefit lꝫ auferat strictura: ⁊ ipa qui
dē est necessaria in ea que est maxima. ¶In pu͠a ve
ro sufficit vt ꝓfūde scarificet quatenus currat qdͦ
in eis est de sanguine. ¶Illdͦ eniꝫ qñ ꝓximū est iu
uamēto vētosaꝝ in nocra ⁊ positiōi sanguisugarū
sr frōtē. ¶Et qñ nō sufficit illud qdͦ fit fiat phlebo-
tōia ex lachrymali angulo ⁊ ex uēa frōtis qū tamē
vētose nocre sunt vltimi iuuamēti. ¶Qñqꝫ ꝓlōgat
egritudo administrētur sief in quibus pōuntur es
vstū ⁊ atramētū vstū: ⁊ qñ sufficit facer alcohol
ex aloe solo: ⁊ qū ꝓlōgat opthalmia ⁊ nō iuuatur
ab aliquo: tūc scias ꝙ i tūicis oculi est materia ma
la corrumpens nutrimētū supueniens ei: quare re
cedens confuge ad aliquid qdͦ sit sicut abluta tutia
ꝑmista lenitiuis sicut cerusa ⁊ climia aurea abluta
⁊ amilo ⁊ pauco gūmi. ¶Et qñ cauteriū sup verti-
cē est necessariū vt retineat catarrus. ¶Qñ eniꝫ eius
ꝑseuerātia est ꝓpt ꝑseuerātiā catarri. ¶Qū aūt ini-
tiū est ex velaminibus intrīsecis tūc cura est diffici
lis nisi sit eius resolutio fm euacuātia fortia cū ad
ministratiōe emplōꝝ cōfortantiū caput cognitorū
ad hāc rē. ¶Sicut est emplm factū de spica ⁊ rosa ⁊
acatia cū aqua coriādri hūidi ⁊ ipō coriādro hūido
⁊ sicco cū pauco croco dimissuꝫ sup locū vna hora
aut duabus: deinde rmoueat: ⁊ qñ administrā
tur in ea glutinatiua ⁊ cōmēsatiua mēꝝ acutaꝝ. ¶Et
gñā lactis sunt ex sūma coꝝ ⁊ nō est cōueniens vt
dimittatur distillatō eius in oculo tempore lōgo.
¶Immo oꝫ vt remoueat ⁊ renouet oī hora. ¶Et de
eis est albugo oui: ⁊ nō est necessariū in ipā vt re
moueat. ¶Immo si dimittat horis aliquibus nō no

cet: ⁊ est laudabilior in hoc lacte ⁊ si sit lac magis
abstersiuū: ⁊ albumē quideꝫ oui aggregat cū leni
ficatiōe ⁊ applanatiōe sua si nō adheserit ⁊ nō stri
xerit poros. ¶Et decoctō fenugreci aggregat cū le-
nificatiōe suā ⁊ maturatiōe sua vt faciat planū et
sedet dolorē ⁊ oleū rosꝫ. est huius generis: ¶⁊ peni
tus oꝫ vt nō sit in medicīa administrata in oculo ⁊
ꝓprie in ophthalmia aspitas neqꝫ qualitas saporis
acetosi aut acuti. ¶Et oꝫ quidē vt contbat valde q̄
tenus ipius remoueat aspitas. ¶Et quāto plus tibi
est possibile vt sis cōtentus insipidis odore priua
tis. ¶Nā illdͦ est bōuꝫ. ¶Interdū vero administrant
caputpurgia mūdificatiua ⁊ que coꝝ cursu ꝓcedūt
existentia eis que p nares materiei ptem extrahūt
⁊ de quibꝫ tūc nō timetur ꝙ ad oculū aliā trahāt
materiāꝫ: gargarismata quoqꝫ qñ administrātur
in ea. ¶Et de medicamētis quidē iuuatiuis est uapo
ratō ex aquis tepidis cū spōgia ⁊ lana. ¶Et qñqꝫ
administratō semel facta aut bis satis sufficit. ¶Et
qñ est necessariū vt plurimū iteretur fm fortitu-
dinē ophthalmie ⁊ eius debilitatem. ¶qūqꝫ in aqua
qua fit vaporatō meliloti ⁊ fenugreci fuerit de-
cocto erit vltima in cōferēdo. ¶Interdū pterea su
p frōteꝫ liniūtur apocrustica ⁊ ꝓprie qū via effusi
onis materiei est velamē extrīsecū. ¶Et hec qui
dē apocrustica sunt sicut cortices bathcke ꝓprie
⁊ sicut sief memithe ⁊ sicut feluzabaragi ⁊ aloes ⁊
semē rosꝫ. ⁊ crocus ⁊ sarcocolla ⁊ que sunt sicut aq̄
solatri ⁊ aqua virge pastoris: ⁊ simil'r ranns ⁊ sa
uic ordi ⁊ solatꝝ ⁊ cydōiū. ¶Qdͦ si supfluitas fuerit
vehemētis caliditatis ⁊ tenuitatis administrentur
epithimata vehemētis stipticitatis sicut de gallis
⁊ balaustijs ⁊ tribul'. ¶Et emplm ex eis cursibꝫ flu
xuū adhibitis hꝫ maximā efficaciā ⁊ hoc q̇dē qū ma
teria fuerit calida. ¶Sꝫ si fuerit fr͠a tūc fiat ex eis q̄
exiccāt ⁊ cōstrigūt ⁊ cōfortant mēbrū cū calefactō
ne sicut epithimata ex sambaco ⁊ sulfuere ⁊ bau
rac. ¶Et oꝫ q̇dē vt ocl'ꝰ assidue mūdificet a lippi
tudīe ex lacte distillato ī ipꝫ ⁊ laua ipꝫ albūen oui.
Qdͦ si tactus fuerit necessarius oportebit vt sit cū
facilitate. ¶Et oꝫ si fuerit ophthalmia vehemēs
vt fiat phlebotōia vsqꝫ quo timeat lipotomia.
¶Sanguis naꝫ emissio p'mi sanat in hora. ¶Et
oꝫ inq̄tū posse est vt retardet in ophthalmia col-
lyrioꝝ administratō vsqꝫ ad tres dies ⁊ sufficiat
regimē ꝑdictū ex euacuatiōibus ⁊ attractiōe mate
rieꝝ ad extrēa ⁊ in hora quā diximus locoꝝ ⁊ dis
positiōuꝫ. ¶Deinde si post illdͦ administret col
lyriū nō erit malū: plerūqꝫ eniꝫ sanat ab ophthal-
mia his rebus absqꝫ cura alia. ¶Nature vero le
nitas est res que est ei necessaria. ¶Immo ēt neces
sariū vt solutiōe educat hūor dominās sanguini
post phlebotōiā. ¶Et ī vaporatiōe quidē nō existit
bōitas añ mūdificatiōeꝫ neqꝫ in balneo. ¶Et qñ
fit illdͦ cā attrahēdi māꝫ plurimā coopiēteꝫ tūicas
oculi. ¶Et oꝫ vt in pricipio nō administrent inspis
satiuā fortia ⁊ que sunt vehemēter stiptica: quo
niā inspissant tūicas ⁊ ꝓhibēt resolutionem ⁊ ma-
gnificat dolorē: ⁊ ꝓprie qum dolor fuerit fortis.
¶Et ea etiā que debilir cōstrigūt in pricipio non
sufficiūt ad ꝓhibendam materiam ⁊ nocent ꝓpter
inspissatiōem tunicaꝝ ⁊ cōstringunt materiam in
eis: ꝙ si aliquid horum contingeret succurre cum
vaporatiōe ex aqua calida semp ⁊ solū collyrium

albū dissolutū in aqua meliloti est cōueniens forti
us naq3 illo cū repletiōe capitis qñ3 est ei nociuū.
Resolutiua v̄o in pricipio ophthalmie vehemē
ter deuita: ⁊ plimq3 ē necessaria post ista stiptica et
ꝓprie qñ eis narcotica sunt admista distillatō aque
zuccari ⁊ aque mellis in oculo. Q̄d si ꝑuenit ex
istis cōmotō egritudis infrabis ea cū eo i quo nō
sit inspissatō ad succurrēdū ei. Et o3 vt itendas añ
hoc ad mūdificatiōem lippitudis cū facilitate ⁊ nō
noceas oculo. In lippitudis naq3 mūdificatiōe est
doloris alleuiatō ⁊ abstersio oculi ⁊ medicis adest
possibilitas opandi. Et qñ3 doloris vehemētia fa
cit necessaria stupefecientiū adhibitiōe3 sicut succi
pomoꝝ mādragore ⁊ lactuce ⁊ papaueris ⁊ aliq̄n-
tule aque sumac. Expelle ergo illa q̄ntū potes: q̄
si aliquid coꝝ administras ꝓpter necessitatē admi
nistra ip̄m ſm cautellā. Et si possibile est tibi vt
sis cōtentus cū albūie oui cōquassati cū aqua i qua
papauer sit decoctum fac: ⁊ fortasse oportebit vt
pōas cū eo fenugrecū vt iuuet ad sedandū dolorē
ex pte resolutiōis ⁊ resoluat etiā ⁊ remoueat no-
cumētū stupefactiōis. Q̄d si mā est subtil' ⁊ corro
siua nō est malū apd̄ me vti opio ⁊ stupefactiuis.
Ip̄m naq3 est sanās eā ⁊ non succedit dolor q̄uis
oporteat credere q̄ inq̄tū visui nocet est malū.
verum opio in doloribus a mā corrosiua ꝑuenie
tibus nō est malū apd̄ me vti. Ip̄m eni3 sanat cele
riter. Et cura quidē mordicatiōis est ex cōglu
tinatiuis ⁊ infrīatiuis ⁊ subtiliatiuis: ⁊ cura extensi
onis est cū mollificatiōe oculi ⁊ rsolutiōe ꝑ ea quo
rū vnūq̄dq3 diximus in loco suo ⁊ pmutatiōe ma
teriei. Qñ aūt egritudo fit chrōica tūc est phlebo
tōia faciēda ex lachrymalibus ⁊ phlebotōande sūt
ambe arterie que sunt post aures. Et o3 vt patiēs
ophthalmiā ⁊ patiētes rheūatismos ad oculos de
uitent quēadmōm multotiens diximus inūctiōem
capitis ⁊ distillatiōe3 alicuius olei in aurē. Et pe-
nitus cura ophthalmie est sicut cura rliquoꝝ a p̄a
tū ex rpcussiōe prio ⁊ rsolutōe ſo. Uerūtñ exigit
ꝓpter mēbrū ip̄m suꝑflua facilitas ⁊ est ut illd̄ qd̄
repellit ⁊ repcutit ⁊ subtiliat ⁊ qd̄ resoluit ⁊ ab-
stergit nō sit laboriosi tactus ledēs sensu3 faciens
euenire aspitatē. Et illud quidē nō cōplet nisi sit
stipticitas eius qd̄ refrenat tēpata. Et mordicatio
eius qd̄ resoluit leuis pua. Immo est melius vt
sit in illo exiccatō sine mordicatiōe: ⁊ vt violen-
tia laboris eius frāgat p illd̄ qd̄ eis admiscet d̄ eis
que sunt sicut albūen oui ⁊ lac mulieris mulctū sr
cōfricatiōem collyrij quo fit alcohol. Qū aūt ma
teria ia3 est euacuata ⁊ dolor nō est in sūmo labo
ris administra collyriū nōiatū vnius diei cōmistū
cum eo qd̄ sit sicut vitell' oui: ⁊ neq3 est lōginqū
quin sanetur infirmus in die suo ⁊ ingrediat bal-
neū in sequēti. Sitq3 illd̄ qd̄ sufficit ad resoluēdū
residuū materiei sicut est collyriū de spica. Et qñ3
hora facit necessariū vt facias ip̄m odorare de col
lyrio alistiptatan in die primo re3 modicā: ⁊ ad-
das in die ſo de eo ⁊ erit cū eo salus. Qūq3 mate-
ria fit praua in ophthalmia añcedens ad dissoluen
dū tūc forsitan est aliquid qd̄ sit simile succo cucu
meris asinini

De cura ophthalmie calide cholice sanguinee et herisipile. C. x.

Regimē cōe ophthalmie cuius cā est mate
ria cholica aut sāguiea est phlebotomia
⁊ euacuatō. Nā si cā fuerit sanguis cale
factus cholicus: aut chola sola cōfert cū phlebōia
euacuatō ex decoctiōe myrobal'. ⁊ qñ3 pōit in ip̄a
turbit. Q̄d si cū ea fuerit aliquātulū grossitiei ⁊ sci
ueris q̄ materia sit ībibita in velaminibus cerbri
cōfortabis eā cū hierapic. Et fortasse sufficit ī hu
iusmodi īfusio aloes: ⁊ si illic fuerit caliditas erit
aqua in qua ip̄e infundet aq̄ endiuie aut aq̄ pluuial'
aut ille ābe. Et o3 q̄dē vt i initō fiat ī ip̄o empl'm
ocīo ex īfratiuis q̄ sūt exp̄ssiōes sicut exp̄ssio lin
gue arietis ⁊ exp̄ssio folioꝝ salicis ⁊ mucilagīes ⁊
distillatio eaꝝ i ip̄o. Deīde albūen oui cū lacte asi
ne: aut solū. Deinde collyriū albū ⁊ reliq̄ collyria
que rememorabimur in apocrusticis. Et neq3 i eis
finē cōsequaris ꝓpter quē tūice inspissantur ⁊ ma
terie cōstrigant ⁊ dolor fortior fiat. Qūq3 repul
leris materiā ꝑ euacuatiōem ⁊ attractiōem ⁊ apo-
crustica tūc gdatī tēdas ad maturatiua: ⁊ sint ī pri
mis mista cū apocrusticis. Est ergo in primis con
ueniēs coꝝ cōmistō cū aliquo qd̄ sit sicut aq̄ ros.
Et in gñibus quidē lactis est virtus maturationis
⁊ in mucilagine psilij est cū repcussiōe maturatio
quedā. Et mucilago semis cydōij est vehemētio
ris maturatiōis q̄ ip̄a. Et aqua fenugreci bōa ma
turatiōi est sedatiua doloris: ⁊ est maturatiuoru3
dignior vt ab ea incipiatur et non est in ipsa
attractio: ⁊ si est necessariū ingrossare aliquid ex il
lo fiat cū mucilaginibus: aut infrare fiat cū succis:
⁊ ia3 exptus est succus arboris que grece nōiatur
achatam ⁊ siriace asel in pricipio ophthalmie cali-
de ⁊ inflāmatiōis eius: ⁊ fuit cōueniens cū ꝓprieta
te forti. Et succi quidē isti qñ3 coagulātur ⁊ reser
uātur. Postea trāsi ab huiusmodi ad decoctiōem
meliloti in qua sit dissoluta sarcocolla alba ꝓprie
nutrita cū lacte mulieris ⁊ asine. Qūq3 descēdere
incipit adde in administratiōe resoluentiū qd̄ sit
fortius sicut sarcocolla i aqua fenugreci ⁊ feniculi
⁊ vaporatō ex aqua in qua decocta sit croc9 ⁊ myr
rha: ⁊ administra balneum si scíueris q̄ cerebru3
sit mūdū ⁊ da in potu post cibū ꝑ aliq̄s horas aliq̄d
uini āiqui puri i ꝑua q̄titate. Nā balneū post ip̄3
in aqua calida ⁊ uaporatō si fiat erit illd̄ iuuamē.
Et administratō etiā collyrioꝝ narratoꝝ in anti-
dotario ad descēsiōe3 ophthalmie ⁊ finē eius. Q̄d
si mā fuerit sanguinea adhibebis ventosas post
phlebotōia3 ⁊ assiduabis fricatiōe3 extremitatum
⁊ cōstrictiōem eaꝝ plus q̄ in alijs: ⁊ administra-
bis in pricipio rei succos predictos. Deīde admi
scebis ei medullā panis: postea infunde panē illū in
arob ⁊ pmiscebis in ip̄o: ⁊ fortasse oportebit vt
pmisceas cū illo parūp opij si fortis fiat dolor.
Q̄d si mā fuerit cholica euacuabis post phlebo
tōiā cū eo qd̄ educit cholerā. Et admistrabis bal-
neū ex aqua dulci. Et qñ3 cōueniens erit effunder
aquā frām ei sup caput ⁊ oculū. Et qñ3 lauat fa-
cies ex aq̄ fra cui admiscet parū aceti ⁊ cōfert. Et
o3 ut in cholica sit maior audacia i admistratiōe
stipticoꝝ i pricipio sine suꝑfluitate ⁊ i admistrati
one collyrioꝝ stipticoꝝ disolutorum in succis. In

herisipila aũt q̃ est ex sũmá illius oꝫ vt admĩstrẽt post euacuationem cũ solutiuis ⁊ clisteri ⁊ empl'a facta ex corticibus g̃natoꝝ decoctis sup prunas ⁊ tritis cũ arob aut melle ⁊ assidue fiat ei euaporatõ cũ spõgia calida. Et facere empl'm ex faria orobi ⁊ frumẽti decocta cũ sirupo mell' aut cum radice li liȷ̃ trita cõfert ei. Et oꝫ ut assidue abluat̃ ocl'us ⁊ assidue infrigidet̃ ⁊ hũectet̃. Sed sufficientia in isfrigidãtibus est ex eis que tardãt ⁊ hebetant: ⁊ quãdo resoluitur egritudo ⁊ remanet caliditas fac empl'm ex vitello oui assati ⁊ cõtricti cũ croco ⁊ melle ⁊ reliquis que scripta sunt ad herisipilã in antidotario.

De cura ophthalmie frigide. C. xi.

In ophthalmia frĩa fcã a materiȷ̃s frĩis oꝫ vt euacuet̃ hũor frigidus. Et qñ͡ꝫ est necessariũ iterare siue sit potõ siue iniectõ siue gargarismatõ. Et vt sit initiũ cure a repcussiuis que nõ sunt infrĩantia valde. Sed sint illa in q̇bus est subtiliatõ sicut mirta ⁊ sarcocolla. Et si administraueris collyriũ de spica cũ aquis cõmẽsatis erit cõueniens. Et si in tũicis pupille nõ fuerit nocũentum facies alcohol ex aqua ĩ qua bullita sint crocus ⁊ calcadis ⁊ mel. Et oꝫ vt liniat̃ ĩ pricipio frons ex calcadis: ⁊ ꝓprie cũ vis materici ẽ p velamẽ extrĩsecũ. Et similiter nõ est malũ si abluat faciẽ ex aqua in qua dissoluitur calcadis ⁊ ꝓprie qñ via materie est ex velamine extrĩseco. Et si liniatur palpebre in pricipio ex tyriaca ⁊ sulfure ⁊ arsenico est bõnꝫ ⁊ potꝰ tyriace ẽt ꝯfert. Et iã quidẽ expta sũt ĩ hoc folia alkẽna ꝯtria ⁊ ꝯmista cũ aceto ⁊ folia malue decocta ĩ viõ. Nos vero dicemus in antidotario troc. cõuenientes ad liniendas palpebras: ⁊ aqua quidẽ fenugreci ⁊ mucilago seminis lini est ex eis quoꝝ distillatõ in oculum patientis ophthalmiã frĩam cõfert. Et post illũ collyriũ lenitiuũ ⁊ collyriũ rubeũ maius ⁊ collyriũ alraigene ⁊ sarcocolla dissoluta in succo folioꝝ capparis. Et empl'm ex foliȷ̃s capparis solũ. Et confert oĩbus istis regimẽ subtile. Et administratõ balnei ⁊ vini puri albi.

De cura alguardẽgi. C. xiȷ̃.

Ophthalmie vero que facta est guardenegi: cura est euacuatõ p phlebotomiaꝫ et ventosas: ⁊ ñꝫ est tibi necessariũ ĩcidere arterias. Qđ si fuerit ophthalmia cal'a ⁊ euacuaueris ex toto corpore ⁊ ex venis capitis ⁊ ventosaueris oportebit vt administres sicut collyriũ albũ de repcussiuis ⁊ sicut succus lẽti frigidi. Empl'a vero exteriora sunt sicut crocus ⁊ folia coriandri ⁊ melilotũ cũ vitello oui ⁊ pane infuso ĩ rob vue. Et qñꝫ est necessariũ vt eis admisceat̃ de narcoticis aliquid. Et linimẽta etiã sint ex huiusmodi ⁊ ex memithe ⁊ litõ ⁊ aloe. Et ex eis quidẽ q̃ expta sunt ad eaꝫ est vitellus oui cũ adipe vrsi de q̇bus fiat sicut empl'm ⁊ supponat̃ sup oculũ: ⁊ quꝫ dolor fit fortis infundat̃ in ꝑputiȷ̃s vue. Deinde cõteratur cũ vitello oui ⁊ supponat̃ oculo. Qum aũt dolor fit fortior infundat̃ crocus cõtritus cum lacte ⁊ succo coriãdri ⁊ distillet̃ in oculũ. Quidaꝫ vero diligũt in guardenegi vt administrẽtur cure extrĩsece ⁊ sufficiat distillatõ lactis tribus diebus in oculũ si dispositõ illũ tollerauerit. Et illi quid qui alcohol administrant iã expti sunt in guardẽgi ad dolorẽ ulceratũ vt fiat alcohol ex sarcocolla ⁊ croco ⁊ sief memithe ⁊ opio. Qđ si fuerit guardẽgi post ophthalmiã frĩaꝫ grossã purgabis cũ hieris necessario ⁊ administrabis mucilagines lenificantes fcãs ex succo caulis aut aqua decoctiõis eius. Et qñꝫ erit tibi necessariũ pmiscere eas cũ aqua solatri. Et qñꝫ erit tibi necessariũ ut pmisceas eas cũ myrrha ⁊ sarcocolla.

De cura ophthalmie ventose. C. xiȷ̃.

Ophthalmia aũt ventosa curatur cũ ẽbrocis ⁊ vaporatiõibus ⁊ balneis. Et vaporatõ quidẽ ex miliȷ̃s est iuuatior vaporationũ que fiũt ei. Quidã võ ꝑsumptuosi qñꝫ audẽt administrare narcotica apũ doloris vehemẽtiam ⁊ id vt sedet̃ in hora. Sed ipẽ excitat̃ post horam vehementius q̃ prius fuit ꝓpterea qꝛ ꝓhibet resolui ventositatem.

Sermo vniuersalis de medicinis ophthalmie vsitatis. C. xiiȷ̃.

Collyriũ quidẽ albũ. Nã ipm est cõglutinatiuũ infrĩatiuũ sedatiuũ doloris rectificatiuũ hũoris mordicatiui. Qñꝫ admiscetur ei opiũ ⁊ fit vehemẽtius sedatiuũ doloris: sꝫ fortasse nocet visui ⁊ ꝓlõgat egritudinẽ ꝓpt̃ stupefactiõem ⁊ cruditatẽ quã facit. Et ex eis que ꝓcedunt suo cursu. Et troc. ros. est maximi iuuamẽti in iflãmatiõe ⁊ dolore ⁊ est maior ⁊ minor. Et tu quidẽ inuenies in antidotario trociscos ⁊ collyria huius generis. Et inuẽies in tabulis oculi medicinaꝝ singulariũ repcussiua sicut merdasengi et dragagaũ ⁊ lituꝫ ⁊ rosa ⁊ antimonium sasamsi et acatia ⁊ memithe ⁊ sandalũ ⁊ galle ⁊ lutũ sigillatũ ⁊ reliqui succi ⁊ gũmi ⁊ reliqua. Et de singularibus quidẽ que maturãt materias grossas sunt sicut myrrha ⁊ crocus ⁊ olibanũ ⁊ spica ⁊ castoreuꝫ ⁊ parũ eris rubei ⁊ aloes ꝓprie ⁊ amomũ ⁊ cornu cerui adustũ. Mẽsurat̃ aũt hũorẽ cũ eo qđ ẽ frigido ⁊ cũ eo qđ ẽ calido ẽ illũ qđ ptinet ad idustriã artificialẽ ĩ pticularibꝫ. Reliq̃ võ pmista expta dicã in antidotario. Et ex repcussiuis exptis ad uehemẽtiã doloris. Et materiã grossaꝫ ẽ encaustruꝫ ⁊ alesebẽseti cũ melle puro: ⁊ aqua fenugreci põatur in angulis lachrymalibus cũ stillo. Sed de cõpositis sunt sicut collyriũ istipticã ⁊ rubeũ lenitiuũ ⁊ collyriũ de scedenigi maius ⁊ troc. de seminibus ex sũma coꝝ sunt boni vltime.

Tractatus secũdus de residuis egritudinibus eius qđ de oculo apparet ⁊ plurimũ eius est de egritudinibꝫ cõpositiõis ⁊ cõtinuitatis.

De vesicis. C. i.

Contingũt in oculo vesice aquose in quibusdã corticibus cornee q̃ sunt quattuor tunice. Et hec quidẽ aquositas coarctat̃ iter duos cortices hoꝝ. iiiȷ̃. Et eius quidẽ locus ꝓculdubio diuersificatur: ⁊ qui est ꝓfundior coꝝ est deterior ⁊ diuersificat̃ sm augmẽtũ ⁊ diminutiõem cũ q̃titate ⁊ diuersificat̃ ꝓpter suũ coloreꝫ ⁊ essentiã suam. Et qñꝫ diuersificat̃ ꝓpt̃ suauitatem suam ⁊ acuitatem suam et corrosionem suam: ⁊ quecunqꝫ earum est ad corticem primum est mala

nigra: quoniam illa ꝓhibet visum a cōpħensione vuee: ⁊ ꝓfunda ꝓhibet a cōprehensione ipsius: quonia radius est remotior ad hoc vt ipam faciat ꝑuis quare videt̄ alba. Et plurima aquositas acuta est mala: quōia ledit cū extensiōe ⁊ corrosione simul: ⁊ omnis quidē q̄ est copiosior est plus extēsiua ⁊ plus dilatans ⁊ corrodēs. Que aūt ex ea opponitur foramini nocet visui ꝓprie quoniam est corrosiua ⁊ vlceratiua.

De cura. C. ij.

Cura ipsius dū est ꝑua est cū medicis exiccatiuis: ⁊ cū eis que sunt sicut medicamē de luto cōpatū ad samios: ⁊ est ut sumatur luti samij torrefacti. ℥. iij. ⁊ tutie. ℥. i. et climie lauate ⁊ antimōij abluti amboꝝ añ. ℥. ij. ⁊ scorie eris ablute. ℥. iij. opij. ℥. iij. gūmi. ℥. iiij. terātur cū aqua pluuiali ⁊ fiāt ex eis collyria ⁊ administrētur cū aqua fenugreci ⁊ qñ multiplicatur curet̄ cū ferro.

De exituris oculi ⁊ cornee. C. iij.

Exiture oculi generātur fm pl̄m ab hūoribus acutis adustis ⁊ sunt septem sp̄es quattuor a suꝑficie cornee quas. G. nōiauit vlcera: ⁊ accidit ꝓpter eas asp̄itas prima earū est vlcus similis fumo existens sup nigrū oculi expāsa occupans locū magnū ⁊ nōiat̄ albassue: ⁊ fortasse nōiat̄ chetemē. Deinde est sp̄es altera ⁊ est ꝓfundior ⁊ est vehemētius alba ⁊ minoris ꝓfunditatis vl' q̄titatis ⁊ nōiat̄ nubes: ⁊ fortasse nōiatur etiā chatemē. Et deinde est sp̄es tertia coronalis ⁊ sup coronā nigredinis que qñq3 occupat de albo cōiunctiue aliquid ⁊ videt̄ ꝙ est sup pupillā albuꝫ ⁊ ꝙ est sup cōiunctiuā rubeū. Et quarta nōiat̄ adustiua ⁊ nōiat̄ etiaꝫ lanosa ⁊ existit ī eo qd̄ appꝫ de pupilla ac si lana pauca esset super ip̄m. Et tres sunt ꝓfunde quaꝝ vna nōiatur anulū sumersā habens ꝓfunditatē: et est vlcus strictū ꝓfundū mundū. Et secūda nōiatur hilimie. i. vngula ⁊ est minoris ꝓfunditatis ⁊ latioris occupatiōis. Et tertia ē vlcus qd̄ nōiat̄ alficume. i. ⁊ adustiuū ⁊ est etiam vlcus sordidū hñs crustas in cuius mūdificatiōe est timor: hūiditas eniꝫ currit p corrosiōem pāniculorū ⁊ corrūpit̄ cū ea oculus: vlcera vero in oculo fiunt aut successiōe ophthalmie: aut successiōe bothor propter ꝑcussionem. Et multotiens quidē est pricipiū vlceris interius ⁊ disrūpit̄ ad exteriora ⁊ cōuerso.

De signis. C. iiij.

Signa vlceris in eo qd̄ de oculo appꝫ sūt ꝙ est pūctū albū si est sup pupillā ⁊ rubeū si est in cōiunctiua ⁊ est cum eo dolor vehemēs ⁊ pulsatō: ⁊ qñꝫ est sanies que inuenit̄ ī eo qd̄ supponit̄ alba sig̃t dolorē debilē ⁊ pulsationeꝫ fortē. Si vero fuerit citrina ⁊ fusca aut subtil' erit in illo leuior: ⁊ si fuerit rubea tūc dolor erit leuior valde.

De cura vlceris. C. v.

Qum fuerit vlcus in oculo dextro dormiat sup sinistrū: ⁊ qñ fuerit ī sinistro dormiat sup dextrū. Et oꝫ vt subtiliet regimē in primis. Qñ ergo disrūpit vlcus declinet regimē ad extremitates ⁊ ad pullos ⁊ nō debilitet ⁊ nō cōsolidet vlcus ⁊ multiplicent̄ suꝑfluitates corporis eius: ⁊ oꝫ vt nō repleat̄ ⁊ nō clamet nec sternutet q̄tū poſſe est neq3 ingrediat̄ balneuꝫ nisi post maturatiōem egritudinis. Si aūt ingr̄diatur necessariū ē ei vt nō ꝓlōget morā ⁊ itendat inmūdificādo caput ⁊ stōm cū euacuatiuis trahentibus ad inferiora. Et similiter cōfert in eis vētosatō sīcrus pl̄m ⁊ phlebotōia saphene ⁊ assiduatō solutōnis ventris oibus. iiij. diebus cū eo qd̄ educit suꝑfluitatē acutā subtileꝫ ex decoctiōibus ⁊ infusiōibus: ⁊ si fuerit hic ophthalmia curet̄ prius cū euacuatiōe p̄dicta in capl'o suo ⁊ cū medicis: ⁊ cōiungat̄ inter sedatiōeꝫ doloris ⁊ cōsolidationē vlceꝝ cū eis que sunt sicut collyriū anesestigi ⁊ alscusi et cerusa ⁊ distillatō lactis mulieris ī oculo. Et si fuerit hic cursus ꝑmisceat̄ ei illd̄ qd̄ habet virtuteꝫ ꝓhibitiuā: ⁊ ad sūmū canon electiōis medicinaꝝ ī ip̄o est quoniā oꝫ vt eligatur oē qd̄ exiccat absq3 mordicatione: ⁊ si calor fortis fiat tunc admistra collyriū asedenigi lenitiuū ⁊ collyriū olibaninum est valde iuuatiuū. Et d̄ collyrijs quidē iuuatiuis est collyriū setalicū ⁊ conis ⁊ si fuerit cursus collyriū dāmius ⁊ emelluydion. Et si fuerit cursus cuꝫ acuitate collyriū in quo ponit̄ myrrha ⁊ spica celtica. Qd̄ si in vlceribus fuerit sordes tūc cū sirupo de melle: aut cū aqua fenugreci cum aliquorum collyrioꝝ p̄dictoꝝ: aut cū mucilagine semīs lini: aut cū lacte mulieris. Et si fuerit corrosio vehemēs necessariū erit administrare darcametilon. Et qñ mūdificat̄ vlcus tēde ad desiccatiua absq3 mordicatiōe sicut collyrium de olibāo ⁊ sicut olibanū ip̄m nesestegi ⁊ cerusa ⁊ plūbū adustū ablutū ⁊ collyriū albū ⁊ collyriū albebar ꝓprie: ⁊ silr̄ cinis ostraci ablutus cū albūie oui: aut cinis ostraci magni ablutus cū equali mēsura sīn descedenigi. De scriptō collyrij luberis ⁊ est forte. ℞ climie. x. et vij. aur̄. ceruse ablute. ℥. i. amili ⁊ opij ⁊ dragaganti oium añ. aur. ij. terant̄ ⁊ fricent̄ cum aqua pluuiali ⁊ cōficiantur cū albumine oui. Aliud eiusdem nōis ⁊ est forte. ℞ climie aduste ⁊ ceruse ablute. ℥. viij. myrrhe aur̄. vi. plūbi adusti abluti aur̄. i. amili aur̄. vi. plūbi adusti abluti ⁊ talk amboꝝ añ. ʒ. iiij. dragagāti. ʒ. viij. terātur cum aqua ⁊ cōficiantur cū albumine oui.

De rupturis cornee. C. vi.

Quandoq3 fit a ruptura p̄cedente: ⁊ qñq3 fit a cā extrīseca sicut ꝑcussiōe aut casu disrūpente: ⁊ tūc apparet vuea: ꝙ si illud qd̄ de ea apparet est res modica nōiat̄ formical' et almusaragi ⁊ ḡnatil': ⁊ illd̄ est fm magnitudineꝫ ⁊ ꝑuitatē. Si aūt est augmētatō illa ita vt appeat in ea ḡnū vue nōiat̄ vuea: ⁊ que est maior nōiat̄ vesicalis. Si aūt egrediat̄ vuea valde ita vt sepat̄ inter palpebras ⁊ cooptura nōiatur claual': ⁊ qñ albificat̄ uuea nō est ei sanitas. Et scias ꝙ qū cornea rūpitur in lōgitudine nō videtur albedo. Sed videt̄ scissura ⁊ est quasi speculator iā sic elōgatō. Et possibile qd̄ est vt hoc declaretur mō manifestiore: ⁊ dicat̄ ꝙ ruptura qñꝫ fit in oibus ꝑtibus cornee ⁊ cortic. eius: ⁊ est eminentia de substantia vuee: ⁊ qñꝫ fit in quibusdā ꝑtibꝫ cornee: ⁊ ē eminētia ex ea spissa: ⁊ est apd̄ corrosiōem quorūdaꝫ corticis eius ⁊ assimilat̄ vesicis. Sed differt a vesicis mollibus ⁊ duris: quōiā ꝓpter vesicas molles

⁊ duras fiunt in albedie oculi rubedo ⁊ lachryme et pulsatõ ⁊ frãgit sub radio. Sed nõ est ita hic. eminẽtia vero que fit pp̃ter fracturã cornee i oĩbus suis corticibus: aut est cũ aptiõe totius vuee: aut cũ quadã pte eius. Eius aũt spẽs sũt quattuor pua g̃natil' ⁊ formicalis que qñ miorat̃ similat̃ vesice molli ⁊ vesice dure ⁊ sepatur ab ea: quoniã est f̃m colorẽ vuee in nigredine ⁊ viriditate et colore medio inter eas. Qđ si differat color eius a colore tũice vuee etiam vesica est: et qñ_ visicat̃ p cõsideratiõem in re eius. Si videt̃ circũdans in radice eius res alba sicut limbus: et illđ quidẽ nõ est nisi extremitas rupture cornee et albificat̃ f̃m cõsolidatiõem. Et secũda est illa quã p̃diximus et nõiauimus vucam. Et tertia est maior illa et p̃hibet coopturam et dicitur vesicalis et clauualis. Et quarta est quasi ip̃a sit ex genere vesicalis. verun tñ est cronica cõiuncta cũ eo qđ egreditur ex cornea p̃cedens ab ip̃o et dicit̃ orbicularis: ⁊ est similis armile fusi cõiuncte cũ fuso.

De cura. C. vij.

Quum p̃seuerat in via generationis eius. Cura est cura vlcerũ et bothor f̃m q̃ diximus q̃ indigẽt mũdificatiõe corporis qualiscũq̃ sit egritudo euacuando p phlebotõiam et solutiõem: ⁊ post euacuatiõem administretur balneũ ex aqua dulci: et p̃prie qñ est in complx̃one acuitas p̃ter qđ moret̃ in aere balnei nisi parũ. Et neq̃ etiã multiplicet submersiõem capitis sui i aq̃ fontis: siue sit calida: siue sit frigida et neq̃ administrentur olea sup caput. Quidã enĩ illorũ mittũt materiã ad oculũ pp̃ter resolutiõem materiei inuẽte in cerebro et attrahũt qđ nõ est i ip̃o: et exprimũt ip̃m pp̃ter ĩspissatiõẽ pororũ resolutiõis. Qũ ergo nõ inuẽit vacuũ currit ad extremitates cerebri. Et o_ quidẽ vt cibi sint bõi chimi tẽpati frigidi hũidi et reliqũ corpus similr̃: et dũ p̃seuerat in p̃cipio o_ vt maturetur et curetur cura ulcerũ. Qũ aũt vlceratur tũc administrent̃ i primis sup ip̃am emplr̃a stiptica cũ abstersiuis sicut cydõia et lentes decocta cũ melle et sicut aqua g̃nati ⁊ oliue vitellus oui et crocus et g̃natũ muzũ decoctũ cũ pauco aceto et aqua agreste et discoctũ: deinde fiat emplr̃m: aut si tollerat distillet̃ in oculũ cũ amilo et silr̃b_. Qũ aũt sit rupta curet̃ cũ cura ruptur̃. Formicalis vero curet̃ cũ p̃hibitiuis stipticis et cũ vaporationibus cũ aceto et aqua et vino põtico: aut cum aqua in qua bulliuit rosa et fiat alcohol. Et ex collyrijs stipticis: et ex medicis q̃dẽ iuuatiuis in ip̃a sunt succus foliorũ oliue et succus virge pastoris. Et ex medicis singl'aribus stipticis sũt ipica et rosa et plũbum adustum et chimolea et terra sigillata ⁊ cerusa ⁊ ex alcohol gallarũ ptes due: deide antimõij ptes. x. Et ex collyris collyriũ hamir ⁊ hãdimur ⁊ beditũ de iseles ⁊ collyriũ arabicũ. Et ex eis que sunt fortia est collyriũ berdene triseles ⁊ qũ ex eo distillat̃ aliquid liget̃ frõns ⁊ dormiat resupinus. Collyriũ forte ad illđ cinis fusorij in quo purgat̃ es ⁊ crocus ⁊ amilũ ⁊ dragagantũ cõficiant̃ cũ albũine oui gallie nati ea die: et qñ q̃ ponit̃ in ea lapis iameni. collyriũ bonũ ⁊ ẽ collyriũ berdemẽ cõferens spẽbus bothor. ℞ antimonij adusti abluti. iiij. auĩ. ceruse plũbi aduste ablute. vi. auĩ. licij idi. xvi. auĩ. spice. viij. auĩ. polij. ij. auĩ. climie aduste ablute auĩ. viij. acatie citrie. xx. auĩ. castorei auĩ. vij. tãtũđ aloes gũmi arabici. xx. auĩ. teratur cũ aqua pluuiali ⁊ fiat collyra. Et scias q̃ necessariũ est tibi qñ incipit vlcus in eminentia vt facias adherere oculo ligaturã q̃ sustenet̃ ⁊ resupinatõ: illi vero que est clauual' nõ est cura. Et q̃dã pp̃ter pulchritudinẽ đlinquunt et abscidũt eminẽtiã ex vuea cũ musaraget: sed rectius est vt nõ moueat̃: ⁊ fortasse ei effundetur materia ⁊ p̃mutabit̃ ad oculũ alterũ.

De bothor in oculo. C. viij.

Quod est aũt sup corneã tendit ad albedinẽ. Et qđ est sup cõiũctiuã est tendẽs ad rubedinem.

De cura. C. ix.

Phlebotomia ⁊ distillatõ sanguis in oculũ f̃m q̃ dicemus in caplr̃o altarfati: ⁊ vaporatõ oculi cũ lana infusa in albũine oui cõquassati cũ aceto ⁊ oleo rosr̃. ⁊ distillatõ lactis i quo ponit̃ semẽ almaru ⁊ collyriũ aluber ⁊ collyriũ dinacon.

De sanie in siphac. C. x.

Hec sanies cõtinet̃ sub cornea: aut i p̃fundo: aut in p̃pinquo ⁊ similat̃ locus cornee vngule: ⁊ qñ corrodit̃ cũ ea p̃s nõiatur calcataren.

De cura. C. xi.

Dixit paulus curatur cũ eis que sunt sicut sirupus de melle ⁊ succus feugreci ⁊ collyriũ de olibão: aut apiat̃ cũ meliloto et mucilagine seis lini ⁊ rhaphano hũido decocto si nõ p̃hibeat ophthalmia. Et mũdificet̃ cũ eis q̃ sũt sicut collyriũ de myrrha ⁊ fumus terre. Et si non fuerit vlcus administra hoc collyriũ calcadis croci ãborũ añ. ℥. i. myrrhe. ʒ. i. ⁊. ʃ. ⁊ mell'. lb. i. ⁊ etiã medicamẽ magnetis factũ ad vngulã: ⁊ etiã medicamẽ de luto samio p̃dicto in capitulo de vesicis.

De cacro in oculo. C. xij.

Plurimũ accidit i cornea dolor vehemẽs ⁊ extensio in venis oculi ⁊ pũctura fortis qua ledit̃ tempus ⁊ p̃prie qñ_ mouet̃ hñs ip̃m ⁊ rubedo in tunicis oculi ⁊ soda ⁊ casus appetitus cibi ⁊ leditur ab oĩ in quo est caliditas ⁊ ex eis in quorũ salute nõ ẽ spes q̃uis sit spes i sedatiõe eius: et nõ facit dolorẽ cacer i aliquo mẽbrorũ qui sint sicut dolor eius qũ accidit in oculo. Et admĩstratõ quidẽ medicinarũ calidarũ est ex eis q̃ ledũt patientem ip̃m ⁊ augent dolorẽ intollerabilem.

De cura. C. xiij.

Si nõ fuerit excusatõ cure eius: tũc fit intẽtõ sedatõ doloris ⁊ mũdificet̃ corpus ⁊ pars capitis ab hũore cõturbato ⁊ nutriatur cibis bõi chimi triticeis in quibus nõ est calefactõ ⁊ potus lactis cõfert ei. Et o_ q̃dem vt administret̃ in ip̃o albumẽ oui cũ meliloto ⁊ aliquid de croco ⁊ collyriũ albũ ⁊ oẽ collyriũ factũ ex eis que sunt sicut amidũ ⁊ cerusa ⁊ gũmi ⁊ opiũ ⁊ oĩa in q̃bus ponũtur reliqua lenientia ⁊ stupefacientia et collyriũ samurdũ ⁊ collyriũ meburiũ ⁊ cerotũ f̃cm ex vitello oui ⁊ oleo rosr̃.

De garab ⁊ apostẽatibus lachrymaliũ. C. xiiij.

QUandoq; egredit̃ in lachrymalibus angulis oculi exitura: ⁊ qñ est dura q̃ tactu mouetur ⁊ nõ rumpitur ⁊ est de genere glãdularũ: ⁊ plurimũ malitie eius est qđ videtur eminẽtia in lachrymalibus ⁊ inuenitur cũ exp̃ssiõe ⁊ dolet eius exp̃ssio ⁊ multiplicatur cũ ea opbthalmia. Et qñ ẽ exitura bothoralis faciẽs collectiones et disrũpit̃: ⁊ qñ rũpit̃ facit fistulã ſm plurimũ. Et ambe cõicant in hoc ꝙ vnaqueq; earũ mouetur sub tactu ⁊ submergit̃ cũ exp̃ssiõe ⁊ augmẽtat̃ qñ dimittit̃: ⁊ qñ ex substãtia ei⁹ bothor est eius augmẽtũ in ꝓfundo: quare eius eminentia exteriꝰ nõ appet: verũ ipã significat pruritus: ⁊ qñ manus inuenit eã apud comp̃ssiões vltimã. Et garab q̇dẽ est fistula adueniens in angulis oculi domesticis. Et plĩm quidẽ eius succedit exiture ⁊ bothor appentibus in loco. Deinde rũpitur ⁊ fit fistula: ⁊ exitura illa añꝙ rũpat̃ nõiat̃ bakilus. Et qñ illđ mẽbrũ est subtil' substantie videtur ab interiori eius vſq; ad ipĩus exterius sicut pãnus quẽ inuẽis a later̃ ossis nasi ⁊ a latere eius qđ appet de oculo. Qũ ergo rũpitur remanet saniosa difficilis coniũctionis quoniã mẽbrũ est humidũ ⁊ cũ hũiditate sua mouetur semp ⁊ ꝓpter hoc fit fistula: ⁊ eius quidem ruptura qñ est ad exteriora: ⁊ qñ ad interiora: ⁊ qñ est ruptura eius ad ãbo latera simul: ⁊ multotiens fit eius ruptura ad nasũ ⁊ currit ad ip̃m. Et quandoq; cõsequit̃ malitia saniei eius ad os et corrũpit ip̃m ⁊ denigrat ⁊ corrumpit cartilagines palpebre ⁊ implet oculũ sanie que egredit̃ ad cõp̃ssiõem.

De cura. C. xv.

ALgarab est egritudo chrõica ⁊ que est ex ea leuior est illa que est recens. Nã que recens est curat̃ cũ medicis facilibꝫ quas dicemus. Chrõice vero cura est in ea cauteriũ qđ narrabimus: aut qđ stat loco eius sicut diebardich. Incipiatur ergo ⁊ fricetur fistula pãno: deinde fiat liciniũ cũ diebardich ⁊ impleat̃. Quidã aũt existimauerũt ꝙ qñ mũdificatur ab ea caro mortua: deinde submergat̃ cottũ cũ aqua siliquarũ nabati ⁊ intromittat̃ in ipã cõfert vehemẽter. Et si q̇s vult admĩstrare medicinã absq; cauterio: tũc melius est vt exprimatur donec egrediat̃ qđ est in ipsa: deinde abluatur cũ vino stiptico distillato ĩ ipsa: ⁊ si fuerit parũ ⁊ non egredit̃ dimittat̃ vsq; ad duos dies aut tres ligata donec aggreget̃ aliq̇d q̃titatẽ habens: deinde exprimat̃ post lauetur: deinde distillet̃ in eã collyriũ algarab qđ Mahomet fili⁹ zacharie sibi cõpat ⁊ ꝓprie qđ ex eo dissolutũ ẽ ĩ aq̃ gallarũ. Et melior q̇dẽ distillatio ẽ distillatõ q̃ fit post distillatiõem interueniente hora inter oẽs duas distillatiões. Et de meliore quidẽ regimine eius est vt mẽsuret̃ eius ꝓfunditas cõtenta. Deinde inuoluat̃ radius cotto submerso in medicĩs ⁊ ponatur in ipã: siue sit medicĩa currens: siue puluis. Et oꝫ qñ administrat̃ medicamẽ vt stringatur cũ pãno ⁊ adhibeat̃ quies. Et de collyrijs q̇dẽ exptis est vt sumãtur arsenici rubei ⁊ atrimẽti ⁊ cãtaridarũ ⁊ calcis ⁊ sal' ãmõiaci ⁊ alumi' ptes equales aggregentur ⁊ terrãtur cũ vrina pueri et siccentur ⁊ administrẽtur sicca. Qñ vero cõfert ĩ pricipio sui ⁊ añ eruptiõem vt supponat̃ ei atrimẽtũ ⁊ põat̃ sup ipãm ãmoniacũ ⁊ merubegi ⁊ similiter nux razida ⁊ oẽ qđ est fortis resolutiõis. Et qñ terũtur folia rute domestice cũ aqua cineris: et ponũtur sup bakilus añꝙ cõsequat̃ os ⁊ post consecutiõem eius cõsolidat ip̃m ⁊ rectificat carnem. Sed mordicat̃ in pricipio qñ ponũtur: deinde nõ mordicat̃. Et qñ fit garab scias ꝙ canon est in ipõ vt mũdificetur in primis: deinde curet̃. Et ex eis que mũdificãt ipãm est vt sumat̃ lanugo arũdinis inuẽta in interiore pte eius: ⁊ ꝓprie ꝓpinqua radici eius que q̃dam habent grossitudinẽ ⁊ submergatur in melle ⁊ adhibeat̃ algarab ⁊ mũdificabit ip̃m. Deinde lauet̃ locus cũ spõgia infusa ĩ aq̃ mellis: ⁊ qñ seq̃tur illđ sp. s. lanugo arũdĩs sicca sola sine medicĩa alia exiccãte ⁊ sufficit. Et ex exptis quidem est sief memithe ⁊ crocus cũ aqua alaraxacõ ⁊ sine cessatiõe pmutet̃. Et ex eis est vt terãtur limacie cũ ostracis suis ⁊ pmisceantur eis myrrha ⁊ aloes ⁊ administrẽtur. Et est ex eis que cõferũt in egritudie ⁊ est ad hoc pauca ⁊ nõ ẽ aggregata: ⁊ qñ cõfert in ea qñ est vlcus. Et ex eis est g̃uadai adustũ ⁊ crocus ⁊ taraxacon siccũ cum aqua sumac sola. Et ex mirabilibus in ipã sunt folia rute cũ aqua g̃natorũ supposita ei. Et de ꝓprietate eius est ꝙ ꝓhibet remanere vestigiũ fedum. Et oꝫ vt nõ cures de mordicatiõe eius. Et ex eis quidẽ que rũpunt exiturã est emplĩm ex pane cum semie maru ⁊ olibano cũ lacte muliebri: aut croc⁹ cũ aqua eruce: aut myrrha cũ tertia sui de gummi arabico cõfecta cũ felle vaccio ⁊ ãnectatur sup ipsã ⁊ nõ moueat̃ donec sanet eã. Et ex medicĩs algarab est vt fiat liciniũ ex flore eris cõgelato cũ bdellio ⁊ ãmoniaco. Et existimauerũt idĩ ꝙ mẽs masticatũ sanat eã. Et existiauerũ q̇dã eorũ ꝙ myrrha sola sanat eã qñ sup ipãm ponit̃. Et ex pluribꝫ exptis in ipã est vt sumat̃ venarũ ps vna ⁊ ameos due tertie ptis vnius ⁊ terant̃ puluerizãdo ⁊ puluerizẽt̃ in ipã ⁊ ẽt medicamẽ cõpositũ ex limatura eris ⁊ alũine ⁊ sale ãmoniaco ⁊ cõfert ei sanans. Et ex medicis vltimis est vt sumãtur atrimenti ⁊ aloes ⁊ sarcocolle ⁊ corticis radicis turis cõtriti ⁊ memithe ptes equales terãtur ⁊ cribellentur et põant̃ in lachrymali: ⁊ aloes solũmõ cũ corticibꝫ turis etiã: ⁊ cõsidera reliquas medicias dictas ĩ antidotario ⁊ ꝓprie medicamẽ acutũ viride: ⁊ cõsidera medicinas tabularũ medicinarũ singularium.

Qũ aũt cõsequit̃ os ⁊ nõ iuuat̃ medicĩs: tũc necesse est ipãm scidere ⁊ detegere a suo interiore ⁊ assumere carnẽ mortuã si fuerit donec pueniat̃ ad os. Et eius quidẽ regimẽ post illđ est ſm tres modos: si os est sanũ fricet̃ nigredo si appet in ipã: et soluat̃ aliquid ex medicis cõsolidatiuis ⁊ supponatur ⁊ liget̃ ⁊ dimittat̃ diu. Et si res fuerit maior ista tũc necessariũ est cauteriũ ⁊ qñ necessariũ ẽ vt ĩ osse corrupto fiat foramẽ ⁊ intendat̃ cũ hoc vt fiet cauteriũ q̃ ꝓfũdius põt in ĩfimo cõcauitatis nõ declinãdo ad nasũ neq; ad oculũ ⁊ eleuet̃ cõiunctiua ad latus nasi in ꝓfundo: ita vt qñ pforat̃ locus vno foramĩe aut foraminibus pluis tribꝫ ⁊ penetrat ⁊ currit sanguis ad ptem oris ⁊ nasi fiat tũc cauteriũ vltimũ cũ fidutia: vt nõ pueniat ad partẽ

Et

oculi. Immo oportet vt teneatur oculus ultime: deīde cauterizetur: ⁊ puluerizētur in ipō medicīe ⁊ ligetur cū pāno: ⁊ qñ excusat cauteriū a foramine ⁊ sit sufficientia in ipō q̄ntū possibile est. Et medicamē quidē alresiū est ex medicinis bōis in illo caplo. Et oz qñ sit cauteriū vt puluerizet̄ i ipso medicamē. Et ponatur sup ipm̄ oculū spongia infusa aqua infrata: aut massa subtili ifrata niue: ⁊ quotiensc̄ūq; vult calefieri roretur ea.

De additiōe carnis lachrymalium ⁊ diminutione eius. C. xvi.

Quandoq; magnificatur caro hec adeo vt ꝓhibeat visum. Et qñ minuitur valdō ⁊ occl'tat̄ adeo vt ꝓhibeat lachrymas: ⁊ pl'm eius cōtingit ab errore medici i icidendo ungulā. Additō vero curat̄ medicinis incisiōis ⁊ nō fiat radicitus ⁊ ꝓueniant lachryme. Diminutio aūt ꝓueniens ex incisiōe curā non habet. Qō si fuerit ex parte alia qñ pos'e erit vt curetur medicinis generatiuis carnis in quibus sunt stipticitas et exiccatō sicut medicine facte ex aloe ⁊ memithe ⁊ croco cū vino ⁊ vesigi cū vino ⁊ aloes solū qm̄ puluerizatur sup lachrymalia cōfert ⁊ vinū ifm cōfert: ⁊ ꝓprie qñ decoquit̄ in ipō illō qō habet virtutem cōflictiuam.

De albugine oculi. C. xvii.

Scias ꝙ albugo in oculo alia est subtilis ꝓueniēs in sup̄ficie ap̄ꝑente ⁊ nominatur nebula ⁊ alia est grossa ⁊ nōiat̄ albugo absolute.

De cura. C. xviii.

Eius quidē que subtil' est ex ea in corporibus eueniens teneris oz vt assiduet̄ vaꝑoratō cū aquis calidis ⁊ balneis in aqua calida. Deinde administretur fricatō semp. Et qñ q; cōfert ei succus floꝝ papaueris ruffi ⁊ succus cētauree minoris. Et iterū venaꝝ ps vna ⁊ ameos due tertie ptis vnius fiat ex eis puluis: ⁊ fortius eo est vt sumat̄ sarcocolla zuccarū tabarzet spūa maris aristol'. ⁊ baurac ⁊ fiat cū eis alcobol. Et ex ex eis q̄ ꝯferūt sūt alcobol astūetō ⁊ alcobol alubar forte ⁊ astaticō ⁊ targamaticā. In chrōica v̄o grossa ⁊ fr̄a in corporibus grossis oz vt administret̄ lenificatō albuginis cū vaporatiōibus ⁊ lenificationib⁹ ⁊ balneatiōib⁹ p̄dictis: ⁊ sint collyria p̄dicta q̄b⁹ sit alcobol dissoluta in aqua acori: aut in aqua salis gēme fricati ⁊ fiant cū eis alcobol in balneo: ⁊ si nō ꝓfecerint balnea administretur alcobol cū alkitrā cū ere vsto ex quibus fiat collyriū ⁊ etiam collyriū de cornibus cerui ⁊ etiā alcobol ex stercore lacerti solo: aut cū masacūia: aut ere adusto: aut cū sale gēma torr̄facto. Et fortiꝰ isto ē stercus yrūdinū cū sisamis de melle ⁊ sterc⁹ semebestras fiat alcobol ex eis mane ⁊ sero. Et ex eis quidem que sunt tēpata est sceba adustū cū cācro mario et climia aur̄. ⁊ qū albugo est ꝓfunda admistra menithen ⁊ alsegi ⁊ myrrhā et stercus lacerti eq̄liter ⁊ medicamē magnetis dictū in caplo de vngula. Et qñ administrētur tincture tingentes albugīe de quib⁹ est vt sumat̄ caducaꝝ rose ḡnatoꝝ puorū ⁊ acatie ⁊ calcadis ⁊ gūmi oium añ. ℥. i. antiomij gallaꝝ amboꝝ añ. ʒ. iij. dissoluātur cū aq̄: ⁊ si nō inuenit̄ rosa ḡnati sumatur cortex ei⁹: aut caput ei⁹: aut pāniculus subalbidus qui est inter ḡna eius: ⁊ iterū gallaꝝ ⁊ acatie amboꝝ. ʒ. ij. calcadis. ʒ. i. fiat ex eis tictura ⁊ ex tincturis est alcobol huius plūbi adusti abluti croci gūmi oīūz añ. aur̄. ij. cineris furni fusiōis eris abluti cū aq̄ pluuiali aur̄. ij. scorie eris ablute aur̄. ꝟ. fiat ex eis alcobol. Aliō bōnz in vltimo: colcotar gallaꝝ viridiū amboꝝ añ. aur̄. iiij. resoluat̄ cū aqua ⁊ administret̄ multis vicib⁹. Aliud gallaꝝ acatie amboꝝ añ. ptem. i. calcāti ptē. ꝟ. terantur cū aqua sachai canehemem.

De sebel. C. xix.

Sebel est pāniculus accidēs oculo ex īflatiōe venaꝝ eius appentiū in sup̄ficie cōiunctiue ⁊ cornee ⁊ texit̄ quiddā i eo qō est inter eas sicut fumus. Et eius quidem cā ē repletō illaꝝ venarū: aut a materijs currētib⁹ ad cū p viā pāniculi exterioris: vel p viā pāniculi itrīseci ꝓpt̄ r̄pletiōez capitis ⁊ dbilitatē ocl'i: qñ v̄o accidunt ex sebel pruritꝰ ⁊ lachryme ⁊ pāniculꝰ ⁊ nocumētū ex lūīne solis ⁊ lumīe cādele ⁊ dbilitat̄ visus ex ea: qm̄ ipedit ⁊ infert ei extuatiōem: et nocet ei oē qō ei suppōit̄: pl'm vero accidit oculo patienti sebel vt fiat minor ⁊ minoret̄ corpus pupile eius. Et sebel quidem est ex egritudinibus q̄ hereditantur ⁊ permutantur de vno ad alium.

De signis. C. xx.

Signa sebel cuius pricipiū est velamē exterius sunt ea que multotiens diximꝰ dō exuberatiōe venaꝝ exterioꝝ ⁊ rubedinē faciei ⁊ pulsatiōe vehemēti in temporibus ⁊ i venis cornee. Et signa alterius sunt que sunt contraria istis in eo qō declarabitur tibi in canone.

De cura. C. xxi.

Oportet vt abhorreat cum ea oīa q̄ abhorret hn̄s fluxū ad oculū que sunt ea q̄ diximus in p̄mis ⁊ nō iterabim⁹ ea nūc. Et vt vtat̄ de euacuatiuis ⁊ mūdificatiuis ea que diximus: ⁊ vt vitet olea ⁊ empl'a sup caput ⁊ caputpurgia iaz eniz diximus i ea etiā. abhorrēt eni quidā ipā in ea etiā. Sed ego nō video maluz in vsu eoꝝ qū caput est mūdū. Et. G. quidem concessit ut i potu vinū daretur ⁊ fieret ut post ipm̄ dormiret qum esset mūdus: ⁊ nō esset mā in corpore ⁊ capite eius: ⁊ videt̄ ꝙ hoc sit cōueniēs i sebel leui. In ea vero que fortis est nō est exceptiō a collectiōe. Et melior quidē collectō est vt penetrent fila multa sub venis: ⁊ qū adunata sunt trahant̄ ad superiora vt eleuet̄ sebel. Deinde colligat̄ cō nuchradhi acuti capitis ad incidendū ne remaneat aliquid. Deinde administret̄ regimē ꝓhibēs adherētiā dcām in caplo de vngula. Et qñ dolet oculus ex ꝑpatiōe collectiōis nō abscidat̄ ab eo vitellus oui. Illō eniz sanat ipm̄. Et post illō administrent̄ collyriū rubeū ⁊ viridō vt resoluatur residuū sebel ⁊ mūdificet̄ oculus. Et melior q̄dē horaꝝ ad collectiōez eius sunt ver ⁊ autumnus. Uerum sit post mundificatiōem ⁊ euacuatiōem: qm̄ qū est añ euacuatiōem dolor declinare facit superfluitates ad oculū. Medicie vero cōferētes ad sebel nō cōferūt nisi recēti fm pl'm. Et ex eis vero que expta sunt est vt sumat̄ cortex oui recētis

ſicut cadit a gallina ⁊ ferueat aceto .x. diebus. Deinde coletur ⁊ exiccetur in vmbra ⁊ teratur ⁊ fiat cũ eo alcohol. Et ex eis quideꝫ que ſunt expta eſt alcohol ocl'i cũ cineꝛ cui adiũcta eſt marchaſita. Et ex eis que expta ſunt eſt alcohol oculi cũ uriñ in q̃ dimittit limatura eris cipri die vna. Et ex cõpoſitis collyriũ aſtaticõ ⁊ rubeũ lenitiuũ ⁊ rubeũ acutũ ⁊ viriđ ⁊ tarchimiticõ ⁊ collyriũ ruſatigi ⁊ medicamẽ magnetis ꝓdictũ: oia illa ſunt in antidotario: ⁊ collyriũ de alũine ⁊ balauſtijs. Et qñ cõp eſt ſebel ſcabies exptũ eſt collyriũ ſumac ſolum: ⁊ qñ põit in ipo parũ gũmi arabici ⁊ ſarcocolle ⁊ fit ex eo alcohol abſcidit eniꝫ ſebel ⁊ r̃mouet ſcabiẽ.

De vngula. C. xxij.

Est additõ cõiũctiue ⁊ velaĩnis cõtinentis oculũ ĩcipiẽs ſ₃ pl₃ a lachrymali ⁊ currẽs ſup ſr̃ cõiũctiuã: ⁊ qñꝫ tegit corneã ⁊ iuadit eã ita q coopit foramẽ. Et eiꝰ q̃dẽ q̃dã ẽ q̃ ẽ durior: ⁊ q̃dã ẽ q̃ eſt lenior. Et qñꝫ ẽ citrini coloris: ⁊ qñꝫ eſt rubei coloris: ⁊ qñꝫ eſt fuſci coloris. Et ẽ vngula cuius vicinitas cũ cõiunctiua eſt vicinitas adherẽtie que velociter denudatur qualibet ſuſpẽſiõe. Et eſt alia cuius vicinitas ẽ vicinitas vnitiõis ⁊ indiget excoriatiõe.

De cura. C. xxiij.

Melior cura eius eſt denudatõ cuꝫ ferro ⁊ ꝓprie eius que eſt lenis. Dure vero denudatõ qñ nõ eſt facilis ꝑducit ad nocũentũ. Et oꝫ vt eleuet̃ cũ vncinis. Suſpenſio eni eius inciſionem facilem efficit: q ſi ꝓhibeat̃ excoriet̃ cũ capillo: aut ſerico penetrãte ſub ea cũ acu: aut radice pẽne ſubtilis. Et illđ quidem nõ eſt neceſſariũ niſi in vno loco aut duobꝰ: qđ ſi nõ ſufficit neceſſaria eſt excoriatõ ſubtilis cũ ferro non acuto. Et oꝫ vt eradicet̃ q̃tũ poſſibile eſt ꝓter qđ accidat carni lachrymal'. Et accidat lachrymis curſꝰ: ⁊ color quidẽ diſtinguit̃ inter ambas. Et qñ abſcideris vngulam diſtillabis in oculũ ciminũ maſticatũ cũ ſale. Deinde ſubuenies mordicatiõi eiꝰ cũ vitello oui ⁊ oleo roſ. ⁊ viol'. Et qñ nõ admiſtras diſtillatiõem cimini maſticati cũ ſale adheret cõiũctiua palpebr̃. Et ꝓpter hoc oꝫ vt moueat eger oculũ etiã oi hora. Deinde poſt tres dies adminiſtrent̃ collyria acuta vt reſiduũ extirpet. Adminiſtratõ vero medicinaꝝ in ipa eſt res q̃ nõ multuꝫ valet in vngula que ẽ groſſa: ⁊ cũ hoc ipe nõ euacuant̃ a nocũento pupille acuitate ſua. Neceſſariuꝫ eniꝫ eſt vt ipe ſit uehementis abſterſiõis cõmiſte cũ putrefactiuis. Et ex collyrijs quidẽ exptis ẽ collyriũ anuticõ ⁊ coltatami ⁊ collyriũ ceſaris ⁊ baſilicõ acutũ ⁊ ruſemninũ ⁊ diuaricõ ⁊ oia iſta ſcripta ſunt in antidotario. Et ad eã quidẽ exptũ eſt ut ſumãtur eris vſti ⁊ calcadis ⁊ fel hirci ptes eq̃les ⁊ fiat ex eis collyriũ. Et vt ſumat̃ calcadis ⁊ ſalis gẽme ãboꝝ añ. ps. i. gũmi medietas ptis fiat collyriũ cũ uio: aut es uſtũ ⁊ calcadis cortices radicis capparis ⁊ ſal ãmoniacus ⁊ fel hirci: aut vacce cũ melle: aut mel ſolũ cũ felle caprino: aut magnetis ⁊ floris eris ⁊ ĩmagre ⁊ ãmoniaci oiuꝫ añ. ptes. ij. ⁊ croci ps .i. ⁊ vnicuiqꝫ. ℥. illius admiſceat̃ cotila i. mell': ⁊ etiã ex calcãto ⁊ ſale ãmoniaco fiat alcohol. Eſt eniꝫ mirabile. Et ex eis que ad vngulaꝫ ſunt expta: ⁊ eſt ꝓpinquũ imp̃ſſiõi denudatiõis ẽ ut ſumatur teſta catinoꝝ ⁊ fricet̃ ab ea linimẽtũ ⁊ cõterat̃ multũ: ⁊ poſt illud cõmiſceatur cũ oleo de ſeminibꝰ cucurbite ⁊ cõteratur ſimul. Deinđ mittatur radius in cute ⁊ accipiat̃ cũ eo medicam̃ ⁊ fricet̃ cũ ipo vngula aſſidue oi die multotiens ſubtiliat eniꝫ eã ⁊ recedit cũ ea. Et oꝫ quidẽ vt inclinet̃ añ medicinaꝝ adminiſtratiõem ſup vaporẽ aque calide tãdiu dõec caleſiat oculꝰ ⁊ rubificet̃ facies: aut ingrediat̃ balneũ. Qñꝫ vero cõfert in vngula leui vt terat̃ tus ⁊ ĩfundat̃ in aqua calida tãdiu dõec ſup ipm vna hora pirãſcat ⁊ colet̃ ⁊ fiat cuꝫ ipo alcohol.

De altarſati. C. xxiiii.

Est pũctũ ſanguinis recẽtis rubei aut antiqui mortui aut ſubrubei: aut nigri currẽtis a quibuſdã venis ruptis in oculo ꝓpter ꝑcuſſiõem verbigr̃a: aut cã alia ꝓpter quam rũpunt̃ vene ex repletiõe ⁊ ãpatibꝰ: ita vt rũpat̃ in ipa. Et ex ſũma eaꝝ ſunt clamor ⁊ motus laborioſus. Et qñꝫ eſt ex feruore ſanguins in venis: ⁊ qñꝫ ꝓuenit a caſu ꝑcuſſiuo fractura ſubtilis in pupilla. Et ruptura que eſt in coniunctiua eſt ſalubrior.

De cura. C. xxv.

Distillet̃ ſup ipm ſanguis colũbe: aut turturis: aut aꝫſagachit: aut alguaraſen et ꝓprie de ſub pẽna. Qđ ſi fuerit in ꝑncipio ꝑmiſceat̃ ei aliquiđ de repcuſſiuis ſicut eſt lutũ dictũ chimolea ⁊ lutũ dcm̃ armenũ. In fine vͦo eiꝫ cõmiſceat̃ cũ reſolutiuis vſqꝫ ad arſenicũ cũ luto ſigillato. Et qñꝫ curatur cũ lacte muliebri cũ ture ⁊ aqua ſalis ⁊ ꝓprie in qua diſſoluta ſũt ſal gẽma ⁊ ſal ãmoniacꝰ: ⁊ ꝓprie qñ põit̃ in ipa illud cũ tur̃ ⁊ diſtillat̃ ex eo in oculũ: ⁊ collyriũ diuaricõ confert ei valđ: ⁊ medicamẽ ſuũ ex lapiđ lazuli ⁊ piperis et ſarcocolle ptibꝰ eq̃libꝰ ⁊ arſenici q̃tũ oia: ⁊ qñꝫ admiſcet̃ ei ſal gẽma ⁊ fit ex eis collyrium. Et qñꝫ fit ei emplm̃ de foris cũ kali uſto cũ vino: aut cũ aceto. Et ſimiliter ex ſtercore colũbino cum aceto aut vino: aut fit emplm̃ ex paſſis enucleatis ſolũ cũ aceto: ⁊ reliqua que dicta ſunt adhibeant̃: ⁊ ꝓprie qñ fuerit ãpa. Et ſimiliter caſeus recens ⁊ parũp ſalitus ⁊ cortices rhaphani ⁊ melilotũ cuꝫ ſanguĩe dracõis ⁊ radice lilij ⁊ croco ⁊ lentibus cũ olo roſ. ⁊ vitello oui: ⁊ reclinatõ fiat ſup aquam in qua decocta ſunt iſopũ ⁊ origanũ ⁊ vaporet̃ ex ea ſola: aut cũ aceto in qͦ decoq̃tur cinis aut mẽta: aut infuſiõe olibani cũ aloe: aut cuꝫ aqua croci ſilueſtris: aut infuſiõe croci: aut decoctiõe camemille ⁊ meliloti: aut ſucco coꝝ: aut decoctiõe folioꝝ caulis. Et fiat emplm̃ ex folijs caulis decoctis ⁊ cõtritis. Forti vero ⁊ antiquo: aut fiat emplm̃ ex ſinapi cõtrito cõmiſto cũ duplo ſui de carne ficus: aut arſenico fricato cũ lacte: aut fiat ei emplm̃ ex cinere decocto in vino aut ameos ⁊ iſopo cũ lacte vaccino. Qđ ſi cũ tarſati acciderit ruptura in cõiunctiua maſticet̃ cyminũ ⁊ ſal: ⁊ diſtillet̃ ſaliua in ipo. Et folia ſalicis cõferũt ei valđ qñ ex eis fit emplm̃.

De lachrymis. C. xxvi.

Hec egritudo ẽ vt ſint oculi ſẽp hũidi hũiditate aquoſa. Et qñqꝫ currũt lachryme

Et earum quidem alie sunt natiue: alie accidentales. Et de accidētalibus sunt que sunt inseꝑabiles ī sanitate. Et sūt alie sequētes egritudinē q̄ rēouēt si rēoueat egritudo sicut fit in febrib⁹. Ca aūt in accidentalibus est debilitas retentiue aut digestiue decoquentis: aut diminutō lachrymal' in natura: aut ꝓpter administratiōē medicīe acute: aut successione incisiōis vngule. Et ꝑncipiū q̇dem illi⁹ hūiditatis est cerebrū ⁊ cursus eius ad oculū ī una duaȝ viaȝ p̄dictaȝ multotiens. Que aūt natiue sunt aut ꝓpter eradicatiōem incisionis lachrymalis nō sanātur. Et cursus quidē lachrymaȝ qui fit in febrib⁹ ⁊ in egritudinib⁹ acutis ⁊ est sine cā est ꝓpter nocumētū cerebri ⁊ āpā cerebri. Et qñ accidūt in febrib⁹ vigilatiuis que sunt ex febrib⁹ ephimeris: aut febrib⁹ putridis sanguineis: ⁊ qñ q; multiplicatur cursus lachrymaȝ in frigore. Et iste cēs que sunt de genere eaȝ que accidūt velociter remouent̄ sequentes egritudinem si remouēt̄ remouentur cū ea.

De cura. C. xxvij.

Canon in cura eaȝ est administratō medicinaȝ eq̄lis stipticitatis. Eaȝ vero q̄ facte sunt successiōe incisiōis vngule aut corrosiōe eius p medicinā cura est puluis citrinus ⁊ troc. de croco ⁊ collyriū de alce ⁊ collyrium d̄ eroco cū bengi: ⁊ vt fiat alcohol sup lachrymale ip̄m cū ture: aut fumo eius ꝓprie ⁊ cū aloe ⁊ memithe ⁊ croco. Qd̄ si iaȝ finita fuerit ⁊ ad finem ꝑtienerit nō nascetur vnq̄. Illa autē que fcā est nō ab ſincisiōe vngule cū tutia ⁊ cū alcohol de tutijs. Et ꝓprie sicut cū alcohol de tutia p̄dicto i capl'o de albugīe ⁊ oib⁹ collyrijs viscosis sicut ē collyriū albū d̄ sarcocolla ⁊ collyriū de astaticō ⁊ reliqua que dicta sunt in antidortario. Et ex eis q̄ expta sunt in eis est medicamē fcm̄ ex aqua ḡnatorū acetosoȝ cū medicis. Et illius quidē cōfectō ē vt decoquat̄ . ℔. i. ex eo vsq; ad medietatem. Deinde pōant̄ in ip̄o aloes scotrēsis ⁊ licij ⁊ feluzabaragi ⁊ croci ⁊ sief memithe oium añ. aur̄. ij. ⁊ muschi . ij. danich ⁊ maneat sub sole. xl. dieb⁹ in vase vitreo clauso. Et ex eis que expta sunt in ip̄is est ingredi balneū in ieiuno ⁊ morari in ip̄o ⁊ distillare acetū ⁊ aquā in oculū multotiens. Ille vero que sunt natiue recipiūt curam difficiliter.

De strabositate. C. xxviij.

Quandoȝ fit strabositas ꝓpter mollificatiōnē quorūdam lacertoȝ mouentiuȝ illd̄ qd̄ apꝑet de oculo ⁊ declinat ab aspectu illius ꝑtis ad ꝑtem ei oppositā. Et qñ fit a spasmo alicuius eoȝ: ⁊ declinat oculus ad ꝑteȝ ei⁹ et q̄l'rcūq; sit: qñ fit ab hūiditate: ⁊ qñq; fit a siccitate sicut accidit in febrib⁹ acutis. Et illa q̇deȝ in q̄ spasmus lacerti est cā non fit nisi a spasmo lacerti motiui. Spasmus eniȝ eius est qui facit euenire ī oculo strabositatē ⁊ nocūentū. Spasmus aūt lacerti retinētis in radice nō facit apꝑere nocūentum. Immo cōfert valde. Et multotiens q̇dem accidit strabositas post quasdam egritudines cerebri sicut epilepsiaȝ ⁊ karabitū ⁊ vertiginem ⁊ similes istis. Et accidit post adustiōem ⁊ siccitatem aut repletionem. Et scias q̄ remotio oculi ad superiora: aut ad inferiora est illd̄ quod facit videre rē vnaȝ duas res: sed ad duo latera nō infert visui nocūentū de quo sit curādum.

De cura. C. xxix.

Infans vero nō sanat̄ nisi in dispositiōe īfātie vald̄ hūide: qñȝ. n. sepat̄ ut sanet̄ ⁊ ꝓprie qū est recens. In hoc eniȝ oȝ vt equet̄ cuna ⁊ ponat̄ cādela ī ꝑte opposita strabositati vt laboret semꝑ aspectus ad eaȝ. Et similiter oȝ ut liget̄ filū rubeū cū re rubea oppositū ꝑti strabositatis: aut suspēdat̄ aliq̄d rubeū apd̄ tēpus oppositū: aut aurē ⁊ totū illd̄ fiat ita vt eius aspect⁹ ip̄m cōsequat̄ ⁊ videat illd̄ cū ꝑuo labore. Qñq; eniȝ cōfert ille labor in eq̄̇ndo oculū ⁊ emissio sanguinis est ex eis que faciūt aspectū rectū. Illi autē quibus accidit illd̄ postq̄ magni sunt ⁊ senes ⁊ est cā eius mollificatō: aut spasmus hūid⁹ oȝ vt vtāt̄ur mūdificatiōe cerebri cū euacuantib⁹ que diximus cū hieris magnis ⁊ similib⁹ eis ⁊ subtiliatiōe regimīs ⁊ administratiōe balnei ⁊ resolutiōe. Et d̄ medicinis q̇dē iuuātibus ī strabositate ē vt fiat eis caputpurgiū cū succo folioȝ oliue. Qd̄ si fuerit eius euentus a spasmo ex siccitate tūc oportebit vti embrocis hūectatiuis. Et qñ nō affuerit febris sumat in potu lac asininū cū oleis valde humectatiuis: ⁊ penitus oȝ vt hūectet̄ eoȝ regimē. Et oȝ vt distillet̄ in oculū sanguis turturis ⁊ vt fiat emplm̄ ex albūine oui ⁊ oleo ros̄. ⁊ pauco vīo ⁊ liget̄. fiat illd̄ dieb⁹ pluribus.

De exitu oculi. C. xxx.

Interdū accidit egressio aut ꝓpter vehemētiā inflatiōis oculi ꝓpter ḡuitatem ⁊ repletiōem suam: aut ꝓpter vehementiā coarctatiōis eius ad exteriora. Aut ꝓpt̄ vehemēteȝ mollificatiōem suspensiōis sue ⁊ lacertorū ꝑuatiū suspensiōeȝ eius p̄dictā. Et illa quideȝ que accidit ꝓpter vehemētiā inflatiōis oculi ⁊ repletōneȝ eius. Aut est a mā plurima in ip̄o oculo inflatiua aut hūorosa hūida: ⁊ qñȝ est repletō ꝓpria in ip̄o. Et qñȝ est cū cōitate cerebri ⁊ corporis sicut qd̄ accidit apd̄ retentiōem mēstruoȝ. Et illa quideȝ que est ꝓpter vehemētem coarctatiōeȝ ei⁹ ad exteriora nō est nisi apd̄ ꝑ̄focatiōeȝ: ⁊ sicut fit qū soda ē vehemēs. Et sicut fit apd̄ tōitruū ⁊ clamorē ⁊ mulierib⁹ post ꝑtū vehemēteȝ ⁊ tenasmon. Et qñȝ est cū hoc ex mā declināte ad oculū etiā qū nō est in ūdꝑtus. Et qñȝ est ex corruptione cōmistiōis fetus aut morte eius: aut putr̄factiōe eius. Facta aūt ꝓpter mollificatiōem lacerti: qm̄ lacertus cōtinens neruū cōcauū qū mollificatur non substinet oculū: sed decliat ad exteriora. Et egr̄ssio qñȝ ē ex mollificatiōe lacerti tm̄ ⁊ nō destruit̄ visus: ⁊ quandoq; est cū actione eius ⁊ destruitur visus. Et qñȝ egrediūtur ambo oculi in eis q̄ sunt sicut ꝑ̄focatiōes ⁊ āpāta velāmū cerebri in ꝑipneumonia ⁊ est cā in illo coarctatō. Et qñȝ est cā in illo repletō etiā: ⁊ multotiens fit illud cū sanguinitate impediente ⁊ faciente apostema in cornea.

De signis. C. xxxi.

Qūnq; est ex materia plurima aggregata in pupilla: tūc illic est cū egressione magnitudo: ⁊ qum est ex coarctatiōe qñq;

est illic magnitudo si adiuuat eaȝ materia. Et qñ non est magnitudo. Et in ambabus dispositiōib⁹ sentitur extensio expulsa retro a posterioribus et cognoscit eius cā. Cū illa aūt que est ꝓpter mollificatiōeȝ lacerti nō magnificat pupilla neqȝ sentit tēsio vehemens ab interioribus ⁊ est pupilla cum hoc extuās.

De cura. C. xxxij.

EGressiōi vero leui sufficit vitta repellēs ad interiora ⁊ somnus fm resupinationeȝ ⁊ exiccare cibū ⁊ paucitas motus ⁊ assiduatō clausiōis. Qd si medicinaꝝ indigeat adiutorio adhibeat collyriū de sumac. Que vero fortis est ex ea tūc si illic ē materia indiget mūdificatiōe eius a corpore ⁊ capite cum eo qd scis ex solutiuis ⁊ phlebotōia ⁊ vētos sup ambo tēpora et collyrijs acutis. Et penitus quidē solutō uētris est ex rebus magis iuuātibus spēs eius: ⁊ silr positio vētosaꝝ sup collū. Et oȝ vt assiduet vaporatō in ꝑncipio cū lana infusa in aceto ⁊ embrocetur facies cū frā aqua: ⁊ ꝓprie i qua decocta sunt stiptica sicut cortices ḡnatoꝝ ⁊ sētices ⁊ sicut papauer ⁊ endiuia ⁊ virga pastoris. Qd si nō fuerit a repletiōe cōfert hoc regimē i oī hora. Et si fuerit illic repletō oportebit vt resoluat in ꝑncipio materia cū rebus cognitis. Et si fuerit a mollificatione tunc oportebit vt administres hieras magnas et gargarismata ⁊ odoramēta ⁊ suffumigatiōes cognitas: ⁊ post illa administra stiptica fortitudinē faciētia. Illa vero que est apud ptū si est a paucitate cursus sanguinis parientiū: aut corruptiōe fetus ꝓuoca mēstrua ⁊ extrahe fetū. Et si est a coarctatiōe tātū tūc adhibe stiptica. Et ex medicinis quidē conferētibus in egressiōe ⁊ eminētia est vt fiat emplȝ ex farina fabaꝝ cuȝ rosis ⁊ ture ⁊ albūine oui ⁊ ēt nuclei dactiloꝝ adusti cum spica sunt bōi eminētie ⁊ egressiōi.

De ꝓfunditate oculi et eius paruitate. C. xxxiij.

ILlud in febribus ⁊ ꝓprie i vigilatiuis ⁊ successiōe euacuatiōuȝ ⁊ isōnietatis ⁊ angustie ⁊ tristitie. Et in illa quidē que vigilatiua est oculus somniferus ḡuis difficil motus in palpebris ⁊ nō in pupilla. Et in angustia est q̇eta pupilla. Quidā aūt dixerūt ꝙ accidit quibusdā hoībus diuersitas duoꝝ laterū faciei in frigore vehemēti ⁊ calore vehemēti. Accidit g° oculo q̇ ē in pte frā ꝓfundatō ⁊ puitas.

De varietate oculi. C. xxxiiij.

VIriditas aūt accidit aut ꝓpt cām que est i tunicis: aut ꝓpt cām que est i hūoribȝ. Et cā quidē in hūiditatibus est: qm̄ si fuerit glatial' in ipō plurime quātitatis ⁊ albugineus clarus ⁊ situs eius ꝓpinquus ad exteriora ⁊ cq̄lis q̄titatis ⁊ paucus erit oculus varius viridis: ⁊ proprie si nō fuerit ex tunica ꝓhibitō. Et si in hūiditatibus fuerit cōturbatō ⁊ glatial' fuerit puus ⁊ albugineus plurimus obtenebratō fiet sicut est obtenebratō aque ꝓfunde. Et si fuerit glatial' ꝓfundus erit oculus niger. Causa aūt i tunicis ē vuea. Nā si ipā vuea fuerit nigra erit oculus eius cā eius niger. Et si fuerit viridis fiet oculus viridis. Et vuea quidē fit viridis: aut ꝑuatiōe digestiōis sicut plāta. Nā in ꝑncipio qū nascitur non est apparentis tincture. Immo declinat ad albedinē. Deinde ipā cū digestiōe fit viridis: ⁊ ꝓpt hanc cām sūt oculi infātiū virides ⁊ varij. Et huius q̇dē varietas fit fm hūiditatē vltimā: aut ꝓpt resolutiōem hūiditatis quā seq̄tur tīctura qū est digesta ualde sicut plāta qū r̄soluit ei⁹ hūiditas īcipit albificari. Et hec q̇dē viriditas est a siccitate dn̄ante. Et īfirmoꝝ quidē oculi ⁊ senū varij fiūt ꝓpt hāc causaȝ: quoniā i senibus multiplicat hūiditas extranea et resoluit inata. Aut erit illic color eueniens i creatōne nō ꝓpterea ꝙ ipē aduēiat vue qū nō ꝑus fuerit. Et fit qñ ꝓpter claritatē hūiditatis ex qua creta est. Et qñ fit ꝓpt vnū duoꝝ qñ accidit in ꝑncipio creatur: ⁊ scit illd bōitate visus ⁊ malitia eius.

Et viriditas q̇dē alia est natural' ⁊ alia est accidētal'. Uarietas aūt ꝓuenit ex aggregatiōe causarū nigredinis ⁊ caꝝ viriditatis ⁊ cōponitur ex eis res inter nigredinē ⁊ viriditatem que est varietas. Et si esset varietas ꝑmitiua fm ꝙ existiauit Empedocles esset oculus viridis lesus ꝓpt suum defectū ab aq̄itate que est instrumētū visus. Quidā aūt nigri minoratur a viridib⁹ in visu qū viriditas nō est ꝓpt nocūentū in ipis. Et cā in hoc est: quoniā nigredo que est cā albuginei ꝓhibet penetratiōem formaꝝ coloꝝ cū declaratiōe ꝓpterā q̇a cōtraria est puietati. Et illud est sicut illd qd ē ꝓpter cōturbatiōem hūiditatis: ⁊ similiter si fuerit cā ꝓpter multitudinē hūiditatis. Nā si est multitudo etiā nō respōdet motui palpitatiōis ⁊ egressioni ad añriora ita ꝙ inde sit curādū. Et si ocul⁹ fuerit viridis ꝓpt puitatē hūoris albuginei erit magis videns in nocte ⁊ in tenebris q̄ in die ꝓpt illud qd accidit de motu lūinis materie pue: ⁊ impedit a declaratiōe: huius eniȝ motus deficit a dclaratiōe reꝝ sicut deficit in declaratiōe eius qd ē in tenebris post lumē. Niger vero cā hūiditatis visus in nocte est minor ꝓpterea ꝙ illud indiget palpitatione ⁊ motione materiei ad exteriora. Et materia plurima est ḡuior q̄ pauca. Niger aūt ꝓpter tunicā aggregat visum vehementer.

De cura. C. xxxv.

IAm exptum est alcohol ex bengi siccū d coquat in aqua dōec fiat sicut mel ⁊ fiat inde alcohol. Aut sumat ātimonij saphāi pōd. iij. ʒ. margaritaꝝ muschi cāfore oiuȝ añ. pōdus danich fumi lāpadis olī aut oliuaꝝ croci āboꝝ añ. ʒ. i. aggregēt oia terrēdo ⁊ admistrēt ⁊ crocus ipē ⁊ oleū eius est ex eis que denigrant pupillam: similiter succ⁹ solatri: aut sumat succi tribulorum pond. ʒ. ij. ⁊ gallaꝝ adustaꝝ pōd⁹. ʒ. i. Olei de nucleis oliuaꝝ de nigrataꝝ sup arborē ⁊ olei sisamini nō excorticati amboꝝ añ. pōd⁹: ʒ. i. Decoquātur lento igne dōec nigrescat ⁊ fiat inde alcohol. Et ex eis que sunt expta est vt adurat auellana ⁊ pmisceatur cū oleo ⁊ vngat vertex infantis viridis. Et etiā vt immittat radius in colloquintida hūida ⁊ fiat inde alcohol: ita ꝙ dr̄ ꝙ illud denigrat pupillā catti. Et similit cortices auellāe cōtriti aut sumat acatie ps. i. gallaꝝ sexta ptis aggregetur illud cū aqua floꝝ papaueris rufi ⁊ succo ipsius ⁊ fiat ex eo distillatō. Et similiter succ⁹ benbi ⁊ succus corticis ḡnatoꝝ.

Tractatus tertius de dispositioībus palpebrarū et que cōitant eas.

De pediclis in palpebris. C. i.

Materia pediculorū est hūiditas plurima quā expulit natura ad ptē cutis. Et uirtus pparatiua generatōnis eorū est caliditas nō naturalis. Et ille cui plurimū accidit illud est ille qui est plurime varietatis in cibis suis ⁊ pui exercitij ⁊ imūd⁹ ⁊ neqꝫ vtitur balneo.

De cura. C. ij.

Incipe a mūdificatiōe corporis ⁊ capitis ⁊ ptis oculi cū eo qđ sciuisti: ⁊ pprie cū gargarismate facto ex aceto ⁊ sinapi: et administretur ablutō oculi ⁊ embrocatō ipius ex aqua maris ⁊ aquis salsis ⁊ sulfureis ⁊ liniant pili palpebre ex medicamine facto ex alūine ⁊ medietate ipi⁹ de mēbuzegi. Et qñ additur ei aloes et baurac amborū añ. ps. 5. Et melius quidem est ut sit illđ q° cōficitur acetū squilliticū. Sed almēbuzegi cū baurac est medicamē bonū.

De silac ⁊ est grece anuseme. C. iij.

Silac quidē est grossities in palpebris pueniens a materia crossa male dispositionis nitrosa ppt quā rubee fiūt palpebre. Et cadūt pili ⁊ adducit vlceratiōem ptiū in quib⁹ fixi sunt pili ⁊ sequit ea corruptō oculi: ⁊ plurimū accidit sucessiōe ophthalmie. Et de ipa quidē alia ē recēs: ⁊ alia est antiqua mala.

De cura. C. iiij.

In recēti quidē cōfert facere emplm ex lentibus decoctis cuꝫ aqua ros. ⁊ facere emplm de portulaca ⁊ endiuia cum oleo ros. ⁊ albūine oui: ⁊ administret totū illđ nocte ⁊ ingrediat balneū post ipam aut sumatur lentes ex corticate ⁊ sumac ⁊ pulpa gnatorū ⁊ rose: ⁊ cōficiatur illđ totū cū alrob in nocte ⁊ balneet mane. Et assiduatō balnei est ex rebus magis cōferentibus ei. In antiq vero ⁊ chronica oꝫ vt crura ventosent ⁊ phlebotōent vene frōtis ⁊ administretur assiduatō balnei. Et ex medicamētis aūt que pōenda sunt in ea est vt sumat eris vsti medietas. ʒ. i. dragāti. ʒ. iiij. pipis croci añ. ʒ. i. teratur cū uio pōtico dōec fiat sicut mel subtile ⁊ administretur in exterioribus palpebre. In ea aūt que fit sucessione ophthalmie est exptū collyriū fm hūc moduꝫ dragāti atrimenti ⁊ croci ⁊ spice oium añ. ps. i. Sumatur de sedenigi. x. ptes fiat collyria ⁊ fricētur ex eis palpebre.

De gesse palpebrarū. C. v.

Est vt accidat palpebris difficultas mot⁹ ad claudendū qñ sunt apte ⁊ ad aperiendū qñ sunt clause cū dolore ⁊ rubedine sine hūiditate fm plm ⁊ cōsequit eas plurimū vt nō obediant ad aperienduꝫ cū exiccatiōe apđ somnū. Et plurimū qdem ipius nō est sine frustris lippitudinis sepatis dure sicce: ⁊ neqꝫ est cū ea cursus nisi p accidens: qm̄ est ex siccitate aut hūore visco so declinate ad siccitatē valde: sed qñqꝫ est dolor ⁊ rubedo. Illa vero que fit a fricatiōe sine materia fluente ad ipam nōiat siccitas oculi: ⁊ multotiens est illic cōplo calida ⁊ materia plurima grossa indigens euacuatiōe.

De cura. C. vi.

Oportet vt assiduet vaporationem oculi cū spōgia infusa i aqua tepida ⁊ assidue vtat balneo cū aqua dulci equali ⁊ pōat sup oculū apud somnū albumē oui cōqssatū cū olo ros. ⁊ assidue faciat sudare caput cū hūectatiuis et oleis ⁊ embrocis ⁊ caputpurgijs hūectātib⁹ cū olo viol. ⁊ nenufarino ⁊ reliquis: ⁊ si significauerint dispositiōes q cū siccitate sit materia cholerica solues cū volubili: qm̄ in ipa est pprietas. Et si existimat q illic sit materia grossa exiccata indigens resolutiōe resoluat cū mucilagine fenugreci ⁊ mucilagine semis lini acceptis cū lacte. Iste enī ambe qñ pōunt sup oclū auferūt algesse ⁊ euacuant hūorē. Et ex eis que ad ea expta sunt sunt adeps galline ⁊ mucilago semis lini ⁊ cera ⁊ olū ros. pōat illud desup semp: ⁊ in palpebris administret qđ attrahit lachrymas sicut collyriū arsastratis. Plurim enīꝫ cōfert in materiali chrōica administratō alcohol puocatiū lachrymas. Ipaꝫ enīꝫ resoluūt māꝫ grossaꝫ ⁊ faciūt ea currere: ⁊ attrahūt ex hūorib⁹ subtilib⁹ illđ qđ lenit ea ⁊ resoluūt ipm sua resolutiōe.

De grossitudine palpebrarū. C. vij.

Grossitudo est sequens scabiē: ⁊ qñꝫ faciūt ipam possidere linimēta sca sup oculum: ci⁹ ⁊ cura ē alcohol fcm ex lapiđ lazuli ⁊ lapiđ armeno: ⁊ ex nucleis dactilorū adustis ⁊ spicis duabus ⁊ administratō balnei assidua ⁊ alienatō vini: qñꝫ vero fricat plm cum radio ⁊ collyrio rubeo leni: sed fricatō cū zuccaro qñqꝫ excitat ⁊ attrahit.

De inflatiōe palpebre. C. viij.

Accidit ppter materias subtiles ⁊ vapores. Et ppter debilitatē digestiōis ⁊ malitia eius sicut fit in febribus vigilatiuis ⁊ in vigilijs. Et qñꝫ fit in pncipio hydropis ⁊ cacexie: ⁊ ppt apata hūida sicut pipneumonia ⁊ letargia: ⁊ qñ accidit cōualescētib⁹ indicat multotiens cōuersiōem. Et pprie qñ in eis est reliquorū mēbrorū inflatiōis puatō ⁊ remanēt ipe excitate ⁊ inflate: ⁊ cura est abscisio cāe ⁊ vaporatō.

De guitate in palpebris. C. ix.

Quandoqꝫ fit ppt inflatiōeꝫ ⁊ causas ei⁹: ⁊ qñꝫ fit ppter debilitatē virtutis ⁊ casuꝫ eius i ethica: ⁊ qñꝫ fit ppter grossitudinē ⁊ asarnac ⁊ similia. Et qñꝫ accidit grauitas ⁊ mollificatō i pncipio poxismorū febriū.

De inuiscatiōe palpebrarū apud lachrymalem et alib⁹. C. x.

Quandoqꝫ accidit palpebre vt cōglutinet aut cū cōcauitate aut cū cōiunctiua aut cū cornea aut cū vtrisqꝫ: ⁊ qñqꝫ fit in vno duorū laterū lachrymal: ⁊ qñꝫ fit puenīedo ad mediū: ⁊ qñꝫ fit cōis. Et ea qdem in ea aut est vlcera accidētia aut ruptura faciens alcohol qñ colligit ex oculo sebel ⁊ detegit vngulā ⁊ fricat ex palpebra scabiem. Deinde nō cauterizat ipm cū cymino et sale ⁊ similib⁹ vltime sicut diximus: ⁊ non cōsiderat omni hora illđ qđ oꝫ cōsiderare in ipo donec accidit vt cōglutinet.

De moro. C. xi.

Est caro pustulosa additā in oculo. Qđ si fuerit apud lachrymalem tūc rectiꝰ erit vt incidat. Deinde cura algarab adhibeat: aut curet cū alcohol basilicō ⁊ medicamine viol. ⁊ medicamētis vngule: ⁊ ꝓprie cū collyrio de arsenico. Et si fuerit cū albedīe ⁊ nigredine tūc cura eius erit cura vngule.

De inuersatiōe palpebre ⁊ est ascera. C. xij.

Eius spēs sunt tres: vna eaꝝ est vt cōtrahat palpebra ⁊ nō coopiat albū. Et illud aut est a creatōne: aut est ꝓpt incisionem euenientē palpebris ⁊ nōiat oculꝰ huius oculus leporinus. Et secūda spēs ē media ⁊ ē vt nō coopiat ptē albi ⁊ nōiat abbrēuiatō palpebre. Et cā eiꝰ ē cā pma. uerū ē mior illa. Et tertia ē vt nō coopiat palpebra supior iferiorē. Et illđ fit aut ex gladula: aut ex nascētia carnis addite q̄ iaꝫ est: aut incipit aut spasmo accidēte palpebre ex vlcere cōsolidato sup ipm nō pmittēte vt palpebra supior coopiat inferiorē. Et qn̄ꝫ fit illđ totū ex spasmo lacertorū circūdantiū palpebram.

De grandine. C. xiij.

Est hūiditas ingrossata ⁊ in lapidem conuersa in iteriore pte palpebre. Et qn̄ꝫ fit in albedine simile grādini.

De cura. C. xiiij.

Administret sup eā linimētū cum aceto ⁊ sordibus vlceroꝝ ⁊ reliquoꝝ. Et qn̄qꝫ addūtur eis oleū rof. ⁊ gummi alboti ⁊ sarcocolla: aut linit cū amoniaco cōtrito cū aceto ⁊ cinere ⁊ assa fetida ⁊ linimētum aureiesus dcm̄ in caplo ordeoli.

De ordeolo. C. xv.

Ordeolū est apā lōgū apparēs sup extremitatem palpebre simile ordeo in figura sua: ⁊ eius mā sm plurimū est sanguis dōinans.

De cura. C. xvi.

Curetur cū minutiōe ⁊ euacuatione p picrā smq̄ꝑsciuisti. Deinde sumat aliqđ đ oppopōaco ⁊ resoluat i aqua ⁊ liniatur ex eo locꝰ: qm̄ est bōnū valde. Et cōferūt ei euaporatiōes ex adipe dissoluto: aut farina ordei cuꝫ galbano: aut fermētū: aut pāis calefactꝰ iteratꝰ sr̄ ipm ⁊ vaporatiōes cū cauda muscaꝝ hn̄tiū capita abscisa: aut cū aqua in qua ordeū bulliuit: aut sanguis columbe: aut sanguis alguariscen ⁊ turturis: aut sumat parū baurac ⁊ galbani multū ⁊ cōmisce an̄ ambo ⁊ ponatur sup ordeolum ⁊ epithima aureiesus. ℞. olibani myrrhe amboꝝ an̄. ptē. i. laudani q̄rtaꝫ ptē cere alumis baurac armēi oiuꝫ an̄. medietatē ptis aggregētur cū fece olei de lilio ⁊ liniat sup ipm.

De asarnac. C. xvij.

Asarnac est additō materie pinguis cōtingens in palpebra superiore ⁊ grauat palpebram ab aptiōe ⁊ facit ipam quasi mollificatā ⁊ est cōiuncta nō mota sicut nodꝰ: ⁊ plm̄ q̇dem accidit infantibꝰ ⁊ hūectatis i qbꝰ multiplicātur lachryme et ophthalmie.

De signis. C. xviij.

Ex ex signis eius est: qm̄ qū tu tangis inflationem digitis duobus. deinde sepascos eminētia in medio eiꝰ existit.

De cura. C. xix.

Cura manus est cura eius: ⁊ ipius modꝰ est vt sedeat eger ⁊ teneatur caput eius tractū ad superiora: ⁊ tendatur in ipo cutis frōtis ad oculū ⁊ eleuet palpebra ⁊ accipiat eaꝫ medicꝰ inter duos indices ⁊ mediū suū ⁊ cōpmat parū ⁊ aggregabitur materia compssa ad illđ qđ est inter duos digitos: ⁊ ille q̇ caput tenet trahat cutē ex medio supcilij. Qūqꝫ apparuerit eminētia incidat cutē ab ea sufficienti sectiōe ⁊ subtili nō ꝓfunda. Cautella naqꝫ in hoc est necessaria ⁊ vt incisiōem faciat post incisiōem tutius est q̄ vt vnā subito audēdo faciat incisiōem. Qūqꝫ appet p icisionē ꝑma bōnū est: ⁊ si nō in anatomia additō fiat dōec appeat: tūc si inuenerit eā sepatam sup manū suā inuoluat pānū lineū ⁊ accipiat asarnac sepando ipam a dextra ⁊ a sinistra. Et si remāserit residuū nō obediens ei pulerizet aliq̄tulū salis sup ipm vt corrodat ipm. Et si fuerit in tūica ⁊ vehemētis adherētie accipiat illđ qđ de ea sepatū est et dittat aliud ⁊ nō inuadat ipm. Sed cōmittat rem suā resolutiōi salis qui pulerizat sup ipm. Deinde imponat sup ipm pānū infusuꝫ aceto. Qūqꝫ mutatiuū affuerit secūde diei ⁊ securitas fuerit sanguinis curet ipm cū medicis cōglutinatiuis ⁊ sint i eis litiū ⁊ sicf memithe ⁊ crocus. Qn̄ꝫ aūt inuadit ptē eius que nō sepat detegendo ⁊ excoriando cū incisione ⁊ penetrat cū hamis sup ipa: ⁊ mouet a dextra ⁊ a sinistra dōec sepat: aut facit illud cū insimo pēne. Et oꝫ ut cautella adhibeat ipforando ab eo ita vt nō tendat in ꝓfundū: foramē aūt si tēdit palpebrā cū vehemētia vel fit ꝓcessus in foramine tādiu dōec incidat cutis pāniculi qui est sub ea nocet: ⁊ incipit appere adeps loci incisi qn̄ cōpmit digitis qui ipam circūdat i circuitu cutis extense: ⁊ ꝓuenit dolor vehemēs: aut apā calidū: ⁊ remanet reliquie dure ꝓfunde que sūt deteriors q̄ sarnac. Et fortasse inciditur de lacerto retinēte oculū aliquid cōueniens ⁊ debilitatur palpebra ab aptione. Recētem vero que debilis est plm̄ꝫ sanāt medicine resolutiue absqꝫ optiōe manus.

De susati. C. xx.

Est caro mollis eueniens in interiore pte palpebre a qua non cessat fluere sanguis rubeus ⁊ niger ⁊ viridis. Cuius quideꝫ cura est mūdificatō cū exiccatiuis corrosiuis ⁊ collyrijs acutis. Qūqꝫ susati corrosiua fuerit administrabis tūc pulueres ⁊ collyria que carnis sunt generatiua: sintqꝫ ex eis que in vlceribus palpebrarū dnī. Et ad vltimuꝫ cura pruritꝰ ⁊ scabiei fortiū curetur.

De lapidositate. C. xxi.

Lapidositas est apā puū sanguineū ⁊ vtit i lapidositatē a quo qn̄ꝫ liberat maꝰ opatō: deīde adhibeatur medicie ulcerū oculi.

De vlceribus palpebraꝝ ⁊ rupturis earum cura C. xxij.

Cura administret sup ea emplm̄ ex lentibus ⁊ fisticis ⁊ corticibus ḡnatoꝝ decoctis cū aceto. Qūqꝫ ceciderint cortices: et corrosio destructa fuerit administrabis sup ea vitellū oui cū croco: qm̄ ipe cōsolidat. Et si uoleris

administrabis desup collyriũ de olibão ⁊ collyriũ aluber cũ collyrio astaticõ ⁊ rubeo leni. Rupturã aũt palpebre recipiũt cõsolidatiõem ⁊ curant̃ cura rupturaꝝ cutiũ dcta in caplo suo.

De scabie ⁊ pruritu. C. xxiij.

EJus cura est materia salsa nitrosa ex sanguine calido aut hũido: aut humore alio acuto faciens ꝑuenire pruritũ pus: deinde scabiem. Cuius qdẽ plm succedit vlcerib⁹ oculi ⁊ incipit egritudo pus cũ pruritu puo. Deinde fit aspitas ⁊ rubificat̃ palpebra: deinde fit vt granũ fici ⁊ vlcerosa postea aduenĩũt gña dura qũ uehemẽtia scissiõis adest in pruritu ⁊ apostematiõe.

De cura eius. C. xxiiij.

QUm scabiei associat̃ ophthalmia cura pus ophthalmiã. Deinde ꝓcede ad scabiem postq̃ nõ dimiseris rẽ ophthalmie: ⁊ similiter sũt dispositõ ⁊ iudiciũ si ẽ egritudo alia. Naꝫ oꝫ vt tu uehemẽtiorẽ eaꝝ diligenter attẽdas. Qũ q̃ꝫ videris vlceratiõem ⁊ aspa caue ne administres medicinas acutas ⁊ similia eis nisi post cõsecutiõeꝫ cũ facilitate ad possibilitatẽ. Nã tu trahes cũ medicinis aquã vehemẽtẽ. In secũda vero ⁊ tertia speciẽ ꝑdictaꝝ necessaria est fricatõ aut cũ ferro: aut cũ medicinis fiat fricatõ ex eis que sunt sicut spũa maris ⁊ ꝓprie generis eius qð nõiat̃ casuri: aut cũ folijs fici: aut fac fricatiõem ex sedenigi ⁊ croco et marchasita fiat ex eis collyriũ ⁊ fricet̃ cũ eo. Illi⁹ aũt que curã recipit cũ medicis ⁊ est illa que nõ cõsequitur gdum fm ⁊ tertium speꝫ predictarum. Initiũ cure est assiduatõ euacuatiõis ⁊ phlebotõie ⁊ si nõ plus saltẽ bis in mense: ⁊ phlebotomia lachrymaliũ post phlebotõiã vniuersalẽ ⁊ assiduatõ balnei ⁊ alienatõ pulueris ⁊ fumi ⁊ vociferationis ⁊ cautella uehemẽtie strictur̃ colli ⁊ coarctatõis capitis ⁊ furoris ⁊ ire ⁊ multitudinis loqlle ⁊ applanatiõis puluinaris ⁊ ꝓlongatiõis iacẽdi sup faciem ⁊ oium q̃ ascẽdere faciũt materias ad supiora ⁊ trahũt eas ad facieꝫ: ⁊ cõfert in pricipio sui quid collyriũ rubeũ lene ⁊ post ipm collyriũ viride lene. Qð si fuerit fortior illa tũc acutius vnoquoq; eoꝝ est etiã tarthamaticõ ⁊ collyrium arsistratis ⁊ collyriũ ð croco. Et qñꝫ curat̃ cũ felle hirci ⁊ felle porci ⁊ cũ sale ãmoniaco ⁊ tutia ⁊ ere adusto ⁊ calcadis cõiunctim ⁊ sepatiꝫ ⁊ basilicõ ⁊ collyriũ gnatinũ sũt bona ⁊ medicamẽ arsistratis est valde bonũ. Et ex medicinis cõferentib⁹ est medicamẽ huius. ℞ karabe ptẽ. i. corticis gnatoꝝ ptes. ij. cõficiantur cũ melle aut aloes ptẽ. i. sal ãmõiaci pteꝫ ʒ. cõficiant̃ cũ melle ⁊ administrent̃. Et iterũ sũantur eris vsti. xvi. aur̃. piperis. viij. aur̃. climie iiij. aur̃. myrrhe croci amborum añ. aur̃. ij. floris eris. v. aur̃. gũmi. xx. aur̃. teratur ⁊ misceant̃ sicut scis cũ aqua pluuiali.

De tremore. C. xxv.

ALitifac est spa cũ pruritu: ⁊ qñꝫ est illud qð in ipo dñat̃ vẽtositas: ⁊ qñꝫ est sup̃fluitas subtilis phlatica: ⁊ qñꝫ est sup̃fluitas aquosa: ⁊ qñꝫ est sup̃fluitas melica.

De signis. C. xxvi.

QUod ventosuꝫ est qñꝫ accidit subito ⁊ ð clinat ad ptem lachrymalẽ ⁊ est sicut quẽ pũgit musca in illo loco ⁊ accidit in estate ⁊ senib⁹ ⁊ nõ est grauitas: phlaticũ eniꝫ frigidius ⁊ grauius et fiat vestigiũ cõpssiõis vna hora. Sꝫ i aquoso nõ remanet vestigiũ impssiõis p horã neq; dolor est cũ eo. Et melicũ fm plm cõicat palpebre ⁊ oculo ⁊ est cũ duritie ⁊ extensiõe cõsequẽtib⁹ supcilia et maxyllaꝝ sũmitatẽ ⁊ nõ est cũ eo dolor de quo sit curãdũ: ⁊ est color eius fuscus: ⁊ plm eius accidit post ophthalmiã ⁊ post variolã.

De cura. C. xxvij.

OPortet vt icipias pmũ ⁊ euacues corpus ⁊ mũdifices caput: ⁊ enim qð fuerit ad phlã decliui⁹ administra emplꝫ ex folijs malue. Et fortiora eius sunt folia alkerua cõtrita ⁊ pmista cũ aceto ⁊ vaporatiõem ex spõgia infusa aceto ⁊ aq̃ calã: ⁊ etiaꝫ fiat limẽtũ ex aloe ⁊ seluꝫabaragi ⁊ sief memithe ⁊ saufel ⁊ croco cũ aqua solatri.

De multitudine palpitatiõis. C. xxviij.

MUltitudo palpitatiõis fit ex re cadente in oculo leui: ⁊ qñꝫ fit ex siccitate. Et qñq; multiplicat̃ in hñtib⁹ tetanũ ⁊ i ꝑparatis ad ipm ⁊ indicat in egritudinib⁹ acutis tetanum ⁊ spasmum.

De casu piloꝝ. C. xxix.

CAdũt pili oculi ex cã materiei: aut cã loci ⁊ cã qdem materiei: aut qm̃ replent̃ pediculis sicut fit in fine egritudinũ acutaꝝ paruaꝝ: aut qm̃ corrũpunt̃ ꝓpt̃ illð qð admiscet̃ eis qũ nascũt̃ sicut accidit ĩ alopitia: ⁊ est vt sit i interiore pte palpebr̃ hũiditas acuta: aut materia nitrosa salsa nõ apparẽte in palpebra nocumẽto sensibili: sed ipa nocet pilis. Qui aũt ẽ cã loci ẽ qm̃ illic est nocũmentũ manifestũ. s. aut durities ⁊ grossitudo: ⁊ nõ inuenit vapor a quo generat̃ pil⁹ trãsitũ: aut apostema ⁊ corrosio ⁊ sigt ipam rubedo ⁊ mordicatõ vehemẽs ⁊ dolor.

De cura. C. xxx.

IN illo qui est cã loci. Cura nocũentũ qð ẽ in loco fm q̃ dr̃ i cura cuiusq; capli eius in loco suo. Et in illo cuius cã est ꝑuatio materiei curet̃ pus corpus p ea regimine largo et cibatiõe: ⁊ administra medicĩas trahentes materiam piloꝝ ad palpebras p ea que dicturi sum⁹: ⁊ que sunt dcẽ in ãtidotario: ⁊ in areolis medicinarũ singulariuꝫ. Et in eo qui est cã materiei corrupte administra purgatiõem capitis ⁊ mũdificationem mẽbri. Deinde cura medicamẽto piloꝝ: alcohol aũt iuuatiua ad illð sunt lapis armenus ⁊ lazuli. Et ex cõpositis alcohol de nucleis dactiloꝝ ex laudano dcm̃ i antidotario: aut sumat̃ ð dactil imaturis adustis põd⁹. iij. ʒ. ⁊ duaꝝ spicaꝝ. ʒ. ij. fiat ex eis alcohol. Et ex eis q̃ expta sunt est vt terãt spica nigra ⁊ antioniũ ⁊ admistret̃ cũ radio. Et ẽt fiat alcohol ex stercor̃ muris adusto ⁊ nõ adusto cũ melle: ⁊ ꝓprie asulalij: aut sumat̃ terra in q̃ nascitur vitis cũ croco romano ⁊ est alsaluli partes equales ⁊ administret̃ ex eis alcohol. Et ex eis que expta sunt ad illð ex eis cũ quo sunt pruritus ⁊ rubedo: ⁊ corrosio est vt decoquat̃ gnatũ cũ sua totalitate ⁊ ptib⁹ suis in aceto vsq;q° dissoluat̃ ⁊ anectatur sup locũ. Et oia quidem viscosa cõferunt. Et ad illð etiam climie colcotar atrimenti ptes eqles

ſumantur ⁊ terantur ⁊ adminiſtrentur.

¶ De pilis inuerſ. ⁊ additis. C. xxxi.

Ex eis que expta ſunt eſt ut ſũat̃ ſtercoris leporini aduſti pōdꝰ. viij. ʒ. ⁊ ſtercoriſ hircini pōdꝰ. iij. ʒ. cōterant̃ ⁊ admiſtr̃t̃ ex eis alcohol aut fiat alcohol ex muſcis hñtibꝰ capita abſciſa exiccatiſ: aut adurat̃ auellãa ⁊ terat̃ ⁊ ꝯficiat̃ cũ adipe caprio: aut adipe vrſi ⁊ liniat̃ ex ea locꝰ. Naſci eniꝫ facit pilos: ⁊ cũ hoc denigrat eos ⁊ etiã ſumat̃ ãtimōi aduſti ps. i. ⁊ pipis ps. i. et plũbi aduſti abluti. iiij. croci ptes. iiij. ⁊ duaꝝ ſpicaꝝ. iij. ptes ⁊ nucleoꝝ dactiloꝝ aduſtoꝝ ptes. ij. cōterãtur ⁊ fiat ex eis alcohol. Et ad vltimũ cura hoꝝ piloꝝ eſt vnus modoꝝ. v. adherẽtia ⁊ cauteriũ ⁊ ordo cũ acu ⁊ abbreuiatō palpebre cũ ſectiōe ⁊ euulſio ꝓhibitiua. Inuiſcatō aũt ẽ vt eleuẽtur ⁊ equẽt̃ cũ maſtice ⁊ gũma pini ⁊ gũmi ⁊ uiſco et ãmoniaco ⁊ glutino qđ egredit̃ de ventribus oſtracoꝝ ⁊ aloe et ſarcocolla et dragaganto et ture diſſoluto cũ albugĩe oui. Et ex inuiſcatiuis bonis eſt vt inuiſcet̃ cũ oleo de ſcemi: ⁊ melior ca ẽ cũ cola caſei quã nos diximus in antidotario. Cura vero que fit acu eſt vt acus penetret ab interiore pte palpebre ad exteriorẽ vbi eſt pilus. Deinde pōat̃ pilus in foramine eius ⁊ egrediat̃ ad latꝰ aliud et ſtringat̃ pilus: et ſi ſit difficilis introitus pili in foramine acꝰ ponatur ĩ forãĩe acus extremitas capilli mulieris et trahatur acus ex illo latere. Deinde pōat̃ capillus in forãĩe eius ⁊ egrediat̃ ex alio latere. Et ſtringat̃ capillus dõec remaneat ſimilis anſe a latere intrĩſeco: et ponat̃ in ipſa pilꝰ et extrahat̃. Et ſi neceſſaria fuerit iteratō acus q̃rat̃ locꝰ alius. Secũdatō naqꝫ pforatiōis acꝰ dilatat foramẽ et nō retinet pilũ. Sectō aũt eſt vt abſcidatur origo eius ex palpebra. Quidã vero p̃cipiũt vt ſcindat̃ locꝰ cognominatus egena et ẽ apđ extremitatẽ oculi. Deinde cōſolidet̃ et naſcet̃ ſup ipm caro addita et equat pilũ et nō pmittit ipm inuerſari. ¶ Cauteriũ aũt qđ melius eſt eſt vt fiat cũ acu hñte caput curuatũ cuius caput igniat̃ et extẽdat̃ palpebra et cauterizet̃ cũ eo locꝰ pili ⁊ nō redibit. Et qñꝫ neceſſarie ſunt iteratiões bis aut ter et nō redibit poſt illđ penitus. Euulſio aũt ꝓhibitiua eſt vt euellat̃. Deinde pōant̃ ſup locũ medicine ꝓhibitiue natiuitatis piloꝝ: et ꝓprie ſup palpebrã que ſunt de eis que dcẽ ſunt in arcol̃ medicinaꝝ ſingulariũ et dicemus eas in caplo piloruꝫ additorum.

¶ De pilis additis. C. xxxij.

Naſcuntur ex multitudĩe humiditatis putride aggregate ĩ palpebris oculi.

¶ De cura. C. xxxiij.

Cura eius eſt mundificatō capitis et corporis et oculi cũ eis que ſcis: deinde adminiſtra alcofol acuta mũdificatĩa palpebrã ſicut albiſalicō et ruſcenũ ⁊ collyriũ rubeũ acutũ ⁊ viride acutũ ⁊ collyriũ de myrobal̃. ⁊ ꝓprie ſi fuerint illic lachryme: aut aliqđ accidẽtiũ hũoꝝ acciderit: ꝙ ſi non ſuffecerint curã adhibe euulſionis euellant̃ ⁊ liniant̃ ſup originẽ eoꝝ ſanguis erinacij ⁊ fel damarũ ⁊ arietũ ⁊ fel vulturis ⁊ fel caprinũ. Et qñꝫ pmiſcent̃ fella iſta ⁊ ſanguines cũ caſtoreo: ⁊ fiũt ex eis collyria ſicut ſc̃me pſicis ⁊ adminiſtrãtur qñ neceſſitas incũbit diſſoluta ſaliua hōĩnis. Qui vero eo vtitur media hora expectet ſup ipm. Et ex curis quidẽ bōis eſt ut ſumãtur ſel erinacij ⁊ fel vulturis ⁊ caſtoreũ ſm eq̃litatẽ aggregentur cũ ſanguine colũbe ⁊ fiant inđ troc. Et ex eis q̃ narrat̃ ſũt ſãguis ticte ⁊ ꝓpe ſãguis ticte cãis et ſãguis ranaꝝ. Uerũtñ expimẽtũ nō v̇ificauit illđ. Et rectiꝰ q̇dẽ ſm ꝙ exiſtimãt eſt vt miſceat̃ cũ alkitrãn. Et ex eis etiã que narrãtur eſt vt adminiſtret̃ fel vulturis cũ cinere ⁊ ſale ãmoniaco ⁊ ſucco porri: ⁊ ꝓprie qñ pōit̃ in ſartagine ſup ignẽ donec cōmiſceantur ⁊ equent̃. Et ſi fuerit cinis oſtracoꝝ erit melior. Et rubigo ferri eruginoſi cum ſaliua hōinis eſt vltima ꝙuis dolorẽ faciat. Et ex eis q̇dem que ſunt expta eſt tinea cũ ſale ãmoniaco: ⁊ ꝓprie cũ vngula aſini aduſta cũ aceto forti. Et ſimiliter ſpuma maris cũ aqua pſilij. Qũ enim ſtupefit ⁊ ĩfrigidat̃ locꝰ eo nō naſcuntur ibi pili.

¶ De inuiſcatiōe palpebraꝝ. C. xxxiiij.

Fit illđ ſm plm̃ poſt ophthalmiã: oꝫ ergo vt adminiſtrẽtur ſarcocolle ⁊ zuccari tabarzet ptes eq̃les: ſpume maris q̃rta ptis terat̃ ⁊ puluerizent̃ ſup locũ.

¶ Tractatꝰ quartus de diſpoſitiōibꝰ virtutis viſibilis ⁊ opatiōibꝰ eius.

¶ De debilitate viſus ⁊ nocũento eius. C. i.

Debilitatẽ viſus ⁊ eius nocũentum efficit: aut cōplō cōis in corpore ſiccitatis dñantis hũoroſe: aut complexiōalis ſine materia: aut uapor eleuatus ex corpore: aut ſtō proprie: aut frigus hñs materiã: aut nō hñs materiã: aut ꝓpt̃ dñiuꝫ caliditatis materialis: aut nō materialis: aut eſt ſequẽs cãm in cerebro ipō egritudinũ cerebri notaꝝ que eſt in ſubſtantia cerebri: aut in pte tota anteriore ſicut cōpreſſio: aut pcuſſio accidens ei: quare nō videt oculus: aut in pte añrio re eius. Et plm̃ quidẽ eius eſt hũiditas dñans: aut ſiccitas accidens ſuceſſiōe egritudinũ ⁊ motuũ ſuperfluoꝝ corporeoꝝ ⁊ aialiũ ⁊ euacuatiōum ſupfluaꝝ ꝓpt̃ quas cadit virtus ⁊ reſoluitur materia: aut ẽ ꝓpt̃ rẽ appropriatã ipi ſp̃ui viſibili ⁊ mẽbris que ipm ſeq̃tur ſicut neruo cōcauo ⁊ ſicut hũoribus ⁊ tunicis. Et ſp̃ui q̇deꝫ viſibili qñꝫ accidit vt multiplicet̃ ⁊ accidit ei vt ſubtilietur. Et qñqꝫ accidit ei vt ingroſſet̃. Et accidit ei vt minoret̃. Multiplicatō aũt eſt melior res ⁊ magis iuuatiua. Et ſubtilitas quidẽ plm̃ accidit ex ſiccitate. Et qñꝫ ſit ex vehemẽtia ſepatiōis accidẽtis qũ ſol aſpicit̃ ⁊ reſplẽdẽtis et ſimilia. Et qñꝫ pducit aggregatō valde ſupflua ad coarctatiōem reſoluetem: ⁊ inſpiſſatur ea primũ. Deinde ſubtiliat̃ valde ſecundo: et iſtud eſt ſicut accidit apud lōgã morã ĩ tenebris. Et groſſitudo fit ꝓpter hũiditateꝫ: ⁊ fit ꝓpter aggregatiōem vehemẽtẽ nō ita vt pducat ad vtendũ complōne ſubtiliãte. Et qñꝫ eſt cã in eis cadẽs ĩ initō creatiōis. Et qñꝫ eſt ꝓpt̃ vehemẽtiã ſiccitatis ⁊ multitudinẽ euacuatiōum: aut debilitatẽ añrioris cerebri validã: aut prauitatẽ egritudinuꝫ ⁊ ꝓpinquitatẽ mortis qñ reſoluit̃ ſp̃us. Debilitas aũt ⁊ nocũmentũ que ſunt ꝓpter tunicas. Et plm̃ eoꝝ eſt ꝓpter tunicas extrinſecas ſiue profundis:

aut sunt causa substantie tunice: aut sunt cā trāsit⁹ qui est in ea. Et que sunt ꝓpt̄ tunicā ip̄am sunt ꝓpter cōplōnem malam. Et p̄l'm eius est retētō vaporis in ea: aut supfluitas hūiditatis pmiste ei aut exiccatō ⁊ siccitas ⁊ nigrificatō ⁊ corrugatō accidētes ei ⁊ ꝓp̄e vuee ⁊ cornee: aut corruptō sr̄ficiei eius ꝓpt̄ imp̄ssiōem vlcerū apparētiū aut occultorū: aut tollerātia ophthalmie plurie: aut ferētis puietatē eius: aut color extraneus intrans eā sicut accidit cornee in icteritia ex citrinitate: aut i tarfati ex rubedine: aut denudatō coloris naturalis sicut illō qō accidit cornee ⁊ addit puietatē ⁊ firmitudinē ad hoc vt lumē vincat ip̄m ⁊ sepet sp̄m visibilē. Et qñ accidit exiccatō ⁊ calefactō ꝓpt̄ cohērentiā firmā aeris ⁊ lumis cū hūoribꝫ: aut sepatō eaꝝ pp corrosionē accidētē: q̄re nō ḡdatur lūen in penetrando in eis: imo subito penetrat in glatialē integre: aut ꝓpter ortū pāniculū sup eas sicut in vngula: aut inflatiōe ⁊ grossitie venaꝝ eaꝝ sicut in sebel. ¶ Accidēs aūt foramini ⁊ transitui: aut est quia strigitur supra naturalē ꝓpter cās q̄s dicturi sumus in capl'o suo: aut dilatat̄ aut oppilat̄ integre aut nō integre. Sicut qū est descēs⁹ aque. Et nos q̇dē dicemus ista capl'a oīa sigillatim. Scā aūt ꝓpter hūores est: qm̄ glatialis q̇dē qui ē vn⁹ coꝝ mutatur ab essentia sua equali ⁊ igrossat̄: aut eius subtilitas est fortis ⁊ fit impeditus a delatione lumis ⁊ coloris lumīosi sup se. Et ex albugico quidē qm̄ multiplicat̄ valde: aut ingrossat̄: ⁊ fit illud cā ad minorādā puietatem suā aut propter humiditatem ⁊ vapores qui pmiscentur ei: aut mutant alterantes eius peruietatē. Uapores eniꝫ ⁊ fūi extraēi extrīseci nocēt ei q̄liter g° itrīseci. Et oīa ḡna vaporosa inflatiua sunt ḡuatiua visus. Nocumentū eniꝫ qō visui aduenit ex vitreo nō est primitiᵐ: imo nō nocet visui nisi inq̄ptū nocet glatiali ⁊ cōuertit eius essentiā ab equalitate ꝓpter cibū nō equalem quē ei defert. Nocūentū aūt qō fit ꝓpter neruū ē qm̄ accidit ei oppilatō: aut accidit ei apostema: aut ruptura.

¶ De signis. C. ij.

In eo q̇dem qō est cōitate corporis signū est illō qō dedimus qō sig̃t cōplōnē totius corporis. Et illō qō fit cōitate cerebri est qm̄ illic est aliqō signoꝝ significātiū nocumētū i cer̄bro cū hoc vt sint r̄liq̇ sens⁹ lesi cū illo. Illō eniꝫ fiduciā facit cōitatis cerebri. Et qñ appriat̄ visui pl'm ꝓprietatū eius ⁊ cū odoratu sine auditu. Sicut pcussio coarctatiua qñ cadit i p̄te anteriore cerebri. Et qñ est auditus cū sua dispositione ⁊ remanet oculus aptus ⁊ nō pōt claudi palpebra sup ip̄m. Uerū nō videt. Et signū qō ipsi sp̄ui appriat̄ est: qm̄ si sp̄⁹ est subtilis ⁊ est pauc⁹ videt rē ex ꝓximo sine pscrutatiōe ⁊ nō vidꝫ qō elōgatū est cum perscrutatione. Uerū eius subtilitas qū est supflua nō figit rē lumiosaꝫ valde: immo fugat eaꝫ lumē clarū ⁊ sepat eam. ¶ Et si est grossus ⁊ plurimus nō deficit ei pscrutatō intuendo lōginqū ⁊ nō pscrutat̄ visiōē ꝓpinqui. Et cā i hoc apō loquētes de radio est q̄ visus non fit nisi egressiōe radij ⁊ qū obuiat ei qō videt̄: ⁊ q̄ mot⁹ vadēs ad locū longinqū subtiliat grossitiē eius et eq̄at essentiā ip̄ius q̄admodū huius motus resoluit sp̄um subtilē: quare forsitā nō opat̄ aliquid. Et apō illos qui dicūt puiū vehere formas vidēdi ⁊ reliqua est q̄ glatialis motus fit fortis qū videt illō qō elōgat̄. Et illō est ex eis que subtiliāt sp̄um grossuꝫ habitātē in ip̄o: ⁊ resoluit sp̄uꝫ subtileꝫ ⁊ ꝓprie paucū. Uerificatō aūt certioris in his duob⁹ s̄monib⁹ ptinet ad sapientes non medicis.

¶ Cognitō vero illius ex dispositiōe tunicaꝝ et hūoꝝ ꝓfundoꝝ est ex eis que sunt praua qū nō ē res alia nisi ip̄a. Qñ aūt recurrit̄ ad dispositioneꝫ coloris tūicaꝝ ⁊ hūmoꝝ ꝓfundoꝝ: ⁊ ad dispositionē inflatiōis eaꝝ ⁊ extensiōis ⁊ corrugatiōis ⁊ extenuatiōis ip̄aꝝ ⁊ dispositiōeꝫ puitatis oculi ꝓpt̄ puitatem ip̄i⁹ ⁊ dispositiōeꝫ eius qō spgit̄ sup ip̄ꝫ de hūiditate. Et imaginat̄ de similitudiē iris: aut videt̄ in ip̄o de siccitate ⁊ cōturbatiōe que manifesta est exterius. Et forsitan nō appet cū eo homo oculi ⁊ est forma aspicientis in ip̄m. Et qñ significat s̄m dispositiōem cornee. Et qñ significat secūdū dispositiōem albuginei. Et ille cui⁹ ē vidꝫ sēp inter oculos suos sicut nebulas. Si aūt vides conturbatiōeꝫ corā foramine tm̄ ⁊ nō sunt reliq̄ p̄tes cornee turbate sig̃t q̄ cōturbatō fit in albugineo ⁊ q̄ non est clar⁹. Et si cōturbatō est cōis ptibus cornee nō est dubiū quin ip̄a sit in cornea. Sed remanet dubitatō an ip̄a sit similiter in albugieo an nō. Et accidit qñ albugineo siccitas. Et accidit qñ q̄ꝫ ex illa siccitate vt aggregent̄ ea quedā p̄tes ei⁹ ⁊ nō fiūt puie quare uidet̄ corā eis fenestra aut fenestre. Et qñ est illō ꝓpter vestigia vlcerū existentiā in cornea occulta facientiū imaginari imaginatiōes q̄re errat̄ in eis. Et existimat̄ q̄ sint imaginatiōes aque ⁊ nō sunt. De cōstrictiōe aūt ⁊ dilatatiōe ⁊ aqua ⁊ dispositiōe nerui posterius loq̄mur. Et scias q̄ oīs corruptō existēs a siccitate fit fortis qū vacuitas adest apud exercitiū resolutiū ⁊ apud euacuatiōes in hora meridiei ⁊ ex hūiditate ecōtrario.

¶ De cura. C. iij.

Si fuerit cā debilitatis siccitas iuuat̄ humectantibus ⁊ aqua casei ⁊ emulsiōe lactis sup caput ⁊ potu eius: ⁊ pōant̄ olea hūectatiua sup caput: ⁊ ꝓprie qū fuerit illō in conualescētib⁹: ⁊ cōferūt ei somnus ⁊ req̇es ⁊ caput purgia hūectantia ⁊ ꝓp̄e oleū de nenufare: ⁊ eius que in tūica existit cura est praua. Qō si fuerit ab hūiditate administrabis tūc illō qō resoluit post euacuationes ¶ Uomitus aūt qui mimus est ex eis que cōferūt ⁊ ꝓp̄e senib⁹. Sed laboriosus nocet valde: ⁊ gargarismata ⁊ sternutatiōes ⁊ sternutamēta cōferūt. Et ex euacuatiōib⁹ iuuatiuis in hoc est oleū de kerua cū infusiōe aloes. Et administratō eius qō ꝓhibet vaporē a capite sicut trifere: ⁊ ꝓp̄e apō somnū cōfert etiam ⁊ iuuat̄ exercitijs extremitatū ⁊ ꝓp̄e extremitatū inferiorū. Et similiter oꝫ vt administret̄ fricatō caꝝ. Si aūt cā fuerit in ea grossities eius curet̄ cū medicinis abstersiuis p̄dictis i areol' oculi. Et oꝫ qñ administras medicinas acutas vt vtaris cū eis medicis supplicis. ¶ Et ex reb⁹ q̇dem iuuatiuis in hoc est tutia abluta nutrita cū aqua sansuci: aut aqua feniculi: aut aqua albedarūgi ⁊ succo prassij, ⁊ assiduatō alcohol cū litio cōfert oculo valde ⁊ cōs̄uat virtutem

eius vſqꝫ ad tempus lōgū: ⁊ facere alcohol ex fricatiōe myrobal. cū aqua roſ. cōfert valde quādo eſt hūiditas cū caliditate ⁊ pruritu. et ex alcohol cōferētibus in huiꝰ capl'o eſt ex fellibꝰ q̄ſunt ſingularia ſicut fel alcubigi ⁊ fel tauri ſaboth et auis frāgētis os ⁊ tauri ⁊ vrſi ⁊ leporis ⁊ vultīs ⁊ gruis ⁊ hirūdīs ⁊ paſſeris ⁊ vl'pis ⁊ adib ⁊ catti ⁊ cāis leporarij ⁊ arietis ſil'eſtris. Et fellis auis tarđ ī eſt ꝓprietas valde mirabilis. Et cōpoſita ⁊ ex oleis quidē iuuatiuis ſunt ſicut oleū de kerua ⁊ oleū de narciſco ⁊ de granis lauri ⁊ oleū rhaphaninū ⁊ ol'ū de fenugreco ⁊ oleū de lilio ⁊ oleū ſanſucinū ⁊ ol'ū camemillinū ⁊ oleū alacoen. ⁊ facere alcohol cum aqua ālbedarūgi ꝯfert. Et ex medicamētis bōis mēſuratis eſt vt aduratur due nuces ⁊ .xxx. ex nucleis myrobalanoꝝ citrinoꝝ ⁊ teratur ⁊ ꝓiciatur ſuꝑ eos pipis aduſti auř. i. ⁊ fiat ex eo collyriū. Et ex medicinis iuuatiuis eſt vt ſumat̄ ſuccꝰ granati muzi ⁊ decoq̄tur vſqꝫ ad medietatē ⁊ r̄moueatur ab igne et miſceat̄ cū eo medietas ip̄ius đ melle ⁊ ponat̄ ſub ſole ⁊ adminiſtret̄. Et ſimiliter ſi ſumatur aq̄ duoꝝ ḡnatoꝝ ⁊ pōat̄ ſub ſole duobꝰ menſibus in eſtate ⁊ collet̄ ⁊ pōat̄ in ea aloes ⁊ lōgi pipis ⁊ ſalis āmoniaci: ⁊ qñ fit ſine ſale āmoniaco partes eq̄les terat̄ oia valde ⁊ ꝓiciant̄ ſuꝑ lb. eiꝰ. ℥. iij. ex eis ⁊ refuet̄: ⁊ q̄toplus antiq̄tur tanto ē meliꝰ. Et ex iuuatiuis cū hoc eſt chelidōia et acorꝰ cū chelidōia qñ terit̄ ſicut alcohol. Et facer̄ alcohol aqua cepe cū melle iuuatiuū eſt. Et collyriū quidē felliū eſt forte. Et fella quidē ſilueſtria ſunt ſicut fel accipitris ⁊ vulturis: aut ſumat̄ tabula ⁊ piſtilū quoꝝ āb o ſint ex ere rubeo ⁊ diſtillēt ſr̄ eā ſtilla aceti ⁊ ſtilla lactis ⁊ ſtilla mell': điđ terat̄ dōec nigreſcat illđ ⁊ fiat ex eo alcohol. Et ſcias ꝙ aſſumere carnē aſſidue ſiue ſit aſſa: ſiue elixa ē ex eis que cōferūt ⁊ cōfortant viſum valđ: itaqꝫ remouet debilitatē añcedētē. Et ſi quis pōt ſumer̄ carnē viperaꝝ decoctā ꝼm modū q° decoquit̄ in tyriaca: ⁊ ꝼm modū q° diſtinguit̄ in capl'o de lepra cōſeruat ſanitatē oculi vltime. Et ex medicinis que ſenibꝰ bōe ſunt ⁊ ei cuius viſꝰ debilitat̄ ex coitu ⁊ alijs eſt tutie nō ablute .vi. ptes ⁊ vini q̄tū ſufficit ⁊ olei de balſamo plus tutie ꝼm q̄titatē qua cōuenit terat̄ tutia ⁊ ꝓijciat̄ ſuꝑ ip̄aꝫ ol'ū balſami: deinde vinū ⁊ terat̄ ſicut oꝫ et repōat̄ medicam̄ đ quo dicit̄ ꝙ tanti exiſtit iuuaminis ꝙ oleū tale efficit ne ei noceat in corpus ſolis aſpicere. ℞. lapidiſ ſenticis ⁊ lapidis magnetis ⁊ lapidis hatis ⁊ eſt alumen bōuꝫ ⁊ ſedinebis ⁊ calamēti ⁊ ſucci ⁊ condiſioium añ. ptē. i. fellis vulturis ⁊ fellis vipe āboꝝ añ. ptē. i. fiat ex eo alcohol. Et adminiſtratō pectiatiōis ſr̄ caput iuuatiua eſt: ⁊ ꝓp̄e cōfert ſenibꝰ q̄re oꝫ vt adminiſtret̄ oī die multotiens: qm̄ attrabit vapores ad ſuperiora ⁊ mouet eos a pte ocl'i.

¶ Et ingredi aquā clarā viridē ⁊ ſubmergi in ea ⁊ apire ābos oculos in ea ꝼm q̄titatē q̄ poſſibile ē ex eis que ꝼuat̄ ſanitatem oculi ⁊ cōfortat̄ ip̄m: et ꝓp̄e in iuuētute. Et oꝫ ꝓprie eū qui cōq̄rit̄ de vaporibꝰ ſtōi ⁊ cui nocet hūiditas vt vtat̄ añ cibū đ coctiōe apſinthij ⁊ oxymelle ſquillitico ⁊ oī qđ lenit ⁊ incidit ſuperfluitates que ſunt in ſtomacho.

¶ Rememoratō reꝝ viſui nocētium. C. iiij.

Erū aūt viſui nocentiū alie ſunt opatiōes ⁊ motus: et alie ſunt cibi: ⁊ alie ſūt diſpoſitio cōuerſiōis in cibis. Opatiōes aūt ⁊ motus ſunt oia que exiccant ſicut coitus multus ⁊ ꝓlixitas aſpiciendi enitentia ⁊ legere miuta ſuꝑflue ⁊ mediū in eis eſt iuuamē ⁊ ſimiliter actiones minute ⁊ ſomnus poſt repletiōem. Immo oꝫ illū qui ſuo ī viſu debilitatē hꝫ expectare dōec digerat̄ cibꝰ eius. Et oīs repletō nocet ei ⁊ oē qđ exiccat naturā: ⁊ oē qđ turbat ſanguinē ex rebꝰ ſalſ ⁊ acutis ⁊ alijs nocet ei ⁊ ebrietas nocet ei. Uomitꝰ v̊o cōfert ei inq̄tū purgat ſtōꝫ: ⁊ nocet ei inq̄tum mouet materias cerebri expellendo eas ad ip̄ꝫ. Et ſi fuerit neceſſarius oꝫ tūc vt fiat poſt cibū ⁊ cū facilitate ⁊ balneū nocet ⁊ ſomnus ſuꝑfluꝰ nocet: et fletus vehemēs ⁊ multitudo phlebotōie: ⁊ ꝓprie cū ventoſ cōtinuis. Cibi vero qui nocēt ſunt ſalſi ⁊ acuti et vaporoſi ⁊ oīs qui nocet ori ſtōi. Et vinū groſſuꝫ turbatū ⁊ porrū ⁊ cepa ⁊ bedarūgi cōeſtuꝫ ⁊ oliue mature et anetum et caules ⁊ lentes.

¶ De nictilopa. C. v.

Est vt euaneſcat viſus in nocte ⁊ viđat in die ⁊ debilitet̄ in fine eius. Et quidē cāꝰ eiꝰ ē hūores oculi ⁊ groſſities eoruꝫ: aut hūiditas ſp̄us ⁊ groſſities eius: et pl'm quidem accidit hn̄tibꝰ oculos nigros nō virides: et puitati pupille ⁊ cui multiplicant̄ colores et āfractuoſa in oculis ſuis. Hoc eniꝫ ſiḡt paucitatē ſp̄us viſibilis in creatiōe ſua. Et qñ hec eſt cā ꝓpter egritudiēꝫ in ip̄o oculo. Et qñ fit ꝓpt̄ cōitatē ſtōi et cerebri et cognoſcit̄ illđ ꝑ ſiḡ q̄ ſciuiſti.

¶ De cura. C. vi.

Si illic fuerit multitudo phlebotōa cephalicā et angulos lachrymales et admiſtret̄ reliq̄ euacuātia nota et iterent̄: et quandoqꝫ euacuat̄ cū ſcamōea et caſtoreo et confet̄ et in potu dat̄ añ cibū vinū paucū vetus et dat̄ in potu poſt digeſtiōem integrā. Et ex medicis digeſtiuis vel exptis eſt illđ qđ currit ex epate caprino diuiſo cū cultello ⁊ poſito ſuꝑ prunas. Naꝫ qū currit accipit̄ de eo qđ currit et pulueriꝫat̄ ſuꝑ ip̄m ſal idꝰ et lōgū pip et fit ex eo alcohol. Et qñ pulueriꝫatur ſuꝑ ip̄m medicie qū ſupponit̄ prunis: ⁊ fit đclinato ſuꝑ vaporē eius et cōedit̄ đ carne eiꝰ aſſata: et illđ eſt iuuatiᵐ: et qñ incidit̄ faciendo ſectiōem latitudinalē et pōit̄ ex eo ſtratus vnus: et ex pipe lōgo ſtratus vnus: et ponūtur ſtratus īferior et ſr̄ior ex ep̄e et aſſat̄ ī tāor et nō pūeit ad vltiᵐ. Deīde ſumit̄ et colat̄ ex eo aquoſitas et fit cū ea alcohol. Et ſimiliter epar leporis: et ſimilit̄ collyriū ꝼcm̄ ex lōgo pipe: et illud qđ eſt ꝼm hanc deſcriptiōem longi piperis. ℥ꝫ. ſpice ptes eq̄les fiat ex eis alcohol. Et fella etiā iuuatiua ſunt: et ꝓprie fella hircoꝝ et arietū mōtanoꝝ: et ſimiliter alcohol cū oleo balſami cōquaſſato cū pauco opio ⁊ ex pipibꝰ tribꝰ cōmiſtis ſicut puluis iuuatiuꝰ eſt valde. Et ſimiliter alum̄ egyptiacū ⁊ alcohol cum melle ⁊ aqua feniculi oleo ſubmerſo ſuꝑ ip̄o ſpatō longo eſt valde iuuatiᵐ. Et fortius eo eſt mel qū in eo eſt virtus alumīs ⁊ ſalis āmoniaci ⁊ alcohol ꝼcm̄ ex ſanguinibꝰ animaliū calidaꝝ complexionū confert. ¶ Et confert alcohol ex ſucco cucumeris

asinini cōquassato cū semine portulace ⁊ collyriū alcali ⁊ collyriū floris eris cōfert ei ⁊ sterc⁹ lacerti ⁊ stinci ⁊ sumatur fell' hedi ps. i. pipis partes. ij ⁊ amoniaci ptes. iij. cōficiant cū melle ⁊ admistrent ei: ⁊ cōfert ei phlebotomia vene lachrymalium.

¶ De alihar ⁊ est vt nō videat i die. C. vij.

Causa alihar est subtilitas spūs et paucitas eius multa: q̄re resoluit cū lumie sol' et adunat in tenebris: ⁊ qñ est causa alihar pua: quare vidꝫ in tenebris ⁊ vmbra die ⁊ nocte ⁊ debilitatur in lumine.

¶ De cura. C. viij.

Est additō in hūectatiōe ⁊ ingrossatiōe sāguinis.

¶ De imaginatiōib⁹. C. ix.

Sunt colores qui sentiunt corā visu ac si ipi sint misti in aere: ⁊ cā in eis est statio rei nō puie inter glatialē ⁊ iter ea q̄ videtur. ¶ Et illa res aut est ex eis quoꝝ simile nō cōphendit in cōsuetudinib⁹ oīo: ⁊ neqꝫ cōphēdit ipsum nisi qui ē fortis vis⁹ egredientis a cōsuetudine i cōphendēdo: aut est ex eis que cōphēdit vis⁹ qñ medi⁹ fit ⁊ nō est in fine acuitatis: ſꝫ est fm semitā cōsuetudinis. ¶ Et intētō pmi est: qm̄ qū vis⁹ est fortis comphēdit debile ⁊ occultū ex reb⁹ que volant in aere ppe uisuꝫ que sunt ex formis a quibus aer nō euacuat ⁊ reliq̄: quare appent ei: ⁊ propter suā ppiquitatē quā hñt cū aere non verificat eas: ⁊ similiter qū sunt in interiore pte ppt vestigia vapoꝝ puoꝝ nō euacuantur ex eis cōplō ⁊ natura oīo. ¶ Uerūtñ hec duo occultantur a visib⁹ q̄ nō sunt in vltimo acuitatis ⁊ nō imaginant nisi ei qui est vehemētis acuitatis in visu: ⁊ ista sunt ex eis que nō cōpant ad nocūentū. ¶ Diuisio aūt altera aut existit in tunicis: aut existit in hūorib⁹: ⁊ illa que existit in tūicis est vt sit sup tunicā corneā vestigium occultum valde qđ remāsit a variol': aut ophthalmia ⁊ bothor: aut aliјs ⁊ nō appꝫ ocl'us exterius ⁊ appꝫ oculo interi⁹ ppterea ꝙ sit puius locus in quo est. ¶ Occultat ergo ppter ipm ex eo qđ sentitur ⁊ aere puio ptes vise magne fm q̄ntitatē que si fm veritatē exterius repta foret: esset ps illa pua magna ps formaꝝ ei⁹ q̄ sunt in foramine vuee. ¶ Illa aūt que existit ex hūorib⁹ est fꝫ duas ptes: qm̄ aut iā cōuersa est substantia eius i hūiditatē ex eo qđ est exterius ab ipā ad qđ iā cōuersa est substantia hūiditatis ipius: aut accidit pti eius malitia cōplōnis alterās colorē eius ⁊ remouens puietatē eius: quare nō puia sit illa quātitas eius ppter frig⁹: aut hūiditatē: aut caliditatē. ¶ Secūdū illā igit q̄ntitatē appet in ipo aeritas. ¶ Et ex ppetate aeritatis est vt qū pmiscet humiditati subtili puie faciat ipam lactei coloris: ⁊ faciat ipaꝫ videri nō puiā: aut ppt siccitatem inspissanteꝫ et aggregantem valde: sed erit illđ qđ supuenit ei ex ea in alio. ¶ Ergo nō euacuatur qui aut sit accidens nō fixū ⁊ est ex genere vapoꝝ qui eleuant ex corpore toto: aut ex stō: aut ex cerebro: ⁊ qū sunt subtiles pueniūt ⁊ resoluūt ⁊ sic fit crisib⁹ et post vōitū ⁊ post irā: aut sit fixū in eo ⁊ portēdit aquā. ¶ Et iste q̄dē imaginatiōes qñ diuersificat i q̄ntitatib⁹ suis ⁊ sūt pue et magne. ¶ Et qñ diuersificatur in essentijs suis ⁊ sunt grosse ⁊ subtiles occulte: ⁊ qñ diuersificatur in sitib⁹ suis ⁊ sunt rare: ⁊ qñ spisse nebulose. ¶ Et qñ diuersificat i figuris suis ⁊ sunt ḡnose ⁊ sunt cimicales et sunt muscose ⁊ sūt filose ⁊ capillares cū lōgitudie.

¶ De signis. C. x.

Signa eaꝝ que sunt ex acuitate sens⁹ sunt vt sint leues nō fm modū vnū ⁊ figurā vnā ⁊ associat hōi aliq° tempore sanitas sui vis⁹ pter ꝙ illa imaginatō sequit ipm. ¶ Et illā que fit ppt corneā sig̃t cā eius pdcā: ⁊ vt figat aliq° tēpore nō addēs ⁊ nō pducēs nocūentū i oculo pter se. ¶ Et illa q̄ fit ex cā in albugineo est vt sit tēpore lōgo ⁊ nō pducet ad nocūentū magnū ⁊ fit aut successiōe ophthalmie acute: aut successiōe cāe infrantis aut calefacientis: ⁊ est ex eis q̄ sensu sciūt ⁊ ppe qñ inuēit cornea tersa clara in qua nō ē aspitas aliquo mō. ¶ Ampli⁹ est res fixa ⁊ nō addit neꝫ pducit ad nocūentū magnū. ¶ Illa aūt q̄ fit ppt vapores stomaticos ⁊ corporeos cognoscit ppterā ꝙ ipa cōmouet cū vaporob': et apđ repletiōem et digestiōem ⁊ apud motus et vertiginē ⁊ scotomiā ⁊ nō morat fm dispositiōem vnā. ¶ Immo augmētat ⁊ minuit ⁊ nō appriat oculo vni: imo fit i ambobꝫ oculis. ¶ Qūqꝫ cū ea est nausea verificat eius significatō: ⁊ qñ est vōitus ⁊ euacuatō cū pic̄. et subtiliatō nutrimēti ⁊ studiū in digestiōe remouēt ⁊ minorāt eā. ¶ Ei tu q̄dem iā sciuisti in caplō debilitatis visus sig̃ ei⁹ cuius est cā siccitas albuginei: aut aliđ. ¶ Et qñ cōtinuat sanitas oculi et incolūitas eius qui hēt imaginatiōes sex mēsib⁹ est fꝫ plurimū in securitate. ¶ Et imaginatiōes q̄ sunt añcedētes aquā nō cessant ḡdati in cōturbatiōe vis⁹ vsqꝫ quo descēdit cū eis aq̄ subito: et raro ptrāsit. vi. mēses. ¶ Qū aūt vides imaginationes remoueri et redire ⁊ addi ⁊ diminui scias ꝙ nō sunt aquose. ¶ Qūqꝫ aquosaꝝ tēpus plōgat ⁊ nō cōtinuat in debilitate vis⁹ scias ꝙ ipse non sunt aquose.

¶ Sermo de cura imaginationum et initium aque. C. xi.

Primū imaginatiōis est vt tu venias ad curā eaꝝ que aquā portēdūt. Reliquis aūt eaꝝ que sunt ex siccitate cōferūt qñ humectantia nota: sed si sint ab hūiditate: ⁊ alie q̄ nō sunt a siccitate cōferūt eis oīa alcofol q̄ abstergūt. ¶ In portēdētib⁹ vo aquā oꝫ vt incipias et mūdifices corpus ⁊ ppe stōm. ¶ Deinde veias ad mūdificadū caput cū gargarismis ⁊ caputpurgiјs ⁊ masticatiōib⁹. ¶ Ex sternutatiōib⁹ vero inq̄ntū purgat spat iuuamētuꝫ. ¶ Et ex pte laboriosi mot⁹ eaꝝ timet ex eis motus aq̄: et ppe si est cadēs sub neruo ⁊ ppe ipm. ¶ Et scias ꝙ hierapic̄ est mirabil' iuuamēti in eis: ⁊ similiter pill'e aur̄ et medicamta i quib⁹ ponūtur cētaurea et cucūer amar⁹. ¶ Et tu q̄dē iā sciuisti in capl'is cure capitis et mūdificatiōis eius illđ qđ te oꝫ attendere. ¶ Et oꝫ vt sit mūdificatō p hierā picrā: aut pill'as aureas fm semitam mūdificatiōum frequentiū valde. ¶ Et neqꝫ vtaris medicinis solutiuis et abstersiuis faciendo alcohol nisi post mūdificatiōem. ¶ Et confert in pncipio aq̄ phlebotōia arteriaꝝ post aur̄. ¶ Et oꝫ q̄dem vt incipias pmo a medicis leuitiuis sicut feniculum cuꝫ melle et oleo. ¶ Et sicut dicitur ꝙ odoramentum

sanſuci cōſert ei qui timet deſcenſũ aque in oculis ſuis. Et ſimiliter olfatō oculi ipſius et dicit ꝙ ap⸗poſitō ſanguiſugaꝝ ſuꝑ tēpora cōfert in initō ſui. Et qñ cōfert alcohol cũ ſemīe alketeni: et dicit ꝙ ipm remouet aquā et reſoluit aquā et ꝙ ipm eſt vltimũ. Deinde pueniat̄ ꝗdatiꝫ ad medicinas cō⸗poſitas ex ſerapino et ſimilib⁹ ſibi. Et ex illis eſt medicamē qd̄ recepit ſerapini tres ptes aſſe fetide et bellebori albi āboꝝ añ. x. mell. viij. cotilas. Et ex eis que valde expta ſunt eſt vt ex capite hi⸗rũdinis aduſto cuꝫ melle fiat alcohol et collyrium aſtitican: et oīa fella ꝓdicta in caplo debilitatis vi⸗ſus. Et fortius iſtis eſt collyriũ de fellib⁹ almara⸗ſtani et etiā alcohol aunid⁹ et alcohol dictũ in anti⸗dotario cũ felle teſtudis et medicam̄ oribaſij cuꝫ aqua feniculi: aut collyriũ ſanſuci et alſer⁹ et alme⸗rumi: et oleũ balſami cōfert in eis. Et ex eis que cōferunt in initō aque eſt vt ſumat̄ fel guarſen et fel ſabot ſani corporis et pōant̄ in vaſe ereo et di⸗mittat̄ ꝓpe. x. dies vſqꝫ ad duas ſeptimanas. De⸗inde ſumatur myrrhe et croci tritoꝝ et fellis te⸗ſtudis ſilueſtris et olei balſami oīuꝫ añ. pōd⁹ .ʒ. i. permiſceant̄ oia et aggregent̄ oia vltime et fiat cũ eis alcohol: et etiaꝫ accipiat̄ bellebori ps. i. et aſſe fetide ps. i. et ſerapini quita et decima ptis et eſt tres decime ptis fiat ex eis collyriũ et fiat alco⸗hol cũ eo. Et iterũ bellebori al. et pipis ps. i. et āmoniaci tertia ptis fiat ex eis collyriuꝫ cum ſucco rhaphani et adminiſtret̄: et oꝫ vt vitet cibos et piſces ingroſſantes ⁊ vaporatiuos et potũ plurie aque etiā et vini et frequētiā phlebotōie et vēto⸗ſaꝝ: imo poſtpōat illd̄ qtũ poſſe eſt: et niſi tactus neceſſitatis cogat ad illd̄: et ſit credulitas ꝙ ſāguis ſit calid⁹ plurimũ.

De alintiſar. C. xij.

ALitiſar eſt vt fiat foramē vuee latius q̄ eſt in natura: et qñ fit illd̄ ſucceſſiōe ſo⸗lū ꝓpt̄ caꝫ ꝓmitiuā ex ꝑcuſſiōe aut caſu. Et qñ fit ꝓpt̄ cāſ exiſtentes in ipa pupilla: et illd̄ eſt in albugineo: aut in vuea. albugineus naqꝫ qñ hũectat̄ et multiplicat̄ cōprimit vueā et mouet eā ad dilatatiōem. albuginei vero ſiccitas non facit dilatatiōem ꝑ ſe: ſꝫ ꝑ accñs. ſ. inq̄tũ ſeq̄t eā ſicci⸗tas vuee: et vuea ipa ſi deſiccat̄: aut extendit̄ ad extremitates ſuas ſicut extenduntur coria pforata qñ exiccatur: accidit ei vt dilatet̄ ſicut dilatant̄ fo⸗ramina illoꝝ corioꝝ: et ꝓpe qñ cōpmitur ab hũi⸗ditatibus. Et qñ accidit ei illd̄ ex hũiditate intrā⸗te ſubſtantiā eius et addēte in ſpiſſitudinē ipius. Et extendēte eā ad groſſitiē: q̄re accidit foram̄ vt dilatet̄. Et qñ accidit illd̄ ꝓpt̄ apoſtema exten⸗ſi^m^ ꝓuēiēs in ea. Et qñ eſt āplitudo oculi natura⸗lis et nocet viſui. Uidet eniꝫ res minores q̄ oꝫ ut videātur. Et qñ eſt accñtal: et qñ eſt ita: et qñ cōſequit̄ ad hoc vt nō videat aliq̄d. Multotiens eniꝫ dilatat̄ oculus adeo vt dilatatō cōſequat̄ cor⸗neā et nō remaneat viſui aliquid de quo ſit curā⸗dum. Et illa que eſt ex ꝑcuſſiōe aut caſu nō habꝫ curam.

De ſignis. C. xiij.

IAm dixim⁹ ea in caplo debilitatis oculi.

De cura. C. xiiij.

ILla q̄ naturalis ē curā non habꝫ: et illi q̄ eſt ex ſiccitate cōfert hũectatō oculi cum hũectatiuis predictis: et illi que ē ex hũi⸗ditate cōfert phlebotomia ſi in corpore eſt multi⸗tudo et etiā phlebotōia lachrymaliũ venaꝝ euacu⸗at ex loco ⁊ cōfert ei. Et ſimilr̄ phlebotōia vena⸗rũ temporũ et inciſio eaꝝ et euacuatiōes quas ſci⸗uiſti et effuſio aq̄ ſalſe et ſalite ſuꝑ caput ꝓpe mi⸗ſte cũ aceto. Et nō oꝫ vt multiplicent̄ euacuatiōes cũ ſolutiuis et debilitetur virt⁹ et nō euacuet̄ qd̄ q̄ritur. Immo qñ ſufficit ei euacuatō oīb⁹. x. die⸗bus cũ. ʒ. ⁊. ʃ. d pilulis cochijs. Et cib⁹ ſit aq̄ cice⸗ris cũ oleo ſiſamino ⁊ fiat alcohol oculo alteri cuꝫ tutia: vt nō dilatetur ſicut ꝓm⁹: et oꝫ vt admini⸗ſtres alcoſol ꝓ͞dcā in caplo imaginatiōum et aq̄ et cōferũt ei ventoſe ſuꝑ collũ ꝓpter illd̄ qd̄ in eis eſt de attractiōe ad poſteriora. Illd̄ aũt quo vtē⸗dũ eſt in cura eius que fcā eſt ſucceſſiōe ꝑcuſſionis eſt vt fiat phlebotōia: deinde ventoſetur caput poſtea adminiſtra inſr̄antia. Et fiat emplm̄ ex ſarīa fabaꝝ ſine corticib⁹ ſuis ⁊ farina ordei cũ aq̄ folio⸗rũ ſalicis: aut aqua endiuie: aut lana inſuſa ī vitel⸗lo oui cũ oleo roſ. aut pauco vino ⁊ diſtilletur in oculũ ſanguis turturũ ⁊ pulloꝝ: ⁊ in die tertō di⸗ſtillet̄ in ipm lac ⁊ alcoſol que ſunt fortiora: ⁊ pe⸗nitus plm̄ cure eius ē ex genere cure ſpatiũ calido⸗rũ: ⁊ poſt adminiſtret̄ collyriũ ſr̄uꝫ ex turis ⁊ cro⸗ci ⁊ myrrhe oīum añ. pte. i. ⁊ arſenici pte. ʃ.

Medicamē iuuati^m^ omorōeneſ ⁊ eſt dilatatō fell' hedi ⁊ fellis gruis āboꝝ añ. auī. ij. croci. ʒ. i. pi⸗peris cētũ ⁊ ſeptuagita ꝗna ſucci liq̄ritie. v. auī. ⁊ tertia āmoniaci duo auī. mell' ſm̄ q̄titatem ne⸗ceſſitatis: ⁊ fiat ex eis alcohol ⁊ terat̄ cũ aqua feni⸗culi ⁊ cōficiat̄ cũ melle: ⁊ ad illā que facta eſt ex ꝑ⸗cuſſiōe medius auī. terat̄ cũ ſucco rhaphani vſqꝫ ſiccet̄ ⁊ adminiſtr̄t cũ eo ſicco alcohol: ⁊ etiā fell' hir⸗ci auī. i. ſterc⁹ lacerti ⁊ ſtelliōis ſicci auī. i. ⁊. ʃ. nitri. ʃ. auī. pipis fellis gruis amboꝝ añ. auī. ij. croci auī. i. āmōiaci auī. ʃ. bellebori albi auī. i. teratur etiā cũ aqua fēiculi ⁊ miſceātur cũ melle.

De cōſtrictiōe pupille. C. xv.

COnſtrictō eſt vt ſit foramē ſtrictius q̄ cō⸗ſuetũ fuit: ⁊ ſi eſt natural' eſt laudabilis: ⁊ ſi eſt accidētal' eſt deterior q̄ dilatatō: ⁊ qñ ꝑducit ad oppilatiōeꝫ. Et eius cā eſt: aut ſic⸗citas vuee corrugatiua aggregās eā ⁊ cōtrahitur foramē ⁊ accidit cōſtricto aut oppilatō: aut hũidi⸗tas extendēs vueā a latreibus ad mediũ ⁊ cōſtrin⸗git̄ foramē ⁊ accidit ſicut illud qd̄ accidit cribris qñ madefiũt ⁊ mollificātur ⁊ extendũtur in ptes: aut ſiccitas vehemēs albuginei: quare minorat̄ et ſequitur ipm tunica ad deuēſcēdũ ⁊ aggregatiōeꝫ diuerſam diſpoſitiōi exitus: ⁊ plm̄ accidit hoc acci⸗dens a ſiccitate.

De ſignis. C. xvi.

IAm diximus ea in capitulo debilitatis oculi.

De cura. C. xvij.

EIus q̄dem que ſicca eſt cura ſunt hũectan⸗tia que ſunt ex diſtillatiōib⁹ ⁊ caputpur⸗gijs ⁊ embrocis factis ex ſuccis humidis ⁊ reliquis ſicut ſcis: ⁊ cibi leues ⁊ pigues in horis

⁊ nõ inuenis necessitatem vtendi aliquo in quo sit
caliditas aliqᵃ ꝓpter attractiõem materiei hũide
ad oculũ. Et oꝫ vt admĩstrẽt fricatõ capitis ⁊ faciei
⁊ oculi cõtinua breui tempore ⁊ totũ id vt attra-
hat. Nã administratõ hũectãtium pure qñꝫ nocet
etiã. Et qñ admĩstras alcofol attratia itera tunc
hũectatiua. Ei vero que huida est cõferũt alcofol
p̄dcã cognita in caplõ debilitatis visus ⁊ aq̄ ⁊ ima
ginatiõum. Et ex eis est collyriũ huius descriptio
nis floris eris ãmoniaci ãboꝝ añ. ps. i. croci ps et
tertia aloes. v. ptes muschi medietas ptis fiat ex
eis collyriũ: ⁊ iterũ ãmoniaci auꝛ. duo floris eris
auꝛ. iiij. stercoris lacerti auꝛ. iij. croci auꝛ. ij. gũ
mi auꝛ. i. cõficiant cõ melle ⁊ admĩstrẽt: ⁊ etiam
pipis ⁊ ãmõiaci ãboꝝ añ. ptes. ij. olei balsami no
na ptis vnius croci ps. i. resoluat ãmoniacũ in aqᵃ
feniculi ⁊ ꝓijciat sup ip̄m oleũ balsami ⁊ cõficiant
cũ melle: hoc naq; est valde bonũ.

De aqua. C. xviij.

Descẽs⁹ aque est egritudo oppilatiua ⁊ est
hũiditas extrãea stans in forãine vuee i
ter hũorẽ albugineũ ⁊ siphac ⁊ corneaꝫ:
quare ꝓhibet penetrare formas ad uisũ. Et ip̄a q̄
dẽ qñꝫ diuersificat in q̄ntitate ⁊ diuersificat in q̄li
tate. Eius aũt diuersitas in q̄ntitate est qm̃ qñꝫ est
plurima fm cõpatiõem ad foramẽ: quare oppilat
totũ foramẽ ⁊ nõ videt oculus aliq̇d. Et qñꝫ e pau
ca fm cõpatiõem ad ip̄m: q̄re oppilat ptẽ ei⁹ ⁊ di
mittit ptẽ ip̄ius detectã. Illd̃ ergo qd̃ ex visibili-
bus corã pte oppilata existit nõ cõp̄hendit visus:
sꝫ comp̄hẽdit illd̃ qd̃ est corã pte discooperta. Et
qñꝫ cõp̄hendit vis⁹ alicuius rei medietatem: aut
ptẽ eius ⁊ nõ cõprehendit reliquũ nisi permutatiõe
pupille: ⁊ fortasse comp̄hendit ip̄am integre vice
vna ⁊ nõ cõprehendit ip̄am integre vice alia: et
illd̃ ꝓpter sitũ eius. Nã qũ ꝑuenit cũ integritate
sua corã oppilato non cõp̄hendit ex ea aliquid: et
qñ ꝑuẽit cũ ĩtegritate sua corã discoopto cõp̄hẽdit
ip̄am totã. Et hec q̇dem oppilatõ diminuta qñꝫ ca
dit ad lachrymalẽ supiꝰ ⁊ ad lachrymalẽ inferi⁹:
⁊ qñꝫ cõuenit vt sit aliquid in ãulo mediј foramis
⁊ ꝙ ip̄m circũdat discooptũ. Et tũc q̇deꝫ nõ videt
de oĩ re nisi latera ⁊ nõ videt mediũ eius: imo vi
det in medio eius sicut fenestrã aut apturã. Et itẽ
tõ illius est ꝙ non videt: sed imaginat tenebras.

Diuersitas vero illius in qualitate qñq; est in
essẽtia: qm̃ alia est subtilis clara que nõ tetigit lu
mẽ ⁊ solẽ: ⁊ alia eius est grossa valde. Et qñꝫ est
in colore: qm̃ alia ei⁹ est aerei coloris: ⁊ alia eius
alba est gypsei coloris: ⁊ alia eius alba est marga
ritalꝭ: ⁊ alia eius alba declinat ad viriditatẽ ⁊ viri
ditatẽ intẽsaꝫ ⁊ aureitatem: ⁊ q̇dam est citrina: et
quedã est nigra ⁊ quedã est cineritia. Et illa q̇deꝫ
que est magis receptibilis cure ex pte coloris est
aerea ⁊ alba margaritalis que ad viriditatẽ decli-
nat parũp ⁊ ad cineritatẽ viridẽ cũ intẽsiõe. Ben⁹
aũt gypseuꝫ ⁊ viride ⁊ nigrũ plũbeũ vehementis
nigredinis ⁊ citrinũ nõ recipiũt curaꝫ que fit cum
acu. Et ex sp̄eb⁹ q̇deꝫ eius que est grossa est que-
dã sp̄es que qñꝫ fit dura valde ita vt egrediatur
ad hoc vt sit aqua ⁊ neq; est ei cura. Et illa quidẽ
que magis susceptibilis est cure ex pte essentie est
subtilis que qũ tu eã cõp̄sseris ⁊ super ip̄am digitis

tuis cõpressiõem feceris sepabit̃ velociter: deide
redibit ⁊ aggregabit̃: huius naq; ablatõ cũ istru
mẽto auferẽdi aquã sepat̃. Verũtñ huius expien-
tie assiduatõ est ex eis que cõturbant aquã ⁊ facit
curã cũ instrum̃to difficilẽ. Et qñꝫ expit̃ illd̃ alio
mõ: ⁊ est vt põat̃ sup oculũ cottũ ⁊ sufflet̃ in ip̄m
vehemẽter: deinde auferat̃ ⁊ cõsideret̃ velociter
an videat̃ in aqua motus. Nã si videt̃ tũc iã apta
est vt cũ instrumẽto curetur: ⁊ similiter si clausio
oculi facit dilatatiõem vehemẽter alteri⁹. Et illa
que post casuꝫ: aut egritudinẽ cer̃bri accidit sit dif
ficilis sanitas eius.

De signis. C. xix.

Signa portẽdentia aquã sunt imaginatio-
nes p̄dcẽ que nõ sunt a cauꝭ aliјs. Et nos
quidẽ iã exposuimus esse earum in caplõ
imaginationũ ⁊ ꝙ accidit cũ eis cõturbatõ sensibilꝭ
⁊ ꝓp̄e qñ est in vno oculoꝝ: ⁊ ꝙ imaginantur ei
res lũinose sicut cãdele duplices. Inter aquã vero
⁊ oppilatiõem intrĩsecã distat: qm̃ qñ vnus duoꝝ
oculoꝝ cõpmitur dilatat̃ alter in aq̄. Sed nõ dila
tat̃ alter in oppilatiõe. Et illd̃ qm̃ cã in illa dilata
tiõe est exp̄sio sp̄us qui est in oculo cõp̄sso ad alte
rũ cũ fortitudĩe: sed qñ inuẽit oppilatiõem poste-
rius nõ penetrat: ⁊ hoc fm plm̃ rei ⁊ in fine dila-
tat̃ in altero nisi aqua sit vehemẽtis grossitudis:
⁊ si nõ fuerit oppilatõ: sed in alinuisar nõ est aliq̇d
de hoc.

De cura eius. C. xx.

Ego quidẽ iã vidi hominẽ de his qui ad
cõp̄hensiõem redeũt ⁊ intellĩaꝫ cui aq̄ iã
acciderat qui curauit seip̄m cũ euacuatiõi
bus ⁊ abstinẽtia cibi ⁊ minoratiõe cibi ⁊ allĩcatio
ne iuriũ hũectãtiũ ⁊ fuit contentus assatis ⁊ frixis
⁊ admĩstratiõe alcofol resoluẽtiũ subtiliãtiũ: ⁊ re
diјt ad ip̄m vis⁹ eius bene: ⁊ fm veritatẽ qñ suc
curit̃ aque in p̄ncipio sui cõfert in ea regimen. Illi
aũt que cõfirmata est nõ est cõuẽiens nisi cura cuꝫ
instrumẽto. Oportet ergo vt repellat hñs eaꝫ
repletiõeꝫ ⁊ vinũ ⁊ coitũ ⁊ sit cõtentus cõeder̃ se
mel in meridie ⁊ fugiat pisces ⁊ fructus ⁊ carnes
grossas ꝓp̄e. Vomit⁹ aũt q̄uis cõferat ex pte mũ
dificatiõis stõi tñ est nocitiuus in ꝓp̄etate aq̄. Et
nos q̇dem iã docuimus canones curatiõis eius cuꝫ
medicis in caplõ imaginatiõuꝫ. Et nunc dicamus
res exptas: ⁊ ex eis est vt sumatur ḡnorum lauri
excorticatoꝝ. x. ptes ⁊ gũmi ps. i. terantur cum
vrina pueri nõ polluti ad aquã ⁊ ad debilitatẽ vi
sus cũ aq̄ pura ⁊ administrẽtur ad eũ qui nõ vidꝫ.
Cõficiat̃ cũ felle vipe ⁊ melle ⁊ fiat cũ eo alcohol
est eniꝫ bõuꝫ valde. Dico aũt ꝙ expti sunt ho-
mines veraces fel vipe ⁊ nõ egit opatiõẽ veneni
oĩo. Et hoc expimẽtũ ex eis ẽ a quib⁹ cauẽdi minui
tur necessitas. Aliud expimẽtũ bõum succi ḡnato-
rũ relatoꝝ ab insula moadis ⁊ cãedrei coralli oĩuꝫ
añ. auꝛ. i. cõficiãtur cũ melle feniculi. In r̃gimĩe
aũt cure que fit cũ instrumẽto oꝫ vt añ ip̄am p̄ce-
dat mũdificatõ corporis ⁊ capitis ꝓp̄e ⁊ fiat phle-
botõia si necessaria fuerit. Deinde obfuet̃ ne illi
qui cũ instrumẽto est curãd⁹ habeat in oculo rup-
turã: ⁊ timeat̃ vt accidat in tunicis ap̄a: aut sit as
suetus pati tussim: aut sit vehemẽtis rixe velocis
ire. Nã rixa ⁊ ira oĩs sunt ex eis que mouent ad

ꝓfundum vel redditũ: ⁊ oportet vt fugiat vinũ ⁊ coitũ. Et cũ hoc nõ oꝫ vt administret cura cuꝫ instrumẽto nisi postq̃ aqua steterit ⁊ descẽderit qḋ descẽdere vult ex ea ⁊ ingrossata fuerit essentia ei⁹ parũp: ⁊ hoc est illḋ qḋ vocat̃ cõplemẽtũ. ¶ Et cõpssio qdem subito facta ⁊ phlebotõia nocet: ⁊ cib⁹ eius sit aqua ciceris ⁊ cõstituat̃ loc⁹ ad quem moueat curãs cũ istrumẽto sub oculo: ⁊ similiter multotiens iuenit̃ ex pncipio: Et qñ volũtas adest vt fiat cura cũ instrumẽto pmittit̃ hñti aquam vt nutriat̃ piscib⁹ recẽtib⁹ ⁊ cibis hũectatiuis pmutatis: ⁊ admistret̃ aliquid ex eis que resistũt nocumẽto aque. Deinde fiat cura cũ istrumẽto. Et ad vltimum si aq̃ fuerit subtil' valde: aut grossa valde nõ obedit cure cũ instrumẽto. Et qñ voluntas est faciendi p̃cipiat̃ infirmo aspicere ad lachrymalẽ dõesticũ ⁊ ad nasuꝫ ⁊ cõsuet̃ fm illã figuram: ⁊ nõ sit iuxta fenestrã neqꝫ in loco vehementis luminis valde. Deinde ꝓcedat artifex ⁊ incipiat et pforet cũ mucadabati ⁊ vadat inter duas tũicas usqꝫ° sit corã foramĩe ⁊ inuenit̃ illic sicut spatiũ ⁊ sinuositas. Amplius ex artificibus est qui extrahit almadabati ⁊ intromittit in eũ caudam almubec et est aledidu vsqꝫ ad t̃minũ foramĩs vt p̃pet extremitati acute almubec trãsitũ: ⁊ ut assuefaciat egeꝝ patiẽtia: deinde intromittit almubec vsqꝫ ad terminũ diffinitũ ⁊ suspẽdit cũ eo aquã ⁊ nõ cessat deponere eã dõec clarificet̃ oculus ⁊ occultet̃ aqua post corneã desubtus. Deinde dimittit almubec in loco suo aliq̃to tempore vt stet aq̃ ĩ loco illo. Deinde declinat ab eo almubec ⁊ cõsiderat an redeat: tũc si redit iterat regimẽ donec sit securus.

¶ Et si aqua nõ obedit vt currat ad ptem ad quã fecit eã descẽdere decliã eã ad ptẽ alterã ⁊ expelle eã ad ptẽ ad quã declinat ⁊ sepa ĩpaꝫ in ea. ¶ Qḋ si videris eã redire in dieb⁹ ĩ quib⁹ curas reduc almubec in illo eodẽ foramĩe. Jp̃m eniꝫ remãet et nõ cõsolidat̃: ⁊ qũ ad foramẽ currit sanguis oꝫ vt descendere faciat̃ eã etiã ⁊ nõ dimittat̃ remanere illic ⁊ cõgelet̃ ⁊ nõ sit ei cura. Qũqꝫ curã cũ instrumẽto opatus fueris põe sup oculũ cui adhibita est cura cũ instrũento vitellũ ouiꝫ cõquassatũ cum oleo viol'. ⁊ cũ cotto. Et oꝫ vt oppilet̃ sanus etiaꝫ vt nõ moueat̃ ⁊ sequat̃ eũ infirmus ⁊ fac eũ dormire sup collũ trib⁹ dieb⁹ in tenebris. Et qñꝫ necessarie sũt iteratiões plurime huius empl'ationis ⁊ cõfuatiões huius p̃pamẽti ⁊ resupinatiões p vnam ebdomadã. Et illḋ quidẽ qñ illic fuerit ap̃a aut soda: aut aliḋ. Uerũ ap̃a facit esse necessariũ solutionẽ ligatiõis fortis ⁊ mollificatiõem eius. Et penitus melius est vt cõsuet eger p̃patiõeꝫ suã vsqꝫ° remoueat̃ dolor ⁊ non soluat̃ ligatura nisi ĩ oĩb⁹ trib⁹ died⁹. ¶ Et oꝫ qdem vt fiat vaporatõ ĩ tẽpore solutiõis cũ aq̃ rof. ⁊ aq̃ salicis: aut cũ aqua cucurbite: aut aq̃ virge pastoris ⁊ sibi similibus.

¶ Et homines quidẽ hñt vias diuersas in exercẽdo curã aque q̃ fit cũ instrũento: ita vt quidã sint qui disrũpũt inferiorẽ ptẽ cornee ⁊ extrahũt aquã p eã: ⁊ hoc est in q° est timor qm̃ cuꝫ aqua qñ est grossa egredit̃ albugineus.

¶ De destructiõe visus. C. xxi.

Destructõ vis⁹ qñꝫ accidit ex cau' debilitatis visus qũ superfluit: quare conside retur illic. Nos vero iterũ dicamus ⁊ dimittam⁹ qḋ est cũ cõitate cerebri ⁊ alioꝝ: qm̃ illḋ illic intellectũ ẽ. Destructõ vis⁹: aut fit ptib⁹ ocl'i maĩfestis ĩ suis substãtijs ĩcolũib⁹: aut fit illḋ qũ iã accidẽrit eis nocũentũ sẽsibile, aut ñ sẽsibile ⁊ q̃ itier̃ coꝝ ꝓcedũt. Noster vero fmo est de p̃mo. Naꝫ si pies oculi appentes fuerit incolumes in substantijs suis. Sed iam accidit eis nocũentũ ex pte alia nõ manifesta hominib⁹ ⁊ vulgo: tũc aut erit foramẽ fm dispositiõem sanitatis sue: aut erit illic oppilatõ aquosa: aut erit oppilatõ nõ illic: imo ĩ neruo cõcauo: aut ꝓpt̃ reꝫ cadentẽ in foraĩe eius: aut ꝓpter coopimẽtũ accidens ex siccitate aut mollificatiõe: aut ap̃atib⁹ in lacertis suis cõpssis ĩ seip̃is: aut sequet̃ cõpl'onẽ accidẽtẽ añriori cerebro fm q̃ exposuimus in his que p̃terierũt: aut accidit ei attritõ: aut glatiali accidet remotõ ab oppositiõe foraminis: aut erit corruptõ cõpl'onis eius ⁊ nõ erit cõueiens vt sit instrumẽtũ visus. Et pl'm quidem accidit ꝓpt̃ hũiditatẽ dñantẽ sup eã valde: aut pp siccitatẽ vincentẽ sup ip̃m: quare colligit̃ ĩ seipꝫ et corrugat̃ ⁊ nõiat̃ hec egritudo glaucoma ⁊ nõ est ei medicam̃ ⁊ fit oculus ꝓpt̃ eã varius multoruꝫ generũ: aut nõ erit foramẽ incolũe. Sed aut erit iã cõsecuta ex eo dilatatõ in vltimo fine: aut erit cõsecuta ip̃m cõstrictõ coopture.

¶ De signis. C. xxij.

Signũ aũt aque ⁊ dilatatiõis ⁊ cõstrictionis ⁊ reliquoꝝ est illḋ qḋ diximus in capl'o suo. Causa vero in ea que fit in neruo cõcauo est illḋ cuius cõpssio fit difficilis p sig^a p̃dcã in capl'o aq̃. Sed distinctio rei in ip̃o est difficilis: ⁊ fortasse comp̃hẽdit̃ sapiã. Et qñ illic fuerit pulsatõ ⁊ rubedo tũc existima q̃ sit in neruo apostema cal'ꝫ. Qḋ si affuerit illic g̃uitas ⁊ puitas caliditatis tũc existima q̃ illic sit ap̃a frigidũ. Et si fuerit g̃uitas vehemẽs ⁊ oculus hũid⁹ valde tũc mã erit hũida valde. Et si fuerit oculus siccus tũc materia erit mel'ica. Et qñꝫ accidit sup caput pcussio aut casus faciens exire oculũ pus: deinde sequitur illḋ ꝓfundatõ eius ⁊ destructõ vis⁹: tũc existima q̃ neruus oculi iam attritus est.

¶ De diminutiõe radij. C. xxiij.

Illḋ est ex eis que signt calefactiõeꝫ sp̃s ⁊ eius inflãmatiõeꝫ ⁊ eius coruscatiõeꝫ ⁊ indicat pl'm karabit⁹ nisi sit ꝓpt̃ scabiẽ palpebraꝝ ⁊ eius cura est qḋ nosti.

¶ De altumar ⁊ albedĩe vincẽte. C. xxiiij.

Quandoqꝫ accidit ex lũie vincẽte aut albedine qñ aspectus assiduat̃ in niue vt non videat nisi parũ ⁊ videat illḋ ex ꝓximo ⁊ nõ videat illḋ ex lũginq° ꝓpt̃ debilitatẽ sp̃us.

¶ Qũqꝫ aspicit colores imaginatur q̃ sup eos sit albedo.

¶ De cura. C. xxv.

Precipiat̃ vt assidue ĩspiciat colores virides ⁊ celestes ⁊ suspẽdat colores nigros corã visu: q̃ si iã aggregatũ fuerit cũ nocumẽto vis⁹ ꝓpt̃ suã albedinẽ nocũentũ eius ꝓpt̃ frigus ip̃ius: distillet̃ in oculo aqua ĩ qua decocta est palea tritici tepida vt nõ noceat: ⁊ qñꝫ fit alcohol cũ melle ⁊ succo allei: ⁊ etiã qñꝫ apit ocul⁹ ĩ vaporẽ vini distillati sup lapidem molarem: aut

vaporatur oculꝰ cū vino duro: aut inclinatur sup vaporē aque in qua decocta sunt papauer ⁊ resol uentia subtilia cognita sicut isopus ⁊ melilotū ⁊ ca memilla ⁊ similia.

Fen quarta de dispositionibus auris ⁊ est tractatꝰ vnus.

De anatomia auris. C. i.

Auris est mēbrū creatuꝫ auditui et factū est ei ostracū āfractuosuꝫ vt sentiat oēs voces ⁊ faciat tinnitum earuꝫ necessariū ⁊ foramē incipiēs in osse petroso inuolutū āfractuosuꝫ vt sit āfractuositas eius elōgans spatium aeris ad interiora cū abbreuiatiōe sub eo ad qđ si factū esset foramē penetrās directe abbreuiaret spatiū ad ipm vt nō subito pueniat ad interiora eius calor ⁊ frigus supflua: imo eueniat sup ipm gdata ad ipm. ¶Et foramē quidē auris puenit ad cōcauitatē in qua est aer stans: ⁊ supficies eius dōestica ē strata vilľ nerui auditus pueniētis a pari quinto qđ est ex pibꝰ neruoꝝ cerebri. Et supflua duritie fcūs est durꝰ vt nō sit debilis passibilis a pcussione aeris ⁊ q̄litate eius. Qū ergo puenit vnda uocalis ad illud qđ est illic cōphendit eā auditus. Et hic quidē neruꝰ in dispositiōibꝰ auditus est sicut glatialis in dispositiōibꝰ visus ⁊ reliqua membra auris sunt sicut reliq̄ que circūdāt glatialē ex tūicis ⁊ hūoribꝰ que sunt create ppter glatialeꝫ vt seruiāt ei ⁊ custodiāt ipm ⁊ adiuuēt eū. Et alsamac ē sicut foramē vuee ⁊ creata est auris cartilaginosa: qm̄ si foret creata cornea: aut panicularis non seruaret figurā fornicis ⁊ āfractuositatis que est i ea. Et si crearetur ossea lederet ⁊ lederet in oī casu. Sed creata est cartilaginosa hn̄s cū cōsuatione figure lenitatē ⁊ reflexiōem. ¶Et create aures sunt in lateribꝰ: qm̄ anterius fuit cōueientius visui ppter illđ qđ sciuisti i oclo: gº obsuatō habita fuit ⁊ c̄rata ē sub tōsura capilloꝝ i hōie ut nō sit sub tegm̄to capilloꝝ ⁊ tegm̄to iūteraꝝ ⁊ huic qđ mēbro accidūt spēs egritudinū: ⁊ qn̄ꝫ sunt dolōrs eiꝰ pniciosi: ⁊ mľtotiēs accidūt ei spēs egritudinū.

De cōseruatiōe sanitatis auris. C. ij.

Oportet vt in aure intēdāt ⁊ caueāt vt nō ledāt eaꝫ calor ⁊ frigus ⁊ res extranee neq̧ eam ingrediāt aliquid aquaꝝ ⁊ aīaliū ⁊ vt mūdificēt sordes eiꝰ. Deide oꝫ ut assidue tur distillatō olei de amigdalis amaris in ea omni ebdomada semel: est eniꝫ mirabile. ¶Et oꝫ vt custodiātur ne generētur in ea āpata ⁊ bothor ⁊ vlcera: qm̄ sūt corrūpentia aurē. Et si timet ꝙ ei accidat bothor administretur in ea distillatō sief memithe in aceto. Et in distillatiōe sief memithe i oī ebdomada semel est securitas a fluxu qđ descendit ad ipm. ¶Et ex eis qdem que nocēt auri ⁊ reliquis sensibꝰ sunt fastidiū ⁊ repletō: ⁊ ppe somnꝰ sup repletiōem.

De nocūentis auditus. C. iij.

Nocumēta auditus sunt sicut reliquarum opatiōuꝫ: ⁊ illđ est qm̄ nocūentū ois opatiōis est vt destrāt opatō ⁊ sit loco eiꝰ hec dstructō auditꝰ: aut minuāt ⁊ sit uice eiꝰ hec ut minuāt auditus quare neq̧ subtiliter pscrutēt neꝫ audiat nisi ex lōginquo: aut alterēt ⁊ sit vice eius vt audiat qđ nō audit: sicut est illđ qđ accidit in aure ex sonitu ⁊ tinnitu ⁊ sibilo. Et scias ꝙ nocumentū auditus aut est ab origine ⁊ est surditas aut taraxen: aut guacrē natiua: aut est accidentale. Et intentō quidē surditatis est p̄ter intentiōem taraxen. ¶Surditas naq̧ est vt ps intrīseca samac c̄rata sit surda in qua nō existit cōcauitas itrīseca quā p̄diximus que est sicut vuea cōphendens aereꝫ qetū qui audit voces sua vndositate. Tarax vero ⁊ guacre sunt vt nō ppt̄ eas nocūentū cōsequatur puatiōem sensus ⁊ nō elongāt qn guacre sit sicut destructō cōicans soliditati ⁊ nō sit illi cōcauitas: sed neruꝰ nō affert virtutem sensꝰ: ⁊ tarax est sicut diminutō absq̧ destructiōe: aut cōueniant fm cōuersiōem in significatiōe. ¶Et tarax quideꝫ multotiēs accidit successiōe vōitus ⁊ est facilis remotionis. Et destructō quidē auditus alia est natiua naturalis ⁊ cui nō est curatō: ⁊ similiter reliq̄ spēs alguacre ⁊ altarax. Et alie sunt natiue naturales q̄ curatiōem nō hn̄t: ⁊ alia est accidentalis: sed eius spatiū est elongatū ⁊ est chronica: ⁊ illa etiā est ppinqua despatiōi ⁊ difficilis cure. ¶Recēs aūt ppiq̄ temporis que est ex tarax est recipiens curā. Verū cāe illius qn̄ꝫ sūt cū cōitate mēbri sicut que sunt ex cōitate cerebri: aut quorūdā mēbroꝝ ei vicinoꝝ sicut accidit qū pmū nascūt dentes: ⁊ sicut accidit apđ dolōrs dentiū. Et qn̄ꝫ sunt ppt̄ nocumētū ppū in auditu: aut in neruo: aut in forāine. Et nocumēta quidē auditus: aut sunt cōplonalia: aut instrumētalia: aut resolutiua singularitatis. ¶Nocūentū vero in neruo auditus qn̄ꝫ accidit ppt̄ oēs cās egritudinū cōsiliū ptiū in ipo ⁊ instrumētaliuꝫ ⁊ solutiōis cōtiuitatis. Et egritudines qdem similiū ptiū in ipo sunt vnaq̄ꝫ spēꝝ malitie cōplōis singularis ⁊ cōposite ⁊ plm̄ eius est ex frigore: ⁊ qn̄ꝫ fit vnaq̄ꝫ caꝝ absq̧ mā. Et qn̄ꝫ fit cū materia melācholica: aut cholica: aut phlātica ex phlāte crudo aut ventosa. ¶Et multotiēs quidē retinet fluxꝰ vētris cholicus ⁊ succedit ei surditas ⁊ nō elōgāt qn similiter in aliįs cursibꝰ cōtingat fm naturā ⁊ retinent ⁊ phibēt nō in hora sua. Instrūentales vero in neruo sunt sicut oppilatō quā fecit hūor: aut sanies: aut āpa qđ est dubellati: aut āpa calꝫ aut durū: aut coopimētū sorditiei: aut tremulū: aut inflatio. Et dissolutō singularitatis in ipo qn̄ꝫ fit ex vlcere: aut ex corrosiōe. ¶Plm̄ vero eiꝰ que fit ppt̄ trāsitū est ppt̄ cām intrīsecā: aut ppt̄ cām extrīsecaꝫ. Et intrīseca qdem est sicut verruca: aut apostema: aut caro addita: aut vermis ⁊ plm̄ eiꝰ est sordes: aut hūor grossus viscosꝰ: aut cōgelatō saniei ex āpate rupto. Extrinseca vero est sicut arena: aut lapis: aut nucleꝰ ingrediēs eā: aut cōgelatio sanguis cuius q̄dā ps fluxit ab aure ⁊ ps eiꝰ remāsit. Et illđ qdē qn̄ꝫ accidit subito. ⁊ qn̄ꝫ accidit paulatiꝫ. Nocumētū p̄terea auditus qn̄ꝫ accidit fꝫ semitā crisiū ⁊ fm sēitā pmutatōis materie in fine egritudinū acutaꝝ: ⁊ qn̄ꝫ remanet post recessiōeꝫ fe. gūitas capitis: ⁊ qn̄ꝫ fit nocūentū qđ ē huiꝰ capli: aut fm semitā accn̄tis sepabil' sicut p̄cedit apđ motus crisꝫ: aut fm semitā accn̄tis fixi vt ipsum sit ipāmet expulsio crisis. s. vt crisꝫ iā expulerit māꝫ

ad ptem auris ⁊ firmauerit eam in ipa nõ ꝓpterea
tñ ꝙ inuenerit eã ſm ſemitã vltimitatis. Et multo
tiens ꝗdem portendit hoc accñs uõitũ aut fluxum
ſanguinis nariũ: ⁊ multotiens deſtruit ipm fluxus
ventris.

De ſignis eoꝝ. C. iiij.

Factũ quidẽ cõitate cerbri ſignificat diſpo
ſitõ in reliquis exiſtens ſenſibꝰ ⁊ cõitas
auditus cũ eis in ea: ⁊ cõitas virtutis mo
tiue etiã: ⁊ ſigtor magis ſignificatiuus eius ẽ cõi-
tas lingue: ⁊ ꝓpe qñ eſt ſucceſſiõe ſirſen ⁊ ſucceſſi
one cõmiſtiõis intellectus ⁊ poſt nocumẽtũ cere-
bri cõplõne ⁊ reliq̃ eoꝝ que dcã ſunt in caplõ egri
tudinũ cerebri ⁊ foramis ⁊ ſanitas trãſitus auditꝰ
⁊ tẽpus ꝓpinquũ pſeuerantie ſanitatis auditus añ.
Et ſi cã eſt dubellati: aut apã calĩn in ipo neruo ſi
gnificat ipam febres cuꝫ quibꝰ ſunt horripilatõ ⁊
tremor ⁊ cõitãtur ipm febres ⁊ pmiſtõ intellectꝰ
⁊ alienatõ ⁊ in ipo eſt timor niſi apiat: ꝙ ſi nõ fue
rit ꝓpt apã i ipo neruo nõ oportebit vt ſit febris
niſi ſit ſm iudiciũ febris diei ⁊ erit extẽſio ⁊ do-
lor ⁊ g̃uitas ⁊ pulſus. In dolore vero ⁊ g̃uitate
cõicãt oĩa q̃ ſunt ex apãte ⁊ materia vbicũq; ſint.
Quod ſi cã fuerit vẽtoſitas ſignificabũt ipam ſo
nitus ⁊ tinnitus ⁊ qđ erit nõ cõpar g̃uitati. Et ſi ẽ
vlcꝰ ⁊ bothor ſig̃t ipaꝫ pruritus cũ dolore. Oppi
latõ vero multotiens fit ſine g̃uitate: ⁊ qñꝫ fit cũ
g̃uitate. Et qñ nõ eſt g̃uitas ⁊ eſt nocũentũ ⁊ nõ ẽ
illic malitia cõplõnis vincentis tũc eſt ex oppilatõ
ne. Et ſ̃gimẽ añcedẽs qñꝫ ſignificat ipaꝫ. Et ſi op
pilatõ eſt ex carbũculo ⁊ ſimilibꝰ ſig̃t ipſam pulſa
tõ: ⁊ ſi eſt ex ſanguine ſig̃t eã curſus ſanguinis añ
cedens. Et illã que eſt ex malitia cõplõnis ſingu
laris ſig̃t dolor in ꝓfundo ſine g̃uitate ⁊ nõ eſt ex
tenſio. Et ſi eſt f̃rã ledit̃ a f̃ris ⁊ fit fortior in f̃rio
ribꝰ ptibꝰ diei. Et ſi eſt calida eſt ecõtrario ⁊ ſen
tit inflãmatiõem ⁊ mordicatiõem. Et ſi illic ẽ ma-
teria ſentit̃ cũ hoc g̃uitas: ⁊ ꝓpe qñ ꝓſternit̃ i ora
tioneꝫ. Et eius quod eſt a ſiccitate ſignũ eſt vt ſit
poſt vigilias ⁊ ieiuniũ ⁊ cũ detũeſcẽtia faciei ⁊ ocu
li. Et illđ cuius cã eſt vermis ſig̃t aſſiduatõ cõmo
tiõis cũ exitu vermis in quibuſdã horis.

De cura. C. v.

Dicamus pmũ ꝙ oꝫ vt ſint oĩa que diſtil
lant̃ in aurẽ tepida nõ frigida neq; calĩa.
Et hoc dcm̃ eſt vniuerſale. Deinde di-
ſtinguamus rem in ipo. In eo quidẽ qđ cholĩcũ ẽ
oꝫ vt euacuet̃ cholĩa cũ ſolutiuo uentris. Plurimũ
eniꝫ accidit in ipo ſolutõ nature ⁊ remouet̃ cum ea
ſurditas ſicut multotiens accidit fluxꝰ cholĩcꝰ ⁊ re
tinet̃ ⁊ accidit inde ſurditas. Qđ ſi illic eſt calidi-
tas tm̃ tũc cũ infrigidãtibus curet̃ ex oleis ⁊ aliȷ̃s:
aut cũ ſucco g̃nati cuius ſuccꝰ reducatur in cortice
ſuo cũ aliq̃to aceto ⁊ ture ⁊ olĩo roſ. ⁊ đcoq̃t dõec
ſtet ⁊ diſtillet̃ i cã ⁊ diſtillĩt̃ i ipã aq̃ lactuce aut aq̃
ſolatri. Illi aũt qđ fcm̃ ẽ a frigor̃ ⁊ materia f̃rã cõ
ferũt oĩa olea calida in quibꝰ diſſolutũ eſt caſto-
reũ: ⁊ ꝓpe oleũ balſami ⁊ coſti ⁊ oleũ amigdalaꝝ
amaraꝝ ⁊ ſuccꝰ apſinthȷ̃ ⁊ oleum camemillinum
cum adipe vaccino et felle taurino: aut oleum
ſiſaminum in quo decocta ſit pulpa colloquinti-
de aut radices eius. Et qñꝫ cõfert in ipo vrĩa tau
roꝝ qñ in ea diſſoluit̃ myrrha ⁊ ponit̃ diſtillatõ ⁊

ſuccꝰ cucũeris aſinini: ⁊ totũ illđ fiat poſt euacua
tiõem materiei f̃re ſi fuerint coarctata cũ euacuati
uis que ſciuiſti cõibꝰ corpori: ⁊ ꝓprie ptibꝰ capi-
tis: ⁊ poſt admiſtratiõem ẽbrocaꝝ quas ſciuiſti ei
⁊ ꝓpe illa ĩ qua põnũtur folia lauri ⁊ g̃na eiꝰ. Et
exercitiũ eſt vehemẽtis iuuaminis in illo: ⁊ ſimili
ter vociferatõ vehemẽs i aure ⁊ clangores bucci
naꝝ ⁊ ſimilia. Et qñꝫ põit̃ in aure caput ẽbube vt
ad ipam ꝑuenire faciat vaporẽ decoctiõum reſol
uentiũ. Et cõfert oĩbꝰ illis ſuccꝰ rute cũ melle et
caſtoreo ⁊ oleo anetĩo ⁊ vrina capña ⁊ felle eiꝰ et
ꝓpe cũ galbão. Et ex eis que exꝑta ſunt in hoc ẽ
vt ſumat̃ caſtorei põdꝰ. ʒ. iij. ⁊ nitri põdꝰ. ʒ. i. ⁊
ſ. fiãt ex eis quaſi troc. ⁊ adminiſtrent̃ diſtillãdo
⁊ in alia deſcriptiõe hellebori tres q̃rte. ʒ. i. ⁊ ni-
tri. ʒ. iij. Et etiam ſumãt̃ cõdiſi ⁊ croci ⁊ caſtorei
oĩum ptes equales baurac ptes. iiij. diſſoluantur
cũ vino ⁊ adminiſtrẽtur: aut aloes ⁊ caſtoreum et
pulpa colloquintide ⁊ euforbiũ ⁊ fel vaccinuꝫ. Et
iã exꝑta ſunt olĩũ rhaphãinũ ⁊ oleũ de ſtaphiſagria
⁊ fuerũt uehemẽtis iuuãiniſ aut ſuccꝰ apſinthȷ̃ aut
decoctõ ipius: aut ſuccꝰ rhaphani cũ ſale ⁊ ꝓpe qñ
eſt infuſio ⁊ oppilatõ. Et iã exꝑtũ eſt in hoc vt fi
at liciniũ ex ſinapi cõtrito cũ ficubꝰ: ⁊ qñꝫ addit̃ in
ipo nitrũ. Et diſtillare aquã marinã in eã eſt iuua
tiᵐ. Et helleborꝰ niger ⁊ fella ſunt iuuatiua ⁊ ꝓ-
ꝑe fel capñũ cũ oleo roſ. Quidã aũt exiſtimaue-
rũt ꝙ qñ bullit̃ iunipus in oleo ſiſamĩo in cochlia
rio ferreo tãdiu dõec denigret̃ iunipus eſt diſtilla
tõ cõferẽs ſurditati. Et ex eis quidẽ que ad illud
cõferũt eſt oleũ anetinũ ⁊ laurinũ ⁊ de lilio ⁊ nar
dinũ cũ caſtoreo aut ſpũa apſinthȷ̃ aut ſucco rute.

Et facti cã ſiccitatis cura aſt adherere balneo et
cibo ⁊ vino hũectatiuo ⁊ effuſio olei eq̃lis ⁊ aque
tepide ſup caput ⁊ caputpurgiũ cũ eis que ſunt ſi-
cut oleũ nẽufarinũ ⁊ de ſalicibꝰ ⁊ de ſemine cucur
bite ⁊ aliȷ̃s factũ cã oppilatiõis curetur cũ eis que
dicũtur in caplõ de oppilatiõe ⁊ cõfert ei ſuccꝰ g̃-
noruꝫ canabis ⁊ ſuccꝰ colloquintide hũidꝰ eſt iuua
mtũ valde bõum. Et qñ accidit tarax ſubito cõ
fert in ipa aqua in qua decoquat̃ apſinthiũ aut ſuc
cꝰ apſinthȷ̃ ⁊ miſceat̃ cũ eo fel tauri: aut fel ſabot
aut fel teſtudis aut fel tauri cũ oleo roſ. aut hel-
leborꝰ cũ aceto: aut ſpoliũ ſ̃pentis. Et in facto ſuc
ceſſiõe ſoda cõferũt aqua rhaphãi ⁊ oleũ roſ. ⁊ ca
ſtoreũ cũ g̃nis lauri cũ oleo roſ. Et in eo qđ factũ
eſt ſucceſſiõe ſirſen oꝫ vt incipiat̃ ab euacuatione
cũ hierapic̃: deinde diſtillet̃ in aurẽ caſtoreũ cum
oleo coſtino ſolo: aut rhaphaninũ: aut oleũ amig-
dalinũ dulce ⁊ oleũ roſ. ⁊ laurinũ aut caſtoreũ cũ
oleo roſ. Et ex pillĩs exꝑtis ei qđ fit ex oppilatio
ne ⁊ hũore ⁊ vẽtoſitate eſt vt ſumatur turbit. ʒ.
xx. ⁊ colloquintide. ʒ. x. ſarcocolle. ʒ. ij. ⁊ ſ. et
aloes. ʒ. vij. myrobalanoꝝ. ʒ. x. fiant ex eis pillĩe
⁊ deglutiant̃. Sitq; potõ eaꝝ põdꝰ. ʒ. i. Et dica
mus ſicut a capite iterãtes verbũ. Qđ ex medicis
cõibꝰ oĩbꝰ illis que facta ſunt ex g̃uitate auditꝰ et
dolore eius ⁊ vẽtoſitate ipiꝰ ⁊ ſõitu ⁊ tinnitu eiꝰ
cã materie f̃re ⁊ frigoris poſt purgatiõem capitis
ſunt vt diſtillet̃ in aurẽ baurac cuꝫ aceto ⁊ melle ⁊
fel ouiũ cũ oleo de oliuis ⁊ vino: aut cũ olĩo amig
dalino amaro ⁊ aqua porri aut aqua cepe cũ melle
aut lac muliebre ⁊ medicine cõẽs dicte in capitulo

dolorū ⁊ due gutte distillate ex kitrano mane et
vespe aut bellebor⁹ alb⁹ ⁊ niger cū quibusdā ole
is: ⁊ ꝓpe cū oleo de lilio aut aqua anisi: aut aqua
apsinthij ⁊ aqua corticis rhaphani: ⁊ similiter olū
decoctiōis spolij serpētis: aut gnoꝝ lauri: aut eu-
forbiū ⁊ castoreū cū vnguento: aut oleū balsami:
aut naphta aut sumat̄ glutīs alibat. ℥. i. ⁊ olī al
keiri. ℥. ij. et olī amigdalaꝝ amaraꝝ. medietas. ℥.
i. bulliat oīa simul ⁊ admistrent̄ ex eis tres stille
mane ⁊ sero. Et similiter mel storac̄ cū oleo alkei
ri: ⁊ similiter aqua folioꝝ colloquintide recentiū
⁊ succ⁹ dracōtee ⁊ albezorbasen sunt valde vehe
mētis virtutis ⁊ medicie cōes dcē i caplo doloꝝ.
¶ Qđ si infantib⁹ hec accidat curant̄ cū oleo de dedi
in quo decocta sunt ruta ⁊ maiorana ⁊ etiaꝫ saluia
masticatiōes ordei cū sale gēma solū. ¶ Et ex vapo
ratiōib⁹ iuuatiuis est aq̄ calida cū decoctiōe came
mille ⁊ aneti ⁊ folioꝝ lauri ⁊ sansuci ⁊ alfabaca sic
ca ⁊ piretri vaporētur ea collū ⁊ inferiora auris:
⁊ similiter embroce p̄dcē in caplo capitis ⁊ pōant̄
velamina ⁊ oppōatur cū descēsiōe sua auri vt in-
grediat̄ vapor eius p ipam. Et in euacuatiōe ꝗdeꝫ
bñtiū tarax cōuenientius est vt multiplicet̄ nume
rus eius ⁊ minoret̄ ꝗtitas eius oī vice quatenus
cōfuet̄ virtus ⁊ ꝑueniat maturatō. ¶ Factū aūt ꝓpt̄
apa cura cū eo qđ est ex calido ⁊ qđ ex frigido cū
ea qđ scis.

De dolore auris. C. vi.

Dolor auris aut fit a malitia cōplonis: aut
fit cā apatis: aut bothor: aut fit cā solu-
tiōis cōtinuitatis ⁊ malitia cōplonis: aut
est calida sine materia sicut illa que est cā aeris ca
lidi: aut venti calidi ⁊ ꝓpe qñ fit ꝑmutatō ad ipꝫ
a frigore subito: aut fit ablutō cū aqua calida ⁊ in
gredit̄ ex ea in aurē: aut cū aliqua aquaꝝ in quib⁹
dñatur virtus calida: aut est calida cū materia san
guinea aut cholica aut fra sine materia. ¶ Immo ꝓpt̄
aliqua caꝝ cōtrariaꝝ cauꝭ p̄dictis aeris aut venti
frigidoꝝ. ¶ Et ꝓpe qñ ad ambos coꝝ ꝑmutatō fit a
calore subito: aut aque fr̄e: aut aq̄ in q̄ dñat̄ ali-
quid frm aut fra cū mā: aut vētosa fra: aut hūo-
rosa viscosa. ¶ Factus aūt cā apatis ⁊ bothor aut est
ꝓpter apa calidū ⁊ frm. ¶ Factus vero cā solutiōis
cōtinuitatis est sicut qui fit a ventositate extensi-
ua: aut vlcerib⁹: aut exituris: aut catarris. Et ex
sūma quidē caꝝ doloꝝ auris qui fiunt a solutione
cōtinuitatis est ventositas generata in ipa: aut aq̄
que ingreditur caꝫ: aut aīal vadēs ad samac ipius
aut vermis generatus in ea. Et qñꝫ fit successiōe
cas⁹: aut ꝑcussiōis. ¶ Et ꝑuersior doloꝝ auris est il
le qui est ex apate calido ꝓfundo ⁊ illđ est cū febr̄
inseparabili: ⁊ ꝓpe qñ ꝑducit ad cōmistiōem intel
lectus. ¶ Qñ aūt est dolor in cartilaginib⁹ extrīsecis
nō est illic vehemēs dolor neq; vehemēs timor.
Sed ille qui in ꝑmis dictus est qñꝫ subito interfi-
cit sicut īterficit apoplexia ⁊ ipē est magis interfici
ens adolescētes ꝙ senes ⁊ velocius interficit eos:
⁊ qñꝫ interficit in. vij. In senib⁹ vero multotiēs
ꝑuenit ad pus hoc apa: sed pueros plm̄ interficit
añ suppurationem. Si atem supprat̄ ⁊ assunt si-
gna laudabilia spat̄ euasio. Dolor p̄terea auris
qñꝫ est cū p̄ruritu: ⁊ qñꝫ est sine pruritu. Et nos q̄
dē iā diximus de pruritu in aure caplꝫ in suo loco.

De signis. C. vij.

Signa quidem sunt sicut signa p̄dicta in cā
pitulo taraxen.

De cura. C. viij.

Oportet vt cōserues canonē in distillando
id qđ distillat̄ in aurē ⁊ est vt sit nō ve
hemētis caliditatis aut frigiditatis. ¶ Qđ
si cā fuerit repletō in corpore ex capite oꝫ vt eua
cues ptem capitis ex genere illius repletiōis. ¶ Cali
da naq; si est cū phlebotōia ⁊ euacuatione que fit
cū mūdificatibus caput a mā calida fm ꝙ sciuisti:
⁊ si hūor est grossus viscosus tenax cū pillis asci-
bar p̄dictis ⁊ gargarismate. Et si est tenax fix⁹ in
pte auris oꝫ ut admistrs post solutiōeꝫ ⁊ medicias
lenitiuas. Deinde intende vice alia cū eo qđ eua
cuat ipm ex mēbro. Si aūt cā est caliditas supflua
oꝫ vt infrīges cerebrū cū extinguentib⁹ cognitis p̄
dictis in caplo cerebri ⁊ vt distilles in aurē oleuꝫ
roꝭ. tepidū aut albumē oui. Qđ si dolor est ve-
hemēs pmisce cū eo cāforam. Et qñꝫ ē oleū viol.
cū cāfora magis sedatiuū doloris ꝙ oleū roꝭ. ꝓpt̄
mollificatiōem que est in ipo: ⁊ etiam distillētur
in aurē collyria sedatiua doloꝝ oculi cū albumine
oui ⁊ similib⁹: albūini naq; oui soli inest ꝓpetas
mirabil ⁊ lac cū aq̄ solatri ⁊ aq̄ coriādri. Et meli⁹
quidē lac qđ mulget̄ ⁊ est calm ex vbere est iuua
tiuū. ¶ Et bulli vermes terestes in oleo roꝭ. ⁊ di-
stilla in aurem: aut coquant̄ limacie i oleo amigda
lino ⁊ distillet̄ in eā: aut deocquat̄ oleū roꝭ. in ace
to vini qđ sit triplū ipius dōec acetū cōsumat̄ et
remaneat oleū ⁊ administretur illud distillādo: ē
eniꝫ iuuatiuū valde pulsatiōi. Et similiter oleum
semis cucurbite ⁊ oleū nenufarinū ⁊ oleū de salici
b⁹ ⁊ similia. Et similiter succ⁹ qui assimilat̄ succo
cucurbite qui fit ex corpore eius ⁊ folijs ipius. ¶ Et
simil̄r empl̄a īfrantia exteri⁹. Quidā aūt dixerūt
ꝙ aq̄ volubil valde bōa est in huiusmōi dispositi
one ⁊ succ⁹ seminis canabisbñidi. ¶ Et qñ fortiōrs
fiūt pulsus ⁊ dolor ⁊ timet̄ ex eis spasmus non est
excusatō a mollificatiuis. ¶ Et nō est aliqđ sicut bu
tyrū vaccinū antiqū calefactū. Et qñꝫ in ipo excu
sat laborē intromissio embube in aureꝫ ingeniose
fabricate sup cucumā in qua est aqua calida vt per
ueniat vapor ad aurē: qñꝫ eniꝫ sedat ⁊ excusat ab
alijs ⁊ excusat a narcoticis ⁊ ꝓpe qñ est aqua ī qua
decocta sunt ea que mollificāt cū facilitate ⁊ est ēt
pmista cū aliquo boꝝ que stupefaciūt. Qñq; necē
sariū est aliqđ narcoticū magis incolūe est sief me
mithe cū aliq̄to opio terat̄ ⁊ misceat̄ cū lacte muli
eris ⁊ distillet̄ in aurē. Et si fuerit cā introit⁹ aq̄ ī
ipam curet̄ cū eo qđ dicet̄ in caplo suo. ¶ Et si fue-
rit cā frigiditatis fixa in ꝓfundo vl exteri⁹ opor
tebit vt fiant distillatiōes ex oleis calidis sicut olū
rutaceū ⁊ oleū anetinū ⁊ oleuꝫ de spica romana et
oleū laurinū ⁊ oleū albacuen ⁊ oleū balsami ⁊ olū
de alkerua ⁊ que sunt illis similia: aut sicut oleum
in quo decoquit̄ alleū ⁊ collat̄: aut oleū in quo de
coquit̄ piper ⁊ euforbiū ⁊ castoreū: aut galie ꝗti
tas danic. i. in aureo olei đ ben: aut oleū aliud ex
oleis calidis arōaticis. ¶ Et qñꝫ potat hñs dolorē
vinū purū forte ⁊ dormit: ⁊ qū excitat̄ nō habet
lesiōem aliquā. Et si est causa in ipo ex vēto frō
cōfert ei illđ quod dicemus in capitulo sonitus ⁊

tinnitus ⁊ qδ dicemus in caplo eius cui⁹ causa est hūor tenax: ⁊ cuius cā est frigus: ⁊ ex eis que conueniūt ad illδ est vt impleant ventose aqua calida ⁊ applicētur i circuitu auris ⁊ vt distillent i cā ruta ⁊ amomū cū melle aut abrotanū ⁊ sansucus i oleo de lilio: aut castoreū cū eis postq̄ decoqūtur in eo ⁊ colat: aut nitrū ⁊ acetū ⁊ oleū rof. aut succus amigdalaꝝ. Et si necessariū fuerit illδ qδ est fortius tūc qδ sit sicut euforbiū ⁊ castoreū cū olō costino: aut costū marinū ⁊ aristologia. Et qn̄q3 cōfert in eo vaporatō cū miliјs ⁊ filtro calefacto. Et si cā fuerit in eo bothor tūc cū eo qδ dicemus i capitulo de bothor auris. Et si cā fuerit in ip̄o vermis in ip̄a generatus tūc cū eo qδ dicemus in capitulo vermis generati in aure. Et si fuerit cā ī ip̄o introitus aque ⁊ lapidis tūc cū eo qδ dicem⁹ illic. Et si cā fuerit ap̄a calidū ꝓfundū qδ est timorosū ꝑpter ꝓpinquitatem sui ad cerebrū vsq3° ad collectiōem ꝓueniat ⁊ suppuratiōem tūc post phlebotomiā ⁊ euacuatiōem o3 vt administres lenitiua i ꝑmis ⁊ infrantia ⁊ ꝓp̄e lac mulieris vice post vicē vsq3 ad diem tertiū. Et similiter oleū rof. decoctū cū aceto p̄dcm̄ in ꝑmis. Deinde mucilagie3 fenugreci post mucilaginē semīs lini ⁊ mucilagie3 semīs almaru in aqua lactis ⁊ aqua volubilis est ex eis que cōferūt in huius hora. Et in ip̄o quidē iam exptū est sisamū cōtritū. Deinde admīstrent semp vaporatiōes cū oleo declināte ad caliditate3 aliq̄ptulā: ⁊ o3 vt sit oleū dulce ⁊ sit cū hoc tepidū in quo infundat cottū inuolutū in extremitate radij subtilis ⁊ pōat in aurē vice post vicē ⁊ fiat emplm̄ exterius cū lenitiuis maturatiuis. Si aūt virtus nō fuerit vehemēs qū trāsiuerit ꝑncipiū oportebit vt distillet in aurē adeps vulpis vel lacerti aut basilicū cū oleo rof. vel oleo de alcanna: aut adeps anatis: aut adeps rachamati: aut emplm̄ ex adipib⁹ galline ⁊ anatis. Et qn̄ nō est ap̄a vehemētis caliditatis admīstra in ip̄o medicamē factum ex adipe cap̄no liq̄facto ⁊ pmisto cū ptib⁹ eq̄libus mell' ⁊ alrob ⁊ isopi quoꝝ vnūqδq3 sit equale illi adipi ⁊ pōe in aurē. Et ex eis que sunt fortiora illo ⁊ maturāt cū virtute est istδ. ℞. lithargyrij cerusse amboꝝ an̄. ʒ. i. turis ⁊ pulueris molendini ⁊ gūme pini oium an̄. ℥. iiij. olei lb. i. adipis porcini aut cap̄ni recētis lb. ij. succi semis lini q̄ptum sufficit fiat ex eis emplm̄. Et fortasse īdigebis narcoticis: administrabis ergo f3 modū quē dicem⁹. Et qn̄ cōuertit ad saniē admīstra sp̄ūa3 seminis lini cū oleo rof. aut oleo camemillino ⁊ reliq̄ que dicemus in caplo suo. Si aūt ap̄a est extra aurē ē pauci timoris ⁊ medicat cū farina ordei ⁊ emplm̄ fcm̄ ex farina fabaꝝ est bōum valde. Et farina fabaꝝ ⁊ camemilla ⁊ viola ⁊ farina ordei ⁊ malua ⁊ melilotū terātur ⁊ cribellent ⁊ infūdat aqua tepida et oleo viol'. Et qn̄q3 sufficiūt solatrū ⁊ farina tritici ⁊ oleū sisaminū. In bothor aūt que fiūt in aure qn̄q3 sufficit labor ⁊ decoctō ficuū cū tritico qn̄ distillat in aurē aut pōit liciniū in ip̄a ex ea. Et qn̄q3 sedat dolorē administratō embube fm modū quē p̄diximus. Et qn̄q3 sufficit in stupefactiōe ⁊ sedatiōe doloris illδ qδ diximus post dcm̄ embube i hoc caplo. Et ex medicis quidē cōib⁹ ad dolores auris: ⁊ ꝓp̄e illū q̇ declinat ad frig⁹ est oleū ōp̄hacinū in quo bullitur scarabe⁹: aut lūbrici terrestes: aut vmis q̇ est sub vrceo aq̄: aut fel piscis cū oleo ōphacino: aut adeps lacerti: aut vulpis: aut rachamati aut gruis: aut oleū scorpiōum: nā est iuuatiuum valde: aut aqua sansuci recētis: aut decoctō foliorū algarab ⁊ corticis eius: aut decoctō lūbricoru3 terrestium inde cocta colata in qua dissoluat adeps anatis: ⁊ si fuerit frigus vehemēs decoquat in ip̄sa fel tauri in olō alkeiri vsq3° existimet q fel ia3 resolutū fuerit ⁊ finitū. Deinde repōat illδ ⁊ administret distillando est eni3 mirabile. Et qn̄q3 necessariū est in curatiōib⁹ doloꝝ vehemētiū in aur administrare narcotica. Et sit illδ aliquid ex filonio cū lacte. Et similiter troc. croci ⁊ troc. stelle ⁊ opiū ⁊ castorū ⁊ croc⁹ cū lacte mulieris. Et o3 vt postpōat illδ vsq3° timeat sincopis: ⁊ ꝓp̄e qū fuerint hūores fri. Illδ eni3 nocet eis valδ. Qδ si accidat nocūentū ex vsu narcoticoꝝ admīstra castoreū post illδ solū. Et qn̄q3 fiūt troc. ex castoreo cōtrito vltie. Deinδ ꝓijcit sr ip̄m opiū cōtritu3. Deide fiūt ex eo troc. cū vino puro. Et si fuerit illic vlc⁹ valde dolorosū tūc administra liciniū et opiū cū lacte: aut sumātur. xx. amigdale excorticate ⁊ opij ⁊ baurac ⁊ turis oium an̄. ʒ. i. s. croci galbani myrrhe oiu3 an̄. ʒ. i. s. terant ⁊ puluerizēt cū aceto ⁊ exiccēt: ⁊ qū necesse fuerint infundātur oleo rof. ⁊ distillent: ⁊ si fuerit illic sanies loco aceti sit vinū aut mel aut oxymel.

De sonitu ⁊ tinnitu ⁊ sibilo. C. ix.

Hec dispositō est vox quā hō incessanter audit exterius. Et eius cōpatō ad auditū est cōpatō imaginatiōum ⁊ tenebrarū quas videt hō absq3 cā exterius ad oculū: ⁊ quoniā vocis cā est inundatō accn̄s in aere que ꝓuenit ad sensu3: tūc o3 vt sit in hoc accn̄te in q° fit fmo de sonitu ⁊ tinnitu motus aeris ⁊ qū nō fit ille aer exteri⁹ tūc ē aer iterior. Et aer quidē iterior ē uapor effus⁹ in cōcauitatib⁹: ⁊ hec inūdatō aut ē occulta a q̄ fortasse n̄ ꝓuenit vapor effusus in ventribus: aut est maior illa. Qδ si fuerit occulta ex genere illius cui⁹ euacuatō fit difficilis ⁊ accidat in quibusdam horis vt audiat a tali q̄lis ip̄a est sonitus ⁊ tinnitus ⁊ non accidat in quibusdā aliјs tunc illud aut est ꝓpt̄ acuitatē sens⁹ in quibusdā eoꝝ ⁊ nō in aliјs: aut fm cōpatiōem quā diximus in imaginādo. Imaginatiōes aūt ꝓpt̄ debilitatē eius: q̄r patit a q̄libet inūdatiōe sicut accidit debili frig⁹ a quolib3 frigor aut calor a quolibet calore. Et species quidē debilitatis sūt que sciuisti ex sp̄eb⁹ male cōplonis: ⁊ si est supra occultā ⁊ supra illā in q̄ diuersificātur fortis ⁊ debilis tūc cā eius est inuentō eius qui mouet vaporē inūdantē ei supra motionē ⁊ inūdatiōem cōsuetā: ⁊ inūdans vaporē aut ē vētositas generata ī pte capitis mota ī ip̄o: aut ē sōit⁹ saiei q̇ fortasse generat ī ip̄a ⁊ feruor puris i ptib⁹ ei⁹: aut motus vētositatis accn̄tis multotiēs in meatib⁹ eius sicut fit in febrib⁹: aut repletō sr flua in corpore ⁊ ꝓp̄e in capite sicut fit post ebrietatē plīma: aut agitatō tendēs versus cerebrū ꝓꝑe sicut fit post motū laboriosū: aut casus aut percussio: ⁊ qn̄q3 fit illδ nō ꝓpt̄ agitatiōem motus: immo ꝓpt̄ materiā viscosam resolutā in vētositate3 paucā ⁊ assiduat illδ: Et qn̄q3 fit ꝓpt̄ vehementia3

famis et illud est propter agitationem cadentē in humoribus spissis in corpore quiescentibus in ipso. Et quando non invenit natura cibum aliquem convertit ad eos et resolvit ipsos et movet eos. Et quandoque accidit sonitus post medicinas quarum proprietas est ut retineant humores et ventositates in partibus cerebri. Et causa huius sonitus quandoque est ex aure ipsa: et quandoque est cum communitate membrorum aliorum mittentium has ventositates ad ipsam.

De signis. Ca. x.

In illo quidem qui est continuus et assiduus causa est aliquid stans in ipso cerebro. Si autem quiescit: deinde excitatur post repletionem aut vacuitatem aut motum: aut quando calor fit fortis aut frigus tunc est per communitatem. Amplius forma vocis significat ipsam: est enim quandoque quasi sit vox rei ascendentis ad superiora. Et principium eius est cum communitate corporis aut stomachi: aut quasi vox que resolvitur super seipsam: aut sicut fragor arborum et significat illud absconsionem ventositatis. Et si illic est febris aut dolor producens ad timorem tunc significat collectionem purulentam. Et quando eius constrictio est secundum semitam generationis post generationem occultam continua tunc est propter humorem viscosum. Illum autem qui est propter acuitatem sensus significat defectus carnis ventositatum et repletionis et mundificatio auditus et eius excitatio apud ieiunium et vacuitatem. Factus autem a siccitate est post evacuationes et febres. Et factum a debilitate scies per superfluitates: et quandoque est cum complexione calida et fit subito et cum inflammatione et frigida est econtrario.

De cura. Ca. xi.

Oportet ut omnes isti vitent solem et balneum laboriosum et vomitum et clamorem et repletionem et ut leniant naturas suas. In eo vero qui fit propter communitatem oportet ut sit intentio membri facientis ipsum et proprie stomachi: quare mundificetur et intendatur cerebrum et auris quare confortetur. cerebrum quidem cum aliquo quod sit sicut oleum myrtinum et anisum cum eo quod sit ut oleum amigdalinum et similia. Et consideretur in hoc ad complexionem primam: et intendatur illud quod adiuvat illum secundum canones cognitos et similiter secundum a repletione: et oportet ut mundificetur corpus et caput cum eo quod scis et subtilietur regimen. Creticus autem non oportet ut removeatur: quoniam removetur cum remotione febris. In eo autem qui factus est propter velocitatem sensus sunt quidam homines qui preceperunt utendum esse stupefacientibus sicut oleo rosaceo. decocto cum aceto cuius esse predictum est cum pauco opio: aut misto cum oleo de bengi et hyusquiami contrito cum castoreo. Et convenientius quod preceperunt est ut fumatur grana pini et castoreum cum oleo et conterantur in aceto et distillentur. Factus autem a pure curetur curatione spatis et puris. Factus autem in convalescentibus quorum complexio est sicca si causa eius fuerit siccitas curetur cum nutricatione et humectatione cum oleis temperatis declinantibus ad frigus: aut calorem secundum necessitatem. Si autem causa fuerit debilitas: tunc administra illud quod tempet complexionem accidentalem ex distillationibus predictis. In eo vero qui factus est propter materiam expulsam ad ipsam in dispositione sirsen: aut humorem grossum viscosum administra omnia predicta in capitulo doloris et tarax. Et ex eis que propria sunt illi qui succedit sirsen et febri proprie est succus apsinthii cum oleo rosaceo. aut cum aceto et oleo de lilio: quoniam est medicamen bonum. Et si

autem qui fit ab humore viscoso frigido appropriatur trociscus expertus. Et est ut sumantur ellebori albi partes .iii. et croci .v. et nitri .x. fiant troc. et administrentur. Et ex medicis communibus aggregatis ad illum expertis quod est a debilitate: et ad illum qui est ab oppilatione aut humore est ut sumatur gariofilorum et seminis porri amborum an. ʒ.ʒ. muschi danic unum et distillentur cum aqua saluci et rute: aut cum vino. Et similiter cum decoctione foliorum pini et decoctione foliorum alzizar et decoctione foliorum lauri: et oportet ut alienetur in omnibus eis cea. Quidam autem antiquorum sapientium dixerunt non est aliquid magis conferens sibilo quam medicamen alfaudengi dictum ad memoriam. Nam ipsum est magis iuvativum quod creavit deus ad illud: et confert ei distillatio facta ex ysopo cum foliis pini et granis lauri et attende quod dictum est in capitulo tarax et doloris ex curis communibus et proprie frigidis.

De cura saniei et pruritus ulcerum in aure. Ca. xii.

Quod in primis oportet premittere est subtiliatio cibi et administratio carnium et olerum ex quibus generatur humor bonus dulcis laudabilis et inclinatio regiminis ad illud quod oportet ex temperata qualitate. Quod si complexio facit necessarium ut sumatur aqua ordei et sibi similia fiat et levitas exercitii: et inclina materiam ad nasum et cum sternutationibus et gargarismis. Amplius non possunt esse ulcera quin sint apparentia sensui: aut sunt profunda ad que non pervenit sensus. Que igitur ex eis manifesta sunt cum aceto abluunt et aqua aut oxymelle et aqua aut vino: aut decoctione mellis cum rosaceo et myrto: et post illud suffice in aures illud quod exiccat sicut dragantum adustum et similia. Et quandoque quidem confert saniose et purulente oleum de semine canabis: et melius est ut non repercutiat neque prohibeat dum non superfluit: immo oportet ut abluatur et regatur aliquid quod sit sicut aqua rosacea. et oleo rosaceo. Et etiam ex succo foliorum olivarum cum melle administretur distillationes. Profunda vero alia sunt propinqui temporis: et alia sunt chronica. Sed ea que sunt propinqui temporis curentur cum eis que sunt sicut sief memithe cum aceto: aut collyrium rosaceum. et myrrha: et aloes in melle aut vino ponatur in aurem. Et quandoque confert distillatio aque uve acerbe in ipsa: et proprie quando ponitur mel cum ea. Et similiter succus foliorum salicis aut decoctio eorum: aut aluminis iameni adusti et myrrhe amborum ʒ.i. teratur cum melle et ponantur in lana. aut sanguis draconis et spume maris et sarcocolle et baurac armeni et myrrhe et thuris et sief memithe partes equales pulverizetur super licinium involutum super radium infusum melle et ponantur in aurem. Quod si dolorem habuerit curetur cum scoria ferri contrita in ea multotiens et misceatur cum eo quod exiccat et sedat dolorem. Et illud est sicut administratio olei amigdalini cum myrrha et aloe et croco. Et quandoque necessarium est ut permisceatur cum eo parum opii: et administratio medicaminis capitalis est iuvativa etiam. Experimentum namque est cum eo quod in ipso est exiccatione cui associatur virtus sedativa doloris. Et conferunt etiam in hoc composita que diximus in antidotario. Et confert ei troc. andaron. Et confert ut fiat ex nucleis myrobalanorum et gallis adustis coniunctis cum oleo alkerna et fece et confert ei emplastrum de cerusa et emplastrum basilicon et commista et distillata. Ea vero que chronica sunt profunda antiqua submersa sunt valde mala. Et quandoque producunt ad detegendum os et significant ipsa distillatio

meatuũ ⁊ multitudo sanici fetide: quare indigent eis que sunt sicut alkitran pmistũ cuȝ melle ⁊ sicut fel corui ⁊ testudis ⁊ coꝝ admistratõ cũ lacte mulieris: aut cordũeni ⁊ nitrũ mista cũ ficubꝰ mũdatis a gnis ⁊ fiat ex eis liciniũ ⁊ admistreť post mundificatiõem sordis ⁊ similiter in medicinis. Et ex medicinis fortibꝰ in hoc caplo est scoria eris cum arsenico ⁊ melle ⁊ aceto: aut rubigo ferri aut scoria ferri ipiꝰ frixa cõtrita sicut pluis post frequẽtẽ frixiõem multotiẽs facta cũ aceto vini dõec fiat sicut mel ⁊ distilleť in aurẽ. Et qñȝ est necessarium emplm de flore eris: ⁊ illud est qñ antiquať ⁊ sordidať. Et ex eis que sunt media in hoc caplo ẽ alumẽ adustũ cũ eqlitate sui de melle. Et qñȝ additť i ipo dactilus: ⁊ fortior illo est cõpositõ huiꝰ floris eris corticũ eris ãboꝝ añ. ʒ. iiij. succi porri. ℥. i. mellis puri. ℥. i. admistreť. Qñ aũt multiplicať pus valde: tũc necessaria est admistratõ licinij i felle taurio submersi: aut distillatiões ex vria infantiũ. Et fortius eo est scoria ferri abluta ⁊ frixa in sartagie multotiẽs qñ decoquiť in aceto ⁊ administrať. Et qñ cũ pure antiquo fuerit dolor funde in aurẽ vinũ durũ cõquassatũ cũ olo. ros. aut cũ aqua porri: aut cũ aq̃ piscis saliti. Et qñȝ dolor facit necessaria esse aloen ⁊ opiũ ⁊ crocũ cõmisceatur cum melle ⁊ põanť in ea. Et qñ videris hũiditatẽ retineri ꝑpť medicias ꝓhibitiuas exiccatiuas: tũc funde in aurẽ oleũ ros. vt cadat crusta: deinde pone in ea qđ generat carnẽ: ⁊ oȝ penitus ne virus retineať: imo ꝓhibeať natiuitas eius ⁊ exicceť vlcus ipius. Et ples quidẽ callidoꝝ medicoꝝ implẽt aurẽ purulẽta pãno ꝓhibẽdo cursuȝ sanici ab ea. Et ꝓhibent infirmũ dormire in illo latere vt nõ inueniat sanies meatũ: quare egrediť ad hoc vt declinet versꝰ carnẽ mollẽ que est in radice auris: et facit euẽiť apa ⁊ pforãt ipm post maturatiõem et curãt ipȝ ⁊ sanať cursu sanici ab aure.

De eruptiõe sanguis in aure. C. xiij.

Quandoq; est spes eius aliqua que ꝓcedit cursu fluxꝰ sanguinis nariũ in hoc qđ est creticꝰ. Et qñȝ est a repletiõe pducente abscisiõem vene: aut abscisiõem eius: aut aptiõeȝ ipius: ⁊ qñȝ ẽ a casu aut pcussiõe.

De cura. C. xiiij.

Creticꝰ quidẽ nõ est cõueniens vt restringať si nõ pducat ad debilitatẽ ⁊ sincopiȝ. Alius vero restringatur aut cuȝ stipticis aut cũ cauterizãtibꝰ: aut cũ infrãntibus. Stiptica vero sunt sicut decoctõ gallaꝝ cũ aqua aut aceto ⁊ decoctõ senticis. Et qñȝ misceť cũ ea ex vino antiquo aut aceto: ⁊ similiter sief memithe ⁊ licinium ⁊ decoctõ folioꝝ arboris masticis aut gña decocta cũ aceto: ⁊ expressa infrãntia non sunt sicut succus virge pastoris ⁊ arnoglosse cũ vino: aut sief memithe ⁊ opiũ. Cauterizãtia vero sunt sicut succus albedarũgi: ⁊ ex eis que sunt mirabilia valde est coagulũ leporinũ cũ aceto: aut succꝰ porri cũ aceto. Et ex eis que sunt expta ad illđ est vt sumanť duo renes tauri ⁊ aliquid adipis saliti. Deide assẽtur media assatiõe ⁊ expmať aqua coꝝ in aurem.

De cura sordis et oppilationis facte in aure. C. xv.

Cura quidẽ eius est leuis vt distilletur i ea oleũ amigdalinũ de amaris mõtãis ꝓpe in nocte: ⁊ patiens ingrediať balneuȝ ⁊ põat aurẽ sup terrã calãȝ vt liq̃fiat sordes. Et qñȝ cõfert ei insufflatõ atrimenti in ea: ⁊ etiã cordũeni auř. i. baurac armẽi medietas auř. i. ficuũ albaꝝ q̃tũ sufficit ad cõficiendũ ea: fiat ide liciniũ aut fundať in ea media. ℥. fellis capni cum oleo ⁊ prassiũ cõtritũ aut aq̃ prassij: aut soluať baurac cuȝ aceto ⁊ dimittať dõec q̇escat ebullitõ eiꝰ ⁊ misceať cũ oleo ros. ⁊ distilleť: aut misceať baurac cũ ficubꝰ ex quibꝰ eiecta sunt gña ⁊ fiant gña pua ⁊ ponanť in aurẽ et in die tertõ extrahanť: associabitur eniȝ ei sordes plurima ⁊ succedit ei lenitas manifesta. Et qñȝ põunť in ea cordumeni ⁊ vrtica. Et ex eis que sunt fortiora illis est succꝰ folioꝝ colloquintide tritoꝝ distillatus. Et sumantur baurac ⁊ arsenicũ equaliter ⁊ cõficianť cũ melle ⁊ liq̃fiant cũ aceto ⁊ distillenť in aurẽ ⁊ expectetur post vna hora. Deiđ abluať auris cũ aq̃ mell aut cũ aq̃ calã ⁊ licinijs q̇đ fortibȝ nõ utaris nisi post euacuatiõẽ. Et ex eis est liciniũ infusuȝ in pice ⁊ oleo camemillino ⁊ oleo nardino. Quidã aũt existimauerũt ꝙ cãfora vehemẽter confert altarax ⁊ videť ꝙ sit tarax cholice. Et ex eis quidẽ que expta sunt ẽ olũ de scorpiõibꝰ. Ipm eniȝ sanat surditatẽ. Et ex eis que cõferũt ad oppilatiõem ventosaȝ sordis est liciniũ fcm ex nasturtio ⁊ baurac ⁊ adhẽrat auri tribus diebus. Deinde extrahať ⁊ egredieť sordes plurima: ⁊ similiter sunt licinia cũ melle.

De oppilatiõe accidente in aure. C. xvi.

Quandoȝ fit hec oppilatõ sicut que est ꝑ pãniculũ creatũ sup foramẽ. Et qñq; fit ꝑpť sordẽ. Et qñȝ fit ꝑpť carnẽ cõgelatã. Et qñȝ fit ꝑpť carnẽ additã ⁊ verrucã. Et qñȝ fit ꝑpť lapidẽ aut nucleũ cadẽteȝ in eã: aut aial intrãs in eã ⁊ moriť. Et qñȝ est ex hũore grosso viscoso oppilãte foramẽ: aut meatũ nerui ⁊ sentit hõ ac si auris eius sit semp oppilata. Et qñȝ accidit illud post vẽtũ vehemẽtẽ.

De cura. C. xvij.

Illa quidẽ que est ex panniculo aut carne oppilãte meatũ in initõ creatiõis est difficilis cure qñ est ꝓfunda: ⁊ manifesta est facilis. Ad intrĩseca vero ingeniũ inuenitur cuȝ instrũento minuto secãte ipam: deinde ꝓhibeť continuitas fm ꝙ in ꝑrimo dicturi sumus. Et si est manifesta oȝ vt scindať cũ cultello spinoso quo incidunť hemorroides nasi. Deide tẽpta vt bucella põať sup quã puluerizatũ sit colcotar: aut que ꝓcedũt cursu eius que sunt ex eis que ꝓhibẽt natiuitatẽ carnis: ꝙ si oppilatõ fuerit ex re fixa in ea oȝ vt distilleť in aurẽ qđ sit sicut oleũ ros. ⁊ đ lilio aut đ alibabici. Et si qđ fixũ est: est sicut aial mortuũ in ea: tũc effundať in eã ex oleis aliquod qđ eã apiat. Deinđ extrahať cũ mũdatorio auris facile. In fcã aũt ab oppilatiõe ꝑpť carnẽ additã aut verrucaȝ oȝ vt abluať cũ aq̃ calida ⁊ nitro: ⁊ distillenť i eã es vstũ ⁊ arsenicũ rubeũ trita cũ aceto valđ ita vt adurãt carnẽ: deide cura vlcus. Et iã dcm̃ ẽ ꝙ assiduatõ effusiõis fell porci valđ cõfert ei. Et ad illud q̇dẽ qđ imagiať hõ ꝙ auris eius sit oppilata cõfert distillatõ olĩ de lilio aut fellis tauri i succo

ſicle ⁊ ſucco ſeminis canabis. Et ſucco colloquintide ineſt ꝓpꝛietas iuuandi ad oppilatiōem auris. Si aūt oppilatō eſt ſordities curet̄ cū eo qḋ diximus in caplō oppilatiōis ex ſorditie: ⁊ ex eis que cōferūt oppilatiōi ex ſorditie. Qḋ medicina pōt ſtare tribus diebꝰ in aure ⁊ reliquis eſt tēta fcā ex naſturtio ⁊ baurac que tribꝫ diebꝰ auri adhe͛at: deinde extrahat̄. Et ex eis que ſunt fortiora illo ⁊ mūdificat neruū etiā ſunt troc. de helleboro quorū deſcriptō. ℞. hellebori albi auꝛ. iij. nitri auꝛ. xvi. croci auꝛ. iij. cōfrigat̄ ⁊ terant̄ cū aceto ⁊ fiat inḋ tro. Deīde qn̄ ē neceſſariū ſoluat̄ i aceto ⁊ diſtillet̄ i aurē: ſūt. n. mirabiles valḋ. In oppilatiōe vero que fit in creatura: ⁊ eſt vt creet̄ auris non pforata: aut in creatiōe interius eſt oppilata iā ex pit̄ opatiōe manus: ita vt pueniat̄ ad diſcoopiēdūꝫ ⁊ pforādū vſqꝫ ad ſamac iteriorē: ⁊ qn̄ꝫ cōferūt: ⁊ qn̄ꝫ nō cōferūt.

De attrictiōe accn̄te auri ⁊ pcuſſiōe. C. xviij.

Hippocrati quidē viſuꝫ eſt vt nō curet̄ cū aliqꝰ. Sed ill' qui fuerūt poſt ipm̄ viſū eſt vt illḋ curet̄. Et ex eis quibus ipi curauerūt eſt vt ſūmatur acatia ⁊ myrrha ⁊ ius et fiat ex eis linimētū cū aceto ⁊ albūine oui: aut medulla panis cū melle.

De pruritu auris. C. xix.

Sumatur aqua apſinthij ⁊ fundatur in eā cū aliquibꝰ oleis: aut bulliat̄ apſinthium cū oleo ⁊ diſtillet̄ in eaꝫ.

De introitu aq̄ in aure. C. xx.

Ingr͛dit̄ aq̄ in aurē qn̄ꝫ qū nō effundit eā ille qui balneat̄ aut abluitur ⁊ ledit: et qn̄ꝫ apat̄ radix auriū ⁊ vehementeꝫ incurrit dolorem.

De cura. C. xxi.

Ex eis que cōferūt ad illḋ eſt vt cū embuba ita fugat̄ ⁊ extrahat̄ ſubito: deinde effundat̄ in eā oleū amigdalinum dulce. Et qn̄ꝫ extrahit eā tuſſis ⁊ ſternutatō: aut lignum de aneto: aut ſciſſio papyri ſm̄ q̄titatē palmi vnius. Inuoluat̄ itaqꝫ ſup vnā extremitatū eius q̄tū ē tertia ſui de cotto ⁊ ſubmergat̄ in oleo: ⁊ ingēioſe extremitas altera in aurē mittat̄ cū eo cū quo ingenia ta eſt in ea. Et iaceat ille cuius eſt auris: et altera extremitas in qua eſt cottum inflāmet̄ igne ⁊ dimittat̄ inflāmari vſqꝫ quo pueniat caliditas ad interiora auris: ⁊ tūc extrahat̄ ⁊ egrediat̄ ſubito: quare egr͛diet̄ cū ea qḋ i aure eſt ex aqua. Et ex eis que iuuant ad illḋ: ⁊ ꝓpē in pncipio eſt vt ſumat̄ ſclizatoriū aliqḋ ⁊ impleat̄ cū eo auris: deinde cōuertat̄ ſup eā ille cuiꝰ ē: ⁊ ſit ſaliens dōec egrediat̄ totū: ⁊ qn̄ꝫ etiā extrahit̄ cū ſclizatorio. Intromittit̄ eni caput eiꝰ ⁊ extrahit̄ ipius ppēdicularis: quare extrahit̄ cū ea aqua. Et qn̄ꝫ excuſat in ea q̄ ꝓuaca eſt effuſio oleoꝝ ⁊ effuſio lactiū tepidoꝝ cōtinue ⁊ ꝓpē qn̄ r̄manet dolor ⁊ remouet̄ eā. Et ſi dolet illḋ vehemēter vaporet̄ auris cū corticibꝰ papaueris ⁊ meliloto ⁊ cāmilla ⁊ viol'. ⁊ malua et ſemine lini ⁊ farina ordei cum lacte mulieris.

De introitu aīaliū in aure ⁊ generatiōe verminꝫ in ea. C. xxij.

Quandoqꝫ accidit ꝓpt̄ itroitū puoꝝ aīaliū in aurē vehemētia doloris cū anxietate ⁊ motus ſm̄ q̄titatem aīal': cum verme vero ſentit̄ agitatō.

De cura. C. xxiij.

Et ex eis q̄ oibꝰ illis cōicat̄ ē diſtillatō alkitrā in aurē. Ipm̄ eniꝫ ſtati ſedat motuꝫ aīalis in ea ⁊ interficit ipm̄ in ꝓximo: et ꝓpē puꝫ. Et ſimiliter diſtillatō ſucci cucūeris aſinini ſolius aut cū ſcamōea: ⁊ ſimiliter ſulfur ⁊ ariſtol'. longa ⁊ calcadis. Et ex bōis eſt vt diſtillet̄ i eā qḋ fluit a carne vaccīa aſſata. Et qn̄ꝫ cōfert illi vt accipiat̄ etiā oleū ⁊ ſumat̄ in aurē ⁊ ſedat in ſole patiens. Et ſuccoꝝ melior ⁊ ꝓpē ad vermē eſt ſuccꝰ radicis cappari ⁊ ſuccꝰ radicis alfarſadab et ſuccꝰ folioꝝ alcok ⁊ ſuccꝰ radicis prūoꝝ ⁊ ſuccꝰ pſici ⁊ ſuccꝰ apſinthij: aut cētauree aut praſſi ⁊ ſuccus folioꝝ alboti viridiū ⁊ ſiniſar ⁊ folioꝝ aloes ⁊ ꝓpē qn̄ decoquit̄ cū aceto ⁊ ſuccꝰ cucūeris aſinini ⁊ ſuccꝰ hellebori albi ⁊ decoctō eiꝰ ⁊ epithymi aut ſuccꝰ mētaſtri cū ſcamonea: aut ſuccꝰ alſceba: aut ſuccꝰ almarmacor: aut aqua mellis cuꝫ aliquo iſtoꝝ. Et ſimiliter ſuccꝰ rhaphani ⁊ ſuccꝰ cepe: et ꝓpē alazir ⁊ ſemē eius aut ſem̄ cepe cū aq̄ mell': aut aliqḋ felliū: ⁊ ꝓpē qū calefit in cōcauitate granati cū pulpa ſua. Et ſimil'r decoctō granoꝝ capparis recētiū: aut ſuccꝰ eius ⁊ ſuccꝰ lupinoꝝ: aut aloes cū aqua tepida: aut coſtū tritū multū: aut piretrū. Et oīa hec in verme ſūt magis iuuatiua ⁊ fortiora. Et ex eis que expta ſunt ad vermeꝫ eſt vt ſumatur vini. ℥. ij. ⁊ mell'. ℥. iij. ⁊ olei roſ. ℥. i. miſceant̄ cū albūine duoꝝ ouoꝝ ⁊ fiant tepida et ponatur in aurē in lana infuſa ex aqua impleat̄ auris: ⁊ cubitet ſe ſup eā querelosꝰ ⁊ nō dormiat: deīde ſubito rapiatur: quare vermis multotiens egredit̄ ſubito. Et qn̄qꝫ cōfert nocūento vermis effuſio ſucci oleandri aut rubi: aut apſinthij: aut decoctō coꝝ: aut tritura corticis radicis capparis aut almarmacor cuꝫ aqua ſanſuci: aut vrina antiqua.

De apatibꝰ que accidūt in radice auris. C. xxiiij.

Hec apata ſunt ex genere apatū accidentiū in carnibꝰ mollibꝰ: ⁊ ꝓpē i carnibꝰ glādulos ⁊ nōiat̄ veditus ⁊ nōiat̄ naſcentia auris. Et fortaſſe cōſequet̄ qn̄ꝫ ex vehemētia doloris eius vt interficiat. Et huius quidē multotiens p̄cedit cōmiſtō intellectꝰ ⁊ ipm̄ apa ſcm̄ in ſamac plus interficit adoleſcētes q̄ iuuenes: qm̄ eſt in ſenibꝰ leuius. Sed adoleſcentes ſunt calidioris cōpl'onis: ⁊ materia apatū eoꝝ doloroſoꝝ eſt acute q̄litatis ⁊ vehemētiꝰ doloroſa ⁊ minus tollerāſ vſqꝫ quo collectiōem faciat. Et apatū que fiūt ſub origine auris magis incolūe eſt illḋ quod eſt ſm̄ ſemitā criſ' hōc.

De cura. C. xxv.

Illḋ quidē qḋ eſt a criſi cū qua nō eſt ſignū maturatiōis: aut p̄cedit hora criſ' eſt malū. Et hec apata oīo qn̄qꝫ fiūt a mā ſāguinea: aut cholica. Et qn̄ꝫ fiūt a melīa: aut a phlāte. Et ſignū illḋ qḋ ſanguineū eſt rubedo ⁊ grauitaſ ⁊ expulſio eius ad cōpſſicem ⁊ cōſtrictō in meatibus. Et ſignū cholicū: ⁊ ſcm̄ a ſanguine ſubtili dolor mordicatiuus fiſtuloſus ſine grauitate ⁊ non

cōstrigit meatus. Secd est cū inflāmatiōe vehemē ti. Et phlaticū est cū tremulitate ⁊ lenitate ⁊ pauci tate rubedinis. Et melicū est cū duritie ⁊ paucita te doloris. Et est ex eis in quib⁹ fm plm oz vt in tendat in infratiōe ⁊ attractiōe eius nō in repletō ne ipi⁹ qū sit materia effusa ad ipm supfluitas mē bri pncipalis: ⁊ ppe in crisib⁹ egritudinū ei⁹ sicut illd qd accidit crisi lethargie multotiens. Et nos quidez iā inuimus ad cognoscendum hoc in libro vniuersaliū. Oportet ergo ne intendas ad curā eius inqntū exigit curam apostemosam adhibendo stiptica ⁊ apocrustica in pncipio. Deinde cōpositō nez regimis: deinde resolutiōem purā. Immo oz vt incipias ⁊ ppe qū accidit in febrib⁹ cū dolore capitis: ⁊ adiuues ad extrahendū materiā ad apata cū oī ingenio etiā cū vētos si nō fuerit velocis at tractiōis. Et oz vt minores materiā cū minutiōe si ipa fuerit necessaria. Si autez vehemētis fuerit aduētus ⁊ attractiōis dimitte eā fm materiā suam vt nō faciat euenire dolorē vehemētē quo febris duplicet. Immo oz vt sis contentus si fuerit il lic dolor vehemēs eo qd mollificat ⁊ sedat dolo rē qd sit ex eis que sunt calīa ⁊ hūida. Et si fuerit initiū eius cū dolore vehemēti sis cōtentus vapo ratiōe cū aqua fra pura: ⁊ si fuerit leuis sis cōten tus vaporatiōe camemille: aut medicamīe albacu en: aut diachilō ⁊ emplo memithe: ⁊ si nō fuerit vehemētis leuitatis ⁊ apparuerit ei caput tūc ad mistra illd qd est inter glutinatōem et carminati orez ⁊ qd est magis cōferens ⁊ magis maturans. Et huiusmodi est sicut farina tritici ⁊ lini cū siru po mellis: aut aqua fenugreci ⁊ malue ⁊ caēmille: ꝙ si existimat ꝙ nō resoluatur: imo suppruatiōez faciat: tūc necessariū est in ipo vt extrahat p⁹: aut cū resolutiōe subtili si est possibile aut laboriosa: et ēt cū incisiōe ⁊ suctiōe. Et ex eis que extrahunt penitus ab ipo post sectiōem aut aptiōem est me dicamē. Et ex eis que sunt cōuenientia i hac egri tudie cū sua attractiōe ⁊ resolutiōe sua ⁊ ppetate sua est sterc⁹ capnū ⁊ adeps anseris ⁊ galline: ⁊ ex eis est nora ⁊ kach ⁊ adeps vaccinus nō salitus. In egritudie aūt antiq necessaria sunt cinis ostracoruz ⁊ alguadabi cū melle ⁊ adipe antiquo aut sumat fi cus ⁊ coqtur cū aqua marina: aut admistret amo niacū solū: aut cū alio: ⁊ simil'r pix liquida ⁊ bdel liū cū sordib⁹ alueariorum ⁊ storax liquida ⁊ medul la cerui. Si aūt fiat scrofule ⁊ figant tūc accipe em plm cuius elemēta sunt huiusmodi visc⁹ albotin ⁊ pix ⁊ gna lauri ⁊ staphisagria ⁊ gūmi ⁊ cyminuz ⁊ pip ⁊ radices fpētarie ⁊ galbanū ⁊ coriandruz et cordūeni ⁊ cinis corticis radicis capparis ⁊ piretri ⁊ stercus ouiū ⁊ sterc⁹ capnū ⁊ adeps ⁊ ppe adps porcinus ⁊ caprarum ⁊ hircorum mōtanorum ⁊ ppe meli corum. Et similiter cerebella gallinarum ⁊ alcubugi et vaccarum cerebella: ⁊ ppe siluestriū. Et olea ad il lud quidē qd est calidioris materiei cū oleo ros. ⁊ viol. Et ad illd qd est frioris materiei cū oleo d lilio ⁊ anetino ⁊ camemillino ⁊ de kerua: ⁊ cōfert his spatib⁹ quādo difficilia sunt emplz de resina.

De tremore auris ex vocib⁹ magnis. C. xxvi.

Causa in ipo existit debilitas virtutis aia lis que est in cerebro aut aduenientis ad auditum: quare est necessariā curā cerebri cuz eo qd cōsortat ipm fm ꝙ sciuisti.

Fen quinta de dispositiōibus nasi.

Tractatus pmus de olfatu ⁊ nocūentis ipius ⁊ cur rētib⁹ sicut fluxus.

De anatomia nasi. C. i.

Comprehēdit anatomiā ossiū eius ⁊ cartilaginū eius ⁊ lacerti mouē tis extremitatē eius. Et illa sunt ex eis a quib⁹ iā expediti sumus. Et eius quidē meatus ambo pene trant vsqz ad colatoriū positū sub duob⁹ corpo rib⁹ cerbri similibus duob⁹ capitibus mamille ⁊ velam cerebri illic psoratū est corā foramie cola torij vt in ipsuz penetret odor: ⁊ deide est vna q penetrat ad guttur. Et anatōia instrūenti quo fit odoratus. Et illd quidē sunt duo additamenta mamillaria que sunt in anriore cerebro ⁊ extēdūt a duob⁹ ventrib⁹ anriorib⁹ cerbri: ⁊ ppt illd co latur supfluitates in illo foraīne: ⁊ ex duab⁹ extr mitatib⁹ ei⁹ īcipiūt cerbrū ⁊ duo additamēta nata ex eo odorē cū attractiōe aeris. Et cerebro quidez ipo inest aeris attractō vt cōsuet aer calorē inatū in ipo sicut pulsus. Quādoqz vero augmētat apd clamorē ⁊ apd pfocatiōez aeris ⁊ euentatiōem ad superiora: ⁊ in duab⁹ qdē extremitatib⁹ nasi sunt duo trāsitus ad duos lachrymales: ⁊ ppt hoc gu stat sapor alcohol in lingua. Qualitas vero odo ratus iā dcā est in caplo virtutū. Sed ꝙ odoratus sit in aere cū passiōe ipius aut delatione ipius: aut ppt vaporē qui resoluitur: illd est qd ptinet phi losophis: ⁊ recipict medicus ꝙ odor ē in radice p cōuersiōem aliq in aere fm viā delatiōis. Deiō adiuuant ipm acuitas vaporis ex eo quod habet odorem.

De naso. C. ij.

Iam diximus anatōiaz nasi ⁊ iuuamētum ipius ⁊ lacertū mouētē ambas nares ei⁹ in eis que pterierūt. Et nūc quidē nobis necessariū est vt dicamus egritudines eius ⁊ cau sas earum ⁊ signa curatiōes ipsarum.

De qualitate viarum administratiōis medicinarum nasi. C. iij.

Scias ꝙ curatiōes nasi alie sūt quib⁹ nō ē ppū vt fiant p viā nasi sicut gargarisma ta ⁊ linimēta sup caput. Et alie sunt que appriant ei sicut sunt vapores ⁊ odoramēta ⁊ si cut caputpurgia ⁊ sunt corpora hūida que distillāt in nasuz: ⁊ alia sunt suctiōes narib⁹ que attrahunt ad nasuz cū attractiōe aeris. Et alie sunt insufflati ones ⁊ sunt res sicce pulverizate subtilissime vt in sufflet in nasuz ⁊ oz vt insufflent in embubaz. Et oīs cui aliqd caputpurgiū fit: rectius quidē est vt os aq impleat ⁊ pcipiat ei vt resupinet ⁊ cōuertat caput suū ad posteriora: deinde distillet in nasum eius caputpurgiū. Et oz vt narib⁹ sugat oē quod pōit in nasuz ad supiora oī mō ita vt faciat opatio nē suā. Et multotiens quidē succedit medicis acu tis distillatis in naso ⁊ sufflatis in ipo mordicatō ue hemens in capite. Et qnz sedat p se ipam: ⁊ qnqz indiget medicamine quo sedet. Et rectius est vt

ſit ſup caput qū fit caputpurgiū ex aliq̄ acuta mor
dicatiua pānus infuſus in aqua calida. Et qñ frica
tur añ ipm cū lacte multo ſup ipm: aut oleo qđ ſr̄
ipm effundit ſicut oleo de ġnis cucurbite ⁊ oleo
roſ. ⁊ oleo de ſalicibꝰ. Qūq; caputpurgiū ſuam
pfecerit opatiōem tūc cōſequet̄ ipm diſtillando in
naſuȝ lac cū aliquo oleoꝝ frōꝝ.

De nocūento odoratus. C. iiij.

Nocūentū ingredit̄ odoratū ſicut ingredit̄
reliquas opatiōes: impoſſe naq; eſt quin
odoratus aut deſtruat̄ aut debilitet̄: aut
mutet̄: aut corrūpat̄. Et deſtructō quidē eius ⁊ ip
ſius debilitas ſunt ſ̄m duos modos: aut eniȝ de-
ſtruit̄ ⁊ nō ſentit odores: aut d̄bilitat̄ ⁊ ſentit aro
maticuȝ et fetidū ſenſu debili ⁊ corruptō ⁊ muta-
tō eiꝰ ēt ſūt ſ̄m duos modos: vnꝰ eoꝝ eſt vt odo
ret odorē fraudulentū ⁊ vt nō ſit inuētus. Et ſecū
dus eſt vt ſentiat odores qui bōi non ſunt bonos
ſicut ille qui ſentit odorē ſtercoris bōuȝ ⁊ abhor-
ret aromaticū. Et cā quidē hoꝝ nocūentoꝝ aut eſt
malitia cōplōnis ſingularis: aut eſt hūor malꝰ exi
ſtens in añriore pte capitis ⁊ in duobꝰ ventribus
qui ſunt in ip̄a: aut in ip̄is duabꝰ rebus ſimilibus
duobꝰ capitibꝰ mamille: aut oppilatō in oſſe pfo-
rato ab hūore: aut a ventoſitate aut ab apāte aut
a cācro: aut a natiuitate carnis addite: aut oppila-
tō in velamine qđ eſt ſupra ipm. Et multotiens
quidē eſt fcā ex malitia cōplōnis ſingularis pue-
niens ex medicis adminiſtratis ⁊ diſtillatiōibꝰ di
ſtillatis: quare calefit cōplō aut ſtupefit ⁊ ifr̄atur:
aut faciūt accidere illđ aeres ſupflue qualitatis. Et
qñ fit ex pcuſſiōe aut caſu faciente ingredi ſup os
nocūentum.

De ſignis. C. v.

Quando accidit hōi vt non comprehēdat
odores: ⁊ accīt illic curſus ſupfluitatum
ſ̄m cōſuetudinē tūc nō eſt oppilatō in co
latorio. Si aūt inuenit̄ phibitō penetratiōis reſpi
ratiōis in naſo ⁊ nauſitas in loquela tūc illic ē op-
pilatō in ip̄is alchaiaſiȝ: ⁊ qñ retinet̄ curſus ⁊ non
fit ppt̄ malitiā cōplōnis cerebri: aut paucitateȝ ſu
pfluitatis eius: ⁊ eſt illđ qđ eſt ſup colatorio aptū
tūc illic ē oppilatō pfūda. Et ſi curſꝰ ē aduēiens ſ̄ȝ
ɔſ̄ctudinē et ñ ē oppilatō ſub alchaiaſiȝ ⁊ eis q̄ ſe
cūt̄ ea: tūc nocūentū ē ī cerebro. Cognoſce ergo cō
plōnes eius ⁊ opatiōes ip̄ius ⁊ diſpoſitiōes eius p
ea que te docuimus. Et ſimiliter ſi eſt debilitas in
odoratu ⁊ diminutō tūc ſi inuenit̄ odor putridus
⁊ naribꝰ ſugit̄ fetor: tūc cā in ip̄o eſt hūor boꝝ lo
coꝝ putridꝰ. Et ſig̃tur cū ſiſi eiꝰ qđ ſciuiſti: ⁊ qñ
odorat infirmus in egritudibꝰ acutis odores nō
cōſuetos neq; vſitatos neq; ab aliquo hñte odorē
p̄ſenteȝ: ⁊ cū hoc ſentit odoreȝ qui eſt ſicut odor
piſciū aut luti infuſi aut butyri: aut alterius ⁊ ſunt
illic ſigna mala: tūc mors puenit.

De cura. C. vi.

Si cā eius eſt malitia cōplōis tūc oȝ vt cu
ret̄ cū cōtrario ⁊ intendatur añrior ps ce
cebri cū ēbrocis ⁊ odoramētis ⁊ ſuctiōi
bus que fiūt naribus ⁊ epithimatibꝰ ⁊ emplīs p̄-
dictis in caplō curatiōuȝ capitis. Et plīm quidē acci
dit ex malitia cōplōnis ⁊ eſt vt ſit cōplō ſr̄a: aut ē
in abobꝰ vētribꝰ añrioribꝰ totis: aut in ip̄is ma-
millaribꝰ additamētis. Et medicine magis iuuati
ue ad illđ ſunt caputpurgia facta ex oleis calidis in
q̄bꝰ diſſoluta ſunt euforbiū ⁊ caſtoreū ⁊ muſchꝰ.
Si aūt cā in ip̄o eſt hūor exiſtens in ventribꝰ cere
bri ſignificat̄ illđ p illđ qđ dcm̄ eſt i caplō egritu
dinū cerebri ⁊ euacua corpus totū. Si eſt hūor do
minās in toto corpore: aut cerebro cū eo qđ edu
cit illū hūorē ab eo ex ſibaret ⁊ gargariſmis ⁊ ca-
putpurgijs ⁊ ſuctiōibꝰ que fiūt naribꝰ ⁊ odoramē
tis ſubtiliatiuis ⁊ ſimilibꝰ illꝰ q̄ iā ſciuiſti: ⁊ ſi phle
botōia neceſſaria eſt fiat ⁊ redi in oībꝰ illis ad pn
cipia data in cura cerebri. Et ſi cā eſt oppilatō i
oſſe pforato qđ nōiat̄ colatoriū adminiſtra ēbro-
cas apitiuas p̄dcās in caplō curatiōum capitis. em
brocet̄ ergo ex eis ⁊ inclinet̄ ſup vaporem eaꝝ et
naribꝰ ſugat ex eis in quibꝰ diſſoluta ſunt condiſi
⁊ pip ⁊ oppoponacū. Et oȝ vt ventoſe capiti ad-
hibeant̄ poſt illđ ⁊ fiat gargariſma ex rebꝰ apitīs
calidis. Et ex eis quidē que expta ſunt eſt nigella
infuſa in aceto aliquibꝰ diebꝰ; deinde cōterat̄ cuȝ
eo bene ⁊ miſceat̄ cū oleo. Deinde diſtillet̄ in na-
ſuȝ ⁊ naribꝰ ſugat̄ q̄to plꝰ poſſe ē ad ſuperiora et
qñ terit̄ ſicut puluis: deinde terit̄ cū oleo antiqᵒ
poſt terit̄ vice alia donec fiat puluis ſubtiliſſimꝰ.
Et ex eis que expta ſunt eſt vt ſumat̄ arſenicū ru
beū ⁊ mētaſtrū ⁊ terāt̄ ſimul valde ⁊ ſubmergant̄
in vrina cameli arabici ⁊ in ſole pōat̄ totū illud ⁊
reſoluatur oī die bis. Qūq; medicamē exicca-
uerit vrīaȝ iteret̄ ſup ipam vrīa noua: deinde ia
port̄ naſꝰ cū pōder̄. ȝ. i. ex eo: deīde fricet̄ ex olō
roſ. Et qñ laudatur ad oppilatiōem vētoſaȝ ca-
putpurgiū ex oleo amigdalino amaro mōtāo: aut
ſufflet̄ albarml̄. ⁊ pip albū miſta in ip̄o. Quidam
aūt dixerūt ꝙ cortex pulmōis qñ exiccat̄ ⁊ teritur
⁊ inſufflat̄ puluis eius in naſum eſt iuuatiuus. Si
aūt cā in ip̄o eſt hemorroides curet̄ cura hemorro
idaꝝ. Ille aūt qui ſentit odorifera ⁊ nō ſentit feti
da nō ceſſes ſibi facere caputpurgiū cum caſtoreo
multotiens vſq;quo rectificetur eius diſpoſitio.

De fluxu ſanguinis ex naribꝰ. C. vij.

Fluxꝰ ſanguis ex naribꝰ qñ fit diſtillan-
do. Et qñ fit fluendo cū velocitate ve
hementi. Aut cā dñij ſanguis feruētis cuȝ
virtute. Et qñ fit ppt̄ eruptiōem retbis venarū
cerebri ⁊ arteriaꝝ eius ⁊ eſt ſ̄m plīm nō recipiens
curā. Et plīm ip̄ius fit ſucceſſiōe euentus ſoda
⁊ iſlāmatiōis ⁊ egritudis acute: aut ſucceſſiōe caſꝰ
aut pcuſſiōe. Et ſecūt̄ ip̄ȝ accñtia corruptiōis opa
tiōuȝ cer̄bri pculdubio. Et qñ ē pp vapor̄s calōſ
eleuatos. Et ille quidē qui fit ex arterijs diſcernit̄
ab eo qui fit a vēis ſubtilitate ſua ⁊ rubedie ⁊ ca
liditate ſua. Et qñ fit rediens cū piodo. Et qñ
q; fit cadens ſubito. Et curſꝰ q̄dem ſangis ex
naribꝰ eſt ex diſpoſitiōibꝰ que cōferūt ⁊ nocent.
Nā q̄ inuēit ſucceſſiōe eius leuitatē capitis poſt
repletiōem ⁊ eq̄litatē coloris poſt rubedinē vehe
mētē ⁊ eq̄litatem forme poſt inflatiōem iuuat̄ co
p̄cipue in egritudibꝰ acutis ⁊ in apatibꝰ intriſecis
⁊ ppc ſanguīeis ⁊ cholicis in cerebro: deinde in
epate: poſtea in velamie: poſtea in pulmōe. Iu-
uamētū eniȝ fluxꝰ ſangis ex naribꝰ in pleureſi plꝰ
eſt q̄ ſit in peripneumōia. Et fluxꝰ quidē ſāguis

narium crisꝭ magna ē in egritudibꝰ acutis mł̄totiēs ⁊ ꝓpē in eis que sunt sicut variole ⁊ morbillus.
¶Quum aūt multus fit succedit citrinitas nō cōsueta aut plūbositas aut obfuscatō ex citrinitate ⁊ nigredine ⁊ extenuatō ꝑtrāsiēs terminū. Et infrāt extrema q̄uis fr̄m retineat: eiꝰ tū finis est nociuꝰ. ¶Et in illo cuius color cōuertit̄ in citrinitatē dn̄atur cholꝰa citrina ⁊ ledit̄ cū extractiōe sanguīs minus. ¶Et in illo cuius color cōuertit̄ ad plūbositatē dn̄at̄ iā phlꝰa. ¶Et in illo cuius color cōuertit ad obfuscatiōem dn̄at̄ iā cholꝰa nigra. ¶Et isti duo vehement̄ ledūtur p̄ id qđ minuit̄ ex sanguine. ¶Et vniuersaliter quidem ille in quo superfluit fluxꝰ sanguīs ex naribꝰ est fr̄m timorē debilitatis epatis ⁊ hydropisꝭ ⁊ reliquoꝝ. ¶Et corpora vehemētius parata fluxui sanguis nariū sunt cholꝭica ⁊ citrina sanguinis subtilis ⁊ iuuat̄ ex eo qui tēpatus est. ¶Et fluxꝰ sanguīs nariū sig̃tores habet sicut splēdor apparēs ī vtrisq; oculis ⁊ lince albe ⁊ rubedo ⁊ citrinitas et ꝓpē post soda ⁊ reliq̃ que distinximus vbi locuti fuimus de egritudibꝰ acutis ⁊ crisibꝰ eaꝝ. ¶Et qn̄q; signt̄ fluxꝰ sanguinis nariū ⁊ dispositiones eius fr̄m dispositiones egritudinū acutaꝝ ⁊ eaꝝ crises. ¶Et iā diximus illđ in loco ꝓpō sibi.

¶De curatiōibꝰ. C. viij.

EpRetici quidē ⁊ similis ei qui accidit ex se ipō vis est vt nō curet̄ dōec strīgat̄: aut sentiat̄ casus virtutis. ¶Et qñ; cōsequnt̄ iiij. lb. ex eo ⁊ oꝫ vt nō retineat̄ dōec vehementer supfluat. ¶Reliqui vero curēt cū medicis retinētibꝰ fluxū sanguīs nariū. ¶In eo qui factus est pp̄ ꝑparatiōem corporis ⁊ caliditatē eius oꝫ vt assiduet̄ euacuatō cholꝭe ex eo ⁊ cōmēsuratō sanguīs eius cū cibis ⁊ potibꝰ. ¶Et phlebotōia quidem est melior res qua retinet̄ fluxus sanguīs nariū qn̄ fit phlebotōia subtilius ex latere eq̇distāte cōi: ⁊ ꝓpē qn̄ cōtingit sincopis. ¶Medicīe vero cōstringentes fluxū sanguīs narium: aut sunt vehemētis stipticitatis: aut sunt vehemētis infrīatiōis: aut sūt vehementis glutinationis ⁊ igrossatiōis ⁊ coagulatiōis: aut sunt acute cauterizatiue: aut sunt medicīe hn̄tes ꝓpetatē eius: aut sunt medicīe aggregantes duas intentiōes aut tres. ¶Medicīe vero stiptice sunt sicut succꝰ barbe hirci ⁊ sicut acatia ⁊ sicut balaustie ⁊ lentes ⁊ galle ⁊ sicut succꝰ folioꝝ senticis ⁊ folioꝝ piroꝝ ⁊ folioꝝ cydoniorū et virge pastoris. ¶Infrīantes vero sunt sicut opiū ⁊ cāfora ⁊ semē hyusq̄ai albi ⁊ semē lactuce ⁊ succꝰ lactuce ⁊ salicis ⁊ aqua floꝝ palme ⁊ alkakule ⁊ arnoglosse: oīa nō decocta. ¶Glutinatiue vero sūt sicut puluis molēdini ⁊ farina turis. ¶Cauterizantes aūt sunt sicut atrimētū ⁊ colcotar: ⁊ qn̄ iste cauterizatiue admistrātur oꝫ vt admistrent̄ cū cautella. Ipē naꝫ qn̄ faciūt euēit̄ crustā q̄ qn̄ cadit attrahit ūterius q̄ꝑ pus. ¶Ille aūt q̇bꝰ inest ꝓpetas sunt sicut stercꝰ asini ⁊ aqua albedarūgi ⁊ aqua mente.

¶De cura leuis fluxꝰ sanguīs. C. ix.

Caputpurgia quidē sic fiant sumat̄ aq̄ florū palme ⁊ acatie amboꝝ an̄. ℥. ß. cāforꝭ ʒ. i. ⁊ incessanter distillentur in nasū. ¶Et ex eis etiā est aqua floꝝ palme cū barba hirci ⁊ cāfora. ¶Et etiā aqua floꝝ cū succo porri. ¶Et etiaꝫ aq̄ salicis amari distillet̄ in nasū ⁊ aqua coriandri. ¶Et etiā succꝰ camemille cū sua dispositiōe nō decocte ⁊ etiā aqua cucūeris ⁊ cāfore. ¶Et etiā succus albedarūgi cū cāfora ⁊ succus arnoglosse cū terra sigillata ⁊ cāfora: aut succus virge pastoris cū eis. ¶Et ex eis que sunt vltima in hoc caplꝰo est succus stercoris asini recētis. ¶Si aūt sanguis multitudinē senseris tūc flos eris in aceto infusus distillet̄ paulatī ⁊ etiā admīstra caputpurgiū ex trifera balaustie cōtrite optime cū aqua plantaginis ⁊ etiā aqua ī qua dissolutū est opiū. ¶Et nō oportet vt sit supfluitas in effundēdo aquā vehemētis infrīatiōis: fortasse eniꝫ coagulabit sanguinē ⁊ cōgelabit ipm̄ in panniculis cerebri. ¶Et hec sunt caputpurgia scripta ī antidotario iuuatiua valde. ¶Tente aūt ita sunt fiat tēta ⁊ submergat̄ in encaustro ⁊ puluerizetur sr̄ ipꝫ dragātū dōec oīa cōmisceant̄: deinde mittat̄ ī nasum: ⁊ etiā sumat̄ succus folioꝝ vrtice ⁊ colcotar ⁊ pili leporis ⁊ stercꝰ asini siccū aut hūidū et succus porri ⁊ olibanū ⁊ fac ex eis tentaꝫ. ¶Et ex eis q̄ sunt expta est tēta fcā ex litō indo adusto ⁊ aqua bedarūgi. ¶Et etiā tenta ex puluere molendini ⁊ farina turis ⁊ aloe cū aceto ⁊ albūine oui. ¶Et etiā tēta fcā ex dragāto ⁊ carta cōbusta ⁊ cortice turis cū aqua albedarūgi ⁊ etiā tenta īfusa aqua rosꝭ. ⁊ submersa in colcotar ⁊ aloe: aut tenta infusa aqua porri sup quā est puluerizata mēta cōtrita: aut tēta ex spōgia ⁊ pice liquata submersa in aceto ⁊ fac tētam ex candela alcotrob: aut tela aranee cū colcotar et dragāto ⁊ flore eris: aut sit tenta fcā ex pilis leporis carminatis submersis in ture ⁊ aloe cōfectis cū albūie oui. ¶Et etiā tenta ex dragāto adusto duabus ptibus opij pte. i. aggregent̄ oīa ⁊ terant̄ cūꝫ aceto. ¶Et tenta ex corticibꝰ oui adustis qui misceātur cū encaustro ⁊ gallis. ¶Ex insufflatiōibus vero est liciniū indū adustū. ¶Et etiā rane aduste insuffla in nasūꝫ. ¶Et etiā puluis molendini: aut terra teste albe: aut nora: ⁊ etiā cortices turis ⁊ carte ⁊ dragāti ptes equales sufflent̄ in nasūꝫ. ¶Et etiaꝫ cortices fructꝰ āldulb exiccati ⁊ contriti oꝫ vt accipiat̄ illđ cū submersiōibus sup lanā. Et accipiat̄ laūgo ipīus ⁊ pōat̄ in vrceis nouis cū terra sua. ¶Et si est cūꝫ eis terra figuli est melius ⁊ stringat̄ caput eius dōec siccet̄ in vmbra ⁊ terat̄ qum necessitas fuerit sicut atomi qui appent in radio solis ⁊ suffiet̄ ī nasūꝫ ⁊ cōstirget̄ sanguis ꝯstatīꝫ: aut cortices oui contriti ⁊ etiam calami aromatici ⁊ semīs lilij ⁊ semīs rose ⁊ gariofilꝭ omnium an̄. ʒ. ß. myrrhe ⁊ gallarum amborum ana. ʒ. ß. parum muschi ⁊ cāfore ⁊ sufflētur in nasūꝫ diebus cōtinuis: ⁊ qn̄ insufflat̄ insufflatō in ipm̄ tūc cōstringat nasus vna hora et expuat̄ illđ qđ descēdit ad os. ¶Et oꝫ vt sit insufflatō in embuba vt ꝓhibeat exuberatiōem fluxus sanguīs nariū. ¶Ex linimētis vero ⁊ effusiōibꝰ est linimētū sup frōtem huius. ℞. succi folioꝝ salicis ⁊ folioꝝ vitis ⁊ folioꝝ myrti ⁊ aque rosꝭ. infrīent̄ oīa ⁊ apponātur frōti cū pāno lini. ¶Et similiter fiunt ex oībus medicis frīis stipticis ⁊ stupefactiuis notis dissolutis cū succis infrīatīs stipticis sicut est succꝰ extremitatū salicis ⁊ senticis ⁊ ramorum vitis ⁊ foliorum piri ⁊ cydonij et virge pastoris linimenta ⁊ emplā. ¶Odoraenta vero sunt sicut stercus asini recens. Scđ impletiones ita sunt. ¶Imple

tur enim cuȝ capite cāne: aut cū capitibus palmaꝝ siluestrium ⁊ distillatur cum cotto papyri: aut cū cotto reliquoꝝ que egrediuntur ex plantis. ¶ In eo aūt qui prauior est illo ⁊ fcūs ꝑpt̄ feruorē ⁊ caliditatē vehemētem: aut eruptiōeȝ arteriaꝝ necessaria est phlebotōia cephalice que sequit̄ illā nare minima valde. Et necessarie sunt vētose super posteriorē ptem capitis cū scarificatiōe leui ⁊ sup mamillā que sequit̄ eā fiat suspensio eius sine scarificatiōe. Et qn̄ȝ oȝ vt extrahat̄ sanguis p phlebotōiā vsq; ad sincopiȝ ex cephalica ⁊ ex vena spatule que est posterius: qm̄ est magis vltima: q̄re ꝓhibet sanguinē eleuari ad caput. Ipa naq; qū ad sincopim ꝑducit sedat statiȝ ⁊ illō in fluxu sanguis nariū vehemētis velocitatis. Immo oȝ vt succurrat̄ in hora qū sentit̄ vehemētia flux⁹ senguis nariū ⁊ velocitas eius anq̄ cadat virtus. Sed si nō fuerit velox vehemēter: sed fuerit guttatiȝ ⁊ fuerit cū poxismo oportebit tūc vt fiat phlebotōia paulatiȝ vicib⁹ cōtinuis. Et qū phlebotōia ꝑuenit ad finē sufficientē oȝ vt fiat ꝑmutatō ad inspissādū sanguinē cū eo qđ infrat ipm ⁊ cū eo qđ ipm facit turbidū q̄uis nō infrēt cū eo qđ sit sicut in nube.

¶ Uentosa vero sanguini dn̄anti resistere nō valet. Immo oȝ in ꝓmis vt phlebotōia p extractioneȝ paulatiȝ minuat̄. Deinde pōat̄ vētosa ⁊ positō vētosaꝝ sup epar si flux⁹ sanguinis nariū est a dextra ⁊ sr̄ splenē si ē a sinistra sup ambo simul si est ab ābob⁹ laterib⁹ ē ex nobiliorib⁹ curatiōib⁹ ⁊ etiā oȝ vt strīgant̄ extrema ita vt etiaȝ testiculi viroꝝ ⁊ mamille mulieꝝ. Et cōstrictō ambarum auriū est valde vltima. Et oȝ vt admistret̄ ēbroca multū cū aqua frā. Et qn̄ȝ necessariū est vt sedeat hō in aqua frā infrāta cū niue dōec uiridia fiant eius mēbra. Et qn̄ȝ necessariū est vt caput eis gypset̄ cū gypso infuso aqua: aut gypso infuso in aceto ⁊ vt effundant̄ sup caput ipius aq̄ infrāte cuȝ niue dōec stupefiat. Et qn̄ȝ nō inuēit̄ in ipo excusatō a tentis fortib⁹ factis ex flore eris ⁊ ab aqua albedarūgi cū cāfora: ⁊ a mūia pura ex q̄ pōdere danich vnius fiat caputpurgiū: ⁊ ad minus cōueit vt teneat aquā frāȝ cōgelatā in ore suo. Et scias q̄ qn̄ȝ viuit homo in fluxu sanguis nariū vsq;° egrediatur ex eo vltra. xx. lb. vsq; ad. xxv. lb. deinde morit̄. Et qn̄ȝ sincopis ex qua cadit est cā ad sciendum ipm. Cibi vero sint illi qui fiūt ex lentibȝ cū sumac aut aceto: aut acresta: aut similib⁹ illis. Et caseus recēs hūid⁹ est ex cibis cōuenientib⁹ patiētib⁹ fluxū sanguis nariū. Et similiter lac dcoctū dōec ingrosset̄ ⁊ oua elixata ei qui ꝑpat̄ ad fluxuȝ sanguis nariū ꝑpt̄ cholaȝ sanguinis sui qū tn̄ acetosa qn̄ȝ nocēt patientib⁹ fluxū sanguinis nariū ꝑpt̄ incisiōem ⁊ subtiliatiōeȝ que est in eis. Et cōgregatō quidē expiētiū existimat q̄ cerebella gallinarū sunt ex meliorib⁹ cibis imo ex meliorib⁹ medicis ei qui habet fluxū sanguis nariū ex casu aut ꝑcussiōe. Uerū oȝ vt ex eis plīm sumat: aut fiat ei cib⁹ cōtinuis. Uinū aūt cōfert inq̄tū confortat et nocet inq̄tū exiccat sanguinē. Qui ergo indiges ipo inq̄tū cōfortat cōmisce ipm parūp. Et qū nō ē necessariū neq; flux⁹ sanguis nariū facit casum virtutis ꝑmū: tūc nō des ipm in potu. Et oȝ vt obseruet̄ ne dimittat aliquid eius descendere ad vētrem ⁊ inflet stōm ⁊ debilitet pulsuȝ ⁊ excitet sincopiȝ. Et si aliquid descendit oȝ vt dū in stō ꝑmanet euomatur ⁊ ꝑcipiat̄ illō qū sentit̄ eius descensus ad stōm. Nā si ipm ptrāsierit oportebit vt fiat clistere vt velociter egrediat̄ ⁊ nō remaneat i stomacho.

¶ De regimie coꝝ que faciūt fluxū sanguis nariuȝ. C. x.

Necessitas qn̄ȝ facit esse rectū vt fiat flux⁹ sanguis nariū: ⁊ ꝓpe in egritudib⁹ cerebri. Et ꝑpt̄ hoc antiqui fecerūt instrūentū faciens fluxū sanguis nariū ꝑcutiendo nasum ⁊ curauerūt plīmas egritudies indigentes in sui sanatiōe sanguis nariū cursu. Et ex regimie quideȝ in faciendo fluxū sanguis nariū est cōmotō fcā cuȝ extremitatibus plāte lenis tactus: ⁊ ꝓpe eius que nascit̄ sup lignū squināti sicut flos ⁊ est sicut aranee tela: ⁊ collyrio facto ex eo qđ est in supma pte squināti ⁊ mētastro campestri: ⁊ facto ex medicis acutis sicut cōdisi ⁊ staphisagria ⁊ euforbio confectis cū felle vaccino.

¶ De coriza ⁊ catarro: C. xi.

Hē due egritudies cōicantes sunt ī hoc q̄ vnaq; eaꝝ est cursus materiei ex cerebro. Uerū q̄daȝ hōiū sunt qui appropāt nōie catarri illō qđ descēdit ad guttur ⁊ nōie corize qđ descēdit ex via nasi. Et quidaȝ hōies sunt q̄ nōiant totū illō catarrū. Et nōiāt corizā qđ descēdit ex via nasi subtile ⁊ acutū frequēs ⁊ ꝓhibens odoramētū effusuȝ ad oculū ⁊ cutē faciei ⁊ penit⁹ ad aīriora mēbra faciei. Et catarr⁹ spgit̄ ad palatū ⁊ ad pulmonē ⁊ ad meri ⁊ ad stōm ⁊ qn̄ȝ vlcerat ea: ⁊ multotiens cōmouet̄ eo appetitus caninus. Et qn̄ȝ descēdit in neruis vsq; ad lōginquiora mēbra. Et qn̄ȝ generatur ex eo sināces ⁊ peripneumonia ⁊ pleures̄ ⁊ extenuatō ꝓpe: ⁊ ꝑcipue qū catarr⁹ est acutus ⁊ calid⁹ ⁊ dolores stōi ⁊ fluxus ventris. Et rasura intestinoꝝ qū est salſ⁹ aut acetosus ⁊ generat̄ ex eo etiā colica ⁊ ꝓpe mucosa que cruda est. Et cā oīum illoꝝ: aut est caliditas complōalis ꝓpe: aut extrīseca ex sole: aut venenis: aut olfatu mediciarū calefacientiū sicut muschi ⁊ croci ⁊ cepe: aut frītas complōnalis ꝓprie: aut eueniens extrīsec⁹ ex aere frō: aut septētriōe ⁊ ꝓpe qū discoopit̄ caput ad vtrosq; ꝑcipue hora qua rarificat̄ cerebrū ex balneo aut exercitō aut ira aut cogitatiōe aut alijs. Et qn̄ȝ accidit ex phlebotōia rarificatō que ꝑparat corpus ad recipiēdū caloreȝ aut frigus: quare accidit catarr⁹ ⁊ ꝑcipue post phlebotōiā plurimā. Et similiter ex malitia cōplōnis calide que accidit alicui corpori. Et quia frītas cōplōnalis fit fortis ⁊ figit̄ in ea sicut fit i senib⁹ dicit̄ q̄ ipe nō digerit̄ nisi ipi ꝑueniat ad vltimū finē in sanitate cōplōnis ⁊ caliditatis eius. Et q̄ cerebro frō qū aduēit nutrimētū debilitat̄ in senib⁹ ⁊ in hn̄tib⁹ debile cerebrū: quare nō digerit̄ in ipo qđ ad ipm penetrat ꝑpter debilitatē suaȝ ⁊ supfluit quare descēdit. Et factus quidē a frigore plurimus est q̄ factus a calore. Et hn̄tes cōplōneȝ calidā vehemētius sunt ꝑparati ad recipiendū cās extrīsecas facientes corizā q̄ hn̄tes cōplōnes frās ⁊ hūidas. Et hn̄tes cōplōnes calidas in seipis plus sunt securi ne accidat eis ex cau᷒ corporis q̄ hn̄tes

cōplōnes frās. Cerebrū enī frum nō digerit illō
qō puenit ad ipm ex nutrimento ⁊ nō resoluit qō
ad ipm ascēdit ex vaporib⁹. Cōuertunt ergo sup
fluitates nutrimēti ⁊ cōponūt vapores sicut cōuer
tit in alēbico illō qō ascendit ad ipz ex cucurbita:
quare assidui sunt in ipo flux⁹. Et catarr⁹ qdē qñ
est grossus: ⁊ qñ ē subtilis aquos⁹: ⁊ qñ ē calid⁹
acutus ⁊ sals⁹: aut mali saporis: ⁊ qñ calid⁹ mor
dicatiuus ⁊ qñ est frus. Et catarr⁹ quidē fr⁹ ma
turat febre. Calid⁹ vero nō iuuat febre. Et catar
ri quidē ⁊ egritudines catarri multiplicant quz flat
vētus septētriōalis: ⁊ ppe post austrinū. Et mul
tiplicant etiā in hyeme: ⁊ ppe qū fuerit estas post
ipam septētriōalis pauce pluuie ⁊ autūnus austri
nus pluuios⁹: ⁊ qñ multiplicant catarri in hyeme
⁊ ppe etiā in regiōib⁹ meridiōalib⁹ ppt repletio
nez capitū. Inquit Hip. plrib⁹ coꝝ quib⁹ accidūt
catarri nō accidit splē. Inquit. G. qm plm q egri
tudinē hēt in mēbro vno: tūc alia mēbra hēt inco
lūia. Dico aūt fortasse qm pparatus catarris sub
tiliores hēt hūores. Et ille cuius hūores ingrossan
tur non pparat catarris multū. Et qñ soda est con
ueniens catarro addit in eo cū attractiōe.

De signis. C. xij.

Signū catarri acuti calidi si est corizal' est
rubedo faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ mordicatō ei⁹
qō currit ⁊ subtilitas eius ⁊ caliditas ta
ctus eius. Et qñ accidit cū eo febris ⁊ nō iuuatur
ea. Et si est in gutture accuitas eius qō descēdit ad
guttur ⁊ vehemētia adustiōis eius ⁊ attractō ipi⁹
⁊ subtilitas eius cū inflāmatiōe sentit qñ ipm rasca
tur ⁊ sigt ipm sputū ad citrinitatē declinās ⁊ rube
dinez. Et est hic etiā oppilatō qñ ⁊ nauseitas ⁊ cō
motō acuta. Fri aūt catarri signū est frig⁹ ei⁹ qō
currit si est in naso ⁊ cōmotō i naso cū tēsiōe frōtis
⁊ vehementia oppilatiōis ⁊ nauseitas. Et qñ sigt
ipm grossitudo materiei: ⁊ si est ad guttur frigus
eius qō rascatur ⁊ albedo ipius ⁊ iuuamentū a fe
bre si accidat.

De cura. C. xiij.

Cura catarri est cōprehēsa in accñtibus di
minutiōis materiei ⁊ oppōe cāe facietis
⁊ sectiōe curs⁹: aut cōmesuratione eius:
aut motus ipius ad ptē aliā ⁊ añcessiōe phibitiōis
eius ex quo forsitaz generat sicut chasiz in naso et
vlcera sup narē: aut sicut aspitas gutturis ⁊ tussis
⁊ vlcera pulmonis ⁊ que secūt ea ⁊ apa. Et ea oīa
indigēt repulsiōe fastidij ⁊ dimissiōe repletiōis et
cibo ⁊ vino. Et sternutatō est nocitiua in pncipio
aduētus catarri ⁊ corize phibēs maturatiōem hu
moꝝ cōtētoꝝ in cerebro qui nō maturant nisi cuz
quiete ⁊ cū hoc ipa trahit ad ipm supfluitates alias
⁊ est post maturatiōez vltimi iuuamēti valde pp
illō qō euacuat de supfluitatib⁹ maturis. Et oz q
dem ne patiens catarrū ⁊ corizā repleat vētrē ci
bis: quare repleat caput eius: ⁊ vt assiduet calefa
ctiōem capitis ⁊ elōgatiōem eius a frigore ⁊ minu
at ipm a septētriōe: ⁊ ppe post austrū. Auster enī
replet ⁊ rarificat ⁊ septētrio cōstringit ⁊ exprimit.
Et minoret potū aque cōgelate neq; dormiat i die
⁊ sitiat ⁊ famē patiat ⁊ vigilet qntū pōt: qm sūt ini
tiū cure. Et incipiat a fluxu uētris ⁊ extractiōe san
guis. Deinde a fluxu vētris post ipam. Bonum
enim est si necessitas indiget ambo simul. Et ra
ro qdem admistret phlebotōia: ⁊ ppe in pncipio
nisi si nō tolleret illō ppt multitudinē: ⁊ meli⁹ ē
dimitter ipam ⁊ nō phlebotōare dum nō accidit a
tussi. Si aūt tussis est pui sputi necessaria est parua
phlebotōia leuis renouās numerū: ppterea forsi
tā qꝛ facit necessarias esse iteratiōes. Et admistret
sirup⁹ de papauere si assunt vigilie ⁊ zuccarum si
nō sunt vigilie. Et clistere attrahit supfluitates et
tu leni viā cū eo qō sit sicut aqua ordei vt faciat
penetrare eas. Et qū inuēit cū catarro pūctō i ma
mill' sigt qꝛ materia declinat ad latus. Fiat ergo in
ceptō cū phlebotōia ⁊ suffumigatiōib⁹. Et qñ ac
cidit febris. Et pill'e quidē ad tussim conuenientes
sūt ad aspitatē pectoris nō ad materias capitis. Et
oz etiā vt tolleret situm ⁊ frangat eā cū ꝯmistione
sirupi de papauere ⁊ aq. Et si voluerim⁹ cōforta
re pectus tūc aq ordei ⁊ sauic. Et qñ cū catarro fu
erit tussis nō balneet. Et illi in quo pseuerat ca
tarri estate ⁊ hyeme pill'e cochie sunt ex curis ma
gis iuuatiuis: ⁊ motus mēbroꝝ inferioꝝ est valō
iuuatiuus ad catarros ppt attractiōez materieruz
ad inferiora. Deinde admistra qō narrat ex va
poratiōib⁹ ⁊ suffumigatiōib⁹ cū obfuatiōe ne ad
mistret sup repletiōem. Et ille qui consuetus ē pa
ti catarrū qñ phibet aduētum catarri suo subito
introitu ad sudandū in balneo añ aduētū catarri.
Et oz fm dispositiōem vt regat cū eleuatiōe capi
tis ⁊ eleuet puluinar ⁊ non resupinatō fiat i sōno.
Materiei aūt diminutō est cū admistratiōe mūdi
ficatiōis capitis. In calida quidez cū phlebotomia
⁊ solutiōe ventris educente hūores calidos et cli
sterib⁹ trahentib⁹ materiā ad inferiora. Et in fra
quidem cum medicis soluētib⁹ phl'a ex capite que
sunt ex eis que bibuntur ⁊ quib⁹ fiūt clisteria. Et
ad sūmū oz vt minorēt comestiōem ⁊ potū aque ⁊
rpellat euz oīo die ⁊ nocte ⁊ remouebit. Op
positō aūt cāe efficientis calide quidē est vt sit soli
citus in infrando caput cū eo qō est infrans frum
potētia sicut introitus balnei dulcis oi mane qum
est ieiunus ⁊ effusio aque sup extremitates ⁊ inū
ctō capitis ⁊ extremitatū ⁊ sumis ⁊ ani ⁊ testiculo
rū ⁊ que sunt in circuitu coꝝ cū oleo viol'. Et em
broce admistratō facte ex ordeo ⁊ papauere ⁊ vi
ol' ⁊ camemille: ⁊ effusio fortiter infrantium actu
sup caput ⁊ declinatō cū cibis ad illō qō alleuiat ⁊
infrat ⁊ humectat ⁊ admistratō mell' ros. oī die.
Sed fre est sollicitudo qū icipit cōmotō ⁊ ster
nutatō in calefaciendo caput ⁊ vaporando ipsum
cū pāno calefacto vsq; sentiat calorē iam puenisse
ad cerebrū ⁊ cōfundo caput fm illā sūmā. Et qñ
necessariū est vt fiat vaporatō cū sale ⁊ milijs. Et
qñ fit vaporatō cū aquis calidis in fine quo pōte
est eas tollerare. Et admistrent in ea ēbroce matu
ratiue resolutiue ⁊ inūctō extremitatū cū oleis cali
dis sicut est oleū anetinū ⁊ oleū cāemillium ⁊ sāsu
cinū. Et fortius illis est oleū rutaceū ⁊ oleū de bē
⁊ oleū de lilio ⁊ oleū laurinū. Inūgant eis testicu
li ⁊ que secunt eos ⁊ anus ⁊ sum ⁊ extremitates ⁊
lauet caput cū sapone cōstātinopol'. Oleū uero iqꝫ
tum potes fac ne tāgat caput nisi si non inueneris
excusatiōem ita vt indigeas infratiōe fixa: aut ca
lefactiōe: ⁊ sit post euacuationem ⁊ vt admistret

sup caput ⁊ frõtem linimenta ex sinapi ⁊ costo et similib⁹ ⁊ ablue ip̄m cū aqua saponis ⁊ similibus: ⁊ vt declinet cū cibis ad illd̄ qd̄ alleuiat ⁊ subtiliat ⁊ calefacit ⁊ exiccat cū hoc ut ex eo liniat̄ pect⁹. Et qm̄ necessaria est admistratõ medicinaꝝ rubificatiū ita vt in eis recipiant̄ sterc⁹ colūbinum cū sinapi ⁊ fic⁹ ⁊ mētastꝝ ⁊ gūma rute agrestis: immo admistratõ cauterȳ ⁊ ad vltimū calefactõ capitis ⁊ ipi⁹ exiccatõ cõferūt ⁊ expellūt illd̄ qd̄ accidit. Et oꝫ in hoc catarro vt nõ ingrediat̄ balneuꝫ ante maturatiõem. Immo admistrent̄ vaporatiões sicce. Et ex eis que cõferūt in eo est odoramētū muschi: ⁊ similiter ipletio auris ex lana infusa in oleo calido calefacto vsqꝫ ad terminū. ¶ Abscisio autē curs⁹ fit cū gargarismis laudabilibus frīs cõgelatīs sicut gargarismate ex aqua frā ⁊ aq̄ rof. et aq̄ lentis ⁊ aqua coriandri ⁊ aqua in qua decocti sunt cortices papaueris ⁊ aqua ḡnatoꝝ etiam. ¶ Frigida quidē ad calidū ⁊ calida ad frīm. Et sicut linimētū gutturis cū vino in quo est cõtrita myrrha: et ꝓpē in frō. Et similr̄ retētõ auellanaꝝ in ore factaꝝ ex opio ⁊ storace ⁊ ture ⁊ croco preterq̄ deglutiat aqueitatē eaꝝ: ⁊ sint sirupi qui habēt ꝓprietatē in hoc sicut sirupus de papauere purus ad calidū ⁊ sirupus de papauere factus cū decoctiõe in qua posita sūt sicut myrrha ⁊ croc⁹. Et alia ex eis que dicturi sumus in antidotario ad frīm. Et oꝫ ut in potu det̄ sirupus de papauere nisi in ꝑncipio vt ꝓhibeat a pectore. Qūqꝫ retinet̄ ⁊ necessariū ē sputū nõ est cõueniēs iste sirupus: ⁊ sicut vapor̄s retinētes admistrati ita ꝙ intrēt in chaiasim retinentes vaporē. ¶ Et isti quidem vapores sunt sicut vernix ad calidum ⁊ frīm simul: ⁊ sicut nigella ad frīm vaporata aut odorata. Et costus etiā ⁊ nigella frixa qñ odorātur ligata in pāno lineo sūt iuuatiua valdē. Et similiter suffumigatõ oris nõiata cochia. Et similiter vaporatõ vini aut mellis super lapidē molarē ignitū. Et ex eis que iuuāt ad illud est suffumigatõ cum ture ⁊ xiloaloe crudo ⁊ vernice ⁊ costo ⁊ storace. ¶ Tamarisc⁹ aūt ⁊ rosa ad calidū: ⁊ similiter tabarzet ⁊ fabe ⁊ ordeū īfusum in lacte acetoso vaccino de quo butyrū est extractū ꝓpē ⁊ zuccarū ⁊ cāfora ⁊ furfur īfusuꝫ in acceto eis fiat suffumigatõ ad cal'm. Et similiter vaporatõ aceti a lapide molari ignito abluto mūdificato. Equatõ aūt essentie est sicut admistratõ electuarioꝝ ⁊ receptõ dragagāti: aut ḡnoꝝ cydōȳ in ore ut ꝑmisceat̄ grossitudo eoꝝ subtili qd̄ descendit ⁊ ingrosset̄ ea et descēdat ⁊ nõ inuiscet̄ ad ꝓfundū ⁊ fiat cū ea facile sputū ⁊ admistratõ eius qd̄ subtiliat illd̄ ita vt nõ noceat sua grossitudīe ⁊ viscositate sua. ¶ Et qñ catarr⁹ est frīus nõ est cõueniens introit⁹ balnei añ maturatiõem. ¶ Et si est calid⁹ ꝓpt̄ illud nõ erit multū malū: īmo iuuabit eo. Attractõ vero eius ad ptē aliā est sicut illud q° vtūtur qū timet̄ ꝙ catarr⁹ descendat ad guttur: quar̄ extrahit̄ ad nasuꝫ cū sternutatiõib⁹ ⁊ oīb⁹ q̄ mordicāt nares. Et sicut illd̄ quo facis oēm catarrū currere ad inferiora ex admistratiõe ventose sup nuchā: ⁊ similr̄ inclinatões sup ēbrocas factas ex odoriferis attrahētib⁹ materiā ad ptē nasi. Antecessio aūt est sicut ꝙ custodiūtur guttur ⁊ pulmo a nocumēto suo: ⁊ pl'm eius est cū cibis. In calido quideꝫ est cū inūctiõe pectoris ex oleo viol'. Et acceptio aque ordei cū aqua viol'. nutrita ⁊ aqua ḡnatorū dulciū. Et admistratõ sorbitiõis facte ex amilo ⁊ farina ordei ⁊ fabaꝝ ⁊ cū lacte multo si nõ est febris. Nocet eniꝫ lac si adest febris ⁊ administratio electuarioꝝ leniū froꝝ ⁊ siruporꝝ d̄ isopo frorūꝫ. In frō vero sicut inūctõ pectoris cū oleo viol'. et de ben ⁊ admistratõ sorbitiõuꝫ fraꝝ lenientiū sicut triticū cuꝫ melle ⁊ sicut furfur tritici cum oleo amigdalino ⁊ melle ⁊ sicut panis cū rob. Et admistratõ electuarioꝝ leniētiū cal'oꝝ ⁊ siruporꝝ ⁊ ꝑpē qui facti sunt ex isopo cal'oꝝ: ⁊ etiā isopi ipius cū storace ⁊ potus aque calide est iuuatiuus in catarris maturās eos ⁊ expellit ab eo qd̄ sequit̄ ipos ex mēbris anhelitus maturādo illd̄ qd̄ descēdit et leniēdo. ¶ Et vinū quidē nõ est cõueniēs eis. Et qm̄ cõuenit vt cõferat eis hoc in ꝑncipio: post maturatiõeꝫ aūt illd̄ qd̄ cõmēsuratū est est cõueniēs. Et oꝫ vt sit in illa dispositiõe etiā ad calidū choli cū ꝑmistū. Et pinguia quidē mali odoris ꝓhibent maturatiõem in subtili ꝑncipio.

¶ Tractatus secundus de reliquis dispositionibus nasi.

¶ De fetore nasi. C. i.

Causa fetoris in naso: aut sunt vapores putridi ascendentes ad ip̄m ex ptib⁹ pectoris ⁊ pulmõis ⁊ stomachi: aut hūor putrefactus in circuitu ossiū alchaiasiꝫ qui si eēt acutus faceret euenire vlcera: sed ip̄e est putrid⁹ fetidi odoris. Et qm̄ ꝑuenit odor eius ad supiora ⁊ sentit̄ odoramēto sui: aut hūores putrefacti in vētre: aut in cerebro toto: aut in añriore pte eius: aut i ea pte sui quā sequit̄ nasus: aut putrefactõ ⁊ corruptõ accñtes illis ossib⁹ oīb⁹ quaꝝ curatõ est difficilis: aut ꝓpter hemorroidas in naso putrefactas.

¶ De cura. C. ij.

Oportet vt p̄cedat mūdificatio eius qd̄ ē aggregatuꝫ ab humore malo si est ī alio loco ꝙ ī chaiasiꝫ ⁊ ꝓfundo eius: īmo est in stõ ⁊ cerebro. Deinde admistrent̄ medicīe narrate que fiūt ex tentis ⁊ caputpurgȳs ⁊ insufflationibus ⁊ reliq̄s ⁊ tente expte in hoc. Et rectius quidē est vt abluatur nasus añ eas cum vino. Deīde ex illis tentis admistret̄ tenta ex myrrha et amomo ⁊ acatia scā cuꝫ melle: aut myrrha ⁊ amomo: aut myrrha cū oleo de neriden: ⁊ tente pl'rime diuersitatis scē ex istis medicis fm diuersitatē ponderis: ⁊ sunt ciperi ⁊ spica ⁊ rosa ⁊ ancsrin ⁊ calamus aromatic⁹ ⁊ amomū ⁊ gariofil'. ⁊ myrtus et aloes ⁊ rosa ⁊ aliquid ex sale cõiūcte: aut sepate. Et tenta infusa in triplicato subtili sup quā puluerizet̄ subtil' puluis scūs ex gariofil' ⁊ cipi ⁊ ramic ⁊ laudāi ptibus eq̄libus: ⁊ etiā myrti calāi aromatici nisri rof. gar̄. oīuꝫ. añ. ʒ. i. myrrhe gallaꝝ amboꝝ añ. ʒ. ſ. muschi cal'or̄ aboꝝ añ. ḡ. iiȷ. climie ⁊ sal' gēme amborum añ. kirat. iiȷ. admistret̄ ex eis tenta: ⁊ ex caputpurgȳs caputpurgium cū succo mētastri. Et meliora caputpurgia ⁊ magis iuuatiua ex eis sunt vrine asinorū. Ille enim nunq̄ fallunt. Et ex expimentis bonis est vt resoluant

troc. andaracō recepti in tyriaca ī vino ⁊ distillēt
in nasuȝ qm̄ sanat̄ ⁊ decoctō aldarsisaban cū vino
odorifero est bōa valde. Admistrēt ergo aliqui-
bus diebꝰ ⁊ naribꝰ attrahatur. Et ex linimētis est
vt liniat̄ illō qō est interius eius cū colcotar ⁊ etiā
folia sansuci terāt̄ cū aqua ⁊ liniat̄ ex eis nasus. Et
hoc medicam̄ karitiȝ ⁊ ē myrrhe. iiij. ʒ. ⁊ due ter
tie casie lignee. ʒ. i. ⁊. vi. ⁊ amomi tātūdē cōficiā
tur cū melle. Et ex insufflatiōibꝰ est vt insufflet̄ ī
eo mētastrū ip̄m aut helleborꝰ albꝰ ⁊ ostracū adu
stū. Et ex medicamine p̄dicto in fine tentaꝝ est vt
sufflet̄ xilobalsamus in naso. Et ex attractionibus
cū naribus ex eis que sunt expte est decoctō aldar
sisaban cuȝ aqua: aut vino ⁊ admistret̄ diebꝰ aliq̄
bus. Et ex eis que expta sunt in cura eius: ⁊ p̄pe
qū est in cerebro: aut añriore p̄te eius putredo sūt
duo cauteria a dextra pte calue ⁊ sinistra eius corā
aurībꝰ que seqūtur ad ambo tēpora: aut cauteriuȝ
vnū sup medium capitis.

De vlceribꝰ in naso. C. iij.

Quandoq; generant̄ in naso vlcera aut ex
vaporibꝰ acutis aut malis: aut ex catar
ris acutis: ⁊ sunt aut fetidi putridi: aut
cruste: aut vlcera ex bothor: aut vlcera pura: et
sunt aut apparētia aut ītrīseca.

De cura. C. iiij.

Nasus est mēbrū hūidiꝰ aut̄ ⁊ sicciꝰ ceťo.
Quare oȝ vt sit cura vlceris eius p̄xia
cure vlcerū auris ⁊ oculi. Oportet ergo
vt sint medicie exiccātes vlcera nasi mīoris exic
catiōis q̄ medicie exiccātes vlcera auris ⁊ vehe-
mētioris exiccatiōis q̄ medicine exiccantes vlcera
oculi. Ulcera enim nasi indigent re que sit in initō
euentus exiccatiōis. Amplius si cā fuerit materie
currētes aut vapores ascendētes tūc cura cū euacu
atiōe eoꝝ ⁊ attractiōe ip̄oꝝ ad p̄tē aliā s̄m q̄ scis.
Et ad sūmū necassariū est vt exiccet̄ caput ⁊ cōfor
tet̄ cū eo qō sciuisti: deinde intēde in nares. Et sci
as q̄ oēs medicie iuuātes in hemorroidibꝰ ⁊ alar
nabet ex eis quas dcūri sumus sunt iuuatiue etiaȝ
in vlceribꝰ qū sunt fortia ⁊ qū feruēt cū mucilagi
nibꝰ: ⁊ ex eis que similātur illis dōec leniūt cōue
niūt oībꝰ vlceribꝰ leuibꝰ etiam. Sicca v̄o vlcera
curent̄ cū inūctiōe fcā ex cera cui admistū est q̄tuȝ
ē medictas eiꝰ de medulla cruris uaccī dissoluta cū
aliq° qō sit sicut oleū nēufarinū ⁊ siricinū. Et p̄ue
nietius apō me est ol̄m roſ. ⁊ p̄pe scm̄ ex olō om
phacino ⁊ etiā curet̄ cū vnctiōe fcā ex oleo viol.
cū dragaganto: aut pauca sp̄ūa psiliij ⁊ malue: ⁊ ēt
cū tenta infusa in isopo. Et qñȝ cōfert phlebotōia
vene in extremitate nasi post cephalicā ⁊ vētosa
nocrati ⁊ solutō vētris. Ulcerū aūt ad q̄ currit ma
teria acuta: aut mala fetida cura fit difficil' ⁊ neces
saria est euacuatō. Et qñȝ indiget solōe vētris ex
hieris q̄ sunt magne. Et oȝ ut assiduet̄ ablutō coꝝ
cū nitro ⁊ sapone ⁊ p̄pe q̄ cōpatꝰ ē asclidi ⁊ sapo
ne cōpato ad cōstātinū. Deinde admistrent̄ medi
cie vehemētis exiccatiōis ex q̄bꝰ est hoc. ℞. corti
cis eris ⁊ calcadis ⁊ arsēici rubei ⁊ citrini oiuȝ añ.
ptē. i. cōterant̄ ⁊ infundant̄ in felle tauri aliquibꝰ
diebꝰ dōec rubescant in eo ⁊ admistrent̄. Et qñq;
addet̄ in eis amomū ⁊ myrrha ⁊ m̄tastrū ⁊ pressiū
⁊ crocꝰ ⁊ alumē oiuȝ ps. i. Et medicamen Ruffi
exptū ⁊ est vt sumant̄ cipū ⁊ alumē ⁊ galle ⁊ myr
rha ⁊ crocꝰ ⁊ arsenicū ⁊ admistrent̄. Ulcera auteȝ
vehemētis doloris curant̄ cū plūbo vsto abluto ⁊
cerusa ⁊ merdasengi fiat ex eis ēpl̄m cū olō roſ.
⁊ cera. Ulcerū aūt bothorosoruȝ cura fit cum olō
roſ. ⁊ cū oleo myrtino ⁊ merdasengi ⁊ aq̄ roſ. et
pauco aceto ēplō fcō ex eis. Ulcera vero manife-
sta cū hoc ēplō cura ceruse. lb. i. merdasengi sco-
rie plūbi vsti aboꝝ añ. ℥. iii. misceantur cū vino
⁊ oleo myrtino. Et ex medicis q̄dem cōibꝰ est vt
sumat̄ ḡnatū acetosū ⁊ decoq̄t̄ in vase ereo dōec
p̄ueniat ad medietatē ⁊ liniat̄ ex eo tenta: deiō ad
mistret̄. Et ex eis q̄bꝰ curātur sunt troc. andaron
qñȝ infusi in vino ⁊ qñȝ infusi in aceto ⁊ aqua s̄m
q̄ videt̄. Et ex ēplis q̄dem bōis est vt sumāt̄ sco
ria plūbi ⁊ vinū vetus ⁊ oleū myrtinū ⁊ aggregēt̄
oia terendo sup ignē leuiter accensuȝ ⁊ moueant̄
dōec ingrossent̄ ⁊ seruent̄ in vase ereo. Et plūbū
vstū est in iudicio scorie plūbi. Et oȝ vt admistre
tur succꝰ sicle solus: aut cū medicis qm̄ est valde
iuuatiuus.

De cura vlcerū que nōiant̄ vlcera dulcia. C. v.

In p̄ncipio q̄dem sufficit oleū roſ. soluȝ:
aut cera ⁊ adeps gallinaceꝰ. Et fortiꝰ il-
lo est ēpl̄m de cerusa ⁊ p̄cipue ēpl̄m mi-
stū cū mucilagie ḡnoꝝ cydōij. Et si exiccatiōis ad
ditō q̄rit̄ pōat̄ in ip̄o scoria argenti: ⁊ qñȝ confert
sola cū oleo lentiscino. Qū aūt egritudo parūp sit
fortior admistra hoc ēpl̄m. ℞. ceruse. lb. i. mer
dasengi. ℥. iij. plūbi adusti abluti cōtriti cū vino
℥. iiij. fiat ex eis vngtm̄ cū oleo myrtino ⁊ aceto.
Qū aūt egritudo fit chrōica ⁊ fortis valō fiat vn
gtm̄ huiusmodi. ℞. merdasēgi. ʒ. iiij. rute hūide
ʒ. iiij. alumis. ʒ. ij. fiat ex eis vngtm̄ cuȝ olō len
tiscio ⁊ aceto. Et fortius eo est istud. ℞. draganti
⁊ calcāti ⁊ myrrhe oium añ. ptes. vij. calcadis.
vi. ptes alūmis iameni gallaꝝ scorie eris oiuȝ añ.
ptes. iiij. turis ptē. i. ⁊. ſ. aceti. lb. i. ⁊. viij. ℥.
coq̄tur in vase eneo dōec fiant in substātia mell'
⁊ fiat inde linimētum.

De oppilatiōe in chaiasiȝ. C. vi.

Oppilatō in chaiasiȝ est res retenta ī añrio
re pte eius ita vt p̄hibeat trāsitū ex gut
ture ad nasuȝ: ⁊ ex naso ad guttur: ⁊ qñȝ
est hūor viscosꝰ ⁊ tenax: ⁊ qñȝ est caro nata: ⁊ qñ
q; est crusta.

De signis. C. vij.

Hec oppilatō facit nauseitateȝ ita q̄ p̄hibȝ
supfluitatē effusionis ad hoc vt ībibat̄ in
chaiasiȝ: quare facit tinnitum s̄cm̄ ex ea.

De cura. C. viij.

Sumant̄ lentis amare. ʒ. i. castorei. ʒ. ſ.
opij croci amboꝝ ana kirat. i. myrrhe
ʒ. ſ. fiant ex eis pill'e ⁊ fiat ex eis ca-
putpurgium cum aqua sansuci hūidi. Et
multotiēs quidē indiget dispositō opatiōe manus
⁊ rasiōe nasi cū radio p̄po nasi quo possibilis ē ra
sio. Rasio igit̄ nō cesset dōec mūdificetur: ⁊ qñq;
egrediet̄ cū rasiōe res plurima de cuiꝰ sūma mira
bit̄ hō. Fortasse eniȝ cōseq̄tur medietatē libre. Si
aūt nō adiuuat illō fiat qō dicemus in capitulo he
morroidaꝝ.

De cura morbi qui est sicut in equis. C. ix.

EX curis eius est vt fiat caputpurgium et
gargarismus cū medicamine huiusmodi
decoquant̄ galle cōtrite cū aq̄ ḡnati dul-
cis submersi dōec bibant ipm: deinde exiccētur ⁊
⁊ cū eo misceat̄. lb. 5. turis: aut sarcocolle ⁊ cōfi-
ciat̄ vice alia cū aq̄ ḡnati in q̄ cocte sūt galle ⁊ ad-
mistret̄ faciendo caputpurgiū ⁊ gargarismū die-
bus aliquibꝰ. Et ex eis quibꝰ curat̄ est vt ponat̄ i
naso tincar cū cera ⁊ oleo ⁊ fiat hoc sine intermissi-
one dōec sanet̄.

De cōstrictiōe nasi. C. x.

MElius ⁊ laudabilius est vt impleat̄ inte-
rius: deinde eq̄t̄ exterius ⁊ extrahat̄ ex
eo quo plenus est paulatī dōec eq̄t̄. Li-
nimēta vero iuuatiua in hoc q̄ oꝫ ponere sup fra-
cturaꝫ sunt parū aloes ⁊ croci ⁊ mellis ⁊ myrrhe ⁊
ramercha ⁊ gallia muschata ⁊ lutū armenū ⁊ lutū
romanū ⁊ malua ⁊ laudanū ⁊ liniant̄ cū aqua alatel
⁊ aq̄ tamarisci. Uerū nos fortasse reiterabimꝰ re
latiōem huius capl̄i in libro fracture ⁊ restauratio
nis.

De hemorroidibus ⁊ alarnabet in naso. C. xi.

HEmorroides q̇dem sunt carnes addi[t]e na
scētes: ⁊ qn̄ꝫ sunt carnes molles al. ⁊ nō
est in eis dolor ⁊ iste sunt facilis cure. Et
qn̄ꝫ sūt rubee aut fusce vehemētis doloris: ⁊ iste
sunt difficilis cure p̄cipue qū ex eis currit sanies fe
tida. Et qn̄ꝫ est ex eis illd̄ qd̄ est cācer corrūpens
figurā nasi ⁊ dolorē faciens cū extensiōe sua vehe
mēti. Et ille est qui est fusci coloris male generati
onis valde in ꝓfunditate plurima cuius via ē blā
dimētū sine incisiōe ⁊ rasiōe. Uerū inter cācrum ⁊
hemorroides malas distat: qm̄ caro nata si ē post
egritudīes in capite ⁊ catarros est hemorroides.
Et si nō est ſm illd̄: imo accidit post claritatē nasi
⁊ ṗuatiōem cursꝰ est cācer: ⁊ ꝓpe si fuerint ante
aduentū eius in cerebro egritudies ml̄ice ⁊ fuerit
ṗncipiū eius sicut cicer: aut auellana ⁊ inceperit au
gmētari ⁊ accidet in palato durities. Et cācer qui
dē vt in pluribꝰ est nō habēs saniē ⁊ cursuꝫ ad pa-
latū: imo est siccꝰ durꝰ. Et hemorroides qn̄ꝫ elō
gant̄ ⁊ fiūt hemorroides pēdētes. Et qn̄ꝫ elōgant̄
adeo ꝙ ex naso egrdiunt̄ ⁊ palato. Et omēs medi
cīe que cōferūt alarnabet ꝯferūt hemorroidibꝰ:
⁊ qn̄ꝫ necessariū est vt frāgat̄ eaꝝ virtus.

De cura. C. xij.

QUecūq; illaꝝ sūt ex diuisiōe ṗma ircidū
tur cū cultello ꝑuo: deinde radūt̄ cū raso
rio multū. Et que sunt ex diuisiōe secun
da melius est vt coq̄t̄ aut cū medicis q̄s dcūri su-
mus aut cū igne: aut cū cauterio ꝑuo subtili ⁊ inci
dat̄ cū rasorio extrahendo qd̄ in naso est ex addi
tiōibus ⁊ supfluitatibꝰ. Et melius quidē rasoriuꝫ
est illd̄ qd̄ ē vt ēbuba: deinde effundant̄ in nares
post illd̄ acetū ⁊ aq̄. Qd̄ si melioret̄ post ip̄m ahe
litus ⁊ remoueat̄ oppilatō bōuꝫ est: ⁊ si nō tūc iaꝫ
remanēt ex eis in ꝓfundo reliquie: tūc ergo neces
sariū est vt admis̄t̄rtur serra filosa. Et eius etiā
modus est ut sumant̄ fila ex capillis: aut seta ⁊ li-
gent̄ ita vt ligatura illa fiat sicut serra hn̄s dentes
⁊ imittat̄ in acū de plūbo incuruatā intromittendo
ꝑ nasuꝫ dōec egrediat̄ ad palatū. Deinde serretur
cū ea residuū carnis extrahendo eā ex duobꝰ late
ribꝰ sicut fit cū serra. Deinde accipe embubaꝫ ex
plūbo aut ex pēna ⁊ volue sup eā panū ⁊ pluer[i]za
sup eū medicinas hemoroidaꝝ: sicut medicamē d̄
chartis ⁊ medicamē andarō ⁊ reliqua que dicemꝰ
post ⁊ intromittimus ip̄am in nasuꝫ vt remaneat
locꝰ anhelitꝰ aptꝰ: ⁊ qn̄ꝫ fit rasoriū sicut luna: sed
est vt ēbuba po[ss]e est ut cōseq̄t̄ eo volūtas ex mun
dificatiōe. Et qn̄ꝫ admistrant̄ in hemorridibus in
strūentū incisiōis ⁊ abrasiōis ⁊ medicie corrosiue
oꝫ vt sternutet̄ post illd̄ dōec destruat̄ oīs putre-
do ⁊ serratura. Medicine vero q̇bꝰ curātur ille
que ex eis leues sūt: sunt sicut tenta fcā ex cortice
ḡnati ꝯtrito cū aq̄ dōec ꝯficiat̄ ⁊ admistret̄ illd̄ si
ne cessatiōe. Est eni exptū: sꝫ ē tardi iuuamēti aut
tenta ex vīnē viridi pura: aut ex pulpa colloquin
tide: aut ex nuce cup̄ssi cū aliq̄to ficuū admistret̄
aliquibꝰ dibꝰ: aut tēta submersa in succo oꝫimi so
lū: aut submersa in aqua eius: deinde pulueriꝫet̄
super ip̄am siccum: aut in vino ⁊ pulueriꝫet̄ sup
eā tritū oꝫimi: aut ex cōgelato aq̄ vtriusq; ḡnato
rū cōtritoꝝ cū cortice ⁊ pulpa: aut tēta cū melle et
oleo ros̄. iterata in die aliquibꝰ vicibꝰ: aut insuf-
flatō ex arsenico ⁊ calcāto cōtritis cū aceto ⁊ exic-
catis. Medicie vero quibꝰ ille curant̄ q̄ chronice
fiūt, sunt tēte ⁊ pulueres ⁊ vngtā fcā ex eis q̄ sūt si
cut alūen ⁊ myrrha ⁊ es vstū ⁊ cortices eris ⁊ ra-
dix liliȷ̄ albi ⁊ calcantū ⁊ colcotar ⁊ atrimētū ⁊ ni-
trū fiat ex eis cū vino: aut aq̄ oꝫimi: aut aq̄ āboꝝ
ḡnatoꝝ cū pulpis ⁊ corticibꝰ tēte: aut insufflatio-
nes admis̄tretur. Si aūt nō cōferūt fiat tēta ex hu
ius aquis sup quā pulueriꝫet̄ res plurima ex calca
dis ⁊ colcotar ⁊ alcali ⁊ flore eris ⁊ atrimēto ⁊ alu
mie ſm eq̄litatē. Et rectius quidē est vt admis̄tret̄
post incisiōem. Si vero illd̄ nō adiuuat tūc admi
ministret̄ alchalidicon. Et iā dcm̄ est ꝙ semē ſpē
tarie sanat hemorroidas nasi: ⁊ si fuerit cancerose
tūc exṗmat̄ vua que est ſr̄ extremitatē lus ſpenta.
⁊ ibibat̄ inde lana ⁊ intromissa in ambas nares de-
struet carnē additā ⁊ cācrū. Alarnabet vero ē
rectius vt curet̄ cura manus. Et illd̄ quid̄ post di
minutiōem repletiōis a corpore ⁊ capite. Si auteꝫ
fuerit leuis admis̄trabis ex medicis vlcerū medi
cīas fortes sicut insufflatiōem fcām ex aluminis et
myrrhe āboꝝ an̄ ptē. i. colcotar gallaꝝ amborum
an̄. ptē. 5. sufflet̄ in ip̄o aut fiat ex eis tēta. Et me
dicamē qd̄. G. eligit est vt sumat̄ aq̄ duoꝝ ḡnato
rū exp̄ssoꝝ cū corticibꝰ ⁊ pulpis suis ⁊ decoctoruꝫ
decoctiōe pauca. Deide pōant̄ in vase plūbi: dei
de sumant̄ scope ⁊ terant̄ tādiu dōec fiat sicut mas
sa ⁊ ibibat̄ ex tāta q̄titate succi āboꝝ ḡnatoꝝ q̄tū
fiat lenes. Deinde fiat ex eis collyria lōga ⁊ itro-
mittatur in nasuꝫ infirmū ⁊ dimittant̄ in ip̄o post
quiescat in quibusdā horis ⁊ extrahantur a naso ⁊
liniat̄ nasꝰ tūc ⁊ palatū cū succo amboꝝ ⁊ ꝑseueret
ſm hoc regimē. Est eniꝫ iuuatiuū vlcerū ⁊ hemor
roidaꝝ: ⁊ ex eis quidē iuuamētis est ꝙ ip̄m nō effi
cit dolorē de quo sit curādū: ⁊ qn̄ꝫ aggregat̄ illud
ex tribꝰ ḡnatis pōtico ⁊ acetoso ⁊ dulci. Si gº he
morrois fuerit fortis dura addat̄ ex acetoso. Et
si fuerit plurime hūiditatis addat̄ ex pōtico. Qui-
dā vero eoꝝ qui post. G. fuerūt addiderunt qn̄q;

in ipō parū colcotar ⁊ salis āmōiaci ⁊ floris eris. ¶ Et ex eis que cōferūt eis est medicamē citrinū et medicie acute corrosiue ipoꝝ sufflate in ipo: ⁊ qñ spat̄ dimittat̄ dōec q̄escat. ¶ Postea admistret̄ cera ⁊ oleū ⁊ mel: deinde remouet̄ isufflatō post rēouetur dimissio sine cessatiōe fiat illd̄ dōec cadat̄ et xilocarate ⁊ nabatic hūide ia experte sūt. ¶ Nā qñ ipe implent̄ lana ⁊ intromittūt̄ in nasuꝫ corrodunt alarnabet sicut corrodunt verrucas ⁊ nux cupssi est iuuatiua etiā. ¶ Et ex eis que expti sumus est vt terat̄ atrimētū viride sicut alcobol ⁊ sufflet̄ in naso mane ⁊ sero sanat enim: ⁊ qñ absciditur alarnabet tūc ex medicis retinētibꝰ sanguinē eius est lutū isuꝫ cū aq̄ fca etiā ita vt fiat lutū grossuꝫ ⁊ infrīctur valde ⁊ liniat̄ eo nasus.

De sternutatiōe. C. xiij.

Sternutatō est motus ꝓpus cerebri ad expellēdū hūorē aut materiā aliā cum auxilio aeris naribꝰ attracti subito p viā nasi ⁊ oris. ¶ Et sternutatō quidē cerebro est sicut tussis pulmōi ⁊ eis que secūt̄ ipm. ¶ Quidā aūt existimauerūt ꝙ cerebrū nō redit ad sternutationem nisi qñ cōuertit̄ hūor nociuus in aerem ⁊ extrahit eū cū aere naribꝰ attracto ⁊ illd̄ nō est necessriū: imo nō indiget aere in hoc nisi vt sit corpꝰ plenū aere cuius attractō ad ptē hūoris sit cōtinua. ¶ Quꝫ ergo cōpmit̄ aer totus motu lacertoꝝ pectoris et velamis laborioso ⁊ expellit̄ ab interioribus ad exteriora cogit cū festinatiōe ptes suas lōgioꝛs ex pectore ad exitū ⁊ est adiutus ad expulsiōem ⁊ ad victoriā: qm̄ ipm comittat̄ cōmotō aeris qui seq̄t̄ ipm ⁊ adiuuat virtutē expulsiuā ad incidēdā materiā ⁊ expellēdū eā. ¶ Et sternutatō q̄dem est nociua vald̄ in p̄ncipio catarri ⁊ corize ꝓpt̄ necessitatē q̄etis quā hēt hūor in quo querit̄ maturatō. ¶ Et qñq̄ꝫ multiplicat̄ in febribꝰ ⁊ eis similibꝰ tm̄ ꝙ deijcit v̄tutē ⁊ replet caput supfluitatibꝰ. ¶ Et qñꝫ excitat in febribꝰ flebotomiaꝫ: quare oꝫ vt sit festinatō i retētiōe eius vt nō attrabat singultū nocētez cōmotiōe sua. ¶ Et sternutatō quid̄ est que accidit in p̄ncipio paxismoꝝ febriū. ¶ Indi vero existimauerūt ⁊ nō excesserūt veritatē ꝙ cōuenietior situum capitis sternutantis in ea est vt sit añ ipm nō intuens oppositiōem forme neq̄ꝫ sit cōuersum. ¶ Non ergo cōsequet̄ cū malitia. ¶ Et sternutatō quidē est ex rebꝰ magis iuuatiuis ad exiccādū caput qñ materia aut est pauca que expelli potest q̄uis non sit matura: aut est ventosa quamuis sit plurma: aut est vaporosa: nam sternutatō est ex r̄bꝰ magis ualētibꝰ ad repletiōem vaporosam in capite: aut est grossa que nō est digesta. ¶ Si aūt est plus hoc tunc significat fortitudinē cerebri. ¶ Et ꝓpt̄ hoc ille cuiꝰ mors est ꝓxima non pōt sternutare: ⁊ ille cui ex eis adhibent̄ ea que sternutare faciūt ⁊ nō sternutat nō spat̄ vt sanet̄ unq̄. ¶ Et ipā est ex eis que ad iuuāt ad expellēdas supfluitates retentas ⁊ faciunt ptū facilē ⁊ egressiōem secūdie ⁊ sedant ḡuitatem capitis. ¶ Uerū ipā nocet ei in cuius capite est materia que indiget q̄ete ad hoc vt maturet̄ ⁊ vt non calefiat illd̄ qd̄ seq̄tur eā ⁊ vt nō moueat̄ timēdo ꝙ attrahat̄ ad ipam aliud ab ipā: ⁊ ipā est nociua etiam ei in cuius pectore est materia plurima aut cruda.

De medicinis ꝓhibentibꝰ sternutatiōeꝫ. C. xiiij.

Ex eis que ꝓhibēt sternutatiōem sunt olū rosꝫ. ⁊ oleū de salicibꝰ que vehementer sedāt eā. ¶ Et qñꝫ ꝓhibet si sorbitō calida sorbeat̄ aut balneet̄ caput aq̄ ⁊ effundat̄ olū calīum in ambabꝰ auribꝰ ⁊ resupinatō sup puluinar calidū positū sub collo ⁊ odoramētū pomoꝝ ⁊ nesri ⁊ similiter odoramētū spōgie marine est ex eis que abscidūt eā ⁊ cogitatō ⁊ sollicitudo eoꝝ p que remotō fit ab ea ⁊ p que ipā abscīdit. ¶ Infantes vero iuuātur eo qd̄ fluit ex renibꝰ sanis positis sup ignē ⁊ assatis ⁊ sūant̄ añq̄ coq̄t. ⁊ accipiat̄ illd̄ qd̄ currit ex eis ⁊ naribꝰ sugat̄ aut fit ex eo caputpuagiū. ¶ Et ex eis que ipam ꝓhibēt est vehemētia tollerātie in ipā ⁊ vt retineat̄ ⁊ est medicamē sufficiens ei que est debilis. ¶ Et ex eis que ꝓhibent ipāꝫ est fricatō oculi ⁊ auris ⁊ extremitatum ⁊ palati ⁊ fortitudo oculi ⁊ vehemētia eius ⁊ eructuatio et palpitaiō aspectus ad supiora ⁊ inuolutō ⁊ pmutatō ⁊ inūcto lacertoꝝ cū oleis hūectantibꝰ: ⁊ ꝓpe lacertoꝝ madibubaꝝ ⁊ p̄cipue ꝓfundatō somni. ¶ Et timor excitatiōis ꝓcedētis ⁊ cautella a puluere et somno.

De faciētibꝰ sternutatiōem. C. xv.

Sunt helleborꝰ albꝰ ⁊ castoreū ⁊ cōdisi ⁊ pip ⁊ sinapis aggrega ea: aut singulariter accipe ⁊ cū pēna appōe ea in naso: aut accipiant̄ piretrū ⁊ gallia cōtrita ⁊ ruta siluestris ⁊ aloes ⁊ ex eis fiat linimentū. ¶ Leuia vero sternutatiōem faciētia sunt opiū qñ odorat̄ ⁊ stipites albedarūgi ⁊ aristoꝛ. ⁊ rosa cū suis pilis. Et ipā est ex eis que faciūt sternutare calefactos ⁊ linimētuꝫ interioris ptis nasi ex medicaīne sternutatiōis prouocatō rectius est ꝙ insufflatō eius in ipsum.

Res que cadūt i naso. C. xvi.

Sternutet hñs io cū aliq̄bꝰ medicis ⁊ intromittaiur in os eius ⁊ narē sanā. quinq̄ꝫ sternutauerit egredietur ex ea res: ⁊ ista sunt quasi ex eis quaꝝ relatō p̄terijt.

De desiccatiōe nasi. C. xvij.

Quandoq̄ꝫ fit ꝓpt̄ caliditatē. Et qñꝫ fit ꝓpt̄ siccitatē uehemētē. Et qñꝫ fit ꝓpt̄ hūorē viscosuꝫ quo exiccat̄ ⁊ curatō vniuscuiusq̄ꝫ eoꝝ est maīfesta. ¶ Et res magis iuuatie i ipā sunt ol'a ⁊ succi f'ri ⁊ hūidi ⁊ extractō hūoris si fuerit post lenificatiōem eius cū aliquo oleo aut succo ita vt nō egrediat̄ illd̄ cuius nō q̄rit̄ egressio.

De pruritu nasi. C. xviij.

Quandoq̄ꝫ fit ꝓpt̄ vaporeꝫ cal'm: aut ꝓpt̄ catarrum calidum si est: aut propter catarrum fortis cursꝰ q̄uis sit f'rus. Et qñq̄ꝫ fit ꝓpt̄ bothor. Et qñꝫ fit ꝓpt̄ motuꝫ fluxꝰ sanguinis narium ⁊ est ex signis crisis ⁊ ex signis variolaꝝ ⁊ morbilli fm̄ ꝙ scies in loco suo. Et cura vniuscuiusq̄ꝫ eoꝝ est cū eo qd̄ scit̄ ex principijs facile.

Fen sexta de dispositiōibꝰ lingue ⁊ oris ⁊ est tractatus p̄mus.

De anatomia oris ⁊ lingue. C. i.

OS est membrũ necessarium ad hoc ut pueniat cib⁹ ad cõcauitatem inferiorẽ ⁊ cõicat in hoc ut pueniat aer ad cõcauitatẽ supiorẽ ⁊ cõfert i expulsiõe supfluitatũ aggregataꝝ in ore stõi qñ elõgatur ⁊ fit difficil' eaꝝ expulsio ad inferiora. Et est vas vniuersale mẽbroꝝ locutiõis in hõie ⁊ vociferatiõis i reliquis aĩalib⁹ vociferãtib⁹ ex sufflatiõe. Et lingua que est mẽbruꝫ eius est ex instrumẽtis cõuersiõis cibi masticati et incisio vocis ⁊ extractõ lrãrũ ⁊ ad ipãm ptinet discretõ gust⁹ ⁊ cutis sr̃ficiei ei⁹ iferioris est cõtinua cũ cute meri ⁊ interiore pte stõi. Et cutis strata ẽ diuisa in duo media corã cõmisura neruali: ⁊ inter illa duo est cõitas in ligamẽtis ⁊ cõtinuatiõe. Et tu iã sciuisti lacertos eius motiuũ ⁊ sensibileꝫ. Et melior linguaꝝ fm potentiã bene loquendi est illa que cõmẽsurata est in lõgitudiẽ ⁊ latitudiẽ sua que est subtilis apd̃ extremitateꝫ suaꝫ exteriorẽ. Et qñ lingua est magna ⁊ lata valde: aut pua sicut spasmata hñs eã non est potẽs loqui. Et substãtia quidem lingue est caro mollis alba quã coopuerũt vene pue ĩtrãtes sanguĩee rubee ex calor̃ ei⁹ quare alie sunt vene ⁊ alie sunt arterie. Et in ipa sunt nerui plures pcedẽtes ex neruis. iiij. venientib⁹ ad ipãꝫ quos iã diximus in anatõia neruoꝝ. Et in ipa est ex neruis ⁊ venis vltraq̄ credatur esse in suo simili: ⁊ sub ea sunt duo orificia q̄ abo ingredit̃ stillus ⁊ sunt fõtes saliue que ad carnẽ puenĩũt glãdosam que ẽ in radice eius ⁊ nõiãt̃ generatiue saliue. Et isti duo fõtes nõiant̃ duo hauritoria saliue cõseruãtes rorẽ lingue. Et pãniculus q̇dẽ qui ẽ in circuitu eius est cõiũctus cũ pãniculo totius oris ⁊ vsq3 ad meri ⁊ stõm. Et sub lingua sũt due vene magne virides ex quib⁹ pcedũt vene plures ⁊ nõiant̃ due ranine.

De egritudib⁹ lingue. C. ij.

QUandoq3 accidũt lingue egritudines facientes nocũentũ in motu eius: aut ita vt destruat̃ aut debilitet̃ aut mutet̃. Et qñꝫ accidũt ei accñtia facientia nocũentũ ei in sensu tactus ⁊ gustus: ita vt destruat̃ aut debilitet̃ aut mutet̃: ⁊ qñꝫ destruit̃ vnus duoꝝ sensuũ eius siñ altero sicut gustus sine tactu ppterea quia egritudo potẽtiã hẽt euacuandi nocũentũ cũ debiliore duaꝝ virtutũ. Et egritudo quidẽ qñꝫ est malitia cõplexiõis: ⁊ qñꝫ est officialis: aut ex magnitudine aut puitate aut corruptiõe figure aut corruptiõe sit⁹ quare nõ dilatat̃ pus neq3 cõstringit̃ aut ex resolutiõe singularis cõpositi. Et qñꝫ est egritudo cõposita sicut vnũ apãtũ. Et qñꝫ est nocũentũ in ipo ramo nerui qui ẽ ei ppus. Et qñꝫ ledit̃ etiã cũ cõitate stõi: ⁊ qñꝫ p cõitatẽ pulmõis ⁊ pectoris. Et lingue quidẽ cõplo qñꝫ sigat̃ ex pte saporis vincẽtis in ea ex eo qd̃ sentit̃ simile acetositati aut dulcedini: aut insipiditati: aut amaritudini: aut abbominatiõi generate a putrediẽ: aut põticitati: aut stipticitati. Qũ sigtõ tñ ex eius colore ⁊ ex eo qd̃ iuenit in sapore qñꝫ ptrãsit ipãm vsq3 ad egritudĩes plures alioꝝ mẽbroꝝ. Rubedo naq3 eius ⁊ pprie cũ aspitate sigt apãta sanguinea in ptib⁹ capitis et stõi ⁊ epis: ⁊ albedo ipi⁹ qñꝫ figt frig⁹ stõi ⁊ epis ⁊ dñiũ phlãtis in capite. Et qñꝫ sigt icteritia si color corporis est diuersus. Et sapor eius sigt hũorẽ dñantẽ in corpore toto: aut stõ ⁊ capite. Et qñꝫ sigtio eius habet̃ ex pte hũiditatis ⁊ siccitatis sue. Et siccitas quidẽ sentit̃ fm duos modos: quorum vnus est cũ claritate supficiei lingue ⁊ hec est siccitas leuis. Et fa est cũ cursu hũoris pfundi viscosi qui est in ipa quã calor iã exiccauit: ⁊ hoc nõ sigt siccitatẽ in substantia: ĩmo hũiditatẽ viscosaꝫ aggregatã in ea: aut ex catarro: aut ex vaporibus grossis spissis. Et hoc est ex eis que faciunt errare medicos qui qũ cognoscũt ex infirmo dispositionẽꝫ exiccatiõis oris nõ discernũt inter modũ qui ẽ añ ipãm ⁊ inter eã. Et aspitas q̇dem sequit̃ siccitatẽ ⁊ planities sequit̃ hũiditatẽ. Et qñꝫ sigt lingue dispositõ ex dispositiõe motus eius apd̃ loquelaꝫ ⁊ ex dispositiõe diminutiõis eius ⁊ lenitatis ipius ⁊ dispositiõe grossitiei ipius ita vt minuat̃ oi hora ⁊ g̃uet̃ motus eius ⁊ sigt repletiõem sanguinis aut hũiditatis: ⁊ qñꝫ sigt̃ eius dispositio ex apostematib⁹ ⁊ bothor que accidũt in ea. Et tibi quideꝫ pol'e erit exponere modos sigtõnũ ex hac acceptione postq̄ cõplẽderis pncipia vniuersalia iã pterita ⁊ pticularia que oñdi.

De curatiõib⁹ lingue. C. iij.

QUandoq3 est curatõ eius cũ cõitate quaꝫ hẽt cũ capite aut stõ p id qd̃ rectificat ambo: ⁊ est ex eis quoꝝ vnũqd̃q3 sciuisti in suo caplo. Et qñꝫ est curatõ ipius cura p pa cũ potiõib⁹ euacuãtibus fluxũ ventris que sunt magis iuuatiue q̄ illa que võitũ faciũt ⁊ pmutant cõplexiõem: aut stipticis aut resolutiuis incisiuis subtiliatiuis quaꝝ qũ bibũt virtutes ad ipãꝫ pueniunt: ⁊ opportũi⁹ q̇dẽ bibũt̃ huiusmodi post cibum. Et qñꝫ curat̃ collutiõib⁹ oris ⁊ fricatiõib⁹ ⁊ gargarismis ⁊ ol'is ⁊ pill'is retẽtis i ore factis ex spẽb⁹ q̄ habent virtutes p̃dcãs fm necessitatẽ. Et melius q̇dẽ est vt sumãtur cõp̃sse: ⁊ oꝫ vt caueat̃ in administratiõe medicinaꝝ oris ⁊ lingue qũ fuerit ex genere eaꝝ que nocẽt gutturi ⁊ pulmõi vt nõ attrahat̃ aliqd ex cursu eaꝝ ad ipa.

De corruptiõe gustus. C. iiij.

NOcũentũ ingredit̃ in gustu ex trib⁹ modis: ⁊ totũ illd̃ est qñꝫ cũ cõitate: ⁊ qñq3 ppt̃ egritudinẽ ppaꝫ ex malitia cõpl'onis aut egritudine officiali: aut cõi ⁊ sigt̃ p illd quod ĩnuimus.

De cura. C. v.

CUra eius si ẽ cũ cõitate ẽ vt cognoscas dispositiõem cerebri ⁊ rectifices eã cũ eis que te docuimus in caplo egritudinũ cer̃bri: aut dispositiõe stõi: ⁊ tũc si eã fuerit repletio ⁊ hũor malus oportebit vt euacuet̃. Nã si fuerit acutus euacuet̃ cũ eo qd̃ sit vt hierapic̃: aut pill'is cochijs ⁊ pill'is factis ex scamõea ⁊ pulpa colloquintide ⁊ sale naptico. Et si fuerit grossus tũc oportebit vt euacuet̃ cũ hieris ⁊ admĩstrent̃ gargarismata dcã in caplo mollificatiõis lingue ⁊ cibet̃ patiẽs cibis acutis sicut cepis ⁊ alleis ⁊ sinapi ⁊ aceto.

De mollificatiõe lingue ⁊ g̃uitate eiusdẽ ⁊ destructiõe introitus in f mone: C. vi.

LIngue mollificatõ est ex sũma spetierum nocumentoꝝ lingue p̃dictoꝝ in eis que

ꝑterierūt. Et cā q̄dem nota qn̄ est ex hūiditate sā guinea aut aquosa. Et qn̄ est ꝓpt̄ cām ꝑmā in cerebro. Et qn̄ est ꝓpt̄ cām in lacerto mouente eaꝫ: aut ramo veniente ab ip̄o ad eā: ⁊ tu scies que fit cū cōitate cerebri ⁊ que fit absq̄ cōitate ex eis in q̄bus inuenit̄ dispositō in reliquis mēbris acquirētibus ex cerebro sensuꝫ ⁊ motū. Et qn̄ signt̄ ꝙ materia sit sanguinea rubedo lingue ⁊ caliditas eius. Et qn̄ signt̄ ꝙ mā sit subtilis aquosa mltitudo cursus saliue subtilis ⁊ paucitas iuuamēti ex r̄solutis ⁊ iuuamētū ab eo in quo est stipticitas. Et qn̄q̄ ꝑuenit mollificatō lingue ad hoc ut ꝑuet loquelaꝫ: aut fiat difficilis vt alteret̄: ⁊ ex ea quidē est alfesse ⁊ alteteꝫ. Et ex pueris sunt q̄dā spatiū defect⁹ quoꝝ a locutiōe ꝓlōgant̄. Et ex eis quidē qui vtūtur tata in locutiōe sua ⁊ est aliquis cui qn̄ accidit egritudo cal̄a soluit̄ lingua eius ꝓpt̄ liq̄factionem hūiditatis ān̄exe cū lingua retēte i radice nerui ei⁹ ⁊ ꝓpt̄ hoc fit puer althaga: ⁊ qn̄ fit adolescēs ⁊ tēpat̄ hūiditas eius fit loquens expedite.

De cura. C. vij.

Oportet vt mūdificet̄ corpus cū hiera minore: deinde cū hieris maiorib⁹: deinđ intēdat̄ ps capitis cū medicis sibi ꝓprijs. Et si existimat̄ ꝙ cum humiditate dn̄etur sanguis phlebotōent̄ vene lingue ⁊ ventoset̄ mētū: deinde curet̄ cū gargarismis ⁊ fricatiōe ligue ⁊ assiduatiōe motus eius post euacuatiōeꝫ. Et tu quidē iaꝫ sciuisti duo ꝑmā capl̄a in regimie egritudinū capitis. Medicie vero ꝓꝑe loco que sunt fm pluri-mū esse sunt ille que sunt cū resolutiuis incisiuis et subtiliatiuis ⁊ gargarizatō cum aquis eaꝝ ⁊ empl̄a facta cū eis ⁊ sunt sicut origanū ⁊ albasce ⁊ sinapis ⁊ piretrū ⁊ cortices radicis capparis: imo sicut sinapis ⁊ cōdisi ⁊ totū illđ cū eo qđ sit sicut almaru ⁊ acetū squilliticū. Et qn̄ iuuat̄ ex fricatiōe ligue fcā cū sale amoniaco ⁊ cum .ʒʒ. ⁊ cepe ita vt ex ea currat saliua plurima ⁊ oxymel squilliticū qn̄ admistret̄ ad gargarizādū: aut ad colluēdū os cōfert valđ ⁊ acor⁹ ē bōus mollificatiōi lingue ⁊ ḡuitati eius. Et qn̄ mollificatō fit vehemēs ⁊ ꝓhibet locutiōeꝫ tūc sumat̄ aliq̄d euforbij ⁊ cōdisi ⁊ assiduetur fricatō lingue ⁊ radicis eius cū ip̄is. Et oꝫ vt ꝑōant̄ iste medicine ⁊ eaꝝ similes sup collū etiam. Et qn̄ fiūt ex istis medicis ⁊ similib⁹ eis pill̄e cōfecte cū eis que ꝓhibeat̄ eas a velocitate resolutionis sicut est laudanū ⁊ dragagātū ⁊ gūma pini ⁊ gūme viscose. Descriptō pill̄aꝝ que tenētur in ore sub ligua cōferētes mollificatiōi ⁊ casui eis glutiis alībat. ʒ. ij. asse fetide. ʒ. i. fiat̄ ex eis pill̄e sicut cicer ⁊ teneant̄ sub lingua. Et ex eis que expta sūt ī hoc capl̄o est gargarismus ex sale amōiaco ⁊ piper̄ ⁊ piretro ⁊ baurac ⁊ .ʒʒ. ⁊ staphisagria ⁊ origāo ⁊ sansuco ⁊ sale naptico terātur ⁊ cribellēt ⁊ fiat cum eis gargarismus in aqua cal̄a dieb⁹ cōtīuis. Et ex electuarijs que indi dixerūt ad hanc rē vtilia ē electuarium cu⁹ đscriptō est hec cymini nigri cymini karmeni cinami grossi sal̄ indi oīuꝫ an̄. aur̄. medi⁹ pip. lōgi. ḡ. c. pipis. ḡ. cc. zuccari sextaria. viij. ⁊ sextari⁹ est. ʒ. vi. ⁊ . ʃ. sumat̄ ex eo oī die. Et qn̄ resolutiua nō valuerit ⁊ existimaueris ꝙ hūiditas sit subtilis ⁊ curreš adiuua te cū resolutiuis stipticis sicut aldarsisaham ꝑmistū cuꝫ rof ⁊ sicut est fiof squinati cū spodio. Et multotiens quidē cōfert ei fricatō lingue cū acetof stipticis. Ip̄e eniꝫ vehemēter faciūt cū resolutiōe saliue ⁊ cursu eius fm acetositatē sicut lac acetosuꝫ ⁊ sicut succ⁹ fructuuꝫ qui nō sunt maturati. Et qn̄ puer tardat̄ ad loquēduꝫ oꝫ vt assiduet̄ motus lingue eius ⁊ fricatō ip̄ius et currat saliua ex ea. Et cōfert in hoc ꝓꝑe qn̄ administrant̄ in fricatiōe eius mel ⁊ sal gēma ⁊ oīa que dcā sunt in capl̄o cure hūiditatis lingue. Et ex eis que mouēt linguas eoꝝ ⁊ soluūt eas est violenter facere eos loqui.

De spasmo lingue. C. viij.

Spasmus lingue qn̄ fit ex hūiditate uiscosa tendente lacertos eius in latitudie. Et qn̄ fit ex mel̄ia constringente: ⁊ qn̄q̄ in egritudib⁹ acutis accidit spasmus in lacerto lingue fm viā exiccatiōis ⁊ siccitatis. Et spasmus etiam qn̄q̄ facit apparere nocumentum in sermone.

De cura. C. ix.

Non elongat̄ cura spasmi lingue in canone a cura spasmi vniuersalis p̄dcā in fen ꝑma huius libri. Sed fm viā ꝓꝑaꝫ cura eius est fm ꝙ accidit. Ex sūma illius sunt vaporatiōes radicis colli cū eis que sunt sicut camemilla ⁊ corona regia ⁊ farfasa ⁊ sansuc⁹ ⁊ anetū sigillatim ⁊ cōiunctiꝫ: ⁊ similiter gargarismi cū oleis eaꝝ et impletō oris ex aquis eaꝝ ⁊ sint tepide. Deide retentō eaꝝ in eo spatō aliquo: ⁊ admistratō lotiōis oris fcē ex oleis calidis ⁊ dulcib⁹ resolutiuis ⁊ seminibus sicut fenugrecū ⁊ que sunt eis similia. Et qn̄ fuerit in febrib⁹ sint olea admistrata sicut oliuꝫ viol̄. ⁊ oleū de cucurbita ⁊ alkerua ⁊ salicib⁹ tepidis. Et oꝫ vt ēbrocentur loca p̄dcā cū aq̄ tepida et succis hūidis tepidis.

De magnitudie lingue. C. x.

Quandoq̄ fit magnitudo lingue a sanguie dn̄ante. Et qn̄ fit ab hūiditate plurima ꝓhl̄atica mollificatiua exiccatiua. Et qn̄q̄ magnificat̄ pl̄m ita vt egrediat̄ ex ore ⁊ nō capiat eā os. Et huius quidē magnitudis relatiōem singularē fecim⁹ in capl̄o apatis ꝓpter illđ quod ei' ꝓꝑuꝫ est ex differētia.

De cura. C. xi.

Sanguinea quidē ⁊ fcā ex materia calida curat̄ si assiduat̄ eius fricatō cum incisiuis acetof ⁊ stipticis sicut ribes ⁊ acetositas citri ⁊ fcā ex hūiditatib⁹ si assiduet̄ eius fricatō cum sale amoniaco ⁊ sale cū cepis ⁊ aceto post euacuationes: aut accipiant̄. ʒʒ. ⁊ pip ⁊ lōgū pip ⁊ sal gēma terātur bene ⁊ fricet̄ cū eis lingua quare reuertet̄ ad mensurā suam ⁊ ingrediet̄ qđ de ea exiuit. Et mollificatō quidē lingue qn̄ accidit pueris sufficit ī ea sollicitudo custodie ⁊ cibatō ex passerib⁹ ⁊ volatilib⁹ ambulatiuis. Quidā hō iā vētosatus fuit ⁊ ꝑcussus est cū scalpl̄o villus nerui in spōdilibus paniculi ꝯiūcti cū lingua: quare mollificata est lingua.

De abbreuiatiōe lingue. C. xij.

Quandoq̄ accidit cōtinuatiōi ligamēti qđ est sub capite lingue ⁊ extremitati eius abbreuiatō ⁊ nō ꝑmittit linguā dilatari: ⁊ qn̄ accidit fm semitā spasmi.

De curã. C. xiij.

De ea quidē que fcã est causa spasmi iã di
ctū est. Eius vero que fcã est cã abbre-
uiatiõis ligamēti. Cura est in cisio illius
ligamenti ex latere extremitatis eius parūp ⁊ suc
currere loco cū draganto adusto vt abscindat san-
guinē ⁊ sūma que necessaria est ex incisiõe eius i so
lutiõe lingue est vt flectaṫ ad supiora palati ⁊ vt
egrediaṫ ex ore ⁊ si nõ audet incidere ipm cū fer
ro pauēdo ⁊ timēdo effusiõem sanguinis plurimi
trãseat ad hoc ut intromittat sub ligamēto acū cuꝫ
filo ⁊ disrūpat absqꝫ incisiõe ⁊ põat sup membrū q̄
ꝓhibebant cõglutinatiõem. Et sunt medicie caute-
rizãtes attractiue ⁊ si subtiliaṫ in incisiõe eius cum
cautella venaruꝫ que sunt sub lingua ne adueniat
eis incisio ⁊ nõ adueiat cursus sanguinis plurimi.

De apatibꝰ ligue. C. xiiij.

Quandoqꝫ accidūt lingue apata calida ⁊ apa
ta mollia phlãtica ⁊ aposteata dura ⁊ can
cer. Et signa oīum illoꝝ manifesta erunt
qū redierint ad illō qō dcm̄ est in signis apatum.
Et qñꝫ apaṫ lingua ꝓpṫ potū venenoꝝ sicut fun-
goꝝ ⁊ opij.

De cura. C. xv.

Apostemata quidē calida curaṫur in ṗmis
cū phlebotõia ⁊ solutiõe ventris: ⁊ illō
melius est in apatibꝰ lingue ꝙ vōitꝰ. Et
qñꝫ nõ excusanṫ a phlebotõia venaꝝ q̄ sūt sub lin
gua. Deinde teneaṫ sub lingua sua qū est ṗncipiū
coꝝ succū endiuie ⁊ succū lactuce ꝓꝑe ⁊ succū sola
tri ꝓꝑe ⁊ lac aceto sum ⁊ aquã rof. ⁊ aquã in q̄ de
cocte sunt rose ⁊ succꝰ virge pastoris ⁊ fricet cū ꝑ
ficis hūidis: qm̄ sunt vehemētis iuuamēti ad il-
lud. Si aūt nõ resoluaṫur ⁊ nõ spiaṫur indigēt ad
vltimū maturatiuis resolutiuis quibꝰ fiat garga-
rismus sicut cū melle ⁊ lacte ⁊ sicut decoctõ radi-
cis lilij ⁊ sicut decoctõ ficuū ⁊ fenugreci ⁊ decoctõ
passulaꝝ ⁊ feniculi ⁊ potus hierepič vt soluaṫ mã
ab ore stõi ⁊ sint cibi ex genere eoꝝ que maturaṫ
⁊ resoluūt sicut illi qui fiūt ex caulibus ⁊ atriplici-
bus cū oleo sisamino ⁊ si apianṫ admīstrenṫ stipti-
ca in ore sicut decoctõ sumac ⁊ myrti ⁊ lentium et
folioꝝ oliue ⁊ vinū põticū. Et qñꝫ valet ad illud
vngtm̄ fcm̄ ex succo solatri ⁊ oleo rof ⁊ lētibꝰ ex
corticatis ⁊ rof. Si aūt apa est molle phlãticū tunc
cõfert ei vt apati calido in quo est vltimus status
eius vt cõburaṫ radix feniculi ⁊ ãnectaṫ. Et qñqꝫ
in huiusmodi fiūt caputpurgia in q̄busdã apatibus
calidis inquibꝰ est grossitudo cū hoc medicamīe.
℞. croci ⁊ hierepič amboꝝ añ. ptē. i. canfore et
muschi ãboꝝ añ. tertiã ptē. ꝫ. venius ꝫuccari ta-
barzet ptē vnã ⁊ mediã resoluaṫ ex eo toto põdus
danic vnius in lacte puelle ⁊ fiat ex eo caputpur-
giū. Inquit. G. apata fuit lingua cuiusdã hõis apa
te magno qui erat sexagenarius ⁊ nõ fuerat cõsue
tus phlebotõari: quare nõ phlebotõaui eū: sed fe
ci eū potare pillãs cochias: ⁊ vt lingua eius inuol
uereṫ emplĩs frĩs volui. Sed ipe erat stultus ino
bediens medico suo: vidit itaqꝫ in visiõe illa no-
cte vt teneret in ore suo succū lactuce qō ⁊ fecit et
sanatus est integr̃ ⁊ fuit cõueniēs illō ⁊ mirabile.
Qō si apa fuerit durū tūc oportebit vt subtilie
tur regimē ⁊ cibꝰ fiat bõus ⁊ euacueṫ hūor cū hie
ris magnis ṗdictis in capitulis ṗdictis. Et admini
strētur gargarismata subtiliatiua ⁊ teneanṫ in ore ĩ
fusio fenugreci ⁊ decoctõ eius cū ficubꝰ ⁊ ḡnoruꝫ
lauri cū passis mūdificatis ⁊ teneaṫ in ore lac mulie
bre ⁊ asininū ⁊ capnū ⁊ etiã decoctõ dactiloꝝ ⁊ fi
cuū cū vino dulci ⁊ vino de vuis ⁊ cū melle casie
fistule ⁊ assiduet lenificatiõem nature cū eis q̄ sunt
vt hiere pue ⁊ casiafistule.

De alchalel in loqutiõe. C. xvi.

Iam diximus quedã que oportuit dici d
ea in caplõ mollificatiõis lingue. Nunc
aūt dicamus ꝙ cãras ⁊ reliq̄ nocūenta lo
cutiõis qñꝫ fiūt ex nocūento in cerebro ⁊ in ꝑtibꝰ
nerui venientis ad linguam ⁊ mouentis eam. Et
qñꝫ fiūt in ipõ ramo: ⁊ qñꝫ fiūt in lacerto ipõ. Et
illō ideo qm̄ alchalel aut est spasmus: aut tetanꝰ
aut durities: aut mollificatõ ⁊ abbreuiatõ ligamē
ti: aut nodatõ a plaga cõsolidata: aut apa durum.
Et qñꝫ fit illō sicut scis ex hūiditate fm plm. Et
qñꝫ fit ex siccitate. Et qñꝫ fit nocūentū in locutiõe
ex pte apatū: aut apa vlcerū accidētiū in lingua et
ꝑtibꝰ eius. Et qñꝫ accidit post sirsen ꝓpṫ expulsi
onē supfluitatis ex cerebro ad neruos: ⁊ in febri-
bus acutis ꝓpṫ exiccatiõem eaꝝ. Et qñꝫ est lingua
in hoc ut detūesca spasmata ⁊ est rarissimū. Et hoc
est ex nocūentis accñtibus ab origine. Et qñqꝫ fit
nocūentū in fmone ꝓpṫ cãs lacertoꝝ epiglotis quꝫ
sunt extensi ⁊ mollificati. Et hõi quid qñꝫ est diffi
cilis vociferatõ in ṗncipio rei qm̄ laborat in mo-
uēdo lacertos pectoris sui ⁊ epiglotis sue. Ita ꝙ ñ
tolleraṫ laborē ipm illi lacerti: quare fiūt inobedi
entes: qū ergo respirat in initõ dictiõis sue ⁊ fmo
nis currit post illō. Et oꝫ quid vt huiusmodi hõ
ṗparet se ad loquēdū cū respiratiõe magna ⁊ mo-
tu pectoris magno: imo festinet in ipa velociter.
Nã qū ipe assuescit illō facilis fit ei locutõ ⁊ cõsue
scit facilitatē in ipa. Reliquoꝝ vero modoꝝ cura
tiões iã dcē sunt in caplĩs suis. Et facto quid post
sirsen cõfert qñꝫ phlebotõia duaꝝ venaꝝ q̄ sunt
sub lingua valde.

De ranula: C. xvij.

Est similis glãdule dure existēs sub lin-
gua cuius color est similis colori cõposi-
to ex colore supficiei lingue ⁊ venaꝝ q̄
sunt in ea ⁊ est similis rane ⁊ cã eius est humiditas
viscosa.

De cura. C. xviij.

Expianṫ in ipa medicie corrosiue incisiue
resolutiue in quibꝰ est supfiua exiccatio
sicut sal ãmõiacꝰ ⁊ acetū ⁊ sal ⁊ fricatõ cū
flore eris ⁊ draganto. Qō si nõ cõferaṫ admīstrē
tur medicine acute sicut medicamē andarõ ⁊ medi
camē ascariõ ⁊ medicamē oui hūidi dcm̄ in antido
tario ⁊ admīstratõ phlebotõie sub lingua ⁊ medi
cine fortes alcola admīstrenṫ. Si aūt nõ valuerit
nõ erit excusãtõ ab opatiõe manus. Et ex medici
nis laudatis in ea est vt sumaṫur origanū pſicuꝫ ⁊
cortices ḡnatoꝝ ⁊ sal ⁊ fricet cū eis lingua infantis
patiens ranulã qm̄ sanaṫ eis. Et ex eis que expta
sunt in ea sunt dragantum adustū ⁊ hermodactili
commista cum albumine oui ⁊ posita sub lingua.

De adustiõe lingue. C. xix.

Quandoꝫ accidit illud cã caliditatis in ore
ſtõi aut cerebro que non ꝑuenit ad hoc
vt ſit febris: aut cã receptiõis reꝝ acuta
rũ: aut ſalſaꝝ: aut amaraꝝ: aut dulciũ: aut ꝓpter
ſitim vehemẽtẽ. Et qñꝫ fit ꝓpt̃ cãs maiores ill' ſi
cut febres acutas ⁊ apata interiora. Et cura illi⁹ in
ſũma eſt qm̃ oꝫ vt ꝓhibeat̃ qui de hoc cõquerit̃ ⁊
ꝓp̃e qui eſt ex egris ne dormiat ſup collũ. Et vt
aſſidue utat̃ oſcitatiõe ⁊ cõſueſcat uti admĩſtratiõe
pill'aꝝ fcãꝝ ex ſemibus bateke ⁊ candi ⁊ citroli et
cucurbite ⁊ cucũeris ⁊ tereniabi ⁊ ſimilib⁹ ill'. Et
teneat in ore nucleos prũoꝝ ⁊ tamarĩdi ⁊ zuccarũ
albaizez ⁊ mucilagines notas ⁊ ſuccos inf̃rantes et
hũectantes. Et cõuenit vt ſup ip̃am fiat abſterſio
ſi eſt illic hũor viſcoſus. Deinde inũgat̃ ⁊ colluat̃
os cũ ol'is ⁊ mucilagib⁹ ⁊ ſuccis ⁊ adipe uolatiliũ.
Et quidã hõies ſũt qui curãt ill'd fricãdo cũ mẽta.

De cura fiſſuraꝝ ĩ lingua. C. xx.

Mucilago pſiliĩ teneat̃ in ore ⁊ trãſglutiat
eam ⁊ ſumat crura ⁊ pedes ⁊ oua mollia
cocta in aq̃. Et ex eis que expta ſunt ĩ eis
eſt butyrũ recẽs. Et ex eis eſt fruſtũ cucũeris et
ſeueſten.

De deiectiõe lingue. C. xxi.

Quandoqꝫ fit ꝓpt̃ apata eius magna. Et
qñꝫ fit a ꝑ̃focatiõib⁹. Deiicit enim natu
ra aut volũtas linguã vt apiatur meatus
anhelitus.

De bothor in ore. C. xxij.

Plurimũ q̇dẽ patit̃ os bothor ꝓpt̃ ſtatio-
nes caliditatis in ꝑtibus ſtõi ⁊ capitis et
vapoꝝ. Et qñꝫ fit in febrib⁹: ⁊ iã dcm̃ ẽ
ꝙ qñ apparet in febrib⁹ acutis bothor nigre in lin
gua morit̃ infirmus in die ẜo. Singularia vero iu
uatiua in bothor in ꝑ̇ncipio rei qñ eſt neceſſitas in
f̃ratiõis ⁊ exiccatiõis ſunt ſicut myrobl'. ⁊ galle et
ſemina roſe ⁊ amilũ ⁊ fructus tamariſci ⁊ ſief me
mithe ⁊ dragagantũ ⁊ balauſtie ⁊ duo ſandali et
roſe ⁊ ſpodiũ ⁊ ſumac ⁊ lentes ⁊ lutũ armenũ ⁊ ca
pita ĝnatoꝝ ⁊ cortices gl'adiũ ⁊ climia ⁊ ſãufel. Et
ſucc⁹ f̃ri ſicut ſuccus lactuce ⁊ ſolatri ⁊ ſucc⁹ vir-
ge paſtoris ⁊ portulace ⁊ extremitates vitis. Et
plurimoꝝ quidẽ infantiũ ſanant̃ bothor cũ zuccaro
tabarzet ⁊ cãfora. Calida vero que ſunt neceſſa
ria ĩ fine rei ſunt ſicut chelidõia ⁊ darſiſabã ꝓp̃e ⁊
cortices nucĩ muſchate ⁊ ciperũ ⁊ croc⁹ ⁊ nux cu
ꝑ̃ſſi ⁊ bugloſſa ⁊ piretrũ ⁊ gariofil'. ⁊ mẽtaſtrum ⁊
galia. Et ex medicis ſordidis eſt ſtercus canis: ⁊
qñꝫ neceſſariũ eſt ĩ eis que ſunt vlcerate arſenicũ.
Et ad eas quidẽ que ſunt groſſe iã expta ſunt deco
ctiõis darſiſaban. ℥. i. ⁊ vẽaꝝ. ℥. ſ. chelidõie q̇n
ta ps. ℥. aloes põd⁹. ʒ. ij. croci. aur̃. i. Et ſimili
ter aq̃ in qua decoqũt gariofil'. ⁊ nucĩ muſchate
⁊ darſiſaban ꝑtes eq̃les aut ꝓp̃nque. Et ſi ĩcipiũt
bothor ſuppurari tũc fortaſſe ẽ neceſſariũ ut ap ꝓpi
quẽtur eis mucilagĩes fcẽ ex eis que ſunt ſicut ſem̃
lini cũ ficub⁹ ⁊ butyro ⁊ fariã frũenti ⁊ ſem̃ maru
⁊ fumus terre ⁊ ſemẽ malue: ⁊ iſta ſemĩa eadeꝫ et
fariã ordei ⁊ lac aſininũ ſolũ: aut cũ aliquo iſtoꝝ.
Et qñꝫ indigẽt decoctiõe ſemis lini cũ ficub⁹ ⁊ bu
tyro ⁊ farina frũenti ⁊ mẽta ⁊ fenugreco. Qui
dã vero ſublimiũ medicorũ dixerũt nõ eſt aliq̇d
magis vltimũ ꝙ oleũ de ſquinãto in curãdo bo-
thor oris tepidũ in ore.

De alcola ⁊ vlcerib⁹ malignis. C. xxiij.

Alcola eſt vlc⁹ exiſtens in cute oris ⁊ lin
gue cũ expãſiõe ⁊ dilatatiõe. Et qñꝫ acci
dit ĩfãtib⁹ pl'm. Immo qñ pl'm accidit ñ
accit niſi eis ꝓp malitiã lactis ⁊ malitiã digõis e⁹
ĩ ſtõis eoꝝ. Et qñꝫ accidit ex oĩ hũore ⁊ cognoſcit̃
ex colore ſuo. Albũ enim eſt phl'aticũ ⁊ generat̃ ex
phl'ate ſalſo in pl'ib⁹. Et citrinũ eſt chol'icũ ⁊ ẽ ve-
hemẽtioris inflãmatiõis ꝙ alia. Et nigrũ eſt mel'i
cũ. Et rubeũ clarũ eſt ſanguineum. Et malignius
oib⁹ eſt mel'icũ ⁊ qñꝫ fit cũ apate: ⁊ qñꝫ fit ſingu-
lare. Et oẽ vlc⁹ eueniens inſupficie oris eſt ve-
lox ad dilatandũ ꝓpterea ꝙ nõ deficit ei caliditas
inſeꝑabilis ⁊ cutis hũida lenis. Et de cõſuetudine
quidẽ. G. eſt vt nõiet eã colaban dũ inſupficie ꝑ-
ſeuerat̃. Quñqꝫ putreſiũt ⁊ ſubmergũt nõ nõiat ea
colaban: ĩmo vlcera maligna: ⁊ ſunt illa que in
digẽt medicĩs cauterizatiuis. Et qñꝫ multiplicatur
alcola qñ multiplicant̃ pluuie ⁊ multiplicant̃ in fe
brib⁹ peſtilentialib⁹.

De cura. C. xxiiij.

Oportet vt intendat̃ ꝑ̇mo hũor dñans fa
ciens alcola ⁊ euacuet̃ ex corpore toto ſi
eſt dñans: deinde ex vẽis que ſunt ſub
mẽto: ⁊ ex eis que ſunt in ïabaric. Phlebotomia
naqꝫ cõfert oib⁹ egritudibus oris calidis. Deĩde
admĩſtrent̃ medicĩe bothorales ꝑ̃dcẽ ita vt curen
tur fortia ⁊ plurime hũiditatis ⁊ acuta ⁊ ſanioſa cũ
fortib⁹ ⁊ debilia cũ debilib⁹. Et qñ vlcera ꝑue-
niũt vſqꝫ ad os tũc neceſſaria ſunt valde fortia ſi
cut alchadicon cũ acatia ꝑ̃lima. Et oꝫ vt alienet ol'a
oia vſqꝫ ad olũ de oliuis. Medicĩe vero colligãt̃
ex medicis bothor f̃ris ⁊ calidis quas diximus ĩ ca
pl'o p̊ in quib⁹ ſunt ſtipticitas pauca ⁊ inf̃ratõ: de
ĩde ille que reſoluũt vſqꝫ ad os tũc neceſſaria ſũt.
Et in illis que declinãt ad rubedinẽ ⁊ citrinitatem
oꝫ vt addant̃ in if̃ratiõe medicĩe. Reliq̃ vero in
digent in ꝑ̇mis eis que exiccãt ⁊ abſtergũt cũ q̃lita
te ſua eq̃li in mitõ rei: deinde eis que exiccãt ⁊ re
ſoluũt cũ fortitudĩe ⁊ obſuet̃ etas in oib⁹ illis. In
pueris eniꝫ oꝫ vt ſint medicĩe eoꝝ debiliores ⁊ ut
lac eoꝝ rectificet̃. In magnis vero oꝫ vt ſint me-
dicĩe eoꝝ fortiores. Et pueris qñꝫ cõferũt cibi ſo
lũ. Si aũt nõ ſunt cõcedentes oꝫ vt que eos lactãt
cibent̃ eis. Medicĩe vero cõuẽiẽtes alcola q̃ ſunt
acutã ſunt ſicut maſticatiões foliorũ rubi ⁊ ſicut lẽ
tes cũ aceto ⁊ oẽs medulle qñ ꝑmiſcent̃ cũ cydoĩjs
ſunt iuuatiue ⁊ ꝓp̃e medulla cerui ⁊ vituli ⁊ põa
ſtiptica ⁊ z̈arur ⁊ cydõia ⁊ iuube ⁊ extremitates ui
tis ⁊ citroli hortulãĩ ſiccati ⁊ fariã lentiũ ⁊ fariã ri
zi: ⁊ fortiora illis puluis fcũs ex gallis ⁊ ſpodio et
roſ ⁊ acatia ⁊ ſimilib⁹ illis. Et chelidõie cũ ſtipti
cis ineſt virtus mirabil' in cola. Et cãfora eſt ve-
hemẽtis iuuamẽti in cola. In vtriſqꝫ vero f̃ris ad
iuua te cũ abſterſiuis exiccatiuis ⁊ ꝓp̃e ĩ. phl'aticĩ
⁊ cũ reſolutiuis fortis reſolutiõis ⁊ exiccatiõis: et
ꝓp̃e in mel'icis ſicut eſt fariã herbi ⁊ mel cũ gallis
⁊ raſura ꝑgameni eſt vehemẽtis iuuamẽti in hoc
ꝓp̃e in pueris qñ miſcetur cum aceto ⁊ malignis
dragãtũ cũ aceto. Et qñ ſunt corroſiua mala tunc

necessaria est admistrato floris eris cū colcotar et
gallis in rob: aut gallarū ⁊ alumīs ⁊ balaustie ptes
equales ⁊ admīstratō trocīscorū busus: aut alco-
hol tarcamaticō cū succo stiptico sicut succ⁹ acre-
ste. Et sicut medicīe cōes: aut ex alumīe ⁊ gall' cō
tritis aut pulverizato ⁊ pulvis fricet̄ cū eis os mul
tū. Et galle quidē cōferūt oī cola maligno ⁊ ꝑpe
qñ coqūt cū aceto ⁊ sale. Et fit cū eis collutō oris ī
cola puerorū. Et cinis almezerion hēt ꝑpetatē mi
rabilem ī cola magno. Et est ex medicis cōib⁹ spe
tieb⁹ alcola. Et similiter alumē pulverizatū ⁊ aq̄
erea ⁊ fex adusta. Alcola vero melīco nigro con-
fert vt liniat̄ cū melle cui admiste sunt passe enu-
cleate ⁊ anisuz. Si aūt illic fuerit spā etiā tūc admi
nistret̄ hoc vngtm̄ aq̄ albedarūgi sacraiatū vnuz
olei rof. sacraiati medietas lentiū sacraiati medie
tas croci pōd⁹ duorū aureorū fiat ex eis vngtm̄.

De multitudine sputi ⁊ vsus eius in somno. C. xxv.

Multotiens accidit ex multitudīe calītatis ⁊ hūiditatis ⁊ ꝑpe in stō. Et qñz fit pp
victoriā calītatis solius sicut accidit ieiūio
aut ꝑpt̄ grauitatē cibi: aut corruptiōem eius ex spu
to assiduo vsq̄ cōedat ⁊ qescat illō ab eo. Et qñ
q̄z accidit ex frītare et phl'ate.

De cura. C. xxvi.

Si fuerit ex calītate tūc oportebit vt phle
botōet̄ basilica ꝑus et admīstrent̄ alro-
bub acetosa et stiptici fructus ex vīo ve
teri cū cōmistiōe plurima. Et sit cibus ex piscibus
⁊ carnib⁹ levib⁹ sicūt carnib⁹ hedi ⁊ volatiliuz.
Et assiduet collutiōem oris cū decoctiōib⁹ stipti-
cis factis ex lentib⁹ ⁊ sumac ⁊ similibus. Et si fue
rit ex frigore ⁊ phl'ate admīstra vōitū cum eo qō
scivisti in oī ebdomada duab⁹ vicib⁹ aut tribus.
Et det̄ ei ad potandum in oī ebdomada semel hoc
medicamē. R. hierepic̄ pōdus. ʒ. ij. salis indi pō
dus duorū danic anisi ⁊ ameos āborū añ. i. danic dō
tur in potu cū sirupo acetoso de melle ⁊ de semini
b⁹. Et admīstrent̄ post illō tyriaca ⁊ electuaria ca
lida. Cibi aūt eius sunt pulli colūbarū cocti ī cazola
cū sp̄eb⁹ que sunt vt piper ⁊ sinapis ⁊ allea ⁊ sūat
in cenis tortellas cū almuri nabati: deinde traīglu
tiat aquā calidā ⁊ fricet gingivas sicut oñdi. Et ex
medicinis ⁊ curis cōibus ⁊ bonis est vt sumat oī
die pōd⁹. ʒ. i. salis triti nō subtiliter cum endivia
hūida: deinde admīstret̄ trifera ⁊ assiduet admini
stratiōez fricatiōis gigivarū: ⁊ iā exptus ē musch⁹
assatus ⁊ inventū est iuvamētū ei⁹ ⁊ ꝑpe ī pueris.

De abscisiōe odorū horribiliuz ex comestis. C. xxvii.

Confert ad illō masticatō rute ⁊ mastica-
tō foliorūz rubi et collutō oris post eas
cū aceto squillitico ⁊ admīstratō ciperi et
zedoarie in ore.

De sputo sanguis ex ore. C. xxviii.

Si est exitus eius ex substantia oris ⁊ cute
ip̄ius tūc cura ip̄m cū trociscis p̄dictis in
capl'o albothor ⁊ aliīs ⁊ in decoctiōe rādo
rū vitis ⁊ p̄putiorū eius est iuvamētū maximum.
Si aūt in aliīs fuerit locis nos iā ei singulari fecim⁹
capl'm: imo capl'a.

De fetore oris. C. xxix.

Aut eius ꝑncipiū est gingiva ꝑpt̄ putredi
nē que est in ea: aut ꝑpt̄ mollificatiōem
que accidit ei: aut putrefactiōem in radi
ce dentiū: aut in ip̄o dente: aut est ꝑncipiū eius cu
tis oris ꝑpt̄ cōpl'onē malā in ea que alterat hūidita
tē. Et p̄l'm huius cōpl'onis est cal'm: aut fit vt sit
ei⁹ ꝑncipiū stōis ꝑpt̄ hūorem putridū in ore stōi
aut cholīcū: aut phl'aticū. Et qñz fit ex ptib⁹ pul-
mōis sicut accidit in hñtib⁹ pthisim.

De cura. C. xxx.

In illo qui est ex gīgiva ⁊ carne que est i
ter dentes rubea oz vt intendat̄ in mun
dificatiōe dētiū semp ⁊ ablutiōe eorū cūz
aceto ⁊ aq̄. Si ergo valuerit illō bene erit: si autē
nō valuerit imo fuerit illic sup̄fluitas putrefactio
nis tūc oportebit vt masticet post illō fructū ta-
marisci ⁊ piretrū ⁊ rutā ⁊ foliū ⁊ xiloaloes ⁊ ma-
sticē ⁊ cortices citri ⁊ gariofilū ⁊ vt pōat sup gin
givā aloē ⁊ myrrhā et amborū similia: ⁊ vt collu-
at os cū aceto squillitico ⁊ vt fricet̄ cū aniso ⁊ vi
no ⁊ passo dulci: q̄ si fuerit fortior illo admistre
tur masticatō staphisagrie ⁊ expulsio saliue. Si au
tē nō cōfert ⁊ apparet putrefactō manifesta sumā
tur dragāti adusti ps. i. ⁊ radicis liliī ⁊ croci ābo
rū añ. ps. ʃ. cōficiant̄ cū melle ⁊ fiant trocisci ⁊ ad
mistrent̄ ⁊ colluat os post ip̄os cum aceto puro et
misto cū aq̄ rof. Aut sumat̄ medicamē fortius isto
⁊ est p̄gameni adusti. ʒ. iij. feniculi. ʒ. ij. ⁊. ʃ. gal
lie sumac. ʒʒ. pip̄is adusti trociscorū calcadicō oiūz
añ. ʒ. ij. fiat ex eis fricatō ⁊ linimētū ⁊ pōat̄ super
ip̄z pan⁹ line⁹ ⁊ alcali solū qñ pōit̄ sr̄ putrefactōez
eradicat eā ⁊ deiicit ip̄am ⁊ facit nasci carnē bōaz.
Et ex eis que expta sunt ad istud ē acatia arsenicū
citrinū arsenicū rubeū calx alumē fiāt ex eis troc.
cū aceto: deinde terāțur cū aq̄ mellis: aut decoctō
ne semis iunipi. Sed si fuerit putrefactō ī ip̄o dē
te tūc medicamē ip̄ius erit fricatō eius si fuerit in
extremitate: aut limatura eius cū lima: aut eradi
catō dētis si fuerit putrefactō sequens radicē den
tis. Si autem fuerit illic in gingiva mollificatō et
fuerit cā in eventu putrefactiōis tūc cura ip̄m con
strigēdo ip̄am cū eis que sunt in capl'o mollificatio
nis gigive. Si aūt ē hūor cholīc⁹ putrefactus ī stō
aut in toto ore tunc non est aliquid magis confe-
rens ei q̄ chrysomila humida ī ieiunio ⁊ similiter
albateka aut citroli aut p̄sica. Si autez chrysomila
p̄ntia nō fuerit ⁊ p̄sica hūida admīstret̄ infusio eorū
que ex ip̄is incisa sunt ⁊ exiccata in ieiunio ⁊ ꝑprie
exiccata chrysomila. Et ex eis que iuvāt ad illō ē
admīstratō sauic cū zuccaro ⁊ aq̄ nivis ⁊ admistra
tō pill'arū aloeticarū quas dicemus in antidotario ⁊
sit cib⁹ eius oē lavās infrīans nō cōuertibile ī cho
lerā. Si aūt est hūor phl'atic⁹ admīstrent̄ hier̄ mū
dificātes os stōi dcē in capitulo oris stōi. Et admi
nistrēt̄ trifera mīor ⁊. ʒʒ. nutritū ⁊ subtil' p̄luis' alo
es ꝑpe ⁊ sit cib⁹ eius patelle ⁊ minoret potū aque
⁊ abhorīat fructus ⁊ olera hūida ⁊ assumat fricatō
nes suas ex arborib⁹ āaris sicut aleheric ⁊ olive.
Et ex medicis que iuvāt eos est vt sumāt oī mane
ex foliīs myrti cū equali mēsura sua de passis etiāz
nucleatis ad magnitudinem nucis: aut simile ip̄ius

ex nuce cupssi ⁊ iuiupi cū passis. Et ꝯferūt eis gūna pini ⁊ pille de gariofil. ⁊ est descriptio earum. ℞. gar. galange āboꝝ an. ʒ. ß. muschi canfore amborum an. danic. i. piretri. ʒ. i. aloes. ʒ. iij. sinapis. ʒ. i. fiāt pilule cum vino. Et medicie quidem simplices experte sunt sicut tus ⁊ xiloaloes indum ⁊ cinamum grossū ⁊ cortices citri ⁊ rosa et canfora ⁊ sandal ⁊ gar. et cubebe ⁊ mastix ⁊ macis ⁊ nux muschata et radix aladkir ⁊ alarmec et alusnen et blacte bizātie et cardamōuz ⁊ agnus cast⁹ et folia citri et spica ⁊ ālneremisck et. ʒʒ. ⁊ reliq̄ q̄ inuēiunt in an̄ol singulariū. Et ea quib⁹ medicie cōficiūt sūt mina ⁊ serū ⁊ succus citri.

Quando os remanet aptū caplm. xxxi.

Os remanet aptū aut ꝓpt vehemētē necessitatē spūs maxime inflāmatiōis: aut ꝓp cōstrictiōem et ꝑfocatiōem: aut ꝓpt debilitatē lacertoꝝ oris: quare nō efficiūt opationem suaz in somno et illō est in egritudib⁹ acutis malū. Meliora aūt loca ad distinguēdū colorīs dētiū sunt loca alia: et qū dicētur egritudines acute.

Fen septima de dispositiōib⁹ dentiū ⁊ est tractat⁹ pmus.

Sermo de dētib⁹. C. i.

Iam sciuisti ꝙ locuti fuimus de dētib⁹ ⁊ anatōia coꝝ ⁊ iuuamēto ipsoꝝ. Oz ergo ut tu attēdas qō dr̄ illic ⁊ vt scias ꝙ dentes sūt ex sūa ossiū quibus inest sens⁹ ꝓpt illud qō vēit ad eos ex neruis a cerebro procedentibus lenibus. Et qn̄ dolent sentiūt illud qō accidit in eis ex pcussiōe ⁊ saltu. Et qn̄z sentiūt fricatiōez suā ⁊ cōmotiōez suā. Et qn̄z accidunt in eis egritudies mollificatiōis ⁊ fissure ⁊ eradicatōnis ⁊ augmēti ⁊ alteratō coloris ī substātia sua ⁊ in epithimatib⁹ cōpositis sup eos. Et accidūt eis corrosio ⁊ putrefactō ⁊ fractura ⁊ accidūt ei dolorīs vehemētes ⁊ fricatiōes. Et accidit eis stupor ⁊ est spēs doloꝝ eius ⁊ accidit eis defectus a masticatione dulcis ⁊ acetosi ⁊ noceri a calore ⁊ frigorē ⁊ puitas tollerātie ad obuiandū vni āboꝝ aut vtrisq̄z. Et qn̄z accidūt ei spēs apatū: ⁊ illō q̄dē nō ē miꝝ. Omē eni qō recipit extēsiōez cū augmēto nutrienti nō elōgat q̄n r̄cipiat extēsiōē cū supfluitate. Nā si nō reciperēt materias penetrātes ī eis augmētātes eos nō fierēt virides ⁊ denigrarent. Illō eni ē ꝓpt penetratiōez supfluitatū in eis. Et dentes q̄dez creati sunt recipientes augmentum ⁊ additōnes sēp vt sit eis illō loco eius qō conterit: ita ꝙ dēs oppositus loco eius qui cecidit ⁊ eradicatus est augmētat in lōgitudie qū fit additō cōuēiens ei: ⁊ nō oppōat ei cōtritō. Et scias ꝙ dētiū cōplōes qn̄z signt ex gigiua ⁊ colorī eius si est citria ē cholīca ⁊ alba ē phlātica: et rubea ē sanguinea: ⁊ si ē ad fuscitatē ⁊ nigrediez ē melīca.

De cōsuatōe dētiū. C. ij.

Qui vult vt icolūes sint sui dentes oz vt obsuet. viij. res. Ex q̄b⁹ ē vt sibi caueat a frequēti coruptiōe cibi ⁊ potus ī stō ꝓpt rē in substantiā cibi: ⁊ ē vt sit recipiēs corruptiōez velociter sicut lac ⁊ pisces saliti ⁊ pisces putri aut ꝓpt malitiā regimis sue acceptiōis ex eis q̄ iaz scita sūt in locis suis. Et ex eis est vt non nitatur multis vicib⁹ vomere ⁊ ꝓpe qū est illō qō euomit acetosuz. Et ex eis ē vt vitet masticatiōez oīs visci: ⁊ ꝓpe qū ē dulce sicut cōfectō d̄ melle ⁊ fic⁹ viscose. Et ex eis ē d̄uitatō frāgēdi durū: ⁊ ex eis ē d̄uitatō ꝯgelātiū. Et ex eis ē d̄uitatō oīs r̄i q̄ ē vehemētis frigoris ⁊ ꝓpe post calm ⁊ oīs vehemētis caloris ⁊ ꝓpe post frig⁹. Et ex eis ē vt assiduet mūdificatiōē ei⁹ qō igr̄dit dētes absq̄z pscrutatiōe multa ⁊ cōsuetudie vsq̄z ad hoc vt noceat carni rubee ⁊ carni q̄ ē iter dētes ⁊ moueat eā aut moueat dētes. Et ex eis ē d̄uitatō reꝝ nocētiuz dētib⁹ ꝓpetate sui sicut porri. Ipi eni vehemēt nocēt dētibus ⁊ gigiue ⁊ r̄liqua q̄ dcā sūt in singularib⁹. Fricatiōes aūt eoꝝ oz vt admistrent cū eq̄litate: ⁊ nō fiat in eis pscrutatō tāta vt d̄struat humiditas eoꝝ ⁊ aquositas ⁊ ꝑpar̄t eos ad recipiēdū flux⁹ ⁊ vapores ascēdētes a stō: ⁊ fiat cā ad timorē: ⁊ qn̄ admistrat fricatō cuz equalitate abstergit dētes ⁊ cōfortat eos ⁊ cōfortat carnē rubeā ⁊ ꝓhibet lapides ⁊ facit bōuz oris odorē. Et melius quidē lignū ad fricatiōez faciēdā ē illō in quo sunt stipticitas ⁊ amaritudo. Et oz vt cōsuescat fricatōnē dētiuz qū vadit dormitū cū olō. Sitq̄z illō olū aut sicut oleū ros. si ē necessaria infr̄atō: aut sicut oleū de ben ⁊ ner̄idē si necessaria ē calefactō: ⁊ qn̄z necessaria ē cōpositō. Et melius q̄dē ē vt fricētur ꝑus cū melle si ē illic frigus: aut cuz zuccaro si est declō ad frigus: aut parū caloris: vnūq̄dq̄z autez āboꝝ cōgr̄gat ꝓpetates laudabiles abstersionis ⁊ cibatiōis ⁊ ipinguatiōis ⁊ mūdificatiōis: sed zuccarū in hoc toto ē inferi⁹ melle: ⁊ si terat altabarzet ⁊ cū melle misceat abstergit ⁊ mūdificat ⁊ stringit gingiuā: deinde oz vt sequat ipm olm. Et ex eis que cōsuant sanitatē dētiū ē vt colluat os in mensebis cū vino in quo decocta ē radix titiali ē eni puemēs ad vltimū in faciendo bōuz odorē: ⁊ nō aduēit facieti illō dolor dētiū. Et similr caput leporis adustū qn̄ fit cū eo fricatō. Et similr sal cōfectus cū melle qū adurit aut nō adurit: sed adust⁹ est melior: ⁊ oz vt ex eo fiat auellana ⁊ pōat i pāno ⁊ fricētur cū ea dentes. Et similr fricatō cū lupinis ⁊ similr alumē iamēi cū aliq̄tula myrrha: et ꝓpe alumē adustū cū aceto. Et qn̄ iuuantur dētes istis medicis oz vt admistret post eas mel ⁊ fricatō cū eo fiat aut zuccarū: deide admistret fricatio cū olīs fm ꝙ narrauimus. Et qū dēs ꝑparatus ē fluxib⁹ oz vt teneat in ore d̄coctō reꝝ stipticarū diu. Et assiduet medicamē de aluīne ⁊ sale adustis sup ipm.

Sermo vniuersal de cura dentiū. C. iij.

Medicie dētiū alie sunt cōsuatiue ⁊ alie sūt curatiue. Et quia substātia dētiū est sicca: tūc medicie cōuēientes q̄ cōsuant sanitatē ⁊ reducūt eos ad illō qō oz fm plm sūt medicie exiccatiue. Talis aūt ⁊ frīs idigēt qum accidit vnā duaꝝ q̄litatū a naturali cōplōne iā plm recessisse. Vehemētiores igit̄ mediciaꝝ cōuenientiū ad sanitatē dentiū sūt exiccatiue cōmēsurate in duab⁹ qualitatib⁹. Et oīs medicia dētis ē exiccatiua nisi illa q̄ nō ē dētis qm̄ ē dēs. Immo ꝓpt accidens qō ei accidit. Et ex exiccatiuis q̄dā sūt calē ⁊ quedam

sūt frē. Et medicinaꝝ dentium melior est illa que
aggregat ad arefactiōem ⁊ exiccatiōem abstersio
nez ⁊ resolutiōez sup̄fluitatis sī ad dētez ē expulsa
cū eq̄litate ⁊ ꝓhibitiōez materie que ad ip̄m attra
hit cū exiccatiuis fris. Et illa que ad aliq̄tulū fri-
goris declinat que nō obstupefacit facit dētes sua
acetositate aut pōticitate sua: sicut est obstupefa-
ctō acīste ⁊ acetositas citri ⁊ sūt galla ⁊ cāfora ⁊ sā
dali ⁊ rosa ⁊ semē eius ⁊ balaustie ⁊ sanguis dra-
cōis ⁊ fructus tamarisci ⁊ galle ⁊ karabe ⁊ marga
rite ⁊ sāusel ⁊ faria ordei ⁊ cortex arboris mori ⁊
folia tamarisci ⁊ radix acetose. Et calē que sūt usq;
ad terminū. Alie sūt quaꝝ calor ē in substātia sua.
Et alie sūt quaꝝ calor est acq̄situs. Et ille que sunt
ad terminū in substantia sua sūt sicut sal adustus ⁊
sceba adustus ⁊ cinamōuz ⁊ isopus ⁊ flos squināti
⁊ fructus capparis ⁊ fortius eo ē cortex radicis ei⁹
⁊ xiloaloes ⁊ muschus ⁊ capill. veneris crudus et
adustus ⁊ folia cup̄ssi ⁊ iunipi ⁊ foliū ⁊ cornua cer
ui adusta ⁊ nō adusta ⁊ mētastrū ⁊ cinis eius ⁊ ma
stix ⁊ dragagantū adustū ⁊ cinis baurac ⁊ aristol.
ro. ⁊ cinis corticis uitis ⁊ cinis capitis leporis ⁊ da
ctili adusti. Et calē cū virtute acquisita sūt sicut ci
nis gallaꝝ. Nā qū extinguit cū aceto est ad equa-
litatē ꝓpiquus ⁊ cinis ramoꝝ vitis et cinis cānē et
q̄ sunt eis similia. Eq̄les vero sūt sicut cornua cer
ui adusta qum lauantur ⁊ sicut nux aldūlb ⁊ sicut
cortices arboris pini. Et ex eis sūt medicie veniē
tes ex via cōpositiōis ⁊ sūt sicut faria ordei qum
p̄miscent cū sale ⁊ sero: deinde adurit ⁊ dactili cō
fecti cū alkitrān ⁊ adurūt donec fiāt carbōes ⁊ dei
ō effundit sup eos serū. Et ex fricatiōib⁹ exptis ē
dētifriciū exptū qd recipit cornu cerui et folioruz
cup̄ssi amboꝝ añ. ℥. x. nucis dulb cū dispositione
sua. ℥. v. radicis pētaphilō. ℥. x. capilli veneris
adusti. ℥. v. rosaꝝ mundataꝝ a capitibus suis. ℥.
viij. spice. ℥. iij. cōterātur bñ et fiat ex eis dētifri
ciū. Dētifriciū bōuz. ℞ cornu cerui adusti cāczi ci
pi rosaꝝ spice aristol. oiuz añ. ℥. i. salis gēme. ℥.
q̄rtā ptē fiat ex eis dētifriciū. Et dicem⁹ etiā den
tifricia in caplīs que seq̄t ⁊ dentifricia alia in anti
dotario. Incipiam⁹ itaq; et dicamus q̄ curatō cū
exiccatiuis est curatō sicut scis cōueniens: et cū ca
lefactis ⁊ infr̄atiuis est curatō que ē necessaria qūz
fit vehemēs recessio ab eq̄litate ꝓpa. Et medicie
quidē dentales alie sūt dētifricia ⁊ alie sūt mastica
tiōes: ⁊ alie sūt linimēta: ⁊ alie sūt que vt pastilli
pōunt sup dētes aut sup mādibulā. Et alie sunt suc
ci: ⁊ alie sūt fricatiōes: ⁊ alie sūt res implētes: et
alie sūt vaporatiōes: ⁊ alie sunt cauterizantes: et
alie sūt eradicatiue: ⁊ alie sūt suffumigationes: et
alie sunt caputpurgia: ⁊ alie sūt distillatiōes in au
re: ⁊ alie sūt euacuātes materiā cū phlebotōia: aut
vētos ex ꝓpinq̄orib⁹ locis. Et ex medicis dētiū q̄
dā sūt que sūt resolutiue ⁊ quedā que sūt infr̄atiue
⁊ q̄dā que sūt narcotice. Et narcotice q̄dē quz ad-
ministrant in dētib⁹ sūt res lōginquiores a timore.
Ueꝝ caꝝ multiplicatō q̄ñz corrūpit substātiā den
tiū. Et simlr medicie vehemētis resolutiōis ⁊ ca
lefactiōis oz vt nō administrētur nisi qū est necessa-
riū ⁊ sūt sicut pulpa colloquintide ⁊ helleborus al.
⁊ cucūer asininus ⁊ reliq̄: ⁊ oz vt caueat euentus
alicuius eaꝝ ⁊ narcoticoꝝ ad vētrē. Et simlr mul

totiens ē necessariū pforare dētez cum pforatorio
minuto ut p ip̄m exuccet materia nociuua ⁊ vt in
ueniāt medicie trāsitū ad ꝓfūdū eius. Et acetū qui
dē q̄uis sua essentia noceat dētib⁹ tñ q̄ñz ponit in
medicis dētiū infr̄antib⁹ ⁊ calefaciētib⁹ simul. In
infr̄antib⁹ quidē qm̄ infr̄at sua substātia ⁊ nō pe-
netrat. In calefacientib⁹ vero qm̄ penetrat ⁊ qm̄
adiuuat cū incisiōe ad resoluendū. Eius vō nocu-
mētū est tūc fractū cū medicis dētium que eis ad-
miscentur.

De dolore dētiū. C. iiij.

Scias q̄ dētes q̄ñz dolēt ꝓpt cām doloro
saz existentē in substātia ipoꝝ fm q̄ pro
posuimus in eis que p̄terierūt. Et q̄ñq;
est ꝓpt cām dolorosaz existētez in neruo qui est i
radice eoꝝ. Et q̄ñz ē ꝓpt cām dolorosaz existentē
in gigiua ⁊ ap̄a ⁊ additiōez carnis nate in ea reci
piente materiā: aut ꝓpt mollificatiōem eius ⁊ molli
tiē eius: quare recipit materias malas ⁊ putrefiūt
in ip̄a ⁊ nocēt dētib⁹ ⁊ etiā ponūt sup dētes cōmo
tos. Et q̄ñz fit difficile plurib⁹ hōib⁹ cōsideranti
bus in dētib⁹ suis dolorosis discernere inter eos ⁊
sp̄es cure ipoꝝ sūt diuerse. Doloꝝ vero dētium
cāe: aut sunt malitia cōplōnis pure ex frigore: aut
calore ⁊ exiccatō ꝓpt p̄uatiōem nutrimēti sicut i
senib⁹ ē īfra hūectatiōez fz q̄ scies i loco suo: aut
ē cū materia aut ventositas. Et materia quidē aut
facit dolorē cū multitudie aut grossitie: aut acuita
te. Et q̄ñz ē materia ap̄ans dētē ip̄m: ⁊ q̄ñz est cor
rodēs: ⁊ q̄ñz facit nasci vermē. Et materiei ꝓnci-
piū aut est ex stō aut est ex capite: aut ex vtrisq;
locis simul. Et si fuerit totū corpus plenū illa ma
teria tūc curs⁹ ex corpore ad dētes erit ex his dua
bus vijs. Et q̄ñz dolēt dētes in febrib⁹ acutis fm
semitā cōitatis in malitia cōplōnis. Et qñ accidūt
sub aliquo dētiū corrosio dolor ⁊ pulsatō tūc i ra
dice eius est sup̄fluitas nō matura: curēt ergo ap̄a
ta ⁊ dolor ⁊ eradicet.

De signis. C. v.

Oportet vt attēdas ⁊ cōsideres an cū do-
lor dētis sit ap̄a in gigiua aut i ptib⁹ ei⁹.
Si ergo iuēies ap̄a in gigiua existimabis
⁊ iudicabis q̄ fortasse cā nō erit in ipo dente. Et
simlr si fuerit cōp̄ssio sup ip̄am gigiuā. Si aūt nō
inuēris ap̄a in gingiua tūc cā alia est in ipo dente:
aut est in neruo qui est in radice eius. Nā si sense
ris ap̄a in dēte aut corrosiōem tūc cā erit in substā
tia eius. Et similr qū senties lesiōem que extendit
fm lōgitudinē in dēte. Si aūt nō sentit lesio ni-
si in ꝓfūdo tūc cā est in neruo qui est in radice ei⁹
⁊ ꝓpe qū inuēit dolor expāsus in carnib⁹ rubeis:
aut in mādibula ⁊ sentit sicut stupefactō in dēte.
Et tu quidē significabis cōplōnes calidas ⁊ frās p
es q̄ sciuisti: ⁊ siccitas p denūitiōem dētis ⁊ cōmo
tiōem eius. Et significabis vētositatē cū pmutatio
ne doloris extensi ⁊ hūorē grossuz cū submersiōe
⁊ mora doloris absq; calitate ⁊ fritate apparen-
tib⁹ valdē. Et hūorē acutū sanguineū: aut cholicū
cū velocitate nocūenti qd icurrerit ab eo qd facit
dolorē ⁊ ptrāsiōem existentē in dolore ⁊ alterati
one coloris adsimilitudinē hūoris ⁊ calitate acuta
qū tangit. Et scias q̄ initiū hūoris est ex cerebro
aut stō ex repletiōe quā inuenies ex vno eoꝝ aut

ambobꝰ. Qñ aũt cã doloris est in gingiua non
sufficit eradicatõ: ⁊ nõ est necessaria penitus. Et
si est in dẽte remouet̃ dolor cũ eradicatiõe: ⁊ qñ ẽ
in neruo qñ remouet̃ cũ eradicatiõe: ⁊ qñ nõ re
mouet̃. Et nõ remouet̃ quiđ nisi ꝑpterea q̄ mate
ria quã natura ⁊ medicia resoluere q̄rũt inuẽit lo
cũ ãplũ in quo expellit̃ qũ ꝑus fuerit ꝓfocata retẽ
ta cũ dẽte.

De cura. C. vi.

Si dolor quidẽ fuerit cõitate mẽbri tũc ici
pe a mũdificatiõe mẽbri cõicãtis cũ phle
botõia ⁊ vẽtris solutiõe cũ eo qđ sit si
cut hiera ⁊ pulpa colloquintide: aut scamõea: aut
sicut infusiões aut cũ gargarismis mũdificantibus
caput: aut cã est in capite. Quum aũt illic fuerit
ãpa sensibile in gingiua ⁊ carnibꝰ rubeis: tũc opor
tebit vt incipias cũ phlebotõia ⁊ scarificatiõe fm
virtutẽ ⁊ cõditiões ⁊ vt teneat in ore in ꝑncipio i
oibꝰ eis ĩfr̃antia que sunt ex succis ⁊ decoctiõibus
⁊ similibꝰ factis fortibꝰ ex cãfora absq̃ supfluita
te in stipticitate. Et multotiens quiđ sufficit vt sis
cõtentus ex oleo rof. ⁊ mastice ⁊ oleo omphacino
aut ex oleo qđ sit sicut oleũ myrtinũ: ⁊ cõfert ad
illđ vt sumant̃ vinũ passularũ vetus ⁊ oleũ rof.
crudũ decoq̃tur cũ vĩo in quo sint passule decocte
decoctiõe bõa ⁊ teneatur in ore. Deide post illđ
g̃dati ordinet̃ ad resoluẽtia ⁊ maturantia ⁊ caueat̃
vt nõ currat ex aliquo forti coꝝ aliquid ad ven
trẽ. Et ordinet̃ etiã g̃datiꝫ ad euacuatiõem ex ipo
mẽbro ita vt mittant̃ ad radices dẽtiũ sãguisucce:
aut phlebotõet̃ vena que est sub lingua: aut vẽto
set̃ sub mẽto cũ incisiõe. Qđ si dolor vehemẽtior
fuerit tũc oꝫ vt adhereat sup radicẽ dẽtis piretruꝫ
cũ cãfora ⁊ reiterẽtur ãbo quotiẽs resoluũt. Et si
addit̃ vehemẽtia doloris necessariũ est multotiẽs
admĩstrare opiũ cũ oleo rof. Sed quotienscunq̃
inuẽit̃ excusatõ ab illo dimittere ipm est melius.
Immo oꝫ vt admĩstret̃ maturatõ. Qũ aũt cã ẽ
in ipo dẽte: aut in neruo ⁊ nõ est materia. Immo
malitia cõplõnis curet̃ cũ medicis dẽtiũ que ei op
ponũtur notis. Si aũt est cã in malitia cõplõnis
eiꝰ ⁊ đbilitatis eius cõplõis sup calm colluat os ex
oleo fr̃e cõplõnis tepido: deide fiat fr̃m actu. Et
si cã malitie cõplõis eiꝰ ẽ cõplõ sup fr̃m admĩst r̃t
loco illius ex oleis calis sicut est oleũ de nereiden
⁊ oleũ de ben ⁊ cõpmat sup uitellũ oui assatũ calꝫ:
aut sup panẽ calm: ⁊ qñ cõferũt ambo regimĩa i
vnaq̃ꝫ speꝝ malitie cõplõnis ꝓdcã. Si aũt cã ẽ
pura siccitas tũc cõfert ei vt fricet̃ cũ eis que sunt
sicut butyrũ ⁊ adeps anatis. Si vero est cũ ma
teria quecunq̃ sit materia acuta aut grossa aut mul
ta oꝫ vt euacuet̃ fm q̄ in ipa ẽ: et oꝫ vt ꝑus inci
piat̃ in ꝑncipio cũ eis que infr̃ant ⁊ repellũt ĩ oibꝰ
illis q̄uis sit illđ im mã calã plus necessarium ⁊ in
grossa minus. Et ex rebꝰ quidẽ fortibꝰ ad repellẽ
dũ ⁊ ꝑpc in materijs fr̃is est alumẽ adustũ ⁊ extin
ctũ cũ aceto cũ eq̃li mẽsura sui salis que ambo sint
trita valde: deinde admĩstrẽt̃: deinde colluat̃ os
postea cũ vino. Et ex eis que cõuẽiũt ad repllẽdũ
sũt galle. Qđ si materia fuerit calã curet̃ cũ succis
infr̃atiuis ⁊ fiat ꝑparatõ in eq̃tiõe eius. Si aũt illđ
nõ ualet ꝑparatõ sit aut in resolutiõe eius: aut in
ipius stupefactiõe. Et si materia fuerit grossa: aut
plurima ꝑparatõ sit post illđ qđ diximus ex cura
tiõe initij cũ resolutiuis etiã: ⁊ meliꝰ est vt sit col
lutõ oris cũ aceto ⁊ oleo rof. Ipa eni qñ attrabit
hũiditates radicales post supfluitates. Et qñ ẽ ne
cessariũ vt aggregent̃ ad resolutiuas medicie stip
tice qm̃ mẽbrũ est siccũ. Qđ si cã est vẽtositas tũc
curatõ fiat cũ resolutiuis que dicemus: ⁊ ꝑpc se
rapio ⁊ galbano ⁊ g̃mis albarmel.

De medicis resolutiuis. C. vij.

Medicie admĩstrate in doloribꝰ dẽtiũ idi
gẽtibꝰ resolutiõe. Alie sunt collutiones
oris in q̃bꝰ oibꝰ oꝫ vt teneant̃ in ore spa
tõ lõgo sicut acetũ in quo coctũ est spoliũ ferpentis:
aut acetũ ĩ quo decocta ẽ colloq̃ntida ⁊ ẽ fortiſ iu
uamẽti valđ. Et qũ frigꝰ ẽ maĩfestũ tũc sit cũ uĩo
aut aristol. aut pir̃tro aut assa fetida cũ sinapi: aut
cortices capparis aut cortices pini aut m̃tastꝝ: aut
folia dulb ⁊ poliũ ⁊ cortices rhaphani cũ aceto aut
aq̃. Et silr̃ folia lauri ⁊ g̃it: ⁊ silr̃ fustes allei cum
piretro: aut acetũ inquo põit̃ cõdisi teneat̃ in ore:
aut piretrũ ⁊ fructus tamarisci in aceto. Et ad do
lorẽ sansucꝰ siccꝰ: aut radix cucũeris asinini ⁊ eius
succꝰ in aceto: aut cũ barmel que sint decocte ĩ ace
to aut serapinum. Et ad dolorẽ pulsatiuũ decoctõ
gallaꝝ crudaꝝ cũ aceto ⁊ solatrũ cũ aceto ⁊ bengi
cũ aceto ⁊ cornua cerui adusta decocta in aceto sq̃l
litico trita ⁊ confecta in oxymelle. Et alie sunt
gargarismata cũ similibꝰ coꝝ que prediximus de
collutiõibꝰ oris. Et ex eis est vt decoq̃tur passe
montane ⁊ allea in aq̃ ⁊ fiat ex eis gargarisma et
dimittat̃ os sptũ ⁊ currat saliua plurima. Et alie
sũt masticatiões accepte ex medicis ꝓdictis ⁊ simi
libꝰ eis. Ex ill̃ est vt sumat̃ mẽtastrũ mõtanum ⁊
piretrũ ⁊ piper al. ⁊ myrrha ⁊ conficiantur cum
carne passulaꝝ ⁊ fiat ex eis auellane ⁊ masticet̃ ex
eis oĩ die auellana vna. Et alie sũt linimẽta ⁊ epi
thimata ⁊ roratiões ⁊ emplã fcã ex medicis reso
lutiuis notis ⁊ põunt̃ in eo qđ hẽt essentiã tenacẽ.
Et emplã fcã ex medicis resolutis notis sicut est
mel aut kitran: aut aliquid dissolutuꝫ in aqua qua
resoluũt: aut cõficiunt̃ cũ aqua sola: aut accipiatur
furfur recẽs ⁊ liniat̃: aut sumat̃ pl̃satiuo sinapi tri
tũ solũ: aut cũ assa fetida: aut accipiat̃ sulfur recẽs
⁊ cũ assa vel sagzenea ⁊ põat̃ sup radicẽ dẽtis. Et
ex eis que sũt expta est ut sumat̃ medulla nucleoꝝ
psici ⁊ q̃tũ est medietas eius de pipe ⁊ cõficiantur
cũ kitran ⁊ fricet̃ cũ eis dẽs aut nigella cõtrita ⁊ cõ
fecta cũ oleo applicet̃ ⁊ liniat̃ cũ ea. Et ex eis q̄ sũt
expta est vt sumat̃ pipis ⁊ piretri ⁊ staphisagrie ⁊
ꝫꝫ. oium añ. ps. i. baurac armeni ps. i. ⁊. s. terã
tur bene ⁊ fricẽtur cũ eis dẽtes ⁊ gigiua: qm̃ sunt
vehemẽtis iuuamẽti. Et qñ barbe fit ẽplm cũ eis
q̄ sũt sicut malua ⁊ cãemilla ⁊ anetũ ⁊ semẽ lini ⁊
đcoctõ aneti ⁊ olũ eius ⁊ admĩstrant̃. Et qđ. G.
existimauit q̄ epar stelliõis qñ põit̃ sup dẽtẽ dolo
rosũ corrosũ sedat̃ dolor eius. Et alie sũt vapora
tiões exteriꝰ adhibite: ⁊ oꝫ vt admĩstrent̃ aut añ
cibũ duabꝰ horis: aut post ipm. iiij. horis: ⁊ hoꝝ
ẽ necessitas pp vehemẽtiã doloris sicut si fiat va
poratõ cũ sale ⁊ milio: aut cũ olo calefacto: aut cũ
cera liquida. Et qñ vaporat̃ barba faciendo va
poratiõeꝫ post vaporatiõeꝫ vt ad ipam trahatur
mã. Qũ eni ãpat̃ barba sedat̃ dolor: ⁊ ꝑpc quum

coq̄tur dēs cū ol̄o feruēte in illa hora. Et alie sunt cauterizātes. Et regimē quidē cauterij est sicut vt decoq̄t oleū cū aliq̄bꝰ medicis resolutiuis p̄dictis aut solū. Et qñ sumit acus ⁊ ignit ⁊ submergitur in illo oleo ⁊ fit vt penetret in vacuitatē ēbube ingeniose sup dētē dolorosū dōec pueniat ad dētē ⁊ cauterizet ip̄z. Et qñ̄z pōīt in circuitu eius cera: aut massa: aut aliq̄d aliud distinguēs inter dētez. ⁊ inter dētes qui sūt in circuitu eius ⁊ carnes rubeas. Et iuuamētū quidē huius ad illū in quo materia est in ip̄o dēte est p̄l'm. Et qñ̄z distillatur in ēbuba etiā ol'ū feruēs post ingeniū p̄dcm̄. Et oleū q̄dem oliue est cōuenientius oleis reliq̄s. Et qñq̄z necessariū est in cauterizātibꝰ vt pforet dēs pforatorio minuto vt penetret in ip̄o virtus cauterizatiua. Et qñ nō valēt curatiōes cauterizet dens cū acu ignita totiēs dōec pueiat ad vltimū in cauterizatiōe eius: ⁊ fortasse sedabit dolor ⁊ fraget dēs.

Et alie sūt fricatiōes accepte ex eis quoꝝ p̄terijt narratō. Et .ʒ. q̄dē cū melle est fricatō iuuās ⁊ ēt acetū ⁊ sal ⁊ etiā acetū ⁊ pulpa colloquintide ⁊ piretrū. Et alie sunt fumus ⁊ suffumigatiōes. Et in eis melius est vt fiat inraiectorio. Et qñ̄z suffumigat ex resolutiūs sicut vēis colloq̄ntid aut q̄nis eius: aut q̄nis sinapis: aut vngula asini: aut semie cepe: ⁊ p̄p̄e ad vermē: aut folijs myrti cū polio: aut folijs rute: aut pir̄tro. Et alie sūt caputpurgia resolutiua sicut aq̄ cucūeris asinini ⁊ succꝰ radicis sicle ⁊ fassafa ⁊ aq̄ sansuci. Et alie sūt distillatiōes in aurē que seq̄ūt dolorē sicut si admistrentur ista caputpurgia distillata in aure: aut succus capparis hūidi. Et alie sūt impletiōes corrosionis si fuerit cā doloris ex corrosiōe: ⁊ oz vt subtiliet ⁊ nō impleat cū labore ⁊ vehemētia addēte in dolore sicut galia cū cipis aut cū mastice: ⁊ fortior illo est assa fetida cū serapino: aut nigella trita cum oleo aut pip: aut fex adusta: aut euforbiū: aut piretrū: aut impleat ex medicaīne medulle psicorū p̄dicto: imo impleat calus cū frīs ⁊ frīus cū calīs.

De medicis stupefactiuis. C. viij.

Quandoq̄z admistrant f'm modos p̄dictos in resolutiōe. Uerū melius est ut sint de linite: aut ānexe: aut implētes: qū'tñ qñ̄z admistrant vt sint masticatiōes ⁊ suffumigatōes. Ex eis itaq̄z est vt sūat semis hyusq̄ai albi ⁊ opij ⁊ storacis ⁊ galbani oīum añ. pōdus .ʒ. ij. piperis ⁊ asse fetide de sceni amboꝝ .ʒ. i. fiat ex eis collyriū cū coagulato vue ⁊ pōat s'r dētē dolorosū: aut sūant opij ⁊ castorei ptes eq̄les. Et distillet ex eis g̃. i. aut. g̃. ij. in oleo ros. in aurē vbi est dolor: aut sūat q̄d adhereat ex radice mādragore: qñq̄z eni sedat ip̄m: aut sūat f'm q̄ dn̄sū est ex mō suffumigatiōis cū semie hyusquiami albi: aut decoq̄t radix mādragore solū: aut cū hyusquiamo albo cū vino ⁊ teneat in ore. Et qñ̄z dant in potu etiā narcotica sicut filonium: potat eni ip̄m qui de dente suo cōq̄rit ⁊ accipit ex ip̄o in ore suo ⁊ dormit et maturat egritudo eiꝰ ⁊ q̄escit dolor eiꝰ. Et ex eorū sūa q̄ stupefaciūt absq̄z nocūento ē aq̄ infr̄ata cū niue in vltimo ⁊ pōīt in ore acceptō post acceptionez dōec stupefiat dēs: quare quiescit dolor oīo: q̄uis qñ̄z sit addēs in p̄ncipio.

De dēte cōmoto. C. ix.

Quandoq̄z cōmouet dēs p̄p̄t cām p̄mitiuā ex casu aut pcussiōe. Et qñ̄z cōmouet ex hūiditate mollificāte neruū cōstrigentē. Et qñ̄z est dēs cū hoc piguis: deinde extenuat. Et qñ̄z cōmouet p̄p̄t corrosiōem accidētē origini dentiū ⁊ amplificat eā: aut subtiliat dētē p illud q̄d minuit ex eo ⁊ nō facit dolere adorez. Et qñ̄z cōmouet p̄p̄t detūitiōem accidētez dētibꝰ p̄p̄t siccitatez dn̄atē: sicut accidit dētibꝰ cōualescētiuz ⁊ senū et eis qui famē tollerāt vehemētē cōtinue ⁊ abbreuiat ab eis nutrimētū. Et qñ̄z cōmouet p̄pter abbreuiationem carnis albamur.

De cura. C. x.

Oportet vt deuitet masticatiōem cū illo dēte ⁊ minoret locutiōez ⁊ nō tangat ip̄sū manu neq̄z lingua ⁊ penitus dimittat masticatiōem ⁊ intēdat ad sorbitiōez q̄ntum pōt. Q̄d si cā fuerit corrosio cur̄t corrosio ⁊ reliq̄. Et si cā fuerit detūitō succurrat cū cibarijs: qū tñ hoc sit ex eis quoꝝ obuiatō est difficilis. Deinde cū hūectātibus curet faciēdo vt adhereāt ⁊ fricando ⁊ distillādo in aurē sicut ē oleū ros. ⁊ de salicibus ⁊ succꝰ folioꝝ solatri: imo cū stipticis. Nā si ē p̄p̄t detūitiōem dētis nō valēt cibaria: qm̄ ipsa forsitā nō inpiguat ip̄m velociter. Immo oz vt curet cū stipticis frīs: ⁊ simil'r si accidat a pcussiōe.

Si aūt pueit ab hūiditate mollificante oz vt curet cū stipticis calefaciētibꝰ ⁊ admistrent stiptica oppilatiua ex medicis dētiū colluēdo os ⁊ fricādo calefactis: sicut collutō oris ex aq̄ in q̄ decocta sunt asedar parū ⁊ folia cup̄ssi: aut passo in quo d̄coctū ē alumē cū medietate sui de sale: aut cū aq̄ in qua decoctū ē serapinū. Et ex adherētibꝰ ē vt sūat aluminis .ʒ. ij. sal .ʒ. i. ānectāt s'r radicē dētis: aut cortices eris cū oleo ⁊ radicis lilij ⁊ corticis cup̄ssi oīum añ .ʒ. iiij. ⁊ alumis ps. i. ⁊ sūant cineris tamarisci ⁊ sal eq̄l'r: aut cornu cerui adusti ⁊ sal cōfetoꝝ cū melle adustoꝝ ⁊ myrrhe aduste oīuz añ .ʒ. x. aut myrrhe ⁊ croci ⁊ spice ⁊ masticis oīuz añ. ptes. ij. rute sicce ⁊ sumac ⁊ balaustie oīuz ptes. iij. fiat ex eis dētifriciū ⁊ q̄d adhereat: ⁊ etiā stiptica p̄mista cū aloe ⁊ colcotar ⁊ climia. Dentifriciū cōueniēs ad hoc capl'm ⁊ ad alia cipi ⁊ rosaꝝ ⁊ spice aromatice ⁊ sal gemme ⁊ carmezit ⁊ cornu ceruini adusti ptes eq̄les. Et ad illud q̄d est cā diminutionis carnis gigiuaꝝ sūant alumē iamenū ⁊ xiloaloes adustū ⁊ cipi ⁊ sumac ⁊ balaustie.

De pforatiōe ⁊ corrosiōe dētiū. C. xi.

Accidit illud ex hūiditate putrescā in eis. Intētō in cura corrosionis ē p̄hibere additiōez eiꝰ q̄d corrodit: ⁊ illud fit cū mundificatiōe substātie corrupte ⁊ resolutiōe materiei ledētis illud ⁊ p̄hibitiōe dētis ne recipiat illas materias ⁊ cōuersiōe illaꝝ materieꝝ ab eo cū euacuātibꝰ si eis indiget. Et medicie p̄hibitiue corrosionis sūt exiccatiue. Si aūt ē fortis indiget fortibus vehemētis exiccatiōis ⁊ calefactiōis. Et si ē debil' sufficiūt in eo exiccatō ⁊ stipticitas sicut litiū ⁊ myrtus ⁊ spica celtica: ⁊ ip̄aꝝ admistratō sit ex modis quos p̄diximus. Et empl'z eiꝰ ex capl'o impl'onis. Ex illis eni ē vt impleat cū galia ⁊ cipis: aut galia sola: p̄hibet eni corrosiōem ⁊ sedat dolorez: aut

impleat̃ mastice ⁊ cipis ⁊ myrrha: aut storace: aut
gall̃ viridib⁹ ⁊ litõ: aut storace ⁊ opio: aut galba
no: aut sulfure citrino ⁊ litõ: aut visco albotin et
pipe: aut cũ galia: aut albotiȝ ⁊ mẽtastro: aut cum
nigella cõtrita ⁊ cõfecta cũ aceto ⁊ melle: aut cum
sulfure replẽdo aut liniẽdo: aut cũ .ȝȝ. decocto cũ
melle: aut cũ aceto: qm̃ ipm ẽ vltimũ ad hoc aut
assa fetida: aut cũ alkitrañ: aut cũ assa fetida ⁊ ãmo
niaco: aut assa fetida sola ⁊ bulliat cũ cera vt nõ re
soluat̃. Est eni vehemẽs ad sedãdũ dolorẽ: aut ce
ra sola: aut cũ medicis aut cũ litõ ⁊ dragagãto. Et
iã ex̃pta ẽ cãfora ĩ iplẽdo ⁊ ẽ iuuatiua in ip̃a vltĩe
cũ ꝓhibitiõe additiõis corrosiõis ⁊ sedat dolorẽ.
Et oȝ vt adiuues te cũ eis q̃ p̃terierũt ĩ capl̃o dolo
ris dẽtiũ. Et qñȝ admĩstrat̃ ĩ hoc epithiata ex ca
stor̃i ⁊ piretri ⁊ opij ⁊ galbani partib⁹ equalibus
⁊ pipe ⁊ cardamomo cũ melle: aut piretro ⁊ myr
rha cũ melle ⁊ g̃nis alcadra viridib⁹ cũ melle: aut
vinũ bõuȝ cui supfundit̃ acetũ feruens: aut ep̃e la
certe: aut sulfure cũ eq̃li mẽsura lilij: aut pipe ⁊ la
cte titimali: aut baurac ⁊ piretro: aut galbão ⁊ se
mie hyusq̃ami albi: aut storace ⁊ opio. ¶ Me
dicamẽ bõuȝ. ℞. baurac ⁊ ãlbẽgi amboꝝ añ. ptes
ij. piretri pipis amboꝝ añ. ptẽ. i. epithymi ptes.
iij. põant̃ sup locũ. Et iterũ. ℞. capitũ g̃natoruȝ
⁊ pipis ⁊ semĩs iunipi oĩum añ. ptem. ʃ. Et qñq̃ȝ
admĩstrat̃ implẽdo ex eo ⁊ epithimãdo. Et qñq̃ȝ
põit̃ sup locũ calidicõ forte: aut suristicõ: aut cal
cis ptes. ij. ⁊ salis ãmõiaci ⁊ aluis ⁊ myrrhe ⁊ gal
laꝝ ⁊ acatie ⁊ ireos oĩuȝ añ. ps. i. ⁊ ordeũ adustũ
⁊ sp̃ũa maris. Et qñȝ addit̃ in eo galbanũ. Et qñȝ ĩ
uat̃ ex collutiõib⁹ oris retẽtis in ore magni[c] si de
coquat̃ radix capparis cũ aceto dõec cõsumat̃ me
dietas aceti ⁊ teneat̃ in ore. Et admĩstrẽt̃ distillati
ones in ip̃a corrosiue sicut arsenicũ dissolutũ ĩ ol̃o
ferueat ⁊ distillet̃ in corrosiuȝ. Et ex eis que iuuat̃
est vt distillet̃ in latere dentis corrosi oleum ros̃.

De ruptura dẽtiũ ⁊ eoꝝ corrosiõe. C. xij.

Et cã in hoc fm pl̃m est cõuersio cõpl̃õis
eius ad hũiditatẽ. Et qñȝ est cã in ip̃o vt
exiccet̃ siccitate vehemẽti. Sed dr̃a ẽ ma
nifesta detũitõ ⁊ cõtrariũ eius. Et si est illic sig̃tõ
alteratiõis coloris aut corrosiõis sig̃t compl̃onem
hũidã hñtem materiam.

De cura capl̃m. xiij.

Et curatõ p̃ma ẽ ꝓhibitõ materiei ⁊ mũ
dificatõ dẽtis cũ stipticis fortib⁹ p̃dictis.
Et alumẽ quidẽ est fortis imp̃ssiõis ĩ hoc
⁊ si sunt calefacientes cũ hoc nõ est eaꝝ labor va
nus sicut est hellebor⁹ niger mistus cũ melle. Si
v̉o est a siccitate cura ei⁹ ẽ cura siccitatis.

De alteratiõe coloris dentiũ capl̃m: xiiij.

Quandoq̃ȝ fit illõ ꝓpt̃ alteratiõem ei⁹ q̃d
coopit eos ex linimẽto ⁊ facit accidere pã
nũ. Et qñȝ fit lapis in dẽtiũ radicib⁹ cui⁹
eradicatõ ẽ difficilis. Et qñȝ fit ꝓpt̃ materiã malã
penetrãteȝ in substãtiã dẽtis ⁊ alterat̃ in ea ⁊ cor
rũpit colorẽ eius cõuertẽdo ad colorẽ melõgie et
similiũ p̃ter q͛ sit sup ip̃m pãnus.

De cura. C. xv.

Primo quidẽ curet̃ cũ eo q̃d abstergit et
mũdificat sicut sp̃ũa maris ⁊ sal ⁊ nastur
ciũ tritũ: ⁊ cinis ostracoruȝ ⁊ cinis radicis canne ⁊
aristol̃. ro. ⁊ ordeũ adustũ ⁊ sal gẽma q̃ oĩa sint
fm eq̃les ptes: ⁊ si vis adde in eo ostracũ limatia
rũ adustũ: aut sĩat̃ abrotãi adusti ⁊ pipis amborũ
añ. ps. i. ãmoniaci ptes. iij. ⁊ folij. ij. ⁊ gypsi adu
sti. x. ptes teratur ⁊ admĩstrent̃. Et si fuerit sup
flua tũc flos eris cũ mele. Et ex eis que albificant
in dispositiõe est tritura catini de sceni: aut tritu
ra uitri: aut masacũie ⁊ alsũbedig ⁊ lapidis ada
mãtis. ¶ Secũdo vero curet̃ cum eo q̃d resoluit
materiã ⁊ extrahit eã aut abstergit eã sicut pip et
mẽtastrũ ⁊ costus ⁊ aristol̃. ro. ⁊ assa fetida pmi
scet̃ cũ abstersiuis p̃dictis: ⁊ sicut ẽ dẽtifricium q̃d
diximus añ: aut hoc dẽtifriciũ bõum. ℞. radicis
aristol̃. ptẽ. i. cornu ceruini adusti ptes. ij. masti
cis ptes. iij. olei ros̃. ptes. v. terant̃ ⁊ admĩstren
tur. Aliud. ℞. abrotãi ⁊ sal̃ torr̃facti ⁊ lilij oĩum
añ. ptes. iiij. cipi ptes. v. spice ptẽ. i. pipis ptes
vi. Aliud. ℞. salis qui tãdiu adustus fuerit dõec
fuerit vt carbo ptes. iij. folij ptes. ij. ⁊ spice ptẽ.
i. Et iterũ cineris ostracoꝝ ptes. iiij. rosaꝝ siccarũ
ptes. v. cipi ptes. iij. floris hyusquiami ptem. i.

De facilitate orig̃is dẽtiũ. C. xvi.

Quandoq̃ȝ accidit infantib⁹ vt dẽtiũ eorũ
natiuitas sit difficilis. Et qñq̃ȝ cõicat ei
sol̃o vẽtris: quare necessariũ ẽ vt cõmen
suret̃ cũ epithimatib⁹ sup vẽtrẽ ⁊ succis p̃paratis
⁊ retẽtiõe eoꝝ. Et est necessariũ vt liniat̃ cũ colly
rijs p̃dictis in libro vniuersali. Et ex eis quib⁹ or
tus dẽtiũ fit facilis ẽ fricatõ cũ adipib⁹ ⁊ cerebellis
⁊ ꝓpe cerebro leporis extracto ex capite ei⁹ post
decoctiõeȝ: aut cũ alcãna ⁊ butyro ⁊ oleo de lilio.
Et iã dcm̃ est q͛ lac caninũ cõfert in hoc vehemen
ter cũ ꝓpetate sua. Et si dolor vehementior fiat
liniat̃ cũ succo solatri cũ oleo ros̃. calefacto. Et oȝ
vt ꝓhibeat̃ masticatõ sup rẽ que hẽt essentiã tena
cẽ. Immo oȝ vt nutrix intromittat digitũ suuȝ in
ore eius: tũc qñ incipit dolere ꝓpt̃ ortũ dẽtiũ ⁊ fri
cet gigiuã eius vehemẽter vt currat ab ea hũidi
tas ex via gigiue: deĩd fricet̃ cũ medicis p̃dictis.
¶ Qũq̃ȝ dẽtes parũper apparẽt oȝ vt fiat empl̃m
capiti et collo ⁊ mãdibulis cũ lana submersã ĩ ol̃o
⁊ distillet̃ etiã in aure eius ol̃ũ: ⁊ nos iã p̃misim⁹
tale q̃le est capl̃m in hoc libro p̃mo.

De regimie eradicatiõis dẽtiũ. C. xvij.

Quoniã qñȝ aduẽit ex dẽte doloroso vt ñ
r̃cipiat curã oĩo: ⁊ fit vt quotiẽscũȝ seda
tur nocũentũ quo ledit̃ ĩ ꝓxio r̃deat. Am
plius fit vicinitas eius reliquis dẽtib⁹ nocũentum
ꝓpter illõ q̃d ex ip̃o ptransit ad eos ⁊ nõ inuenit̃
ad eius rectificatiõem semita tũc cura eius est era
dicatõ. ¶ Et ip̃e quĩd qñȝ eradicat̃ cũ tẽalijs post
detectiõem ab eo q̃d tenet̃ cũ radice eius. Et opȝ
vt attẽdas añ eradicatiõem ⁊ cõsidera an egritu
do sit in ip̃o dẽte. Nã si nõ fuerit nõ oportebit ut
eradicet̃ ⁊ nõ eradicet̃ qñ cã fuerit in gingiua: aut
fuerit in neruo qui est sub dẽte. Illõ eni q̃uis do
lorẽ parũp alleuiet nõ tñ ip̃m destruit: imo redit.
Et nõ quidẽ alleuiat ip̃m nisi ꝓpt̃ illõ q̃d resoluit
ex materia tũc ⁊ cũ eo q̃d pueĩt ad ip̃ȝ ex medicis.
Et in eradicatiõe illoꝝ dẽtiũ qui nõ cõmouentur
est timor ex quibusdam nocũentoꝝ plurimoruȝ:

qñ͂ȝ eni detegit͂ a mãdibula ⁊ putrefit ps subſtãtie eius ⁊ excitat dolorẽ vehemẽteȝ. Et qñq; excitat dolorẽ oculi ⁊ febrẽ. Qũ ergo ſciueris ꝙ eradicatõ eſt difficilis: aut nõ tolleraṫ eã infirm⁹ tũc nõ erit rectũ vt moueaṫ cũ vehemẽtia. Illõ nãq; eſt ex eis que in dolore augmẽtũ faciũt qũ tñ cõuenies eſt qñȝ ſi fuerit egritudo ꝑpṫ cãm in dente. Nã ſi cõmoueaṫ reſoluiṫ materia ſub ipo ⁊ ſedaṫ dolor. Qñq; vero eradicaṫ cũ medicis: ⁊ rectius quidõ eſt vt incidaṫ in circuitu dẽtis cũ phlomo et admĩſtreṫ ſup ipm medicamẽ. Et ex illis eſt vt ſumanṫ cortices radicis moroꝝ ⁊ pirtrũ ⁊ teratur in ſole cũ aceto forti donec fiat totũ ſicut mel. Deinde liniaṫ cũ eo radix dentis in die trib⁹ vicib⁹: aut teratur piretrũ ⁊ in aceto ſub ſole dimittaṫ .xl. diebus: deinde diſtilleṫ ſup illõ qõ inciſũ eſt ⁊ dimittaṫ hora vna: aut horis duab⁹. Et qñȝ inueſtitur ſanus cera bene: deide extrahiṫ quare eradicatur: aut põiṫ loco piretri radix cucũeris aſinini: aut liniṫur cũ arſenico nutrito cũ aceto qm̃ mollificat eaȝ: aut ſũanṫ ſemĩs vrtice ⁊ galbaĩ ptes eq̃les: aut urtica ⁊ de ture duplũ eius ⁊ põaṫ ſup radicem dẽtis eius: ⁊ qñȝ ſeruet cũ foliĵs fici: qm̃ ipm frãgit eaȝ ⁊ eradicat ipm cũ facilitate: ⁊ fex aceti ipius ẽ mirabilis. Et qñȝ ſũanṫ cortices mori ⁊ cortices capparis ⁊ arſenicũ citrinũ ⁊ piretrũ ⁊ vene ⁊ radices colloq̃ntide ⁊ ſiſamũ ⁊ cõficianṫ cũ aq̃ aneti: aut cũ aceto forti ⁊ dimittãṫ trib⁹ dieb⁹: deinde linianṫ aut ſumãtur venaꝝ citrinaꝝ ⁊ corticis mori amboꝝ añ. ps. i. ⁊ arſenici citrini partes. ĳ. ⁊ cõficiãtur cũ melle ⁊ põanṫ in circuitu dẽtis totius: quoniã eradicat eũ: aut ſũanṫ radicis abrotaĩ ⁊ lactis titimali ptes. ĳ: cõficianṫ cũ melle ⁊ põanṫ ſr̃ ipm: ⁊ ſi dẽs eſt debilis liq̃fiat cera cũ melle in ſole ⁊ diſtilleṫ ſr̃ ipam oleum ⁊ p̃cipiaṫ vt maſticet eam.

De fricatione dentis corroſi ⁊ eſt ſicut eradicatõ ſine dolore. C. xviĳ.

Conficiaṫ farina cũ lacte titimali ⁊ põaṫ ſr̃ ipm aliq̃b⁹ horis: qm̃ frangeṫ. Et oȝ vt põanṫ i ipo folia volubilis maioris acute ⁊ adeps rane arboree eſt inciſiuus fractiuus ⁊ ẽ rana viridis que hoſpitaṫ in plãtis ⁊ arborib⁹ ⁊ aſcẽdit ex arbore ad arborẽ.

De vermib⁹ dẽtiũ. C. xix.

Sumanṫ ſemĩs hyuſquiami albi ſeminis porri amboꝝ añ. partes. iiĳ. ſemis cepe partes. ĳ. ⁊. ʒ. cõficiãṫ cũ adipe capno cõtrito ⁊ fiant inde pillᷓe quaꝝ vnaq̃ȝ ſit. ʒ. i. Et fiat ſuffumigatõ ex vna pillaꝝ cuȝ cooptura capitis ⁊ cũ traiectorio.

De cã ſtridoris dẽtiũ. C. xx.

Stridor dẽtiũ i ſomno fit ꝑpṫ debilitateȝ lacertoꝝ mãdibularum: ⁊ ẽ ex eis ſicut ſpaſmus ⁊ accidit infantib⁹ multotiẽs et remoueṫ qñ fiũt puberes. Et qñ multiplicatur ſtridor dentiũ ⁊ ſonitus eoꝝ in ſomno indicat epilepſiã: aut apoplexiã aut ſpaſmũ: aut ſigt̃ vermes in uẽtre. Et ille qui eſt ex vermib⁹ eſt hñs viſcis ſitudies.

De cura. C. xxi.

Et oȝ vt cureṫ patiens illõ cũ mũdificatõne capitis ⁊ inũctiõe colli ex oleis calidis odoriferis in q̃bus eſt virtus ſtiptica.

De dẽte qui clõgaṫ. C. xxĳ.

Oportet vt ſũaṫ digitis: aut inſtrũento cõſtrictiuo: deinde limeṫ cũ lima. Poſtea ſũanṫ g̃na lauri ⁊ alumẽ ⁊ ariſtol'. longa ⁊ friceṫ cũ eis.

De ꝯgelatiõe dẽtiũ. C. xxiĳ.

Congelatõ eſt ſtupor quidã accidẽs dẽti. Et illõ eſt ꝑpṫ cãm retẽtaȝ ⁊ eſt aut ſtiptica aut põtica. Et qñȝ eſt ꝑpṫ illõ quod occurrit dẽti adueiens extriſec⁹ aut ſtans. Et qñq; fit ꝑpṫ illõ qõ eleuaṫ ad eos ex ſtõ quȝ fuerit illic hũor acetoſ⁹. Et qñȝ ſequiṫ imaginatõ exiſtimatia qũ pñs eſt ille qui maſticat acetoſũ maſticando cuȝ trãſmiſſiõe.

De cura. C. xxiiĳ.

Confert ei maſticatõ portulace valde aut ſemĩs portulace cõtriti ⁊ infuſi cũ aq̃ aut glutinis ãlibat: aut amigdalis: aut nucis regalis ⁊ alneregil ꝑpe: aut auellana ⁊ oleũ õphacinũ fricãdo: aut fex olei ingroſſati i vaſe ereo cũ melle in ſole aut ſup ignẽ: ⁊ collutõ oris cuȝ lacte aſinino ⁊ oleo tepido: aut cordũeni cũ vino ⁊ g̃na lauri ⁊ ariſtol'. longa: aut aſſa fetida: aut lac titimali ⁊ ſquilla ⁊ ſal: ꝑpterea quia oppoſitus eſt acetoſitati cõfert valõ ſtupefactiõi.

De ebet dẽtiũ ⁊ cura eius. C. xxv.

Et vt dẽs nõ tolleret aliquid fr̃m neȝ calidũ neq; durũ. Et pl̃m ei⁹ ẽ ex frigore ⁊ ẽ p̃cedẽs dolorẽ dẽtiũ. Et qũ cã in hoc eſt frigus admĩſtra g̃na lauri ⁊ alumẽ ⁊ ariſtol'. lõgã ⁊ vaporatiõeȝ aſſiduã cũ vitello oui: ꝙ ſi cum illa nõ ſedeṫ friceṫ cũ hierapic̃. Si aũt nõ valȝ tũc cũ tyriaca. Et oleũ ſinapinũ ẽ iuuati^m valõ. Alkitrã cõfectũ calefactũ cũ eo multotiens inũgiṫ fricãdo eſt iuuati^m valõ. Si aũt cã fuerit cõpl'o calida ⁊ ẽ raro ſignificabit ipam color gingiue ⁊ tactus ei⁹ ⁊ tact⁹ dẽtiũ: quare oportebit vt aſſidueṫ fricatõ dentiũ cũ oleo roſ'. tepefacto in quo ſint canfora ⁊ ſandali ⁊ admĩſtrenṫ mucilago pſiliĵ ⁊ maſticatõ portulace: aut ſemiſ eius ꝑpc.

De cura debilitatis dẽtiũ. C. xxvi.

Conferunt ei ſtiptica p̃dcã ⁊ galle aduſte extincte in aceto ⁊ g̃na myrti albe ⁊ ſal torrefcm̃ ⁊ extinctũ in aceto ⁊ alramic ⁊ vinũ ſtipticũ ⁊ dẽtifricia ſtiptica. Dentifriciũ bonũ. ℞. cipi. ʒ. iĳ. myrobalanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ. ʒ. v. cinami groſſi. ʒ. xv. cinamomi. ʒ. iĳ. alumĩs. ʒ. ĳ. piretri. ʒ. vĳ. ſalis amoniaci pipis lõgi galie croci oĩum añ. ʒ. i. ſal'. ʒ. v. ſumac p̃paratoꝝ corĳ. ʒ. ĳ. fructus tamariſci. ʒ. iĳ. cardãomi. ʒ. iiĳ. ariſtol'. ʒ. xvi. balauſtie. ʒ. iiĳ. teranṫ oĩa ⁊ aggreganṫ. Dentifriciũ bõuȝ. ℞. ſandali rubei cubube ſãufel oĩum añ. ʒ. xv. cinami groſſi. ʒ. v. cinãomi. ʒ. ĳ. bakiȝ. ʒ. iiĳ. cõficiãṫ cũ amilo tritici. Dentifriciũ ad hac rẽ bõuȝ ſũaṫ kiſc ordei teraṫ ⁊ inuoluaṫ melle aut kitrã pauco ſamio ⁊ fiaṫ troc. inde ⁊ ſubmergaṫ charta de pãno ⁊ põaṫ ſup lacertulũ poſitũ in radice furmi. Qũq; eius color denigraṫ extrahaṫ ⁊ accipiaṫ ex eo ps vna ⁊ ex ruptura xiloaloes ⁊ balauſtĳs ⁊ cipis ⁊ cortice g̃nati ⁊ ſale ex oĩb⁹ añ. ps. i. terantur ⁊ fiat ex eis dẽtifricium. Et qñȝ ſumũtur ordei aduſti narrati

ptes. xx. ꝛ ciperi ꝛ faufel ꝛ alkarmezit oīum an̄. partes. iiij. ꝛ. ʒ. pars. i. fiat ex eis dētifricium.

Fen. viij. d̄ dispositiōib⁹ gigiuaꝝ ꝛ ē tractat⁹. i.

De egritudib⁹ gingiuaꝝ. C. i.

Gingiue accidunt apāta: l' cā materiei descēdētis ad ipam s̄m plīm ex capite. Et qn̄z est ppt̄ cōitatē stōi. Et qn̄z accidūt ei apāta in initō hydropis ꝛ accidētiū malitie forme ppt̄ illō qd̄ ad eā eleuat̄ ex vaporib⁹ corruptis. Et signatur genus materiei p colorē ꝛ tactū. Et qn̄z sūt ex eis maīfesta recētia velocia ad suscipiēdā curā ꝛ pfūda ad suscipiēdā curā tarda. Et qn̄z sūt cū se

De cura. C. ij.

Si materia est supfluitas calīa tūc admīstra euacuatiōēz ꝛ phlebotōiā alieberic. Et cura in pncipio cū collutiōib⁹ oris infrantib⁹ ꝛ sit i eis stipticitas sicut ē aqua rof. ꝛ lac acetosū ꝛ aq̄ myrti ꝛ aque folioꝝ stipticoꝝ frōꝝ ꝛ decoctō balaustiaꝝ ꝛ aq̄ arnoglosse ꝛ infussio gladiū ꝛ succ⁹ portulace. Deinde post illō fiat oris collutō cuz oleo omphacino ꝛ oleo arboris masticis et oleo myrtino in vnaq̄qꝫ vncia pōatur mastix: aut oleo in quo bullierit mastix ꝛ sicce rof. aut oleuz rof. in quo bullita sint spica ꝛ rose sicce ꝛ mastix. Et oleū quidē arboris masticis hēt virtutē vehemētē in sedādo dolores gingiue ꝛ ppe recēs. Resistit eniz ꝛ nō exalpat ꝛ magis ppū iuuamētū ei⁹ est in dispositiōe doloris. Deinde post illō admistrent̄ que sint sicut succus ireos humide: facit eniz currere sanguinē ꝛ facit quiescere: aut succus folioꝝ oliue: aut fex vini: aut succ⁹ rute: aut olū alabati alcadra bullitū cū aqua in qua sint folia ei⁹ aut decoctiōe aristol'. Si aūt apā est calīm ꝛ pfūdū ꝛ nōiat̄ berules nō resoluit̄ cū medicis: imo fit purulentū. Et qn̄z indiget cura manus. Et qn̄z substātia eius puenit ad creādū carnē nouā. Qū ergo purulētū fit admistra sup ipm florē eris ꝛ gallas: aut corticē eris cōtritū cū aceto dieb⁹ aliquibus et sūrie adustū aut gallas cū aceto. Qū aūt gigiua nō cessat suppurari ꝛ apāt ꝛ nō sanat̄ indiget cauterio. Et melius est vt sūat̄ oleū feruens cū lana inuoluta sup extremitatē tente ꝛ totiens fiat donec detumescat gingiua ꝛ cōstrigat̄. Si aūt apā fuerit ex humiditate supflua oportebit in pncipio vt colluat̄ os cū oleis calidis ꝛ cū melle ꝛ olō ꝛ rob: deinde administrentur resolutiua fortia predicta multotiens.

De gingiua sanguinea ꝛ cura eius. C. iij.

Confert ei alumē extinctū cū aceto cū duplo ipius ex sale ꝛ cū sūrie tanto q̄tū ipz est ꝛ medietas eius spsū sup eam: ꝛ etiaz adurant̄ taraca salita vsqꝫ° fiat sicut carbo ꝛ sūant̄ ex cinere eoꝝ ps. i. ꝛ ex rof siccis ptes. ij ꝛ iteruz sūant̄ myrti ꝛ lentiū adustaꝝ amboꝝ an̄. ps. i sūac ꝛ surie amboꝝ an̄. ptes. ij. floꝝ squinati ptes. iij. ꝛ cōmisceant̄ ꝛ admīstrent̄.

De fissuris gigiuaꝝ. C. iiij.

Curritur in cura eorum cursu fissurarum labij.

De vlcerib⁹ gingiue ꝛ corrosione eius ꝛ fistulis eius. C. v.

Vlcera gingiue alia sunt pura ꝛ alia sunt īcipientia putrefieri: ꝛ alia sunt incipientia corrodi.

De cura. C. vi.

Puroꝝ quidē cura: cura est alcola. Ea v̄o que putrefieri incipiūt oꝫ vt curētur cū eis que sunt sicut olea calida ꝛ semē iunipi ꝛ tribuli. Si ergo iuuāt erit bōuz: ꝛ si nō sūat̄ gallaꝝ ps. i. ꝛ myrrhe ps. s. aggregent̄ cum oleo rof. ꝛ admīstrent̄. Et ex speb⁹ quidē collutiōum oris iuuatiuis est collutō oris cū aceto squillitico ꝛ collutō oris cū lacte asinino ꝛ collutō oris cū decoctiōe folioꝝ oliue ꝛ decoctiōe rosaꝝ ꝛ lētiū ꝛ gallaꝝ ꝛ capitū rosaꝝ ꝛ ḡnatoꝝ. Corrosiua aūt si sūt pfūda in ipā oꝫ vt curent̄ cū calcadicō ppo eis dicto in antidotario ꝛ simlr fistule: deinde ipgant̄ sup ea medicie stiptice. Et ex eis que sūt expta est hoc. ℞. tribuloꝝ fructus tamarisci piretri oīum an̄. ʒ. iij. chelidōie. ʒ. i. myrobal'. citrinoꝝ rosarū siccaꝝ amboꝝ an̄. ʒ. ij. fabaꝝ ꝛ salis amoniaci ꝛ cubebe ꝛ spūe maris oīum an̄. ʒ. s. balaustiaꝝ et croci amboꝝ an̄. ʒ. quartam canfore. ʒ. iiij. fiat ex eis dētifriciū: ꝛ etiā dētifricia in quib⁹ recipiūt̄ aristol'. ꝛ colcotar ꝛ scorie ꝛ arsēica. In medijs aūt sūant̄ piretri ꝛ radicis lilij amboꝝ an̄. ps. i. sumac ꝛ gallaꝝ nō pforataꝝ ꝛ balaustiaꝝ ꝛ aluminis oīum an̄. ʒ. ij. terātur ꝛ fiat ex eis dētifriciū ꝛ admistret̄ in medicis inter corrosa ꝛ fistulas. Et simlr ex balaustijs ꝛ sq̄ma ferri pulueriʒet̄ gigiua ꝛ retineatur in ea. Deinde colluat̄ os cū aceto sqllitico aut aceto in quo decocta sunt folia oliue ꝛ ēt admistret̄ filoniū in loco corroso: qm̄ est bōum: aut diacalamētū ꝛ cōfectiōes phibentes putrefactiōnē resoluentes illō qd̄ pueit ex ea. Et ex eis est cōfectō de armel. Si aūt nō valent tūc necessariū est alcadicō. Et ex eis que appximāt ei etiā est vt sumant̄ alumis ꝛ calcis ꝛ gallaꝝ ꝛ duoꝝ arsenicorū ptes eq̄les accipiet̄ ex eo danic. i. post cōtritionēz vehemētē ꝛ fiat cū eo fricatō fricando bene. Deinde expectet̄ sup eam vna hora. Postea colluat̄ os cū olō rof. qn̄z pōit̄ in ipo acatia: ꝛ est cōueniēs vt fiat ex eo trocisci ꝛ desiccēt̄ ꝛ refuēt̄ ad necessitatē. Et qn̄z sufficiunt duo arsenica ꝛ calx et acatia ꝛ fiūt inde troc. Et qn̄z cōfert cauterium pdcm̄. Et ē ex eis que deijciūt corrosiōēz ꝛ faciūt nasci carnē sanā. Deinde administretur dētifriciū ex gallis cū tertia pte myrrhe. Creat eni carnem ꝛ cōstringit gingiuā. Et phlebotōia alieberic cōfert in eis.

De augmēto gingiue ꝛ cura eius. C. vij.

Cura eius predicta est in capitulo de fetore oris

De diminutione carnis gingiue ꝛ cura. C. viij.

Sumant̄ turis masculi ꝛ aristol'. ro. ꝛ sanguis dracōis ꝛ farine herbi ꝛ radicis lilij partes eq̄les ꝛ cōficiāt̄ post cōtritiōēz cū melle ꝛ aceto squillitico ꝛ admīstrentur fricando ꝛ farine herbi. ʒ. x. cōficiant̄ cū melle ꝛ fiant inde trocisci et pōant̄ sup lacertulum: aut testā positūz in inferiori pte furni dōec pueniat ad hoc vt conterant̄ et forsitā adurit̄: et sup id qd̄ adurit̄ ꝛ con

terit̃ ꝓijciant̃ sanguis draconis.ʒ.iiij. ⁊ turis ma
sculi q̄tū ip̄m ⁊ aristol.ro. ⁊ ireos amboꝝ an̄.ʒ.
ij. ⁊ fiat f̄m modū p̄dc̄m.

De cura mollificatiōis gingiue.C.ix.

SI quidē fuerit pua tūc sufficiet in ea collu
tō oris cū aqua in qua decocta sūt stipti
ca cal'a vel frā f̄m cōplōnē3.Et ex eis q̄
sūt vehemētis iuuamēti in hoc ē alumē decoctum
cū aceto. Si aūt fuerit pluria tūc recti⁹ erit i ea
vt incidat̃ ⁊ dimittat̃ sanguis currere ⁊ exp̄matur
qd̄ egredit̃ ex eo. Deinde colluat̃ os post ip̄m cū
decoctiōe stipticoꝝ f̄m modū p̄dc̄m in eis que p̄te
rita sūt. Et ex eis que sūt cōuenientia ad illd̄ ex d̄
coctiōibus est vt sūant̃ fructus tamarisci.ʒ.iij.et
folioꝝ alcan̄e.ʒ.ij.tepefiat̃ ⁊ admistrent̃: aut su
mat̃ur balaustiaꝝ ⁊ corticis ḡnatoꝝ an̄.vi.ptes ⁊
tereniabin ⁊ alumis iamēi an̄.iij.ptes ⁊ rosaruz ⁊
sūac albgdedi an̄.viij.ptes ⁊ spice arōatice ⁊ flo
rū squinati an̄.ptes.x.fiat ex eis linimētum ⁊ qd̄
adhereat ⁊ phlebotōia aliebenic cōfert ei. Con
fectō linimēti cōueiētis ad illd̄ qd̄ admistrat̃ post
collutiōe oris.℞ rosaꝝ cū capitib⁹ suis pipis an̄.
ptes.vij.cōticis gladiū balaustiaꝝ ḡnoꝝ myrti ui
ridiū an̄.iiij.ptes siliq̄ꝝ nabati sūac mūdati alraic
v.ptes: aut loco alraic myrti.viij.ptes. Et q̄nq3
ꝯfert tāger̃ palatū cū hiera miori ⁊ colluer̃ os ex
ea cū aceto sq̄llitico ⁊ admistratō alsuffu flortium.

De cura carnis addite gingiue capl'm.x.

POnat̃ in ea calcantum ⁊ myrrha quoniaz
purgant eam.

De labijs ⁊ egritudib⁹ eoꝝ capl'm.xi.

DUo labia creata sunt ad coopiendū os et
dētes ⁊ ad decorem ⁊ ad retinēdū in hōi
bus ad loquendū. Et creata sunt ex car
ne ⁊ neruis q̄ sunt partes lacertorū qui ꝯtinēt ea.

De fissuris labioꝝ capl'm.xij.

MEdicie quidē quib⁹ indiget̃ in curatione
fissuraꝝ sūt ille que ad exicatiōem ⁊ stip
ticitatē aggregāt lenificatiōe3.

De cura capl'm.xiij.

MEdicie cōferētes ad illd̄ ⁊ ex illis est dra
gagātū q̄n tenet̃ i ore ⁊ cōmouet̃ lingua.
Et ex regimine iuuante in ip̄a est inūctio
sumis ⁊ ani: ⁊ vt liniat̃ sup eas butyrū recens. Et
ex eis est frustū cucūeris sup aliud: aut liniat̃ sup
eas aqua seuesten: aut aq̄ ordei: aut mucilago psi
lij. Et ex pinguedibus sunt butyrum ⁊ medulla ⁊
adipes vituloꝝ ⁊ anſū cū melle aut olū albabac al
kadra: aut oleū ros. ⁊ in quo sūt albumē oui ⁊ fa
rina ⁊ ꝓpe farina herbi ⁊ ceratū: ⁊ q̄n3 pōit̃ i ip̄o
merdasengi. Et ex medicis exptis est illd̄ qd̄.℞
gallas cōtritas cū cerusa plūbi amilū ⁊ dragagan
tū cū adipe galline. Et etiā galle cōtrite cū sisamio
⁊ etiā mastix ⁊ eviscus albotiz ⁊ isopus ⁊ mel fiat
ex eis vngtm̄. Et iterū merdasengi ⁊ sedina ⁊ ue
naꝝ vitis oīum ps.5. debenigi pars.5. vngule
capne aduste croci amboꝝ an̄.partis.iij^a.cāfore.
vi^a.ptis gūmi ptes.vi.cere.xvi^a.ptis olū ros.
⁊ etiā ambra soluta cū oleo balsamino: aut olei d̄
ben aut olī de citro.iiij^a.ptis sūat̃ ⁊ admistretur i
ip̄is ceratum et sint cibi eius pedes ⁊ extrema et
oua sorbilia.

De ap̄ate labioꝝ ⁊ cura capl'm.xiiij.

OPortet vt incipiat̃ in eis cū euacuatione
hūoris dn̄antis: deinde admistrent̃ me
dicie locales. Ap̄ata vero sūt ꝓxime po
sitiōis ex iudicio ap̄atū gingiue ⁊ cura fortior pa
rūp est magis necessaria. Medicine vero locales
ad vlcera assumūt ex stipticis sicut myrobal. de li
tō ⁊ semie rose ⁊ nuce cupssi ⁊ radicibus uitis. Et
q̄n3 pōunt̃ i eis debenigi ⁊ vngule capne aduste ⁊
capilli adusti ⁊ fumus aggregatus ⁊ vsnee. Olea
aūt que admistrant̃ in eis sunt sicut oleū d̄ chryso
milis ⁊ oleū de nuce indica.

De hemorroidib⁹ labioꝝ.C.xv.

SI aūt in eis sunt hemorroides tunc ex eis
que cōferūt eis sūt squame ferri ⁊ mer
dasengi ⁊ cerusa ⁊ croc⁹ ⁊ alumē f̄m ptes
eq̄les sumpta ex quib⁹ fiat vngtm̄ cu3 cera ⁊ olo
nucis indice ⁊ oleo ros.

De tremore labioꝝ capl'm.xvi.

PLurimū accidit cū cōitate oris stōi ⁊ ꝓpe
q̄n in ea est nausea: aut mouet̃ quasi ad
expellēdū aliquid cū vomitu: ⁊ ꝓpe in
egritudib⁹ acutis ⁊ horis cris: ⁊ q̄n3 est cū cōitate
neruoꝝ aduēiētiū ad ea a cerebro ⁊ nucha cū cōita
te quā cerebrū habet cū eis.

Fen.ix.de dispositiōib⁹ gutturis ⁊ ē tractat⁹.i.

De anatomia gutturis capl'm.i.

PEr guttur intelligimus spatiū i q°
sūt meatus anhelitus ⁊ cibi. Et de
eo sūt additō que sūt vua ⁊ amig
dale ⁊ galsamac. Et tu quidem
iā sciuisti anatōiā meri ⁊ anatōiam
epiglotis. Uua vero ē substantia carnosa pendens
sup sup̄ma ptē epiglotis sicut velamē. Et eius qd̄
iuuamētū est ḡdatō aeris vt nō pcutiat suo frigor̃
pl'monē subito ⁊ vt ꝓhibeat pl'uerē ⁊ fumū: ⁊ vt
sit pcutiens vocē qua cōfortet̃ ⁊ magnificet̃ quasi
ip̄a sit porta custodiēs sup exitū vocis q̄titate sua
⁊ ꝓpt̃ hoc nocet eius incisio voci ⁊ p̄parat pulmo
nē ad r̃cipiēdū frig⁹ ⁊ nocūentū ei⁹ ⁊ tussi3 ab eo.

Due v̊o amigdale sūt due carnes nate i radice lin
gue tēdētes ad sr̃iora ac si ip̄e sint.ij.auricule pue
⁊ sūt carnose neruose sic due glādule ut sint fortō
res ⁊ abe sūt ex mō suo sicut due radices duaꝝ au
riū ⁊ sicut itīeris ad meri q̄ꝝ a'baꝝ iuuamētū ē vt
adiuuēt aerē apd̄ caput cān̄e sic arca ⁊ vt n̄ expel
lat̃ aer pēit⁹ qū sit attractō cordis ⁊ deficiat aial.

Algalsamac vero ē caro panniculosa anexa pala
to sub vua pēdēs coopiens caput cān̄e ⁊ supra gal
samac est alfaic ⁊ est os hn̄s q̄ttuor latera duo su
pius ⁊ duo inferius. Cān̄e vero meri anatomiam
dicemus posterius.

De egritudinib⁹ mēbroꝝ gutturis.C.ij.

QUandoq3 accidit in vnoquoq3 istoꝝ egri
tudines complōnis ⁊ ap̄ata ⁊ resolutio
singularis.

De cibo quo fit strāgulatō ⁊ similiter que currūt
cursu eius capl'm.iij.

QUando aliquid figitur magnitudinē hn̄s
o3 vt incipiat̃ ⁊ p̄mittat̃ collū ⁊ qd̄ est in
ter vtrasq3 spatulas adhibēdo pcussionē
post pcussiōe3. Si aūt nō sufficit adiuuet̃ vōitu:

⁊ qñqꝫ est in hoc timor.

De spinis ⁊ que cursu eius ꝓcedūt. C. iiij.

In spinis quidē ⁊ frustis ligni ⁊ ossis ⁊ q̄ sūt illis similia oꝫ vt cōsideret tūc si sensꝰ ꝯphēderit ea aut pēna aut curuitas caizara: aut cōda arcꝰ dupla tūc expellat cū ea aut extrahat: ⁊ si est instrumētū cōprehendens spinā recipiēs eam tūc rectior est eius attractō ſm ꝙ narrabo. Si aūt sensus deficit tūc oꝫ vt post ipā sorbeant sorbitiōes viscose. Si aūt nō valent excitētur singultus ⁊ vōitus cū digitis ⁊ cū pēna ⁊ medicamine. Et ex eis que expta sūt est vt bibat oī die ʒ. i. nasturtij cōtriti cū aq̄ calida ⁊ euomat. Ipsum eni expellit qđ retinet. Et meliꝰ quidē ē vt euōat post cibū suū cū aqua: ⁊ qñꝫ ligat cū filo fortiter ⁊ egredit ⁊ deglutit: deinde extrahit ⁊ egredit qđ retentū est. Et simil'r ficꝰ sicce ligate cū filo quādo paulatim masticant ⁊ deinde deglutiuntur. Et qñ fit gargarismus cū rob vue in quo decocte sunt ficus sicce: tūc qđ infixū est mouetur a loco suo. Et qñꝫ exterius appōit emplm gutturi in quo sūt maturatō ⁊ aptō subtilis vt apiat locꝰ ⁊ egrediatur spina ⁊ que cursu eius ꝓcedūt p se. Et simile huic est ēpl'm fcm̄ ex faria ordei cū ol'o ⁊ aqua tepida.

De sanguisugis in gutture. C. v.

Quandoqꝫ cōtigit vt sint quedā aq̄ hñtes sanguisugas paruas occultas quaꝝ occultatō difficilis facit cauere ab eis q̄re deglutiunt. Et qñꝫ pendet in manifesto gutturis: et qñꝫ suspēdit in interiori pte meri: ⁊ qñꝫ pūcit ad stōm ⁊ qñꝫ est pua ⁊ aspiciēs nō videt suspēsiōeꝫ eius. Qū aūt ptrāsit sr̄ illđ hora de qua curat ⁊ sugit ex sanguīe q̄titatem magnā cresit corpus eius ⁊ apparet q̄titas.

De signis capl'm. vi.

Accidit ei in quo suspēdit sanguisuga tristitia ⁊ angustia ⁊ sputū sanguinis. Qum ergo vides sanū spuētē sāguinē subtilē: aut spuētē ipꝫ qñꝫ tūc cōsidera dispōnem gutturis eius: fortasse enim in ipō est sanguisuga.

De cura capl'm. vij.

Quandoqꝫ curat illa que visu cōphendit curatiōe acceptiōis ⁊ ablationis ſꝫ ꝙ narrabimus. Et qñꝫ curat cū medicis gargarismatū si fuerit ꝓpe guttur ⁊ vaporuꝫ. Et ex eis sūt quedā cū caputpurgijs si fuerit decliuis ad nasū ⁊ cū eis que vōitu ⁊ vētris solutione educunt vermes ⁊ que eis sūt similia si fuerit stans in ꝓsūdo ⁊ in stō. Et qñꝫ ingeniat alid ingeniū ei. Jn̄ ē vt submergat se hō in aq̄ cal'a: aut moret in balneo calido ⁊ ꝓpe post allea que asūpsit. Deinde n̄ sit deses indesinēter aquā ſr̄am infr̄atā in ore suo assumere hora post horā dōec descendat sanguisuga que ī ipō suspēsa est fugiens a calore ⁊ declinās ad ptē frigoris. Si aūt necessariū fuerit vt ipē expectet ſm illū calorē vsqꝫ° timeat sincopim expectet sup illđ: est eni regimē valđ bōuꝫ in extrahēdo ipām. Et multotiēs quidē cōfert in ea vt sit cōtētus cōestiōe alleoꝝ ⁊ mora in sole tenēdo os aptū corā aq̄ ſr̄a infr̄ata. Et quidā hōies sūt qui ī potu tribuūt hñti sanguisugā alfesefis ⁊ existio ꝙ sint spēs cimicū rubeoꝝ sanguieoꝝ similiū techis debiles hñtiū cutes quos forsitā destruit tactꝰ. Et si fuerit facilis dent in potu cum aceto ⁊ vino: aut suffumiget ex eis guttur cū traiectorio. Et fortasse ipi sūt q̄ nōiant in terra nr̄a alchabebil et acetuꝫ solū qū sorbet qñꝫ extrahit eā ex gutture ⁊ ꝓprie cū sale. Ex gargarismis v̄o ē gargarisma qđ fit cū aceto ⁊ gargarisma de sinapi cū duplo sui de baurac: aut sinapi cū eq̄litate sui de nigella: aut cū aceto vini in quo decocta sūt allea ⁊ sceba ⁊ lupini et colloq̄ntida et siraes: aut aceto vini ſm q̄titatem duaꝝ. ℥. in quo pōunt baurac. ʒ. iij. et salis āmoniaci et alleoꝝ duo dētes: et gargarismati quideꝫ cū succo folioꝝ salicis inest ꝓpetas in extrahendo ipām. Et simil'r gargarismati ex aceto cum assa fetida aut kitrā et aq̄. Qū aūt iā puenerit ī stō oportebit vt in potu sūat de hoc medicaīne. ℞. sceba abrotāi apsinthij nigelle lupinoꝝ costi nasturtij mētastri alkebuli siraes oīum añ. pōdꝰ. ʒ. ij. cū aceto cōmisto: ⁊ etiā cibet hñs eā alleis ⁊ cepis ⁊ porris ⁊ calamēto fluuiali hūido: aut sinapi cōdito et oī calido acuto: deinde euomat postea si facilis fuerit ei vōitus. Si aūt fuerit nō facilis tūc res salite acute. Et qū eius suspēsio fuerit in naso ⁊ diligit eius casus fiat caputpurgiū cū aceto ⁊ nigella ⁊ succo cucumeris asinini ⁊ helleboro. Qūqꝫ acciderit vt abscindatur: tunc sibi caueat ille in quo fuit a clamore ⁊ loquela. Si aūt currat sanguis aut euomat ipm vel solutione educat cuꝫ curetur totū cū eo qđ scies in capl'o suo. Et hermodactili q̄ dē hñt ꝓpetatē expellēdi illđ. Modꝰ aūt quo accipit cū instrūento chirurgico est vt stet ille qui deglutiuit sanguisugā in sole ⁊ apiat os suū ⁊ premat lingua eius ad inferiora cū extremitate instrumēti chirurgici qđ ē sicut cochliariū. Qūqꝫ videt sanguisuga pōat instrūmentū chirurgicū in radice colli eius vt nō incidat: ⁊ hoc quidē instrumentuꝫ est instrūentū quo remouent hemorroides.

De suffocatiōibꝰ albaba. C. viij.

Prefocatō et ꝓhibitō penetratiōis anhelitus ad pulmoneꝫ ⁊ cor est res accn̄s ex causis plurimis sicut potu medicinaꝝ ꝓfocatiuaꝝ ⁊ medicinaꝝ venēosaꝝ ⁊ sicut ꝯgelatiōe sanguis in quibusdā viscaribꝰ. Illa aūt de q̄ nunc loq̄mur est illa q̄ est ꝓpt cām accn̄tem ī ipō īstrumēto anhelitus ex ꝓpinquo epigloti ⁊ apāte aut cooptura: aut pigritia virtutis a motiōe instrūenti attractiōis aeris. Et tu quidem scis ꝙ apā oppilat meatꝰ vici sui. Et ꝙ coarctatō mēbri vicini oppilat meatus vicini sui. Et scis ꝙ lacertus mouens mēbra motu attrahēdi aerem ad ea ⁊ est lacertus epiglotis q̄admodū dicturi sumus in capl'o anhelitus qū deficit a motiōe sua ⁊ opatiōe sua ꝓpt siccitatē cōgregatā sup hūc lacertū qui est in anteriore pte epiglotis ⁊ que sequnt ipām: aut ꝓpt mollificatiōem: aut ꝓpt spasmū: aut ꝓpt nocūentū aliud nō est pōe aīali vt anhelet q̄uis meatus n̄ sit oppilatus. Cooptura aūt ꝓpt coarctatiōem vicini qñqꝫ accidit ꝓpt remotiōem spōdiliū que sūt in initio colli ad interiora cā pcussiōis: aut casus ⁊ nō habet curatiōē: aut ꝓpt apā in lacerto spōdiliū ⁊ ligamētis eaꝝ: aut in laceto meri ⁊ ligamētis eius cū cōitate: ⁊ ꝓpt aliq̄ caꝝ que trahit eas ad interiora: aut ꝓpt spasmū qui accidit in eis etiā trahendo eas: ⁊ deterior eis est sicca: aut ꝓpt aliud nocumentū ner

uoꝝ ꝓpt̄ q̄ꝺ ſit: ⁊ illꝺ̄ quidē pl'm accidit infantibꝰ ꝓpt̄ lenitatē ligamētoꝝ eoꝝ. Que aūt eſt maioris timoris eſt illa que eſt in ſpōdili ſ'a ⁊ q̄ ſunt ſupra ip̄am ⁊ que eſt ſub illa eſt magis ſalua. Et fortior ea eſt illa que eſt in ſpōdili ꝑma. Ip̄a eniꝫ eſt fortior ⁊ acutior eaꝝ que ſūt in capl'o vicinitatis. Illaꝫ aūt que fit cā vermiū ꝺicemus in capl'o ꝺifficultatis trāſglutiēdi. Diuiſio aūt ap̄atis ſꝫ membra apoſtemoſa eſt q̄driptita. Aut eni erit ap̄a in lacertis extriſecis ab epigloti decliuibꝰ aꝺ añriora ⁊ inferiora: ita vt ſit ap̄a apparēs ⁊ appeat eius rubeꝺo i añteriore p̄te colli aut pectoris aut thoracis. Aut erit in lacertis extrinſecis ab ea. Seꝺ in ill' q̄ ſunt ad poſteriora ⁊ lacertis meri ita vt ſint ap̄a ⁊ rubeꝺo eius ⁊ color ip̄ius appentia intus i ore: ⁊ qn̄ꝫ ꝑuenit ad ſpōdiles ⁊ nuchaꝫ cū cōitate. Aut erit in lacertis intriſecis meri ⁊ que ſecūtur ip̄m ⁊ ſtrīgit anhelitū ꝓpt̄ vicinitatē ⁊ nō appent ſenſui.

Aut erit in lacertis intriſecis in epigloti ⁊ in pāniculo veſtiente eā: ⁊ eſt deterius quattuor ⁊ ip̄ꝫ nō appet ſenſui etiā: ⁊ aliqn̄ aggregat̄ ex iſtis ap̄atibus numerus ꝺuoꝝ aut triū. Cauſa vero horuꝫ ap̄atū qn̄ꝫ ē cā alioꝝ ap̄atū. Et qn̄ꝫ eſt ꝓpt̄ quoſdā cibos qui ſūt ꝓprij in facieꝺo cōſtringere iſta ap̄ata ſicut eſt āꝺacocha ⁊ ꝺr̄ ꝙ eius tyriaca eſt lactuca ⁊ endiuia. Et qn̄ꝫ nō eſt cā repletiōis in toto corpore: imo eſt corpus mūdū ⁊ neqꝫ ſupabūdat ſupfluitas niſi in mēbris vicinis mēbris gutturis ⁊ facit euenire ap̄a. Et iā ꝺiuidit̄ hoc ap̄a ⁊ ꝺr̄ ꝙ aliꝺ eſt appens ſenſui exterius qū aſpicit̄ interior pars gutturis interius. Et aliuꝺ eſt qꝺ̄ non eſt appens ſenſui: ⁊ aliuꝺ eſt in meri. Et aliud eſt intus i epigloti ⁊ nō cōſpicit̄ illꝺ̄ niſi cū caſu lingue poſt aptionem oris cū fortitudie cū cōpreſſiōe lingue ad inferiora. Et hec quidē ap̄ata qn̄ꝫ accidūt ex ſāguie. Et qn̄ꝫ ex chol'a rubea. Et qn̄ꝫ accidūt ex phl'ate. Et pl'm p̄focatiōis eius eſt cū cooptura lacerti gutturis. Et ex p̄focatiōibꝰ qꝺ̄ phl'tica ē magis icolūiſ ⁊ eius ſanatō eſt velocior ⁊ facilior. Et qn̄qꝫ ꝓlōgat̄. xl. diebꝰ. Et phl'atica quidē alia eſt cuius generatō eſt ex phl'ate uiſcoſo groſſo f'ro. Et alia eſt cuius generatō ē ex phl'ate ſubtili cal'o ⁊ cū huiuſmodi deſcēdit phl'a a capite: ⁊ ip̄m qꝺ̄ nō deſcēdit niſi ex capite ſ'm pl'm rei tūc poſſibile eſt vt deſcēdat aꝺ lacertos ſupioris p̄tis epiglotis ꝓpt̄ ꝗuitatē ſuā: aut ꝑuitatē penetratiōis ſue: ⁊ raro q̇dem accidit ex mel'ia. Et dicūt q̇dā ꝙ nō accidit oīo qm̄ mel'ie minorat̄ effuſio ab aliquo mēbro aꝺ aliuꝺ mēbroꝝ ſubito. Verū non elōgat̄ cū raritate illius q̇n accidat ſubito aut paulatiꝫ: deinde p̄focet. Et qn̄ꝫ ꝑmutat̄ ex ap̄ate caliꝺo ⁊ ſ'm oēꝫ diſpōneꝫ ⁊ eſt mala. Et oīe ap̄a p̄focatiᵐ aut interficit aut ꝑmutat̄ materia eius: aut collectiōeꝫ facit ⁊ ſuppurat̄. Et qn̄ꝫ ap̄antur interius cāne: ſeꝺ nō ꝑuēit ad hoc vt p̄focet. Et p̄focatiᵐ malū faciens neceſſariū vt ſit aſſiduatō aptiōis oris ⁊ ꝓiectiōis lingue nōiat̄ caninū: qn̄ꝫ eniꝫ ꝺr̄ illꝺ̄ ꝺefectō in lacerto itriſeco in epigloti. Et qn̄ꝫ de eo qꝺ̄ accidit in duabus ſp̄ebꝰ lacerti ſimul. Et qn̄ꝫ de illo qꝺ̄ accidit ex remotiōe ſpōdiliū. Et qn̄ꝫ ꝑmutat̄ ſinantia ad pipneumōiā qn̄ expellit̄ materia ad pl'imonē: ⁊ qn̄ꝫ ꝑmutat̄ ad p̄tē cordis ⁊ interficit. Et qn̄qꝫ aꝺ ſtōm effundit̄. Et oīs ſinaticus qui morit̄ ſpaſmat̄ in ꝑmis. Et p̄focatō quidē canina qn̄ꝫ interficit inter ꝑmū diē ⁊ q̄rtū. Et qn̄ꝫ multiplicant̄ ſinances ⁊ eaꝝ ſimilia in vere hyemali. Qū ergo p̄focatō fortior fit anhelitus pōit̄ attractiuus in quo fit iuuamētū motiōe pulmōis. Et fit neceſſariū multotiens mouere pectus cū pulmōe velociter ⁊ frequēter ſi adiuuerit virtus ⁊ nō fuerit anhelitꝰ eorū inflatō. Et qn̄ꝫ accidit p̄focatō in febribꝰ acutis ⁊ cōſtrictis. Et qn̄ꝫ portēdit in eis variolas. Et ſimiliter ꝺolor gutturis in eis q̄uis nō ſit p̄focatū. Et accidētia p̄focatiōis in acutis febribꝰ ſunt mala valde: qm̄ in eis eſt neceſſitas anhelitꝰ vehemēs. Et qn̄ accidit in ꝺie criſ' ē timoroſum ⁊ ꝑnitioſuꝫ. Nā criſ' cū ap̄atibꝰ p̄focatīs ē ꝑnitioſa ꝓculdubio.

De ſignis. C. ix.

Intentō cōis oībꝰ ſp̄ebꝰ p̄focatiōum eſt cōſtrictō anhelitus ⁊ ꝙ os remanet apertū ⁊ ꝺifficultas ꝺeglutiēdi ita vt qn̄ꝫ ꝑuēiat patiēs aꝺ hoc vt bibat aquā ⁊ egrediat̄ ex naribꝰ eius ⁊ exitus amboꝝ oculorū ⁊ egreſſio lingue in ea que vehemēs eſt cū debilitate motus eius. Et qn̄ꝫ ꝑuēit illꝺ̄ pl'm aꝺ hoc vt ſit loq̄la eius ſp̄ei q̄ ꝺr̄ ꝙ ille loquit̄ cū naribꝰ ⁊ ē vere ecōtrario eiꝰ. Ille vero qui aꝺ hāc cōpat̄ incōſuetudinē hōinuꝫ nō nā hn̄s nares oppilatas. Ip̄e ergo vere nō loquit̄ ex naribꝰ. Dolor aūt nō fit fortis in phl'atica ⁊ dura ⁊ fit fortis in calida. Qū ergo vehementior fit ꝺolor: tūc qn̄ꝫ inflat̄ collū totuꝫ ⁊ facies et pēdet lingua. Et magis incolumis decollatō eſt illa cū qua anhelitus nō fit ꝺifficilis. Et pulſꝰ q̇dem hn̄tiū p̄focatiōeꝫ in ꝑncipio ſui ē frequēs ꝺiuerſꝰ. Deinde fit ꝑuus rarus ⁊ cōicatiōe apoſtemoſū in hoc qꝺ̄ ſentit̄ aut cū viſu, aut cū tactu. Ita vt ſentiant̄ mēbra meri ⁊ epiglotis ꝺura ⁊ extenſiua: et ſic hn̄s eā q̄ſi deſiderat vōere. Et cū remotiōe q̇dē eſt attractō colli aꝺ interiora ⁊ abſciſio ubi remouēt̄ ſpōdiles ⁊ q̇n tangit̄ ꝺolet. Et ſi iacet ſup collū ſuū n̄ delectat aliquid qꝺ̄ ip̄e deglutiat oīo.

Et ꝺr̄a q̇deꝫ inter cōſtrictiōeꝫ anhelitus ſcām cā decollatiōis ⁊ ſcām cā pipneumonie eſt: quoniam ille qui eſt in peripneumonia non prefocat ſubito: ſeꝺ hec ſubito qn̄ꝫ p̄focat. Et ꝺr̄a iter ap̄a in epigloti ⁊ ap̄a meri eſt qm̄ qū deglutire eſt poſſibile ⁊ anhelitus eſt ꝓhibitus tūc ap̄a eſt i epigloti: aut ſi ē ꝯv̄ſo tūc ap̄a ē i meri. Et qn̄ꝫ magnificat̄ epiglotale aꝺ̄o ꝺōec ꝓhibeat ꝺ̄glutitiōē. Et qn̄ꝫ magnificat̄ meriale adeo ꝙ ꝓhibeat ah̄elitū ⁊ n̄ ꝯſtrīgit ah̄elitū aliqꝺ̄ ap̄atū meri niſi qꝺ̄ ē i ſupp̄mo eius qꝺ̄ v̇o eſt ſub hoc nō ꝓhibet ah̄elitū q̄uis ꝺifficilis fiat ⁊ cōſtringat̄: qm̄ nō ꝑuenit aꝺ hoc vt cōpmat cānā ⁊ extremitatē eius: ⁊ vt non īgrediat̄ in eā aer oīo. Nūqꝫ ap̄a eſt in meri ⁊ i lacertis intriſecis nō manifeſtat̄ ſenſui q̄uis lingua palato adhereat vehemēter. Et ꝺr̄a inter ap̄a malū qꝺ̄ nō ſanat̄ ⁊ ap̄a qꝺ̄ nō eſt cū illa malitia: immo ē in poſtremo lacerti meri: eſt qm̄ videt̄ ꝙ n̄ cū eo cōſtringat̄ anhelitus niſi qū eſt deglutitō. Et illud ē malū qꝺ̄ ē intus in epigloti ⁊ nō appet ſenſui exterius ex eo aliq̇ꝺ niſi iterius qū inſpicit̄ eiꝰ guttur: ſeꝺ ē ꝓfūdū: ꝺeinde illꝺ̄ qꝺ nō videt̄ interius ⁊ videt̄ exterius. Prefocatō aūt mala feſtinat aꝺ ꝓhibendū anhelitū: ⁊ qn̄ reſupinat̄ patiēs cā ꝓhibet̄ anhelitus oīo. Et qn̄ non reſupinatur

anhelitus fit difficilis. Et ipe etiā assidue extendit
collū ingeniādo ad anhelitū ⁊ reuoluitur cum icli
natiõe ⁊ diligit expāsiõem ⁊ nõ põt iacere. ¶ Et
qñ͂ꝫ puẽit cõstrictõ anhelitus ⁊ necessitas extrahen
di vaporẽ fumosū ad hoc vt educat virtus q̃ effi
cit anhelitū hūiditates ad exteriora in anhelitu et
appet spūa tūc nõ est spes in ipo ⁊ nõ oꝫ vt curet.
¶ Qū tñ qñ͂ꝫ accidat vt ꝑfocatus spūet aliquādo:
deinde sanet. Et illud est qū illic fuerit fortitudo
⁊ appetitus ⁊ nutrimētū. ¶ Qū aūt facies eius fit
viridis ⁊ denigratur sinus oculoꝝ ipius tūc ipse
morit. ¶ Et similiter qñ minorat pulsus ⁊ infrant
extrema. ¶ Et grossitudo quidẽ lingue ⁊ ipius de-
nigratõ sūt ex signis malis. ¶ Et qñ ẽ cū ꝑfocatiõibꝯ
malis febris vehemẽs tūc mors festinat qm̃ fe. fa
cit egrū indigere anhelitu magno: ⁊ iā dcm̃ ẽ in si
gnis mortis velocis: ꝙ si quis ꝑfocatiõeꝫ patitur
⁊ alterat color postremi eius a rubedine sua ꝯsue
ta ad albedinẽ: aut ad viriditatẽ ⁊ sudāt ascelle ⁊
iguina eius sudore frõ: tūc ipe morit in vno duo
rū dieꝝ. ¶ Signa vero spei sūt si pmutat rube-
do ad exteriora: multotiẽs eniꝫ apiūt tunc oculos
suos ⁊ sanātur. ¶ Et simlr qñ alterant eoꝝ anhelitꝯ
⁊ incipiūt anhelare anhelitu breui. ¶ Et illud ideo
qm̃ ipi in dispõne vehemẽtie incipiūt ad anhelitū
lõgū vt ipm paulatiꝫ intrare faciant. Qū aūt abbrẽ
uiat tūc iā remouet cā ꝑparans ad lõgitudinẽ ⁊ re
deūt mẽbra ad dispositiõem naturalẽ. ¶ Et simlr
qñ accidit apā in latere opposito spat cū eo resolu
tõ aliq̃. Signa aūt pmutatiõis sinātie sūt vt vide
ant in apāte detūitõ ⁊ resolutõ absq; appitiõe ad
exteriora cū mollificatiõe sua. ¶ Deinde oꝫ vt
ꝯsiderẽt pulsus. nā si sit vndosꝯ magnus ⁊ accidat
cū eo tussis tūc ipa pmutat ad pipneumõiā. ¶ Si v̇o
pulsus est spasmosus tūc ipa pmutat ad spasmū:
⁊ si debilitat pulsꝯ valde ⁊ minorat ⁊ fit rarꝯ ⁊ ꝯ
mouet tremorẽ cordis ⁊ resoluit innatus calor et
accidit sincopis tūc materia est effusa ad ptem cor
dis. ¶ Si aūt accidit dolor in stõ ⁊ nausea: tūc iaꝫ
effundit ad stõm. ¶ Collectiõis aūt signū ẽ qm̃ in
ueit lenitas pauca cū ptrāsitõe q̃rti diei. ¶ Et qñ͂ꝫ
accidit sinātie que facit appere rubedinẽ in collo ⁊
pte pectoris vt generet herisipila. Et illud ẽ fm
duos modos: aut ꝑpt reditiõem materie ad inte
riora copiq̃. Aut ꝑpt euacuatiõem materici. Si au
tẽ est ꝑpt euacuatiõeꝫ tūc est i q̃ est spes ⁊ alleuia
tur cū ea anhelitus: ⁊ aliud est malū. ¶ Et signa
quidẽ eius que sāguiea est sūt signa sanguis nota ⁊
rubedo lingue ⁊ faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ inuẽtõ saporis
sanguinis. s. aut dulcedis: aut similis sapori uini ⁊
dolor vehemẽs extensiuus ⁊ cõstrictõ anhelitus
vehemẽs. ¶ Et signa cholice sūt iflāmatõ ⁊ caliditas
⁊ tristitia vehemẽs ⁊ sitis vehemẽs ⁊ dolor ve-
hemẽs mordicatiuus ⁊ amaritudo ⁊ siccitas ⁊ vi
gilie ⁊ nõ cõsequit in cõstringendo anhelitū cõse-
cutiõem euenientẽ ex sanguine. ¶ Et qñ͂ꝫ signt ipaꝫ
color lingue ⁊ adustõ loci ⁊ acuitas ipiꝯ ⁊ ẽ quasi
sit i loco aliquid acutū mordicatiᵐ: ⁊ dolor choli
ce minor est dolore sanguinee. ¶ Et signa q̇dẽ phla
tice sūt salsedo aut sapor baurac cū caliditate ⁊ vi
scositate: qm̃ hoc phla ẽ corruptū ⁊ putrefcm̃. ¶ Et
qñ͂ꝫ signt ipsaꝫ albedo coloris ligue ⁊ faciei ⁊ pau
citas sitis ⁊ inflāmationis. ¶ Et qñ͂ꝫ ꝑsternit lingua
cū mollificatiõe ⁊ raro accidit cū ea apā in glādul.
¶ Et qñ͂ꝫ est dolor cū ea puus: aut ꝓuatus ⁊ nõ sunt
cū ea febres ⁊ ꝓlõgat spatiū eiꝯ vsq; ad. xl. dies.
¶ Et qñ nitit hñs eā possibilis ẽ ei deglutitõ: qm̃ pe
netrat deglutitū i mollitiẽ. ¶ Et signa melice sūt du
rities ⁊ sapor acetositatis ⁊ põticitatis ⁊ ꝙ accidit
paulatiꝫ ⁊ qñ͂ꝫ est pmutata ex apāte calido. ¶ Et si-
gna fcẽ a siccitate mẽbroꝝ spūaliū q̃cūq; fuerit sūt
paucitas hūiditatis in ore ⁊ iuuari ex aq̃ calida sta
tiꝫ cū eo qd̄ hūectat ⁊ mollificat. ¶ Et scias ꝙ qñ͂ꝫ ac
cidit lingue dolor ꝑseuerans āno vno: aut duobꝯ
in gutture eius ⁊ sig̃t petrosam supfluitatẽ in par
tibus gutturis.

¶ Sermo vniuersalis de curis apātū accñtiū i ptibꝯ
gutturis ⁊ epiglotis ⁊ glandulis circūdantibꝯ ea ⁊
vue ⁊ gallamati ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ. C. x.

O portet vt euacuet i pncipio vniuscuiusꝫ
illoꝝ materia faciens illud cū phlõia ⁊ so
lutiõe ventris ⁊ vt trahatur materia ad
ptẽ diuersā saltẽ cū ventosis positis sup loca lon-
giq̃ opposita ei ⁊ ligatiõe extremitatū dolorosa.
¶ Et vt incipat in ea cū medicinis stipticis cõmistis
cū eis que hñt pū abstersiõis sicut mel: ⁊ melio-
res eo sunt cortices nucis: deide rob mori. ¶ Et sci
as ꝙ inceptõ gargarizandi cū aceto qū incipit passio
vue: aut sināntia ẽ ex eis que repellūt ⁊ ꝓhibẽt at
tractiõeꝫ hūiditatis plurime ⁊ est cū eo ꝓhibitõ eꝯ
qd̄ eueniet. ¶ Et de istis quidem medicinis sūt sicut
alumẽ ⁊ galle ⁊ balaustie ⁊ ābo ḡnata decocta vsꝫ
ad solutiõem ⁊ fiat ex eis qd̄ deglutiat. ¶ Et ex eis
que iuuant ad illud est vt radat sinciput ⁊ liniat
cū succo acatie ⁊ hoc in ꝓncipio. ¶ Deinde ḡdatõ fi
at ad maturatiua: deinde fiat ḡdatõ ad apitiua for
tia vsq; ad ḡdū sal āmoniaci ⁊ piretri ad ea q̃ di-
cturi sumus. ¶ Et ex eis que cõferūt ad hoc ẽ sternu
tare cū eis que sūt sicut cõditi ⁊ costus ⁊ folia oleā
dri ⁊ sansucꝯ. ¶ Et ex rebꝯ exptis que faciūt sua ꝓ-
ꝓpetate in apātibꝯ ꝑfocatiõum ⁊ vue ⁊ ābaꝝ amig
dalaꝝ ⁊ oio oīum mẽbroꝝ gutturis iuuamẽtum
maximū est vt sūant fila ⁊ ꝓpe tincta cum murice
marino ⁊ ꝑfocet cuꝫ eis vipa: deinde circūdet eis
collū eius qui hñt aliqd̄ hoꝝ apātū. ¶ Illud enim cõ
fert ei iuuamẽtū mirabile bõuꝫ ptrāsiens q̃titatẽ
eius qd̄ timet. ¶ Et lac quidẽ ex medicis est subli-
mibꝯ in ꝓncipio ⁊ statu: ꝓpterā ꝙ repellit ⁊ lenit
⁊ sedat dolorẽ. ¶ Et oꝫ vt cõspiciat in admistrā
do ea que strīgūt ⁊ resoluūt aut maturāt ⁊ cõside
ret ad dispõnẽ corporis i lenitate ⁊ duritie sua ⁊ ꝯ
fortet illd̄ qd̄ est forte i duritie ⁊ leniat in lenita
te: ⁊ simlr obſuet etas ⁊ cõplo ⁊ tẽpus ⁊ cõsuetu-
do. ¶ Et qñ͂ꝫ apꝓpriant apāta vue ⁊ ābaꝝ amig
dalaꝝ ⁊ mollificatõ eaꝝ cū incisiõe. ¶ Et ego q̇dem
ambabꝯ singulare faciā caplm. Et ex modis cura-
tiõis est cõpssio sup locū. ¶ Et eiꝯ loca sūt tria. vnꝯ
eoꝝ est qū remouet spõdiles. ¶ Et secūdꝯ est ex apā
tibꝯ vue ⁊ ābaꝝ amigdalaꝝ indigẽtiū subleuatõe
sua: aut casu ābaꝝ ad supiora. ¶ Et tertius est i apā
tibꝯ phlaticis qū cõstringūt ambo meatus ⁊ iuuan
tur cū cõpssiõe fm mūdificatiõem iporum ⁊ subti
liatiõem ipoꝝ.

¶ De cura decollatiõum ⁊ ꝑfocatiõuꝫ ⁊ oīs suffocati
onis ex oī cā. C. xi.

I N calida quidẽ oꝫ vt incipiat cū phlõia

⁊ nō extrahāt sanguis plurimus subito: ⁊ ꝓpe q̄ꝫ
iā incepit virtus debilitari. Immo suāt in oi ho-
ra. x. ⁊. x. usq̄ꝫ ad diē tertiū cū sepatiōib⁹ ꝯtinuis.
Si aūt debilitari nō incipit tūc oꝫ vt sine cessatio
ne extrahāt sanguis vsq̄ꝫ° appeat sincopis i forti.
Et oꝫ vt declinet cū sepatiōe vers⁹ cōsuatiōeꝫ uir
tutis ⁊ expulsiōem sincopis. Sincopis eni q̄ꝫ acci-
dit cadit virtus eius: quare aggregant ei difficul-
tas anhelitus ⁊ casus virtutis. Et ꝓpe indicit eis
vt minorēt cibū necessario aut volūtarie ⁊ p̄cipue
si fuerit febris. Et qn̄ꝫ oꝫ vt attēdat in re phl'oie
res aliqua que est magis integra: qm̄ qn̄ꝫ est cau-
sa dn̄iū sanguis in p̄focatiōe retenti ⁊ p̄cipe cōsue
ti sicut sanguis mēstrui ⁊ sanguis hemorroidaꝝ.
Et in huiusmodi quidē oꝫ vt sit phlebotōia in la-
tere trahente materiā ad ptē a qua cadit retentō si
cut necessaria est hec phl'ebotōia saphene ⁊ vento
se cruriū. Q̄ꝫ eniꝫ egreditur sanguis plurimus
tūc qn̄ꝫ sedātur accn̄tia statim: ⁊ qn̄ꝫ necessaria est
iteratō in mane. Et f̄m veritatem dispōnis q̄ꝫ di
spō tollerat expulsiōem phl'oie vsq̄ꝫ ad maturatō
nē tūc illud est melius ad hoc vt remaneat virtus
i corpe ⁊ cadat euacuatō ipius materiei egritudis
⁊ sufficiat emissio freq̄ns i dieb⁹ cū. x. pōderib⁹ sā
guis: aut. v. pōd'rib⁹ ⁊ fit facil' ahelit⁹. Et silr' ēt
gargarismata postpōant si ē illic r̄pletō ⁊ fuerint
gargarismata dolorosa timēdo attractiōem. Im
mo admistrēt gargarismata post mūdificatiōem.
Et decollatiōis quidē est spes q̄dā existens in fine
algalsamati. Q̄ꝫ ergo fit phlebotōia añ declinatio
neꝫ egritudis descēdit ad locū p̄focatū. Et multo-
tiens quidē sciť cū eo hora p̄focatiōis ex p̄ncipio ⁊
augmēto ⁊ statu ⁊ declinatiōe ⁊ dispōne deglutiti
onis ⁊ augmētat difficultas: aut casus eius ⁊ decli
natō ipius ⁊ dū p̄seuerat in augmēto ⁊ nō est ne-
cessariū vt fiat phl'oia vltima: imo sufficiat illud
qd̄ diximus. Et q̄ꝫ sinātia est nō cū cōitate reple
tiōis i corpe toto: imo est sup̄fluitas i pte gutturis
tm̄ ⁊ nō sentiť extensio ptrāit vt nō fiat phl'oia.
Immo elōgatō fiat ab additiōe caꝝ resolutiōis sa
ciētiū esse necessariā cabitiōem pl'rimā. Et ꝓhibea
tur nutrimētū vt sit corpus eius vtens sanguinis
eius nutrimento ⁊ cōuertēs ipm a pte apatis: q̄
si fiat ei inobediēs sanguis: deinde vadat f̄m reso
lutiōem ⁊ maturatiōem. Nā si phl'oia fiat tūc for
tasse nō tollerabit illd̄ ⁊ nō erit excusatō cibatiōis
⁊ in cibatiōe est labor ⁊ ꝓpe q̄ꝫ n̄ deglutit. Et nō
post pōat phl'oia vene que est sub lingua. Immo
oportet vt incipiatur illud saltem in eadem die:
immo saltem in dispositione separationis predcē
⁊ ꝓpe q̄ꝫ fuerit vene que sūt sub lingua extense.
Et qn̄ꝫ necessaria est phl'oia alguidgi: ⁊ qn̄ꝫ neces
saria est scalpellatō lingue ipius. Et necessarie sūt
vētose cruris: qm̄ sūt cōferentes valde. Et illuꝫ
quidē qui cōsuetus est incurrere sinaces oꝫ ut phle
botōet añq̄ accidat q̄ꝫ videť repletō ⁊ q̄ꝫ ē ver.
Et ex eis q̄deꝫ que sūt vehemētis iuuamīs est in-
ceptō admistratiōis clisterioꝝ fortiū valde nisi fe
bris ꝓhibeat: tūc eniꝫ oꝫ vt sit cōtentus clisterib⁹
lenib⁹. Clisteria naq̄ꝫ fortia ⁊ collyria sunt in hoc
maximi iuuamēti. Et oꝫ vt ēbrocent extrema et
circūdet collū lana ⁊ ꝓpe lana isopi que sit infusa
siue in oleo oliue: aut in oleo camemillino. Ipsa

eniꝫ est lenificatiua ⁊ sedatiua doloris. Deinde in
postremo ipius admisceant ei attractiua q̄ꝫ nō cō
ferūt ista ⁊ sūt sicut baurac ⁊ sinapis ⁊ costus ⁊ ca-
storeū ⁊ sulfur ⁊ vngtm̄ forte rubificās ⁊ ēt mel
anacardi ⁊ oē qd̄ vesicat. Et oꝫ vt sint cōtenti i ci
bis suis vsq̄ꝫ ad diē tertiū oxymelle: aut sirupo d̄
mele: deinde ḡdatō fiat ad aquā ordei cū quibus-
dā medicis delectabilib⁹: deinde ad vitellum oui
postea q̄ꝫ facilis fit deglutitō admistrenť sorbitio
nes ex candaros. Et in fine eius fiat sorbitiōes ex
maturatiuis: deinde resolutiuis. Et q̄ꝫ deglu-
titō fit difficilis pōant ventose sup collū apud spō
dilē secūdā cū suctiōe aut igne vt dilatetur meat⁹
paulati ⁊ deglutiat illud qd̄ sorbet ex cibis. Q̄ꝫ
illud cōpleuerit remoueant ventose ignite: aut
cadūt p̄seipās. Et nō est malū si scalpelleť etiam ⁊
egrediať sanguis illinc ⁊ ex halacdam: deinde vē-
toseť vētosa vna sup caput ⁊ pōanť etiā sup men
tū ventose sub gutture ⁊ illd̄ fiat postq̄ abscindiť
materia. Oia eniꝫ hec trahunt materiā ad diuer
saꝫ ptē ⁊ minorāt eā ⁊ simlr' illd̄ est melius. Silr'
pōanť sub mamillis ⁊ sup alchel ⁊ nō est malū i
tromittere aliquid qd̄ mūdificet ex alkeizaran et
eis similib⁹ sup qd̄ cottū sit inuolutū. Mūdifica-
tō naq̄ꝫ dilatat. Et qn̄ꝫ intromittiť in gutture
cānula f̄cā de auro aut argēto: aut similib⁹ ambo
bus adiuuādo ad inspirādū. Et simlr' q̄n fortior
fit cōstrictō nō ē excusatō q̄n vētose pōanť super
collū. Et qn̄ꝫ cōfert in delatatiōe deglutitionis et
anhelitus cōp̄ssio spatulaꝝ cū fortitudīe. Me-
dicīe aūt in p̄ncipio sint stiptice ⁊ ꝓpe i sanguīea.
Et meliora q̄deꝫ stiptica sūt que hn̄t cū stipticitate
sua substantiā subtilē q̄ submergūť. Et ex reb⁹ q̄
dē quas extrahit expimētū est q̄ stiptica pmista cō
posita magis sūt iuuatiua q̄ singularia simplicia.
Et qn̄ꝫ dolor fit fortior in p̄ncipio rei: quare ne-
cessariū est vt stipticis admisceať aliquid qd̄ sedet
dolorē ⁊ leniat sicut est sirupus viol'. ⁊ penidij et
lac calidū ⁊ mucilago semis lini ⁊ alrob. Et q̄doꝫ
multiplicať effusio: quare nō est excusatō q̄n reso
lutiua eis admisceanť. Et qn̄q̄ꝫ non est materia
pluria i effusiōe ⁊ apa n̄ ē forte. Incipiať g° ⁊ ad-
mistrēť galle ⁊ sal amōiac⁹: qm̄ ꝓhibet cū fortitu
dīe ⁊ r̄soluūt cū fortitudīe. In cholica v̄o oꝫ ut
sit plurimū itētiōis ꝯv̄sū ad ifr̄andū cū eo qd̄ facit
stipticū. Et qn̄ꝫ admistranť linimēta: ⁊ qn̄ꝫ admi-
nistranť in ea ⁊ in oi calida gargarismata ⁊ insuf-
flatur insufflatiōes cū sufflatorio ⁊ pluerizatiōes.
Et ex eis est gargarismus factus cū oxymelle ⁊ aq̄
⁊ aceto. Ipe eniꝫ ē maximi iuuamēti i initō calide
⁊ frē ⁊ cū rob moroꝝ ꝓpe siluestriū: deinde cum
eo in quo nō est zuccarū vel mel. Et admistrēť in
p̄ncipio purū ⁊ cōforteť cū stipticis que sūt de ge
nere succi sumac ⁊ acreste siccaꝝ ⁊ sicut sūt balau-
stie. Et in huiusmodi q̄dē nō pōiť mel nisi vt mū
dificet nō ut cōfortet: ⁊ similr' decoctō alkeshe cū
melle: aut decoctō sumac cū coagulato vue. Et
forti⁹ illo ē succ⁹ nucis recētis: qm̄ ipe ē ex melio
rib⁹ medicis hoꝝ apatū ⁊ succ⁹ rose recētis ⁊ rob
papaueris q̄n pmisceť cū stipticis ē vehemētis iu-
uamēti in initō: ⁊ fortius illo est decoctō myrti ⁊
gladiū ⁊ aq̄ coriādri ⁊ sumac ⁊ aqua cortitū nucis
⁊ aqua myrti ⁊ aqua lentiū decoctaꝝ valde ⁊ cydo

nis valde stiptica ⁊ sorbe ꝓpe ⁊ alumē iameni hꝫ
ꝓprietatē in hoc. Et etiā insuffletˀ in gutture insuf
flatō ex semīe rose ⁊ sumac ⁊ balaustijs fm ptes
eq̄les ⁊ cāfore re modica. Et cholice adhibeatˀ suc
cus oleꝝ floꝝ pmistus cū eo qđ habet stipticita-
tē aliq̄ sicut succꝰ virge pastoris ⁊ succꝰ solatri ⁊
succꝰ ramoꝝ vitis. Et ex cōibꝰ inter eas in ꝑnci-
pio sunt semē rose ⁊ semē portulace ⁊ mucilago
psilij ⁊ amilū ⁊ spodiuꝫ ⁊ sumac ⁊ dragagantuꝫ ⁊
cāfora ex quibꝰ fiāt pille cōpsse ⁊ teneantˀ sub lin-
gua. Qū g° abscīditˀ attractō oꝫ ut misceantˀ cū rob
moroꝝ myrrha ⁊ crocꝰ. Myrrha eniꝫ pfūdatˀ cū
virtute sue stipticitatis ⁊ sue resolutionis ⁊ facit
crocū puenire ad pfūdū ⁊ aggregantˀ ad maturatō
neꝫ faciēdā. Si aūt videris ipam declinare ad du
ritiē pmisce cū moris aliquid ex baurac. Qū auteꝫ
appꝓpiquat status: aut puenit in ipa oꝫ vt admini
strentˀ ea in quibꝰ est sedatō ⁊ lenificatō sicut lac
mulctū in quo dissoluūtˀ squame casiefistule ⁊ oleū
in rob moroꝝ: aut decoctō ficuū ⁊ fenugreci: aut
rob myrti cū rob: aut succꝰ vitis cum melle: aut
rob: aut bdelliū arabicū dissolutum: aut rob vue
qm̄ ē iuuatiᵐ valde ⁊ aq̄ radicis in qua decocta sūt
passe ⁊ fenugrecū ⁊ dactili ⁊ ficus ⁊ myrrha ⁊ cro
cus ⁊ cinamomū gargarizata cū oxymelle: aut aq̄
mellis. Et admistrentˀ empl̄a etiā ad maturādum
sicut ēpl̄m alseir ⁊ distillatō olei rosˀ. in aure ē iu-
uatiua in hac hora. Et qn̄ vides q̄ non maturatˀ ⁊
vides duritiē oꝫ vt admistres in medicis eiꝰ cau
les. Qū aūt maturatō iā adest tūc stude in aptō
ne apatis cū gargarismate qđ coniungit inter aptō
neꝫ ⁊ lenificatōem: sicut q̄dā medicie acute in la-
cte quibꝰ fit gargarismus: ⁊ si est appens ⁊ elon-
gatˀ tempus ⁊ nō disrūpitˀ nō est mala admistratio
ferri. Et ex medicis tēpatis cū inceptiōe ad disrup
tiōeꝫ est decoctō ficuū cū fenugreco ⁊ dactilis ⁊ đ
coctō lentiū cū rosˀ ⁊ rob liquiritie ⁊ semie alma-
ru: ⁊ post illđ fiat ḡdatō ad illđ qđ ē fortius: q̄re
misceantˀ cū rob moroꝝ baurac ⁊ myrrha ⁊ draga
gātū ⁊ etiā semē almaru dissolutū in lacte capno ⁊
olea dissoluentia ⁊ ꝓpe cū melle ⁊ galia ⁊ fiat ex
eis gargarismus: ⁊ ex eis que sūt sicut aqua mellˀ
in qua decocta sūt ficꝰ ⁊ calamētū ⁊ sansucꝰ ⁊ alum̄
⁊ mēta ⁊ sisimbriū ⁊ radix lilij cōiūctiꝫ ⁊ sepatiꝫ.
Et costo ⁊ ꝓpe marīo inest iuuamētū maximū in
huiusmodi hora: ⁊ in veritate statꝫ post absterfi
onē integrā ⁊ post maturatiōem cōpletā ⁊ aptiōeꝫ
cū eis que sūt sicut baurac et nitrum ⁊ assa fetida ⁊
myrrha et pip et castoreū ⁊ stercꝰ hirūdinū ⁊ ster
cus ādib ⁊ fiat ex eis gargarismus cū rob moroꝝ:
īmo cū sale āmoniaco et piretro et semie albarmel
et sinapis: aut semie rhaphani cū aqua et oxymel
le et admistrentˀ ex istis insufflatiōes. Et insufflatō
salis āmoniaci est faciēs quiescerˀ. Qū ergo decliat
egritudo admistra vinū et balneū et embrocas.
Cōfectō pill̄aꝝ iuuantiū in statu. ℞. radicis li-
lij. iiij. ptes asse fetide medietatē ptis colligantˀ cū
succo caulis: aut coagulato vue. Ex curatione
vero phl̄atice est vt intꝰ in gutture intromittatur
virga mollificata torta sup quā inuolutus sit pan
nus quo liniatˀ apa ⁊ quo mūdificetˀ hūiditas. Et ei
q̄dē q̄ ē antiq̄ assa fetida et cinācmū et soluatˀ ueter
cū cochijs ⁊ hiera ⁊ similibꝰ. Et clisterizetˀ cū cliste
ribꝰ valde fortibꝰ. In cura aūt melie ex medicis
magis cōferētibꝰ ei est medicamē albarmel gar-
garizatuꝫ ⁊ linitū exterius ⁊ interius. Ex me-
dicis vero que hn̄t ꝓpetatē ⁊ cōuenientes sunt in
oi hora est stercꝰ canis albū ⁊ ādib albū ⁊ hoc mō
colligitˀ. Custodiatˀ canis ne aliquid cōedat nisi ossa
tātū dōec stercꝰ eijciat albū qđ pui existat fetoris.
Et simlr stercꝰ hōis ⁊ ꝓpe infantis: ⁊ oꝫ vt solici
tudo sit ita vt illđ quo cibatˀ sit cū q̄titate qua di
geratˀ. Et qđ ex eo melius est est panis lupinoꝝ fꝫ
q̄titatē puā ⁊ in potu tribuatˀ post ipꝫ vinū vetꝰ:
deinde sūantˀ stercꝰ eius ⁊ exiccetˀ: est eniꝫ pauci fe
toris. Et si cū pane desiderat aliquid aliud: tūc dē
tur ei cibi bōe digōis bōi chimi calˀe cōplōnis cum
eq̄litate sicut carnes galline ⁊ pdicis ⁊ extremita-
tes capraꝝ. Hec eni cū bōitate digōis educūt fecē
pui fetoris. Et ex medicis quidē sua ꝓpetate faciē
tibꝰ sūt hirūdies aduste. Decollātˀ eniꝫ pus ⁊ cur
rit sanguis sup alas ipaꝝ: deinde puluerizatˀ super
eas sal ⁊ pōuntˀ in vrceolo lutato ⁊ ligatˀ caput eiꝰ
⁊ pōuntˀ in furno: ⁊ vt pōantˀ in vitreato vase li
nito luto sapientie est rectius apud me. Et similˀr
stercꝰ hirūdinū adustū cū fortitudie. Et qn̄q; linitˀ
palatū ex felle taurino cū melle ⁊ felle testudis et
florˀ eris ⁊ capitibꝰ pisciculoꝝ salitoꝝ ⁊ ꝓpe vua
⁊ linitˀ etiā paulatī hn̄tis sinaciā sale cū melle ⁊ ace
to ⁊ oleo. Et simlˀr apa vue: ⁊ similiter admistrē
tur gargarismata cū oxymelle in quo decoctū ē se-
mē rhaphani. Et cōlcotar quidē ⁊ cālcadis ābo sūt
bōa apati gauonis. Et ex cōpositis sūt medicamē
mori cū myrrha ⁊ croco. Et medicamē hirūdinuꝫ
⁊ medicamē albarmel. Et medicamē corticis nu-
cis recētis ⁊ trocisci andarosiꝫ ⁊ medicamē huius-
modi. ℞. stercoris canis albi adusti in testa ⁊ pre
ter testā. ℥. i. pipis. ʒ. ij. gallaꝝ adustaꝝ corticis
ḡnatoꝝ carnis simij ⁊ suis ⁊ adhoba oiuꝫ añ. ʒ. i.
myrrhe costi amboꝝ añ. ℥. s. insuffletˀ: aut liniatˀ
cū melle. Et etiā in fine eius ⁊ in hora vehemētie
admistrentˀ stercꝰ pueri ex pane lupinoꝝ ⁊ stercꝰ
canis ⁊ hirūdinū adustū ⁊ sal āmoniacus iterˀtˀ hoc
in die multotiens. Qn̄q; vero apatˀ lingua p̄foca-
ti etiā ⁊ indiget fortasse curatiōe ipius. Sed nos
iā locuti fuimus de apatibꝰ lingue: ⁊ illđ quidem
qđ huic loco ꝓpū est necessariū ex eo redire ad
illđ qđ illic dcm̄ est. s. vt ingenietˀ post phl̄oiaꝫ ī
attrahendo materias ad inferiora. Et qn̄ꝫ fit illđ
in loco hoc cū hierapicˀ. Habet eniꝫ ꝓpietatem in
depōendo hūorˀs qui sūt corā supp̄mo oris stōi et
meri ⁊ gutturis. Deinde admistrentˀ sup ipm in-
frantia ⁊ repcussiua sicut succꝰ lactuce ⁊ est medi-
cia hn̄s ꝓpetatē quā sigˀt visio iuuamēti eius: dei
đ si necessaria est resolutō subtilis fiat. Ex eis
aūt que cōferūt in regimīe eius que ē ꝓpt spōdiles
est vt ingenietˀ in cōpssiōe loci cū facilitate ad po-
steriora: fortasse eniꝫ reuertetˀ spōdilis: ⁊ illa q̄dē
comp̄ssio qn̄ꝫ fit cum instrūento ⁊ cū digitis ⁊ iue
nitˀ qn̄ꝫ p illđ reqes. Instrūentū vero est res simi
lis freno qđ in gutture intromittitˀ ⁊ expellit qđ ē
intus in gutture ad exteriora. Comp̄ssio aūt valđ
est nociua in apatibꝰ. Qn̄q; sinaces vehemētio
res fiūt ⁊ nō valēt medicie ⁊ creditˀ q̄ pditō futu
ra sit illđ p qđ spatˀ euasio ē scissio cane: ⁊ illud ē
cū scissiōe ligamētoꝝ que sunt inter duos annulos

cāne p̄ter ꝙ recipiat aliquid de cartilagine ita vt p illud anhelet: deinde suat̄ qū expletū fuerit regimē ap̄atis ⁊ medicet̄ ⁊ sanabit̄. Et mod⁹ q̄ꝺ curatiōis eius est vt tendat̄ caput ad posteriora ⁊ teneat̄ ⁊ suat̄ cutis ⁊ abscindat̄. Et q̄ꝺ de ip̄o fcti⁹ est: est vt suat̄ cutis cū vncino ⁊ elōgetur: deinde discoopiat̄ a cāna ⁊ findat̄ q̄ꝺ est inter duos anulos cāne corā fissura cutis: deinde suat̄ ⁊ pōat̄ sup ip̄az puluis citrinus. Et oꝫ quidē vt duplicentur duo labia fissure cutis soluꝫ p̄ter ꝙ cōtingant cartilago ⁊ pāniculi in aliquo ⁊ hoc est indiciū huius fissure q̄uis nō cadat ad hāc intentiōeꝫ. Nā si existimat̄ ꝙ in illis eisdē ligamētis sit ap̄a ⁊ nocūentū nō oꝫ vt admistret̄ scissio. Qū aūt sincopis superuenerit egro ⁊ timet̄ ꝙ ꝯpleat̄ p̄focatō icipiatur a clisterib⁹ fortib⁹. Et phlebotōet̄ vena que ē sub lingua ⁊ phlebotōet̄ vena frōtis ⁊ appendātur vētose sup collū ⁊ sub mēto cū incisiōe: aut absq̄ incisiōe: ⁊ si fuerit cā p̄focatiōis eius ⁊ sincopis eius submerisio: tūc cōuertat̄ vt currat aq̄. Deinde suffumigent̄ cū eo q̄ꝺ hēt fortitudinē ⁊ odorē bonū dōec reuiuiscat. Oꝫ aūt ut ille qui euasit a suffocatiōe vehemēti phlebotōet̄ ⁊ clisterizet̄ ⁊ sorbeat aliquib⁹ dieb⁹ sorbitiones ex f̄ria ciceris ⁊ lac: aut aq̄ carnis i q̄ dissoluti sūt panis ⁊ vitellus oui. Et scias ꝙ oīs qui habet dolorē gutturis melius est fugere f̄monē ex quocūq̄ dolore.

De vua ⁊ ambab⁹ amigdalis. C. xij.

I Stis qn̄ꝫ accidit catarr⁹ apostemās eas: ita vt ꝓhibeat anhelitū: ⁊ qn̄ꝫ mollificatur vua p̄ter ap̄a ⁊ indiget eo q̄ꝺ cōstrīgit eam ⁊ exiccet ex materia ip̄am: ⁊ qn̄ꝫ idiget incisiōe ⁊ apꝓpinquat curatiōi p̄focatiōuꝫ. Et curet̄ in ꝓncipio cū linimētis in quibus sit facilitatis obseruatō ⁊ admistrent̄ cū pēna: digiti naq̄ꝫ in nō sua hora qn̄ꝫ laborē afferūt. Et in illa que mag̃ est ⁊ pue inflāmatiōis admistrent̄ pōtica. Inflāmate vero cōueniēs est illud q̄ꝺ est vehemētis ifr̄ationis sicut aq̄ solatri ⁊ sicut semē rose ⁊ folia ei⁹: vtrisq̄ꝫ eniꝫ inest opatō fortis. Et ex eis que sunt fortiora i hoc capl̄o sūt gūmi arabicū ⁊ dragagatū ⁊ sarcocolla ⁊ nesestengi linita ⁊ etiā balaustie partes due alumīs ps. i. cōterant̄ ⁊ cribellent̄ cū ōrali ⁊ admistrent̄ cū spatula hn̄te caput incisū in latitudine. Et qn̄ꝫ addunt̄ in eis croc⁹ ⁊ cāfora ⁊ administrant̄ liniendo: ⁊ etiā galle trite cū aceto ⁊ liniūtur cū pēna. Et iterū aq̄ ḡnati acetosi cū stipticis ⁊ etiā lapis scēdenigi: ⁊ etiā lapis corros⁹ adustus: ⁊ ille qui nōiat̄ achates ⁊ lapis alasurugie ⁊ spodiū ⁊ lutū sigillatū ⁊ armenū ⁊ rob acr̄sie ⁊ fruct⁹ spine egyptiace ⁊ alumē iameni ⁊ semē rose. Sumant̄ ex eis sicut est illud. Et suffumigatō cū rāis aneti est ex eis que cōstrīgūt vnā valde. Et etiaꝫ succ⁹ ḡnati dulcis cōtriti cū cortice suo cū sexta sui de melle factus viscos⁹ inspissatus est linimentuꝫ bōuꝫ. Et oꝫ vt qū gargarisma fit cum stipticis assiduet̄ gargarisma cum aq̄ calida. Illud eniꝫ prepat ip̄am vt in eo stiptica opent̄ ⁊ lenit ip̄am et ꝓhibꝫ stiptica indurare ipsam. Q̄ꝺ si stiptica eā acq̄rere faciāt duritiē et coarctatiōem dolorosā admistra i ea mucilagines ⁊ gūmi arabici et dragagantum et amilū et sarcocollā et semē malue et aquā furfuris et ordei et fiat vt stet succ⁹ extremitatū ranni cum q̄nta sui de melle et aqua mistū: qm̄ est linimētuꝫ bōuꝫ. Et oꝫ vt qū gargarisma fit ex stipticis assidue fiat añ illud gargarisma cū aq̄ calida: aut decoctiōe rosaꝝ ⁊ sumac cui⁹ sexta ps sit mellis decoquat̄ ⁊ inspisset̄ ⁊ liniat̄ exterius cū eo q̄ꝺ hēt exiccatiōem ⁊ stipticitatē forteꝫ sicut q̄ꝺ fit cū gallis et alumie iameni. Et sal quidē est ill̄ꝺ q̄ꝺ ē p̄termittendū añ oīa illa. Medice vero gallaꝝ imaturaꝝ nucis atrimēti ru. sumac oīuꝫ añ. ptes. iij. ⁊ tertia salis torrefacti. xx. ptes sūant̄ ⁊ admistrēt̄. Medicamē bōuꝫ in dispōib⁹ ⁊ horis. ℞. alumis iameni ptes. iij. ros. ptes. ij. costi ptē. i. admistretur empl̄m cū pēna vt ꝑueniat ad vuā. Medicamen bōuꝫ ad horā suā. ℞. succū ḡnati cū cortice suo ⁊ inspisset̄ cū q̄nta sui de melle ⁊ liniat̄ cū eo ⁊ etiaꝫ alumis ptē. i. salis āmoniaci ptē. i. ⁊. ʒ. gallaꝝ immaturaꝝ tertiā ptis draganti. iij. ptes. Et qn̄ ꝑuenit status aut apꝓpinq̄t admistra myrrhā ⁊ crocū ⁊ cipū ⁊ que sūt eis similia ⁊ dārsisabā ꝓpe et florē sq̄nāti ⁊ ramos balsami ⁊ alusaent admistrēt̄ liniēdo ⁊ aq̄ coꝝ gargarizētur ⁊ ꝓpe qn̄ admistratur in eis gargarisma decoctiōis radicis liliȷ ⁊ seis ros. cū melle. Et distillet̄ oleū amigdalinū in aures in oī hora: qm̄ est iuuatiᵐ. Si aūt collectō fiat in vtrisq̄ꝫ amigdalis ⁊ in eis que seq̄ūt eas admistra decoctiōes p̄dcās in ca° sinācie. Q̄ꝺ si dolor ꝑseuerat ⁊ nō sedat̄ reuertendū est ad solutionē vētris. Si vero ꝑ hoc nō cōplet̄ admistra ea q̄ sūt fortis resolutiōis sicut est succ⁹ cucumeris asinini ⁊ cētaurea ⁊ nitrū rubeū cū melle aut solum. Et si induréscit ap̄a ⁊ ꝓlōgat̄ nō est aliq̄d ei ita cōueniens sicut assa fetida. Qū ergo incipit subtiliari i loco vno ⁊ grossat̄ i loco alio tūc incidatur ⁊ q̄tū possibile est vt expellas ill̄ꝺ ⁊ facias illi empl̄m cū sale āmoniaco ⁊ mittas ip̄m ei cū cochliari q̄ꝺ ē sicut frenū ⁊ est melius. Et nō oꝫ vt incidat̄ nisi qū radici eius adueit extenuatō: qm̄ in ea ē timor magnus. Gargarisma exiccās vlcera ap̄atū gauonū ⁊ purgans ea. ℞. lentiū balaustiaꝝ āborū añ. ptes. v. sief menithe croci costi oīuꝫ añ. pteꝫ vnā coq̄tur in aq̄ ⁊ sūat̄ ex decoctione coꝝ ps. i. ⁊ misceat̄ cū medietate sui de rob mori ⁊ q̄ta sui de melle ⁊ fiat cū ea gargarisma.

De casu vue. C. xiij.

Q Uandoq̄ꝫ cadit vua in febre: ⁊ qn̄ꝫ cadit sine fere ⁊ eius casus est vt tendat̄ ad inferiora ita vt nō redeat ad locū suum: ⁊ qn̄ꝫ necessariū fit deglutienti cōpmere digitis suis dōec trāsglutiat.

De cura. C. xiiij.

S I sunt illic caliditas ⁊ rubedo phl̄oma: deinde admistra gargarismata p̄dcā i capl̄is p̄dictis sicut gargarismata cū aceto ⁊ aq̄ ros. Deinde fricet̄ cū ros ⁊ sandalis ⁊ balaustijs ⁊ cāfora ⁊ rob de moris ꝓpe in instrumēto simili freno. Et oꝫ vt fiat cū facilitate q̄to magis ē posse. Et si nō sūt caliditas illic ⁊ rubedo admistra gargarisma cū oxymelle ⁊ sinapi ⁊ almuri anabati ⁊ fricet̄ cū instrumēto p̄dicto. Et medicamen quo fricat̄ est illud q̄ꝺ fit ex gallis ⁊ moris contritis.

Et fortior curatō est vt subleuet̄ cū instrumento ad supiora extendēdo ad exteriora cū medicis stipticis ⁊ ꝑmistis cū resolutiuis f̄m ꝙ oꝫ. Et qn̄q̄ꝫ

premittit cū digitis linitis ex eis que sūt sicut rob moroꝝ ⁊ nucū ⁊ alleoꝝ. Et ex medicis bōis ad eleuandū sūt balaustie ⁊ alumē ⁊ cāfora. Et ex bōis i eleuatiōe vue est galia cum sale amoniaco ⁊ galle cū sale amonico. Sed galia est subtilior postq̄ nō fuerit illic nocūentū ex apate ⁊ repletiōe. Quā ergo stat fac gargarismū cū aqua salsa vtendo gargarismate post gargarisma. Et ex eis que expta sūt ad illō est vt sūat scis rob. medietas libre succi barbe hircine. iij. ʒ. decoquntur in melle aut vio qm̄ est fortius. Et infantiū quidē vuas qñ eleuāt galle aduste cū aceto: ⁊ ppie qñ liniuntur ex eis eoꝝ syncipita.

Sermo vlis de icisiōe vue ⁊ vtriusq; amigdale. C. xv.

Oportet vt in vua cōsideret eius subtiliatō ⁊ detūitō ⁊ ppe in iferiore pte eius ⁊ si igrossat extrēitas eius ⁊ resudat ex ea sicut pus tūc est melior hora ⁊ tūc incidat cū ferro ⁊ cū medicinis cauterizātib⁹ ⁊ fiat pfuatō cū solutiōe vētris subtili pcedēte ipam ⁊ excussione corporis a ipletiōe si fuerit i ipo ex sāguie aut aliis. Incisio naq; cū repletiōe est timorosa. Illi⁹ aūt incisio que subtilis est ⁊ lōga sicut cauda muris eq̄tans sup linguā sine repletiōe: aut rubedine: aut nigredine est pui timoris. Et mod⁹ quidem icisiōis eius est vt pmat lingua ad inferiora: ꝑ sit pole accipe vuā cū instrūento ⁊ pmat ad inferiora ⁊ nō radicitus incidat: imo dimittat ex ea aliqd. Nā si tu abscideris eā ex palato sanguis forsitan nō abscindet oio qū tñ nō oꝫ vt incidat res pua et sit nocūentū ⁊ remaneat cū dispōe sua: imo oꝫ vt incidat qₜitas quā addit sup naturā. Qū aūt est rubea apostemosa tūc eius incisio est timorosa. Et qñ manat sanguis ⁊ nō abscidit ppt aliq̄ medicinaꝫ. Ex medicis aūt incidentib⁹ eā sūt assa fetida ⁊ alumē iameni que sine intermissiōe pōantur sup radicē eius: qm̄ incidūt eā ⁊ faciūt ipam cadere. Et ex medicis facientib⁹ ipam cadere cū cauterio est sal amoniac⁹ cū assa fetida ⁊ atrimentis: et oꝫ vt medicie iste sup vuā anexe teneāt cū instrumēto narrato ⁊ teneāt hora vna ita q̄ nō deglutiat dōec agant in eam: deinde iterant vsq;° nigrescat. Nā si denigrat cadet post tres dies fm plm. Et oꝫ vt sit ille qui curat declinis ad inferiora hñs os aptū ita vt currat saliua eius ⁊ non retineat in ore ipius. Due vero amigdale suspendātur cum vncino ⁊ trahant ad exteriora qₜo plus possibile est pter q̄ cū eis attrahūt tunice ⁊ abscindant cuꝫ rotūditate desup radicē apud qrtā lōgitudis cū instrūento incisiōis preter q̄ pmutet instrūentū ⁊ icidat vna post alterā post obfuatiōem cōditiōuꝫ pdcāꝝ in colore ⁊ qₜitate eaꝝ. Quāq; ceciderit ex eis qd abscidit dimittat sanguis currere fm qₜitatem mediocrē. Et sit patiens declinis sup faciē suā ne sanguis ingrediat guttur eius. Deinde collust os ex aceto ⁊ aq̄ ifratis ⁊ euōat ⁊ tussiat vt mūdificet interi⁹ eius: deinde pōat sup eā qd abscidit sanguinē sicut colcotar ⁊ alumē et dragantū ⁊ gargarizet cū decoctiōe sēnticis ⁊ folioꝝ myrti et sit tepida.

De rememoratione nocumentorum incisionis. C. xvi.

Ex eis est nocūentū vocis: ⁊ ex illis est d tectō pulmōis frigori ⁊ calori et facit accidere tussiꝫ ab oi frigore et calore et nō tollerat situm. Et ex illis est detegere stōm malitie cōplōnis a cā pmitius ex vētositate et puluere et eis similib⁹. Et plmi eoꝝ ifrant aerē tēpatū ⁊ i pectorib⁹ plrimorū eoꝝ figit frig⁹ i pulmone iporū dōec moriūt. Et qñ accidit ex ea sputū sanguinis et nō retinetur.

De cura sputi sanguis ex incisiōe vue et vtriusq; amigdale. C. xvij.

Oportet vt pōant ventose sup collum et et mamillas et fiat phlōia et vt fiat regimē cū phlōia venaꝝ inferioꝝ cōicātiū sicut ascellaꝝ et eis similiū intēdēdo ad attrahēdū. Singularia aūt sanguinē retinētia et linimenta admistrata ad illud sūt sicut atrimētū quo fiat linimentum: aut pulverizetur atrimētuꝫ sup ipm et i frantia actu sicut nix et succi fri stiptici noti: sicut succ⁹ acreste et papini vitis et ribes et solatruꝫ et aq̄ cydōioꝝ acetosoꝝ. Et ex reb⁹ exptis que hñt ppetatē in hoc ca°. Et oꝫ vt admistret in dispōe medicamē qd testatus est sapiens nōiatus Diogenes et est alcuezric. Et etiā succ⁹ arnoglosse qū admistrat ppe cū troc. d karabe et luto sigillato. Et oꝫ vt nō admistret ex eis calidū aliqd: immo frm actu. Calidū eni cum eo qd attrahit destruit operatiōem medicine.

Fen. x. de dispōnib⁹ pulmōis et pectoris et est tractatus quinq;.

Tractatus pmus de pncipijs et anhelitu.

De anatomia epiglotis et cane pulmōis. C. i.

Canna qdē pulmonis est mēbrū cōpositū ex cartilagib⁹ plurib⁹ q̄ sūt circuli et ptes circuloꝝ: quaꝝ alie aliis cōtiuant. Que ergo ex eis obuiant meatui cibi qui est posterius et est meri fcē sūt diminute et ppinque semicirculo et posita ē abscissio eaꝝ ad meri: et cōtingit meri de ea corpus paniculosū nō cartilaginosū. Immo substantia eius cartilaginosa ad añriora posita est. Et cōpōunt he cartilagines ex ligamētis que paniculus tegit et cōphendit oia illa intrisec⁹ panniculus lenis ad siccitatē et duritiē declinans aliq̄ntulā: ⁊ simlr exterius etiā ⁊ caput eius supior qd sequit os ⁊ epiglotū. Et extremitas eius inferior diuidit in duas sectiōes. Deinde diuidit in sectiones currētes in pulmōe vicinātes ramis venaruꝫ pulsatiliū ⁊ quietaꝝ ⁊ puenit eaꝝ ptitō ad orificia valde strictiora q̄ orificia eoꝝ que similant eis ⁊ currūt cū ipis. Eius igit creatō fcā ex cartilagie vt inueniat in ea aptō pdcā ⁊ ne lenitas faceret eā indigere cooptura ⁊ vt sit durities eius tutam̄ ipi qū sit eius situs ad añriora: ⁊ vt sit durities eius cā ad hoc vt pueniat vox: aut adiuuet eā. Et fcā est eius cōpositō ex cartilagib⁹ plurib⁹ ligatis cuꝫ paniculis vt sit ei possibilis extēsio ⁊ cōiunctō apd attractiōem aeris ⁊ respiratiōem ⁊ nō doleat ex pcussiōib⁹ que accidūt ei desubtus ⁊ supra. Et ex attractiōibus que accidūt ei ad extremitatē ei⁹ ⁊ vt qū nocūentū accidit non dilatet neq; coangustet. Et

fca͂ eſt rotũda vt ſit ſecurior ⁊ magis incolumis ⁊
nõ minuit̃ ab ea qđ de ip̃o tangit meri niſi vt non
comp̃mat bucella͂ tra͂ſeũtẽ ip̃m. Jmmo ptra͂ſeat a
facie eiꝰ qũ extendit̃ meri ad a͂plitudinẽ ⁊ ſit cõca
uitas eius tũc quaſi adiuua͂s meri qm̃ incipit meri
extendi ad ip̃am ⁊ penetrat in ip̃m ⁊ ꝓp̃e in de-
glutitiõe ne cõiungat̃ anhelitui: qm̃ deglutitõ ne
ceſſariũ facit vt coopiat̃ ca͂na pulmonis ſupiꝰ vt ñ
ingrediat̃ ea͂ cibꝰ tra͂ſiens ſup ea͂ ⁊ ſit coopertura
eius cũ ſuppoſitiõe cartilaginũ ſtantiũ ſup meatũ.
Et ſiml'r eius que nõiat̃ nõ hñs nomẽ: ⁊ qũ ſit de
glutitõ ⁊ võitꝰ eiꝰ ĩdigẽtes cooptura ĩhoc meatu
ñ ẽ poſſibile vt ſint qũ ſit anhelitus. Et creata eſt
ꝑpt̃ vociferatiõe ꝫ res que nõiat̃ lingua fiſtule con
ſtricta apud extremitatẽ ca͂ne: deinde dilatat̃ apđ
epiglotũ: quare incipit ex amplitudĩe puẽiens ad
cõſtrictiõem. Deinde ad ſpatiũ amplũ ſicut eſt ĩ fi
ſtula: qm̃ neceſſariũ eſt voci cõſtrictõ vt retineat̃
⁊ huiuſmodi quidẽ corporis ſimilis lingue fiſtule
ꝓp̃etas eſt vt cõiungat̃ ⁊ dilatet̃ vt fiat p illud p
cuſſio vocis. Durities vero pa͂niculi qui tegit
ea͂ interius fuit vt reſiſtat ſolus catarris ⁊ ſputis
malis ⁊ vapori fumoſo redeũti ex corde: ⁊ vt nõ
mollificet̃ pcuſſiõe vocis. Eius aũt diuiſio in pri-
mis in duas ptes fuit: qm̃ pulmo hẽt duas ptes:
ſed eiꝰ ra͂ificatõ cũ uẽis q̃etis fuit ut ex eis accipiat
nutrimẽtũ. Conſtrictõ aũt orificioꝝ eoꝝ fuit vt
mẽſuret̃ in eis reſpiratõ arteriaꝝ venientiũ ad cor
vt nõ penetret in eis ad ip̃m. Na͂ ſi penetraret fa
ceret puenire ſputũ ſanguĩs: hec ẽ ergo forma can
ne pl'monis. Epiglotis aũt eſt inſtrũentũ ad cõ-
pleda͂ vocẽ ⁊ vt teneat̃ anhelitus. Et in interiore
pte ip̃ius eſt corpus ſimile lingue fiſtule: ⁊ ia͂ dixi
mus ip̃m ⁊ cũ eo qđ apponit̃ ip̃i ex palato: ⁊ eſt ſi
mile additiõi q̃ claudit̃ caput fiſtule cõplet̃ vox.
Et epiglotis quiđ eſt coarctata cũ ca͂na cõſtricta cũ
meri. Qũ ergo meri appetit deglutire ⁊ declinat
ad inferiora ꝓpter attractionem bucelle coopitur
epiglotis ⁊ eleuat̃ ſurſũ ⁊ coarctat̃ cooptura q̃rũ-
da͂ ſuaꝝ cartilaginũ cũ alĳs: quare extendũt pani-
culi ⁊ lacerti. Qũq; cibus ptra͂ſit meatũ meri ſũt
orificiũ epiglotis ⁊ ca͂ne adherẽtes palato ſuperiꝰ:
quare nõ ẽ poſ'e vt ingrediat̃ ip̃m ex eo qđ comp̃
hẽſũ ẽ apud meri aliquid: quare ptra͂ſeũt ip̃m ci-
bus ⁊ potus: ita ꝙ nõ cadit ad ca͂na͂ aliquid niſi in
quibuſda͂ horis in quibꝰ feſtinat deglutitõ a͂ñꝙ ꝯ
pleat̃ motus iſte: aut accidat cibo motus ꝑpt̃ meri
cõturbatũ: quare nõ ceſſat na͂ laborare in expulſio
ne eius cũ tuſſi. Et nos quidẽ ia͂ diximus anatõiaꝫ
cartilaginũ epiglotis ⁊ lacertoꝝ eiꝰ in p̃mo libro.
Pulmo aũt eſt cõpoſitus ex ptibꝰ quaꝝ vna ẽ
ca͂na: ⁊ ſecũda eſt rami arterie venate: ⁊ tertia eſt
rami ꝓculdubio quos cõiũgit caro mollis rara ae
rea creata ex tenuiore ſanguine ⁊ ſubtiliore: ⁊ il-
lud eſt etia͂ nutrimẽtũ eius. Et eſt pl'm meatuum
mollis ⁊ rarꝰ ad albedinẽ declina͂s ꝓp̃e in pulmo
nibꝰ aĩaliũ quoꝝ integra eſt creatõ ⁊ creatus ẽ ra
rus vt in ip̃o accipiat̃ aer ⁊ digerat̃ in eo ⁊ expel-
lat̃ ſupfluitas eius ab eo ſicut creatũ eſt epar cũ cõ
patiõe ad cibũ. Et eſt hñs duas diuiſiões quaruꝫ
vna tendit ad dextra͂: ⁊ altera ad ſiniſtra͂. Et ſe-
ctõ quidẽ ſiniſtra duos habet ramos: ⁊ ſectõ dex
tra habet tres ramos. Et iuuamentum pulmõis

diõ eſt attractõ aeris: ⁊ iuuamẽtũ attractiõis aeris
eſt p̃paratõ aeris cordis pl'ris ꝙ ip̃m quo indiget ĩ
pulſu vno. Et iuuamẽtũ huiuſmodi p̃paratiõis ẽ
vt ſit aĩali qũ ſubmergit̃ in aq̃. Et qñ emittit vo
cẽ lõga͂ cõtinua͂ impedientẽ ip̃m ab acceptiõe aeris
aut qñ abhorret eiꝰ attractiõeꝫ ꝑpt̃ diſpõẽs ⁊ ca͂s
ducẽtes ip̃m ad illud ex fetore: aut alio aer p̃pa-
ratus quẽ aſſumit cor. Et iuuamẽtũ huiuſmodi ae
ris p̃parati ẽ vt tẽpet ſua euent atione caliditatem
cordis ⁊ vt reſtauret ſp̃ũm cũ ſubſtantia que eſt
magis vincẽs in cõpl'one eius p̃ter ꝙ aer ſolus ſi-
cut exiſtimant quida͂ cõuertat̃ ⁊ fiat ſp̃us ſicut nõ
ſola aq̃ nutrit mẽbrũ. Verũ vnũq̃đq; eoꝝ aut eſt
ps nutrimẽti: aut eſt faciens penetrar̃ lubricitate.
Sed aq̃ eſt ad nutrimẽtũ corporis ⁊ aer eſt ad nu
trimẽtũ ſp̃us: ⁊ vnũq̃đq; duoꝝ. ſ. nutrimẽtũ cor
poris ⁊ ſp̃us eſt corpus cõpoſitũ non ſimplex.
Sed iuuamẽtũ extractiõis ſupfluitatis aduſte ſp̃us
⁊ eſt eius fumoſitas ⁊ pulmõis eſt ad ĩtroitũ aeris
fr̃i. Jſte naq; attractꝰ ia͂ ꝓculdubio cõuerſꝰ eſt ad
calefactiõem: quare nõ cõfert in tempando ſp̃uꝫ.
Ramificatõ aũt venaꝝ ⁊ canne ĩ pulmõe fuit:
qm̃ ca͂na ⁊ arteria venalis cõicat̃ in nutriendo pul
mõeꝫ ex ſanguĩe digeſto claro veniente ex cord.
Carnis aũt iuuamẽtũ eſt vt oppilet rimas ⁊ cõiun
gat ramos. Sed eius raritas eſt vt rectificet attra
ctiõem aeris. Nõ eniꝫ eſt vt nõ penetret aer niſi ĩ
ca͂na tm̃: imo qñꝫ euadit ad corpus pulmonis ex
eo: ⁊ in hoc eſt appitõ in multiplicatiõe ⁊ vt adiu
uet etia͂ in cõſtrictiõe ad expulſiõem. Eſt ergo p̃-
paratus duobꝰ motibꝰ: ⁊ ꝑpt̃ hoc apit̃ pulmo cũ
ſufflatiõe. Eius aũt albedo eſt ꝑpt̃ dñiũ aeris fr̃
illđ quo nutrit̃ ⁊ ꝑpt̃ plurima͂ eiꝰ fr̃itatẽ. Eiꝰ v̇o
ptitõ in duas ptes eſt vt nõ ceſſet anhelitus ꝓpter
nocũentũ aduẽiens vni duaꝝ ptiũ: ⁊ oĩs ramꝰ eiꝰ
ramificat̃ ꝑpt̃ illud in duos ramos. Quintus aũt
qui eſt in latere dextro eſt lectus ſubſtratus vene
que nõiat̃ cõcaua ⁊ nõ eſt eius iuuamẽtũ in anheli
tu pl'm. Et qm̃ cor magis fuit decliue parũp ad ſi
niſtra͂ addit̃ in pte ſiniſtra ꝙ occupet ſpatiũ pecto
ris. Et nõ eſt bõuꝫ vt pulmoni ſit in latere dex-
tro addito exiſtens venis ſubſtrata: qm̃ ia͂ cecidit
neceſſitas eius. Et pulmõeꝫ quidẽ coopit pa͂niculꝰ
neruoſus vt ſit ſm ꝙ ſciuiſti ſenſꝰ aliquis aliquo
mõ: ⁊ ſi nõ ẽ intrans tamẽ ẽ coopiẽs ꝙuis ip̃e pul
mo ſit ſubſtratus cordi leniens ip̃m ⁊ eius tutamẽ
tũ. Pectus quoq; diuiſuꝫ eſt in duas cõcauita-
tes inter quas diſtinguit paniculus ortus ex oppo
ſitiõe mediatiõis thoracis: ⁊ nõ eſt tra͂ſitꝰ ab vna
duaꝝ ꝯcauitatũ ad altera͂. Et iſte pa͂niculꝰ ẽ ĩ veri
tate duo pa͂niculi ⁊ eſt cõiũctus in poſteriore par-
te ſui cũ ſpõdilibꝰ ⁊ ſupius vt deſẽdat ambas fur
culas. Et intentõ in creando eos fuit vt ſit pectus
hñs duos ventriculos q̃tenus ſi eueniat vni eorũ
nocũentũ ſufficiat alter ad faciendũ anhelitũ ⁊ eiꝰ
intẽtiõem. Et ex iuuamẽto eius eſt ligatõ meri et
pulmõis ⁊ mẽbroꝝ pectoris ad inuicẽ. Velami-
nis aũt ia͂ diximus forma͂ ⁊ iuuamẽtũ eius in ana-
tõia lacertoꝝ. Jp̃m eniꝫ in veritate eſt vnꝰ lacer
toꝝ. Et eſt ex tribꝰ tunicis quaꝝ media eſt corda
qua cõplet̃ eius opatõ. Et tunica que ẽ ſupra eſt ſi
cut fundamẽtũ ⁊ baſis pa͂niculi pectoris que inte-
rius coopiunt ip̃m. Et tunica interior eſt ſicut illa

siphac. Et i velamine quidem duo sunt foramina quoꝝ maius est trāsitus meri ⁊ arterie magne: et p minus est trāsitus vene que nōiat̄ albabari ⁊ est vehemētis suspēsiōis cū ea ⁊ incarnatiōis.

De cōplōnib⁹ pulmonis ⁊ signis dispositiōnū ei⁹ caplm. ij.

Dicamus itaq̄ ꝙ cōplōnē calidā signt ampli tudo pectoris ⁊ magnitudo anhelitus. Et qn̄ duplat̄ exsufflatō ⁊ vox ⁊ opatio eius. Et ꝙ parū nocet̄ ab aere frō: ⁊ ꝙ plm a calido. Et ꝙ accidentia sitis sedat aer frus absq̄ potu multotiens. Et accidit ei plm inflāmatio ⁊ tussis. Frām vero cōplōnē signt puitas pectoris ⁊ puitas anhelitus ⁊ vox ⁊ acuitas amboꝝ. Et ꝙ nocet̄ ab oī frō. Et multitudo generatiōis phlatis in ipo. Et multotiēs quidē duplat̄ eo anhelitus ⁊ aduēiūt ei asma ⁊ tussis. Complōnē aūt hūidam signt mltitudo supfluitatū ⁊ raucedo vocis ⁊ stertitō et ppe qū fuerit cū materia ⁊ fuerit declinis ad supiora ⁊ defectus ab eleuatiōe vocis nō ppt̄ debilitatē corporis. Siccā vero cōplōnē signt paucitas supfluitatū ⁊ aspitas vocis ⁊ similitudo eius cum voce gruū. Et qn̄ est illic disnia ppt̄ vehementiā spissitudinis. Unaq̄q̄ aūt haꝝ cōplōnū qn̄ ē pulmōi naturalis: ⁊ qn̄ est ei accidētalis ⁊ cōicat̄ i aliquo ⁊ differūt in aliquo. Illa aūt in quib⁹ cōicāt sūt sig̃ pdcā nisi illa que excipiemus post. Sed ea in quib⁹ differūt sūt duo: vnū eoꝝ est qm̄ quā cōplō est naturalis signū eius est stās fm nām: ⁊ si est accn̄talis, ē ei signū accn̄tale. Et iā aduenit ei nisi sit signū d̄ gener̄ eoꝝ que nō accidūt nisi natura tātū: qm̄ tūc signū est naturale cuius simile est magnitudo pectoris: aut puitas eius. Et scias ꝙ magis ppe sig̃tiōes eius fm dispōnes pectoris ⁊ pulmōis est anhelitus in frītate sua ⁊ calītate sua et magnitudīe eius ⁊ puitate ipius ⁊ facilitate ipius ⁊ eius difficultate ⁊ fetor̄ ⁊ bōitate odoris eius ⁊ reliquis dispōnib⁹ eius. Et simlr vox etiā in huiusmodi re sicut illd̄ qd̄ sig̃t illa que strāgulata est qū nocūentū sit in lacertis dilatantibus ⁊ rauca quā nocumentum sit i lacertis cōstrictiuis qū nocumētū est in lacertis ⁊ simlr tussis ⁊ sputū ⁊ puls⁹.

Et iā declarata est tibi q̄litās sig̃tōnū anhelitus ⁊ q̄litas sig̃tōnū vocis ⁊ q̄litas sig̃tōnū tussis ⁊ q̄litas sig̃tōnum sputi. Pulsus aūt ⁊ qd̄ ipe sig̃t fm cōplōnes ⁊ egritudīes iā sciuisti. Et pulmo quidē vicinat̄ cordi ⁊ sig̃tōnes dispōnū eius sūt sup ipm fortiores. Et pulsus est magis significatiuus eius qd̄ seq̄t̄ ramos neruoꝝ pulmōis. Et tussis est magis sig̃tiua illius qd̄ sequit̄ cānā ⁊ carnē pulmōis. Et sensibilitas ḡuitatis est sig̃tō ppa ꝙ mā ē i pāniculis ⁊ lacertis: ⁊ qū nō spuit̄ nisi cū tussi leui tūc mā est ppinq̄ suppmo canne ⁊ ei qd̄ sequit̄ ipm. Et si nō spuit nisi cū tussi plurima tūc mā est pfunda ⁊ est longinq̄. Et qn̄ associant̄ nocūentis membroꝝ pectoris sig̃ mēbroꝝ lōginquoꝝ sicut vertigo in apātib⁹ velamīs ⁊ sicut rubedo faciei i apātib⁹ pulmōis.

De apātib⁹ accn̄tib⁹ pulmōi. C. iij.

Pulmōi qn̄ accidūt apāta appp̄ata membris ptiū similiū ⁊ egritudines officiales ⁊ ppe oppilatō in venis suis ⁊ ptib⁹ canne ipius: ⁊ ppe in venis grossiorib⁹ ⁊ in raritate corporis eius. Et qn̄ fiūt ppt̄ cās oppilatiōis intra ipm vsq̄ puenīat ad coopturā ⁊ egritudines cōes. Et qn̄ multiplicant̄ egritudines pulmōis in hyeme ⁊ autūno ppt̄ multitudinē catarri ⁊ ppe in autūno pluuioso post estatē siccā septētriōalē: ⁊ aer frus nociuus est pulmōi nisi sit a calore les⁹ vehemēti. Et multotiēs quidē pducūt egritudines pulmōis ad egritudines epis sicut perducūt vehemētia frigiditatis eius ⁊ vehemētia caliditatis eius ad hydropisī ⁊ simil'r velamis.

De cura pulmōis. C. iiij.

Attende qd̄ dicit̄ i caplō asmatis ⁊ anhelitus ⁊ pmutet̄ ad illd̄ ex eo qd̄ cōicat ei in cāis egritudinū. Et qn̄ excitat̄ plmo cū eo qd̄ ē sicut eleuatō vocis ⁊ sicut anhelitus exsufflationis ⁊ subtilient̄ per illud superfluitates eius: ⁊ administratiōi quidē medicinaꝝ pectoris inest ppa forma. Oꝫ eniꝫ vt admistrent̄ facte pille ⁊ electuaria in plrib⁹ retinēdo ea in ore ⁊ deglutiendo qd̄ resoluit̄ ex eis paulati vt plōget̄ spatiū in ore eaꝝ inptrāseūdo cānā ⁊ reiterent̄ et pueīat ad cannā ⁊ pulmōē: ⁊ ppe qū dormit resupinus ⁊ hūectet lacertos oēs qui seqūt̄ pulmōem ⁊ cānā eius. Et ppinquior modus declinatiōis supfluitatū pulmōis est latus qd̄ meri sequit̄: q̄ ppt̄ iuuat̄ vōitus plm qū nō est ibi qd̄ phibeat.

De materijs siccis in pulmōe ⁊ iudicijs eaꝝ in curatōe. C. v.

Materie que cōtinent̄ in pulmōe qn̄ sunt ex genere sanguis. Et qn̄ sūt ex genere hūiditatis. Et qn̄ sūt ex genere saniei et sūt materie calide ⁊ subtiles. Et materias q̄dē siccas in pulmōe qn̄ est difficile spuer̄: quare nō adheret ei ventositas expellēs eas cū tussi. Immo rūpit hūiditas sup vētositatē: quare aduēit ei ventositas nō eradicās. Sed ad vehemētiā multitudīs eius qū sūt hūores pectoris grossi nō pueīas ad vltimū in exiccādo. Immo sis occupatus cū lenificatiōe ⁊ incisiōe cū resolutiōe materiei. Et sit intētō maior duaꝝ reꝝ tibi īcisio: aut sit studiū cū īcisiōe plus ꝙ sit cum resolutione. Et admistra in oibus illis medicis aquā mellis: est eni faciens eas penetrare ⁊ lenificat ⁊ abstergit.

De medicis pectoris singularib⁹ ⁊ ꝯpositis ⁊ de forma admistratiōis eaꝝ. C. vi.

Medicie pectoris sūt medicie que mūdificāt pectus ⁊ sūt fm ordines. Ordo pmus est sicut farina fabarum ⁊ aq̄ mell' ⁊ semē lini assum ⁊ amigdale ⁊ vinū dulce. Nam ipm vehemēter apit oppilatiōeꝫ pulmonis: sicut ipm vehementer generat oppilationem epatis queadmodum scies in capitulo epatis. Et ex frigidis semē cucumeris ⁊ bateke ⁊ cucurbite. Butyri vero qū solū admistrat̄ maturatō est plus ꝙ eius mūdificatō. Si aūt deglutiat̄ cū melle ⁊ amigdalis amaris est eius maturatō minor ⁊ mūdificatō ei⁹ maior. Et fortius illo est glutinū albotiꝫ ⁊ amigdale amare ⁊ oxymel squilliticū ⁊ fenugrecum et olibanū ⁊ datili beirō hn̄t fortitudinē i hac intentione. Et fortiora illis sūt cyminū ⁊ pip ⁊ herb⁹ ⁊ radix lilij ⁊ radix oppopōaci ⁊ castoreū cū melle ⁊ squilla assata cōtrita ⁊ cōfecta cū melle ⁊ cētaurā maior ⁊ aristol. ro. ⁊ nigella ⁊ vermis qui ē sub

vrceis qđ desiccat̃ sup testã sup prũas: aut ĩ furno dõec albescat ⁊ cõmisceat̃ cũ melle. ¶ Et simĩr enula qñ põitur in medicis ⁊ aqua eius est vehementis iuuamẽti ⁊ alreumed est ex sũma eoꝝ que faciunt facile sputũ ⁊ siseleos est valde iuuatiuũ ⁊ ꝑprie crudũ. ¶ Et post ipm illđ qđ nõ est elixatũ nisi elixatura vnal. ¶ Et croc⁹ cõfortat instrũenta anhelit⁹ ⁊ facile efficit sputum valde. Et medicie quidẽ iste sũt cõuenientes ebibite ⁊ sũt cõuẽientes vt emplĩ superposite. ¶ Ex medicis aũt ꝯpositis sũt pillẽ Platõis ⁊ sũt pillẽ de storace ⁊ sirup⁹ de isopo cũ descriptõib⁹ cũdiṽt ⁊ medicam̃ Andrõachi ⁊ medicamẽ Asclepiadis ⁊ medicam̃. G. ⁊ sirupi đ papauere cũ đscriptiõib⁹ ⁊ medicam̃ mami⁹ ⁊ medicamẽ anacardi cũ myrobal. ¶ Et ex eis q̃ faciũt spuere hũores grossos ⁊ saniẽ est medicamẽ qđ. ℞. scra pini ⁊ myrrhe amboꝝ añ. aur̃. i. corduei aur̃. ij. opij ⁊ castorei āboꝝ añ. aur̃. i. cõficiant̃ cũ vino dulci: cuius potõ est medietas aur̃. ¶ Et ex eis q̃ expta sũt est medicamẽ qđ. ℞. olibani. iiij. myrrhe. ij. cũ trib⁹. ʒ. rob coq̃tur cũ melle ⁊ degluti ant̃: aut succ⁹ caulis cũ eq̃li põdere mellis: aut decoctõ eius decoq̃tur ambo dõec coagulentur ⁊ sit ignis ignis carbõuz. ¶ Et ẽt myrrha ⁊ pip ⁊ sem̃ vrtice ⁊ serapinũ ⁊ sinapis sũant̃ ⁊ fiat ex eis pillẽ: ⁊ detur in potu ex eis mane ⁊ vespe apđ somnũ: ⁊ etiã sinapis. ʒ. i. baurac. ix. kirat succi cucũeris asinini kirat. i. ⁊. ʃ. ⁊ sũt potõ vna educẽs supfluitates plurimas ⁊ mũdificat sine lesione. ¶ Et ex medicis fortib⁹ est vt sũant nasturtiũ ⁊ sinapis et semẽ vrtice ⁊ succ⁹ cucũeris asinini ⁊ anisũ cõiungat̃ totũ illud cũ melle ⁊ cõficiat̃ cũ eo. ¶ Et ex ꝯmistis declinãtib⁹ ad caliditatẽ est vt sũant̃ fenugr̃ci. ʒ. i. semis lini. ʒ. i. ⁊. ʃ. herbi. ʒ. i. eius qđ est inter g̃na cotti. ʒ. ʃ. succi liquiritie. ʒ. ij. inuoluant̃ oĩa oleo amigdalino ⁊ cõiungant̃ cũ melle. ¶ Et iterũ seuesten ⁊ fic⁹ albe ⁊ passe enucleate ⁊ radix lilij ⁊ capillus vene. decoq̃tur in aq̃ vehemẽter ⁊ det̃ ex ea ad potãdũ. ¶ Et si ĩ hac aq̃ decoq̃tur polypodiũ ⁊ turbit erit iuuatiᵐ valde. ¶ Et scias q͛ multotiens retinet̃ aliq̃d in pectore ⁊ est recipiens vt expuat̃ nisi virtus eius ab eo debilitet̃: ⁊ tũc q̃dem oꝫ vt adiuuet̃ cũ sternutatiõe.

¶ Sermo vĩis de anhelitu. C. vij.

Anhelitus cõplet̃ duobus motibus inter quos sunt due more fm q͛ res se hẽt in pulsu: nisi quia motus anhelitus est volũtarius qui põt alterari cũ volũtate a cursu naturali ⁊ puls⁹ ẽ natural̃ pur⁹. ¶ Et intẽtõ quidẽ ĩ anhelitu est vt ĩpleat pulmonẽ aere frĩo dõec ꝑparetur ꝑparatõ cordis ⁊ nõ cesset cor sumere ex eo aereꝫ frĩm ⁊ reddat ipi vaporẽ fumosũ ad hoc vt accidãt illi attractõi due res quaꝝ una est ꝯuersio ipi⁹ a frĩtate cũ calefactiõe eius qđ ei vicinat̃ ⁊ ei⁹ qđ ei cõmiscet̃. ¶ Et altera est cõuersio ipius a claritate sua ꝑpterea q͛ admiscet̃ ei vapor fumosus: tunc eniꝫ remouet̃ ab eo intentõ qua sit cõueniens ad hoc vt extendat̃ puls⁹ ab eo: quare necessaria fit eius eductõ ⁊ pmutatõ ipius. ¶ Et inter duas res sũt due more: ⁊ eius quidẽ introit⁹ ⁊ est attractio aeris fit cũ dilatatiõe puls⁹ pulmõis seq̃ẽs motũ corporũ quib⁹ circũdat̃. ¶ Et anhelitus quidẽ apud cõitateꝫ est illđ qđ educit̃ ⁊ apud medicos ⁊ in positiõe q̃ ẽ ĩter eos qñꝫ ẽ illđ qđ educit̃ sicut ẽ apđ cõitatẽ: ⁊ qñꝫ est hoc totũ sicut pulsus apud cõitatẽ est motus dilatatiuus: ⁊ apud medicos in ipõ ẽ positõ ꝑpria fm speꝫ notã. ¶ Et motus anhelit⁹ eq̃lis naturalis vacui a nocumẽto cõplet̃ motu velamis. Si aũt indiget additiõe fortitudis ꝑpt̃ illđ qđ nõ igredit̃ nisi cũ labore: aut vt cõfortat̃ anhelitus ad extrahendã insufflatiõem cõicat velamini in hoc adiutoriũ lacertoꝝ pectoris oĩuꝫ: ita q͛ sup ꝑmoꝝ ei⁹ aut saltẽ quorũdã iferiorũ e⁹ tm̃. Si aũt est necessariũ vt secet lr̃as: aut generet̃ ex eo locutõ nõ ẽ excusatõ q̇n admistratõ sit lacertoꝝ ligue. ¶ Et qñꝫ ẽ necessariũ ĩ eis admĩstrare lacertos labiorũ. Et quẽadmodũ in pulsu est magnus ⁊ puus et lõgus ⁊ breuis ⁊ velox ⁊ tardus ⁊ calid⁹ ⁊ frĩus ⁊ frequẽs ⁊ rar⁹ ⁊ fortis ⁊ debilis ⁊ intercisus ⁊ cõtinuus ⁊ spasmos⁹ ⁊ tremulus ⁊ pue repletiõis venaꝝ ⁊ multe caꝫ ⁊ reꝫ illaudabiliũ: ⁊ oĩb⁹ ill̃ sũt cãe ⁊ oĩb⁹ illis sũt sig̃tõnes fm res suas. ¶ Et ẽ eis diuersitas fm cõplõnes etates ⁊ genera ⁊ accidentia corporea ⁊ aĩalia: Simĩr anhelitui sũt iste res numerate ⁊ q̃ sũt eis similia. Et vnaq̃ꝫ res caꝫ hꝫ cãm: ⁊ oĩs res ex eis hꝫ sig̃tõneꝫ. ¶ Anhelit⁹ igitur alius est magnus: ⁊ alius ẽ puus: ⁊ alius ẽ lõgus: ⁊ alius ẽ breuis: ⁊ alius est velox: ⁊ alius est tard⁹: ⁊ alius ẽ rar⁹: ⁊ alius ẽ frequẽs: ⁊ alius est strictus: ⁊ alius est latus: ⁊ alius est facilis: ⁊ ali⁹ est difficilis: ⁊ alius est fortis: ⁊ alius ẽ debilis: et alius ẽ cal̃us: ⁊ alius est frĩus: ⁊ ali⁹ ẽ eq̃lis: ⁊ ali⁹ est diuers⁹. ¶ Et ex spẽb⁹ quidẽ anhelitus sunt que hñt nõia ꝑpa sicut anhelitus intercis⁹ ⁊ ꝑpatus et anhelitus duplus ⁊ anhelitus suffocatus ⁊ anhelit⁹ violentus ⁊ hñs setirat vel fetorẽ sicut est in apoplexia ⁊ similib⁹. Et nocũenta que accidũt sũt in mẽbris anhelitus ⁊ in ꝑncipijs eoꝝ ⁊ in eis que cõicant eis cũ vicinitate. ¶ Et mẽbra quidẽ anhelit⁹ sũt epiglotis ⁊ pulmo ⁊ cãna ⁊ vene nõ pulsatiles ⁊ arterie ⁊ uelamẽ ⁊ lacerti pectoris ⁊ pectus ipꝫ. ¶ Nã nocũentũ qñꝫ fit in ipõ pectore qũ est debile ⁊ puũ ⁊ aduẽit ei ꝑpt̃ illđ in anhelitu nocũentũ.

¶ Eoꝝ aũt ꝑncipia sũt cerebꝝ ipm ⁊ nucha etiã: qm̃ ipa ẽ origo velamis. ¶ Nascit̃ eñi plĩm eius ex pari quarto neruoꝝ nuche ⁊ continuant̃ ei rami q̇nti et sexti ⁊ nerui ad ipm venientes. ¶ Mẽbra auteꝫ cõicãtia cũ vicinitate sũt sicut stõus ⁊ epar ⁊ matrix ⁊ intestina ⁊ reliqua viscera. Et illa nocũenta aut sũt malitia cõplõnis succedens calida aut frĩa: aut hũida: aut sicca quecũq̃ꝫ caꝫ sit pura: aut cum materia hũoris retenti vel effusi ad ipm plĩrimi: aut viscosi: aut grossi ⁊ sanies ⁊ pus sũt ex sũa ei⁹ aut ventositate: aut vapore: aut egritudo official̃ ex paralysi ⁊ spasmo: aut resolutõ singularis ex scissiõe: aut putrefactiõe: aut vlceratiõe: aut corrosiõe: aut ex ãpate frĩo: aut calido: aut duro: aut ex dolore. ¶ Et tu quidẽ sciuisti p illud qđ narraui tibi q͛ anhelitus est fortis sig̃tio. ¶ Et currit cursu pulsus postq̃ tu obs̃uas in eo cõsuetudinẽ. Sicut necesse est tibi vt obs̃ues rẽ naturalẽ cõsuetam in pulsu etiam.

¶ De anhelitu magno ⁊ puo ⁊ caũs ⁊ significatiõib⁹ eius. C. viij.

Anhelitus magnus est anhelit⁹ qui r̃cipit aerem valde plĩm supra equaleꝫ: ⁊ ẽ ille

cū quo dilatant̄ mēbra anhelitus in ptibꝰ oibꝰ sup abūdant̄ ꝓpt̄ magnitudinem eius qđ attrahiter. ¶ Parui aūt ⁊ stricti dispō est in hoc ecōtrario ꝓpt̄ puitatē eius qđ attrahit̄ ⁊ simlr̄ i pte extractiōis.

¶ Cause vero anhelitus magni sūt cāe pulsꝰ magni. s. tres p̄dcē. Et existimat̄ a quibusdā ꝙ puus est ille qui cōplet̄ motu velamis tm̄. Et illđ non est verū absolute. Nā ꝙuis qn̄z sit ille qui cōplet̄ motui solius velamis puus: qn̄z tn̄ est ille eq̄lis. ¶ Eq̄lis eni nō eget motu nisi velamis qū velamē est fortis virtutis. ¶ Et qn̄q; est anhelitus puus ꝙuis mēbra pectoris oīa moueant̄ qū sūt oīa debilia ¶ Nō eniꝫ sufficit velamē solū ad anhelitū qui ē necessarius neq; si necessarius ē eq̄lis. Immo ē necessariū vt oīa ei associent̄. ¶ Amplíꝰ nō est oibꝰ sufficientia in attractiōe aeris ⁊ eius eductiōe accidens oibus ꝙ sit simile ei qđ est a velamīe solo si est incolume ⁊ sanū ⁊ forte: qm̄ nō ē neq; vnū ex illis mēbris sufficiēs ad dilatatiōeꝫ itegrā neq; illiꝰ q̄titatis vt qn̄ illi aggrēgat̄ adiutoriū interius ꝓueniat ex oibꝰ dilatatīn plr̄iōis eq̄lis sufficiēs. Et illud est ꝓpt̄ debilitatē virtutū: aut cōstrictionē meatuū sicut accidit in pipneumōia ¶ Verū opꝫ vt sit magnitudo anhelitus cōpata cū q̄titate eius qđ de aere in ipo exercet̄ recepto ⁊ eo qui redit: ⁊ nō cōplet̄ illđ nisi motu oīum lacertoꝝ pectoris ⁊ eoꝝ que seq̄ntur eos: deinde nō cōuertit̄ donec sit motus oīum illoꝝ que in ipo mouentur motus oīum lacertoꝝ ¶ Ipe eniꝫ est anhelitus magnus: immo nō est nisi qn̄ ad ipm mouet̄ oēs motu qui ē vltimus in dilatatiōe ⁊ cōstrictōe operando in aere plurimo ¶ Et puus est fm oppositionem eius ¶ Et qn̄z cōsequit̄ ex vehemētia motus mēbroꝝ anhelitus ad attrahēdū aerē vt fiat motꝰ dilatando in anrioribꝰ vsq; ad furculas. Et posterius vsq; ad os duaꝝ spatulaꝝ: ⁊ in lateribꝰ vsq; ad maximā ptē carnis spatule: ⁊ qn̄z iuuant naribꝰ: imo iuuantur eis vtrisq; in pluribus dispōnibꝰ. Quandoq; vero diuersificat̄ dispō in cōstrictiōe ⁊ dilatatiōe ex pte magnitudis ⁊ puitatis: qn̄z enim est dilatatō maior: ⁊ qn̄z cōstrictō ⁊ motus qn̄z fm quācūq; q̄litatē que maiorē hꝫ necessitatē equatiōis cū introitu ⁊ dilatatiōe est additus ¶ Et qualitas que indigꝫ eq̄tiōe cū introitu ⁊ dilatatiōe ex pte magnitudis ⁊ puitatis: ⁊ fortasse est dilatatō q̄cūq; eaꝝ ē magis necessaria est motꝰ qui tenet eā magis additꝰ. ¶ Nā si ē necessitas expulsiōis vaporis fumosi plurima ꝓpt̄ multitudinē q̄titatis eius: aut acuitatem q̄litatis ipius est cōstrictō exsufflatiua ¶ Et si ē necessitas extinguēdi ignē inflāmatū est dilatō mag̃. ¶ Et qn̄ cōtingit in hōie vt nō sit magne attractiōis aeris: imo parue: deinde sit magne extractionis spūs vel anhelitus est illđ sig̃tō ꝙ caliditas inata est dimīuta: ⁊ extranea itrās est addita. ¶ Et cāe in hoc ꝙ hec oīa mēbra laborioso motu affligunt̄ sūt quattuor ¶ Ipa eniꝫ aut sūt ita ꝓpt̄ cām magne necessitatis que est ꝓpt̄ inflāmatiōem caliditatis in ptibꝰ cordis ⁊ pulmonis ¶ Aut ꝓpt̄ cām debilitatis in ipis lacertis motiuis ¶ Aut ꝓpt̄ cōitatē pncipioꝝ sicut est in fine ethice ⁊ ptisis ⁊ in collectiōe materici: qm̄ ipa debilitat virtutē ¶ Aut ꝓpt̄ egritudinē instrūenti ei ꝓpā. Aut ꝓpt̄ cōitatē eius p̄dcāꝫ in eo qđ p̄teriit ex spasmo accn̄te ei: aut malitia cōplonis: aut apate: aut dolore: aut alia re: aut ꝓpt̄ ꝓhibitionem in lacerto accidentem a dilatatione sicut est repletō in stō a cibis: aut ventositas quꝫ ptrāsit terminū: qm̄ sepat inter velamē ⁊ dilatationē: quare nō dilatat ipm solū: aut ꝓpt̄ cōstrictioneꝫ meatuū qui sūt epiglotis ⁊ rami cāne ⁊ arterie ⁊ qui cōtinuant̄ eis ex meatibꝰ anhelitus sicut raritas que est in pulmōe: qm̄ qū ipe implet̄ hūoribꝰ aut multiplicant̄ in ipo oppilationes: aut accidit in ipo apā ¶ Et isti q̄dē sūt sicut patiētes asma ⁊ habētes saīe ⁊ pipneumōici: aut pp negligētiā cū necessitate: aut paucitate necessitatis ita vt ꝓlōget̄ spaciū iter duos ahelitꝰ ⁊ sit necitas ahelitꝰ magni r̄staurātis illđ qđ accit ex negligētia sicut ē pulsꝰ hn̄tis pmistiōem rōnū qū nō hꝫ vehemētem cordis frigiditatē: qm̄ impedit̄ ab eo: deīde vltimat̄ i ipo. ¶ Et ex sūma huiusmodi necessitatis est magnitudo anhelitus: qm̄ multiplicātur in ipo vapores fumosi ꝓculdubio ⁊ negligit anhelitū a volūtate extractiōis anhelitus vsq;° mlt̄iplicat̄ cū ipo necessitas: quare egredit̄ ꝓculdubio magnus. Et simlr̄ ē pulsus cōplō cordis cuius nō est cū illo calore recipiētis anhelitū: quare expellit̄ ad horā necessitatis et restaurat̄ cū magnitudīe qđ deficit cū expulsione.

¶ De signis anhelitus. C. ix.

Signa quibꝰ discernit̄ inter cās motus pectoris totius sūt: qm̄ si illđ fuerit cā necessitatis ⁊ uirtꝰ fuerit fortis erit ahelitꝰ plurimus in introitu ipius: ⁊ ex insufflatiōe eiꝰ et erit tactus anhelitus calidꝰ inflāmatus etiā magnꝰ sig̃ns caliditatē ⁊ erūt signa inflāmationis repta in pectore ⁊ facie ⁊ oculis ⁊ lingua in colorē suo ⁊ aspitate sua ⁊ i r̄liquis. Si aūt nō fuerit ita ⁊ virtꝰ fuerit nō deiecta ⁊ quasi nō fuerit possibilis ei dilatatō integra tūc cā cōstrictiōis erit i re ⁊ re eoꝝ q̄ numerauimus ¶ Si aūt mēbra oīa laborauerit: aut moueant̄ postea nō fuerint mota motu de quo sit curādū neq; extendūt dilatatiōe integra: sicut quꝫ conat̄ aliquis illđ qđ nō est ⁊ initit̄ oī nixu sup ambas nares ⁊ nō fuerit illic apud reditū exsufflatō: tūc virtus motiua que est in lacertis erit lesa.

¶ Et qn̄z cōstrictō est ex hūiditate in cāna ⁊ que seq̄ntur ipm est cū signis in anhelitu sonus eius q̄ stertit ⁊ est necessitas excreatiōis ⁊ est additō signi sup signū cōstrictiōis totale: ꝙ si illđ nō fuerit erit cā magis iobediēs hac. Qū ergo aduēit ꝯstrictō stertilis subito: tūc iā currit ad pulmōeꝫ pus: deinde ad cānā ꝟo sanies ⁊ pus ex aliquo mēbroꝝ subito.

¶ De anhelitu vehemēti. C. x.

Et ille ex cuius magnitudine virtus laborat illic supflua coarctatiōe ad introitū ⁊ ad exsufflādū cū exitu: quarē est cū magnitudine fortitudo.

¶ De anhelitu alto ⁊ subtili. C. xi.

Et spēs anhelitus magni in quo necessarius est motus froꝝ lacertoꝝ pectoris ⁊ nō puenit necessitas in ipo ad mouenduꝫ velamē ⁊ inferiores lacertos pectoris. Et iste q̄dē anhelitus sepius accidit i febribꝰ pestilentialibus.

¶ De anhelitu puo. C. xii.

Cognitō caꝝ eius est ꝓpt̄ cognitiōem causaꝝ magni fm semitā oppositiōis: qm̄ sepat dolor inter mēbra anhelitus ⁊ inter

motus eoꝝ: ⁊ qñꝫ minorat̃ anhelitus cã doloris. Et qñꝫ minoratur anhelitus ꝓpt̃ cõstrictiõem. Et qñ associat̃ ei raritas sig̃t mortificatiõem nature. ¶Et qñ associat̃ ei frequentia sig̃t dolorẽ in mẽbris anhelitus ⁊ que sequũt̃ ea ex stõ ⁊ ei similibus sicut vlcera eoꝝ ⁊ apata ipoꝝ. ¶ Signa caꝝ anhelitus pui oppositaꝝ cãis anhelitus magni nota sũt ſm oppositiõem. ¶ Ipsũ aũt cuius puitas est ꝓpt̃ dolorẽ nõ ꝓpt̃ cõstrictiõem sig̃t inuẽtõ doloris et ꝙ hñs dolorẽ si tollerat dolorẽ ⁊ expectat sup ipsũ pol'e est ei vt magnificet anhelitũ suũ: ⁊ cũ hoc qñꝫ accidit inter sepatiões anhelitus eius anhelit⁹ magnus ad quẽ necessitas adducit ad tolleradũ dolorẽ: aut adducit necessitas in ipo negligentiã doloris. Et fact⁹ a ꝯstrictiõe ẽ ecõtrario illius totius.

¶ De anhelitu lõgo. C. xiij.

Est ille in quo ꝓlõgat̃ spatiũ motus aeris in attractiõe ipius ⁊ eius reditu vt possit virtus opari in aere plurimo ¶Et qñꝫ ꝓhibet magnũ ⁊ velocẽ dolor: aut strictio ei ponitur lõgus in cõplemẽto eius vt cõsequat̃ qd̃ attractũ est ſꝫ qͥtitatẽ magni ⁊ velocis.

¶ De anhelitu breui. C. xiiij.

Anhelitus breuis diuersus est a longo et qñ associat̃ ei frequẽtia est cã eius dolor in instrũento anhelitus ⁊ que sequũt̃ ipꝫ. ⁊ qñ associat̃ ei raritas sig̃t mortificatiõem inati.

¶ De anhelitu veloci. C. xv.

Anhelitus velox est ille in quo est mot⁹ i spatõ breui cũ ꝯsecutiõe necessitatis nõ sicut breuis ⁊ puus ¶Et cã in ipo est vehemẽtia necessitatis qũ nõ cõsequit̃ in ipo sufficientia magnitudĩs: aut qm̃ necessitas est supra illud qd̃ magnitudo ad ipam cõphendit: aut qm̃ magnitudo sepat sicut dcm̃ est in pulsu in illa sepatiõe: aut in instrũento: aut in virtute. Et qñꝫ est velocitas in vno duoꝝ motuũ plus ꝙ̃ in alio ꝓpt̃ similitudinẽ cãe p̃dcẽ in anhelitu magno.

¶ De anhelitu tardo. C. xvi.

Est cõtrarius veloci ⁊ cãe eius sũt cõtrarie cãis ipius. Et qñꝫ tardat̃ ꝓpt̃ dolorẽ qm̃ necesse est vt mẽbrũ anhelitus moueat̃ cũ facilitate ⁊ spatõsitate.

¶ De anhelitu frequẽti. C. xvij.

Est anhelitus inter quẽ ⁊ inter illũ qui est añ ipꝫ abbreuiat̃ tẽpus. Et ex cãis eius ẽ vehemẽtia necessitatis qũ nõ sufficit magnitudo ⁊ velocitas: qm̃ ipa ẽ maior ꝙ̃ sit illud qd̃ cõprehensũ est ad ipam cũ eis: qm̃ minor ea ẽ ꝓhibitõ ex dolore: aut apate: aut cõstrictiõe ꝓpt̃ materias plurimas: aut coarctatiõem: aut effusiõẽ puris in spatõ pectoris: aut aliꝙ̃ caꝝ cõstrictionis. Et tu quidẽ discernes inter illũ qui accidit cã necessitatis ⁊ illũ qui accidit cã doloris ⁊ alioꝝ ex eis q̃ p̃terita sũt tibi in cã° magnitudĩs. Et anhelit⁹ frequẽs ſm ꝙ testat̃ de eo Hip. facit sequi nocũentuꝫ ꝓpt̃ exiccatiõem pulmõis ⁊ destructiõem instrumẽti ⁊ anhelitus i eis que ipm sequnt̃.

¶ De anhelitu frĩo. C. xviij.

Significat mortificatiõem virtutis ⁊ extinctiõem caliditatis inate ⁊ conuersiõeꝫ cõpl'onis cordis ad frĩtatẽ ¶Et est deteri⁹ signũ i egritudib⁹ acutis: ⁊ ꝓpe qñ cũ eo ẽ raritas in substantia. ¶ Nã tũc cõplet̃ sig̃tõ eius sup resolutiõem inati caloris.

¶ De anhelitu fetido. C. xix.

Est intrans in fetore oris: sed sepat̃ a reliquis spẽb⁹ fetoris oris: qm̃ in illis spẽbus qñꝫ euentat̃ fetor in dispõne que nõ est anhelitus ⁊ sig̃t humores putrefactos in membris anhelit⁹. s. aut cãna: aut pulmõe qũ in eis putrefit hũor aut materia.

¶ De ꝑmutatiõib⁹ que currũt iter anhelitũ magnũ ⁊ anhelitũ velocẽ ⁊ anhelitũ frequentẽ ⁊ ꝯtrarios eoꝝ. C. xx.

Iam sciuisti ꝙ qñ necessitas addit̃ magnificat̃ anhelitus. Sed si addit̃ plus fit velocior: ꝙ si addit̃ plus fit frequens. Si aũt redeat necessitas minuit̃ ꝑus frequẽtia: deide velocitas: postea magnitudo ⁊ simĩr qñ minuunt̃ desideriũ ⁊ ꝓhibitõ ⁊ qñ deficit r̃ditõ ĩ iteriorib⁹ ꝑmis trib⁹ inuẽit̃ raritas pl⁹: deinde tarditas: postea magnitudo: quare est egritudo a naturali ad puũ minus ꝙ̃ ad tardũ ⁊ ad ãbo minus ꝙ̃ ad raꝝ. ¶Et si tu expieris ista in dilatatiõe ⁊ cõstrictiõe simul ſm diuersitatẽ duaꝝ necessitatũ p̃dictaꝝ declarabit̃ tibi diuersitas in additiõe ⁊ diminutiõe ¶Qũ enĩꝫ cã est magis ducẽs in dilatatiõe ad additiõem est tẽpus qd̃ est añ dilatatiõem breui⁹ ¶Et qñ est similis illi cãe in cõstrictiõe est tẽpus quietis que ẽ añ cõstrictiõem breuius ⁊ anhelitus frequens vel seq̃t̃ apa calm: aut cõstrictiõeꝫ ab oppilatiõe.

¶ De anhelitu mouẽte pulmõem. C. xxi.

Iste anhelit⁹ sig̃t debilitatẽ virtutis: aut cõstrictiõem vehemẽtẽ p̃focatiuã in decollactiõe: aut collectiõeꝫ materiei: aut effusiõeꝫ humoris.

¶ Sermo vl'is de malitia anhelitus. C. xxij.

Malitia anhelitus cõicat dispõnib⁹ egrediẽtib⁹ a nã ĩ ãhelitu quã nõ cõsequũt̃ accñtia sana: imo accñtia egra ĩpedĩẽtia ⁊ illa sũt sicut difficultas anhelitus ⁊ cõstrictõ anhelitus duplatõ anhelitus ⁊ intercisio anhelitus ⁊ anhelitus p̃paratus ¶Et qñꝫ accidit ꝓpt̃ spẽs malitie cõpl'õis repletiõis: aut ꝓpt̃ oppilatiõeꝫ ⁊ vicinitatẽ coarctatiõis apatũ ⁊ dolores a motu ꝓhibentes ⁊ ꝓpt̃ vlcera in velamĩe ⁊ ꝑtib⁹ pectoris: ⁊ ꝓpt̃ casum virtutis ex egritudib⁹ attritũ faciẽtib⁹ ⁊ febrib⁹ acutis ⁊ pestilẽtialib⁹ ⁊ uenẽis ebibitis. ¶ Et oĩs quidem malitia anhelitus: aut ipius cõstrictõ: aut difficultas eius ꝓpt̃ materiã addit̃ apud resupiatiõem ⁊ est media apud dormitiõeꝫ sup latus ⁊ alleuiat̃ qũ sup vẽtrẽ iacet aliquis: ⁊ in p̃focatiuo intrĩseco ꝓhibet̃ apud resupinationem oĩo.

¶ De cõstrictiõe anhelitus. C. xxiij.

Constrictõ anhelitus est vt non inueniat aer in quo exercitatõ sit cũ anhelitu meatũ in pte sui motus nisi strictũ in quo nõ penetret nisi paulatiꝫ. ¶ Et eius cãe aut sũt apata in illis meatib⁹ que sũt epiglotis ⁊ cãna ⁊ rami ei⁹ ⁊ arterie in ipa raritate pulmõis ⁊ corpore ipius: Et de apatib⁹ eius qd̃ vehemẽtius oppilat anhelitũ est illd̃ qd̃ est durũ. Et hũores plurimi in ipso aut grossi: aut viscosi: aut aquosi aggregati i pulmõe: aut cooptura accñs ei ex coarctatiõe vicina ex apate in epte: aut stõ: aut splene. Aut hũores

effusi in spatō ꝓpt̄ hydropsiʒ: aut alia sicut fit ex aptiōib⁹ apātū in ventre inferiore nō pmittentibus fieri dilatatiōem. Aut spissitudo ex siccitate: aut stipticitate: aut frigore aduenieute pulmōi et velāini: aut a siccitate i neruis ⁊ velamie ⁊ ē melí⁹ vt nōiet̄ difficultas a̅belit⁹: aut a vaporib⁹ fumos̄ cōstrigētib⁹ itrīsec⁹ anhelitū in locis strictis. ¶Et qn̄ʒ est cā eius cōstrictō pectoris: ⁊ vt nō inueniant mēbra dilatantia anhelituʒ vbi expandent̄. ¶Et qn̄ʒ fit cā cris̄ ⁊ signū eius qn̄ declinat̄ medicie vel materie ad supiora. ¶Et qn̄ʒ fit difficultas anhelitus ⁊ cōstrictō ei⁹ ꝓpt̄ cursū materieꝝ ab apātib⁹ intrīsecis pmutatis ad partes capitis ⁊ indicat apāta post aures si res fuerit magis īcolumis: aut in cerebro si fuerit prauior.

De signis. C. xxiiij.

Apostematū ꝓfocatiuoꝝ rememoratō iam pterijt tibi. Signū vero apātis qd̄ fit in pulmōe ipō est dolor ḡuis ⁊ in lacertis ⁊ in velamib⁹ pectoris est dolor pūgitiuus intrīsecus ⁊ est fortior ⁊ vehementior ⁊ exterius est debilior ⁊ in cartilaginib⁹ pulmōis est dolor in quo est cōstrictō. Et qn̄ʒ pducit ad tussiʒ: ⁊ si fuerit calidū febris. ¶Et signa ꝓfocatiui nota sūt ꝙ fit vehemētius apud resupinatiōem. ¶Signa aūt hūoruʒ si sūt in cāna sūt sputū ⁊ desideriū tussiendi ⁊ iuuare ea cū manatiōe rei cū aliq̄tula tussi ⁊ cū sternutatiōe. ¶Et si sūt in pulmōe est illa dispō simlr̄: nisi quia tussis incipit a loco magis ꝓfundo ⁊ nō ē stertitō nisi s̄m q̄ntitatē ei⁹ qd̄ manat ex eo qd̄ expuit̄ ⁊ si sūt in spatō tūc iā pmutat̄ ex latere ad latus cū alteratiōe iacendi: deinde egrediūt̄ cū sputo ⁊ non est in ipō cum cōstrictiōe a̅belit⁹ tussis de qua sit curandum.

De diuersitate anhelitus. C. xxv.

Anhelitus diuersus fit cū cāis que sunt sicut cause diuersitatis pulsus ⁊ est ei⁹ diūsitas ordinata ⁊ inordinata.

De anhelitu duplo. C. xxvi.

Est ex sp̄eb⁹ diuersi: ⁊ est anhelitus i q° cōplet̄ dilatatō: aut cōstrictō duob⁹ motib⁹ inter quos ambos est mora sicut est anhelitus pueri qū plorat. Nā fit in eo cōpssio qn̄ dilatat̄ ⁊ mutatō qn̄ cōstrīgit̄. Et eius cā aut est caliditas multa qua nō iuuat̄ eo qd̄ attrahit̄. Immo eius extēsio facit necessitatē in additiōe: aut est debilitas in instrumento anhelitus noto faciens necessitatem quietis in anhelitu: aut est malitia complexionis deijciens virtutem: aut exiccans: aut indurans instrumentum: ⁊ est plm̄: aut est dolor in ipō aut in vicinis ei⁹ apā. ¶Et vicini sunt sicut velamē ⁊ epar ⁊ splē. Sed epar est vehemētioris cōicatiōis ꝙ splē: aut est egritudo officialis ex eis que iā numerate sūt multis vicib⁹: aut est multitudo spasmi p̄teriti: aut futuri. ¶Et iste anhelitus est signū malū in egritudinib⁹ acutis ⁊ febribus. ¶Qū aūt accidit ex frigore tūc ipē est ex eis q̄ sanat febris.

De anhelitu pauco. C. xxvij.

Est vt sit nocūentū in medietate pulmōis ⁊ sit medietas altera incolumis: quare ē anhelit⁹ medietas anhelitus incolumis.

De anhelitu difficili. C. xxviij.

Est vt sit exercitatō in aere labor: siue sit strictura: siue non sit strictura. ¶Et cā in ipō est nocūentū mēbroꝝ anhelitus s̄m ꝙ dcm̄ est in alijs. Et qn̄ʒ est ꝓpt̄ inflāmatiōeʒ ignēā dn̄antē cordi ⁊ fit ꝓpt̄ frigus mortificans v̄tutē motiuā: aut impediēs eā sicut accidit qū ē frigus velamis sicut frig⁹ ex aere: aut frig⁹ ex emplō posito sup ipm ꝓpt̄ cām in ipomet: aut ꝓpter cām in stō ⁊ epe ⁊ cadit ipm i vicinitate illius emplī ⁊ infrāt̄: quare nō fit bōa eius dilatatō. ¶Et qn̄ q; fit ꝓpt̄ oppilatiōem apud quā retinet̄ pulmo attrahēs aerē ⁊ idiget labore dōec infletur: ⁊ iste ē diuersus ꝓpt̄ cōstrictiōeʒ. ¶Et qn̄ʒ ē oppilatō apā. ¶Et qn̄ʒ fit ꝓpt̄ mediciaʒ solutiuā mouētē ⁊ nō soluētē: aut ꝓpt̄ clistere acutū nō soluens. Et similr̄ qn̄ phl̄oia in pleuresi nō cōsequit̄ necessitatem. Et oʒ quidē vt legat̄ illd̄ qd̄ scripsimus in fine s̄monis nr̄i in cōstrictiōe anhelitus hic etiam.

De p̄paratiōe anhelitus. C. xxix.

Prepatō anhelitus ē anhelitus qui nō aduenit hn̄ti ipm nisi p̄pet̄ ⁊ eq̄tur ⁊ extendat collū suū extensiōe tendēte ad supiora: quare apit̄ ꝓpt̄ illd̄ meatus ⁊ nō pōt declinare collū suū: qm̄ cōstringit̄ sup ipm anhelitus sicut ꝯstrigit̄ sup trahētē collū suū ad posteriora. ¶Et silr̄ nō pōt declinare pectus ⁊ dorsū ad posteriora. ¶Et qn̄ʒ remouet̄ hec p̄patō: ⁊ ꝓpe qn̄ resupinat̄ accidit ei vt coopiant̄ ex ipā ptes pulmōis .s. quedaʒ eaꝝ cū quibusdā: quare oppilant meatū: qm̄ ipē i initō in huiusmodi est oppilatus in pluribus ⁊ in ipō nō est aptō nisi pus quā destruit declinatō partiū quarūdā sup alias: quare oppilant̄ meatus.

¶Et qn̄ʒ fit illa oppilatō accn̄s in febrib⁹ ⁊ similib⁹ ꝓpt̄ vapores declinantes ⁊ hūiditates resolutas. ¶Et qn̄ʒ fit in veritate ꝓpt̄ hūores implētes ⁊ oppilātes ⁊ apāta: aut qm̄ lacerti sūt mollificati. Qum ergo n̄ descēdūt ad ptē pedū: imo descēdūt ad ptē dorsi ⁊ pectoris coarctant̄.

Sermo vl̄is de anhelitu narium ⁊ dispositionuʒ.

De anhelitu etatū. C. xxx.

Pueri quidē indigēt eductiōe sup̄fluitatuʒ fumosaꝝ necessitate uehemēti: qm̄ digō in eis est plurima ⁊ magis assidua ⁊ nō est vehemēs valde: qm̄ ipi nō sūt cōpleti in suis corporib⁹ ⁊ suis virtutib⁹: quare necessarium est vt cadant i anhelitib⁹ ipoꝝ frequētia ⁊ velocitas vehemēs cū magnitudie aliqua nō ente cū illa vehemētia. ¶Iuuenum aūt anhelitus sūt maiores: sʒ minoris velocitatis ⁊ frequētie ⁊ necessitas cōseq̄t̄ in eis cū magnitudie. ¶Senū vero anhelitus sūt minores i itētiōib⁹ additiōis ꝙ anhelitus iuuenuʒ ⁊ nō sūt in puitate anhelitus decrepitoꝝ. ¶Sed decrepitoꝝ anhelitus sūt miores ⁊ tardiores ⁊ vehemētius rari ꝓpt̄ id qd̄ tibi nō occultat̄.

De anhelitu repleti ex cibis: aut ex p̄gnatiōe: aut hydropisi ⁊ similib⁹. C. xxxi.

Eoꝝ anhelitus declinat̄ ad puitatem: qm̄ velamē est coarctatū a motu dilatatiuo ⁊ ꝓpterea ꝙ minorat̄ eoꝝ anhelitus nō est excusatō a velocitate ⁊ frequētia si ē sufficiens virtus: aut frequētia sola si ē virtus debilitata.

De anhelitu balnei. C. xxxij.

Anhelitus quidē balneati aq̄ calida magnificat̄ ppt̄ necessitatē ⁊ ppt̄ lenitatē instrumēti ⁊ fit velox ⁊ frequēs ppt̄ necessitatē. Balneati vero frigida res est ecōuerso.

De anhelitu dormientis. C. xxxiij.

Qum virtus in ipso est fortis tūc eius anhelitus magnificat̄ ⁊ fit rarus ppt̄ causā p̄dcām in ca° pulsus: ⁊ ē ei⁹ ɔstrictō maior ⁊ velocior q̄ ipsius dilatatio: qm̄ digestio in ipso est plurima.

De anhelitu dolētis i mēbris pectoris. C. xxxiiij.

Et sicut sciuisti in eis que p̄terierūt tibi ex me: ipse eni dēclinat ad puitatē ⁊ breuitatē: ⁊ qñ debilitat̄: ⁊ qñ est difficilis: ⁊ qñ tardat̄ qñ nō est inflāmatō ⁊ fit frequēs sicut sciuisti ⁊ sūt puitas eius ⁊ breuitas ipsius pl⁹ q̄ ei⁹ tarditas: qm̄ ducēs ipm ad retentiōem ⁊ puitatem dilatatiōis est plus q̄ ducens ipm ad facilitatē ⁊ ut noceat̄ cū magnitudīe dilatatiōis vehementius q̄ vt noceat̄ cū velocitate. Nā inflāmatō cordis ⁊ calefactō nō excusant ex velocitate q̄uis ledat̄ eis.

De anhelitu eius cuius anhelitus cōstringit̄ ppt̄ q̄cūq3 causa3: ⁊ de anhelitu hñtis asma. C. xxxv.

Oportet vt succurrat̄ ei qui fit cū ɔstrictione ex pte velocitatis ⁊ frequētie i plurio rei: quare fit anhelitus eius paruus strictus frequens: ⁊ anhelit⁹ hñtis asma est ex eis qui veloces sūt in ca° suo.

De anhelitu hñtiū famē. C. xxxvi.

Quandoq3 laborat i dilatatiōe pectoris totius cū caliditate ⁊ exsufflatiōe ⁊ nō est illic caliditas neq3 qd̄ adiuuet virtute3: qm̄ hñs hac egritudinē iā debilitatus est in vltitate. Sed virtus in hñtib⁹ peripneumoniā ⁊ asma est remanens.

De anhelitu hñtiū decollatiōem ⁊ suffocatiōem ⁊ que eis sūt similia. C. xxxvij.

Et cū dilatatiōe magna ⁊ cū velocitate ⁊ frequētia ppt̄ necessitatē ⁊ submersiōem materiei ⁊ ñ ē ex eis exsufflatō asmatis.

De asmate. C. xxxviij.

Asma est egritudo pulmōis cū qua patiēs nō inuenit excusatiōem ab anhelitu frequēti sicut est anhelitus quo laborat p̄focatus ⁊ festinatus. Et hec egritudo qñ accidit decrepitis nō forsitā sanat̄ neq3 maturat̄: quō eni qñ ipsa in iuuenib⁹ etiā difficilis fit ꝭm plm ⁊ augmentat̄ apud resupinatiōem. Et hec quidē egritudo ē ex egritudib⁹ longis hñs cū hoc poxismos acutos ꝭm similitudie3 poxismoꝝ epilepsie ⁊ spasmi. Et qñ fit ppt̄ nocūentū in ipso pulmōe ⁊ in eis q̄ ipsi cōtinuant̄ ppt̄ inuiscatiōem hūoꝝ grossoꝝ in arterijs ⁊ ramis eaꝝ breuib⁹ ⁊ suctorib⁹ eaꝝ. Et qñ est in canna pulmonis: et quandoq3 est in raritate pulmonis ⁊ locis vacuis. Et iste humiditates qñ sunt ad ipm effuse ex capite: ⁊ prope in regionib⁹ meridiaīs. Et qñ sūt expulse ad ipm ex alijs locis. Et qñ est cā generatiōis earum in ipso frīitas eius ⁊ rorificat paulati3 paulati3. Et qñ fit pp hūorē nō existentem in pulmōe ⁊ arterijs ei⁹: immo in stō effusū ex capite: aut ex epe: aut generatū in stō. Et phibitō anhelitus adueniens qñ ascēsus fit est ppterea q̄ stōus cōpmit velamē ⁊ velamē cōpmit pulmōe3: ⁊ epar qñ infīat̄ aut igrossat̄ qñ adiuuat ad faciendū asma. Et isti quidē hūores qñ nocēt sua q̄litate: ⁊ qñ nocent sua q̄ntitate ⁊ multitudīe. Et qñ fit sed raro ex exiccatiōe pulmōis ⁊ siccitate eius ppt̄ corrugatiōem aggregatiōis eius ad seipm. Et qñ fit ex frīitate eius: ⁊ qñ fit ppt̄ nocūentū pueniēs ad mēbra anhelitus ex neruis ⁊ nucha ⁊ cerebro: aut catarro expulso ad ipam ex eis. Et qñ fit ppt̄ cōitatē mēbroꝝ vicinoꝝ cōpmētiū mēbra anhelitus: quare nō dilatat̄ tur: sed est stōus plenus qñ cōpmit velame3.

Et qñ accidit ppt̄ multitudinem vaporis fumosi qñ coarctat̄ in pulmōe ⁊ puenit ad eum. Et qñ fit ppt̄ vētositatē coarctatā in mēbris anhelitus cōpmēte3 anhelitū. Et qñ fit ppt̄ puitatē pectoris: q̄re nō sequit̄ ipm necessitas ex anhelitu. Et fit illd̄ nocūentū naturale in anhelitu sicut accidit in cibo ex puitate stōi. Et qñ asma fit vehemēs ⁊ fit anhelitus p̄paratiōis. Et multotiens pmutat̄ ad peripneumoniā.

De signis. C. xxxix.

Si fuerint cā asmatis hūores: aut hūiditates in cāna ipa erit illic cōstrictō in pncipio anhelitus cū excreatiōe ⁊ oscitatione ⁊ retētiōe materiei stantis ⁊ g̃uitas cum sputo rei ex loco propinquo. Et si fuerit hūoīs ex catarro erit subito ⁊ si nō erit paulati3. Et si fuerint in uēis duris pseuerabit diuersitas puls⁹ tremulosa.

Et qñ adducit ad tremorē cordis cōfirmatū ⁊ interficit: ⁊ ꝭm puls⁹ hñtiū asma est tremulosus.

Si aūt fuerit extra spatiū quocū3 mō sit nō erit tussis. Et si fuerit cū cōitate pncipioꝝ significabit ipm illd̄ qd̄ p̄terijt: ⁊ si fuerit cū cōitate vicinoꝝ sig̃t ipm additō ipius ppt̄ excitatiōe3 materie ipsoꝝ: aut repletiōem accidēte3 in eis. Et si fuerit a catarro significabit ipm dispō eius. Et si fuerit ab eruptiōe saniei subito ad mēbra anhelitus significabit ipm illd̄ qd̄ p̄cessit de apate ⁊ collectiōe: deinde qd̄ puenit ex eruptiōe. Et si fuerit a siccitate significabit ipsum sitis ⁊ priuatō sputi oio ⁊ q̄ spuit qñ recipit qd̄ hūectat ⁊ admistrat̄ qd̄ hūectat. Et si fuerit ppt̄ ventositatē significabit ipsū leuitas ptiū pectoris cū cōstrictiōe que diuersificat̄ ꝭ3 acceptiōem eius qd̄ inflatū est: ⁊ eius qd̄ nō est inflatū. Et si fuerit ppt̄ frig⁹ cōplōnis pulmōis ⁊ sicut fit in decrepitis: tūc ipm paulatim incipiet ⁊ cōfirmabitur.

De cura asmatis ⁊ cōstrictiōis anhelit⁹ ⁊ p̄paratione eius. C. xl.

In facto quidē ab hūiditatib⁹ cura ⁊ eius mod⁹ est vt pueniat̄ ad finiendū hūiditates que sūt in pulmōib⁹ eoꝝ cū facilitate ⁊ eq̄litate. Et si sciueris q̄ nocūentū accñs in eis est ppt̄ multitudinē tūc euacuabis corpus p culdubio cū solutiuo. Sintq3 medicīe solutiue subtiliatiue maturatiue absq3 calefactiōe vehemēti pducētes ad exiccatiōe3 materiei ⁊ subtiliatiōe3 eius. Et ppt̄ hoc antiqui nō apposuerūt in confectiōib⁹ cure asmatis opiū neq3 hyusquiamu3 neq3 mādragorā nisi intentō sit p illd̄ phibitō catarri qñ multiplicat̄: imo neq3 psilium nisi qd̄ Deus vult glorios⁹ ⁊ excels⁹. Et ppt̄ hoc o3 vt assidue fiat humectatō materiei ⁊ maturatō eius qum est

grossa ⁊ viscosa. Et nō sis cōtentus subtiliatōe aut incisiōe pura. Et quādoq adducūt labor eius ⁊ iobedientia materiei ad vlcus in pulmōe. Et silr qm̄ oia que ꝓuocāt nocēt huic egritudini iq̄ntū ꝓuocāt. Propterea q̄a extrahūt subtile ab hūiditate tūc qū sentis cū asmate grossitiē in ꝑe oz vt pmisceas cū medicis pectoris medicias ex generē eupatorij ⁊ apsinthij. Et illd̄ qd̄ cōiūgit iter duas res simul vehemēter est sicut rubea tictoꝝ ⁊ aristol. etiā. Et qū ille qui curat est puer oz vt pmisceatur tūc cū medicis lac matris eius. Et dent ei sufficientes medicie eq̄les sicut feniculū hūidū cū lacte. Et ex eis que iuuant ad maturatōnem est ius galli decrepiti. Et ex regimie iuuatio eis est vt admistret fricatō pectoris ⁊ que sequnt ipm cū manib⁹ ⁊ mādili aspo ꝓpe si fuerit illic anhelitus p̄paratōnis: sitq fricatō eql sicca absq vngueto nisi accidat lassitudo: tūc eni admistrat vngtm. Et oz vt tu admistres i q̄busdā horis abrotanū ⁊ nitrū ⁊ fiat cū eis fricatō vehemēs. Et si mā est plria tunc necessaria est purgatō eius cuz solutiuo facto ex eis que sūt sicut semē vrtice ⁊ polypodiuz ⁊ cucūer asinius ⁊ pulpa colloq̄ntide. Et ex regimie i hoc post purgatōnē ⁊ vōitū est admistratō vocis cū eleuatōne ḡdati ad fortitudiez ⁊ lōgitudiez. Et ex regimie i illa mūdificatōne ē admistratō vōitus cōtiui: ⁊ ꝓpe post admistratōnē rhaphani: aut post purgatōnē. iiij. ʒ. baurac cū pōdere. v. ℥. sirupi de melle. Et illd̄ q̄dem qn̄ fortis sit virtus ⁊ debilitant res. Et hellebor⁹ alb⁹ valde iuuatiuus est: ⁊ est i egritudib⁹ pectoris secur⁹ ⁊ absq tiore. Et rectius q̄dem est vt sūantur frusta hellebori ⁊ figant i rhaphano ⁊ dimittatur sic die ⁊ nocte: deide extrahant ab ipo ⁊ comedat ille rhaphanus: ⁊ ēt sūant sinapis ⁊ sal amboꝝ an. ʒ. i. baurac armeni. ʒ. ß. nitri danic. i. ⁊ dent i potu i. v. sextarijs aque ⁊ mell. Et q̄ntitas mell i ipa sit. ℥. i. Et ex regimie bono i hoc est assiduatō lenificatōnis nature ⁊ adiuuat eos ad illd̄ receptō capparis saliti an̄ cibū ⁊ ouoꝝ taracoꝝ antiquoꝝ ⁊ iuris galli decrepiti cū medulla cartami ⁊ volubil ⁊ sicle. Qd̄ si p illa nō sit lenificatō det i potu aq̄ ordei i qua vehemēter decoctū est parū euforbij. Et epithymū q̄dem est vehementis iuuamis i hac egritudie. Nā si sūat ex aq̄ i qua decoquat epithymū cū melle est vehemētis iuuamenti. Et simlr si sūat ex eo aur. i. cū rob. Et simlr decoctō ficuum ⁊ calamēti ⁊ rute i aqua sūant ex ea cū melle ⁊ etiā decoctō fenugreci cū ficubus piguib⁹ cū melle plurimo admistret an̄ cibū tēpor lōgo ⁊ reiteret post ipm. Et simlr decoctō passulaꝝ ⁊ fenugreci cū aq̄ pluuiali. Et ex regimie i hoc est exercitiū i q° ḡdatō fiat ex tarditate ad velocitatē vt nō faciat accidere eis festiatō prefocationez ꝓpterea q̄a ipa mouet mām laboriose. In cibis vero eoꝝ opz vt sit ḡdatō simil ei quā p̄diximus i exercitō. Et sit eoꝝ panis panis coct⁹ hn̄s semia vt cymiuz anisū ⁊ similia ex massa fermētata ⁊ sint eorum nuclei subtiliatiui i q̄bus pōunt semē arasede ⁊ isopuz ⁊ origanū ⁊ calamētū ⁊ piguedies ⁊ cibi eoꝝ sint de adipib⁹ lepoꝝ ⁊ cerui ⁊ gazel ⁊ ꝓpe vulpis ⁊ p̄ci pue eoꝝ pulmōes. Pulmo eni vulpis est medicamē huiusmodi egritudis qū exiccat ⁊ dat ex eo in potu pōd⁹. ij. ʒ. Et simlr pulmo erit ij capestris. Eoꝝ vero carnes sūt sicut pisces petrosi fluuiales nō lacuales: et sicut pue aues ⁊ starne ⁊ pdices. Et ius galloꝝ cōfert eis. Et qn̄z pōit ligua arietis i cibis hn̄tiū asma. Sed eoꝝ via sint odorifera antiq̄ subtilia pue q̄ntitatis. Et qn̄ volūtas ē vt multiplicet maturatō ⁊ iuuamtū ad spuēdū accipiat ex eo subtile valde. Et sirup⁹ de melle cōfert eis ēt ⁊ in vinis dulcib⁹ adiutis cū aliquo subtiliatiō adiūcto eis ē iuuamtū ipis ꝓpt illd̄ qd̄ in eis ē ex abstersiōe ⁊ lēificatiōe ⁊ calefactōe eq̄li. Et oz ut elōgētit cibū ⁊ potū ⁊ n̄ satiēt ex aq̄ subito imo plrib⁹ uicib⁹. Ex rb⁹ aūt q̄s oz eos uitar ē balneū q̄ntū possūt ⁊ ꝓpe post cibū. Et sōnus plrim⁹: ⁊ ꝓpe sōnus diei ⁊ sōnus post cibū ē res nocibilior eis nisi adueniat eis spatiū vehemēs ⁊ lassitudo ⁊ caliditas: tūc naq dormiat parū. Et oz vt vitēt oē ḡnū in quo ē iflatō: ⁊ vt vitent potare post cibum siue sit aq̄ siue vinū. Medicie v̊o solutie fortes q̄ eis cōueniūt sūt sicut si i potu sūant ex oppopōacis ⁊ pulpe colloq̄ntide āboꝝ an̄. ʒ. ß. cū aq̄ mell: aut castoreū cū āmoniaco ⁊ pillis de agarico necessariū est vti in mēse bis qn̄ ca sit fortis. Quaꝝ descriptō. ℞. agarici tres ptes radicis lilij prassij amboꝝ an̄. ptē. i. turbit ptes. v. hierepic. iiij. pulpe colloq̄ntide sarcocolle āboꝝ an̄. ʒ. i. cōficiant cuz rob ⁊ sit potō eaꝝ. ij. ʒ. Et ēt pulpe colloq̄ntide medietas aur. anisi sex aurei cōficiant cum aq̄ ⁊ fiant ex eis pille ⁊ admistrent post admistratioez clisteris puri an̄ ipas p diē. Et sit ex eis q̄ sūt sicut aq̄ sicle ⁊ oleū sisaminū ⁊ baurac ⁊ q̄ cursu eoꝝ ꝓcedunt. Et iterū pulpe colloq̄ntide danic. ij. semis vrtice. ʒ. i. epithymi. ʒ. ß. cōficiant cū aq̄ mell ⁊ sūt potō vna. Et expectēt sup eā tres hore: deide potet. ij. ʒ. aut. iij. ex aq̄ mell. Aut etiā pulpe colloq̄ntide ⁊ sceba eq̄liter baurac medietas ptis radicis lilij oppopōacis āboꝝ an̄. ps. i. fiat ex eis pille. Sitq potō eaꝝ ex. ʒ. i. ⁊. ß. vsq ad. ij. ʒ. ⁊ expectet hora vna ⁊ det in potu post eas media cotila aq̄ mellis. Et etiā sinapis aur. i. sal cōis qui in pane pōit. ß. aur. succi cucūeris asinini. ß. aur. fiant ex eis. viij. trocisci ⁊ bibat trociscus vnus ex eis vna die ⁊ die altera nō ⁊ potō sit cū aq̄ mell. Ista enim leniūt nām ⁊ faciūt spuere cū facilitate. In reliq̄s vero medicis oz vt pmutatō fiat ⁊ nō cōtinuetur cū vna medicia ex eis assidue ⁊ āplectat eā natura. Et iterū iter medicias ⁊ corpa sūt ꝓportiōes que nō cōphēdūt nisi cū expimēto. Qū g° expieris cōseq̄ris qd̄ magis sit iuuatiᵐ. Et opz vt obfuet ps effusiōis materie. Nā si fuerit ex capite rege caput curatiōe catarri cū regimie mūdificatiōis hūoris. Et qn̄z pōunt in eo narcotica ⁊ lutuz armenū ē mirabile in ꝓhibēdo catarrū. Distinctō vero mediciaꝝ ē sicut medicamē diascoridis ⁊ sicut aristol. ro. Sūat inde in potu oī die. ß. ʒ. cuz aq̄. Et sicut serapinū cū vino ⁊ semē iunipi ⁊ nux cupssi ⁊ ālfesir ⁊ ēt alfesirestē. iiij. daic ⁊. ß. cū aq̄ radicis: ⁊ etiā aceuū in quo īfusū ē de seme vrtice multotiens pōd⁹. ʒ. ij. ⁊ semē nasturtij sup qd̄ distillatū ē oleū amigdalinū dulce ⁊ radix rubee medietas ⁊ q̄rta. ʒ. vnius cum oxymelle squilliтico. Oxymel eni squilliticū iuuatiuum est valde et sq̄lla assata ipamet: ⁊ ꝓpe cū melle ⁊ aristol. ro. ⁊

duo calamēta ⁊ sceba ⁊ liliū etiā ⁊ camepitheos ⁊ castoreū ⁊ etiā decoctō cētauree. Et cētauree due spēs iuuatiue sūt eis in duabꝰ dispōibꝰ grossa apud motū in pncipio ⁊ minuta apud qetē in postremo fiat electuariū cū melle ⁊ etiā glutē alibat solū aut cū pauco piretro ⁊ aq̄ ro. Et oppopōacū fortiter iuuat etiā hāc egritudinē. Uerūtn̄ est ex eis quoꝝ maxima malitia timēda est in neruis. Et medicamē sulfuris est eis vehemēs iuuamē. ¶ Et etiā sūantur nasturtij ⁊ sisami āboꝝ an̄. ʒ. xxx. ⁊ isopi sicci ʒ. vij. ⁊ sit potō eius fm q̄titatē testificatā. Et ēt pulmōis sicci vulpis. v. calamēti mōtani. iiij. seīs apij folij indi amboꝝ an̄. viij. āmoniaci pipis amboꝝ an̄. iiij. semis hyusquiami. ij. aut sūme succū sq̄lle cū melle eq̄lis mēsure cuiꝰ spūa pꝫiciat ⁊ coaguleī sup prūas ⁊ deī ex eo in potu mistū etiā an̄ cibū ⁊ tātūdē post ipm. Et etiā calamētū ⁊ āsce et ireos ⁊ anisū ⁊ pip cōficiant cū melle ⁊ admistreī ex eis q̄titas vnius auellane mane ⁊ sero. Et etiā polij ⁊ sceba armēi ⁊ camepitheos ⁊ castorei ⁊ olibani ⁊ isopi oīuꝫ an̄. aur̄. i. sūat ⁊ cū melle misceatur ⁊ etiā potiōes due. Aut baurac. iiij. pipis albi. iij. aniudē. iij. āmonici. ij. cōficiant cū rob ⁊ sit potō eius q̄titas fabe uniꝰ cū aq̄ mellis. Aut castorei ⁊ aristol. ro. āmōiaci oīuꝫ an̄. aur̄. i. pipis. ǥ. x. misceant cū rob vue ⁊ potō ex eis sit q̄titas fabe. i. cū oxymelle. Et etiā prassij ⁊ costi ⁊ storacis ⁊ ǥnoꝝ pini oīuꝫ an̄. aur̄. i. polij ⁊ castorei amboruꝫ an̄ aur̄. i. pipis albi succi cucūeris asinini oīuꝫ an̄. aur̄. ſ. cōficiatur cū melle ⁊ sit potō faba vna cuꝫ aq̄ mellis calefacta: ⁊ etiā sinapis ⁊ baurac āboruꝫ an̄. ptes. ij. calamēti fluuialis succi cucūeris asinini āboꝝ an̄. ps. i. cōficiant cum aceto squillitico ⁊ sit potō eius q̄titas herbi in aqua mellis crudi in ieiunio. Aut scēba ⁊ apsinthiū ⁊ ruta cōficiatur cum melle: aut coagulent cū decoctiōe mellis. Et melius ē sūere in potu cū oxymelle: aut decoctiōe calamēti cū ficubꝰ: ⁊ pꝑe qū fuerit illic caliditas. Et scias q̄ enula ⁊ aqua eius uehemēter iuuant hanc egritudinē. ¶ Et ex medicis fortibꝰ est arsenicuꝫ cū gūma pini ex quo fiat pille ad asma. Et detur i potu arsenicū cū aq̄ mellis ⁊ sulfur cum ouis mollibus coctis i aqua. Et ex medicis bōis ꝓpiquis eq̄litati est cyminū cū aceto cōmisto ⁊ ē iuuatiuūm valde ad anhelitū ꝑpatiōis. Et etiā mucilago sinapis al. cū eq̄li mēsura mellis decoquat vt electuariuꝫ ⁊ admistreī. Et apud vehemētiā ꝑfocatiōis ⁊ ꝯstrictiōē āhelitꝰ sūant baurac. ʒ. iiij. cū. ʒ. ij. nasturtij i. v. ℥. aq̄ mellis. Cōferūt eniꝫ ei qui hāc patitur egritudinē statim ⁊ sūt iuuatīa sciatice. Et olea q̄ distillant in potibꝰ eoꝝ ⁊ pꝑe sūt oleū amigdalinū dulce ⁊ amarū ⁊ oleū de pineis. Et inūctiones sūt sicut oleū de lilio ⁊ oleū laurinū ⁊ ex eis cōfricādo inūgat pectus. Et simlr oleū anetinū. Suffumigatō aūt sit sicut arsenicū et sulfur ex quibus fiat suffumigatō cū adipe renū: ⁊ etiā myrrha ⁊ costus ⁊ casia ⁊ crocꝰ ⁊ aristol. ⁊ etiā storax ⁊ galbanū ⁊ aloe scotrēse: ⁊ etiā arsenicū ⁊ aristol. lon. terant ⁊ cōficiant cū adipe vaccio ⁊ fiat ex eis auellane ⁊ suffumigeī ex eis cū. ʒ. i. decē diebꝰ fiat et oī die ter. In asmate aūt ⁊ cōstrictiōe anhelitus factis ꝓpt vapores fumosos dn̄antes in corde ⁊ ab hūoribus existentibꝰ in arterijs cordis ꝯfert phlebotōia. Et melior est illa que fit i latere sinistro. In cura aūt factoꝝ ꝓpt ventositatē intentō ē due res quaꝝ vna est resolutō ventositatis cū facilitate qd̄ fit cū subtiliatiuis notis. Et fa est aptō oppilatiōis vt iuēiat qd̄ inobediens est ex ea ad dissoluendū meatū. Et ex eis que cōferūt ad hoc ē inunctio etiā cū oleo de nercidē ⁊ oleo laurīo ⁊ oľo rutaceo. Et ex empl'is iuuatiuis ē anetū ⁊ camemilla ⁊ sansucꝰ decoq̄tur ⁊ vaporent ex eis pectus ⁊ ābo latera. Et ex eis que in potiōe sumūt sunt ex saggenea ⁊ homorusia ⁊ cochiū ⁊ serapinū ⁊ oppopōacū. Et sit potō cuiuslibet eoꝝ aur̄. In asmate aūt ⁊ cōstrictiōe anhelitus factis ꝓpt catarrū oꝫ ut laboreī cū cura ꝓhibēte catarrū ⁊ faciente spuere qd̄ aggregatū ē. Sꝫ illiꝰ qd̄ existīatū ē ex ꝯstrictōne āhelitꝰ eē pp neruos: ⁊ ē fꝫ veritatē spēs difficultatis āhelitꝰ ⁊ ex malitia āhelitꝰ ⁊ n̄ ex caᵒ cōstrictiōis anhelitus iā diximus curā in caᵒ difficultatis anhelitus. ¶ Factis vero a siccitate ⁊ exiccatōe cōfert potus lactis asinī ⁊ caprini ⁊ succi frī ⁊ humidi ⁊ oleū amigdalinū ⁊ sorbitiōes ⁊ vinū subtile hn̄s admista ex hūectantibꝰ ⁊ fugere calefacientia cū potētia ⁊ resoluētia ⁊ exiccantia que sunt ex eis que sciuisti ⁊ cōueniūt eis epithimata hūectantia: ⁊ empl'a ⁊ vngt̄a tenera. ¶ In cōstrictione vero anhelitus fcā ꝓpt caliditatē cū qua inuenit inflāmatō oꝫ vt admistrent empl'a infrīantia ⁊ cerataria infrīantia ⁊ est in ueritate spēs malitie anhelitus nō cōstrictō anhelitus: ⁊ potō violati cōditi ⁊ aq̄ ordei cōferūt valde in ea. ¶ In facta vero a frigore calefacientia bibita ⁊ illinita ⁊ decoctō fenugreci cū passis cōferūt eis.

¶ De cura aliq̄ꝝ spēꝝ anhelitus. C. xli.

Si fuerit cā in malitia anhelitus caliditas cordis admistra medicīas ifrīatiuas bibitas ⁊ linitas. Et si fuerit cā mltitudo vapoꝝ qui sūt in ipo corde: aut in pulmōe venientiū ad ipm ex locis alijs phlebotōa basilicā ⁊ administra euacuatiōem cū aq̄ casei accepta cū oxymelle cū hierapic̄ ⁊ admistra fricatiōeꝫ manuū ⁊ pedū. ¶ Et si fuerit cā hūiditas subtil' admistra qd̄ tēpet substātiā eius cū ingrossatiōe. ¶ Et si fuerit cā hūiditas eq̄lis: verū ipa erit oppilatīa administra qd̄ abstergit sicut sūt ǥna pini ⁊ nuces ⁊ passe ⁊ cōferūt malitie anhelitus hūidi sacraiati ex aq̄ albedarūgi hūidi: aut aq̄ rute. ¶ Si aūt fuerit hūiditas grossa admistra mūdificatīa ꝑdcā fortis abstersionis sicut ē sq̄lla ⁊ isopus ⁊ similia eis ⁊ redi ad illd̄ qd̄ dcm̄ ē in caᵒ asmatis ⁊ q̄ numeramur i pectoralibꝰ. Et si fuerint uapores ⁊ hūiditates uenietes ex locis alijs cura cerebrales ex eis curatōe catarri ⁊ mūdificatiōe capitis nisi sit catarrꝰ ex debilitate substātie cerebri qm̄ curatiōeꝫ nō hēt. Et cura qd̄ aduēit ei ex locis alijs cū attractiōe materiei ad ptē alterā post phl'oiaꝫ ⁊ euacuatiōeꝫ. Et incipe cōfortare pectꝰ cū eis q̄ sūt sicut aristol. ⁊ succudriū ⁊ sticados ⁊ aldeiacur puꝝ ⁊ cōfortatū cōfert vald̄ i mūdificatiōe capitis. ¶ Et si fuerit cā nerui admistra bis ea que ipos cōfortēt ⁊ ꝯfortēt spūꝫ i eis ⁊ viuificēt ipꝫ sicut sūt olea bn̄ redolentia. Et si fuerit ꝓpt apā ī meatibꝰ: aut malitiā cōpl'onis cura cū ipo qd̄ dcm̄ ē in suo capl'o. ¶ Et si fuerit cū cōitate stōi cōforta stōm ⁊ cōforta ipꝫ cū

eo qđ dicit in caº suo. Et si fuerit ex frigore admi
nistra ea que sūt sicut sagzenea ꝛ homorusia ꝛ ali
kirdeia. Et si fuerit ex siccitate admīstra que sūt
sicut penidꝰ. cū lacte mīcto ꝛ q̄ dicūt in capl'is alijs.

¶ Et si fuerit ex ventositatibꝰ admīstra vapora
tiōes p̄dcās i asmate ꝛ empl'a ꝛ alia. Et scias ꝙ cro
cus ē ex sūa mediciaꝝ cōferētiū valde malitie a'be
litus ꝛ difficultati ip̄ius: ꝓpterea quia cōfortat in
strumētū anhelitus ꝛ facile ip̄m efficit.

¶ De cura difficultatis a'helitꝰ ex hac sūma. C. xlij.

S I est illđ ex hūiditate. G. p̄cipit dari me
dicamē cōfectū cū melle in oī mēse bis et
sit potō eius. xxxvi. kirat. Et i die i qº
eger ip̄m sūit nō loq̄t nec moueat an̄ illū diē duo
bus diebꝰ. Et in hora septima recipiat panē cū vi
no cōmisto. Et in sero vitellū oui cū medulla pa
nis. Et in mane habeat pullū puū de quo sūat ius
ꝛ balneet in sero illius diei. Si aūt cū hoc nō re
moueť admīstreť ablutō capitis cōfectō adscind ꝛ
medicamē andromachi ꝑpe qn̄ ꝓlōgat egritudo.

¶ Et si egritudo fuerit ex capite admīstreť ablu
tō capitis oī ebdomada bis cum sapōe ꝛ baurac ꝛ
vtať sternutatorijs ꝛ gargarizet rob de moris cū
aloe ꝛ myrrha. Et vtať exercitō inūctiōis cū frica
tiōe sup dorsū ꝛ vtať ligatiōe cruriū incipiendo a
supioribꝰ ꝛ pueniendo ad inferiora. Et admīstrē
tur mūdificatīa p̄dcā ꝛ pill'e huiusmodi. Sceba'ra
moruz rute et herbe apsinthij sūanť ptes eq̄les et
oī die formenť ex eis due pill'e ad modū ciceris et
sūanť ꝛ post eas oxymel et ꝑpe sq̄lliticū. Et iteruz
alie. ℞. castorei sceba amboꝝ an̄. ptē. i. apsinthij
amigdalaꝝ amararū a'boꝝ an̄. ptē. ſ. fiant pill'e si
cut cicer. Et electuariū de caulibꝰ ē bōuz eis et ēt
calx sanguisugaꝝ que sūt sub vrceis qū adurunť i
testa dōec fiat cinis et cōmisceanť cum melle et ad
mīstreť ex eis oī die cochliarium vnū. Et oēs isti
modi cōferūt qū ca' ē neruosa. ¶ Si vero ē ex ca
liditate tūc trocisci iuuať valde qui. ℞. rosaꝝ. ʒ.
vi. radicis lilij. ʒ. xiiij. almirberis. ʒ. ij. lacce ari
stol'. masticis succi eupatorij succi apsinthij spice
anisi semis feniculi oīum an̄. ʒ. iij. croci. ʒ. ſ. se
mis citrol'. et cucūeris et cucurbite et melōis oīuz
an̄. ʒ. i. gūmi dragagāti succi liquiritie oīum an̄.
ʒ. i. Et oz vt admīstreť euacuatō cū eo qđ educit
hūores calidos. ¶ Si aūt fuerit ꝓpť debilitatē ad
uenientē neruis: aut nocūentū oportebit vt cure
tur cū eo qđ cōfortet sp̄uz q̇ est in neruis ex oleis
calidis odoriferis sicut ē oleū narciscinū ꝛ de lilio
ꝛ sambac. Et oleū scm̄ cū sp̄ebꝰ ꝛ pipe ꝛ cinamo
mo ꝛ similibus ꝛ cerataria fca' ex illis oleis ꝛ oleū
de croco: ꝛ crocꝰ ip̄e ē vltimus in iuuamēto ip̄iꝰ.
Et si fuerit ca' pcussio adueniens origini illoꝝ ner
uoꝝ cureť cū eo qđ oz ex locis ap̄atis.

¶ Tractatus secūdus. ¶ De voce. C. i.

V Ocis factor est lacertꝰ qui est apđ
epiglotū cū mēsuratiōe aptiōis et
expulsiōe aeris egredientis ꝛ per
cussiōe eius ꝛ eius instrūentū ē epi
glotis ꝛ corpus simile lingue fistu
le ꝛ ē instrūentū p̄mū in veritate: ꝛ reliq̄ instru
mēta sūt inietētia ꝛ adiuuātia. Et emittntes mate
ria' eius ē velamē ꝛ lacerti pectoris aferūt allatio
nē aeris velamini qui inūdat apud epiglotuz.

¶ Qūqꝫ ita sit tūc nocūentū accidit ei: aut ex cāis effi
cientibꝰ: aut ꝓpť cām mittētē mām. Et eius q̇dez
nocūentū aut ē destructō: aut diminutō: aut alte
ratō ꝓpť raucedinez: aut acuitatē: aut ḡuitatē: aut
aspitatē: aut tremorē: aut aliud. ¶ Et vnaq̄z haꝝ
caꝝ nō facit egritudinē nisi cū malitia cōpl'onis sin
gularis: aut cū mā ꝛ ꝑpe ex catarro ꝛ lesiōe acci
dēte epigloti: aut ꝓpť illđ qđ accidit ei ex solutōe
singularis ꝛ incisiōe: aut ap̄ate: aut dolore: aut p
cussiōe: aut casu. ¶ Et qn̄z ē nocūentū in ip̄a eadē.
Et qn̄z ē cū cōitate pricipij ꝓpinq̇ neruis q̇ dilatať
ad illos lacertos ꝛ p̄ncipia eoꝝ ꝛ longinq̇ sicut est
cerebrū. Et qn̄z ē cū cōitate mēbri vicini qđ ē ex
mēbris nutrimēti: aut ex mēbris anhelitus: aut ꝯ
tinētis ambo que sūt ventris ꝛ pectoris: aut cōti
nui cū ambobus qđ ē ex dispositiōibꝰ spine: imo
ex palato. Na' si alterať ad hūiditatez: aut ad sicci
tatē ꝛ aspitatē tūc ia' alterať vox. Et ex hoc generť
est incisio vue ꝛ duaꝝ amigdalaꝝ. Na' hn̄s ea' quz
vocē emittit sentit q̄si cōmotiōem fortē facientez
esse necessaria' rascatiōem. Et qn̄z oppilanť guttu
ra eoꝝ apud oēm vociferatiōem. Ex pte aūt ledē
tis fit qm̄ vox alterať ꝓpť vehemētia' caliditatis
pl'mōis: aut f'ritatis eiꝰ: aut humiditatis ip̄ius ꝑ
cursū saniei ad ip̄m ex ap̄atibus: aut propter cur
sum catarri ad ip̄m: aut sacietatē ip̄ius. Caliditas
aūt magnificat vocē ꝛ f'ritas acuit ea' ꝛ miorat ea'.
Et siccitas exaspat eaz ꝛ facit ea' similem vocibus
gruū. Et hūiditas facit ea' rauca'. Et planitudo eq̄t
ea' ꝛ facit ip̄am plana'. Et qn̄ repleť pulmo hūidita
te ꝛ ca'na nō est mūda nō est poſe hōi emittere vo
cē alta' neq̄z clara': qm̄ illđ est cū q̄ntitate claritatis
pulmōis ꝛ epiglotis ꝛ ecōtrario claritatis amboꝝ.
Et qn̄z diuersificať vox i ḡuitate ꝛ acuitate sua ſz
dilatatiōez ca'ne pulmōis ꝛ epiglotis ꝛ cōstrictiōez
eaꝝ. Et qn̄ fortia fiūt nocumēta p̄dca' in membris
mittentibꝰ ꝛ aducētibꝰ destruiť vox ꝛ nō oz vt
destruať locutō. Locutō naq̄z qn̄z cōpleť cū anheli
tu eq̄li sicut faciebat hō neruo reuersiuo cuius ac
cidit frigꝰ qū esset necessariū ut discoopirť cū ferro
q̄re destructa ē vox eiꝰ. Et fuit alius q̇ qū curareť
a scroful' icisus est ei vnus duoꝝ neruoꝝ rvsiuoꝝ
quare abscisa est medietas vocis duoꝝ lacertorū.

¶ Et qū nocūentum ē in lacerto dilatatio fit vox
rauca. Et qn̄ est in lacerto motio dilatatiuo ē vox
p̄focatiua: imo qn̄z accidit ex eo p̄focatō. Et qn̄ ē
in lacerto mouente cōstringente ē vox sufflatiua.
Et qū destruiť eius opatō destruiť vox. Et qn̄ ac
cidit in ip̄o mollificatō nō integra ꝛ dispō eiꝰ est si
mil' trēori trēit vox. Et qn̄ n̄ pueit hūiditas ad hoc
vt mollificet raucescit vox. ¶ Raucedo igiť qū ac
cidit ab hūiditate accit ab hūiditate pauca ꝛ qū mul
tiplicať parūp trēit: ꝛ si multiplicať pl'm destruiť.
Et qn̄z raucescit vox ꝓpter dilatatiōem instrūenti
vociferatiōis: quare accidit ꝓpť ea' laxitudo: aut
aptō: aut tēsio: ꝛ deterior est ea que ē post cibū.
Et qn̄z raucescit ꝑ frigꝰ difficile ꝛ calorē supfluū
cū eo qđ extendiť ex cōpl'one ꝛ siml'r vigilie ꝛ ci
bi aspi. Et raucescit ꝓpť multitudinē clamoris ꝛ at
tractiōez hūorositatis ca' eius ad tunica' coopiētem
guttur ꝛ epiglotiz. ¶ Et raucedo que accidit de
crepitis nō sanať. Et qū fuerit estas septētrionalis
sicca ꝛ eius autumnus meridionalis pluuialis tunc

raucedo multiplicabit in ipo. Et varices qũ appẽt sũt plĩm caꝝ cõuẽientiũ voci. Et scias ꝙ cõualescẽtes ⁊ debiles et religiosi ⁊ similes cũ ꝺbilitate suaeis ꝑpt paucitatẽ virtutũ eoꝝ sũt q̃si deficiẽtes ab opatiõe in aere plurimo: quare angustat eoꝝ epiglotis ita vt acuat eoꝝ vox. Et qñ nitit debil' vt dilatet epigloti suã ⁊ g̃uet vox ei⁹ nõ audit oio.

De cura. C. ij.

Cura absciſiõis vocis est vt si fuerit ꝑpt malitiã cõplonis in quibusdã lacertis aut nocũentũ curet cũ eo qꝺ oꝫ in caplo suo qꝺ sit ex eis que sciuisti. Et ille q̃dẽ qui sentit initiũ absciſiõis vocis oꝫ vt incipiat ad curãdũ añ ꝙ fortis fiat. Accipiat ergo vitellũ oui elixati ⁊ sisami excorticati ⁊ lactis bõi oiuꝫ añ. cochliariũ. i. Et sũat in potu cũ aq̃ oi die trib⁹ dieb⁹. Et oꝫ vt sorbeat qꝺ decoq̃tur in iteriore pte g̃nati melisia dulcis decocti sepulti ĩ cinere caliꝺo ⁊ assũpti ab eo qũ leniĩt ⁊ eradicet qꝺ in eo s̃rius est ⁊ radat qꝺ in ipo est cũ spatula ⁊ effundat in ipm parũ aq̃ zuccari ⁊ bibat. Et si fuerit ex hũiditate in lacerto ꝑpi quo epigloti: aut epigloti ꝑueniente ad finẽ ĩ mollificatiõe: ⁊ nõ sit illic ꝺolor ⁊ sint illic cõturbatõ ⁊ g̃uitas oportebit tũc vt sũant fic⁹ sicce ⁊ calamẽtũ ⁊ decoq̃tur. Deinde misceat cũ gũmi arabico ꝯtrito cũ decoctiõe sua ꝺõec fiat sicut mel ⁊ degluttiant: aut sũant myrrha ⁊ croc⁹ cũ coagulato vue aut sũant croci. ʒ. iij. ʃ. myrrhe succi liquiritie turis oiuꝫ añ. ʒ. i. aggregent cũ rob vue ⁊ coagulẽtur. Aut sũant croci. i. ⁊ asse fetiꝺ medietas ⁊ mellis. iij. decoquant ꝺõec coagulent ⁊ fiant ex eis pilule ⁊ teneant sub lingua. Et electuariũ de caulib⁹ cõfert eis etiã ⁊ masticatõ ramoꝝ cauliũ hũidorũ ⁊ sorbitõ aque ei⁹ paulatiꝫ paulatiꝫ est iuuatiua. Et qñ nõ cõfert electuariũ de caulib⁹ põat sup ipꝫ parũ asse fetide ⁊ farina herbi ⁊ fenugreci ⁊ poꝝ de sceni ⁊ anabati ⁊ cepe ⁊ succ⁹ eius ⁊ allea ⁊ fistici ⁊ vua dulcis hyemalis. Et etiã sũat. ʒʒ. cõdituꝫ cũ lacte vltimũ in nutritiõe et terat dõec fiat simile medulle et ꝑijciat sup ipm medietas ipius ꝺ lõgo pipe cõtrito sicut alcohol et q̃rta eius de croco simil'r et q̃tũ est totũ de amilo et cõterant cum tabarzet resoluto ⁊ ꝑparato: aut cũ melle qꝺ sit purũ valde. Et ex cibis illis qui cõfortant sensũ sunt sicut pedes ⁊ extrema ⁊ ꝑpe pedes vaccaꝝ ex quib⁹ comedat. Et oꝫ in eo qꝺ ẽ a siccitate neruorũ tm̃: ⁊ ꝑpe cũ cõitate meri ⁊ eius signũ ẽ vt nõ sit cũ raucedĩe magna: imo pua ⁊ acuitate ⁊ claritate quadã que ẽ cũ aspitate ⁊ dolore vt sũat ĩ hora ꝺormiendi ex oleo viol'. recenti dulci cochliariũ vnũ cũ zuccaro tabarzet. Et cõfert ei mucilago semĩs psilij cũ aq̃ zuccari pl'rimi ⁊ cibi hũectatiui ⁊ ius galline scm̃ ĩ isfideget ⁊ ius oleꝝ notoꝝ. Et sic⁹ sũt iuuatiue ad absciſiõeꝫ vocis: siue sit ex hũiditate: siue sit ex siccitate. Et medicamẽ ficuuꝫ scm̃ cũ calamento confert debilitati vocis et raucedini eius.

Cura raucedis vocis ⁊ aspitatis ei⁹. C. iij.

Iam sciuisti cãs raucedis. Et scias ꝙ ille cuius vox raucescit oꝫ vt alienet a se oẽ acetosũ ⁊ salsũ aspũ ⁊ calidũ acutũ nisi uelit p hoc curã ⁊ inciſiõem: tũc eniꝫ vtat eis ꝑmistis cũ medicis lẽificatis. Si aũt raucedo accidat ex multitudĩe vociferatiõis assumat ficuũ ⁊ mẽte ⁊ aloes ptes eq̃les ⁊ cõficiat ea cũ rob ⁊ sorbeat ex medulla tritici ⁊ kist orꝺi ⁊ oleo amigdalino ⁊ croco ⁊ vtat cũ vino vue ⁊ cõfert illud qꝺ dicit in inciſiõe vocis: ⁊ ꝑpe medicamẽ de assa fetida cum croco. Et si est illic caliditas tũc det ius de atriplicibus ⁊ maluis ⁊ aq̃ ordei ⁊ g̃na cucũeris ⁊ amilũ ⁊ amigdale. Et si fuerit cã frig⁹ iuuant etiã cum medicis de assa fetida ⁊ croco ꝑdictis. Et vt sũant sinapis assati. ʒ. iij. piperis. ʒ. i. ⁊ myrrhe. ʒ. vi. storac. etiã calamite ⁊ galbãi amboꝝ añ. ʒ. iiij. fiant ex eis pill'e ⁊ teneant sub ligua: aut sũant myrrhe põd⁹. ʒ. ij. olibãi. ʒ. x. cõiungant cũ vino. Et si fuerit ex vociferatiõe ⁊ laxitudĩe cõfert ei balneũ sicut cõfert reliquis spẽbus laxitudis ⁊ cõferũt ei cibi mollificatiui ⁊ cõglutinatiui sicut lac et vitelli ouoꝝ sorbiliũ sine sale ⁊ tri. ⁊ sorbitiões note ⁊ ius de atriplicibus ⁊ maluis ⁊ que sũt ill' similia ⁊ pill'e scẽ ex amilo ⁊ dragaganto ⁊ succo liq̇ritie ⁊ gũmi ⁊ pill'e lẽitiue digestiue. Si aũt fuerit ex a̅pate resoluat cũ eo ⁊ simil'r gargarismata ⁊ cõfectiões molles que lãbi possũt lenificatiue q̃ sũt ex sũa eoꝝ q̇b⁹ curat sinãtia calida. Et simil'r sorbitiões que aggregãt ad cõglutinatiõeꝫ ⁊ abstersionẽ absq; mordicatiõe sicut scẽ ex farina fabaꝝ et semĩe lini. Et fortius hoc est gũmi albotiꝫ ⁊ cõueniũt hñti hãc raucedinẽ vt abhorreat vinũ penit⁹ ⁊ ꝑpe in ꝑ̇ncipio. Et qñ fuerit ex a̅pate calido bibat vinũ dulce ⁊ rhaphanũ decoctũ ⁊ almuri confert eis. Et qñ est ex hũiditate tũc nõ est excusatõ q̇n sint necessaria ꝑdcã in inciſiõe vocis. Et oẽs medicine ille cõferũt ei ⁊ sorbitiões scẽ ex farina fabaꝝ: ⁊ ex eis est decoctõ herbi que ẽ iuuatiua in hoc ca° ⁊ res que sũt ĩ ꝑ̇mo g̃du abstersiõis ⁊ sil'r tri: ⁊ lac: deinde myrra ⁊ sq̃lla ⁊ q̄ ꝑcedũt cursu eaꝝ. Et si fuerit hec raucedo hũida ex catarro dẽtur hñti eã papauer ⁊ rob eius. Et ex eis que clarificãt vocẽ aspaꝫ ⁊ turbidam est masticatõ cubebe. Et ex medicis remouẽtib⁹ raucedinẽ est aq̃ g̃nati feruens in aq̃: postea distillet oleũ viol'. ⁊ ꝑparẽt: deĩde butyrũ ⁊ congelatũ vue et radix lilij ⁊ rob ei⁹. Deinde fabe cũ melle ⁊ decoctõ ficuũ.

De medicis cõſuantib⁹ lenitatẽ pectoris ⁊ q̄ bona sũt ei. C. iiij.

Sunt fabe g̃na pini ⁊ passe ⁊ fic⁹ ⁊ gũmi ⁊ fenugrecũ ⁊ semen lini ⁊ dactili ⁊ radix lilij ⁊ amigdale ⁊ ꝑpe amare ⁊ cãne zuccari ⁊ sebesten ⁊ sirupus de melle ⁊ rob ꝑdictum post. Et ex medicis calidis sũt myrrha ⁊ assa fetida ⁊ pip ⁊ galbanũ ⁊ olibanuꝫ ⁊ glutẽ albotin ⁊ calamẽtũ ⁊ gũma pini ⁊ storax calamita ⁊ acetũ sq̃lliticũ qñ nõ est ex caliditate ⁊ siccitate ⁊ radices oppopõacis. Et ex medicis f̃ris sũt semĩa cucurbite cucũeris ⁊ amilũ ⁊ dragagãtũ ⁊ gũmi ⁊ mucilago psilij ⁊ iuleb ⁊ succ⁹ liq̃ritie: ⁊ vitelli ouorũ sũt ex cõuenientioribus medicis ad hoc vt cũ eis cõpõant reliq̃ medicĩe: ⁊ sil'r lac nouiter mũctuꝫ.

De voce aspa ⁊ eius cura. C. v.

Accidit aspitas uocis ex f̃ritate ⁊ ex tẽsiõe lacerti pectoris ⁊ ex dispõne eius que est sicut spasmus ⁊ ex coitu ⁊ ex vigilijs.

Et cura eius ẽ abstinẽtia a reb⁹ quas dixim⁹ iã: et dimissio sõni post cibum ⁊ ꝺimissio cantilene cum

delectatõe ⁊ vt recipiat lenificātia p̄dicta in capl'o raucedis ⁊ ficus hūidas ⁊ ficcas: ⁊ passe ⁊ p̄p̄e infuse in oleo amigdalio sunt maximi iuuamēti. Et illis q̇bus accit ex incisiõe vue raucedo rectius est vt decoq̄nt coagulatū vue cū eq̄li q̄ntitate mell' s̄z q̄ntitatē q̄ remoueri possit ex eo spuma: deinde cõmisceat̄ cū aq̄ calida ⁊ fiat cū eo gargarisma ⁊ ī potu patiēs ex eo sumat ⁊ antiqū eius est magis iuuatiuū q̄ recens.

De voce breui ⁊ Cura eius. C. vi.

Causa breuitatis vocis est breuitas anhelitus ⁊ oz vt q̄det̄ in p̄longatiõe anhelitus ita vt ↄsuescat comprehensionē anhelit⁹ ⁊ q̄det̄ in exercitõ ⁊ ascēsiõe et descēsiõe in collib⁹ ⁊ q̄dibus ⁊ cursuz facientē necessitatē anhelitus ut q̄det̄ ad p̄longandū anhelitū ⁊ p̄longet morā in balneo cal'o ⁊ in omī qđ adducit anhelitū ⁊ festinat ip̄m ⁊ cõtineat anhelitū suū ⁊ faciat illud totū ⁊ exerceat̄ ⁊ balneet̄. Et post exitū de balneo oz vt bibat vinū nā vinū est magis nutritiuū sp̄ūs ⁊ sil'r post cibū ⁊ stet pl'm cū anhelitu vno ⁊ somnus confert eis.

De voce grossa ⁊ eius cura. C. vij.

Quandoq; accit ex cāis nimie repl'onis stomachi faciētis fastidiū mollificātis ⁊ dilatātis meatus ⁊ accidit ex ml'titudīe vociferatõis ⁊ eius cura est magis praua. Et qñq; accidit ei q̇ studet in exufflatõe pl'ma in fistul' ⁊ ī buccis p̄p̄e p̄pt̄ illud qđ accidit ex īcisiõe āhelit⁹ eoꝝ ⁊ retentõe ei⁹ in pl'mõe q̄re dilatat̄ meat⁹ āhelit⁹.

De voce subtili ⁊ eius cura. C. viij.

Hec est cõtraria cõturbate ⁊ cāe eius sunt ↄtrarie illis ex vigilijs ⁊ lassitudīe ⁊ sõno p̄p̄e post cibū ⁊ exercitõ laborioso ⁊ euacuatõibus. Et cura eius est vt dimittat vocē ⁊ adhereat exercitõ eq̄li faciēte teneꝝ ⁊ cibis tēpatis ⁊ ītroitu balnei omī mane ⁊ fugiat stiptica ⁊ exiccatīa ⁊ coitum.

De voce tenebrosa ⁊ cura eius. C. ix.

Est illa q̄ sil'at̄ voci plūbi qñ fricat̄ vnuz cū alio ⁊ eius cā est hūitas grossa valde. Et ↄferūt ei exercitiū ⁊ luctamē ⁊ ↄtiner̄ anhelitū ⁊ fricatõ sicca cū pāno lineo ⁊ ingressio balnei ⁊ admistratõ mediciāꝝ subtiliātiū ⁊ incidentiū sicut pisces saliti ⁊ vinū antiquū.

De voce tremula et eius cura. C. x.

Precipiat̄ patiēti cā vt non clamet n̄z eleuet vocē suā spatõ mēsis ⁊ mīoret locutõez q̄ntū pōt ⁊ risuz suū ⁊ motū ⁊ saltū ⁊ ascēsionē ⁊ descēsionē ⁊ irā ⁊ dimittat q̄ntū pōt extēsionē manuū ⁊ faciat eas q̇escere: deinde resupinet̄ ⁊ laboret vt loquat̄ qū iā q̄uauerit pectus suū cuz eo qđ sit sicut plūbū in frusto quodā sup pect⁹ suū s̄m q̄ntitatē q̄ tolleret ip̄m ⁊ patiat̄. Et cibi meliores ei sunt illi q̄ ↄfortāt sensuz eius ⁊ sunt pedes et extremitates lacerti ⁊ ea in q̇bus sunt ↄglutinatio ⁊ stipticitas.

Tractatus tertius de tussi ⁊ sputo sanguīs. C. i.

Tussis est ex motibus q̇bus expellit nā nocumētū a mēbro aliq° ⁊ hoc mēbꝝ ī tussi est pulmo ⁊ mēbra q̄ ei ↄtinuat̄ ⁊ cõicātia. Et tussis q̇dē pectori ē sicut sternutatõ cerebro et ↄplet̄ cū dilatatione pectoris et ↄstrictione eius et motu velamīs et est aut p̄pt̄ cāz p̄p̄az pulmoni aut s̄z semitā ↄmūicationis. Et cā adducēs tussim: aut ē p̄mitiua: aut cõiuncta: aut est āñs. Et cāe tussis p̄mitiue sunt ex causis primitiuis ponentibus mēbra pectoris lesa in compl'one sua: aut formis eoꝝ sicut frigus adueniens pulmoni et lacertis q̄ sunt in pectore aut r̄liquis: q̄r mouet̄ nā ad expellendū nocumentū: aut ex aliqua causaꝝ p̄mitiuaꝝ aduenientiū et calefacientiuz ea: aut aliqua r̄ exiccante: aut ex aspante sicut est fum⁹: aut puluis: aut sapor cibi acetosi: aut pontici: aut acuti: aut re extranea cadēte in meatu qui non r̄cipit difficultatē anhelitus sicut accidit ex tussi p̄pt̄ casum alicuius rei ex cibo: aut potu in illo meatu p̄pt̄ negligētiā et occupationē cū s̄mone. Cause aūt tussis cõiuncte sunt sicut ea que accidunt ex causis corporeis calefacientib⁹ cõplexionē: aut īfr̄antib⁹: aut humectantib⁹: aut exiccantib⁹ abs̄z mā: aut cum mā sanguinea: aut cholerica: aut phl'atica subtili: aut grossa: aut melancholica et illud est raro. Si aūt mā fuerit effusa ex superiorib⁹: tunc dū ip̄a p̄manet discurrēs sup cānā sicut discurrit aliquid sup parietem non exiccat pl'rm tussis. Quz aūt vult vt fundat̄ in spatio cāne ↄmouet tussim. Et similit̄ quādo mordicat: et sil'r qñ mansiua fit in pulmõe et vult nā expeller̄ ipsam: aut expulsa ex stõ: aut ep̄e: aut ex aliquibus membris pectoris que ipellunt eam: aut ex quib⁹ generat̄. Et qñz fit p̄pter resol'onē singularis et p̄pt̄ ap̄ata et oppilationes ī velamine: aut in pulmone: aut in gutture et omnib⁹ locis recipientibus has mās et nocūenta ex pulmone et velamine distinguente qđ ē int̄ cor et pulmonē. Cause aūt antecedentes sūt r̄pl'o et antecessio caꝝ corporeaꝝ ad causas cõiunctas p̄dictas. Et tussis quid facta cū ↄmunitate est sicut illa que fit cū cõmunitate corpis totius in febribus et p̄p̄e cū fe. adustiua: aut febre vnius diei laboriosa: ⁊ similibus: aut pestilentiali: aut p̄pt̄ ↄmunitatem corpis abs̄z fe. Et tussis quidez alia ē sicca et alia ē hūida. Sicca ē illa cū q̄ nõ emittit̄ sputū et fit: aut p̄pt̄ malitiaz cõpl'onis cal'e: aut fr̄e: aut hūid aut sicce singularit̄. Et qñz fit in principio aduentus ap̄atū calidoꝝ ī partib⁹ pectoris vsq;° maturent̄. Et qñz fit cū ap̄ate duro tussis sicca valde: et fit p̄pt̄ ap̄ata ep̄is et ptes suspensionis: et in quibusdam horis fit p̄pt̄ ap̄ata splenis. et qñz fit p̄pt̄ saniē replētē spatiū pectoris que non expellit̄ nisi cū tussi. et scias q̄ qñz egr̄dit̄ cū tussi res petrosa similis ciceri: aut q̄ndi et cā eius est hūor grossus quē in ip̄o caliditas in lapidē cõuertit. Et Alex. q̇đ testificat̄ hoc et testificat̄ ip̄z Paulus et dixerant q̄ exiuit ex hac spetie in sputo. Et nos etiā testificamur illud. Et tussis frequens plerunq; p̄ducit ad sputū sāguinis. Et qñz multiplicat̄ tussis in hyeme et v̇e hyemali: et qñz multiplicat̄ in vere equali. et multiplicat̄ qū flat septētriõalis ventus: et qū estas est septentrional' paꝝ pluuiosa et est autūnus meridionalis pluuiosus multiplicatur tussis in hyeme.

De signis Cam. ii.

Signa quidē in tussi fr̄a sūt additõ eius ex frigore ⁊ diminutõ ip̄ius cū diminutiõe

frigoris ⁊ cum calore ⁊ plumbitas faciei ⁊ paruitas sitis. Et qñ est cū frigore catarrus ⁊ sentitur quoddā descendere ad pectus ⁊ extēsio eius in gutture ⁊ grauitas cū attractiōe materiei ad nasū ⁊ pijcit illud qd descēdit ad nasū cū rascatiōe. Et vident signa catarri in cōmotiōe in vijs catarri ⁊ extensio i eis que sequūtur frōtē ⁊ oppilatiōes in narib⁹ ⁊ reliquis ⁊ q non expuit in pncipio rascatiōis. Deinde expuit quoddā phlaticū: aut declinās ad citrinitatē: aut ad viriditatē: ⁊ qñ est cū hoc febris. Et sig calide sūt inflāmatō ⁊ sitis ⁊ sedatō ab aere frigido maior ē q sedatō eius ab aq̄ ⁊ rubedo faciei ⁊ magnitudo pulsus. Et sig humide sūt humiditas substātie pulmōis ⁊ q ipa accidit decrepitis ⁊ humectatis ⁊ multitudo stertitiōis ⁊ ppe in somno ⁊ post cibū. Et sig sicce sūt augmētū eius cū motu ⁊ fame ⁊ lenitas ipius qū sūt qes ⁊ repletō ⁊ apud balneū ⁊ potū humectantiū. Et sig pure i oib⁹ illis sūt vt nō sit sputū oio. Et signū eius que est cū materia est sputū. Et genus quidem materiei signat genus eius qd spuit. Et signū eius que fit ab apatib⁹ ⁊ similib⁹ ē inuētō signoꝝ pleuref ⁊ pipneumōie calidaꝝ ⁊ fraꝝ ⁊ alioꝝ que dicemus in caplo suo. Et sig eius que fit ex inflatiōe sūt sig inflatiōis que dicemus ⁊ dolor ⁊ siccitas ⁊ multotiens fit humida. Et sig eius que fit ex vlcerib⁹ sūt sig q̄ dicent i caplo vlceꝝ pulmōis ex sputo crustaꝝ aut puris: aut frustoꝝ corporis pulmōis: aut anuloꝝ cane ⁊ eius esse est post catarrū mordicatiūm ⁊ post sputū sanguis ⁊ apata. Et plm sicce fit quz est illic materia ppt debilitatē expulsiōis: aut ppt anhelitū sicut scies in caplo suo. Et signū eius que fit cuz cōitate. s. cōitate qd stōi est cū eo qd cognoscit de significatiōib⁹ egritudinū stōi ⁊ additiōe tussis cuz additiōe dispōnis facietis eā necessariū in stō siue sit repletō siue sit vacuitas ⁊ fm cibos. Et plm e⁹ excitat apud repletiōem ⁊ apud digōnē. Et scā cū cōitate epis scit p sig apatis epatis. Et qū apa ē calidū nō est excusatō ex febre: ⁊ si nō est calm nō est excusatō a grauitate. Deinde attende reliqs considerationes quas sciuisti. Et scias q res calide subtiliant materiam ⁊ non expuit ⁊ res fre sicut sirup⁹ de papauere ⁊ pultes aggregāt mām ad expellēdū. Uerūtn qū ipe supfluūt cōgelant. Et sirupus isopi nō est cōueniens nisi qū qrit abstersio cōgregati grossi. Ipe naqz est abstersor bōus. Qum aūt illic nō fuerit sputū neqz subtile neqz grossū tūc egritudo est aspites pectoris. Et cura sūt electuaria mollia que lābunt. Et qñ accidit febrientibus tussis ⁊ nisi sedet tussis reddibit febris ad initiū. Et stiptica valde cōstrigunt meatus sputi. Aq̄ vero ordei est bōa ad aggregandū sputū. Qū ergo retinet sputū ⁊ febrit hō tūc iā putresit mā et facit cadere in febrē putridā aut ethicā.

De cura. C. iij.

Cura quidē cōplōnis frē ē qm si est leuis puētiōis ad vltimū: ⁊ est ex cā fra extrinseca rectificat eā cōphēsio anhelitus. Ipe enī calefacit pulmonē cū facilitate in momento. Et si est necessaria cura fortior ad hoc: aut ad illud cōplonis frē tūc ex cura eius est vt teneat sub ligua auellanā ex myrrha: aut storace fcām cū melle aut fiat ex fece alkitran, cochliariū unū: aut ex glutino albotiz cū melle: aut bibat ex oleo balsami cū serapino vsqz ad aur. i. Et similiter sulfur cū ouis sorbibilib⁹ ⁊ electuaria que labūt fcā ex mucilagibus calidis ⁊ herbis cū melle ⁊ cū aq̄ granati dulcis pparata sup quā pijciat mel aut peithi ⁊ admistret. Et inūctiōes sup pectus sint sicut oleū de lilio et oleū narcisciuū cū cera rubea ⁊ dragaganto. Et cōfert mel rof. cū aq̄ ficuū ⁊ passulaꝝ ⁊ radicis lilij et capilli veneris ⁊ oleū amigdaliuz cū auro vno collyrij dissoluti in ipo. Et cōfert in ipo decoctō isopi ⁊ assari cū ficub⁹ ⁊ alijs. Et cibi eius sint sorbitiōes frumētales cū fenugreco ⁊ butyro ⁊ ficus ⁊ dactili ⁊ radix porri de sceni ⁊ olea sint sicut oleū fisticinū ⁊ grana pini ⁊ tri cū peithi cōferūt eis. Carnes autē sint carnes pulloꝝ ⁊ galloꝝ ⁊ alessidabegi ⁊ caro agnoꝝ anualiū. Et in fris mēb vtat fisticis ⁊ granis pini ⁊ passis cū fenugreco ⁊ canis zuccari ⁊ ficubus ⁊ chrysomil ⁊ mulsa ⁊ cōestio ficuū siccaꝝ cū amigdalis ⁊ nucib⁹ abscidit illā que antiq est ⁊ vinuz odoriferū subtile antiqū ⁊ aq̄ mellis. Cura autem tussis calide est cū extinguētib⁹ notis que sūt ex succis ⁊ oleis ⁊ linimētis ⁊ vnctiōib⁹. Et suppositoria etiā cōferūt eis ⁊ sūere i potu aldiecur mane ⁊ sero fm descriptiōem quā dicemus. Et simlr electuariū de papauere. Descriptō electuarij de papauere bōa. R. capita. xv. papaueris nō valde recētia que infūdant in kist aq̄ fontiū aut aq̄ pluuialis qd est meli⁹ die ⁊ nocte. Deinde dissoluant cū decoctiōe ⁊ colent ⁊ pijciant sup oēz ptē colatur media ps mellis aut zuccari ⁊ ispisset coquēdo vt electuariū. Et potō eius sit cochliariū vnū in mane ⁊ cochliariū in sero. Et ex eis que cōferūt istis est aq̄ ordei cū seuesten ⁊ sirupus viol. ⁊ violatū nutritū ⁊ decoctō isopi fra ⁊ ppe qn maturat aut i fine ei⁹ ⁊ aq̄ granatoꝝ ispissata fr quā pijciūt zuccarū tabarzet ⁊ canne zuccari et. Et electuaria eoꝝ q̄ lābēdo sūunt sint ex mucilagine psilij ⁊ granoꝝ cydoniorū ⁊ amilo ⁊ gūmi arabico ⁊ grana ⁊ medulle que dicemus in ca° pillaꝝ tussis: ⁊ qñ pōunt in eis narcotica. Et cibi eoꝝ sint ex olerib⁹ fris ⁊ medullis sicut cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ citrolis cum oleo amigdalino ⁊ fabe cōfracte dissolute in decoctione cū oleo amigdalino ⁊ oleo cucurbitio ⁊ aq̄ ordei ⁊ sorbitiōes fcē. Et si nā fuerit decliuis ad resolutionē tūc adhibeant sauic ordei cuz zuccaro ⁊ tri. ⁊ si vehemēs fit res tūc aq̄ ordei cū cācris ablatis extremitatib⁹ ablutis cū aq̄ cineris salsa. Descriptō medicāis deiacur fri. Cōterat semen papaueris viridis cū cortice suo ⁊ dissoluat decoqndo in aq̄ ⁊ collet ⁊ pijciat fr ipaz zuccarū ⁊ decoqt ispissādo ad ispissatiōem iuleb: ⁊ si nō fuerit humidū infūdat semē succi cōtriti in aq̄ die ⁊ nocte: deide decoqt i aq̄. Si aūt necessariū fuerit qd est fortius tūc aggreget cū eo cortex ⁊ ppe nigri. Et si res fortior fiat pōat cū eo modicū de semie hyusqami: aut dissoluat in eo parū opij. Cura aūt cōplonis humide ⁊ humiditatis in ipo pulmōe cū exiccatis exiccantib⁹ ꝯmistis cū abstersiuis ex quib⁹ est cōpositum fm hūc modū. R. boli armēi dragagati gūmi arabici oium añ. ptē. i. calamēti isopi basce cinamoi ireos capilli veneris oium añ. ptē. 5. cōficiat ⁊ admistret. Cura aūt cōplōis sicce hec est. Impossibile eniz ē qn aut sit febris: aut nō sit febris. Si

aūt nō fuerit febris tūc ꝯuenientior reꝝ eis est lac
asininū ⁊ caprinū ⁊ alioꝝ cū reliquo regimīe. ¶ Et
si fuerit febris admīstrent rēs hūectatīe ebibite et
admīstrent cerataria infrīatiua nota ⁊ admīstrētur
aq̄ ordei ⁊ hūectatō pedū semp cū oleis ⁊ sorbeāt
sorbitiōes amigdalinas hūectatiuas. ¶ Et si ē cō-
plexio cōposita tūc cōponat regimē. Et si est illic
materia subtilis matura eā cū deiacur ⁊ simplicib⁹
⁊ electuarijs de papauere ⁊ mucilagib⁹ de quibus
aliq̄d dicemus in antidotario. ¶ Si autem fuerit
grossa resolue eā ⁊ absterge ipam fm cōditiōes p̄-
dcās in eis que p̄terierūt ita ut nō calefacias nisi cū
eq̄litate. Immo stude in hoc vt lenias ⁊ incidas ⁊
lubricū facias ⁊ admīstra mūdificatiua p̄dcā. ¶ Et
ex eis que sūt magis ꝓpa huic loco est glutinū ali
bat cū melle: aut semē croci hortēsis cū melle: aut
cipi cū eq̄li mēsura sui de melle: aut succi liq̄ritie ⁊
dragaganti. ℥. i. ⁊ amigdal' dulciū eq̄lr ⁊ aloes qn̄
q; teneт in ore cū melle ⁊ cōfert valde: aut sūant
tria oua integra ⁊ duplū eoꝝ mellis ⁊ medietas ip
soꝝ de butyro. Et sūant pipis. xl. ḡna cōterant et
misceant oīa illa ⁊ coagulent absq; decoctiōe ⁊ lā
bat ex eis mane ⁊ seroꝝ. Et etiaȝ sūant capita. vij.
porri de sceni ⁊ decoq̄tur in trib⁹ lb. aq̄ dōec re
maneat tertia ⁊ colet ⁊ pmisceat cum residuo succi
corticis eius ⁊ melle ⁊ decoquat ⁊ etiaȝ sūant rose
hūide ḡna. viij. pini vnū gūmi alboti vnū passu-
laꝝ. iiij. mellis q̄tū sufficit fiat ex eis electuariuȝ.
¶ Medicamē bōuȝ. ℞. calamēti fluuial'. v. ℥.
ḡnoꝝ pini ⁊ semis vrtice oium añ. ℥. i. semis lini
pipis oium añ. ℥. iij. cōficiant cū melle ⁊ admini
strent. Aut sūantur dactiloꝝ carnosoꝝ. v. ptes ni
gelle. viij. ptes croci ⁊ pipis amboꝝ añ. ptes. ij.
berbi. xx. ptes cōficiant cū melle dispūato: aut su
mant croci spice arōatice aboꝝ añ. ps. i. prassij ⁊
isopi aboꝝ añ. iij. ptes myrrhe ⁊ lilij aboꝝ añ. ij.
ptes ꝯficiat cū melle colato. et ad ātiq̄ det in potu
alkitran cū melle factū electuariū: aut costi indi cū
aqua aneti decocti q̄titas sacraiati cum cochliario
olei sisamini ⁊ etiā semē lini frixū cū melle soluȝ:
aut cū pipis mēsura vna p oib⁹. x. aut calamentis
⁊ etiā lābēdo sūant mel storacis calamite cū melle
apū ⁊ oppopōacū etiā ⁊ sinapiȝ ⁊ amigdalas ama-
ras ⁊ etiā mithridatū. ¶ Et pueris quidē sufficiūt
sorbitiōes decocte cū lacte nutricis dōec sint i essē
tia mellis: aut cū aq̄ feniculi hūidi. Et si causa fue
rit in ea catarrus curetur catarrus. ¶ Et si fuerit
necessaria in p̄hibitiōe illius admīstratō empl'i de
ficub⁹ admīstret sup caput ⁊ teneat sub lingua oī
hora: ⁊ in nocte ꝓpe ḡnū vnū amili. Et fiat gar
garisma cū stipticis que nō hn̄t saporē acetosū neq;
saporē pōticū ⁊ cū deiacur simplici si fuerit caliditas:
aut cū myrrha ⁊ croco ⁊ alijs si fuerit f̄ritas.
¶ In cura aūt fcē ab āpatib⁹ ⁊ vlcerib⁹ in pulmo
ne ⁊ pectore fiat reuersio ad illō qd̄ dicemus i ca
p'lo pleuref ⁊ pipneumōie ⁊ āpatis epis ⁊ pthisis.
¶ Et ad tussiȝ quidē fiūt pill'e que tenent in ore.
Et ex eis naq; sūt pill'e ad tussiȝ calidā que i ore te
nent de quib⁹ sūt pill'e bichichie note: ⁊ ex ill' sūt
pill'e cōposite ex succo liquiritie ⁊ gūmi ⁊ draga-
gāto ⁊ amilo ⁊ mucilagine psilij ⁊ ḡnis cydōiorū ⁊
medulla ḡnoꝝ. s. ḡnoꝝ cucūeris ⁊ cōde ⁊ cucurbi
te ⁊ citroli ⁊ ex spodio ⁊ ḡnis papaueris ⁊ silib⁹.

Et qn̄ȝ fiūt fm hūc modū amilū ⁊ dragagantum ⁊
succū liq̄ritie formant i pill'as cū succo lactuce. Et
de illis sūt pill'e ad tussiȝ f̄ram fcē ex succo liq̄ritie
⁊ tamarindis mūdatis ⁊ medulla tritici ⁊ croco et
dragagāto ⁊ ḡnis pini ⁊ ḡnis cotti ⁊ ḡnis myrti ⁊
sēie papaueris ⁊ cortice ipi⁹ ⁊ aniso ⁊ āeto ⁊ myr
rha ⁊ croco ⁊ penidijs. ¶ Et de illis sūt pill'e qb⁹
querit stupefactō ⁊ dormitō et est intentō in eis
narcotica ⁊ admiscētur eis medicīe bezahar cal'e.
Nā ex pill'is exptis ad illud ⁊ sūt sedantes tussim
antiq̄ nociuā ⁊ sūt pill'e de storace note. ¶ Et ite
rū sūant storacis ⁊ castorei ⁊ assari ⁊ opij ptes equa
les ⁊ fiant ex eis pill'e ⁊ teneant in ore. Et etiā sēis
hyusquiami. vi. ḡnoꝝ pini. iij. croci. i. conficiant
cū rob ⁊ in forment pill'e. Et etiā storacis ⁊ myr-
rhe ⁊ opij oium añ. ℥. ʃ. olei de balsāo croci oiuȝ
añ. darkimet. ij. fiāt pill'e ad modū herbi. Et qn̄
q; admīstrant in tussi antiq̄ hūida suffumigatiōes p̄
dcē in ca° asmatis. Et qū hūiditas est pueniens ad
q̄titatē admīstra suffumigatiōem ex arsenico ru.
⁊ stercore leporis ⁊ farina ordei ⁊ corticib⁹ fisti-
coꝝ cōfectis cū vitellis ouoꝝ ⁊ troc. formatis ex
eis quoꝝ quisq; sit. ʒ. i. ⁊ exiccent in sole ⁊ suffūi
gatō fiat cū eo trib⁹ vicib⁹ ⁊ etiā aristol'. ⁊ stora-
cis ⁊ galbani eq̄les sūant ptes arsenici fm q̄titateȝ
oiuȝ cōficiant cū melle ⁊ butyro vaccio ⁊ fiāt ide
similitudīes auellane ⁊ fiat suffumigatō ex eis.
¶ Sed tussis fcē in febribus iā singulare ordiauim⁹
regimē apd̄ febriū accn̄tia.

¶ De sputo sanguis. C. iiij.

Sanguis qn̄ȝ egredit spuendo ⁊ ē ex pti-
bus oris. Et qn̄ȝ egredit rascādo ⁊ ē ex
ptib⁹ gutturis. Et qn̄ȝ egredit cū vehe
metiore rascatiōe ⁊ est ex cānā. Et qn̄ȝ egredit vo
mendo ⁊ est ex meri ⁊ ex ore stōi ⁊ ex stō ⁊ epe.
Et qn̄ȝ egredit tussiendo ⁊ est ex ptib⁹ pectoris ⁊
pulmōis. ¶ Et in illo quidē qd̄ est ex pectore nō
est tm̄ timoris q̄tū est in eo qd̄ est ex pulmōe. Il
lud eniȝ qd̄ est ex pectore sanat velocit: ⁊ si non
sanat nō hȝ malitiā vlcerū pulmōis. Et multotiēs
fit vlc⁹ fistulosū r̄diens oī hora cū sputo sanguis.
¶ Et cāe ꝓpinque oib⁹ illis sūt vulnus ꝓpt cām
pmitiuā ex pcussiōe aut casu sup pectus: aut super
epar ⁊ velamē: aut rē incisiuaȝ: aut tussiȝ frequen
te: aut vociferatiōem: aut acuitatē vocis sine ḡda
tiōe aut rixā: ⁊ ꝓpt hoc multiplicat in demōiacis ⁊
in illis qui rixant ab oī re: ⁊ qn̄ȝ ꝓcedit ex vōitu
laborioso ꝓpe in p̄paratis. Et qn̄ȝ ꝓcedit ex assūp
tiōe solutiuoꝝ acutoꝝ: aut ciboꝝ calidoꝝ sicut al
leoꝝ ⁊ cepaꝝ: aut timore ⁊ angustia acuēte sangui
nē: aut dormitiōe nō sup stratū: aut sāguisuga ad
herēte gutturi ⁊ radici eius. Et illd̄ aut est in ve
nis: aut alijs. Et id qd̄ est in venis aut est incisio:
aut pforatō: aut aptō dilatata ab acuitate: aut mol
lificatio: aut corrosio ꝓpt acuitatē hūoris: aut pp
raritatē resudatiuā. Et multotiens dilatant meat⁹
qui sūt inter ptes cāne ⁊ arterias supra illā que est
in nā: quare resudat sanguis ad cānā. ¶ Et illud
qd̄ nō est in venis: aut est vuln⁹: aut vlc⁹ a vul
nere: aut a corrosiōe aut putrefactiōe qū eradicat
ex mēbro aliq̄d. Et qn̄ȝ est ab āpate sanguineo in
pulmone ex quo resudat sanguis. Et huiusmodi
quidē āpa est in columē: qm̄ est sanguineuȝ ⁊ qm̄

resudat materia non ꝓhibita neq; ingrossata. Et
qñ; inueniũt oẽs iste cãe in pulmõe nisi sanguiee.
Et hau cãu cõiunctau sũt cãe magis añcedẽtes. Et
sũt aut multitudo materiei aut multitudo ciboru;
⁊ dimissio exercitij: aut quia ipẽ sunt supfluitates
a ꝑparatione nature sicut accidit illi de quo locuti
fuimus in libro vniuersaliũ apud dimissiõem e-
xercitij: aut retẽtiõe mẽstruou: aut sãguis hemor
roidau: aut abscisiõem mẽbri: aut ꝑpt̃ acuitatem
suã: aut ꝑpt̃ vehemẽtiã motus sui: aut ꝑpt̃ ven
tositatẽ ĩ vẽis faciẽtẽ eas laboriosas: ⁊ ꝑpc ĩ alatis
qm̃ illð mlt̃iplicat̃ ĩ eis. Prepatiões aũt ꝯtientes
mãm sũt ꝑpt̃ frigus cõstringens eã ⁊ faciens dila
tatiõem eius difficilẽ: quare nõ obedit virtuti la-
borãti in illo cũ dilatatiõe imo cũ attractiõe: aut ꝑ
pter caliditatẽ extrinsecã aut intrĩsecã: aut siccita
tẽ que iã ꝑpauit eã ad illud qð est cũ inspissatiõe ⁊
exiccatiõe. s. ad scissiõem a q̃libet cã: aut ꝑpt̃ hũi
ditatẽ mollificantẽ eã: quare dilatant̃ pori ei⁹: aut
obuiatiõem calidi: aut corrosiui: aut incisiui: aut
putrefactiui. Qñ ergo accidit repletõ sanguinea ĩ
cipit natura expellere mãm ad q̃cũq; ptẽ possibilẽ
est ei qũ sit vehemẽtius ꝑpata: aut sit ꝑpinquior
loco supfluitatis: quare expellit eã cum sputo: aut
solutiõe ex hemorroidib⁹: aut in mẽstruis: aut in
fluxu sanguinis nariũ: q̃ si vene fuerint fortes q̃
nõ resoluũt a sanguie accidit mors subito ꝑpt̃ effu
siõem sanguis ad cõcauitatẽ venau. Et ille cui ac
cidit sputũ sanguis est ꝑpatus vt adueniat ei vlc⁹
pulmõis. Nã sputũ sanguis ꝼm plm̃ sit a vulnere
⁊ vulnus declinat ad hoc vt vlc⁹ fiat. Et qñ suc
cedit sputo sanguis retenti sputũ sanguis timet̃ ei
q̃ sit hoc ꝼm accñs. ab vlcere ad qð cõuersum est
vulnus ꝑmũ. Et multotiens est sanguis qui expui
tur ex narib⁹ currẽs ex capite ad pulmõe;. Quũq;
sputũ sanguis est ex ptib⁹ pulmõis cõmittant̃ ipm̃
duo timores. s. timor supfluitatis eius ⁊ tior vul
neris ne fiat vlc⁹. Et nõ est oĩe sputũ sanguis ti
morosũ: imo illud qð nõ retinet̃: aut qð est cum
febre. Et multotiens quidẽ est sputũ sanguis cau-
sa sanitatis apatis in epc aut splene.

De signis. C. v.

PRopinquus sputo est cũ tussi pua: ⁊ lõgin
qus est cũ tussi plurima ⁊ q̃to plus logĩ
qus ẽ expuit̃ cũ tussi vehementiore. Et
qñ dormit sup latus in quo est egritudo addit̃ ex
creatõ eius qð expuit̃. Et o; vt cõsideret̃ in ꝑmis
ne sit illud qð expuit̃ sanguis ex narib⁹. Et cõditõ
illius ẽ cũ cõsuetudĩe flux⁹ sanguis nariũ ⁊ ei⁹ euẽ
tu ⁊ cũ alleuiatiõe accidẽte capiti post g̃uitatẽ. Et
signa flux⁹ sanguis nariũ sũt sicut rubedo faciei et
oculi ⁊ splẽdor corã oculis: ⁊ vt nõ sit spũa ⁊ sit
subito. Sig̃ sanguis excreati ex substantia car
nis pulmõis ex vulnere aut vlcere sũt vt sit spu-
mos⁹ ⁊ sit abscissus cũ quo nõ sit dolor ⁊ est mino
ris q̃titatis q̃ venalis ⁊ maioris malitie ⁊ deterio
ris finis. Et qñ; expellũt spũosũ pletici ⁊ pipneu-
mõici qũ in pulmõib⁹ eou est caliditas ignea fer-
uens. Et qñ; est spumos⁹ ex cãna pulmõis. S;
est veniens cũ rascatiõe ⁊ tussi pauca: ⁊ est illð qð
egredit̃ parũ etiã. Et est ibi sensus quidã cũ dolo
re. Et ille qui expuit̃ ex venis eius nõ est spũo
sus ⁊ est rarior ⁊ vehemẽtioris spissitudis q̃ ille
qui est in pulmõe ⁊ similior sanguini q̃uis nõ sit ĩ
grossitudĩe eius qui est ex pectore. Et signa excrã
ti ex pectore sũt nigredo coloris eius ⁊ grossitudo
ipsius ⁊ coagulatõ eius ꝑpt̃ lõgitudie; spatij cũ spu
mositate quadã. Et spũa cũ dolore in pectore sig̃n
te locũ egritudĩs ⁊ additõ eius in somno est certi⁹
signũ eius. Et cã illius doloris est neruositas mẽ
brou pectoris: ⁊ est eius sputum paulati; non exu
berans et est sputum eius cum tussi vehementi
dõec expuat̃. Et signũ facti ex incisiõe venarũ
est exuberãtia sanguis. Et signum corrosionis
est añcessio cãu corrosiõis ex acceptõe reu acutau
⁊ descẽsu catarri acuti ⁊ vt sit febris ⁊ sputũ saniei
aut corticis aut ptis pulmõis ⁊ est sputũ simile aq̃
carnis. Et incipit sputũ sanguis paulati;. Deinde
qñ; fluit subito ⁊ expuit̃ res mala ⁊ color eius est
malus. Et signũ eius qð est ex aptiõe orificiou
uenau est ex repletiõe ⁊ nõ sit oĩo dolor ⁊ inuenit̃
requies ⁊ suauitas ⁊ egredit̃ in ꝑmis minus q̃ il
lud qð egredit̃ ꝑpt̃ incisiõem ⁊ scissiõem in prin-
cipio rei ⁊ est plus eo qð egredit̃ a corrosiõe ĩ plu
rib⁹ horis. Et signa resudatiõis ab apate sunt
puitas eius ⁊ ꝑpc sig̃ pipneumõie ⁊ reliquou.

De cura. C. vi.

IN exposito sputo sanguis oĩ hora o; vt
attendat̃ solo repletiõis ei⁹. Et quotiẽs
cũq; sentit̃ in eo repletõ sucurrat̃ cũ phle
botõia: ⁊ ꝑpc qum pectus eius in creatiõe fuerit
strictũ ⁊ fuerit tussis in ipõ frequẽs. Et rectius est
vt inclinet̃ sanguis eou ad ptẽ inferiorẽ cũ phl̃oia
saphene: ⁊ post ipam est cũ phl̃oia basilice ⁊ p ꝑ-
uocatiõem menstruou mulieu in hora sua ⁊ s; q̃
sufficit remouet̃ sputũ sanguinis eau sicut accidit ĩ
eis retentiõe eou. Et o; vt custodiat̃ ab oibus
cãis mouentib⁹ sanguinẽ sicut sũt cibi calefacien-
tes ⁊ sicut sũt salt⁹ ⁊ clamor ⁊ rixa ⁊ coitus ⁊ anhe
litus altus ⁊ locutõ plurima ⁊ intueri res rubeas
⁊ potus vini plurimi ⁊ multitudo balneationis.
Et vitent apitiua que sũt ex medicis sicut apiũ
⁊ aloes ⁊ sisamũ ⁊ ruta ⁊ caseus antiqus: qm̃ ẽ no
ciuus eis. Recẽs vero cõfert eis. Et cibi cõue
nientes eis sũt oĩe glutinatiũ ⁊ oppilatiũ etiam
oĩe cõsolidatiũ ⁊ oẽ infrĩatiũ sanguis ꝓhibẽs fer
uorẽ eius. Et ex eius est lac decoctũ ꝑpt̃ illð qð i
ipõ est de glutinatiõe ⁊ lac vaccinũ de quo butyrũ
est extractũ ꝑpt̃ illð qð in ipõ est de stipticitate ⁊
butyrũ ⁊ caseus recẽs ꝑter salitũ ⁊ fructus stiptici
⁊ quedã spẽs prũou puou in quib⁹ est stipticitas
⁊ oleũ omphacinũ recentis exꝑssiõis. Et qñq; con-
fert in eo impinguatõ cibou eou ⁊ aq̃ lũinose ve-
hemẽter cõferũt eis. In eo ṽo qð ꝼcm̃ est ab ipso
corpore pulmõis o; vt patienti in potu dent̃ me-
dicie incarnatiue ⁊ sicle sicut lutũ ⁊ hematites cu;
aq̃ arnoglosse ⁊ acetũ mistũ cũ aq̃. Cura vero
eius a regimĩe cibi eius ẽ vt succurrat ad phlebo
tomãdũ basilicã ptis in q̃ existimat̃ esse solutõ sin-
gularis subtilem faciendo phl̃oia; ⁊ accipiat̃ san-
guis in expulsiõib⁹ inter quas sint tres hore quasi
ipẽ sit cũ cõsuatiõe virtutis. Phl̃oia eni; attrahit
sanguinẽ ad vacuũ ⁊ ꝓhibet etiã aduentũ apatis ĩ
vulnere. Et fricent̃ eou extremitates ⁊ ligent̃ in
cipiendo a supiorib⁹ ad inferiora ⁊ interdicantur
eis res ꝑdcẽ ⁊ tempent̃ eou aeres. Et sint eou

ſomni ſup latus ⁊ ſm formā que eſt ſicut ꝑparatō
vt ñ cadāt aliq̄ ptes pectoris ſup alias. Et qm̄ eſt
eis ↄueniens vt in potu ſūant acetū miſtū cum aq̄.
Ipm enī ꝓhibet ſanguis curſū ⁊ mūdificat ptes pe
ctoris ⁊ pulmōis ex ſanguie ſi rtinet̄ in ipo: quarē
nō ↄgelat̄. Et ſūant ī potu medicias fr̄as glutinati
uas. Nā glutinatō hic ē meliꝰ quo occupari oꝫ. Et
qm̄ repit̄ cū glutinatōe mūdificatō ē vltimū eiꝰ qđ
q̄rit̄. Et pſiliū ē iuuatiᵐ cū infr̄atiōe ſua: ⁊ vbi eſt
ſitis ē vehemētis iuuamēti. Et qm̄ ē neceſſariū ut
cū eo miſceant̄ narcotica ꝓpt̄ duas res q̄ꝝ una ē ſe
datō ſanguis ⁊ ēt ſubtiliatō eius. Et ſa eſt dormi
tō ⁊ remotō motꝰ. Et ego dicā medicias cōes ſpe
bus ſputi ſanguis in fine huiꝰ capl'i. Quū ergo
accidit ſputū ſāguis ex catarro ⁊ nō eſt catarrꝰ acu
tus pūgitiuus valđ cholicꝰ phl'omet̄ hō ſtati ⁊ aſſi
duet̄ ligatō extremitatū eius deſcēdēdo a ſupiori
bꝰ ad īferiora ⁊ fricēt̄ cū oleo de oliuis calido: aut
cū vnguēto calido ſicut eſt oleū cucumeris aſinini
⁊ ſimilia ei ⁊ nō inūgatur caput oio. Et ſint cibi
eoꝝ triticū cū aliquo pōticoꝝ ſm ſeīta ſorbitiōis.
Sitq̄ꝫ pōtica iſta ex fructibus ⁊ que eis ſimilantur
⁊ apud debilitatē cibent̄ pane infuſo in aceto mi
ſto cū aq̄ fr̄a. Et admiſtret̄ in eis cliſtere acutū ad
attrahendū mām a ptibꝰ capitis qū nō fuerit ꝓhle
botōia ꝓpt̄ ꝓhibitiōem. Et oꝫ vt ſtudiū impēdat̄
in īfr̄ando caput q̄ᵗū poſſe ē: ⁊ non īpendatur plu
rimū ſtudiū in hūectando ipm. Et ex eis que ↄ
ferūt ei ē tribuere ipi ī potu trociſcos de karabe.
Quūq̄ꝫ nō valēt ea que diximus nō ē excuſatō curē
catarri ⁊ retentionis eiꝰ cū eis q̄ ſunt ſicut abraſio
capitis ⁊ admiſtratō ēpl'i facti ex ſtercore colūbio
qđ more ēpl'i ſuppōat̄ ⁊ remoueat̄ ſm neceſſitatē.
Et. G. q̄dē dixit ꝙ mulieri ſputū ſanguis adue
nit ex catarro quā cliſterizauit cliſteri acuto: ⁊ ꝓ
ꝑe q̄a nō erat poſſe phlebotōare eā quia iā remāſe
rat. iiij. diebꝰ ⁊ fuerat đbilitata ⁊ cibauit eā pulti
bꝰ ⁊ fructibꝰ in q̄bꝰ etiā erat ſtipticitas: qm̄ ſpa
tiū eiꝰ cū cibo lōgīq̄ū erat. Et curauit caput eiꝰ cū
medicaīne colūbini ſtercoris ⁊ p̄cepit eā īgr̄di bal
neū ꝓpt̄ medicamē ⁊ nō inūxit caput eius vt ñ hu
mectaret̄ ⁊ dedit ei in potu tyriacaꝫ recētē vt face
ret eā dormire. Nam hec tyriaca fortis opꝫ ē vt
dormire faciat ⁊ ꝓhibet cōmotiōeꝫ tuſſis ⁊ ſedat
curſū materiei cū ingroſſatiōe. In die vero ſo hu
ius medicamis nō pueīt ad mouendū eā. Immo di
miſit eā q̄etā trāq̄llā qū tñ neceſſaria foret ei mun
dificatō pulmōis. Et pl'm quo eā rexit fuit ꝙ fri
cauit extremitates eius ⁊ dedit ei in potu q̄ᵗitateꝫ
fabe de tyriaca recēte minus q̄ꝫ herbi ⁊ fuit intētō
eius vt ḡdatiꝫ duceret eā ad mel vt mūdificaret̄
cū eo pulmo: deīde dimiſit eā q̄etā: deīde fricuit
extrēitates eius ⁊ dedit ei poſt illđ aquā ordei cū
pauco pane vt viuificaret̄ virꝰ ⁊ ī die. iiij. dedit
ei tyriacā ātiq̄ꝫ cū melle plurio vt mūdificaret pul
monē eiꝰ vehemēter. Et cibauit eā in reliq̄s die
bꝰ ſm ꝙ oportuit ⁊ rexit eā regīmie cōualeſcen
tiū: ⁊ cū hoc iā poſuerat ſup caput eius hora poſt
horā ex ceratario gūme rute ſilueſtris ⁊ inhibuit
ei balneū. Et hoc regimē ē bonū. Et opꝫ vt ſit
tyriaca inter duos mēſes vſq̄ꝫ ad. iiij. Ipa naꝫ dor
mire facit ⁊ r̄tiet catarrū ⁊ ñ appꝛimet̄ capiti iſto
rū olea. Et neceſſaria eſt abraſio capitis ad admi

niſtrādū iſtā rubificātia: ⁊ ſi nō aliꝭs ſaltē mulieri
bus. Et neceſſaria ē ventris ſolō cū eis q̄ ſūt ſicut
pill'e cochie ſi eſt illic multitudo ⁊ poſt illđ phle
botōa: deinde adhibeant̄ medicie rubificātes. Et
in eo qđ eſt ex ſciſſura vene: aut inciſiōe eius ⁊ ē
cā eius repletō oꝫ vt nō cibet̄ eger q̄ᵗū poſſe eſt:
imo ieiunet tribꝰ diebus in quo ſufficiat omī die
cibꝰ paucꝰ ex aliquo viſcoſo. Et qm̄ nō appet ca
ſus virtutis tūc expellat̄ a cibatiōe q̄ᵗū plus poſſe
eſt vſq̄ꝫ ad q̄rtā. Et ſi timet̄ caſꝰ virtutis timore
neceſſario cibet̄ eo a quo generat̄ hūor eq̄lis: aut
decliuis ad frigꝰ ⁊ in quo ſit glutiatō aut inuiſcatō
⁊ tenacitas ⁊ ſtipticitas ⁊ ꝓpe igroſſatō ſanguis ſi
cut alketiſati cū extremitatibꝰ ⁊ ſicut capita ⁊ ſicut
oua ſorbilia ⁊ ſicut tri ꝓpe qđ decoquit̄ cū lenti
bꝰ ⁊ ſicut lentes ⁊ iuiube ⁊ q̄ᵗū poſſe eſt vt nō cōe
dat illđ qđ forte faciat ⁊ ſit cōtentus aq̄ ordei ⁊ ꝓ
ꝑe decocta cū lentibꝰ aut iuiubis: aut cydōijs ⁊ pa
ne infuſo in aq̄ fr̄a cū aliquo acetoſo ſiue ſit ſulci
tū ſiue nō ſit ſulcitū ⁊ totū ſit infr̄atū actu ⁊ lac uac
cinū de quo butyrū eſt extractū qm̄ ꝓlōgat̄ egritu
do ē iuuatiᵐ ꝓpt̄ ſtipticitatē ⁊ fr̄itatē ſuā. Et lac ↄ
ſuetū ꝓpt̄ glutinatiōem ſuā ⁊ ſuā inuiſcatiōeꝫ. Si
aūt nō ſufficit ⁊ addit̄ in ſangie fiat phl'oia. Et
piſces aradrati ſūt vehemētis iuuamēti eis. Et oꝫ
vt ſint cibi iſtoꝝ ⁊ eoꝝ qui p̄ceſſerūt eos fr̄i actu.
Et caſeꝰ recēs nō ſalitus valđ iuuat eos. Et qm̄
cibant̄ iſti ⁊ ſimiles eis carne eligāt ex carnibꝰ ille
que ſūt pauci ſanguis ſicce leues ſicut ſūt carnes co
lūbaꝝ agreſtiū ⁊ turturū ⁊ pdicū decocte in ſtipti
cis ⁊ pōticis. Et ex rebꝰ exptis in abſcidēdo itera
tiōem ſputi ſanguis ē maſticatō portulace ⁊ deglu
titō aq̄ eius: qm̄ eniꝫ ſtati retinet̄. Et ex fructibꝰ
cydōia ⁊ poma q̄ ambo ſūt ſtiptica ⁊ iuiube hūide
⁊ ḡna myrti ⁊ xilocaracte de ſceni ⁊ q̄ hoc curſu ꝓ
cedūt. Et qm̄ ſit eis quo vtit̄ in ſa mēſa aliquid ex
luto ſigillato armēo cū gūmi arabico ⁊ pauca cāfo
ra. Quūq̄ꝫ retinet̄ ſanguis ⁊ pueīt̄ ad q̄rtū diē oꝫ vt
nutriat̄ ⁊ cōfortet̄ ⁊ incipiat̄ ab eis que ſūt ſicut pa
nis infuſꝰ in aq̄: deīde alkereis ⁊ extremitates et
cerebella. Et ſi fuerit̄ fiſſura ⁊ inciſio cā acuita
tis ſanguis fiat illđ qđ oꝫ de declinatiōe ſanguis
ad inferiora ⁊ ad diuerſitatē ptis. Euacuet̄ gᵒ cho
lera: deīde fiat infr̄atō cū fortitudie ⁊ fiat hūecta
tō ⁊ admiſtrent̄ ſtiptica etiā ⁊ glutinatiua ⁊ aq̄ or
đi ⁊ cācri ⁊ cucurbita ⁊ medicam̄ Andrōachi ⁊ me
dicamē. G. In facto aūt ex aptiōe venaꝝ medi
cie q̄s oꝫ admiſtrare ſint ſtiptice pōtice cōglutinati
ue ſicut ſūt medicie q̄ neceſſarie ſūt in eis que p̄te
rierūt ⁊ ſūt glutinatie incarnatie cum ſtipticitate.
Et iſte ſūt ſicut balauſtie ⁊ capita ḡnatoꝝ ⁊ ſūac ⁊
ſuccꝰ teratit ⁊ ſuccꝰ raōꝝ vitis ⁊ glādes ⁊ folia ru
bi ⁊ karabe ⁊ acatia ⁊ licīū ⁊ ſuccꝰ virge paſtoris
⁊ ſuchaba ⁊ ſuccꝰ agr̄ſte ⁊ ēiſiſtides: ⁊ qm̄ cōfortā
tur iſta ⁊ q̄ ex eis ſūt cū alūine ⁊ gallis ⁊ aloe ⁊ ap
ſinthio. Et fiūt ex eis medicie ↄpoſite ⁊ troc. p̄pa
ti ad hoc. ca. iā ↄpoſiti ex mediciſ p̄dictis. Et qm̄
đcoqūt̄ iſte medicie ī aq̄s puris: aut ī q̄buſdā ſuc
cis ⁊ bibit̄ đcoctō eoꝝ. Et qm̄ fiūt ex eis ēpl'a: ⁊
qm̄ admiſcēt̄ eis ⁊ aggr̄gāt̄ medicie cordis p̄dcē ⁊
medicie pectoriſ p̄dcē ſit apiū ⁊ āeos ⁊ āiſū ⁊ ſpica
⁊ ramacha. Et qm̄ miſcēt̄ cū eis narcotica q̄ ſūt ſic
cortices radicis mādragor̄ ⁊ hyuſq̄ai ⁊ papaueris.

Et qñ ꝓmiscent̃ eis glutinatiua sicut gũmi ⁊ corti
ces turis ⁊ stella semiꝰ ⁊ spodiũ ⁊ semẽ arnoglosse
⁊ mucilago psilij ⁊ semẽ eius ⁊ succꝰ portłace ⁊ mu
cilago gñoꝝ cydõioꝝ. ¶ Sed quum ẽ resudatõ ex
apate tũc cura eius est phłomia ⁊ euatõ: deinď ma
turatõ ⁊ nõ curet̃ cũ stipticis. Illď eniȝ attrahit no
cũentũ magnũ. Immo oꝫ vt curet̃ cura pipneumo
nie. ¶ Fcm̃ aũt ex corrosiõe ẽ praue cure ⁊ diffici
lis: ⁊ ẽ q̃i sicut illď de quo despat̃. Nõ eniȝ sanat̃:
aut nõ cõsolidat̃ nisi cũ remotiõe malitie cõplonis
⁊ istud nõ fit nisi in spatõ in cuius simili: aut indu
rat̃ vlcꝰ: aut putrefit. ¶ Uerũ qñ cõfert vt nõ
ꝑmittat̃ corrosio cõfirmari expellendo hũorẽ acu
tũ. Et qñ solutiõe educũt̃ chołã ⁊ grossũ simul cũ
eo qď est sicut pilłe de agarico. Et si indigueris ĩ
tẽtiõe cõfortatiõis cõforta ⁊ ingenia ut sedes com
motiõeȝ tussis cũ medicamĩe de semibꝰ. Spat̃ eni
ex eo ꝙ aliquod cõferat iuuamẽtũ. Et ad sũmũ cu
ra eoꝝ ẽ mũdificatõ ⁊ euacuatõ cuȝ phłoia ⁊ aliјs ⁊
cibi bõi chimi. ¶ Et ex eis quidẽ que sanãt corro
siõem sũt tus ⁊ myrrha ⁊ sanguis dracõis ⁊ semẽ
portulace ⁊ radix malue ⁊ troc. stelle in q̃bꝰ addi
tur opij medietas ptis. Et medicie cõposite q̃s di
xit Paulus ⁊ nos dicemus in antidotario. Et eorũ
medicie ad hoc iuuatiue sũt ille in q̃bꝰ ponũt̃ sceď
nigi ⁊ sanguis dracõis ⁊ karabe ⁊ sandaraca ⁊ lutũ
sigillatũ ⁊ ad vltimũ oẽ exiccati^{m} mũdificatiuum
inuiscati^{m} cõsolidati^{m}. ¶ Factũ aũt a pectore cu
rat̃ cũ ẽpłis ⁊ medicis in quibꝰ ẽ substantia subtilis
que admiste sũt eis. Et sũt ille quas diximus vt ꝑ
ueniãt ad pectus. Albedarũgi vero in seipo cõiun
git inter duas res qñ existimat̃ ꝙ cã sputi sanguis
sit ruptura. Et medicie p̃dcẽ oẽs sũt cõuenietes
ad hoc. Et qñ existimat̃ ꝙ cã sit frigus faciens eue
nire sputũ sanguis ꝺm modũ p̃dcm̃: tũc cura eiꝰ ẽ
sicut dixit. G. Illď eniȝ accidit cuidã adolescenti
⁊ curauit eũ. Phlebotõauit naq̃ȝ eũ in die ꝑmo et
secũdauit ⁊ fricuit extrẽitates eius ⁊ ligauit stri gẽ
do eas ꝺm ꝙ oꝫ in oĩ retẽtiõe sputi sanguis ⁊ ciba
uit eũ sorbitiõibꝰ ⁊ posuit sup pectꝰ suũ ceratariũ
de gũma rute ⁊ remouit ipm̃ ab eo hora noctis vt
non adderet calefactiõeȝ eius ꝺm q̃titatẽ q̃sitaȝ ⁊
cibauit eũ cũ sor bitiõibꝰ ⁊ dedit ei in potu medi-
camẽ de semibꝰ. Et postq̃ dies tertia affuit usus
est sup pectꝰ eius illo ceratario tribꝰ horis. Dei
de remouit ipm̃ ⁊ cibabit ipsum aq̃ ordei tasea-
ta cũ carne anatis. Postq̃ igit̃ tẽpata ẽ cõpło pul-
mõis eius ⁊ sublatus est timor aduẽtus apatis mũ
dificauit pulmõeȝ eius cũ tyriaca antiq̃ cõpleta. Et
g̃dauit eũ ad bibendũ lac asininũ ⁊ ad reliquũ regi
mẽ sputi sanguis. Et dixit. G. ꝙ oĩs quẽ ex istis
cõsequit̃ sputũ sanguis i die ꝑmo sanat̃: sed alioꝝ
diuersificant̃ dispõnes. Et nos iã testificati sumus
de istis quem iuuit hec via et similis ei. ¶ Et qñ
existimatur ꝙ cã est hũiditas ⁊ mollificatõ admi
stra illď in quo sũt exiccatõ ⁊ calefactõ ⁊ stipticitas
sicut est radix sq̃nati ⁊ mastix ⁊ cyminũ torrefcm̃
⁊ calamẽtũ mõtanũ ⁊ calcadis ⁊ castoreũ ⁊ crocus
⁊ albrengi. Et qñ admiscent̃ eis stiptica eq̃lia si-
cut castance. Et qñ siũt ex istis cõposite que dicẽ
tur in antidotario. ¶ Et qñ existimat̃ ꝙ cã sit sicci
tas ⁊ illud ẽ in ꝑncipio admĩstra hũectantes notas
que sũt ex lactibꝰ ⁊ oleis ⁊ succis post regimẽ cõe

de declinatiõe materie ad cõtrarietatẽ ptis. Uerũ
ea que ꝑtinent huic loco ex phłoia ⁊ aliјs minora
sũt ⁊ debiliora eis que ptinẽt aliјs. Et qñ est casus
sup epar tũc cura eius est cũ isto suffuf. ℞. reubar
bari. x. lacce. v. luti armeni. v. sitq̃ȝ dos eius cõ
triti. ʒ. i. ⁊. s. Ex medicis vero cõibꝰ ille q̃ sin-
gulares sũt scripte sũt in libro ꝺo in arõł notis. Et
illa que ex eis ptiet huic loco ẽ hematites. Nã qñ
terit̃ vehemẽter sicut puluis ⁊ bibit̃ ex eo aur̃.
i. in quibusdã stipticis aut succis iuuat nobili iuua
mie. Et qñ masticat̃ portulaca ⁊ deglutitur aq̃ eiꝰ
tũc qñ retinet̃ statiȝ ⁊ aq̃ citroli ⁊ succꝰ eius: ⁊ ꝓ
ꝑe cũ quibusdã glutinatis stipticis valď qñ paula-
tiȝ trahicit̃. Et cornu ceruі adusti qñ ꝓmiscet̃ me-
dicis est plurimi iuuamẽti. Et silr̃ aq̃ mẽte ⁊ etiaȝ
succꝰ algarab põdere. ij. ʒ. Et etiã illď qď ẽ supiꝰ
in coriandro cũ aq̃ f̃ra põdere. iij. ʒ. mane ⁊ sero.
Et etiã corallus qm̃ ẽ plurimi iuuamẽti ⁊ lutũ se-
miũ. Et existimauerũt quidã ꝙ nõiat̃ grece stel la
terre ⁊ nõiat̃ nõibꝰ pluribꝰ ⁊ videt̃ ꝙ sit nom̃ al
talk ⁊ etiã sũat̃ sanguis hedi anq̃ congelet̃ ⁊ sũat̃
ex eo in potu medietas. ℥. tribꝰ diebꝰ ⁊ etiam de
g̃nis myrti ⁊ semie arnoglosse põdꝰ. ij. ʒ. in aqua
plãtagis: aut succo rose qm̃ est vltimũ ⁊ cydonia
etiã iuuãt ⁊ ꝓꝑe assata ⁊ etiã coagulũ leporis cum
aq̃ roſ. Aut aliud ex coagulis cũ ďcoctiõe põtica.
Aut cũ aq̃ albedarũgi ⁊ ꝓꝑe in eo qď est ex pecto
re ⁊ lutũ sigillatũ: ⁊ loco eius lutũ semiũ cũ aliq̃-
to aceto ⁊ etiã succutũ ⁊ ẽ sepuiua. Et dixit vir i q̃
busdã que aggregauit ꝙ ẽ spẽs calamẽti nascens i
ter lapides q̃ terit̃ ⁊ cõedit̃ cũ sale ⁊ nõiat̃ nimusil
albura siluestre ⁊ in hoc ẽ cõsideratõ: ⁊ huiusmo-
di medicia sũit̃ in potu cum eq̃li mẽsura amili. Et
iterũ ex illis que iuuãt ipm̃ est vt det̃ in potu ex
alumie iameni ⁊ ꝓꝑe in vitellis ouoꝝ tepefactis ñ
coagulatis oio: ⁊ etiã glutẽ pisciũ cõfert qñ bibit̃
ex eo. ¶ Et qñ prauior fit res tũc qñ dat̃ in po-
tu põdꝰ q̃rte. ʒ. i. de semie hyusq̃ami cũ aq̃ mel
lis. Et oꝫ vt dent̃ in potu medicie cõstrigẽtes spu
tũ sanguis cũ vino põtico vt penetrent nisi sit fe.
Tũc eniȝ sũant̃ i potu cũ succo alio. Et ad antiq̃ ⁊
veterẽ semis porri nabatie ⁊ g̃noꝝ myrti ptes su
mãtur eq̃les ⁊ potet̃ ex eis vsq̃ȝ ad. ij. ʒ. cũ aqua
virge pastoris: aut sũat̃ succi porri de sceni. ℥. i.
⁊ aceti media. ℥. potet̃ in mãe. Et det̃ in potu adu
stũ spõgie cũ aliq̃to vini de passis. Et. G. q̃dẽ cu
rauit sputũ sãguis cũ tyriaca ⁊ mithidrato ⁊ medi
cinis bõi odoris: qm̃ ipẽ cõfortant naturã ad hoc
vt sit auara sanguis ⁊ cõsolidat vulnera. Et silr̃
troc. stelle ⁊ medicam̃ andromachi. Et cẽtaurẽa ag
gregat ad retẽtiõẽ sputi sanguis et mũdificatiõeȝ:
q̃re in potu sũant ex ea febricitantes cũ aq̃ ⁊ alij cũ
vino. Et sclaui q̃dẽ curãt cũ decoctiõe radicis cẽtau
ree maioris. Et ex potibꝰ est ille qui. ℞. succi ar
noglosse põdꝰ. ʒ. ij. succi buglosse põdꝰ. ʒ. i. succi
portulace ⁊ succi ramoꝝ recẽtis rose. ℥. i. terant̃
sine roratiõe aq̃ sup eos ⁊ colẽt ⁊ nõ decoq̃tur: i
mo dissoluat̃ in eis aliq̃d de luto armẽo ⁊ potetur
aut sũat̃ succꝰ raďoꝝ rose ⁊ dissoluant̃ in eo succus
hypoquistidos ⁊ endiuia ⁊ cornu ceruinũ adustũ et
potet̃. Et ex trociscis troc. huiusmodi. ℞. acatie
balaustie roſ. rubeaꝝ succi barbe hircine corticuȝ
gladiũ corticũ turis ptes eq̃les: ⁊ iterũ arsenicum

corticū radicis mādragore luti de albohera tus aca
tia semē portulace semē albedarūgi balaustie cāfo
ra sūant ⁊ fiāt ex eis troc. Et sit potō eorū pōdꝰ
ʒ. ij. cū media. ℥. aq̄ aut vini pōtici: aut aq̄ albe
darūgi ⁊ etiā semē papaueris lutū sigillatū ⁊ ēifisti
des tus cāfora dēt in potu cum aq̄ albedarūgi. Et
iterū trociscꝰ quē dixit Eben serapion: ⁊ ē ille qui
factus ē cū gūma amigdali. Et ex oleis admīstra-
tis sup pectus: in estate q̄dem ē oleū de cydoījs ⁊
in hyeme ē oleū nardinū. Trociscꝰ bōus. ℞. luti
de albohera ⁊ coralli ⁊ stelle semiꝰ rose sicce oīuz
añ. ptes. ij. karabe ⁊ gūmi ⁊ amili oīum añ. ptē.
i. terant̄ ⁊ fiāt inde troc. ⁊ potō eius sit. iiij. auī.
febricitantibꝰ in succo stiptico ⁊ nō febricitantibꝰ
in vino ⁊ ꝓpe stiptico. Et ex ēplīs cōibꝰ ē farina
ordi ⁊ farīa herbi ⁊ acatia cū albumīe oui. Quū
sanguis retiet̄ tūc puēi ad cōsolidādū vulnꝰ ⁊ ad
ꝓhibēdū apā ⁊ cōsolidatō vulneris ē cū eo qd̄ sci
uisti ex glutinatis stipticis. Et ꝓhibitō apatis ē cū
ꝓhibitōe cibi ⁊ attractiōe materiēꝝ ad extrēma et
infrīatiōe pectoris. Et oꝫ vt sorbeat acetū mistum
multotiens. Et oꝫ vt se custodiat post retentiōem
⁊ puētiōē etiā sup res p̄dcās. Aq̄ aūt quā potat
oꝫ vt sit aq̄ pluuialis: aut aq̄ in qua ponūt̄ lutū ar
menū ⁊ rose ⁊ aq̄ ferri ⁊ in q̄ extinguit̄ ferrū ē iu-
uatiua ꝓpt̄ suā stipticitatē. Et qñ timet̄ cōgela
tō sanguis in pulmōe oꝫ vt in potu det̄ in ꝓncipio
acetū mistū cū aq̄ nisi tussis assit: tūc eñi oꝫ vt ca-
ueat̄ acetū. Et qñꝫ sanat sanguinē cōgelatū medie-
tas. ʒ. i. diacurcūe cū aliq̄ꝑ̄lo de aq̄ porri ⁊ cocblia
rio oxymellis. Et ex cōpositis ad hoc ē illd̄ qd̄. ℞.
fenugreci d̄cocti. ʒ. ij. aristol. ʒ. i. myrrhe. ʒ. iij.
olei de lilio. ʒ. i. pipis. ʒ. i. hyusq̄ami. ʒ. i. rosaꝝ
ʒ. ij. fiāt ex eis troc. ⁊ exiccent̄ in vmbra ⁊ sūant̄ i
potu cū aq̄ feniculi ⁊ apij ⁊ etiā coagulū leporis et
aq̄ cineris ligni fici cū basce: aut origanū cū melle:
aut soluat̄ vēter cū eo qd̄ euacuat. Et medicīas q̄
dē singulares diximus in libro ꝯo ⁊ cōpositas dice
mus in antidotario. Et tu lege ꝯmonē nr̄m de re-
solōne sanguis cōgelati in libro q̄rto.

Tractatus q̄rtus de ꝓncipijs speculatiuis scīe apatū
mēbroꝝ partiū pectoris et exituraꝝ eoꝝ p̄terquā
cordis. Sermo vniuersal' de doloribꝰ partiū
pectoris ⁊ lateris.

De pleuresi. C. i.

Quandoq; accidūt in velamibus et tunicis ⁊ lacertis q̄ sunt in pectore ⁊ costis ⁊ ptibꝰ eoꝝ apata ledētia ualdē dolorosa que nōiant̄ sosati ⁊ ⁊ birsen ⁊ pleureſ. Et qñꝫ fiūt etiā dolores in istis mēbris nō ex apate: sed ex vento sitate: quār errāt quidā ⁊ existimant ꝙ sit ex hac egritudie. Uerū nō ē pleureſ nisi apa calīm in ptibꝰ pectoris aut in lacertis intrīsecis ⁊ i velamine coopiente pectus: aut in velamine distinguente ⁊ est illd̄ qd̄ ē purū: aut in lacerto appente extrinse co: aut uelamie extrīseco cū cōitate cutis: aut absq; cōitate: ⁊ maius istis ⁊ terribilius est illd̄ qd̄ est i ipō velamie distiguēte ⁊ est prauiꝰ eis. Et mā q̄dē huius apatis ꝯm plīm est calida: aut sāguis cho lericꝰ: qm̄ in mēbris tunicoſ nō penetrat nisi sub tilis cholicꝰ: deide sanguis purꝰ. Et ꝓpt̄ hoc sunt ꝓxiīni vehemētie febriū eiꝰ tertiāi ꝯm plīm: ⁊ ꝓpt̄ hoc raro accidit ei q̄ eructuat ꝯm plīm acetose qm̄ ē phlatice cōplōnis. Et cū hoc qñq; fit sepe ex sanguie adusto. Et qñꝫ fit ex phlāte putrido. Et qñꝫ fit sed raro ex melīa putrescā inflammata. Et nos iā oñdimus i libris vlibꝰ: ꝙ si nō ē ex cōditi one apatis calidi vt ñ sit ex phlāte ⁊ ex melīa: im mo qñꝫ fit ex phlāte ⁊ melīa: ꝯm modū tñ vt non sit acutū nisi qñ ē ex cholā aut sanguie. Nā si ē ex alījs ab his duobꝰ ē chrōicū: ⁊ hec est res quā plu res hōinū nō cōphenderūt. Et ꝓpterea ꝙ omē apa: aut resoluit̄: aut indurat̄: aut collectiōem fa-cit. Et tūc simil'r est dispō pleureſ. Uerū indura-tō in pleuresi ē ex eis q̄ minorant̄. Ipm eniꝫ aut r̄ soluit̄: aut collectiōem facit in dñatiōe dispōnuꝫ.

E pleuresis q̄deꝫ qū resoluit̄ recipit pulmo ꝯm plīm illud qd̄ resoluit̄ ex ea ⁊ exiccat ipm ⁊ extra educit illd̄. Et qñꝫ resoluit̄ ad ptē alterā. Et qñ colligit̄ saies indiget necessario maturatiōe ut rum pat̄. Et qñꝫ recipit pulmo saniē. Et qñꝫ recipit eaꝫ vena cōcaua ⁊ egredit̄ ad vrinā. Et qñꝫ effundit̄ ad meatū fecis ⁊ eūat̄ cū solutiōe vētris: ⁊ multo tiens cadit ad loca vacua ⁊ carnes glādosas. Et fa cit euenire apata in eis q̄ sūt sicut duo inguina ⁊ al magabeni ⁊ post ambas aures. Et nil totiēs ex pellit̄ mā ad cerebrū ⁊ mēbra alia sicut dicemꝰ et accidit timor ⁊ interficit. Et qñq; p̄focat materia pulmonē multitudine sua in p̄focādo meatū anhe litus. Et qñꝫ eius multitudo nō ē hec multitudo ⁊ nō ē mā vnde sanies siue sputum fit simile saniei. Sed virtutes sūt ꝓstrate: quare deficiūt a sputo: ⁊ ꝓpt̄ hoc oꝫ vt confortet̄ virtus in hac hora: ita vt sit fortis ad faciendā cōstrictiōem vehemētem ad tussiꝫ sputi: hoc naq; sputū ē opatō q̄ complet̄ duabꝰ virtutibꝰ quaꝝ vna ē naturalis maturatīa ⁊ expulsiua etiā: ⁊ altera ē volūtaria expulsiua. Et qñ nō cōfortant̄ ambe pol'e ē vt deficiāt a mun dificādo. Et scias ꝙ difficultas spuendi nō ē nisi ex virtute qñ ē debilis aut ex instrumento qñ instru mētū ē lesum motu sui ipius: aut ex motu viccini sui: aut ē ex mā quꝫ ē subtil' vald̄: aut vald̄ gros sa: aut viscosa. Et in huiusmodi quidē dispōnibꝰ qñꝫ accidit in pulmōe sicut ebullitō ꝓpt̄ cōmistio nē aeris cū mā inobediēte effusa ad pulmonē ⁊ ad cānaꝫ. et qñ nō mūdificat̄ cū sputo in pleuresi vsq; ad. xiiij. dies tūc iā facit collectiōeꝫ. Et qñ non mūdificat̄ virus post. xl. dies tūc iam cadit ī pi-pneumōiaꝫ ⁊ pthisiꝫ. Et qñꝫ erūpit virus ī. vij. Sed in pluribꝰ est in. xx. ⁊. xl. ⁊ in. lx. Et qñq; accidit ruptura añ maturatiōeꝫ ꝓpterea quia natu ra expellit mām nocētē ꝓpt̄ suā multitudinem aut acuitatē suā: aut ꝓpt̄ caliditatē cōplōnis etatis ⁊ tē poris ⁊ regiōis ⁊ receptiōem facientiū eruptiōem ex ebibitis añ horā ex pte erroris medici. Et ego dicā erūpētia post: aut ex motu egri sup̄fluo ⁊ ma ximo sicut casu aut tussi: aut vociferatiōe ⁊ illd̄ ē timorosū. Et qñꝫ accidit vt ꝑmutet̄ pleureſ ad pipneumōiaꝫ ita vt recipiat pulmo mām apatis.

Deinde nō ē bōuꝫ sputū eius ⁊ retinet̄ in ipō q̄re apat̄. Et qñꝫ accidit vt ꝑmutet̄ pleureſ ad pthisiꝫ qñꝫ mediāte pipneumōia ꝯm modū quē dicturi su mus: ⁊ qñꝫ absq; mediatiōe pipneumōie: imo vt vlceret mā aut sanies resoluta ab ea substantiam pulmōis acuitate ⁊ malitia sua. Et qñq; accidit

vt ꝑmutet̄ ad ſpaſmū ⁊ alcuzez ita vt expellatur mā̄ ad neruos cōiunctos mēbro in quo ē apā. Nā mēbrū ē neruoſū ⁊ hec ꝑmutatō ꝑnitioſa ē: deide nō ſeqūt̄ cū ea reliq̄ ſiḡ bōa. Et qn̄z ſuccedit pleu reſi ⁊ pipneumōie q̄ſi ſtupor in poſtrēo adiutorij patientis ⁊ in dōeſtico brachij eius vſq₃ ad extrea digitoruz. Et qn̄z ꝑtrāſit ad ꝑtē cordis. Et accidit tremor cordis quē ſeq̄tur ſincopis ⁊ ad latus cere bri etiā in diſpōne reſolutiōis aū collectionē ⁊ in diſpōne collectiōis. Et qn̄z ꝑmutat̄ mā̄ ad mēbra appentia ⁊ fiūt exiture. Et qn̄q₃ fit ꝑmutatō eius hec cū penetratiōe ipſius in ſubſtantias neruoruz ⁊ cordaꝝ: imo oſſiū. Et qn̄ declinat ad loca inferio ra: deide apiunt̄ ⁊ fiūt fiſtule ē illō ex cāis euaſio nis ⁊ nō ſūt fiſtule maligne nocitie. Et ſi declinat ad iūcturas ⁊ fiūt fiſtule euadit infirmus etiā. Sz qn̄z antiq̄tur mēbrū ⁊ ꝓpe qū nō eſt illic euacua tō alia cū ſtercore: aut vrīa groſſa plurimi ſedimi nis: aut ꝓpt̄ ſputū pluriē maturitatis. Nā ſi fue rit aliq̄d hoꝝ erit ſalubrius. Illō enī ſiḡt paucita tē materiei faciētis exituras: ⁊ poſſibilis ē rectifica tō eius cū maturatiōe. Et exiture iſte qn̄ occultāt ⁊ ꝓfūdant̄ ſiḡt nocūentū ⁊ multiplicant̄ ꝓpe qn̄ re dit mā̄ ad pulmonē. Et qn̄z accidit ex vehemētia febris frequētia anhelitus. Et ex frequētia anhe litꝰ viſcoſitas ſputi. Sputū enī exiccat̄ a anhelitꝰ frequētis. Et qn̄z accidit ex viſcoſitate ſputi vehe mētia laboris ⁊ additō inflāmatiōis. Et ex additō ne inflāmatiōis freq̄tia anhelitꝰ: ⁊ ex freq̄tia an helitꝰ viſcoſitas ⁊ nō ceſſant ambe iuuare ſe ſup malitiā. ¶ Querit̄ aūt q̄ ſpēs pipneūonie ⁊ pl'uriſ ſint deteriorēs an illa q̄ ē i later̄ ſiniſtro vicia cordi an illa q̄ ē i later̄ dextro. Quidā eni pōunt hāc eē deteriorē. Et quidā ponūt illā deteriorē eſſe. Ve rū veritas ē q̄ ꝓpinq̄ ꝑti ſiniſtre ē deterior. Sed ē cōuēiētior ad hoc vt matur̄t ⁊ recipiat reſolōnē ſi fuerit de ꝓꝑetate eiꝰ vt ſuſcipiat illō. Et illa q̄ remotior ē a ꝑte ſiniſtra ē ſalubrior. Verū ipā eſt ex ꝑte reſolutiōis ⁊ maturitatis magis iobediēs. Et qn̄z facit cadere in pleureſiz replō hūoꝝ qn̄ ac cidit in ꝑte capitis aut ꝑte pectoris: aut in q̄buſdā venis cōiunctis ꝑtibꝰ pectoris. Et qn̄z facit ipām poſſidere multitudo potus aq̄ ſīe ꝯſtrigentis ma terias. Et frigꝰ additū q̄admodū facit ipām eue nire caliditas vehemēs ⁊ potus vini puri mouen tis hūores quos ebullire facit. Et raro q̄dē ꝑmu tat̄ pipneumōia ad pleureſiz. Verū res ē ꝯtrario ⁊ cū hoc illō qn̄z eſt ⁊ alleuiat̄ cū eo ꝯſtrictō ahe litus alleuiatiōe aliq̄. ¶ Et pleureſ̄ q̄dem pl'm ac cidit in autūno ⁊ hyeme ⁊ ꝓpe poſt ver hyemale ⁊ multiplicat̄ in vere hyemali ⁊ exſufflatiōe ſeptē triōis ꝓpt̄ multitudinē ſupfluitatū: aut ꝓpt̄ coar ctatiōez ſupfluitatū ⁊ multiplicat̄ cū eo dolores la terū ⁊ coſtaꝝ ⁊ ꝓpe ſucceſſiōe meridiei ⁊ i eſtate. Et qū exſufflat meridies minorat̄ valō. Verū qū ē eſtas auſtrina pluuioſa: ⁊ ſil'r autūnus mltiplicat̄ i fine autūni in hn̄tibꝰ chol'az pleureſ̄. Secūdū for mam vero aliam ab hac pleureſ̄ minoratur i aeri bꝰ ⁊ regiōibꝰ ⁊ vētis meridiāis. Et minorat̄ ēt i mulieribꝰ q̄ mēſtruant̄: qm̄ cōpl'ones eaꝝ decli nāt ad hūiditatē abſq₃ chol'a. Et qn̄ accidit ꝑgnāti bus ē ꝑnitioſū ⁊ minorat̄ in decrepitis: nā ſi acci dat interficit ꝓpt̄ debilitatē virtutū ipoꝝ in ſpuē

do ⁊ mūdificādo. Et pleureſ̄ quidē qn̄q₃ aſſimilat̄ apāti epīs. Nā ſuſpēſoria qū extendūt̄ ꝓpter apā epīs ꝑuenit illō ad velamē ⁊ pāniculū ⁊ ſentit̄ i ip ſo dolor ⁊ ꝑuenit ad cōſtrictiōem anhelitus: quar̄ neceſſariū ē tibi vt cognoſcas dr̄az iter ea vtraq₃. Et qn̄z aſſimilat̄ ſirſez. Et pleureſ̄ qn̄q₃ interficit ꝓpt̄ magnitudinē accn̄tiū eius: ⁊ qn̄z interficit ꝑp ꝑſocatiōez. Et qn̄z interficit cū ꝑmutatiōe ad pi pneumōiā ⁊ pthiſiz: aut ſincopi: aut aliō ex eis q̄ dcā ſūt. ¶ Et ſcias q̄ pleureſ̄ qn̄ aſſociat̄ ei ſputuz ſanguis ē ſimilis hydropiſi cui aſſociat̄ febris. In diget g° ꝑmū ⁊ ē pleureſ̄ cura ſtiptica ſputm ſā guis levēte ſm pleureſim. Sicut ſm indiget cura calefaciente ⁊ exiccante: aut exiccante eq̄li ſm hy dropiſiz ⁊ hūectāte inſr̄ante ꝓpt̄ febrē. Et multo tiens ē cā pleureſ̄ ⁊ pipneumōie aſſūptō ciborum groſſi nutimēti ingroſſātis nutrimētū ſicut alcāna bit: q̄re expellit̄ ad ꝑtes māmille ⁊ lateris. Et cu ra q̄dē materie ſubtilis ē cū balneo ⁊ exeūti ex eo det̄ oxymel velociter ⁊ alienet inūctiōem que fit fricando cū oleo: qm̄ eſt attractiua. Et qn̄z excu ſat̄ ꝑ hoc a phlebotōia.

¶ De ſignis pleureſis. C. ij.

PLeureſ̄ pure ſiḡ ſūt māifeſta ⁊ ſūt febris inſepabilis ꝓpt̄ vicinitatē cordis. ¶ Et ſm ē dolor pūgitiuus ſub coſtis: qm̄ mē brū ē pāniculoſū ⁊ multotiēs nō appēs niſi apō an helitū. Et qn̄z ē cū pūctura tēſio: ⁊ qn̄z ē pl'm. Et tēſio q̄dē ſiḡt multitudiez: ⁊ pūctura fortitudiem in penetratiōe ⁊ mordicatiōe. Et tertiū ē ꝯſtrictō ahelitꝰ ꝑp coarctatiōez ſcāz ab apāte ⁊ ꝑuitas ⁊ fre q̄tia eiꝰ. ¶ Et q̄rtū ē pulſꝰ ſerriꝰ cuiꝰ q̄dē diuſi tas augmētat̄ ⁊ egredit̄ ab ordine apud ſtatū ꝓpt̄ debilitatē virtutis ⁊ multitudinē materiei. ¶ Et q̄ntū eſt tuſſis: qn̄z eniz accidit i ꝑncipio huiꝰ egri tudīs tuſſis ſicca: deide cū ſputo: et quandoq₃ eſt hec tuſſis in ꝑncipio rei cuz ſputo ⁊ ē laudabile val de. ¶ Et tuſſis q̄dē nō accidit niſi ꝓpterea q̄ pul mo ledit̄ ex vicinitate. Amplꝰ reſudat ad ipm id qō reſudat ex mā̄ egritudīs: quare indiget ſputo eiꝰ: q̄ ſi reſoluat̄ tota ⁊ reſudet tūc iā mūdificat̄ il lud qō collectū erat. Et cū ea q̄dē q̄ pura ē nō eſt pulſatō: qm̄ mēbꝝ ē ꝑuatū multitudīe arteriaꝝ. ¶ Amplꝰ qm̄ pleureſ̄ ē ſimilis apāti epīs ꝓpter tuſſiz ⁊ febrē ⁊ cōſtrictiōem anhelitus et ꝓpt̄ tē ſionē ſuſpēſorioꝝ ⁊ expulſionē doloris ad pānicu lū coopiētē oz vt diſtinguat̄ iter vtraq₃. Et iterū ſimilat̄ pipneumōie ꝓpt̄ illud ⁊ ꝓpt̄ ſputū: q̄r oz vt diſtinguat̄ iter ipām ⁊ illā. ¶ Et iterū dr̄a iter apā epīs ⁊ pl'ur̄ſiz ē: qm̄ pulſꝰ i apāte epīs ē ūdoſꝰ ⁊ dolor ē ḡuatiuus nō pūgitiuus ⁊ facies ē ꝯuerſa ad citrinitatē malā: ⁊ tuſſis ē abſq₃ ſputo: imo tuſ ſis ē ſicca tarda. Et qn̄z denigrat̄ lingua eius ꝓpt̄ citrinitatē. Et vrīa ē groſſa hydropica ⁊ egeſtioē epatica ⁊ ſentit̄ ḡuitas i latere dextro ⁊ nō cōphē dit ipm tactꝰ cū dolore. Et qn̄z ē in apāte epīs ſo lutō ſimilis loture carnis recētis ꝓpt̄ debilitatē v̄ tutis. Et qū apā ē i gibboſitate ſentit̄ i i carne pl'z. Et ſi ē cū cōitate detegit̄ ab eo anhelitꝰ inobediēs qū ſignificet rē ḡuē ſuſpēſā. Et cōſtrictō anhalitꝰ i apāte epīs ē ſimilis i horis non vehemēs valde. Pleuretici v̄o tuſſis ē cū ſputo ⁊ dolor eiꝰ ē pūgi tiuꝰ ⁊ eius vrīa eſt bōe ſubſtātie ⁊ color eius eſt

optimus ⁊ cōstrictō anhelitus eius est vehemens ⁊ est perueniens ad additionē plurimā. Et dīa inter ea ambo ⁊ inter piripneumōiā etiā ē qm̄ pulsus piripneumōic ē vndos⁹ ⁊ dolor eius ē grauatiuus ⁊ strictura anhelitus ei⁹ ē vehemēs ⁊ anhelit⁹ eius est calefactus ⁊ sig̃ alia. Et qm̄ cū pleuresi qn̄qꝫ accidūt accn̄tia sirsen horrēda sicut pmistō intellectus ⁊ alienatō ⁊ freq̄ntia anhelitus ⁊ tremor cordis et sincopis ⁊ q̄ sūt minora illis ⁊ prauitas angustie ⁊ multitudo rixe ⁊ vehemētia sitis ⁊ alteratō coloris faciei ad colores diuersos ⁊ vehemētia febris ⁊ vōitus chole. Et cā in istis accn̄tib⁹ ē cōitas pectoris cū pncipalib⁹ mēbris ⁊ vicinitas eoꝝ oꝫ vt distinguat̃ iter vtrasqꝫ res. s. sirsen ⁊ birsen.

Et dīa igit̃ ē ꝙ pmistō itellectus accidit in sirsen i pmis. Deinde vehemētia fiūt in ipo reliq̄ accidētia ⁊ ē anhelit⁹ in eo famor ⁊ postpōit̃ corruptō anhelitus a pmistiōe ⁊ sūt cū eo accn̄tia ipius ꝓpa sicut ē rubedo oculoꝝ ⁊ attractō eoꝝ ad supiora. In birsē vero postpōit̃ pmistō itellectus: ⁊ qn̄ꝫ n̄ ē nisi iuxta mortē: imo ē ratō ei⁹ icolūis. Uerū in ipo p̄cedit alteratō anhelit⁹ ⁊ eius malitia ⁊ ē i pncipio tēsio in mirac ad supiora ac si trahat̃ ad ap̄a ⁊ dolor pūgitiuus. Et ex dīa i hoc est ꝙ pulsus in sirsē est magn⁹ declinās ad raritatē. Et in pleuresi puus ad freq̄ntiā ut succurrat̃ puitati. Et pleures qn̄ fit vehemētior vehemētiora fiūt accn̄tia p̄dcā cū ea ⁊ siccat̃ lingua cū ea ⁊ exaspat̃. Qū ergo augmētat̃ accidit rubedo i facie ⁊ oculis ⁊ inq̄etudo vehemēs ⁊ corruptō anhelitus ⁊ pmistō itellect⁹ ⁊ sudor intersectus: ⁊ qn̄qꝫ perducit ad fluxum ventris malum.

De signis ei⁹ q̄ est pura ⁊ nō pura. C. iij.

Q Uꝫ nō ē pleures pura: imo ē in paniculo velante costas ⁊ lacerto extriseco hn̄t signa ⁊ sūt dolor in ea ⁊ nocumētū ad terminū. Illā naqꝫ q̄ fit i paniculo extriseco cōphendit tactus. Et qn̄ꝫ cōicat ei cutis ⁊ appet visui: et qn̄ꝫ rūpit̃ exterius ⁊ nō facit sputū. Et hec eruptō qn̄ꝫ fit natura ⁊ qn̄ꝫ fit arte. Et cū illa q̄ fit i lacerto extriseco est pulsatō. Nā si sentitur cū attractiōe aeris in lacerto dilatante: ⁊ si sentit̃ i reditu est in lacerto ꝯstrigēte. Et iā ōndim⁹ quōiam ābo inueiūt̃ in duab⁹ tūicis simul. s. itriseca ⁊ extriseca: ⁊ cōphēsio etiā cōphēdit hūc modū pleur̃sis q̄ nō ē pura. Et in hac q̄dē nō pura nō ē ex dolore pūgitiuo ⁊ ex cōstrictōe anhelit⁹ ⁊ tussi ⁊ ex duritie puls⁹ ⁊ serinitate ei⁹ ⁊ vehemētia febris ⁊ accn̄tiū ei⁹ qd̄ ē i pura: ⁊ qn̄ꝫ ē puls⁹ lenis.. Et qn̄ꝫ ē se. ꝓpt̃ ap̄ata in aliīs locis a p̄dictis: aut ꝓpt̃ cām aliā sicut sputū saniosū aut aliud ⁊ nō ē pleur̃s qū nō sūt illic dolor pūgitiuus ⁊ pulsus serin⁹ ⁊ r̃liq̄. Et i nō uera existit subt⁹ pectinē plāte dolor.

Et i pura q̄ ē in velamie distiguēte ē dolor declinās ad ossa pectoris ⁊ ē pmistō ratiōis i ipa ⁊ siunt vehemētiora accn̄tia ⁊ dolor ⁊ difficultas anhelitus ⁊ nō est vehemn̄tia febris ⁊ velocitas sicut in aliīs. Imo qn̄ꝫ postpōit̃ vsqꝫ° putrefiat supfluitas ⁊ fit fortis se. valđ. Et si ē in paniculo tegente pect⁹ dolor ē vsqꝫ ad furculas. Et diuersificat̃ dolor ꝓpt̃ diuersitatē tactus ptiū paniculi furculaꝝ: ⁊ ꝓpt̃ diuersitatē ptiū i sēsu ⁊ nō ē cū ea pulsatō oio ⁊ dolor declinās ad ptes thoracis ē ꝓpt apa i velamie distiguente. Et qn̄ꝫ ē ꝓpt̃ euētū apatis i instrūentis mēbroꝝ carnosoꝝ que sūt in costis ⁊ nō est in eo multus timor.

De signis malis ⁊ signis saluis. C. iiij.

S Ignificat̃ salutē eius sputuꝫ facile velox maturꝝ ⁊ ē albū planū eq̄le ⁊ pulsus qui n̄ ē vehemētis duritiei ⁊ serinitatis ⁊ paucitas doloris ⁊ reliq̄ accn̄tia ⁊ icolūitas sōni ⁊ anhelitus ⁊ receptō cure ⁊ ꝙ eger tollerat illđ qđ patitur ⁊ eq̄litas caliditatis i corpe cū eq̄litate ⁊ puitas sitis ⁊ tristitie. Et silr̃ sudor ⁊ vrina ⁊ egō fm dispōnē laudabilē. Et digestō vrie ē signū bonū in ipa: sicut eius malitia ē signū malū valde. Et malitia egōnis ⁊ fetor ei⁹ ⁊ vehemētia citrinitatis e⁹ ē signū malū. ⁊ aptō flux⁹ sāguis nariū ē ex signis bōis vltimis i pleuresi. Et malū ē vt sint accn̄tia ei⁹ ⁊ sig̃tōnes ipius vehemētia ⁊ fortia ⁊ sputuꝫ retētū aut tardū ⁊ nō ē digestū: aut rubeū pure: aut plūbeū: aut nigrū: aut addit̃ viscositas ei⁹ et difficultas ⁊ cōstrictō ⁊ ē fm cōtrariuꝫ reliquoꝝ q̄ numerauim⁹ i bono. Et ex signis malis ē vt sit illic vria feculēta nō eq̄l ⁊ ē sanguiea sig̃ns inflāmatiōeꝫ cōmissuraꝝ cerebri. Et ex signis malis ē vt sit illic calas vehemēs ⁊ ꝓpe qn̄ ē cū frīitate i extrēitatib⁹ ⁊ dolor tendens ad posteriora ⁊ additō doloris qn̄ eger dormit sup latus. Qum ergo accidit ei aut pleuretico diuersitas in fine ei⁹ sig̃t ꝙ epar iā debilitatū ē ⁊ ē malū valde ⁊ est i pncipio sui signū bōuꝫ: imo ē res iuuās. Diṽsitas aūt que vēit post illđ ⁊ nō remouet̃ cū ea difficultas anhelitus ⁊ tristitia fortasse interficit i q̄rto aut an̄ ipꝫ. Et trēor q̄ ē sub thorace i pleuresi multotiēs sig̃t cōmistiōeꝫ ratiōis cū cōitate velamis. Et quando qꝫ fit iste mot⁹ ex materīis velaminis: ⁊ mot⁹ ei⁹ fm plīm i huiusmodi egritudīe ē mot⁹ ascēdēs. Et ex signis malis ē vt ꝓfūdent̃ exiture ꝓcedentes a pleuresi absqꝫ sedatiōe febris ⁊ n̄ sit sputū bonū. Nā illđ sig̃t mortē ꝓpt̃ illđ qđ ē i eo ꝓculdubio de reditiōe materiei ad ꝓfūdū. Signis v̄o bōis ⁊ malis q̄ sūt post suppuratiōeꝫ singulare faciemus cam̄. Et scias ꝙ pleures qū nō ē i ea sputū: tūc est aut debilis valde: aut mala frauduleta. Nā aut n̄ ē cū ea mltitudo materiei de q̄ sit curādū: aut ē iobediēs ad spuēdū maligna. Inq̄t Hip. mltotiēs est sputū bōuꝫ facile ⁊ silr̃ anhelit⁹ ⁊ sunt illic alia sig̃ mala mortalia. s. sp̄es i q̄ ē dolor ad posteriora: ⁊ ē q̄si sit dorsū patiētis cā dorsū verberati. Et est vria ei⁹ sāguiea saniosa: ⁊ raro fit beat⁹: imo morit̃ inter q̄rtū ⁊. vīj. ⁊ raro ꝓtēditur vsqꝫ ad q̄rtū decimū: ⁊ i plurib⁹ qū ptrāsit. vīj. sanat̃. Et multotiens appet iter hūeros patiētis ipaꝫ rubedo ⁊ calefit spatula eius ⁊ nō pōt q̄escere. Si aūt calefiat vēter ei⁹ ⁊ egrediat̃ ex eo egō citrina morit̃ nisi ptrāseat. vīj. Et qn̄ ad ipm festinat sputū pluriarū sp̄eꝝ ⁊ diṽsoꝝ coloꝝ: ⁊ deide vehemētior fit dolor morit̃ i tertō ⁊ si nō sanat̃. Et sp̄es alia ē cū q̄ sentit̃ pulsatō extēsa a furcul vsqꝫ ad crura ⁊ ē i ipa vria aquosa cū q̄ nō ē sedimē ⁊ sputū ⁊ ē mortalis ꝓpt̃ decliatiōeꝫ materiei ad caput. Si aūt ptrāsit. vīj. sanatur.

De signis horaꝝ ei⁹. C. v.

Q Um nō ē sputū: aut adest sputū subtile: aut puū: aut illud qđ nōiat̃ saliua secūdū

ꝙ dicturi sumus est in ꝑncipio: ⁊ qñ augmētatur accñtia ⁊ augmētat̄ sputū ⁊ icipit remoueri a subti
litate ⁊ addit in spissatiōe ⁊ in facilitate ⁊ icipit rēo
ueri a rubedīe ad albedinē ⁊ si ē mā decliuis ad ci
trinitatē ⁊ est ꝓportiōal' rubedini ē ī augmēto.
¶ Ampli⁹ qñ eger expuit sputū facile matuꝝ ſm ꝙ
dixim⁹ de matīitate ⁊ est plīm ⁊ dolor ē leuis tunc
istud ē stat⁹ ⁊ hora euent⁹ maturitatis itegre. ¶ De
inde qñ sputum incipit mīnui cum substantia illa:
aut illa facilitate ⁊ cū ꝑuatiōe doloris ⁊ dimīutiōe
accidentiū tūc iā declinat. ¶ Quūqꝫ retinetur spu
tū post remotiōem illoꝝ accñtium oīo tunc iam cō
pletur declinatō.

¶ De signis speꝝ eius ſm cās ipius. C. vi.

Et res quib⁹ sigtur cā efficiens pleuresiꝫ
sūt sputū ⁊ color eius qñ est simplicis co
loris aut ꝑmisti coloris ⁊ ex loco dolo
ris ⁊ ex febre ⁊ vehemētia eius ⁊ paroxismo ipius.
¶ Sputū naqꝫ qñ est rubeū sigt sanguinē: ⁊ qñ est
ad citrinitatē decliue sigt cholām: ⁊ flauum sigt ꝯ
gregatiōem amboꝝ. Et qñ est ad albedinē decliue
⁊ nō est matuꝝ sigt phlā. Et qñ est tendens ad ni
gredinē ⁊ plūbeitateꝫ ⁊ nō est ꝓpt̄ tīcturā exteri⁹
ex fumo: aut similib⁹ illis sigt melīam. ¶ Et ite
rū dolor in phlātica ⁊ melīca ſm plīm est descēdens
ad lenitatem tendēs. Et in aliis duob⁹ est ascen
sus inflammatus. Et rursus si fuerit febris fortis
vehemēs erit ex materiis calidis: ⁊ si fuerit nō ve
hemens erit ex materiis decliuib⁹ ad frigus q̄tū
cūqꝫ fuerit. ¶ Et qñꝫ sigt per paroxismos significa
tionem bonam.

¶ De signis ꝑmutationis eius. C. vii.

Quando nō expuit sputū laudabile velox
⁊ nō mūdificat̄ in. xiiii. dieb⁹ tūc iam ꝑ
mutat̄ ad collectiōem ⁊ sigt initiū eius in
ascēsiōe vehementia doloris ꝑus ⁊ difficultas an
helitus ⁊ cōstrictō eius ⁊ duplicitas ipius apud di
latatiōem cū ꝑuitate ⁊ vehemētia febris ⁊ asꝑita
te lingue ꝓpe ⁊ siccitate tussis ꝓpter viscositatem
materiei ⁊ spissitudīe velamis ⁊ debilitatem vir
tutis ⁊ casus appetit⁹ ⁊ ꝑmistō ratiōis ⁊ vigilie ⁊
grauitas que sentit̄ in loco illo. ¶ Et qñ collectio
nem facit ⁊ complet̄ collectō quiescūt dolor ⁊ fe
bris ⁊ augmētat̄ grauitas. Quūqꝫ rumpitur accidit
tremor diuersus ⁊ dilatat̄ pulsus cum diuersitate
sui ⁊ cadit virtus ⁊ debilitatur anhelitus: ⁊ mul
totiens accidit febris vehemēs ꝓpterea quia mate
ria mordicat membra ⁊ mordicat apā. Quūqꝫ rum
pitur deide nō mūdificat̄ a die rupture vsqꝫ ad.
xl. dies ꝑducit ad pthisim. Et ruptura saniosi ī die
vii. est ex eis q̄ nōiant̄ ī raro. Et plꝫ ei⁹ post illō
vsqꝫ ad. xx. ⁊. xl. ⁊. lx. Et q̄to plus fiunt accñtia
collectiōis vehemētiora erit eruptō velocior. Et
q̄to plus fuerit leuiora erit eruptō tardior ⁊ ꝓpe
febris existens de sūma accñtium. Et qñ appēt sig
timorosa: ⁊ tu iam testificatus es sigtōnem lauda
bilem in sputo ⁊ aliis tūc nihil timeas: qm̄ corum
euentus est cā collectiōis nō ꝓpter cām aliam.
Et oīs pleuref cuius dolor nō quiescit ꝑ sputuꝫ
neqꝫ minutiōem neqꝫ ꝑ alia: tūc spera ex ea saniosi
tatem aut morteꝫ: aut ipaꝫ ſm reliquas sigtōnes.
Et qñ videris pulsus tensiōem vehemētem fieri
tūc illō indicabit mortem si virtus fuerit debil'.

Et si virtus fuerit fortis tūc ipa ꝑmutabit̄ ad ꝑi
pneumoniam ⁊ empima ⁊ pthisiꝫ. Et ad sūmū qñ
illic est sigtō virtutis ⁊ incolumitatis: deide non
quiescit dolor cū sputo aut solutiōe ventris ⁊ phle
botomia ⁊ vaporatōe tūc ipa est magis decliuis ad
empima. Sed si nō fuerit sigtō incolumitatis fi
xiōis virtutis ⁊ fixiōis appetitus ⁊ alioꝝ tūc illō
significabit ꝙ est mortalis ⁊ indicabit sincopiꝫ ꝑ⁹
q̄uis appetitus cadat ſm plīm apud rupturam ⁊ ru
bedo maxyllarū ambaꝝ est ꝓpter illud qđ ad eas
ascendit ex vapore ⁊ calefiunt digiti ꝓpter illud
etiam. ¶ Et qñ rumpitur ad amplitudīem pecto
ris facit meditari alleuiatiōem aliquibus diebus.
deinde mollifica dispōnem eius. Qñ ergo rumpi
tur vides pulsum ſm ꝙ indicauimus iam debilita
tum ⁊ tardatū ⁊ rarificatum ꝓpter resolutionem
virtutis cū euacuatiōe ⁊ extinctiōe caliditatis ina
te ⁊ accidit etiā sicut diximus tremor quem sequi
tur febris cā mordicatiōis hūoꝝ. Si ergo fuerit
materia appitiōis plurima ⁊ virt⁹ debilis ꝑducit
ad pernitiem. Et scias ꝙ qñ virtus est debilis et
tensio ⁊ freq̄tia vehementiores fiūt tūc istud si
cut sciuisti portendit sincopim. ¶ Et si est freq̄tia
minor illa ⁊ minor ea quam fecit ipa pleuref tunc
qñꝫ indicat subet ⁊ spasmū: aut tarditatem matu
ratiōis. Et subet quidem nō accidit nisi propterea
ꝙ cerebrū recipit vapores humidos qui sūt ꝓcul
dubio nō cū acuitate illa neqꝫ freq̄tia pulsus in ea
est valde. Et cerebrū quidem recipit eos ꝓpter
debilitatem suam ab expulsione eoꝝ in neruis. Et
sigt tarditatem suppuratiōis ꝓpt̄ grossitudīeꝫ ma
teriei. Et quando ipa nō ꝑmutatur tūc cerebrū et
nerui fortes nō recipiūt ipam. ¶ Et quādoqꝫ indi
cat spasmū ⁊ illud qñ constrictō anhelitus vehe
menter fit fortis ⁊ febris nō est fortis. Et qñ vi
des egritudinem iam sedatā parūꝑ ⁊ occultatam ⁊
nō est illic sputū tūc fortasse minuitur materia cuꝫ
vrina: aut cū egōne: aut appitōe solutiōis ven
tris cholīce subtilis: aut appitiōe vrie grosse.
¶ Si aūt illud nō fuerit tūc appebit exitura. Nam si
videris tensiōem ad mirac ⁊ hypocōdria ⁊ cutem
⁊ g̃uitatem indicabit illud exitura apud inguina ⁊
crura. Declinatō eius ad ambo crura est vehe
mēs sigtō ad incolumitatem. Et in huiusmodi qđ
ꝑcepit hip. solutiōem vētris fieri cū helleboro.
¶ Qđ si videris cū hoc difficultatē anhelitus ⁊ cō
strictōem pectoris ⁊ soda ⁊ grauitatem in furculis
⁊ mamillis ⁊ brachio ⁊ caliditatem ad' supiora por
tēdet illud declinatōem materiei ad ꝑtes aurīū et
capitis. Et si fuerit dispō hec ⁊ nō appuerit apā ne
qꝫ exitura in his ꝑtib⁹ tūc mā decliabit ad cerebꝝ
ipm ⁊ interficit plīm in ſo ⁊ tertō.

¶ Sermo aggregatus ex sputo. C. viii.

Laudabimus sputum ⁊ quod est facilius
⁊ velocius ⁊ plurimum ⁊ magis matu
rū qđ est album planum equale in quo ñ
est viscositas: imo est equalis substantie. Aut qđ
est ꝓpinquum huic maturationi ⁊ cum quo non est
ꝑmistō intellectus ⁊ nō fuerint ante ipm vigilie:
aut accidēs aliud malū ⁊ sequitur sputū illud qđ ē
decliue in ꝑmis dieb⁹ ad rubedinem ⁊ decliue ad
citrinitatē ⁊ post illō ad spumosum. Et spumosi
tatis quidem causa est vt sit res parua humoris

subtilis cui admiscetur aer plurimus ⁊ sit eius commistō vehemēs valde ꝙuis spumosum non sit illius bonitatis. Immo est decliue ad malitiam. ¶ Et deterius eo in ꝑncipio est rubeum purum ⁊ citrinum puꝝ igneū. Et ex malis valde est album viscosum rotūdum. Et deterius omnium est nigrū ⁊ proprie illud quod est fetidum ex eo ⁊ citrinum est melius nigro ⁊ grosso gradato vel rotundo et rotundum est melius non rotundo. ¶ Et si fuerit malū tunc erit sigatō grossitudīs materiei ⁊ dominij caliditatis ⁊ sigt cum longitudīe egritudinis q̄d cōuertitur ad pthisim. Et rubeum ē melius citrio: qm̄ sanguis natural' ipē ⁊ phl'a equales sunt leuioris lateris ꝙ̄ chol'a adustiua corrosiua. Et viride sigt cōgelationem ⁊ adustionē vehemētem ⁊ non remouet iudicium malitie sputi in substantia sua facilitas exitus eius: ⁊ fetidum q̇dem ē maluꝫ.

¶ Et expuere huiusmodi mala ē ꝓpter multitudiem non ꝓpter maturatiōem. Et omne sputū cū quo non q̇escit nocumentū est non bonum. ¶ Et ex cōsuetudine q̇dem eorum est vt nominēt purū cui nihil extraneum admiscetur maturum: aut nihil sanguis: aut nihil choler̄: aut melīe saliuaꝫ ⁊ ñ nominant ipsum sputuꝫ. Et huiusmodi quando ꝑseuerat ⁊ non ꝑmiscet̄ ei aliq̇d neq; accidit ei dispō que significet ꝙ hūor ē hñs maturatōeꝫ tūc significat longitudinem egritudis. Et quando ē cum ꝑuatione maturationis malum sigt ꝑnitiem. ¶ Et ad vltimum sputum sigt suo color̄ ⁊ significat substantia sua ex grossitudīe ⁊ subtilitate sua et significat sua figura in rotunditate sua ⁊ non rotunditate sua ⁊ sigt sua quāītate ī multitudīe ⁊ paucitate sua. ¶ Et sputum q̇dem salsum sigt catarruꝫ corrosiuum ⁊ sputum humoris grossi: imo puris quandoq; fit non propter causam vlcerum pulmonis: imo ꝓpter cām humiditatū pectoralium dn̄antium in corporibus coꝝ qui ꝑtranseunt. xxx. vsꝫ ad. xl. ⁊ dimittunt exercitiū: quar̄ aggr̄gantur in spatō pectoris ⁊ procedunt ⁊ accidit eis hydropis̄ ī spatō. xl. dieꝝ vsq; ad. lx. ⁊ nō est ī ea plurimuꝫ mali.

¶ De crisib⁹ pleures̄. C. ix.

Quando spuit ī die ꝑmo aliq̇d subtile nō maturū tūc speratur vt maturetur ī q̄rto ⁊ descēdat ī. vij. Si aūt non maturatur vsq; ad quartum: aut initium sputi non est ex die ꝑmo tūc cris̄ ei⁹ erit ī. xi. aut. xiiij. Si aūt nō expuit nisi post quartum: deide expuit ⁊ ī ipso est maturitas aliqua tunc res est media. Et si nō est ī ipso maturitas tunc egritudo prolongatur cum sidutia: ⁊ propē qum sunt illic signa bona virtutis ⁊ appetitus ⁊ etatis. Et quando non spuit vsq; ad septimum aut expuit sputū mundum sine maturatione penitus. Immo non est nisi humor purus: tunc si īueneris virtutem debilem scias ꝙ ñ maturabitur nisi post tempus: tunc si ipse deficit ante illud egritudo non pertansibit. xiiij. ergo nō pertransibit. Et quandoq; īterficit ante ipsuꝫ: qm̄ crisis eorum que sunt huiusmodi est vsq; ad. xl. aut. lx. ⁊ nature debil' īcolumitas non protenditur vsq; ad illam horam. Q̄d si virtutem iueneris fortem ⁊ videris duo desideria equalia laudabilia ⁊ videris somnum ⁊ anhelitum secundum ꝙ oportꝫ ⁊ videris vrinā maturā bonā sperabis ꝙ pertranseat. xiiij. deīde moriatur secundum plurimum post ipsum. Et totum hoc qum materia q̄ egritudiem facit fuerit acuta: et prorsus longior cris̄ eius que facilis ē ē. xiiij. dies. Et quandoq; extenditur vsq; ad. xx. Et Galienus quidem dixit ꝙ quandoq; mūdificatur cuꝫ sputo vsq; ad. xxx. dies: aut īuenit cū eo crisim īegram. Et nos iam diximus ꝙ sputum simplex quod est vt saliua significat longitudiem egritudīs. Et quandoq; contingit vt speretur cris̄ in hora ⁊ accidat significatō que ponat ipsam propinquiorē: aut significatō que ponat ipsam longinquiorem. Sicut qum sputum ⁊ dispositiones significant ꝙ cris̄ erit in. xiiij. ⁊ apparet post. vij. sputum nigrum: ⁊ proprie ī die malo sicut octauo. Ipsum nanq; significat ꝙ cris̄ mala procedet: ⁊ si appareat loco eius significatio bona significans maturatōnem laudabilem significabit ꝙ cris̄ mala postponet̄ ⁊ bona ꝑcedet.

¶ De ꝑipneumonia. C. x.

Peripneumonia est apostema calidum in pulmone: ⁊ ipsa quandoq; accidit icipiendo: ⁊ quandoq; sequitur euentum catarri descēdētis ad pulmonē: aut prefocatōnes resolutas ad pulmonem: aut pleuresim conuersam ad peripneumoniam ⁊ huiusmodi interficit vsq; ad. vij. ¶ Et si natura confortetur ad expuendaꝫ materiam: tunc ipsa secundum plurimum facit cadere in pthisim. ¶ Et peripneumonia quideꝫ fit ab omni humore. Uerum plurimū eius fit a phl'ate: quoniam ī membro raro raro continetur humor subtilis sicut plurimum pleuresis est cholericum econtrario huiusmodi intentōnis: quoniam membrum est panniculosum spissum strictum in quod raro penetrat nisi subtilis acutus: quanuis quandoq; fiat ex sanguīe. Et quandoq; fit ex genere cholere rubee ⁊ est īterficiens secundum plurimum sua acuitate: ⁊ quia vicīa est cordi: ⁊ quia parum iuuabitur ab eo quod bibitur ⁊ quod loco emplastri superponitur. Illud enim quod bibitur non peruenit ad ipsam dum conseruat ex virtute īfrigidatōnis siue illud q̄d ei opponitur: et illud quod loco emplastri superponitur non perducit ad ipsam īfrigidatōnem equalem ei. ¶ Et ꝑipneumonia quidem quandoq; remouetur cum resolutōne. Et quandoq; conuertitur ad empima: ⁊ quandoq; induratur: ⁊ quandoq; permutatur ad exituras: ⁊ quandoq; permutatur ad karabitus ⁊ est malum. Et quandoq; permutatur ad pleuresim ⁊ est hoc parum ⁊ rarū. Et quandoq; facit succedere stuporē sicut predictum est ī pleuresi ⁊ est plurimum eorum que succedunt ei. Et fluxus sanguis narium non confert ī peripneumonia sicut cōfert ī pleuresi propter diuersitatem duarum materierum. Et quoniam attractō pulmonis longīq̇or est ꝙ̄ sit velamīs ⁊ panniculi pectoris ⁊ lacertorū eius.

¶ De signis ꝑipneumonie. C. xi.

Signa peripneumonie omnia sunt febris acuta quoniam est apostema calidum in visceribus ⁊ constrictō anhelitus vehemens sicut prefocatō accidens anhelanti propter

apostema ⁊ ꝙ ipsum coarctat vias ⁊ caliditas ī ip
so vehemens ⁊ grauitas propter multitudīez ma
teriei ī membro non sensibil' substantie ⁊ sensibi-
le propter panniculum in quo inuoluit̄ ⁊ extensio
ī pectore toto propter illud ⁊ dolor tensus ex pe
ctore et ex profundo ad partes thoracis et dorsū.
Et quandoq; sentitur dolor ĩter ambas spatulas.
Et quandoq; sentitur pulsatō sub spatula ⁊ furcu-
la ⁊ mammillis: aut continuus: aut apud tussim ⁊
non tollerat vt dormiat nisi super collum: sed su
per latus prefocatur. ¶ Et peripneumonici qui-
dem lingua rubescit prius: deide nigresit ⁊ est li-
gua eius ita ꝙ adheret ei manus quando tangit cā
cum grossitudīe ¶ Et quandoq; cōicat ei ī exten-
sione ⁊ repletōne faciei totius ⁊ apparent⁹ in vtris
q; maxyllis rubedo ⁊ inflatō propter illud quod
ascendit ad eas ex vapore propter carnositatē ca-
rum ⁊ raritatem ipsarum ⁊ non sunt sicut frons ī
cute sua. Et quandoque vehemens fit rubedo a
deo donec similetur tincto. Et quandoq; sentitur
ascensio vaporis quasi ipse sit ignis subito suspen-
sus. Et apparent inflatō vehemens ⁊ anhelitus al
tus velox propter febris magnitudinem ⁊ nocu-
mentum eius ⁊ inflatō oculorum ⁊ grauitas mo-
tus eorum ⁊ repletō venaꝝ eorum ⁊ grauitas pal
pebrarum. Et causa in eo etiam est vapor ⁊ appa
ret in cornea similitudo apostematōnis ⁊ in pupil
la similitudo exitus cum impinguatōne ⁊ vnctuo
sitate ⁊ ingrossatur collum. Et quandoq; aduenit
subet propter multitudinem vaporis humidi. Et
quandoq; est cum ea frigus extremitatum. ¶ Pul-
sus autem est vndosus lenis: quoniam apostema
est in membro leni ⁊ materia est humida. Et vn-
dosus quidem diuersus est proculdubio in dilata
tōne vna. Et qñz illud est secundum dilatatōnes
plurimas. Et quandoq; accidit in dilatatōnib⁹ plu
rimis vicissitudo. Et quandoq; accidit in eis ca-
dens in medio: ⁊ eius pulsus secundum plurimum
est magnus propter vehemētiam necessitatis ⁊ le
nitatem instrumenti nisi debilitetur virtus val-
de. frequentia vero vehemens fit ⁊ minoratur
secundum febrem et necessitatem et secundum ꝙ
virtus sufficit illi magnitudini: aut deficit ab ea.
¶ Et Hip. quidem dixit ꝙ quando eis accidunt
exiture apud mammillas: aut ea que sequūt eas et
aperiuntur fistule euadunt: ⁊ illud est note cau-
se. Et similiter quando accidunt exiture in crure
sunt signa laudabilia ¶ ⁊ quando pmutatur ad pleu
resim raro alleuiatur constrictō et anhelitus ⁊ ad-
uenit punctō: et sputa eorum sunt etiam tunc se-
cundum colores similes coloribus pleuresis ⁊ plu
rimum eorum est phlegmaticum. ¶ Cum peri-
pneumōia autem que est ex genere cholere rubee
aut trahit ad choleram rubeam sunt constrictio
anhelitus ⁊ grauitas sensibilis in pectore minus.
Sed inflammatō est in vltimo vehementie. ¶ Et si
gna permutatōnis eius ad empima proxima sunt
signis pleuresis in huiusmodi: ⁊ sunt vt febris nō
minoretur neq; dolor: ⁊ neq; videatur diminu-
tō de qua sit curandum in sputo: aut vrina gros-
sa habente sedimen: aut egestōnem. Si aūt vide
ris egrum cum istis signis incolumez fortem tunc
ipsa conuertitur ad empima: aut ad exituram: aut

superius: aut inferius secundum signa predicta ī
pleuresi. Et si illic non fuerit virtus ⁊ incolumi-
tas tūc time mortem. Et quando fit saliuosuz dul
ce iam: tunc fit empima ⁊ si mundificatur in. xl.
diebus est bonum. Et si nō ꝓlongatur tempus et
quando prolongatur tempus cum peripneumonia
facit incurrere egrum inflatōnem pedum propter
debilitatem nutritiue proprie in extremitatibus.
¶ Et quando declinat materia ad vesicā facit sa-
nitatem necessario.

¶ De apāte duro in pulmōe. C. xij.

Quandoq; accidit in pulmone aposte-
ma durum ⁊ significat ipsum constri
ctio anhelitus cum hoc ꝙ ipsum au
gmentatur cum diebus ⁊ est cum gra
uitate ⁊ paucitate sputi ⁊ vehementi siccitate tus-
sis ⁊ frequentia eius: ⁊ quandoq; alleuiatur in q̊
busdam horis cum paruitate caloris in pectore.

¶ De apostemate molli in pulmone capitulum de-
cimūtertium.

Quandoq; accidit in pulmone aposte-
ma molle. Et significat ipsum con-
strictio anhelitus cum saliua pluri-
ma ⁊ humiditate in pectore absq; ca-
liditate plurima ⁊ in facie non est rubedo: immo
plumbeitas.

¶ De bothor in pulmone. C. xiiij.

Quandoq; accidit in pulmōe bothor ⁊
signa earum sunt vt grauitas sentia-
tur ⁊ constrictio anhelitus cum ve-
locitate ⁊ frequentia ⁊ caliditas in pe
ctore ⁊ inflammatio absq; febre communi.

¶ De aggregatione aque in pulmone capitulum de
cimūquintum.

Quandoq; aggregatur in pulmone a
quositas ⁊ significant in ipsa commo
tio de latere ad latus ⁊ febris leuis et
apostema extremitatum ⁊ malitia an
helitus ⁊ sputum subtile aquosum ⁊ dispositio q̄
est sicut dispositō hydropic.

¶ De apostematibus aut vulnere accidentibus cāne
pulmōis Ca^m. xvi.

Signa illius sunt febris debilis ⁊ pul-
satio in medio dorsi et dolor. Canna
enim non est sicut pulmo in hoc ꝙ ip
se non sentit. Uerum est dolor leuis
et accidunt cum hac pruritus in corpore ⁊ rauce-
do vocis: ⁊ si vlceratur erit oris ei⁹ odor fetid⁹
⁊ sputum paucum.

¶ De pure ⁊ sanie que est empima capitulum deci-
mūseptimum.

Pus in locutōne medicorum venit su
per duas intentōnes quarum vna est
vsitata in omni loco ꝙ apostema col-
ligit saniem ⁊ est collectō sanici apo-
stematis. Et secunda est qua vtuntur proprie in
egritudinibus pectoris ⁊ volunt per illud repleti
onem spatij quod est inter pectus ⁊ pulmonem ex
pure erumpente ad ipsum: aut in ambobus lateri
bus simul: aut in latere vno. Et cause huiusmodi
repletionis: aut sunt catarrus effundens materiaz

subito: aut vlcera in pulmone ex quibus currit sanies ⁊ virus ⁊ fit empima post .xx. dies secundum plurimum: deinde expuitur: aut eruptõ apostematis in partibus pectoris ⁊ est plurimum. Et est illud aut sanies matura: aut res que est sicut fex. Et dispões illius sunt quattuor: aut enim p̄focat multitudine ⁊ interficit. ⁊ apparitõ illius est vt incipiat anhelitus eius constringi ⁊ non expuat aut putrefit pulmo ⁊ facit cadere in pthisim: aut mundificatur cū sputo succurrente facili: aut mundificatur cum expulsione ex via vene magne et arterie magne ad vesicam cum vrina grossa. Et est cursus ei⁹ prius ex vena ad epar: deīde ad renes: ⁊ quandoqꝫ ad intestina cum egestõne ⁊ sunt ambe laudabiles ⁊ iam preterijt a nobis in remotõne saniei eruptõnis ⁊ cognitõ illius est secundū fortitudinem signorum ⁊ etatis ⁊ temporis ⁊ cõplexionis. Et decrepiti quidem moriuntur ex empimate plusq̄ iuuenes propter debilitatem partium cordium ipsorum. Et iuuenes moriuntur in doloribus plusq̄ decrepiti propter vehementiāʒ sensuum eorum. Et nos iam diximus signa empimatis in capitulo signorum permutationum pleuresis ⁊ similiter signorum eruptõnis. ¶ Signa autem repletionis spatij pectoris ⁊ puris sunt grauitas ⁊ tussis sicca cum priuatione anhelitus ⁊ dolor. Et quandoqꝫ est in pluribus eorum tussis humida faciens imaginari lenitatem cum sputo ⁊ est eorum anhelitus consequens. Et propter hoc est sermo eorum velox: ⁊ frequentes fiunt nares ipsorum ad coarctandum apud anhelitum ⁊ cõmitatur febris minuta ducens ad hydropisim. ¶ Signa autem loci in quo est sanies cognoscuntur vt dormiat eger quandoqꝫ super latus vnum ⁊ quandoqꝫ super latus aliud: ⁊ tūc latus super quod pēdet grauitas coarctans est latus oppositum loco saniei ⁊ commotõ eius ⁊ sonitus eius qui in commotione auditur. Et hominum sunt quidam qui ponunt super pectus ⁊ latera eius filum lineum infusum in luto rubeo dissoluto in aqua ⁊ considerant locum qui prius exiccatur: quoniam ipse est locus puris. ¶ Signa autem eruptionis incolumis sūt vt succedant rupture sedatõ febris ⁊ augmentum appetitus ⁊ facilitas sputi, ⁊ anhelit⁹: aut eueniant cum ea exiture in latere ⁊ partibus eius que fiant fistule: ⁊ similiter illa que est ex eis media. Nam egreditur ex eis sanies alba munda. ¶ Signa vero mala sūt vt appareant signa p̄focatiõis: aut sincopis: aut sputi mali: aut pthisis. Et quꝫ coquitur aut prefocatur egreditur sanies cenosa fetida. ¶ Signa autem differentie inter saniem ⁊ inter phlegma in sputo sunt descensus saniei sputi in aqua ⁊ fetor ipsius super ignem. Et phlegma natat in aqua non fetens super ignem quamuis sanies quandoqꝫ expuatur in egritudine que non est pthisis secundum q̄ ostendimus in loco precedente. Et quandoqꝫ emittitur cum sputo pus plurimum valde. Et ego iaꝫ vidi qui expuit in hora vna circiter duas eminas paruas: aut eminā magnā vnā: ⁊ plus medietate emine. Et Galienus testificatur q̄ quidam empicus expuebat omni die circiter .l. ʒ. ⁊ sunt fere .ix. cotile. Et iam feci te scire differentiam inter saniem ⁊ inter humiditates. Nam sanies discernitur fetore apud sputum. Et quum p̄ijcitur super ignem ⁊ submergitur ⁊ non natat. ¶ Signa vero permutationis empimatis ad pthisiꝫ sunt plumbeitas coloris ⁊ tensio amborum laterū ⁊ colli ⁊ calefactio digitorum omnium tanta que non separatur etiam in illo cuius extrema infrigidari consueuerunt in febribus. Et febris que additur in nocte propter cibum ⁊ curuitas vnguiuꝫ propter dissolutionem carniuꝫ sub eis ⁊ impinguatio oculorum cum declinatione ad albedinem ⁊ citrinitatem ⁊ signa alia que dicta sunt in capitulo pthisis.

¶ De vlcerib⁹ pectoris ⁊ pulmõis ⁊ ex eis est pthisis caplm. .xviij.

Hec vlcera aut sunt in pectore: aut in velamine: aut sunt in pulmone ⁊ est diuisio postrema ⁊ est pthisis: aut sūt in canna ⁊ iam diximus ea. ¶ Et magis sana horum vlcerum sunt vlcera pectoris. Et illud ideo quoniam vene pectoris sunt minores ⁊ partes pectoris sunt duriores: quare non magnificatur in ipso malitia: ⁊ quoniam virus non remanet in eis: immo currit ad spatium pectoris et non est ita dispositõ pulmonis: ⁊ quoniam motus eius non est fortiter sensibilis sicut motus pulmonis: immo fortasse est quietus: ⁊ quoniam ipsum carnosum est: ⁊ carnosuꝫ est magis susceptibile cõsolidationis. ¶ Et multotiens accidit propter vlcera pectoris facta a vulneribus putrefactiuis vt corrumpantur ossa ita vt indigeant sectione eius qđ putrefactum est in eis vt saluetur illud quod vicinatur eis. Et quandoqꝫ peruenit putrefactio ad illud qđ sequitur ipsum in panniculo. ¶ Illa autem vlcera velaminis que penetrant non consolidantur. ⁊ non penetrantia: aut cadunt in partibus neruosis et non consolidantur: aut cadunt in partibus carnosis ⁊ consolidantur si succurratur eis in principio ⁊ nõ dimittantur apostemari. Nā quum apostemantur ⁊ chronica fiunt non sanantur. ¶ In vlceribus autem pulmonis diuersificati sūt medici in hoc q̄ ipsa sanantur. Dicunt enim quidam q̄ non sanātur omnino: quoniam consolidatio indiget quiete ⁊ illic non est quies. Sed Galienus diuersificatur ab eis ⁊ existimauit q̄ solus motus non prohibet consolidationem nisi adiungantur sibi reliqua prohibentia. Et significatõ illius est q̄ velamen etiam mouetur: ⁊ quandoqꝫ sanantur vlcera eius. Sed Galieni ipsius sermo in vlceribus pulmonis est q̄ si accidat a solutiõe singularis non ab apostemate neqꝫ corrosione humoris corrosiui: immo propter egritudinem aliam tunc dum permanent vlcera ⁊ non fiunt adhuc saniosa neqꝫ apostemantur recipiunt sanitatem. Et similiter illa que sunt ex vlceribus in quibus aduenit sputum ⁊ non sunt saniosa. ¶ Sed que sunt ab apostemate aut corrosione non recipiunt sanitatem: quoniam vlcus saniosum tunc non est possibile vt sanetur nisi cum mundificatione saniei: ⁊ illud fit cum tussi ⁊ tussis augmentum efficit in dilatatione vlceris ⁊ disruptione eius: ⁊ commotõ facta in ea addit in dolore ⁊ dolor addit in attractione materiei ad partem. ¶ Et medicine exiccatiue sunt p̄hibentes sputum ⁊ mundificatiue sunt lenificātes

vlcus. Et facta ab humore corrosiuo non sanatur absq; rectificatōne eius: ⁊ illud non peruenit nisi in spatō in cuius simili oportet: aut vlcus vlceretur ⁊ fiat fistula que nō consolidatur omnīo: aut dilatetur adeo donec corrodat totum corpus pulmonis. Et in factis post apostema quandoq; aggregantur iste intentōnes. Et ex adiuuantibus ad prauitatem consolidatiōis est motus ⁊ etiam essentia venarum que sunt in pulmone magnarum amplarum durarum. Illud nanq; est ex eis que difficilem faciunt consolidationem rupture. Et iterum longitudo spatij inter introitum medicine bibite ⁊ inter pulmonez: ⁊ necessitas debilitatis virtutis eius ad hoc ut perueniāt iste medicine ad vlcus sunt ex adiuuantibus ad hoc. Et medicine frigide sunt tarde nō penetrantes. Et que sunt calide addunt in febre que comittatur vlcera pulmonis. Et exiccatiue sunt nociue ethice que comittantur ea. Et humectatiue probibent consolidationem vlcerum. Nam cura vlcerum omniū est exiccatō ⁊ proprie huiusmodi vlcerum ad que veniunt humiditates desuper ⁊ desubtus. Et hec quidem infirmitas recipit omnem curam qum est in principio: ⁊ est super panniculum tegentem cannā intrinsecus ⁊ in substantia pulmonis carnosa non est facile suscipiens: in cartilaginibus vero ipsis non recipit. Et homines magis susceptibiles cure ptbisis sunt infantes. Et vlcera pulmonis magis salua sunt illa que sunt ex genere cruste qum non est illic causa in complexione ⁊ ipso humore que faciat vlcus siccum impetiginosum. Et quandoq; accidit ptbisico vt protendat cum eo ptbisis producens eum spatō temporis: ⁊ similiter extenditur a iuuentute vsq; ad senectutem. Et ego iam vidi mulierem vixisse in ptbisi circiter. xxiij. annos: aut plus parū. Et habentes vlcera pulmonis leduntur valde ab autumno. Et quando esse ptbisis est occultum detegit ipsam in patiente eam introitus autumni super ipsum. Et nomē quidez ptbisis quandoq; conceditur alie egritudini cum qua non est febris. Sed pulmo est suscipiens humores grossos viscosos ex catarro qui effūditur ad ipsuz semper ⁊ constringit meatus eius: quare patientes cadunt in constrictionem anhelit⁹ ⁊ tussim frequentem que perducit ad debilitatem virtutis eorum ⁊ corporū ⁊ sunt vere procedentes cursu asmaticorum: tunc si fuerit motus paruus oportebit vt admisceatur curis coꝝ aliquid cure asmaticoꝝ.

De causis vlcerū pulmōis. C. xix.

Cause vlcerum pulmonis sunt catarr⁹ mordicatiuus corrosiuus: aut putrefactiuus propter suam vicinitatem cū qua pulmo non sanatur vsq;quo maturetur: aut sanies huiusmodi generis currens ad pulmonem ex membro alio ⁊ antecessio peripneumonie que iam computruit ⁊ iaz vlcerata est: aut saniositas pleuresis rupte: aut aliqua causarum sputi sanguinis predictarum aperiens venam: aut incidēs eam: aut scindēs ipsam siue sit causa intrinseca sicut ebullitō sanguinis: aut aliud de his que dicta sunt siue extrinseca sicut casus: aut percussio. Et quandoq; sunt ex causis eorum putrefactō ⁊ corrosio precedens in substantia ipius pulmonis sicut accidit membris. Et quādoq; multiplicatur ptbisis quando estati borreali sicce succedit autumnus pluuiosus.

De preparatis ad ptbisiz in figura ⁊ forma ⁊ etate ⁊ regione ⁊ cōplexiōe. C. xx.

Isti sunt alati habentes pectus strictū habentes spatulas nudas carne ⁊ proprie posterius habentes spatulas decliues ad anteriora incedendo ⁊ quasi vnicuiq; eorum sunt due ale ⁊ quasi spatule eius sunt abscise ab adiutorio ⁊ ante ⁊ retro ⁊ habentes colla longa ⁊ inclinantes ea ad añriora. Et quādoq; precedunt guttura ipsorum ⁊ eminent. Et in pectoribus quidem istorum que secuntur ea multiplicantur ventositates ⁊ inflatō est ī eis propter debilitatem pectorum eorum. Si autem cum hoc est debilitas cerebrorum recipientium superfluitates: ⁊ cum hoc non digeruntur cibi: tunc iam complentur conditiones ⁊ proprie si fuerint humores eorum cholerici. Et forme quidem susceptibiles ptbisis velociter cum alatōne predicta sunt lenes albe declinantes ad subalbedinem: ⁊ etiam corpora dura spissa propter illud quod accidit eis de eruptōne venarum. Et complexio susceptibilis illius est ei⁹ cuius ꝯplexio est frigidior. Et etas in qua multiplicatur ptbisis est illa que est inter octauum ⁊ decimum annum vsq; ad aduentuz xxx. annorum. Et ipsa in regione frigida est plus propter illud qđ accidit in ea de ruptura venarum ⁊ sputo sanguinis plurimo. Et tempus in quo multiplicatur illud est autumnus.

De rebus a quibus oportet vt isti custodiantur Caᵐ. xxi.

Oportet vt isti custodiantur ab omnibus cibis ⁊ medicinis acutis mordicatiuis ⁊ omnibus que extendunt mēbra pectoris ex clamorē: aut rixa: aut saltu.

De signis ptbisis. C. xxij.

Sunt vt consideretur sputuz saniei cū signis saniei secundum q̄ exposuim⁹ in forma sua ⁊ colore ⁊ inspissatione ⁊ in alijs. Et febris minuta inseparabilis propter vicinitatem cordis cum loco egritudinis que fit vehemens cum cibo in nocte secundum partem qum sit vehemens febris ethica ꝓpter humectationem corporis ex cibo secundum q̄ dicemus in loco suo quanuis quandoq; descendant cum ethica in ipso febres alie. s. tertiana et quartana ⁊ quintana: ⁊ deterior earum est quintana: deiđ media ē t̄tiana: deide quotidiana. Et qum accidit ptbisis apparent etiam significationes quas numerauimus in fine capituli empimatis et superfluunt vene eorum omni hora: quoniā virtutes eorum debilitantur a retentōne nutrimenti ⁊ regimine eius ⁊ caliditas resoluit ⁊ liquefacit. Si autem in sputo sunt cruste ⁊ non remanet dubietas ⁊ precipue qum cause perducētes ad ptbisim predicte iam preterierunt. Nam qum corpus incipit arefieri ⁊ extremitates incuruari ⁊ capilli caderē propter priuationē nutrimēti ⁊ corruptōez superfluitatum tunc iam vera est. Et quandoq;

plumbinus fit color in principio. Uerum ipse rubescit qum ascendunt vapores ⁊ extendunt collũ ⁊ duo cornua frontis ⁊ proprie quando confirmatur ⁊ inflantur extremitates eorum ⁊ proprie pedes eorum in fine dierum. Et apostemantur propter corruptionem humorum ⁊ mortificationem innati caloris extremitatum propter malitiam cõplexionis. ¶ Et illi quidem ptisici quorum causa est humor corrosiuus expuunt saliuam que habet saporem aque marine salsam valde. Et pulsus eorum est fixus equalis cum velocitate paruus. Et quandoqꝫ accidit ei inclinatõ ad ambo lara. Deinde accidit post illud in ventre rugitus et trahuntur hypocõdria ad superiora ⁊ vehemens fit tussis ⁊ destruitur appetitus cibi propter debilitatem virtutum naturalium. Et quandoqꝫ fiuit uẽter eius propter casum virtutis: ⁊ quandoqꝫ expuit anulos ⁊ corpora venarum ⁊ illud qum appropinquat mors. Et illud qđ expuit de venis si est magnum est ex pulmone: ⁊ si est paruum est ex canna ⁊ multotiens expuũt lapillos ⁊ expuũt anulos ex canna ⁊ non est ex hoc etiam nisi ex vlcere magno: ⁊ in fine eius ingrossantur sputum ⁊ saliua: deinde intersecatur propter debilitatem virtutis. ¶ Et quandoqꝫ prefocati moriũtur: ⁊ quãdoqꝫ non postponitur huiusmodi sputum: immo cadit in principio qum ptisis est ex genere malo facta ex materijs grossis que non digeruntur: ⁊ q̃ do intersecatur sputum in fine ptisis: tunc quandoqꝫ non addit super quartum diem. Et quandoqꝫ est intersectõ sputi propter debilitatem virtutis: ⁊ tunc fortasse constringitur anhelitus eorum vsqꝫquo fiat quasi non sensibilis. Et multotiens quidem tussis in eis fit vehemens ⁊ perducit ad sputum sanguinis continuum: ⁊ si curetur tussis eorũ cum prohibitiuis sputi moriuntur cum lenitate adueniente eis. Si autem dimittantur tussire moriuntur spuendo sanguinem. ¶ Et ex veloci morte est ꝙ si quis habet ptisim ⁊ apparet super spatulas eius granum sicut faba moritur post quinquaginta duos dies.

¶ Tractatus quintus de principijs operatiuis.

¶ De cura communi apostematũ partium pectoris ⁊ pulmonis capitulum primum.

Ex rebus communibus est phlebotomia. Sed in principio ex latere diuerso et magis festina de saphena opposita in longitudine ⁊ post ipsam de basilica opposita in latitudine. Et post ipsam de nigra opposita in latitudine. Si autem non appareat: tunc nõ oportet vt dimittatur phlebotomia cephalice q̃uis sit eius iuuamentum minus ⁊ tardius. Deinde post aliquot dies ex latere conueniente in latitudine. ¶ Et quandoqꝫ põuntur ventose super pectus cum scarificatione etiam ita vt attrahatur materia ad exteriora ⁊ minoretur ⁊ proprie quꝫ premissa fuerit phlebotomia. Inquit Galienus si febris fuerit vehemens valde tunc time solutiuum ⁊ sis cõtentus phlebotomia. In ipsa nanqꝫ non est timor: aut timor eius est minor. In solutiuo est timor magnus. Ipsum enim quandoqꝫ mouet: et quandoqꝫ non soluit: ⁊ quandoqꝫ in nocte superfluit. Et oportet quidem ne narcotica eis approximes inquantum potes. Ipsa enim prohibent maturationem ⁊ sputum. ¶ Cibi autem sint aqua ordei ⁊ aqua tritici ⁊ aqua decoctionis maluarum et blitorum: aut molochie ⁊ cucurbite ⁊ aqua fabarum ⁊ alkesmes qum non fuerit caliditas superflua ⁊ passe in posterius proprie. ¶ Et ex eis que cursu medicinarum procedũt sunt omnia que mũdificant ⁊ remouent asperitatem ⁊ leniunt in gradu primo sicut aqua iuiubarum ⁊ viole ⁊ papaueris ⁊ radix lilij ⁊ medulla citroli ⁊ cucũeris ⁊ alia ⁊ semẽ endiuiẽ ⁊ seuesten: ⁊ quandoqꝫ põunt in eis mucilago seminis cydoniorum ⁊ gũmi ⁊ dragaganti ⁊ semen papaueris: hec omnia ante eruptiõem. ¶ Et melius abstergentium mundificantium est aqua mellis si non est apostema in reliquis visceribus. Si autem fuerit apostema oportet vt administretur postq̃ fit sicut aqua cum multa commistione. Sed iuleb ⁊ aqua zuccari sunt conuenientiores ei: ⁊ postea aqua ordei. Et post ipsam vinum dulce: ⁊ est melius vinum habentibus hanc egritudineꝫ ⁊ proprie illud quod est album: nã illud est magis adiuuans ad expuendum. Uerum non oportet vt bibatur in pleuresi ⁊ in pipneumonia nisi post maturationem q̃uis secundum ꝙ dicitur sit calefaciens ⁊ faciens sitim quibus vtrisqꝫ iam succurritur. Et non oportet vt in potu sumat illud ille cuius epar aut splen est infirmum. Et post vinum dulce est vinum aquosum ⁊ ipsum est confortans virtutem plusq̃ aqua ⁊ in potu ipso sunt incisio ⁊ subtiliatõ. Potus autem oxymellis facti ex melle ⁊ zuccaro ⁊ pauco aceto quando miscetur cum aqua est aggregans duas intentiones. s. extinctiõis ⁊ mundificatiõis. Nam si valde acetosum ẽ tunc ipsum aut facit multum spuere: aut infrigidat ⁊ inuiscat valde ⁊ fit adeo malignum donec illud quod incidit quandoqꝫ indigeat virtute forti ad hoc vt expuatur: ꝙ si acetositas necessaria fuerit tunc oportebit vt potetur tepidum: aut mistũ cum aqua calida paulatim. Ex illo vero qđ temperatam habet acetositatem securatur hec malitia ⁊ est prohibens nocumentum dulcedinis ⁊ sitis ⁊ ebullitionem cholere rubee ⁊ eius generationeꝫ. Et aqua mellis est magis vltima in humectando: ⁊ aqua ordei in confortando: ⁊ quandoqꝫ est necessarium in equatione nature tribuere acetosa cum oleo amigdalino. Aqua vero que eis in potu tribuitur in hyeme quidẽ sit aqua calida ⁊ aqua zuccari ⁊ aqua mellis subtilis ⁊ in estate aqua temperata ⁊ interdicatur eis aqua frigida. Quod si tussis vehemens fiat detur eis in potu parum ex ea ꝯmista cum iuleb ⁊ oxymelle infrigidatis. Nã oxymel facit eam penetrare velociter ⁊ expellit nocumentum eius. Et apud declinationem detur eis in potu rob. Eis autem que necessaria sunt apud collectionem ⁊ maturationem ⁊ eruptioneꝫ ⁊ post eas oportet vt singulare caplm̃ faciamus.

¶ De cura pleuresis. C. ij.

Oportet vt prohibeas materiam venientem ad apostema cum euacuatione ⁊ attractione ad contrariũ ⁊ lege illđ qđ narrauimus in capitulo quod est ante hoc: et

fortasse dicemus illud iterum. ¶ Dicamus ergo ꝙ cura eius est phlebotomia si sanguis fuerit vincens sm̄ modū predictū in capitulo qđ ē añ ipm̄ et extrahatur donec alteretur color ei⁹. Sḡt enī ꝙ nocibilior sāguis iā euāt⁹ ē: ⁊ scias ꝙ sāguis corporis vehementioris nigredinis est ille qui est propinquus huiusmodi apostemati: q̄uis obseruatō v̄tutis in hoc necessaria sit. Et quandoq̧ non concedit virtus extractiōem sanguinis fieri vsq̧ ad hūc terminum. ¶ Et si est humor alius euacua nō cū eis que sunt sicut myrobal'. neq̧ in quo est stipticitas: immo cum eis in quibus est cū solutione lenificatō sicut res facte cum viol' ⁊ siracost ⁊ terenia bin ⁊ zuccarum albaizez ⁊ soluantur in nocte.

¶ Quidam vero sapientum dixerūt ꝙ rectius est q̄ tum possibile est vt euacuetur cum phlebotomia timendo inquietudinem quam quādoq̧ cadere facit solutiuum. Et nos iam diximus istud ⁊ prope quando sputum est cholericum valde ⁊ proprie secūdum ꝙ dixit Galienus quando febris est vehemens valde. Et Galienus quidez precepit eos custodiri a scamonea ⁊ non precepit eos custodiri a hiera ⁊ helleboro simul ⁊ laudauit operationem aque ordei post administratiōem solutiui ⁊ separatiōez ex eo. Qū ipa v̄o abscidit opatōez ei⁹: q̄uis oporteat vt seruetur pars declinatiōis doloris ⁊ lesiōis. Nā si declinatio fuerit ascendens ad furculam ⁊ thoracez ⁊ qđ est sup eā tunc phlebotomia est melior. ¶ Et si dolor declinat ad partem hypocōdriorum tunc necessaria est solutō sola: aut cū phlebotomia secundum ꝙ necessarium facit illud qđ testificatur. Et illud ideo quoniam phlebotomia sola ex basilica non trahit de hoc loco aliquid de quo sit curandum. ¶ Et ex eis que significant tibi vehementiam necessitatis euacuationis est ꝙ inuenis vaporatiōem ⁊ emplastratiōem nō sedarī dolorem: aut inuenis eas ex eis que augmentāt ipsum. Et sigt illud repletionem in corpore toto: quare necessaria est euacuatō ⁊ proprie cum phlebotomia. ¶ Quūq̧ phlebotomas ⁊ euacuas ⁊ non sedantur accidentia: tūc scias ꝙ probibitō collectionis quam queris difficilis est. Nō ergo iteres phlebotomiam vt non cōgeletur materia que habitura est collectiōem: ⁊ illud est ex eis propter que defectus maturatiōis sanguinee cum diminutione virtutis nō digerit materiam. ¶ Qum ergo maturatur oportet vt prohibeas eam fieri saniem et studeas vt mūdifices ante illud cum sputo. Et ad vltimum qum non fit phlebotomia ⁊ maturatur ⁊ emittitur sputum sufficienter: deinde vides debilitatem in virtute tunc non phlebotomes oīo.

Dispositō nanq̧ debilitatis virtutis non est que tollerare possit phlebotomiaz ⁊ solutionem: necessarium est tunc vti clisteribus medijs ⁊ acutis secūdum ꝙ necessarium fuit illud quod testificatur hoc: ⁊ proprie qum dolor est declinis ad hypocōdria. ¶ Et Hip. quidem inuit in cura peripneumonie in qua non sentitur dolor. Uerum est vehementis declinatōis ad hypocōdria vt euacuetur cum helleboro nigro: aut cum alkakile ⁊ in alio libro cum herba siluestri que est similis portulace ⁊ habet lac ⁊ est de genere lacticiniorum. Qum ergo euacuaueris ⁊ inueneris dolorem leuiorem sis contentus aqua zuccari ⁊ aqua ordei decocti cuius ordeuz sit excorticatum in aqua plurima decoctione vehementi ⁊ aqua alcādarusij si indiges cōfortatōne ⁊ melonibus indis ⁊ aqua iuiube ⁊ aqua sebesten ⁊ violis nutritis ⁊ semie papaueris. Et olū quidem qđ administratur cum aliquo horum et oleum amigdalarum dulcium. ¶ Quidam autem probibuerunt granata propter infrigidatōnem eorum. Sed apud me in eis que dulcia sunt non est malum. Et quādoq̧ fit ex istis medicinis decoctio que administratur ad mundificādum. Et est hec. ℞. ordeum excorticatum ⁊ iuiubas ⁊ sebesten et violas et semen papaueris ⁊ sirupum viol'. ⁊ sirupum nenufaris: quoniam ambo sunt meliores iuleb. Et Galienus quidem precepit in principio vtendum esse sp̄ebus diacore: quoniam probibēt materiam ⁊ maturant ⁊ confortant. Et dico ꝙ necessarie sunt qum non est excusatō propter vehementiam vigiliarum ⁊ si non fuerit illud tūc fortasse congelat papauer materiam ⁊ probibet sputum nisi zuccarum qđ cum eo ponitur probibeat nocumentum eius. Et videtur ꝙ semen est cōuenientius q̄ cortex tunc ⁊ oportet vt euacuetur illud quod retinetur cum sputo. ¶ Et mensura nutrimentum ⁊ non multiplices: immo subtilies secundum ꝙ necessarium facit multitudo acuitatis egritudinis ⁊ paruitatis eius ⁊ accidentium illius.

Nam si ipsa fuerit quieta leuis facilis cibabis ipsum aqua ordei excorticati decocti valde. Ipsa nāq̧ expuere facit incisiua ⁊ confortatiua. Et si volueris dulcorare ipsam dulcorabis eam cum zuccaro aut melle. Et si fuerit inquieta sis contentus aq̄ ordei vsq̧quo declaretur tibi dispositō ⁊ proprie secundum sputum. Nam qum multiplicatur securus es de multitudine materiei et scis necessariam esse virtutem. Nutrias ergo cum aqua ordei excorticati ⁊ conforta: ⁊ si retinetur subtilia regimē et sis contentus aqua ordei et sirupo quantum potes. ¶ Et quando accidit in pleuresi solutō ventris et fuerit pleuresis succedens decolatōni resolute ad latus probibe istud cum cura phlebotōie ⁊ lenificatōnis nature et sit regimen eius cum sufficientia sanie ordei. Si autez indiges phlebotomia necessario in sp̄ebus pleuresis et non est maturatō tunc rectius est vt sis contentus quantitate. xxx. ponderum et prepara ad secundatōnem cum sale et oleo super vulnus. Et multotiens quidem excusat solutō ventris omni die semel aut bis a phlebotomia. Et si phlebotomie alicuius succedit sincopis aut vehementia difficultatis et constrictō in anhelitu tunc illud est sigtō ꝙ phlebotomia non euacuat materiam egritudinis et melius est vt tūc liniatur natura.

¶ Sermo continuus de cura dolorū pectoris capitulum tertium.

NOn cures in principio nisi cum eo qđ lene est ex clisteribus et suppositorijs. Et maximi quidem erroris est in potu tribuere infrigidantia vehementia nisi in factis ex cholera et non dentur in potu infrigidantia stiptica et cibi eorum sint sicut lentes cum acetositate et similibus. ¶ Et scias ꝙ dare in potu aquā frigidam est incōueniēs huic egritudini

et omnibus apostematibus intrinsecis minora er
go ipsam quantum potes. Q̄d si tussis fiat inobe-
diens permisce eam cuȝ oxymelle vt frangat for-
titudinem aque: ⁊ vt minoret moram eius et fi-
xionem ipsius: immo vt faciat currere et pene-
tret in corpore ⁊ adiuuet cū incisione oxymellis ⁊
subtilisatione ipsius. ¶ Et scias q̄ quando in pleu
resi multiplicatur inflammatō ⁊ requirit infrigida
tōnem: tunc non infrigidetur nisi cū eo in quo sunt
abstersio ⁊ hūectatō sicut aqua citroli ⁊ aqua me-
lonis indi. Aqua vero cucurbite q̄uis ab vna pte
conferat: quandoqȝ tamen nocet ⁊ debilitat cum p̄
focatōne. ¶ Ea vero a quibus est abstinēdum sūt
sicut portulaca ⁊ aqua endiuie ⁊ omnia in quibus
est infrigidatō ⁊ ispissatō. ¶ Et oportet vt sit tua
magnifica intentō ad hoc vt sputum facile sit. Et
ex eis quidem que multiplicant sputum est dor-
mire super latus infirmum: ⁊ quandoqȝ est neces
saria commotō parua: ⁊ vt ī potu detur aqua que
ad caliditatem declinis est sorbēdo cōtinue quo-
niam cōfert ei valde. ¶ Et quādoqȝ necessarium
facit esse retentō sputi cōstringentis anhelitum vt
lambendo sumat cochliarium de flore eris ⁊ melle.
¶ Et quādoqȝ facit esse necessarium vehementia
doloris vt in potu tribuatur faba vna de assa feti
da cum melle ⁊ aceto ⁊ aqua ros. ⁊ illud quȝ est
vehementia doloris vociferare facientis. ¶ Qū
qȝ ad vltimum peruenit inobedientia anhelit⁹ co
arctati ⁊ oregmō assumat de nitro assato cum sū
ma trium digitorum ⁊ de flore eris q̄titateȝ vni⁹
fabe ⁊ parum olei ⁊ aquam tepidam ⁊ mellis pa-
rum. ¶ Si autem non valent addatur eis illud q̄d
est superius vitis cum pipere ⁊ aceto ⁊ sint omnia
tepida: aut isopus ⁊ sinapis ⁊ nasturtium cū aqua
mellis tepida: ⁊ hoc est fortius illo ⁊ sorbeat qum
spuit vitellum oui vt remoueatur malitia eius.
¶ Et si indiges in pleureticis cibo fortiori da pi-
sces alradradra ⁊ illud qū fracta est febris. Et si-
militer panem cum zuccaro et butyrum: quoniaȝ
adiuuat ad maturatōnem ⁊ ad sputū ⁊ pisces elixa
tos cum porris ⁊ aneto ⁊ sale ⁊ stude vt alleuies
partes ventris vt non comprimant ptes pectoris
⁊ illud fit cum lenificatōe nature ⁊ attractōne fe-
cis si retinet̄ cū clisteribus lenibus sicut aqua kist
ordei cū pauca aqua sicle. Et oportet ut prohibeas
inflatiōem. ¶ Et scias q̄ fumus fecis ⁊ eius inflatō
nociui sūt valde in hac egritudie. Et ex eis que sol
licite sūt attendēda est vt succurras cū maturatōe
egritudis ante ⁊ absqȝ necessitate saniei. ¶ Si aūt
fiat sanies oportet vt succurras cuȝ mundificatōe
eius anteq̄ corrodat. Et scias q̄ necessaria est hu-
mectatō: quare stude vt facile fiat sputum ⁊ ve-
lox. Qūqȝ sputum incipit in ascensiōe ⁊ pertansit
quartum cōforta hāc decoctōem cum radice liliȷ ⁊
capillo veneris. Et qum materia est grossa ⁊ vir
tus est fortis ⁊ nō est in neruis nocumentum non
est malum tribuer̄ in potu oxymel pmistum vt in
cidat. ¶ Et si lenieris naturam cum eis que sūt sicut
casia fistula cū zuccaro ⁊ tereniabiȝ ⁊ siracost erit
rectum. Et quādoqȝ iuuatur etiam cum empl̄is et
vnguentis. ¶ Et primum q̄d oportet administra
ri est ceratum factum ex oleo viol. ⁊ cera colata.
¶ Deinde gradatim perueniatur ad adipes ⁊ muci-
lagines ⁊ puluerem molendini. Deinde gradatim
ad illud q̄d est fortius sicut empl̄m de camemilla
⁊ radicibus euisci ⁊ radicibus liliȷ ⁊ violis ⁊ deco
ctōe etiam malue hortulane. Et si est necessarium
q̄d est fortius administra empl̄m factum ex cauli-
bus elixatis ⁊ feniculo elixato. ¶ Et iterum em-
pl̄m factum ex apsinthio ⁊ radice liliȷ cum aliq̄tu
lo mellis ⁊ oleo nardino. Et scias q̄ si materia est
mala tunc empl̄a ⁊ epithimata frigida nociua sūt: ⁊
si est pauca non nocent. Et similiter si apostema iā
resoluitur ⁊ descendit materia cum q̄titate. Et qū
accidit vt euacuatō ex phlebotomia sit iuuatiua ꝯ
ceditur etiam vt fiat delinitō. ¶ Descriptō em-
plastri alterius boni. ℞. folioꝝ violarum ⁊ mal-
uauisci amborum an̄. partem vnā radicis liliȷ ptes
ȷȷ. farine ordei farine fabarum amboꝝ an̄. parteȝ.
i. ƒ. camemille dragaganti an̄. ptes. ȷȷ. Et si ma-
teria est grossa ⁊ indiget additōe resolutōis adda-
tur in eo semen lini ⁊ fiat eis cōfectō ex rob cuȝ ce
ra ⁊ oleo viol. Et si est caliditas minor ponat̄ lo-
co olei violacei oleuȝ delilio: aut oleuȝ narcisinū.
Et si caliditas est fortis ponantur loco additorum
calidoꝝ que descriptiōi addidimus folia nenufaris et
rose ⁊ cucurbite. ¶ Descriptio vnguenti boni.
℞. ceram adipem anatis ⁊ galline ⁊ butyrum oui
num isopum humidā fiat ex eis vngtm̄ quoniam
est bonum valde. ¶ Et ex empl̄is que ad maturatō
nem aggregant sedatōem doloris est empl̄m factū
ex faria ordei ⁊ meliloto ⁊ cortice papaueris.
¶ Et quandoqȝ adiuuatur etiam in eis cū empl̄is hu
midis ⁊ siccis. Et humida quidem sūt cōuenietōra
ei qui trahit ad rubediem. Et sicca ei qui trahit ad
phlegmatis proprietatem. Uerum humida qum
non iuuant non nocent. Et sicca si nocent nocent
magnifice. ¶ Et melius est vt antecedat spon-
gia infusa aqua calida. Et fortior ea est aqua ma-
ris ⁊ aqua salsa. Deinde ptrāsi illud si necessariuȝ
tibi est ⁊ fac euaporatōem cum vapore: aut cum
oleo ⁊ aqua calidis. Et fortius illo est illud quod
fit cum aceto ⁊ herbo ⁊ caulibus super lanam im
bibitam oleo. ¶ Et ex siccis subtiliatiuis est fur-
fur: deinde grana miliȷ: deide sal. ¶ Et vapora
tō quidem resoluit omnem dolorem altum: aut
infimum qum nō est prohibitō ex repletōe quam
attrahat vaporatō. Phlebotomia vero plus con-
fert doloribus vīcentibus. ¶ Qūqȝ empl̄m facis
aut vaporas tunc stude vt retīcas eius vaporem
a facie egri ne eo excitentur tristitia ⁊ cōstrictō an
helitus. Et quandoqȝ est egritudo vehemētis sic
citatis ⁊ cōfert vapor empl̄i ⁊ uaporatiōes humi
doꝝ temperatoꝝ quando percutit faciem ⁊ perue
nit in attractōne aeris. Et quandoqȝ adiuuantur cū
electuariȷs quibus vtuntur. Et cōuenientius coꝝ
calefactis est cera alba colata abluta cum oleo vio
laceo: ⁊ proprie quādo est dolor vehemens. ¶ Et
quandoqȝ reditur ad ventosas post mundificatō-
nem corporis cum phlebotomia ⁊ aliȷs ⁊ fidutia q̄
ipsum iam sit mundificatum. ¶ Ex ventosis enim
qum ponuntur super locum dolorosum apparet
iuuamentum maximum: ⁊ quandoqȝ sedatur do
lor omnino. Et quandoqȝ trahitur ad partes extri
secas: ⁊ emplastrum de sinapi si administretur in
hoc loco efficit operatōneȝ ventosaꝝ ī attrahēdo.

Qum ergo pertrãsit septimũ preceperunt antiq
dari electuarium factum ex amigdalis ⁊ granis al
curat ⁊ melle ⁊ butyro ⁊ visco albotiꝫ. Et quan-
doqꝫ administrabant confectiones magnas sicut est
athanasia: et est via bõa qua incedere possunt qui
artem verificauerunt confidentes in seipsis cũ me
ditatõne inuestigatrice vt succurrãt si hoc regimẽ
dederĩt vt possit eger tollerare illud: quare cum
ea consecuntur finem mundificatõis sufficienter.
Noui autem timorosi non confidentes in seipsis ĩ
hoc timent mel ⁊ ponunt loco eius zuccaruꝫ. Et an
tiqui etiam innuebant vtenduꝫ esse medicinis for
tis mundificatiõis preparatis cum melle .s. pilu-
lis que tenentur in ore sub lingua. Et innuebant ĩ
hac hora vtendum esse medicis et emplastris que
nominantur habentes odorem factis cum sansuco
⁊ emplastro asedebi. Et ad summum ille qui pro
cedit hac via que est antiquorum oportet vt ince-
dat ea cum cautella ⁊ obseruatõne ⁊ timore ꝙ rũ
pat apostemata vt exiccet caloreꝫ plurimum. De
inde attinet ei vt confidat post illud de iuuamen-
to festino. Si autem egritudo remanet vsqꝫ ad
quartũdecimum diem non est excusatõ a ventos
⁊ subtiliatõne regiminis tunc. Et qum vigilie
fiunt in eis vehementes tunc necessarius est siru-
pus de papauere. Et quando fit anhelitus in eis
frequens tunc non succurritur illi nocumento ni-
si cum humectatõne cum eis que sunt sicut mucila
go psiliĳ sorbendo ex ea aliquid post aliquid ⁊ si-
cut iuleb. Qandoqꝫ autem confert embrocatõ late
ris cum aqua tepida vt alleuietur dolor ⁊ mino-
retur freq̃tia anhelitus: quoniam est nocua secun
dum ꝙ iam sciuisti. Et post declinatõnem ma-
nifestam administra balneum ⁊ aliena infrigidatõ
nem nisi in eis que sunt de genere cholere rubee.
Et similiter aliena regimen ingrossatiuum ⁊ admi
nistra subtiliatiuum ⁊ decoq̃tur in aquis ⁊ siru-
pis predictis caules ⁊ calamentum in fine eius ⁊ lã
bant semen alcurat cum melle. Qđ si apostema fi
at inobediens ⁊ vadat versus collectõnem regan
tur cum regimine qđ dicitur in capitulo illius ꝓ-
prie. Et oportet vt caueantur in conualescenti-
bus pleureticorum salsa ⁊ acuta ⁊ saturitas ⁊ reple
tõ saturitatis facientis nauseam ⁊ ventositas ⁊ fu
mus ⁊ vox alta ⁊ samositas ⁊ coitus. Nam si reci
diuant moriuntur: hoc dicimus si pleuresis est ca-
lida pura. Si autem non est ita immo non est pu-
ra ⁊ non est vehementis caliditatis: tunc in te est
vt frices ⁊ emplastrum facias cum eis que sunt si
cut fenugrecum ⁊ pix ⁊ vt uentosas apponas. Et
emplastruꝫ valens ad illud. ℞. cieres radicis cau
lium qui conficiantur cum adipe ⁊ fiat cum eo em
plastrum. Et in cura quidem phtisici incipiatur
a clisteribus acutis ⁊ solutõne ventris. Et non fi-
at phlebotomia ⁊ administrentur resolutiua que
sint ex emplastris ⁊ uaporatõnibus predictis ĩ qui
bus est virtus. Et cibentur sicla ⁊ aqua caulium et
aqua ciceris ⁊ oleo de oliuis: aut oleo de amigda-
lis dulcibus ⁊ amaris ⁊ administrentur emplastra
⁊ vaporatõnes calide predicta. Et detur in potu
decoctõ ioseph vigilatoris quam in potu dam⁹ cũ
oleo de kerua. In melãcholico vero incipiatur
a sorbitõnibus factis ex tritico fracto cum melle ⁊
oleo amigdalino dulci ⁊ electuariĳs lenificantibus
calidis ⁊ sorbeantur olea lenificantia sicut oleum
amigdalinum dulce. Et sorbitõnes facte ex fabis
⁊ pauco fenugreco ⁊ lac mulctum ⁊ proprie asini-
num: quoniam ipsum est iuuatiuum eis. Et ex eis
que conferunt in eo est vt sumantur costi pondus
ʒ. i. ⁊ detur in potu in aqua decoctõnis aneti ⁊ olĩ
balsami: aut sirupus mellis: ⁊ hoc etiam confert
tussi male. Aque vero congregate in pulmone
cura est leuior eis que dicemus in cura empicorũ:
⁊ qñꝫ ĩdiget pforatõe.

De cura peripneumõie. C. iiĳ.

In cura peripneumonie curritur cur
su pleuresis: nisi quia oportet ut em
plastra ipsius sint fortõra ⁊ vt po-
nantur in eis que sunt profundantia.
Et oportet vt sit sollicitudo ad mundificandũ cũ
sputo magis vehemẽs ⁊ sit in ea loco iacendi sup
partem spuendi resupinatõ decliuis versus illam
partem. Qũqꝫ natura in ipsa fuerit ĩstricta opor
tet vt in potu sumat omni die semel de hoc siru-
po. ℞. casie fistule ⁊ passularum enucleatarũ am-
borum añ. sextaria. iĳ. ⁊ proĳciantur super ea.
iiĳ. sacraiati aque que decoquatur vsqꝫ ad medie
tatem que sumatur ⁊ super ipsam proĳciatur sa-
craiati aque solatri. Et hoc est illud quod in potu
forti datur ⁊ debili medietas eius. Et si natura le
nitatem habuerit ⁊ debilitatem detur in potu rob
myrti ⁊ cydõia dulcia assata ⁊ g̃nata dulcia. Et
illi⁹ que est ex genere almesir ⁊ cholere rubee cu
ra est sicut narrauimus difficilis. Nam si aliquid
confert est extinctõ vltima cum succis vehemen
tis frigiditatis sicut olerum ⁊ herbaꝝ ⁊ fructuũ.
Et dentur infrigidantia lenificantia sicut succ⁹ en-
diuie ⁊ similia illi. Qđ si euacuetur cholera cum
eis que sunt sicut siracost ⁊ tamarindi ⁊ tereniabi
⁊ similia illis est bonum. Et similiter quandoqꝫ ẽ
necessarium in ipsa facere phlebotomiã si fuerit il
lic repletõ.

De empimate. C. v.

Quando apparet in apostematib⁹ pleu
resis ⁊ peripneumonie signa collectõ
nis predicta ⁊ ascendũt: tũc necessariũ
est vt iuuamentum fiat ad maturan
dum post mundificatõem corporis qđ fit cum em
plastris ⁊ vaporatõnibus sicut illud qđ fit ex fa-
rina ordei ⁊ vino alimbat ⁊ vino albo ⁊ dulci et
ficubus humidis ⁊ ficubus siccis. Et fortius illo ẽ
illud cum quo ponũtur stercus columbinum ⁊ ni-
trum ⁊ est cõueniẽs in fine etiam apud eruptõeꝫ.
Et oportet vt dormiat ante horam eruptionis
sup latus infirmum: adiuuat enim ad spuendum
⁊ ad rumpendum. Si aũt caliditas fuerit plu-
rima detur in potu aqua mellis in aqua ordei: aut
aq̃ mell' subtil' sola. Et si caliditas ẽ nõ fortis ⁊
ṽt⁹ ẽ fortis oꝫ vt in potu tribuatur decoctõ isopi
in qua cum isopo decocta sũt asse ⁊ prassium ⁊ ficus
⁊ mel. Et in potu sumat aquam ordei decocti cum
radicibus liliĳ. Et quãdoqꝫ indiges eis que sunt si
cut mithridatum ⁊ tyriaca ad maturandum. Et ꝯ
uenientõres hore ad potandum ipsa sunt post ma
turatõem integraꝫ vt erũpatur secundũ ꝯfuatõeꝫ
innati. Et dactili quideꝫ sunt vltimi in hac hora ⁊

post ipsam. Et sirupus de prassio est vltimus.
Trocisꝰ maturatiuꝰ. ℞. semē altee ⁊ citroli ⁊ mal
ue melōis ⁊ cucurbite ⁊ succū liqritie ⁊ florē meli
loti ⁊ violas vl' dragagāti fiat troc. Et mltotiēs q̄
dē fiūt trocisci cū mucilagie seis lini ⁊ dant̄ i potu
cum aqua ficuum. ¶ Eorum autem cibi in ascensi
one sint panis infusus aqua: aut cum aqua ⁊ mel
le ⁊ oua sorbilia ⁊ que sunt illis similia. Et ea qui
bus vtuntur in secunda mensa sint grana pini ma
ioris ⁊ minoris ⁊ amigdale dulces et sorbitōnes
subtiles facte ex farina ordei ⁊ ciceris ⁊ fabarū cū
oleo amigdalino ⁊ zuccaro cum melle. ¶ Qūqȝ p
transit hora eruptōnis ⁊ completur maturatō opȝ
vt iuuamentum fiat ad erumpenduȝ. Nam dimis
sio ipsius efficit egrum prauum ⁊ male proprieta
tis. Et suffumigentur guttura ipsorum cuȝ storace
calamita. Et detur in potu sirupus isopi fortis quē
diximus. Et apponantur fortōra emplastra que di
ximus. Et dare in potu mithridatum ⁊ tyriacam i
hac hora est iuuamentum si non fuerit febris neȝ
debilitas neqȝ extenuatō. Et in cibo dentur pisces
saliti ⁊ sumat in ore suo qum vadit dormitum pi
lulas factas ex hiera ⁊ pulpa colloquintide. Et pi
lule etiam cochie in potu sumantur in hora dor
miendi ⁊ suffumigentur guttura eorum cum stora
ce calamita. Et quandoqȝ confert ei mouere sedē
super quam sedet homine tenente cum perspatu
las. Et confert ei sumere in potu sinapiȝ cum aq̄
mell' ⁊ potar̄ assā fetidā i lacte ⁊ cōfert ei iacere su
per latus sanum quando vult eruptionem ⁊ pre
cipitur vt vomitus fiat post cenam in huiusmodi
horis. Uerum illud est timorosum: ꝙdoqȝ enim
facit possidere eruptōnem magnam vice vna: et
quandoqȝ prefocat. ¶ Qum autem erumpitur ne
cessarium est vt cauterizetur: deinde consideret̄.
Nam si exiuerit sanies alba munda spes habenda
est: ⁊ si non: non est spes habenda. ¶ Qūqȝ erū
pit sanies ⁊ currit ⁊ existimas ꝙ pauca sit ⁊ equal'.
Ita ꝙ possibile sit vt mundificetur cum sputo vs
qȝ ad. xl. dies tunc oportet vt administrent̄ post
eam abstersiua lauatiua mundificatiua dando ea i
potu qum incipit expui illud qđ erumpit. ¶ Et il
la sunt sicut decoctō isopi cum radice liliȷ̄ celestis
cum sirupo de melle ⁊ caules ⁊ sorbitōnes predi
cte facte ex farina ciceris ⁊ similibus que sunt ex
medicinis: ⁊ ponatur in eis etiam farina herbi: et
confert etiam electuarium de squilla. ¶ Medici
ne vero singulares que sūt matres huiusmodi rei
sūt sicut farina herbi ⁊ sanie liliȷ̄ ⁊ radix eius ⁊ ari
stol'. vtraqȝ ⁊ pipa tria ⁊ sinapis ⁊ nasturtiuȝ ⁊ vs
qȝ ad oppoponacum etiam ⁊ costus ⁊ casia lignea
⁊ spica. Et quandoqȝ est necesse vt admisceatur e
is aliquid ex narcoticis cum mensura. Et ex istis
medicinis est scordeon. Ipsum nanqȝ est vehemē
tis iuuamenti in hoc capitulo. Et iste medicine sūt
matres medicinarum in hac hora iuuantium ex q̄
bus fiunt potōnes ⁊ emplastra ⁊ embroce cuȝ spō
gȷ̄s ⁊ olea. Et quandoȝ fit oleum ad quod virtu
tes earum permutantur sicut oleum de lilio ⁊ nar
ciscinum ⁊ camemillinum ⁊ de alcanna ⁊ nardinū:
⁊ sicut oleum laurinum ⁊ proprie qum adest decli
natō. Et quandoqȝ ponitur quod est sicut oleum
viol'. secundum dispositionem ⁊ horam. Et quan
doqȝ ponuntur in huiusmodi oleis ea que sunt si
cut gumma pini ⁊ adeps ⁊ galbanum ⁊ flos squi
anati ⁊ isopus humida ⁊ fenugrecum ⁊ folia lauri
⁊ bdellium ⁊ similia illis. Et qum febris est for
tis non superflua in calefaciendo: quoniam debi
litatur virtus propter malitiam complexionis et
deficit a spuendo. Et oportet vt succurratur ad
regimen extractōnis saniei post eruptōnem ad pe
ctus in diebus in quibus imaginatur eger alleuia
tōnem. ¶ Qum autem existimaueris in pleuresi
materiam plurimam ⁊ non mundificatur. xl. die
bus neqȝ in pautōribus. Immo facit cader̄ in pthi
sim tūc necessariū est cauterium fieri cuȝ cauterio
minuto quo perforetur pectus vt exiccetur mate
ris ⁊ trahatur paulatim ⁊ abluatur cum aqua mel
lis: ⁊ adiuuetur ad extractōnem eius ad exterio
ra. Qūqȝ mundificata fuerit perueni ad consolidā
dum. ¶ Et oportet vt cognoscas partem in qua est
pus ex modis predictis de voce saniei ⁊ sōitu eiꝰ
⁊ hoc qđ induitur pectus cum filo tincto luto ru
beo: ⁊ consideretur quis locus exiccetur velociꝰ:
quoniam ipse est locus saniei. Signum ergo super
ipsum fiat et cauterizetur ⁊ perforetur illic.
Nam quandoqȝ non cauterizatur: immo perfora
tur latus cum phlebotomo: ⁊ ponitur preparatio
taliter ꝙ cuȝ ea egreditur sanies de qua accipiatur
omni die parū absqȝ extractōe plr̄ia subito. ¶ Et
in huiusmodi quidem hora necessaria est conser
uatō virtutis cum carne ⁊ cibo temperato ⁊ non
consideres febrem: quoniam ipsa non sanatur duȝ
sanies perseuerat remanens. Qum autem expui
tur eradicatur ⁊ qum confortatur eger ad expuen
dum saniem: aut ad illud quo curatur ex cauterio
remouetur febris proculdubio. ¶ Et multotiens
accidit vt apostema erumpatur ante maturatōnē.
¶ Et est illud qđ erumpit ab eo sanguis: quare ne
cessaria est tunc phlebotomia ⁊ administratō em
plastrorum ⁊ expellentium ⁊ cōicantium. Empla
strum eis conueniēs caules ⁊ aqua mellis super de
scriptōneȝ aaron ponantur. Et emplastrum huius
modi. ℞. piper capillum veneris isopum siccam
vrticam aristologiam rotundam fiat ex eis empla
strū cū melle.

¶ De cura vlcerum pectoris ⁊ cura pthisis capitu
lum. vi.

Qum vlcus quidem est in canna pul
monis tunc medicamen ad ipsum ve
lociter vadit: ⁊ oportet vt faciat dor
mire egrum super collum suum ⁊ te
neat medicamen in ore suo ⁊ deglutiat saliuam eꝰ
paulatim: ita ꝙ non mittat plurimum subito ⁊ ex
citet tussim: ⁊ oportet vt ipse mollificet lacertum
gutturis sui ita vt descendat ad guttur ipsius absȝ
excitatōne soda. Et medicine sūt glutinatiua ⁊ exic
catiua quas dicemus etiam in pthisi. Ulcera vero
que sunt in pectore ⁊ pulmone que diximus indi
gent vt inicientur in eis medicine lauatiue abster
siue ⁊ precipitur egro vt iaceat super latus infir
mum ⁊ tussiat ⁊ commoueatur aliquo motu. Et
quandoqȝ egreditur pus ex eis post missiōeȝ aque
mellis in vlcere cum instrumento attrahendi pꝰ.
Qūqȝ mundificat̄ sanies ⁊ speramus ꝙ nō remāsit
ex ea aliquid: tunc admīstrent̄ medicie ꝯsolidatie

⁊ non est in mundificatiuis abstersiuis in huiusmodi aliquid sicut mel. Ipsum enim est mundificatiuum ⁊ cibus dilectus a natura ⁊ non nocet vlceribus. ¶ Ulceris autem pulmonis regimen ē due res: quarum vna est cura vera: ⁊ altera est blandiens. ¶ Cura quidem vera non est possibilis nisi quando egritudo est susceptibilis cure: ⁊ nos iā narrauimus eam / Et illud est cum mundificatōne vlceris ⁊ exiccatōne ipsius ⁊ expulsione materierum ab eo ⁊ probibitōne catarri ⁊ adiutorio ipsius ad consolidandum / Et iam preterijt illud in regimine probibitōnis catarri ⁊ est radix tibi in hac cura / Et summa eius est mundificatō corporis ⁊ attractō materiei a capite ad inferiora ⁊ confortatō capitis vt non multiplicentur superfluitates ī ipso: ⁊ probibitō eius qđ effunditur ex capite ad pulmonem ⁊ attractō illius ad aliam partem / Et oportet vt sit mundificatō cum phlebotōia ⁊ medicinis extrahentibus superfluitates diuersas sicut pilulis cochijs: ⁊ proprie cuꝫ bdellio ⁊ gummi additis in eis. Et fortasse necessaria sunt ea que educunt humores melancholicos sicut epithymum et similia. Et quandoqꝫ indiges iteratōnibus in euacuatōne vt minorentur superfluitates ī ipso. Euacua ergo cum phlebotomia ⁊ medicina. Deinde cum subtiliatōne: ⁊ proprie in corporibus fortibus. ¶ Et ex rebꝰ iuuantibus in expellendo nocumentum catarri est diacore: ⁊ proprie illud qđ ē ex papauere ⁊ cum eis que dicemus in antidotario ⁊ reliqua. Et ex eis que iuuant ad hoc vt natura suscipiat regimen est ut fiat permutatō ad regiones in quibus est aer exiccans ⁊ curetur ⁊ detur in potu lac in eis. ¶ Et oportet vt sit preparatō eiꝰ secundum plurimum ea que est preparati habens collū tensū ad añriora ⁊ ad sᷓriora vt eq̄t casus partium pulmonis pectoris adinuicem ⁊ non remoueantur partes vlceris a coopertura ⁊ positōne naturali / Et oportet vt non frequentetur in ipo sedatō tussis cuꝫ probibitōne sputi. Nam in ipso est timor magnus q̄uis meditari faciat lenitatem / Blādientia vero sunt regimen in indurando ea ⁊ exiccando ea: ita vt non fiat concauitas in eis neqꝫ dilatentur: licet in eo non sperentur incarnatō ⁊ consolidatō: ⁊ in hoc est spes in tempore patientis ea q̄uis vita eius sit non dilecta ⁊ leditur quolibet errore. ¶ Et ista quidem exiccatiua constringūt pulmonem ⁊ exiccant eum ⁊ claudunt vlcus q̄uis nō cōsolident ipsum: ⁊ si hac via processerit nō oportebit vt administretur lac omnino. Et mel ē vehiculum medicinis pthisis ⁊ ipsum non nocet vlceribus. Ulceris autem mundificatō fit cum medicinis predictis mundificantibus ⁊ cum decoctione isopi predicta ad pthisim in antidotario. Et fortiꝰ illo est electuarium de herbo cum granis cotti dictum in antidotario. Et fortius illo est electuariū de squilla cum lacte asinino. Et quandoqꝫ est necessarium vt aggregentur in eis viscositatem facientia glutinatiua. Et quandoqꝫ adiuuatur cum narcoticis vt probibeatur tussis ⁊ adiuuant medicinā in operatōne sua: ⁊ tūc necessarium est regimē viuificabile. Et iam diximus tibi hec mundificantia in capituloꝝ principio. Et diximus etiam ea in capitulo empimatis. Et vsitata ex eis sunt sorbitōnes facte ex herbo. Et sorbitōnes in quibus ponitur porrum de sceni facte ex farina ciceris ⁊ alcandaros: ⁊ hoc ipsum porrum elixatum ⁊ aqua mellᷓ in quibus coqūtur mūdificatiua incarnatiua: et omnia illa iaꝫ preterierūt tibi / Et confectōes exiccatiue sicut diacyminum ⁊ athanasia ⁊ electuariuꝫ de semine lini. Uerum mithridatum ⁊ tyriaca qū administrantur in quibusdam horis ⁊ proprie in principio ⁊ vbi nō est debilitas vehemens sūt iuuatiua. Et vbi non est febris iam perueniens ad vltimum in arefactōne / Et lutum quidem sigillatum est res magis iuuatiua in omni hora ⁊ lutum armenum. Et similiter omnia que diximꝰ ex emplastris ⁊ vaporatōnibus ⁊ vnguentis mūdificatiuis. ¶ Qūqꝫ putrefiūt vlcera in pectore ⁊ in pulmone cnofert facere vt eger lambat cochliarium paruū đ kitrā ī māe solo aut cū melle: aut cū aliq̄tulo galbāi liquefacto cū melle. Si autem illic fuerit caliditas ⁊ timentur mundificantia calida ⁊ nō conferunt frigida tunc sumantur pulmo vulpis et semen feniculi ⁊ succus liquiritie mūdificatꝰ ⁊ succus capilli veneris aggregentur cum aqua zuccari ingrossata quoniam est vltimum. ¶ Et quādoqꝫ administrantur in hac egritudine grana suffumigatiōum ⁊ exiccantium ⁊ mundificantium quibus fit suffumigatō cum traiectorio / Et ex eis sunt illa que. ℞. arsenicum ⁊ piper fiant ex eis similitudines auellane cum albumine oui / Et ex eis est illa que. ℞. foliorum oliue dulcis ⁊ stercoris vaccaꝝ pregnatarum ⁊ adipis renum hirci et arsenici et stercoris leporis partes eq̄es / Et ex eis ē illa q̄. ℞. cortices ñabac et arsenicum et adipem renum hirci / Et ex illis est illa que. ℞. arsenicum et butyruꝫ de ouibus / Et ex illis est que. ℞. arsenici ⁊ aristol. ⁊ corticis radicis capparis partes equales aggregentur cum melle ⁊ butyro ⁊ etiam pinea in qua est fex alkitran ⁊ etiam arsenicum. s. citrinum cum sisamino oleo. Et quotiens calesit complexio eius superflue curetur cum trociscis de cāfora aliquibus diebus et redeatur post eos ad exiccandum / Tibi autem sint ex perdicibus decoctis cum seminibus ⁊ spetiebus: ⁊ non probibeatur vinuꝫ album purum ī principio sui ⁊ olfaciat super odorifera ⁊ adhereat somno ⁊ requiei ⁊ quieti: ⁊ dimittat iram ⁊ rixam ⁊ non perueniat ad ipsum illud qđ contristat. ¶ Et ex eis que ego multotiēs sum expertus in corporibus diuersis ⁊ regionibꝰ diuersis est vt vtatur patiens zuccaro rosᷓ. recenti sui anni omni die q̄tum potest q̄uis multuꝫ sit ita etiam vt cum pane. ¶ Deinde attendatur esse eiꝰ tūc si cōstringatur anhelitus eius propter exiccatōnem rosarum detur in potu sirupus de isopo secūdum q̄titatem necessitatis. Et si inflāmatur febris dentur in potu trocisci de cāfora ⁊ non intermittatur hec cura in ipso quoniam sanat / Et si non timerem dici mendax narrarem in hac intentōne mirabilia ⁊ referrē summā qua vsa est mulier pthisica peruenit res eius ad hoc vt egritudo cum ea prolongaretᷓ adeo donec perueniret ad mortem: ⁊ no caretᷓ ad ipsam qui prepararet ea que morti sunt necessaria. Tunc quidam frater eius surexit ad eam ⁊ curauit eaꝫ hac cura tēpore longo ⁊ reuixit ⁊ sanata est ⁊ impinguata est: ⁊ non est mihi posse

vt dicam summam eius qđ comedit de zuccaro rosaceo. Et quãdoq; egent siccitas ⁊ aresactõ ad ministratõne lactis ⁊ aldoch ⁊ in hoc est cibatio ⁊ equatõ ⁊ humectatõ humoris corrupti ⁊ conglu tinatõ vlceris cum caseitate ⁊ mundificatõ cum ab stersione aque lactis virus ⁊ saniei. Immo multo tiens sanat hoc regimen vlcera pulmonis qum nõ intenditur in regimine eorum vt indurentur.
Et de lactibus magis conueniens est lac mulieris suctum ex mammilla. Deinde lac asinaruz ⁊ lac ca prinum proprie propter stipticitatem que est in la cte caprino. Et lac equinum etiam est ex eis que mundificant ⁊ faciunt sputum facile. Uerum non est ei conglutinatõ secundum ꝙ existimo. In lacte autem ouino ⁊ vaccino est grossitudo: ⁊ si posset sugi ex vbere esset magis conueniens. Et opor tet vt animalia ex quibus mulgetur pascant plan tas quarum operatõ est necessaria: ad incarnatõ nem quidem sicut virga pastoris ⁊ hausigi ⁊ cõe tre. i. pirus ⁊ que sunt illis similia. Sed mun dificantia facientia spuere sicut albasce ⁊ alandaco cha ⁊ nid⁹ apis. Immo sicut lacticiniũ. Et ille qui vtitur potu lactis oportet vt obseruet reliquz re gimẽ. Nam si errauerit in aliquo fortasse reducet super eum malitiam. Quidam autem medicorum qui medicinam comprehenderunt iam narrauerũt sufficientiam dandi lac in potu. Et dixerunt illud cuius intentõ est cum proposito nostro. s. quoniaz oportet vt ex asinabus eligantur ille que a partu elongate sunt. iiij. mensibus aut quinq; mensibus ⁊ vadant ad vas in quo lac mulgetur ⁊ abluatur cũ aq̃. Et si lac fuerit mlctũ i eo añ lauet cũ aq̃ cal'a ⁊ sũdat in ea aq̃ cal'a ⁊ dimittatur dõec dissoluatur aliquid si fuerit in eo in aqua. Deinde abluatur cũ aqua calida ⁊ frigida: deinde ponatur vas in quo mulgetur lac in aqua calida ⁊ mulgeatur in eo me dietas sacraiati ⁊ est q̃tita s eius qđ in potu datur in die primo si egritudo fuerit salua: ⁊ si non tũc plus illo dabis secundum ꝙ putaueris ⁊ existima ueris. Et sumat in potu in secundo die duplum il lius mulctum in illa mulsione. Et si natura iaz fuerit restricta in die prima ponatur in eo qđ bibi tur in die secundo aliquid zuccari ⁊ fac in tertõ si cut fecisti in die primo: ꝙ si natura non lenificatur in secundo ⁊ proprie qum non lenificatur vsq; ad tertiũ: tunc ĩ potu da duo sacraiati lactis cum duo bus danic salis indi ⁊ de amilo pondus. ʒ. s. vsq; ad. ʒ. i. s. ⁊ non cesses dare in potu omni die pon dus medietatis sacraiati. Quod si peruenerit se xus ⁊ non respondet natura accipe ex lacte tres sa craiati ⁊ cum eis cõmisce zuccarum ⁊ salem ⁊ oleũ amigdalinum ⁊ polypodium. Si autem respõ det ultra tres scellas: tunc non admisceas post illđ ex lacte aliquid: aut minue ex lacte. Et oĩo opor tet vt non addat natura in die ⁊ nocte super tres: neq; minuat ex duabus: tunc si iuuatur cum hoc da ei in potu tribus ebdomadis. Et iam dixe runt quidam comprehendentes ꝙ melius lac in po tu sumendum illud est qđ est animalis pascentis loca i q̃b⁹ sũt herbe subtiliatĩe mũdificatĩe cũ stip ticitate ⁊ exiccatõe sicut apsinthiũ ⁊ allea ⁊ sceba ⁊ abrotanum ⁊ polium ⁊ rubus. In lacte autem caprino rectius est vt misceatur quz recenter mul ctũm est aliquid aque ⁊ igniatur lapides ⁊ proiici antur super ipsum multotiens donec coquatur et auferatur eius aquositas: ⁊ hec est melior decoctõ q̃ decoctõ super ignem. Et attende etiam lenifica tõnem nature nisi sit diaria: tunc eni oz vt ponas in eo hypoquistidos: aut tussis plurima: quare tũc oportet vt ponas in eo dragagãti põdus. ʒ. i.
Et si fuerit stomachus debilis ponantur in eo cy minum ⁊ carui. Et lac quidem coctum qum di gerit ipsum pthisicus est ei cibus sufficiens: ⁊ quan do post ipsum febrit pthisicus tunc oportet vt ab scidat. Aldoch aũt ẽ necessariũ qũ vehemẽtia ẽ fe. ⁊ qum est solutõ ventris ⁊ est eis iuuatiuum val de. Et melius est si dimittatur lac acetosum nocte vna post acceptõnem butyri totius in loco tempe rato: deinde moueatur in mane vehementer do nec adinuicem vehementer misceatur. Deinde sumatur trocisci de farina tritici que sit simila bo ni panis adeo perforati donec sint illi qui nominan tur berengẽ persice ⁊ proiiciantur super pondus. ʒ. x. ex eis pondus. xxx. ʒ. de aldoch ⁊ accipiat: ⁊ in die secundo adde de aldoch đcimaz sui ⁊ mi nue de pane pondus. ʒ. i. fac illud assidue donec remaneat solum lac acetosum. Deinde conuertet qum non indiget aldoch ⁊ apparet sanitas ⁊ decli nat egritudo. Non ergo cesses miuere ex aldoch ⁊ addere in trociscis donec abscindatur lac. Qđ si aliqui eorum habeant diariam proiicere ferruz ignitum in aldoch multotiens non est malum ⁊ re di hic ad illud qđ dicitur in antidotario. Cibi au tem ipsorum sint ea que glutinatõnem faciunt si cut panis de simila ⁊ tri ⁊ que fiunt de miliis: ⁊ ri zi etiam mundificat ⁊ facit nasci carnem ⁊ kisch or dei bene decocta est glutinatiua mundificatiua ⁊ ẽ conueniens apud vehementiam febris: ⁊ proprie cum cancris quorum extrema sunt ablata quoruz ablatõ est iterata cum aqua ⁊ cinere ⁊ proprie cuz oleribus frigidis ⁊ lentes etiam. Et ea que accipi untur cum cucumeribus ⁊ citrolis ⁊ melonibus ef ficiunt sputum facile. Si autem febris est leuis tũc non est aliquid sicut caules ⁊ asparagi ⁊ ea que spuere faciunt. Pisces autem saliti qum comedun tur semel aut bis conferunt in mundificando: ⁊ qũ vlcus est malignum: tunc aliena illud ⁊ omne sal sum. Qđ si eos carne cibaueris tunc sint cum eis q̃ sũt sicut caro athaigi ⁊ galline ⁊ perdicis ⁊ alcana bir ⁊ minutarum auium: ⁊ omnes sint non impin guate: ⁊ melius est vt comedãt eas assatas vt sint vehementioris exiccatõnis ⁊ incarnatõnis. Et ex tremitates etiam sunt bone propter viscositatem earum ⁊ pisces in furno decocti. Et quando deside rant iura tunc permisce ea cum melle. Et quandoz concedit vt ipi igrediatur balneum ante cibum ⁊ post ipsum qum non est in epatibus ipsorum oppi latõ. Ipsum enim impinguat eos ⁊ confortat ip sos. Aque vero ipsorum quas ipi potant sint aque pluuie. Et pthisicis quidem multotiens accidit sputum sanguinis secundum ꝙ preteriit eius reme moratõ. Et ex troc. bonis ad illud sunt trocisci q̇. ℞. luti sigillati. ʒ. iij. amili luti armeni rosarum rubearum omnium añ. ʒ. iiij. karabe granorum myrti amborum ana. vi. ʒ. cancrorum adustorũ seis portulace amboꝝ añ. ʒ. xv. coralli dragagãti

ſpodij ſedine omniuz ana. ʒ. xv. gummi feniculi
ſucci liquiritie omnium ana. ʒ. vij. conficiatur cū
ſucco portulace ⁊ aqua roſ. recentium ⁊ fiant ex
eis trociſci ⁊ bibantur cum aqua cucumeris: aut cū
aqua pluuiali. ¶ Et multotiens quidē accidit ptbi
ſico caſus vue ⁊ cadit in laborem ⁊ prefocatōnem
propter ipſuz. Et quandoqꝫ indiget abſciſiōe ei⁹.

¶ Fen. xi. de diſpoſitōibus cordis tractatus primus
eius de ꝑncipijs ⁊ radicib⁹ ad illud.

¶ De anatomia cordis. C. i.

Cor quidem creatum eſt ex car
ne forti vt ſit longinqum a no
cumentis in quo conteſte ſunt
ſpeties uillorum fortium vehe
mentis diuerſitatis. ſ. longitudi
nalium attractiuorum latitudi-
nalium expulſiuorum ⁊ tranſuerſalium retentiuo
rum vt ſint ei ſpeties motuum. ¶ Et menſura ē
eius creatō cum q̄titate ſufficienti vt non ſint ſup
fluitas ⁊ grauitas ⁊ magnitudo: quoniam ex ip-
ſo eſt origo arteriarum ⁊ ſuſpenſio ligamentorū.
¶ Et dilatatum eſt vt ſit in origine ſufficientia cum
eo qđ oritur. ¶ Et poſita eſt hec pars eius altior
duarum partium ipſius vt ſit longinqua ab appo
diatōne ſuper oſſa pectoris ⁊ non ledat eam tactus
eorum. ¶ Et ſubtiliatiua eſt eius altera extremitas
ſicut illud qđ aggregatum eſt ad punctum vnum
vt ſit illud qđ leditur tactu oſſium minor partiuz
eius ⁊ facta eſt dura illa pars eius ſuperflue vt ſit
illud qđ paratum eſt ledi illa obuiatōne melius fa
ctum. ¶ Et gradata eſt figura ad pineam vt inge
nioſa fabricatō inferior ⁊ ſuperior ſit bona ⁊ non
ſit in ea ſuperfluitas. ¶ Et poſitūm eſt in pannicu
lo ſolido valde ſubtili: qui q̄uis ſit ex genere pā
niculorum tamē non inuenitur panniculus compar
ei in ſpiſſitudine vt ſit ei clipeus ⁊ tutamen. Et ſe
paratum eſt corpus eius ab illo panniculo cum q̄-
titate quadam niſi apud radicem eius ⁊ vbi oriū
tur arterie: ⁊ eſt ei vt dilatetur in ipſo abſqꝫ pre
focatōne: ⁊ apud radicem eius eſt membrum ſi-
cut fundamentum ſimile cartilagini paruuz vt ſit
baſis fixa firma. ¶ Et in ipſo ſunt tres ventres.
ſ. duo ventres magni ⁊ venter quaſi medi⁹ quē
G. nōiauit fouea aut meatū nō vētrē vt ſit ei re-
ceptaculū nutrimēti q° nutrit̄ ſpiſſum ſ̄ꝫ ſile ſimile
ſubſtātie ipi⁹ ⁊ miera ſpuſ generati i ipō a ſāguie
ſubtili ⁊ inter amboſ ſunt vie: ⁊ ille vie dilatātur
in ipſo qum dilatatur cor ⁊ coarctantur apud lōgi
tudinem eius: ⁊ baſis quidem ventris ſiniſtri al-
tōr eſt baſi ventris dextri: ⁊ baſis ventris dextri
deſcendit multum. ¶ Et vene pulſatiles ſunt arte-
rie create ⁊ ſunt niſi vna eaꝝ habētes duas tūicas.
Et durior earum eſt intrinſeca qum ipſa ſit obui-
ans percuſſiōi ⁊ motui ſubſtantie ſp̄us forti cuius ī
tendatur cōſeruatō ⁊ cuſtodia ⁊ fortitudo. ¶ Et ori
go arteriarum eſt ex ventre ſiniſtro qui eſt vnus
duorum ventrium pectoris: quoniam dexter eſt
propinquior epī: quare oportet vt ſit occupatus ī
attractōne nutrimenti ⁊ adminiſtratōne eius. Et
quia venter dexter cordis comprehendit groſſum
graue: ⁊ ſiniſter comprehendit ſubtile leue tem-
perata ſunt ambo latera cum confirmatōne ven-
tris qui comprehendit groſſum: ⁊ proprie quan-
do ſecuntur reſolutō cum reſudatōne: aut exicca
tōne propter groſſitudinem meatuum ⁊ ingroſſan
do ventrem qui comprehendit ſubtile. Immo po
ſitum eſt vas ſubtilioris ſtrictius. Et temperatōr
ſanguis eius eſt in medio. ¶ Et ſunt ei duo ad-
ditamenta ſuper duo orificia introitus duaruz ma
teriērum. ſ. ſanguinis ⁊ aeris attracti ad cor ſicut
due aures neruoſa que ſunt rugoſa mollificatiua
dum cor permanet cōſtrictū. Et qum dilatatur tē
ſa ⁊ adiuuantia ad conſtringendum illud qđ com
prehenditur ad interiora. Sunt ergo ſicut due ar
ce recipientes a vaſibus: deinde mittentes illud
ad cor cum menſura: ⁊ ſubtiliatiua ſūt vt ſint ma
gis comprehendentia ⁊ melius obedientia cōſtri-
ctōni ⁊ facta ſūt dura vt ſint lōginq̄ora a paſſione.
¶ Et cor quidem nutritur cum virtutibus ſuis natu
ralibus cum dilatatōne: quare attrahitur ſanguis
ad interiora eius ſicut attarhitur aer. ¶ Et cor q̄-
dem poſituz eſt i medio medij pectoris: quoniam
eſt tempatōr locus ⁊ declinat magis parum ad ſi-
niſtrum vt elongetur ab epate ⁊ habeat epar lo-
cum amplum. Splen vero deſcendēs eſt ab eo cū
elongatōne: ⁊ in deſcenſione eius eſt iuuamentum
qđ ego dicā. Et vt cor amplificet locuz epati me
lius eſt q̄ amplificet ipſum ſpleni: quoniam epar
eſt ſublimius. Et ex eis que intenduntur in decli
natōne cordis ab epate eſt vt non aggregetur ca-
lor totus in parte vna: ⁊ vt temperetur in latus
ſiniſtrum qum ſplen ipſe ſit non calidus valde: et
vt ipſum minus comprimat venam concauam ve
nientem ad ipſum preparando ei quendam locuz.
¶ Et ſi aliqua animalia ſunt magni cordis ⁊ ſūt cū
hoc pauida ⁊ timida ſicut lepores ⁊ cerui: tunc cau
ſa in eo eſt: quoniā calor eorum eſt paruus ⁊ exic
catur ex eo res plurima: quare non calefacit inte-
gre. ¶ Et illa que ſunt parui cordis ⁊ cuz hoc ſūt au
dacia: ideo ſunt quoniam caliditas in ipſo eſt plu-
rima ⁊ coarctatur ⁊ fit vehemens. Uerum illa q̄
ſunt plurimum audacia ſunt ea que ſunt magni cor
dis. ¶ Et cor quidem non tollerat nocumentum do
lorum neqꝫ apoſtema: ⁊ propter hoc non decollat̄
animal in cuius corde inuenitur ex nocumentis il
lud qđ inuenitur in reliquis membris. ¶ Et quan-
doqꝫ inuenitur in quibuſdam animalibus magni
corporis os magnum ⁊ proprie in bob⁹: ⁊ hoc os
eſt decliue ad cartilaginem. ⁊ illud qđ eſt plus et
maius cum additōne ⁊ duritie eſt illud qđ inueni
tur in corde elephantis. Et iam repertū eſt cor cu
iuſdam ſimij habens duo capita ⁊ ex virtute vite
cordis eſt: quoniam quando aufertur ab animali
inuenitur pulſari vſqꝫ ad horam. ¶ Iam autem
errauit qui exiſtimauit q̄ cor ſit lacertus: q̄uis
ſit ſimiliuz rerum in eo. Uerū motus eius non eſt
voluntarius.

¶ De egritudib⁹ cordis. C. ij.

Quandoqꝫ accidunt cordi in ſua propꝛie
tate ſpeties egritudinum omnes ſicut
ſpeties malitie complexionum que q̄
doqꝫ ſūt materiales: ⁊ quandoqꝫ ſunt
pure. Et materiales quandoqꝫ ſunt in venis eius:

& quandoque sunt in eo quod est inter panniculum eius & corpus ipsius & proprie humiditas. ¶ Multotiens enim inveniuntur in eis locis humiditates. Et scitum est quod quando multiplicantur coarctant cor a dilatatione: quare interficiunt. Et quandoque accidunt ei apostemata & oppilatio: & quandoque accidit ei aliquid de egritudinibus situs etiam sicut aliquid quod accidit ei de coarctatione in humiditate compressiva prohibente ipsum a dilatatione: quare interficit. Et solutio singularis que accidit: aut in ipso: aut in panniculo eius. ¶ Quicquid confirmatur in corde malitia complexionis non recipit curam. Et quam non est confirmata non est facilis susceptibilis cure. ¶ Et apostema quidem calidum est interficiens statim. Et frigidum est ex eis que sunt difficilia. Et raro eveniunt durities & mollities in corde. Sed plurimum illius est in paniculo cordis: quod si contingat ut in ipso eveniat: tunc ipsum non interficit in momento interfectionis apostematis calidi. Veruntamen cum hoc est interficiens ¶ Et quandoque prolongatur durum quod accidit in panniculo ex humore grosso: & non durum ex humore aquoso distillando spatium sicut dispositio in apostemate quod fuit in panniculo cordis simie quam narravit Galienus vixerat ille simius lesus. Sed postquam anatomizatus est post mortem suam cognitum est quid passus est in vita sua. Fuerat enim debilitas & extenuatio. Quicquid cor ipsum non tolleret ut apostemetur: quomodo ergo tollerabit ut collectio et saniositas in ipso fiant: & quum illic acciderint ulcera tollerabilia bothoralia: tunc ipsa interficiunt post fluxum sanguinis nigri ex naribus secundum quod dicitur. Et quandoque accidit in nervis cordis oppilatio nocens operationibus cordis. ¶ Cor autem longinquius est ab hoc ut tolleret solutionem singularis quam apostema ¶ Et quandoque accidit corpori ipsius et penetrat usque ad ventres & interficit statim: & si non est penetrans tunc fortasse postponitur eius interfectio usque ad diem secundum. ¶ Et quandoque accidunt cordi egritudines propter communitatem panniculi sui & communitatem cerebri & lateris & pulmonis & epatis & intestinorum & reliquorum viscerum & proprie stomachi ¶ Et quandoque est propter communitatem aliorum membrorum & corporis communiter sicut est in febribus. Ita ut verificetur per paroxismos suos & crises suas: & propter communitatem aliorum membrorum ¶ Quandoque sunt propter ea que abscidunt ex eis sicut communitate epatis quando debilitatur & trasmittendo nutrimentum ad ipsum & cerebri quando debilitatur ¶ Et debilitatur lacertus faciens anhelitum ab anhelitu: & quandoque sunt propter ea que ex eis ad ipsum veniunt: ex cerebro quidem sicut quando in ipso multiplicatur humor melancholicus & penetrat in substantia cerebri: quare penetrat in via arteriarum usque ad cor excitans tremorem cordis & casum virtutis & tristitiam cum extractione malitie cogitationis & angustie: & sicut illud quod ex eo pervenit ad ipsum ex humore humido per hanc viam & facit accidere oblivionem & pigritiam & casum festinationis ¶ Sed ex epate sicut illud quod ipsum mandat ex sanguine malo calido & frigido aut grosso ¶ Et quandoque sunt propter

communitatem in nocumento secundum semitam vicinitatis sicut propter nocumentum eius quod est propter apostema calidum & frigidum existens in panniculo continente ipsum proprie & reliquorum viscerum communiter: & nocumentum eius quod est propter nocumentum oris stomachi: & stomachi ab humore viscoso: aut mordicatione: aut vermibus & ascaridibus: aut vomitu mordicativo: quare evenit ex eis tremor cordis. Et quandoque fit propter communitatem in dolore quando vehemens fit & pervenit ad ipsum & multotiens interficit. ¶ Et quandoque sunt propter mutationem materiei sicut ex squinantia: aut pleuresi: aut peripneumonia: quare declinat materia ad cor & prefocat & interficit. Ergo communitates que cadunt inter cor & panniculum eius non oportet ut consequantur perniciem. Et si est apostema dum non est calidum ipsum enim est pernitiosum. Et quandoque accidit in ipso ore stomachi tremor & nocet cordi. ¶ Modi autem ex quibus significantur dispositiones cordis sunt. ix. pulsus: & anhelitus: & creatura pectoris: & ea que nascuntur super pectus: & tactus corporis: & quod accidit in ipso & mores & virtutes corporis: & debilitas eius: & meditationes eius ¶ Pulsus quidem quoniam velocitas eius & magnitudo & frequentia ipsius significant caliditatem eius: & eorum contraria significant frigiditatem eius: & eius lenitas significat humiditatem: & eius durities significat siccitatem ipsius & fortitudo eius & equalitas & ordinatio significat sanitatem eius: & eorum contraria significant contrarium sanitatis ipsius. ¶ Et anhelitus quidem magnus & frequens & velox & calidus significant caliditatem eius & contraria eorum significant frigiditatem eius. ¶ Et pectus amplum latum si non est propter multitudinem cerebri quam significat capitis magnitudo faciens multitudinem cerebri facientem magnitudinem nuche facientem magnitudinem spondilium facientem magnitudinem costarum ortarum ex eis. Immo est illic parvitas capitis: aut eius mediatio & fortitudo pulsus significat caliditatem ipsius: & contrarium illius si non facit ipsum parvitas capitis significat ipsum frigiditatem eius. ¶ Et pili plurimi orti super pectus: & proprie illi qui sunt crispi significant caliditatem ipsius: & nuditas pectoris & paucitas pilorum significant frigiditatem ipsius propter privationem agentis fumum: aut siccitatem propter privationem materiei fumi. Et si non contradicit humiditas complexionis corporis valde & consuetudo aeris & regionis & etatis. Et caliditas corporis totius significat caliditatem eius si non resistunt splen & epar frigida cum frigiditate sua: & frigiditas corporis significat frigiditatem eius si non resistit epar aliquo modo: & lenitas eius significat humiditatem eius si non resistit epar aliquo modo resistendi. Et durities eius significat siccitatem ipsius si non resistit epar. Et febres putride cum sanitate epatis significant caliditatem eius & humiditatem eius. ¶ Ex via autem morum quoniam ira naturalis que non est ex consuetudine & audacia & furiositas & levitas motuum significant caliditatem eius. Et eorum contraria si non est acquisita ex meditationibus & consuetudinibus significant frigiditatem ipsius. ¶ Corporis autem fortitudo significat ipsius fortitudinem & eius debilitas si non fuerit nocumentum

ex cerebro ⁊ neruis debilitatem ipsius. Et debili
tas eius sigt malitiam cõplexionis i ipso. Et forti
tudo eius sigt complexionis eius naturalis equali
tatem. Et est quia essentia caloris innati ⁊ sangui
nis ⁊ spiritus vitalis plurima est in ipso non infla-
mata fumosa: immo splendida pura. Sed acciden
talẽ ex caliditate signt vehementia inflammatiõis
⁊ rixa anime. Et quandoq; perducit nocumentuz
in anhelitu. Meditatõnes vero que declinãt ad
gaudium sicut fidutia ⁊ bonitas spei signt fortitu-
dinem ipsius ⁊ equalitatem ipsius que sequuntur i
caliditate ⁊ humiditate ipsius. Et decliues ad inq
sitõnem solitudinis ⁊ disiunctõnis signt caliditatẽ
eius. Et decliues ad timorem ⁊ tristitiam signifi-
cant frigiditatem ⁊ siccitatem eius. Et dispositões
que secuntur in ipso corde sicut inflammatõ acci-
dens in ipso ⁊ sicut tremor qui sentitur ex ipso:
alie signt per se ipsas complexionem eius sicut in
flammatõ: et quedam non signt nisi per cõparez
suũ sicut tremor cordis. Tremor nanq; cordis seq
tur omnes species debilitatis cordis ⁊ malitie com
plexionis ipsius ⁊ non sigt rem puram in ipso. Et
quandoq; plurimum tremoris cordis est propter
fortitudinem sensus cordis: quare accidit tremor
cordis ex qualibet meditatõne: aut uapore: aut si
milibus illis ex eis que perueniunt ad ipsum.

¶ Et quandoq; sunt egritudines cordis cum cõitate
aliorum: ⁊ proprie capitis ⁊ oris stomachi. Et nõ
euacuantur egritudines cerebri melancholice et e
pileptice a cõitate cordis. Et quandoq; permutan
tur ad cor materie expulse ex eis q̄ sunt sicut pleu
resis ⁊ peripneumonia ⁊ sunt cause timoris ma-
gni ⁊ mortis subite. Et quando accidit humorib⁹
diminutõ ex q̄titate necessaria primum nocumen
tum illius est in corde: quare alteratur complexio
eius. Et quando peruenit calor purus aut frigus
purum ad cor moritur ille cuius est. Et iam vidi
congelatum loqui ⁊ iam moriebatur cũ sudore et
sine sudore.

¶ De signis complexionum cordis naturalium capitulum. iij.

Complexionem quidem calidam natu
ralem signt amplitudo pectoris in cr̃a
tõne sua nisi resistat cerebrum ⁊ ma-
gnitudo pulsus naturalis ⁊ declinatio
ipsius ad freq̃tiam ⁊ velocitatem ⁊ magnitudo
anhelitus naturalis ⁊ declinatõ ipsius ad freq̃tiaz
⁊ violentiam ⁊ exuberatõ pilorum super pectus
⁊ proprie super sinistrum parũper si non repugnet
humiditas membri alterius contrarietate vehe-
menti valde. aut regio ⁊ aer: ⁊ vehemẽtiam ire
⁊ furiositatem ⁊ bonitatem credulitatis ⁊ spatõsi-
tatem spei significat magnitudo pectoris qum nõ
est propter cerebrum secundum q̄ dictuz est.
Complexionem vero frigidam naturalem sigt cõ
strictõ pectoris nisi propter cõditõnes predictas:
et paruitas pulsus naturalis ⁊ declinatõ ei⁹ ad ra
ritatem aut tarditatem: nisi sit illic causa faciẽs ue
locitatem: et constrictõ anhelitus naturalis ⁊ decli
natõ eius ad tarditatem ⁊ raritatem ⁊ debilitas ⁊
pigritia ⁊ patientia non acquisita ex cõsuetudine et
exercitõ ⁊ mores similes moribus mulierum et
erubescentia cum timore ⁊ hesitatio ⁊ obliuio et
passio a minimis rebus ⁊ frigus corporis. ¶ Humi
dam vero complexiõem significant lenitas puls⁹
⁊ velocitas patiendi a superuenientibus iram faci
entibus ⁊ lenificantibus superuenientib⁹ ⁊ veloci
tas remouendi ab eis ⁊ humiditas cutis si non resi
stit epar. ¶ Sed complexionem siccam significãt
durities pulsus: ⁊ tarditas agendi ⁊ tarditas patiẽ
di ⁊ tarditas quiescendi ⁊ lupinositas morum ⁊ sic
citas corporis si non resistit epar ¶ Calidam autẽ.
⁊ siccam complexionem signt pulsus magnus cuz
mensura. Et illud ideo quoniam magnitudo eius
est propter necessitatem: ⁊ diminutõ ipsius propt̃
siccitatem instrumẽti: ⁊ velox proprie ad con-
strictõnem ⁊ frequens: ⁊ anhelitus magnus velox
⁊ proprie qum ipse extrahit aerem frequens ⁊ p
fidia morum ⁊ inuerecũdia ⁊ leuitas in motõnib⁹
⁊ in blandities: ⁊ velocitas ire propter caliditatez
⁊ tarditas pacificãdi propter siccitatẽ ⁊ multitudo
pilorum pectoris ⁊ spissitudo ipsoruz propter sic
citatem materiei ipsorum ⁊ cirspitudo ipsorum ⁊
caliditas tactus ⁊ siccitas ipsius. ¶ In calida autez
⁊ humida sunt pili pautiores ⁊ pectus est latuz ma
gnum ⁊ pulsus est magnus verũ est lenior. Et ue
locitas ⁊ freq̃tia eius sunt infra illas que sunt in ꝯ
plexione sicca qum equantur in caliditate ⁊ est ira
in ea velox non vehemens ⁊ tactus corporis est
calidus ⁊ humidus si non repugnat epar in vehe-
menti frigiditate ⁊ humiditate si fuerint infra ue
hementiam ⁊ multiplicantur egritudies putride.
¶ Frigidam autem ⁊ humidam sigt pulsus qum
non est magnus: immo ẽst decliuis ad paruitatem
⁊ est lenis non velox neq; frequens: imo est decli
uis ad contraria eorum secundum illud ad quod i
vltimo peruenit complexio: ⁊ est habens eam pi-
ger timidus tardus mortue festinatõis nudus a pi
lis non retinens malum neq; irascibilis: ⁊ est cor
pus frigidum ⁊ humidum si non resistit ei epar cũ
calefactõne plurima ⁊ exiccatõne q̃uis non sit plu-
rima. ¶ Frigidam vero ⁊ siccam habentis pulsus
non est cum illa tarditate tota: ⁊ habens eam ẽ tar
de ire fixe retinens malum lenis sine pilis frigi-
dum habens corpus ⁊ siccum si non resistat epar
cum calefactõne plurima ⁊ humiditate q̃uis pua.

¶ De signis egritudinum cordis. C. iiij.

De illis sunt sigtõnes complexionum
non naturalium: ⁊ quãdoq; signt ma
litiam complexionis cordis debilitas
⁊ resolutõ virtutis liquefactõ non p-
tinentes ad causam primitiuam: aut anteceden-
tem: aut cõitatez membri: q̄ si tremor cordis ad
iuuat in his significatõnibus tunc iam completur si
gnificatõ ⁊ quando perducit ad sincopim tunc iam
confirmata est res. Et quando in corde fortis sit
malitia complexionis frigide: aut calide: aut sicce
sine materia incipit corpus procedere in via pthi
sis ⁊ liquefactõnis. Est ergo illa que est calida ex il
la ethica absoluta. Frigida species ergo ethice ꝯ
paratur ad senes ⁊ decrepitos: ⁊ sicca species pthi
sis. Et ethica quidem diuersificatur in toto illo a
pthisi facta a pulmone. Pulmo enim in hac non est
lesus in seipso: ⁊ habens eam non habet tussim ⁊
diuersificatur ab ea ethica cum caliditate propter

priuatōnem caliditatis. ¶ Signum autem malitie complexionis cordis calide est augmentum puls⁹ i velocitate ⁊ freq̄ntia nō nāli ⁊ egrissio ābelit⁹ ad magnitudinē ⁊ velocitatē ⁊ freq̄ntiā n̄ nālē ⁊ uehemētia sitis q̄ sedatur cum aere frigido ⁊ suauitas i frigore ⁊ cōitas extenuatōnis ⁊ liquefactōnis absq; causa alia ⁊ tristitia ⁊ conturbatō permiste inflammatōni. ¶ Signa autem malitie complexionis frigide sunt declinatō pulsus ad paruitatem et tarditatem ⁊ raritatem non naturalem nisi cadat virtus ⁊ sit necessaria freq̄ntia vt succurratur cuz eo qd̄ appropinquat necessitati cuz alijs ab eis duabus ⁊ est cum debilitate anhelitus ⁊ resolutōne v̄tutis ⁊ tranquillitate ad illud qd̄ calefacit ex specieb⁹ eoꝝ q̄ tāgit ⁊ olfacit ⁊ gustat ⁊ timiditas ⁊ n̄ audacia ⁊ sfluitas i pietate ⁊ misericordia. ¶ Sigāūt malitie ꝯplōis cordis hūide sūt īclīatō pls⁹ ad lenitatem non naturalem ⁊ velocitas patiendi ab imprimentibus in anima cum velocitate remotōnis eorum ⁊ multitudo euentus febrium putridarum. ¶ Sed signa malitie complexiōis sicce sūt declinatō pulsus ad siccitatem non naturalem ⁊ difficultas passionum cum fixione earum siue sint fortes siue debiles ⁊ liquefactō corporis. ¶ De significatōnibus autem apostematum sunt sig̃tōnes apostematum calidorum. Ipsa enim in principio sui faciunt apparere in pulsu diuersitatem mirabilem non consuetam ⁊ magnificant inflammatōnez in corpore ⁊ proprie in partibus membrorum anhelitus. Et anhelans quāuis attrahit maximum aerem ⁊ frigidissimum: tamē est quasi priuatus anhelitus: deinde sequitur ipsum sincopis successiua: ⁊ non oportet vt aspectetur in cognitōne dispositōnis apostematum calidorum cordis illud qd̄ est ex duritie instrumenti secundum ꝙ currit consuetudo de expectatōne eius in alijs que sunt similia eis. Apostema enim non ita aduenit cordi vt per ipsum induretur pulsus: immo interficit ante illud. ¶ Singularis autem resolutō scitur ex causis primitiuis. ¶ Et dixerūt quidam ꝙ quando accidit in corde vlcus ⁊ currit ex nare sinistra sāguis moritur patiens. Et signū eius est dolor in loco sinistro mammillari.

¶ De causis imprimentibus in corde caplm. v.

Causarum in corde imprimentiuz alie sunt que sunt ei proprie: ⁊ alie sunt q̄ sūt ei cōes ⁊ alijs: sicut cause efficientes complexiones ⁊ cause efficientes apostemata ⁊ efficientes solutōnem singularis ⁊ relique similes eis que sunt ex eis quas numeraui tibi in libris vniuersalibus. ¶ Uerum cordi appropriantur cause antecedentes propter ābelituz: ⁊ cause antecedentes propter passiones animales. Propter anhelitum quidem quoniam quando cōstringitur aut calesit valde: aut infrigidatur valde: sequitur ex eo vt accipiat cor nocumentū: ¶ In passionibus autem animalibus oportet vt redeatur ad ea que diximus in vniuersalibus: ⁊ iaz ostendimus impressiōem earum in corde mediante spiritu: ⁊ cuiusq; earum que superfluit impressione prefocatōnis spiritus innati ad īteriora: aut ēpsionis eius ad exteriora. Et quandoq; consequitur vt faciant peruenire sincopim: immo consequtur vt interficiant. Et ira que est ex summa earuz est minor omnibus illis in hoc. Ira enim raro interficit. Uigilie vero ⁊ exercitiū ⁊ similia illis d̄bilitant cor cū resolutōe.

¶ De canonib⁹ vniuersalibus in curatōne cordis. C. vi.

Nos quidem fecimus de medicinis cordialibus tractatum singularem quoqum homo coniunxerit inter scientiā suam in medicina ⁊ cognitōnē suam i principijs que sunt magis cōia ꝙ medicina iuuabitur. Hic vero inuimus ad illud qd̄ oportet dici i libris medicinalibus puris propterea ꝙ cor ē mēbrum principale prius omni principali ⁊ sublimi⁹ eo oportet vt sit velox studium in curatōne eius cum medicinis: ita vt adiuuetur absq; errore vltime siue velimus ex eo euacuare humorem siue permutare ei complexionem. ¶ In euacuatōe autem que procedet cursu phlebotomie ita studiose festinamus ne oporteat nos permiscere eam cum alio regimine mundificatiuo. Immo plurimuz ꝙ in ipsa obseruamus est ne superfluat ⁊ cadat virtus: ⁊ vt viuificemus virtutem si debilitatur parumper cum rebus viuificātib⁹ virtutem quādo debilitatur propter complōnem frām: aut calidā. ¶ Et hec res non appropriatur egressiōi sanguis tantum. Immo omnib⁹ euacuatōib⁹: ꝙuis sit extractō sanguis vehemētis necessitatis ad hoc subsidium. ¶ Causa autem cum qua excusamur a studio spetierū regiminis alterius est quia egressio sāguinis nō est medicam̄ perueniēs ad cor: ⁊ ꝙ plurimum repletōum cordis nō sūt nisi ex sanguine ⁊ vapore a nocumento quorum duorum simul liberatur phlebotomia. Et repletō quidem sanguinea remouet phlōia basilice dextre. Sed īpletō vaporosa phlōia basilice sinistre. In reliquis autem euacuatōib⁹ que fiūt cum medicis oportet vt misceantur medicīe cum regimīe predicto ⁊ regimīe alio. Et illud est qm̄ plures medicine euacuatiue sūt cōtrarie corpori: quare oportet vt eis associentur medicīe cordiales. Et ipē medicīe que efficiūt in corde fortitudinem cum proprietate q̄ est in eis: ita vt sint cum medicamine administratō in euacuatōe humoris cordialis sociate medicīe tyriacales bezabartici pertinentes cordi: ⁊ plures quidem haꝝ medicinaꝝ cōferūt. Immo plurēs eaꝝ cōferūt ei ex alia parte. Et illud est quoniam ipse etiam faciunt penetrare medicinas euacuatiuas ad cor remouendo eas ab alijs locis. Permutatō aūt complōnis: aut est quia cōuertitur regimē ad ꝑmutatōem frigidi: aut ꝑmutatōē calidi: aut ꝑmutatōē humidi: aut ꝑmutatōē sicci. Qū ergo volumus ꝑmutare cōplōnem frām audaces sumus ad illud cum medicinis calidis cōmistis cum medicis cordialibus calidis cum custodia nr̄a ne accidat ex eis motus laboriosus humoris cordis: ita vt extendatur corpus cordis cum eo qd̄ gradatim facit illud: aut extendatur materia apostemosa et reliqua. Qum ergo volumus permutare complexiōem calidam non sumus ausi esse contenti in infrigidatiuis. Nam substantia propter quam cor creatum est: est spiritus effusus in ipso est substantia calida. s. caliditate innata non caliditatibus

nociuis corpori. Et accidunt ei ex malitia comple xionis cordis quando est calida vt minoretur ⁊ re soluatur: ⁊ vt conuertatur in fumum ⁊ conturbe tur. Qum ergo superuenit corpori cordis qđ ex tinguat ipsam ⁊ non est permistum cum medicis calidis quarum proprietas est vt consortent calo- rem innatum non totum illud propter caliditatez earum: immo cum proprietate ipsarum associata caliditati earum possibile est vt noceat radici .i. spiritui q̄uis raro conferat ⁊ est corpus cordis ꝓ- pterea quia iuuat ad temperādum caliditatem cor dis qū sentitur cum eo caliditas spiritus. Quaꝓ- pter non inuenimus sapientes antiquos euacuasse curatōnem malitie complexionis calide que est in corde: ⁊eius qđ accidit ei a permistōne medicina- rum frigidarum cum cordialibus calidis. Considē tes ꝙ natura si fuerit fortis discernet inter infrigi datiuum ⁊ calefactiuū ⁊ affert infrigidatiuū cordi ⁊ affert calidum cordiale spiritui ⁊ temperabit il- lud ⁊ quādoqꝫ istud. Et si non inueniunt medi camen equale faciens confortatōnem spiritus cuz proprietate: aut proximuz equalitati sicut buglos sam vigorat ⁊ adiuuant se cum ea: sed si natura fuerit debilis non confert regimen. Et quādo qꝫ cogit eos administrare medicinas calidas cordia les illud qđ ipsi sciunt de grauitate substantie plu rimum medicinarum frigidarum cordialiū ⁊ pau citate penetratōnis earum ⁊ declinatōne ipsarum cum natura ad fixionem ⁊ non ad penetratōnem: quare cogit eos illud ad hoc vt permisceant medi cinas cordiales calidas quibus penetrent vt natu- ra adiuuetur ad deferendum illas cordi: sicut per miscent crocum reliquis permistis trociscoruz can fore. Reliqua enim permista discurrunt cum eo ad cor: deīde virtuti naturali inest vt procedat a corde: aut inflamet ipsum cuz spiritu cordis ⁊ ad iuuet cum infrigidatiuis ad temperandam comple xionem. Hoc nanqꝫ melius est eis q̄ vt vtantur i frigidatiuis puris que figuntur in principio mea- tuum ⁊ nolunt penetrare. Et isti qui abstule- runt crocū ex trociscis cāfore ⁊ blasfemauerunt ꝓ mos ⁊ fecerūt trociscos cansore pauci iuuamenti: q̄uis ipsi ignorent. Amplius complexio calida curatur dando in potu rob de fructibus ⁊ proprie aquam pomorum de sceni ⁊ cydonioꝝ. Est enim bonum medicamen cum eis que sibi sunt similia de his que dicturi sumus ⁊ cum epithimatibus et emplastris que sunt extictis permistis cum confor tantib⁹ cor. Et si causa fuerit materia euacuetur.

Cura autem malitie complexionis frigide est cum confectōnibus vel confortantibus magnis q̄s dicemus ⁊ cum vino odorifero ⁊ cum exercitijs temperatis ⁊ cum emplastris ⁊ linimentis calidis aromaticis cordialibus ⁊ cibis calidis cum quanti tate qua digerantur. Et si cā fuerit materia eua cuetur. In cura autem malitie complexionis sic ce necessarius est cibus plurimus humectatiuus et introitus balnei post ipsum ⁊ administratō tine cū custodia ipsius ⁊ paucitas motus ⁊ tranquillitas et sumere in potu aquam frigidam. Et si fuerit illic frigus alienentur ab aqua frigida que est vehem̄ tis frigoris. Et cibentur cibis ⁊ potibus ⁊ mul tiplicetur somnus post cibum calidum. Et si cau- sa fuerit materiā euacuetur. Et tu quidez scies di stinctōnem illius vbi loquemur de cura ethice et aresfactōnis. Cura autem malitie complexionis humide est subtiliatō ciboꝝ ⁊ administratō medi cinarum exiccatiuarum ⁊ exercitia temperata cum frequentia ⁊ multitudine: ⁊ si causa fuerit mate- ria euacuetur. Frigide vero ⁊ humide comple xionis cura est multitudo exercitij ⁊ balnei ante cibum precipue thermaruz ⁊ submersio plurima ī aqua calida ⁊ administratō solutiuorum ⁊ diureti coꝝ ⁊ vsus vini fortis resolutōnis odoriferi ⁊ ad ministratō ciboꝝ laudabilis chimi cum q̄titate ñ plurima: ꝙ si illic fuerit caliditas vitent balneum ⁊ vtantur coitu. Et si fuerit materia calida ⁊ hu- mida: aut hūida euacuetur.

De medicis cordialib⁹. C. vij.

Medicie quidem cordiales cum totali- tate sua oportet vt colligant̄ ex areol' mediciārum singulariū ⁊ ex arol' mē broꝝ anhelitus. Sed secūdum necessi tatem in hac hora nos dicemus de eis illas q̄ sunt sicut capita ⁊ radices. Dicamus ergo ille quidem que ex eis sunt proxime equalitati sunt iacynth⁹ ⁊ albelengesif ⁊ alseruzegi ⁊ aurum ⁊ argentum et buglossa. Calide vero sunt doronigi ⁊ zedoa- ria ⁊ muschus ⁊ ambra ⁊ zurūbet ⁊ seta proprie ⁊ crocus ⁊ ambo hec sūt velocis iuuamamenti et gariofili sunt valđ mirabiles ⁊ xiloaloes crudum ⁊ melissa ⁊ semen eius ⁊ alscebebram ⁊ semen ei⁹ ⁊ cardamomū ⁊ cubebe ⁊ alselemenusch ⁊ aceto sa ⁊ semen eius ⁊ folia citri ⁊ folium indum ⁊ enu la est mirabilis. Frigide vero sūt margarite et karabe ⁊ canfora ⁊ corallus ⁊ sandali ⁊ rosa ⁊ spo dium ⁊ lutum sigillatū ⁊ poma. Et ex eis est coriā drū siccū ⁊ hūidū.

Tractatus secūdus de partib⁹ distinctis.

De tremore cordis ⁊ causis eius. C. i.

Tremor cordis est motus tremul⁹ accidens cordi. Et causa eius est oē qđ ledit cor ex eis que sunt in ipso aut in panniculo eius: aut continu antur ei ex membris vicinis cōi- cantibus ei. Et quandoqꝫ fit a materia humorosa: ⁊ quandoqꝫ fit a malitia complexiōis pure. Et q̄ doqꝫ fit ab apostemate: ⁊ quandoqꝫ fit a resolutōe singularis ⁊ fit a causa extranea: ⁊ quandoqꝫ fit a morsu venenosoꝝ animalium. Et quandoqꝫ fit a serpentibus qui fiunt in ventre: ⁊ quandoqꝫ fit a sensu vehementi. Et materia humorosa quandoz est sanguinea: ⁊ quandoqꝫ est humiditas: ⁊ quan- doqꝫ est melancholica: ⁊ quandoqꝫ est cholerica: ⁊ quandoqꝫ est ventosa ⁊ est leuior ⁊ facilior carū.

Et ille qui est a malitia complexiōis pure: Jđo est quia omnis complexio dominans facit debilita tem: ⁊ omnis debilitas efficit in corde dum perse uerat in ipso residuum virtutis agitatōnem q̄daz quasi ipsum expellat a seipso aliqđ nocumentuz. Et tremor quidem cordis quando superfluit ꝑ- mutatur ad sincopim: ⁊ quando magis superfluit permutatur ad mortem. Et vnaqueqꝫ complexi- onum simplicium facit illud. Apostema vero cali dum in principio perseuerans facit appere trēorē cordis: deinde sincopim postea mortem. ⁊ sīm est

propinquum diſpoſitõni eius. Sed quandoqꝫ inter ponit ſpatium aliq̃ntuluꝫ. Et ſimiliter reſolutõ ſin gularis. Et ſimiliter oppilatõ exiſtens in curſibus ſanguinis ⁊ ſpũs in corde ⁊ que ſecuntur ipſum et in venis ſenſibilibus partium pulmonis. ¶ Factꝰ autem a cauſa extranea eſt ſicut factus a doloribus conſtrictiuis ⁊ permutatõnibꝰ materierum apoſte matum vicinorum predictorum a potu venẽoꝝ. ¶ Et factus a morſibus ſerpentũ. Et factus a ſer pentibus qui accidunt in ventre: ⁊ proprie quan do aſcendunt ad ſuperiora mirac in cibo ⁊ fece.

¶ Factus autem a ſubtilitate ſenſus cordis eſt: quo niam habenti illum accidit tremor cordis ex quali bet ventoſitate generata in ſpatõ qđ eſt inter ipꝫ ⁊ inter pãniculum eius: aut in corpore panniculi eius: aut in vena eius ⁊ ex qualibet q̃litate fri gida aut calida aduenientе ei. Ita ꝙ ſuccedit potui aque preter ꝙ perducat illud ad debilitatem in o peratõnibus ſuis. ¶ Factus auteꝫ cum cõitate: aut eſt cum cõitate corporis totius ſicut accidit in fe bribus: ⁊ proprie in febribus peſtilentialibus. Aut cum cõitate panniculi ſui: ita vt accidat in ip ſo apoſtema molle: aut durum ſicut accidit ſimio aut gallo predictis. ¶ Aut cum cõitate ſtomachi: quoniam in ipſo eſt humor viſcoſus vitreus: aut mordicatiuus cholericꝰ: aut corrũpitur ĩ eo cibꝰ: aut cum cõitate omnium membroꝝ que dolẽt ve hementer. Et quandoqꝫ multiplicatur cum cõitate ſtomachi propter humorem qui eſt in eo: aut bo thor in ore eius: aut attractõnem ſuccedentem la bori: ita vt forſitan non diſcernatur inter ipſum ⁊ inter cordialem. Et quãdoqꝫ accidit propter tre morem in ore ſtomachi ⁊ continuatur illi: ⁊ eſt ſi milior res tremori cordiali. ¶ Et quãdoqꝫ fit cũ cõitate pulmonis quãdo multiplicatur ĩ eo oppila tõ in parte illa que obuiat cordi ⁊ non penetrat an helitus ſecũdum modos ſuos: ⁊ illud indicat con ſtrictõnem anhelitus non ſecuram. ¶ Et quando qꝫ fit cauſa criſis ⁊ motuum accidẽtium humori bus ad criſim. ¶ Et ego exponam illud in loco ſuo.

¶ Et ſi quis conqueritur de tremore cordis poſt egritudines ⁊ habet nauſeam ⁊ euomit choleram plurimam ⁊ non remouetur nauſea eſt malũ ⁊ in dicat ſpaſmum in ſtomacho.

¶ De ſignis. C. ij.

Tremorem cordis omnem ſig̃t pulſꝰ diuerſus tranſiens terminum in diu ſitate ſenſu percepta in magnitudine ⁊ paruitate ⁊ velocitate ⁊ tarditate ⁊ raritate ⁊ freq̃ntia: ⁊ multotiens aſſimilatur pul ſui habentium aſma. Et ſig̃nt illum qui eſt humi dus vehementia lenitatis pulſus ⁊ ſenſibilitas ha bentis eam quaſi cor eius ſit poſitum in humidita te. ¶ Et ſig̃nt illum qui ſanguineus eſt ſigna cali ditatis ⁊ inflammatõnis ⁊ velocitas pulſus ⁊ ma gnitudo eius in alia hora q̃ tremoris cordis ⁊ iu uantur coitu ⁊ ĩ frigido eſt ecõtrario. ¶ Et ſig̃nt illum qui cholericus eſt ⁊ eſt raro egritudĩes cho lerice ſequentes ipm ⁊ durities quedam in pulſu ⁊ vehementia inflammatõnis. ¶ Et ſig̃nt illum q̃ melancholicꝰ eſt triſtitia ⁊ ſollicitudo ⁊ durities ĩ pulſu. ¶ Et ventoſum quidem purum ſig̃t ve locitas reſolutõnis eius ⁊ leuitas laboris eius: ⁊ ẽt paucitas diuerſitãtis in pulſu eius. Et ſig̃nt apo ſtemoſum in ſubſtantia ipſius: aut pãniculi eius ſi gna duoꝝ apoſtematum predictorum. ¶ Et illuꝫ qui eſt ex reſolutõne cõtinuitatis cauſa ſua ⁊ factũ a venenis ⁊ morſibus cauſe ſue cum proprietate reliquarum cauſaꝝ. Et ſimilr̃ factuꝫ a vermibꝰ. Et factum a complexione ſingulari calida ⁊ inflã matõne vehementi abſqꝫ ſenſibilitate humiditatis in qua natet cor velocitas pulſus ⁊ freq̃ntia eius q̃ nis ſit non hora cõmotõnis eius ⁊ qđ eſt poſt cau ſas ſpaſmaticas ſine materia ⁊ ĩ ethica ⁊ ſimilibꝰ. ¶ Et ſimiliter factum a frigore puro ſig̃nt cauſe ſue ex euacuatõnibus extinguentibus calorem ĩna tum. Et egritudines infrigidatiue ⁊ aeres ⁊ alia ⁊ pulſus tardus rarus non in hora tremoris cordis.

¶ Factum aũt ab oppilatõe ſig̃t diuerſitas pulſus in paruitate ⁊ magnitudĩe ⁊ debilitate ⁊ fortitudi ne cum priuatõne ſignorum repletõis. ¶ Factus aũt a ſubtilitate ſenſus cordis ⁊ a qualibet vento ſitate generata ex nocumento aduenientе ei cogno ſcitur ex fortitudĩe pulſus ⁊ ſanitate anhelitus ⁊ ĩ columitate reliquoꝝ membroꝝ ⁊ fortitudo pulſꝰ ⁊ magnitudo ipſius ſunt ſig̃tões prime ſig̃ntes ipſum ⁊ certificat ipſum ſi fuerit corpus cum fre q̃ntia huiuſmodi tremoris cordis incolume ⁊ vir tus cõſeruata ⁊ cõſuetudo in opatõnibus ſana. Et illi quibus plurimum accidit iſte ſunt ſup quoruꝫ facies apparens veſtigia paſſionum animalium q̃ nis pãrum ſicut ire aut gaudij: aut triſtitie aut alia rum. ¶ Factus aũt cum cõitate corporis totius in febribus manifeſtꝰ eſt ⁊ ſimilr̃ creticus. ¶ Et fa ctum cauſa ſtomachi ſig̃nt ſig̃tões diſpoſitõnum ſtomachi ⁊ appetitus ⁊ qđ ab ipſo expellit̃ ⁊ ima ginatões ⁊ nauſea ⁊ punctõ ⁊ ꝙ alleuiatur in tẽ pore vacuitatis: niſi ſit a cauſa cholerica effuſa ad os ſtomachi in tempore vacuitatis: ⁊ ꝙ fit vehe mens in hora qua cibꝰ incipit digeri. ¶ Et ille q̃ fit cum cõitate pulmõis eſt: quoniam habens eum eſt preparatꝰ aſmati repertis in ipõ ſignis ſignificã tibus humiditatem pulmonis ⁊ oppilatõnem via rum in eo quas dicemus in ſuo caplõ. ¶ Factũ aũt ꝑpter febres ſig̃nt ſig̃tões ſupradcẽ ĩ caplõ ſuo. Et ex eis que ſig̃nt ipm ſũt ſaliua currens ⁊ dolor ſicut qui fit a cõſtrictõne vnguium ⁊ pũcture eue nientes ſubito in ore ſtomachi.

¶ De curatõnibus vniuerſalibus tremoris cordis. C. iij.

In materiali omni fertur auxiliuꝫ cũ euacuatiuis. In ſanguineo quideꝫ cũ phlebotomia ⁊ extractõne ſanguĩs vl tima ⁊ temperamento cibi in q̃titate ⁊ q̃litate. Et ſi eſt illi paroxiſmꝰ: aut tempus ĩ quo cõmoueatur plurimum ſicut ver hiẽ̃a ver: tũc neceſſarium eſt vt precedant ante paroxiſmum phle botomia ⁊ ſubtiliatõ cibi ⁊ acceptõ eius qđ cõfor tet cor. ¶ In facto aũt ꝑpter hũorẽ phlegmaticũ oportet vt fiat euacuatõ cum medicis quaꝝ impſ ſio cõſequitur cor. Et illaꝝ cõuenientõres ſũt hie re magne euacuantes humiditates viſcoſas. ¶ Fa cti aũt ꝑpter ſanguinem melancholicum loci lõgin qui cura eſt phlebotomia ⁊ temperantia epatis ita vt non generet melĩam cum eo qđ dicitur ĩ caplõ ſuo. Si autem eſt nudus humor melãcholicꝰ: tũc

cura est in ipso euacuatō cum eis que sunt sicut hie
ra Ruffi ꝛ logodiō ꝛ omnia que euacuant humo-
rem melicum ex locis longinquis. Deinde rema-
net post illud equatō complonis: frē quidem cum
calefacientibꝰ ꝛ calide cum infrantibꝰ: ꝛ ꝓprie cū
eis que ex eis sūt medicie cordiales. ¶ Ille vero
qui est cuz cōitate stomachi si est ex humore gros
so curetur vomitu post cibum ꝛ post acceptōnem
subtiliantium notoꝝ sicut acceptōnez succi rhapha
ni in oxymelle. Et solutō ventris fiat post ipsum
cum hieris magnis sicut logodion ꝛ theodoricō et
hira pic̄ cōfortata cum pulpa colloquintide: aut a
garico ꝛ epithymo. Et si fuerit ꝓpt̄ cholerā mor-
dicatiuam curetur confortando stomachum cum
robub fructuuz odoriferoꝝ sicut pomoꝝ odorife
roꝝ ꝓprie ꝛ cydoniorum ꝛ ꝓprie post cibum ꝛ pi
roꝝ ꝛ eorum que sunt illis similia ꝛ cum declina-
tōne nature ad lenitatem ꝛ alienatōnem eius qđ ꝯ
uertitur ad humorem cholericum ꝛ regimīe tem
perante stomachum. Et similiter quando cibus ī
ipso corrūpitur oportet vt regatur cum eo qđ cō
fortat digestōnem eius qđ corrumpitur cū eo qđ
dicetur in caplō stomachi. ¶ Et q̄admodū tu ab
scindis causam cum hoc regimine similiter opor-
tet q̄ cōfortetur patiens qđ est cor: ita vt non re
cipiat impressionem ꝛ non sis cōtentus in abscindē
do causam absq; cōfortatōe patientis. Immo oꝫ
vt cū hoc intēdas ad cor cum medicis cordialibꝰ.
¶ Et ex eis quorum iuuamentum magnificatur ī
tremore cordis est potare pondꝰ medij aur̄. đ bu
glossa in tēpore somni noctibus continuis. ¶ Et
ex eis quibus iuuatur habens tremorem cordis ꝛ
que ad ipsum experta sūt est potare q̄titatem pon
deris nuclei de gariofilo masculo in. xij. aur̄. la-
ctis dulcis in ieiuno: aut potare aur̄. de sansuco sic
co in aqua frā si fuerit illic caliditas: aut in vino si
non fuerit caliditas in diebus cōtinuis. Et ex eis q̄
bus iuuatur habens tremorem cordis est vt secū
semper sit aromaticum aliqđ ex genere eorum q̄
ei cōueniunt ꝛ assidue vtatur suffumigatōne cum
eo facta ꝛ vtatur odoramentis eius: ꝛ vt sint in
aromatico eius qui habet tremorem cordis calidū
vicentia rosa ꝛ canfora ꝛ sandalum ꝛ olea frigida
cum parua permistōne medicinaꝝ ailaꝝ subtilis ca
liditatis sicut paruz muschi ꝛ croci ꝛ gariofili nisi
metaz transgrediatur res: tunc enim sis contentꝰ
frigidis. ¶ Et si est complexio frā: tunc admisce
muschum ꝛ ambrā ꝛ oleum de ben ꝛ oleum de ci
tro ꝛ aquam canforatam ꝛ algaliam ꝛ que sunt si
milia illis ꝛ ꝓpinqua eis ex spetiebus suffumiga-
tōnis ꝛ rorificatōnis cōuenientibus secūdum cō
plexionem. Et ego quidez non multiplico tibi ser
monem in numerando medicinas cordiales calidas
ꝛ frās. Tu nanq; inuenies eas omnes scriptas ī ta
bulis membroꝝ anhelitꝰ in medicis singularibꝰ:
ꝛ ad vltimū om̄is medicia odorifera est cordial̄.
Et cum hoc nos iam diximus que harū mediciaꝝ
sunt antecedentes in hac intētōne. Habens tremo
rem cordis cū nausea cuiꝰ tremorē cordis diximꝰ
esse malum. Cura eius ꝓprie si fuerint illic reliq̄e
febris in potu sumat sauic ordei ablutum cum aq̄
calida detur infratum cum pondere. x. ʒ. zuccari
q̄uis enim ipsuz euomat etiam tamē iuuatur eoꝝ

q̄ si ipse abhorret zuccarū ꝓpter additōnem quā
efficit in nausea. Accipiantur loco eius grana mali
granati ꝛ stringantur ambo crura ꝛ olfaciat canfo
ram ꝛ que similantur ei cum aceto ꝛ ponatur sup
pectus pānus infusus aqua duoꝝ sandaloꝝ ꝛ canfo
re ꝛ alioꝝ. Et multotiens quidem excitat̄ tremor
cordis: deinde expellitur aliquid ad inferiora a đx
tra ꝛ sinistra ꝛ sedatur tremor cordis.

¶ De cura tremoris calidi. C. iiij.

Si iste tremor cordis est cum materia
ꝛ euacuas eam ꝛ remanet vestigium
eius: aut est tremor cordis calidus si
ne materia: tūc oportet vt cibetur ha
bens eum cum eo qđ parum est ꝛ confert sicut est
panis infusus in aqua rof. in qua est parum vini
odoriferi ꝛ panis cum sirupo de pomis ꝛ ius po-
moꝝ ꝛ lac acetosum sine butyro qđ est temporis
ꝓpinqui cōmotōni: aut non acetosum valde ꝛ cu
curbita ꝛ blitis ꝛ fructus frigidi. ¶ Si autez tol
lerat carnem tūc vtatur alcares ꝛ albusem pulloꝝ
ꝛ alcubugi ꝓprie. Habet enim ꝓprietatem in hac
re ꝓpter frigiditatem complexionis ꝛ speties ace
tosoꝝ que omnes facte sūt cum succis fructuum ꝛ
acresta ꝛ pomis acetosis ꝛ aceto acuto super quod
ipsa sit aqua rof. ꝛ aqua salicis. Si aūt fuerit ace
tositas citri ꝛ limōis erit res magis iuuatiua. Qđ
si res fiat vehemens ꝛ inflāmatō da ei ad biben-
dum aquam frāz ꝛ aquam niuis mistam cū rof aq̄
dando sorbitōnem post sorbitōnem ꝛ da ei ad sor
bendum sirupum de fructibꝰ ꝛ sirupum de malis
asceni ꝛ que sūt similia illis dando aliquid post ali
quid. Et si tibi necessarium fuerit vt dissoluas ī eo
canforam fac. Et quandoq; est tibi necessarium ut
sis cōtentus in eo ad dandum ipsi lac acetosum in
potu ab vna lb. vsq; ad duas lb. ꝛ perueniet ei
cibus. ¶ Quod si tibi necessarium fuerit vt cōfor
tes eum cū aliq̄tulo ex medulla panis ꝛ tortellarū
fac. ¶ Si aūt inueneris virtutem debilem ꝛ ti-
mueris extinctōnem non erit excusatō quin ꝓmi-
sceas cum hoc ꝛ cum eis que via eius incedunt ex
cubebe ꝛ cardamomo ꝛ folijs citri: ꝛ etiam ex co
riandro ꝛ canfora cum rof ꝛ spodio vt temperēt
ea. Super buglossaz vero sis audax vt nō timeas
malitiam eius ꝛ vtere ea cum omni qđ in potu tri
buis ꝛ in cibo das. Et enim iaz cucurrit cōsuetudo
vt in potu tribuatur ꝛ similiter aque eius distilla
te. Et quādoq; confert ei potare pondꝰ. ʒ. i. đ rū
barbaro sceni in aqua frā diebus cōtinuis. Et stu
de vt sit aer infratus vltima infratōne: ꝛ vt sint
roratōnes ꝛ odoramenta aromatizata canfora ꝛ ex
sandaloꝝ presentia ꝛ non est malum vt roret̄ sup
ea aliquid vini cum tanta q̄titate qua penetrare
faciat aromaticitatem coꝝ ad cor. Et ex eis quibꝰ
iuuatur hn̄s tremorē cordis calidū est permutatō
ab aere suo ad aerem frm. Illud enim reducit ad
sanitatem. ¶ Et non oportet vt obliuiscaris em-
plastra infrantia sup cor facta ex sādalis ꝛ aq̄ rof.
ꝛ aq̄ ferrarioꝝ ꝛ cāfora ꝛ rof ꝛ spodio ꝛ lenibus
emplastret̄ cum eis os stōi ꝛ ꝓprie in febribus.
¶ Composita vero iuuantia in hoc sūt vt in potu
dentur trocisci de cāfora cum croco cū sirupo aceto
sitatis citri: ꝛ quādoq; ponūtur in eo folia citri et
diamuschū dulce ꝛ letificās ifratiuum. Descriptō

experta ad illum qui non est ex caliditate vehemẽti spodij ptes. iiij. xiloaloes indi galie muschate ã boꝝ añ. ʒ. i. cardaomi gariofiloꝝ amboꝝ añ. ʒ. i. cansore. ʒ. ʒ. dragaganti. ʒ. iij. fiat trocisci cuꝫ aqua de tereniabin. Sitq; vnusquisq; trociscꝰ põderis medietatis vnius. ʒ. Descriptõ alia. ℞. doronigi ptem. i. cãfore q̃rtaꝫ partis sandaloꝝ tertiam partis margaritaruꝫ karabe coralli xiloaloes spodij rosaꝝ omnium añ. medietateꝫ ptis buglosse ptes due conficiantur cũ aqua maloꝝ ⁊ fiant inde trocisci ⁊ qd̃ ex eis in potu sumitur sit põdꝰ. ʒ. i. vsq; ad aur̃. Medicamẽ fortius illo in extinguendo. ℞. semis lactucaꝝ semis endiuie spodij rosaꝝ sandali semis portulace buglosse coriandri sicci coralli karabe margaritaꝝ omnium añ. ptes due canfore q̃rtam ptis sitq; qd̃ ex eo in potu sumitur põdus. ij. ʒ. Descriptõ alia. ℞. amili karabe margaritaꝝ melisse felengemisk alumis iameni frixi omnium añ. partes. iij. luti armeni rubei coriandri amboꝝ añ. ptes. v. Sitq; qd̃ ex ea in potu sumitur põdꝰ aur̃. cum aq̃ melisse. Quod si sĩfluat res ⁊ augmentatur inflammatõ ⁊ timetur ꝙ sit vestigium apostematis: tũc fortasse est tibi necessarium vt in potu des semen mãdragore ⁊ opiũ. Et melius quidem est vt in potu tribuas de semine mandragore põdꝰ q̃rte. ʒ. i. ⁊ de opio vsq; ad medietatatem. ʒ. i. pmistis cũ medicamiẽ aromatizato ex muscho ⁊ xiloaloe crudo ⁊ cãfora ⁊ croco secundum virtutem et horam necessitatis.

De cura tremoris frigidi. C. v.

Euacuantia quidem si fuerit illic materia sint ꝭm semitaꝫ quã tibi exposui. Et ex eis que expta sũt ad phlẽaticum humidũ de illis siue sint in partibꝰ cordis ⁊ in stõ: est vt sumatur agarici pondꝰ medietatis. ʒ. i. ⁊ pulpe colloquintide pondꝰ. i. danich ⁊ turbit pondꝰ. ʒ. i. ⁊ bdelli pondꝰ danic ⁊ muschi ⁊ croci amboꝝ añ. taxaugi ⁊ xiloaloes indi põdus danic ⁊ salis naptici pondꝰ q̃rte. ʒ. i. ⁊ est dos vna. Et ex eis que expta sũt ad melicum est vt sumatur myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ kebuloꝝ amborũ añ. pondꝰ. ʒ. i. epithymi medietas. ʒ. ⁊ lapidis armeni pondꝰ q̃rte ptis. ʒ. i. diamuschi amari põdus. ʒ. iij. sumatur in potu cum tanta q̃titate vini odoriferi in qua dissoluatur. Et quandoq; sufficit assiduaĩ administratõnẽ hiere pic̃ i põdere aur̃. i. cũ pondere danic de epithymo dãdo ipam in potu cum oxymelle ⁊ cõtinuetur. Medicĩe aũt pmutantes cõplẽonem frãm sũt tyriaca ⁊ mithridatum ⁊ diamuschum dulce ⁊ amaꝝ ⁊ medicamẽ Cesaris ⁊ scelithe ⁊ miliũ ambre ⁊ diacãdum ⁊ letificans magnuꝫ ⁊ cõfectõ anabibab ⁊ trocisci de muscho. Et quando frigus sit forte idiges eis que sũt sicut cordumẽi ⁊ dare ex eo i potu. Et quãdoq; cõfert ei sumere acetositatis istagar. xxx. aur̃. cum vĩo in quo iam ĩfusa fuit buglossa ⁊ cibetur aqua ciceris ⁊ pullis columbaꝝ ⁊ carnibus paruaꝝ auium ⁊ alcanabir. Et ex cõpositis alijs est medicamẽ exptum. ℞. buglosse. ʒ. i. zurũbet doronigi amboꝝ añ. ʒ. iiij. dos eius sit põdꝰ. ʒ. i. ĩ pncipio mensis et ĩ medio eius ⁊ in fine ipius: et oportet vt sit in vino odorifero. Aliud. ℞. karabe castorei amborum añ. ʒ. i. alfelengemisk gariofili galie amboꝝ añ. partem. i. dos eius sit medietas. ʒ. cum succo almufera non colato neq; bullito et hic sunt medicine bone vltime ꝓlixaꝝ descriptõnum dcẽ i antidotario.

De spetiebus sincopis et causis ipis et cã mortis subite. C. vi.

Sincopis est destructõ maioris partis plurium virtutum motiue et sensibilis ꝓpter debilitatem cordis et aggregatõnẽ spũs totius ad ipm ꝓpter cãm mouentem eũ ad iteriora: aut ꝓpt̃ cãm prefocatẽ ipm iterius: quare non ĩueĩt ſpiraculũ: aut ꝓpter paruitatẽ: aut subtilitatem suã: quare nõ superfluit super illuꝫ q̃ iuenitur in minera. Et tu scies ex his que verificasti vsq; ad hanc horam ꝙ cause illius non euacuant q̃n aut sit repletõ matericí prefocantis sua multitudine: aut oppilatõne: aut euacuatõ r̃solues spũm: aut ꝓuatõ restauratõnis eius qd̃ resoluitur et fames vehemẽs. Et debiliores quidem homines ad tollerandum ipam sũt cõpati ad hoc vt nõ sint ĩfirmi neq; sani sicut ĩfantes et qui sũt eis ꝓximi et decrepiti et cõualescentes. Sed i etate ꝓuenientes tollerant ipaꝫ. Et eius tollerãtia est in hyeme plurima q̃ in estate: aut malitia cõplẽonis iam confirmata: aut accidens eius magnũ subito: aut dolor vehemẽs: aut debilitas virtutũ pncipioꝝ regalium et proprie cordis deĩde cerebri: deinde epis: aut debilitas cõicantis sicut oris. stõi cũ corde: aut debilitas corporis totiꝰ et maties et extẽuatõ: aut oĩum accidẽtiũ animalium ꝭm ꝙ diximus tibi in loco alio: et plurimum eius est decrepitis et debilibus et conualescẽtibus: aut applicatõ uirtutis cõtrarie substãtialiter cõplẽoni cordis et spũs. s. amboꝝ sicut est ex olfatu fetoris puteoꝝ et pestilẽtia aeris et sicut accidit in febribus pestilentialibꝰ: et ex cadaueribꝰ et ex penetratõe virtutum venenoꝝ ad cor: et q̃doq; est ꝓpter arterias. Ex illis est illud qd̃ accidit causa vermium q̃ ascẽdũt ad os stõi: et oportꝫ vt distinguamus post hoc distinctõnes plurimas.

Dicamus ergo materie quidem faciũt euenire sincopim: aut ꝓpter multitudinem suam ⁊ oppilatõnum viaꝝ spũs: ⁊ quia cõprehendũt ipsum totum in corde: ita vt forsitan prefocetur. Et huiusmodi quidem generis sũt effusiones humorum plurimoꝝ: aut sanguinis plurimi ad stõm ⁊ pectꝰ ⁊ ad ambo: aut pmutatõ materici apatis sinancie ⁊ pleures ⁊ peripneumonie ad partes cordis subito: aut ꝓpter viscositatem eaꝝ in poris: quare oppilant meatus ⁊ ꝓprie in membris anhelitus: ⁊ q̃doq; est cõis in oibꝰ venis corpis: q̃uis ñ faciãt illud sua multitudĩe. Aut ꝓpter vehementiã sui nocumenti cũ qualitate frã valde: aut mordicatiua valde ⁊ adustiua valde. Et sincopis quidem que accidit in initõ poxismi febris est huiusmodi generis: ⁊ eius causa sũt humores grossi ualde: aut viscosi: aut mordicatiui: aut adustiui. Et q̃doq; fit illud ꝓpter ꝓpinquitatem cordis. Et q̃doq; est in membris alijs cõicãtibꝰ ei sicut cerebro. Nam qũ in eo accidit oppilatõ integra ⁊ est apoplexia fit sincopis ꝓculdubio. Et q̃doꝫ est in stõ ꝓpter causaꝫ antiquam: aut ꝓpter debilitatem accidẽtem ꝓpter

quā fit recipiens attractōnem materieꝝ ad os suū
siue sint frē siue calide. Et q̄doq; fit causa multi-
tudīs oppilatōnis in venis corporis vbicūq; sūt.
¶ Et iste materie pernitōse multotiens accidunt
ex superfluitate comestionis ⁊ potus ⁊ freq̄ntia fa-
stidij ꝑpter malitiam digōnis: ita vt ex ea sparga
tur in corpore qđ repleat venas ⁊ oppilet meatus
anhelitus. Et iste quidem materie ꝑpter suā mul
titudiem quandoq; adiuuant ad sincopim faciendā
ex parte qua priuant corpus nutrimento: quoniaꝫ
oppilant viam nutrimenti boni ⁊ non cōuertūtur
per seipās ad nutrimentum: quoniam ipē propter
suam multitudinem cōsortantur super naturam:
quare non patiuntur ab ea: ⁊ cum hoc cōplō cor-
poris corrumpitur per eas. Et iste quidem mate-
rie que faciunt sincopim sua multitudiē: aut mali
tia sua sūt que faciunt tristitiam ⁊ nauseam q̄do i
stomacho cadūt ⁊ sūt mioris q̄titatis aut malitie.
¶ Facta aūt causa euacuatōnis supflue non est nisi
quia sequitur ipām spūs euacuatus cum ea vsq;
ad hoc vt resoluatur maior pars eius. Et illud est
aut solutō ventris cum diaria: aut est solutō ven
tris cōtinua aut lubricitas stōi ⁊ intestinoꝝ: aut ra
sura: aut vomitus plurimus: aut fluxus sanguinis
narium: aut fluxus sanguīs ex mēbro alio sicut ori
ficijs venaꝝ ani: aut ꝑpter vulnus: aut ꝑpter de
scensum aque hydropiꝭ: aut ꝑpter apertōnem du
bellati: propterea quia currit ex eo res plurima
subito aut ꝑpter fluxus menstruoꝝ ⁊ partus. Aut
ꝑpter multitudinem exercitij aut moram in bal-
neo calido vehementis sudoris: aut ꝑpter aliq̄
caꝫ sudoris fortis ⁊ superflui accidentis: aut quia
facit sudorem per seipām sicut caliditas: aut pre-
paratōnem sicut raritas corporis supflua: aut sub
tilitas humoruꝫ in substantijs suis ⁊ naturis suis.
¶ Et quandoq; accidit sincopis ab euacuatōne hu
morum virtute vitali adhuc forti non est adhuc
timendum ⁊ illa est sicut sincopis que accidit post
phlebotomiam. ¶ Dolor aūt facit cōtingere sin-
copin ꝑpterea quia superflue resoluit spūm sicut
fit in iliaca ⁊ colica ⁊ in mordicatōne superflua acci
dente in membris sensibilib⁹. s. oris stōi ⁊ intesti
noꝝ ⁊ eis similium. Et sicut in dolore motuū ner
uoꝝ ⁊ vlceꝝ eoꝝ ⁊ morsionum eis accidentium si
cut scorpiōis ⁊ vespe ⁊ in vlcerib⁹ iuncturaꝝ pre
parataꝝ fricatōni ⁊ percussiōi que seq̄ntur eas ꝑ-
pter effusiōem materierum nocentiuꝫ. Et sicut do
lores vlcerū ambulatiuoꝝ vehementia dolorum
quoꝝ facit sincopim ꝑpter suam acuitatem ⁊ cor-
rosionem ipsoꝝ. Et ꝑuenit ex eis corruptō mem
broꝝ donec perducit ad mortem. Ipsa nanq; faci
unt sincopiꝫ in ꝑmis ꝑpter dolorem ⁊ in fine pro
pter vehementiam infrātōnis cordis aut allatiōnē
vaporis venenosi corrupti ad cor seq̄ntis ipm ex
exiccatōne membri ⁊ cōuersione eius ad cōtrariū
complexionis ꝑportōnalis hominib⁹. ¶ De acci
dentib⁹ uero anime iam locuti fuimus ⁊ sciuisti in
extenuatōne eām ⁊ oppressione quam cordi faci-
unt. ¶ Apostema aūt facit euenire sincopim aut
ꝑpter magnitudinem suam vbicūq; sit apparens
aut occultum corrūpens complōnem cordis medi
ante allatōne arteriaꝝ aut ꝑpter membrum i quo
est qum est sicut pāniculus cordis aut est membꝝ
ꝑximum cordi in quo etiam si non est apostema
magnum valde ipsum tamen facit illud qđ efficit
maximum longinqū: aut ꝑpter dolorem q̄do ue
hemens fit cum eo. ¶ Sed ⁊ stomachus qualiter
fit causa sincopis. Scias itaq; q̄ stomachus est mē
brū ꝑpinquum loco cordis ⁊ est cum hoc vehemē
tis sensus. Et est minera collectōnis humorū div-
soꝝ: quare ipē facit euenire sincopim: aut quia in
frigidat ipsum ualde sicut in bolismo: aut quia ca
lefacit valde: aut quia dolere facit valde: aut quo
niam ex ipō est materia grossa mala frigida aut
mordicatiua acuta ⁊ vlcera ⁊ bothor in ore eius.
¶ Sed ⁊ reliqua membra qualiter fiunt causa sin-
copis. Scias q̄ membra alia sūt causa sincopis: aut
ꝑpter dolorem cōtinuatū ex eis cordi: aut ꝑpter
vaporem venenosum quem ipsa mittunt cordi si
cut est illud qđ accit in prefocatōne matricis. Aut
ꝑpter euacuatōnem accidentem in eis resoluenteꝫ
spūm cordis sicut debilitas vehemens in ore stōi
aut ꝑpter oppilatōnem facientem cōstrictōeꝫ via
rum spūs ⁊ in eis que sūt in circuitu meatuum cor
dis: aut ꝑpter complōnes corruptas malas fortes
dōinātes eis sicut fit in febrib⁹ adurentib⁹ ⁊ pesti
lentialib⁹. Et illud est ex eis que fiūt cum cōitate
omnium membroꝝ. Et scias q̄ sincopis cōfirma-
ta curatōnem non habet ⁊ ꝑprie q̄do perducit ad
viriditateꝫ faciei ⁊ cōuersionē colli: fortasse enim
non erigitur. Et ille cuius res peruenit ad hoc tūc
qum caput eleuat suuꝫ moritur. ¶ Et scias q̄ in
corpore ipīus qui phlebotomatur ꝑpter necessita
tem ⁊ sincopizatur sup ipām non ꝑpter multitudi
nem euacuatōnis neq; ꝑpter cōsuetudineꝫ in phle
botomiam assuetam est egritudo: aut in stō eius ē
debilitas per se: aut ꝑpter effusionem rei ad ipꝫ:
⁊ q̄do materia decrepiti febrientis resoluitur ad
stōm suum facit accidere sincopim. Et causa quār
aliquis sincopim patitur in prima phlebotōia sua
est quia subitum est qđ non ꝯsueuit. Et multotiēs
quidem accidit sincopis in crisib⁹ ꝑpt̄ expulsiōem
materiei calide ad stōm. Et multotiens fit phle-
botomia causa sincopis propter infrigidatōnem.

¶ De signis. C. vij.

S Ig̃ significātia caꝫ sincopis ⁊ dolores
eius ꝑportōnalia sūt signis predictis
treōris cordis: nā si ipa sūt đbilia sūt
tremoris cordis: ⁊ q̄do sūt fortia sūt
sincopis: ⁊ q̄nto plus fiunt vehemētōra sūt mortis
subite. ¶ Et pulsus quidem est sig̃tō significatōr
illius. Sig̃t enim sua compressione cū fixione vir
tutis materiam cōpressiuam ⁊ sua diuersitate ve
hementi cum vicissitudīb⁹ ⁊ paruitate maxima r̄
solutōnē virtutis. Reliquas aūt sig̃tōnes suas se
cūdum reliquas dispositōnes iam sciuisti. Et ad sū
mum qum sincopis non fit subito: tunc ad ipāꝫ mi
noratur pulsus in ꝑmis: deinde sanguis incipit oc
cultari ad interiora ⁊ cōuertitur color a dispositō
ne sua. Et fortasse palpebre non eleuantur ⁊ appa
ret in oculis debilitas motus ⁊ alteratō coloris: ⁊
visui apparent imaginatōnes extra inuentōnem ⁊
infrātur extrema ⁊ apparet ei roritas in corpore
frā. Et q̄doq; accidit nausea: ⁊ q̄doq; ifrātur to
tum corpus. ¶ Qum igitur incipit aliquid horuꝫ

signorum post phlebotomiam aut solutõez ventris
aut assiduatõnẽ rei necessario facientis lesiõem ab
stineatur ab ea ⁊ ĩmoueatur causa quoniam iam ꝑ
ducet ad sincopim si non abscindatur. ¶ Et q̄do
sincopis non habet cām manifestam ꝓmitiuam et
antecedentem ⁊ est cū tremore cordis freq̄nte ⁊ nõ
est illud qđ est in ore stõi causa faciens ipsam ne-
cessariam ⁊ generans eam tūc ea est cordialis con
firmata. ¶ Illa vero cum qua est nausea ⁊ cõtur
batõ est stomachalis. ¶ Et q̄do cõtinuatur sin-
copis ⁊ vehemens fit ⁊ non est causa manifesta fa
ciens eam immo est cordialis tunc habens eam mo
ritur subito.

¶ De cura. C. viij.

Illa que fortis est ⁊ facta ꝓpter mali-
tiam cõplonis cõsirmate curatõnem
non habet. Et illa que non est ita ĩmo
ē leuior: aut est sequens causas extri
secas a corde curatur. ¶ Et patiens quidem sinco
pim quandoq; est in sincopi: ⁊ q̄doq; est in eo qđ
est inter sincopim ⁊ sanitatem: ⁊ q̄doq; est in leui
paroxismo sincopis. ¶ Qum ergo est in dispõne
sincopis non est semper possibile nobis vt labore
mus in abscissione cause. Immo nobis necessariũ
est vt opponamus accidenti qđ accidit cum eo qđ
ipsi pertinet de cura. Et q̄doq; aggregantur no-
bis due necessitates cõtrarie secūdum duas partes
diuersas. Indigem⁹ eni in quibusdam membris
diminutõne ⁊ euacuatõne eius qđ in eis est ex hu
moribus ⁊ in spiritibus additõne nutrimenti ⁊ re
stauratõne eius qđ in eis accidit de resolutõne. Et
in plurimo quidem qđ accidit ex sincopi oportet
vt incipiatur ⁊ laboretur cū eo qđ nutrit spūm ex
odorib⁹ bonis nisi in prefocatõne matricis: In sin
copi nanq; facta ex ea oportet vt approximẽt na
rib⁹ eaꝝ odores fetidi ⁊ ꝓprie cõuenientes cum
hoc ori stomachi. Et odoramēto q̄dem calidi vel
calami est ꝓprietas in ea experta ⁊ proprie ĩ cura
calide cholerice ⁊ similiter gypso. Immo curatur
dādo in potu ad sorbendum ex viuificantib⁹ vir
tutem. Et q̄do fuerit illic vacuitas ⁊ fames tunc
non approximetur eis vinum purum. Immo oꝫ
vt misceatur cum aqua carnis multa ⁊ cõmisceatᷓ
cum aqua: ⁊ si non tūc fortasse accident ex eo com
mistõ ratõnis ⁊ spasmus. Et ex eis que necessaria
sūt in plurib⁹ spetieb⁹ sincopis est inspissatõ corpo
ris exterius vt cõprimatur spūs resolutus nisi sit
solutõ ventris fortis valde: aut sit causa frig⁹ ue
hemens. Et qum non est illic causa frigoris mani
festa ꝓhibens roratõnem aque frē ⁊ euentatõneꝫ
⁊ sorbitõnem aque frē ⁊ aque roſ. ꝓpē. Et indi-
gis que odore sandaloruꝫ ĩfecta sūt cum odoramē
to odoꝝ frorum. Multotiens enim sanātur cum
istis. Et si est fortōr hac ⁊ non fit sucessione rei re
soluentis calē valde: tunc oportet vt insuffletur
muschus in nares eius ⁊ olfaciat algaliam ⁊ suffu-
migetur qū necesse ē ⁊ sorbeat diāuschū si possibile
est. ¶ Et si causa fuerit caliditas tunc odorifera
frigida admistren tur ⁊ roretur aqua frā super fa
ciem eius ĩ ꝓmis: ⁊ non est malum vt permiscea-
tur parum muschi de eo qđ admistratur de illᷓ cū
victoria ex illis que sunt sicut cāfora ⁊ sandali et
qđ est fortis infrātõnis ⁊ sit frūm contra calidum

impediens ⁊ muschus vt confortet calorem vita
lem. Et vt sorbeant aquam frām: qꝫ si tollerat di
spositõ vt sit mista cum vio ifrato subtili tenui
tūc est meli⁹. Et oꝫ cū hoc vt fricetur os stomachi
freq̄nter. ¶ Et necessarium est vt sit lectus eius ĩ
aere frigido. Et simiľr oportet vt sint lecti oium
habētium sincopim qum non est ex cā frā ⁊ ꝓprie
in sincopi habētium ethicam: ⁊ opꝫ vt assiduetur
embrocatõ extremitatum ⁊ partium membroruꝫ
ipoꝝ regalium cum aqua roſ. ⁊ succis frīs cogni
tis: ⁊ necessarium est vinum infrātum qđ ipi ĩ po
tu sumant. ¶ Et si fuerit illic singultus ⁊ nausea:
tūc oportebit vt viuificet caliditas ĩfirmi ⁊ adiu
uetur natura eius cõmouendo guttur cum pēna ex
citante vomitum ⁊ cõmouēdo spūꝫ ad exteriora.
Et opꝫ vt assidues ista ⁊ attractõnem sup eum: et
quāmaximum clamorem ⁊ sternutatõnem ⁊ si sit
cum cõdisi. Qūq; illa non valent ⁊ non sternutat
tūc eger moriť. Et opꝫ etiam ꝓprie in sincopi que
fit ex euacuatõne ut aꝓpinques ei odores ciboruꝫ
desideratoꝝ nisi in hñtib⁹ nauseam ⁊ sincopim ac
cidentem cā humoris in ore stõi. Non enim opor
tet tūc vt illud approximetur eis. Et oꝫ vt vtanť
vino ⁊ sorbeant aquam frām: aut calefactam secū
dum duas dispõnes notas. Sitq; vinum magis pe
netrabilis res ⁊ subtilior ⁊ melioris saporis ex eo
in quo est residuuꝫ stipticitatis: q̄uis sit virt⁹ for
tis in eo qđ recens est ad aggregandum spūm ⁊ ꝯ
sortandum ipm: ⁊ oꝫ vt non sit in ipo amāritudo
fortis ⁊ abhorreat ipm natura neq; grossitudo: q̄
re non penetret in ipso cum velocitate. Et opꝫ vt
sit color eius citrinus nisi sit sincopis ab euacuatõ
ne: ⁊ ꝓpē fm poros ꝓpť raritatem eoꝝ ⁊ ĩliqua:
tūc enim diligiť vinum nigrum grossuꝫ. Ipm eni
est nutribilius ⁊ magis faciens declinare humoīs
ad cõtrarium eius quo fit resolutõ ⁊ reducēs spūꝫ
in essentia sua. Illi aūt qui non habet egritudinem
hāc: vinū cõuēieti⁹ est illđ qđ est velocioris pene
tratõnis. Et tibi quidem poſe est vt ipm expiariſ
ita vt gustes ex ipso parū. Qūq; videris ipm pe-
netrare ad calefaciendum cū velocitate cū bonita-
te substantie ⁊ odoris: tūc illud est cõueniens .s.
illud qđ q̄ritur. Et q̄doq; ponimus in ipo de mu
scho circiter .s. duo gn̄a: aut de diamuscho q̄tita-
tem doſ vnius: aut medietatis eius: aut tertie ip
sius: ⁊ illud quidem in sincopi vehementi: ⁊ simi
liter trociscos muschatos dictos ĩ antidotario. Et
cõuenientius vinum in hui⁹modi est illud qđ est
calefactum. Ipm enim in eo cuius sincopis non est
ex caliťate est magis penetratiuum: ⁊ q̄do cõfor-
tat fortitudīe panis est magis lõgīqum ab hoc vt
exiccet. Et ex eis que cõferūt eis est mina appro-
priata sincopi dcā ĩ āťidotario. Et hõīes quib⁹ ne
cessarium est magis potare vinum calefactum sūt
illi quoꝝ tardior est cessatõ. Non enim oꝫ vt isti
sumant in potu frm: ⁊ simiľr ille cuius infrāť to-
tum corpus. Et isti sūt illi q̄ ĩdigēt ipo ⁊ inunctõe
extremitatuꝫ ⁊ stõi cū oleis caľis aromatizatis. Et
si est sincopis cā materiei tūc si est poſe vt expella
tur materia cū võitu cuius spať facilitas: aut cum
clisteri: aut phſoiā fiat illđ. ¶ Et si est ꝓpť euacua
tõnem ex ptib⁹ ĩtrinsecis calefiant extremitates ⁊
fricentur ⁊ inungantur cū oleis caľis aromatizatis:

⁊ q̄doq; est necessariū stringere eā. Et sumatur ī omī genere euacuatōnis illd̄ qd̄ dicit̄ in caplo suo ⁊ prepara in viuificatōne nature illd̄ qd̄ scis. Et ꝯuenientius est hn̄ti illaʒ que ex hoc caplo sit successione colice passiōis vt sumat galiam muschatam in vino ⁊ succo cydōioꝝ cū aqua carnis fortis ī vino ⁊ cōfert ei masticatō turis ⁊ luti asambiorū nutriti cum cafora. Et si est ꝓpt̄ euacuatōnem ex ptibus extrīsecis sicut est sudor ⁊ que similantur illis īfrigida extremitates ⁊ puluerisa sup cuteʒ myrtum ⁊ lutum chimoleam ⁊ cortices ḡnatoꝝ ⁊ reliq̄ stiptica ⁊ nō extrahes materiam ad exteriora oīo ⁊ non admistres huiusmodi pulueriʒatōnem ī sincopi ab euacuatōe intrīseca. Jmmo oʒ vt cōfortes virtutem in omī euacuatōne p̄cipue approximando odores ciborum desideratorum ⁊ similia eis de his que dcā sūt. Et si fuerit cā doloris stupefac illum dolorem si non est possibilis abscissio cāe eius sicut curatur colica cum filonio ⁊ similib⁹ ei.

Et si uenena fuerit cā da ad sorbēdū albeʒahar expta ⁊ diāuschū ⁊ medicīas dcās in libro de uenenis. Quod si fuerit in cessatōne ⁊ iam sanatur aliq̄tulum tūc sit regimen eius etiam simile regimini ꝑmo cū additōne cuius possibilitas sit in huiusmodi dispōne. Et exemplum eius ī quo ābe cōicant ē qm̄ uerbi grā oʒ vt ad sorbēdum dent̄ medicīe iuuatiue secundum dispōnem de illis que sciunt̄ et dcē sūt i ca° de tremore cordis ⁊ festinet̄ in hoc. Et illud in quo possibilitas est additōnis est sicut si sit illic repletō oris stōi studēdum est vt euōat̄ illd̄ qm̄ sanat. Et simil'r si sit illic repletō opʒ vt fames adhibeat̄ ⁊ minoretur cib⁹ eius ⁊ vtat̄ exercitō tollerabili eq̄li ab huiusmodi ⁊ fricatō abhibeat̄ oib⁹ mēbris vsq; stō ⁊ vesice ⁊ neq; cogat ip̄m sumere cibū nisi vinum p̄dcm̄ in dispēne sincopis qd̄ necessarium est. Et plures quidem stultorum medicoꝝ studēt ī cibādo eum existimētes ꝙ sit ei cōueniens vt viuificet virtutem eius. Jpsi ergo suffociant calitatem eius innatam ⁊ interficiunt ip̄m. Et isti quidem iuuant̄ sirupo acetoso ⁊ ꝓ ꝑe illo qui coquit̄ cū aq̄ in q̄ sūt subtiliatō ⁊ incisio sicut isopus ⁊ similia. Et si fuerit cā oppilatō ī mēbris sp̄ualib⁹ ⁊ que sūt coram eis da ad sorbēdum oxymel ⁊ frica crura eius ⁊ adiutoria eius ⁊ laborā in huiusmodi ad ꝓuocandam vriam eius ⁊ da ei in potu de vino qd̄ subtile est ⁊ illud si est illic caliditas.

Si aūt est ab eūatōne ⁊ debilitate ad sorbendū det̄ aq̄ carnis arōatiʒata ⁊ fiat vt sugat panem īfusum in vino odorifero cui aqua roſ. sit admista. Et qn̄ʒ iuuat̄ si sumat in potu lac acetosuʒ absq; butyro īfr̄atum: ⁊ illd̄ si fuerit illic cum euacuatōne calīas: ⁊ simil'r aqua acreste: ⁊ melius illo est rob acetositatis citri. Et qn̄ʒ ponunt̄ in ip̄o folia eius. Et ad summū illi qui cū sincopi habet conturbatōem ⁊ inflāmatōnem: aut accidit a sudore vehementi oʒ vt det̄ illd̄ qd̄ dat̄ infr̄atuʒ: ⁊ si sit ēt res in qua querit̄ calefactō. Et ex eis que eis conferūt ē vt in potu sumat aquam carnis fortis decoctōis cui admista sit decima sui de vīo odorifero ⁊ aliq̄d de vitello oui ⁊ aliq̄d de succo maloruʒ dulciū: aut muʒoꝝ: aut acetosoꝝ fm̄ ꝙ exigit dispō.

Si aūt tu fueris cauens ī ip̄o calefactōē nʒ fueris ausus dare in potu vinum da ei ad potādū lac acetosum infr̄atum in quo sit cōtritus panis d̄ simila ⁊ da ei in cibis sp̄es acetosoꝝ factoꝝ cum succis fructuuʒ. Qd̄ si hn̄s sincopim inuenit frigus cū ea: aut post eam: aut qū in potu sūt infr̄antia ⁊ ꝓpric in visceribus dabis ei ad potāduʒ cardamōuʒ ⁊ pip ip̄m ⁊ apsinthiuʒ: ⁊ qn̄ʒ dat̄ in potu vinum:

Et quando curatō facit necessarium vt fiat mūdificatō ⁊ times nocumentum eius opʒ vt tu ꝯfortes stōm ⁊ incipe in hoc cum eo qd̄ est sicut sirupus de apsinthio decoctus cuʒ melle ⁊ admistra empl'a cōfortantia stōum precocā ⁊ ad bibendū da vinum odoriferū post illud ⁊ ciba cibo laudabili.

Facte vero in ꝑncipio febrium ⁊ cā apostematum curam dicemus vbi dicemus curam accidentium febrium. Et penitus oportet vt frices extremitates eius ⁊ calefacias ⁊ stringas ut non submergatur virtus ex materia ⁊ ꝓhibeatur a comestiōe cibi ⁊ vino ⁊ interdicatur sōnus: nisi sit ꝙ in ꝑncipio sui non accidat nisi ꝓpter debilitatem. Et q̇cūq; eorum qui sincopiʒ patiuntur indiget cibo oʒ vt detur ante poxismum duab⁹ horis: aut tribus cibus ⁊ sit cibus sauic de ordeo infr̄atum ⁊ pāis cū aliquo qd̄ habeat paruam acetositatem ⁊ naribus attrahat odorem bonum. Et si fuerit illic ꝯstrictō ventris sumatur ꝑus cibus qui lenificat sicut sunt thafeathe ⁊ similia eis ⁊ sirupus de malis cum oxymelle est iuuatiuum in huiusmodi. Qd̄ si necessarium fuerit vti cibis subtiliatiuis sint sicut aq̄ carnis ⁊ vitellus oui ⁊ sorbitēes cuʒ medulla panis: ⁊ in aqua carnis q̄doq; necessariuʒ ē vt misceatur cum aliq̄tulo vino. Si aūt necessitas illoꝝ fuerit ad hoc vt cōfortet̄ stōus: tūc oportebit vt misceātur cum eis robub ⁊ succi fructuum odoriferoꝝ ī quib⁹ sit stipticitas. Sed in hora poxismi necessarium est vinum.

Sincopi aūt fcē ab accn̄tibus animalib⁹ succurritur etiam cum eo qd̄ an̄ dcm̄ ē ex odoribus bōis ⁊ strictōne nasi ⁊ vomitu ⁊ fricatōne extremitatum ⁊ stomachi ⁊ cibatōne ei⁹ cū aqua carnis. Et sint in ea tortelle in vino infr̄ato: aut calefacto secūdum ꝙ scis. Et si sincopis est ex cōtinuatōne chol'e citrine oportet vt sit vinum ꝑmistum. Et simil'r sincopi ex dolore. Et nos quid̄ dicemus illud qd̄ ꝓprium est colice in capl'o suo.

Et plurimum quidem sincopis que accidit successione phlebotomie accidit stomaticis ⁊ habentibus venas subtiles ⁊ stōum debilem: aut corpora in quib⁹ dominatur cholera citrina ⁊ ei qui non ꝯsueuit vti phlebotomia. Et opʒ vt isti ante phlebotomiam sumant in potu aliq̄d de robub ꝯfortantib⁹ stōum ⁊ cor. Et q̄do cadūt in sincopim fiat illud qd̄ diximus ⁊ sumant in potu vinum mistum īfr̄atum cōfortās stōs eoꝝ ⁊ cōseruans eos ⁊ ꝓꝑe cū succo alio. Et oportet vt dicamus denuo ꝙ quandoq; eget curatō in sincopi stipticis vt ꝓhibeant euātōnes ⁊ cōfortent membra mollificata adiuuantia ad resoluendum ⁊ vt strigatur os stomachi ante ⁊ non recipiat illud qd̄ peruenit ad ip̄m ⁊ eget virtute penetrante velocis penetratōnis ad nutriendum sp̄um sicut est vinum ⁊ ambo sunt ꝓhibentia operatōnes. Oportet ergo vt discernatur inter admistratōneʒ vtrarūq; dispōnū. Admistrentur itaq; stiptica in hora sanatōnis: aut postq̄ admistraueris aliud incipiendo ad hoc vt

viuifices virtutem qum ipsa iam ipressionem i eo
fecerit ⁊ fuerit viuificata. Et admistra secundū in
hora necessitatis velocis ad viuificādum virtutez
⁊ non premittas stipticum super illud ⁊ ꝓhibeat
penetratōnem eius. Et q̄doq3 necessitas perducit
ad illud qđ est fortōris nutrienti q̄ vinum: ⁊ ꝓ-
prie qum sincopis est a fame: aut resolutōne plu-
rima. ¶ Et q̄do fit vt qum vinum purum super
uenit corporibus eorum multiplicat in eis ⁊ facit
possidere cōmistionem intellectus ⁊ spasmum tūc
non est eis aliquid ita cōueniens vt aqua carnis p̄
dcā permista cum vino puro ⁊ succo pomoꝝ: aut
acetosoꝝ: aut dulcium secundum duas res. Et qz
non est qđ ꝓhibeat tunc melius est vt ponantur in
ipsa que sūt sicut gariofili ⁊ muschus. Nam stōa-
chus est magis recipiēs eam ⁊ virtus stomachi cū
ea vehemētius iuuatur ⁊ cor magis attrahit ipaz.
Et quandoq3 tibi necessarium est vt dissoluas pa-
nē similagineū in eo qđ facis ipsum sorbere qum
spatium a cibo longinqum est. Et fricatō extremi
tatum ⁊ cōstrictō earum: ⁊ simil'r excitatō vomi
tus conferunt omni sincopi: nisi qū est a sudore ⁊
similibus eius ꝓpter q̄ mouet̄ spūs ad exteriora.
Isti enim sedatōne magis indigent ⁊ non oportet
vt moueantur: aut vomant: aut ligentur. Et ex
eis que faciunt eos vomere est aqua tepida cum
vnguēto: aut cū oleo: aut mista cū vīo. Et oz vt
calefacias stōm ⁊ q̄ seqūt̄ ipm añ fricatōnem extre
mitatum etiam ut facilis fiat vomitus. Et scias q̄
fricatō extremitatum ⁊ calefactō eaꝝ ⁊ aromatiza
tō ipsarum cum vnguentis ⁊ aromatizatō oris sto
machi cum vnctōnibus boni odoris sicut est oleū
nardinum ⁊ calefacientia sicut sinapis ⁊ piretrum
cōuenientia sunt valde ei cuius sincopizatō est ab
euacuatōne sanguinis: aut humoris: aut repletōe
immo pluribus quibus adest sincopis qum non est
motus humorum ad exteriora. Et oportet vt li-
gentur crura eoꝝ ⁊ adiutoria ipsorum vicib⁹ cō
tinuis ⁊ fricentur ⁊ prepara illud cum eo qđ neces
sarium sit oppositum parti euacuatōnis. Et isti qđ
iuuantur constrictōne ascellarum ⁊ roratōne aque
frē ⁊ fricatōne oris stomachi: ⁊ similiter oīs sin-
copis que est ab euacuatōne ⁊ cum vino commi-
sto nisi aliquid ꝓhibeat a vino sicut apostema: aut
humor immaturus: aut solutō ventris: aut so-
da. Et si in aliquo magnificatur necessitas confor
tandi ipsum da ei in potu vinum etiam ⁊ nō cures
⁊ illud quidem in sincopi debili. ¶ Et balneum
quidem conueniens est ei cui accidit sincopis ex di
aria ⁊ colica passione. Et si accidit sincopis ꝓpter
fluxum sangis est nociuum valde. Et similiter si
accidat ꝓpter sudorem plurimum. Et balneum ēt
est cōueniens ei qui inuenit ex vomitib⁹ inflāma
tōnem in ore stōachi. Si aūt est ꝓpter debilitatez
oris stomachi: tūc opz vt administrentur sup euz
empl'a confortatiua sicut illud quod fit ex mastice
⁊ cydonijs ⁊ sandalis ⁊ croco ⁊ lilio cum vino: q̄
uis valde conferāt fricatō extremitatum ⁊ cōstri
ctō earum. ¶ Et sincopi quidem factam ex fame
q̄doq3 sedat pond⁹. ℥. panis. Et paroxismo sinco
pis siccitatis: aut siccitatis nature oportet vt suc-
curratur cum bucellis panis in aqua granatorum:
aut sirupo de malis: ⁊ q̄doq3 necessariū est i egri
tudibus acutis ꝓpter sincopim dare in potu vinū
⁊ magis conueniēs est insipidū. Et patiētes qđ sin
copim precipiūt vigilare ⁊ dimittere locutōnem.

¶ De casu virtutis subito. C. ix.

Hoc plurimum contingit vbi non ē do
lor neq3 solutō ventris neq3 apostēa
magnum neq3 euacuatō magna. Et n̄
est quidem nisi ꝓpter humores cōcur
rentes: ⁊ raro quidem cōtingit vt sint illi humo-
res sanguinei. Sanguis enim dum nō facit accider̄
prius aliquod accidens ⁊ non succurritur cum ex-
tractōne eius facit accidere casum virtutis subito.
¶ Illud autem qđ sepius est: est vt sit causa hu-
mores grossi in stomacho: aut in venis oppilātes
vias anhelit⁹. Et scias q̄ cas⁹ v̇tutis qñz seq̄t̄ sinco
pi: ⁊ qñz ē ī sincopim vbi virtus nō destruit̄ nisi
a neruis: aut lacertis ipsius existentibus ab ea va
cuis: quare homo fit non motus neq3 remouetur
a suo situ ⁊ dormitōne sua nisi cum labore. Et cā
illius est accidens eius qđ diximus. Nam qz ve
hemens fit facit cadere virtutem integre: ⁊ si non
fit vehemens facit cadere virtutem neruorum ⁊
lacertorum. Et multotiens quidem fit ꝓpter subti
litatem humorum in substantia sua: ⁊ quia ipsi re
cipiunt resolutōnem ⁊ ꝓprie i febribus. Et istoꝝ
q̄doq3 operatōnes sensibiles sunt non lese: q̄uis
non sint tollerabiles q̄do mutiplicant̄ ⁊ iteratur.

¶ De cura. C. x.

Cura istorum proxima est cure patiē
tium sincopim. Eius nanq3 cura que
est ex repletōne sanguinea est phlebo
tomia. In ea vero que est causa ali-
cuius alterius humorum grossorum oportet vt
succurratur patienti ipsam in hora cessatōnis eua-
cuatōne cum eis que sunt sicut hiere. Et quando-
q3 sufficit hierapic̄ cum qua composita sunt turbit
⁊ sal indus ⁊ agaricum ⁊ epithymum ⁊ que sunt si
milia eis. Et quandoq3 medicas eum cum scamo-
nea. Scamonea nanq3 est ex eis que adiuuant me-
dicinas alias. ¶ Et oportet quidem vt admīstres
in ea vomitum post solutōnem ⁊ assidues receptō
nem confortantum cor ⁊ odoramentum eorum.
Et fricatō quidem extremitatum est ex eis que ui
uificant calorem innatum secundum q̄ iterauimus
eius rememoratōnem ⁊ vtatur post illud exerci-
tō temperato. Cibus vero sit ille qui subtiliat ⁊ i
cidit sicut aqua ciceris cum sinapi ⁊ oleum de oli-
uis ⁊ oleum amigdalinum. Et de vino quidē vta
tur subtili ⁊ veteri. Et vtat̄ balneo post euacua-
tōnem ⁊ inungatur oleis viuificātibus calorem in
natum subtiliantibus. Deinde vtatur post bal-
neū vino puro ⁊ sirupo de melle ⁊ sirupo đ apsin
thio ⁊ similibus illis. Qunq3 incipit viuificari oz
vt preparetur cibus confortatiuus velocis dige-
stōnis. Et tu quidem scis illud ex eis que dicta sūt
tibi. Et scias q̄ virtus augmentatur cibo ⁊ vino
subtili conuenientibus ⁊ odoribus bonis ⁊ tran-
quillitate et gaudio ⁊ dimissione eorum: que con
tristant ⁊ rixari faciunt et rememoratōne rerum
amabilium ⁊ habitatōne cum dilectis.

De regimine eius in quo apparent signa aduentus apostemati s cal'i in corde. C. xi.

A Postea quidē quando fit apostēa: tūc iam interficit aut interficiet. Ante illud vero quando apparent tr̄eor cordis magnus ⁊ inflammatō vehemēs ⁊ signa predcā: tūc est fm inceptōnem pernitiei: q̄ si aliquid iuuat ip̄m tūc est phlebotomia basilice. Et speratur quandoq; in eius euasione cum phlebotomia arterie et inferioribus corporis ⁊ in infratōne pectoris eius cum niue ⁊ cāfora sup apa.

Fen. xij. de mammilla ⁊ dispositōnibus eius. Et est tractatus vnus.

De anatomia mammille. C. i.

M Ammilla est membrum creatū ad generandum lac vt nutriat cum eo nouiter natus in introitu sue natiuitatis ⁊ vsq;quo cōfirmetur ⁊ crescat eius virtus ⁊ fiat cōueniens ad digerenduz cibū fortem solidum. Et ip̄a est corpus compositum ex venis ⁊ arterijs ⁊ neruis inter q̄ existit vacuitas quam caro replet glandosa cui non est sensus albi coloris: ⁊ pp̄ter suam albedinem quādo assimilatur ei sanguis albificat̄ illud q̄d nutrit ipsā: ⁊ albificat̄ illid q̄d sifluit ab ea ⁊ fit lac. Et ei⁹ quidem cōpatō ad lac generatum ex sanguine est ꝯpatō epis ad sanguinem generatum ex chilo. In hoc q̄ vnūq̄dq; cōuertit humiditatem ad similitudinem suam in natura ⁊ colore. Nam epar rubificat chilum album ⁊ facit ipsum sanguinē. Et mam̄illa albificat sanguinem rubeum ⁊ facit ip̄z lac.

Et vene quidem ⁊ arterie ⁊ nerui positi in substantia mammille ramificantur in ea vsq; ed ptes vilosas ⁊ hn̄t in ea reuolutōes ⁊ circuitōes plurimas. Cōitas aūt mammille cum matrice in venis inter eas contextis est res quam tu iam sciuisti in anatomia venarum.

De exuberatōne lactis caplm. ij.

S Cias q̄ lac multiplicat̄ multiplicatōne sanguinis bōi: ⁊ q̄do minorat̄ tūc causa eius est diminutō ca͞z sanguis: aut penuria bōitatis eius. Et cā in paruitate sanguinis: aut est ex pte materiei: aut ex pte compl'onis.

Et illa que est ex causa materiei est qn̄ est cib⁹ pauc⁹: aut est cōtrarius generatōi sanguis ab eo pp̄t siccitatē suā ⁊ frītatē supfluam: aut est iam cōuersus ad ptem aliam. s. flux⁹ sanguis: aut apātis: aut alio͞z. Ex pte vero compl'onis qn̄ est complexio corporis: aut mammille exiccans humiditatem cuius passiōe nō generat̄ ex ea sanguis: aut pp̄t supfluitatem aquositatis eius ⁊ elongatōnem eius ab eq̄litate cōueniente sanguiea aut aliud. Sed cā que cōsumit substantiam sanguis et corrūpit illd̄ q̄d generat̄ ex ea: quare non est conueniens vt generetur ex ea sanguis lactis qm̄ lac nō generetur nisi ex sanguine bono est dn̄iuz vnius humorum triuz chol'e: aut phl'atis: aut mel'ie.

Et declaratō quidē chol'e est in citrinitate coloris lactis ⁊ subtilitate eius ⁊ acuitate ip̄ius.

Et phl'a declarat̄ in vehementia albedis eius ⁊ aquositatis ip̄ius ⁊ declinatōe eius ad acetositatem i odore ⁊ sapore suo.

Et mel'ia in vehementia spissitudis eius ⁊ paucitate ip̄ius.

Et multitudo fortitudis eius nō elōgat̄ quin sit ideo q̄ sanguis pp̄t vehementiam multitudis sue inobedit opatōi nature: quia nō patit̄ ab ea ⁊ accidit nature defectus in cōuertendo illum pp̄t coarctatōem quam fecit ipi: ⁊ hoc est ex eis quo͞z sig̃ nō sūt dtecta. Et q̄doq; accidit ex exiccatōe lactis ⁊ spmatis vt egrediant̄ fm filum: q̄re sit sanguis: q̄uis sit exuberāſ nō laudabilis substantie neq; cōueniens ad hoc vt generet̄ ex eo lac naturale. Et est illd̄ q̄d generat̄ ex eo de lacte illaudabile: ⁊ postq̄ iam sciuisti cām tūc tu puidus es in modis abscindendi eam. Et scias q̄ oē q̄d exuberare facit spma exuberar̄ facit i pl'rib⁹ corporib⁹ lac sicut semen lactuce ⁊ semen papaueris ⁊ vber capre ⁊ ouis ⁊ similia: q̄admodum illd̄ q̄d exiccat spma ⁊ minorat ip̄m ⁊ phib͞z generatōem eius minorat lac etiam sicut semē canabis. Et qum cā i paucitate lactis est paucitas cibi multiplica cibum ⁊ fac delectari in ip̄o: ⁊ fac vt ip̄e sit ex genere cal'i ⁊ humidi laudabil' chimi. Et qn̄ est cā corruptō cibi rectifica ip̄m ⁊ reduc eum ad genus predcm̄. Et qn̄ cā est multitudo exercitij minora ip̄m ⁊ fac delectari. Et si cā in ip̄o ē paucitas sanguis pp̄t fluxum sanguis ⁊ similia retine ip̄z. Et si ip̄ius flux⁹ ē i iferiorib⁹ ad supiora: ⁊ si est eius flux⁹ in supioribus ad inferiora. Quod si eius cā est corruptō cōpl'onis pure pone cibos oppositos illic compl'oni cū essentia exuberatōnis chimi. Et si fuerit cā humor corruptus dn̄ans euacua cū eo q̄d oport͞z in om̄i hūor̄.

Et pōe cibū mulierum chol'ice compl'onis illd̄ q̄d declinat ad frītatem ⁊ humiditatem. Et ex eis que cōferūt eis ē aq̄ ordei cum iuleb ⁊ ēt semis citrolo͞z pugillus et semē cucumeris ⁊ acceptō cer̄bello͞z ⁊ potus lactis vaccini ⁊ capni ⁊ pisces aradradri ⁊ caro hedina: et gallinacea impiguata ⁊ sorbitōes fcē ex kisch ordi cū lacte ⁊ ius malua͞z hortulana͞z.

Et pōe regimen ea͞z que sūt phl'atice cōpl'onis ex cibis ⁊ medicinis in quib⁹ est calefactō in pmo ⁊ fo cū humectatōe: aut pauca exiccatōe. Et ex hoc quidem genere sūt panis ⁊ bautie ⁊ feniculus ⁊ anetū ⁊ apiuz humidum ⁊ macis ⁊ ppe humide absq; sicco: q°niam est calefactu^m ⁊ exiccatu^m. Et sorbitōnes fcē ex farina tritici cu͞z fenugreco ⁊ feniculo. Et q̄do lac egredit̄ filosum pp̄t grossitudiem suam ⁊ siccitatē sua͞z: tūc cura ē ebrocatō cū eo q̄d hūectat valde ⁊ acceptō hūectatiū. ⁊ sil'r i spmate ⁊ itēdc regimē ꝯpl'ōis fm medicias ⁊ cibos in quib⁹ ē supfluitas calefactōis ppinq̄ ei q̄d diximus ⁊ hūectatō vltima.

Et cognoscas ēt genus mel'ie dn̄antis ⁊ rege fm ip̄m. Et ex medicis q̄dem tempatis facientib⁹ lac exuberare est vt sumant̄ deselel apum. xxx. ʒ. ⁊ de folijs feniculi. xx. ʒ. ⁊ de fassasa. xv. ʒ. ⁊ de tritico fracto. xxv. ʒ. ⁊ de ciceribus excorticatis ⁊ ordeo albo cōtrito eq̄liter de vnoquoq;. xviij. ʒ. ⁊ ficus magne. x. numero ⁊ om̄ia bulliat̄ in. xxx. lb. aque vsq;° redeant ad. viij. lb. ⁊ minus. Et sit q̄d inde bibit̄. v. ℥ cū. ſ. ℥. olei amigdalini dulcis ⁊. ℥. i. ⁊. ſ. zuccari scilimiu. Et pisces saliti sūt ex eis que faciūt exuberare lac.

Et ex medicinis facientibus lac exuberare est vt

ſumatur farina ſiſami ⁊ diſſoluat̃ in vino puro et
coletur ⁊ bibat̃ colatura eius ⁊ emplaſtret̃ ex fece
ipſius mam̃illa ⁊ ēt ſũat̃ ex īteriorib⁹ melongiē pō
d⁹ medij kaficij ⁊ elixes in aq̃ vehementer donec
etiam diſſoluat̃. Deinde cõmoueat̃ vehementer ⁊
coletur ⁊ accipiat̃ de colatura eius ⁊ pōat̃ ſup ipām
℥.i. butyri ⁊ bibat̃: aut ſumat̃ īfuſio ciceris ⁊ bi
bat̃ in ieiuno dieb⁹ cõtinuis: ⁊ ꝓpꝛie ſit eius infu-
ſio in lacte ⁊ aqua ordei cũ melle: aut iuleb: aut ſu
mant̃ ſemis ſaſſaſa ps. i. ⁊ cicerelle ptes due cui⁹
potō ſit kermet vnũ cũ aqua calida: aut ſũantur ī
potu de pilſis nardis. ʒ. ij. cũ vino. ¶ Et ex me
dicis quidem bōis eſt vt ſumatur butyri vaccini.
℥. i. ⁊ vini cadus magnus det̃ ad bibendum in ie
iuno et rami papaueris ruffi ⁊ folia eius decocta
cũ tritura ordei ſumpta ſorbēdo: aut ſumant̃ rha
phanus ⁊ furfur ⁊ bulliant in vino ⁊ colet̃ uinum
illō ⁊ bibatur: aut ſumat̃ ſemē papaueris aſſum cũ
ſanie eq̃libus ptib⁹ cum oxymelle: aut rob poſtq̄
infuſa fuerint in quolibet eoꝝ trib⁹ dieb⁹. Nam
illud eſt melius. Et qñ̄ȝ in potu detur nigella cum
aqua mellis: aut ſumat̃ ſemis aneti ⁊ ſemis porri
⁊ ſemis andacoche omnium añ. ℥. i. ⁊ ſeminis fe
nugreci ⁊ ſemis ſaſſaſa partes eq̃les miſceant̃ cum
ſucco feniculi ⁊ bibant̃: ⁊ ſi miſceant̃ cũ melle ⁊ bu
tyro eſt melius.

¶ De minoratōe lactis ⁊ ꝓhibitōe exuberatonis ei⁹
ſupflue caplm. iij.

Lac q̄ndo ſupfluit plurimũ nocet ⁊ apo-
ſtemat ⁊ affert etiam egritudiēs. Et
q̄doq; aggregat̃ lac ī mammilla abſq;
ꝓgnatōe ⁊ ꝓpꝛe q̄ndo ꝛtient̃ mēſtrua.
Cõuertit̃ enim materia que nō inuenit virtutē ex
pellendi p matricem ꝓpt̃ puitatem ipſius ⁊ puenit ī
vbere ⁊ fit lac. Et qñq; aggregat̃ in corporibus
viroꝝ: ⁊ ꝓpꝛe in puperibus ita vt rotundent̃ mā
mille ipoꝝ. Et tu q̄dem iam ſciuiſti in his quoꝝ ti
bi iam ꝓterita eſt rememoratō caſ puitatis lactis.
¶ Et illō qō in ea plus atendit̃ eſt om̄e qō exic-
cat vehementia ſue ſiccitatis: aut vehementia re-
ſolutōis ſue ⁊ calefactōis. Et om̄ia que infrīgant ēt
⁊ humectantia que ſũt vehementis humectatōnis
ēt minorant ſanguinē phlegmaticoꝝ. Et om̄es me
dicie minorātes ſperma ſũt minorātes lac. Ille au
tem q̄ ex eis ſũt fr̄e ſũt ſicut ſemen papaueris ⁊ lē
tes ⁊ alkaſil cum aceto. Et ex eis que liniuntur ſũt
ſucc⁹ arboris pſilij: ⁊ mucilago eius: que retinent
⁊ ſtupefaciunt eſt farina fabaꝝ cum oleo roſ. ⁊ ace
to. Calide vero ſũt ſicut ruta ⁊ ſemen eius: ⁊ ꝓ-
prie ruta mōtana ⁊ ſicut alſelemenuſch ⁊ ſemen
eius. Et doſ eius vltima eſt vſq; ad. ʒ. ij. Et illō
qō veri⁹ ē de re albedarūgi eſt ꝙ ipm̄ mīorat lac
q̄uis dicunt quidam ꝙ facit exuberare. ¶ Et cymi
num ꝓpꝛe mōtanum exiccat lac etiam: ⁊ etiam vt
ex eo fiat epithima cum aceto. ¶ Et ex epithima
tib⁹ calīs eſt illō qō fit de amoniaco ⁊ vino.
¶ Epithima bōum ſumant̃ radices caulium ⁊ terant̃
⁊ fiat ex eis emplm: aut ſumat̃ farina lentium ⁊ fa
baꝝ ⁊ croc⁹ ⁊ nux enden ⁊ ſal ⁊ fiat ex eis epithi
ma cũ aq̃ fr̄a: ⁊ etiam fiat linimentum cũ ſucco fēu
greci: aut cũ lacca ⁊ lithargyrio ⁊ oleo roſ. Et ex
eis que ꝓcedũt curſu ꝓpꝛetatis eſt vt liniat̃ mam-
milla cũ cācro marino cōtrito: aut cũ cācro fluuiali
aduſto.

¶ De caſeatōe lactis in mammilla. C. iiij.

Quandoq; lac caſeat̃ in mām̄illa ꝓpter
caliditatem exiccatiuam. Et qñ̄ȝ caſea
tur ꝓpt̃ fr̄atem cōgelatiuuam. Et tu
quidem ſcis ex eis quoꝝ rememora-
tō tibi ꝓterijt ſig̃ cuiuſq; haꝝ duaꝝ reꝝ. ¶ Me-
dicie aũt ꝓhibitiue caſeatōis ſũt linimētum factuȝ
cum cera in quibuſdam oleis ſubtiliatis ſicut olũ
alkeiri ⁊ oleũ de mēta ⁊ ſimilia ⁊ epithima cuȝ mē
ta trita facm̄ in modũ panis. ¶ Et epithima cali-
dum ſcm̄ ex cerato ⁊ ex mucilaginib⁹ fr̄is ⁊ oleis
fr̄is ⁊ cera colata ⁊ coriandrum humidũ ⁊ portula
ca valde iuuatiua ſũt ī hoc ēplaſtrata. ¶ Et ex me
dicis reſoluentib⁹ caſeatōem calīam eſt acetuȝ vi
ni cōq̃ſſatum cũ oleo roſ ⁊ calefactum linitum deſr̄
aut folia ſolatri cōtrita quib⁹ fiant emplm: aut fo
lia alkekengi ⁊ folia ſolatri ⁊ folia caulis: aut ſucc⁹
eoꝝ ⁊ ꝓpꝛe q̄ndo cũ eis miſcēt̃ myrrha ⁊ croc⁹. Et
iterũ acetũ vini ⁊ oleum viol. ⁊ parũ fenugreci
ſumant̃ ⁊ fiat ex eis epithima. ¶ Et ex medicinis
reſoluentibus caſeatōem fr̄am eſt aſſiduatō ēbro-
catōis cũ aq̃. Et ꝓhibent eius ſanioſitatem fenicu
lum ⁊ ſemen feniculi ⁊ om̄es ſpēs que ꝓuocat̃ lac
que ſũt de eis in quib⁹ coquit̃ anetuȝ ⁊ camemilla
⁊ balſamita ⁊ fenugrecum ⁊ abrotanuȝ ⁊ caſtorũ.
Et ex oleis oleum de lilio ⁊ oleum narciſcinum et
oleum de coſto. Et ex medis tempatis bōis eſt ut
ſumat̃ panis de ſimila ⁊ farīa ordei ⁊ eruca ⁊ fenu
grecum ⁊ euiſc⁹ ⁊ ſemen lini cōtritum de vnoquo
q; q̄tum vna manus clauſa tenet ⁊ fiat ex eis em-
plm. ¶ Et ex eis q̄dem que cōferũt apatiōi poſt
caſeatōem eſt vt ſuperpōatur ſpōgia infuſa aqua ⁊
aceto tepidis: aut myrrha cũ pane aggregent̃ cum
aqua ⁊ aceto. Et menta cũ aceto ⁊ pane eſt bona.
¶ Et marchaſita cōtrita ſicut puluis cuȝ oleo roſ. et
albumie oui. ¶ Et ex eis que aperiunt oppilatō-
nem lactis in mām̄illa eſt vt liniat̃ cum carati: aut
ex myrrha cum aq̃ calamenti ⁊ aniſi ⁊ ex farīa cice
ris ⁊ folijs lauri ⁊ ſemīe apij ⁊ cymino nabati ⁊ car
damomo cũ aqua virge paſtoris: ⁊ ſimiliter aqua
ſicle ⁊ triticũ cũ nigella ⁊ etiam tus cũ ſele bouis:
aut ſumat̃ mel ſtoracis calamite ⁊ miſceat̃ cuȝ olō
viol ⁊ fricādo inungatur ex eo mammilla: quo-
niam reſoluuntur cum eo caſeatō ⁊ apa. Et ſorbea
tur aqua caulium: quoniam eſt iuuatiua ad hoc.

¶ De putrefactōe lactis in mām̄illa ⁊ ꝯgelatōe ⁊ ex
tenſiōe ei⁹ que accidit ei ex egritudie. C. v.

Sumat̃ ſicla ⁊ decoquat̃ tādiu dōec diſ
ſoluat̃. Deinde cōiungat̃ cũ medulla
panis ⁊ farina fabaꝝ ⁊ oleo ſiſamino
⁊ ſuperponatur aut emplaſtret̃ cũ paē
⁊ herba que nōiatur herdikies humida cũ cera et
oleo roſ. aut cera cũ aq̃ ⁊ oleo cũ melle ⁊ vīo aut
rob. iteret̃ emplm cũ quocũq; fuerit in die biſ aut
ter: ⁊ ſimiliter ſiſamũ cũ melle aut butyro. Et ſi
miſceat̃ cũ eo farina tritici cũ furfure: aut farīa fa
baꝝ eſt iuuatiuum. Et vaporatō cum aqua calida
⁊ inclinatō mām̄ille ſup vaporem eius: ⁊ ꝓpꝛe
quando in ea decoquitur ſemē lini ⁊ fenugrecuȝ ⁊
euiſc⁹ ⁊ ſemen cucumeris ⁊ camemilla: ⁊ ēbrocatō
cum ea eſt iuuatiua ei que non tollerat grauediem

empl'i. Qđ si accidat cū hoc egritudo iuuať cū hoc empl'o: sumanť mes ⁊ interiora passaruꝫ ⁊ cōterať ⁊ cōficiant cū aqua sidre ⁊ aqua albetil. Et qn̄ casea tur in mām̄illa sanguis assiduet eius inūctō cuꝫ ol'o viol'. deinde fundať sup ip̄am aq̄ calida: deiñ emplastreť cū ēpl'is p̄dictis ī p̄ncipio huiusmodi capl'i.

De apostematibus calidis mām̄ille ⁊ doloribꝰ loci mammillaꝝ. C. vi.

In p̄ncipio quidem eoruꝫ administrē tur repercussiua cognita in hac cura ⁊ misceatur cum eis parum de subtiliatiuis. Et illud quidem est sicut vaporatō cum aceto vini cum aqua calida: aut pauco oleo ros. ⁊ farina fabarum cum oxymelle ⁊ folia solatri cum oleo ros. Et qando pertranseunt [illegible]um parumper curentur cum emplastris dictis in capitulo extensionis ⁊ congelatōnis sanguinis.

Et ex eis que sunt bona vltime est vt sumantur farina fabarum ⁊ melilotum contrita ⁊ oleum sisaminum ⁊ fiat ex eis epithima cum aqua dulci. Et iterum panis contritus ⁊ farina ordei ⁊ fabarū ⁊ assa fetida ⁊ fenugrecum ⁊ euiscus ⁊ vitellꝰ oui ⁊ crocus ⁊ myrrha sumantur ⁊ fiat ex eis emplastrum: ⁊ etiam fiat epithima ex semine lini cum aceto. Et multotiens quidem resoluitur sirsē ad apostema mammillare ⁊ est locus ubi timetur plu resis: quare ingenia vt aggreges psilium ⁊ pone ipsum super caput apostemosum non in circuitu ipsius ⁊ pone in circuitu inferiorum eius adog ⁊ non vapores in principio doloris ⁊ resoluatur subtile ⁊ remaneat grossum: quoniam est error. Et quando dolet caput mammille fiat phlebotomia ⁊ embrocetur cum eis que sunt sicut sandali ⁊ acatia ita vt non accidat cācer.

De ap̄tibꝰ f'ris phlegmaticis mām̄ille. C. vij.

Confert eis vt terātur apium ⁊ ponať sup ea: aut camemilla.

De duritie mammille ⁊ nodis ⁊ glandulis ⁊ qđ accidit ei ex circuitōne papille maxime apud pubertatem. C. viij.

Si auteꝫ declinat apostema apparens in mammilla ad duritiem: tunc ex eis q̄ conferunt in principio est vt emplastretur cum rizi infuso in vino: aut ꝯmisto cuꝫ cerato facto ex oleo viol. ⁊ vitello oui ⁊ dragaganto: ꝙ si apostema fiat durum liniatur cum cerato facto ex oleo ros. ⁊ alkitrā ⁊ aqua can forata. Et quandoqꝫ ponitur in ipso fel bouis. Et quandoqꝫ medicatur cum folijs gallarum ⁊ oleo. Et ex eis q̄ cōferūt est fex decocti veteris: aut fex aceti ex qua liniatur. Nodorum autem ⁊ glādularum in ipsa melius medicamen est vt sumantur folia p̄sici humida ⁊ folia rute humida ⁊ conterantur simul ⁊ cum eis fiat emplastrum: ꝙ si illđ est residuum a circuitōe papille pubellaris: aut est accidens post illam ⁊ inobediens vt medicinie resolutōem faciant in ip̄o: tūc necessarium est vt perforeť tantū dōec cōsequatur pinguedo: deide extrahatur ⁊ suatur.

De dubellati in mammilla. C. ix.

Quando accidit mammille apostema faciens collectōnem tunc ex medicis bonis in maturatōne eius est vt sumanť semis lini ⁊ sisami ⁊ radicis lilij ⁊ storacis ⁊ stercoris caprini ⁊ stercoris columbini ⁊ nitri ⁊ gumme pini partes equales secundum ꝙ necessarium facit testimonium ⁊ fiat inde linimentuꝫ cū ol'o sir agi ⁊ ol'o đ alkeiri ⁊ medulla cruris vaccini: ⁊ si vis pone in ip̄o rob: ꝙ si indiges perforatōne fac.

De vlceribus ⁊ corrosiōibꝰ in mammilla. C. x.

Sumatur vini pontici pondus. xx. lb. ⁊ ponatur in ipso de sumac tinctorū. lb. i. ⁊ de gallis immaturis. lb. s. et de casia lignea media. lb. de nucibus cupressi. lb i. infundatur in vino ⁊ dimittatur. xx. diebus: đ inde decoquatur cum lignis cupressi ⁊ cōmoueanť donec minuatur medietas. deinde commoueātur fortiter ⁊ colentur ⁊ reducatur ad ignem ⁊ calefiat. Sitqꝫ ille ignis leuis valde ⁊ reseruetur in vitriata ⁊ est bonum omnibus vlceribus que accidunt in membris mollibus sicut sunt os ⁊ lingua ⁊ alia ⁊ probibet corrosiōeꝫ. Et ex eis que conseruant mammillam paruam: aut coarctatam ⁊ prohibent eam a casu ⁊ probibent etiaꝫ testiculos puerorum magnificari sunt ista. s. ut minoretur ītroitus balnei. Et similiter pueri sumant ceruse ⁊ chimolee amborum an̄. pondus. ʒ. ij. conficiantur cū aqua semis hyusquiami albi ⁊ misceantur cum aliquantulo oleo masticino ⁊ fiat ex eis linimentuꝫ ⁊ assiduetur sup ip̄m pan̄us lineus infusus aqua gallarum infr'ata ⁊ p̄pe q̄do sūt mollificati. Et iterū expimentū mulieꝝ liniant sup eos lutū hartum ⁊ mel: ꝙ si ponať in ip̄a opiū ⁊ pāis cū aceto erit fortiꝰ: aut sūať luti harti pōdꝰ. ʒ. xx. ⁊ hyusq̄ami pōdꝰ. ʒ. ij. ⁊ fiat ex eis epithīa cū aceto: aut sūanť lutū samios ⁊ acatia ⁊ cerusa ⁊ lianť cū succo arboris hyusq̄ami: aut sūať tus ⁊ cochlee marie ⁊ farīa ordei ⁊ cōficianť cū forti aceto valde ⁊ liniať cū eis mām̄illa tribꝰ diebꝰ aut q̄ttuor: aut sūanť oua alcubugi ⁊ storax ⁊ chimolea ⁊ liniāť cū aq̄ psilij aut lianť cū herba hyusq̄aī sic ē terať ⁊ ꝯiūgať cū aceto ⁊ dimittať tribus diebus. Et qn̄ vult vt leuieť pōať desr' sp̄ōgia īfusa ī aq̄ ⁊ aceto: aut sūanť succi hypoq̄stidos ⁊ corticuꝫ ḡnatoꝝ ⁊ plūbi vsti cū sulfur' oīuꝫ an̄. q̄si. ʒ. iij. alumis iāeni ceruse plūbi lētiū adustaꝝ oīuꝫ an̄. ʒ. i. līaciaꝝ adustaꝝ abrotāi oīuꝫ an̄. ʒ. iij. ꝯficianť cū aq̄ platagis ⁊ lianť: aut sūať cyminū al'. cū cepe lilij ⁊ melle ⁊ aq̄ ⁊ dimittať sr' mām̄illā tribꝰ diebꝰ: aut sūať ām̄ōiacū ⁊ hyusq̄amū ⁊ pōanť sr' eaꝫ tribꝰ diebꝰ ⁊ hyusq̄amū solū. ix. diebus. Et ex eis que sine certitudine experimenti dicuntur in hoc capitulo est vt liniatur cum sanguine testiculi porcini: aut sanguine eritij: aut sanguine testudinis: aut sumantur oleum et alumē contritum sicut alcohol ⁊ ponantur in mortario de plumbo et moueantur tandiu donec in ipso resoluatur plumbum et assidue fiat inunctō cum eo: et similiter lutum albaratum et galle immature aggregentur cum melle et liniantur cum eis.

¶ Fen. xiii. De meri ⁊ stomacho ⁊ dispositionibus
amborum. Tractatus primus de dispositiōibꝫ me
ri ⁊ stomachi.

¶ De anatomia meri ⁊ stomachi. C. i.

Meri q̇dem est cōpositum ex
carne ⁊ tūicis panicularibus
planis uillos habentibus lō
gitudinales: ut per eos facil'
fiat attractio in deglutitōe.
Nam tu scis ꝙ attractio non
perficitur nisi uillis longitu
dinalibus q̄ñ contrahuntur ⁊ tegit ipsum exterius
panniculus uillos habens latitudinales: ut per eos
facilis fiat expulsio ad illud quod subtus est. Sci
as enim ꝙ expulsio non peruenit nisi per uillos la
titudinales ⁊ in ipso est carnositas manifesta. Et o
peratione quidem duarū tunicarū simul cōpletur
deglutitio. s. per id qđ attrahit uillus eius ¶ Et
per id quod exprimit villus eius ¶ Quandoqꝫ
autem difficilis fit deglutitio eius cuius scinditur
meri in longitudine; ita ut priuetur attractio adiu
uans ad uomitū humoris ¶ Et uomitus quidem cō
pletur cū tunica extrīseca sola qua propter est dif
ficilis ¶ Et locus quidem eius est super spōdiles q̄
sunt in collo secundū rectitudinē in custodia ⁊ tute
la: ⁊ descendit cū eo par neruorū ex cerebro. Et
quando est in directo spondilis quarte que est ex
spondilibus dorsi pertinentibus pectori deinde ꝑ
transit ipsam recedit parūper a dextera dilatando
locuꝫ vene uenientis a corde: deinde descendit su
per spondiles. viii. residuas ita ꝙ quando perue
nit ad uelamen ligatur eò ligamine quod subleuat
ipsum parūper ut nō cōprimat id quod comitatur
ipsum ex uena magna: ⁊ ut sit descensus neruorū
cū eo secundū gradationē securando ipsum a nocu
mento extensionis recte apud grauitatē aduenietē
stomacho. Qūqꝫ pertransit uelamen declinat iterū
ad sinistrā ſꝫ ꝙ declinauit ad dexteraꝫ. Et ille qui
dē reditus ad sinistram est q̄ñ pertransit spondileꝫ
x. usqꝫ ad. xi. ⁊ . xii. deinde dilatatur post pene-
trationē in uelamine: ⁊ ampliatur mediando obui
ando ori stomachi ¶ Et post meri est corpus stoma
chi contextū: ⁊ creata est intrinseca pars meri am
plior ⁊ magis spissa primo intestino quoniā est trā
situs durioris ⁊ intrinseca pars stomachi ē media.
Et illud quod in ipso est leuius est apud os stoma
chi ¶ Deinde in intestino est leuius ⁊ non uestit in
terior pars eius panniculo extenso usqꝫ ad postre
mū stomachi adueniente ei ex panniculo tegēte os
nisi ut attractio sit continua et ut adiuuet ad suble
uandū epiglotiꝫ ad sr̄iora q̄ñ fit deglutitio cū extē
sione meri ad inferiora q̄ñ uerificaueris ꝙ meri ē
pars stomachi continua ei cum gradatione. ¶ Et e
ius quidē tunice sunt sicut tunice stomachi: quarū
magis intrinseca est magis sīlis panniculis ⁊ ad lō
gitudinē: ⁊ magis extrinseca ambaruꝫ est carnosa
grossa latitudinales habens uillos: uerum est plus
carnosa ea que est stomachi: sed est ex ea ⁊ in situ
eius ⁊ continuatione ipsius ¶ Primū aūt itestinū
non est pars stomachi: imo est res continua ei ex
proximo. Et propter hoc non gradatur ei constri
ctio neqꝫ tunice eius sunt sicut tunice stomachi.

¶ Nam subā meri sīlior est lacerto: ⁊ subā stomachi
sīmilior est neruis: ⁊ rotundatur pars stōachi ubi
continuatur cū eo meri ⁊ obuiat uelamini ⁊ ampli
atur inferius: quoniā locus in quo moratur cibus
est inferior: quare oꝫ ut sit amplior ¶ Et factus est
rotundus propter illud quod scitur de iuuamento
eius dilatatus in posterioribus sui ut bona fiat ipsi
us obuiatio dorsi ¶ Et est ex duabus tunicis quarū
interior longitudinales hꝫ uillos ꝓpter illud quod
scitur de necessitate attractionis: ⁊ ꝓpter hoc cōtra
hitur stomachus q̄ñ fit deglutitio ⁊ eleuat̄ epiglo
tis ¶ Et extrinseca hꝫ uillos latitudinales propter il
lud qđ scitur de necessitate expulsionis ¶ Et nō po
siti sunt uilli expulsiui extrinseci nisi quoniā attra
ctio est prima opationū eius ⁊ ꝓpinquior ei. Dei
de expulsio aduenit post illud ⁊ cōpletur propter
expulsionē continuā in toto uase ut expellatur qđ
in ipso est: ⁊ pmiscētur tunice intrinsece uilli trā
uersales ut adiuuēt ad retentionē faciendā: ⁊ posi
ti sunt in attractione non in expulsione: quare non
cōmiscētur tunice extrīsece. Et sepatus est ab eis
meri q̄ñ non sit ad retinendū. Et tota tunica eius
extrinseca obuiat corporibus spissis ¶ Intrinsece ue
ro pars cōcaua est plus carnosa ⁊ calior ut sit plus
digerens. ⁊ os eius est neruosum plus ut sit uehe
mentius sensibile ¶ Et aduenit ei ex neruis cerebri
ramus acq̄rere ipsum faciens sensum ut pcipiat fa
mē ⁊ diminutionē. Et illo quidē non indigent reli
qua que sunt post os stomachi: ⁊ stomachus non ī
diguit sensu. nisi quia eget ut excitet ipsum q̄ñ ua
cuus est a cibo. Nam quꝫ extremitas prima est sē
sibilis acquirens nutrimentū sibi ipsi ⁊ aliis: non e
get illud qđ est post ipsaꝫ illo: quoniā illa sufficiēs
est ad deferendū onus alterius. ¶ Et iste q̇dem ner
uus descendit ab alto reuolutus sr̄ meri: ⁊ iuolui
tur sup ipsum una inuolutione quꝫ est ꝓpiquus sto
macho: deinde continuatur stō ¶ Et loco stōi vehe
mentioris gibbositatis supponitur uena magna ꝓ
cedens in longitudine ipsius: ⁊ mādat ei ramos plī
mos qui cū eo ligantur ⁊ diuiduntur in ramos sub
tiles constituti in ordine vno ¶ Et adheret ei arteri
a silr̄ ⁊ ꝓcedit ex arteria sicut illud: ⁊ innititur v
naqueqꝫ eaꝝ super reflexionē siphac: ⁊ contexitur
ex sūa eaꝝ ꝫirbus secunduꝫ ꝙ narrabo ¶ Et stoma
chus quidē digerit calītate q̄ est in carne sua innata
⁊ caliditatibus aliis acq̄sitis a corporibus uicinanti
bus ei ¶ Epar enim superponitur dextro eius desu
per. ⁊ illud ideo. quoniā illic rotūdatur. ⁊ fit eius
superpositio bona. ⁊ splen sternit̄ sub eo a sinistro
elōgatus paꝝp a uelamīe capiēs in ipso. Nā si su-
perpōeretur ipse ⁊ epar simul vna superpositione
grauaret illđ super stomachū. Electū est igitur vt
superponatur epar taliter quattenus cōprehendat
ipsum additionibus extensis sicut digiti: ⁊ subster
natur splē subtus ¶ Et cū hoc est epar magnū ualđ
secūdū cōparationē fcaꝫ ad splenē ꝓpter necessitatē
sue magnitudinis: ⁊ qūo non q̄ñ splen non sit rece
ptaculū nisi vnius superfluitatū eius. Consequens
ergo est ut declinet caput stōi ad sinistrā amplificā
do locum epati. ⁊ coangustet locū sinistrū. Et đcli
net eius inferior pars ad spatiuꝫ qđ euāuit ep sub
tus. ⁊ dilatet etiā locū splēi a sinistra ⁊ desubtus.
Posita est ergo nobilior duarū partiū ⁊ est superi
or: ⁊ đxtra epī ⁊ uilior eaꝝ opposita eis splēi hoc

eſt. Et additū eſt ĩ eo ab añrioribus zirbū extēſuȝ ſuper ipſum ⁊ ſuper omnia inteſtina hominū proprie ꝓpterea ꝙ ſunt magis egētes adiutorio digō nis propter debilitatē uirtutū ipſorū digeſtiuaruȝ ſecundū cōparationē ad alia. et factū eſt ſpiſſuȝ ut cōprehendat caliditatē: ⁊ ſubtile ut leuietur eius adeps. Fit ergo conſeruatiuū caliditatis ab anterioribus. Adeps enĩ eius recipit calitatē ualde ⁊ conſuat eā ꝓpter uiſcoſitatē ſuā pinguē. Et ſuper zirbū panniculare eſt ſiphac noiatū berbetinē. Et ſuper ipſum eſt mirac ⁊ lacerti uētris pingues oēs. Et iſte due tunice coniuncte ſunt ĩ ſuppremo ābarū apud uelamen: ⁊ ſeparate ab inferiori parte earum. Et a poſterioribus dorſi extenditur uēa pſ ſatilis magna ſuper ipſum calida ꝓpter multitudinē calitatis ſui ſpūs ⁊ ſanguinis ſui. Et aſſociat ei uena magna calida ꝓpter caliditatē multitudis ſui ſanguinis. Et ſiphac quidē ex ſumma horū eſt pāniculus primus q̇ cōprehendit uiſcera omnia nutritiua. Ipſum enĩ tegit ea ⁊ declinat ad interiora et aggregatur apud dorſum a latere ſuo ⁊ continuat uelamini a ſuperiori parte ſui ⁊ cōtinuatur inferius ueſice ⁊ duobus iliis ab inferiori parte ſui. Et illic adueniunt ei duo foramina apud duo inguina que ſunt due uie in quibus penetrāt uene ⁊ ſuſpēſoria ⁊ qū dilatantur deſcendunt per ea inteſtina. Et iuuamenta quidē eius ſunt tutamen illoꝝ uiſceruȝ ⁊ diſtinctio inter inteſtina ⁊ lacertum mirac ut non cooperiat ea ⁊ non conturbentur eoꝝ operationes. Et comunicant ei etiā illa que ſunt in uentre nota ⁊ in tunica extrinſeca que eſt mirac ſunt iuuamenta. Qū enĩ eis exprimit ſtomachus per motū lacerti cū eo ⁊ per hoc ꝙ ipſe mouet eū. Extendit ergo totū ſuper uaſa de quibus ſunt corpora quorū proprietas eſt ut expellant expreſſione quadaȝ adiuuante ad expulſionē fecis. Et ſilr exprimunt ueſicā ⁊ adiuuant ad emittēdā urinā: ⁊ exprimūt uentoſitates inflatiuas ut exeant. quare nō deficiunt inteſtina ⁊ adiuuant ad pariendū. Et ſiphac quidē ligat omnia uiſcera ad inuicē ⁊ cū dorſo. Et fit eoꝝ aggregatio firma: ⁊ eſt ipſe cū dorſo ſicut res vna. Et quando continuat uelamini et obuiant due extremitates eius apud dorſum tunc ligatur illic ⁊ ex inde eſt eius initiū. Eius nanq̧ initium eſt ſuperfluitas deſcendens ex uelamine ad os ſtomachi ⁊ obuiat ei ſuperfluitas eius. Et qđ ex ipſo aſcendit ad dorſum ⁊ obuiant ſibi ⁊ generatur illic ſiphac. ſ. corpus panniculare nō diuiſuȝ in uillos ſenſibiles ĩmo corpus ſimplex in ſenſu ⁊ cōprehendit ſtomachū poſterius a duabus tunicis que ſunt in ſubā ſtomachi ⁊ eſt tutamē tunice carnoſe que eſt ei: ⁊ peruenit ad ſtomachū ⁊ ligat ipȝ cū corporibus que ſunt a parte dorſi ⁊ ſunt ei reflexio ⁊ aſcenſio ⁊ deſcenſio. Et illud qđ in ipſo ē groſſius eſt inferius eius ⁊ ſiniſtrū ipſius ⁊ ē ei tūica ex ſubtiliato lacerto uentris cooperiens: ⁊ ſub ipſo uel ipſa eſt ſubtile eius quod eſt uere ſiphac ⁊ eſt uehementis ſubtilitatis. Et ex eo oritur pāniculus tegens pectus ⁊ ſuperfluit ex eius origine ſiphac ſupfluitas a duobus lateribus ex qua ⁊ ex ramis duaꝝ venaꝝ. ſ. pulſatilis ⁊ non pulſatil' extēſis ſuper ſtomachū texitur ſubā zirbi que cōtexta eſt ex duabus tunicis aut ex pluribus tūicis ſecundū loca ſuperpoſitis pinguibus cooperiens ſtomachū et inteſtina ⁊ ſplenē ⁊ meſaraicas ĩflexa ad latus ſubterius. Et hoc zirbū cū ſua ſeparatōe eſt ſuſpenſum cū eis. ſ. cū hoc qđ tranſiuit ex ſtomacho ⁊ concauitate ſplenis. Et loca ſuſpēſiōis eius ſunt glandule que ſunt inter uenas ſugentes q̄ nōinantur meſaraice: ⁊ inter inteſtinū. xii. digitorū. Uerū eius ſuſpenſiones ſunt parue ⁊ debiles. Et quandoq̧ cōtinuantur cū epate ⁊ coſtis dorſi leui continuatione. Et iſte quidē ſuſpenſiōes ſunt fixiones zirbi. ⁊ prima eaꝝ eſt ſtomachus: ⁊ zirbum iſtud eſt ſicut ſaccus in quo ſi aliquid pōeretur retīeret illud. Qū ergo verificaueris tūc ſcias ꝙ cutis ⁊ pāniculus qui eſt poſt ipſam ⁊ eſt carnoſus ⁊ lacertus poſitus in tūica q̄ eſt ſuppremā tunicaꝝ lacerti uentris nota determinata: omēs ſunt ĩ ſumma mirac. Et tunica que eſt infima tunicaꝝ lacerti uentris cū panniculo ſubtili que eſt ſecundū veritatē ſiphac eſt ex ſumma ſiphac ⁊ zirbū eſt ſicut interior pannus ſiphac ⁊ ſicut exterior ſtōi.

Et hec quidē corpora omnia ſunt adiuuantia in calefactione ſtōi quoꝝ adiutoriū eſt in defenſione eius. Et in inferiori parte ſtōi eſt foramen cui continuatur inteſtinū. xii. digitoꝝ. Et hoc quideȝ foramen noiatur portenarius ⁊ eſt ſtrictius foramīe ſuperiore: quoniā eſt tranſitus eius quod digeſtū eſt ⁊ ſubtiliatū: ⁊ illud eſt trāſitus eius qđ eſt contrariū ei. Et iſte quidē meatus clauditur vſq̧quo cōpletur digeſtio deinde aperitur quouſq̧ cōpleatur expulſio. Et ſcias ꝙ ſtomachus nutritur tribus modis. Unus eoꝝ eſt eius quo fouet cibo adhuc in eo exñte. Et ſecundus eſt eius qđ ad ipſuȝ venit ex nutrimento in venis predictis in anatōia venaꝝ. Et tertius eſt eius qđ ad ipſum effundit in tēpore famis uehementis ab epate ex ſanguine rubeo puro ⁊ nutrit ipſum. Et ſcias ꝙ antiq̇ quādo dicunt os ſtōi intelligunt quandoq̧ introitum ad ſtomachū. ⁊ eſt locus ſtrictus in quo non dilatatur aliqua partiū introitus ſtōi q̄ ſunt poſt meri.

Et quandoq̧ ſuperiorē introitū q̇ eſt terminus cōmunis inter meri ⁊ ſtoūm. Et quidā hoīes ſunt q̇ noiant ipſum alphaet ⁊ cor. ſicut ſunt quidā hoīes qui faciunt currere in ſermone ſuo os ſtomachi: ⁊ innunt ad cor cōmunicantes in nomīe aut debiles in diſcernendo. Et iſti quidē ſunt ualđ antiq̇ medicoꝝ. Hip. autē mltotiens dicit fuhed: ⁊ ſignificat per id os ſtōi ſecunduȝ ſuā expoſitionē.

De egritudinibus meri. C. ii.

Quandoq̧ accidūt meri ſpeties malitie cōplexionis: ⁊ debilitant ipſuȝ ab operatione ſua que eſt deglutitio. Et quādoq̧ fiunt in ipſo egritudines inſtrumentales omnes ⁊ comūes et quādoq̧ fiunt in ipō apāta calida ⁊ frigida ⁊ dura. Et illud quod plurimū fit in eo de egritudinibus inſtrumētalibȝ eſt oppilatio aut ꝓpter coarctatōȝ de foris a ſpōdili remota: aut apāte mēbri uicinantis ei: aut propter apā in ipſo aut in lacerto qui retinet ipſum.

Et ſumma quidē egritudinū que accidūt ei ſepius ⁊ egritudinibus comunibus eſt fluxus ſanguinis ⁊ corruptio eius.

De qualitate deglutitionis. C. iii.

Scias q̄ deglutitio fit per meri cū uirtute attractiua attrahēte cibū cū uill' lōgitudīalibꝫ quos adiuuāt uilli latitudīales ꝓpterea q̄ retinent retro illud qđ deglutitur ⁊ expriunt ipsuꝫ ad inferiora: ⁊ uomitus etiā cōpletur per meri. Uerū deglutitio est facilior: quoniā est motus secundū motum naturalē et fit cū adiutorio duarū tunicarū: quaꝝ vna hꝫ longitudinales uillos: ⁊ altera est cooperiens eā latitudinales habēs uillos. Uomitus autē est motus non secundū cursum naturaleꝫ: ⁊ non cōpletur eius operatio nisi ꝑ tunicā uelatiuā exprimentē tantum.

De constrictione deglutitorii ⁊ difficultate deglutitionis. C. iiii.

Constrictio deglutitorii aut fit propt̄ causā in ipso meri: aut fit propter cāꝫ vicini eius. Et cā que est in ipso meri: aut est apostema aut siccitas superflua: aut exiccatio hūiditatis in ipso propter febrē: aut aliud: aut est aliqua spetieꝝ malitie cōplexionis superflue: aut casus virtutis ⁊ debilitas eius ⁊ proprie ī fine egritudinū acutaꝝ malaꝝ tiorosaꝝ et aliaꝝ. Et cā vicini est constrictio constringentis. s. aut āpātis in lacertis epiglotis sicut fit in sinanciis ⁊ aliis. Et quādoqꝫ est cū constrictione anhelitus etiaꝫ: aut membris colli: aut est decliātio spondilis ad interiora: aut est ventositas inuoluta in ipso coarctans: aut spasmus ⁊ cūzeꝫ qui uult fieri: aut iā icepit. Hoc eni sepe antecedit cuzeꝫ ⁊ congelationē. Iā autē accidit cuidā notoꝝ nr̄oꝝ difficultas deglutiendi ꝓpter retentionē rei in deglutitoro ignote ⁊ ꝑduxit eū illđ ad sil'itudinē presocationis: ⁊ fecit eum sincopizari cū nausea cū qua euomuit vermes pl'imos: cū quoꝝ expulsione facilior fcā est deglutitio ⁊ oblata est presocatio. Et scias q̄ cā fuit retentio coꝝ illic.

De signis. C. v.

In illa quidē q̄ est propter spondiles augmētatur constrictio in tēpore resupinationis: ⁊ est deglutitio dolorosa apud spōdilē remotaꝫ. Et illā que est cā malitie cōplexionis debilitantis sigc̄at longitudo spatii itīeris eius qđ deglutitur. Et est cū leuitate ⁊ paucitate festinationis in toto spatio absqꝫ dolore: nisi sit illud in ꝑte meri visibiliter ⁊ constringat illic ⁊ sentiat̄ cum retentione eius qđ deglutitur apud ipsum. Et ī illa que est cā āpātis fit constrictio in ꝓpinquitate ipsius ⁊ fit ibi dolor ⁊ non eūatur dispoī ī pluribus a febre. q̄uis pl'imū nō sit vehemētis fortitudīs. Et quando āpa est calidū sign̄t etiā ipsum caliditas ⁊ sitis. Et si non fuerit calidū non erit febris. Et quandoqꝫ est exitura nō cū illa caliditate ⁊ est illic dolor paruus cū quo accidunt in quibusdam horis tremor ⁊ febris. Et quandoqꝫ faciunt collectioneꝫ ⁊ rumpitur ⁊ emittit saniem ⁊ sedat illud qđ aduenit ex eo ⁊ fit egritudo ulcus. Et illā que fit in antecessione cūzeꝫ ⁊ congelatiōis sign̄t cuꝫ ea relique significationes.

De cura. C. vi.

Si causa fuerit āpā aut remotio: tūc cura eius erit cura illius. Et si cā fuerit malitia cōplexiōis: tunc si fuerit īflātio ⁊ adustio ⁊ cal'itas ī supficie oris: oportebit ut admīstres linimēta īt ābas spatl'as ex succis ⁊ medicis fr̄is. ⁊ sorbeat qđ sit sicut lac acetosum absqꝫ butyro ⁊ q̄ sūt similia illi. Et si fuerit ex frigore ⁊ est illa que sepius fit: oportebit ut curetur cū empl'is calefactīs quibus vteris in curatione oris stōi frigidi ⁊ cum oleis ⁊ unguentis calefacientibus dc̄is in ipso ⁊ cuꝫ oleo balsami ⁊ oleo rhaphanino ⁊ oleo muscelino ⁊ sil'ibus: ⁊ cū empl'is factis ex castoreo ⁊ āmōiaco ⁊ myrrha ⁊ prassio ⁊ aliis. Qđ si fuerit propt̄ cōplexionē humidā mollē ualđ: ⁊ scitur q̄ ex cōitate superficiei oris ⁊ lingue cum eo: tunc curetur cū eo in quo sunt stipticitas ⁊ calefactio ex medicinis aromaticis post mundificationē stōi ⁊ rectificatōeꝫ eius si eget ea. Et iste q̇dē medicine sunt sicut anisum assatū ⁊ behen duo ⁊ spica ⁊ spica celtica et foliū indū ⁊ tus ⁊ mīutū ipsius ⁊ myrrha. Et si necessariū est ut misceantur cū eis calefacientia fortia cū stipticis fr̄is ut frangatur per calefacientia frigus stipticoꝝ frōꝝ ⁊ vehemētis exiccationis sicut rosaꝝ ⁊ balaustiaꝝ ⁊ sil'iū fiat: Et apud me aniudē est vehementis iuuamenti in hoc. Et si fuerit causa siccitas fiat contrariū illius: ⁊ administra electuaria humectantia equalis cōplexionis ⁊ oua sorbilia ⁊ adipes ⁊ butyꝝ ⁊ medullas ⁊ regimē corporis ⁊ stōi. Nam meri in pluribus egritudinibus est sequens in cōplexione sua cōplexionē oris stōi.

De apostematibus meri. C. vij.

Quandoqꝫ sunt calida phlegmonica ⁊ pustularia ⁊ fr̄a phlegmatica ⁊ dura ⁊ plurimoꝝ difficilis fit maturatio ⁊ tardantur.

De signis apostematū meri. C. viij.

Significat ipsa dolor in hora deglutitionis ⁊ in non deglutitione peruenit ad posteriora spondiliū colli cū constrictione deglutitorij: ⁊ cū illo qđ ex eis est calidū qn̄qꝫ est febris non vehemens: ⁊ qn̄qꝫ est veniens hora post horā quasi ipsa sit febris diei non vehemens: ⁊ quādoqꝫ est cū eo horripilatio: Ueꝝ est cū eo sitis vehemens ⁊ caliditas. Qum ergo maturatur remouetur horripilatio: ⁊ qn̄ aperitur emittit pus. Qū autē āpā est non calidū est constrictū secundū sl'itudinē constrictionis āpātis calidi. Ueꝝ est absqꝫ calitate ⁊ neqꝫ est febris neqꝫ sitis.

De cura. C. ix.

Medicine illius alie sunt que bibuntur: ⁊ alie sunt que exterius apponuntur. Et oꝫ ut medicine que exterius apponūtur ponantur in loco qui est inter duas spatulas: ⁊ oportet ut sint medicine repercussiue stiptice facte ex odoriferis ⁊ fructibus secundū opationē que est necessaria in curatione āpātū stōi: deinde addantur ī eis ea que sunt sicut āmoniacū ⁊ bdeliū ⁊ glutē albī bat ⁊ ficus: preter q̄ eūata sint a stipticis ex adipibus etiā. q̄ si illa non valent ⁊ sunt necessaria illa que sunt plurīe resolutionis ⁊ āpā fuerit in radice duꝝ: tunc oportebit vt misceantur cuꝫ eis ea que sunt fortis resolutionis: sicut grana lauri ⁊ piretꝝ ⁊ cordumeni ⁊ ireos ⁊ balsamū ⁊ aristologia. Et qn̄qꝫ est tibi necessariū vt administres erūpentia emplastrizando: sicut sinapis ⁊ gūmi rute acrestis

⁊ reliqua que sunt de his que diximus in diabellati pectoris ⁊ pulmonis quousq; perueniatur ad terminū stercoris columbini ¶ Oportet autē vt in cura eius q̄d calidū est sumantur medicine que bibūtur quarū quedā sunt electuaria: quorū incessus super locū sit incessus continuus paulatī paulatī ¶ Et sunt in primis electuaria ex eis que sunt sicut lētes ⁊ spodiū ⁊ mucilago sicut psilii ⁊ seis portulace et aqua cucurbite ⁊ similia. ¶ Deinde fiat permutatio ad permistionē ex repercussiuis ⁊ resolutiuis ī quasi positū sit aliqd ex ficubus ⁊ ex aqua feniculi et camemille. Deinde addant ⁊ ponantur in ipsa dactili ⁊ fenugrecū ⁊ administrentur sorbitiones. in primis quidē ex repercussiuis sicut facte ex farina ordei ⁊ lentibus ⁊ fiant acetose cū eo q̄d scis ⁊ nō acetose ¶ Et qū incipit maturari fac sorbitiones ex succo furfuris cū oleo amigdalino ⁊ zuccaro ¶ Deide pone in eis ea q̄ sunt sicut semē lini ⁊ similia.

¶ Deinde pone in eis que sunt sicut farina orobi et ciceris. Et quando peruenit ad eruptionē: tunc indiges vt accipies in ipso virtutē ex radice liliī celestis ⁊ amigdalis amaris ⁊ prassio ⁊ aliqd ex sinapi ⁊ ficubus ⁊ dactilis.

¶ De cura apatum frigidorū. C. x.

Considera q̄d dr̄ in apatibus stōi frigidis ⁊ administra super ea lenificantia maturatiua. Intrinsecus quidē sicut electuaria ⁊ sorbitiones que diximus ad maturandū sicut q̄ sunt de farina ordei ⁊ farina herbi. Et illa in quibus sunt ablutio ⁊ fortitudo sicut radix liliī celestis ⁊ radix liquiritie ⁊ alia. ¶ Sz exterius ē empla maturatiua que diximus de quibus sunt fenugrecū ⁊ camemilla ⁊ melilotū ⁊ bdeliū ⁊ gūmi alboti ⁊ amoniacū ⁊ ireos ⁊ virtus aromaticorū. q̄ si declinat ad maturationē ⁊ sedationē fac sicut dicū est in capitulo prio. ⁊ considera in eis illō q̄d dr̄ in capitulo stōi.

¶ De eruptione sanguinis ex meri. C. xi.

Iam sciuisti cās eius ⁊ signa ipsius in capitulo eruptiōis sanguinis ex stō. Et oportet vt querantur illic. Et ex eis quibus fit dr̄a est illud q̄d dicitur in curationibus eruptōnis sanguinis ex stō. s. q̄ medicine in hac eruptione oz vt sint medicine habentes viscositatē ⁊ glutinositatē vt non impellantur ad stomachū subito imo currāt super locū eruptionis cū lenta mora ut possibile sit eis agere in eū in illa lenta mora operationē forte q̄uis redeant per viā venarū ⁊ agant in ipsum. Ulcerū cū virtute debili ꝓpter longitudinē viarū ⁊ multitudinē passionis in viis.

¶ De vlceribus meri. C. xii.

Quandocq; accidūt vlcera in meri ⁊ scissura accidente in ipso: aut ꝓpter apata que erūpuntur in eo: aut ꝓpter humores acutos transeuntes in ipso qū fit vomitus ⁊ similia ⁊ non elongatur quin eueniant qū est catarrus.

¶ De signis ipsorum. C. xiii.

Iam ostendimus in capitulo vlcerū stomachi differentiā inter vlcera stōi ⁊ vlcera meri. Illic ergo ꝑpendantur. Ulcerū signiones q̄ in meri est vlcus ⁊ non apa sunt q̄ deglutitio in apate impedit cum magnitudine buccelle ⁊ quantitate eius plus q̄ impediat cū qualitate ipsius ex acuitate: aut acetositate: aut stipticitate. Uerum secundū diuersitatē qualitatis in ea diuersificatur in vlceribus impedimentū. Et fortasse manatio equalis quantitatis non impedit ⁊ parua que hʒ qualitatē dominantē impedit ita vt non penetret ꝓpterea quia comprimit ipsum sua quantitate. Sed affecta qualitate forti impedit ⁊ dolorem facit. Et illius quidē cui accidit vlcus a plaga antecedente cura fit difficilis ⁊ est super extremitatem mortis secundū plurimū.

¶ De cura. C. xiiii.

Si fuerit ī meri vlcera non in potu tribuemus medicinas consolidatiuas illorū vlcerū subito sicut facimus qū volumus ī potu tribuere medicinas vlcerū stōi ⁊ aliorū imo indigemus in illis medicinis vt demus eas ad potādū paulatim ⁊ vt eligamus eas grossas viscosas aut eis misceamus viscosa ⁊ grossa. Et cā in hoc est quia medicine non morantur super meri neq; figuntur imo transeunt ⁊ separantur. Quncq; separant in potu ⁊ non potantur subito obuiant faciedo obuiationē quare efficiunt opationē post opationem. Qum ergo inuiscantur adherent suo itinere ⁊ figuntur ⁊ non separantur subito. ¶ Illarū vero medicinarū subās dicemus in capitulo vlcerū stōi ipse enim sunt ille.

¶ De signis cōplexionū naturaliū stōi. C. xv.

Signa cōplexionis calide naturalis in stōacho sunt q̄ bene digerit cibaria fortia sicut carnes vaccinas ⁊ anserinas ⁊ alia et q̄ corrumpuntur in ipso cibi subtiles leues sicut caro pullorū ⁊ lac: ⁊ q̄ ipse recipit cibos q̄ sunt calide cōplexionis melius: ⁊ q̄ digō vincit appetitū. ¶ Et signa cōplexionis frigide naturalis sunt vt nō sit in appetitu diminutio: ⁊ sit in digōe diminutio quare nō digerit nisi cibaria subtilia leuia ⁊ vt sit melius recipiens cibaria que sunt frigide cōplexionis. ¶ Et signa cōplexionis sicce naturalis sunt q̄ sitis multiplicatur in consuetudine: ⁊ sit contētus pauca quantitate potus ⁊ aduenit nausea ex quantitate plurima ⁊ est stomachus recipiens cibos plurime siccitatis melius. ¶ Et signa cōplexionis humide naturalis sunt q̄ sitis est parua cū tolleranti a potus plurimi ⁊ securitate a nausea ⁊ stomachus est recipiens cibos humidiores melius.

¶ De egritudinibus stomachi. C. xvi.

Stomacho accidunt q̄nq; egritudines malitie cōplexionis. xvi. pure ⁊ facte cum materia sanguinea vel cholerica cū speciebus suis aut phlegmatica vitrea: aut subtili natate: aut habēte ebullitionē aut phlegmatica acetosa aut salsa aut materia melica acetosa aut pōtica ¶ Et accidunt ei apata ⁊ accidunt ei vlcera ⁊ resolutio singlaris ⁊ q̄ currūt via eorū ex cāis īrīsecis ⁊ extrīsecis sicut cāu ⁊ pcussiōe. Et q̄nq; tollerat disruptionē ⁊ non inficit statī ⁊ quando peruenit vltime resolutio ad hoc ut disrumpatur corpus stōi: tunc patiens moritur. Inquit hip. omnis cuius disrumpitur stomachus moritur. ¶ Et q̄nq; accidit ei raritas texture ī villis suis. ¶ Et q̄nq; accidit ei vehementia spissitudinis ¶ Et accidit ei ex egritudibʒ creationis in qantitate vt sit magnus valde: aut

puus valde: ⁊ ex egritudinibus figur̃ vt sit verbi grã vehementis rotunditatis. Et ex egritudinibus asperitatis ⁊ lenitatis vt sit vehementis lenitatis lubricus. Et ex nocumento situs vt sit situs eius verbi gratia vehementis apparitionis ad exteriora. Et qñqȝ accidit ei etiã oppilatio in vill̃ suis ⁊ oppilatio in meatibus stõi ad epar ⁊ ad splenē. ⁊ accidit sanguinolenta egõ si fuerit istud in viis epatis ⁊ paruitas appetitus si fuerit istud in viis splenis. Et qñqȝ accidunt in stõ ventositates ⁊ inflatio cã ciboꝝ ⁊ cã debilitatis sue in se ipso et nos faciemus ad illud capitulũ singulare. Et malitia quidē cõplexionis in stõ qñqȝ fit ex cãis extrinsecis. s. ex calore ⁊ frigore ⁊ alioꝝ ab ambobȝ ⁊ qñqȝ fit ex cãis intrinsecis. Et ex egritudinibus quidē stõi sunt quedã que cõmouentur in calore vehementi aut ꝓpterea ꝙ ipse adiuuat eũ in attractione materieꝝ malaꝝ ad ipsum aut quia adiuuat caliditatē eius ad resoluendã materiã i ipso malo adiutorio non naturali resoluente ipsam ad formam non naturalē. Et quando est cũ materia tunc non euacuat̃ quin aut sit cũ materia inbibita in corpore ipsius submersa aut adherens sup corpus eius aut effusa in concauitate ipsius. Et qñqȝ est humor iuētus in ipso generatus ⁊ qñqȝ est effusus ex membro alio ad ipsum sicut effunditur ex cerebro cum catarro calido aut frigido ⁊ calefit ꝓpter ipsuȝ cõplexio stõi aut infrigidatur ⁊ declinat ad cõplexionē eius qḋ descendit ad ipsum. Et sil'r qñqȝ effunduntur ad ipsum ex felle humores ad stomachum cholerici ⁊ illud in quibusdã in quibus creant̃ vie plures ex felle ad stomachũ loco aduentus sui secũdũ plurimũ ex felle ad intestina quare effundit̃ ad stomachum illud qḋ oȝ vt effundatur ad intestina quinqȝ ꝓlongantur faciunt accidẽre salsi ⁊ acuti qui sunt ex eis in stõ vlcera ⁊ frigidi ⁊ insipidi lenitatē ⁊ lubricitatē. Et qñqȝ peruenit eoꝝ impressio ad primũ intestinũ eoꝝ que sequntur ipsum. Sed corruptio appetitus ⁊ alistimbre in ipso est res prima sunt enim quidã hoĩes in quibus creatur illud secundũ contrariũ consuetudinis ⁊ secundũ contrariuȝ illius qḋ diximus in anatomia ⁊ secundũ diuersitatē eius qḋ est plurimũ in creatione venaꝝ veniẽtiũ ad stomachũ ex felle. Et quandoqȝ effundit̃ ad ipsum ex epate ⁊ ex felle in quibusdã in q̇bus creatur ex felle via magna ad stomachũ quare effunditur in ipsum illud qḋ erat necessariũ vt effunderet̃ ad intestina. Et qñqȝ effunditur ad ipsum melancholia ex splene etiã sicut faciã te cognoscere.

Et plurimũ qḋ ad ipsum effundit̃ est cholera ex epate. Et quandoqȝ adiuuant ad illud cãe que sunt in stõ sicut dolor vehemens ⁊ cõpressio vehemēs ⁊ tarditas cibi ⁊ debilitas uirtutis eius expulsiue.

Et quandoqȝ est cã in eo ira aut tristitia aut passio aĩalis ex eis que mouent materiã ⁊ effundunt eam ad stomachum ⁊ facit accidere mordicationem que non remouetur nisi vomitu. Et quãdoqȝ effundit̃ ad ipsum cũ huiusmõi motibȝ ⁊ ꝓprie dolore humores virulenti precipue qũ fuerint in illis partibus vlcera ⁊ cũ hoc qñqȝ effunditur ad ipsum melancholia etiã. Et cã in effusionibus melãcholie ad ipsum est multitudo mel'ie aut debilitas stomachi ⁊ cãe multitudinis mel'ie sunt ex eis que tu scis.

Et cã effusionis sanguinis ad ipsum est multitudo sanguinis ⁊ cõmotio eius in mẽbro nobiliore eo uicinitate eius in latere suo sicut est epar aut supra ipsum sicut est cerebꝝ qũ ex ipso effunditur sãguis ad guttur ⁊ meri ⁊ penetrat ad stomachũ: ⁊ virtutis ipsius expulsiue debilitas adiuuat ad recipienda omnia que effunduntur ad ipsum ⁊ ex cãis fortibus in effusione sanguinis ad ipsum ⁊ ad alia ē retentio cursus menstruoꝝ ⁊ sanguinis hemorroidarũ aut sanguinolente egõnes aut dimissio exercitij euãtiui uel incisio mẽbri quare supabũdat illḋ qḋ natura prepauit ei ex materia ⁊ idiget expulsiõe.

Et quandoqȝ expellitur ex via stõi ⁊ euomitur sãguis. Et scias ꝙ debilitas stõi est cã fortis in effusione eius qḋ effunditur ad ipsum. Et plurimũ quidē qḋ inuenitur in stõ aut generatur ex ipso ex humoribus est phlegma. Et cã in hoc est ꝙ chilus est nature ꝓpinque phlegmati. Qũ ergo non digeritur digõe integra non fiũt sanguis ⁊ cholera ⁊ melancholia. Et iteꝝ ad stomachũ nõ effunditur i pl'imis dispõibus cholera lauans eũ sicut abluit intestina. Sed cholera non generatur nisi in quibusdã intestinis ⁊ secundũ plurimũ non effunditur ad ipȝ nisi ex epate q̃uis ipsa generetur in stõ calido quãdo inuenit cibũ recipientē cõuersionē velociter ad fumositatē. Et quandoqȝ accidit stõ aut in creatione aut cũ perseuerãtia egritudinũ aut doloꝝ ⁊ malitia regiminis, vt fiat corpus eius laxe texture rare subē subtilis cutis: quare perducit illud ipsũ ad debilitatē in omnibus operationibus suis: ⁊ est necessariũ vt curetur cũ labore. Et cãe egritudinũ stõi sunt omnes cãe egritudinũ predictaꝝ extrinsece ⁊ intrinsece. Et ꝓprie sunt ei vt sunt cibi tales q̇ necessario faciunt malitiã digõnis. licet stomachus non sit nisi secũdũ saniorē dispositionũ: ⁊ est dcũm in suo capitulo: aut sunt pauci valde ita vt perducant stomachũ sanũ ad exiccationē ⁊ adunationeȝ.

Aut multiplicetur vsus medicinaꝝ ⁊ cõsuescat stomachus vti adiutorio medicine in operationibus: aut laboret pl'imũ võitu ⁊ solutõe uẽtris: ⁊ ꝓprie vomitu: quoniã ipse indiget motu laborioso non naturali ⁊ accidat vt rarificetur textura uillorum eius ⁊ extenuetur. Et stomachus vehementis sensus paratus est ledi ⁊ impediri a qualibet cã. Et õnis cõplexio debilitans superflue facit accidere in omni operatione diminutionē: ita ꝙ caliditas pura qñqȝ eni fit cã lubricitatis stõi ꝓpter illḋ quod facit accidere de debilitate retentiue. Sed ⁊ caliditas cũ materia sepe est cã illius. Et nocumenta q̇dē que eueniunt in operationibus suis: aut eueniunt in virtute appetitiua ⁊ attractiua ⁊ non appetit oĩno: aut minoratur appetitus eius: aut multiplicatur valde: aut corrumpitur eius appetitus. Et illud aut cibi: aut aque. Aut in virtute retentiua ita vt vehemens fiat eius retentio: aut debilitetur: aut destruatur eius retentio ⁊ natet cibus. Aut in virtute digestiua ita vt destruatur eius digestio: aut debilitetur: aut corrumpatur ⁊ conuertat reȝ ad acetositatē ⁊ fumositatē. Aut in virtute expulsiua ita vt vehemēs fiat eius operatio in ipso aut ad viã naturalē: aut ad superiora: aut debilitetur eius expulsio: aut destruatur. Ex omni nanqȝ re cuius ꝓlongatur mora ĩ stõacho ⁊ tardatur accidit

vaporatio generatiua humoꝝ ⁊ non est aliq̄d ita vaporosum vt fructus. Et quandoq̄ accidunt ei dolores extensiui ⁊ mordicatiui ⁊ reliqui. Et qn̄q̄ sequūtur debilitatē harū virtutū omniū: aut quarundā natatio cibi: ⁊ tarditas d̄scensiōis eius: aut velocitas descensionis ipsius: ⁊ debilitas digestionis: aut destructio eius: et corruptio .s. casus appetitiue: aut appetitus caninus: aut appetitus corruptus: ⁊ sequntur eā rugitus ⁊ eructuatio ⁊ iflatio ⁊ mordicatio ⁊ alia. Et qn̄q̄ perducit illud q̄d euenit ex hoc ad cōitatē mēbroꝝ alioꝝ ⁊ ꝑprie cerebri cū cōitate inter ea per neruos plurimos quare accidit epilepsia: aut spasmus: aut melācholia: aut facit cadere in visu nocumentū. Et qn̄q̄ īaginat̄ oculo qi cimices: aut sinifex: aut tela aranee: aut fumus: aut nebula. Et multotiens cōicat cor stō ⁊ accidit sincopis aut ꝑpter vehementiā doloris ⁊ ꝑprie ī āpatibus suis magnis: aut ꝑpter qualitatē superfluā caloris: aut frigoris: aut conuersiōis ad venenositatē. Nam debilitas meri ad hoc vt faciat accidere sincopī facit euenire estuationē ⁊ conturbationē ⁊ saltū ⁊ tremorē. Et huiusmodi quidē sunt de quibus dicit hip. ꝙ sumere in potu vinū mistū secundū mediū sanat eos ad hoc. Et illud ꝑpter illud q̄d in ipso est de mundificatione ⁊ ablutione cū cōfortatione. Et stomachus quidē qn̄q̄ preparat̄ cā vehementie sui sensus passioni a cā parua ⁊ perducit illud ad epilepsiā ⁊ spasmū. Et iste hō leditur qualibet ira ⁊ ieiunio ⁊ tristitia ⁊ cā mouente humores. Nam qū effunditur ad ipsū ex eis ꝑpter illō humor cholericus mordicatiuus ad os stōi leditur eo ꝑpter vehementiā sensus sui: quar̄ patitur epl̄iā ⁊ sincopis superuenit ei ⁊ spasmus ꝑpter cōitatē cerebri cū ore stōi. Et huic quidē hōi accidit sicut est illud q̄d accidit ex debilitate oris stōi ex hoc ꝙ qn̄doq̄ vſ ad fastidium repletur cibo: aut superfluit in potu vini: aut coitu spasmatur: aut incurrit epil̄iā. Et multotiens q̄dē accidit vt euadat huiusmōi vomitu porrino: aut uiridi ut erugo eris. Et qn̄q̄ plurima repletio facit eos pati subet prolixā perdurantē vsq̄ quo voment ⁊ excitentur ⁊ surgant. Et qn̄q̄ est illud cā ad cadendū in meliā cholericā ⁊ in cogitationes ⁊ somnia corrupta. Et scias ꝙ egritudines stōi qn̄ ꝑlongantur perducunt ad raritatē texture villoꝝ eius ⁊ fit difficile succurrere ⁊ medicari. Et ex nocumentis malis in creatione est vt sit caput frigidū preparatū euentui catarri ⁊ sit stomachus calidus quar̄ nō tollerat ea que mūdificat̄ illū catarrū sicut sunt diapipereō ⁊ diacalamētū ⁊ diacyminū.

De mōis significationū dispōnū stōi. C. xvij.

Res ex quibus sign̄t̄ dispositiones stomachi sunt ex dispōibus cibi in hoc ꝙ stōachus tollerat eū ⁊ priuat̄ tollerantia eius ⁊ ex hoc ꝙ digerit ipsum ⁊ ex hoc ꝙ expellit eū ⁊ ex hoc ꝙ ipse appetit cibū ⁊ potū. Et ex motibus eius ⁊ cōmotionibus ipsius sicut tremor stōachalis ⁊ singultus ⁊ ex dispōe oris ⁊ lingue in sapore suo ⁊ infusione sua ⁊ exiccatione sua ⁊ asperitate eius ⁊ lenitate ipsius ⁊ odore eius. Et ex eis que egrediuntur ex stō cū vomitu: aut egōe et ventositate descendēte cū sonitu: aut sine sonitu: aut ascendente que est eructuatio: ⁊ retenta que ē rugitus: aut ex colore faciei: aut interioris partis oris: aut ex doloribus ⁊ impedimentis ex cōmunitate eius cū membris aliis: et ex parte eius quod conuenit ei: aut ledit ipsū ex eis que comeduntur ⁊ bibuntur ⁊ medicinis. Significationes autē ex tollerantia cibi ⁊ priuatione tollerātie eius sunt quoniā si stomachus non tollerat nisi paucum qui sit infra consuetū: tunc in eo est debilitas propter aliquā cāꝝ debilitatis: ⁊ si tollerat tunc v̄tus ipsius est remanens. Uerū sigtiones ex egōe ⁊ eis que egrediuntur ex ventre sunt ex egōe quidem quoniā equalis tēperate tincture ⁊ fetoris significat bonitatē digōis: ⁊ bōitas digōnis significat fortitudinē stōi ⁊ equalitatē cōplexionis. Sed ille q̇ non digeritur ex ipso significat debilitatē stōachi ⁊ malitiā cōplexionis cū ipso: Amplius tinctura significat materiā que est in ipso. ꝙ si fuerit illic lēitas ⁊ fetor significat ꝙ descendit a stō ante horam suā ꝑpterea ꝙ stomachus male cōprehendit eum ꝑpter debilitatē virtutis retentiue: ⁊ si non est lenitas non significat illud īmo significat debilitatē digestiue. Significationes autē ex sonitu sunt quoniā iā dictū est in eis que tu scis ꝙ descensus eius significat fortitudinē stōi. Et magnitudo sonitus eius significat bonitatē digōis ⁊ fortitudinē ⁊ sil̄r paruitas fetoris eius. Et rectius quidem in hoc est ꝙ descensus eius non significat fortitudiē īmo significat debilitatē q̄pdā. Sed est debilitas q̄ est infra illā que facit accidere eructuationē. Uerū essentia magnitudinis sonitus si est ꝑpter substantiam eius tunc est propter grossitudinē suā. Et si ē cā eius virtus expulsiua tunc illud significat fortitudinē aliquā. Subtilis autē tenuis cui non est sonitus magis significat fortitudinē q̄ꝑ spissa clamosa ⁊ ꝑprie illa cuius sonitus non est in uoluntate missa. Sonitus autē exiens ex se ipso significat permistionē sensus. Uerū paruitas fetoris significat ꝑcul dubio bonitatē digōis. Et vehementia fetoris significat corruptionē eius. Et si non est fetor oīno significat cruditatē eius. Significatiōes vero ex via singultus sunt quoniā si habens eū sentit mordicationē tūc illic est humor acetosus: aut acutus: aut amarus: ⁊ si sentit cū eo extensionē tunc illic ē ventositas: ⁊ si non sentit illud neq̄ sitit tunc illic est humor phlegmaticus: ⁊ si est post euacuationes ⁊ febres tunc illic est siccitas. Significationes autē ex siti sunt quoniā sitis significat cōplexionē calidā: ⁊ si est cū nausea significat materiā cholericā aut salsam phlegmaticā. Nam si sedatur potu aque calide tunc materia in pluribus dispōibus est phlegmatica: aut materia nitrosa ⁊ si augmētatur tunc materia est cholerica. Uerū significatiōes ex dispōibus oris ⁊ lingue sunt quoniā qn̄ lingua in doloribus stōi est vehementis asperitatis ⁊ rubedinis tunc significat dominiū sanguinis aut apostema calidū in ipso sanguineū ⁊ si ad citrinitatem tunc nocumentū est cholericū ⁊ si ad nigredinē tūc cā est melica ꝙ si ad albedinē ⁊ lenitatē tunc cā est humiditas ⁊ si est siccitas superflua tunc cā est siccitas. Sed significatiōes ex uia digōis sunt quoniā digō bōa nō fit nisi qn̄ post cibum cōprehēsū

non accidat grauitas in oꝛ stõi nc̄ rugitus nc̄ īflatio neqꝫ eructuatio neqꝫ sapor fumosus aut acetosus neqꝫ singultus ꝛ tensio ꝛ vt sit spatiū more cibi in stõ spatium equale . ꝛ descẽsus eius ab eo in hora qua os non ante ipsaꝫ neqꝫ post eā ꝛ sit somnus tẽperatus ꝛ expergefactio velox lenis ꝛ in ocl'o nõ sit aq̄a ꝛ in capite non sit grauitas ꝛ obedientia nature sit facilis ꝛ sint inferiora ventris ante egõeꝫ inflata. hoc enim significat bonitatẽ inuolutiõis stomachi super cibū ꝛ ꝙ ipse bene cõprehendit ipsuꝫ ꝛ illud significat fortitudinẽ stõi ꝛ conuenientiā cibi in qualitate ꝛ quantitate. Quꝫ ergo stomachus non cõprehendit cibū bona cõprehẽsione neqꝫ fit digõ bona accidunt rugitus ꝛ frequentia eructuationis ꝛ remanet cibus in stõ spatio longo: aut descẽdit ante horā necessariā. Et choler̄ quidẽ ꝓprietas non est vt prohibeat digestionẽ ꝓhibitione ōstructoria aut diminutiua aut faciente cruditatẽ immo qñqꝫ corrumpit eā. Sed melancholie ꝓprietas est vt ꝓhibeat digõeꝫ ꝛ corrumpat eā simul ꝛ phlegma decliuius est ipsa ad corrumpẽdū. Et scias ꝙ qñ in stõ non est aq̄a neqꝫ vlcus ꝛ in cibo nõ ē corruptio deinde digestio non fit bona tunc eā est malitia cõplexionis. Et plurimū eius est ex frigiditate ꝛ humiditate ꝛ post eas calida ꝛ post eas sicca. Veꝝ significationes ex stõi doloribus sunt quoniam verbi gratia dolor extensiuus significat ventositatẽ ꝛ grauatiuus significat repletionẽ ꝛ mordicatiuus significat humorẽ acetosum aut acutuꝫ aut ponticū aut amaꝝ. Significationes autẽ ex appetitu sunt quoniā significant ex eo aut ꝓpter additionẽ eius aut ꝓpter diminutioneꝫ eius ꝛ ipsius destructionẽ aut speciẽ ad quā ipse declinat sicut ē ꝙ ipse qñqꝫ est sitiens ꝛ appetit frā ꝛ qñqꝫ appetit acetosum ꝛ qñqꝫ appetit exiccantia salsa ꝛ acuta et qñqꝫ aggregatur appetitus acutoꝝ ꝛ salsoꝝ ꝛ acetosoꝝ simul. Et ex mõ ꝙ ista sunt cõia in faciendo lucrari incisionẽ humoris nociui quare sunt significantia debilitatẽ stõi. stomachus eniꝫ fortis declinat ad pinguia ꝛ qñqꝫ est appetitus decliuis ad res malas quas refugit natura sicut appetit carbones ꝛ alluꝫ ꝛ alia ꝛ eā in hoc est humor corruptus extraneus non pertinẽs humoribus laudabilibus. Qui autẽ bonitas adest gustus ꝛ est sanus nõ elegit appetitus saporẽ supra dulcẽ. Quūqꝫ declinat appetitus versus aliū ꝛ abhorret illū tunc illic est nocumentū. Nam si appetit pinguia: tunc illic est stipticitas ꝛ spissitudo ꝛ siccitas. Et si natura abhorret cibos calefacientes ꝛ declinat ad frigidos propter frigiditatem ipsorum tunc est illic caliditas. Et si appetit calefacientes tunc illic est frigiditas. Et si appetit incisiua ꝛ acetosa ꝛ acuta tunc illic est humor viscosus. Et appetitus quidẽ in stõ calido aque plus est ꝙ cibi. Et qñqꝫ fit vehementia caliditatis ꝓpter resolutionẽ ꝛ inquisitionẽ restauratõnis. Et mordicatio quidẽ excitat famẽ vehementẽ et est species famis que nullo mõ tolleratur ꝛ associatur ei sincopis ꝓprie qñ tardatur cibus. Et appetitus in stõ ad quẽ effundunt melāc'holia ꝛ phlegma acetosum multiplicatur qñ est eorum quantitas infra quantitatẽ vocantẽ ad expulsioneꝫ ꝛ non multiplicatur in eo appetitus ꝛ fit caninus nisi propter illud qđ dicturi sumus in capitulo appetitus canini. Et scias ꝙ appetitus nutrimenti cõicat mẽbris omnibus. Veꝝ illa cõitas est naturalis ꝛ facta ex suspensione vocationis virtutis nutritiue cum attractiua. Amplius appropriatur stõ appetitus aī mal' ꝛ sentit cū eo. Et qñqꝫ cõuẽit qbusdā hoibus vt esuriāt plurimū ꝛ cõedūt plīmū ꝛ nc̄ aduenit eis saturitas fastidiosa ꝛ neqꝫ egreditur in egõe eorum fex plurima ꝛ neqꝫ cū hoc corpora eoꝝ inpinguantur. Et eā quidẽ huiusmõi dispõis est resolutio plurimū velox cū sanitate digestiue ꝛ attractiue ꝛ appetitiue. Veꝝ significationes ex via saporis oris sunt ꝙ amarus significat caliditatẽ ꝛ cholerā: Et acetosus significat frigus stõi sed minus frigor̄ cū quo non digeritur cibus oīo. Et qñqꝫ significat calorẽ debilẽ cū humiditate faciente ebullire humiditatẽ paꝝ q̄ postea separatur ab ea deficiens in digerendo quare accidit acetositas sicut fit i musto. Accessit eniꝫ qñ infrigidatur ꝛ acessit quādo feruet a caliditate debili. Et est acetositas que fit ex effusione materiei acetose ex splene ad stomachū ꝛ facta quidẽ eā splenis mutat appetitū necessario ꝛ mł'tiplicat inflationẽ ꝛ rugitū ꝛ malitiā digõnis ꝛ facit eructuationẽ acidā. Et ille qui ex saporibus oris ē insipidus significat humoris insipidi saporẽ. Et salsus significat saporẽ humoris salsi. Et sapores extranei horribiles significant humores extrāeos putridos malos. Sed significationes ex vomitu sūt ꝙ si est nausea tantū tunc materia est viscosa imbibita. Et si est vomitus facilis significat ꝙ ipsa ē effusa in concauitate. Et si sunt vomitus ꝛ nausea ꝛ non separantur significant aggregationem vtriusqꝫ rei aut viscositatẽ humoris ꝛ non est nausea facta ex materia imbibita ꝛ qñ est plurime mordicans os stõi aut est pauca confortatur qñ ipsa cū cibo permiscetur ꝛ ascendit ex profundo stõi ad os stõi ꝛ mordicat ipsum. Quapp facilis fit qñqꝫ expulsio humoꝝ post cibū ꝛ non fit facilis ante ipsuꝫ nisi sint multi veꝝ quando est aduentus conturbationis ꝛ nausee a ꝓuocatione tunc materia est effusa si vero est currens tunc materia est generata in stõ secundū continuationẽ. Et vomitus etiā significat per colorẽ eius qđ ingreditur in ipso materiā significat ergo cholerā ꝛ mel̄iaꝫ per colorẽ ꝛ phlegma vitreū per colorẽ ꝛ phlegma acetosum ꝛ salsum per colorẽ ꝛ saporẽ ꝛ phlegma descendens ex capite per colorẽ muschosum quos associatur ei ex descensu ꝛ mẽbra alia ꝛ ex hoibus est qui cū recipit cibū aliquẽ sentit ex seipso ꝙ si moueretur superfluo motu euomeret cibum suū ꝛ illud quidem significat humiditatẽ in stõ aut debilitatẽ stõi sed illud qđ est ex humiditate accidit etiā qñ vacuitas adest ꝛ illud qđ est ex debilitate non accidit nisi secundū repletionẽ tantū. sed significationes ex via coloris corporis sunt quoniā color est vehemens significatio dispõis stõi ꝛ epatis secundū plurimuꝫ plurime .n. egritudines stõi sunt frẽ ꝛ color stõaticoꝝ est plumbinus. Et si iest eis citrinitas est citrinitas decliuis ad albedinẽ. Significationes autẽ ex via rugitus sunt quoniā rugitus significat debilitatẽ stõi ꝛ ꝙ ipse male cõprehendit cibū ꝛ egõnẽ humidā. Verū significationes ex sputo sunt quoniā multitudo eius ꝛ spumositas ipsius signt hūiditatẽ stõi mittentis aquositatem ꝛ mucilaginositatem.

Exiccatio oris ⁊ paucitas salue significant siccitatē stōi ⁊ caliditatē. Et si fuerint illic significationes alie adiuuabunt illa in significatione caliditatis. Et scias q̄ siccitas oris est a siccitate cōplexionis duobus modis. Unus eoꝝ est siccitas vera ⁊ est ut nō sit saliua. ⁊ secundus est mendosa ⁊ est vt sit saliua exuberans viscosa sed sit exiccata cā caliditatis vaporose venientis ad ipsum quare oꝫ vt distinguatur inter siccitatez ⁊ exiccationē sputi uiscosi secundū os. Nam illa significat siccitatē ⁊ humiditatē viscosam aut procedentē a stō aut descendentez a capite. Sed significationes ex eructuatione sunt quoniā eructuatio qn̄q̧ est acetosa ⁊ qn̄q̧ est fetida aut fumosa aut rancida aut lutosa aut putrida aut liosa aut silis cibo quē recipit eructuās aut pura in qua non est qualitas alia ⁊ est sanior eructuatio. Nam si est fumosa ⁊ cā in hac non est subā cibi que sit velocis conuersionis ad fumositatē sicut vitelli ouoꝝ in patella ⁊ rhaphanus aut cibus cui in artifitio suo ⁊ quꝫ fit associatur qualitas fumosa sicut dulce cui superuenit ignis dominiū ⁊ alia: tunc cā in ea est igneitas stōi ꝓpter materiā aut malitiā cōplexionis pure. Si autē est cū materia tunc est secundū vnū duoꝝ mōꝝ predictoꝝ. Et plurimū quidez est illud ex materia cholerica effusa ad stomachū ex felle secundū modū cuius preterita ē rememoratio aut ex catarro calido ex capite et ꝓprie qū hō non est cholericus in cōplexione sua. Et significat etiā q̄ cā caliditatis est materialis aut pura ex isto mō q̄ cibus qui sumptus fuit longinquus est a fumositate sicut est panis ordei. Naz qū huiusmōi eructuat fumose tunc cā est caliditas stomachi. Et silr attende egōnez an est cholerica. Nā si est cholerica significat q̄ cā est caliditas stōi. Et si egō non est cholerica non est necessariū vt cā sit caliditas stōi. Qn̄q̧ eni est malitia cōplexionis singularis ⁊ vomitus etiā est significatio magis significans per illud qđ egreditur in ipso. Et quādoq̧ significat eructuatio acetosa ⁊ fumosa vigilias cū quibus non inuenit stomachus vacuationē sufficientē digōni ⁊ inflāmat̄ ⁊ calefit. q̄ si est eructuatio acetosa non a cibo acetoso neq̧ a cibo qui qū superflue sumitur mutat ad acetositatē tunc illud est ꝓpter frigus stōi ⁊ ꝓprie qū accidit a cibis elongatis ab hoc vt acetosi fiant sicut est mel. Nā si inuenis eos acetosos fieri tunc indica q̄ cā in hoc est frigus stōi sine materia aut cū materia ⁊ associatur ei qđ est cū materia grauitas in ore stōi semp. Et plurimū accidit illud hn̄tibus cholerā nigrā ⁊ spleneticā. Et illi ad cuius stomachū descendit catarrus frigidus. Qn̄q̧ autē acescit eructuatio a caliditate qū inuenit materiā dulcē ⁊ facit eā ebullire ⁊ facit ipsam acetosam ⁊ significat illud vt sit eructuatio acetosa cū signis caliditatis ⁊ īflāmatiōis ⁊ amaritudine oris ⁊ siti ⁊ iuuamento cū eis que infr̄ant. Et ex eis quidē quibus sigatur q̄ caliditas pluria supflua qn̄q̧ acescere facit cibū ⁊ eructuationez est q̄ caliditas qn̄q̧ facit acescere lac velocius q̄ ipsum facit acescere frigiditas ⁊ quādoq̧ significatur per vomitū etiā materia. Et qn̄ eructuatio est fetida: tunc qn̄q̧ significat putrefactionē in stō significatōne fetoris oris ⁊ quādoq̧ significat vlcera stōi. Et lutosa ⁊ cenosa ⁊ limosa significant humiditatē putrefactā ⁊ illa que est vt erugo eris significat acuitatē ⁊ caliditatē cū putrefactione ⁊ est vehemētior significatio caliditatis q̄ fumosa. Si autē eructuatio non est fumosa neq̧ acetosa sed est afferēs saporē cibi post spatiū eueniens secundū acceptōez cibi tunc significat debilitatē stōi in conuertendo cibū. Ueꝝ significationes ex eis que sunt conuenientia aut fugientia aut impedientia sunt vt consideretur an res infrigidantes sunt conueniētes ei aut res calefacientes exiccantes conueniant aut humectantes postq̄ consideratur res vna: sepe eniz accidit error cā dimissionis eius qum non attenditur ⁊ est q̄ res infrigidantes multotiens frangunt ebullitionē humoris subtilis aquosi humidi aut salsedinē humoris phlegmatici et existimatur q̄ cuz eis iā prouenit iuuamentū q̄uis illic sit caliditas ⁊ res calefacientes multotiens expellunt humorem calidū ⁊ resoluūt eū ⁊ existimatur q̄ cū eis iā accīt iuuamentū q̄uis illic sit frigiditas imo oꝫ vt considerentur cū his duabus relique significationes.

Significationes autē eoꝝ in quibus inuenitur sensus stomachi sunt quoniā si non sentit mordicationē imo grauitatē tunc materia est phlegmatica vitrea ⁊ si sentit mordicationē cū inflāmatione tunc materia est amara vel salsa aut mordicationē sine inflāmatione tūc materia est acetosa ⁊ si ē illic mordicatio cū leuitate tunc materia est subtilis aut pauca ⁊ si est cū grauitate tunc materia ē grossa aut multa. Significationes autē cū dispōibus cōicantibus sunt quoniā consideratur verbi grā. an cerebruz patiatur a cāis catarri ⁊ mittat ad stomachū descensiōes aut epar an sit generatiuū cholere ⁊ mittat ipsaz aut an splen deficiat in expellendo melancholiā ⁊ sit apōsus plurime melie ⁊ hec ē cognitio cāe ⁊ consideratur an imaginentur corā oculis res nō consuete ⁊ nō fixe ⁊ an accidāt soda aut estuatō cū repletione ⁊ minorentur cū euacuatione ⁊ similit̄ vertigo ꝓprie ⁊ an inueniatur tremor cordis post repletionē an secundū vacuitatē aut accidat sincopis aut spasmus ⁊ hec est cognitio accidentis. Naz si repletio fecerit accidere imaginatōes ⁊ soda aut inquietudinē ⁊ visiones diuersas aut tremorē cordis etiā aut subet maximā tunc stomachus erit plenus aut debilis aut in ipso est malitia cōplexionis q̄ si tremor cordis ⁊ soda ⁊ sincopis ⁊ estuatio accidant in dispōitione vacuitatis tūc ipse est habēs receptionē cholere aut homoris mordicatiui venientis ad os eius qū est vacuitas aut humoris melācholici ⁊ cognoscitur superfluitas ī hoc cū reliquis signis que tibi dedimus aut humoris frigidi aut eius que est ex istis cāis ī inferiori parte stōi. Naz non magnificatur illic q̄ ex eo generatur ex soda ⁊ epilepsia ⁊ sincopi ⁊ spasmo ⁊ accidentia significantia dispōes eius cū cōitate alia sunt cerbralia sicut permistio sensus ⁊ subet ⁊ congelatio ⁊ estuatio: ⁊ alia sunt cordialia sicut sincopis ⁊ trēor cordis ⁊ malitia pulsus: ⁊ alia sunt cōmunia sicut destructio anhelitus ⁊ difficultas eius ⁊ malitia.

De signis male cōplexionis cal'e stōi. C. xviij.

Significant ipsaz sitis nisi superfluat ⁊ deficiat virtutē: ⁊ eructuatio fumosa ⁊ lutositas salive ⁊ iuuari ab eis que infr̄ant

ſecundū cōditiones premiſſas in ſignificationibus: ⁊ aduſtio ciboꝝ ſubtiliū quoꝝ ſimiles non adurun tur in diſpōe naturali ⁊ ꝙ groſſi digeruntur pluſ- q̄ꝫ digerantur in illa niſi ſuperfluat ⁊ deiiciat vir- tutē ⁊ multitudo ſitis ⁊ paruitas appetitus cibi ſe- cūdū plurimū ⁊ proprie qñ malitia cōplexionis ē cū materia calida cholerica faciunt cadere virtutē oīo: veꝝ digeſtio eſt fortis niſi ſuperfluat malitia cōplexionis vſqꝫ ad hoc vt debilitet virtutes et qñqꝫ aſſociatur huic cōplexioni febris ethica ⁊ qñ qꝫ hec cōplexio ꝓpter ſuā ſuperfluitatē anteq̄ꝫ de iiciat virtutē comouet famē uehementē per id qđ reſoluit ⁊ qđ attrahit ſua mordicatōne ⁊ quia mo uet materias ad reſolutionē ſicut fit ſucceſſione et hec quidē fames qñqꝫ eſt ſincopalis qñ tardāt cum ea cibus aut facit cadere in ſincopim: ⁊ qñ ꝓlonga tur ſpatiū eius parūꝑ deſtruitur appetitus oīo: et qñqꝫ multiplicatur etiā ꝓpter curſum ſputi ſecun dū famē ⁊ multiplicatur ſecundū ſaturitatē calidi- tas reſoluens ſtomachū ꝙ ſi īuenerit humiditatē erit illud plus et hoc quidē ſedant cibi groſſi. Et ſcias ꝙ illius cuius ſtomachus eſt igneus ſanguis ē malus paucus acutus fetidus quē abhorrent mem bra diuerſa ei in complexione radicali quare non nutriuntur eo: ſit ergo ille pauce carnis ⁊ ſunt uene eius exuberātes quoniā ſanguis eius īcluſus eſt in eis quo non vtitur natura. Et phlebotomia extrahit ex ipſo ſanguinē malū.

De ſignis malitie cōplexionis frīe ſtōi. C. xix.

Significat frigiditatē ſtōi tarditas mutatio nis cibi ita vt non deſcendat ſed expella tur vomitu poſt ſpatiū qđdā ⁊ non mu- tetur mutatione que valeat: ꝙ ſi ſuperfluat nō al teratur propter ipſam cibus oīo ⁊ non digeritur. Et qñqꝫ ſignificant ipſam multitudo appetitus et paucitas ſitis ⁊ eructuatio acetoſa abſqꝫ cā in cibo ſecundū ꝙ diximus ⁊ hec ſignificant malitiā cōple xionis eius frigide. Et ex ſigtōibꝫ ſigntibꝫ illud ē vt non ſit aliſtimbre niſi eius qđ eſt leue ex cibis ſine groſſis quoniā iā ante digeruntur ⁊ quandoqꝫ peruenit malitia cōplexionis frigide in ſtō ad hoc vt accidant ex cibo comeſto poſt horas plurimas extenſio ⁊ dolor magnus qui non ſedatur niſi cuꝫ expulſione humiditatis acetoſe omni die. Et quā doqꝫ perducit ad hydropiſiꝫ ⁊ iliacā. Et ſuper co- lore habentis ſtomachū frigidū apparet citrinitas ⁊ albedo ⁊ non occultantur experienti ⁊ eſt ille ex melioribus curis cuius eſt aiieos. Et quādoqꝫ cō municat cerebꝝ in cōplexione habentibus ſecundū hanc cōplexionē quare fiunt ſoda ventoſa ⁊ tinni tus ⁊ ſimilia. Et qñ conuenit malitia cōplexionis frīe cū cōplexione radicali calida multiplicantur ru gitus ⁊ inflatio et exiccatio ⁊ ſitis ⁊ augmentāt cor ruptio quotiens indiget phlebotomia quoniā exic cat eū ⁊ perducit ad ethicā. Et eius quidē medicia eſt vt ſumat paꝝ vini ſecundū quantitatē qua in- fundatur ante cibū aut ſint cibi eius exiccantia ⁊ ca ro rubea ſine iure pingui cū micis.

De ſignis cōplexionis ſicce ſtōi. C. xx.

Significant ipſam ſitis vehemens exicca- tio lingue ſuperflua ſecundū conditiones predictas in capitulo ſignificationū ⁊ atte nuatio corporis ⁊ arefactio ipſius ſup factā iſta na tura ⁊ iuuamentū cū cibis humidis.

De ſignis malitie cōplexionis hūide. C. xxi.

Significant ipſam paruitas ſitis ⁊ terreri a cibis humidis ⁊ impediri ab eis ⁊ iu- uamentū cū minoratione cibi ⁊ cū eis qui ſicci ſunt. Et ſignificant ipſam multitudo ſputi et ſaliue: ⁊ ſi ſunt ſecundū famē ſignificant caliditatē cū humiditate ſecūdū plurimū. Et qñqꝫ ſunt ex ca liditate ſola. Et multotiens quidē eſt ſuper os ſto machi hoīs humiditas infuſiua ⁊ quotiens habens eam comedit aliquid meditatur ꝙ ſi moueret vo meret. Et quandoqꝫ fit illud etiā ex debilitate ſto machi ſed aſſociantur ei ſignificationes debilitatis predcē ⁊ fit hoc ſꝫ vacuitatē etiā q̄ꝫuis non cōedat ſed illud eſt apud comeſtionē tantū.

De ſignis cōplexionū ſtōi q̄ ſīt cū mātia. C. xxij.

Complexionē que eſt cū materia ſignifi- cant vomitus ⁊ eructuatio ⁊ amaritudo proprie comitans ipſum ⁊ ꝓpter illđ qđ ipſi admiſcetur ⁊ cōmiſcetur vrine niſi ſit ꝓpter neceſſitatē tranſeuntē terminū. Et ſubtilē quidē ca lidā virulentā ſignt cū lenitate ſtōi nauſea ⁊ mor- dicatio ⁊ ſitis ⁊ inflāmatio et qñ recipit cibū groſ- ſum patitur cū eo nauſeā ⁊ ad ſummū ſi eſt pluri- ma cum ea eſt ſemper nauſea: ⁊ ſi eſt pauca nau- ſea apud cibum ⁊ ſimiliter ſi eſt non imbibita ſed eſt comprehenſa in fundo ſtōi quare non facit nau ſeam. Cumqꝫ miſcetur cū cibo corrumpitur ī ſtō ⁊ ſpargitur ⁊ peruenit vſqꝫ ad os eius ⁊ facit nau ſeam. Et qñqꝫ ſignificat illā que effuſa eſt in ſpatio ſtōi que non imbibitur ꝙ qñ recipit habens eā ali q̄d abſterſiuū ſicut aquā mellis ⁊ zuccari ducit ipꝫ ad eructuationē. Et imbibita nō cognoſcitur ex ꝑ te eius qđ exit cū vomitu ⁊ egōe imo ex reliquis ſignificationibus predictis ⁊ eius radix eſt nauſea quoniā ſignificat materiā ꝓculdubio. Nā ſi eſt cō turbatio tantū tunc ſunt illic adherentia ⁊ imbibi tō materiei ⁊ ſignificat genus materiei ſitis: ⁊ ſitis ſignificat aut caliditatē eius aut ſalſedinē eius aut nitroſitatē eius. Nā ſi ſedatur cū calida tūc ē phle gma ſalſum ⁊ ſi non ſedatur ea tunc eſt materia cholerica. Et cognoſcitur etiam ſapore oris aut cuꝫ eo qđ expellitur vomitu ꝙ ſi aggregent nau- ſea ⁊ ſitis ſignificant illud. Et ſi non eſt ſitis ſigni ficat ꝙ materia eſt frigida. Et ex ſignificationibꝫ aggregationis materie phlegmatice plurime viſco ſe eſt vt cadat appetitus ⁊ non dilatetur pectus ꝓ pter cibū plurimi nutrimenti: imo declinet ad illđ in quo ſunt acuitas ⁊ mordicatio. Cum ergo acci- pit illū apparet inflatio ⁊ extenſio ⁊ nauſea ⁊ non quieſcit niſi cū eructuatione. Et ex ſignificationi- bus aggregationis materie male in ſtō ⁊ que ſecun tur ipſum ē ſaltus mirac ⁊ qñqꝫ perducit ad epile pſiā ⁊ melancholiā. Et ex ſignificationibus ꝙ ma teria effuſa ſit melācholica eſt appetitus plurimus cū debilitate digeſtionis ⁊ cū multitudine inflatōis ⁊ cū gueſcegueſce ⁊ ſollicitudine. Et ex ſignificati onibus ꝙ materia eſt fortis eſt ſolutio ventris et vertigo cū multitudine ex capite deſcenſus ad os ſtōi ⁊ etiā illud qđ egreditur in vomitu ⁊ egeſti- one ex humore mucoſo. Et ex ſignificationibus ꝙ materia eſt humida nocens ſua ebullitiōe ē ſitis

vehemens cum defectu amaritudinis aut ſalſedis in ore ⁊ ſenſibilitas rei quaſi aſcendentis ⁊ deſcendentis cū humiditate ſuperflua in ore ⁊ capite ſtōi ⁊ inflammatio.

De ſignificationibus nocumentoꝝ ſtōi non cōplexionalium. C. xxiij.

[s] Ignificationes quidē magnitudinis ſtōachi ſunt vt ſit ſtomachus tollerans cibuꝫ plurimū ⁊ qū r̄pletur ſentit tunc adherere viſcera ⁊ cōprimi adinuicē ⁊ qū euacuatur minuitur ⁊ dimittit viſcera quaſi ſuſpenſa. Paruitas vero ſignificationis ſunt vt non tolleret cibū plurimū ante ſaturitatē. Et ſignificationes quideꝫ oppilationū cadentiū inter epar ⁊ ſtōachū ſunt hūiditas egeſtionis ⁊ multitudo ipſius ⁊ ſitis ⁊ paruitas ſanguinis ⁊ alteratio coloris ad hydrōpicalē ⁊ inceptio malitie diſpōis cuius fortaſſe notius nomen eſt malitia cōplexionis aut malitia habitudinis. Et ſignificationes oppilationū cadentiū inter ſtomachū ⁊ ſplenē ſunt paucitas appetitus cū magnitudine ſplenis. Ueꝝ ſignificationes oppilationū cadentiū inter ſtomachū ⁊ inteſtina ſunt accidentia ileos ⁊ colice: et ſignificatiōes oppilationū cadētiū inter ſtomachū ⁊ cerebꝝ ſunt paucitas appetitus cū rcī. ficatione cōplexionis ⁊ remanentia digōis cuꝫ diſpōe ſua ſi non fuerit aliud qđ prohibeat ⁊ paruitas ſentiendi deglutita mordicatiua acuta valde ⁊ non accidat ſingultus poſt potū diapipereon ⁊ potū vini in ieiunio. Uentoſitatis vero ſignificationes ſunt extenſio in ſtō ⁊ lateribus ⁊ ſub hypocūdriis ⁊ natatio cibi ⁊ multitudo ventoſitatis deſcendentis ⁊ eructuabilis. Et ſcias ꝙ qñ inuēit ſentiens inter ſtomachū ⁊ epar duritiē cū gracilitate. tunc illud eſt ſignificatio indicās reſolutionē nature.

De mōis vlibus curationū. C. xxiiij.

[c] Uratur ſtomachus cum eis que bibunt̄ ⁊ cū epithimatibus ⁊ embrocis cū aquis in quibus decoquūt̄ medicine ⁊ linimentis ⁊ vnctionibus ex oleis ⁊ empl'is factis cū ceris decoctis in aquis in quibus decoquntur medicine. Sed epithimata ⁊ empl'a ſunt meliora embrocis embroce enī ſunt debilis impreſſionis. Et ſcias ꝙ cura malitie cōplexionis que accidit ſtō in vtriſqꝫ qualitatibus actiuis facilima eſt ꝓpterea quia facile inuenimus medicinas cōtrarias eis vehementis virtutis. Ueꝝ cura que accidit ei malitia complexionis in vtriſqꝫ qualitatibus paſſiuis eſt difficillima ⁊ proprie cōplexionis ſicce. Naꝫ oppoſitio cuiuſqꝫ eaꝝ eſt cū virtute debilis impreſſionis. Et ſcias ꝙ ſpatiū quidē calefaciendi frigidū eſt ſicut ſpatiū infrigidandi calidū. Sed timor in infrigidando maior eſt precipue qū quedā mēbra vicinantia ſtō hñt malitiā cōplexionis frigide aut debilitatē. Ueꝝ timor in humectando ⁊ exiccando ē ſilis ꝙuis ſpatiū humectandi ſit longius. Et ſcias ꝙ qū egritudines ſtōi ſunt ex materia deinde ambigua ſit materia tunc non eſt qđ magis conferat ei ꝙ hiera quoniā ipſa eſt magis adiuuans v̇tutes mediciaꝝ ad rectificandū ſtōuꝫ ⁊ cōplēdas operationes eius ipſi ꝓprias. Sed oꝫ vt non cures de ea qñ eſt malitia cōplexionis ſine materia quoniam ipſa nocet in calido ⁊ ſicco ⁊ inuenitur in fris ꝙ ē fortius ea. Quūqꝫ euacuaueris ſtomachū ex hūore effuſo ad ipſum ab alio conforta ipſum poſt illud vt non recipiat illū humorē ⁊ conſtrictio extr̄mitatū ⁊ calefactio ipſaꝝ adiuuat in retinendo illđ qđ effunditur ad ipſum ab eis. Et ſirupus de papauere eſt vehementis iuuamenti ad effuſionem materieꝝ calidaꝝ. Qđ ſi humor eſt frigidus tunc confortantia que neceſſaria ſunt poſt ipſaꝫ ſt̄ ſicut maſtix ⁊ tro. de roſ̄ miores ⁊ mēta ſicca ⁊ xiloaloes ⁊ gariofili ⁊ que ſunt illis ſimilia. Et ſi humor eſt calidus tunc arobob ⁊ troc. frigidi facti ex roſ̄ ⁊ ſpodio ⁊ que ſunt ſimilia illis. ⁊ ille qui inuenit duꝝ ⁊ gracile illud qđ eſt inter ſtomachū ⁊ ep ſecundū ꝙ diximus ponat cibos ſuos ⁊ medicīas ſuas aquā ordei ⁊ gradiatur in bibendo ipſaꝫ quaqꝫ die a. x. vſqꝫ ad. xx. ⁊ vſqꝫ ad centū ſecundū longitudinē diei ſui vſqꝫquo ſit potens in bibendo ipſam vice vna aut duabus ⁊ non approximet̄ medicina euacuatiua neqꝫ phlebotomia. Troc. dcūs ad illud. ꝝ. maſticis ⁊ troc. diarodon amboꝝ ana ʒ. iii. karabe ⁊ mente ſicce ⁊ marmacori ⁊ xiloaloes crudi omniū ana. ʒ. ii. detur in potu cū vino antiquo aut miua. Et oꝫ vt adminiſtrentur in mundificatione ſtōi ⁊ eius qđ aggregatur in vacuitate eius aut adheret aut imbibitur medicine non per tranſeuntes ſtomachū ⁊ vias proximas ſtomacho abſqꝫ venis longinquis ab eo. Si autē non valet vice vna iteretur illud: eſt enim melius ꝙ euacuatio qū non ſit neceſſaria euacuatio. Et oꝫ vt attēdas eſſe egōis ⁊ vrine in egritudinibus ſtōi. Qūqꝫ videris eas iam incipere rectificari tunc iam incipit ſtūs rectificari. Et oportet vt non afferas in curationibus ſtōi aut caliditatis eius aliquid vehementis infrigidationis ſicut aquā vehementis frigoris ⁊ ꝓprie in eo qui non cōſuetus eſt ea: ⁊ nō euacues medicinas ſolutiuas propter illud quod ī ipſo eſt ex ſuperfluitatibus a ſtipticis conſeruantibus virtutē propter illud qđ ſcis.

De cura malitie cōplexionis frigide ⁊ humide in ſtomacho. C. xxv.

[e] T qū illic eſt materia tunc euacua ſecundū ꝙ ſciuiſti in canone. Et ſi non eſt multitudo materiei tunc experimētatores habent viā in eo notā. In curatione quidē qū materia non eſt tunc cibant illū cū eis in q̇bus ē ſtipticitas ⁊ amaritudo vt exiccent cū ſtipticitate ſua et calefaciant cū amaritudine ſua. Et huius quidē generis eſt vinū ponticū. Et ex medicinis que bibūtur medicine apſinthiales ⁊ ſirupus apſinthij ipſius. ⁊ medicine facte cū cydonijs. Sed ex empl'is ⁊ epithimatibus ⁊ vnctionibus empl'a in quibus ponūtur medicine ſtiptice ſicut amomū ⁊ calamus arōaticus ⁊ ſpica ⁊ foliū ⁊ laudanū ⁊ bdeliū ⁊ radix lilii ⁊ balſamū ⁊ oleuꝫ eius ⁊ g̅na ipſius ⁊ ſtorax. Unguenta autē ſunt cerata facta ex oleo maſticio ⁊ oleo de oliuis ⁊ oleo de cydonijs. Si autē nō cōfert hec ſumma adminiſtra empl'a rubificantia et medicamen de gūmi rute ſilueſtris. Et ex empl'is confortantibus eſt ut ſumantur croci ⁊ ſpice ſyr̄ ⁊ maſticis ⁊ olei balſami omniū ana pars. i. ⁊ mell' partes tres ⁊ myrrhe aſportate a ciuitate atruſulon partes tres gūmi alboti pars. i. ⁊. ſ. euforbii pars. i. fiat ex eis emplꝫ ⁊ vt bibatur ex eis parū

pertransit. Et itez aliud. ℞. storacis ptes. iiii. cere partis tertiā medulle ceruine partes. ii. gūm i alboti partē. i. olei balsami partē. i. ⁊. ʒ. olei nardini ptes. ii. Et itez storacis tertiaz. medulle ceruine. iii. aloes rubei. iii. masticis ptes. ii. olei nardini. viii. olei balsami. iii. cere. v. fiat ex eis ceratū. Illi vero qui rōcinatione vtuntur incipiunt in primis cū exercitio tēperato ⁊ administant cibū boni chimi facilis digōis equalis qualitatis ad paruitatē aliquā declinantē secundū mensurā qua digeratur: deinde gradiatur in hoc ad ministrandas medicinas predictas ⁊ que cursu eaz procedūt ex electuariis aromaticis calidis cū equalitate quidez secundū q͡ exigit oppō egritudinis ita vt cōmensuretur cōplexiō. Et ex istis electuariis sunt diapipereon ⁊ diacyminū. Medicamen bonū. ℞. granoz iuniperi ⁊ gūmi alboti ⁊ piperis omniū ana partē. i. ⁊ myrrhe asportate a ciuitate atrusulō ⁊ existimo q͡ oz vt sint cū ea storax ⁊ spica celtica omniū ana partes. ii. petroselini. ʒ. seīs apii mōtani ⁊ keisin amboz aā medietatē partis consiciātur cum quantitate sufficiente mellis. Et quando frigus est vehementius illo tunc oz vt in potu tribuantur omorusia ⁊ sagzenea ⁊ ē ex medicinis bonis ad omnes egritudines materiales humidas ⁊ grossas humidas ⁊ sirupus squilliticus ⁊ eius confectio. ℞. squille mundate incise. iii. eminas proiiciantur in vase de vitro ⁊ orificiū cooperiatur vasis ⁊ dimittatur sex mensibus.

De cura malitie cōplexionis cal'e. C. xxvi.

i

Nflāmationi stōi confert in potu sumere lac acetosum ⁊ acetū ꝓprie cū coriandro ⁊ lac acetosum vaccinū ⁊ medullā citroli ⁊ pisces recentes ꝓprie sedant inflāmationē in stō ⁊ aqua frigida ⁊ fructus recentes ⁊ endiuia ⁊ cucumeres ⁊ persica que non sunt vehementis aquositatis quare conuertantur ad cholerā ⁊ lactuce ⁊ lētes ⁊ coriandrū humidū ⁊ acetū ⁊ cucurbita ⁊ que sunt sīlia illis mista cum canfora ⁊ sandalis ⁊ roꝭ si illa necessaria sunt ⁊ dantur eis in potu etiā tro. d' spodio ⁊ ꝓprie qū est illic solutio ventris cholerica ⁊ oua cocta in aceto ⁊ lentes cū condimento granatoz ⁊ cū sumachia ⁊ condimento de acresta: et carnes que eis concedūtur sunt caro atabauic ⁊ daragi ⁊ pullorum: q͡ si eorum caliditas non consequitur mortificationē virtutis tunc ciba eos frīs grossis sicut infrigidatis piscibus recentibus ⁊ infrigidatis ventribus ⁊ omnibus in quibus est stipticitas etiā ⁊ rob de papauere ⁊ sirupus eius conferunt ad hoc valde. Et ex eis que conferūt eis est vaporatio cū infr'atiuis ⁊ qn̄qz emplantur eorū stōi cū vesica inflata iam impleta ex aqua frigida. Qumqz emplas stomachū ex emplis infrigidatiuis caue tunc ne velamen ex eis infrigidetur aut epar tali infrigidatione qua eoz operatōes naturales ledantur. Multotiens enī accidit iñ nocumentū in anhelitu ⁊ frigus in epate. q͡ si percepis aliquid hoz tunc succurre ei cū oleo calefacto effuso super locū ⁊ empla ipsum cū eo ⁊ pone loco emploz ea que bibuntur.

De cura malitie cōplexionis frigide. C. xxvii.

s

I fuerit hec malitia cōplexionis leuis sis contentus in curatione eius trociscis rosatis in quibus sunt apsinthiū ⁊ cinnamomū cū decoctione cymini ⁊ ameos decoctoz in vase vitri mundo. ⁊ ameos quidē est uehementis iuuamenti in hoc: ⁊ quz est fortior illa tūc necessariū est vti confectionibus calis fortibus ⁊ seibus calidis ⁊ diapipereō ⁊ tyriaca magna ⁊ mithridato cū vīo ⁊ sagzenea ⁊ diacymino ⁊ omorusia ⁊ alchadicō ⁊ diamuscho amaro ⁊ confectionibus de stomatichō. ⁊ diaolibanū iuuatiuū ē ad hoc vbi natura ē leuis ⁊ oz vt ad bibendū dentur huiusmōi in decoctione spice ⁊ masticis ⁊ squinanti. ⁊ coz que sīt sīlia illis: ⁊ zinziber conditū est iuuatiuum eis ⁊ etiaz troc. rosacei cū equali mensura xiloaloes. Et itez diapipereon cū vino nam ipsum vehemēter calefacit stōum ⁊ significatur vltimitas sue impssionis per singultū. Et oz vt vtantur assa ⁊ piper in cibz suis. Ipsa enī sunt plurimi iuuamēti i hoc. ⁊ allea etiā sunt ex rebus que magis cōferunt eis. Et ex oleis iuuatiuis inungēdo stomachū sunt oleum camemillinū ⁊ oleū de alcāna ⁊ oleū de lilio ⁊ oleum masticinū posito in ipsis adipe galline ⁊ si indiget superfluitate uirtutis ponantur in ipsis āmoniacū ⁊ bdeliū. Et si sunt necessaria fortiora istis: tunc administrentur oleū costinū ⁊ oleū de ben et oleū sambacinū. Et ex eis que inungunt uel iniunguntur sīt sicut sirupus de lilio cū xiloaloes ⁊ muscho ⁊ ambra. Et ex seibus sunt fenugrecū ⁊ semē apiī montani ⁊ altee. Et qn̄qz positio ventosarum super stomachū i doloribus frīs maxime affert iuuamentū. Et scias q͡ calefactio extremitatū perducit ad calefactionē stōi ex proximo.

De cura male cōplexionis hūide. C. xxviii.

c

Uratur cū exiccatiuis ⁊ incisiuis ⁊ eis i quibus sunt caliditas ⁊ amaritudo postq͡ eis admiscentur res pontice: ⁊ oz vt vtantur vino forti parūp. ⁊ sint cibi exiccatiui sicut illi qui sunt in patella ⁊ assati ⁊ minoretur potus aq̄ ⁊ trocisci rosacei cū roꝭ recentibus cōferunt cōplexioni humide in stō. Et ex eis quidē que remouēt humiditatē stōi est vt bulliātur. ʒ. i. anisi ⁊. ʒ. i. seīs feniculi in aqua ⁊ colentur super. v. ʒ. zuccari ro. dissoluti digitis.

De cura male cōplexionis sicce: C. xxix.

h

Orum curatio curationi ethice proxima existit. Hec enim egritudo est quedam ethica stōi. Qum ergo confirmatur curationē oīo non suscipit ⁊ neqz est poē vt occupatio sit ad humectandū ipsum solūmō imo humectatio eius non fit nisi cū cōitate corporis. Et ex humectatione igitur istoz est eoz balneatio ⁊ sessio ipsoz in tina et eoz iteratio ad balneū secundū summā siccitatis. Et qn̄qz necessariū facit superfluitas siccitatis que est in eis vt non concedatur eis ambulatio ad balneū ⁊ recessus ab eo imo deferantur ad ipsum ⁊ ab eo sup aliquid qd' conseruet ne resoluat eos motus ⁊ ne r̄sudet illd qd' sumpserit ex tina. Et quoniā balneū est mollificatiuū virtutis tunc oz ne approximet ei qd' r̄soluat ⁊ duplicetur illud ⁊ oz vt sit balneatio eoz subuersio ipsorū in tina ⁊ non est ei necessarius aer balnei. Et oz ut sit aqua tine temperata. s. iter illam ex qua fit

horripilatio ⁊ inter mordicatē. Et ad ultimuꝫ oꝫ ꝟt non patiat̄ ab ea imo delectet ⁊ humectet ip̄m ⁊ amplificet poros. Et oꝫ ꝟt sit spatiū balneatōis eius ꝟsqꝫ dū perseuerat ⁊ inflatur ⁊ augmentatur corpus eius anteq̄ incipiat detumescere. Et oꝫ ꝟt qū de balneo egreditur quiescat paululū deinde ī potu sumat ex lactibus subtilibus aut lac muliebr̄ aut lac asininū aut lac caprinū ⁊ qđ de eo est melius. Et melius ex eo est suctum ex mamilla ⁊ afferatur lac hora qua mulgetur ⁊ bibat ipsum anteq̄ patiatur ab aer̄ oīo ⁊ ꝟt sit illud cuius lac bibitur iam cibatū tanta quantitate q̄tū digerat ⁊ sit ꝟsuꝫ exercitio ante ipsum equali ⁊ ꝟt non sit fuctū ⁊ si est aial preter hominē cognoscitur bonitas digōis eius aut malitia ipsius ꝑ fetoreꝫ stercoris eius aut priuatōeꝫ ip̄ius a fetor̄ ⁊ equalitatē eius aut hūiditatē ipsius aut ipsius exiccationē aut eius superfluitatē in ꝟna eaꝝ aut per eius equalitatē aut eius inflationē ꝑpter ꝟentositatē in ipso: ⁊ ut fricetur cū instrumento ⁊ abstergatur exercitando ipsum deinde expectetur in infirmo digō eius qđ bibit̄ de lacte aut aqua ordei ⁊ scitur illud ex eructuatione eius ⁊ lenitate uisceꝝ. Deide redeatur post. iiii. aut. ꝟ. horas ⁊ balneetur. postea inungantur mēbra eius cū facilitate ꝟt exiccetur aquositas effusa in eis. Si autē fuerit consuetus balneo balneetur ꝟice tertia. Et si fuerit rectius ꝟt sit contētus duabus ꝟicibus addatur in horis interpositis int̄ duas balneationes eius secundū q̄ dca᷑ est eius expositio ꝟt sit quies integra. q̄ si declinat ad lac det̄ ei in potu secundo. ⁊ si non detur ei in potu aqua ordei cuius artificiū est bonū ⁊ sapiens ⁊ est illa cuius aqua multiplicatur deinde decoquatur taꝫ diu donec minoretur aqua eius ⁊ cibetur pane furni facto ex fermento ⁊ sale bene cocto ⁊ piscibus aradrada ⁊ aliis ꝟolucrū leuiū carniū molliū ⁊ testiculis galloꝝ leuiū carniū inpinguatoꝝ cū lacte ⁊ prohibe ei ꝟiscosa ⁊ dura ⁊ grossa ⁊ si fuerint mlti nutrimenti elige ex eis que cū multitudine sui nutrimenti sunt ꝟelocis digōis facilis chimi ⁊ humidi. Et summa sit tante q̄titatis que non grauet nꝫ extēsionē faciat plurima᷑. Uēꝝ minoratio necessaria est in huiusmōi. Et necessariū est in potu tribuere ei ꝟinū subtile decliue ad stipticitatē paꝝ tollerās cōmistionē propter aquositatē sua᷑. Ipsuꝫ eni facit penetrare cibū ⁊ ꝟiuificat uirtutē ⁊ excusat a potu aq̄ fr̄e facietis irasci ꝉ tristari suo frigor̄ ⁊ sit eiꝰ sūma tanta ne natet super stōchū ⁊ ne faciat rugitū. Et sit eius cibatio secunda qū iam primus integre digestus est ⁊ separetur eius cibus quantū possibile est ⁊ sit cibus leuis ꝟt non consequatur cibus eius cibū indigestū. Sitqꝫ hoc regimē eius aliquibus diebus. Qumqꝫ melioratur paꝝꝑ addatur in exercitio ⁊ fricatione ⁊ cibo. Qum autē sanitati approximat abscindatur kist ordei ⁊ ponantur loco ordei ꝟno die aut duobus sorbitōes fcē ex candarusio ⁊ addatur ei cibus ex eis quibus ꝟti consueuit ⁊ incipiatur a pedibus ⁊ extremitatibus ⁊ carnibus auiū mollibus.

De cura frigide ⁊ sicce cōplexionis. C. xxx.

Quod si cōplexio est fr̄a ⁊ sicca: tunc r̄ge fr̄aꝫ sicut r̄gis sicca᷑ ⁊ quonia᷑ eius regimē non est ei nisi cū calefacientibus tunc aliena in ea que addunt in siccitate propter resolutionē sua᷑ aut propter stipticitatē fortē in ipsis. Et euaporationes quidē omnes nocent ei ⁊ non conferunt ipsi ⁊ oꝫ ꝟt alienetur calefactio fortis ꝟelox quonia᷑ illud exiccat ⁊ addit in siccitate imo oportꝫ ꝟt calefiat paulatim ⁊ humectetur in eo qđ ast inter illud ⁊ addat in suba᷑ caloris innati non igneitate. Et ex eis que faciunt illud est ꝟinū parue commistiōis ⁊ lac: ⁊ aqua ordei permista cū pauco melle ablata spuma eius ꝟt multiplicetur ipsius nutrimentū ⁊ minoretur eius superfluitas est bona eis ⁊ inungatur stomachus ex oleis aromaticis q̄ magis humectant q̄ calefaciant ꝟerbi gr̄a sicut oleuꝫ de spica ⁊ spica celtica ⁊ oleū de mastice est bonuꝫ eis. Et qñqꝫ misceatur cū eo oleū de balsamo quonia᷑ est iuuatiuū. Et melius quidē est ꝟt misceatur cū eis paꝝ cere ꝟt sit mora eoꝝ super stomachū. Et ex eis que forte afferunt iuuamentū est ꝟt calefiat mastix ⁊ misceatur cū oleo neriden ⁊ ponatur super stomachū ⁊ eligatur ex mastice illud qđ est pinguis: q̄ si frigus uehementius fiat non est excusatio quin liniatur stomachus cū eo qđ est sicut pix faciendo ꝟt ipsa adhereat ei omni die ⁊ remoueatur anteq̄ infrigidetur ⁊ qñqꝫ administrat̄ illđ in die bis. Ipsa eni attrahit ad stomachū sanguinē nutritiuū. Et oꝫ ꝟt tu cognoscas forma᷑ administrationis picis ex eis que dca᷑ sunt in capitulo picis. Et ex eis q̄ maximū afferunt iuuamētū est amplexari infantē carnosum sane cōplexionis quoniam ipse facit stomachū acquirere caliditatē innata᷑ digerentē cibū ꝟehementer. Si autē non fuerit infans tunc sit catulus canis pinguis aut cattus masculus pinguis aut qđ procedit ꝟia eoꝝ. Et oꝫ quidē ꝟt non sudet infans amplexatus ⁊ īfrigidetur sudor ⁊ posē est ꝟt liniatur ꝟenter eius cū eis que ꝓhibent sudorē ⁊ opꝫ ꝟt ne eis superflue detur aqua fr̄a quonia᷑ ipsa est res magis nociua eis.

De cura cōplexionis sicce cū caliditate. C. xxxi.

Cura huius est ꝟt aggregetur inter duo regimenta que diximus. q̄ si caliditas fuerit parua sufficit ꝟt adhibeatur regimē habentiū siccitatē ⁊ ponatur ꝟinū eoꝝ recentis tēporis. Et oꝫ ꝟt ipsum in potu sumant infrigidatū in estate tepidū in hyeme ⁊ silr̄ sint reliqui cibi eoꝝ. Et sit inunctio stōꝝ eoꝝ ex oleo de cydonijs ⁊ ex oleo omphacino. Et qñqꝫ sanatur integre ex potu plurime aque fr̄e ⁊ proprie qñ non est siccitas superflua.

De cura cōplexionis cal̄e ⁊ humide. C. xxxij.

Conferunt ei frigida exiccantia ⁊ aggrega inter duo regimina malitie cōplexiōis calide ⁊ humide. ⁊ conferunt ei tro. rof. facti cū rof recentibus. Et qñ illic est solutio ꝟentris administra ceratū factū cū oleo de cydonijs.

De cura malitie cōplexionis stōi cū materia ⁊ causa oppilationis. C. xxxiij.

Oportet ꝟt cognascas dispōeꝫ materiei in stō an sit exucans sicut exucat spongia aquaꝫ aut sit imbibita submersa sicut imbibitur pannus tinctura ꝟiscosa submersa in ipso aut adherens aut effusa in cōcauitate que noiatur

apud quosdā natans ⁊ vt cognoscas eius initiū et locū generationis eius ⁊ partē effusionis ipsius.

¶ Qđ si fuerit eius generatio in ipso: intentio in curando est intentio eius ⁊ rectifica in ipso cām generantē ipsam: ⁊ si fuerit veniens ad ipsuȝ ex mēbro alio sicut cerebro aut felle aut epate aut splen̄ euacua illud qđ peruenit ⁊ rectifica mēbrū mandans materiā ad ipsuȝ ⁊ conforta stomachū vt nō recipiat illud qđ effunditur ad ipsum. ¶ Et qn̄qȝ est effusio eius in hora famis apud motū virtutis attractiue stōi ⁊ q̄etē expulsiue quare recipit ex materijs illud qđ non recipit in hora alia ⁊ isti sunt illi qui non tollerant famē. ¶ Et qn̄qȝ superuēit ei sincopis qū ipsa adest oȝ vt perueniatur effusio materieꝝ cū comestione cibi ⁊ sint cibi confortantes stomachū. ¶ Et qn̄qȝ contingit ꝙ materia non effunditur nisi qū assunt passiones aīales sicut ira vehemens aut tristitia aut alie ⁊ non sedatur mordicatio accidens eis nisi cū vomitu. ¶ Et illi quidē q̄ descendit a cerebro conferunt piper al. contritū cuȝ aqua ⁊ apsinthiū ⁊ aloes debilis iuuamenti in ipsa est sed hiera fortis fit ad illud ꝓpter illud qđ est ī ipsa de medicinis fortis resolutionis ⁊ abstersiōis ⁊ iam preterijt a nobis qđ ex cōpōe difficilis cure est vt sit stomachus calidus ⁊ caput frigidū. facit eni necessariū illud qđ descēdit ex capite vt administrentur ea que sunt sicut diapipereon ⁊ diacyminū ⁊ illa quidē nocent subē stōi. ¶ Et eius cura q̄ ab epate effunditur indiget eis que leniunt naturā ⁊ euacuant humorē subtilē cholericū sicut aqua casei cū myrobalanis ⁊ scamonea. ¶ Et qn̄qȝ declinat ipsum ab vtroqȝ eoꝝ simul per intentionē ad illđ qđ confortat stomachū ⁊ oȝ vt premittas lenificātia in cibo ⁊ facias sequi stiptica secunduȝ ꝙ dicturi sumus in loco sibi proprio. ¶ Illa autē que effunditur a splene curatur cū eis que dicemus in capitulo appetitus canini. ¶ Et tu quidē iaȝ sciuisti ꝙ qn̄qȝ effunduntur ad os stōi humores acuti mordicatiui ⁊ faciunt euenire sincopim ⁊ spasmū. ¶ Et qn̄qȝ perducit eoꝝ effusio ad destructionē pl̄sus. ¶ Et qn̄qȝ sunt melancholici ⁊ est tibi necessariū vt confortes os stōi ne recipiat materias attractas ad ipsū cū emplis in quibus sunt stipticitas ⁊ aromaticitas.

¶ Et frā quidē in dispōe curationis caliditatis in febribus sunt alcasbu et cydonia ⁊ galia ⁊ succus acr̄ste ⁊ rami albaulalic ⁊ olea sicut oleum roſ. ¶ Calida vero ex eis sunt habentia dispōeȝ contrariā p̄dictis sicut myrrha ⁊ crocus ⁊ aloes ⁊ mastix ⁊ apsinthiū ⁊ olibanū ⁊ zinziber ⁊ spica: sed olea sunt sicut neriden ⁊ oleū de lilio. ¶ Et multotiens quidē ē cā aggregatōis materiei ī stō ītētio eūationū mūdificatū ipȝ ñ effusio ad ipȝ. ¶ Et in huiusmōi quidē oȝ vt euacues illud qđ aggregatū est ⁊ aperias partē cursus eius ⁊ facias ipsum declinare a stō ad ipsam ⁊ neqȝ educatur ex stō humor nisi ad partē declinationis ipsius in euacuatione. ¶ Si autē ambigua sit educ natantē qui sequitur os cū vomitu et illū qui est ei contrarius cū solutione. ¶ Qđ si hūor est imbibitus intrans ⁊ non est nisi subtilis in essentia sua: tunc melius quo curatur est aloes ⁊ ablutū rectius est ad cōfortandū ⁊ non ablutū ad purgandū. ¶ Nam qū abluitur debilitatur eius euacuatio ⁊ mundificatio ipsius. ¶ Et hiera conuenientior est āmbobus ꝓpter illud qđ in ipsa est de spetiebus rectificantibus ⁊ adiuuantibus ⁊ prohibentibus a nocētibus ⁊ ꝓprie pura non permista cū melle. ¶ Cōmista eniȝ cū melle q̄uis sit plurime solutōis ex modis diuersis quoniā est plurimū remanens in stōacho tamen eius confortatio est minor quoniā mel frangit de fortitudine aliquid in confortādo ⁊ purgando que ambo simul perquirūtur. ¶ Et oȝ ut quādo bibitur vt intentio sit post ipsam āmbulare ⁊ nō oȝ vt alteret ꝓpter ipsam regimen suū. ¶ Et quandoqȝ remouetur egritudo potione vna ex hiera. ¶ Et si fuerit illic casus appetitus aut nausea ponantur loco croci in hiera rose rubee. ¶ Et qn̄ inuēitur caliditas inflāmata non administretur hiera quoniam ipsa qn̄qȝ addit in malitia cōplexionis ⁊ ꝓprie qn̄ existimatur ꝙ sit illic materia. ¶ Et si non fuerit illic materia oīo tunc hiera est medicina magis conferens humoribus cholericis in stō ⁊ ꝓprie cū decoctione apsinthij.

¶ Descriptio hiere ad hūc modū leuis. ℞. floris squinanti ⁊ xilobalsami ⁊ assari ⁊ cinnamomi omniū ana parteȝ. i. ⁊ aloes partes. vi. et qn̄ non querit̄ in ipsa fortitudo euacuatiōis imo mundificatio equalis ponatur pondus omnis medicine pars. i. ⁊. s.

¶ Et ex pilulis expertis iuuantibus in hoc est vt sumatur aloes. ʒ. i. ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ ⁊ rosaꝝ medietas. ʒ. ⁊ conficiat̄ cū succo endiuie ⁊ diacydonitē solutiuū factū ex cydonijs ⁊ zucaro ⁊ scamonea. ¶ Et qn̄qȝ sufficit vt in potu detur danic. scamonee in tribus. ℥. lactis acetosi colati a butyro suo dimissi vna hora donec bona fiat eoꝝ cōmistio. ¶ Et geleniabin solutiuū ē maximi iuuamenti in hoc ⁊ silr̄ fumusterre ⁊ ꝓprie ad cholericā ⁊ decoctio apsinthij ⁊ prunoꝝ ⁊ tamaridoꝝ ⁊ sirupus rosaceus solutiuus ⁊ ꝓprie ī estate. ¶ Et silr̄ aqua casei cuȝ myrobalanis ⁊ scamonea pauca aut aloe si est voluntas vt euacuet materiā cholericā.

¶ Medicamen. G. bonū. ℞. apsinthij romani. ʒ. v. ⁊ roſ rubeaꝝ sanaꝝ. ʒ. xx. decoquantur in lb duabus aque donec remaneat medietas lb deinde potetur sicut est aut cū zuccaro pauco. ¶ Et aloes quidē est conueniens ī euacuatiōibus stōi ⁊ scamonea est nociua stō ⁊ inimica ei. ¶ Non ergo audeas dare ipsam nisi qū necessitas adest. ¶ Et in huiusmōi quidē materijs confert phlebothomia qn̄ illic est repletio vt moueatur humor ad uenas ⁊ extremitates ⁊ sint ī hūoribus qui sunt ī stō meatus in quibus expellantur. ¶ Et iam quidē expertū est sumere in potu hierā cum decoctione apsinthij quoniā est ultima. ¶ Et expertū est diacydonitē huiusmōi. ℞. cydonioꝝ assatoꝝ ī massa quantitatē trium. ℥. ⁊ croci ⁊ apsinthij amboꝝ ana. ʒ. ii. ⁊. s. ⁊ olei arboris masticis ⁊ olei de cydoniis. vij. darkimie conficiant̄ cum vino odorifero ⁊ admistrētur. confortant eni stomachū qui est cū hoc modo ⁊ ꝓhibet ipsum recipere humores calidos.

¶ Et ex eis que experta sunt etiā est vt sumantur apsinthij. ʒ. x. cinnamomi. ʒ. v. xilobalsami spice amboꝝ ana. ʒ. iii. folioꝝ roſ recentiū. ʒ. iii. xiloaloes masticis amborum ana. ʒ. i. coquantur in aqua multa vsqȝ quo redeat ad paruitatē. s. ad q̄ntitatē libre. i. aut minus ⁊ coletur ⁊ infundatur in ipso

aloes cuius potio sit quantitas. ʒ. i. omni die vsq;
quo appareat sanitas. Et si humor est effusus non
adherens ei neq; grossus iuuatur vomitu facto a-
qua rhaphani ⁊ oxymelle ⁊ aqua mellis ⁊ aqua or
dei permista cũ oxymelle calido ⁊ que ꝓcedũt cur
su eoꝝ ex eis que faciunt uomere leuibus: ⁊ quan
doq; sufficit aqua calida sola aut cũ oleo calido so-
lo aut cũ oxymelle cũ aqua calida sola. Et aqua q̇
dē calida cũ melle pauco lauat materiã ⁊ qñq; ex-
pellit eã natura cũ vomitu ⁊ qñq; deducit eã ad in
feriora. Et qñq; curatur huiusmõi materia cum
solutionē ventris etiã cũ eis que diximus si ex uo
mitu non prouenit illud qđ queritur aut est ad ꝓ
fundũ stõi magis decliuis. Et quãdo volueris sol
uere ventrē cũ hiera in huiusmõi materia dabis ĩ
potu post balneũ in die antecedente aquã ordei: ⁊
qñq; est humor hic mordicatiuus paucus ⁊ est tũc
administratio sauic ordei cũ aqua granatoꝝ aufe-
rens ipsum ꝓpter exiccationē sauic ⁊ exiccationez
eius ⁊ quia confortat aqua granatoꝝ os stõi quã
non recipit ipsum. Si autē humor est grossus tunc
rectius est ut incidatur ⁊ subtilietur cũ potionibus
incisiuis ⁊ subtiliatiuis. Et medicine quidē incisiue
sunt sicut oxymel ⁊ alcagauic ⁊ sinapis ⁊ cappaĩ ⁊
oliue ⁊ cũ emplis subtiliatiuis deinde educatur so
lutione ventris cũ eis que educuntur huiusmodi.
Qđ si administretur vomitus deinde ventris so
lutio erit rectius. Et si est inobediens quin non e-
radicetur tunc oꝫ vt facias vomere cũ eis q̄ sunt
fortiora sicut decoctio nucis vomice ⁊ sinapis ⁊ pi
peris. Medicamen faciens vomere phlegma
mucilago cartami dissoluatur cũ aqua aneti cõtriti
⁊ ꝓijciatur super ipsuz oleũ laurinũ ⁊ detur in po
tu infirmo ⁊ mittatur in ore ipsius penna ⁊ euõat
cũ ea. Et qñ mundificatur stomachus tunc admini
strentur ea que equant cõplexionē ⁊ calefaciũt ipꝫ
cũ subtilitate vt non generetur vice alia: ⁊ quan
do uis soluere ventrē in huiusmõi materia dabis
ei ad potandũ vno die ante ipsam post balneũ aq̄
ciceris: ⁊ oꝫ vt administres eis illud multotiēs: ⁊
balneatio in aquis thermaticis ⁊ deãbulationes et
motus iuuant eos. Et multotiens est de consuetu
dine hoīs vt cõgregetur in stõ ipsius phlegma pl̄i
mũ: tũc ergo administrentur porri cũ aceto ⁊ sina
pi quoniã sanatur ꝓpterea ꝙ illa incidunt corpus
humoris ⁊ ꝓpter solutionē accidentē habenti ipꝫ
⁊ si phlegma est acetosum detur in potu hiera cuz
oxymelle ⁊ vtatur medicamine diacalamenti. Et
medicine quidē solutiue rectificantes hũores gros
sos que sunt huiusmodi sunt pilule alefeniati ⁊ pi
lule aloetice magne ⁊ pilule stõatice ⁊ aloes in si-
rupo acetoso cũ seibus fortia habente seia fcõ cuz
melle ⁊ hiera ad illũ qui grossus ē. ℞. seis apij. p.
vi. ⁊ extremitatũ apsinthij anisi seis feniculi oĩuz
ana p. iii. pipis al. ⁊ assari amboꝝ ana partē. i. et
mediã costi ⁊ spice inde keisim omniũ ana partes.
ij. masticis croci amboꝝ ana partē. i. aloes partes
viij. conficiantur ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ bibat oĩ
die tro. pondere auř. i. quoniã mundificat stõum
cũ facilitate. Et qñq; necessariũ est vti hieris ma-
gnis: ⁊ ex eis que conferunt ꝓprie post potionem
precedentē sunt myrobalani kebuli conditi ⁊ siru
pus de apsinthio ⁊ zinziber conditũ: ⁊ cibi conuẽi

entiores eis sunt iura alkanabit ⁊ paruaꝝ auium ⁊
ius columbe pulloꝝ. Corpora eñi pulloꝝ colũbio-
rũ sunt tarde digõis ⁊ longe more in stõ. Et scias
ꝙ sabañ est exiccatiua stõi exiccatiua superfluitatũ
omniũ humidaꝝ ⁊ aquã ferri mineralis aut ĩ qua
extinguitur ferrum minerale aut in qua extingui
tur ferrum ignitum multotiens est iuuatiua sto-
machi humidioris. Et oxymel squilliticuz ē ve
hementis iuuamenti ⁊ diacydoniten puꝝ est bonũ
materijs calidis ⁊ illud qđ est cũ pipere ⁊ zinziberĩ
materijs grossis frigidis ⁊ eius descriptio. ℞. succi
cydonioꝝ aquosoꝝ paꝝ ponticoꝝ partē. i. mellis
ad infrigidatũ ⁊ zuccari ad calefactũ partē. i. ⁊ ace
ti boni fortis. s. aceti vini partē mediaꝫ preparetĩ
super ignē lentũ ⁊ reponatur: ꝙ si voluntas adest
vt sit maioris fortitudinis ad infrigidatũ ponãtur
in ipso zinziber ⁊ piper. Et ex eis que conferũt ad
resoluēdũ materias grossas ex stõ est amplexari ĩ
fantez qui non polluitur sed est proximus ad hoc
sine velamine. Et qñq; aggregatur in stõ duo hu
mores contrarij ⁊ est ille qui est imbibitus verbi
grã ex subtili cholerico ⁊ effusus in cõcauitate ex
grosso. oꝫ ergo vt intentio sit in eo qui est maio-
ris nocumenti. Et quando humor impediens est
calidus mordicatiuus ex quo accidunt sincopis et
spasmus tunc rege ipsum cũ eo qđ diximus in ca-
pitulo sincopis. Et primũ quo oꝫ vt ei succurras ē
facere ipsum sorbere aquã tepidã. Nã qñ ipsi per
eũ euomunt humores suos sedatur illud qđ hñt.
Et si humor nocens effusus est melancholicus tunc
conferunt ei decoctio calamenti cuz melle ⁊ deco-
ctio epithymi ⁊ calamenti cãpestris ⁊ ex eis q̄ ua-
lent ad hoc est vt conficiantur alumen ⁊ calcadis
⁊ es vstum cũ melle ⁊ ponanĩ sř stomachũ. Et oꝫ
vt ponatur super stomachos eorũ in horis praui
tatis egritudinis spongia infusa in aceto calido val
de. Qumq; humor fuerit frigidus ⁊ humidus tũc
sis contentus calefacientibus resolutiuis ⁊ non fa
cias ingredi ĩ eis ea que exiccant cũ stipticitate quo
niã error est maximus siue sit cibus siue medici-
cina. Et qñq; materia impedit mł̄titudine sua nõ
sua corruptione ⁊ in succurrendo nocumento ad-
ministrentur medicine ⁊ cibi stiptici absq; spe ma
litie. Curationi autē apatũ stõi singularia poste
rius faciemus capitula: ⁊ siľr curationi ventosita-
tũ ⁊ inflationis. In raritatis vero stõi cura admi-
nistrentur medicine calefacientes stiptice quas di-
ximus ⁊ ꝓprie aromatica in quibus est conuenien
tia cordi ⁊ spĩtui ⁊ administrentur electuaria aro-
matica stiptica sicut de nuce-muscata ⁊ electuariuz
đ cardamomo ⁊ siĩa que sunt ex eis que dicemus
⁊ q̄ diximus in curatione frigoris stõi ⁊ hũiditatis
eius. Et oꝫ vt exiccentur cibi ⁊ subtilientur ⁊ su-
mantur in pluribus vicibus ⁊ non grauabunt sto
machũ ⁊ non impleatur vino subito neq; moueatĩ
post cibũ ⁊ potũ neq; bibat super cibũ. Et sit illud
qđ bibit vinũ forte vetus ad aliquãtulã declinãs
stipticitatē ⁊ assumant ipsum paulatĩ paulatĩ.
Cura autē oppilationũ euenientiũ in meatibus ꝓ-
pinquis stõi qui sunt ad ipsum aut in ipso sicut me
atus qui sunt ex ipso ad splenē aut ex ipso ad epar
est adhibere aperitiua sicut hierã ⁊ apsinthiũ. Ue
rũ đ curatõnibus obuiatõis ⁊ percussionis ⁊ casus

super stomachum sunt trocisci dicti in antidotario in quibus sunt karabe ⁊ melilotū. Emplm iuuatiuū ad hoc. ℞. pomoꝝ de scemi coctoꝝ dissolutoꝝ in decoctione contritoꝝ valō pondus. ʒ. i. cōficiantur cū decima sui de laudano ⁊ rosꝰ. ʒ. viij. ⁊ aloes. ʒ. vi. conficiatur omnia cū duobus succis. s. buglosse ⁊ folioꝝ cupressi ⁊ misceatur cū eo oleum de lilio ⁊ tepidetur ⁊ ligetur super stomachuꝫ diebus aliquibus.

De cura eius qui leditur fortitudīe sensus sui stomachi. C. xxxiiij.

Quum superfluit illud non est excusatio quin administrentur narcotica cū facilitate. Et oꝫ vt sint cibi eius illi qui ingrossant sanguinē sicut illi qui fiunt de frumēto cocto cū multa aqua ⁊ carnes vaccine vsqꝫ quo sit necessariū vti narcoticis. Et si illud qꝺ nocet fuerit calidū tunc oportebit vt partes stōi mundificent̄ cū hiera multotiens ⁊ vt non tardetur cibus eius immo oꝫ in huiusmōi vt cibentur in principio famis ipsoꝝ pane cū robub fructuū aut īfuso in aqua frigida ⁊ aqua rosꝰ ⁊ qn̄qꝫ infunditur in vīo misto infrigidato: illud enī confortat os stōi etiā. Et si illud qꝺ ledit fuerit frigidū tunc plurimū qꝺ eis accidet nō accidet nisi tremor ⁊ spasmus. quar̄ oportebit vt eoꝝ stōi confortentur cū vino stiptico et cū medicinis aromaticis stipticis subtiliatiuis ⁊ euacuetur humor qui est in eis.

De regimine eius cuius stōus puus ē. C. xxxv.

Oportet vt sit cibus eius ex eis que sunt in pauca quantitate multi nutrimēti ⁊ sit ex rebus conuenientibus stō. Cibi autēꝫ magis conuenientes ei sunt illi in quibus sunt stipticitas ⁊ amaritudo sine acuitate ⁊ mordicatiōe. Et sani quidē iuuantur in confortatione suoꝝ stōrū cū stipticis. In febrientibꝫ vero nō oꝫ vt superfluat ī hoc cū eis in quibus est stipticitas vehemēs quoniā illud exiccat ora stōꝝ suoꝝ exiccatione nociua. quare oꝫ vt ī eis cū facilitate administrētur quoniā necessaria sunt. Et ex cibis quidē conueniētibus stō iuuantibus ad debilitatē ipsius secunduꝫ ꝙ testatur. G. sunt pelles intrinsece ventriū gallinaꝝ ⁊ dimissio coitus confert eis in confortando stomachū valde. Et ex regimine conuenienti plurimis stōachis est vti vomitu in mense bis ita vt non congregetur in stō humor phlegmaticus ⁊ facilior vomitus est ille qui fit cū rhaphano ⁊ piscibus comestis expectando donec sit sitis valde et bibendo post ipsam sirupū acetosum mellinuꝫ aut zuccarinū cū aqua calida ⁊ euomendo ⁊ non oportet vt supra illud addatur quoniā consuescet natura eijcere superfluitates ad stōum. Et scias ꝙ vomitus facilis leuis sine labore ⁊ non frequens ī hora necessitatis est maximi iuuamenti. Et ex regiē conueniente pluribus stōis est ut sint cōtenti cibo vna vice preter qꝺ repleantur in illa vice. De solutiuis vero conuenientiora eis sunt aloes ⁊ apsinthij herba non succus eius quoniā succus separatus est a stipticitate retenta in herba. Et quandoqꝫ iuuatur stōus ex acceptione passulaꝝ in secūda mēsa ꝓpter illud qꝺ in eis est de abstersione equali. Et ipse quidē sunt ex eis que sedant mordicationē paruā que accidit stō sua abstersione. Magna vero mordicatio indiget fortiori illis. ⁊ grana myrti conferunt stō ⁊ capparis preparata etiā ⁊ ex oleribus lactuca stō q̇ ad caliditatē est decliuis. ⁊ similiter fumusterre ⁊ apiū est cōis iuuamenti ⁊ similiter menta ⁊ enula cōdita cū aceto. Et ex eis que conueniunt stō sua ꝓprietate ⁊ conferunt meri etiā est lapis qui dicitur corallus quꝫ suspēditur ita vt approximet stō aut summitur ex eo suspensoriū. Qualiter ergo ingreditur in cōfectionibꝫ aut bibitur ex eo medietas. ʒ. i.

De rebus quaꝝ vsu nocetur stomachus ⁊ intestina. C. xxxvi.

Scias ꝙ plures egritudines in stō sequntur sacietatē nauseatiuā. Aliena ergo eaꝫ ⁊ aliena cām eius ex cibis in quātite eoꝝ ⁊ qualitate eoꝝ ⁊ qui sunt inconsueti ⁊ ex aeribus ⁊ ex aquis prohibentibus digōnē bonaꝫ ⁊ ex rebꝫ magis inimicis stō est repletio: ⁊ ꝓpter illud non augetur corpus gulosi quoniā cibus non digeritur quare non crescit ex eo corpus. Ille autē qui a cibo abstinet dū in ipso remanet adhuc aliq̇d appetitus augetur quōiā stomachus eius bene digerit cibū. Et scias ꝙ cibus qui est inconueniens stō in se ipso nō cā aggregatōis sue cū alio aut ē icōueniens ei ꝓpter sua q̄ntitatē aut propter qualitatē sui ⁊ vnaqueqꝫ caꝝ si est ad leuitatē decliuior natat et requirit expulsionē cū vomitu ⁊ si ad grauitatē residet ⁊ requirit expelli fluxu ventris. ⁊ qn̄qꝫ accidit vt natet pars eius ⁊ resideat ps eius ꝓpter suam diuersitatē in leuitate ⁊ grauedine ⁊ diuersitate motuū ventositatū euenientiū in ipso ⁊ r̄quirit vomitū ⁊ solutionē ventris simul. Et scias ꝙ ꝓhibitio fecis ⁊ ventositatis est maximi nocumenti. Quandoqꝫ enī ascendit ꝓpter illud fex ex reuolutione ad reuolutionē ad superiora donec r̄dit ad stomachū ⁊ impedit nocumento maximo ⁊ mouētur ex eo ea que sunt sicut ileos ⁊ accidunt conturbatio ⁊ casus appetitus ⁊ ventositas etiā qn̄qꝫ ascēdit ad stomachū ⁊ eleuatur vapor ipsius ad cerebrū ⁊ nocet vehementer ⁊ corrumpit illud qꝺ in stō est. Et scias ꝙ omne qꝺ stipticitatē non habet ex succis ꝓprie ⁊ ex alijs cōiter est malū stō. Et oīa olā mollificāt stōuꝫ ⁊ ꝙ ex eis ē magis cōueiēs ⁊ magis sanū est oleuꝫ de oliuis ⁊ oleū de nucibꝫ ⁊ oleū de fisticis. Et ex medicinis ⁊ cibis stō magis nociuis secundū plurimū sunt grana pini ⁊ selk ⁊ albedarogi ⁊ napi non dissoluti in decoctione ⁊ acetosa ⁊ atriplices ⁊ bliti nisi cū aceto ⁊ almuri ⁊ oleo. Et ex istis sunt fenugrecū ⁊ sisamū quoniā ābo debilitant stomachū: ⁊ lac est nociuū stō: ⁊ silr̄ medulle ⁊ cerebella: ⁊ ex potibus qui est grossus nouus. Et ex medicinis grana iūipi ⁊ ḡna alfagd. Et scias ꝙ omnes medicine solutiue ⁊ omnia que abhominationē faciunt sunt mala stō. Et coitus ē ex rebus magis nociuis stō ⁊ dimissio eius est ex r̄bus magis conferentibus ei ⁊ uomitus laboriosus q̄uis sit iuuatiuus ex parte purgationis nocet tamen plurimū cū debilitatione.

Tractatus. ij. huius sen.

De regimine doloris stomachi ⁊ debilitate eius ⁊ dispōe appetitus eius. C. i.

DOlor stõi accidit aut ꝑpter malitiã cõple
xionis absq; materia: aut ꝑpter malitiã
cõplexiõis cũ materia ⁊ ꝑprie acuta mor
dicatiua: aut ꝑpter solutionẽ continuitatis ex cau
sa ventosa extensiua: aut mordicatiua adustiua:
aut aggregatiua ambaꝝ rerũ simul sicut est in apã
tibus calidis. Et qñq; fit ex vlceribus corrosiuis.
Et ex hoibus quidẽ sunt aliqui quibus accidit do
lor stõi qñ comedũt ⁊ sedatur post digõnẽ: ⁊ eorũ
plurimi sunt melancholici ⁊ patientes melancholi
am mirachiã. Et sunt ex hoibus quibus accit do
lor in fine spatij cõprehensionis cibi in stõ ⁊ apud
horã decimã ⁊ que sequuntur eã: de quibus sunt q̇
dã quoꝝ dolor non sedatur donec euomant quod
dã qđ est sicut acetũ ex quo ebullit terra deide se
datur dolor eoꝝ. Et ex eis sunt quoꝝ dolor sedat
cũ descensione cibi non cũ vomitu. Et de duabus
sectis sunt qui remanent secundũ tollerantiã suam
longo tpe. Et cã quidẽ primi est effusio melancho
lie ex splene ad stõuz. Et cã secundi ẽ effusio cho
lere ad ipsum ex epate semper que ambe non le
dunt in principio rei quoniã ambe cadunt in ꝓfun
dũ. Qũq; cibus permiscet eas cõmouetur cũ cibo
⁊ ascendunt ad os stõi. Et est ex hominibus stoma
cho cuius ꝓuenit dolor aut adustio vehemens et
qñ comedit sedatur. ⁊ eius quidẽ cã est effusi ma
terieꝝ mordicatiuaꝝ ad stõuz qñ vacuus est a ci
bo aut acetosaꝝ melãcaꝝ ⁊ sunt raro aut acutaruz
cholericaꝝ que sunt sepe. Et ex hoibus ẽ cui acci
dit ꝑpter multitudinẽ comestionis ⁊ iterationis e
ius non secundũ veritatẽ famis ⁊ ꝑpter repletõez
corporis eius ex sacietate nauseatiua adustio in stõ
ipsius intollerabilis. Et qñq; fit dolor stõi ex vẽ
tositate. s. aut dolor fortis aut dolor pungitiuus.
Et ex hoibus est cuius vehementia sensus stõi et
quidẽ accidentia eius qđ diximus de humoribus
cholericis qui effunduntur ad ipsum sunt cã dolo
ris maximi accidentis stõ eius intollerabilis ⁊ quã
doq; facit accidere sincopim. Et qñq; ꝓuẽit ex po
tu aque frigide dolor in stõ estuosus clamosus et
qñq; moritur subito ꝑpter aduẽtũ doloris ad cor
et qñq; descendit dolor ⁊ facit ꝓuenire colicã. Et
timetur quidẽ in illo in quo prolõgatur dolor sto
machi q̄ attrahat apã stõi ⁊ ꝓortendit in p̃gnanti
bus prefocationẽ matricis q̃uis dolor stõi multi
plicetur in pregnantibus. Et in libro quidẽ mor
tis festine dicitur q̄ qñ apparet cũ dolore stõi sup
pedẽ dextrũ qđdã simile vesice tunc patiens eum
moritur in. xxvij. diebus. et ex signis illius ẽ q̄ i
pse appetit res dulces ⁊ si hʒ dolorẽ ventris ⁊ ap
parʒ in supercilio eius vestigiũ ⁊ bothor niger si
milis fabe deinde fit vlcus tunc ipse morietᷣ ⁊ hu
ic quidẽ accidunt subet ⁊ multitudo somni ꝑpter
frigus sue egritudinis.

De signis. C. ii.

SIgna cõplexionũ puraruũ sunt signa pre
dicta: ⁊ signa cõplexionũ que sunt cũ ma
terijs sunt signa predicta etiã. Et mordi
catio quidẽ cũ inflãmatione est significatio materi
e calide ꝑpter qualitatẽ acutã aut salsam. Si autẽ
mordicatio est non stabilis imo renouatur signã ef
fusionẽ materiei cholerice ex epate. Et qñq; facit
icurrerẽ mordicatio stõi febrẽ ephimerã. Et mor
dicatio stabilis qñq; facit incurrere fe. tertianã in
separabilẽ ⁊ dolorem in latere dextro ⁊ signã cõi
tatẽ panniculi velantis epar. Et qñ sedatur febris
⁊ remanet mordicatio tunc illud est ꝑpter effusio
nẽ materiei ex superfluitatibus epatis aut malitiã
cõplexionis calide aut humorẽ viscosum in stõ:
⁊ absq; inflãmatõe signã materiã acetosaʒ. Et signũ
eius qđ est ex summa illius in quo est doloris e
uentus post horas sup cibũ cã melãcholie est vt ac
cidat vomitus aceti acetosi ⁊ sedatur eo dolor et
vt splen sit lesus ⁊ digestio mala. Et signũ eius q̇
est ex illo cã cholere est vt non accidat uomitus a
ceti imo si fuerit erit cholericus ⁊ vt non sit digõ
diminuta ⁊ sint signa cholere manifesta ⁊ epar cali
dũ inflãmatũ. Et signa eius qui est ex ventositate
sunt eructuatio ⁊ rugitus ⁊ extensio in hypocon
drijs

De cura. C. iij.

CUra q̇de eius qui ẽ ex malitia cõplexio
nis calide est in potu sumere lac acetosuz
vaccinũ ⁊ lac de quo extractũ est butyrũ
acetosum ⁊ aquã frigidã: ⁊ in cibo sumere pullos
⁊ alcubugi et duragi cucumeres cucurbitã ⁊ por
tulacã ⁊ pisces paruos elixatos cũ aceto: ⁊ ex siru
pis sirupũ acetosum ⁊ rob acreste: ⁊ ex medicinis
trocisci de spodio ⁊ administrare emplã infrigidã
tia. Et si videris extenuationẽ ⁊ arefactionẽ admi
nistra bis tinas ⁊ potabis ipsuz vino subtili misto
⁊ facies ei sorbitiones calefacientes subtiles tepe
ratas. Et qñ dolor fuerit ex humore cholerico ca
lido euacuabis ⁊ administrabis sirupũ acetosuz cũ
aceto in quo fuit infusum apsinthiũ spatio longo.
Et dolores quidẽ stõi frĩos ⁊ ventosos si sunt se
nes sedat vaporatio cũ milijs ⁊ ventose cũ igne et
ꝑprie qñ ponitur ex eis ventosa magna sup locũ
mirac ventris mediũ ita vt cõprehendat vmbili
cũ ab omni latere ⁊ dimittitur sic hora vna absq;
incisione. Ipsa eni dolorẽ illico sedat mirabiliter:
⁊ sumere in potu vinũ puꝝ ⁊ inungi ex oleis cale
facientibus ⁊ hoc etiã sedat dolores prauos. Et a
ristologia longa est maximi iuuamenti in sedando
dolores vehementes ventosos. Et silr castoreuz
qñ bibitᷣ cũ aceto cõmisto aut vaporatᷣ ex eo ueter
exterius cũ oleo antiquo. Et ventositatẽ quidem
resoluunt potus vini puri ⁊ allea et exercitiũ secũ
dũ vacuitatẽ ⁊ administratio eoꝝ que diximus in
capitulo inflationis si vehemẽs fuerit necessitas ad
bibere fortiores medicinaꝝ. Et si dolor est ex uẽ
tositate prefocata in stõ aut eis que sequuntur eum
conferunt ei grana lauri ⁊ cyminũ assatũ. Et si ẽ do
lor ex melãa inflatiua tunc oʒ vt vaporatio fiat cũ
aliq̄ptulo alumie ⁊ dragagãto contritis cũ aceto a
cetoso ⁊ vt vaporetur etiã cũ ramis aneti contri
tis. Et si fuerit dolor ex apãte tunc cura eius erit
cura quã dicẽus in capitulo apãtũ stõi. Qđ si do
lor non cessauerit mollificabis cũ adipibus et ẽbro
cis factis ex aneto ⁊ silĩbus. Et cura doloris q̇ ex
citatur post spatiũ longũ faciens necessariũ vt euo
matur materia acetosa est confortatio stõi cũ cale
factione et emplis calidis cũ vino ⁊ vino puro et
confectionibus magnis: ⁊ cibari ex eis que in patel
lis preparantur ⁊ quoꝝ ꝑprietas est vt suffumiga
tionẽ faciant in stõ calido sicut oua assata ⁊ mel. Et

cura eius cui accidit dolor usqꝫ quo comedat est euacuatio cholere aut eius extinctio si est ex cholera aut euacuatio melēe si ē ex melācholia aut declinare vtrunqꝫ humorē ad partē que non sit stōi ꝓpter illud qđ diximus in capitulo canonis ⁊ vt cōfortetur os stōi ⁊ oꝫ post illud vt diuidant cibum ⁊ vt cibentur ambo cibo pauco in q̄titate multo ī nutriendo ⁊ non bibant aq̄ super ipsum nisi sorbendo ⁊ expectent vsqꝫ ad horā famis ⁊ qū cōpletur bibant tunc. ¶ Dolor autē qui accidit post cibuꝫ ⁊ non sedatur nisi vomitu est dolor malus: ⁊ rectius quidē est vt in potu sumāt omni die aliquid mellis ante cibū ⁊ vt consideres caꝫ illius ex capitulo vomitus ⁊ euacua illud qđ oꝫ eūa ī ex infusione aloes ⁊ silibus deinde administra tro. stelle ⁊ ex eis que conferunt ad hoc est vt sumant olibāi ⁊ masticis ⁊ nigelle ⁊ ameos ⁊ corticū fisticoꝝ viridiū ⁊ xiloaloes crudi partes equales terantur ⁊ cribellentur ⁊ conficiantur cū melle emblicoruꝫ ⁊ sumatur ex eo ante cibū q̄titas duaꝝ. ʒ. vsque ad duos aur̄. ¶ Et conferunt ei administratio coriandri ⁊ sirupus granatoꝝ cū menta ⁊ reliqua que dicuntur in capitulo vomitus. ¶ Et ex eis que conferunt doloribus stōi cū ꝓprietate secundū ꝙ testificatur. G. sunt cutes intrinsece stōꝝ gallinaꝝ. Et plurimū quidē mordicationis stōi sedant res frigide sicut lac acetosum ⁊ silia.

¶ De debilitate stōi. C. iiij.

Debilitas stōi ē nomē dispōis stōi quando non bene digerit ⁊ cōturbat eū cibus vehementer absqꝫ cā que sit in cibo ex cāis predictis in capitulo principioꝝ digōis. ¶ Et multotiens eni associantur ei defectus in appetitu ⁊ paruitas. ¶ Veꝝ illud non est semp imo qñqꝫ est appetitus plurimus ⁊ digestio pauca. ⁊ nō sigt illđ fortitudinē stōi ⁊ qñ cā eius in fortitudie auget̄ sunt illic rugitus ⁊ eructuatio alterata ⁊ nausea ⁊ proprie super cibū ita ꝙ quotiens sumit cibū non pōt moueri donec ipsum euomat ⁊ sunt mordicatio ⁊ dolor inter ambas spatulas. ¶ Qđ si cā in fortitudine valde addatur non erit eructuatio aut non facilis erit exitus stercoris aut non erit ei mora ⁊ lubrificabitur velociter ⁊ erit patiens deiecti plīus velox ad sincopim ⁊ querit cibū. Qūqꝫ approxiātur ei terretur ex eo aut sumit rē modicā aut accit ei febris pro qualibet cā ⁊ apparent in eo accidentia melēe mirachie. ¶ Et scias ꝙ debilitas stōi fortasse est cā omniū egritudinū corporis. ¶ Et hec quidē debilitas qñqꝫ est in supioribus stōi ⁊ qñqꝫ ē in inferioribus eius ⁊ qūqꝫ est in vtrisqꝫ ipsius. ¶ Quumqꝫ est in superioribus stōi est nocumentū eius qđ comeditur in principio qū comeditur q̄diu est ī ꝑtibus superioribus stōi: ⁊ si est in inferioribus stomachi est nocumentū qū requiescit cibus ⁊ appaꝫ eius vestigiū in egōe. ¶ Et cā quidē debilitatis stōi sunt egritudines venientes in eo predicte ⁊ nauseatiua sacietas cōtinua ⁊ qñqꝫ facit ea plīūs usus vomitus. ¶ Et experimentatores quidē in cura contenti sunt exiccatione ⁊ desiccatiōe secundū ꝙ innuimus ad illud in capitulo succurrendi cōplexiōi frigide ⁊ humide que accidit stō. ¶ Sed veritas est ꝙ debilitas stōi sequitur omneꝫ malitiā cōplexionis quare oꝫ ut cognoscatur cōplexio deinde apponat̄ cū cura. ⁊ qñqꝫ est debilitas ꝓpter siccitateꝫ stōachi si ergo curetur cura predicta qua contenti sunt expimentatores erit cā mortis: ⁊ qñqꝫ est sanitas eius in potando ipsum aqua frīa aut potatione lactis acetosi vaccini sup niuē ⁊ administratiōe fructuū frigidoꝝ. ¶ Et qñqꝫ uehementia debilitatis stomachi curatur cū calefacientibus ⁊ domiatur ei sitis sed obuiatur ei cū eis que sunt sicut aqua frigida ⁊ sanatur illico. ¶ Et qñqꝫ expellitur stati ꝓpter repletionē aque illud qđ est illic ex humore nociuo ⁊ egreditur cū solutione ventris ⁊ euadit eger cū eo. ¶ Et solutio ventris est ex eis que debilitant eum ⁊ fit cū ea soda. ¶ Et scias ꝙ fortitudo stōachi fixa est cū fortitudie omniū virtutū. iiij. Quecūqꝫ ergo eaꝝ debilitetur debilitat stōuꝫ. Uerum hoīes iam consueuerunt vt dicant illud secunduꝫ digestiuā. ¶ Et vnaquequꝫ ipsaꝝ virtutū debilitatur ꝓpter omnē malitiā cōplexionis. ¶ Ueꝝ attractiua debilitatur frigore ⁊ humiditate secundū plurimū quapp oꝫ vt conseruetur cū medicinis calidis ⁊ siccis nisi sit debilitas eius ꝓpter caꝫ aliā. ¶ Et retentiua oꝫ vt conseruetur secundū plīmū cū siccitate cū declinatione ad frigiditatē. ¶ Et expulsiua cū humiditate cū frigiditate. ¶ Et digestiua per siccitatē cum caliditate. ¶ Et scias ꝙ deterior debilitas stōi est illa que contingit in rarefactione texture uilloꝝ eius ⁊ sigt illud. s. hoc qđ non inuenitur illic signū malitie cōplexionis neqꝫ apā neqꝫ confert ĩuolutio ciboꝝ illic. scias ergo ꝙ stōus iam atteritur. ¶ Et nocumentū quidē ingreditur super virtutē retentiuā vt non iuoluatur stōus super cibū oīo aut mala inuolutione ipsum cōprehendat. s. tremula aut cū tremore cordis aut spasmosa. ¶ Ex ea igitur ē illud qđ sentit eger manifesto sensu sicut spasmus ⁊ tremor cordis. ¶ Tremorē vero qñqꝫ nō manifeste percipit veꝝ significatur illđ cū eo qđ sentit̄ đ labore stōi ⁊ desiderio eius deponendi cibū a se ꝑter ꝙ sint vocantes ad illud rugitus ⁊ extensio ⁊ inflatio. ¶ Qđ si superfluat horripilatio fit tremor magnus ⁊ sentitur ex eo sicut sentitur ex tremore reliquoꝝ mēbroꝝ ⁊ ingreditur super attractiuā vt non attrahat oīo. ¶ Et quidā noīant hoc mollificationē stōi: aut attrahit cuꝫ pena sicut fit in initio egritudinis que noīatur mollificatio stōi aut ē eius attractio varia quasi sit spasmosa aut tremula. ¶ Et debilitas quidē virtutis alteratiue perducit ad hydropisiꝫ carneā. ¶ Et scias ꝙ qñ stōus talit̄ debilitatur ꝙ cibuꝫ mutare non pōt oīo absqꝫ cā excepta debilitate stōi est cā quā distingunt expimentatores intendentes succurrere ei ita vt non percipiant: ⁊ silr̄ iuuant cū regīe electo apud eos secundū plurimū. ¶ Et oꝫ vt empl̄a ⁊ vnguenta predicta quando volunt ex eis confortationē stōi calefiant vehementer: tepida nanqꝫ secundū eos mollificāt os stōi. Et. G. quidē usus fuit ī hoc capitulo cerato secundū hūc modū. ℞. cere aur̄. viij. olei de neriden. ʒ. i. ⁊ misceatur cuꝫ vtrisqꝫ si stōus fuerit vehementis debilitatis ita vt non retineat cibū ⁊ aloes ⁊ masticis amboꝝ ana aur̄. i. ⁊. ſ. aut aur̄. i ⁊ succi acreste aur̄. i. ⁊ ponatur sup stōum. ¶ Et. G. etiā affirmauit ꝙ egritudies stōi cū q̇bꝫ nō ē caliditas uehemēs aut siccitas uehemēs sanant̄ cuꝫ diacydōitē fꝫ hūc mōuꝫ. ℞. succi cydōioꝝ lb. ij. ⁊ aceti

fortis ℔.i. ⁊ mellis q̄tū sufficit decoquatur donec
fiat in essentia mellis ⁊ pulverizetur super illud zi
ziberis. ℥.i. ⁊ tertia aut.ij. ℥. ⁊ administrentur.
¶ Medicamen aliud ꝓximū illi. ꝝ. cydonioꝝ aceto
soꝝ ℔.iij. ⁊ mellis libras.iij. permisceantur ābo
⁊ proijciant super ea pipis.iij. ℥. ⁊ seis apij mōta
ni. ℥.i. ¶ Et ex eis que conferunt stō debili est ad-
ministratio vociferationū ⁊ omniū que mouent si
phac. ¶ Et ex medicinis bonis stō debili mollifi
cato est trifera ⁊ medicamen persaꝝ ⁊ eius mōus
est vt sumantur myrobalanoꝝ nigroꝝ assatoꝝ cū
butyro uaccio.ʒ.x. ⁊ nasturtij assati.ʒ.v. ⁊ ame
os ⁊ origani persici amboꝝ ana.ʒ.iij. scorie ferri
ʒ.x. dosis eius sit.ʒ.ij. cū vino forti. ¶ Descri
ptio empl'i boni ad debilitatē stōi cū duritie sua.
ꝝ. cassie lignee medietatē. ℥.i. lilij cārmet. viij.
floris squinanti carmet. vi. iuniperi carmet. xviij
bdelij carmet.ʒ.ij. spice celtice. ℥. vi. aut gūme
rute siluestris. ℥.i. aloes. ℥.i. olei balsami. ℥.ij
cynami crossi. ℥.i. ¶ Et potare grana myrti est val
de iuuatiuū eis: ⁊ in menta est iuuamentū manife
stū: ⁊ superiora feniculi sunt ex eis que conferunt
in empl'is stomachi frigidi ⁊ calidi: ⁊ pix ē ex em
pl'is stōi frigidi debilis. ¶ Et scias ꝙ debilitas qn̄qꝫ
est cā tarditatis descensionis cibi cū expulsiua ē de
bilis quare oꝫ vt sit panis confectus istis plurimū
hn̄s fermenti. ¶ Et qn̄qꝫ est cā velocis descēsiōis ci
bi ꝓpter sua infusionē lubricitantē ꝓpter debilita
tē sue virtutis retentiue quare oꝫ vt sit panis con
fectus istis ad azimū decliuis aliq̄tulū.

¶ De signis nauseatiue sacietatis ⁊ destructionis di-
gestiue. C. v.

Ex signis illius sunt apa faciei ⁊ constricti
o ahelitus ⁊ grauitas capitis ⁊ dolor ī stō
⁊ singultus ⁊ pigritia ⁊ tarditas motuū ⁊
citritas coloris ⁊ īflatio ī uētre ⁊ ī ītestis ⁊ hypocō
drijs ⁊ eructuatio acetosa aut acuta fumosa fetida
⁊ nausea ⁊ vomitus ⁊ lubrificatio superflua aut r̄
tentio superflua.

¶ De cura. C. vi.

Oportet vt administretur vomitus ⁊ lēi
atur natura cū solutione ventris: ⁊ ieiu-
net ⁊ dimittat cibū q̄tū pōt: ⁊ vt sit con
tentus minoratione qn̄ non pōt: ⁊ exercitiū ⁊ bal
neū ⁊ vt sudet facienda sunt qū non est repletō cu
ius motus timeatur cū motu ꝙ si timeatur admi-
nistretur quies ⁊ somnus ꝓlixus deinde gradatim
perueniant ad cibū ⁊ balneū ⁊ experire de cibo cu
ius digō bona sit ⁊ experire signa bonitatis dige-
stionis predicta in capitulo suo. ¶ Et qn̄qꝫ est nause
atiua sacietas ꝓpter multitudinē somni ⁊ quietis:
nam somnus q̄uis conferat in q̄tū digerit tn̄ mo
tus confert in q̄tum expellit superfluitates expul
sione: ⁊ somnus quidem nocet vbi egent superflu
itates expulsione: ⁊ vigilie nocent vbi indigꝫ ma
teria digōe. ¶ Et qn̄qꝫ perducunt nauseatiua sacie-
tas ⁊ comestio non secundū veritatē famis ad hoc
vt accidant stō adustio ⁊ acuitas intollerabiles.
¶ Et isti iuuantur in curatione nauseatiue sacietatis
cū aliqua quantitate confectionis sōtire. ¶ Et isti qn̄
qꝫ incipiunt vomitu expellere illud qō comede-
runt.

¶ De destructione appetitus ⁊ debilitate eiꝰ. C. vij.

Quandoqꝫ est cā eius caliditas pura aut cū
materia ⁊ appetit humidū ⁊ frigidum qō
est potus absqꝫ calido ⁊ sicco qō est cibꝰ
⁊ qō est consuetū vehementius ⁊ magis destruit
appetitū. ¶ Et frigus quidē vehemētius pertinet ap
petitui ⁊ ꝓpter hoc inueniuntur septētrion ex vē
tis ⁊ hyēs ex tēporibus vehementiores ad excitā
dū appetitū: ⁊ qui iter peragit in niue vehementō
ris appetitus est valde. ¶ Et cā in hoc est ꝙ calidi-
tas est mollificatiua faciens currere materias ⁊ re
plens locū eis: ⁊ frigiditas est ecōtrario: q̄uis qn̄
qꝫ sit cā magis nocens appetitui malitia cōplexiōis
frigide singularis qn̄ mortificat duas v̄tutes. s. sē
sibilē ⁊ attractiuā quar̄ dbilitatur appetitus ⁊ hoc
est raro. ¶ Veꝝ qn̄qꝫ est cā eius ois cōplexio super
fluens ꝙ si confirmetur malitia cōplexionis debi-
litabit omnes virtutes. ¶ Et deijcitur appetitus in
febribus ꝓpter malitiā cōplexionis ⁊ dominiū si
tis ⁊ repletionē humoꝝ maloꝝ excitabiliū. ⁊ quā
to vehementius cadit appetitus in febribus pesti
lentialibus. ⁊ qn̄ superfluit solutio ventris vehe
mens fit appetitus cū superfluitate. ¶ Et appetitus
quidē cadit in apatibus stōi ⁊ epatis cū vehemen
tia. ¶ Et qū appetitus conualescentiū non est bonus
⁊ cadit sigt recidiuationē nisi sit ꝓpter paucitatem
san. ⁊ debilitatē corporis cōsidera ergo illud. ¶ Et
qn̄qꝫ est eius cā phlegma plurimū viscosum cōpre
hensum in ore stōi quare natura refugit a cibo ni
si in quo sunt caliditas ⁊ acuitas deinde accidūt ex
acceptione illius etiā inflatio ⁊ extēsio ⁊ nausea et
non quiescit nisi cū eructuatione. ¶ Et qn̄qꝫ fit pro-
pter assiduationē catarri dscēdētis ex capite ad sto
machū. ¶ Et qn̄qꝫ fit ꝑꝑ repletionē corporis ⁊ pauci
tatē resolutionis ⁊ administratiōis nature in recti
ficando humorē malū sicut fit in febribus in qui-
bus tolleratur dimissio cibi tēpore extenso quoni
am natura non suggit ex venis neqꝫ vene ex stōa
cho ꝓpterea quia natura laborat ad expellendum
⁊ refugit ab attractione ⁊ sicut abstineret vrsus ⁊
eritius ⁊ pl'ima aīalia a cibo in hyeme tēpore extē
so quoniā occupatur natura in rectificādo illud qō
est in corporibus ex eoꝝ humoribus crudis ⁊ di-
gerendo ipsum ⁊ admistrando ipsum loco eius qō
resoluitur. ¶ Et ad vltimū necessitas cibi est vt su-
pleat locū eius ꝙ resoluitur. ¶ Qum ergo non est r̄
solutio aut est resolutio parua nō est necessarius ci
bus extrinsecus. ¶ Et qn̄qꝫ est cā in ea ꝙ uenis ī car
ne ⁊ lacertis ⁊ reliquis mēbris qn̄qꝫ accidit tantum
debilitatis vt non sugant ⁊ non peruenit succio se
cundū semitā expulsionis ad os stōi quare nō suf
ficienter accipiat stōus cibū sicut qū accidit ei absti
nentia a restauratione eius ꝙ resoluitur quare nō
peruenit succio venaꝝ ad os stōi. ¶ Et qn̄qꝫ fit pro
pter abscisionē melancholie effuse secundū assidua
tionē ex splene ad os stōi quare non mouet ipsum
ad appetendū ⁊ non expellit aliquid ab ipso mun
dificando. ¶ Qumqꝫ remanet supra superfitiē stōa-
chi res extranea tunc si est pauca est sicut abstinēs
a materia ⁊ mouens ad expellendū non sicut appe
tens ipsam mouens ad attrahendū. ¶ Et qn̄qꝫ est cā
eius destructio virtutis sensibilis in ore stōi quar̄
non sentit suctionē venaꝝ ex ipso q̄uis suggant.
¶ Et qn̄qꝫ est illud cā ꝓprietatis stōi ⁊ qn̄qꝫ est cum

cõitate cerebri ⁊ qñq; cũ cõitate nerui sexti solum
⁊ qñq; fit cã eius debilitas epatis quasi debilitatur
virtus appetitiua imo qñq; fit cã eius mors virtu
tis appetitiue ⁊ attractiue totius corporis sicut fit
post egõez san. plurimi ⁊ hoc est malũ ⁊ difficil' cu
re ⁊ perducit illud ad hoc vt cognoscat cibos ⁊ ap
petat ex eis aliquid ⁊ ponantur ante ipsum ⁊ refu
giat ab eis: ⁊ deterius hoc ẽ vt nihil appetat ⁊ nõ
debilitatur virtus appetitiua post euacuationẽ tan
tũ imo apud omnẽ malitiã cõplexionis superflue.
Et qñq; cã eius est vermes qñ nocent intestinis ⁊
cõicat ei stõus ⁊ non ledunt stõuz nisi ascendendo
ad ipsum. Et qñq; est cã eius malitia mista ledens
stõuz mouens eũ ad vomendũ ⁊ ad expellendum
non ad comedendũ ⁊ attrahendũ. Et qñq; accidit
destructio appetitus ꝓpter pregnationẽ ⁊ retentio
nẽ menstruoꝝ in principio pregnationis. Ueꝝ illud
qd̃ plurimũ accidit eis est corruptio digõis ⁊ qñq;
ẽ cã eius superfluitas caloris acris aut frigiditatis
eius ita vt resoluat virtutẽ sua caliditate aut stu-
pefaciat eã sua frigiditate aut ꝓhibeat resolutionẽ
⁊ vehementẽ faciat caliditatẽ stõi silr. Et silr qui
consuetus est bibere vinũ ⁊ dimittit illud. Et qñ
q; alteratur dispõ appetitus ⁊ debilitatur ꝓpt ma
litiã dispõis somni. Et qñq; fit casus appetitus ꝓ-
pter paruitatẽ san. quã sequitur debilitas virtutũ
sicut accidit conualescentibus cũ conualescentia.

¶ Hic nanq; appetitus redit cũ viuificatione ⁊ redi
tione san. paulatim. Et exercitiũ etiã abscindit ap
petituz cibi ⁊ potus aque plurime. Et qñq; est cã
eius tristitia: ⁊ tior ⁊ ira ⁊ que sunt silia his. ¶ Et
quandoq; est appetitus ꝓstratus: ⁊ qñ incipit ho-
mo comedere excitatur: et causa in hoc ẽ aut quia
cibus excitat virtutez attractiuã aut quia qualitas
inuenta in ipso actu alterat cõplexionẽ destruentẽ
appetitũ sicut si sit cõplexio illa calida ⁊ ingrediat
cibus qui sit frigidus actu cũ cõparatione ad illam
cõplexionẽ ⁊ sedatur. Et silr qñq; bibitur in ieiũi
o aqua frã ⁊ excitat appetitũ. Et febricitanti qdez
redit appetitus eius cũ receptione panis infusi in a
qua frã. Et qñ accidit ebrietas ex vino ebibito su
per humorẽ cõmotiuũ excitat appetituz ad sorbi-
endũ. Et silr si est ille destructor appetitus frigidi
tas ⁊ ingreditur cibus calidus actu aut aggregatur
ex eo actu. Et casus quidẽ appetitus in egritudini
bus cronicis est significatio valde mala. ¶ Et scias
ꝙ cãe destructionis appetitus sunt ipse eedẽ cause
debilitatis appetitus qñ sunt minores ⁊ debiliores

¶ De signis. C. viij.

Signa eius que ꝓpter cõplexiões sunt ea
que sciuisti. ¶ Et signa eius que fit ꝓpter
paruitatẽ resolutionis sunt spissitudo cu-
tis ⁊ regimen delitiosum de his quoꝝ preterijt re
memoratio ⁊ multitudo egõis ⁊ cõualescentia ap
petitus pauca post exercitiũ ⁊ euacuationẽ. Et sig
eius que fit ex debilitate oris stõi sunt ea que dixi
mus in capitulo debilitatis ⁊ ex eis sunt euacuatio
nes plurime. ¶ Et signũ eius cuius cã est aer est illud
qd̃ scitur d dispõe egri i eis q̃ sunt preterita. s. an
obuiauit aeri vehementis frigoris aut vehemen
tis caloris. Et signa eius que est ex vlceribus sũt
dolor dictus in capitulo vlceꝝ. ⁊ ꝙ egreditur ali
quid ex eis i egõe ⁊ mollificatõ nature ⁊ paruitas
in ore cibi in stõ ⁊ mordicatio eius qd̃ habet quali
tatẽ acetosam aut acutã aut amarã. Et signũ eius
que accidit pregnantibus est pregnatio. ¶ Et signa
humoris putridi sunt nausea ⁊ subuersio aie ⁊ fe
tor oris in quibusdã horis et egõ mala. Et signũ
eius que fit ex abscisiõe melãe effuse ex splene ad
stõum est ꝙ qñ iste hõ sumit acetosa ⁊ cõmouent
stõuz eius ⁊ expellit redit ad appetitũ. ac si ipsa fa
ciant operationẽ cãe abscise si nõ esset abscisa. ⁊ fa
cit credere hanc significatõnẽ magnitudo splenis ꝓ
pter retentionẽ eius qd̃ opz vt effundatur. Et sig
eius que fit ex melancholia plurima effusa sedente
stõuz est vomitus melãe ⁊ sapor acetosus ⁊ inqui
etudo ⁊ alteratio coloris hõis ad nigredinẽ. Et si
gna eius que fit cã vermiũ sunt signa exitus ver
miũ ⁊ conualescentia huiusmõi appetitus qñ admi
nistratur aloes in sirupo maloꝝ loco empli: nã de
scendunt vermes a superioribus ventris. Et si-
gnũ eius que fit ꝓpter paruitatẽ san. est ut accidat
conualescentibus: aut qui eũatur euacuatione plu
rima. Et signũ eius que fit ꝓpter somnũ ẽ ex ma-
litia dispõis somni cũ priuatione reliquoꝝ signoꝝ.
Et signa eius in qua est cã mortificatio appetitus
sunt sig malitie cõplexionis confirmate: aut euãti
ones preterite debilitantes totũ corpus ⁊ vt eger
talis fiat ꝙ qñ appetit aliquid ⁊ afferatur ãte ipz r̃
fugiat ab ipso ⁊ abhorreat: ⁊ maius ipso est ut nõ
appetat oio. Et signa eius que fit ꝓpter destructõ
nẽ sensus stõi ⁊ debilitatẽ eius sunt vt sint r̃liqua
sig sana. ⁊ vt res acute non mordicationẽ faciant
neq; nauseã neq; faciant euenire singultũ sicut dia
pipereon qñ sumitur i ieiunio ⁊ bibitur post ipz.

¶ De cura. C. ix.

Ex curatione bona ei qui non appetit cibũ
non ꝓpter caliditatẽ dominantẽ est vt ꝓ
hibeatur cibus spatio lõgo ⁊ minoret̃ ei
donec viuificetur virtus eius ⁊ digeratur congi-
natan oio ⁊ vt patiatur famẽ donec rectificet̃ stõa
chus eius ⁊ appetat cibũ sicut accidit vigilantibus
quoniã qñ ipsi ꝓhibentur a somno tẽpore longo fi
unt dormientes ⁊ profundantur in somno. Et ex
eis que conferunt illis quoꝝ appetitus prostratus
est propter debilitatẽ sicut conualescentiũ aut pro
pter materiã humidã viscosam est vt comedãt o
liuas aque ⁊ aliquid ex piscibus salitis. ⁊ vt sor-
beant acetũ squilliticũ paulatĩ. ⁊ oz vt alienetur i
cibarijs eoꝝ crocus oio. Ueꝝ salita consueta sunt
plus ꝓuocatiua appetitus. Et ex ꝓuocantibus ap
petituz sunt cappares preparate ⁊ menta ⁊ cepe et
oliue ⁊ piper ⁊ gariofilus ⁊ galanga ⁊ acetũ ⁊ ace
tosa ⁊ acetũ eoꝝ ⁊ almuri etiã ⁊ allea ⁊ cepe ⁊ pa-
rũ oppoponaci ⁊ mel ⁊ piper albũ ⁊ zinziber ⁊ as-
sa ⁊ belseneic etiã ꝓuocat appetitũ ⁊ mũdificat cũ
hoc os stõi. Et ex medicinis dirumpentibus appe
titũ eius qui hz malitiã cõplexionis calide aut fri-
gide est electuariũ diacydoniten. Et ex medicinis
dirumpentibus appetitũ est medicamen factuz ex
succo cydonioꝝ factũ cũ pomis dictũ in antidotari
o. Et ex eis que iuuant appetitũ ⁊ prohibent sub
uersionẽ stõi eius qui non recipit cibũ est rob mẽ
te secundũ hunc modũ. Terantur granata acetosa
cũ corticibus suis ⁊ sumantur de succo eoruz pars

vna ⁊ succi mente pars. ʒ. ⁊ mellis boni aut zucca
ri pras. ʒ. deinde preparentur cũ facilitate super
ignẽ ⁊ sit dosis eius in ieiuno coclear. i. Factũ aũt
cã caliditatis qñq3 rectificat potus aq̃ fr̃e in quãtita
te qua non mortificet innatum calorẽ ⁊ conferunt
ei vti robub acetosis. Et ex eis que experta sunt
in ea est sumere in potu aquã granatoꝝ cũ oleo ro
saꝝ ⁊ ꝓprie qñ est illic materia aut dominiũ sitis
⁊ succi gnorum fr̃oꝝ cũ robub infrigidatis ⁊ em-
pla infr̃ata. Et si fuerit illic materia euacuabis eã
in primis. ⁊ de summa istoꝝ sunt conualescentes
exeuntes a febribus ⁊ est cũ eis remanentia acuita
tis ⁊ eoꝝ cura est hec cura. Ueꝝ ipsi non vtantur
aqua frigida plurima vt non deijciat virtutes stõ
rũ eoꝝ. Et necessariũ est vt in potu sumat hoc me
dicamẽ. ꝝ. ros. ʒ. x. sumac. ʒ. ij. cardamomi. ʒ.
i. fiat ex eis tro. ⁊ sit dos. ʒ. ij. Ipsum enĩ facit
appetitũ ⁊ incidit sitim. Et ex eis qui faciunt eos
appetere est sauic ablutũ cũ aqua ⁊ aceto ⁊ confert
eis vomere imissis digitis mouet enĩ virtutẽ.

Patientibus autẽ facta ꝑpter frigus confert deco
ctio spetieꝝ que est vt piper ⁊ cinnamomũ ⁊ silia
⁊ silr̃ vinũ vetus ⁊ diapipercon ⁊ tyriaca ꝓprie ⁊
allea sunt iuuamenti maximi in hoc ⁊ diacalamen
tũ plimũ confert eis ⁊ oĩa electuaria calida ⁊ simi-
liter citra condita ⁊ myrobalani conditi ⁊ secacul
conditi ⁊ zinziber conditũ ⁊ conferunt eis vapora
tiones cũ milio quoniã ipsum est magis iuuatiuũ
q̃ sal. Facte vero cã phlegmatis plimi viscosi cõ
fert vomitus factus cũ rhaphano comesto super
quẽ bibitur sirupus acetosus de melle singulari-
ter secundũ q̃ exposuimus in capitulo cure vlis.
Et ex eis que conferũt ipsi est sirupus acetosus cũ
seibus melonis in quo ponitur secundũ omnẽ emi
nã mellis que in ipso ponitur aloes. iij. ℥. ⁊ sumũ
tur in potu omni die ex eo tria coclearia ⁊ etiã oli
ue de aqua cũ aniso ⁊ cappares in aceto cũ melle.

Et qñq3 conferũt ei vti aquis thermaꝝ ⁊ deambu
latio ⁊ motus. Et curatur post mundificationẽ cũ
eis que diximus in capitulo de casu appetitus cau-
sa frigoris. In ea autẽ que fit cã humoris choleri
ci aut humoris subtilis fiat euacuatio cũ eis q̃ scis
ex myrobalanis ⁊ sirupus acetosus cũ aloe est me
lior sirupo acetoso cũ scamonea. Scamonea nanq3
inimica est stõ ⁊ curetur etiã cũ vomitu qui edu-
cit humores subtiles ⁊ decoctione apsinthij etiam
quoniã est vltima. In ea vero que facta est cũ cõi
tate neruoꝝ afferentiũ sensus aut cũ cõitate cerbri
ipsius o3 vt tendatur versus curã cerebri ⁊ con-
fortationes eius. Sed in facta ꝑpter spissitudinẽ ⁊
paruitatẽ suctionis venarum ex epate o3 vt rarifi
cetur corpus cũ balneo ⁊ exercitio equali ⁊ ꝓuo-
catione sudoris cũ aperitiuis. In ea vero que fcã
est cã melie o3 vt euacuetur melancholia deĩde ad
ministrentur alcauguamich ⁊ incisiua vt incidatur
illud qđ remansit ex ea deinde administrentur ci
bi boni chimi odoriferi. Eius vero que facta est
ab abscisione melie cura est cura splenis ⁊ eius con
fortatio ⁊ apertio viaꝝ que sunt inter splenẽ ⁊ sto
machũ cũ medicinis quaꝝ est vomere ad partem
splenis sicut est epithymi ⁊ radices corticũ cappa-
roꝝ cũ sirupo acetoso ⁊ silr̃ cappares cũ aceto con
dito. Pregnantiũ autẽ appetitus qñq3 acescit qñq3
cadit: ⁊ cura eius ẽ cũ eis que sunt sicut incessio tẽ-
perata ⁊ exercitiũ tẽperatũ ⁊ incessio in cõmestis ⁊
bibitis ⁊ vinũ vetus odorifeꝝ confortatiuũ vir-
tutis expulsiue ⁊ resolutiuũ materiei male ⁊ rep̃-
sentatio ciboꝝ saporosoꝝ ⁊ ea in quibus est calidi
tas ⁊ incisio. Et in ea quidẽ que facta est ꝑpter ca-
sum virtutis o3 vt incipiatur a rectificatione com
plexiõis deijcientis eã q̃cũq3 cõplo sit ⁊ conuersione
ipsius ad contrariũ sui. Et silr̃ si fuerit post euacu
ationes ⁊ rasurã tunc illud erit ꝑpter mortificatio
nẽ virtutis. Ueꝝ in facta ꝑpter debilitatẽ virtu-
tis eoꝝ o3 vt motus fiant vomitu cũ digitis. ipsi
nanq3 licet non vomant inueniunt tñ augmentum
uirtutis appetitiue. Et qñq3 fit ex eis necessariũ po
tar̃ tyriaca i quibusdã sirupis stõaticis sicut ẽ siru
pus de apsinthio aut sirupus de seibus mistis se-
cundũ q̃ conuenit. In facta vero ꝑpter debilita-
tẽ sensus stõi o3 vt curetur cerebrũ ⁊ auferat̃ cau
sa que intromittit nocumentũ in operatione eius.
Et scias q̃ vomitus mundificans cũ facilitate ẽ me
dicamen mirabile ei cuius appetitus prostratur in
dulcibus ⁊ vnctuosis ⁊ est contentus in appetẽdo
acetosa ⁊ acuta. Et ex eis quidẽ que conferunt plu
rimũ habentibus destructionẽ appetitus sunt oli-
banũ ⁊ mastix ⁊ xiloaloes ⁊ galia ⁊ calamus aro. ⁊
balaustie ⁊ aqua cydõioꝝ cũ vino odorifero quan
do ex ea fit empl3 qũ non est ex siccitate. Et ex e
is que conferunt est sirupus de apsinthio ⁊ vt as-
sumat in õni die pondus. ʒ. i. de radicibus squinã
ti ⁊ medietatis. ʒ. de spica bibantur cũ aqua in ie-
iuno. Et illa confectio que est cõparata filio abel
dcã in antidotario est iuuatiua etiã. Et dicit̃ q̃ ex
herbo contrito qũ sumitur aur̃ cũ aqua g̃nati mu-
zi est conferens in exiccando appetitũ. Et qñ casus
appetitus perducit ad sincopim tunc cura est apꝓ-
ximatio odoramentoꝝ delectabiliũ ex cibis ad in-
firmũ sicut sunt carnes ⁊ edus lactens ⁊ gallina as
sata ⁊ alia ⁊ ꝓhibeatur ei somnus ⁊ cibetur qũ cõ
ualescit pane infuso in vino ⁊ sumant sorbitiones
velocis nutrimenti. Et scias q̃ oĩa olera ⁊ ꝓprie
butyꝝ ⁊ vnctuosa ꝓsternunt appetitũ aut debili-
tant ipsum per hoc q̃ mollificant ⁊ per hoc q̃ cor
rumpunt orifitia venaꝝ. Et illud qđ ex eis con-
uenientius ẽ illud est in quo ẽ stipticitas aliqua si-
cut oleũ omphacinũ ⁊ oleũ nucinũ ⁊ oleũ fisticinũ.

De corruptione appetitus. C. x.

Quando in stõ aggregatur humor malus
diuersus a consueto in qualitate sua natu
ra tunc requirit aliquid ei contrariũ ⁊ contrarium
diuersum a consueto diuersum est non consuetũ
fugantia nanq3 sunt extrema ⁊ econtrario quapp
accidit quibusdã appetitus luti imo carbonũ ⁊ ter
re ⁊ gypsi ⁊ reꝝ huius generis ꝑpter qualitatẽ q̃ ĩ
eis est exuccantẽ aut incidentẽ contrariã qualitati
humoꝝ. Et qñq3 accidit pregnantibus ꝑpter retẽ
tionẽ menstruoꝝ appetitus corruptus plusq̃ acci-
dat eis destructio appetitus ⁊ cã ĩ hoc est illud qđ
diximus ⁊ illud ẽ vsq3 ꝓpe duos mẽses aut tres.
Et illud quidẽ est quoniã eaꝝ menstrua retinẽtur
ad nutrimentũ embryonis ⁊ quoniã qñ currunt ti
metur in eis quod abortum faciant. Amplius em
bryon in initio conceptionis non plurimo indiget

nutrimento pp puitatẽ sui corporis quare supfluit
qđ de menstruis retinetur q̄ptū ad necessitatẽ cor-
rumpuntur ergo ⁊ multiplicantur superfluitates ĩ
matrice ⁊ in stō. Qumq3 embryon sit indigens su
perfluo nutrimento ⁊ illud est apud. iiij. menses
minorantur superfluitates iste ⁊ minoratur hic ap
petitus ⁊ est ille qui noatur periculū ⁊ discrimẽ.
Et rectius ad qđ alteratur iste appetitus est vt sit
decliuis ad acetosum ⁊ acutū ⁊ illud qđ est magis
corruptū ẽ vt sit decliuis ad exiccatū ⁊ siccū sicut ẽ
lutū ⁊ carbones ⁊ teste ⁊ qñq3 accidit hoibus simi
le huic ꝓpter superfluitates.

De cura corruptionis appetitus. C. xi.

Oportet vt euacuetur humor faciens cor-
ruptionẽ cū medicinis quas diximus qui-
bus o3 vti ⁊ ex regie experto ad hoc est
vt sumat pisces salitos ⁊ rhaphanū infusu3 in oxy
melle ⁊ comedat vtrosq3 deinde bibat post ipsos
aquã in qua faseoli rubei decoquntur ⁊ anetū ⁊ na
sturtiū ⁊ semen eruce que in potu sumatur ⁊ quan
do in ipsa ponitur luti inuenti in croco q̄ptitas. ʒ.
iij. ⁊ fiat vomitus cū ea in mense semel uel bis de
inde administretur confectio de myrobalanis cum
nuce enden. Et ex eis que conferunt ad hoc sĩ cy-
minū carmentū ⁊ ameos masticata in ieiuno ⁊ post
cibū ⁊ comedantur sumpta semel in puluere hau-
sto post ipsum liquore aut sumatur. ʒ. i. de carda
momo minore ⁊ tantundẽ de cubebis ⁊ q̄ptū totu3
de zuccaro tabarzet ⁊ sumatur in omni die. Et ex
medicinis cōpositis cū cuppulis glandiū vehemen
tis iuuamenti sunt ea que sunt sicut medicamen cu
ius hec est descriptio cuppula⁊ glandiū. ʒ. viij. a-
loes. ʒ. xvi. herbe eupatorij. ʒ. vi. radicū squinã
ti. ʒ. iiij. myrrhe. ʒ. ij. conterantur oia ⁊ decoquã
tur in duabus lb. aque donec remaneat medietas
⁊ sumatur ĩ potu oi die tertia lb. tribus diebus cō
tinuis. Et ite⁊ cuppula⁊ glandiu3. ʒ. ij. myroba-
la. ni. bellirico⁊ polypodij emblico⁊ ōniū ana. ʒ.
v. scorie ferri infuse in aceto forti multotiẽs post
qđ oi vice assatur super patellã. ʒ. x. decoquatur
in. viij. ℥. vini pontici ⁊. viij. ℥. aque donec ad
medietatẽ perueniãt ⁊ dentur in ieiuno. vij. ʒ.

In cura autẽ appetitus luti o3 vt euacuetur hūor
faciẽs illud cū vōitu noto ad suū sile sicut ille q̄ fit
post comestionẽ pisciū salito⁊ cū aqua faseolorū ⁊
aneti ⁊ rhaphani. Et ex eis que fortiter agunt for
tiora istis ⁊ si necessaria est solutio ventris etiã fi-
at. Et ex eis est euacuatio cū turbit ⁊ granis citri
⁊ sale napti. coquonia est iuuatiua ⁊ ꝓprie si fuerit
illic vermes ⁊ administrentur post illud medicĩe
quas dabit hora ⁊ aliedicte in antidotario. Et o3
vt fiat ex ameos ⁊ mastice ⁊ cymino glutẽ ⁊ ma-
sticetur ⁊ vt sumatur ex duobus cardamōis ana.
ʒ. ij. de zuccaro tabarzet q̄ptū est totu3 in ieiunio ⁊
sorbeatur super ea aqua tepida mltotiẽs paulati.
Et ex eis que experta sunt eis est hec confectio. ⁊
myrobalanos ⁊ emblicos nucẽ endẽ ⁊ masticem ⁊
cardamomū maius ameos zinziber conficiantur cū
melle ⁊ sumatur ex eis ante cibū ⁊ post cibū q̄pti-
tas nucis. Et ex regie bono in hoc est vt mundifi
cet patiens eã stōu3 suū ⁊ rectificet cōplexionẽ su
am. Amplius sumatur lutū albur ⁊ dissoluatur i a
qua ⁊ ponantur in ipsa medicine vomitiue, q̄ non
habent saporẽ maximū deinde ponantur in ipã ex
sale q̄ ipsam bonã efficiat deinde exiccetur in sole
⁊ precipiatur appetenti lutū vt sumat ex eo aliq̄d
in quo sit de medicamine qđ non addat supra do
si3. i. aut dosi3. i. ⁊. ʃ. quoniã faciet ipsu3 euome
re illud qđ comedit ⁊ ꝓprie si fuerit res cōmouẽs
vomitū sicut caules ⁊ silia ⁊ faciat abhorrere lu-
tū. Et iam existimauerunt quidam q̄ iuuatius qđ
administratur ad expellendū appetitū luti est ut ci
betur patiens dū est ieiunus pullis colūba⁊ assatis
⁊ vtatur eis in secunda mẽsa post cibū paulati. Et
in secunda mensa vti ameos est valde mirabile ⁊
silr amigdalis amaris. Et dixerunt quidã q̄ potaĩ
sacraiati de sisamo abscindit ipsu3. Et o3 ut loqua
mur in hoc secundū experimentū non secundū ra-
tiocinationẽ. Et ex illis que conferunt eis q̄puis sit
ex lutis est nux endẽ ⁊ suctio salso⁊ ⁊ si sint ex la
pide. Et iam expertū est amilu3 de tritico ⁊ ꝓprie
cū sale. Et experta sunt eis vt sumantur vini pō
tici. ℥. viij. ⁊ coquantur donec remaneat. ʃ. lb.
⁊ ad bibẽdū detur in ieiuno per ebdomadã vnã.
Et ex illis quibus o3 eos vti in secunda mensa sūt
fistici ⁊ passule ⁊ castanee ⁊ crysomila. Et in q̇bus
dã eo⁊ expertū est vt sumant azebegi ⁊ sint i ipo
pisces parui ⁊ cepe ⁊ carui ⁊ oleū ablutū ⁊ speties
sint piper ⁊ zinziber. ⁊ iam dictū est q̄ ruta est ma
ximi iuuamenti. Et nos quidẽ iã diximus regimẽ
eius qui appetit acetosum ⁊ acutū absq3 dulci ⁊ un
ctuoso.

De fame ⁊ vehementia eius ⁊ expulsione appe-
titus canini. C. xij.

Multotiens excitatur hic appetitus cãinus
post euãtões ⁊ febres prolixas resoluen
tes. Et qñq3 accidit ex debilitate virtu-
tis retentiue in corpore quare assidue fit resolutio
superflua ⁊ assidue fit appetitus vehemẽtis r̃stau
rationis eius. Et qñq3 accidit appetitus caninus ꝓ
pter caliditatẽ supfluã in ore stōi resoluentẽ ⁊ req̇
rentẽ restaurationẽ quare est os stōi semp quasi sit
famelicū ⁊ hoc secundū plurimū facit sitim ⁊ in q̇-
busdã dispōibus facit famẽ qū superfluit eius r̃so
lutio. Fames autẽ secundū plurimū est a superflui
tate caloris in corpore toto ⁊ in extremitatibus e-
ius. Caliditas eni3 licet qū appropriatur ori stōa-
chi faciat appetere aquã ⁊ currentia hūida: tū ipsa
qu3 dominatur corpori resoluit ⁊ cogit venas uti
suctione post suctionẽ donec perueniat ad os stōa
chi capiendo qđ aggregatū est. Et qñq3 est hec ca-
liditas veniens de foris precipue ꝓpter dominiū
aeris calidi in corpore qū occurrit raritati eius ⁊ o
bedientie ipsius ad resolutionẽ ⁊ necessitati r̃cẽ ad
restaurationẽ. Et qñq3 superfluitas resolutōis cor
poris sola est in hoc cã qū est illic caliditas intrise-
ca digestiua resolutiua ⁊ precipue si fuerit illic ca-
liditas extrinseca aut adiutoriū debilitatis retenti
ue. Et qñq3 accidit etiã ex catarro in capite ⁊ illud
est raro. Et qñq3 fit ꝓpter vermes ⁊ serpentes
magnos qū subito incipiunt venire ad comesta et
appropinquant eis ⁊ dimittunt corpus ⁊ stōu3 fa-
melica. Et qñq3 est ꝓpter humorẽ acetosu3. s. me
lancholiã aut phlegma acetosum cōmouẽtẽ os stōi
⁊ facit in ipo illud qđ facit suctio vena⁊ capientiū
cibū ⁊ cōitatur ipsum vt inspissetur cū eo sanguis

⁊ contrahatur ⁊ sentiatur in orificijs venarū sicut abstergens sugens. Et est qū acetosum sua incisione ⁊ expulsione remouet humores viscosos si sīt in ore stōi qui sunt cōtrariū appetitus quoniā motus qū est cū cōprehensione hoꝝ humoꝝ est ad expellendū vehementius ꝙ̄ sit ad attrahēdū. Et iterū villoꝝ stōi motus vehemens fit ad inspissandū ⁊ constringendū cuius silr̄ accidit qū est motus suctionis veāꝝ ⁊ motus virtutis attractiue. Et illd̄ qd̄ accidit ex canina fame peregre ꝓficiscentibus in frigore vehementi poīe est vt sit ꝓpter hāc cāꝫ ⁊ similia. Et ex cāis quidē cōmouentibus famē et appetitū vehementē sunt vigilie superflue ꝓpterea quia r̄soluūt ⁊ extrahunt humiditates ad exteriora sequentes dilatationē caliditatis ad exteriora. Et scias ꝙ appetitus caninus multotiens ꝓducit ad bolismū ⁊ subet ⁊ mortē.

De signis. C. xiij.

Signū eius que fit post euacuationes ⁊ egritudines resolutiuas est antecessio earū et vt non sit natura soluta secundū plurimū quoniā corpus attrahit hūectationē cibi ad seipsuꝫ quare exiccatur fex. Et signa eius que fit ex frigore sunt paruitas sitis ⁊ multitudo fecis ⁊ īflatio ⁊ reliqua signa huiusmōi cōplexionis ⁊ ex illis est frigiditas huius aeris circūdantis. Et signa eius que fit ex caliditate sunt fortitudo sitis. ⁊ non est vomitus acetosus ⁊ est natura secunduꝫ plurimū constricta ⁊ reliqua signa eius huiusmōi cōplexionis. Et signa eius que fit ex debilitate uirtutis retentiue in toto corpore ⁊ in stō sunt multitudo exitus egōis crude ⁊ perductio dispōis ad sanguinolentā egōeꝫ ⁊ reliqua signa ꝓportionalia nota. Et signa eius que est ex multitudine resolutiōis sīt cāe resolutionis predicte in libro vniuersali quaꝝ rememoratio preterijt ⁊ vt non sit in digōe nocumentū. Et ex summa signoꝝ casualiū sunt caliditas aeris circūdātis ⁊ vigilie ⁊ silia. Et signa eius que fit ex humore acetoso aut melancholico sunt paucitas appetitus aque ⁊ acetositas eructuatōis et reliqua signa ꝓportiōata nota. Et signa catarri ex capite sunt ea que diximus in capitulo suo. Et sig̃ vermiū sunt ea que sequntur in loco suo ⁊ que dicemus in capitulo suo.

De cura. C. xiiij.

Illa quidē que est ex frigore ⁊ ex supfluitate phlegmatica oꝫ vt curetur cū mundificatione nota cū calefactiuis predictis et vino plurimo in quo non sint ponticitas neqꝫ acetositas oio. Ipsum eniꝫ sanat ab ea sumptū in potu calefactū in ieiuno. Ipsum nanqꝫ est curatō magis conferens eis nisi ipsis assit ventris solutio tūc enim oꝫ vt omne uinū vitēt: stipticū nāqꝫ augmētū facit in canino appetitu ipsoꝝ: ⁊ amaꝝ addit in solutione ventris ipsoꝝ. Et oꝫ vt sint ea quibꝫ cibantur pinguia calide cōplexionis sicut ea que impinguantur cū cibo cameli. ⁊ oleū est eis iuuatiuū qū ī ipso non sunt ponticitas ⁊ acetositas. Et aliudabet conferūt eis. Et ex eis quibus oꝫ cibari eos est vitellus oui assatus valde post cibū ⁊ oꝫ vt elongentur ab acetoso ⁊ pōtico. Et administrētur eis electuaria odorifera sicut alcanzi ⁊ electuariū veremisck ꝓpriē qū fuerit illis solutio uentris.

Et ex vnctionibus abstergendo factis que eis confert sunt muschus ⁊ laudanū. Et eis quidē que experta sunt sunt grana alcadra in ieiuno aliquibus diebus. Illis autē qui patiuntur eā ex debilitate v̄tutis retentiue nam ipsa licet secundū plurimū debilitetur ꝓpt̄ frigus tñ debilitatur qñqꝫ ipsa ⁊ omnis virtus ꝓpt̄ omnē malitiā cōplexionis. Et non attendas sermonē ipsoꝝ qui negant illud ⁊ dimittunt imo oꝫ vt tu cognoscas cōplexionē ⁊ opp̄has cū contrarietate cure ⁊ sit magis vincens illud qd̄ est cū humiditate confert pāis de armacha vald̄. ꝙ si eorum nature fuerint vehementis mollificationis tunc retine eas: nā in retentione eaꝝ est cura fortis huius egritudis. Ueꝝ illos quibus accidit hoc post febres fortes ⁊ eūationes oꝫ cibari ex vnctuosis que mundificant os stōi que non sūt male subē sicut est oleū amigdalaꝝ cū zuccaro ⁊ vt inspissetur qd̄ de corpore ipsoꝝ est apparens. Et similiter est cura eius que accidit ꝓpter resolutionē plurimā. Et oꝫ ne patientes hanc spēꝫ famis canie ad calefacientia perueniāt ⁊ sirupos imo nutriantur ex cibis frīs ⁊ liniātur extrinsecus ex eis q̄ opilant poros sicut est oleū myrtinū ⁊ ꝓpriē in cerato ⁊ sicut alumen dissolutū in aceto ⁊ vt abluātur aqua frā nisi sit qd̄ ꝓhibeat. Et oꝫ vt sint cibaria eorū frā viscosa grossa sicut sīt ventres ⁊ acida et acetosa ⁊ congelata ⁊ panis azimus. Et qū inuenit aliquis eoꝝ iuuamentū ex hoc regiē conuēit ei vt abhorreat ipsum paulatim ⁊ succurrat malitie ipsius ⁊ silr̄ ille cā famis cuius ē raritas corporis. In illa autē cuius cā sunt vermes ⁊ serpentes oportet vt interficiantur ⁊ educantur cū eis que diximus in capitulo vermiū ⁊ vt cibentur ex cibis grossis frīs ⁊ pane infuso ī aqua frā ⁊ aqua ros. ⁊ eo qd̄ dissoluitur in decoctione ex carnibus galloꝝ ⁊ gallinaꝝ ⁊ pisciū ⁊ vtantur fructibus stipticis. In ea autē cuius cā est ex phlegmate acetoso oꝫ vt patiētes ipsam sumant cū aliquo in quo cadunt origanū ⁊ sinapis ⁊ piper ⁊ vt comedant mel ⁊ allea ⁊ cepas ⁊ nuces ⁊ āigdalas ⁊ ūctuosa ⁊ adipes sicut sūt adipes gallīaꝝ ⁊ sīuū. Et ītētio q̇dē in q̇busdā eoꝝ est calefactio ⁊ illaꝝ quedā sunt medicine calide p̄dicte ⁊ in quibusdā earum est equatio acetositatis ⁊ illa quidē sunt cibi vnctuosi predicti. Et ille quidē qui fortis est tollerans solutionē ventris soluatur post admīstrationē hoꝝ subtiliatiuoꝝ cū picra confortata eis deinde dentur ei vnctuosa. In pueris vero qū subtiliantur cū eis que sunt sicut cepe ⁊ allea ⁊ cibi subtiliatiui assiduetur tribuere eis in potu aquaꝫ calidam post regimen cū subtiliatis illud eniꝫ lauat humores eoꝝ. Illa autē que est propter malitiā effusam semp qñqꝫ indiget phlebotomia basilice sinistre si est san. in eis plurimus causa melie plīme ⁊ si est splen apātus tunc laboretur in eūando eos cū illis que scripta sunt in canone et alienētur ab acetosis ⁊ stipticis. Et qñqꝫ conferūt eis ventose sup splenē. Species vero que fit ex caliditate curatur cuꝫ eo quod scis ⁊ dentur cibaria subtilia ⁊ cucumeres ⁊ melones ⁊ cucurbite ⁊ silia ⁊ vitetur aer calidus.

De fame que uocatur bolismus. C. xv.

Est que noīatur fames vaccina ⁊ ipsaꝫ q̇dē āñcedūt plerūꝫ fames cania ⁊ destruit

appetitus post ipsam ⁊ quandoq; nō imo destruit appetitus oīo incipiendo ⁊ est fames mēbroꝝ cum facietate stōi : sunt ergo mēbra famelica valde et indigentia nutrimento ⁊ stōus respuens ipsum ⁊ qñq; pueīt res in ipso ad sincopim. ¶Et vene quidē sunt vacue sed stōus respuit cibū abhorrens ipz. ¶Et multotiens quidē accidit iter agentibus in frigore ⁊ congelatis quoꝝ stōi ex frigore vehementi inspissantur. ¶Et cā eius est malitia cōplexionis mortificans virtutē sensibilē ⁊ virtutē attractiuā ⁊ fit ex humoribus regentibus os stōi cooperientibus ipsuz ⁊ sparsis in villis eius mouentibus ad expellendū ⁊ refugientibus attractionē.

¶De signis. C. xvi.

Et tu quidē cognosces signa cū eis que iterata ⁊ dicta sunt tibi in canone.

¶De cura. C. xvij.

Est cura casus appetitus oīo ⁊ penitus oz vt odorentur cibi ꝓuocantes appetitum habētes spēs ⁊ fructus odoriferos ⁊ aromatica odorabilia in quibus est stipticitas vt congregetur virtus quare non resoluatur ⁊ degluti-ant panez infusum in vino odorifero ⁊ sumant in potu aut sorbeant ex vino odorifero ⁊ ꝓprie si p misceatur ei cāfora in calida cōplexione aut xiloaloes ⁊ galia in alijs. ¶Et confert ei sirupus de lilio si non fuerit cā eius caliditas. ¶Et oz vt ligētur manus ⁊ pedes ipsoꝝ vehementer ⁊ ꝓhibeant a somno ⁊ oz vt doleant puncti aliqua re pungente ⁊ unguibus constricti ⁊ percussi virga subtili molli vt dolere faciat ⁊ non disrumpat nisi fuerit cā eius caliditas. ¶Et ex eis que conferunt eis est vt sumant tortelle ⁊ digitis conterantur ī melius aut ī udeac odoriferis ⁊ ex eis empl̄z fiat stō ⁊ ꝓprie in dispositōe sincopis. ⁊ fiat eis empl̄z etiā cū empl̄is odoriferis sicut sunt empl̄z pineale ⁊ empl̄m almarubfri. ¶Et qñq; confert ut administrentur super stōs eoꝝ medicine facte ex medicinis cordialibus boni odoris ⁊ vt vaporentur ex fumigijs factis ex ambra ⁊ fiat empl̄z iūcturis ipsoꝝ ex empl̄o facto ex aqua rosꝰ ⁊ aqua myrti ⁊ almesus ⁊ cāfora ⁊ muscho ⁊ croco ⁊ xiloaloes ⁊ galia ⁊ rosꝰ. ⁊ fiat ꝑparatio in calefaciendo corpora eoꝝ si cā est frigus ⁊ in frigidando ipsa si cā est calor. ¶Et qū superuēit eis sincopis fiat ipsis illud qd diximus etiā in dispōe sincopis et spargatur super facies ipsorū aqua frā et stringantur manus et pedes ipsorū et pungatur plante pedū eorū et extendantur capilli et nasi ipsorū. ¶Qūq; euadunt cibentur pane infuso in vino odorifero. Et si fuerit in stōis eorū humor cholericus aut subtilis sumant in potu q̄titatē. ij. coclearium de oxymelle cū aurꝰ. i. de hiera aut minus si fuerint debiles. ¶Et si fuerit frigiditas superflua sumant in potu tyriacā ⁊ saggenēa ⁊ diamarte ⁊ confectionē stōaticō ⁊ electuariū diaspmaton.

¶De fame sincopali. C. xviij.

Est vt sint patientes famē non tollerātes seipsos qum famelici sunt: qūq; tardatur eis cibus superuenit eis sincopis ⁊ casus virtutis. ⁊ cā eius est caliditas fortis ⁊ debilitas ī stō.

¶De cura. C. xix.

Huius egritudinis cura ꝓxima est curꝰ bolismi ⁊ iam preterijt maior pars canonis regiminis ipsius in doloribus stomachi ⁊ bolismo ⁊ ad sūmū cura ipsoꝝ diuiditur ad curandū patientes ipaz in dispōe sincopis ⁊ est iā dictū ī capitulo sincopis.

¶Et ad curandū ipsos qñ euadunt: ⁊ est vt cibētur pane infuso in vino ⁊ sirupo de fructibus: deinde cū alio regie infrante predicto ī bolismo ⁊ eo quo curentur ante illud ⁊ est vt ꝓhibeantur a somno plīmo ⁊ non tardetur eis cibus ⁊ vt cibentur fris actu ⁊ ut fiant illis ea que dicuntur in doloribz stomachi.

¶De siti. C. xx.

Multitudo sitis ⁊ eius vehementia qñz fit ꝓpt stōuz. s. aut ꝓpt caliditatē cōplexionis eius ⁊ ꝓprie oris eius ⁊ qñz accidit illa caliditas in inflāmatōe febriū ita vt quidā eorū non cessent bibere ⁊ non satientur donec moriātur inde in ꝓximo. ¶Et qñq; accit illa caliditas ꝓpt potū vini fortis veteris valde plurimi aut cibū cal̄z valde actu vel potentia sicut est assa ⁊ allea ⁊ similia. ¶Et multotiens moritur hō ex potu vini veteris inflāmatus ⁊ cōturbatus ⁊ sitiens. ¶Et qñz accit illa caliditas ex potu aquaꝝ sallaꝝ ⁊ aquaꝝ aliaꝝ. ¶Et aqua maris qñz efficit in siti additionez cui non succurritur ⁊ qñq; fit ꝓpter medicinas ⁊ ꝓpter cibos sitim facientes que faciunt sitiz cū ablutōe aut cursu: ⁊ ablutōe quidē sicut res salite quas natura abluere querit cū lauatione aut incisiōe: ⁊ cursu sicut viscosa que natura querit subtiliare valde ita vt penetrent ⁊ non adhereant. ⁊ qñq; facit siti res grossa ꝓpterea quia venit ad eā caliditas. ¶Et pisces quidē saliti aggregant hec oīa aut ꝓpter siccitatē stōi. ¶Et qñz fit ꝓpt phlegma salsuz in ipo aut dulce aut cholerā amarā. ¶Et qñz fit ꝓpter humiditates feruentes. ¶Et qñq; fit cū cōitate mēbroruz alioꝝ sicut fit in diabete ⁊ est de egritudinibus renū ⁊ dicemus ipsum in capitulo renū. ¶Et qñq; fit sitis huius capitli ꝓpt oppilationē existentē īter stomachū ⁊ epar ⁊ separatur inter aquā ⁊ penetrationē ipsius ad corpus quare non sedat sitis q̄uis bibatur aqua plurima ⁊ hoc est sicut illud qd accidit in hydropisi ⁊ in colica. ¶Et qñq; fit ꝓpter cōitatez epatis qū febricitat aut apatur aut vehemēs fit frigus eius quare non attrahit ⁊ per cōitatē pulmōis quz calescit ⁊ cordis etiaz qū calescit ⁊ intestini ieiuni etiā ⁊ meri ⁊ alcaialim ⁊ que sequntur ipsum qñ exiccantur in ipso humiditates ⁊ minuunt ⁊ qñq; calescit vehementer ⁊ qñq; propter egritudines cerebri ex sirsem calida ⁊ mania ⁊ alcutrub.

¶Et vehementior quidē sitis est illa que facta est cā hoꝝ mēbroꝝ ⁊ per cōitatē illā que cōmouetur ab ore stōi deinde que cōmouetur a meri postea q̄ cōmouetur a ꝓfundo stōi deinde que est cuz cōitate pulmonis deinde que est cū cōitate epatis deīde q̄ est cū cōitate intestini ieiuni. ¶Et qñz fit cum cōitate corporis totius sicut in febribus ⁊ sitis cretica ⁊ q̄ est in fine ethice ⁊ pthisi. ⁊ sicut accidit ꝓpter puncturā vipaꝝ sitim facientiū nā qū ipse pungunt nō cessat punctus bibere ⁊ non satiatur donec moriatur. ⁊ sitis a potu vini ī quo mortue sunt vipe aut a cibo. ¶Et si accidit post euātiōe cū solutiōe ⁊ egestione sanguinolenta superflua. ¶Et bibenti quidez medicinā solutiuā secundū plurimū accit quz operat

medicina sitis cuius defectus i pluribus horis sigt ꝙ medicina adhuc est in operatione. Et quandoqȝ accidit vt tardetur ab hora sua aut antecedat ꝛ se stinet ante operationē medicine. Uez eius antecessio fit aut ꝑpter caliditatē medicine aut ꝑp caliditatē stōi ꝛ eius siccitatē: ꝛ tardatur ꝑpter contrariū illoꝝ: ꝛ ꝑpt illud sitis in eo cuius stōus est calidus ꝛ siccus ꝛ bibit medicinā calidā non sigt ꝙ medicina fecerit operationē suā iā dudū: ꝛ in eo qui est ei contrarius sigt ꝙ ipsa efficit operationē suā iaȝ dudū. Et ex eis q̄ cōmouent sitim sunt multitudo locutiōis ꝛ exercitij ꝛ laboris ꝛ somnus super cibos calidos: sed qū non est super cibos calidos tūc somnus sedat sitiȝ. Et qñ aggregatur in egritudinibus acutis sitis vehemens ꝛ siccitas vehemens tunc illud est malū valde.

De signis. C. xxi.

Signa quidē facte ꝑpter cōplexiones sciūtur ex eis que dcā sunt in capitulis aggregatis siue sit cū materia siue absqȝ materia ꝛ sit materia amara aut salsa nitrosa aut dulcis aut impediens sua ebullitiōe. Et signū fcē cā oppilationis est quoniā sigt ipsaȝ qñ lenitas nature. Et signū facte cā diabetis est vt sit sitis vehemēs quā nō sedat potus aq̄ imo qū bibit aqua fit necessitas extractōis ipsius cū vria ꝛ fdit sitis q̄r sī sitis ꝛ ꝑuocatio vrine sese cōitantes ꝛ equales. Signū vero facte ꝑpt cās facientes sitim predictas est antecessio illaꝝ caꝝ. Et signa eius que fit cū cōitate. s. illius quidē que fit cū cōitate pulmonis ꝛ cordis sunt qd̄ sedat eā attractio aeris frī ꝛ vigilie conferunt ei ꝛ somnus addit in ea ꝛ qñ fit suctio aq̄ paulatim magis vltima in sedando ipsam ꝙ sorbere ipsaȝ plurimū: imo qñ sorbitio eius subito cōgelat superfluitateȝ deinde calefacit eā quare addit sitis in duplo ꝛ expulsor sitis addit in siti quasi nō iuuatur ab eis quibus iuuabatur in principio. Et illa que fit ex exiccatiōe meri est parua debil quare confert ei somnus ꝑpterea ꝙ humectat ventrē ꝛ quies ꝛ dimissio locutōis ꝛ si est ex calore tūc vigilie conferunt ei. Et factā cū cōitate epatis significat cognitio dispōis epatis in cōplexione sua ca. ꝛ sicca ꝛ āpa suū calidū ꝛ non calidū.

De cura. C. xxij.

Omnis cura fcā ex cāis cōplonalibus curatur cū contrario. Et sitis pulmonis curatꝰ cū aere attracto. ꝛ multotiens quidē curatur sitis mandando aquā fraȝ sup linguaȝ. ꝛ ille qui timet sitim in ieiunio premittat loco aque fabaꝝ ꝛ ciceris acetū cū oleo ꝛ abhorreat aquā fabarū ꝛ ciceris quoniā ambo sunt facientia sitim. Et eūatus expectet sup sitim quaȝ acquisiuit ei eūatio vsqȝ quo confortetur eius digō ꝛ non bibat sitiēs aliquid plimū subito neqȝ aquā fraȝ valde ꝛ mortificet caliditatē quā debilitauit sitis ꝛ vōitus qñ facit sitim ꝛ sedat eā sirupus de pomis cū aqua rosaꝝ. Et in stō quidē calido ꝛ sicco addit aqua frigida sitim ꝛ sīr in stō salsi humoris ꝛ aqua calida sedat sitim eius multotiens. Et qñ fit vehemens sitis ꝛ non est febris tunc misceatur cū aqua parum iuleb vt perueniat aqua ad extrema mēbroꝝ.

De cura percussionis obuiatōis ꝛ cāu super stomachuȝ. C. xxiij.

Emplꝫ conferens ad hoc. ꝝ. poma scenia ꝺcocta cū decoctōe boni odoris ꝺōec dissoluantur in decoctione deinde terant̄ bene deinde sumat̄ ex eis pōdus quinquaginta. ʒ. et misceat̄ cū. ʒ. laudani ꝛ. viij. rosꝛ ꝛ. vi. aloes et aggregentur oīa cū duobus succis. s. arnoglosse ꝛ folioꝝ cupressi ꝛ misceat̄ cū eis oleū de lilio ꝛ fiat tepidū ꝛ liget̄ sup ventrē ꝛ vbi est stōus aliquot diebus.

Tractatus. iij. de nocumento digōis. C. i.

Nocumenta digōis sequntur nocumenta i inferioribus stōi aut ꝑpt caȝ in cibo aut ꝑpt caȝ indispōe quietis corporis ꝛ motus stōi. Et factū cā rei stōi est malitia cōplexiōis aut calide aut frīe ꝛ fortior eaꝝ est frīa ꝛ debilior eaꝝ est calida. Frigida enim vehementius nocet digōi ꝙ cā. Uez sicca ꝛ hu. non perueniūt ad hoc secundū plimū vt appareat ex eis solū cū equalitate ambaꝝ aliaꝝ qualitatū nocumentū digōis nisi iam fecerint euenire. Sicca quidē arefactionē ꝛ humida hydropisim. Uez dispō inter quietē ꝛ somnuȝ ꝛ eoꝝ cōtraria ꝛ qd̄ sequit̄ ea ꝺ iudicijs cibi i hoc est ꝙ cibus indiget quiete ꝛ somno vsqȝ quo bōa fiat digō ꝛ qñ sunt loco amboꝝ motus ꝛ uigilie nō cōpletur digō. Et cibus quidē grauis remanet in stō plixe ꝛ digeritur aut remanet indigestus aut ē parue digōis: sed leuis cibus qū nō digerit̄ ñ ꝑlongatur spatiū remanentie eius non digesti imo quādo non est in stō qui digerat ipsum corrumpit̄ velociter. Et cibus quidē aut cōuertit̄ ad illud qd̄ necessario facit digōeȝ integrā aut conuertit̄ ad illud qd̄ necessariā facit conuersionē aliquā ꝛ digerit̄ digestione aliqua non integra quare nō attrahit corpus ex q̄titate cibi quā possibile est ipsuȝ sumer̄ ꝙ titatē qua idiget ex cibo: ꝛ fit ibi extēuatio aut ñ digeritur oīo. Et illud est secundū duos mōs naȝ ipse tunc aut remanet cū dispōe sua aut cōuertitur ad subaȝ extraneā corruptā. Et qñ fit illud in oī digōe ꝛ vsqȝ in tertia ꝛ quarta. ꝛ cā illius accidūt hydropisis ꝛ cancer ꝛ formica ꝛ herisipila ꝛ morphea ꝛ baras ꝛ scabies ꝛ illud ideo quoniā sanguis non est digestus digōe conuenienti natur̄ quar̄ mēbra non attrahunt ipsum ita vt ipso nutriantur et putresit ꝛ fetet ꝛ nō fit nutrimētū ex eo ꝛ ñ fit bona assimilatio eius cū eis ꝛ si fuerint illic vincentia fex ꝛ caliditas denigrat̄ ꝛ qñ fit nigredo eius similis pici ꝛ stōus etiā qñ non digerit oīo peruenit res ad lubricitatē intestinoꝝ aut ad hydropisim.

Uerūtñ non conuertitur nisi ad hydropisiȝ tympanitē qū stōus in ipsa hȝ impressioneȝ tante q̄titatis qua facit vaporationē cibi ꝛ non qua digerat. Et scias ꝙ corruptio digōis ꝛ debilitas eius ꝛ ad ultimū nocumentū eius qū accidit ex qualibet materia est facilius ad curandū ꝙ sit qū accidit ꝑpt debilitatē virtutis ꝛ malitiā cōplexionis confirmatam.

De corruptōe digōis. C. ij.

Cibus corrumpitur in stō ꝑpter cās que sunt contrarie cāis rectificationis eius et ad summū cā in hoc aut est in cibo aut in receptore cibi aut in rebus accidentibus superueniētibus eis. Et cibus quidē corrumpit̄ in stō aut ꝑp

q̄titatē ſuā aut ꝓpt̄ qualitatē ſuā; ꝓpter q̄titatem quidē quoniā eſt plus q̄ oꝫ quare patitur de digeſtione infra q̄ oportet aut eſt minus q̄ oportet et patitur de digōe ſupra q̄ oꝫ quar̄ aduritur ⁊ in cinerē conuertit. Et ex ꝓximo huic corrumpit̄ cibꝫ ſubtilis i ſtō igneo calido. Sed ꝓpter qualitatē quoniā eſt in ſeipſo velociter ſuſcipiens corruptioneꝫ ſicut lac recenter mulctū ⁊ melones ⁊ pſica aut tarde recipiens rectificationē ſicut ſunt tubera ⁊ caro bubali aut eſt ſuperflue qualitatis propter ſuā caliditatē ſicut mel aut eſt propt̄ frigiditatē ſuam ſicut cucurbita aut eſt prohibens appetitū cibi cū ꝓprietate que eſt in ipſo aut in comedente ſicut ille cuius refugit natura a cibo aliquo q̄uis ſit laudabilis aut ſit appetendus ab aliquo: aut propter horā ſue receptionis ⁊ illud eſt qn̄ ſumit̄ ⁊ in ſtō eſt repletio aut remanentia alterius aut ſumit̄ ante exercitiū conſuetū poſt expulſionē cibi primi ⁊ egreſſionē eius aut propter errorē in ordine ſuo ita vt ordinetur qui eſt velocis digōis ſupra illū qui ē tarde digōis ⁊ remaneat natans ſupra ipſuꝫ quar̄ corrumpit̄ ⁊ corrumpit illū qui cōmiſcet̄ ei. Et neceſſariū q̇dē eſt in ordine vt premittatur leuis ſupra grauē: ⁊ leuis ſupra ſtipticū niſi ſit aliquid vocās egrū faciens neceſſariū ut premittatur ſtipticus ad retinendā naturā aut ꝓpt̄ multitudinē ſpēꝝ eius ⁊ miſceantur alij cū alijs quare cōmiſcet̄ ille qui ē velocis digōis ⁊ ille qui eſt tarde digōis. Fcā autē cā receptoris aut eſt in ſubā eius aut eſt cā alterius ⁊ eoꝝ que circūdant ipſum ⁊ accidunt in ipſo ⁊ illud qđ eſt in ſubā eius eſt ſicut ſi ſit in ſtō malitia cōplexiōis cū materia aut ſine materia ⁊ debilitetur in digerendo aut pertranſeat digōeꝫ ſicut iā ſciuiſti in calido ⁊ f̄ro aut ſit ſubā eius ſpiſſa ⁊ zirbum ipſius ſubtile aut ſit cōprehenſio ipſius ſup ipꝫ nō ſilis ⁊ non bona aut ſit bōa. Ueꝝ grauitas eius ſit impediens ſtōuꝫ quare ipſe appetit deponere qđ i ipſo eſt q̄uis non eueniant rugitus ⁊ inflatio ⁊ iſta duo ſunt ex cāis debilitatis ſtōi ⁊ deſtructōis eius ſed illa que eſt cā alterius eſt ſicut ſi ſit in ſtō ventoſitas ſepans inter ipſum ⁊ inter cōprehenſioneꝫ vltimā ſi cibū. Et qn̄ dr̄ q̄ m̄ltitudo eructuatiōis eſt ex cāis corruptōis digōis non eſt in q̄tū eſt eructuatio ſed in q̄tū eſt ventoſitas quare extēdit ſtōum ⁊ facit natare cibū. Non ergo ſit bona comprehenſio fundi ſtōi ſup cibū. Et oē quidē faciens natare cibū eſt ꝓhibēs digōeꝫ. Et ſicut ſi ad ſtōuꝫ currat ex capite aut epate aut ſplene aut reliq̇s mēbris qđ corrūpat cibū ꝓpt̄ ſuā cōitateꝫ ⁊ non poſſit ſtōus regere ipſum. Et multotiens quidē effūdit̄ ad ipſum poſt digōeꝫ ⁊ multotiens effunditur āte ipſam. Et ex illis eſt vt ſit illud qđ circundat ipꝫ ex epate ⁊ ſplene frigidū aut male cōplexionis. Facta autē ꝓpt̄ cās recenter ſupuenientes cibo ⁊ receptori ē ſicut qn̄ deficit cibo illud quo indiget de ſōno digōis aut qn̄ inuenitur motus ſup ipſum quo nō indiget ⁊ cōmouet ipſum ⁊ corrumpit̄ aut quia accidit potus ſup ipſum plus q̄ ſit neceſſariuꝫ aut minus aut accīt coitus ſi eū aut multiplicant̄ cibaria ſup naturā digeſtiuā aut balneū aut obuiatio aeris vehementis frigoris aut male ſubē. Et ventoſitates retente in ventre ꝓhibent digōeꝫ ⁊ corrūpunt eā q̇a cōmouent cibos ⁊ mouentur in eis.

Et cibus quidē corrumpit̄ in ſtō aut quia putreſcit aut quia adurit̄ aut quia aceſcit aut q̄r acq̇rit qualitatē n̄ ꝓportionalē ad aliq̄ qualitatū cōſuetaꝝ. Et totū illud eſt aut quia cibus conuertit̄ ad illud aut quia humor ſecūdū illā formā ꝑmiſcet̄ cibo ⁊ corrūpit ipꝫ. Et qn̄ꝫ eſt iſte humor natans ⁊ qn̄ꝫ ē parū reſidens ad inferiora ſtōi quare non dilatat̄ neꝫ peruenit ad os ſtōi. Et quotiens addit̄ cibus aceſcit ⁊ aſcēdit ad os ſtōi ⁊ ꝑmiſcet̄ cū toto cibo et qn̄ q̄ꝫ eſt huiuſmōi humor penetrans in venis deinde reuertitur ſubito qn̄ opponit̄ ei oppilatio ſubito in facie meatuū cū quibus non prepat̄ penetratio. Et qn̄ ſtōus eſt calidus abſq̄ꝫ materia aut cuꝫ materia cholerica effuſa ex epate ad ipſum ꝓpt̄ multitudinē generationis eius in ipſo ꝑ viā fellis predictam corrūpunt̄ in ipſo cibi leues ⁊ digerūt̄ fortes groſſi ſicut caro vaccina. Et ſplen eſt cā corruptōis cibi. Et ſcias q̄ corruptio digōis qn̄ꝫ adducit̄ ad egritudines pl̄imas malignas ſicut epilepſiā ⁊ melācholiā mirachiā ⁊ ſil̄ia imo eſt mater egritudinuꝫ ⁊ origo chronicaꝝ īfirmitatū. Et qn̄ꝫ corrūpit digeſtio conualeſcentibus ⁊ generat̄ acetoſitas ⁊ indicat recidiuatōeꝫ ꝓpt̄ illud qđ timet̄ de putrefactione. Et multotiēs quidē facit accidere corruptō digeſtionis pruritum.

De debilitate digōis. C. iij.

Cauſe debilitatis digōis ſunt oēs cāe quas diximus in corruptōe digōis: ⁊ ſig̃ earū ſunt illa ſig̃. Ueꝝ effuſio cholere ex illa ſumma non debilitat digōeꝫ ſed qn̄ꝫ corrūpit eā. Effuſio aūt melācholie qn̄ꝫ aggregat ābas res ⁊ ſimiliter etiā ſiccū ⁊ humidū ex hac ſumma n̄ ꝑueniunt ambo ſola ad hoc vt deſtruant nā humidū ꝑducit ad hydropiſim ⁊ ſiccitas ꝑducit ad arefactionē. Et ex cāis debilitatis digōis eſt raritas mirach ⁊ paruitas carnis eius. Et qn̄ꝫ eſt cā i debilitate digeſtionis velocitas deſcenſionis cibi aut ꝑꝑ lubricitatē ſtōi ex eis q̄ ſcis in capitulo lubricitatis ſtōi. Et n̄ eſt illud ex cāis corruptōis digōis ⁊ n̄ ingredit̄ in eis īmo ingreditur in cāis debilitatis ſtōi. Et hic quidē deſcenſus ante horā qn̄ꝫ ſit ex bonitate cōprehenſionis ſtōi ſup cibū qn̄ feſtinat expulſiua motu ſuo ⁊ eſt fortis. Et qn̄ꝫ ſit ꝓpter debilitatē retentiue quare n̄ retinet ⁊ n̄ cōprehendit ſicut oꝫ donec digerat̄ integre. Et qn̄ꝫ eſt ꝓpt̄ apāta calida aut phlegmatica aut melīca ⁊ vlcera ⁊ ſimilia quare n̄ ſit bona cōprehenſio. Et qn̄ꝫ nō ſit bona cōprehenſio cā cibi qn̄ eſt grauis aut mordicatiuus cholericus aut eſt calidus aut ſtōus hꝫ cōplexionē calidā aut in potu ſumit habens ipſum ⁊ cū ipſo eſt cōplexio calida habens bonitatē digōnis aliquid calidū ꝓhibens digeſtionē ⁊ ſecundū plurimū corrūpit ipſam ⁊ n̄ ꝓhibet ipſam tantū. Et huiuſmōi quidē hominē ſicut ſcis qn̄ꝫ ſanat ⁊ tēperat digōeꝫ eius potus aq̄ f̄re ⁊ ſil̄r qn̄ꝫ in ſtō ſunt hūores mali ⁊ ꝓprie mordicatiui diſtinguentes inter ipſuꝫ ⁊ īter cibos q̄ non fiunt bone cōprehēſiōes ⁊ retētōes ⁊ eſt deſideriū expellendi vehemētius. Et illud qđ eſt cā bonitatis digōis eſt ꝓpt̄ bonitatē cōprehenſionis. Cōprehenſio eni ſtōi ſup cibū qn̄ eſt integra ⁊ eſt n̄ impediens digerit qđ ſibi ꝑtinet. Et ſi eſt integra ſed eſt g̃uatia ⁊ ſtōus retiet cibū retentione eius qui hꝫ tremorē ꝓpt̄ quandaꝫ

gu̅edine̅ ⁊ e̅ appetens vt separet ip̄z est digō infra illa̅ ⁊ non sunt eructuatio ⁊ rugitus. ¶Et si non est cōprehensio e̅ debilitas digōis ⁊ rugitus ⁊ eructuatio. ¶Et qn̄z pducunt debilitas digōis ⁊ conuersio cibi ad phl'a ad treore̅ ⁊ frigus extremitatū ⁊ commotione̅ paroxismi febris. ¶Vex pulsus non est plsus factus in initio paroxismi febris. ¶Et qn̄z fit debilitas digōis ppt̄ nauseatiua̅ satietate̅ ⁊ repletōez antecedente̅. ¶Et in libro quide̅ mortis velocis dicit q̄ si sī oculos eius qui hz nauseatiua̅ satietatez ⁊ tarditate̅ digōis bothor nigra apparet sil'is ciceri ⁊ rubet ps eius ⁊ viridis fit pars alia tunc ipse incipit cū diminutōe rōnis ⁊ morit̄ in septia decia. ¶Et ex cāis corruptōis digōis ⁊ destructōis eius est tristitia sicut ex cāis bonitatis digōis est gaudiū.

De signis debilitatis digōis. C. iiij.

Illam quide̅ que leuis est sig̅t grauitas ⁊ extensio ⁊ remanentia cibi in stō longior cōsueta. ¶Forte̅ at̄ sig̅t eructuatō adduce̅s sapore̅ cibi p̄. v. horas ⁊ rugitus ⁊ nausea ⁊ exte̅sio ⁊ estuatio anhelitus sed vltima̅ sig̅t q̄ cibus n̄ alterat̄ alteratōe de qua sit curanduz penitus sicut si sit f̄ītas supflua valde: ⁊ cibus qn̄ nō digeritur nisi tarde descendit tarde nisi sit ppt̄ motuz v̄tutis expl'siue ex mordicatōe aut qualitate alia cōtraria aut grauitate. ¶Et sig̅ eius que fit ppt̄ cōplexionez sunt ea que ia̅ sciuisti ⁊ q̄ est cōprehensio tremula absq̄z forti appetitu descensionis cibi ⁊ est desideriū eructuandi absq̄z euentu rugitus ⁊ eructuatōis frequentis ⁊ singultus ⁊ inflatio petētes illud aut sicut si eueniat post. ¶Et sig̅ eius in qua est ca̅ desce̅sus cibi ante hora̅ sunt lenitas egōis ⁊ fetor eius ⁊ paucitas mundificatōis epatis ⁊ corporis ab ea et qn̄z accidunt cū ea mordicatio ⁊ inflatio. ¶Et significatōes quide̅ eius que est ab humoribus calidis sunt sitis ⁊ puitas appetitus ⁊ eructuatio fetida fumosa. ¶Et illa̅ que fit ex humoribus f̄r̄is sig̅nt illud qd̄ egredit̄ ex eis cū vomitu ⁊ acetositas ⁊ casus appetitus cū sig̅tōibus frigoris ⁊ materiei predictoꝝ in tractatu prio. ¶Et illa̅ que est ab ap̄atibz ⁊ similibus sig̅nt sig̅ eoꝝ.

De cura. C. v.

Qum fuerit debilitas digōis accidens a ca̅lcui aut a repletōe antecedente nō plima tunc sufficient in ea longitudo somni ⁊ dimissio exercitij ⁊ vociferatōis ⁊ balnei ⁊ administratio vomitus cū aqua tepida ⁊ subtiliatio regiminis. ¶Et qn̄ est plus illa ⁊ maior ⁊ sīt post acceptione̅ cibi mordicatio ⁊ nausea ⁊ eructuatio perueniens ad sapore̅ cibi oz vt sumat̄ in potu aqua tepida multotiens ⁊ n̄ cesset iterare donec euomat̄ totū illud qd̄ corruptū est deinde effundat̄ sup caput eius oleū aliqd̄ ⁊ vaporet̄ venter eius ⁊ viscera cū panno calefacto ⁊ fricētur extremitates eius cū oleo de oliuis ⁊ oleo roſ ⁊ effundatur sup ipsam aqua tepida ⁊ describat̄ ei plixitas somni ⁊ phibeatur ei cibus i die illa. q̄ si in mane surexerit letus ⁊ fortis ingrediatur balneū ⁊ si n̄ redat ad somnū ⁊ regimen subtiliatiuū ⁊ dormitatione̅ pauca̅ ⁊ leue̅ tribus diebus continuis vsq̄z quo conuertat̄ stomachus eius ad dispōez sua̅ ⁊ qn̄z indiget solutōe ventris. ¶Et pip quide̅ est ex medicinis magis iuuatiuis ad digōez ⁊ somnus oīs iuuat digōez. ¶Verū somnus sup sinistrū est plimi iuuamenti in hoc ppt̄ cōpressione̅ epatis sup stōuz. sed somnus sup dextrū est ca̅ velocitatis descensionis cibi quoniaz prepatio stōi facit illud necessariū. ¶Et scias q̄ amplexari infante̅ ppinqum ad hoc vt poluat̄ secūdū longitudine̅ noctis est ex rebus magis iuuatiuis ad digōez ⁊ oz ne supueniat ei sudor. ¶Sudor eni̅ ifrigidat ⁊ phibet iuuamentū calefactōis cū caliditate sua innata: ⁊ oz vt n̄ sit cū eo de anhelitu estuatō. ¶Estuatio eni̅ ⁊ motus appetitus variant motus v̄tutū nutritiuaꝝ. ¶Et sunt quida̅ hoies q̄ amplexantur catulū canis aut cattū masculū nigrū. ¶In debilitate aute̅ digōis fca̅ ppt̄ caliditate̅ cū materia ex eis que conferūt sunt oxyporiū diacydoniten ⁊ cibi acetosi stiptici alumiati ⁊ collegati ⁊ qui sunt similes illis ex f̄r̄is. ¶Et confert ei pondus. ij. ʒ. suffuf facti ex dece̅ roſ spodij tribus coriandri sicci. v. sumantur in potu cū aqua granatoꝝ aut oxyporio diacydoniten.

De signis corruptōis digōis. C. vi.

Significatōes quide̅ eius ex quibus cognoscitur corruptio digōis manifeste st̄. Verū sig̅tōes que qn̄z associant̄ ⁊ qn̄z non associantur sunt rugitus eructuatio ⁊ mordicatio. ¶Et sig̅tōes eius q̄ sit ppter dispōes ciboꝝ predcās sunt cognitio dispōum ⁊ motus eoꝝ an sint multi aut susceptibiles putrefactōis aut sit erratū in ordie eoꝝ aut hora ipsoꝝ. ¶Et motus quide̅ sup ipos est genus erroris ppter illud cuius rememoratio precessit ⁊ vt quotiens fecerit illud accidat corruptio digōis ⁊ quotiens cauet ⁊ abstiet rectificatur digō. ¶Signa aute̅ accidentia ppter cōplexione̅ stōi ⁊ egritudines eius cognoscuntur ex signis predcīs in capitulo aggregante ⁊ qn̄ materia corrupta est i stō in ipso sunt nausea ⁊ accidentia q̄ sunt cū corruptione digōis frequentia n̄ habentia vicissitudies ⁊ si sunt illic vicissitudines tunc medicine sunt aduenientes effuse. ¶In facta aute̅ ppt̄ raritate̅ stōi et attenuationez texture villoꝝ eius ⁊ accidentia dispōis ad ipsum sicut vetustatis sig̅ sunt plongatō doloꝝ stōi ⁊ egritudinū eius ⁊ debilitas digōis cū debilitate appetitus ⁊ attenuatio corporis. ¶Et ex istis quide̅ qn̄z accidunt debilitas digōis ⁊ destructio eius sine corruptione ipsius. ¶Facta̅ aute̅ ppter ventositates sig̅nt sig̅tiones ventositatū predicte. ¶Sed sig̅tiones effusionis ex me̅bris cōibus sunt ex eis q̄ diximus in locis suis vt consideres dispōez illius me̅bri in seipso ⁊ vt cognoscas an multiplicentur in ipso effusiones ad me̅bra alia in vijs aliis sicut vt cognoscas an ille cuius stōus existimat̄ ledi a catarris habeat catarrū descendente̅ ad guttur ad pulmone̅ ⁊ alia ⁊ signū casus corruptōis digōis ppter effusione̅ cholere est vt sit cōplexio nō cū illa cholerica deinde inueniant̄ in stō mordicatō ⁊ natatio cibi.

De cura eius. C. vij.

Principiū illius est vt egrediatur qd̄ est corruptū i stō ex cibo vsq̄z ad fine̅ sui cū vomitu aut solutōe uentris ⁊ vt rectificetur regimen eius qd̄ comeditur ⁊ bibit̄ ⁊ reducatur in oibus dispōibus ad illud qd̄ necessarū est ⁊ vt expellatur cū cibo dōec verificet̄ eius bōitas

quare mundificet̃ ſtōus prius cū potu aque roſ.
Si autē fuerit corruptio digōis ꝓpt̃ caliditatē ſtōi aut propt̃ cholerā effuſaꝫ ad ipſum in groſſa cibos eoꝝ ⁊ declina cū eis ad frigus adeo donec ſint ſicut caro vaccina cū aceto condita ⁊ non ponas frigida ſubtilia quoniā ſubtilia corrūpunt̃ in ſtōis eorū velociter. Et oꝫ vt ille qui ex eis cholericus ē euomat añ cibū. Et ſi fuerit illud ꝓpter frigus curetur illud frigus cū eis q̄ diximus ī capitulo ſuo.
Et ſi fuerit cā raritatis ſtōi curetur cū medicis odoriferis ſtipticis predcis ⁊ cū cibis boni chimi ue locis digōis qui ſunt facti decliues ad exucationem ⁊ ſtipticitatē arte ⁊ cū ſcibus ⁊ reliq̄s q̄ diximus in capitulo aggregante. Et ille in corruptōe digōnis cuius cā eſt effuſio cholere ex curſu predicto eueniens raro oꝫ vt conſueſcat uomere ante cibū multotiens: ꝙ ſi melioretur poſt illud ⁊ ſumat cibuꝫ abſcindat hanc conſuetudinē vt non debilitet̃ ſtōachus ipſius ⁊ cū hoc oꝫ vt poſt vomitū ſumat robub confortantes ſtōum repellētes qđ effunditur ad ipſum ⁊ aſſidue fiat emplꝫ ſtō ipſius cū eis q̄ cōfortant ipſum ad expellendū qđ ad ipſum effunditur: deinde ponantur ei circuitus in quibus euōat ante cibū ſecundū rōcinatōeꝫ predictā. In illis vero quoꝝ ſtōi cibū aceſcere faciunt ſi fuerit acetoſitas pua accidentalis fit iuuamentū cū ſuctōe pomorū dulciū ⁊ iuuant̃ coriandro qū bibunt ipſum añ cibū cū aqua ⁊ ſilr̃ maſtix qū ī potu ſumit ex eo.
Si autē fuerit fortis tunc ex eis q̄ conferūt ad hoc fortiter magnifice vlūe ſunt ſumitates ſq̄nāti cuꝫ carui ⁊ ſilr̃ oīa electuaria calida ⁊ electuarium Alchabithi. Et qñꝫ iuuant̃ cū gelenabī infuſo ī aqua calida. Et ex illis q̄ ipſis conferunt eſt vt ſumant ad manſionē hoc medicamen. ℞. cymini ſeīs aneti amboꝝ ana ptē. i. roſ. ru. ablatis capitibus ptes. ij. cribellentur poſt contritionē cū ōrali cuius doſ ſit medietas. ʒ. i. cū vino cōmiſto. Si uero indigent eis q̄ ſunt fortiora hoc oꝫ vt vtant̃ vomitu poſt cōmeſtionē ſalſi ⁊ acetoſi ⁊ acuti ſicut foca expectent itaq; poſtea vna hora deinde euomant cū ſirupo acetoſo mellino calefacto ⁊ ſucco rhaphani ⁊ cū eis q̄ curſu eoꝝ incedunt ⁊ ex aqua mellis ⁊ ſimilibus deinde medicent̃ cū tro. ro. maioribus ⁊ cū trifera. Et multotiens quidē ñ eſt neceſſarius in ea vomitus qñ eſt cā in ipſa frītas ſine materia ꝓpt̃ quā aceſcit cibus ⁊ qñ cibus aceſcit put̃ tūc ē maior corruptio. ⁊ oꝫ vt hñs eā dimittat cibaria cuꝫ micis ⁊ iura ⁊ cibet̃ exucantibus ⁊ frixis ⁊ eis q̄ ī patellis coqunt̃ ⁊ carne rubea. Et oꝫ vt corporuꝫ eoꝝ cōplexio pmutet̃ tantū. Et ex eis q̄ verificat oēꝫ cibū corruptū in ſtō eſt vt expellat̃. qđ ſi natura ſufficiens fuerit facere illud tunc ſufficiat ipſa ⁊ ſi natura ñ eſt ſufficiens ad illud ſumat diacyminū ſecundū q̄ntitatē neceſſitatis ſi autē ñ ſufficit adiuuet̃ cū reliq̄s electuarijs ſolutīs de q̄bꝫ ſumatur q̄ntitas pauca ſecundū menſurā qua educat̃ fex ⁊ diacydoniten eſt ex ſumma eoꝝ q̄ eligunt̃ ex eis. Et ſig̃ quidē bonitatis cōprehenſionis ſtōi ſup cibum ⁊ bonitas digōis q̄ eſt in vltio ⁊ contraria eoꝝ ſūt ea q̄ diximus in capitulo ſig̃tionū. Qđ ſi res ille p̄dicte ñ fuerint ſꝫ ſentiunt̃ conturbatio ⁊ grauitas ⁊ deſideriū minuendi g̃uitatē cū conſtrictōe accidente tunc ſcias ꝙ ſtōus eſt vehementis cōprehenſionis ſed eſt abhorrens ſummā cibi in q̄ntitate ſua. ⁊ ſcias ꝙ digeſtio eſt fundi ſtōi: ⁊ appetitus ori ſtomachi.

De tarditate deſcenſus cibi ex ſtō ⁊ velocitate deſcenſionis eius. C. viij.

Quādoq; remanet in ſtō aliq̄d de cibo uſꝫ circit̃. xv. horas ī diſpōe ſāitatis ⁊. xij. horas ⁊ illud eſt ſecundū cibū in leuitate ſua ⁊ ſig̃t illud inuentio ſaporis eius in ore ⁊ ī eructuatōe. retentio naq; cibi in ſtō ñ eſt niſi ꝓpt̃ tarditatē digōis vſq; quo digerat̃ expulſio eius eſt ꝓpt̃ expulſionē expulſiue qū cōplet̃ digō aut ꝓpter motionē mouentē expulſiuā ſicut mordicatio cholere aut mſie acetoſe aut alicuius eoꝝ q̄ dicemus.
Et ñ eſt ſicut exiſtimauerunt q̄dā ꝙ oīs cā in retētione eius eſt ſtrictura meatus inferioris. Nā ſi eſſet illud ñ eēt poſis exitus denarij ⁊ auri dglutitorū ⁊ vinij ⁊ lac non remanerent in ſtō ⁊ ambo nō natarent in ſtō debili ⁊ facerent rugitū ⁊ inflationē imo cā in deſcenſione cibi naturalis eſt digō ⁊ virtus ſtōi ad expellendū cui ñ eſt conueniētia magis cū aliquo in diſpōe cibi qū ñ accit ſtō nocumentuꝫ donet digerat̃ cibus. Stōus enī ſanus cōprehēdit ipꝫ ⁊ conſtringit̃ ſup ipſum meatus ſuus inferior vehementer qūq; adeſt hora expellendi dilatatur ⁊ expellit ſtōus qđ in ipſo eſt cū villis ſuis latitudinalibus ⁊ quotiens feſtinat digō feſtinat deſcenſus ⁊ ſi tardat tardat niſi accidat aliqua caꝝ facientiū deſcendere cibū a ſtō qū nondū ſit digeſtus ex eis quas iā ſciuiſti. Et q̄ntitas q̄dē equalis remanētie cibi in ſtō ⁊ egreſſionis eius eſt illud qđ eſt iter duodecī horas vſq; ad. xxij. horas. Et cibus q̄dē plurimus qū ñ digerit̃ ꝓpt ſua multitudinē ⁊ ille cuius qualitas eſt mala etiā tunc nullus eoꝝ remanet in ſtō ſano fortis expulſionis imo expellit̃ ad inferiora velociter. Et qñꝫ ſuccedunt ei fluxus uētris ⁊ colirica paſſio ⁊ qū fuerit ſtōus debilis quē cibus grauat aut vlceroſus hñs bothor aut fuerit in eo humor viſcoſus lubricus ñ morabit̃ in ipſo cibus niſi paꝝ ⁊ fit hoc ſiue ſit debilis retentiua ſiue digeſtiua. Et tibi quidē poſſibile eſt vt cognoſcas ſigna q̄ oꝫ te cognoſcere ex cāis hoꝝ ex eis q̄ tibi p̄terierunt in capitulis predictis.

De cura eius a cuius ſtō tardat̃ deſcenſus cibi aut in cuius ſtō natat cibus. C. ix.

Ex cura illius eſt ſomnus ſup dextrū. Adiuuat enī ad hoc vt velociter deſcendat cibus a ſtō q̄uis ſit debil' adiutorij ad digerendū: ⁊ adiuuant ad hoc deambulatio ſubtil' ⁊ fricatio pedū ⁊ confractio ventoſitatis cū eo quod ſcit̃ in capitulo eius.

De cura eius a cuius ſtomacho feſtinat deſcenſus cibi. C. x.

Quidā antiquoꝝ fuerunt q̄ noīauer̃t iſtos ſtōaticos ſed poſtremo cecidit nomē ſtōi ſup aliud. Et ex eis q̄ experta ſunt illis ē vt admiſtret̃ eis emplꝫ ex farina fenugreci ⁊ ſeis lini ⁊ melle ⁊ in potu ſumant ex eo etiam ⁊ ex eis eſt vt ſumant̃ vitelli oui aſſati ⁊ coclearīū mellis ⁊ duo danic maſticis contriti coniungant̃ oīa in cortice oui ⁊ aſſent̃ ſup cinerē calidū ⁊ ſine intermiſſione moueant̃ doēc preparata ſint ⁊ comedant̃ ⁊ admiſtret̃ hoc tribus diebus ⁊ oꝫ vt admiſtret̃ ante

cibū aliq̄d ex stipticis frīs si fuerit illic cōplexio ca
lida : aut pmistū cū callīs si fuerit cōplexio ᵭclinis
ad frigiditatē ꝛ tu iā sciuisti oēs has medicinas. Et
oꝫ vt dormiant sup cibū ꝛ non moueant nꝫ excitē
tur oio ꝛ vt stringant extremitates supiores.

De eructuatōe stōi ꝛ duritie eius. C. xi.

Quandoqꝫ aduenit durities in stō silis āpa
ti ꝛ tn̄ nō est āpa ꝛ est cā eius frigus ispis
sans aut melīa ingrossans intrans sine a-
postematōe

De signis. C. xij.

Sunt vt cognoscat̄ cā eius ꝛ n̄ eueniat si-
gnum apostematis.

De cura. C. xiij.

Fiat emplꝫ ei cū melliloto ꝛ croco ꝛ ma-
stice ꝛ balsamo ꝛ thure ꝛ bdellio ꝛ spica
ꝛ cordumeni ꝛ mugalbt ꝛ cera ꝛ oleo ro
saꝝ. Et silr oēs curatōes dcē ad āpata dura ꝛ pro-
prie ea q̄ dcā sunt ī capitulo debilitatis stōi ꝑpter
duritiē. Descriptio alia bona ad hanc intentio-
nē. ℞. cere. ℥. viij. glutinis alimbath. ℥. iiij. zinzi
beris opoponaci amboꝝ ana. ℥. ij. aloes ꝛ galbāī
ana amboꝝ. ℥. iij. olei de lilio emina. i. fiat ex e-
is emplꝫ

De eis q̄ cōmouent eructuatōeꝫ. C. xiiij.

Qum in stō accīt ventositas ꝛ nō remoue
tur ꝛ est retenta in ore stōi ꝛ impedit oꝫ
vt euēetur cū eructuatōe sicut euāant sup-
fluitates natantes cū vomitu ꝛ si non erūpit dige-
stionē ꝛ natat cū cibo nisi accidat multitudo humi
ditatū ꝛ phlātū p̄patoꝝ ad hoc vt conuertant in uē
tositatē : tunc eni nècessariū est vt sit supfluitas in
cōmotōe eructuatōis ex eis q̄ mouēt rē prauā. Et
ex eis q̇dē q̄ mouent eructuationē sunt origanū et
folia rute ꝛ anisum ꝛ carui ꝛ calamentū ꝛ menta ꝛ
ameos ꝛ gariofili ꝛ mastix ꝛ thus masticatū ꝛ hau
stum.

De cura eructuatōis supflue. C. xv.

Causas q̇dē eructuatōis ꝛ sigtōes eius sr̄
dispōes iā diximus in capitulo sigtionū.
In acetosa quidē conferūt patiēti eā pota
re diapipereon cū vino ꝛ qn̄qꝫ iuuant si in potu su
mant ante prandiū suū ꝛ cenā suā coriādri sicci pō
dus aur̄. deinde bibant post ipsum vinū puꝝ. Et
ex eis q̄ sedant eā secundū ꝙ dixerunt quidā ē vt
liniat̄ stōus cū stercore galline ꝛ calce. In fumosa
uero si est a materia conferunt apsinthiū ꝛ hiera.
Si vero est sine materia ea q̄ infrīant ꝛ extingūt.
ꝛ forte faciunt sicut sunt robub fructuū frōꝝ ꝛ ci
bi frigidi.

Tractatus. iiij. de egritudibus instrālibus ꝛ cōibꝫ
accidentibus stomacho.

De āpatibus calidis stomachi. C. i.

Stomacho accidunt āpata calida pp
cāis cognitas q̄ faciunt accidere āpa
ta calida. Et ex illis cāis sunt dolo
res ꝑlongati. Et qn̄ꝫ sunt āpata e-
ius calida sanguinea ꝛ qn̄ꝫ sunt co
lerica.

De signis. C. ij.

Quando ꝑlongat̄ in stō dolor q̇ nō remo-
uet̄ ꝙuis regimē bonū fiat tunc existima
ꝙ illic est āpa. Illud autē āpa qᵭ est cali
dū signt cū hoc inflātio vehemens ꝛ adustio for-
tis ꝛ sitis ꝛ fe. insepabilis ꝛ dolor pūgitiuus ꝛ au
gmentū qᵭ qn̄ꝫ sentit̄ ꝛ qn̄ꝫ pducit ad pmistioneꝫ
sensus ꝛ ad sirseꝫ ꝛ ad melīaꝫ. Qūqꝫ extenuat̄ cor
pus ꝛ ꝑfundant̄ oculi ꝛ resoluit̄ natura ꝛ multipli
cat̄ fluxus ventris ꝛ vomitus ꝛ sepat̄ febris ꝛ mi
norat̄ urina ꝛ stōus comprimit̄ sub digitis vbi ꝑ
pt̄ duritiē non cōprimebat̄ sub digitis tunc iaꝫ fit
exitura ꝛ qn̄ accit cū dolore in stō frigus extremi
tatū tunc illud est signū malū.

De cura. C. iij.

Quādo autūmat̄ ꝙ āpa calidū appꝫ aut ap
pebit ꝑpt̄ vehementiā adustionis ꝛ inflā
matōis tunc melius est in principio vt in
cipiat̄ a repcussiuis ꝛ inungat̄ stōus cū eis q̄ sunt si
cut oleū de cydonijs ꝛ fiat ei emplꝫ cuꝫ cydonijs et
corticibus cucurbite ꝛ portulaca ꝛ farina ordei et
q̄ currunt hac via ꝙuis abstinentia ꝛ subtiliatio ci
bi ꝛ regimis magis iuuatiua sunt eis. Qūqꝫ medi
caris āpata stōi calida tunc caue ne in potu tribuas
solutiuū forte aut qᵭ uomere faciat nā admīstrati
o vomitus error est. Phlebotomia aūt necessaria
est in plībus horis ꝛ aliena solutionē laboriosā et
vomitū ꝛ sis contentus cibis lenitiuis ꝛ medicis
sicut aqua ordei ꝛ almes ꝛ atriplicibus ꝛ cucurbi
ta. Et mlīplicare medicīas leīsicatiuas sicut cassia
fistula non est malū ꝛ vt euātio fiat cū cassia fistu-
la quoniā confert āpati ꝛ exiccat materiā. Et qn̄ꝫ
admiscet̄ ei ex hiera ꝛ aloes pondus duoꝝ danich
vsqꝫ ad. ʒ. ʒ. ꝛ melius hoc est vt in potu tribuat̄
cassia fistula cū aqua endiuie ꝛ qn̄ꝫ ponit̄ in ipsa ap
sinthij paꝝ quoniā est iuuatiuū cū sua stipticitate.
Et qn̄ꝫ vtunt̄ in ea q̇dā myrobalanis ego vero nō
declino ad eos nisi sint āpata in via dubitationis ꝛ
ego abhorreo hoc. Et qn̄ apparent n̄ oꝫ vt admi-
stret̄. Et qn̄ꝫ dant̄ eis in potu scamoneā cū sirupo
acetoso ꝛ ego abhorreo eā. Et qn̄ apparent ꝛ n̄ est
ex huiusmoi excusatio tunc det̄ aloes aur̄. i. cū si-
rupo acetoso ꝙuis dimittere ipꝫ sit melius. Et ex
solutis iuuatis in principio est vt sumant̄ aq̄ sola-
tri ꝛ aq̄ ēdiuie. ℥. ij. ꝛ medulle cassie fistule. ʒ. iij
ꝛ olei de cucurbita ꝛ olei amigdalini amboꝝ ana.
ʒ. ij. ꝛ det̄ in potu ꝛ sine cessatōe lenificet̄ nāta cuꝫ
hoc si fuerit siccitas vsꝫ ad diē. vij. Et oꝫ ne sint
ausi potare aquā frīam plīmā neqꝫ calidā imo fran
gant eā cū iuleb aut robub fructuū. Et abstinētia
q̇dē a cibo est ex illis q̄ eos valde iuuant ꝛ si do-
lor vehemens valde fiat dabis ei in potu pondus
ʒ. iij. de seie cucumeris cū aqua frā aut aqua albe
la ꝛ sumant in potu aquā tabarzet etiā quoniā ē iu
uatiua valde ꝛ aquā ataraxacon etiā. Et emplā fa
cta ex bella ꝛ capparibus ꝛ balaustijs ꝛ alenifesti-
des sunt iuuatia valde ꝛ apsinthiū qū ex eo fit em
plꝫ confert āpati ꝑhibens ne imbibat̄ in oibus pti
bus stōi. Et ꝙdiu calitas pmanet ꝛ si sit post. vij
non abscindas aquā endiuie ꝛ aq̄ solatri ꝛ aquā ke
kengi ꝛ aquā atarasacon ꝛ pmisce cū illis qū transi
erit septimā tro. de rof. ʒ. ʒ. ꝛ aliq̇d de succo ap
sinthij ꝛ de mastice et permisce cum eis etiam aq̄
feniculi ꝛ aquam apij. Et sit cibus vsqꝫ ad. vij.
exmes excorticatis cū atriplicibus ꝛ blitis ꝛ cucur
bita cū oleo amigdalino aut oleo omphancino. Et
sunt illa q̄ in potu sumūt iuleb ꝛ aqua prunoruꝫ et

ſuccus endiuie ⁊ ataraxacon ⁊ in fine eius pmiſce
antur cū maſtice ⁊ ſucco abſinthij poſt. vij. autem
miſceant cū eis q̄ abſtergunt ⁊ maturant parūp ſi-
cut ſicla ⁊ alubleb ⁊ det̄ i potu eis tunc ſirupus ace
toſus ⁊ qn̄ ſumunt euʒ in potu ante illud aliquot
diebus. Et qn̄ ſumunt ipʒ in potu cū violis nutri
tis ſi nō fuerit nauſea vehemens impediens ⁊ illō
q̄dē vſ ad. xiiij. Quūqʒ ſedat̄ iflatio ⁊ lenificat̄ apā
tunc eſt hora reſolutionis. qū ergo declinat parūp
introducant̄ in emplis ea q̄ ſunt ſicut maſtix ⁊ ap-
ſinthiū ⁊ ponat̄ potus ex ſirupo acetoſo abſqʒ tio-
re. Et qn̄ ſufficit ſumere in potu caſſia fiſtula in a
qua feniculi ⁊ apij ⁊ oleū amigdalinū dulce vſʒ ad
finē eius. Et rectius tibi eſt qū ad ſummū puenit
cura hora mollificatōis ⁊ reſolutōis vt ñ audeas
ſup vtraſqʒ audatia nuda cuiuſlibet eaꝛ imo pmi
ſce medicinas mollificatiuas cuʒ ſtipticis nā in hoc
vt ſis cōtentus mollificatiuis eſt error magnus et
qn̄ pducit patientē ad mortē ſiue ſint medicine q
bibant̄ aut poſite ſup ipʒ extrinſecus ⁊ ſtōus q̄deʒ
dignior eſt hoc q̄ epar. Et ſtiptica cōuenientia ad
hanc rē ſunt illa in q̄bus eſt aromaticitas ſicut ma-
ſtix ⁊ roſ. ⁊ galle ⁊ galia ⁊ balauſtie ⁊ extremita-
tes arboꝛ. Et ex oleis oleū de cydonijs ⁊ oleuʒ de
maſtice ⁊ oleū de malis ⁊ oleū de neriden ⁊ oleuʒ
omphancinū imo oʒ in eſtate ⁊ in principio vt ad
miſtres in emplis a͛boꝛ oleū roſ ⁊ oleū omphaci-
nū ⁊ oleū de cydonijs ⁊ oleū de malis. Et ī hyeme
⁊ in horis reſolutionis oleum de neriden ⁊ oleum
anetinū ⁊ oleū camomellinū ⁊ oleū de lilio ⁊ oleū
de maſtice tēpate. ¶ Confectio empli boni in prī
cipio ⁊ augmento ⁊ ſtatu. ℞. farinā ordei ⁊ fauſel
⁊ nenufar oīuʒ ana. ℥. ſ. roſ. ℥. i. ⁊. ſ. croci. ℥.
ſ. violaꝛ. xij. dragaganti. v. altee camemille oī
um ana. x. ſandali. xv. maſticis acatie balauſtie
oīuʒ ana. xv. cere ⁊ olei roſ. cū q̄bus cōficiant̄.
Et ex emplis bonis in principio apātū ſunt radix
lilij mellilotū cera ⁊ oleū violaceū. Et ñ oʒ vt ē-
plʒ fiat cū lubricitate vehementi ventris imo rē-
pet̄ venter in primis deinde admiſtrent̄ empla.
Et ex emplis bonis in hora ſtatus vſʒ ad declina
tionē eſt illud qō. ℞. cymas ſq̄nanti ⁊ camemillaʒ
⁊ mellilotū ⁊ apſinthiū romanū ⁊ ſpicā ⁊ radicē al
tee ⁊ ſandalū ⁊ fauſel ⁊ croci ⁊ g̃na lauri ⁊ q̄ ſunt
ſilia illis. Addat̄ in ſtipticis in principijs ⁊ in reſo-
lutiuis in poſtremis. ¶ Et ex medicis bonis ī ma
turando apā calidū cuius q̄rit̄ maturatio ⁊ alme-
xere eſt vt ſumant̄ extremitatū roſ ⁊ extremita-
tū apſinthij ⁊ extrēmitatū ſepuiue ⁊ corticū cytri ex
terioꝛ ⁊ maſticis ⁊ thuris oīuʒ ana ps. i. ⁊. ſ. ⁊ cy
donioꝛ ⁊ dactilorum imaturoꝛ ⁊ croci ⁊ aloes ⁊
myrrhe oīuʒ ana ptē. i. ⁊ cere ⁊ olei camemillini
⁊ olei de neriden oīuʒ ana ptes. x. Qō ſi cā in euē
tu apatis fuerit dolor aſs de veritate cuius eſt ut
curet̄ cū ſubtiliatis tunc qū puenit ad apā tunc opʒ
vt abſcindas ſubtiliatiā ab eo ⁊ ſis cōtentus ſeda
tiuis doloꝛ ſicut eſt adeps anatis ⁊ gallie. Et quā
do antiquat̄ apā tunc da in potu tro. de ſpica ⁊ fac
emplʒ ex emplo de bdellio cū g̃mis de ben dcō in
antidotario. Et ex eis q̄ conferunt ad hoc eſt cera
tū cū oleo de balſamo ⁊ aloe ⁊ cera alba. Et oʒ vt
admiſtret̄ ceratū. G. predcūʒ in capitulo debilita-
tis ſtōi ⁊ emplʒ de mellilolo eſt ad hoc iuuatiuum

valde. Et ex illis ſunt camemilla ⁊ balauſtie ⁊ ſe
men lini ⁊ mellilotū ⁊ altea ex q̄bus fit emplʒ ⁊ fi
at ex eis vaporatio ⁊ embroca fiat cū dcoctōe ipo
rū. Et ex eis q̄ ſanant illō eſt illud qō. ℞. roſ. ʒ.
x. xiloaloes. ʒ. ij. maſticis ſeis ēdiuie cuſcute oīuʒ
ana. ʒ. iij. ſumant̄ in apate inflāmato cū cāfora i po
tu aut ſumant̄ tria ſextaria caſſie fi. q̄ decoquatur
in lb. i. aq̄ donec remaneat medietas deinde cole
tur ⁊ pijciat̄ ſup ipſam de aqua ſolatri ⁊ aqua ke-
kengi ſacraiati ⁊ buliat ⁊ pijciat̄ ſup ipſam. ʒ. ſ.
hierapi. ⁊ ſumat in potu ex ea ille q̄ fortis eſt totā
integre ⁊ debilis medietatē eius. Et ſi indiget for
tiori hoc addant̄ ex ſeīe apij ⁊ ſeīe caulis ⁊ amoni
acū ⁊ medulla cerui ⁊ adeps gallie. Et qn̄ indiget
emplo boliſmi ⁊ emplo cytrio. Et in hac hora qn̄
qʒ neceſſariū eſt vt in potu dent̄ tro. de bdellio.
Et ex emplis iuuantibus in hoc ca. eſt emplʒ hu-
iuſmōi. ℞. cere ⁊ olei de neriden amboꝛ ana. ℥.
i. maſticis ⁊ ciperi ⁊ ſq̄nanti ⁊ aloes oīuʒ ana au͛.
i. ⁊ bdellij. ʒ. iij. ſoluat in vino ⁊ aggreget̄ inter
has medicinas ſecundū acceptōeʒ empli. Qō ſi fu
erit illic ſolutio ventris qn̄ erit neceſſrriū vt po-
nas cū iſtis ſuccū acreſte aut ſuccū apſinthij aut agr̄
ges inter vtrunqʒ. Et de errore maxīo eſt vt pro
longet̄ tēpus tollerantie apātis ⁊ inceſſant̄ fiat cu-
ratio cū infrātibus ⁊ ſit apā in via vt fiat exitu-
ra ⁊ phibeat̄ a maturatōe: oʒ ergo vt conſideres
hoc. Et iā dcūʒ eſt q̄ ſuſpenſoriū factuʒ ex lapide
beſelis qū ſuſpendit̄ ita vt tangat ſtōūʒ erit iuua-
mentū eius magnū in doloribus eius ⁊ apātibus e
ius. Qum aūt apā ſit dubellati ⁊ exitura nos iaʒ
ſingulare capitulū fecimus ei. Qū vero apā ē cho
lericū oʒ in principio vt infr̄et̄ valde cū emplis in
infr̄atis notis pmiſtis cū ſandalis ⁊ cāfora ⁊ roſ et
ſilibus ⁊ det̄ in potu aqua ordei cū aqua g̃nati mu
ʒi ⁊ decocti cū cancris: deinde poſt illud p aliquot
dies admiſtra aq̄ ſolatri ⁊ aq̄ endiuie. ⁊ poſt illō
qū appropinquat ſtatus miſceat̄ cū aqua ſolatri ⁊ a
qua endiuie parūp aque feniculi.

¶ De apātibus frīs phlegmaticis ⁊ C. iiij.

Iſta apāta generant̄ ex hūiditate ⁊ mali-
tia digōis ⁊ pūitate exercitij et ex reliq̄s
cāis generantibus materias cronicas co-
arctantibus eas in vaſis et in viſceribus quarum
cognitio preterijt.

¶ De ſignis. C. v.

Quando inueneris ſignū apātis cū dolore
inquieto in oī diſpoe et augmento et nō
eſt febris nʒ inflamatio neʒ inq̄etudo ſed
eſt humiditas lubrica et claritas coloris ⁊ paucitas
ſitis et malitia digōis et paruitas appetitus: tunc il
lud eſt apā phlegmaticū et tu ſignificabis cū reliq̄s
ſigtionibus predcis de hūiditate cōplōnis ſtōi.

¶ De cura. C. vi.

De canone in hoc etiā eſt vt ñ eūes reſolu
tiua a ſtipticis. Reſolutiua enī q̄bus indi
ges in hoc ſunt fortis reſolutōis. Incipe
ergo in cura iſtoruʒ ita vt des eis in potu aq̄ apij
et aqua feniculi amboꝛ ana. ℥. ij. baurac. ʒ. iij. ꝰ
oleo amigdalino dulci q̄tū ſufficit deinde poſt il-
lud ſumant in potu. ʒ. ij. olei de kerua cū tribus.
ʒ. olei amigdalini dulcis et decoctōe mellilotī. Et
eius confectio eſt hec. ℞. melliloti. x. radicis feīcli

x. aq̄ lb. iiij. decoquant donec remaneat lb. i. et da in potu ex ea. ℥. iiii. ¶ Et confert istis decoctio isopi in qua decoquit melilotū et ponant sup potionē eius. ʒ. iii. olei de kerua. ʒ. ii. olei āigdalini dl'cis. ¶ Ex vnguentis aūt et empl'is est medicamē exptuꝫ quod. ℞. polii meliloti ⁊ amomi et camemille et aneti omiuꝫ ana. ʒ. x. et apsinthii ⁊ spice āboꝝ ana. ʒ. vii. aloes. ʒ. viii. masticis. ʒ. decem turis. ʒ. vi. radicū altee. ʒ. xv. ammoniaci ⁊ opoponaci storacis omiuꝫ ana. ʒ. x. adipis anseris ⁊ adipis galline oium ana. ℥. ii. cere rubee. ſ. lb ¶ Et qđ ex vnguentis est melius est oleū de neriden ⁊ oleū de spica in quo iaꝫ posita fuerint myrrha et cordumeni. ¶ Et cōferunt etiā aspagi ⁊ alubleb cuꝫ oleo amigdalino dulci ⁊ sicla ⁊ caulis cū oleo oliue ⁊ ea q̄ siccant sanguinē ex cibis quoꝝ digō est facil' ⁊ oꝫ vt alienēt vomitū oio nā ipse in huiusmōi ē malus.

¶ De apātibus duris ⁊ grossis. C. vii.

Quandoq; fiunt incipiendo ⁊ qn̄ꝫ fiunt a pmutatiōe ex apātibus calidis secūdū q̄ iā sciuisti in principiis ⁊ qn̄ꝫ fiunt sed raro ab apāte phlegmatico cui accīt vt indurescat ⁊ significant ipsum cū sigtōibus apātū durities tactus ⁊ multitudo varietatis ⁊ extēuatio corporis.

¶ De cura. C. viii.

Canon in his etiā est vt nō eūes medicinas resolutiuas a stipticis ⁊ oēs medicine que sunt vehementis resolutōis in fine apātū cal'oꝝ sunt iuuatiue hic: ⁊ oꝫ vt in potu sumant lac camellarū fetaꝝ assidue. ¶ Et ex illis q̄ eis conferunt est vt sumant tres aureos ex oleo de kerua cū decoctōe casie fi. q̄ sit submersa in aqua radicū ¶ Et si indiget eis q̄ sīt fortiora ponat in aqua radicū sumitatū sq̄nanti ⁊ masticis ⁊ capilli veneris cū reliq̄s medicis oium ana ps. i. ⁊ qn̄ ponit cū oleo de kerua olei de spica q̄ntitas. ʒ. i. ⁊ olei amigdali dl'cis q̄ntitas. ʒ. ij. ē iuuatiuū ⁊ silr qn̄ in potu sumuntur olea ista cū aqua mellis. ¶ Et oꝫ vt admīstrēt in ēpl'is eoꝝ medulla ossiū cerui ⁊ medulla cruris uaccini ⁊ pinguedo gibbi camelli. ¶ Et ex medicis cōferentibus ad hoc ⁊ in dubellati est illud qđ. ℞. meliloti ⁊ fenugreci ⁊ camemille ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ altee ⁊ apsinthij oium ana ptē. i. āmoniaci turis āboꝝ ana duas tertias ptes resoluant gūme iste i đcoctōe ficuū. xij. cū vino cū melle deinde cōiunge cū eis has medicias ⁊ fac ex eis ēpl'ꝫ est eiꝫ mirabile ¶ Empl'ꝫ aliud. ℞. sordiū vrcei p. vij. storacis p. ij. masticis p. i. glutis alibatb pteꝫ. ſ. fecis olei de neridē q̄ntitatē qua cōficiant medicie. ¶ Empl'ꝫ aliud. ℞. āmoniaci. viij. meliloti. xij. cere. viij. croci myrrhe bdelij iudaici oium ana. viii. olei đ balsamo lb. i. ¶ Et ex eis q̄ valde iuuatiua sīt eis ē oleū de succo vitis ⁊ ex eis q̄ conferunt eis valđ sīt decoctio ireos cū casia fi. ¶ Et empl'ꝫ qđ dixius in capitulo debilitatis stōi cū duritie ¶ Descriptio empl'i boni. ℞. masticis turis apsinthij omium ana ptē. i. āmōiaci croci āboꝝ ana ptes. ij. cipi. iij. fac ceratū cū oleo de neriden tante q̄ntitatis qua lēitas fiat. ¶ Et qn̄ accīt illud qđ raro conuenit. s. ex pmutatōe apātis phlegmatici ad apā duꝝ tunc cōueniētior cura est ei empl'ꝫ huiusmōi descriptōis. ℞. āmoniacū bdeliū semē caulis amigdalas āaras storacē liq̄dā masticē spicā sq̄nantū cipuꝫ gūme dissoluant ⁊ alia terant ⁊ fac ex eis empl'ꝫ. ¶ Sintq; cibi eorū sicut aspagi ⁊ alubleb ⁊ oleū amigdalinū dl'ce ⁊ pprie eius qđ pmutatū est ab apāte calido.

¶ De adubellati in stō. C. ix.

Multotiens errant medici in regie apātis i stō: ⁊ pmutando fit exitura ⁊ multotiēs incipiendo fit.

¶ De signis capitulum decimū.

Iam diximus sig̃ initij eius in capitl'o apātū calidorum stomachi.

¶ De cura capitulum vndecimū.

Oportet vt incipiat a phlebotōia ⁊ a regimine stōi apāti apāte calido extriseco cū quo sit poſe vt prohibeat fieri dubellati nā si fit dubellati ⁊ incipit eē in via maturatōis oꝫ tunc vt sit res leuis. ¶ Et si autumas maturatōeꝫ ppinq̄ oꝫ vt in potu tribuas lac recenter mulctū uice vna post aliā cū aqua calida ⁊ tangas duritiē et consideres an cōprimat ⁊ attendas cōmotōeꝫ ⁊ tīmorē ⁊ cōpressionē apātis nā si n̄ cōprimit illud oportet vt in potu sumat hn̄s ipꝫ taraxaconē siccam cū aqua fenugreci ⁊ tribuloꝝ ⁊ oleo amigdalino amaro. ¶ Qđ si indiget fortiori hoc ⁊ est īceptio i uia maturatōis iā addēs sup primā ponat in eis oleū de kerua. ¶ Et ex eis q̄ expta sīt in hoc est vt sumat ī potu hn̄s eā taraxacōis sicce q̄ntitatē. ʒ. i. ⁊. ſ. seminis almarui ⁊ fenugreci. ʒ. i. terat illud ⁊ bibat cū q̄busdā lactibus recenter mulctis calidis sicut ē lac asine ⁊ capraꝝ ⁊ q̄ntitas lactis sit triū. ℥. ⁊ misceat cū eo ex galia pondus. ʒ. iij. eius. ¶ Et ex eis q̄ expta sunt etiaꝫ est vt sumat taraxacōis sicce. ʒ. i. ⁊ fēiculi. ℥. ij. ⁊ seis marui. ℥. iiij. terant ⁊ cribelent ⁊ conficiant cum lacte caprino ⁊ oleo sisamino ⁊ fiat ex eis empl'ꝫ sup dubellati. ¶ Et oꝫ vt fiat balneū cū aqua tepida ⁊ vt ponat empl'ꝫ aliq̄d sup dubellati factū ex ficubus ⁊ camemilla ⁊ fenugreco decoctis ⁊ sit in eo apsinthiū vt confortet ⁊ qđ q̄rit ex oibus illis est maturatio apātis ⁊ eruptio. ¶ Qūq; existiaueris maturatōeꝫ postq̄ iaꝫ admīstraueris balneationē p̄dcāꝫ ⁊ empl'a predcā ⁊ successeris cū empl'o ficuū predcō substerne ei stramēta duplicia vt i culcitris ⁊ i calefacientibus ⁊ p̄cipe ei vt iaceat sup ea verso ventre inferius donec rumpatur sub cōpressiōe apā eius. ¶ Et tu q̄dē cognosces q̄ iā ruptū est p detumitōeꝫ ⁊ attenuatōem ⁊ p illud qđ expuit aut cū solutōe ventris egredit ex sanie aut ex sanguine ⁊ oꝫ vt in potu tribuas tunc aloeꝫ cū aqua endiuie. ¶ Qūq; erūpit da in potu incarnatiua q̄uis ille q̄ euomit saniē ex stō suo sit ad despatōeꝫ ppinq̄or q̄ ad speꝫ. ¶ Qūq; existiaueris i stōacho saniē extrahe ipsam cū solutōe ventris ⁊ non moueas ipsam ad vomitū. ¶ Qūq; n̄ valent huiusmōi res admīstra medicinas predcās in capitulo apostematū duroꝝ. ¶ Cibi autē cōuenientes ei i principio rei' sīt sorbitōes scē ex āilo ⁊ ordeo excorticato ⁊ vitello oui. Et in fine eius illi in q̄bus ponuntur anetū ⁊ fenugrecū secundū mensurā.

¶ De vulneribus in stō. C. xij.

Stomacho qn̄ꝫ accidunt vlcera ⁊ bothor ppt̄ acuitatē hūoꝝ q̄ imbibunt corpus ipsius ⁊ q̄ obuiant ei ex ipsis. ¶ Et multotiens fiunt ppt̄ illud qđ puenit ad ipsuꝫ ex alijs.

¶ Multotiens enī vlcerat̄ stōus ex catarro descēdēte ad illud ex capite calido mordicatiuo aut corrosiuo ꝓpt̄ suā putrefactōem q̄r putrescit ⁊ corrodit̄ stōus qū ꝓlongat̄ catarrus.

¶ De signis conuenientie ⁊ differentie. C. xiij.

Multotiens ꝓducunt vlcera stōi ⁊ ꝓprie i inferioribus eius adminoratōez anhelitus ⁊ ꝓuocatōez sudoris ⁊ sincopi ⁊ īfrīgidationē extremitatū. ¶ Et qn̄z signt vlcera i stō fetor eructuatōis ⁊ eleuatio vaporis faciēs incurrer̄ siccitatē lingue ⁊ exiccationē ipsius ⁊ est sincopis plīma. ¶ Et qn̄ st̄ in stō bothor multiplicat̄ eructuatio valde. ¶ Et iā distinguit̄ inter ulcus factū in meri ⁊ inter factū in stō quoniā in illo qđ factū est in meri sētit̄ dolor in ipso vsq; ad posterius iter duas spatulas ⁊ in collo vsq; ad initia pectoris ⁊ verificat dispōez eius transitus deglutiti quoniā sigt̄ locum dolorosum cū presentia eius ⁊ qn̄ ꝑtransit hunc locū parūp. ¶ Fcā autē in stōi ore sigt̄ q̄ dolor est in inferioribus pectoris ⁊ suppremis ventris ⁊ est vehementior ⁊ deglutitū sigt̄ ipz cū ꝑtransitōe pectoris ⁊ plīmū eius declinat ad mirach ⁊ minorat̄ ex eo anhelitus ⁊ infrīat̄ corpus ⁊ ꝓducit ad sincopī plīmū. ¶ Uez fcā in fundo stōi sigt̄ exitus corticis vlceris eius in egōe absq; excoriatōe in intestinis et inuentio doloris post ꝗetē eius qđ sumit̄ in inferioribus stōi ⁊ fit dolor ꝑuus. ¶ Et distīguit̄ inter vlcus i stō ⁊ vlcus in intestinis per locū doloris qū īgredit̄ cibus in corpus ⁊ est exitus corticis q̇ egredit̄ in egōe rarus ⁊ ē cortex eius subtilis. s. ex genere eius qđ egredit̄ ex intestinis supioribus. ¶ Et sigt̄ q̄ est ex stō q̄ dolor n̄ est in ꝑtibus viscerū īmo supra. ¶ Uez multotiens appropinquat ⁊ assimilat̄ dysenterie. ¶ In eis autē q̄ fiunt in intestīs superioribus oz vt tu valde intendas. ¶ In vomitu autē qū cortex ingredit̄ n̄ est vlcus nisi i meri aut stō. ¶ Et oz vt qū tu volueris expiri illud vt cibes egrū ex aliquo in quo sint sinapis ⁊ acetū.

¶ De cura vlcerū stomachi. C. xiiij.

Plaga recens q̄ fit in ipso oz vt curet̄ cum medicis stipticis ⁊ dent̄ cibi velocis digestionis ⁊ vitent̄ medicine vlcerose in q̄bz ponunt̄ flos eris ⁊ cerusa ⁊ litbargyriū ⁊ tutia ⁊ silia īmo oz vt curentur vlcera stōi ⁊ corrosio in ipso in primis cū mundificatōe cū eis q̄ sunt sicut aqua mellis ⁊ iuleb. ¶ Et n̄ oz etiā vt sit in purgatorio fortitudo purgatōis ⁊ ledat vlcera plusq̄ oz. ¶ Et oz vt sit eoꝝ abstersio ⁊ ablutio ad inferiora. ¶ Qđ si fuerit illic corrosō ⁊ caro mortua oz ut medicet̄ cū medicamie mundificante carnē mortuam ⁊ incarnante ⁊ faciente nasci carnē. ¶ Et o q̄ conueniens est hiera picra ad illud ⁊ qū mundificat̄ oz vt in potu dent̄ lac acetosum vaccinū a quo ablatū est butyꝝ ⁊ sirupus de cydonijs ⁊ ḡnatis ⁊ sil'ibz ⁊ dētur etiā aqua ordei cū ḡnatis ⁊ sirupi de fructibus stipticis. ¶ Et ē qn̄z necessariū vt cibent̄ ventribus vituloꝝ ⁊ edoꝝ cōditoꝝ cū aceto. ¶ Et scias q̄ q̄diu n̄ mundificat̄ sordes tota n̄ est iuuamentū cur̄ alterius n̄z admīstrationis cōsolidatiuoꝝ. ¶ Et qū admistras incarnatiua ⁊ egritudo est in ꝑtibus meri ⁊ ore stōi tunc pone in eis ex glutinatis aliqđ magnū sicut est gūmi ⁊ dragagatū. ¶ Et qn̄z confert vlceribus stōi filoniū ⁊ conferunt etiā tro. de karabe ꝑcipue si fuerit illic vomitus san. ⁊ conferunt eis oīa rob fructuū. ¶ Et qn̄z confert rob eupatorij ⁊ rob apsinthij ⁊ qn̄z st̄ in stō ulcera ⁊ n̄ est excusatio solutōis ventris pp aliq̄d vocantiū ad hoc tūc oz vt soluas ventrē cū eis q̄ st̄ sicut casia fi. ¶ Qđ si accidat ex vlceribus solō ventris curet̄ cū tro. de spodio ⁊ robub stipticis cū aqua sauic decocti. ¶ Et si fuerit illic corrosio curet̄ cū eis q̄ diximus in cura sputi sanguinis.

¶ De bothor in stō capitulū. xv.

Confert eis mundificatio cū solōe eoꝝ q̄bus concessum est fieri solōez ventris in vlceribus stōi ⁊ cibari cū ḡnis ḡnati cuz passis ⁊ lacte decocto cū ferro ignito.

¶ De ruptura stomachi. C. xvi.

Quoꝝ stōus disrūpit̄ fortasse n̄ euadunt nisi pauci a ruptura ꝑua.

¶ Tractatus q̄ntus de dispōibus stōi ex ꝑte eius qđ ipse cōprehendit ⁊ egredit̄ ab eo ⁊ aliq̄bus dispōibus mirach ⁊ q̄ sequntur ipsuz. Inflatō stōi. C. i.

DE INFLATIONE STOM.

Quandoq; fit ꝓpt̄ cibū qū i ipso est humiditas extranea q̄ conuertit̄ in ventositatez ⁊ n̄ est ꝑole caliditati si est equalis vt resoluat eā ita q̄ n̄ resoluat ipsam ad ventositatē. ¶ Et qn̄z fit ꝓpt̄ caliditatē digestiuā qū est debilis. cibus nanq; q̄uis sit nō inflatiuus in natura sua tn̄ qū debilitat̄ in ipso caliditas euaporat ⁊ facit accidere ventositatē. materia nanq; i sua subā si n̄ est uētositatis plīme nō facit in ventribus euenire inflationē nisi sit caliditas minorata ⁊ moueat ⁊ n̄ digerat̄ sicut si priuet̄ caliditas oīo n̄ associat̄ ei inflatio ⁊ si sit ex inflatiuis: ⁊ oē a quo nō accit inflatio nō accit ab eo inflatio nisi aut ꝓpt̄ se ipm. s. ab illo in sua subā aut ꝓpt̄ duas res preter ipm quaꝝ vna ē dominiū caliditatis sup ipsuz ⁊ altera frigus qđ n̄ mouet aliq̄d. ¶ Et qn̄z est caliditas apta ad digerēdū ⁊ materia obediens ei ⁊ mouet̄ p illud qđ eā retrahit ab ipsa ex potu aq̄ plīme sup ipsaz aut motu cōmouēte ipsam. ¶ Et qn̄z est cōplexio cibi inflatiua sicut faseoloꝝ ⁊ lentiū ⁊ siliū ⁊ nō conferunt fortitudo virtutis ⁊ alienatio locoꝝ digōis nisi sit caliditas fortis vehementis virtutis ⁊ materia vehementis hūectatōis. ¶ Et ex medicis inflatiuis est vinū grossum ⁊ dulce ꝓpt̄ grossitiē eius nisi sit dulcedo subtilis ⁊ generat̄ ab eo ventositas subtilis. ¶ Et qn̄z est cā inflatōis essentia cibi calidi in nāta sua nā qū ipse inuenit dispōez q̄ calefacit qū fit digō et egredit̄ ex hoc qđ ipse est calidus potentia ad hoc vt sit calidus actu materiā frāz humidā resoluit ipsum ⁊ facit ipsum vaporare. ¶ Et qn̄z sunt inflatō ⁊ rugitus ꝓpt̄ vacuitatē ventris cū hūiditate cruda vitrea in stō. ¶ Ipsa enī qū occupat̄ caliditas naturalis ab ea cū cibis est q̄eta ⁊ qn̄ caliditas expedita ꝑuenit ad eā resoluit̄ in ventositatē. ¶ Et qn̄z est cā in hoc q̄ natura qn̄ inuenit vacuitatez ⁊ mouentur virtutes mouet̄ aer effusus in spatijs ⁊ mouet̄ cū eo residuū vapoꝝ hūiditatis ⁊ est sicut ventositas. ¶ Et qn̄z sunt cā in ea multitudo melīe ⁊ egritudines splenis. ¶ Et multotiēs fit frigus supueniens corpori exterius cā inflatōis ⁊ ventositatis ex qua replet̄ corpus ꝓpterea q̄r debilitat caliditatē opātē in materia ⁊ facit opatōez eius mediā opatōez ⁊ eius operatio est digestio humiditatuz ⁊ medietas

operatōis eſt vſporatio ⁊ qñ multiplicat̄ inflatio i ventribus conualeſcentiū indicat conuerſionē. Et egritudis almirachiati plimū fit ꝓpter vehemen tia caliditatis ſtōi ⁊ oppilatōes uiaꝝ cibi ad corpus quare redit ⁊ retinet̄ in ptibus ſtōi ⁊ facit acetoſaꝫ eructuationē ⁊ accit vomitus ſtupefaciens dentes ꝑcipue ſi cōicat ſplen ⁊ eſt egō hūida ⁊ ingroſſatur ſan. Et qñꝫ eſt illic apa faciens vaporē melicū ⁊ fa cit euenire melancholiā.

De ſignis capitulum ſecundū.

Illaꝫ in qua eſt cā generatio ventoſitatis ⁊ inflatio ſubē cibi ſignt r̄ditus ad cogno ſcendū ſubām eius qđ ſumitur ⁊ ꝙ infla tio ñ eſt plima valde neꝫ in horis bonitatis cibi et ꝙ eructuatio qñ iterat̄ bis aut ter ſedatur eius ma litia. Et ſilr qñ cā in ipſa eſt humor ſignt cā aſſum ptio aq̄ ⁊ cōmotio ſonans ⁊ ad ſummū qđ accit v tuti digeſtiue. Dia eni cognoſcuntur p inuentionē cāe ⁊ remotionē inflationis cū alteratōe regis. Et dr̄a q̄dē inter inflationē melicā ⁊ illā q̄ eſt ex hūo ribus malis crudis eſt ꝙ inflatio melie eſt cū ſicci tate ⁊ alia eſt cū humiditatibus. Et fcē ex cāis alijs ſignū eſt inuentio aliaꝝ cāꝝ.

De cura capitulum tertium.

Si eſt cā inflationis cibus dimitte ipꝫ ten dens ad aliū ⁊ meliora regimen futuꝝ et non ledatur digō ⁊ vſq; quo ſit illud oꝫ vt dormiat hñs cā ſup ventrē ſuū ſupra puluiar plenū eis q̄ calefaciunt ſicut eſt cotū. Et ſi eſt cā e ius fr̄itas ſtōi ⁊ debilitas eius curetur cū eis q̄ opꝫ ex illis q̄ dcā ſunt in ca. eius. Et vngatur cū oleo aliquo in quo ꝺcocta ſunt ſubtiliatīa diſrūpētia uē toſitatē ſicut ameos ⁊ keiſim ⁊ cyminū. Et ſi indi get fortioribus illis: tunc ſint ruta ⁊ ſemē eius g̃ na lauri ⁊ alāiudē ⁊ ſiſeleos ⁊ ſit oleū eius oleum laurinū ⁊ oleū de kerua ⁊ q̄ ſunt ſilīa illis. ⁊ qñq; ſufficit inungere mēbrū ex oleo aliquo cuꝫ quo per miſcet̄ aneū ⁊ q̄ currunt curſu eius deinde cū em plīs fortis reſolōis ſicut emplꝫ factū cū iſopo ⁊ a ncto ⁊ aqua cineris ⁊ ſilibus. Et qñꝫ ſunt neceſſari a cliſteria cū huiuſmōi oleis ⁊ qñꝫ ponit̄ in eis pi per. Et ſi fuerit frigus ex materia groſſa nō dabi mus in potu iſtas medicinas. Qñꝫ eni ipſe addunt in cōmotōe ventoſitatū imō oꝫ vt purgēus mate riaꝫ in primis deinde demus eas in potu. Et ſi fri gus fuerit puꝝ et fuerit materia pauca ñ curabīus de hoc imo dabimus eas in potu. Et ex eis q̄ i po tu dabimus ⁊ magnificat̄ coꝝ iuuamentū eſt mani pulus polȳ decoctus in aqua vehementer deinde ſumat̄ ex ea in potu aut miſceat̄ decoctio calamēti fluuialis cū melle ⁊ ſumat̄ ex ea in potu ⁊ decoctio galange iuuatīa eſt valde ⁊ galange ſicut eſt ⁊ ga lange cōfectū cū ſirupo acetoſo factū pilule pue ſi cut cicer ⁊ ſit doſ eius aur̄. i. cū aqua calida ⁊ ē ex eis q̄ ſolōne educunt ventoſitatē plimā ⁊ hūidita tē paucā. Et ex eis q̄ ſunt maximi iuuamenti in in flatione accidente eſt caſtoreū qñ bibit̄ cū aceto ꝑ miſto cū aqua ⁊ rob cū oleo antiquo ⁊ ꝓprie aceto alāiuden aut ſq̄llitico. Et dr̄ ꝙ calcāeus porci adu ſtus eſt bonus ad hoc ⁊ qñꝫ ſufficit in ea q̄ leuis eſt vt in potu ſumat̄ vinū puꝝ parūp bibat illud de inde dormiat ſr̄ ipꝫ ⁊ ſurget ſāus ab egritudie ſua.

Unguentū conferens ei decoq̄t nigelle ⁊ g̃ na lauri ⁊ ruta in uino vehementer ⁊ colet̄ deide coquat̄ ex oleo medietas illius vini cum ipſo do nec remaneat oleum deinde fiat inunctio ex ipſa. ⁊ ſimiliter oleum de lilio. Dixerunt quidem alo es eſt iuuatiua valde infantibus quorum inflātur vētres. Et inflatio inſeparabilis melancholica cu ratur cum eis que ſunt vt ſagzenea ⁊ alcadicon et ameos. Et ſi indiget euacuatione forti adminiſtra pilulas fetidas ⁊ pone ſuper ſpongiam infuſam in aceto forti valde ⁊ melius eſt acetum alāiudē.

De rugitu capitulum quartum.

Omnes cauſe inflationis ſunt ipſe eedem cauſe rugitus qum accidunt ille cauſe in flationis ⁊ nititur natura eas expellere et non poteſt ⁊ non expellitur ad ſuperiora neq; ad i feriora imo mouetur in vaſis inteſtīoruꝫ tunc eſt rugitus ⁊ proprie qum eſt in inteſtinis ſubtilibus ſtrictorum meatuum. Qumq; permutatur ab eis ad ampla inteſtīa. ſ. groſſa quieſcit ⁊ minoratur.

Uerum ſonitus eius tunc eſt grauis cuꝫ hoc ꝙ eſt minor. In ſubtilibus vero eſt acutus cum hoc ꝙ eſt plurimus. Qumq; permiſcentur ille vento ſitates cum humiditatibus non ſunt pure ⁊ quan do inueniunt ſpatium ⁊ ſunt inflantes cōmouentes ſonitum faciunt prouenire ſonitum vaſis habenti bus ſtrictum collum. Et claritas quideꝫ ſonitus ſi gnificat mundificationē inteſtinorum aut exiccatio nē fecis. Et cura quidem rugitus proxima eſt cu re inflationis ⁊ ille qui inuenit ventoſitatē in ven tre cum febre pauca bibat aquam cymini cū tere niabin in loco penidiarū.

De lenitate ſtōi ⁊ lubricitate. C. v.

Quandoq; eſt cauſa eius malitia cōplexio nis ſtomachi ⁊ raro fit ex cōplexione ca lida ſimplici quando peruenit ad hoc vt mortificet retentiā ⁊ quandoq; fit propter maliti am cōplexionis fr̄e cum materia lubricitante aut abſq; materia ⁊ quandoq; fit propter vlcera i ſtō que leduntur ab eis que ad ipſa perueniunt quare mouetur ad expellenduꝫ ea ⁊ quandoq; eſt cauſa e ius debilitas adueniens retentiue. Et quando acci dit poſt lubricitatē ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ ⁊ lenita tē coꝝ eructuatio acetoſa eſt ſecundū dictum hip. ſignū bonū. Significat enim augmentū caliditatis diminute nam ſi non fuerit caliditas non erit ven toſitas neq; eructuatio.

De ſignis capitulum ſextum.

Nota ſunt ⁊ non eſt neceſſarium iterare ea.

De cura capitulum ſeptimū.

Si fuerit cauſa eius malita cōplexionis ca lide cum materia tunc oportet vt educat̄ humor cū facilitate ⁊ adminiſtrētur poſt illud robub fructuū ſtipticoꝝ aut aqua ſauic ordei decocti cū milio. Et ſi prolongatur illud eſt neceſ ſarium bibere ea que ſunt ſicut lac acetoſum vac cinū decoctū aut in quo extingunt̄ ferrū ⁊ lapides cū quo ſint admiſte medicie ſtiptice ſicut ſpodiū ⁊ roſ ⁊ karabe ⁊ balauſtie ⁊ alcort ⁊ hypoq̄ſtidos ⁊ ꝓȳciant̄ ſr̄ mediā lb. lactis acetoſi. ʒ. v. de medi cis ⁊ adminiſtrent̄ ſr̄ ſtōuꝫ ēpla dcā in antidotario ⁊ ſit cibus ex lētibus excorticatis ⁊ rizi. ⁊ milio cum ſuccis fructuū ſtipticoꝝ ſicut ē aqua acreſte ⁊ aqua

gnatoꝝ acetosoꝝ ⁊ aqua cydonioꝝ acetosoꝝ. ¶ Q̄d si ñ inuēis excusatioñe q̄n cibes eos carne cibabis eos illis q̄ sunt ex carne pulloꝝ ⁊ cubugi tabegi assata valde aspersa acetosis predcis. ¶ Et scit̄ ex istis cura eius q̄ ē raro ⁊ minus ex casibus huiusmodi egritudis ꝑpt̄ cōplexioñe calidā purā sine materia ex eis q̄ docui te in ca. cōi. ¶ Q̄d si fuerit ex frigor̄ cū calefactis curet̄ ebibitis. ¶ Et empl'a eius sint ex eis q̄ iaꝫ exposita s̄t in loco suo ⁊ fiat cibus eius ex canabit ⁊ minutis auibus assatis ⁊ pullis etiā quoniaꝫ sunt tarde remanentie in st̄ō ⁊ puluerizent̄ cum spēbus odoriferis calidis stipticis aut calidis pmistis cū stipticis. ¶ Et si fuerit illic materia euēt̄ cum eis quoꝝ p̄terijt declaratio ⁊ admistret̄ vomitus in oī septiana ⁊ admistret̄ elcūariū alcanzi ⁊ elcūariū de gnis myrti ⁊ electuariū de scoria ferri ⁊ detur in potu vinū purū antiquꝫ. ¶ Et si fuerit ex vlceribus curabis vlcera sua curā deinde regimē adhibe cōfortando st̄ōuꝫ. ¶ Scē autē ex debilitate virtutis retentie cura est vt admistrent̄ sirupi stiptici cū spēbus calefactis odoriferis in potu sūpti ⁊ vt empl'ꝫ suppositi. ¶ Et ex eis q̄ cōferūt ad illud est electuariū de xilocaractis cū aqua senticū būidarum aut medicamē de sumach cuꝫ aqua de xilocaractis aut suffuf de gnis gnatorū cū robub de cydonijs acetosis puro aut alcanzi cū rob d̄ myrto. ¶ Et ex ill' q̄ ei maximū affert̄ iuuamētuꝫ s̄t tro. enisistides ⁊ trocisci. de balaustijs ⁊ ēpl'm de apsinthio cū stipticis. ¶ Cibi āt ꝑxi s̄t illi quos dixius i ca. cōpl'ōis calide ⁊ būide ⁊ assata ⁊ frixa ⁊ ea q̄ i patellis cū robub. ¶ Et scias ꝙ aqua ordei cū tamarindis iuuatia est ad difficultates egritudinū.

¶ De vomitu ⁊ subuersione ⁊ nausea ⁊ estuatione stomachi capitulum. viij.

Vomitus ⁊ subuersio sunt motus st̄ōi ad expellendū ex eo aliq̄d qd̄ ē in eo p viā oris. ¶ Et subuersio q̄dē vna duoꝝ ē motus expulsoris cui ñ associat̄ motus expulsi ⁊ vomitus q̄ ē vnus ipsoꝝ ē vt associet̄ motui facto ab expulsore motus expellendi ad exteriora. ¶ Et nausea ē dispō st̄ōi q̄ quasi suscipit hos motus ⁊ ē. q. declinatio eius ad hos motus aut m'lti tēporis aut pui tēporis f'm susceptioñe materiei. ¶ Et iste q̄deꝫ dispōes contrarie sunt appetitibus ex oibus ptibꝫ ⁊ subuersio nature dr̄ nausea insepabilis ⁊ qñꝫ dr̄ d̄structio appetitus. ¶ Et vōitus q̄dē alius ē acutus estuosus sicut in colirica passiōe ⁊ sicut accit̄ ei qui bibit medicinā vōitiuā ⁊ alius q̄etus sicut accit̄ stomaticis. ¶ Qū ergo accit subuersio tunc iā accit̄ aliq̄d cōmouēs os st̄ōi ad expellendū aliq̄d ad ꝓpinquiores vias ⁊ illud est aut qualitas opatiā aut opatōe eius materia ex qua ipse ledit̄ aut mēbri cōicātis sicut cerebri aut aduentus percussiōis aut materia grossa ībibita aut infusa in ipso corrūpēs cibuꝫ aut cholerica aut būiditas mala putrefcā sicut accit̄ p̄gnantibus aut buitas ñ mala sꝫ trēula debilitans os st̄ōi absqꝫ malitia cāe aut buitas grossa ⁊ adherens aut multa ḡuans q̄uis ñ sit cā alia. ¶ Nā q̄uis sit verbigr̄a san. aut pbl'a dulce spat̄ tñ ex huiusmōi ꝙ nutriat corpus ⁊ nutriat etiā st̄ōuꝫ. ¶ San. eniꝫ nutrit st̄ōuꝫ ⁊ pbl'a dulce naturale cōuertitur etiā in san. ⁊ nutrit st̄ōuꝫ. ¶ Ueꝝ ipm ñ nutrit cum quocūqꝫ mō accidat ⁊ quale pueit ad ipsuꝫ sꝫ qñqꝫ nutrit eū quando gradat̄ aduentus eius ad ipm ex uēis alteratibus sanguinē ad cōplexioñe st̄ōi ⁊ assimilātibus ipꝫ ei ex uēis predcis in anatōia nisi accidat ꝑpt̄ cām cū qua ñ inueniat st̄ōus nutrimentū oio ⁊ ñ afferat ad ipꝫ vene qd̄ ei cōuēiat ⁊ libēter suscipiat ipꝫ ⁊ digerendo faciat ipꝫ sanguinē sicut multotiens effundit ad ipsum epar ñ per viā vēarū spargentiū sanguinē imo per viā vēaꝝ p quas penetrat kilus sanguinē bonū ⁊ cōuenientē nō pl'imū ḡuantē vt nutriat ipꝫ f'm semitā qd̄ ipse ex eo exuccat ⁊ cōuertat eū cū sua subā ad suā sil'itudinē. ¶ Et illi q̄dē errauerūt q̄ existimauerunt ꝙ sanguis nō nutrit st̄ōuꝫ ⁊ iudicant de eo iudiciū enūtiatiuū absolutū. ¶ Et q̄dā hoīes sūt q̄ hñt periodos i melia cōsuetos ⁊ in eis sunt sani ⁊ qñꝫ perducit ad adustioñe in meri ⁊ gutture imo vlcus. ¶ Et ex nausea est que est signum crisis: et quandoque est signum malum sicut in febribus pestilentialibus.
¶ Et quando multiplicatur in cōualescentibus īdicat cōuersioñe. ¶ Et de vōitu q̄dē cretico ē q̄ cōfert febribus acutis ⁊ āpatibus epatis q̄ sunt in latere cōcauo. ¶ Et est vōitus q̄ accit in accessiōe febriū ⁊ qñ qꝫ sunt in st̄ō ⁊ in uisceribus interioribꝫ āpata ⁊ ꝓprie calida ⁊ sunt facientia venire vōitū ꝓpterea ꝙ declināt ad expellēdū ⁊ ꝓpterea ꝙ ledūt ex quolibet tactu accidēte eis aut ex quolibꝫ cibo aut medicina aut būore aut mēbro mollificato. ¶ Et nausea q̄dē qñꝫ remanet ⁊ nō pmutat̄ ad vōitū ⁊ cā ē uehementia virtutis retentiue aut debilitas qualitatis q̄ facit nauseā aut paruitas eius ita ꝙ qñ sup ipꝫ fit motus alleuiat̄ uōitus īmo mouet̄ vōitus.
¶ Et illi cuius st̄ōus est debilis accit vt sincopizetur ipse ⁊ ñ possit uomere ꝓpter vacuitatē st̄ōi sui aut ꝑpt̄ paruitatē būoris ledentis ipꝫ siue sit imbibitus siue nō imbibitus si loco huiusmōi st̄ōi ⁊ oris eius eēt st̄ōus fortior ⁊ os st̄ōi fortius nō sincopizaret̄ ipse neꝫ pateret̄ ab ipso. ¶ Ueꝝ ꝑpt̄ debilitatē eius patit̄ ab eo ⁊ ꝑpt̄ d̄bilitatē eius ⁊ paucitatē materiei nō est ei poss̄e vt euomat ipꝫ. ¶ Q̄ūqꝫ cōedit post ipsum cogit̄ euōere ꝑpt̄ duas res. quaruꝫ vna est q̄r būor qñꝫ est nocens ei paꝝ nō mouens neqꝫ laborare faciens quōiā est in fundo st̄ōi ⁊ qñ cibat̄ eleuat ipꝫ cibus ⁊ m'ltiplicat̄. ⁊ secunda est q̄ a adiuuat̄ cū q̄ntitate cibi ad expellendū ipꝫ ⁊ vincendū. ¶ Et qñꝫ subuertit̄ aīa ⁊ cōmouēt nauseā caliditas ⁊ siccitas accñtes ori st̄ōi ⁊ facit qualitate sua calida illud qd̄ facit būor vicinus quātitate sua cal'a etiā. ¶ Et i admistratōe q̄dē vōitus cū equalitate est iuuamentū maximū. Ueꝝ assiduatio eius maxime debilitat virtutē st̄ōi ⁊ facit ipꝫ lacunā superfluitatū. ¶ Et vōitus q̄dē creticus euadere facit spasmū. ¶ Et multotiens accit febricitanti spasmus aut epilepsia aut sil'e epilepsie subito ⁊ euomit būorē ut est flos eris aut indicū ⁊ euadit. ¶ Et qñꝫ facit etiā euadere ex subet ⁊ ex augmentatōe repl'onali in febribus ⁊ alijs. ¶ Et multotiens vōitus sanat ex singultu clamoso. ¶ Et ex admistratōe vōitus cū equalitate cōsuant̄ renes ⁊ curat eo nocumentū eoꝝ et nocumentū pedū ⁊ sanat̄ eruptio venaꝝ deferentium sanguinē ⁊ arteriaꝝ. ¶ Et amat̄ q̄dē vt admistretur in mense bis ⁊ melior horaꝝ vōitus est illa q̄ est post balneū ⁊ postq̄ cōedit post ipꝫ ⁊ implet̄.
¶ Et nos q̄dē iā subtiliter perscrutati sumus f'mōeꝫ

de hoc in libro prio. Et stõus q̇dẽ debilis quotiẽs cibat̃ accñt ei nausea ⁊ subuersio ai ⁊ si fuerit debilior paꝝ ñ poterit retinere illud qđ recipit imo expellet illud ad superiora ⁊ inferiora. Et debilitas q̇dẽ stõi qñ fit ex spẽbus malitie cõplexionis ⁊ tu scis ꝙ de cãis quarundã spẽꝝ malitie cõplexiõis sunt q̄dã q̇bus adiungit̃ resol̃o spũs sicut ẽ sol̃o ventris pl̃ima ⁊ maxie sanguis. Et tu scis ꝙ ex debilitantibus st̃ dolores vehementes ⁊ tristitie ⁊ ieiuniũ ⁊ fames vehemens. Et ipsa etiã sunt ex cãis võitus ẜ scitã introitus debilitatis st̃ stõuꝫ ⁊ võitus dolorosus ẽt ueloci͠t al̃ vehemẽter euõit cibũ ⁊ expellit ipꝫ. Et illi cui supuenit frequenter nauseatiã facietas ⁊ q̇ cõedit nõ ẜm veritatẽ famis nõ verificate accidit in primis qñ comedit adustio al̃ angustia vehemens valde quaꝫ ñ tollerat deinde cõuertit̃ eius eẽ ad hoc vt euõat totũ qđ cõedit: Et deterior q̇dẽ võitus est ille q̇ est võitus sãguinis nisi ẜ necessitatẽ qua dicã: tunc. n. ẽ sig̃tio fortitudis nature ⁊ seq̇t̃ ipꝫ võitus niger. Et cã i hoc est malitia quoniã ista duo ñ st̃ gẽrata in stõ imo ñ sunt nisi expulsa ad ipm ex locis lõginq̇s ⁊ mẽbris aliȷ̃s ⁊ sig̃nt nocumentũ in illis mẽbris ⁊ ẜm cõitatẽ stõi ⁊ obedientiã ita vt debilitent ipꝫ. Et significat võitus sanguis ꝓprie motũ eius egredienteꝫ a necessitate ⁊ võitus sanguis qũ egredit̃ a necessitate portendit mortẽ. Et võitus q̇dẽ purus est malus. cholẽ(r)icus q̇dẽ sig̃t supfluitatẽ cal̃itatis. ⁊ phlegmaticus sig̃t supfluitatẽ frigoris simplicis puri. ⁊ võitus q̇dẽ diuersoꝝ coloꝝ deterior est nigro. Et ex illo q̇ est vt flos eris ⁊ vt succus porri est malus ꝓpter illud qđ sig̃t de aggregatõe hũoꝝ malorũ. ⁊ ex dispõe mala est vt sit os stõi subuersum patiens sincopi ⁊ sit natura restricta: tunc. n. illud qđ sedat võitũ addit in retentõe nature ⁊ illđ qđ resoluit naturã addit in võitu nisi sit illud qđ facit sincopi hũor subtilis aut cholericus. Et curetur dispõ cũ aqua prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ ⁊ sil̃ibus ⁊ confert vtrisq; rebus sil̃. Et sunt hoies q̇dã q̇ nõ cessant appetere cibũ ⁊ quotiens replent̃ eo euomunt ipꝫ aut expellunt ipꝫ ad inferiora deiñ redeũt ⁊ nõ cessat ille labor eoꝝ ⁊ ipsi tñ uiuũt uita sanoꝝ ac si illud sit res naturalis eis. Et ecce hic q̄dã auis ẽ capiens locustas q̄ nõ cessat cõedere locustas ⁊ expellere eas ⁊ non faciat̃ toto tẽpore quo inuenit eas ⁊ est aliud aĩal huius ꝓprietatis. Et sunt q̇dã hoies q̇ qũ cõedũt existimant ꝙ si moueant̃ euõent aut si irascant̃ aut loq̇tur aut moueat̃ motu aĩali euõent ⁊ cã in hoc est illud qđ sciuisti. Et sanior q̇dẽ võitus ẽ ꝑmistus medius in grossitie ⁊ subtilitate et ẽ ex hũoribus q̇ sũt cõsueti ipsi sicut phlegma ⁊ cholera. Ueꝝ ille q̇ ẽ vt succus porri egritudĩs significat malitiã ⁊ viridis ad nigredinẽ decliuis sicut azul ⁊ indicũ ẜm plimũ sig̃t congelationẽ cal̃itatis ⁊ sunt p̄ter illũ q̇ est vt succus porri ⁊ flos eris q̄uis qñꝫ cõtĩgat vt sint ambo ꝓpt̃ adustionẽ etiã. Ueꝝ adustio q̄ nõ ẽ a vehementia frigoris ⁊ cõturbatione eius est decliuis ad splendorem ⁊ claritatem ⁊ ad illum qui est vt succus porri mortẽ virtutis ꝙuis võitus citrinus et vt succus porri ⁊ vt flos eris multiplicet̃ in ipso in cuius epate est cõpl̃o cal̃a valde. Et accit̃ hñti ap̄a calidũ in epate uõitus cholericus deiñ võitus vt succus porri deiñ vt erugo eris ⁊ fit cũ nausea ⁊ singultu. Niger vero nõ fit nisi in ap̄atibus splenis ⁊ in fine veris ⁊ est malus. Et fetidus est malus ⁊ ꝓprie q̇cũq; amboꝝ in febribus pestilentialibus. Et qñ inuenit̃ subuersõ in die quarto egritudinũ ⁊ fit expulsio võitu ẽ iuuatiuum.

De signis portendentibus võitũ. C. ix.

Sunt nausea ⁊ subuersio añcedentes võitũ: ⁊ qñ tremit labiũ ⁊ accit̃ tensio hypocondrioꝝ ad supiora tunc iudica ipꝫ adesse. Signa autẽ hũoris mali putridi facientis nauseam ⁊ võitũ si est calidus sunt sitis ⁊ sapor malus ĩ ore ⁊ putrefactio apparens. Et sig̃ q̇s ex illo hũore fit saniosus sunt intueri ipꝫ ex p̃te võitus ⁊ vehementia nocumenti stõi ab ipso cum eius leuitate quoniã ipse nõ nocet nisi ex qualitate sua nõ q̄titate. Signa hũoris boni non mali q̇ facit illud cuꝫ sua q̄titate sunt vt non sint illic vapor ⁊ putrefactio ⁊ sapor malus ⁊ vomitus malus ⁊ sedant ipꝫ si fuerit subtilis medicine põtice. Et si fuerit grossus medicine subtiliatiue. Et sig̃nt multitudinẽ humiditatis multitudo võitus nõ mal̃i ⁊ multitudo egõis ⁊ mltitudo saliue ⁊ precipue si p̄cesserit nauseatiua sacietas. Et signuꝫ eius cuius cã est malitia cõplexiõis oris stõi est ꝙ ñ tollerat illud qđ eis superuenit imo mouet̃ ad expellendũ illud vna malitie cõplexionũ p̄dcaꝝ. Et eius q̇ fit ꝓpt̃ cõitatẽ cer̃bri aut epatis aut matricis signa sunt sig̃ egritudinũ epatis ul̃ capitis ⁊ alioꝝ

De vomitu sanguinis. C. x.

Et sanguis q̇dẽ qũ per vomitũ egreditur tũc est ex stõ aut meri. Et cã in illo aut ẽ eruptio vene ⁊ scissura eius ⁊ ipsius incisio. Et multotiens fit ꝓpt̃ võitũ pl̃imũ aut vẽtris solutionẽ fcãm ex catartico calide cõpl̃onis aut eruptio ap̄atis nõ maturi aut ꝓpt̃ sãguinẽ a capite currentẽ ad stõuꝫ a loco q̇ ignoratur aut ꝓpt̃ effusiõeꝫ sanguis ad ipꝫ ex epate ⁊ ex aliȷ̃s mẽbris ⁊ p̄cipue qũ retinet̃ illud qđ oꝫ euãri ex sanguine aut accit̃ incisio mẽbri ⁊ supfluit nutrimentũ eius ẜm moduꝫ cuius declaratio p̄teriȷ̃t a me in radicibus aut accit̃ mẽbro dimissio exercitiȷ̃ consueti aut potus sãguisuce suspẽse in meri aut stõ aut accidũt fistule i stomacho. Et cã eruptõis venaꝝ ⁊ scissure eaꝝ ẽ illđ qđ sciuisti in libris vl̃iũ ⁊ illud qđ dixĩus in principio huiusmõi tractatus: ⁊ oꝫ vt tu cognoscas ex eis illud qđ est ex mollificatõe venaꝝ cũ subtilitate ⁊ sua mollitie ⁊ qđ est ex vehementia exiccatõnis earũ aut aliud ꝓpt̃ grossitudinẽ eaꝝ. Et multotiens q̇dẽ fit võitus san. ex sana virtute ⁊ expellit sanguinẽ ad p̃tẽ quã inuenit in dispõe expulsõis eius conuenientiorẽ. Et ꝓpt̃ hoc multotiens est in võitu duaꝝ lb. sanguis. v.g. tranq̇llitas ⁊ iuuamẽtũ ⁊ illud est qñ effundit̃ supfluitas splenis ⁊ epatis ad stõum egredit̃ uõitu ⁊ expellit̃ ⁊ illud qđ est a splene est nigrũ ⁊ turbidũ ⁊ qñꝫ est acetosuꝫ ⁊ nõ ẽ cũ istis duobus dolor. Et multotiens q̇dẽ vomitu expellit hõ frustuꝫ carnis ⁊ cã in illo est caro addita verrucosa aut fistulosa orta in stõ ⁊ abscindit̃ ꝓpt̃ cãm aliq̄ ⁊ expellit ipsaꝫ natura ad supiora.

Et oĩs võitus sanguis cũ febre est malus sed qũ ñ est illic febris qñꝫ ñ est malus.

De signis capitulum vndecimũ.

Ille qdē q̄ est a stō distinguit̄ ab illo q̄ ē a meri ꝑ locū doloris nisi sit ex aptōe uenarū ⁊ nō ex corrosiōe ⁊ vlceribus qr̄ ñ sit illic dolor. Et illū q̄ ē a corrosiōe sigt̄ signū ulceris qd̄ ꝑcessit ⁊ sanguis egredit̄ ab eo in primis paulati deiñ emanat res pl̄ima. Et illius qui ē a sana virtute est vt nihil de eē suo imutatū sētiat patiens ⁊ inueniat leuitatē post egritudinē ⁊ sit sanguis sanus nō calidus corrosiuus aut vlcerosus. Et eius q̄ est ex sanguisuca ē ꝙ sanguis q̄ ē ex ea ē subtilis saniosus ⁊ ille iā bibit de aqua in qua sīt sāguisuce. Et eius q̄ ē ab hemorroidibꝫ ē vt sit illō hora post horā ⁊ iuuat̄ ꝑ illud ⁊ colores eoꝝ sīt citrini. Et dr̄a qdē inter factū ꝓpt̄ epar ⁊ effusionē eius ex ipso ad stōum ⁊ factū ꝓpt̄ splenē ⁊ factū ꝓpt̄ stōum ipꝫ est ꝙ cū illis nō est dolor ⁊ ille q̄ ē a stō nō eūat̄ a dolore ⁊ ille q̄ est a splene est niger turbidus ⁊ qñꝫ est acetosus ⁊ multotiens euōit bō frustū carnis ⁊ iā añ dixius cām eius.

De cura vomitus absolute. C. xij.

Sermo qdē vl̄is in curatōe vōitus est hic in vōitu q̄ generat̄ a corruptōe admistratōis cibi rectificet̄ cibus ⁊ fiat bōus ⁊ adiuuet ex qbusdā q̄ diximus cōfortantibus stōum boni odoris cal̄is aut fr̄is ſm ꝙ conuenit. Et in illo cuius cā est materia mala aut pl̄ima euet̄ illa materia ſm canōes predcōs ⁊ cū ebibitis ⁊ clisteribus ⁊ minoret̄ cibus ⁊ subtiliet̄. Et adhibeant̄ exercitium subtile ⁊ ieiuniū. Et clisteria ꝓportionalia ſm egritudinē sunt iuuatiua ꝓpt̄ illud qd̄ declinat de materia ad iferiora. Et multotiens qdē abscindit vōitū clistere acutū. Et vōitus etiā multotiēs abscindit vōitū qū est a materia. Sanat̄ eni ex vōitu qū euomit illā materiā ꝓpt̄ effusionē eius cū uomitu aut verbigr̄a cū aqua sola aut cū sirupo acetoso aut cū aneto aut cū aqua rhaphani ⁊ melle et q̄ sunt illis sil̄ia de his q̄ sciunt̄ in loco suo. Et quꝫ fuerit illud qd̄ euāre volumus vomendō aut sudando crossuꝫ incipiemus ⁊ subtiliabimus ipꝫ ⁊ incidēus illud deiñ euābimus ipꝫ. Et si fuerit nausea imo vōitus etiā ex malitia cōplexionis curabit̄ cū eis q̄ ipsaꝫ ꝑmutant. Qd̄ si necessaria fuerit renouatio fiat illud qd̄ narrauimus nuꝑ. Et vltiūꝫ qd̄ intendimus in regīe nausee est expulsio hūoris facientis sincopī aut subtiliatio eius ⁊ ipsius incisio si ē grossus viscosus aut rectificatio eius si ē putridus saniosus cuꝫ bono odore eius qd̄ in potu sumit̄ ex medicis. Bonus eni odor vehemēter est cōueniens stō ⁊ ꝓprie qū est in nutritis ⁊ remoueri ab ipso si sensus est diligēs ipꝫ aut attractio materiei excitantis ad extrēitates est iuuatiā valde in retentōe vōitus ⁊ ꝓprie qū est ex expulsiōe hūorū ex mēbris cōtinentibus stōuꝫ ad ipꝫ ⁊ illud fit si stringunt̄ extrēa ⁊ ꝓprie inferiora sicut crura et pedes cōstrictōe descendente a supioribus. Et qñꝙ adiuuat ad illud eoꝝ calefactio ⁊ positio eoꝝ i aqua cal̄a ⁊ qñꝙ est necessariū vt ponat̄ sup adiutoriū ⁊ crus medicamen rubificatiuū vlceratiuū. Et mirabile qdē est ꝙ calefactio extrēitatū ē iuuatiua in sedatōne vōitus ꝓpterea ꝙ attrahit. Et infr̄atio eaꝝ est tā iuuatiā in sedatōe vōitus velocis calidi ꝓpterea ꝙ infr̄at ⁊ sil̄r infr̄atio stōi. Et existimauer̄t qdā ꝙ amigdale qū terūt ⁊ digitis fricādo dissoluūt in aqua ⁊ colant̄ ⁊ sumit̄ ex ea in potu sunt maxia cura vōitus dñantis supantis. Et fabe decocte cū corticibus suis in aceto ꝑmisto conferūt pl̄imū eis. Et lentes effuse qū elixant̄ in ipso. s. qñ decoqunt̄ in aceto ꝑmisto. Et ex eis qdē exptū est medicamē qd̄. ꝶ. galie ⁊ xiloaloes crudi ⁊ gariofili ptes equales sumat̄ in potu cū aqua maloꝝ ⁊ gluten gariofiloꝝ melius est gariofilis ⁊ sit eius pondus pōd us illoꝝ. Et qñꝫ ponunt̄ in ipso qū nō reperit̄ gluten gariofiloꝝ gariofili ⁊ ponit̄ cū gariofilis pullegij q̄tū sunt gariofil̄. sunt vltimi ⁊ stāt loco eius. Et tu qdē stude in q̄tū potes vt eos dormire facias quoniā illud est radix. Et ex eis q̄ conferunt in hoc est facere vt ipsi in potu sumant volentes aut inuiti aq̄ carnis pl̄imā cū seibus ⁊ sit in ea coriandrū siccū ⁊ qñꝫ fundit̄ in ipsa vinū odoriferꝝ ⁊ si est cū hoc ponticū est melius. ⁊ qñꝫ infundunt̄ in ipsa tortelle aut panis de simila. hoc enim qñꝫ facit eos dormire: qūꝙ dormient sudabūt. Et qū natura fuerit sicca ñ stringas uōitū cū eo qd̄ exiccat ex stipticis nisi cū mēsura absꝙ nocumēto ⁊ admistra clisteria ⁊ soluas vētrē deiñ sis audax in dando arobob. ⁊ multotiens qdē alleuiant̄ nausea ⁊ vōitus ꝑ phlebotomiā. ⁊ si cū vōitu expellitur medicamē fortiter constringes vōitū reitera ipꝫ ⁊ si vehementer abhorreat ipꝫ tunc altera ei aliqd odoris eius aut coloris ipsius. Et scias ꝙ quādo nausea ledit ⁊ ñ associat̄ ei uōitus: tunc oꝫ ut adiuues ipꝫ cū vōitis subtilibus ita vt euōat cibū suum vel hūorē suū. ⁊ si necessariū tibi fuerit ut soluas ventrē eius cū facilitate fac deiñ cōforta stōuꝫ cū oleis predcis ⁊ ꝓprie cuꝫ oleo de neriden puro aut ꝑmisto cū oleo roſ ⁊ sicut vides de calefactōe stōi. ⁊ qñꝫ est nausea ñ post cibū imo ſꝫ vacuitatē etiā ⁊ ñ est poſe vt fiat vōitus ꝓpt̄ puitatē materiei quare oꝫ vt cōedat patiens ipꝫ cibū quoniam qū replet̄ facilis fit post ipꝫ vōitus ⁊ expellit̄ cuꝫ ipso hūor. Et pl̄imū qdē nausee accidentis a caliditate ⁊ siccitate remouet̄ a positōe emploꝝ cū infr̄atiuis hūectatīs infr̄atoꝝ in niue sumendo in potu aquā fr̄aꝫ cōgelatā ⁊ qñꝫ ponit̄ in ipsa sicut rob acreste ⁊ rob acetose. In nausea vero materiali necīa est purgatio cū eis q̄ cōueniunt deinde curet̄ qualitas remanens cū eo qd̄ est ipsi cōtrariū ex medicis odoriferis cū robub cal̄is aut fr̄is. s. vnūqdꝙ ſm se. Et oēꝫ quē curas si ipꝫ vis cibare ciba paulatiꝫ paulatī ita vt ñ moueat̄ alia vice in ipso. Et oꝫ vt illius stō qui consuetus est vomere post cibuꝫ ⁊ cibus ñ stat in stō ipsius apponant̄ empl̄a stiptica predcā in canone. ⁊ si nō fuerit caliditas ꝑmisceant̄ cū eis illa q̄ sunt sicut pir̄trū ⁊ spica ⁊ tus ⁊ myrrha. Et iuuant̄ valde ex trociscis albencharus quos laudauit. G. ⁊ dent̄ in potu si fuerit illic caliditas ⁊ sitis arobob sicut rob de granatis ⁊ proprie illud in quo ponitur mēta ⁊ sequat̄ illud vinū ꝑmistū si ꝑmittit cōpl̄o. Si autē nō fuerit caliditas sumant in potu cū aqua ⁊ conferunt eis vald̄ tro. eschilis. et cōfert eis qñ adest eis cū fr̄itate trociscus huiusmodi. ꝶ. ʒurūbet gariofi. uinee cinnamōi masticis turis oīum ana danich. i. opij keratē. i. castorei keratem. i. aloes quartā. ʒ. Et ex eis q̄ cōueniunt illis q̄ vomunt cibū suū est vt multiplicet̄ in cibarijs suis coriandrum ⁊ labant mel ēblicoꝝ ⁊ etiā cōedat

cortices fistici hũidos aut siccos. Et masticent tus
⁊ masticẽ ⁊ xiloal. ⁊ cortices citri ⁊ menta ⁊ cõueni
ens est eis vt vomant deinde cõedant. Et antiqui
qdẽ varij in medicina curant impeditũ võitũ qũ ẽ
adolescens fortis hñs stõum repletũ hũiditatibus
retentis subtilibus ⁊ est multe saliue phlebotoma
do ei venã cũ equalitate ne sequat̃ tunc sincopis
si tollerat natura deinde expectant aliqbus diebus
postea phlebotomat̃ venã eius q̃ est sub lingua de
inde dant in potu stupefaciẽtia postea faciũt eũ gar
garizare cũ subtiliatis deinde expectant postea dãt
in potu hierã factã cũ colloqntidis ⁊ ingeminant ut
remaneat in stõ eius tẽpore paruo deinde p. vij.
dies euomant deinde adherere faciunt ventri eius
ventosam sine incisõe ⁊ euaporant locũ cũ oleo ca
lescõ ⁊ in mane ponunt empl̃z desup ex fenugreco
cõtrito cõfecto cũ melle ⁊ semen malue cõfectũ cũ
oleo ⁊ faciũt illud tribus diebus. Si autẽ illud nõ
sufficit in potu tribuunt hierã cũ pulpa colloqntidꝫ
⁊ liniunt stõum ex gũma rute acrestis ⁊ medicinis
rubificantibus donec videant sup locũ bothor ⁊ ue
sicas ⁊ dant in potu hierapicrã deinde decoctionez
apsinthij ⁊ medicamẽ factũ cũ castoreo ⁊ aq̃ deide
iterant rubificationẽ cũ eis q̃ sunt leuiora deide ad
mistrant gargarismata ⁊ postea siti facientia. Hec
est ergo via in medicia antiqua varia ñ ſm viã cõ
p̄hensaz. Iã qdẽ diximus de cura võitus illud quod
currit cursu canonis ⁊ nos addemus ei nũc distin
ctões.

De võitu fcõ ppt̃ caliditatẽ. C. xiij.

Sumat capparẽ nõ maturã pprie ⁊ gnata
⁊ sumach ⁊ algobere vl' gubera ⁊ cydo
nia ⁊ sirupos q̃ fiunt ex eis: ⁊ pilulas hu
iuimõi. ℞. seis hyusqami ptẽ. i. seis rosꝫ. ru. ⁊ su
mach ⁊ cappar. oĩuz ana ptes. iiij. cõiungant̃ cum
duplo eoꝝ de rob ꝺ cydõijs. ⁊ det̃ ex aggr̃gato cõ
fecto a meio aur̃ vſz ad aur̃ ſm virtutẽ facit enim
dormire ⁊ sedat nauseã. Qũcꝫ nõ est illic cõstricti
o nature: tunc tibi supest tribuere robub pura fcã
ex acresta ⁊ acetosa ⁊ ex acetositate citri pprie. Et
casore qdẽ inest pprietas phibendi võitũ ⁊ nause
am casos sumpte in potu cũ rob ⁊ olfate ⁊ linite su
p stõum. Illius vero q̃ cogitat ꝙ si moueat̃ post
cibũ euõat cura melior est. Et eius q̃ euõit cibũ su
um nõ cũ cholã citrina imõ est võitus eius ppter
melĩaz aut hũorẽ frigidũ est q̃ ẽ ex curatõe fcã cuz
calefactis exiccantibus. Et ex eis est illud quoꝝ. ℞
seis apij ⁊ anisi ⁊ apsinthij ptes equales fiant ex eis
tro. sitqꝫ dos eoꝝ aur̃. i. cũ aqua frã ⁊ etiã fiat eis
ius tinctũ ex cymino ⁊ pipe ⁊ pauco uino misceant̃
illa cũ aceto ⁊ almuri. Et ad illũ qdẽ q̃ cibũ suũ euo
mit cũ dolore stõi sumat̃ capparis ⁊ cõterat̃: ⁊ di
stillet̃ desup aliqd ꝺ sirupo gnoꝝ myrti. s. q̃titas
qua cõficiat̃: deinde misceat̃ illud sup vinũ paucũ
⁊ mel paucũ ⁊ bibat̃. ⁊ etiã vitellus oui assati ⁊ mi
sceat̃ cũ melle ⁊. xv. gnis masticis cõtriti ⁊ cõeda
tur ⁊ admistret̃ illud tribus diebus. ⁊ cõferũt tro
cisci predci in ca. doloris stõi in qbus ponũt apsin
thiũ ⁊ menta ⁊ oz vt dent̃ istis ⁊ q̃ eoꝝ cursu ince
dunt. Post cibũ qdẽ stiptica ⁊ añ ipz qdẽ lubrifica
tiua sicut volubilis. Et cõfert eis vt sumat̃ sup ci
bũ hoc suffuf qꝺ. ℞. tus ⁊ glandes ⁊ sumach. Et
medicamẽ iuuatiuũ valde ad nauseã ẽ illꝺ qꝺ. ℞.

coriandri sicci rute sicce ptes equales qꝺ bibat̃ cuz
vino qdẽ cõmisto si sentit cũ acetositate aut cum a
qua frã pura si sentit̃ cũ mordicatõe. Medica
mẽ cõferens võitui accidenti ppt̃ frĩtatẽ ⁊ hũores
frĩos. ℞. zurũbet doroĩgi castorei ptes equales zuc
cari q̃tũ oĩa dos eius vſz ad. ij. z. admistrent̃ ali
qꝺ diebus. Si autẽ hoc regimẽ nõ sufficit: cũ troci
scis p̄dcis sumant in potu oleũ de kerua cũ aqua de
seibus. Accñs autẽ post nauseatiuã sacietatez curet̃
curatõe sacietatis nauseatiue ⁊ sotira. Eius autẽ q̃
accit ppt̃ hu. saniosum cura est eũatio stõi cũ uõi
tu ⁊ mundificatio eius ex eo ⁊ equatio eius cũ qua
litatibus boni odoris ⁊ cadũt in ea ex seibus sicut
anisuz ⁊ semẽ apij ⁊ siseleos ⁊ cyminũ ⁊ daucũ ⁊ o
portet vt regat̃ sicut oñdimus ita vt sumat añ ci
bũ ex cibis cibos lubrificatiuos lenitiuos. ⁊ post i
psum cibos stipticos odoriferos sicut cydonia ⁊ si
milia vt deponant cibũ ab ore stõi ad fundũ eius
⁊ inclinent materiã ad inferiora nõ ad supiora. et
qñz est necessariũ in qbusdã ut in potu sumant cy
minũ ⁊ sumac. Et qñz indigent aliquo leui post ci
bũ. ⁊ diamuschũ ẽ iuuatiuũ eis valde. ⁊ tro. stel
le sunt vltimi eis cũ vino in quo dissoluit̃ gnũ mu
schi. Uõitus autẽ pueĩes ex melĩa nõ oz vt cõstri
gat̃ q̃tũ pose est. Qꝺ si fuerit patiens ipz repletus
sanguie phlebotõet̃ basilica ⁊ ventosent̃ tẽpora e
tiã vt aleuiet̃ replõ supior san. ⁊ melĩe ⁊ qñz suf
ficit dimissio replõnis. ꝙ si supfluat adeo vt ñ tol
leret̃ trahat̃ ad inferiora cũ clisteri in quo sit acui
tas aliqua ⁊ assumptio ex cartão ⁊ polypodio ⁊ tri
bulis ⁊ epithymo ⁊ balasce ⁊ camemilla cũ oleo si
samino ⁊ melle. ⁊ fiat splẽi empl̃z ex meliloto et
myrto ⁊ laudano ⁊ usnee ⁊ semĩe croci ortensis cũ
vino pontico. ⁊ in potu tribuat̃ etiã sirupus ꝺ mẽ
ta cũ gnatis cũ allefemati. Et si fuerit illic r̃liquie
replõnis fiat phlebotõia ex venis pedũ ⁊ ventosẽ
tur crura. Qũcꝫ sedat̃ võitus euet̃ melĩa cũ medi
cis fcis ex myrobalaĩs nigris epithymo ⁊ agarico ⁊
sale indo. Et si exigit res vt in potu sumat̃ oleũ
de kerua cũ hierapic̃ ⁊ apsinthio fiat. ⁊ si in splene
fuerit egritudo curet̃ splen. et illi qdẽ cui accit p
pt̃ effusionẽ materiei subtilis mordicatiue cõmiscẽ
tis cibũ qr̃ fit nausea cõferũt tro. stelle i horis po
xismi ⁊ expulsio cũ pig̃ p̄ter horas poxismi ⁊ so
lutio ventris cũ oxymelle misto cũ aloe ⁊ oxymel
le fcõ cũ scamõ. ad solutionẽ vẽtris ⁊ cũ aqua pru
noꝝ ⁊ tamarindoꝝ. Ipsa eni ambo sunt declinatia
materiã ad inferiora ⁊ sedantia võitũ cũ acetosita
te sua. Et oz vt in huiusmõi trahat̃ materia ad in
feriora cũ clisteri leni ex violis ⁊ iuiubis ⁊ ordeo
excorticato ⁊ tribul' ⁊ cãemilla ⁊ seuesten ⁊ turbit
cũ olõ vĩo. ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurach. ⁊ ut admistr̃
tur sirupus de papauere post excussionẽ vl' explsi
onẽ. Et cõfert sirupus alexandri cũ hac descriptio
ne ul' decoctõe cydonia ⁊ sumach ⁊ nabac ⁊ gña g̃
natoꝝ ⁊ tamarindi decoq̃tur deiñ ponant̃ tus ⁊ pa
rũ xiloaloes. Et scias ꝙ qñ natura ẽ sicca cũ caĩs. ⁊
oẽs q̃ hñt võitũ huitatis iuuant̃ cũ sirupis ⁊ pac' ex
iccato in furno ⁊ spodio in succis. Et oẽ qꝺ adhe
ret illi huitati ⁊ exiccat eã cõfrt eis. Et est necessa
riũ multotiens vt ponant̃ sup ventrẽ eius vẽtose
⁊ sup dorsum inter ambas spatulas. Et ẽ necꝫum
vt dormitio eius ⁊ ipsius cõmotio sit in cuna.

Et si fuerit hũiditas fumosa tunc adhibeat̃ narcoti
ca odorifera ĩ resistentia corruptiõi sanici et fetori:
et stiptica exuccãtia ꝓprie si sũt arõatica: immo si
sũt nutritiua. Et si ẽ huiusmõi materia summersa
imbibita oꝫ vt sint illic etiã subtiliãtia incisiua si-
cut sirupus acetosus et sicut alefeniati p̃dicte. Et
siliẽr si est viscosa et crossa: tunc ea q̃ sunt fortiora
parũp. Et hiera cũ sirupo acetoso est cõis ad pluri
ma. Et isti q̃d post illd̃ sumant in potu medicinas
sedãtes võitũ cũ calefactione aliqua sicut sirupum
d̃ menta factũ cũ g̃natis i quo positũ sit xiloal̃. cru
dũ aut sirupũ acetosũ in quo iam põite sint alefenia
ti cal̃e et xiloaloes et folia citri et etiam diamuschũ
amaꝝ et diacydoniten et totum illd̃ cũ decoctiõe
alefeniati et etiã diamuschũ cũ miua. Et sirupus d̃
apsinthio confert eis in omni hora. Descriptio
bona. ℞. g̃natoꝝ acetosoꝝ et mente silimbrij oiuꝫ
ana baccati .i. decoquatur in duabus libris aque
vsquequo remaneat medietas et ponantur in ip̃a
muschi danich. i. xiloaloes q̃rta. ʒ. q̃ oia sint cõtri
ta et sorbeant hora post horã. Et ex medicis sedã
tibus hanc sp̃em võitus est rob cydonij cũ xiloal̃.
et gariofi. et sirupus de mẽta cum g̃natis et pro-
prie qñ ponunt̃ in ip̃o tus et galia et cortices fistici
et muschus et xiloaloes. Et miua sedat uõitũ phle
gmaticũ valde. Et qñq; timet ex freq̃ntia vomitꝰ
et multitudine eius: et quocũq; modo sit preter̃ i
febribus vehemẽtis caliditatis casus virtutis sor
beat infirmus aquaꝫ carnis assumptam ex pullis et
ex tremitatibus hedoꝝ et arietũ cũ tortellis contri
tis sicut alcohol et aquã pomoꝝ et paꝝ vini et ol-
faciat ex pullis assatis scisis añ faciem eius: et silr̃
solfaciat panem calidũ. Et ex illis est vt elixentur
pulli in aqua et effundatur ab eis ⁊ decoquantur i
aqua et dissoluantur in ea: deinde terantur in mor
tario et exprimat̃ in ipso aqua ip̃oꝝ et i fr̃et et dis
oluat̃ i ip̃a medulla pãis d̃ silã et misceat̃ cũ pauco
uio et ponat̃ in ip̃o succus maloꝝ et sorbeãt ex ea
Et illi qui dissoluũt in decoctiõe deinde cõterunt̃
meliores sr̃ ill' q̇ ꝯtũt did̃ d̃coqũt. Ab istis eni r̃sol
uitur hũiditas naturalis et euaporat et in illis cõti
tinet̃. Et qñꝫ cõferunt nausee et subuersioni aie et
in expulsione cũ võitu cibi facti ex cubugi et pullis
factis acetosis cum aqua acreste et acetositate citri
et sumach et aqua maloꝝ acetosoꝝ frixis cum ol̃o
omphacino cũ illis. Et nõ est malũ cibare eos sa-
uich ordei cum aqua ordei ꝓprie qũ sunt võitus r̃
liq̇e. Et oꝫ vt iteret̃ illd̃ sr̃ eos ⁊ si euõunt illd̃ et
abhorrent pmutet̃ forma eius si refugiunt ip̃m.

Medicine singulares et composite cõferentes nau
see et vomitui. Scias ꝙ masticatio masti. et turis
et cupressi qñꝫ cõferunt ad illd̃ silr̃ g̃na alcadra:
aut ruta sicca de qua in potu sumat̃ coclear. i. quo
niã est mirabil'. Et gariofi. qũ terunt̃ vehementer
sicut alcohol et puluerizant̃ sup sorbitionẽ factam
ex tortellis et succis sedant statim. Et silr̃ qũ bibũt
in aqua fr̃a aut decoquntur cũ aqua et in potu sũit̃
decoctõ eoꝝ et ꝓprie ad pueros. Et melius est
vt puluerizent̃ sup eam mastix. Et ex medicinis r̃
ctificantibus võitũ et nauseam ẽ rob citri q̃d in po
tu sumat ille qui vomit pp chol'am sicut est: et ille
q̇ vomit pp cãs fr̃as pmistũ cũ xiloaloe crudo et
gariofi. Et iteꝝ decoctio corticum fistici: aut pura
aut cũ alefeniati. Et fortior ea est aqua pullorum
vitis singularis aut cum alefeniati cũ carui et mi-
ua et susen sũt ex eis q̃ sunt necessaria. Compositũ
exptũ et est etiam ex eis q̃ adiuuant ad digõnẽ. ℞
seminis lini ireos masticis cymini omnium ana ptẽ
i. decoquat̃ ex eo cũ aqua mellis et administrent̃
Quꝫ ergo deficit curatõ necessaria sũt narcotica in
quoꝝ natura nõ est vt võitum moueant sicut est i
decoctione hyusq̃ai et nucũ metheodeos nisi as
societur eis medicine odorifere retinentes eorum
stupefactiõem et rectificantes eoꝝ vomitum et re
sistentes sua similitudine imo debiliora ex eis vt
semen papaueris et semen lactuce et fortius eo est
cortex eius et ꝓprie nigri et seq̇t̃ ip̃ꝫ cortex radi-
cis mãdragore campestris: et fortius eis est opiuꝫ
et parum ex eo est iuuatiuũ cum salute et ꝓprie
qũ est cũ eo ex medicinis hñtibus vĩ tyriace eius
quod repugnat veneno ipsius. Et ex con-
positis nobis bonis in hoc est vt sumatur corticuꝫ
fisticoꝝ et zuccari et ros. ⁊ seminis ros. oiuꝫ ana
ps. i. et bẽzahar ps. ʃ. et si non fuerit preses po
nat̃ in ip̃o zurumbet ps. i. et opij due tertie par-
tis et xiloaloes crudi ps. ʃ. fiant ex eis troc. et do
sis eius sit vsq; ad aur̃. Et ex medicinis bonis ad
illd̃ nobis est vt sumantur cydonioꝝ et capparis ĩ
mature amboꝝ ana ptes. ii. et seminis papaueris t̃
tia ptis et corticuꝫ radicis mãdragore tertiadecime
ptis et quartadecima ptis xiloaloes crudi et aque
mẽte tantũ q̃d totuꝫ submergatur et aque ro. tan
tum ꝙ sr̃emineat digito vno et aque cucurbite tri
plũ ambaꝝ aquaꝝ et oꝫ vt cũ facilitate adeo deco
quantur donec dissoluantur capparis et cydonia: d̃
inde colent̃ aq̃: postea preparentur cum facilitate
et sumatur ex eo in potu. Et qũ in potu sumũtur
stupefacientia oꝫ vt multiplicetur olfatus odorife
roꝝ et dormiat et nõ sepetur aromaticũ suaue apd̃
eũ. si aũt abhorreat aromaticũ pmuta ip̃ꝫ ad aliud
et troc. ſꝫ ꝙ testat̃. G. sũt iuuatiui ad illd̃. Ip̃i eiꝫ
aggregãt oẽs res necessarias in cura võitus et pro
prie qũ est hũor virulẽtus. Trociscus enim e-
ius est tyriaca et est ſꝫ ꝙ dictũ ẽ i antidotario. In
quid. G. nã in ip̃o ponũt anisũ et semẽ apij odori
fera et nutritiua et apsinthiũ ad abstergendũ et de
ponẽd̃ hũorẽ et ad cõfortandũ os stõi et ad faciẽd̃
rigidũ et cinnamomũ ad cõtrariandũ sua aromati
citate virulentiam et cõvtendũ ip̃am ad rectificatõ
nem aliquam et resoluendũ eã: et in ip̃o est ex aro
maticitate q̃d cõuẽit oĩ mẽbro neruoso et opiũ vt
dormir̃ faciat et stupefaciat et castoreũ vt succur-
rat corruptioni opij ⁊ nocumento et veneno ip̃us
Sed et troc. stelle sũt vehemẽtis iuuamẽti in huis
mõi dispõiõe. Et nausea quidẽ qñ est pp debilitateꝫ
stõi quã nõ sedat expulsio facta vomitu tunc non
laboretur in illa: imo si dimittat̃ p se ip̃aꝫ fortasse
iuuabit̃. Et qñꝫ sedat eam sauich ordei algellilij.
Et ille q̇ inuenit subeursionẽ insepabilem in vere
et fuerit cõsuetus võer̃ ꝓprie in huiusmõi tempo
re cõedat cum pane pue q̃ttitatis. ʒ. iij. cepe narci-
sci. deinde sumat aquaꝫ cal'aꝫ. Et nõ multuꝫ sumat̃
de cepe narcisci quoniã facit accider̃ spasmũ.

De cura vomuitus. sanguis. C. xiiii.

SJ ſenſeris vlcera tunc curabis ea cū eis q̄ ſcis. et ſi ſenſeris ſanguinez deſcendentē ex capite: tunc incipies et ꝓhibebis cām eius. Et ſi ſenſeris īpletōeȝ expelles eaȝ: et quandoqȝ indigebis poſt euōnē duarū librarū ſanguiniſ phlebotomia alia minuta. Qūqȝ augmentat̄ liga extrema vehemēter et ꝓprie in eo cuius cauſa eſt potus medicine calide. Et qn̄ȝ ſumit̄ in potu in facto pp medicinā vinū miſtū cū lacte ſupante vſqȝ ad quattuor cotilas dando aliquid poſt aliquid: ꝺ inde det̄ in potu ſirupus acetoſus infr̄atus cū niue. Et ex medicinis exptis i ꝓhibitione ſan. eſt compoſitum in ꝓhibendo ſan. vehemens. ℞. acatiam ſemē ro. lutuȝ ſigillatum balauſti. opiū ſemē byuſquiā i albi gūmi arabicum ſuccum arnogloſſe: aut ſuccū virge paſtoris: et ſūatur in potu cū aceto uini multe cōmiſtionis: aut cū aqua arnogloſſe ſi fuerit puenicns ad ſtōm plurimū. Et doſis eius ſit ex medio aureo viȝ ad. ʒ. i. Et confert ad illꝺ ſumere in potu arobob ſtiptica. Et ex eis eſt rob de nuce et ſunt cōpoſita dicta in antidotario. Et ex curatione facili eſt vt ſumat̄ gallaꝝ et balauſti. ambarū ana ʒ. i. et ſumatur ex eis in potu pōdꝰ. ii. aur̄. cū kerate opÿ cū aqua plantagis.

De cōturbatione et anxietate ſtōi. C. xv.

QUandoqȝ accīt ex ſtō cōturbatō et anxietas ex qbȝ iuenit infirmus triſtitiā: et fit neceſſarium vt ꝑmutetur ꝺ figura ad figurā: et qn̄ȝ cōitat̄ ipaȝ tremor cordis: aut accit cū ea: et no eſt poſſe hn̄ri eā vt cognoſcat cām i eo ⁊ quandoqȝ eā ſeqt̄ ſcotomia et v̄tigo: et qn̄ȝ alt̄atur ex ea color et ē ſȝ veritatē pricipiū nauſee: ⁊ qn̄ȝ eſt cū ea nauſea: et quandoqȝ ꝑmutatur ad nauſeā. Et cā in illo eſt materia nauſee: et ꝓprie imbibita. Ipa. n. dū ꝑmanet imbibita facit accider̄ conturbatiōeȝ. Qūqȝ aggregat̄ in or̄ ſtōi facit accidere nauſeaȝ ſup ſtōȝ p expl'ſionē hūoris poſt excitatōē naťe cū eo. Et qn̄ȝ coturbant r̄liqē vētoſitatis humoꝝ ex medicis vomitis et ſolutis: quare detur rob de cydonÿs et rob de acreſta ⁊ ſilia. Et oē qꝺ feruet in ſtō ex fructibus et ex malis dulcibus conturbat. Et aqua fr̄a q̄ bibit̄ nō in hora cōturbat.

Et multotiens fit in febribus cā additiōis febris: nō ergo oȝ vt bibat̄ in febre niſi aqua cal'a.

De cura. C. xv.

IIlꝺ qꝺ paruuȝ ē ex ea remouet vinū miſtū cū aqua ſȝ mediū: et aqua cōmiſta ex eis q̄ cōfortant et infr̄ant: aut cum aqua mellis: aut cū eis q̄ tēperant hūorē malū. Et illud qꝺ ex ea eſt plurimū indiget medicis nauſee: ⁊ ſi fuerit ex caliditate et hūor̄ cal'o et eſt illa q̄ fit ſm plurimū qn̄ȝ ſedabūt eā infr̄antia hūida. Et epithimata fcā ex eis et ſandal' et canfora et roſ. Et ex eis q̄ experta ſunt in hoc eſt empl'm ex corticibus cucu. et portulaca et ſauīb ordei cū aceto et aqua: et fiat ex eis empl'ȝ ſtō ⁊ epi. Et qn̄ augmētat̄ fiat empl'ȝ ex ſandalis ⁊ roſ. ru. et ſil' bus. Et ex eis q̄ in potu tribuūt ad cōturbationem ſtomaticā eſt ſanic de ordeo contritū ꝓprie cū ḡnis ḡnatorum: et oȝ vt ſit nō ablutū: et ſ̄riora gnoꝝ ḡratoꝝ ſineſemine et rob de cydonÿs. Qū ergo nō eſt nauſea aliena vinū oio: ⁊ ſit cōmiſtio eius aqua tamariduȝ et ſirupus de pomis antiqs cuius ſupfluitas reſoluta eſt: et ad eo s q̄dē narrata eſt aqua citroloꝝ excorticatoꝝ cum iuleb tabarzet paꝝ. ⁊. ʒ. vna ſpodÿ.

De ſanguine r̄tento in ſtō et ī inteſtinis. C. xvii.

SUmat̄ pondus. ʒ. ii. bell'i. albi fabarum pōdus. ʒ. iii. et ſumatur in potu cū aq̄ cal'a. Si aūt cōgelet̄ ſumat in potu eger aq̄ alhaſce ⁊ ſil'r coagulū leporis.

De congelatōe ſāguis in ſto. C. xviÿ.

CUra eius eſt ſumer̄ in potu coagulū leporis. ʒ. ii. aut aque mente q̄ntitateȝ. ii. ℥. in qua iam poſitū ſit pondus. ii. ʒ. ſalis contriti.

De ſingultu. C. xix.

SIngultus eſt motus div̄ſus cōpoſitus ſicut ſpaſmus cōſtrictiuus cū tēſione dilatatiua exn̄s in or̄ ſtōi: aut toto corpe eiꝰ aut meri ex quo aggregat̄ ad ſe ipȝ cū ſpaſmo fugiens ex nocente ſi fuerit nocens aut preparatꝰ ad motū fortis expulſiōis ſeq̄ntis ipȝ ſicut accīt ei qui vult. Et aſſimilat̄ alicui mōrū motus tuſſis que eſt in pulmone et velamine ad expellendū hūorē: aut non ſit nocens imo ſit ſecūdū ſemitam ſupfluitatis ſiccitatis mouētis ad ſimilitudīeȝ aliquaȝ ſicut ſpaſmus. ⁊ natura moueat ad dilatationē et nō obediat illud et ſuccurrat ei. Et pl'rimū q̄deȝ accīt ori ſtōi pp illꝺ qꝺ ledit: ſicut accidit ori ſtōi tremor pp illud qꝺ nocet ꝓprie ſi fuerit ſtōus ſiccus et nō tolleret os eius nocumētū mordicatōis. Et qn̄ȝ accidit pp coitatē. Et qn̄ȝ eſt ſingultus poſt vōitū ori ſtōi: aut pp dimiſſionē hūoris pauci in ipſo q̄ nō expellit̄ vōitu ſicut qn̄ȝ fit ſingultus pp retentiōē vōitus et expectationem ſup ipm̄ quare quieſcit motus volūtarius. Et plurimū motus ꝑtiuȝ ſtōi n̄ fit niſi motu oris eius pp vehementiā ſenſus eiuſ et fortitudinē leſionis eius a materia feruente. Et dixerunt quidā ꝙ motus ſingultus fortior ēſt motu vōitus: quoniā vōitus expellit rem effuſaȝ in ventrem: et ſingultus expellit rē ſiccaȝ: ſȝ nō oīs vōitus et ſubv̄ſio fit a cā effuſa: neqȝ ēt qꝺ expellit aliqꝺ oȝ vt ſit debilius eo qꝺ non expellit et eo qꝺ laborat ut expellat et nō pōt: imo ſingultus eſt motus debilior motu vōitus et eſt. q. motus ad vōitum ꝺbilis. Et ſil'r multotiens incipit ſingultus: deinde fit vōitus. q. motus ſtōi apꝺ tactū cāe ſingultus eſt puus: quoniā cā eſt pua: et quaſi qn̄ augmentatur res vehemētior fit motus et fit vōitus. Diſtinguamus aūt illꝺ qꝺ facit accidere ſingultum pp nocumētū conſequens os ſtōi.

Dicamus itaqȝ ꝙ qn̄ȝ fit illꝺ aut re nocēte ſuo calore: aut re ledente os ſtōi f̄ritate ſua ſicut accidit ex ſingultu in rigore febriūȝ et in aere f̄ro et in humoribꝰ infr̄antibꝰ et a frigor̄ alio cōfirmato in cōpl'one ſtōi cōſtringente ipm̄ ⁊ ſpaſmāte eū. Et qn̄qȝ accidit hoc pueris et infantibus. Et frigus q̄dē facit accider̄ ſingultum tribus modis: vnus eorum eſt ex pte inſepabilitatis materiei: et ſecūduſ eſt ex parte frigoris eius et contrarietate ſua cū qualitate ſua tranſeunte equalitatem: et tertius eſt ex pte cōſtrictionis eius et inſpiſſationis quā facit in poris: quare retinet̄ in illis inſpiſſatis illud de

virtute sua cuius est q ab eis resoluitur: aut a re nocente suo calor sicut accit in febribus adurentibus ex spasmo in ore stoi: aut a re nocente mordicatione sua sicut accidit ex potu sinapis et diapipeon et huoribus virulentis: et potu medicinarum mordicatiuaꝝ vt diapipeon cum vino et pprie fm sanitatem sensus stomachi: aut debilitatem substantie oris stomachi: et de hoc genere est cibꝫ corruptus et conuersus ad qualitatez mordicatiuā et pueris qde accidit illd plrimū: et silr accidit ex effusione choleꝝ in os stoi: et sicut fit qū est choleꝝ motus in crisibus ad caput stoi vt expellat eas natura cū vomitu: aut a ventositate retenta i or stomachi et in tunicis eius et in meri gnata a calitate vaporosa q nō pōt resolui: aut a re nocente sua grauitate sicut fit a rplone. Iste ergo sunt speties eius q fit ex causa nocente. Ille vo q fit a siccitate qnꝫ fit a siccitate pura cū spasmo sicut accidit in postremo febriū incensiuaꝝ et euaonū exiccantium et famis plixe et est sigtio timoris. Et qnꝫ fit ex siccitate nō cōfirmata ⁊ iuuat ex quolibet huectante et rmouet. Factus aūt p cōitatem est sicut ille qui accidit ei cui factuꝫ est apa magnū in epe suo: et pprie in latere cōcauo: aut in intestinis aut in velaminibus cerebri sui: aut e pp venas in velaminibus cerebri sui sicut accidit apd ictū nociuuꝫ et percussionem dolorosam p quam percutitur caput: et sicut accidit in febribus in eleuatione sua ⁊ in signis crisis. Ille. n. est pp coitatem corporis. Et iam existimatū est in inueniedo cām ppinqua euentus singultus in apate epatis. Et dixerūt qdam q est quonia effūdit ex eo cholera ad duodenuꝫ: deinde ad stōm postea ad os eius. Et dr q ca in ipo est coitas epais et stoi in neruo minuto cōtinuante inter ea. E si hō habuerit singultum ex materia ⁊ accidit ei in se ipo sitis resoluetur singultus eius: et silr si uōuerit et expellerit huorem. Qd si euomat et eius singultus nō rsoluitur significat aut apostema in stō. aut in radice nerui venientis ad ipsū ex cerebro: aut in cerebro et sequit illico abo simul rubedo oculi: et distinguit int vtraqꝫ p accidētia apatū cerbri et accidentia apatū stoi. Et singultus qui ingreditur in signis crisis qnꝫ est signū bonū: et qnꝫ est malū fm q exponemus i suo caplo. Et in libro qdē aphorismoꝝ dr q qn vomitus nō sedat singultū et est cū eo rubedo in oculo est malū signū significans apa stoi: aut cerebri. Et in libro signorum mortis velocis dr q qn accidit habenti singultū apa in later dextro egrediens a natura absqꝫ causa cognita et est singultus vehemēs egreditur aia eius ex singultu an ortum solis: et ex illo est ille qui hꝫ cū singultu punctionē et vomitū et cūzeꝫ et destructionez rationis moritur.

De signis. C. xx.

Omnis singultus q vomitu sedatur ca est res nociua sua grauitate: aut qualitate sua mordicatiua fm vnuꝫ modoꝝ pdictoruꝫ. Et ois singultus succedens euonibus et febribus adurentibus et non sedat ipm voitus: i mo addit in ipo est a siccitate. Factus aūt pp cōplones cum materia et sine materia scitur signi ficationibus pdictis in caplis cōibus. Factum autem ab apatibus stomaticis: aut cerebri: aut epatis signt accidentia vniuscuiusqꝫ eoꝝ dicta in suo capitulo.

De cura. C. xxi.

Vomitus est cura magis conferens singultui cuius ca est replo plrima et res nocens sua qualitate. Et silr oē mouēs laboriose et mouens terrfaciendo et vociferando et ira et timor et gaudiū subito accns et tristitia superflua et aspsio aq fre sup faciem post subito et motus et exercitium et equitatiōes et expectatio sr retentionē tussis cōmouentis et expectatio sup situm et sternutationi qd in supando matia facientez singultum inest ipressio maxia. Et ex eis q remouet cū et est longitudo retentionis anhelitus: quonia illud est res faciens accrescere calitatē et mouet ea ad exeundū versus poros querens attractionē aeris: quar mouet humores et resoluit eos. Et somnus longus vehemēter iuuat ipꝫ: et cōstrictio extremitatum et positō ventosaꝝ sr stōm sine incisione et sup ventrem et sup vtrasqꝫ spatulas: et positō medicinaꝝ rubificantiū. Et ex curis conferentibus singultui viscoso et replonali est vt patiens ipm incipiat et euomat: deinde bibat hierampicram: aut succum apsinthij sumēdo ex eo. aur. et ex sale indo duo danich. Deinde post illud utatur myrobalanis cōditis. Si autez ca est viscositas oꝫ vt in eius cura tres res intendantur. s. rsolutio materiei et incisio eius sicut cuꝫ oxymelle sqllitico: et secūda pmutatio cōplonis eius ita vt eqt si non fuerit nocens nisi qualitate sua: et tertia stupefactio sesus oris stoi paꝝp: ita vt minoret materiei mordicatio. Et iam laudati sunt troci. huiusmodi. ℞. costi croci. ro. recentium: masticis: spice omnium ana. iij. aur. assari aur. ij. aloes opij amboꝝ ana aur. i. cōficiant cū succo psilij et bibatur ex eis medietas aurei. Psiliū eniꝫ et opium stupefaciunt: spica confortat et resoluit: assarū inclinat huiditates ad ptē vie vrie: et educit eas per eam: aloes inclinat eas ad viaꝫ fecis: et extrahit eas ex ea: costus et crocus maturant et cōfortant calefacientes: pp hoc ergo fiunt trocisci isti cōferētes valde singultui vehementi et subuersioni anime et si antiquatur et chronicus fiat affert ei oleuꝫ alkekengi iuuamentum maximū exptuꝫ: et qd ex eo bibitur sit cochliarium vnū cū aqua cala mellis. Et ex eis q conferūt ei e decoctō ziziberis in aq tepida. Qūqꝫ vehementior fit et antiquat necessarie sunt confectiones magne valde: et electuaria sicut diacyminuꝫ cū aqua tepida. imo qnꝫ indiget cōfectionibus: et tyriaca: et filoniū hꝫ iuuamētuꝫ maximū in hoc pp illd qd in ipo est de stupefactione cū confortatione: et resolōne: et expulsione. Et iuuatur ex pilis sicut illis que sunt de oppoponaco ⁊ ex pilulis stomaticis: et torc. stelle valent vehementer ad singultum. Et medicine valentes in curatione singultus facti a materia fra et sicca: aut pxima ei sunt ruta: et nitrum potata cū vino: et similiter aqua apij: et acetum squilliticū: et basilicū aque et assarū et neriden et maiorana et alaniudē: ita q olfatus sedat singultum et aristol. et anisum et daucū et ziziber et enula exiccata et succus eupatorij et foliū et acorus et abrotanū singulariter et cōposite: et fiunt ex eis electuaria. Ipsa enim sunt

cōuenientiora ori stō̃i: et magis adherentia ei ꝙ ea que bibunt̃ et descendunt ad fūdū stō̃i subito: ⁊ castoreū h₃ ꝓprietatē mirabilem in ip̄o. ¶ Et ex eis q̄ maximū affuerūt iuuamētū ei qui ex ea in potu sumit̃ est decoctio abrotani et calamenti montani et mastic. assumptis equis partibus et elixatis ĩ aqua et bibatur cū vino decocto cū masticis et cinamomi et sq̄lle. ℥. iiii. i kisto aceti. et det̃ in potu ex eo paulatim aliquibus diebus. ¶ Et iterum nitrū cū aqua mellis: et iteꝝ confectio de galanga cum melle: et sumat̃ in potu mane et vespe q̄titas nuc. et iteꝝ medicamē huius cōpositionis costi et aloes sq̄nanti sisibrij sicci calamenti fluuialis mente rute seminis apij turis assari omniu₃ ana. ℥. ii. opij. ro. siccarū amboꝝ ana. ℥. ſ. et iā laudant̃ cappares conditi cū aceto in hoc. ¶ Et qm̄ adiuuat has medicinas administratio medicinaꝝ sternutare faciētium. ¶ Qd̄ si fuerit ex frigor̃ puro: tūc medicīe p̄dicte cōferūt ei sumendo ex eis in potu cū aceto et aqua et liniendo ex eis collū et gulā et locū q̄ ē sup furculā: et q̄ est sub ossib₃ pectoris: aut liniat̃ collū et locus q̄ est sup furculā cū ol̄o antiquo: aut oleo cucu. asini. ¶ Et sil̄r sūt oīa ol̄a cal̄a sola iuuatiua: et ꝓprie oleu₃ camemillinū: aut oleu₃ in quo decoquūt castoreū et cymīnū et aniuden. ¶ Et sumantur castorei et costi āboꝝ ana. ℥. ſ. petroselinu₃ et mastix: aut sumat̃ cortex exterior rubeus fistici cum radice squinanti et decoquat̃ in aqua et bibat̃ ex d̃coctione āboꝝ. ¶ Et dixerūt q̄dā ꝙ cortices alcala quando exiccantur et bibit̃ ex eis pōdus aur̃. i. cu₃ aqua feniculi et semīs rute sūt iuuatiue vald̃. ¶ Et ego nō existimo ꝙ cōferat̃ stō̃. ¶ Qd̄ si fiat vehemens et antiquat̃ nō est excusatō q̄n ponantur ventose sr̃ stō̃₃ sine incisione et cōseq̄t eas medicīe rubificantes. ¶ Illi aūt qui fit ex ventositae retenta sup os stō̃i: aut in ip̄o: aut in meri cōfert administratio balnei et r̃ceptō aliq̄tuli turis contriti in eo deinde fiat vt curat aqua cal̄a sup ip₃ paulatim. ¶ Et enula exiccata est vltima in hoc. ¶ Qd̄ si hūor fuerit mordicatiuus generatus illic: aut effusus ad ipsū p̄cipiatur patienti ip̄m vt euomat si pōt cū eis q̄ vōitū educūt huiusmōi: aut soluat̃ venter cū eis q̄ sunt sicut hiera cū sirupo acetoso: ⁊ sicut cū sirupo de apsinthio: et qm̄ sufficit potare acetū et aquā et sorbere butyrū: aut sorber̃ oleū amigdalinū cum aqua calida: et occupari somno et ꝓlongare ip₃ q̄tū posē est. ¶ Et silr̄ aqua ordei affert ei iuuamētu₃ maximū et vehem ēs: et ꝓprie cū aqua ḡnatoꝝ dulcium et muzoru₃ declinantiu₃ ad dulcedinē. ¶ Et aq̄ acetose est ex eis que cōferunt etiā cū mundificatione et cōfortatione sil̄. ¶ Et si cā est cā accn̄talis: tunc curā in ip̄o est euō ad sūēdū ī potu lac recent̃ mlctū et aq̄ tepidā cū aliquo qd̄ sit sicut ol̄u₃ amig. ⁊ ol₃ d̃ cucurbita: did̃ aqua₃ ordei et aquā cucurbite et aquā citroloꝝ et mucilagines frigidas. ¶ Et silr̄ inunctio ex eis exterius et silr̄ inunctio iuncturarū et vii incisiuis et similib₃. ¶ In facto aūt post vōitū si sentit eger reliquias hūoris mordicatiui: et sit cū eo paꝝ nausee sternutet sternutationib₃ freq̄ntib₃. Postq̄ dant̃ ei ea que lubricū faciunt illū hūorem sicut rob de prunis et tamarindi: et ꝓprie quum tu fueris precipiens ei recipe etiā tamarindos. ¶ Et si non sentit illd̃ immo sentit extensionē fac emplm ori stō̃i cū empl̄is tēpatis: et fac eum sorbere sorbitiones leues in q̄b₃ nō est mūdificatio imo inquibus est cōfortatō sicut medulla tritici et sedatio aliqua sicut oleū amigdaliū et odoramētū aliquod sicut pulli. ¶ In facto aūt ab ap̄atib₃ epatis et alioꝝ oportet ut curet̃ ap̄a et fiat phlebotomia si necessaria est phlebotomia: et tēpet̃ stō̃us in ip̄o cum eis q̄ sunt sicut aqua ḡnatoꝝ et aqua ordei er aqua endiuie et empl̄a.

¶ De dispōnibus accn̄talib₃ mirach et hypocondrijs C. xxij.

Quandoq₃ accīt in istis ptibus tremor pp materias existentes in eis: et qn̄q₃ sūt male et pucīt nocumētū eaꝝ ad cerebrū: et facit accidere in ipso mel̄iam sicut diximꝰ et epil̄iā mirachiales. ¶ Et qm̄ est d̃ hoc tremore q̄ fit pp os stō̃i: aut in ip̄omet pp tremorē cordis. ¶ Et qm̄ facit accider̃ qd̃ inflationē insepabilem et ḡuitatem et fit ꝓxia sigūo illi. ¶ Et quandoq₃ sigīt apostēata intrinseca: ꝙ si sentit̃ attractio mirach et hypocōdrioꝝ ad sr̄iora: tunc qm̄ sigt vōitum. et in febribus acutis sigt sodā que cōmouet̃: aut sanguinē a capite fluentē: aut vomitū s₃ ꝙ distinguemus eum in suo loco: aut pmutōnē materiei et apostema. ¶ Et qn̄ est coꝝ attractio ad inferiora et ptes sumis sigt pmutationē ad inferiora et solutionē ventris quā₃ confirmat punctio. ¶ Et tensio hypocōdrioꝝ ad sr̄iora est ex eis que multiplicantur in febribus pestilentialibus: et qm̄ est pp siccitatē sequentem calorē aut frigus: et qm̄ est ēt pp ap̄ata q̄uis sit in inferioribus etiā. ¶ In illis aūt q̄ sunt ī sr̄ioribus est tensio coꝝ ad sr̄iora cū ahelitu et mirach sil̄ et hec inflatio in egritudinibus acutis est mala cui associatur ictericia ep̄ica. ¶ Et qm̄ accidūt istis mēbris. s. hypocōdrijs et mirac dolores mordicatiui: ⁊ dolores extensiui pp egritudines epatis et egritudines splenis: et ap̄ata lacerti et in febribus et in crisibus. ¶ Inquit Ancatis oganesibur in capl̄o doloꝝ epatis si destruit̃ v̄tus appetitiua. Draco. n. qū d̃bilitat̃ in venando hedos et arietes et similia et nō v₃ defferr̃ eos ad gruptā suā venat̃ aues: et ꝓprie auē q̄ dr̃ taptillus: et comedit epar earum et excitatur tunc appetitus eius et reddit v̄tus eius.

¶ Fen. xiiii. de epate et dispōibus eius.

¶ Tractatus prius de vniu̇salibus dispōibus ep̄tis.

¶ De anatomia epatis. C. i.

Epar est membrū qd̃ generat sāguinē q̄uis mesaraice cōuertant qm̄ chilū ad sanguinē cōu̇sione aliq̄ pp illd̃ qd̃ ē in eis de v̄tute ep̄is. ¶ Et sanguinis qd̃ s̄m veritatem est cibus cōuersus ad similitudinē epatis qd̃ est caro ru. q. ip̄a sit sanguis verus cōgelatus. ¶ Et est vacuū a villis neruoꝝ in quo nascuntur vene q̄ sunt radices eaꝝ q̄ ꝓcedūt ex eo disptite in ip̄o sicut vili. ¶ Et sicut sciuisti in anatomia uenaꝝ q̄etaꝝ que sūt sugentes a stō̃ ⁊ intestinis mediantibus rā̃is porte noīate mesaraice ex cōcauitate et decoquit̃ illd̃ illic in sanguinem:

et mittit illũ corpi mediante vena cõcaua orta ex gibbositate eius: et mandat aquositatem ad renes ex via gibbositatis et mittit spũaꝫ cholerica͂ ad fel ex uia cõcauitatis etiam: et cõcauatũ est illꝺ̄ ꝺe eo qꝺ̄ est a parte stõi vt eius coaptatio sꝫ gibbosita te stõi bona sit et attractũ est illuꝺ qꝺ̄ de eo est a pte ꝺiaphragmatis vt non coarctetur ꝺiaphragma cũ suo laborioso motu: imo fit. q. tãgens ipsum ꝓpe punctuꝫ: et est cõiunctũ ꝓpe venam magnam orta͂ ex eo: et vti bene cõprehendant sꝫ ipsũ coste curue. Et ipm̃ qꝺ̄ tegit panniculus neruosꝫ genera tus ex neruo ꝑuo veniẽte aꝺ ipꝫ vt faciat ipꝫ acq̇rere sensuꝫ aliquẽ quenadmõm dixius in capitulo pulmonis: et huiusmõi sensus maĩfestus est in latere concauo: et vt liget ipm̃ cũ alijs visceribus: ⁊ venit aꝺ ipꝫ vena pulsatilis ꝑua ꝺispꝫita in ipõ ⁊ affert ei spiritum: et seruat caliditatẽ eius ĩnataꝫ: ⁊ tẽpat ipꝫ cũ pulsu. Et factuꝫ ẽ vt penetret hec uena ad concauitatem: quonia͂ gibbositas ipa euentat motu ꝺiaphragmatis. Et sanguini qꝺ̄ ñ ẽ creatũ in epe spatiũ amplũ: imo ramosũ ꝺispꝫitũ vt sit cõpꝛ̄hensio eius totius sup chilũ vehementior et passio dispꝫiti chili ex eo magis ꝯpleta et velocior: sic ⁊ illuꝺ qꝺ̄ ꝺ venis ẽ a pte epis subtiliores hꝫ tunicas vt velocius ꝑueniat p eas impressio carnis aꝺ chilũ. Et panniculus quidẽ eius cõpꝛ̄hendit ep et ligat ipꝫ cũ visceribus tegentibus intestina: et stõꝫ q dixim⁹ et ligat ipꝫ etia͂ cũ diaphragmate ligatiõe maxia forti: ⁊ ligat ipꝫ cũ costis dorsi: et ligat ipsum alia subtilia ꝑua: et continuat inter ipm̃ et ĩter cor vena cõtinuans inter ea ambo qua͂ sciuisti descendens ꝺe corde aꝺ ipm̃ aut ascendẽs ex ipõ aꝺ cor aut ꝭm ambas intentiones. Et hec qꝺ̄ vena sapienter ligata est etiam cũ epe et panniculo ꝺuro spisso: et est penetrans sꝫ ipꝫ: et subtilius latus eius est illuꝺ qꝺ̄ est a pte intrinseca: quoniam tangit mẽbra subtilia. Et ep q̇dẽ hominis maius est epe oĩs aĩalis appropinquantis ei in quantitate: et ꝺꝛ̄ ꝙ oẽ animal plus comedens et ꝺebilioris cordis ẽ habẽs maius ep: et continuat inter ipꝫ et inter stõꝫ neruus sꝫ est subtilis: et non sunt comunica͂tia nisi ꝑꝑ rem maxima͂ ex apatibꝫ epis. Et primũ qꝺ̄ orit̃ ex epe sũt ꝺue vene: quaꝝ vna ẽ in latere cõcauo et plurimũ iuuamẽti eius est in attractione cibi aꝺ ep et nominat̃ porta: et altera est in lateꝛ̄ gibboso et iuuamẽtũ eius est applicatio nutrimenti ad membra ex epe: et nominatur concaua et oñdimus iam anatomia ipaꝝ in libro prio. Et ep qꝺ̄ hꝫ additamenta cõpꝛ̄hendentia stõm: et aꝺherentia ei sicut ẽ cõpꝛ̄hensio eius qꝺ̄ cõpꝛ̄henditur ꝺigitis: et maius additamentoꝝ eius est aꝺꝺitamentuꝫ apꝓriatum nomine aꝺditamenti: et posituꝫ est sꝫ ipm̃ fel: et posita est extensio eius aꝺꝺitamenti aꝺ inferiora et oĩa additamẽta ei⁹ sũt quattuor aut. v. Et scias ꝙ nõ est corpus epatis in hominib⁹ oibus cõprimens costas ꝺorsi: et fortiter in missũ eis: q̄uis sit in plrimis eoruꝫ sic et est eius cõmunitas aꝺ ipꝫ ꝓpter illꝺ̄. s. cõmunitas epatis aꝺ costas ꝺorsi: et ꝺiaphragmati. Et caro qꝺ̄ epatis sensũ ñ habet: sꝫ illꝺ̄ qꝺ̄ ꝺe ea seq̇t̃ panniculũ sentit: ꝓpea ꝙ aꝺuenit ei passꝫ ꝺe pte panniculi neruosi. Et ꝑꝑ hoc ꝺiuꝰsificatur hec comunitas: ⁊ iudiciuꝫ eius in hominibus. Et tu iam sciuisti ꝙ generatõ san. fit in epate et in ipõ fit sepatõ cholere et melancholie ⁊ aquositatis. Et qñꝫ destruit̃ res ĩ vnaquaqꝫ earũ: ⁊ qñꝫ ꝺ̄struit̃ in generatione sanguis: et nõ ꝺ̄struitur in sepatione: et qñꝫ ꝺ̄struit̃ in sepatione et nõ ꝺ̄struit̃ etia͂ in sanguie bono. Et qñꝫ accidit ꝺ̄structio in sepatione nõ ꝑꝑ ep imo ꝑꝑ mẽbra attrahentia ex eo illꝺ̄ qꝺ̄ sepat̃. Et in epate qꝺ̄ forti sũt q̈ttuor ꝟtutes na͂tales cuius plrimuꝫ digestiue est in cꝛ̄ane eius et plurimum aliarum ꝟtutum est cum villis ei⁹: ⁊ nõ est lõgiquꝫ q̇n sit ĩ mesaraicis oẽs iste ꝟtutes: lꝫ q̇ꝺaꝫ postreoꝝ aꝺꝟsẽt priis et ꝺica͂t et errauit ille q̄ posuit in mesaraicis attractiuam ⁊ retẽtiua͂: ipẽ. n. sũt vie p quas attrahit̃: ⁊ nõ est posẽ vt sit in eis attractio. Et afferũt aꝺ hoc rationes similes rõnibꝫ ꝺ̄bilibꝫ q̄ ñ sũt ei in oi re: et ꝺicit si mesaraicc haberent ꝟtutẽ attractiuaꝫ haberẽt et digestiua͂: sꝫ nõ hñt ꝟtutẽ ꝺigestiua͂ quomõ. n. hñt ꝟtutẽ ꝺigestiua͂ qũ nõ moret̃ in eis cibꝫ tẽpore quo patiatur. Et ꝺicit ⁊ si haberent ꝟtutem attractiua͂ qũ ep ẽt ea͂ habeat cõmunicarẽt ĩ substã̄tia ꝑꝑ cõueniẽtia͂ ꝟtutũ. Et iste qꝺ̄ ꝺ̄bil' cõsiderationis ñ sciuit ꝙ ꝟtus attractiua qũ est ĩ meatu ex quo attrahit̃ est illꝺ̄ magis aꝺiuua͂s sicut qũ expulsiua est in meatu ex quo expellit̃ sicut est in intestinis est illꝺ̄ magis aꝺiuua͂s: et oblit⁹ est ꝙ attractiua est ĩ meri et est meatus. Et nõ sciuit ꝙ nõ est mltũ malũ vt sit in meatibꝫ q̇busꝺa͂ virtus attractiua: et nõ fit ꝺigõ ꝺ̄ qua sit curanꝺũ qũ nõ sit necessaria in eis ꝺigõ imo attractio. Et oblit⁹ ꝙ ẽ chilus qñꝫ cõuertitur in mesaraicis cõ꟝siõe aliqua. Quar̃ ergo negauit ꝙ sit ca͂ in hoc ꝟtus ꝺigestiua in mesaraicis: ⁊ ꝙ sit illic ꝟtus retẽtiua ꝛ̄tinens q̄ntitate aliqua qua͂uis nõ ꝓlonget̃. Et oblitus est ꝙ spẽs villoꝝ operationũ notaꝝ sũt ꝺi꟝se. Et elongauit ꝙ sit in illo ĩ quo festinat penetratio ꝺigõ aliqua et illꝺ̄ ñ ẽ elongãꝺũ. Medici nanqꝫ ꝺicũt ꝙ in ore ipso est ꝺigõ aliqua: et nõ negant q̇n in orbo sit ꝟtus expulsiua ⁊ ꝺigõ: et est mẽbrũ qꝺ̄ velociter euat̃ ab eo qꝺ̄ cõprehendit. Et oblitus est ꝙ posẽ ẽ vt ꝺiuersificet̃ substantia mẽbroꝝ et cõueniant in attractione vnius rei: q̄uis sit vadens in via vna aꝺ mẽbra oĩa. Et oblitus est ꝙ attractõ fit aꝺ ep: et plrimũ eius fit cũ villis venaꝝ: et sũt hõgenei cũ substantia mesaraicaꝝ nõ longinq̄ ab ea. O q̄ntũ errauit iste homo in hoc iudicio. Illꝺ̄ aũt qꝺ̄. G. ꝺixit sig̃t ꝙ attractio pria͂ fortis est in ipso vbi ẽ initiũ motus ꝺe quo curatur. Et eius intentio fuit vt sepet illũ qui est cõtentus sepatione mesaraicaꝝ sine epẽ. Et significatõ aꝺ illꝺ̄ ẽ ꝭmo eius qũ ꝺicit qui inceꝺit in hac egritudine aꝺ cura͂ꝺas mesaraicas: et ꝺimittit curationẽ epatis est sicut ille q̇ vadit aꝺ hoc vt faciat emplꝫ pedibus mollificatis ꝑꝑ nocumentuꝫ accidens nuche q̄ est in ꝺorso: et ꝺimittit curationeꝫ principij et radicis q̄ est nucha. Hic est ergo sermo G. cõiunctus huic ꝭmoni. Et tu qꝺ̄ scis ꝙ peꝺes ñ sũt vacui a ꝟtutibus. s. naturali et motiua et sensibili quas nucha hꝫ: et ñ ẽ ꝺꝛ̄a inter ꝟtuteꝫ eoꝝ et ꝟtutẽ nuche: nisi qꝛ ꝟtus sensibilis et motiua vnius eoꝝ est prima: et alterius est secũda: et silr est ꝺispõ mesaraicaꝝ. Ipẽ nanqꝫ non sũt vacue a ꝟtute: q̄uis sit eaꝝ pricipiũ ep: et quomodo qũ ipẽ sunt ĩstrumẽtum et instrumentũ na͂tale attrahit ex longinquo nõ ꝭꝫ semita͂ motus localis sicut in lacerto

sꝫ plurimū nō eūatur a v̇tute currente in ipō ⁊ ob
uiante in ipō ⁊ obuiante patienti: et ita q̄ ferrū pa
tiatur a magnete ⁊ qn̄ꝫ attrahit cū eo ferrū aliud.
Et silr̄ tangens inter ferrū et magnetē apd̄ plrios
coꝝ q̄ verificauerūt.

¶ De modis ex quib⁹ significāt dispōes epatis. C. ij

QUandoqꝫ significāt dispōes epatis per
obuiationē tactus sicut sign̄t vt apāta ip
sius qn̄ꝫ: ⁊ qn̄ꝫ ēt sigant p dolores q̄ sūt
ei ꝓprij. Et significantur p opatōes factas ex eo. ⁊
significant p cōmunitates mēbroꝝ ꝓximoꝝ ipi si-
cut stōi: et diaphragmatis et intestinoꝝ et renum
et fellis. Et significant p cōmunitates membroꝝ q̄
sunt longinq̄ illis ab eo sicut partiū capitis et sicut
splenis. Et qn̄ꝫ significant p dispōes cōmunitatis
totius corpis sicut colorē ⁊ formā et tactū. Et qn̄ꝫ
significant p ea q̄ oriunt in partibus eius ex pilis:
et que oriuntur in ipso sicut per venas: et ex
forma mēbroꝝ alioꝝ: et ex eis q̄ gn̄āt i ipō ⁊ ꝓce
dūt ab eo: et pp ꝯuēiētia et div̇sificātia et ex cāis
et consuetudibus et q̄ continuantur cū eis.

¶ Distinctio modoꝝ haꝝ significationū. C. iij.

SImilitudo qd̄ accepta ex tactu est calidi
tas tactus ptiū eius: quoniā ipā signifi-
cat cōplōnem calaꝫ: ⁊ frigiditas eius sig̃t
complexonem frigidam et lenitas eius sig̃t humi-
dā cōplōnē epatis: et durities significat duritieꝫ
eius. aut apostema durum in ipō: et ipūs inflatō
sig̃t eius tumorē: aut apā in ipō: et lunatō que sē
titur ex inflatōe eius sig̃t q̄ est in ipō epē: et ip-
sius elōgotō existēs fm aliā formam q̄ est in a-
lio ab epē: et q̄ est in lacerto ventris. Similitudo
aūt accepta ex dolorib⁹ est sicut si fuerit extensiuus
cū g̃uitate: tūc illic erit oppilatō: aut apā: et si fue
rit sine g̃uitate: tūc illic erit ventositas. Et si fue-
rit g̃uitas sine punctura: tunc materia erit in corpe
epis siue fuerit apā siue oppilatō. ¶ Et si fuerint cū
punctura: tunc erit apd̄ paniculum velanteꝫ ipm.
Ueꝝ significationes assumpte ex opatōibus factis
ab eo sunt pp digōneꝫ, et attractionē et expulsionē
sāguinis ad corpus et aquositatis ad renes: ut cho
lē ad fel et melācholie ad splenē: et sicut dispō tus
sis. Qūqꝫ destruit aliq̄d boꝝ et nō fit pp mēbrum
cōmunicās epi: tunc est ex epate. Significatōes au
teꝫ accepte ex cōitatibus sunt sicut sitis: nā si ex stō
mītotiens sig̃t dispōnes epatis et sicut singultus ēt
et sicut appetitus etiā et digō et sicut malitia anhe
litus: q̄uis .n. fit pp pulmonem et diaphragma-
tū qn̄ꝫ fit pp ep et sicut speties egestōnis et speties
vrine significant dispōnes epatis quas scies: et si
cut dispōnes soda et egritudinū capis. Et dispōnes
egritudinū splenis sign̄t ipās: et sicut ex dispōni-
bus lingue in tactu eius et aspitate ipsius et colore
eius: et colore labiorū significantur ipē. Et iaꝫ qd̄
currunt inter cor et ep div̇sitas et cōueniētia et vi
ctoria in qualitatib⁹ suis quas diximus in caplō a-
natomie cordis: veꝝ significationes pp dispōnes
cōitatis sunt sicut significatō coloris sr̄ ep: ita vt si
sit rubeus albus: tūc sig̃t sanitateꝫ eius: aut sit ci-
trinus sig̃t caliditatē eius: aut plumbinus frīitatem
eius: aut brunus sig̃t frigiditatē et siccitateꝫ eius:
et sicut ē significatō ictericie sr̄ ipꝫ: ⁊ ēt sicut signi-
ficatō pinguedis carnose sign̄s hūitatē et caliditatē
ipius: aut piguedinis cū adipe sign̄s hu. et frītatē
eius et sicut maties sig̃t siccitatē eius. Et sicut cōi-
tas caliditatis in corpe significat si non fuerit a ve
hementia caliditatis cordis caliditatem eius ¶ Et
cognoscunt cū ea significationes caliditatis eius p̄-
dicte. Significationes aūt ex formis mēbroꝝ ali-
quorū sunt sicut significationes ex magnitudine ue
naꝝ et amplitudine eaꝝ significantes magnitudineꝫ
epatis et amplitudinē viaꝝ eius. ¶ Et ex breuitate
digitoꝝ et longitudine eoꝝ etiam significāt parui
tas et magnitudo eius. Sed significationes ex pilis
ortis sr̄ ipm sunt sicut significationes eoꝝ in mem
bris alijs quas iam dixius. Significatōes v̇o ex eis
que oriunt in ipō sunt vene: quoniā si ipē sunt cros
se magne manifeste tunc cōplō principalis est cali-
da: et si sunt subtiles oculte: tunc complō princi-
palis est frā. Ueꝝ eius caliditas et frītas et lenitas
et durities: qn̄ꝫ sunt ꝓpter complōnē pricipalē et
qn̄ꝫ sunt ꝓpter cōplōnē accidentalē. Significatōes
aūt ex eis que in ipō generant sunt: sicut si in ipso
generat cholā sig̃t caliditateꝫ eius: et melancholia
caliditatem eius vehementeꝫ: aut siccitatem eius
et frigiditatē fm q̄ scitur in loco suo: et generatō
sanguinis boni est significatio sanitatis eius: et ille
cuius sanguis ē cholericus: aut melancholicus: aut
mollis declaratur in eo qd̄ spgitur ex eo ad corp⁹
aut aquosus nō recipiens cōtinuationē cū corpore
sicut est in hydropisi carnosa est infirmū fm q̄ si
gnificat ipꝫ dispō eius qd̄ spargit ab ipō. Conue-
nientia v̇o et diuersificantia sciunt ex hoc q̄ con-
uenientia sunt similia cōplōni naturali contraria cō
plōni accidentali. ¶ Ex etate v̇o et consuetudine: et
que currūt in eis significationes cognoscūtur i qua
litatibus.

¶ De contraopantia cordis ad ep in qualitatibus. C
iiij.

SCias q̄ caliditas cordis vincit caliditateꝫ
epatis magnifice: et humiditas eius nō
vincit siccitatē ipsius: et siccitas ei⁹ qn̄ꝫ
vincit hu. epatis paꝝp: et caliditas epatis vincit
frigiditatem cordis debiliter: et hūiditas eius vin
cit siccitatem ipius: et ei⁹ frigiditas paꝝ vincit cali
ditatē ei⁹: et ipsius siccitas semp vincit hūiditateꝫ
eius: et frigus cordis vincit caliditateꝫ epīis plus-
q̄ vicat siccitas illi⁹ hūiditatē epis: et caliditas cor
dis vincit humiditatem epatis plusq̄ vincat sicci-
tas ipsius hūiditatē eius ⁊ vincit frigiditas eius eti
am caliditatē illius aliquo mō victorie.

¶ De signis ꝯplōnū epatis natāliū ⁊ prio calē. C. v.

COmplexionis calide naturalis signa sūt
amplitudo venaꝝ et ipāꝝ manifestatio
et calefactio pulmonis et corpis si nō re-
sistit ei cor. ¶ Caliditas eniꝫ cordis vincit frigidi
tatem epatis fortiter: et multitudo generationis
cholēr in etate iuuentutis: et melancholie in fine
eius: et multitudo piloꝝ in ossibus pectoris: et for
titudo appetitus cibi et potus.

¶ De signis cōplexionis frē naturalis. C. vi.

SIgna eius sunt contraria illis signis et frigi-
ditas corpis vincit caliditatem epatis mīus
q̄ vincat caliditas eius illius frigiditatem: ⁊
quoniā sanguis hñtis hanc complōnē ē subtilis: et

aquosus: et virtus eius est debilis: tunc multotiens accidunt in ipso febres.

De signis cōplōnis sicce naturalis. C. vii.

Signa eius sunt paucitas sanguinis et crossitudo eius et vacuitas venaꝝ et siccitas totius corporis et spissitudo piloꝝ et crispitudo ipoꝝ. Et cor sua hūiditate nō consequit siccitatem epatis. ita ꝙ aliquid valeat: imo nō vincit eaȝ omnino. Veꝝ siccitas eptis vincit humiditatē cordis valde et caliditas cordis vincit hūiditatem epatis in vltimo.

De signis cōplōnis hūide naturalis. C. viij.

Signa eius sūt cōtraria illis signis: et cordis siccitas qnq; consequtur humiditateȝ epatis paꝝ valde. Veꝝ humiditas ipius vincit siccitatem cordis fortiter.

De signis cōplōnis calide et sicce natural. C. ix.

Signa eius sunt sanguis crossus: et multitudo piloꝝ nigroꝝ apd ossa pectoris: et amplitudo venaꝝ sequens cōplōnē et durities et multitudo generationis choler et melancholie in fine iuuentutis: et siccitas corpis si nō diuisificauerit ipam cor.

De signis cōplōis calide et humide naturalis. C. decimum.

Signt ipsam caliditas sanguinis et bonitas essentie eius et amplitudo venarum valida cū lenitate: et ꝙ color est rubeus sine citrinitate et pili plurimi in pectoris ossibus minus tamen eis qui sunt in calida et sicca: et neq; sunt in spissitudine eoꝝ et crispitudine. Et tenuitas corpis pp caliditateȝ et hu. ipius. Et qū caliditas est dominās rmanet corpus sanuȝ. Et si humiditas est magis dominās festinant ad ipȝ egritudines putrefactionis.

De signis cōplōis frigide et humide naturalis. C. vndecimū.

Significant ipsā sanguis aquosus et phlegmaticus: paucitas piloꝝ apd ossa pectoris: et strictura venaꝝ: vene non iplete mollities: paucitas generationis cholere et melancholie in fine iuuentutis et humiditas corpis si nō cōtraopet cor.

De signis cōplōnis frīe et sicce naturalis. C. xij.

Significant ipam paucitas sāguis et paucitas caliditatis sanguis: et corpis et cōstrictio venaꝝ et occultatio eaꝝ et caruȝ durities et paucitas piloꝝ in mirach et siccitas totius corpis.

De egritudinibus accidentibus epati. C. xiij.

Epati accidunt egritudines cōplōnis in ꝓprietate sue substantie: et egritudies cōpōnis et apata et vesice: et ꝓprie apud paniculū: et rūpūtur apud spatiuȝ et rliqua q̈ ꝝ singularū dicemus capitula. Et qnȝ tollerat rupturā plurimū ꝙ reliqua mēbra: et non timet ex ea mors festina nisi associet ei eruptio sanguis ex vena magna. Et qnȝ accidūt epati apata p cōitatē et ꝓprie in stō et splene et felle et renibus et diaphragmate et pulmone et mesaraicis et intestinis et ꝓprie superioribus: sed stomacho ⁊ diaphragmati et felli et mesaraicis et intestinis communicant in primis vene que sunt a pte concauitatis epatis: vnde ꝓuenit nocumētū eoꝝ ad ep et qnȝ confirmatur. Dipabragma vo et pulmo et renes cōicant in primis venis gibbositatis: deinde ꝓuenit ad ep: et qnȝ cōfirmat. Et plurima cōicatio que ē nō est nisi pp stōȝ: pp cām cū qua corrumpit digō et expellitur cibȝ idigestus nisi sit cā alia. Et egritudinū qd gibbositatis matericꝝ expulsio fȝ plrimū fit cum ꝓuocatione vrine et fluxu sanguis ex naribus et sudore: sed in egritudinibus concauitatis est illud cū solutione ventris et vomitu cholerico et sanguineo et sudor etiā in plribus horis.

De signis malitie cōplōnis calide. C. xiiij.

Malitie cōplōnis calide sig sunt sitis vehemēs et nō abscindit cum aque potu ⁊ paucitas appetitus cibi et inflatio et citrinitas vrine et tinctura eius: et velocitas pulsus et freqntia eius: et febres et adustio sanguis: et ledi a calefacientibus et sequitur ipsam liqfactio incipiens ab hūoribus: deinde a carne epatis et seqt eam rasura intestinoꝝ. Et qnȝ desiccat cuȝ ea natura absq; dolore in lateribꝫ: aut ḡuitate et multiplicatur cū ea vomitus citrinus et rubeus et viridis vt succus porri. et est cū ea egō cholerica plurimū et ꝓprie si fuerit illic cum cōplōne materia: ⁊ si non fuerit minorat san. et exaspat lingua: et extenuat corpus. Et qnȝ significatur illud ex etate ⁊ consuetudine et arte et regimine: et illa que media est generat cholerā et isflua generat melancholiā. Et egritudines eius sunt ex maīa et melancholia et similibus. Et qn̄ ꝓuenit solutio ventris ad sincopim cū casu appetitus: tunc plrimū eius est ꝓpter debilitatem epatis factaȝ a complōne calida ⁊ in plrimo ipsius est egō sicca adusta nisi ad hoc perueniat vt adurat sanguinē et humores et carnositatem epatis et solōne ventris cā educat. Et qn̄ incipit adurer sanguinē est egō sicut fex. Et qn̄ est in epate adustio aut apā: aut dubellati: deinde egreditur cuȝ egōne aliquid nocens crossū: tunc illd est carnositas epatis iam putrefacta. Et non est ois res nigra egrediens fex. Et qnȝ rectificatur ablutum et virulentum materiale: deinde ingrossatur et fit nigrū crossuȝ fetidū sicut fit i febribȝ pestilentialibꝫ. Et qnȝ egriditur pus virulentum sanguis deinde nigrū subtile.

De signis malitie cōplōnis frīe. C. xv.

Signa eius sunt albedo labioꝝ et lingue et paucitas sanguis et difficultas cursus eius et multitudo phlegmatis et paucitas sitis et corruptio coloris et liquefactio materiei: et qnȝ denigt declinans ad viriditatē: et qnq; sit citrina ad colorem fistici declinās. Et etiam albedo coloris et phlatis ꝓprietas et crossitudo pp cōgelationē et tepiditas pulsus et vehemētia fāis. fames. n. non fit nisi ex stō tantū. Et puitas digōnis bone: et quando frigus consequtur finem priuat appetitus. Et egō qnȝ est sicca sine odore: et qnȝ est hūida pp debilitatem attractiue et est decliuis ad albedinē pui fetoris. Et qnȝ subtiliatur cū ea egō et hūectatur. Veꝝ non perseuerat ita cōtinue: et nō multiplicat cū eo fluxus ventris: ꝙuis sit eius inceptio et euentus elongatus. Et in fine eius egreditur quoddā simile feci sanguis pu-

trefacti nō sicut sangis liquefacti. Et qñ sequuntur
cōplōné frigidā post spatium quoddā febres: ppea
qz sanguis subtilis q̇ est in ipsa recipit putrefactio-
nem que accīt ei et sunt febres praue quas dicam
incapitulo febriū: et qñz est in initio eaꝝ virulen
tus subtilis: deinde incrossat̄ et denigrat̄. Et qñ ē
fluxus ventris similis lauature carnis recentis et il
lud cū appetitu in principio significat frigus: et si
accidat post illud casus appetitus: tunc est pp cor-
ruptioné hūoꝝ: aut pp cām aliam febris et simi-
liū. Et plurimū significationis eius est sr̄ debilita
tem a frigore et in fine eius redit appetitus et fit
sr̄fluus fm plurimū et spasmat̄ cū eo mirach. Et
qñz signt ipāz etas et cōsuetudo et cibus et cāe pre
terite: sicut potus aque fr̄e in ieiunio: aut post bal
neū: aut coitū quoniaz ep inflāmatū sugit ex aqua
tunc velociter plurimū. Et si est illic materia len-
titur acetositas in ore ꝛ hūiditas in egestiōe. Et qñ
qz est ad nigredinē: et viriditatez et nō ad citrini-
tatē et rubedinez.

De signis male cōplōnis sicce. C. xvi.

Signa eius sunt siccitas oris et lingue et si
tis et durities pulsus et subtilitas vrine
et qñz denigtur color. Et si fuerit illic
melancholia aut cholera scies significationes earuz
facile p ea que sciuisti in primis.

De signis malitie complōnis hūide. C. xvii.

Signt ipāz inflatō faciei et oculoꝝ et mol
lities carnis hypocōdrioꝝ: et putas sius
nisi sit caliditas cōsumens humiditatez:
et hūiditas lingue et albedo coloris: et qñz est cuz
ea citrinitas pauca. Qū aūt vehemēs sit frigus et
dominat̄ hūiditas est decliuis ad viriditatē: et qñ
qz debilitat̄ corpus pp mollitie hūiditatis.

Sermo vniūsalis d̄ curis egritudinum epatis. C.
xviii.

In epe necessaria est cōseruatō sanitatis cū
similib⁹ et expulsio egritudinis cū cōtra-
rio. Et in regīe apatū et vlcerū et nocu
mentoꝝ q̄ntitatis est in oppilationū aptione et sli
quoꝝ ea que sunt necessaria in reliquis membris.
Et melior q̇d horaꝝ ad sumendū in potu medici-
nas egritudinū epatis: et pprie pp oppilationem
epatis et similia est hora i qua existimat q̄ illd̄ qd̄
penetrat ex stō ad ep et cōphendit in ipso iam ē di
gestum et sepatuz qd̄ separi oportuit et inter ip-
sum et inter comestioné tpus intuenit cōueniens
et in cōsuetudine hominū est hora q̄ est inter surre
ctioné a somno et inter balneationem. Et oz etiam
in epe vt tu nō euacues medicinas apitiuas et reso
lutiuas q̇bus cōtrahit̄ v̄sus egritudines epis mate-
riales oppilatiuas et apōsas ex stipticis cōfortanti
bus nisi existimes siccitatem supfluaz. Et nō oz ut
ad summū pueniat̄ in infr̄atione epis q̄ntū posse est
et pducat ad hydropisim neqz in calefactione eius
et pducat ad arefactioné. Et pp hoc oz vt scias q̄nti
tatem cōplōnis natural̄ epis qd̄ curas ita vt qum
reduxeris ipz ad eam stes. Et scias q̄ qum tu er-
ras in epe puenit error tuus ad venas: deinde ad
corpus. Et ex error̄ q̇d est vt tu puoces vrinam
vbi necessarium est te soluere ventrem: et est vt
sit materia in concauitate: et soluas ventrem qum
te oporteat puocare vrinā: et est vt sit materia i

gibbositate. Et oz quidez vt medicine epātice opti
me terantur: et oz vt sit subtilis substantie quate
nus ad ipm perueniant siue sint calide: siue sint
fr̄e: siue stiptice. Et subtiliantium q̇d pprietas est
vt acuat̄ sanguiné: licet sint apitiua. Quar̄ oz vt
attendas illud: et sicut aqua radicum est ex summa
apitiuaꝝ eius et subtiliantia eius generant qñz hu
mores diuersos nō pportionales: quar̄ oz vt quz
frequētas eius potum duob⁹ aut trib⁹ diebus con
uenienter cū aliquo lenias naturam. Uez vrine
puocatione aqua ipa de radicibus opat̄. Et oēs q̇d
endiuie spēs et pprie amara q̄ ad rubedinez decli
nat cōferunt lesionibus epis: calefactis q̇d cū siru-
po acetoso: et infrigidatis cū melle. Et epar adib
iuuatiuum est cū sua pprietate et carnes limaciaꝝ
similr̄.

De causis nociuis epatis. C. xix.

Scias q̄ intromittere cibū sr̄ cibū et er-
ror ordinis eius sunt ex r̄bus magis no
ciuis epi: et potare aquam frigidā subi-
to in ieiunio: et post balneum et coitum et exerci-
tium qñz perducit ad infrigidationé vehementem
epis: et qñz accidit epati in flātio ab ipsa suctō ve
lox et multa ex ea. Et qñz perducit ad hydropisiz
et oz in huiusmōi dispōe vt pmisceas eaz cū vino:
et n̄ isfrīes eā uehēēt ꝛ n̄ tūcias eaz ipetuose dgluti
ēdo imo sugēdo paulati et viscosa q̇d oia nocet epi
ex pte qua faciunt possider̄ oppilationem. Et
frumentum est ex summa eoꝝ in quibus est visco
sitas cū cōpatione ad illud quod est ep ex mēbris
qū digeritur in epate. Et nō est omne frumētū ita
imo glutinosū. Et vinum dulce facit accidere in e
pate oppilationem: et ipz abstergit illā que est in
pectore. Et cā in illo est q̄ vinū dulce attrahitur
ad ep non ḡdatim ppea q̄ ep diligit ipz ex hoc q̄
est dulce: et pp suā penetrationez ex hoc q̄ est po
tus: quare non moratur in ipo q̄ntitate qua sepet̄
fex ab eo fm moraz aliarū rerum crossarum: imo
sr̄uenit epti in crossitudine sua: et inuenit vias ad
ipm patas: quoniam vie q̄ sunt int̄ stōz et ep sūt
ample fm cōpositionez ad illd̄ qd̄ venit ad ipsum
ex venis spsis in epate. Amplius qū cōprehendit̄
in epe non moratur quantitate qua sepetur et dige
ratur: immo expellit̄ subtile in venas strictas illic
velocitate sue penetrationis: et dimittit sedimē p
pter constrictionem vie. In pulmone vero res ē
econtrario: quoniam sr̄uenit ei vinū dulce qum iā
colatum est: aut ex via meatuuz meri fm semitam
r̄sudationis ex meatib⁹ strictis ad amplos: aut ex
via concaua qum iam dimittit fecē et vadit adhuc
qū iam sit colatum et transit in meatib⁹ strictis ad
amplos: quar̄ colat̄ vice altera. Et sil̄r r̄lique dis
positiones nō inueniūtur ei cū cōparatione ad pul
monem.

De rebus conuenientibus epati. C. xx.

Ex medicinis q̇d conferunt ei oīa in qui-
bus est amaritudo qua apiatur aut vir-
tus alia qua apiat̄ cū stipticitate qua con
fortetur: et odoramento conueniente substantie
spūs et phibente putrefactionem sicut cinamomū
et summitates squinanti et myrrha et similia. et e
a in quibus sunt ablutio et abstersio et mūdificatio
virtus mali qum non consequntur i mollificatiōe

summa consecutionis mellis et ea in quibꝰ sunt maturatō et lenificatio et ꝓprie cū stipticitate et confortatione sicut crocus: et que sunt cū hoc suauia: sicut passe: et velocis penetrationis: sicut vinum odoriferū pluribus epībus in quibus non est caliditas vehemens. ¶Et qñ medicina aggregat ad ꝓprietates predictas suauitatem: tunc fortasse est amica epis diligens ipz sicut passe: et ficus: et auellane est vltimi iuuamenti. ¶Et si est non recipiens putrefactionem et corruptionē: tunc est magis vltīe consecutionis in iuuando. ¶Et altaraxacon qd̄ et ē diuia ortulana et campestris conueniunt ei valde. ¶Et confert fr̄a egritudini calide in epate cū ꝓprietate sua et qualitate cōtraria simul: quāuis quidā dicant ꝙ illa que ē vehementer amara ē calida: et confert apiendo oppilationē pp suam amaritudinē et confortando pp suam stipticitatem. ¶Et confert egritudini frē cū sua sua ꝓprietate: Et cū eo qd̄ est in ipa de aptione et confortatione. Et qñ sr̄fluit frigus in epate pmisce q̄libet illarū duaꝝ cū melle: aut cum aqua mellis: quoniā resistit mel infr̄atiōi eꝰ si tīeī ex ea: et adiuuat ipsā ad r̄liq̄s opatiōes suas: et qñz exiccat̄ ab̄e et sūūnt ī potu cū melle ⁊ aq̄ sua ⁊ dcoqūt cū melle: et ꝯferūt vald̄: et apiunt et educūt et humorē frigidum cū vrina ⁊ ex cibis quidez cōuenientibus epi sunt illi quoꝝ chimus bōus est: et dulcia conueniunt epati: quar̄ impinguatur eis et magnificatur et confortatur. ¶Uerum velocia sunt ad hoc vt faciant euenire oppilationem: ppea ꝙ ep attrahit ea laboriose associans ea humoribus aliȷ̄s. ¶Et pp hoc oz vt deuitet dulcia ille q̄ hz apa ī epe suo: quoniaz ipa cōuertunt̄ velociter ad choleram: et faciunt accider̄ oppilationes. ¶Et nocibiliora dulcia sunt que sunt ex eis crossa: ꝓpterea qz faciunt accider̄ oppilationez: et que ex eis sunt calida ꝓpter conuersionem suā ad choleram. ¶Et fistici quidem iuuatiui sunt ꝓpter suam aromaticitatem et stipticitatem et cōfortationē et mundificationez viaꝝ venaꝝ cibi. Ueꝝ sunt vehementis calefactōnis. ¶Et auellane sunt cōuenientes omnibꝰ epibus: quoniā ipe nō sunt vehementis caliditatis: et sunt apitiue et chimus eaꝝ est bonus. ¶Et epar adib ⁊ carnes limaciaꝝ conuenientes sunt epati cū ꝓprietate q̄ est in eis.

De cura malitie cōplexionis calide in epate Capitulū. xxi.

Oportet vt sit subtiliatio in regimine eꝰ: et non perueniat ad vltimum: et vt caueatur in ea mollificatio vehemens cum humectatis aquosis: et caueatur in ea euentus oppilationis cū infrigidantibꝰ crossis. ¶Et oz vt caueatur in ea stupefactio vltima: imo oz vt infrigidantia ipz aggregent ad infrigidationez abstersionez et apertionem et penetrationem cibi et stipticitatem cōfortantem non plurimā et in aqua ordei sunt oēs iste ꝓprietates. ¶Et endiuia qd̄ campestris et ortulana vltima est in hac intentione. ¶Cōpl̄o naq̄ ambaꝝ decliuis est ad frigus non valde superfluum. ¶Et est i ea caliditas aperitiua: et non calefactiua et stipticitas equalis cōfortans: imo peruenit̄ ex iuuamēto ambarum vt non noceant epi frigido et ponunt̄ ambe in medicinis sicut diximus in medicinis singularibꝰ: et in areolis medicinaꝝ epicaꝝ et qñz comeduntur elixate et ꝓprie cū coriandro hūido et sicco et comeduntur cum aceto. Et amirbereris hēt ꝓprietatez maximā etiā: et tamarindi etiā. ¶Et qū sentitur oppilatio in epe conuenit vt adiungatur illis ambabus apiū: quoniā aperit oppilationes ex quacūq; duarū partium sunt: et ē ex eis quoꝝ penetratio est velox: ⁊ similiter calefactio. ¶Et ex eis que conferunt ad illud est vt sumātur succi endiuie et succi alkekengi et succi solatri omnium ana. ℥. ii. ⁊ succi coriandri humidi et succi feniculi omniuz ana. ℥. i. ⁊. ʃ. admisceatur. ʒ. ʃ. croci et sumatur in potu. ¶Et qñz sumitur in potu oleum rof. bonū et oleū de pomis cū aqua fr̄a et tempat cōpl̄onē epatis. ¶Et ex eis q̄ conferunt epati qd̄ hz malitiaz cōpl̄onis calide est vt sumatur ex alefrigius aur̄. ii. cū zuccaro taberzet et aq̄ fr̄a. ¶Et etiam vt in potu sumatur succus cucurbite assate et aqua ḡnatoꝝ et lac vaccinum sine butyro et̄ aqua pomoꝝ et pirorum et altharichi et succus ro. recentis. et qñ nō est fe. cōfert aqua lactuce cuz sirupo acetoso omni die bibat̄ cum ponder̄. iii. ʒ. myrobalal̄. citrinoꝝ et ponder̄. ʒ. i. de lacca abluta et. ʃ. ʒ. seminis apȷ̄. ¶Et qñ sepatio fit ex eo duabus ebdomadis bibat̄ lac camellaꝝ fetarum incipiēdo ab vna libra vsq; ad duas et coquantur in ipo medicine diuretice apitiue facientes penetrare sicut aliquid ex succo eupatorȷ̄: et ex semine endiuie: et semine cuscute. ¶Et qñz sunt necessaria ea q̄ sunt sicut sumitates squinanti. ¶Et quandoq; est necessarium sumere in potu stupefacientia et confectiones opiatas et recipientes hyusquiamū et filonīū. ¶Et ego abhorreo illud qum inuenit̄ ab eo iter. ¶Et vinū forte qñz excusat ipsum si bibatur aqua fr̄a valde in ieiunio. ¶Et conferunt ei troc. de spodio et tro. hemberberis fr̄i et troc. de canfora et ex trociscis cōferētibus eis est trociscus huiusmodi. ℞. folioꝝ salicis et foliorum nenufaris amboꝝ ana. ʒ. x. rof. rubeaꝝ absq; capitibus suis. ʒ. xii. canfore pondus. ʒ. ii. et. ʃ. et mellis rubei et lacce ablute cū alefemati sicut est ablutio aloes amboꝝ ana. ʒ. vii. goriofiloꝝ. ʒ. viii. croci. ʒ. iii. aristologie. ʒ. v. luti alkabrusīz mastic. capilli veneris omnium ana. ʒ. iii. cōficiantur cum aqua solatri et endiuie et fiant ind̄ trocisci et sit vnusquisq; aur̄. i. et sumatur ex eis omnis trociscus cum aqua solatri. ¶Et qñz conferunt ad illud empl̄a facta fm̄ hunc modū sumatur portulaca et teratur et ponatur sr̄ ipsum oleum rosaceum et infrigidetur et fiat cū ea emplastrū. ¶Aut sumatur amborum sandalorum ana. i. ℥. gariofi. violaꝝ siccaꝝ amboꝝ ana. ℥. ʃ. et rof. ℥. i. ʃ. et croci abluti. ℥. ʃ. et apsimhȷ̄. ℥. quarta ps canfore pondus. ʒ. ii. adiungātur cerato facto cū oleo de salicibus et liniatur sr̄ aliquid latum: et ꝓprie folia cucur. et folia acetose: et folia sicle: et fiat cū eo ēpl̄strū. ⁊ qñz ēpl̄m fit cū succis herbaꝝ frigidaꝝ sicut succo cucur. ⁊ cucu. et reliquis que diximus i capitulo eoꝝ que bibuntur: et ponuntur in ipso ordeum: aut sauich lentium et effunditur super ipsum oleum rof. et fit cū eo empl̄z: et qñq; ponitur in ipo aliquid de ligno sandali et gariofi. et canfora et non elongatur quin ponat̄ in ipso aliquid ex odoriferis et aquis fructuū odoriferoꝝ. et quādoq; rorat̄ aliq̄d

sup ipsuz de meuisus. Cibi vo quibus cibantur sit
sicut aqua ordei et decoctio olez pdictoz et ipsa-
met olera decocta et endiuia decocta cum corian-
dro humido et lactuca et sicla decocta et passe aceto
se et aqua lactis acetosi et carnes limaciaz. Et ex
fructibus alzarur et cydonia et pira et non multuz
sumat ex illis vt non sfflue addat in stipticitate: et
generetur oppilatō etiam et poma et gnata muza ɽ
expressio vue acetose. Et frangatur stipticitas eoz
cū eis in quibus est lenificatō et mora assemi et ri-
bes cum zuccaro et acetum ppatū cū aqua gnatoz
et gna gnatoz añ cibuz et post cibum: et melones
qui sunt supflue dulcedinis et pcipue ille qui nomi-
nantur raki et palestini et indi et non oz qd vt de
istis medicinis sumant ille frequenter in quib⁹ é cū
infrigidatione stipticitas: pp illd qd in ipsis est de
vi faciendi accidet oppilationem: et non est malū
sumere melones duros parue dulcedinis et vuas
in quibus est durities carnis et paruitas dulcedis
et illas que sunt muze ex vuis pprie. Et cōferunt
ei cibaria facta de mes: et de cucurbitis et de spi-
nachijs et lentibus cū aceto condita et sine aceto.

Et quidā homines sunt qui comedunt passas sed o
portz sint decliues ad acetositatem: et auellanas:
quoniā no est in eis calefactio plurima: et sūt apiti
ue oppilationum: et sunt boni nutrimenti: oz ergo
vt misceantur cū eis in quibus est infrigidatio ali
qua et stipticitas. Et ex carnibus pisciuz puoz de-
coctorum issidebegi: aut cū aceto et almosos et cō
gelata facta ex carnibus subtilibus. s. carnibus he
di et auium leuis digōnis sicut est caro perdicum
et turturum non sfflue pinguiuz cū pomis prepata
et conferunt eis ventres auium aque et alguarascē
cum aqua rosa. et galline cū aceto cōdite et silr pue
aues cum aceto prepate. Et nocent eis ep et splen
et cor et carnes crosse sicut carnes hircoz et arietū
et animalium neruosorum et dure carnis: sed ca-
ro vaccaz iuuenculaz ppata vt ea que cōgelantur
confert habenti fortem stōm et illū qui digerit.
Et oz vt vitent oua cocta donec fuerit dura et as-
sata et vitent pinguia superflue. Et nocet ei vi
num valde nisi ipsū sit necessarium pp cōsuetudi-
né: aut pp debilitatem digōnis: tunc oz vt sumāt
in potu parū subtile qd sit decliue ad albedinem.

De regimine malitie cōplonis frē. C. xxii.

Ex eis que conferunt istis est potare siru
puz d apsinthio cū sirupo acetoso d mell.
Et qñz cōfert habenti frigidū ep vt dor
miat in nocte sr troc. de apsinthio et semina calefa
tientia nota sunt vehementis iuuamenti. Et simi-
liter iuuat cū administratione lactis camellarū ara
bicarum nō aliaz cum pondē. ʒ. v. vsq; ad. x.
zuccari. Hoc enim tempat cōplonē et educit humo
res frigidos soluendo ventrem: et puocando v-
rinam et aperiendo oppilationes. Et fortius illo ē
vt dormiat sup dyacurcuma: aut dyalacca et atta-
nasiam et administrent in sincopi diacostū et zinzi-
ber cōditum cum aqua apij et troc. de costo et de
lacca dicti in antidotario. Et bibant in ieiunio eu-
patorij et assari. ʒ. iii. et bibatur desup vinum.
Et ex decoctionibus decoctioné costi et apsinthij
dictas in antidotario bibat cuz oleo amigdalīo dul
ci pondere. ʒ. ii. et olei de fisticis ponder. ʒ. ii.
Et fortius illo est vt bibatur cum olo de neriden
et olo amigdalino amaro et olo de kerua. Et etiaz
cū decoctione huismōi. ℞. seminis feniculi: apij a
nisi masticis pondus. ʒ. ii. et corticum radicis apij
et troc. radicū feniculi amboz ana. ʒ. x. et herbe
eupatorij et apsinthij romani ana aur. v. et lacce
et calami aromatici et costi dulcis et amari et aristo
lo. omniū ana. ʒ. iii. et supioz squinanti. iiii. de
coquantur in. iiii. lb. aque vsqzquo redeat ad me
dietatem et bibant ex ea omni die. ℥. iiii. cū oleo
fisticino quātitate. ʒ. i. et. ß. et olei aīgdalini dul.
quantitate. ʒ. ii. Et qñz cōfert eis si adhibeantur e
pithimata calida et empla sicut emplm stomathicō
et emplz calcadis et emplz de meliloto cū emplo
facto ex eis que sunt sicut costus et mirrha et spi-
ca et neriden romana et acrocus et fenugrecum et
similia. Emplz bonū ad illud. ℞. vsnee amir
beris mastic. meliloti: spice radicis lilij celestis ro
saz ptes equales dissoluantur in oleo masticino de
coquendo fiat ex eius emplz mane et sero et sit te
pidum. Et itez emplz bonū. ℞. sumitatū squinan
ti: et gnatorū alben et mastic. et cordumeni et am
momi omnium añ durchiet. iii. aloes et herbe eu
patorij et apsinthij et supioz eius omniuz añ dur-
kimet. vi. spice aromatice et cassie amborum añ
durkimet. ii. yreos venaz sasuci amboz añ dur-
kimet. ii. amoniaci durkimet. xxiiii. gūmi albo
tim et turis amboz durkimet. xii. gummi. lb. i.
et. ß. olei de alcāna quantum oz ad conficienduz.
Et itez emplz. ℞. amomi. ℥. i. carpobal. et bde-
lij cordumeni turis et croci omniuz ana. ℥. i. et. ß
et spice semine. ℥. ii. gummi albotim. ℥. vi. sol-
uantur tus et bdelium in vino: et dissoluantur
crocus in ipso et liquefiat gumi albotim in neridē
et terantur medicine sicce: et misceantur cū oleo d
neriden et vino et piciat sup ea parum de cera ɽ
administra eplz et suant ēt cydōia et faria ordi et ce
ra et medulla vituloz et olz rosatū et apsinthium
et amomum et gallia et crocus et assaruz et mastix
et gluten alibat et neriden et sumatur ex eis secūd
quantitatem necessitatis et fiat ex eis emplz. De
cibis aūt sumant medulam panis calī cōtritam in ui
no: et contritam in audacoca et carnes leues q sunt
ex carnibus auium paruarum et alcanabit et aldu-
ragi et pdicum et ventres anserum et pprie om-
nia illa assata et frixa et cuz seminib⁹ condita et cau
les decoctos in aqua tribus decoctionib⁹ conditos
cū seminib⁹ calefacientibus et cinamomo et pipere
et cymino et similib⁹ et incidatur sr ipos ruta et
sorbitiones factas ex eis que sunt sicut fenugrecuz
et medulle calide. Et qñz ponitur in cibis endiuia
et pprie illa que est vehementis amaritudinis.
Et sunt quidaz qui dicunt q milliū vehementer
coctū cōfert eis: et illud apd me est paruum.
Fructus aūt et similia quibus in sedis vtuntur mē
sis sunt sicut castanee et passe pingues et fistici ppe
Et quidam sunt qui dicunt q oz vt abstineant a fi
sticis et amigdalis: ppter gūitatem amborum sr
stōz sed nō oz vt attnedantur verba eoz in fisticis
et amigdalis. Et eis que conferunt eis est caro li-
maciaz pprie preparata cum seinibus. Et oportet
vt deuitent gna lattis: et pisces: et fructus hūidos

vt deuitent gña lactis: et pisces et fructus humidos recentes: et carnes crossas.

De regimine male coplonis sicce. C. xxiii.

Regimen eius est cū hūectatiuis predictis ex cibis et olerib⁹ et epithiatib⁹ et emplastris et potionib⁹ et fiat decliatio cū eis ad equalitatem aut calidū aut frīm fm qualitatē necessitatis et cū hoc nō oz vt sfluitas sit in humectatione ita vt non pueniatur ad malīam forme et mollitiem et hydropisim carnosam.

De rgimine malitie cōplonis humide. C. xxiiii.

Regat cū exercitio et minoratione cibi et acceptōe e⁹ i q° sit subtiliatō ꝛ exiccatio et ppric eius in quo cū exuccatione ē exiccatō: et minoret potationez aq̄: et deuitet lac: ꝛ nō pueniatur ad exiccationē ad vltimum et pducat ad arfactionē.

De rgimine malitie cōplonis calide et sicce Capitulū. xxv.

Vtatur habēs eam cibis frīs et humidis et herbis frīs et humidis: et ppric endiuis: et deuitet ea in quib⁹ est frigus et siccitas vehemens. Et ex eis que conferunt ei valdē est lac asininum de quo bibat debilis vsqz ad vii. sextaria cū aliqūtulo zuccari tabarzet et nō plimo. et fortis vsqz ad. x. sextaria. Et vtat ēplis et epithimatibus frigidis et humectantibus: et cū hoc toto non oportet vt perueniatur ad vltimum in humectatione: et perueniat ad summum cū ea mollificatio. Et oz vt deuitet rizi et cyminuz et condimenta et fisticos plurimos: sed paꝝ ex fisticis qñz nō nocet pp pportionalitates: et deuitet carnes crossas: et mēbra crossa bonaꝝ carniū sicut epar et splen.

De rgimine malitie cōplonis calide et hūide. C. xxvi.

Administrentur infrigidantia in quibus est stipticitas et exuccatio aliqua ex cibis et medicinis: et si fuerint medicine administrentur etiaz ea q̄ subtilient: q̄uis non insit eis exuccatio sicut est aqua casei et zuccari tabazet. Aut sumatur ex succo arboris solatri: et alkekengi q̄titas quinquaginta guisneti vsqz ad. lx. cum duob⁹ aur. aloes ad fortem: et minus illo ad debilez aut medietas aur. de hiera cuz duobus sextarijs de casiati. dissoluta in sacraiati aque solatri: aut aq̄ endiuie: aut casiefi. sola in q̄ endiuie: aut aqua feniculi: aut aqua solatri.

De rgimie maltie ɔplōis fre et sicce. C. xxvii.

Regnat cū emplis calidis et pinguib⁹ lenib⁹ cū emplis confectis et alijs: et administrent cōfectiones calide sicut dialaca et diacurcuma et cōfectio de lacca et hōrusa et atanasia et lokium et de confectione kenderucō q̄titas ciceris: aut fabe cum aqua de radicibus in qua cadunt olera hūectatiua: et administretur vinum subtile forte. et qū fuerit illic constrictō nature administra pilulas modi h⁹. ℞. serapi amoniaci oppoponaci ptes equales seminis apij et anisi amboꝝ añ medietatē: et quarta ptis fiat ex eis pilule: aut sufficiat serapinum cū vino eoꝝ fz necessitatem: et sit pond⁹ eius vnius aut duoꝝ aur. aut omniuz qū sunt oēs medicine administrate: et dof eius sit i debili. i. aur. et forti. ii. aur. Et oz vt tu obserues vt n̄ adueniat vltim⁹ fīis ī mollificatōe.

De rgimine malitie complonis frigide et humide C. xxviii.

Administra ex cibis et medicinis ea iqb⁹ sunt caliditas et stipticitas et subtiliatio et exiccatio: et si est illic materia euacua eam cū eis que sunt sicut aqua de radicib⁹ fortib⁹ et sicut alkekengi et sicut hiera archigēis euacuatione subtili et subtilia regimen et calefac ipsū. Et sit cibus eius ex carnibus lenibus cū seminibus et vinuz sit forte subtile puꝝ paꝝ. Et administra cōfectiones magnas fm q̄ faciunt eas necessarias hora: et dispō et administra empla resoluentia exterius.

De paruitate epis. C. xxix.

Minoratur ep in quibusdā hominibus et est qñz sicut ren puus. Et seqt̄ eius paruitate q̄ qū hō assūmit qd necessariuz ē ei de cibo nō capit ipm ep: et mittit ipi stōus illud a quo cōstringit et facit illd accider oppilationem: aut dolorez grauatiuz et extensiuum: aut leditur vt⁹ epis in opationib⁹ suis pp coarctationem virtutis eius opantis sub vtute patientis sruenientis ei: quar destruunt dispōes attractionis: et digōnis: ꝛ retentionis: et sepationis: et expulsionis. Et qñqz cōicatur sanguinolenta ventris egō et fluxus ventris: quoniā de chilo nō attrahitur ad ep illd qd colatum est.

De signis. C. xxx.

Quandoqz signt ipsā vt sit euentus ab ipsa in epe oppilationis et ventositas plurima: et grauat ipm cibus tempate q̄titatis: et debilitatur corpus. ppterea quia indiget cibo plurimo: et assiduatur debilitas digōnis et multiplicat euentus oppilationis et apatum et certificat illd breuitas digitoꝝ in creatione. Et iā fuit hō cui⁹ corpus nō ledabat a cibo in aliquo et nō ascendebat ad ipsum aliquid de quo esset curanduz quare existimauit. G. q̄ ipe erat in fastiditus propter puitatem epis et cōstrictionem viarum eius. Rexit ergo ipm regimine similis sui.

De rgimine ipoꝝ. C. xxxi.

Regimen ipsoꝝ est ppatō cum cibis pue q̄titatis: et plurimi nutrimenti velocis penetrationis: et vt assumant sepati in vicibus. Et administrētur medicie solutiue et diuretice mundificatiue epatis et subtiliatiue et apertiue.

Tractatūs secūdus de debilitate epis et oppilatiōe eius ex doloribus et inflammatōe eius.

De debilitate epatis. C. i.

Inquit. G. epicus est ille in opationibus epis cuius est debilitas absqz re manifesta ex apate aut dubellati. Uez debilitas epatis in veritate seqt̄ egritudines epis: et illud aut est pp malitiam cōplonis singularis sine materia cuius principiū est ex epe in ipo. aut ex mēbris alijs q̄ sunt inter ipm: et inter ipa vicina sicut est fel qñ fit vt n̄ trahat choleraz aut splen quādo fit vt non trahat melācholiam: aut rnes aut vesica aut matrix pro-

pter vehementiam retentionis menstruorum: et corrumpit̃ pp ipsaꝫ sanguis ep̄is aut st̄ōus qum nō mandat ad ipsum chiluꝫ bone digōnis: aut illum q̇ de eo corruptus est aut pp intestina qū leduntur: et qñ multiplicatur in eis hūor viscosus et accidit inter ea et inter fel oppilatō: et non sepat̃ chol'a ab ep̄e: et r̃manent plena: quare ñ r̃ecipiunt illd̄ qd̄ vadit ad ea ex sanguine. Et hoc multotiens accidit in colica: aut pp cōitatē membroꝝ pectoris: aut ex corpe toto sicut fit in febribus. Et qñꝫ est ñ pp malitiā cōplōnis solā: imo pp ap̄a sanguineuꝫ. aut herisipilā: aut duritiē: aut cancrū: aut vndimiam: aut pp vlcus et scissurā: aut pp putrefactioneꝫ accidentem ep̄i. Et d̄bilitas ep̄is totalis aggregat debilitatem omniū virtutuꝫ eius: et qñꝫ nō est d̄bilitas vniv̄salis: imo est f3 aliq̄ quattuor v̇tutū. Et pl'rimū qd̄ debilitatur attractiua et degestiua ex frigor̃: et debilitatur retentiua ex hūiditate et expulsiua ex siccitate.

De signis. C. ii.

Color est ex reb⁹ que sig̃nt f3 plurimum dispōnem ep̄is. Ep̄icus eniꝫ f3 pl'rimuꝫ est decliuis ad citrinitatem et albedineꝫ Et qñꝫ d̄clinat ad viriditatem et fuscitateꝫ sicut diximus in significationib⁹ cōpl'onū. Et illius q̇dem ep c⁹ colorem vides secūdū finē sanitatis egritudineꝫ nō hꝫ. Et medicus qd̄ expertus cognoscit epaticū et stomaticū omnē p colorē suum nō egens cū eo significatione aliā: aut pauca al'. vt puta. Et non est ad illud nomen sig̃ns illū pportionale pp̄ uꝫ: et egō et vrina similes aque carnis sig̃nt f3 plurimū q̄ ep non est fortiter laborās in generando sanguinē: quar̃ nō sepatur materia eius a chilo: neq3 colat ip̄ꝫ ab aquositate: et hec f3 pl'rimū est significatō debilitatis ep̄is. Et iste fluxus ventris lauatiuus in fine suo pmutat̃ ad spetieꝫ aliaꝫ: et fit i habente cōpl'onem calidā virulentus: deinde fit sicut fex: et sicut sanguis adustus: et multiplicatur ante ip̄ꝫ solutō ventris cum cholera pura. Et in habente frigidam cōpl'onē fit sicut sanguis congelatus et perueniūt a'bo simul ad educendas res div̄saꝝ q̄litatū et substantiaꝝ: et pp̄e in habente frigidam compl'onē. Et est sicut accidit pp debilitatem digōnis st̄ōi. Et plurimos eoꝝ q̇ debilitatem habent in suo ep̄e cōitat̃ et pprie qū penetrat cibus dolor leuis extensus vsq3 ad furcās. Cōpl'ones autē significant ex radicib⁹ p̄dictis in cognitione malitie compl'onis epatis. Et calida pōit humores expansos. Et frigida ponit humores crossos tardi motus: et sicca ponit eos paucos crossos: et humida ponit eos aquosos. Et illam que fit pp̄ter fel qñꝫ sig̃t color ictericus. Et qñꝫ est cum ea egō alba qñ est oppilatō inter fel et intestina. Facta v̇o cōitate splenis sig̃t p egritudines splenis et p colorem i quo vincit nigredo. Stomatica v̇o significatur p significationes nocumentoꝝ st̄ōi et malitiam digōnis. Et illa q̄ est p intestina significatur p puncturā et ventositates et rugitus et p colicaꝫ et que sunt similia illis. Et illa q̄ est p renes et vesicaꝫ significatur p alteratione dispōnis vrine ab eo qd̄ oꝫ f3 natura et declinatio forme ad malitiam habitudinis et hydropisim. Et illā que fit pp̄ter mēbra pectoris sig̃t malitia anhelitus et tussis sicca.

Et qñꝫ inuenit habens eaꝫ in suspensorijs g̃uitateꝫ aut tensionē. Sig̃ aūt ap̄atū et duritiei et vlceris et scissure et r̃liquoꝝ dicaꝫ oīa in suo loco: quare oꝫ r̃dire ad illa. Significatio v̇o d̄bilitatis virtutis digestiue est q̄ cibus penetrans ad membra est indigestus: aut puc digōnis: aut corrupte digōnis cōuersus ad q̄litatem malam. Quar̃ multotiēs inflāmat̃ pp̄ter ip̄ꝫ facies et oculi. Et est sanguis qui currit per phlebotomiā declinans ad aquositatem et phl'aticitatē nisi sit ex debilitate r̃tentiue: et nō retineatur tpor̃ quo digerat̃: et deterior spetieꝝ est vt non digerat̃: deinde vt digeratur parū: deinde vt digeratur male. Dixerunt quidaꝫ duas pmas seq̄t fluxus ventris div̄saꝝ partiū: et tertiam fluxus ventris sicut sanguis crossus. Et hec v̇ba sūt absq3 cōphensione. Et ablutiuus quid̄ fluxus ventris sig̃t debilitateꝫ digōnis cū digōne pauca. Et albus purus sig̃t q̄ attractiua est debilis valdē et digestiua pcit⁹ precipue qū egreditur sicut intrauit. Et si egrediuntur res div̄se sig̃t q̄ corrupta est digō. Et vrina in hac intentione est magis significatiua digēe: et egō attractiē. Pl'rimū auteꝫ significationuꝫ debilitatis attractiue ē egō et leuitas eius et albedo ipsius et qñ est cū hoc in vrina tinctura sig̃t q̄ nocumentuꝫ est in attractiua tm̄ et pp̄e qñ nō est in st̄ō nocumētum et certificat debilitatem attractiue debilitas corpis. Ueꝝ significationes debilitatis retentiue sunt significationes debilitatis digestiue: propter defectum retentiue: ita vt pueniat ad mebra nutrimentū illaudabilis digōnis et secūdū illā spēm. Ueꝝ est illud a digestiua plus et a retentiua minus. Et illd̄ qd̄ est ppuꝫ retentiue q̄ ab ep̄e festinat remotio expulsiue ita vt minoret̃ sepatio sr̃fluitatū triū et minoret̃ vrīa: et mioret̃ cū hoc c⁹ ticta ⁊ ticta egōis et minoret̃ necessitas surgendi: et nō expellat̃ melia ad spleneꝫ. et minoret̃ appetitus cibi pp̄ter illd̄ et aggreget̃ in colore mollities cū citrinitate et nig̃dine permistis cū albedine. Et multotiens pducit ad hydropisim. Et qñꝫ pducit ad colicaꝫ phlegmaticā.

De cura debilitatis ep̄tis. C. iii.

Si cognoueris cām in debilitate ep̄is vtrū sit pp cōpl'onē aut egritudinē officialem: aut alia p signa p̄dicta ad ea: tunc curabis totū cū cura p̄dicta i ipsis. Et pl'imū q̇dē debilitatis ep̄is est pp frigus aliqd̄ aut hūiditatē: aut siccitatem. aut pp materias malas retentas in ip̄o: et pp hoc est plurimū cure eius cū calefactione subtili cū aptione et maturatione et lenificatione pmista cū stipticitate confortante et phibente putrefactionē Et pl'r̃m illius fit cū medicinis aromaticis in quib⁹ sunt aptio et maturatio sicut crocus est. Et qñꝫ cōferunt etiā res muꝫe in quibus ē paꝝ stipticitatis. Ip̄e enim sua acetositate confortant et incidunt et dulcedine abstergunt sicut g̃na g̃natoꝝ muꝫoꝝ.

Deinde cōsidera ptē caliditatis et frigiditatis f3 q̄ exquirit cōpl'o: et cognosce cū ea illud qd̄ calefacit aut infrigidat. Et de hoc genere sunt passe cum suis interioribus post bonitatem masticationis.

Et qū aliquid te vocat ad r̃soluendū: tunc nō euacues ip̄ꝫ a stipticitate siue sit in apatib⁹ siue in oppilationib⁹: aut alijs nisi sit illic cōpl'o sicca valdē.

Et q̄ñꝫ indigemus pp intentionē materiei in ipso phlebotomia et solutione ventris. Et mēsura secū dū materiā si est frā viscosa sit sicut agaricū et si ē ad subtilitatem declinis et caliditatem: aut est illic oppilatio fit sicut succus eupatorij: et apsinthiū cū qb⁹ sint administrata ea que adiuuāt. Et q̄ñꝫ nō retinetur soĺo ventris et egō sanguinolēta: et incipit medicus adhibeř medicinas stipticas et ꝑuenit ex eis nocumētū maximū: imo oꝫ in h⁹mōi vt administres apitiua confortatiua cū stipticis eq̄alib⁹ et cū aptione pura: et ꝑꝑe aromatica: et ꝑꝑe decocta in vino odorifero in quo est stipticitas. ¶ Et ex medicinis cōib⁹ spēb⁹ debilitatis ēpis et opantib⁹ cū ꝑpetate sua est ep adib exiccatū et contritū de q° sumat̄ cochliariūꝫ .i. cū vino. Et qū curas epar cū curis necessarijs oꝫ vt tu ꝑuenias tūc ad lac camellaꝝ arabicaꝝ. Et ꝺ medicis bonis ad debilitatem ēpis est hoc medicamē. ℞. lacce ablute aristologie: aloes omniū ana. ʒ. iii. succi eupatorij se. fēi. se. atriplicis ōniū ana. ʒ. v. apsinthij rōani. ʒ. vi. seminis endiuie seminis aneti amboꝝ ān ʒ. x. seminis apij. ʒ. iiii. fiant ex eis troc. aut suf suf. Et ex medicinis laudabilib⁹ p̄dictis alijs est hoc medicam̄. ℞. passaꝝ enucleataꝝ aur̄ .xxv. croci aur̄ .i. et in alia scriptura medietateꝫ aur̄. calami aromatici aur̄ .ii. bdellij iudaici aur̄ .ii. et .ſ. cinamomi aur̄ .i. casie medietatē aur̄. spice aro. aur̄ .iii. squinanti aur̄ .ii. et .ſ. myrrhe aur̄ .iiii. gūmi albotin aur̄ .iiii. ꝺarsisaban aur̄ .ii. mellis. aur̄ xvi. vinū q̄ptum sufficit: et q̄ñq; ponunt̄ in ip̄o opium et sem̄ hyusq̄ai al. Et existiat. G. q̄ hoc medicamē cōpositūꝫ est ex medicinis cōuenientib⁹ cū suis ꝑpetatib⁹ ēpi. Ex eis eniꝫ sunt que stipticitateꝫ afferunt tēpatā cū maturatione. Et ex eis sunt que exiccāt et mundificant virus malū. Et ex eis sunt que rectificant cōpl̄onem malam. Et ex eis sunt q̄ sunt contrarie putrefactioni: et pl̄res eoꝝ sunt spēs aromatice: sicut cinamomū et casia: ip̄a enim ambo sūt cōtraria putrefactioni et rectificant cōpl̄onē et expellunt causam corrumpentē: et mundificant virus malū et expellunt ipsum et r̄sistūt medicinis mortiferis et veneno: lꝫ sit cinamomū fortius casia et iste due medicine sūt fortiores oib⁹ medicis aromaticis alijs: sicut spica et alie in hoc capl̄o: sꝫ aldarsisaban et crocus aggregant ad stipticitatē maturationem et r̄ctificationē putrefactiōis. Veꝝ passaꝝ pond⁹ q̄ñꝫ ponit̄ minus multū ꝑpter dulcedinē suaꝫ: et vt sit magis conueniens: et est ex medicinis amicis ēpi cōib⁹ ei: et hec amicitia est melior ꝑpetatū medicine iuuatiue et in ipsa est etiam maturatō et eq̄tio hūoꝝ et nō est velox ad corruptionē. Et vinum est ex medicinis cōuenientib⁹ dū nō ē aliquid qꝺ ꝑhibeat ex eis quoꝝ r̄memoratio p̄teriit et in ip̄o est cōtrarietas putrefactioni. Et in melle q̄dē est illud qꝺ scis. Et bdelliuꝫ est mūdificatiuum matatiuū resolutiuuꝫ. Et silr̄ gluten albotin et in ip̄o est aptio et abstersio. ¶ Et illud in q° ponunt̄ opiū et semen hyusq̄ami al. est etiam vehementis iuuamenti: qū debilitas epatis est associata caliditati alicui. Et pp hoc fit filoniuꝫ cōiter iuuans habentes debilitateꝫ epatis sꝫ ꝺscriptionē suaꝫ. Et ex medicinis iuuatiuis in quibus n̄ est calefactio vehemens est vt sumantur āniuden ptes. iii. et apsinthij rōani ptes. ii. et terantur et coniungant̄ cū melle: et sumātur ex eo in potu. Et ex vaporationib⁹ est vt medicine aromatice note cōiungant̄ et decoquantur in vino odorifero stiptico: et sint iam miste cū eis tortelle: et ponatur in eo oleuꝫ de neriden et similia: et sumantur cum lana: et fiat vaporatō et empl̄ꝫ dictū in antidotario: et in ip̄o sūt acresta et ꝑputia vitiuꝫ et rose: et oia q̄ dicta sunt in ca. de debilitate stōi ex empl̄is et medicinis. Et empl̄a cōposita ex cipis et mastice et spica et tur̄. et galia et muscho et nucib⁹ cup̄ssi et supiorib⁹ squinanti et seminib⁹ notis cōmistis cū meisis et similib⁹. Et empl̄ꝫ qꝺ sequit̄ ipsum: et empl̄ꝫ qꝺ est ex aloe et mastice. Et q̄ñꝫ est ēpis debilitas ꝑpter caliditatem: et est ex eis q̄ fiunt parū. j. illud qꝺ i ip̄a dn̄at̄: oꝫ vt precipiat̄ eis comedeř cydonia et mala ascemi et pira ascemi et ḡnata muza et acetosa si non fuerit oppilatio plurima et aq̄ endiuie et aq̄ solatri. Et precipiatur recipeř ius alessidabegi colatum a pinguedie sua sac^m cuꝫ coriandro. Et si non fuerit caliditas vehemens aromatizetur cum cinamomo et spica et mastice. ¶ Et conueniunt eis almosiū plena coriandro humido cū pauca menta. Et si non fuerit caliditas vehemens ponantur in eis semina p̄dicta. Et qum vides impressionē debilitatis in ēpe ꝑuenientē ad digestiuā conforta cū eis in quib⁹ est stipticitas cum mensura et aromaticitas et sit in eis matatio sicut sūt medicine in quib⁹ ponuntur spica et foliū et nux muschata et coriādruꝫ et mastix et calamus aromatic⁹ et cipi et similia. Et si fuerit perueniens v̄sus r̄tentiam adde in confortatione et stipticitate: et minue de calefactione: aut cōforta h⁹mōi medicinas cum medicinis oppositis ei cū infrigidatione sicut sunt balaustie et ro. et hypoquistidos. Et si fuerit debilitas in attractiua cōforta cū eis in q̄b⁹ est stipticitas et minora valꝺ ea in quib⁹ est de stipticitate mensura q̄ cōseruet v̄tuteꝫ ēpis: sꝫ est in eis aromaticitas et calefactio. Et stude in hoc vt cures cū empl̄is et epithimatib⁹ et vnctionibus: q̄m ipsa vehementius sunt conuenientia in hoc loco. Et stude etiam in oppilationū aptione. Et si fuerit debilitas in expulsiā conforta ipsā: et calefac renes: et calefac viscera cū eis q̄ scis in capitulo suo et apipo ros. Et scias q̄ q̄ñꝫ fit oīs debilitas ex omni malīa cōpl̄onis. Et q̄ñꝫ est necessitas vt infrigidetur ita vt digerat: et ita vt attrahat: g° ꝯsidera maliam cōpl̄onis dominantis anteq̄ consideres debilitatem. Veꝝ plurimū c⁹ cā cadit defect⁹ in digestione est ex frigore et silr̄ in attractiua. ¶ Et conuenientiores cibi sūt illi in quib⁹ nō est crossitudo et viscositas sicut carnes leues et frument^m non glutonos^m: et aqua ordei calefactis 2^m dispositionem suā: et infrigidatis cū melle et vitelli ouoruꝫ sorbilium: et q̄ sunt similia illis. Et ex alberet iuuantib⁹ eos est romaniati cū passis qū aromatizatur cū cinnamomo et pipe. Et passe cōferunt eis ita q̄ ꝑhibēt solutionem ventris similē aque carnis.

De oppilationib⁹ ēpis. C. iiii.

Oppilationes ēpis accidunt in carne ēpis ꝑpter crossitudinem sanguinis qui nutrit ipsum: et pp debilitatem expulsiue: aut vehementiam attractiue. Et q̄ñꝫ accidunt in venis

q̄ sunt ab ipo: aut pp cōstrictionem eaꝝ pp creationem eaꝝ: aut ꝓpter accidens ex constrictione et similib⁹: aut pp eaꝝ inuolutionem in creatione sua aut ꝓpter illud qḋ currit in eis. Et plurimum qḋ est h⁹ generis est in ramis porte: qm̄ materia oppilationis ꝑuenit ad eos ꝑius ꝑ illud qḋ colat̄ ab ipsa ad orificia venaruꝫ ramificataꝝ ex vena ascendente et iam dimisit fecem illic. Et pp hoc pl̄rꝫ oppilationū nō fit nisi in latere cōcauo. Et qn̄ꝫ ꝑuenit ad hoc vt faciat accidere oppilationes in gibboso: et qn̄ multiplicat̄ et ꝑlongat̄ tp̄us e⁹ in epate ꝑuenit ad putrefactiones facientes accider̄ febres et apostemata ꝑducentia ad hydropisim: et ad generationē ventositatis faciētis accider̄ dolor̄s prauos. Et oppilationes q̄ḋ sunt ex matrib⁹ egritudinum ep̄is. Et materia que generat oppilationeꝫ: aut est humor oppilans pp suaꝫ crossitudinē: aut ꝓpter uiscositateꝫ suaꝫ: aut pp multitudinem suā: aut ĩpletioneꝫ factam ex eo: aut est ap̄a aut vētositas aut q̄litas constrictiua. Qḋ aūt dr̄ de ortu carnis. aut poroꝝ: aut ꝑmanentia alicuius rei absq; humore crosso est longinqū et paꝝ et raꝝ valde. Et illud ideo qm̄ orificia venaꝝ sunt neruosa sr̄ quoꝝ similia nihil orit̄: et sunt plura tūc si orit̄ non cōicat oĩb⁹ f̄ꝫ cōpationē vnam sed efficiens oppilationē est debilitas digōnis et sepationis: et debilitas expulsionis ꝓpter malitiaꝫ compl̄ōis calide et fr̄e: aut alia generata in ipso: aut venientia ad ip̄ꝫ sicut comesta crossa ex carnib⁹: et ex ouib⁹ ꝓp̄e: et ex appetitis corruptis sic carbōib⁹ et gypso et alusneti et fungi et quibusdā generib⁹ piroꝝ: et sicut zarur et q̄ sunt illis sil̄ia. Et radix in eis est crossities. Qn̄q; enim sunt fr̄a subtilia tenuia et non faciunt accider̄ oppilationem. Et qn̄q; sunt calida crossa et pp crossitudinem suam faciunt incurrer̄ oppilatiōes. Et iam dixius in eis que preterierunt q̄ res qn̄q; sunt crosse ꝑ cōpationeꝫ ad ep non crosse ꝑ compationē ad ea que sunt post ip̄ꝫ qū digeruntur in ep̄e sicut triticum glutinosū. Et multotiens confortat naturā ad expellendū materias oppilationum: aut adiuuat ipsaꝫ curatō. Et egrediuntur aut in egōne si fuerit oppilatio in latere concauo: aut in vrina si fuerit oppilatio in later̄ gibboso: et apparent humores ꝑmisti crossi.

De signis. C. v.

Signa oppilationis sunt vt non attrahat epar chilū: qm̄ n̄ inuenit meatuꝫ: aut qm̄ virtuti attractiue ꝑculdubio associatur nocumentum. Et cōitant̄ illḋ due res: vna earum est ex eo qḋ expellitur et altera ex eo qḋ retinetur et illa q̄ ē ex eo qḋ expellit̄ est vt sit egō subtilis chilosa plurima. Subtilis q̄ḋ qm̄ aquositas cholerica non inuenit viam ad ep: sed chilosa: qm̄ ep̄is opatio non ꝑ̄ualet in ip̄o ita vt cōuertat ip̄m a sua chilositate ad sanguinem. Multa v̇o qm̄ illi cuius ꝓp̄etas est vt in egōne expellatur fex iam additum est illud c⁹ ꝓprietas est vt penetret ad ep. Et cōuertatur plurimū ei⁹ in san. et sepet̄ pl̄rm eius factum aquositas: et sepetur ps ei⁹ facta cholera: et ps ei⁹ facta melancholia. Et hoc totū addit̄ ad illud cuius ꝓp̄etas est vt egrediat̄ factum egestio q̄r ml̄tiplicat̄ ei⁹ nocumētū. Illḋ aūt qḋ seq̄t̄ ex eo qḋ retinetur in ip̄o est ḡuitas sensibilis in ꝑub⁹ epatis: et illud ideo qm̄ illud qḋ expulsum est ad ep qum in ip̄o cōp̄henditur raro expellitur ad egestionem secundo et neque expellitur ab ipso ad aliud: tunc ip̄m multiplicatur et replet̄ ex eo qḋ penetrat in ip̄o a penetratiōe et ḡuatur et q̄to magis qū est illic ap̄a ē ḡuitas in ꝑte ap̄atis tm̄: et non est pl̄rima oppilatio valde. Vez dolor est vehementior eo qui est in oppilatione pura cum q̈ nō est cā alia faciens dolorē plurimū. Qḋ si est: est res ꝑua et non est febris. Et ap̄a q̄ḋ significatiōes ap̄atis sign̄t: et que egrediuntur ex ꝑte vrine: et egōnis: et aliaꝝ que sunt de illis que dicunt̄ in ca° ap̄atis. Et oppilationem quideꝫ hn̄s est pauci san. et corrupti coloris. Et qū illic est ventositas siḡt ip̄am cū ḡuitate extensio mutabilis. Illā aūt que ē secūdū semitaꝫ cōstrictionis siḡt antecessio caꝝ stipticitatem facientium sicut potus aq̄ꝝ cōstipantiuꝫ valde et siḡt ip̄aꝫ siccitas manifesta in corꝑe. Et qn̄ꝫ seq̄t̄ oppilationē difficultas in anhelitu etiam ꝓpter cōitatem mēbroꝝ anhelitus cū ep̄e.

De cura oppilationū ep̄is. C. vi.

Medicine que necessarie sunt in curatione oppilationis accidentis in ep̄e ab humorib⁹ sunt medicine abstersiue: et ille in q̇b⁹ est solutio ventris tempata et ꝓuocatio vrine f̄ꝫ necessitatem. Qū q; oppilatio est in latere concauo administra ea que ventrem soluant. Et si oppilatio est in latere gibboso administra ea q̄ sunt diuretica: et melius quideꝫ est vt tu ꝑ̄mittas eis illa que incidunt et apiunt et abstergunt. Et quando antiq̄tur oppilatio indiget phlebetomia basilice et solutiuo. Hora aūt sumendi in potu: et qḋ oꝫ cōsiderari post potū sicut aq̄ de radicib⁹ et sil̄ia iam dicta est in canone vniv̇sali. Et iste medicine abstersiue qn̄ꝫ sumuntur in potu in aqua radicis endiuie et sceha et camemille et alhacoben et squinanti et cuscute et fumiterre aut in vino: aut decoctiōe seminū: aut decoctione apsinthij. Et si n̄ vr̄ in vrina sedimen manifestū: et signū decoctionis nō oꝫ vt in potu dentur fortia. Qūꝫ cā est ap̄a aut vētositas oꝫ vt curet̄ cā cū eis que dicem⁹ in suo ca. Et confert in h⁹mōi sumer̄ in potu lac camellaruꝫ et succeder̄ ei cū solutione ventris facta cū aquis olerum et casiafi. et similib⁹ et diureticis subtilib⁹ in quib⁹ non sint ebullitō et caliditas cū eis que dicentur in suo c°. Et qū cā est constrictio in creatione: aut corruptio situs in venis adhibe regimē e⁹ qui hꝫ ꝑuuꝫ epar. Et si est pp cōstipationē accidentē ex siccitate r̄gatur cū lenitiuis maturatiuis ex lacte et alijs de illis que dicentur in capitulo suo de humectatione ep̄is. Et medicinaꝝ quidem apitiuarum alie sunt fr̄e: et alie sunt ꝓxime equalitati: et alie sunt calide que sunt necessarie in chronicis. Fr̄e v̇o sunt sicut endiuia ortulana et campestris et taraxacon et aq̄ plantaginis cū folijs et radicib⁹ suis et oīa q̄ ꝓuocant cū infrigidatione: et cuscute est apitiuuꝫ valde et non est potandū in calida et reubar. et sil̄r apsinthium: etiā nā licet sit in eo caliditas q̄daꝫ non est tamē malum vti ip̄o in oppilatiōe associata caliditati et frigiditati simul sicut oꝫ vt ipsum administretur aut decoctio ei⁹ et ꝓp̄e in aqua endiuie et radicis ei⁹ et eupatorij et amigdalarum amaraꝝ. Ip̄a enim oīa ꝓxima sunt: et ꝓximi istis

ſunt ſuccus feniculi humidi et ſuccus apſinthij cum
ſirupo acetoſo fortium ſeminum. ¶Et ſi neceſſaria ē
plurima caliditas cū melle et aqua eius et ſirupo a-
cetoſo mellino. ¶Equalitati aūt vicine ſunt ſicut lu-
pini. Ipi nanqȝ ſunt medicinia melior qua petitur
aptio epatis abſqȝ calfactione aut infrigidatione.
¶Et camepitheos eſt eis ꝓxima: ſed eſt calidior eis
parump. ¶ Et ſi potetur ex ea cū aqua endiuie tē
pat et acetum ſquilliticū et oxymel ſquilliticū et a-
ſpagi et radix lilij eſt huiuſmodi generis et lacca e
tiam: et iſta quidez potantur ſecūdū neceſſitatem
aut ſicut cū aqua endiuie aut aq̄ cuſcute ſi fuerit op
pi̇l̇o hn̄s caliditatez aut cum vino et aqua ſeminuȝ
et aqua lupinoꝝ calida et decoctione apſinthij et ſi-
milibus et ſirupis acetoſis ſꝫ ordines ſuos et aceto
de allis et aceto de aniuden et de capparibus. ¶ Ille
autem que ſunt ad caliditatem decliues ſunt diur̄
tica fortia ſicut aſſaꝝ et caſia et petroſellinum et a-
riſtol. ro. et rubea et ireos et fiſtici et agaricum ⁊
epithimū et ſquilla et polium et centaurea minor
et ſuccus eius et gentiana et ſirupus acetoſus de
melle ⁊ ſquilliticus qui fit cū rubea et ſimilibus: et
ficus infuſe in oleo amigdalino. ¶ Et ex medicinis
compoſitis fortibus ſunt troc. plures quorum de-
ſcriptiones dicā in antidotario ſicut troc. de lacca
et de apſinthio. et troc. de ſcolopendria et dialac-
ca et diacurcuma et hōruſia et attanaſia et tyriaca
de. iiii. et ſocrugene et araſton et cōfectio de gen
tiana et confectio de reubarº cū ſcāo. ⁊ ſine ſcamo
nea et confectio facaruſten et cōfectio de aniuden
nigro et cōfectio diapipeon et diacalamentum ꝓ
ꝑe et filoniuȝ et diamuſchatū amaꝝ: et confectio
quā dicaȝ in antidotario facta ex muſ. bo. ¶Et ſuffuf
et pilule quas dicam in loco ſuo illic in duritie
ep̄is et ſplenis. ¶Cōfectio fortis in aptione oppilatō
nū ep̄is et ſplenis. ℞. ammoniaci. ℥. i. maſticis.
turis. amboꝝ ana carmet. v. coſti eupatorij am
boꝝ ana carmet. iiii. pipis et longi pipis amboruȝ
ana carmet. vi. folij carmet. viii. ſpice aromatice
et ſtercoris leporis amboꝝ ana carmet. vii. cōfi-
ciantur cum melle diſpumato et ſit doſis eius co-
chliarium. i. cū vino in quo infuſe ſunt alique me
dicīe faciētes d̄oppilationez aut cū aqua de radici
bus. ¶Et ex eis que ſunt faciliora illa eſt vt ſumant̄
ſpice romane ptes: iii. et apſinthij ps vna et terant̄
et cōficiantur cū melle et dentur. ¶Et iteꝝ agaricuȝ
cum ſucco eupatorij iuuatiuum eſt valde. ¶ Et ex
illis eſt vt in potu detur radix rubee cum ſirupo
acetoſo. ¶Decoctiotio conferens ad oppilationes e
patis et ſplenis. ℞. ſquille et capilli veneris ami
gdalarum amaraꝝ fenugreci extremitatis apſin-
thij ptes equales decoquant̄: et ſumat̄ decoctio eo
rum cū melle. ¶ Confectio valens ad oppilatio-
nē ep̄is ꝓpinqui tp̄oris. ℞. pipis. ℥. i. et. ſ. ſpice
aromatice carmet. iii. aut. vi. ſecūdū diuerſitatez
ſcriptāꝝ fenugreci coſti aſſari ana carmet. vi. mel
lis. lb. i. et. ſ. conficiatur cū eo et ſit doſ eius co-
chliarium. i. cū aliquibus ſirupis cōuenientibus ad
hanc rem: et ex ſirupis eſt ſirupus acetoſus de zuc
caro cū ſeminibus: et fortior illo eſt mellinus cuȝ ſe
minibus et ſquilliticus et aq̄ mellis in qua fortiter
decocte ſunt ſpeties aromatice in quibus eſt ſtiptici
tas. ¶Et decoctio lupinoꝝ amaroꝝ in qua ponitur
ſuccus eupatorij. ¶ Et decoctio in qua ponuntur
radices capparis et radices apij et radices feniculi ⁊
ſquinantū et lacca et rubea et fenugrecū. ¶Et deco
ctio eupatorij et ſirupus de apſinthio et infuſio eius
et infuſio facta ex aloe et aniſo et amigdalis ama-
ris. ¶Solutiua aūt conuenientia ad hoc caᵐ vbi oȝ
vt ſolū ventris fiat: nō oȝ vt adminiſtrentur ex
eis fortia niſi qum vehemens eſt neceſſitas: imo o
portȝ vt ſint leuia: qm̄ materia eſt in eo qd̄ ꝓxi-
mum eſt medicine: et qm̄ m̄bro ſi virtuoſuȝ ē ſuf
ficit quodlibet adiutoriuȝ ad expellendum. ¶ Et
medicine bone ad hanc rem ſunt hiera picra et po-
lypodium et agaricum et apſinthium detur in po-
tu hiera pi. forti. vſqȝ ad aur̄. i. et. ſ. et debili
vſqȝ ad aur̄. ¶. Et eſt cū oleo de kerua cōuenienti-
or et fortior et melior et ſuffuf de turbit cū polio
dictus in antidotario iuuatiuus eſt eis valde. ¶Ipe
enim aperit et ſoluit ventrem ſimul. ¶Et qum ne-
ceſſaria ſunt ſolutiua fortia non eſt excuſatio quin
dentur ea que ſunt ſicut pilule ſtomatice et pilule
de ſerapino. ¶Et qn̄ȝ ſunt neceſſaria ea que ſunt ſi-
cut theodoricon et logodiō. ¶ Empl'a vero ſicut
empl'm factum ex polio et farina lupinoꝝ et ſemi-
nibus diureticis. ¶Et ſicut empl'ȝ factum ex fenugre-
co et ammoniaco et apſinthio et camedreos et ma
ſtice et croco cum oleo d̄ nereiden et cera. ¶Eius au
tem regimen cum cibo eſt: qm̄ oȝ vt alienet omne
groſſū ex carnibus et pane azimo et pane facto ex
ſila viſcoſa glutinoſa: et vinū groſſū et dulce et ri
zi et milium et pedes et capita et frixa ſiccata et aſſa
ta ſiccata: imo ea que ſunt ſicut decocta ſunt con
uenientiora ei: et dactili: et dulcia: et oīa ꝓprie in
quibus ſunt viſcoſitas et groſſitudo ſicut alanaſati ⁊
albahitati et alfeludez et alcahif et deutet omnia q̄
diximus eſſe de illis que generant oppilationem:
et oȝ vt non ſuccedat cibo eius balneum et reſol-
uat ipȝ nā loco eius qd̄ ab ipa reſoluitur et ipſe non
eſt digeſtus. ¶Et ſilr̄ oȝ vt non vtatur ſr̄ ipȝ motu
neqȝ exercitio: et neqȝ bibat ſr̄ ipȝ plurimum et e-
longet inter comeſtionem et potum et ꝓprie potū
vini. ¶ Ipm enim intromittit cibum non digeſtum
ad ep. Et oȝ vt ſit maſſa panis eius plurimi fermti
et ſalem habeat q̄tū ſufficit et parum plus. ¶Et or
deū et alcandaros et cicer et triticum leuis ponde
ris et fabe et omnia bona ſunt ei. ⁊ n̄ eſt maluȝ tri
buere vinum antiqum ſubtile puꝝ. Et oȝ vt ad-
miſceantur in cibis ſuis porri et ſimilia et aſpagi iu
uatiui ſunt ei et cappares.

¶ De inflatione et ventoſitate in ep̄e. C. vii.

Quandoqȝ aggregantur in ptibus ep̄is et
ſub partibus panniculoꝝ eius vapores
Quū g° retinentur et inſpiſſantur et con
uertuntur in ventoſitates inflatiuas non inueniūt
meatum: aut propter ſuam multitudinē: aut ꝓ-
pt̄ oppilationem in ep̄e. tunc illud eſt inflatio in e
pate. ¶ Et quandoque eſt cum ea extenſio
plurima et non eſt in ipſa ḡuitas plurima ſicut eſt ī
ap̄ate et oppilatione neqȝ frbris ſicut eſt in apoſtēa
te. ¶Et accidit aut pp debilitatem virtutis digeſtiue
aut qm̄ medicine cibalis aut humoroſe ꝓꝑetas eſt
vt cōmoueat ventoſitatem. ¶Et qn̄ȝ eſt hec vento
ſitas retenta ſub ep̄e: ſicut retinetur ſub ſplene: et
mouet eam cōpſſio ſub hypocōdrijs et illud quod

plurimum ventositatum est tensio incipiens: dicō
additur et in ipā est pmutatio quedā et non sequit
eam alteratio dispōnis in forma et colore egrediē
tis a consueta. Et qñ sedat cōpssio inflationem:
et resolut eam et consumit materiaȝ eiꝰ.

De cura ventositatis et iflatiōis i epate. C. viii.

Approximat cura eiꝰ cur oppilationum et
est cū medicinis subtiliatiuis: resolutiuis
p̄dictis in ipā: et cōfectionibꝰ p̄dictis et
conferūt ei balneum in ieiunio: et uinum purum i
ieiunio et paucitas potus aque frē et vaporatōes
cū panno calefacto: et cū alefeniati resolutiuis: et
empl'a facta cū mastice et squinanto: et spica: et g̅
na de ben et empl'a facta ex eis que sunt sicut oleū
de nereidē et mastix cū seminibꝰ. Et si vaporatio
mouerit tunc oportebit vt consideres latus cōicatō
nis: naȝ si extendit dolor ad ptes intestinoꝝ: tunc
solue ventrem p̄us: deinde resolue ventositateȝ.
Et si extēdit ad diaphragma et ossa pectoris: et ad
dorsū administra diuretica etiaȝ: deinde resoluen
tia ventositateȝ.

De dolor̄ ep̄is. C. ix.

Epati qñ accit dolor: aut ex malitia com
plōnis diuse in pte panniculi sui aut ex
ventositate extensiua: aut ex oppilatio
nibꝰ: aut ex ap̄atibꝰ calidis: aut duris qū fr̄a phle
gmatica raro faciunt accider̄ dolorem. Et qñ fit
pp motū hūoꝝ in crisibꝰ. Et cognoscit ps eiꝰ ex si
gnificationibꝰ notis in pnosticis. Et qñ fit ex de
bilitate et non tollerat illd̄ qd̄ venit ad ip̄ȝ ex ci
bo et leditur eo: ppea q̄a abhorret ip̄ȝ. Et qñ con
tingit in motibꝰ matericrū creticis vt accidant gra
uitas et dolor in partibꝰ ep̄is. Et dolor vehemēs
valde non fit nisi ex ap̄ate calido aut ex ventosita
te quapp qū non est febris et dolor vehemēs: tūc
cā eiꝰ est ventositas. Et pp hoc qū febris supuenit
ei soluit ip̄ȝ: q̄admōȝ dixit. Hip. ⁊ Hippo. q̄d di
xit in li° q̄ dr̄ ei pertiner̄ queȝ dicūt quidaȝ inuen
tuȝ fuisse in eiꝰ sepulchro: qꝛ qñ accidit dolor epa
tis cū pruritu vehementi in camaduati et posterio
re pte capis et pollice pedis: et apparet in collo bo
thor similis fabe moritur eger in quinto ante or
tuȝ solis. Et illi qui accidit hoc accidit difficultas u
rine pp oppilationem cū distillatione: qm̄ est in la
certo. Dico gͦ cā eiꝰ est qm̄ est aquositas malig̃ q̄
expellitur in vrinam penetrans aliq° modoꝝ pe
netrationis in extremitates et facit accidere calidi
tas et bauracitas ip̄us pruritum vehementem.

De signis. C. x.

Iam sciuisti signum cuiusq; rei ex eis que
dicta sunt in capitulo suo.

De cura. C. xi.

Iam etiam diximꝰ omneȝ rem in c° suo.
Ueꝝ homines iam dixerunt ad dolores
epatis medicinas dñtes ipsū iuuari ex eis
absolute. Et plurimum iuuamenti eoꝝ est i spetie
debilitatis eiꝰ. Et nos quid̄ refer̄mꝰ quasdā eaꝝ
et eas in quibꝰ est fiducia fȝ qꝛ dixius eas. Dixe
runt magis iuuatiue ex illis sunt troc. de reubar°
cū descriptionibꝰ diuersis et confectio de reubar°
et diacurcuma: et cōfectio de ruta solutiua: et cō
fectio cordumeni et cōfectio cesaris et attanasia mi
nor et maior et tamirīj et ȝocaie et confectco ascle
piadis et troc. de cymino et cōfectio. S. pportio
nata ad illud. Dixerunt et ex eis q̄ cōferūt ei sūt
ii. ℥. succi folioꝝ pini r̄centium cū sirupo acetoso:
aut decoctio eoꝝ cū reubarbari pondr̄. ʒ. s. et cro
ci tertie. ʒ. i. cū aliquantulo semine apīj et feniculi
et etiaȝ sumat rosaꝝ. ʒ. iiii. et spice et masticis am
boꝝ ana. ʒ. iii. succi eupatorīj et succi apsinthīj et
lacce et reubarbari croci supioꝝ squinanti rubee ti
ctoꝝ assari seminū triū xiloal'. crudi omniuȝ ana. ʒ
i. xilobal. ʒ. s. Et qū est illic dolor cū solutione uē
tris narrauerunt hoc medicamen. ℞. fecum vini
decocti lacce spice reubarbari omniuȝ ana aur̄. i.
scorie ferri pondus. ʒ. vii. bibat sr̄ duas. ℥. aque
coriandri. Et oȝ vt in oībꝰ illis deuitet cibos cros
sos et carnes et sit contentꝰ leuibꝰ subtilibꝰ ex a
uibꝰ et alīјs sicut sciuisti. Et pprie qum est illic ca
liditas. Et ex empl'is: ēpl'ȝ de cordumēi: et empl'ȝ
de euforbio: et empl'ȝ de meliloto: et ēpl'a pppor
tionalia.

Tractatus tertius de ap̄atibꝰ epatis et solutione continuitatis eiꝰ.

Sermo vniuersalis de ap̄atibꝰ ep̄is et q̄ secuntur ipsū. C. i.

Apostematū in ptibꝰ ep̄is acciden
tium q̄daȝ sunt q̄ accidunt in ip
so ep̄e et alia sūt que accidunt i
lacertis positis sr̄ ip̄ȝ. et alia sūt
que accidunt in mesaraicis. Et
eoꝝ que fiunt in ip̄o ep̄e alia sūt
que accidunt in ptibꝰ eiꝰ superioribꝰ et ad latus e
ius gibbosū: et alia sunt que accidunt in ptibꝰ eius
inferioribꝰ et ad latus concauuȝ: et alia sunt q̄ ac
cidunt in velaminibꝰ eiꝰ et paniculo eiꝰ et in ve
nis ipsius et hec diuisio est fȝ minus. Et qñ cōicat
ap̄a spetiebꝰ partium eiꝰ. Ampliꝰ ap̄a ip̄ȝ nō eua
cuat quin sit phlegmonides dubellati aut non du
bellati aut cholericū cācerosū aut iflatiuū vētosuȝ.
Et cāe illiꝰ sunt compl'o calida cū febribꝰ destruen
tibꝰ: aut sine febribꝰ: aut cōpl'o fr̄a phibens digō
nem et expulsionem: aut debilitas in stō: aut op
pilatio cōgregans humores: deinde facit eos pene
trare in ptes ep̄is penetratione ñ naturali: et cho
l'a etiam et similia sūt ex causis hꝰ oppilationis. Et
qū est oppilatō ad latꝰ fellis facit san. feruentē et
imbibit in ptibꝰ ep̄is imbibitione nō naturali pp
multitudinē choler̄ et ad summū maxima chol'e mul
titudo est ex causis ap̄atis calidi ep̄is. Et qñ est ex
nocumētis cū comunitate stōi et corrūpit digōnē.
Et cibi q̄d calefacientes et crossi. Et illi q̄ non dige
rūt vald̄ adiuuantes sūt ad faciēdū accider̄ ap̄ata i
ep̄e. Et sil'r qū ep est vehementis attractionis et at
trahit vltra qꝛ oporteat et seq̄t ip̄aȝ ex eo cꝰ est ex
pelli res magnas et prepat ap̄a. Et qñ accidit ppt
pcussionem aut torsionē et ōe ap̄a in ep̄e creticum
si est ex latere gibboso ē eiꝰ crisis cū sudor̄ aut p
uocatione aut fluxus san. et si est in latere concauo
facit crisim cū sudor̄ aut vomitu aut sol'one ven
tris. Et ap̄a q̄d qd̄ est in gibbositate deteriꝰ est a
postēate qd̄ est apd̄ cōcauitatem et ōe ap̄a accñs in
ep̄e calidū vl' frȝ facit oppilationē et ñ relinq̄t corpi
nisi san. aquosū: et cū hoc debilitatur ep in sepādo
aquositateȝ. Et qū retiner̄ pl'rimuȝ aquositatis in
mesaraicis et iste sunt cause hydropisis carnose. et

asclitis. Et qñ pmutatur ap̄a calidū ex ep̄e ad splenez est bonum. Et qñ pmutat̄ ex splene ad epar ē malum.

De signis vniuersalib⁹ ap̄atū ep̄atis cōmūiuz. C. secundum.

Signa q̄ cōia sūt q̄ inuenit eger ḡuedinē sub hypocōdrijs in sepabilem et inuenit illic dolorem vehemētez qñz non sicut ī oppilationib⁹. Ip̄a enim accidunt a dolor̄ forti et alterat̄ cū eo forma non sicut ī īflatione in q̄ non alteratur: et est cū eo attractio furcule ad inferiora in plurib⁹ horis non semp. Et non fit hec quidem attractio nisi pp tensionem concauitatis et suspēsionem. Et non accidit in egritudinib⁹ ep̄is calidis ⁊ alijs pulsatio: qm̄ arterie disptite sunt in panniculo ei⁹. Et neqz est ḡuitas in eis nisi q̄titas inseparabilis. Et qñz cōmunicant coste dorsi dolorib⁹ epatis et ap̄atib⁹ ei⁹ supiorib⁹ ascendentib⁹: quanuis nō sint semp cōmunicantes. Et hñtes q̄dez ap̄ata epatis ꝑprie calida et magna non possunt dormire s̄r latus dextrum. Et ḡuat eos dormir̄ etiam sup latus sinistrum pp tensionem ap̄atis ad inferiora: imo plrima incliatio eoꝝ est ad dormiendū resupine. Et si ap̄a est in later̄ gibboso inuenitur ḡuitas illic: et sentitur tensio apud suspensoria: et cadit tactus illic sup ap̄a manifestius: et ꝑprie indebili. Et accidit tussis sicca et constrictio anhelit⁹ et ꝑprie qñ anhelat cum fortitudine pp cōmunitatem diaphragmatis et pulmonis ad ipsum in nocumento. Et minoratur vrina. et qñz ītinet̄ oio qū ap̄a est magnum pp illud q̄ accidit de oppilatione in latere gibboso: et de debilitate expulsiue. Et ḡuitas in ipso maior est ea que est in facto apud concauitatem: qm̄ latus concauum sustentatur s̄r stōm: et est ḡuitas in ipso plus et attractio furcule ad inferiora a dextro minus: et ꝑprie i illo c⁹ epar creatum est non vehementer adherens et obuians costis. Veꝝ attractio furcule ad inferiora et cōmunitas furcule in dolor̄ ad ep sunt incontinuatione epatis cū costis manifestiores et maiores et singultus minoratur in gibboso et multiplicatur in concauo pp elongationem gibbositatis ab ore stōi. Qū autem ap̄a est in concauitate et later̄ inferiore est ḡuitas minor pp suam sustentationez s̄r stōm et ñ sūt tussis et constrictio anhelit⁹ de q̄b⁹ sit curandū: et non cadit sub tactu casus de q° sit curandū. Veruz dolor est vehemens pp cōpssionē factā illic: et ꝑprie qū attrahitur mirac. Et qum ap̄ata ep̄is sunt mag̃ declinat nat̄a ad ī supinationem etiā et ad dormitionem. Q̄ si s̄r fluat leditur a resupinatione etiam et ap̄ata lateris. concaui cōmūicat mesaraicis plurimū. Et prs⁹ qum apostema est ad latus concauuz stōus est vehementioris continuitatis: ⁊ apparēt singult⁹ et nausea et tussis si ap̄a est calidū. Et existimauerunt q̄dā q̄ cōmūitas inter vtraque est pp neruuz subtilem cōtinuantem inter epar et īter os stōi quapp non accidit sigult⁹ nisi quz ē ap̄a magnū cōprimēs os stomachi. Et vr̄. G. q̄ causa in illo est illud quod effunditur ad stōm in ore suo ex ap̄ate calido et ex hūore acuto. Et ad summū singultus apud omnes non apparet nisi qum ap̄a est magnū: qm̄ spatium longinqum est inter ep et os stōi: et si est illic neruus in quo ip̄a duo cōmunicant et continuat inter ea est subtilis valde. Et ad sūmū dū non est ap̄a magnum non fit inter stomachū et ep cōitas secūdū plurimū. Et illud de ap̄atib⁹ ep̄is q̄ factum est circa pāniculos: et venas est vehementioris doloris et prauioris fe. si est calidū. Si aūt ap̄a est in vtrisqz laterib⁹ simul apparēt signa q̄ sunt vtroꝝqz lateꝝ simul. Et qñz cōicat latus lateri vsqz ad terminum non plurimū. Et qñ qz pducunt omnes speties apostematū ep̄is calidoꝝ et frigidoꝝ ad hydropisim. Et scias q̄ qū ap̄ati epatis associatur ventris solutio est mortale.

Differentia int̄ apostemata epatis et ap̄ata lacertoꝝ positorum s̄r ipsum mirac. C. iii.

Cognoscitur dr̄a inter vtrunqz ex parte figure: et qm̄ ap̄a lacerti apparet semp et ap̄a ep̄is qñz non apparet et ꝑprie in concauitate et in pingui nisi sit res magna aut granis. Et lacerti quidē sit⁹ aut est in latitudine aut est in longitudine aut transuerse capiens in lacerto. Et iam quidem sigauim⁹ ip̄m in anatomia. In figura vero. qm̄ figura ei⁹ q̄ apparet de ap̄ate ep̄is est lūaris secūdū situm ep̄is que sentitur cū sepatione abscisionis ei⁹ cōmunis. Lacertosum aūt est simile stillo c⁹ vna extremitatū est crossa altera ē subtilis et est quasi cauda muris: et sil'r non sentit̄ cū sepatione abscisionis ei⁹ cōis: imo vides ipsum subtiliari in longitudine sua paulatim: imo nō forsitan contingtt vt comprehendatur ex eo nisi paꝝ in pfundo qum est in lacerto pfundo transuerso. Et est similius ap̄atib⁹ epatis. Ex pte autem accidentium pprioꝝ et cōmuniū: qm̄ ex accidentibus pprijs et cōib⁹ que accidunt ap̄atib⁹ que sunt in epate non est aliquid in apostematib⁹ lacertoꝝ de q° sit curandum et qum vides almirac declinare ad tenebrositatem et siccitatem tunc existima q̄ apostema ē ep̄ticū.

De ap̄ate calido. C. iiii.

Cause ei⁹ sunt ex summa caꝝ ep̄is in q° ē caliditas. Ei⁹ vero signa sunt signa predicta apostematum cōmuniū et que sunt in quibusdā partib⁹ et est illic fe. acuta qum est apostema in carnositate: et fit vehemens sitis. Et minoratur appetitus et accidunt singult⁹ et nausea et cholericus vomit⁹ in p̄mis: deinde vt flos eris post niger et accidit frig⁹ extremitatum: et nigredo lingue et sincopis totum illud: et ꝑrie qum apostema est in concauitate. Et est malitia anhelitus et dolor extens⁹ ad dors[m] et furculam et mordicatio: et ꝑprie qum est ap̄a in gibbositate. Et quādo est in concauitate: tunc non addit nisi in re anhelitus: qm̄ qñ attrahit̄ aer plurim⁹ valde extendit diaphragma et coarctat ipsū et constringit attractionem aeris: et qñz accidit tussis. Et accidunt lingue quocūqz mō sit citrinitas et rubedo vehementes: deinde declinat ad nigredinem: deinde alteratur color cutis totius ꝑprie qum apostema ē in gibbositate. Et qñ est virtus fortis et ꝑprie virtus stōi et ap̄a est in concauitate retinetur natura. Et si virtus in corpe et stō est debilis soluitur.

Inquit. Hip. egō cōturbata nig̃ in principio egritudinis acute sig̃t q̄ in ep̄e est ap̄a calidum magnū hoc est: et pulsus sit undos⁹ magn⁹ fr̄quēs velox

Et apa quidem calidũ aut resoluitur et destruũt accidentia ei⁹: aut collectionem facit: et sunt cum eo signa dubellati et dicam ea: aut induratur et pmutat etiam ad signa apatis duri: et destruũtur signa apatis calidi. Et plrm q̇d cãe pmutationis eius ad duritiem est sr̃ftuitas in infrigidatione et constipatione et administratione crossoꝝ in apate. Et dr̃a inter ipz et pleuresim est qm̃ tussis non sequitur sputum: et ꝙ dolor est in dextero gͣuatiuus: et color lingue et color corpis alterantur cum eo. Et puls⁹ non fit serrinus valð et capitur manu si ẽ in gibbositate: et sig̃nt ipm labor anhelit⁹ magni et attractio aeris plrimã sĩ est in concauitate: ppea qꝛ apa comprimit diaphragma: et extendit ipsũ ⁊ qñz cõmouetur tunc tussis. Et crisis q̇d apatum epatis calidoꝝ in gibbositate factorum. et apatum calidoꝝ factoꝝ in lacertis fit cũ fluxu san. narium et pprie ex dextra aut cũ sudor̃ aut vrina laudabilib⁹. Et factoꝝ in concauitate fit cum sudore: aut fluxu ventris cholerico aut vomitu.

De almesire in epe. C. v.

Grauitas in mesire in epe est timor et inflatio et mordicatio et denig̃tio lingue et tinctura coloris vehementioris plurimũ. Et est color decliuis ad citrinitatez et est poxism⁹ vehementie febris tertiane. Et eius quid iuuamentuz a frigidis humidis est vehemectius. et puls⁹ est durior et similior serrino: q̄ vndoso puro et minor et vehementioris frequentie et velocitatis.

De phlegmone in epe. C. vi.

Sig̃ant ipsam signa apatis calidi et diuersificant ipaz ea q̄ pportiõauim⁹ ad mesire in pprietatib⁹ et rubedo faciei et exuberatio venaꝝ.

De apatib⁹ fr̃is i epe. C. vii.

In istis apatib⁹ est gͣuitas plus et non est sitis neqꝫ febris neqꝫ nigredo lingue et sẽtitur cũ eis in stõ similitudo spasmi. Et significant ipsa etas et r̃gimẽ et cõplo et color fm ꝙ scimisti.

De apatib⁹ phlegmaticis. C. viii.

Sig̃ant ipm inflatio cutis et plumbeitas coloris: et ꝙ non sentitur cũ duritie et vehementia lenitatis pulsus cũ reliquis signis apatis fr̃i.

De apate duro et cancro. C. ix.

Sepe accidit ab apate antecedente ipsũz ⁊ qñz accidit incipiendo: et qñz accidit a pcussione et incipit tendere ad duritiem. Et significat ipsũ tactus in eo qui suscipit tactuz ptium epis ei⁹. Et si non inciperet hydropisis peruenire ad habentem ipsũ apparet ad tactum manifestũ valde: nã almirac extenuatur cum eo et debilitatur et attestatur apa lunare absqꝫ dolor̃. Veruz qñz leditur apud initiuz receptionis cibi et alleuiatur apud famem et est via ad hydropisim. Et qñz significant ipsum vehementia grauitatis valde sine febre et extenuatio corpis et cas⁹ appetit⁹. et tenebrositas coloris: et ꝙ minoratur vrina. Et qñz succedit accidentib⁹ apatis calidi qum remouentur et non remanent nisi grauitas. Et si addit pp illud difficultas anhelitus significat ꝙ apostẽa calidum induratur. Et difficultas quidẽ anhelit⁹ et gͣuitas sine febre cõmunicant in apate duro et oppilatione: et differunt per r̃liqua que dicta sunt. Et sequitur ipm hydropisis et proprie hyposarche ppter debilitatez sepatiõis materiei aquose ex sãguine ad r̃sudationem subtilẽ ei⁹ q̄re currit aquositas cũ sanguine in mẽbra: et accidunt febris et ebullitio. Et spissum aquositatis qñz puenit etiaz ad spatium ventris fz ꝙ dicem⁹ in capitulo asclites: quare moriunt̃ fz plrm pp resolutionem nature ppter oppilationẽ viaꝝ ad ep: quapp dissoluũtur eorum virtutes. Et isti quidez non curantur nisi in principio: tunc enim qñz confert cura sed quz plõgatur egritudo non cõfert curatio. et si fuerit durum cancerosũ et fuerit illic retentio tunc dolor erit vehemens et accidet nocumentũ in colore et in appetitu et reliquis pl⁹. Et qñz accidũt singultus et nausea sine febre: et non sentitur dolor: et erit via securitatis mẽbri. Et scias ꝙ ep velociter oppilatur et conuertitur in lapideitatẽ et ppe qũ administrantur superflue incrossantia et constipantia in apostemate calido.

De dubellati. C. x.

Plurimũ fit post apa calidũ. Qũ enim incipit fieri collectio fit dubellati et qum incipit collectionẽ facere vehementiora fiunt fe. et dolor̃s et accidentia in pmis: deinð accidunt tremores diuersi: et leditur a r̃supiatõe nedum a dormitione sr̃ lat⁹. Qũ g° facta est collectõ lenitur cõpsio et sedatur accidentia. Qũqꝫ apitur accidũt horripilatõ et lubricatõ vir⁹ et saniei et r̃rum que sunt sicut sex et inuenit p illud leuitatem et r̃solutionem ex gͣuitate sensata. Et ipsius eruptio aut fit ad ptem intestinoꝝ et egreditur cũ egõne: aut ad ptez renũ et egreditur cũ vrina: aut ad spatium qð est in concauitate ventris et inuenit alleuiationem et detumitõez: et nõ attestat̃ eũo in egõne aut vrina. Et dubellati quidẽ qñz est pfunda in carne epis: et qñz tendens ad manifestũ ipsius et nõ pfunda et sanies diuersificat̃ in ea. Fit enĩ in ea que submersa est nig̃ in non submersa tendit ad albedinez.

De apate mesaraice. C. xi.

Communicant in signis suis apati epatis. Veꝝ febris in illo qð calidũ est: est debilis nõ existens in vehementia febris apostematis epatici et est gͣuitas cũ extensione pfundior ad ventrem et stõz et qñz est tensio maior q̄ gͣuitas. Qũ g° non inuenis signa oppilationis epatis nec signa apatũ epatis et inuenis chilũ subtilem ppter debilitatem digõnis in stõ et significationẽ ei⁹: et sunt illic tensio et lenis febris. Scias ꝙ in mesaraica est apa calidũ. Sz inter apa durum et oppilationes mesaraice est dr̃a difficilis: nisi cũ existimatione longa: nam si egreditur aliquid saniosũ post dies aliquot tunc scias ꝙ est ab apate: et hec sanies discernitur a sanie facta a suo simili in epate in hoc ꝙ illa tendit ad rubedinem et sanguineitatez saĩosã et citrinitatem.

De cura apostematis calidi et sanguinei. C. xii.

Primũ quod tibi necessariũ est: est vt ꝯsideres dispositionẽ r̃pletionis: et dispositionẽ virtutis et etatis et hore et alioꝝ

que tu ſcis et queras ex eis licentiā in phlebotomia gͦ phlebotoma ſi eſt poſſe tibi ex baſilica et ſi nō ex nigra et ſi nō ex cephalica. Et ſi virtꝰ eſt fortis extrahe qđ neceſſariū eſt de ſanguine in vice vna et ſi non ꝑtire et ſegrega in vices plurimas. Et ſcias ꝙ qñ non phlebotomas et dimittis materiaꝫ in ep̄e et adminiſtras ſtiptica et apocruſtica ꝓculdubio induratur apa: et ſi tu admiſtras reſolutiua n̄ eſt dubiū quin cōmoueat̄ dolor et ap̄a. ¶ Phlebotoma gͦ in ꝓmis et non heſites in hoc qum nō ē ꝓhibitor fortis ⁊ extrahere ſan. habundantem. Et ſcias ꝙ tu indiges in initio eiꝰ eo cꝰ ſimile eſt in cannone de repcuſſione et infrigidatione. Uerum tibi ineſt tunc vt attendas latus duritiei. Q̄ ꝙ velociter rn̄det duritiei: et ꝑꝑ hoc oꝫ ꝙ ſint ꝑmiſta cū ſubtiliatiuis et apitiuis. ¶ Et epithimatū quiđ frigidoꝝ admiſtratio ſ̄ṙflua qñꝫ perducit ad duritiem: et qñꝫ ſufficit eis introitus balnei. ¶ Et qñqꝫ ꝑpitur ad renes. Et ſcias ꝙ plures medicinaꝝ q̄bꝰ eſt ſtipticitas aliqua et frigꝰ et ſil̄r ciboꝝ qui ſunt hꝰmōi ſicut ḡnata et poma et pira nocent ex alia ꝑte. Et illud qm̄ ip̄i conſtipant meatū qui eſt ad fel q̄r̄ non attrahit choleram et eſt illud additio in apoſtemate et malitia pl̄rima. Et ex conſtipatiōe cū hoc ꝙ ipſa eſt neceſſaria in principio egritudinis et in fine eiꝰ et apud r̄ſponſiōeꝫ reſolutionis ad conſ̄uandā̄ virtuteꝫ: timentur due malitie lapideitas ⁊ retentio choleṙ in ep̄e. ¶ Quapp indiges etiam vt incipias a regimine reſolutionis materiei ī hac egritudine pluſq̄ ſit tua inceptio in reliquis ſp̄atiꝭ: timendo lapideitateꝫ et duritiem et expellendo illud qđ forſitan reſudat ex viru malo a cꝰ īſudatione non euānt̄ ap̄ata calida: verū reſolutio et aptio qñꝫ mollificant virtuteꝫ ⁊ ap̄ꝓximāt morteꝫ ſicut narrauit. G. de diſpōne medici curantis ap̄ata ep̄is cū mollificatis quibꝰ curatur reliq̄ ap̄ata ſicut eſt empl̄m factū ex oľo et tritico et aqua et cibabat illū alca darusi: et oportebat vt cibaretur eis in quibus eſt abſterſio ſine viſcoſitate et groſſitie et vt miſcerentur cū reſolutiuis medicine in q̇bꝰ ſunt ſtipticitas et cōfortatio et aromaticitas: ſicut cipi et calamꝰ aromaticꝰ et apſinthiū: et vt adminiſtraret̄ de iſtis q̄titas que conſeruat et ſanitateꝫ et non ſ̄ṙflueret et eſſent ī initio ſui r̄ꝑcuſſio cū fortitudine et in medio ipſius cōpoſitio: et in fine eius reſolutio cū ſtipticis hꝰ generis. et ſi eſſet neceſſe vt cōfortarēt̄ reſolutio: tunc feſtinaret quidam et ī ipſo eſt qđ eſt in ipſo. Ille gͦ non īcipit ex. G. ⁊ indicauit ei. G. in egroto qñ cōuenerunt ad eum ꝙ iſte eger morieṫ cū diſſolutione virtutis et ſudoṙ viſcoſo pauco apparente ſ̄ṙ ip̄ꝫ mortuus ē gͦ infirmꝰ et fuit ſ̄ꝫ ꝙ exiſtimauit. G. Non eſt gͦ neceſſariū vt cum hac r̄ſolutione ſingulari incipiatur in hora reſponſionis r̄ꝑcuſſionis: et oꝫ vt euacuet̄ a ſtipticitate et aptione in diſpoſitione reſponſiōis reſolutionis pure. Et cōſideratio omniuꝫ iſtoꝝ eſt ex ſubtilibꝰ r̄bꝰ. Et ſcias ꝙ ſicut hoc mēbrūꝫ velociter cōuertitur in lapideitatem ſimiliter velocit̄ ſuſcipit reſolutionē. Et qñꝫ ſunt reſolutio et aptō cauſe ad eruptionē. Et qñ adminiſtras reſolutionē non adminiſtres eaꝫ ex genere eoꝝ que mordicāt et cōmoueant ap̄a. E aqua quideꝫ ordei q̄uis abſtergat ſine mordicatione: tamē eſt dulcis et dulce

facit incurreṙ oppilationes: ꝑꝑ illud gͦ in aqua eſt ſufficientia abundans: qm̄ abſtergit ſine mordicatione et non facit accideṙ oppilationem. Amplius poſſe eſt vt cōfortentur eiꝰ aptio et abſterſio cum eis que admiſcētur ei ſi neceſſarium eſt vt addat̄ ip̄ius virtus. Et mordicatio quidem et ſtipticitas plus nociue ſunt cōcauitati q̄ gibboſitati: qm̄ ip̄e feſtinant cū virtute ſua: et faciunt accideṙ oppilationes in īitio viaꝝ et in gibboſitate ſunt fracte v̇tutis et obuiant extremis orificījs. Ampliꝰ oꝫ vt cognoſcas latus egrū: et caue ne ꝓuoces vrinam egritudine exn̄te in cōcauitate aut ſoluas ventreꝫ egritudine exn̄te in gibboſitate et facias materiam in vtriſqꝫ diſpōnibꝰ ſimul inobedientē: imo oꝫ ut tu euacues ex ꝓp̄iquioribꝰ locis. Euacua gͦ ex apoſtemate qđ eſt in cōcauitate ex latere ſolutionis ventris et illud qđ eſt in gibboſitate ex ꝓuocationis latere. Et caue ne dimittas naturam remaneṙ reſtrictam. In hoc enim eſt nocumentū magnum ⁊ in ip̄o eſt error. Et nō etiam dimittas eaꝫ ſolutam ſ̄ṙflue et cadet virtus et heſitet nat̄a: imo ſ̄ṙeſt tibi vt ī ſoluas cōſtrictam cū equalitate et conſtringas ſolutam cū equalitate. ¶ Medicine aūt cōuenientes ap̄atibꝰ ep̄is et in initio rei qū illic eſt caliditas ſ̄ṙflua ſunt aqua endiuie et aqua ſolatri cū ſirupo acetoſo zuccarino et aqua ordei et aqua virge paſtoris et aqua arnogloſſe et alkekēgi et aqua coriandri hūidi et aqua cucur. et aqua cucumeris et aqua cuſcute. Et oꝫ vt admiſceatur eis aliquid borum q̄ ſūt ſicut apſinthium et calamꝰ aromaticꝰ et troci. hꝰmōi. ℞. carnis amirberis. ʒ. x. roſaꝝ ſpodij amboꝝ ana. ʒ. v. medulle ſem̄is citroli et medulle ſeminis cucurbite et ſeminis portulace et ſeminis endiuie omniū ana. ʒ. iii. ſeminis feniculi pondꝰ. ʒ. i. ſumatur ex eis in potu pōdꝰ. ii. auṙ. Et ſi neceſſariū eſt addere confortantia ꝙ ponant̄ in eis lacca et reubar. Et ſi fuerit illic tuſſis ponant̄ in ipſis ſuccus liquiritie et aliquid ď dragagāto et tereniabin. ¶ Medicine que ſunt fortiores et cōuenientiores ei qui non hꝫ ex caliditate quantitatem peruenientem in vltimo ſunt aqua feniculi et bugloſſe et ſquinantum et apiuꝫ montanum et allubleb et totuꝫ illud cū ſirupo acetoſo. ¶ Iſta enī et conſimilia conferunt in illo qđ eſt in tunica ꝓ̇ma qum incipit in maturatione ꝓueniṙ paꝝ. Et troci. de roſis etiam et ꝓprie in eo qđ ſequitur concauitatem. Et multotiens quidē eſt cauſa ap̄atis et initium eiꝰ ſaltꝰ et ꝑcuſſio. Et ex eis que ꝓhibent ipſum accidere poſt illa duo et poſt phlebotomiam eſt vt in potu ſumatur ex rubea et reu. alſeni omni die. ʒ. i. et fiat hoc tribꝰ diebꝰ. Et poſtq̄ ſcis ꝙ apoſtema eſt in latere concauo: tunc prim̄ eſt vt adminiſtres aquaꝫ allubleb ꝑmiſtam cū eis que neceſſe eſt illi admiſceri ex infrigidatiuis p̄dictis. Et aq̄ ſicle in omnibꝰ que maturant et repcutiunt et leniunt nat̄ā. et confert qum apparet mat̄atio opponacū cū aqua feniculi et aqua ſolatri et aqua allubleb et vt tu ponas in cibo aliquid ď ſemine cartami et ſicle ſiue ď vrtica et polypodio. Et qñ declinat adminiſtra fortia ſicut aloes et agaricū et t̄bit: et quidam adminiſtrant myrob. citrinos. Ego v̇o abhorreo eos ꝑꝑ illud quod in eis eſt ď virtute ſtipticitatis et timeo ꝙ educatur ſubtile et v̇tatur

in lapideitatem crossũ. Et qñ administrant̃ in hꝰmõi hora ea q̃ sunt sicut semen cartami et sicut vrtica et polypodiuʒ in cibo et epithymũ sine timore. Et qñ addemꝰ ad ea que sunt sicut hellus fm necessitatem. Clistere aũt in principio et vbi accidit vt sit natura constricta fiat ex eis que sũt sicut succus folioꝝ sicle cũ melle et sale et baurach aut cuʒ zuccaro ru. Et apud declinationem fiat fortior et ponat̃ in ipõ polypodiũ et centaurea et isopꝰ et origanum. Et qñ ponitur in ipõ colloquintida.

Qũ autem est in latere gibbositatis oʒ vt incipias ĩ ipõ cũ diureticis fr̃is deinde cum tempatis. Et qñ apparet maturatio administra fortia acuta et ñ est necessaria hec posterioratõ nisi ꝑpter timorem lapideitatis. Medicine aũt iste sunt sicut rubea et petroselinum et assaꝝ et squinantũ et tro. almirberis descripti et tro. de eupatorio fortes et r̃liqua diuretica fortia predicta ĩ areol' expulsionis et in capitulo ꝓuocationis. Empl'a vero oʒ vt non administrentur frigida sicut sup apata alia: immo tepida. Et illa quideʒ a quibꝰ oʒ incipeř qum existimas ꝙ apa est hñs initium sicut succi fr̃i stiptici sicut saccus portulace et cucur. et sepuiue et aq̃ rof. et sandali et canfora. Empl'a facta ex ꝑpuꝛtijs vitium et ro. siccis et atriplicibꝰ. Et non oʒ vt sint hꝰmõi qum verificatur ꝙ apostema iam est. Meliora nanqꝫ empl'a sunt illa que sunt facta ex cydonijs cũ medicinis alijs: de illis est vt teratur cydonia cũ farina ordei et aqua ro. et fiat ex eis empl'm: aut cydonia decocta cuʒ aceto et aqua donec discocta sint: et misceantur cũ sandalis: et ponantur sup ea aliquantulũ ol'i ro. et administrentur. Et ex illis est vt decoquantur cydonia cum vino odorifero in qº sit stipticitas et addatur eis virga pastoris. Et confortentur cum eis que sunt sicut paꝝ spice et apsinthium et cipi: et ꝑparentur cũ eis que sunt sicut sauich ordei et administrent̃. Et qñ ponitur cũ eis ol'um de cydonijs aut oleuʒ masticinum aut oleũ de alcanna. Et de aquis aqua myrti et aqua de folijs maloꝝ et aqua cydonioruʒ et similia. Et qñ fit empl'm ex cydonijs decoctis cũ decoctione apsinthij. Et qum voluntas est vt eleuet̃ ad g̃dũ resolutionis ponatur in ipõ mastix et camemilla et melilotũ et farina ordei et fenugrecũ cũ r̃bꝰ in quibꝰ sit stipticitas et semen lini et oleũ. s. eiꝰ et oleuʒ fisticinum et oleũ camemillinũ et fenugrecũ. Et ex empl'is laudatis est empl'm de tenulis et empl'm filagriꝰ et empl'ʒ de meliloto et empl'ʒ caritiũ et et empl'a que dicemꝰ in antidotario. Descriptio ẽpl'i ad inflat̃ōeʒ. ℞. butyri et succi rubei amboꝝ ana pteʒ. i. croci mastic. amboꝝ ana ptẽ. ʃ. olei ro. ptes iiii. cere quantum necesse est. Et in fine eiꝰ administra empl'a apitiua resolutiua permista cũ stipticis ꝑpter conseruationeʒ virtutis sicut sunt empl'a facta ex iereos et assaro et alusnee et polio et origão et scẽba et semine apij et bdellio et similibꝰ. Et qñ adduntur in eis confortantia. Et empl'a facta ex myrto et rubea tinctoꝝ et g̃nis lauri et croco et myrrha et mastice et cera et oleo sa̋bacino et oleo de lilio.

Descriptio empl'i resoluentis apata epatis ꝑportõnatum ad tabos laudabile exptum. ℞. storacis et cere amboꝝ ana darkimet. x. et masticis et croci et amomi omniũ ana darkimet. ij. olei de arbore. masticis et olei ro. amboꝝ ana darkimet. ii. vini cotilas. ii. et. ʃ. liquefiant cera et oleũ et misceant̃ cum eis omnia. Aliud iuuatiuuʒ valde. ℞. lilij amomi folij omniũ ana pondꝰ darkimet. i. storacis cere amboꝝ ana darkimet. i. olei de arbore masticis quantum necesse est. Aliud bonuʒ. ℞. aloes. ʒ. iii. masticis. ʒ. i. camemille et meliloti amboꝝ ana. ʒ. iiii. croci rubee et calaĩ aro. assari. omniũ ana. ʒ. ii. cere et amõiaci amboꝝ ana. ʒ. vi. olei de lilio quantum sufficit. Aliud resolutiuũ cõfortatiuũ. ℞. croci. ʒ. ii. bdellij. ʒ. vii. et sordis vrceoli. ʒ. iiii. et amomi et spice romane: et carpobalsami omniũ ana. ʒ. vi. olei de lilio quantum sufficit ꝑmisceantur et administrẽtur. Quod si cũ apate fuerit solutio ventris debilitans quam sollicitudo exigit retineri: tunc oʒ vt in potu sũantur trocisci almirberis et troc. de reubarº muschati. Cibꝰ aũt melior est kisch ordei. Infrigidat eniʒ et abstergit et non facit acquireř oppilatõnes et festinat eiꝰ penetratio. In candarusio autem et frumento fortiori eo necessarium est aliq̃d de crossitudine et compr̃ssione apatis. Et si non est excusatio a pane sit panis qui non est ex simila neqꝫ ex tritico crosso: et iam sit in furno panis factus et oʒ vt intendatur cũ cibo vltimo. Et ex oleribꝰ lactuca et atriplices: et ex fructibꝰ g̃nata dulcia. ei in cꝰ stõ non conuertuntur dulcia et oʒ vt deuitet dulcia quãtuʒ potest.

De cura herisipile. C. xiii.

Cura herisipile ꝑxima est cure phlegmonis. Ueꝝ oʒ vt sint ventris solutio et vrine ꝓuocatio sublimiores: et cũ eis que sunt decliuiora ad frigiditatem. Et ponantur medicine sup ipam infrigidate cum niue et non incessanter remouetur illud donec eger inueniat subuersionem frigoris. Et fiant empl'a ex nenufare et aqua alkekengi et aqua cydonioꝝ et sandaloꝝ et cãfora et similibꝰ. Et non administres in ea calefaciẽtia quantum posse est.

De cura aldubellati. C. xiiii.

Oportet vt administrent̃ in principio aldubellati et qum incipit apa calidũ de qº existimat̃ ꝙ ad collectionem ꝑueniat repcussiua que sunt ex empl'is cum equalitate et epithimatibꝰ. Et in potu dentur aqua ordei et sirupꝰ acetosꝰ. Et si dispõ necessariam faciat phlebotomiá phlebotoma ex basilica: aut ventosa partẽ ventris que sequitur epar. Et qñ indiges solutione ventris: qum gº non est excusatio quin collectõ fiat: tunc necessarium est vt administres maturationeʒ et suppurationeʒ et necessarium est vt adiuuẽtur cũ incissione et subtiliatione qũ necessariũ sit hũoribꝰ crossis exñtibꝰ in hꝰmõi apostematibꝰ q̃ꝛbꝰ membrum iaʒ imbibitũ est. Et necessaria est lẽificatio vt faciat humorem prepatũ ad resoluẽdũ. qũ gº apparet maturatio et non suppuratur altera ipsum ab illis et vtere suppuratis fortibꝰ potando aut empl'ando: deinde adiuua naturam ad expellendum materiá. Et si indiges adiutorio et oppositione ad ptẽ declinationis et oportuerit vt vẽtrem soluas aut vrinam ꝑuoces facies. Et non ꝑuoces cũ re forti et calida et faciat incurreř egrũ

nocumentum in vesica. ¶ Conseruatio enim vesice in hac egritudine et qũ erupit pus ad ipm p se ipʒ aut medicina diuretica necessaria est. ¶ Qũʒ erupit pus aut expellitur et necessaria est ablutio residui pus: tunc fiat cũ eis que sunt sicut aqua mellis et rubea. ¶ Deinde si indiges incarnatione vlceris tunc si virtus tollerat ventris solutionem est in ipsa adiutorium plurimũ qũ non est supflua. ¶ Et vẽtris quideʒ solo necessaria est pp duas res vna caꝝ ante eruptioneʒ vt minoretur materia et alleuiet̃ sñ naturam et secunda post eruptionem aut ꝓpe eruptionem et ꝯplementũ maturationis: qum scitur ꝙ materia ad partem intestinoꝝ est declinior ⁊ ꝙ dubellati est in latere concauo. ¶ Et ex illis quidẽ quib⁹ venter soluitur ante eruptionẽ ſ͛ʒ semitaʒ adiutorij nature et alleuiationis sunt tereniabin et xiracost et casiafi. et ʒuccarũ rubeuʒ et h⁹mõi in aquis allubleb et endiuie bibita. Et fortius illis est decoctio seminũ et radicum in qua decoctuʒ est eupatoriũ et in qua soluta sunt tereniabin et xiracost et casiafi. et similia. ¶ Et qñq; ponuntur in ipso aloes et apsinthium. ¶ Et ex clisterib⁹ clisteria lenia nota. ¶ Solutiua aũt que sunt post maturationem et iuuant ad maturandũ etiam et ad eruptionem sunt vt sumantur in potu in decoctione radicum et eupatorij olei de tribul'. ʒ. iiii. sa'baci pond⁹. ʒ. ii. ꝯiũgat̃ cũ. ℥. ſ. ʒuc. ⁊. ℥. ſ. casiefi. ¶ Si autem materia fuerit vers⁹ gibbositatem nõ oportebit vt administrentur solutiua nisi ſ͛ʒ viam adiutorij et alleuiationis in principio et ante maturationem. ¶ Post maturationẽ vero oʒ vt administrẽtur diuretica predicta ſ͛ʒ ordinem suum. s. quotienscũq; est maturatio in vltimo administrent̃ fortia. ¶ Medicine vero ebibite adiuuantes ad maturationeʒ sunt sicut lac asininum cum ʒuccaro iu. aut ʒuccaro albasir: et sicut aqua de radicib⁹ cum passis et ficub⁹ et capillo veneris et fenugreco cũ olo amigdalino dulci aut amaro: aut oleo de fenugreco aut olo de tribul'. ¶ Et si voluerit fortius illo ponant̃ in ipo daculi et sumant in potu in ieiuno decoctionẽ psilij et sirupũ de ysopo confortatuʒ et cibentur melle colato a spuma sua cum decoctione sua et ficub⁹ et aqua mellis in aqua ordei: aut sumant̃ de taraxacon sicca pond⁹. ʒ. i. et lactis asinini. ℥. iii. cum ʒuccaro. ¶ Et vtatur medicinis in q̃b⁹ sunt aptio et subtiliatio: et etiam confortatio sicut sunt apsinthium et crocus et spica et radix peonie et radix albasce ⁊ radix rubee ⁊ mastix et vtraq; spica et ğna alfangdi et succ⁹ eupatorij et radices cẽtaurẽ: et ex oleis olʒ d̃ nereidẽ ⁊ olʒ d̃ arbor̃ mastic. ⁊ oleũ de lilio. ¶ Empl'a vo adiuuãtia sũt sicut empl'a in q̃b⁹ ponuntur farina et melilotum et camemilla et radix lilij et calamentum et radix euisci et fic⁹ et oleum et frumentum et cepe assatum ⁊ oliuʒ de ben. ¶ Si aũt necessaria sunt fortiora illis administretur emplʒ ex farina ordei et baurac et fimo columbino et calamento et glutine alboti et picis et maneris et simili: et oʒ quando sentit maturationẽ vt dormiat sñ ep suum et assiduet balneationem cũ aqua calida. ¶ Et qñʒ est necessarium vt exercitetur et ambulet si possibile est ei illud.

¶ Qd̃ si erumpitur tunc oʒ vt sumat sup ipsm ea q̃ abluũt ipm et mundificant sicut aqua mellis calida deinde consequantur ea que mundificant ipsuʒ ex pte declinationis aut cum solutione ventris aut cũ ꝓuocatione vrine si indiget eis aut admisceatur aliquid illoꝝ cũ aqua mellis. ¶ Et non oʒ vt dentur ei in potu diuretica valde et ledant meatus vrine ꝙ si accidat vt vlceret: aut ledat pus meatus vrine aut vesice: tunc rectius est vt nutriatur cibis ĩ quib⁹ est abstersio absq; mordicatione: imo cũ cõglutiatiõe aliqua sicut est aqua mellis decocta cũ eq̃litate cum qua pmistũ est paꝝ amili et ouum et oleum ro. et sicut sunt malue cũ candarusio. ¶ Et ad vltimũ oʒ vt regatur regimine vlcerũ mẽbrorum interiorũ: et ſ͛ʒ ꝙ oʒ vt res currat in vlcerib⁹ renum. ¶ Qũ g° mundificatur vltime oʒ vt ĩ potu sumat in matutinis aquam ordei et sirupum acetosum. ¶ Qñq; pterierunt hoĩ alique sumatur turis et sanguinis draconis amboꝝ ana aur̃. i. et seminis enduie et seminis apij et masticis omnium ana aur̃. i. et sumat ea in potu in sirupo acetoso aut gileui aut aqua mellis. ¶ Et post illud confortet̃ cũ cibo et curetur vlc⁹ ei⁹ cũ eis que sunt sicut ea que dicemus in cura vlcerũ renum. ¶ Et qum accidit vt materia effundatur ad spatium ventris: tunc necessarium est vt incidatur cutis apud inguina et discooperiat̃ lacert⁹ adeo dõec appareat siphac interi⁹ nominatuʒ birabaton. deinde fiat in ipso foramen et ponantur in ipo cãnula p quã currat pus: deinde cũ empl'is. ¶ De cibis vero oʒ ut administrent̃ in principio subtiliatio cibi et sit contentus kisch ordei: et sirupo acetoso. ¶ Deinde post illud admistrentur cibi aperitiui quos diximi⁹ et vitelli ouoꝝ sorbilium et sorbitiones lenificantes. ¶ Qũ g° erumpit̃ et mundificatur necessaria sunt ea que confortant sicut aqua carnis: et carnes arietic et hedine et auium terenaꝝ et eaꝝ iura cũ aceto condita sine seminib⁹ et vitelli ouoꝝ sorbilium et similia et paꝝ vini. ¶ Et vtatur odoramentis cõfortatiuis.

¶ De cura apatum froꝝ. C. xv.

Oportet vt administrent̃ in eis subtiliatiua abstersiua et appinquat cura coruʒ cure oppilationũ et cure adubellet que pparate sunt ad maturationem. ¶ Et tu quidem iam sciuisti medicinas maturatiuas et diureticas et aperitiuas et subtiliatiuas: et oʒ vt sit in eis virt⁹ stiptica confortans aromatica. ¶ Et mittuntur in eis de oleis oleum de kerua et oleum de iensemino et oleum sambacinum in empl'is que ad ea assũmuntur. ¶ Et meliora empl'a ipoꝝ sunt empl'm fuludriatõ et empl'm filagrius et empl'm stomaticon et emplʒ de seminib⁹ et confert diacurcuma et dialacca et similia. ¶ Et fistici quidem maximi iuuamenti sunt in eis et trocisci de spica et ex sirupis sirup⁹ de seminib⁹ cũ camedreos et polio iam decoctis in eo. ¶ Et ex eis que in ipsis iuuant et ꝓpe in illo qd̃ indurationi proximũ est. ¶ Et conferunt etiam dolorib⁹ renum et splenis: et est medicamen factum cũ squilla ſ͛ʒ hunc modum. ℞. squille assate: lilij celestis: assari dauci seminis apij anisi spice aromatice casie castorei calamenti montani cymini calaẽnti fluuial'. acori piretri piperis lõgi nucis mus. amomi opij euforbij seminis altee sticados polij siseleos seminis rute seminis feniculi corticũ

radicum capparis aristol. ro. cinamomi croci. ʒʒ. baccarū lauri seminis hyusquiami al. costi ameos seminis carui omnium ana ptem vnam conficiant cū melle dispumato et administretur. Medicamen factū cū alleis campestrib⁹ et efficit operationem predicti eandem. ℞ alleorū gentiane albe eu pa. o. costi aristol. keisi siseleos pipis longi omnium ana darkimet. iii. seminis apij assari meu. fu. nucis muscate ameos aniuden nigre omnium ana darkimet. xv. castorei aque ro. omniū ana darkimet. xii. soluantur ista cum vino et reliqua terantur et misceantur ita vt fiant res vna deinde coniungant cum melle.

De cura apostematum duroꝝ. C. xvi.

Non euadit aliquis ex apate duro quiescente confirmatio. Et illi qui sanantur ex eo sūt q̇ curantur in initio sui. Et canon quidem curationis eoꝝ est post purgationeʒ corpis ex hūiditatib⁹ crossis cum medicinis cōpositis ex spetieb⁹ in quib⁹ sunt lenificatio equalis et r̄solutio et subtiliatio et calefactio tempata et aptio oppilationum dominantior ꝙ lenificatio et cōfortatio et stipticitas et aromaticitas cū quantitate qua indigent infra qđ adiuuant duas intentiōes alias. Et ut in plurib⁹ harum medicinarū que iuuant duas intentiones dominantur amaritudo et stipticitas parua. Et iste medicine administrantur in potu et administrantur in emplīs et administrantur in ēbrocis. Et oʒ vt lenias naturā si fuerit tempata cum r̄b⁹ lenib⁹ et clisterib⁹ pprie. Et illud qđ efficiunt ḡna pini maioris et semen lini et gluten alboti cū hoc ꝙ ipsa conferunt apati. Et nō oʒ vt sis audax ad soluendum ventrem cū reb⁹ vehementis caliditatis et faciant lesionem et addant in nocumento. Et oʒ vt sit ei⁹ sōn⁹ sr̄ lat⁹ dexterū. Illud enim est ex eis que valde conferunt ad resolutionē ei⁹. Medicine vero singulares valentes ad illud sunt grana pini et medulle et adipes tempate et ad caliditatem decliues. Et in farina fenugreci est lenificatio quedaʒ cū maturatione et costus est vehementis iuuaminis: nam quʒ ex eo sūitur in potu. ʒ. ʃ. vsqʒ ad aur̄. cū stille misto: aut cum vino confert manifeste. Et qn̄ʒ confert ei sumer̄ in potu oleum de nereiden aut oleum de balsamo aut olūm constinum cū aqua in qua decocta sunt ruta et anetum et dosis olei de nereidē sit quantitas. ʒ. iiii. administretur illud ebdomada vna et confert maxime. Et ex eis que conferūt ad illud sunt seminis agnicasti pond⁹. ʒ. i. in quibusdam sirupis et eupatorij pond⁹. ʒ. i. cū aqua apij aut feniculi aut endiuie aut arnoglosse sicce pondus aur̄. i. et decoctio lupinorum in qua positum est de spica aromatica vsqʒ ad. ʒ. ʃ. aut de pipe min⁹ hoc et amigdale amare in vino et radix arboris sāguinis draconis iuuatiua est etiam: et cortex arboris aldemest et bacce lauri. Et radix amigdali radix fu. et cicer nigrū et poliū et camedreos et porri. Et ex medicinis compositis conferentib⁹ ad illud sunt trocisci de bdellio quoꝝ confectio. ℞. rosarū tritaꝝ. ʒ. x. spice aromatice. ʒ. ii. myrrhe. ʒ. i. costi. ʒ. i. et. ʃ. masticis. ʒ. i. amigdalaꝝ amararū. ʒ. i. et. ʃ. bdellij. ʒ. iii. terantur medicie et dissoluatur bdelliū cū vino et conficiantur cū eo medicine et fiant inde trocisci et potio eoꝝ sit triuʒ. ʒ cū aqua mellis aut cum apozimate de seminibus et si fuerit caliditas cū aqua allubleb et endiuie.

Et ex istis est medicamē asclepiadis factuʒ cū felle vrsi. Ipm nanqʒ expertum est conferre p illud qđ in ipo ē de spetieb⁹ medicinarū valentiuʒ ad illud sʒ conditiones suas quas diximꝰ. Et descriptio quideʒ ei⁹. ℞. camepitheos prassij seminis apij montani gentiane seminis agnicasti fellis vrsi sinapis seminis cucumeris scolopendrie radicū opoponacis amiloꝝ lacuē rubee tinctorū seminis caulium aristol. pipis spice inde costi seminis apij ortulani seminis endiuie et herbe iudaice polij opij eupatorij ḡnoꝝ iuniperi ptes equales conficiantur cū melle. Et dos̄ ei⁹ pond⁹ auellane cū vino. Et ex eis que conferunt ad illud sunt diacurcuma et attanasia et tyriaca diatesseron et socrugene conferunt ad illđ. Et ex cōpositis lenib⁹ in hoc est medicamen altaraxacō dictū in ca° aldubellati et medicine quas diximꝰ in ca° apatū froꝝ absolute. Et qum administraueris omni die trociscos almirberis p ebdomadā vnaʒ qui bibant in aqua et incipiatur a. ʒ. i. et. ʃ. vsqʒ ad. ii. ʒ. et. ʃ. erit vltimū. Et vt aggregetur aliquid h⁹mōi aque administrādo cardos et alsabren ḡdatin ex. ʒ. iii. et. ʃ. vsqʒ ad. ʒ. i.. Et stude in hoc ne faciat illđ cader̄ ipm ī erectione et aperi oppilation̄. Et ex potib⁹ qui bibuntur est apozima costi et ramoꝝ eupatorij et fenugreci et passaꝝ. iiii. ℥. cū. ℥. olei amigdalini aut olī de nucib⁹ recentib⁹: aut apozia qđ. ℞. gentianaʒ apsinthiū melilotū passas ficus aut apozima aristotel' apsinthij rute floꝝ squinanti et passul' et fenugreco. Et apozima lupinoꝝ et costi et apsinthij cū oleo de kerua. Et ex emplīs bonis ad illud est vt emplʒ fiat cum amomo hūido aut sicco decocto cum vino pontico. Aut ex spica cū oleo de fisticis cū prassio et expressio cū aneto decoco: aut emplʒ factum ex farina fenugreci et ficub⁹ et ruta et meliloto et nitro aut sumantur āmoniaci. ʒ. centum bdellij. ʒ. xxv. croci. ʒ. xii. terantur omnia et conficiant cū cerato facto ex cera et oleo de alcāna secūdū ꝙ vr̄: aut emplʒ factum ex farina fenugreci et stercore caprino et cordumeni et calamēto et caulib⁹ et vsnee et ruta. Et illi qđ c⁹ cā est pcussio: et iam incipit apari et indurari conuenientius ex emplīs est emplʒ ro: cū sabren. Et ex medicinis et r̄gimine bonis qum administraueris potiones et emplā est vt ponatur sr̄ mēbrū ventose calefacte sine incisione: imo supponat loco sanguisuce: deinde administra medicinas que sunt fortiores in subtiliatione et resolutione et fac adherere loco ea que sunt sicut nitrum et sulfur citrinum v. dieb⁹ aut ebdamada. i. deinde admīstra epithimata cū sinapi in omnib⁹. x. dieb⁹ postea fac nomer̄ egrum cuʒ rhaphano. Qđ si obediens fuerit apa administra helleboꝝ albū. Et qn̄ fit apa cancer minoratur spes in eo: nam si confert aliqd: tunc medicamen asclepiadis qđ est in antidotario absqʒ felle vrsi. Cibi aūt sint illi quorū digōē velox sicut vitelli ouorum sorbiliū et sicut kisch ordei. Et cib⁹ eius qui hʒ oppilationes in epe suo et parum vini qđ est subtile est bonum valđ et abstineat a carne.

De cura apatu almirach lacerti. C. xvii.

Est prima curationi apatu epatis ex pte medicinaz nisi quia audacia ad rpcutiendaz materiam in primis et ad rsoluendu eam f° est fortior. Et non timet ex eis ex stipticitate et resolutione qd timetur ex apate epatis.

De cura apatu mesaice. C. xviii.

Est similis curationi apostematu concauitatis epatis.

De pcussione et obuiatioe et casu super epar capitulum. xix.

Quonia qnz accidit obuiatio aut cas9 aut nocumetu sr ep: tuc necesse est vt tu succurras vt non accidat ex eis fluxus sanguinis. aut apa magnu. Qd si accidat ap a curet cu eis que dixim9 de cura apatis qd succedit pcussioni. Et qnz accidit ex eis vt additamentum mai9 de additamentis epatis rmoueat a loco suo: et p pe si fuerit magnu et accidit dolor sub hypocodrijs dextris post pcussionem aut saltum aut casum et rctificat istud comotu et excussio cum ppatione pectoris illius qui hz illd et erectione illius: qr sedatur dolor subito cu rditione additamenti ad locuz suum. In alijs aut oz vt incipiat et fiat phlebotomia. Et si fuerit caliditas vehemens tunc potetur et liniatur cum infrigidatiuis apocrusticis. Si aut sanguis ei9 egrediatur tunc ponat cu eis stiptica. Et si no fuerit caliditas vehemens neqz curs9 sanguis aut iam fuerit sedatu illd qd inde erat: tunc tua intentio no erit nisi vt resoluas sanguinez mortuum. Et si no fuerit pole vt rsoluas sanguinem aut ptransiuit terminu: tunc administra rsolutia. Et no est aliquid simile epithimati cu mumia et olo arazaki. Et conferut oib9 illis medicine pdicte in ca° apatu euenientium ab obuiatione. Medicamen coferens ad illd in principio qum est caliditas et inflatio aut timet curs9 san. R. reubarbari balaustiaz sanguinis draconis aluis iameni ptes equales et dosis ei9 sit aur. i. cu aqua cydonioz. Quod si non fuerit illic caliditas plrima et volueris administrar medicinas in qb9 sit repcussio cu resolutione aliqua et confortatione: tunc cofert ad illud hoc copositu. R. karabe. ʒ. x. ro. ru. ʒ. v. meliloti. ʒ. x. acatie. ʒ. iiii. spice inde croci amborum ana. ʒ. vi. masticis corticis capparis amboz ana. ʒ iiii. luti armeni. ʒ. vii. nucis cupressi. ʒ. viii. conficiantur cum aq arnoglosse et fiant inde trocisci q°ruz vnusquisqz sit vni9 aur. Medicame bonu R. aque neilon. ʒ. x. lacce ablute. ʒ. vii. et reu. sei. ʒ. iiii. croci. ʒ. iii. et. ʃ. basce. ʒ. iiii. ciceris nigri. ʒ. vii. myrrhe. ʒ. v. luti armeni. ʒ. x. conficiantur cu olo de lilio in quo posita sit muia et fiat inde trocisci: et sumantur in potu et dos sit vsqz ad. ʒ. iii. Ei reu. alseni et lutum sigillatum qum miscentur cu aliquantulo de gnis myrti sunt res magis iuuatiue ad hoc in eis que ego sum exptus. In fine autem rei et qu non cauetur ab inflatione et apatione oz vt in potu sumantur de hoc trocisco. R. reu. seni laccam et. ʒʒ. fiant ex eis trocisci: et qnz ponitur cu eis aliquid arsenici citrini: qm ipm est mirabil virtutis in repcussione et resolutione sanguinis. Sumatur in potu ex hoc et liniatur sup ipm huiusmoi epithima. R. xiloal. et crocum et baccas lauri et bdellium et calam. aromaticu et masticé et cera et oleum arazaki et almeis9 fiat emplz et ponatur.

De scissura et incisione in epe. C. xx.

Existimauit Hip. q moritur ille cuius disrumpitur epar et accidit sepatio cois ex eo corpi ipsius et venis ei9. In illo aut qd est minus hoc quandoqz est spes. Et qnz accidit illic vrina sangis et solo ventris cu eo secudu duo latera epis

De cura. C. xxi.

Cura illius est cu medicinis stipticis et glutinatiuis fz q scis. Et secundu q dictuz est in capitulo sputi sanguinis: et qnz confert ei dare in potu pond9. ʒ. ii. de rosis cu aq fra aut dar ei in potu balaustias aut facere emplm ex eis.

Tractatus 4° de huiditatib9 qb9 accidit causa epatis vt expellantur egrediendo et coarctentur occultando.

De spetieb9 expulsionu reruz i epe. C. i.

Quandoqz diuersificat expulsiones in substantia ei9 qd expellitur et qnz diuersificat causa e9 pp qd expellit. Suba vo ei9 qd expellit qnqz est res chimosa: et qnz est aquosa: et qnz est ablutiua: et qnz est cholerica: et qnz est virulenta: et qnz est nigra subtilis et nigra sicut fex et nig melancholica: et qnz est fetida: et qnz non fetida: et qnz est saguis purus: et qnz expellitur similis ei ex via stoi cu vomitu et sigt ipz puato doloris. Et qnz est res crossa nig que est substantia carnis stoi. Causa aut ei9 pp qd expellitur qnz est apa qd rumpit: aut oppilatio que apitur et expellitur aut scisura aut vlcus aut corrosio aut debilitas retentiue: quare non retinet illud qd in ipso coprehenditur aut debilitas attractiue quare non attrabit: aut digestiue et no digerit illud quod comprhenditur in ipso: et qnz non recipit ipz corpus: et expellit ipz aut fortitudine expulsiue: aut malitia complonis calide liquefactiue: aut fre debilitantis ex cais infridantib9: et ex eis sunt euones plrime aut est pp rpletioné quam necesse est naturam expeller: et qnz est repletio fz corp9 totum: et qnqz est in ipso epe qn bona est generatio sanguinis: sed moratur in ipo sanguis et non penetrat ad venas ppter constrictionem eaz aut pp debilitatem attractiue in ipo: aut pp oppilationes aut apata que diximus. Et qnz est causa replonis qua expellitur dimissio exercitij aut additio in cibo: aut incisio membri fz q diximus in 1° vniusali: aut retentio cursus cosueti hemorroidaz aut méstruoz aut alioz: et qnz ca est mordicatio et acuitas materiei cogens naturaz ad expellendu: lz vtutes nodu fecerit in ea operationez sua quaz faceret si no essz hoc nocumetu. Et qnz associat illd qd inuenit in via et fit ei laboriosu et in obediens. Et qnz fit h9moi in crisibus et qnz ca non est in ipo epe: imo in mesaraica. Et quis no sunt poles in mesaraica oes moi isti causaru est tn pole vt sint ex pte apatu et oppilationum na si fuerit in ea pm pole est vt ep attrahat et mesaraica no attrahat quar accidit ex ea res de qua cu

rat: q̄uis attractō dignior sit epi n̄ mesaraice ⁊ n̄ ē
attractō mesaraice soli⁹ attractio d̄ q̄ curet. et m̄l
totiēs q̄d est solo vētris ep̄ica: qm̄ corp⁹ nō īcipit
nutrimentum et redit pp oppilationem aut pp ali-
ud. Et omnes speties har expulsonū nituntur in
veritate: aut ad debilitatem aut ad fortitudinez.
Sunt g° ea que fit ex scissura et vlcerosa et perti-
nens ad malitiam cōplonis et debilitatem virtu-
tis de generē debilitationis. et aptio oppilationum
et eruptio aldubellati et expulsio supfluitatum de
generē fortitudinis. Uirt⁹ enim dum non cōfor
tatur non potest apirē aldubellati. Et sr̄fluitas san-
guinis corrupti pp multitudinem aggregationis et
paucitas suctionis ex eo et sr̄fluitas sanguis pluri-
mi et alia. Et qn̄ egredit̄ sanguis fetid⁹ non oz
vt existimet q̄ illic sit debilitas qm̄z enim fetet pp
longitudinem morē: deinde expellitur et est quasi
fex nigr̄: qunq; sr̄fluit expellit ipsum nā sicut ondi
m⁹ etiam in uenis. Uerē illū qui expellitur a vir-
tute sequitur lenitas et est cum eo sanitas disposi-
tionum. Et qn̄ non est fetens in omni dispōne ma
la: tunc niger est dignior vt n̄ sit in dispōe mala.
Et similiter qm̄z est inexpulsionib⁹ colorē diverso
rum lenitas: et errat qui retinet hos colores diver
sos in omni dispositione. Et vehementior error e
ius est qui rtinet eos cū oppilatiuis cōstipatiuis.
Et scias q̄ non elongatur quin virt⁹ debilitet̄ et n̄
sepet spfluitates et non expellat repletionem. dein
de accidat ei vt confortet̄ virt⁹ aut pueniat de p̄-
patione materierē et aptione oppilationū cū quo fa
cilis fiat expulsio inobedientis et expellant̄ supflui
tates. Et cā q̄dem in solutione ventris chilosa que
est cā ep̄is et corē que sequntur ipsum aut est ppt̄
debilitatem attractiue que est in ep̄e aut pp oppila
tiones et apata que sunt in concauitate ei⁹ aut i me
saraica ita vt non attrahat et non alteret omnino.
Et ego dicam iudicium harē oppilationum in ca°
intestinorē. Et est ex eis q̄ qum dimittuntur aresa
ciunt et deiiciunt virtutem: et qn̄ retinentur inflāt
insupiorib⁹ et nocent eis et constringunt anhelitū.
Materierē v̄o chilosarē multitudo est q̄ ipse sunt
augmentatiores virtute attractiua que est in ep̄e q̄
re remanet maior ps earum non attracta: et qn̄q;
est causa in hoc vehementia appetit⁹ stōi et sr̄flui
tas eius. Et cā in solutione ventris lauatiua est d̄
bilitas virtutis alteratiue sepatiue que est in ep̄e
aut augmentum patientis sr̄ agentem et debilita-
tio retentiue et est tunc similis soloni ventris laua
tiue ep̄is debilis: et causa ei⁹ est vomit⁹ et coli-
rica passio ab eo q̄d non tollerat stōus debilis: et
expellitur ante cōplementum opationis ppter de
bilitatez retentiue: quz g° n̄ est pp debilitatem re
tentiue: tunc est ppter debilitatem alteratiue. Et
vtreq; debilitates sequntur omnem cōplexionem
sed plr̄m debilitatis retentiue est ppter caliditatē
tm̄: aut ppter frigiditatē tantum in vtrisq; dispō
nib⁹: naz ablutiua cōuertitur ad illud q̄d est plus
sanguineum ppter vehementiam consecutiōis cor
poris deinde ad illud q̄d est turbidū. et ei⁹ quidē
que facta est a caliditate est signū aliud et facte a
frigiditate est signū aliud que ego dicā. Et causa est
in solutione ventris cholerica est multitudo chole
re et fortitudo expulsiue. Et causa in virulentia
est adustio sanguis et humorē et liquefactio corē et
qm̄z pducit ad adustionē corpis ipius ep̄is et quod
ipsum educit post hūores diuersos: et qm̄z fit viru
lentia ppter r̄sudationem apatis aut dubellati.
Et sepe fit r̄sudatio ex ep̄e et fit ventris solo pio
dica. Et cā in facta que est similis feci aut est erup
tio dubellati aut oppilatiōis aptio aut corrosio. Et
vlcera putrida aut adustio san. et alteratio in pti-
b⁹ ep̄is ppter paruitatem penetrationis cū calidita
te ep̄is et eorum que sequntur ipsuz aut alteratio
ei⁹ in venis qum est vehementis caliditatis et cor
rumpit ipsum et non suggit ex eo corp⁹ q̄r incros-
satur et fit sicut fex fetida vehemtis fetoris et in
ip̄o est additio ebullitionis et liquefactionis et ama
ritudinis ppter dominiū cholerē. Et qn̄ corrumpit̄
hac corruptione. Expellit ip̄z nat̄a fortis et siḡt
corruptionem complonis in membris et est pcul-
dubio continens debiles et extenuatos. Et differt
a melancholica p colorē et substantiā et fetorem
nam ipsa est minor illa in nigredine p colorem et
substantiam: et fetor ipsius vehem̄s est c⁹ similis
non est melancholie aut frig⁹ inspissans sanguinez.
Et congelans ip̄z aut debilitas ep̄is ppter quam p
ducit ex lauatiua ad sanguineam et ad feculentam
et non est subito nisi raro. Et plurimū quz fit subi
to est a complone calida adurente. Fr̄a enim fa
cit ipsum rē non digestam et calida adurēs cont-
bat ip̄z sicut fex: sed ppter egressionē ipius carnis
ep̄is est adust⁹ cross⁹. Et cā in sanguine puro est v̄
tus fortis non faciens necessariū vt remoueatur sr̄
fluitas a sanguine tempe in quo alteretur et expel
lat ipsam. Et qm̄z fit ppter solutionem continuita
tis. Inquit Hip. ille cuius epar repletur aqua de
inde erumpitur illud ad panniculum ventris tūc
quz repletur vēter eius moritur. Et scias q̄ pli
mum potus vini passi recentis facit cadere in solo
nem ventris epaticam et qum retentio solutio-
nis conturbat et eius solo facit acquirerē tranquilli
tatem est mortale. Et scias q̄ qum longe egri-
tudini senis succedit fluxus ventris est timorosum
Et qum eius fluxus retinetur cū nocumento tunc e
ius fluxus est ep̄icus et ei⁹ corpus non recipit nutri
mentum ppter exiccationem viarē.

De signis. C. ii.

D Ifferētia quidē inter solonē ventris epa
ticam et eā que fit ab intestinis est: qm̄
hūores mali egredientes et sanguis ex
intestinis sunt cum rasura dolorosa et pungitiua
et paulatiz sm̄ continuationez et ep̄ica fit sine dolo
re et est plurima et non est semper continua in om
ni hora. Et qm̄z distinguit inter vtrasq; permistio
cū egōne et sepatio ab ea et postpositio ab ea. In
epatica enim venit post egōnez parū permistiōis.
Differentia v̄o inter solutionem ventris ep̄icam
et stomaticam est qm̄ ep̄tica egreditur chilosa eq̄
lis in qua iam stōus efficit q̄d ei inerat et remansit
ip̄ssio ep̄is in ip̄a: et si essz stōatica ondeītur ex ea
q̄d cū solone egreditur indigm̄ et g̃uaret sup stōm
et essz cū ea nocumentum stōi plurimū. Et qm̄z egr̄
ditur aliquid indigm̄ non pp stōm solummō: imo
pp cōitatez ep̄is etiam ad stōz. Uerū ptinet ad sto
machū: qm̄ nocumētū est in opatione eius. Et
dr̄a inter solonem ventris chilosam sanguineaz q̄

est ex epe et illam que e ex mesaraica est : qm cu illa que est ex mesaraica non sunt signa debilitatis epis in vrina et alijs. sed dra inter virus factum ex vlcer aut resudatione apatis: et factum ex ptib9 alijs est: qm ante pm est febris et hoc aliud incipit sine febre cp si febricitat post illud: tunc est illud pter cam aliam. Et qum virus qd diximus esse ex mesaraica et ex apatib9 in ipa est fluxus ventris chilos9 purus absq3 signis debilitatis in ipo epate ex apate aut dolore resoluente calorem. Et e febris que ip3 coitat debilis. Et ad vltimu vir9 epicum est decliue ad albedinem et rubedinem ac si ipm sit sordes aut pus et sanguis et mesaraice d cliui9 ad albedine et citrinitatem. q. sit virus vlceris. Uerum dra inter solonem ventris que e ab vlcerib9 et corrosionem et dubellet et inter illam que est a virtute est: qm cu illa que est a virtute repitur lenitas et egrediunt cu ea colores diuersi extranei et non sunt cu ea signa apatum. Et qn3 sunt ante ipsam oppilationes. Et quocunq3 mo fit non antecedunt eam fe. et arefactio neq3 antecedit eam solo ventris lauatiua aut sanguica subtilis aut virulenta. Et illa que est causa apatum retinet sanguinem: et corrumpit ip3 et non sunt ibi dubellet. Signu vero eius est vt sit illic apostema et no sit illic signum collectionis: et sit p° subtilis virulenta resudatiua. deinde incrossetur i fine rei. Et illa que fit pp debilitatem epis incipiens ex lauatiua: et puenit ad feculentam antecedit illud et raro fit subito. Qd si sit subito cu alteratione coloris et casu virtutis: tunc ipa etiam est a debilitate. Et qn3 ca est complo significat ipam signa ei9. Et feculenta c9 ca est caliditas similatur sanguini adusto et antecedunt eam liquefactio huo3 et mebro3 et fluxus ventris virulent9 et sitis et paucitas appetit9 et vehementia rubedinis aque. Et qn3 sunt cum ea febres et est eius ego sicut ego fe. pestilentie in vehementia fetoris et crossitudine et tinctura coloris : deinde egredit in fine ei9 sanguis niger et illa cuius causa est frigiditas est similis sanguini putrefacto in se ipso non sicut caro liquefacta: et neque est multa vehementia fetoris: imo fetor eius minor est fetor calide et est minoris nigredinis q calida est minoris coloris. Et qn3 est sanguis subtilis niger. q. sit sanguis aliquo mo feculentus congelatus et est incess9 eius lauatiuus plus et sitis in principio sui parua: et appetitus cibi est plrimus: deinde in fine sui poucit pp sui putredinem ad febres et deiicit virtutem etiam et poucit ad hydropisim et ad vltimu est longitudo cum extensione dispositionis.

Et significatur illud quod associatur coplonali ex huiditate et siccitate p dispositionem eius qd egreditur in substantia sui et per situm. Et illa que fit aldubellati qn3 est pus crossu et sanguis feculentus et humores plurimi sicut fit in oppilationib9. Uerum signa aldubellati et maturationis eius et eruptionis ipsius sunt sicut iam sciuisti et cognouisti ante. Et qn3 currit aldubellati et apostemosa in pncipio sui vir9 subtile: deinde qum erumpitur egreditur sanies et qn3 currit cu ea sanguis. Et illa quidem que fit ab vlcere aut corrosione est cu dolore in partib9 epis et cu paucitate eius qd egredit et remanet. Et antecessione facientiu necessario vlcera et corrosionem. Et illa in qua est illud qd egreditur ex ea ipa caro epis est nigra crossa et associat ei debilitas circa morte3 et qn3 morit. Et illa que fit pter ipletione3 et a rtentione curs9 aut incisione membri aut dimissione exercitij aut similib9 sigt cp est ca eius: et fit subito cum multitudine et abscissione veloci et poxismo. Et in omni cuius res ptendit i fluxu ventris longo siue sit feculentus siue virulentus aut alius ad hoc vt cu fluxu egrediatur nigrum pa3 habet spes et fortasse pferut ei medicine fortes stiptice paru3 glutinatiue veru ea3 vltima cosecutio non poucit ad sanitate3. Huius vero capituli curationem postponem9 vsq3 ad capm solonis ventris.

De cacesia. C. iii.

Quandoq3 corrumpitur digo epis et coicat sri ip3 debilitas accidit in primis dispo antecedens hydropisim et nominatur cacesia et apppatur nomine corruptionis complonis. In pmis itaq3 pmutatur color corpis et faciei ad albedinem et citrinitatem et apparet inflato in palpebris et facie et extremitate manuum et pedum. Et qn3 expargitur in totum corp9 ita vt fiat sicut massa et consequitur ipsam corruptio digonis: et qn3 appetitus fit fortis et est natura i sui retentione et isolone fm ordines. Et similiter est dispo sincopis eius qn3 et vigilia3 et elongatonis eius alius et minorantur cum ea vrina et sudor et multiplicatur ventositas et fortis fit in flato in mirach: et qn3 inflantur testiculi. Et qum accidit ei vlc9 fit difficilis eius consolidatio pter corruptionem complonis. Et qn3 accidit in commissuris et gingiuis caliditas et pruritus pp vaporem corruptum ascendentem: et fit corp9 debile mollificatum. Et qn3 accidit cacesia pp aggregationem aque in pulmone. Et fit forma patientis eam similis forme hydropisis.

De hydropisi. C. iiii.

Hydropisis est egritudo materialis cui9 causa est materia exuberans fra ingrediens membra et consequntur per eam aut membra manifesta oia aut loca vacua ptium in quib9 sunt regimen nutrimenti et humores. Et diuisiones eius sunt tres. s. hyposarcha in qua ca e est materia phlegmatica penetrans cu sanguine in membra. Et asclites in qua causa est materia aquosa effusa in spatium ventris inferioris et que sequntur ipsum. Et tympanites in qua causa est materia ventosa spsa in illas partes. Et hydropisis quidem h3 causas et iudicia communia: et omnis hydropis h3 causam et iudicium comune. Et non quidem accidit hydropisis absq3 egritudine epatis ppria: aut pp comunitatem: l3 qn3 egrotet epar et non accidat hydropisis. Et cae hydropisis omnino aut sunt pprie epice: aut sunt cu comunitate. Et causa3 ppria3 dignior et comunior est debilitas digonis epice et ipa est. q. causa coniuncta.

Cause vero antecedentes sunt omnes egritudines eptis complonales et instrumentales: sicut paruitas et oppilationes et apata calida fra et mollia et dura oppilantia orificium vene ascendentis et durities siphac continentis. Et complonales sunt i

flāmantes et faciunt hydropisī plus illis cū ḡdatōe
resolutionis innati caloris aut extinctionis eius su-
bito. ¶ Intelligo autez per resolutionem hꝰmōi
illud qd̄ sciunt medici ꝙ calori innato accidit reso
lutio paulatim: aut extinctio siue sit ex calido siue
ex frō: sicut potu aque frigide ī ieiūio et post bal
neum et exercitium et coitum et humectante sup-
fluo et exiccante post liquefactionez. Et euōnes sup
flue p sudorē et vrinam et solōnem ventris et ra
suram et menstrua et hemorroides. Et nocibilior
euōnum est euō sanguinis. De egritudinibꝰ vero
officialibꝰ dictum est in caº cuiusqꝫ caꝝ qualiter p
ducit ad hydropisim. Causē aūt hydropisis cū cō-
munitate ad ip̄z: aut sunt p cōmunitatem cū corpe
toto ita vt calefiat sanguis eius valde: aut infrigi
detū valde pp aliquam caꝝ: aut est pp frigꝰ stōi ⁊
malitiam complōnis eius: et ꝑprie qum succedit
fluxui ventris sanguinolento: aut est pp mesaraicā
aut ꝑpter cōitatem splenis pp magnitudinez suam
pp ap̄ata in ip̄o dura: aut lenia calida: aut multitu
dinem euōnis melancholie. Et pducit supfluitas e
ius p illud qd̄ accessit de virtute melāc̄holie mo-
te ad debilitatem ep̄is et infrigidationem eius et
applicationem nocumenti eius ad ip̄sū sicut puenit
ad cerebrum et variatur. Et magnitudo splenis p
ducit ad hydropisim et ad debilitatem epatis: pp
duas causas vna caꝝ est multitudo eius quod ex
trahit de ep̄e et remouet virtutem eius et altera ē
cum debilitate virtutis ep̄is fm semitā qd̄ ei con-
trariꝰ est: et qd̄ ꝑhibet ip̄m generare sanguinem
bonum. Et qn̄z est p cōmunitatem renū ⁊ pp fri-
giditatem renum: aut ꝑpter caliditatem eoꝝ ꝑp̄e
aut ꝑpter oppilationem in eis et duritiem. quare n̄
attrahunt aquositatem ꝙuis renes egritudinem n̄
habeant. ¶ Et qn̄z fit ꝑpter intestina et egritudi-
nes eoꝝ: et ꝑprie orbi ꝑpterea quia est ei ꝑpinqū
et ꝑpter vesicam et matricem aut pulmonem: aut
diaphragma. Et non est omne quod accidit ꝑpter
cōmunitatem renum ꝑpter complōnem eoꝝ: imo
qn̄z est ꝑpter oppilationes eoꝝ et ap̄ata ip̄oꝝ: qua
re non attrahunt. Et similiter est dispō in eis que
accidunt ꝑpter cōitatez intestinoꝝ. Nō enim om-
nia sunt ꝑpter alterationem dispōnis intestinoruz
ī qualitatibꝰ tantū: imo qn̄z sūt pp dolorīs ītestīoꝝ
ex punctura et rasura et colica vehementis dolo-
ris et alijs quare debilitatur epar ꝑpter illa ¶ Et
similiter illud qd̄ fit ꝑpter cōitatem matricis non
est in qualitate eius tantum: imo ꝑpter dolores e
ius et retentionem menstruorum in ea. ¶ Et qn̄z
fit ꝑpter cōitatem ficteris ꝑpter retentionem san
guinis hemorroidaꝝ similiter in mēbris alijs p̄di-
ctis. ¶ Et plurimū quidem cōicant membra fecis
cū concauitate et membra ꝑuocationis et anhelitꝰ
cū gibbositate. Veꝝ plurime cōicationes perducē
tes ad hydropisim sunt cōicationes cū r̄nibꝰ et or
bo et splene et mesaraica et stō. ¶ Quidaz autem
dixerunt ꝙ qn̄z accidit hydropisis pp ap̄ata acciden
tia in locis vacuis ꝑprie igneis: ꝑpter malitiam cō
plōnis eoꝝ ledentem epar: et nocentem ei: aut san
guinem melancholicū qui multotiens coarctatur in
eis et generat oppilationes in eis que vicina sunt
illis perueniendo ad ea et egōnem sanguinolentā
et est plurimū pducens ad hydropisim post tollerā
tiam doloris confirmati in ptibꝰ illioꝝ cui forsitā
non resoluitur per medicamen et euōnem. Et hic
est fmo non bonus. Et deterior quidem hydropi
sis est illa que est cū egritudine acuta. Et sunt ho-
mines quidam quibꝰ vr̄ ꝙ hyposarcha ē deterior
alijs: qm̄ corruptio in ipsa cōmunicat ep̄i et omni-
bꝰ vēis corpis et carni ita vt destruatur plurimū
digestionis tertie et ex eis sunt quibꝰ vr̄ ꝙ ip̄a sit
leuior alijs ita vt sit leuior tympanite. ¶ Uerum
dignius est vt sit asclites malignior illis omnibus
deinde hyposarcha sit aliqua que est leuior omni-
bꝰ et sit ex ea alia que est valde mala: et illud fm
considerationem causarum facientium cadere in ip
sam. ¶ Et in manifesta quidem dispōne. Et in
plurimo qd̄ quidem experimentum facit esse ne-
cessarium: oz vt sint sp̄es hyposarche leuiores: et
non oz necessario vt de eis sit deterior fm ꝙ est ī
illis reliquis. Et hō de quo vehementius timetur
qum aduenit ei hydropisis ē ille cuius complō nā
lis est calida et sicca. Non enim egrotat p contra-
rium sue cōplōnis nisi ꝑpter rem magnaz. ¶ Hy
dropisis autem eueniens ꝑpter duritiem splenis
magis salua est ꝙ adueniens ꝑpter duritiem epa-
tis: imo est in qua speratur curatio. Et qn̄z domi
natur materia hydropisis adeo donec faciat accide
re disniam et constrictionem anhelitus et solōnem
ventris et illud sig̃t ꝑpinquitatem mortis in tri-
bus diebus. ¶ Et qn̄z alteratur anhelitus ꝑpter
complexionem officialem et hec est magis salua.
Et qn̄z accidunt eis ꝑpe mortem vlcera oris et gī
giuaꝝ ꝑpter malitiam vaporum. Et in fine eius
accidunt vlcera in corpe ꝑpter malitiam complō-
nis sanguinis. Et dr̄ ꝙ qn̄ descendit ex hydropi
co qd̄ est sicut caro ꝑnūtiat mortem eius. ¶ Et
si alicui accidit hydropisis habenti melancholiam r̄
soluitur melancholia. ꝑpea quia hydropisis humē
ctat eaz. ¶ Et scias ꝙ fluxus ventris in hydropi-
si mortalis est. Et oz quidez vt habens hydropisī
sciat illud qd̄ de ipso primū inflat̄. s. an sit femur
aut pedes aut dorsum et ptes renum et alchatī ⁊
ex intestinis. ¶ Et oz vt sit natura in lenitate et
siccitate cognita. ¶ Natura enim sicca melior est
ꝙ qum ip̄a est lenis: et ꝑprie in īcipiente ex alcha
tin et renibꝰ. Et cū incipiente quidem ex alchatin
multiplicatur lenitas nature ꝑpter r̄uersionez hūi
ditatum cibi ex eo ad intestina et siccitas in incipiē-
te ex anteriori est plus. Et oz vt cognoscas dispō
nem locoꝝ sicut vmbilici et ventris et femoris e-
tiam an sit tabefacta aut carnosa. ¶ Carnosa enim
sig̃t fortitudinem et tollerantiam solōnis ventris
et considera etiam an femur cōmunicet in inflatiōe
aut non cōmunicet: et qn̄ cōmunicat timetur resu-
datio. Et resudatō quidez putrefacit et liquefacit
et facit cadere in vlcera maligna difficilia ad sa-
nandum

¶ De causis ꝑprijs asclitis. C. v.

Causa coniuncta in ip̄a est ꝙ sr̄fluitas aqº
sa non egreditur ex pte sui exitus: qua
re r̄uertitur necessario et fluit ad alium
locū ꝙ ad illū in quo comp̄hendi et constringi solz
necessario aut fm semitam resudationis aut sepōez
ventositatis quam resoluit coarctatio: aut ꝑpter
multitudinem materiei: aut ꝑpter vehementiam

expulsiōis quā expellit naturā a necessitate vīcēte ī vijs quas hñt sīfluitates ad spatiū ventris et ad concauitatem ventris in qua sunt intestina. Et plurimū stationis eius non est nisi inter zirbū et inter siphac intrinsecus non ꝑpter resolutionem zirbi: imo nō nisi corrosiōe zirbi. Et tu iam sciuisti ꝙ expulsio naturalis qñ penetrat aptiōes in ossib⁹ nedū ab alijs aut ſm semitam scissure aliquoꝝ meatuum qui ꝑpati sunt a cibo ad ep: quare attrahitur aquositas ad eos anteꝙ ad ep aut ſm semitā quā dixerunt quidā antiquoꝝ sublimiū: et secuti sūt eam quidam antiquorū posterioꝝ. s. ꝙ illa r̄uersio est ex orificijs venarum que ꝑueniunt ad sumē in vtrisq; laterib⁹. Et sumitur ex eis cib⁹ ex orificijs q̄ sūt vēiētia ad ipz et egr̄dit ex eis vria: nā īfātes dū sūt in vētre migūt ex sūie et orti anteꝙ ligentur mingunt etiam ex sumine. Qūz ꝓhibetur ex illo latere tendit ad vesicam: quz g° necessitatem faciunt oppilationes et resistentia virtutum expulsiuaꝝ ex partibus alijs expellitur aquositas in illis venis donec ꝑueniat ad orificia earum. Qūq; non inuenit meatum ad sumen dilatantur ad ventrem et aperiuntur et fiunt valde latiores ſm compationem ad creationem suam ꝑmā et coarctantur meatus qui sunt apud gibbositatem. Ipsi eniz sunt stricti et augmentatur strictura coꝝ plus ꝙ illoꝝ qui sunt apud concauitatē. Et non elongatur quin sit eūo aquositatis ex ventre aduenicns ex istis partib⁹. Et medicina quōd inuenit viam per eas ad ep: deinde ad intestina. Et cāe quidem h⁹ coniuncte aut ē in virtute sepatiua aut in materia sepata aut ī vijs. Causa itaq; que est in uirtute sepatiā est qm̄ separatio est cōmunis inter virtutem expulsiuam in epate et virtutem attractiuam in renibus: qum ergo debilitantur ambe aut vna eaꝝ: aut fuerit in vijs oppilatio et ꝑprie qum est in renib⁹ apā durum: et non sepatur aquositas et non recipit eam corp⁹ et non tollerant eam uie: tunc necessario est vn⁹ mōrum casuū hydropisis asclitis. Et pp hoc qñ accidit hydropisis ꝑpter debilitatem et egritudinem in epē solum. Cā aūt que est insepato est vt sit aquositas plurima valde vltra quam vrtus separe possit aut sit non bene digesta. Et aquositas quidez sit plurima valde pp potum aque sr̄e plurime. et sil̄r ꝑpter vehementiam sitis dominātis pp complōnem in epē facientem sitim: aut ꝑpt̄ cām aliam facientem sitim: aut pp oppilationez cū qua non attrahit̄ ad ep aliquid de quo sit curandū quar̄ assidua fit sitis sr̄ multitudinem potus: aut qm̄ aqua non confert siti: aut qꝛ calida est non sr̄a aut quia in ipsa est qualitas faciens sitim ex salsedine aut baurachitate aut alijs. Pars autem alia ē qm̄ ꝑpea ꝙ non equat̄ dispō digōnis cibi hūidi recipiunt corpus et ep partem cibi hūidi et redit ꝑse ius et implet vias: et qñ ꝑducit ad cām hydropisis asclitis predicte si dominatur aquositas aut tympanitis si dominatur ventositas et illud in digōne secunda. Causa autem que est in vijs est vt sint illic apāta et oppilationes ꝓhibentia aquositatem ab inceptione vie sue et penetratione in parte sua: imo ꝓhibet et conuertit eam ad partem aliam ꝙ ad viaz suam. Et qñ expellit nata ex hydropico aquositatem hydropisis p se ipsaz significat euasionem. Et in plr̄ib⁹ horis qum catarrū patitur hydropicus redit inflatio in spatio trium dieꝝ. Et ſm plurimum fit illud ex ventositate. Inquit Hippocrates ab illo qui hz phlegma plurimū inter diaphragma et stōm faciens ei dolorem: tunc qum ipsū vadit in venis vsq; ad vesicam resoluitur egritudo. Inquit. G. melius est vt p̄cipitetur phlegma ad femur non ad ptem vesice. Quomō eniz resudabit ad eam qū sit phlegma et non sit aquositas subtilis. Et dico ego non elongat̄ quin resoluatur et subtilict̄ et non elongatur quin sit expulsio ei⁹ ſm electionez nature ad ptem aliꝙ ꝑpter necessitatem suam aut sit in partes alias ꝑpter causam agentem sicut expellitur pus qd̄ est in pectore ad concauam et ad vesicam. Hec aūt penetratio non est mirabilior penetratione pus in ossib⁹ pectoris. Et illud qd̄ quidam dixerunt ꝙ forsitan intellexit p phlegma aquositatem etiam est lōgīqum et non est necessarium. Et qñ accidit vt infletur venter sicut hydropici ī eo qui hz vlcera intestinoꝝ: deinde ꝑforentur et non moriatur et egō effundatur ad ventrem eius et magnificetur iste: sed hoc secūdū me ꝙ uis dicatur est sicut longinquum. Mors. n. magis antecedit ꝙ illud: et ꝑprie qum est eruptio ex superioribus.

De causis ꝑprijs hyposarche. C. vi.

Causa antecedens in ea est corruptio indigestione 3ª declini ad cruditatem et aq°sitatem et phlegmaticitatem et san. non adherēt corpi adherētia naturali ꝑpter sui frigiditatem et indigestionem. Et qñ est antecedens in hoc digō secūda: aut digō pª aut corruptio ei⁹ qd̄ sumitur aut phlegmaticitas. Et quz debilitant̄ digestiua et retentiua et sepatiua in epē ipo: aut p cōitatem ꝙuis non sint apāta aūt oppilationes prohibentia penetrationem cibi: et sicut multitudo frigiditatis venaꝝ corpis et egritudines accidentes ⁊ oppilationes existentes in eo ex comestione viscosorum et luti et similium. Et qñ est ꝑpter stationem in frigor̄ aeris sr̄i inquo iam fortem efficit impressionē. Et qñ accidit cā caliditatis liquefacientis corp⁹ et humores: qū g° accidit oppilatio non potest cū eo penetrare hūor uirulēt⁹ liq̄factus in ptes renū q̄re dispīt̄ in corpe et plr̄z h⁹ fit subito. Et flux⁹ qd̄ ventris qñ est vald̄ iuuatiu⁹ in hyposarcha. Et nata qñ studet vt expellat sīfluitatē aquosā in vijs natalib⁹ et ñ natalib⁹. Sz qñq; fit pigr̄ ab illa expulsiōe aut fortasse vicit penetratō ei⁹ ñ natal' in mōis p̄dictis dñiū expulsiōis natalis sr̄ eā et fortasse ñ r̄cipiūt eā meat⁹ et fortasse expl'siua expellit eā ad ptē epis: qm̄ ei⁹ aquositas ⁊ est ex gener̄ ei⁹ qd̄ expellit̄ ad ep. Qū g° ñ r̄cipit eā ep et q̄ sequnt̄ ipz pp dbilitatez: aut pp multitudinez materiei: aut qm̄ corp⁹ ñ r̄cipit pp oppilationes aut alia hesitat īter duas expl'siōes. Inqt H p⁎c⁹ ep r̄plet̄ aq̄: dind̄ erūpit aq̄ illa ad paniculū intrinsecū iplet̄ vēter ei⁹ et morit̄. Inqt. G. intellexit p illd̄ uesicas plīmas q̄ accñt sr̄ maīfestā ptē epais et ꝯgregāt aquā qū erūpūt et sūt mlt̄e colligit̄ aq̄ ī spatio epis et paꝝ penetrat in zirbū nisi pp corrosionē zirbi et ex illa pte. Et dixit hec aq̄ ē sicut aq̄

hydropici qui non morit̄: imo egredit̄ aquā eius
et viuificatur aut incidendo aut medicādo. ¶ Et
similiter non elongatur in hoc quin rarꝫ sit aut elō
gatur ꝙ reuiuiscat. Et ego existio ꝙ moritur: qm̄
hec aqua est deterior in substantia sua quare corrū
pitur in spatio et interficit vapore suo: qm̄ epis eꝰ
tunica continens ipz̄ iam corrupta est.

¶ De causis tympanitis. C. vii.

PLurimum caꝫ tympanitis est corruptio
digōnis prime pp virtutem: aut ꝑpter
materiam. ¶ Ipa enim quū non valdē
digeritur qū iam in eam egerit caliditas debilis o-
pationem aliq̄ non fortem et abhorret eam corpꝰ
et pᵐ ad qd̄ cōuertitur est vopor et ventositas.
¶ Et qñz sunt iste materie contente in partibꝰ stōi ꝛ
intestinorum r̄cipientes resolutionem debilem q̄
resolꝰ fit in ventositatem et ꝑprie qū stōus ē fri
gidus et hu. qm̄ non digerit ad digōnem epis: d̄
inde fit in epe caliditas aliqua ꝑparata vt digerat
aliquid nondū ꝑpatuz ad suam digōnem. ¶ Et qñq3
est illud pp caliditatem vehementem extraneam
in stō et epe incipiendo ad cibos hūidos et hūiditā
tes corpis anteq̄ dominet̄ sr̄ eos digō que ꝑuenit
a caliditate inata et efficit in eis opationez non nata-
lem et rusoluit eos in ventositatez ante digōnez.
¶ Est gᵒ causa tympanitis debilitas digōnis prime ꝛ
debilitas caloris: aut pp vehementiam caliditatis
dn̄atis q̄ n̄ dimittit tēpe digōnis aut pp cibos. ¶ Et
qñz accit ī febribꝰ pestilētialibꝰ ꝛ ī plr̄ibꝰ finibꝰ
egritudinū acutaruz inflatio vētris q̄si tympanites
ex quo auditur sonitus tympani si ꝑcutiatur ma-
nu et ē signū maluz valdē.

¶ De signis cōmunibꝰ. C. viii.

OMnes speties hydropisis sequitur cor
ruptio coloris. ¶ Et ē color in splenetico
decliuis ad viriditatem et nigredinem
et in omnibꝰ accidit inflatio pedū pp debilitatez ca
liditatis innate et ꝑpter humiditatem sanguīs et e
ius vaporem et inflatō amboꝝ oculoꝝ et inflatio
extremitatum aliaꝝ. ¶ Et oēs ille non euāntur ex si-
ti clāosa ꝛ ꝯstrictiōe abelitꝰ. ¶ Et plr̄z eaꝝ ē cū pauci
tate appetitꝰ cibi pp uehēētia appetitꝰ aq̄ nisi acciat
q̄cūq3 illaꝝ sit a fr̄itate epis et ꝑprie a potu aq̄ fr̄e
in non sua hora. ¶ Et in omnibꝰ illis et ꝑprie in ascli
ti: deinde hyposarcha minoratur vrina et ī plr̄ibꝰ
dispōnibꝰ rubet pp paucitatem suā quare aggre-
gatur in ea tinctura que sparsa est in epe et etiaz ꝑ
pter paucitatez sepatōis sanguinis et cholerē ru. ab
vrina. ¶ Non gᵒ oz vt iudicetur ꝑpter tincturam a
que et rubedinez etiam caliditatis hydropisis. ¶ Et
accidunt eis plurimū fe. tepide. ¶ Et multotiens ac
cidat eis bothor que erupte amittunt a se aquam ci
trinam. ¶ Et multiplicatur egō sanguinolenta in hy
posarcha et tympanite. ¶ Et quū est initium hydro
pisis ex apāte in epe astringitur natura et aposte-
mantur pedes: et est tussis sine sputo et accidunt a
postemata in latere dextro et sinistro que occultan
tur: deinde apparent. et plr̄m illius fit in asciti.
¶ Et si incipiat in ambobꝰ ilijs et alchatin incipit apā
ex pedibꝰ: deinde accidit fluxus ventris sanguino
lentus longꝰ qui non resoluitur et neq3 egreditur
cū eo aq̄. ¶ Et hydropisis cꝰ causa est calida: est cū
signis caliditatis et ex inflatione et siti: et citrinita-
te coloris: et amaritudine oris: et vehementia sic
citatis in corpe: et casu appetitus cibi et vomitu ci
trino et viridi: et fortis fit adustio vrine in fine e
ius pp vehementiam cholerē. ¶ Et si est ex genere e
ius in quo multiplicatur liq̄factio et expulsio ad
duas vias natales sign̄t ipaz multitudo citrinita-
tis et signa liquefactionis et antecessio egōnis. ¶ Et
vrine lauatiue et virulente: et incipit ex partibus
ilioꝝ et alchatin. ¶ Et similiter oīs hydropisis facta
ab egritudinibꝰ acutis. ¶ Et hydropisis cuius causa ē
apā durum cognoscit̄ ꝑ signa eiꝰ et fluxū ventris
sanguinolentū qui sequitur eam: et paucitatem ap
petitus cibi. ¶ Et illa cꝰ cā est apā calidū qm̄ incipit
ex parte epis: et constringitur cū ea natura: et sūt
reliqua sig̃ que sunt apātis calidi. ¶ Et spleneticam
quidem sign̄t color ad viriditatem decliuis: et e-
gritudo antecedens in splene: et qm̄ non cadit. cuz
ea appetitus. ¶ Et silr̄ quū est ex r̄nibꝰ non cadit
appetitꝰ ī hora eo casu qᵒ cadit ī epe: et aīcede dūt
eā egritudo renū et apāta eorum et vlcera ipoꝝ.

¶ De signis asclitis. C. ix.

CUm asclitī est ḡuitas sensibilis in ven-
tre: et quū ꝑcutit̄ venter non est sonitꝰ
ei: sed qū cōmouet̄ ex eo auditur sonitꝰ
aq̄ cōmote. Et silr̄ qū ꝑmutatur hn̄s eam ex latere
ad latus. ¶ Tactus eiꝰ est tactꝰ vtris pleni: non
vtris in quo est inflatio: et non fiunt cum ea mem
bra ḡuia: et non est magnitudo membroꝝ eorū si
cut in hyposarcha: imo aresiunt: et est semp super
cutem corpis tensio cutis hūide extense. Et qñz cū
ea est apā virge. et accidit paucitas vrine: et est
pulsꝰ habentis eā ꝑuus frequens decliuis ad duri
tiem cū aliquanta tensione: pp tensionem velami-
nū. ¶ Et qñz declinat in fine eius ad lenitatem pp
multitudinem hūiditatis. ¶ Et qū est hydropisis
asclites eueniens subito post lapidem exeuntez abs
q3 causis manifestis in epe: tunc scias ꝙ vna dua-
rum viaꝝ duoꝝ testiculoꝝ iam disrupta est.

¶ De signis hyposarche. C. x.

QUm ipā est apparet cuz ea inflatio ī cor
pe toto sicut accidit corpi mortui: et ī-
pinguantur mēbra in ipā. et ꝑprie faci
es est decliuis ad pinguedinem non ad arefactionē
et qū premūt digiti in ōi loco corpis eius copmit̄:
et n̄ ē ī vētre eꝰ d̄ īflatōe et ꝯmotōe aut īflatōe ꝛ
exitu suminis et ventris: illud quod est in ven-
tre asclitis et tympanitis. ¶ Et secūdū plurimum se-
cūtur eam fluxus ventris sanguinolentus: et leni-
tas nature tendens ad albedinem. ¶ Et qñz pulsus e
ius est vndosꝰ latus lenis. ¶ Et iam dictū est ꝙ qū
est in facie hominis: aut manu eiꝰ sinistra mollities
et accidit ei in principio hꝰ accidentis pruritus in
naso morit̄ in ᵖᵒ die aut in tertio.

¶ De signis tympanitis. C. xi.

EGreditur in ea sumē plr̄imo exitu. et nz
est illic de ḡuitate illud qd̄ est in asclti:
sed qñz est in ipā detensione qd̄ non est ī
asclitī: imo qñz est. q. sit corda tn̄sa. Et non est in
ipā pinguedo mēbroꝝ sicut est in hyposarcha: imo
incipiunt membra tendeī ad arfactionē. Et quz uē
ter percutit̄ manu auditur ex eo sonitꝰ vtris in qᵒ
est inflatio non vtris pleni aqua. ¶ Et est appetens
eructuationē semp ꝛ melioratur ea: et exitū ven-

tositatis. Et eius pulsꝰ est longior pulsu aliorum hydropicoꝝ et non est debilis qñ nõ ledat̃ virtus cũ q̃litate sua: et nõ minoret̃ attractiõe asclitis. Et ẽ s̃m plr̃m velox et frequens declivis ad duritiem et tensionẽ et ñ est inflatio pedũ sicut est in aliĳs.

De cura cacesie. C. xi.

Considera an sint in corporibꝰ coꝝ hũores divisi cholerici et educantur solõne ventris cũ hierapicra. Ipa. n. educit sr̃fluitates absq; hũiditatibꝰ innatis. Et si sciueris qꝛ hũores coꝝ sunt viscosi grossi: solues cum hiera diacolloquintidos. Et qñq; ponũtur in ea aloes et colloquintid: et polypodiũ: et agaricꝰ cũ scamõea. Et pondera in illis erunt s̃m quantitatez quã existimaueris de subtilitate hũoꝝ: et grossitie eorũ: et virtute corpis: et debilitate ipsius. Et qñz indigẽt eis que sũt sicut helle. niger si nõ valent alia ĩ mũdificando et educendo sr̃fluitates viscosas. Et cuz hoc toto oz vt subtile studiũ sit in soluendo eos: et sepes in eis illud qd̃ in potu sumunt. Et quotiens imaginaueris qd̃ materia aggreget̃ non pmittas ipsã figi: sed itera euõnez. Et cũ hoc oz vt tu consideres vĩs coꝝ ne ledantur a solutis: et ponas eorum solutiua aromatica sicut xiloaloes crudum et similia. Si aũt virtꝰ fuerit fortis non multiplices cogitationez in hoc sed fac pueniendo ad finem sufficientem. Et ad sũmũ oz vt sit r̃gimen phibens generationem sr̃fluitatis et illud quidez cũ euõnibꝰ subtilibꝰ frequentibꝰ. Et devitent phlebotomiam q̃tum pošs est. Et si fuerit necessaria pp repletionez sanguis aude sr̃ eam cũ mensura et pture in diebꝰ. iiiꝰ. aut. iiii. Et qum plus est necessaria phlebotomia est qñ causa est ex retentione sanguis hemorroidaꝝ aut menstruoꝝ. Et meliꝰ quid est vt euõ fiat in pmis cũ eis que mundificant sanguinez sicut hiera et silꝰ: deinde si nondũ sufficit extrahe sanguinem paucum. Et in plibꝰ dispõnibus quas habent necesse est vt euacues cũ eis que educunt hũores solone ventris: et aperiunt oppilationes. Et clisteria subtiliantia et resoluentia humiditatem solone educentia eas conferunt in ea valde. Qũ g° euãntur tunc illud q° melius curantur est exercitium tempatum et minoratio potus aque et balneatio cũ aquis de baurach et sulfuris et aluminosis: qd̃ si desunt tunc fiat cũ aqua maris.

Balnea aũt dulcia nocent eis nisi vtant̃ eis siccis et sudent in aere coꝝ calido. Et vt vtant̃ vomitu ante cibuz: est. n. bonum r̃gimẽ eis. Et oz vt sit ĩ principio rei cũ rhaphno infuso in sirupo acetoso et ĩ fine eiꝰ cũ hellẽo. Et vt pmutentur ad exiccationẽ q̃tum pošs est et ad aptionez. Et vtantur in epulis ipõꝝ et potibꝰ coꝝ medicinis exiccatiuis apitiuis subtiliatiuis aromaticis: sicut spica et casia et cinamõ et medicinis lubricantibus sicut apsinthio et keisim et eupatorio et semine vrtice et camepitheos et aristol. ro. et succo cucu. asinini et foliĳs mezereõ et gẽsit et alkekengi cũ pprietate sua. Et ponantur in epulis ipsorum sulfur et succus cucu. asinini et radix mezerion et folia eius et nitrũ et cinis liliĳ et spuma maris. Et ista et siĩa hoꝝ conueniũt fricationi eoꝝ in balneo. Et conferunt eis nuba et alcacaricon et vinum odorifeꝝ paucũ et sirupus d̃ lilio. Et ex eis que conferunt eis valde sunt sirupꝰ de apsinthio ĩ ieiunio mithridat ũ et diacurcũa et dialacca et alkekengi et diaspmatõ. Et qñz sumũt in potu de lactibꝰ lac camelaꝝ et vrinas eaꝝ: et pprie in corporibꝰ solidis fortibꝰ et pprie qñ antiquatur cacesia et fortasse fit hydropis. Et qñz sumunt̃ in potu. ℥. ii. de vrina camelaꝝ cũ serapini cꝰ plr̃m sint vsq; ad aur̃. 5. et similiter de vrinis capraꝝ. Et qñz rectius est vt cõmisceantur cum eis myrobal̃ citrini si materie fuerint subtiles cholerice. Et conferunt eis ex vaporatõibus vaporatio stõi et epis cũ galia et casia et similibus. Et iterum fac empl̃z ex eis cũ lilio et similibꝰ. Et assidue fricare ventrem cum eis que sunt sicut baurac et sulfur cum olĩs calidis notis. Et confert eis ex emplĩs empl̃z de tortellis cũ cydõĳs. Et si inobediat liniatur ex stercor̃ vaccino et stercore caprino.

Cibus autem habentium cacesiã sit ex eis in quibꝰ est suauitas et confortatio nature sicut aldouragi et alcubugi. Et sint iura eorum aziberagi odorificata vald̃ cũ eis q̃ sũt sicut gariofili et cinamõ. et. ʒʒ. et mastix etiam. Et similiter almosulat. Et ex fructibꝰ granata dulcia: et d̃ cydonĳs paꝝ non nocet. Et oz vt misceantur etiã cum cibis ea que sunt sicut siapis et porrũ et allea et q̃ currũt cursu eoꝝ absq; multiplicatione plima.

Decura asclitis. C. xiĳ.

Canon comunis in curis eoꝝ ẽ exiccatio et extractio sr̃fluitatum et si nõ cũ alio saltẽ cũ statione in sole vbi non est ventositas et calefiendo ad ignem accensum ex lignis exiccatis: et comedere cum mensura et dimitter̃ aquam et apire poros et puocatio frequens: et solone ventris educer̃ aquositatem subtilem cũ facilitate et frequenter et expectatio super sitim et regimen ipsius et phibitio a visione aque nedũ a potu ipsius quantum pošs est. Et si ñ est excusatio qn ipsa potetur bibatur post cibum aliq̃ulo spatio et permista cũ vino aut aliĳs. Et mĩoratio cibi et subtiliatio eius valde est melior cura. Et exercitiũz qd̃ diximꝰ in ca° hyposarche. Et conseruatio virtutis et confortatio ipsius cũ bene redolẽtibꝰ aromaticis et olfationibꝰ suauibꝰ et odoribꝰ ciboruz confortantiũ et cõfortatio ipsoꝝ cũ vino aromatico. Et non est multitudo potus vini in ea laudabilis. Et ex eis que conferunt eis est vomitꝰ et ppe ante cibum et etiaz post cibum de 3° in 3^m aut de 4° in 4^m aut de 5° in 5^m. Ipe enim iuuat eos valde. Et sternutatio cũ medicinis et insufflationes et alia conferunt eis ex illis que deponunt aquositatem et extrahunt eaz ad vias euãtiuas. Phlebotomia v° oz vt devitet omnis hydropisim hñs q̃tũ põt nisi illi qui patiunt̃ hydropisim ex retentione sanguinis. phlebotomia enim phibet membris eoꝝ nutrimẽtũ qum ipã sint pauci nutrimenti et cũ hoc infrigidat ep ipõꝝ. Phlebotomia igitur est nociua in q̃plribꝰ dispositionibus. Et si fuerit illic apã pueniatur ad ipsã in principio rei. Qũz hydropicus cõqueritur d̃ later̃ sinistro multarum arteriaꝝ tũc ñ est eius querimonia pp tensionez q̃ fit in ipso: nã ãbo latera cõicãt in hoc. imo illud est pp sanguinez. Phlebotomet̃ g° in pmis: deinde curetur cura hydropisis. Et si fuerit apã durũ tũc ñ sper̃ in sanatione hydropisis asclitis que sequitur

ip̄z: na᷑ et si aq̄ eūaet̄ q̄lz eūone redit tn̄ et r̄plet. Et
scias ꝙ eūo cū medicinis laudabilior est q̄ que fit
sectione et r̄sudatione et fit difficile succurrer̄ eis.
Et oz vt fiat eūo hora q̄ non est febris q̄uis enim
regimē exiccet hydropisim tn̄ aq̄a ip̄az r̄dir̄ facit.
Et oz vt in ipsa minorentur trocisci stiptici q̄-
uis sint confortatiui sicut ē trocisc⁹ d̄ almirberis ⁊
et ꝑprie qum constricta est natura. ¶ Et oz vt fi-
at exiccatio in hydropisi fr̄a cū omni calido subtilia
tiuo apritiuo. ¶ In hydropisi autem calida secūdū
mōz aliū de quo singulariter s̄monem faciam.

¶ Et scias ꝙ oleum de fisticis: et amigdalinum iuua
tiua sunt in omnib⁹ spetieb⁹ hydropisis. ¶ Me-
dicine autez singulares conueniētes huic spetici hy
dropisis et qum est fr̄a sunt sicut decoctio andaco-
ce vehementis decoctionis: de qua bibantur om-
ni die. ℥. ii. Aut decoquatur squille. lb. in. iiii.
kist vini in vase mundo donec consumatur 3ᵃ vi
ni et bibat̄ omni die ex eo q̄titas cochliarij ma-
gni: deinde addatur s̄r illud donec pueniat̄ ad qui
q̄z cochliaria: deinde minuat̄ donec redeat ad v-
nū ¶ Et iteꝝ detur in potu omni die de succo cala-
menti. ℥. i ¶ Et dixerunt quidaz ꝙ oz vt sumātur
cantarides et auferantur capita et ale eaꝝ: deinde
resoluantur corpa in aqua mellis et ingrediatur e
ger balneum et sumat illud in potu aut comedat cū
eo panez: et hoc apud me est error maxim⁹ ¶ Et
plus qd̄ expertuz est debet̄ sumi ex eis in potu est
kerates. i. in potu aquaꝝ expressarū notarum ¶ Et
dr̄ ꝙ qn̄ mundificatur corp⁹ potando omni die
ex tyriaca quantitatē ciceris cū decoctione calamen
ti. xxi. die ⁊ est contentus cōestione vna leui ꝙ cō
fert ¶ Et existimauerunt quidam ꝙ sumer̄ in potu
sterc⁹ caprinū cū melle iuuatiuum est eis: aut vri
nam ouium aut vrinam asinoꝝ cū spica et melle:
aut aristol'. ro. pond⁹. ʒ. iii. in vino ¶ Et iam lau-
dauerunt eis quidā omni die aut omnib⁹ duobus
dieb⁹ sumer̄ quantitatem fabe ex alūine būido in
aqua ¶ Et ex medicinis iuuatiuis sunt alkekengi et
diacurcuma ꝑprie. Et spes est ad omnē hydropi-
sim in diacurcuma et confectione alburbatus ꝑpe
et electuaria asus et medicīe d̄ squilla et sirupo sq̄l
litico: et tyriaca ¶ Et scias ꝙ tyriaca et diacurcuma
et alkekengi conserunt valde ī fine hydropisis fri
gide ¶ Et ex medicinis mirabilis iuuamēti sunt tro
cisci de sabran et daruch. Al'. ℞. sabran myrro. ci
rinoꝝ ptes equales et dos̄ eius ḡdatim sit ex da-
nich. i. et. ʒ. ad quantitatem. ʒ. i. bibatur in omni
b⁹. iiii. dieb⁹ semel ¶ Et in eo quod est inter eos
bibantur trocisci almirberis ¶ Et qn̄z componuntur
medicamina ex reubarb⁹ et costo et baccis lauri et
fenugreco et lupinis: et enula gentiana et gūma a-
migdali et galbano et sunt medicamēta iuuatiua.

¶ Regimem aūt eūans aquositatem est cū solutiuis
ebibitis et clisterib⁹ ꝑprie. Ip̄a enim ꝑpinquiora
sunt aque et leuiora s̄r natas et remotiora a lique
factiōe: et cū spetieb⁹ balneationuz cū thermis et
cum regimine calefaciente. ¶ Et cū aquis in quibus
decocta sunt subtiliatiua sicut feniculus et came-
milla et squinantū: et spetieb⁹ vnctionū et emplo
rum et vapationū. Et ingredit̄ in sūma illius vt su
mantur in potu lac caprinū et lac camelaruz fetaꝝ.
Et de hoc qd̄ genere vrina et lac camelaꝝ fetarū
conuenientia sunt ascliti quz sumunt̄ ebdomadā. iᵃ
cū trocis̄cis de aloe in p̄mis. ʒ. ʒ. ex eis cum. ʒ. ʒ.
spodij vsq̄ quo perueniat̄ ad. ʒ. i. Et post istam e
uacuationem eūa cū mezeriō cū. ʒ. i. kekengi: de
inde itera trociscos de aloe ebdomada. i. et nō ces
ses facer̄ hoc et fortasse sanabitur ¶ Extenuati v̄o n̄
sumant in potu ex trociscis de aloe in principio ni-
si quantitatez vnius danich. Et descriptio quidez
trociscoꝝ de aloe est in antidotario. ¶ In solutis
aūt non oz vt sit illud qd̄ nocet epati. Et si aliqua
necessitas facit h⁹mōi necessariū esse oz vt rectifice
tur. Et oz vt non sit subito: imo s̄z vices: naz illd̄
qd̄ subito est mortale est: et puū nocumentū debi
litat ep. Et aloes solū est malū valde ep̄i: quar̄ oz
vt elongetur ab ep̄e nisi pp necessitatem: aut cum
ingenio rectificationis. Et oz vt solutiua sequant̄
ieiuniū quare n̄ comedat solut⁹ postea die et nocte
et si pōse ē ⁊ vt sequant̄ postea q̄ cōfortāt ⁊ consti
pant parūp sicut sunt trocisci almirberis et sicut aq̄
fructuuz in quib⁹ est suauitas et stipticitas ita vt ꝯ
fortent ep et ꝑpe postea sicut sunt euforbiū et me
zerion et aqua āmoniaci et similia. Deinde admi
strent̄ rectificantia cōpl'onez sicut tyriaca et diacur
cuma in fr̄a et aqua endiuie in calida. Et illi quidē
que est vehementis caliditatis non cōuenit lac ca-
melaꝝ fetaꝝ. Et incipiatur in lacte camelaꝝ in pri
mis a. xl. ʒ: et addat̄ in omni die. ʒ. x. ¶ Et deuita
qū fuerit caliditas vt non sol'one educas choleram
qm̄ ip̄a r̄sistit aquositati aliquo mō. Et qm̄ necesse
est vt aquositas sol'one ventris educat̄ tunc dupli
catur sol'o ventris et accidit virtuti nocumentū: i
mo necessariū est vt extinguat̄ cholera. Et solue a
quositatem nisi cholera sit transgrediens terminuz
in multitudine. et sis tunc content⁹ eis que sunt si-
cut myrobalani. Est enim bonū solutiuū in h⁹mōi
disp̄ōne sicut serapinum est bonum solutiuū in dis
pōne fr̄a. Et omnis s̄r̄fluitas eūonis in quantitate
et in tempor̄ est mala: et ē in calida rectior. Et ex
solutiuis bonis est ius alcanabit et ius galloꝝ decr̄
pitoꝝ et ꝑprie cū polypodio et aneto et similibus.
Et qū euacuaueris vicib⁹. x. p aliquot dies cū ali
quo eūatiuoꝝ subtiliū et cū lacte camelarum et aq̄
casei et r̄liquis et minuta fuerit aqua et alleuiatum
fuerit ap̄a tunc r̄ctius erit vt sup ventrem caute-
ria fiant vt n̄ r̄cipiat aqua post illud. Et fiant cau
teri ? post abstinentiā et dimissionem sol'onis ven-
tris duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹. Et sint sex cauteria. s.
tria in longitudine incipiendo a cassā vsq; ad fe-
mur: et tria in latitudine ventris et expectet post
ip̄a s̄z famē et sitim. ¶ Et rectius quidem est vt in
potu sumāt inter duas sol'ones ventris aliquid de
apienub⁹ oppilationes sicut trocisci de amigdal'. a
maris. Lac aūt camelaꝝ et capraꝝ et ꝑprie arabica
rum et ꝑprie qū inpinguantur in potu detur cum
eis que sol'one ventris educunt aquositatem et sub
tiliant et puocant sicut sceba et abrotanum et car-
damō et alia. Et calefcis eis que cōueniant cū hoc
ep̄i sicut cuscute et endiuia et alia. Et non respicias
ad illud qd̄ dr̄ in ip̄o ex hoc ꝙ decipiunt sophisti
ci et qd̄ dr̄ i natura lactis ē cōtraria hydropisi i
mo scias ꝙ est medicamē iuuatiuum pp illd̄ quod
in ip̄o est de abstersione. Et est conueniens pp illd̄
qd̄ in ip̄o est de ꝑprietate sua. Qn̄z eniz ē medicia

lubricatiua contraria ei qđ querit đ cura qualitatis
fcđ est conueniens cū ꝓprietate sua aut ꝓpter egri
tudines sicut eūo et similia sicut ponitur endiuia in
curationibꝰ cp̄is qđ hꝫ egritudines r̄ras sicut sit e-
uacuatio et tendit ad scamonea ī egritudinibꝰ cho
lericis: imo scias ꝙ hoc lac vehementis iuuamēti
est nā si hō assidue ip̄o vteret̃ loco aque et cibi sa-
nar̄t ꝑ ip̄ꝫ. Et illud quidē iam expertum fuit in
quibusdaꝫ q̄ ꝑuenerunt ad terras arabum et per-
duxit eos necessitas ad illū et sanati sūt. Lac qđ cāela
ꝝ qñꝫ admistrat̃ solū ⁊ qñꝫ admistrat̃ mistū cū alijs
medicis ī qbꝰdaꝫ q̄ꝝ ē itentio regis nō calefacientis
valde sicut myrobalanis cū semine endiuie et semi
ne cuscute et sale naptico. Et in quibusdam earum
est intentio r̄giminis calefacientis subtiliantis sicut
serapino et ḡnis eiꝰ. ¶ Et inquibusdā eaꝝ est inten
tio r̄rfluitatis solonis vētris sicut costo et similibꝰ.
Et qñq3 admiscentur vrine camelarum et qñq3 sūt
conuenienti eo loco cibi et potus. Et qñꝫ addit̃ ei cibꝰ
alius. Et in utrisq3 disp̄onibꝰ oꝫ vt tu verifices ī
re eius an corpus sugat ex eo et nō soluat aut sol
uat paꝝ: aut soluat plus pondeŕ suo scđm mensu
ram tollerabilem: aut supfluat et soluat vltra tol-
lerantiā aut caseet̃ in stō ⁊ in vījs: aut perducat ad
infr̄ationeꝫ aut fluxu ventris educat hu. grossum
phlegmaticū. aut hu. adustū pp putrefactionem su
am si eam recepit. Et scias ꝙ melior hora sumen-
di ip̄ꝫ in potu est ver vsq3 ad initium estatis. ¶ Et
ex regimine bono in dando ipsū in potu est illd qđ
expti sumꝰ multotiens et contulit: et est vt biba
tur lac camelaꝝ fetaꝝ scđm vacuitatē ventris et
abstinentiam diei et noctis ante ip̄ꝫ. ¶ Et nō sumat
in eis nisi paꝝ valde. Et si polis est abstinentia eo
rum. s. diei et noctis fiat. Et necessaria quidem est
abstinentia noctis que est ante ip̄ꝫ: deinde bibatur
ex eo qđ mulctū est in hora et statim q̄titas. ℥. ii.
aut. iii. Et melius quideꝫ est vt sumantur. ℥. ii.
ex eo cū. ℥. ii. vrine camelaꝝ et abhorreant aquā
aliquibꝰ diebꝰ et consideret vsq3 ad dies. iii. et i
ueniet qđ egreditur cū ꝓuocatione ꝓximū ei qđ
bibit. Et post illud soluetur venter cū eo qđ bibi
tur ex eo et fortasse non soluetur venter cum eo
nisi fex parumper. ¶ Et non soluitur per ip̄m
nisi quia corpus iam r̄pletum est ex eo. Qđ si sol-
uatur venter eius vltra q̄ bibit abstineat ab eo u
na die aut misceatur cū eo illud quod cōstipat: et
si non soluit tunc oꝫ vt timeat ex potu eiꝰ cascatio
nem et dimittat ip̄ꝫ. Et similiter si soluit vltra il-
lud qđ bibit et tunc quidem oꝫ vt bibat aliqđ qđ
deponat illud qđ est in oī stōi ex eo et vt iteret
ip̄ꝫ admistū cū oppoponaco et similibꝰ: imo conue
niens est vt in omnibꝰ tribꝰ diebꝰ sumat de pilul̃
de oppo. et similibꝰ cū q̄titate pauca que extra-
hat illud qđ fortasse caseatur ex r̄liquijs eiꝰ aut ge
neratur ex eo: et ꝓprie qū eructuat acetose et inue
nit grauedinem. Et ex r̄gimie conferēte in hꝰmōi
disp̄one est clister̃ in hora ¶ Et oꝫ etiam in hꝰmōi
disp̄one vt dimittat sumeŕ in potu lac vno die aut
duobꝰ et vacet ad vapationes et empl̄a quibꝰ em
pl̄etur venter et resoluunt. Qđ si potus lactis non
facit accideŕ aliquid ex hoc et egreditur oī die res
ñ r̄rflue: imo ꝑueniens ad quantitatē duoꝝ vasoꝝ
ꝑuorum sicut aqua: sit contentus eo siue sit solum

aut cū oppopōnaco et pilulis solutiuis đ oppopona
co et alijs. Et si r̄rfluerit solo ventris solue ab eo
lac vno die aut duobꝰ diebꝰ: deinde ḡdatim ꝓce
de in faciendo ip̄ꝫ potaŕ et da ei in potu ex eo lac a
nimalis iā nutriti ex stipticis et ꝑmisce cū eo hora
qua emulget̃ scorie ferri albasceri contrite et ab-
lute cum vino et aceto assate scđm quantitatem
ʒ. xx. et hypoquistidos amboꝝ ana. ʒ. v. seminis
apij. ʒ. iii. bacar pondus origani et apij et rute. Et
dimitte in ip̄o hora vna deinde colet̃ et bibatur:
deinde ḡdatim ꝑueniatur ad purum postea ad per
mistū cū eo quod soluit ventrem si necessariuꝫ fue
rit illđ. De diureticis vero conferentibꝰ non oꝫ
vt vinum solū adhibeat̃: imo fiat ꝑmutatio de q̄
busdam ad quedam sicut sunt petroselinum et a-
meos et calamentū et assaꝝ et feniculū et semen apij
et siler et radix aniuden et camepitheos et acorus
et spica et daucus et su. et meu. et aspagus et semē
eius et radix pastinace campestris et kekengi. ¶ Et
oꝫ vt optime fiat eoꝝ trita ita vt velociter ꝑueni
āt ad ptes gibbositatis ¶ Et qum administras diu
retica fortia oꝫ vt administres pōstea aliquid đ iu
ribꝰ pinguibꝰ sicut est ius galline pinguis. In em-
pl̄is vero r̄gula est vt non multiplicentur in eis ea
q̄ exiccant et r̄soluūt cū stipticitate forti stantia lo
co eꝰ qđ exuccatur ⁊ r̄soluitur nisi res modica corū
scđm quantitatem que conseruet sanitatem: si illa
necessaria sunt: sicut sunt spica et tus et cipi cū quan
titate pauca valde: illud enim conseruat virtuteꝫ
mirach et illud quod in ip̄o est etiam ¶ Et facit ip
sum non susceptibile. Medicinas autem singula-
res que empl̄ant̃ et empl̄a composita iuuatiua in
hac egritudine iam plurima diximꝰ ī antidotario.
Et ea que diximꝰ hic sunt expta et iuuatiua stercꝰ
vaccinum et stercꝰ caprinum et stercꝰ vaccarū pa
scentium herbā non minimā. ¶ Descriptio empl̄i
ex eis ¶ Sumatur ex hoc stercore vaccino aliquid
et bulliat cū aqua et sale: deinde pulueriꝫetur sr̄
ip̄ꝫ sulfur contritum. ¶ Et ponat̃ sr̄ ventrem.
¶ Et iteꝝ stercus caprinum cū vrina infantium. Et i
terum stercꝰ columbinū et bacce lauri et ireos. Et
ex fortibus in hoc caᵒ est stercꝰ caprinum et ster-
cus vaccinū ī quo ponitur aliquid ex bell̃o et alsce
bran et congregantur cū vrina camelaꝝ et fit ex eis
empl̄ꝫ. Et ex compositis bonis est vt misceantur
alguadabi contrite et dimittantur sr̄ ventrem hy-
dropici cū disp̄onē sua postq̄ contrite sūt cuꝫ ostra
cis suis et expectet̃ sr̄ eas vsquequo exiccentur ꝑ
se ip̄as. Et ex empl̄is bonis est vt fiat ēpl̄m ex gū
ma pini et nitro et milio et minuto ture cū adipe
vaccaꝝ. Et empl̄ꝫ conueniens hydropisi decoquā
tur ficus carnose cū aqua et misceantur cum eis me
zeriō ps vna nitri ptes. ii. camepitheos ps. i. et. ʒ
al̃ forte valde. ℞. gūmi pini et cere et isopi hūi-
de et picis et gūmi albotin omniū ana darkimet
iii. meba et ē storacis et masticis et aloes et croci ⁊
cimaꝝ apsinthij et āmoniaci omniuꝫ ana darkimet
i. castorei sulfuris et amōi et ostracoꝝ piscis nomi
nati ana darkimet. ʒ. stercoris columbini et ostra
coꝝ babyloniorū et spume maris omniū ana dar-
kimet. iii. lilij celestis darkimet. iiii. baurac rubei
darkimet. i. ꝑmiscatur cū oleo de camemilla. ¶ Et
qñ est in ep̄e ap̄a confert empl̄ꝫ factū ex herba spi

ce et zinziber̄ et ḡnis alben et mastice et meliloto ⁊
p̄putijs vitis et camemilla et oleis aromaticis. ¶ Et
ex emplis confectis emplꝫ mōi huius. ℞. marcha
site sulfuris citrini nitri baurac amoniaci omnium
ana ptē .i. cymini ptes duas et duas tertias partis
coiungantur cū cera et glutino albotin et vino et
ponatur sr̄ ventrem. ¶ Et emplꝫ de castoreo et em
plꝫ de apsinthio et emplꝫ de ireos nīm et emplm̄
de euforbio et emplꝫ de colloquitida et emplꝫ fa-
ctū ex salice: et emplꝫ de baccis lauri: et emplm̄
diaspmaton et emplꝫ colophidis. Et ex eis q̄ pul-
uerizantur sunt nitrum et sal assata que puluerizēt
sr̄ ventrem et ꝓprie post oleum cucumeris asinini
et olꝫ de nereiden. ¶ Et qñꝫ administrantur sr̄ eos
medicine rubificantes. Et qñꝫ pcutiunt̄ membra
extrema cū virgis subtilib⁹. Et illud quidem il
laudabile est apud me. Et qñꝫ suspenduntur sup a
qua eoꝛ et que secuntur ea vesice in quibus sulfla
tum est. Sꝫ ego nō cognosco in eis plr̄imū bonuꝫ.
¶ De icisione v̄o mirac scias q̄ paꝝ ꝓficit nisi in cor
pe valde forti qum potens est hoc modo tolle-
rare exercitium tempatum et sitim et minoratio-
nem cibi. Et oꝫ vt non audeat fieri dū̄ polis est cu
ra alia. Et ītētius quidem est vt non fiat in vice v
na subito: et euenitur spirit⁹ subito et cadat vir⁹
īmo paulatim. et vt ipa nō ꝑueniat ad multam de
bilitateꝫ. Mod⁹ aūt incisionis ad extrahendū aq̄ꝫ
est iste. ¶ Precipit aūt Assirius vt erigat se eger eq-
liter si pōt. aut sedeat equali situ et cōprimant ser
uientes latera eius et expellant ea ad inferiora su-
minis: deinde administretur incisio: et si non ē po
tens ad illud non incidas ipꝫ. Et si vis ipꝫ incider̄
oꝫ vt mensures inferiora suminis quantitate triū
digitoꝛ coniunctoꝛ: deinde incide si fuerit initiuꝫ
hydropisis ab intestinis. Et si fuerit ex latere epis
fiat incisio a later̄ sinistro suminis. ¶ Et si cā fuerit
a splene pone ipsam a later̄ dextro suminis: et sub
leua ipam vt non scindatur siphac: deinde exco-
rietur mirac a siphac parūp ad inferiora loci scissi
onis mirach. ¶ Deinde pforetur siphac ita vt sit
foramē mirach inferius foramine syphac: quaten⁹
qum egreditur canna coopiat̄ illud et retineatur aq̄
pp diuersitatem duorum foraminū: deinde intro
mitte in ipsam canulā ereaꝫ. Qūqꝫ acceperis aquaꝫ
cū mensura fac iacere ipꝫ resupinum. Et oꝫ vt cō
sideres pulsū et qū inceperit debilitari parumper
retine aquam. Qūqꝫ aq̄ extraxeris in fine extra-
ctionis et remanserit aliquid: tunc iam sufficiet vt
laborent in ipaꝫ medicine solutiue. ¶ Et qñꝫ fiunt
post incisionē cauteria que diximus. ¶ Et qñꝫ fiunt i
stō et ep̄e et splene et i inferiorib⁹ sumīs cauteria
minuta. Et qñꝫ subtiliantur quidaꝫ et faciunt cur̄
re aquositatem ad safati et incidunt ex safati paula
tim: et est regimen iuuatiuum et illud cum ster-
nutatione et cū omni qđ trahit aquositatem ad in-
feriora: et oꝫ tunc vt caueatur ne ꝓueniat ex eo ru
ptura: et vt fiat illud cū eo in quo non est nocumē
tum aliud. Et qñꝫ pungim⁹ inflaturā testiculoruꝫ
cū acub⁹ multis vt aqua habeat īsudationes plr̄i-
mas. Et fortasse succedunt incisioni dolor et pun-
ctura: quar̄ oꝫ vt admīstretur infusio olei anetini
et olei camemillini et oleoꝛ lenitiuorū sup punctu
ram. Et sup locū incisionis ponantur empla facta
cū fenugreco et semine lini et semine altee et simi
libus. Et qñꝫ sufficiunt aqua calida et oleum effusa
sup locum incisionis: qum sedatur punctura di-
mitte ea. De euonib⁹ aūt eoꝛ pticularib⁹ cū me-
dicinis afferā ea. Et has quidem medicinas solu-
tiuas aquositatis iam numerauim⁹ in tabulis. ¶ Et
fortes eaꝛ sunt sicut lacticinioꝛ ⁊ arboꝛs eoꝛ. ¶ Et
meli⁹ quo malitia eoꝛ frangit̄ est acetum et poma
et cydonia et semina ḡnatoꝛ: et ꝓprie acetum in
quo condita sunt cydonia aut in quo sunt dimissa
aliquib⁹ dieb⁹ aut sup qđ rorat⁹ est succ⁹ eorū.
Et ex eis quib⁹ conficiunt lacticinia sicut lac alsce
brā ⁊ sūt rob et silīa. et sirup⁹ acetos⁹ est melius il
lo. s. qū soluitur in. ʒ̄. ei⁹ danich ex eis que sunt
scebrā: et ꝓprie arbor ex qua fit tyriaca: et extre
mitates algaiati et euforbiū. ¶ Medicamē de quo
in potu sumitur pondus. ʒ. i. in vitello oui sorbil̄
qđ multotiens confert in fortibus cū timor̄ maxīo
℞. galbanū et es vstū et scoriā eris et ꝓprie con-
fectū cū medulla panis et factū ad modū pilularum
et herbam que nominat̄ mendaria alias alakarte et
succū cucu. asinini et vinum in quo effusum est pul
pa colloquintide. Et ex sūma lacticinioꝛ mezeriō
est fortis in hoc ca. Et eius r̄ctificatio est vt infun
dat̄ in aceto. ¶ Et qñꝫ fit ex h⁹mōi sirup⁹ acetosus
et de amoniaco qñꝫ sumit̄ in potu vsqꝫ ad. ʒ. ii.
cū aqua mellis. Et ex eis que equalitati vicine sūt
sūt rapiū et ireos et semē urtice excorticatū ex cor
tice suo ꝯfectū cū melle et aq̄ folioꝛ rhaphaī. Illa
v̄o q̄ sūt salubriora et debiliora sūt aq̄ cardamomi
ʒ. lb. cū zuccaro albasir: et aqua alkekengi et aq̄
solatri et sirupus acetosus de mezerion et lac came
laꝛ fetaꝛ p̄patuꝫ et aqua lactis p̄pata cū virtute ir̄
os et scoria eris et almezerion et similib⁹. ¶ Descri
ptio aq̄ lactis. Ponat̄ sr̄ duas. lb. eius. ʒ. i. salis gē
me et. ʒ. v. turbit trita bulliant cū subtilitate et ac
cipiatur spuma eius et coletur. ¶ Et in inceptione su
matur in potu ex ea tertia ps. lb. deinde addatur
paulatim vsqꝫ ad. lb. i. Ipa enim expellit aquam
sīe calefactione. ¶ Et aq̄ casei melior est que acci-
pitur ex lacte camelaꝛ. ¶ Et melior et laudabilior
ex calescis est illa que accepta est ex lacte caprino et
lacte asinino. Et ex medicinis resistentibus ad illō
et conferentib⁹ hydropisi calide: est vt infundat̄
medietas cydonij in aceto trib⁹ dieb⁹: deinde tera
tur cum ponder̄ sui de mezerion recēti vehement̄
ita vt misceantur et ꝓiiciantur sr̄ ea medietas pon
deris aceti de zuccaro et decoquatur donec rede-
at in essentiam mellis et misceantur oīa. Et qñqꝫ ap
propinquant huic pilule facte de semine mezeriō
cū zuccaro albasir. Et sunt ex eis in quibus non ē
timor in calida etiam. Et ex confectionibus est al
kekengi et confectio nr̄a de scoria ferri et almeze-
rion in antidotario. Et confectio quorundā. ℞. en
diuie et seminis apij ana. ʒ. x. et succi altaraxacon
sicci pondus. ʒ. xx. et succi almirberis. ʒ. xv. lac
ce ablute reu. de semine amboꝛ ana. ʒ. v. succi
apsinthij. ʒ. vii. succi cucu. asinini et pulpe collo-
quintide ana. ʒ. v. agarici. ʒ. vii. conficiatur cuꝫ
iuleb et sumatur in potu cū aqua đ olerib⁹. Et hoc
est medicamen bonum qđ quidaꝫ prioꝛ antiquoꝛ
dixerunt et secuti sunt eos quidaꝫ posterioꝛ: et ē
securius latus q̄ alkekengi et in ipō sunt cōfortatō

et solo ventris fortis. Et ex cōpositis potibus est sirupus nr̄ de ireos. ¶Et sirupꝰ huiusmōi. ℞. eris vsti auī. i. et teratur valde et pulverizet et fimi columbini auī. i. et tertiam ramorum rute et aliquantulum salis ⁊ panis bibatur illud cū vino. Et ex pilulis pilule fulurinus et eaꝝ confectio. ℞. scorie eris et foliorū almezerion et seminis anisi omniū ana ptē. i. et fiant ex eis pilule et sumant ex eis in potu debilis. ʒ. i. et fortis auī. i. ¶Et etiā pilule escebchic: et pilule biberē et pilule de quiqꝫ: et pilule de serapino: et pilule de mezerion. Et sunt vltime in asciti: sicut pilule de reu. sunt vltime in hyposarcha: et pilule de bdellio et pilule de scebran: et pilule quas dixi mꝰ in antidotario. ¶Et pilule hꝰmōi. ℞. lactis alscebrā et succi apsinthij et spice et turbit omnium ana danich. i. agarici et rosarū amboꝝ ana. ʒ. i. informentur pilule cū aqua solatri et bibanī. ¶Pilule bone. ℞. cortic. eris camepitheos anisi ptes equales informentur pilule et recipiantur ab eis. ʒ. i. et fiat sublevatio. ¶Et iterum ex trociscis trocisci de reubarbᵒ plurimū solutiui et meliores de mezerion cum seminibꝰ: et trocisci de mezerion sunt descriptionis alteriꝰ note. ¶De balneis vō illa q̄ sunt hūida eis sunt horrenda: et illa que eis sunt meliora sunt sicca sicut clibanus calefactus postq̄ tolleraverit infirmꝰ vt ingrediatī ipꝫ et ꝓprie habens hyposarcham. Qūqꝫ ingreditī dimittat caput suum extra ad aerē vt perveniat frigꝰ ad ptes cordis et pulmonis et infrigidet cor eiꝰ et non magnificetī sitis eius et r̄soluatur corpꝰ eiꝰ in sudorī exuberante iuuatiuo. Et si fuerit hūida cū aquis thermaꝝ nitrosis sulfureis et alūinosis notis exiccatiuis iuuabitur cū eis valde in statu egritudinis et ꝓprie habens hyposarcham et iterando ingrediatur in ea in die vicibus aliquibꝰ. Et si non cadit virtus eius et posse est eis vt stet in eis p longitudinem diei faciat. Et hꝰ quidē generis est aq̄ maris tepida et calefacta. Veꝝ submersio in ea in fine rei vehementer est conveniens. Et de bonitatibus aquarum thermaꝝ et statio regiminis anhelitus fri cꝰ similis deficit in balneis. Quod si aque thermarum non sunt p̄sentes tunc r̄soluantur aque dulces cum eis que administrantur ex eis ex medicinis et decoquantur in eis ea que sunt sicut baurach et sulfur et alusnē et sinapis et calx et species alie note quas vis. In oībꝰ enim nō sit maluꝫ et oꝫ quidem vt iste aque obvient ventri habenti asclitem et tympanitem et hyposarcham toti corpi. ¶Hydropisis autē calida que est sequens apā calidū aut sequens complonem calidam sie apāte ꝓpter debilitatem virtutis stōi. Et nō sigt hāc speciem hydropisis ꝓculdubio rubedo aque: qñ est pp cor suum imo initiī in ea secūdū reliquas significationes: deinde curatur. ¶Et oꝫ vt deuitet tisti duo simul medicinas calidas oīo: qm̄ addūt in caꝫ et addūt in egritudine: imo est in eis timor magnus. Et non oꝫ vt attendatī illud qđ dī ꝙ hydropisis non sanatur nisi cū medicis calidis. Multotiens enim sigt illud qđ testificamur et expti sumus vt curemꝰ nos et qui fuerunt ante nos apā curatione sua et cōplonē calidaꝫ cum infrigidatione. Et ego quidē vidi mulierē quā hydropisis attrivit et magnificata est sup eam et morata est secūdū ꝓlixitatem temporis tām maximā ꝙ eius relatio est incredibilis et sanata est et ꝓpavit se ipsam et appetitum suum hoc r̄gimine. Et cū hoc etiam oꝫ vt attendas latus aquositatis aggregate. Naꝫ si tu consideraveris tantū latꝰ fe. erit timorosū et si cōsideraveris latꝰ aquositatis tātū erit error. Oportet gᵒ vt tu coniungas inter duo r̄gimina cum facilitate et intende tantū in eis que equant et resistunt vincenti. Et scias ꝙ qñ tu studes in sanando hydropisiꝫ et apā et a febrī stantia sunt: non est tibi posse. Et r̄gimen i huiusmōi est vt administres aq̄ solatri et aquaꝫ alkekengi et aquam apij: et aquam cordumeni: et aquaꝫ altaraxacō: et est alia daid armata. ¶Et oꝫ vt misceatī cū istis aliquid de lacca et croco et reubᵒ cū myrob. citrinis. Et vt administres etiam apud necessitatē illđ qđ posui mꝰ in ordine p̄terito de solutiuis De mezerion et alijs. Et oꝫ vt attendas qđ dixit. G. in cura hydropici calidam hydropisi hn̄tis: et dīcripsimꝰ illđ suis dictionibꝰ. Inq̄t. G. illđ quo ꝓpavi senē amicū meum in hydropisi asciliti cū caliditate et virtute debili fuit hoc. Cibavi illū carne hedi assati ⁊ carne alcubugi et alkabi et attaugi et similibꝰ ex avibus paē kisch et infrigidatis et almosus et halbulen et lentibꝰ cū aceto facto ex eis cibario citrino. Et concessi illud ei pp conservationem virtutis. Et non concessi ei vt vteretur iuī oīo nisi in die quo in potu medicinam ei tribuere volui. ¶In illo enim die pmisi vt vteretur ipē zirebegi ante medicinā et post ipsam et non multiplicata fuit sitis ipsius.

¶Et p̄cepi ei vt comederet ista cum aceto meie fortitudinis et solui ipsum hac decoctione. ℞. myrobalanorum citrinorum. ʒ. vii. fumiterre. ʒ. iiii. herbe apsinthij. ʒ. ii. herbe eupatorij. ʒ. ii. endiuie recentis baccati spice aromatice. ʒ. ii. seminis endiuie. ʒ ii. rosaꝝ. ʒ. ii. decoquantī in tribꝰ. lb. aque donec r̄deat ad. ii. lb. et spgatī i ipā pondꝰ. ʒ. x. zuccari et bibatī. Et iteꝝ cum istis pilulis. ℞. lac icebā et zuccari quantū ipꝫ cōgelavi ipꝫ et dedi ipās āte cibum suuꝫ. Et qñꝫ coagulavi ipꝫ cū lacte ficuuꝫ et dedi ex eo duo cicera aut tria et dedi ei in potu post illud rob de acresta et acedula. Et feci emplꝫ epī ipsius cū frīs et cū ḡnis cōdes et mezerion infuso in aceto. Et ex epithimatibꝰ sr̄ ventrem est illđ qđ. ℞. lutum armenū et aquam et farinam ordei et milij et stercus vaccinū et fimū caprinum et cinerem quercus et vitis et in vtrisqꝫ lateribꝰ baurac et sulfur et omnia sit cū aceto. Et qū epi eius faciebam empla que recipiunt sandalos qñꝫ ponebam emplꝫ de sandalis sr̄ ep et r̄solutiuū sr̄ sumē ⁊ ventreꝫ. Et qñꝫ solui eū etiaꝫ cuꝫ sirupuo rof. postq̄ i fudi in ipō mezerion et myrrhā aut dissolui i ipso lac alscebran. Et concessi ei de fructibus ficus siccas et amigdalas et zuccarum. Et precepi ei tollerare sitiꝫ. Et qñ sr̄fluit i ipō pmiscui iuleb et dedi ei in potu. ¶Et qñꝫ contrivi folia almezerion et permiscui cum melle ficuum et dedi ex eis ipi ante comestionem et post eam: et ad vltimū non dimisi eum die vno absqꝫ expulsione. Hec sunt vba eius

¶Cibꝰ autem habentium hydropisim oꝫ vt sit paucus et semel in die. Et si posse est eis vt abstineant a pane tritici pp suā viscositatem et suam oppilationem faciant; et sint ꝯtenti pane ordei cū seīnibꝰ

Et si necessarius fuerit oz vt sit panis de furno ki
scharien coctus et siccatus vt nõ sit azym⁹ et sit ex
frumento. Et sunt quidaz homines qui in eo po-
nunt farinam ciceris: et sit eoꝝ vnctuositas ex tali
quale est oleum õphacinũ. ¶ Et ex cibis eoꝝ est o
leum de seminib⁹ et almuseniati: qm̃ est conueni-
ens eis: et ius galline est iuuatiuuz eis. ¶ Ipz enim
aggregat ad ꝓuocationem et rectificationem epis.
Et cib⁹ quem faciunt christiani ex oliuis et nucib⁹
et alijs. Et oz vt sit iura eoꝝ aqua ciceris et ius al
canabit et galli vetusti et galline et ꝓprie cuz her
ba almeuduneti. Et sint carnes quas sumunt car-
nes auium leues sicut alduragi et alcubugi et ascet
fez et alfuidet et alcanabit et carnes alcaca et carnes
alkasel et hedoꝝ et puoꝝ piscium subtiliantium et
acutoꝝ et incisiuoꝝ. Et caro vipe est eis bona val-
de sed ipa qñz confluit in siti ¶ Et eoꝝ olera sint si-
cut apium et sicla et herba iudaica et endiuia aut fu
m⁹ terre et paꝝ de sumach et porri et ruta et folia
carui et calamentum et allea et capparis et sinapis
et g̃na oĩa nocent eis ꝓprie patientib⁹ tympanitẽ.
¶ Medule autez fistici et auellane et amigdale.
Et qñz concedunt eis ĩ hora furtiua dactili et vue
passe. Et de fructibus recentib⁹ non concedũt eis
oĩo nisi g̃nata dulcia. Uino aũt non ap ꝓpinquet ca
lidã hñs hydropisim. Ueꝝ hñs hydropisim frãm
oz vt non bibat ex eo nisi subtile antiquum pum
non qum est ieiunus neqz sup cibum: imo post ho
rã et qum fit descensio cibi a stõ. ¶ Clisteria vo
et suppositoria sint ita. Clisteria enim sint facta ex
aquis extrahentib⁹ aquositatẽ cũ eis qui sunt sicut
sirupus acetosus et similia. Collyrium bene extra
hens aquam. ℞. seminis vrtice. v. numero g̃no-
rum almeudunati. xxx. numero agarici kirat.
vii. corticũ eris darkimet. xxx. miscantur cuz me
dulla panis et admistretur collyriuz: et sũant ex-
eo. vi. kirat aut. vii ¶ De diureticis aũt sciendũ
est q᷑ omnia diuretica conferunt eis. Et ex eis que
sunt illis bona est medicamẽ ꝓuocãs vrinam: qđ
℞. vrtice kirat. vii. belli nigri tantundem alke-
kengi darkimet. i. spice indice. ʒ. ii. pmisceantur
et sumãtur cuius potio sit. i. aur̃ cũ sirupo alesenia
ti. Al. ꝓuocans vrinaz. ℞. xilobal. spice casie cy
mini radicis lilij ipicon floꝝ squinanti amigdalaꝝ
basir et azabrie amomi et semerion et est speties a
pij campestris: et petroselinuz et est semen apij
montani calami: aromatici pipis alkekengi siselcos
et est aniudem romanum omnium ana. ʒ. ii. misce
antur oĩa: et dos ei⁹ sit aur̃ duos.

¶ De cura hydropisis hyposarche. C. xiiii.

Radices vniuersales iuuantes in curatio
ne hydropis hyposarche sunt iste: et cũ
hoc iam diximo in ca° hydropisis ascli
tis condictiones conuẽintes ad curationes hyposar
che. Et in ea quidez qñz accidit necessitas phleboto
mie si fuerit causa retentio sã. menstrui: aut hẽor
roidaꝝ et fuerint illic significationes ĩpletionis.
In phlebotõia. n. tunc erit ablatio p̃focationis ex
tinguentis. Et phlebotomia quidez vehementius
est ꝓportõnalitas hyposarche q̃ ascliti et lẽitas na
ture in eis est conueniens. Et qñ est cũ hyposarcha
febris: non timetur solũ ventris et euõ cũ phlebo
tomia neqz medicine dum nõ ĩmouent. Et troci-
sci de scebrã et potatio eorũ secũdũ q᷑ narrauim⁹
in ca° ascltitis vehementius sunt conuenientes hy-
posarche q̃ reliquis speciebus hydropisis valde.
Non g° oz vt ĩtentio fiat: imo oz vt soluatur sẽ-
p. Et si ñ cũ alio saltem cũ medicina temperata: et
confert vomitus et confert gargaris⁹ mundificans
cer̃brũ et confert solũ ventris: et que melior ẽ: ẽ
illa que est cũ pilulis de reub. Et hydropisi quidẽ
et ꝓprie hyposarche adẽ exercitium incipiens pri
mũ resupinando: deinde innitendo sup dorsũ alĩs
postea ãbulando paulatim sup terram lenẽ arnosã
et associet ei qui abstergat sudorem: vt non oppi-
let ĩsudatio p^a a 2^a et pueniãt post exercitium ad
calefactionem ꝓprie solis: qm̃ ipẽ est fortis stiptici
tatis: et qñ vehementius fit calidus sol caueatur
caput vt nõ adueniat ei egritudo cer̃bralis et dis-
coopiant reliqua mẽbra omnia et sit lectus eorum
arena si inuenit: et cũ puluerib⁹ p̃dictis. Quũqz ꝓ-
uocatur ab eo sudor abstergat et vngat cũ eis que
sunt sicut oleum cucu. asinini et similia et caueat
flatus ventorum froꝝ et oz vt bibat dialacca et
diacurcuma et alkekengi etiam et administrentur
diuretica predicta et solutiua q̇b⁹ est subtiliatio et
exiccatio. et ex eis sunt trocisci de eupatorio cũ iu
nipe et aq̃ radicũ et in sirupo acetoso cũ seminib⁹
qum sit caliditas medicinaꝝ singularium in ascliti
conueniens in omnib⁹ istis ita q᷑ serapinum et co-
stus et almezerion et euforbium. Et decoctio iuni
pi iuuatiua est valde si decoq̃t sola secũdũ quanti
tatem q᷑ ex ea rubeat aqua: deinde sumatur pon-
dus. ʒ. iii. de iunipo. et bibatur de illa aqua. desr̃
et sumãtur in potu etiam ameos et sal altabarzet ꝛ
cyminum. In illa aũt que fit a cã calida oz vt phle
botomia fiat vt egrediatur virus malũ et ꝓuoce
tur. Si aũt sudor ꝓcedat rectificat complõnem c-
pitis p hoc q᷑ reducit ep ab inflãmatione ad com-
plõnẽ natalẽ. Et cibatio hyposarche calide et frigi
de et tolleratio sitis eius est sicut in ascliti frã et ca
lida ipã.

¶ De cura hydropisis tympãitis. C. xv.

Canon in curatione ei⁹ est vt euẽtur hũor
humid⁹ si ipã est pp ĩtentionem eius vt
confortetur stõus si fuerit causa ipsius
debilitas. Et tempeṙ ep cũ epithimatibus et alijs
ita vt non confluat eius vapatio. Et phlebotomia q̇
dem non ingreditur in hoc ca°. nisi raro: imo me
li⁹ est vt soluatr̃ natã cũ facilitate. Et oz vt nõ ad
sit multiplicatio solutiuoꝝ et oz vt administrentur
diuretica sz non sit superfluitas in eis. Supfluitas eniz
in eis pducit ad generationez vaporum plrimorũ
deinde administrent facientia eructuationez et sol
uentia ventositates. Et fricetur venter eius cũ alle
is multotiens et vaporetur cum milio et furfure
si confert ei. Ei similiter pilule ebibite et supposi-
toria. Et qñz necessarium est poneṙ ventosas euã
tiuas sup ventrem eius multotiens. Et oz vt alie-
nent g̃na et olera et lac et fruct⁹ recentes. Et si fue
rit hydropisis tympanites ex malitia complõnis ca
lide: oportebit vt in potu dentur que sunt sicut a
qua feniculi et meliloti et apij et camemille et tri-
buloꝝ. Et si fuerit hydropisis tympanites ex mali
tia complõnis frẽ oportebit vt in potu dentur cy-
minum et anisum et castoreũ et ameos et masticẽ

cyminum et tus semp. Et confert ei confectio de a coro cū nigella dicta in antidotario. Et itē ameos et iunipus cyminū et sal taberzet. Suppositorium ℞. cyminū et baurach et folia rute ⁊ fiat ex eis col lyriū. Et ex clisteribus oleū rutaceū ipz soluz aut cū baurac est r̄solutiuum ventositatum.

De dolorib⁹ hypocōdrioꝝ. C. xvi.

In hypocōdrijs eueniunt dolores mordicatiui et extensiui ventosi et aliȷ̄. Et qn̄z fiunt pp cām epis et multotiens fiūt cā diasphragmatis: et qn̄z fiunt cā splenis: et qn̄qȝ fiunt cā apātis in mēbris carnosis que accidūt in co stis et non est timor in eis. Et qn̄z accidit illd̄ in se brib⁹ et multotiens currit in crisib⁹: si aūt non fue rit dolor aut fuerit dolor puus ad s̄riora tendens et hūor declinis ad ptes capitis cadet crisis illic. et si fuerit cū dolor̄ et punctura aut declinis ad sumē et ad inguia aut ad dorsū et alchatī tūc fit crisis cū sol'one ventris aut ꝓuocatione vrine. Et qn̄z ten dūt hypocōdria et mirac ventris pp siccitatem se quentē malitiam cōpl'onis: aut apāta intrinseca: et tensio quidem hypocōdrioꝝ multiplicatur in fe bribus pestilentialibus.

Fen. xv. de felle et splene et dispōnib⁹ eoꝝ.

Tractatus primus de anatomia fellis et splenis et ictericia.

De anatomia fellis. C. i.

Fel est cistis pendens ab epe ad ptē stōi ex tunica vna ner uosa: et hȝ orificiū ad ep et in ipō est meatus attrahens hūorē subtilē conuenientē ei et choleram citrinam. Et cō tinuat̄ meatus iste cū ipō epe et venis in quib⁹ generatur sanguis. Et sunt ei il lic rami plurimi neruosi q̄uis sit introitus ppendi cularis eius ex concauitate. Et hȝ orificium et mea tum ad ptē stōi et intestinoꝝ in quib⁹ mandat ad ptes eoꝝ s̄fluitatem cholere secūdū q̄ diximus in. li°. i. Et h⁹mōi quidem meatus continuatur ra mus cū duodeno. Et qn̄z continuatur res pua ex eo cū fundo stōi. Et qn̄z accidit res econtrario et p uenit maior cōtinuitas cū vase grosso ad fundum stōi et minor ad duodenū. Et in plrib⁹ hominib⁹ est meatus vnus cōtinuus cū duodeno. Introitus v̄o cānule sugētis cholerā ꝓximus est introitui cā nule vesice in vesica. Et de cōsuetudine quid̄ me dicorum antiquoꝝ fuit nominar̄ fel cisti minorem sicut de consuetudine eoꝝ fuit nominare vesicam cisti maiorē. De iuuamentis v̄o in creando cholerā est mundificatio epis a superfluitatibus spumos̄ et itē calefactio eius sicut accensio ignis sub vase et subtiliatio sanguis et r̄solutio s̄fluitatum etiam cū motione egōnis et mūdificatione intestinorum et coarctatione ei⁹ qd̄ mollificatur d̄ lacerto in cir cuitu eius. Et non fuit creata in plribus fellib⁹ via ad stōm vt lauarentur humiditates cū cholera si cut lauantur hūiditates intestinoꝝ: nisi quia stōus leditur p illas et patitur nauseam et corrumpitur digō in ipō p illud quod miscetur cibo de humor̄ illo. Et adueniunt ei ex vena pulsatili et neruo q̇ continuatur cū epe duo rami valde parui: Et fel quidem sicut vesica vnam hȝ tunicā compositā ex speciebus villoꝝ trib⁹: et qn̄ non attrahit fel chole ram aut attrahit sed non cōplete eueniunt ab ea no cumenta. Cholera enim quā r̄tinet̄ supra fel facit possidere apāta epis et ictericiam: et qn̄z putrefit ⁊ facit accidere febres malas. Et qn̄ currit ad mem bra vrine cū s̄fluitate vlcerat. Et qn̄ currit ad mē brū aliqd̄ accidunt herisipila et formica. Et qn̄ sp gitur in corpe toto q̇eta absqȝ ebullitione accidit i ctericia. Et qn̄ currit a felle ad intestina cū s̄fluita te facit incurrer̄ solutionē ventris cholericam et rasuram.

De anatomia splenis. C. ij.

Splen omnino est euātoriū fecis sanguis ⁊ adustionis eius et sunt melancholia natā lis et accidentalis. Et inest ei ꝓpetas que dam et virtus eius resistendi cordi ex latere et e pati et felli ex latere. Qūqȝ trahit turbiditatem sā guinis digerit ipz. Et qn̄ acessit aut sit pontica sit conueniens ad cōmouendū os stōi et ꝓpandū ipm vt coria et tempandū caliditatē eius mandat eam ad ipz in vena magna. Et qn̄ debilitatur splē a mū dificatione epis et que secuntur ipz ex melancho lia: accidunt in corpe egritudines melancholice. s. ex cancro et varicib⁹ et elephātia et impetigine et lentiginib⁹ nigris et morphea nig̃: imo melancho lia et lepra et reliq̄s. Et qn̄ debilitatur ab educēdo illud qd oz exire de melancholia ab ipō: oz vt fi at magnus et magnificetur et apostemetur et vt n̄ fit ei qd generatur de melancholia locus in ipō: et vt retineat illud qd̄ cōmouet os stōi. Et quan do mādat eam cū supfluitate fortis fit fames. Et si fuerit acetosa et non fuerit s̄flua tunc facit vomi tum et facit nauseam. Et qn̄z facit accidere in in testinis excoriationem melancholicam mortiferā. Et quā ingrossatur splen arescit corpus et arescit e par et est magis nocens epati. Et qn̄z aduritur me lancholia in splene declinās ad acetositatem tempa tam. Et qn̄z effunditur plurimū abhoiabilis ad sto machū et facit accidere vomitum melancholicum Et qn̄z est ei piod⁹ et accidit ex ea subuersio stōi. Qūqȝ multiplicatur eūo melancholie et non est il lic fe. tunc est pp debilitatē r̄tentiue aut fortitudi nem expulsiue. Et qn̄ multiplicatur eius retentio ē tunc econtrario. Et splē q̇dem est mēbrū longū liguosū coniunctum cū stō a sinistro suo vsqȝ retro et vbi est dorsum attrahens melancholiam cū col lo continuato cū concauitate epis vbi continuatur collū fellis et expellit ipam cū collo orto ex interio re eius: et eius concauitas sequitur stōm et gibbo sitas ipsius sequitur costas et eius suspensio cū co stis non est cū ligamentis pluribus fortib⁹: imo cū paucis villosis vigoratis cū panniculis costarum. Et ab hoc latere cōtinuatur cū venis quietis et pul satiuis. Et latus eius concauum supficiale venit s̄r epar et stōm q̄uis sit equidistans inferiori pti e patis cadens apud inferius stōi: et continuat inter ipz et inter stōm vena incarnata cū vnoquoqȝ eoꝝ et in ipso est suspensio etiam et sustentat ipm a si phac constans ex duab⁹ tunicis cū ramis q̇ ex ipō sepantur in eo plribus numero pue q̄titatis intran tib⁹ splen ē et zirbū. Et in splene quidē sūt vene

pulsatiles et non pulsatiles p̃rime in quibus sanguis digeritur et assimilatur substantie ipsius: deinde expellitur superfluitas ipsius. Et corpus eius est raꝝ vt facile recipiat s̃fluitates melancholicas que ip̃z ingrediunt̃. Et tegit ip̃z panniculꝰ ortus ex siphac et communicat diaphragmati cã illius ꝗ̃ uis sit panniculꝰ diaphragmatis etiam ex siphac.

De ictericia citrina et nig̃ ca^{m}. iii.

Ictericia ẽ alteratio coloris corpis fetida ad citrinitatem tendens aut nigredinem pp cursum hu. citrini et nigri ad cutem et que secuntur ip̃az sine putrefactione: que si ei associar̃tur faceret acciderẽ tertianam in citrina et q̃r tatã in nigra. Et causa citrine f̃z plurimũ est ex pte fellis. Et cã nigre ẽ ex splene: et qñz accidit vt sit ex ep̃e. Et qñz accidit vt sit causa citrine et nigre simul ip̃a cõplo cõis corpi. Loquamur g° pꝰ de ictericia citrina: et dicamꝰ ꝙ ictericia citrina aut fit pp multitudinez generationis cholẽr citrine: aut ꝑpt̃ ꝓhibitionem eũonis eius. Et multitudo eiꝰ qd̃ generatur ex ea aut est pp mẽbruz generans ip̃am: aut pp materiam a qua generat̃: aut ꝑpt̃ causas extraneas. Et mẽbrũ quid̃ generãs ipsã in natã est epar. Nã qum ip̃z valde calefit pp cãs calefacientes s. aut ꝑpt̃ ap̃ata in ep̃e et in meatu cholẽr: aut pp oppilationẽ retinentẽ cholerã a felle: aut pp caliditatez complonis calide et calefit cõplo epatis valde et facit cholerã f̃m ꝙ sciuisti in loco suo. Generans v̇o ipsam nõ in natã est totum corpus. Naz qum ip̃z s̃rsiue calefit conuertitur quod in ipso est ex sanguine ad cholerã et materia sunt cibi. Et qũ sunt ex genere eoꝝ a quibus generatur cholera: aut pp caliditatem ip̃oꝝ: aut pp velocitatem conuersionis eoꝝ ad caliditatem in s̃tõ calido non eũat̃ tur a generatione cholere p̃rime. Cause aũt extranee sũt sicut caliditas extrinseca dominans s̃r ipsũz et sparsa in eo pp causam que est sicut morsus g̃erati aut serpentis: aut ꝑcussio vespe grosse aut punctura pediculi vulturis. Et qñz faciunt eam medicine ebibite sicut fel leopardi et vipe qum sunt taliter ꝙ non interficiunt et venenum f̃m ꝙ plurimũ apparet subito. Et in ictericia quidez que fit pp multitudinem cholẽr: qñz fit eius s̃psio ex ip̃a pp vehementiam victorie eius sup sanguinem et qñz est secundũ semitam expulsionis nãte: et est ictericia cretica. Et hec multitudo accidit qñz vt generet̃ subito: et qñz generatur paulatim et in diebꝰ aliquibꝰ qñ illud quod generat̃ nõ r̃soluitur: aut pp spissitudinem cutis aut pp grossitiem materiei. Et pp has duas cãs fit ictericia qum cõmouẽt venti septẽtrionales et in estate f̃ra: et qum retinetur sudor consuetus. Et multitudo generatiõis cholẽr qñz est in ep̃e et qñz est in corpe toto secũdũ ꝙ sciuisti et est pp ap̃ia calida vbicunq̃ sint ꝑpter illud qd̃ alteratur de ꝯplone ad caliditatez quare multiplicatio fit generationis cholẽr. Accidit g° ictericia a vicinitate ap̃atum calidoꝝ: ꝑpea qꝛ alterant ꝯplonez: quanuis qñz accidat illud etiã f̃m semitam oppilationis et ꝓhibitionem eũonis. Et f̃ra sunt digniora ad generandũ choleraz nigrã hec g° est illa que facta est ꝑpter multitudinem. Facte aũt pp ꝑuationem eũonis: aut est priuatio ab ep̃e aut a felle: aut ab intestinis et mẽbris alijs. Et qñ non eũat̃ ab ep̃e aut est causa in agente aut in instrumento: et causa que est in agente est debilitas virtutis seperatiue: aut debilitas virtutis expulsiue. Et cã que est in instrumento est oppilatio meatus: aut eius qd̃ est inter epar et meatum. Et hꝰ qd̃ generis est illa q̃ g̃nat̃ ab ap̃atibꝰ ep̃is calĩs ⁊ duris ⁊ hꝰ generis ẽ ictericia q̃ ẽ cũ frigoř ꝑpter debilitatem ep̃is quare ꝯstipantur eius meatus: et illa que est ex coarctatione etiaz et reliquis causis oppilationis. Et scias ꝙ qñ peruenit oppilatio retinens cholerã in ep̃e in quocũq̃ locorum sit epatis et fellis oz vt ex ea fiat ep calidius ꝗ̃ est et generẽtur cholera plus etiam ꝗ̃ ea que generatur in dispõne sanitatis. Facta aũt causa fellis: aut pp debilitatem eius ab attrahendo ex ep̃e et precipue quz est cũ debilitate ep̃is a sepatione et expulsione: aut pp vehementiam virtutis attractionis et implet ipsũ valde vice vna et non capit ipsã pp illud qd̃ ip̃z r̃pleuit et extendit ip̃z: deinde cadit virtus eius et non trahit: aut pp casũ oppilationis in meatu eiꝰ ad intestina. Et qñz fit illa oppilatio ꝑpea ꝙ vehementer retinet̃ in ep̃e illud qd̃ ad ip̃z ꝯcurrit de cholera subito pp multitudinem generationis: aut vehementiam expulsionis ep̃is: aut attractiõis fellis quare coopitur orificium meatus ex eo quod retinet̃ et qum virtꝰ alia debilitatur. Et qñq̃ fit pp r̃liquas cãs oppilationis. Et illa que ẽ ĩ colica fit ꝑpea ꝙ hu. viscosus glutinat faciem meatus: q̃re cholera non effunditur ad intestina. Et hec est illã cuius cã est colica. Est enim ictericia quedam que fit cũ colica et non est eius causa colica: imo sunt ambe simul ꝯmunicantes in cã vna et est oppilatio p̃terita que ꝑuenit ad meatum fellis anteꝗ̃ accideriñt colica et ꝓhibuit cholerã effundi ad intestina et abluere ea: postꝗ̃ g° hec fuit ꝓhibita ad hoc ut effunderẽt ad intestina non fuerunt abluta et multiplicate fuerunt in eis humiditates et ꝯmouerẽt colicã et accidit vt cholera r̃diret ad corpꝰ: q̃r ꝯmouebit ictericiam. Et in omni quidez oppilatõne in meatu ep̃is ad fel: aut in meatu fellis ad intestina que est ex incarnatione aut poro non s̃pat̃ sanitas. Facta aũt ab intestinis est illud qd̃ quidam existimant ꝙ qñq̃ accidit vt aggreget̃ in intestinis et ꝑprie colõ cholera p̃ma que iam effusa fuit ad ea et non egredit̃ ab eis pp cãm resoluentem: q̃r non inuenit cholera que est in felle locũ in quẽ eũet̃ quanuis meatus sit aptus. Et hoc valde parum fit et quasi longinquũ: qm̃ cholera qñ multiplicatur et colligitur in intestino extrahit se ip̃az et alia: nisi accidat sensui vt destruatur: aut expulsiue vt cadat. Ictericia autem nig̃ splenetica ip̃a in modis sue generationis est secũdũ ictericiam cholericam in quantum eius generatio est pp oppilationem vtroꝝq̃ meatuum: et in quantũ eiꝰ generatio est ꝑpter debilitatem q̃rundam virtutum et fortitudinem q̃rundam eaꝝ. Veꝝ ictericia nig̃ ep̃ica qñz est pp vehementiam caliditatis ep̃is que adurit sanguinẽ ducendo ipsũ ad nigredinem et facit multiplicare melancholiam in corpe. Qd̃ si ip̃a inuenit ex splene et meatu aliquid ꝯplet̃ res et qñz est pp vehementiam f̃ritatis eius: q̃re pp ip̃az ꝯturbat̃ sanguis et nigrescit. Et qñq̃ est illud frigꝰ cuz sic-

citate et qñꝫ est cū humiditate. Et qñqꝫ est ꝑpter
apata fria dura. Ictericia vo nigra que est causa cor
pis totius aut est propter vehementiam calitatis
corpis toti⁹ et adurit sanguinē faciendo nigrum:
aut pp vehementiam fritatis et ꝯgelat ipꝫ et deni
grat eū. Et omnis ictericia citrina aut nig̃ que ē pp
corpus totū est causa venarū p̄cedentium in toto
corpe et est corruptō ꝯuersionis sanguis ad ipaꝫ fꝫ
ꝯplonem corruptionis ꝯuersionis san. ad materiā
hydropisis hyposarche fre: q̄uis non sit illic corru
ptio apparens in cp̄e: immo sit in venis tantū. Et
tibi quid̄ pole est vt diuidas et scias ꝙ ictericia ni
gra qñꝫ fit pp multitudineꝫ. Et qñꝫ fit pp retentio
nē. et secūdū ꝙ dictum est in citrina. Et qñqꝫ ag-
gregantur vtreqꝫ ictericie simul aut qꝛ cholere et
ei qd̄ ipi ꝯmiscet̄ ex san. accidit adustio et fit nig̃
et ꝯponunt ambo hu. aut qꝛ in vtrisqꝫ lateribus
simul est nocumentū. s. latere epis et cholere et la
ter̄ splenis. Et ia existimauerunt quidam ꝙ chole
ra accidit subito et melancholia ñ accidit subito et
fuit eoꝝ intentio ad hoc ꝙ cā generationis choler̄
est fortior causa generationis melancholie. et me-
lancholia generat̄ paulatim: et res non est ita q̄uis
sit plrm fm ꝙ ipi dixerunt. Et qñꝫ accidit etiam
ictericia nigra vt sit crisis egritudinum splenis et
q̄ similantur eis qū non r̄miniscit̄ natā tendens ad
ptē excussionis pp causam nocitiuam. Et plurimis
quideꝫ habentiū ictericiaꝫ citrinam accidit ꝯstrictō
natāꝝ eoꝝ ꝑpter retentionem excitatoris mordi-
catiui quem tu sciuisti. Et in illo q̇ hꝫ ictericiaꝫ fri
gidaꝫ et non curatur neqꝫ r̄soluitur eius materia ē
timor. Et plrib⁹ eoꝝ associat̄ mors subita. Reliq̄
aūt spēs sunt ictericie ep̄ice que est ab apatē: et est
illa quam dixit Hip. et dixit Qū ep est in icterico
duꝝ tunc illud est significatio mala. Et Hip. quid̄
iam dixit in quibusdā que ad ipꝫ r̄feruntur: ꝙ i-
ctericie est spēs mala in vrina patientis quaꝫ ē simi
litudo herbi: et est cū ea ꝑfundatio in ventre et fe
bris et tremor debilis et est debilitas in locutione
ex liq̄factōe et ista īterficit vsqꝫ ad. xiiij. diem.

De signis ictericie citrine. Ca^m. iiii.

Scias ꝙ in plrib⁹ ictericijs citrina et nig̃
tingit̄ vrina et quanto vrina est plus ci
trina est acutior et magis significatiua sa
nitatis epatis et virtutis ei⁹. Facte aūt malitia ꝯ
plonis calide in ep̄e sig̃ sunt sig̃ nota: siue sint sig̃ il
la cū signis apatū calidoꝝ aut non: sicut qum non al
bescit cū ea egō ea albedine q̄ꝫ hꝫ in oppilatiua: im
mo qñꝫ tingitur plus et non sentitur g̃uitas que sē
titur in oppilatiua et minoratur appetitus et mul-
tiplicatur sitis: et exiccatur corpus et rubescit vri
na et raro fit subito: et si fuerit cā vehementie ca
liditatis egritudinis cholera in felle et inflāmatio e
ius in ea tunc signa eius erunt assiduatio citrinita-
tis coloris corpis et nigredo faciei soli⁹ et albifica
tio lingue et arefactio et ꝯstrictio nature: ppea ꝙ
cholera vehementer exiccat fecē et albedo vrine
et subtilitas eius in dispōnibus ꝑpter r̄tentioneꝫ
choler̄ in corpe absqꝫ expulsione: deinde vehemē
tia citrinitatis eius: deinde nigredinis et grossitiea
eius et vehementia fetoris odoris eius in fine.
Ueꝝ facta a malitia ꝯplonis calide in toto corpe ē
vt sit totum corp⁹ calidi tactus et in ipo sit pruri-
tus et sit appetit⁹ paruus cū acceptiōe grossi et dul-
cis et sit egō ꝓxima ꝯsuete tendens ad lenitatem
et silr vrina et vt vene sentiantur calide valde al
terati coloris: et nō sit cū albedine egōnis et g̃uita
te partiū ep̄is et fellis sicut est in dispōne oppilati
ue: imo multotiens est egō tincta et corpus lene ꝛ
nō apꝑpriat̄ epar aliquo signoꝝ eius singulari ei:
et non sit subito sicut est quedaꝫ spēs oppilatiue.
Qd̄ si fuerit ꝑpter apa calidū aut durum: scies sig̃
eius ex eis q̄ dicta sunt. Ex oppilatiue autem signis
inseparabilib⁹ sunt albificatio egōnis in pluribus
horis aut paucitas citrinitatis vrine in color̄ suo
et g̃uedo in mirac in later̄ dextro et dolor et in-
flatio apud cibū et pruritus in corpe toto et lenitas
somni sr̄ latus sinistrū. Ueꝝ ex cholera eius non
albificatur cum ea egō subito vehementi dealba
tione: albificatur g°egō in primis: deinde accidit i
ctericia et cū ep̄ica non albificatur egō nisi g̃datim
Fel. n. transmittit illd̄ qd̄ in ea est de cholera pau
latim vsqꝫquo erumpat et silr albificat̄ egō paula-
tim vsquequo ꝯpleatur albificatio eius et am ap
pareat ictericia. Et qñ cadit oppilatio in meatu q̇ ē
in felle ad intestina et non est in opationibus ep̄is
nocumentū p̄teritū neqꝫ mora nisi postq̄ ledit eo
ex retentione cholere in ipso et non inuenit viam
qū fel sit plenum: tunc est amaritudo oris vehemē
tior et sitis fortis. Et cholerica quid̄ plurimuꝫ ꝯ-
mouet colicam aut associatur ei fm modū quem i
num⁹. Et illaꝫ ex oppilatiua c⁹ causa est frig⁹ aut
ꝯstipatio sig̃nt dicta p̄terita. Et ex sūma earum est
dispō corpis totius. Si aūt cā eius est hūor gross⁹
sig̃t ipsā r̄gimen p̄cedens. Qd̄ si eius causa fuerit
nascentia rei alicuius aut i carnatio significabit ipā
assiduatio ictericie et assiduatio signoꝝ oppilationis
et puitas iuuamenti administrationis apitiuorū ex
clisterib⁹ et alijs. Et i illa i q̄ cā est debilitas virtu
tis expulsiue ep̄is aut discretiue non est tinctura v
rine vehemens valde sicut est in oppilatiua in dis
pōne q̄ sunt virtus discretiua et expulsiua fortes
et non albificatur egō pure et non sentitur g̃uitas
que est ex oppilatione et inuenitur in reliquis opa
tionib⁹ ep̄is debilitas. Et qñꝫ associatur ei egestō
sanguinolenta et sig̃ debilitatis et illa in q̄ est causa
debilitas virtutum fellis est cum nausea vehe-
menti et amaritudine absqꝫ g̃uitate et est genera-
tio eius paulatim et tinctura in egōne est inter al-
bedinem et citrinitatem sed est in vrina fortis ual
de. Et ictericia qum nō est illic debilitas virtutuꝫ
ep̄is expulsiuarū. Quidam aūt existimauerunt ꝙ
i illa q̄ est ex felle cū r̄ctificatione ep̄is vrina est fꝫ
colorem suuꝫ et dispōnes suas naturales et hoc est
impossibile. Ep nanqꝫ sꝯām expellit choleram in
primis ad fel ꝙ si non fuerit tunc ad vrinam: et
ꝓhibet ipāꝫ penetrare in sanguinem quantum po
test. Ueꝝ qñ multiplicatur remanentia vrine al-
be cū ictericia aut parū tincte est deterius et ma-
gis timendū ꝙ cadat hñs eam in hydropisim.
Qm̄ sig̃t ꝙ oppilatio est ex frigore. Uenenosam
aūt sig̃t mors⁹ si est ab animali si est a veneno si-
gnificant ipam p̄terita sanitas et bonitas humoruꝫ
et aduentus ipsius subito absqꝫ alteratione egōnis
ad albedinem. Eius vero que cretica est sig̃ sunt
qm̄ ipa fit in egritudinibus acutis habentib⁹ crises

p eam: et sunt cum ea signa alia crisis sicut nausea et subuersio stõi et vomit⁹ choleric⁹ et vehementia vigiliaꝝ et sitis ⁊ puitas appetit⁹ cibi et amaritudo oris et puitas abelit⁹ et siccitas nar̃e. Et cretica quidē sigñt crisis tm̃: sꝫ bonitas et malitia verificantur cũ significationibus significantibus vicinantib⁹ quenadmodũ de eis dicem⁹ in ca° suo. Et pulsus quidē in ictericia citrina in plr̃ibus dispositionib⁹ est puus pp debilitatem virtutis: sꝫ est vehemens qm̃ cholera est leuis calida. Sꝫ est durus pp vehementiam siccitatis et non est ꝓpter illud velox: qm̃ virtus non est cũ illa fortitudine pp malitiā ꝯplonis. Et cum ictericia quidē citrina multotiens egreditur sudor citrin⁹.

¶ De signis causarum ictericie nigre. Cam̃. v.

Factam quidē a splene solũ sigñt qm̃ nõ ẽ citrina: deinde fit nigra. Citrina enim nõ fit a splene oĩo. Lꝫ nig̃ fiat qñꝫ ab epate. Uerum nig̃ splenetica vehementioris est nigredinis et sepant ea sig̃ duritiei splenis et magnitudo eius et dolor̃s eius q̃ sunt in sinistro later̃ et ꝙ qñꝫ sunt egõ et vrina in ea nigre. Et qñꝫ egredit̃ in egõne sex nig̃ et hoc est signũ forte. Et qñꝫ saluatur vrina qum nõ est in ep̃e nocumentũ si non venit ad ipsũ nocumentũ aduentu sr̃fluo. Est enim tunc salus ei⁹ significatio ꝙ ictericia est splenetica et in hac ictericia mirac qñꝫ est extensum cũ dolor̃ et g̃uedine et fm plr̃m nã est ꝯstricta et qñꝫ nõ ẽ: et est digõ mala et est cũ ea malitia aĩe et tristitia ⁊ varietas sine cã. Et qñꝫ egredit̃ cum ea sudor niger. Et factā ꝓpter oppilationẽ in meatib⁹ sigñt g̃uitas vehemens et difficultas dormiendi sr̃ latus sinistrum. Et cũ facta pp ap̃a calꝫ duꝝ sunt signa eius. Et cũ facta ꝓpter debilitatem non est g̃uitas: Qd̃ si fuerit d̃bilitas ep̃is etiã sigñt ipsam signa eius. Et factam ex epate significant ꝙ nocumenta p̃ma apparẽt in ep̃e et splen est saluus aut lesus nisi cũ eo nocumenta fuerint ep̃is facientia melancholism. Et nõ est nigredo pura sicut in splẽtica et signat ip̃am nocumẽtũ in vrina. Et si fuerit corruptio ex latere caliditatis et siccitatis erit nigredo ad citrinitatem decliuis. Et si fuerit ex later̃ caliditatis et humiditatis erit illic citrinitas cum rubedine sicut citrinitas quedã. Et si fuerit ex latere fr̃itatis et siccitatis et frig⁹ erit dñãs erit ad uiriditatē aut siccitas dñã̃s ert ad nigrediẽ: et si fuerit ex later̃ fri. et hu. humidtate vĩcẽte erit ad citriĩtatẽ q̃nda et fisticitatẽ et si fuerit fr̃itas vincens erit ad uiriditatem ¶ Splenetice v̊o colorator vn⁹ est.

¶ De cura ictericie citrine. Cam̃. vi.

Scias ꝙ intentio in curatione ictericie ad duas res tendit. q̃ꝝ vna est vt r̃moueatur ictericia ip̃a cum eo qd̃ r̃soluit ipsã a cute et ab oculo cũ medicinis notis lauatiuis et cũ collyrijs oculi. et cũ medicinis solutione educentib⁹ mãm facientẽ ictericiam. Et secũda vertit̃ ad cãm et abscindit eam et est aut rectificatio ꝯplonis aut confortatio virtutis aut r̃gimen ap̃atis: aut aptio oppilationis aut eũo p phlebotomiã basilice aut saluatelle aut venaꝝ que sunt sub lingua ex eo qd̃ narrauerunt quidā. Et si non fuerit illud tunc uẽtosatione supra locũ ep̃is sub spatula dextra: aut sub eo in spatio qd̃ est sub costis aut eũo que est cũ solõne ventris eũante mãꝫ et eũo cũ vomitu. Nã ip̃e est iuuatiuus in õi ictericia. Uerꝝ in curatione nocumenti veneni abscisio cause est meli⁹ ꝙ oꝫ p̃mitter̃ q̃re oꝫ vt cum ea occupatio fiat primo ¶ Et ictericie quidem c⁹ cã est ꝯplõ calida in ep̃e aut in corpe aut in felle pp aliquã causaꝝ p̃ter ebibita et comesta et que sunt ex ambob⁹ cura est si est illic replõ sanguinea et cholerica cũ eũone amboꝝ ĩ p̃ncipio rei. Sanguis quidē p phlebotomiam sicut ex basilica: sed choler̃ p solonē ventris cum eis que sũt sicut myrob. ⁊ fuusterre ⁊ sic cũ scão. i lacte acetoso coagulato: et ad vltiũꝫ cũ soluẽtib⁹ cholã aut speciebus aq̃ casei factis fortib⁹ myrob. et scamonea et similib⁹ ¶ Descriptio aq̃ casei bona. ℞. lactis caprini. lb. iii: et cartami quantũ mãu capi põt teratur et dissoluatur digitis in lacte hora vna: d̃ide colet̃ et dimittatur ut lac coagulet̃ i nocte deĩd̃ colet̃ a casei tate sua et accipiatur aquositas eius et ꝓiciatur sr̃ ip̃am aliquid mellis aut zuccari aut salis indi pond⁹. ʒ. ii. Et si vis ip̃aꝫ facer̃ fortē pone in ea scamonee danic. i. et bibatur ex ea secũdũ mensurã que tollerat̃ trib⁹ dieb⁹. Et ex eis que ꝯiungunt mundificationẽ ictericie cũ eductiõe materie p solõnẽ ventris est vt sumant̃ aq̃ folioꝝ rhaphani. ℥. i. casiefistule. ʒ. ix. et seminis atriplicis ʒ. i. et aloes danic. i. ⁊ croci danic. i. Et hoc est rectius ei q̃ est cũ ap̃ate calido in ep̃e aut in meatibus et febricitat etiā. Et sit cib⁹ sicut aq̃ ordei et olera et fm ꝙ sciuisti in ca° ap̃atũ epatis: qm̃ non est in ꝓlongatione r̃monis vtilitas. Qñq; apparet maturatio expir̃ ea in quib⁹ est scamõea et aloes et similia. Postq̃ fregeris cũ eis que sunt sicut aq̃ cuscute et endiuie et r̃liquoꝝ ex illis que sciuisti. Et ad sumũ dũ non r̃mouet̃ ap̃a et rectificatur dispõ nõ habeas spem in curatione ipsius ictericie. sed si febris non est et virt⁹ sit fortis et illud est significatio ap̃atũ: deinde est inflatio tunc tibi inest administrar̃ almosolsat et cibos infr̃atos de piscibus et cibos infr̃atos de carne vaccina et hedina et aq̃s fructuum et succos eoꝝ et ꝓp̃e aquam g̃natoꝝ in ieiunio. et acetosũ de carne vaccina et acetosum d̃ piscib⁹ et succos oleꝝ fr̃oꝝ: plr̃ma nanq; istoꝝ q̃uis sint ex cibis tm̃ inest eis ꝓpetas fortiorũ medicinaꝝ h⁹ capituli in r̃ctificando ꝯplõnẽ. Et ex curis h⁹ dispõnis est illd̃ qd̃. ℞. succi folioꝝ rhaphani et succi mori ptes eq̃les bibat̃ ex eo pond⁹. ʒ. xxx nã in ip̃o intendit̃ etiam intentio ipsius ictericie. Et similiter si fuerit inflãmatio in felle ¶ Et ꝯfert istis lac asininum decoctum cũ pauco aceto et sumat̃ in potu aut succus apsinthij cũ aq̃ fr̃a. Et qñꝫ ꝯfert vt cibet̃ infirm⁹ pane azymo et sale trito et endiuia plr̃ima. vii. dieb⁹. Hoc enim lauat fel et remouet putrefactionẽ eius et ingrossat illud quod ẽ in ea. Et istis quidem non ꝯceditur vt bibat vinũ nisi plurime ꝯmistũ. Et vt non ꝑueniat nisi ad illud qd̃ est leue ex carnib⁹ et ad ius carnis auis.

¶ Et omnis qui hꝫ ictericiā ex cã calida oꝫ vt deuitet vigilias et iram et motum plr̃m et balneum. Et qñ caliditas est ĩ toto corpe et infr̃as ep et vesicã et infr̃as venas. Et ꝓprie qñ administras balneationẽ cũ aquis fr̃is et tepidis in quib⁹ decocte sunt medicine fr̃e et hũide. Aq̃ v̊o fr̃a actu et illa in qua sunt virtutes medicinaꝝ ꝯstipantium ꝓhibent re-

solutionem ictericie. Et iam administratur in curatione ep̄is et fellis calidoꝝ empl'a sr̄ ea. Et qñ dantur in potu trocisci de qb⁹ sunt troc. ꝯpositi ex semine citroli et semine endiuie et semine lactuce et semine cucurbite et sandalis et spodio et ro. ru. assumptis eq̄lib⁹ ptib⁹ ꝓiiciat̄ sup oēs. ʒ. ii. ex eis kirat. i. canfore et fiant inde trocisci et bibant̄ Et ego quid̄ iam exptus sum iuuamentum eorum et fac empl'z ep̄i in eo qd̄ est incircuitu eius cuz succis infr̄atis sup niuem et duobus sandalis et canfora ita vt sentiat̄ infr̄atio interius. ¶ Ipsū enim remouet ictericiam et albificat vrinam in dieb⁹ aliquibus. ¶ Si aūt ca̅ fuerit debilitas in ep̄e et felle curet̄ cum regimie p̄dicto in debilitate ep̄is. Nam cura ipsius fellis est illa cura etiam. Ad r̄gimen aūt ap̄atis iam īnuimus hoc et ꝯpleuim⁹ f̄mōnez in ca°. ap̄atis ep̄is. ¶ In oppilatiua v̄o illud qd̄ ꝯmunicat omni oppilationi est cura oppilatiōis p̄dicte in ca° ep̄is ex phlebotomia et ꝓuocatione si fuerit oppilatio in gibbositate et ex solutione ventris si fuerit ī in concauitate f̄m necessitatem. Et alienent a se omne qd̄ ꝯstipat et exiccat quamuis sit cal'z: qm̄ ꝯstipat meat⁹ et oppilatōez efficit fortem. Et ex eis q̄ rectiora sunt est vt p̄mittas lenificationem eius et hūectatioē: deinde seq̄ris eam cū aptione. Et sit lenificatiuum qñz cal'z et hūidū et qñz fr̄idū et huquenadmōm dispō facit ipsum necessariuz. Et qū apis in fine aut incipiēdo tunc ex eis que recta sūt est vt sequaris illud soluēdo secūdū ꝙ tollerat ipsam et secū dū ꝙ p̄terijt de solutione ventris. ¶ Et scias ꝙ qñ tu incipis cū sol'one ventris et non efficit impr̄ssioē tunc tibi inest vti fortib⁹ vomitib⁹ deinde solutiuo forti. Et oz vt des in potu vice vna f̄m fortitudinē. Et si fuerit oppilatio ex nascentia rei alicuius ñ existimo ꝙ sit ei medicina. Quidam aūt dixerūt ei medicamē et dixerūt sume succi portulace et succi folioꝝ rhaphani et aque foliorū acetose omniū f̄m existimationez et fac bulliī̄ ōnia simul et colent̄ et ponantur quantū illud de succo acetose cū aliquantulo herbi ꝯtriti. Et dixerunt in potu detur ex eo aliquid cū semine rhaphani et semine melonis excorticatis et ꝯmistis cū q̄rta ambor̄ costi et myrrhe: ⁊ si fuerit oppilatō ex siccitate ea ꝯtractione et illud est ex eis qd̄ sig̃t corpus tūc administrabis lenificantia ex subtiliantibus cholera̅ sicut mucilagines et sicut seuestē et similia cum oleo amigdalino. Quod si oppilatio fuerit ex ap̄ate calido tunc cura eius erit cura ipsius. Quz ergo maturat̄ sis audax ad dandū in potu diuretica sicut anisum et feniculū sine timoī̄: sil'r ad educendaz sol'one ventris choleram. Et si fuerit ap̄a duruz tūc res in ip̄o erit difficilis. oportebit enim vt curet̄ apostema duꝝ. Et vsquequo fiet illud oportebit ut intendatur intentio ictericie ipsius cū eis que dicem⁹. Et medicine quid̄ singulaī̄s solutiue in hoc capitulo p̄dicte sunt in capitulo oppilationis epatis: ¶ Et ex apitiuis bonis ꝓpis h⁹ capituli sunt squilla ⁊ assaꝝ et anisum et agaricus et ea in quibus sunt cuz aptione intentiones alie. Aut sumantur g̃noꝝ piee maioris. ʒ. xxx. et passaꝝ enucleataꝝ. ʒ. v. et sulfuris citrini aur̄. ʃ. et epithymi et seminis apij mōtani et ciceris ni. et turis albi omnium ana. ʒ. ii. terantur et cribellentur et sumat̄ ex suma eoꝝ. ʒ. i.

et. ʃ. cū aq̄ feniculi et administretur dieb⁹ aliquib⁹ sil'r est enim sanatiuuz: et nos iam experi sumus ip̄z multotiens. Et asiniar est ex melioribus medicinis ictericie. Et debilior ista et in q̄ est oppilatio in meatib⁹ choleī̄. S; clisteria et solutiua sunt ꝯuenientiora in eis. Et ad sūmū solutiua ex eis que sūt sicut epithymū et polypodium ponantur in eis iste medicine. Descriptio bona ad illud. ℞. g̃natoruz ʒ. iiii. agarici. ʒ. iii. et succi eupatorij. ʒ. iii. informentur ex eis pilule et bibatur ex eis. ʒ. i. et iterī̄ multotiens. ¶ Et qñ chronica fit ictericia oppilatiua tunc necessariū est sumeī̄ diacurcuma et tyriaca aut similia ex eis que apiunt cum fortitudine et simili̅ dialacca. Et qñ est cū oppilatione febris tunc atriplices sunt boni valde. qm̄ sunt apitiui et extinctiui. Et similiter radix lactuce de aq̄ de qua sumat̄ pondus. ʒ. ii. cū melle. Et similiter aqua cuscute ⁊ endiuie et myrrha cuz rotulis casiefistule cum oleo amigdalino amaro et dulci. ¶ Curationes aūt ictericie in quib⁹ attenditur intentio egritudinis ipsius et r̄solutionis eius l; in eis sint aptio oppilationum et reliq̄ iuuamēta alie sunt potiones: et alie sunt ablutiones et alie sunt sternutatiōes. Et pl'r; iuuamentum eaꝝ est in oculo et facie. Et alie sunt que sunt r̄gimē cōe sicut est administratio tine cum aq̄s fortibus. Et qñ incipit mingere mingat in tina qm̄ est cura eius. Et qñ egreditur ex balneo cooperiat̄ vt nō adueniat ei frig⁹ oīo et dormiat coopert⁹. ¶ Ea v̄o que sunt p̄ter balneū ex illis que administrantur vsu medicine sunt que extrahunt ex cute ictericiam: Et medicine que extrahunt illud qñq; extrahunt ip̄z aut cum solutione ventris aut cū sudoī̄. Et melius est vt sit sr̄ exercitium et laborem et sitim et ꝓprie qñ est faciens sudare potus. Et similī̄ post balneū et illi qui sue ictericie curationez vult cum resol'one nocent frigus et septētrio. nisi velit p ea resisteī̄ medicie calide et aggregare eaz sicut sumit in potu pip: deinde post illud sedet in aq̄ fr̄a. ¶ Et dī̄ ꝙ patientes ictericiam iuuant̄ p ꝯsiderationem in reb⁹ citrinis. ¶ Illd̄ enim mouet natura̅ ad expellendū mā̃z citrinam totam ad cutez: quare adiuuat̄ adiutorium curationis in ea. ¶ Ego v̄o nō sum ex illis qui negem huiusmōi curatiōes sicut sunt plures eoꝝ q̇ philosophant̄ ad eas. ¶ Et ex medicinis bibitis cognitis est vt in potu sumat st̄a̅ in tina. ℥. ii. succi rhaphani cū. ʒ. ʃ. baurac et. ℥. i. vini. Na̅ ipsa non moratur quin extrahant ex ea citrīitatem. ¶ Et iterum sumat̄ manipul⁹ aspagi ⁊ pugill⁹ ciceris et decoquantur in vase vitreato cū v. asceit aq̄ de q̄ in potu sumat̄ mista cū vino si ñ est fe. et si est fe. potetur sola: deinde sedat in tina aq̄ in q̄ decoctus est capillus ueneris et egredit̄ ex eo cholera: et iteruz floris nitri pond⁹. ʒ. ii. cū vino antiquo: dimittatur in nocte sub celo et sumatur in potu. ¶ Et de balneatione fiat illud quod dictū est. Aut sumantur ī potu squilla assata cū. vi partibus salis adusti et dosis sit. ii. auī̄. in ieiunio aut sumatur in potu leporis marini pon. ii. ʒ. puluerizati sr̄ ouum sorbile et sorbeatur. ¶ Aut corticis g̃natoꝝ. ʒ. iiii. arsenici pondus. ʒ. ii. sumat̄ ex eis simul quantum tollerat pollex et sumatur in potu cum tribus. ℥. lactis asinini aut pondus. i. ʒ et qd̄ est supra fenugreci et sumatur in potu cū aq̄

et melle et sedeat in tina aque f̄re: aut sumat̄ capil
lus veneris tritus et accipiatur ex eo. ℥. iiii. cum
aq̄ in q̄ decoctum est anisum. ¶ Aut succus acetose
cū aliquantulo vini: aut stercoris canis comeden-
tis ossa alba non nig̃ pondus. ℥. iiii. cū aq̄ mellis:
aut folioꝝ sicle exiccate. ℥. iiii. cū vino ꝑmisto fiat
illud trib⁹ dieb⁹: aut ciceris nigri. lb. i. capilli ue
neris manipul⁹ vnus decoquantur in aq̄ donec ꝯ-
sumat̄ tertia et sumatur ex ea in potu. ℥. i. aut suc
ci rhaphani. ℥. ii. vini. ℥. i. aut ciceris nigri. lb. i
carpobalsami turis seminis feniculi omniū ana pu-
gillus. i. decoquant̄ in. vi. asceit aque donec ꝯsu-
matur tertia et sumantur in potu ex ea. ℥. ii. ¶ Et
si non fuerit fe. potentur cum vino. aut cinamo-
mi q̄titas quā tollerāt tres digiti cuꝫ vino et melle
medietatis secūdū mensurā. ℥. i. et. ſ. aut cum aq̄
et vino aut semina almabaleb excorticata ex corti
cibus suis de quib⁹ in potu sumat̄ pondus. ii. ℥.
aut rubee tincture. ℥. i. in ouo sorbili. aut sumat̄
limature cornu ceruini kirat. xviii. et sumatur in
in potu cum sirupo begursericō: aut sumantur g̃-
na pinee et ameos et staphisagria et sumat in potu
eger ex eis. aut pipis et stercoris canis albi come-
dentis ossa cochliarium. i. cū vino. aut impleatur
colloquintida eiecto ex ea qđ intra est vino et aq̄
⁊ bibat̄: aut detur in potu de felle vrsi in vino:
aut sumat̄ cornu cerui. ℥. i. et tertia et sulfuris pō
dus. ℥. ii. et bibatur illud: et bibatur post illđ vi
num: aut sumatur et ꝓp̄e in oppilatiua reubar. ipi
cō capilli ueneris olibani rubee tinctoꝝ ptes equa
les et dosis sit. ℥. i. ¶ Et medicine quidem singula-
res que ingrediuntur in hoc ca° et sunt apitiue eti
am sunt apsinthium anisum assaꝝ acorus rubea tin
ctoꝝ gētiana xilobal. agaricus condisi nux cupssi
costus vtraqꝫ aristol. ¶ Ex eis que dicunt̄ et sūt le-
uia est vt sumatur in potu cerebrum alcubugi in
vino puro: aut sumantur vitelli duoꝝ ouoꝝ et ꝯ
quassentur in medio assacruati vini et bibantur.
¶ Et ex eis que laudantur vehementer est vt suma-
tur in potu de lumbricis terrenis exiccatis: qm̄ ip
si mundificant statim. ¶ Et sil'r fel vrsi. ¶ Et ex eis q̄
expta sunt etiam est vt dentur in potu radices ace
tose et stet in sole et ambulet post illud hora vna
donec calefiat et sitiat. deinde sumat decoctionem
capilli veneris et rubee tinctorum et mente. ¶ Et si
militer si bibatur post balneum. ¶ Et ex diureticis
ꝓprijs ei est vt sumatur nucis cupssi pondus. ℥. ii.
cum ponder̄. ℥. ii. casie lignee et bibatur cū vino
antiquo. deinde sedeat in tina in qua decoctus sit
capillus ueneris aut anisum post illud hora. iª do-
nec calefiat: qm̄ minget ictericiam totā. ¶ Et qn̄ꝫ iu
uantur cum carne ericij pp fortitudineꝫ sue ꝓuoca
tionis et mundificationis et ꝯuenientie sue ad ep.
¶ Et aq̄ cuscute qn̄ bibitur ex ea sacraiati. i. cum se-
mine apij et zuccaro altabarzet est iuuatiua. ¶ Et ex
solutiuis ꝓp̄is eis est vt psoretur colloquintida et
expellatur illud quod est in ea et impleatur vino
et bulliat s'r prunas et colet̄ et bibatur. ¶ Et ex eis q̄
nos ꝓbauim⁹ est ut sumatur aloes. ℥. i. et scamo-
nee danic vnū et salis naptici. ℥. i. quarta et rubee
tincoꝝ et agarici amboꝝ ana. ℥. ſ. fiant ex eis pilu
le et bibantur in aq̄ de seminibus medicinaꝝ q̄s
diximus. ¶ Et nos iam dixim⁹ clisteria in antidota-
rio ad hoc ca^m. ¶ Et ex sternutatorijs sunt succi qui
b⁹ sternutat̄ sicut succus cucumeris asinini et suc-
cus folioꝝ nasturtij et succus cupssi et succus cicla-
minis sicut est aut ꝯteritur ciclam̄ et infunditur in
lacte mulieris in nocte: deinde exp̄mit̄ in mane et
tepesit ⁊ distillatur aut succ⁹ radicis alfarfasa exp̄
mitur et bullitur cuꝫ sābacino bullitione leui et in
ip̄o sit paꝝ galie et fiat cum eo sternutatō: aut suc-
cus radicis rhaphani ꝯtriti cum folijs suis. ¶ Et ex
succis qui nō sunt caliditatis magne est succus sicle
et ex succis f̄ris est succus sempiuiue aut succus ale
suis fluuialis et acetum ip̄ꝫ qn̄ꝫ sugit̄ narib⁹ et re
tinetur hora vna infirmus in pila balnei: qm̄ est
bona curatio et sil'r si infundatur in eo nigella die
et nocte: deinde colet̄ et fiat caputpurgium et o-
doret ex ea sola et ꝑmista. ¶ Et ex eis que sunt p̄ter
succos est vt sumat̄ staphisagrie q̄rta. ℥. i. et terat̄
et dissoluatur cum aq̄ coriandri et olī amigdalini:
ana. ℥. x. et fiat cum ea caputpurgium ip̄o exn̄te ī
tina aut pila aq̄ in balneo. ¶ Et qn̄ꝫ miscentur cū ea
aliquid ordei sicci et aliquid aceti vini. ¶ In oculo
v̄o ip̄o assiduetur ipsius ablutio cum aqua ros. et
aq̄ coriandri et aqua niuis. Ablutiones vero habē
tib⁹ ictericiam sunt aque in quibus decoquntur ca
pillus veneris et sceba et maiorana et polium et
camemilla et alaniuden ꝓp̄e et tribuli et anetum
est radix in eis. ¶ Et quandoque ponitur pro-
pter calidam ictericiam in eis acetositas citri: qm̄ ē
uehemētis abstersiōis cū sua icisiōe ī ōi ticta. ⁊ qn̄ꝫ
assūunt̄ ex istis r̄b⁹ ēpla ⁊ assūūt ex eis olea q̄b⁹ fit
inunctio sicut oleum albacuen et oleum camemil-
linum et oleum anetinum et iteꝝ oleū ꝯgelati uue
et oleum de lilio. ¶ In ictericia v̄o cretica oꝫ vt quꝫ
excutit infirm⁹ intendat cum ea intentione ipsius
egritudinis cū lauatiuis et diureticis mūdificatiuis
et fortasse nō indiget sol'one ventris et fortasse suf
ficit balneum solū. ¶ Qđ si videris in vrinis corū
et egōnib⁹ paucitatem tincture scias ꝙ mā in eis ē
grossa q̄r ꝯforta illud cum quo medicas ex lauatis
notis et similib⁹. ¶ Uenenose aūt cura est tyriaca et
mithridatū ꝓpea quia r̄sistit veneno: deinde bi-
bat aquam maloꝝ acetosoꝝ et aquaꝫ g̃natorum et
succum endiuie et portulace et mucilaginē psilij et
almirberis et oia in q̄b⁹ est infr̄atio cum virtute
tyriace. ¶ Et in ipsa quiđ iam exptum fuit in p̄nci-
pio qum accidit: et ꝓp̄e qum venenū est ebibitum
vt bibat̄ lac assidue cum oleo amigdalino. ¶ Regim̄
aūt ip̄oꝝ cū cibis iam docui ip̄ꝫ in ꝯpl'one cal'a absꝫ
debilitate manifesta et sine oppilatione. ¶ Oppilati-
uam v̄o et debilitatiuaꝫ ꝯgnosces p ea q̄ dicta sunt
in ca° ep̄is. ¶ Et cib⁹ quiđ ictericoꝝ est ille qui alle-
uiat et subtiliat et in quo est aptio. ¶ Et ius piscium
ꝯfet eis ꝓp̄e cū eis que ꝓuocant et subtiliant de il
lis que dicem⁹ in fine capituloꝝ.

¶ De cura ictericie nigre aggergate vitio splenis. Ca^m. vii.

In illa quidem que splenetica est ꝯsidera an sit illic r̄pl'o sanguinea pl'rima: quare phlebotoma basilicam sinistrā et salua-
tellā post eā: deinde occupa te cum splene et r̄ctifi
catione oppilationum eius et ap̄atum ipsius et de-
bilitate eius. ¶ Et si fuerit cā illic multitudo melan-
cholie pp illud qđ generat ipsam ex virtutibus et

cibis secundum q dictum est. oz etiam eũare eam cũ eis que ipaz euãnt. Ex illis est decoctio scolopẽdrie cuz hellº dicta in antidotario et eũct ex ea mł totiens. Et decoctio epithymi secũdũ hunc moduz ℞. myrob. ni. et keb. omnium ana. ʒ. x. fumiter r̃ scolopendrie polypodij et floz squinanti omnium ana. ʒ. v. radicũ apij et feniculi amboz ana pugillũ. i. hellẽ nigri pondus. ʒ. ii. decoquantur in trib⁹. lb. aque donec r̃maneat quarta et piiciatur sr̃ ea epithy. ʒ. v. et bulliat ebullitione leui: deinđ colet̃ et ꝯponantur cum ea hiere picre. ʒ. xxx.

Et silr̃ pilule facte de myrob. nigris et epithymo ⁊ sale indo: et agarico et corticib⁹ radicis capparis.

Et qñ fit eũo detur n potu lac camelaz et si non r̃peritur aqua casei facta cum sirupo acetoso de seminibus et spodio et polio. Et medicine subtiles que sunt ex scolopendria et radice capparis et similib⁹. Et aq̃ in q̃ decoquntur folia tamarisci et redices et aq̃ folioz capparis et aq̃ folioz rhaphani et sirupus acetosus et silr̃ aq̃ solatri et aqua apij si fuerit caliditas. Et sirupus acetos⁹ in quo decocta sunt scolopendria et folia capparis et fructus tamarisci et poliũ. Et si fuerit in splene apa calidum oportebit vt nõ sr̃fluitas sit in calefacientibus. Et si in ipo sunt oppilationes tunc apitiua fortia p̃dicta in caº epis iuuatiua sunt etiã. Et ego dicam in caº oppilationis splenis medicinas que ei ꝓpe sũt.

Et si est cã debilitas attractionis splenis tunc de illis que necessaria sunt est vt tu ponas sr̃ ipz ventosas sine incisione. Et vt administret̃ exercitium et emplã ꝯfortantia splenem sicut illud qđ fit ex apsinthij et cordumeni et floz squinanti et alhasce et centauree et radicum capparis omniũ ana ptem i. et ex rof. ptib⁹. ii. et ex bdellij pte. i. ſ. et ex ãmoniaci ptib⁹. vii. et decima ptis fiat ex eo ẽplz.

Et qñ abluitur fiat cuz aceto puro forti in quo bulliant aneium et baurach et sal et ruta et calamentũ ⁊ si fuerit ĩ cã ictericia nĩg caliditas ẽpis curetur ep cã subtiliatiuis: et si fuerit fr̃itas curet̃ cum tyriaca maiore ꝓpe et cum medicinis notis. Et si fuerit cã in ea corpus totum fac in p̃mis illud qđ ꝯuenit ẽpi vt patiantur ab eo vene: deinde corpi. Ipsam aũt ictericiam cura cum eis q̃b⁹ curas ipaz ictericiam citrinã et cũ eis q̃ de illis fortia sunt. Et qñ aggregantur ambe ictericie simul et est r̃plẽo et indiges phlebotomia. Phlebotoma tunc ambas manus et eũa eas a bas dieb⁹ aliquib⁹ et aggrega int̃ duo r̃gimenta et da in potu inter ea ambo decoctõnẽ apsinthij et epithymi et aggrega aquas foliorũ rhaphani tamarisci et salicis omniũ ana. ℥. i. et. ſ. aq̃ solatri. ℥. iii. aque folioz capparis. ℥. ii. aggr̃ga et fac bullir̃ omnia cũ. ʒ. x. cassiefistule et ꝓijce sr̃ ea pondus. ʒ. xxx. hiere picre et pondus. ii. danich croci et pondus. iii. kirat scamonee assate in cepe et expecta duob⁹ dieb⁹ et post illud bibatur aq̃ casei et sirupus acetosus. ¶ Cibi autez in omnibus illis sũt cibi leues noti et pisces aradradri et ex pullis impingũtis et ex oleribus endiuia et apium et condita propria et capparis cum aceto.

¶ Tractatus secundus de reliquis dispositionib⁹ splenis.

¶ Sermo vniuersalis de egritudinib⁹ splenis. Cam primuz.

S Pleni accidunt oẽs spẽs egritudinũ p̃dictaz. s. de egritudib⁹ ꝯplẽonis et ꝯpositionis sicut oppilatõẽs et solũ ꝯtinuitatis et silia et apata cũ spẽbus suis. Et scias q qñ splen ĩpinguat̃ extenuatur corpus: qm̃ in p̃mis d̃strit̃ v̇t⁹ ẽpis vehementer cũ ꝯtrarietate q̃r̃ minorat̃ generatõ san. et cũ hoc ipe attrahit đ sanguiẽ illius infirmi rẽ plurimã ꝓpt̃ magnitudinẽ sui. Et penit⁹ extenuatio splenis sig̃t bonitatẽ hũorũ et pinguedo ei⁹ malitiaz hũorũ. Et qñz ꝯv̇tunt̃ egritudines splenis ad febres ꝯmistas sicut ipe qñz generat̃ ab illis egritudinib⁹. Ipe eniz generant̃ multotiens ex tertiana ñ pura ⁊ ex febrib⁹ pestilentialib⁹ et fe. ꝯmistis: et plr̃ie q̇đ egritudies splenis sũt autũpnales. Et color habẽtis eas est đcliuis ad citrinitatem et nigredinẽ. Et qñz pueniũt egritudies splẽis ad stõz et fortasse ad dũt in appetitu ei⁹ et qñz destrũt appetitũ ipsi⁹: et qñz cogũt ipz qũ ꝓpinq̃ est digõ ad euomendũ rez acetosaz ex q̃ ebullit terra absz nocumẽto et absqz dolor̃. Et vrina sãguinea bona ẽ in fine egritudinũ splenis. Et silr̃ grossa in q̃ est fex et viscositas q̃ est in ipa est similis viscositati sanguis: et qñz r̃soluit̃ p eã fe. ex febrib⁹ egritudinũ splenis: q̃re resoluit̃ p eam splen.

¶ De signis ꝯplẽonũ splenis. Cam. ij.

C Alidã sig̃nt sitis et inflãmatõ in sinistro ⁊ corruptõ v̇tutis ei⁹ q̃ attrahit melãcholiã. Fr̃az v̇o sig̃nt diblitas attractiõis ei⁹ ⁊ cas⁹ appetitus et iteratõ fastidiose sacietatis et mł titudo rugit⁹ et eructuatõis. Et sig̃nt siccã duricies et đbilitas corpis et grossitudo san. et vehemẽtia nigredis coloris. Et hũidã sig̃nt lenitas lateris sinistri et mollities corpis et nigredo trahẽs ad albedinẽ plũbeam.

¶ De cura. Cam. iij.

E St ꝓxima curatõnib⁹ ẽpis et indiget vt sint medicie fortior̃s et penetrabiliores et ĩgeniet̃ eoz penetratõ cũ eis q̃ penetrare faciunt: et cũ eis q̃ obseruant v̇tutez sup eas vsz qº pficiãt opatõẽs suas. Et scias q dĩa inter curatiõẽs spleneticas et ẽpicas est in fortitudine et debilitate et labor̃ et allewatõẽ. Ep. n. est dignius vt alleuiet̃ cũ eo. Et non sit sr̃fluitas in ꝯfortando illđ quo curat̃. Et non afferãt sr̃ ipz medicine acute nimis sicut acetũ forte nisi in necessitate. Et splen eꝯ̃trario illius eget vt adiuuet̃ medicie ei⁹ cũ eo qđ ꝯseruat v̇tutem earum et cũ eo qđ penetrare facit. Et spleni q̇đ sunt medicine q̃ sunt ꝓpe ei: sicut cortices radicis capparis et sicut scolopendria ⁊ ãmoniacũ et alleũ siluestre. Et qñz necessariũ faciunt egritudines splenis vt phlebotomet̃ basilica maior et phlebotomet̃ saphena: ĩmo phlebotometur vtriqz guidegi.

¶ De apatib⁹ splenis calidis et fr̃is et duris et quoz durities est in fieri apa. Cam. iiii.

S Cias q minorantur in splene accidentia apatũ calidoz et fixio ipoz simul: ĩmo qñz accidunt spleni apata calida festinant aũt ad duritiez: qm̃ sanguis q̇ puenit ad eum vt nutriatur ipo est sanguis spiss⁹ qũ ponitur in apate

qr̄ induratur. ¶ Plura g° apāta splenis sunt dura
mollia v̇o sūt in q̇busdā horis. ¶ Et plrm qđ accidit
in ip̄o de apāte calido est sanguineum: et cholericū
accidit in ip̄o raro: et durum est in inferiore parte
splenis pp ḡuitatem materiei. ¶ Et figure eius sunt
iiii. rutunda et lata et longa et grossa et lōga subti
lis. ¶ Phlegmaticū v̇o accidt raro et spleneticus qui
đ est qui hʒ duritiem in splene suo: aut pp grossi-
tudinem sue substantie q̄uis non pueniat ad fineʒ
ad quem puenit apa aut pp apa durū in ip̄o: et pri
mū quiđ est leuius. ¶ Inquit. Hip. si spleneticus in
uenit dolorem interiorem est magis saluum: et il
lud qm̄ in ip̄o speratur adhuc sensus. ¶ Et dixit qn̄
accidit ei fluxus ventris cum sanguine est melius. s
qꝛ speratur cū ip̄o r̄solo materiei splenis eius.
¶ Si aūt pseuerauerit adueniet ei lubricitas hydro-
pica et morieẗ. ¶ Et cā in eo est dominium f̄rutatis s̄r
ꝯplōnē. ¶ Et dixit illi q̇ catarrū hʒ nō accidit splē: et
in hoc est ꝯsideratio. Et fortasse multitudo catarri
est significatio hūiditatis ꝯplonis eius vt sit illud i
ꝓximo futuro. ¶ Et in li°. Hip. ille qui hʒ doloreʒ
in splene suo et currit ex eo sanguis rubeus: et
apparent in corpe ipius vlcera alba non ledentia
moritur in die secūdo: et si non cadit appetitus e-
i⁹. ¶ Et qn̄ʒ terminantur apāta splenis fluxu sanguis
narrium etiam et ꝓpric ex lateŕ sinistro et apāti-
bus apud aures difficilis suppurationis et aptiōis
pp grossitiem materiei. ¶ Et laudabilior vrina coꝝ
est grossa sanguinea. ¶ Et vrina i qua est fex ui
scosa: qn̄ʒ sig̃t sanitateʒ splenis et destructionem
eius. ¶ Et dixerunt q̇dā qū fuerit in vrina sicut su-
spensio san. et febricitans habuit splenem extenuaẗ
vel destruitur splen eius. ¶ Et qn̄ʒ ꝯtigit in quibus
dā hominibus vt multitudo splenis generetur et
r̄maneant secūdū illud tempoŕ longo et sint secūđ
salutem dispōnū suaꝝ apparentiuʒ spatio ꝓlixo: q̄
uis qn̄ʒ accidant ex magnitudine eius nocumenta
plurima et secundū materiam efficientem et secūđ
virtutem splenis. ¶ Et scias q̄ splen qn̄ʒ apāatur post
apā ep̄is secūdū semitam pmutationis: et illud est
melius q̄ vt pmutetur apā splenis ad ep.

¶ De signis. Ca^m. v.

Communicat apāta splenis omnia in q̄ue-
dine et in magnitudine et dolore exten
so vsq; ad diaphragma ex latere sinistro
et qn̄ʒ ascendit vsq; ad furculam et ad humerum
sinistrū p ꝯmunitatē furcule. ¶ Et qn̄ʒ facit anhelitū
duplū existentē fʒ formā anhelitus fletus infantis
qm̄ apā impedit diaphragma ad hoc vt vadat in
motu anhelitus: qr̄ stat subito pp lesionem deinđ
redit: et dū non est apā magnū non ꝯprimit dia-
phragma. ¶ Nā ꝯmunicatio splenis ad diaphragma
minor est ꝯmunitate eius ad stōʒ etiam. ¶ Sensus e
nim sentit splenis inflationem et corpus alleuiatur
et qn̄ʒ accidit ex apātib⁹ splenis et ꝓpe qn̄ sunt in
inferiore pte eius vt subtilieẗ sanguis: qm̄ vehe-
menter mundificat sanguinem a fece sua: et accidit
vt rubeant pedes et genua ipsius: et illud qm̄ stōi
os ꝯmunicat inferiori pti splenis: qm̄ ex ipsa ascen
dit vena expellens hu. melancholicū: qum g° cali
ditas nālis vincit puenit ad extremitates ꝓximas
et accidit extremitati nasi eius et auri ipsius vt re
splendeat pp illud qđ accidit ex apāte sanguini et

malitiam passionis eius et paucitatem etiam. ¶ Et is
ta membra vehementis sunt passionis ab infrigi-
datiuis. ¶ Et apā quiđ differt ab inflatione p ꝓuatio
nem ḡuitatis. ¶ Et q̄ apā dolorē facit incess⁹ et infla
tionem qn̄ʒ sedat et r̄mouet eam: et differt p euen
tum rugitus et eructuationē. ¶ Et ꝯmunicat apāta e
ius calida cū accidentib⁹ p̄dictis et cū inflatione et
siti et febre. ¶ Ueꝝ eius qđ est cholericuʒ est inflam
matō vehementior et sitis fortior et ḡuedo eius
minor: et est dolor ad inflammatōeʒ decliuior q̄
ad tensionem et color est ad rubedinem tendens.
¶ Cū apātib⁹ v̇o duris malingna fit aia et ꝯmoueẗ
tristitia et varietas in quibusdā horis. ¶ Cōmistio
v̇o sens⁹ fortis non accidit nisi apud plrm victorie
q̄mmā melancholica nota est non ad ptem capis:
q̄uis iaʒ accidat expte alia ⁊ est p ꝯmunitatē splenis
ad diaphragma: deinde diaphragmatis ad cere-
brū. ¶ Et qn̄ʒ denig̃tur lingua ex durityis splenis et
sentitur durities eius abiq; rugitu qum p̄mitur:
nisi aggr̄geẗ ei inflatio et nō est cū ea se. insepabiĺ
ı̄mo qn̄ʒ est secūdū ordinem. ¶ Et qn̄ʒ multiplicanẗ
cū ea vlcera crurium et corroduntur dentes et gin
giue pp grossitudinem san. qui descendit in vlce-
ra crurīu: et corruptionem vaporis qui ascendit
in omnes ptes gingiuaꝝ et dentiū. ¶ Et qn̄ʒ est in vl
cerib⁹ crurium crisis illius. ¶ Pluribꝰ nanq; coꝝ q̇
splenem hn̄t qum accidunt exercitia laboriosa at-
trahitur inde mā ad crura et euadit et egrediunẗ
cum ea bothor q̄ nominanẗ anitham. ¶ Et multoti
ens est vrinale splenetici sicut sani. Sed qum exer
citet se ip̄ʒ r̄soluitur melancholia eius ad vrinale ⁊
facit ip̄ʒ habeŕ nigredinem non existentem et si es-
sent cā in ea renes pseuerarет saltē in hora exitus
ei⁹. ¶ Et phlebotomia plrima apāt spleneʒ. ¶ Et autū
nus est eius inimicus. ¶ Et qn̄ fuerit durities post
apā calidū antecedent accidentia calidi: deinde inq̇
renẗ accidentia duritiei. ¶ Et multotiens quiđ ꝯfor
tatur splen subito p se ipsū: aut p illud qđ confor
tat ip̄ʒ et p̄ualet sup totum illud qđ est in ip̄o de
mā mala et solōne educit eam feculentam sicut fex
oliuaꝝ. ¶ Et sig̃t q̄ est ex splene ⁊ n̄ ex ep̄e euō epa
tis ab egritudine. ¶ Et q̄ splen tollerat ip̄am et de
tūitio eius pp illđ qđ accidit ei ex hoc. ¶ Cum apāti
b⁹ aūt frigidis phlegmaticis sunt signa apātum cū
lenitate tactus et cum albedine coloris in quo ē pa-
rum nigredinis. ¶ Et splenetici quideʒ vehemītiorē
cibi appetitum habent q̄ aliȷ̄. Sʒ vomit⁹ difficilis
fit in eis valde et sunt nature coꝝ stricte secūdū pl
rimum et indigent in vomitu et in solōne ventris
medicinis.

¶ De curatione apātuʒ splenis calidoruʒ valđ. Ca^m
sextum.

Approximant curatiōes coꝝ curōnib⁹ suo
rū similium in ep̄e p̄ter q̄ necessitas sit
illaꝝ et obseruantia ad latus stipticitatis
sed cū cautella calefactionis vehementis vt non se
stinet mā ad grossitiem et duritiem. ¶ Et ꝯmunicat i
hoc ep etiam. ābo enim p̄pata sunt vt pmutentur
ex apātib⁹ calidis ad duritiem. ¶ Ueꝝ oʒ vt misce
antur cū eis medicine in quib⁹ sit incisio aliq̄ cum
caliditate eq̄li: et stipticitas et virtus f̄ritatis sicut
alumen. ¶ Et scias q̄ acetum multum ingreditur in
curis eorum et oʒ vt incipiaẗ in ꝓmis a phlebotōis

basilice. deinde dantur in potu succi et aq̄ p̄dicte in egritudine epis. Et illa que appropriantur spleni plurimū sunt aq̄ folioꝝ salicis et aqua foliorum al garab et aq̄ portulace et aq̄ cappilli veneris humi di. Et ex eis que ↄferunt in ip̄o ē vt detur in po tu pondus. ʒ. i. de semine portu. cum aceto. Inest enim ei ꝓpetas in r̄soluendo ap̄ata et duritiez ei⁹ et vt de arnoglossa exiccata pulueris omni die su matur q̄ntitas cochliarij vni⁹. Et cibus sit ille quez diximus in ca°. epatis. Et zersicati inest ꝓpetas iu uatiua et ꝓpe qn̄ frangitur cum zuccaro siccitas ei⁹ et cū terenïabin.

De curationib⁹ splenis. Ca^m. vii.

QUm scis q̄ ca̅ in illo est oppilatio ex san guie plr̄mo melācholico: oꝫ vt phl̄ōes basilicam et saluatellam et dimittas sal uatellā ↄstringi p se ip̄am qum ↄstringitur ante ca sum virtutis. Et qn̄z necessariū est tibi vt phlebo tomes guidegi sinistrū. Et qn̄z indiges vt ↄsequa ris eam cum eūone p ea que educunt melancholiā de q̇b⁹ dictum est in ca° ictericie nigre: et oꝫ vt n̄ obliuiscaris canonis p̄dicti in curatione duritierū de lenificatione vltima imo resol̄one vt non rev̇ tatur in duritiem lapidis hūor. Qd̄ si expeditus fueris ab hoc vt non indigueris eo. erit tibi neces sariū vt admīstres medicinas abstersiuas incisiuas in quib⁹ non est multitudo caliditatis. Et fortasse inuenies has intentiones in medicinis singularib⁹ et fortasse indigebis ↄpositis. Et medicine singula res que faciūt illud sunt medicine in quib⁹ inuenis amaritudinem et stipticitatē et caliditatem: aut ca liditatem temperatam et stipticitatem. Et qn̄z inuenis medicinas singulares facientes illud cuꝫ ꝓ ꝓpetatib⁹ q̄ sunt in eis. Quod si inuenis medicinam in q̄ sit amaritudo tm̄ tunc ꝑmisce eam cū aliq̄ntu lo aluminis et aceto. Alumen. n. frangit sua v̇tute subtilitatē eius. Et cauterium dictum in egritudi ne splenis sr̄ vena que est in interiore p̄te brachij sinistri fiat. Et si non fuerit manifeste dispōnis: tunc cum eo qd̄ innuim⁹. Et qn̄z sufficit regimen subtiliatm̄ in sanatione splenis. Et qn̄z accidit vt ↄ ferat in ip̄o regimen impinguans corp⁹ qum non facit acciderē oppilationem et non fuerit ingrossās san. Et si fuerit ita: sed non possumus ip̄z rectifica re. Regimen nanq̧ impinguatiuuꝫ est ex eis que humectant san. et r̄ctificāt ip̄z et tempāt ip̄z cū fra ctione melancholie. Et qn̄z ꝑuenit durities splenis ad hoc vt non sufficiat in curatione eius adiutoriū cuꝫ eis que bibunt̄ absq̧ eis cuꝫ quib⁹ fit ei empl̄z.

Et omne lac p̄ter lac camelaꝝ est malum splem.

Et medicinaꝝ singularium que administrantur ad hanc cām melior est cortex radicis capparis ip̄e e nim multotiens educit vrinam et egōnem sangui neam malā et sanat ꝓpe qn̄ bibuntur cū sirupo a cetoso de seminib⁹ trahente ad acetositatem. Et n̄ est ip̄e sol⁹: imo sicut centaurea et succ⁹ eius et ꝓ ꝓpe minor et radix lilij et flos salicis et acorus ↄfe cta cum melle omni die cochliariuꝫ unum et ḡn̄a alcasid et myrtus et camepitheos et cāedreos: et ḡ na alcadra cum sirupo acetoso et prassium cū aqua ferrariorum quā dicam: et squilla est bona et vlti ma, et melius est oxymel eius et scolopendria cuꝫ succo tamarisci et nasturtiū et nigella et agaricus so

lum cū sirupo acetoso et centaurea. Et dosis cuiusl; illoꝝ sit ab vno aur̄. vsꝫ ad. ʒ. i. Et epithymi pō dus. ʒ. v. in. ℥. i. sirupi acetosi vsꝫ ad. ʒ. ii. istd̄ n. qū iteratur solutione ventris educit illud qd̄ est in splene et detumer̄ eū facit. Et amoniacū et lupi p̄cipue decoctio eoꝝ cū sirupo acetoso et de coctio cū aq̄ dulci et bibatur cū sirupo acetoso: aut cū aq̄ decoctionis polij et acetosa nutrita cum aceto cū sirupo acetoso et succ⁹ spinaꝝ r̄centium et anne tum siccū sumat̄ ex eo omni die pondus. ʒ. ii. et ↄ seq̄tur vrina cameli et succi eupatorij pondus. ʒ. ii. cum aq̄ decoctionis apsinthij et iuuamentum cū lacte camelino et vrinis eoꝝ est vehem̄s valde et assumat inde fortis et debilis oīs secūdū se. Et me lius est illud c⁹ camela iam pascuit algarab et sce ba et apium et feniculū. Et qn̄ apparet ex potatio ne ei⁹ digō ap̄atis et apparet in fece eūo melancho lie ꝑueni post illud cū ↄfortatione. Aut sume albo tin infusum in aceto. vii. diebus: deinde accipiat ex illo albotin ōi die tria cochliaria et sorbeat ex illo aceto sr̄ ip̄z. Et sumat in potu seminis rhapha ni pondus. ʒ. i. et. ʃ. cū aceto forti: aut decoctione folioꝝ nucum r̄centiū decoctorū cū aceto squille.

Aut aq̄ folioꝝ capparis cum sirupo ace. aut de ne reidē cū aceto squillitico. Et ex eis que currūt cur su eoꝝ quibus est ꝓpetas est pondus. ʒ. ii. semis portulace cum aceto. Aut coralli decocti valde pō dus aur̄. i. cum aliquo sirupoꝝ spleneticoꝝ. Aut empl̄z de cucurbita tenera. Aut ip̄a cucurbita tera tur post exiccationem et bibatur ex ea. ʒ. ii. pon dus cuꝫ sirupo acetos̄. Et iteꝝ semē canne et semē cuscute et folia salicis pp suam amaritudinez et stip ticitatem et semen acetose et semē atriplicis et fru ctus tamarisci et folia eius et pulmōis vulpis aut epatis ip̄ius pond⁹. ʒ. ii. exiccati. Aut accipe vesp tilionē et decolla ip̄z et exicca ip̄z et ↄtere eum: et accipe ex eo qd̄ tollerāt tres digiti. Aut accipe. vii vespitiliones pingues et decolla eos et infunde eos et exicca eos et pone ip̄os in vase uitreato submer sos cū aceto forti et lutato et dimitte infurno clau so. Qū g° decocti sunt depone vas extractū ex eo vsq̧quo infr̄etur deinde extrahe eos et dissolue digitis in aceto et sumatur ex eo in potu omni die pondus. ʒ. ii. et hec est curatō expta. Et ↄueniēs quid est vt huiusmōi medicine singulares dicte ꝓ ꝑ us et posterius bibantur cum sirupo et aceto. Et vt fiant ex eis empl̄a ↄfortantia cū aceto. Medici ne v̇o ↄposite que bibuntur sunt sicut scolopendria et spodium ex quib⁹ bibatur pondus. ʒ. ii. cum si rupo acetoso. Et trocisci de capparib⁹ et troc. al selemenusch cum si. acetos̄ et troc. de reu. facti cū corticibus radicis capparis et bibiti in aceto ve hementis acetositatis et illud qū nō fuerit inflatō. Et trocisci de rubea. Et tyriaca diatesseron est op tima valde qum non fuerit fe. Aut sume nastur tij ptē. i. et nigelle ptem. ʃ. ↄficiantur cū melle de spumato et sit dos̄. ʒ. iii. cū aceto ↄmisto. Aut suf fuf ex aristol̄. et myrobal̄. kebu. de quo sumatur cochliarium. i. cū vrina cameli et cū vrina capra rum. Et corticum capparis. ʒ. iiii. Et aristol̄ longe pond⁹. ʒ. ii. seminis alselemenusch et pipis ambo rum ana. ʒ. vi. fiant ex eis trocisci. Et ex eis que ↄferunt in illud qd̄. ℞. capilli veneris et corticuꝫ

radicis cappar̃. et seminis portul̃. et seminis rute
et seminis alselemenusch et isopi omnium ana ptes
eq̃les et dos̃ sit. ʒ. iii. in sirupo acetoso. Aut su-
mantur radices capparis et passe et semen napi et i
sopi terantur omnia et infũdant in aceto die et no
cte et decoquantur in aq̃ plr̃ma donec ad paucam
redeat et misceatur cum ea sirupus acetosus for-
tis de seminib⁹ et bibat. Aut in potu sumant de a
ceto in quo decocta fuerunt sauina et nux cupressi
decoctione vehem̃ti donec rmaneat paꝝ et bibat
ex eo illud quod põt et fiat empl̃z cũ fece ipius.
Aut lac camelaꝝ fm ꝯditiones suas in potu sumat
cum aqua folioꝝ algarab. Et iterum sumantur ru
bee. ʒ. xii. et cortices radicum capparis et aristo
logie longe. et ireos omnium ana. ʒ. ii. ꝯterantur
valde et ꝯficiant cũ oxymelle acetoso et fiant inde
trocisci: sitq; dos̃. aur̃. i. cũ aq̃ apsinthij et corticũ
radicis capparoꝝ decoctoꝝ simul. Aut sumantur
foliorũ rani recentium et corticum radicis cappa-
ris et fructus tamarisci et scolopendrie et squille
assate et pipis albi partes equales informentur ex
eis trocisci et sit dos̃. pondus. ii. aur̃. cum sirupo
acetos̃. Aut sũat sple asini siluestris et sple pulli eq̃
ni ambo exiccati et ꝯtriti et bibatur ex eis aur̃. i. p
ueniendo vsq; ad. ʒ. ii. cũ vino pmisto. Et dr̃ q
qũ iste medicine in potu dantur porcellis aliquib⁹
dieb⁹ ñ repitur in eis splen. Sumatur epithymuz
⁊ corrtices radicũ capparis mediaꝝ ꝯficiant cũ mel
le et bibatur ex eo circiter aur̃. v. Aut sumant cor
tices radicũ capparis et scolopendria et fructus ta-
marisci et cortex salicis et rubea et ireos et assaruz
et acorus decoquantur cũ aceto forti: deinde colet
et fiat ex eo sirupus acetosus mellinus et bibatur
in cuius dosi sit pondus. ʒ. i. amoniaci est eniz mi
rabile. Et si spleneticus ꝯqueritur de solutione
vẽtris in qua non est san. et cum qua non est pun-
ctura sumat suffuf de g̃nis g̃natorum tribus dieb⁹
aut. iiii. õi die. ʒ. iii. aut. iiii. et faciat vt cibus e-
ius sit medietas eius quo ꝯsueuit vti: nam solutõ
eius est splenetica: et causa in eo est: qm̃ corpus ñ
recipit sanguinem. Et scias q res calide valde nõ
sunt multum ꝯuenientes spleni ppea q indurant ⁊
exiccant et ꝓhibent a resol̃one. Et qñ fuerit in vri
nali caliditas tunc melius erit etiam vt in potu su-
mantur trocisci almirberis et similia. Medicamen
ꝯferens duritiei accidenti in splene. ℞. radic. op-
popo. et radic. cappar̃. et sp̃ei volubil̃ nominate
albroconium et medulle squille assate et g̃norum
alben et alleoꝝ siluestrium omniuz ana pte. i. mi-
sceantur omnia et sumantur ex eo darkimet. i. in
mane cum sirupo acetos̃. aut aceto pmisto. Al̃. ℞.
medulle alben darkimet. iii. alleoꝝ siluestriuz dar
kimet. vi. cortices radicũ cappar̃. darkimet. iii.
costi darkimet. ii. storacis darkimet. vi. polij dar
kimet. iii. radicis plante nominate cotoli et est spe
cies illa que nominat asactaiat darkimet. ii. existio
q hec est spẽs asactaiet et est planta habens folia
similia myrto et in medio sui hꝫ anulũ similem
oculo et similatur sempuiue maiori et g̃noruz uo
lubilis maioris numero. xxv. amoniaci darkimet
iiii. bezabard darkimet. i. radicis eius darkĩet. iii
cordumeni darkimet. i. et. ʃ. seminis arbor̃. ma-
rie darkimet. i. et. ʃ. g̃norum squille et est albõ-
sol assaꝝ darkimet. xvi. misceantur simul et ad-
ministretur in sirupo acetoso et sit dos̃ darkimet.
i. et. ʃ. et secũdũ plurimũ darkimet. ii. Troci-
sci alij facientes illa operationẽ. ℞. seminis lilij dar
kimet. iiii. pipis albi et spice sire et amoniaci om-
niũ ana. ʒ. ii. informentur trocisci et administrent
sicut illi qui sunt ante eos. Trotisci alij conferẽ-
tes spleneticis. ℞. amoniaci et fructus albansigi õ
nium ana darkimet. viii. cortices radicis cappar̃.
et fructus tamarisci et pipis albi et scordeon et sq̃l
le mũdate assate omniũ ana darkimet. ii. ꝯficiant
cũ aq̃ et fiant inde troc. quoꝝ vnusquisq; sit dar-
kimet vnius et dosis sit vnius coꝝ cuz sirupo mel
lino. Al̃. ℞. medulle squille assate. ℔. ii. radicis
alsesire et est radix vitis albe. ℔. viii. pipis al.
et petroselini et pastinace siluestris et farine herbi
et g̃norum pinee omnium ana. ℥. viii. lilij celestis
et radicis oppoponacis amboꝝ ana. ℥. iii. ꝯficiant
et qũ administratur aliquid eoꝝ tunc melius est ut
dimittat aquam aut minoret potum eius vt sit me
dicina saluata i ꝯcauo. Et non trahatur ad gibbosi-
tatem ep̃is pp adiutorium aq̃ plurimum. In admi
nistratione aũt ciboꝝ melius est vt administretur
ante eos balneatõ longa secũdũ ieiunium et sit sta-
tio in tina. Et qñ egreditur eger ex ea sumat inci
siua subtiliatiua facientia sitim sicut pisces salitos ⁊
carnem salitam incisam et sinapi et sabane et sũat ĩ
potu vinum mistũ cũ aqua marina et subtiliet re-
gimen suum faciat illud tribus diebus et in quar-
to exercitetur donec sudet et frequens fiat anheli-
tus ei⁹ et empl̃ẽt ⁊ hoc fiat si res fuerit fortis: et si
fuerit debilior hac sit ꝯtentus eo qd̃ est leui⁹ hoc.
Emploꝝ võ forma est: qm̃ qñz fiunt ex illis sim-
plicibus que diximꝰ: et qum empl̃z fit ex amonia
co ip̃o et stercor̃ ouium cum aceto est emplastruz
forte. Et stercus ouium adustũ et cinis asinaꝝ est
empl̃z bonũ qñ conficitur cum aceto et fit empl̃m
cũ eo. Et similiter ex radice vitis albe cum aceto.
Et qñ accipitur stercus vaccaꝝ pascentiũ et exiccat
in pmis deinde decoquitur cum aceto est ex eo ẽ
pl̃z bonum. Et qñz pulueriçat sup ip̃z sulfur citri-
num. Et empl̃atõ cum flore salicis est mirabilis.
Et ex illis est g̃noꝝ alben cum aceto. Et iterum al
harmel cum semine suo decoq̃tur in aceto donec
dissoluatur et fiat ex eo empl̃m. Et ex eis que sunt
ꝓpinqua eq̃litati est sicla decocta cum aceto et radi
ces altee decocte in aceto. Et ex ꝯpositis est mara
basilicon et maran. Gal̃. et mara aluskilcus et em
pl̃z aureũ et empl̃z de aloe. Gal̃. et mara factũ de
radice capparis infusa in aceto horis tot donec leni
ficet: deinde desiccetur et teratur bene et fiat ex
ea mara cũ cera et ol̃o de alcana. Aut sumatur ni-
gredo vasis de ere et fiat ex ea et farina ordei
et aceto et sirupo acetoso empl̃z: qm̃ est vltimum
iuuamentum: aut administret empl̃z de sinapi qm̃
est forte. Al̃. resoluens duritiez. ℞. amoniaci et
cere gũme pini omnium ana darkimet. iii. glutinis
albotin et bdellij et bezabard omniũ ana darkimet
vi. turis myrrhe olei sicionij omniũ ana darki-
met. iiii. infunde liquida in aceto et pmisce ea et v
tere eis. Al̃. ℞. fenugreci et farine herbi amborũ
ana. ℥. ii. gũmi albotin et amoniaci amborũ ana.
℥. v. radicis cappar̃. et g̃noꝝ alfangdi et radicis

allei silvestris et rubee omniū ana darkimet. ii. cer. lb. ii. infundantur in aceto et misceantur ī olo antiquo et administrent. Aut farina fenugreci et si napis et nitrū. Aut ficus cocte in aceto quibus sup ponatur tertia ps amoniaci. Aut sumatur mel fauī et liniatur sup ipz sinapis et emplēt ex eo splen et dimittatur dū tolleret Aut sumat ex ficubus. x. pī gues et infundant in aceto horis trib⁹ deinde co quant et dissoluant et colēt et sumat pond⁹ eaꝝ de sinapi et radice cappar̄ ꝯiunctis et miscant oia. Et qñz ponūt cū eis amoniacū et mezerion fm q̄litatē necessitatis et faciunt ex eis oīb⁹ epithima et em plz. Et fenugrecū et cordumeni et calx et baurach cū aceto et amoniacū et zarur et myrrha et tus eq̄ liter cum aceto forti liniant sup ventrez et ponant sr̄ ipz et dimittat quousq; cadat p se ipam. Et ex eis que expta sunt et eligit ipm Alkind⁹ est vt su mat ruta et cortices radicis cappar̄ et apsinthiū et calaentuz et origanū et dcoq̄t cū aceto et exprima tur et ponant sr̄ frusta filtri et fiat cū eis emplz et r̄ nouetur quotiensc̄uq; infrīat. xxi. vice in ieiunio. Et ex emplīs bonis valde est vt sumat farine glan dium. lb. ii. et r̄soluant sr̄ prunas et proiicias sup ipas. lb. i. calcis et misceant et fiat ex eis emplz. Aut sumatur baurach et calx et piretruz et sinapis aggregentur oia cū kitran et liniatur et non ꝯueni unt cū se. Aut sumat piretri. ʒ. v. et siapis. ʒ. xv et de gñis almezeriō. ʒ. iiii. et cordumeni. ʒ. iii. et nucis aromatice. ʒ. i. et pipis. ʒ. iiii. aggregēt cum aceto squillitico et fiat ex eis emplz spleni tri bus horis postq̄ locus ablutus fuerit cū aceto et ni tro. Et chronico quid fit epithima ex amoniaci et amigdalaꝝ amaraꝝ ana ptib⁹. x. et ex foliorūz rute ptibus. v. fiat ex eis epithima cū aceto. Aut stercus capraꝝ et sinapis recens ꝯfecta cū q̄busdaz succis mutatiuis et pauco aceto. Et ex embrocis est aq̄ in q̄ decocta sunt lupini et ruta et pip. Et ex ē plīs vehementis virtutis est vt sumant belli ni gri. ʒ. iii. et bell̄ al. ʒ. iiii. et amoniaci. ʒ. iii. et nitri. ʒ. iii. scamonee. ʒ. ii. pipis. gñs. xxx. ꝑpēt ruta cū glutino albotin tal̄r̄ vt tolleret pmistionē cū istis sicut maram et liniatur sr̄ locū post calefa ctionē eius cū fricatione et hoc est etiam solutiuūz. Et qñ nō ꝯferunt medicine oz vt ponant ventose et scarificatia sr̄ ipz. Et qñz oz qū dominat hu. me lancholicus et san. vt phlebotomet alguidegi si nistra et fiant cauteria sr̄. v. loca splenis aut. vi. deinde nō pmittantur sanari. Qd si nō tolleret i gnem administrent cauteria ex medicinis sicut em plz de ficub⁹ et sinapi et sicut empl̄a de gūma ru te silur̄is et alia. Et si dominat caliditas et non tol lerat infirm⁹ empl̄a fortia vaporetur splen eius cū vaporatione aceti ex lapide crudo. Aut sumat in potu in ieiunio et ponatur sup splenem ipsius fru stū filtri infusū in aceto calefacto et ꝑpie in quo d cocta est ruta. Et melius illo est vt ingrediatur e ger ieiunus balneū qū tolleraverit illd et r̄supinet in eo et non cesset ponerr̄ sup splenē frustū filtri in fusū in aceto vice vna post aliam dū tolleret et ite retur sup ipz dieb⁹ aliquib⁹ qm̄ est curatio fortis. Et ex eis q̄ approximant huic et ꝯueniunt calido est vt sumatur ex semine endiuie et semīe portulace et cucurbita sicca et semine agni casti et in potu su mantur ex illis aur̄. ii. cū sirupo acetoso et iteratō fiat sr̄ illd. Cibi vero sint illi qui sūt leues et pigues ex iuribus factis ex eis q̄ sunt levia et subtilia et calefacientia cū equalitate et capparis cū aceto et g̃ na alcadra cū aceto ꝯdita et r̄liq̄ que sciuisti in locis aliis. Et oz vt administrent cū illis subtiliatiua si cut sinapis et q̄ sunt illis similia. Et potus eoꝝ sit a qua ferrarioꝝ et oē in quo extinguitur ferrum i gnitum multotiens.

De cura apatuz phlegmaticoꝝ splenis. Ca^m. viii.

Cura eius est illa q̄ tempata ē ex cura du ri cum cōne phlegmatis et melancho lie. Phlegma enim eius melancholicum est et empl̄a accepta ex meliloto et aneto et cala mo aromatico et ruta sicca et aliis.

De oppilatione splenis. Ca^m. ix.

Quandoq; fit ex ventositate et qñq; fit ex apate: et fit ab humorib⁹ secūdū q̄ sciuisti: et cū ventosa quid est extensio vehemēs cū lenitate: et apola est cū signis apatis.

Et oppilationes alie sunt cum g̃uedine et ñ associat eis sig̃ apatis.

De curationib⁹. Ca^m. x.

Sunt ille eedem que sunt fortes ex cura tionib⁹ oppilationū epatis et iam inuīni⁹ ad eas illic etiam.

De ventositate et inflatione in splene. Ca^m. xi.

Inflatio in splene est vt sentiant in ipo tē sio et durities et eminentia et ꝯpmitur tendens ad rugitum et eructuatōnez abs q; g̃uitate apatū

De cura. Ca^m. xii.

Scias q̄ medicie ꝯuenientes duritiei sple nis ꝑxime sunt in virtute curationi in flationis nam ipa etiam indiget apitiuis abstersiuis resolutiuis cū virtute stiptica forti pl̄s q̄ vtus r̄solutionis: qm̄ mā est ventosa leuis. Et hoc est diuersū ab eo qd est in apatib⁹. Et qū hoc est sunt ei medicine que ipsi sunt magis simi les et in ipsā magis opantes et magis ꝯuenientes ei sicut agnus castus et cyminum et ruta et semen ru te et ameos et que sunt illis similia. Et ꝯfert illi iu uamentum maximū positio ventosaꝝ ignitaꝝ sup splenem. Et oz vt famem tollerēt et non sumat ci bū subito: imo distinguat q̄titate pua vald. Et ñ bibat aq̄ inq̄tū pōt: imo bibat vinū atiqū subtile aq̄ paꝝ. Et ñ dormiat sr̄ ipz dōec alleuiet uēt ei⁹ et qñ repletio ventris ei⁹ ꝯmovet sup eū dolorē nocte vl̄ die ꝯpmat ipz faciendo ꝯpssionem post ꝯ pssionem et ingeniuz faciat ad egōnez et dormiat. Qd si illud non ꝯfert somentet ipz. Et qū sciueris q̄ mā est melancholica pl̄rma et inflat multitudi ne sua eūabis. Et ex bibitis nanq; sunt trocisci mōi huius. ℞. belli al. ʒ. xxx. qui teratur et cribellet et ꝯficiatur cū aceto vini forti acuto et fiant ex eo troc. subtiles pui et ponant vt panis in furno aut patella vsquequo exiccentur et ñ adurantur. Et su mantur troc. ʒ. xxx. in initio anteq̄ vt panis ī fur no pōeīnt et terantur et ꝯmisceantur cū eis g̃noꝝ alfagdi et fructus tamarisci ana. ʒ. v. et scolopen drie. ʒ. vii. et informentur ex eis troc. et sit dos eoꝝ. ʒ. iii. cū sirupo acetoso de zuccaro. Et ꝯferūt etiam troc. de agno casto aut sumantur carmisck

gnoꝝ almaru ana. ʒ. x. seminis endiuie et semis portulace amboꝝ ana. ʒ. v. informent trocisci et sit dos. ʒ. iii. cū sirupo acetoso de zuccaro. ¶ Et qñ͞z oꝫ vt in potu tribuat̃ ex agno casto et ameos et corticibus radicis capparis et ruta sicca et acoro aur̃. i. cū vino antiquo aut decoctione medicinaꝝ ꝯferentium ei. ¶ Inunctiões aūt et ep̄la ex oleis sunt sicut que fiunt ex oleo apsinthio et oleo de nerei den et oleo costino. ¶ Et ex mara ē mara factuꝫ ex sulfure et alumine et nitro et pice et ãmoniaco.

¶ Empl'a v̄o sunt sicut empl'a dicta in capitulis p̄teritis sicut emplꝫ de ficubus cū aceto et cū ruta cū aceto et nitro et semine agni casti et meliloto et camomilla. ¶ Embroce aūt sūt sicut acetū in quo decocte sunt ille medicine ꝓpe secūdū ꝙ diximus ex administratione eius cū frustis filtri: et ꝓpe acetum in quo decocta sunt capparis recens et sulfur et fructus tamarisci et scolopendria et semē agni casti et nux cup̄ssi et ruta. ¶ Et si voluerit vt sit cum fortitudie et vt n̄ sit febris ponantur in eo ãmoniacū et bdelliū et similia. ¶ Et iterū calamentū et ruta et alusinē et baurac decocta in aceto cū aliquãtulo aluminis. ¶ Et cib⁹ in illa sit similis ei qui dictus est in aliis.

¶ De dolore splenis. Ca^m. xiii.

AUt sit pp ventositatem et inflationem aut pp ap̄a magnū aut pp solonem ꝯtinuitatis: aut pp malitiaꝫ ꝯplonis. Et tu quid iam sciuisti sig̃ eoꝝ et curã cuiusq; spetiei ipsoꝝ. ¶ Et qum dolori non associatur sensus nisi in parte splenis apd̄ latus tunc est ventositas retenta inter panniculū siphac. ¶ Et si nã fuerit sicca r̃soluatur et administretur balneū et nō fiat phlebotomia ꝙ̄uis indicet eam ꝯmunitas medicoꝝ nisi apud necessitateꝫ paucaꝫ.

¶ Fen. xvi. de dispōnib⁹ ficteri et intestinoꝝ. Et est quinq; tractatus.

¶ Tractatus p̄mus de anatomia coruꝫ et solutione ventris.

¶ De anatomia. Ca^m. i.

CReator sublimis pp p̄missione sue benigne ordinatōnis i homie et antecessiõeꝫ sue scientie in ꝯmōis ei⁹ creauit intestina ei⁹ q̄ sūt instrumēta expulsionis sup̄fluitatū siccaꝝ plr̃iū numeroꝝ et inuolutionum et r̃uolutionū vt sit cibo descendenti ex stō mora ꝯuēiēs ĩ illĩ inuolutōnib⁹ ⁊ r̃uolutōnib⁹: nã si crassꝫ loco itestioꝝ intestinū vnū: aut breuis q̄ntitatis separet̃ cib⁹ velociter a ventre et esset necessariū homini hora ōi sumer̃ cibū fm ꝯtinuatiõeꝫ et sequer̃tur illud cōtinuatō egerendi et surgendi ad necessaria et essꝫ ex vno coꝝ in p̄occupatione laboriosa a negotio suo in necessitatib⁹ vite sue et ex secundo in nocumēto plr̃mo et essꝫ dõatus malitia et similis bestiaꝝ. ¶ Creator igit̃ sūm⁹ intestinoꝝ numeꝝ multiplicauit et ipoꝝ plr̃ma ꝓlongauit ꝓpter hoc iuuamētū et mlt̃iplicauit eoꝝ r̃uolutões pp illud et pp iuuamentū aliđ et est ꝙ vene ꝯtinuate inter ep et inter instr̃m digōnis cibi n̄ trahunt nisi qđ subtile est ex cibo suis orificiis penetrantibus in tunicas stōi: imo in tunicas intestinoꝝ et n̄ trahunt nisi qđ tangunt. ¶ Ei⁹ v̄o qđ ab eis occultatur ⁊ submergit̃ in ꝓfundo intestini elōgati a tactu orificioꝝ venaꝝ attractō aut est inpossibilis aut difficilis: qr̃ subtiliat⁹ est creator in mlt̃iplicando inuolutiones vt illđ qđ ꝯtinet̃ occultū in pte intestini r̃deat ꝯtingens in pte altera et sit pos'e ordini alij uenaꝝ suger̃ puꝝ eius qđ euasit aciē primã. ¶ Et numer⁹ quiđ intestinoꝝ est sex. p̄mū eoruꝫ est nominatum duodenū: deinde illđ qđ nominat̃ ieiunuꝫ post intestinuꝫ lōgū qđ nominatur subtile et inuolutū: deinde intestinum qđ nominat̃ monoculū: deinde intestinum qđ nominat̃ colon: deinde intestinum quod nominatur rectū et est extale. ¶ Et ista omnia ligata sunt cū dorso cum ligamētis stringentib⁹ ea et secūdū necessitatē situuꝫ ipoꝝ. Et creauit sr̃iora ex eis subtilis substantie: qm̄ necessitas que in eis est digōnis et penetratōnis virtutis ep̄is ad ipa plus est ꝙ̄ necessitas in intestinis inferioribus.

¶ Et qm̄ illud qđ ipa ꝯtinet subtile est et non timet̃ vt pungat substantiam intestini pp suaꝫ penetratione in ipo et suaꝫ incessionē p ip̄m et n̄ scalpit ipsū. ¶ Et inferiora incipientia a monoculo sunt grossa spissa pinguia intrinsecus vt sint resistentia feci que non induratur et r̃soluit̃ nisi pp multitudinem illic et similiter non putrefit nisi qum incipit putrefieri in eis. ¶ Et sr̃ supiora quideꝫ non est pinguedo. ¶ Ueruntamen non vacua fuerūt in creatione sua a glutinatione supficiei sue intrinsece cū humiditate viscosa mucosa que est in eis loco pinguedinis. ¶ Et intestinū duodenū ꝯtinuatum est fundo stōi et hꝫ orificium sequens stōm et nominatur portanari⁹.

¶ Et hoc dio est oppositū meri: nã sicut meri non est nisi ad attrahendū ad stōm supius: silr̃ illud non ē nisi ad expellendū a stō subtus et est stricti⁹ ꝙ̄ meri. Et non fuit necessariū in creatione ipius vt dilataret̃ sicut dilatatum est meri pp duas res: quaꝝ vna est: qm̄ res que penetrat in meri est grossior et durior et maioris quantitatis et illud qđ penetrat in hoc intestino est leuius et planius et subtilioris quantitatis pp digōneꝫ suam in stō et ꝯmistione spume aquose secū. ¶ Et secūda est ꝙ penetranti in meri non attribuitur ex virtutibus nãlib⁹ nisi virtus vna ꝙ̄uis voluntas adiuuet ipam ex pte vna et est attractiua. ¶ Adiuuat̃ g° apiendo viaꝫ et dilatando ipam penetrans aut in intestino prio patit̃ a duab⁹ virtutibus quaꝝ vna est expulsiua que ē in stō et alteratur attractiua que est in intestino.

¶ Et adiuuat eam fex q̄ ꝓuenit pp summã cibi: et fit facilis pp illud expulsio eius in via tempate amplitudinis. Et pp hanc rem diuersificatur a meri.

¶ Et illud qm̄ meri est sicut ps stōi similis ei informa ꝯpositionis sue ex tunicis: hec aūt est sicut res extranea adherens ei diuersa in substantia tunicaꝝ suaꝝ a duabus tunicis stōi. qum indigeat attractōne forti cuius simili non indiget intestinum: pp illud g° vincēs sup duas tunicas intestini est villus vadens in latitudine. ¶ Ueꝝ in intestino recto iam apparent villi multū longi: qm̄ ē ex intestinis maioris opationis indigens ad attrahenduꝫ illud qđ ē supra ip̄m vt adiuuet̃ eis sup bonitatem exp̄ssionis et expulsionis et egressionis: nam paucos hñs

est inobediens ad expellendū et exp̄mendū: et pp illud creatū fuit amplū magne ꝯcauitatis. Et create sunt in intestino due tunice pp ꝯseruationē in hoc vt non inbibant ipꝫ corruptiō et putrefactio: ad que duo intestinū p̄patū est apud quodlꝫ nocumentū ꝯsequens ipꝫ velociter: pp diuersitatē duarum opatōnū in duab⁹ tunicis. Et creauit hanc canā recte creationis extensā ex stō ad inferiora vt sit initium expulsionis p̄patū. Penetratō enim fecis in extenso r̄cto velocior ē ea que ē in vndoso ⁊ sepito. Et fuit hec creatio in ipo iteꝝ iuuatiua intentione alia: et est qm̄ qum ipꝫ sedet reciū dimittit a dextra et sinistra sua locū reliquis m̄bris circūdantib⁹ stōꝫ a duob⁹ laterib⁹ sicut portioni epis a dextra et sicut spleni a sinistra et reliquis intestis. Et dictum est duodenū: qm̄ lōgitudo eius est huius q̄ntitatis 12. digitoꝝ h̄nus ipꝫ. Et ei⁹ q̄d amplitudo ē amplitudo orificij ei⁹ quod nominat portanarius. Et ps intestini subtilis quod sequit̄ duodenū nominat̄ ieiunū. Et in hac quid̄ parte est initiū inuolutōis et circuitiōis et r̄plōis: et. q. sint ei vie plr̄ime et nominat̄ hoc intestinū ieiunū: qm̄ ipꝫ inuenitur s̄ꝫ plr̄m inanitum et vacuū: et cā i hoc est ꝯnexio duaꝝ reꝝ: quaꝝ vna est qm̄ illud q̄d attrahitur ad ipꝫ de multitudine chili velociter sepatur ab eo: portio nanqꝫ ei⁹ attrahit̄ ad ep: qm̄ plr̄es venaꝝ mesaraicaꝝ ꝯtinuate sunt huic intestīo qm̄ hoc intestinū ē p̄pinq̄us epi q̄ alia intestina. Et non est in aliquo intestinoꝝ de ramis mesaraice q̄ntū est in eo et post ipꝫ in duodeno. Et hoc intestinū ꝯstringit̄ et detumescit et minoratur in egritudine vald̄. Et portio alia abluitur ab eo ad illud q̄d est sub eo de intestinis: qm̄ cholera citrina venit ex felle ad hoc intestinū et est pura non p̄mista q̄r est fortitudo ablutionis vehem̄ter ꝯmouens v̄tutem expulsiuam cū mordicatione p̄pea q̄ lauat ⁊ adiuuat ad expellendū ad inferiora p hoc q̄d ꝯmouet expulsiuā. Adiuuat g° ad expellendū ad duas ptes simul. s. ad ep et ad inferiora. Accidit g° pp has dispōnes vt ī maneat hec ps intestini vacua ⁊ et nominatur pp illud ieiunuꝫ. Et ꝯtinuat̄ cū ieiuno ex intestinis intestinū longū inuolutū r̄uolutum h̄ns r̄uolutionem vnam post aliam: et iuuamentū ī inuolutiōe sua et causa reuolutionū in ipo ē illud q̄d inuim⁹ in capitulis p̄cedentib⁹. Et est vt sit cibi in ipo mora et cū mora ꝯtinuatō orificioꝝ venarū sugentiū post ꝯtinuationē: et hec intestinū est postremū intestinoꝝ supioꝝ que nominant̄ ḡcilia et digō in eis est plus q̄ i itestinis inferiorib⁹ q̄ nominant̄ grossa. Sūma. n. opationū intestinoꝝ inferioꝝ est p̄patio fecis ad exeundū q̄uis etiaꝫ non eūent a digōne sicut non eūant a venis epis venientib⁹ ad ea pp suctionem et attractionem. Et ꝯtīnatur cū inferiori gracili intestinū nominatum monoculū et nominat̄ ita: qm̄ est intestinū q̄d non hꝫ nisi vnum orificium et est sicut cistis ex quo r̄cipit illud q̄d ad ipꝫ venit desup. Et ex ipo iteꝝ educit et expellit illud q̄d expellit. Et situs eius est ad posteriora parū: et eius declinatō est ad dextram. Et creatū quid̄ fuit pp iuuamēta de quib⁹ est vt feci sit locus in quo ꝯprehendat̄ et non cogat surgere ōi hora q̄ ꝯuenit ad intestina inferiora paruꝫ stercoris sit ꝯcauitas in qua aggregetur cū sua totalitate: deinde expellat̄ ab ea cum facilitate qū ꝯpletur fex. Et de eis est quoniā hoc intestinū est initium reliq̄ꝝ ꝯuersionū cibi ac feculentiam et p̄patōnis suctionis futur̄ accidentis ei ex mesaraica. lꝫ nō sit in illo illa suctio et est motus descendens et deposit⁹: imo n̄ ꝯpletur nisi qum euadit ab ep̄e et ap p̄pinq̄tur ei cū vicinitate digōnis post digōeꝫ stōi que fuit cū quiete et vicinitate in ipo aggregato et ꝯp̄henso vl̄ ꝯp̄sso in re vna in qua r̄mansit tempore longo qum essꝫ quiet⁹ et aggr̄gatus. Fit g° proportio eius ad intestina grossa proportio stomachi ad gracilia. ¶ Et propter hoc est necessariū vt app̄ximet epi vt ꝯpleatur ex ep̄e et fiat ꝯplementū digōnis et ꝯuertatur r̄siduum eius q̄d non digeritur et non est ꝯueniens suctioni epis et ad melius ad q̄d pos̄e est ipꝫ ꝯuerti qum iam fuerit inobediens in stō et non aduenerit ei ꝯplementuꝫ digōnis pp multitudinē materie et p̄cessionē sepationis aduenientē ei q̄d est magis obediens. p̄pea q̄ illud q̄d est magis obebiens submersit illud q̄d ē inobediens: et non iam denudatū est illud q̄d est inobediens. ¶ Qū g° aduenit ei v̄tus actiua inuenit ipꝫ p̄patū et denudatū nisi a supfluitate de c⁹ v̄tute est vt ꝯuertatur in fecē et est r̄pta in vtrisqꝫ dispōnibus simul: sed fuit in stō cū submerso ōr̄ alio: et in colō est submersū hoc solū. Et est illud q̄d ei p miscet̄ digni⁹ vt p̄pie patiat̄ et nō vacuat⁹ ē stōui a passione q̄dā et digōe et p̄patōe: pp ꝯplementuꝫ passionis et digōis qū eūat̄ ad ipressionē agentis.
Et intestinū quideꝫ monoculū est itestinū in q° cōplet̄ digō ei⁹ q̄d fuit inobediens in stō et supfluit a digōne portio et paruꝫ submergit ipꝫ et sepat inter ipꝫ et inter v̄tutem agentē i chimo h̄ūido: et fiat tali r̄ vt paꝝ virtutis rectificet ipꝫ qū inuenitur stās et morās tanta q̄ntitate q̄ discernat̄ ei⁹ digō: deinde sepat̄ ab eo ad intestinū ex q° fugit stōus illud q̄d p̄patū est. Quid̄ aūt dixerūt q̄ intestinum creatū est monoculū vt moret̄ in ipo chi⁹ ad mundificandū ep ex eo q̄d r̄mansit in ipo de substātia cibi integr̄: et putauerūt q̄ mesaraice n̄ veniunt nisi ad monoculū. Et isti q̄d expimentatores errauerūt in hoc et neqꝫ sunt iuuamenta ei⁹ nisi illa q̄ declarauim⁹. Et huic quid̄ itestīo sufficit orificium vnū qū n̄ sit sit⁹ ei⁹ sit⁹ stōi s̄ꝫ lōgitudinē corpis.
¶ Et ex vtilitatib⁹ ei⁹ s̄ꝫ q̄ est monoculū est q̄ ipꝫ ē aggr̄gatiuū sr̄fluitatū q̄ si vēirēt oēs ad r̄liqū itestinoꝝ tiert̄ aduent⁹ colice. Et qn̄ aggr̄gant̄ i eo a uia diu̇tūt. ¶ Et pos̄e ē vt eaꝝ aggregatō expellat̄ anā in sūma vna. Aggregatū. n. velocius expellit̄ q̄ dispītitū. Et ex iuuam̄tis ei⁹ est q̄ ipe est locus eius q̄d generat̄ in intestinis. s. v̄miū et s̄pētū: nā raro eūat̄ ex eis corp⁹. Et i generatōe ipoꝝ est iuuamētū et qū sint pauci nūero et pauce q̄ntitatis. Et hoc intestinū est digni⁹ aliȷ̄s itestis vt d̄scendat in rupturā iguis: qm̄ n̄ ē ligatū neqꝫ strictū cū eo q̄d aduēit ei de mesaraica. n̄. n. aduenit ex mesaraica res q̄ habeat magnitudinē. Et ꝯtinat̄ cū monoculo ab inferiori pte ei⁹ intestinū nominatū colō et ē intestinū grossū spissū qū elōgat̄ a monoculo declinat ad ptē dextrā declinatōe ꝯueniēte pp p̄pinq̄tatem epis deīde ad ptē sinistrā descēdēs. Quiqꝫ opponit lateri sinistro decliat ad dextrā et ad posteriora d̄scendēs et. Et illic ꝯtinuat̄ cū r̄cto: et qū ptransit

splenē coarctat. Quapp in eo q̇ hʒ apā splenis phi bet exit⁹ ventositatis dū ñ ɔpmit sr̄ ipʒ. Et iuua-mentū in hoc intestino ē aggregatō fecis et expssio eius et ɔ̄datio eius ad expellendū post subtilem p seueratōneʒ fecis ex cibo si fuerit in eo. Et i hoc q̇ dem intestino accidit colica secūdū plr̄m eius. Et ex ea deriuatur nom̄ eius. Et intestinum rectuʒ est postremū intestinoꝝ et ɔtinuat̄ cū inferiori pte co-lon: deinde descendit ex eo secūdū rectitudineʒ et ɔtinuatur cū ficteri substentatum sup dorsū alcha ti aāpliatū fortasse simile stō et ꝑprie eius inferi⁹.
Et iuuamentum huius intestini est expulsio fecis ad exteriora. Et creator quidem cuius essentia sub limis est creauit ei quattuor lacertos sicut sciuisti.
Et hoc intestinū non fuit creatum rectum nisi vt sit expulsio fecis ab eo facilior. Et lacerti q̇d adiu uantes ipm ad expellendū non sunt in ipō: imo sūt illi q̇ sunt super mirac. Et sunt. viii. lacerti. Sit itaqꝫ hec q̄ntitas sufficiens de anatomia intestinorū et r̄latione iuuamētoꝝ eoꝝ. Et non mouetur aliq̇d horum mēbroꝝ q̄ sunt via cibi p lacertos nisi duo extrema. s. caput et est meri et guttur et inferius et est ficteris. Et adueniunt intestinis omnib⁹ ve-ne et arterie et nerui plures neruis epis: ppea quia indigēt sensu plr̄mo.

De solutione ventris omnium mōꝝ et causis vsꝫ ad lubricitatem omniū intestīoꝝ et colirica passio-ne et sanguinolenta egōne et fluxu sanguinis ex ventre et expulsionib⁹ rerum ex epe et splene et cerebro et ex corpe: et tenasmone. Ca^{m}. ii.

Scias q̄ omnis fluxus ventris: aut est ex cibariꝭs et cibis et aere ɔtinente: aut ex membris. Et nos quid loque-mur p̄muʒ de facto ex membris. Et factus ex membris: aut est ex stō: aut ex mesarai ca: aut ex epe: aut ex splene: aut ex capite: aut ex intestinis: aut ex toto corpe. Et oēs illi ɔmunicant in cāis. Nā aut sequit̄ illud malitiaʒ ɔplōnis pp de bilitatem retentiue: aut digestiue: aut expulsiue aut ɔfortatur expulsiua. Et totū illud: aut est ꝑpt̄ malitiaʒ ɔplōnis singularis: aut pp malitiam ɔplō nis cū mā̄ ɔfirmata in intestinis: aut ꝑpt̄ ɔturbatio nem substātie eius: aut egritudinem officialē: aut vlcus: aut rupturam. Et de facto ab epe iam nos expediuimus et diximus de eo qui fit ꝑpt̄ ɔplō-nes eius et apāta ipius et oppilationes eius et alia. Et similiter dixim⁹ illū qui est ex mesaraica.

Factus aūt a cerebro est ille qui fit ꝑpt̄ catarruʒ d̄ scendentem ab eo ad stōm et ad intestina et corrū pit cibū et facit ipsū descender̄ et descendit ipemet cū eo ꝑpt̄ suam lubricitatem et expulsionē expul-siue. Factus aūt a stō non est totus indigūs: et cā illius est debilitas virtutis retentiue: qr̄ non sustinet delationem cibi nisi vsqꝫ ad tempus in quo iam digerit̄ et non digeritur: deinde non pōt ɔ̄dare missionem eius et egressionem eius et illud est ꝑpt̄ debilitatem existentē ꝑpt̄ malitiam ɔplō-nis sr̄e secūdū plr̄m. Et est ꝑpt̄ malitiam ɔplōnis calide et hūide et sicce. Et errauit qui existimauit q̄ sit illud ꝑpt̄ phlegma non' aliud et ꝑpt̄ ɔplōnē frigidam et hūidaʒ. q̄uis hoc sit supans et hoc est ducens sua longitudine ad hydropisim. Et est in sūmo difficilis curationis qū ɔfirmatur. Et multo tiens est cā in ipō remanentia virtutis medicinaꝝ solutiuaruʒ adherens supficiei intestinoꝝ et stōi et orificiꝭs venarū stōi et intestinoꝝ. Et hic qñʒ obs-uat piodos et multotiens adducit ad abrasionem malam et vlcera. Et qñʒ fit iste stomaticus ꝑpt̄ d̄ bilitateʒ digōnis: qr̄ corrumpit̄ et appetit expelli. Et qñʒ fit ꝑpt̄ lubricitateʒ in stō factā ꝑpt̄ hūidita tes: qr̄ non dimittit ipʒ figi ea quantitate qua dige ratur et nō est hoc in veritate egrediens ex eo q̇d diximus. sed nos ap ꝑpriauim⁹ ipm cū allatione in distinguendo ad excitandū. Et hoc plr̄m qm̄ illud ꝑducit ad hydropisim. Et Hip. quideʒ laudauit in ipō eructuationem acetosam qm̄ sig̃t paucam ca liditatē facienteʒ vaporē quendam lʒ non sit ɔple tus postq̄ fuit mūdificatus. Et qm̄ acetositas qñqꝫ incidit vt corīū a corticib⁹ ꝑpat stōm et facit acqui rer̄ retentionem tunc laudauit p illū inquantū est significatio et inquantū est causa. Et qñʒ fit huius-mōi lubricitas ex vlceribus in ipō aut in eo q̇d ip si vicinat̄: qr̄ ɔmunicat ei stōus in dolor̄: aut ꝑpt̄ inceptionem vlcerū et illud in stō paꝝ est. Et qñʒ fluxus ventris stōaticus est catarrus in stō ꝑpt̄ ill̇d q̇d ipē ɔprehendit ex hu. malis effusis ad ipm ex corpe: qr̄ corrumpunt cibū q̄uis sit bone substan-tie: et fit necessariū ei expeller̄ ipsū vomitu et de-ponere ipʒ. Et si fuerit ps supior fortior non ex-pellet ipsuʒ et non educet vomitu: imo cū solōne ventris. Et qñʒ non fit solō illoꝝ humoꝝ ꝑpter-ea q̄ ipsi corrumpant cibū et cogant stōʒ ad expel-lendū ipsum: imo est in ipso virtus quā abhorret stōacus: qr̄ expellit ipsuʒ et q̇d est cū ipō aut est ī ipsomet virtus solutiua aut lubricatiua aut incisi-ua abrasiua sicut facit multitudo cholerice materi-ei effusionis ad os stōi et fit illud cā fluxus ventris stōatici. Et qñʒ fit ꝑpt̄ ventositatē et inflationeʒ q̄ oriuntur et corrumpit̄ digō et accidit illud quod dixim⁹. Et qñʒ fit lubricitas non ꝑpt̄ aliud nisi ꝑ pter illud q̇d comedit̄ ex debilitate retentiue: aut pmisto corrumpente: imo in comesto prius ꝑpter q̄litatem suaʒ: imo ꝑpt̄ quātitatē. Jpm. n. qn̄ mł tiplicatur vincit virtutem r̄tentiuam et egredit̄ si cut intrauit. Et qñʒ fit ꝑpterea q̄ corrumpitur. aut ꝑpt̄ multitudinem sui aut ꝑpt̄ suam putatem sicut sciuisti: aut ꝑpt̄ malitiaʒ sui ordinis: deinde ꝑpt̄ artificiū. Et qñʒ est solutio ventris stōatica ꝑ pt dolores existentes in stō: aut in eo q̇d ei vici-nat̄: qr̄ accidit debilitas virtutis retentiue in ipso et dolores illi in ipso fiunt a ventositate et ab apā tib⁹ et a malitia ɔplexionis diuerse et totū illud ē in ipō aut venit ad ipsum ex eo q̇d ipsi vicinat̄.

In facto aūt ab intestinis dicamus in p̄mis illum q̇ fit ex intestinis. v. supiorib⁹ et dicamus q̄ flux⁹ factus ex eis: aut est cū excoriatione. aut est sine excoriatione. Et excoriatio est dolor abrasionis ex supficie intestinoꝝ intrinseca. Et illud abradens aut est mā̄ cholerica: aut sanguinea acuta: aut vi-rulenta: aut saniosa: aut feculenta. Et ꝑcedit ab ip sis intestinis: aut ab eis que supra ipā et ꝑuenit ad intestina. Et epicus est huius generis: et iam prete ritꝭ smo nr̄ in ipso subtiliter perscrutatus. Et apo-stemosus sanior est q̄ epaticus: et ille qui ē ex d̄ bilitate est susceptibilior curationis. Et excoriatio et solutio ventris est splenetica et fellīa et epatica

et illa que est ab vlceribus in stō et meri: omnia
sunt ꝓpter illud a quo procedit mā ad intestina.
Sȝ nr̄ ſmo non est nūc de illo: imo in illo qđ ē ab
ipsis intestinis. Et illud aut est propter aposte-
ma in intestinis: aut ꝑpt̄ mordicationē cholericam
aut san. effusū ex epate vehementis caliditatis: aut
ꝓcessionē vene i supiorib⁹ aut inferioribus: aut
ꝑpt̄ medicinam solutiuā vulnerantē intestina: si-
cut pulpa colloquintide: aut ex cholera et vlcerib⁹
cū putrefactione et corrosione: aut vlceribus sine
putrefactione et corrosione: aut vlceribus mun-
dis: aut vlcerib⁹ sordidis. Et ipsa aut sūt in intesti
nis grossis et sunt magis salua: aut in intestīs ḡcili
b⁹ et sunt prauiora et ꝓpe cadentia in ieiuno. Vr̄
enim ꝙ non sanet̄ vlcus eius nedū ꝙ a ruptura sit
a ꝑpt̄ multitudinē venaꝝ eius et magnitudinē eaꝝ
et subtilitatem corpis eius et cursum cholerē pure
ad ipsū ex felle pret̄ ꝯmistionem: et qm̄ maxima ē
malitia nocumenti eius ppea ꝙ ꝓximū est mēbro
r̄gali qđ est ep: nam non est ex intestinis aliquod
ꝓpinquius ei ꝙ̄ ieiunum. Et medicina etiam non
stat sup ipsū: imo lubricando recedit ab eo. Et ul-
cera quidē fiunt ex excoriatione fecis. Et ex acui
tate cholerē aut salsedine hūoris aut vehementia fi
xionis viscositatis que qum eradicatur vulnerat:
aut ꝑpt̄ eruptionē apostematuȝ et r̄liqs euōnes
diuersas nocentes p suū exitum. Et quecunqȝ ex
coriatio melancholica est eueniens secūdū semitam
inceptionis est mortalis: qm̄ sigt̄ cancruȝ putrefa-
ctum. Et illa que est in fine febrium est mortalis
valde: ꝙuis non fiat adhuc solutio melancholica ꝙ
ꝓpe illa que ebullit sup terrā et hȝ odorem aceto
sū. Et ꝙuis sit virtus fortis adhuc et ꝙuis sit in
sanitate etiam: tamē hn̄s hanc spetiem melancholi
cā non sanat̄. Qū aūt nō est ei hec ꝓprietas et non e
bullit neqȝ hȝ odorem acetosū: tunc est supfluitas
melancholica quam expellit nā et spat̄ cum ea sa-
nitas qn̄. Et vlcus quidē quandoqȝ generatur suc
cessione apātis et fit a re inobediente aut abrasio-
ne aut cibo duro excoriante suo incessu. Et qn̄ fit
ab hūoribus qui solutione educti fuerunt: deinde
vlcerauerunt. Et terminus quidē temporis gene
rationis vlceris a fluxu cholerico est due ebdoma
de. Et a baurachio est mensis et a melancholico ē
q̄dragesim⁹ dies vsqȝ ad plr̄m illius. Et multoti
ens quidē pforant̄ intestina habentis vlcera et mo-
ritur ſm plr̄m. Et qn̄ sunt quidā fortes et labo
rant aliquo tempor̄ et aggr̄gat̄ fex in ventre eoꝝ
et sunt quasi hydropici: deinde moriunt̄. Secūdū
plurimū vō qum vlc⁹ ad hoc puenit vt egrediat̄
de substantia intestinoꝝ aliquid q̄titatē hn̄s pdu-
cit ad putrefactionē et ad casū virtutis cū ꝯmunita
te stōi et ad mortē. Quomō. n. non qū pforent̄ ꝙ
ꝓprie intestina supiora. Et iam dixerūt quidā ꝙ
pforata sunt quedā intestina inferiora: deinde p
forata sunt almirach et venter ꝑpt̄ apā accidens in
eis in directo foraminis et ꝯmunicans illi putrefa
ctioni et nocumento et pforatus est venter etiā il
lic et egrediebatur stercus ex eo et vixit hō et hoc
ꝙuis sit in sūma possibilium est tn̄. de possibilib⁹
longinquis. Et longinqus eo est vt viuat et fex ef
fundat̄ ad spatiuȝ ventris. Dixerunt quidā qn̄ ac
cidit vt pforent̄ intestinum et venter indirecto ie
iuni non sedat̄ dolor et non sigit̄ aliquid in stō et a
resit habens illud et apitur venter eius et mori-
tur. Et spēs excoriationis sunt. v. sanguinea ꝙ
virulenta et saniosa et curathia et mucosa et corti
calis. Et saniosa est salua et succurrit̄ ei: et mul
totiens fit ex egritudinib⁹ acutis et febrib⁹ adurē
tibus et tertianis. Et multotiens ē eis crisis.

Et saniosa qum incipit primitiue aut est causa eius
eruptio dubellati et apātū in viscerib⁹ quā expel
lit nā ad intestina etiam est magis incolūis. Et ista
ps non est vere stōatica et multotiens nocet stō et
facit accider̄ in ipō corruptionē in fine rei. Et mul
totiens seqt̄ ipā fluxus ventris saniosus et non re
tinet̄ et est plurimū illius pus saniosū et qn̄ admi
scetur ei sanguis. Qđ si illud nō est cā eius et nō
est in mēbris īteriorib⁹ apā matuꝝ quod erumpat̄
tunc fit ex pte cancri putrefacti in intestinis et non
est sanitas ꝑpt̄ multitudinē eius qđ ꝯiungit̄ et ꝑ-
uitatem eius quod inuenit̄ de q̇ete ꝑpt̄ difficulta-
tem egritudinis in se ipā. Virulenta aūt aut est
a liquefactione: aut a resudatōe apātis existentis in
via maturationis et plr̄m ipius nō est cū stōatica.

Sanguinea aūt alia est eueniēs subito et alia est
eueniens paulatim. Et ꝓme quidē cā est aptio ve-
naꝝ et secūde r̄solō singularis: et qum nō associat̄
ei dolor aliquis tunc non fit ex apātibus: imo ex r̄
b⁹ alijs et ꝓpe qum associantur cū illo signa alia.
Et qn̄ fit ex intestinis etiam sine dolor̄ qum est
ſm semitam aptionis orificioꝝ venaꝝ coꝝ sine cā
alia et est incoluīor. Et qum fuerit hyems sicca sep
tentrionalis: deinde successerit ei ver pluuiosum
meridionale et estas pluuiosa multiplicabit̄ fluxus
san. ex ventre. Et sir̄ qn̄ hyems est austria et uer
boreale pauce pluuie et ꝓprie in corporib⁹ hu. et
corporib⁹ mulieꝝ. Et qn̄ venit estas post ver bo
reale et hyemē austrinā multiplicantur solō ven-
tris et excoriatio et ē cā eoꝝ multitudo catarroꝝ.
Et qn̄ multiplicatur fluxus san. p ventrem in re
gionibus meridionalib⁹ et cū exufflationib⁹ au-
strinoꝝ et multitudine pluuie: ppea quia mouent
materias et mollificant poros et ꝓpe post catarros
salsos. Fluxus aūt san. p ventrē qui est post solō-
nem cholericā et excoriationē cholericā et est cum
dolor̄ est malus et ꝓpe qn̄ p̄cedit alcurathi: deinđ
venit sanguis pur⁹ illud enim sigt̄ ꝙ est sup corp⁹
intestinorū. Alcurathi vō est ab aliqua abrasio-
ne tunice intestinoꝝ. Sed mucosa est ꝑpt̄ hūidita
tem grossā. Et qn̄ accidit fluxus ventris mucos⁹
in febribus ꝯpositis. Et species febrium quā dicam
in suo cā° in febrib⁹ pestilentialib⁹ et plr̄m q̇dem
fit in pestilentialib⁹ et est spumos⁹. Corticalis
aūt qn̄ fit ab vlcerib⁹ stōi et egreditur cū solōne
ventris sed non ē illic excoriatio. Et qn̄ est cū ex
coriatione est ab ipis tunicis intestinoꝝ. Et sigt̄ ꝙ
sit de grossis semp ꝑpt̄ grossitudinem et in plrib⁹
p maiorem. Et ꝙ sit de subtilib⁹ p ꝯtrarium. Et
cortices isti egrediuntur apud eleuationē ad ascel
lā et ē plrimū exitus eoꝝ qum sit clister̄ lotiuuȝ.

Inquit. Hip. Solō ventris grossa melācholica nō
sanat̄. Dixit. Hip. qum est euō similis aq̄: deinđ
fit similis vnguento est mala. Et quā accidit post
hydropisim solō ventris eueniens ab apāte epis q̄
est mala et egō sanguinolenta tunc solōne educitur

aquositas et nō abscindit. ¶Inqt omnis fluxus vētris post egritudinem subito est malus signs mortem ꝓpinquā. ¶ Inquit. Et qñ3 fit cū hydropisi egō sanguinolenta que non abscinditur et neque sanat qm̄ non solutione educit aquositas: imo solutione educit illud qđ debilitat corpus. ¶Et qñ3 pducunt excoriatō et vlceratō intestinoꝝ ad hydropisim. ¶Et si aliquis h3 cū punctura spasmum et vomitum et singultu3 et ꝯturbationē rōnis sigi mortem. ¶Et in li. hip. q h3 dysenteria3 et apparet post aurem eius sinistrā res nigā similis herbo et accidit cū hoc sitis vehemēs morit in .xx. et non tardat et non euadit. ¶Illa aūt que fit ab intestinis absq3 excoriatione et absq3 cā eoꝝ que sunt sup ea ꝯmunicat lubricitati stōatice in causis. Sed que facta est a corporibus vlcerum in eis plus q̄ ea que est in stō: imo quasi non est nisi in eis. ¶ Si aūt fuerint eradicabiles et mā faciens eas non cessauerit currer̄ pducit illū ad excoriationem sanguineā pculdubio et ad fluxū san. p ventre3 fortē et ꝯmunicabit ei in cā ꝯmunicantia virtutis medicine solutiue ad orificia venaꝝ que sunt in eis et supficiei eoꝝ et facit solōnē. ¶Et illa que fit a debilitate intestinoꝝ et stomachi nominat mā ventris et plrm cāe in hoc est debilitas et vlcera et corpa eoꝝ. Et qñ3 accidit vt ꝯgeletur aliquid h⁹ san. effusi in ventrem. ¶Et significant illud frigus extremitatū subito et festie et inflatio ventris et casus pulsus et puentio ad sicopi. ¶De ea autem que est ab intestino recto et est intestinū sextū alia ē que ē cū dolor̄ et nominatur zabir et est dolor extensiu⁹ et abrasiu⁹ in intestino recto et alia est que est sine dolor̄. ¶ Et cā alzabir: aut est āpa calidū ex quo currit aliquid: aut āpa durū: aut mollificatio lacerti: qr̄ egreditur cū eo anu⁹: aut tensio ex qua accidit spasmus: qr̄ ꝓhibetur lacertus retentiuus in pte ani ab opatione sua: aut supfluitas salsa: aut bauracbia: aut chim⁹ gross⁹ aut cholera ingrediens: aut frigus adueniens mēbro: aut longitudo sessionis sup duꝝ: aut grossitudo eius qđ egredit̄ de fece et duricies ei⁹: aut hemorrois: aut fistula: aut ragadia: aut rugitus: aut corrosio: aut ḡuitas sensata. ¶Et plrm quid fit ex hu. mucoso et postq̄ fuerit mucos⁹ fit curaibius: deinde puncta san. Et qñq3 egreditur cū zabir aliquid qđ est sicut caro f3 q dixerūt quida3 sed G. elongauit illud. ¶Et zabir quid plrm accidit habentib⁹ phlegma putridū: nam putrefactio eius relinqt vestigia in intestino recto apud incessionē suam ōi hora. Amplius est viscosū adherens nociuu3. Et qñ3 cogitat eger q in ano suo sit sal puluerizat⁹ ꝓpt̄ bauracitatem eius. ¶Et zabir facilius est illud qđ non succedit dysenterie: aut generat̄ a dysenteria. ¶ Et qñ3 accidit vt spasmet anus et rectū: aut tendat̄: qr̄ accidit lacerto vt non r̄tineat illud qđ venit ad eū sicut accidit ei vt spasmet̄ et nō pōt facer̄ descender̄ qđ supra ip3 est ad eum. ¶ Illa aūt q̄ fit ab ano sine dolor̄ est san. non aliud. Et plrm eius est secūdū semitam q̄ nā expellit supfluitates ex corpe. ¶Et coadiuuat ip3 in corpe cāe supfluitatum ciboꝝ et r̄tentio cursus: aut incisio mēbri: aut dimissio exercitij: aut r̄liqua que dnr in locis suis. ¶Et iste non o3 vt r̄tineat̄ nisi timeat̄ casus pulsus et virtutis. Iste g° sunt species cursus intestinalis intestinoꝝ sex. ¶Fact⁹ aūt a toto corpe: aut ē f3 seita3 crisis: aut fortitudinē virtutis expulsiue: aut fm semitā casus virtutis retentiue sicut accidit timēti q statim supueniat et habenti ptbisim in fine vite sue aut f3 semitā liquefactionis et incipit subtilis: deinde fit turbida et fit fortis fames et cadit virt⁹ et accidūt febres: et qñ3 accidunt nausea et difficultas vrine et ventositas et rugitus et tenebrositas coloris et frigus extremitatū et exiccatio lingue. Aut fm semitam ꝯuersionis hūoꝝ ad corruptione3 ꝓpt̄ febres malas et vēena nocentia. ¶Aut f3 semitā expulsionis replōnis vehementis ꝓpt̄ illđ qđ scis ex dimissione euōnis: aut r̄tentione cursus ꝯsueti: aut abscisiōe mēbri: aut dimissiōe exercitij: aut paucitate solōnis ex corpe et reliquis que sciuisti. ¶Aut ꝓpt̄ ꝯpositionē nauseatiue satietatis plrme in vicib⁹ plrib⁹ et r̄dit secūdū semita3 egritudinis acute et est de sūma colirice passionis: aut fm semita3 ꝓhibitionis nutrimēti ꝓpt̄ oppilationes in venis et alijs. ¶ Colirica aūt passio est motus materierum corruptaꝝ non digāꝝ ad sepationē ex via intestini r̄deuntiū ad ip3 a corpe fm acuitatē et laborem expulsiue: cibi nanq3 qum nō digerunt̄ valđ ꝯuertunt̄ in hūores nō ꝯuenientes corpi et mouet̄ nāa ad expellendū eos a corpe qum ḡuent sup ipm ex ptib⁹ cū spetieb⁹ vōit⁹ cholerici et aquosi et cruginosi qñ3: et spetieb⁹ fluxus ventris. Et illa colirica passio c⁹ cā est corruptio cibi incolūior est ea c⁹ est frequentia corruptionis post corruptione3. ¶Et colirica quid passio mala incipit in p̄mis cū lenitate: deinde accidunt dolor et punctura in ventre et i itestinis et dilatatur et ascendit ad stō3 ꝓpter multitudinē eius qđ nocet ei ex humorib⁹ acutis venientibus ad ip3. Et fm plrm sunt fluxus ventris et vomitus simul. Qū g° expellunt̄ mundificant̄ hūores corpis ꝓpt̄ illud qđ scis ex causis.

¶ Incipit g° cū fluxu ventris cholerico: deinde aquoso puro molli fetido: deinde qñ3 pducit ad fluxū ventris qui est sicut lotura carnis recentis habentē odorē pinguedinis et ad curathiū: deinde pducit ad mollificatione3 puls⁹ et spasmū et sudorē frigidū et ad mortē. ¶Et in habentib⁹ quide3 colirica passionē multiplicatur sitis: et quotiens bibunt aq̄ calefit in stō eoꝝ et euomūt eam. ¶ Et tollerar̄ siti3 ꝯfert eis. Et multotiens accidit eis destructio pulsus fm semitam ꝯpssionis et lesionis ꝓpt̄ causa3 accidentium sequentiū malignoꝝ. ¶ Qū g° quiescūt accidentia r̄dit pulsus. Et ille qui ꝯsuetus est incurrer̄ colirica passionem nō h3 ex ea timorē sicut ille qui nō assuetus est ea: et est infantibus plus. ¶Et colirice quid passiones plrm nō accidit nisi in estate: et autuno ꝓpt̄ debilitatem digōnis in vtrisq3: et miorat̄ i hyeme et ver̄. Et qñ3 multiplicatur euentus colirice passionis ex potu aq̄ fr̄e in ieiunio seq̄nte cibū grossū p̄cipue in ꝯmestione ḡnoꝝ pinee. ¶Et chrysomila et melones sunt ex eis que ꝯmouēt colirica passionē. ¶Et multotiens quidem r̄stringit colirica passio et declinat mā subito ad mēbra vrine: et accidit ardor vrine. ¶Fluxus autem ventris eueniens ꝓpt̄ prohibitione3 penetrationis cibi est oppilatiu⁹. ¶Et ille qui nominat̄ fluxus ventris factus cū piodis. Et illud est qm̄ vene oppilate replentur in tempor̄ noto vsq3 quo euacuent̄: deinde

eēēt reducendo et in eo qui est inter vtrasꝫ dispō ē sicut sana. Et plr̄m qđ est inter poxismos est. xx. dies. Et qñꝫ antecedit aut tardatur ꝓpt̄ illud qđ scitur de causis. Factū aūt ꝓpt̄ cibū iam semel diximꝰ in stō. Uexñ non est malū si iteremꝰ illud et addamꝰ velocit̄. Dicamꝰ itaqꝫ ꝙ factus ex cibis: aut est ꝓpt̄ eoꝝ puitatem: qr̄ corrumpunt̄ in stō ignito sicut sciuisti. Et non r̄cipit eos nā aut ꝓp ḡuitatem eoꝝ etiam: qr̄ descendūt aut ꝓpt̄ coruꝫ mordicationē sicut cepe: aut ꝓpt̄ virtutē venenosam sicut in fūgis: aut ꝓpt̄ velocitatem ꝯuersiōis ad corruptiōeꝫ sicut lac: aut ꝓpt̄ vehem̄tiam subtilitatis eoꝝ. qr̄ resudāt et nō r̄tinentur apud portanariū: aut ꝓpt̄ ipoꝝ hūiditatem et eoꝝ viscositatē: qr̄ lubricāt: aut ꝓpt̄ multitudineꝫ motus sup eos: aut ꝓpt̄ multitudineꝫ potus aque post ipos: qr̄ subito deponit eos et lubricare eos facit: aut ꝓpt̄ multitudineꝫ eius qđ repit̄ de hūoribus lubricantibus sicut phlegmate et abstergentibꝰ sicut cholera: aut quia est cibus ꝯturbatus et est illic qui est plr̄me quantitatis et pauci nutrimenti sicut sunt olera: aut ꝓpt̄ ordinē necessario facientē lubrificatōnē sicut p̄missio cibi lenis facilis digōnis lubricitantis et postremitas cibi stiptici ꝯpressiui. ¶ Aut postremitas eius qui est velocis ꝯuersionis: qr̄ corrumpit̄ et corrumpit qđ sub eo est et vocat nām ad expellendū. Factus aūt ꝓpt̄ aerē circūdanteꝫ est qm̄ aer ꝯtinens calidus resoluit: qr̄ exiccat et frigꝰ aggr̄gat: qr̄ ꝯstringit et auster et multitudo pluuiaruꝫ et regiones meridionales soluunt ventrē. ¶ Et qñꝫ est ventositas cā fluxus ventris p id qđ corrumpit de digōe et mouet de cibo. Inquit. Hip. altheca accidit diaria plr̄ma p altheca itelligit illos qui nō possunt ꝑferre the: et causa in hoc est ꝙ humiditas dn̄at̄ sup mēbra ipoꝝ neruosa et sup stōs eoꝝ cū ꝯmunitate cerebroꝝ eoꝝ: aut ꝓpt̄ cerebrū et aliud. Et isti etiam oꝫ vt soluantur cū facilitate. Inquit. Hip. qui est in pueritia lenis nat̄e aut dur̄ est apud senectutem econtrario: sed qui est lenis nat̄e semp in adolescentia nō ꝯuenit ei in senectute assiduatio eius. Et oīs fluxꝰ ventris qui fit post egritudinem vehemēteꝫ accidens subito est sig̃tio mortis: qm̄ sig̃t corruptionē subitā. ¶ Dr̄a inter illū qui ex illo lubrificatiuus est et inter stōi lubricitateꝫ sig̃t digō pauca que est in cibo: qū g° descendit a stō nō morat̄ in intestinis imo ꝓcedit ad exitum. Si v̇o cā eiꝰ est vlcus sig̃nt ipm̄ excoriatio et illud qđ egredit̄ de significationibus vlceꝝ. Et si est phlegma viscosū sig̃t ipꝫ etiā phlegma quod egreditur cū eo et ventositas et rugitus in ventre cū quo sentitur lubricitas rei ḡuantis. Et in vlceribꝰ p dolorē sub loco stōi ꝙ si fuerit lubricitas non ab vlceribꝰ neqꝫ a phlegmate: imo ꝓpt̄ malitiā ꝯplōnis significabit illud ṗuatō exitꝰ signoꝝ vlceꝝ et phlegmatis. Et singultus qum accidit habentibꝰ fluxū ventris et ꝓpe habentibꝰ ꝫabir est significatio mala sig̃ns siccitatem facientem arefactioneꝫ. Et qū cibatur hn̄s ventrē debileꝫ et non addit̄ pulsꝰ eiꝰ tūc cures eū. Et hn̄s ventrem morit̄ paulatī cū casu pulsꝰ eius et fit ṽmiculosꝰ aut foricans et est cū hoc viuus et intelligit: deiñ destruit̄ pulsus eius ipo viuo: deinde morit̄.

¶ Et scias ꝙ ille q̄ egerit speties diṽsas. s. cholerici et spumosi et speties pingues et nō debilitat̄ non oꝫ vt ipꝫ ꝯstringas et ponas ipꝫ p illud ad egritudies difficiles et egritudines malas fraudulētas

¶ De signis Caᵐ. iii.

Dicit̄ ꝙ qñ fuerit uri̅a i febribꝰ cholericis alba cū incolūitate signoꝝ infixione rōnis et defectu soda et similiū: tunc caue excoriationē intestinoꝝ. Amplius dr̄a inter cerebralē et stōaticū est qm̄ stōaticus ordinē nō hꝫ neꝫ horas p se ipꝫ in quibꝰ crescat: imo est secūdū r̄gimen: naꝫ si digestiua est debilis egredit̄ sine digōne. Et si sunt retentiua et expulsiua simul debilis egreditur velocit̄. Et nō egreditur plr̄m subito: imo freq̄ntatur eleuatō paulatim et plrꝫ eiꝰ est ex frigor̄. Et si est debilitas in non digestiua egredit̄ qđ egredit̄ non ṗuatū digōne tota: imo egreditur hn̄s digōnē quandā ꝑꝫ tempus moꝝ in stō. Et cuꝫ illo qui est a lubricitate hūorales egrediunt̄ humiditates: et cū illo quiđ qui fit a lubricitate vlcerosa: aut bothoria sunt sig̃ vlceꝝ stōi ex vomitu corticali et bothor in or̄ et dolor̄. Et Hip. quidē iam dixit illis qui intestinoꝝ lubricitatē hn̄t vomitus est malus et hoc iudiciū occultā hꝫ cām. ¶ Cer̄bralis aūt plr̄m est post somnū longū et est ꝯseruās poxismos et cū eo sūt sig̃a catarroꝝ et corruptionis cer̄bri. Et in li. algarab. Qū apparet in lubricitate intestinoꝝ sup costas aliquid sil̄e ciceri et ꝓuocatur vri̅a et multiplicat̄ morit̄ eger in ipa hora. Epici v̇o sig̃ iam diximꝰ in ca° egritudinū epatis. Et sil̄r eius qui fit ex mesaraica. ¶ Plr̄m aūt splenetici est melācholicū et iaꝫ diximꝰ in ca° suo. In feculento aūt iam diximꝰ quid in illo sit de signis malis et saluis et distinximꝰ ipꝫ ab epico. Et illud p id qđ scitū est ꝙ est apđ dolor̄s eius et dispōnes ipius egr̄dientes a nā in ca° egritudinum splenis et in hoc ipo et qum dicte sūt expulsiones epatice. Intestinalē aūt qui sanguineus est et qui ñ ē sanguineus sig̃t dolor intestinoꝝ et punctura: et diuersificatur ab epico p illud qđ scis ex hoc ꝙ ille est plus et hꝫ poxismos et vices et omnis poxismꝰ est deterior illo qui ē ante ipꝫ et manifestior et eiꝰ nocumētū in supioribus corpis est vehementiꝰ et sig̃ corruptionis epis cū eo sunt magis appentia. Et scias ꝙ dispō doloris et puncture et alcurathi est maius ad qđ r̄dit. Scias g° ꝙ qū inuenit̄ qđ ē ex intestinis ꝓculdubio licet cum eiꝰ ṗuatōne qñqꝫ fit etiam ex intestinis. et excoriationē et fluxū sanguinis puri ab intestinis sig̃nt etiā dolor et pūctā. Et qñꝫ est fluxus san. ab aptione venaꝝ et est cū eo excoriatio qum exulceratō fit. Et qñꝫ ē exulceratio in ṗmis: deinde sequitur ipꝫ fluxus san.

¶ Et sig̃nt ꝙ ipe est intestinalis alcurathi et abrasio. Et qñꝫ est vlcus eradicabile adhuc: qr̄ non appꝫ alcurathi nisi post horā sed est lubricitas dolorosa ī loco noto et est quantitas eius qđ egreditur pauca et ꝯtinuata et longi temporis: et exitus corticuꝫ in fluxu sine excoriatione sig̃t ꝙ est in stō. s. in eo qđ sequitur ipꝫ et sig̃t ipꝫ dolor stōi et illđ quod scitur in suo ca°. Et scias ꝙ alcurathi et excoriatō sunt due significationes vltime ad sig̃nda vlcera et qñ sūt cū hoc fetidi odoris sig̃nt corrosionē et si sunt cū illo fetore melancholice timet̄ ꝙ sit cancer

Et scitur loc⁹ vlceris: aut lesionis p exitū san. ex eis. Et ex loco doloris vtrū sit supra aut sub eo ⁊ ex eo qd̄ est supra dolorē: nā dolor gracilium est vehemens cōmunicans mēbris supiorib⁹. Et ex corticibus an sint subtiles aut grossi: qm̄ grossi semper sunt a grossis et subtiles s3 plrm a subtilib⁹: et magni sunt s3 plrm ex grossis et parui sunt ex gracilibus et ex pmistione qm̄ vehemēs pmistio cū eo qd̄ egredit̄ signat q vlcus est in supiorib⁹ et sepatū ab ea significat q ip3 est in inferiorib⁹ et multotiens fit in illo qui est in inferiorib⁹ et in ano vt sanguis ei⁹ egrediatur ante egestionē3. Et ex tempe qd̄ est inter dolorē et ascellationē: qm̄ si est tēp⁹ plixū tunc est in gracilibus. Et ex dispōne ei⁹ qd̄ ipi associat̄ ex egestiōe: qm̄ si ē chilosū aut simile aque carnis tunc est in gracilib⁹. Et ex fetor̄ qm̄ illud qd̄ descendit ex gracilibus est magis fetidū. Et ex dolor̄: qm̄ dolor eorū est vehemētior. Et ex san. qui qñ3 egredit̄: qm̄ est in gracilib⁹ lauatiu⁹ nō pmistus cū ipo stercor̄. Et scias q qñ egritudo est vlcus et ē chronica et illi qd̄ egredit̄ est q̄titas amplius nō est dolor sedatus tunc vlc⁹ est plrme sordis. Et dr̄a quidē inter vlcus sordidū et corrosiuū3: ē qm̄ corrosiuū3 est vehemētis doloris et qd̄ egrdit̄ ex eo ē vehemētioris fetoris et est dcliue ad nigredinē et min⁹ et ex sordido est virulentū aquosū et est decliue ad albedinē et est grauis odoris: et qñ egredit̄ post alcurathi san. plim⁹ signat q vlcus pfundatur et egritudo fit fortis et fiūt illud qd̄ ē s̄r faciē itestiorū ⁊ pueīt ad ptē itestiorū et mltotiēs fiūt p⁹ apata q̄ ptierūt ulc̄a et signāt p doloris eorū et reliq̄ que dicta sūt d̄ signis s3 q ipa sunt apata. Et multotiens quidē fiunt vlcera ppt̄ cās alias ex eis que dixim⁹. Qd̄ si excoriatio ē ppt̄ aptionē venarū p̄cedit ea3 eūo san. puri cui est pmistio quedā. Et qñ3 est cū ea dolor et qñ3 nō est cū ea dolor. Et qñ3 sunt cū ea piodi sicut fit etia3 in ea que non accidit ex intestinis et antecedūt eā sig̃ replōnis. Et si fuerit ab hemorroidib⁹ et r̄bus cancerosis in superioribus intestinis putrida erit et cum ea erit sanguis niger et fiet paulatim cōtinua secundum r̄plōnē corpis et eius eūonē. Et si fuerit ab hūorib⁹ salsis et baurachijs: aut grossis viscosis signabit eam eūo eorū p̄cedens et euētus ventositatis et rugitus et puatio tincture in egestiōne et illud qd̄ sentitur de re eradicata ex loco ⁊ erit dolor .q. insepabilis qui nō pmutatur ad horā et sentitur cū ea .q. gruedo et admiscetur alcurathi phlegma. Et si fuerit a cholera excoriatio eius signabūt eam eūo ipius p̄cedens et pmistio alcurathi si fuerit aut egestionē corruptionis tincture eius. Et silr melancholiā malā et saluā signat p̄cessio illi⁹ ordinis melancholie. Et pmistio ad illud qd̄ egreditur acetosa in ordine bulliens sup terram: aut feculenta nig̃ non acetosa in odor̄ n3 bulliens sup terrā: et est cū ea cōturbatio vehemēs et qñ3 perducit ad sincopi3. Et scias q si cā dysenterie ē stās adhuc et egreditur cū alcurathi verbi grā cholera aut melancholia: aut san. calid⁹: aut phlegma putridū: aut vitreū: aut sterc⁹ siccū tunc egritudo est in via additionis ppt̄ insepabilitatē cause. Qd̄ si abscindit̄ illud et r̄maneant alcurathi et abrasio et similia tunc cā iam abscisa est et r̄mansit causatum et ipssio pueniens ab ea: qr̄ o3 vt tu intendas ipm

solū cū curatiōe. Et signū fluxus stōatici sanguinei est q facit seq̄ excoriationē dolorosā: aut fluxū frequentem: deinde destruit̄ cū eo appetit⁹ et subvtitur aīa et pducit ad abrasionē et alcurathi et interficit multotiens. Factus aūt subito sine dolore plrmo et abs3 nocumento sequente ip3 in appetitu et alijs est saluus et si est a grossitudine fecis significabit ip3 dispō fecis et eius euentus cū incisione fecis sup ip3 et sedatio doloris: qū lenitas adest nature. Et multotiens egrdit̄ succ⁹ sepatus a fece qum ingrossat̄ et alleuiatur ppt̄ cām que exiccat ipam ⁊ existimat̄ q sit flux⁹: qr̄ retinet̄ et i ipo est mors. Et signū illius est vt nō sit aliquid eius qu3 lenitas est nature et sepatō fecis et vt antecedat fex: deinde egrdit̄ post illud fecis parū. S3 diuisio illa q̄ est ante ip3 et plrm ipius egrdit̄ ante fecē que excoriat. Dr̄a aūt que est inter illū qui lubricatiuus est et inter lubricitate3 stōi signat digō pua existens in cibo: et qñ descendit a stō nō morat̄ in intestinis: imo pcedit ad exitu3. Si aūt cā eius sint vlcera signat ipm excoriatio cū eo qd̄ egrdit̄ de signationib⁹ vlcerū. Et si est illic phlegma viscosū signat ip3 etia3 phlegma qd̄ egrditur cū eo et ventositas et rugitus. Et i phlatico sentit̄ lubricitas rei gruantis. Et i vlceroso sentitur dolor sub loco stōi. Et si est lubricitas non ab vlceribus neq3 a phlegmate: imo ppt̄ malitia3 cōplonis significat illud puatio exitus signorū vlcerū et phlegmatis. Oppilatiū aūt et liquefactiuū signat cursus in se ipsis et denudatō significationū necessario facientiū fluxū sup ea et inflāmatō corpis et caliditas eius et cōmitantia febris minute et diuersitas coloris et essentie et fetor odoris. Qui g° ē ex liquefactiōe ē virulentus aquosus. Et qui est ex liquefactiōe adipis est virulentus grossus sicut in vlceribus cū pinguedine et color̄ diuerso: deinde fit ei⁹ essentia adipis abs3 diuersitate in substantia sua ne3 in essentia sua. Et similit̄ est dispō liq̄factionis carnis rubee nisi q2 puat̄ pinguedine et ē postremū eius feculenti coloris. Factū vō a supfluitate et r̄plone qua3 nā expellit ex corpe pp illud qd̄ dictū est de causis attrahentib⁹ supfluitates et replonē signat cause. Et qñ3 significant ipm qd̄ eūatum est sanguis purus mūdus cū multitudine sine dolor̄: et nō facit sequi mollificationem et debilitatē et h3 porismos. Alzabir aūt diuisiones signat illud qd̄ egrdit̄ ex eo qd̄ vr̄. Et cause r̄pte ex frigore adueniente aut ex sessione s̄r durū: aut ex hemorroidib⁹ et ragadijs et alijs et qd̄ p̄cessit. ex fluxu et excoriatione: aut ñ precessit. Et sicut errant quidam in ipo si fuerit illic fex retenta ledens et dolorē faciens et mittens succū existimantes q est cursus 3abir. Similiter errāt qū qñ3 egrdit̄ curathi sic phlegma et existimāt q sit 3abir phlegmaticū nō o3 g° vt decipiaris in hoc: imo o3 vt attendas causam ex ōi pte s3 q sciuisti. Et dr̄a int̄ vlcera ei⁹ et vlcera itestiorū q̄ sūt s̄r ip3 ē qm̄ i illo qd̄ fluit ex recto est fetor: aut non est in eo fetor. Et qñ accidit habentib⁹ vlcera intestinorū et hñtib⁹ fluxū san. ut coagulet̄ sā. i uētre eorū scias sig̃ q̄ diximus in ca°. hui⁹ egritudinis ex inflatione ventris et frigor̄ extremitatū subito et ex casu v̄tutis et puls⁹. Qū g° accidit illud tunc scias q qū egestiō nig̃ facta ab adustione tendit ad viriditatē tūc

iam nā incipit, ſuccurreř: qř ſit viridis: deiđ citria poſt ſtat. Et ſcias ꝙ qñʒ egerunť res plures nūero et exiſtimať quidam ꝙ ſit curabi ꝓpť aꝑa et vlcera inteſtinoꝝ et illud nō eſt niſi cū puncta: illud gᵒ non eſt curabi: imo ſupfluitates hūoris. Et ſcias ꝙ ſi quis hʒ fluxū ventris et ſtringiť et ipē remanet ſʒ diſpōnē ſuaʒ et nō aduenit ei fortitudo ſua tunc cauſa in hoc eſt ꝙ corpus eius nō řcipit cibuʒ. Et ſcias ꝙ in illo qui aſcellat in die pluſꝙ in nocte imo accidit ei vt aſcellet quotiens ſumpſerit appetitus eius in die. Ca eſt debilitas ſtōi eius. Et qum in nocte eſt plus tunc ca eſt debilitas ꝯpis et ꝙ remittit cibū. Et ſcias ꝙ multotiens ſuccedit aſcellationi p hoc ꝙ ipa extrahit ſubtile et dimittit ſpiſſū colerica vehemēs.

De cura fluxus ventris abſolute. Caᵐ. iiii.

Dico in ꝑmis ꝙ pʒ vt iuuent ſe medici cū eo qđ dř in ca. ſupfluitatis fluxus ventris ex medicinis ebibitis et legant illud in caᵒ cum hoc caᵒ. Amplius dico ꝙ fluxus vētris ꝓhibeť inꝯtū eſt fluxus cū ſtipticitatem facientibꝰ et ingroſſantibus māa et facientibus glutinationē. Et qñʒ neceſſaria ſunt narcotica. Et iteꝝ qñʒ curatur fluxus ventris cū diureticis et ſudoreʒ facientibꝰ et dilatantibꝰ poros et vomitū facientibꝰ oīa nanqʒ hec mouent māʒ ad ꝯtrariaʒ ptē fluxus ventris. Qđ ſi miſceať fluxui ventris caliditas ponanť cū eis infrigidantia: aut eliganť ex eis infrigidantia in qbꝰ ſit ſtipticitas et admiſtreť dilatantia poros et ſudoīʒ facientia corpi exterius. Si aūt ei admiſceať frigus ponanť cū eis calefacientia et eliganť ex eis calefaciētia in quibꝰ ſit ſtipticitas.

Et tūc ſunt plřm neceſſaria calefacientia: qū digeſtīa eſt debilis: et qū eſt oppilatio ex hu. viſcoſis et iuuant ſe cū eo qđ dř in caᵒ debilitatis digōnis et tunc plřm ſūt neceſſaria infrigidantia: qū řtentiua eſt debilis. Et caliditas qñʒ adiuuat ad retinēdā māʒ p hoc ꝙ facit penetrař cibū velociť et p hoc ꝙ ꝓuocationē facit et facit ſudař: et qñʒ facit vinū puꝝ antiqū hoc. Qñʒ. n. ille qui hʒ fluxuʒ ventris bibit vaſa terrea plena huiꝰmōi vino. ſ. vnū poſt aliud ita vt ſit ſemp ebrius. q. et řtineť nā eius. Et ſcias ꝙ dormiř eſt ex ībꝰ magis iuuatiuiſ ei qui hʒ fluxū ventris. Et qñ fuerit cū fluxu ventris tuſſis dimittat illud in quo eſt acetoſitas vehemens et ſtipticitas et ſit ꝯtentꝰ eis in quibꝰ non eſt illud ex cibarijs et cibis: gᵒ eligat fřa et facientia glutinationē. Et illud in eo qđ eſt duꝝ et in eo ē ꝯfortatio corpis eius qui cibatur eo ſicut ſunt alſauich. et nocet eis oīe qđ liquidū eſt ex ſorbitionibꝰ et iuribꝰ. Et ſcias ꝙ alrobub dulcia multotiens nocent ꝯmouendo ſitim. Et ex retinentibꝰ fluxū ventris ſunt balneū et fricatio p hoc ꝙ dilatať poros. Et mltotiens attrahiť mā ad exteriora corporis ex vnctionibꝰ et fricatiōibꝰ. Et ex eis ſunt olea caſa ſicut oleū anetium et ſimilia. Et ex řtinentibꝰ fluxū ventris eſt poſitio ventoſaꝝ ſup ventreʒ: iam. n. exptū eſt ꝙ ventoſe poſite ſup ventrem coꝝ qui hñt fluxū ventris et excoriationem qū dimittunť ꝗttuor horis reſtringunt. Et nos iaʒ expti ſumꝰ illud. Et ex retinentibꝰ fluxū ventris ſūt ēpla ſ̄poſita ſtō et īteſtinis facta et excalefacientibꝰ ſtipticis et ex infrigidantibꝰ ſtipticis ſecūdū neceſſitatē. Et ex řtinentibus fluxū ventris: qū cauſa eius eſt humor effuſꝰ ad ſtōʒ et inteſtina et faciēs deſcendeř cibū et ſoluens ipʒ et euās eum et cuiꝰ euōni adheret vt ſequať eum hūores eſt: qm̄ quʒ finiť illđ et euať alleuiatus eſt modꝰ řgimis. Qū qʒ adminiſtras medicinas tunc incipe cū ſingularibꝰ: ſi vͦo non velent: tunc tende ad ꝯpoſita. Et reſtrictiue quideʒ aut ſunt exiccatiue deſiccatiue: aut ꝯſtipatiue aut infrigidatiue inſpiſſatiue aut glutinatiue oppilantes poros ex quibꝰ emaāt. Et medicine ſingulares ſřc abſolute: aut ſʒ virtuteʒ retentiuam ſunt ſicut balauſtie et galie et acatia et roſe et gūmi arabicū et lutum ſigillatū et lutū armenuʒ et hypoquiſtidos et ſpodiū et ꝑpe aſſatū et ꝑprie ꝯditum cū canfora et fructus tamariſci et ǧna ǧnatoꝝ et ſumach et almirberis et reub. et ſemē acetoſe et ſemen portul. et coriandrū et ſemen arnogloſſe et ſuccꝰ barbe hircine et ſemen roſe bonuʒ et fructus mori īmaťi ad excoriationē et ſucci ſtiptici exiccatiui et ipſoꝝ rob. Et ſucci portulace bibať. ℥. i. et ꝯſert. Et lac acetoſū decoctū i quo butyrū penitus non ē. Et medicine quiđ ſingulares calide et ſicce ſunt ſicut cyminū aſſatū et ameos et aniſū aſſatū et cortices turis et myrrha et ſtorax ſicca et aldarſiſaban et ſicut laudanū ipm̄ de quo in potu deť pondus. ʒ. ii. cū decocto et caſeus vetus aſſatus qui accipiať ſicut eſt: aut decoǭtur in ſucco ſtiptico ſed facit ſitim. Et meliꝰ řgim̄ ipius eſt vt abluatur cū aqua et ſale aliquotiens. aut decoquať bene vt egrediať ſal eius deinde exicceť. Tunc enim. ʒ. i. eius řſtringit et eſt fortior ōi re. Et ad pueros quiđ qñqʒ excorticať nux et excorticata teritur et dať cū zuccaro frixo et aqua fřa quantitas auellane vnius. Et atrim̄ta et coagula ꝯſtrictiue ſunt. Et de coagulo quiđ hedi qñʒ datur in potu infanti pondꝰ quarte. ʒ. i. in aǭ fřa et magno ſupra illud vſʒ ad pondꝰ. ʒ. i. Et etiam ex coagulo leporis: naʒ ipʒ retinet ventrē ſtatim. Et oʒ vt incipiat qui ad potandū dat coagula a danich. i. ſi vͦo non ꝯſert addat ex eo vſʒ ad illud quod non ptraſeat in ponděř. ʒ. i. Et caſeus quiđ vetus cꝰ regimē preteritū eſt quʒ ex eo dať in potu. ʒ. i. eſt minoris nocumēti et fortioris opationis ꝙ coagula.

Et iam exiſtimauerunt quidam ꝙ quando fruſtum ex alrob aduritur donec denigretur: deide datur in potu ex eo pondꝰ. ʒ. ſ. tunc ſtringit ventrem. Et quidaʒ amicꝰ meus ex medicis iam dixit mihi illud veꝝ eſſe expimentū. Et ſtercus caīs comedentis oſſa ſolū qū in potu ex eo datur pondꝰ ʒ. i. et. ſ. cū decocto retinet fortiter et ꝑpe ſiccū acceptō in aǭ. Et ex eis q̄ nō ptinent ad vnaʒ duarū extremitatuʒ eſt venter ſtructij exiccatus et doſis ſit. ʒ. iii. exiccetur et limetur cuʒ lima et deť in potu ex eo quantitas hec illi qui hʒ diariam in rob myrti aut rob de cydonijs ſm̄ declinationē ꝯplōnis. Et iteꝝ lac caprinuʒ decoctū donec ingroſſetur aut decoctū cū lapidibꝰ fluuialibꝰ ignitis et ter in ipm̄ ꝓiectis: et qñʒ ponitur in ipō paꝝ rizi frixi. Et iteꝝ vitellus oui elixati in aceto. Et ex ꝯpoſitiſ declinantibꝰ ad frigus ſunt trociſci de ſpodio muſchati et trociſci nominati calidicon et troc. de luto ſigillato et trociſci de balauſtijs et trociſci alſeluzabaragi: et trociſci de hypoquiſtidos: et trociſci đ

croco: et trocisci de opio: et trocisci de papauere muschati et pilule de opio: et pilule de mandragora et suffuf de gnis gnatoꝝ et pilule de sandaracha. Et ad fluxũ supfluuz pond⁹. ʒ. ii. ostracoruz adustoꝝ. Et luti armeni mediati et speties assatorũ cũ luto sigillato. Et non oz vt sit supfluitas in assatione coꝝ et liq̃fiat coꝝ virt⁹: imo oz vt igniatur vas et eleuet super ignẽ et dimittat sup ipz et moueat donec assentur. Et ex ꝯpositis declinantibus ad calorẽ siue puus sit aut magnus sũt trocisci alesseniati: et electuariũ alcanzi et electuaria q̃ dicam in antidotario: et elm̃ de seminib⁹ stipticis: et troc. de trocudes et troc. de karabe. Et iteꝝ sũat gallaꝝ non pforataꝝ viridiũ et corticũ gnatoꝝ et sũach et pipis omniũ ana. ʒ. ſ. terant et ꝯficiant cũ al. oui et ꝯcauet gnatũ et piiciat in ipo et oppilet eius foramẽ cũ pulpa et ponat sup prunas. Et ex illis ẽ ut sumat tritici farina et misceatur cũ aliquantulo de ameos et fructu tamarisci et nasturtio et dissoluat cũ oleo õphacino et ꝯficiat et fiat panis et exiccet in furno: deinde sumat ex eo ꝯtrito pond⁹. ʒ. x. et bibat in aq̃ sr̃a et pauco vino. Et huius quid generis ex eis quib⁹ curant pueri qũ accidit eis fluxus ventris tempor natiuitatis dentiũ ipoꝝ et est illd qd. ℞. papauer et gnoꝝ myrti turis mascu li cipi omniũ ana. ʒ. ſ. terantur bene et dissoluant in lacte eius cuius lac sugat et det in potu. Et huius quid generis est medicamẽ bonũ expũ qd. ℞. gnoꝝ passulaꝝ exiccatoꝝ et bene tritoꝝ donec fiant sicut puluis et. ℞. ossiũ adustoꝝ et medulle glandiũ et coaguli et coriandri assati et sumat xiloccaracte spine et seminis apĳ et cymini infusi in aceto ⁊ panis azymi sicci ⁊ turis et ãeos ptes equales terantur valde et cribellet illud et põat de coagulo minus q̃ de alĳs: aut sit medietas ptis: deinde sumat ex eo õi hora ĩiabac vna ita vt sit q̃titas q̃ sumit ĩ die ex eo. ʒ. xx. et si fuerit de coagulo min⁹ q̃ ps i. tũc minuat ex illo et si fuerit coagulũ pl⁹ tũc ĩstringit nãz in die vno. Et h⁹ quid generis est vt sũantur cipi et spica et balausti ie et minutũ tus et aliq̃tulũ gallaꝝ. ſ. quantitas medie ptis decoquat in aq̃ deinde colet illa aqua et puluerizet sup eam de galia muschata et xiloal. crudo bono aliquid secũdũ q̃ exigit dispõ et bibatur. Et huius generis est illud qd. ℞. ʒʒ. atrimenti alasckefati sumach ptes equales sumat ex eo ĩ suffuf pond⁹. ʒ. ii. vsz ad. ii aur. Et huius generis et ꝓpinq̃s ad equalitatẽ est vt sumat capillus ueneris et spica aromatica et semen auellane bedeoard et radix arboris pini et fiant ex eis trocisci. ¶ Et scias q̃ necessitas spodĳ est ad ꝯstringendũ sanguinem. Et necessitas seminũ est ad ꝯstrigendũ fluxũ stõaticũ. ¶ Et necessitas psilĳ aut arnoglosse assati ẽ ad punctaz. Etsi non ipz fluxũ remouent sirupi et ꝓprie quoꝝ assatio iterata est. Et cib⁹ sit quem dixim⁹. Et ouũ quid elixatũ iuuatiuuz est in fluxu ventris facto ab attractione intestinoꝝ et non est ꝯueniens epico et stõatico: imo q̃ñz nocet. In narcoticis v̊o est timor lz q̃ñz accidat vt sint necessaria: nam ipa q̃ñz ꝯferunt inquatũ ingrossant mãz et inquantũ faciũt dormir et ꝓlongant necessitatẽ surgendi ad scellã ꝓpt sẽsũ mordicationis. Et quocũq̃z mõ sit nõ oz vt administrẽtur q̃diu ab eis excusatõ esse põt. Qd si necessaria fuerit coꝝ admistratõ nõ exhibeant ei cuius infratur corp⁹ et debilitatur virt⁹ et appz illud in pulsu. Si v̊o necessariũ fuerit misceant cũ eis q̃ sunt sicut castoreũ et croc⁹ et similia. Et iaz testati sumus nos vidisse qui supposuit sibi collyriũ ex opio et mortuus fuit. Et quz posᷓe est vt admistret in collyrio nõ admistret in potu. ¶ Et q̃ñ posᷓe est vt administret in emplĩs nõ admistret suppositũ et factũ collyrium. Et ex emplĩs stupefacientib⁹ est vt sũat opĳ et seminis hyusquiami albi amboꝝ ana ptẽ. i. et cuppulaꝝ glandiũ et balausti et acatie et turis et myrrhe omniũ ana ptes. v. aggregent cũ succo hyusquiaĩ al. aut succo corticũ papaueris aut d̃ coctiõe coꝝ et liniat cũ eo: est. n. bonuz. Narcoticũ potanodũ fortis stipticitatis. ℞. coaguli leporis pondus danich. ii. et opĳ tantundẽ et gallaꝝ. ʒ. vii. et turis. ʒ. ſ. fiant ex eis trocisci et sit potio coꝝ medietas aur. i. Et iteꝝ gallaꝝ imaturaꝝ ps i. turis opĳ amboꝝ ana ps. ſ. et dosis sit vsq̃z ad. ʒ. i. ¶ Et iteꝝ seminis hyusquiami albi et opĳ et papaueris et spodĳ et balaustiaꝝ et turis ptes equales et dosis sit vsz ad. ʒ. i. Et iteꝝ opiũ sandaraca et minutuz tus myrrha croc⁹ dentur in potu ex eo due pilule sicut cicer. Et ꝯuenientius illo est illud qd. ℞. castorei opĳ storacis liquide seminis hyusquiami albi myrrhe croci assari turis ameos ptes eq̃les ꝯficiant cũ melle despumato et sit dos sicut ĩiabac. Et iteꝝ mer dasengi quarta. ʒ. i. coaguli. ʒ. ſ. ossis adusti gallaꝝ ana. ʒ. i. opĳ danich vnũ. Et iteꝝ acatia et gallaꝝ et opĳ gũmi omniũ ana ps. i. fiant ex eis trocisci. Et iteꝝ narcoticũ ad bibenduz ꝯstringens in duobus dieb⁹. ℞. ameos et seminis apĳ et corticum gnati acetosi et gallaꝝ et sauine ptes equales omniũ opĳ ptẽ. ſ. terantur oĩa sicut alcohol et sit dosis eius ex. ʒ. i. vsz ad aur. i. ĩ mane et tantundẽ in sero. Et puer ex vno danich vsz ad duos danich. Et ex medicinis fluxus ventris q̃ ꝯueniunt ei qui cũ fluxu hz tussim sunt sicut myrt⁹ et mastix et gũmi arabicũ et tus et psilium assatuz et spodiuz et castanee et nux et auellane assate. ¶ Et omnino oz vt det illud in quo nõ est acetositas et ponticitas vehemñs: imo oppilatio et confortatio. Quod si nõ fuerit excusatio dentur pontica deind ꝯsequent exhibeant electuaria lenificantia pectus. Et multa quid ex electuarĳs factis ex papauere et dragaganto et gũmi et xilocaractis et fructu myrti et amili assati et mucilagine reꝝ que pri⁹ assantur deinde ingeniet in extrahendo eaꝝ mucilaginẽ q̃ ꝯiungunt inter vtrasz res. In cibis v̊o coꝝ oz vt ñ sit mordicatio nz salsedo plĩma nz acetositas nociua et moueat virtutem expulsiuaz. Et hoc est sicut illud qd de lacte decocto cũ lapidib⁹ ignitis diximus et ꝓpe illud in quo extinguit ferrũ aliquoties. Et melius illo est lac acetosũ ablato butyro cũ rizi aut milio assatis. Et experiatur sũma eius qd digerit. Qũ g° non digeritur aliq̃d sumatur acceptio minor eo. Et de lactib⁹ decoctis fortius ꝯfortans est lac vaccinũ. Et qd ex eis ꝯuenientius est calefactis est lac caprinũ cũ hoc q̃ ipz est magis stipticũ. Et lac acetosũ est melius calefactis q̃ non acetosũ. ¶ Et sicut medulla similaginea assata infrata exiccata. Et sicut panis c⁹ faria ꝯfecta est cũ aceto facta panis valde. et est calefactis vltimus. ¶ Et sic lens

decocta in duabus aquis effusis sup eaꝫ: deinde de
coquantur in tertia donec inspissetur et acescat : aut
non acescat et sicut illud qđ fit acetosa ¶ Acetosa
aũt sũt sicut illud qđ fit ex sumach et grãis granatoꝝ
et tortellis in coriandro et qñ ponit in eo rizi ¶ Et
fabe decocte cũ aceto sunt bone eis ¶ Et ex cibis eo
rum que comedũt et sunt in se ipsis curatio bona : est
vt sumatur ex sauich ordei pugilli .ii. et se
minis papaueris pugillꝰ .i. et corticũ papaueris pu
gillꝰ .i. decoquantur valde et colentur et sumãt .
¶ Et si acetosa fiant cũ sauich maloꝝ acetosoꝝ: aut grã
nis granatoꝝ : aut sumach erit conueniens et sit coruz
sal sal gẽma terat: deinde pfricetur bñ. deinde ad
misceantur ei grãna granatoꝝ et coriandruꝫ et sũach.
¶ Et si nõ est caliditas vehemens pmisceatur cũ eo
caseus vetus assatꝰ tritus ¶ Et oꝫ vt nõ sũant in po
tu nisi frigidũ qualecũqꝫ sit ¶ Frigidũ .n. cõstringit et
tepidũ rsoluit et fit necessariũ plus nisi in colirica
passione secũdũ ꝙ cõditionatũ est : et in oppilatiuo
et in apostemoso ¶ Et carnes in quibꝰ datur eis licẽ
tia sunt carnes altaciugi et alcubugi et aldaragi:
et a ues pue et alcanabir et caro leporis et alcata et
alsesẽ et alsuabet et caro ascorie ꝑpe. Et rectius ẽ
vt sit assate cũ seminibus cõdite aut acetose et etiaꝫ
vitellus oui elixati in aceto et almususat facta ex e
is cũ eis que sunt sicut grãna granatoꝝ et passe magno
rum interioꝝ et coriandrũ et cũ eis que sunt sicut su
mach et que eis sũt similia ex fructu rubi et caprio
lis vitis folijs acetose et folijs arnoglosse et cau
lis iterate đcoctionis et pisces pui đcocti cũ aceto.
¶ Et ex eis que currunt cursu seminũ et flos fistici et
flos zarur et coriandrũ et grãna myrti ¶ Et qñ non di
gerũt carnen fiant eis cõtritiones ex carne pullorum
et alcubugi et similiũ: et decoquantur fortiter et mi
sceatur cũ eis rizi et milij paꝝ: deinde colent̃ et re
ducantur sup ignẽ donec appꝓpinquent coagulatio
ni: deinde fiant acetose cũ sumach aut grãnis granatoꝝ
et similibꝰ ¶ Et alcordumech iuuatiuuꝫ est eis quum
non corrumpit digõ valde ¶ Et oꝫ vt non saliatur
nisi paꝝ et vt currat ex eo in mane hũiditas plrma
et pedes vehemẽtis iuuamenti sunt quꝫ decoqun
tur in rizi assato ¶ Et vitent fructus omnino quãuis
sint stiptici nisi quum stõacus refugit ex cibis: sed ca
stanee non nocet eis et silr alcasbu ¶ Et si cibus sub
tilis corrumpat̃ in stõis coꝝ cibentur cibis in qui
bꝰ fit grossitudo sicut sũt pedes cũ robub stipticis ⁊
sicut sorbitiones fortes facte ex rizi et milio ¶ Et
qñꝫ iuuantur quidã cũ cibo infrato facto ex vẽtri
bus et similibꝰ ¶ Et acetoso facto ex bonis partibꝰ
vacce comedant acetosũ solũ cũ micis et sumãt cũ
eo si appetunt aliquid ex eis bonis secũdũ quantita
teꝫ virtutis digõnis: et non sunt ventres cõuenien
tes vltime õibꝰ speticbꝰ ascellationis ¶ Et ex sor
bitionibꝰ laudatis eis est vt sumat̃ papauer et asse
tur plurimũ: deinde fiat ex eo et ex rizi et milio
sorbitio et si volunt fiat acetosa cũ sumach et grãnis
granatoꝝ et similibꝰ ¶ Aut fiat sorbitio ex tortell' sic
cis et rizi et adipe renũ capraꝝ ¶ Aut infundant̃ su
mach in aqua plu. die et nocte et bulliat leuiter: đ
inde colet̃ vehemẽter postea ponatur in ea corian
drũ et dimittat̃ vsꝫquo infundat̃: deinde coquat̃
postea fiat dissolutio in ea manibꝰ: deinde coletur
et pꝛiciatur fex: deinde sine cessatiõe moueat̃ sup

ignẽ cũ ligno donec redeat ad similitudinẽ cibi: đ
inde cõdiat̃ cũ sale pauco et sit pinguedo eius adeps
hedi. Aut amigdale assate cõtrite et paꝝ olei: et nõ
multiplicet̃ in ipã sal et pinguedo et ita sit siue cibꝰ
sit calidus siue frigidus ¶ Et ex eoꝝ pinguedinibus
est oleũ õphacinũ. ¶ Et oꝫ vt sit aqua eoꝝ aq̃ plu. ĩ
ipã .n. est stipticitas ¶ Et existimo ꝙ multitudo iu
uamenti illiꝰ ẽ ꝓpt̃ velocitatẽ sue attractionis ad
ep et velocitatem resolõnis eius quar̃ nõ rlinquit
ĩ chilo hũiditatẽ ¶ Et ĩdicat̃ eis viũ ¶ Si aũt ñ fuerit
excusatõ et fuerit vtꝰ rq̃rẽs ipꝫ vt ipõ rũiuiscat:
tunc sit nigꝝ stiptici saporis parũ ¶ Et rectius quiđ
est vt nõ comedat cibos plrm spetieꝝ nꝫ multoti
ens: imo oꝫ vt sit contenti cibo pauce quantitatis
et sit vice vna ¶ Et vt pmittant sr cibũ illud qđ ẽ
magis stipticũ ¶ Aut sugant ante ipꝫ aliquid de cy
donijs et granatis acetosis et nõ bibat sup illũ aquã.
¶ Et si expectauerint vt non bibat oĩo erit cura p se
et ꝓpe qũ nõ mouent̃ ad eaꝫ ¶ Et oꝫ vt pmãt eo
rũ extrema supiora vt attrahat̃ nutrimentũ ad ea
¶ et vt emplet̃ stõi eoꝝ cũ medicinis stipticis reten
tiuis frigidis et calidis et pmistis secũdũ ꝙ exigit
dispõ ¶ Et oꝫ vt ponat̃ in eis spica et mastix et myr
rha et tortelle ¶ Et almeisus est plrmi iuuamenti:
quum ponit̃ in medicinis ¶ Epithima bonũ quo linit̃
illud quod est inter stõꝫ et ep: qñ cõmunicat in flu
xu bulliat̃ .ʒ. x. apsinthij cũ vino et colet̃ et ponat̃
sup locũ cũ panno: deinde sumãt̃ rosaꝝ et balaustia
rũ et myrti sicce et acacie et enifistides et gallarũ
ptes equales et misceantur cũ aqua myrti et inspis
sent apsinthiũ predictũ et emplent̃ cũ eo. ¶ Et scias
ꝙ tyriaca est conferẽs valde omni fluxui ventris
in quo intenditur et deicit virtutẽ et cuius causa
non est apã nꝫ cum eo est febris vehemẽs ¶ Et con
silium qđ dandũ est illi qui non pmutatur ex loco
suo et iam rtenta est eius ascellatio quã habuit sed
corpus eius non rcipit nutrimẽtũ est vt comedat ꝑ
uaꝝ auiuꝫ et almimehit pectora absꝫ extremitati
bꝰ eoꝝ magis tardis ad descendendũ in patella co
ctoꝝ ¶ Et silr illi cuius appetitus est ad comedendũ
et debilitat̃ eius digõ. dent̃ iste res et caro rubea
frixa cũ oleo puluerizato desup cinnamomo ¶ Et in
fundatur illud etiaꝫ in sirupo de cydonijs et mal'.

¶ Tractatus 2ꝰ de curationibꝰ spetieꝝ solutionũ vẽ
tris diuersaꝝ predictaꝝ post cessationẽ a cura vni
uersali.

¶ De cura fluxus epici. Caᵐ. i.

Iam sciuisti cãs fluxus epici. Et
sciuisti curatõeꝫ cuiusqꝫ cãe oꝫ
g° vt rdeas ad illđ et cures ma
litiaꝫ cõplonis eius et apã ipsius
et đbilitatẽ et oppilõẽ et rplõẽ
eiꝰ secũdũ vnũqđqꝫ cũ eo qđ
dr in ca° suo ¶ Nã qũ tu feceris illđ tũc iã curasti:
et illđ qđ cadit in hoc ca. de error̃ est vt dent̃ illi
q̇ hꝫ fluxũ epaticũ oppilatiuuꝫ medicine cõstipatiue
addentes in oppilatione cõfortantes eã et cõstringãt
nãꝫ et pducit illud ad errorẽ maximũ ¶ Et mltotiẽs
q̇đ linit insipiens ep in hac ascellatiõe cũ inspissanti
bꝰ sãguieꝫ et extiguẽtibꝰ ep p hoc ꝙ sũt sra et ĩhoc
ẽ moros et successio putrefactionis ¶ Immo oꝫ qũ
sciueris ꝙ cã ĩ ipõ ẽ oppilatio in epẽ et mesaraica

vt in tendas cū ↄ̄ptione oppilationis. Et iam lau-
date fuerunt passe pingues in hoc ca. ita vt quidāʒ
existimauerūt q̄ ip̄e sanāt fluxū lotiuuʒ difficileʒ.
Et nos quideʒ iam experti sumꝰ illud qđ fuit res
nō longinqua ab eo qđ dixerūt. Et inceptione as-
cellationis ep̄ice p̄mū est vt non ap p̄ximet ep paī
qm̄ ep nō r̄cipit ip̄ʒ: imo rectius est vt sit ↄtentus
aq̄ sauich in die bis aut ter. Qđ si tollerat in fine
sua p̄mistionē milij cū eo decoquendo: deinde co-
lando ip̄ʒ faciat. Et si tollerat vt ↄmedat decoctuʒ
non colatū faciat et in decoctione sit sacraiati. i. de
sauich cū. xx. sacraiati aque et decoquat̄ vsq̄ʒquo
ingrossetur. Quū q̄ʒ in vase non fuerit varietas non
erit malū vti adipe galline. Et qn̄ ē ascellatio san
guinea ep̄ica sicut pus tunc nō oʒ vt r̄tineat̄ desub
tus aliquid vt non retineatur aliquid nociuuʒ et
accidat per illud nocumentū: imo denudet̄ r̄gimē
et cura desup.

De cura fluxꝰ stōatici et intestinalis absq̄ʒ excoria
tione: et p̄mo de lubricatiuo. Caᵐ. ii.

Iam sciuisti qualiter curat̄ lubricitas stōi
cū speciebꝰ suis. Et cura lubricitatis inte
stinoꝝ p̄xima est illi et p̄portionalis ei.
et cū hoc nos asseremꝰ potiones et empl'a et cano-
nes digniora istis locis et canones ad eos in quibꝰ
nō sūt vlcerosi: ꝛ sunt vt p̄misceas stiptica fortis
stipticitatis cū medicinis calefactiuis dando eas in
potu et ponendo in empl'is. Et vt vtantur medici
nis que adiuuant nām et ↄfortant spiritū sicut ty-
riaca magna et hōorusia et athanasia. Et oʒ vt ad
ministres narcotica qm̄ ip̄a sunt fortis iuuamenti ī
hac egritudine. Et si sign̄t significationes multitu
dinū phlegmatis labora in euācuando ip̄ʒ: Et si nō va
lent medicine p̄pinq̄ fortes et fortes fortitudine
tempata tūc fortasse indiges eis q̄ sūt sicut hellebo
rus. Uerꝝ euō matiei huius egritudinis cū vomi-
tu est difficilis et mala et raro euāt vomitus phle-
gma descendens ad intestina. Et nō oʒ vt bibant
aquā inq̄tū poss̄e est. Amplius si bibūt eaʒ non con-
cedit̄ vt bibant eaʒ omnino calidā. Et vinū quidē
vetus subtile puꝝ paꝝ ↄfert eis. Et illud quod
diuersificatur ab illo nocet eis. Et si diligunt
vt in secūdis mens̄ comedāt: comedāt in eis ea q̄
sunt sicut sauich algobere. aut sauic alcabs ꝛ sauich
đ siliq̄s: sauich đ gnīs ḡnatoꝝ ꝛ sauich de nabac.
Coriādꝝ vō ē fortis ip̄siōis i r̄tiēdo cibū i stō. Et
ex ↄpositis bōis ad eos est illđ qđ. ℞. seminis arno
glosse et anisi amboꝝ ana. ʒ. i. et corticis ḡnatorū
et san. draconis. amboꝝ ana. ʒ. 5. et est potio v-
na. et oʒ vt bibat̄ in vino pontico. Et si fuerit illic
fe. tunc cū aq̄ plu. Et ex ↄpositis ↄferentibꝰ eis ē
el'm de gallis et el'm de ture et el'm de siliquis.
Et de empl'is ↄferunt eis sicut empl'ʒ de semine li
ni cū dactilis. et ↄfortatur cū eis q̄ sūt sic succi cydo
nioꝝ et aliūis hūidi et hypoquistidos et acatie et ba
laustiaꝝ et masticis et rosaꝝ et rubi et myrti ptes
equales. Et qn̄ʒ fiunt ex istis medicinis mara cum
cera et oleo sicut empl'ʒ abrucalis et empl'm rubus
et empl'ʒ de fausel quʒ fuerit caliditas. Facti aut
p̄pt̄ vlcera intestinoꝝ cura est cura vlceꝝ. Et mł
titudo administrationis exiccantiū stipticoꝝ ex me
dicinis frigidis sicut est illud quod fit de acresta ꝛ
sumachia et curet̄ cura dysenterie quā dicemꝰ.

Et qū cā cholericā illic est illa que effūditur et vl-
cerat tunc melius est vt ip̄a euāct̄ in estate cū vo-
mitu et non euāes eā ex via vlceꝝ. Et qn̄ cā eius ē
phlegma necessariuʒ est tibi vt euāes phlegma p cli
ster̄ dictū in caᵒ suo: et exicces cibū et calefacias ip
sū et ponas ip̄ʒ ex assatis et alcalage factis ex carni
bus leuibꝰ et minora potū aque. Deinde si in-
diges fortiori illo: tunc vter̄ aut albo ad stōʒ: aut
nigro ad intestina inferiora et est etiaʒ ex eis q̄ eua
cuant linita.

De cura vlcerosi. Caᵐ. iii.

Medicamē bonū ad lubricitateʒ hūidam
et est sicut cibꝰ. ℞. passas nigs que co-
q̄t̄ et terant̄ cū suis interioribꝰ et mi-
sceant̄ cū eis cortices ḡnatoꝝ alboꝝ et pip albū et
oleū ōphacinuʒ et comedat̄ cū pane. Et oʒ vt ↄmi
sceant̄ cū eo qđ in ip̄o administrat̄ de stipticis fri-
gidis mastix et tus. et si tollerat pip. Et cū chroni
ca fit solo ventris lubricatiua et ↄtigit vt virtus
cadat tunc necessariū est in hoc vt incipias cū equa
tione ↄpl'onis et calefactione eius. Et facias egruʒ
vti exercitio qđ ip̄e tolleret: aut facias ip̄ʒ ingredi
balneū et p̄mas cū p̄cessione subtili et frica qđ de
corpe eiꝰ appʒ: deinde da ei ad sorbendū iacenti n̄
sedēti: imo coxa eiꝰ s̄riore et toto qđ s̄ ip̄a ē i p̄pa
tōe aliq̄d đ aq̄ carnis fortis cū aq̄ mista sint vinū sti
pticū subtile et forte sicce. Et si tollerauerit uir
tus et ↄpl'o eius vt ↄsequant adhibeas aliquid pe
netrare faciens sicut diapipeon et diacalamentū fac
illud ita vt faciat ip̄ʒ penetrar̄: nā qū feceris illđ
attrahet ep aliquid illius cibi et ↄfortabitur eo.

Reliq̄ꝝ aūt speciēꝝ fluxus stōaci qui ē infra lubri-
citateʒ pl'rmā cura nota est et ap p̄pinquat curatio
ni lubricatiui. In illa gᵒ cꝰ cā ē cholera ru. plu
rima effusa ad stōʒ et intestina oʒ vt tempes mem
brū in quo generatur cholera et a quo p̄cedit. s. e
p et fel per illud qđ sciuisti in caᵒ suo. Et euāes sup
fluitatē cholericā si fuerit pl'rma et rectius illo est
cum vomitu si poss̄e est et leuet cū fluxu ventris
si non fuerit in virtute debilitas et non timet̄ vt
accidant vlcera aut q̄ sint facta. Et post illud inci-
pe in p̄mis cū infrigidantibꝰ et stipticitatem facien
tibꝰ p̄dictā. Et multotiens quideʒ sanat hanc le
sionē sumere in potu myrobal'. citrinos. Ip̄i enim
educūt cholerā et faciunt succeder̄ virtuteʒ infr̄a
tiuā facientē stipticitatem. Et ex eis que ↄferūt eis
est administratō lactis acetosi et p̄pe cū spodio. Et
sil'r cū aqua sauich ordei. Et si fuerit cā eius phle-
gma curetur cū eis q̄ educūt phlegma ex ebibitis
et clisteribꝰ si fuerit pl'rm valde: deinde curetur
cū eo qđ ↄstipat et calefacit calefactiōe tempata.

Et ex eis que ↄueniūt ad illud est el'm de ḡnis gra
natoꝝ qđ est cū cinnamomo et el'm alcanzi: et tro
cisci de speciebꝰ. Et si phlegma est vitrerm n̄
excutatiō est eoꝝ que sūt sicut trocisci askiladis et
suffuf facti ex aniudē et ameos et cymino in aceto
posito et assato et semine lini torrefacto et galla et
balaustijs et carui et myrrha et ture cū spodio f'm
q̄ tibi bene visū fuerit de mēsuratione testimōij.
Et si fuerit illic phlegma et cholera simul et sign̄t
illa exitus eius qđ egredit̄ et r̄liq̄ siḡ iuuabuntur
si sumpserint myrobal' citrinoꝝ pteʒ. i. et nastur-
tij ptē. 5. cū quibꝰ misceantur zuccari et ḡnorum

myrti et sumach et carmesech omniũ ana sextam
ptis illius. Et si fuerit cã melancholia effusa ad ipz
nos faciem⁹ ei ca^m singulaṙ qꝺ appriaṫ ei cũ ca-
pitulis flux⁹ melancholici et pportõnabim⁹ ipsum
ad splené. Sz ei q̇ est fm cibaria et cibos singulare
etiã faciem⁹ ca^m: et si non fuerit nisi debilitas for
tis et malitia ꝯplonis ꝯsiderabis malitiam ꝯplõis
p signa sua. Et plrm quiꝺ malitie ꝯplonis inte-
stinoꝝ est ꝯmunicas malitie ꝯplonis stõi et sig̃ ei⁹
sunt sig̃ illius. Qꝺ si debilitas fuerit indigestia
sola et fuerit frigus iuuanṫ cuz electuario alcanzi ꝛ
iuuanṫ cũ electuario nr̃o qꝺ est fz modũ hunc. ℞.
xiloaloes crudi et cymini in aceto infusi et assati a-
meos carui. ʒʒ. assati et cardamomi interioꝝ passu
laꝝ tritoꝝ ptes equales et fiant ex eis suffuf et dof
sit vsz ad. ʒ. iii. Et si fuerit illic ventositas plrma
ponam⁹ in eo semẽ alcesbran et semen rute. Et i-
terũ ꝯpositũ quorũdã plrme vtilitatis in hoc ca°.
℞. ʒʒ. seminis feniculi et anisi et pipis lõgi et car-
damomi omniũ ana. ʒ. iii. et seminis ameos et apij
amboꝝ ana. ʒ. iiii. et casie et calami aromatici et ci
pi et xiloal. crudi omniũ ana. ʒ. iii. et. ß. et galie.
ʒ. v. et croci. ʒ. iiii. et gariofil. et blacte bizantie ꝛ
nucis muschate omniũ ana. ʒ. iii. et sextã g̃noruz
myrti. ʒ. xx. informentur ex eo trocisci. et sit do
f eoꝝ secũdũ mensurã testificati. Et iuuant in ea
trocisci almaimaur pprie si fuerit virtus expulsi-
ua debilis etiã. Et iuuant in ea empl̃a p̄dicta calefa
ciua. Et si fuerit cũ debilitate expulsiue pmisce ea
cũ apsinthio. Quod si fuerit corruptio digõnis
ppt calorẽ admĩstrabis medicinas infrĩatiuas et sit
in eis stipticitas aliqua et ingressa cibũ et fac eũ ex
genere fĩoꝝ crossoꝝ de quib⁹ dixim⁹ in ca° mali-
tie digestiõis. Et oz qꝛ adiuueris cũ eis q̃ dixim⁹
in eod ca°. Qꝺ si fuerit debilitas in rĩtentiua p
pt̃ frigus aut calorẽ admĩstrabis stiptica p̄dicta in
initio capituli calida aut fr̃a. Et si fuerit expulsiua
etiaz debilis admĩstrabis suffuf de scoria ferri in
nuce muschata i sirupo de menta et admĩstrabis ẽ
pl̃a secũdũ necessitatez.

De cura fluxus cholerici. Ca^m. iiii.

Iam dixim⁹ ip̄am in ca° stõi et est pendẽs
in fine ĩi cũ curõnib⁹ dispositionũ ep̄is
et fellis et stõi generantiuz choleraz et o
portz vt queraṫ illic.

De cura fluxus melãcholici et est splenetic⁹ flux⁹
in quo nõ ẽ excoriatio. Ca^m. v.

Oportet vt intendas in ip̄o curã splenis
et causam eius cognoscas et opponas p
illud qꝺ necessariuz est in eo. Et si
fuerit illic multitudo melancholie et exuberantia
virtutis euacuabis cũ decoctione epithymi et simi
libus. Et si fuerit crossa sicut fex et non fuerit ab a
postemate in ip̄o ppṫ crossitudinẽ melancholie ip̄i
us tunc admĩstrabis in ip̄a hoc solutiuuz si fuerit
virtus fortis. ℞. salis gẽme ptẽ. i. et spine egyptia
ce ptes. iii. et belli nigri ptes duas decoquantur i
taqz spina et belleborus in aqua fortiter et dissol-
uatur in ip̄a sal et coleṫ. Et hec est via fluxus eius
et purgatiõis eius ab eo qꝺ fluit ex eo. Et si ne
cessaria fuerit phlebotomia phlebotoma et ꝯforta
ep et ꝯforta os stõi. Et si cã fuerit in fluxu stõa
tico melancholico ppṫ illud qꝺ effũdiṫ ad stõz ex
hũoribus melancholicis pone sup splenẽ ventosas
retentiuas retento in eis illud qꝺ ab eis ꝯp̄hendiṫ
ad stõm ꝛ intestina. Et postea ĩge cũ eo quod ẽ
subtile ꝯfortatiuuz sicut ẽ hoc ꝯpositũ qꝺ est nr̃z.
℞. g̃noꝝ g̃natoꝝ. ʒ. x. been rubei torrefacti. ʒ. i
et seminis alscebran. ʒ. i. zedoaṙ. ʒ. i. et karabe.
ʒ. i. et seminis rute. ʒ. i. rizi. ʒ. i. fiat ex eo suffuf
et sit dof eius. ʒ. iii. Et iteꝝ sumaṫ g̃na g̃nato
ꝝ et passe nigre terantur cũ aceto et aqua et expri
matur desup et coleṫ et proiiciatur desuper salis
paꝝ et origani et intingatur cum eo. Si aũt ne-
cessaria fuerit fortiora hoc sumatur turis cipi et nu
cis cupssi et galie õniũ ana. ʒ. ß. et tortellaꝝ. ʒ. i.
bibaṫ cũ vino antiq° puro.

De cura flux⁹ sanguinis absqz excoriatione. Ca^m
sextuz.

Iam sciuisti qꝛ hic fit ex corpe et fit ex stõ
et intestinis sĩriorib⁹ et inferiorib⁹ et fit
ex ficteri et nouisti sig̃ eoꝝ et qui ex eo ẽ
virulentus et feculentus et lotiuus cura ip̄z ex pte
ep̄is et rectificatione ꝯplonis eius et aptione oppi-
lationis ipsius et regimẽ antecedens in curatione
illius ẽ ꝯsideratio dispositiõis i replõne: et ꝯsidera
tio causaꝝ facientium necessario. Qũ g° nõ ẽ pp
ip̄z dolor et existimas qꝛ ẽ ex corpe aut ep̄e: et non
cadit ppṫ ip̄z virtus non retineas ip̄z. Et si tieṫ
qꝛ cursus eius quandoqz facit accideṙ excoriatiõez
aut facit acciderẽ debilitatez fiat phlebotomia et ex
trahaṫ ex cõtrario motus ptis eius: deinde admini
strenṫ medicine stiptice restringentes san. Et in
illo q̇ accidit ex ruptura in venis intestinoꝝ qñz p
ducit ad excoriationẽ festine. Oz g° vt ꝯuertas
studiũ ad ĩtinendũ cũ et inclinandũ ad ꝯtrariũ ptis
si fuerit illic ĩpl̃o vehemẽs et plrma. Et scias qꝛ
potata ꝯstrictiua ꝯuenientiora sunt ei qui est ex in
testinis supiorib⁹ et que sequnṫ ea: et que sũt sup
ea. Et clisteria sunt ꝯuenientiora ei qui est ex i
testinis inferiorib⁹ et in eo qui est inter illa recciuſ
ẽ vt aggĩgenṫ vtreqz curationes et oẽs medicine
stiptice fĩe et facientes glutinationẽ p̄dicte in eis q̃
p̄terita sunt stringunt sanguinẽ p̄cipue qñ in eis po
nanṫ alum̃ et hematites vl̃ semẽ canabis tritũz sic
puluis et sanguis draconis et karabe et corallus et
margarite: qum bibũṫ et fiunt ex eis clisteria.

Et qñz indiges narcoticis et qñz est tibi necessariuz
vt consortes ea cũ illis in quib⁹ cũ stipticitate est
fortitudo. Et troc. de balaustijs in sũma eoꝝ que
bibũṫ ẽ vi⁹ fortis: ꝛ troc. ꝺ se. acetof. ꝛ troc. ꝺ se.
cãabis p illꝺ qꝺ scire feci⁹ et succus arnoglosse et
succus psilij et succus barbe hircine in his capitul̃
iuuamẽtũ ꝯferunt et ppe qũ ponunṫ in eis medicĩe
singulares p̄dicte: et troc dicti in p̄mis. Et iteruz
sũaṫ maloꝝ ꝛ cydonioꝝ et rosãꝝ siccaꝝ omniũ ana
lb. ß. decoquanṫ in quinqz. lb. aque donec ĩmane
at. lb. i. et. ß. et piiciaṫ sup eaz tantundẽ olei rof
et coq̃tur in vase duplici donec ꝯsumaṫ aq̃ et ĩma
neat oleũ: et oleũ illud admĩstret in eis que bibun
tur. Clisteria v̇o restrictiua sunt ex istis succis ꝛ
ex aquis in quibus decoqunṫ stiptica nota. Et
pulueriześ sup ea ex eis que coqunṫ in eis et ponan
tur in ipsis piguedines ex adipe renum capraꝝ et
ex oleo rof. bono vltimo: et dicem⁹ ea in antido
tario et dicem⁹ ea etiaz in ca° excoriationis. et elige

m⁹ ex eis salua tempata in quibus ñ sūt medicine
acute et afferem⁹ quedaȝ hic. Clistere bōuȝ ex eis
que exposuim⁹. ℞. corticū granatoꝝ et arnoglosse
et siliquaꝝ spine et sauich alnabac et sauic rizi om
niuȝ ana. ʒ. viii. et sumant̄ de gallis imaturis. ii.
et balaustiaꝝ et rose omniū ana. ʒ. iiii. effundatur
sup ea aque emina. i. cum parua aqua. Et si fuerit
aqua illa aqua virge pastoris erit valde bona: de
inde decoquatur cū facilitate donec remaneat fere
tertia eius et colet̄ et sūat̄ alūinis. ʒ. ß. et san. dra-
conis et acatie et hematitis vl' seminis canabis et
balaustiaꝝ et succi barbe hircine et gūmi et bdelliȷ
assati et ceruse plumbi et ostracoꝝ adustoꝝ et luti
rubei et armeni omniū ana. ʒ. i. et olei ros. ʒ. vii
et interioris adipis caprarum. ʒ. vi. et q̇ vult po-
nat in ipo opiȷ pondus danich. vsq3 ad danich. et
ß. et clisterizet cū eo. Et qū ē intentio in clisteri re
tentio san. non est necesse ut incrossetur cū facienti
b⁹ glutinationē ex rizi et milio et similib⁹. Et qū
est in ipo regim̄ excoriationis aut r̄gim̄ amborum
similit̄ necessariū ē illud et studebim⁹ vt hec duo
non faciant ingredi in clisterib⁹ ventositateȝ. Et
ex suffuf fortib⁹ in hoc caº ē vt sūant̄ acatie et gū-
mi arabici et seminis hyusquiami albi et opiȷ et
ceruse plumbi et luti armeni et karabe et gallaruȝ
īmaturaꝝ omniū ptes equales ꝯtere ea et aggr̄ga
ipa cū medicamine decoctio calido et fac ex eis simi
litudines glandiuȝ. In eo v̇o qui est ex ficteri suffi
cit vt administres has medicinas sumat̄ merdasen
gi et balaustie et cerusa plumbi et ostraca assata et
admist̄ret̄ sup locū post ablutionē et mundificatio-
nē. Qū g° feceris hoc et remanet sup te egritu
do et non r̄tinet̄: non inuenis ei excusationeȝ quin
liges ambas manus ab ascella stringendo vehem̄t̄
et frica extrēitates eoꝝ vehem̄t̄ et sedeat eger in
aqua fr̄a estate et in aere fr̄o in hyeme et da ei ad
potandū aquaȝ fr̄aȝ et effunde sup eius sorbitiones
succos fr̄os et infr̄atos: et sirupos ꝯstrictiuos: sic
rob de acresta et rob de ribes et similia in frigida
ta cū niue.

De cura excoriatiōis itestioꝝ et vlceꝝ. Caᵐ. vii

Oportet vt non sit error in excoriatione
intestinoꝝ. fortasse. n. ñ est illa que in
digeat eo in quo est virtus vehem̄s et
ē in administratione eius in ipa pnities. Et est in ipa
infr̄atio vehem̄s et dare melones indos et lactucā
et portulacā est sufficiens icura. Qūq3 administras
clisteria i qb⁹ pōūt medicie cauterizatiue ē pnitōsū.
Et oȝ ut cures sicut sciuisti illd̄ qd̄ ē i itestinis s̄rio
rib⁹ cū ebibitis et qd̄ ē i iferiorib⁹ cū clisterib⁹ ⁊
qd̄ ē imedio cū vtrisȝ curis: dind̄ pmū qd̄ oȝ te ꝯ
siderar̄ est dispō cause facientis excoriationeȝ. Et
vlcera intestinoꝝ an est adhuc in effusione. Et an
causa ei⁹ ascendens sit ex ruptura: aut r̄plone: aut
apate rēanente: aut ē retētuȝ et abscissū etiaȝ d̄stru
ctū ē et remansit vestigiū eius excoriatōne et vlce
re. Et nos q̇dē iaȝ dedim⁹ sig̃ in hoc. Si g° cā
adhuc effūdit̄ ppara in abscindendo ipsā et ꝯstrin
gendo ipaȝ cū eo qd̄ iam sciuisti in loco suo. Et
si fuerit necessaria eūo ppt̄ malitiam hu. fac eam
cū timor̄ et cautella et stude vt sit solutiuū non ve
hem̄t̄ nociuuȝ vestigio et vlceri: imo sit sicut my
robal'. Et r̄ctifica ipȝ cū eo qd̄ miscet̄ ei ex eis que
sunt sicut dragagan. et q̄ sunt similia illi. Qd̄
si tibi posse ē vt phibeas ipȝ a cibo duob⁹ diebus
vt fiat corpus auaꝝ eius qd̄ effunditur ab eo fac.
Et quȝ volueris ipȝ cibar̄ ciba cū lacte decocto cū
lapidib⁹ et decoque fm qꝫ pteriit in caº suo et iste
cib⁹ ē secūdū semitā medicine. Cib⁹ v̇o ipe a
pd̄ necessitatē et appitionē d̄bilitatis ē iᶜc⁹ quātitas
minorat̄ et ꝯfortatio multiplicat̄ ipius sicut ep gal
line pinguis et paꝝ panis de simila et decliuis ad
azymitatem et testiculi galloꝝ et oua sorbilia que a
scendūt a sorbilibus et descendūt ab assatis fortib⁹
et quandoq3 iuuat̄ valde ex piscibus assatis calidis
et pedib⁹ decoctis in lacte dulci. Et rizi torrefactū
est bonū eis valde qum sugit ipȝ. Et oȝ vt ꝯ
serues virtutem eius etiaȝ cū rob fructuuȝ et cibis
dictis in caº pº. Et sit sal eius gēma et sit torre
factus et non oȝ vt bibat vinū nisi qñ nō multipli
cat̄ caliditas: tunc. n. bibat ex eo parū qd̄ sit nigꝝ
stipticū et aqua eius sit aq̄ fr̄a. Et non ē ꝯueniēs
vt in pmis incipiat a medicinis puris singularib⁹
cū qualitatib⁹ suis stipticis et aspis. Et qñ dolor
fit fortior indiges necessario facientibus glutinatio
nē vt fiat sicut mara et liniat̄ sup faciē infirmi.
Et omnes medicine infr̄atiue facientes stipticitateȝ
pmiste cū glutinatiuis sunt iuuatiue nisi accidat cor
rosio: fortasse. n. tunc indigebis abstersiuis et cau
terizatiuis pmistis cū eis que leuia sunt sine mor-
dicatione. Et oȝ vt det̄ in potu habenti excoria
tionē illud qd̄ i potu ē ex seminib⁹ et aliȷs in aqua
fr̄a et nō in aqua calida. Et reubarbº quid̄ inest
ppetas mirabilis in vlcerib⁹ intestinoꝝ et in fluxu
algaras: et ppe qñ dat̄ in potu in eo quod est sicut
aqua arnoglosse cū pauco vino antiquo. Et glādes
assate et siliq̄ virtuteȝ hñt fortem ꝯiunctē et sepate
et semen rose ē mirabile valde: et nos iam expti
sum⁹ illud qd̄ dixerūt quidam qꝫ qñ dat̄ ex eo in
potu. ʒ. iiii. cū aq̄ fr̄a remouent̄ ab eo. Lutum
aūt sigillatū ē iuuatiuuȝ valde omni excoriationi:
ita qꝫ corrosioni de quo in potu dat̄ post mundifi-
catōneȝ corrosiōis et sorditiei cū clisteri aliquo ex
clisterib⁹ q̄ dixim⁹. Et silr̄ qū clistere fit cū luto
sigillato in succo arnoglosse et stella seminis etiam
et succo portulace. Et ex eis que etiā ꝯferūt ad il-
lud ē succus mori quod nō maturat̄. Et silr̄ sirupus
herbe caud̄ eq̇. Et succ⁹ herbe tictoꝝ citrine imbi
bitus et clisterizatus. Et dixerūt q̇daȝ in medici
nis h⁹ ca. pedem albacobā et existio qꝫ sit pes cor
ui: et dr̄ qꝫ. Hip. qum dixit pes albacoban intelle
xit folia ficus. Et hoc nō est ex eis que cōueniunt
in hoc ca. Et potar̄ coagulū leporis et caseū ab-
lato sale eius ab eo secūdū qꝫ dixim⁹ in caº pº ē ve
hem̄t̄ iuuans eos et qꝫ est vltimū in corrosione.
Et qum accidit excoriatō ppt̄ medicinā ebibitam:
tunc ex r̄b⁹ iuuatiuis ē vt fiat clister̄ cū butyro et
san. draconis. s. ponant̄ in. ʒ. xxx. butyri ex. ʒ. i.
san. draconis vsȝ ad. ʒ. iii. Et ex ꝯpositis valenti-
b⁹ ad eos sunt trocisci de suffuf fr̄i pdicti. Et ex
eis q̄ illis bona sunt est panis qum pulueriȝat̄ sup
vinū et det̄ i potu ex eo et bibat̄ post ipȝ aqua fr̄a
et ex eis que ꝯferunt ē vt sumat̄ cineris ostracerū
fluuialiū ptes. iiii. et gallaꝝ ptes. ii. et pipis ps. i.
terant̄ et cribellentur et pulueriȝet̄ ex eo pōd⁹. ʒ.
i. sup cibū et bibatur cū aqua fr̄a. Et filoniuȝ ē eis

innatiuū etiā qū bibūt ip̄ꝫ cū aq̄ frā. ¶ Suppositoria v̄o et clisteria ꝯuenientia ad hoc sunt sicut clisteria et suppositoria ꝯuenientia ad fluxū san. absolute additis in eis in principio facientibus glutinationē stipticis et in fine eius si ꝑducit ad corrosionē mundificatiuis et cauterizatiuis. Et vſꝫquo dissoluat̄ illud q̄d est sup intestina et r̄maneant manifesta: nō oꝫ vt ꝑtranseas glutinationē facientia et stiptica. ¶ Et dixerūt q̄daꝫ ꝙ oꝫ ne acatia mittatur in clisteri quīꝫ nō ē in egritudine san. Et non est hoc aliquid: deinde quīꝫ mūdificat̄ vlc⁹ incipiatur cū exiccatiuis stipticis glutinatiuis et pinguib⁹: deinde in fine eius si ꝑducit ad corrosionē cū mūdificatiuis et cauterizatiuis. ¶ Et sūt quidā homines q̄ ꝑmiscēt rē modicā de calidicō ī quibusdā succis. Et clisteria salua ꝯferūt ei iuuamētū maximū.

¶ Ueꝝ qū nō ducit necessitas ad illud q̄d est acutuꝫ et ad illud q̄d est acetosū: tunc melius ē vt non administret̄. Et oꝫ vt ꝑmutatō fiat pᵐ ad acetosa: d̄inde ad calida. Et qñ exigit necessitas et corrosio: tunc nō cures etsi cū calidicō administres necessitatē tuaꝫ in eo. ¶ Et qñꝫ rectū ē vt incipias cū aliquo narcoticorū: deīde administra clisteria acuta nisi qū nō tollerat ip̄a infirm⁹: et de istis acutis et illis q̄ fiunt ex arsenico timet̄ denudatō cutis post cutem donec ꝑforent̄ intestina. ¶ Et ꝓpt̄ hoc oꝫ vt sit īceptio in administrando ea qū scis ꝙ vlcus iaꝫ corruptū est. Et nō tardat̄ vſꝫ ad horaꝫ in qua timet̄ ꝙ accidat foramē ꝓpt̄ dilatationē vlceꝝ et ꝓfunditatē coꝝ. Et scias ꝙ adeps capraꝝ bonū ē sup totū illud q̄d aggr̄gat̄ ad clisteria ex glutinatiuis est.n. succurrens et sedans mordicationē et portat sup locū egritudinis velociter: et hoc etiam nō est necessariū nisi in principio egritudinis: et qñ ꝑuenit ad saniēꝫ indiges mundificatiuis: deinde illis que sunt fortiora. Et indiges si in duritieꝫ lapidis ꝯuertatur pinguib⁹ et glutinatiuis et seꝑantib⁹ inter medicinā et egritudinē. Et qū sciueris ꝙ vlcera sunt sordida tunc mundifica ea cū eis q̄ sunt sicut aqua mellis et fortior illa est aqua salis et aqua in qua ꝯdiūt̄ oliue salite et decoctio piscium salitoꝝ. Et necessariūꝫ est tibi in sanie vt administres ea que sunt sicut trocisci de arsenico ꝓculdubio qū ꝑtrāsierit egritudo nouitatē et non ꝓhibuerit ab eis ꝓhibitor. ¶ Et scias ꝙ clisteria pinguia glutinatiua sedant dolorē eius qui hꝫ vlcus ī intestīs suis corrosiuū sed non sanat. Et non cures ī corrosiōe nisi de medicinis ꝯferentibus corrosioni: et sunt mūdificatiua abstersiua cū exiccatione et stipticitate et ea ex quib⁹ fiunt trocisci. ¶ Et non oꝫ vt multiplicent̄ sup ea glutinatiua et pinguia et seꝑent int̄ ea et inter corrosionē et valētia corrosioni: et qñꝫ ledunt et dolorē faciūt: sed nō r̄spiciat̄ ad illud: et scias. ꝙ qñ tu mūdificas cū clisterib⁹ acutis: oꝫ vt facias sequi ea incarnatiua assumpta ex stipticis et glutinatiuis: et ill'd qū sciueris ꝙ caro sana appꝫ.

Et qñ aggr̄gant̄ febris et debilitas et corrosio et fuerit caliditas: nō pōt eger vti eis que sunt sicut trocisci de arsenico solis: oꝫ vt dissoluant̄ in aq̄s fructuū stipticoꝝ fr̄oꝝ sicut acresta et sūach et ribes et ḡnata et rosa et que sūt illis sīlia: deind̄ exiccent̄ et multiplicet̄ sup eos illud et administret̄.

¶ Et qñꝫ nō est excusatio quin misceant̄ hyusquiamū albūm et opiūꝫ cū eis: aut ꝑmittant̄ narcotica sup ea: aut detur infirmo cib⁹ laudabilis et maior sūma hoꝝ troc. ē a media.ʒ. vſꝫ ad.ʒ.ii. Et qñꝫ est rectius vt ponat in aquis ei⁹ infr̄antia stiptica: et de eis sunt lentes et cuppule glandiū. Et illud adiuuat in hoc vt accidat cortex. Et ex eis q̄ fortē faciunt dolorē eius et iuuamētū simul est vt clisterizent̄ cū troc. de arsenico in aqua salsa qū vehemēs ē crossitudo materiei. ¶ Et qñꝫ sufficit febricitantib⁹ et debilib⁹ et illis quoꝝ sens⁹ fortis ē et n̄ tollerant acuta clisteria hoc r̄gim̄. Incipiāt et clisterizent̄ cū aqua mellis: deinde post.iiii: horas cum aq̄ salis: deinde det̄ eis in potu lutū cū aceto misto cū aqua: sanat.n.eos. ¶ Et ex r̄gimine ī caᵒ clisterioꝝ est vt clistere fiat paulatiꝫ ꝑ vices et qū dolor fit fortior: tunc succurre cū oleo rof. et clisteriza cum eo. ¶ Clisteria v̄o q̄ administrant̄ in r̄tentione san. et ꝓhibitione fluxus ei⁹ sunt alia et sūt ꝓxima clisterib⁹ ꝓhibitionis fluxus ventris.

Et qñꝫ fiunt ei troc. qui admīstrāt̄ in eo ꝑ se.

¶ Et nos quid̄ dicam⁹ nūc clisteria et collyria et troc. qui ingrediunt̄ in clisterib⁹. ¶ Ex clisterib⁹ itaqꝫ leuib⁹ in hoc et in fluxu ventris calido ē vt fiat clister̄ cū aqua arnoglosse sola: aut cū aliquib⁹ troc. quos dicā. Et fiat clister̄ cū pane similagineo azymo trito in succo. ¶ Et ex clisterib⁹ leuib⁹ ē ut sumāt̄ aqua ordei et oleum amigdalinū et vitellus oui et aqua rizi decocti cū adipe r̄nuꝫ capraꝝ ānualiuꝫ et colent̄ et ꝓiciant̄ in luto sigillato. ¶ Et similiter decoctio rizi assati decocti cū adipe capraꝝ Et quandoqꝫ ponūt̄ cū eo in ip̄o cortices ḡnatoruꝫ et galle. ¶ Et silr̄ clister̄ aque sauich et luti sigillati. ¶ Et iteꝝ clister̄ iuuatiuuꝫ qū est caliditas vehemēs: succus rasur̄ cucurbite et portulace et arnoglosse et succus virge pastoris et ḡna myrti et lentes a q̄b⁹ aq̄ bis eiecta ē. aggr̄ga hos succos et ꝯmitte cū eis oleū rof. et cerusā et lutū armenū et acatiā et tutiaꝫ. ¶ Et si indigueris opio pone in eis secūdū necessitatē et dispōnē. ¶ Descriptō clisteris ꝯueniens excoriatiōi etiā. ℞. cortices amigdalaꝝ et cortices fistici et ḡnatoꝝ et gallas et sumach et folia senticis et radicē alientū: elixentur itaqꝫ cū vino donec inspissent̄: deinde coletur et terrantur aliqui trocisci clisterioꝝ et pōat̄ in eo cū oleo myrtino. ¶ Collyrioꝝ aūt ad excoriationē medicinaꝝ matres sunt myrrha et tus et crocus et sandaraca et alumē et storax et castoreū qū adest opiūꝫ et litiuꝫ et charta ꝯbusta et san. draconis et cornu ceruiuꝫ adustiū et chīolea et luta que currūt cū ea et climia et merdasengi et que sunt similia illis.

¶ Et qñꝫ necessaria sunt atrimenta et arsenica.

¶ Collyriū ad excoriationē et tenasmonē myrrha et crocus et tus et opiū ꝯficiant̄ cū albumīe oui. Aliud sandaraca storax myrrha crocus opiū ꝯficiantur cū aqua arnoglosse. ¶ Et qñꝫ fit ex huiusmōi medicinis marā cū oleo rof. et cerusa et administrant̄ sup pannū et frustū cotti et ponit̄ in ano secūdū ꝙ ponitur in ip̄o tenta ita vt equet̄ illud et mūdificetur. ¶ Troc. aūt clisterioꝝ excoriationis sunt sic troc de arsenicis ad corrosionē: et troc. stelle.

¶ Et oꝫ vt seruentur in vinatia vue vt ꝯseruet̄ ī eis virt⁹ et trocisci d̄ charta ꝯbusta. ¶ Descriptō troc. charte ꝯbuste.ʒ.x. arsenicoꝝ adustorum et

corticū eris et aluminis iameni et gallaꝝ et calcis q̄
non est extincta omniū ana. ʒ. xii. fiant ex eis tro/
cisci cū succo arnoglosse quoꝝ vnusquisqꝫ ponderet
ʒ. iiii. et paruo ex eis admistret̄ pōdꝰ. ʒ. i. et ma
gno troc. i. integer. ¶ Troc. alius. ℞. sumach et
capita ḡnatoꝝ et succutū et balaustiaꝝ et ḡna acre
ste et calcantuꝫ et colcotar et eris adusti et antimo/
nij omniū ana ptē. i. floris eris ptē. ß. fiant ex eis
troc. ¶ Troc. fortis. ℞. calcē et alkali et acatiam
et gallas et arsenicū et teratur cū aceto aliq̄bꝰ diebꝰ
et informent̄ troc. ¶ Et ex fortitudine eius q̄nqꝫ
sufficit vt clisterizet̄ cū aqua arnoglosse. ¶ Empl̄a
aūt et epithimata iuuantia in hoc sunt empl̄a p̄di/
cta in ca. curatōis fluxꝰ ventris absolute. ¶ Et iam
expertuꝫ est epithima de troc. stelle cū aqua myr
ti et ꝯtulit ei valde. ¶ Et q̄n nō cessat dolor tunc se
deat infirmꝰ intina in cuius aq̄ decocta sunt stipti
ca nota cum aliquātulo aneti et fenugreci et altee.
¶ Et si fortior fiat sitis et āgustia in excoriatiōe cho
lerica admīstra lac acetosū decoctuꝫ in aqua sauich
q̄ vtraqꝫ infr̄ata sint. ¶ Quod si dolor adō fiat fortis
donec ap ꝓpinquet sincopis nō erit excusatio nar/
coticoꝝ. ¶ Et ante illud clisteriza cū adipe vaccino
cū aqua sauich ordei absqꝫ expulsione. ¶ Et fortasse
sedabit̄ dolor et abscindet̄ egritudo ꝓpt̄ illud qd̄
accidit de equatione hu. et si non sedatur cura cum
eo qd̄ scis. ¶ Et si vis clisteriza in huiusmōi hora cū
hoc clisteri sumat̄ aque kisch ordei et rizi et adeps
renū capraꝝ et olꝫ rosꝫ. et gūmi arabicū et cerusaꝫ
et vitellū oui ꝯquassentur omnia in loco vno et si
vis pone in eo opiū et admīstra. ¶ Et si fuerit exco
riatio phlegmatica tunc necessariū erit vt incipias
in curatione, eius cū eo qd̄ icidit et educit ip̄ꝫ et facit
quiescer̄ ab eo: et cibet̄ cū huiusmōi donec sint ci/
bi eius etiaꝫ pisces saliti et sinapis cū sicla et almu/
ri et alcauguamich. ¶ Et sint tincture eius ex eis que
sunt sicut ḡnatoꝝ ḡna cū ol̄o cū seminibꝰ et sinapi
et que incidūt. ¶ Et q̄nꝫ multiplicat̄ cibatō ex albu/
sir assato: qū iam sup̄ferit aliq̄d ex medicinis q̄ ad
caliditatē decliues sunt sicut alcanzi et cardamomū
iuuat̄ cū eo. ¶ Et dixerunt quidaꝫ ꝙ quidā habēs
vlcera intestinoꝝ iuuatus est cū electuario qd̄ om
ni die sumebat in potu cū vino: deinde cibat̄ albu
sir assato: fecit illud aliquibꝰ diebꝰ et vr̄ ꝙ sit il/
lud hꝰ generis. ¶ Et iam dixerūt ꝙ quidā homo
fuit curās dysenteriā antecedentē cura mortifican
te aut sanante in die vno. ¶ Cibabat hominē pane
cū cepe acuto et minorabat potū eius in illo die: ⁊
clisterizabat eū in mane cū aqua salis acuta: deinde
ꝯsequebat̄ illō cū clisteri medicine fortioris ex cli
steribus incarnatiuis. Et si tollerabat dolorem
eiꝰ cū quo curabat̄ sanabatur: et si non moriebat̄.
¶ Et erant clisteria eoꝝ ex huiusmōi clisteri. ℞. sā/
suci cymini carmeni salis folioꝝ ademesi hūidoꝝ
meliloti omniū ana. ʒ. i. et ol̄i kist. ii. decoquant̄ ī
ol̄o donec ꝯsumat̄ tertia et colet̄ et admīstretur il/
lud oleuꝫ clisterizando. ¶ Et iteꝝ ꝯfert eis clister̄
cū decoctione rizi. Et q̄nꝫ ponūt in ea pisces saliti.
¶ Ceratū dictū in hac spetie egritudinis. ℞. carnis
dactiloꝝ pondus. lb. ii. et. ß. masticis. ʒ. i. ß. et a/
neti humidi. ʒ. vi. et aloes. ʒ. i. et cere. ʒ. x. et o
lei rutacei et ol̄i rosꝫ. quantū sufficit. Et q̄nꝫ ponit̄
in ip̄o semen nasturtij ꝓpe q̄n sentit̄ phlegma vi

treū. ¶ Excoriationi aūt melancholice post r̄gim̄ me
lancholie et splenis secūdū ꝙ diximꝰ in loco ante
hunc. Et post r̄ctificationē r̄giminis ꝯfert suffuf d̄
luto. ¶ Et ꝯferūt ei clisteria de rizi et sint in eis spe/
cies aromatice et semina cal̄a et lenia et semina sti/
ptica. Et ponant̄ in eis olꝫ rosꝫ. et vitellꝰ oui: et
eoꝝ cibi sint a quibꝰ generat̄ san. ¶ Et qū fuerit vl/
cꝰ malignū non erit excusatio quin fiat clistere cū
aq̄ salis gēme: deinde sequaris ip̄ꝫ si indiges eo cū
illo qd̄ tam valde mundificat donec appeat caro
mūda: deinde cura cū clisteribꝰ incarnatiuis. ¶ Et
clisteria lenia ad hoc sunt sicut clister̄ in quo ponun
t̄ spine egyptiace ptes. iiii. hellebori nigri ptes. ii.
decoquant̄ cū aqua et salegēma. ꝙ si illud non con
fert tunc admistrent̄ troc. de arsenico. ¶ Excoriatio
aūt que fit ex fece curat̄ cū eo qd̄ lenit nāꝫ et sint ī
eo lenitas et vnctuositas et glutinatio et lubricitas
et p̄mittat ante cibū sicut vitellū oui sorbilis: et si
cut ius galli decrepiti: et sic iura et alessidabegi fa
cta ex pullis facilibꝰ impingūtis et administrent̄ cli/
steria lenitiua ex succis glutinatiuis lubricatiuis si/
mul cū oleo rosꝫ. et vitello oui et similibus. ¶ Et q̄n
qꝫ ꝯfert qū ꝓlongatur hec excoriatio vt sumantur
semē lini et psilij semē et semē maru et semē altee
accipiat̄ mucilago eoꝝ et det̄ in potu ante cibū. Ip̄a
enim aggr̄gat ad lubricitatē sedationē doloris: ⁊
glutinationē. ¶ Et sumer̄ pruna ante cibū q̄nꝫ r̄mo/
uet hoc accidens. ¶ Excoriationi v̄o facte successiōe
potꝰ medicine ꝯferūt medicine singulares glutina
tiue p̄dicte. Et ꝯferunt ei dragagantū assatū de q°
bibant̄ in lacte acetoso. ʒ. iii. et. ß. et quod est su/
pra. ¶ Et ꝯfert ei valde vt fiat clistere cū butyro
vaccino recenti bono: et q̄nꝫ ponit̄ in ip̄o aliquid
de san. draconis: et q̄nꝫ ꝯfert ius ventriū in aliq̄
excoriatione cholerica et n̄ ē medicina omniū.

¶ De cura fluxꝰ vētris facti ꝓpt̄ cibos. Caᵐ. viii.

Cura nota ad istos ē vt ꝓhibeat̄ descen/
sio eiꝰ dū n̄ accit colirica fortis supflua:
sed si fuerit ex multitudine cibi fiat illd̄
et admīstret̄ fames post illd̄: et q̄n descenderit su
mat aliquod ex robub stipticis. ¶ Et si acciderit de
bilitas sumat alcanzi: aut suffuf de ḡnatis: et si sen
titur debilitas in stō cū eo qd̄ accidit de multiplica
tione et significat illud id qd̄ accidit de rugitu et
ventositate sumat balaustiaꝝ et turis et ameos p
tes equales et cōficiant̄ cū passis tritis cū suis inte/
rioribꝰ et comedat ex eo omni mane quantitatem
nucis. ¶ Et iteꝝ sumat medicam̄ de acoro et alcame
erzech dictuꝫ in antidotario. ¶ In facto aūt ex corru
ptione ciboꝝ in se ip̄is aut in eo: aut q̄litatibꝰ mal̄
in eis: aut velocitate administrationis eius in eis:
oꝫ vt sumat post eos cibos boni chimi. ¶ Et curetur
impressio r̄manens ex calor̄ et frigor̄ cū eo qd̄ scis
ex electuarijs frigidis aut calidis: et si fuerit causa
viscositas eoꝝ et lubricitas ip̄oꝝ: ꝯuerte ad eos
illud in quo cū lenitate ē stipticitas. ¶ Frigus autē
eoꝝ et caliditas ip̄oꝝ sunt secūdum ꝙ eis ꝯuenit.
¶ Et si cā fuerit p̄missio lubricantis p̄mittat stipticuꝫ:
Et si causa fuerit postremitas eiꝰ cꝰ velociter fit
digō apd̄ r̄gim̄: tunc sumat spodiū et aliquid de
robub vt r̄ctificet̄ stōus ab ip̄ssione eius cꝰ altera/
tio nocuit ip̄ꝫ. ¶ Nā r̄ꝫ pl̄rꝫ accidit calefactio et si
faciat accider̄ raro frigiditatē ꝓpt̄ acetositateꝫ cibi

in quibusdā̄ dispōnib⁹ huiusmōi r̄gim̄ sumat spo
diū cū canzi. Et si cā fuerit paucitas cibi: aut subti
litas substantie eius cibet̄ post ip̄z carnibus crossis
mosusat et ꝯditis cū stipticis et cū aceto p̄ptatis: et
piscib⁹ salitis et similib⁹. Qđ si timeat̄ debilitas
digōnis cū hoc cuz seminibus ꝯdiant̄.

De cura fluxus cerebralis. Ca^m. ix.

O Portz vt h̄ns euz omnino nō dormiat
sup collū et qñ excitatur a somno ē ei ne
cessariū vt vtat̄ vomitu quaten⁹ eg̃-
diat̄ hūor cross⁹ effus⁹ ad sťōz ex capite faciens flu
xū: et vt administret̄ illud qđ diximus in ca° catar
ri de rasione capitis et fricatione eius cū r̄bus aspis
et ex vaporationib⁹ capitis et administratione ru
bificantiū et cauterizantiū sup ip̄z et exconfortatiōe
eius et rectificatione ꝯplōnis eius. Et qñz necessari
uz est cauteriū et non oz vt admistret̄ r̄tentio eius
a sťō cū medicinis stipticis et magnificet̄ timor: im
mo oz vt extrahat̄ illđ qđ de eo aggr̄gatur supi⁹
p vomitū et illđ qđ descendit ex via intestinoꝝ ⁊
si ñ cū alio saltem cū clisterib⁹ et r̄stringat̄ illđ qđ
de eo descendit ad ventrē nō cū illo qđ ꝯstipat:
qr̄ sedeat m̄a in ventre: imo cū eo qđ est simile il
li quo r̄tinet̄ ex pectore: ex eis que diximus in suo
ca° et cū eo qđ docuim⁹ te in ca° cure catarri: ex
abscissione caꝝ facientiū catarrū et rectificatiōe eaꝝ.

De cura fluxus oppilatiui. Ca^m. x.

F Lux⁹ oppilatiui pl̄rm fit cū piodis: siue
sit a corpe toto: aut fit ab oppilatione in
epe: aut int̄ ep et intestina. De erro
re igit̄ ē vt ca dat additio in oppilatione p stiptica
imo oz vt iuuet̄ qđ expellit̄ ab oppilatione cū euo
ne. Quīqz euāt̄ vie ab eo misceant̄ medicine apitīe
oppilationū vt apiant eas. Et qñz necessariū ē in a
piendo oppilatiōes solutiuuz fortiter attrahēs mās
grossas generātes oppilationē et clisteria fortis ap
tionis et attractionis. Et vomit⁹ ē ex reb⁹ magis
iuuatiuis ad illud qñ cadit ex obuiatione ip̄ius qñ
admōz testatur. Hip. Et r̄ctius quid ē h̄nti hanc
egritudinē vt comedat cibū suuz in pl̄rib⁹ vicib⁹
non in vice i^a: imo in omni hora quantitatez que
ptinet ei de cibo suo: deinde oz vt ptiat̄: deinde o
portz vt ꝯsequi facias cibū suū illđ qđ adiuuat ad
penetrandū cū velocitate et apiat oppilationē cibo
et melius illo toto apđ. H. ē diacalamentū et det̄
de eo ante cibū vsz ad aur̄. i. Et qum digeritur ci
bus det̄ etiaz de eo quantitas. ʒ. ß. Et vinū vetus
forte subtile paucū est bonū valde qñ admistratur
post cibū. Et tyriaca r̄s ē magis iuuatiua ad illud.
Et qñ r̄ctificat̄ digō cibi balneet̄. Fricatio aūt oz ut
non ab ip̄o sep̄et̄ ante cibū ip̄z et post ip̄z. Et qñ đ
bilitat̄ indiget fricatione vehemēti cū panno aspo
dorsi et ventris. Et qñz necessariuz ē vt liniat̄ cor
pus eius pice: et medicinis rubificantibus. Oppila
tionū v° aptionē iaz sciuisti: et oz vt non soluatur
eger iste a fricatione: nā qñ tu curaueris eū et apie
ris oppilationes et r̄solueris hūores oppilatiuos
penetrabit cibus ad corpus ei⁹ et nō accidet dia-
ria post illud et ꝯfortabitur corpus eius.

De cura fluxus liq̄factiui Ca^m. xi.

I N eis que sunt sicut ethica et pthisis et q̄
hac via incedunt nō sp̄at vt curet̄: nisi
sicut sp̄at in curatione cause eius. In co
aūt qui est infra illud curet̄ corpus cū inf̄ratiuis hu
mectantib⁹ et aerib⁹ et embrocis secūdū illud.

Et extinguat̄ cū eis que sunt sicut trocisci de spodio
et trocisci đ cafora et cū epithimatib⁹ et emplis in
f̄ratiuis sup cor et pectus et ep. Et sint cibi eius ex
carnib⁹ leuib⁹ huliet et inf̄ratis et musu sat et ca-
ro pisciuz et succabegi cū aceto et panis similagine
us bene confectus et fermentatus et panis qum as
sat. Et qñz fit ex eo sorbitio pmista cū gūmi.

Et sil̄r cib⁹ qui fit de acetosa et similib⁹. Et nō re
tineat̄ expulsio vice i^a: imo r̄tineat̄ g̃datim cum
huiusmōi curationib⁹ et cū trociscis de spodio re-
strictiuis ppe et cū troc. secundū hūc modū. R. lu
tū armenū et spodiū et castaneas et semē acetose ex
corticatum et almirberis et rof. et gūmi assatū et
cancros adustos terant̄ oīa et ꝯficiant̄ cuz aqua cy-
doniorū.

De cura fluxus facti a spissitudīe cutis. Ca^m. xii.

I Am inuim⁹ ad signa eius vbi docuimus
r̄gim̄ attractionis materiaꝝ r̄pl̄onalium
ad exteriora corpis. Et melius quid est
vt extrahant̄ hūores p phlebotomiā et fluxū ven
tris ptinentē a quo iaz expediti sū⁹ et administren
t̄ balnea cū aquis apitiuis: et sunt illa in quibus de
cocta sunt aperitiua: et cum lauatiuis aperitiuis ⁊
mūdificatiuis. Et multotiens vtant̄ tinis ictericie
Et si fuerit spissitudo vehem̄s administret̄ fricatō
cū pannis lineis aspis et cū villis donec rubeat cu
tis: deinde effundat̄ sup eā aqua calida et aque in
quib⁹ est virtus apitiua eoꝝ q̄ diximus.

De cura colirice passionis. Ca^m. xiii.

C Olirica passio habz r̄gimen in principio
qū mouet̄: et r̄gim̄ in medio sui motus:
et r̄gim̄ apđ ꝯmotionē suā malā et inobe
dientiā suā malitiosā et motionē accidentiū suoꝝ ti
morosoꝝ. Qū apparet̄ sig̃ colirice passionis et inci
cipit eructuatō alterari a dispōne sua et sentitur ī
sťō g̃uitas et i itestinis punctura: et qñ ē cū ea nau-
sea: tunc oz vt ñ sumat sup illđ aliquid omnino nz
post illud nisi qū timet̄ casus virtutis: tunc. n. r̄ge
cū eo qđ dicem⁹. P^m igit̄ qđ oz fieri ē vt ex-
pulsio fiat p vomitū: si fuerit cib⁹ adhuc pxim⁹
sr̄iorib⁹: et si ñ fuerit ita ꝯsequent̄ adhibeat̄ aliqđ
qđ ip̄z deponat ex eis que leniūt nāz et sit illđ qđ
facit vomitū lenificatiuuz cū m̄sura que extrahat
illā quantitatez p̄t q̄ extrahat illā supfluitatez sup
illud: aut rē extraneaz ab ea. Et oz vt expellāt cū
eo in q° nō sunt due malitie mollificatio sťōi et đ
bilitas v̓tutū eius sicut in olo sisamino et olo de oli
uis et aq̄ calā nz cū illo in q° ñ ē glutinatio qū ipsi ī
digeant ꝯtrario glutiātiōis: imo cū eo qđ ē sicut
aqua mellis et sirupus acetosus dulcis cū aqua ca-
lida nō ppt̄ necessitatem: imo cū eo qđ est sicut aq̄
calā sola aut cū pauco baurach: aut cū sale naptico:
aut aq̄ calā cū cymino pauco. Et sil̄r si vōuerit
p se ip̄os et accidit eis subuersio non obediens: et
nocet eis p illđ etiaz: tūc illic oz vt curet̄. Hip. n.
dixit q̄ vomit⁹ qñz phibetur vomitu et fluxus
qñz phibet̄ fluxu: et vomitus phibet̄ fluxu: et flu
xus phibet̄ vomitu. Et coꝝ fluxus oz vt fiat cuz
suppositorio leni et terniabī et zuccaro et sale.
Aut clisteri leni ex aq̄ sicle quātitate. xl. ʒ. et bau-
rac. pauci sup eaz quantitate aur̄. i. et zuccari ru.

quantitate. ʒ. x. et olei rof. et sisamini quantitate ʒ. vii. aut cū aliquo qđ bibat sicut cyminū. ¶ Ipz enīz ē iuuatiuuz in hoc valde. ¶ Qū g° sciueris ꝙ materie in corpe cholerice sunt ꝯmouentes eaz. nā ipe qñz sunt de adiuuantib⁹ ad hoc vt accidat co‑lirica passio et non ē timor totus ex cibo: nō inue‑nis excusatiōez quin infrides stōm tunc exterius cū eo qđ infrat et si non cū alio saltem cū niue post adiutoriū eius ad vomitū si declinat ad illud cum mensura tollerabili. ¶ Et in illa infratione est seda‑tio sitis si fuerit. ¶ Qū g° supabundat vomitus ex eis que rīnēt ipz est infratio stōi cū huiusmōi: et ponen̄ ventosas sup ventrem absqꝫ incisione: et si fuerit frigidū in frigidans ex succis fructuuz erit e‑tiaz magis iuuatiuuz. ¶ Et si misceant̄ cū eo sandali ꝛ canfora et rose et liniat̄ cū eis almirach erit iuuati‑uuz. ¶ Et qñz necessariū est stringer̄ extremitates. ¶ Et si non fuerit caliditas fortis curet̄ cū medicamīe de luto anesiburni dictū in antidotario. ¶ Amplius oz vt consideres illud qđ egrdit: dū. n. pseuerat exeundo chilus et aliquid hōgeneū ei et cibus non concedit̄ eius rtentio omnino aliquo modoꝝ. ¶ In ipo. n. ē timor magnus. Qūqꝫ alterat̄ ab illo alte‑ratione fortasse feda necessaria est eis retentio.

¶ Et similiter qū illud qđ egrdit̄ ē res curathien vi‑scosa aut cholerica aut alia ex eis que debilitāt cor‑pus et imprimūt in pulsu et faciunt eū frequentez secūdū equalitatē et descendentē. ¶ Et faciunt appar̄‑re in corpe sicut extenuatiōē et in mirach sicut spa‑smū. ¶ Et fortasse accidūt sicut sitis et febris et signt ꝙ solutio ventris pmutatur ad sanitatē. ¶ Et oz vt adiuuet̄ in retentione eius cū robub stipticis. et qñ qꝫ cōdiunt̄ cū eo qđ est sicut mīta et si euomuerint ea rīterent̄ sup eos et dent̄ eis paulatim: et non oz vt cesset̄ a dando in potu medicinas restrictiuas et robub stiptica secūdū virtutē eoꝝ: īmo oz vt ite‑rent̄ sup eos et fiat pmutatio de vna medicina ad aliam et sint omnes stomatice. ¶ Et aqua rof calefa‑cta ꝯfortat stōs eoruz et calefacit et ꝓhibet ex egri‑tudinibus eoꝝ. ¶ Et ista robub oz vt nō sit acetosi‑tatis talis que mordicet stōm etiam et sint adiuuā‑tia ad māz: īmo si ē cū eis aliquid ex hoc frangat̄ cū re q̄ non sit de gener̄ eius qđ soluit aut vomer̄ facit. ¶ Et acetosa quid ꝯuenientia sunt in excoriatio‑ne. ¶ Et silr ea que sunt vehemītis frigiditatis ex eis que bibūt̄ actu. ¶ Et qñz non ꝯueniunt eis per hoc qđ pcutiunt stōm. ¶ Et plrmi quib⁹ ista ꝯueniūt sunt illi qui sunt cholerici: qr̄ oz vt expiat̄ dispō q̄ recipiunt ea. ¶ Et sirupus factus de menta cū aqua ḡnatoꝝ expssoꝝ cū pulpa sua cū aliquantulo mente ē bon⁹ eis ꝓhibēs vomitū eoꝝ. ¶ Et silr aqua ḡnato‑ꝝ acetosoꝝ. ¶ Et qñz ponat̄ in ipo aliquid de luto a‑romatico qđ comedit̄. ¶ Et qū plrmi eoꝝ bibunt a‑quā calidā fortiter et expanditur virtus ad venas eius et rducunt materie expanse ad venas. ¶ Et oz vt vaces etiaz ad vaporationes et vnctiones ex oleis in quib⁹ sunt ꝯfortatio et stipticitas et calefa‑ctio subtilis sup hypocōdria sicut oleo de nereiden et de lilio narciscino et oleū rof. etiam et oleū in quo bullitū est mastix et ē inunctio bona eis ꝓpe‑c⁹ colirica passio ē a cibis grossis. ¶ Iunte vō et lacer‑ti inungant̄ cū eis que sunt sicut oleū rof. aromati‑

zatū et sicut oleū viol. cū cera pauca. Et in hyeme cū olō de neriden cū cera pauca. ¶ Et emplentur stōi eoꝝ cū emplīs stipticis infrigidatis vehemītis stipticitatis et sit in eis aromaticitas ex eis que sciui‑sti. ¶ Et qū necessarium facit timor vt ꝓhibeas coli‑ricā passionē et non euāta sunt omnia que oportuit euāri de cibo corrupto et hūore malo: deinde com‑mouet tunc oz vt cibes eū adhuc cū cibis frangen‑tibus ipsū: deinde euacues eū post aliquot dies cū eo qđ soluit ipz. ¶ Qū g° senseris ꝙ cā tota non est ex cibo: sed ē illic sicut fortitudo frigoris stoma‑chi ꝑpabis in rtinendo vomitū eoꝝ postꝙ vomitu expulerit quantitatē quaz oportuit expelli cū siru‑po de menta pmisto cū mirra pauca: aut cū virtute xiloaloes et fac vt sint emplā eoꝝ decliuiora ad ca‑lefactionē: et fac vt illi sup qđ dormiūt ex cibo p‑mista sit virtus pulloꝝ columbaꝝ. ¶ Et sint cū eis species secūdū quantitatē quā existimas et panis ī‑fusus in passo eiā. ¶ Qunqꝫ feceris habentibus hoc accidens ex potatione et emplatione illud quod di‑xim⁹: tunc necessariū erit vt ingeniū inuenias in fa‑ciēdo eos dormir̄ sr̄ lectos stratos panis cū canticis sōniferis et cantilēis et cunis et pssione leui secūduz ꝙ dormiant sup eaz. ¶ Et cū eis que diximus in fa‑ciendo dormir̄ illos sup quos dominant̄ vigilie. ¶ Et oz vt sit locus eoꝝ locus in quo non sit lumen plrm nez frigus. ¶ Frigus nanqꝫ expellit humores eoꝝ ad interiora et necessitas ad trahendū eos ad exteriora est necessaria. ¶ Qđ si pulsus incipit mi‑norari et videris aliquid đ ipressione spasmi et sin‑gultus incipies et dabis eis in potu aliquid de vi‑no dulci odorifero in quo est stipticitas cū aqua cy‑donioꝝ et tortellis: aut medulla panis similaginei calidi quantū posē ē. ¶ Et si necessariū est ꝙ sit forti‑us illo accipiat caro plrma ex carne molli et tenera que sit ex carne auium et arietū et incidat̄ et ponat̄ sicut est in vase et decoquantur quousꝫ emittat a‑quositatē suā: et forsitan ad se rdire eam faciet de‑inde exprimatur fortiter: post decoquat̄ illud qđ expssū est ex ea paulatim et fiat acetosū cū aliquo fructuuz infrigidantiū. ¶ Et meliores eis sunt ḡnata et cydonia. ¶ Et sunt ex hominib⁹ qui ponūt cū eo a‑liquid occultum ex vino et sorbent et si digitis soluatur in eo panis paucus non erit in eo malum: deinde dormiant sup illud. ¶ Et nō est malū eis vti vua pensili de qua ipsi accipiant qū appetunt eam et sumer̄ ex ea parū masticando ḡna eius bene.

¶ Qđ si nō rtineat̄ in stōis eoꝝ aliquid de hoc et alġs et declinant ad vomēdū tunc pone sup inferiora ventriū eoꝝ ventosas magnas apud vmbilicum si‑ne incisione. ¶ Quod si nō stetint sup ipsum: tunc sr̄ illud qđ est inter vtrasꝫ spatulas decliues ad infe‑riora. ¶ Et si posē fuerit vt sic dormiat erit rectum et si fuerit magis decliue ipsū ad inferiora liga qđ est subascellis et adiutoria eius et fac cū dormire si posē ē et qum excitat ipz dolor ventosaꝝ: aut ī‑stita tunc reitera ea ambo sup ipz et nō alteres ea ābo vsque⁹ sis securus ut incipiat cibus discedere a vomitu aut sedat̄ motus descensionis in fluxu ventris tunc. n. solue quodcūqꝫ fuerit amboꝝ pau‑latim. ¶ Si aūt non rcipiat aliquid: imo fluxu ven‑tris educat ipz tunc aggrga in cibatione eius inter

stiptica et inter ea in quibꝰ est stupefactio aliqua sic amilū assatum qđ ponatur in decoctione papaueris et ponat̄ sup ip̄z galia et non ponas in ip̄a dulcedinē. Dulcedo. n. qñz sit cā ad abhorrendū et lenitatis et fluxus et solonis nate. Qū g° dederis ei huiusmōi fac ip̄z dormir̄ desup. Quod si fuerit illic vomitus ꝯsequent̄ adhibeas ei cochliariū. i. đ sirupo mente aut rob eius. Et si fuerit fluxus ventris ꝑmitte sup ip̄m suctionē aque cydonioꝝ stipticoꝝ alzarur et piroꝝ alsceni et maloꝝ alsceni muzoꝝ et algobeira. Sitis aūt eoꝝ frangit̄ cū eis que sunt sicut sauich ordei aut sauic maloꝝ cū aqua ḡnatoꝝ. Et oz vt non sepent̄ ab eis odores ꝯfortatiui et r̄staurent̄ sup eos: et omne qđ mouet in eis subuersionē anime ꝑmutet̄ ad aliđ. Et qñz abhorrēt quidaz eoꝝ odorē panis et quandoq; delectant̄ eo quidā eoꝝ. Et qñz abhorrēt quidaz eoꝝ odorē iuris et qñz delectant̄ eo quidā eoꝝ. Et sil'r vinū et similit̄ suffumigationes. Fructuuz aūt odorez plures eoꝝ recipiunt. et oz vt nō cibent̄ aliquo dū nō verificat̄ eoꝝ fames. Qđ si famē patiant̄ ante mundificationē non cibet̄: imo mittant̄ in balneum et fundat̄ sup capita eoꝝ aqua tepida et exeant et non morent̄. Si aūt appareat spasmꝰ administra sup iuncturas cerata leuia calida ꝓfundantia sit q; in hyeme cū olō de nereiden et de lilio et in estate cū olō ros. et viol. Et similit̄ ꝓiice sup eum panū infusū in olīs humectantibꝰ lenitiuis et in olō de oliuis. Et oz vt intentio sit in mandibulis et incessāter eleuet̄ cū mento et lacerto mouente gēas inferiores ad supiora cū ceratis. Et iteꝝ qum quiescit inflāmatio colirice passionis et dormiunt et excitantur: da eis in potu aliquid de robub et fac eos ingredi balneum cū facilitate et non multiplicēt morā in eo. imo quantitate qua sumant de humiditate balnei: deinde extrahe eos et coopi ip̄os et ciba eos cibo pauco leui boni chimi et calefac eos et nō dimittas eos pl'rm biber̄ valde et sepent inter aq̄ et vinū si sumpserint stiptica sup cibū. Et ꝓpa pꝰ illud in confortando st̄ōs eoꝝ cū eis que sunt sicut troc. de rosis parui et magni: et sicut gelenisbin ⁊ spodiū et cū eis que sunt sicut alcanzi. Et multotiens quidez fit balneū causa sꝑsionis humoꝝ et materiei colirice passionis et euentus ꝯfractionis in mēbris.

De rgimine fluxus medicinalis. Cam. xiiii.

Ad hoc iam singular̄ fecimꝰ cam. vbi diximus medicinas solutiuas et vomitiuas et eaꝝ administrationē. Sz cū hoc nos dicemꝰ breuiter ꝙ in principio sui oz vt curetur cū lactibꝰ et oleis et ꝓꝑe qum ingeniat̄ in lactibus vt sit stiptica. et in olīs vt sit in eis aliquid ex hoc. Hoc. n. tempat cām sanguinis. Et qñz sufficiunt in principio lac et olz et aqua calida et quandoq; ē sanatio in potando ista vna vice post aliaz. Et bibat̄ aqua calida et ꝓꝑe qū adheret ex substantia medicine aliquid st̄ō et intestinis. Ip̄a. n. transmittit eius audaciaz: deinde ꝯsequaris illud cum clisteri ꝯfortato tempate et cibo similit̄.

De cura fluxus cretici. Cam. xv.

Non oz vt retineat̄ fluxus creticus qū nō pducit ad timorez. Qđ si supfluat curet̄ cū ꝓpinquo illi quo curat̄ colirica passio veruntā non oz vt cibet̄ aqua carnis si fuerit egritudo acuta valde: imo cibet̄ eo in quo est infr̄atio et incrossatio sicut est sorbitio facta ex sauich ordei et sauich maloꝝ. Et si tollerat carnē: cibet̄ cū eis q̄ sunt sicut pisces recentes decocti cū ḡnis ḡnatoruz aut cū aqua eoꝝ ꝯditi cū seminibꝰ stipticis et que sunt ex coriandro in aceto posito ⁊ exiccato et similibus ei.

De tenasmone. Cam. xvi.

Pricipiū qđ te oz scir̄ đ dispōne tēasmō est: an ē tenasmō veꝝ aut tenasmō mēdosū. Et tenasmō quidez mēdosū est ut sit in ano fex sicca retenta et qñz exꝑmit̄ ex ea aliquid. Et qñz abradit intestinuz ꝓpt̄ laborē qui ꝑuenit ex motu eius qñq;. n. est illud et existimat̄ ꝙ illic sit tenasmō. Si g° ē aliquid ex illo oz vt cures ip̄z cū clisteribꝰ lenibus et cū collyrijs mordicatiuis. ꝙ si non agunt clisteria lenia acue ea cum lenitate et humiditate sua aliqua acuitate vt extrahat̄ q̄ue ex eis: deinde si indiges in reliquo humiditate et lenitate pura sis cōtentus eis. Et qñq; indigebis vt in potu des pilulas de bdellio aut gūmi alboti si fuerit illic crossitudo materiei. Et si fuerit caliditas indigebis eis que sunt sicut casiafistula et sirupus viol. et similia. Et pilulis factis ex medula casiefistule cū succo liq̄ritie et dragagāto. Si aūt fuerit tenasmon puꝝ: tunc si fuerit causa eius frigus aduenıens ano: curabis ip̄z cū vaporationibꝰ et cū clisteribus calidis et cū furfure cū q° vapabunt̄ anus et coxe et pecten et emunctoria et sedeat sup miliū et salē calefacta ambo in panno aut vapor̄t cū spongia et aqua calefacta et cū spongia sicca calefacta. Et inungatur cū cerato ex quibusdam oleis calidis et stipticis et calefiat locus eius: et ꝑmisce eū cū vino calefacto et olō ōphacino: aut ꝑcipe ei vt ingr̄diat̄ balneū calidū et sedeat sr̄ terrā calidaz. Et scias ꝙ frigus nocet tenasmon in pluribus horis et ꝓpt̄ illud est calefactio subtilis ꝯferēs ei in pluribus dispositionibꝰ. Et similit̄ sunt plures species tenasmō quibꝰ confert vaporatio: sicut nocet eis infr̄atio. Et pluribꝰ spetiebus eius nocet assumptio medicinaꝝ que generāt chimū crossū et viscosū. Et si fuerit causa eius durities r̄i sup quā sedit homo mollificet̄ cū cerato ex olō anetino aut camemillio cū bdellio et cera: aut cū olō calido in quo ponas spongiam et apꝓpinques loco.

Et si fuerit cā eius apā calidū stude in r̄tinendo illud qđ currit ad apā in via venaꝝ aut ex via fluxus et r̄ge apā et tempa hūorē calidū. Et oz vt curet̄ in initio sui cū phlebotomia si necessarium fuerit et cū minoratione cibi multa: imo fac eum ieiunar̄ si posse est ei illud duobꝰ diebꝰ. Et vt administres sup eum in principio aquas et embrocas que declināt ad frigus aliqđ cū mollificatione et ꝓhibitione eius quod effūdit ad ip̄z. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad ip̄z est filtrū infusū in aqua myrti et rose cū alcanna pauca. Et fiat clister̄ etiaz in ꝑmis cū eis que sunt sicut aqua ordei et aqua solatri et aq̄ ros. et oleuz ros. et albumen oui. Et si causa fuerit fluxus r̄tinebis ip̄z sicut scis: deinde embrocabis et ēplabis cū mollificatiuis ex camemilla et aneto ꝯmistis cū eis que scis ex stipticis: deinde administrabis maturatiua ꝙuis sit oīa illa in locis ꝑteritis. Et qñq;

ꝯfert cliſterī cū oľo dulci ꝺcocto cū aliqͦ ex ſtipticiſ. Et qū tu cibas melius quo cibas eſt lac ꝛ̄center mulctū ꝺecoctū qm̄ ꝛ̄tinet fluxū deſup et lenit locū.

Et ex medicinis bonis qū uis maτ̄ationē et ꝛ̄ſolutōnez et ſedationē doloris eſt emplz̄ ꝺe fenugreco et maluis et emplm̄ ꝺe meliloto et emplz̄ ꝺe caulibꝰ ꝺecoctis. Qꝺ ſi neceſſariū fuerit fortiꝰ ponaτ̄ cum eo parū cepe aſſate et paꝝ bꝺellij. Et ex mara ex ptis qum aр̄a eſt inflāmatū doloroſuz eſt vt ſumaτ̄ tur plumbi aꝺuſti et lauati et ceruſe plumbi preparate cum oppoponaco et merdaſengi conditi partes eq̄l̄ et ꝯficiaτ̄ cū vitello oui et oľo roſ. Et nos ꝓbauimꝰ ip̄z et inuenimꝰ in fine vltimū. Et ſi vis ꝺiſtilla ſup ip̄z aqua ſolatri: aut aquam coriādri. Et ſi vis aꝺꝺe in ip̄o climiā. Et qn̄z ꝯfert eis climia ſola cū vitello oui et oľo roſ. Quoꝺ ſi cauſa tenaſmō fuerit ap̄a ꝺuruz curabis ip̄z cū eo qꝺ ſcis ꝺe curōne apātū ꝺuroꝝ.

Et ex eis que expta ſunt in hoc. eſt vt ſumanτ̄ bꝺelliū et crocus et alcāna et ſinapis et alkeiri citrina ſicca et ceruſa plumbi: ꝺeinde aggꝛ̄genτ̄ illa omnia cū eo qꝺ tegit aꝺipē galline et anatis et meꝺulla cruris vaccaꝝ et ꝑpe vituli vaccaꝝ pmiſtis cū vitello oui et oľo roſ et oľo alkeiri et fiat ex eis mara. Si aūt fuerit caā eius hūor putrefactus imbibitus illic ex phlegmate aut cholera: aut fuerit phlegma viſcoſū curabis ip̄ſū cū ablutōe. Et illa q̄ melior ē. ē q̄ fit cū eiſ q̄ ſūt ſicut aqua oliuaꝝ ſalitaꝝ cū qua fiat cliſterī m̄ſura medie. lb. ſumpta ex ea ꝺonec egꝛ̄ꝺiaτ̄ illuꝺ qꝺ eſt illic: aut fiat cliſtere ex ſucco folioꝝ ſicle cum v̇tute violaꝝ et turbit ꝺeinde cura ip̄z cū ſeꝺantibus ꝺolores ex collyrijs tenaſmō. Et qn̄z facit neceſſariū phlegma potaꝛ̄ pilulas ſetiꝺas. Et ſi fuerit caā reſiduū eius qꝺ ꝺeſcendit in hora tūc ſi illic fuerit fluxus retinebis ip̄z. Quncꝫ retinueris conſiderabis: nam ſi eger tollerauerit: et non fuerit ſpes ꝙ fluxus reꝺeat cliſterizabis ꝙ̄ leuiτ̄ poteris: aut ſuppones collyriū ex violis cū pauco ſale ſi mā̄ fuerit cholerica et ex medulla caſiefiſtule coagulata cū pauco baurac et turbit. Et ſi fuerit mā̄ phlegmatica. et ſi non audes illuꝺ ꝛ̄ꝺi aꝺ illuꝺ qꝺ mollificat et attrahit et ſeꝺat ꝺolorem ex embrocis et collyrijs. Et qn̄ ꝺifficile fit tenaſmō et non eſt illic mā̄ egrediens et non eſt niſi eleuatio aꝺ ſcellam frequens cuius qn̄z eſt caā ap̄a ꝺurū. Et qn̄z eſt frigus inſepabile: tunc aſſiꝺua vaporatiōez eius cum lana infuſa oľo calefacto ſicut oľo roſ. et oľo myrtino et vioľ. et camemillino et pauco vino et infunꝺe cū illo oľo anuz et pectinē et teſticulos.

Quoꝺ ſi non ſeꝺeτ̄ tunc cliſteriza ip̄z cū oľo ſiſamino tepido. Et ꝛ̄tineat ip̄z per horas aliquas: qm̄ ſanat eū. Et hoc quiꝺ ꝛ̄gim̄ antiqui ꝺixerunt et fecerunt ip̄z quidā poſterioꝝ: et nos iaz expti ſumꝰ ip̄z et ē vehementis iuuamenti. Si aūt fuerit ab vlceribꝰ et corroſione cōſidera et tūc ſi eſt nā̄ ſicca non ꝺimittas ſiccitatez eius: ı̄mo ſtuꝺe in leniendo ip̄az cū eq̄li lubricitate vt ꝑcipiteτ̄ egō. ſiccitas. n. egōnis in huiuſmōi egritudie ē mala valꝺe: et oz vt n̄ cibeτ̄ aꝛ̄is nz ſalſis ualꝺ nz acutiſ nz acetoſ ualꝺ oia n. illa faciūt egeſtiōē morꝺicatiā ꝛ ꝺoloroſā aut excoriatiuā. Et aꝺ vltiū oz vt cures ip̄z curōne corroſionis inteſtinoꝝ et cholera ip̄oꝝ ꝯfidens in collyrijs. Et ſi non indiguerís mundificatione incipies et cliſterizabis ipſū ex aqua mellis et pauco ſale cōmiſto ei. Et ſit cliſtere eius cū hoc cliſtere ita ut nō ſit fex in inteſtis: aut fac collyriū ex melľ. ꝛ baurac et aꝺminiſtra ip̄z: ꝺeinde labora in curatione vlceꝝ. Et ſi fuerit ab hemorroidibꝰ et fiſtulis et ragadijs curabis cauſaz cū eo qꝺ ꝺicemꝰ in cͦ ſuo.

De collyrijs que ſuppōūτ̄ aꝺ teāſmō. Caᵐ. xvii.

Collyrioꝝ aūt que aꝺ tenaſmon ſupponūtur melius ē qꝺ ex eis ē magis ſtipticū. Et ex eis ē collyriū alex. notū et ex eis ē collyriū ꝺe ſanꝺaraca et collyria plr̄ma ex eis ı̄ quibꝰ eſt narcoticitas que iam ꝺiximꝰ in curatiōe vlceꝝ.

Deſcriptio collyrij aꝺ tenaſmō. ℞. opium caſtoreū et tus et crocū fiat ex eis collyrium et supponaτ̄. Et iteꝝ galle ı̄maτ̄e ceruſa plūbi tꝰ ſā. ꝺrac. opiū. Empľa v̇o ſūt empľa facta ex vitello oui et medulla ſimilaginei panis et camemilla: aut aqua eius exp̄ſſa ex ea que humida eſt: et aneto ſicco et altea et mucilagine ſeminis lini et ſimilibus. Et ex bonis quibus fit emplz̄ ano eiꝰ ſunt porri ꝺ ſeči ꝺecocti elixati cū butyro vaccino et oľo roſ. ꝛ pauca cera colata.

Suffumigationes aūt ſūt ſuffumigationes note aꝺ eos quibus vtantur qū ꝺolor fit fortior ita ut ſedeant ſup ſeꝺē pforata ſup quaz equeτ̄ anus: aut ponaτ̄ ſubtꝰ traiectoriū p qꝺ fiat ſuffumigatō.

Ex illis itacꝫ eſt vt fiat ſuffumigatio ex ſulfuꝛ̄ et nucleis oliuaꝝ et ſtercore cameli. Et ſi fiat ſuffumigatō cū p̄rimo ſulfure ſubito iuuaτ̄ eo. Aq̄ v̇o in quibus ſedent quiꝺam vt ſedeτ̄ ꝺolor ſunt ſicut aque in quibꝰ ꝺecoquntur malue et anetū et camemilla et altea. Et quidez vt ꝛ̄tinea ꝛ̄ illuꝺ quod currit ſunt aque in quibꝰ ꝺecoquntur ſtiptica. Et oz vt aggregeτ̄ inter aquaſ ſecūdū neceſſitatē. Qꝺ ſi anus egreꝺiaτ̄ laueτ̄ et mūdetur et ꝛ̄ꝺucaτ̄ et ſeꝺeat ille cꝰ eſt in aquis ſtipticis valde: aut fiat ei emplz̄ poſt ꝛ̄ꝺuctionē et ꝛ̄uerſionē cū ſtipticis cōfortatiuis cōtritis et aggꝛ̄gatis cū quibuſdaz ſuccis ſtipticis.

Tractatus tertius ꝺe inceptione ſermonis ꝺe ꝺoloribꝰ inteſtinoruz.

De punctione. Caᵐ. i.

Cauſe punctionis aut ſunt ventoſitas coarctata aut ſupfluitas acuta mordicatiā: aut baurachia ſalſa morꝺicatiua: aut hūor uiſcoſꝰ q̇ nō expelliτ̄: aut vlcꝰ apoſtematis: aut ſpentes et aſcarides. Et ex punctione ē q̄ ē ſecūdū ſemitā criſis et eſt ex ſignis eius. et omnis punctio vehemēs eſt ſimilis colice et cura eius eſt cura colice niſi cholerice: nā ſi ip̄a curaτ̄ illa cura ē in ea timor magnus ı̄mo punctio q̄ nō ē cū fluxu qū fortior fit eſt colica aut iliaca. Et qn̄ ꝑuenit punctio aꝺ cūzez et vomitum et ſingultū et ꝺeſtructionē rationis ſignificat mortez.

De ſignis. Caᵐ. ii.

Ventoſa qꝺ fit cū rugitu et inflatione et extenſione ſin̄ gꝛ̄uitate et quiete cū exitu ventoſitatis. Factū v̇o ab hūoꝛ̄ cholerico ſignt̄ gꝛ̄uitas cū vehementia morꝺicationis inflāmate et ſitis et exitus eius in egōne et eſt ſimiliſ colice. Et ſi curīτ̄ cura eius erit timor maximꝰ.

Sig aūt facte ab hūoꝛ̄ baurachio ſunt morꝺicatō

cū grauitate addente et egressio phlegmatis in egō ne. ¶Et sigā̄ facte ab hūoꝛ crosso viscoso sūt ḡuitas et adherentia doloris in vno loco et exitus huius generis in egestione. ¶Et sigā̄ facte ab vlceribus sūt sigā̄ excoriationis nota. ¶Et sigā̄ facte ab apate sunt sigā̄ apatis dicta in caͦ colice. ¶Et sigā̄ facte a v̇mibus sunt sigā̄ vermiū dicta in caͦ vermiuꝫ.

¶ De cura. Caᵐ. iii.

Oportꝫ in omni punctione māli nocente sua mā̄ vt vomat hñs eaꝫ: deinde soluat. ¶Sꝫ punctio que est ex ventositate curet̄ pͥus cū r̄gimine ꝯueniente et alienatione eius ex quo generat̄ ventositas et minoratione comestōnis et paucitate potus aq̄ sup cibū et paucitate motus sup cibū. ¶Deinde si fuerit ventositas insepabil̄ tunc oportebit vt curentur intestina cū clisteri euacuante hūoꝛꝫ ex quo ipā euaporat et administre t̄ in eo adeps galline et oleū rof̄. et cera aut cū eo q̄d bibit̄: si fuerit egritudo supius sicut et dactilum et biera in aqua de seminib⁹: et silr̄ diacydonitē deinde sumat ea que sunt sicut tyriaca et socrugene et similia: et sicut semina r̄solutiua vētositatū.

¶Descriptio clisteris decoquant̄ polypodij centauree cymini aneti rute sicce fenugreci seminis apij. in aqua decoctione bona: deinde sumat̄ ex ea pond⁹. c. ʒ. et ponant̄ vel dissoluant̄ in ea oppoponaci bdellij amboꝝ ana. ʒ. ʃ. aut minus aut plus secūdū necessitatē et distillet̄ sup ea nereiden. ʒ. x. aut olei rof̄. et mellis. ʒ. x. ¶Puluis. ℞. cymini baccaꝝ lauri rute et ameos omniū anna. ʒ. ʃ. et penidij lapidosi. ʒ. v. fiat ex eis̄ puluis et ē dof̄. i. ¶Et iterū sumat̄ centauree crosse pondus au r̄. i. cū decocto. ¶Et ex eis que sunt mirabilis iuuamīti apd̄ expimentatores est calcaneus porci adurat̄ et sumat ipꝫ in potu hñs punctionē ventosā. ¶Aut det̄ in potu de ḡnis lauri siccis solis duo cochliaria ¶Et ex eis que ꝯferunt ei est illd̄ q̄d. ℞. ḡnoꝝ alben et carpobal̄ amboꝝ ana. ʒ. i. bibatur in aq̄ cal̄a in mane et sero. ¶ Et ex emplis̄ ꝯmunib⁹ vtrisq̄ȝ sunt auellane assate cū corticib⁹ suis cū quibus emplet̄ locus semp. ¶Et silr̄ vaporationes cū eis que sunt sicut anetū et ruta et sansucus sicca. ¶Et emplatō vmbilici vel suminis cū ḡnis lauri cōtritis et cōfectis cū vino aut cū aqua rute et r̄seruata tota nocte: iuuantia ē valde. ¶Et cib⁹ ventose et phlegmatice sit ex eis que sunt sicut, ius alcanabir et galloꝝ decrepitoꝝ equatū cū aneto plurimo et speieb⁹ vel pipe et seminib⁹. ¶Et sit ꝯtent⁹ iur̄ et sit panis panis salit⁹ bene ꝯfectus. Et alkiskat rectior est ei et vinum sit vetus subtile. Et oꝫ vt vtant̄ exercitio subtili ante cibū. ¶Et eritius assatus secūdū q̄ dr̄ ꝯfert punctionib⁹ ambabus simul. ¶Facte aūt ex phlegmate viscoso cognoscitur cura ex cura ventose nisi quia oꝫ vt intentio sit in mūdificando plus aut desubtus aut desup. ¶Et ex eis que conferunt illis in ipsa si non fuerit fluxus est puluis amomi sumptus p se sequente potu. ¶Et cōfert ei sumer̄ in potu nasturtiū cū ol̄o et troc. alcfeniati. ¶In facta autē ex phlegmate salso oꝫ vt incipiat ab euacuatione eius cū clisterib⁹ que recipiunt ibit polypodiū in quib⁹ fit equatio cū eis que sunt sicut aqua seuestē et viol̄. et vt eūet̄ etiaꝫ cū eis que sunt sicut biera picra et diacydonitē. ¶Deinde administrent̄ cibi boni chimi ipingūti pinguedine bona: sicut pinguedo facta ex carnib⁹ arietū et galline et pulloꝝ pinguiū et minoret̄ cib⁹ cū bonificatione eius: et bibat vinū subtile paucū. ¶Et ex eis que cōferunt in omni punctione fr̄a est sumer̄ in potu aquā mellis cū ḡnis arasceid et aniso et acoro et ḡnis lauri et aristol̄. et folijs lauri et centaurea et xilobal̄. et singularit̄ et ꝯposite. ¶In facta autē a cholera oꝫ vt considerēt. ¶Q̄d si fuerit illic v̇t⁹ fortis et mā̄ pl̄ma eūet̄ cū eis que sunt sicut decoctio myrobal̄ citri. et sic aqua ḡnatoꝝ et paꝝ scamonee aut absq̄ȝ scamone a: imo sola et sequat̄ eā aqua cal̄a. Et cum eis que sunt sicut decoctio tamaridoꝝ et cassiefistul̄. ⁊ sira cost et que sunt similia illis: deinde equet̄ mā̄ cum eis que sunt sicut semē psilij cū ol̄o rof̄. et aqua ḡnatoꝝ et succus cucumeris cū ol̄o rof̄. ¶Et emplet̄ venter cū empl̄is frigidis et sint in eis solatrum et supiora vitis. et oꝫ vt misceantur cū eis etiam sicut apsinthiū. ¶Et cibi sūt illi qui fuūt de lentibus et de sumach et de spinachijs et de berberis̄ et similes illis. ¶Et oꝫ vt caueat̄ ab errore cadente in ea. et existimat̄ q̄ sit colica et curat̄ cura eius et moritur infirmus. ¶Ueruntū nos r̄dibim⁹ ad cognitionem integrā eius quo oꝫ vt curet̄ hec pars punctionis q̄ū loq̄mur de speieb⁹ colice. ¶Existimo gͦ complementū eius s̄monis in eo illic. ¶Facte aūt ab vlceribus cura est cura vlceꝝ et iam dixim⁹ eaꝫ. ¶Sed facte ab apate cura est cura apatum. ¶ Ueꝝ facte a vermib⁹ cura est cura vermiuꝫ.

¶ De rugitu et egr̄ssione ventositatis absq̄ȝ voluntate. Caᵐ. iiii.

Rugit⁹ generat̄ ex multitudine ventositatis et generat̄ ipꝫ cibi inflatiui: aut malitia digestionis ꝓpt̄ aliquā causaꝝ i malitia digōnis q̄ ē in mēbris aut ē in cibis. ¶Et pl̄rꝫ quid̄ ē in mēbris et nō fit nisi ꝓpt̄ frigiditatē: aut ꝓpt̄ casuꝫ virtutis sicut in fine pthisis. ¶Et pl̄rm q̄dē fit cū lenitate nat̄e et stimulatione necessitatis egestionis. ¶ Et q̄ñꝫ fit in intestinis supiorib⁹ subtilibus et est sonitus eius acut⁹ et fit in crossis et ē sonit⁹ eius ḡuior. ¶Et q̄ñ ꝯmiscet̄ ei hūiditas est declinis ad gurgulationē. ¶Et q̄ñꝫ rugit⁹ ē signū crisis̄ ¶et q̄ñꝫ accidit ꝓpt̄ ꝯmunitateꝫ splenis. ¶Et q̄ñꝫ rugitus accidit multotiens patientib⁹ in mirac ꝓpt̄ ꝯtritionē ppea q̄ intestina eoꝝ infrigidantur.

¶ Et q̄ñꝫ fit q̄ū in ep̄e est debilitas. ¶Exitus aūt ventositatis absq̄ȝ voluntate: q̄ñꝫ fit ꝓpt̄ mollificationē ieiuni. ¶et q̄ñꝫ fit ꝓpt̄ vtrasq̄ȝ mollificationes: ⁊ distinguit̄ inter vtrasq̄ȝ p illud quod vr̄ d̄ paucitate sēs⁹ ani: aut frigiditate ei⁹.

¶ De cura. Caᵐ. v.

Regat̄ cū alienatione ciboꝝ inflatiuoruꝫ pl̄rimoꝝ et cū tollerantia famis et ꝯfortatione digōnis cū eis que iā sciuisti et r̄solōne ventositatis cū medicinis q̄s dicem⁹ in caͦ colice ventose. ¶Et ex eis que bona sunt in hoc in pl̄rib⁹ locis est diacyminū et iteꝝ diapipeon et iteꝝ acorus conditus. ¶Et si fuerit cū fluxu tunc alcanzi: et iteꝝ sumat̄ cymini et ameos et k̇eisi et carui omniuꝫ ana ps vna anisi ptes. ii. et fiant ex eis suffuf cū penidijs lapidosis ponder̄. ʒ. v. et curet̄ exitus ventositatis absq̄ȝ voluntate curatione palysis ani: aut assumptione tyriace et ol̄i alkekengi: ⁊

inungatur illud qđ est supra vmbilicū cū oleo co
stino et similib⁹ si fuerit ppt̄ ieiunuꝫ.

De colica ex ītentione fecis. Caᵐ. vi.

Colica est inteḡ intestinalis dolorosa cū
qua difficilis fit exitus eius qđ egrědit
p nāꝫ. Et colica quidē secūdū veritatem
est nom̄ eius in quo est causa in intestinis crossis.
s. colon et que sequnt̄ ipꝫ: et est dolor q̇ multipli
cat̄ in eis ppt̄ frigus eoꝝ et ppt̄ spissitudineꝫ ipso
ꝝ et ppt̄ frigus eoꝝ multiplicatur sup ea adeps.
Qđ si ē in intestinis gcilib⁹ tunc nom̄ ppriū ei fm
scientiam verā est ileos. Vel qñ est ileos in qui
busdā locis colice ppīea q2 vehemēt est ei similis
et cause colice: aut cadunt ppe in colō: aut cadunt
in aliis et pueniūt ad ipꝫ secūdū semitā cōmunita-
tis. Et cause eius que cadunt in ipo ppe: aut sunt
malitia ꝯplonis singularis calā: aut frā: aut sicca.
Et calā quidē opat̄ exiccatione sua et ꝯstrictione su
a reducente nutrimentū ad ep et expellente illud
ad ipꝫ. Et frā ꝯgelatione sua aut faciendo accidere
malitiaꝫ ꝯplonis nocuā. Et plr̄m eius est in terris
frigidis et qum flat septētrio. Et frigus quidē qñ
facit illud ppea ꝙ īstringit lacertos ventris et per
uenit calefactio eius ad ꝯcauitatē et exiccat fecem
et stringit lacertū ani et expellit feces et qđ cū eis
est ad supiora. Et sicca opat̄ ppt̄ puatione eius qđ
lubricat fecē et inuentionē eius qđ exiccat eam et
exiccat ipaꝫ. Malitia aūt ꝯplonis humide sin-
gul'is nō semp est causa colice nisi accidat ex ea ac-
cidens qđ sit causa colice frā aut hūida mal': aut
malitia ꝯplonis cū mā: aut mā calā que īflat ⁊ mor
dicat et sepat ꝯtinuitatē et ptransit terminū pūctō
nis pueniens ad terminū colice: aut frā et īdit ad
malitiaꝫ ꝯplonis diuerse frē. Qđ aūt accidit de se
patione ꝯtinuitatis subito q̄uis sit illud cū essentia
colice tñ qñqꝫ facit ipꝫ accidere frigus ppt̄ hoc qđ
generatur ab ipo ventositas in corpe intestinoruꝫ
hora post horā. Et qñ est hūor faciens hunc dolo
rē: aut illū qui ppinquus est ei melancholia. Et qñ
est eius euentus cū paxismis et apđ comestionem
cibi. Et qñ sedat ipm vomit⁹ rī acetose melan-
cholice. lꝫ sit huiusmōi vomit⁹ in huiusmōi dolor̄
secūdū plr̄m phlegmaticus et generat ipꝫ frig⁹ mē
broꝝ: aut malitia digōnis et cibi et fructus et ole
ra. aut est cā colice ppe oppilatio phibens egō-
nē et hu. et ventositates a penetratione et ipi ex-
pellunt̄ et accidunt dolor et extensio maxima.
Et plr̄m huius oppilationis qū nō est apā accidit
postq̄ īplet̄ monoculū: deinde puenit ad colon.
Et hec oppilatō aut est ex apāte in intestino et plu
rimū eius ē calidū: aut ex hu. phlegmatico visco
so īplente spatiū ei⁹ et oppilat ipꝫ: et est illa que fit
secūdū plr̄m et ē illa que iuuat̄ febre: aut ex ven
tositate accidente: aut ppt̄ torsionē contorquenteꝫ
ppt̄ ventositatē torquentē et incisionē ligamenti:
aut rupturā: aut attritionē: aut expulsionē intesti
noꝝ ad ptes inguinū et testiculoꝝ: aut rupturā su
pra illud: aut ppt̄ vermes cōprimentes: aut ppt̄
fecem siccā et hec fex sicca est qm̄ ipa est fex ciboꝝ
siccoꝝ: aut quia īmanet tempor̄ longo et siccatur.
Et est causa īmanentie eius đbilitas expulsiue in
intestinis: et multotiens est hec remanentia ppter
potū rī narcotice stupefacientis virtutes opantes
in fece. Et cū hoc pole ē etiā vt debilitet̄ virtus
expulsiua que est in lacertis ventris. Sicut accidit
ei qui multiplicat coitū. aut ppt̄ đstructionē sens⁹
intestini. aut paruitatē effusionis choler̄ expellen-
tis lauantis. aut qm̄ mesaraica exuccat ex ea hūidi
tatē plr̄mā. aut ppt̄ puocationē sudoris supflui:
aut exercitia facientia sudar̄. aut ppt̄ vehemētiam
raritatis corpis ppt̄ ꝯplonē que ē in ipo: qr̄ obedit
attractioni aeris ꝯtinētis calidi: et ppt̄ hoc ē bal-
neatio cū aq̄ calā ex eis que ītinēt nām. aut ppt̄
aerē ex calefactione c⁹ ꝯseq̄t̄ vt attrahat humidita
tes et si fuerit absqꝫ raritate. aut ppt̄ raritatem
fistulosā. Et qñ fit ppt̄ artem facienteꝫ necessariū
tactuꝫ caliditatis sicut vitrearia et ferraria et fu-
soria. aut ppt̄ cōplonē in ventre ipso calidā val
de exiccantē caliditate sua aut est cā in illa calidita
te in paucis dispōnib⁹ multitudo choler̄ acute effu
se ad ventrē adurētis fecē qū inuenit eam ꝑpatam
ppt̄ paruitatē suā. aut ppt̄ siccitatē substantie sue
et hoc ē secūdū minus: sꝫ secūdū plr̄m ipsa soluit
nāꝫ. Et qum accidit hec colica in pncipio nocet: et
intestino dolorē facit vehemētē intollerabilē. Et
qñ ē cā illius caliditatis vehemētia frigoris aeris
exterioris: qr̄ coarctat caliditatem interius et cum
hoc puocat vrinā et constringit anū: qr̄ impellit
fecē ad supiora. aut ppt̄ ꝯplonē siccā in intestinis
et ventre: qr̄ exiccat̄ fex. aut ppt̄ tenasmon apā-
tis rcti: qr̄ exiccat̄ fex. Et existimauerūt quidaꝫ ꝙ
quandoqꝫ lapidescit illud qđ ītentū est in intestis
et egredit̄ lapis. Illa autē que ē p ꝯmunitatem
est sicut si accidat in epe: aut in vesica: aut in rni-
b⁹: aut in splene apā et ꝯmunicet ei intestinum p
hoc qđ coarctat illud apā de substantia eius et ꝯsti
pat ipꝫ et oppilat illud. Et sicut si ꝯmunicet̄ reni-
b⁹ in doloribus lapidis et debilitet̄ operatio eius
in expulsione humoꝝ: qr̄ retineant̄ in ipo et acci-
dit colica p cōmunitateꝫ lapidis: q̄uis dolor lapis
sit ex eis que similantur dolori colice et occultat̄
nisi illi qui pausionē hꝫ. Et nos dicem⁹ drām
inter vtrasqꝫ cū signis. Et qñ accidūt colica et ile
os secūdū semitam accidentie egritudinū pestilen-
tialiū aduenientiū et pueniunt de rgione ad rgio
nē et de homine ad hominē. Et iam rtulit illud q̇
daꝫ medicus de antiquis. et dixit ꝙ pueniebat q̇-
daꝫ coꝝ ad epilepsiā et erat epilepsia mortalis: et
q̇dā ad rsolutionē intestini colon et mollificationē
eius cū incolumitate sensus eius et seprabat̄ cum
huiusmōi euasio. Et erat plr̄m eius ileos et lede-
batur colō secūdū semitā pmutationis simil' crisi.
Inquit et q̇dā medici curabāt eos cura mirabili.
ipi nanqꝫ cibabant eos lactuca et endiuia et carnib⁹
pisciū crossis et carne omni habenti vngulā in pe-
dib⁹ et omnib⁹ illis infrātis et aq̄ frā et acetosis ⁊
sanabant eos cū hoc ita ꝙ sanabāt oēs taliter ne ca
derent in epilepsiā et paralysi ꝑdictā. Et sanabant
quosdā coꝝ in quibus erat inceptio epilepsie. Et
qñ accidit colica habentib⁹ tetanū. qr̄ deficiunt i
expellendo feceꝫ et hu. ab intestinis supiorib⁹ sic
ipsi deficiunt in retinendo quod ē in inferiorib⁹.
Et qñ est frigus ꝯplonū coꝝ cā colice. Et plr̄m q̇
dem accidit colica a phlegmate crosso: deinde a uē
tositate forti facta et penetrāte in tunicis itestioꝝ
et villis coꝝ: et ppt̄ sepationē cōtinuitatis coꝝ.

Uentositas. n. ſpgit i ſtõ ꝓpt ãplitudinẽ ſtõi et ꝓ pt̃ caliditatẽ ſtõi et ꝓqinquitatem mẽbroꝝ calidoꝝ ad ip̃z et ſpgit in inteſtinis ſupioribus ꝓpt̃ gcilitatẽ inteſtinoꝝ ſupioꝝ et r̃tinet̃ in inteſtinis aliꝭ ꝓ pt̃ ꝯtrariũ illius ex frigor̃ eoꝝ et conſtrictione ipoꝝ et multitudine r̃uolutionis in ipſis et ſpiſſitudĩe tunicaꝝ eoꝝ. Et colica ventoſa ꝗuis ſit ex mã que fit mã ventoſitatis: tam̃ non ꝯpatur illi materiei qm̃ mã ſola nõ oppilat viã ſecũdũ qꝫ egr̃dit̃: et nꝫ facit dolorẽ p ſe: ĩmo p illud qđ accidit ab ea.

Et phlegma facit dolorẽ p ſe et opillat p ſe. r̃liq aũt diuiſiones minus illis. Et ex eis que ꝑpant inteſtina ad colicaꝫ et ꝓpe ventoſã. ẽ vinũ plurĩe ꝯmiſtionis et olera et ꝓpe cucurbita et fructus r̃centes et ꝓpe vua et potus aque ſup eos: et motus ſup eos et coitus et retentio ventoſitatis volẽtis egr̃di et aduentus frigoris vehem̃tis ad inteſtinũ et infrigidantis ip̃z et inſpiſſantis illud. Et ex eis que ꝑpant inteſtina inferiora ẽ comeſtio ouorũ aſſoꝝ et piroꝝ et cydonioꝝ ſtipticoꝝ et paſſe et ſauich et miliꝭ et rizi et que ſunt ſimilia illis.

Et iteꝝ r̃tentio egõnis volentis egr̃di qñꝫ facit cader̃ in ip̃aꝫ: et coitus plurim⁹ et ꝓpe ſup cibum groſſũ. Et ex mã omnis colice ex humore groſſo: aut ex fecib⁹ implet̃ monoculũ ꝑ⁹ ſecũdũ plr̃m: deinde ꝑuenit ad alia. Et dũ non euãt mã que ẽ in monoculo non accidit ꝯplementũ ſanitatis. Et qñꝫ eſt colica veniens deſup et quotienſcunqꝫ fit cliſtere aut euapatio retinet̃ mã in monoculo: qr̃ dupli cat̃ dolor. Et febris quiđ eſt iuuatiua in omnibus dolorib⁹ colice c⁹ cã eſt ventoſitas groſſa aut phlegma: aut malitia cõplr̃onis fr̃e et eſt ex rebus velocius ſanantib⁹ ventoſã. Et colica quiđ multotiẽſ ꝑmutat̃ ad palyſi et ſanat̃ p eã. et illud qñ expellit̃ mã ſubtilis ad extrẽitates et coarctant̃ ex ea lacerti. Et qñꝫ ſil'r ſanant̃ p dolor̃s iuncturaꝝ. Et qñꝫ ꝑmutat̃ ad dolorẽ dorſi phlegmatica aut ſanguinea ad quã ꝯfert phlebotomia: ꝓpea qꝫ maturãt caliditas doloroſa et medicine iliace mãs crudas. Et qñ ꝑmutat̃ ad varietatem melãcholicã et melancholiaꝫ et epilepſiã eſt malũ. Et qñꝫ ꝑducit ad hydropiſi p illud qđ corrumpit de ꝯplr̃one epatis.

Et qñ inuenit colica dolor̃s articuloꝝ et ſimilia ñ apparẽt illi dolores trib⁹ de cauſis: qm̃ dolor fortior impedit̃ a debilior̃: et qm̃ materie ſunt ꝯuerſe ad latus doloris fortis. et qm̃ dolor et fames et vigilie reſoluũt ſupfluitates. Et qñ ꝓlongatur retentio fecis inflat̃ venter et intẽſſicit. Et qñ fortia ſiunt mẽbra colice et ñ r̃cipiunt ſr̃fluitates tunc mr̃totiens redeũt ſr̃fluitates et infr̃ant caput. Et multotiens accidit colica poſt ſolutiones quib⁹ expellitur groſſũ. Et multotiens ſubleuat curatio colice ſingultũ punctionis.

De ſignis colice abſolute. Ca^m. vii.

Accidentia quiđ colice ve c⁹. ñ declarat̃ ꝯfirmatõ ſunt qm̃ minoratur illud quod egr̃dit̃ de fece et expellit̃ ꝑoxiſm⁹ egõnis et minoratur appetitus: ĩmo r̃mouet̃ omnino et abhorret hñs eaꝫ vnctuoſa et dulcia et nõ declinat declinatione ꝑua ad acetoſa aut acuta aut ſalſa et eſt decliuis ad ſubuerſionẽ et nauſeã. et ꝓpe qñ recipit vnctuoſũ et olſacit odorẽ vnctuoſi et dulcis et debilitatur digõ eius valde: et inuenit omni hora punctionẽ et đclinãt ad potãdũ aquã plr̃imã et inuenit dolorẽ in r̃nib⁹ ſuis et in dorſo ſuo: deinde fiunt cũ ea fortia accidentia et fit ipſa fortis et retinet̃ nã et forſitan non egr̃dit̃ nec etiam ventoſitas penitus. Et qñꝫ retinet̃ etiã eructuatio et fit fortis punctio et fit. q. ꝑforet̃ venter eius terẽbello: aut. q. ſit abſconſa in inteſtinis ei⁹ acus ſtans et quotiens mouet̃ dolet et fit fortis ſitis et non ſanatur hñs eam lꝫ bibat plr̃m: qm̃ qđ bibit̃ nõ penetrat ad eꝑ ꝓpt̃ oppilationes accidentes in orificijs meſaraicaꝝ que ſecuntur ventrẽ. Et qñꝫ multiplicat̃ in quibuſdã eoꝝ tremor abſqꝫ cauſa. Et ſi ingeniet̃ in extrahendo aliquid de ventre habentis colicã egrediunt̃ humiditates et ſquibale ſicut ſtercora ouiũ vel ſicut ſtercora capraꝝ magne et ꝑue et r̃s natans in aquã et fr̃quens fit vomit⁹ cholericus et phlegmaticus et ap ꝓpinquat ſecũdũ plr̃ꝫ hu. phlegmatico deinde cholerico: deinde qñꝫ euomit r̃ẽ porralẽ et vt erugo eris. et qñqꝫ euomit r̃m de gener̃ melancholie incenſã. Humores. n. qñꝫ corrumpuntur et qñꝫ adurũt̃ ex dolor̃ et vigilijs et medicinis calidis. Et vomitus quiđ nõ fit frequens niſi ꝓpt̃ ꝯmunitatẽ ſtõi ad inteſtina: et ꝓpt̃ multitudinẽ materiei et penuriam vie ad ĩferiora et qm̃ via choler̃ ad inteſtina ſecũdũ plurimũ ꝯſtringit̃: qr̃ expellit̃ ad ſupiora: et ꝓpt̃ hoc rubet vrina in ipſa: et qm̃ maior ꝑs choler̃ ꝯuertitur ad r̃nes qñ non inuenit viã ad fel ſubſtentatũꝫ ꝓpt̃ illud qđ ẽ corã eo de oppilatione: et qm̃ dolor rubificat aquam: et qm̃ r̃nes ꝯmunicãt in dolor̃. Et ꝓpt̃ illud r̃tinet̃ vrina etiã qñꝫ. Et qñꝫ eſt vrina in principio eius ſecũdũ dolorẽ aque ciceris et aque caſei. Et qñꝫ aſſociat̃ ei tremor cordis maximus et indiget pectus eius retentione cũ manu. Et qñqꝫ peruenit res ad ſudorẽ frigiduꝫ et ſincopiꝫ.

De ſignis ſaluis colice. Ca^m. viii.

Magis incolumis colica eſt illa in qua retentio non eſt vehem̃s et ẽ dolor mutabilis. Et qñꝫ aleuiat̃ plr̃ꝫ ꝗuis r̃deat poſt eã. Et inuenit habens eaꝫ ꝓpt̃ exitũ ventoſitatis et egõnis et adminiſtratione cliſterioꝝ qetem: ſicut eius ꝯtraria eſt prauior vel difficilior colica.

De ſignis malis in colica. Ca^m. ix.

Fortitudo doloris et qđ vomit⁹ ꝯſequit̃ vomitũ et ſudor frigidus et frigus extremitatũ ꝓpt̃ vehementiã doloris vẽtris et declinationẽ ſan. et ſpiritus ad ipſũ. Et qñ ꝑuenit ad ſingultum quoꝝ vnus ſequit̃ aliuꝫ et ad r̃bationẽ rõnis et ſpaſmũ et r̃tentionẽ eius quod egr̃dit̃ et non egr̃dit̃ ſaltẽ cũ ingenio eſt mortalis. Et in extraneis ſignis eſt qñ appꝫ in eo qui hꝫ dolorẽ ventris veſtigiũ et bothor nigruꝫ ſicut faba. et vlcerat̃ et remanet vſqꝫ ad diem ſecũdũ aut pl⁹ qm̃ morit̃. Et huic quiđ homini aduenit ſubet et multitudo ſomni in principio egritudinis ſue. Et bonitas anhelitus eſt bona ſignificatio ad euadendũ: quomõ g° erit eius malitia.

De differentia que eſt inter colicaꝫ et lapidem renũ. Ca^m. x.

Quandoqꝫ accidũt in lapide renũ accidentia colice predicta: qm̃ colon ip̃z ꝯmunicat renib⁹ qr̃ accidit ei dolor qui eſt ei

ꝓpus et accidunt ei accidentia sua que pertinent illi dolori. Ueꝝ dr̄a inter eas q̄ñ ē ex dispōne doloris et ex parte vicinantiū ꝓpoꝝ et ex parte eius qḋ conuenit et eius quod non ꝯuenit et ex pte ei⁹ qḋ egredit̄ et ex pte vltiitatis accidentiū et ex pte causaꝝ et significationū accidentiū. ¶ Dispositio aūt doloris diuersificatur in eis quantitate et loco et tempor̄ et motu. ¶ Quantitate v̇o q̄ñ ille qui est lapidis est puus quasi sit acus et colicus est magnus. ¶ Loco aūt q̄ñ colicus incipit ab inferiore pte dextri lateris et tendit ad supiorē sinistri. Et q̄ñ ꝯfirmat̄ dilatatur in dextra et in sinistra. Et secūdū quosdā non incipit colica a sinistra: sed illud non est veꝝ. Et nos iam expti sum⁹ ꝯtrarium illius et est ad anteriora et vers⁹ pectinē decliuior q̄ꝫ sit ad posteriora. Et renalis incipit a supiorib⁹ et descendit paulatī vsꝫ ad locū vbi ꝯfirmatur et est decliuior ad posteriora. Tempor̄ v̇o q̄ñ r̄nalis fit fortis in hora vacuitatis et colicus alleuiat̄ in ea et fit fortis qum sumit̄ aliq̄d. Et colicus incipit subito et in tempor̄ breui: et lapidosus paulatiꝫ et fortis fit in fine suo: et si est r̄nalis fit p̈us dolor in dorso et difficultas in vrina: deinde signa in quibus colica et in colico sunt illa sig̃: deinde dolor. Motu aūt q̄ñ colic⁹ ad ptes mouet̄ plr̄es et r̄nal' figit̄. Ex pte aūt vicinantiū ꝓpoꝝ q̄ñ tremor multiplicatur in r̄nibus ambobus et non ptinet colico. ¶ Dr̄a aūt accepta ex eo qḋ ꝯueīt: ⁊ ñ ꝯueīt: ē q̄ñ clist̄ia et exit⁹ vetositatis et fecis alleuiant dolorē colice et non alleuiant dolorē r̄nū alleuiatione de qua sit curandū in plr̄ib⁹ dispōnib⁹. ¶ Et lapidem frangentes medicine alleuiant dolorem renum et non alleuiant dolorem colice. ¶ Ex parte autem eius qḋ egredit̄ est quoniam qū renali fortasse nō est retentio r̄i que q̄ñ egr̄dit̄ est sicut stercus et squibale: et sicut stercus vaccinum et nat̄at. ¶ Et q̄ñqꝫ est retentio omnino et rugitus et similia. et colic⁹ non euacuat̄ ex hoc. Ex pte aūt vltime cōsecutiōis accidentiū: est q̄ñ dolor crurium et dorsi et tremor in r̄nali est plus et casus appetitus et vomit⁹ ꝯsecutiuus phlegmaticus et puitas digōnis et vehemētia doloris et pductio ad sincopim: et sudor frigidus et iuuamētū cū vomitu in r̄nali sunt mi⁹. Ex pte aūt causaꝝ et significationū accidentiū: est q̄ñ frequentia nauseatiue satietatis et assumptō ciboꝝ maloꝝ et vicissitudo punctionis et rugitus et r̄tentio fecis sunt p̄cedentes in colica. Et vrina arenosa et filosa est p̄cedens in r̄nali et non ē in r̄nali vrina subtilis: deinde filosa crossa: dein̄d arēosa.

¶ De signis disttintionis colice, et p̈mo de signis phlegmatice. Cam. xi.

Quandoqꝫ sig̃nt colicā phlegmaticā antecessio causaꝝ generatiuaꝝ phlegmatis ex satietate nauseatiua. Et ex spetiebus ciboꝝ et etas et r̄gio et hora et r̄liq̃ que sciuisti. ¶ Et significat̄ ipāꝫ exitus phlegmatis in fece ante colicā et cū ea qum fit clister̄ et frigiditas inferioruꝫ et g̃uitas sensata et vehemētia r̄tentionis multa: qr̄ nō egr̄dit̄ aliq̄d de fece aut humor̄ aut ventositate. Si aūt egr̄dit̄ est res inflata sicut stercus vaccinū sicut egr̄ditur in ventosa et ē leuior et fit dolor ꝓlixus: īmo ī spatio lōgo. Et ñ oꝫ vt decipiat̄ aliquis ꝑ id̄ qḋ forte fit de siti et inflāmatione et rubedine aque et existimet q̄ꝫ egritudo sit calīda. Illḋ nanqꝫ cōe est omnib⁹.

¶ De signis colice ventose. Cam. xii.

Antecessio causaꝝ suaꝝ notaꝝ ex multitudine pot⁹ aq̃ fr̄e et potus vini ꝯmisti et olera inflatiua et fructus et qḋ assuit cib⁹ non digestus et rugitus et retentio fecū in intestinis et extensio et volutatio vehemens. q. pforent̄ intestina ter̄bello et. q. occultet̄ in intestino acus: et hoc q̄ñ fit in phlegmatica qum r̄tinet̄ ventositas: aut gēerat ipā sꝫ ē ī vētosa forti⁹ ⁊ ñ sentit̄ in ea g̃uitas vehemens. Et in ventosa quideꝫ p̄cedūt q̄ñ rugitus plurimi: et ventositates q̄ñ descunt et non rugit tunc et nō egr̄dit̄. et fortasse nō accidit vt rugiat: nisi qum fit vaporatō et cōpssio et q̄ñ figit̄ dolor: et non permutat̄. Et q̄ñ cognoscitur inflatō cū manu. Et secūdū plr̄ꝫ iuuat̄ cōpssionē. Et q̄ñ iuuat vaporatō eius. et q̄ñ non iuuat: et illud qū fuerit mā faciens ventositatē siccaꝫ tūc quotiens inuenerit caliditateꝫ et non calefactionem faciet ventositatē et q̄ñ sig̃t ipāꝫ crossitudo fecis vaccine que natat sup aquā ꝓpt̄ multitudinē eius qḋ in ipā est de ventositate. Et q̄ñ ē venter cū e a lenis: et q̄ñ est fluxus et egr̄diuntur hūores ⁊ ñ iuuat̄ eo ꝓpt̄ retentionē ventositatis crosse in tunicis. Et illa in qua ē pmutatō doloris ē incolumior et illa in qua est inflatio ventris sicut tympani est mala.

¶ De signis eius q̄ fit ex fece. Cam. xiii.

Sig̃ eius q̄ fit ex fece sunt antecessio reꝝ q̄ sunt r̄tentio fecis ante euentū doloris cū tensione et est illic g̃uitas valde vehems. Et sentitur. q. intestinū scindat̄ a se ipō. Et q̄ñ fit tenasmō non egr̄dit̄ aliquid sꝫ q̄ñ egr̄ditur r̄s viscosa grossa. Ueꝝ illā que fit ex fece cholerica sig̃t tincta fecis et multitudo eius qḋ egr̄ditur de cholera et adustio et inflāmatio et mordicatio et aduentus quietis cū fluxu cholor̄ et exiccatio lingue. Et feculentā factaꝫ a raritate corpis significat p̄cessio puitatis fecis et siccitas corpis et uelocitas ledendi ex calor̄ et frigor̄ extrinseco. ¶ Et feculentā factā a caliditate ventris et siccitate eius inuentio inflāmationis et siccitas almirach et tenebrositas eius et siccitas egōnis et eius nigredo ad rubedinē quandā decliuis. Et feculentā quidem factaꝫ a r̄solutione aeris et exercitio et sudor̄ et reliquis: sig̃t premissio puitatis fecis facte a resolutōe cū cursu causaꝝ p̄dictaꝝ. Et signa facte ex retentōne cholere effuse ad intestinū sunt g̃uitas et inflatio ventris et albedo coloris egōnis et difficultas egr̄ssionis eius cū dolore et tensione fecis et cōp̄ssione facta ex ea tantū: et q̄ñ vicinat̄ ei ictericia. Et sig̃ r̄tentionis facte ex melancholia fr̄a ꝓpt̄ frigus epis: aut alius est vt non sit igneitas et sit color decliuis ad viriditatem. Et sig̃ facte ex melancholia acetosa: sunt eructuatio et nigredo egōnis et inflatio ventris cuꝫ puitate doloris.

¶ De signis colice apostemose. Cam. xiiii.

Sig̃ aūt facte ab apāte calido sunt dolor tensiuus fixus in loco vno cū g̃uitate et pulsatione et inflāmatione et febris acuta et sitis vehems et rubedo in colore et inflatio in monoculo et retentio vrine: et est signū forte. et

ledi cū fluxu. ¶Et qñꝫ est iste dolor cum lenitate na̋ te. ¶Et qñꝫ ꝑducit ad frigus extremitatū cū calore vehemēti in ventre: et qñꝫ rubet id qđ ei oppo nit de ventre. ¶Et si fuerit aꝑa cholericū erunt ten sio et pulsatio et ꝯ̃uitas miꝰ et fe. et inflāmatio et mordicatio vehementius. ¶Sig̃ aūt facte ex aꝑate frō phlegmatico et ē paꝝ: sunt vt sit dolor conti nuus apparēs in loco vno et ꝓpe qum descendit aliq̃d ex eis q̄ descendūt ex ventre. ¶Et inuenitur cū manu inflatio cū lenitate et ē forma eius forma molliū. ¶Et iam ꝑmissū est ꝙ fecit illud ex assum- ptione generū lactis et pisciū et carniū crossaꝝ et fructuuꝫ et oleꝝ frōꝝ et hūidoꝝ et ē sꝑma frigidū subtile: est. n. signū ꝯueniens ad hoc et egestio est phlegmatica.

¶De signis facte ex torsiōe et ruptura. Caᵐ. xv.

Et sig̃ facte ex torsione sunt euentus eiꝰ subito post motū laboriosū aut saltuꝫ aut saltum vehemētē: aut casuꝫ: aut per cussionē: aut calcationem: aut luctationē: aut tol- lerantiā ponderis: aut ruptura: aut ventositas ue hemēs: et ē dolor eius similis nō incipiens: deinde addēs paulatī et sig̃t rupturam illā q̄ fit ex ruptā.

¶De signis r̄liq̄ꝝ sꝑꝝ colice leuis a frigor̄ et calor̄: aut debilitate sensus: aut vermibus: aut ruptu- ra. Caᵐ. xvi.

Et sig̃ facte a frigor̄ intestinoꝝ sunt pui- tas sitis et apptio egōnis et eiꝰ inflatio: et sensibilitas frigoris in intestinis et le uitas doloris. ¶Et qñꝫ ē sꝑma cū ea frm. ¶Et sig̃ fa- cte ex cholera citrina sunt cause antecedentes et e- tas et r̄gio: et forma: et tempꝰ: et alia eoꝝ que i- uenit de mordicatione vehemēti et inflāmatione ꝛ adustione et nocumento a clisteribꝰ acutis et nocu mento ab eo qđ solutione educit et descēder̄ facit cholerā et noceri fame et iuuari a temperatis infri gidantibꝰ et eūone choler̄ si non fuerit mā imbi- bita et ꝯmotio raro. ¶Et qñꝫ associatur ei feb. et fortasse ñ associat̄ ei et non est fe. eius sicut fe. aꝑo se in magnitudine accidentiuꝫ. ¶Et qñꝫ associatur dolor in pectore quasi punctura cultelli et non ē vē tositas. ¶Et sig̃ facte ex debilitate expulsiue sunt ut iam ante cessit eam lenitas nat̄e et necessitas surgē di ad scellā frequenter sꝫ paululū. ¶Et antecessio cā ꝝ eius ex eis que debilitant vel destruūt virtutē ex calor̄ et frigor̄ aut assumptione. ¶Et multotiens accidit ventri vt sit lenis: aut tēpatꝰ: aut sit quan titas egōnis et qualitas eius secūdū cursū nālēꝫ: sꝫ ē necessarium ad hoc vt egr̄diat̄ sex vti instrumen to aut suppositorio. ¶Et qñꝫ est illud ꝓpt̄ fistulaꝫ. ¶Et sig̃ eius que est ex debilitate sensꝰ sunt vt illđ quod sumit̄ faciens declinare egōneꝫ cū qualitate ad mordicationē ñ ꝑcipiat̄ in ascellatione et hoc est sicut porrū et cepe et caseꝰ et fenugrecū. et iterū ut suppositoriꝑꝝ acutoꝝ non sentiatur nocumentum qū supponunt̄. Et venter inflatur ex eis que sumū tur et r̄tinent̄: et non dolet dolor̄ de quo sit curan dū. Et qñꝫ accidit vt sit illic fistula corrumpens sē sū. ¶Et sig̃ facte ex vermibus sunt sig̃ vermiū: et antecessio exitus eoꝝ.

¶Tractatus 4ꝰ de cura colice et locutione in ileos ꝛ r̄bus particularibus egritudinū intestinorū et di- sꝑōnuꝫ eoruꝫ:

¶De canonibꝰ curōnis colice. Caᵐ. i.

Oportꝫ vt colice r̄gim̄ nō ꝑt̄mit tatur: nā qū apparēt sig̃ inceptō nis eius: oꝫ vt int̄dicat̄ r̄ꝑlō et i cipiat̄ mundificatio eius ꝙ ē sꝫ ipāꝫ. ¶Et si fuerit post cibū quē comedit expellat ipꝫ vomitu statiꝫ et euomat cū eo qđ r̄tinet̄ de humoribꝰ do nec mundificet̄. ¶Et vomitꝰ quiđ qñꝫ incidit māꝫ colice humidā et cholericā. Qđ si supfluat retinea tur cū r̄tinentibus vomitū. ¶Et ex eis que bona sūt et expta in hoc est vt ponat̄ in sirupo de menta fa cto ex aqua ꝯ̃natoꝝ aliquid de cymino et sumach. ¶Et ex eis in quibꝰ non est ꝯuenientia est vt festi- natō sit in dando in potu solutiuuꝫ desr̄. Ipꝫ. n. ē fortasse vehemētis v̇tutis et hūores et squibale sūt plures. Qūq꞉ ꝯuertit̄ ad eos hūor desup fortasse nō inuenit penetrationē et ꝑducit r̄gim̄ ad timorē maxiᵐ. ¶Et illud qđ in ꝑmis necessariuꝫ est vt in- cipiat et sorbeat lenientia lubricatiua sicut ius galli vetusti qđ narrabo in eis que sunt post. ¶Et iam narrauimus illud in arol̄ medicinaꝝ singularium deinde administret̄ clister̄ lenitiuuꝫ. ¶Qđ si fuerit illic febris ꝑmutet̄ aqua galli: et in loco eius sit aq̄ ordei vt incipiant hūores et squibale desubtus đ scender̄ paulatim. ¶Qūq꞉ sentitur ꝙ squibale et hu mores crossi valde iā egr̄diunt̄: et oꝫ vt in potu det̄ aliq̃d desr̄ fiat. ¶Et si poſe ē vt mūdificatio fi at desup cū vomitu frequenti fiat: et non sit ve- hemētia necessitatis dandi in potu desr̄: nisi qñ sūt principiū matiei stōus et intestina supiora: et scit̄ ꝙ stōus est debilis et hu. multitudo et inuenitur r̄ꝑlō supra vmbilicū et ꝯ̃uitas illic: omnia. n. ista exigunt vt fiat fluxus desup. ¶Et similit̄ si accidat colica post excoriationē: tunc cura facta desup est melior et in hac spetie colice est illa cꝰ ꝑncipiū est ex stō et supioribꝰ: si fuerit mā ꝯfirmata: deinđ ipā mandat ad intestinū lesū māꝫ post māꝫ: et quo tiens ꝑuenit ad ipꝫ accidit dolor: tunc necessaria e rit mūdificatio incipiens. ¶Qū gᵒ bibit̄ solutiuuꝫ aut extrahit eaꝫ et sanat ex ea: aut deponit ipsā ad in- feriora ad locū vnuꝫ mundificet gᵒ ipāꝫ clister̄ v nū: aut minor numerus eo qui necessarius est ante illud. ¶Et qñ ñ oꝫ dar̄ in potu medicinā desup ē ꝓ pt̄ necessitatē manifestā: tunc non oꝫ vt in potu sūa tur desup omnino aliq̃d et sit ꝯtentus clisteri.

¶Et illud qm̄ plr̄imi in cā colice est hu. crossus vi- scosus egr̄diens et non egr̄diēs integre ꝑ euacuan tiā. ¶Qūq꞉ bibit̄ medicina desup eūat non ab vno- quoq꞉ duoꝝ. s. stō et intestinis tantū imo ex aliȷ̄s locis a quibꝰ eūatio omnino non est necessaria et il lud facit acquirer̄ debilitateꝫ ꝓcul dubio. ¶Qū gᵒ hoc fit: deinde sit necesse mundificar̄ intestinum exigens clisteria plr̄ima et eūones frequentes et đ bilitatur virtus valde tunc oꝫ vt sit cōtentus quā tū poſe est clisteribꝰ et eis que currūt cursu eorū. Ipā. n. dū inueniunt in intestinis hūorē non attra hunt ex locis aliȷ̄s et non euacuantur ex reliq̃s mē bris plr̄m. Et si iteret̄ clister̄ multotiens secūdum necessitateꝫ hūoris generatiui doloris non erit tā tū timoris in ipō quantū est qū fit euacuatio desu ꝑ ꝑ medicias attrahētes ex corpe toto. ¶Et qū cliste nō educit aliq̃d ex mā et ñ maturat̄ tūc abbreuiet̄

et clisterizet̃ et ꝓpe cũ clisterib⁹ acutis: hora naq̧
eoꝝ est post maturationẽ: ꝗuis ex clisterib⁹ acutis
timeat̃ cordi et cerbro. Et multotiens q̇dem fit cli-
ster̃ et non soluit: imo facit soda. Quar̃ oꝫ tunc ut
adiuuet̃ desup: et qñ est sodo desup et oppilatio
desubtus. qr̃ necessarium est vt r̃stringat qđ est
supius cũ stipticis ita vt fiat r̃tentũ vnũ: deinde e
uacuet̃. Et oꝫ vt leniat̃ clister̃ qũ fuerit illic fe. et
multiplicet̃ eius humiditas vt frangat salsedinem
salis de quo fortasse necessariũ est, vi3 ad. 3. ii. et.
5. Et qũ clister̃ non facit descender̃ aliqđ: tunc det̃
in potu hiera picra cũ vino aut sicca. Et silr̃ post
assumptionẽ eoꝝ que sunt sicut alkisch et dactilicõ
et non oꝫ vt ꝯfortet̃ hiera eoꝝ cũ agarico: qm̃ est
ꝓfundans stans in viscerib⁹. Et oꝫ vt nõ fiat cli-
ster̃ dũ in stõ est aliquid et attrahatur crudũ ad ĩ
feriora. Et oꝫ vt nõ continuet̃ clisteria: imo inter
ueniat inter ea spatiũ. Et cholerice quiđ colice po
xism⁹ vincitur cum pilulis aureis. Et qñ accidit
vt medicine attrahentes ex corpe attrahant ad in
testina humores malos alios: et qñ attrahunt hu
mores puros: qr̃ aggr̃gant̃ excoriatio et colica si-
mul. et hoc est ex nocumentis mortalib⁹. Et quod
deterius in potu sumit̃ in colica de solutiuis ẽ ut sit
magne quantitatis ex q̄ fugiat sumens et non r̃ma
neat in stõ: imo pilulas de hiera: et omne qđ ẽ mi
noris quantitatis: et magis aromatici odoris ẽ me
lius sumer̃ in potu. Et oꝫ vt intentio in capite sit
vehemñs valde ita vt non recipiat vapores eius
qđ retinet̃ in ventre: et vapores medicinaꝝ acuta
ꝝ quas administrar̃ necesse ẽ ĩ plib⁹ horis in egri
tudinib⁹ colicis. Qñ. n. ꝑducit illud ad varietatẽ
et ꝯmistionẽ r̃onis et ẽ cauendũ in colica. Et ex eis
quoꝝ cã generat nocumentũ est vt non sit pole me
dico vt sciat formã dispõnis egri. Quar̃ nõ põt
tunc scir̃ qđ necessariũ ẽ in curatione. Et hec inten
tio ꝯplet̃ cũ aromaticis frigidis et cũ olĩs fr̃is et re
liquis et que iuuim⁹ in infr̃atiõe cõplõnis capitis.
Et qñ accidit vt sit necessitas calefaciendi intesti-
na ꝓp necessitati infr̃ationis epatis. Quar̃ custodiat̃
illud cũ emplr̃is ifr̃antibus ep et similibus: et custo
diat̃ ps ep̃is ab emplr̃is vẽtris et inunctionib⁹ ei⁹
calidis. Et silr̃ ẽ dispõ cordis et ꝯuenientior infr̃a
tio eius ẽ cũ succis fr̃is cũ canfora et sandal. Et oꝫ
tunc vt ponatur in ptib⁹ intestinoꝝ et partib⁹ cor
dis et ep̃is aliud qđ distingt̃ ex panno aut instru
mẽto aut similib⁹ ꝓhibens ne currat qđ ꝓpum ẽ
vni eoꝝ ad aliud. Et sitis multiplicat̃ in eis et nõ
oꝫ vt bibat̃ nisi paꝝ: aut tolleret̃. Qñq̧ illud fue
rit ꝑmistũ cũ iuleb erit magis iuuatiuũ siti ꝓpea ꝙ
corpus diligit rẽ dulcẽ et facit ip̃am penetrar̃.

De cura colice fr̃e. Ca^m. ii.

Colice aũt fr̃e r̃gim̃ ꝯ3 semitã canonis:
ẽ vt non incipiat̃ in ea a stupefactione.
Incipiẽtes. n. sedar̃ dolorẽ cũ narcoti-
cis ꝯponũt rẽ maximã erroris. Administratio. n.
narcoticoꝝ non ẽ curatio v̇a in aliq°: et illud, idõ qm̃
curatõ v̇a est incisio cause: et stupefactio est con-
fortatio cause et destruitur sensus per eam.
Et illud ideo: qm̃ si cã est hu. crossus fit fortior ⁊
deterior: aut ip̃a ꝯplõ fr̃a fit frigidior: aut vento
sitas spissa fit spissior: aut oppilatio inspissãs corp⁹
intestini et non r̃soluit̃ ex eo qđ in ip̃o r̃tentũ est:
sit vehemñtius inspissans et dolor redit post diem
vnum aut. ii. aut. iii. fortior ꝙ fuit: qr̃ nõ oꝫ vt ĩ
ea elaborẽt quantũ pole ẽ et dũ inuenit̃ ab ea excu
satõ et deuitatõ: imo elaboret̃ in elongando cau-
sã incidendo eam et resoluendo eam et dilatando
poros in quib⁹ r̃tinet̃ sua viscositate: et qđ pl⁹ fa
cit hec sunt medicine subtiliatiue nõ vehemẽtis ca
lefactionis. Uehemñs nanq̧ calefatõ cũ intesti-
nis subito accidit nõ est securitas ꝙ sit illđ qđ ip̃a
ꝯmouet đ vẽtositate additũ sr̃ illđ qđ ip̃ã r̃soluit
de mã: imo oꝫ vt sit quantitas eius ꝗtitas q̄ faci
at in ventositate r̃solutionẽ fortẽ et in mã humi-
da subtiliationẽ et maturationẽ non resolutionem
fortẽ. et ꝓpt̃ hoc qñ sufficit abstiner̃ a cibo et po
tu dieb⁹ aliquib⁹: et silr̃ euaporatõ, qñ cõmouet
dolorẽ vehemẽtẽ. Quare necessariũ est tunc aut di
mitter̃ euaporationẽ: aut multiplicar̃ et iterar̃ ip̃ã
vt r̃soluat illud qđ ꝑmo ꝯmouit de ventositate
deinde administret̃ clisteria euacuantia illud quod
oꝫ. Oꝫ. n. vt si fex sit retenta vt non incipiat̃ ni-
si cũ eo in quo est lubricatio fecis ꝓpt̃ mucilagies
que sunt in ip̃o et olĩs et medicinis que sunt ad fe
ces: et sunt ille que conueniunt curationi colice fa
cte ex fece ꝑa hec qñ est ventosa: deinde post il
lud r̃deat̃ ad clisteria euacuantia phlegma si fue-
rit phlegmatica: aut resoluentia ventositatẽ et e-
uacuantia ip̃ã si fuerit ventosa. Et oꝫ vt scias ꝙ
qñ euãt̃ totũ qđ est ex humorib⁹ et remanet res
ꝑua que ẽ illud quod associat̃ pti doloris: et est fa
ciens dolorẽ. Oꝫ g° ne dicat̃ ꝙ curatõ non est iu
uatiua: imo euet̃ illđ etiã cũ clisterib⁹. Et qñ est
illud ventositas sola quã signt̃ significationes ven
tositatis. Quar̃ oꝫ vt administret̃ qđ ꝯfortatiuum
est mẽbri et r̃solutiuum ventositatis cũ calefectio-
ne subtili. Et fortasse sufficit tunc bibere ꝯfectionẽ
fortẽ calidam sicut tyriacã et similia. Et qñ suffi-
cit poner̃ ventosas cũ igne sup locũ doloris. Et
qñ sufficit semina potare resolutiua ventositatis
Et qñ sufficit biber̃ vinũ calefactũ et quandoq̧ suf
ficiunt emplr̃a resolutiua. et fortiora eis sunt rubi
ficantia facta ex sinapi. Ip̃a. n. qñ resoluũt et qñ
attrahũt mãm ad lacertos ventris. Et aqua therma
ꝝ in dolore vehemñti qñ cũ eius fit balneatio iu-
uat valde. et aq̄ de sale et amoniaco est mirabilis
in hoc absolute: et si nõ aliter saltẽ bibita si tolle-
rat̃ eius potatio. Et silr̃ tina facta ex aqua in
q̄ đcocte sũt medicĩe r̃solutiue subtiliatĩe. Et qñ
sufficit fricatio uẽtris subtilr̃ cũ fricatõe forti alleoꝝ
⁊ qñ ꝯmouet dolorẽ pot⁹ aq̄ fr̃e ẽ. n. nocibilior r̃s
in hac egritudine cũ pauca intentione insedatione
sitis. et passũ duꝝ paꝝ ẽ melius ea: et calidũ ẽ ma-
gis sedatiuum doloris. et nocibilior r̃s istis est fri
gus et aer frigidus quenadmodũ r̃s magis iuuatiã
eis est aer calidus et aq̄ calr̃a. et si cã fuerit frigus ĩ
testinoꝝ et fuerit mirac g̃cile festinabit habenti ip
sũ colica omni hora. Quar̃ oꝫ vt calefiat venter e
ius semp et expellat̃ ab eo frigus cũ eis que coopi
unt ex pellib⁹ et stringat̃ sup eum ex eis. et vnctio
nes ex oleis calidis ⁊ embroce quas dicem⁹ sunt ĩ
ea iuuatiue et qñ necessarie sunt vaporationes.
Et qñ necessariũ est vt ponant̃ in olĩs calidis casto
reũ et euforbiũ. et omnis colice fr̃e cuius causa est
illud qđ diximus de iteratione rei ad locum lesum

q̄r accidit tunc dolor. Cura est eius subtilis separata frequens nisi sciat q illic sit materia plurima: tunc. n. evacuatio facienda est. In ea aūt que ē secūdū semita attractionis et generationis conveniens est ut in potu detur quod proximus ē doloris et i nocte vehementie ei aliquid sicpillul. de aloe et pill. de hiera et pill. compositē de pulpa colloquintide et scamonea et serapino et aloe. Sumatur i potu ex quibuscūq; earum fuerit ex aur. 5. usq; ad. ii. tertias aur. Ista. n. quasi sedantur aliquibus diebus et rectificatur cibus sanant.

De cannonibus proprijs colice ventose q̄ ē ex eis q̄ sūt inter colicas fractas. Ca^m. iii.

Oportz ut administret clisteria et suppositoria et emplā que dicemus et interdicatur cibus omnino et si non plus saltem duobus diebus vel tribus et dormiat quantū possibile ē ei et studeat in eradicatione materiei ventositatis cū clisteribus resolutiuis et in calefactione mēbri cū eis et deforis secūdū modū quez diximus ante.

Si aūt nō inveniens q illic sit humor tunc calefac quod vis et vapora quod vis. Et stude etiā in positione ventosarum cū igne absq; incisione. Quicq; nā fuerit obediens tunc iuvet fricando suavit locū doloris: et inungendo cū eis q̄ sunt sicut olz sambacinū et olm de nereiden et olz alben calefacta et vaporando cū milio et sale calefacto secūdū quantitatē quā vides convenientiorē et expir figurā dormiendi. i. resupinationē et dormiendi sup ventrem que earuz sit convenientior et magis expellens ventositatez. Et ex eis que bibita conferunt est ut in potu detur carui et semen rute in aquis de seminibus: aut in uino antiquo: aut in aqua mellis: aut cum penidijs. Et quandoq; datur in potu filoniuz in hac hora et evadere facit.

De compositione solutionum eius qui habent colicam ex ventositate: aut mā phlegmatica et de quibus fiunt clisteria. Ca^m. iiii.

Compositio clisteris educentis phlegma et fecē. R. tribulorum polypodij fenugreci cartami semeste ptes equales tbit pondus. 3. ii. et pulpe colloquintide sane non contrite aur. 5. ficus. x. numero seminis lini seminis apij anisi centauree minoris granorum kerua tritorum et violarum omniū ana. 3. v. et rute. M. i. foliorum cauliū M. i. decoquant in aq plurima suavit donec redeat ad paucas et confricent manibus et colentur et sumantur ex ea circiter. 3. c. et dissolvantur in ea cassiefistule. 3. vii. et zuccari rubei. 3. vii. serapini bdellij ābozum ana. 3. i. baurach aur. i. oli sisamini 3. v. et clisterizet cū ea. Et quandoq; ponit in ea aliquid de felle tauri. Et clister educens phlegma sumatur commistio illius clisteris et ponatur in ea de pulpa colloquintide plusq illud et sumatur granorum alkerua. 3. v. et aq volubilis exprimat et effundant ī sup illud quod colat ab eo clistere p^m et ponat in ipo loco casiefistul. et zuccari pondus. 3. xv. mellis et sit olz eius olz cartami et ponatur in ipo tm de opoponaco quantū est serapinū. s. pondus. 3. i. et administret. Et quandoq; ponitur in ea oleū de kerua. Et multotiens quidez sunt potenti decoctione se. hasce et origaī et isopi et cymū et petrosel. et se. rute et polypodij et centaure et calamiti et aniude deinde addat in ea succus centauree et cucumeris asinini ppe. 3. 5. et fit clister cū ea. aut decoquatur cū ea cucumeris asinini radices et aliquid de pulpa colloquintide et dissolvat in ea serapini et opoponacis et bdellij omniū ana pondus. 3. i. et fiat cū ea clister. Et multotiens quidē decoquntur iste medicine in oleo et cum illo oleo calido fit clistere. Et multotiens quidem fit clister cū sirupis acetosis in cisiuis. Compositio sirupi acetosi cū quo clisterizant habentes colicam. R. aceti kist. i. et mellis kist. i. pulpe collo. aur. iii. et pipis. 3. i. 33. 3. ii. et seminis rute silvestris et ammomi et keisim et anisi et epithymi omniū ana aur. iiii. et polypodij. 3. i terant illa omnia et decoquant in aceto et melle donec mediet. Et quandoq; ponunt in ipo aniudē et polypodium etiam sz nos non inuimus ad huiusmōi regim. Suppositoriū clisteris doloris sedativū quorundā antiquorum boū. R. aloes et castorei et storacis et glutinis alimbat omniū ana. 3. i. succi buchormarie recentis et corticis. 3. i. et. 5. reserveret et administret qū necessitas est ex eo quantitas sabe et ponatur in quibusdā clisteribus et quandoq; ponū ī in quibusdā hirā ad ipz et olea et clisterizat cū eis in quibusdā clisteribus. Et quandoq; clisterizat cū clisteri forti qū fex est in obediens cū phlegmatibus vehementis viscositatis ultima in virtute et in obedientia. Quare oportet ut fiat clistere cū aqua alusnen humide de qua sumat. lb. 5. cū. 3. i. et. 5. aceti et 3. v. baurac. et fortius hoc est ut sumant grana alscerbā et folia almezerion et cordumeni excortica tū et buchormarien et artanita et cortices colloquintide et eius pulpa et cucumer asininus et tbit et polypodiuz et coquantur omnia in aqua secūdū descriptionem que est in suo simili et proiciant sup eorum decoctionē oleum de kerua et mel et sel vaccinū et clisterizet cū ea: et ponant iste medicine in oleo calido et fiat clistere cū eis. Et qū clister fit ex oleo cucumeris asi. quandoq; extrahit phlegma viscosuz qū mora fit sup clister horis aliquibus. Et sir oleū de rhaphano et alkekengi. Et quandoq; est necessarium qū vehemētia est doloris ut ponant in his clisteribus assa. et āmoniacū et fimus colūbinus cū eis que calefaciunt mēbruz et euforbiū in quibusdā horis et fit clister quandoq; cū kitrān conquassato in aqua mellis plurimarum speciez et sedatur dolor. Et succus buchormarien ē mirabilis valde. Et quandoq; necessaria sunt scamonea et euforbiū et alia. Et laudaverunt quidā medicamē nominatuz diamuschū dicentes q qū ponit in clisteri fit eo iuvamentuz. Et quandoq; fit clister ex pondere. 3. ii. castorei cū oleo et iterum sumat picis quantitas trium. 3. sup quam fundat vini et olei rutacei et butyri omnium ana sacraiati. i. et administrentur. et quandoq; ponū tur in clisteribus fortibus folia fici et cortex arboris eius.

De compositione medicinarum bibitaruz solventiuz phlegma. de pilulis fortis iuvamenti. Ca^m. v.

De illis sunt pilule que. R. alscebrā cum serapino. Et iterum pilule de serapio cū secacul et pilule de serapio cū harmel. Et iterū sumat turbit et aloes scotrinsis et pulpe colloquintide ptes equales scamonee tertia ptis cōficiantur cū melle dispumato et informent ex eis

pilule. Pilul. bone ad phlegma. ℞. pulpe colloquintide danich .i. et tbit. ʒ. i. et succi cucumeris asinini danic .5. et castorei danich. 5. 33. dānich. i. et serapini pondus. ii. tertiaꝝ. ʒ. i. Et si fiant fortes cū scamō erit boñ. Reliqua aūt solutiua sunt sicut alifkisin et dactilicō et alischisui et pigra cōfortata cū pulpa colloquintide et sit cū ea oleū de kerua et sicut diacydoniten ¶ Et qñ pmiscet̄ fex et phlegma simul et fuerit fex plrima et multa nō obediens requirit necessitas administratione solutiuoruz fortiū de quibus sunt pilule huiusmōi. ℞. euforbij et gnoꝝ almezerion et scamonee ptes eq̄les et sit dosis eaꝝ. ʒ. i. Solutiuuz aliud forte. ℞. cafitiū. i. fimi columbini et. M. i. aneti et penid̄ et danich aque et decoquant̄ vsq; ad medietatem et det̄ in potu ex ea. ℥. i. et est vehementis fortitudinis et vehemētis timoris. et omniuz lacticinioꝝ lac resoluit colicā sicut alkigati et sicut alscebran et similia et nominat̄ gna eius gna lumboruz et sicut speties lacticinioꝝ sup quaz sint aures muris similis maiorane magnoꝝ folioꝝ et cū ea curat̄ punctura scorpionū et hz lac plrm et iam diximꝰ eam in medicinis singularibꝰ.

¶ De suppositorijs fortibꝰ educentibꝰ fecem plmā cū phlegmate viscoso. Caᵐ. vi.

De eis est vt querat̄ sal petrosus et supponat̄ ex eo glans. i. Et oz vt sit longitudo eius. vii. digitoꝝ. et ex eis ē glāſ magna facta ex stercore muris et fiat tenta ex rhaphano et sit cū melle et supponat̄ aut glans ex melle pmisto cū pulpa colloquintide: et glans ex cucumer̄ asinino et pulpa colloq̄ntid̄ et felle vaccino et nitro ⁊ mel: aut pulpa colloq̄n. ⁊ sarcocol. cū pei dijs. Et iteꝝ mel ⁊ terniabi ⁊ pulpe colloq̄ntid̄ ⁊ salis naptici ptes equales et iteꝝ res ꝯmunis phlegmatice et ei que sit ex fece et ventose. ℞. pulpe colloquintide castorei amboꝝ ana quantū est nucleus oliue et kitrān cochliaria. ii. admīstret̄ cū aliquantulo melle et succo buchormarien. Et ē forte valde qd̄ necessarium est qū nihil valz et multotiens quidem necessariū est qū nihil valet administrare scamoneā et sem̄ vrtice: imo euforbiuz.

¶ De ꝯpositione clisterioꝝ ad ventositatē. C. vii.

Clistr̄ bōū. ℞. albasce ysopi rute origa se. rute se. agnicasti gnoꝝ alkerua tritoruz caemille tribuloꝝ centauree aneti seminū triuz et aniudē et petroselini ptes equales decoquant̄ in succo gnatoꝝ plrimo donec r̄deat ad parū: deinde sumantur olei ps. i. et succi decocti partes. ii. decoquant̄ donec r̄maneat olz solū deinde sumat̄ ex eo quantitas clisteris. i. et ponant̄ in ipō predicta cum adipe anatis et capraꝝ et aliquantulo oppoponacis et sapini et fiat cū eo clister̄. Et si accipiat̄ succus ipē et dissoluant̄ in ipō gūme predicte cū adipibus suis et ponat̄ in ipō pondus. ʒ. v. et fiat cū eo clistere erit iuuatiuuz et intromissio castorei et asse in clisteribus eoꝝ est iuuatiuua vald̄ et qñz fit clistere ex ponder̄. ʒ. xx. olī in quo dissolutū est pondꝰ. ʒ. x. storacis liquide et est iuuatiuum. Et qñz fit clister̄ ex baurach plurime resoluto in succo rute. Et sit sūma eius vltima vsq; ad ʒ. x. et salis vsq; ad. ʒ. xv. Et qñq; clisterizat̄ cū olō rutaceo et oleo de nereiden et olō rhaphanino et oleo de kerua.

¶ De ꝯpositione suppositorioꝝ ad ventosam. Caᵐ. viii.

Conterat̄ ruta cū aqua mellis donec fiat sicut illud de quo fiat linimentū. et ponatur cū ea quantū est ipsius medietas d̄ cymino et quantū est q̄rta ps eius de nitro et sumat̄ ex ea glans cuius longitudo sit. vii. digitoꝝ et iterū suppositoriū qd̄ fit ex olō rutaceo cū castoreo cū melle et felle vaccino et baurac de vnoquoq; quoꝝ sit. 5. aur̄. Et iteꝝ serapinū et bdelliuz ⁊ baurac et colloq̄ntide et altea fiat ex eis glāſ.

¶ De clisterijs et suppositorijs habētiū frigus intestinoꝝ absq; mā. Caᵐ. ix.

Clisteria v̄o eiꝰ q̄ hz colicā ex ꝯplōe frā sine mā et suppositoria eius sunt sicut clisteria habentiuz colicā ventosā et suppositoria eoꝝ et qñz iuuat eos alkitrān solū qū fit clister̄ cū eo pondere. ʒ. ii. in olō. Et similit̄ iuuat eos fimus colūbius solus qū ex eo fit clistere in succo caemille et olō de kerua.

¶ De tina ⁊ balneis et embrocis. Caᵐ. x.

Tina vehemētis iuuamenti est in doloribꝰ colice. Et ꝓpe qū est plena aqua in qua decocte sunt medicine colice. Ipa. n. sua caliditate acquisita ab igne et v̄tus sua acq̄sita a medicinis r̄soluit caz et humiditate sua cū caliditate mollificat mēbrū. Quar̄ alleuiat carminatione cause facientis dolorē et mollificat lacertuz ani. Et illud ē ex eis que iuuant ad expulsionem retenti. Veruntam̄ tina facit accider̄ angustiā et sincopī ꝓpt̄ hoc ꝙ mollificat de v̄tute. Quar̄ oz vt vtatur ea d̄bilis fz cautellā et sint ei ꝓxime qū ea vtitur ea que ꝯfortant virtutē de odoribus fructuum et aromatū et alcardeneki et panis calidus et ea que delectant eum in quibus quiescat et studeat vt non cooperiat aqua pectus eius et cor ipsius. ¶ Et aque quidē thermarū vehementer ꝯferunt colice fr̄e qū sedent in eis sicut melius est eis vt nō apꝓximēt aq̄s dulcibꝰ. Qūq; aliqd̄ vasoꝝ implet̄ aq̄s thermaꝝ aut aquis in quibꝰ decocte sunt medicine colice et infundo eius sepant̄ foramina plīma que forsitā non sentiunt̄ ꝓpt̄ suā debilitatē et r̄supinatur eger et eleuat̄ vas ab eo vsq; ad q̄titatē stat̄e et dimittit̄ ita ut distilēt ex eo sup ventrē ipsius stille frequentes est valde vehemētis iuuamēti:

¶ Sermo de qualitate clisterioruz et instrumento eoruz. Caᵐ. xi.

Melior quidē cāne clisteris figura quaz antiqui dixerūt est vt sit circulatio cāne eiꝰ div̄sa p tertiā et duas tertias et sit positū inter vtrūq; velam̄ de corpe de qᵒ facta ē cāna et sit ꝯsolidatū ꝯ cāna ꝯ solidatiōe uehemēti. sit gᵒ velam̄ eius duarū partium diuersaruz vt sit decenter aptatꝰ in pte q̄ duaꝝ partiū maior ē et sit ī parte mior̄ aptꝰ. Et quando vter decenter aptatus est sup totā cānā stringat̄ caput ptis minoris cū solidatione forti vt nō ingrediat̄ ipaz aer et sit ei sub vter̄ in loco qui non ingredit̄ anū meatus per quē egr̄diat̄ ventositas. Qū. n. administrat̄ clistere et ex p̄mit̄ cū fortitudine ventositas egr̄dit̄ enema et sistit̄ enema bene. vctositas. n.

ē p quā īdit ad exitū et facit necessitatem surgēdi ad scellā cū velocitate. Amplius oꝫ vt consideres et si dolor est declinis ad ptē dorsi clisteriza egro resupino. Et hoc est meliꝰ ei cui colica ē cū cōitate reꝝ. Et si ē declinis ad añriora clisteriza eo iacente sup vētrē ⁊ oio clistere qđ fit iacēti sup uentrē magis facit puenire enema ad īuolutōes ītestioꝝ. Et qñꝫ fit clistere alicui iacēti sup sinistꝝ. Et eleuatur qñꝫ ancha cū puluiari ⁊ subleuat̄ pes dexter ponē° ipꝫ sup pectꝰ ⁊ depōit̄ sinister in plano: qū g° clisterizatꝰ ē redeat sup dorsum suū. Et silr̄ oīs q̇ clisterizat̄. Et ex hoibꝰ ē aliq̇s q̇ nō indiget hoc. Et ex hoibꝰ ē cui rectꝰ ē vt ītromittat ānulare in anū suū multotiēs q̇ iā sit inūctꝰ cū cerato dōcc dilatet̄ ⁊ decēter aptet in eo cānā. Et de hoibꝰ ē q̇ non īdiget hoc. Qū ergo vis clisterizare fac qđ tibi vr̄ ex hoc deiñ īunge cānā ⁊ anū cū cerato ⁊ impelle ipsā ī eo talr̄ vt nō ꝯplete retineat̄ ab ītestis īmo nō ptranseat ītestinū rectū: cūq3 ita accīt deiñ intromitte enema: qū g° eq̄t̄ cāna ī loco suo effunde enema ī vtrē: deiñ exprīe ipꝫ vtrisq3 manibus tuis exp̄ssiōe bona cōtinua q̄ nō sit cū labore: nam multotiēs īpellit̄ enema ī huiusmōi vſꝫ ad lōgīqū vltra locū necessitatis: ⁊ rectꝰ q̇dē est huiusmōi. Et qū fit īpulsio enematis ad supiora ē vt ēedant̄ capilli capitis ⁊ effundat̄ aq̄ frā sup faciē ⁊ adiuuet̄ ad attraheñ enema ad inferiora. Et scias ꝙ quādo enema admīstrat̄ ⁊ nō descendit nō ē excusatio q̇n admīstrent̄ suppositoria vt deponāt ipꝫ cuꝫ egritudine ⁊ cū hoc nō oꝫ vt sit īpulsio enematis cū illa facilitate ⁊ nō ꝯseq̄t̄ enema locū necessitatis. Qūꝫ īpellis enema ⁊ declināt ad egredieñ nō phibeas ab hoc īmo reitera ipꝫ stati sicut ē. Et oꝫ ne eger clistizet̄ dōec sternutat aut tussit. Et scias ꝙ enematis eq̄lis q̄titatis iuuamentū nō ꝯseq̄t̄ intestia supiora. Et qū est plimū multiplicat̄ nocumentū eiꝰ ⁊ tiet̄ ex nocumēto ipsius. Et spissum adheret ⁊ efficit nocumentū plm̄ ⁊ subtile nō cōfert ⁊ ē in iudicio paucitatis.

De cura fcā ab āpate frō. C. xij.

In fcā q̇dē ab āpate frō ⁊ ē paꝝ valde ex curatōibꝰ bōis ē vt sumāt̄ olei laurini ⁊ olei de oliuis ⁊ adipis anſis ptes eq̄les est eni mirabile. Et cōferūt ei emplā fcā ex abrotano ⁊ aneto ⁊ piretro ⁊ meliloto ⁊ reliq̇s medicis q̇bꝰ curant̄ āpata frā ex eis q̄ sciuisti ī oī loco. Et ex eis q̄ ꝯferūt ei valde ē emplꝫ de abrotano factū cū bitumine iudaico.

De regie dādi ī potu oleū de kerua ī curatōe colice frē eis qui non consueuerunt. C. xiij.

Oleū de kerua ē ex rebꝰ magis iuuatis eis qū mēſat̄ ſꝫ necessitatē ī hora sua ⁊ cū seibꝰ: ipꝫ ei nō dat̄ ī potu nisi postq̄ mūdificatū ē corꝰ cū eis q̄ sunt sicut pillē de ſapino aut alie. Et dat̄ ī potu ī die p° pōdus. ij. auř in die ſo addit̄ medietas aurei ⁊ silr̄ addit̄ ī oī die auř mediꝰ vſꝫ ad septimū: deiñ nō malū ē vt dimittatur paulati dōec iā puentū sit ad. ij. auř ⁊ ē ei vt stet apud. vij. Et quotiēs effundř sup seīa misceat̄ cuꝫ eis vehemēter cū instřo miscēdi. Et est necessariū ī oī die potatōis eiꝰ vt tardet̄ cibꝰ p spatiū qđ est inter sex horas vſꝫ circiter. x. horas ⁊ vſꝫ quo ñ sentiat̄ ī eructuatōe odor eiꝰ deiñ cibet̄ sup ipsuꝫ cū alessidabegi. Et si appetit acetositatē tūc cū zebirbeget ⁊ potꝰ eiꝰ sit aq̄ mellis. Et oꝫ vt ꝯſuet dētes suos pꝰ potū eiꝰ ita vt fricet eos cū sale assato deiñ seq̄nt̄ ipꝫ oleū roſ. puꝝ cū quo fricent̄. Qūq3 ab admīstratōe eiꝰ eūo fit bibat̄ pꝰ ipꝫ hierapi ē cōfortata cū pulpa colloq̇ntide ⁊ silībꝰ aut nō cōfortata si nō est illud necessariū. Et hiera q̇dē picra expellit nocumētū eiꝰ a capite ⁊ oculo.

Mōꝰ mediciaꝝ ꝯferentiū hñtibꝰ colicā frāꝫ ſꝫ semitā digōis ⁊ maturatōis ⁊ ꝓpetatis nō ſꝫ semitā euacuationis. C. xiiij.

Iste medicie sunt potatōes ⁊ emplā ⁊ vaporatōes ⁊ vnctōes. Et meliꝰ coꝝ q̄ bibunt̄ ē alleū: alleo eī inest ꝓpetas bona ī sedando dolores colice frē cū hoc ꝙ ñ inest ei uis faciēdi sitī sicut cepe. Et qñꝫ sumit ex eo colicꝰ qū sentit initiū colice ⁊ dimittit cibū oio ⁊ vltimat se ī exercitio ⁊ nō cōedit aliq̇d īmo dormit postq̄ bibit de vino puro ⁊ reiterat ⁊ sanat̄. Et ex ebibitis sedātibꝰ dolores est vt ī potu dent̄ apsinthij ⁊ cymi ptes eq̄les aut det̄ ī potu herba oppopōacis sola aut cū cymio. Aut sumant̄ anisi ⁊ pipis ⁊ castorei ptes eq̄les de q̇bꝰ ī potu det̄. ʒ. i. ⁊. ſ. Aut detur ī potu saḡzenea diacyminū ⁊ tyriaca. Et si non fuerit ī hoc ꝓhibitoriū p̄ns ⁊ castoreo ī colica iest opo mirabilis. Et ex eis q̄ expta sunt ē vt ī potu dent̄ radices lilij. ʒ. iiij. ī aq̄ d̄coctōis prassij aut ī aq̄ casei ⁊ lilij ipsius hec q̄titas. Et iteꝝ det̄ ī potu nasturtij. ʒ. v. in aq̄ pemdij petrosi ⁊. ℥. i. olei sisāī. Et iteꝝ corticis radicis ālgarab. ʒ. iiij. zinziberis. ʒ. iij. ⁊ nucis ⁊ dactiloꝝ amboꝝ ana. ʒ. vi. cū aq̄ dulcis kist. i. terant̄ medicie ⁊ decoq̄nt̄ in aq̄ donec remaneat 3ª ⁊ fiat motꝰ eiꝰ cū ramis rute et dent̄ ī potu oī die. ℥. ij. Et sumant̄ etiā cortices algarab ⁊ radices eiꝰ ⁊ rami rute ⁊ zinziberis ⁊ decoq̄nt̄ in aq̄ q̄ sit q̄drupla eoꝝ donec remaneat tertia ⁊ det̄ ī potu ex ea oī die pōdus. ℥. ij. fiat illud tribꝰ diebus. et dimittatur tribus diebus. Et oport quando in potu datur aqua mellis vt sit vehementis decoctōis: debilis eīm decoctōis facit possidere īflationē. Et illud cui inest opo ꝓueniēs a ꝓpetate sua ē ius albudud ⁊ corꝰ eiꝰ. Et iteruꝫ lūbrici terreni exiccati sunt iuuatiui ſꝫ ꝙ dř in doloribus colice. Stercꝰ autē adib qđ fit ex ossibꝰ q̄ cōedit: ⁊ ciꝰ signū ē vt sit albū in quo color alius nō pmiscet̄ et ꝓpe illud qđ eijcit sup spinas ē res magis iuuatīa et dat̄ ī potu ī vino aut in aq̄ mellis aut lābit̄ in melle lambitōibꝰ: postq̄ cū eo cōficit̄ ſm descriptionē aut fit arōaticū cū sale et pipe aut cū aliq̄ speꝝ. Et si iuenit̄ ī stercoř eiꝰ os sicut ē est mirabile etiā. Et dř ꝙ eiꝰ suspēsio ē iuuatīa nedū potꝰ eiꝰ. Et p̄cipiūt vt suspēdatur ī pelle leopardi aut cerui aut lana arietis quam cepit adib et euasit ab eo. Et Gal. q̇dē testat̄ iuuamētū eiꝰ suspēsi et si ñ ī alio saltē ī argēto. Et dcm̄ ē ꝙ corpꝰ ītesti adib qū exiccat̄ et terit̄ ē magis vltimū iuuamento q̄ stercꝰ eiꝰ et illud q̇dē nō ē lōginq̄ū. Et ex eis q̄ currūt hoc cursu sunt scorpiōes assati: ipsi naꝫ uehemēter valēt colice. Et oꝫ vt expiat̄ illud sup colicā verā ita vt nō sit expimētū eiꝰ sup colicā mēdosaꝫ. Et ē vltimū ad lapidē renū p se et ī colica p accidēs. Et ex eis q̄ laudant̄ ī doloribꝰ colice et uehemētia doloris ē vt ī potu det̄ cornu cerui adu-

ſtū et dicūt ꝙ ſedat dolorē ſtatiꝫ.

¶ De emplīs colice frē. Caᵐ. xv.

Emplā vo alia ſunt emplā in quib9 ē ſolutio aliqua: ſicut emplꝫ factū ex pulpa colloquintide cū medulla cartāi. et ē plꝫ factum ex felle vaccino et pulpa colloquintidꝰ et ſimilib9. Et alia ſunt emplā quib9 nō intendit ſolutio ſicut emplatō ex ſe. vrtice cū medulla cartāi. Et emplatō ex ſeminib9 et herbis predictis q̄ ponunt in cliſterib9. Et fiunt eis emplā ex ḡnis lauri ſolūmō. Deſcriptio emplī. ℞. ceř carmet. viii. glutinis alimbat carmet. vi. t̄bit carmet. iii ſtaphiſagrie carmet. i. et. ſ. piretri ſaſuci baccaꝝ lauri ſe. urtice lupinoꝝ ſiccoꝝ pulpe colloquintidꝰ omniū ana carmet. i. et. ſ. ſcamonee. ℥. i. et carmet. iii. fellis vaccini quantū ſufficit fiat ex eis linimentū ſpiſſū. Et iteꝝ hellebori ſe. vrtice apſinthÿ omniū ana ps. i. fellis tauri cere amboꝝ ana ps. ſ. adipis anſeris ptes. iii. liniat ab vmbilico vſꝫ ad radicē virge. et ſi ponat in ipō meudenti ē melius. Et qñꝫ addit in ipō cortex eris.

¶ De vaporationib9 colice frē. Caᵐ. xvi.

Vaporatōnes quidꝫ ſunt ſicut miliuꝫ aut panicū aſſatū: aut factū ex ſeminib9 et herbis p̄dictis in caº cliſterioꝝ cōtritis calefactis confectis: aut infuſis in olō calefacto.

¶ Ex vnctionib9 vo eſt olꝫ cucu. aſinini et ex eis eſt oleū ſinapis. et ex eis ē q̄dcūꝫ olꝫ uis ex olīs calīs poſtq̄ iu ipō ponunt caſtoreū et euforbiū ſecundū neceſſitateꝫ.

¶ De cura colice cholerice. Caᵐ. xvii.

Et ſꝫ vitatē oꝫ vt nūerēt de caº punctionis. vuꝫ nos p̄cedim9 ſm ꝯſuetudinem in ipā: et qm̄ ē ex ſūma doloꝝ h9 inteſtini. Et qñꝫ qd errat in curatione ei9 maxime: ꝛ adminiſtrat ſubtiliatiua et calefactiua. Et leuior hac ē in qua ē hūor effuſ9 in ſpatio inteſtini et nō ē cū illa ſpſione tota. Quař ſufficit in curatione eius equatō ꝯplōnis et hūoꝝ et adminiſtratio ciboꝝ frorū hūectatiuoꝝ: aut prunoꝝ pforatoꝝ cū acu infuſoꝝ in iuleb de q̇b9 ſumant. xx. numero. Et ſilř ſoluit mā cū eis que ſunt: ſicut infuſio prunoꝝ cuꝫ chryſōilis. et ſicut cū aq̄ ḡnatoꝝ: et ſic cū tereniabin: et ſiracoſt: et ſicut cū pauca ſcamonea cū iuleb. et ſicut cū violis et ſirupo eius et trocic. ipſi9 et rob eius. Et qñꝫ ſufficit laborař in ipā vt ſumat expſſio cartāi cū lacte fici. Aut ſumat olīm dꝫ aq̄ ante cibū: aut ſūat ſicla decocta cū olō et almuri. Et qñꝫ rquirit neceſſitas vt adminiſtretur cliſteř ex aq̄ volubilis cū baurach et violis conditus olō viol. aut aq̄ ordei cū olō viol. et baurach. potus autē neceſſariū eſt vt in ea ſit illud quod eſt ſicut hiera picra. ipā. n. ē mā magis iuuatiua ei: et ſcamonea cū pilulis de aloe. Et ex cliſteribus cliſtere mōi h9. ℞. tribuloꝝ. ʒ. xxx. et folioꝝ ſicle M. i. et violaꝝ. ʒ. vii. et fenugreci et cartāi et radices feniculi et ḡnoꝝ melonis cōtritoꝝ. omniū ana. ʒ. v. et ſeueſtē. xxx. numero et tereniabin pond9. ʒ. xxx. caſiefiſtule. ʒ. x. decoquat omnia ſꝫ ꝙ ꝯuenit in ſimili eius et colēt ſup eā almuri. ʒ xii. et zuccari rubei. ʒ. xii. et aloes auř. i. et baurach auř. i. et adminiſtret. et ꝯuenit in hoc caº etiā dař in potu ſtercus auib et ponet ipꝫ in ſtupefaciētib9 et cliſterib9 in hoc loco: qm̄ valꝫ ad ſedandū dolorē. et qñꝫ ſedat acuitatē matrie facientis dolorē et rectificat ipāꝫ.

¶ De cura colice facte ex rtētiōe cholerī. C. xviii.

Cura eius ē vt apias vias colice cum eis que ſcis de illis aliquid que inuim9 in caº ictericie: deinde adminiſtra rs in quib9 ē lenificatō et penetratō ſicut medulla cartami cū ficub9 et ſicut cōfectiōes colicoꝝ: et qñꝫ ſufficit in ea p̄miſſio ſicle elixate et ꝯdite cū olō aq̄ et almuri et ſinapis ſup cibū.

¶ De cura colice apōſe calide et frē. Caᵐ. xix.

In facta quidꝫ ab apāte oꝫ vt euēt ſan. p phlebotomiā baſilice ſi etas et diſpō et vtus et rliqua neceſſaria cōſentiūt ī ea aut faciunt eam neceſſariā. Et ſi fuerit apā vehemētis magnitudinis et puenit ad hoc vt ꝯmunicēt ei rnes: et rtineat vrina: oportebit vt fiat phlebotomia ex ſaphena: etiā poſt baſilicā: et incipiat in curatione eius in p̄mis ab acceptis rris hūidis: ſicut aqua citroloꝝ et mucilagine pſiliÿ et que ſunt ſimilia illis p̄t cucurbitā: ineſt. n. ei p̄pietas mala in egritudinib9 inteſtinoꝝ. Et ex illis eſt vt ſūat ſe. pſiliÿ. ʒ. iiii. et olei roſ boni. ℥. i. et conquaſſētur cū. ℥. ii. aque et bibant vt leniatur nā: aut aq̄ ḡnatoꝝ duoꝝ: aut aq̄ folioꝝ altee: et aq̄ endiuie: et aq̄ ſolatri. qñꝫ ponūt in huiuſmōi ſiracoſt et caſiefiſtule et bibuntur. Et qū neceſſaria ſunt in huiuſmōi diſpōne cliſteria cliſterizet ex aq̄ ordei cū aliquantulo caſiefiſtule et ſiracoſt. Et ſi in aq̄ ordei decocte fuerint ſeueſten et viol. erit magis ꝯueniens et ſi pmiſceat cū aqua ordei: aq̄ ſolatri et alkekengi erit vehementius conueniens. Et nos diligim9 ad eā enemata cū lacte aſinino in quo diſſoluta eſt caſiafiſtula et eſt oleū eius oleū amigdalinū et oleū ſiſaminū. Et qñꝫ inuenis māꝫ colicaꝫ et acuitatē plurimā: qř indiges tunc vt ſoluas cuꝫ eis q̄ ſunt ſicut ſcamonea et aloes ſecūdū ſingularitatē: deinde pueni ad infrandū et humectandū.

Et cura ſit ſꝫ apā vt ſit illud magis ꝯferēs et magis iuuans. Et qñ ptranſit hec infirmitas hunc locū et appꝫ lenitas pauca: tūc neceſſariū ē vt ponas in cliſteribus aquā ordei folia altee et ſemē lini et aliqd de rubea et fenugrecū et camemilla et anetū et caules: aut ſuccos coꝝ: aut olea coꝝ et pone in ea triplicatū ſucci vue et caſiefiſtule. Et ſimiliter pone in eo qd bibit ad ſoluēdū zuccarū ru. Et pone cibū coꝝ aquā ciceris decoctā cū ordeo excoriato et det eis etiā in potu aq̄ feniculi. Emplā vo ſꝫ horā ſint ex ipis ex quibus fiunt cliſteria ſꝫ illam horā. Incipe igit in p̄mis cū emplīs infrantib9 et ſit in eis lenificatio quedā ſicut ē aq̄ violaꝝ. et ſic ſem̄ lini: deinde dclina ad lenificatiā pl9: ſicut eſt camemilla. et humectātia ꝯpoſita ex eis que ſunt ſicut olꝫ roſ. cū olō caemillino et maſtice et adipib9. Qū gº ſubleuat paulatī ponat in eis gūma alboti et fenugrecū et pix. Ex curōnib9 vo hōis facte ab apāte frō: et ē paꝝ valdꝫ ē vt ſumat olī lauri ps. i. olī de oliuis ps. i. et adipis anſis eq̄liter ps. i. ē. n. mirabile. Et cōſequenter adhibe ei emplā facta ex abrotāo et āeto et ſq̄nāto et meliloto et rliquis medicis quib9 curant apāta frā dꝫ illis q̄ feiniſti in ōni loco. Et ex eis q̄ valdꝫ ꝯferūt ipi: ē

emplr̄z de abrotano factū cū aspalto.

¶ De cura colice melancholice. Ca^m. xx.

Oportz vt euacues melācholiā cū eis q̄
sunt sicut decoctio epithymi et pilule d̄
azulo et similia deinde seq̄r̄ cū pilulis
de alscebran et fapino. Et si necessaria sunt cliste-
ria ponantur in eis polypodiū et epithymū et sti-
cados et ponat̄ in clisterib⁹ et suppositorijs lapis la-
zuli cōtritus sicut puluis: aut lapis armenus. et qn̄z
ponit̄ in eis clister̄ cortic. radicis mori et emplēt̄
venter eius et euaporēt cū eis que sunt sicut ḡna
nigelle et albarmel et origanū et camomilla decocta
in aceto.

¶ De cura colice facte ex fece. Ca^m. xxi.

In facta q̄d̄ ppt̄ cibos si pos̄e ē vt euo-
mat residuuz eoꝝ in stō faciat et decline
t̄ cū cibo ad lubrificatiua frā et calida:
aut tepata s̄z necessitatē ¶ Et lubricantia frā sunt:
sicut iura pinguia et ppe ius galli decrepiti q̄ inse-
quat̄ donec cadat et non r̄maneat in eo fortitudo
deinde decolet̄ et incidat̄ et frāgant̄ sup ip̄z ossa e-
ius et decoquantur in aq̄ plrima vald̄ cū sale et a-
neto et polypodio quousq; dissoluat̄ in aq̄ et r̄ma-
neat aq̄ fortis et sorbeat illd̄ ¶ Et qn̄z ponit̄ in ip̄o
ol̄z de cartamo: et sic ius d̄ spinachijs cū pullis pi-
guib⁹; et sicut ius de prunis et alia. Et hec lubri-
cantia: aut educunt eaz: aut leniunt ip̄az et currūt
itz ip̄a ⁊ corp⁹ intestioꝝ et sepant inter ea et pp̄ant
fecē ad lubricitatez. ¶ Qū g° bibit̄ solutiuuz: aut
administrat̄ clister̄ alleuiat̄ exitus fecis ex eo. ¶ Et
administrētur clisteria p̄dicta in colica. ¶ Et clistere
ex succo sicle et violaꝝ ɔtritaꝝ et almuri et sisa-
mino et baurach s̄z q̄p docui ip̄z. ¶ Et clister̄ ita fa-
ctū. ℞. sicle. M. i. et furfuris pugillū. i. et fic⁹
x. numero. aq̄. lb. vii. et ponat̄ in ip̄o altee albe
aliq̄d et decoquant̄ donec redeat ad. lb. i. et cole-
tur et piiciant̄ sup ip̄az zuccari ru. ʒ. x. et baurac
aur̄. i. et almuri. ℥. s. et sisami. ℥. s. et clistize-
tur cū ea. ¶ Et itēr̄t clister̄ ip̄z donec egrediatur ōes
squibale. et clister̄ fiat sicut hoc clister̄. ℞. tribu-
loꝝ et polypodij et aneti et cartami cōtriti omniuz
ana. ʒ. x. et pruna. x. numero et fic⁹. x. numero
et viol̄. M. i. et turbit pond⁹. ʒ. ii. et se. lini et
se. apij amboꝝ. ana. ʒ. iii. et tereniabin et tama-
rindoꝝ amboꝝ ana. ʒ. xxx. et siracost et casiefi-
stul̄. amboꝝ ana. ʒ. xii. et ramoꝝ sicle et ramoꝝ
cauliū amboꝝ ana. M. i. decoquant̄ sicut conue-
nit et ponant̄ sup decoctionē eoꝝ colatā muri et
zuccari ru. amboꝝ ana. ʒ. xv. et baurach aur̄. i.
et sisamini aur̄. x. et fiat clister̄ cū ea. ¶ Q̄d si res
fuerit vehemēs et cū huiusmōi clisterib⁹ non iu-
uat̄ administrent̄ clisteria fortia p̄dicta in ca° coli-
ce phlegmatice narrata: qm̄ ip̄a sunt ɔferētia phle-
gmatice facte ex fece plrima et ex eis ē clister̄ de al-
usnē. ¶ Ea aūt q̄ bibūt̄ sunt sicut dactilicō et seriezen
et aloscusin et diacydoniten. Et ista q̄d̄ nō admini-
strant̄ nisi postq̄p nō inueniūt̄ ɔposita p̄dicte colice
cholerice plurimi iuuamenti. ¶ Et ex eis que sunt
inter virtutes duas ē vt sumat̄ zuccari ru. ⁊ peni-
dij r̄soluta in tanto ol̄o sisamino quantū ip̄a sunt ⁊
bibant̄. ¶ Et sil̄r decoctio ficuuz cū seuestē que biba-
t̄ cū triplicato. Q̄d si nō ɔferunt ip̄a: nz q̄ diximu⁹
de electuarijs p̄dictis. tunc nō est excusatio pilula-
ruz et siruporꝝ fortiū in ca° colice phlegmatice nar-
rate ad hoc q̄p ip̄a sūt vehemētis iuuamēti ad r̄ten-
tionē vehemētē phlegmatis et fecis plurime. ¶ Et
ex bonis et fortib⁹ in hoc est vt decoquant̄ ol̄m
seuestē et casiafistula: sicut facit illud necessarium
dispō et colet̄ sup aquositatē suā et ponat̄ i ea hie-
re picre pondus. ʒ. ii. cū ponder̄. ʒ. vii. ol̄i d̄ ke-
rua. et iteꝝ sūat̄ hiere picre pond⁹. ʒ. ii. cū ponde-
re. ʒ. vii. ol̄i de kerua et bibatur in decoctione a-
neti. ¶ Et iteꝝ ille qui vtit̄ multa comestione piscū
frōꝝ et ouoꝝ elixatoꝝ et supflue vtitur eis reci-
piat vt sufiuf rē plurimā salis et bibat sup ip̄z aq̄
quantitatē quaz pōt: deinde exercitet̄ et cōmouea-
t̄ labor̄ aliquo et fortasse soluet eū. ¶ Q̄d si cā fuerit
vehemētia raritatis corpis et sudor: aut caliditas
ventris: oportebit vt administrent̄ curationes fa-
ciles p̄dicte in ca° colice. ¶ Et est necessariū illis et e-
is qui sunt ante eos vt sumāt ante cibū lubrican-
tia sicut pruna et sicla condita cū oleo dulci et al-
muri et siracost et sorbilib⁹ et vua et ficubus: et
chrysomilis. et sumant almuri in ieiunio: aut oli-
uas aq̄ in ieiunio. ¶ Et multiplicentur in cibo suo pi-
guia et sorbeant ante cibū decoctiones cauliū deco-
ctoꝝ in carne agni pinguis aut galline pinguis.

¶ Et si raritas fuerit in corpe supflua inspissa ipsū cū
ol̄o ros̄. et ol̄o myrtino inunguento et i cerato po-
sitis. ¶ Et minora a balneatione cū administratiōe
reliqui r̄giminis p̄dicti et ponat̄ balneatō eius cū
aq̄ frā. ¶ Et si fuerit causa multitudo puocationis
vrine extrahe fecē cū eis que scis: deinde multi-
plicet̄ in accipiēdo ea q̄ sūt sicut dactili et passe dul-
ces et humide et penidij et omnia q̄ miorant vri-
nā et leniūt nataz.

¶ De cura colice frigide facte ex debilitate expulsi-
ue. C. vigesimūsecunduz.

In hoc mō ɔferunt administratō ɔfortā-
tiū ⁊ tyriaca et mithridatū ⁊ theodoricō
et saggenea et diamarte. et adminstret̄ i
sol̄one ei⁹ q̄d est sicut hiera picra cū aq̄ spetieꝝ et
ol̄o de kerua. et oz vt sit cib⁹ ei⁹ de cibis bōis si-
cut sūt alessidabegi et alzirebegi cū carnib⁹ leuib⁹
laudabilib⁹.

¶ De cura colice facte ex debilitate sens⁹ et ei⁹ abla-
tione. Ca^m. xxiii.

Huic generi ɔfert sūer̄ ea q̄ sūt sicut logo-
diō ⁊ sic alkikadie ⁊ tyriaca ⁊ mithrida-
tiū. et ex sirupis sicut alcadicō et almei-
sufē et vinū purū. et ex oleis bibendo et clisteri-
zando pl̄z alkekengi et ol̄z alkerua et ol̄z de costo
ppe et alkitrān in ol̄o et pix in ol̄o s̄m q̄p sciuisti i
locis preteritis.

¶ De cura colice facte ex torsione. Ca^m. xxiiii.

Melior cura ei⁹ ē vt sedeat in loco occul-
to et fricet̄ vent̄ eius cū tactu subtili e-
quali prepante intestina eius ad locuz
et similit̄ inungat̄ dorsū ei⁹ et stringantur crura e-
ius fortiter valde.

¶ De cura colice facte a vermib⁹. Ca^m. xxv.

Oportet vt scias illud ex s̄mone nr̄o in
v̄mib⁹ et curationib⁹ eoꝝ. ¶ Q̄d si
fuerit sup vmbilicū tūc administrent̄
ea que bibunt̄. et si fuerit apud vmbilicuz et sub
eo tūc fiant clisteria dicta illic.

De cura colice facte ex rupta p narcotica. Ca^m. vigesimūsextum.

R Egat colica in se ipa si nō remouet p re
ctificationē rupte: deinde ppent narco
tica r. Iā dixim9 in li° vniu'sali qua-
litatē necessitatis alienationis narcoticoꝝ. Quod si
fortis fiat necessitas et non sit coꝝ excusatio tunc ꝯ
uenientius eorū est filoniū et ꝯfectiones quas ego
dicā in antidotario et omē narcoticū in quo recipit
castoreū. Et ex eis sunt trocisci astar quoꝝ descri
ptio. ℞. croci storacis liqde. ʒʒ. pipis longi se.
hyusquiami albi omniuz ana. ʒ. i. opij castorei a-
boꝝ aā. ʒ. qrtaz fiat ex eis pill. pue et sit dos eaꝝ
ex duabus tertiis. ʒ. vſz ad. ʒ. i. Medicam bōū
℞. radicis peōie et croci cordumeni cipi omniū a
na. ℥. ii. et qrta folioꝝ mte sicce costi myrrhe pi
pis longi amōi spice inde omniū ana. ℥. iii. se. a
pij cortic. aniuden. ʒʒ. casie carpobalsami omniuz
ana. ℥. iiii. opij se. hyusqami cortic. mandragore
omniū ana. ℥. i. mellis quantū sufficit administre
tur post sex mses. Et iteꝝ administrent quedā cli
streria nota tempata et ponat in eis castorei. ʒ. ʒ.
et opij quantitas fabe et minus. Et qñz ponit o-
piū solū in olis clisteris ad colicā. Et qñz pōūt cuz
hoc serapinū et assa et olm balsami et aliquid mu
schi. Et qñz fit tēta ex opio et castoreo dissolutis i
olo de seminib9 et submergit in olo liciniū et mit
titur in anū et ponit ei fimbria fili et dimittit ex-
tra et infundit omni hora et renouat supra ipsuz
medicina.

De cibatione colicoꝝ. Ca^m. xxvii.

Q Uod oēs hñtes colicā cibo indigeant lu
brificatiuo lenitiuo est rs in qua non ē
dubitatio. sed et qꝫ confortatiuo ali-
quo egeant est rs que est apud debilitatez appen
tē ppt vehementiā doloris et multitudinē euo-
nis. Et cōfortantia quid sunt aque carnis decocte
fortiter et vitellus oui sorbilis et medulla panis
dissoluta in iure et vino. Qd aūt dimissio cibi pe
nitus sit iuuatiua colice phlegmatice et ventose et
aliis est res currens cursu canonis. Et qñz necessa
riū est vt ponantur tbit et scamonea in iur eoꝝ et
in pane ipoꝝ. Et oꝫ vt sit panis eoꝝ kiskariē fer
mentatus non azym9. Et ꝯferūt plrib9 eoꝝ: aut ñ
nocent ficus et passe et algeiez et musa humida et
oia illa qū sunt dulcia et melon vehemtis dulcedi
nis et vehemtis maturitatis. Amplius cibi apose
et cholerice sunt lubricatiua fra sicut aq ordei et
ius de lentibus et alessidabegi et ius de spinachijs
si nō rtinet inflatio spinachioꝝ et qd fit de prunis
et similia. Ius aūt galli decrepiti et alcanabit ē cōe
ei q fit ex fece. Et fre cū spetieb9 suis et nō dat li
centia in carne galli decrepiti. In carne aūt alcabu
rati quidā licentiā nō dant ppt illud qd timēt de
carne cuius extracta ē virtus in elixatione de sup
fluitate. Et quidā sicut Ruffus et. G. in libris suis
et ppe in li. de tyriaca dicunt qꝫ caro eius iuuati
ua est et si nō alit saltē bibita: et caro albudub si-
milit. Et acceptio almuri anabati ante cibū septez
sorbitionibus est iuuatiua in ōi in qua nō ē calidi-
tas maxima. Et silr sorbilia iuuāt eos. Ampli9 qd
ppriū est colice fre est assumer almuri et allea in
cibario coꝝ et ꝯdire cibaria eoꝝ cū porris et sale
et cōdir cū spetieb9 que sunt cinamomū et. ʒʒ. et
origanū et cyminū et vrtica et cartami. Et oꝫ vt
sūant alessidabegi cū spuma sinapis et sit sal eoꝝ ex
cinamomo cū semib9 ꝯmisto cū cartamo et nigel-
la et cymino et aniso et alienent oia olera nisi rutā
et siclā. Et i mta est inflatio etiā. Et ex potib9 eo
rū est vinuz odoriferuz puꝝ et sirupus de melle
cuz spetiebus.

De his q nocent colicis. Ca^m. xxviii.

R Es q colicis nocent alie sunt cibi: et alie
sunt opationes. cibi vo sūt de crossū et
viscosū ex carne siluestri ita qꝫ leporū
et gazellaꝝ et vaccaꝝ et aliazir et pisces pui et p-
pe siue sit recentes siue saliti: et omē frixū ex car
nibus: et omē assatū quocūqꝫ mō sit: et oms ven
tres animaliū imo oia corpa carniū nisi illa q exce
pim9 ante. Et nocēt eis simila, et azym9 et nocent
eis alsucabegi et almidragari et alkikatri et albea
thia et albuzunba minoris ē nocumenti. Et silr al
basceuencket oms nociue sunt et alcebebit et ge
nera lactis et caseus antiqus et recens: et omne in
q° ē inflatio ex cibis et olera oia pt illud quod di
xim9 de his que sunt sicut sicla et ruta et mēta no
cet eis cū inflatione sua. Et silr eruca et altaraxacō
nocet eis etiā: et sicut oliue et oms fruct9 nisi chry
somila et pruna cholerice et calide et facte ex fece
calide tm et nō alij. Et melon dulcis ante cibū in
dispōne sanitatis est nō nociuus plurimis colicorū
cucurbita aūt ppe et cucumer et alconde et cydo-
nia et oua calum et oua vapoꝝ et canabir et pira
et pōa et ppe acetosa et stiptica et zarur et nabata
et algobeira et lētes rcētes et mora ascei et almir-
beris et sūach et acresta et ribes r q fiūt ex eis et q
sūt silia illis colico ñ ē via vtēdi illis. Et silr no
cent eis nuces et amigdale hūide valde et fabe hu
mide. Et d gnatis dulcia sunt mioris nocumenti
qꝫ acetosa. Actiōes vo qs ipz oꝫ vitar et sūt sicut r
tentio ventositatis et rtentō egōnis et somn9 sup
egōnē in ventre et ppe siccā: imo oꝫ vt ꝯmoue-
at se ipz apd oēz diez ad euandū. Et scias qꝫ reten
tio ventositatis mltotiēs facit accider colicā: ppea
qꝫ subleuat eaz et exprimit ipaz ita vt agrget rs v
na et qd facit accider dbilitatē in itestinis. Et qñz
illd pducit ad hydropisi. et qñz generat tenebro
sitatē visus et vtiginē et epilepsiā. et qñz rtinet i
iunctis et facit accider spasmū. et mot9 sr cibū est
mal9 eis. Et pot9 aq fre et vinū plrm sr cibū.

De ileos et est simil colice qū accidit in gracilib9.
Ca^m. xxix.

I Leos accit ex ōib9 cāis ex qb9 accidit co
lica et oꝫ vt rditio fiat cū cāis suis et acci
dētib9 suis et cura curōne ad illud qd
dictū ē in ca° colice. Et qñz accit ppt potationē ue
nenoꝝ facientiū ileos. et qñz accidit ppt vehem-
tiā vtutis intestioꝝ rtentiue: qr ꝯphendit illd qd
ē in eis et rtinet ipz et ex eis qb9 differt ab eo co
lica in iudicijs suis ē qꝫ mltotiens fit malitia ꝯplo
nis singularis plusqꝫ fiat ab ea colica. Et plm eius
ex ꝯplone fra et ppe qū accidit vt stōus sit calid9
valde: tūc. n. obtorquet intestinū et oppilat ven
tositatē et phlegma. Et qñz ē cā pot9 aq fre nō fz
necessitatē ei9: nā dolor ventos9 q ex eo ē: ē cum
casu oppilationis plusqꝫ sit dolor eius cū incisione

tunicaꝝ: imo ē totū nocumētū eius ex illo. Et hoc diuisificat ab eo qđ est in colica. Et apos⁹ plus mlͤtiplicat in eo q̄ colica et ē mal⁹. Et multiplicatur in eo q̇ est ex rupta et fece vehemētia doloris ualde. Et mltotiēs pmutat colica ad ileos et hec ē res quasi facta ſꝫ maiorē ptē. Et qū plus accidit ileos accidit in .vii. et ipe q̇dez vadit de q̇busdam ad quosdā pmutatione q̄ fit in aere pestilentioso et đ terra ad terrā pmutatione egritudinū venientiū. Inq̇t Hip. qū accidit in colica a qua de⁹ tueat nos vomitus et singultus et ꝯmistio rōnis et spasm⁹ tunc totū illud est significatio mala. Hec nanqꝫ accidentia accidūt cū ꝯmunitate stōi et ꝯmunitate cerebri. Inq̇t. Hip. qū accidit ex distilatione vrie ileos: morit ille c⁹ est i. vii. nisi accidat fe. et currat cū ea sudor plrim⁹. Sꝫ. G. ignorauit cām in hoc. Et ille qui ex eo phlegmatic⁹ ē et vento ſ⁹ iuuat cū fe. etiā. Et qū fortis fit frequentia vomitus maligni et alcūzez et singultus est mortalis. Et bonitas vrine in hac egritudine nō est plrime significationis ſꝫ bonitatē. qualr g° malitia eius. Et deterior ileos est ille in quo expellit stercus ad supiora et nominat fetidus. Deinde ille in quo est fudor fetidus hñs fetorē stercoris. Deinde ille in q° est anhelitus fetid⁹: deinde ille in quo est eructatō fetida: deinde ille in quo est inferior ventositas fetida.

De signis. Cam. xxx.

Signa ileos sunt vt sit dolor supra vmbilicū et nō egrdiat aliq̇d oīo desubtus: et nō fiat iuuamētū magnū cū clisteri quemadmōꝫ dixit. Hip. Et qñꝫ expellit fex ad supiora et euomit fex et vermes et ascarides: et fetet os eius et ipsius eructatō: imo qñꝫ fetet totū corpus. Et hec significatō nō diuisificat ⁊ retentio exitus fecis ē insepabilis ab hac egritudine. Magnitudo aūt dispōnis vomitus stercoris insepabil nō magnificat nisi qū est timor. Sꝫ mot⁹ vomitus et subuersio hec sunt plus q̄ in colica: qm̄ hoc est in intestino ppinq̇or stō q̄ ipa. et silr accidentia tristitie et angustie et tremor cordis et sincopis et uigilie et frigus extremitatū. Ista. n. in ileos sūt pl⁹ q̄ sint in colica. et est fex in phlegmatico et eo qui factus est ex fece ex eo fortior q̄ sit in colica: qm̄ est in mēbro vehemētioris altitudinis et maioris corpis et minoris quietis sup corpus. Et qñꝫ appꝫ inipō inflatio oculi plus q̄ in colica. Amplius sig̃ distinctionū eius similia sunt signis distinctionū colice: sicut sig̃ distinctionū colice sūt cū signis ileos ex loco doloris et motu eius et paucitate iuuamenti eius cū clisterib⁹. Verū factū ex venenis significant accidentia significationū aliaꝝ añ ei⁹ fortitudinē: nā ille c⁹ cā est venenū qñꝫ pducit ad debilitatē et mollificationē et tremorē cordis in principio qū accidit añ q̄ fortis fiat et magnificet dolor eius. Et significat ipaꝫ vt non cognoscat ppt causam aliaꝫ manifestā. Et factū ex apate intestinoꝝ seq̇t durities fecis et velocitas in egōne et nō erit illic fe. nꝫ casus virtutis vehemēs.

De cura. Cam. xxxi.

Cura ileos appꝑpinquat curis colice verū est fortior et illđ qđ bibitur magis iuuatiuuꝫ est in eo. Et est necessariū etiam clister in ipō: nam quꝫ bibitur desup et cōsequenter adhibet clister ab iferiorib⁹ est adiutoriū bonū bibito. Et equale est siue p̄mittat siue postponatur secūdū necessitatē ſꝫ quocūqꝫ eoꝝ p̄mittat oꝫ vt ponat aliquid debilius. Et mltotiens sedat dolorem eius sorbitio aque calide: aut applicatio eius ad ipꝫ cū ppinquitate resoluendo illud quod nocet in eo. Et quibusdā vr q̄ rctius ē vt equet intestinū in p̄mis cū positione inflationis ei⁹ cū facilitate: deinde clisterizet ita vt pueniat enema ad locū longinqū applicatione facili. Et phlebotomia hic est magis necessaria: nā si fuerit apā nō erit eius excusatio. et si fuerit dolor fortis ex q° timeatur apā: oportebit incipeř cū ea. Et ex hoc qñꝫ accidit sepatō maloꝝ hūoꝝ i corpe ppt rtentionē eoꝝ a dolor ita vt feteat corpus. Et qñꝫ sepant hūores mali in corpe et difficilis fit exitus eoꝝ cū fluxu ventris. Et ē phlebotomia ex necessarijs. Et fricatio extremitatū etiā ē ex eis que phibēt mām dolorē facientē sepando eā a pfundo. Et forsitan est administratio lubricatiuoꝝ declinantiū ad caliditatē et mucilaginū calaꝝ cū olo de kerua iuuatiua in plrimis ileos nisi in colico apōso et vehemētis caliditatis. Et silr decoctio aneti cū sale et olo decoctis cū eo. Et silr inunctio corpis cū olo calefacto. et curet ille qui phlegmaticus ē cū eis que dicta sunt in colica ex ebibitis. et cū eis que sunt sic pilule de aloe et pilule de serapino et pilule đ picra et omnia illa cū olo de kerua et clisterib⁹ equalib⁹ trahentib⁹ ad inferiora. Et ventosus curat cū eis que sunt sicut illa que dicta sunt illic ex ebibitis cōferentib⁹ ad ventositatē et clisteribus vt ponatur clister adiutoriuꝫ ei qđ bibit et cū ventosis plib⁹ positis in supiorib⁹ ventris. Et qñꝫ necessariū est vt incidatur illud qđ est corā dolor. Et qñꝫ trahit mā ad mirach. Et ꝯplonalis et purus curant cū eis que scis de pmutatione ꝯplonis et euōne humoris ſꝫ q̄ dictū est in ca° colice mal. Et apōsus calidus cū eis que sunt sicut ea que descripsim⁹ in colica. Et apōsus frīus curat cū eis q̄ sunt sicut illa que dicta sunt in colica. Et ꝯuenientius illoꝝ est potus olei de kerua in aqua de radicib⁹ et aqua casiefistule et relique curationes note et iteꝝ aneti et baccaꝝ lauri et seminis lini et fenugreci et se. altee et se. maru ōniū ana auř. i. radicū triū omniū ana auř. vii. et ficus. v. et sebestē x. decoquant et dēt in potu cū olo đ kerua et amigdalaꝝ amaraꝝ. et choleric⁹ curat cū eis que sunt sicut illa quib⁹ curant reliqua que residua sunt de colica. Et ille q̇ fit ex torsione curat cū eis que dicta sunt in colica. Et qui fit ex rupta etiaꝫ curat cū positione exiccatiui ad expellendū illud qđ est in rupta et oppilatione eius. Et ille qui est ex oppilatione forti intestinoꝝ curat cū lubrificatiuis pīguib⁹ et iuribus gallinaꝝ pinguiū et pulloꝝ et arictū quoꝝ iura pīguia sumat alessedabegi ziribegi. Et ppe qñ ponūtur in eis anetū et radices porri nabati et olꝫ amigdalinū. Et administretur post illud clister hūidū lene subtilis caliditatis. Et factus ex fece curat in p̄mis cū clisteri leni: deinde g̃datim puenit ad forte et succedit illi potus solutiuoꝝ p poꝝ feci vt deponat illud qđ rmansit. Et in venenosi curatiōe incipiat a vomitu sicut cū aq̄ cal'a

et oľo sisamino. Et qñ est necessariũ vt ponatur in eo quod i potu dať virtus turbit: aut se. rhaphani ¶ Et post illud deť in potu tyriaca magna et et albezar et que sunt similia illis. et ponatur potus aque zuccari et cibus ipsius iura pinguia.

¶ Et ꝯtinuať sup eos vomitus et non recipiunt cibũ et sumať in potu medicam̃ predictũ in huiusmõi dispõne colice ¶ Et qñ retinet in eis ꝛ stare facit cibũ in ventribꝰ eoꝝ vt sumať panẽ infusũ in aqua calida feruente: et eius qui accidit ex cibis ponticis et stipticis et viscosis ¶ Cura ꝓpinqua est cure sui relatiui ex colica nisi quia magis iuuatiua in eo sũt ea q̄ bibunť et sorbenť.

¶ De tarditate ascellatiõis et velocitate eis. Caᵐ. trigesimũsecundũ.

Illud pendet: aut a cibo. vt sit stipticꝰ aut põticꝰ grossꝰ: aut viscosꝰ: aut sit lẽis viscosꝰ: aut ex virtute ¶ Nã si virtus expulsiua fuerit fortis expellet: et si fuerit debilis nõ expellet. Et ṽtus lacertoꝝ ventris si fuerit fortis mundificabit: et si non est fortis nõ mundificat et retinet. et virtus sensibilis intestinoꝝ si est fortis indicat ascellationẽ et si non ẽ fortis nõ indicat ¶ Et virtus ꝯpľonis nam fr̃a et calida ambe retinent et tu cognoscis regimẽ secundũ cognitionez tuaz cause.

¶ De multitudie stercoris et paucitate eius. Caᵐ. trigesimũtertiuz.

Ista duo pendent ex cibo q̄litatiue et q̄ntitatiue et ex dispõne eius qd̄ expellitur ad ep. cibi nanq̧ pľrimi hũidi sup quem bibiť: egõ pľrima est et eiꝰ ꝯtrarĳ egõ pauca ¶ Et qñ cholera magnifice expelliť ad ep minorať egõ et qñ nõ expelliť multiplicať: et tu cognoscis ex eis que p̄terita sunt resistentiã duaꝝ spetieruz eius secũdũ tuaz cognitionez cãe.

¶ Tractatus quintꝰ de vermibꝰ. Caᵐ. i.

Quum euadit mã et vestiť ꝯpľone necessaria est r̄ctificatio quã tollerať figure et forme et non ꝓhibeť eiꝰ p̄patõ in ꝯplemẽto nãli q̄ ꝑtinet ei ex factoř potente: et ꝑpť hoc creati sunt vermes et musce et que cursu eoꝝ currũt ex materĳs putridis humidis. qm̃ ille mãie qũ r̄ctificatur illud qd̄ tollerať vt suscipiant de forma est aial ṽmiculare: aut muscale. nam illud melius est q̄ꝫ vt ip̄e remaneant secũdũ putrefactionẽ purã ¶ Et est cũ hoc ꝙ ip̄a saliunt super putrefactiones sepatas in mundo et cibať eis ꝑpť ꝯmunitatẽ et assũunt eas ab habitationibꝰ hominũ et ab aere continente eos ¶ Et vermes q̇d̄ ventris sunt huius generis et non ẽ eoꝝ generatio ex omni hũore: ip̄i. n. nõ generantur a cholera ru. nꝫ nig̃: qm̃ vna eaꝝ est vehementis caliditatis: qř nõ generať ex ea vermis hũidus: imo est ꝯtraria ꝯpľoni eius: et altera est fr̃a et sicca longinqua a ꝓportionalitate aiaľ. sanguini ṽo custodia est attributa et membra vehem̃t indigent eo et ẽ ꝓportionalis carni hominis et ossibꝰ eius nõ ṽmi et non est etiaz ex eis q̄ effunditur ad intestina et remanent in eis et generatur ex eis vermis. nꝫ etiã forma vermis et color eiꝰ sig̃t ꝙ ip̄e ñ fit ex mã sanguinea: imo mã vermiũ est phlegmã qñ calesit et putresit et multiplicať in intestinis et r̄manet in eis ¶ Et tu quidez scis res multitudinis generationis phlegmatis. s. ex satietate nauseatiua et comestis et debilitate digõnis ꝑpť quancũq̧ causã. s. ex cõpľone mẽbroꝝ fr̃a. ¶ Et ex cibis que generãť ip̄z sunt cibi lenes viscosi: sicut triticũ et faseoli et fabe et ex receptione pulueris farine et ꝯmistione carnis crude: et lactis et oleꝝ et fructuũ humidoꝝ et ablutione cũ aqua ca. post cibũ et siľr balneatio post comestionẽ et coitꝰ post repletionez.

¶ De spetiebꝰ vermiũ que sũt tres. Caᵐ. ii.

Longi et lati et rotundi et lati sunt ascarides et ꝑui ¶ Et non diuersificať eoꝝ generatõ nisi ſm diuersitatẽ eius ex quo generanť et diṽsitatẽ illius ĩ quo generať. diuersitas aũt eius ex quo generanť: est qm̃ quidam eoꝝ generãtur ab hũiditate sup quã nõ dominať diuisio et sepatio ex pte attractionis epatis. et ex pte vehem̃tie putrefactionis ¶ Et q̇dã generať ab hũiditate quaz sepauit et minorauit et ꝑuam fecit attractio ep̄is ꝯtinua et putrefactio et multitudo ꝯťbationis fecis ¶ Et qũ generanť adiuuat ad hoc vt ip̄i r̄maneant ꝑui ꝙ fex extrahit eos anteq̄ꝫ magnificentur ꝑpť vicinitatem eoꝝ ad exitũ strictũ ¶ Et q̇daz generantur ab hũiditate inť duas hũiditates media ¶ Et illi q̇ sunt ex hũiditate in intestinis supioribꝰ sunt ꝑpť hũiditatẽ dictaz in ꝑ̇mis. et qui sũt ex humiditate in intestino recto sunt ꝑpť hũiditatez dictaz secũdo ¶ Et qui sunt in monoculo et intestino colon sũt ꝑpť hũiditatẽ dictã 3° ¶ Et longi sũt ꝑpť ꝑ̇mã. Et qñ ꝑueniunt ad sũmã que ẽ vltra cubitũ et rotundi et lati sunt ꝑpť tertiã q̄uis generẽť etiaz in intestinis supioribꝰ et ꝓprie crossi et maximi eoꝝ et fortasse nõ generant nisi in colõ et monoculo: deinde sꝑgunť ex lateř ad stõm et ex lateř ad anũ et ꝑui sunt ꝑpť secũdã ¶ Et isti lati et rotundi sunt. q. generenť ex ipsis viscositatibꝰ sixis in supficie intestini q̄s ꝯp̄hendit panniculꝰ mucosus velãs eas. q. ip̄i generenť ex eo et in ip̄o putrefiant ¶ Et de eis minus nociui sunt ꝑui qm̃ sunt ꝑui et qm̃ sũt elõgati a principĳs et qm̃ sũt apti ad expellendũ cũ fece forti spissa: veꝝ ip̄i si magnificanť et accidat eis vt r̄maneant spatio aliquantulo et magnificanť in eo tunc sunt deteriores õnibꝰ: qm̃ ip̄i sunt ex deteriori mã: deinde longi: nam ip̄i nõ sunt in malitia latoꝝ qm̃ mã eoꝝ. s. latoꝝ est vehemẽtioris putrefactionis et lati et ꝑui plurimi exitus sunt ex ano ꝑpť vicinitatez ani et d̄bilitatẽ: qř non possunt figi in intestino fixione longoꝝ ¶ Et sicut lõgi sunt vehem̃tioris fixionis sic ꝑui sunt vehem̃tioris expulsionis ¶ Et qũ habentibus ṽmes adest fe. accidẽtia sũt fortia et maligna qm̃ fe. ꝯsumit cibũ eoꝝ: qř mouenť ad querendũ ip̄z et figunť in intestinis. et qm̃ fe. nocet eis ĩ substantia ip̄oꝝ et affligit eos. Et qñ fe. addit ĩ mã eoꝝ putrefactionẽ et acuitatez et afflictiõẽ ¶ Et qm̃ cholera qũ effundiť ad eos in febre ledit eos. Qũgº inuoluunť in intestinis et mordicať ea nocẽt vehem̃t ¶ Et iã retulerũt q̇daz ꝙ viderũt eos pforasse ventrẽ et exiuisse ex eo et illud apud me maximũ ẽ ¶ Et ꝑpť hoc eleuanť ex eis vapores mali ad cerebrũ et nocent ei et qñ ẽ retentõ eoꝝ in itestis

et qđ ipi faciunt accidere putrefactiõez causa fe.
Et nõ est eoꝝ dispositõ in hoc q per ipos sit iuua mentũ in mundificatione intestinoꝝ iuuamĩtũ qđ fit p vermes et similia eoꝝ in mũdificatione putrefactionis mũdi: qm̃ in intestinis est mundatoriuz expulsiuuz ex nã. et qm̃ pportio eius qđ generat ex istis putrefactionib⁹ i iestinis sr̃fluentib⁹ ab expulsione nate maior est pportione verminz et similiũ ad aerẽ mũdi et terrã ei⁹. et qm̃ ex istis generant nocumĩta alia quoꝝ opationes sunt ex pportione eoꝝ indigẽtiũ cibo et ex ꝯtrarietate mot⁹ eoꝝ. Et ex hoc q faciunt accidere colicã. et ex cõtrarietate qualitatis sup quaz sigñ ꝯplo corpis et aliꝭs. Et qñz generantur ppt vermes et serpentes epilepsia et colica. Et qñz generat fames canina ppea quia vehementer rapiũt cibũ. Et qñz gegerat bolisñ et casũ virtutis oris stõi ppt eleuationẽ suã ad ipz. et quia infrigidant ipz. Et qñz sequit vtrasq3 dispõnes tremor cordis maxim⁹. Et plm̃ generat in etate infantie et pubertatis et in fine adolescentie. Et ascarides fz plm̃ generantur in eis qui sepant ab etate infantie. Sz rotundoruz plz est i infantib⁹ deinde in adolescentib⁹ et minorat in senib⁹ quim tam̃ illud totũ sit. Et ipi quidẽ generantur in autumno plm̃ q in rliqs temporib⁹ ppt pmissionẽ assumptionis fructuuz et similiũ et putrefactionẽ. Et ipi ꝯmouent in sero et plm̃ in hora somni. et labor quidez et exercitiũ vehemens qñz sosone educit vermes. Et qũ egrdiunt vermes habentiũ fe. acutas viui nõ sunt vehementis malitie: nã significant sanitatẽ virtutis et potentiã expulsionis et ppe post declinationẽ et si egrdiũt mortui sunt signũ malũ. Et ad summũ eoꝝ exitus in febrib⁹ cũ egõne nõ est significatio bona: et ppe ante declinationẽ veꝝ in dispõne febris ẽ melior. Uez eoꝝ exitus nõ in dispõne fe. cũ eis est sanguis est mal⁹ et indicat nocumĩtũ in corpe et in itestinis sed eoꝝ exitus cuz vomitu significat humores malos in stõ.

De signis. Cam̃. iii.

Sig qđ ꝯmunia sunt cursus saliue et hũiditas labioꝝ in nocte et eoꝝ exiccatio in die ppea q caliditas expanditur in die et coarctatur in nocte. qũ g° spgitur caliditas attrahit hũiditas cũ ea: qr vmes icurrũt famẽ ⁊ attrahũt a stõ: qr exiccat supficies ꝯtius ei ex supficie oris et labiꝭ et adiuuat eũ ad exiccadũ labiũ aer exterior: qr laborat infirm⁹ in humectando labiuz suũ cũ lingua suã. Et qñz accidit habentib⁹ vermes rixa et horribilitas locutionis et. q. ipe fit in forma irati maloꝝ moꝝ. Et qñz pducũt ad alienationem ppt illud qđ eleuatur de vaporib⁹ mal. et accidũt eis accñª karabit⁹: nisi q ñ colligũt pilos et nõ patiũt sodã ⁊ ñ patiũt tinitũ auris. Et accidit eis stridor dentiũ et ppe in nocte. Et sunt in plurib⁹ horis. q. masticent aliquid et. q. appetũt extraher lingua. Et accidũt eis salt⁹ in sõno et trẽor et clamor in ipo et agitatio forme et ira aduersus illũ qui euigilat eos. et accidũt eis sup cibũ nausea et tristitia et intersecat vox eoꝝ et debilitatur pulsus ipoꝝ et apđ comestionẽ est. q. pstratus et est eoꝝ egõ vt plm̃ dura. Casus aũt appetitus et eius vehemĩtia est fm q diximº in ca° caꝝ. Et qñz accidit eis sitis cũ qua nõ satiantur. et silr qñz accidũt eis egritudines q̃s diximº illic. Et qñ fortes fiũt dolor et egritudo cadunt aut spasmant: aut torqntur ac si essent epileptici. et qñz accidit eis in huismõi hora vt euomat eos et diuersificant colores eoꝝ et color oclõꝝ ipoꝝ. et qñz rmouet color facieꝝ eoꝝ et oculorũ ipoꝝ. et qñz rdit. et qñq3 iflat aut tũescũt: aut tendũt ventres eorũ: sic hydropicorũ et. q. non sunt ventres eoꝝ nisi hydropicorũ. Et qñz apat testiculi eoruz et emittũt sudorẽ frm cũ fetor vehementi. De signis aũt distinctionis eorũ quedã sunt ꝯmunis distintõnis et ẽ exitus illius speciei ex egrssione. i. ano. vinde lõgos significant ꝯmotõ oris stõi et mordicatio ipsius cũ punctiõe eius qđ seqt ipz et difficultas trãsglutiendi et casus appetitus fz plm̃ et nocumentũ ex cibo et lubricitas. et qñz nocent pulmoni et cordi p vicinitatẽ suaz. et qñz accidũt tussis sicca et tremor cordis et diuersitas pulsus et sunt somnus et exiccatio nõ fz ordinẽ et ẽ pigritia et accidunt pruritus et intuitus et palpitatio et aptio oculi: imo dclinat ad clausionẽ oculi. et accidit oculis eorũ ut rubeant qñz: deinde alia vice obfuscent. et qñq3 tendũt ventres eorũ et fiunt sicut hydropici. Et qñz accidit eis fluxus ventris. Cũ latis aũt et rotũdis appetitus fz plm̃ multiplicatur: qm̃ fz plm̃ elongatur a stõ qr nõ necẽt in eo et rapiunt cibum et mouentur in tempor famis motu nocente debilitante virtutẽ et mollificatẽ incidente in eo qđ sequit vmbilicũ. Paruos aũt sigt pruritus ani et insepabilitas cõmotionis apđ ipz. Et qñz adeo fit fortis donec accidit sincopis et inuenit habens eos qũ aggrgant in intestino suo g̃uitatẽ sub hypocondriꝭs suis et dorso. Et ex eis que cõferunt istis hominib⁹ ẽ vt sorbeant aliquid aceti in tẽpe somni.

De cura. Cam̃. iiii.

Intentio q̃ attenditur in curationib⁹ vmiũ est vt phibeant a mã generante eos ex ꝯmestis pdictis. et vt mundificet phlegma aggrgatũ in intestinis ex quo generantur et vt interficiant cũ medicinis que sunt venena in cõpatione et sunt amari saporis de quib⁹ q̃dam sunt cale et quedã fre quas dicem⁹ et medicine q̃ opant cũ ppetate: deinde fluxu ventris educant post interfectionez qũ nõ expellit eos nã p se. Nõ. n. oz vt plonget eoꝝ statõ i ventre p⁹ mortẽ et exiccationẽ et inferat vapor eoꝝ nocumentũ venẽosũ. Et medicine q̃dez cale ad g̃dũ pueniẽtes tertiuz sunt ꝯuenientiores in rgimine eoꝝ hora om̃i nisi illic sit fe. aut apã. amari. n. cali ꝯplo ꝯtraria est eis cũ caliditate et est contraria cũ qualitate illis et q̃ ipi magis diligũt. s. vnctuosũ et dulce. Et inuenitur ex ebibitis et enematib⁹ que aggrgant ppetates tres. Suppositoria vo meli⁹ est vt ipa extrahant q̃ vt ipa interficiant: nisi q in rcto est ex puis vermib⁹. Qñz. n. fiunt ex gener vnctuosi dulcis vt trahat ad ipa vermis ppea quia diligũt ea et egrdiunt cũ eis que extrahũt et melius q̃đ curat cũ ebibitis hora vacuitatis uẽtris. Et qũ mittunt venena interficientia eos in lacte et in fauuz mellis et similib⁹ sunt ipi ad sumendũ ex eo diligentes magis et est illud magis interficiens eos. Et qñz sumit in potu hñs vermes: sic

lac duobus dieb⁹: deinde potat in die tertio in la
cte medicinā interficientē eos. Et qñ҃ fugit ante e
am fauū mellis: Quīq̄ inuēit odorē ei⁹ puenit ad
sugendū illud qđ deponit ad ipm. et qñ sequūt
illud medicine sunt magis interficientes eos. Et
qñ tu administras medicinas venēosas interficien
tes tunc melius est vt linias stōm cū stipticis et ꝑ
ṗe in quibus est virt⁹ interfectiua vermiū sicut
sumach et hypoquistidos et acatia dissoluta in vi-
no. Et similiter capparis et anetum in vino.

Et si nō tollerant stipticitatem hoꝝ tunc lutū sigi
latū in vino. Et qū bibuntur mediciē facientes ad
vermes tunc oportebit vt stringant nares vehe-
menter et multiplicet extractio anhelitus et intro
missio eius quantū posē ē: nā ṙctius ē vt non pmi-
sceat cū anhelitu aliquid de odoř eoꝝ. Et de cura-
tione ꝯtinua cū curatione vermiū est ṙctificatio ap
petitus qū cadit. Et qñ҃ inuenitur in emplis et eis
que bibunt qđ aggṙgat ad ꝯfortationē appetitus:
et interfectionē et extractionē eoꝝ: sicut aloes cū
apsinthio ebibitis pilulis factis ex eis: et epithima
te facto ex eis: et siſr cū robub atetosis. Et qñ҃
aggṙgat cū vermib⁹ flux⁹ ventris: qř necessariū
est vt interficiantur tm̄: motus nanq̄ extrahit eos
et qñ҃ exigit dispō vt interficiantur cū stipticis a-
maris vt aggṙgent mors eoꝝ et retentio natē. s.
qñ aggṙgant v̇mes et fluxus ventris et timet cas⁹
appetit⁹. Et emplent cū emplis stipticis in quib⁹
est interfectio aliq̄ vermiū: et nō deiiciunt virtu
tē: deinde ipi egṙdiunt post illud: aut p expulsio
nē natē: aut p medicinā: aut suppositoria. et qñq̄
sunt cū eis ap̄ata in viscerib⁹ et est necessariū ṙgi-
mē subtile. Et medicine que interficiunt ascarides
fortōřs sūt eis q̄ iṫficiūt lōgos ⁊ ille q̄ iṫficiūt asca
rides et rotundos iṫficiunt ēt lōgos et cā i hoc ē ꝙ
ascarides sūt ṙmotiores ab eis q̄ bibunt et sūt ma
gis submersi in humiditatib⁹ ꝯuenientib⁹ eis: et
qñ҃ sunt in cisti. Et qm̄ ipi generati sunt a mā cros
sa ⁊ crossioř et spissioř et ꝓpiquioř ad ꝯplōē calāz
et magis simili ei qđ ē veenū: qř non patit a suo
simili dū nō sṙfluat.

De medicinis calidis interficientib⁹ vermes et ꝓ
prie longos. Caᵐ. v.

Singulaṙs quiđ sunt sicut prassiū et cor-
dumeni de quib⁹ sumat auř. i. et scē-
ba et lupini amari et casia et calamentū
et succus eius et gūa aldeemest et costus amar⁹
et epithymū et cartamū et m̄ta et cambil et cymi
nū et cmeapiheos et centaurea et pulegiū et alleū
ꝓṗe. Et qñq̄ interficit ascarides sem̄ fenicul' et
myrtus et origanū et faufel et apsinthiū et semen
cauliū et cortices algarab et radix enule exiccata đ
qua bibantur. ℥. iii. et cyminū assatū et abrotanū
et anisū et sem̄ apij et nasturtiū forte ē in ca° suo ⁊
nigella et semē atriplic. solutione educit eos cum
mortificatione. et siſr volubilis et polypodiū. et
melius quo educitur fluxu ventris post mortifica
tionē est aloes. et qñ hō bibit de olō potionē et sṙ
fluit quantitatē que posīs est in bibēdo ipz interfi-
cit eos et extrahit ipos et ꝓṗe olz ōphacinū et ipz
interficit latos etiam et interficit propť suam ama
ritudinē et extrahit ꝓpť viscositatē sui. Qđ si nō
fuerit posē bibeř ipz vice iᵃ bibat ipz vtēdo po
tū post potū sumēdo ex eo cochliaria duo. Et si-
miliť gūa nil interficiunt serpentes extrahendo e-
os. et qñ҃ ꝯferunt in latis. De ꝯpositis v̇o que i
terficiunt eos sunt que sunt sicut tyriaca magna.

Et ille que aggṙgant interfectionē et extractionem
sunt sicut hiera picra. Et sicut si sumatur sceba et
apsinthiū amboꝝ ana. ʒ. i. et tertia pulpe colloq̄n
tide. ʒ. i. et quarta et salis indi danic. i. et sumat
in potu. Et qñ҃ interficit eos potař cyminū et ni-
trū mediati et fenugreci pondus duoꝝ auř. et ite
rū nitri pipis cordumeni ꝑtes equales et dosis ei⁹
sit vsq̄ ad. ʒ. i. et. ſ. Et iteꝝ pip et gūa lauri cy-
minū in tū mastix conficiant cū melle et sit dosis e
ius in mane cochliarium. i. et in hora dormiendi
tantundem aut enule et sceba et pipis et siřasi ꝑ-
tes equales sumatur in potu ex. ʒ. i. et. ſ. vsq̄
ad. ʒ. iii.. Et pilule de apsithio educunt longos
lati aūt in digent fortiori hoc.

De medicinis q̄ magis ꝓṗe sūt ascaridū. C. vi.

Sunt kitran administratū in clisteribus ⁊
epithimatib⁹ et alsiraos et medulla ei⁹
et alsirai et costus amarus et cortex ra-
dicis mori et succus eius et cambil et pulpa collo-
quintide et aloes et alsimar mirabile est in latis et
cortex albelēgi ex arborib⁹ et existimo ꝙ est spe
ties sidre et aliū darachat. Et ex eis que extrahūt
vermes sine nocumento est vt bibant. ʒ. iii. suc-
ci enule recentis est enim mirabile valde. Et anti
qui quidem dixerunt ꝙ ireos extrahit ascarides.

Et ex medicinis mirabilis in omnib⁹ speticb⁹ v̇-
miū sunt pili animalis nominati alcasim. Et alcal
cadis est ex eis que interficiunt eos cū iuuamento
si fuerit illic fluxus ventris. Et iam diximus ad e
os in antidotario decoctionē eius et centauree. Et
iteꝝ bibat lac mulctū trib⁹ dieb⁹ in mane et cenet
sṙ ipz alessidabegi: deinde sumant. vi. auř. abrū
gi. et. iii. ʒ. siracasi et. iii. cambil et terant et sol-
uantur in aceto acetoso aut in sirupo acetoso et ma
sticet aliquid đ fauo mellis vt egrediantur v̇mes
deinde bibatur ex eo quantitas quā necessariā fa
ciūt existimatio et expimentū. Medicine autē frē
et pauce caliditatis sunt sicut semē coriandri quī
bibiť tribus dieb⁹ cū rob et semē apij: est enī for
te valde interficiens omnem vermem et sumat
cum sirupo acetoso: aut lacte acetoso: aut bi-
batur decoctio eius et faufel et folia persici et
succus eorum et spina egyptiaca et sunt absque
plurima caliditate et rubus et decoctio corticis ar-
boris granati acetosi et muzi decoquant in aqua
nocte tota: deinde colet et bibat et siſr aqua in q̄ đ
coquiť radix eius et succus arnoglosse cōuenit ei q̄
hz vermes et fluxus ventris siſ aut arnoglossa
sicca et iteꝝ sumach dissolutū in aqua est mirabile
et hypoquistidos et lutū sigillatū cū vino sunt e-
tiam mirabilia. et inagra mirabilis est etiā. et se-
men portulace qū ex eo multū sumit interficit eos
et similiť endiuia amara et lactuca amara et a-
piū aceto conditū. et dř ꝙ melon interficit eos et
solutione educit ipos. et tribuli ꝓpinqui sunt istis
medicinis et ꝯseq̄t ex virtute haꝝ ꝙ ipe extrahūt
latos etiā. s. illa que sunt sicut sem̄ salic. et succus
ꝑsici et coriandrū et endiuia amara et polium et re

et reliqua. Et ista bibūt aut cū lacte absq; butyro aut cū aqua calida aut sirupo acetoso.

De rgimine vermiū paruoꝝ. Ca^m. vii.

Quandoq; interficiunt eos suppositio sal et clisterizatō cū aqua cala et eradicant mãz eoꝝ. et fortius hoc est clister in q° recipiunt centaurea cartamū isopus rubea et pulpa colloquintide qđ administret calidū. et fortius illo est suppositoriuz de alkitran et clister cū eo et ꝑpe cū olo de chrysomilis amaro: aut medulla ꝑsicoꝝ amara et sint iam decocte in ipo medicine interficientes: et qñz clisterizat etiã cū kitrã. Et ex eis quib9 fit suppositoriū sunt arthanita et buchor marien et cortices radicis scebã. Et ex eis que colligunt hos paruos est vt mittatur in anū caro pinguis salita et sit iam sup eam ligata fimbria fili. Ipi nanq; aggrgantur sup eam ꝑpea quia diligunt eaz deinde extrahat p9 expectationẽ hore vnius sup eam qñ pole est et extrahat et iteretur vsque quo mundificetur.

De clisterib9 acutis itficiẽtib9 vermes. C. viii.

Clisterizent cū decoctiōib9 medicinaꝝ ꝑdictaꝝ ad eos ⁊ qñz ponūtur i eis solutia sicut pulpa colloquintide et turbit et aloes et cucu. asinin9 scđm virtutẽ et horã. Et est ꝯueniens vt administret in clisterib9 eoꝝ alkitrã nã cõfert iuuamtū maxi^m. et custodiat tunc anus ne ꝑueniat tenasmō cum suppositorijs facientibus ad tenasmon et stōachus vt nō debilitetur cum potib9 et emplis facientib9 ad stōz. Et iaz sciuisti oia illa. Et qñz cōfert clister cū aquis salsis et aqs salitis cū nitro et similib9 et ꝑpe cū kitran. Et qñ q; ponunt inclisteribus eoꝝ succus folioꝝ ꝑsici et decoctio radicū mori et corticuz gnatoꝝ et ꝑprie quz fuerit caliditas.

De emplis habentiū vmes. Ca^m. ix.

Empla etiaz assumūt ex medicis similib9 istis et cōfortant cū eis que sūt sicut pulpa colloquintiđ et fel vaccinū et succus cucu. asinini. et cū eis que sunt sicut kitran et aloes. Et qñz fit emplz cū aloe et apsinthio: aut cū aloe et rob cydoniorū et rob maloꝝ et interficit et rumpit appetitū: et qñ aggrgant omnia est rcti9: emplz bonū terat nigella cū aqua colloquintide humide: aut decoctione pulpe eius et liniat sup ventrẽ et sumẽ. Et dr ꝙ medulla cerui qñ emplatur cū ea vmbilicus cōfert ad illud. Et silr olea mediciaꝝ ꝑdictaꝝ qū eis linit iuuant et olm caemillū et apsinthiū ꝑprie.

De cibatione eoꝝ. Ca^m. x.

Cib9 quidez qui necessarius est eis sz oppositionẽ cae: oz vt sit calidus et siccus in q° nō sit viscositas et sit in eo abstersio ex eis que abstergūt eos et attrahunt ipos. et egrdiuntur in cibis eoꝝ aqua ciceris et folia caulis et carnes columbaꝝ etiaz sunt iuuatiue eis: et potus aque salse cōfert eis omnibus. Et qū sūt fluxus ventris et caliditas cibam9 cū sorbitionib9 acetosis cū sumach factis: qm est interficiens restrictiuuz. et silr aqua gnatoꝝ acetosoꝝ. Et qñ debilitat fluxus ventris necessaria sunt q nutriūt cū fortitudine. Qđ si non digerant ponant ex gener sorbitionū et aqꝝ carniū. Hora aūt et ordo sunt: qm oz vt ipi nō egeant cibo et mordicent stōz et fortasse faciunt cader virtutẽ appetitiuã: imo cibent ante motū eoꝝ i hora qetis et vt separtur cib9 eorū et cibẽtur cibo pauco. Et qū alleuiat fluxus administrẽt sup ventrẽ empla stiptica ex eis que scis verū in habẽtib9 ꝑuos vermes melius est vt eoꝝ cibi sint ex genere illoꝝ qui sunt boni chimi et velocis digestōnis: nã vtus eoꝝ sz semitã oppositionis nō ꝑuenit ad eos omnino. Et qū sunt boni chimi omnino minorat chim9 corruptus qui est materia eoruz.

De cura casus et ꝑiectionis sup ventrez. C. xi.

Rectius in omnib9 illis est vt extrahat san. si pole est et detur i potu p9 illud turis et san. draconis et luti armeni et karabe ōniū ana. ʒ. i. cū triplicato subtili. Et si fuerit sputū san. aut fluxus ei9 p anū: aut vomitus ipius ponat in ipa kirat. i. opij. Et post hoc oz vt tu cōsiders illud qđ diximus in ca° de ꝑstrationibus in li° qui est post istū.

Fen. xvii^a. de egritudinib9 ani et ẽ tractatus vn9

Sermo vniuersal de egritudinib9 ani. C. i.

Scias ꝙ egritudines ani sūt difficiles ad sanandum ꝑp ea q aggrgant in eo: qm est callis et qz est i vsū penetrans ab inferiori vsz ad supius et qz est vehemtis sens9. et qz ẽ positus i iferiori. Qz g° est callis ꝑuenit ad eū fex in ōni hora et mouet ipsū et addit in dolor eius et diminuit eū a quiete cū q cōplet receptio iuuamti medicinaꝝ et nō pōt nã facer rctificationẽ. Et qz est in vsus difficilis fit adherentia mediciaꝝ ad ipz: et qm ẽ vehemtis sens9 mltiplicatur dolor ei9 et multitudo doloris attrahit. et qm ẽ posit9 in inferiori facilis fit descens9 sfluitatū ad ipz et ꝑpe qñ obedit ad rceptionẽ eaꝝ debilitas que est cū eo ex nocumẽto quod est in ipo ex hẽorroidib9.

De hemoroidib9. Ca^m. ii.

Scias ꝙ mltotiens existimat aliqs ꝙ habeat hemorroides et nō hz nisi vlcera i rcto et in eis q sunt supra ipz oz g° vt ꝯsiders illđ. Et hemorroides qđ diuidūt p spetiesdiuisionis famose i verrucales et sunt deteriores eaꝝ: et i vueas: et i morales. Et vrucales sunt similes vrucis paruis. Et vuee sūt late rotunde purpurei coloris: aut ad purpureitatẽ decliues: et morales sunt molles sanguinee. Et sūt de hemorroidib9 hemorroides q sunt. q. vesice. Et diuidūt hemorroides diuisione alia in exteri9 natas et ꝑfundas et sunt deteriores eaꝝ et ꝑpe ille que tendūt ad ptẽ virge: qñz. n. stringunt vrinã cū apatōe. et nate exteri9 apparẽtes sūt vne triū. De ꝑfundis aūt qdaz sunt sanguinee et qdaz sunt nō sanguinee. Et diuidūt hemorroides in apertas fluẽtes et currit qñz is plrima ꝑpt aptiōẽ venaꝝ plriaꝝ. et in surdas cecas de quibus nil currit. et plm quidẽ generat hemorroides ex melancholia et san. melancholico et paꝝ generat a phlegmate. et quz generant ab eo generat. q. ipe sint vesice. et. q.

ip̄e sit vesice ventrium pisciū. Et v̄rucales sunt ꝓ
pinq̇ores ad hoc vt fiant melancholia. Et morales
ad sanguinē et vue inter istas et illas. et n̄ ē posse
vt accidāt hemorroides nisi apiant̄ orificia vena
rū in ano s̄z ꝙ dixit. G. et ꝓpt̄ hoc mlͭiplicantur
cū vento austrino et in r̄gione austrina. Et non oꝫ
ꝙ in hemorroidib⁹ aptis currentib⁹ san. fluxus
r̄tineat̄: donec ꝑueniat ad debilitatē et mollifica-
tionē genuū et ꝯphensionē sincopis et videat̄ san.
non niger: et melius ē vt extrahatur paulatim et
nō subito. Et qn̄ i mulierib⁹ declinat san. hemor
roidaꝝ ad matricē et egr̄dit in mēstruis iuuant̄ e
o. Et oꝫ vt fiat etiā illud arte et ꝓuocētur men
strua eaꝝ. et pl̄mis quid̄ habentib⁹ hemorroidas
adest color ꝓpˀus eis et est citrinitas declinās ad
viriditatē et multotiens accidit habentib⁹ hemor
roidas flux⁹ san. nariū et r̄mouet̄ hemorroid̄s.

De cura. Caᵐ. iii.

Oportꝫ vt i̅ inceptione rectificet̄ corpus
et cūet̄ san. mal⁹ ita vt phlebotomet̄
saphena et vena que est a posteriori ꝑ
te calcanei et vena almabit est fortior vtrisqꝫ eaꝝ
et ventosatio eius qd̄ est inter vtrasꝫ spatulas con
fert ad eas et ad humor̄s melancholicos. et cui et̄ e
ꝑ aut splen si oportuerit ꝑꝑ societatē eius quod ge
nerat̄ ex eo de san. malo. Amplius si non fuerit do
lor nꝫ apa nꝫ īflatio n̄ erit tūc pl̄ma necessitas curō
nis eaꝝ: nā eaꝝ curatō qn̄ꝫ ꝑducit ad fistulā et ad
ragadias. Amplius studiū impendat̄ in lenificatō
ne nat̄e vt nō noceat durities fecis ano et magnifi
cet̄ labor. Et melius est vt sit illud cū solutiuis ꝛ
lenitiuis q̄ sunt ex medicinis ex quib⁹ iuuamētum
affert̄ hemorroidib⁹ sicut pilule de bdellio et pi-
lule de alfeluzabaragi et pilule amalei et pilule q̄s
dicā. Et oꝫ vt studiuꝫ ipendat̄ in apiendo surdas
et faciendo vt currat sanguis ex eis quantū posse ē
vsqꝫ⁰ debilitet et egr̄diat̄ san. rubeus clarus in
quo nō sit nigr̄do. Qd̄ si nō sufficit sit r̄gimē eius
cū incisione hemorroidaꝝ et deiectione eaꝝ incidē
do: aut exiccando eas: aut adurendo ipas cū eis
et cū eis que faciunt illud. Et scias ꝙ in sanguine
qui currit ab hemorroidib⁹ et ex ano est securitas
ab herpete estiomenō et mania et melancholia et e
pilepsia melancholica et herisipila: et ab illis q̄ sūt
sicut miliū et cancro et excoriatione et scabie et gla
bie et lepra et pleuresi et pipneuōia et phrenesi.
Et qn̄ retinet̄ san. ex eis consuetus tīet̄ aliq̄ haꝝ
egritudinum et timet̄ hydropisis ꝓpt̄ illud qd̄ ac
cidit in ep̄e de apāte malo et duro et corruptione
ꝯpl̄onis et r̄timetur pthisis et dolor̄s pulmonis ꝓ
pt̄ expulsionē sanguinis mali ad ipꝫ. Et quādo cur
sus facit accider̄ sincopī sūat̄ sauic ordei cū spodio
et luto et det̄ in potu ex calido paulatim. Et me-
dicine quidēꝫ q̄ ad hemorroidas ꝯueniūt alie sūt
apientes eas: alie cōsolidantes: et alie sunt ꝯstrin
gentes sanguinē: et alie sunt incidentes eū: et alie
sunt sedatiue doloris. Et sunt: aut que bibunt̄:
aut suppositoria: aut epithimata et empl̄a et linim̄
ta: aut pulueres: aut suffumigationes: aut aque in
quibus sedat̄ dolor: aut r̄strictiua. Et oīa illa: aut
sunt singularia: aut ꝯposita. Et scias ꝙ pilulaꝝ d̄
bdellio iuuamētū in hemorroidib⁹ habētib⁹ pio-
dos appens ē eil. et nō sunt multi iuuamēti in eis q̄
sunt fixe non habentes piodos. Et qn̄ aggr̄gantur
ragadie et apa curet̄ in ꝑmis apa deinde hemor-
roides. Et ol̄ꝫ de chrysomilis in quo resolutū est
bdelliū valꝫ ad hemorroidas et ragadias.

De r̄gimine incisionis hemorroidaꝝ et adustionis
eaꝝ. Caᵐ. iiii.

Casus hemorroidaꝝ qn̄ꝫ fit cū incisione:
et qn̄ꝫ fit cū medicinis acutis. Qn̄ g⁰ sūt
hemorroides plures numero: non oꝫ
vt incidantur ōs simul: imo oꝫ vt audiatur p̄ce-
ptū. Hip. et dimittat̄ vna ex eis deinde curentur
imo r̄ctius est vt curētur incidendo vnam post v
nā si tolleratur illud et in fine rei dimittatur una
ex qua currat sanguis corruptus cuius exitus ex ea
consuetus est in nā. Et illud incisū si fuerit appēs
erit eius r̄gim̄ facilius. et si fuerit ꝓfundū erit re
gim̄ ipsius difficilius: nam rectius est vt liget̄ ra-
dix eius cū filo sete: aut lino: aut filo forti et di-
mittatur tunc si ceciderit per illud bn̄ erit: et si n̄
experiantur sup illud medicine incisiue et si non
incidat̄ ꝓfunda v̇o indiget vt extrahatur deinde
incidatur. Extractio quideꝫ qn̄ꝫ fit cū instrumen
to sicut fit ventosatio cū igne. Et quocunqꝫ mō fit
ponat̄ s̄r anuꝫ donec egr̄diat̄: deinde retineat̄ cuꝫ
instrumento extractionis: et si non timet̄ veloci-
tas reditionis dimittatur ventosa vna hora do-
nec apet̄ locus et non redeat. et qn̄ꝫ ligat̄ velocit̄
cū filo ligatione apāte et remanet hemorrois ex
terius. Et qn̄ꝫ fit cū medicinis extrahentibus si-
cut vt sumat̄ succus centauree et aneti hūidi et sta
phisagria et ꝯficiantur illa omnia cū melle et liniat̄
cū eis anus et supponant̄ in melle. Ipa enim cōmo
uent egōnē et ꝑducunt ad hoc vt appeat an⁹ et fa
ciāt ipꝫ exire. Et administret̄ nitrum et fel tauri
aut administr̄nt̄ pip et nitrum: aut aggr̄get ad il-
lud qd̄ ē ex illis succus buchormarien: aut staphi
sagrie. Et ex bonis est phlebotomia basilice āte ici
sionē et ligationē. Et qum voluerit absinder̄ reti
neat illud qd̄ abscindit ex eo qd̄ appꝫ: aut qd̄ fa-
ctum est appēs cū instrumēto extrahendi. et trahat
ipꝫ ad se ipꝫ: deinde incidat illud ex radice ipsius
cū acutiore re et penetrabilior̄ re. Et nō oꝫ vt ꝑ
transeat radicē ei⁹ et incidat aliqd̄ ex eo quod ē i
fra ipꝫ et ꝑducat ad nocumenta et apāta magna.
Et qn̄ꝫ ꝑducit ad malitiam et difficultatē et dimit
tatur san. fluer̄ vsqꝫ⁰ timeat̄ debilitas: deinde r̄
tineat̄ san. cū r̄strictiuis q̄ dicem⁹. Et si n̄ fluat sā.
mlͭiplicetur phlebotomia ex basilica. Qd̄ si tolle
ret̄ vt sanguis educat̄ cū apitiuis ꝑdictis et fluat
san. ex eis erit r̄ctum. et si non timeat̄ casus virtu
tis ex dolor̄ in eo sufficit in hoc qd̄ est sicut succus
cepe. et si voluerit vt audeat liget ꝑuā ex radice
sua et magnā ex medietate sua: aut secūdū diuisio
nē aliā et succurrat vt non apetur et doelat. Et il-
lud est vt desup ponat̄ cepe elixatū: aut porrum
d̄coctū ꝯfectū cū butyro. Et sed̄at ille q̇ curat̄ in a
quis stipticis decoctis in cucūa in aceto et aqua in
qua decocte sunt galle et cortices ḡnatoꝝ: deinde
curetur cū his que faciunt nasci carnē ex marā vt
non apet̄. et ītentio in ligatione est ꝑpatō ad pene
tradū virtutē medicinaꝝ facientiū cader̄ hemor-
roidaliū in ea. Et qn̄ vides anū apari et dolorē in
currer̄ vehem̄. ē ex huiusmōi curis: tūc necessariū

eſt vt ſuffumiges cũ bdellio et adipe gibbi cãeli e t
emplẽs cũ ẽplĩs p̃dcis: aut ẽplẽs cũ pãe adarmache
et vitello oui et pauco oleo et encatiſma in paſſo a
rabadiu eſt mirabilis iuuamenti et ſedat dolorem
ĩciſiõis et ſilĩa. Et ẽcãtiſma ĩ aq̃s ĩ q̇b⁹ ꝺcocta ſũt lẽi
ficatĩa et ẽbroca cũ eis et ſũt aq̃ ĩ q̇b⁹ ꝺcocta ſũt ſe-
m̃ lini et altea et ſemen ei⁹ et porroꝝ et illis ſilĩa.
Et ex eis q̃ ꝑpria ſunt ap̃atib⁹ ani ſup hemorroi-
das ſunt ceruſe plũbi. ℥. iij. ſuculus. ℥. i. lithargy
rij. ℥. ij. maſticis. ℥. iij. aggregent̃ cũ ſucco hyuſq̃a
mi et oꝫ vt liniat̃ nã et nõ dimittat̃ fex indurari ĩ
ano. Et curet̃ retentio vrine ſi acciderit lenifican°
ap̃a q̃uis oporteat vt ꝓhibeat̃ introitus vacuita-
tis die et nocte ꝓprie poſt fluxũ ſanguĩs fortẽ. Qũ
aũt nõ ꝑuenit̃ ad hoc vt fiat inciſio hemorroidarũ
cũ iſtr̃o aut ligatõe ĩmo cũ medicĩa puluerizet̃ ſr̃ e
am medicina acuta qm̃ ipſa corrodet eã et mundi-
ficabit ipſaꝫ et appebit caro ſana. Si aũt doleat ſe-
deat in aq̃s ſtipticis et curet̃ añ illud cũ butyro plĩ-
mo poſito ſup eã deiñ curet̃ cũ eis q̃ ſunt ſicut ma-
rã de ceruſa et lithargyrio et marã fcõ ex eis et ex
aq̃s ſolatri et alkekengi et coriandri. Et qñꝫ nõ re
ſoluit̃ dolor abſq; admĩſtratõe medicine acute ĩ ui
ce iª qr̃ oꝫ ut admiſtret̃ m̃dicamẽ acutũ: ꝙ ſi dolor
ſanet̃ curet̃ curatõe p̃cedẽti deiñ reiteret̃. Et nõ fit
medicamẽ acutũ niſi cũ exiccatõe qm̃ eſt leui⁹ et in
fine rei denigrat̃ et cadit. ¶ Et medicamẽ q̇dẽ acu
tũ ẽ dichabardich et alcalcadicõ et q̃ ſunt ſilĩa illis
Et qñ denigrat̃ elixet̃ caulis cũ oleo et ponat̃ deſu
ꝑ et ſedabr̃ dolor deiñ iteret̃ donec cadat: ſi auteꝫ
ſup m̃oralẽ et eas q̃ ipſi ſunt ſilẽs puluerizent̃ a-
trim̃ta ⁊ exiccabũt eas et deijciẽt eas et qñꝫ incidun
tur etiã. Et phlõmia et flux⁹ ventris neceſſaria ſũt
in eis et puluerizatões et ſuffumigatões et epithia
ta fiunt in eis.

¶ De regie aptõis hemorroidaꝝ ſurdaꝝ et apertiõe
earum. Capitulum. v.

Oportet in primis ut lẽiant̃ cũ balneatõib⁹
et fiat iuuamẽtũ ad oponẽ eaꝝ cũ phlõmi
a ſaphene et vene ãlmabit: et vnctõibus
ex eis q̃ ſunt ſicut oleũ ꝺ pſicis et de medulla chry
ſomiloꝝ et de amigdalis amaris et cortex pingue-
dis gibbi cameli et medulla cerui et bdelliũ et alia
ſingulariter et cõpoſite deiñ admĩſtret̃ ſup eas ſuc
cus cepe fortis: et qñꝫ ponit̃ in eis ſuccus buchor-
marie et qñꝫ ponit̃ cuꝫ hoc aliq̃d de lacticinijs et de
ſtaphiſagria et ſtercore colũbino qm̃ ipꝫ apit ꝓcul
dubio. Et qñꝫ cõficit̃ aſpaltũ et galbanũ et q̃ ingre
diunt̃ in hoc. Et ſilr̃ folia rute et oleũ alachoẽ ipm
ꝓuocat ſanguinẽ et amplificat poros. ¶ Et medi-
camẽ de myrobalanis cũ ſeib⁹ ſubtiliatĩs cũ iuua-
mẽto ſuo ĩ hemorroidib⁹ ꝓuocat ſan. ſ. ſanguinem
hemorroidaꝝ ꝓpt̃ illud qꝺ in eo eſt de ſeĩb⁹ ſub-
tiliatĩs. ¶ Et ex eis q̃ ꝓuocant ſanguinẽ ẽ vt ſũa-
tur pulpe colloq̇ntide. ℥. iij. et ãigdal̃. amararũ.
℥. iiij. fiant ex eis licinia lõga et retineant̃ in ano et
ꝑmutent̃ oĩ hora et ſint. v. licinia in. v. horis.

¶ Qñꝫ dolor fit fortior ponat̃ in ano liciniuꝫ ex oleo
roſ. et phlõmet̃ ſaphẽa. Et qñꝫ apit eas ex obuia
tõe ſui ipſius.

¶ Sermo de medicis hemorroidalib⁹ ſuffumigatio
nib⁹ et puluerizationib⁹. C. vi.

Rectius eſt vt leniant̃ añ puluerizãtiones
fortes cũ ſcocolla diſſoluta in aq̃. Et ſi tol
lerauerit dolorẽ liniat̃ intus anus cũ pſi-
lotro balnei et tolleret paꝝ deiñ abluat̃ cũ vĩo ſti
ptico deiñ puluerizet̃ puluis ſup hemorroidas. ſ.
cortices eris vſti ſoli et cũ plũbo aduſto. Et iterũ
erugo eris et cantarides et ſal ãmoniacus pulueri-
zent̃ ſup eas et ſumat̃ illud c⁹ p̃terijt relatio ex bu
tyro et ſilĩbus. ¶ Et forti⁹ iſtis eſt vt ſint cõfecta
cũ vrina infantis et hoc currit curſu medicamĩs a-
cuti. ¶ Que aũt ſunt cõuenientiora illo et leuiora
ſunt ſicut cinis nucis cup̃ſi lauatus cũ vino et cinis
oui et cinis oſſiũ dactiloꝝ et lupini ſicci amari adu
ſti et ſilr̃ oſſa dactiloꝝ aduſta. ¶ Et eis q̃ currunt
curſu ꝓprietatũ eſt vt ſumatur caput piſcis ſaliti
et exiccet̃ approximãdo igni et miſceat̃ cũ tanto ca
ſei veteris q̃ūtũ ipꝫ eſt et puluerizet̃ ſup circuluꝫ.
Et ſilr̃ cinis caude piſcis ſaliti. Et nigella eſt ex plĩ
bus bonis mirabilis iuuamenti. Et de eis ſunt ſuf
fumigatões et eoꝝ fortior eſt anacardus ſolus aut
cũ reliq̃s medicis et cũ arſenico ꝓprie. Et arſenicũ
ſolũ et ſulfur et lacca ſola: reliq̃ autẽ medicine ſũt
ſic radix ãiudẽ et ra. oleãdri et aliſtirgat et ra. lilij
et ra. capparis et radix colloq̇ntide et radix alhar
mel et vene tĩctoꝝ et ſemẽ porri et ſinapis et ſter
cus cameli et alkali et fimus colũbin⁹ et aluſnen et
galbanũ et ſcocolla admĩſtrent̃ iſte medicĩe ſingu-
lariter et aggregatĩ et ponat̃ aliq̃d de anacardo ⁊ ꝯ
ficiant̃ cũ oleo de iuſim et fiant iñ trociſci et ſuẽtur
vt fiat cũ eis ſuffumigatio ¶ Et ex eis q̃ coferunt
in eis ſunt aluſnẽ et galbanũ et ſcocolla. Et ſtercus
cameli eſt iuuatiuũ. Et qñꝫ ſufficit ſuffumigatio fa
cta cũ tamariſco multotiẽs cõtinue. ¶ Suffumigati
o cõpoſita. ℞. radicis capparis et radicis apij q̃ eſt
exterior et folioꝝ oleandri et radicis ſpine q̃ ẽ ex
terior et maru et radicis lilij et anacardi oĩuꝫ ꝑ-
tes eq̃les et fiant ex eis auellane cũ oleo ſambacino
et admĩſtrent ſuffumigan°. ¶ Et dixerũt q̇dã ꝙ ſuf
fumigatio cũ folijs myrti iuuatiua eſt valde et ſi-
militer cutis nig̃ excoriata cũ ſale ãmõiaco. Et hec
ſuffumigatio qñꝫ fit cũ traiectorio ingenioſe põito
in ano ab extrẽitate et ſuffumigat̃ in ipõ: et qñꝫ fit
cũ vaſe pforato ſup quẽ ſedet̃. Et qꝺ cõueniẽtius
eſt ad ipꝫ calefacieñ eſt ſtercus cameli.

¶ De liq̇dis q̃ põũt ſup eas et q̇b⁹ ẽbrocãt̃. C. vij.

De eis ſunt fortes acute ſicut aq̃ in q̇b⁹ de
coqunt̃ calx viua et ãlkali et arſenicũ et al
lea deiñ cõficiant̃ cũ eis calx et alkali. Et a
q̃ aluioſe bibite: et ablutõe admĩſtrate ſunt ex eis
q̃ retinent curſum eaꝝ. Epithĩata: ſumat̃ frumen-
tũ hũidũ qꝺ findat̃ in q̃ttuor ptes et ponat̃ in vaſe
et fundat̃ ſup ipꝫ vrine cameli paſcentis et ꝓprie
arabati et ſubmergẽdo ipꝫ et ponat̃ in ſole eſtiuo
et reſtauret̃ cũ vrina quotiẽs minuit̃: eſt ei vehe-
mẽtis iuuamẽti et deijcit eas ꝓculdubio ¶ Et qñq;
fit linimẽtũ cũ myrrha aliquotiẽs: nã ipſa corrodit
hemorroidas. Et in aq̃ ſiliq̃ hũide ſubmergat̃ lana
et ponat̃ ſup hemorroidas qm̃ p eã deſtruunt̃ oio
Et ſi fiat fricatio cũ ea ſemp faciet illud ſicut fit in
uerrucis: et ſilr̃ cucu. capparis hũidus. Et vnctões
butyꝝ vetus et oleũ de nucleis chryſomiloꝝ et o
leũ de nucleis pſicoꝝ et pinguedo gibbi cameli et
olꝫ alcabiti ⁊ olꝫ de alcãna. Et licia et ſuppõitoria

ſubmergãtur cottũ in melle et pulueriꝫet̃ ſup ipꝫ
nigella aduſta et admiſtret̃. Et qñꝫ ſit liciniũ adu
ſtũ factũ ex utroqꝫ arſenico et ſimilib⁹. Et poſe q̇
deꝫ eſt vt ex medicinis pulueriꝫabilib⁹ admini-
ſtret̃ licinia cũ melle. Et ex eis que ſũt mirabilia:
ſed ſunt difficilia et acuta ẽ vt incidat̃ radix dra-
gõtee infruſta pua et infundat̃ in vĩo nocte et die
deinde r̃tineat̃ q̃tũ poſe ẽ. Et quidã̃ exiſtiauerũt
de nenufare ꝙ qñ ſit ex eo tenta ꝯfert et exiſtimo
ꝙ ſedat dolorẽ. Et de eis que bibunt̃ ſunt pilule
de bdellio ſꝫ deſcriptioneꝫ notã̃ et ille que ſunt cũ
cucurbita et ille que ſunt cũ guada. Et ex eis ſunt
pilule adedie. Et earũ deſcriptio eſt hec myroba
lanoꝝ et belliricoꝝ et ſerẽblegi et emblicoruꝫ p-
tes equales et deoru egyptiaci ptes. v. diſſoluant̃
cũ oľo ꝺ̃ chryſomilis: donec ſubmergãtur et ꝯficiã̃
tur cũ melle et ſit eaꝝ doſ ex. ii. ʒ. vſqꝫ ad aur̃.
iii. Et pilule de ſandaraca et deſcriptio eaꝝ ẽ hec
ſandarace corticis ouoꝝ fumiterre ſe. porri ptes
equales ſalis ãmoniaci ps. ſ. ſcorie ferri ptes. iiii.
fiant ex eis pilule ſicut nabac et doſis eaꝝ ſit in ma
ne. vi. pilulaꝝ vſꝫ ad. vii. pilulas et ꝯmouet coi
tũ. Et iteꝝ. ℞. myrob. nigroꝝ et belliricoꝝ am-
boꝝ ana. ʒ. x. cucurbite aduſte. ʒ. vii. karabe. ʒ.
iii. acori. ʒ. ii. bdellĳ. ʒ. xx. infundantur in aqua
porri et fiant ex eis pilule et adminiſtrent̃. Et ex
eis q̃ expta ſunt eſt illud qꝺ̃. ℞. ſcorie ferri et ſe.
porri et ſe. ameos omniũ ana. ʒ. i. fructus cappa-
ris ſicci. ʒ. iii. doſis eius ſit pugillus cũ aqua por-
ri. Et iteꝝ ſumat̃ mirob. nigri frixi cũ butyro uac
cino cũ aq̃ porri et oľo de nucibus et triſera ꝺ̃ fer
rugine ferri. Et iteꝝ ſcorie ferri cribellati trite. ʒ
iii. cũ. ʒ. ii. naſturtĳ albi det̃ in potu ex eo in ieiu
nio in. ʒ. i. aque porri pondus. ʒ. ii. oľi de nuci-
b⁹ et oľꝫ de nucibus ẽt. Et iteꝝ ſumat̃ ariſtoľ. lon
ga et piretrum et tribuli et amigdale amar̃ et ãe-
os et piiciat̃ deſup pugillus farine ordei et confi-
ciant̃ cũ aq̃ porri et oľo de chryſomilis. Et iteꝝ ſu
mantur ſauine mundate recentis. ʒ. x. et infundat̃
in aqua porri aliquibus dieb⁹ et exiccetur in vm
bra et terat̃ et addant̃ ei ſe. ãlbarmel et ãniuden
carmeni et naſturtĳ albi et fenugreci et ameos õ-
niũ ana. ʒ. viii. ferueant naſturtiũ et albarmel cũ
oleo de nucibus et oľo de chryſomilis et terantur
reliqua remanentia et aggr̃gent̃ omnia in vaſe vi
treato aut ſcutella vitreata et potio ſit ex vno aur̃
vſꝫ ad. ii. aur̃. Et ex eis que electa ſunt et expta
eſt vt in potu ſumatur galbani ſicci pondus. ʒ.
ii. cum aqua: nam ipſum remouet eas. ¶ Et
ſi in potu ſumat̃ tribus vicibus non redibunt.
¶ Et ſerapinũ et ſtorax ſunt ex ſũma bibitoꝝ q̃ bibũ
tur ad hemorroidas. Et ſi nã̃ eſt lenis confert ſuf
fuf myrob. cum ſeminib⁹ et ipꝫ ꝓuocat ſan. Et ex
illis que conferunt eis eſt aſſiduatio comeſtionis ãi
gdalaꝝ amaraꝝ cum melle: triſera aũt cum ſcoria
ſtringit ſan. et confert hemorroidib⁹.

¶ De ſedantib⁹ dolorẽ hemorroidaꝝ. Caᵐ. viii.

Sumant̃ ſerapini et bdellĳ ſubalbidi ana
ʒ. ii. ſtoracis. ʒ. i. opĳ. ʒ. ſ. oľi de nucle
is chryſomiloꝝ. ʒ. i. et. ſ. diſſoluant̃
gũme in eo et ponat̃ deſup pondus. ʒ. ſ. de caſto
reo. Et iteꝝ nenufaris exiccati ps una altee ps. ſ.
Et iteꝝ meliloti lentiuꝫ excorticataꝝ aboꝝ ana ps
ĩ. coniungãnt̃ cũ vitello oui et oľo roſ. Et iteꝝ fo
lia altee et melilotũ confecta cũ vitello oui et oľo
roſ. qñ ponunt̃ ſup diaquilon cũ oľo roſ. et aliq̃
tulo croci et opĳ et rob ſunt iuuatiua et adeps ana
tis eſt vehemẽtis iuuamti. Et iteꝝ cancer fluuialis
iſopus humida adeps r̃nũ capraꝝ cera alba. et ite
ꝝ ꝓpe qum apãt̃ cõuenit vt ſumant̃ camemilla et
melilotũ et parum croci et terãt̃ et ꝯficiant̃ cũ mu
cilagine ſe. lini et triplicato. Et addat̃ ad hoc caᵐ
illud qꝺ̃ dicem⁹ i caº ficteris. Ipꝫ. n. confert et
ſedat dolor̃s inciſionis et ligationis et apãtis.

¶ De reſtrictiuis curſus hemorroidaꝝ. Caᵐ. ix.

De illis ſunt ea que r̃ſtringunt curſũ inci-
ſionis. et ſunt fortiora et meliora q̃ ut
ſint cauteriꝫantia. Et de illis ſunt ea que
retinent curſũ eruptionis. et illa que retinent ſan
guinẽ inciſionis ſunt atrimẽta. et iteꝝ que ſunt ſic
pulueriꝫatõ ex aloe et ture et ſan. draconis et ba-
lauſtĳs ⁊ ſicſ meithe et ſimilib⁹ pulueriꝫet̃ et liget̃
ligatã forti. Et iteꝝ pili leporis: aut tela aranea cũ
albumine oui et inuoluat̃ puluer̃ galieni et ligetur
vſqꝫº ſigillet̃: et que ex eis fortia ſunt ſũt ſicut al
colcotar cũ acatia et gallis: deinde liget̃ fortiter.
Qꝺ̃ ſi nihil confert coquat̃ cũ cotto ſubmerſo in o
ľo calido feruente et retinebit̃ ſan: deinde pulueri
ꝫent̃ deſup reſtrictiua. et in hoc eſt timor ſpaſmi
Ea v̇o q̃ ſunt infra illa ſunt ſtiptica nota. et aq̃ ĩ q̇
bus decoqunt̃ ſtiptica: aut vinuꝫ ſtipticũ in quo ꝺ̃
coquntur cortices et galle. et ex eis que bibuntur
ad illud eſt triſera minor in qua poſita eſt ſcoria
ferri infuſa in aceto ebdomada iª a q̃ colet̃ acetuꝫ
et fricet̃ ipa in ſartagine: ita vt bibat ipſũ: deinde
terat̃ ſicut puluis ſubtiliſſim⁹.

¶ De cibatione hñtiũ hemorroidas. Caᵐ. x.

Oportꝫ vt alienent a ſe om̃e croſſuꝫ ex
carnib⁹ et reb⁹ lenib⁹. et om̃e adurẽs
ſan. ex attaguebil et ſcinib⁹: niſi ſꝫ q̃
titatẽ iuuamẽti: et oꝫ vt comedant ea quoꝝ digõ
eſt velox. Et fiat cibus eorũ bonus ex carnibus ⁊
vitellis ouoꝝ et aleſſidabegi pinguibus et alude-
benet et cirabeiet et aqua ciceris et ſiſaminum dul
ce eis cõfert. Et nux inda cũ penidĳs confert eis.
Qꝺ̃ ſi fuerit illic ſoľo et curſus ſupfluus ſan. con-
fert cibus factus ex riꝫi et g̃natis cũ paſſis. et eoꝝ
oľa ſint oľꝫ de kerua et oľꝫ de nuce indica et oľm
amigdalinũ et oľꝫ de nucleis chryſomiloꝝ et pin-
guedo gibbi cameli et adipes laudabiles et confe-
ctio ex vitellis et ex porris et pauco cepe: et pẽidĳ
et ficus ſunt meliores eis q̃ dactili.

¶ De apãtib⁹ calidis in ficteri et heriſipilla. C. xi.

De illis ſunt incipientia et facta poſt do-
lores hemorroidaꝝ et ſucceſſione cura
tionũ hemorroidaꝝ cũ inciſione et medi
cinaꝝ acutaꝝ et qñ apãta collectionẽ faciunt et fiũt
vlcera timet̃ ſup ea ꝙ fiant fiſtule. ꝓpt̃ hoc gº an
te maãtionẽ apiuntur. et oꝫ vt adminiſtret̃ phle
botomia in principio hoꝝ apãtuꝫ. qñꝫ. n. ſedatur
dolor ſolũ et adminiſtret̃ ſup eam maraꝫ de ceru
ſa: aut liniant̃ cũ albumine oui trito cũ oľo roſ. in
mortario plumbi. aut ſtanni donec in ipo denigre
tur: aut ſumatur merdaſengi. ʒ. v. hematitis ce-
ruſe pondus. ʒ. ii. myrrhe. ℥. iii. ſumach. ℥. ii.
pulpe colloquintice. ℥. i. oľi ſiſamini q̃tũ ſufficit

aut ponatur cū eis aliquid de triplicato et vinos. Et adeps anatis est vehemētis iuuamēti. Et similiter panis coctus cum aqua qū fit ex eo emplz cū vitellis et olo ros. Aut panis mundi. lb. i. croci. ℥. i. opij. ℥. i. administrentur in rob. Et similiter ēplz factum d kekengi ē bonū valde. Et similiter emplz factum de vitellis ouorum sorbiliuz qui terantur in vino stiptico: deinde misceantur cū cera et olo ros. Et qū ptranseunt initium et non sunt ab incisione: administret sup eaz diaquilon maran ꝯq̄ssatū cū olo ros. et parum empli basilicon cum vitellis oui sorbilis. Et iterū cepe et porri elixati cū camemilla: aut maran ceruse cū ammonisco. Et si fortis fiat dolor tunc folia hyusquiami viridis exprimantur et sumat ex aq̄ eaꝝ aliqd et misceat cuz aq̄ etiam: deinde infundatur in ea panis et adiungatur ei vitelli oui non coagulati cū aliquo ps. i. et olz ros et fiat ex eo maran. Et iteruz qñz ꝯfert vaporatō equalis et sessio in aquis in quib9 decocta sunt ea que sedat dolorē sicut sem̄ lini et sem̄ altee et malue et additur sup ea mucilago frumenti cocti cū aq̄ vsq3 fiat sicut puls. et oz vt redeam9 ad cam. tenasmō. In eo nanq3 est cura bōa ad ad hoc cam. et qū sunt ista apata ppinq̄ termini in ano ex generē coꝝ que aggrgat māz: tunc cito pge ad pforandū ante maturationez vt non extendat mā ad pfundū et fiat fistula et iam narrat hoc rgimen ab. hippocrate.

De ragadijs ani. Cam. xii.

Ragadie in ano qñz fiunt ppt siccitatem et caliditatem accidentes ei qr finditr a fece sicca et a qualibz ca et qñz fiunt ppt vehementiam doloris. Et qandoq3 fiunt ppter apa calini. Et qñz fiunt ppt crossitudinē fecis vehementē et siccitatē ipius et fiunt ppt hemorroidas que findunt et fiūt ppt fortitudinē expulsiōis san. ad orificia venaꝝ ani.

De cura ragadiaꝝ. Cam. xiii.

Quedā medicine ragadiaꝝ sunt incarnatiue lubrificatiue et quedā sunt lenitiue et quedā humectatiue quedaz curatiue apatis et quedā sunt incedentes incessu ppetatis: aut ppinque eis. Incarnatiue aūt stiptice exiccatiue sunt sicut galle nō pertussate que bene in aqua decoqunt et pauco vino pontico et administretur ex eis epithima. Et fortius illo est vt sumatur vzifur et balaustia et cerusa et merdasengi et plūbū adustū et scoria argenti et climia et admistrentur cū olo ros. et cera pauca. Et iteꝝ maran de cerusa notū: aut cerusa et stānum adustū et olz ros. et albugo oui: aut scoria plumbi et sem̄ rose. Et terrant et administrentur in maran et sicca et adherentia. Et iterū alcāne sumat ps. i. et cere albe ptes. iii. dissoluatur cera cū olo ros. et misceantur et silr alkeiri exiccata. Et ex eis que currunt cursu ppetatū sunt cinis ostracorū et polypodiū equali mīsura et folioꝝ oliue medietas vnius et cū eis liniat. Et ex medicinis iuuatiuis etiam est illa que. ℞. litharygrij et ceruse et fricationis plumbi et olei hyusquiami albi et cere partes equales olei rosacei quātū sufficit. Et iteꝝ adeps anatis et t9 et medulla ossiū cerui et sem̄ rose et tutia et climia abluta et opiū et isopus humida et succus ēdiuie et succus solatri et olz ros. et cere parū fiat ex eis ceratū. Et in hoc quidē cū rectificatione vulneris est phibitio apatis et rectificatio eius et expulsio doloris. Et ex eis in quibus sedet est aqua curcume in qua feruent solatrū et lentes et rose et ordeum excorticatū. Et qñ non est prurit9 ꝯfert filōium cū olo myrtino. Et ex eis que sunt fortis aggrgationis est vt fiat oli sisamini et turis puri et aluminis rotūdi omniū ana pond9. ʒ. ii. et croci et myrrhe āboꝝ ana. ʒ. i. glutis alibat ⁊ cer āboꝝ ana. ʒ. xxii. aggregentur cū vio et olo ros. Et ex medicinis h9 capituli sunt medicine ꝯferentes cū equatione ⁊ lenificatione facta cū adipib9 et iurib9 pinguib9 et succis et olis. Et glutinationem facientia sicut amilū et puluis molendini et dragagantū et similia. Et aggrget ad illas curatō ragadiaꝝ. De illa ē hec descriptio. ℞. isopū humidā medullā vituli amilū ablutum adipem anatis: aut galline et olz ros. Et ex illa est vt sumat medulla cruris vaccini et asinini et amilū et liniatur et iteꝝ marā et bdellij gibbi cameli et farine ordi ptes equales medulle cruris cerui et adipis cerui omniū ana. ℥. i. mumie. ℥. s. oli sisamini. ℥. ii. amili amigdalarū dragaganti ōniū ana. ʒ. i. et aggrgent cū olo sisamino. et olea iuuatiua ī ragadijs in quib9 non ē caliditas plīma et apa sine hemorroidib9 sunt olz alkeiri: et olz de lilio: et olz de nucleis chrysomiloꝝ: et olz de nucleis persicorum et dissoluant in eis bdelliū. Et cōfert eis suffumigatio cū bdellio confecto cū adipe. Apostas autē qñz aufert et ꝯfert in eis chimolea cū olo myrtino et sessio in stipticis et olo ōphacino. Et iteꝝ decoquantur galle cū vino et fiat ex eis emplz. In ragadijs aūt hemorosaicis est necessariū vt sup eas administret marā et administrent ea que bibunt. Et administrēt pilule de bdellio cū serapino que bibant in nocte: aut in die. Et qñ currit ex ragadijs aliqd sumat cottū et submergatur in aqua aneti: et exiccet et abstergat cū eo anus et deuitet stiptica exiccantia egōnē.

De cibatione hñtiū ragadias. Cam. xiiii.

Oportz vt ipi deuitent acetosa et stiptica exiccantia nāz. Et sint cibi eoꝝ alesfidabegi et ea que fiunt ex maluis et pīguedo gibbi cameli et adeps gallie ⁊ anatis. Et ꝯfert eis conditū in alessidabegi et vitelli ouoꝝ sorbiliū. et ppe ante alios cibos. et confectio de vitellis ouoꝝ et de porris et cepe cū butyro vaccino nō vehemētis fortitudinis et nux indica et auellane et penedij cōferūt eis. Et via cibationis eoꝝ ē via cibatōis hñtiū hemorroidas.

De mollificatione ani. C. xv.

Quandoq3 fit ex ꝯplone palytica: aut frigor infra illā. Et ꝯplo quid palytica qñz est ex humiditate subtili imbibita fz plz et qñz ex hūiditate que est decliuis ad caliditatem et est eius caliditas cā imbibitōis eius et cognoscit illa calitas p tactum. Et qñz fit ppt hemorroidas et ligationē homorroide: aut incisione eius qū lacerto aduenit nocumētū cōmune. Et qñz fit ppter casum sr dorsū: aut pcussionē nocentē: qm stringit neruos: aut rumpit eos et hoc fit subito et non est ei curatō. Cōplonalis vo accidit paulatim ⁊ re

cipit curationē. Et accidit ex mollificatione ani exitus fecis inuoluntarie. Et qñ3 est illic tensio ad exteriora sifis mollificationi: ppt̄ illud qd̄ seq̄tur ipa3 de exitu fecis inuoluntarie. Et m̄ltotiens seq̄ t̄ colica ppt̄ illud qd̄ aduenit neruo cōstrictio d̄tensione et scitur p tactū duritiei. Et qñ3 est mollificatio cū sensu et qñ3 ē cū destructione ses⁹. et illa que est cū sensu est incolumior.

De cura Ca^m. xvi.

S I fuerit ca̍ eius frig⁹ vehem̄s cu3 mā: aut absq3 mā sedeat in aq̄s cucume. in q̄b⁹ sūt cocta sauina et costus et nux cupssi et spica et aliquid de squinanto. Et si idiget fortior̄ illo clisterizet̄ cū medicina nominata euforbiū et administrēt̄ sup ip3 ea que sunt sicut ol3 costinū et alia. Et si fuerit mā faciens hūiditate3 in qua sit caliditas aliqua qd̄ scitur p tactum. fac sedeī ipm in aquis stipticis fortib⁹ decliuib⁹ ad frigus. et pmisce cū eis calefactiua etiam. Et si illic existimaueris tensioné esse tunc administra mollificantia lenificantia ex ol̄is et adipibus et alijs. Et in fine illius o3 vt administres stiptica et mouentia in quibus est mollificatio subtiliatio et resolutio ad excitanda̍ virtuté et euādā3 mā3. sicut aqua salsa et aq̄ salita et colloquintida. Et attende ea que dicunt̄ i ca°. qd̄ est post istud et ē de egrissione ani.

De egrissione ani. C. xvii.

Q Uandoq3 fit ppt̄ vehem̄tia̍ mollificationis lacerti cōstringentis anum educentis ip3 ad supiora. et qñ3 fit ppt̄ apa ta dominantia. Et curatio q̄de3 īdeuntis facilior ē curatione apos̄i qui non redit: et cura vniuscuiusq3 nota est. Et rectius quidem est vt non curet̄ vnus curatione qua cūat̄ alius et reducat̄ et stringatur. Qd̄ si ñ reducat̄ administrent̄ mollificantia. Et o3 vt dicam⁹ medicinas constringentes anum cōstipantes ip3: na3 pl̄m necessaria sunt ea q̄ sunt huiusmōi: nam qum administrant̄ et reducit̄ anus post eas si fuerit reducibilis et restringat̄ iuuat. Ex eis itaque sunt aq̄ in quibus sedeī et quib⁹ fit embroca et in quib⁹ decocte sunt medicine stiptice. Et ꝯuenientior illaꝝ est vt sit aqua et vinū stipticū. Et de illis ē vt sumant̄ rose et lentes et solatrum et sumach et decoquant̄ in aq̄ et administrēt̄. Et ista iuuant etiam qū illic ē apa. Et ex eis sunt pulueres de quib⁹ qū non est caliditas vehemens est vt sumatur corticū arboris alboti. ʒ. viii. nucis cupssi pondus. ʒ. ii. ceruse. ʒ. i. madefiat vulnus cū stiptico et abluat̄ cū eo et assiduet̄ illud sup ip3. Et iteꝝ minuti turis et merdasengi a̍borum ana. ʒ. viii. nucis cupressi sicce et ceruse plumbi assūpte p fricationé plūbi eiusde3 sup aliud cum vino stiptico amboꝝ ana. ʒ. ii. Et iteꝝ scorie plumbi et sumach ana. ʒ. iiii. myrrhe. ʒ. i. se. ro ꝶ. ʒ. iiii. Et iteꝝ cū melle et ol̄o roꝶ. crudo sumat̄ sumach et alum̄ et galle et a̍timoniū et cerusa plūbi et puluerizentur sup ip3 et reducatur si reducibilis est et stringat̄. Qd̄ si anus non reducit̄ et nō redit pp apa magnū tunc melius est vt regat̄ apa et mollificetur p sessioné in aq̄ cal̄a in qua decocta sūt sedantia dolorem et mollificantia apa de eis q̄ iam dicta sunt in ca° suo et inungatur post illud cū ol̄o anetino et ol̄o camemillino: na̍ si lenitur et r̄dit: tunc curet̄ cū eis que dicta sunt. Et ex eis q̄ ꝯferunt in hac hora sunt sedantia doloré p̄dicta et ppe alnenufar p̄dictum in quo sunt lentes.

De fistulis in ano. C. xviii.

Q Uandoq3 generant̄ iste fistule a vulnerib⁹ in ano et corpe eius qñ3 generant̄ ab hemorroidib⁹ corrosiuis. Et de fistulis ani queda3 ñ sunt penetrantes et sunt incolumiores. et q̄dam sūt penetrantes et sunt deteriores. et ille q̄ sunt ppinque concauitati et introitui sunt incolumior̄s: q̄m si p̄mant̄ nō aduēit lacerto toti nocumentum imo pti eius et in r̄liq° ē ei⁹ opatio ex retentione. Elōgata aūt qū premūt̄: et qū ē curatio incidit̄ lacertus r̄tentiuus totus: aut pl̄m eius et destruit̄ tota r̄tentio et pducit ad egr̄ssionem stercoris inuoluntarie. et qñ3 sunt cōtiue cū venis et neruis. et est in eis tumor. Et scit̄ dr̄a inter penetrantes et nō penetrantes p intromissioné tente in fistula̍ et digiti in ano quo sentitur vlti⁹ stat⁹ cas⁹ tente: q̄r sciūt̄ pe̅etraīes ⁊ ñ pe̅etraīes ⁊ penetraīes qñ3 signt exit⁹ stercoris ex eis. et scit̄ etia̍ an expssio aduenat lacerto toti aut pti eius. Regim̄ qd̄ quida̍ p̄moꝝ antiquoꝝ dixerunt et imitati sunt ip3 quida̍ posterioꝝ. et illud est vt intromittatur digitus in ano: et tenta in fistula et p̄cipiat̄ infirmo vt stringat anum et trahat ipm ad supiora et sentitur illud qd̄ ꝯstringit̄ et illud qd̄ egr̄dit̄ de lacerto et quenia sit latitudo ei⁹ que est in longitudine corpis. et quantū sit inter extremitaté tente et ē ꝭ3 latitudinem eius in longitudie corporis: an sit paꝝ aut pl̄m. Et penetrantes qñ3 hn̄t orificiū vnū. Et qñ3 hn̄t orificia plura.

De curatione. C. xix.

E X nō penetrantib⁹ q̄d si ñ fuerit nocumētū cursus plurimi. et fetor supfluus non erit malū dimittei̅ eas et si fuerit nocentes expiat̄ sup eas collyriū algarab et que pcedūt cursu eius ex medicinis fistulaꝝ. et si rectificauerit eas: aut minorauerit corruptionem eaꝝ erit bene. Et si non administret̄ medicam̄ acutu3 vt ꝯsumant qd̄ app3 d̄ fistula et ē caro mortua et app3 caro sana. Et qñ3 succurit̄ dolori cū butyro cui supponit̄ ol3 roꝶ. deinde incarnat̄ vulnus cu3 medicinis et cū mara̍ icarnatiuis et ppe mara̍ arasil. ip3. n. sanat ip3. Quod si fuerit etiam fistula non curet̄ cū eis adhuc q̄ incidūt cū caliditate sua et siccitate sua sed cū subtilitate ⁊ ispatio. Et ex eis que ipas incarnant est mara̍ nigrū. Penetrantiū aūt curatō est cōphensio et cōsideret in ꝯphensione illd̄ qd̄ diximus. Et ex bona ꝯphensione eius est vt ꝯp̄matur cū pilis formatis vt liciniu3 quod sit subtile: aut cū seta formata vt liciniū cū quo stringat̄ et dimittatur. Et qñ pducit ad dolorem vehem̄tem et timet̄ ꝙ accidat spasm⁹: aut aliud accidēs malū auferat̄ ab ea filū et curetur cū eis que sedāt deinde ite̅r̄ cōstrictio cu3 eo.

De prurítu in ano. C. xx.

Q Uandoq3 fit ppt̄ uermes puos generatos in eo. Et qñ3 fit ppt̄ hu. salsos et cholericos mordicantes ip3 et qñq3 fit ppt̄ vlcera saniosa i ipo.

De curatione. Ca^m. xxi.

F Act⁹ quidem a vermib⁹ curatur curatione vmiū et factus ab vlcerib⁹ curet curatione vlceꝝ. sed facti ab hu. retentis in eo si fuerint venientes desr̄ curatō est r̄cisicatō cibi et eūo hu. et si fuerint retenti illic est euacuatō cū collyrijs scitis narratis in eis que mundificant intestinū rectū ex hu. phlegmatico et cholerico. Et iam dictū est in ca° tenasmō. et curat̄ cum suppositorijs tempatis et cū suppositorijs stupefacientib⁹. Et rob cū aceto vini iuuatiuuȝ ē valde. Et silr̄ ventose sup albosos.

Ulcera ani. Ca^m. xxii.

C Urent̄ cū exicatiuis fortib⁹ predictis in ca° excoriationis q̄uis sit dolor vehemēs valde in sensu loci doloris. Et cōferunt eis almarā nigrū. et almarā de uiride eris et ponatur totuȝ in lana sup caput tente.

Fen. xviii^a. de dispositionib⁹ renū. et ē duo tractatus.

Tractatus pm⁹ de vniu̇salib⁹ inditioꝝ renum et de lapidib⁹ eoꝝ.

De anatomia renuȝ. Ca^m. i.

F C Reati sunt renes ad hoc vt sit instrumentū mūdās san. ex aquositate supflua qua indiget ppt̄ necessitatē facientem eā necessariā. Et illa qd̄ necessitas destruit̄ qū digestus est san. et ppat⁹ vt penetret ī corp⁹. Et tu iaȝ sciuisti ista. Et ppea q᷑ hec aquositas valde plīa fuit. fuit necessariuȝ vt crearet̄ m̄brū mundificans ipsā et attrahens ad se: aut m̄brū magnū: aut duo m̄bra pua et si essȝ magnū vnuȝ coarctar̄t et exprimeret. Loco igit̄ vni⁹ creata sunt duo. Et in mundificatione eoꝝ ē iuuamētū qd̄ notū ē in creatione m̄broꝝ piuȝ et duaꝝ diuisionū et diuisionū plr̄iū vna. s. vt qū nocumētū acciderit vni eoꝝ stet s̄ȝ cū pte opationis: aut cū plīmo eius. et subtiliatū est ad multiplicādum substantiaȝ eoꝝ et ad faciendaȝ eā solidā ppt̄ iuuamēta quorū vnū est vt occurrat̄ multo cū puo spatio. Et s̄ȝ est vt sint phibiti ab attrahēdo nisi subtile exuccādo ipȝ. Et iteꝝ est vt sint fortis substātie nō velociter patientes ab eo a quo implentur omni hora ex aquositate acuta cui associant̄ hu. acuti in plurib⁹ horis. Quia igit̄ creati sunt ita alleuiatur penetratio in meatibus eoꝝ et dilatatus est loc⁹ eoꝝ ppt̄ illd̄ qd̄ posituȝ est illic de visceribus et positus est ren dexter s̄ sinistruȝ vt sit loc⁹ ei⁹ situi epis ppiq̄or ⁊ magis trahēs ab ipo q̄tū poss̄e ē ita ut fortasse tāgat ipȝ imo tāgat additamētū qd̄ seq̄t ipȝ. Et positus ē sinister dscendēs: qm̄ cōpssio fit in later̄ sinistro a splene et vt illud quod attrahitur ex aquositate nō attrahatur ex foramine quod habet: immo attrahatur ad propinquius in pmis et ad longinquus s̄°. Et ipi quidem sūt cū duob⁹ additamentis in concauitate ipoꝝ et in gibbositate eoꝝ. Et posita est in interiore pte cuiꝰ q̄ȝ eoꝝ concauitas a q̄ attrahit̄ ad ipȝ aquositas ex supior̄ quod aduenit ei et in ipā vadit deinde trahit̄ ab ipā ex interiore pte eius ad vesicā in later̄ qd̄ sepat̄ ab eo paulatim postq̄ mundificat ren illud qd̄ associat̄ illi aquositati de supfluitate san. purificatione meliore et magis vltima que possis est: qr̄ nutrit̄ ab eo qd̄ de ipo purificatū est et expellit supfluitatē. Aquositas enī nō puenit ad r̄nes existens in vltimo clarificationis et sepationis: immo puenit ad eos ex̄nte sanguineitate secūda in ipsa que est. q. ipā sit lauatā carnis ablutiōe vltima et silr̄ qñ debilitantur renes nō purificatur: qr̄ egr̄dit̄ aquositas associata sibi sanguineitate. Et silr̄ qū ep est debile et non discernit aquositatē a sanguineitate sepatione q̄ oȝ et q̄titate q̄ oȝ et regiē quo oȝ tunc penetrat cū aquositate sāguieitas pluꝰ q̄ necesse sit penetrar̄ ppea q᷑ supfluit illud qd̄ associat̄ ei de sanguineitate m̄surā quo indigent renes in nutrimento sui. Et est illud qd̄ egr̄dit̄ ex illo in vrina. Lotiuuȝ etiaȝ silr̄ lotē que egr̄dit̄ qū r̄nes debiles sunt in nutriendo se. Ex renibus qd̄ aduenit neruus puus ex quo creantur panniculi eoꝝ et aduenit eis vena ex latē epis. Et aduenit eis arteria quantitateȝ hn̄s ex arterijs que aduenit epati.

De egritidinib⁹ renū. Ca^m. ii.

A Ccidūt eis egritudines ꝯplr̄onis. et accidūt eis egritudines ꝯpositiōis in puitate q̄titatis et magnitudīe eius. et ex oppilatione de cuius sūma est lapis. Et egritudines solr̄onis continuitatis sicut vlcera et corrosio et abscissio uenaꝝ et eaꝝ aptio et totū illud accidū: aut in ipis aut in meatib⁹ qui sunt inter eos et inter alia et illud paꝝ fit. Qd̄ si accidat in illis meatibus oppilatō ex san. aut humor̄ aut lapide ꝯmunicat ren in curatiōe. Et quādo multiplicantur egritudines in renibus debilitatur ep adeo donec pueniat res ad hydropisi siue renes sint cal̄i siue fr̄i. Qūq̄ȝ vides habentē dolores in renibus mingere vrinam viscosā et glutinosam: tunc scias q᷑ illd̄ addit in dolorib⁹ eoꝝ ppt̄ illud quod attrahūt d̄ materijs malis et generat qñȝ lapidem. Et r̄soluūt̄ eoꝝ egritudīes p vrinā crossā residentem. Et ml̄totiens quid̄ facit incurrer̄ strictā lumbaris dolorem et caliditatem in r̄nib⁹.

De signis quib⁹ significant̄ dispōnes rēuȝ. C. iii.

S Ignificat̄ ex vrina in quantitate et subtilitate sua et colore suo: et ex eo qd̄ admiscet̄ ei ex dispōne sitis et ex dispositōne desiderij coitus et ex dispōne dorsi et dolorib⁹ eius: et ex dispōne cruriuȝ: et ex ipo dolor̄ et ex tactu et ex eo qd̄ cōuenit et qd̄ nō cōuenit. Et egritudinibus quidem renū associat̄ paucitas vrie. et distinguit epis egritudines que eis similantur q᷑ appetitus n̄ ōnino pstrat⁹ est. Et ille qui migit vrinā ppt̄ quaȝ multotiens surgit ad mingendū in renibus eius est egritudo. Et silr̄ est in illo qui hȝ sedimen carnosū et capillosū et herbinuȝ.

De signis caliditatis renū. Ca^m. iiii.

S Ignificatur caliditas renū ex incessione vrine sicut sua rubedine et sua citrinitate: deinde ex pusatione pinguedinis totius corpis et ex caliditate tactus: et ex veloci accessu apatuȝ et maxime calidoꝝ: et multo desiderio coeundi et siti nimia.

De cura. Ca^m. v.

Cura eoꝝ ē exhibitō lactis asine in potu: et capraꝝ nutritaꝝ in domo: et herbe ꝯuenientes frē: et detur etiam lac de q° extractū est butyrū nisi timeat̄ vitium lapidis qui si timeat̄ aqua ciceꝝ det̄. et oīe ius et glutinum: et que cognita sunt. Et qñ clisterizatur cū aq̄ frā et olō se. alkekengi erit bonū et silr̄ ēplā facta ex illis et vnctiones ex vnguentis frigidis. et canfora est vtilis valde in cura caliditatis renū. Et scias q̄ sitis in hac ꝯplōne succedit que n̄ sedat̄ ex potu aq̄ frē.

De signis fritatis renum. Ca^m. vi.

Significat̄ fritas renū ex discoloratiōe vrine et totius corpis. et paucitate coit⁹ et ex debilitate renū similitudinē habētiū cum renib⁹ senuꝫ. Et his quidē supueniunt egritudines frē et nocent̄ a fris.

De cura. Ca^m. vii.

Iuuamētum illius est clistere ex vnguētis calidis adipū: et butyri vaccini: et olei sisamini: et olī baucie et alkekengi et amigdalaꝝ amaraꝝ: ꝛ cartāi: et fenugreci: et aneti: et adipis dab: et olī laurini: et olī auellanarum et fisticoꝝ: et olī costini ꝑꝑe. Et qñ ꝑmiscent̄ aq̄ coꝝ cū olō s̄ꝫ q̄titatem sufficientem ad clistere faciendū. Et sumant̄ iteꝝ emplā medicinaꝝ calidaꝝ sūma quaꝝ est aggr̄gata: et cyminū est iuuamētū valde in cura fritatis renuꝫ et ꝑꝑe cū medicinis mistū sup quas dominiū habet: et clister̄ cū olō costino est laudabile: et sequens est illud in virtute albabre: et alcadra: et fistici: et adeps caude arietū qñ fit clistere cū eo est vltimū in calefaciendo renes: et confortando.

De extenuatione et vetustatione r̄nuꝫ. C. viii.

Quando accidit renibus extenuatio et uetustatio que dr̄ cedebul et diminuitur eius substantia. et qñ non remanet pinguedo super malā ꝯplōnem et nimium coituꝫ: et purgationeꝫ.

De signis. Ca^m. ix.

Sig̃ sunt cas⁹ coitus: et albedo vrine: et frequenter vrinar̄: et debilitas ilioꝝ: ꝛ dolor extensiuus in illo. et qñ erit cum illo ḡuitas corpis.

De cura. Ca^m. x.

Iuuamentū eoꝝ est comeder̄ medullas nucū cuꝫ zuccaro: et nuces indas: et auellanas cum fisticis: et papauere: et cicere et fabe: et fasceoli ꝯferūt: et adeps gallinaꝝ: et anserū: et renū hedoꝝ: et panis calidus. Et misceant̄ cū istis medicinis diuretica: et speties confortatiē si sint medicine effuse ad renes. speties .n. uirtutē mouent. Et qñ miscent̄ cū illis sicut lalec. i. res que masticant̄ diu: et resuiscose: et q̄ habēt saporē de sen vt confortetur substantia carnis: et iuuatur cū cibis in quibus sit lac vaccinum admistū: et lac decoctuꝫ cū sua tertia aut quarta ꝺ tereniabin. Et qñ accipiūnt̄ renes et decoqunt̄ et ꝑiicit̄ puluis spetieꝝ donec bene ꝑꝑent̄: et res que in pingnari faciunt et confortāt sunt speties: et taguebil. iuuāt etiam eos clisteria que facta sunt ex carnibus arietum cū olīs bonū odorē habentibus spetierū. Et olea medullaꝝ que dicta sunt: et vnguēta caude arietū ꝑꝑe. Et si fiant renes pingues erit max^m iuuamentū. et silr̄ que sunt ei similia. Clister̄ bonū. capita agnoꝝ pinguiū ponant̄ in olla cū aq̄ kist i. et .5. et claudat̄ cū luto forti: et ponat̄ in furno spatio. xxiiii. horaꝝ quousq; sepet̄ caro ab ossib⁹ ꝑ se et misceat̄ cū eo butyꝝ: et zābac: et paꝝ succi porroꝝ: et qū decoquit̄ cū illo corall⁹: et ascek. i. tribul⁹: et mugat: et fenugrecū: et sem̄ papaueris ipsius quod melius est valꝫ plus: et qū necessariū fuerit plus calefacere ponat̄ in eo olꝫ alkerua: et oleū costi: et si equale volueris facere ponat̄ olꝫ cartami. Et iteꝝ si fiat clistere cū lacte recenter mulcto confert valde. et si est necessaria calefactio ad ignē paꝝ fiat. Nos iam dicem⁹ in antidotario clisteria alia et electuaria medicinaꝝ valētia ad hoc.

De debilitate renuꝫ. Ca^m. xi.

Debilitas renū fit causa ꝯplōnis alicui⁹. cuius deterior est illa que ꝯfirmata est. et fit qñ ꝑpt̄ extenuationē. et qñ fit ꝑpt̄ dilatationeꝫ meatuuꝫ et eoꝝ aptionē et mollificationē quam coꝝ acquisiuit essentia et est debilitas ꝑpa eis ambobus et est illa causa c⁹ deficiunt in colanda aquositate ab eo qꝺ ei associatur vsꝫ ad renes. et qñ sunt vene in columes. et qñ nō sūt et cā illius est sicut multitudo coitus: et sicut multitudo stupefacientiū. et multitudo vrine et statio in equis et ipoꝝ equitatio absq; ḡdatione et ꝯsuetudine. et ꝑpt̄ laborem aduenientē renibus. et ꝑ ꝑr̄cussionem. Et huius quidē generis est ascellatio plīa et incessio ꝑ̄cipue pedib⁹.

De signis. Ca^m. xii.

Illam que est cā ꝯplōnis signt sig̃ ꝯplōnis. Et que est causa extenuationis signt sig̃ extenuationis. Et cum illa que est ꝑpt̄ dilatationē meatuuꝫ et mollitiem carnis eoꝝ non est dolor nisi qñ et minorat̄ cū ea appetitus cibi et est vrina ante digōneꝫ. et aduentū ad venas s̄ꝫ plīm aquosa. Qū sūt cibus ꝑuenit ad venas tunc s̄ꝫ plīm fit exitus san et hūiditatū crossaꝝ cū vrina. Et ē plīm vrine eius sicut lotā carnis crosse: qm̄ ip̄e nutritur cū eo qꝺ currit ad ip̄m et non discernit̄ crossū a subtili. Et accidit multotiens vt subsideat sanguineitas et appꝫ res similis spume maris. et illud est qñ vene sunt incolumes quꝫ g° vene non sunt incolumes non discernitur aliquid imo remanent cū dispōne sua ꝑpt̄ debilitatē digōnis et cōitant̄ quiꝺ debilitatē renū quocūque mō sit et extenuationē coꝝ paucitas vrine et defectus in coitu: et debilitas visus et dolor capis.

De cura. Ca^m. xiii.

Curatio eius que est ex cōplōne est causa ꝯplōnis in ꝑmutatione sui et eūone materiei si est. Et ei⁹ que est cā extenuationis cura ē cura extenuationis et in ea que est cā dilatationis et ē debilitas vaꝫ: oꝫ vt intentio ꝑhibendi causas dilatationis et cōglutinandi et confortandi. Et ꝑhibitio quiꝺ causaꝝ dilatationis est dimissio motus et coitus et odire balneationē plīmā et declinar̄ ad quietē et tranquillitatē et abhorr̄r̄ diuretica. Cōglutinatō vō fit cū glutinatiuis et stipticis et fris. Ex cibis quidē sicut sauic et dactilis

ſiccis et zaroris et cydonijs et cibo facto ex ḡnatis
cū interioribus paſſularꝫ et cū adipe caprarꝫ. Et eiſ
que ſuguntꝰ ex cōgelatis factis ex eiſ q̄ ſūt ſicut ḡna
ḡnatorꝫ et ſucci acetoſi et muzi. et acetū bonū cum
coriandro: et ea que ſilīa ſunt eis. Et ex potibus
vinū paſſū ponticū. Et ex medicinis v̓o ſunt ſicut
ſucci ſtiptici pmiſti cū bolo armēo et gūmi. et em
pl̄a facta ex ſauich et caſab et cydonijs et roſis. et
eis que currunt curſu eorꝫ et vnguētis p̄dictis ad
debilitatem ep̄is et ſtōi. Confortantia aūt ſunt et
cibi et cliſteria et cōfectiones impinguatiue dicte ī
ca° extenuationis: et oꝫ vt addantꝰ in eis ſtiptica ⁊
ponantur in cliſterib⁹ p̄dictis ſicut dactili ſicci et cy
donīa et adminiſtrentꝰ in eis lac camellinū et oui
nū: naꝫ ip̄a cōfortant renes. aggrꝰgant eos et con-
ſolidant etiā. Et lacti quid̄ omino nō eſt comp in e-
gritudinibus renū ,ppt̄ debilitatem et ,pp̄e qn̄ mi
ſceṫ cū eo qd̄ eſt ſicut bolū armenū. Et comedere
renes cū r̄liquis cibis et pmiſceṫ cū eis ,phibentia.
eſt multi iuuamīti.

De ventoſitate renū. Ca^m. xiiii.

G Enerat̄ in r̄nib⁹ ventoſitas groſſa extē
dens eos et ſign̄ q̄ eſt ventoſitas do-
lor et tenſio abſq̧ ḡuedine. et nō ſunt
ſig̃ lapidis. Et fit in eis mutatio quedā que mino-
rat̄ qū eſt vacuitas et ſꝫ digōnē bonā.

De cura Ca^m. xv.

O Portꝫ vt abſtineat a cibis īflatiuis et bi
bat diuretica reſoluentia ventoſitates:
ſicut ſemina et ſem̄ rute et fogdij in aq̄
mellis: aut in iuleb ſꝫ diſpōnē et empleṫ cū eis q̄
ſunt ſicut cyminū et calamēcū et anetū et ruta ſicca
et vaporꝰ cū eis et inungat̄ cū coſtino et ſambaci-
no et ſimilibus.

De dolorꝰ renū et cura. Ca^m. xvi.

F It ex ap̄ate: aut ventoſitate: aut lapid̄
aut debilitate. et qn̄ꝫ ſeqūt dolores co
ꝫ debilitas digōnis et caſus appetitus
et nauſea. Et tu quid̄ iam ſciuiſti ſig̃ diuiſiōum p̄
dictarꝫ et curationes earꝫ. Qūq̧ dolor fit vehe-
mēs tunc ſupeſt tibi uti eis que ſunt ſicut filonium
et troc. ſtelle et ea que traīte iſto ,pcedūt tandiu
donec ſedeṫ dolor: deinde cureṫ cū ireos. Et tūc
vehemīt ꝯferūt ei qn̄ decoquntur in eis medicine
lenitiue et doloris ſedatiue ſꝫ q̄ dixim⁹ in ca°.
Et oꝫ vt incipiat in adminiſtratione ſeminū quꝫ n̄
inuenit excuſationē ab eis in curatione renum. Et
veſice p̄cipue hn̄tiū vlcera. Uerꝫ vti ſeminibus
cū dolore timoroſū eſt ,ppt̄ illud qd̄ accidit et de
ſcendit. et ſtudiū in abſtinendo iterꝫ a narcoticis
eſt magis neceſſariū. ſit g° cōtentus aqua tepida ⁊
ſedatione abſꝫ lōgitudine in adminiſtratione pdu
cēte ad ſtuporē et attractionē.

Tractatus ſecūdus de ap̄atibus renum et ſolutio-
ne cōtinuitatis.

De ap̄atib⁹ cal̄is in renib⁹ et dubellati. Ca^m. i.

A Poſtemata cal̄a in renib⁹ diuer
ſificant̄ in mā̄ q̄daꝫ. n. eorꝫ fiūt
ex ſan. groſſo. et quedaꝫ eorꝫ fi
unt ex ſan. ſubtili cholerico.
Et diuerſificant̄ cā ſuorꝫ locorꝫ
fiunt. n. quedaꝫ ip̄orꝫ in corpe
renis. et quedā accidūt ad latus concauitatis. et q̄
dā ip̄orꝫ ad latus panniculi velantis eos. Et iterꝫ
quedā eorꝫ tendunt ad ptem meatus emūctorij. ⁊
quedaꝫ ip̄orꝫ declinant ad ptē dorſi. et quedaꝫ ad
ptem meatus qui eſt ad ſupiora. Et iterꝫ qn̄ꝫ ſunt ī
vnoquoq̧ duorꝫ renū. et qn̄ꝫ ſunt in rene vno.
Et rurſus qn̄ꝫ faciunt collectionē. et qn̄ꝫ non faciūt
collectionē. Et qū collectiōeꝫ faciūt: aut rumpun
tur quando rumpuntur ad partem veſice: et eſt
melius omnibus: aut ad inteſtina expulſione fa
cta a nā̄ ab eis ad inteſtina ſicut expellit māꝫ pleu
reſiſ in oſſa lateris ad illud qd̄ appꝫ de corpe.

Et qn̄ꝫ fit ſꝫ ſemitā reditionis ad ep deīde ad me
ſaraicam: deinde ad inteſtina. Et expulſio q̄ fit
ad inteſtina qualitercūq̧ fit eſt mala vald̄: aut ex
pellit ad ſpatium cōcauitatis et loca vacua et indi
get pforatione educente illud aut nō rūpūt et re
manent in eis et hec etiam curantur cū aptione.
Et omnia quid̄ renū ap̄ata velocia ſunt ad hoc ut
in lapideꝫ conuertantur. et quomō nō quꝫ ip̄a ſūt
cauſa lapidis. Et qū ap̄a cal̄m eſt in rene et illud n̄
ſit vacuꝫ a ſe. deinde accidat cōmiſtio rationis:
tunc illud eſt cā cōitatis velaminis magnitudinis
ap̄atis et eſt mortale. et ,pp̄e qn̄ accidit ſignificatō
mala: nam illud eſt ,ppt̄ cōitatē malam. Qd̄ ſi ac-
cidat ſignificatio bona tunc expectat̄ ruptura ad ſa
luteꝫ. Et fortaſſe egredit̄ in huiuſmōi de pingue-
dine renis aliquid. Et fortaſſe egreditur ſicut pi-
lus rubeus in longitudine vnius palmi et plus.
Et cauſe quideꝫ ap̄atis renū ſunt r̄pſo in toto cor-
pe: aut in mēbris cōmunicantibus eis: aut ,ppter
q̄ntitatē ſan. aut q̄litatē eius: aut excoriationē lapiſ
aut retentionē vrine apud renes extendentē et a-
lia. repl̄o nanq̧ hec ap̄at renes. Et ap̄atib⁹ quid̄
cal̄is in renib⁹ velociter aduenit īduratō: et tunc
appent ſig̃ induratōnis. et facit qn̄ꝫ in curreṫ ap̄a
ta ſtrictura lumbaris in medio.

De ſignis. Ca^m. ii.

S Ignū ap̄atis calidi in renibus eſt ſe. inſe
pabilis q̄ hꝫ remiſſiones et cōmotiones
in ordinatas. q. ſint principia quartane
et pulſ⁹ n̄ hꝫ minoratōne ē ī iceptōe paroxiſmorꝫ ei⁹
quā hꝫ in inceptione r̄liq̄rꝫ ſe. Et eſt ſe. eius cū fri
gorꝰ extremitatum ,pp̄e manuū et pedū. et ſit illic
horripilatō cōmiſcens inflationē et ſenſibilitas ex
tenſionis et ḡuitatis apud pteꝫ renis ſemp et nocu
mētū ab omni diuretico acuto ſalſo et acetoſo: aut
inflatō ſꝫ māꝫ et dolor qui cōmouetur et ſedatur
et ,pp̄e ſi fuerit aldubellati. et dolor qui magis q̄e
tus eſt. eſt qū fit ap̄a in corpe renis. qū autē eſt a-
pud panniculum et apud ſuſpenſoriū magnificat̄
dolor et fit fortis et ,phibꝫ erectioneꝫ et tuſſim et
ſternutationē et debilitatē p̄patronis eius in quo n̄
ē cōfirmatū ſup locū ſuūꝫ. Et qn̄ reſupinatur ē do
lor leuior q̄ ſit qū iacet ſup ventrem: ,ppea quia
ſuſpendit renē. et eſt eius p̄patio leuior ip̄i. et qn̄
q̧ fit fortis ſe. hui⁹ egritudīs propter magnitudi
nem apoſtematis et perducit ad commiſtionem
ſenſus propter communitatem velaminis et ad
vomitū cholerꝰ ,ppt̄ ꝯmunitateꝫ ſtōi ad ep. Et qn̄ꝫ
cōtinuat̄ dolor faciei et oculi et retineṫ venter ,p-
pterea q̄ coarctat māꝫ in inteſtinis. vrīa v̓o eſt al
ba deinde fit citrina ignea non pmiſta: deinde ſit
rubea. Et qn̄ aq̄ pſeuerat alba indicat duritiem ſa

turam: aut cõuersionem aldubellati. Et ad vlti^m
qñ vrina in hac egritudine ē alba viscosa et p̄seue
rat s3 hoc est significatio mala. Et qñ rubet aqua ꝛ
residet in ea sedim̄ laudabile tunc obedit apā di
gōni abs3 conuersione ad rem aliā. Et qñ p̄transit
apā matationē in primis diebus et remanet vri
na clara tenuis tunc apā est in via faciendi collectō
nē aut via indurationis. et scit̄ ꝙ apā est i corpe
renis: aut p̄pe panniculū s3 ꝙ diximꝰ in eis que
p̄terierunt. et scit̄ ꝙ apā est in rene dextro: aut si
nistro: qm̄ iacet̄ sup latus eius facilius est ꝙ̄ iace
re sup oppositū sibi p̄pt̄ suspensionē suā. Et iteꝝ
quia si p̄tendit dolor ad p̄tes epis. tunc apā est in
dextro. et si extenditur ad p̄te3 vesice: tunc apā
est in sinistro. Et si sunt sig̃ omnia simul tunc apā
est in ambobus simul. Qūq3 apā sit aldubellati
magnificatur q̃uitas valde et sentitur q̃uitas. q.
spera q̃uata in ventre. et accidit inflatio in locis va
cuis. et accidentia fiunt fortia et sentitur punctura
uehemens in ventre. Qūq3 apā quidem est in
sinistro tunc sentitur sup inguīa duo et magnifica
tur dolor in lacerto dorsi in toto illo. et qñ matat̄
alleuiatur se. et augmentat̄ horripilatio et incros
sat̄ vrina et multiplicat̄ in ea sedim̄ bonū. Et qñ
rumpit̄ apā remouent̄ se. et rigor omnino. Et si
sanies est alba lenis non fetida et egr̄dit̄ cū vrina
tunc adeo bonū est ꝙ melius esse non potest. Et
silr̄ si est san. et pus albū. et qd̄ est diuersū ab hoc
est deterius s3 diuersitatē sui.

De cura. Ca^m. iii.

Initiū curationis ē abscisio cause p̄ p̄hle
botomiā ex basilica si san. est vincens.
Et qñ3 est tibi necessarium vt consequa
ris id faciendo phlebotomiam ex curuatā poplitis
et si ñ app3 vena illa tunc fiat ex saphena. Et p̄ so
lutionē ventris etiā si sunt cū san. illic hu. acuti ca
lidi cū clisteribus lenibꝰ factis de mucilaginibus
q̄tū poss̄e ē et illd̄ qd̄ meliꝰ soluit ē aq̃ casei ꝛ casia
fistula. Et in aq̃ quide3 casei est declinatio mat̄iei
ad intestia et ablutio et abstersio et infr̄iatio et ma
turatio et rectificatio in vlceribus. Et in casia
fi. est solo etiam et matatio cum facilitate. Et aq̃
3uccari et mellis p̄lme cōmistionis: est huius or
dinis. Et si est poss̄e vt hu. tempet̄: deinde solo
ne educat̄ post est melius. Et o3 ne solo sit labo
riosa fortis et magnificet̄ nocumentū p̄pt̄ hu. p̄lm
effusū ad intestina vicina renibus. Et aqua quid̄
ordei est ex eis quibus est adherendū in ea: et o3
vt nullo mō dimittas et nō des in potu semina et
pilulas que ex eis fiunt et p̄pe corpe non mundifi
cato. hu. n. effundūt̄ tunc ad r̄nes donec qum v̄ i
ficat̄ matatō p̄uoces. Et p̄pt̄ illud, o3 vt p̄hibeas
potū aq̃ q̄tū poss̄e est. s. in hora simili huic hore:
q̄uis sit cōueniens s3 aliquē modū curatio ad mun
dificandū: nam si aqua sit conueniens p̄pea quia in
fr̄at et hūectat apāta calā: veruntñ qū est talr̄ ꝙ i
pellit p̄uocationē et coarctat v̄sus eos ea que sunt
effusa ad latus hꝰ p̄tis apātis et ad contrariu3 vie
suo motu tunc nocumentū est supra eius iuuam̄
tū causa qualitatis sue. Et cū hoc associatur cū ea
ipi hu. ad renes quoꝝ descensus ad eos fit facilis
p̄ cōuenientiam aque. Qd̄ si necessaria fuerit tunc
o3 vt in potu det̄ aqua dulcis fr̄a q̄ sugēdo p̄ cot
tū uł p̄ aliō suat̄. et o3 ne ita sit fr̄a ut p̄hibeas ma
turationē et abstineat a carne et dulcibꝰ. aq̃ v̄o ca
lida nocet eis. et silr̄ omne calm̄ actu quod fortis
est caliditatis. Et penitus aqua p̄lma non euat̄ quin
laborare faciat renes suo incessu et motu. Et non
est vlceribus et apātibus aliquid congruu3 sicut q̄
es. et balnea quide3 non conueniunt eis: nisi post
declinationem apātū caloꝝ. Et o3 vt administret̄
in p̄mis ex eis que bibuntur. Et ex epithimatibꝰ
et clisteribꝰ et alijs illud quod est iuuamentū: de
inde admisceat̄ ei de eis que sunt abstersiua molli
ficantia et matantia aliquid s̄m magnitudine3 apā
tis et eius p̄uitate3: deinde administrent̄ abstersia
et mollificatiua: et o3 vt administrent̄ de abster
siuis et mollificatiuis ea in quibꝰ non existat mor
dicatio. Si v̄o necessaria supsunt fortiora mordi
cationē habentia p̄pt̄ magnitudinem apātis tunc r̄
ctius est vt in eis vincat quod mordicatione3 non
h3. Et silr̄ si ē illic hu. viscosus euacuet̄. et o3 ut
frangatur cū cibis qui sunt de gener̄ sorbitionum
conuenientibus renibꝰ et apātibꝰ veruntñ sint d̄
sūma coꝝ que mordicatione3 non hn̄t: qm̄ ipi eis
nutriuntur: et o3 vt cognoscat̄ dispō hu. in subti
litate et crossitudine sua et in substantia sua an sint
de gener̄ corrupti: aut sani: aut hu. alterius et in
sua summa an sit multus et paucus: ita vt oppona
tur illi cum qualitate medicine: aut cū q̄tītate eiꝰ
et quum potes curare cū eo quod est minoris acuita
tis non intendas ad aliud quod sit acutius. Qūq3
apā integre maturat̄ cuius cognitio est in vrina:
tunc in potu dentur diuretica sicut semina et pilu
le coꝝ in aqua ordei et similibꝰ et ante illud non
dent̄ in potu diuretica et p̄pe qñ hu. corpis sunt
mali. et qñ3 facit accider̄ sumere in potu illa q̃uita
tē. sed non cures inde ꝙ̄ potare illa: ipā remo
uet illud. et p̄ma quide3 quibus fit curatio in re
ctificatione apātis et in solone hu. mali sunt cliste
ria et potiōes: clisteria. n. sunt magis p̄ucietia ad
ista cū fixione virtutis sue: et cum hoc ipā non fa
ciunt descendere aliquid desup: sicut descendere
faciunt ea que bibuntur et p̄pe solutiua: et o3 ut
sit clistere lene p̄dictū in ca°. colice vt sit clistere
facile non coarctans neq3 horribile et faciat lesiōē
et noceat. Et casia fi. quide3 est res congrua in cu
rationibꝰ renū: nam qum ipā ponitur in clisteribꝰ
et eis que bibunt̄ euat sine labor̄ et associat. Et qū
scis ꝙ corpus est mundū et apā est p̄uum: tūc for
tasse sufficit tibi dare in potu aquā mell̄: aut aquā
3uccari p̄lme cōmistionis: nam abstersio ambarū
et caꝝ incisio et subtiliatio fortasse r̄soluet ip3 si
ne mordicatione. Et res iuuatiue in principio sunt
aqua ordei cū olō ros̄. aut olō aliquo et succus sa
licis et succi fr̄i: et emp̄la cū subtiliatiuis et sume
re in potu mucilaginem psilij. Et fortasse datur i
potu lac. at si est inflatio o3 vt sit lac s3 ꝙ narra
uimus. Et post illud tunc administra clisteria ex
altea et maluis et semine lini cum aliquo fr̄oꝝ et
olō ros̄. Et o3 vt administres emp̄la ex farina or
dei et sint cū ea viole et fabe et in fine dimittere
fr̄a et adde fenugre. et camemilla3 et similia et sit
ol3 sisami. et ol3 de cartamo. Et emp̄let̄ deforis
cū eo quod est maturatiuu3 et vehementioris cale
factionis. Et ex illo est vt emp̄lent̄ cum pāno lieo

infuso in olis calefactis et illis in quibus est vtus aneti et altee. et sumant empla ex farina tritici et aq̄ mellis decocti et ex folijs fenugreci et caulis et radice lilij et aneto et altea et camemilla q̄ ap ppata sunt cū lenitiuis. Et fortasse necessariū ē cā doloris vt ponatur in eis aliquid d̄ papauer̄ et cortices mandragor̄ sunt conuenientes ad illud. Et illud quod fit ex apate ppt̄ lapidē oz vt regatur regimie illius loci cū eo quod dicem⁹. Et non est nisi regim̄ doloris qū cōmouet̄ et ppe apud vesicā ppt̄ magnitudinem lapidis in ea: aut excoriatōnis aspitatē. et qñ sedat̄ cū bal̄. et tina. Qūq3 superfluit et mollificat redit dolor vehem̄s post horā. Et ebroce facte ex camemilla et meliloto et altea et ex furfure sunt iuuatiue valde. Et si est illic retentio aliq̄ nat̄e tunc illud qd̄ rectius est. est extractio fecis cū collyrio: aut clister̄ non magno qd̄ coarctet: aut dolorē faciat: imo magis diligo vt collyriū in lenificatione nat̄e sit lēitatis plime et sedet dolorem. Et non est via ad administranduz solutiuū: qm̄ dolorē facit et nocet p id quod descender̄ facit desup. Clister̄ aūt qū in eo ponuntur adipes et vnctuosa et cōfortatur eius mollificatō et cōfortatur eius puocatio facit cū solutione lenificationē et frangit dolorē. Et ex empl̄is fortibus in maturādo aldubellati accidente in renibus sunt ficus elixate cū aqua mellis. et si necessarium est ut cōfortetur cū mezeriō et ireos fiat. Et ex potionib⁹ exptis est illud qd̄ recipit seminis lini pond⁹ ii. aur̄. amili aur̄. i. et est due dos̄. Et qñ compler̄ maturatō tunc administrent̄ diuretica que bibantur et ex quibus fiat clister̄. Et ex ēpl̄is quid̄ est empl̄3 factum ex cāepitheos et polio et prassio: et petroselino et squinanto et spica. Et oz vt tu assidue vtaris in dispōne doloris et sedatione suspensorū eius sedatis q̄ diximus multotiens. et qñ est clister̄ extrahens feces sedans dolorē p hoc qꝫ facit descender̄ illud quod cōpmebat ppea qꝫ lenit. et si non facit illud necessariū est vt alleuietur sicut cū phlebotomia et ventosis positis cū facilitate inter chati et dorsū. deinde fiat scapellatō et vaporet̄ locus cū lana infusa in olo calo in quo decocta sunt sicut altea et abrotanū et camemilla. et necessariū est vt empl̄et̄ cū eis que sunt sicut sem̄ lini et silia. et qñ3 necessariū est tibi vt empl̄et̄ cū eis que sunt sicut polium et olibanū et herbus et cera et ol3 de lilio. et qñ3 est tibi necessarium vt ponas medicam̄ penetratiuū: ita vt ponas ventosas et scalpelles leuiter: deinde vapor̄s cū voporatione p̄dicta. et fortasse necessarium est tibi vt tribuas in potu semina diuretica fr̄a cū paucis calor̄ subtiliū et aliquo narcoticor̄ sicut aīsū cū herbo et opio et sicut filoniū. Ip̄3. n. est melius medicamen in huiusmōi loco. Cura aūt ppe aldubellati qū sciueris qꝫ necessarium est vt collectionē faciat: est qm̄ oz vt tu adiuues cū maturatiuis que diximus. Et addas in eis virtutem cū eis que sunt sicut gluten alboti et vrtica et apsinthiū et ireos et farina herbi. Et qñ3 ponuntur in eis ea que sunt sicut radix vitis albe. et mezerion et sim⁹ columbinus. Et qñ3 sufficit in ea decoctio ficuū cū melle. Et oz vt vtaris in clisteribus et in potibus eis que maturat̄ cū fortitudine et administres vaporatiōes p̄dictas

cōfortatas cū eis quibus oz eas cōfortari. Et multotiens q̄dez est cā tarditatis maturationis malitia cōplonis calc̄ i phlegmate. Qūq3 equat̄ matatō et illd̄ fit cū eis que sunt sicut gr̄a lactis ebibita et clisterizata et redita ad maturationē faciendā sup ī's fr̄asnata calidis per accidens sicut est aq̄ cal̄a in qua fiat encatisma tunc si nō rumpit̄ administra ruptaz facientia et clisteria acuta vsq3 puenias ad illud in quo ponunt̄ helleborus et sicidis et alia. Et illud qd̄ exterius est rege cū vaporatōnibus et empl̄is deforis et adhibe diuretica fortia sicut est acorus et sem̄ agni casti. Et eis quidem vtrisq3 est ppetas in hoc: puocant. n. cū uirtute laboriosa: deind̄ administra ea que incarnant de medicis p̄patis ad vlcera renū. et ego dicaz ea.

De apate phlegmatico in rene. Cam. iiii.

Ipsuz enim puenit a causis facientibus puenire phlegma.

De signis. Cam. v.

Sunt g̃uitas et tensio et minoratio in opationibus renum et non est illic inflatio. et qñ3 est cū eo mollities in facie et ocul̄ et in reliquo corpe. et est spma valde humidum fr̄m tenue cū defectu signor̄ que sūt ppa duro.

De cura. Cam. vi.

Est cū empl̄is calefacientib⁹ et cū diureticis et mundificatiuis. Et oz vt ponat̄ in ea fiducia plima in lauro et folijs eius et olo ipsius et in ruta et in h⁹mōi et administrentur clisteria.

De apate duro in renib⁹. Cam. vii.

Quandoq3 est incipiens et pl3 eius ē post egritudinem acutam cuius quid̄ cā est incipiens: et pl3 eius est mā melancholica currens ad eum: aut ē lapideitas ex apate calido ppt̄ frigus quod cōuertit ip̄3 in lapidem: aut calorē ingrossantem ip̄3: que ambo sunt cā in hoc ne pueniat maturatō. Matatō. n. est sequens caliditatē tendentē ad eq̄litatez.

De signis. Cam. viii.

Significat qꝫ apa dur̄ ē in renibus g̃uitas vehem̄s cū qua non est dolor de quo sit curandū: nisi in facto post apa calm̄. In ip̄o. n. qñ3 cōmouetur dolor. et de signis duri est paucitas pyxidū et stupor ambar̄ et stupor ancha. Et qñ3 stupescunt ambo crura veruntñ ipa ambo nō euāsnt̄ a debilitate et accidit in omnib⁹ istis membris inferiorib⁹ ar̄factō et extenuatō. Et vrina est subtilis pauca in q̄titate ppea quia ipi ambo par̄ aquositatis attrahunt ppt̄ debilitatem uirtutis et debilitatem expulsionis eor̄ ambor̄. et ē puata digōne tēuis: et cā in hoc est oppilatio. ipsa enim phibet quod turbidū est penetrare et plm̄ eius quod tenue est imo oppilatio qñ3 captiuat vrinā et debilitas phibet v̄tutem diger̄r̄ et qñ3 puenit ex ea cōmotō et multotiens pducit ad hydropisim: ppt̄ oppilationē vie aquositatis san. et reditionez eius ad corpus. Et ppt̄ illd̄ oz in huiusmōi egritudine vt assidue fiat ei⁹ puocatō.

De cura. Cam. ix.

Considera radices que sunt i curationib⁹ duritiei epis et medicinas: nam ille eedem sunt via curationis duritiei renuz

Quod si necessaria est phlebotomia ꝓpt̃ multitu-
dinē san. melancholici fiat et cōfert ei quādoq̧ po
tare semina in quibꝯ est lenificatō et resol̕o : sicut
sem̄ almaru et sem̄ lini et sem̄ altee et fenugrecum
et cartam̄ de quibus fiant puluer̄s qui sicci mani
bꝰ in os ꝓijciant̄ et misceantur cū eis diuretica s̄m
necessitatez : et nō sit sup̄fluitas in medicinis q̄ꝓob
rem retineat̄ crssū et cōūtatur in lapidem : imo ꝯ
sidera vrinam eius et quotiens incrossat̄ ꝓuoca cū
equalitate et quotiens stat mat̄a. Et de signis mat̄i
tatis est ꝙ multiplicatur vrina et cōferunt ei inun
ctiones et vaporatōnes cū eis que sunt sicut ol̕z d̄
costo et ol̕z nardinum et sambacinum et ol̕z came
millinū : et ol̕z anetinū et ol̕z laurinū. Et de em-
pl̕is sunt empl̕a facta ex camemilla et meliloto et
semine lini. Et qn̄z necessaria sunt ea que sunt sicut
bdelliū et ammoniacū et serapinū et adeps vrsi ⁊
adeps leonis et medulla vaccina et ceruina et alia
de quibus fiant empl̕a et vnguenta et administrē
tur. Et qn̄z necessarium est vt dissoluātur ea que
sunt sicut bdelliū et ammoniacū in decoctione diu
reticoꝝ. et sil̕r camemilla et tribuli et melilotum
et polypodiuz et det̄ ex eis in potu.

De vlceribꝰ renuz. Cam̄. x.

Cause vlceꝝ sunt ip̄emet cause s̄liquoꝝ
vlceꝝ : et sunt cause sepationis cōtinui
tatis deinde aptō. Et illud qn̄z fit a scis-
sura vene et eruptione eius et ipsius incisione ꝑꝑ
causas notas et fiunt ꝓpt̃ aldubellati que rumpit̃
et fiunt ꝓpt̃ lapidem qui egr̄ditur. Et qn̄z fiunt ꝓ
pt̃ humores cholericos excoriantes : aut viscosos
excoriationē facientes p eradicatōnez sua et ex ad
herentia sua cū labor̄. Et vlcera quidem renū sūt
minoris malitie q̄ꝙ vlcera vesice et q̄ꝙ vlcera mea
tuuz inter vtrunq̧ et q̄ꝙ vlcera meatuuz iter duo
emunctoria. Et cā in hoc est ꝙ vlcera m̄bri neruo
si difficilioris sunt sanationis q̄ꝙ vlcera mēbri car-
nosi. Et plm̄ q̇dez accidūt vlcera in meatibus ꝓpt̃
generationē mat̄ie cholerice excoriationem facien
tis : aut ꝓpt̃ lapidem facientez accider̄ excoriatō
nem. Et qn̄z fiunt ista vlcera corrosiua et qn̄q̧ n̄
fiunt. Et multotiens quidē ꝓueniūt ex vlceribus
renū fistule que nullo mō sanantur q̄ꝙuis sit de ill̕
que cessant a cursu suo cū mundificatione corpis ⁊
curant̄ qn̄ est eius repl̕o. Ex illa v̄o que est bone
mat̄iei non ꝓuenit magnus timor nz etiam timet̄
ex ea nisi dilatatio et corrosio. Illa aūt que ē ma
le mat̄ici facit accider̄ dilatationez et ꝑducit ad ꝑ-
ditionez. Et ille cuius ren disrumpit̄ morit̄. Et
multotiens est aliquid ex capite ap̄atis decliue ad
exteriora : qr̄ rumpitur ad exteriora.

De signis. Cam̄. xi.

Sig̃ vlceꝝ renū sunt ꝙ egr̄diuntur in uri
na sanies et ptes capillares et frusta ru-
bea carnosa. Et in locis renum qn̄z sen-
tit hn̄s ea dolorem. et quandoq̧ antecedit ea mi
ctus san : aut aldubellati renū : aut dolor ex eradi-
catione lapidis. Et qn̄q̧ sig̃t ip̄az ꝑcussio eueniēs :
aut casus. Cū aptione aūt non fit dolor et sig̃nt ip
sam assiduatō mictus san. paulatiz. Mictꝰ. n.
san. qn̄ est ex eruptione aldubellati : aut fixura ue
ne desup pol̕e ē vt sit assiduus duobus diebus :
aut tribꝰ. si aūt illud fit plꝰ tunc fit ꝓpt̃ aptōnem
aut ꝓpt̃ vlcus in renibus : aut vesica : nāz qn̄ ꝓlō
gatur et est illic al̄tatō coloris : aut cōmistio virꝰ
tunc non est nisi vlcus in renibus : aut vesica : et il
le mictus san. debilitat : qm̄ q̄ꝙuis illud quod de
eo ꝓuenit omni hora sit parum tn̄ frequentia per
ducit ad hoc vt euet̄ sum̄a plm̄a. Et dr̄a quidez in
ter vlcera renū et vesice. est ꝙ vlcera renū sūt cū
facilitate vrine. et vlcera vesice sunt cū difficul-
tate vrine. Et cortices in vlceribus renū sunt ru
bei. Et in vlceribus vesice sunt albi : aut ma-
gis crossi si sunt in vesica ip̄a : aut pui tenues si sūt
in meatibus. Et cognoscit̄ etiaz dr̄a per locū do-
loris : nam locus doloris in eis diuersificat̄ ex vl-
ceribus meatuuz in medio et in meatu nerui post
collectionē. Et qn̄z associatur dolor in vlceribus
vesice cui est cōmotō omni hora sicut ꝑturiētis.
Et sig̃t qn̄q̧ dr̄a quesita ex hoc ꝙ dolor in vlce-
ribus vesice est difficilior : qm̄ mēbrū est mēbruz
neruosū fortis sensus. Et mictus san. frequens q̄ꝙ
uis sit de significationibꝰ vtrisq̧ rei. est tn̄ in ve
sica minoris q̄ꝓtitatis et minoris ꝑmistōnis cū vri
na. et qn̄ mingunt patientes vlcera renū et vesice
san. post mictū saniei : tunc sig̃t inde corrosio. et
sig̃t qn̄q̧ difficultas vlceꝝ in renibus et maligni-
tas eoꝝ p paucitatez receptionis rectificationis et
longitudinē tempis et multitudinē fecis et colorez
maluz viridez in eo quod mingit̄ ex vehementia
fetoris.

De cura. Cam̄. xii.

Primū qd̄ necessariū ē intendendū i cu
ratione vlceꝝ renū et vesice est eq̄tio
hu. et declinatō eoꝝ ab amaritudine ⁊
bauracitate ad dulcedinem ut nō faciat venir̄ uul
nus post vulnꝰ et dimissio omnis acuti et amari ⁊
salsi et acetosi et minoratio potus aque vt minore
tur necessitas mingendi et minoret̄ motus renum
ab eo quod ꝓuenit ad eos et eoꝝ rasio p illud.
Canon. n. curationis vlceꝝ est quies et ex eis que
equ ant hu. sunt phlebotomia si est necessaria. Et
sol̕o subtilis et tenuis sin̄ labor̄ peius et sine sol̕o
ne hu. acutoꝝ subito in vice vna. Huiusmōi eniz
expellit a corpe expulsionē subtilem cū declinatio
ne ad ptez que est alia a pte renū. et dū nō admi
nistras solutiuū choleꝝ est melius vſz ad necessita
tē. et melius quidez ē vt eq̄s māz et educas illam
post illud ꝓpe vomitu. Uomitꝰ nanq̧ est meliꝰ
quo renū vlcera curant̄ : ꝓpt̃ea ꝙ mundificat et e
uacuat et ꝓpt̃ hoc ꝙ attrahit hu. a contrario ꝑ-
tis renū. et qn̄q̧ est visus vomitus frequens suf-
ficiens ad illud excusans ab alio et melius quidez
est vt ꝓuoces ꝑ̇us cū seminibꝰ : deinde ꝑmuteris
ad vomitū. Et oz vt vomitus fiat sup cibū cū eo
quod facilē efficiat sicut melō et eius sem̄ et ꝓprie
sem̄ eius cum vino dulci et cuz eo quod est sicut
sirupus acetosus cū aq̄ cal̕a. et oz vt non fiat ꝯmo
tō vehem̄s cū labore et ex eis quid̄ que hu. temp
ant est sumer̄ aquā melonis romani et vuā et alke
kengi et papauer. Et de radicibꝰ quas te oz consi
derare est vt qn̄ dolor fit fortis curet̄ dolor ꝑ̇us
deinde vlcus. Et qn̄ vlcus est recens et quotiens
rumpitur ap̄a est eius curatō facilior. Et fortasse
sufficiunt pilule de amilo cuz sirupo viol̕. Qn̄ aūt
chronicū fit res fit difficil̕. et oz vt ꝑpes im̄ūdisi

cando in leni quidem cuʒ diureticis lenib⁹ sicut ē sem̄ alkekengi et altee vsqꝫ ad acceptionē feniculi et in malo quideʒ et maligno cū eis que sunt sicut capillus veneris: licet sit tempatus et ireos et farina herbi. et ē necessarium vt aggr̄ges inter potatioñe et emplatioñe qñ egritudo ē maligna et fortasse conferunt in ea isopus et ruta et silia: si auteʒ mundificet̄: tunc sis occupatus in sigillatione vt ñ eueniat corrosio. et oʒ vt quieti adhereant et nō laborent q̄tū ei possē est: imo oʒ vt sint contenti de exercitio fricatione extreitatū et ꝑ eūone quā facit exercitium vaporatōne sicca: ita vt non concedas eis incisionē et alia et ꝓpe qñ assueti fuerit exercitō: deinde qñ sanatur ḡdatiʒ exercitio vtantur leni vsqꝫ⁹ redeant ad cōsuetudinem in motu suo. In cura v̄o ip̄ius vlceris: oʒ vt in p̄mis dimittatur coitus. ¶ Coit⁹ nanqꝫ nociuus est illis valde ꝓpt̄ multitudinem motus exercitij et sufficiat fricatō: qm̄ ip̄a est iuuatiua et attractiua san. ad corpus. Ipoꝝ v̄o ígim̄ cū medicinis oʒ vt sit cū exiccatiuis abstersiuis sine mordicatione. Qđ si vlcus non fuerit cū illa malitia sufficiat illud qđ est tempatum in abstersione et exicatione. et si est malignū est necessarium illud qđ fortius mundificat et lauat et qđ est vehem̄tioris exiccationis vt ꝓhibeat sordes. et post illud quod est vehementioris stipticitatis et ꝓhibitiōis vt ꝓhibeat effusionē hu. maloꝝ. Et qñ mūdificat̄ et exiccatur et auertuntur ab eo matie est sanatō. Et oʒ vt cōmisceas cū medicinis vlceꝝ omnib⁹ glutinationē facientia sicut sunt amilum et dragagantū et f̄re gūme. nam glutinatio est ex eis que ponunt vlcera munita ab excoriatione eoꝝ q̄ transeunt sup ea.

¶ Et q̄ de eis est vnctuosa sicut lacca facit carneʒ mēbri et illud quidem ex quo ip̄ꝫ nutritur spissū et ānexū ꝓpationi ad sigilladū. Et oʒ iteꝝ vt misceat̄ cū eis diuretica et medicine subtiliatiue: vt faciāt ꝑuenire ad ip̄a medicinas rectificantes et sigillantes: lʒ ip̄e in se ip̄is noceant et cōmoueant. Et qñ necessariū est vt misceatur cū eis narcotica ex herbis sicut hyusquiamū albū et mandrag. et opium: et hyusquiamū nigꝝ et illud ꝓpt̄ sedatioñe doloris et exiccatōnem et repcussioneʒ. Qūqꝫ scis ꝙ in vlcerib⁹ est sordes: tunc da in potu abstersiuum in quo est fortitudo ꝓuocationis sicut aqua zuccari et aq̄ mellis cū quibusdā seminibus donec ꝓuocet et lauet. deinde consequenter adhibe exiccatīa et medicine ebibite quib⁹ curat̄ qđ non est malignū valde de vlcerib⁹ renū sunt sicut semen altee et sem̄ almaru et radices eoꝝ cū aq̄ mellis et sem̄ alkekengi et aque vue vulpis et ꝓpe montane: ⁊ iteꝝ sem̄ cucumeris et boluʒ armenū cū iuleb: et capillus veneris cū aqua mellis. Et radici liquiritie inest exiccatio et mūdificatio et matatō et glutinatō. et iteꝝ seminis lini et dragaganti ana ps. i et polypodij ptes duas cū aqua mellis. et iteꝝ ḡna pini et sem̄ citroli sumant̄ de quibus puluis factus quantū palma plena est sumatur. et iteꝝ de semine papaueris torrefacti et contriti sumatur. ʒ. i. ⁊ ſ. cū aqua mellis in qua bullita sunt squinantū et radix liquiritie. et fortius eis que diximꝰ est petroselinū: aut daucū cū vino odorifero et inuoluatur bolo armeno. et iuuat̄ sumēdo i potu bdellij dissoluti cū gūma alboti et terre sigillate ptes equales et sit dos ꝑueniens ad aur̄. i. in vino dulci et iteꝝ farina herbi est fortis mundificatiōis et exiccationis sola. Qūqꝫ cū ea aggr̄gant̄ ea que sunt sicut terra sigillata et acatia. et succus barbe hirci ne cōplet̄ iuuam̄tū eius. Et ireos etiam est forte cū quo fiat hec opatō et silia. Composita aūt sunt sicut illud qđ fit ex seminib⁹ cucumeris excorticati ḡnis. xxx. et ex ḡnis pini. xii. et ex ḡnis amigdale. v. numero et ex croco qđ fit equale ponderi eoꝝ et bibatur in ieiunio. Et si calitas est vehemens loco ḡnorū pini ponantur genera citroli. ⁊ iteꝝ de ḡnis. xx. ḡna et de ḡnis cucumeris. xl. ḡna polypodij. ʒ. i. ſ. bibat̄ cū. ℔. i. et. ſ. aque in qua bullite sint spice celtice et se. apij amboꝝ ana. ʒ. viii. vsqꝫ⁹ redit ad quartā. et iteꝝ terre sigillate. et sā. draco. et castorī et se. melonis et se. apij et se. cucu. et se. cucurbite et succi liquiritie. lacce et aristoll. et amigdale pini magne et papaueris et se. hyusquiami albi ptes equales in potu detur ſʒ ꝙ exigit illud qđ est p̄sens cū rob. Et iteruʒ de ḡnis pini magne. xxx. numero aīgdale excorticate ḡna. xx. dactiloꝝ carnosoꝝ ḡna. xv. fructus capparis aur̄. iiii. croci aur̄. i. viª conficiant̄ cū rob et administrent̄. Qūqꝫ dolor fit fortior oʒ vt a curatione vlceris sepatio fiat et curetur cum huiusmōi medicamie. ℞. se. hyusquiami albi. ʒ. i. sextā opij kirat. i. se. citroli se. lactuce amboruʒ ana. ʒ. i. se. portul. ʒ. i. ip̄ʒ. n. sedat doloreʒ in dispōne. Et qñ dolor ē puus sedat ip̄ʒ potus lactis loco aq̄ et potat̄ sirupū viol. et de fortibus sunt diacalamentum et troc. alkekengi. et troc. asclepiadis. et troc. Diascoridis et suffuf ígis. et aristol. et ígim̄ alkekengi montane et suffuf camedreos est fortis valde. Et multotiens cōferunt clisteria dysenterica ſʒ semitā vicinitatis. Et qñʒ administras emplā h⁹ generis ponendo sup dorsum et apđ stricturā medij et loca vacua sicut illđ qđ fit de farina herbi decocta cū vino et melle. Et iteꝝ qđ fit de rof siccis et lentibus et melle et ḡnis myrti et emplet̄ cū eo et hoc quideʒ ꝓhibet putrefactionem dilatataʒ. Et de vnctionibus sunt sicut olʒ de alcāna et olʒ arboris masticis: et olʒ de cydonijs cū quib⁹ qñʒ miscet̄ qđ est sicut storax. Et qñʒ est necessarium illud quod est sicut adeps anatis ad lenificandū. ¶ Fistule v̄o curationē non habent nisi exiccationeʒ et ꝓhibitionem corruptionis. Exiccatio qđ fit cū assiduatiōe mūdificatiōis corpis et cautella a ípsone ſʒ q̄litatē ⁊ q̄titatem et hoc q̄dē sufficit in curatōne ei⁹ q̄ ñ ē maligna. Maligna v̄o oʒ vt curet̄ cū hoc ⁊ cum eis q̄ sunt fortiora eo sicut sunt empla et potationes ꝓhibentia putrefactioñe sicut sunt stiptica nota cū abstersione cum quibus non est mordicatō de mundificatione.

¶ Cib⁹. Oʒ vt sit cibus boni chimi ex carnibus auiū q̄s scis de piscibus aradrachi et oleribus boni chimi f̄ris sicut sunt atriplices et bliti. et dū vlcera ꝑmanent mala oʒ vt dentur assata et sicut est vitelli ouoꝝ sorbiliū et ḡdatim ꝑueniat̄ ad gallinā pinguē et ad tri. et genera lactis cōferunt eis qñ ea digerunt. ¶ Qđ g° est sicut lac asininū et lac equuʒ etiam: et lac caēmillinū cōfert eis: qm̄ lac ícuificat māis vlceꝝ et lauat ea et glutiat ea cū sua retētōne

Et qḋ est sicut lac vaccinum et ouinū aggregat ad illud additionem i confortatione mbri cibatione eius. veruntñ lac asininum et caprinuz iuuatiuuz est ex pte rectificationis cōplonis et ablutiōis et ex pte ppetatis est magis iuuatiuuz qꝫ illa duo. et p pe quod est nutriti in domo. Et fortasse est conueniens vlcerib⁹ in quibus scitur dispō eius. Et oportet ut misceatur cum lacte eorū et cibis ipsoꝝ qua ipi summūt aliqd ex medicinis rectificantibus vlcera sicut est dragagantū sumptis in potu his generib⁹ lactis post mundificationē et amilū et gūmi et exiccatiua etiā et aliquid de diureticis et seminib⁹ facientib⁹ glutinationē. Et qñ bibit lac nō comedat post ipz aliqd donec descendat et si ei⁹ tardatur descensio misceat cū eo aliquid salitum. et qñz pomunt in eo sal et mel. Et lac conueniens est ei loco aque et cibi siti. Et qum deficit pus est inuatiuuz lac cameli p hoc qꝫ sigillat et glutinationē facit et confortat. et ē ei vt bibat genera lactis quz sitis adest. Olera aūt et fructus que ei cōueniunt: sunt melōes et citroli et pira et zarur et ḡnata dulcia et cydonia. Et de siccis quibus in feris vtendū est mensis sunt amigdale et ppe torrefacie et fisti ci et auellane et ḡna pini ppe et alcasbu et dimittat ficus siccas: qm̄ male sunt ad ulcera: abstergentes ea: et scalpellantes ipa et exiccantes ea: et in ipsis est lacticiniuz occultū. et oz vt deuitet om̄e acetosū fortis acetositatis: et om̄e acutum et om̄e salsū et om̄e qḋ est vehemētis dulcedinis.

De scabie renū et meatuuz. C. xiii.

De genere vlceruz eoꝝ est scabies. et causse eius secūdū plm̄ sunt bothor que apparent sup eos ex humorib⁹ cholericis et baurachijs: deinde vlcerant.

De signis Ca^m. xiiii.

Sunt cū signis vlceꝝ in exitu eius quod egr̄dit cū cōmotione et pruritu in loco r̄num cui admiscetur punctura. Et qñqꝫ magnificat cū ea dolor et illud qḋ egr̄dit de ea q̄ fit in meatibus panniculosū est.

De cura Ca^m. xv.

Confert ei phlebotomia basilice si ē corpus totū plenū et maius iuuam̄ ei in omni dispsōne est phlebotomia basilice: et ventosatō loci renū et administratō mundificatōnis corpis semp et ppe cū vomitu et cōfectiones ex auellanis sises de seminibus cū boli armeni: et succi liquir. equis ptibus. Et cibus sit qui bene digerit et est boni chimi sicut vitelli ouoꝝ et que infrant et hūectant sicut pulli cū a triplicib⁹ et spinachijs et blitis.

De lapide renū. Ca^m. xvi.

Communicat renes et vesica in cā generationis lapidis. et illud est qm̄ lapidis generatō non cōplet nisi ex mā patiēte et virtute agente. Mata vo est humiditas viscosa crossa phlegmatis: aut saniei: aut san. aggr̄gati in apate et hoc est raro. Virtus vo agens est caliditas egressa ab equalitate. et mā quid duas hz cās quaꝝ vna est mā materie et secūda est retētor materie. Matia vo materie sunt cibi grossi ex generibus lactis et ppe spissis et case⁹ et ppe humid⁹ et carnes crosse et carnes auium paludestrium et magni corporis et caro camelina et vaccina et hircina et que de siluestribus incrossant. et pisces crossi et cibi de patellis om̄s et panis viscosus et crud⁹ et azym⁹ et tri. et sorbitiones ex simila et adarmacha viscosa et confectio de melle viscosa et fructus acetosi et difficilis digōnis et illi qui generant humorē viscosum: sicut mala imata et sicut citri et caro piroꝝ. Et ex aquis turbide ppe non cōuenientes diuerse. Et vina nigz crossa et ppe qñ digō est debilis pp debilitatem virtutis digestiue: aut pp multitudinem ei⁹ quod sūmitur et destruit virtutez: aut ppt malitiam ordinis et exercitij sup replonez. Et qñz est mā sanies vlceꝝ in eis aut in alijs. Retentor aūt materiei est debilitas expulsiue in renib⁹ ppt cōplonē: aut apa calm et herisipilam et vlcera in renibus et retinent in eis supfluitates residentes omnis aquositatis que puenit ad eos: aut ex vehemētia caliditatis in eis et retinet supfluitates et facit eas lapides anteqꝫ expellantur et attrahit eaz ad eas āte digōnem integz a supiorib⁹ corporib⁹. Et hec caliditas aut est sepabilis: aut i sepabilis: aut accidens ppt laborem: aut acceptionē calefacientis: aut ppt oppilationez supfluitatuz aggr̄gataꝝ: aut frigus constringens: aut apata oppilantia et hoc est plm̄ et fra et dura et cōitas mēbroꝝ ppinquoꝝ sicut intestinorū et alioꝝ. Et qñ cōpmuntur renes tunc accidit in eis oppilatō. Et iste res om̄s et inueniuntur in vesica causa lapidis qꝫuis differant utriqꝫ lapides: est. n. ille qui in renibus est lenior parump et minor et magis declinis ad rubedinem et ille qui est in vesica est durior et maior valde. et magis declinis ad nigredinē et ad citrinitatē et ad albedinē lz generet in ea lapis qui minutatim frangitur. Et iterum si est lapis renū et generat secūdū plm̄ et non adhuc mingit tunc est sedim̄ vrine itentuz cū eo: et si est vesice et discernit fz plm̄ post sepationē vrine: tunc est fex san. deinde associat ei et diuersificatur ab eo. Et ille cui plm̄ aduenit lapis renū est pinguis: et ille cui plm̄ aduenit lapis vesice est extenuatus. Et senib⁹ plm̄ aduenit lapis renū qꝫ lapis vesice: et infantiuz et eoꝝ qui illos sequnt est econuso. Et plm̄ h⁹ fit inter infantiaz et pubertatis initiū. et illud ideo qm̄ virtus expulsiua in infantib⁹ et adolescentib⁹ est fortis qr̄ expellit a supiorib⁹ mēbris ad illa que sunt inferius. In senib⁹ vo virtutes renū ipoꝝ debilitantur valde. Et iteꝝ qm̄ infantium et adolescentium subtilioꝛs sunt hu. tunc ppt hoc penetrant in renibus eorū. et senū hu. sunt crossiores: qr̄ nō penetrant in r̄nib⁹ eoꝝ. Et qꝫ plm̄ generat lapis i infantibus: est ppt appetitum eoꝝ et motum ipoꝝ sup replonē. et quia potant lac et ppt cōstrictionē meatus vesice eoꝝ et in senib⁹ ppt debilitatez digōnis ipoꝝ. et ppt hoc iudicauit. Hip. qꝫ ipe in senib⁹ non sanatur. Et omnis vrina in qua est hu. plm⁹ est dignior vt ex ea generetur lapis et ē illa ex qua qū descendit generat sal et est eius sal plurim⁹. Sal aūt generat ab aquositate in qua est terrestritas plma quā adussit calitas. Et vrina quidez infantiū pluris est salis qꝫ vrina senum: nō qm̄ terrestritas eius sit plurima: imo qm̄ caliditas i eis est pl⁹ et terrenitas eius in adustione est pfundior. Et p

pt̃ hoc vrine eoꝝ sunt turbide ꝑpt̃ multitudinem permistionis ipoꝝ et ꝑpt̃ raritatem corpoꝝ eoꝝ: q̃r soluũt ab eis plim aquositatis cũ resolutione occulta et dignioꝝ puerorũ vt in eo generet̃ lapis ẽ ille qui est sicce nat̃e ſꝫ plꝫ et cal̃i cõnõi. Et nõ exiccatur ſꝫ plim nã nisi ꝑpt̃ attractionẽ humiditatũ ad ipsius eꝑ. deinde memba vrine ipius. Et qñ est illic caliditas est causa efficiens ꝑsens. et ad vltim̃ siccitas nat̃e facit vrinaꝫ crossioreꝫ et plimã. Et in illo in quo est sedim̃ arenosũ non aggr̃gatur lapis qm̃ mã non est coarctata et nꝫ aduenit ei iteꝝ causa plima et si ipa essꝫ plima: essꝫ ꝓmũ qđ generar̃t ab ea lapis magnus durus nisi essent plima. sed est mollis suscipiens cõiunctionẽ: et si non: non multiplicaret̃ eius sepatõ in vrina. et qum forma sit: hoc scias ꝙ mã non est neqꝫ ꝑpt̃ cam̃ in se ipaꝫ: nꝫ ꝑpt̃ vehementiã caliditatis eius quod in lapidẽ cõuertitur non suscipientẽ cõtinuationẽ. Et sigt̃ fortitudinẽ expulsiue et huiusmõi iudiciuꝫ plim ñ est necessariuꝫ. et scias ꝙ paꝝ accidit puellis et mulieribus lapis in vesica qm̃ meat⁹ vesice eaꝝ. q. ad exteriora breuior et latior et paucoꝝ anfractuũ et in breui de facilitate expulsionis est ꝙ non est in lõgo. Et de hñtibus lapidem sunt quibus fiunt paroxismi generandi lapidem et mingendi eũ. Et qñꝫ aggr̃gat̃ et fortasse egr̃dit̃ qñ vrina aduenit eis sicut in colica. et spatiũ in hoc est diũsũ inter mẽsẽ et vsqꝫ ad annũ. Et si ille qui consueuit tolerar̃ lapideꝫ magnũ alleuiat̃ ꝑ alios dolores vesice: et sigt̃ illud ꝙ mẽbrum non suscipiens ãpationẽ velocit̃ nõ ãpat̃ ꝑ h⁹mõi neꝫ ꝑ dolorẽ clamosũ qñ tolerat dolorẽ lapidis cũ magno lapide: tunc vnusquisqꝫ amboꝝ si singulare fiat ãpat̃. Et scias ꝙ lapis renũ et vesice est ex eis que her̃ditant̃.

De signis. Ca^m. xvii.

Signoꝝ aũt lapidis q̃ est in renib⁹ ꝓmuꝫ est vrina ⁊ ẽ ꝙ vrina ĩ ꝓmis est crossa deinde incipit cõuerti ad tenuitatẽ et attenuat̃ ꝑpt̃ r̃tentionẽ turbidi tunc existima ei⁹ generationẽ q̃uis qñꝫ mingat̃ in principio rei tenuis et generatõ eius in principio rei crossa est magis significatiua sanitatis ṽtutis et dilatationis meatuũ. Et qñꝫ est cũ eo sedim̃ plim sil̃e sedimĩ qđ est in egritudinib⁹ cp̃is infirmi. Et q̃to plus est vrĩa vehem̃tius clara et magis assidue clara et paucioris sediminis sigt̃ ꝙ lapis ẽ durior. Et dr̃ ꝙ qñ sani et ꝓpe senes mingunt nigrũ cũ dolor̃: aut absqꝫ dolor̃ indicat ꝙ lapis cõplet̃ ĩ vesica: et cõfirmat̃ significatio in omnib⁹ illis si vides vrinã residentem. et est arena illa tendens ad rubedinẽ et citrinitatẽ. Et cõfortat illud si inuenit̃ g̃uitas in chatin et dolor et si .q. retineat̃ aliquid qñ mouet̃ sup eũ sentitur in eo qđ sequit̃ alchati sigt̃ magis fortitudinem virtutis et amplitudineꝫ meatuuꝫ. Et vehem̃tior dolor qui fit ꝑpt̃ lapideꝫ renũ qñ ĩ ꝓmis generat̃ est quia cõstringit. Et pꝫ ea quia inititur qñ mouetur et incidit in meatib⁹ et ꝓpe in meatu vesice facit dolorẽ qñ mouetur ab eo. In dispõne ṽo cõgelationis eius et quietis eius et quietis patientis ipꝫ qñ non est repl̃o vehem̃s coarctans cõmouens lapideꝫ inuenit̃ retentio g̃uitatis tantũ. Et repl̃o cibi facit ipꝫ vehementius excitar̃ dolores et ꝓpe qñ descendit cib⁹ ad intestina et ꝑtrãsit ea: qum autem euacuantur et expellunt̃ superfluitates ex intestinis dolor̃s sunt quietiores. Signa vero motus lapidis sunt grauitas doloris et eius vehementia et descensio eius ex alchatim usqꝫ ad inguina et ad emunctoria et tunc iam ꝑuẽit lapis ad meatum vesice. et qum sedat̃ ille dolor: tunc iam ꝑuenit in vesica.

De curatione. Ca^m. xviii.

Dicam⁹ hic curationes que sunt lapidis renũ ꝓpe et cõmunes ei cũ lapide vesice: deinde faciam⁹ ad lapidẽ vesice cam̃ singular̃ et curationes singulares ꝓpas. Intẽtiones quidem quas medici in curatione lapidis ĩtendunt sunt abscisio mat̃iei eius et ꝓhibitio generationis ipius cũ abscissiõe cause et rectificatõ eius deinde mundificatõ et ꝯminutõ ipius: et fractio eius et comp̃ssio ipsius et eradicatõ eius ex suo suspensorio cũ medicinis que illđ efficiunt: deinde ei⁹ extractio et subtiliatõ in ipo et ordine eius. ⁊ illud cõplet̃ cũ medicinis ꝓuocatiuis: aut cum adiuuantib⁹ deforis deinde est regimẽ sedans illud quod sequitur inde de doloribus: et rectificatio eius qđ accidit ĩ eis de vlcerib⁹: et sunt quidaꝫ q̃ laborant extrahẽr ipꝫ ꝑ incisionẽ ilĩ et ꝑ dorsum sed ẽ magnus timor in eo et opatõ eius q̃ rationeꝫ non hꝫ. Mat̃iei aũt abscissio ꝑpat̃ in ꝓmis cuꝫ euõne eius ꝑ sol̃onẽ ventris: aut ꝑ uomitũ: deindẽ abstinendo a cibis crossis et aquis turbidis equando quod comedit̃ et cõfortando stõꝫ et faciendo vt digõ sit bona. Et cũ exercitio tempato in tempore vacuitatis et fricatione eius qđ ĩ medio stringitur et leniendo nãꝫ vt declinent hu. crossi ad latus fecis et non fiat ex declinatione fecis coarctatio renum. Et ex eis que conferunt ad hec est assiduatio prouocationis cũ eis que lauant vesicam de seminibus diureticis. et de illis que bona sunt apud illud est aqua ciceris: et aqua carui: et aqua foliorum rhaphani: et rhaphanus ip̃e ꝓpe minutus humidus. Et qñ supuenit ei spatium dieꝝ administretur diureticũ forte. In pueris ṽo ꝓhibet generatõnẽ lapidis sumer̃ in potu vinũ albũ subtile ꝑmistũ. Et iuuat̃ a clisterib⁹ lenibus lempatis ꝑ illud quod educunt de fece et leniunt nãꝫ. Et qñꝫ ponuntur in eis de medicinis clisteris et ꝑducunt virtutem ꝓpe. Et ex ꝓhibitiuis generationis ei⁹ est vomitus post cibũ et multus vsus eius. Ipe. n. expellit supfluitates crossas ꝑ viam cõtrariã uie cuius motus est ad renes: et facit latus renũ mundũ et vacuuꝫ. et balneum et renes fortasse ꝑueniũt ad lubricitatem ei⁹. et qñꝫ extrahunt mãs ad illđ qđ de corpe appꝫ et auertunt eas a renibus. Et qñ mlt⁹ vs⁹ ẽ eoꝝ mollificat ṽtutẽ ⁊ đbilitat ṽtutẽ r̃nũ. Et sil̃r si administrentur in hora in qua nõ sunt necessarie lenificatio et sedatio doloris. Faciunt enim renes susceptibiles materieꝝ effusaꝝ ad eos ꝑpt̃ mollificationem ipoꝝ. et dormir̃ sr̃ dorsũ est ex eis que lapidi ꝯferũt. Medicine ṽo cõuenientes qñ sunt ſꝫ plim medicine amare que nõ sũt valde vehementis cal̃itatis et addant in eam. Et omne cuius incisio est vehementior et cuius caliditas est minor est melius. Et oꝫ vt ille que sunt lapidis vesice sint vehementius cal̃e q̃ ille que sunt lapidis renum. et est hoc genus medicinaruꝫ

aliud quar opatõ non ꝓportionaṫ ad cal'm et ſiꝫ imo non faciunt illud quod efficiunt niſi cū ꝓprietate. et medicinarꝫ ꝯminuentiū quedam ſūt que ñ ſunt cū illa ſupfluitate in virtute. et nā earꝫ eſt ad ꝯminuēdū lapideꝫ puꝫ. Et illarꝫ que non ſunt cū vehementia quedāꝫ ſunt q̄ ſunt vehemētis virtutis ſꝫ lapideꝫ renū ſed ſunt pue virtutis ſꝫ lapidē veſice: aut nō hñt virtutē ad illū ſicut lapis iudaicus. Et quedāꝫ earꝫ ſunt que ſunt fortes ſꝫ lapidē renūꝫ et operantur in lapidē veſice. ¶ Et quedāꝫ ſunt fortes vehemētes in vtriſqꝫ lapidib⁹ ſimul: ſicut auis que nominaṫ altragulides: et ſicut cinis ſcorpionū. Et qū ꝯponunṫ ex medicinis ad lapideꝫ medicine oꝫ vt adiungant̄ eis ſpecies medicinarꝫ que eas adiuuent ad opandū quod efficiunt de quibus ſunt medicine fortis ꝓuocationis: et extrahunt in vrina creſſa illud qd̄ eradicaṫ de lapide ⁊ ꝯminuiṫ. Et de illis ſunt medicine in quibus eſt alteratio eius qd̄ alie mouēt medicine et moranṫ ut ſua mora pficiant integritatem ſue opationis. Et iſte medicine ſunt non veloces penetratiōis ꝓpter pinguedinē in eis et viſcoſitatem et ſunt cū hoc facientes digōnē: ſicut gūma feniculi. et de illis ſūt medicine velocis penetrationis et mundificatiōis ſicut pip et allea. Et medicine ꝯfortantes mēbrum apud diuiſitateꝫ impſſionū in eo. et motuꝫ ſup ipſū et ſunt medicine albezereati ſicut ſpica et caſia ⁊ alie. Et de illis ſunt medicine in quib⁹ ē ſtipticitas ſubtilis: ſicut ſunt robub fructuꝫ vt cōſeruēt mēbrū. Et qñꝫ miſcenṫ cū iſtis medicinis medicine ſedātes doloꝛs cū ꝓprietate: aut ſtupefactione ſua cuꝫ ꝓuocatione. ¶ Quūqꝫ ꝯponim⁹ medicinā ſꝫ hāc formā: opaṫ ṽtus nāl' in ea: quaṙ vtitur eis que ad lapideꝫ ſunt apd̄ lapidē poſtq̄ vſa fuerit illis ad hoc vt puenirēt ille que ſunt ad lapideꝫ ad locū lapidis: et tunc vtiṫ liquefactiuis et lenitiuis illic ut ꝑmaneat mā lapidis et faciat ipāꝫ morari vt opationem ſuaꝫ efficiat p hoc q̄ dominaṫ ei virtus admiſtratiua qū iaꝫ ante illud vſa fuerit illis facientib⁹ penetraṙ que feſtinaṙ fecerūt illis ad lapidem facientibus ad lapidē. Et cū vtiṫ ꝯminuentib⁹ et ꝯpmētib⁹ et faciunt opationē ſuaꝫ pigreſcunt medicine morari facientes et ꝓuocatiue et pētratiue. ¶ Qū aūt extenditur dolor admiſtra ſtupefaciētia ſꝫ q̄ eſt regula cognita in ꝯpoſitione medicinarꝫ. Et qñꝫ eſt neceſſariū vt in medicina ſingulari vna ſint plēs harꝫ ꝓprietatū. ¶ Nūc quideꝫ numeṙm⁹ medicinas ꝯminuentes lapideꝫ et extrahentes ipāꝫ.

¶ De medicinis ꝯminuentib⁹ lapid̄. C. xix.

Et ſunt ſicut coſti radix: et radix rubi: et bdelliūꝫ: et radix ſule ⁊ cort: radicū alōmeſt: et cicer nigrū et ꝓpe aqua ei⁹ et ſemē altee: et fructus alkarāſie et gūmi alzarur et in alzarur eſt virtus in hoc: et tribuli: et radix eoꝝ ſunt boni ad illud: et radix albaſce et ſquilla et acetū eius: et oxymel ipſius: et apiūꝫ mōtanūꝫ et calamītū. et apſinthiuꝫ: et caſia et radix citroli capeſtris. et xilobal': et carpobal'. et oppobal'. et radix eius eſt fortis valde. et ſemē malue campeſtris et cardus. et aqua radicis eius et ſcolopendria et capillus veneris de quo ſumaṫ pond⁹. ʒ. ii. in aqua rhaphani et apiū et radix athel et ſemen canabis et ṽga paſtoris et ꝓpe romana et cymīnū campeſtre. et radix pentaphilon et aq̄ eius et camepitheos et poliūꝫ. et radix aſpagi et ſemē cipi egyptiaci et cortic. radicū lauri et ſemē rhaphani et ſcordeō. et extremitates vitis albe et ruta agreſtis. Et iteꝝ baurach armeni de quo ſumaṫ pond⁹ auṙ v. et conficiaṫ cū melle et potet in aqua rhaphani trib⁹ diebus. et iteꝝ ſcorie ul' ſotiṙ auṙ. i. cū aqua tepida. Et dixerunt quidā q̄ ſi ſumāṫ ſeptuaginta grana pipis et optime terrantur et fiant ex eis. vii. trociſci. et detur in potu omni die troc. vnus deſcendet lapis et in fiſticis eſt uirtus qua ꝯminuitur lapis renū. Et de fortibus ſꝫ lapidem renū ſunt lapis iudaicus et pullegiū et camepitheos. et de fortibus abſolute ſunt cinis ſcorpionū: et ol'm in quo ponunṫ ſcorpiones ſtans ſub ſole linitū in iectuꝫ ꝑ ſiringā in lapide veſice. ¶ Cineṙs aūt ſcorpionū regimē melius ē vt linias vas ſiſe vrinali ſpiſſum luto ſapiētie: deīde ponas in ipō ſcorpiones et dimittantur in furno calido nocte iª ad minus ita ut pueniant ad ſūmū in adustione et in mane remoueanṫ. Et vitrū eſt melius q̄ teſta exiccans et accipiens virtutē. et cinis leporis decollati ſꝫ hunc modū eſt fortis. de quo ſumaṫ in potu pondus. ʒ ii. et aq̄ ei⁹ ſunt vehemētis iuuamenti et reſolutōnis. et que de eo ex more ſumunṫ ſunt caput et extrema ipſius exiccata in ſole in vaſe eneo. Et iterū lūbrici terreſtres exiccati. et iteꝝ nitrū attrictiōne factū. vt atomi qui in ſolis appent radio. Et iterū cinis nitri et illud meli⁹ ſit ſi igneaṫ ſup cochliarium ferreū et tritū cribelletur: deinde ponaṫ ſup aquā fabarꝫ et oſtendeṫ in ea quod de eo calciatur et iteꝝ reliquꝫ donec pulueriżeṫ totū: deinde terat̄ pulnis ſicut atomi qui ſunt in radio ſolis et daṫ de eo in potu auṙ. i. in. xii. auṙ. aq̄ calide. et illd̄ melius ē d̄ qd̄ ē vitro albo claro. Et de illis que valde fortiora ſunt. eſt vnus lapiduꝫ qui in ſpongia inueniuntur. Et iteꝝ ſan. hirci exiccatus et ille melior eſt qui ſumiṫ in hac hora in qua coloratur vua. ¶ Queṙ g° ollā nouam et ablue eaꝫ aq̄ ita vt remoueaṫ quod de ea eſt de nā terrenitatis et ſalſedinis. et ſi fuerit lapidea erit melior: deinde decolla hircū qui habeat quattuor annos ſup illam ollam et dimitte pmū ſan. eius et vltiᵐ curreṙ: et aſſūme mediuꝫ tm̄: deinde incide ipāꝫ in fruſta pua de quib⁹ facias troc. quos ponas ſup rete aut pannū mūdū et ſpge eos ad ſolē ſub diuo paſtorale d̄fendens eos a pulueṙ et dimitte eos tamdiu donec eoꝝ exiccatio vehemēs fiat in loco ad quē ros nullo mō ptingat et cōſerua troc. et qū volueris eos in potu tribueṙ dabis eis in potu cochliariū iᵐ in vino aceti in hora quietis doloris: aut in aqua apij montani et videbis rem mirabilē. Et d̄ eis q̄ fortia ſunt eſt cinis ouoꝝ galline poſtq̄ euāata ſunt a pullis. Et de eis que ſunt vehementis fortitudinis et meliora omniū eſt auis que grece nominaṫ tragulidos et auis eſt de geneṙ puarꝫ minor omnib⁹ auib⁹ excepta aue r̄gia et color corpis eius ē inter virideꝫ et cineritiū et citrinū et ſup alas eius ſunt penne auree. et ſup caudā ipſius ſunt alba pūcta et plꝫ appitionis eius eſt in hyeme et apud piſcinas et apud pietes et ipius volatui apud pictes ñ eſt fixio: imo volat parꝫ et cantat et garrit ſemp ⁊ mouet caudā. Et ipā comedaṫ cruda ſicut ē quod

melius est et comedit elixata et assata et salitur et
reseruatur ut caro salita. Et qñz aduritur sicut est in
furno qui non sit cũ illa calitate. s. cũ q̃titate qua
dominet̃ ei adustõ et destruatur v̂tus et sit in vi
treato vase ⁊ fʒ mõz qui dictus ẽ ad scorpiones ⁊
alia et qñz aduritur in olla lapidea: aut butiniai et
stringitur capud eius. Et qũ ptransit terminũ rei
tendens ad adustioné tunc retine. Et qñz pulueri
zatur illud quod d̃ ea salitum est et assatũ ipsi⁹ cuz
pipe et similib⁹ et bibat̃ tritum eius a puluerizati-
tione: aut adustione cũ vino claro cũ melle: aut cũ
aq̃ mellis: aut cũ condicõ. Et silr vnaqueqꝫ haruz
medicinaꝝ. Et existimant quidam ꝙ hec auis sit
auis spine sed hec est auis que nominat̃ francigie
safurion de qua non scio an sit illa: aut alia. et exi
stimant ꝙ qñ exiccatur et bibitur paulatim extra
hit lapidẽ ex omni loco. Et dixerunt quidez ꝙ la
pis ipe extrahit lapidẽ. Et iteꝝ fimu⁹ columbin⁹
et fimus galli. et existimant hunain et alkind⁹ ꝙ
qñ sumit̃ de eo pondus. ʒ. ii. et origani pondus.
ʒ. ſ. et q̃tũ ipʒ ẽ zuccari tabarzet extrahit omnez
lapidez. Et qñ ponũt cũ eo pip et sal et ꝓpe in de-
coctione pullegÿ: et iteꝝ scarabei exiccati. Et exi-
stimant quidaz ꝙ suffumigatõ eius quod est sub v̂
ga cũ spina eritÿ facit mingeř lapidez: et hoc est d̃
illis que ego non verifico. Medicine vero q̃
cũ istis pmiscẽtur pharmacÿs ad penetrandũ sunt si
cut pip et calamĩtũ et cinnamomũ et iste cũ hoc sunt
iuuatiue in ca° motionis lapidis. Medicine aũt q̃
cũ istis ꝯmiscent̃ vt ꝓuocent cũ virtute et extra
hant supfluitates crossas sunt sicut semina cognita ⁊
ꝓpe seug̃. et sic daucũ et meu et su. ⁊ assaꝝ et aco
r⁹ et ameos et keisim et siseleos: et sem̃ agni casti
et squinantũ et cordumeni. Et fortasse quidaz ho
mines dicunt bonũ esse vti catariđibus. Et iste q̃-
dez medicine cũ vehemẽtia ꝓuocationis sue non
sunt ꝓbate ĩpssione ĩ lapide. Medicĩe v̂o doloris
sedatĩe sunt sicut sem̃ lini et mucilago eius: et si-
cut nuces et auellane: et sem̃ altee et habent ordi
nez etiaz ad mãs lapidis. Et ꝯuenientiora ad cor-
pus renum ex narcoticis est illud qđ scĩuim⁹.

Medicĩe aũt cõfortatiue sunt sicut been et aristo
logia: et liliũ siccũ et sem̃ agni casti. et iteꝝ sicut
rosa et balaustie: et squinantũ et sandali. Me
dicine v̂o ꝯposite ad lapidẽ sunt sicut mithridatuz
ipʒ nanqꝫ fortis opationis est in lapide renũ: et sic
sagzenea et sicut ꝯfectio de scorpionibus cognita
ad renes et vesicã. Et iteꝝ medicamen factum cũ
san. hirci qđ nominat̃ manus dei ꝓpt̃ suã nobilita
tẽ. Et medicam̃ thesaurizatũ dictum factum cũ olo
balsami qđ est mirabile. Et sicut medicam̃ forte
qđ expti sumus. Recipiens cineris vitri et cineris
scorpionũ: et cineris radicũ cauliuz nabati: et cine
ris leporis et lapidis spongie et san. hirci exiccati
ꝯtriti: et cineris corticũ oui de quo pullus egĩss⁹
est et lapidis iudaici et gũmi nucis: et acori ptes e
quales: et petroselini dauci pullegÿ gũmi arabici ⁊
seminis altee et pipis õniũ ana ptẽ. i. et. ſ. cũ mel
le conficiantur c⁹ doſ sit vsqꝫ ad auř. ii. et supra
cũ aqua tribuloꝝ decoctoꝝ cũ cineribus nigris.

Et hoc etiam ꝯueniens est ei qui in vesica est ex-
trahens ipʒ silẽ luto albo. Et iteꝝ ex eis que sunt
fortia aggřgata est illud qđ recipit seminis melõis
et vitri adusti et culbũ ptes equales. sumat̃ cũ aq̃
ciceris. Et iteꝝ fimi columbini et fimi galli. det̃ a
liquid cũ aqua rhaphani: aut cũ vino: aut cũ aqua
caľa. est enim aggřgatiuuz. Et de illis que sunt ag
gřgatiua est vt sumat̃ condisi pond⁹. ʒ. i. fimi co
lumbini. ʒ. i. scarabei. ʒ. i. duodecĩa terantur et
dent̃ cũ vino. Et iteꝝ lapis spongie scolopendrie
capilli ueneris semis altee petro: equalř et sit do
sis quantũ necesse est in aqua apÿ: aut aq̃ radic: aut
aqua tribuloꝝ: aut aqua rhaphani. Et iteꝝ de eis
que sunt aggřgatiua est illud qđ. ℞. g̃noꝝ fruct⁹
balsami calamenti campestris sicci lapidis spongie
se. malue et albedarũgi sicci ptes equales terantur
et dent̃ ex eo om̃i die cochliariũ i^m cũ vino pmi-
sto. q. ℥. iiii. Et de illis que ꝓpora sunt ei qui est
in renibus est illud quod. ℞. meisus sumirion a̋
boꝝ ana pondus. ʒ. ii. pipis. ʒ. iiii. c⁹ dosis sit fʒ
q̃titatẽ que existimat̃ cũ oxymelle squillitico. Et i
teꝝ rute cãpestris malue cãpestris radic. apÿ ptes
eq̃l. đ qb⁹ sũat̃ q̃titas duoꝝ cochliarioꝝ q̃ coq̃t̃
in uino et colet̃ et bibat̃ vinũ. Et iteꝝ radix penta
philõ cũ oxymelle quillitico: aut aqua mellis.

Et iteꝝ se. rhaphani et culbũ equalř sumat̃ in po-
tu vna vice post aliam. Et iteꝝ g̃noꝝ almahaleb
excorticatoꝝ tritoꝝ auř. ii. croci auř. i. aristoľ.
auř. ſ. cõficiantur cũ melle c⁹ doſ sit. ʒ. iiii. et i-
teꝝ cordumeni pond⁹. ii. ʒ. cũ tertia sui cortic. ra
dic. lauri. et iteꝝ sem̃ albarmel et bdellium suma
tur de quib⁹ fiant pilule et sumatur de eis omni
die pond⁹. ʒ. i. cũ aqua ca. et cũ aqua folioꝝ rha-
phani: aut ennule humide: aut cũ aqua oliuaꝝ.

Medicam̃ vlti^m sedãs dolorẽ et extrahens lapi-
đ. ℞. sumiriõ et est apium campestre et det̃ apiũ
psiciũ. ℥. i. cipi egyptiaci spice aromatice se. papa-
ueris albi cinnamomi casie pipis al. se. baucie aco
ri omnium ana. ℥. i. et. ſ. lapidis iudaici lapidis
delati de regione macedõie ana. ℥. ſ. cõficiatur
cũ melle de quo sumatur ad magnitudinẽ auella
ne cũ vinos. Medicam̃ conferens generationi
lapidis. ℞. se. citroli pullegÿ se. altee õniũ ana.
ʒ. i. se. cucu. hortulani. seminis melõis dragagã
ti omniũ ana. ʒ. ſ. misceantur omnia et sumat̃ sit
qꝫ doſ eius pondus. ʒ. ii. cũ vino subtili pmisto:
Aliud. ℞. lapidis inuenti in spongia: radicis tri
buli se. bautie omniũ ana. ʒ. ii. seminis cucume-
ris hortulani seminis melonis seminis altee ami
li omnium ana pondus. ʒ. ii. seminis fenicu li anisi
polÿ omniũ ana. ʒ. iii. Et qñz dat̃ eis in potu aque
in quibus decoquantur medicine lapidis sicut aq̃ ĩ
quibus decoqunt̃ camepitheos et poliũ et calamẽ
tũ et siseleos et radix tribuli et fructus eius et sco
lopendria et radix malue et capillus veneris et v̂
ga posto. et ra. tamarisci: et ra. eupatorÿ: et se
m̃ altee et sũiriõ ⁊ saguaſ ⁊ pullegiũ et alia ex diu
reticis. Et quandoq̃ ꝯministratur in diebus sani
tatis prohibet generationẽ lapidis etiaz. Et ex d̃
coctionibus quibus iuuamentum confertur lapi-
di renũ qũ eoꝝ administratio assiduat̃ ĩ horis ꝓ
xismi est vt decoquant̃ folia malue campestris ⁊
ponant̃ in decoctione eius butyꝝ et mel de qua su
mat̃ in potu res plĩma frangit enim lapiđ et ꝓuo-
cat vrĩã et lenit iter ei⁹ et extrahit eũ cũ facilitate
Et Ruffus quidez dixit ꝙ plĩma belneatio in ther

mis sulfureis frangit lapidez. Et hec fortasse facit
puenire ad hec q quedaz aque cale que qñz vlce
rant cutẽ qñ ponunt in eis medicie lapidis et sub
mergit i eis pann⁹ dũ sunt cale et pont sup locuz
lapidis rsoluit ipz. Et ego iam expt⁹ sũ res h⁹ ge
neris: in rgimine aũt in pparatione lapidis ad hoc ut
eleuet et patiat a medicinis cũ facilitate lubricitatis
et exitus: oz vt administrent olera mollificantia
inungendo cum fricatione. Et similiter emplastra
et embrocationes et cerata mollificantia: et bal-
nea et tine cum quãtitate que non mollificent vtu-
tez si fiue et debilitetur expulsiua. Et qñz currit p
pt illud ad mẽbrũ additio materi. Et tũc bibitur
medicam ad eradicationẽ lapidis vt fiat facilis sr
ipz eradicatio et extractio. Et oz vt misceant cum
mollificantibus cõfortantia fz canonẽ motum et p
pe qũ nõ est cũ confortantib⁹ plima cõtrarietas ad
intentionẽ que est in resolutione. et illa sunt sicut
olz de lilio et olz de spica et olz de alcana et cor[a]
coz etiam: et olz alkeiri aggrgat intentiones pri
mas: deinde stringat mediũ et alchati et pectẽ vt
dilatent meatus desup: aut fricent cũ manu: deiñ
det in potu medicamẽ ꝯminutiuũ: et si fuerit sũ
ptũ in potu tunc ꝯuenit adhibeat diuretica. Et nõ
est malũ vt bibatur et quod ẽ sicut casia fistula cũ
olo amigdalino et cũ succo viscoso qui sit d succis
diureticis in quib⁹ sunt viscositas et lubricitas cuz
olo amigdalino. et ex eis que cõferũt post mollifi
cationẽ: aut qũ excusatio est a mollificatione ppt
illd qd scis de lapide suspenso moto sunt vapora
tões cũ spongia et silib⁹ sibi infusa in aqua et olo
et cũ panno: aut surfur: aut empla calefacta et vi
scosa: aut cũ olis calis calefactis sicut olo rutino:
aut cũ olo et castoreo. et est necessariũ vt conserue
t calefactio emploz. Qd si necessaria sunt fortio-
ra illis ponant ventose vacue sup lapidem: et sit
eaz positio dolorosa ut attrahat ipz deinde depo
nat ab illo loco ad illũ qui est sub eo ad inferiora
et suspendantur ibi. Et silr fz gradationẽ descen
dat a loco renũ fz obliqtionẽ emunctorioz ad infe
riora. Qũqz descendit ad vesicã sedatur dolor. et
qñz exercitiũ et motus et equitatõ sup animal in-
quiete incedens sufficiunt. Et silr descens⁹ p gdũ
et ppe postq administrate fuerint inunctiones.

Qũqz descendit ex vesica ad meatũ vge tunc for-
tasse facit dolorẽ. Et tuc oz vt regat regimine illi-
us loci cũ eis q dicem⁹. Regim aũt doloris qñ
ꝯmouet et ppe apud vgã ppt magnitudinẽ lapi-
dis: aut ppt dentes in ipo et fractaz rascationis et
aspitatez excoriantẽ qñqz pole est vt sit cũ bal. et
tis. Qũ aũt supfluũt et mollificant redit dolor ve
hemens post horã. Et embroce de camemilla: et
meliloto et altea et surfure bone sunt et iuuatiue
Et si fuerit cõstrictio aliqua nate tunc de rectiori
b⁹ reb⁹ est extraher fecẽ cũ suppositorio aut cum
clisteri nõ magno qd coarctet et dolorẽ faciat: im
mo suppositoriũ amabilius est mihi. Et in lenifica
tione nate est alleuiatõ plima et sedatõ doloris: et
non est seita ad administrandũ catharticũ. ipz eni
ledit et nocet p illud qd descender facit desup.
Clister autẽ qũ in eo ponunt adipes et vnctuosa
et virtutes mollificantes et virtutes diuretice fa
cit cũ solone ventris lenitatem et frangit dolorem
et adiuuat ad extractionẽ lapidis. Et quz dolor ẽ
fortis sedat qñ curat cũ eis q diximus deiñ qũ cura
t lapis multiplicat. Quar rectius est vt abstineat a
medicinis fortit mouentib⁹ et administrent cliste
ria leuia lenificantia: et inunctiones que cõpmẽdo
et fricando fiunt: et cerataria mollificantia lubri-
ficantia. et de illis que iuuant i hac hora est admi
nistratõ vomitus: et illud est de eis que minorãt
mãs ꝯpmentes lapidez. sed fortasse nocet p illud
q attrahit lapidẽ ad supiora. et si fuerit dolor d
illis que non rmouentur prs⁹: tunc necessariũ erit
dar in potu illud qd stuporẽ facit. Et itez filoniũ
et ẽt mithridatũ madragoratũ et tyriaca q ñ ẽ an-
tiqua: imo est ad nouitatẽ decliuis et est virtus o
pĳ remanens. Ipa. n. pluribus cõfert modis. Cõ
fert nanqz ex pte tyriacitatis et ex pte puocationis
et cõminuit lapidẽ et ex pte stupefactionis doloris
et qñz adiuuat in dieb⁹ ventositatẽ in renib⁹ co
arctantem etiã lapidẽ. Et cognoscitur p sig vento
sitatis renũ: aut ventositatẽ in intestinis ꝯpmentẽ
ipz. et cognoscit p sig sua: qr oz tunc vt intendat
ad ea que frangunt ventositatez sicut ruta et sem
eius et sem apĳ et anisũ et ameos et carui et nigel
la dando in potu in eis que sunt sicut aqua mellis:
aut emplando: aut faciendo ex eis ceratũ cũ olo ali
quo et vtendo eo in clisteri. Et si fuerit lapis ppt
apã calz curet curatione apatis renũ in pmis. Et
sufficient ea que scis de embrocis et emplis et ce-
ratarĳs infriantibus que preterierunt tibi in ca.
plrib⁹ aspso sup eo modico aceto donec penetrent
⁊ silr fiat clister cũ istis succis et cũ olo ros. cũ eis.
et si indigent phlebotomia fiat. Et si fuerit ppter
apã duz: tunc adhibeant ea que sunt sicut mucila
gines cale. vt mucilago se. lini et fenugreci et al-
tee: et se. almaru pmiste cũ eis que infrant. Et silr
caẽmilla et melilotũ et tribuli et anetũ. Et ita ad
ministrat epithimata. Et qñ administratur epithi
mata oportz ut ponantur in eis que sunt sicut gum
ma pini et serapinuz et ammoniacũ et storax et ca
storeũ et sicut myrrha. Et itez ola cala cũ ꝯfortan
tib⁹ aliqb⁹. Et de vnguentis vnguentũ diaquilõ
et vnguentũ de adipib⁹ et alia: et qũ videris in-
flãmatiões puocabis tunc. Cibi aũt lapidẽ patiẽtiũ
sunt illi qui cõtrarĳ sunt cibis nocentib⁹ eis: et car
nes auium assate habentiũ colorẽ cineritiũ et auiũ
in domib⁹ habitantium dissolute cũ decoctione ñ
nocent eis. et silr que de carnibus sunt subtilia: et
cancri assati caro ꝯfert eis. Et oz vt in cibis eoz po
nantur capita cardi ⁊ aspagi et ppric campestris cũ
aqua cineris et olo cartami.

Fen. xix[a] de dispositõnib⁹ vesice et vrine duos ꝯprehendẽs tractatus.

Tractat⁹ prim⁹ de dispositionib⁹ vesice.

De anatomia vesice. Ca[m]. i.

Q[q]uenadmõz deus excels⁹
creauit et fecit vasa aggr
gatia ꝯphendentia totuz
vsqz aggrgat deinde ex
pellit totũ simul p quod
sit excusatõ ab ascellatõ
ne cõtinua hora post ho-
rã sicut sciuisti. Silr ppa
uit excels⁹ ⁊ creauit eis qd d si fluitate aquositatis

attrahat digne excuti et expelli capacitatem et sac
culū cōphentē totalitatē eius: aut plm eius donec
surgat ad extrahendā ipāʒ semel. et non sit neces
sariū expelleř ipā cōtinue. sicut accidit patientib⁹
distillationē vrine et capacitas illa est vesica. Et
creata est neruosa ex neruis ligamti vt sit vehem
tioris fortitudinis et sit cū fortitudine susceptibil
extensionis plane sustentate vt impleat aquosita
te. Qūqꝫ repleť euāt quod in ea est cū voluntate
ad quā pducit necessitas. Et in collo eius est carno
sitas retenta vicina lacerto. Et ipā quidē duas hʒ
tunicas q̄ꝝ interior in pfundo est dupla extrinse-
ce: qm̄ ipā obuiat aquositati acute. Et subtiliatus
est creator sapienter in attrahendo aquositatē ad e
am et in extrahendo aquositateʒ ab ipā qř puenire
fecit ad ipāʒ duo emunctoria q̄ sunt renū. Et qum
ad ipāʒ puenerūt sepauit vesice duos aulos quos
facit incedeř inter duas tunicas incipientes ī pmis
penetrař in tunicā pmā pforantes eam: deinde ha
bentes incessū habentem q̄ptitatē iter duas tunicas
deinde submerguntur in tunica interioř disrumpē
tes vtranqꝫ eaꝝ ad cōcauitatē vesice ita vt qn̄ re
pleť aquositate et sustentatur cooperiat tunica a-
liā tunicā exteriorē expulsa ad ipāʒ ab interiori p
te et pfundo talř vt existimeť. q. tunica vna et
non sit in eis penetratō: et ppť illud nō řdit aquo
sitas et vrina qū figiť vesica ad posteriora et ad
duo emunctoria: deinde creauit ei de⁹ c⁹ virtus
est sublimis colluʒ expellens aquositatē ad virgā
anfractuosū pl'es habens anfractus ppť quos non
mundificať ab aquositate integre expulsa ppe in
masculis. In eis nanqꝫ tres hʒ anfractus. Et i mu
lierib⁹ hʒ anfractuʒ i^m ppť ppinquitatem vesica
rum eaꝝ cū matricibus ipsaꝝ. Et illius colli eius q̄
dā ps munita est eo qꝫ circūdat ipʒ sicut suffocato-
riū et expssoriū ita vt phibeat exitum aquositatis
ab ea nisi cū voluntate mollificante illū lacertū ad
iunctū lacertis ventris fʒ qꝫ sciuisti in loco suo: ni-
si illo lacerto adueniat nocumentuʒ: aut supfluitas
nec̄citas et ptiuať uicuiqꝫ latū ei⁹ neru⁹ q̄ptitatē ha
bēs et vene quiete et pulsatiles et multiplicati sūt
nerui eius vt ipsam sentiat illud cui innititur et ad
quod extenditur.

De egritudinibus vesice et cura ei⁹. C. ii.

Accidūt iteꝝ in vesica egritudines cōplo
nis cū mā̄ et absqꝫ mā̄ et apata et oppila
tio de c⁹ sūma est lapis. Et inueniūť in e
a egritudines q̄ptitatis in puitate et magnitudine.
Et accidunt ei egritudines situs in augmēto et dis
locatione. Et accidūt ei egritudines sol'onis singu
laris p aptionē et scissionē et incisionē et vlcera.
Et qn̄ʒ cōmunicat vesice mbra řgalia et nobilia:
sicut cerebꝝ. ipʒ. n. fit dolorosū cū ea et aduenit
ei vertigo: et qn̄ʒ puenit ad sirsen cā cōmunitatis
egritudinū vesice cal'aꝝ: et sicut epi iteꝝ mltotiēs
enim accidit hydropisis ppť frigus vesice. Et e-
gritudines quideʒ vesice multiplicāť in hyeme et
curanť iteꝝ sicut curantur ille que sunt renū et cū
medicinis fortiorib⁹ et magis remanentibus: et
sunt potiones et iniectiones et vnctiōes et empl'a
quibus emplastrentur duo emunctoria et sub
vmbilico et in duabus cōmissuris singularibus
et dolores vesice multiplicantur in aeribus et in ř
gionib⁹ et ventis septentrionalibus et in tempo-
ribus frigidis.

De his q̄ calefaciūt vesicā. C. iii.

Diuretica cal'a oia calefaciunt vesicā: et
vnctiones et iniectiones ex ole. cal'is ⁊
gūmis cal'is sicut ole. costiñ et nardiñ et
de ben et vaporatōnes et empl'a ex medicinis p̄di
ctis in ca. renum cal'is de quibus fiat emplastrum
vbi scis.

De his que infřant vesicā. C. iiii.

Infrigidant eā potus succi portulace: et
citro. et cucur. et potus spodij cū aq̄ fřa
et ex epithimatib⁹ sandali et canfora et
fausel cū lacte acetoso de quo butyꝝ est extractuʒ
et silř mucilagines et succi fři et ole. fřa sicut ole.
de se. cucur. et ole. rof. bonū et ole. de papaueř
et ole. de se. lactuce cū cāfora et similib⁹ et iiectio
nib⁹ pprie et lac asini iuuatiuuʒ est valde.

De lapide vesice et signis eius. C. v.

Oportʒ vt tu cōsideres illud quod dixi
m⁹ ð lapide renū: deinde pmutteris ad
cōsiderandū hoc ca^m. Et tu quideʒ iam
sciuisti illic dřaʒ inter lapideʒ vesice et lapidē re-
nū in qualitate et q̄ptitate ex ca. lapidis renū. Diffe
runt enim vtriqꝫ lapides at ille qui est in renibus
est leuior paꝝ et minor et magis trahens ad rube
dinē: et ille qui est in vesica est durior maior val
de et magis decliuis ad soliditatem et cineritateʒ
et albedinem: lʒ generet in ea lapis q̄ cōminuitur:
et ille quidem qui est in vesica discernitur fʒ plm
post sepationē vrine. Et ille cui plm aduenit lapis
vesice est extenuatus et in renib⁹ est econuerso.
Et infantib⁹ quideʒ et q̄ eos sequntur aduenit la-
pis in vesica. et dicā hic qꝫ vrina in lapide vesice
est decliuis ad albedinē et sedim̄ nō est rubeū ad
albedinē tendēs: aut cineritateʒ: et qn̄ʒ est vrina
crossa oleagine fecis et fʒ plʒ est subtilis et ppe in
pncipio. Et nō est dolor lapidis vesice sicut dolor
lapidis renuʒ: qm̄ ille q̄ est vesice teneť in spatio:
nisi qū lapis retinet vrinā: qm̄ eius dolor vehe-
mēs fit. Et qn̄ ipē cadit in meatu et aspitas in lapi
de vesice plma est: qm̄ est in spatio in quo posŀ ē
vt stet sup euʒ illud quod ipē retinet: et ppť hoc
est maior qm̄ eius locus latior est. et accidit qn̄qꝫ
vt sint in vesica vna duo lapides et pl'es illis ex-
coriantes et multiplicatur cōfractio arene ex eis.
Et est qn̄ʒ cū arenositate fex furfurea ppť abrasio
nē eius a lapide abstergente. Et in lapide quidem
vesice est assiduatō pruritus et doloris in virga ⁊
in radice eius et in pectine cōmunicatōne virge ad
vesicā et hn̄s eū multiplicat cōtractionē virge sue
ppe qū est puer et assidua fit eis erectio. Et qn̄qꝫ
pducit illud ad exituʒ ani et ad retentionē et dif
ficultatē cū hoc qꝫ illud qđ egřditur cū fortitudine
ppť cōphensionē suaʒ a stricto ⁊ ab impellente post
ipʒ. Et qn̄ʒ mingit in fine eius vrina quā vult.
Et quotiens euāť ex vrina quaʒ mingit desiderat
mingeř statim et agens illud est lapis, expellens ex
pulsionē vrine aggřgate. Et multotiens mingitur
san. pp rascationē lapidis pprie quando ē asp ma
gnus et multotiens pungit. Qū g° resupinať lapi-
dosus et eleuanť anche eius et cōcutitur remoueť
lapis a meatu. Et qn̄ tunc fit cōpssio sup pectinem

eijcitur vrina et hec est significatio fortis sup lapidez. Et qñz alleuiat illud incuruatō lapidosi sup genua sua et ɔmotō mēbroꝝ suoꝝ ad inuicez. Et qñz alleuiat p intromissionē digiti in anuz et remotionē lapidis s3 huiusmōi ꝑpationē. Et qñz alleuiatur illud per figuras alias ɔp̄ssiōis et expressionis et resupinationis et incuruatōnis q̄s experimentū inuenit. Qū g° nō ɔfert illud administret alchartir et extrahit et expellit vrina et est significatio fortis. Et silr si difficilis fiat eius intromissio tunc melius est vt non laboret cū conamie. et qñq3 significat alchartir p illud quod associat ei mā ex q̄ generat lapis. Et lapis quidē puus magis retinet vrinaz q̄ magnus: qm̄ figit in meatu: magnus uero remouet a meatu velociter. Et scias q lapis uesice multiplicatur in regionib9 septētrionalib9 et p̄pe in infatibus.

De curationibus lapidis vesice. C. vi.

Lapis vesice indiget medicinis fortiorib9 qm̄ ip̄a ē frigidior et quia ē lōginquior et qm̄ lapis eius est vehemētius cōfirmat9 ex vehemētia coagulationis. et medicine eius sunt medicie fortes p̄dicte in curatione lapidis renū. et eis quidem ɔferūt saxifraga et mithridatum qū lapis est puus: aut lenis et silr athanasia. Et ɔferunt ei scolopendrie pondus. ℥. i. et mahaleb excorticate. ℥. ss. Sirupus iuuatiuus eis. ℞. milij sol. triti. ʒ. xv. capilli ueneris. ʒ. vii. petroselini. ʒ. iiii. ficus albas. vii. numero decoquātur cū. iiii. lb. aque donec remaneat. lb. i. et bibatur post exitum de balneo c9 dos sit. lb. ss. Et oz vt tine q̄ in ea administrāt sint fortiores et ponant in eis cū medicinis notis medicie que sunt sicut folia agni casti et capillus veneris et foliū et assuesir et rosa eius et aliquid habēs stipticitatē vt n̄ supfluat mollificatio: et ponantur in eoꝝ vnctionib9 galbanū et pix et ammoniacū et euforbium.

Et melius eoꝝ est emplm de bdellio de mecha: et melius eoꝝ oleoꝝ est ole. de scorpionib9 emplastū et distillatū: aut iniectū cū quo misceat aliquid ɔfortatiuuz. Et medicine quid emploꝝ eoꝝ sunt radix scolopendrie et radix asech et poliuz et canabis et altea et capillus veneris et ponantur in eis illa que sunt sicut folia virge pastoris et auis p̄dicta in ca° lapidis renum et que diximo cū ea de ordinib9 eius valde cōferunt ei. Et de eis que sunt ꝓp̄a illis in curis ipsoꝝ est vt vtantur medicinis lapidis in iniectione et iuuantur eis vehementer.

Et qñ vrine fit difficultas et retinet causa lapidis vesice et nō est semita ad sciendū ꝓpt aliquid qd̄ ꝓhibet: aut ꝓpt timorē tunc de hominib9 est aliquis qui ingeniatur et in eo quod est inter anuz et testiculos scissurā efficit puaz et ponit in ea cannulā vt egrediat qui cognoscit anatomiaz vesice et cognoscit locū colli eius cui cōtinuantur vasa spmatis et cognoscit locū arterie et locū carnosū vesice vt caueat illud quod oz ip̄z cauere: qr non accidit nocumentū in generatione: aut fluxus san: aut fistula que non ɔsolidat et oz vt vaporet intestina et vesicā añ illud resupin9.

De regimine quod in ip̄o p̄cipit. C. vii.

Et vt ꝑpet sedes et sedeat eger sup eaz et sit p̄sens minister et intromittat manus suas sub genibus eius deinde preparetur ad ad scindēdū et oz vt ante teneat lapidez et faciat ipsum puenire in locū qui scindit et illud faciat intromittendo digitū medium in ano viroꝝ et uirginū et mulierū curruptaꝝ in orificio matricis donec inueniat lapidē et cōp̄mat manu alia desup faciendo vt descendat lapis ex mirac et sumine donec descendat lapis ad locū ꝓpinquz ori vesice et studeat vt expellat lapis talr vt remoueatur a cōmissura q̄titate vnius pili et caue ne scindas sup ɔmissurā qm̄ est malū commissura enim secūdū v̄tutē est locus mortalis et oz vt non cadat in expulsiōe abbreuiatō vel deffectus: qm̄ euenit tunc scissura lata que non sanat. Qūq3 expellis et vides scissurā non penetrantē tunc ꝑfora si tua opatio h9 q̄titatis nō ꝑducit ad dolorē vehementē et torsionē colli et casū virtutis et destructionez mot9 et s̄monis et ɔfractionē palpebraꝝ et oculi: si aūt ꝑduxerit ad illud tunc non ꝑfores ipsuz: na si ip̄m ꝑforaueris morietur illico.

Amplius fac sup ipsum scissurā tendentem ad transuersū parump cuz ingenio bono q non ɔtingat neruum studendo vt cadat scissura in collo vesice: nam si ceciderit in corpe vesice nō cōsolidabit omnino: et studē q̄tū potes vt scissio minoret: na si lapis fuerit puus fortasse expelletur cū exp̄ssione. Magnus vō indiget scissione ampla: et fortasse indiget extrahente qd̄ ip̄z extrahat. Et qñz est lapis magnus valde: qr non est posse vt scindat pp magnitudinē suaz: qr oz tunc vt cōp̄hendatur cū tenalijs et rumpat paulatim et assumat qd̄ frangit et non remaneat in vesica aliqd oio. naz si remāsit magnificabitur et fiet magnū. Et multotiens accidit vt pueniat lapis ad collū vesice et qd̄ sequitur virgā et tunc oz vt sine cessatione inungatur pecten et fiat cōp̄ssio super ipsum et sit tecū adiutor ita vt qñ figit lapis in loco scindas subtus eū et extrahat. Et fortasse erit rectius vt ligetur post ip̄z ad anteriora cū filo ita ut nō redeat. Et si penetrat ad locū ꝓpinqū capiti virge nō oz vt laborēt ad extrahendū eum ex ip̄o.

Illud eni facit fortasse accidere vulnus quod non ɔsolidabitur imo oportebit vt equetur: aut stringatur qd̄ est post ip̄z et scindat subtus caput virge vt egrediat. Qū g° feceris in lapide ōnia q̄ dicta sunt in ca. de illo et extraxeris ip̄z fortasse accidet ex ɔp̄ssione vētris cū fortitudine et ex dolore scissionis ap̄a et est res timorosa. Et ex eis que nō pmittunt euenire illud est vt iam clisterizes egꝝ et extrahas fecem eius deinde des ei in potu post illud aliquid leniens naz: et non cibes euz nisi re pua et lenificante.

Si aūt indigueris phlebotomia vt alleuietur exminoratione fac: q si uolueris vt vehementius alleuietur et appent sig̃ apostematis et dolor sit vehemēs valde tunc oz ut sedeat eger in tina: aut pelui aque in qua decocta sunt lenificantia: sicut molochia et sem̄ lini et altea et furfur et cū illa aqua sit ɔmistū ol3 plm et conquassatum cū ea et sit illa aq̄ tepida. Qūq3 extraxeris eū de tina inunges ptes virge cū olis lenificātib9 sicut est ol3 camemillinū et anetinum et pones sup vulnus butyꝝ tepidū et funde in ip̄z. Et pone sup ipsū cottū infusū in ole. ros. et pauco aceto d̄ inde administra medicinas cōsolidatiuas: si autē

magnificaт̄ apā assiđue fac cū sedere i tīs p̄dicta in
decoctione fenugreci et se. lini et si dolor fiat for
tior fac eū sedere in die secūdo et in die tertio in
aqua et oleo tepidis. Ille aūt quem scissura et vul
n⁹ non ita dolere faciunt vt inde curent soluit̄ in
die tertio. Et oꝫ vt assiduet calefactionē vesice cū
oleo de ruta qū enim calefecit est rectioris disposi
tionis et minoris doloris et minoris vrine. Et v
rina quidem ledit valde pforatos: et ꝓpt̄ illud o
portꝫ vt sumat̄ in potu aquaꝫ paulatim. et quoti
ens mingūt oꝫ vt sit minister cōseruans manu sua
locū ligamēti et cōpmat eum vt non infundat vri
na locū scissū. Amplius nō pōt esse quin cūetur aut
non currat de san. q̄titas que necessaria est. Et
est illic timor apātis et corruptionis mēbri qū alt̄a
tur color eius ad corruptionē a rubedine: aut vt
currat et supfluat et timeat̄ fluxus san. Et p̄mū q̄-
deꝫ oꝫ vt curetur fꝫ ꝙ vides signum p̄dictum i
mo incidatur vl' scalpelletur illico vt currat san.
et vt ponatur desup emplꝫ ex aceto et sale in pano
lini tam diu donec ꝓhibeat corruptionē. In secun
do aūt q̄d est vt timeatur fluxus san. ē rectius ut
sedat ī aq̄s stipticis cognitis et pōat̄ sr locū t⁹ ꝛ a
trimētū trita et s̄ ip̄a cottū ꝛ s̄ illa cottum alið ma
gis madefactū aceto et aq̄. Et si sciueris ꝙ vena
magna: aut arteria incisa sit adde in curatione ei⁹
cū cōstrictione. et si san. inobediens est et nō ces-
sat et non sanatur tunc fac eum sedeī in aceto for-
ti. Et fortasse indiges vt phlebotomes eū vt at-
trahat̄ san. Et fortasse necessarium est tibi vt po-
nas sup pecten et inguina narcotica. Et ex eis que
accidūt ex scissura et cursu san. est vt currat fru-
stū san. ad vesicā et coaguleт̄ sup orificiū eius q̄r
fit difficultas vrine et tunc necessariū est vt intro
mittatur digitus inforamine et auferat̄ nocumētū
ab orificio vesice et collo eius et extrahatur: aut
cureт̄ locus cū aceto et aqua donec ī soluat̄ clau dēs
cōgelatum et extrahatur. Et ex eis que accidūt ex
illo est abscisso generationis. Sig̃ aūt mala que qū
accidūt expectat medicus mortē sunt vt si fortis
fiat dolor sub umbilico et infrēт̄ extrema et acuat̄
se. et accidant rigor et casus v̄tutis Amplius qum
addit̄ vehemētia doloris loci pforati et accidit sin
gultus et moueт̄ venter motu extraneo: tunc iaꝫ
apꝓpiquat mors. Sig̃ aūt egri bona sūt salus ratō
nis et sanitas appetitus et vt sit color et forma sa
ni valde.

De apātib⁹ cal'is in vesica et aldubellati in ca.
Ca^m viii.

Accidit q̄ņuis nō plīm apā calīm in vesica
ex mā̄ san. et cholerica: aut cōposita et
est egritudo mala. Et multotiens acci-
dit illud et ꝓpe in infantib⁹ causa lapidis et dolo
rositate eius et quia ipse cōgrssant vesicā.

De signis. Ca^m. ix.

Significant ꝙ apā est in vesica calīm febris
et retentio vrine: aut difficultas eius:
aut distillatio ipsius. et retentio quideꝫ
est qū iacent et non possunt eĳcere aliquid de ea ni
si stantes. Et q̄nq; est retentio stercoris et inflatio
pectis et ilĳ cū doloī pungitiō et pulsatione. et qñ
q; appꝫ rubedo exterius et sig̃nt ipsā ex tranquilli
tate infirmi quā inuenit ex vaporatione. Et de ac
cidentib⁹ q̄ cū ip̄o accidunt sunt sitis vehemēs et
vomit⁹ cholere pure et asma et frig⁹ extremita-
tū et fortasse nō calefaciūt et alienatio et nigredo li
gue et noceri ab omni acuto et diuretico et ꝓpe qū
sunt hu. corpis cal'i. Sig̃ant g° ip̄ꝫ etas et cause
p̄terite et p̄sentes de illis quas scis. Et deterius
est illud cū quo cōtinuatur cal'itas fe. acute et ve-
hemēs fit r̄tētio vrine et stercoris et fortis fit do
lor et in vrina non est digō: est eniꝫ mortale. Et
hoc plus est cū fit aldubella ti. Qū aūt appꝫ in vri
na fex subsidens lenis tunc ē maioris spei. Cū du
bellati v̄o appꝫ de horripilationib⁹ diuersis et fe-
brib⁹ pmistis illud quod diximꝰ in aldubellati re
nū. Et sīlr sig̃t matitatē eius lenitas: et sunt de acci
dentib⁹ digōnis vrina et sedim̄ eius. Et sig̃t eius
eruptionē vrina hn̄s admistum pus. Si aūt sig̃
matitatis nō appuerint non rumpeт̄ añ ebdomadā.
Et plime exiture vesice fiunt v̄sus collū eius. et qñ
q; declinant ad ptes alias: et q̄ñꝫ apiunт̄ ad parteꝫ
vesice interiorē. et quandoq; aperiuntur ad par-
tem aliam.

De curationib⁹ apātū vesice. C. x.

Oportꝫ in p̄mis vt ex basilica sinistra fi
at phlebotomia fꝫ virtutē. est eni p̄ma
curationū eius et melior eaꝝ. et festina
si illic fuerit cal'itas valde vehemēs ad empl'a apo
crustica spatio breui et nō supfluas in eis neq; ꝓlō
geris. Illud nanq; nociuum est et indurat apā ve
locit̄: imo si incepis a mollificatiuis qū non fuerit a
liquid quod ab illo ꝓhibeat ex sensu vehementi e
rit melius qm̄ mēbrū est neruosū. Et ꝓpt̄ hoc ve
hemēs fit tranquillitas egri ex vaporationib⁹ rep
cussiuis spatio breui factis vaporationibus cū spō
gĳs et lana infusis in aqua in qua decocta sunt leni
tiua resolutiua et vesicis in quibus sufflatuꝫ ē ple-
nis aq̄ cal'a et oleis lenitiuis subtiliatiuis et ꝓpinq̄s
eis que iam sciuisti in ca. curationis renū. Et cum
hoc te subtilia vt initias si tollerat p siringā in p̄-
mis q̄d sit sicut mucilago psilĳ in lacte asine: aut a
qua ordei in lacte asi. quoniam est magis salua.
Et post illud lac asine et adeps. et post illud casiā-
fistulā in lacte mulieris fꝫ ordineꝫ quem scis fꝫ ho
ras apātis. Et q̄ñꝫ ꝯfert clisterizatō facta cum eis
fꝫ suos ordines. Et de empl'is bonis post principi
um inceptionis est illud quod fit ex simila et sisa-
mo excorticato cū lacte et ol'o viol'. et oleo came
millino et similib⁹. et iteꝝ napi boni sunt. et iteꝝ
sula elixata empl'ata et vaporata. Quod si ebdo-
madā ptranseat et apꝓximet status tunc adhibeaт̄
farina fabaꝝ et sem̄ lini. et camemilla cū triplicato
et sīlr descendit p phlebotomiam saphene et dilata
te in administratione resoluentium que sunt ex em
pl'is et vnguentis p̄dictis in ca. renū. Et q̄nq; egeς
empl'o ex isopo et castoreo et cera et ꝓpe post nar
cotica. et scias ꝙ assiduatio sessionis coꝝ in tina est
valde iuuatiua ita ꝙ qñ aduenit eis vrina tunc re
ctius est vt mingant in ea. Et aque tineaꝝ corum
meliores sunt ille in quibus est mollificatio de ill'
que iam sciuisti multotiens. et q̄ñꝫ ponunт̄ in eis
aldarīisaban et cipi et cordūeni et spica et a͛omuꝫ
et squinantū cū fenugreco et se. lini et sedant do-
lorē et apā. et iste aque mollificatiue quas multo
tiens sciuisti sunt sicut d̄coctio se. lini et fenugreci

¶ Et iteꝝ aqua in qua decoquunt̃ rapi et albasce et caules. Et curatõ quidez aldubellati ei⁹ est ꝓxima curationi aldubellati renũ imo necessarium est vt sint medicine eius fortiorẽs: et quidez laudauerũt papa. al. pondus. ʒ. ii. et. ʃ. quod det̃ in potu in ꝯcoctione spice et squinanti et ꝓpẽ qñ sunt difficultates vrine et dolor. et qũ vehemẽs fit dolor et timet̃ mors non est excusatõ a narcoticis linitis et suppositis. ¶ Epithimata v̾o sint sicut epithima factũ ex hyusquiamo albo et mandragora et papauere confectis cũ ole. aut sumat̃ quarta. ʒ. i. opij et dissoluat̃ in ole. viol̃. cũ pauco croco et imbibat̃ pannus et supponatur in ano. fortasse enim inueniet p illud tranquillitatez et dormiat loco eius. et qñ qȝ administrat̃ de eo aliquid in siringa si tollerat: et epithima de opio exteri⁹ factuz est fortis stupefactionis. potiones v̾o et reliqua curatõ sunt curatio sirsen et birsen ¶ Apã duꝝ in vesica accidit a causis similib⁹ causis apãtis duri in renibꝫ et plꝫ eius fit successione calĩ et successione ꝑcussiõis: aut casus et qñqȝ fit successione scissure. ¶ SIGNA cũ ea fit dificultas vrine et egõnis simul: aut accidunt ex ea accidentia duritiei renũ ex retentione fecis et stupefactionis in crurib⁹ et agitatione diuersa et debilitate et puentione ad hydropisim q̃uis sit sup uentrem ex duritie renũ. et inter ea q̇dez discernit̃ p locũ in quo accidit g̃uitas et illud cui accidit ca in ꝓmis ¶ CURATIONES. Sũt eedẽ que sunt duritiei renũ ex inunctione facta cũ ole. calĩs et vaporatione cũ eis et dare in potu aquas in quibus decocta sunt semina diuretica cum melle et casiafi. et administratio tinaꝝ ſm illũ modũ et ſm g̃dationes illic p̃dictas. et ex eis que ꝓpa sunt est vt administrent̃ illa ole. et gũme in siringa. s. ciectorio vrine si pos̃e est.

¶ De vlceribus vesice. C. xi.

Quandoqȝ fiũt a causis vlceꝝ notis q̃s iam narrauim⁹ in ca. vlceꝝ pectinis ex excoriatõe lapidis: aut excoriatõne bu. cholerici: et qñz fiunt ꝓpt̃ apã: aut bothor que vlcerantur: et in eo cui assidue fit vrina acuta succedũt vulnera et vlcera. Et sunt difficiliora plĩm q̃ vlcera renũ qm̃ sunt vlcera mẽbri neruosi. Et ille c⁹ vesica disrumpitur morit̃ ſz plĩm. Quod si scindatur non incarnatur nisi cadat in parte partis carnose.

¶ De signis. Caᵐ. xii.

Iam diximꝰ in ca. vlceꝝ renũ differentiam inter duo vlcera. Et diximꝰ ꝙ vlcera vesice faciunt difficultatem vrine et retinẽt eam. et ꝙ dolor eoꝝ ẽ in loco pectinis et ilĩj et ꝙ egrediuntur cũ eis cortices albi: aut crossi magni si sunt in vesica: aut tenues pui si sunt in meatibus. Et alia que oȝ te scire illic. Et sig̃ q̃ sunt in eo imo totũ sic illd̃ quod dictũ est in ca. renũ. Et signum ꝯmune in vlceribus renuz et vesice est mictus san. et sanici paulatim et non subito deinde distingunt̃ p̾ ea quib⁹ differunt. et sig̃ quid̃ aptionis et scissionis et corrosionis et similiũ vna sunt in ambob⁹ simul.

¶ De curatione. C. xiii.

Oportz vt ipsi deuitent cibaria acuta et salsa et acetosa et vehemẽtis dulcedinis conṽtibilia ad cholerasz et sumat̃ cibos delectabiles sibi bonos: et illos qui faciunt glutinationẽ. Et exercitiũ quidez nocet eis ꝓpea quia acuit et inflãmat si aũt non facit illud tunc est iuuatiuũ ꝓpea ꝙ confortat mẽbrũ: experir̃ g° paulatim et considera in canonibus dictis in ca. vlceꝝ et ꝑmuta plĩm coꝝ ad hunc locũ. et ꝑp illud considera in eo qd̃ scripsim⁹ d̃ potu generũ lactis qm̃ ip̃a sunt ſm conditiones p̃dictas iuuatiua vlceruz meatuuz vrine precipue lac equaꝝ. ¶ Et scias ꝙ ꝓseruatio in curatione eaꝝ est vt administret̃ in ꝓmis mundificatio cũ aqua mellis et zuccari decocta cũ diureticis ebibita: aut iniecta deinde consequenter adhibeantur reliqu̾e medicine. Et si illd̃ quod mingit̃ est fuscum: oȝ vt iniciat̃ illud qd̃ subtiliat̃ a cinere arboris fici: aut cineris arboris quercus: aut ciner̃ arboris sceba donec mundificetur vltime. ¶ Medicine v̾o q̃ ad ipsam bibunt̃ sũt sicut alessius cũ ole. ros̃. et sicut lac asi. et cap̃. et iumẽtinũ potet̃ ſm assiduationem dieꝝ cũ q̃titate digõnis c⁹ plꝫ sit q̃titatis triũ. ℥. et iam quidez p̃pat̃ de infrigidantib⁹ stipticis trociscoꝝ de papauer̃ et troc. alkekengi pondus aur̃. i. cũ aqua fr̃a. et de vnguentis bonis quibus cõpmendo fit i unctõ ẽ ut sumatur storacis liquide pondus. ʒ. i⁹ et pinguedinis anseris ex trib⁹ vsqȝ ad. iiii. et cer̃ alb̃e pondus. ii. sextarioꝝ et cũ eo fiat emplꝫ et unguentũ iuuatiuuz et ꝓpẽ qũ est corrosio est illud qd̃: ℞. dactilos et passas et gallas et acatiam et alumẽ et hypoquistidos. Et qñz ponunt̃ cũ eis isop⁹ et storax. et qñz administratur ante illud vnguẽtũ in eo in quo nõ est corrosio cera adeps anatis et ole. ros̃. et administrentur exiccatiua potando et iniciendo. et qñz administrant̃ de istis eisdẽ clisteria et administrantur egro sup genua recuruo. Et qũ nõ ꝓferunt ea que bibuntur et ꝓpẽ in eo quod est ꝓpinquius meatui ⁊ cũ q° est corrosio: tunc curationes ei⁹ sũt iniectiones cũ incarnatiuis dissolutis ĩ lacte mulieris d̃ quoꝝ sũma sũt troc. d̃ chartis. i. d̃ pãno ⁊ troc. andrulis cũ aliq̃to merdasengi et ceruse et amili et calc. ablute. ¶ Descriptio cõpetens ei. ℞. terre sigillate chimolee cornu ceruini valde adusti ptes equales se. canabis tertiã ptis istius opĩj sextã ptis et vnguenti de cerusa ptes. iii. sarcocolle ptẽ et. ʃ. myrrhe turis amborũ ana. ii. tertias ptis aggr̃gent̃ omnia cũ aliquanto oleo ros̃. et cera et administrentur in siringa. et qñ qȝ addit̃ in ea aristol̃ ro. ps. i. et leuius illo est illd̃ qd̃ fit ex sarcocolla et amilo et cerusa quod cũ lacte iniciat̃. Si aũt cõfortet̃ plumbo adusto et ture tunc est fortius. ¶ Troc. exptus. ℞. emfistides terrã sigil. karabe corallũ amilũ se. citro. se. altee se. melonis excorticatũ se. apĩj daucũ petroselinũ troc. alkekengi. ¶ Medicamẽ aliud. ℞. se. cucu. se. melonis se. cucur. excor. omnium ana. ʒ. v. amili. ʒ. iiii. succi liquir̃. ʒ. viii. se. portulace. ʒ. iii. et. ʃ. et amigdalaꝝ dulcium excor. auellanarũ assataꝝ ambaꝝ ana. ʒ. iiii. g̃noꝝ pini. ʒ. iii. et. ʃ. se. apĩj dauci se. eruce g̃noꝝ mabaleb excorticati õniũ ana. ʒ. iii. dragaganti gũmi a͞igdale se. hyusq̃ami al. opĩj ana. ʒ. iii. ciceris ni. ʒ. x. croci. ʒ. v.

conficiantur cū rob et informentur troc. ʒ. ii. et bi
batur cū aq̄ rhaphani et aqua apij et aqua ciceris ni
gri et ꝓpe post mundificationem vlceris. ¶ Et oꝫ
vt minoretur potus aque. et qn̄ dolor sit vehem
tior iniciatur in eā collyrium al'. quod est ad oculos
cū lacte mulieris. Et iterū sem̄ papaueris et opiuꝫ
et adeps galline clisterizent̄ aut supponantur: aut
iniciantur.

¶ De scabie vesice. Cam̄. xiiii.

Scitur scabies vesice ex vstione vrine
et fetor̄ ei⁹ et dolore vehem̄ti cū pru-
ritu et sedimine furfureo. et qn̄qꝫ cur-
runt secūdū assiduationē humiditates. Et qn̄qꝫ cur
rit sanguis.

¶ De cura. Cam̄. xv.

Oportꝫ vt administrēt abstersiua mun-
dificatiua q̄ sunt d̄ exiccatiuis absꝫ mor
dicatione et sint illa penitus fortiora q̄
ea q̄ sunt in reliq̄s vlcerib⁹. ¶ Et administrent̄
medicine scabiei renū iniecte in eam et bibite. Et
bibantur ēt glutinantia infrāntia: sicut mucilago
psilij et se. cydonioruꝫ cū olo ros̄. et cōferunt cibi
dulcis chimi viscosi sicut sunt ped̄s et res pingues
cū olo amigdalino et aqua ordei et frumentuꝫ co
ctū cū carne auium et gn̄a lactis sicut lac asi. et ca-
pri. et ouinū et vaccinū: et assiduatio mundificatio
nis corporis.

¶ De cōgelatione san. ī vesica. Cam̄. xvi

Signt ipam q̄ accidit angustia et resi-
stentia seu tollerantia sincopis et frig⁹
extremitatū et puitas anhelitus et pulſ⁹
cū frequentia et sudor frigidus et nausea. et qn̄qꝫ
est cum ea rigor cū antecessione mictus san. aut p-
cussionis: aut cas⁹ sr̄ vesicā.

¶ De cura. C. xvii.

Cura illius est cura lapidis. et sufficiens
labor et quandoqꝫ in ipa potare sirupū
acetosū et vt euomat cū eo calido et pro
pe squillitico et ꝓpe cū aliq̄tulo cineris ligni fici:
aut in quo decocta sunt incisiua et medicine lapi-
dis. Et qn̄qꝫ iniciuntur in vesicā coagulū leporis
et medicine ad lapideꝫ. et fit vt sedeat in tina in
q̄ decocte sunt herbe que sunt ad lapideꝫ. et de il
lis que laudantur ad ipaꝫ est sumer̄ in potu de car
pobal'. pond⁹. ʒ. ii. aut tantundē lignī peonie: aut
gnoꝝ peonie et ꝓpe cū aqua ligni eius: aut tantūd̄
de blacte bizantie: aut aur̄. i. de cordumeni cū aq̄
cal'a: aut cū aceto vini et oleo ōphacino. et oxymel
acetosū squilliticū a me magis diligitur q̄ acetuꝫ.
In aceto. n. est incisio et mel resoluit et abstergit
et iteꝝ sauine et basce et āmoniaci et rubee tincte
ptes sūant̄ equales et fiant ex eis pilule siles auella
nis de quib⁹. iiii. pilule in potu sumantur cū aqua
de radicib⁹ et iniciantur in iniectorijs: aut agari-
cū aut siseleos: aut duos aur̄. assce. aut aristol'. lō.
¶ Et de habentib⁹ ꝓprietatem sunt ep asini et fel
testudinis et coagulū leporis et ꝓpū ī ipa est lignū
vitis et abrotanū ī hoc est iuuatiuuꝫ et lac fic⁹ exic
catum qū de eo inicitur aliquid puū et admīstra
tur de eo embroca ponderis. ʒ. Et de exiccato ite
rū cū aliqua de aquis. Et silr̄ embroca ex pondere
aur̄ coaguli leporis. ¶ Aque vō in quib⁹ potant̄
medicine iste sunt sicut aqua ciceris ni. et aqua al-
basce et aqua cineris ligni fici et aqua cineris ligni
vitis et ligni abrotani et decoctō abrotāi cū vīo.

¶ De dissolutione vesice et mollificatione eius. C.
decimūoctauū.

Accidit dislocatō eius ex remotione ipi
us a loco suo. Et accidit mollificatō ei⁹
pp exitum vrine absqꝫ voluntate. ¶ Et
dislocatō quidem fit cā humiditatis et cā ventosi
tatis et cā pcussionis sup dorsum: aut ꝓpt̄ casum.
et multotiens fit ꝓpt̄ causas mollificationis notas
et sequit̄ mollificationē et dislocationē qn̄qꝫ diffi-
cultas vrine. Et qn̄qꝫ inuoluntaria emissio vrine
f̄ꝫ illud qd̄ accidit laterto d̄ tēsiōe ⁊ dislocatōne.

¶ De cura eius. Cam̄. xix.

Facte quidem a pcussione et casu curatio ē
difficilis et fit ꝓpt̄ reditionē et cōstrictāꝫ
cū medicinis calefacientib⁹ exiccatiuis q̄s
dicem⁹. ¶ Facte aūt a ꝯplōne paralytica ꝯfert cūo
materieꝝ phlegmaticaꝝ subtilis et ꝓhibitō ab eo
qd̄ generat eas. Et regim̄ habentiū palysim ī eo
quod comedit̄ et bibitur et motu et alijs. Et ꝯfert
ei vomitus si sit cū helleō albo. ¶ Quod si vrina
egr̄diat̄ absqꝫ voluntate oꝫ vt administres stipti-
citatem vehementius facientia et non mollificent
plīm imo aggr̄gent inter resolutionē et cōstrictio-
nē et f̄m cōpationē curationū palysis. Et sūat om
ne qd̄ incrossat aquositateꝫ et impinguat eam et ḡ
uat san. laudabilem et cal'm crossū sicut alscludeꝫ.
Sꝫ si vrīa ē cū dispositōne sua: aut ad difficultatē
decliuis: tunc audacia ad mollificantia cū q̄ntitate
aliq̄ cū r̄sol'one bona et incisione vltima est audacia
necessaria ¶ Et de potib⁹ cōferentibus omnib⁹ spe
tieb⁹ eius que sunt ex dislocatiua et paralytica sūt
tyriaca et mithridatū et sagzenea et hōrulia et dia
curcuma et coq̄uꝫ. et iteꝝ flos alacoben et cipi: et
tus simul et singulariter almahaleb. et iterū succ⁹
se. rute humide aut flos eius decoctus in vino et
iterum agnus castus et sem̄ eius et oppoponacum
et cyminū. Et qn̄ꝫ cōfert et ꝓpe ei cū qua est diffi
cultas vt bibat ex corticib⁹ melonis sicci pugillum
1m cū zuccaro. et de eis que currunt cursu eius et
ꝓportionat̄ ad ꝓpetates sunt testiculi leporis sicci
q̄ cū vino odorifero bibantur: aut gutt̄ galli adu
rat̄ et d̄t in potu ī ieiunio in aqua tepida. ¶ Me
dicine aūt que iniciuntur sunt sicut olꝫ de ruta. et
olꝫ costinū et olꝫ laurinū et olꝫ nardinū et olꝫ sam-
bacinum et oleū cucu. asi. et olꝫ de pino cū quibus
pmista sint ea que sunt sicut castoreum et sicut assa
et galbanum et oppoponacum ¶ Et ista iteꝝ ꝯueni-
unt si sunt inuncta sup emūctoria et mirach et p-
pe olꝫ tesisie pmistū cū seminib⁹ subtilibus odori
feris ¶ Empl'a vō sint ex medicinis calidis et in
quib⁹ est stipticitas aliq̄ sicut cipi cīnamomū bdel
liū spica et myrtus cū camemilla et sceba et mel. Et
qn̄qꝫ curatur etiam cū clisteribus calefacientibus
factis ex centaurea et colloquintida et alkerua et a
lijs ex olīs calidis p̄dictis et natatio ī aqua cal'a ma
ris e. balneatio in aquis thermarum sunt iuuatiue
valde ad illud.

¶ De doloribus vesice. Cam̄. xx.

Fiunt ex causa malitie ꝯplōnis diuerse et
ex lapide et vlceribus et ex scabie et a-
postematib⁹ et ventositate. Et iā sciuisti

omne caᵐ et curationẽ eius et multotiens fit ex si gnificatione crisis expectate cũ vrina. Et dolores quidez vesice multiplicantur qũ suflat septentrio qũ in vesica est dolor. et dr̃ q qñ appz in habente ipz sub ascella eius sinistra apa sicut cydoniuz et accidit illud in die. vii. morit̃ in. xv. die et p pe si accidat ei pfundus somnus.

De debilitate vesice Caᵐ. xxi.

Debilitas vesice qñq; accidit etiam ex p te cplx̃onis cᵘ plĩm est frigus et ex pte apostematis duri non tollerans vrinaz plĩma et desiderans euacuare eam. Et qñz debilitatur lacertus eius in adiuuando ad euãndũ soluẽdo se ipz. et est ex aggr̃gatione duaz reruz distillatio nõ dilatata.

De ventositate in vesica. C. xxii.

Quandoq; est r̃tenta et qñq; est pmutabilis: et cã in hoc sũt cibi inflatiui et plurimũ eius est humiditas in vesica cũ debilitate caliditatis.

De signis. C. xxiii.

Signum ventositatis est tensio sine grauitate et pp̃e qũ pmutat.

De cura. C. xxiiii.

Magis iuuatiua curationũ eius post abstinentiam ab inflatiuis et a malitia digõnis est vt bibat olz de kerua cum sq̃ radicũ et liniat pectinẽ cũ olis aromaticis resoluentibus et gũmis calidis et emplr̃ẽt cũ ruta et camemilla et aneto cũ r̃ forti de castoreo et assa aut muscho. et iniciantur ista olea cũ aliquãtulo castorei in vgã: aut iniciant̃ in ipsã succus rute cũ muscho: aut olz de ben cum muscho et galia in olo sambacino. Et recordare eius qđ dictum est in ca. renum q renes et vesica qñ sunt dolorosi egri non appropinquent pilulis de seminibᵘ et augmentet̃ in renibᵘ et vesica dolor cũ attractione neque stupefacientia imo aqua tepida p q̃titatẽ qua non attrahat neq; stupefaciat aliqđ.

Tractatus secundus de nocumentis que accidunt vrine.

De qualitate exitus vrine nãl. C. i.

Vesica expellit vrinaz: qm̃ constringit sup eam ex omnibus lateribus et cõpmit eam et dilatat lacertum suuz qđ est sup ipsius orificium et comprimit lacertum mirach.

De nocumentis vrine. C. ii.

Ista sunt ardor vrine et difficultas vrie ⁊ r̃tẽtõ eiᵘ et inuoluntaria ipsius ẽissio de cuius sũn. a sunt multitudo eius et ipsius distillatõ et diabetes.

De ardore vrine. C. iii.

Cause ardoris vrine sunt: aut acuitas vrine et eius bauracitas pp causam cõplx̃onalẽ: aut cã defectus eius qđ p̃patum est ad tempandã ipaz et est humiditas p̃pata in carnibus glãdosis que sunt illic. Ipsa. n. currit super meatum et glutinosũ eum facit et pmiscetur vrie etiam et equat eã qũ gᵒ finitur deficit loco glutinatio vrine et eũo et equatio: qr̃ accidit ardor et ex illis que adiuuant ipz est multitudo coitus. Iste enim hũiditates qñq; egrediunt̃ cũ coitu et p vicinitatẽ spermatis exitu plĩmo. Et itez egritudines eliquantes corpus: aut vlcera que sunt in meatibᵘ vrine ppinqua virge et scabies q̃ adustionẽ facit. Et signũ quidez prioris est acuitas urie et ut ñ sit sanies. et signũ secundi est san. generatõ et saniei. Et multotiens pducit primũ ad s̃z s̃z q sciuisti in eis q̃ p̃terita sunt. Pᵐ igit̃ est sicut antecedens secundi sicut fluxus ventris cholericus est quasi ãñcedẽs vlcerz intestinoz.

De curationibᵘ. C. iiii.

Si est cũ san. et sanie tunc eius cura ẽ cura vlcerũ vesice et ptiũ eius et illud iã dictũ est. Descriptio cõpetẽs ad illđ fiant troc. secũdũ hũc modũ sumat̃ se. melonis citro. q̃nnorũ cucur. omniũ ana pondᵘ. ℥. xx. turis gũmi san. drac. omniũ ana. ℥. x. opij. ℥. iii. se. apij. ℥. i. dent̃ in potu cũ aqua de papauere sit q; dosis. ℥. ii. postq̃ de eis facti fuerint troc. Et si ñ fuerint vlcera neq; sanies tunc melior cura eius erit exuberatõ vrine cõsequenter extrahendo superfluitates cũ solone subtili s̃z q sciuisti in ca. egritudinis renũ: et vomitus et cibi hũectantes infrantes ex cibarijs et oleribᵘ et fructibᵘ et deuitatio õnis salsi et acuti et vehemẽtis dulcedinis et dimissio laboris et coitus. et de eis q̃ cõferunt est potus mucilaginũ et iiectio earũ: sicut ẽ mucilago seminis almaru et mucilago psilij: et mucilago semĩs cydoniorũ et aliquid de papauere et semĩa diuretica fr̃a. et det̃ in potu totũ illud cũ aqua fr̃a. et administret̃ kisch ordei et sq̃ eius iterũ et oua sorbilia et cibᵘ factus ex cucur. et cibᵘ factus ex m̃es aut cũ eis que sunt sicut olz amigdalinũ: aut cũ pullis et gallina pigui. Et si cã in eo est exiccatõ accñs glandulis: tunc cura eius est hũectatio eius et dimissio eius qđ exiccat ex coitu. Et de iniectionibᵘ vsitatis in hoc est mucilago se. almaru et mucilago psilij et mucilago se. cydoniorũ et gũmi et cerusa et albugo oui recentis et lac mulieris et iniciat̃ in eam. Et de exptis est. Rx. lapidis hematitis. ℥. vi. lactis mulieris femellã lactantis. ℥. i. tere terenda et simul misce et p foramẽ virge p siringã mitte. Et qñq; sufficit in assiduatione iniectionis lactis lac asini. et muliebre nõ currẽs et lac caprinũ. Et qñz sufficit iniectio albuminis oui solũ: aut cũ aliquo diureticoz et cũ olo ros. et qñq; ponunt̃ in eo stupefacientia. nã si dolor est vehemẽs et pp̃e qũ mingit̃ sanies: tunc nõ est excusatio quin ponat̃ in eo qđ inicit̃ aliquid de stupefacientibus: et s̃m descriptiones predictas in ca. vlcez. Descriptõ bona. Rx. cortices papaueris et amilũ et succũ liquiritie et sumat̃ ex eis quod iniciat̃: et si indigeat cõfortatione ponat̃ in eo aliquid opij et se. hyusquiami albi.

De paucitate vrine. C. v.

Fit pp paucitatem potus: aut multitudinẽ raritatis: aut multitudinẽ fluxus ventris: aut pp debilitatem renũ in attrahẽdo: aut epis in discernẽdo et mittendo aquositatẽ sicut fit in cacesia et hydropisi.

De difficultate vrine et eius retentione. C. vi.

Difficultas vrine: aut fit pp causam in vesica ipsa ex debilitate et sequitur cõplx̃onẽ malã et pp̃e fr̃ã sicut accĩt ĩ mltitudie flatus septẽtrionis: aut apã: aut alia: qr̃ nõ ptrãsit

apud expulsionē eius dominiū sup vrinā vt extra
hat eam exprimēdo s₃ q̄ se h₃ res nāl' .et fortas-
se est causa in ea frig⁹: aut color deforis: aut pcus
sio: aut retentio vrine plime: aut sit pp cāz in mea
tu qui est collū vesice et caput virge: aut sit pp
cām in virtute: aut pp cām in instrō qd est lacer-
tus: aut pp cām mēbri mittentis: aut pp cām in v
rina. et cā quidez in meatu: aut est pmitiua: aut p
ꝯmunitatē. Primitiua aūt est oppilatō in ipomet
aut p ꝯmunitatē. et oppilatō in ipo: aut est cā apa-
tis calī aut duri in ipo: aut rei crosse sicut humidi
tatis: aut rei inuiscate et saniei. Et multotiens qui
dez fit sanies causa oppilationis: aut lapis: aut ven
tositas repugnās: aut verruca aut incarnatō vl-
ceris: aut ppt cōstrictōnez ex frigore: aut ppt cō
strictionē ex calor̄ vehemēti sicut accidit in fe. ad
urentib⁹ in egritudinib⁹ liq̄factionis. Et qn̄q₃ fit
cā vlceris. et qn̄q₃ fit cā tensionis q̄ accidit ei ve-
hemētis oppilationis aut saniei. Et multotiens fit
tēsio cā oppilationis sicut accidit ex difficultate vri
ne et retentione eius illi qui supfluit in r̄tinendo v
rinā: nā figit̄ in vesica et coopit̄ meatus. et r̄tentō
quidez fit in nocte pp somnū et in die ppt occupatō
nē. Et ille in quo fit oppilatō s̄m ꝯmunitatē est sic
si sit in intestino et matrice et in sumine apa calīm
aūt duꝝ: aut sunt in eo fex sicca: aut phlegma pl₃
extensiuū: aut ventositas r̄pugnās aut extendens
aūt apa in ano incipiens: aut cā tenasmō: aut incisio
hemorroidaꝝ: aut fistulaꝝ: aut dolor hemorroi-
de: aut ragadie dolorose: aut sicut si sit in parti-
b⁹ inferioribus dorsi apa: aut torsio. Et sicut si ac
cidat testiculo eleuari ad mirach q̄r cōpmat meatū
et attrahat ip₃ ad supiora et cōstringat ip₃ et diffi
cilem facit exitū vrine et dolorē faciat et egr̄dia-
tur paulatim. Et qn̄q₃ est cā vrine difficultatē fa-
ciens et retinens dolor pp vlcera in meatu sine op
pilatione et sine apate: q̄r quotiens vult mingere
dolet q̄r non expmit mictor vesicā suā cū lacerto
ventris fugiens a dolore et ppe qn̄ est cū hoc in
lacerto debilitas aut spasm⁹ et que sunt his silīa.
Et qū studet in se ipo mingit vrinā suā nālē in q̄ti
tate et q̄litate et sedat̄ dolor. Et silr ꝯuincit̄ do-
lor. Et qn̄q₃ hn̄s hoc est cū difficultate vrine pati-
tiens distilationē ei⁹: q̄r qū egr̄dit̄ paulatim alle-
uiat̄ dolor et tollerat. Cā aūt ī v̄tute: aut ē ī v̄tute
sēnibili: aut motiā: aut in nāli. Et facta cā virtu-
tis sensibilis est vt sit ingressū sensū vesice: aut la
certi eius nocumētū: q̄r non suscipiat ab expulsiua
expulsionē fortē aut expulsionē omnino aut sit in
gressū principiū hoc nocumētū sicut qd accidit in ka-
rabito et lethargia de obliuione et puitate sensus.
Et facta cā v̄tutis motiue est vt nō sit lacerto vt
soluat se ip₃ et moueat̄ a sua constrictione ad dila
tationē suā existens auarus a sua dilatatione et vt
sit lacertus vētris ñ obediens virtuti sue ad hoc
vt pmat in vesica ppt debilitatē virtutis: aut pp
dispositionē in eo de tensione et silib⁹. Et facta cā
virtutis naturalis est sicut si debilitetur virtus
expulsiua propter malitiam complōnis diuse ca-
lide et est s₃ minus et frē et est s₃ plīm et cum mā
sicut est calā cū acuitate vrine et frā cū hūectanti-
bus mollificantib⁹ aut extendentib⁹. Et qn̄q₃ est
cā h⁹ debilitatis accidens electō nāe in retinendo
q̄r debilitat̄ virtus expulsiua. Facta aūt ppt cāz
in lacerto: aut est nocumētū ꝯplonale: aut apa: aut
nocumētū nerui ex spasmo: aut mollificatione et d
structione virtutis motus pp pcussionem aut casū
aut alia aut in ipo aut ī principio eius ex ramis ner
ui: aut nūaha: aut cerebro. Cā v̄o mēbri mittētis
facta ē ut sit ī rēib⁹ apa calz aut duꝝ aut lapis aut d
bilitas attractionis eorum desuper: aut debilitas
expulsionis iporum ad inferiora: aut sit epar im-
potens lenificandi mām et mittendi eam ad dispo
sitiones hydropicas. Et hec q̄d diuisio exponetur
tibi si posuerim⁹ ipaz ca. singular̄: aut posuerim⁹
ipā d gēer̄ paucitatis urie. Fcā aūt cā urie ē ut sit
calor faciens dolorē. Et exptū q̄dez est in plībus
hominibus et dictū ē qui h₃ difficultatem vrine et
aduenit post ipsā tenasmō morit̄ in .vii. nisi acci-
dat fe. et puocationē plimā faciat. Et scias q̄ qn̄q₃
accidit post ardorē vrine et remotionē eius exic-
catō in glādula sup quā lubricat vrīa et pducit ad
difficultatem vrīe et retentionē eius: q̄r oz vt ad
ministret̄ humectatō vt ñ accidat illud.

De signis. Cam. vii.

Sig quidez eius c⁹ cā est frigus ꝯplōnis ē
albedo urie cū crossitudie aut tēuitate: ⁊
multitudo necessitatis surgendi ad min
gendū añ illud: et multitudo balneationis et sen
sibilitas frigoris et vacuitas a reliq̄s signis. Si
gnū v̄o ei⁹ c⁹ cā est calitas est acuitas vrine et in-
flatō q̄ sensu pcipiunt̄. Et si cā est cōstrictio a frigo
re sigt iuuamētum pueniens ex mollificatione. et
si est a liquefactione et fe. adurentib⁹ sigt ipaz iu
uamētū humectationis et iteꝝ de signis eius est q̄
paꝝ nō egr̄dit̄ et multū est facilioris exitus: ppea
q̄ humectat madefaciendo meatū et dilatando i
psū. Sig aūt eius q̄ est cā apatis in vesica: aut
mēbris et vicinis aut exite iam sciuisti in illis que
pterierunt. et nos determinauim⁹ vnicuiq₃ eo-
ꝝ cām stans p se. Amplius de dīa inter difficul
tatē factā ab apate et factam ab aliis est q̄ apōsa ac
cidit paulatim non subito nisi sit res magna vald
et scitur q̄ illa que fit ab oppilatione apud vesicā
pp egritudinē in ea aut coarctationē eius cū appo-
diatione vesice et eius inflatione et tensione eius.
Et illa q̄ est cā mbri mittētis est vt non sit in vesi
ca appodiatio et inflatō. Et omnes spetiees oppila-
tionis que accidūt ī uesica ex ipa aut ex coarctatiōe
sunt cū dolore. et cognoscitur apa oppilans p illud
quod sciuisti. Et cognoscitur res oppilans absq₃ a
postemate p siringā et illud quod ipa extrahit de
san: aut humore aut p illud qd stat in facie eius ⁊
nō dimittat ipā incedeř ex verruca aut lapide aut
incarnatione. Et lapis quidez scit̄ p signa eius et p
ptea q̄ siringa tangit rem duram valde. Et san.
quidez aut humor cognoscit̄ iteꝝ p vrinā pteritā.
Et san. ipe qn̄q₃ cognoscit̄ p. sig cōgelationis sā. in
vesica et ex citrinitate coloris et puitate pulś et a
helitus et frequentia amboꝝ et sudore frō et fe-
bre et rigor̄ et nausea et est malus a quo paruz fit
euasio. Et hu. quidē crossus cognoscitur iteꝝ ex g
uitate sensata si est ei sūma de qua sit curandū et si
egreditur in vrina humor crossus crudus. Illius
aūt que est a frigore cōstringente aut calor̄ solidu₃
faciēte cāe ppinq̄ et antecedentes sūt significatiōes

et signuȝ eius q̃ sit ex ventositate est tensio sine
g̃uitate. et qñqȝ est cū pmutatione. et qñqȝ est ītē
ta in vesica. Et signū eius q̃ sit ex debilitate sens⁹
est vt nō sentiat mordicationē vrine. Et signum
eius que sit ex debilitate expulsiue est vt cōpres-
sio educat vrinaȝ cū facilitate. Et signum mollifi-
cationis lacerti est debilitas ꝓuocatiōis absqȝ cliste
rib⁹ et sentiat ꝙ res intrinseca non est inobediēs
membro et compressio educit eam. Et signum spas
mi lacerti est vt parum quod egrediur egrēdiatur
cū ꝯpssione. Et factam ꝓpt̄ debilitatem renū sigt̄
illud quod ꝑterijt de signis eius. Et sil'r factā cau-
sa lapidis et apātis ipsius. Et ad vlti^m si g̃ui-
tas et dolor sunt ex pte renum tunc egritudo est il
lic. Et si sunt sig̃ apātis tunc in ipsa est apā. et si ē
illic g̃uitas vehemens valde tunc illic est vrina r̄
tenta. et si est minor illa tunc illic est hūiditas pu-
ra cū apāte aut absqȝ apāte. si aūt non est g̃uitas sȝ
dolor extensiuus: tunc est ventositas in renib⁹. et
qñȝ ē uēter lenis ⁊ nō sūt sig̃ oppilatiōis renū et ue
sice et debilitas et alia coruȝ inuenta tunc causa est
debilitas attractionis renum. Et signū facte cā do
loris accidentis ex vlcere aut acuitate vrine est ꝙ
tollerantia doloris educit vrinā et sedat dolorē
et sil'r: et nō inuenitur aliquid qr̄ ipa fiet vlcero-
sa et erit cū signis vlceꝝ. Et sig̃ facte ab exiccatio
ne hūorositatis in mēbris glandosis sunt antecessio
causaꝝ eius ꝑdictarum et ꝙ humectatō facit eflue
re vrinaȝ.

De cura nocumēti vrine. Ca^m. viii.

Si cā est humor: aut sanies tunc oȝ vt cu
ret̄ cū apitiuis et diureticis fortib⁹ q̃ sci
uisti si.ñ timet̄ ꝙ res sit maior q̄ ut cadat
in ea diureticū: deinde qū administrat̄ faciat descen
dere saniē aliā ad vesicā ⁊ augmētet dolorē et tē-
siōnē et non extrahat aliud. Et aq̃ rhaphani fortē
hȝ impssionē in hoc ca. et tantū valet ꝙ oȝ vt ipa
sit cōdimentū cibi. Et sil'r aqua ciceris ni. Diure
tica vō sunt sicut petroselinū et aoniacū et myrrha
et rubea et amomū et costus et siseleos et acorus:
et anisū et sem̄ eius et totū illud in aqua rhaphani
decocti: aut aqua ciceris nigri: aut i aqua albasech
aut in succo apij et feniculi ꝓpe campestris. Et
oxymel squilliticū est iuuatiuuȝ valde. et tyriaca
et mithridatū sunt vehementis iuuamēti et dia-
curcuma et hōrusia et diakebid regū. Infanti
bus aūt dentur illa lactantib⁹ eos: aut dētur ista
in lacte matrum. Confectio diuretici fortis. ℞.
sauine assari amomi ameos petro. se. apij rube ti
ture amigdale amare spice omnium ana. ℥. xx. se
mīs melonis. ℥. x. corpoꝝ cātaridaꝝ abscisis capiti
b⁹ et alis. ℥. i. r̄soluatur ammoniacū cū triplicato
subtili. et fiant ex eis pilule vt auellane de quib⁹
sumātur vsqȝ ad. ℥. iiij. Et iterum medicam̄ de sa-
uina et assa ꝑdictū in ca. cōgelationis san. in vesica
bibitū et iniectum. Et qñȝ cōponuntur medicine i
quibus ponunt̄ castoreū et euforbiū et. ℥ȝ. et pip
longū et ol'ȝ balsami. et qñqȝ ponunt̄ in eis opium
et sem̄ hyusquiami albi causa doloris. et tu vidi
bis eas in antidotario. Et oms medicine que cōfe
runt ad lapidem cōferunt ad hoc et ad ples speties
sil'r a calore et frigore postq̄ nō fuerit san. aut vl
cus: et sunt sicut cinis scorpionū et lapis spongie ⁊
cinis vitri. Et d̄ illis que ꝓpetatē quandā habent
sm ꝙ dr̄ est vesica danule exiccata de q̃. ℥. iii. i
vino odorifero bibantur. Et iterum cancri mari-
ni adusti pond⁹. ℥. ii. bibatur et ꝓpe a pueris et
iam dixim⁹ medicinas alias in curatione eius c⁹ cā
est frigus vesice. et oȝ ut legantur iterū in hoc lo
co. Facta aūt cā cōgelationis eius quod inuisca
tuȝ est in vesica curatur cum eo quod dictum est
in ca. cōgelationis eius quod inuiscatū est in vesi
ca. Et qñqȝ administrant̄ empl'a ex istis medicinis
cū aqua rhaphani. Et qūȝ linitur cū tyriaca et masti
ce et hōrusia et diacurcuma et diakebid regū. Et
qñqȝ necessarie sunt embroce fortes accepte ex eis
que sunt sicut siapis et pullegiū cū fimo columbio
et iterū ex baurach et piretro et sinapi. Emplm̄
exptum bonū. ℞. baccarum lauri et aluminis am
omi meliloti farine ciceris ni. camemille omnium
ana. ℥. x. dauci se. rhaphani se. apij hortulani et
montani omnium ana. ℥. vii. fiat ex eis empl'ȝ cū
ol'o balsami: aut cū ol'o lilij cōficiantur cū aqua cati
lis armeni. Confectio vnguenti boni. ℞. sera
pini bdellij oppopōaci acori ptes eq̄les de quibus
fiat vnguentum cū adipe anatis et cera citrina et
ol'o de lilio. Et de iniectionib⁹ est iiectio facta ex
galbano storace oppoponaco et pipe. et qñqȝ poni
tur i ea assa. Et si cā fuerit lapis curet̄ lapis vbicū
qȝ fuerit. Et si causa fuerit verruca aut caro orta:
aut incarnatō tunc curatō erit cū tinis mollifican-
tib⁹ ⁊ ol'is mollificatiuis scitis in ca. vesice. Et ab
stinentia ab acetosis et stipticis et fortasse ꝓderit
et fortasse ñ ꝓdrit. Et si cā fuerit apā cur̄t apā et
mollificet̄ et liiat̄ et administret̄ tyriaca i balneo a
q̃ et lenientia ex quib⁹ fiat empl'ȝ et iniecta suppo
sita in ano et minoret potum aque et dimittat stip
tica. et ꝓhibeatur cib⁹ saltem duob⁹ dieb⁹. Et
qū lenitas est apātis iam descendit urina cū compsī
sione et expssione post multitudinē mollificationis
lenificationis et caul'. et altea et cepe et porri deco
cti elixatiōe iuuātes sūt i hoc ca. pl'ȝ qū fit cuȝ eis
empl'm. Et phlebotomia basilice est de illis q̃ ma
gis necesse est ꝑmittere: deinde ex saphena qñȝ eni
ꝓuocatur cū ea vrina. et quȝ causa fuerit frigus
et stipticitas curet̄ curatione malitie ꝯpl'onis fr̄e.
et si fuerit calor curet̄ cū ol'is tempatis et fr̄is in q̃
bus est lenificatio et mollificatio: sicut ol'ȝ viol'.
et ol'ȝ de cucur. ꝑmistū cū oleo anetino et camemil
lino. Et si fuerit illic siccitas etiam administrentur
tine et olea mollificantia et cibi humectantes et re
gimen cōualescentium et balneū et si causa fuerit
palysis curet̄ cura eius. Qd̄ si causa fuerit spas
m⁹ lacerti curet̄ curatione spasmi predicti in ca°.
suo et si causa fuerit cōpl'o fr̄a curet̄ cū oleis calidis
et cōfectionib⁹ calidis que sciuisti. et de illis que
ꝯferunt ad illud et ad paralysim est vt sumatur fi
mi columbini siluestris pondus. ℥. i. et bibatur cū
uriā pueri et puccat uriā ⁊ sterc⁹ muris pōder̄ au
r̄. i. in aqua decoctionis aneti. Et qñȝ inicitur mu
mia: aut pondus. ℥. i. ventris arachamathi cum
eadeȝ mensura salis indi cū aqua calida et cōfert ei
potus balsami cū aqua ca. et tertia. ℥. i. asse in la-
cte asini. et hoc etiam cōfert ei que ē ex hu. cros-
so. Facta aūt a calore curat̄ cū seminibus fr̄is ⁊
semen lactuce bibitur cū vino ꝑmisto et aq̃ g̃nati

aceto. Si si fuerit a casu aut pcussione iaȝ apa faciē te: aut nō apante: aut remouet aliquid tunc curatio est phlebotomia in pmis et mollificantia tempata et tine et studiū in hoc ut mingat. q si minxerit sā. plm tunc retinebis eū cū troc. de karabe qui artificiose fiūt cū ol. nuc. et si timeat q acciat aliquid qd inuiscetur tunc cura ipȝ cū cura eius qd est inuiscatū cōgelatū. ¶ Quod si illud qd est inuiscatū fecerit oppilationē: tunc curetur oppilatio facta ex inuiscatione. Et iam dictum est illd. q si causa fuerit ventositas curetur cura ventositatis vesice. ¶ Scd vo ca doloris phibentis curat cum administratione stupefacientium et iniectione: deinde cū decessione vrine et post illud administretē cura vlceris aut cura equationis vrine acute cum cibis et herbis pdictis. Et qnq iniciunt glutinatione facientia sepantia inter acuitatem vrine et nocumentū eius in meatu sensibili. ¶ In scā autem p pt debilitatem sens curetur principiū si fuerit egritudo pcedens a principio: aut ipse lacert et uesica cū medicinis habentibus virtutem albezahar que sunt tyriaca et mithridatū et vnctiones et iiectōnes cōuenientes vlcerib sicut olȝ sambacinuȝ et olȝ de lilio et olȝ narcisciniū et olȝ de croco et oleum de balsamo ppe et administrentur empla ex folijs arborū et fructuū et oleȝ dilectoȝ spiritui animali sicut folia maloruȝ et menta et ruta et admisceant cū eis medicine expgefacientes valde sic sem albarmel et sem rute montane: deind emplētur cū eis pecten. et si fuerit ppt debilitatē expulsiue altera zplonē dominantē et egritudinem debilitatē cū eo quod scis et cura. et illius quod plm est ex frigoē et eius curatio est cū eo in quo est calefactio et stipticitas. et ppe quod dictuȝ est in debilitate sensus. ¶ Et si causa fuerit lōgitudo retētionis tunc eius cura iterū est cū tinis mollificantibus lenientibus factis ex semine lini et fenugreco et cartamo et sula et emplis factis ex istis: deind vtere eis que sunt vehemētis puocationis et siringa et ole. balsami. et que sunt ei zparia sunt maximi iuuamenti hic. In facta aūt causa renum et epiē et intestinoȝ et dorsi: oȝ vt intendat intentio illorum mēbroȝ tunc si curatio valet in eis bene est. et si nō: nō valebit. Et cū hoc necessariū est administraē mollificantia ex tinis et emplis et iniectionibus. Et necessaria est administratō diureticoruȝ nisi timeat q ipsa faciāt descendere māȝ plmā. Et scias q lac est res magis conueniens eis qū nō est fe. Et omni hora in qua dande sunt pilule similes auellanis de seminib et non est fe. tunc cōsilium meuȝ ē vt cū lacte in potu sumat.

¶ De rememoratione reȝ facientium mingere zferentiū in plibus dispositionib. C. ix.

Dixerunt quidaȝ q qn fim columbinus cū mumia inicit facit mingere. et iteruȝ illud qd dictum est in ca. curationis oppilationis crosse et qd dictum est in curatione eius que est ex frigore. Et dixerunt quidaȝ et est de illis que iam expti sum et pfuit fiat suppositoriū de sale tabarzet et supponatur in ano. puocabit enim vrinam et soluet ventrem. Et dixerunt si intromittatur in caput virge pediculus: aut sumat alcodri quod cadit de lecto. et forsitan est illd qd nominat sisessis et aligil et imittatur in caput virge puocatur vrina. Et silr si liniantur sup eam allea aut cepe puocatur et ponatur in capite virge cooptura ex croco. Et qn nō est apa sed est oppilatio qualitercūqȝ fit cōfert iniectio olei in quo sub sole morante positi fuerūt scorpiones albi qui nō sunt mali valde cū siringa argenti. aut adiuuetur cū exsufflatione facta per catatir. et ipsius administratō in ungendo et in iniectione. Et quando nō zferunt medicine non est excusatio ingenij alteri et administrationis alcatatir et instrumenti q mingit. Et caue ne administres ea qū apa est in vesica aut in coarctante eam pxime. Intromissio nanqȝ coȝ apat et addit in dolore. Et sirigaȝ melior ē illa que est ex leuioribus corporib et magis susceptibilibus flexionis: et iam inueniuntur silr quedam aialia marina et quedam coria animaliū siluestrium qū aliquo modo ppantur: deide sumatur ex eis aliquid et cōglutinatur glutine casei. et qnȝ fit ex plumbo et stanno et est bonum etiam. et si est vehementis lenitatis fiat forte cū pauca re piecta sup ipsum ex massecuia et marchasita: aut cū multitudine liquefactionis et fusionis et piectionis sanguinis hirci sup ipȝ. ¶ Hircinus enim san. est fortis in his ca. et cū hoc stringit plumbum: et tūc oȝ vt sit caput eius duȝ rotundū et fiant in ipso foramina plura numero ita ut qum retinet aliqd coȝ aliquid arene aut san. aut hu. crossi sit et quod inicitur de medicina: aut puocatur de vria penetratio alia et nō egeat extractione et intromissione frequenti. et aliquando fit ex argento et reliquis corporib. Et qnq ppatur totū illud ad clisterizandū aliquid illi. Et qnq ppatur ad extrahēdū aliquid cū eo. Et sup illius qd ppatur ad hoc vt cū eo clisterizatio fiat sr extremitatē apertaȝ solutam ligatur aliquid qd est sic vagina pua: aut uesica cōfricata firma et funditur in id medicamen deinde impellitur fm q impellitur enema et est posse vt fiat sicut fit clisteē electum qd diximus in ca. colice. et si ppatur ad hoc vt per ipsum educatur vrina: tunc necesse est vt curat cursu attrahentium pp causā conuersionis casus cā vacuitatis: et illud est qn impletur re aliqua: deinde extrahitē illa res ab eo cū fortitudine: qē extrahitur post ipsā vrina prouocata: aut aliud: aut ingeniose statuitur in eo aut supra ipsum aliquid expmens de aere qtitatē aliquam. Qū g extrahitur et aeri non est introitus: oȝ necessario vt extrahatur vrina puocata: aut aliud: et illud quod implet illam vacuitatem intrinsecam: aut est lana ordinatorū filorum extenso medio totius cū filis ita ut qū impellitur a duabus extremitatibus suis in spatium et zcauitatem impulsione leui: deinde extrahitur filuȝ egrediatur lana et sequatur ipsam illud qd sequitē aut est ppendicularis penetrans in eo et suspensiones zphendentia sup ipsam cū manica qua remoueatur. ¶ Haȝ vo materierū administratio melior est vt sedeat eger sup extremitateȝ caude sue et zpmat anū substentatū retro et eleuet gēna sua paruȝ vsqȝ supra inguina cū apertione inter ea pcedente balneatione eius cum tinis mollificantib et ipsius emplatione cū vnguentis et emplis mollificantib: deinde intromittat siringa tāta qtitate

que sit in mensura longitudinis virge. Et melius
quidem est illud quo educitur vrina omnis homi
nis sm virgaȝ eius et eius amplitudinem et ipsius
stricturam. Et tu iam precessisti et linisti cũ cera-
tis et ꝓprie quam sunt ex oleis ꝓportionalibꝰ inten
tioni. qñ g° ꝑuenit in ipa q̃titas sicut medietas v
ge ꝑpet equalis sicut stans cũ declinatione ad sum
mũ: deinde subtilietur in expulsione siringe ĩ mea
tu vesice q̃titate vnius nodi aut duoꝝ nodorum
et illic ꝑuenit ad vacuitatẽ vesice et sedatur cũ ea
dolor aut minorat̃ aut sentitur ꝙ eius penetratõ
iam ꝑuenit ad mouendũ aliquid. et ad vltim ẽ pe
netratio sensata: deinde redeat virga ad ptẽ infe
riorẽ ad suam dispositõneȝ ꝓmã in ꝑpatione sua:
aut vehementius inferius. Qũ igitur feceris
illud extrahe aliquid si vis et impelle aliquid per
clisterẽ si vis impellere illud. Et ad vltim oȝ
vt studẽas ne excoriationẽ faciat et sit sm tarditateȝ
et facilitatẽ nõ cũ dolorẽ.

De distillatõne vrine. C. x.

Ut fit pp cam̃ in vrina: aut pp cam̃ in ĩ
strumentis vrine: aut in corpe ipsius
vesice: aut pp cam̃ in principijs. et cau
sa quideȝ in vrina: aut est acuitas aut multitudo e
ius. Et fit acuitas que est causa distillatõnis eius:
aut pp illud quod diximꝰ in ca. difficultatis vrĩe
ex hoc ꝙ fit eius missio dolorosa pp acuitatem in
ea fortem et aggr̃gationẽ eius et g̃uitatem ipsius ĩ
tollerabilem qr̃ fit ei dispositõ inter retentionem
et missionẽ que est distillatio: aut qm̃ omne ꝑuum
eius ꝓpt̃ nocumentũ suuȝ cũ sua attractione exqui
rit expulsionẽ quar̃ expellit ipȝ expulsiua q̃uis fi
at absq̃ voluntate. et ꝓpt̃ cibos et medicinas et la-
boreȝ et coitum et alia: aut ꝓpt̃ ꝯplonem mẽbro
rũ vicinoꝝ sicut ẽpis et venaꝝ eius. Et renes q̇-
dem ꝯplonem habent puram: aut cũ mã̃ saniei:
aut absq̃ sanie aut in toto corpe est sup̃fluitas acu-
ta: qr̃ expellit eam nã. Multitudo v̇o que est
cã distillationis eius fit ꝓpt̃ ipsius g̃uitatem: et q̄
ipa compr̃imit lacertũ ad aptionẽ pua q̃uis volun-
tas non nocet ad illud. Aut est cã ꝓpa in lacerto si
cut est mollificatio sup̃flua cũ stupore et destructõ
ne sensus sicut accit etiaȝ ano: aut ꝓpt̃ apã: aut pp
malitiã ꝯplonis ⁊ debilitateȝ incipienteȝ in eo: aut
ꝓcedentem ad ipȝ in p̃ncipio suo cꝰ plm̃ est a fri-
gorẽ. et ꝓpt̃ illud est quando aliquis cõgelatur v-
rine eius distillatio multiplicatur. et qñ accit ei de
bilitas debilitatur eius destructõ sup meatuȝ. Et
cũ hoc debilitatur sol̃o sui ipsius et ꝓp̃e qũ ꝯmuni
cat ei lacertus ventris in debilitate. Fcã sũt cã
vesice: aut est debilitas in ipa ex malitia ꝯplonis
frigide et est illud quod est plurimum. et illud
est sicut diximus in eo qui congelatur et distillat
vrina eius. Et illa complexio et hec debilitas ge-
nerant distillationẽ urine duobꝰ modis quoruȝ v
nus est ꝑpea ꝙ debilitatur ei retentiua: qr̃ nõ va
let retinere om̃e paꝝ ꝯp̃hensum donec aggr̃getur
plm̃ qr̃ ꝑmittitur ab ea vt currat lȝ nõ adsit volũ
tas. Et sensus est ꝑpea ꝙ debilitatur ei expulsiua
quare non exp̃mit vrinam nisi parũ et est ex di-
stillatõne ꝑmista difficultati. Et qñq̃ fit hec debi
litas in se ipsa. et qñȝ fit ꝓpt̃ ꝯmunitatẽ mẽbroꝝ
que sunt supra eam cã apatũ et aldubellet et aptio
nes in renibus te q̃ sunt sup eos q̇bꝰ ꝯmunicat ve
sica et ledit̃ per id quod currit ad eam. Et qñq̃ est
vlcus in vesica et scabies quare nõ valȝ retinere
vrinã ꝓpt̃ dolorẽ. et qñq̃ fit distillatio ꝓpt̃ oppi
lationẽ meatus vesice ex apate in ipo: aut in ma-
trice et intestino duro aut lapide aut oppilatione a
lia. Et qũ nõ est oppilatõ ꝯpleta poſe est nature ut
ingenietur et extrahat vrinam paulatim. Et qñȝ
fit cã doloris vesice ꝓpt̃ vlcera in ea sm ꝙ dixi-
mꝰ in cã. difficultatis vrine. De distillatõne i
gitur vrine est cũ q̄ est difficultas et de ea est cum
qua non est difficultas. et de difficultate vrine est
cũ q̄ est ardor et dolor et de ea est cũ q̄ non est il-
lud. Et vr̃ ꝙ fiat plm̃ distillationis vrĩe ꝓpt̃ cau
sas inuoluntarĩj exitus et ꝓpt̃ causas difficultatis et
ꝓpt̃ causas ardoris

De signis. Cam. xi.

Postematũ quideȝ et oppilationis et
caꝝ materialiũ et dolorũ et alioꝝ pl̃iuȝ
corporum et diuisionũ iam sciuisti sig̃
et sciuisti signũ ꝯplonis calide ex colore vrine et in
flatione loci et antecessione causaꝝ. Et signum com
plexionis fr̃e ex colore vrine et inuentiõe frigoris
et antecessione causarum. Et signa communia ite-
rum nota sunt et ñ oȝ vt ꝓlõgem s̃monem in eis.

De curatione. C. xii.

Iam sciuisti iteꝝ curationẽ omnis ca. in
se singularẽ puram. Ueꝝ hec egritu
tudo plm̃ accĩt cã frigoris et cã palysis.
et plȝ curationis eiꝰ est curatio calefaciens cõstrin
gens. Et omnis qui deficit in tollerantia vrine iu
uat̃ a medicinis desiderium coeundi facientibꝰ.
Et de medicinis ebibitis facientibꝰ ad illud sunt
tyriaca et mithridatum et hiera. H. et anacar-
dinũ et trifera maior et electuariũ de ture et trife
ra minor cõfortata cũ anacardino: aut saȝenea ꝯ
mistis cũ ea aliquibꝰ stipticitatem facientibꝰ sicut
sũt grana myrti et cuppule glandium et que sunt il
lis similia. Et iteꝝ nasturtiũ iuuatiuuȝ est et admi
nistratio alleoꝝ est iuuatiua. ꝓuocant enim vrinaȝ
abscisã et reducunt eam ad illud qđ necessariuȝ est
et de exptis sunt pilule albasce cũ piretro. Et de
eis que expti sumus est vt sumatur myrob. kebu
loꝝ torrefactoꝝ ps. i. et been albi ps. ʃ. et calam̃
ti sicci et g̃noꝝ myrti et sandarace et myrrhe et oli
bani et cipi et mac. omniuȝ ana tertia ptis. i. et ga
rio filorum pars. ʃ. enule aduste et granorum al-
mabaleb partes duas et conficiantur cum melle emb
licorum et reseruet̃ et bibat̃. Confectõ for-
tis myrob. ni. et kebuloꝝ et galie omniũ ana pon-
dus. ʒ. v. myrrhe et castorei amboꝝ ana. ʒ. i. et
ʃ. karabe et cipi amborum ana pondus. ʒ. ii. et. ʃ
olibani et g̃noꝝ almabaleb amboꝝ ana. ʒ. x. cõ-
ficiatur totũ cũ melle et sumat̃ ex eo sm assiduatõ
nem pondus aur̃. i. Et iteꝝ cymini centauree et
origani õniũ añ põdꝰ. ʒ. ii. cũ aqua ca. Et iterum
g̃norũ myrti et glandium et cortic. turis et cymini
carmeni õiuȝ ana ps. i. et dosis est. ʒ. iii. cũ vino
antiq°. Et iteꝝ myrobal̃. kebul̃. bellir. et ẽblico.
torrefactoꝝ omnium ana. ʒ. vii. cortic. turis. ʒ.
v. g̃noꝝ myrti. ʒ. x. inuoluat̃ quotiens exiccatur
aqua in qua extinctũ est ferrum ignitum multoti-
ens: deinde cõficiat̃ cũ rob myrti. Confectio

alia. ℞. granorum myrti ptem .i. laudani quartã ptis .i. fructus citri ptes .ii. cõficiantur cũ eo et sit dosis eius aur. .vii. aut foliorũ myrti et foliorũ alcane et dactilorum et turis et balaustie et glandium omniũ equaliter bibatur q̃tum necesse est cũ vino.

¶ Et iterum confectio iuuatiua et cõueniens mictui ĩ lecto ℞. vniuscuiusq; myrobl. kebul. et bellirico. et emblicorum ana .ʒ.x. glandiũ infusarum in aceto die et nocte torrefactarum solum et sandarace et ciperi turis masculi enule sicce stor. sicce et coralli. omnium ana .ʒ.v. myrrhe .ʒ.iii. conficiatur cũ melle.

¶ Et iterum medica ĩ forte. ℞. castorci et myrrhe et albasce et cuppularum glandium et piretri omnium ana ptes equales cõficiantur cũ aqua myrti humide et sit dosis .ʒ.i. ad mansioné aut bibat turis et olei de alcanna amborum ana .ʒ.i. ¶ Et de curationibus leuibus est vt bibat de seïne portulace pondus aur. i. ¶ Et farina glandium iuuatiua est et ppe qñ infũdũt glandes in aceto squillitico die et nocte: deinde friguntur sup testã et bibitur ex ea. ¶ Et vltimum quod sumit est pondus .ʒ.x. et iterum cipi et turis ptes equales de quo bibatur omni mane ĩ ieiunio aur. .i. et iterum nigelle et se. rute ptes equales et sit dosis usq; ad .℥.ii. et enula est competens medicina. ¶ Et oleum de kerua iterum bibitum et inunctũ: et cõfert ei mellis assumptio scdm assiduationé. et ad senes quidem est medicaĩ iuuatiuum quod. ℞. castoreum et opiũ et sem̃ hyusquiami albi et sem̃ rute bibat ex eo aur. .i. cũ .℥. vini. ¶ Et qñ supponitur mumia dissoluta in sambaco in ano et distillat in virgam facit tollerar̃ vrinam. et similiter comestio ficuum cum oleo.

¶ De inuoluntario exitu vrine. Cam̃. xiii.

Est vt egrediatur absq; voluntate. ¶ Et primũ eius fit ppt̃ superfluitatem frigoris et mollificationem lacerti et debilitaté accidentem ei et vesice sicut accidit in renibus ex fortitudine virtutis attractiue. ¶ Et qñq; fit ppt̃ caliditaté plimã attrahentem ad vesicam reliquationem a corpe. ¶ Et de causis eius est remotio spondiliũ. ¶ Quare accĩt nocumẽtũ in lacerto et non põt cõstringere eam. ¶ Et qñq; est inuoluntaria egressio vrine nõ ppt̃ causam in vesica et lacerto et vrina: imo ppt stercoris coarctationem cõprimenté omni hora et exprimit qr̃ egreditur vrina sicut aduenit pregnantibus et illis in quorũ ventribus est fex plĩma et habentibus spãta magna in mẽbris supra vesicam. nõ g° indiges post illud quod dictum est vt cognoscas sig. et sciĩ ea facile fit ex eis q̃ pterierũt:

¶ De cura. C. xiiii.

Illi qui est ex caliditate et est raro cõferunt medicine infrigidantes stiptice. ¶ Et de illis est puluis qui siccus in ore manu sumitur huiusmõi. ℞. coriandri sicci rosarum rubearũ amborũ ana .ʒ.v. spodij .ʒ.x. se. lactuce et seminis portulace aborũ ana .ʒ.xv. boli ar. .ʒ.v. canfore .ʒ.ß. gũmi pondus .ʒ.ii. cõficiantur cum aq̃ granati acetosi. ¶ Et iterum karabe et boli armeni et myrob. ni. et medulle glãdiũ et lentium excorticatarum omniũ ana pondus .ʒ.ii. coriandri torrefacti in aceto positi .ʒ.i. et sit dosis ipsius sicci ʒ.iii. et curat̃ cura diabetis. ¶ Et abscinditur sitis per illud quod tenet̃ in ore ex masal et sumac et nucleo tamarindi et granis granati. ¶ Ergo aũt curatiões pcedẽte in ca. distillationis. et iterum ciperi et acori enule sicce medulle glandium omniũ ana .ʒ.ii. myrrhe ʒ.iii. et est puluis qui sumitur siccus et diacyminũ est valde iuuatiuum ppe qñ eius species valde tenuit. et diacyminũ iterum cõfert ad illud epithimatum et ad vltimum est iuuatiuum ei quod est in mẽbris vrine ex frigore vehementi. ¶ Et ex eis q̃ cõferunt est sumer̃ in potu .ʒ.iiii. turis retinẽt enim ĩuoluntariã vrine emissionem: aut pondus .ʒ.ii. mahaleb: et olea calida disruptis in eis muscho et assa et castoreo et euforbio et similibus. ¶ Confectõ clisteris boni. ℞. albasce. lb.i. ciperi pondus ʒ.xx. mahaleb pondus .ʒ.x. decoquantur in .iiii. lb. aq̃ cũ facilitate postq̃ infusa sunt die et nocte. Quãq; ex aqua remanserit q̃titas. lb.i. coletur et fundat̃ sup eam q̃tũ est ipsius medietas olei sisamini et decoquatur et administretur oleum in clisteri: aut sumat̃ aque ps. .i. et olei de ben et auellanarũ et fisticorũ et albasce et alkadra et almahaleb ptes equales quenadmodũ existimatio facit illud necessarium et disrumpat̃ in eis virtus muschi et clisterizetur cũ eis: et oleũ de ben ẽ forte valde.

¶ De mictu in lecto. C. xv.

Causa eius est mollificatio lacerti. et qñq; adiuuat eam acuitas vrine. et pueros quidem adiuuat ad illud pfunditas in sõno. Quũ g° mouetur expellũt eam nã et occulta voluntas similis voluntati anime añ ipsorũ euigilatõnem. Quũ g° fortes fiunt et cõfortantur alleuiantur somno et confortatur lacertus mollificatus et non mingunt.

¶ De cura. C. xvi.

Cura eorũ est cura eius qui h3 mollificatioñe vesice et distillationem vrine et inuoluntariam ipsius emissionem: et ppe medicaĩ de myrob. cũ enula et storace. ¶ Et de vnguentis oleum de ben est vltimum. ¶ Et cũ hoc oportet vt dormiant et alleuietur cibus et alleuietur eorum somnus. et non bibant aquam plimã et cõmoueant se ipsos ad mingendũ. et fortasse est aliquis eorũ q̃ imaginatur quasi nocet eum virtus expulsiua et sẽsibilis ad mingendũ dũ ipse dormit: qm̃ cõueniẽs est locus ad hoc vt in eo mingatur et cõsuescit illud. ¶ Quod si locus ille fuerit inuentus curet̃ cursu latrine et cursu cloace et tecture tegentis: deinde elaboret adeo donec alteret ipm̃ et fabricat in ipso oratorium et habitationes alias et figitur illud in imaginatione sua. Quãq; desiderat puenire ad illum locũ: deinde rememorat̃ in imaginatõne sua quod ẽ alteratus ab eo quod fuit in ipo tunc abstergit virtus voluntaria eius illud spatium occultum: nõ famosum. et accidit ei in somnis vt stet statione aliqua cũ inobedientia virtutis expulsiue: quarñ morat̃ qui excitet̃. ¶ Et de illis quod q̃ experta sũt ad illos est id quod. ℞. glandium turis myrrhe omniũ ptes equales que omnia decoquantur cũ vino q̃titatis .℥.iii. vsq; q̃ redeat .℥.i. et coletur et potetur cũ ponder̃ .℥.i. olei myrtini. ¶ Et existimauerunt quidam q̃ qñ exiccantur renes leporis et sumitur de eis ps .i. et se. aneti ps .i. et piretri et se. apij amborũ ana ps .ß. et est dosis eorum pondus .ʒ.ii. et .ß.i. ℥.i. aque fr̃e ẽ valde iuuatiuum

ad illud. et cōfert ei cerebrū leporis nutritū cum vino. et cōfert ei troc. facti ex massa in qua posita est virtus fimi colū. cū aqua frā. sunt enim vltimi aut ex vino in ieiunio qū est infrīatum. Et qñ qꝫ cōferunt ei clisteria cū medicinis retinentibus vrinaꝫ et iniectō eaꝝ in vesica.

De diabete. C. xvii.

Est vt egrīdiatur aqua sicut bibitur in tempore breui. Et ꝓportio quideꝫ hꝰ egritudinis ad ebibita et ad mībra sua est ꝓportio lubricitatis stōi et intestinoꝝ ad comesta. et sunt ei in greco alia nomina q̄ diabetes. dr̄ qñqꝫ dipsacos et cadumis. et nominatur arabice circuitus et rota molendini et lubricitas renum. Et dixerunt quidaꝫ hoc accidēs accidit subito qm̄ est res nāl nō cū voluntate facta et lubricitas intestinorū paulatim: qm̄ illic est sensus et voluntas. et iste ſmo est nō ꝯueniens. et habens quideꝫ egritudinem meatuuꝫ transitus sitit qr̄ bibit et nō satiatur īmo mingit sic̄ bibit nō valens retinere penitus. Et causa quideꝫ diabetis est dispositō renū: aut pp debilitatem accidētē et dilatantem et apertionē orificioꝝ meatus qr̄ non adunat̄ tanta hora qua figatur aquositas in renibꝰ. Et qñꝫ fit illud ex frigorē dominante corpi aut renibꝰ. et qñqꝫ facit illud potus aque frē aut obsessio vehemēs frigoris ī totum penetrantis: aut pp vehementiam attractiue pp v̄tutem calidam innālē cū mā aut absqꝫ mā et est illud quod est plm̄ qr̄ renes attrahunt ab epate vltra q̄ illud quod tollerat: qr̄ expellūt illud deinde attrahunt ab epē et ep ab eis que sūt ante ipꝫ. nō gͦ cessat illic attractio cōtinua aquositatis et expulsio et tu scis q̄ qñ expellitur illd̄ qd̄ currit qñqꝫ ꝓducit ad liquefactioneꝫ et ad ethicam pp multitudinem attractionis hūiditatis ex corpore et quia ꝓhibet̄ ab eo quod oꝫ ipsū recipere de supfluitate humiditatis p potum aque. et tu quidē scis et cognoscis signa eoꝝ que dicta sunt et lecta usqꝫ ad hanc horam.

De cura. C. xviii.

Diabetes q̄dem qū accīt plm̄ accidit ex caliditate ignea quapp plm̄ curationis eiꝰ est infrīatio et hūectatio cū fructibus et olerībꝰ et robub frīs de illis que non ꝓuocant sicut sunt lactuca et papauer et q̄escere in aere frō humido et sedere in tina aq̄ frē tam diu donec fortasse cōgeletur et sedet̄ sitis eius ꝛ infrīentur rnes ꝛ fortes fiant lacerti eoꝝ. Et cōfert in ea odorare caſo. et nenuf. et similia de redolentibus frigidis. Et de illis que valent ad hoc est dormire. et occupatio a siti est regimē antecedens quare oꝫ vt occupet̄ saltem sumēdo in potu supfluitatem aque. Et melius illo est vt sumat in potu aquaꝫ frām vald̄ deinde euomat eaꝫ et iteretur istud in eo. Et oꝫ vt cōuertatur aquositas a renibus cū vomitu et sudore forti. Et stupefactio partis alchatim est ex eis que cōferunt per dormitationē virtutis ab inobedientia aq̄ et defectu eius ab attractione iterum et de illis que oꝫ ipꝫ deuitar̄ est labor dorsi et assumptio diureticoꝝ. et lenificatō quideꝫ natē cōfert eis et si non cū aliȷs saltē cū clisteribus tpēatis. Plēs nanqꝫ eoꝝ existūt sicce natē et qñqꝫ indigent phlebotomia in principiȷs egritudinis. Et de ebibitis iuuatiuis est lac de quo extrahitur butyrū acetosū infrīatum. et de ipō melius est illud qd̄ magis spissū et ꝓpē qd̄ est ex lacte ouino et aq̄ cucurbite assate et succus citro. cū psil. et aqua ḡnati acetosi et aqua mori et aqua prunoꝝ et similia horum. Et sint potus hꝰ generis et eoꝝ fractio cū aqua q̄tū possē est: et rob mente ꝯfert eis valde ꝛ aqua ros. īmo succi ros. ʒ. i. ꝯfert eis sedans sitim eoꝝ. et dos sit q̄titas cotile vnius lactis. Et iteꝝ aq̄ distillata ex lacte vaccīo subtracto butyro: aut lacte ouīo acetoso extracto buty. Et de illis q̄ nos expti sumus ad eos est vt sumatur alfoca et farīa ordei. et quotiens cōturbatur hoc est magis frm̄ qr̄ bibatur infrīatum. Et de medicinis exptis sunt troc. de balaustiȷs fm̄ hunc modū. ℞. acatie pondꝰ. ʒ. ii. rosa. ʒ. iii. boliar. ʒ. iiii. gūmi. ʒ. i. dragaganti. ʒ. ſ. bibat̄ cū mucilagine psiliȷ et aqua frā et cū aqua cucur. Et iteꝝ troc. de spodio cū aq̄ cucur. aut citro: aut cū aq̄ ḡna. Et iterum sumat̄ spodiȷ et terre sigillate et cancro. fluuialū adustoꝝ ablutoꝝ ōniū ana ps. i. et lacce tertia ptis. i. et seminis papaue. et se. lactuce amboꝝ ana ps. i. ꝛ. ſ aggrēgentur cū mucilagīe psiliȷ et informentur ind̄ troc. et dos eius sit sicut ribes. Et de emplīs illa que fiunt ex medicinis in quibꝰ est infrīatō et constrictō. Descriptō emplī. ℞. atriplices et capolos vitis si inueniantur et maloꝝ et cydo. et ʒāsur aliquid aggrēget̄ ad illa. Et silr̄ sūla et ribes et acresta et virga pa. et cortic. ḡnatoꝝ pmiscant̄ omnia pmistione emplī et administret̄. Et de epithimatibus illd̄ qd̄. ℞. aca. ʒ. iiii. turis. ʒ. ii. succi barbe hircine et laudāi et ramik. omniū ana. ʒ. ii. galla. ʒ. i. terantur et cōficiant̄ cū aqua myrti humide et liniat̄ cū eo. Et de clisteribus fortibꝰ in hac egritudine est clistere bonū factum cū lacte de quo extractuꝫ est butyꝝ et cū succis frīs stipticis p̄dictis in emplīs. Et qñqꝫ fit enema cum clisteribus lenibꝰ sicut que fiunt ex fenug. et oleo de cucurbita et olō amigdalino. Cibi aūt eoꝝ sunt illi qui non sunt velocis versionis pp suam subtilitatem aut cholerā aut pp suam subtilitatē et paucitatē ita q̄ fiat vapor et resoluantur et exiccent egestionē. Et eius quideꝫ exiccatio qñqꝫ fit p ꝯuersionem aquositatis ab intestinis ad renes immo si est subtilis resoluitur aquositas eius ita q̄ non aggrēgatur ex eo plm̄ vrine et est associatus lenitati natē: qr̄ est bonus nam melior rs dispositōnis cibōꝝ quos sumere p̄cipiuntur est vt sint tales quatenus comitet̄ eos lenitas natē et cōfractio sitis. et de illis que ipsis cōferunt sunt sorbitiones de cādarusi et aq̄ kisch ordi et almususat et alellemech. Et qñqꝫ ponitur cū eis qd̄ pmutet cōstrictionē q̄m ipsi faciunt natē et alesfidabegi et plm̄a et pinguedines carnium aialiū et gallina pinguis. Et de pedibꝰ ped̄s vaccini et pisces recētes cū aceto p̄pati si securitas adest de eoꝝ siti: et lac ouinū decoctū cū aqua donec aqua cōsumatur et aliquid de lacte omnia illa cōferunt eis. et oꝫ vt a fructibus custodiantur in quibus infrīatio et stipticitas cū ꝓuocatione sicut sunt cydonia. Factum aūt a frigiditate qui cū hoc non euāt a siti et a cuius presentia non accidit nobis. Retulit quidā sapientum antiquorū et dixerūt oꝫ vt sit subtilitas ad sedandaꝫ siti eiꝰ

Deinde soluatur cū clisterib⁹ lenibus aliquotiens postea soluatur cū pilulis de aloe. xi. numero quarū vnaquęq; sit sicut cicer: deinde dimitte eū trib⁹ dieb⁹ et iteret̄ r̄gimen: deinde fac eum uomere sup cibū cū rhaphano et que sūt eis similia: dind̄ calefiat corpus eius cū ventosis et ponatur sup ip̄s euaporatiōnes ⁊ suffumigationes ⁊ ꝓpe extremitates eius. Et q̄nq; necesse est tibi vt vtaris sup ip̄m medicinis rubificantib⁹: deinde quiescat aliquib⁹ dieb⁹ deinde exercitetur cū equitatione equali et tempata fricatione et ꝓpe in extremitatibus eius et in fine eius precipiat vti balneo ca. et bibat vinū odoriferum.

De multitudine vrine. C. xix

Multitudo vrine est fm modos de quib⁹ est ille q̄ fit fm semitam diabetis et non istius cū quo est sitis tm̄: imo illius cū quo est sitis que non satiatur et egreditur eq̄ sicut bibitur. Et de illis est cū quo est sitis et nō sūt ei dispositiones diabetis et eius virtus. Et de illis est cū quo non est sitis de qua sit curandū et si ē ardor et acuitas eius tunc cā in ip̄o est acuitas vrine aut vlcera sicut sciuisti: si non fuerit illic cause inuoluntarie emissionis vrine fre. Frig⁹. n. ꝓuocat multotiens ppea q̄ constringit et ppea q̄ calefacit ventrem. Et illius quidez vrina minorat̄ cuius egestio multiplicatur et subtiliatur. et illi⁹ c⁹ siccat̄ egō mltiplicat̄ urina. Et iā cognouisti ca q̄ cōtinuant̄ in hoc cū illis que ꝑterierunt et iam qui dez ꝑterijt curatio omnium illoꝝ et dicam hic iterum curationes eius que est ex frigore. Dico g° q̄ omnes medicine que sunt ad coitum calefacientes innatiue sunt ei qui hꝫ multitudinem vrine ex frigo⁊: et sorbere oua sorbilia in ieiunio innatiuū est et sumere gn̄a lactis cocta. Et ex eis que ipsis cōferunt iteꝝ est decoctio gnoꝝ myrti et piroꝝ siccoꝝ et dactilorum omni die cū. ℥. ii. in ieiunio. Et myrrha est de medicinis bonis et similiter almahaleb et sil̄r cipi et tus et sil̄r galanga et sil̄r scoria ferri et coriandruꝫ. Descriptio medicaminis. ℞. casto. et myrrhe et basce et cuppulaꝝ glandium et piretri omnium ana ptes equales fiant ex eis pilule cū aqua myrti humide d̄ q° sumat̄ ad mensurā. ℨ. i. Clister ad illud bonū et ꝯfortat renes. ℞. succum albasce decoctum donec fiat fortis et vitellū oui et adipem renis capri tollat̄ et resoluantur omnia ista equalr̄ et aggregentur et sumatur de lacte recenter mulcto et butyri et adipis gibbi cameli et olī alcabet alcadra ptes equales quorum sūma sit similis ei que subsistit i primis et conquassentur ad inuicem et fiat cum eis clistere.

De mictu san. et sanei et vrina simili lote carnis ⁊ capilloꝝ et de vrinis extraneis que sunt similes illis. Ca^m vigesimū.

Sanguis quidem pur⁹ qui mingitur: aut est san. ꝓcedens ex membris que sunt s̄ renes et vesicā sicut est ep: aut corpore toto pp replōnē multā superfluaꝝ q̄r separatur. cōtinuitas venarū fm̄ species tres notas aut dimissionem consuetudinis: aut abscissionē mēbri et reliq̄ que sciuisti: aut fm modū crisis et mundificationē superfluitatū: aut obuiationē pcussiā et saltum et casuꝫ ⁊ pcussionē ex̄pmentem san. et sil̄r omne quod currit cursu eoꝝ: et hoc fm minus. Et aut est in p tib⁹ mēbroꝝ vrine pp incisioneꝫ vene: aut aptionem eius aut ipsius scissionē p pcussionē aut casum aut ventositateꝫ aut frig⁹ scindens cū detectione: aut pp corrosionē et q̄nq; ē generatō illi⁹ a tetano et spasmo fortibus. Et q̄nq; est species vrine sanguinee ppea q̄ liquefit carnositas rediens in sang. aut pp vehementiam tenuitatis san. in corpore. Hoc enim qū accit cū fortitudine renes attrahunt san. plm̄ et sunt primo due intentiones in facilitate cursus san. qm̄ currit cursu superfluitatis et qm̄ n̄ est ei essentia q̄r currit. Et 2° est intentio vna et quꝫ renes attrahunt cū fortitudine expellunt illud ad vesicam. Mictus vo san. similis lote carnis fit aut ꝑpt̄ debilitatem digōnis et discretionem i renib⁹: aut ꝑpt̄ debilitatem eaꝝ in epe. Mictus vo san. pmisti cū humoribus crossis: fit plm̄ ꝑpt̄ debilitatem renum. Et sil̄r mictus rei similis capillis: nā fortasse est causa eius debilitas digōnis renum et fortasse est causa eius debilitas digōnis venaꝝ. et q̄nq; est longa valde. q. duabus palmis. et q̄nq; est ad albedinem decliuis. et q̄nq; ad rubedinem et non ꝑlongatur nisi causa sue generationis in inuolutionib⁹ venarum renum aut alioꝝ. Et ex cibis crossis et generibus lactis et gnis̄ sicut fabis et similibus et non est in eius mictu de timore fm q̄ teret̄ cor per exitum eius et facit timere. Mictus aūt puris et mictus san. pmisti puris q̄nq; fit pp eruptionē aldubellet i membris superiorib⁹ pulmonis et pectoris et epis quenadmodū sciuisti totū in loco suo: aut ꝑpt̄ apa eruptū in membris vrine: aut ꝑpt̄ vlcera in eis habentia pruritum: aut non habentia pruritum. Urine vo crosse minguntur aut causa mundificationis: et crisis et expulsionis quam sequitur alleuiatio. Et q̄nq; fiunt ꝑpt̄ multitudinem hu. crossoꝝ ꝑpt̄ debilitatem digestionis. Urine vero pingues facilis exitus signt̄ liquefactionem adipis. Et oꝫ vt redeam⁹ in ca. distinctionis ad sermonem nostrū in vrina. Inquit. Hip. qum mingitur sā. sine dolore et est paucus in horis quibusdam non est malum in eo. Qū aūt perseuerat tunc fortasse accidet fe. ⁊ mictus puris.

De signis. C. xxi.

Mictum san. puri qui est ꝑpt̄ replōnem et causas compares ei significant cause sue et sig̃ causaꝝ eius de illis que sciuisti. Et ille qui est ꝑpt̄ apertionē venarum fit sine dolore et est mundus sincerus. Et ex san. apertionis fit paulatiꝫ et san. eruptionis et fixionis fit plꝫ et in vesica quidem aptio et eruptio cū qua currat san. plurim⁹ et fit in renibus. Uesice enim aduenit aquositas colata: sanguinem vo nutrimti recipit ex venis puis in quib⁹ venit ad eam nutrimtū tm̄ q̄r non est in ea san. exuberans. Et ad renes q̄dem venit san. plurimus cū aquositate.

Colat̄ g° apud eos aquositas et adueniūt ei vene magne ex quibus mēbra alia nutrimentum sumūt q̄r est san. illorum plus q̄ ille quo indigent: quare est plim⁹. Et vene eorū sunt non minute et nꝫ sunt boni situs equalis. Uene vo vesice sunt ꝯseruate non exposite scissioni et eruptioni cū situ suo

Et san. quidem vlcerum est cū dolore quodam et si est corrosio est paulatim ad nigredinē declivis et qñq; est cū eo fetor et fit plīm eius post egritudines et mult otiens sunt cum eo cortices et sanies et pus et resoluit illud exitus san. puris et sicut sciuisti ex signis vlceꝝ et signis eius quod egreditur ex eis. Signt vō liquefactiuum liquefactio et q illud qđ mingitur de san. est tenue sicut adustuз ac si ipz sit abrasio libri. Illum aūt qui est ꝑpt tenuitatē san. corpis sigt illud qđ egrdit ex phlebotomia existens valde tenue: et non associatur aliud signum. Locus aūt saniei et doloris cognoscitur etiam p dolorem si fuerit dolor et cognoscitur p sig̃ egritudinum in quibuscūq; mēbris existant sicut p signa apātis aut aldubellati: aut vlceris: aut replōnis et cognoscitur ex via ꝯmistionis nā quanto magis est altior tanto est vehementioris ꝯmistionis et q̃to plus est inferior tanto ē vehementioris sepationis illo. Et illuз quidem q̇ fit ꝑpt causas vicinas virge antecedit vrina et elongatus a virga postponitur ab vrina aut pmiscetur ei vehemēt. Silis autem loture carnis ē significatiuus debilitatis renū aut epis. Illa quidem que est ex renib⁹ est vehementioris albedinis et ad crossitudinem declinans et epatica est magis trahens ad rubedinem et subtilior et similior sanguini et signt apā illius et saniei vrina. Sig̃ apātis nota fꝫ mēbrū vnunqđq; et comitatiua febris. Et ille qui est purulentus egrediens ab apāte est plīm⁹ subito et non pducit ad excoriationē et vlcerationem et nocumētum. Et ille qui est ex vlceribus est paucus et sepatur et qñz corrumpit incessū suuз cū sanie et pus et cū illa que de istis expulsionib⁹ est cretica est alleviatio et fortitudo et est subito.

Et illa que fit cā replōnis: aut cā dimissionis exercitij: aut abscissionis mēbri quandoq; hꝫ piodos.

De curatione. C. xxii.

Facti quidē a replōne et que cū ea dicunt̄ iam sciuisti curationes in principijs vniuersalib⁹ et que sunt postea. De facto vero ab vlcerib⁹ iam sciuisti q curatō eius est curatō vlceꝝ et corrosionis. Et iam ostendi tibi oīa illa in loco suo. Et cura debilitatis digestōnis ī renib⁹ et epē et liquefactionis et tenuitatis humoꝝ totū est ex illis que sciuisti. et scias q cretici et eius qui est fm semitā expulsionis non est retentio necessaria. Quū g° indiges phlebotomia tunc magis ꝯfert saphene q̃ basilice et subtilia cibū post phlebotomiā et non appximes stipticis sicut est cibus factus cū sumach nisi postq̃ vrina sigt mundificationē. Stiptica. n. cōgelant qđ inuiscatuз est et cōstringunt: qr̄ qñq; reuertitur aquositas ad posteriora et in eo est timor et silr acetosa. Mictus aūcē capillorū indiget vt in ipo administrent̄ subtiliatiua incisiua ex diureticis et medicinis ad lapidem et vt sit cibus humectans hūectatōne abūdanti. Et curatō quā nūc oꝫ me dicer̄ est curatio mictus san. qui est causa sepatōnis cōtiniutatis ī uenis. Et curationes quidez ꝯmunes inter illū qui ē causa vesice et renum sunt infr̄atō et cōstrictō cuз medicinis quaꝝ plēs diximꝰ in ca° fluxus san. m̄struū cū stupefacientib⁹ vt faciant penetrare medicinas et vt tu antecedas cū attractione san. ad posteriora cū ventosis. et phlebotomia subtili pauca ex basilica et acceptione ciboꝝ ingrossantium san. et infr̄antium ipꝫ et quiete et tranquillitate et constrictione mēbroꝝ extremoꝝ: et oꝫ vt dimittat coitum oīo. et oꝫ vt administres tinas in quib⁹ ſ̄ cocta sūt stiptica et ex lentib⁹ excorticatis et ex corticib⁹ g̃natoꝝ et cydonijs et piris et gallis et virga pasto. et similib⁹. Et de medicinis fortibus in retentione eius sunt albasce et serātā ligni alnabac et radix centauree maioris et g̃na peonie. Et de epithimatib⁹ radices rhaphāī et silique nabatie et siliq̃ spine et sumach et radix pruni silvestris et cortic. g̃natoꝝ de quibus fiat epithima cū aqua ribes aut acreste et succi ros. et sempuiua sola est epithima bonū et ꝑpe radix eius cum dragaganto et aliquo succoꝝ stipticoꝝ et ex linim̄tis in dorso et pectine sunt myrrha et atrimentuз et galle et charte cōbuste et acatia. Et de illis que bibuntur est troc. qui. ℞. balaustiaꝝ et san. draco. amborum ana. ʒ. i. Et de fortibus et que necessaria sunt in mictu san. ex vesica facto est troc. huiusōi. ℞. aluminis iameni et balaustiaꝝ et san. draco. omniū ana. ʒ. i. dragaganti. ʒ. ii. et gūmi. ʒ. ſ. detur in potu in vino pontico dulci: et succo portulace et quod est sub illo et magis incolume ē illud qđ. ℞. dragaganti et se. papa. et terre sigillate et succi barbe hircine et gūmi prunoꝝ ni. et karabe omniū ptes equales et dosis eius sit a duab⁹. ʒ. vsq; ad. iii. Et iteꝝ radicis sempuiue et karabe amboꝝ ana ps. i. folij ps. ſ. aluminis iameni sextam ptis vni⁹ boliar. ps. i. et. ſ. et dosis eius est vsque ad aureum medium in quibusdam succis stipticis. et quandoq; ponunt̄ in eis stupefacientia sicut est hec descriptio. ℞. croci et g̃noꝝ albarmel et g̃noꝝ malue silvestris et opij omniū ana. ʒ ii. amigdalas mundatas. iii. et. ſ. numero de q° sumatur ad nucis magnitudinē. et iteꝝ corticis radic. mandragore assati et anisi assati et g̃noꝝ pini assatorum omniū ana. ʒ. iii. papaueris ni. ʒ. xii. cōficiantur cū vino de quo sumat̄ pondus. ʒ. ii. et iteꝝ suffuf cornu ceruini adusti et dragaganti ptes sumatur equales: et fiat suffuf cū rob myrti. Et iteruз medicam̄ qđ antiqui laudauerūt est se. almugathmūdati g̃na. xxx. g̃na pini. xii. numero amigdale amare excorticate. vii. numero se. malue. ʒ. iii. sit dosis eius. ʒ. i. in ieiunio. Illud vō qđ vesice ꝑpū est: est vt ponantur medicine que ebibūt̄ fortiores et diuretica in ea fortiora iteruз. Et de illis quib⁹ iuuamentum fit iterū est vt empletur cū spongia infusa in aceto que ponatur in omnib⁹ laterib⁹ eius et in duob⁹ emunctorijs et alijs. Et vt administrentur medicine in ea iniecte cum succis sicut est succus arnoglosse et succus albatat: et succus portulace. Et de medicinis troc. aneti predictus. et troc. de stupefacientibus predictis et cornu ceruinum adustum et karabe et sem̄ canabis et gummi et galle et succus barbe hircine et balaustie et aliq̃tulū aneti et plumbum adustum ablutū et virtus de stupefacientibus opiatis et q̄ cū hyusquiamo sunt cōfecta. Et de rgimine retentionis cursus san. vesice est positio ventosarum super ilia et anchas et pectinem. Illđ eniз retinet san.

Deinde adhibeatur regim̄ eius qđ inuisicatur fm

ꝙ dictum est ¶ Et de cibis est panis tritus in lacte etiam ex quo butyrum est extractū et cib⁹ condit⁹ cū ḡnatis et cibus factus cū sumach ¶ Et si virtus fuerit debilis cōfortetur cū iure stipticorū confortato cū carne ꝯtrita et cibetur cū alessidabegi ⁊ excubegi et perdicibus masculis et turtibus cū aceto conditis et cū aqua acreste et ḡnoꝝ ḡnatoꝝ et lacte decocto et similibus illis ¶ Et si non fuerit excusatio a vino pp casum virtutis aut vehementiā desiderij tunc detur ponticū grossū nigrū ¶ Quicq̄ sanatur ille q̇ mingit san. aut saniem tunc bibat illō qō est pmistū aut abstergat et prouocet et non retineatur vrīa omnino et redeat egritudo.

¶ Fen. xx. de dispositionib⁹ generationis masculorū que est duoꝝ tractatuū.

¶ Tractat⁹ pm⁹ de vniūsalib⁹ et appetitu coeūdi.

¶ De anatomia testiculorum et vasorū spermatis. Caᵐ. primū.

Ublimis deus creauit duos testiculos sicut sciuisti q̇ sūt m̄bra principalia in q̇b⁹ generantur spma ex būiditate delata ad eos i uenis que ē. q. supfluitas cibi q̄rti in corpe toto. ¶ Et est san. magis digest⁹ et magis subtilis ¶ Cōmouetur. n. ī eis p spm̄: ⁊ ī meatib⁹ q̇ veniunt ad duo oua est de venis pulsatilib⁹ et quietis plm ramificatis ex vena pulsatili et vena quieta que sūt due radices ramificatione plimoꝝ āfractuū et inuolutionū q̄ tamdiu ramificat̄ donec incisio tua quā in vna illaꝝ duarū facis sit silis incisioni tue quam facis in plib⁹ venis ppt̄ multitudinē orificiorū q̄ apparent ¶ Deinde effūdit ab eis in vasis spmatis que dicem⁹ ad virgam et ꝓijcit̄ in cōmistione cū muliere q̄ est coitus nāl ad matricem cui obuiat matricis orificium cū aptōne et attractione vltima qū cōueniunt duo pes simul ¶ Et testiculi quidē duo creati sunt et est substantia oui ex m̄bro glandoso albe carnis que ē ī's magis similis carni mamille et assimilat san. q̇ effūditur in ip̄o cū colore suo qr̄ albificatur et ꝓpē ꝓpt̄ illud qō ꝯmouetur in ip̄o de acreitate et p spm̄ et meatus quidē in quo veniunt vene ad testiculos est ex siphac maiore qō est sup femur ¶ Sʒ panniculi qui tegit arterias et venas venientes ad testiculos origo est ex siphac maiore sicut sciuisti ī loco suo. et silr̄ cōtinuatur etiā cū paniculo nuche et descendit sup illud qō descendit de venis et suspensorijs in partib⁹ inguinū ad duos testiculos qr̄ generat̄ ex eo meatus inter penetrās. et paniculi tegentis illud quod penetrat in barbaki inguinis generatio est ex eo. et tu iam sciuisti in anatomia uenaꝝ ꝙ ad ouum sinistrū venit vena alia ab illa q̄ venit ad dextrū cū nutrimento. ¶ Et ꝙ illa que venit ad dextrū effundit ad ip̄ʒ san. magis digestū et magis mūdificatū ab aquositarate ¶ Et ouum quidē dextrū in plib⁹ hominib⁹ est fortius q̄ sinistrū nisi in illo qui est in iudicio lassitudinis ¶ Vasa aūt spmatis incipiunt sicut barbaki existente in unoquoq̄ ouo barbaki vno. q. ip̄e sit sepatus ab eo non ex ip̄o generatus lʒ sit cōtingens adherens et dilatat̄ vnūq̇dq̄ eoꝝ et ꝓpē ouū dilatatione q̄ hʒ q̄titatem sensatam ¶ Deinde incipit cōstringi q̄uis ramificentur ꝓpē in mulieribus vice altera apud statū suū et ista vasa ascendunt in p̄mis: deinde declinant ad collū vesice sub meatu vrine. ¶ Uirga v̇o est membrū instrumentale generatū ex membris singularib⁹ ligamentatib⁹ et neruosis et venosis et carnosis ¶ Et principium originis eius ē corpus ortū ex carne pectinis et ligamentale plime cōcauitatis late quāuis sit generatum in plib⁹ dispositionib⁹ cooptū et ideo ꝙ ip̄ʒ replet̄ ventositate fit erectio ¶ Et currunt sub hoc corpe arterie plres dilatate supra hoc quod conuenit q̄titati h⁹ mēbri ¶ Et adueniunt ei nerui ex spondilib⁹ caude lʒ non plim sint submersi in substātia ei⁹ ¶ Et ipsi n̄ sunt nisi nerui quoꝝ substantia est ligamentalis ꝓuati sensu ¶ Et nerui ex quibus erigitur apud. G. alij sunt a neruis mollificatiuis ex quibus mollificatur ¶ Et tu quidem iam sciuisti lacertos ꝓpos v̂ge in ca°. lacertorū ¶ Et in virga sunt meatus tres scilʒ meatus vrine et meatus spmatis et meatus alguadi ¶ Et scias ꝙ uirge aduenit virtus erectionis et ventositas a corde: et aduenit ei sensus ex cerebro et nucha: et aduenit ei san. equalis et desiderium ex ep̄e: et desideriū nāle q̄nq̄ fit ei cā renum ⁊ apud me principiū eius est ex corde.

¶ De causis erectionis. Caᵐ. ii.

Rectō accit quandoq̄ pp tensionē canne cōcaue et que secūt̄ eam dilatate et ꝓlongate pp illud qō effunditur ad ip̄aʒ de ventositate forti quā defert spūs desideratiu⁹ spiss⁹ cū quo incedit san. plim⁹ et spūs crossus ¶ Et pp illud accidit qū somnus est ex calefactione arteriaꝝ que sunt in m̄bris spmatis et attractione ventositatis et spūs et san. ad ip̄aʒ vt erigatur ¶ Et de illis que adiuuant ad hanc erectionē est omne ī q° est humiditas extranea ꝑpata ad hoc vt cōuertat̄ in ventositatem et ē non facile ¶ Nō enim pōt digō p̄ma ꝯuertere eam in ventositatem et finire illud qō ex ea resoluit in uentositatem resolōne veloci: imo figit̄ vsq̄ ad digōnē tertiam ¶ Illic enim inflatur et vsus coitus ꝯfortat hoc mēbrū et facit ip̄ʒ lacertosū et ingrossat ip̄ʒ et dimissio eius liquefacit et arefacit. ¶ Opatō nanq̄ q̄admodū dixit. Hip. īgrossat ⁊ opatiōis ei⁹ dimissio liq̄facit ¶ Et cā q̇dem desiderij et motus eius: aut ē meditatiā: aut est ꝓpter multitudīe ventositatis in san. ex q° generat̄ spma et ex quo nutritur instrumentum virge qr̄ inflatur et erigit̄ et fit pp illud qō mouetur ex desiderio pp ꝑpatōnē mēbri ad illud qm̄ tensio facit accidere mordicationē ¶ Et iterum qū congr̄gatur spma in mēbris coitus et multiplicatur in quisitio sepatōnis eius mouent̄ matīe in ipsis ⁊ qū q̄ fit erectō pp mordicationē matīe stantis in glādulis positis in duob⁹ laterib⁹ orificij vesice: aut matici tenuis subtilis venientis ad eam ex renib⁹ sicut fit pp motū spmatis ipsius qū acuitur et multiplicatur et mordicat.

¶ De causis spmatis. Caᵐ. iii.

Perma est supfluitas digōnis quarte que fit qū dispтitur cib⁹ in mēbris resudando a venis tertia digōne iam explīta

et est de sũma hũiditatis proxime coagulationi ex qua nutriuntur mẽbra dura vtpote vene et arterie et sĩlia illis. Et qñq3 repitur de ea plm̃ retentũ in venis ad quod iam precessit digõ quarta et remansit vt nutriantᷣ ipo vene: aut peruenit ad mẽbra hõgenea et nutriantur ea p̃ter q̄ necessaria sit magna alteratio illius et ꝑpt̃ illud ꝑuenit spma ex eo. Et apud. G. quidez et medicos masculo ⁊ femine simul sunt duo semina de quib⁹ ambobus dr̃ nomẽ spmatis nõ cõitate nominis tm̃ sed vni uoce. Et in vnoquoq3 duoꝝ seminũ ẽ v̉tus formãdi et informãdi simul. Uez sem̃ masculinũ est fortius i virtute a qua ẽ iceptõ formationis iussu di. Et sem̃ femininuz est plm̃ in virtute a qua est ꝑn cipium iformationis. ¶ Et spma quidez masculi expellitur ꝑpe matricem etiã: qr̃ deglutit ipm̃ os matricis attractione vehemẽti. ¶ Et spma qđ mulieris expellitᷣ it̃ matricẽ ei⁹ i valis et vẽis ad locũ conceptionis. ¶ Sapientũ v̉o medicoꝝ qũ intẽtõ ꝯphendir ẽ ꝯphensio q̄ i spmate masculi est ꝑncipium formatõnis. Et q̄ in spmate femie est ꝑn cipiũ iformatiõis in re ꝑpa. Uirtus.n. formatiã in spmate masculi intendit in formando ad similitudinẽ eius a quo separatũ est nisi sit aliquid qđ impediat et ꝓhibeat. Et virtus informatiua in spmate mulieris intendit sepatim in recipiendo formã ad hoc q̄ recipiat eaz ſꝫ similitudinẽ eius a q° sepatũ est. Et nom̃ quidẽ spmatis qũ de eis duob⁹ dr̃ est ꝑ ꝯmunitatẽ nominis vt ꝯponat intentõ aggr̃gans rem distinctam in intentione ¶ Nã in intentione q̄ nominat expulsio viri spmatica nõ nominat expulsio femie spmatica. Et v̉e quidem. Nã spma viri est calm̃ digestũ spissũ. Et spma femine est genus san. menstrui digestum parump ⁊ conuersuz paꝝ et non elongatur a virtute sanguinea elongatione spmatis viri. Et ꝑpt̃ hoc assimilauerunt ip3 philosophi antecedentes menstruo. Et dixerũt q̄ spma masculi qñ ꝑmiscet̃ opatur cũ v̉tute et nõ ẽ alicui pti eius plim⁹ introitus in rectificando ꝑticularitatem corporis infantis. Illud enim est spmatis mulieris et san. mẽstrui. Immo plm̃ studij sui est in particularitate spũs infantis et non est nisi sicut coagulũ agens in lacte ¶ Spma aũt mulieris est fundamẽtũ ꝑticularitatis corpis infantis. Et vnunqđq3 amboꝝ ex vberare facit qđ generat san. calm̃ et humidũ. ¶ Cognitio v̉o certitudinis vnius haꝝ duaꝝ intentionũ pertinet ad scientiaz nãlem et non nocet medico ignorantia eius. Et nos quidem iam exposuim⁹ dispositionẽ in ea in libris nr̃is radicalib⁹. Et hip. qđ dixit in suis intentionibus q̄ plm̃ mat̃ici spmatis est in cerebro et q̄ descendit ex duab⁹ venis que sunt post ambas aures. Et ꝑpt̃ hoc abscidit phlebotõia ãbaꝝ gẽeratõẽ et facit icurr̃r̃ sterilitatẽ et ẽ san. eius leuis et cõtinuate sunt nuche vt non elongent̃ a cer̃bro et que ei similantur spatio longo qr̃ alteraretur compl̃o illius sanguinis et cõuertetur imo ꝑueniunt ad nuchã: deinde ad renes postea ad venas que veniunt ad testiculos et. G. quidem nõ sciuit an faciat incurrer̃ incissio haꝝ duaꝝ venarũ sterilitatem an nõ. ¶ Mihi v̉o vr̃ q̄ nõ o3 vt sit spma ex cerebro solo q̄uis eius fermentũ ex cerebro sit et ẽ veꝝ qđ dixit. hip. de esse duaꝝ venaꝝ: imo o3 vt sit ei ex omni mẽbro ꝑn cipali fons et vt sit ex mẽbris alijs resudatõ et ad istas radices. Et ꝑpt̃ illud est assimilatio. Et ꝑpt̃ hoc generatur ex mẽbro diminuto mẽbrum diminutum l3 illud fiat dũ vene nõ vlti^m finem secũt̃ et non ꝑcedit appetitus vltim⁹ cũ digõne cõpleta. Et spma qñq3 expellit ventositas ꝑmista ei et necesse est vt ꝑcedat exitus eius exitũ illius.

¶ De signis ꝯpl̃onis calide membroruz spermaticoruz. Ca^m. iiii.

Sig̃ ꝯpl̃onis cal̃e sunt appitio venarum in virga et pelle testiculoꝝ et grossitudo eius et aspitas ipsius et velocitas ortus piloꝝ sup pectinẽ et que secũt̃ ip3 et aspitas et multitudo et spissitudo ipoꝝ et velocitas cõsecutõnis. Et qui vult cognoscer̃ ꝯpl̃onẽ sui spmatis rectificet regim̃: deinde attendat colorẽ sui spmatis ¶ Sig̃ ꝯpl̃onis fr̃e sũt cõtraria illis signis. ¶ Sig̃ cõpl̃onis humide sunt subtilitas spmatis et multitudo eius et debilitas erectionis. ¶ Sig̃ ꝯpl̃onis sicce sunt cõtraria illis signis et qñq3 egr̃ditur spma in ipa filosũ.

¶ De signis ꝯpl̃onis cal̃e et sicce. C. v.

Unt dominiuz spissitudinis substantie spmatis et assiduatio desiderij apud q̄libet presentiam et q̄ impregnat plm̃ et efficit masculum et est desiderium vehemens et velox et eius erectio est fortis veruntñ absciditur a coitu iterũ velocit̃: q̄ si supfluat caliditas et siccitas erit paꝝ aq̄ et paꝝ descẽsionis cũ velocitate er̃ctionis. Pili v̉o sunt sup pectinez et anchas et que sunt inter eas sunt in cal̃a et sicca pl̃es spissi.

¶ De signis ꝯpl̃onis cal̃e et hũide. C. vi.

Est pluris spermatis q̄ cal̃a et sicca sed ẽ paucioꝝ piloꝝ et minus impg̃nãs et vehementioris fortitudinis sup coitũ plm̃ et non est pluris desiderij et erectionis et leditur a dimissione coitus supflua et est plm̃e pollutionis et velocis executionis.

¶ De signis ꝯpl̃onis fr̃e et hũide. C. vii.

Unt lenitas pectinis et tarditas desiderij coitus et tenuitas spermatis et paucitas impg̃nationis et tarditas ortus pilorũ et paucitas.

¶ De signis ꝯpl̃onis fr̃e et sicce coꝝ. C. viii.

Unt grossitudo spmatis et paucitas ei⁹ et est diuersa a calida et humida in modis omnib⁹.

¶ De signis ꝯpl̃onũ innãliũ. C. ix.

Unt vt accidant signa que sunt naturalium dũ non fuerit prius et significat eaꝝ distinctionẽ sens⁹.

¶ De iuuamentis coitus. C. x.

Oit⁹ hõ⁹ ẽ ille q̄ fit i hora q̄m sr̃fluitatũ seq̄t̃ eũo et alleuiat corp⁹ ⁊ ꝑpat corp⁹ ad augmẽtũ sicut qũ de cibo postremo sumitur aliquid. q. delegatum mouet̃ nã vt restauret motu forti: qm̃ sequit̃ impr̃ssio fortis et adiuuat eam illud qđ est in huiusmõi de ꝯsecutione. Et qñq3 seq̄t̃ ip3 expulsio cogitationis dominantis et acquisitio audacie et edomatio ire supflue et acquisitõ g̃uitatis et ipe quidem confert melãcholie et plib⁹ egritudinib⁹ cholere nigre ꝑpea q̄ dilatat

et pp̄tea q꜠ expellit fumū spmatis aggr̄gatū a pte cerebri et cordis: et ꝯfert doloribꝰ renuꝫ ī p̄lto꜠ et egritudinibꝰ phlegmatis oībꝰ pp̄e in eo cꝰ caliditas innata est fortis quā non destruit exitus spmatis: et pp̄t hoc r̄quirit appetitus cibū et q̄n̄que abscīdit mās spātū accidentium in partibꝰ inguinū et testiculo꜠. Et omnē cui aduēiūt apud dimissionē coitus et constrictionē coitus tenebrositas visus et vertigo et ḡuitas capitis et dolores emūctorio꜠ et ancharum et spāta eo꜠ qui tempatus ē sāat. et p̄līmo꜠ quo꜠ ꝯp̄lo requirit coitum qū ip̄ꝫ dimittunt infr̄at̄ corpus et relique dispositōnes et cadit appetitus cibi ita vt ip̄ꝫ etiā non recipiat et expellat eū vomitu. et omnē ī cꝰ corpe est vapor fumosꝰ coitus alleuiat ab ip̄o et cōfert ei et remouetur ab eo qđ timet de nocumēto coarctatōnis vaporis fumosi. Et q̄n̄qꝫ accīt viro ex dimissione coitus et abundantia spmatis et frigor̄ eius et cōuersione ipsius ad vētositateꝫ vt mittat spma ad cor et cerebuū vaporē malū ventosū sicut accidit mulieribꝰ ex coarctatione matricis et minores dispositiones illius nocumēti: et anteq̄ spgat̄ ventositas sunt grauitas corpis et frigiditas eius et difficultas motuum.

De nocumēto coitus et dispositōnibꝰ eius et malitia figura꜠. C. xi.

Coitus eūat de substantia cibi postremi qr̄ debilitatem affert: cuiꝰ sil̄e alie nō afferūt eūones: et eūat đ substantia spūs rē p̄līmā pp̄t delectationē et pp̄t illud qđ plus đlectatur plus sunt cadentes in debilitateꝫ. Et coitꝰ quideꝫ velociter facit pueni̅r̄ illū qui p̄lm eo vtit̄ ad infr̄atōnem sui corpis cā sui et resolutionē caliditatis innate et mortificationē virtutis et p̄pat ipsū in p̄mis ad caliditatem fumosā adeo donec multiplicentur sup ip̄ꝫ pili. Deinde succedunt ei infrigidatio ꝯp̄lta et debilitas sensuuꝫ visus et auditꝰ et accidūt cruribꝰ eius tepor et dolor qr̄ nō forsitan sustinet onus sui corpis. Et q̄n̄qꝫ similat̄ dispositō eius epilepsie occulte pp̄t illud et q̄n̄qꝫ sr̄ at in ip̄o nigredo: deinde citrinitas et accidūt ei pi odi a debilitate. et vr̄ ei q꜠ sit incessus formica꜠ in membris suis incipiens a capite suo vsqꝫ ad finem dorsi. Et accidit ei tīnitus et multotiens accidūt ei fe. acute adurentes. Et q̄n̄qꝫ adueniunt ei tremor et debilitas neruo꜠ et vigilie et pminentia oculo꜠ ad exteriora etiam sicut accidit in sepatione anime a corpe et accidit ei caluitium epilepsia et dolor dorsi et renum et vesice. Dorsum v̄o ignescit p̄ꝰ qr̄ attrahit māꝫ dolor ad ip̄ꝫ et restringitur eo꜠ nā. Et q̄n̄qꝫ facit incurrer̄ colicā et facit accidere eis fetorē et fetet eorum os et carnes gingiuarum. Et in illis in quo꜠ corpe sunt humores mali cholerici mouetur post coitum horripilatio et in cꝰ corpe sunt hūores putridi pcedit post coitum ex eo odor fetidꝰ et ei qui est debilis digōnis accidit post coitum rugitus. et de hominibꝰ est qui ē passꝰ ꝯp̄lōnē malaꝫ: dissio coitus ꝯtristat p̄līm et grauat corpus eius et caput ipsius et rixat̄ et multiplicatur pollutio ipsius. et si est ei obediēs debilitatur stōus eius et desiccatur. et de hominibus dignior alienatione coitus est ille cui adueniti post ip̄ꝫ tremor aut frigꝰ aut cōstrictio anhelitus occulta et pulsus cordis et pfunditas oculo꜠ et đstructio appetitus cibi et cuius pectus est infirmuꝫ aut debile aut est debilis stōi. Dissio enim coitus est ꝯuenientior res ei q̇ hꝫ stōm debilem et đuitent ip̄ꝫ de mulieribus ille que abortū patiunt̄. Et in coitu quideꝫ sunt figure male sicut si ascendat mulier sup viruꝫ. Figura eni̅ in coitu illa ē mala ex qua timetur ramex et inflatio et vlcera v̄ge et vesice pp̄t laborē eiectionis spmatis et dubitatur si currat aliquid in virgā ex pte mulieris. Et scias q꜠ retentio spermatis in coitu ē mala valde. Et q̄n̄qꝫ pducit ad cōtritionē vnius duo꜠ ouorū et oꝫ ne coitus fiat necessitate fecis. aut mingendi mota neqꝫ cū exercitio et motu aut post passionē animalē fortē. Et coitus quidem cū infantibꝰ ē fedus apud multitudinē gentiū et p̄hibitus ī lege: ⁊ est ex pte nocibilior et ex pte minꝰ nociuus: et ex pte quidem quia nā indiget in ipso motu p̄lmo vt educat spma est nocibilior sed ex pte alia qm̄ spma non expellitur cū eo expulsione p̄lma sicut fit ī mulieribꝰ est minoris nocumenti. et ꝯmitatur ip̄ꝫ de iudicio p̄sētie minꝰ q̄ vulua.

De horis coitus. C. xii.

Oportꝫ ne coitus fiat sup rep̄lōneꝫ p̄hibꝫ enim digestionē et facit cadere in egritudines q̄s efficit motus sup rep̄lōnē et đbilitat: et si accidat alicui illud tunc oꝫ vt moueatur post ip̄ꝫ paulatim vt descendat cibus in stō et nō natet deinde dormiat. Et oꝫ q̄tū posīe est ne coeat aliquis qū adest vacuitas ite꜠. hoc enim est nocibilius et onerosius nat̄e et magis pnecās calorē innatū et magis attrahens liquefactionē et ethicā et arefactionem: imo oꝫ vt fiat qū cibus descendat a stō et ꝯplet̄ digō p̄ma et secūda et mediatur dispositio in digōne tertia et hoc diuersificatur in hominibꝰ non gº audiendus est s̄mo eius qui dicit oꝫ vt fiat illud post ꝯp̄līmentum digestiōis tertie ex omni mō. Illa. n. hora est hora vacuitatis qū corpus incipit in sp̄sione et in oībꝰ mēbris sunt reliquie cibi in via digestionis. Nā de hominibꝰ est qui est in huiusmōi dispositione in pncipijs noctis q̄re fit illa ꝯuenientior horarū coitus ei ex generibus p̄dictis. et ex pte alia et est q꜠ somnus longus succedit ei et accrescit cū eo virtꝰ et figit̄ aqua in matrice pp̄t somnū mulieris. Et oꝫ ne coitus fiat nisi a desiderio sano qđ nō excitat aspectus aut intuitus aut pruritus aut ardor. Sꝫ cō mouet ip̄ꝫ multitudo spmatis ex rep̄lōne et adiuuat totū illud sanitas virtutis. Et oꝫ vt vitetur coitus post sacietatē nauseatiuā et post eūationes fortes ex vomitu et fluxu vētris et colirica passione et diaria facta subito et motus corporeos ⁊ animales et apud motū vrine et stercoris et phlebotōiā. Diaria v̄o antiq̄ q̄n̄qꝫ alleuiat sua exiccatione et trahendo mās ad ptem aliam a pte. intestinorū. Et oꝫ vt deuitetur in tempore et regiōe calidis. Et deuitet ip̄m vir corpe suo iam calefacto: aut īfr̄ato lꝫ post calefactionem sit incolumior q̄ post infrigidationem. et silr̄ post humiditatem melior q̄ post siccitatē. Et melior horaruꝫ equalium est hora quā determinauimꝰ et qn̄ vtit̄ eo in ip̄a post spatium in quo nō abhorret coitū ī uēit leuitatē et alleuiat̄ anhelitus et bonus fit sēsꝰ

De spmate generante et non generante. C. xiii.

S Perma ebrij et decrepiti et infantis et
multi coitus non generat. Et spma ha
bentis membra debilia raro generat sa
nū ⁊ qū ꝓlōgat̄ ṽga ualđ ꝓlōgat̄ spatiū motꝰ spma
tis: qr̄ uenit ad matricē calor̄ eiꝰ inato iā fracto n̄
gº generat f₃ plm.

De signis eius qui coiuit. C. xiiii.

V Rina eius est habens filos et ramos ꝑ
mistos adinuice₃.

De diminutione coitus. C. xv.

C Ausa aut est in virga ipā aut in mēbris
spmatis: aut in menbris principalibꝰ et
que secūt̄ ea: aut in membro medio int̄
principalia et mēbra coitus: aut causa mēbroꝝ vi
cinoꝝ ꝑꝑs eis: aut ꝓpt̄ paucitatem inflationis ī in
ferioribus corpis: aut paucitatem eius in corꝑe to
to. Fca aūt causa ṽge ipsiꝰ ē ꝓpt̄ malitia₃ cōplo
nis in ipā et mollificationē supfluam. S₃ facta cau
sa testiculoꝝ et vasoꝝ spmatis: aut est ꝓpt̄ malitiā
ꝯplonis singularis supflue: aut cū siccitate et est de
terior: aut est dominās siccitas sola. Et qñ₃ est ꝑꝑ
puitatem motꝰ spmatis et defectū eius a mordica
tione excitante ita vt qñ₃ sit in quibusdam spma
plm et qū coeunt non descendit ꝓpt̄ cōgelationem
suā et coeunt cū hoc paꝝ qm̄ vasa spmatis nō cale
fiunt in eis qr̄ non calefit neq₃ subtiliat̄. Fcā
aūt cā membroꝝ ꝑncipalium aut est ex ꝑte cordis
qr̄ abscindit̄ mā sp̄s ⁊ uētositatis icēdētis aut ex ꝑ
te epis qr̄ abscidit̄ mā spmatis: aut ex ꝑte cerebri
qr̄ abscindit̄ mā ṽtutis sensibilis: aut ex ꝑte r̄nū et
frigor̄ ipsoꝝ et egritudibus eorum notis et com
plexionibus eorum: aut ex parte stomachi pro
pt̄ malitia₃ digestionis: et totū illud aut est causa
debilitatis principij: aut cā oppilationū meatuum
inter membra coitus. Et multotiens quide₃ est đ
bilitas facta cā cer̄bri sequens casū aut ꝑcussionē.

Cā ṽo q̄ ē f₃ inferiora ē vt sit aut caliditas aut fri
giditas valde aut siccitas ꝯplonis et ꝓuct̄ in eis in
flatio. et inflatō quide₃ est bonus adiutor ita vt in
illo in cꝰ ventre multiplicat̄ inflatio absq₃ supflui
tate dolorosa erigitur. et habentes cholerā nigrā
sunt plnie erectionis ꝓpt̄ multitudinē iflationis ip
soꝝ. Cā aūt in vicinantibꝰ est sicut illud qđ accit
ei cuiꝰ hemorroiđs incidūt et habentibꝰ anū dolo
rosū. Nocet eni₃ illud neruis ꝯmunibꝰ inter a
num et lacertos eius et ṽga₃ et ex eis q̄ debilitant
coitum et virtutē eiꝰ sūt res meditatiue sicut hor
ribilitas coeundi aut verecundia eius aut antecessio intellectus ad cor. Debilitat eni₃ a coitu et
facit deficere et ꝓꝑe qū illud aliq̄ hora casꝰ accidit
tunc quotiens euenit reiteratio assimilatur illud ī
m̄te. et fit causa in illo qñq₃ dimissio coitꝰ et ꝙ a
nima obliuiscitur eius et cōstrictio mēbroꝝ ab eo
et paucitas ꝑ̄pationis nat̄e in generatione spmatis
sicut non est sollicita in generando lac in mām̄illa
r̄mouentis filiū a lacte: et scias ꝙ erectionis causa
ē ventositas ꝓcedens a spermate: aut non a spma
te: et frigꝰ et calor simul sunt cōtraria vētositati
Nā frigus eius ꝓhibet generatione₃ et calor re
soluit mā₃ eius et non est qđ ipā generet sicut hu
miditas tempata et caliditas quam ipā nutrit: ⁊ đ
illis que adiuuant in hoc est equitare equos fm in
tentionē eiꝰ qui cōsueuit et cuius r̄nes et vesicā sūt
humidi aut cū hoc fri. Illi ṽo qui renum ꝯplone₃
calidā h₃ et non vsus est ea etiā cū equalitate ē no
ciua et facit incurrer̄ sterilitatem.

De signis. C. xvi.

F Acta aūt ꝓpt̄ mollificatione₃ virge: aut
frigꝰ ꝯplonis nerui cognoscitur ex
hoc ꝙ non fit erectio et non ꝯtrahit̄ in a
qua fr̄a. Et qñ₃ est spma exuberans facilis egr̄ssio
nis. et qñ₃ descendit sine erectione. et qñq₃ est cū
ea extenuatio corporis et debilitas eius et non est
in desiderio diminutio. Fcā ṽo causa testiculo
rum et membroꝝ spmatis si fuerit difficultas eius
ꝓpt̄ frigus eoꝝ sig̃t exitus spmatis et frigus tactꝰ
ꝙ si fuerit ꝓpt̄ siccitatem eoꝝ et paucitatem spma
tis tunc spma erit paucū difficilis descensionis: et
plm eius est cū extenuatiōe corpis et paucitate car
nis et sanguinis. Et est humectatio ex eis que ꝯfe
runt ei .s. ex balneationibꝰ et cibis. In fcā aūt cā
membroꝝ ꝑ̄positoꝝ supra membra coitus sicut ex
eꝑe et renibus minorat̄ appetitus: imo non est di
gō neq₃ appetitus ne₃ generatio sanguinis fm ꝙ o₃
et si fuerit ex corde minorabitur erectio et qñq₃ e
rit descensio sine erectione et erit pulsus debilis
lenis et caliditas corpis diminuta. Et si fuerit ex ce
rebro minorabitur sensus motus spmatis et non e
rit ꝯmotō confricatiua. Spma eim est ex eis q̄
excitant et significabunt ipā dispositiones sensus et
oculi ꝓꝑe quando est post ꝑcussionē: aut casu₃ ad
uenientem cerebro et omni cordi. Et cerebro in đ
bilitate sua sunt signa ia₃ ꝑ̄terita: et renibꝰ in egri
tudinibus suis sunt signa cognoscant̄ gº inde. Fcē
ṽo ꝓpt̄ puitatem inflationis in inferioribus signa
sunt qm̄ vides virtutes membroꝝ saluas et viđs
debilitatem in erectione tm̄ cū virtute cordis et r̄
num et desiderio et aqua. et qñ administrantur in
flatiua iuuatur eis. Fcē vero causa puitatis motꝰ
spmatis et puitatis mordicationis eiꝰ signū est ꝙ
egr̄ditur apud coitum res plma congelata. Et pl₃
illius sequit̄ ꝯplone₃ fr̄am. Et qñq₃ cōtingit vt sit
spma plm sed sit quietu₃ congelatū fm ꝙ diximꝰ
et pinguis quidem magis defectus ē a coitu q̄ ex
tenuatus et ei qui vult coitus multitudine₃ cōue
nit vt minoret sudorē et balneationē faciente₃ su
dare et dimittat phlebotomiam q̄tū pōt et vtat̄
inunctione pedū cū oleis calidis. Illud enim con
fortat renes et vasa spmatis.

Curationes. C. xvii.

Q Uā₃ gº cognoueris ꝙ cā est ī mēbris ꝑn
cipalibꝰ tunc necessariu₃ est vt intendas
in curatione eorū. Et si causa est frigꝰ
corum qđ est plm tunc nō est aliquid qđ sit sicut
mithridatū qm̄ est fortius medicam̄ ad illđ et in
omni defectu a coitu ꝓpt̄ frigus in quocūq₃ mēbro
sit aut ꝓpt̄ debilitatem et ꝑꝑ eꝑ dentur q̄ sunt sic
medicam̄ de curcuma et hōrusia et sag₃enea. Et si
est ꝓpt̄ malitia₃ digestionis stōi ꝯforta stōm. Et
si causa est in renibus cura renes in ꝑ̄mis cū cura q̄
est eoꝝ cꝰ plm est cū calefactione. Nā calefactio
dorsi et renū iuuatiā est in erectione. Qū gº fece
ris illud cura cū residua curatione et odoribꝰ bo
nis et caputpurgia odorifera hūectatiā ꝯferūt cor
di et cerebro etiā et cordi medicam̄ de muscho ⁊

tyriaca et mithridatum ¶ Et si fuerit cã paucitas in
flationis in inferioribꝰ tunc si fuerit causa eiꝰ fri-
gus quod est cū eis administra fricationez subtilez
et vnctiones q̃s dicam et administra cīnamomuz
plm̄ et administra g̃na in cibis sicut fabas et faseo
los et cicer et cepas cū sale in quo aliquid cadit al-
tit. ¶ Et si cã fuerit in ea paucitas inflationis val-
de administra infrigidationē et equationē cū poti-
bꝰ et decoctionibꝰ et epithimatibꝰ et cibis et fu-
mãt ea infl̃atō et inflatio sicut pira et mora scemia
et fabe et serū. ¶ Et si cã fuerit debilitas corpis cō
fortet̃ corpus cū cibis confortantibus sicut sunt a-
lessidabegi et ea que p̄pata sunt in patellis et assata
et ea que p̄pata sunt in vasis cū coopturis et frum̄
tū coctuz vt puls et oua sorbilia et napi et lac et bu
tyrū et panis simile et medulle fructuuz sicut me-
dulla amigdale et nucis medulla et nucis indice et
fisticoꝝ et auellanarū et alcadra et que sunt similia
istis et tãguebil ex seminibꝰ et pmista cū cepe et m̄
ta et porris et fenugreco et andacocha et eruca.
¶ Et sil̃r ꝯfortetur corpus cū balneationibꝰ necessa-
rijs et inunctionibꝰ ꝯfortantibus vt est ol̃z de li-
lio et ol̃z de bē. et si necessaria est supflua calescō
ponant̃ in eis muschus et castoreuz et alia. ꝙ si cau
sa fuerit frigꝰ mēbrorū spmatis curet̃ cū medicis
calefacientibus quas dicemꝰ et cū vnctōnibꝰ ab-
stergendo factis calefacientibꝰ. ¶ Et si fuerit causa
cū hoc siccitas adiuuetur cū humectantibꝰ calidis
ex illis que comedūt ¶ Et si causa fuerit calor mē-
broꝝ spmatis cū supfluitate ꝯfert omne infrigida-
tiuū humectatm̄ cū equalitate sicut serum vaccinū
et lac in quo decocta est portulaca ¶ Et si fuerit sic-
citas tunc humectatio equalis cū balneationibꝰ et
vitellis ouoꝝ sorbilium et lacte dulci decocto ¶ Et
qñq; ponitur in ip̄o q̃nta eius de tern̄iabin et cibis
p̄patis vt alessidabegi et humectatione cū oleis fri
gidis vsq; ad ol̃z de lactucis et cucurbita. ¶ Et si
cã fuerit siccitas humectet̃ corpus cū cibis et gene
ribus lactis et balneationibꝰ et vino subtili et sor
bitionibꝰ leuibꝰ ex g̃nis et aqua cucurbite et ocio.
¶ Et si fuerit causa frigꝰ neruoꝝ virge et eoꝝ mol
lificatio curet̃ cū cura que est mollificationis et fri
goris sicut que dcã sunt in ca. vesice ¶ Et oz vt de
uitetur coitus post eūones et laborē et ligationem
vulneruz ¶ Illud. n. debilitat et coitus frequens
plimꝰ. ꝙ si illud accidat ei retineatur liniendo.
¶ Multitudo nanq; coitus qñq; abscidit coitum et
vt deuitet sacietatem nauseatiuaz. ꝙ si accidat al
leuiet̃ cibꝰ et fiat ut digō bōa sit et ꝯfortet̃ stōus.
⁊ oz ut mioꝛ̃t potꝰ aq̃. mltitudo ei potꝰ aq̃ ē r̃s no
cibilior et duitet om̄e resolutiuū vētositatis exic
catm̄ calore suo sicut ruta et sãsucꝰ et harmel et al
marmacora et cyminū et sem̄ agni casti et ōne exic
catiuuz cū fr̃itate sicut lentes et xilocaracte et mili
um et acetosa et stiptica ppt̃ exiccatōnem suaz et ō
ne infrigidatiuuz vehementis infr̃atōnis sicut nar
cotica et sicut canfora et psilium et nenufar et rose
qū licet in semine papaueris sit parū stupefactionis
tñ eius pinguedo et quod ip̄z cōmouet ventositatē
succurrit ei et addit̃ sup ip̄z ¶ Et oz vt deuitet̃ coi-
tus mēstruate et coitus vetule et egre et coitus il-
lius q̃ nondū puenit ad etatem in qua est mulier et
coitus illius que non nup coiuit et coitus virgīs.

¶ Totū enim illud debilitat virtutē membrorū coi
tus ppe et oz vt referantur ei pposita coeuntium
et libri narrati de dispositione coitus et figuris
ipsiꝰ: et cogitet in eis cū dimissione coitus omnino
etiam vsq;° cōfortetur et appximet istis deficiēs
a coitu ppt̃ dimissionē et afflictionez anime ¶ Et oz
quidem vt isti g̃datim pueniant ad eū et vtantur
vnctionibꝰ et fricatōnibꝰ quas dicemꝰ et coram
ip̄is fiat rememoratō carū coitus et referantur q̃ ꝯ
tinuantur eis et respiciant ad coitum animalium.
¶ Regiminis v̊o appriati nomini coitus plm̄ ē tendēs
ad calefactionem et humectationē et inflationē et
calefactionem dorsi et renū cū eis que illud efficiūt
ex euaporationibus et inunctionibꝰ sicut oleum d̄
ben et ol̃z d̄ g̃nis cotti inunctuz abstergēdo ¶ Ea v̊o
que sumuntur appriata nomine ꝙ ip̄a valentia
ad coitum sunt medicine ꝯferentes frigori virge
inuncte et bibite et medicine in quibꝰ est inflatio in
digōne secūda et tertia et eaꝝ inflatō est cū humi-
ditate extranea cū quo inflant ¶ Et medicine que a
gunt cū pp̄etate et cibis ex quibꝰ generatur sãguis
calidus et humidus abundans et in eis qū hec sunt
ĩflatō et viscositas et spissitudo sicut cicer et faseo
li et cibi quos dicam. et melior administratio eo-
ꝝ est vt sit post balneum humidū et inunctionem
cū ol̃o sambacino et de lilio et narciscino aut simili
bus ¶ Et sorbeant oua sorbilia ante cibum pulueri
zato desup sale stinci: aut que sunt sicut ip̄e ¶ Qūz
comedit cibos ad coituz bibat post illud vinum o
doriferū parump: deinde pgat ad lectuz suum et
abluat pedes suos aqua cal̃a et vtatur vnctionibꝰ
et abstersionibus cū inunctione ¶ Et nos dicēꝰ nūc
has medicinas et cibos et pcedemꝰ etiam ad loca
eoꝝ in eis que conueniunt diuisionibꝰ debilitatis
coitus ¶ Et scias ꝙ plm̄ sustentationis est ppt̃ cibos
et ex eis puenit exuberatio materiei et viuificatio
virtutis ¶ Et oz vt cōsideret ille qui in coitu est cu
pidus qū multum vtitur medicinis ad coituz cor
pus suuz. ꝙ si videat febrē et inflaationē et repl̃o
nē abbreuiet et tempet nãz.: deinde iteret ea q̃ sūt
ad coituz et non oz vt ad sūmū pueniat in calefaciē
do et poucat ad desiccationem ¶ Et qū vtitur me-
dicinis et cibis ad coituz tunc ꝯseq̃nter sūmat vas
terreum plenū vīo odorifero.

¶ De medicinis singularibus ad coitū. C. xviii.

Semina quidez sunt vt sem̄ napi et cau-
lis et vrtice et lupini et eruca et alkerua
et bautie et m̄tastrū hortulanū quod est
mēta et sem̄ aspagi et semē rhaphani et semē arte
tice et sem̄ melōis et sem̄ apij et petroselini et cor
dumeni et alcacul cet macropiper et sem̄ eilbague
et sisam̄ et sem̄ lini et g̃na arasced et g̃na de ben ⁊
ol̃z eiꝰ et grana alkilkil et grana azelim et fenugre
cū et ppe decoctum cū melle: deinde exiccatuz.
¶ Grana vero sunt sicut cicer et fabe et faseoli et q̃
sunt eis similia. ¶ Cortices aūt et herbe sunt sicut
cinam̄ ⁊ cinaomū et macis et albasec et talisafar.
¶ Medule v̊o sunt sicut g̃na pinee et lingua auium
et g̃na viridia et g̃na alkilkil et fistici et auellane.
¶ Gūme aūt sunt sicut dragagantum et assa qm̄ inflat
valde: nã qū infrigidatus bibit de assa aur̃. i. cuz
vino magnificatur eius iuuamentum. ¶ Radices
v̊o et ligna sūt sicut radices aluf et been et zedoaria

et costus dulcis et testiculus vulpis. Nam ipe est
fortis in erectione et aspagi et radix cardi et cepe
et ppe assatum et squilla assata et secacul et.ʒʒ. et
ppe abo codita et galage et piretz et radix bascec
et assarum et buzeiden et almugat et hermodactili
et napi de barbaria ipi enim cōmouent sicut calidi
tas rute in toto corpe et cipi etiam bibiti et uncti.
Animalia autem sunt sicut stellio et lacertus et stin
cus et ppe radix caude eius et eius sumen et re-
nes ipsius et sal ipsius. Sumat lacertus in diebus ue
ris et decollet et mundentur viscera ei⁹ et impleat
tur sale et suspendat in vmbra donec exiccetur.
Quiq; feceris illud tunc accipe salem eius et pijce
corpus ipsius et sufficiet tibi de sale eius res pus
minus qp de sale stinci et albuber et almbesigi et
alkersigi. Et de aīalib⁹ aq pisces parui et fluuia
les exiccate cutis et lac camelinū de quo bibatur.
xx. dieb⁹ omni die qtitas q digeratur et non g-
uet et pisces pui fluuiales exiccati et sit dosis .ʒ.
vii. et oua piscium et oua galline et ppe oua pdi-
cis et oua columbe et oua puarum auium et oia ce
rebella ppe pullorum et puarū auiuz et anatis et pu
lorum et arietis cū sale et de illis que currunt cursu
ppetatum est vt sumatur veretrū tauri et excce
tur deinde teratur et pulueriзet de eo res modi-
ca sup oua sorbilia et sorbeant. Et iterū res
mirabilis de animalib⁹ est. Sumatur coagulum
filij cameli masculi pui exiccatuz et sumat de eo a
te necessitatem. xii. horis quantitas ciceris dissolu
ti in duab⁹ tertijs. lb. aque et bibatur qp si ledit
abluatur cū aqua fra. et iterū de melle decocto su
matur aqua mellis absq spetieb⁹ et bibatur cū ole
is et si est in ea parum croci est bona. Aque vo
sunt sic aqua ferrea et vinū nouuz: antiquū vo sub
tiliat vaporē et resoluit eum et nocet. De fru
ctibus vo vua dulcis est bona ad coitū et ppe que
rcens est qm replet san. humiditate et ventositate
cū caliditate et spissitudine cibi. Olera vero et
que sunt eis similia est albascec et ppe aqua ei⁹ cū
melle decocto donec stet vt bucella et iterum e-
ruca: et proprie qū bibitur omni mane ex succo e
ius. cū. lb. vini puri. Deinde sit cibatio ex eis
q pueniunt qm est psentis iuuamenti. Medici
narum vo cōpositarum ebibitarum caput est mithridatū.
Et iteruz diamuschū et que ex debilitate cordis.
Et iterum tres aur de electuario de seminib⁹ cū. ℥.
i. aque eruce humide et de eis est medicamen de sti
co notū. Et iterum se. eruce campestris pondus
ʒ. iii. cū butyro vaccino et medicam de bascec: et
medicam almurdulcis et medicam almeedi et ite-
rū sal stinci et semen eruce tritū et puluerizatum
sup vitellum oui. Et iterum testiculus galli exicca
tus cū eqli msura salis stinci. cuius dosis sit omni
die. ʒ. ii. et iterū se. eruce et se. rhaphāi et se. me
lonis omniū ana ps. i. bibatur cū lacte recenter mul
cto. et iteruz sumatur gnorum pini et se. apij monta
ni et fellis masculi cerui et gluctinis alimbat ptes e
quales cōmisceantur cū melle et sumat de eo aur
i. Et iterū sumat secacul et se. eruce et hermodacti
lorum et.ʒʒ. et pipis longi omnium ana pond⁹. ʒ. ii
lingue auis et cerebellorum puarum auium et turis om
nium ana. ʒ. i. Inuoluatur totū cū olo de nuce in-
dica et conficiat cū melle et penidijs et administre

tur. Et ille quidez in quo sifluit frigus iuuat val
de sumendo in potu confectione nasturtij cū pire-
tro et oppoponaci pond⁹. ʒ. iii. dissoluatur in. ℥.
decoctionis sansuci. et bibatur iterum illud in trib⁹
dieb⁹ et iterum.ʒʒ. ptes. iii. pipis longi ps. i. cōfi-
ciat cū melle et det de eo aur. i. cū aqua calida.
Et iterum se. aspagi secacul.ʒʒ. omnium ana. ʒ. v.
tuderi rubei et albi et amborum ana pondus. ʒ. ii.
been al. et ru. amborum ana. ʒ. iii. se. sule et semis
rhaphani et se. eruce et se. vrtice omniū ana. ʒ. iii
sqlle asate sumis stinci aborū ana. ʒ. iii. lingue a
uis. ʒ. ii. zuccari. ʒ. xl. sitq; dos. ʒ. iiii. cū vio tri
bus diebus et sit cibus qui est ad coituz et iterum me
dicamen d eis que sunt nobis forte se. asse et se.
eruce et alkilkilati et se. bantie et ligue auis et cor
dumeni omniū ana ptez. i. et buzeide et pipis a-
borum ana ptes. iii. muschi sextam ptis vnius. In
uoluat cū olo pinee minoris et cōficiat cū melle.
Medicam vehementis virtutis. ℞. mellis ana-
cardi et mellis apum et butyri vaccini ptes equa-
les et ferueant deinde bibat de eo qd bibitor tol
lerauit in vino est eni mirabile. Et de medi-
cinis bonis que nō sunt vehemtis caliditatis sifluc
est vt sumat dactili et fenugrecū et decoquant do
nec decocta sint: deinde sumantur dactili et extra
hant ab eis ossa: deinde exiccentur et terantur et c
ficiant cū melle. Et sit dosis eius qtū est auellana
et bibat p⁹ ipz uiū. Et iterum ifūdat. 5. lb. gnorum ui
ridiū et. lb. iª dactilorum q utraq sit cōtrita i duab⁹
lb. lactis ouini. Deinde comedat qd infusum
est et bibatur post ipz in lacte duob⁹ dieb⁹. Et
de medicinis bonis est cōfectō de medullis cuius
descriptō. ℞. amigdalarum excorticatarum fisticorum et
neregil excorticatorum cōtritorum et amigdalarum pini et
et gnorum alkilkil et gnorum azelim et gnorum vi-
ridiū ptes equales neremisch et pipis lōgi et.ʒʒ. o
niuz ana ptes. x. et pl⁹ puz terant oia et cōficiant
cuz penidijs de quo sumat omni die quantum est
ouuz vnum.

De inunctionib⁹ que abstergendo fiunt et clisteribus ad anū et pectinem et testiculos et vga et alugen et que sequūt ca. L. xix

Piretri. ʒ. 5. misceat cū sambaco bono.
Et qñz miscet cū eo euforbiū et musch⁹
et inungunt cū eo vga et alugē et q se-
cūt ea aut piretrū et qtū est medietas eius de mu
scho sumant et dissoluat aur. i. de eis ambobus
simul a. ʒ. i. olei sambacini et iterum sinapis cū oleo
arazaki. et silr sem vrtice cū olo arazaki et iteruz
assa cū olo sambacino est inunctō fortis. Et iterum
sem almezeriō cū olo calo. et iterum baurach cum
melle colato et fel taurinū cū melle colato. Et iterum
medicam bonū sumat de cepe narcisci res pua cuz
olo sabacino et fricatio fiat cū eo: aut gna nil et pi
retrum sumat equalr cū olo aliquo: aut staphisa-
gria cū olo calido. et iterū assa cū melle et iterum cipi
ipi cum rob et inungatur cum oleo aut sumantur
cētaurea et pix et ceratum cum olo de lilio et oleo
de keiri et cera et mastice et cipere liniantur cum
eo virga et ptes eius et omnia olea pdicta in ca. d
clisterib⁹ sunt mirabilis iuuamenti qū administran
tur inuncta cū abstersione. Et ppe olz de gnis cot
ti et olz d storace ppe et adeps leonis e vehemtis

iuuamēti i hꝰ ūguētū ruffi forte valde. ℞. myrrhe et sulfuris nō extīcti et grano⁊ cartami oīū an. ʒ. ii pireiri amili. ii. pipis nigri grana. xxx. corōumeni grana. xx. terantur cū. ʒ. ii. cepe optime et si terat̄ vnunqdq; p se erit melius deinde ꝯmisceantur cū cerato et terantur donec fiant in spissitudine mellis et inungatur cū eo alchati et alugē et assa in virga erectionem facit et stimulat. ꝙ si timeat̄ caliditas eius vehemens dissoluatur in olo viol.

De suppositorijs. C. xx.

Fiat suppositoriū ex adipe anatis et grana cotti et piretro in olo de nuce indica. ¶Et dr̄ ꝙ si supponat̄ collyriū ex adipe asini est mirabilis et iterū suppositoriū ex vnguento picis qd dictum est. ¶Clisteria vō assūunt̄ ex iure capitū et pullorū columbinorū cū vitellis ouorū et testiculi arietū boni sunt qn̄do in clisterijs ponūt̄ et est eis iuuamētū in cōfortando cerebrū et corpus et si ipi assiduant nates et ea que sunt sicut olm̄ nucum et sisaminū et butyrū vaccinū et olm̄ de fisticis et de auellanis et olm̄ de nuce indica et de almahaleb et olm̄ de granis cotti est mirabile valde et calefactis olm̄ de hascec et olm̄ de papauere et olm̄ de granis cucurbite et granis melonis et similia illis. ¶Clisteri ad eos sumat̄ vnctuositatis capitum et pullorū columba⁊ decoctorū cū mugat et buzeiden et secacul in furno in nocte decoctione valde forti pars vna et pꝛ̄iciat̄ sup eam lactis ps. 5. et butyri ptis sexta et olei de nera et olei nuc. indice ambo⁊ ana tertiam septime ptis et de adipe rnū stinci et lacerti etiā qdcūq; p̄sens est et sint sicut semis cōdientia et fiat cū eo clistere. ¶Confectio clisteris. ℞. hascec recentis. quinta partis vniꝰ fenugreci pugillus vnus et sem̄ bautie et eruce et sem̄ aspagi et medullā spinalem hirci et testiculos eius cōtritos et cerebrū ipius et fundant̄ desup due. lb. aque et due. lb. lactis dulcis et decoq̄t donec ingrosset̄ et fiat clistere ex. ℥. iiii. eius cum. ℥. i. olī de boti et sepet̄ i tribꝰ diebꝰ ⁊ fiat iiectio pꝰ asscellationē. ¶Clistere aliud sumatur natis et incidat̄ et ponatur in incissionibꝰ eius pondus. ʒ. 5. castorei cōtriti in quibus diuidat̄ cū mensura et ponat̄ natis sub t̄ gnui tribꝰ diebꝰ deīde icidat̄ ⁊ liq̄fiat cū eo qd ē in eo de castoro et fiat pīguedo eiꝰ et t̄ seruetur et sūatur de illa pinguedine sacraiati et de butyro vaccio. ℥. 5. et de aqua porri media sacraiati. ¶Et decoctione fenugreci media sacraiati: et clisterizetur cum eo vsque ad tres horas noctis: deinde iteret̄ qum est hora dormiendi: et dormiat sr̄ ipz ⁊ fiat illud tribus diebus. ¶Clistere forte caput arietis et tres aut quattuor testiculorum eius et frustum natis et cicer decoq̄tur in furno et sumant̄ aq̄ eo⁊ et vnctuositas ipso⁊ etiā pꝰ decoctionem vehemētem et ponantur etiā desuper olm̄ de nucibꝰ: aut olm̄ de granis viridibꝰ aut aliq̄d de adipe stinci et fiat clistere cū eo et clisteria alia q̄ sūt scripta in antidotario.

De cibis puris. C. xxi.

Meliores cibi sunt qui fiunt ex carne hedi pinguis masculi et carne ouina et cicere et cepe absq; frixione carnis. ¶Frixio nanq; phibet cōfortationem carnis et multitudinem nutrimenti eius et almuamemet et si nō cū alio saltem cū almuri sunt bona. et silr̄ galline et pulli columbini impinguati et ꝓprie aliudebi et oua sorbilia ꝓpe puluerizata cū cinamomo et pipe et galanga et sale stinci et oua piscium et caro piscium calide. et si fuerit illic frigus resiste cum. ʒʒ. et pipe et macropipe et cinamomo et similibꝰ. ¶Et cibꝰ de napis et cibꝰ de caulibus et cibꝰ de bautijs et ꝓpe de bautijs postq̄ bene decocta est caro ca⁊. ¶Et de illis quibꝰ fit iuuamētū sunt cerebella pua⁊ auiuū et butyrū et lac. et silr̄ cibꝰ qui fit de tritico cocto cū multa aqua vsq;° fiat sicut puls et aliudebi et alkemimec et rizi cū lacte et caro cum lacte ouino et cōferunt in secundis mensis eo⁊ aspagi et eruca et porri et capita cardo⁊ et mēta ꝓpe. ¶Ipa enī cōfortat mēbra spmatis valde et eiꝰ usꝰ fortitudinem facit sup spma qr̄ forte fit desiderium et andacocha et ceratū et fenugrecū et de iudebi bonis est illud qd est cū croco et similia cū lacte et aqua nucis indice. ¶Et quidam dixerunt ille qui assiduat comestionem passe⁊ et bibit sup eam lac loco aque sine cessatione est erectus et multi spmatis et frigat̄ cepa cū butyro donec rubea fiat et dissoluatur in decoctione et frangatur sup eam oua. ¶Calefacto aūt conueniunt ea que sunt sicut lac acetosū et lac et pisces assati calidi et melones et citroli et cucumeres et cucurbita et fructus et olera humida oia ita ꝙ lactuca et ita ꝙ sem̄ portulace addit i spmate eius et albumē oui est eis plimi iuuamēti etiā multiplicans spma et cerebella aīmaliū et medulle eo⁊ et cancri fluuiales oia ista cōferūt eis.

De cibis in quibus est similitudo cum medicinis. Cam. xxii.

De illis est vt sumat̄ lactis. lb. i. et pꝛ̄iciatur desup tereniabin pondus. ʒ. xl. ꝯsuetis lacte et decoq̄t donec spissetur et bibat̄ q̄titas cadi vnius omni die et est tempatuz calefactis. ¶Infrīatis vō est necessariuz vt terat̄ eis pondus. ʒ. x. cinamomi vehemēt̄ et misceat̄ cum lb. lactis et cōquassetur et bibat ex eo cadū vnū in ieiunio aut sup cibū loco aque et non bibat sup ipz aquam et ꝓpe qū est eius cibꝰ ex cinuzet et adipe ouino. ¶Et qn̄q; iuuatur eo ille in quo sūt frigꝰ et siccitas simul. ¶Et de illis est vt sumat̄ butyri vaccini et lactis vaccini et olī de fisticis decoq̄tur omnia donec remaneat tertia et bibantur de eo in mane cochliaria duo cū aliquantulo vini. et iteruz penidio⁊. lb. i. succi cepe. lb. i. lactis dulcis. lb. i. coquatur totū donec ingrosset̄ et inspissetur et sumat̄ de eo omni die in mane q̄titas. ℥. vnius. ⁊ iterū sumat̄ cicer nigrū magnum et terat̄ et infundat̄ in aqua eruce donec intumescat parump donec exiccetur in vmbra. postea terat̄ cū penidijs et cōficiatur et sit dosis q̄titas nucis in mane et q̄titas auellane ad mansionē et bibat̄ desup cadus et infundatur in aqua albascec et nutriatur in ipa in sole cū cautella incessanter imbibendo ipm quotiens exiccat̄ deinde excoquat̄ et reseruetur et fiat ex eo sorbitō cū lacte dulci et penidijs. ¶Et ite⁊ sumat̄ tres lb. lactis dulcis et pꝛ̄iciatur in ipo in sole. 5. lb. tereniabin et. lb. 5. grano⁊ viridium trito⁊ et bulliant: deinde manibus cōfricentur bene et coletur et sumat̄ de eo. 5. lb. et pꝛ̄iciat̄ in eo. 5. lb. galange et bibatur de eo cū q̄titate alistinbre diebus

aliquib⁹ est enim mirabile. Et iterum sumat aq̃ cepe et quantũ est ipa mellis et decoquat donec remaneat mel de quo bibat cochliariũ vnũ aut duo qñ vadit dormitũ cũ aqua cal'a. Et iterum sumat faria et misceatur cũ aqua dulci sicut sorbitio. Deinde exp̃matur ab eo expressione aliq̃ et decoquat cum lacte p̃mo et addat lacti aqua nucis indice et impinguet adipe anatis et fiat ex ea sicut illud quod fit de frumento cocto ut puls. Et iterum vitelli ouorum sorbiliũ sumant et puluerizentur desup altit et sal stinci et sũt fortes et p̃pe p⁹ balneationẽ et fiat fricatõ cũ sa'bacio et d̃ lilio. Et iterum sũat uitelli ouorum ⁊ cepe ⁊ napi et ɔq̃sset adinuicẽ et lʒ ut sit cũ albugie sua: deinde ponat q̃tũ est quarta eorum de succo cepe cõtrite et fiant sorbitiones et sorbeatur cũ aliquo de salib⁹ et semib⁹ p̃dictis. et iterũ sumat bautie et cepe et napi et in minutas reducat ptes et decoq̃t cũ fabis et ciceribus et melle cũ carne molli bona et puluerizet seminibus calidis.

Et iterum sumant fabe et cicer et fasceoli et infundantur in aq̃: deinde incidat caro ouina sicut p̃patur attaugi et fiat de eo sternẽdo ordo vnus et de cepis et g̃nis ordo alius puluerizetur s'r vnunquẽq; ordinem sal stinci et pa⁊ altit et pa⁊ cinamomi et gariofilorum p'm postea spgendo cerebella puaruʒ auium et columbarum fiat ordo alius: et fiat si'r et sit ordo grossior ordo carnis pmiste: deinde effundat desuper aqua bautie sola aut aliq̃d aq̃ que assumit cũ aqua eius. Et iterum sumat cerebella .xxx. puarum auiũ et p̃iciant in sacraiati de nitro ut decurrat aquositas eius et fiat tal'r q̃ cõficiat et p̃iciatur desup q̃tũ ipa sunt de adipe renũ caprarum hora qua decolat et seinent cũ pipe et gariof. et .ʒʒ. et fiant inde pilule vt auellane et comedat de eis vnã post aliã in dispositõne qua vult coire. Cõfectio bona que ex nobis est sumatur de cerebellis passerum et columbarum .xxx. numero et de vitellis ouorum passerum .xx. numero et vitellis ouorum galline .xii. et de aqua carnis ouine trite bene decocte et exp̃sse et de aqua cepe exp̃sse .ʒ. iii. et de aqua bautie .ʒ. v. et de sale et spetieb⁹ q̃ cibis ad condiendũ admiscentur q̃tũ necesse est: et de butyro pond⁹ .ʒ. l. sumat de ea et comedat et bibat des'r qũ masticata est vinũ forte odoriferũ ad dulcedinem decliue.

Modus cõfectionis sisamorum eis sumatur pinearum mundatarũ ptes due et se. eruce et se. melonũ ana ps vna et bulliant cũ butyro et p̃iciat desup pa⁊ pipis et cinamomi: deind̃ p̃iciat desup de melle q̃tũ sufficit et fiant inde sisami. al'r sumat cicer et infundat i aq̃ aut i aq̃ eruce aut in aqua albalcec donec infletur: deinde frigatur cũ butyro vaccino leuit ita vt non aduratur et d̃ g̃nis pini minoris q̃tũ ẽ ipʒ et p̃iciat desup mel ⁊ sumat aqua et cõficiat et misceatur cũ pauco mastice et cinamomo et deponatur ab igne et incidat incisione sisamorum al'. ingrossetur mel decoquendo et sternantur desup g̃na pini maioris et semẽ bautie et pip longum et secacul et cinamomũ et semen eruce et fiat ex eis electuarium q̃ si horribile sit ei sem̃ eruce et eruca ponantur loco eius g̃na viridia et pa⁊ muschi.

De potu dulci eorum. C. xxiii.

Potus dulces sunt illi qui fiunt de passis vere dulcedĩs et illi in quib⁹ ẽ grossitudo aliq̃ omnes cõueniunt eis. Confectio potus ad eos cõuenientis tempis. Sumat eruca et napi et ficus et decoquant cũ aq̃ et colet a q̃ eorum et sũat ĩfusio passularum d̃coctarũ colata ⁊ fiet omnia s'm equalitatem et augmentetur dulcedo eius cũ penidijs et fiat inde vinũ et dimittat donec finẽ cõseq̃tur.

Potus alius noster. C. xxiiii.

Sumat albalcec et eruca et bautie et napi et decoq̃t in aq̃ vehemt et coletur aqua eorum et ponat in vnaquaq; parte aque sexta ps penidiorum zuccari rubei et quarta et sexta ficuũ et medietas et sexta partis passularum tarsi bone dulcedinis et sexta septime nucis indice contrite et fiat inde vinũ de passis donec ad finem perueniat. al' nr'm sumat succus vue et ponat in omni parte .x. minarũ eius tertia mina de hac medicina.

Semis eruce et se. bautie et naporum et buzeiden ⁊ se. aspagi et lingue auis et g̃norum alkilkil et naporũ barbarorum et vtriusq; been omniũ ptes equales terantur et ponantur in panno et ligent in eo molliter et ponantur cũ succo in vase et moueantur õi hora. potus alius decoq̃tur bautie et ficus in aq̃ p'ma et colentur et decoquantur in aqua eorum passe enucleate et coletur et p̃iciatur desup penidij et dimittatur donec feruent: et aqua ferrea et aqua in qua extinguitur ferrum est ɔfortatiua.

De multitudine desiderij. C. xxv.

Multitudo desiderij q̃do est cũ fortitudine corpis et sanguinitate et sanitate cõplonis et adolescentia etatis et potentia s'r coituʒ absq; successione debilitatis non est necessariũ vt occupotõ sit in regimine eius et fractione ipsius. Fractõ nanq; eius aterit ɔplonẽ et d̃stru it virtuteʒ pp vehemtiam sui nocumenti. Et scias q̃ generatio spmatis cõfortat corpus et cor. Et puitas generationis eius corrumpit coloreʒ et debilitat memoriam et intellectũ. q̃ si adueniat ei raritas corpis et facilitas sudoris et vtantur exercitio p̃patõnis et balneet si eis pole est cũ aqua fr'a cõfert eis et non oʒ vt frangat de desiderio aliq̃d nisi de illo qui est pp supfluitatem replonis ex caliditate aut humiditate: tempat enim cũ cũone.

In illa aũt c⁹ causa est: aut acuitas spmatis: aut eius multitudo cũ debilitate corpis p̃pt fortitudinem vasorum spmatis et quia attrahunt maʒ spmatis ad se q̃uis sit in corpe indigentia virtutis sicut accidit vt creentur q̃dam membra fortiora alijs successit ei ind̃ leuitas: aut p̃pt pruritũ ei⁹ et bothor in vasis spmatis. Et sicut accidit mulierib⁹ pruritus in ore matricis: q'r non quiescit in eis desiderũ coitus et pp fortitudinem inflatõnis. et p̃pter hoc qñq; accidit est rugitu q̃ non facit dolorem coarctatio vehems et fit fortis erectio habentium melancholiaʒ. Et virorũ quidẽ desideriũ forte fit in regionib⁹ et aerib⁹ et temporib⁹ fr'is p̃pea q̃ aggr'gat illud ex virtutibus eorum. et dispositio mulieruʒ est ecõtrario p̃pea q̃ spgit illud de virtutib⁹ earum ɔgelatis et de illis earũ sunt que sũt fr'e valde et dormire sup dorsũ est de facientibus erectionem.

De signis. C. xxvi.

S Ignũ sanitatis corpis et signũ replõnis ñ sunt tibi occulta et signum acuitatis spmatis est ꝙ egreditur velociter cum acuitate et adustione et facit accidere in vrina adustionez et sequit̃ ip̃z debilitas. Et signũ multitudinis spmatis solius est vt nõ sit in corpe de dispositionibꝰ virtutis et multitudis san. aliq̃d de quo sit curandũ et fortasse est cũ ea debilitas. Veruntñ spma multiplicat̃ et pollutõ fit frequens et qđ egrdit̃ est plĩm et debilitat corpus. Signuz pruritꝰ est vt coitus addat in desiderio. et qñq3 est desideriũ plĩm et sequit̃ coituz dolor. et signuz inflationis est vehemẽtia erectõnis et antecessio accessionis inflatiuoꝝ et ꝯplõ melancholica.

De curis. C. xxvii.

I Llius que est a r̃plõne cal̃a curatõ ẽ phlebotomia et alleuiatõ cibi et assũptio infrigidantium. et illius q̃ est a replõne humida curatõ est qđ repellit eam ex cal̃is exiccantibꝰ spma cũ medicinis ad coituz vt pueniant medicine ad vasa. et illius que ẽ ex acuitate spmatis: curatõ ẽ eq̃tõ hũorũ et ip̃orũ infr̃atõ p acceptionem eorũ q̃ sunt sicut lactuca et portulaca et sem̃ eaꝝ et endiuia et cucurbita et cucumeres et fructus et coriandrum humidũ et empl̃atõ cũ eis q̃ sunt sicut nenufar et muschũ et cerata facta ex oleis fr̃is: et cũ succo cãne humide et canfora bibita et linita et administratõ lamĩe plumbi sup dorsũ et potꝰ aq̃ fr̃e et dormire sr̃ stratũ lineũ et que similantur ei et cibꝰ de lentibꝰ et portulaca. Et illiꝰ q̃ ẽ ex mltitudine generationis spermatis. curatõ etiam est infr̃atõ vasoꝝ spmatis cũ infrigidatiuis que diximus. et illius que est ex fortitudine pruritus et bothor curatõ est phlebotomia et eductio matiei calide solõne ventris et eq̃tõ ꝯplõnis. Et epithimata infrigidantia p̃dicta et fortasse indiget narcoticis. Et epithimata cũ eis q̃ sunt sicut hyusquiamũ al̃. et folia hyusq̃ami ni. et infusio in aqua fr̃a valde. Et illius que est ex inflatiuis curatõ sunt infr̃antia qũ est caliditas vehemens donec extinguat̃ caliditas inflatiua et exiccatiua cũ fortitudine et resolutiua ventositatũ si est cũ frigiditate vehemẽti et eũo choler̃ nigre eoꝝ si sũt melãcholici.

De exiccatiuis fr̃is spmatis. C. xxviii.

L Entes et aqua eaꝝ et p̃pe decoctaꝝ cuz semine canabis licet sem̃ canabis sit calidũ et nenufar et coriandrum et sem̃ portulace et succus cãne humide et aqua lactis de quo extractum est butyrũ vehementis acetositatis: et farina glandiũ et acetũ et sem̃ canabis et semen lactuce. et fortasse absc̃idit spma qñ multũ vtit̃ aliq̃s eo ⁊ ex oleis ol̃z eniz minorat spma et empl̃atõ cuz subtiliatiuis et herba hyusq̃ai nigri et hyusquiami albi et reliqua q̃ ponuntur sup testiculos et anum et similit̃ melones cũ cerusa abluta et plumbo adusto et chimolea et aceto. Et iterum ꝯpositũ infrigidatiuuz sem̃ lactuce et sem̃ hyusquiami albi et sem̃ citroli et semen endiuie et psiliuz nõ trituz et coriandrũ siccuz et nenufar exiccatuz terrant̃ õnia nisi psiliũ et fiat ex eis suffuf et de eis que expti sunt expimẽtatores est ꝙ incessꝰ nudis pedibus deijcit desideriũ coitꝰ.

De exiccatiuis spmatis cal̃is. C. xxix.

A Lleum torrefactum et non torrefactum et sem̃ rute et sem̃ agnicasti et calamentũ et euforbiũ et ãdacocha et myrrha al̃. et cyminũ. Et de cõpositis diacyminũ exiccatm̃ spmatis valde. etsi ille q̇ est calefactus sũat ipsũ in potu cũ aceto. Cõpositũ aliud pinearuz excorticatarũ frixaꝝ et bdelliȷ̃ amborũ ana. ʒ. x. balaustiarũ er rosaꝝ amboꝝ ana. ʒ. v. se. rute. ʒ vii. se. agnicasti. ʒ. v. terant̃ et cribellentur et intentõ in pineis etiam ẽ reliq̃ medicine et friguntur vt frangat̃ de fortitudine eaꝝ quã habẽt sup coitũ et iterũ aneti pondus. ʒ. iii. se. lactuce et se. portulace amboꝝ ana. ʒ. iiii. bibat̃ cũ aqua lentium. et iteꝝ se. rute et castorei et se. hyusquiami al̃. õniũ ptes equales cꝰ dos̃ sit. ʒ. i. cũ vio cõmisto. Et iterum se. rute anisi amboꝝ ana. ʒ. i. castorei hyusq̇ami albi amboꝝ ana. ʒ. ii. ros̃. ru. et balaustiaruz amboꝝ ana. ʒ. iii. terant̃ et cribellent̃ et sit dos̃. ʒ ii. cũ aq̃ fr̃a: aut vino pmisto. et iteꝝ radicis liliȷ̃ pondꝰ. ʒ. ii. se. rute. ʒ. iii. balaustiaꝝ. ʒ. v. sũat̃ đ eo põdꝰ. ʒ. ii. cũ oxymelle. Et iterum se. lactuce. ʒ. iii. et. 5. se. rute. ʒ. i. balaustiarũ pondus ʒ. ii. se. agnicasti. ʒ. i. et est vna. Et iteꝝ cõpositũ calidũ radicis cãne sicce et ozimi montani et myrrhe õniũ ana. ʒ. ii. euforbiȷ̃. ʒ. 5. sem̃ rute et balaustie et agnicasti et sansuci et aggr̃gentur omnia: et sit dos̃ eius pondꝰ. ʒ. i. et iteꝝ radicis plãte nominate testiculꝰ canis et se. canabis cãpestris amboꝝ ana aur̃. viii. se. agnicasti torrefacti aur̃. ii. semis caulis aq̃ aur̃. i. et sit dosis qđ bibitur de toto aur̃ i. cũ vino nigro stiptico qđ iam pmiscuit aq̃.

De multitudine exuberationis spmatis et humoris qui est ante vrinam et qui egreditur post. C. trigesimũ.

C Ausa in hoc: aut est in spmate: aut in vasis spmatis: aut in renibꝰ: aut in lacertis cõseruantibꝰ ip̃z: aut in principijs et cã que est in spmate: aut est multitudo eius p̃pter paucitatẽ coitus et multitudinẽ acceptionis generantiuz spma qm̃ multiplicatur et g̃uantur eo vasa spmatis indigent motu expellente ip̃z ex vasis cũ applicatõne sua sup ip̃z et pducit illđ ad aptionẽ meatus q̇ est expellens supfluitatẽ: aut p̃pt̃ suam tenuitatem: quare resudat sicut resudat omne tenue: aut propter suaz acuitatẽ et mordicationẽ: quare mordicat et est necessariũ nature expeller̃ ip̃z.

Et cã que est in vasis spmatis: aut est debilitas retentiue p̃pt̃ malitiam cõplõnis: aut pp vehementiam virtutis expulsiue: aut p̃pt̃ egritudinez efficialem ex spasmo: aut tetano q̃ necessario facit motꝰ extraneos qr̃ mouetur expulsiua pp illud et expellit spma sicut ipsa expellit nociuuz aliqđ quenad modũ accĩt vomitꝰ qũ aliquid nocet stõ et apđ alterationẽ cibi. Et ad vltim spasmus ip̃e ẽ p̃ssor et expressor et eijciẽs. Et scias ꝙ spasmꝰ mẽbrorũ spmatis est solutiuus. Et spasmꝰ lacerti ani ẽ retẽtiuus qm̃ lacertus ani est creatus ad retinenduz et ille ad exp̃mẽdũ: aut est mollificatõ in eis quar̃ non retinet̃ p̃pt̃ dilatationem accidentem in meatibus. Cã vo in lacerto cõseruatiuo ẽ spasmus iterũ et mollificatio. Sed cã in renibꝰ est qm̃ quandoq3 accidit adipi eorũ liquefactõ ex vehementia

desiderij coitus aut multitudine coitus qr egredit ex coeuntib⁹ p⁹ vrinaz etiaz ex ea res plima pendens in panno et est mala destruens vtutez et corpus. Ca aut in principijs est sic si multiplicetur cogitatō in coitu et audit⁹ suoꝝ verboꝝ: aut accidat ei qui desiderat in na coitum silem illi qr mouentur ad opatōnem suaz aliquo mō motu debili et emittit hūorez ante vrina: aut forti et descendit spma. Et accidit qnqz mulierib⁹ emissio humoris plimi ante vrina ppt mollificatōnez oris matricis et debilitatem vasorū spmatis eaꝝ etiaz pp has causas pdictas.

De signis. C. xxxi.

Illaz in qua est ca spmatis multitudo nō sequit debilitas et diminutō cū multitudine coitus nisi sit corpus debile et vasa spmatis fortia: tunc eniz signi illud multitudo eius qd egredit et ei⁹ equalitas cū debilitate adueniente corpi ex eo qd est illaz q est pp tenuitatez ei⁹ signi tenuitas spmatis cū psentia. Et illa que est ppter acuitatez et mordicatione ei⁹ sentitur ipa ingressione. et qnqz est cū ea ardor vrine et est color eius ad citrinitatem declinis et signt ipaz cause pterite ex cibis et motibus. Et illius que est ca debilitatis in instrumentis et in virtute sua retentiua signum est qꝛ descendit sine erectione. Et silr si est illic mollificatō. et cū illa que est ex spasmo ē erectio et silr est illa que est a vehementia virtutis expl siue. amplius mollificationi et spasmo adsūt sig.

De cura. C. xxxii.

Minoret cib⁹ et fiat eūo et administrent ea que dixim⁹ de illis que exiccant sperma et minorant ipuz et que dixim⁹ de illis q tempat adustionez et iaz dixim⁹ curam spasmi et mollificationis et tu scivisti eaz. Ergo aut tenuitatis eius est cū eis in quib⁹ est stipticitas et calefactō pmistis cū exiccatiuis et iaz scivisti ea. Et ex cibis igrossatis sic sunt pultes et triticū decoctuz ut puls. Confortatō aut retentie fit cū facientibus stipticitatez que tu iaz scivisti potando et liniendo. Uirtutis vero expulsiue sedatō fit cū infrigidantib⁹ et stupefacientib⁹ paꝝp. Et menta quidez est pharmacū nobile i igrossado spma et confortado vasa ei⁹ ad retinendū ipz. et in libris quoꝝda sunt oposita retinentia exuberatōnez: sz timeo ex plimis eoꝝ qꝛ addant in spmate.

De multitudine pollutōnis. C. xxxiii.

Cause eius sunt cae exuberatōnis et mot⁹ spmatis et qnqz nō mouetur nisi cpd somnū et ppe qū dormit aliquis supra ceruicem et fm moꝝ quez ia pegim⁹ d causa eius. Et eius cura est illa cura et stricture lamie plumbi sr dorsū est impssio magna: veꝝ qnqz nocet renibus qr oz vt attendat hoc in eo iteꝝ. et silr in lecto infrantia et dormire sr folia salicis et silia.

De paucitate spermatis et exitu eius filoso. Cam. trigesimūquartū.

Fit ppt causas que cōtrarie sunt causis exuberatōnis et multiplicatur in laborantib⁹ et exercitantib⁹. Et curatō eius ē curatō paucitatis coitus. et cura exitus filosi est illd quod humectat.

De regimine eius quē ledit coitus. C. xxxv.

Oportet vt huiusmōi hō pueniat ad cōfortandū stōm suuz. et ad hoc ut ei⁹ digō bona fiat cū eis que bibunt. Et epithimatibus et emplis pdictis in ca. stōi vt cōtingat per id succursus debilitatis accidentis per id quod euenit ex coitu propt necessitatem et cū medicinis que sunt ad cor vtiles. Et administrentur sup membra coitus eius viri medicine infrigidantes minorantes spma et de illis quas dicem⁹. Et bibant infrigidantia cōtraria spmati et administrentur in stratib⁹ et in unctionib⁹ ea que faciunt habentibus priapismū et dimittat omnia que generant spma et assiduent exercitiuz supioꝝ partiū corporuz suoꝝ sic est pcussio altatab et sauliguet ⁊ eleuatō lapidis et oz vt gdatim pueniat in minoratione coit⁹. et qū coeunt in principio noctis dimittant ipm vno die aut duob⁹ dieb⁹ vsqz ad horam somni noctis ante ipsum aut p⁹ ipz et rectificent cibū in eo qd est inter illud et dormiant post coitū deinde gdatim pueniant ad dimittēdū numerū dieꝝ quoꝝ plim sit p occupatōnez in ludicris. Et de cibis eoꝝ qui succurrunt ipoꝝ debilitatib⁹ est panis bon⁹ mund⁹ infus⁹ in vino bono.

De regimine eius qui plimo vtitur coitu et nocetur eo et dbilitat ipz: aut ledit visus et sens⁹ ei⁹ et caput: aut neruus et accidit ei tremor. Cam. trigesimūsextuz.

Oportz ut admistret calefactō ⁊ hūectatō cū cibis bōis quoꝝ paucū nutrit plz et cū balneationib⁹ et aromaticis et regimine et facere vt ipsi dormiant et quiescant et letari in ludis qui letificat. Et lac quidez ouinū et vaccinū est uehementis iuuamenti ad cōfortandū et uiuificandū qū sumit de eo in ieiunio et cū quantitate q digerat et dormiat sup ipz et oz vt administretur exercitium ppatōnis et qndo administratur mithridatū et diamuschū cū supfluitate in humectatione vinificat. Qꝛ si appareat debilitas visus tunc ca eius est cerebrū. qr oz vt assiduet inunctōnem capitis sui cū eis que sunt sicut olm viol. et fiat caputpurgiū cū eo: aut distillet in aurē et vtatur introitu aq dulcis et apiat visū suuz in ea. Si aut accidat tremor ex ea tunc si mā fuerit plima humida soluatur cū eis que sunt sicut pulpa colloquintide: aut cucumere asinino et centaurea et p⁹ illud curet virga cū vnguentis fortibus in quibus sint muschum et ambra et ben cū olo de costo: et nardio et de lilio et olo d cipis ⁊ almahaleb et olo de sauina et omni olo calido in quo est stipticitas. Et si nō fuerit mā curet cū vnguentis tremoris. Et qū accidit ei post ipsū tremor sumat in potu oppoponacū in aqua sausuci et casiefistule fm qtitatem qua tollerat et aq sasuci sit qtitas. ℥. i.

De multitudine erectionis absz desiderio et d papismo. C. xxxvii.

Causa ppinq multitudinis tensionis virge vt corda est multitudo ventositatis grosse in partibus membroꝝ coitus. Aut enim est multitudo huius cause ventose in ipso neruo cōcauo. Aut est iupueniens eis ex arterijs: aut vasis spmatis: aut sunt due res simul. Et mā quidez h⁹ ventositatis est humiditas plma et efficiens ipsa est caliditas pauca: et hec mā: aut est

resudans fixa in vasis spmatis et in eo vbi genera͞t: aut nō resudans: qualitercūq; igitur sit si ptendit hec ventositas et virtus eius: tunc aut est ppt frig⁹ eius: aut pp ipi⁹ grossitudinem. Et qñq; adiuuat mālē caȝ et efficientem et cās instrumentales v̄bi grā vt sit in cute virge et que secūt ipā spissitudo phibens resolutōnez: aut dilatatō orificioꝝ uenaꝝ venientium ad eā sic accidit ei c⁹ coitus plīm⁹ fit vehemens et ei qui dimittit coitum ad tēpus qr̄ mouetur in ea spma et ventositas cū fortitudine. et qñq; puenit ad papismū. Et qñq; adiuuant omnia illa cāe p̄cedentes: aut ex cibis calidis acutis: aut inflatiuis: sic sunt cicer et vua et vitellus oui et illa que aggr̄gant vtranq; rē sic eruca et illud cui inest ppetas generādi spma sicut vinum nouū. aut ex dispositionibus et figuris sicut est multitudo dormitionis sup collū: quare liquefiendo ꝯuertitur spma in ventositatez: aut strictura ancharum cū cīgulis de corigijs aut institis: qr̄ dilatātur orificia venaꝝ. Priapism⁹ v̄o est si cōfortetur aliqua haꝝ causaꝝ et fortis fiat erc̄tō et rēacat et tēdat v̄ga vt corda q̄uis ñ sit d̄sid̄riū ꝛ necītas ꝛ p⁹ pfectōnē necītatis: ꝛ qñz īcipit magīcari et augm̄tari: aut plongari ppt̄ illud qd̄ effunditur ad ipsam de materijs plib⁹. Et plīm causaꝝ eius est amor et hoc nom̄ pmutatur ad hāc egritudinē ex forma formationis erecte virge qua ludūt q̄dā. Et hoc accidens qū non curatur fortasse puenit ad tetanum vasoꝝ spmatis et accidit apā calidū cū eo et interficit.

De signis. C. xxxviii.

Tu sta sup plīma sig̃ q̄ numerauimus cū tua reuersione ad illud qd̄ accepisti vsq; ad hunc finē ex principijs. Et scias q̄ si fuerit ventositas generata in istis in ipā virga erit illic tremor virge antecedens plīm. et si nō fuerit ita tunc cā in ipō est pp virgā ad quā iā puenit ex arterijs san. vasoꝝ spmatis.

De cura. C. xxxix.

Curatō tensionis vt corde assidua est administratō eoꝝ que dicem⁹ de phibentib⁹ inflationez ex ebibitis et epithimatib⁹. Canō v̄o curationis papismi est eūo cū vomitu et phlebotomia absq; ventris solutōne oīo ppea q̄ timetur q̄ ventris solo descendere faciat mās desup et pp illud qd̄ oȝ vt sit exercitium m̄broꝝ supioꝝ ludēdo cū talub et similib⁹ et dimittat̄ coitus nisi ppt̄ necessitatem eius ne eueniat nocumētū aliqd̄ ex nocumentis dimissionis ipsius: d̄inde infr̄atō in aqua et in stratib⁹ rosaceis et d̄ salicib⁹ et cū epithīatib⁹ et ceratarijs fortis īfrigidatōnis p̄dictis et administrēt̄ lamīa plumbi sup pectinem et ebibita infrigidantia et nenufar et canfora et lactuca ꝛ excusatō plīma est. et in eo qd̄ est int̄ illa et p⁹ minorationē materiei ventositatis oȝ vt administretur quod subtiliet sine calefactione vehem̄ti sic sunt embroce camemilline et de agno casto. Et administrent̄ tunc ea q̄ sunt sicut vinum et sem̄ agni casti et similia postq̄ diuidit̄ mā et bibat tunc vinum albū tenue: et oȝ vt dimittat coitum oīo et cogitationē in eo et ꝯsiderationē ad illud qd̄ mouet desiderium nisi ille cui accidit papism⁹ ppt̄ emissionez coitus omnino fm q̄ diximus tunc enim cura eius est coitus et nutriat̄ cū eis que sunt sicut lentes et que currunt cursu eaꝝ et ñ multū vtatur acetosis: ipā. n. qñq; inflat.

De alacuoth. C. xl.

Alacuoth est ille qui qum coit eījcit stercus suū qū spmatis fit descensio et non regit anum suum. et sup plēs eoꝝ dominatur desideriū valde et multiplicatur in eis delectatō et mollificant̄ valde pp resolutionē spirituū eorū et plīmi ipoꝝ sūt molliū corpoꝝ.

De regimine eius C. xli.

Oportet vt administrent̄ vnguēta et emplā stiptica cōfortantia lacertos et sem̄ agnicasti et similia et fiat inunctō cū eis que sunt sic olm̄ nardinū ppe et olm̄ de cupsso et olm̄ de sauina. Unguentū bonū. Sumātur olȝ d̄ cydonijs et olm̄ de alcāna et terantur karabe et acatia et liliū siccū et fiat ex eis et olō de cydonijs et alcāna vnguentum et administretur assidue sup lacertum ani et fiant ex eis suppositoria retentiua et ppe in tempor̄ coitus sic si supponat̄ collyriū ex remich et gallis et balaustijs et ture. Et iterum supponatur collyriū ex olīs stipticis. At v̄o qd̄ dr̄ de bonitate ciboꝝ eoꝝ et regimine ciboꝝ ipoꝝ et subtiliatione eoꝝ est res que non hȝ in hac intētione nisi intelligatur de cibis stipticis quib⁹ cibat̄. Et silr̄ in clisterib⁹ piguib⁹ infrigidantib⁹ que dicūt non est vtilitas apud me: imo oȝ vt intendat̄ ī eis que dixim⁹ et vt intendat̄ ad frangendū acuitatem stōꝝ eorū et confortandum corda et cerebra ipsorū.

De aluminati. C. xlii.

Aluminati fm veritatez est egritudo accidens ei qui cōsuescit vt sup eum iaceāt homines et hȝ desideriū plȝ. Et est in ipō spma plīm non motum et cor eius est debile ꝛ eius erectio debilis in radice. aut debilitatur nunc et fuit iam assuetus coitu quar̄ affectat ipȝ et nō pōt sup ipsum: aut pōt sup ipȝ potentia meditatiua: q̄r̄ desiderat vt videat coitum currētē inter duos et ppinquior est ille q̇ est cū eo: tunc enim mouet̄ d̄siderium eius: q̄ si emittat spma qñ cū eo aliq̇s coit: ant erigit̄ cū eo mēbrū suū tunc oȝ pficere d̄siderium suum. est eni quedā secta eoꝝ quoꝝ desideriū nō erigit̄ et mouet̄ ubi qñ cū eis coitur: et tunc aduenit eis delectatō emissionis spmatis sine cū opatōne illius siue absq; effectu. Et secta eoꝝ est q̄ qñ cū eis coit̄ nō emittunt spma tunc imo declinant ad hoc vt coeant cū alijs et sunt in veritate pstrate anime et maligne nature et male cōsuetudinis et cōplōnis muliebris. Et qñq; sunt membra eoꝝ magis sustinentia q̄ membra virorū. Et scias q̄ oīa que dicuntur p̄t ista vana sunt. Et stulti homines sunt qui volunt eos curare. Nam initium egritudinis eoꝝ medicatm̄ est nō nāle. Si v̄o cōfert cura eis tunc est illud quod frangit d̄siderium eoꝝ ex tristitia et fame et vigilijs et carcer̄ et pcussione. Et dixerunt quidā q̄ causa alumīati est q̄ neruus sensibilitatis qui venit ad v̄gam ramificatur in illis in duos ramos quoꝝ subtilis radici virge cōtinuatur et gross⁹ declinat ad caput virge quare indiget ille q̇ tenuis est fricatione vehementi donec sentiat qr̄ spgitur sup ipȝ ho

minem :et tunc aduenit ei explemētū libidinis :et hec res est sicut illud qđ remotū ē. Et prima est sup quā est imittendū et additū est ex quibusdam quibꝰ est scientie ps et in arte maligna introitus et verificata sunt verba omniū illoꝝ sup illđ qđ dixerunt.

De hermaphrodito. C. xliii.

Illi qui est hermaphroditꝰ nō est mēbꝝ viri nꝫ mēbrū mulieris et de illis est q̄ hꝫ vtrūqꝫ: sꝫ vnuꝫ coꝝ est occultius et đ bilius et aliud est ecōtrario et descendit spma ex vno coꝝ absꝫ alio. et de illis est in quo ambo sūt eq̄lia et puenit ad me q̄ de illis est qui agit et patitur. sꝫ paꝝ verificat̄ hoc. et multotiens curat̄ p īcisionē mēbri occultōris et regim̄ vulneris eiꝰ.

De excusatōne medici in illis q̄ docet de delectatione et coāgustatōne rceptricis et calefactōne eiꝰ. Cam xliiii.

Non est turpe medico qū loq̄t̄ de magnificatōne virge et coangustatōne receptricis et delectatōne mulieris. Et illud ideo: qm̄ sunt ex cāis quibꝰ puenitur ad generatōnē. Multotiens .n. est puitas virge causa ut non delectet̄ ea mulier qm̄ diuersa est ab ea q̄ assueta est qr̄ nō emittit spma. et qñ nō emittit spma non fit filius. et qñꝫ est illud cā vt fugiat a suo pari et q̄rat aliū. Et silr̄ qñ ipā nō est angusta non cōuenit ei suus par et ipā iteꝝ nō ꝯuenit pi et īdiget vnusquisqꝫ coꝝ pmutatōne. et silr̄ delectatō vocat ad emissioneꝫ spmatis festinā. Mulieres eni fm plm tardant in emittendo spma et remanent non ꝯplentes desideriuꝫ suuꝫ qr̄ nō fit generatō. et iteꝝ ipē remanēt fm desideriū suū qr̄ ille q̄ ex ipis nō custodiunt̄ mittunt in illa dispositōne sup se ipsas quē inueniūt et ppt̄ hanc causam redeunt ad fricationeꝫ vt pficiant in eo qđ est int̄ eas ꝯplemtū voluptatis.

De delectando viros et mulieres. C. xlv.

De illis q̄ delectant eos vtrosqꝫ simul ē saliua eius qui sumit in ore suo āltit et saliua cubebe et mel emblicoꝝ et mel cū quo cōficit̄ scamonea et .ꝫꝫ. et pip cū melle. Et si vtat̄ linimēto ppriē sup medietatē postremā v̇ge nō est magnū iuuamētū in vsu illius. facit enim delectationē ī capite v̇ge solū.

De magnificantibꝰ v̇gā. C. xlvi.

Magnificat ipsā fricatō cū adipibꝰ et oleis calidis pꝰ panū aspū et effusionē gūmi lactis sup ipsā et ppriē lactis ouini: deinde adherentia picis sup ipsā ut attrahat san. et r̄tineat viscositate sua et coagulet sua pinguedine ⁊ fiat assiduatio in istis ī duabꝰ extremitatibꝰ diei. et scietur qđ qualr̄ fiat picis adherentia in sermone nr̄o qui est in fen ī qua est decoratō qū sciet̄ impinguatō mēbroꝝ. et de illis qne faciunt illud sunt sanguisuge qū exiccant̄ et linit̄ cū eis et lumbrici terrestres ⁊ allebleb et est spetis uolubilis que hꝫ lac: et aqua ālbedarūgi: sumant̄ sanguisuge et ponantur in luto in quo est aqua eaꝝ et dimittant̄ ebdomada vna et qđ est supra donec exiccentur et deinde terat̄ et liniat̄ cū eis.

De constringentibꝰ vuluā. C. xlvii.

Sumat̄ur xiloaloes et cipi et enula et gariofili et ramich et paꝝ muschi et terant̄ omnia et inuoluantur in lana infusa in mesꝰ et supponant̄. Et iteꝝ galle imat̄e superiora squinanti cribellent̄ cribro subtili et supponant̄ cū panno infuso in vino vice vna pꝰ aliam. facit enim illud redire virginitatem cōstringendo. Et iteꝝ cortic. pini ꝯtritoꝝ ptes quattuor aluminis ptes. ii. cipi ps. i. decoq̄tur cū vino odorifero et et madefiat in ipō pannus lini et supponant̄: et oꝫ vt ꝯseruet̄ in vase obsturso capite et administret̄ de eo vna vice pꝰ aliā est enim bonū valde.

De calefacientibꝰ receptricem. C. xlviii.

Ferueant muschus et galia et crocus in vino odorifero in quo infundat̄ pannus lini et inbibatur et administretur. est. n. redolere faciens et cordumeni est mirabilis valde in hoc.

Tractatus secūdus de dispositionibꝰ hoꝝ mēbrorum. s. de illis que cōtinuantur cū coitu.

De apatibus testiculoꝝ calidis et que de eis appximantur ano. C. i.

Apostema qñqꝫ fit in ipō testiculo et qñqꝫ fit in oseo et illius quod fit in oseo tactus polis est et cognoscitur dispositio duritiei eius et lenitatis eius et color ipsius. Et in illo qđ fit in testiculo est illud difficile et sentitur illud ipō existente inter oseū. Et qñꝫ est cū eo fe. Est. n. m̄brum nobile continuatū cū corde. Et multotiēs quidē cadit oseū: deinde redit et remanent ambo testiculi suspensi: deinde nascitur oseum et incarnat̄ et creatur ibi cistis dura non sic erat pus. Et multotiens corrodit̄ testiculus qr̄ indiget ut castratio fiat necessario vt non pambulet corrosio. Et multotiens deletur apā testiculi p tussim accidentē qr̄ pmutat̄ mā ad ptē pectoris.

De cura. Cam. ii.

Oportꝫ vt fiat phlebotomiā et soluatur nā et ppē cū eis que administrātur de subtꝰ. Nā qū administrat̄ suppositoria conferunt magnifice et attrahit̄ mā ad anum. Et qñqꝫ necessariū est vt post phlebotomiā vene manus secūdo fiat phlebotomia de saphena. Et oꝫ vt attendat̄ latus doloris ei fiat phebotomia ex later̄ eius. Et si fuerit in vtrisqꝫ testiculis simul accipiat̄ quod necesse est accipere de san. ex vtrisqꝫ manibus simul et oꝫ vt alleuiet̄ cibus et dimittat carnē et que sunt ei similia et regat̄ regimine subtili: et administret̄ in pmis sup mēbrū pannus imbibitus in aceto et aqua rosˀ. et mucilaginibꝰ et succis fr̄is infrigidatis. et qū incipit augmentari administret̄ hꝰmōi epithimata et ēplā. Sūat̄ aqua solatri et aqua cucurbite et aq̄ cañe humide ppē et aq̄ endiuie et farina ordei et fabaꝝ ⁊ aliq̄tulū croci et olꝫrosˀ.

Et iteꝝ folia alkekengi et farina ordi et lentiū.

Et iterū foliacanne et farine fabarū et olm̄ rosˀ. et de eis que nos experti sumꝰ iterum est vt sumat̄ alkekengi et farina ordei et farina lettium et farina fabaꝝ et violaꝝ tritaꝝ ptes equales igniant̄ et emplent̄ cū eis. Et si fuerit caliditas et dolor sup flui est necessariū vt misceantur cū repcussis sicut

sunt folia hyusquiam albi. Et si fuerit in eo durities aliqua aut pertransierit terminum principij manifeste tunc oportebit ut regatur cum eis in quibus est maturatio et propinquus maturantium ex genere principij est farina fabarum et camemilla et altea et mucilago seminis lini et rob et item farina ordei cum aqua et melle.

Et item folia caulis cum farina ordei et vitellis ovorum et oleo ros. Quod autem indiget resolutione et stat augmentum tunc de expertis bonis sunt passule enucleate et cyminum que terant et fiat ex eis emplastrum cum vino aut folia caulis et fenugrecum decocta: aut farina fabarum et passe pingues enucleate et cyminum decoquitur totum in vino commisto et liniatur: aut farina ordei cum stercore vaccino infusa in aceto cum modico canfore et aliquanto aque solatri: aut cinis papiri silvestris et altea equaliter conficiantur cum aceto.

Et cinis caulis cum albumine ovi aut vitello eius: aut radix cucumeris agrestis cum vino mellis cum farina radicis lilij trita sic unguentum aut passularum mundatarum v. granorum viridium elixatorum .i. et .s. cymi .i. caul. vii. glutinis pini .iii. conficiantur cum melle. Et item ad apata cum ulceribus scoria argenti decoquitur cum oleo donec fiat ei spissitudo: deinde ponantur sup eam cera et gumma pini et reponatur. Et item alkalimbat et amoniacum equaliter oleo de lilio butyri vaccini quantum sufficit. Et item radix lactuce cum sauic. Et item fenugrecum et semen lini cum aqua cepe. Et iterum fex vini antiqui cum sauich. Et item ea que diximus in causa frigidorum. et iterum forte apata quod indiget maturatione et ad semen et ventositate in testiculo.

Sumatur ciceris nigri et staphisagrie amborum ana ps. i. scorpionis adusti ps. i. empletur cum eo et parum infusionis olei sambacini in virga est innativum ad illud et ad frigidum prope et suspensio rubee tincture sup ipsum. Et quando apata est dubellati tunc de illo quod bonum est ut fiat apertio apud oscum et non concedit ut aperiatur illud quod sequitur anum quia quandoque fit fistula mala: immo oportet ut assiduetur positio farine rizi confecte cum aqua sup ipsum ut prohibeat aptonem eius et in fine eius initiatur in virga muschus cum oleo sambacio et est ultimum: aut oleum sambacinum aliquoties .est.n. cura sufficiens.

De cura apatis frigidi in testiculis. C. iii.

Multotiens accidunt in eis ista apata in dispositione cacesie et hydropisis quorum curationes sunt maturatia predicta in apate calido de quibus sunt farina fabarum et farina fenugreci cum triplicato. et item caulium. M. i. ficus. v. numero decoquantur in aqua donec dissolvantur et fiat cum eis emplastrum et fortius illo est ut sumant farina ciceris et farina fabarum et cyminum et adeps renum et camemilla et melilotum et cera et fiat ex eis unguentum et iterum bdellium dissolvatur in rob et administretur et distillet sambacinum in virgam aliquotiens: quoniam est mirabilis: et iterum sumantur mastix et anzarut et infundatur in vino et in oleo sabacino et liniatur sup ouum.

Et oleum de kerua efficax est in apatibus testiculorum aut distillet in virgam muschus cum oleo sambacino quoniam est ultimum.

De cura apatis duri in testiculis. C. iiii.

Sumantur ficuum et adipis anatis amborum ana ps. i. foliorum oline et foliorum cupssi et amoniaci omnium ana ps. s. aggregentur cum vino et butyro vaccino. Et item folia caulium cum farina ordei et vitellis ovorum et oleo .et iterum colcotar et ysopi humide et cere et olei ros. et medulle cruris cervi et foliorum rubi omnium partes equales fiat ex eis linimentum. et iterum sumatur bdellium et amoniacum et dissolvatur in triplicato et aggregentur cum pauca farina fabarum et oleo. Et item curatio bona experta ad illud sumatur furfur et indesinenter teratur et cribelletur in cribro tenui donec cribellatum sit et resolvatur ammoniacum cum oxymelle et conficiatur cum eo et inmisceatur loco dum temperatum tenet calorem et reiteretur sup ipsum assidue .est enim conferens omni duritiei. Et item aliud conferens duritiei sumatur camemilla et fenugrecum et assa et fabe et butyrum congelatum uve et dactili discocti et fiat cum eis emplastrum. et item cineris ossium dactilorum adustorum partes .ii. altee ps. i. terantur et permisceantur cum aceto et fiat cum eis emplastrum.

De acrai et arsacon. C. v.

Hec est egritudo frigida et est in mulieribus plus et est titillatio virge in viris et in ore matricis mulierum et tensio accidens in vasis spermatis et mollificatio et tetanus et spasmus ipsorum et tunc inflatur venter egri cum sudore frigido.

De cura. C. vi.

Quando hec egritudo apparet oportet ut fiat phlebotomia et ventosatio et mittantur sanguisuge: deinde fiat ventris solutio non semel subito quia descendat aliquid ad membra infirma. Sed paulatim cum facilitate et illud fiat cum eis que sunt sicut aqua volubilis cum cassiafistula et aqua sicle et aqua solatri cum cassiafi. et cum iure limaciarum et cum iuribus olerum frigidorum lenientium natarum et sunt sicut illud quod fit de spinachijs et de atriplicibus et que sunt illis similia. Et fiat clisterizatio ex senecte et prunis et altea et sicla. Et firacost et atriplicibus et que sunt illis similia. et perveniat ad ultimum in epithimatibus frigidis valde in frontibus sup membra coitus et sup dorsum sic illud quod fit de hyusquiamo ni. et chimolea et omnibus que scivisti in papismo calido in apatibus testiculorum calidis. Et radix quidem nenufaris et radix lilij sunt convenientes ad hanc egritudinem.

De doloribus testiculorum et virge. C. vii.

Fit ex malitia complexionis diverse frigide et calide et ex ventositate et ex apate et ex percussione et ex casu sup ventrem.

De signis. C. viii.

Cum est ex malitia complexionis non est illic tensio vehemens et cognitio complexionis est cum sensu et est calidus inflammatur et frigidus stupefactus et non est plenitudo. Et cum ventoso est tensio et permutatio sine gravedine et cum illis reliqua sunt cause eorum et signa ipsorum.

De cura. C. ix.

Manifeste sunt ex eis que dicta sunt in calefactione testiculorum et infrigidatione eorum et curatione apatum eorum et resolutione ventositatis ipsorum. Et quando frigidus est vehemens tunc cura eius est oleum de kerua in quo dissolutum sit euforbium et si vehementior fit inflammatio et adustio tunc cura eius est cum succis infrantibus in quibus positum sit aliquid turis et opij. In secundo autem a percussione aut casu oportet ut fiat phlebotomia et assiduetur membrum cum infrantibus repercussivis absque stipticitate vehementi quia dolorem

faciat: imo fit cū eis virtꝰ lenitiua sic sūt viole et nenufar et cucurbita et similia: deinde post illud administrent mucilago altee et camemilla et filia.

¶ Et iteꝝ gūmi pini et myrrha cū aq̄ frā et sem̄ lini cōfectū cū aq̄ frigida et butyꝝ et gluten alimbat equaliter.

¶ De magnitudine testiculoꝝ. C. x.

Accidit testiculis vt magnificent non secūdū semitaꝫ apatōnis sed secūdū semitaꝫ ipinguatōnis et teneritudinis sicut accidit mamillis.

¶ De cura. C. xi.

Curatur cū medicis infrantibꝰ quibus curant mamille vginū stantes vt non cadant sicut est epithima cū hyusquiamo ni. et hyusquiamo al'. Et de qd debilitat vtutem nutritiuam et fricata plumbi cōfricati ad inuicem cū aq̄ coriandri hūidi et cōfricatō cootis et lapidis molendini ¶ Et de illis q̄ ɔferūt ad illud et temperant ipam est vt assiduetur iniectō sambacini in virgam.

¶ De eleuatōne testiculi ex pte eius. C. xii.

Quandoqꝫ accidit testiculo vt corruget et minoret ppt dominiū ɔplonis frē et debilitatē. Et qñꝫ occultat et eleuatur ad mirach ventris ita vt difficultas fiat vrine et dolor fiat qū migitur et accit distillatō eius.

¶ De cura. C. xiii.

Curet cū vnctōnibꝰ et emplis calefacientibꝰ ɔfortantibꝰ et attractiuis q̄ diximꝰ in caᵒ. erctōnis. Et qñ occultat et fugit: tunc cura est assiduatō balneatōnū et tinaꝝ ɔtinuarū. Et qñꝫ est necessariū fꝫ qp scripserunt antiq̄ vt intromittat opium in virgaꝫ et sufflet donec corpꝰ eiꝰ subtiliet et descendat testiculus.

¶ De varicibꝰ osei et duritiei eiꝰ. C. xiiii.

Quandoqꝫ appent sr̄ oseū et que secūt ipsū varices inuolute plme in quibꝰ qñqꝫ coarctatur ventositas et frequens fit titillatō sr̄ eas et multotiens generat sr̄ eas apa durꝝ qd ē de gener apatū froꝝ. Et plm quidē accidit in later sinistro pp debilitatem ipius: et qm̄ hꝫ uenā additā ad quā effundūt matie.

¶ De cura. C. xv.

Cura eius est cura apatū duroꝝ.

¶ De mollificatione osei. C. xvi.

Quandoqꝫ plongat oseū et mollificatur plongādo et fit in eo res feda.

¶ De cura. C. xvii.

Oportet vt eius embrocatō assiduet cum ifrantibꝰ stipticitatē facientibꝰ et emplentur cū eis et minoret coitus. ¶ Et de medicis sunt quidam qui incidunt ptē osei et supfluitatem ipius et sūmūt residuū vt equet eius qntitas. Sꝫ melius est et magis cōseruat vt suat in pmis: deinde abscindat sfluū.

¶ De ramice et rupta. C. xviii.

Ego postposui ramici et rupte caᵐ in qᵒ inuenientur in fine tractatuuꝫ qui sūt hꝰ libri tertij.

¶ De corrugatione testiculoꝝ. C. xix

Fit illud ca frigoris vehemētis: aut casus virtutis accidentis in signis malis habētibꝰ egritudines acutas et ego dicam ea illic.

¶ De vlceribꝰ testiculoꝝ et vge in locis aī. C. xx.

Cum vlcera acciduūt i istis locis sunt mala ambulatiua: qm̄ mēbra ista sunt fm formā ad quoꝝ ptes festinat putrefactō qm̄ sunt ptecta ab aere et decliuia ad caliditateꝫ et humiditatem et appximāt meatibꝰ sfluitatuꝫ et assimilant quodāmō vlceribꝰ viscerū et oris et eoꝝ deteriora sūt illa que fiunt in lacerto qui est in radice vge et i ano. Et illud iō qm̄ indigent exiccatōne forti et sensus eoꝝ cū hoc est vehemēs. Et fortasse necessariū est abscinder vgā ipam qū sr̄ ipam putrefiūt vlcera et pambulant.

¶ De cura. C. xxi.

Ulcera q̄ sunt sup caput vge indigent eis que sunt vehemētioris exiccatōnis qp sint ea quibꝰ indigent facta sr̄ pputiuꝫ et cutem etiā qm̄ caput vge est vehemētioris siccitatis in ɔplone sua. Et ista vlcera aut sunt recentia: aut sunt antiqua. Et de eis sunt q̄ sunt maligna. Et recentibꝰ quideꝫ nō est res melior qp aloes et assumant aloes plūbum vstū et climia abluta cū vīo et tutia. Et appximāt illi margarite: et vene adusste sunt mirabiles in hoc. Et cinis quoꝝ et tutia pulverizati et epithimati cū aq̄ frā. Si auteꝫ sunt humidiora illis et iam faciunt pus idigent eis q̄ sunt fortiora sic es vstū et cortices arboris pini habentis gna pua adusti. Et si indigent generatis carnis misceat cū eis tus. ¶ Medicam̄ expertuꝫ ad ea q̄ indigent exiccatione vehemēti cū incarnatōne ℞. tutie et aloes et sarcocolle et turis et scēdenigi et corticis mediaī algarāb adusti et aluminis iameni et atrimenti adusti et gallaꝝ et balaustiaꝝ et acatie omniū ana ptes eq̄les et floris eris ptē. i. et. ʒ. et capitū gnatoꝝ etiam acetosoꝝ ptē. i. fiat ex eis vnguentū cū olo ros. ¶ Descriptō alia scoria ferri plumbū vstū san. draco. charte cōbuste alumē cōbustū sumant et cū olo ros. fiat ex eis emplꝫ aut vnguentū: aut troc. Et si fuerint antiq̄ ponāt in eis tus et minutū eius et aloes fꝫ ptes equales qp si illic fuerit corrosio tunc ex eis que cōferūt illi ē vt sumantur cinis capilloꝝ hōis et aniuden et lentes montane et fiant ex eis puluis et emplm. Et iteꝝ fortius illo sūant d vnoquoqꝫ duorū arsenicorū. vii. ptes et calcis non extincte lapides. xx. et acatie. xii. ptes ɔficiatur cū aceto et succo alessiꝰ hūidi. et fiant trocisci in vmbra et administrentur.

¶ Et fortius illo est illd qd. ℞. vtrūqꝫ arsenicum et acatiaꝫ et staphisagriā et cinerē aneti et pip de quibus fiant trocisci. ¶ Si aūt maligna fiant et denigrentur tunc melius est vt penitus abscidat locus niger et curetur cum vnguento generatiuo donec generetur.

¶ De vlceribꝰ interioribꝰ vge. xxii.

Curatō illius est curatō vlcerū vesice et qñꝫ necessaria sunt ea que sunt sic medicam̄ de chartis cōbustis et alumine adusto et climia abluta pꝰ cōbustionē. Et de corticibꝰ arboris pini minoris scedengi ture de quibꝰ fiant troc. et admistrēt in iiectorio.

¶ De fricatione in virga. C. xxiii.

Fit ex materia calida effusa ad ipsam et sudore acuto resudante ex partib9 eius q̄re facit ipā fricari.

¶ De Cura. Cam. xxiiii.

Expellat̄ humor cū phlebotomia et solutōne ventris. ¶ Deinde sumat̄ acatie et memithe amborū ana. ʒ. i. salis ammoniaci aloes ana sexta. ʒ. i. croci. xii. ʒ. i. et quātuȝ sunt omnia vsnen terantur omnia et cribellentur et cōficiantur cū olēo sambacino est enim mirabile. ¶ Et qnq3 sedat̄ si liniantur desup in balneo acetum et ol'm ros. ¶ Et sint in ipō nitrū et alumē. ¶ Et si est fr̄a ponat̄ in ipō aliquid de staphisagria. ¶ Et qum egreditur ex balneo liniatur ex albumine oui cum melle et si nō ꝯfert aliquid et iaȝ facta fuerit phlebotomia et eūo tunc fiat ventosatō ab interiore ꝑte coxe et in ꝓximo illius loci: aut mittantur sup ipām sanguisuge.

¶ De apatib9 virge calidis. C. xxv.

Curatōnes eoꝝ sunt ꝓxime curatōnibus apatū testiculoꝝ calidoꝝ: sed sunt magis tolleratīa stiptica in principio rei et ð descriptionib9 eorū sibi ꝓpis est hec cortices ḡnatoꝝ et rose sicce et lentes decoquant̄ in aqua: et qū in decoctione dissoluunt̄ terantur cū olēo ros. et administrēt̄. ¶ Et iterū chimolea cū aq̄ solatri et similiter bolū armenū et lentes et folia alkekengi.

¶ De apatib9 virge fr̄is. C. xxvi.

Sermo de eis est ꝓxim9 sermoni de apatib9 testiculorū et multiplicantur in dispositōne cacesie et hydropisis. ¶ Et de illis que expta sunt ad ea est illud quod. R. cissa dactilorū ptes duas altec ptē. i. et cōterantur cum aceto et emplēt̄ cū eo. ¶ Et medicamē assūptū ex fursure et āmoniaco ꝑdictum in ca°. apatis intestinis culis est medicam̄ magis ꝯueniēs locis illis et ī uirga qū apat̄ apate duro.

¶ De cura ragadiarū virge. C. xxvii.

Curentur cura ragadiarū ani. Et de illis quorū iuuamentū ꝓpinquū ē est vt sūat̄ chimolea et tutia et alcāna ꝯtrita et dragagantū et fiat ex eis et ex cera et vitellis ouoruȝ vnguentum.

¶ De dolore v̊ge. C. xxviii.

Accidit dolor virge ex causis div̊sis. ¶ Et multotiens accidit a retentione vrie quē clisteria leuia sanant et vt sit cōtentus aq̄ ordei cū iuleb et nō ap ꝓximet seminib9 vt non descendant supfluitates. ¶ Deinde p9 clistere fiat vaporatō in circuitu pectinis et v̊ge tante q̄ntitatis vt leniat̄ cutis et fundat̄ desup aq̄ tepida et liniat̄ cum viol.

¶ De verucis sr̄ virgā. C. xxix.

Incidantur et ponatur desup medicamē retinens sanguineȝ et curentur cura reliq̄ruȝ verrucarū.

¶ De cura bothor et similiū moro et carnis orte et addite sup istas ptes. C. xxx.

Sumatur baurac adustū et cinis ligni vitis terant̄ cū aqua bene et ponantur sup morū et que ei similantur. ¶ Et qū nō valent incidat̄ et puluerizetur desuper atrimentum et arsenicū et si fuerit deterius illo non erit excusatō quin cauterizet̄.

¶ De corrosine v̊ge. C. xxxi

Lenificatur v̊ga cū lenitiuis ex oleis sicut sisamio et olēo narciscino et adipib9 subtilib9 notis sic adeps galline et anatis et medulle cruriū vaccaꝝ et ceruoruȝ et cera ⁊ resia in balneo et sine balneo et clistere fiat ex hoc genere cū iniectōnib9 et fiant collyria et ponatur desup aliq̄d et fiat vt eq̄t.

¶ Fen. xxi. de membris generationis in mulierib9 tres cōtinens tractatus.

¶ Tractatus ꝑm9 de radicib9 et principiis et conceptione et ꝑtu.

¶ De anatomia matricis. Cam. i.

Dico ꝙ instrumētū generatōnis mulieris est matrix et est in radice creatōnis sil'is instr̄o generatōnis qđ est in viris et ē v̊ga et q̄ cū ea sunt. Sed vnuȝ eoꝝ ē ꝯpl'tū ꝓcedēs ad exteriora: et alterū ē diminutum retentuȝ in interiorib9 et est. q. conv̊sū instr̄m viroruȝ. Est. n. quasi oscū siphac matricis et q̄i v̊ga collū matricis: et duo oua mulierib9 sic viris. ¶ Ueꝝ ipa in viris sunt magna appentia exterius elongata ad rotunditateȝ tendentia. ¶ Et in mulieribus sunt parua rotunda tendētia ad vehemētiā ꝯpressionis latitudinalis intrinseca in vulua posita a duob9 laterib9 eius in ōi later̄ ꝓfunditatis c9 existit vnum distincta quoꝝ vnumqđq3 appꝛopatū est pāniculo q̄ ambo cistis vna nō aggr̄gat. Et pāniculus cuiusq3 amboꝝ est neruos9. ¶ Et sicut viri habent vasa spmatis int̄ ouū ⁊ euātoriū radicis v̊ge. Sil'r mulieres habent vasa spmatis inter duos testiculos et inter id qđ expellit ad interiora matricis. ¶ Ueꝝ illa q̄ sunt viroꝝ incipiunt ab ouo et eleuātur ad supiora et cadunt̄ in foramina ex q̄b9 descendit cooptoriū oui custodita et ꝓtecta deinde spguntur descendendo transuersa expansa habentia inuolutōnes et ꝯpl't ur in eo qđ est int̄ ipa digō spmatis donec redeat et expellat̄ ad meatū q̄ ē in radice v̊ge a duob9 laterib9. ¶ Et i ꝓximo eius est illud qđ expellit ad ipȝ etiam extrēitas colli vesice et est lōgū in viris breue in mulieribus. ¶ In mulierib9 vero extenditur qđ est inter duo oua ad ambo ilia sic duo cornua arcuata incedentia ad duo emulctoria quoꝝ duo extrema cōtinuant̄ cū duob9 inguinib9 et tenduntur vt corda pp coitū eq̄tia collū matricis ad recipiendū ita ꝙ trahūt ipȝ ad duo latera qr̄ dilatatur et apitur et deglutit spma. ¶ Et ipa ambo sunt breniora q̄ duo iactor̄s sibi sil'es in viro. E div̊sificat̄ in hoc ꝙ vasa spermatis in mulieribus cōtinuant̄ cū duob9 ouis et penetrat in duob9 additamentis q̄ sūt vt duo cornua quiddaȝ oriens ex vnoquoq3 ouo qđ expellit spma ad vas et nominantur duo expulsoria spmatis et nō cōtinuantur vasa spmatis in' mulieribus cū duobus ouis nisi qm̄ mēbra spmatis in mulierib9 ꝓpinqua sunt in lenitate duobus ouis et nō fuit necessariū indurare ea ⁊ idurar̄ panniculos āboꝝ

qm̄ ipsa sunt in cauea: qr̄ non indigent ꝓiectōne lōginqua. ¶ In viris vō non fuit bona cōtinuatō eoꝝ cū duob⁹ ouis et non ꝓmiscent̄ eis ambob⁹. Nam si fieret illud noceret eis ambobus qū tendereni vt corda ꝓpt̄ duritieꝫ amboꝝ imo positum est inter ambo mediū qđ nominatur endros scilꝫ expulsoriū apud medicos ad interiora eius. ¶ Et intra matricē est extremitas rotunda neruosa in c⁹ medio est quasi semita: et sup ip̄am sunt additamenta plīma incedentia. ¶ Et matrix quidē creata est habens venas plīmas ramificatas ex venis quas diximus vt sit illic sustentatō embryonis. ¶ Et sit supfluitatib⁹ menstruis p̄cipitatō. et ligat̄ matrix cū dorso ligamentis fortib⁹ plib⁹ ⁊ ad pteꝫ suminis et vesice et ossi lato et eis que sequnt̄ ip̄am sed sunt laxa. ¶ Et de ligamentis eius sunt q̄dam quib⁹ cōtinuatur ex neruis et venis p̄dictis in anatomia neruorū et venaꝝ. ¶ Et facta ē ex substantia neruosa vt extendat̄ apud collectōneꝫ et vt cōgregetur ad q̄ntitatē pua' apud partū et non complet̄ eius cōcauitas nisi cū cōplīmento augmenti sic mamillaꝝ q̄ntitas nō cōplet̄ nisi cū cōplīmento qm̄ ante illud est vana et non est necessaria: et ꝓpt̄ illud matrix in puellis est minor vesicis plīm et habꝫ in hominib⁹ duas cōcauitates et in aliis concauitates s̄m numerū papillaꝝ mamillaruꝫ. ¶ Et loc⁹ eius est post vesicam et supfluit sup eam desuper sic supfluit vesica sup eam desubtus et in anteriorib⁹ sunt intestina vt sit ei a duob⁹ laterib⁹ sustētaculū et stratus lenis et sit in tutella et non est intentio prima in hoc veniens ad matricem ipsa': immo ad embryonē. ¶ Et ip̄a quidem occupat quod ē inter ꝓpinquitatē vmbilici vsq; ad postremū meatum vulue et ē eius collum. ¶ Et longitudo eius equalis in mulierib⁹ est inter sex digitos vsq; ad. xi. digitos et qđ est inter illud. ¶ Et q̄nꝫ abbreuiatur et ꝓlongatur p vsū coitus et dimissionem eius. ¶ Et q̄nꝫ assimilat̄ q̄ntitas eius figure q̄ntitatis eius qui consuetus est eius ꝯcubitu et appꝓpinquat illi longitudo matricis ipsius. ¶ Et q̄nꝫ tangit intestina supiora. ¶ Et creata est matrix cū duabus tunicis quaꝝ intrinseca ꝓpinquior est ad hoc vt sit venosa et aspitas eius silr̄. Et orificia haꝝ venaꝝ que figuntur in matrice nominant̄ foramina matricis ex eis cōtinuantur panniculi embryonis et eis currit san. mēstruus. et ex eis nutrit̄ embryō. ¶ Et exterior haꝝ duaꝝ ꝓpinquior est ad hoc ut sit neruosa: et vnaqueq; illaꝝ tunicarū cōstringit̄ et dilatatur cū ꝓpatōne suaꝝ nāꝝ. ¶ Et tunica quideꝫ extrinseca pura est vna et intrinseca est sicut diuisa in duas diuisiones quasi distinctas non sic ꝯsolidatas: ita ꝙ si excoriaretur tunica exterior eaꝝ duarū excoriaret̄ q̄i a duab⁹ matricib⁹ quib⁹ esset collū vnū nō sic a matrice vna et inueniuntur species villoꝝ omnes in tunica intrinseca. ¶ Et matrix p̄terea ingrossatur et inspissat̄ q̄si ip̄a impinguetur et illud est in hora mēstruorum. Deinde qū purgatur extenuat̄ et exiccat̄ et ip̄a iteꝝ attenuatur cū magnitudine embryonis. Et eius dilatatō est s̄m dilatatōneꝫ corporis embryonis: et qū coitur cum muliere expellitur matrix ad hos matricis quasi ꝓcedens desiderando attrahere spma p sui nām. ¶ Et qū dr̄ matrix neruosa non intelligitur p illud quod eius creatō sit ex neruis cerebri: imo ꝙ creatō sit ex substantia similis neruis alba ꝓuata san. viscosa extensiua et non adueniunt ei ex cerebro nisi nerui pauci quib⁹ sentit: et si essꝫ vehementius neruosa vehementius cōmunicaret cerebro.

¶ Et colluꝫ quidem matricis lacertose carnis est q̄si ip̄m sit cartilaginosū et quasi sit ruga sup ruga' cui addit pinguedo duritiem et cartilaginositatē.

¶ Et imp̄gnatō iteꝝ in hora imp̄gnatōnis et in ea est meatus oppositus ori matricis extrinseco ex quo d̄glutit spma et expellit mēstrua et parit fetum. ¶ Et sit indispositōne cōceptōnis in sūmo cōstrictōnis quam fortasse non ingreditur extremitas acus.

¶ Deinde dilatat̄ p̄cepto dei excelsi et egreditur ex ea fetus. ¶ Meatui aūt vrine in ea est locus ali⁹ et est ꝓpinquior ori matricis ab eo qđ sequitur supremū eius. ¶ Et de mulierib⁹ ē c⁹ matricis collū redit ad sinistrū. et de eis est c⁹ est ad dextruꝫ. ¶ Et ante violatōneꝫ puelle virginis sunt in ore matricis panniculi cōtexti ex venis et ligam̄tis subtilibus valde ortis ex ōi mēbro eius qđ d̄struit uiolator et currit qđ in eis ex san. est.

¶ De generatione embryōis. C. ii.

Quꝫ matrix colligitur sr̄ spma tūc ꝓma dispositionū q̄ aduenit illic est spumositas spmatis. et est ex opatōne v̄tutis formatiue. ¶ Et v̄itas q̄deꝫ dispositōnis ip̄ius spumositatis est ex hoc ꝙ virtus informatiua mouet illud qđ est in spmate ex spū animali nāli et vitali ad mineram vniuscuiusq; eoꝝ in q̄ figitur. ¶ Et creat̄ illud mēbrū ex eo s̄m mōm quē exposuim⁹ et declarauim⁹ in libris principioꝝ. et ꝓpt̄ illud r̄pitur exufflatō tota impelli ad mediū humiditatis vt ꝓpet̄ locus cordis: deinde fiunt a latere ei⁹ d̄xtro. et a later̄ eius suppremo due vesice quasi ramificate ab eo tangentes ip̄ꝫ vsꝫ ad hora': deinde sepantur ab eo et discernūt̄ et fit ꝓma illud ex q° creatur cor. et a dextra illud ex quo creat̄ epar et impletur alia sanguine ad albedinē declini: et penetrat ad exteriorē partē humiditatis ipse p⁹ duas vesicas ventositas inundans eaꝫ vt r̄cipiat pp ea' restauratōneꝫ ex matrice et ex spū et ex san. et creatur vmbilicus et ꝙ ꝓmo creatur tunc est panniculus. ¶ Uerumtn̄ vesice cordis et ep̄is et cerebri creatione vmbilici p̄cedunt: q̄uis cōplem̄tū hoꝝ triuꝫ postponatur a ꝯplīm̄to substantie vmbilici. Et hoc quidem iam verificauim⁹ et declarauim⁹ diuersitatē in eo in li°. principioꝝ scientie nālis. et qū spma figitur et spumat et penetrat spuma ad ꝓfundū. s. vesicam cordis generat̄ panniculus ex hoc ꝙ spma muliebre mouet spma masculinū ⁊ est sepatus. ¶ Deinde non suspenditur a' matrice nisi cū foraminib⁹ pp attractioneꝫ nutrimenti. ¶ Et embryon quideꝫ nō nutritur cū hoc panniculo nisi dū panicul⁹ in ea et nutrimēti paꝝ est necessariuꝫ. Qū aūt indurat̄ tunc fit cibatō p illud qđ generatur in poris eius ex meatib⁹ manifestis vēosis.

¶ Deinde diuidit post spatiū in panniculos. Et veritas quideꝫ est ꝙ p^m membruꝫ qđ creatur ē cor q̄uis de. Hip. dicat̄ ꝙ dixit ꝙ p^m qđ generatur est cerebrū et oculi s̄m ꝙ testificat̄ illud dispositō pulloꝝ oui. ¶ Cor vō non est in primis qū creat̄ in omni re apparens manifestū et sequitur capitula

pꝰ in quibꝰ dixit ꝙ rectius est vt sit pᵐ qđ creat̃ ep: qm̃ prima opatõ corpis est nutrimẽtũ qȋ sit r̃s ſm appetitum eius et desideriũ ipsius. ¶ Et ſmo iste ostenditur esse corruptus ex via expimenti: qm̃ studiosi in hac re non testificantur r̃e esse ſʒ ꝙ existimauit omnino ex ratõcinatõne. ¶ Et est qm̃ si res est ſm ꝙ ip̃e existimat ꝙ creat̃ in p̃mis illud cꝰ opatõ in p̃mis pmittenda est qũ ab eo nõ fiat nutrimentum: tunc sciat ꝙ non nutritur mẽbruʒ aĩal in qº ñ est sustentatõ vite cũ calore nãli. Qũ gº ita sit necesse est vt cr̃et mẽbꝝ a quo pcedit calor nãlis et spũs vitalis ante creationẽ nutrientis ip̃m. Et v̾tus informatiua non indiget in dispositione formatõnis nutrimento dũ nõ accit resolutõ sensibilis sensibile faciens nocumẽtum: qr̃ sit necessarium restauratõne eius et sit necessarius spũs vital' et calor animalis vt erigatur eo. ¶ Qđ si dixerit ꝙ ꝯp̃hensio informatiue est ex patre: tunc silr̃ et v̾tus nutritiua associata v̾tuti informatiue generate est ex p̃te patris. ¶ Qualr̃ gº erit ꝙ illa magis antecedat in modis suis: et hec dispositõ alia sit inuenta in embryone sanguineo in siphac et extensio eius in siphac sit extensio aliq̃. ¶ Et in hac dispositõne illa que de vesicis est sanguinea cõv̾titur ad sãguineitatem et ꝯuertitur vmbilicus ad formam vmbilici sensibiliter. et recipiunt dispositões ꝯuersionẽ spmatis ad conceptionẽ et quedam earuʒ ad soliditatẽ et illic membris principalibꝰ iam apparet imp̃ssio sensibilis et q̃titas sensibilis. ¶ Et q̃daʒ eaꝝ ꝯuersionẽ ad hoc vt cõpleat̃ creatio cordis et membrorũ p̃morũ et incipiunt separi ab inuicẽ. ¶ Et inter ea sunt meatus supp̃mi et sunt extremitates iam lineate. sʒ non sepantur integre et vasa eius deinde ad hoc vt fiant extremitates: et vnicuiqꝫ cõuersioni: aut duabꝰ ꝯuersionibꝰ simul est spatiũ sup qđ statur et non est illud de illis q̃ ñ diuersificantur in hoc. ¶ Nam diuersificat̃ in masculis et mulieribꝰ embryonũ et sunt in mulieribꝰ tardior̃s et nõ sign̄t experimẽtũ et pbatõ in hoc: qm̃ inter ea ambo in veritate non est diuersitas.

¶ Unumq̃dqꝫ enim eoꝝ non indicat nisi p illud sr̃ qđ p̃teriȷ̃t res ſm expientiam eius et non est impõe ꝙ sit istud qđ exptũ est in fine cadens ſm illud qđ ei diuersificat̃. ¶ In toto enim illo est qđ est plĩm pculdubio. Et plĩm est in eo qđ generat̃ plus.

¶ Et spatium quidem spume est. vi. dierũ aut. vii. et in his diebꝰ format informatiua in embryone ñ petendo aliquid ex matrice: et pꝰ illud appetit. Et inceptõ lineaꝝ et punctorũ est tribus aliȷ̃s diebꝰ post illud. et sunt. ix. dies ex principio. ¶ Et q̃nqꝫ fit antecessio die vno aut postponitur die vno: deinde post. vi. dies alios et sunt. xv. a conceptõne penetrat sanguineitas ĩ toto et fit illud unde creatur. ¶ Et q̃nqꝫ antecedit die vno aut duobꝰ. Et' xii. diebꝰ post illud fit humiditas caro: et iam discernuntur frusta carnis et discernuntur mẽbra tria manifeste. et iam sepantur alia a contactu alioꝝ et extenditur hũiditas nuche. et q̃nꝫ postponitur aut antecedit duobꝰ diebꝰ aut tribus: deĩd̃ post nouẽ dies sepat̃ caput ab humeris et extremitates a lateribꝰ et ventre ut discernat sensus in quibusdã eoꝝ et occultetur in quibusdã eoꝝ ita vt sẽtiat post illud. iiii. diebꝰ cõpletis. xl. diebus et postponitur raro vsqꝫ ad. xlv. dies et minus in hoc est vsqꝫ ad. xxxv. dies. ¶ Et dr̃ in doctrinis p̃mis ꝙ q̃n post. xl. dies scidit̃ abortũ et ponit̃ in aq̃ fr̃a appꝫ res pua discretaꝝ extremitatũ.

¶ Et masculus est velocior in illo toto q̃ femina.

¶ Ur̃ enim ꝙ sit minus spatium formatõnis masculoꝝ. xxx. dies et minus piuritionis ẽ medietas ãni et qđ dicemꝰ in pximo. ¶ Determinatõ auteʒ dispositõnis masculi et femine in distinctõne spatȷ̃ est res quã quedã ps medicorum indicat audacter et stulte. ¶ pᵐ enim inuenit spma respirãs respirat̃. Et pᵐ qđ agit informatiua est ꝙ aggr̃gat calorem ĩnatũ: deinde exitus et meatus: deinde pꝰ illud incipit nutritiua opari. ¶ Et apud quosdam embryon iam respirat ex ore deinde respirat cum eo maiori respiratõne qũ cõpletur ĩ matrice. sed ñ est sup illud significatõ. ¶ Et apud quosdã qũ supuenit formatõni embryonis duplum eius in quo formaĩ mouet̃ et supuenit motui duplũ eius in quo mouet̃ nascitur ita vt sit spatȷ̃ qđ est a prima inceptione ꝯceptõnis vsqꝫ ad motũ triplũ et lenitas accidit cũ motu sensus. et dr̃ ꝙ tempus equale medium ad formationem eius est. xxxv. dierum et et mouet̃ in. lxx. diebus et nascitur in ducentis et decem diebꝰ et illud est. vii. menses et ãtecedit diebꝰ aliquot. ¶ Et q̃nꝫ postponitur: qm̃ fortasse cadit in. xxxv. diebꝰ raritas et multiplicatur in duplatõne. ¶ Et q̃nꝫ est illud qđ est plus. xlv. dierum et mouet̃ in nonaginta diebꝰ et nascitur in ducentis septuaginta et illud est. ix. menses.

¶ Et q̃nqꝫ cadit in hoc iterum diuersitas in diebus sic dictum est. ¶ Et natus in. viii. mensibus q̃uis sit iam cõpletus tñ plĩm iudicium eius est vt ñ viuat ſm ꝙ faciam te scire post. ¶ Et ip̃e quidem nõ iam inegre cõpletur nisi ſm pportõnem p̃dictam et nascit̃ apud cõplmentũ suũ. ¶ Est eniʒ spatium. xl. dieꝝ: deinde. lxxx. dierum: deĩde. cc. et. xl. dierũ et minorat̃ et additur ſm ꝙ sciuisti. ¶ Et dixerunt non inuenitur in abortu masculus cõpletus ante. xxx. dies et femina que compleatur ãte. xl. dies. ¶ Et dixerunt ꝙ natũ in. vii. mense ingreditur virtus p̃patõnis cũ hoc ꝙ supueniũt natiuitati eius. vii. menses et natũ. ix. mensibus et natum post. x. menses. ¶ Et nos afferemus in spatȷ̃s imp̃gnatõnis et ptus caᵐ. in tractatu qui sequit̃ hunc tractatum. ¶ Et scias ꝙ san. mẽstruus impregnante diuiditur in tres ptes scilicet pteʒ que cõuertitur in nutrimentũ: et pteʒ que eleuat̃ ad mãmillas: et pteʒ que est supfluitas stans vsqꝫ quo veniat hora ⁊ expellatur. ¶ Amplꝰ fetus cõtinet̃ tribꝰ pãniculis scilʒ secũdia que est panniculꝰ cõp̃hendens ipsũ in quo cõtexunt̃ uene ex transuerso cꝰ pulsatiles diuiduntur in duas venas et eius quiete in venam vnam et nominatur biles et est ĩuolutus et effunditur ad ip̃ʒ vrina fetus. ¶ Et tertio qui dr̃ abgas et est pfundatõ sudoris et non est necessarium vas alius supfluitati egõnis qũ sit illud ex quo nutritur subtile in quo non est durities neqꝫ fex. et neqꝫ sepatur nisi aquositas vrine: aut sudor. ¶ Et de panniculis qui ei est ppinquior ẽ panniculus tertius et est subtilior eoꝝ vt aggr̃get humiditatẽ resudantem ex embryone et ĩ r̃tentione illius totius hũiditatis ẽ iuuamẽtuʒ ut ñ pmutet̃

super ipm et sup matricem. Et silr in elongatõe eius qd est inter vmbilicũ et matricem panicul⁹ enim durus ledit eum suo tactu sic ledũt p pt tangentia ea que sunt in cute ppinq temporis d illis que nascuntur sr vlcera qũ nõdũ sunt firma.

Panicul⁹ aũt qui sequitur hunc ad exteriora est involutus: qm est silis involutõib⁹ ad quas quidez penetrat ex vmbilico effusorium vrine et non ex vga qm virge meatus est cõstrictus et ptinet lacert⁹ ppositus qui soluitur cũ voluntate et sunt usq ad finem eius. Anfractus et hora h⁹ vsus ẽ hora ptus et cõuersionis. Hoc autez est amplũ directi introitus: et posita fuit vrine psundatõ p pa: qm si obuiaret corpori nõ tolleraret eam corp⁹ pp mordicatõnem et acuitatem suam: et illud in ea manifestũ est. Et dra quidem iter ipsam et humiditatem sudoris in odore et rubedine coloris manifesta ẽ. Et si obuiaret itez secũdie fortasse corrumperet illud sup quod sustentaret.

Et vene quidem secũdine habẽt duas tunicas subtiles et texuntur in eo qd est inter eas vene. Et pueniunt vnũquodq; gen⁹ eax ad duas vẽas. s. arteriam et quietam. Vene aũt quiete qũ ingrediuntur abbreuiant spatium ad epr: qr fiunt vena vna vt sit salubrius et penetrat ad gibbositatẽ epis vt eũo nõ cõprimat fel ex concauitate eius et in veritate hec vena non oritur nisi ex epe et descendit ad vmbilicũ ex secũdina et dispitur illic. et fiunt due vene et egrediuntur et mouentur ex secũdina ad orificia venax que sunt in matrice. Et istis quidem venis accidũt duo quox vnum ẽ q ipe sunt apud orificia que ei obuiant tenuiores et sunt quasi sint extremitates ramorũ et iterũ ipe nõ descendũt in pmis nisi inde: qm ipe assumũt san. illinc: qr existimat q ille oriantur illinc.

Qd si cõsideraueris amplitudinez foraminis faciet te existimare q radix sit ex epe. Et si cõsideraueris cõuersionem ad sanguineitate faciet te existimare q radix sit ex secũdina. Verũ pside ratõ pma est psideratõ foramis et meat⁹. Conuersiones vero sunt sic infra supficiex ꝯphendentiũ foramẽ. Et silr arteria aggrgatur ad arterias.

Et si acceperis principiũ ex secundina inuenis eas penetrantes ex vmbilico ad arterias magnas que sunt sup dorsũ sustentante sup vesicam ipe sunt mẽbra ppinquiora ad q pole est vt ipe ligentur illic cũ quibus sunt ligate panniculis laxis. Deinde sunt penetrantes in arterias sempiternas que non appinquntur in animali vsq; in finez vite. Hec est g⁹ manifestatõ sermonis medicox. In veritate võ sunt duo rami quox origo vera est ex arterijs et fm cõsideratõne pdictam. Et dicunt medici q non conuenit eis ambabus vt vnirent aut extenderentur ad cor: ppt longitudinem spatij et in nentõnem sepantium. Et ppea q appinquat spatium ambarũ eis quibus continuantur nõ indiguerũt iunctõne et dicunt q ppea q arterie et vene penetrantes ex corde et pulmone in illa hora non cõferunt iuuamẽtum magnũ in anhelitu. Conuersum est eax iuuamentũ ad nutrimẽtũ qr factus est vni eax ad aliam meatus q oppilat apud ptũ.

Pulmo. n. non est nisi rubeus in embryone: qm nõ respirat illic: imo nutritur sanguine rubeo subtili et non albificat ipz nisi pmistõ aeritatis. Et dicunt medici q paniculus inuolutus creat ex spmate mulieris qd est paruz et minus spmate viri qr nõ fuit pole vt esset amplius. Factus est ergo longus vt tõtinuaret fetus cũ inferiore pte matricis et coarctatus est ab humiditatib⁹ oib⁹ qr nõ est excusatõ quin penetret ad sudorẽ effusoriuz a plũ. et hoc est ex dictis eox non in suo loco. Et qm ad cor fetus antecedit complo masculina fluit in oia mẽbra. et est qm masculinitate sua assimilatur pri suo. Et qnz est causa masculinitatis pt ꝯplonem patris sui: imo est vacuitas matricis: aut ex cõplone spmati accidente ppc: qpp nõ oportet vt qm ipe assimilatur patri in hoc q est masculus. q sit ei similis in reliquis mẽbris: imo qnq; assimilatur matri. Et assimilatõ quidez indiuidualis sequtur figuraz et masculinitas nõ sequitur figuram: imo cõplonẽ. Et qnz accidit cordi soli quasi cõplo patris que spgitur in membra. Ex pte aũt ppatõnis figuralis est receptõ materiei in extremitatib⁹ decliuis ad figura matris. Et qnq; est informatiua potens ad hoc vt dominet spmati et figuret ipz ex pte lineatõnis cũ figura pma: sed deficit ex pte cõplonis vt faciat ipz simile ei in cõplone. Et dixerunt quidam sapientũ et nõ sunt elongati a iudicio possibilitatis q de causis assimilatõnis est illud qd exemplificatur qm est dispositõ conceptõnis in mente mulieris: aut viri ex forma humana exemplificatõne firma. Ca autez in staturis qm q; est diminutõ que est in ipis ppt maz puam in pmis: aut ppt puitatẽ nutrimenti, apd creationem: aut ppter paruitatẽ matricis: qr nõ inuenit fetus dilatatõnem in ea sic accidit fructib⁹ qui ponunt i formis qũ sint adhuc imaturi qr non fit additõ sr eos. Et causa quidem in gemis est multitudo spmatis ita vt non spgatur ad duos ventres matricis spsione replẽte totũ fz singularitatez. Et qnz accidit pp diuersitatem expulsionis duax eiectõnũ qm puenit illi diuersitati motus matricis in attractõne: nã matrici apud attractõnẽ accidũt motus sequentes sic illi qui deglutit bucellam p⁹ bucellã. et sic respirat piscis emittendo respiratõnem post respiratõnẽ: qm expellunt ex eo ad pfunduz matricis impulsiones. Et est vnaqueq; impulsio cũ attractõne spmatis dforis inquisitõ matricis, ad aggrgandũ inter duo spmata. Et illud est res qua sentit ille qui ex coeuntib⁹ sollicitus est. Et sciunt illud itez ipemet et ille impulsiones et attractões singulares non sunt pure: imo sunt tremule. q. vnaqueq; eax sit cõposita ex motib⁹. Sed ipe nõ cõplentur nisi apud numerũ titilatõnũ: imo sentitur post omnẽ sumã titilatõnũ quies quedam. Deinde redit in quiete simili ei que est inter eiectões qũ virga eiecit spma. et fit omnis vicissitudo secũda debilioris virtutis et mioris numeratõnis titilatõnũ. et fortasse sunt vices vltra tres aut. iiii. Et ppt illud multiplicat delectatõ ipax. Ipe enim delectant ex motu qd est in eis: et delectantur ex motu spmatis viri in ore matricis earũ descendendo ad ventrem matricis: imo delectantur ppt ipm motum qui accidit matrici. Et nõ verificatur sermo dicentis q earum delectacõ est

Foetus nõ mingit ex vga.

Dria urine ꝯ sudoris.

De vena secũdine.

Vene quiete.

Arterie sempiterne.

Sententia auic.

pulmo foetus nõ respirat i utero.

nec albificat pulmone etc.

Assimilatio foetus patri etc.

Assimilatio figure

Assimilatio cõplex.

Huius sententie fuit Arist. de generatione.

pt magnitudo et puitas corp.

Comparatio spmatis

Ca gemellorum.

Comparatões spmatis

est post omnes titilatões.

DELECTATIO MULIERIS.

5 preda

ꝯplementū nō stant nisi ꝑꝫ descensiōē spmatis uiri ac si vir nō emitteret spma non delectarentur ipē sui ipsius spmatis emissione. ¶ Et ꝙ si vir emittit spma et matrici eaꝝ nō accidant motus isti. et ñ quiescant ex eis tunc ipē iueniunt delectatōnē a ꝺ lectatōne pua cꝰ silē est etiā viris ante motū spmatis ipoꝝ silis fricatōni et cōmotōni que fit in emissione hūoris qui nō est spma. neqꝫ sermo dicentis ꝙ qū spma viri sup matricem funditur extinguit eius caliditatem et sedat ipius inflatōnem sic aqua fr̄a q̄ effunditur sup aquā calidā bullientem. Hoc enim nō fit nisi ꝑm mōm quē diximꝰ qū ipē emittunt spma et deglutiūnt spma viri qū descendit. In alia enim hora non fit virtus de qua sit curandū. ¶ Et qn̄qꝫ cōuenit ꝓiectō virge eius effusioni clepsydr̄i qr̄ pmiscentur ambo et sequntur illā ꝓiectiones similes illi vice vna post aliam: qr̄ impgnatur mulier ex ventribus numero pluribꝰ qū vnaqueqꝫ pmistō sepata sit p se ipsam. ¶ Et qn̄qꝫ sunt pmistōnes vtrorūqꝫ spmatū simul. ¶ Deinde abscindūt aut abscinditur vnum antecedens cā vētositatis aut titulatōnis aut alterius rei ex causis sepantibꝰ: qr̄ distinguitur vnunqdqꝫ ꝑm singularitatem suam. ¶ Et qn̄qꝫ est illud post texturā panniculi et fit multitudo in re vna: et hoc est ex eis que non cōplentur neqꝫ consequntur vitaꝫ. ¶ Et qn̄qꝫ est ante illud et que currunt hoc cursu. Silē igitur est qd̄ fit pue vtilitatis. Et vtile quidem non est nisi illud qd̄ cadit in radice distinctum. et spma virile est adhuc nō exuberans neqꝫ implens matricem neqꝫ pueniens ad ptes. iiii. donec continuetur cū eo spma mulieris ex duobꝰ additamentis que sunt duo cornua similia ossibus dactiloruꝫ et qū pmiscentur fit ebullitio p̄dicta. ⁊ creatur uesica et panniculꝰ pmꝰ et suspenditur spma totum tunc cū duobꝰ additamētis que sunt duo cornua: et inuenit illic qd̄ alit ipꝫ dū pmanet spma vsqꝫ sumat ex san. mēstruo ex foraminibꝰ cū quibus cōtinuatur panniculus generatus. ¶ Et ꝑm. G. quidez iste panniculus est sic linimentū qd̄ creat sperma mulieris qū ipꝫ effunditur illuc vbi effunditur ad ipsum spma viri: et si non pmiscetur cū eo tūc discernitur apd̄ pmistōnem. ¶ Et mulier quidez et mulier suscipiunt spma sup spma et delectantur ambe simul. ¶ Partꝰ v̄o nō fit nisi qū fetui ñ sufficit qd̄ ei mittit secundina ex san. et qd̄ puenit ad ipꝫ ꝺ attractōne aeris qū membra eius iam cōpleta sint. ¶ Mouet̄ gͦ tunc apud septimū ad exeundū qū in eo cōpletur virtus. ¶ Et qū deficit aduenit ei debilitas quedam et non salit ad ipꝫ cū ea virtus vsqꝫ ad nonum. ¶ Qd̄ si egrediat̄ in octauo egr̄dit et est debilis et non expmit̄ a virtute faciente nasci: imo ex causa alia expmente ledente debili. ¶ Et egr̄ssio quidez fetus non cōpletur nisi p scissionē panniculorū humidoꝝ et effusionē humiditatū eoꝝ et facientium ipꝫ lubricari. ¶ Et qn̄qꝫ conuertitur sup caput suuꝫ in ptu natali vt sit facilioris sepatōnis. ¶ Partus v̄o sr̄ pedes vtrosqꝫ est ꝓpt̄ debilitatem eius qui nascitur. ¶ Non enim pōt conuerti et est timorosum. Non. n. vtile est ꝑm plm. Et fetus quidem ante motuꝫ suuꝫ ad exitum est sustentatus cū facie sua sup pedes suos plantis manuuꝫ suppositis genibꝰ suis et naso ipsius inter ambo genua et oculis sup ea ambo et colligit ea ambo ad anteriorem partem sui. et est positū collū eiꝰ et facies ipsius ad dorsū matris eius ꝺ ferendo cor. ¶ Et hec quidem p̄patō cōuenientior est ad cōuersionē faciendam. lꝫ quidam dixerunt ꝙ faciei mulieris p̄patō est ꝑm cōtrarium hꝰ p̄patōnis. et hoc non est nisi masculi et adiuuant ad cōuersionē ḡuitas supiorū fetus et magnitudo capitis eius ꝓpē. ¶ Et qn̄ sepat̄ apitur matrix aptōne tali cꝰ silem efficer̄ nō valet in suo simili.

¶ Et necessariū est vt sepentur quedam iuncture et sustentent̄ adiutorio dei excelsi post illud: et ꝓpt̄ illud redeunt in ꝓximo ad continuatōnem nālē. ⁊ est opatō illa de opatōnibus fortibus naturalibꝰ.

¶ Et formatiua quidem ap ꝓpriata ē re cōtinuat ad creatōnem vt sit p̄pata non cessans cōphender̄ cuꝫ augmēto fetus que nō cōprehendit̄ et hoc ē de secretis dei. ¶ Sit gͦ deus exaltatus qui est rex verax laudabilis et benedictus et melior omniū fcōrū. ¶ Cōmp̄hensio igitur hꝰ est ꝙ cā ptus fetus nālē ꝙ ipē idiget aer̄ plio. ⁊ cibo plio et qū expgiscūt̄ virtutes anime eius q̄rentes latitudinem spatiositatis et attractōnē aeris copiosā et cibū abundantem et fugiens a strictura et a penuria attactōnis aeris copiosi et paucitate cibi. ¶ Qū gͦ nascit̄ nōdū cōp̄hensi sunt in eo somnus et expgefactō: qū gͦ adueniunt ei ridet post. xl. dies.

¶ De egritudinibus matricis. C. iii.

Accidunt matrici omnes egritudies ꝯplonales et inst̄ales et cōmunes. Et accidūt ei egritudies imp̄gnatōnis sic vt non ip̄gnetur: aut vt imp̄gnetur et abortū faciat et vt imp̄gnetur et nō faciat abortū: immo fiat difficilis et sepet̄ et moriatur in ea fetus et accidunt ei egritudines mēstrue ita vt non emittat menstrua: aut emittat menstrua pauca: aut non in hora sua: aut mala: aut vt sup̄fluant menstrua eius et fiunt ei egritudines ꝓpē et egritudines p cōmunitatem ita vt cōmunicent ipi mēbra alia vel et fiunt ei egritudines ꝓpē et egritudines p ꝓpetatē ita vt nō cōmunicent ipa mēbris aliis. ¶ Et qn̄qꝫ fiunt ab ea egritudines mēbroꝝ aliorū p cōmunitatem ita ut cōmunicent ei alia membra sic fit in prefocatōne matricis. ¶ Nā qū multiplicantur egritudines in matrice debilitatur ep et p̄patur ad hoc vt generet̄ ex eo hydropisis.

¶ De significatōnibꝰ ꝯplonū matricis.

¶ De significatōne calitatis. C. iiii.

Caliditatem matricis sigt̄ cōmunitas corporis et paucitas mēstruoꝝ et sigt̄ ipā calor mēstruorū. Et ꝓpē qū sumit̄ pannꝰ lineus: et supponitur in nocte. Deinde exiccatur i vmbra et cōsiderat̄ an sit rubeus an citrinis. et significat caliditatē et cholerā aut sanguineam: aut sit niger et albus et sigt̄ cōtrarium illius. ¶ Uex niger cū fetore putrido sigt̄ caliditatē q̄dam: et qui est sine ipa sigt̄ frigiditatē. ¶ Et qn̄z sigt̄ caliditas ex doloribꝰ in partibꝰ epis et vulneribus et vlceribus accidentibus in matrice et exiccatō labiorum mulieris: et multitudo piloꝝ et tinctura aque secūdum plurimum et velocitas pulsus.

¶ De significatōne frigiditatis. C. v.

Retentō mēstruoꝝ: aut paucitās eoꝝ aut subtilitas eorū et ipoꝝ albedo: aut nigredo eoꝝ vehemens et ꝓlongatō mūdificatōnis et antecessio ciboꝝ grossoꝝ ⁊ frīoꝝ et antecessio coitus plīmi et stupor in supioribus matricis et paucitas piloꝝ in pectine et puitas tincturāq̄ et corruptō coloris eius.

De signis humiditatis. C. v.

Tenuitas mēstrue et multitudo cursus humiditatis et abortus fetus qum magnificatur.

De signis siccitatis. C. vi.

Xiccatō et paucitas cursus.

De sterilitate et diffitultate impgnatōnis. Caᵐ. septimum.

Causa sterilitatis: aut est in spmate viri: aut in spmate mulieris: aut in membris matricis. aut in mēbris virge et instrumētis spmatis: aut ꝑpt causa in principijs sic tristitia et timor et tremor et dolores capitis et debilitas digōnis: et sacietas nauseatiua: aut ꝑpt errorē accidentem. Ca vo que est in spmate est sic malitia cōplonis diuersificantis virtutē generatōnis calide: aut frē. s. frē ex frigore natali: aut frigore accidente longe retentōnis spso: aut humiditas: aut siccitas. et ca illius sunt cibi nō cōuenientes: et acetosa etiam. Ipa enim sunt in summa eoum q̄ infrīant et exiccant. Et qn̄z est ca que est in spmate siccitas cōplonis nō ꝓhibens generatōnem sed facit ipz difficilē: aut corrumpit illud qđ aduenit matrici de alimento infantis. Et qn̄z est ca in spmate vt sit spma viri diuerse impssionis ei que est in spmate mulieris cōtrariū receptrici: aut cōmunitatis sup vnū duoꝝ ordinū et nō accidat inter ea ambo filius. Et si pmutet vnusquisq; socium suuz nō ē dubium quin sit ambobus filius. Et qn̄q; diuersificantur duo spmata ꝑpt cam malitie cōplonis in vnoquoq; eoꝝ qđ cū alio nō equatur imo addit ei corruptōnē. Nam qū pmutatur inuenit vnunqđq; aboꝝ quod equat ipz cū cōtrarietate qr̄ tempat. Et de genere quidez spmatis ex quo non fit generatō est spma infantis et patientis nauseatiuam sacietatē et ebrij et senis. Et spma eius qui plz vtitur coitu et cꝰ corpus non ē sanū. Spma enim currit ex omnibꝰ mēbris et ē ex sano sanum: et ex infirmo infirmū fm q dixit. Hip. et iste dispositōnes omnes inuente sunt in vtrisq; spmatibꝰ simul et dixerunt quidaz q đ causis corruptōnis spmatis viri est coire cū illis que nōdū sunt magne et hoc currit cursu ꝑpctatum. Ca aūt que est in matrice: aut est malitia cōplonis corrumpentis spma cꝰ plīm est frigus cōgelans ca sic accidit ex potu aque frē mulieribus per hoc q infrīat. et silr viris. Et qn̄q; alterantur ptes mēstrue et ex eius que cōstringunt ex poris menstrue qr̄ non effundūtur menstrua ad fetum. Et qn̄z est cū mā. Et humiditates corrumpunt spma iteꝝ p cōmistōnē suam cū eo: aut exiccant: aut resoluunt: aut humectant lubricantes: qr̄ debilitant retentiua et est plīm: aut debilitantes virtutez attrahentez spma: qr̄ ñ attrahit spma cū fortitudine aut ꝑpt cōstrictōnē meatuū nutrimti ex frigor̄ aut calore. aut siccitate. Et qn̄z vincitur ex siccitate ita vt similentur corijs siccis: aut corrumpens nutrimētū infantis: aut ꝓhibens ipz ab āplificatōne ꝑpt adunatōnem oris matricis vehemtē ꝑpt siccitatē aut frigus: aut cōsolidatōnez vlceꝝ: aut carnez additam vlcerosā et erucosam: aut sicut siccitas dominans secūdine qr̄ corrumpit meatus nutrimenti: aut accidit spmati frā et humida qđ accidit rori in terra rorata et in cōplone cala et sicca qđ accidit ī terra qñ ē madefactō spsa: aut ꝑpt abscissionē matiei que est san. mēstruus qū matrix deficit in attrahendo ipz et cōtinuatōne eius: aut est ꝑpt declinatōnē in ea: aut cōuersionem: aut vehementiam adunatōnis oris matricis ante ptū ꝑpt oppilatōnem: aut ꝑpt duritiem: aut carnē additā verucosā et non verucosā. aut cōsolidatōnem vlceꝝ. et frigus cōstringens et alia ex cāis oppilatōnis et siccitas quare non penetrat ad ipz spma: aut debilitas adunatōnis pꝰ ꝑgnatōnem: qr̄ nō retinet ipz: aut multitudo adipis lubrificantis. Et qn̄q; fit cū cōmunitate corporis totius. Et qn̄z est in matrice ꝓpe et zirbo: aut in matrice sola.

Et qñ multiplicat adeps sup zirbū facit cōstrictōnē sup spma et educit ipz expssione sua et opatō eius est huiusmōi: aut ꝑpt vehemtiam extenuatōnis in corpor̄ toto: aut in matrice: aut nocumentum in matrice ex apate et vlcerbus et hemorroidibꝰ et et additōne carnea ꝓhibente. Et qn̄q; est in ore eius res dura sic virga ꝓhibens introitum virge et spermatis: aut vlcera que cōsolidata sunt: q̄r̄ lenitur matrix et cōstringūtur orificia venarum emittentiū spma: aut aspitas oris matricis. Causa aūt facte in membris generatōnis aut est debilitas vasoꝝ spmatis. aut eruptō antecedens ꝯplonicoꝝ sic cui abscindūtur vene auris posterius: aut cꝰ pforatur vesica a lapide: qr̄ cōmunicat nocumētum membris generatōnis. Et qn̄z abscinditur aliquid de numero eius et facit incurrere debilitatez in membris spmatis et in virtutibus eorum generatiuis spermatis et eijcientibus ipm. Et silr cuius abscindūt testiculi: aut emplantur cum hyusquiamo ni. aut bibit ex canfora plm. Causa aūt vge fca est sicut si sit breuis in creatōne sua: aut ca pinguedinis viri: qr̄ assumit caro plm eius aut ex ambobꝰ simul quare elongatur in matrice et non equat in ea virga. Et de eis ē amplitudo oris matricis et non equat ī eo virga: aut ex eis abobus simul: aut pp tortuositatē eius: aut ꝑpt abbreuiatōnē corde qr̄ declinat virga ab opposito: qr̄ non eijcit spma ad guttur oris matricis. Caz vo in principijs iam numerauimꝰ: necessariū ē. nā vt sint membra digōnis et membra spūum fortia ita vt fiat cōceptō. Error aūt accidens est qū spmatis fit emissio ante cōplementum aut post complementū. Ante cōplementuz vo qū spma emittitur est vt sint mulier et vir diuersi in tempore coitus. Quar̄ non cesset vnus eorū antecedere cū emissione spmatis. Si gͦ fuerit antecessio viri dimittet eam et non emittet spma. Et si fuerit antecessio mulieris emittet vir postq̄ emiserit et expelletur in os matricis ꝑpt motus attractōnis spmatis qđ se aperit ei aptione vna post aliam cum attractōne vehementis sensꝰ qđ sētit qū ipz emittit. Et non fit illud qū ipz emittit nisi aut ꝓpter

attractōnem aque viri cū eo quod currit ex ea ex vasis spmatis eius intrinsecis in matrice effusuz ad interiora eius apud quosdaz: aut ꝑpt attractōnez eius qđ tangit ipz. ¶ Si vꝝum est qđ dicunt quidam alij. s. ꝙ spma eius ꝗuis generetur intra ipā tñ effunditur ad exteriora oris matricis. Deinde ꝯglutit ipz os matricis vt sit motus eius ad attrahendū spma sui ipsius ꝯforis qr̄ recipit ipm qum mouetur spma ei⁹ qr̄ attrahit cū hoc spma viri. ¶ Non enim apꝑpriat illud emissioni spmatis viri. Error vo accidens p⁹ cōplementum est sic motus laboriosus ex saltu aut obuiatōne que sit cū casu ⁊ velocitas eleuatōnis post emissionē spmatis et similia illis post cōceptōnem qr̄ lubricat: aut sic timor accidens aut aliquid ex reliqs causis abortus quas dicem⁹ in suo caº. Inquit hip. non est vir ōmino fꝛior muliere. s. in cōplone mēbroꝝ suoruz principalium et cōplone sua prima. et cōplone spmatis sui spmatis sani nisi accidat ex cōplone accidente. ¶ Et scias ꝙ mulier que parit ⁊ ipḡnat mi⁹ infirma est ꝙ̄ sterilis. Uerumtñ est debilioris corporis ꝙ̄ ipā et velocius fit anus. ¶ Sterilis vero est pl'iū egritudinū et tardat eius senectus et ē q̄si iuuenis in plīmo sue etatis.

¶ De signis sterilitatis. C. ix.

In signis sterilitatis ex quocūqȝ duoruz spmatum sit dicuntur r̄s quarum saluatō nō verificatur neqȝ in eis aliquid iudicat sic est illud qđ dixerunt ꝙ oz vt expiantur duo spmata et ꝓijciantur sup aquā et quocūqȝ illorum natat in aqua tūc ex pte illius est defectus. ¶ Et dixerunt fundantur due vrine sup lactucaz et ex illo est defectus c⁹ vrina exiccauerit eam. ¶ Et hoc dixerunt vt sumatur. vii. ḡna tritici et. vii. ḡna ordei et. vii. fabe et ponantur in vase testeo et mingat sup ea vnus amboꝝ et dimittantur. vii dieb⁹: tunc si ḡna nascuntur non ē sterilitas ex pte eius. et dixerunt ꝙ est longinquius hoc iteꝝ. ¶ Et melius est illud quod dixerunt in experientia mulieris ſʒ ꝙ oz vt suffumigetur matrix mulieris in traiectorio cū suffumigatōne aromatica: tunc si penetrat odor vsqȝ ad os et nares eius causa non est ex ea. et si non penetrat tunc illic sunt oppilatio et humores mali prohibentes perambulare odorem suffumigatōnis et aromacitatis. ¶ Et dixerunt supponat alleū et consideret et cōsideret an inueniat odorē et saporē ipsius desup. ¶ Et plima significatō huius est ad sciendū an sit in ea oppilatō an nō. ¶ Qđ si est in ea oppilatō tunc est signū sterilitatis. et si non est in ea sterilitas tunc nō est longinqum quin sterilitati sint cause alie et ad impḡnatōnez ꝓhibentia alia. ¶ Et omnis mulier que mundificatur et remanet os matricis eius humidū est lubricans. ¶ Siḡ aūt spmatis ex vasis suis in ꝯplōe sua sūt qm̄ cognoscūt sic sciuisti caliditas et frigiditas eius ex ipō ex sensibilitate mulieris cū suo tactu et ex spissitudine ⁊ subtilitate eius: et ex dispositōne pilorum pectinis et ex colore ei⁹ et odore ipius et ex velocitate pulsus et tarditate ipsius: et ex tinctura vrine et puitate tincture ipsius: et ex cōmunitate corporis. ¶ Humiditas vo et siccitas cognoscuntur ex paruitate cū grossitie et mltitudine cū subtilitate. ¶ Et spma quidđ sanū est albū viscosū splendidū sup qđ cadunt musce et comedunt de eo ¶ Et odor eius est odor floruz palme et sambaci. ¶ Siḡ vo mēstrue et membrorū eius in cōplone sua sunt qm̄ significatur sic sciuisti: aut ex caliditate et frigiditate ex tactu et ex colore menstrue. s. si est ad citrinitatem decliuis: aut nigredinem aut turbiditatem. Et ex dispositōnib⁹ piloꝝ pectinis: et siḡt humiditas et siccitas ex multitudine cū subtilitate et puitate cū grossitie et ex essentia oculoꝝ aposoꝝ tenebrosoꝝ. ¶ Ocul⁹ enim siḡt sup matricem apđ. hip. et ex puitate cū grossitie. ¶ Et quecūqȝ mulier mundificatur et non exiccatur os matricis eius imo est humidū nō impḡnat. ¶ Pinguedo aūt et extenuatio et adeps et breuitas virge et tortuositas eius: et breuitas corde et cōuersio matricis. et dispositō duarū emissionū spmatis sunt res que cognoscunt̄ experimento. ¶ Et vulna cū zirbo multe adipis est stricti introitus longinqua breuiū cornuum eminentium ventriū mouetur apud omnē motū et leditur quolibet odoꝛ et siḡt cursum matricis: qm̄ sentitur intra vuluā. ¶ Qđ si non fuerit os matricis oppositū tunc est decliue. et illa c⁹ est matrix habens declinatōē et cōuersionem sentit dolorem apud coitū

¶ De regimine et cura. C. x.

Regim̄ h⁹ capituli diuiditur in duos modos quorū vnus est ad impḡnatōnem ⁊ subtiliatōnē in ea: et secūd⁹ est ad curatōnes caꝝ ꝓhibentiū impḡnatōnem. ¶ Sterilis aūt et vir non generans ex creatōne et inconueniēs suo socio in cōplone indigens pmutari: et breuitas instrumēti medicatōnē nō hñt. Et silr ei⁹ c⁹ orificia mēstrue oppilata sunt ex vlcerib⁹ que consolidata sunt qr̄ lenificata est. ⁊ ei⁹ quā par necesse est pmutare: curatō non pendet ex medicina. ¶ Relique vo ab illis r̄gim̄ hñt. ¶ Primi vo modi distictō est ꝙ oz vt eligatur cōuenientior horarū coitus et iam dixim⁹ eam. ¶ Et de eis eligatur conuenientior vt sit in fine menstrue et in hora simili hoꝛ in qua oportet vt in ea coitus fiat pp illud qđ dixim⁹. ¶ Et oz vt ꝓlongetur dimissio coitus tāta ꝓlongatōne ne ꝓueniat vt corrumpat ei ābo spmata frigus. ¶ Si vo accidat illud vtantur coitu secūdū mōm qui est ad nō ipḡnandū. ¶ Deinde dimittat ipz tamdiu ꝙ sciatur ꝙ spma bonum iaz aggr̄gatum sit. ¶ Et cōsideret de eis vt sit illud in prima hora mundificatōnis eius. Et silr in ōi pmutatōne alia vice. ¶ Amplius ꝓlongent ludum et ꝓpe cū mulierib⁹ q̄ꝝ ꝯplones non sunt male. Tangat gº vir eius mamilas cū facilitate: et tangat pectinem eius et obuiet ei non pmiscendo se ei pmistōne vera. ¶ Quūqȝ desiderat et affectat pmisceatur ei fricando de ea que est inter anum eius desup et vuluā. ¶ Jlle enim locus est delectatōnis eius. ¶ Consideret gº in ea horā in qua fortis fit in ipsa adherentia et incipiunt oculi eius mutari in rubedinem: et eius anhelitus eleuari: et verba eius balbutire: tunc mittit illic spma oppositūz ori matricis dilatando locū eius illic parump. s. tanta ꝙ̄titate ne cōsequat̄ ipz impꝛ̄ssio aeris exterioris omnino. Jp̄e enim in dispositōne corrumpit ipz et ñ est cōueniens ad generatōnem. ¶ Et scias ꝙ quādo

mittitur spma in hora sua puuz imo est in ppatõne sua insepabile oppositi fortasse tunc ponitur spma imo oz vt recipiat os matricis cū eiectõne quadā et nō stringat in vga exitum imo adhereat ei hora qū iam pmiscetur post illud pmistõne que est vehementioris pscrutatõnis donec videat qꝫ nodi oris matricis et anhelitus eius iam quiescūt ex toto et post illud parū ipa iacente eleuatis coxis et demerso dorso. Deinde surgat ab ea et dimittat cā sic horula vna constrictis pedib⁹ et retento anhelitu. Et si dormierit post illud erit melius ad ꝯceptõnez. Et si fiat odoramentū sup caz qđ narib⁹ attrahatur cū suffumigatõnib⁹ cõuenientib⁹ huic rī est illud cõuenienti⁹: et suppositoris et ꝓpe đ gūmis que nō sūt vehementis caliditatis sic bdelliuz et que sunt similia illi supposita ante illud. Et de illis que sunt mirabilia est vt sit mulier suffumigata sub matrice cū aromaticis calidis et non odoret ea desup: deinde sumat cānaz longam et ponat vnam duarum extremitatū in aquaz calidam et aliam in ore matricis q̄ntitate qua pueniat calītas eius ad matricem aduentu tollerabili et dormiat sup illam ppatõnē: aut sedeat vsqꝫ ad horā q̄ pōt sup eam deinde coeat. Modus vō alius est qm̄ si cā est ꝓpt calorē humorū calidoꝝ eūa eos et eq̄ cõplõnē cū cibis et potib⁹ notis et administra sup matricē ceratāria equalis caliditatis ex succis et mucilaginib⁹ et olīs frīs. Et si fuerit causa frigiditatis et humiditatis curet cū eis que dicem⁹ post. et est illa que fit fm plm. Et si fuerit causa ipsa remotõ oris matricis curetur cura remotõnis cum ventosis pdictis in ca. suo. Et phlebotomia saphene ex pte qua oz fm qꝫ dictū est. Et si fuerit causa multitudo adipis administret exercitiuz et subtiliatõ cibi et dimittat balneatõnē humidam nisi cū aquis thermaꝝ et vtatur euõne cū phlebotomia et clisterib⁹ calidis et exiccatiuis calefacientib⁹ sic est tyriaca et theodoricon. Et oz vt dimittat vinum subtile albū et vtatur forti rubeo puro pauco. Et ex unctõnib⁹ bonis ad eas est mel album et olm̄ de lilio. Et si causa fuerit ventositas ꝓhibens a bonitate firmatõnis spmatis curetur cum eis que sunt sic diacyminū et bibat anisū et semen apij et pcipue sem̄ rute in aqua radicis et pessaria facta ex eis. Et ex resoluentib⁹ ventositatez sūt sic castoreū et sem̄ rute et semē agnicasti. Et si causa fuerit vehementia siccitatis administrent sup eam clisteria humectantia et suppositoria de adipib⁹ lenib⁹. et dentur in potu lac et ꝓpe lac capnū et alessidabegi humectantia et supponantur adipes lenientes. Et si fuerit cā strictura oris matricis oz vt administretur in ea semp radius de stanno et ingrossetur gdatim et inungatur cū vnguētis lenificatiuis: et multum vtat balneo et ꝯfert ei comestio caulīū et administrēt apiū et cyminuz et anisū et similia. Et plm qđ carū ꝓhibentiū impgnatõnē receptibilem curatõnis est frig⁹ et humiditas. Et pl̄z medicinaꝝ facientiū ipgnare ē ex pte. q. succurrēdi ei: et nō est excusatõ euonū humiditatis cū hieris et suppositorijs et clisterijs. Et ex eis que bibuntur sunt cõfectõnes calē: sicut mithridatū et tyriaca et teodoricon et medicam alkekengi. Et de eis que bibuntur habentes ꝓpietates est vt in potu det mulieri vrīa eleaphantis. Est enim mirabilis ī ipregnatõne et fiat illud quz ꝓxim⁹ est coitus et qū coit. Et iterū bibat serratura eboris: qm̄ est presentis iuuamti et sem̄ siseleos est bonū et exptū. Et de eo quidez dat in potu pecudib⁹ feminis vt multiplicet generatõ. Et de pessarijs est illud qđ fit ex olō balsami et oleo de ben et oleo đ lilio et pessaria de nacta nig. Et itez adeps anseris in lana et ex vngulis aromaticis et muscho et spica et cipis et aneto et origano et venuca et isopo et bdellio et testiculis vulpis et darsisaban est mirabilis et nux cupressi et bacce lauri et galia et aomū et foliū ꝛ corodumeni et ex ōi calefactiuo stiptico ꝓpe et suppositorio coaguloꝝ et ꝓpe coagulū leporis cū olō post mundificatõnē ad iuuat ad ipregnandū: aut cū olō viol. et silr suppositõ stercoris eius et suppositõ fellis gazel masculi fz qꝫ dr̄ et ꝓpe si ponatur cū eo aliquid de testiculis vulpis. Et silr suppositõ fimi eius et suppositõ fellis adib et leporis et leonis pondeř tertie. ʒ. i. Collyriū bōū spica ꝛ croc⁹ et mastix ꝛ myrrha et galia et castoreum cū oleo nardino. Et itez sumatur myrrhe. ʒ. iiii. et ireos et fimi adib amborum ana. ʒ. ii. ꝓpet ex eis pessarium simile glādi et supponatur et iteret in ōib⁹ trib⁹ dieb⁹ et iterū meli colatū et serapinū et bdelliū et oleum đ lilio. Pessarium bonuz croci amomi spice meliloti omniū ana. ʒ. iii. et media folij et corodumeni amboꝝ ana. ℥. i. adipis anseris et vitelli ouoruz amboꝝ ana. ℥. ii. olei nardini. ℥. ʃ. supponatur post ablutõnem in lana celesti trib⁹ diebus renouando ōi die. Et iterum sumat allea sicca et humida et effundatur sup ipa q̄ntū ipa sunt de oleo rof. aut sisamino: et decoq̄t donec in decoctõne dissoluantur et recedat aquositas ex eis et supponatur cū lana est enim mirabile bonū. Et qn̄qꝫ indigetur ante vsū pessarioꝝ clisteribus cū re aliqua in qua sit virtus pulpe coloquintide: q̄r educant humiditates: aut supponat in vulua sua qđ ē sicut gūma arboris masticis et educet ex ea humiditates. Et ex suffumigatõnib⁹ sunt troc. facti ex myrrha et storace et baccis lauri et fiat ex eis suffumigatõ ōi die. Et itez nux cupssi et arsenicuz rubeum conficiantur cū storace liquida et fiat suffumigatõ cū eis in traiectorio post mundificatõnē trib⁹ dieb⁹ continuis. Et silr myrrha et storax liq̄da et galbanū et bacce lauri et nigella itez et bdelliū et isopus.

De signis impgnatõnis et iudicijs eius. C. xi.

Significant ipam illud quod antecessit đ cõuenientia duaꝝ emissionū spmatis. et dispositõ quasi tepor succedens coitui ꝛ est caput vge. q. suctū qū emittit spma. et est quz egrdit ad siccitatē aliq̄ntulū decliue et succedit ei vehemēs adunatõ oris matricis ita vt nō ingrediat ipz stillus. Et silr eius eleuatõ ad supiora et anteriora et colligitur absqꝫ duritie ex vehem̄tia siccitatis illius ptis: et retinentur mēstrua: q̄r nō menstruat vsqꝫ ad tempus: aut menstruat paulatim et accidit dolor puus in eo qđ ē inter vmbilicū et receptricem. Et qn̄z fit difficultas vrine

et accidit ei vt abhorreat coitum post illud et odio habeat ipz. ¶ Et qñ cũ ea coitur non emittit sperma. et accidit ei apud coitum dolor sub vmbilico et nausea. ¶ Et p̃gnans habens masculum vehementius odit coitum q̃ p̃gnans habens feminam. Ipa enim qñz non abhorret coitũ: deinde illud qđ succedit ei de angustia et pigritia et g̃uitate corpis et malitia anime et pua nausea et eructuatõne acetosa et horripilatõne et dolore capitis et vertigine et tenebrositate oculoꝝ et pulsu cordis: deinđ cõmouentur appetitus mali post mensẽ aut duos menses. Et citriat̃ albedo oculoꝝ eaꝝ. Qñz p̃fũdant̃ oculi ei⁹ ꝛ mollificãt̃ palpebre eius et acuitur aspectus eius et minoratur eius pupille et ingrossatur eius albedo et nõ citrinatur s̃z plm. ¶ Et necessaria est alteratõ coloris et euentus impssionũ egredientiũ a nã q̃uis sit in p̃gnante ex masculo min⁹: et in p̃gnante ex femina plus. ¶ Et qñq; imp̃gnatõ sedat dolores dorsi et ancharum ppea q̃ calefacit ea matrix et qñ parit redeunt. ¶ Et qñq; alteratur corpus eius ab eo quđ fuit: qr̃ dilatatur et citrinatur sup ipz vene eius et virides fiunt. et in plribus dispotõnib⁹ accidit pregnantib⁹ vt mollificẽt̃ eaꝝ corpora in principio retentõnis mẽstruoꝝ et augmento eius qđ de ipsis retinetur vltra illud quo indiget embryon pp puitatem embryonis et debilitatẽ eius a cibatõne: deinde qum magnificatur embryon cibatur illa supfluitate qr̃ fit conuersio et sedantur accidentia retentõnis eius. ¶ Et qum imp̃gnatur puella que nondũ consecuta est. xv. annos: timet̃ ei mors pp puitatẽ matricis. ¶ Et silr̃ est dispositõ illius cui ex magnis aduẽit fe. acuta. ¶ Interficit enim fetũ ex hoc q̃ facit posidere đ malitia cõponis qñ ipe sit debilis non tolleras̃ illud. ¶ Et ex hoc q̃ nutrimẽtũ eius corrumpitur ex pte ꝯplonis eius: et ex hoc q̃ qñ mater ñ nutritur đbilitatur nutrimentũ fetus. et qñ nutritur debilitatur ipsa ¶ Et similiter qum accidit in matrice eius apostema calidũ ¶ Nam si est phlegmon tunc qñ q; spatur cũ eo raro euasio fetus et matris ¶ Essere vo ẽ malũ valđ. ¶ Et qñq; cognoscitur dispositio imp̃gnatõnis p expimẽta de quibus est vt in potu dentur de aq̃ mellis in hora dormiendi due. ℥. cũ tanto ponder̃ aque pluuialis pmista et videat an punctõnem sentiat an nõ. ¶ Et ea quidez in illo ẽ retentõ inflatõnis cũ cõmunitate intestinorum: licz medici mirentur de hoc. Et est exptum certũ nisi in cõsuetis potare illud. ¶ Et iteꝝ laboret in ieiunio in die: et in sero inuoluatur pãnus: et suffumigetur a librello et traiectorio cum suffumigio ¶ Si g° egreditur fumus et odor ex ore et naso: tunc ipsa non est p̃gnans. ¶ Et silr̃ expitur qñ vacuitas est supponendo alleum et dormiendo sup ipz et cõsiderando an inueniat saporem eius et odorez ipsius in ore an nõ ¶ Et ex eo qđ dicem⁹ in ca. signorũ masculinitatis et femineitatis de suppoistõne aristologie cũ melle et intromissione. ¶ Et vrina quidem p̃gnantis in principio p̃gnatõnis est citrina ad subalbedinẽ decliuis. q. sit cottum in eius medio ipsum. ¶ Et sig̃t pregnatõnẽ vrina pure substantie sup quam est quod est simile nubibus ¶ Et ppe qñ in ea sunt sicut g̃na ascendentia et descendẽtia. ¶ In fine aũt imp̃gnatõnis qñq; appz in vrinalib⁹ earuz rubedo i loco i q° appuit in principio ip̃gnatõnis subalbedo. ¶ Et qñ mouet̃ vrinale p̃gnantis et conturbatur tũc ẽ in fine p̃gnatõnis. Et qñ ñ cõturbatur ẽ i pncipio p̃gnatõnis.

¶ De causis masculinitatis. C. xii.

Causa masculinitatis est spma viri et caliditas eius et abundantia ipius et cõuenientia coitus in hora mundificatõnis eius et puocatõ spmatis ex dextro: qm̃ est calidi⁹ spissioris substantie et sumit̃ ex rene dextro qui est calidior et altior et ppinquior epi. ¶ Et silr̃ quando cadit in dextro matricis. ¶ Et silr̃ spma mulieris in ppetatibus suis et in pte sua et regio fr̃a: et temp⁹ fr̃m et ventus septentrionalis adiuuant ad masculinitatem et contrarium ad cõtrariũ. ¶ Et silr̃ etas adolescentie absq; pueritia et senectute.

¶ Et dicunt quidam q̃ si currit a dextro viri ad đxtrũ eius masculinat ¶ Et ex duobus sinistris feminat. Et si currit ex sinistro eius ad dextrum ipsius erit femina masculina. Et ex dextro ei⁹ ad sinistrũ ipius erit masculus femininus. ¶ Et dixerunt quidaz de illis qui prudentes sunt q̃ p̃gnatio a die ablutionis est cũ masculo vsq; ad quintuz: et est cũ puella vsq; ad octauuz: deinde est cũ masculo vsq; ad. xi. đinde ẽ cũ hermaphrodito. et san. p̃gnantis cũ masculo calidior est plm q̃ san. p̃gnantis cũ femina.

¶ De signis masculinitatis et femineitatis. C. xiii.

Pregnans habens masculinũ est melioris coloris et plr̃is leuitatis et agilitatis et mundioris faciei et sanioris appetitus et quietiorũ accidentium et sentit g̃uedinem lateris dextri. ¶ Plm enim generatur masculus ex spmate expulso ad dextrũ duoꝝ lateris matricis: et non accidit illud nisi aut pp desideriũ illius lateris ad recipiendũ: aut qm̃ expulsio est ex testiculo đxtro. Et qñ mouet̃ fetus masculus mouetur ex latere dextro ¶ Plm enim qñ incipit mãmilla augm̃tari et alteratur color fit in ea que habet masculuz ex latere dextro et ppe papilla dextra et ad ipaz currit lac in primis et puocatur in pmis ¶ Et est lac quod mulget̃ ex vbere eius grossum viscosum nõ tenue aquosũ ita q̃ lac masculi distillatur sup speculũ et consideratur ad ipm in sole et remanet q̃si ipsũ sit frustũ argenti viui: aut g̃nũ margarite nõ currens neq; plongatur et augmentatur papilla in habente masculũ in rubedine nõ in nigredine vehementi et fiant vene papillaꝝ eius rubee ad nigredinem đcliues. ¶ Et fit pulsus eius dexter vehementius plenus et frequens. ¶ Et dixerunt q̃dam q̃ quando mouet̃ a statõne mouet pus pedẽ dextrum et est exptũ. Et qum erigitur sustentat̃ sup manum dextram et est oculus eius dexter leuioris et velocioris motus. ¶ Et masculus mouetur post tres menses et femina post quattuor m̃ses. ¶ Et dixerunt quidam de ingenuis est in cognitõne illius vt sumatur aristologie aur̃. i. et terat̃ et cõficiat̃ cũ melle et supponatur cũ lana viridi a mane vsq; ad meridien et in ieiunio: tunc si dulcescit saliua eius est concipiens masculum. Et si est amara tunc est pregnans cũ femina. ¶ Et si non alteratur tunc non est p̃gnans ¶ Et in hac causa est ꝯsideratõ et indiget expimento vel multa pscruta-

tōne in sua scientia. ¶ Sig autem femine et que ꝑgnans ē cū filia sunt multitudo vlceꝝ pedū et ꝑ ꝑe in coxis et multitudo apatū eoꝝ. et qñ est ꝑgnans cū masculo sed non est masculus nisi debilis et est mollificataꝝ venarum. ¶ Sig autez femine fortia et enixe masculū sunt ꝙ cōsumit eius ptus ī xxv. dieb⁹ vsqꝫ ad. xxx. dies nisi ipa sit egra et femina ex. xxxv. vsqꝫ ad. xl. et illud fit secūdū plurimū.

¶ De rgimie masculinitatis. C. xiiii.

Oportet vt calefiat mulier et vir cū aromaticis et suffumigatōne et potu et cibis et potu mithridati et cū suffumigatōnib⁹ et pessarijs ꝑdictis si eis indigetur cū clisteribus et vnctōnib⁹. s. ambobus. ¶ Et non ascultetur ille qui dicit ꝙ oꝫ vt mulier sit debilis spmatis ut generet ex eo masculus: imo oꝫ vt sit spissi spmatis et fortis et puella: huiusmōi eniꝫ spma digni⁹ est vt suscipiat masculinitatem. ¶ Veruntñ non oꝫ vt deficiat a spmate eius spma masculi: imo oꝫ ut sit spma masculi fortius in hoc ca. eo et oꝫ vt dimittat coitum ad temp⁹ et nō recedat a coitu omnino: qr corrumpat spma ꝭꝫ ꝙ dixim⁹ et ut nō mlt tum vtantur potu aque immo bibant de eo paulatim et cibentur cibis fortib⁹ calefacientib⁹. ¶ Deinde expiat vir spma suum. et dū pmanet tenue scias ꝙ necessitas ad curatōnē remanens est. ¶ Et qū ingrossatur spma expectet post illō dieb⁹ aliquot et ꝑcedat ꝭm rgim̄ suuꝫ donec confortetur spma et aggrget secūdū modū queꝫ inuim⁹. ¶ Deinde ꝯueniat cū ea conuentu quem inuim⁹ in loco aromatizato aromaticis calidis sicut narro p° ex musco et croco et xiloaloe indo crudo et deuitet casoraꝫ: et sit in letiore dispositōne et meliore anima et delectabiliore domo et cogitet de masculis et ap ꝑpet meditatōnē suam in masculis fortibus habentib⁹ audaciam et opponant suos oculos forme viri de illis qui sunt rectōris creatōnis et gloriose forme et cocat.

¶ De signis albani facientis nasci masculos. Caᵐ. quintūdecimū.

Albāin faciens masculos ē vir fortis corpis equalis carnis in duritie et mollitie multi spmatis crossi calidi et est magnorū testiculorū manifestaꝝ venaꝝ fortis desiderij quem non debilitat coitus ex cuius dextro eicitur spma. ¶ Nā rustici etiaꝫ stringūt sistrū testiculū tauri vt effundatur ex dextro. ¶ Qūqꝫ adolescentis dexter ꝑ⁹ inflat testiculus tunc ipē est masculinans aut sinister tunc ipē ē femininans. ¶ Et silr ille ad quem festinat pollutō ñ a nocumēto in spmate est faciens masculos.

¶ De signis mulierū masculinizantiuꝫ. C. xvi.

Ee mulierib⁹ masculinans est mulier equalis coloris et forme que non est grauis corpe neqꝫ mollis: et neꝫ mēstrua eius sunt subtilia cruda neꝫ pauca aquosa adusta valde: et cuius os matricis est vulue oppositūꝫ. ¶ Et cuius digestō bona est et cuius vene sunt apparentes ꝑcedentes ad exteriora et c⁹ sens⁹ et mot⁹ ꝭm ꝙ oꝫ existunt et nō habet ventris solutōnem assiduam neꝫ ipsius cōstrictōnē assiduam. ¶ Et oculi eius sunt declines ad fuscedinē absqꝫ subalbedine et est gaudentis nate et lete aie. ¶ Et puelle viri potentes in ꝑmis qū coeunt sunt velocis impꝑgnatōnis ꝑpt fortitudinē caliditatis caruꝫ et puitateꝫ adipis matricis ipaꝝ et humiditatū eaꝝ. ¶ Et ille quibus velociter veniunt menstrua digniores sunt vt masculos cōcipiant. Et spatiū mundificatōnis illarū quarū est breue est vsqꝫ ad. xxii. dies nō vsqꝫ ad. xl.

¶ De causis gemiorū et impregnatōnis sup impregnatōnē. C. xvii.

Causa eaꝝ est multitudo spmatis et diuisio ipius in duo: et qđ est supra et eius cas⁹ in duos uentres. Et incolumitas quoꝫ duorum filioꝝ etiaꝫ geminoꝝ non ē plrima. et parū sunt inter geminos dies plrimi. Ipi enim ꝭꝫ plm fiunt ex coitu vno. ¶ Et parum cōtingit ꝙ ex coitu sup ꝑgnatōnē fiat conceptō. ¶ Nam si fit ꝯceptō fit in mulierib⁹ que corpora tenera habent et sunt multoꝝ piloꝝ et multi san. ꝑpt fortitudinem caliditatis eaꝝ. Et de illis que sunt fortasse vident san. in ipꝑgnatōne et non curant de eo ꝑpt vtutē eaꝝ et fortitudinem matricis ipaꝝ et nō abortiunt cū mēstruis et cū aptōne eius quod emittit in matrice. ¶ Et qñꝫ mēstruantur sup impꝑgnatōnē numero duarū menstruatōnum et supra: ꝙ si cadat impꝑgnatō sup ipꝑgnatōnem in non valde forti et in ea que nō cōcipit nisi ꝑpt apertōnem oris matricis sue non ꝑpt fortitudinē sue matricis timetur ꝙ sit filius ꝑmus iam debilitatus: qr corrumpitur secūdus. ¶ Et iterum in fortib⁹ timetur latus casus litigij et cōpssionis inter duos filios. ¶ Et illud quideꝫ plm ꝑducit ad se. et inflatōnē faciei et aduentum egritudinū ad hoc vt abortiat vnū eoꝝ. ¶ Et de signis quideꝫ gemiorū et qui supra sunt ꝭm ꝙ dixerum et exptū est. ē vt cōsideretur vmbilicus nati ꝑmi cōtinuus cū fetu. Tunc si ñ fuerit in ipo ruga neqꝫ nodus non erit post natum ꝑmū filius. Et si fuerint in ipo ruge tunc ꝑgnatō erit ꝭꝫ numerū rugaꝝ.

¶ De signis ap ꝑpinquatōnis pt⁹. C. xviii.

Quꝫ ꝑgnans ingrdit in spatio ꝑpinquo tempori ptus et sentit grauitatem in inferiorib⁹ vētris sub vmbilico et ī dorso et dolore ī inguine et caliditateꝫ in ventre et inflatōneꝫ in ore matricis vehementeꝫ sensatā et humectatōnē eius tunc iam ap ꝑximat. ¶ Qūqꝫ mollificatur eius cauda et inflatur ei⁹ iguina et fortior sit inflatō inguinis tunc non est int illud et interptū nisi ꝑxiᵐ.

¶ De signis debilitatis embryonis. C. xix.

Signt debilitatē eius egritudines matris sue et euōnes accidentes ei et ꝑpe cōtinuatō ꝑuocatōnis menstruorū ptranseūtium illud qđ fit ꝭm semitaꝫ raritatis et paucitatis et ꝭꝫ semitā supfluitatis cibi. ¶ Et silr apitō lactis etiam in ꝑmo mense in quo concipit ipsū et emulgetur qū mamilla exꝑmit. Et sigt ipaꝫ ꝙ nō mouetur fetus motu de quo sit curandū: aut mouet in non sua hora.

¶ De signis debilitatis nati. C. xx.

Qum fetus nascitur et non inflatur vmbilicus eius. et nō mouetur et non sternutat vsq; ad tempus tunc ip̄e est debilis et non viuet.

Tractatus secundus. de imp̄gnatōne et partu. C. primum.

Tempora quidē creatōnis et motōnis ꝛ ptus iam dixim⁹ ī anatomia et eis que sunt post ip̄am. Et scias inde ꝙ mensis septim⁹ est p̄m⁹ mēsis in quo parit ip̄m et est fetus fortis creatōnis et ꝯplōnis c⁹ creatō velox fuit et cuius motus festinauit et c⁹ petitō ad exitum fuit velox. Et mltotiēs quidez moritur natus infra hoc spatiū: qm̄ tollerat motus vehementes in debilitate creatōnis. h⁹ natus nanq; licet in radice sit fortis. tn̄ ē pximi spatij cū creatōne. Uez natus in. viii. mense est q̄ plm̄ moritur de natis et parū viuit. Qd̄ si aliq̄s viuat de natis i n. viii. mensib⁹ tunc illud est parum valde. et parū est ꝙ viuat natus perueniens hoc tempore. Et in quibusdā regionib⁹ non uiuit natus. viii. mensiū omnino: qm̄ nō euātur ei⁹ dispositō quin aut sit retardatus in creatōne et motōne et dsiderio ad ptū vsq; ad hanc horā. Et significat ꝙ eius virtus nō est fortis in radice: aut adueniunt eis motus sepatōnis in principio temporis cōplementi q̄uis sit fortis in radice virtus ei⁹ sicut nati in. vii. Quod si non fuerit ita: imo fuerit creatō eius et motus ip̄ius et voluntas desiderans puenire ad ptū. Et motus eius cōpleti ante illud tunc huius fetus iam conatur euadere a loco suo et cōuertitur. Sed quid valz eius conuersio cū q̄ nō sequitur intentionem suaz et remanet sic cōuersus vsq;° redit ad ip̄z virtus sua et facit ip̄z deficere debilitas sue virtutis et accidit ei proculdubio qd̄ accidit debili intento motib⁹ euasionis qū pcedit absq; directōne. s. lassitudo et defectus: infirmat̄ ergo pculdubio et debilitatur et r̄ solnitur virtus eius. Et qū nascitur in huiusmodi dispositōne est iudiciū eius iudicium nati īfirmi d̄bilis. Et de iudicijs eius est ꝙ non sp̄atur ei vita. Natus aūt in nono si completa fuerit eius creatō et desiderat moueri in. vii. et non fuerit ei posse vt euadat: imo remaneat in matrice et acciderit ei in. viii. qd̄ dixim⁹ viuet i spatō mēsis ita redeunte ad ip̄m virtute et eḡbit a cōuersione sua vsq;° redeat cōuersus et cōfirmetur. Quūq; nascitur saluat̄ et qū non sit ita immo non desiderat nisi moueri in illa hora tunc iudicium eius est iudiciū omnis debilis omnino. Et plm̄ quidem nascitur in decimo: ille cui accidit vt desideret ptum in nono et non fuit ei p̄patū. Et accidit ei illud qd̄ accidit nato in. viii. Et parū quidem accidit ut sit assiduatō sepatōnis cadens in. vii. Deinde extendatur vita vsq; ad. x. ita vt eueniat ei ītegra vita in. x. hoc enim rarum ē. Et cū hoc est significatio debilitatis virtutis qum currit vicissitudo ex septimo vsq; ad. x.

De regimine vniuersali p̄gnantis. C. ii.

Oportet vt assiduent lenificatōnem suaz nārū semp cū eis que leniunt cū equalitate sicut sunt alessidabegi pinguia. et sicut surasel et similia qū stringitur nata valde: et vt occupentur exercitijs tempatis et de ambulatōne tenui absq; supfluo. Supflua enim abortiri facit et illud ideo: qm̄ ip̄e replentur pp illud qd̄ accidit eis de retentōne menstruoꝝ. Qd̄ si supfluitates in eis multiplicentur oz vt non assiduent balneum. Balneum nanq; eis execrabile est nisi apud ppinquitatē: et non oz vt inungantur capita eaꝝ et fortasse accidet eis inde coriza: q̄r accidat tussis et cōmoueatur fet⁹ et post abort⁹. Et oz vt deuitēt motum supfluuz et saltum et pcussionem ꝛ casū et coitū ppe et replōnem cibi et iram: et non supueniat eis quod faciat tristari et timere et elōgentur ab eis omnes relique cause abortus: et ppe in mense primo et vsq; ad. xx. dies et ppe in ebdomada prima et vsq; ad tres dies a conceptōne. Illic eniz est execrabile sup eas omne comp̄ssiōnē faciens. Et cōsideretur illud quod dixim⁹ de ꝯseruatōne embryonis. Et oz vt coopiatur illd̄ qd̄ est sub hypocōdrijs earuz cū lana leui. Et sint cibi earum panis mundus cū alessidabegi et alzerbeiet et deuitent omne acutuz et amaꝝ sic cappari et oliue īmature et omne puocatiuuz mēstruorū sicut sunt faseoli et cicer et sisamū. Et si desiderat cibū in die conceptōnis. Precepit Hip. vt in potu sumat sauic in aq̄. Ip̄m enim q̄uis sit inflatiuū est tamē velocis nutrimēti. Et vinum eaꝝ sit odorifeꝝ et subtile antiqū. Et Hip. quidem dixit sumant in potu vinū nigrū et vr̄ ꝙ volūt intelligi p illud subtile nigrū. Et sit nigredo eius ppter ip̄ius fortitudinem nō pp fecem. Et sint in feris m̄sis earū passe et cydonia dulcia et pira et excitantia appetitū et mala muza. et ḡnata muza. Medicine vero eaꝝ sint sicut elecurariū de margaritis c⁹ descriptō. ℞. margaritaꝝ non pforataꝝ piretri a᷑borum ana. ʒ. i. ʒʒ. et masticis amborū ana. ʒ. iiii zedoarie doronigi seminis apij capsie cardamomi nucis muschate macis cinami oīū ana. ʒ. ii. been albi been rubei pipis et macropipis omniū ana. ʒ. iii. cinamomi. ʒ. v. zuccari sufficienti q̄tū omnia et plus c⁹ dosis sit cochliarium vnm̄. Ip̄m enim rectificat dispositōnē matricis earū et dispositōnē stōrū earum. Et oz vt vehemens sit studium in stōis earū quare cōfortentur cū eis que sūt sicut geleniabin cū xiloaloe et mastice et similib⁹. Et electuaria facta cū zuccaro plurimo cū spetiebus aromaticis in quib⁹ non est multa caliditas ꝛ cū emplis stipticis calefaciētib⁹ aromaticis.

De regie enixe. C. iii.

Oportet qñ parit vt studium sit in puocatōne mēstruorū eius et rectificetur cib⁹ et nō pmutetur cibus subito ad regimē crossū q̄re faciat ip̄am febrire et debilitet uirtutez alteratiuā in ep̄e eius et multiplicetur sitis eius et fortasse fiat hydropica. ꝙ si indurētur cuz hoc ep eius nō sp̄atur ei sanatō. Et diebus quidez ptus sunt motus et piodi. Et principium eius est hora aduentus commotōnis et doloris. Et qum egritudo ptransit. xx. dies vsq; ad. xxiiii. egritudine stante aut recidiuante sig̃t tarditatem cōsumptionis: et necessaria est eūo in die alio ab isto qui est dies crisis si nō fuerit debilitas.

De appetitu p̄gnantis. C. iiii.

Quã cadit appetitus pgnãntis iuuaẽ dimissione pinguis vehemẽtis pinguedinis et dulcis vehementis dulcedinis et administratõe rei subtilis et moderamie in potu aq̃ et vt sit cõtenta vino odorifero pauco subtili. ¶Est enim iuuatiuũ rectificans appetitum. ¶Et illud qd̃ accidit de nausea et vomitu plĩmo. ¶Et de medicinis appetitui cõferentib⁹ est omne in quo est stipticitas cũ caliditate subtili sicut vga pastoris decocta cũ vino ⁊ succo ei⁹ et aristologia ante cibũ et post ip̃m de quo parum sumaẽ. ¶Et empl̃a nota cõfortantia stõm facta ex cydonijs et dactilis albis siccis et calamo aromatico et spica cũ vino odorifero antiquo. Et qñq; ponunẽ in eis semẽ apij et anisũ et feniculũ. et ppe si fuerint illic dolor et inflatõ. ¶Qñ si eius appetitus malus fiat supflue stude in mundificando stõm eius cũ eis que sunt sicut aq̃ algelenjabĩ factui cum rof psicis: deinde rectificetur cũ acetosis et rob de acresta. ¶Et vinum eius factum cũ aqua mellis aut aqua zuccari: iuuamẽtũ ei⁹ bonum est in illo et conueniens embryoni. et polypodiũ quidẽ exiccatum cõuenit appetentib⁹ lutum ex eis. ¶Et qñq; iuuantur ex acutis sicut sinapi et similia. ip̃m enim abscidit humorẽ malũ et excitat appetitum: et est vlti^m in reducendo appetitum earũ. ¶Qñq; cõuertitur appetitus earũ ad calcũ afferẽ eis humidus sup prunas donec exicceẽ: qm̃ ille ẽ melior q̃ sicc⁹ acutus. prim⁹ enim est minoris superfluitatis. et secũd⁹ est magis disrumpens appetitũ. ¶Ad ventositatẽ vero stõi earũ et dolorem eius verbi grã administretur hoc electuarium. ℞. cymini carmeni infusi in aceto et torrefacti p⁹ illud et olibani et origani psici omniũ ana ptem. i. castorei ptis vnius tertiam sumatur de puluere eius sicco a medio auẽ. vsq; ad auẽ. i. ¶Ad vomitum vo earũ sup cibũ opz vt dentur post cibũ ea in quib⁹ sunt aromaticitas et ponticitas et stipticitas sicut cydonia assata et ppe qñ fixa sunt in eis frusta xiloaẽ. indi et assiduetur compssio manuũ et pedũ earũ. ¶Et administrentur sup stõm earũ empl̃a nota. et teneant in orib⁹ suis grana gnatorũ cum folijs mente et sorbeant aliquid de miua. et bolum armenũ est de eis q̃ sedant earũ nauseã.

¶De pulsu cordis pgnantiũ. C. v.

Illud quidem plm̃ accidit eis pp cõmunitatẽ oris stõi et causa humoris in eo qm̃ multotiens alleuiat sorbere aquam calidam et exercitium leue precipitans illud quod est in ore stõi.

¶De regimine cursus menstruorũ pgnantis. Ca^m. sextum.

Decoq̃tur stiptica in quib⁹ non est aromaticitas in aq̃. et ex ea administretur tina sicut sunt lentes et cortices gnatorũ et balaustie et galle et glandes et similia. ¶Et quandoq; fit ex gallis et balaustijs et corticib⁹ gnatorũ et ficubus siccis emplm̃ et ponitur sup pectinem cũ aceto.

¶De apatõne pedum pgnantiũ et mollitie earum. Ca^m. vii.

Emplentur pedes earum cum folijs caulis et liniantur cum vino misto cũ aceto et decoctõne citri: aut cum decoctõne chimolee. Et quandoq; sumiẽ eplm̃ ex cannis cũ aceto et ex aneto cũ aceto.

¶De abortu. C. viii.

Cause abortus: aut sunt primitiue ex pcussiõe: aut casu: aut exercitio supfluo: aut saltu vehementi: et ppe ad posteriora vel retro. ip̃e enim multotiens facit descendere spma cõceptum visibilẽ: aut aliquid ex passionib⁹ animalib⁹ sicut ira vehemẽs: aut timor aut tristitia. ¶Et ex frigore aeris et caliditate eius superfluis. et ppẽ hoc genus abhorreẽ pgnanti plongatõ balnei ex hoc q̃ magnificatur anhelitus eius.

¶Balneũ eĩ lz abortiri faciat p lubricitatem facit tñ abortiri p egressionem fetus ad aerẽ frm̃. ¶Et qñq; puenit ex debilitate eius ppẽ defectũ et mollificatõnẽ ip̃ius cã resolutõnis rei corporee et ex egritudinib⁹ et afkiu et fame vehementi et euõne hũoris: aut sanguis plĩmi p medicinã: aut phlebotomiam: aut ex se ip̃o. et ex fluxu san. mẽstruorũ plĩmi. et q̃to magis filius est maior est nocumẽtum cum phlebotomia in ip̃o: pl⁹: aut ex replẽone vehementi: aut ex sacietate nauseatiua plĩma corrũpente nutrimẽtũ fetus et oppilante viam ad eum aut ex multitudine coitus mouente matricem et ppe post septimũm. ¶Et multitudine balneatõnis et ablutõnis lubricante matricem et faciente abortũ licet balneum abortiri faciat causa mollificatõnis vtutis: et qz facit fetũ egreẽ eo qd̃ ẽ frm̃ fz q̃ dixi⁹. ¶Isti g° sũt ordines caũ. et qñq; sitẽ caĩs ppẽ fetũ sic est mors eius: pp aliq̃ caũ mortis ei⁹. ¶Quaẽ expellit eum nã et ppe quando currit ex eo res virulenta que mordicat matricẽ et ledit eam: vel sicut est debilitas eius qr̃ non firmaẽ aut ppẽ panniculos et inuolutõnes quib⁹ cõtineẽ. ¶Qñ enim abrumpũẽ et mollificantur et effunduntur ex eis humiditas eorũ ledit matricem: et mouet eam expulsiua et adiuuat iterũ ad lubricitatẽ: aut ppẽ cãm matricis de amplitudine oris eius et puitate adunatõnis eius: aut ex humiditatibus ĩ matrice: aut in orificijs venarũ lubrificantibus et gñantibus. ¶Et qñq; fit ppẽ reliquas species malitie compl̃onis in matrice ex calore: aut frigore: aut humiditate aut siccitate et paucitate nutrimenti fetus.

¶Et qñq; fit ex ventositate in matrice et ex apãte. et que sunt eis similia: aut duritie: aut cancro. ¶Et qñq; fit ex vlceribus in matrice. ¶Et plz abortus facti in mense secũdo et tertio fit ex ventositate ⁊ humiditatibus sup orificia venarum que sunt matricis que nominantur foramina ex quib⁹ cõtexunẽ vene secũdine. Qñ g° humectantur mollificantur ip̃e. et illud quod ex eis texitur: qr̃ fit abortus fetus ex quolibet motore: aut ex ventositate: aut gñ. uedine. ¶Et quandoq; est cã malitia compl̃onis calide exiccantis: aut frẽ congelantis. ¶Et iterũ ex eis que abortiri faciunt in initio rei est tenuitas spmatis ĩ radice: qr̃ nõ creaẽ ex eo pãniculus pm⁹ ni debilis prepatus ad disrumpendũ cũ hoc q̃ ip̃e attrahit san. ¶Et in sexto et qui sunt post ip̃m ex humiditatib⁹ dispititis in matrice lubricantib⁹ fetũ. ¶Et dixerunt quidam q̃ fit plm̃ illius ex ventositate: et veritas est iste sermo. ¶Post spatium vero notũ plm̃ abortus non fit nisi ex debilitate. ¶Et dr̃ q̃ illa que est vehementer extenuata qñ ĩpgnaẽ

abortitur anteq̄ ingrossescat. Quō corpus recipit de cibo ad sui rectificatōnem et reditōnem sue v̄tutis talr̄ q̄ non superfluit embryoni quod ip̄m nutriat quare debilitatur. ¶ Et in regionib⁹ quidē valde fri̇̄s absq̧ equalitate et temporibus fri̇̄s ualde multiplicat abortus. ¶ Et sil̄r mors pregnantium et in regionibus meridionalib⁹ multiplicat̄ abort⁹. et sil̄r in aerib⁹ meridionalib⁹ et minorat̄ in septemtrionalib⁹ nisi sit frigidi vehemēt̄ ledētes embryonem. ¶ Et qn̄ p̄terīt hyems austrina calida et sequitur illā ver boreale fm̄ abortiunt p̄gnantes que parituri sunt in vere ex qualibet cā ⁊ pariunt debilem. ¶ Et dolores quidem accidentes a pud abortū vehemētiores sunt dolorib⁹ accidentib⁹ apud partum: qm̄ ille sūt p̄t nō nāles.

¶ De signis. C. ix.

Signa quidem abortus ipsius sunt qm̄ incipit mamilla detumescere post soliditatem sana. ¶ Soliditatem vo egra rectificat na p̄ducens ad tumitōnem sine timore abortus. ¶ Et quecūq̧ duarū mamillaꝝ detumescit a soliditate sana tunc habens eam abortit in die illo.

¶ Et sil̄r ex pleuresi. Qū ḡ superfluit lactis p̄uocatō et frequens fit adeo donec detumescat mamilla: tunc indicat q̄ fetus est debilis et q̄ preparat̄ abortui. ¶ Et sil̄r multitudo dolorum in matrice. ¶ Et qn̄ rubet facies in febre et accidit rigor aut ḡuat̄ caput et dominatur lassitudo et sentitur dolor in p̄fundo oculi sig̃t q̄ cāe abortus sunt venientes et q̄ ip̄e facient puenire mēstrua: deinde facient abortiri. ¶ Et sil̄r cāe abortus quādo veniūt signt ip̄s. ¶ Cōplōnes vō et vlcera et apāta et h̄uiditates p ea cognoscunt q̄ dicta sūt mltotiens. ¶ Fc̄us aūt cā uētositatis cognoscit p sig̃ uētositatis ⁊ extensionis absq̧ ḡuedine et ex p̄mutatōne et ex additōne cū acceptōne inflatiuoꝝ. ¶ Et cāe primitiue iteꝝ cognoscuntur q̄litate sua. ¶ Mortem vero fetus sig̃t motio r̄i delate in concauitate ḡuantis sicut lapis q̄ mouetur de latere ad latus: et p̄p̄e qum iacet sup latus suum et infrāt sum qū ante illud esset calidū et detumescit mamilla. ¶ Et qn̄q̧ currunt humiditates virulente fetide. ¶ Et sig̃t illud si iam acciderit p̄gnantib⁹ egritudines acute nocentes sua caliditate vehementer. ¶ Nā si ex eis p̄hibetur nutrimētū moritur fetus et si nō p̄hibet vehemētior sit egritudo. et fiunt alie egritudines praue. Et qn̄q̧ fit qū moritur fetus ante illud. Et est de īdicantib⁹ illud vt demergatur oculus p̄gnantis ad p̄fundū et fiet albedo oculi fusca. ¶ Et qn̄q̧ fit rigida auris eius et extremitas nasi cū rubedine labij et dispositō ei⁹ ē simil' hydropisi hyposarche.

¶ De p̄seruatōne ēbryōis et cautella abortus. C. x.

Embryonis suspensio ex matrice est sic' suspensio fructus ex arbore sicut maior timor qui timet̄ sup fructum q̄ cadat est: aut qum incipit eius apparitō: aut qū ipsius existit cōplementū. ¶ Sil̄r qō vehementius timet̄ sup embryonem q̄ abortiuus fiat est apud principiū cōceptōnis. et ante app̄pinquatōneꝫ: q̄r oꝫ vt caueantur in his duab⁹ horis cause abort⁹ p̄dicte. ¶ Et pharmacū quidem solutiuum est de sūma illaꝝ caūs: q̄r oꝫ vt caueat eius dispositō ante mensē quartū et post. vii. et in eo quod est inter illa iterum. ¶ Uerumtñ in eo quod est inter illa ē salubrius. et ad ip̄ꝫ puenitur qū necessarium est. ¶ Et fortasse nō erit excusatō in quibusdā harū horarū quin soluatur et mundificetur sā. ei⁹ ut ñ corrumpat embryonē pp malitiam cōplonis: quar̄ oꝫ vt fiat cū facilitate et subtilitate. ¶ Et qn̄q̧ etiam mēstrua ante conceptōnē non sunt mēstrua necessaria et remanent in ea superfluitates mēstruorum ei⁹ indigentes mundificatōne. ¶ Et tunc si non mundificantur recipit eaꝝ corruptōnem embryon.

¶ Oꝫ ḡo vt mundificetur illud subtile cū mundificatiuis subtilib⁹ non potando sed supponendo in primis suppositoriū post collū matricis immo supponantur in collo matricis et non mūdificetur cum eis illud quod mūdificat vice vna: imo vicibus plurib⁹. ¶ Et qum sup mulierē timetur q̄ abortiat cā cōplōnis et apātū et vlcerū et ventositatis et reliquoꝝ curetur totum cū eis que sunt in suo cā⁰. ¶ Et qū abortit̄ cā cōplōnis fr̄e tunc si motor etiam ē cōplō tempet. et si est aliud et est d̄ illis que declinare faciunt ad matricem māꝫ cālam ex qua timetur ap̄a curet̄ cū apocrusticis et p̄hibenubus apostema et cū eo qd̄ de solutōne pos̄e est. Si aūt ñ fuerit illud imo non timetur ex eo nisi vt cōsequatur embryonē cā eius nocumentum aut lesio faciēs ip̄m abortiri: aut interficiens ip̄m: tunc oꝫ vt curetur cū medicinis cōseruantib⁹ embryonē quas dicem⁹: pp lubricitatē vero ab humiditatib⁹ q̄ ē p̄ma lubricitas: oꝫ in hora imp̄gnatōnis vt admistrēt clisteria lenitiua eūantia stercus. deinde ad ministrentur iniectōnes et p̄uocantia vrinā et clisteria mūdificatiua matricē.

¶ De regimine bono ad illud. C. xi.

Est vt in potu detur aqua radicis cū olo de kerua aut decoctō albascec aut fenugreci cū olo de kerua. et detur in potu in omnib⁹ decē dieb⁹ aliquid de pilulis fetidis et detur hiera. S. in potu. ¶ Clistere bonum ad illud et ad ventositatem. ℞. saune et origani et ameos et keisim et ramorū aneti et camemille et rute et bascec et fenugreci ana pugillum vn̄ᵐ decoq̄tur in trib⁹. lb. aque donec cōsumatur medietas et sumat de ea min⁹. lb. et adde sup ip̄am sextariū vn̄ᵐ olei arazaki et sacraiati vnū olei sisami et vtere ip̄o clisterizando et clisteriza ip̄a in oībus quattuor dieb⁹ cū tantundem. ¶ Et ex eo est ut sumat colloquintida et pioretur et extrahantur ḡna eius et impleatur oleo d̄ lilio et dimittatur die et nocte: deinde p̄petur in mane sup cinerē calidā et dimittatur donec bulliat olm̄ integre: deinde colletur et clisterizetur cū eo receptrix dū est tepidū. ¶ Hoc enim est mirabile ad lubricitatē humidā. Et post h⁹ euonē oꝫ vt administrentur olea odorifera calida uncta et iniecta et supposita i lāis. ¶ Et cōfectōnes magne et medicamē alkekēgi et diamarte et sagzenea in omnibus trib⁹ diebus aut. v. ¶ Et similiter de diaūscho et diaspmaton. Et iterum sumatur corticis turis et cipi tritorum etiam amboruꝫ ana ps. i. et myrrhe ps. s. d̄ coq̄tur cū septuplo sui aque donec remaneat q̄rta et coletur et clisterizetur ex ea cū. iiii. ʒ. in omnibus trib⁹ dieb⁹ postq̄ iam eūata fuerit humiditas que est ante ip̄sā. ¶ Et ex pessarijs bonis sunt

bdellium et gluten alimbat et ammoniacū et nigell'a coniunctim et singulariter. et administrentur p⁹ mundificatōnem et supponantur spica et crocus et mastix et myrrha et galia et castoreum et bdelliū et similia in olō nardino: aut adipe anseris sup lanam viridem. et supponatur post illud c⁹ p̄missio necessaria est coagulum leporis et medicine conseruātes fetum in ventre matris qm̄ non est nocumētuz cōplēonis calide: aut apatis calidi et similium illis. ¶Et sunt medicine que sunt ad cor sicut zedoaria et dorōigi et been duo et letificantes et diamuschuz et mithridatum. ¶ Medicam̄ p̄hibens abortuz ℞ dorōigi et zedoarie et castorei et asse et galie ⁊ muschi ⁊ cardāomi minoris et gallaꝝ et spodij oīum ana. ʒ. i. cū aqua frā et clisterizetur calefactum ante hoc. et ex eis que conferunt in eo sunt ordeū et camemilla et assa et anetum et ameos et silia.

¶ De r̄gimine abortus et extractōne fetus mortui. Cam̄. xii.

Quandoqꝫ abortus in quibusdā horis necessarius est de quibus est illa que ē qū pregnans est puella pua supra quam timetur mors ex ptu ¶Et de illis est qū in matrice ē nocumētū et additō carnis stringens sup fet⁹ egr̄ssionē quar̄ interficit. ¶ Et de illis est apud mortē fetus in ventre p̄gnantis. Et scias ꝙ quādo fit difficilis ptus. iiii. dieb⁹ tunc iam moritur fetus: q̄r occupatus sis in vita matris et non occuperis in uita fetus: imo stude in extractōne illius. ¶ Et abortū quidez quandoqꝫ faciūt motus etqn̄qꝫ faciūt ipz medicine. ¶ Et medicine quidez faciunt: qm̄ interficiunt fetū. et qz p̄uocant menstrua cū fortitudine. Et qn̄qꝫ faciunt cū lubricitate. et interficiētes fetū sunt amara et p̄uocantia menstrua iteruz sunt amara et acuta et lubricantia sunt humida uiscosa que administrentur bibita et supposita. ¶Et ex motib⁹ est phlebotomia et p̄pe ex saphena p⁹ basilicam. et p̄pe sup magnitudinem ieiunij et famis et exercitiuz et saltus plīmi et delatō oneris g̃uis et vomitus et sternutatō ¶Et de regimine bono in illo est vt intromittatur in os matricis pregnantis charta facta licimū: aut pēna aut herba amara vel abrasa cū mensura q̄ntitatis penne ex vsnen: aut ruta: aut: bartaita: aut firacost ¶Ipa eniz abortiri faciunt p̄culdubio et p̄pe qū liniuntur ex aliqua medicinaruz abortiri facientiū sicut alkitrā et pulpa colloquintide. ¶ Et de medicinis quidē abortiri facientibus alie sūt singulares et alie cōposite ¶Et singulares quidē iam diximus in tabulis medicinaꝝ singulariū et cōpositas in antidotario. ¶ Hic v̄o dicem⁹ de vtrisqꝫ ordinib⁹ eas que magis opatiue sunt in intentōne. ¶ De medicinis v̄o singularib⁹ que sunt longinquiores a vehementia caliditatis sunt sicut apsinthium et capsia. ¶ Sed medicine singulares calide sunt sicut semen capsie qđ est simile nasturtio. et est ei odor nasturtij: et g̃na harmel iteꝝ bibita et supposita. et olm̄ balsami qū supponitur extrahit fetum et secūdinam et assa et galbanum forte ē iteꝝ et buchormarien in hoc ca. fortis est valde bibita et supposita: ita ꝙ q̊dam existimant ꝙ si p̄gnans iacet sup eam p̄ducit eam ad abortiendū. et succ⁹ eius corrumpit fetū linitus sup ventrem: q̄to g° plus suppositus sup cottum. ¶ Et sil'r succus reliquaꝝ bartanitaꝝ. ¶Et si in potu detur de vsnen p̄sico pondus. ʒ. iii. eiiciet fetum i die illo. ¶ Et qū sumitur de cordumeni tertia. ʒ. i. eijcit fetū et facit possidere caliditatez et motum. ⁊ iterū si initiat̄ decoctō pulpe colloquintide in iniectorio narrato f̄m decoctōnes suas: aut supponatur in lana suppositorio ascendente. ¶ Et ex medicinis bonis est cinamomū qū permiscetur cū rubea. Ipz enim abortiri facit fetum bibitū: aut suppositum et cū hoc sedat nauseaz. ¶Et de illis que p̄pietatē habent est vngula asini. ¶ Sed'z enim ꝙ quidaz existimant si cū ipa suffumigetur fetus mortuus extrahit eum ¶Et qū ex stercore eius fit suffumigatō p traiectorium extrahit mortuuz velociter. ¶ Et sil'r suffumigatō cū oculo piscis saliti. ¶ Et de medicinis compositis ebibitis in hoc ē medicam̄ forte in faciendo abortum et extrahendo fetuz mortuuz. ¶ Qđ. ℞. asse pōdus. ʒ. ſ. et folioꝝ rute sicce. ʒ. iii. et myrrhe. ʒ. ii. et est dosis vna sumatur in potu cū d̄coctōne sauine dos̄ vna in mane et dosis. i. in vespis: aut sumat̄ aristol'. lon. et gentiane et baccarum lauri: et myrrhe et costi marini et casie lignee nigre et rube tincture et succi apsinthij et cordumeni recentis acuti et pipis et mescatramesa etiā ptes equales de quo bibatur omni die aur̄. i. x. dieb⁹. ¶ Et d̄ medicinis bonis facientib⁹ abortum cū facilitate cū sedatōne nausee est illđ quod. ℞. cinamomi et cordumeni et sauine omniū ana. ʒ. x. myrrhe. ʒ. v. et sit dosis eius. ʒ. iii. omni die et alenatur cū hoc mūdificatio enixa et exit⁹ secūdine. ¶Et tyriaca diatesserō etiam est fortis in faciendo abortū et extrahēdo mortuum. ¶ Et ad infantez mortuuz sumantur. ℥. iii. aque rute et tantundez aque fenugreci decocti cū ficubus decoctōne multa. et origani. ℥. iii. et sumant̄ in potu Ipa enim lubricant mortuuz. Et qn̄z dat̄ in potu aque fr̄e q̄ntitas. lb. i. et puluerizatur d̄sup altee. ℥. i. et datur in potu et vomitur et fit sternutatō ¶Et datur in potu aqua rute plīma cū oleo de fenugreco decocto cū dactilis et est conueniens secūdine. ¶ Et d̄ pessarijs est medulla cordumeni de qua et ex aromatico fiat pessariū: et suppōat̄. Pessariuz forte. ℞. succi cucumeris asinini kirat. viii. confecti cū felle taurino et supponatur extrahit enim fetum mortuuz. ¶ Pessariū pauli. ℞. elleboꝝ nigrum et staphisagriā et aristol'. ro. et buchormarien et g̃na almezerion et pulpam colloquintide et ammoniacū terant̄ oia p̄t āmoniacū. Ipz nanqꝫ resoluit̄ i aq̄ et aggr̄gentur cū eo reliqua. et qn̄z ponitur cū eo fellis taurini exiccati ps. i. et fit ex eis pessariuz ¶Et iteꝝ aliud forte valde. ℞. salis ammoniaci triti. ʒ. x. āmoniaci. ʒ. iiii. cōficiatur sal āmoniacus cū resolutōne āmoniaci. et fiat ex eo pessariuz. et supponatur nocte tota eleuatis pedib⁹ super puluinar et initiat̄ iterum in eam qđ fit sicut decoctō apsinthij et sicut succus rute et sicut decoctō sauine et olm̄ de kerua.

¶ De instr̄o quo iniectō fit in matricē. C. xiii.

Oportet vt sit instr̄m quo iniectō fit triangulate extremitatis longū habens collū f̄m mēsurā longitudinis colli matricis mulieris que curat̄ et taliter vt ingrediat̄ os

matricis et sentiat mulier q̄ iam puenit in spatiuz intra matricem et initiat p ipz illud quod interficit et qd̄ lubricat et qd̄ extrahit.

¶ De regimine quorundam antiquoꝝ in extrahendo fetū mortuuz. C. xiiii.

Extractō fetus mortui et incisio eius cū ferro qū difficilis fit ṗus cōsideretur an sit salubris an sit non salubris. ¶ Si g° fuerit ex illis que salubres sunt sim⁹ audaces in curatōne eius. et si nō ꝓhibeatur illud. ¶ Mulieri enim c⁹ dispositō mala est accit sincopis cū vigilijs et obliuione et mollificatōne et dislocatōne: et qū vocatur non fortasse respondet: et qum clamat̄ alta voce respondet debiliter: deinde supuenit ei sincopis iteꝝ. Et de illis sunt que spasmat̄ur cū tēsione et pulsant eaꝝ lacerti et ꝓhibentur a cibo et est pulsus earū puus frequens. Illis v̄o que saluat̄ nihil accidit de hoc. ¶ Oz g° vt mulier resupinetur sup caput et sup dorsum suuz. et sit caput ei⁹ decliue ad inferiora et crura eius eleuata et contineant eam mulieres: aut accipiant ab omni latere si fuerit presentes. Et si non liget̄ pectus eius ad lectum cū ligamētis et non attrahat̄ corpus eius apud tensionē: deinde apiat obstetrix rectum colli matricis et inungat manuz sinistrā olo et aggreget omnes digitos in longitudine ꝓtensos et intromittat eos in os matricis et dilatet eos etiā cum eo qd̄ est supra ipos de olo. Et inquirat vbi oz figer̄ vncinos quib⁹ fetus extrahatur et loca eleuata vt figantur in eis vncini. et si ap ꝓximat ei qd̄ ĩuenit. ¶ Ista g° sunt loca in fetu qui descendit sr̄ caput oculi et os et collū et paulatim et sub mandibula et furcula et loca ꝓpinqua costis. Et sub hypocōdrijs. ¶ In fetu v̄o qui descendit sup pedes sunt ossa que sunt supra pectinem et coste medie et furcula: deinde teneat instr̄m quo extrahatur fetus cū manu dextra. et intromittat manū sinistrā sub vncino in eo quod est inter digitos suos et infigatur in ptib⁹ locoꝝ que diximus donec pueniat ad rem vacuam et infigatur ecōtra vncinus alius vt sit attractō eq̄lis et nō declinet ad ptez aliquā. Deinde tendatur et non sit tensio equalis in directo tm̄: imo in laterib⁹ etiam sicut fit in ablatōne dentium. ¶ Et oz in hora illa vt mollificetur tēsio: deinde intromittatur index inunctus et digiti ṗlimi in eo quod est inter matricem et corpus qd̄ retinetur. Et circūdent digiti eius circuitum.

¶ Qū g° sequitur fetus ƀz q̄ oz tunc ꝑmutetur vncinus ṗm⁹ ad locum altōrē. et ita fiat cū vncinis alijs donec egr̄diatur fetus totus cū attractōne.

¶ Qd̄ si egrediat̄ manus āte aliam et nō est poꝭis redditō eius pp ipius coarctatōnez: tunc oz vt ĩuoluat̄ sup ipam pannus vt non lubricet et attrahatur tādiu donec qū tota egreditur abscindatur ex spatula et ita fiat qum egrediuntur ambe manus ante adiutoria sua. et non est poꝭis eaꝝ reductō. ¶ Et silr̄ fiat de pedib⁹ qum nō cōsequitur eos ambos reliquum corpus. s. incidantur ex inguinibus ¶ Et si caput infantis est magnū: et accidit ei coarctatō in exitu: et est in capite eius aqua cōgregata: tunc oz vt intromittat̄ inter digitos phlebotom⁹: aut cultell⁹ spinosus: aut cultell⁹ quo incidūtur hemorroides nasi et pforetur cū eo caput vt effundat̄ aqua et detumescat. Et si aq̄ nō est et est necessarium vt extrahat̄ cerebrū eius fiat. ¶ Si aūt fetus est magni capitis nā: tunc oz vt findat̄ craneuz et capiat̄ cū tenalijs quibus extrahuntur dentes et ossa et extrahatur. Et si egr̄diat̄ caput et coarctetur pectus: et tunc findatur cū hoc ingenio loca que sequnt̄ furculā donec pueniatur ad ossa vacua: quarẽ effundatur hūiditas q̄ ē in pectore et detumescat pectus. ¶ Si autē non adunetur oz tunc ut scindatur et auferatur furcula. ¶ Qū enim aufert̄ obedit tūc ⁊ si fuerit inferius ventris apostū et fetus mortuus: aut viuus oportebit tunc etiam vt euacuet̄ sicut narrauim⁹ cū eo qd̄ est in concauitate eius.

Fet⁹ aūt qui egr̄dit̄ sup pedes attractō fit facilis ⁊ transpositō eius ad os matricis facilis. ¶ Qd̄ si coarctetur apd̄ ventrem et pectus oz tunc vt attrahatur cū panno et findatur ƀm q̄ narrauimus donec effundat̄ qd̄ ĩtra ipz est. ¶ Si v̄o reliq̄ mēbra auferantur et redeat caput et retineatur tunc intromittatur manus sinistra: et queratur cū ea caput et extrahatur cū digitis ad os matricis: deinde intromittat̄ in eo vncinus vnus aut duo ex illis quibus attrahitur fetus et trahatur. ¶ Et si os matricis iam coarctatum est pp apā calidū accidens ei: tunc non oz vt laboretur: imo oz tunc vt administretur effusio rerum pinguiuz ṗlima et humectatō et sessio in tina: et administrentur epithimata ad apiendū os matricis et auferatur caput sicut diximus. ¶ In illo autem qui de fetib⁹ egredit̄ sup latus si poꝭe est vt eñet̄ equet̄: tūc administrētur epithimata ad apiēdū os matricis que dixi⁹.

Et si non fuerit illud incidat̄ infans totus interius et necessaria est post administratōnem haꝝ rerum administratō spetieꝝ curatōnis apatū calidoꝝ que eueniunt in matrice: q̄ si accidat fluxus san. curet̄ cū eo qd̄ est in ca° suo.

¶ De regimine ꝑgnantis post abortū. C. xvi.

Quum abortit̄ mulier fetū oz vt suffumigetur cū bdellio et isopo et albarmel ⁊ glutine alboti et origano et sinapi albo vt currat san. et non ingrossetur: qr̄ retineat̄ et dolorē faciat.

¶ De extractōne secūdine. C. xvii.

Ingeniuz quidez in extractōne qd̄ administratur in ea absq3 medicamine ē vt sternutet cū aliquo eoꝝ que sternutare faciunt: deinde teneat ambas nares et os violent̄ qr̄ inspissatur venter et tenditur et lubricat secundina. ¶ Qūq3 appz secūdina tunc tendatur paulatim cū facilitate et nō sit in ea labor vt non abscindatur. ¶ Qū g° timet̄ abscisio stringat̄ illud qd̄ seq̄t̄ maū cū coxa mlieris ꝯstrictōne tēpata et elaboretur in sternutatōne. Qūq3 tardatur casus secūdine nō tendas eam tensione aliq̄: imo stringe eam ad coxas ambas ligatōne desup taliter vt nō ascendat. ¶ Et si fuerit adherens cū ꝓfunditate matricis tunc subtiliatō sit in sepatōne eius cū motu leui ad latera vt mollificentur ligamēta. Et oz vt non cadat in hoc labor omnino. Et si fuerit retentio eius pp vehemētiam oppilatōnis et cōstrictōnis oris stōi ingenietur vt carminetur: aut cū digitis: aut effusione vnguentorū calidoꝝ mollificantiū secūdū ꝓpinquiorē ꝑpatōnē situs mulieris q̄ posibil̄

est in ea. ¶ Et fortasse ē iacere eius cōuenientius ad illud. Et qn̄q3 adiuuant ad illud vnctōnes et empl'a lenificantia deforis sub ūbilico et alchatiz. ¶ Et qn̄q3 sufficit linimentum digitoꝝ obstetricis: ꝺ̄ inde regatur r̄gimento sternutatōnis et suffumigatōnū et tinarum et eoꝝ que bibuntur et ingeniet̄ omni ingenio. ¶ Ipa enim in quolibet spatio putrefit et lenitur et cadit. et adiuua te cū diureticis fortibus. et administra ei tiam decoctōnis vsnē: qm̄ facit ipā cadere. ¶ Et de illis que faciunt ipaz cadere est vt infundatur in matricē vnguentū basilicō. ¶ Ipm enim putrefacit eam et extrahit ipaz. ¶ Et qn̄ egredit̄ administretur ol'z rof. et similia. ¶ Et de his que adiuuant ad lubricatōnem eius ē vt in potu detur aq̄ rof. recentiū puluerizata desup altea: aut detur in potu: aut supponatur aliquid ꝺ̄ stercore accipitris. et administretur desup quod dictū ē de medicinis facientib⁹ abortiri fetum: et pessarijs ⁊ suffumigatōnib⁹. ¶ Et de suffumigatōnib⁹ bonis est helleborus al'. facta suffumigatōne cū eo. ¶ Et stercus columbinū etiā facta suffumigatōne cum eo. et aristologia facta suffumigatione. ¶ Et de antiq̄s fuerunt qui preceperunt obstetrici vt ī uolueret manum suaz in panno et intromitteret eam et acciperet secūdinam: sed hec cura est dolorosa: nam qn̄ nō egr̄dit̄ secūdina tunc ipā carminat̄ ⁊ egr̄dit̄ post dies. Ueruntn̄ parienti accidit dispositō maligna ppt̄ vapores malos ascendentes ex secundina ad cerebꝝ et cor et stōz. ¶ Oz g° vt succurrat̄ ad nocumēta eaꝝ cū suffumigatōnibus aromaticis et potu almeisus et diamuschi. ¶ Et administrent̄ epithimata sup cor et stōz. et medicie aromatice facientes cordi. ¶ Et quidā antiquorū locutus est de extractōne secūdine rmonē quem ego sua dictōne narro. ¶ Inquit ludus si remanet secundina in matrice post exitum fetus: tūc si os matricis est aptū et secūdina est suspensa que iam collecta est et facta est similis sper̄ in later̄ matricis. tunc exitus eius est facilis. ¶ Et oz vt calefiat manus sinistra et inungat̄ et intromittatur ad pfundū: et querat cū ea donec inueniat secūdinā cū collo matricis ānexā. oz vt trahat̄ nō fm rectitudinē qm̄ timem⁹ inde ɔuersionez matricis nz attractōne vehemēti: imo oz in p̄mis vt pmutetur cū facilitate ad latera dextra et sinistra: deinde addatur in q̄titate attractōnis. Ipa enim attrahit̄ tunc et separatur ex adherentia. ¶ Et si os matricis fuerit adunatū administra species curatōnis q̄s dixi tibi. ¶ Et si non fuerit virtus debilis administra r̄s mouentes sternutatōnem et suffumigatōnes cū speciebꝰ i vase. ¶ Et si aperit̄ os matricis tunc tu intromitte manuz et extrahe eam fz q̄ dixi⁹. Et si n̄ egreditur secūdina cū istis reb⁹ tunc non sollicite ris ex hoc. ¶ Ipa enim post dies paucos resoluetur et curret sicut currit aquositas sā. ¶ At v̄o augm̄tum odoris eius facit dolorē capitis et corrumpit stōm et angustiam facit. ¶ Quar̄ n̄ oz vt sollicite ris. Et oz vt n̄ sit abbreuiatō in administratōne suffumigatōnis cū rebus ɔuenientib⁹ ad illud. Inquit et iam exptus sum in hoc suffumigatōnem nasturtij et ficuuz siccaꝝ. ¶ Et alius locutus est fm'r monem quē scripsi⁹ fm mōm suuz etiam. ¶ Etiam vr̄ mihi ut ponant̄ medicie acute sicut ruta et prassiuz et abrotānū et ol'z de lilio et ol'z de alcanna tāte q̄titatis q̄ humefiant medicine sicce aggr̄get̄ totum illud in vase nouo et coopiatur caput eius et fiat in eo foram̄ puum et intromittatur in foramine canna et ponatur sub eo ignis. Qn̄q3 vno feruore bullierit remoue ipz et pone ipm sup prunas et appxima ipm scamno sup qꝺ̄ sedet mulier et pone cannā in vuluaz eius et coopi cū pannis plurimis ex ptib⁹ eius vt non egrediatur vapor et dimitte eam fm hunc mōm duab⁹ horis donec pmutet̄ secūdina. ¶ Qꝺ̄ si non sufficit illud et debilitat̄ vapor, in extrahendo ipam tunc tibi cōuenit vti ep'lis que abortiri faciunt fetū. ¶ Administratō nanq3 eoꝝ post vaporatōnē est fortior et penetrabilioris virtutis.

¶ De phibitōne ip̄gnatōnis. C. xvii.

Medico qn̄q3 necessariū est phibere ip̄gnatōnē in pua sup quam timet̄ de ptu. et in ea in c⁹ matrice est egritudo. Et in ea in c⁹ vesica est debilitas. ¶ Grauitas nanq3 fetus facit possidere scissurā in vesica: qr̄ inuoluntarie egr̄dit̄ vrina et nō pōt retineri vsq3 ad finez vite. ¶ Et de r̄gimine in hoc est vt p̄cipias in hora coitus vt caueat̄ forma ip̄gnatiua quā diximᵘ. et cū diuersitate inter duas spmatis eiectōnis et sepatōne cuz velocitate et p̄cipe vt eleuet̄ mulier cū cōplemēto coitus et saliat ad posteriora saltus vsq3 ad. vii. ⁊ ix. fortasse enim egrediet̄ spma. ¶ Incessus aūt puus et saltus ad anteriora q̄escere facit spma fortasse. ¶ Et qn̄z adiuuat ad lubricitatem spmatis ut sternutet. ¶ Et de illis que oz cōsiderare est vt supponatur ante coitum et post ipz alkitran: et vngatur cū eo virga. et sil'r cū ol'o balsami et cerusa: et vt supponatur ante et post pulpa ḡnati et alum̄. ¶ Et suppositō etiam sumitatis caulis et semīs eius apꝺ̄ mundificatōnem et apud coitum. et post ipm est in hoc fortis. et p̄pe qn̄ ponit̄ in kitran et submergit̄ in calamēto. et suppositō folioꝝ algarab post mundificatōnē. et p̄pe qn̄ cū hoc sunt submersa in aq̄ folioꝝ algarab. et sil'r pulpa colloquintide et albe guerese et scorrie ferri et caulium et scamonee et seminis caulis ptes equales aggr̄gentur cū kitran ⁊ et supponantur. ¶ Et suppositō pipis post coituz phibet conceptōnē. et sil'r suppositō stercoris elephantis sola. aut cū suffumigatōne cū eo in horis p̄dictis. ¶ Et de ebibitis est vt in potu dent̄ aque albedarugi. ʒ. iii. phibz enim ip̄gnatōnez.

¶ De mola. C. xviii.

Quandoq3 accidunt mulieri dispositōnes similes dispositōnib⁹ p̄gnantiū ex retētōne menstruoꝝ et alteratōne coloris et casu appetitus et adunatōne oris matricis. et qn̄q3 est cū hoc durities quedaz. et qn̄z est in ea aliquid duritiei in matrice tota. et accidit inflatō ambaruz mamillaꝝ et repl'o eaꝝ. et qn̄z accidit earū apatō et sentit in ventre suo motum qui est sicut mot⁹ embryonis et magnitudinem corpis q̄ est sic q̄titas embryonis qꝺ̄ mouet̄ p cōpressionez dextra et sinistra. et qn̄z remanet sic ānis. iiii. aut. v. et qn̄z ptenditur vsq3 ad finem vite et non recipit curatōnez. Et qn̄z accidit ei sicut hydropisis et inflatio uētris. ¶ Sz q̄ tēdit ad durtiē n̄ clāat uoce tympāi. Et qn̄q3 accidit dolor pariendi et angustia et cum

INDVS.

hoc non parit: imo qñ est causa in eo tensio et inflatō in venis mensture qr non deponit aliquid. ¶ Et qñ deponit frustū carnis cuius est forma quedam speties nō cōprehendunt. ¶ Et quandoque est illud quod egreditur tm ventositas. Et quandoque sunt superfluitates aggregate: quarum egrediuntur cū san. primo ex eo quod retinetur. Et mola ex omnibus istis est divisio secūda. et est eadem nominata mola: et alia ab illa nō dr mola et nominatur psice naduce. ¶ Et causa in generatōne huius frusti carnis fm quod existimatur sunt due res quarum vna est multitudo materierū effusarū ad eam cū vehementia caliditatis. ¶ Et secūda est coitus in quo matrix cōprehendit aquam mulieris et extendit eam cū nutrimēto. et pp defectū virtutis masculinitatis nō cōcipit. ¶ Et de signis decernentibus inter mola harū spetierū. et inter pgnatōnem verā est quod res illa non mouetur nisi in hora quadā: deinde post illud non mouet et est duritiés ventris cū ea vehementior duritie ventris pregnantis cū cōceptōne va. ¶ Et sunt mulieris manus et pedes molles valde cū minoratōne. Et signa discernentia inter speties alias et est mola. est existimatō quod ē ebryō et fetūs corpus formatū in matrice Et multotiens accidit ex mola illud quod accit apatē matricis et ex accidentibus colice pp cōstrictōnem aborbo: quod accidit dolor vehemēs: licet multotiens hñs molam patiat ex apate colice. ¶ Et in colica quidem ventosa iuuamētū fit cū dactilis indis. et cū eo quod vocant affeim et similibus. Ipsa enim resoluūt ipm dolorē et cū hoc extrahūt molā.

¶ De cura. C. xix.

Regim in ea est paucitas motus et dimissio exercitij et resupinatō in dormiendo cū eleuatōne inferiorū. et phibitō inferiorū a later in feriore. et si indiget phlebotōia et euacuatōne et vomitu fiat. ¶ Et in reliquis curatōnibus fiat curatō apatū gūatiuorum et cū mollificatiuis scilicet emplis et vaporatōnibus et embrocis et tinis et ex eis que abortiunt et abortū faciunt post illud qñ enim resoluunt mām facientem molā. et quod ei simile est et quandoque eijciunt eam. Et multotiens sufficit in ea labor dandi in potu logodion: et dandi in potu olm alkekengi est enim vehementis iuuamenti in hoc.

¶ De signis natalibus et non naturalibus partus. Cam. xx.

Figura nālis ptus est vt egrediatur sup caput suū fm rectitudinē oris matricis absque inclinatōne manibus eius extensis sr coxas. et que est pter illā est nō naturalis. sed que ei ppinquior est. est vt egrediatur sup pedes suos: et egrdiantur manus eius extense sup coxas. ¶ Quod si caput declinat a rctitudine: aut remouentur manus a coxis et egrediūt pedes et retinetur manus tunc est mala. ¶ Et forme exitus mali qñ interficiunt fetum et matrē. Et quandoque euadit ex eis mater et morit fetus pp illud quod aduenit ei de labore. ¶ Et accidit ei apatō exteri qui plongatur et non sedat in tribus diebus. ¶ Et quandoque pducit ad apata calida et euadit fetus et moritur mater. ¶ Et qñ quandoque pfocatur in huiusmodi puer et moritur pfocatus.

¶ De difficultate ptus. xxi.

Difficultas ptus: aut fit causa pgnantis: aut cā fetus: aut cā matricis: aut secundine: aut cā vicinantium et cōmunicantiū: aut causa hore ptus: aut cā obstetricis: aut pp causas pmitiuas. ¶ Fcā vero cā pgnantis est vt sit stricta aut debilis passa egritudines: aut famē: aut sit timida: aut nō cōsueta impgnatōni: aut ptui: in mō tunc ē pmū quod parit quod est timor eius maior. et dolor ipsius vehemētior: aut est anus debilis: aut est plme adipis: aut est vehementis pinguedinis habentis strictum almezen cuius mezen non dilatat et non adiuuat mēbrū vehementis frigoris cōpssione lacertorum ventris vel ē pue tollerantie i dolore et est vehementis pmutatōnis et inquietudinis quod pducit illud ad cām aliam et est alteratō figure infantis ab eo quod cōuenit. ¶ Fcā autē cā fetus: aut est pp genus eius. ¶ Femina enim penitus ē difficilioris partus quam masculus: aut est pp magnitudinē eius: aut magnitudinem capitis eius: aut grossitudine corporis eius: aut pp multam eius puitatem: aut leuitatem quod nō submergitur cū fortitudine animali: aut pp alteratōnē creature ab equalitate facilis lubricitatis: sic si sit sic ille qui habet duo capita: aut quē cōprimit numeratō embryonū. fortasse enim in ventre vno sunt. v. imo qñ ē numeratō maior illa qui pui sunt et diuersi. ¶ Et quandoque est numeratō plma valde in cisti vna. Et qñ quandoque est difficultas ppea quod est mortuus: quod nō fit ei adiutoriū pp motū eius: aut est debilis et fit puum adiutoriū pp motū eius. Et quandoque fit difficultas pp ea quod figura eius exitus est nō nālis sicut si egrdit sup pedes suos: aut sup latus suum. et manus eius sunt plicate sup coxas et genua eius. et istud fit p pt corruptōnē mortuus embryonis: aut ppt multitudinē inquietudinis patientis. ¶ Et ex eis que securitatem faciunt eius est vt sint inquietudo ptus et dolor decliuis ad inferiora et sit anhelitus bonus. ¶ Fcā vō cā matricis est vt sit matrix pua in qua coangustat incessus: aut sit sicca valde in qua nō sit lubricitas: aut sit in ea cōstricta valde in creatōne: aut ppt cōsideratōnē ab vlceribus et reliquis spetiebus cōstrictōnis aut sit in ea aliq egritudinum malarum sicut phlegmō aut vlcera: aut ragadie: aut hemorroides in matrice: aut fuit iam clausa quare scissū fuit siphac ab ore matricis scissione nō cōpleta: quod est eius dispō sicut dispositō cōstrictōnis matricis in creatōne. ¶ Fcā autē pp secūdinam est ut secūdina non disrumpat pp grossitudinem suam: quod non reperiat fetus euasionē aut rumpatur ab eo velociter et egrediantur humiditates plme ante cōplemētū fetus quare non inueniat euasionē.

¶ Fcā vō cā vicinantiū est vt sit in vesica apa: aut nocumētū aliud ex fixione vrie et aliis: aut sit in intestino fex sicca plima: aut apa: aut colica alterius generis: aut hemorroides: aut ragadie ani: et sic si sint ilia mulieris subtilia. ¶ Fcā aūt cā hore ptus est vt sit fetus velox in administratōne partus et ordinatōne in eo et non depastus est a qualibus genere rei sup se sic sepe contingit illud: sed preuerauit: quod accidit quod difficilis factus est ptus eo nō existente forti. Et si fuerit fortis fm quod oportet erit debilis fm quod oportet. ¶ Fcā aūt pp causas primitiuas est sicut si forte fiat frigus: quod fortis fiat cōstrictō mē-

broꝝ ptus et ꝓpt̄ illud multiplicatur in regionib⁹ septentrionalib⁹ et in ventis septentrionalib⁹. Et fit in regionib⁹ et temporib⁹ frīs difficilior. Et qñ͂z ꝓducit huiusmōi difficultas ad magnificatō nem ventris et inflatōnem mirac: aut fortis fiat calor: qr̄ fortis fiat mollificatō virtutis: aut adueniat ei tristitia. Et sic si mulier sit plm̄ vtens aromaticis et odoramēto aromatū. et fiat matrix ei⁹ assidue attractōnis ad supiora: q̄pp nō oꝫ apō difficultatē ptus et casuꝫ virtutis vt olfaciat aromatica sup retentōne necessitatis in reductōne virtutis et si cadat. Et mltotiens ꝓducit difficultas pt⁹ ex causis p̄dictis et ex medicamine constrictiuo et inspissatiuo ad hoc vt incidantur vene in pectore et pulmone: qr̄ ꝑducit ad sputū san. et tussiꝫ et pthisiꝫ. Et qñ͂z ꝓducit ad incisionē neruoꝝ et lacertoꝝ ꝓp vehemētiaꝫ eius quod accidit de tensione cū paucitate cōplementi ꝓpt̄ defectum lenitatis et lubricitatis: qr̄ ꝑducit ad spasmū. Et qñ͂z ꝑuenit res in q̄busdā earū ad hoc vt findatur mirach ventris. ⁊ illō ē qñ͂ r̄fluit inspissatio.

De signis. C. xxii.

Sunt vt sentiat dolorē ante ptū et post ipꝫ in anterioribus: nam si declinat ad pectinē facilis fit ptus. et si declinat ad posteriora difficilis

De regiminine eius quam ledunt partus accidentis. Cam. xxiii.

Qum p̄gnans ap ꝓpinquat ptui necessariū est tunc vt assiduet balneatōnē et tinaꝫ. Et melius est vt fiat extra balneum ut ñ debilitet: qr̄ mollificet aut administretur inunctō pectinis et dorsi et coxaꝝ cū eis que sunt sic olꝫ anetinum et camemillinū et de keiri et alia ab illis et assiduet suppositōnē aromaticoꝝ et effundatur in maceria sua ceratoria subtilia et olea mollificantia et mucilagines mollificantes sicut adeps galline et anseris īpinguate tepida non frā. sed sit ad caliditatē ꝓpinquior et ꝓpe qū est siccitas vulue. et corporis totius cū vulua. Et oꝫ vt in potu dentur ꝓpt̄ difficultatē ptus mēse vno omni die in ieiunio mucilagines sic mucilago cydonioꝝ cū mucilagine se. lini. Et silr̄ detur ei in potu in diebus doloris ptus aqua fenugreci. et sit cib⁹ eius ex olerib⁹ lenificatiuis et alessidabegi et caro pinguis et gallina pinguis et interdicantur ei stiptica. Et oꝫ vt suffumiget vuluam suaꝫ cū muscho et aromaticis. Qūqꝫ p̄sens est ptus et incipiunt accidentia eius comedat reꝫ pauce q̄ntitatis et multi nutrimenti et bibat desup vinū odoriferꝝ. Deinde oꝫ vt sedeat mulier hora vna et tendat pedes suos deinde r̄supinetur sup dorsū suum hora vna: postea surgat subito et ascendat g̃dus et descendat ⁊ clamet. Qū g° apit̄ os matricis parum et incipit augmētari et apiri: tunc oꝫ vt suffumiget q̄ntū poſe est et ꝓpe qū scinditur siphac et laboret siti ⁊ apiat os suum q̄ntū pōt et intromittat aerē plm̄ attrahendo ipꝫ narib⁹ q̄nto plus pōt. Hoc enim extrahit fetum et secūdinaꝫ. et melius sup quod sedet̄ apud ptum est scamnū posito puluinari post ipsam. et istud fiat post aptōneꝫ oris matricis. Qđ si mulier fuerit pinguis iaceat sup ventrem suum et ponat caput suuꝫ sup terram et intromittat genua sua sub ventre suo vt cōp̄mat̄ os matricis cū vulua eius: deinde inungat vuluaꝫ suaꝫ cū lenificantib⁹ p̄dictis. Et oꝫ vt dilatet̄ et apiatur cū digitis. Qū g° facit illud et coarctatur venter eius parit velociter ptu quadrupedū. Qūqꝫ apparet secūdina scitur ꝙ fet⁹ ap ꝓpinquat. et si nō scindit̄ ꝓpt̄ grossitudinē suam oꝫ tunc vt scindatur vnguib⁹ aut instr̄o nominato lingua assumpto inter duos digitos cū facilitate ne inueniat fetū et ledat eum donec scindat̄ et curret humiditas et lubricet fet⁹. Qđ si tu administras scissionē secūdine et fetus nō ē ꝯplet⁹ īcurrat̄ r̄ꝫ accidētia pt⁹ euadēdi ⁊ ꝓlōgat̄ spatiū et exiccatur vulua sequere illud effundēdo lubricantia et ceratoria subtilia et mucilagines in vulua et adipes liquefactos et albumē oui et vitellū eius. est. n. regim̄ mirabile.

De regimine eius in q̄ fit difficilis ptus absqꝫ scita mediciaꝝ. C. xxiiii.

Quando, difficilis fit ptus tunc fac eam odorar̄ odores delectabiles cū q̄ntitate ꝓua. et si virtus fuerit debilis da ei in potu aq̄ carnis et ciba eam cibis bonis pauce q̄ntitatis sicut sunt sorbilia oua et similia. et da ei ī potu cados vini odoriferi aromatici: deinde fac eaꝫ sedere: et tempera sessionē eius: si est hyēs accende ignē plꝫ: et si est estas euenta eam: et fac eaꝫ sedere vsqꝫ ad hypocōdria in aqua tepida ad caliditatē aliq̄ntulaꝫ declini et ꝓpe cōca in qua decocti sunt. M. x. calamēti. et suppōe ei collyriū ex eis q̄ sunt sicut myrrha: et inunge pectineꝫ eius et mēbra ptus eius et dorsū ipsius cū cerato et adipe tepidis. et ꝓpe si fuerit causa frigus. et silr̄ mucilaginib⁹ et lubrificantibus. Et qñ͂z est tibi necessarium vt clisterizes cū eis vuluam eius ita vt precipias vt ponat̄ sub anchis eius et sit ip̄a resupina sup puluinar et eleuentur pedes et appiantur coxe eius q̄ntū poſe est et effunde in eam lubrificantia et alia similia cū iniectōne vltima in canna c⁹ longitudo sit longitudo matricis et plus. Et dimitte eam vna hora vsqꝫ° testentur mulieres ꝙ os matricis eius iam apitur. et ꝙ humiditates iam incipiunt curreꝛ: tunc g° fac eam sternutare et fac eā sedere super scamnum et precipe vt exp̄mat inferiora vētris sui ⁊ ꝓcipe ei vt exp̄mat se et ꝯp̄me ilia eius. Ipa enim pariet. Et fortasse quādoqꝫ indigebis vt aperias vuluaꝫ eius cum instr̄o quo claues extrahuntur vt aperias os matricis eius et apiatur. Et oꝫ vt experiantur sup eam figure iacendi sup ventrē et sup facieꝫ extensis manib⁹ et resupine et alie. et cōsidera que illaꝝ facit ap ꝓpinq̄re caput in fantis vulue et alleuiat ptum et caue ne dimittas obstetricē laborare in receptōne et in dimissione vulue eius cū lubricatiuis. ꝙ si hoc regimē nō excusat adiuueris cū medicinis ⁊ suffumigatōnib⁹. Qūqꝫ das in potu ex medicis alleuiantib⁹ ptū ex pilulis et alijs et non parit: oꝫ vt sorbeat ī hora meridiei de iure faseoloꝝ et ciceris cū olo sisamino: deinde qū securus fueris p̄cipe ei vt supponat aliqđ de suppositorijs que dicemus et dormiat sup ip̄m postea qū mane fuerit factum suffumiga eam cū aliqua suffumigatōnū q̄s dicem⁹: deinde itera dare in potu medicinā. Si aūt nō cōfert administra epithimata dorso et vm

bilico cũ aqua rute cõfecta cũ farina al fceilem et qum fortior fit dolor et ppe ppt frigus ponatur in vulua olz calefactũ qđ dicetur in atidotario. ¶Et antiqui quidẽ pmi dixerunt in extrahendo fetum ingeniũ in ca. motuum c⁹ nos relatõnẽ dimisim⁹ ppt puitatẽ fidutie in ipo.

¶De regimine eius c⁹ gemini pedes egrediuntur ãte caput. C. xxv.

O Portet vt subtiliatõ sit vt reducantur pedes et cõuertatur cũ subtiliatõne: ita vt equet sedens et eleuẽt crura ei⁹ donec descendat caput eius. q si nihil de hoc est pose ligetur genitus cũ vitta linea et extrahatur. et si ñ est pose vt fiat sine incisione fiat illud fz mõm qui dictus ẽ ingenito mortuo.

¶De regimine eius c⁹ fetus egrditur super latus suuz. Cam. xxvi.

E St' pxim illi et equetur cum eleuatõne ad supiora: deinde cum sessione et lenificatõne cũ facilitate.

¶De regimine eius q̃ parit apostemate in matrice eius exñte. C. xxvii.

A Dministrentur sup eam cerataria et olea: deinde administra ei illa que scripsi tibi debeř fieri in pingui de forma ptus et aliis.

¶De regimine eius c⁹ partus fit difficilis causa magnitudins. C. xxviii.

O Portet vt inueniat obstetrix possibilitatez huiusmõi fetus: qř subtilietur in extractõne eius paulatim: tunc si valet illud in eo bene ẽ et si non liget eum cũ margine panni et trahat eum subtiliter valde cũ quibusdã attractõnib⁹. q si illud non cõfert administrenť forcipes et extrahatur cũ eis. si vo nõ cõfert illđ extrahatur cũ incisione fm q facile sit et regať regimine fet⁹ mortui.

¶De regimine ei⁹ c⁹ partus fit difficilis causa mortis fetus aut malitia figure partus cũ qua nõ spať vita. C. xxix.

A Dministrenť medicine extrahentes fetũ mortuũ de his que dicta sunt et dicentur. q si illud nõ cõfert suspendatur cũ vncinis et incidať frustatĩ et extrahatur et festina ad hoc anteq̃ inflet. Si g° fuerit caput magnum et poliis fuerit eius cõq̃ssatõ: aut icisio ut currat qđ est in ipo fiat.

¶De reg imienau fee ei⁹. Cam. xxx.

A Spgať aqua sup faciem eius si non timetur reuersio ptus et viuificetur virtus eius cũ aromaticis et fac eã sumere aq̃ carnis cũ vio et spetieb⁹ odientib⁹.

¶De medicinis facilẽ efficientib⁹ ptuz. Cam. xxxi.

O Mnes medicine que educunt vmes et ascarides extrahunt fetũ. et qũ in potu sumit mulier de corticib⁹ casiefistule. iiii. auř. parit statim et sumeř in potu assaz et castoreum est bonũ et vltim. et sumeř in potu cinamomũ est bonũ valde. ipz enim accidentia ptus alleuiat et ptũ. ¶Et itez decoctõ foliorum altee romane cũ aq̃ et melle est ex eis que alleuiant ptũ valde quoniaz alleuiat accidentia ptus et ptum. ¶Et iteurm aqua fenugreci alleuiat partum valde.

¶Et itez medicamẽ bonũ et vltim ẽ vt sũať capillus uẽeris et dissoluať cõtrit⁹ cũ sirupo rof. et aliquantulo olĩ et sumať in potu. et silř pullegiũ. ¶Pilule bõe q̃ sũt quozdã medicoz me nup pcedẽtiũ et q̃s mihi attribuerunt quidam postremi. ℞. cinamomi et sauine amboz ana. ʒ. x. casie bone. ʒ. vii. cinami et myrrhe et aristol. ro. et costi amari omnium ana. ʒ. v. storacis et opĳ amboz ana. ʒ. ii. muschi de fallo. ʒ. i. q̃rtã fiant ex eis pilule et dentur in potu auř. iii. in duab⁹. ℥. vini antiqui et qđ magis diligendũ est: est ut minoreť opĩũ et sufficiat de eis. ʒ. i. ¶Pilule alie bone. ℞. sauine. ʒ. x. et rute. ʒ. v. et g̃noz barmel. ʒ. iiii. ⁊ asse et ãmoniaci et rubee omnium ana. ʒ. iii. fiant ex eis pilule et bibantur ex eis. ʒ. iii. cũ decoctõne puocante mẽstrua. sicut est đcoctõ de sauia et pullegio et rubea et cũ decoctõne faseoloz rubeoruz et cũ succo rute ¶Pilule bõe. ℞. sauine. ʒ. ii. asse ãmoniaci rubee omnium ana. ʒ. ſ. et sit dosis vna. ¶Et itez aristologie lon. pipis myrrhe omnium eq̃les ptes fiant ex eis pilule et sit dof. ʒ. iii. omni die cũ. ℥. i. aq̃ lupinoz sunt enim abortũ facientes ptũ alleuiantes mũdificãtes matricẽ cũ fortitudie. ¶Et silř illis in suis dispositõnib⁹ est illud qđ. ℞. bdelliũ subalbidũ myrrhã et sauinam de quo fiant pilule auellanis silẽs et bibať qm̃ alleuiant ptũ.

¶Confectõ bona valde de q̃ dř q non equať ei aliqđ. ℞. myrrhe et castorei et storacis omniũ ana. auř. i. cinnamomi sauine amborum ana auř. medium cõficiantur cũ melle cuius dosis sint duo auř. et melius est vt detur in potu cũ vino est enim ultima. ¶De ẽplis et epthiatib⁹ ¶Sũatur đcoctio pulpe colloq̃ntiđ et succ⁹ ei⁹ q̃ hũida ẽ ẽ melior ⁊ misceať cũ ea succ⁹ rute ⁊ põať i ea aliq̃d myrrhe et liniatur cũ ea pectẽ vsq; ad vmbilicũ. ¶Suppositoria fortia i faciẽdo đscẽdř illđ qđ sepať. ¶Submergatur lana in succo pulpe colloquintide et succo rute et supponať: aut supponatur aristol. etiam in lana: aut supponať buchormarien: aut staphisagria et cucumer asinin⁹ et cõdisi: aut supponať collyriũ ex helleboro et oppoponaco et felle taurino facit enim descendere viuum et mortuuz. ¶Medicine facientes illud cũ ppetate. ¶Dř oz vt difficultatẽ teneat patiens in manu sua sinistra magnetem: aut liniať cũ cineř vngule asini qm̃ est vltim aut suffumigeť cũ ea. Et silř vngula equi. Et silř suffumigatõ cũ olo piscis saliti. et dř q si suspendať corallus etiã in coxa dextra cõfert difficultati ptus. ¶Et dř q si suspendatur sup coxã eius storax aphricana non adueniet ei dolor. et dř q si terať croc⁹ et conficiatur et fiat ex eo nux et suspendať sup eam expellit secundinã. ¶Suffumigatõnes. ¶Suffumiga eam cũ myrrha qm̃ est bõa ualde. et itez cũ myrra et galbano et castoreo confectis cũ felle vaccino. Sumať ex eo auř. i. et suffumigeť cũ eo: aut sumanť sulfur citrinũ et myrrha rubea et fel vaccinũ et oppoponacum et galbanuz et suffumigetur cũ eis ¶Et suffumigatõ cũ spolio spentis: aut cũ fimo columbino est alleuians et fortasse interficit suffumigatõ cũ spolio spentis fetuz. ¶Et suffumigatõ cũ oppoponaco solo alleuiat et cuz stercore accipitris.

¶De regimine in fantis qũ nascit. C. xxxii.

Hanc rem ꝓsecuti sum⁹ in li° vniuersalium q̄r queratur illic.

De suppositorijs enixaꝝ. C. xxxiii.

Part⁹ nō extendit̄ in masculis vltra. xxx et in feminis vltra. xl. dies et plus parū: ⁊ accidūt fetis egritudies plīme sicut fluxus et retentō san. q̄r ꝑducit fluxus san. ad casū v̄tutis et ꝑducit retentō mēstruoꝝ ad fe. prauas ⁊ ad apāta praua et mł̄totiens accidit exitura ex ptu difficili. et quandoq̧ accidit eis inflatō ventris: et fortasse moriuntur. Et san. quidē ptus vehementioris est nigredinis ꝙ san. mēstruoꝝ: qm̄ est retētōnis longioris spatij.

De regimine multitudinis sanguinis eius. Cām. trigesimūquartū.

Qum multiplicat̄ fluxus san enixe oꝫ vt cū vitta ligentur manus eius et ponant̄ sup ventreꝫ eius panni infusi in aceto ⁊ supponant collyria ex eis que sunt sicut balaustie ⁊ karabe et rose et tus cū vino pontico. et oꝫ vt deuitet medicinas cauterizantes. ip̄e enim sunt male matrici pp neruositatem eius. et de illis quib⁹ inest ꝓpetas in hoc fm ꝙ d̄r est suspensio stercoris porcini in lana et suspendat̄ in coxa eius.

De regimine paucitatis san. ei⁹. C. xxxv.

Qūādoq̧ parit: aut abortit̄ ⁊ timetur ꝙ sā. eius minoretur: aut appꝫ illud: tūc rectius est vt sollicitudo sit in ꝓuocatōne san. eius et attenuatōne eius: nam qum retinet̄ facit accidet̄ apāta. Et sternutatō i hoc ē iuuatiua. Et de medicinis quib⁹ fit suffumigatō in hoc ē ut suffumigetur cū sinapi et harmel et bdellio et myrrha. Et iteꝝ suffumigetur cū oculo piscis saliti: aut cū vngula equi aut asini. Si aūt illud n̄ excusat aliquid tunc necessaria est phlebotōia saphēe vt extrahat san. et ꝓhibeat nocumentum replōnis et apātōnis eius et fortasse ꝓuocabit. Et phlebotomia vene curuatē poplitis ē fortior.

De regimine febriū ei⁹. C. xxxvi.

Aqua ordei confert ei. ip̄a enim cū hoc non retinet menstrua. Et sil̄r ḡnata dulcia. Et plm̄ quidem febriū eaꝝ est ppt̄ retentionem menstruoꝝ. Qū g° curatō fit cuꝫ phlebotomia saphene fit iuuamētū cū ea.

De regimine inflatōnis ventris eius. Capitulū. trigesimūseptimū.

Detur in potu diamārte et detur in potu alkekengi et detur in potu serapinuꝫ et origanum et mastix cū eq̄litate.

De regimine doloris matricis. C. xxxviii.

Sedeat in aqua tepida et inungat loca sua cū olo viol. dulci tepido.

De rgimine vlceꝝ eius. C. xxxix.

Curentur cū vnguento albo. et similib⁹ ex vnguentis cōuenientib⁹ vulneribus sup m̄bra neruosa.

Tractatus tertius de reliquis egritudinibus matricis exceptis apostematibus et que currunt cursu eorum.

De iudicijs menstruoꝝ. C. i

Menstrua tempata in q̄ntitate et q̄litate sua et in tēpore suo currente fꝫ cōsuetudineꝫ suam nāle m in omni spatio sunt causa sanitatis mulieris et mūdificatōnis corpis ei⁹ ab omni nocumēto in q̄ntitate et q̄litate: et faciunt ip̄ā acquiret̄ castitatem et paucitatem desiderij. Et mēsuratō eq̄l est vt menstruet̄ mulier in omni mēse vsq̧ ad. xxx. dies et qd̄ est supra illud et quod est infra illud qd̄ cadit in quintodecimo et septimodecimo est non nāle. Et qū alterantur menstrua ab eq̄litate a dispositōne sua nāli sunt cā egritudinū plurium. Et paꝝ quidē accidit vt alterentur in tempore suo. Et ex nocumēto alteratōnis menstruoꝝ ꝑuenit̄ ad additōneꝫ debilitatis mulieris et alteratōnē forme ei⁹ et paucitatē conceptōnis ei⁹. ⁊ ex mł̄titudine abortus ei⁹ et ptus ip̄ius ad d̄bilitateꝫ fetus qū nascitur. Retentō aūt menstruorū et paucitas eoꝝ cōmouent in ea egritudines replētōnis omnes et ꝑ̄pant eam ad apāta: et dolores capitis et reliquoꝝ membroꝝ et tenebrositatē visus et ꝑturbatōnem sensus et fe. et multiplicatur cuꝫ ea replō vasoꝝ spmatis eius: q̄r fit desiderans n̄ casta et non suscipiens filium ex ip̄gnatōne ꝓpter corruptōnem matricis eius et spmaticis ip̄ius: et perducit cum eo res ad prefocatōnem matricis et stricturam anhelitus et retentōnem eius et pulsū cordis et sincopim et singultū: et qn̄q̧ morit̄. et accidunt ei difficultas et distillatō ppt̄ oppilatōnem mat̄ieꝝ. Et qn̄ꝫ accidit ei sputum san. et vomitus eius et ꝓp̄e in virginib⁹ et cursus eius fluxu ventris. Et diuersificantur iste egritudines ex eis fꝫ diuersitatē cōplōnis eius. Nā si fuerit cholerica generabuntur in ea egritudines cholerice. Et si fuerit melancholica generabuntur in ea egritudies melīce. Et si fuerit phl̄atica gēerabūt̄ i ea egritudies phlegmatice. Et si fuerit sāguinea generabuntur in ea egritudines sanguinee. Et de mulieribus quidem est c⁹ ablatō menstruoꝝ festinat q̄r in. xxxv. et etiā. xl. āno fit finis uite sue. Et d̄ eis est in qua tardat̄ illud vsq̧° ꝑueniant. l. anni. Et qn̄ꝫ ꝑuenit retentio mēstruoꝝ ad alteratōnem dispositōnis mulieris ad purpureitateꝫ fꝫ ꝙ d̄r in ca. retentōnis menstruoꝝ. et qn̄ꝫ apparet in ea c⁹ m̄strua abscindunt̄ lac et sīḡt illud. Et qn̄ꝫ accidit retentō menstruoꝝ: pp tortuositatē matricis.

De suꝑfluitate menstruoꝝ. C. ii.

Superfluitas in hoc qn̄ꝫ fit fꝫ semitam q̄ nā expellit suꝑfluitates qd̄ quid̄ est laudabile qū nō ꝑducit ad suꝑfluaꝫ turpitudinem et cursuꝫ quo non indigetur. Et qn̄ꝫ fit fm semitam egritudinis: aut ppt̄ dispositōneꝫ in matrice: aut ppt̄ debilitatem matricis: et illa est deterior que fit ppt̄ malitiam cōplōnis alicuius: aut ppt̄ vlcera et corrosionem et hemorroidas et fricatōnē et ragadias: aut ppt̄ aptōneꝫ orificioꝝ venaꝝ et abscisionem eaꝝ et scissuraꝫ ip̄aꝝ ppt̄ causā corporeaꝫ: aut extrinsecā ex corruptōne et ꝑcussione: aut casu: aut similib⁹: aut malitia ptus et difficultate eius: aut ppt̄ vehementiā oneris. Sc̄a autem causa san. aut est ppt̄ multitudineꝫ et dominiuꝫ ei⁹ et exituꝫ ip̄ius cū uirtute: aut nō cū virtute

naťe et rectificatōne eius. ¶ Et nos quidez iam di
xi⁹ illaz que fit regimine nāli q̄ ambe sunt diuer
se. lz sint ambe cōpares in hoc ꝙ vtreqꝫ nō retinē
t̄ nisi qū adest debilitas: aut ꝓpť ğuitaté san. sup
corpus ꝓpť debilitatem in corpe: lz ñ sit san. tran
siens eq̄litatez in q̄ttitate et q̄litate sua: aut ꝓpter
acuitatem san. aut tenuitaté et subtilitatem eius:
aut ꝓpť caliditaté eius: aut ꝓpť multitudiné aquo
sitatis ei⁹ et humiditatis. ¶ lz omnis fluxus san. ici-
piat paulatiz subtilis: deinde incipit ꝓculdubio p-
uenire ad grossitudiné: deinde descendit et puenit
ad subtilitaté ⁊ paucitaté et aquositaté. ¶ Et hec ē di
spositō in omni fluxu san. obquacūqꝫ causaꝝ fit.
¶ Et causa in hoc ē ꝙ orificia vēarū et incess⁹ vento
sitatis sunt in ꝓmis stricta et in fine eius cōstringū
tur iteꝝ: et adunanť ꝓpť siccitatem. ¶ Et qū sup
fluit fluxus san. seq̄ť cū debilitas appetitus et debi
litas digōnis: aut inflatō extremitatū et corpis et
malitia coloris. et qñqꝫ pducit ad hydropisiz. ¶ Et
qñz pducit multitudo exitus san. ad dominiū cho
lere: qr̄ accidunt fe. cholerice mordicatie ꝓpť iflā
tōnem caliditatis mordicatiue q̄ equať p san. ¶ Et
accidunt iterū horripilatōnes. ¶ Et qñqꝫ accidit hec
caliditas in casu appetitus cibi qué fecit forte neces
sariū debilitas caliditatis ⁊ addit in casu appetitus
stōi pp defectū san. et accidit dolor in dorso ꝓpť
tensioné neruoꝝ positorū in illo loco. ¶ Et quandoqꝫ
multiplicatur fluxus sanguinis ex matricib⁹ cū mľ
titudine hūorū.

¶ De signis. Ca^m. iij.

Eius qd̄ q̄ est f̄m semitā expulsionis nā
lis signū ē ꝙ nō seq̄ť eā nocumétū: imo
pducit adiuuamétū eius et non aduenit
ei lesio neqꝫ alteratō virtutis. et pl̄m quidem ac-
cidit in pinguib⁹. ¶ Fcē vō cā replōnis cōmunis quaz
expellit nā a dominio eius qr̄ expelliť: signū est re
plō faciei et corpis et exuberatō venarū et alia ex
signis replōnis. et qñz est cū ea dolor et qñqꝫ non
fit. et dū non d̄bilitat nō retineť et cognosciť do-
minans cū san. vt exiccetur san. et ꝯsideretur an co
lor eius declinet ad albediné: aut citrinitaté: aut
nigrediné et purpureitaté: qr̄ euacuať humor qui
dñať cū eo iteꝝ. ¶ Fcā vō cā debilitatis matricis ⁊
aptōnis venaꝝ eius sig̃t exitus san. puri nō dolo-
ré faciens. ¶ Si vō cā est acuitas san. cognosciť p co-
loré suuz et acuitaté ip̄ius et velocitaté sui exitus ⁊
paucitaté abscissionis egr̄ssionis. ¶ In fcā vō ꝓpť
subtilitaté san. cū mā aquosa et hūiditate ē san. a
quosus non calidus et leditur cū stipticis. ¶ Et qñqꝫ
appꝫ in ea. q. ꝑgnatō et qñz appent in ip̄a sic acci-
dentia ptus qr̄ parit hūiditaté et sunt lacerti corpis
eius vehemētis mollitiei: qr̄ sunt lenes postq̄ vo
luerunt coagulari. et qñz nocent ei curatōnes diu
retice ꝓpť caliditaté suam qr̄ addunt in aquositate
san. ¶ Facta vō ab vlceribus cū mā et doloř est cuz
vehementia doloris. ¶ In facta vō a corrosione egr̄
ditur paulatī. q. fex et ꝓprie qñ est a venis absqꝫ
arteriis. ¶ Et si fuerit corrosio in ꝓfundo matricis e
rit color min⁹ niger. Et qñ est illic et apud os ma
tricis poľe est vt tangať. ¶ Fcā vō ab hemorroi-
dib⁹ hꝫ piodos menstrue. ¶ Et qñqꝫ non sūt ei
piodi: immo est sequens replōné. et sunt sig̃ he-
morroidaꝝ matricis manifesta. ¶ Et est san. f̄m

pl̄m niger nisi sit ab arteriis. ¶ Et qñqꝫ ē hemorosai-
c⁹ frustatī frustati. et mľtotiēs qd̄ ē associatur hēor
roidib⁹ in matrice dolor capitis et ğuitas capitis ⁊
dolor in viscerib⁹ et ep̄e. et qñ currit san. ex il
lis hemorroidib⁹ remoueť illud accūs.

¶ De cura flux⁹ san. et in fine eius cura patientis flu
xū mēstruorū. C. iiii.

Facta qd̄ f̄m semitā expulsionis nālis: ⁊
facta a replōne et ğuedine sā. sup corp⁹
oꝫ ne retineať donec timeať debilitas. et
qñqꝫ excusat phlebotomia ab expectatōne illius ꝓ
ptea qꝛ expellit replōné et trahit māz ad cōtrariū
et qñ cā ē cholera euēť et ꝓp̄e cū eis que sunt sicut
fum⁹ terre et myrobalani ꝓpť illud qd̄ in vtrisqꝫ
est de virtute stiptica. et si causa fuerit aquositas
et ꝓuocatō eius et attractō eius ad cutem tunc deť
i potu d̄ gūmi arabico et dragaganto. ¶ Et si cā fue
rit d̄bilitas matricis aggr̄ga ad medicīas stipticas
medicias ꝯfortatīas cū sua aromaticitate et ꝓpetate
sua. ¶ Et si cā fuerit vlcus cureť cū medicinis cōposi
tis ex cōfortatiuis er stipticis et diureticis. et illa
que est ex hemorroidibus curetur curatōne he
morroidarū et cū se. lini cū aqua calida et oꝫ vt ob
seruenť hore quietis. Et si fuerint illic piodi cureť
tunc in horis piodorū et studeatur ad sedādū.

¶ Qū g° supfluit fluxus san. oꝫ vt ligenť ambe ma-
n⁹ a radice adiutoriorū et vtriqꝫ pedes a radice co
xarū apd̄ duo inguina. deinde ponantur ventose
in inferiori pte mamille et vbi incedūt vene ascé
dentes ex matrice ad mamillas et sugant et eligať
ventosa magna. ¶ Ip̄a enim retinet san. in hora v-
na: deinde oꝫ vt cōseq̄nter adhibeať reliq̄ cura. et
qñz retinet fluxum san. positō ventosarū sup locū
qui est inter vtrasqꝫ anchas. ¶ Et oꝫ vt patiens flu
xū san. cibeť cū eis que sunt sicut vitelli ouorum
sorbiliuz et cū omni qd̄ ē velocis digestōnis con
fortatiuo. et qñqꝫ oꝫ vt cibeť aqua carnis forti q̄
acetosa fcā sit cū aqua sumach et aq̄ acetose et poti
b⁹ boni odoris ex carne bona qm̄ necessarii sunt.
Et silr̄ sorbitōnibus humidis ex sauich et amilo ⁊
vino nouo grosso dulci et deuitet antiqum subti-
le. ¶ Et qñqꝫ conueniens ē eis vinū mellis recēs.

¶ De medicinis aūt cōmunib⁹ et ꝓp̄e fluxui san. a-
cuto calido arnoglossa est melior: imo nō est ei par
et qñz absidit fluxū san. oīo bibita et iniecta et con
fert chronice et non chronice et potus albasce ite
rum. ¶ Et administratō cāfore bibendo et supponé
do de illis que conferunt ad istud est sumeř in po
tu lac bene decoctū cū ferro ignito et in quo est sco
ria ferri de quo cū quibusdā stipticis in potu tri-
buantur omni die. ℥. iii. et acetositas citri bona ē
valde. ¶ Et silr̄ deť in potu gūmi arabicū cū dra
gaganto et semen lini cū aqua calida. ¶ Et troc. de
spodio cū canfora conferunt ei valde. Et silr̄ deť
in potu gūmi arabicū cū dragaganto et sem̄ lini cū
aqua calā et troc. de balaustiis. ¶ Confectō medi
cine vltimi iuuamēti. ℞. terre sigillate et boli ar-
meni et aluminis et gallaꝝ et san. draco. ptes equa
les de quorū sūma accipiať. ʒ. i. et cāfore pondus.
ii. ğnorū et galie. vi^a. ʒ. i. qd̄ totū dissoluať in. ℥
vna sirupi myrtini. et iterū acatia balaustie galle
cisistides sumach myrrha et tus opiū cōficiať cuz
aceto acuto forti et sit doſ. ʒ. ſ. et iteꝝ dragagātū

magisterĳ cuppule glandium myrrha tus opium cõficiantur et fiant pilule et sumat̃ de eis. ʒ. ii. sũt enim bone valde / et iterũ bibat̃ cõcl'arũ marinarũ que asportant̃ a sancto iacobo adustarũ pondus. ʒ ii. cũ aqua sumach et cydoniorũ et dactilorũ et istarũ cibi anteq̃ indigeant viuificatõne virtutis forti sunt albulem et karos et almosos ex carnibus hedi et auiũ montanarũ et p̃pata in patellis et cibaria ex lentib⁹ aceto conditis que omnia sunt frã et deuitent omnem cibũ calidũ actu: aut potentia et de suppositorĳs ꝯmunib⁹ sũt suppositoria facta ex litbargyrio et draganto et balaustĳs et terra sigil'. et boloar. ⁊ atĩonio et alĳs. ❡ Descriptõ medicaminis ad illud. ℞. colcotar et dragantum et acatiam et cortices turis et antimoniũ. et fiant ex eis troc. Deinde sumat̃ ex eis aur̃. i. boli armeni et gũmi arabici et karabe omniuꝫ ana aur̃. i. et ponantur in duab⁹. ℥. succi stiptici: aut aq̃ et clisterizet̃ cũ eo matrix fm q̃ sciuisti. ❡ Confectõ clisteris ad matricẽ. ℞. aluminis. ʒ. ß. et se. hyusquiami albi et opĳ amborũ ana. ʒ. i. sextã et suppõat̃. ❡ Pessariũ bonũ et p̃pe ad corrosionem et vlcera. ℞ testas furni et succũ barbe hircine et acatiam aggr̃geni et fiat pessariũ cũ aq̃ gallarum ĩmaturaruꝫ. et iterũ galle im atẽ et balaustie et amilũ et opium et alumẽ et reubarbarũ et g̃na myrti viridis sũac succ⁹ barbe hircine g̃na acreste charte combuste sãdalũ albũ cortices turis terra sigillata capita g̃natorũ soliũ scoria ferri coriandrũ siccũ supponant̃ de eo. ʒ. iiii. in lana viridi imbibita in aqua myrti et teneat eam tota nocte. / Et iterũ balaustie et sordes veru et charte cõbuste et alumẽ et dragantum ⁊ cyminũ infusũ ĩ aceto et bolũ armenũ et rob alcath cõficiat̃ cũ aq̃ salicis et coriandri viridis et supponat̃ nocte tota / Et de tinis cõferentibus eis est ẽcatisma in decoctõne calamẽti et soliorũ eius et fructus ip̃ius et radicis eius decocti cũ myrto et rof̃ sine capitibus et corticibus g̃natorum et xilocaractis nabathi et balaustĳs et barba hircina et gallis viridib⁹ / Et d̃ epithimatib⁹ et vnctõnibus cõferentibus eis est epithima de alcanna sup sumẽ et vnger̃ ptes matricis cũ ol'is stipticis stipticitatis fortis et reiterem⁹ distinctõnem cure fluxus san. facti pp tenuitatẽ et aquositatem eius. ❡ Dico g° q̃ necessariũ in hoc est vt fiat q̃ currat aquositas ei⁹ et opetur sup ip̃m cũ sudatõne et p̃uocatõne cum eis que sunt sicut decoctõ assari et apĳ et rubee et q̃ sunt similia illis currat vna vice et p̃uocetur alia cũ facilitate et p̃uocatõne et sudatõne et fricetur corpus eius cũ panno aspo et liniat̃ corpus eius cũ aqua mellis et cũ empl'is hydropicorũ. ❡ Et qñꝫ confert ei vomitus fortis. Et oꝫ penitus vt declinetur cũ medicis eaꝝ et cib⁹ istaꝝ ad illd̃ qd̃ exiccat et ingrossat san. ❡ Si v̇o est causa vlceratõ tũc confert hoc vnguentũ. ℞. balaustias et plumbum ustũ et fiat ex ambobus et ex cera ceratũ cũ ol'o rof̃. et supponatur. quidaꝫ aũt faciunt necessariũ ĩ curatõne patientis fluxuꝫ san. menstrui ca^m^. vn^m^ et est curatõ cõposita ex mũdificatõne ⁊ stipticitate ⁊ cõfortatõne et ẽ vt p̃uocentur menstrua eius ĩ hora ut non tardentur / Deinde agitentur mot⁹ eius et mundificet̃ matrix eius et confortetur vt non suscipiat sup̃fluitatẽ egr̃dientẽ a necessitate. ❡ Dicunt g° oꝫ vt dentur in potu sauine. ʒ. x. ⁊ se. mĩte. ʒ. i. se. feni. ʒ. ii. ponantur in vase et fundant̃ desup vini puri. lb. ii. et decoq̃t̃ donec medient̃ et p̃ĳciatur desup sarcocolle et licĳ amboꝝ ana põdus. ʒ. ii. butyri vaccini et mellis ana cochliariuꝫ vn^m^ et sumantur de eo in potu in ieiunio q̃titas. i⁹. cochliarĳ et tardet cibũ vsq; ad vespam: et faciat illud trib⁹ dieb⁹ / et ego dico q̃ q̃uis hoc iuuamentũ sit in pl'ib⁹ horis qñꝫ tñ est fluxus san. mĩstrui ex causis alĳs facientib⁹ necessariũ esse vti stipticis puris et tu cognoscis eas.

❡ De vlcerib⁹ matricis et putrefactõne ei⁹. Ca^m^. quintum.

Iam significauim⁹ in eis q̃ p̃terierũt illud et tu scis q̃ cause eoꝝ sunt cause vlceruꝫ et cause vlcerũ sunt ex causis intrinsecis et ex cursib⁹ acutis et plagis vlceratis: aut accidẽtib⁹ deforis p̃pt̃ p̃cussionẽ: aut casũ: aut p̃pt̃ p̃tũ: aut p̃pt̃ alia: aut p̃pt̃ vulnus ex medicamine sup posito et instr̃o incidente. Et qñꝫ sunt cũ putrefactõne et qñq; sunt omnia illa cũ sordibus et sorditie: aut cũ mundificatõne et sine sorditie / Et qñq; fiunt in p̃fundo. et qñq; fiunt in non p̃fundo. et qñq; fiunt cũ corrosione et absq; corrosione et cũ ap̃ate et absq; ap̃ate.

❡ De signis vlcerũ matricis. C. vi.

Significat illud san. et p̃pe si sig̃ sunt sr̃os matricis et in eius p̃xi°. et sig̃t illud cursus saniei et hũiditatum diuersi coloris et odoris et nocumẽtũ ex medicinis que mollificant et iuuamentũ ex eis que stipticitatem faciunt. et signũ mũdificatõnis vlcerũ matricis est ut sit illud quod egr̃ditur ad grossitudinem et albedinem declive et planitieꝫ sine dolore vehementi ⁊ fetore et mordicatõne. et signũ q̃ ip̃a sũt sordida et tabida est multitudo humiditatũ virulentaruꝫ et q̃ currit ex intestino. q̃ si fuerit illic putrefactõ erit simile aq̃ carnis et q̃ illud qd̃ residuat est putridũ malũ. ❡ Et si fuerit cũ corrosione erit illud qd̃ egredit̃ nigrũ cũ dolore vehemẽti et pulsatõne. et signũ q̃ ip̃a sunt cũ ap̃ate est adherentia fe. et horripilatõ. et qd̃ dicemus de signis ap̃atis et iuuamento eius et corrosione ei⁹.

❡ De putrefactõne matricis. C. vii.

Hoc iteꝝ est ram⁹ capituli vlcerũ matricis et est causa in ea difficultas p̃tus. et mors embryonis: aut administratõ medicinaꝝ acutaꝝ: aut cursus calidus et acutus: aut vulnera putrefacta et fit in p̃xi° et fit in p̃fundo. et fit cũ sorditie et cũ p̃uatõne sorditiei / Et facta ĩ p̃fundo nõ eũatur ex hũiditatib⁹ diu̇sis egritudinib⁹ et fortasse pl'm assimilat̃ feci.

❡ De corrosione matricis. C. viii.

Iam diximus corrosionis signũ in eo qd̃ egreditur et dispositõnẽ doloris in ca. fluxus san. et dr̃a quideꝫ inter corrosionem matricis et cancrũ est q̃ cũ corrosione non est g̃uitas neq; durities et sequit̃ eam quies in horis q̇busdã et p̃pe post exitũ eius qd̃ egr̃ditur et non est longitudo pl'ima sp̃atĳ in curatõne ꝯueniente. sp̃atiũ v̇o cancri est assidui doloris et est ibi pulsatõ longi sp̃atĳ.

❡ De cura. C. ix.

Oportet vt cōsideretur an vlcus sit sor
didū an nō sordidū. Si g° fuerit sordi
dū mundificetur in p̄mis cū aqua mellis
et similibus p̄iectis in eaꝫ cū instr̄o iaciendi: aut
cū decoctōne ireos: aut cū vnguento mundifica-
tiuo. et si fuerit corrosio inice in ip̄am vnguen
tum rectificans corrosionē cū mundificatōne et ad
ministra cibos conuenientes. Et considera iterū an
sit cū ap̄ate an non cū ap̄ate. Si g° fuerit cū ap̄ate
curet̄ p̄us et sedetur cū curatōnibꝰ ap̄atis quās di
cemꝰ. Qū g° mundificatur matrix tunc curet̄
cū ꝯsolidatiuis q̄ sunt vnguenta p̄dicta vnguentum
qd̄ cōfert in principio rei qū in vulnere nōdū na-
scit̄ caro. ℞. lithargyrῑ et ceruse et sarcocolle p-
tes eq̄les et fiat ex eis ceratū cū cera et ol̄o ros̄. Et
si fuerit illic sordities ponatur in eo parū floris e-
ris. Qū g° caro incipit nasci et existimatur il-
lud. Curetur cū vnguēto huiusmōi. ℞. tutie a-
blute ptes .ii. climie argēti ceruse et sarcocolle ōi
um ana ptē. i. fiat ex eis ceratum cuꝫ oleo rosaceo
et cera.

De regimine deuirginate. C. x.

De mulieribꝰ ē cui accidūt qūm violant̄
dolor̄s magni et p̄p̄e qū collū matricis
eius est strictū et panniculi sunt debiles
et v̄ga deuirginatis est grossa. Qū g° accidūt ei flu
xus san. et dolores necesse ē ei vt sedeat in aquis
stipticis et in vino et ol̄o: deinde administrent̄ fr̄
cam cerataria in lana inuoluta sup cannam p̄hiben
tē a cōsolidatōne et alleuietur super eā cōcubitꝰ.

De cura. C. xi.

Administrētur medicine mundificātes:
deinde post illud vnguentū p̄dictū ad
vlcera. et qn̄ꝫ admiscet̄ cū eo terra si-
gillata et q̄ sunt ei sil̄ia.

De ragadijs matricis. C. xii.

Ragadie accidunt in matrice: aut p̄pter
siccitatē supuenientem ei maximā et p-
p̄e apud p̄tū: aut pp ap̄a et sunt in prin
cipio qū accidūt leues occulti doloris qui est sub do
lor̄ ptus et reliq̄s eius. Deinde appꝫ et p̄p̄e qūm
tangitur et qn̄qꝫ ingrossantur ragadie valde. Et
qn̄qꝫ fiunt sicut verruce et remanent et consoli-
datur locus.

De signis eaꝝ. C. xiii.

Possibile est vt p̄ueniat̄ ad attestatōnem
ragadiaꝝ ponendo sub muliere speculū
corā vulua eius: deinde aperiat̄ vulua
eius et cōsideret̄ illud qd̄ imaginat̄ in speculo. et
illud qd̄ siḡt eas est dolor apud coitū et exitus v̄
ge sanguinolente.

De cura. C. xiiii.

Non euādant̄ ragadie quin: aut sint intrin-
sece: aut in collo sint et que secuntur ip
sū. Intrinsece g° curantur cū suppo
sitorijs penetrantibꝰ et distillatōnibus iniectis et a
quis stipticis p̄mistis cū vnguentis rectificantibus
sicut vnguentū factū ex climia et plumbo adusto.
Et vnguentum ragadiarū ani. et s̄m curatōneꝫ ea
rum sentiet. q. mordicatōnē. ꝙ si indigent matu
ratōne aliq̄ misceat̄ cū eis sic vnguentum basilicon
cū adipibꝰ. Et si fuerit cū ragadijs grossitudo
vehemens quā siḡt longitudo spatij et p̄uitas rece
ptōnis curatōnis administra vnguentum de char-
tis cū ol̄o ros̄. Si v̄o non tollerat illud ponat̄ cū eo
olꝫ d̄ lilio et glutē alimbat. Qū g° quiescūt curē
tur cura ragadiaꝝ prauaꝝ: et p̄prie qn̄ vlcerant̄
et qn̄ indigent eis que sunt sicut cortices eris optie
triti: aut dragantū et galle: aut aggr̄gatō eorum.
In extrinsecis v̄o qn̄ꝫ sufficit laborar̄ cū administra-
tōne tutie valde trite cū vitellis ouoꝝ: aut aggr̄-
gatōne illius et sine cessatōne fiat adherētia illiꝰ et
vnguentū de cerusa iteꝝ.

De pruritu matricis et priapismo mulierū. Cam. quintundecimuꝫ.

Quandoqꝫ accidit in matrice pruritus p̄
p̄t hūores acutos cholericos: aut salsos
baurachios: aut corrosiuos melancholi
cos s̄m ꝙ appꝫ de dispositōne coloris mēstrue aut
bothor gn̄atas ex eis calidas acutas valde. Fortas
se enim sup̄fluunt adeo donec deijciant virtutem
et qn̄ꝫ accidit illi mulieri vt non satiet̄ ex coitu. et
aduēit ei p̄apismꝰ mulieꝝ et quotiens cū ea fit coi
tus addit̄ malitia eiꝰ.

De cura pruritꝰ matricis. C. xvi.

Oportet vt mundificet̄ corpus cū p̄hle-
botōis ex nig̃. et si īdiget fiat secūdatō
ex cephalica et euēt̄ hūor acutus. s. om-
nis hūor cū eo qd̄ euacuat ip̄ꝫ: sic cholera cū pilul̄.
d̄ scamonea: et phlegma cuꝫ pilulis stomaticis: et
melancholia cū pilulis de epithymo et decoctōne e
ius: et frangat̄ ebullitō sp̄matis cū medicinis infri
gidantibꝰ vt infrigidet̄: et cū medicinis adurenti
bus ip̄ꝫ s̄m necessitatē et attestatōneꝫ cōpl̄onis et d̄
libutōne oris matricis facta cū eis que sunt sic aca-
tia et hypoquistidos et rose et sandali et siesmemi
the et fex et acetū et olꝫ ros̄. Et iterū que sūt sicut
succus portulace. Et qn̄ꝫ p̄miscetur cum medicinis
semē lini et fit embroca cū aquis in quibus decoqū
tur stiptica et empl̄etur cū fece coꝝ. et si īdiget mū
dificatōne bibat mel cū aqua s̄ra vald̄ et ad pru-
ritū est exp̄tū istud sumant̄ folia mente et cortices
g̃natorū et lentes excorticate decocta cū v̄io et sup
ponantur. et iteꝝ sumant̄ croci et cansor̄ amboruꝫ
ana sextā. ʒ. iꝰ plumbi adusti tertiam. ʒ. iꝰ. bacca-
rū lauri. ʒ. s. terant̄ et cribellentur et liniat̄ locus
ol̄o ros̄. et cōficiantur cū albumine oui et aliq̄ntulo
vini et supponantur. et iteꝝ sumatur myrobalano
ꝝ et balaustiaꝝ amboꝝ ana pondꝰ. ʒ. ii. et licij et
salis ām̄oniaci et vinū antiquum terant̄ et cribellen
tur et liniat̄ locus ol̄o ros̄. et puluerizentur desup
ista. et de suffumigijs est illud quod fit ex litio ⁊
medulla g̃noꝝ citri.

De fistulis matricis. C. xvii.

Quandoqꝫ accidunt in matrice fistule que
qn̄ꝫ p̄transeunt carnē et apparent ab eo
qd̄ vicinum est ex mēbris ita vt corrum
pāt os pectinis et putrefaciant ip̄ꝫ et collū matricis
et qn̄ꝫ p̄ueniunt ad abradendū pilos pectinis et in
cedunt vsqꝫ ad ptes ani et lacertoꝝ eius etiaꝫ q̄r
ps eaꝝ tunc est in manifesto matricis et sunt in v-
noquoqꝫ lateꝝ matricis. Et pars in interiori par
te matricis que ex eis est in profundo matricis
nō est possibile vt curetur et similiter p̄ueniens ad
vesicam. Reliq̄ v̄o ab istis curatōnē habēt et si
sit difficilis et deterior illarū est illa q̄ peruenit ad

abradendū pilos pectinis et prope qū perforat os foramine paruo.

De signis eius. C. xviii.

Sunt lōgitu° putrefactōis et adherētia doloris et antecessio vlceꝝ q̄ nō sanant̄ cū curatōnib⁹ et plōgatur spatiū et currit virus: deinde dolores sicut dolores cancri. et cognoscitur loc⁹ eius cū radio et vbi puenitur cū eo et scitur status eius an sit in carne adhuc: aut p transeat vsq; ad os p illud qđ sentit extremitas radij ex lenitate et mollitie et aspitate et duritie.

De cura. C. xix.

Ex curatōnib⁹ ē pforatō et multotiens pducit illud ppt̄ neruositatem mēbri ad spasmū et abscissionem vocis et pmistōnem ratōnis. et pforatō iterū non est pos̄s nisi in eo qđ vr̄ cuius carnē mortuā incidere est pos̄e verum ē melius vt administrentur desup medicine exiccantes et mūdificetur corpus et cōfortet̄ matrix et medicetur.

De debilitate matricis. C. xx.

Causa eius est malitia complōnis et raritas texture et tollerantia egritudinū diuersarū. et accidunt ex debilitate matricis paucitas appetitus coitus et multitudo cursus menstruoꝝ et spermatis et aliorum et priuatio impregnationis.

De cura. C. xxi.

Cura eius est cura malitie cōplōnis et succurrer̄ ei qđ accidit ipi de nocumentis cognitis.

De dolorib⁹ matricis. C. xxii.

Fiunt ex malitia cōplōnis diuerse et ex ventositatib⁹ extendentib⁹ et hūiditatib⁹ accidentibus in ea ita ut qn̄z accidat in ea sicut accidit intestinis de colica. et qn̄z accidit dolor matricis ex apātibus et cancris et ex vlceribus et cōmunicat̄ ei ilia et inguina er crura: et dorsū et pectē et diaphragma et anus et caput et ppe mediū syncipitis. et qn̄z pmutant̄ dolores eius ad achas p⁹ spatiū ꝛ vsq; ad. x. menses et cōfirmātur in eis et tu cognoscis curatōnez omniū horum ex eis que tibi p̄missa sunt et nō ē initeratōne sermonis in eis vtilitas.

De cursu matricis. C. xxiii.

Quandoq; accidit mulierib⁹ vt currant ex matricib⁹ eaꝝ hūiditates plurime putride et currat ex eis iteꝝ spma. Et plm quide fit ppt̄ multitudinez supfluitatū et ppt̄ debilitatem digōnis in venis menstruorū quz putrefit matrix et hz ca^m et cognoscit̄ substantia eius ex colore menstrue et siccitate et ex colore eius in se ipō. Scd'z vō est sic cursus spmatis viri. Si g° sine desiderio tunc causa est debilitas matricis et vasoꝝ eius et mollificatō ipoꝝ. et si est cū desiderio et mordicatōne et ꝯmotōne tunc causa ei⁹ ē tenuitas spmatis et acuitas ei⁹. et qn̄z est ca i eo pruritus matricis q̄r pducit cōmotō eius ad hoc vt descendat spma et habentis quidem cursuz difficilis fit anhelitus et cadit appetitus cibi et destruitur color eius et aduenit ei apā et inflatō in oculo sic dolore f̄m plm et qn̄z ē cū dolore.

De cura. C. xxiiii.

Cursus quidez spmatis eaꝝ curat̄ cū similib⁹ quib⁹ curat̄ illud in viris. in cursib⁹ vō alijs oz vt incipiat̄ a mūdificatōne corporis cuz phlebotomia et solōne ventris si indigetur ambobus: deinde clisterizet̄ matrix in pmis cū mūdificatiuis et exicatiuis sicut est dcoctō ireos et decoctō prassij et fricent̄ crura cuz oleis subtiliatiuis cū medicinis calidis sicut est olz de sq̄nanto et piretro et pipe: deinde ꝯseq̄nter post illđ adhibeat̄ clisteria cū stipticis clisterizatis ꝛ ebibitis et clisterizata magis opant̄ post euacuatōnē et sunt aque in quibus decoqunt̄ sicut galle et balaustie ꝛ cortices granatoruz et squinantū et myrtus.

De retentōne menstruorum et paucitate coꝝ. C. vigesimūquītuz.

Menstrua retinentur: aut ppt̄ cām ppam in matrice: aut ppt̄ causā cōmunem. Et illa quiđ cā ppa in matrice: aut est ppt̄ cām innatā: aut ppt̄ causam accidentē alio modo. Ampl̄. mēstrua retinēt: aut ppt̄ causaz in virtute aut ppt̄ cām in mā: aut ppt̄ cām in instr̄o et pprie solo. et cā in virtute est sicut debilitas ppt̄ malitiam cōplōnis f̄re aut sicce aut calide. Et f̄ra aut est cū mā aut sine mā. Cā aūt in mā aut est q̄ntitas aut q̄litas: aut aggr̄gatō ambaꝝ. et illa que est ex q̄ntitate ē paucitas et illud est: aut ppt̄ puatōnem ciboꝝ et paucitatem ipoꝝ: aut ppt̄ vehementiam virtutis cōphendentis cibos. et si multiplicet̄ nō mūdificat supfluitatez menstruoꝝ. et huiusmōi qđ mulierum nate viroruz similes existunt naturis ꝛ sunt potentes sup digōnē vltimā et distributōnez necessariam et expulsionē supfluitatū f̄m mōm q° expellunt eas viri et iste sunt pingues neruose lacertose de quib⁹ sunt fortes viragines quaꝝ anche ipaꝝ pectoribus sunt strictōres et ipaꝝ extremitates sunt pingues plus et sunt multarū euonuz cū medicinis et exercitijs et ppe san. fluentis p nares: aut hemorroidas: aut plagas: aut alia. Sc̄a vō ppt̄ q̄litatem mat̄iei est qm̄ san. ē grossus ppt̄ frigiditatē: aut ppt̄ multitudinez eius qđ admiscet̄ ei ex hūorib⁹ grossis: aut ppt̄ multitudinē tranqllitatis et que currunt cursu illorū de illis que sciuisti. et cā que est ex pte instr̄i est oppilatō. et illa: aut est ppt̄ calorē exiccantē cōstringentē: aut ppt̄ frigus exiccans et multotiens facit ipam possidere multitudo pot⁹ aq̄ et pducit ad putrefactōnē: aut ppt̄ siccitatē cū inspissatōne sua et ppt̄ multitudinē adipis etiam: aut humorū grossoꝝ viscosoꝝ: aut ppt̄ apāta: aut ppt̄ clausurā et additōnē carnis: aut ppt̄ vlcera accidentia in matrice que consolidata sunt et corruperunt sua cōsolidatōne orificia venarū apparentiū: aut ppt̄ tortuositatez in eam supfluam et cōuersionē: aut ppt̄ breuitatē colli matricis: aut ppt̄ pcussionē: aut casū claudentē orificia venarū: aut successione abortus. Facta aūt ppt̄ retentionē menstruoꝝ causa cōmunitatis aliorum membrorū est sicut facta cā debilitatis epis q̄r nō emanat san. neq; discernit ipz: aut ppt̄ oppilatōnem in eo et in corpe toto: aut ppt̄ pinguedinē facientē accider̄ oppilatōnez cōstringentem vias constrictōne facta a cōpssione et extenuatō cōstringit eas ꝯstrictōne facta ab exiccatōne: aut ppt̄ paucitatē san. et san. effluit sup matricem cū exitu et qū n̄

inuenit meatũ redit. ¶ Quũ g° iteratur illud di latatur in corpe et facit incurrere egritudines.

¶ De accñtib⁹ illi⁹ ꝛ đ ꝓfocatõne mr̃icis. C. xxvi.

Q Uandoqȝ accidunt ei c⁹ mẽstrua retinẽt egritudines de quibus ẽ ꝓfocatõ matricis ꝓpt̃ collectõnẽ suã et declinatõnẽ ad ptẽ lateris. et accidũt ei iterũ apata matricis calida et dura et apata viscez et egritudines in stõ ex đbilitate digõnis et casu appetitus et corruptõne eius et nausea et sitis vehemẽs et mordicatõ in stõ et accidunt ex ea egritudines capitis et neruoȝ sicut epilepsia et palysis et egritudines pectoris sic tussis et malitia anhelitus. et plr̃me ex egritudinibus epis sicut hydropisis et alie et alteratur ex ea forma. et accidunt ei iterũ difficultates vrine et eius cõpssio et dolores alchatim et colli et grauatur corpus et extenuatur et cõtristatur et adueniunt ei horripilatõnes et fe. adurentes. ¶ Et qñqȝ difficilr̃ fit frmo ꝓpt̃ exiccatõnem lacertorũ et lingue ex vapore calido. et fortasse est illa g̃uitas cã doloris capitis et accidunt ei inquietudo et tristitie ꝓpt̃ vaporẽ. et qñqȝ apatur totum corpus eius et venter eius pp attractõnẽ virulentie san. ad ipȝ. ¶ Et qñqȝ accidit ei in cõplõne sua qñ retinentur menstrua qñ est fortis creatõnis c⁹ v̇tus est potens ad exercendũ supfluitatẽ retentã vt assimiletur viris et multiplicent̃ pili ei⁹: aut nascat̃ ei. q. barba qr̃ frangit̃ forma eius et ingrossat̃: deinde morit̃. et qñȝ puenit ante mortem ad dispositõnem cũ q̃ nõ est polẽ vt ꝓuocẽtur mẽstrua eius. et plẽs istarũ sunt đ illis que pariunt plr̃m. ¶ Qñ g° nõ coit cũ eis aliq̇s et recedunt ab eis sui cõpares retinentur m̃strua eaȝ et remouentur ab eis. ¶ D quã necessaria facit eũo san. et acceptõ cõceptõnis et acceptõ coitus et accidit eis vt fiat vrina eius nigra in qua est sediṁ virulentum sicut aqua carnis. et quandoqȝ mingit sanguinem.

¶ De signis. C. xxvii.

I Llius que pendet ex frigor̃ signũ est g̃uitas somni et ꝓfundatõ in ipõ et albedo coloris corpis et viriditas venaruȝ et raritas pulsus et frigus sudoris et multitudo vrine et phlegmaticitas egõnis ¶ Et illã que pendet ex caliditate sign̄t inflatõ et exiccatõ matricis et reliq̃ signa caliditatis scita in eis que p̃terita sunt. Et illam que pendet ex siccitate significant signa siccitatis in ea scita in illis que p̃terierunt et verificant eã extenuatõ cerpis et vacuitas venarum ¶ Apa v̇o et clausura et alia sunt notorũ signorũ de illis que tu iam sciuisti vsqȝ ad hũc locũ.

¶ De curatõnib⁹. C. xxviii.

C Uratõ quidem pendẽs a calefactõne et infr̃atõne et generatõne san. et hũectatõne corporis et curatõnes apatũ et cura clausure et similium sunt nota ex radicib⁹ iteratis. Et facta quidem a clausura que non curat̃ et ab oppilatõne orificiorũ venarũ ab incarnatõne vlceꝝ et aliis ẽ. q. siliis et eius cura ẽ extractõ san. vt ñ multiplicet̃ et mundificatõ corpis et vsus exercitõrum. et nõ oȝ nisi vt afferam⁹ nunc rememoratõneȝ curatõnũ ꝓuocantium mẽstrua et sunt ille que mouent san. ad matricẽ et faciunt ipm penetrantẽ in poris et faciũt poros aptos. ¶ Et has q̃d medicinas iam diximus qñ de singularibus tractaremus in tabulis eaꝝ et dicemus iterũ in antidotario.

¶ Hic v̇o volum⁹ dicer̃ de r̃gimie et medicatõne illud quod est magis conueniens huic loco et regiṁ in hoc est mouer̃ san. cũ fortitudine ad menstrua et de illis que faciunt illud est phlebotomia ex saphena et vena que est post cauillã et phlebotomia vene geniculi et curuatã eius est fortior illa. et vẽtosatõ sup crus et calcaneum et ꝓṗe pinguis ẽ magis cõueniens. Et qñqȝ est necessariũ vt fiat phlebotomia sup saphenã pedis alteri⁹ et assiduatõ strĩgendi cũ uittis mẽbra inferiora et ligandi ea et dimittendi ea talr̃ aliquib⁹ dieb⁹: deinde administrẽtur medicine vt apiant̃ pori et currant humiditates viscose. et silr̃ si cã fuerit humiditas: ¶ deinde administrentur medicine ꝓṗe ad ꝓuocandũ q̃ sũt subtiliantes san. aperientes oppilatõnem et de illis sunt que bibuntur sicut calamĩtũ et decoctõ eius cũ aq̃ mellis et puluerizatõ ipius sup aquam mell̃: ꝛ sauina est fortior ea et pullegium est forte valde ꝛ cinamomũ et hiera picra et serapinũ et opoponacũ et fructus eius et castoreum et cordumeni et decoctõ enule et decoctõ alusnẽ et decoctõ faseoloꝝ rubeoꝝ et almaroch et alastirgar et sem̃ saluci. et de illis suppositoria sunt sicut alb⁹ helleborus et pulpa colloquintide et storax et centaurea et gũma oliue campestris et opoponacũ et fructus eius et castoreum et assa et serapinũ et cordumeni et succus apsinthij. et qñȝ supponitur eusorbiũ sup cottũ et expectatur sup ipȝ hora pua absqȝ supfluitate. ¶ Suppositoriũ bonũ. ℞. myrrhe calamenti amborũ ana. ʒ. iiii. sauine. ʒ. viii. rute sicce. ʒ. x. passularum mũdatarũ. ʒ. xx. conficiantur cuȝ felle vaccino. et fiant de eis pessaria ¶ Et iterũ sumãtur castoreũ et myrrha et muschus et fiant similitudines glandium cũ olẽo de ben et supponantur: et olr̃ alacuben ꝓuocatiuuȝ est menstruorũ qñ supponit̃ et succus papaueris russi et alnesi fm ptes equales et iterũ galbanũ ponatur in lana infusa in sambacino et supponatur intra matricẽ ¶ et de eis sunt emplastra et vaporatõnes et uaporatõ cũ speciebus ꝓuocat m̃strua et đ eis sũt suffumigatõnes sicut cum colloquintida sola. Ipa eniȝ ꝓuocat in dispositõne et similiter opoponacũ et assa et serapinum et cordumeni ¶ Et de eis sunt tunc etiã ex aquis in q̇bus decocta sunt subtiliatiua ꝓuocantia menstrua sicut calamentuȝ et ruta et pullegium et similia.

¶ Tractatus quartus đ nocumentis situs matricis et apatib⁹ eius et que similia sunt illis. C. i.

C Lausa est qñ sup os matricis ei⁹ egredit̃ aliquid qđ ꝓhibet coitũ ex r̃ addita lacertosa: aut panniculari forti: aut est illic incarnatõ ab vlcere aut creatõne aut illud qđ est inter os vulue: aut os matricis est fm vn^m et eundẽ horũ modoruȝ: aut ẽ sr̃ os matricis eius quod ꝓhibet impg̃natõnẽ et exitum menstruorũ ex panniculo: aut incarnatõne vlceris: aut qđ est eis simile: aut meatus non ẽ inuentus in creatõne ita vt accidat virgini qñ incipit menstruari vt non inueniant mẽstrua meatum pp aliquam harum causarũ: qr̃ accidant ei dolores

vehementes et egritudo maxima. ¶ Si g° non ĩgeniet ei redit san. et denigrat mulier et pfocatur et moritur et qñ3 accidit vt clausa retineat p accidens cōceptōnem quare morit ipa et fetus eius p culdubio si non regitur. et hoc quidez non est possibile nisi aliquo mõrũ: aut vt sit illud qd apponitur ori matricis de clausura rare texte: aut sit hñs foramina plura ita q̄ pole sit matrici attraheř de spmate aliquid licet enim pax si tñ ex illo puo fit cōceptō si ps eius ē vitas qd visũ est philosopho et ps eius qd visũ est. G. medico. Illud naq3 qd necessarium ē in creando mēbra ē spma femine fm fmonem philosophi ⁊ ē illud quod i eo puocat ad matricē intra matricē fm fmonē. G. et ē spma viri vt sumat ex eo virtutē odoris fm sententiam philosophi vidit enim q̄ qñ ouũ galline crudum rore aspsum ē et pcedit ex eo odor spmatis viri 9uertit ouũ in 9ceptōne.

¶ De cura clausure. C. ii.

Curatō clausure ē cũ ferro nõ cũ alio. Si g° hec clausura apparēs est tunc modus ē vt disrumpat labia vulue a clausura ita vt ponatur sup vnunq̄dq3 labiũ pila et ĩuoluatur pollices panno et tendantur labia donec disrũpant ab eo qd est inter ea: aut inueris phlebotomo obtuso et finde siphac et incide carnē additaz si est sub siphac paulatim ita vt non remaneat de addita aliquid nz sumas de radicali aliquid et illud fiat cũ calib. ¶ Et dr̃a quid int siphac et carnez ē q̄ siphac nõ sanguinat sed caro sanguinat.

¶ Deinde pone inter ambo labia lanam infusā in oleo et vino et dimittatur trib9 dieb9 et administra sup eam aquā mellis si ea indiges et administra desup vnguenta nutrita cũ cautella a cõsolidatõne et glutinatõne et cõstrictõne et ppe si illud quod incisũ est ē caro. ¶ Siphac vo parũ suscipit cõsolidatõnē p9 scissurā. q̄ si clausura fuerit pfunda tunc modus ē vt pueniat ad ipam vncin9. et si est siphac findat scissione vna nõ cũ illa equalitate.

¶ Nam fortasse coopit vesicā et alia: imo oz vt caueantur alia sicut vesica et incidat si ē caro paulatĩ et adhereat incisioni lana infusa in vino pontico stiptico: deinde post illud sedeat in aquis in quib9 decocte sunt medicine mollificatiue. Postea curet cũ vnguentis rectificantibus vlcera linitis et iniectis: deinde cũ cõsolidatiuis. et qñ apparet sanitas oz vt assiduetur sup eaz coitus et oz vt caueantur apud hanc scissionē et incisionē due res. s. abbreuiatõ in incidendo et i findēdo q̄titatē additam. Illud enim si ē cõpositũ ē faciens possibilitatē cõceptõnis apud coitũ qui accidit cũ ea et difficilē faciēs ptũ pparans fetum et pgnantē morti. et caueatur iterum ne ptranseat q̄titatē additam et capiat de substātia matricis aliquid qr̃ apit matrix et doleat et incurrat cuzez et spasmũ et egritudines pnitiosas.

¶ Qũ g° feceris hoc oportebit vt abstineas eam a frigore et non appinq̄s medicinaz frãm actu oĩo ĩmo oz vt sint oēs distillatões ⁊ iniectõnes et suppositoria expoliata frigor̃.

¶ De modo in administrando hāc scissionez. Cam. tertium.

Prepetur mulieri sedes coraz lumine sr̃ quā sedeat cũ pauco sustentaculo ad posteriora. Qũ g° eq̄tur crura sua adherĩ faciat coxis suis ⁊ adiungat illud vētri suo et liget manus suas sub curuatā poplitũ suoꝝ et ligeť fm hāc formā fortiter: deinde medic9 administret scissionē siphac et incisionē carnis. et qñ3 indiget medic9 vt administret speculũ et ppe in eo quod est ĩt matricē. ¶ Qũ g° extendit siphac cũ radijs et vncinis extensione cũ q̄ nõ cõpmuntur matrix et collũ vesice et siphac eius cõpssione nocente his membris in pmis cũ manu et secũdo cũ eo c9 non excusat pcessio cũ vtrisq3 manib9 aduenit ei de acumine ferri. ¶ Et speculũ quid facit te videř illd qd arte efficiař inde et facit te cognoscere illud quod associat siphac subtili. Et d mēbris que pterierunt hoc mēbrũ. s. ex vesica et alijs. q̄ si supfluit dimitte illud qd extendisti vt redeat qd vehem̃tius ē in eo qd necessariũ est: deinde subleua siphac clausure cũ subtilitate: deinde scinde ipz fm obliq̃tatē vt non cõseq̄t vesicam: deinde cõsidera ĩ pncipio qñ scindis. et si egr̃dit san. paucus tunc penetra in opatõne tua sine timoř. ¶ Et si multiplicat cursus san. tunc finde paulatiz vt non accidant sincopis et paruitas anhelitus. et qñ3 tibi ē necessariuz vt dimittas instr̃z incidēs qd nominat alcalib in ea vsq3 in mane inuolutum in lana ligata in panno et qñ fuerit mane cõsidereť in virtute eius. et si fuerit fortis cureť integ̃ curatõne. Et si nõ dimittat vsq3 ad diem tertiũ et remoueatur tũc instr̃m et considera dispositõnē scissure cũ digitis ponendo sub loco eius vt significet tibi sũma quam necesse ē te incideř post. et qñ soluitur mulier ab eo quod curat oz tũc vt sedat i aq̃ i q̄ decocta sunt lenitiua qñ ē calida et ppe qñ appareat sāa et melius quid est vt administrent sup eam vnguenta in calib phibentia cõsolidatõnem. et melius est illud qd ē cõcauũ habens foramen vt egr̃diantur in eo supfluitates et ventositates. et qñ incisio accipit carnē nālē tunc fortasse accidit cursus vrine q̇ nõ curat.

¶ De suspensione matricis. C. iiii.

Quandoq3 accidit illud ppt clausurā. et qñq3 accidit ppt āpata calida et dura et cura eoꝝ est cura eius.

¶ De augmento matricis et exitu eius et conuersione eius. C. v.

Matrix augmentatur: aut exit causa primitiua. s. ex casu: aut cursu vehementi: aut uociferatõe q̄ ipa uociferata est: aut sternutatõne maxia: aut strepitu: aut vociferatõne quā ipa audiuit qr̃ terrefacta est: aut pcussione mollificante ligamenta matricis: aut ppt causā pt9 difficilis: aut ptus g̃uatiui: aut labore obstetricis ĩ extrahēdo fetũ et secũdinaz: aut exit9 fet9 subito: aut pp hũiditates mollificātes: hũitates: aut ppter putrefactõnes accidentes ligamentis. et qñq3 egr̃dit tota. et qñq3 conuertit. et qñ3 eradicat radix ei9.

¶ De accidentib9 illius et signis. C. vi.

Accidit mulieri inde dolor in pectiē magnus et in chatin et dorso et qñq3 sũt cũ hoc fe. et accidunt ei multotiens expssio et difficultas ppea quia matrix comprimit meatus fecis et vrine et accidunt spasm9 et tremor et tĩor

sine causa et sentit rem rotundā in pectine et sentit apud vuluā rem descendentē leuis tactus et ꝓpē quā cōpletur cōuersio. ¶ Egredit enim quod intrinsecū eius est manifestū: q̄ñ nō sentit foramē eius rotūdū scit ꝙ radix eius iam cōuertit et egredit: si autem inuenis foramē ⁊ iam exiuit sicut ē ñ cōuersa tunc nō cadit nisi clausura scias g° illud

¶ De cura. C. vii.

NOn spat curatō nisi eius que recens est ī adolescentia et incipe in p̄mis a solone natē cū clisterib⁹ et ꝓuoca vrinam ī diureticis. et q̄ñ expletū fuerit illō resupinet mulier et aperiat quod est int̄ crura sua et assūme lanaʒ ex vellerib⁹ lenib⁹ et fac eam adherē matrici deinde accipe lanam aliaʒ et infunde eam succo acatie: aut vino in quo dissolutū sit aliqd stipticū et pone s' os matricis et reduc cū facilitate ad anteriora ita vt redeat lana tota ad anteriora: deinde accipe lanā aliam et infunde eam aceto et aq̄ et pone eaʒ s' vuluā et p̄cipe mulieri vt iaceat super latus suuʒ et adunet crura sua et seruet lanā vbi ē p̄pata in cane cadat et pone ventosam sup radiceʒ suminis ei⁹ et sup dorsū ip̄ius et fac eam odorare odores bonos valde vt ascendat matrix cā eaꝝ ad supiora. ¶ Et caue ne approximare ei facias aliquid fetidū: q' fugiat matrix ad inferiora. Q̄ñq3 dies tertia affuerit pmuta lanam eius et pone eaʒ lanā infusā in vino in quo decocta sūt myrt⁹ et rosa et acatia et cortices ḡnatorū et alia ab istis tepido: et ēbroca ex illo sup sumē eius et ip̄ius pectinem et administra sup eam linimenta facta ex sauich et facta ex herba que nascitur sup lapides q̄ sunt in aq̄ et facit lubricare pedē. ¶ Et facta ex lentib⁹ cū stipticis. ¶ Hoc enim regim̄ q̄ñ sanat eaʒ. et fac eam sedē post illō in decoctōne squinanti et myrti et rosaꝝ. et oʒ vt facias eam abstinē a salsis et sternutatōnē mouētib⁹ et tussi et fac eā manere tranquillā ⁊ q̄etā.

¶ De declinatōne matricis et separatōne ei⁹. Cam. octauum.

MAtrici accidit q̄ñq3 vt declinet ad vnam duaꝝ ptiū matricis et remoueat os matricis ab oppositōe p quā iicit ad ip̄ā sp̄ma. ¶ Et q̄ñq3 est cā in eo durities vnius duarū ptiū aut inspissatō et cōstrictō q' diuersificantur duo latera in hūiditate et mollificatōne et siccitate et spasmo. et q̄ñq3 ē cā in eo replō in vna venaꝝ duarū ptiū ꝓpē. et q̄ñ est cā i eo hūors crossi uiscosi ī una duaꝝ ptium facientes illam: attrahit enim secūdina ad ip̄am ¶ Et multotiens accidit ex eo p̄focatō matricis ¶ Et obstetrices quidē cognoscunt ptem declinatōnis p tactū cum digitis et cognoscunt an sit a duritie: aut a replōne cū facilitate et tensione venarū et duritiē eaꝝ et necessitatē eius ad euādū.

¶ De cura. C. ix.

OPortet g° vt phlebotometur saphena ptis cui opposita est ps declinatōnis si sētitur replō et si dicit obstetrix ꝙ vene in illa pte sunt tense et replete et illic est grossitudo et si illic est cōstrictō et coadunatō et nō est illic grossitudo administra lenitiua ex clisteribus et suppositorijs et vnctōnib⁹. Et administra balneuʒ et fac vt cibus bonus fiat. et si fuerint illic humiditates euā eas et da ei in potu olm de kerua et administra etiam in suppositorijs. et similit̄ innunge matricē eius et inice in matricē eius olm balsami ⁊ arazaki et similia et tūc fortasse posē erit obstetrici vt intromittat digitos iunctos cū cerato aut adipe galline: aut anatis: aut equet matricē et tendat ad declinationeʒ donec faciat cadere oppositūʒ os matricis vulue.

¶ De ap̄ate caso i matrice. C. x.

AAcidūt matrici q̄ñq3 ap̄ata casa et causa in eis est: aut p̄mitiua sicut pcussio: aut casus: aut multitudo coitus: aut abort⁹ aut disruptō ex obstetrice q̄ recipit fetū. Et q̄ñq3 est causa in eis retentō menstruorū et replō et multitudo humiditatis: aut inflatō inspissata que non r' soluitur. et q̄ñq3 fiunt ꝓpt̄ eleuatōnē sp̄matis et q̄ñq3 fiunt in ore matricis. et quandoq3 in cōcauitate eius in quibusdā ptib⁹ duorū laterū et ante et retro ¶ Et quod de eis est deterius est illud quod est cōmune plurib⁹ ptib⁹. et q̄ñq3 fit dubellati et q̄ñ ꝯuertitur ad īduratōnē: aut cācrū.

¶ De signis. C. xi.

QUandoq3 significant ip̄3 cōicantia. stōus enim cōmunicat ei quare dolet et accidunt in eo tristitia et angustia et nausea et singultus et corrumpitur digō et appetitus et debilitatur ¶ Et cerebrū cōmunicat ei quar̄ accidūt dolor capitis in syncipat et dolor in collo et radice occolorū et ꝓfunditate ip̄orum cū ḡuitate et ꝓcedit dolor donec cōseq̄t extremitates et digitos et duo focilia et vtrunq3 crus et iuncturas cū mollificatōne in eis et dolēt due ptes dorsi et duo inguina et pecten et inflat. ¶ Et mirach iteꝝ inflatur et sentit in toto corpe grauitatem. Et accidit exp̄ssio et difficultas ita vt non sit ventositati meat⁹ ad exeundū. et illud fit ꝓpt̄ coarctatōnem ap̄atis et vbi coarctat de meatib⁹ plus illic fit sensibilitas vehementior. et q̄ñ est exp̄ressio sine difficultate et difficultas sine exp̄ssione et accidit in eo vt debilitet pulsus et minoret et frequens fiat. ꝙ si ap̄a fuerit calidū erunt omnia accidentia ista vehementia cuʒ febre inflammata et cū horripilatōnib⁹ et cū nigredine lingue et dolor fiet fortis et pulsatō et multiplicabit sudor in extremitatibus ¶ Et quandoq3 ꝑducit ad abscissionē vocis et spasmū et sincopim et siḡt ptem ap̄atis locus pulsatōnis et cōmunicatō iteꝝ scilʒ an sit dolor in sumie: aut ad dorsuʒ declive: aut ad vtrasq3 pyxides et quod est ꝓpinquum ori matricis est vehemētius et durius eo quod est in concauitate: q̄m os matricis est neruosū et ē tangibile. et illius quod est in concauitate tactus ē difficilis. et ī quacūq3 pte sit ap̄a dclinat matrix ad cōtrarium illius et fit difficilis somnus sup cōtrariuʒ eius et fit difficilis motus localis et eleuatō et sessio et incessio et cōsequitur egraʒ vt claudicet apud deambulatōneʒ ¶ Et signū ꝙ cōuertitur ad dubellati est vt sit dolor additus valde et accidentia fiunt fortiora et diuersificantur fe. et pmiscent̄ et inuenit tranquillitateʒ q̄ñ est fluxus ventris et egr̄ssio vrine. et signum collectōnis complete ē ꝙ sedatur fe. et pulsatō et mouet̄ rigor. Et ap̄a quideʒ matricis et eius dubellati quando sunt in ore matricis posē est vt sanentur. et si nō sunt ꝓfūda nō ē posē vt sanēt̄.

¶ De cura ap̄atū casoꝝ. C. xii

Necessaria est in eis euō san. qum adiuuāt
significatōnes famose. Et phlebotōiat
lȝ conferat ad illud est tū in ipa ꝙ re-
tinet menstrua et trahit san. ad supiora. Et phle-
botomia quidē saphene est vehementioris cōmu-
nitatis est magis attrahens sā. ꝙ illa. ¶ Et meliꝰ
quidez et vt ꝓuocentur mēstrua et magis iuuati
uum. et proprie ei in quo causa est retentō men-
struoꝝ. Et rectius quidez in principio est vt phle
botometˀ basilica quaˀ ꝓhibebit effusionē materie.

¶ Deinde cōseqˀter adhibeatˀ phlebotomia saphene
vt attrahatˀ san. ad locū et succurratˀ ei qđ fecit in
currere phlebotomia ex nocumēto basilice cōmu-
nicante ei. ¶ Et oȝ vt fiat phlebotomia pedibus eiꝰ
ad supiora leuatis et ipa sit iacēs et ꝑueniat ad sū-
mū in extrahendo san. ¶ Et oȝ vt ꝓhibeatˀ cibꝰ et mi
noretˀ in diebꝰ ꝑmis vsqȝ ad dies tres et ꝓhibeatˀ
aqua penitus et ꝓpe in die pº et habitet in domo
boni odoris et precipiatˀ vt vigilet q̄tū pōt. ¶ Et
vomitus vehemētis iuuamēti est ad illud et qn̄qȝ
est tibi necessariū vt administres solutōnem faciēs
educens humoˀs. et oȝ vt sint in medicinis eiꝰ qđ
sedet nauseam et minoretˀ cibus qum necessitas ē ⁊
sedeat in principio in aq̄ dulci cōmista cū ol'o rosˀ.
bono. ¶ Et embrocetˀ cū stipticis ex aqˀs: deinde nō
fiat assiduatō sup eam cū stipticis vt nō induretur
apā. ¶ Et de eis quoꝝ administratō ē cōueniens in
hac hora ē papauer dissolutū cū decoctōne de quo
fiat emplˀm cū ol'o ōphacino: aut ol'o rosˀ. aut ol'o
de pomis: deinde festina cū lenitiuis qˀ fac embro
caˀ ex vino cū ol'o rosˀ. tepidis et suppone lanaȝ in
fusam aquis in quibꝰ decocta sunt ea que sunt sic
malua et semē lini et alhasec et alharmel plˀm cum
medicinis stipticis sicut est arnoglossa et blitis.

¶ Et silˀr vnguentū factū ex ouis et meliloto decocto
in decoctōne dissoluto. Et qn̄qȝ ponitur in eo ol'm
de croco et ol'm nardinū: deinde fiat permutatō
ad mat̄atōneȝ ¶. Et ex eis q̄ maturant ipȝ sunt da-
ctili dissoluti in coctōne decocti cū sauich et ol'o rosˀ
et ol'o de alcanna et ꝓpe in statu suo. et emplˀa ex
isopo et adipe anseris et adipe vacce et medulla
ceruı et similibꝰ. et qn̄ declinat egritudo curatō e
ius est tunc cū resolutiuis puris et sunt aqua sisim
brij et sasucus et lauˀ et polypodiū et similia de
his que sciuisti et ciba eam et cōforta et viuifica ip
sam et qn̄ ponuntur sup eam emplˀa oȝ vt non ligē
tur: ligatura enim nocet apati. ¶ In dubellati vo oȝ
vt occuperis in maturando ipam et si ē ꝓpinq̄ ori
matricis et est pos'is sectō eius fm modū regiminis
clause fiat intrinseca: aut qū pos'e est vt cōsideretˀ
eius mat̄ato ex ipamet: aut sufficit illud quod ꝓuo
cat ꝓuocatōne subtili sicut lac et sem̄ melonis cum
aliq̄ mucilaginū et eius eruptō ex ipamet fiat.

¶ Et si pos'is est infˀratō et resolutō tunc ē melius. ⁊
qū rumpitur aldubellati tunc qn̄ȝ egreditˀ pus eius
ex vulua. et oȝ vt iuuetˀ ad mūdificatōneȝ et reso
lutōnē residuoꝝ cū eis que sunt sicut vnguentū ba
silicō minus et initiatˀ in eam. et qn̄qȝ egrˀditˀ est ve
sica et tunc non oȝ vt iuuamētū fiat in mundifica-
tōne eius cū diureticis fortibus quaˀ effundatˀ mā
a lia ad vesicam et vincant et faciant aduenire vl
cera vesice imo subtilieris in illo et sis cōtentus il
lis q̄ ꝓuocant subtiliter sicut lac et semē melōis cū
aq̄ mucilaginū et fortasse egrˀditur ex via egōnis
et fortasse est necessariū vt rumpatur cū medicinis
dictis in dubellati matricis et aliorū sicut sunt em
plˀa facta ex ficubus et sinapi et fimo columbino et
post illud oȝ vt mundificetˀ vlcus cū eis que sunt
sicut aq̄ mellis et iterˀ illud multotiens dū inueni
tˀ pus grossū. ¶ Qūqȝ mūdificatˀ curetˀ curatōne vl
ceꝝ. Et qn̄ magnificantˀ accidentia in dubellati nō
est excusatō quin administrentur emplˀa lenitiua
facta ex farina ordei et ex ficubꝰ et feugreco et se
mine lini et meliloto et tine q̄ fm hunc mōm sūt. ⁊
oȝ vt serues res q̄s diximꝰ in ca. apatū calidoruȝ
et dubellati in ca. alijs preter matriceȝ et compleaˀ
que hic abbreuiamꝰ illic.

¶ De apate phlegmatico in matrice. C. xiii.

Apostema phlegmaticū in matrice signt
significatōnes apatis ꝑdicte q̄ pendēt cū
ḡuitate et inflatōne: sed nō est cū do-
loˀ de quo sit curandū et sit illic mollities extre-
mitatū et pectinis et ē forma habentis ipȝ sicut for
maȝ habentiū hyposarchā. Et curatō eius ē curatō
apatum phlegmaticorū in uiscetibus ex eis que di
ximꝰ in ca. pluribꝰ.

¶ De apate duro. C. xiiii.

Significant ipm apꝑhensio eiꝰ cū tactu ⁊
ꝙ est illic difficultas ex pte vrine et fe-
cis: aut vnius ambaꝝ doloris vo euen-
tus minoratur cū eo dū nō fit cancer. Et sic ē res
lenis et extenuatˀ cū eo corpus et debilitatur et
ꝓpe crura. et qn̄ȝ magnificatˀ venter et apantur
pedes et extenuantur crura. Et accidit dispositō
sicut dispositō hydropisis et ꝓpe qn̄ durities est
spsa. et qn̄qȝ accidit ex eo hydropisis va. Qū gº n̄
resoluitur durities festinat ad cancerositateȝ. ¶ Et si
gnū ꝙ apa duꝝ ē cancer aut fit cancer. Qum qdē
est vt appereat sensui est ꝙ apa vˀ durū non eq̄
lis figure a quo ꝓcedūt sicut varices quod ledit ta
ctus vehemēs mali coloris et turbidi decliuis ad
rubedinem q̄ ē sicut rubedo fecis. ¶ Et qn̄qȝ trahit
ad plumbeitatē et viriditatē. ¶ Et qū nō apparet
significat ipm ḡuitas et qđ existimatˀ de lesione et
sentitur et cōmunicant in ipo pecten et duo emul-
ctoria et due anche et inguina et ꝑuenit lesio eiꝰ
ad diaphragma et dorsum. et multotiens accidit
cū eo dolor in vtrisqȝ oculis et temporibus et fri-
gꝰ extremitatū. et qn̄ȝ est cū eo sudor plurimꝰ.
et qn̄ȝ cōmitatˀ ipm fe. incipiens cū lenitate: dein
de acuitur et fit fortis cū vehemētia doloris. Dif
ficultas aūt vrine et eius guttatō et retentio ster
coris etiam aut vnius caꝝ sine aliaˀ ē signū in quo
cōmunicat durities ¶ Et phlegmō quidem si ul
cerata est appȝ pus nō equale habens sordem. et ē
sordes secūdū plˀȝ mali coloris nig̃. et qn̄ȝ est ru-
bea et viridis et raro fit alba et currit ex eo humi
ditas acuta et mā virulenta ꝑueniens ad viridita
tem fetidam. ¶ Et qn̄qȝ currit san. purus ꝓptˀ illud
qđ accidit illi de corrosione ita vt existimetqr ꝙ
illud sit menstrua. et qn̄ȝ currit sˀs cū q̄ sedatur fe
bris et sedatur dolor. Et qn̄qȝ associantur ei signa
apatis calˀi et nō est ei curatō.

¶ De cura. C. xv.

Apostema quidē duꝝ oȝ vt medicetˀ ⁊
euetˀ cū eo corpus humoribꝰ grossis et

melancholicis et adminiſtrentur vnguenta ſicdia
quilō et baſilicon et qđ fit ex bdellio et adipe an
ſeris et medula cerui et butyro ouiū factū ceratuꝫ
cū oľo đ lilio et arazaki ⁊ narciſcio ⁊ anetio ⁊ oľo
cāmillino et oľo de ſēugreco et oľo de kerua et o
leo de alcanna et oleo de alacuben et ſit cera eius
cera citrina. et qñꝫ ponitur in eo vitellus oui. et ſi
neceſſe eſt vt ſit fortius iſto ponant̄ in ipō caſtoreū
et aloes ſemegeniū et coagulū leporis et ſerum et i
reos et ruta et alacuben et crocus et gluten alim-
bat et gūma amigdalaꝝ et de vnguentis exptis ē
vt infundant̄ folia capparis in aqua donec leniātur
et terat̄ cū eis caſeus cū aq̄ mellis et fiat ex eis vn-
guentū et adminiſtrent̄ floꝛ̄s vitis cū caſeo et aqua
mellis et folia caulis et flos eius conuenientia ſunt
apud me ad hoc. ¶ Et iteꝝ ſi ſupponantur ſordđs
auris ſicut dr̄ cōfert. et oꝫ vt ſedeat in aquis in q̇
bus ſunt virtutes lenientium et fiat emplm̄ cū fo-
lijs altee recentibus cōtritis cū gūma amigdalaruꝫ
et adipe anſeris et emplā facta ex ſāſuco et melilo
to et fenugreco et camemilla et altea. ¶ Cancer v̇o
oꝫ vt mediceť cū medicatōnibus cū quibus ſunt un
guenta ſedantia et humectatōne corpis et eūone ſā
guinis ex baſilica aſſidue et ſaphena pꝰ ipā in qui-
buſdā horis et eductōne melancholie ⁊ ſoľone vē
tris et vnguento araſil eſt ꝓꝓetas in eo mirabiliſ
et ſedat dolorē eius. Et qñ fortior fit dolor intē-
de et expire in ſedatōne doloris medicinas calidaſ
et fr̄as ſimul. et ſis cōtentꝰ cōuenientioribꝰ caruꝫ
et ꝓꝓe ad vlceratū. ¶ Taľe itaqꝫ ſedantes dolo-
rē ſunt ſicut decoctō fenugreci et ſimilia. et ceratū
factū ex fece olei etiā dimiſſi in vaſe eris vt ſumat
de flore eius parū cū cera citrina ⁊ deforis limat̄.
¶ Et fr̄e ſunt emplā facta de papauer̄ cū coriandro ⁊
ſolatro et oľo roſ. et albumine oui et ex eo quod r̄
ſoluit̄ ex plumbo ad inuicē fricato cū aq̄ coriandri
et iteꝝ decoctō lentiuꝫ ſumat̄ et cliſterizet̄ cuꝫ ea
et iteꝝ lac aſine et ſuccus arnogloſſe cōiunctim et ſi
gillatim et qñ aduenit ex vlceratōne fluxꝰ ſan. ad
miniſtret̄ vnguētuꝫ fluxꝰ ſan.

¶ De pfocatōne matriciſ. C. xvi.

Hec egritudo ſimilis eſt epilepſie et ſin-
copi cuius initiū eſt ex matrice et ꝑuenit
ad cōmunitatē fortem cordis et cerebri
mediatōne velaminis et retis et venarū pulſatiliū
et quietaꝝ. ¶ Quidaꝫ v̇o ſapientū medicorū dixe
runt ꝙ nō cognoſcit̄ cā pfocatōnis verū cā in ipā
qū cōphenditur eſt ꝙ accidit retentō mēſtruorum
aut ſpmatis in adoleſcentibꝰ et viripotentibꝰ i ꝓ
mis qū ſint viripotentes et virginibus et viduis
et fit conv̇ſio eius qđ retinet̄ inde ad frigꝰ ſm pľꝫ
et ꝓꝓe qū accidit vt in radice ſit ſr̄m et addit ei
ſpiſſitudo et ſoliditas frigꝰ aut ad frigus putrefactō
nē et ē parum et cognoſcit̄ ex ſoliditate eius ad qđ
declinat in ſua cōpľone. Qū gº inſpiſſat̄ vnᵐ horū
duoꝝ ante menſtrua corrumpit̄ corruptōne pocā
et declinat ad nāꝫ venenoſā et accidunt due ſpetieſ
egritudinis quaꝝ vna ē egritudo offi cialis que in
ꝓmis cōſequit̄ matricē qr̄ ſpaſmat̄ et cōtrahitur in
ꝓmis ad ſupiora aut ante et retro : aut ad latꝰ dex
truꝫ et ſiniſtrū ſm obedientiam materie retente i
venis et non inuenit meatū imo dilatat venas et
ſpaſmat eas cū dilatatōne qr̄ dolorē facit. et qñꝫ ſp
gitur ī ſubſtantia matricis et ingroſſat eaꝫ: deīde ꝯ
trahit eam: aut non ſpgit̄ in ipā imo apat ipam de
inde corrugat ipam quar̄ additur malitia: aut pro
uocat ſup ipſam menſtrua alia quare non inueni-
entia curſū pducunt ad nocumētum in mēbris prin
cipalibus vltra nocumentū pᵐ ¶ Et qñqꝫ contrahit̄
cā apatis: aut malitia ꝯpľonis in ꝓmis et qñqꝫ an-
tecedit cōtractō cā apatis: aut malitie ꝯpľonis exic
cātis quar̄ añcedit oppilatō oris matricis et orificio
rū venaꝝ: deinde accidit retentō et ſiľr due decli
natōnes ad latera ¶ Et ſecūda ē egritudo mālis cuꝫ
eo qđ facit ꝓcedeř mām retentā ad duo m̄bra pn
cipalia ex vapore malo venenoſo qr̄ accidit res ſi
cut epilepſia et ſincopis ¶ Et qm̄ hec egritudo ē for
tior ſincopi pura tunc antecedit ſincopis ſicut de-
bilius antecedit fortius ¶ Et q̄ ex eis eſt mēſtrualis
magis ſalua ē ꝙ ſpmatica. Spma enim ꝙuis ſit eiꝰ
generatō a ſan. et ꝓꝓe in mulieribꝰ ante cōuerſio
nē tñ eſt magis ſuſceptibile ꝯuerſionis male ꝙ ſā
guis ¶ Sicut lac generatū a ſan. ſuſceptibilius eſt cō
uerſionis ꝙ ſan. Et qñqꝫ accidunt huic egritudini
piodi et multotiens accidit in autumno. ¶ Et qñqꝫ
ſunt piodi eius tardi. Et qñqꝫ accidit ōni die et fre
quentia eius eſt pua. Et qr̄ nō accidit huiuſmōi a-
pud ptū qū motus ille ſit laborioſus qm̄ motꝰ ma
tricis tunc ē ſimilis ex omnibus diametris et ē gra
datus et nō ſubitus et eſt ad inferiora et ē opatō
nate et in ipō non ꝓcedit vapor venenoſus ad m̄
bra principalia ¶ et deterior prefocatō matricis eſt
illa que deſtruit anhelitū in eo qđ appꝫ ꝙuis neceſ
ſarius ſit aliquis anhelitus et fortaſſe appꝫ i eo qđ
eſt ſicut lana carminata ſuſpenſa corā anhelante et
deſtruit etiam ſenſū et motū et aſſimilatur morti.
¶ Et plm̄ illius eſt cauſa ſpmatis. et cauſa eius qđ de
eo factum ē ⁊ ſequit̄ eam in difficultate illa que an
helitum deſtruit. Sed leuior ea et minor eſt in ḡ-
du tertio q̄ facit accidere ſpaſmū et tetanū et ſin-
copi ſine nocumēto in ratōne et ſēſu.

¶ De ſignis. C. xvii.

Quando apꝓpinquat piodus huiuſmōi e
gritudinis accidit diſnia et difficultas ā
helitus et pulſus cordis et dolor capi-
tis et vt loquatur ſecū et debilitas diſcernendi et
debilitas et pigritia et debilitas in cruribus et ci-
trinitas coloris et alteratō eius cū puitate fixionis
ſup diſpoſitōnem ſuam ¶ Et qñqꝫ accidit ex putrefa
ctōne calidi vaporis ſitis. et qñ additur in ea acci
dūt ſubet et pmiſtō ratōnis et rubedo faciei et ocu
li et labij et egr̄diunt̄ ad exteriora ¶ Et qñqꝫ claudit
oculos et nō apit eos et debilitatur anhelitus val-
de ¶ Deīđ abſcidit̄ ſm plm̄ et imaginat̄ eger. q. a
liud eleuet̄ ex pectine eius et accidit ſtridor dentiū
et pcuſſio eoꝝ et motus inuoluntarij pp corruptō-
nē lacertoꝝ et alteratur diſpoſitō eius et abſcindit̄
loquela et difficilis fit intellectus eius quod loquit̄
đinde accidunt pcipue ex ea q̄ ſpmatica eſt ſincopis
et abſciſſio vocis et attractō crurū ad ſupiora et ap
pꝫ ſup corpꝰ ros nō cōmunis imo puus. et qñqꝫ re
ſoluitur ad vomituꝫ phlegmaticū purū et doloreꝫ
capitis et dolorē geniculi et dolorē dorſi et ad ru-
gitū et ad expulſionē humiditatis ex matrice. ¶ Et
qñꝫ pducit ad pipneumonia et ad ſinantiam et apa
ta dorſi et pectoris ¶ Et pulſus fit in ea in ꝓmis ten

sus spasmos⁹ rarus: vnde fit frequens absq₃ cordie
et ꝓpe apud casū virtutis et ꝓpinquitatē mortis
et fit vrina simil' lotē carnis aut sit sangüca rubea.
Et menstrualem quidē sigt̄ retentō mēstruoꝝ. Et
spmaticam sigt̄ elongatō spatij a coitu cū desiderio
et castitate. et mēstrualem qñq₃ cōsequit̄ exubera-
tō lactis et corpus est ḡuius et sensus debiliores
et dolorēs oculoꝝ et colli et fe. et accidentia que se
cūtur retentōnē menstruoꝝ p̄dicta sunt manifestio
ra et cū hoc humoris dominantis in san. apparet
dominiū₃ et malitia sicut melancholici. ip̄e enim
facit accider̄ alienatōnem p ꝯmunitatem cer̄bri et
sincopi fortē p ꝯmunitatem cordis et destruit an-
helitū p ꝯmunitate₃ amboꝝ simul et p cōmunitatē
diaphragmatis. Et phlegmaticus est grauior et q̇
etiora h₃ accidentia. Et cholericus ē acutior et ma
gis incolumis. Spmatica v̄o incipit cū nocumento
anhelit⁹ et magnificat̄ tior ī ea magis ꝙ̄ i m̄struali
Reliq̄ v̄o accidentia non apparent in ea: et multo-
tiens quidem accidit ex hoc ꝙ obsterix tangit ma
tricem eius spasmosā cōmotō et desideriū qr̄ de-
scendat spma grossū et sanat̄. et qñq₃ expellitur il
lud ex obuiatōne sui ip̄ius et inuenit requiem. Et
l₃ ip̄a sit similis epilepsie in pluribus iudicijs in hoc
ꝙ subito accidit tñ inter ip̄am et epilepsiam distin
guit retentō eius qđ̄ eleuat̄ ex matrice et pectine
et ꝙ ratō nō minorat̄ valde et semp ī mo in dispo
sitōnib⁹ vehementibus valde. et qñ euadit p̄so-
cata narrat plm̄ eius quod fuit in ea nisi sit maxīa
īmoderata: et spūa nō currit sicut est cursus eius
in epilepsia difficili ex cer̄bro et si currit sedat egri
tudinē ꝯstatim et non indiget qđ̄ ab ea excuset et r̄
deat ad illud qđ̄ mr̄auius in ea. epilepsie. de dr̄a
Dr̄a v̄o inter ipsa₃ et apoplexiā est manifestior et
q̄uo nō qū sensus destruat̄ in ea fm̄ plm̄ integre et
non sit gemitus. Dr̄a v̄o inter ip̄am et letargiā
ē ꝙ cū ea non est fe. ne₃ pulsus est plenus vndos⁹
et principiū doloris eius in capite et est color div-
sus alteratus et in letargia est fixus secūdū dispo-
sitōnē vnam.

De cura. C. xviii.

Illius quide₃ esse cuius causa est reten-
tō mēstruoꝝ o₃ vt regatur si non est il-
lic albedo supflua et causa retentōnis ñ
ē multitudo humiditatis viscose cū phlebotomia
ex basilica et ex saphena addendo in omni disposi
tōne ex administratōne ꝓuocantiū menstrua et ꝓ
ꝑe suppositoriorū acutorū mordicantium os ma-
tricis et sunt sicut cordumeni et pip. Eusorbiu₃
v̄o est valde forte in hoc faciens descender̄ men-
strua statim et cōmotō oris matricis et ptium vul
ue eius ē cōferens ei siue retentio sit menstrualis
siue spmatica. ip̄a enim facit declinar̄ matricē ad i
feriora et ad eq̄litatē et p̄pat menstrua ad ꝓuocatō
nem. Et galia quidem est mirabilis in hoc et ti
ne ex diureticis iuuatiue sunt et ꝓpe que fiunt ex
keisi et fēugreco. et se. lini et sāsuco abrotano et a
q̄ thermaꝝ vtiles sunt eis iteꝝ et o₃ vt fiat phle-
botomia ex basilica ptis que sequit̄ declinatōnem
matricis. Si aūt nō declinat ad latus īmo contrahit̄
ad supiora; tunc tibi supest vt phlebotomes ꝙ̄cūq₃
duaꝝ vis aut ambas. ꝙ si senseris hūiditates plu
rimas tunc administra euāntia eas sicut est hiera
ruffi et the dorico. Et iterū qū tu phlebotomaue
ris et euaueris san. fortasse necessariū erit tibi p⁹
septimū soluere uentrē cū hiera diacolloquintidos
et hiera picra. Et qñ₃ erit necessariu₃ vt iteres h°
sup ea₃. et fortasse erit tibi necessarium vt euēs ⁊ i
potu tribuas pilulas đ tapsia et pilulas fetidas: de
inde ponas ventosas post tres dies sup dorsu₃ ⁊
mirach et qñq₃ sup coxas et inguina. et subtilia re
gimē et calefac inferiora cū fricatōne et vaporatō
nib⁹ et vnctōnib⁹: deinde da ei in potu qđ̄ sit sic
castoreum et myrrha cū aq̄ mellis et sag₃enea et
diamarte et diapipeon et diacyminū et sapinū cu₃
aq̄ aneti aut aqua faseolorū rubeoꝝ et gariofili iu
uatiui sunt iteꝝ. Et de potōnibus bonis est vt su
matur cymini q̄ntitas galle et det̄ in potu cum aqua
rute: aut aqua decoctōnis agnicasti et agaricū ē val
de bonū in hac egritudine quando potat̄ cū vino ⁊
castoreu₃ qñ₃ sanat integre. et similit̄ blacte bi₃an
tie. et similit̄ squilla aut acetū eius qū sorbetur:
aut oxymel eius acetosū. Alsosir v̄o qū ex eo ī po
tu sumitur est in eo sanitas. Et iterū detur in potu
de eo pond⁹. ʒ. ii. aldeci in vino forti. Et potus
olī de kerua est valde iuuatiuus. Et iterum sūat ī
potu succū foliorū agni casti cū vino et olō. Et ite
rum sumat̄ pondus. ʒ. i. oppoponaci et tertia. ʒ.
i⁹ castorei det̄ in potu cū vino. Est enim iuuatiuū
valde diureticū. et de emplīs et vaporatōnib⁹ q̄
cū₃ subtiliant san. et faciunt eū cholericū. Et de
suppositorijs bonis est sag₃enee cū olō de lilio q̄nti
tas auellane et suppone collyriū ex aldeci cū vino.
Et iteꝝ sumat̄ storacis liquide. ℥. iii. pipis tur̄. a
borum ana. ℥. i. adipis anatis. ℥. iiii. se. vrtice
℥. iiii. fiat ex eis liciniū et supponatur et iterum
administretur ex clisterib⁹ et collyrijs factis ex eis
que calefaciunt et ꝓuocant et soluūt humores gros
sos et resoluunt ventositatē. Si autem causa eius
est retentō spmatis tunc o₃ vt nuptui tradat̄ et vs
q₃ ad illam horā o₃ vt vtat̄ exercitio et exicatiuis
spmatis sicut ruta et calamēto et se. almaru et ele
ctuario diacymīo cū eis que sunt sicut decoctō de
radicib⁹. Et o₃ vt intromittat obstetrix manus su
as in vuluam eius inunctas olō de lilio. aut nardi
no: aut laurino et cōmoueat portā vulue et portā
matricis motōne plīma leui. Et necessarium est vt
associet̄ ei cū đlectatōne dolor et sit sicut est dispo-
sitō coitus. Ip̄a enim fortasse expellet spma factū
et sanabitur. Et similit̄ qū supponuntur res mor-
dicatiue cōmotōnem facientes sicut sag₃enea cū o-
leo laurino et sicut. ₃₃. et pip et cordumeni sunt
mirabiles in hoc. Et caue in huiusmōi dispositōne
phlebotomiam īmo administra in hac diuisione q̄
excitant caliditatē et cura curatōne sincopis. Et cō
fert ad illud ⁊ accidentia eius mala confectō no-
minata cōfectō iuuamēti qm̄ iuuamentum eius est
mirabile vehemēs et sag₃enea et mithridatū et me
dicam̄ de muscho et tyriaca et si timetur de medi
camine muschi et mithridato q̄uis sit in eis cōmo-
tō spmatis tñ cōfortatō eoꝝ quam faciūt cordi et
natē ad expellendū resistit illi et vincit ip̄₃ et sera-
pinū et gariofili mirabilia sūt ēt.

De regimēi eius qū cōmouet̄. C. xix.

Oportet vt fundat̄ sup caput olm̄ odori
ferū cōfortatiuu₃ calefactum valđ sicut

ol'ʒ nardinũ aut oleũ de ben et incipe ad faciendũ cõmotõnem p̄dictam et ꝓpe cũ facientibus prurituũ mordicatiuũ et supponantur collyria p̄dicta ꝓuocatiua et suppositoria trahentia matricem ad inferiora sicut galia et olea odorifera sicut ol'm de ben et sambacinũ et sicut ol'm alacuben et ol'm de folio et reliq̃ olea odorifera acuta ad que declinat matrix ⁊ cũ hoc est in eis subtiliatõ et ꝓuocatõ. ⁊ similiter suffumiga eam subtus cũ muscho et xiloaloe et suffumiga eam cũ muscho cõtrito sup lapides ignitos et lini cũ colobe et algalia et tene anhelitũ eius et nares ip̄ius et moue ad vomitũ cũ penna intromissa in gutter̃ eius. Ip̄a enim inuenit cũ vomitu requieʒ et leuitatem et fac eam sternutar̃ et fac eam odorar̃ fetida et fac adher̃r̃ inferioribus eius ventosas pl'imas trahentes san. et matricẽ ad inferiora ꝓpe sup emulctoria et coxas: aut sup illud qđ ẽ cõtrariũ pti declinatõnis si fuerit declinatõ ut trahatur matrix et san. ad inferiora et frica pedes eius fortiter et fac adher̃r̃ anchas eius et pectinem ip̄ius et coxas et crura et stringe eas ligando a superiorib⁹ ad inferiora et suffumiget̃ cũ eis que sunt sicut ol'm arazaki et medicine calide rubificantes in quibus sit quod sit sicut euforbiũ et suppone ano eius sicut ea que resoluunt ventositatẽ: et lini stomachũ iteꝝ cũ eis et voca eam et cõmoue. ¶ Quũ g° fiunt ei omnia illa et non redit ei anhelitus eius tunc necessarium est vt effundat̃ ol'm feruens sup caput eius: aut cauterizet̃ synciput eius si non fuerit excusatõ inde. ¶ Et quñq; euadit cũ phlebotomia et caue ne ei des in potu vinũ qm̃ aqua est ei cõuenientior et carnes crossas et ea que addunt in carne et spmate.

¶ De hemorroidibus et bothor et moro que apparent in matrice et clauo. C. xx.

Quandoq; eueniunt in matrice hemorroides et accidit quandoq; in ea sic morũ sic dictum est in masculis. ¶ Et qñʒ apparẽt sup eam bothor diuerse quar̃ quedam dicũt albasce qm̃ sunt similes capitibus albasce. et qñq; sunt albe. ¶ Et quandoq; apparẽt sup eaʒ bothor ut uerruce aut claui successione ragadiarũ et successione ap̄atũ duroꝝ. et nõ est pos'e vt sanẽtur hemorroides nisi que ex eis sunt extra matricem et parum sanantur facte in ꝓfundo. et qñq; sequitur illam c⁹ m̃struа retinent̃ apparitõ hemorroidaruʒ in ano suo et in eo quod appʒ de matrice sua. nam ꝓpatur q̄ aptantur et mundificentur et fit cum eis securitas ab egritudinib⁹ difficilibus q̃s facit retentõ mẽstruoꝝ. et pos'e ẽ vt appareant hemorroides et similia illis in speculo cui opponit̃ vulua secũdũ mõm quem dixim⁹ in capitulo ragadiaꝝ. et quum imprimunt̃ in speculo nõ euãntur qui aut appareant in hora doloris et ẽ hora retentõnis menstruorũ eius et videantur rubee dure aut in hora quietis et videantur detumefacte. et illud ẽ apud cursũ eius quod currit ex eis de re nig̃ sic fex.

¶ De curatõnib⁹ hemorroidaꝝ. C. xxi.

Iste hemorroides non dolent nisi ꝓpt̃ vehementiam inflatõnis eaꝝ et soliditatis eaꝝ: q̄r oʒ vt liniantur et p̄pent̃ ad currẽdũ. q̄ si ñ iuuantur p hoc hemorroides ñ sunt late ample nõ est excusatõ quin administretur ferrũ f'm mõm quem diximus in administratõne hemorroidaꝝ ani cũ calib noto. et illud ẽ qũ sunt ex̃ matricẽ. Qũ g° incidũt ponantur sup incisurã atrimẽtũ et alumẽ et cortex turis et que sunt similia illis. Qũq; voluntas est vt fiat illđ intromittat̃ mulier in domo f̃ra et incidat̃ illud ex ea in ip̄a. et p̄cipiat̃ ei vt subleuet pedes suos ad parietẽ duabus horis et faciat adher̃r̃ dorso suo et pectini et macerie sue pannos infusos aquis stipticis infrigidatos niue. Et si forsitan san. non abscinditur tunc pone sup pectinem et sup dorsum et que secunt̃ ipʒ ventosas adherentes et suppone lanã infusam in aqua decoctõnis stipticoꝝ in qua sunt dissoluta acatia et hypoquistidos et liciũ et similia et fiat vt sedeat i aquis stipticis. et si fuerĩt hemorroides late ample tunc non labores ad incidendũ eas. sed admĩstra s̃r̃ eas exiccatiua fortiter retinentia san. sicut sunt panni infusi succo berberis aut aceto sel'sup quod puluerizata sunt liciũ et acatia et similia: et ligent̃ extrema eius cũ strictura et p̄cipe vt dormiant f'ʒ figurã seruantem illud quod suppositũ ẽ et r̃ge eaʒ regimine fluxus san. supflui et de lenificatõne eaꝝ est vt sedẽt mulier in aquis quib⁹ decocta sunt lenificantia sicut altea et camemilla et fenugrecum ⁊ sem̃ lini et melilotũ et administra super eas ex oleis sicut ol'm de pice et de lilio et ol'm đ meliloto. Sedeat habens eas in decoctõne fenugreci et lenificantiũ cũ aliq° ol'o et supponãtur pessaria facta ex isopo et nitro et resina.

¶ De carne addita et longitudine allakic et apparitõne sicut v̂ga et rei nominate sursus. Capitulũ. vigesimũsecũduʒ.

Quandoq; orit̃ in ore matricis caro addita. Et qñq; appʒ s̃r̃ mulierẽʒ res que ẽ sicut virga cõmouens sub coitu. ¶ Et qñʒ adueniit ei vt faciat cũ mulieribus simile quod fit eis cũ quibus coitur. et quandoq; est illud battaꝝ magnũ. ¶ Et sursus quideʒ est caro addita orta i ore matricis que quandoq; ꝓlongatur. et qñq; abbreriat̃ et nõ ꝓlongatur nisi in estate et abbreuiat̃ in hyeme. Et sũma q̃đ medicorũ testificatur illud sicut Archigenes et. Ga. negat illđ medicus.

¶ De cura. C. xxiii.

Virge quidẽ et albatara curatõ est incisio post cõuersionẽ eius sup ceruiceʒ suã et retine ventrem eius et incidatur illud ex ꝓfundo et ex radice vt non accidat fluxus san. Carnẽ v̂o aliã fortasse pos'e est curare cũ medicinis corrodentibus carnem de illis que administrant̃ in ca. suo. et fortasse non est excusatõ quin incidat̃ et tunc currit cursu hemorroidaꝝ. ¶ Et sursus quidem ligatur cũ filo ligatũ stricta et dimittitur duobus diebus aut tribus. Et fortasse minuitur dimissio eius ita donec putrefiat et incidatur vt minoretur cursus san.

¶ De aq̃ in matrice. C. xxiiii.

Quandoq; aggr̃gatur in matricibus mulierum aq̃ et p̄focant ea.

¶ De signis. C. xxv.

Signa sunt q̄ antecedit retẽtõ menstruorũ et multiplicat̃ rugitus in ventre et ꝓpe qũ mouetur et ambulat. et accidit in inferiorib⁹ ventris ap̄a molle. ¶ Et qñq; fit sicut

hydropica et multiplicat͂ cursus humiditatis equo se: et qñq; existimat q̄ sit p̄gnans. ¶Et qñz ē vulua eius in hoc vt ꝓuocet͂ ab ea aq̄ plīma subito.

De cura. C. xxvi.

Curatō eius est vt administret͂ phlebotomia si indiget ea et exercitiū et vt faciant eam seder͂ in reb⁹ ꝓuocantibus aquositatē fortis ꝓuocatōnis et res que administrā͂ ī in emplīs hydropisis donec maturetur: deinð ap ꝓximentur ei ꝓuocantia menstrua cū fortitudine et dent͂ in potu ꝓuocantia vrinam. et non ē malū si clisterizetur clisteribus hydropicorum et cum collyrijs ꝓuocantibus aquam et menstrua et supposito hellebori albi confert ei et extrahit aquaz plurimam.

De inflatōne in matrice et cognitōne eius. Ca^m. vigesimūseptimū.

Quandoq; ē causa pª in hoc vt eueniant inflatō et ventositas in matrice pcussio: aut casus et sicut illud: quar͂ debilitat͂ ꝯplo eius. ¶Et qñz est difficultas ptus et cōuersio oris matricis: aut frigus fecit ei supuentre oppilatōnem oppilando os matricis coarctando ventositatem in vacuitate eius aut in vacuitate villoꝝ ipius: aut in angulis eius. et illa que ē in vacuitate est debilior: deinde que ē in angulis postea que est in concauitate quandoq; fit fortis virtus retentōnis ventositatis in matrice et villis eius vsq;° consequitur dolor extensus ad pectinem et dilatat͂ in inguinibus et eleuat͂ vsq; ad coxas et vsz ad diaphragma et stōm et hz vocem sicut est vox tympani et hydropisis tympanitis. et qñz ē pmutabilis et associantur ei pulsio et pulsatō et punctō et punctura quā vaporatōnes cū virtutib⁹ caliditatis sedant et redit cū r͂ditu frigoris et cōpssio permutat eam in rugitū et augmentat͂ cū ea pecten et fortasse remanet hec ventositas spatio uite. et existimant quidam q̄ dominium matricis sr͂ spma resoluit hanc ventositatē. q. nō sit.

De cura. C. xxviii.

Confert ad illud pot⁹ logodiō et sagzenea in aq̄ radicū et sē. post euonem materiei facientis illud a corpor͂ et a matrice cum eis q̄ sunt sicut hiera picra ꝑpe. Et si chronica sit egritudo tunc cū eis que sūt sic hierarachigenis et oleum alkekengi iuuatiuum est valde ad hoc. ¶Et qñq; supponunt͂ collyria ex eis que sunt sic bdelliū et xilobalsamū et sē. eius cū olō nardino ⁊ olō de ruta. et qñq; embrocat͂ cū olō de ruta. et olō anetino. ¶Et quandoq; ponunt͂ sup matricē emplā facta ex eis que sunt sicut ruta et sem̄ agni casti et cyminū et centaurea et alber͂ngesif et sasucus et anisū et calamentum et casia et ameos et reliq̄ semina. et qñz fit vt sedeat in aquis in quib⁹ decocte sunt medicine emplōrū p̄dictoꝝ. Et qñz fiunt cū speciebus calidis et qñq; opponūt͂ pectini et matrici ventose cū igne.

De ventositate matricis non inflante. Capitulū. vigesimūnonū.

Sentit habens eam quasi sit res in ea inuoluta suspensa et videt seperatōnem doloris pmutari.

De cura. C. xxx.

Cura est vt sumat omni die. ʒ. i. et. s. ʒ diamarte cū. ʒ. i. cymini et. vi. ʒ. vni⁹ masticis.

Fen. xxii. de egritudinibus in extremitate mēbroꝝ que est duo tractatus.

Tractatus p̄mus de eo quod accidit eis de nocumētis q̄ntitatis et situs.

De forma zirbi et duoꝝ siphac. C. i.

Oportet vt scias q̄ sup uētrem post cutē sunt duo panniculi quorū vnus nominatur siphac et comprehendit intestina et calefacit ea sua spissitudine et ūctuositate et comp̄hendit lacertos. et secūdus est interior et nominat͂ beriteron et nominatur rotund⁹: qm̄ qñ singularis fit ab eo qð tegit ip̄z est sic spa super quam sunt sūme et additōnes molles et foramina et continuat͂ desup velamini: et ꝓcessio ei⁹ ē ex supremo et ē subtilius sub cute vētris et pāniculo ei⁹ et adherēt ei duo ex lacertis uētris dexter et sinister adherentia vehementi. deinde continuat͂ post eos ambos velamini in ptibus ei⁹ carnosis continuatōne vnitōnis p⁹ cōtinuatōnem suā cū istō et post cōfirmatōnem et soliditatem substantie eius. et illa cōtinuatō est cōtinuatō dilatata verū ip̄a qū continuatur ep̄i est subtilis valde et est ei in eleuatōne sua ad stōm et in reflexione sua descendēdo ab eo firmitudo cū oppositōne venaruz et arteriaꝝ magnaꝝ suspensaꝝ cū eo et descendit subtus et fit zirbū et currit sr͂ plz alberiterō ab inferiori de subtilibus lacertis dilatatis sup uentrē tunica vna. et forsitan existimat͂ q̄ sit ps eius ꝑpt͂ continuatōnem eius et similitudinem suaz cū eo et in neruositate. Qū g° singularis fit ab eo alberiteron est subtilis texture valde et ille ē alberiteron vrine et subtilius eius et purius ip̄ius est apð epiglotalē et ortum panniculi ītrinseci et costaꝝ ex h° panniculo. et iuuamētū huiusmōi siphac est repler͂ qð est inter lacertos ventris et intestina et stringer͂ locū et ꝓhibere sr͂fluitates ne cadant in locis vacuis cū adiutorio diaphragmatis qð est posterius et cōprimer͂ posterius intestina et viscera euantia supfluitates qū ꝓxima sunt ad expelendū quod est in eis de fece et aqua hydropisis et vrina et ꝓhibere inflatōnem vehementē et ligat viscera ligamēto forti et est in dorso sicut res vna et lacerti oēs posterius sup carnem glandosam. q. substratam eis et venis magnis et meatibus et cōtinuatis int͂ intestina et stōm. ¶Quidam v͂o dicunt nō ptransit vt dicatur q̄ in siphac sint genera villoꝝ contextoꝝ s͂m ptes notas villoꝝ qui sunt instr͂a virtutum triuz nāliū. et isti quidē nō est possibile ut dicant illð in tunicis venarū et vesice et matricis nisi de aliquo panniculoꝝ īmo est corpus singulare. ¶Et ista duo velamina tutamina sunt viscerum concauitatis inferioris. Qūq; peruenīūt ad pectinem fiunt ī eis duo foramina stricta. q. ip̄a ambo sint p que transit lūbar͂a dextra et sinistra in eis insepabilia donec fiat sic due ciste duorū duorū et sub duob⁹ uelamīb⁹. et ē zirbū. zirbū qð ē cōpositū ex duo

bus panniculis quorũ vnus coopit aliũ int̃ ques sunt arterie plĩme et vene pauciores eis. ¶Et figura eius est sicut cistis et ẽ ligatũ cũ stõ et me saraicis ⁊ cũ colõ et eius pcessio est ex eo quod descendit ex supfluitate beriterõ apud stõm et duodenũ et eo quod ascendit ex supfluitate eius et apd̃ pectinez.
¶P^m g° qd̃ occurrit de ventre est cutis: deĩde sub ipa est panniculus p̃m⁹ et nominatur aggr̃gatõ eorũ mirach: deinde sunt lacerti: postea beriteron: deinde zirbũ: deinde intestina.

¶De ruptura et his que assimilantur ei. Capitulũ. secundum.

Ruptura fit p solutõnem panniculi a singularitate sua et casũ fissure in eo quem penetrat corpus quod fuit comprehẽsũ in eo añ scissurã: aut ppt̃ dilatatõnem strũcture in meatu: aut solõnez: ⁊ qũ accidit illd̃ talit̃ ꝙ quãdo incedit penetrans puenit ad testiculos ⁊ nominat̃ rãex et hernia. qd̃ aũt ẽ p̃t hoc noiat̃ noĩe cõitatis hernia testiculi et varices eius et durities ipi⁹. ⁊ durities quidem folliculi testiculoꝝ cadit in zirbo accidit enim quandoq; vt dilatentur duo foramĩa predicta ppt̃ debilitatẽ eoꝝ. aut disrumpatur et egr̃diat̃ qd̃ seq̃t̃ ea d̃ hũiditate glutĩosa: aut hũorosa: aut mollificatiã: aut pp adiutoriũ ex pcussiõe: aut motu aut cãu aut r̃tẽtiõe spmatis moti et phibiti ab expulsione: aut ascensione mulieris sup virum aut labore anhelitus in coitu et ppe sup repletõnẽ: et similit̃ coitu super nauseatiuam facietatem et aggregatõnem ventositatis et egõnis in ventre: quare descendit: aut zirbuz: aut velamen et intestina et ppe monoculũ qm̃ est solutum non ligatũ: aut humiditates que effunduntur ad eos ex expulsione nat̃e: aut generantur apud eos pp frig⁹ ipõrum et conuersionem san. ad aquositatẽ et fortasse accidit ei panniculus pp⁹. et qñq; est pp humiditatẽ sanguineam et feculentam vbi ẽ causa ei⁹ pcussio: aut casus: aut ventositas inflatiua. ¶Et qñz cõfert curatõ cũ ferro. et quandoq; nascitur illic caro addita. et quandoq; ingrossatur oseum: aut indurat̃ ex ap̃ate: aut pinguedine quare assimilãtur ramici et nominatur hernia carnis. et quandoq; ẽ similiter in inguinibus et quandoq; inflantur vene eius et nominatur hernia varicosa. ¶Et quandoq; mollificatur mollificatõne vehementi absq; rupt̃a quare prolongatur et assimilatur hernie iterum.
¶Et quandoq; accidit ruptura sup testiculos et peruenit apd̃ inguina. et qd̃ est supra ea in sumine ẽ maloꝝ accidentium et in, duobus emulctorijs. ¶Et illa que accidit supra sumẽ est parump raro secũdũ cõpatõnez ad alias qm̃ ille locus sustentatus est lacertis et quod sub eo ẽ tuet̃ extremitatib⁹ lacertoruz.
¶Et quandoq; accidit sumini augmentum. et est de genere rupture iteꝝ. Et omne qd̃ est ex ruptura sup sumen est malorũ accidentium ꝙ̃uis sit pue additõnis et non dolent in principio qm̃ expulsũ in ea sunt intestina minuta et sunt exp̃ssa coarctata et et coarctant fecem et euomit eam et est de genere ileos et inquietudine eius et angustia ipsius: verũ illa que est subtus est magis susceptibilis dilatatõnis et magis incedens in additõne et non dolet in principio. et scias ꝙ ramex intestinorum et zirbi est egritudo fortis difficilis ꝙ̃uis sit pua. ¶Et ramex aq̃ ẽ egritudo facilis et si sit magna.

¶De signis. C. iii.

Signũ autem cõmune rupturis est additõ apparens et sentitur inter siphac intrinsecum et inter mirach et additur eius aparitõ apud motum et cõphensionem anhelitus.
¶Et eius que est ppter dilatatõnem meatus signum est ꝙ apparet paulatim in oseo absq; motu laborioso et vociferatõne et alijs et est ramex testiculi. qd̃ autem est pp illud quod est supra est ppt̃ disruptõnem pculdubio et non confert ei exiccatõ. ¶Et signum eius que est ex intestinis penetrantibus in scissuram est redditõ eius cũ velocitate qum resupinatur et sensibilitas rugitus et ppe qum premitur. ¶Illam võ que fit ex zirbo et siphac significat aduentus eius paulatim et est ad pfunduz cũ equalitate in situ. ¶Et non sentitur in illa ramice rugitus et f̃m plm̃ est ꝙ̃titatis pue in ꝙ̃titate pfunditatis. et quandoq; egreditur totaliter et habz ꝙ̃titatem magnam et est difficilis sanatõnis sicut hernia intestini verum eius tactus non est diuers⁹ a tactu hernie intestini et ventositatis et reditõ eius que est ex intestino et zirbo difficilior est ꝙ̃ ventose. ¶Et ramex quidem aque cognoscitur p tactum et tensionẽ osei et per splendorem et lenitatem et ipa iteꝝ non redit et non ingreditur. ¶Et hernie ventose cognitõ est qm̃ inflatõ ventosa manifesta est.
¶Et ventosa quidem redit absq; cõpssione plĩma et dolore. et quandoq; redit in dispositõne et resupinatõ non facit eam velocioris reditus ꝙ̃ hora alia. ¶Judicium nanq; eius in resupinatõne et nõ resupinatõne simile est qum non sit grauitas ei neq; lubricitas. sed in ea que est ex intestinis est diuersum quoniã est apud resupinatõnem facilior paꝝ.
¶Et quandoq; accidunt ex ea dolores vehementes ppea ꝙ extendit oseuz. ¶Et quandoq; cõpmit testiculum et carnose signum est ꝙ est in ipo oseo non intra ipm et ẽ cũ duritie et grossitie et diuersitate uie. ¶Et quandoq; est ex lapideitate ap̃atis duri et nominatur buris. ¶Herina võ varicosa cognoscit̃ ex vẽis repletis ⁊ ex corrsione urĩali in ea cuz mollificatõne testiculorum et phibitõne a cursib⁹ et motibus. et illam que est in arterijs tactus cum digitis comprehendit. et illam que non est in eis imo in venis nutrientibus illa membra non comp̃hendit tactus.

¶De cura. C. iiii.

Regimen quidem vniuersale habentib⁹ rupturam est dimittere replõnem et dimitere motum plurimũ et saltus et incessũ subitum et coitum. et deterior illarum dispositõnuz est illa que est sup replõnem. et oz ut dimittat cibos inflatiuos et non multum vtatur potu aque et dimittat omnes res mollificantes ita ꝙ etiam balnea. et quz comederit resupinetur. et sit qũ sedet constrict⁹ circa rupturã et apud coituz ppe. Et sit coitus eius apud lenitatem uentris ei⁹.
¶Et scias ꝙ intentõ in curatõne rupture ẽ consolidatõ scissure si possibilis est: aut conseruatõ eius ne addat̃ et exicatõ eius quod mollificatum est et dilatatum et reductõ eius quod descendit in ipa si est zirbum aut intestinum et resolutõ eius qd̃ aggr̃gatum est in ea si est aqua aut ventositas et phi-

bitō materiei que extendit eam. et si non resoluit ꝑpatō fiat in eius extractōne. ꝯplius consolidatō scissure aut conseruatō eius vt non addatur fit cū medicinis glutinatōnem facientibus cōfortantib⁹ in quibus est stipticitas. ¶Et q̄to magis est scissura minor est cōsolidatō facilior. et quandoqȝ fit iuuamentū in ea cū cauterio et eius exiccatō fit cū medicinis resolutiuis. et reductō eius quod descendit fit cuȝ strictura et ligatā. verū resolō eius qđ aggrgatū est fit cum emplīs facientibus hydropisiȝ et que sunt eis similia. ¶Et ꝓhibitō materiei fit cum euōne et equatōne cibi et eius extractō fit cum medicinis adurentibus cum fortitudine et operatōne ferri.

¶ De curatōne rupturarū intestini et zirbi. Ca^m^ quintum.

SI est ābo͛rū descensio ad oseum polis ē eorū reductō uerū fit difficilis s̄ȝ cōpstōnem reductōnis amboꝝ in ruptura que est desup. illud enim fit facile cū resupinatōne et q̄libȝ cōpssione cū manu. ꝙ si addat̄ ruptā incipiat̄ in desiccando illud quod dilatatum ē pp humiditatem et adunando qđ scissū est et ingeniet̄ incōsolidatōne eius. et qum fit inobediens ad redeundū fiat vt eger sedeat in aqua calida et emplēt̄ ruptā cū lenitis aut vaporet̄ cū pāno calido tamdiu dōec redeat. deinde stringatur sup positis medicinis aggrgatōnem facientibus et dimittat̄ tribus diebus et sit resupinatus ¶Et fit strictura cū inuolutōnib⁹ quadratis et inuolutōnibus ꝑpatis ad aggrgandū labia scissure. ¶Et quandoqȝ cauterizat̄ s̄m hanc strictām et ꝑpatōnem et nō administrent̄ inuolutōnes spice q̄m ipe dilatant maxime: aut necessaria ē ꝯsolidatō et nō oȝ ut apꝑtient huic ruptē ferrū oīo. et medicine que bibuntur quib⁹ iuuantur habentes rupturā sunt saggenea et decoctō nuc. cupsi et ꝑpe in quibus dissoluta sunt saggenea et diacyminum. et oȝ vt administrentur in ea emplā q̄ super scissuram administrantur postq̄ aggrgata sunt labia scissure et tracta sunt duo oua ad supiora et expleta est reductō eius qđ descendit. et de istis emplīs est illud quod fit ex sauina et nuce cupressi et cupssi folijs. ¶Ipsa enim sunt radices emplōruȝ s̄r pl̄m iuuamenti quorū est cōuenientia. ¶Et de emplīs cōuenientie est illud quod fit ex bdellio et dragaganto gūmi arabico et glutino piscium et glutino coriorum et tuberibus siccis et carnibus cancrorum et rosis cū capitibus suis et omnibus stipticis et mastice et myrto sicca et mes excorticatis et alteid et folijs altee de mecha et alumine iameni et sumac et fructu tamarisci et magra et centau͛ra et aloe seegenio. ¶Descriptō alia emplī. ℞. ammoniaci et turis et aloes seegenij et dabac omnium ana. ʒ. iii. bdellij pondus. ʒ. ii. acatie et sarcocolle amborum ana. ʒ. i. terantur in mortario et madefiant in principio noctis cū aceto: deinde terantur in mane cum aliq̄tulo sauine et ibibatur ex eis cottū et ponatur sup locū et stringatur ligando.

¶ Emplm̄ lene. ℞. masticis et sarcocolle et turis ptes equales et aggrgent̄ in vino de passis et liniatur s̄r ꝑgamenū de panno et stringatur. et simile illi est illud quod fit ex aloe et glutine et ture. et iterū sumatur nux cupssi et tus et acatia et balaustie et sarcocollā et san. draconis et liciū et myrrha et galle et sauina equali mensura et terantur bene et cōficiantur cū gūmi et fiat vt adhereant ouo aut in quo cūqȝ loco fiat ruptura donec cadant. ¶ Emplȝ bonuȝ quod quandoȝ cōsolidat rupturam infantiuȝ. ℞. corticū g̃natorum pondus. ʒ. x. gallarum imaturarum. ʒ. v. decoq̄tur cū vini stiptici. ℥. v. d̄ coctōne vehementi et reducantur intestina ad supiora et embrocetur locus cū aqua f̄ra et inuiscetur hoc empl̄m et non soluatur nisi transacta ebdomada: aut in omnibus. x. diebus semel. ¶ Emplm̄ mirabile sumantur masticis corticis turis nucis cupssi et myrrhe et glutinū piscium et sarcocolle omnium ptes equales dissoluatur glutē cum aceto uini et aggrgentur cū eo medicine et fiat ex eis empl̄m et fortasse sufficit infantibus empl̄m quod fit ex balaustijs et psilio et radice lilij siluestris. ¶ Et fortasse sufficit tibi vt facias empl̄m cū lenticula a q̄ que ē de gener̄ herbarum nascentium in aqua. et fortasse sufficit vt liniantur eoꝝ rupture cum bdellio dissoluto in vino et olō sambacino aut cum castoreo et ꝑpe quando est aquosa. ¶Et iterum fortasse sufficit cū sauich de ordeo.

¶ De ruptura aque. C. vi.

QUandoqȝ euāt̄ aquositas eius cū bezel g̃dato. et quandoqȝ euacuatur cum emplīs extrahentibus aquositatem et post illud quandoqȝ fit cum ferro et medicinis acutis calefacientibus illud quod sequitur rupturam ex siphac quare constringitur et non descendit aquositas. ¶ In opatōne vero que fit cum bezel et phlebotomo oȝ vt eleuētur testiculi ad supiora et elongētur valde ab oseo postq̄ obliquatus est pecten et ps eius vt elongetur ab infirmo ⁊ vt resupiet̄ sup lectum aut super locum in quo sedent homines. Et fiat vt sedeat ancilla a dextra eius extendēs v̄ga eius ad supiora. ¶Deinde phlebotomet̄ cū phlebotomo lato et caue ne phlebotomes aliquid de cōmissura: sed dextra pte aut sinistra: deind̄ scinde fugiendo cōmissuram et stude tamdiu donec descendat tota aquositas et euacues eam: deinde tibi inest electō si timueris reuersionem et repletōnem eius post tempus vt reiteres curatōnem si volueris cū bezel. et si volueris cauterizabis ⁊ cauterium fit hoc mō. ¶Sume ferrū subtile in quo sunt vncini et igniatur sicut ignit̄ cauterium et liga testiculos q̄to longius polē ē a locis et reuolue cauterium ab oseo ita vt non inueniat testiculū et inueniat oseū ⁊ alberiteron et constringat et calefaciat ipm̄ quare nō ingrdiat̄ ipȝ aqua post illud. et ꝙ dilatet meatum est enim melius: deind̄ cura crustas et consolida et fortasse incidis ex beriteron aliquid deinde cauterizā ipm̄ et pone super scissuras stiptica et ꝓhibe egrum potare aquam. ¶Emplā v̄o ad ramicem aque sunt ex genere emplōrum hydropisis et splenis. ¶Et sicut si sumant̄ staphisagria et cyminū et aggrgent̄ cū passis rubeis ēucleatis aggrgatōne facta cum contritōne et fiant sicut vnguentum et emplēt̄ cū eis. et iterum sumat̄ piper et grana lauri et baurāc et cera et oleum antiqum et fiat ex eis vnguentum et emplēt̄ cum eo. ¶Et iterū sumatur cinis quercus et conficiatur cū oleo confortato cum decoctōne et ēplētur cū eo. ē. n.

inuatiuum valde et sumatur nitri. ʒ. xxx. et cere. ʒ. vii. olei. ʒ. vi. et pipis qm̄ bonū est et gnorū lauri gna. lxxx. fiat ex eis emplm̄ adherens. ¶ Et bdellium arabicū sanat testiculos. et qn̄qꝫ resoluit ramicem aq̄ puerorū.

¶ De cura rupture ventositatis. C. vii.

REgimē in hoc est vt deuitet inflatiua ex oleribus et gn̄is et replōnem superfluam pducentem ad rugitum et ad malitiam digōnis et potū vini misti et vinuꝫ crudum inflatiuū. et sumat in potu medicinas resoluentes ventositatem sicut diacyminū et sagzenea et trifera magna et totuꝫ illud cū decoctōne galange. ¶ Confectō ad eos bona. ℞. foliorū rute sicce et isopi et cymini et ameos et se. agni casti et baurac ⁊ calaēti onīū ptes eq̄les et epithymi q̄tū omnia cōficiant cū melle: et fiat ēplꝫ cū ruta et cymino et calamento et agnocasto et acoro et bac. lauri et sāsuco et cera et storace. et sint olea quib⁹ fit inunctō sicut olꝫ de costo et sambacinum et oleū nardinū ppe. ¶ Et fiat vaporatō cū resoluentibus ventositateꝫ p̄dictis multotiens. et qn̄ fortior fit dolor admīstrēt collyria facta ex melle et nitro et serapino et opponaco et cymīo et se. rute ⁊ foliīs ru. et castor̄. s. ōnibus: aut q̄busdā eoꝝ fm necessitatē.

¶ De cura ramicis carnis et varicose. C. viii.

CUratō eorum est curatō apatū duroruꝫ Et multotiens quidē sufficit in ramice varicosa inunctō cum vnguento basilicon et adipibus lenibus et medullis.

¶ De augmento vmbilici. C. ix.

QUandoqꝫ accidit in vmbilico augmentum quod est fm semitam rupture note et qn̄ꝫ est fm semitā hydropisis ita vt aggrḡet in illo loco solo humiditas aut ventositas. ¶ Et qn̄ꝫ fit cā vene aut arterie facientis curreṙ ad ipꝫ san. ¶ Et qn̄ꝫ fit cā apatis duri aut additōne carnis sub cute.

¶ De signis. C. x.

IN eo q̄ est cā egrssionis zirbi aut intestini signuꝫ ē q̄ color corpis ē color ipius et sit locus diuers⁹ et ppe in ruptura ex itestis ⁊ associat̄ rupte ex itestis dolor q̄dā ⁊ occultat̄ quꝫ p̄mitur vt occultetur. ¶ Et quandoqꝫ occultat̄ cū rugitu et addit ei administratō mollificantiū scilꝫ ex balneis et inunctōne et mot⁹ magnitudīe.

¶ Et illud qd̄ est ex humiditate nō reducit cōpssio ⁊ ē lene cuius q̄titateꝫ nō alterat compssio facta cā occultatōnis et ē color eius color corpis et quod ē ex uentositate est leuius et minus expellens q̄ illud quod est ab hūiditate et ē ei so⁹ tympani et vox et quod est ex san. ē sanguinei coloris et nigri. ¶ Et qd̄ est ex natiuitate carnis aut duritie ē graue duruꝫ c⁹ occultatō nō est sicut occultatō aliorū.

¶ De cura. C. xi.

AD illud quod est ex aptōne vene pulsatilis et non pulsatilis aut ventositate curandū nō oꝫ te laborar̄. q̄ si laboraueris ad illud consequetur te vt labores ad incidendū et suendū. ¶ Reliquorū aūt curatō est vt facias egrum surgere et p̄cipias ei vt extendat ventrem suum et r̄tineat anhelitū suuꝫ tamdiu donec appareat augmentū. Qū g° apparuerit fac in circuitu eius circulū vt sit distinctū: deinde resupina eum ñ sup circulum post sepatōnem eius cū vncino et fac apatōnem sup mirac solū ita vt non accipias quod sub ip̄o est et intromitte in eo acū cū filo taliter vt non obuiet corpori sub ip̄o: deinde pfora tali pforatōne vt discoopiat̄ ab eo quod ē sub mirach solū. Si g° est sub eo intestinū expelle intestinum ad inferiora. et si est zirbuꝫ extende ip̄m et incide lacertū: deinde sue locū disruptū cū filis oppositis duris extensis adinuiceꝫ et stringe ip̄m sup alchati et sue euꝫ et dimitte filis. iiii. capita cōsiderando vt cadat ad lacertū et consolida r̄siduū et stude ut consolides ita vt pfunde remaneat et non excedēs ad exteriora ita vt sit nō fedū. ¶ Uentosi auteꝫ regimē iteꝝ est albezel et incisio et cōsutō p⁹ illud fm mōm qui dictus est.

¶ De gibbositate et vētositate gibbositatis. C. xii.

GIbbositas ē remotio spondiliuꝫ: aut ad interiora dorsi aut ad anteriorē ptē. et ē gibbositas anterioris quam quidā nominant arcuatōneꝫ. et qn̄ accidit cū cōmunitate ossium cassi nominatur cōcauatō et arcuatō aut ad exteriora dorsi et ē gibbositas posterioris: aut ad lat⁹ et dr̄ ꝯtorsio. ¶ Et cause eius: aut sunt primitiue sicut pcussio: aut casus et q̄ currūt cursu eoꝝ: aut corpee ex hūiditate aquosa salsa lubrificatīa mollificans ligamēta: aut humiditate limosa et q̄ plm̄ fit ab hūiditate salsa est torsio aut ad anteriora: aut posteriora. et qn̄ꝫ fit gibbositas ppt̄ ventositatem aliq̄ pcutientē faciētē gibbositatē: aut apa aut exituram extendentē tunicas in parte sua et mltotiens declarat̄ apa p san. egr̄dienteꝫ cū solōne ventris significantē matatōnē apatis et eius eruptōnem. et multotiens est illud apa durū. et qn̄ꝫ fit pp spasmū ligamentorū et est pauci casus velocis interfectōnis. Et totum illud: aut est cā cōmunitatis spondiliuꝫ pluriū numero et fm ḡdatōneꝫ: aut non est ita. ¶ Et gibbositas quidem et ppe illa que est ad interiora cōstringit locū super pulmonem: q̄r̄ facit acciderē malitiā anhelitus ¶ Et qn̄ accidit ī īfante phibet pectus incedere in dilatatōne ⁊ amplificatōne sui quar̄ diuersificant membra anhelitus nocumenta constringentia sup ea anhelitū. ¶ Et ppt̄ illud dicit ¶ Hip. cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi anteq̄ expuat ip̄e moritur. et illud ideo qm̄ significat pmutatōnem materiei faciētis eas ambas ad spondiles. Et facit accider̄ in eis exituram fortem apparentē euēiētē a mā grossa. Et si ñ esset eius grossitudo nō accideret ab ea gibbositas et qum ita sit nō fit p̄patō pectori vt dilatet̄ pulmo: quare r̄tinet̄ anhelitus īmo oꝫ vt malus fiat anhelitus et ducat ad pditōnem. ¶ Et infantib⁹ quidē accidit gibbositas et ventositas gibbositatis quando cibatur ante horā q̄pobrē ingrossantur humores et declinant ad spondiles et subtiliant̄ crura habentis gibbositatem ppt̄ illud qd̄ facit gibbositas de oppilatōne quorūdā meatuū et vie in q̄ penetrat cibus.

¶ De signis. C. xiii.

SIgna facte a causis p̄mitiuis sunt casus eaꝝ. et signum facte ab humiditate ē signum forme et tactus et q̄ locus paꝝ exuccat olm̄ cū quo inungitur. ¶ Et tarditas eius

in exuccando ipm et antecessio etiam regiminis humiditatis. ¶Et signū facte ab apate est tactus loci et dolor eius pūgitiuus ppe et fe. habenti ea ante cedentes. ¶Et signū facte a siccitate est significatō sic citatis corpis et tollerantia fe. acutaꝝ et eūonū et uelocitas exiccatōis oli et uehemētia ipi⁹ siccitatis.

¶ De cura gibbositatis et vētositatis facientis vento sitatem. C. xiiii.

HUmidō qd et sicce curatō ē cura palysis ꝛ spasmi hūidi et spasmi sicci i necitate e uacuatōnis et dimissionis ei⁹ et q̄litate administrandi empla et embrocas et q̄ sūt ei silia. ¶Et canon medicinaꝝ ei⁹ que nō est cū siccitate ē vt sint stiptice vt stringant ligamenta que mollifica ta sunt q̄obrē inclinate sūt spōdiles: et calefactiue vt cōfortent ea: et r̄solutiē vt ꝯstringātur hūidi tates mollificātes aut adiuuantes ad mollificādū. ¶Nā qū cadit sufficiētia sup stiptica posse ē vt cōfor tentur ligamenta. veꝝ qū non resoluit mā ptran sit vt pmutet ad mēbrū aliud. ¶Et plm qd pmuta t ad pedes et facit in eis accidēs palysi et silia fm mā3 in subtilitate et grossitudie sua et fm pmistō nē eius ex ibibitōne aut infusione paulati facta. et qū antecedit mundificatō nō ē malū vti stipticis. ¶Et qnz aggrḡant stipticitas et calefactō et resolō i re vna sicut aggrḡant in nuce cup̄si et folijs eius et folijs lauri et calamo aromatico et alusniati et e nula. ¶Et qnz cōponit medicia ex stipticis fris sicut rosa et acatia et balaustijs cū calidis calefacientib⁹ resoluentib⁹ sicut bacca lauri et castoreo et folijs oleandri et acoro. ¶Olea v̄o ꝯferentia ei q̄ est hūi da sūt ola reꝝ calidaꝝ stipticaꝝ sicut ol3 cup̄ssi et ol3 rute. ¶Et idiget empl̄is habentib⁹ medicinas r̄ solutiuuas fortis resolutōis sicut sūt folia olean dri et acor⁹ et castoreū et ruta. et ex olis ol3 de ru ta et ol3 de castoreo et ol3 de piretro et euforbio factū fm hūc mō3 disrūpat pip et castoreū et pire trū et pulpa colloquintide et euforbiū et assa in olo rutino ita vt p. ℥. i. medicinaꝝ sumat. lb. i. oli deinde moretur sub sole et colet post duas eb domadas et renouentur sup ipm medicine et fiat il lud multotiēs adminus octies et admistret medi cam forte ad illa3 q̄ ē ex hūiditate et ad vētosā. ℞ sauinā et seba et amoniacū et nuc. cup̄ssi et piretꝝ et sansucū et cordumeni et sq̄nantū et casiā decoq̄ tur cū aq̄ decoctōne optia et fundat desup de olo q̄tū ē aq̄ medietas et decoq̄t et itert aliquotiens et pijciat in eo castoreu3 et euforbiū et sauina con trita et administret. et in ipo qd ē ꝯfortatō mem bri et carminatō ventositatis et r̄solutō hūiditatū extraneaꝝ grossaꝝ. ¶ Emplm ad gibbositate3 ex ventositate. ℞ storacis liq̄de et costi et calami a romatici et sauine ōniū ana. ℥. i. euforbij. ʒ. i. o lei nardini q̄tū necesse est. ¶ Apose autē cura cura est apatis difficilis matatōis et eruptōis et resolu tōnis ppa apatib⁹ duris. ¶ Rememoratō emplo rū ad gibbositatē hūidā empl3 bonū. ¶Sūant aco rus et enula et decoq̄t in aq̄ cup̄ssi et emplet ex e is locus. ¶ Empl3 cōferens hūide et ventose ex eis simul. Sūant enula et sauina et acorus et coq̄t in vino donec in dcoctōne dissoluat et dissoluat cū eis bdelliū donec fiat sic vnguentū et administret. ¶Et qū non valent curatōnes cū eis que bibūt et em pl̄is at similib⁹ administret cauteriū vt remoueat mollificatō et induret loc⁹.

¶ De varicib⁹. C. xv.

ESt dilatatō venaꝝ in crure et pede ppt multitudinē ei⁹ qd descendit ad eas ex san. et plm san. ē melancholicū. et qnz ē sā. mūd⁹ non melācholicus. et qnz est san. gross⁹ phlegmaticus. ¶Et quocunq3 modo sit est sanguis in quo nō est putrefactō et si nō n̄ saluabit cum eis pes ab vlceratōne et apatib⁹ malignis. ¶Et plm q̄ dē accidunt cursorib⁹ et viatorib⁹ et onera portā tib⁹ et corā regib⁹ astantib⁹. ¶Et multotiens acci dūt pp egritudines acutas qm̄ expellit mā illic in illis q̄ ex p̄dictis ad eas sunt p̄pati. ¶Et qnz accidūt incipiendo sicut accidunt dolors iuncturaꝝ incipiē do. ¶Et accnt hn̄tib⁹ splenē ex p̄dictis multotiens. ¶Et iste varices non suscipiūt curatōnē. et qnz inci dūt et accit ex incisione eaꝝ extenuatō mēbri pro pt puatōnē deferentiū nutrimētū et accidunt in ill que ex eis sunt melancholice qū incidunt et phibet egritudines melancholice ex melancholia. qu3 au tē est san. mūd⁹ et eradicant aut auferūt tunc nō ti met q accidat melancholia. ¶Et multotienl q̄de3 pu trefit illud qd ē in varicib⁹ et pducit ad vlcera.

¶ De elephantia. C. xvi.

ESt additō in pedib⁹ f3 mō3 q̄ accidit in venis varicū: qr̄ in grossat pedē cū q̄li tate sua. et qnq3 fit pp hūorē melācho lcū ꝛ ē illd qd ē pl3. ꝛ qnz fit pp hūorm phlegma ticū grossū. et qnz accit ex caīs ex qb⁹ accidunt va rices et ex san. bono qū plm descendit: aut nutrit eo pes nutrimēto aliq° aut ē in pmis rubeus: dein niger. ¶Et cā eius est vehemētia repl̄onis et ēt de bilitas m̄bri pp multitudinem caliditatis et vehe mētiā attractōnis eius ppt vehemtiā caliditatis inflāmate ex motu et adiuuant ad illd dispositōnes adiuuantes ad varices.

¶ De signis. C. xvii.

DIscernit vnaq̄q3 ex suo sili p colorē ꝛ r̄ gim̄ ancedēs. ¶Et melancholica est ḡuis tendēs ad caliditatē. ¶Et illa q̄ rubea est ē magis incolumis q̄ niḡ et phlegmatica est ad leni tatē declinis. Et qnz festinat melancholica ad scissio nē et vlceratōnē et sanguinea nota ē.

¶ De cura varicū et elephantie. C. xviii.

ELephantia qd maligna ē q̄ paꝝ sanat et o3 vt dimittat cū dispositōne sua si non addit. q si puenit ad vlceratōnē et ti met corrosio nō est aliq̄d nisi vt incidat radicitus. Qū g° succurrit ei in pricipio sui posse ē ut phibeat cū eūonib⁹ et ppe cū vomitu laborioso et cum eo qd extrahit phlegma et melancholia3: et phle botomia si indiget ea: deinde admistrent stiptica sr̄ pedem. ¶Qū aūt cōfirmat paꝝ sperat qd phibea t et si spat scias q sūma curatōnis spate h⁹ egritu dinis est assiduatō in curatōne et administratō re soluentiū fortiū et dr̄ q alchitrā cōfert ei iuiscatū et linitū. ¶Regim̄ v̄o varicū ē qm̄ o3 vt eūet cor pus ex venis man⁹. et eūent melancholia et hūors grossi et rectificet regim̄ et deuitet omne ingrossa tiuu3 et deuitet motus laboriosos et statōnem lon gam: deinde pueni ad istas venas: qr̄ phleboto ma eas et extrahe totu3 qd in eis ē de san. melan cholico et fac phlebotomiā i fine saphene: deinde assidue fac in omni pauco mundificatōnē corporis

CORAM REGIB. ASTANTES.

CVRA VARICV

cum eis que sunt sicut hiera picra cū aliq̄tulo lapis
lazuli et assiduet sup ea q̄tū posse ē et assiduet potū
epithymi in aq̄ casei et dimittat motū oīo et vtat
ligatura sr̄ pedes cum institis ab inferiori pte ad su
piorē .s. calcaneo vsq3 ad genu ¶ Et cū hoc admini
stra epithimata stiptica et ꝓpe post mūdificatōnē
cū phlebotomia ex manib9 et pedib9 et venis ip
sis et cinerē caulis: aut ol̄3 de oliuis puluerizata
d̄sup tamarisco et lupinos decoctos epithimando
et embrocando cū aq̄s eius ¶ Et fim9 caprarū et fa
rina fenugreci et sem̄ rhaphani et semen rute sūt
hui9 generis etiā. q̄ si nō v3 aliq̄d nisi incisio scin
de carnē et fac apper̄ vitē et scinde eas in longitu
dine sua et caue ne findas eas latitudinalit̄ aut ex
transuerso q̄r fugiant et noceant ¶ Quūq3 feceris il-
lud extrahe totū qd̄ in eis est ex san. Et o3 vt fa
cias currere ex eis illud qd̄ posse est currer̄ ¶ Dein
de mundifices illd̄ scindēdo in lōgitudīe. Et qn̄q3
extrahunt̄ cū acu et incidunt̄ penit9 et o3 tūc vt e-
radicēt̄ et si nō nocebūt. Et melior extractō ē cum
cauterio ¶ Cauteriū .n. melius est q̄ incisio et non
licet vt extrahāt̄ nisi rubee nō nigre .i nigris v̄o
fiat illud qd̄ descripsim9 ṗus de mūdificatōne.
¶ Et qn̄3 accidit vt nō sanet̄ vlcus dū nō ad vltim
ꝑuenit̄ in mūdificatōne et nō cucurrerunt adhuc
humor̄s melancholici et grossi ¶ Et o3 post incisio
nē et extractōnem et cauteriu3 vt deuitet illd̄ qd̄
generat hūorē melācholicū. et assiduet mundifica
tōnem corporis ita vt nō generet̄ sr̄fluitas melā-
cholica q̄r fiat reuersio egritudinis si fuerit mat̄i
ei iter ad ip̄am nō strictu3 et moueatur qd̄ fuerit
cōsueti motus a pedibus ad mēbra q̄ subliniora
sūt q̄uis in aptōne et scissione sit timor. Et qū nō
expellit̄ ad m̄bꝝ vili9 ꝑuenit ad m̄bra sublimiora
q̄pobrē rectius ē vt nō apiant̄ n3 fiat in eis aliq̄d ni
si post mūdificatōnem vltimā ¶ Et fortasse assimi
lāt̄ nodi elephātie q̄r errat̄ in eis veꝝ nodi tangū
t̄ cū ferro. sed elephantia ē sicut dixim9.

¶ Tractatus secūd9 de de dolorib9 hoꝝ m̄broꝝ.

¶ De dolor̄ dorsi. C. i.

Dolor dorsi fit in lacertis et cor
dis intrīsecis et extrīsecis clau
sis cū dorso et qualīcūq3 sit aut
accidit ꝑpt̄ frig9 complōnis et
phl̄atis crudi: aut pp mltitudi-
nē exercitij vel laboris: aut ꝑ
pter multitudinem coitus ¶ Et quandoq3 fit pp
cās gibbositatis qū nōdū confirmata est: aut ꝑpt̄
cōmunitatem quorundam viscerum sic fit ꝑpter
debilitatē renū et matiē eoꝝ et ꝑpt̄ repletōnē ve
hementē vene magne posite sup dorsū: aut pp cā3
apātis: aut vulnus in cāna pulmonis. et qn̄3 fit in
medio dorsi. et qn̄3 fit ꝑpt̄ cōmunitatē matricis
sicut fit qū apꝑpinquat descens9 menstruoꝝ: aut
p̄focatō matricis. Et qū sūt sig̃ partus dolor fit
dorsi. et iteꝝ qn̄3 est ex signis crisis.

¶ De signis. C. ii.

Illū qd̄ q̄ ē ex frigor̄ et q̄ ē ex crudo hūo
re deambulatō et exercitiū sedāt f3 pl̄3.
et ē ei9 inceptō paulatī. Et qū3 sentitur
cū eo frig9 et factum a labore et oner̄ rei guantis
et sīlib9 ⁊ a coitu sig̃t antecessio rei illius ¶ Et fa-
ctus cā renū est apud alchati ⁊ debilitat̄ cū eo desi
derīū coeundi. et fit cū vna cāꝝ renū notaꝝ. ¶ Et
factū cā caliditatis pure sig̃nt inflāmatō et mordi-
catō cū lenitate et pulsatōnis ꝑuatōne. et factū cā
repl̄onis venaꝝ sig̃nt extensio doloris i dorso cū
caliditate et inflāmatō et pulsatō et repl̄o corpis.
¶ Et factū ꝑpt̄ cās gibbositatis sig̃nt ea q̄ docuim9 i
ca. ei9. ¶ Et dolores q̄dē dorsi: aut egēt i curuatō
ne aut erectōne. Et idigentes i curuatōne sunt illi i
quibus est cā spasm9 ex apāte dorsi: aut alijs ex
causis gibbositatis ¶ Et indigentes erectōne sunt il
li in quib9 non est necessarium q̄ diuersificet re
ductōnem anhelitus ex incolumitate lacertoꝝ a r̄
clinatōne retro et in curuatōne a non facientib9 do
lorē. et qū manus inuenit dolorē tūc cā est i dor
so et si non inuenit tunc cā ē in ventre.

¶ De cura doloris dorsi. C. iii.

Oportet vt redeas i ca ad curatōnes do
loꝝ iuncturaꝝ q̄s dicem9 et curatōnes
gibbositatis et ventositatis facientis
gibbositatem: nā via vna est ¶ Frigid9 v̄o inq̄
tu3 ē frigidus o3 vt curet̄ cū ebibitis et emplis et
iunctōnibus p̄dictis in ca. preteritis ¶ Et inq̄tū ē
illic crudus hūor o3 vt fiat eūo cum eis que sunt
sicut hiera de pulpa colloquintide et pilule fetide.
¶ Et factus a labore et similib9 o3 vt curet̄ cū cibo
bono et vnctōnibus tempatis et oleis tepidis ¶ Et
facti a coitu cura ē cura eius q̄ debilitat9 ē a coitu.
¶ Et facti cā renū curatō est cura debilitatis renū. et
facti cā repl̄onis venaꝝ pl̄ime cura ē phlebotomia
ex curuatura genu et: ip̄a eni in dispositōne sedat
eū et ꝓpe qū cōsequnt̄ inunctōnes ex ol̄o ros̄. et
sīlib9 ¶ Et facti cā gibbositatis curatō ē cura gibbo
sitatis ¶ Et qm̄ pl̄3 ei9 qd̄ accit ex dolor̄ dorsi n̄
accit̄ nisi ꝑpt̄ frig9 aut pp d̄bilitate3 r̄nū tūc o3 vt
sit pl̄3 curatōnis ex pte eoꝝ. Et nos q̄dē iā ꝯpleui
mus s̄monē in curatōne renū. et ꝯpleuimus iterū
s̄monē in calefactōne dorsi i ca. gibbositatis. ve
ꝝ de curatōnib9 ꝓpijs doloꝝ dorsi s̄roꝝ ē admī
stratō ol̄i d̄ euforbio solius ¶ Et de potōnib us ex
ptis ad ip̄3 ē tyriaca diatesseron aut ol̄3 de kerua cū
aq̄ apij et vt bibat infusionē ciceris nigri et acori
multotiens cū. iiii. ʒ. butyri et. ʒ. i. mellis et vta
t̄ hoc. xiiii. diebus. et comestō aspagoꝝ et assidua
tō eius est iuuatiua vald̄ ¶ Et pilule soluentes ha-
bentes hūc dolorē q̄ sūt fr̄e ꝯpl̄onis sunt pilule fe-
tide ¶ Empl̄a v̄o sūt hoc mō: nā empl̄atō cū olean-
dro sanat eum q̄ antiquus ē ¶ Et empl̄atō cū eis q̄
sunt sicut oppoponacū et bdelliū et serapinū et e-
nula et ammoniacū et castoreū et euforbiu3 sigil
latī et ꝯposite cū ol̄o laurino et oleo rutino et ol̄o
de storace et ol̄o de kerua iuuatiua ē valde ¶ Et
de vnguentis sunt ol̄3 de euforbio et ol̄3 d̄ costo.
et oleo de lilio inest ꝓpetas mirabilis ¶ Et melius
q̄dē ē vt calefiat dorsū in primis fricando cū pan-
no aspo: deinde inungat̄ ꝯp̄medo.

¶ De dolor̄ ilij. C. iiii.

Est prim9 huic ca. et pl̄m eius est vento
sū phlegmaticū et apꝑpinq̄t ei cura ei9
Et de curatōne ꝓpa ei ē vt sumāt̄ fenu
greci et ḡnorū arasced et se. apij et aeos et. ʒʒ. ⁊
cīnamomi ptes eq̄les serapini q̄tum omnia fiant
ex eis pilule ut auellāe et administrent̄. q̄ si fue
rit pp apā in m̄bro aut in eo qd̄ ꝯmunicat ei tunc

curatō eius est illa cura. Et parū quidē fit pp mali
tiam ꝯplonis calē sicce aut cū mā nisi fm semitam
ꝯmunitatis mēbroꝝ vrie et intestinoꝝ. Et signū
et cura in hoc manifesta sunt.

¶ De doloribus iuncturaꝝ et eis q̄ ꝯmunicāt poda-
gre et sciatice et alijs. C. v.

Causa patiēs in his egritudinib⁹ est mēbꝝ
suscipiens. Et cā efficiens sunt ꝯplones
et matie male. Et cā instrālis ē dilatatio
meatuū nāliū accñtalis: aut ex creatōe: aut euentu
ꝯplonū ñ nāliū q̄s accidere fecit mot⁹ et vacuitas
ꝛ raritas accñtalis: aut pp creatōnē sicut est in car-
nib⁹ glādosis. Amplius distinguam⁹ unāq̄q; haꝝ
diuisonū distictōe aliq̄. Mēbꝝ itaq; suscipiēs ē cā
vt eueniant iste egritudīes: aut pp debilitatē sui
pp malitiā ꝯplonis ꝯfirmate et ꝓpe frē et pp de-
bilitatē sui in creatōne sua nō ex pte ꝯplonis: aut
pp vehemētiā caliditatis et ꝓpe qū accidit p mo-
tū et p dolorēs et p causas extrinsecas. Lz hec diui-
sio non sit longinq̄ a diuisione ꝯplonali: aut casu
sui situs sub mēbris alijs. et vbi ad ip̄m currunt
medicine p nāz et pp hoc multiplicānt in pedibus
et anchis. Cā aūt efficiens aut ē cōplo corpis totius
aut in mēbro principali inflāmās aut infrāns cōge
lans aut exiccans ꝯstringens et ꝓpe qū ei ꝯmiscet
hūiditas exnea. ¶ Matie vō: aut sunt san. singu
laris: aut san. phlegmatic⁹: aut san. choleric⁹: aut
san. melancholic⁹: aut ē phlegma singulare: aut
vehemētia crudi: aut singularis: aut hūor ꝯposit⁹
ex phlegmate et cholera: aut aliq̄d ex genere cho
lere: aut ventositas irretita. Et pl̄z quidē fit a phl̄
gmate cū cholera: deinde a crudo: deinde a san.
post a cholera et raro fit a melancholia. Et cāe di-
uisionū h⁹ sunt cāe q̄dā pterite et catarri et corize
sunt ex cāis eius. Et curatō colice fz hūc mōz i q°
cōfortantur intestīa et expellunt supfluitates con-
suetas et non suscipiunt eas qr̄ expellunt ad extre
mitates. Et de causis eius iteꝝ sunt cibi generantes
genus faciens euenire dolorē illū matieꝝ et pauci-
tas digestōis et tranq̄llitas et q̄es et dimissio exer-
citij et coitus plimus et frequentia ebrietatis et re
tentō eūonū cōsuetarū san. mēstrui et alioꝝ et ani
de illis quoꝝ iam cōsuetu° cucurrit ex phleboto-
mia: aut solōne ventris et est dimissa. Et iterū e-
xercitiū sr̄ replōnē et coitus sup replōnē et cibum
et vinū pl̄z in ieiunio ante cibū. ¶ Ip̄m nanq; ledit
neruos et hūores crudi qū retinentur in corpe: de
inde non eūant p nāz in egōne et vrina nz p artez
nō ē longinqū quin euenire faciant dolores iunc̄ta
rū si expellantur ad eas ptes si remanserint et pu-
trefiant. Qū aūt nā expellit eos in egōne et vrīa
tunc inuenis cū eis vrinā grossā semp nō subtilem
crudā qr̄ tūc forsitā sit securitas ab eoꝝ malitia. q̄
si ñ ita fuerit erit vnū eoꝝ q̄ dixi⁹. Et si adiuue
rit ad hoc mās crudas mot⁹ iuncturaꝝ laborios⁹
aut pcussio: aut cas⁹: aut addiderint in debilitate
virtutū ira et vigilie debilitantes v̄tutes et trahē
tes mās ad ip̄m et fiant penetrantes sua ꝓpetate
euenient dolores iuncturaꝝ. Et hoꝝ quidē hūorū
plm̄ ē supfluitas digōis secūde ꝛ tertie. Et aptiorēs
ad hoc vt in eis multiplicentur ista sūt senes et ha
bentes egritudines chronicas et cōualescentes qū
nō regunt cū rectificatōne. Et illud ideo qm̄ eoꝝ
virtutes debilitant a digōne bona et ꝓpe qūz sūt
curati cū sedatōne absq; eūone sufficienti et expul-
sione vltima. et nō quidē multiplicantur dolorēs
in iuncturis nisi qm̄ ip̄e sunt magis vacue q̄ reliq̄
mēbra et pluris motus et debilioris ꝯplonis et fri
gidioris. Et situs eaꝝ i extremitatib⁹ est longin
q⁹ a regimine p°. ¶ Et multotiens quidē innīscant
materie intra iuncturas et fiunt sicut gypsū et ꝓpe
q̄ ex eis sunt crude. et multotiens oritur sup iun-
cturas eoꝝ caro et ꝓpe inter digitos: qr̄ ꝯtorq̄nt
digiti et cōstringuntur ꝛ fit dolor fortis q̄ndoq; ꝛ
sedat qñz. Et plm̄ q̄dē h⁹ nō fit nisi in habentib⁹
ꝯplones calidas. Et plm̄ quidē oritur caro qū mā
est sanguinea. Et plm̄ quidē illi cui accidunt dolo-
res iuncturarū accidit in p̄mis podag̃. Et dolores
quidē iuncturarū sunt ex sūma egritudinum q̄ he
reditant plm̄ qm̄ spma est fm ꝯplonē generantis.
Et multotiens quidē fit curatō doloris iuncturaꝝ
et ꝯfortatō eaꝝ et expulsio materierū ab eis cā ad
pnitiez: qm̄ ille supfluitates q̄ cōsuete sūt supflue
re et puenire ad iuncturas et pueniunt ad mēbra
principalia et si nō trahunt ad iuncturas currunt a
sibi facientes cadere habentē eas in timore. Et ap-
tiora tempora ad hoc vt in eis eueniant dolores
iuncturarū et podag̃ sunt ver pp motū san. et hu
moꝝ in eo. Et autumnus pp malitiā hūoris et di
gōnis et antecessionē dilatatōnis poroꝝ in estate ꝛ
ex calore q̄ fortis fit in die. et qum succurrit dolo
ribus iuncturaꝝ in p̄mis qū apparēt fit eoꝝ cura
facilis. q̄ si cōfirmetur et cōsuescant ꝓpe illi q̄ ge
nerati sunt ex hūoribus diuersis non curantur. Et
qñ apparent varices in habentibus dolorez iun-
cturaꝝ et podagram est eoꝝ sanatō p eas et de ha
bentibus dolorē iuncturaꝝ quidam sunt qui sibi
supuenire eos faciunt pp malitiam sui regiminis.
Et de illis sunt sup quos euenire facit eos corrup-
tō forme mebrorū eoꝝ et dilatatō meatuum ve-
naꝝ eoruz et generatō hūorū malorū in ip̄is ꝓpt
malitiam cōplonis mēbrorū radicaliū. Et qñq; ꝯ-
mouentur dolores iuncturarū in febribus et corū
eleuatō sicut ip̄i qñq; eueniunt in febrib⁹. Sciati
ca vō est de sūma doloris iuncturarū et est dolor
q̄ incipit a iunctura anche et descēdit retro ad coxā
et quandoq; extenditur vsq; ad genu et ad calca-
neum. Et q̄to plus ꝓlongatur spatium eius addi
t eius descensio et fm māz in paucitate et multi-
tudine sua. Et qñq; ꝓtendit vsq; ad digitos et ex
tenuant ex eo pes et coxa ꝛ in fine eius delectat cō
p̄ssione et deambulatōe pauca sup extrēmitates du
oꝝ digitoꝝ et fit ei difficilis incuruatio et eq̄tio er
ctōis. et qñz soluit in eo nā et iuuat p id. Et qñq;
pducit ad dislocationē extremitatis coxe eius et est
zemenetū fm v̄itatē: dolor vō anche et est ille i q°
est dolor fixus in ancha q̄ nō descēdit nisi qū pmu
tat ad sciaticā multotiēs accit aut ex debilitate con
seq̄nte a cā cōfessionis sup durā ꝛ cā pcussionis con
seq̄nte eā et cā assiduatōis eq̄tādi et sunt cāe ei⁹ il
le cāe: verūtñ plurimū fit ab hūore crudo. Et ml̄
totiens pmutat a dolorib⁹ mr̄icis chronicis et re-
manētibus tempore lōgo ita vt sint. x. mēses. et
qñz fit a materijs calidis et pmistis etiā. et a reple
tōe venaꝝ anche ex sanguine et ab ap̄atib⁹ intrin
secis in ꝓfunditate locoꝝ: verūtñ nō appēt ꝓpter

ꝓfunditatē suā sicut appent apāta reliq̄ꝝ iuncturāꝝ. Et dicit̄ q̄ h₃ dolorē anche et appʒ in coxa eius rubedo vehemēs q̄titate triū digitoꝝ nō faciens ei dolorē: et accit ei in ea prurit⁹ vehemēs et desiderat olera morieẗ in. xxv. Et dē q̄d mbrū in quo ē dolor iuncture macrescit et extenuat̄. Et dolorēs q̄d iuncturaꝝ q̄ sunt p̄t sciaticā et podagʒ qū curat̄ et eradicant̄ eoꝝ matie nō redeunt velocit̄. Sciatica vō et podagʒ qū curat̄ et eradicant̄ earū matie sūt ex eis q̄ redeunt velocit̄ q̄libʒ ex cā et illō fit pp situ mbri. Et iste q̄d egritudies sunt ex eis que hereditant̄ et ꝓpe podag̃. Et mā q̄d sciatice plm est in iuncta et ꝓcedit ex ea i neruo lato et qū dolet ꝓpat̄ effusio matieꝝ ex toto corpe desup ad ip̄am p̄t mās coarctatas in principio rei. Et qñʒ accidit vt nō sit in iunta imo in neruo lato. Et multotiens q̄d multiplicat̄ hūiditas mucosa in pyxide q̄r mollificat̄ ligamētū q̄d est inter additamētū et pyxidem. q̄obrē dislocat̄ ancha et ante illud accidit dispositō iter firmitudinē et dislocatōnē et ē vt sit velocis exitus et velocis redit⁹ inq̄eta ualde. Et sciatica q̄d est de vehemētōrib⁹ dolorib⁹ iūcturaꝝ. et cauteriū securitatē facit eius. Podag̃ vō ex sūma dolorū iuncturaꝝ existens qñʒ incipit a digitis. s. a pollicib⁹. Et qñʒ incipit a calcaneo. et qñʒ incipit ex lateribus pedis. Et qñʒ incipit a latere eius: deinde cōmunicat et qñq₃ eleuatur ad coxā. Et qñq₃ ap̄at et vr̄ vt non sit illud in cordis et neruis imo i ligamētis et corporib⁹ quibus cōtinent̄ iuncte deforis fm q̄ dixit. G. et pp hoc n̄ accit vt pueniat dispositō podagricoꝝ in dolorib⁹ suis et ap̄atib⁹ ip̄orum ad spasmū omnino. et ex eis q̄ accidūt hn̄tib⁹ podag̃ʒ est vt ꝓlongent̄ osea testiculorū ip̄oꝝ. Et podag̃ q̄d cholerica attrahit mortē subito et ꝓpe apud regimē plurimū.

De signis. C. vi.

Illud q̄d oʒ te cognosceř de cāis haꝝ egritudinū p sig̃ in p̄mis est dispositō simplicitatis cōplōnis aut cōpositōnis eius cū mā. Et simplex q̄d eius est parūp et raro et fit in ea dolor sine ḡuedine et absq₃ inflatōne et nō ē alteratō coloris nʒ signū matiei. In matiali vō illud q̄d de ea in p̄mis oʒ te cognoscere est genus matericii. Et via cognitōnis eius est aut ex coloř loci aut ex colore ap̄atis eius cū dolore sicut fit in hūore crudo. Et ex tactu: aut ē fr̄id⁹: aut calidus: aut inflāmatus: aut fm cōsuetudinē: aut ex accidentib⁹ doloris an sit cū inflāmatōne vehemēti et pulsatōne: aut cū inflāmatōne eq̄li et tensione: aut cū tensione tm̄: aut ex eis quib⁹ iuuat̄ et cū quib⁹ sedat̄ dolor si non errat existimatō: tunc ēim existimat ppea q̄ fr̄a sunt ei ꝯuenientia q̄ mā sit calida. Et nō accidit existimatōni ei⁹ vt erret nisi ꝓp̄t additōnē doloris apud infr̄atōnē inspissātē existimās q̄ mā inspissata sit fr̄a: aut errat p sedatōnē doloris apud resolutōnē: et existimat q̄ mā sit fr̄a et est cal̄a q̄ resoluit̄ et resoluit et sedat̄ dolor ei⁹ imo oʒ vt ꝯsiderēs oia illa: aut ex hora doloris et additōne eius aut ē in vacuitate et replōne et ex dispositōne incipiente ad ap̄a et tarditate in eo: aut ꝓuatōne ap̄atis oio q̄r sig̃t hūores malos subtiles calidos aut cōpositos et sunt inter viscosum et hūorē crudū purū: et ex dispositōne ḡuitatis: ḡuitas i matījs subtilibus de q̄b⁹ posse ē vt aggr̄get̄ plm vice vna ē pl⁹ et qñʒ cognoscit̄ in plurib⁹ horis ex vrinis illud q̄d vincit sup ip̄ā et ex egōne an vincēs sup eam sit cholerica res aut mucosa. Et cognoscit̄ qñʒ ex etate et cōsuetudie et ex regimine p̄cedente in comestis et ebibitis et exercitio et requie et ex cōtrarījs eoꝝ et cōmunitate cōplōnis reliq̄ corpis. Et māʒ q̄d sanguinea sig̃t rubedo loci si nō est vehemētis ꝓfunditatis aut nō est aut nō apparet adhuc. et sig̃nt ip̄am tensio vehemēs et repulsio et pulsatō et ḡuitas et p̄teritū regimē et q̄d scitur de dispositōnibus corpis sanguinei et fortasse ē corpus grossū arteriosū pingue. et ē i sciatica sanguinea dolor extensiuus longus similis lōgitudis quā phlebotomia stati sedat. Et māʒ cholericā sig̃t caliditas vehemēs q̄ ledit tactū cū puitate q̄titatis in egritudine et paruitate ḡuedinis et tensionis et puitate rubedinis et declinatōne doloris ad illud q̄d appʒ de cute et tranquillitate ei⁹ ex frigoř et q̄d p̄terījt ex regimie et reliq̄ significatōnes q̄s diximus. Et dispositō corpis cholerici et māʒ phlegmaticaʒ significat q̄ nō alterat̄ color: aut alterat̄ ad plumbeitatem: aut est illic parū inflāmatōnis et adherentia doloris et ꝓuatō signoꝝ san. et choleř et q̄ fortis fit i cessio doloris in latū. et q̄ corpus nō est carnosū imo est adipe plenū. Et significatōnes note huius complōnis q̄ p̄terite sunt et māʒ melancholicā sig̃nt doloris occultatō et puitas tensionis et paucitas iuuamenti cū curatōne et attēuatō loci et non est in eo mollities nʒ claritas coloris. Et qñʒ tendit ad tenebrositatē: et sig̃nt ip̄ā ꝯplō viri et dispositō splenis eius et appetit⁹ supfluus et regimē ip̄ius p̄teritū et reliq̄ significatōnes q̄s inuim⁹ in cognitōne ꝯplōnis melancholice. Māʒ vō cholicā sig̃t caliditas vehemēs cū re q̄ est q̄si pruritus cū nocumēto vehemēti ab eo in quo ē calefactō et iuuamento vehemēti ab eo in quo est infr̄atō et stipticitas quedā. Māʒ vō ventosā sig̃t tensio vehemes absq₃ ḡuitate. Et sig̃nt ip̄ā pmutatō doloris et regimē ventositatis generatiuū. Mās aūt pmistas sig̃nt tensio vehemens et paucitas iuuamti cū curatōnib⁹ calidis et fr̄is et diuersitas horarum in q̄b⁹ iuuat̄. Iuuat̄. n. aliq̄ medicia vna hora et hora alia cū ea q̄ illi cōtraria est. Et plm q̄d accit hoc accidens corporib⁹ cal̄e cōplōnis aut cholerice nature q̄ vtuntur regimine infr̄ante humectante generatiuo phlegmatis et humores crudi ex cibis et motib⁹ sup replōnē q̄r pmiscentur duo humores et expellitur ex eis q̄d grossū est ppea q̄ sūmersit ip̄m subtile sanguineum et cholericū ad iuncturas et hoꝝ q̄d plm iuuant̄ et quiescūt dolores p cōpressionē subtilem cū manib⁹ plurib⁹ q̄m hūor resoluitur et maturat̄ p eam et iuuant̄ cū vnctōnib⁹ tempate caliditatis cū q̄ete. Motus enim ꝓhibʒ a maturatōne.

De curatōnibus doloꝝ iuncturarū et podagre et sciatice. C. vii.

Qum cognoscit̄ q̄ cā est ꝯplō simplex facile ē ip̄ius regimē. Multotiēs nanq₃ est inflāmatō pura absq₃ ap̄ate q̄r sufficit pmutatō ꝯplōnis. Et maius quo indiget̄ est eūo cholere simul et san. Et sir̄ qñʒ est cōgelatō et frig⁹ dolorem faciens: q̄r sufficit pmutatō ꝯplōnis. et maius quo indiget̄ est eūo phlegmatis vt calefiat san. Et multotiens q̄d ē siccitas exalpans: q̄r necessaria est hūectatō sicut scis. Qū aūt cā est in eis mā: tunc oʒ vt ꝓhibeat̄ q̄d effundit̄ p attractōnē ad cōtrariū et p minoratōnē et cōfortet̄ mēbrū vt nō suscipiat et resoluatur

qꝺ inunctū ē vt ꝑuet̄: et redi in omnib⁹ illis ad cano nes vniuersales. Et si fuerit sanguines aut cū domi nio san. oportebit vt administres phlebotomiā ex pte cōtraria. et si fuerit ꝯmunis iuncturis corpis tūc ex vtrisꝫ ptib⁹ phl̄oma siul: deide administra vomi tuꝫ et ꝑpe qn̄ dolor ē in inferioribus. Uomitus eni magis iuuatiuus est ei ꝙ ventris solutō: deinde ad ministra sol̄onē ventris et incipe a re forti si nō ꝓhi bet ꝑuatō maītitatis et grossitudo materiei ꝙuis faci lis sit incolumior et ḡdatō ꝯuenientior: deinde seq̄re cū solutiuis mūdificantib⁹ fm̄ ḡdatōnem. et sunt de hominibus qui describunt initiū cū facili post facile ⁊ sigillant cū forti post maītatōnē. Et rectius quidē est in hoc si mā est subtilis cholerica festinare eūonē qn̄ vr̄ maturatō: et si ē grossa nō est malū ꝑmittere qꝺ eam subtiliet et maturet et ꝑpet ipām ad hoc vt ex pellatur ad ptē eūonis. Et tu iteꝝ allenia cū solutōne subtili. Et si mā fuerit ꝯposita fac vt solutiuuꝫ et em plm̄ sint cōposita. lꝫ tn̄ melius sit vt blande tractetur in principio et nō fiat phlebotomia. Phlebotomia e nim acrescere facit hūores et facit eos curreř in cor pus et nō extrahit illud qꝺ necesse est vt extrahat̄.

Et silr̄ nō fiat eūo et assiduet̄ aq̄ ordei vsq꜀° matura tō appareat. Si aūt repl̄o exigit vt fiat expulsio tunc fiat cū eo qꝺ facit ascellař semel aut bis. Et ex eis q̄ bibuntur sicut aq̄ endiuie et solatri cū casiafistula et clisterib⁹ et sunt rectiora. Qū aūt declinař incipit tūc n̄ ꝺclies ad illa ⁊ eūa qm̄ fortasse mouebit hūores a lo cis suis ad egritudinem et attende crises. s. q̄ fit ī die quarto et vii°. et. xi°. et hora crisis melior eis est quartusdecim⁹. Et si pol̄e est vt cesses ab eūone vs q꜀ ad maītatōnem et sis cōtentus embrocis cū aq̄ frā et cal̄a et tepida fm̄ canones ꝑdictos in ca°. embroce fac et incipe ab aq̄ frā. Epithiata v̇o cal̄a et narcotica oīa sūt nocia. Cal̄a qꝺ pp attractōnē. Sꝫ narcotica pp cōgelatōnē et cruditatē. Et iterū epithimata infrān tia grossū faciunt crudū et mortificant subtile ꝓlon gant et egritudinē. Et aq̄ qꝺ calida nocua est eis qm̄ hūectat iuncturas. et oxymel ꝑpt̄ suam acetositatem nō est magni iuuamti et semina fortia sicut se. feni. qn̄ꝫ adurunt supfluitatem et cōuertunt eam in lapidi tate. Qūq꜀ cōplet̄ maītitas tunc eūa cū eis que sunt sic hermodactili et buzeiden et pilule eoꝝ et intende cū facilitate et incipe iteꝝ et epithima cū eis q̄ sunt sicut herba que nascitur ī fluuijs et similia. Et caue ne ī po tu des in ꝑmis nisi medicinam debilem: qm̄ ipā mo uet māꝫ et nō facit curreř aliquid de quo sit curandū īmo fortasse subtiliat mās cōgelatas alias et facit eas curreř ad mēbrū. Expedit ei q̄ vult sūmeř medicinā vt sūmo mane sumat et tardet cibum: deinde sumat p⁹ tres horas. xx. auř. panis cū vino et aq̄ pauca. et post. vi. horas ingrediat̄ balneum et egrediatur deinde cibet̄ cū eo qꝺ cōueniens est: deinde admini stra ꝓuocatōnē. Nā ꝓuocatō desiccat māꝫ dolorum iuncturaꝝ qm̄ ipā sicut scis est ex supfluitate digōnis q̄ ē epis et venaꝝ et ꝑpe in podag̃ calida. Uerumtn̄ plures habentiū dolores iuncturaꝝ frigidos et cōpl̄o nes humidas nō iuuant̄ cū sol̄one plīma facta potōne et clisteri. Et qū medicant̄ cū diureticis sanant̄. Et ꝺ corporib⁹ qꝺ extenuatis sunt corpa q̄ nō tollerant solutōnē et ꝓuocatōnē plīmā et generat̄ ex eis in ipsis adustio san. Considerent̄ g° oīa illa et tyriaca iterum in frīs cōfert et ꝑpe post eūonē. Ipā. n. mundificat

r̄liq̄as maītierū cū facilitate et resoluit eas et cōfortat oīa mēbra. Repcussio aūt maītiei a m̄bro nō oꝫ vt fi at mā existente fortis effusionis plīme resūptōnis.

Illud enim facit duas res malas q̄ꝝ vna est ꝙ facit māꝫ inobedientem et ē cōtrariū motui eius: qř accit dolor magn⁹: et qū accidit huiusmōi tunc cessa et oc cupare cū lenificantib⁹ et secūda est qm̄ fortasse con uertitur ad mēbra principalia: qř accidit timor. Et qū mā nō est plīma: aut est parue restauratōnis tunc nō est malū repelleř eam in ꝑmis qū nō est ibi sciati ca. Nam repcussio in ea retinet māꝫ in ꝓfundo quař oꝫ vt fiat paulatim debiliř: aut dimittat̄ et sit occupa tō cū eūone: in fiē v̇o ei⁹ oꝫ vt occuperis in eis que ř soluūt et subtiliant et extrahunt māꝫ ex ꝓfundo ad il lud qꝺ appꝫ saltē cū ventosis cū incisione aut suctōne aut cauterio. et cū rubificantib⁹ et vesicantibus p q̄s current materie et nō cōsolidentur vsq꜀ ad temp⁹.

Et de vesicantib⁹ qꝺ sunt sicut allea et cepe et nō ē qꝺ sit sicut mel anacardi et post ipꝫ lac titimali et lac fici et oꝫ vt admisceat̄ cū abstersiuo et vesicante leni tiuuꝫ. et si non ꝑducit ad lapideitatem iuncturaruꝫ. Nam vesicatō iteꝝ est sicut resolutō p id qꝺ timet̄ ꝺ ingrossatōne et cōfert vesicans si misceat̄ cū resolu tiuis et adipib⁹ et deuitet̄ frigus et nō oꝫ vt ap ꝑxi ment ei resolutiua fortia in principio rei ante eūoneꝫ qm̄ facient euenire mās plīmas. deinde resoluūt sub tile eaꝝ et inspissant residuū et retinebunt ipām. Et oꝫ vt obseruetur illud fm̄ plm̄ iteꝝ. Et ꝑpe qn̄ mā est viscosa aut melancholica. Qū g° fortes fiūt dolo res et nō tollerantur nō est excusatō quin tribuantur sedatiā doloris ebibita et linita. Epithimata v̇o sedat̄ cū subtilitate resolutōnis maītiei aut cū stupefactōne et non administres stupefaciens nisi apud necessitateꝫ et mēsura illud qꝺ sedat malitiaꝫ sūmaꝫ doloris et vtere eo cū audacia et temeritate pl⁹. Et multotiens cōfert stupefactō inꝙtū ingrossat māꝫ ꝓcedentē: qř retinetur. Et scias ꝙ rectius est vt ꝑmutatō fiat cum medicinis: qn̄ꝫ enim ē medicina cōferens vni mem bro et n̄ alij m̄bro. et qn̄ꝫ confert ī hora: deinde post illꝺ nocet et mouet dolorē. Et oꝫ vt dimittat vinuꝫ oīo vsq꜀° sanet̄ ex eo sanatōne integ̃ et veniant sup i psum quattuor tempora et oꝫ vt dimittat illud cōsue tus fm̄ ḡdatōneꝫ et vtat̄ qum ipm̄ dimittit diureticis et vinū de melle cū diureticis cōfert eis. Et melan cholici de habentib⁹ artetica oꝫ vt rectificet̄ splen ⁊ eūet̄ eius melancholia et humectet̄ corp⁹ eius et lenia ť cū cibo et inunctōnibus et sil̄ib⁹ et nō assiduet̄ sup i psum pura resol̄o sine lenificatōne sicut sciuisti in ra dicib⁹ vniuersalibus. Et oꝫ vt deuitet̄ caro ī eo qꝺ frꝫ ē ꝺ hac egritudine. ꝙ si necessaria fuerit tūc det̄ ca ro auis montane et leporis ⁊ gazeli. Et ōnis caro pau caꝝ supfluitatū. et si euenerit dolor in dorso in ꝑmis et ꝑmutet̄ ad manus tunc phlebotoma ex manu vt egrōiat̄ san. et hūor ex pte sue ꝺclinatōnis.

De solutōne eoꝝ. C. viii.

Oportet vt in eis non educatur sulutōne phlegma solū īmo cū cholera. nā qū in eis solū phlegma solutōne educit̄ iuuant̄ stati et redit cholera et facit curreř ad mēbrū phlegma vice alia. Et nō oꝫ vt sit eoꝝ catharticū vehemtis ca liditatis fortis valde qř liquefiant hūores et redeat ad mēbrū ꝙtū est illud qꝺ acceptū est et multiplicit̄. Et in hermodactilis qꝺ credit̄ esse plm̄ iuuamti ꝑpea

ꝙ ipi ſoluūt ſtatim hūorē ſr̄m. et in ipis eſt res alia:
qm̄ faciunt ſucceder̄ ſolutōni ſtipticitatē et ꝯfortāt q̄
r̄ nō eſt poſe cū eis vt redeant ſupfluitates liqueſcē
p medicinā qb⁹ nō accidit vt euārentur et ꝓhibent i
teꝝ illud qđ ſubtiliatū eſt p virtutem medicine ſolu
tiue currer̄ in meatuꝫ. Et hoc ex opatōne hermoda-
ctiloꝝ cōtrarium eſt reliq̄s ſolutiuis et euātis calidis
et plura eoꝝ ſunt que dilatant meatus et dimittunt
eos dilatatos. Uerū hermodactili ſunt nociui ſtō: q̄r
oꝫ vt miſceant̄ cū eis que ſunt ſicut pip et .ʒʒ. et cy-
minū. et q̄nq̄ʒ admiſcentur ei ea que ſunt ſicut aloes
et ſcamonea vt cōfortet̄ eoꝝ ſolutio. Et dixerunt q̄-
dā ꝙ pedi coruino ineſt opatō hermodactiloꝝ et non
eſt eius nocere ſtō. et lapis armenus cōfert dolorib⁹
iuncturaꝝ et de cognitis ſunt pilule iuuamenti et pilu
le fetide et hiera ruffi eſt magni iuuamēti ad podag̅ꝫ
et ſciaticam. Et ḡna nil iuuatiua ſunt iteꝝ et ḡna re-
gis et buzeiden et almezabaragi et et raba calbamen
et centaurea et colloquintida et aloes et ſcamonea et
vitis alba et albarmel ponant̄ cū eis amoniacū et ſar-
cocolla et bdelliū et turbit et piretrū. ¶ Deſcriptō
ſolutiui cū facilitate .ʒʒ.ʒ.i. pipis. agarici amborum
ana. ʒ.ſ. medulle chartami pōd⁹. ʒ.ii. radicis pedis
coruini. ʒ.iii. c⁹ doſ. ſit .x. et .viii. ſiliq̄ faciens a-
ſcellare ſepties aut octies. Et iteꝝ cymini carmeni .ʒʒ.
hermodactiloꝝ omniū ana. ʒ.i. aloes pondus .ʒ.ii.
Sumat̄ de pulueṙ. ʒ.ii. cū decoctōne aneti. eſt enim
iuuatiua in hora. Et iteꝝ ſumat̄ ol̄m de nucibus et o
leum de alkerua et ſarcocolla vna die cū hiera picra
et vna di e ſola. vii. dieb⁹ et non ſumant̄ niſi cū alſe
luzabaragi et aeto ꝺcoctis. Et iteꝝ ſumatur hermo-
dactili et buzeiden et mezabaragi et pip et .ʒʒ. et a
niſū et daucū cōficiantur cū melle et bibat̄ ex eis om
ni die. Et iterū ſumat̄ ex hermodactilis pondus .ʒ.
xxx. et pulpe colloquintide pondus. ʒ. x. decoq̄tur
cū. xv. lb. aq̄ donec remaneant. iii. lb. aq̄ et ſit doſ
eius ōi die. ʒ. i. cū tribus. ℥. zuccari. eſt enim mira-
bile valđ. Solutiuū lene iuuatiū ſarcocolle rubee.
ʒ. iiii. zuccari rubei. ʒ. iii. terantur et cōmiſceantur
cū ol̄o cetum nucum et ꝓiciant̄ ſup ea aq̄ aneti. Eſt
n. mirabile ſoluens abſq̄ʒ labore et alleuiat. vomitū
valde cōferens habentibus humiditatē et melancho
liam ex habentibus dolorēs iuncturaꝝ ⁊ ſciaticam.
℞ aloes et ſe. hellebori nigri et ſcamonee omnium
ana. ℥. i. euforbij et nitri amborū ana. ℥. ſ. conficiā
tur cū ſucco caulis et q̄n fit vomitus cū eo eradicat̄
radix egritudinis.

¶ De potōnib⁹ ad ſolutōnem faciendā et de illis que
ꝯferūt eis. C. ix.

ET de illis que cōferūt eis eſt medicamen
albeſed ſm̄ hunc modū. ℞. albeſed de quo
dixit quidā ꝙ eſt alkeiri rubea aur̄. i. et .
ſ. gariofiloꝝ. ʒ. vi. et myrrhe et peonie et ſe. aeti ō
niuꝫ ana. ℥. i. ⁊ polij ueuti. xii. et vtriuſq̄ʒ ariſtolo-
gie ana. ℥. ii. de quo in potu det̄ ueutē. i. cū aq̄ mel-
lis et non comedat. ix. horis fiat illud decem die-
b⁹. ¶ Et iterū medicamē qđ adminiſtrat̄ ōni hora
et ſanat cū ꝓuocatōne camepitheos camedreos gētia
ne ōniū ana. ℥. vii. foliorū rute ſicce. ix. ℥. terant̄
⁊ cribellent̄ et ſit doſis eius omni die cochliariū v-
num in ieiunio poſt digōnē cibi ꝓteriti in tribus .℥.
aq̄ ſr̄e. Et iterū medicamē albeſed ſm̄ ſmonem q̄ exi
ſtimauit ꝙ ſit alkeiri rubei floris et eſt ꝓximum de

ſcriptōni ꝓmi. ℞. cinamomi filonij omnium ana. ℥.
ii. folij indi. ℥. i. gariofi. ḡna. xv. albeſed qđ ē al-
keiri ꝓdicta. ℥. ſ. ariſtol. vtriuſq̄ʒ. ℥. iiii. cuius do
ſis ſit ōi die kirat. iii. qđ incipiat bibere apud eq̄lita-
tē vernalē. et vtat̄ eo. l. dieb⁹ et dimittat ipꝫ .xv.
dieb⁹ deinde iteret̄ ſm̄ hoc anno toto niſi cū ortu alſa
bara vſq̄ʒ ad menſē et. ſ. et ſm̄ regiones. Si aūt nō
pōt biber̄ ipꝫ anno toto bibat ipm̄ imediate ſr̄a. Qū
q̄ʒ ꝑtranſierint ducenti dies non erit malū ut bibatur
vno die et duobus dieb⁹ nō. Et oꝫ vt elonget̄ ab eo
comeſtio q̄tū poſe eſt ei et ſi non plus ſaltem vſq̄ʒ ad
nonā et rectificet̄ regimē reliquꝫ. Et oꝫ vt deuitet ea
q̄ nocent habentibus dolorē iuncturarum. et exiſti-
mauerunt q̄dā ꝙ de exptis q̄ n̄ diuerſificantur oīo ē
vt in potu dent̄ oſſa hominis aduſta. Et iam q̄đ vſi
fuerunt eis qui dā de ꝑſumptuoſis et ſanati ſunt cum
eis ex podag̅ et dolorib⁹ iuncturarū oīo. ¶ Et hie-
ra quidē hermetis maximi eſt iuuamēti ei q̄ bibit eā
vere diebus aliquot cōfortando iuncturas eius: et i
pſa extrahit ſupfluitates cuius pl̄m efficit p ſudorem
et ꝓuocatōnē et confert ſciatice. Et qū chronica fuerit
apata et dolores iuncturaꝝ iuuantur p hoc regimen
relatū ad hūaiꝫ ſūat̄ ſauine ſicce quarta keilim et de-
coq̄t̄ cū eo qđ ſubmergat ex aq̄ ſup ignē leuem do-
nec denigret̄ aq̄ et ſumatur de colatura eius. lb. i. ⁊
ſ. ꝓiciant̄ ſup eam. iii. ℥. olei ſiſamini et bibat ipaꝫ
eger et comedat ſup ipā cibum ꝓpatū cū acreſta et ad
dolorē anche eſt regimē leue ſi non ledant ipꝫ balne
um et aq̄ cal̄a et ſemina forſitan ꝓpe poſt cibū maluꝫ
ſedat eam vomitus ſuper aquā ciceris et ſol̄o vētris
cū aqua oleꝝ et caſiafiſtula.

¶ De empl̄is iuuatiuis ad dolores iuncturarum groſ
ſi hūoris et eoꝝ que ſunt in via vt cōuertatur in la-
pideitatē. C. x.

EMpl̄m bonū. ℞. ḡnoꝝ alkerua munda-
toꝝ. ℥. iii. terant̄ cū. ℥. i. butyri vaccini
optime et ꝓiciantur deſup. ℥. i. mellis et
faciat ipm̄ viſcoſū et fiat cū eo empl̄m et ꝓpe ſup
iuncturas ſiccas. Et q̄nq̄ʒ ponit̄ cū eo ex aceto forti. ℥
i. Et empl̄atō cū ſtercor̄ vaccino ē fortis valde i do
loribus iuncturarū et dorſi et genuū et eſt. q. melior
plib⁹ alijs. ¶ Empl̄ꝫ forte. ℞. olei antiq̄. lb. i. et. ſ
et nitri alexandrini et glutē alboti aboꝝ aā. lb. i. et
euforbij. ℥. i. et iros. ℥. ii. et faria fenḡ. lb. i. ⁊. ſ
fiat ex eis empl̄m. Et iterū bdelliū oppoponacum a-
deps liquefactus iuuatiua ſunt ei valde qđ fit ex cru
do homore in genibus et iuncturis. ¶ Empl̄m ſugi
tiuuꝫ reſolutiuuꝫ nitri danic. i. amoniaci fiat ex eis ē
pl̄m: aut ſumat̄ euforbiū et teratur cum ol̄o de lilio
et liniatur cū eo. ¶ Empl̄m forte. ℞. baurac et ga-
liam et piretrum ſtaphiſagriam et calcem miſceantur
oīa et liniant̄ ex eis iuncture cū melle et aliq̄tulo ace
to. ¶ Empl̄m bonuꝫ et reſolutiuum amoniaci et licij
ſūmat̄ ptes eq̄les terantur cū ol̄o ōphacino et vino an
tiquo et farina fabarū empl̄etur cū eo calido. ¶ Et em
pl̄m ex cinere ciclamīs et melle eſt mirabile valde.
Et de empl̄is eſt modus q̄ neceſſaria ſunt ad cōfortan
dū mēbrū et reſoluendū reſiduum et non indigetur
eis niſi poſt euōnē integrā de quib⁹ ē empl̄m. ℞. ſa
uine et nucis cuꝑſſi et oſſiū aduſtorū ptes eq̄les et alu
mis ptē. i. dragaganti ſextā ptis vnius et glutinis pi
ſcium q̄tū ſufficit ad cōgregandū. ¶ Aliud faciens
opatōnes in egritudinib⁹ plures et illđ ideo qm̄ apit

et extrahit ſpinas et oſſa putrida ex profundo et con
fert mollificatōni iuuamētū manifeſtū. ℞. ſe. vrtice
mundati et ſpume baurac et ſalis ammoniaci et ari-
ſtol'. rotunde et radicis colloquintide et glutinis ali-
bat omniū ana. auī. xx. fenugreci et pipis et macro
pipis omniū ana auī. x. amoniaci auī. xii. cordume
ni et xilobalſami et turis et myrrhe et adipis cap̄ et
gūme pini omniū ana auī. x. ceī. ℔. iii. dabk. ℔.
viii. lactis ficis ſilueſtri auī. viii. olei de lilio q̄tū
ſufficit ad liquefactōnē medicinaꝝ hūidaꝝ et vini op
timi quantum ſufficit ad conficiendas medicinas
ſiccas cōmiſceant̄ oīa et fricentur et adminiſtrent̄.

¶ Aliud cōferens in hora ad ſciaticā et dolorē manus
et pedis et dolorē reliquaꝝ iuncturaꝝ ſumat̄ fenugre
cū et p̄ȷ̈ciat̄ in vaſe teſteo et p̄ȷ̈ciat̄ deſup aceti cōmi
ſti q̄tū ſufficit et coq̄t̄ ſup prunas vſq₃ diſſoluatur ī
decoctōne: deinde p̄ȷ̈ciat̄ deſup mellis q̄tū ſufficit
et bulliat ſecūdo et reſeruet̄ aliud ſimile illi picis d̄
minera. ℔. iii. fecis aceti ſicce aduſte. ℔. i. baurac.
℔. i. et. ſ. gūme pini et cere et ſulfuris nō aduſti ⁊
ſtaphiſagrie omniū. ℔. i. piretri. ℔. ſ. cordume
ni kiſt vnū.

¶ De vnctōnib' in huiuſmōi ītentōne predicta. Caᵐ.
vndecimū.

Oleum de colloquintida et ol'm de caſtoreo
et ol'm de ſinapi et ol'ʒ de kerua et ol'm de
nuce romana et p̄p̄e q̄n̄ adurit̄ et currit.
Et ol'm d̄ colloquintida factū ex decoctōne eius cum
oleo roſ. donec cōſumat aq̄. Et ol'ʒ de coſto vltiᵐ ē
et p̄p̄e cū ſtorace aut cū aſſa ol'ʒ de coſto. ¶ Et de vn-
guentis bonis iuuatiuis ē ol'm in quo decoquit̄ vipa
et ē ex eis que ſanat̄ ſanatōne integ̃. Et de eis eſt ol'm
veſptilionū. Cuius modus eſt vt ſumat̄. xii. veſpti
liones decollati et ſumat̄ de ſucco almarmacor et olei
antiqui. ℔. ſ. et ariſtol'. ʒ. iiii. et caſtorei. ʒ. iiii. et
coſti. ʒ. iii. decoq̄t̄ur oīa ſimul donec conſumat̄ aq̄
et remaneat ol'm.

¶ De embrocis in illa intentōne. C. xii.

Embroca ſedatiua iuuatiua expta ſumat̄
galia et ordēū et lactuce decoq̄tur cū aceto
donec diſcoq̄t̄ et diſſoluant̄ et fiat embro
catō et eſt cōueniens ad cal'm. et iterū maiorana et a
netū et folia lauri et ruta et cyminū coq̄t̄ et fiat cum
eis embroca. ¶ Et ex eis iteꝝ que ꝯferūt ad lapideitatē
iuncturarū et genu eſt ſex aceti in ōi pte cuius ponit̄.
viᵃ ptis barmel cōtriti ſup quā p̄ȷ̈ciant̄ lapides igni
ti et fiat ſuffumigiū faciendo cū eo ſuffumigatōnē ſub
kiſſe aut ſimilib'. Et ſedeat in decoctōne aſini ſiluſ̄ris
in q̄ ponant̄ oīa mēbra eius decocta cū aneto et recti-
ficat̄ cū ſeminib' et poris et ſimilibus. Et decoctō or
dei et vulpis c' mod' ē vt bulliat aqua ebullitōne
vehemēti tamdiu donec minuat̄ tertia eius et p̄ȷ̈ciat̄
ſup ipām daba aut vulpes viua decollata cū ſan. ſuo
et decoq̄t̄ donec diſſoluat̄ in decoctōne et colet̄ aqua
et ſedeant in ea aut p̄ȷ̈ciat̄ ſup illā aquā ol'm et deco
q̄t̄ donec pmiſceant̄ aut donec aq̄ cōſumat̄ et remanet
ol'ʒ et ſedeat in eo. Et quandoq₃ decoquitur in oleo
ſicut eſt.

¶ De balneatōnib' ad huiuſmōi. C. xiii.

Balneatō q̄d̄ cū aquis calidis et hūidis no-
cet eis p̄p̄t̄ illud quod liquefacit de humo
rib' et dilatat de poris niſi in aquis therma
ꝝ. ¶ Balneatōnes v̄o ſicce cū fricatōne cū nitro et ſale
et ſepelliri in arnā calida ſūt iuuatiua eis.

¶ De ſedatiuis doloris calidis leuib'. C. xiiii.

Sumat̄ fenugrecū et teratur cū aceto cōmi-
ſto cōtritōne minutiſſima: deinde fundatur
ſup ipʒ mel et coq̄t̄ donec coaguleī et linia
t̄ poſtq̄ cōteritur ſup tabulam ſicut algalia et miſce-
t̄ loco cū panno lini et cōquaſſet̄ cū ol'o ſiſamino et in
groſſetur ſicut mel et dimittat̄ duob' dieb' aut tri-
b' et ſuccurrat̄ exiccatōm eius cū ol'o roſ. ¶ Et hoc qui
deʒ ꝯueniens eſt in principio egritudinis et in aſcen-
ſione eius. Et iteꝝ ſumant̄ in p̄ncip̄ȷ̈s et in reſiduis
mucilago fenu greci et ſe. lini et cōq̄ſſet̄ cū ol'o ſiſami
no et ingroſſet̄ ſicut mel. Et iteꝝ q̄n̄ nō ē dolor vald̄
uehemēs ēpl'et̄ cū caulib' recentib' et apio. ¶ Et ſi fue
rit fortior empl'et̄ cū ol'o irino et farina fenu greci et
farina ciceris cū ſirupo mellis cū pauco vīo ⁊ cū aliq̄
tulo ol'i de alcanne. ¶ Et itteꝝ cinis caulium cū adipe ⁊
cotto facto cū ol'o camemillino bon' eis ē vald̄.

¶ De narcoticis ſedantibus dolorē. C. xv.

Sumat̄ op̄ȷ̈ auī. iii. et croci auī. i. et terant̄
cū lacte vaccino et p̄ȷ̈ciat̄ deſup medulla
panis ſimilaginei et liniat̄ et fiat ex eis em
pl'm et coopiat̄ cū fol̄ȷ̈s ſicle etiaʒ aut lactuce et ponat̄
loco panis ſimilaginei ceratū. Et iteꝝ ſe. hyuſquiami
nigri. ʒ. vi. op̄ȷ̈. i. croci. i. vini dulcis cū quo cōfi-
ciat̄ et miſceat̄ cū cerato. ¶ Et iteꝝ ſe. hyuſquiami albi
et opium et pſiliū et acatia et mugat ſumant̄ et infor
mentur troc. ex eis et liniantur cū lacte vaccino et re
ſeruentur cū folio. ¶ Et iteꝝ aloes. ʒ. x. ſucci hyuſq̄a
mi. ʒ. vi. hyuſq̄ami ni. ʒ. iiii. hypoquiſtidos. ʒ. vi.
pomoꝝ mandragoī. xx. auī. croci. auī. iiii. decoq̄t̄
poma mandragoī cū aceto donec diſſoluantur et p̄ȷ̈
ciant̄ ſup medicina. et liniat̄ cū eis. et iteꝝ mādrago
gora p̄ȷ̈ciat̄ in butyro vaccino trita: deinde inungat̄
cū ea dolor. et iteꝝ opium et ſtorax ſumant̄ et fiat ex
eis epithima. et ex eis que ſtupefaciunt eſt effuſio aq̄
pl'ime q̄n̄ non ſunt vlcera. Et iterū pſiliū īfūdat̄ ī aq̄
calida et q̄n̄ inflatur cōquaſſetur cum ol'o roſ. et in-
frigidet̄ et liniat̄ cū eo.

¶ De curatōne ventoſi. C. xvi.

Hoc currit curſu gibboſitatis ventoſe et d̄
eis in quibus eſt iuuamētū ſedando dolo-
rē cū ſtupefactōne eſt vt ſumatur gentiane
et rubee et ameos et ariſtol'. et calamētū et ſe. citroli
⁊ hermodactiloꝝ et buzeidē et almebezahara et almu
gat ptes equales op̄ȷ̈ pars. ſ. cuius doſis ſit vſq₃ ad
duas. ʒ.

¶ De regimine cauter̄ȷ̈ ad eos. C. xvii.

Et de cauterizatōne bona eis: aut de eis q̄
ſurgūt loco cauter̄ȷ̈ eſt vt iaceat infirm' ſꝫ
figuram quā oʒ. ¶ Et p̄hibeat̄ ei motus et ꝯ
ſeruet̄ circuitus doloris et impleat̄ mediū ei' ſale et
ponat̄ deſup parū olei et ponat̄ deſup pann' et ſint p̄
ſentia cauteria diūſa et igniat̄ cauteria et adminiſtrēt̄
in p̄mis tal' vt nō ſentiantur cal'a: deinde ſentiantur
cū ea: deinde fiant fortia donec nō poſſint tollerari.
¶ Qū g° ptranſierint virtutē pforet̄ maſſa et p̄cipiatur
ei vt inclinet̄ q̄tenus egr̄diant̄ ſal et ol'm: deinde co
opiant̄ cū lana et liget̄. Et oʒ vt ſit ſup caput infirmi
uas plenū aq̄ et aq̄ roſ. cuʒ q̄ abſtergat̄ facies eius q̄n̄
ſudat et caueat̄ ne caro adurat̄ et vlceret̄.

¶ De cura calidi. C. xviii.

Oportet vt curentur cuȝ eis que infrīgant et humectāt ex oleribus et carnibus et cibis et fructibꝰ et linimentis et embrocis et ceratarijs et exercitētur cū equalitate et balneent cū aqua dulci postq̄ effundit̄ sup extremitates eoꝝ aq̄ frīa in domo pma et administret̄ tina tepida: deinde submergat̄ in aq̄ tepida subito semel et fundat̄ sup pedes eoꝝ aq̄ frīa. Et oȝ vt soluantur et puocatōne vtantur cū eis in quibꝰ non est calefactō pīma sicut sirupus ros. et diacydoniten solutiuuȝ. ¶ Medicam̄ bonum in quo est prouocatō et solutō et sedatō doloris. ℞. se. melonis se. citroli et hermodactiloꝝ al. et almugat omniū ana ptē. i. opij tertiaȝ ptis vnius aggregent̄ oia et sit dosis eius. ʒ. iiii. cū. ʒ. iiii. zuccari. est enim presentis iuuamēti.

¶ De epithimatibus. C. xx.

Scias q̄ qn̄ ipa sunt frīa stiptica sicut sandali tunc fortasse ledunt: imo oȝ vt sint tepor̄e facientia et leniant. Et qn̄ ledūt cū infrīgantibꝰ pp tensionē eoꝝ administrentur ea que mollificāt sicut rob et ol'm ros. et ceratū. Et qn̄ȝ ponit̄ sup illō pannus infusus aq̄ et aceto et de eis que sunt expta ē succus extremitatū cāne hūide. Qū eniȝ ex eo linimētum fit sedat̄ dolor statim. Et iteꝝ terantur glandes optime et decoq̄t̄ vehemēt̄ et embrocet̄ cū eis hora longa et tunc tollerāt infrīgantia et non faciunt eis dolores p inspissatōnē et tensionē. Tunc nō ē aliq̄d sicut aq̄ endiuie et aq̄ solatri et aqua sempuiue et aq̄ blitoꝝ et cucumeris et cucurbite et similia ¶ Et silr̄ empl'atō cū adipibus et similibus eis et cū melonibꝰ.

¶ Ipi enim infrīgāt et leniūt simul. Et mucilago psilij est fortis infrīgatōnis. Et iteꝝ sādali et memithe et sil'ia sedant dolorē. Et qū sedant dolorē oȝ vt auferant̄ ⁊ remoueant̄. Et de eis que iuuatiua sunt in fine residuoꝝ doloꝝ iuncturaꝝ et podagre calidoꝝ est vt sumant̄ aloes et croci et myrrhe ptes eq̄les et liniant̄ cū aqua caulis aut endiuie fm̄ q̄titatem caliditatis. ¶ Et iterū ceratū cū ol'o camemillino. Et iteꝝ diaquilon dissolutū i oleo camemillino. balnea q̄ ex eis nocent sūt balnea cal'a. frīa vō quandoq̄ȝ iuuant et repcutiunt et cōfortant et sedant dolorē.

¶ De solutiuis. C. xxi.

Sumat̄ myrobal'. citrinoꝝ. ʒ. x. et hermodactiloꝝ et buzeiden amboꝝ ana. ʒ. iii. se: apij et anisi amboꝝ ana. ʒ. ii. cōficiantur cū zuccaro soluto de quo in potu sumatur omni die. ʒ. ii. Et iteꝝ sumat̄ succi cydonioꝝ. lb. i. et aceti de vino. ℥. iii. et zuccari. lb. i. et hermodactil'. aloes et diagridij. ʒ. iii. et dosis eius sit ex. ʃ. ℥. vsq̄ȝ ad. ℥. i. et. ʃ. Et iteꝝ hermodactiloꝝ. ʒ. x. scamonee. ʒ. i. et tertia. ʒ. i. cubebe. ʒ. iii. zuccari tabarzet. ʒ. xxx. dos' eiꝰ. ʒ. iii. Et iteꝝ scamonea decocta in duplo sui aq̄ cydonioꝝ acetosorū aut pomoꝝ decoctōne in qua ꝯsideret̄ substantia eius. Qū gᵒ incipit inspissari oppilet̄ os eius in quo est et dimitatur donec exiccetur et sumat̄ de ea pondus. ʒ. x. et sumatur de tabarzet. ʒ. xx. et d̄ cubebis cōtritis sicut alcofol pondus. ʒ. ii. aggregent̄ omnia cū iuleb et fiant inde pilule et exiccent̄ in umbra. Et sit dos' eaꝝ pilule. ii. vsq̄ȝ ad. iii. in ōi hora. Et qū illic est cōpositō tunc administra ierampicrā. Et de eis que cōferunt eis est sirupus ros. fm̄ hunc mōm. Sumantur succi ros. lb. ii. et mell'. lb. iiii. et scamonee assate. ℥. i. decoq̄t̄ vsq̄ȝ quo i spissentur et sit dos' eius ex duobus vsq̄ȝ ad. v. Et iterū infundant̄ tamarindi cū casiafistula in aq̄ endiuie et feū. et si nō fuerit fe. sumat̄ decoctō myrobal'. et fumi terre et prunorū et tamarindoꝝ et apsinthij fm̄ q̄ꝰ vr̄. ¶ Et iteꝝ buzeiden et hermodactili et rose rubee eq̄li mēsura sumant̄ de quo sumat̄ aur̄. i. et. ʃ. Est enim i ipso sedatō et infrīgatō. et isti quidē iuuant̄ plm̄ a cibis frīs et grossis sic q̄ fiūt de lentibꝰ cū aceto et reliquis cibis infrīgantibus ingrossantibus san. sicut ille qui fit de acetosa et ventres cū aceto p̄pati et acetosum carnis vaccine. Et qn̄ȝ iuuantur plm̄ cū cibis exiccantibus sicut ē herbus. et non oȝ vt ieiunēt plȝ. Et eis q̄dem cōceditur ex fructibus vti piris p̄pe et prunis et malis et ḡnatis et psicis. Ego aūt abhorreo eis ea q̄ sunt sicut psica et chrysomila et q̄ replent san. aquositate plurima.

¶ De cura iuncturaꝝ exiccataꝝ et cōuersaꝝ in lapideitatem. Caᵐ. xxii.

Isti sunt habentes cōpl'ones calidas et mā̄s grossas. et oȝ vt isti nō resoluant̄ sine lenificatōne: imo oȝ vt leniant̄ et resoluant̄ simul. Et de eis quibus cauet̄ a lapideitate sunt empl'a facta ex farina herbi et lupinoꝝ cū oxymelle et al aniudē et vitis albe cū pte licij et āmoniaco cū vino āntiquo et ol'o ōphacino. Et qn̄ȝ ponit̄ desup farina fabaꝝ et de eis que cōferunt eiꝰ iuncture cōuerse sūt in lapideitatem aut sunt i itinere lapideitatis sunt empl'a que diximꝰ in frigidis de doloribus iuncturaruȝ grossoꝝ humorū et vnctōnes et ēbroce cuȝ eis q̄ fiūt. Et d̄ illis que cōferunt eis est farina lupinorum cum oxymelle: aut aceto cōmisto. et iterū radix almarot. et iteꝝ empl'et̄ cū bulbo dissoluto in aqua ¶ Ipe enim phibet lapideitateȝ incipientem. et silr̄ embroce ex aquis in quibus decocta sunt calamentum et albasce: aut aceto aut decoctōne in qua caseus antiqus decoctꝰ est p̄pe in iure casiefistule et nitrum et euforbium et aq̄ cineris caulium ꝯbustoꝝ.

¶ De cura contractōnis et azemena. C. xxiii.

Scias q̄ ol'm de andacocha potando ex eo et inungendo cū ip̄o est res magis cōferens ei. Et modus faciendi hoc ol'm est vt decoq̄t̄ adacocha cū seminibus in tanto q̄tū in ip̄o ē et ol'o donec cōsumat̄ aquositas. Cuius dosis sit vsq̄ȝ ad. ʒ. iii. et minus. Et illius que ex ea ventosa ē curatō currit cursu curatōnis ventositatis facientis ventositatē et de eis que expta sunt ad cōtractū ē vt sumat̄ pellis ouis hora qua excoriatur et ponatur super ip̄m et liniat̄ lacte vaccino dulci et iuuatur eo. ¶ Et administratō balnei sicci et sudare in furno aut fouea ignita iuuatiua sunt.

¶ De cautella ad dolores iuncturarum. C. xxiiii.

Oportet vt vtat̄ ille qui assuetus est his doloribꝰ phlebotomia et solutōne ventris i vere. et qū pximꝰ est poxismꝰ et vtat̄ regimine tempato in subtilitate. Et omnino oȝ si cā in eo qd̄ accidit ei sit multitudo humorū vt nō dimittat eos multiplicari cū eo qd̄ euacuat et cū eo qd̄ exercitō administrat̄ bono: et si cā fuerit corruptō eoꝝ opponatur illi cū eūone eius qd̄ oȝ et cōtrarietate regiminis p qd̄ generatur. Phlegma enim generat̄ p adiutorium ex infrīgantibus. Et tu quidem scis ea et scis oppositōnē eoꝝ. ¶ Et cholera generat̄ p adiutorium calefacientiuȝ. et tu scis ea: et scis oppositōnē coruȝ.

Et sil'r melancholia generat̃ p id q̄ꝺ scis et expenit̃ ei q̄ꝺ generat ip̄z p id q̄ꝺ scis. et q̄ū accit eūo tūc ex illis q̄ rectiora sūt ē ꝯfortatō mēbri cū stipticis vt non suscipiat supfluitates et ꝓp̄e q̄ū nō timet̃ ꝯuersio carum aꝺ mēbra principalia cā antecessionis mūdificatōnis. ¶Et ista sūt sic acatia et balaustie et succ⁹ v̄ge pastoris ꝛ liciū et m̄itbe. et iteꝝ fricatō locorū cū sale trito et cū ol'o ēt nisi sit siccitas vebemēs. ¶Et q̄n ē apa phlegmaticū et bibit h̄n̄s ip̄z aristol'. ro. pond⁹. ʒ. ii. aliquotiens in vere et byeme: tunc fortasse ꝓhibet̃ pioꝺus ei⁹ ¶Et vtat̃ exercitio tempato et vectōre et nō supfluat in eis q̄m̄ excitant podag̃z et ꝺolores. et nō aꝺhibeatur illuꝺ quo nō ē cōsuet⁹ subito sine g̃ꝺatōne q̄ si illꝺ̄ acciat aꝺmistra olea cōfortantia inungenꝺo: et oꝫ vt ꝺuitent carnes crossas et oīa salsa et assekessud. ¶Et ex olerib⁹ ꝺeuitent ea q̄ sūt sicla et bautie et citroli et aq̄ melonis. Nocēt eniꝫ ip̄a ppea q̄ generant humorē aquosū et cōferūt p ꝓuocatōnē et ꝺiversificat̃ dispositō eoꝝ in corporib⁹. Et ꝺuitēt potare uinū pl'm grossū: imo ōe vinū ¶Et cibent̃ eis q̄ sūt bōe ꝺigōnis et velocis ¶Et oꝫ vt deuitēt repl'ōē et ambulatōnē ab exercitō et deuitent cū hoc supfluitatē in labore et exercitio et ꝓp̄e sup repl'onē in labore et exercitio et ꝓp̄e sup repl'onē ¶Et ꝺuitent coituꝫ et minoret̃ in balneatōnib⁹ q̄m̄ ip̄e liquefaciunt h̄ūores et faciūt eos currere aꝺ iuncturas veꝝ aq̄ thermaꝝ ꝯferunt eis in hora egritudinis. et ex illis que cōferūt eis ī p̄ncipijs balneoꝝ et post ip̄aꝝ expletōnē ¶Et in medio introitus eoꝝ in ipsis est effusio aq̄ f'r̄e sup iuncturas si non est aliquid q̄ꝺ ꝓhibeat ex ꝺebilitate neruorum. Et q̄ñ auferūt hoc nocumētū fe. et oꝫ vt nō dormiat sup cibū oīo q̄m̄ ē ex reb⁹ nocibiliorib⁹ eis.

De cura. C. xxv.

Cura q̄ magis ꝓp̄a ē sciatice et ꝺolorib⁹ anche et genū fixis est q̄ oꝫ vt reꝺeat̃ in curatōne eoꝝ aꝺ canones in ꝺolorib⁹ iuncturaꝝ. Et tu q̄ꝺ scis q̄ ip̄i ꝺifferunt ab alijs ꝺoloribus iūcturaꝝ ¶Nā repcussio in principio q̄ñ nocet eis nocumēto vebemēti: q̄m̄ m̄a ꝓfunꝺa est et repcussio r̄tiet eaꝫ illic et pont eā tal'r̄ q̄ ꝺifficilis fit eius resolutō et p̄pat eaꝫ aꝺ hoc vt dislocet iuncturas q̄ū ip̄a ꝺislocet iuncturas abs̄ꝫ repcussione sil'r: imo oꝫ si volueris seꝺatōneꝫ ꝺoloris in p̄ncipio ut seꝺes eos cū mollificatiuis lenificantib⁹ nisi acciat vt sit m̄a subtilis valꝺe ¶Et fit ꝺifficilis eoꝝ curatō in frigor̃ et in tēpe f'r̄o et in pingui et in pte sinistra est ꝺifficilior ¶In illis v̄o q̄ ꝺe eis sūt sanguinee ꝺ̄ reb⁹ magis ꝯferentib⁹ eis ē phlebotomia et iuuant̃ in ꝺispositōne p phlebotōiam in p̄mis ex manu ꝺeinde ex pede et n̄ fiat phlebotōia ex pede nisi post phlebotomiaꝫ ex manu. et iuuam̄tū fit in eis p vomitū ¶Uentris aūt sol'o q̄ñ vs̄ꝫ ad fineꝫ postponit̃ et ē sufficientia ī vōitu forti vt nō trahat solutō ventris m̄aꝫ aꝺ inferiora nisi sciat̃ q̄ sit p̄ua et ꝺ̄ bono ē ut ieiunēt duob⁹ ꝺieb⁹: ꝺeinꝺ̄ phlebotōet̃ et scias, q̄ phlebotōia sciatice vene magis ē iuuatīa ī sciatica q̄̄ saphene pl'ꝫ nisi sit dolor leuior extensus in siluestri im o sit purus rubeus c⁹ tensio ex domestico q̄ r̃ erit saphēa magis ꝯferēs ei q̄̄ uēa sciatica q̄̄uis ambe sint duo rami vene vnius sicut basilica et cephalica ī maīb⁹. v̄ū. G. rememorat̃ saphene et vene curuatē poplitis tm̄. Et phlebotōia vene curuatē poplitis magis iuuatīa ē q̄̄ uene sciatice et saphene simul. et ex eis que phlebotomat̃ est vena q̄ ē inter minim^m et r̃ꝫ pedis et phlebotomet̃ p⁹ ip̄a vena sciatica. et ꝺ'r̄ q̄ hec vēa magis iuuatia ē q̄̄ vēa sciatica sic saluatella magis iuuatīa ē q̄̄ basilica in egritudib⁹ ep̄is et spl'ēis ¶Illi aūt q̄ sūt phlegmatici ex eis currūt cursu apatum grossoꝝ et ī v̄ificatōne curatōnis ¶Et pp hoc n̄ oꝫ vt sit p̄sūptō ad aꝺmistrādū resolutīa fortia añ eūonem pp illꝺ̄ q̄ꝺ sciuisti cū eis q̄ ꝺixim⁹ ¶Et iaꝫ ꝺixim⁹ q̄ vōit⁹ iuuantior est q̄̄ ventris sol'o ꝓpt̃ mot⁹ m̄aticei aꝺ ptē ꝺoloris et uōit⁹ mouꝫ eā ab eo. Et ꝺ̄ eis q̄ bōa sunt in eo ē si fiat cū baurac et aceto ¶Et q̄ū euōuerit cū vōitis fortib⁹ q̄b⁹ indiget̃ in h̄ūorib⁹ eoꝝ f'r̄is grossis: tūc oꝫ vt seq̄ris illuꝺ cū subtiliatīs calefaciētib⁹ et est necessaria ī phlegmaticis iteꝝ q̄ñ īmo m'l'totiēs phlebotōia et aꝺ mistret̃ p⁹ eūonē cū eis q̄ dix̄imus ex diureticis et ebibitis iuuātib⁹ ad ꝺolorē iuncturaꝝ. Medicam̄ hermetis ꝓp̄e: nā hoc meꝺicam̄ ē mirabile valꝺ̄ caeꝺreos gentiāe āboꝝ añ. ʒ. ix. aristol'. ro. ʒ. ii. se. rute sicce. lb. i. terāt̃ et cribellēt̃ cribello subtili c⁹ ꝺos' sit cochliar. i. Et aꝺmistr̄n̄t iteꝝ vaporatōes et ēbroce resolutie et aq̄ thermaꝝ. q̄ si nō excusat tunc clisteriꝫa: ꝺeinꝺ̄ aꝺmistr̄n̄t ventose sr̄ āchā cū incisiōe et sine incisiōe et p̄oe rubificātia vesicātia et nō cōsolident̃ ꝺōec sāet̃ ¶Et ēpl'oꝝ q̄ꝺ aꝺministratoꝝ in eis diligit̃ acuitas pp ꝺuas intētōnes q̄ꝝ vna ē resolutō et altera attractō aꝺ exteriora et abhorret̃ acuitas pp q̄̄ꝺā intentōnē et est q̄ ip̄a exiccat m̄aꝫ et in lapiꝺeitatē ꝯv̄tit et dimittit eā nō recipiētē meꝺicinā q̄̄obrē oꝫ vt nō dimitat̃ lenificatō ¶Et q̄ñ necessarie sunt ventose et eaꝝ positō pp attractōnē.

De embrocis et tinis. C. xxvi.

Sumat̃ ol'i ꝺe alcāna. lb. i. et aceti. lb. ʃ. ꝛ. nitri q̄rta. lb. i⁹ et carꝺamōi. ʒ. i. et. ʃ. ꝛ isopi. ʒ. i. et. ʃ. submergat̃ in eo lana et vaporet̃ cū ea loc⁹. et aꝺministrent̃ tine ex aq̄s medicinaꝝ singulariū resoluentiū p̄ꝺicāꝝ i h° ca. Ea v̄o ex q̄b⁹ fiūt inunctōnes sūt sic ol'ꝫ costinū et ol'ꝫ ꝺe euforbio ꝛ ol'ꝫ de piretro et ol'ꝫ ꝺe castoreo q̄ aꝺmistrēt̃ p⁹ mundificatōnē et cerataria cū oppoponaco et euforbio et oleis predictis.

De epithimatib⁹ et empl'is. C. xvii.

Empl'ꝫ resoluens m̄aꝫ aꝺ illꝺ̄ q̄ꝺ appꝫ ex ꝓfūdo. R℞. se. rute silu'r̄is baccaꝝ lauri aniudē nitri sceba armēi corꝺūei et pulpa colloquītiꝺe āeos ōniū ana aur̃. iiii. rute recentis picis cere āmoniaci ōmū ana octaua bezard aur̃. v. oppopo. sulfuris q̄ꝺ n̄ tetigit ignis āboꝝ añ aur̃. iiii. fiat ex eis empl'ꝫ et si liniat̃ sciatica ex stercor̃ cap̄no et aceto forti erit sic meꝺicam̄ ꝺe sinapi et meli⁹ eo et magis iuuatiuuꝫ eo ¶Et ēpl'a rubificantia et vesicantia bōa sūt valde: et oꝫ vt pforēt̃ vesice ꝺeinꝺe pulueriꝫet̃ sup eas meꝺicam̄ exiccatīn̄: deinde iter̃t̃ vesicatō vs̄ꝫ° eueniat sanitas ¶Et iteꝝ sūat̃. lb. i. baurac. lb. i. olei et fiat ex eis epithia ¶Et iteꝝ empl'ꝫ iuuatīn̄ staphisagrie. lb. i. fecis aꝺuste. lb. ii. piretri. lb. ʃ. nasturtij lb. i. et. ʃ. bezard. ʃ. sulfuris. lb. i. baurac tantūꝺē olei cotilas. iii. gūmi pini q̄ꝺ sit equale cū bezard fiat ex ōnib⁹ ēpl'ꝫ et admistret̃ ¶Et iteꝝ sūat̃ picis ps. i. sulfuris ps. i. cōtriti. sic alcofol et liniat̃ sr̄ āchā et ponat̃ desr̄ charta ꝺe pāno et ꝺimittat̃ vs̄ꝫ° caꝺat p se. ¶Et ex eis q̄ expta sūt est vt colligat̃ plāta tapsie in estate ꝺū ē viridis. et eius ꝯtritō optīa fiat q̄m̄ ē difficilis ad cōterēdū: ꝺeinꝺ̄ aggr̄ga ip̄ꝫ cū cera et inuisca eā āche et loco doloris et liget̃ ꝺesr̄ et dimittat̃. iiii. horis

vſꝫ ad. vi. deide ingrediat̃ balneũ. Qũqꝫ pũ rorari
incipit ingrediat̃ tinã et tollat̃ ab eo ẽplꝫ et ponat̃ ſr̃ lo
cũ lana cũ dragaganto ebdomada vna aut. x. diebꝰ.
Et iteret̃ qm̃ excuſat a ſinapi et gũma rute agreſtis.
Et iteꝝ ſtaphiſagria et gũma pini et gũma iterũ rute
agreſtis et cera et olꝫ d̃ ruta. Et iterũ piretrũ et dabk
et flos lapidis ſus ⁊ baurac ⁊ ſtaphiſagria ⁊ ſiat̃ ex eis
emplꝫ. Et qñꝫ addit̃ in eo naſturtiũ. Et ex eis q̃ ꝯſe
rũt ad hᵒ et ad dolores genuũ eſt ceratũ d̃ euforbio.
Et iteꝝ olı d̃ alcãna. ʒ. viii. et aceti. ʒ. iiii. nitri. ʒ.
ii. piretri. ʒ. i. inſũdat̃ piretrũ cũ olo d̃ alcãna poſt-
q̃ triueris ip̃ꝫ et põe ip̃ꝫ in olo tribꝰ diebꝰ et bulliat
bullitõne leui: deind̃ p̃ijciat̃ d̃ſr̃ acetũ et nitrũ poſtea
ĩbibat̃ in ip̃o lana ſordida: deinde põat̃ ſr̃ locũ doloro
ſũ anche. Et aliud ſile illi de epithiatibꝰ. ℞. cere cola
te aur̃. c. et glutis alibat. aur̃. xxv. et floris eris au
r̃. vii. liliJ et albezard et myrrhe õniũ añ aur̃. vi. et
alkitrã aur̃. v. aggr̃ga iſta et cõq̃ſſa ea ſic ps. i. et fac
ex eis emplꝫ. i. et lini cũ eo locũ doloroſũ pyxidis p̃ci
pue ſi fuerit mã faciens dolorẽ ſã. fluxꝰ in iũctura ip̃a
aut phlegma groſſũ vitreũ qđ iã bibit pyxis iũcture
Emplꝫ ſedãs ſciaticã. ℞. olı antiq̇. ʒ. xviii. limate
plũbi et ſalis maſſe glutis alibat õniũ añ aur̃. c. limate
eris rubei. ʒ. iii. floris eris abraſi et ꝯdiſi et radicis
almezerion nigri ariſtol. ſinapis õniũ añ. ʒ. ii. p̃ijcia
t̃ in eo qñꝫ piretri. ʒ. i. Aliud. ℞. aniudẽ. ſe. rute ſil
ueſtris baccaꝝ lauri et baurac et colloquintid̃ ſceba a
meos cordũei õniũ ana. aur̃. iiii. rute hortulane hũi
de et picis ſicce glutinis alimbat gũme pini ãmoniaci
adipis vituloꝝ õniũ añ aur̃. xv. oppopo. aur̃. vi.
ſulfuris nõ aduſti aur̃. iiii. olı d̃ alcãna. ʒ. xviii. A
liđ. ℞. picis. hũide. ʒ. xviii. ariſtol. ʒ. x. et. ſ. cer̃
℔. i. gũme pini aur̃. iiii. ſulfuris ñ aduſti. ℔. i. bau
rac. ℔. i. et. ſ. ſtaphiſagrie kiſt. i. et ẽ cotile. ii. pir̃
tri. ℔. ſ. cordumei kiſt. i. bezard. ℔. ſ. liq̃fienda
liq̃fac et tere. ſicca et p̃miſce oĩa et frica eaꝫ ſꝫ mõꝫ p̄
dictũ in eo cꝰ ĩmẽoratõ p̃terijt. Et ſꝫ q̄ dr̃ pꝰ ſoluti-
ua bona et vtilia ſunt pilule d̃ hermodactil. et pilu
le fetide et pilule de tapſia et pilule de ſtorace et non
ſũt aliq̃ ſic pilule iuuamti nꝫ ſic hiera hermetis q̃ bi-
bat̃ in v̇e et illiꝰ q̇ bibit eã incipiũt iũcte doloroſe ro-
rẽ emitter̃ et ſudar̃ et nõ eſt in ea ſolo vẽtris plima:
ĩmo mũdificat cũ ſubtiliatõe. Et elemẽta q̇đ medicĩa
ꝝ ſolutiuaꝝ ſũt pulpa colloq̃ntide et cẽtaurea ⁊ gũmi
⁊ fũꝰ terr̃ ⁊ tapſia ⁊ succꝰ cucumeris aſinini. Sũat due
colloquintide et pforet̃ et educat̃ qđ in cõcauitatibꝰ ã
baꝝ eſt ex pulpa et ſemibꝰ et carne. Et ipleat̃ olo ſi-
ſamio et coopiant̃ ãbaꝝ foramĩa et dimittat̃ nocte v
na: deinde p̃ijciat̃ ãbe colloq̃ntide in mãe illius no-
ctis cũ olo qđ ẽ ĩ eis ãbabꝰ in ollã et ſũdat̃ ſr̃ eas ãbas
q̃tũ eſt olı mẽſura. i. et. ſ. de aq̃ et coq̃nt̃ ſil̃ vſqꝫᵒ
diſcocte ſũt ãbe colloq̃ntide. Qũ gᵒ diſcocte ſũt ãbe
extrahant̃ et p̃ijciat̃ ãbe et coq̃t̃ aq̃ et olꝫ tẽpore ſuffi-
cienti: deinde p̃ijciat̃ deſr̃ helleborꝰ ꝯtritꝰ pulueri-
zatꝰ cribellatꝰ ſꝫ q̃titatẽ q̃ ꝯgelat̃ aq̃ et fiat ſic panis
de qᵒ fiat̃ magdaleones ſꝫ q̃titatẽꝫ auellane et ſũat̃ d̃
illis auellãis. xviii. numero et ſũat in firmꝰ pꝰ balnea
tõnẽ. Et modꝰ aliꝰ ẽ ut decoq̃t̃ olꝫ cũ ſucco. et qũ ac
cidit mũdificatõ pſolõẽ vẽtris ⁊ võitũ et p̃lõgat̃ egri
tudo tũc tibi ꝯuenit vti ſuppoſitorijs ex medicis faci
ẽtibꝰ excoriatõnẽ et ſolõne educentibꝰ ſan. ſic ẽ d̃co
ctõ cucumeris aſinini et colloq̃ntid̃ et fel vaccinũ ⁊ pi

r̃trũ ⁊ cẽtaur̃a ⁊ naſtur. ⁊ tapſia et elixatã piſciũ oĩa il
la iuuatiua ſunt eis in hac hora et forte ſanat. Et qñꝫ
ponit̃ in cliſteribꝰ euforbiũ et dr̃ q̄ i lud ẽ nociuum
valde p̃hibens reliq̃s cõvſionibꝰ in fine v̇o eis eſt
iuuatiuũꝫ et p̃p̃e qñ ſeq̃t̃ veſicatõ. Et multotiens q̇đ
accidit excoriatõ p ſe et euenit cũ ea ſanitas. Cliſtere
bõũ excoriatõnẽ faciens decoq̃t̃ colloquintida ⁊ na-
ſturtiũ ⁊ radix capparis ⁊ cẽtau. ⁊ cucumer aſinꝰ ⁊ ta
pſia et rubea ⁊ fiat cliſtere cũ aq̃ et ẽplet̃ ancha cũ fe-
ce et eſt ex cliſteribus iuuatis. Et iteꝝ emplet̃ cũ aceto
et furfure calefactis. Si aũt fuerit illic ſan. qui moria
t̃ in ea cauterizet̃ cũ auro rubeo locꝰ ſan. cauterizatõ
ne vehementi vt currat ſan. ex ea.

De bothor iunctaꝝ. C. xxviii.

Hec bothor appent in crure nigre. q. ip̃e ſit fru
ctus tamariſci aut g̃na viridia. Et mã eaꝝ eſt
mã varicũ et cura eaꝝ ex p̃te mũdificatõnis ẽ cura ua
ricũ et vlceꝝ melãcholicoꝝ quorũ canoneꝫ dicemus ĩ
libro quarto.

De dolore calcanei. C. xxix.

Quandoqꝫ accit ex obuiatõne cõterente: aut ca
ſu: aut coarctatõne calciamẽti et alijs et ſanat
ip̃ꝫ embrocatõ plma cũ aq̃ fr̃a et epithima de memi-
the et bolo armeno reſoluto.

De debilitate pedis. C. xxx.

Fit qñꝫ in creatõne et fit qñꝫ debilitas ex labo
r̃ plimo et ex mollificatõne antecedente et ex
oppilatõne vie nutrimẽti ad ip̃ꝫ ſic accit caſtratis.

De bothor unguiũ et attritõne eaꝝ. C. xxxi.

Ad p̃pinq̃t cura eoꝝ cure ſuppuratõis. Et ex il
lis q̃ ꝯſerunt illis ẽ emplꝫ cũ folijs nitri et cũ fo
lijs cup̃ſſi. et ẽplꝫ de adipibꝰ cũ fimo capno et ſterco
re vaccino et cõferunt eis nux cup̃ſſi et ſauina empla-
te. et cõferunt eis fiſticici decocti emplati. Et de eis q̃
liq̃faciunt ſan. mortuũ ſub attritõne eſt farina cõfe
cta cũ olo et ſup ip̃ꝫ poſita.

De inflatõne ũguis et pruritu in ea. C. xxxii.

Curat̃ cũ aq̃ maris abluendo cũ ea ſẽp q̄r̃ remo
uet̃: aut cũ decoctõne lentiũ et herbi: aut cũ d̃
coctõne cucumeris et ex emplis eius ſunt nenufar et
olꝫ et ſicus decocte cõiunctim et ſingulariter.

Expletus eſt tractatus 2ꝰ de doloribꝰ hoꝝ mẽbroꝝ
et cũ ipſiꝰ ſupplemẽto cõplet̃ ſen. xxii. et cũ eius cõ-
plemẽto ꝯplet̃ liber tertius de curatõne egritudinũ ac
cidẽtiũ vnicuiqꝫ mẽbro a uertice capitis vſqꝫ ad pedeſ
canonis relati aboali albaſcẽ abiuiſcẽi quẽ ſeq̃t liber
quartus de rebꝰ p̃ticularibꝰ q̃ p̃p̃e dicẽde ſunt egri
tudines q̃ nõ ap p̃p̃ant̃ mẽbro. et de decoratõne.
Imp̃ſſus pataui. Anno criſti optũi. M. cccc. lxxvi.
iiii. kalendas decembris.

Uade liber felix medice ſacriſta mineruę.
Qui humane vite iura neciſqꝫ tenes.
Te coxit venetus Petrus celeberimꝰ: artes
Qui pataui medicas ordine p̃mꝰ agit.
Correxit Mutius ſpeculanti lumine totum
Qui nouit p̃p̃ijs ſchemata ferre locis.
Sumptibꝰ imp̃ſſit ſtudio cura arte Joannes
Herbot: q̇ Magnus nomine dictus erat.

Liber canonis qrtꝰ incipit de egritudinibꝰ particularibꝰ que quū accidunt non appropriant uni mēbro cōtinens septem fen. que cōprehendūt uigintiquatuor tractatus et sūas duas.

Fen prima est de febribꝰ et est quattuor tractatus.

de accidentibus febrium.

¶ Liber canonis quartus incipit de egritudinibus p
ticularibus que qum accidunt non appropriantur
vni membro. continens septem fen.
¶ Fen prima est de febribus: et cõtinet quattuor tra
ctatus. ¶ Tractatus primus de febre ephimera.
¶ De diffinitiõe febris et generibus fe. C. i.

Febris est calor extraneus
accensus in corde ⁊ pce-
dens ab eo mediantibus
spiritu: et sanguine p ar-
terias ⁊ venas in totum
corpus: et inflammatur
in eo i flamatione que no
cet operationibus natu-
libus: non sicut caliditas ire ⁊ laboris: qum non
vltimatur: ⁊ impedit opationez ita vt retineat.
¶ Et sunt quidam hominum qui diuidunt febres in
duas diuisiones primas: scilicet in febrem egritu
dinem: et in febrem accidens et ponunt febres a-
postematum de genere febris accidentis. ¶ Et in
tentio quidem sermonis eorum est q febris egri
tudinalis est illa inter quam: ⁊ causam que non est
egritudo: ñ est mediuz sicut febris putredinis.
¶ Putredo eniz ẽ causa eius absq3 medio ⁊ non est pu
tredo in se ipsa egritudo: imo est causa egritudi-
nis. ¶ Febris vero apostematis est accidens apo-
stemati existens: dum est apostema sequens ipsum
⁊ apostéa est egritudo in se ipso. ¶ Et contradi-
centi quidem inestq vt dicat: quoniam si ppea q fe
bris apostematis sequitur calliditatem eius: et se
quitur ex dolore ipsius: ẽ simile vt sit febris ac-
cidens: tunc oportet vt sit plurimum febrium e-
phimeraruz accidens: ⁊ si ipsa sequitur putredinẽ
que est in apostemate: tunc apostema non est cau-
sa eius prima: vnde est apostema immo quantũ
ad putredinem que est in ipso. ¶ Causa igitur ei-
us que est essentialis est putredo: ⁊ apostema non
est causa eius nisi p accidens. ¶ Et dicimus q
si non significauerint per febrem accidens hoc: im
mo non intellexerunt per eam: nisi q ipsa sequit
apostema hoc: ⁊ inueniunt eam p intentionem a-
postematis. ¶ Similiter ergo est dispositõ febri
um putredinis per comparationem ad putredinẽ
¶ Uerum occupatio in huiusmodi contradictionibz
est illud quod non confert in scientia medicine ali
quid: ⁊ facit medicum pcedere ex arte sua: ad in
quisitiones que fortasse impediunt ipsum ab arte
sua. Procedamus ergo secundum id quod consue
tum est. ¶ Dicamus ergo ppterea q febres apo
stematum ⁊ oppilationum sunt febres accidentes
⁊ alie febres sunt egrtitudines: tunc conueniens est
vt dicamus: quoniam ppterea q omnia que sunt
in corpoř hominis sunt tria genera scilicet mem-
bra continentia illud quod est in eis de humidita
tibus ⁊ spiritibus. quorum cõparatõ est compara
tio parietum balnei. ¶ Et humiditas recondita:
⁊ eius comparatio est compratio aque balnei. Et
spũs alĩs vitalis et naturalis ⁊ vapores effusi ⁊
cõparatio eorum est cõparatio aeris balnei: ⁊ aer
balnei qñ infrigidatur illud quod est vicinum
ei: non oportet vt ipse extinguatur: immo possibi
le est vt remaneat ⁊ redeat ⁊ calefaciat illud quod
ei vicinum est. ¶ Similiter est vnum istorum
trium generuz extra quod non inuenitur in homi
ne genus corporeum. ¶ Nam si accendatur fe-
bris in membris radicalibus accensione prima: si
cut accenditur adustio: verbigratia: vt in parie-
tibus balnei: aut per follem ferrarij: aut p ollam
coci: tunc illud genus febriuz nominatur febris
ethica. ¶ Et si accenditur febris accensiõe prima
i hũoribus: deinde accendatur ex eis in membris
sicut accidit: vt accendatur aqua calida in balneo
⁊ igniantur lateres eius cã eius: aut ius calidum ĩ
olla ⁊ accendatur olla cã eius: tunc illud genus fe
brium nominatur febris humoris. ¶ Et si accen
datur febris accensione sua prima in spiritibus: ⁊
vaporibus deinde accendatur ex eis in membris
¶ Et humoribus. ¶ Sicut accidit vt perueniat
ad balneum aer ignis qui accendatur in eo: ⁊ cale
faciat aerem eius: et perueniat ad aquam et parie
tes: tunc gẽus illud febris nominatur febris ephi
imera: quoniam ẽ accensa in re subtili que resol
uitur cum velocitate: ⁊ raro pertransit diem cuz
nocte sua: nisi conuertat̃ ad genus aliud febriũ.
¶ Hec ergo diuisio febrium est p modum ppinquz
diuisioni euenienti per differentias. ¶ Et diuidũt
febres alio modo. ¶ Dicitur enim q de febribz
sunt febres acute ⁊ de eis sunt non acute. ¶ Et de
eis sunt cronice: ⁊ de eis sunt non cronice: ⁊ d̃ eis
sunt nocturne: ⁊ de eis sunt diurne: ⁊ d̃ eis sunt sa
lubres recte: ⁊ de eis sunt habentes accidentia hor
ribilia. Et de eis sunt dimittẽtes. ⁊ de eis sunt in
sepabiles. Et de eis inseperabilibus: sunt qdaz q̇
bus sunt remissiones: ⁊ de eis sunt quibus sunt in
tensiones. Et de eis sunt quibus sunt exfortiatio-
nes. Et de eis sunt simels. Et de eis sũt frigide ha
bentes rigorem aut horripilationem ¶ Et de eis
sunt simplices. ⁊ de eis sunt composite.
¶ De preparatis ad febres. C. ij.

Dixerunt quidam q corpora vehementi
us pparata ad febres sunt corpora cal̃a
⁊ humida: ⁊ pprie quz humiditas ẽ for
tior caliditate: Et isti quidem sunt fetidi sudoris
⁊ vrine ⁊ egestionis. ¶ Et corpora calida et sicca
iterum sunt pperata ad febres calidas: ⁊ incipiunt
prius ephimere: deinde festinant ad putredinem
⁊ adustionem: ⁊qñq3 faciunt cadere in ethicam.
¶ Et sequntur ea ambo: que equantur in humidita
te ⁊ siccitate: ⁊ dominatur caliditas: ⁊ ista sunt d̃
genere eorum in quibus incipit febris vaporis ca
lidi deinde pmutatur ad febrem humoris. ¶ Po
stea illa i quibus equantur calor ⁊ frigus ⁊ multi
plicatur humiditas: ⁊ istis quidem febres putre
dinis accidunt secundum plurimum incipientes.
¶ Et corpora frigida et humida: ⁊ frigida ⁊ sicca sũt
longinquiora corpora a febribus ⁊ pprie ab ephi
mera.
¶ De horis febrium. C. iij.

Febrium hore sunt sicut reliquarum egri
tudinuz. principium et augumentum ⁊
status ap̃ vltimum et declinatio. ¶ Et
sunt quandoq3 particulares cause cuiusq3 poxismi
⁊ timor est a principio vsq3 ad statum: apud de-
clinationem vero non moritur eger ex ipsa febre
nisi per id quod dicemus de causa communiter.

¶ Et principium quidem est hora: qua calor naturalis ꝓuocatur a materia submersa in membro tamdiu donec non appareat maturationi: aut diuersitati eius contrarie maturationi vestigium. ¶ Et principium quidem est inuentum in omni egritudine. ¶ Uerum quandoq; occultatur sicut est eius occultatio in sinocho: ⁊ epilepsia et apoplexia. Et quandoq; principium est occultum paucorum accidentium ⁊ existimatur q᷑ non sit principiū in ea. ¶ Et similiter quandoq; in die primo febriū acutarum videntur nubes: et signum maturitatis ⁊ existimatᷣ q᷑ non sit ei principium: ⁊ non est ita: ¶ Et augmentum quidem est hora in qua cōmouetur caliditas īnata ad resistendum materiei motu manifesto ⁊ apparent signa digestionis: aut signa contraria digestioni. ¶ Et status est hora in qua vehemens est pugna inter naturam ⁊ materiam: ⁊ apparet victoria vnius ambarum earum super aliaz et est hora pugne et eius spatium est in habentibus ꝑoxismos acutos ꝑoximus vnus: ⁊ non cognoscitur nisi per illuz qui sequitur ip̄m: aut duo ꝑoxismi: ⁊ cognoscitur in tertio eius: ideo q᷑ non addit super illos ambos in pluribus nisi egritudinibus macronoxijs: fortasse enī assimilatur ꝑoxismi plures in omnibus iudicijs suis ¶ et illic apud statum completur vestigium digestōis aut contrarij eius. ¶ Et declinatio quidem ē hora in qua calor īnatus iam dominatur materiei et vincit eā ⁊ existit in congregationis eius sepatione. s. rei posterem: et tunc alleuiatur caliditas caloris occulti et expellitur ad extrēitates donec resoluitur: ⁊ mlᷣtotiens ingrossatur. ¶ Et status quidem diuersificatur in egritudinibus: Egritudinum enim valde acutarum longinquior status est vsq; ad quattuor dies et febres ephimere sunt de hac summa veruntamen ipse non numerantur acute: quoniā non sufficit in acuitate egritudinis vt sit status eiꝰ proximus: immo sit de egritudinibus habentibus timorez. Et sequuntur eas febres acute absolute ñ valde: ⁊ sunt ille quarum status peruenit vsq; ad 14. dies et quod ē supra id ¶ Et cognitio quidē egritudinum acutaruz in in ordinibus suis: ⁊ cronicarum est iunatiā in regimine cibi egri secundum q᷑ dicemus in sequentibus. Et plures quidez febrium complent principium et augmentuz et statum in ꝑoxismo vno et faciunt ꝑoxismum alium declinando. ¶ Et febres quidem diuersificantur in his temporibus: de eis quidem sunt quarum augmentum ꝓlongatur: ⁊ de eis sunt quarum declinatio ꝓlongatur.

¶ Cognitio horarum vniuersalium egritudinis ⁊ ꝓprie status. C. iiij.

Cognitio horarum egritudinis vniuersalium quandoq; est ex spetie egritudinis nam spasmus siccus et epilepsia et apoplexia ⁊ squinantia sunt ex acutis valde. ¶ Et tertiana pura et causon de acutis non valde. Et quartana ⁊ paralysis de macronoxijs. ¶ Et quandoq; ex motu egritudinis: nam si paroxismi sunt breues significant q᷑ status est propinquus sicut tertiana pura: tempus enim ꝑoxismorum eius est ex tribus horis vsq; ad. 14. horas et si sit ꝓlixi significant q᷑ materia est grossa ⁊ status longinquus sicut in tertiana non pura. ¶ Et si non fuerint illic paroxismi: imo materia eius fuerit acuta sicut sinochi: tunc egritudo erit accuta. ¶ Et si fuerint signa eius signa materie frigide grosse aut decliuis ad grossitudinem tunc egritudo erit non acuta: ⁊ si remanserit cum dispōe sua: tunc egritudo non erit illius acuitatis. ¶ Et quandoq; est ex uirtute egri cui velociter aduenit debilitas: quare ē egritudo acuta aut non apparet illud et est egritudo non acuta. ¶ Et quandoq; est ex etate ⁊ tempore: nam in tempore calido et etate calida festinat status egritudinum: ⁊ in temporibus frigidis ⁊ etatibus frigidis tardatur status egritudinum: ⁊ silr̄ est dispō regionū. Et ex pulsu: nā si ē uelox frequens magnus tūc egritudo est ad acuitatem decliuis: ⁊ si non tunc non est acuta. ¶ Et ex rigore nam si est ꝓlixi spatij: tunc egritudo est decliuis ad ꝓlixitatem et si est breuis spatij tunc egritudo ad acuitatem tendit. ¶ Et quando nullo modo est rigor tunc abbreuiatur eius extensiō. ¶ Et cognoscuntur hore egritudinis quandoq; ex parte horarum ꝑoxismorum. ¶ Nam si fuerint ꝓcedentes secundum antecessionem superfluentem ita vt vnus antecedat superfluitatem alterius tendens ad additionem: tunc egritudo erit in augmēto: quoniam de egritudinibus sunt que currunt vsq; ad finem horarum suarum secundum augmentuz et sunt quandoq; de genere tertiane et ḋ genere assidue: si autem steterit antecessio ⁊ steterint superfluitates: tunc sine dubio erit egritudo in statu. Et seruans horam vnaz est longi spatij. ⁊ si postponuntur tunc egritudo est in declinatiōe Et similiter cognoscitur dispō horarum ex augmēto accidentium febris et statione eorum et declinatione ipsorum et ex additione ꝑoxismorum eius in longitudine et breuiatione ipsorum et fortasse diuersificantur et non assimilantur. ¶ Et quādoq; cognascuntur ex dispōe euonum: nam qum accidit in ꝑoxismo aliquo sudor aut ventris fluxus ⁊ ꝑoxismus secundus qui est post ipsum est in similitudine vehementie primi et fortitudine eius aut supra ipsam tunc euo eius est pp multitudinē non propter fortitudinem et egritudo indicatur longa. ¶ Et quandoq; cognoscuntur ex parte digestionis ⁊ contrarij digestionis secundum q᷑ diximus verbigratia qñ apparet sputum cum digestione aliqua aut vrina in qua est nubes aliqua tunc est principium augmenti. deide qñ multiplicatur illud et apparet: aut contrarium eius tūc ē statꝰ. ⁊ iteꝝ qñ appz digō aut cōtrariuz eius velociter ex sputo aut nube tunc scias q᷑ status est ꝓpinquus: ⁊ si tardatur tunc scias q᷑ status est longinquus. ¶ Cognitio autem horaꝝ particularium sic accipitur nam hora principij ꝑoxismi est hora in qua coarctatur pulsus: ⁊ tu iam sciuisti intētionē eius: ⁊ plumbeus fit color extremitatum et infrigidantur extrema et ꝓprie extremitas auris et nasi vsq; ad horam in qua sentitur sparsio caliditatis ¶ Et quandoq; associantur principio alteratio coloris et pigritia et angustia et tarditas motuum et ꝓfunditas somni et mollificatio palpebraꝝ ⁊ grauitas sermonis ⁊ horripilatio inter spatulas et in dorso ⁊ fortasse accidit in eo rigor fortis et

quandoq̃ accidit cursus saliue et saltus temporũ
⁊ tinitus auriũ et sternutatõ ⁊ cõmotio mẽbroꝝ
corporis. ¶ Et vehementius quidem debilitat̃
virtus pp debilitatem que est in principio aut sta
tu. ¶ Et hore augmenti medietas prima est hora
in qua pulsus incipit apparere ⁊ magnificari et ve
lox fieri. ⁊ spargitur calor in toto corpore secun-
dum equalitatem. ¶ Et medietas eius altera est
hora in qua non cessat hec caliditas sparsa cum e-
qualitate augmentari. ¶ Et hora status est: hora
in qua remanet caliditas ipsa cuꝫ equalitate et acci
dentia cum dispõe sua et pulsus fit maior q̃ vnq̃
et fit vehementius velox et frequens. ¶ Et ho-
ra declinationis est hora in qua incipit diminutio
et incipit pulsus temperari et equatur. ¶ Deinđ
illa in qua incipit corpus sudare et perducit ad e-
radicationem. ¶ Et multotiens quidem accidit a
pud mortẽ dispõ q̃ ẽ sicut đclinatõ ⁊ est quasi eger
euaserit et non oportet vt tu occupis in hoc: imo
cognoscas dispositionem pulsus et an magnificet̃
et fortis fiat. ¶ Et si tibi videtur ponam tibi e-
xempluꝫ de tertiana. ¶ Attende ergo q̃ qum ter
tiana in pluribus dispositionibus incipit horripila
tio: đide frigus et rigor postea sedat̃ rigor ⁊ mĩo
ratur frigus et icipit calefactio. postea equatur ca
lefactio: deinde additur postea stat: deinde inci-
pit minui vsq̃ quo erradicetur. ¶ Et scias q̃ e-
gritudo quandoq̃ prolongatur: aut ꝑpter multi-
tudinem materiei: aut pp grossitiem eius: aut pp
frigus eius. Et quandoq̃ adiuuant ad illud tẽpus
frigiduꝫ et regio frigida et etas frigida ⁊ debilitas
caloris ĩnati ⁊ solliditas corporis.

¶ Sermo vniuersalis de febribus ephimeris capitu
lum quintum.

Cause omnium spetierum febris ephime
re sunt cause primitiue calefacientes essẽ
tialiter et calefacientes per accidens de sũ
ma occurrentium et asumptorum scilicet in cibo ⁊
in potu et passionum corporearum ⁊ aĩalium et ex
doloribus ⁊ apostematibus apparentibus et sunt
de eis ex oppilationibus quarum causa nõ est pri-
mitiua ⁊ non ꝑueniũt cause earum cum vehemen
tia sua ad hoc vt pertranseat illud quod inflãmat
spirituꝫ: nam si ꝑtranseant illud faciunt cadere in
ethicam: aut in spetiem febrium humoꝝ quaꝫ di
cemus. ¶ Cause enim primitiue plerunq̃ mouẽt
antecedentes q̃ si mouerint eas ad putredinem
erunt febres putredinis. ¶ Et sunt quidam homi
num qui existimant q̃ febris ephimera non fit ni
si ex labore spiritus ⁊ corporis ⁊ illud est error.
¶ Et iste quidem febres secundum plurimum rece-
dunt in die vno: ⁊ raro pertranseunt tertium di-
em. ¶ Nam si pertranseant illam q̃titatem existi
matur de esse earum q̃ ipse ꝑmutantur. ¶ Et in
tẽtio quidem permutationis est q̃ retentio calidi-
tatis ꝑtransit spiritum: aut ad corpus: aut humo-
rem. ¶ Licet sint de hominibus qui dicant q̃ ipsa
quandoq̃ remanet sex diebus. ⁊ consumitur inte
gra consumptione: cui nõ esset similis si permutar̃
tur ad genus aliud. ¶ Et hec quidem febris est
facilis curationis et difficilis cognitionis et similiter
principium ethice. ¶ Et homines quidem veloci
us cadentes in febres ephimeras: ⁊ qui vehemen
tius leduntur ab eis si erretur in eis: sunt illi in q̃
bus calor et siccitas sunt magis vincentes: quoniã
perueniunt velociter ad ethicã et tertianam. ¶ De
inde illi in quibus calor et humiditas vĩcunt. quo
niam perueniunt velociter ad febrem putredinis
¶ Deinde illi in quibus calor est plus. ¶ De-
inde illi in quibus est plus siccitas. ¶ Et qum
illi qui hñt cõplexionem siccam ⁊ calidam accidit
fames ⁊ aduenĩũt cũ ea vigiliã ⁊ labor aĩalis ⁊ la-
bor corporeus festinat ad ipsũ febris ephimera
cum horripilatione quadam. Quod si non succur
rat̃. ⁊ cibet̃ statiꝫ festĩabit ad ipꝫ febris putredĩs.

¶ Signa ꝓpria febrium ephimerarum distinguen-
tia eas ab alijs Capitulum. vi.

De ꝓprietatibus earum ẽ q̃ ipse non fiunt
a causis antecedentibus: neque incipiũt
cum coarctatione ⁊ est q̃ ipse non inci-
piunt secundum plurimuꝫ cuꝫ rigore ⁊ frigore ex
tremitatum ⁊ ꝓfundatõe caliditatis: ⁊ declinatõe
ad pigritiã ⁊ somnum ⁊ submersionem pulsus et
subtilitatem eius et diuersitatem eius ⁊ paruitatẽ
ipsius. Immo fortasse accidit in principio earum si
militudo frigoris et horripilationis et punctio:
cuius cã est. vapor chimi mali et remouetur velo
citer et accidit sed raro rigor pp multitudinem
vapoꝝ ledentium lacertos pp punctionem suam
suꝑflua multitudĩe. ¶ Et est eius inflãtio nõ mor
dicatiua asperã: immo bona sicut caliditas corpo
ris laborantis ⁊ ebrij. ¶ Et qum ẽ vrina in prio
die digesta. et pulsus bonus: tunc iudica q̃ est fe-
bris ephimera: ⁊ illud ideo quoniam vrina non
alteratur in ea in quantum ipã est ephimera et est
sedimen eiꝰ digestum nõ decliue ad colorem hũo
ris: ⁊ est quandoq̃ nubes eius pendens: quãdoq̃
est natans boni coloris: et quandoq̃ accidit vt nõ
equetur color eius tamẽ eiꝰ substãtia ẽ equalis et
nõ alterat̃ color eiꝰ nisi pp id quod associatur ei de
cã alteratõis vrine: q̃uis nõ sit illic febris ephi-
mera: ex eo qđ dicẽus in tertiana: ⁊ similibus ei.
¶ Et pl̃sus est decliuis ad spissitudinẽ ⁊ fortitudinẽ
⁊ magnitudinem nisi in ea q̃ est a passionibus debi
litantibus: ⁊ nisi fuerit in stomacho humor mordi
catiuus aut frigidus aut cã alia de his que mutant
pulsum ꝑter febrem. Et raro quidem diuersifica
tur: si vero diuersificetur erit ei ordo. ¶ Nam
si diuersificetur illud: tunc erit pp causam aliam ã
tecedentem febrem: aut vicinantẽ ei sicut est la-
bor vehemens: aut mordicatõ vehemens in vi-
sceribus et similia his et quandoq̃ accidit vt indu
retur pulsus pp frigus vehemens: et inspissans in
frigidans: aut pp caliditatem solis vehementem
exiccantem: aut ꝑpter vehementem laborem exic
cantem: aut famen: aut angustias: aut vigilias: aut
euacuationes et quandoq̃ festinat in eo dilatatio
⁊ tardatur constrictio: ⁊ nõ festinat plusq̃ natura
lis nisi raro et cum velocitate pauca: quoniam ne
cessitas euentationis in eo est vehementior q̃ ne-
cessitas educendi vaporem corruptum: vapor nã
q̃ in eo nõ est corruptus cõparatione sui ad equa-
lem. Immo est bonus comparatõe sui ad cuꝫ:
¶ Et quꝫ ambiguus sit tibi pulsus ⁊ cõstrictiõ ipius
tunc scias ex anhelitu: ⁊ pulsus quidem reddit

post erradicationem eius ad consuetudinem eius naturalem in illo corpore. et hoc est signum bonum. Et scias penitus quod quotiens vrina et pulsus fuit boni: significant quod febris est ephimera et quando non sunt boni non oportet vt non sit ephimera. Multotiens enim est in ea vrina tincta: et pulsus diuersus et debilis et paruus. Et de illis que significant quod ipsa est febris ephimera est vt sit principium eius facile et leue. et sit augmentum eius non addens supra duas horas et neque associentur statui accidentia vehementia: et vt non accidant in ea accidentia praua: et non sit in ea ebullitio caloris vehemens et minorentur cum ea dolores: quod si cum ea dolor fuerit capitis aut dolor alius non sit fixus inseparabilis post erradicationem eius: et hec quidem significant quod ipsa est ephimera. Et primum quidem erradicationis eius sit per sudorem et humorositatem similem sudori naturali non humoroso: et non sit vehemens superfluitas iterum in quantitate sua immo appropinquat sudori naturali in quantitate sua: sicut est proximus ei in qualitate sua. Si enim videris sudorem primum tunc febris erit non ephimera. Et de eis de quibus febris ephimera experitur est vt ingrediatur balneum habens eam. Cumque moram fecerit euenire in eo quasi horripilationem non consuetam: sciatur quod febris est febris putredinis: et egrediatur habens eam ex balneo illico: et si nihil alteratur a dispositione sua tunc febris est ephimera.

Permutatio febris ephimere. C. vii.

Quum expedit vt febrem ephimeram patiens cibet: et errat medicus super eam: et non cibet ipsum: permutatur febris in corporibus cholericis ad ethicam incendentem: et in corporibus carnosis ad sinocham que est absque putredine: et fortasse permutatur ad illam que est cum putredine.

Et similiter quando necessarium est adiutorium in aperiendo poros et rarificando corpus et non sit: fit inflammatio in humoribus retentis in corpore inflammatione eius quod calefacit cum fortitudine eius quod putrescit.

Signa permutationis febris ephimere ad febres alias. C. viii.

Significatio illius est quod ipsa declinat absque sudore: aut humorositate: aut cum sudore absque mundificatione per sudorem et est declinatio longa difficilis et absque mundificatione pulsus. Immo remanet in pulsu aliquid et remanet dolor capitis si fuerit: et hoc totum significat permutationem ad febrem putrefactionis humoris: aut ethicam. Nam si cause fuerint vehementes aut prolongetur mora eius permutabit ad ethicam. Quod si ad ethicam permutetur videbis tactum arteriarum calidum valde: et videbis febrem similem vel fixam et in omnibus membris additur calefactio super replonem: et in tempore acceptionis cibi: aut videbis pulsum fuare equalitatem cum duritie et paruitate. Et videbis signa reliqua que diximus de signis ethice: et quando permutatur ad genus febrium quod nominatur sinocha absque putredine videbis additionem et replonem caliditatis: et inflammationem faciei.

Et quando permutatur ad febres putredinis apparent horripilatio et diuersitas pulsus et paruitas et coarctatio: et est caliditas mordicatiua sicca et vehementia accidentium. In vrina autem fortasse remanet digestio ex substantia et in pluribus non apparet in ea digestio.

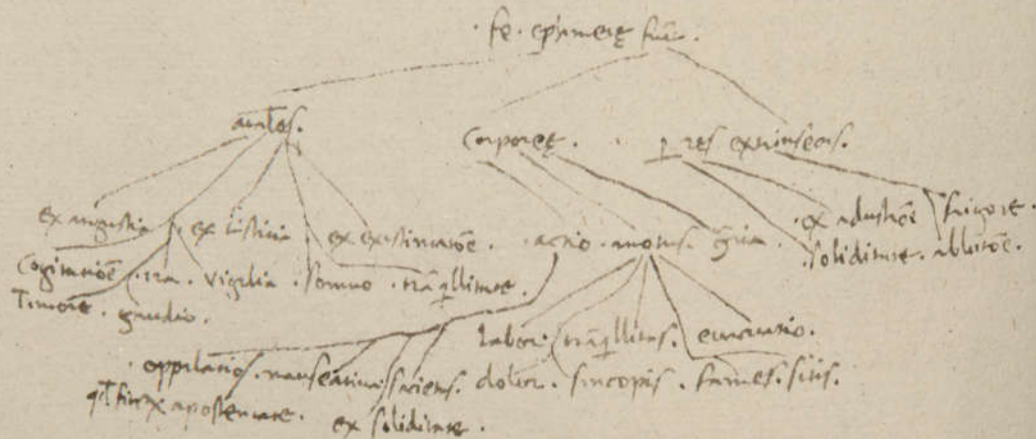
Curationis febris ephimere secundum modum vniuersalem. C. ix.

In omnibus spetiebus febris ephimere oportet vt afferantur super corpora patientium eas: ea que nutriant eos nutrimento bono cum velocitate digestionis: quoniam febriens est eger: et eger est lesus. At quibusdam eorum conceditur deliciari in eo: sicut patienti ex labore et angustia et fame. Et illis in quorum corporibus cholera plurima est. Et qui conqueritur se pati horripilationem in principio deglutiat cibum infusum in aqua: aut vino vt sit magis penetrans. Et isti quidem cibantur etiam in principio febris et quibusdam prohibetur deliciari in ea et iniuitur eis vt fiant subtiliatiua sicut in patiente ex oppilatione et sollicitate et ex apostemate. Et melius quidem est vt postponat cibatio vsque ad declinationem nisi in illis quos excepimus. Et aqua frigida quidem oportet vt non prohibeatur in principio rei quoniam virtus est fortis quare non timetur debilitas eius et est melior cura in infrigidando. Verum si fuerit illic debilitas in visceribus et febris iam extendit aut fuerit vehemens: tunc melius est vt de ea non multum sumatur. et conceditur eis balneum quoniam eorum posissimus consumitur in febribus ephimeris propter accidentia de quibus est humectatio et de quibus est sudatio et rarificatio pororum et de eis est infrigidatio in quieta dispositione et prohibetur vbi timetur casus putredinis. Et non oportet vt euitet balneum nisi habens eam ex oppilatione propterea quod balneum generat egritudinem putridam: et similiter patiens eam ex sacietate nauseatiua nisi in fine rei et quoniam dilatant pori et descendunt nauseatiua sacietas. Illic enim oportet vt balneet. Et habens catarrum non balneetur nisi sit adustiuus. Et omnes habentes febres ephimeras oportet vt non prolongent moram in aere balnei: immo in aqua eius quantum volunt nisi habentes eas ex sollicitudine et ex spissitudine. eis enim conuenit vt prolongent moram in aere balnei donec sudent.

Embrocatio autem si fuerit infundendo: aut liniendo tantum oppilat poros. Et in curatione omnis febris ephimere que est ab oppilatione extrinseca aut intrinseca fricatio aperit poros habentis eam. deinde si obuiat humiditati plurime resoluit eam et si obuiat humiditati pauce exiccat eam. Euacuatione autem non indiget aliquis eorum nisi habens oppilationem replonalem: et habens nauseatiam sacietatem et qui habent febrem ephimeram ex sollicitudine cuius corpus est repletum.

Spetties febris ephimere. C. x.

De febribus ephimeris sunt que omnino comparantur ad dispositiones animales. Et de eis sunt que comparantur ad dispositiones corporeas. Et de eis sunt que proportionantur ad res que eueniunt deforis. Et de comparatis ad dispositiones animales est illa que fit ex angustia et illa que fit ex tristitia et illa que fit ex existimatione et cogitatione ira et vigiliis et somno et tranquillitate et timore et gaudio. Et de proportionatis ad dispositiones corporeas sunt ille que comparantur

ad res que sunt actiones et motus et de eis sunt q̄ cōparat̄ ad non actiōes ⁊ motus ⁊ ad contraria eorum. Et comparate ad res que sunt motus ē que fit ex labor̄ et illa que ex tranquillitate et illa que fit ex euacuatione: ⁊ de eis est febris ephimera ex dolore: et de eis est febris ephimera q̄ ē cū sincopi: et de eis est illa que fit ex fame. Et de eis est illa que fit ex siti. Et de comparatis ad ea que non sunt actiones est illa que fit ex oppilatione: et de eis est illa que fit ex nauseatiua sacietate. Et de eis est illa que fit ex apostemate: ⁊ de eis est illa que fit ex solliditate. Cōparate autem ad res que accidunt deforis sunt sicut illa que fiūt ex adustione quecunq; adustio fuerit et sicut que fit ex frigore et solliditate et ex ablutiōe. dicā itaq; vnanq̄q; eaꝝ cū curatōe sua.

De febre ephimera ex angustia et signis eius Capitulum. xi.

Quandoq; accidit ex motu spiritus ad interiora et occultatione eius in eis ꝓpter superfluitatem angustie febris spiritualis. Cuius signa sunt igneitas vrie et acuitas eius ita vt habens eam sentiat acuitatem ipsius ꝓpt̄ dominium siccitatis in ea et est motus oculi ad clausionem decliuis: et est oculus submersus pp resolutionem cum quiete et subclusione ⁊ facies ē tendens ad citrinitatem pp ꝓfunditatez claritatis et pulsus est ad debilitatem et paruitatem decliuis et forte decliāt ad duritiem.

De cura. C. xii.

Oportet vt hn̄s eā mltiplicet introitū tine ⁊ ponat p̄ rimū sue intētionis ī balneatione cū aqua balnei absq; aere ei9 ⁊ multiplicet etiam inūctionem cuz fricatione post illō. Oleum eniz aliquod est magis iuuatiuum ei q̄ balneū et vtatur lenificantibus et odoriferis frigidis et ponat super pectus suuz epithimata infrigidantia ex mucilaginibus et succis et aquis bonis et sumat ipotu vinum plurime cōmistionis est enim bonū medicamē ei.

De febre ephimera ex tristitia. C. xiii.

Quandoq; accidit ex multitudine tristitie pp rez q̄litam motus laboriosus spūm calefaciens faciēs cadere in febrem: cui9 siḡa sunt similia signis eius que ex angustia: nisi quia motus oculi cuz ꝓfunditate sua pp resolutionem que est ad partem extrinsecam et pulsus n̄ ē dimissus depressus: immo est in eo cum debilitate: sed est cum eo saltus. Et cura eius est sicut cura eius que est ex angustia.

De febre ephimera ex cogitatione. C. xiiij.

Quandoq; accidit ex multitudine cogitationis in rebus febris similis illi que est ex tristitia nisi q2 motus oculi est equalis n̄ ad clausionem neq; ad exitum decliuis: ⁊ est decliuis ad ꝓfunditatem: ⁊ pulsus est diuersus in dilatatione et cōstrictione: ⁊ p̄rimū quidē est equalis et facies est ad citrinitatez decliuis. Et cura eius est cura illius q̄ est ex tristitia.

De febre ephimera ex ira Capitulum decimum quintum.

Quandoq; accidit pp superfluitatem motus spūs ad exteriora in dispōe ire calefactio superflua adurens spiritum et febris. Cuius signa sunt rubedo faciei nisi ꝓmisceatur ei timor quoniam citrinatur et inflatio faciei similis ei qui inflatur in dormitione et sunt oculi rubei tendentes exterius pp vehementiam motus spūs ad exteriora. Et quandoq; accidit quibusdam coruz tremor pp motū hūoris: aut pp debilitatem naturum et est aquā rubea acuti tactus ꝓpter acuitatez suam. Et quandoq; est cum ea aliquantulum claritatis et pulsus est grossus plenus pulsans frequens

De cura Capitulum. xvi.

Fac eos quiescere et fac vt occupentur letificantibus et narrationibus et vocibus bonis et ludis mirabilibus et fac eos ingredi balneum in aqua tepida non p̄rimi caloris: et inungantur plurimum cum aliquo oleo p̄imo. Illud enim est magis conueniens eis q̄ aqua calida et cibentur eis que infrigidant et humectant ⁊ ꝓhibeantur a vino omnino non est eis via ad ipsum.

De febre ephimera ex vigilijs Capitulum decimūseptimū.

Quandoq; etiam accidit ex vigilijs febris ephimera. Cuius signa sunt antecessio vigiliarum: et gūitas palpebrarum. quoniam fortasse non aperit eas: ⁊ ꝓfundatio oculi pp resolutionem: ⁊ inflatio palpebrarum pp corruptionem cibi et multitudinem vaporis: ⁊ conturbatio vrine pp priuationem digestionis: et debilitas pulsus: et citrinitas faciei pp malitiam digestionis: et inflatio eius pp excitationem ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine sicut ī illa que est ex ira.

De Curatione Capitulum decimum octauum.

Curatio autem eius est ociari et quiescere ⁊ dormire: et embrocare caput cum eis q̄ infrigidat̄ et humectant: et balneum humidū et cibi bonoꝝ chimoꝝ: ⁊ inunctiones humectātes. Et vinum est ex rebus magis cōferentibus eis: ⁊ sumant in potu ipsum sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

De febre ephimera ex somno et quiete Capitulū decimumnonum.

Aspiritu quandoq; resoluunt̄ vapores calidi p̄ vigilias et motus. Quum ergo ꝓlongatur sōnus et tranquillitas et n̄ resoluuntur: accidit ex eis calefactio spiritus ⁊ febris eius. Cuius signa sunt ista: significant enī eam antecessio somni ⁊ tranquillitas p̄rima et proprie que non est in cōsuetudine: et cadit contrariuz cōsuetudinis: ⁊ siḡt ipsam resolō vaporosā et pulsus.

De curatione eius. C. xx.

Curatio eius est sudatio in aere balnei: ⁊ ablutio equalis cum aqua calida: ⁊ paucitas cibi et declinatio eius ad id quod ī frigidat et humectat ipsum: et exercitium tēperatum: ⁊ nō oz vt bibat vinum.

De febre ephimera ex gaudio Capitulum vigesimum primum.

Quandoqȝ accidit ex gaudio febris sicut illa que fit ex ira. ¶ Cuius signa sunt proxima signis eius que est ex ira: nisi quia forma oculi est forma gaudentis non forma irascentis. ¶ Et est frequentia in pulsu minor. ¶ Et cura eius est ꝓxima curationi eius que est ex ira.

¶ De febre ephimera ex timore Capitulum vigesimumsecũdũ.

Quandoqȝ accidit ex timore febris secũdũ semitam que accidit ex ãgustia. ¶ Proportio nanqȝ timoris ad angustiam est proportio ire ad gaudium ex hoc: qꝫ motus timoris est ad interiora et ire ad exteriora: et fit subito: ⁊ aliorũ modorum fit gradatim. ¶ Cuius signa sunt ꝓxima signis eius que fit ex angustia: nisi quia diuersitas in pulsu est vehementior: et forma oculi eius est forma territi. ¶ Curatio eius est ꝓxima curationi eius que fit ex angustia: et oȝ vt securetur a timore: et veniatur ad eum cũ nũtijs gaudere facientibus: ⁊ letificantia sunt iuuatiua ei.

¶ De febre ephimera ex labore Capitulum vigesimumtertium:

Labor quñqȝ ꝑuenit ad summum in calefaciẽdo corpus et spiritum: ita vt fiat febris nocens operationibus ⁊ est plurimi nocumenti: et quãtitas ipsius super vitalem ⁊ animalẽ. ¶ Signa sunt antecessio laboris et additio calefactionis iuncturarum sup alia: et tactus lassitudinis et siccitas corporis. ¶ Et quandoqȝ accidit in fine eius humectatio si fuerit labor tempatus in eo .i. quando non est in eo exiccatiuum aut frigus ꝓhibẽs sudorem. ¶ Si aũt labor fuerit supfluus minoratur humectatio et sudor: ⁊ quandoqȝ sequitur ipsum tussis sicca pp cõmunitatẽ plmonis: ⁊ qñȝ declinatio cõplonis est: ⁊ pulsus eius ꝑuus debilis et quãdoqȝ declinat ad duritiem: et vrina est citrina calida pp motum subtilem: et propter resolutionẽ.

¶ De cura. C. xxiiij.

Curatio eorũ est tranquillitas et balneatio in tina: ⁊ in vnctio fricando ꝓprie super iuncturas: et acceptio cibi boni chimi humectantis secundum quantitatem qua digeratur de genere carnium pullorum et edi et piscium puorũ. ¶ Et quoniã virtutes eorum sunt debiles: tunc nõ oportet vt cõfidant de se posse digerere: quod digerebant in dispõe sanitatis: immo minus illo. ¶ Et propter hoc cibentur eis quorum paucum nutrit plurimum sicut ea que diximus: ⁊ sicut vitelli ouorum sorbilium et testiculi gallorum sunt eis boni. ¶ Quidam tamẽ existimauerũt: qꝫ oȝ vt patientium lassitudinem regimen plus subtilietur q̃ aliorum. ¶ Sed illud non est rectum. ¶ Et oȝ vt sumãt de fructibus humidis: et sumant in potu vinum plurime cõmistionis si fuerint assueti: aut iuleb: et aliud si non fuerint consueti et oȝ vt eorum inunctio sit plurima q̃ inunctio aliorum cum oleo aliquo vt humectentur eorum mẽbra et iuncture ex siccitate: et iterum vt mollificetur illud quod accidit eis de tensione. ¶ Et oleum viol. est de oleis melioribus eis. ¶ Et oȝ vt cõmunicet inunctio eorum corpori et ꝓprie capiti et collo et spondilibꝫ dorsi et iuncturis omnibus: et ꝓprie post balneationem. ¶ Et oȝ vt alternantur strata eorum et aromatizentur indumenta eorum: et sedilia eorum: ⁊ si indigent iteratione balnei pp reliquias iterentur omnia que scripta sunt in capitulo suo.

¶ De febre ephimera ex euacuatione Capitulũ vigesimum quintũ.

Quandoqȝ accidit ex cõmotione humorũ post ventris solutionem motus spirituum superfluus et inflãmans in ipõ febrem pp multitudinẽ lassitudinis que sequitur ipsã. ¶ Et quandoqȝ faciunt eam medicine solutiue: ppea qꝫ calefaciunt. ¶ Et quandoqȝ sequitur phlebotomiã ꝓpterea qꝫ redire facit humiditatem vaporum: et sanguinitatem eorum ad furiositatem cholericam.

¶ Curatio. C. xxvi.

Oportet vt subtilietur in retinendo vrinam ꝑ ea que sunt ordinata in capitulis suis: et vt cibetur eger cum eo quod cõfortat plus et secũdũ quantitatem qua digeratur de eis que infrigidant et humectant et sint in eo pontica stiptica: ⁊ ponãtur sup stomachum emplã et embroce confortantia calefacta nõ tepefacta. ¶ Nam omne tepidũ est mollificatiuum et resoluit virtutẽ. Et de hac summa est lana infusa in oleo nardino aut oleo floris eo aromatizato: ⁊ exprimat̃ adeo donec separentur ab ea partes olei et ponãtur super cor et ep ca q infrigidant.

¶ De febre ephimera ex dolore Capitulum vigesimumseptimũ.

Dolor quandoqȝ calefacit spũm adeo donec inflamet febris. Signa. ¶ Dolor in capite: aut oculo: aut aure: aut dente: aũt iuncturis: aut extremitatibꝫ: aut colica: aut hẽmorroidibus: aut alijs de doloribꝫ furũculorum.

¶ De cura eius que fit ex dolore Capitulum vigesimũoctauũ

Regatur dolor cũ eo qd̃ oȝ in capitulo suo deinde curetur cura eius que fit ex labore. ¶ Quod si timeatur ex potu vini motus doloris: nõ det̃ i potu.

¶ De febre ephimera ex sincopi Capitulum vigesimũnonũ.

Quandoqȝ accidit ei cui supuenit sincopis pp cõmotionẽ spũs: diuersa calefactio ⁊ conuertitur in febrẽ: ⁊ qñȝ remouent̃ ea post ablationem tumoris in sincopi reliquie. ¶ Signa. Vicinitas sincopis: et casus virtutis absqȝ signis febrium aliarum q̃ nõ sunt ex febribus ephimeris et pulsus in ea est diuersarum dispõnum. ¶ Qñȝ enim cadit et destruitur: quãdo vincit i frigus. ¶ Et quandoqȝ fit velox et apparet qum dominat̃ caliditas: et similatur pulsui patientium extenuatione exiccatiuã in duritie cũ verminatõe.

¶ Curatõ. C. xxx.

Cura eius est cura sincopis et dare cibos velocis digestionis boni chimi: de illis quos sciuisti: et si indigueris vt des in potu vinum fac: ⁊ non cures de febre. ¶ Qum ergo liberatur ex sincopi et remanet febris similis ei q̃ ẽ cũ extenuatõe. curetur cũ eo qd̃ ẽ i canone

de infrigidatione ⁊ hūectatōe.

¶ De febre ephimera ex fame. C. xxxi.

Quandoq; acuuntur vapores in corpore qn̄q; nō inueniunt nutrimentū: ⁊ generant febrem: et eius pulsus est debilis puus: ⁊ quandoq; declinat ad duritiem. Curatio. ¶ Cibatio quidē in febre ē sicut ex sorbitionibꝫ factis ex kist ordei cum oleribus ⁊ post illas cum cibis bonis confortantibus: et balneetur et effundatˀ super caput eius aqua plrima tepida et sedeat in ea et humectetˀ corpus eius cū eis que sunt sicut oleū viol. et ros. et cucurbitinum.

¶ De febre ephimera ex siti. C. xxxij.

Hec pxima est ei que est ex fame et est dignior vt accidat pp defectū eius quo sedatˀ de aqua calitas fortis i vaporibus. ¶ Curatio. dare in potu aquaꝫ frigidaꝫ et aquas fructuum frīdoꝝ et pprie gnatorum et hūectare corpus cum tina et si possibile est ei balneatio cum aqua frigida fiat.

¶ De febre ephimera ex oppilatione. C. xxxiij.

Oppilationes fiunt in poris cutis pp spissitudinem eius et paucitatem ebullitōis: ⁊ mltitudinē ciboꝝ: et pp frigiditatem: Et pp ablutionem cuꝫ aquis frigidis stipticis. ¶ Et pp adustioneꝫ solis: Et qn̄q; fit in vijs venaꝝ et meatibus eaꝝ et orificijs ipsaꝝ et cursibus et vijs earum. ¶ Et qum dicitur febris ephimera ex oppilatione nō intuitur nisi ad hanc spēm. ¶ Nā plmq; accidit vt minoretˀ resolutio et multiplicetˀ replo et coarctatio et priuetur respiratio et aggregetur vapor plimus et non r̄soluitur et tunc eueniet calitas supflua: et dū pseuerauerit eius inflāmatio in d̄biliori ex corporibus quod est spūs erit febris ephimera: quꝫ ergo inflāmatˀ in sāguine ē spēs famosa sinoche quam dicemus et est illa que est de summa febrium humorum et non est pp putredinem imo est pp inflāmationē et ebullitioneꝫ. ¶ Quod si ptranseat illud ad putredinem quam facit oppilatione et priuatio respirationis pmutatˀ ad febres putredinis. Et huiusmōi quideꝫ oppilatō: aut fit ex mltitudine humorum et sanguinis aut ex grossitudine eoꝝ: aut ex viscositate eoꝝ: aut pp casuꝫ rei de causis oppilationis in instr̄o non in cursu: immo sicut frigus constringens aut apa coarctans: aut nascentia rei: aut aliud de illis quarum te oꝫ rememorari. ¶ Et hec quidem febris de febribus ephimeris paꝝ pmutatˀ ad ethicam: quoniā corpus i ea est plime matie. ¶ Et in hac febre iteꝝ est sitis et inflāmatio et adherentia caliditatis et vrina media inter igneam. ¶ Et hec febris est dificilis ad cognoscendum: cuius similitudo ē pxima similitudini febriūꝫ hūorum. ¶ Et hec febris quando q; r̄manet vsq; ad dieꝫ tertiū et in eo quod ē post ipsum sunt oppilationes plime fortes. Et non sūt inspissantes: et non condēsantes deforis: et si sunt parue festinat eius erradicatio si non fuerit error. ¶ Et hec febris inter febres ephimeras qn̄ꝫ accidit ⁊ redit pp fixionem oppilationis que est cā quare fiunt ei poxismi. ¶ Et hec quidem febris multotiens permutatˀ ad frigus et horripilationeꝫ et sigāt q̄ ipsa sit putrida. ¶ Et cum illa que ē ex oppilatione facit accidēr̄ dolorē post phlebotomiā in latere sinistro non est excusatio iterationis phlebotomie p̄cipue quꝫ sedatur febris et pseuerat dolor. Signa. ¶ Quandoq; accidit febris ephimera non ea causa primitiua et est longe declinationis: tunc existīa q̄ ipsa est oppilatō: et pprie qn̄ declinat sine euacuatione cū humectatione. ¶ Et verificant existimationem tuam signa replōnis ⁊ in corporibus plimi sanguīs et generantibus eum: aut grossorum humoꝝ viscosorum. ¶ Et differentia quidem inter ea ambo est quoniam si oppilatōes in eis sunt pp grossitudinē hūoꝝ et viscositatem eorum significant ea signa nota eis et non est illic inflatō corporis et rubedo et extensio et ad summū signa multitudinis. ¶ Et illis in quibus causa est r̄pso sunt signa replōnis ex rubedine faciei exuberatione venarum et inflatione et tensione et alia apparentia. ¶ Et si supfluūt oppilationes pulsus ē paruus et si non supfluūt nō oꝫ vt minoretur pulsus. Cura. ¶ Qum cā est multitudo humorum ⁊ r̄pso tunc oꝫ vt in principio pperes ad phlebotomiam et euacuationem. ¶ Et vt phlebotōes euꝫ cum iam non febrit tunc est melius. ¶ Et quādo febrit si non fuerit necessitas tunc statio est magis conueniens: phlebotomia enim facit humores currere ⁊ pmiscet inter eos. ¶ Si autem non fuerit excusatio tunc non oꝫ vt postponatur et tardetur phlebotomia et euacuatio. Deinde fiat occupatio in eis que aperiūt oppilationes ⁊ mūdificant meatus. ¶ Et nō pperes ante euacuatōe; ad mundificādos meatus et aptiōem. Illud enim fortasse fit cā ad attrahendum hūores subito ad quosdā meatus et inuiscandum in eis: et illud est res in qua sūt errores plimi: et fortasse addit in oppilationibus si fuerint grossi et pprie si meatus in creatione sua fuerint stricti. ¶ Quꝫ phlebotomia iterum et eūo qn̄q; educant superfluitates viscosas fumosas facientes coarctatione sua hanc febrem et phibeāt vt pmutetur ad putredinem et pprie qum ad ultimum facis eam peruenire et facis approximare sincopi. ⁊ si non sentis multitudinem humorū immo sentis oppilatiōes: et q̄ ipse sūt accidentes a grossitudine eorum et viscositate ipsorum: tunc fortasse n̄ īdiges phlōtōia supflua: ⁊ eūone supflua: imo indiges aptione. ¶ Et apitio quidē est cuꝫ abstergentibus ex medicinis et cibis. ¶ Et ppea q̄ egritudo est febris non est possibile vt redeas in aperiendo ad abstergentia calā: immo ad illa que sūt inter sirupum acetosum purum vsq; ad illum qui est cum seminibus: et aqua endiuie vsq; ad aquaꝫ feniculi. ¶ Et cibus sit ille in quo est ablutio: et non in quo est viscositas sicut kist ordei. Et zuccarum cum hoc quod ipsum est ppinqum cibo est in ipso aptio et abstersio: non est ergo malum si misceatur cum kist ordei. ¶ Demū oꝫ vt consideres qum euacuaueris si necessaria fuerit euacuatio eius et apparuerit sicut diximus an minuatur febris et deficiat; et an si poxismos habuerit frangatur et debilitetur poxismus eius secūdus a primo ¶ Et cōsidera vrinam: et si inuenis eam non priuatam digestione. ¶ Et in pulsu et si inuenis eum n̄ significare putredinem: pcedens secundum hoc r̄gimen. ¶ Et intromitte egrū in die tertio post

poxismum in balneū horā mollificatōis poxismi expectati si fuerit febris vsq; ad quinq; horas et i unge eum. ¶ Et frica ipm̄ cū rebus in quibus est abstersio equalis sicut quod est inter farinam faba rum vsq; ad farinam horobi et farinam radicum liliȷ̄ ⁊ aristologie emollite cū aliquantulo mellis et aque. Quod si fueris ausus vti fortiori hoc: tunc vtere spuma baurac. ¶ Et si existimas q̄ balneū alterat naturam eius in aliquo et facit accidere quasi horripilationē: non moretur in eo ictu oculi: oppi lationes enim iste non sunt de genere eaꝝ quas apit balneum. ¶ Cum ergo egreditur de balneo non oꝫ vt approximet cibo neq; vino: nisi post securita tem ex poxismo. ¶ Si aūt exigit dispō ut cibetur aliq̄tulum et nō tollat: detur in potu id in quo est aptio sicut aqua ordei subtilis p̄rie aque pauci or dei plurime decoctionis decocta cū apio.

¶ Quod si poxismus nō iteratur ei: tunc balnea cū fo si desideraverit illud et ciba ipm̄: ⁊ si fuerit p oxismus diminutus a peroxismo primo et vrina fuerit bona tunc confide in veritate curōnis et pau citate oppilationis et cura eum post erradicationē eius sicut curasti: et ciba ipsum. ¶ Et si venerit poxismus sicut fuit aut fortior illo: ⁊ vrina nō fue rit sicut oꝫ: tunc egritudo est tendens ad putredi nem: ⁊ curatio eius est curatō putredinis:

¶ De febre ephimera ex nauseativa satietate et repl tione. C. xxxiiij.

Quandoq; accidunt ex nauseativa satieta te vapores mali ex quibus accidit ca liditas et inflāmatur spūs quare accidit fe bris ⁊ pprie in corporibus cholericis: et in illis q̄ non hn̄t amplos poros. ¶ Nam plrimū supfluita tum eoꝝ vaporat vaporationes fumosas: et mino ratur in eis eructuatio acida. ¶ Et de illis qui sūt vehementius dispositi ad illam: sunt illi q̄ incipi unt post nauseativam satietatem vti exercitio et motu ⁊ ire sub sole et balneatione postq̄ accedit eis hoc: multiplicantur enim in eis vapores fumosi et pprie qn̄ habuerint in corporibus suis dolorem ⁊ pprie in visceribus eoꝝ. ¶ De materia vero e ructuationis acetose et in habentibus eam raro cō tingit vt generetur febris. ¶ Si aūt generetur erit debilis: imo non generatur. ¶ Et existimamus qd̄ generatur ab eructuatione acetosa: n est nisi satietas nauseatiā. ¶ Et isti quidem cum eorum soluūtur nature iuvantur valde ⁊ removetur fe bris eoꝝ pp expulsionem superfluitatis supflue fu mose. ¶ Et diversificatur quidē curatio eius cui us retinetur natura ex illis et cuius soluitur: ¶ Et si natura illius qui febrit ex nauseativa satietate le niatur duabus ascellationibus aut tribus: deinde phlebotometur fortis fit sup eam fluxus ventris et fortasse fiet fluxus epaticus quem significabunt pulsus cordis et nigredo lingue. ¶ Et similantur accidentia febris ephimere ex replōne accidētibꝫ febris ex ira: rubent enim oculi et facies valde. ⁊ fit inflāmatio vehemēs et magnificatur pulsus: ⁊ fit velox et rubet vrina. ¶ Amplius qum plus rē manet nō excedit tres dies. ¶ Et scias q̄ febris ephimera ex nauseativa satietate: quandoq; venit cum piodis: quattuor aut septem et cum hoc est fe bris ephimera verum pulsus eius est sanus.

¶ Signa: ¶ Signa eius sūt alteratio eructuationis ad acetositatem aut fumositatem. ¶ Cum ergo alteratur eructuatio ad sanitatem indicat sanitatē. ¶ Et vrina quidem istoꝝ est privata digestiōe aquo sa ⁊ Et quando cā nauseative satietatis est vigilia ē in facie ⁊ faucibus eoꝝ inflatio et in palpebris eoꝝ est gravitas.

¶ De cura. C. xxxv.

Patiens hanc nauseativam satietatem nō evāt qn̄ aut sit natura eius non soluta aūt sit soluta. ¶ Quod si natura eius fuerit non soluta tunc pculdubio oꝫ vt solues eam: et si fuerit aliquid cibi aut fecis aut gravitatis remanens in stomacho tunc oportebit vt facias vomere ipꝫ deinde solue cum et considera vbi invenit gravita tem. ¶ Et considera tunc an sit rectius evacuare illud cum clisteribus et suppositoriȷ̄s aut cum ali quo quod bibitur desuper vt soluat aut deponat aut digerat et significat illud quod rectius est de hoc dispō eructuationis: fortasse enim necessarium erit si fuerit cibus stans fortiter et sit difficilis vo mitus vt non aspiciatur ad febrem sꝫ administret diapipereon vt precipitet et descendat cum dige stione aut administretur quod est debilius eo ⁊ ad ministrentur embroce et empl'a digestiva cognita in capitulo digestionis et solutiva cognita in capitu lo solutionis. ¶ Cum ergo descenderit tunc aut egredietur p se ipm̄ aut iuvabitur cum suppositorio et tolleretur fames sup eū tam diu donec non remaneat hesitatio in destructione satietatis nau seative: deinde sumat cibum levem velocis digō nis boni chimi et sit intentio ad famem et somnūꝫ tantūꝫ quod excusat sollicitudinē i alleviatione rē plōnis. ¶ Quod si natura fuerit soluta considera an res que evacuatur sit illud quod est corruptum Et si fecerit illud non retineatur donec totum evacuetur tamen vsque ad postremum eius et expecta declinationem poxismi et fac ingredi ipm̄ tunc balneum et ciba ipm̄ nisi fuerit illic supfluum destruens fortitudinē. tunc enim non facias ipsūꝫ ingredi balneum. immo ciba ipm̄ ⁊ conforta sto machum eius cum rebus quas scies et quarūꝫ que dam scripte sunt in capitulis de solutione vētris. Et de illis est lana infusa in oleo in quo est virtus absinthiȷ̄: aut etiam in oleo nardino postq̄ fuerit ex pressa et seperata fuerit ab ea maxima pars olei.

Et si pseverat solutio ⁊ invenis id quod egreditur absq; genere eius quod corruptum est administra oleum de cydoniȷ̄s tepidum recens secundum hūc modum et oleum de mastice et non est iterum in oleo nardino contrarietas eis. ¶ Et fortasse admi nistravimus cerataria et pprie quādo non suffert dispō stricturam eorum super ventres eorum.

¶ Et quandoq; indigemus emplastris fortioribꝫ hoc de emplastris p̄dictis in colirica passione et da eis in potu aquas fructuum si tollat eas: et da ei ad co medendum illud cuius alleviatur nutrimentum et facilis fit digō sicut testiculi galli ⁊ pisces aradrach et p̄mitte super illud aliquid de fructibus et suc cis ⁊ robub stipticis. Et si abscinditur de appetitu aliquid: admove ipsum cum eis que scivisti et pro prie cum eis que fiunt ex cydoniȷ̄s et qum evacua tum est: non est malum vt administres ei electu

srium forte de illis q̄ digerūt et confortāt stomachum et aperiunt oppilationes et illud post ablationem febris et accidentium. Et iter quidem ad phlebotomiam ē vt non fiat in ea donec declinet: tunc enim fiat: et illud quod prius datur in potu est aqua ordei. Et cibꝫ sit sicut ille qui sit de acresta cum cucurbita et amigdalis paucis. Et infrigidetur locus eius et odoramentū eius et trocisci de canfora in quibus nō ponitur reubarbarum.

De febre ephimera ex apostemate. C. xxxvi.

Febres sequentes apostēata interiora sūt putride. Et quandoq; associatur eis ethica et non sunt de numero febrium ephimerarum. Apostemata vero apparentia sicut sunt furunculi et exiture vł bubones q̄ eueniunt in ea ꝛ ꝓprie apāta magna que fiunt in membris glandulosis et in carnibus que vocantur molles sicut illa que fiunt i inguinibꝫ a superfluitatibꝫ epis ꝛ in ascellis a superfluitatibus cordis et sub aure a sup̄fluitatibus cerebri quandoq; sequntur febres et nō euacuantur qui aut sit illō quod pueit ex eis ad cor donec igneat ip̄m calefactio sola aut cum putredine: q̄ si fuerit calefactio sola: tūc erit de genere febriū apostematū intrinsecoꝝ. Et plurimum quod accidit de istis febribus sequētibus apāta sequentia causas primitiuas ex vlceribus et scabie et doloribus et pcussionibus et casibꝫ ad que expelluntur materie et retinentur in vēis apud carnes molles est de genere febris ephimer̄. Et plurimum quod accidit de istis febribus sequētibus apāta quoꝝ cause sunt antecedentes sicut repletiones et oppilationes preterite sunt putride. Et secundum plurimum febres sunt radices et apāta sequentia licet quandoq; accidat ecōtrario. Hippocrates nominauit has febres malignas que ex eis sunt ephimere et que non sunt ephimere. Et febres quidem sequentes ea secūdū plurimū sūt ephimere et si nō sunt ephimere sunt male. Et plurimū q̄de haꝝ sequnt apāta sanguinea ꝛ quandoq; accidūt sequentes herisipilaꝫ et similia ei. Signa eaꝝ sūt ea q̄ dixius de atecessiōe apāti āte eas ꝛ facies est iflāmata ꝛ rubea et ē additū i ea sup dispōem sanitatis et ñ est caliditas vehementer mordicans: q̄uis sit multitudo eius in eis quoniā huius apāta sunt sāguinea nisi sint febres sequentes herisipilam: et tunc istis febribus succedit hūectatio et est pulsus in eis velox magnus frequens pp repletionem et caliditatē et est vrina aquosa alba pp cursum materierū ad apāta ꝛ vlcera. Cura. Oportet vt antecessio fiat in ea cum phlebotomia ꝛ fluxu ventris. Et curetur apā cum eo quod oꝫ in capitulo suo et subtilietur regimē: et non bibat vinum omnino: et non cibetur nisi post declinationem completam et necessaria sunt ei extinguētia et infrigidantia humectantia et empl̄a in frigida cum niue sup membrū infirmū apostemosum: ita vt non noceant apāti: neq; faciant ipsum crudū immo infrigidetur via inter ipsum et cor infrigidatione penetrante in p̄fūdū.

De febre ephimera ex terrestritate idest quando cutis fit dura vt testa. C. xxxvii.

Hec febris iterum sequit priuationē resolutōis pp oppilatōes non p̄sūdatas. Et plres quidem hominū qum dimittūt cōsuetudines suas balneandi febriunt. Et plures eoꝝ sunt illi in quoꝝ corporibus generatur vapor cholericus pp cōplexionē corpoꝝ eoꝝ: et ciborum ip̄oꝝ et aquaꝝ ipsaruꝫ malaꝝ et pp dispōes eoꝝ antecedentes ex vigilijs. Curatio eius. Est extinctio et administratio balnei et sudare in eo post declinationem. Et fricari cum eis que sūt sicut furfur et farina fabaꝝ et amigdal̄. amare et semen melonis et aliquid de alusen et baurac. Et sit cibus eius extinguens et humectans: et vinum eius sit plurime cōmistionis et iteret balneuꝫ multotiens.

Febris ephimere ex calore. C. xxxviii.

Quandoq; accidit ex calore aeris et calore balnei et similium febris ephimera. Et plrimum illius non accidit nisi ex vehementia caloris solis et est prima suspensio eius cum sp̄u animali. qum primum quod eo leditur sit caput. calefacit enim aer eius et puenit ad cor et fit febris: deinde sp̄gitur in totum corpus. Et qnq; fit eius suspensio cum corde pp caliditateꝫ anhelitus: et quādoq; custoiditur caput a calore. Sed illa que ex sole accidit plurimum incipit in cerebro et capite: et pp illud qui nō est mundus impletur caput eius. Et illa que non fit ex sole: sꝫ fit ex diebus canicularibus: et ex balneatiōe et ex alijs impressionem facit in cor. Signa. Signa sunt causa eueniens ex vehementia inflammationis capitis in pte solari cerebri: et fortasse est cum grauitate et replōne si nō fuerit corpus mundum et magnitudo anhelitus in parte cordiali. Et illud quod apparet ō corpe vehemētis calefactionis calidius interiore eius. Et de illis quibus scitur illud est q̄ sitis eius est minor siti illius cuius caliditas est illa caliditas et est in hac habitudine cōtraria vel diuersa ei que est ex densitate.

Cura. Est necessariū vt incipiatur in curatione eius cum eo quod infrigidat ex embrocis sup capꝫ et pectus et ex oleis frigidis et ꝓprie oleo ros. in frigidato sup niuem quod fundatur super caput ꝛ pectus ex loco longinquo: et detur in potu aqua frigida ꝛ que currunt cursu eius: et sine cessatione eius fiat illud vsq; quo declinet febris. Qunq; aufertur ingrediatur tinam et non tangat eum tina si fuerit cum eo febris: et balnea cum cuꝫ aqua tepida ꝛ nō pmittas aerem eius calefacere ip̄m. ꝛ non timeas ex effusione aque calide sup caput eius quoniam ip̄a hūectat et r̄soluit febrem: et necessitas ad balneandum plus est q̄ necessitas ad vngēdum. Qum ergo egreditur: tunc frica caput eius cum oleis frigidis sicut est oleuꝫ rosaceuꝫ et ō nenufare.

De febre ephimera que accidit ex frigore et balneatione. C. xxxix.

Quandoq; accidit ex frigore et balneatione cuꝫ aquis frigidis vt cōdēsētur pori apparentes: et coarctētur vapores fumosi secundū q̄ dictum est in illa que fit ex testuositate: quare accidit febris et multotiens pducit ad putridam. Et non pducit ad illam febrem nisi qn̄

vapor ꝓuocatus est acutus non suauis. Suauis enim nõ generat eam. ¶ Signa eius ꝗ sunt cause et corpus in ea in primis quum tangitur non est vehementis caliditatis. Quicunqꝫ figitur manus sentitur calor eleuari: et pulsus non est in prauitate in qua est in illa que fit ex angustia et tristitia et fame quoniam non est illic resolutio. Sed est velox pp necessitatem scilicet attrahendi aerem nisi sit frigus vehemens et fortasse declinat ad duritiem et oculus nõ est ꝓfundus: imo quãqꝫ est inflatus pp vaporẽ coarctatum. ¶ Et vrina quandoqꝫ est alba: quoniam caliditas ẽ ꝓuocata et quandoqꝫ est tincta: quoniam caliditas que resoluit ex poris expellitur ad viaꝫ vrine. ¶ Curatio. Cooperiatur in febre donec sudent quꝫ ergo declinant ingrediantur balneum ꝛ balneetur cum aqua ad caliditatem declini et cũ aere calido et embrocentur sup ipsos aque in qbꝫ decocta sunt sicut amaracuꝫ et anetuꝫ et sisimbriũ et fricetur cum eis que diximus q̃ abstergunt poros et mollificant eos: et postponatur in eis inunctio vsqꝫ quo sudent et fricentur et balneentur cũ aqua calida valde. Et oꝫ vt antecedat balneatio cum aqua: balneationem cũ aere: deinde inungatur cum aliquo ex oleis dilatantibus poros: et fundatur sup capita eoꝝ sicut oleum de aneto et keiri et de camemilla et cibentur cibis leuibus et aromatizentur. Et sumant in potu vinum albuꝫ subtile comistum et est melius eis q̃ aqua pp quod est in eo d̃ sudatione et ꝓuocatõe. ¶ Et inunctio cum oleo aliquo patientibus ex labore est magis iuuatiua q̃ patientibus ex soliditate.

¶ De febre ephimera ex soliditate ex aquis stipticis. C. xl.

Quandoqꝫ accidit illis qui balneant in aqs stipticitatẽ facientibꝫ sicut sup quaꝫ vicit virtus aluis: aut draganti vt vehemens fiat spissitudo poroꝝ apparentiũ quare cõprimũtur eoꝝ vapores et accidit eis quod diximus aliquotiens et multotiens quidem pducit ad putredinẽ.

¶ De signis. C. xli.

Significant ea cause et quod significatur d̃ nigredine cutis quasi ipsa extensa sit ppa rata pparatõe qua pparatur coria et sicut si tangatur cutis infusa in aqua draganti: et est dispositio in additione caliditatis post tempus idest nõ statim ex tactu cutis sicut in alijs de illis que accidunt ex oppilatõe poroꝝ: et pulsus est debilior et minor et vehementioris velocitatis. ¶ Et vrina ẽ vehementius alba et tenuis sicut vrina mulieris: et nõ ẽ icorporibus eoꝝ diminutio neque in oculis eoꝝ ꝓfundatõ. ¶ Cura. Oꝫ vt curetur cuꝫ ppinquitate curationis eoꝝ qui sunt ante eos. ¶ Veruntamen eis non dãt in potu vinum nisi post fiduciam vehementie amplitudis poroꝝ. nisi sit cõdensatio pua: fortasse enim tunc aperit ea vinum. ¶ Et oꝫ vt subtiliatio regiminis ipoꝝ sit maior: et mora eorum in aere balnei et balneatõe eorum cum aqua calida maior ꝛ oꝫ vt tardetur inunctio eoꝝ plus.

¶ De febre ephimera ex vino. C. xlii.

Quandoqꝫ accidit ex vino febris ephimera et cura eoꝝ est cura ebrietatis. ¶ Et fortasse indiget solõne cũ aqua fructuũ et similibus et phlebotomia et vomitu et pprie quando pseuerat dolor capitis eoꝝ. ¶ Et oꝫ vt ingrediatur balneum post declinationẽ.

¶ De febre ephimera ex cibis calidis. C. xliij.

Cibi calidi faciunt febrem ephimerã et sicut illa que est ex sole secundũ plurimũ est cerebralis et in spiritu aiali et illa que fit ex balneo est cordialis et in spũ vitali: sic illa que fit ex cibo est epatica et in spũ naturali.

¶ De cura. C. xliiij.

Cuius curatio est prouocatio cum infrigidantibus notis et solo nature est melior cum siracosi et tamarindis et rectificare epar cum eis que sunt aqua endiuie et oleuꝫ et sirupus acetosus et empla in frigidantia ex sandalis et canfora et aqua ro. et oleo et succo eius ꝛ ex succis oleꝝ infrigidatis actu. ¶ Et extinctio cum cibis frigidis et humidis.

¶ Principium sermonis de febribus putridis ꝛ complementum sermonis est in febribus sanguineis ꝛ cholericis.

¶ Tractatus secundus sermo vniuersalis de febribꝫ putridis. C. i.

Putredo accidit aut pp cibuꝫ malum quĩ est ppatus vt putrefiat illud quod generatur ab eo pp malitiã sue substantie. Aut ppea q̃ velociter recipit corruptionẽ quis sit bone substantie sicut lac. ¶ Aut quoniaꝫ est aquosus nutrimenti mali cuius aquositatem recipit sanguis sicut illud quod generat a fructibus tardis humidis valde. Aut quoniam est ex illis q̃ non conuertuntur ad sanguinem bonũ: imo remanet hũmor malus frigidus quẽ abhorret calor innatus et succedit ei extraneus sicut ille qui generatur a cucũer̃ et citrulo et piris et similibus. Aut malitia artificij eius. Aut hora ipsius. Aut ordo eius secũdũ q̃ scis. Aut pp oppilationẽ phibentem respirationẽ et euẽtationẽ pp cõplõne corporis malaꝫ quum non põt digestionem facere bonã. Et sũt iterum virtutes de illis que nõ faciunt in cibo aut humore aliquid pp priuationem respirationis hũorum quare diminuunt eũ crudũ. ¶ Et huiusmõi q̃dem cõplo aut generatiũorem malum aut corrũpit id quod generat pp abbreuiationẽ suam in digestione et quia mouet eum motu pigro. ¶ Et iste cause sunt iuuantes in generatione oppilatiõis generantis putredinem. Aut pp dispões extrinsecas ex aeribus malis sicut est aer pestilentie et aer lacunarum et locoꝝ infusoꝝ in quibus madefiunt res vt linum et aspaltum. ¶ Et q̃nqꝫ aggregant de eis numerus reꝝ plurimus. Et plrimu caꝫ putredinis humorum ẽ aut pp multitudinem humoris aut grossitudinem suã aut viscositatem sui. Et cae multitudinis hũoꝝ et viscositatis et grossitiei humorum sunt note et inceptio oppilationis est nota. ¶ Ergo quando fecerim oppilationem accidit putredo pp euentationis priuationem proprie ꝛ quum fuerint succedentes motibus in non sua hora sup replõnem et nauseatiuam satietatem. ¶ Et balneationes similiter aut sol calidus aut sumere

calefaciētia sup replonē et dimissio cautelle obfuatōis digestiōis in stō et epate et succurendi defectui si acciderit pp calefactiōez amboꝝ in epithimatibus et vaporatōibus. ¶ Et putredo quidē qñꝫ est cois corpori et quandoqꝫ est in mēbro pp debilitatem suam aut pp vehementiā caliditatis sue extranee et sue acuitatis aut doloris eius. ¶ Et hūor recipiens putredinē aut est chol'a talis mōi ut ab ea vapor egrediatur qui sit subtilis fumosus valde: aut sanguis talis modi vt euaporet ab eo vapor subtilis: aut phlegma talis mōi vt illud qđ euaporat ab eo sit vapor spissus. ¶ Aut ml'ia talis vt illud quod euaporat ab ea sit vapor fumosus puluerulentus et putredo quidē cholere facit tertianam. ¶ Et putredo sanguinis facit continuaꝫ ¶ Et putredo ml'ie facit quartanā et que currunt cursu eius. ¶ Et putredo phlegmatis similiter vt multum facit quotidianam et que currunt cursu eius. ¶ Et sanguinis locus est intra venas Chol'a autem et phlegma et mel'ia qñꝫ putrefiunt intra venas. Et quandoqꝫ putrefiunt extra venas si non est causa alia: neqꝫ est putredo in apostemate intrinseco quod det cordi putredinem continuā faciunt periodos quos diximus. ¶ Sed vnicuiqꝫ accidunt et erradicantur q̄uis phlegmatica nō erradicetur quin ibi sint reliq̄e oculte. ¶ Et qñ putrefiunt inter venas faciunt adherentiam febris: ⁊ non erradicantur neqꝫ est proxima ei que erradicatur: immo est assidua inseparabilis. ¶ Sed ei ē vehementia p quam cognoscitur pᵒxismus qui ē ei. ¶ Et qñ putredo est intrinseca dominans sup venas omnes aut sup plrimuꝫ eius quod sequitur ex eis non sunt forsitan additiones et diminutōes apparentes. ¶ Quꝫ aūt est secundū cōtrarium eis apparent alterationes manifeste ¶ Et febris putredinis quidem extrinsece non erradicatur et reddit nisi: quoniam materiei q̄ putrefit supuenit putredo in tempore pᵒxismi et sunt eius humiditates ex quibus pendebat caliditas et resoluūtur et egrediuntur ex corpe: quoniam non sunt retente in uenis ita vt ꝓhibeant eas illud a cōplemēto resolutionis et remanet cinereitas eius et ipsius terreitas que non sunt vehiculum febris et caliditatis sicut videtur de dispōe cumuloꝝ stercoꝝ paulatim paulatim donec fiat cinis totum deinde non remanet caliditas. ¶ Et qñ non remanet in humore adusto p putredinē caliditas d̄struit febris quousqꝫ aggregetur vice alia ad locum putredinis. ¶ Et iam remanserunt in ea reliquie caliditatis ex putredine prima q̄uis non remaneat materia. ¶ Aut pp inuentionem cae prime putredinis in materia prima et īflāmat̄ in materia secūda secūdū semitaꝫ putrefactionis. ¶ Res ergo putredinis resoluitur secundum inuentionem caliditatis non deficientis putrefacientis et resoluentis et facientis cinerem et ꝑtranseuntis ad vicinum donec abscindat terminū et finiat materiam et non inueniat uicinum aliud ⁊ remaneat febris expectans materiam aliam et attrahat ad locum suum. ¶ Qum aūt putredo est ītra venas tunc accidit vt sit resol'o completa difficilis ⁊ non resoluitur putredo p continuitatem que est in quibusdam venis cū aliȷ̄s et putrefit omnis res que vicina est ei deinde reuoluitur ad vicinū aliud. ¶ Et iterum illud quod comprehensum est in venis ē vehemētioris continuitatis ad cor.

¶ Et iste quidem febres quibus sunt pᵒxismi erradicationis et temporis qādoqꝫ dimittunt ordinem suum pp diuersitatem matericrum in multitudine ⁊ paucitate et grossitudine et tenuitate. Et ꝓpt̄ diuersitatem in eis in gener̄ ita vt ꝑmutentur quedam materie et fiant de genere materiei alterius que diuersificatur in eis in spetie non in multitudine et paucitate et tenuitate et grossitie tantum.

¶ Et quandoque fit ex malitia regiminis egri aut pp debilitatem eius: aut pp ml'titudinem sensus eius ¶ Et paroxismi quidem q̄ erradicātur incipiunt secūdū plrimū cū horripilatōe aut frigor̄ aut rigore et resoluūtur p sudorē. ¶ Et non incipiunt cum frigore: aut horripilatione secūdū plrimuꝫ: Nisi aut pp frigus hūoris: aut ppea qꝛ hūor mordicat lacertos: aut pp ꝓfundationem caliditatis ad interiora īdeuntis ad partē matiei: aut pp debilitatē virtutis: aut pp frigus aeris sicut contingit tempore hyemis. ¶ Et illud quod fit ex mordicatione caliditatis est dignius vt ꝓportionet̄ ad horripilationem q̄ ad frigus. ¶ Et plrimū quod accidit de eo est vt sit sicut punctio acuum in omni mēbro. Uerꝫ resol'o matiei cū sudore est: quoniā caliditas putrefaciens vel putrida īsoluit hūiditatem ⁊ remanet cinereitas: qum ergo sit illa hūiditas non obsessa inuenis facilis fit expulsio eius p sudorem in poris. ¶ Paroxismi aūt insepabiles minunt̄: ⁊ non erradicāt̄ p sudorē neqꝫ incipiunt cum frigore nisi pp debilitatem virtutis: aut pp ꝓfundatiōeꝫ caloris innati: tunc enim infridantur extremitates: et illud est signum malum. ¶ Et in quibusdā febribus cōponūt frigus et horripilatō: quoniam materia que putrefit est composita ex frigido et mordicatiuo. ¶ Et qñꝫ componuntur quedam febres putredinis tali compositione qua fiant in forma insepabiles: et illud est verbigr̄a quando incipit hūor putrefieri in loco: ⁊ qum supuenerit ei putredo putrefit tota et cōsumitur ab ea: dinde incipit hūor de genere eius: aut non de genere eius putrefieri: tunc obuiat pᵒxismus secūdus tempori erradicationis pᵒxismi primi: deinde continuatur res ita. ¶ Et qñꝫ componuntur febres putredinis modis aliȷ̄s compositionis quas distinguam in capitulis suis. ¶ Et pᵒxismi quidem febrium ꝓlongantur qñꝫ et abbreuiantur: ꝓlongatō eoruꝫ est ergo: aut pp grossitudinē matiei ⁊ viscositatē eius: et multitudinē eius: aut ipsius quietem: aut pp debilitatem virtutis aut pp debilitatem sensꝰ: aut pp spissitudinē poroꝝ: quar̄ non resoluitur humor: ⁊ eorum abbreuiatio est pp cōtraria eoꝝ.

¶ Et pᵒxismi iterum festinant ⁊ tardantur: ⁊ tarditas eoꝝ est: aut ppea qꝛ eoꝝ materia ē pauca aut tardi motus ad mineram putredinis pp grossitieꝫ suam: ⁊ hoc q̄dē est sicut materia quartane. ¶ Et velocitas eoꝝ ē quoniā ipa ē ml'ta sicut phlegma: nisi sit vitreum quoniam pᵒxismi eius qñꝫ tardāt aut subtilis sicut cholera. ¶ Et deteriores q̄daꝫ febres sunt insepabiles in quibus putredo est ītra venas. ¶ Deinde ille que erradicantur in quibus est putredo in toto corpore aut in partibus cordis ¶ Et paꝝ quidē accidit senibus febris valde accensa

pp frigus cōplōnis eoꝝ et paucitatem carnis ipoꝝ.
¶ Pulsus vō dispōes diu̇sificantur in febribus putredis s̄z diuersitatē eaꝝ in generibus suis ⁊ secundū diu̇sitatē spēi vnius eaꝝ in vehemētia et d̄bilitate ⁊ i fortitudie accn̄tiū et d̄bilitate eoꝝ. ¶ Et qn̄z accidit ei durities: aut pp ap̄a calīn vehementis extensiōis: aut pp ap̄a calidū in mēbro duro: aut pp vehementiā siccitatis: aut qū dominat̄ frigus in principijs. ¶ Et qn̄z fit lenis pp materiam lenez phlegmaticam et sanguineā ¶ Et ppea q̄ ap̄a est in mēbro leni sicut illd̄ quod est in ep̄e et peripn̄eumonia et lethargia: aut pp hūorositatē quz expectat̄ qn̄ vult vt sudet. ¶ Et pulsus quidem fit in principio poxismoꝝ debilis coarctatōis pp aduentū virtutis sup materiā et occupationē eius in mundādo et euētando.

¶ De sermone vniu̇sali d̄ signis febriū putredinis. C. ij.

S Ignificat̄ febres putredinis aduentus causaꝝ an̄cedentiūz eas et ꝓprie qn̄ nō est i cis cā primitiua. ¶ Et pulsus et anhelitꝰ cuius cōstrictio est velox quoniā necessitas est ad mūdificādū vehemēs valde. ¶ Et est caliditas mordicatiā nō suauis sicut est caliditas ephimere febris. ¶ Et p̄rimū q̄dē febriū putredis antecedit almelileth: et almelileth q̄dez est dispō cui admiscet̄ cal̄itas nō ꝑueniēs ad hoc vt sit febris et associatur ei lassitudo ⁊ pigritia et alices ⁊ saltus ⁊ cōmotio sōni ⁊ vigilie ⁊ cōstrictio anhelitus ⁊ tensio venaꝝ et hypocondrioꝝ et dolor capitis et pulsatio capis: qū ergo ꝓlōgat̄ facit cader̄ i febres putredis: aut facit accider̄ d̄bilitatē et citrinitatē coloris: et qn̄q3 associant̄ almelileth an̄cedenti febres multitudo sup̄fluitatis et mucus nausea et vrina p̄rima et egō p̄rima putrida et ḡuitas capitis et excitatō. ¶ Et accidit freq̄ntia in pulsu nō a cā intrinseca: imo ex labor̄ aut ira aut alijs. ¶ Quum ergo acciderit in eo coarctatio tunc iā venit paroxismus: et coarctatō q̄dez est submersio pulsus ⁊ ꝑuitas diu̇ersi in quo accidūt pulsatōes magne fortes et nō est velocitas eius fortis. ¶ S3 diuersitas in principio et in augmēto est ex ꝓprietatibus significātibus putredinē: q̄uis nō appeat in tertiana p̄rima appitōe pp leuitatem mat̄iei. ¶ Et de signis quidē q̄ febris sit putrida est cn̄o ꝑiodi primi sudoris et hūectatōis. ephimera enīz est ecōtrario illius: licet in initio fit in tertiana pp leuitatem p̄dictam vt sit simil̄ ephimere q̄ tamē ephimera n̄ ꝑmutat̄ ad putredinē. ¶ Et qn̄ fuerit augmentuz eius non ꝑmissū non ꝓportionatū nō simile ¶ Et ꝓlixitas augmenti iterum significat q̄ ip̄a est putrida. ¶ Et additio pulsus in magnitudine secūdū ꝓcessionem siḡat augmentum. ¶ Amp̄ aūt est interpolata incipiens cū rigore aut horripilatione et dimittit secūdum p̄rimum cū sudore ⁊ hūorositate et resoluit̄ cū poxismis aut inseparabilis cū tepore et nō sil̄is ephimere in vrina et pulsu et cōplemēto mūdificatōis et q̄ete accn̄tium. ¶ Et p̄rimū quidez putride sūt accn̄tia p̄rima ex siti et dolore capis et nigredine lingue et ꝓprie ap̄ statum ⁊ multiplicat̄ inquietudo ex angustia et agitatione vehementi quam facit pugna materiei et virtutis quandoq3 enim eleuatur materia et quandoq3 cōsurgit virtus. ¶ Et puls̄ sil̄r qn̄q3 tendit ad magnitudinē et fortitudinez et qn̄q3 ad ꝑuitatem et d̄bilitatē et coarctationē. ¶ Durities aūt fit qn̄q3 et non o3 semp vt sit: nisi sit cum febre ap̄a durū in quocūq3 mēbro sit. ¶ Aut ap̄a in mēbro duro q̄uis nō sit durū. Aut ia3 acciderit potus aque frigide aut aliquid aliud de illis que indurant pulsum de illis que dicuntur in libro pulsuum:
¶ Diu̇sitas aūt in principio et augmento est ex proprietatibus febris putride. ¶ Et de significationibus eius fortibus q̄uis non appeat in tertiana p̄rimum pp leuitatem materiei ⁊ dum nō sit pulsus fortis et non sit velox velocitate p̄dicta tunc febris adhuc est ephimera et nō permutatur ad putredinem. ¶ Et est vrina in principio indigesta aut paꝝ digesta et fortasse ē acuta. ¶ Et scias q̄ a febribus acutis interficientibus raro fit euasio: nisi cū cōtractione mēbri. ¶ Et qn̄ alleuiatur febris post quietem ap̄atis in pleuresi ⁊ sil̄ibus tunc scias q̄ de materia remansit aliquid ⁊ q̄ materia declinat ad locum vbi apparet dolor.

¶ De singnis inseparabilibus. C. iij.

I N cōtinua est diuersitas pulsus q̄ est fm febrez appens valde et ē in p̄mo eius non habēs ordinem: neq3 pondus et perseuerat febris et non sepatur post viginti quattuor horas et associat̄ ei qd̄ diximus de dispōnibus eradicalibus ex antecessione rigoris et alijs. ¶ Et de illis que significant eam est eius assiduitas et uehemētia diuersitatis dispōnis eius apud augmentum minuitur ei3 qn̄q3 et auget̄ uice alia.

¶ De rebus in quibus differūt febres putredinis et in q̄bus cōmunicat̄. C. iiij.

F Ebris q̄ est pp putredinē cholere motus est tertianus siue sit motꝰ principij paroxismi aut principij vehementie nisi species eius que dicitur adusta cuius motus est occultus vald̄ et est sicut insepabilis conclusa. Et tertiana quidem pura est acuta pp subtilitatem materiei et eiꝰ caliditas ē mag̃ mordicatiua pp fortitudinē cholere. ¶ Sed est salutifera ppea q̄ cholera est lenis super naturā et quoniam ip̄a facit q̄etem.
¶ Tertiana vero nō pura est lōgioris spatij q̄ pura.
¶ Et pura quidez raro ptransit septem ꝑiodos nisi ab errore. ¶ Continua qn̄q3 cōsumitur in ebdomada. Et illa que est ex putredine sanguinis est continua insepabilis et eius calor est p̄rimus cōis cum lenitate nō cū mordicatione cholere et qn̄q3 ꝑuenit ad statum in quattuor diebus: phlegmatica accessionē faciens omni die est lenis caliditatis per cōpationē ad cholericam longam pp viscositatem materiei ⁊ frigus eius ⁊ multitudinem eius et est magni timoris. quoniā hēt paruu3 spatium interpolatiōis et q̄etis et quoniā ipsa associatur corruptioni et debilitati in ore stomachi q̄ nō excusat̄: et illud est de illis q̄ attrahunt accidentia mala ex sincopi ⁊ pulsu cordis et casu appetitus. ¶ Et que de ea est insepabilis est res magis similis ethice si nō esset lenitas pulsus q̄uis qn̄q3 fiat durus etiam.
¶ Et q̄tum est minus pura et minoris et breuioris poxismi nisi declinet cū paruitate sue puritatis ad m̄liaz. ¶ Quartana aūt est nō acuta pp frigus materiei longa pp illud et fortasse extenditur que de

ea pura est anno vno et non pura est breuioris sp a tŋ vez in ea non est timor quoniam quietem fac i spatio longo et quonia ipa nō ē talis acuitatis qua sequuntur accidentia vehementia. ¶ Et quartana quidez et tertiana assidua et interpolata cōsumunt p vomitum et solutōnez ventris aut sudorē aut puocationē vrine. ¶ In continua autem consumitur p huius et fluxū sanguinis narium. ¶ Et scias q principiū plongatur in tertiana et status i cōclusa et declinatō i icēsiua et status et declinatio in cōtinua et status et declinatio in quotidiana: q̄uis raro īueniat quartana cōtinua ⁊ quotidiana integre erradicationis. ¶ Et febres qñ nō curant̄ fm q oz et pprie apostemose conuertuntur ad arefactionem et pprie in febribus acutis in q̄bus oz vt patientes eas cibentur et nō cibant̄ pp intentionē vt pueniat natura sup materiam aut oz vt det̄ in potu aqua frigida et non datur in potu pp intentionem vt nō fiat cruda. et non succurritur cum extinctione alia. ¶ Quonia si fuerit alia intentio q̄ dicturi sum̄us in cibatione et dando in potu aquam frigidam fortior duaz intentionū p̄dictaz p̄mittatur sup eas ābas et dimittatur obseruatio illaz duaz.

¶ De significationibus accidētuz febrium. C. v.

Scias q acceptio significationum febrium ē ex regīe antecedēte ⁊ quō fuit ¶ Et ex dispōnibus antecedentibus et p̄sentibus et ex regionibus et tēporibus et ex etate et cōplone et ex pulsu ⁊ vrina ⁊ vomitu et egōne ⁊ fluxu sanguinis nariū ⁊ ex dispōe febris in rigore ⁊ sudore ⁊ qualitate caliditatis et ex paroxismis et ex dispōe appetitus et sitis et ex dispōne anhelitus et ex coniunctis sicut dolore capīs et vigilijs et alienatione ⁊ inquietudine et alijs. ¶ Febribus enim assunt accidentia ex q̄bus significantur dispōnes earuz de quibus sunt accidentia significantia magnitudinem eaz et ipaz puitatem sicut qualitas caliditatis et q̄titas ipsius. ¶ Et de ea ē que ē mordicatia vehemēter ex quo prius inuadit vsqz ad finem suuz. ¶ Et de ea est q̄ mordicat in primis: deinde minuitur pp resolōnez materiei et lenitur ⁊ de eis sunt q̄ mordicant. ¶ Et de eis sunt quarū caliditas est humida. ¶ Et de eis quaz caliditas est sicca. ¶ Et sunt accidētia que significant genus eaz sicut accidentia ppria cum tertiana sicut principiū paroxismi cuz punctione et horripilatione et mordicatione caliditatis in eo. ¶ Et accidentia significātia malitiam eaz sunt sicut inquietudo et alienatio et vigilie ¶ Et accidentia significantia digestionem et indigōnez sunt sicut illud quod dicemus de dispōnibus vrine ¶ Et accidentia q̄ significant crisim q̄ dicemus. Et accidentia significantia sospitatem et contrariuz eius et dicēus omnia illa ¶ Et forme insunt iudicia plrima sicut ille cuius conuertitur color ad plumbeitatem ex albedine et viriditate et significat frigiditatez hūorum et paucitatem caloris innati aut excitationem ⁊ inflāmationē. sicut accidit ei cuius causa est satietas nauseatiua et sicut velocitas tūitionis faciei ⁊ tornatilitas eius et tenuitas nasi et significant aut vehementiam caliditatis aut subtilitatem humoris et velocitatem r̄solonis eoz pp amplitudinem poroz et motus i se ipsis et exitus eoz a consuetudine aut casus eoz habent significationes et res de illis quas dicemus. ¶ Et accidentium febrium q̄dam sunt quoz hora est hora status sicut alienatio et cōmistio mentis pp in īfsōnem capitis ¶ Et de illis sunt quoz hora est principiū sicut horripilatio et frigus et sicut pfunditas somni que cōseq̄tur plrimū principioz febriū pp debilitatē cerebri et declinatio caliditatis ad īteriora corporis vbi est materia et multitudo vapoz eleuatoz ab eo p cōmistionez incipientez in corpore vsqz quo resoluit eos inflāmatio et adiuuat illud frigus cer̄bri in se ipso et frigus hūoris q̄ vult putrefieri et calefit. ¶ Et res ex quibus scitur dispō febris et ex qua spē sit sunt dispō febris in acuitate sua: ⁊ sua leuitate: et dispō febris in hoc q ipa accidit a causis primitiuis et antecedentibus fm cōditionez p̄dictam. Et dispō febris adherentia sua et erradicatione: et dispō febris in acuitate sua cum rigore et frigore et horripilatione aut eius contrario et quod est ex eo. ¶ Et dispō febris in dimissione sua cum sudor̄ plrimo aut pauco. ¶ Aut dispō p̄terita regimīs et etas et forma et tempus et ars ⁊ dispō pulsus et vrine.

¶ Sermonis de rigore et frigor̄ et horripilatione ⁊ fractione. C. vi.

Horripilatio est dispō in qua inuenit corpus diūsitatem in frigore ⁊ pūctione in cute ⁊ lacertis ⁊ añcedit eā pigritia ⁊ fractio ⁊ quasi fractio est maneries eius. ¶ Frigus aūt ē vt sentiat in membris suis et dorsis lacertorum suoz frigus puruz. ¶ Rigor vō ē vt nō possit cōtiner̄ mēbra sua ex cōmotione ⁊ tremor̄ euenıente in eis ⁊ motibus inolūtarijs: ⁊ fortasse est frigus forte. ¶ Et non fit rigor fortis sicut in febribus phlegmaticis ⁊ quartana. ¶ Et de causis vehemētie rigoris ē vehemētia v̄tutis expulsiue in lacertis et pp illud quanto est cā rigoris viscosior est rigor vehementior et sanguis submergit̄ cum rigore ad interiora. ¶ Et scias q humor frigidus est q̄etus quē iā consueuit membrum in quo est et q̄escit passio eius ab eo quare non sentit frigus eius. ¶ Qū ergo mouet̄ et ipgitur ispersione plurima aut pauca pp aliquaz causaz. s. pp caliditatem sepantē aut aliud patit̄ ab eo mēbruz qd̄ erat non occurrēs ei ⁊ sētit frigus eius pp cām cōplexionis diūse: ⁊ tu quidez sciuisti hoc in radicibus uniūsalibus scie medicie. Et multotiens q̄dez accidit a phlegmate vitreo ipso in corpe rigor nō pducens ad febrē et qñqz sunt ei piodi ⁊ non ē fortitudo ei fortitudo rigoris pducentis ad febrez. Et materia q̄ facit lassitudinem rigoris p paucitatē suā facit rigorē p suam multitudinē anteq̄ putrefiat: nam si nō putrefit non pducit ad febrem: et qñqz accidit frigus et rigor pp submersionē caloris in corpe cā cibi ⁊ q̄ sunt ei similia. ¶ Et rigor et frigus antecedunt febres: quonia humor crudus effundit̄ ad lacertos in primis ⁊ nocet frigore suo p cōpatione ad lacertos. deinde qum incipit putrefieri incipit calefieri. ¶ Et qñqz antecedit rigor febres pp mordicationē hūoris ⁊ fortitudinez v̄tutis expulsiue q̄ est in lacertis sicut excutitur hō ex effusione aque calide valdē sup cutem ⁊ pprie qū est salsus. Et fortasse fit nocumentū eius quod

mordicat eam vt refugiat calor innatus ad interio
ra ⁊ dn̄etur frigus: quare fit cum mordicatione ca
loris frigus quasi frigus dn̄et. ¶ Et mordicatio q̇
dem caloris est apud panniculū tegentē interius.
Et quandoq; accidit rigor ꝓpea q2 refugit calor
ad interiora sicut fit in apātibus intrinsecis. ¶ Et
qn̄z signt rigor et horripilatio sanitatem in febri
bus inseparabilibus: quoniā signt ꝙ materia ex-
pellitur ex venis et egreditur. ¶ Verꝝ qn̄ non est
cū digōne et in hora cretica et non sequitur eam le
uitas est significatō ꝙ explsio illius q̄titatis nō ē.
quoniā virtus est vincens: immo quoniā materia
mlta expellit̄ ꝑp multitudinē suā. ¶ Et de rigore
est q̇ signt mortē et est ille quē seq̄t debilitas virtu
tis et casus caloris innati et siccitas. ¶ Horripila
tio v̇o fit ex causis paucioribus causis rigoris. Et
cōmotio anime ꝑiodi indicat ꝑiodū. ¶ Et senum
q̇dē febres sunt sepulte. Et qn̄q; ē cā in lōgitudīe
febris grossitudo in visceribus quar̄ resupinetur
febriens et extendat pedes suos et tangat̄ viscera
sua. ¶ Et qn̄ denigt̄ lingua febrientis cū alleuia
tione febris tunc febris eius est sepulta. ¶ Et qn̄z
associat̄ febri palysis ergo curet̄ febris in primis.
¶ Et de eis q̄conueniunt illis est sirupus acetosus ꝑ
mistus cū geleniabin et aqua ciceris cū oleo si tolle
rat febris. ¶ Et rasio capis est ex eis que inspissāt
cutez eius: quare r̄uertunt̄ vapores et fit fortis
febris.

¶ De intentione ad curationes vniv̇sales febriū pu-
tredis. C. vij.

Scias ꝙ intentio in medicando has febres
qn̄q; vertitur ad ꝑtem febris: quar̄ est
necessariuz vt infrigident ⁊ humectent
⁊ qn̄z ad ꝑtem materiei vbi necesse est vt mature
tur vel digeratur: aut necesse est vt euacuet̄. ¶ Et
digō q̇dez in grossa est equatio eius cum subtilia-
tione. ¶ In subtili est equatio eius cū ingrossatio
ne. ¶ Et qn̄q; contraria sūt illa q̄ r̄q̇rit febris de ī
frigidatōe et illd̄ qd̄ req̇rit hūor de digōe et euō
ne ⁊ resołone. ¶ Quandoq; eiz ē digestiuuz et e-
uacuatiuuz calīm: īmo est ꝭz plurimū ita: et tūc opz
vt obſuet̄ magis timorosa de vna duaꝝ rerum.
¶ Et fortasse cōtrariū est illud qd̄ cōuenit febri de
infrigidatione cum eis q̄ sunt sicut melones indi ⁊
reliqua olera ei quod cōuenit materiei de minora
tione. quare ꝓhibet illud dare ea in potu nisi vbi
nō est materia. ¶ Et oio sollicitudo sit vt postpo
natur aqua fructuum vsq; ad ebdomadam et sit
cōtentus aqua ordei. ¶ Et omnes fructus nocent
febricitantibus cum ebullitione sua et corruptione
sua in stō. ¶ Et multotiens q̇dē inuenitur res que
digerit ⁊ subtiliat et infrigidat cū euōne sicut siru
pus acetosus. ¶ Et scias ꝙ febris qn̄q; est tante
vehementie ⁊ acuitatis ꝙ nō lz vti regīe cāe : ī
mo indiget infrigidatione vltima: ⁊ ꝓprie quz n̄
inuenis virtutem fortem resistentē tollerantem.
¶ Quod si invenis eaz resistentem tollerātem absci
de cāz et expelle hūorē et abscide cibum et nō in-
frigides infrigidatione que ꝓhibeat resołonem.
¶ Qd̄ si inuenis virtutem deficientē sis occupatus
in equando cōpłonem contrariam ei quare infrigi-
da eam et viuifica virtutem cū cibo. ¶ Quinq; fit
fortis ꝑ viuificationē suā et vicit contrarium suū
redi ad cām. ¶ Et qū tu infrigidas de istis febri
bus tunc non infrigides eam cū eo in quo sunt stip
ticitas et exiccatio: sicut sunt trocisci infrigidantes
nisi post ꝑḡtōnem et euacuationē. ¶ Et scias ꝙ
cura febris putride est diuersa a curatione febris
ethice ¶ Curatō eim ethice ē cōtenta super contra-
rietatem egritudīs: ⁊ curatio febris putride non
est contenta super cōtrarietatem egritudinis tantū
īmo sup abscissionez cause eius: q̄uis illud quod ē
cōueniens egritudini et cibationi sit amicum vir
tuti ex parte sui. s. virtutis et inimicum virtuti
ex parte: quoniā est amicum inimico eius et ē ma-
teria quare est adiuuans vtrunq; eaꝝ quamobrez
indigeus in regīe eius canone. Et nos singular̄ ca-
pitulum ei si deus voluerit faciemus. ¶ Et scias
ꝙ non est tibi pośe curar̄ febrem nisi cognoueris e
az ꝙ si ignoraueris tūc subtilia regimen et ꝓuide
ne occurrat ꝑoxismo nisi ventrem habeat vacuuz
Et nō moueas in die ꝑoxismi aliq̇d q̄tum possibi
le est tibi neq; cures febrem. ¶ Et oz vt obſues
in omnibus illis dispōnē virtutis. ꝙ si fuerit for-
tis et fuerit illud quod vincit sanguis aut cum hu
more q̇ vincit sanguis: tunc phlebotomia est ma
gis conueniens ⁊ ꝓprie quz vrina est rubea grossa
non citrina ignea ex qua timeat̄ apud phleboto
miam vicotria cholere et acuitas eius. ¶ Deinde
fac seq̇ phlebotomiam sołonē ventris subtilem ꝓ
prie si fuerit illic siccitas cum eis que sunt sicut a-
qua ordei et alsiracost pauco et aqua ordei cū sira
po acetoso. ¶ Et si natura non fuerit lenis adde i
eo qd̄ ē sicut siracost quod sit sicut sirupus viol. ⁊
sit vltimitas lenificatio nō fluxus ventris et nō so
lutio laboriosa. Et magis dilectuz est apud me
administratio clisterioꝝ ꝭm vltimitatē qua indige
tur in virtute. ¶ Et de clisteribus cōis iuuamen
ti lenibus est clistere factuz ex oło viol et succo fo
lioꝝ sicle et vitello oui: et zuccaro ru. ⁊ baurac.
Quum ergo lenieris hac lenificatione fortasse indi-
gebis eo debiliore q̄ illud quo indiguisti in prin
cipio. ¶ Et illud est quando natura est obediens.
Deinde fac ipm̄ sequi ea que vrinam ꝓuocent: si
cut sirupus acetosus decoctus cum radice apij et si-
milibus. ¶ Deinde fac ipm̄ sudare et aperi mea-
tus cū illis in quibus non sit calor fortis sicut cum ī
unctione ex oleo camemillino et fricatione cuz vi
no albo et cum aqua dulci tepida: et si febris fue-
rit acuta non inuenis excusationē ab inunctione et
embrocatione ¶ Quod si inuenis hūorē in pri-
mis declinare ad stōuz fac vomere cum eis in qui
bus non sit diuersitas cōsuetudis: imo cum eis q̄
sunt sicut sirupus acetosus cū aqua calida qum na
tura mouet humorem ad vomitum et nō div̇sifi
ces eaz. ¶ Quod si fuerit illic declinatio ad inte-
stina et senſis rugitum et descensuz fecis tunc ad-
hibe quod soluat ventrem. Et ꝓhibe eum a som
no in principijs febrium ꝓprie qn̄ est horripilatio
aut frigus et rigor: quoniaz ꝓlongantur sup euz
frigus et rigor: ipa naq; exprimūt materias si fue
rint euntes ad quedaz viscera et ꝓhibent digōnez
hūoꝝ. ¶ Ap̄ declinationē v̇o est iuuatius valde ⁊
fortasse nō nocet ap̄ statuz. Et nō ꝓhibeas ei aquā
frigidā: nisi fuerit hūor q̇ est in eo crudus et grossꝰ
tunc eim ꝓhibet digōnez. ¶ Et scias ꝙ quando

DE POTV AQVAE FRIGIDAE

Fen 1. T. 2.

phl'oia iuuat: diō uteris via mala: tūc n̄ purgabit.
Humoris aūt cholerici digō est vt conv'sus a sua subtilitate fiat spissus: et aqua quidem frigida facit illud nisi sint stōis aut ep debile: aut frigidum aut sit in visceribus apā aut sit in visceribus dolor: aut sit cōplexio eius pauci sanguinis: aut caliditas eius innata debilis quare debilitat' post potū aque frigide. ¶ Aut si nō sit consuetus potare aquam frigidaʒ: sicut illi q̄ sunt de regione calida: isti eiʒ spasmant' velociter et associatur eis singultus et extenuatus est de hac suma. ¶ Ubi autem materia calida aut grossa iam digesta est et corpus est carnosum et caliditas innata exuberans et v'tus est fortis et viscera sana non frigida coꝝ cōpl'o radidical' n̄ isueta aq̄ fr'e: imo assueta aqua fr'a valđ: tūc aq̄ frigida ē mel'or res ¶ Mltotiēs eiʒ adiuuat ad expellendum materiam cum sol'one nature: aut p vomitum aut p vrinam aut p sudorē aut per oia illa quar' fit statim vt sanet'. ¶ Et qn̄qʒ dat in potu medicus de aqua frigida infirmo q̄titatē plurimam adeo donec color eius fiat viridis et tremat q̄ sit saltē pueniēs vsqʒ ad emina' vnaʒ ꝛ dimidiaʒ. ¶ Et fortasse c onuertitur febris ad phlegmatica' et fortasse cōfortat' natura et expellit nat' am cū sudore et vrina ꝛ fluxu ventri s et est sanitas. ¶ Et qn̄ʒ iteꝝ sunt q̄da' ꝓhibentia: deinde timet' malatia caliditatis et sitis et existimas φ peruenitur p eam ad ariditatem vl' extenuationem n̄ ꝓhibeas aquam frigidam: na' additio apātis et cruditatis eius melior est q̄ extenuatio. ¶ Et sirup' quidē acetosus qn̄qʒ etiaʒ sedat sitiʒ et incidit ꝛ soluit et nocumentum ip̄ius apāti nō est pl'rimum sicut nocumentum aque et non est et ius aggregandi materiam et inspissandi eam. ¶ Et similiter in leb pl'rime cōmistionis. ¶ Et qū non licet nō bibat aquam frigidam et fit audax sup eam: timetur φ non faciat accidere constrictionem poroꝝ quare fit causa febris alterius cū euentu oppilationis alterius et fortasse erit vehementior prima. ¶ Et qn̄ obuiat mēbro debili corrumpit opationem ei' et multotiens facit deglutitionē difficilem et facit difficultatem anhelitus et facit accidere tremoreʒ et spasmū et debilitatē vesice aut renis aut colō. Et ille quē plurimū oʒ ex eis ꝓhiber' a potu aque frigide est cui nocet in sanitate sua: imo qū videris calefactionem fortem et cōpl'onē calidam et siccam et eūaueris tunc qn̄qʒ cōcedes infusionē fieri ī aqua frigida apud declinationē et appitionem digōnis et eūationem hūoꝝ: ꝛ non est malum vt administretur balneum et potus vini cōmisti subtil' ꝛ inunctio cum oleis lenificantibus. ¶ Et qum administraueris canones p̄dictos in principio accidentium febris: tunc oʒ post illud vt tu occuperis in digōne et eūone q̄ nō est f'm semitam minoratōis et desiccationis: et iam diximus eam: immo secundū semitam abscisionis cause. ¶ Et non euacues materiaʒ indigestam in cal'o aut frigido nisi pp necessitatem: fortasse enim multiplicatur eūatio hūoris non pueuientis ad statum p digōneʒ vt euacuetur. ¶ Et fortasse nocet euacuatio maturationi. Et fortasse pmiscetur cum ea malignū cū bono pp ea φ mouet' malignum absqʒ digōne sua: Et tu n̄ auscultes viʒ q̄ existimabat φ intentio indirigendo est subtiliare ꝛ hūor cal'us est subtilis: quare n̄ est necesse vt subtilietur. ¶ Res eim nō est sicut dixit: imo intentio indigerendo ē equare substantiam materiei ita vt fiat p̄parata ad expulsionem facilem et subtile imbibitum: et grossum fixum ꝛ viscosum adherens: totum illud non est preparatum ad expulsionē facilem: immo est necessarium vt inspisset' subtile: et subtilietur spissū paulatim: ꝛ incidat' viscosū. ¶ Et si vir iste nō audiuisset in sermone antiquoꝝ de digōne aliq̄d anteq̄ dixissemus illud et rememoraret' dispōnis digōnis humoꝝ fixoꝝ. s. q2 qui de eis subtilis est indiget vt inspissetur: et qui de eis spissus est indiget vt subtiliet' oporteret vt sciret' hoc p illud. ¶ Et quia n̄ oportuit vt in se ipso consideraret et diceret quar' vrine in febribus acutis nō h̄nt in principijs eaꝝ sedimen: deinde fiunt h̄ntes sedimē et an sedimē laudabile est aliquid nisi hūor faciens egritudinem q̄ iam digestus est. ¶ Quar' ergo non expellit' ī principijs egritudis ad saluteʒ si est subtilitas vltimuʒ quod intenditur in digestione: ergo necessarium ē vt sit in principio febrium sanguinis et cholere sedimen laudabile. ¶ Si aūt nature non est possibile expellere illam supfluitatem nisi post horam in qua fit p̄paratio ad expellendū in vrina: tunc sil'r oʒ vt sciat' φ arti eūare hūorem ante illa' horam in qua apparet digō in vrina est īconueniens aut difficile malum. ¶ Et fortasse mouet et non operat' vltime ꝛ fortasse miscet malignum cum bono.
¶ Et esset melius homini huic vt bene opinaretur đ illis qui fuerunt sicut. Gal' et Hip. in eis que scripserunt de hoc: et valde attenderet: et tunc rediret ad contradictionem: quia omnis contradictor in primis qū est sup veritatem est excusatus ¶ Uerū melius esset ei vt nō consideraret in consideratione sua ¶ Et opinor φ raro huic viro acciderūt expimenta que ꝓfuerunt in hoc capitulo et acq̄uit in eis. ¶ Et huiusmōi q̄dem experimentis q̄ non sunt f'm canones accidit eis: vt nec vnum valeat ¶ Et accidit eis vt nec vnum eorum sit signum: hoc nanqʒ est conueniens. ¶ Qum autem materia est plurima mobilis pmutabilis de mēbro ad mēbrum: et existimas φ nō est spatiuʒ in digōne eius aut fortasse accidit ex ea apā pleureticū et aliud si dimittatur faciet cadere in timoreʒ ante tp̄s in quo expectatur digō equalis: pculdubio: tūc est necessaria eūo eius: timor enim in hoc est minor q̄ timor in illa et cū hoc natura mouet' ad expellendum eam pp multitudinē sui nocumenti ¶ Qū ergo adiuuat' natura conuenit ei adiutorium vltimū quare nō est excusatio eius. Et scias φ phlebotomia qn̄ est intentio sanguinis nō est ex genere eius in quo expectatur digō expectatione q̄ est in solutis: et non expectat' digō nisi in hūoribus alijs. ¶ Et qū postponitur phlebotomia in principio egritudinis nō amplius est ei intentio: ꝛ fortasse interficit p aduentum đbilitatis virtutis Et sil'r si times victoriam hūoris: magis necessaria cautella ē eūo. ¶ Et si non est digestus nō moueas nisi inpricipio: apud statum v'o nō moueas aliq̄d donec vincat natura et digerat. ¶ Et si ip̄a n̄ mouet moue tu hora motus eius. et si ipsa mouet aut mouit tunc dimitte eam et opatiōeʒ eius ¶ Et

Contra RASIM

MAXIA LAVS GAL ET HIPPOCRA

hoc eſt illud quod nominauit hippoc. furioſitatē
vbi dixit oportꝫ vt adminiſtrēt medicina ſolutiua
poſtq̄ digerit̄ egritudo. In principio aūt egritudīs
nō oꝫ vt adminiſtrēt illud niſi egritudo ſit furio
ſa et forſitan nō eſt ſecūdū plˀrimū furioſa: ⁊ talis
eſt iſta eūo neceſſaria q̄ nō eſt in hora ſua ſicutˀ ci-
batio neceſſaria q̄ nō eſt in hora ſua. ¶ Et ꝓportio
iſtius euacuatōis ad ceſſandū ex maliˀa materie eſt
ſicut ꝓportio illius cibationis ad ꝓhibendum vir
tutē a caſu ſuo. ¶ Qn̄ ergo exerces eūonē tunc
cōſidera horā interpolatōis aut horā ipius tepo-
ris aut frigidiorē horam q̄ eſt in die. ¶ Et non e
uacues ꝑ fluxum vētris in die ꝑiodi. Neq̄ phlebo
tomes. ¶ Et nō agas cū eūone artis cōtra ꝑtem e
uacuatōnis nature. ¶ Et nō diminuas hūorē ꝑ rē
q̄ facit ſtatiꝫ habitudinē motus ꝑiodi. ¶ Et oīo ca
ueaē a regiē groſſo in hora ꝑiodi ita vt non dēt in
potu aqua ordei zuccarū neq̄ iuleb vt nō frangat
ꝑiodū cū cōſtrictione meatuuꝫ: quoniā eſt timor: ī
mo adiuua. Dicit nanq̄ hippo. medicus adiutor
eſt natē nō impediēs eaꝫ. ¶ Et oꝫ vt ſcias q̄ mul
totiēs indigeē medicīa forti debili ſꝫ eius fortitu-
do eſt ex hoc q̄ ſoluit hūorē viſcoſū et ipſius q̄deꝫ
debilitas ē ex hoc q̄ facit aſcellaꝛ ſemel aut biſ.
¶ Et nō eūaceē plˀrimū ſimul ita vt nō cadat virtus.
¶ Et cōſiliū q̄deꝫ meū in phlebotomia eſt vt dimit-
taē q̄tū poſſibile eſt. ¶ Si aūt nō eſt poſſibile: tunc
multiplicatio numeri eſt melior multiplicatione q̄
titatis: oꝫ eīm vt nō euacueē ſanguis multo ſubito
quoniā euacuaē multū de eo cuius nō eſt neceſſa-
ria eūo. ¶ Et nō eſt in ſanguie excuſatio ad eūo-
nes q̄bus fortaſſe indigeē ⁊ debilitaē virtus a re-
ſiſtēdo in criſibus expectatis. ¶ Et ſcias q̄ quādo
aggregāē dolor capis ⁊ febris: tūc curatio febris
eſt dignior. ¶ Et ſcias q̄ dolor capis qn̄ꝫ facit re
dire febrem declinatam ad augmentū quare opor
tet vt ſedeē. ¶ Et qn̄ infans lactens febricitat tūc
oꝫ vt rectificetur lac matris eius. ¶ Et qn̄ fuerit
vrina icterica in febre ſigē ap̄a: quaꝛ eſt curatio
dare in potu aquā ordei aut ſirupū acetoſuꝫ. ¶ Qum
ergo acq̄eſcit febris: intentio ſit ad ap̄a. ¶ Et quā
do fuerit cū febre colica nō aperieē via in dādo in
potu aquā ordei: īmo ius galli et leni ius et multi
plica vnctuoſitatē eius: deinde detur ī potu aqua
ordei ſi neceſſe fuerit. ¶ De ſolutis v̄o eſt potio
fcā ex tamaridis ⁊ tereniabin et ſiracoſt. ¶ Et qn̄
q̄ ponit̄ in ea aqua lubleb ⁊ quandoq̄ ponit̄ in ea
caſſi fi. ¶ et fortaſſe ꝓiicit̄ deſup ſcaōnea: ⁊ fortaſ-
ſe daē in potu ſcaōnea ſola in lubleb: et fortaſſe eſt
neceſſariū adminiſtrare ea q̄ ſūt ſicut aloes qn̄ ma
teria ē groſſa. ¶ Et melius q̄deꝫ eſt vt abluaē: et
nutriaē cū aqua endiē et aqua ſolatri: deinde fiant
ex eo pillˀe. ¶ Myrobalanos v̄o citrīos q̄daꝫ ad
miniſtrauerūt. Sꝫ non inuenit̄ ab eis intentio ſecū
dū quā operē: cōſtringūt eiꝫ poros eius poſt ſoloˀ
nē ventris: et exaſpāt viſcera eoꝝ: q̄ ſi fuerit ne
ceſſariū tūc poſt digōnē integrā. ¶ Et aq̄ duorum
ḡnatoꝝ eſt maximi iuuamenti expreſſa cum pulpis
amboꝝ. ¶ Et quandoq̄ in horis ꝺ ſolutis q̄ fiunt
ex violis et ſcamonea: ita vt de violˀ. ſit q̄titas
auꝛ. i. ⁊ de ſcamonea uſq̄ ad ſiliquam. i. ⁊ quan
doq̄ ponit̄ in eis paꝝ mētē. ¶ Et qn̄q̄ ſit ex infri
gidantibus extinguentibus medicia in qua ponitur
ſcamonea ſicut pillˀe huiuſmodi. ℞. coriandri ſpo
diū roſaꝝ ana. ʒ. ſ. canfore tōſugi. i. ſcaōnee duo
decia parte. ʒ. i. et vſq̄ ad ſextā ꝑtem eius: et ꝺ
tur in potu de eis. ¶ Aliud. ℞ ſiracoſt. ʒ. ij. te-
reniabin. ʒ. v. ſucci pomoꝝ de ſemine ſucci cydo
nioꝝ ꝑtes equales ſucci coriandri hūidi ſextaꝫ ꝑtis
vnius aggrega ſuccos: et ſubmerge in eis ſiracoſt
et tereniabin: et inſpiſſeē cū eis donec fortaſſe coa-
gulenē. deinde ſume cāſore pondus ſexte. ʒ. i.
et medietatis ſexte ſcamoēe. ʒ. i. et pone ſiracoſt
ſupˀ ignē et pulueriza deſup canforam et ſcamone
am. ¶ Et cōſeruentur ne reſoluanē cum vapore
deinde dimittaē done coaguleē ꝑ ſe cū facilitate: ⁊
doſis eius ſit a. ʒ. ii. vſq̄ ad. ʒ. ij. ⁊. ſ. ¶ Et eſt
poſſibile vt fiat ex tereniabin et ſiracoſt et zuccaro
tabarzet. nauſ. i. forme q̄ ſūt ſicut penidie. ¶ Et
ponit̄ in ea ſcamonea et canfora ſm̄ q̄titateꝫ que
cadat in vna potione eius et canfore vſq̄ ad toſu
gi. i. et ſcamonee vſq̄ ad ſextam. ʒ. i. quare ſit
tūc aīe nō horribile. ¶ Et febricitans quideꝫ in e
ſtate febre frigida non ingrediaē domuꝫ venti ꝓ
prie qn̄ ſudat: vt nō cōuertatur materia a rˀſoloˀne
ſua. ¶ Et trociſci q̄dē nō ſūt conueniētes ꝑīcipijs
haruꝫ febriuꝫ niſi poſt digeſtionem et euacuatio-
neꝫ. ¶ Et trociſi q̄dē ſūt magis cōueiētes ei cuius
febris eſt adherens in ſuo ſtō: quaſi ip̄a ſit ethica
¶ Et dimiſſor cōſuetudis in regiē ſuo ſentit qn̄q̄ fe
brem: et nō eſt tantū nocumētum. quoniam caˀ ei
eſt dimiſſio cōſuetudis in regimiē.

¶ De cibatione febricitantiū in generali. C. vij.

Scias q̄ cōuenientiores cibi febricitantibꝫ
ſunt cibi hūidi et ꝓprie ei cuius cōplˀo ē
hūida ex infantibus et groſſis: cōueniūt
enim ex hoc q̄ aſſimilanē complˀoni: et ex hoc q̄
ſunt cōtrarij egritudini. ¶ Qunq̄ accidit febris ⁊
natura eſt ſicca nō cibes penitus dū nō egreditur ꝑ
fecte fex. ¶ Et oꝫ vt occurraē eis poxiſmi ꝑiodici
et paroxiſmi q̄ ſūt fortes vētribus ip̄oꝝ vacuis in
quibus non ſit cibus omnino: nam ſi cibati fuerint
in illa hora occupabitur natura in digerˀndo et di-
mittet digereꝛ et expelleꝛ: et cōfirmabiē egritudo
⁊ ꝓlongabiē. ¶ Et ꝑꝑ illud oꝫ vt poſtponant ci-
bationem vſq̄ ad declinatōneꝫ et in eo quod eſt
poſt ip̄am. ¶ Et ſi accidat forte vt hora declina-
tionis ſit hora cōſuetudis ī cibo tūc eſt melius q̄ eſ
ſe poteſt. ¶ Et ſcias q̄ de cibatione et regimine ē
quod ē ſubtile valde et de eo quod eſt groſſū val
de et de eo quod eſt inter illa et ē ꝑs eius decliuis
ad ſubtile plus et ꝑs eius declinat ad ſpiſſum pluſ
¶ Et ſubtile vltimuꝫ in ſubtilitate eſt ꝓhibitio cibi.
¶ Et groſſuꝫ valde eſt adminiſtratio ciboꝝ ſanoruꝫ
hominū. ¶ Et illi q̄ ſecūē latus eius ſubtile quod
eſt mediuꝫ eſt vt ſit contentus in cibo ſucco ḡnato
ruꝫ et iuleb ſubtili valde et poſt ip̄m aqua ordei
ſubtilis et poſt ipſam aqua ordei groſſa: et oleribꝫ
frigidis et hūidis ſicut atriplices ⁊ ſpinachia et bli
ti et ſilˀia et poſtea kiſt ordei ſicut eſt et eſt mediū.
¶ Et illi q̄ ſecūtur latus groſſi ſunt galli et gallie ex-
tremitates. ¶ Et ſubtiliores eis ſunt alcūbugi et
pulli et ſubtilius eis ſūt alchazi et oua ſorbilia pau
ca ſubtilia: et piſces pui et ſubtilius eis ſūt kiſt or
dei ſicut eſt. ¶ Et ſubtilius eo eſt panis ſimile ſo
lutus in aqua bene frigida ſolˀone bona ſubtili.

Grossum aūt est cibus fortis altacugizar crossū aūt cibus fortior est eo. Et kist qdez ordei est bonus cibus ipm eim aggregat ad glutinationē et digestiōes suam et lenitatem et planitiez et lubricitatem et abstersiōnē et humectationem et contrarietatem febris et sedationem sitis et velocitatem penetrationis et ablutionez et non est in eo stipticitas qua pp nō rsidet neqȝ figit in poris et meatibus q̄ nis sint cōstricti et nō ē in ea adherentia quȝ incedit p̄meri et fortasse abstergit spissū phlegmatis. Et qñ bona sit eius decoctio: nō inflat omnino. Et antiq̄ qdem usi sūt ubi necessaria est subtiliatō regimis subtilioris: regimie quod est kist ordei et aqua eius et aqua mellis plrime aq̄: quoniā nutrimentū eius est paruz: et q̄ ipa facit penetrare aquā ⁊ eius humectatio et abstersio et eius aptō ⁊ purcatio eius est mltū et caliditas eius est cōfracta. Et ipa pculdubio qñz addit in virtute additionē quādam: quis sit puas et sequit eam sirupus acetosus de melle s; est grossior et nutribilior et fortioris incisionis et abstersionis et non est in eo de calefactione de nocumēto viscez calidoz quod ē i aqua mellis. Nūc aūt mel cane quod est zuccarum et pprie mundificatū est melius melle apis: licet eiꝰ abstēsio sit minor abstersiōe mellis: ⁊ silr sirupꝰ acetosus de zuccaro. Et sit sufficientia in sirupo acetoso. sed fortasse faciet incurrere rasuram intestinoz et hoc qdem timorosuz est in egritudinibus acutis: et nos ponemus aque ordei potationem ⁊ sirupi acetosi sermonez singularē. Et subtiliationē qdez regimis egri sigt natura materiei: et possibilitas nature in digigerndo ipaȝ et resoluendo et euacuādo eaz. Et dignior horaz ad subtiliationem est status: hic eim est vehementia occupationis nature in pugna materiei. Et nō oȝ vt ab ea rcedens occupet re alia et pprie apud crisim: ante do illud pugna nondū est cōfirmata. Et de illis que significant et faciunt ptinere ad subtiliationē: est vt si sit necessitas phlebotomie aut resolōnis ventris aut clisteris aut sedatiōis doloris: tūc oȝ vt des opam ad cōsūanda illā necessitatem: dei de ciba si necessarius est cibus nisi sit phibens aliud. Et ingrossationē quidē regiminis sigt vel requirit virtus. Et dignior horaz ad ingrossādū est hora in qua virtus non est valde occupata i materia: ⁊ est principium egritudinis. Et oȝ ut succurrat nocumēto illius ingrossatōnis cū sparsione: quoniā est leuius sup virtute itez. Et estas q̄dē pp suā resolōnem indiget additione cibationis et sepationis eius: nam virtus nō sufficit ad digerendū illud quod multum est semel. Et quoniaȝ resolō in ea est p sparsionē: tunc oȝ vt cambiū sit p sparsionem. Et in hyeme est res econtrario quoniā pp puitatē resolōnis eius n̄ facit indigēr cambio multo. Amplius si multuȝ dederit cambiū subito erit tollerans ipsum et fortis apud expulsionē eius. Et autumnus qdeȝ ē tempus maluȝ et pp hoc oȝ vt subtilieī in eo inter cōseruationeȝ virtutis et iter ifrigidationeȝ materie: et spgere paulatim in eo est melius: et prsus spargere cuȝ debilitate virtutis est melius egro. Et scias q̄ si nō esset illud quod ptinet virtuti esset magis necessarium vt subtiliaret cibus vltima subtiliatione: sed virtus nō suffert illud et deficit et qū deficit nō valet curatio. Curans eiȝ sicut sciuisti ē virtus non medicus: quoniā medicus facit peruenire instrumenta ad virtutem. Et qū intellexeris hoc: tunc oportebit ut consideres: naȝ si egritudo fuerit valde acuta et illud est vt sit status eiꝰ ppinquus et existimaueris q̄ vtus nō deficiet i hoc tempore qd est inter principiū eius vsqȝ ad statuȝ eius alleuiabis occupationē a virtute et incitabis eam sup materiā: et nō facias eaȝ occupari in cibo spisso: imo subtilia regimē statim cū dimissione cibi oio ⁊ pprie in die crisis. Et si videris egritudinē acutam nō valde: imo acutaȝ absolute. tūc oportebit ut subtilies rgimē nō in vltimo nisi ap statum in die crisis pprie: nisi pp cām maximam. Et si videris egritudinē chronicaȝ aut ppinquam chronice: nō subtilies regimē. vtus eiȝ nō saluabitur vsqȝ ad statum subtiliatione regimis. Uez est tibi necessariū cū hoc in omnibus spetiebus: vt sit pricipiū tui regiminis grossius: et postremum tui regiminis proueniens ad statum subtilius: et gradatim pcedas in eo qd est inter illa: ita vt vtꝰ sit cōsueta vsqȝ ppe statū: tunc eniȝ intende super materiam: et nō sis occupatus in alio. Et quando scis q̄ vtus est fortis tūc fortasse necessariuȝ facit dispō: vt sis contentus in leb solo. et si nō plus saltem ebdomada vna: et pprie in febribus apostematū. Quod si timueris debilitateȝ sis contentus aqua ordei. Et qū ambigua sit tibi dispositio in egritudine et nō cognoscis eā: tūc vt declines ad subtiliatiōeȝ ē melius q̄ vt declies ad additionem te obsūante virtutem ⁊ tollerantiā. Et illius quidē q̄ existimauit q̄ cibatio in febre acuta est melior: quoniā nō est intentio in digōne et in euōne: qū volueris faciat id natura: aut nō faciat: erroreȝ iaȝ te scire feci: imo qñ times casum virtutis: tunc cibatio est melior. Et de corporibꝫ sūt corpora cholerica q̄ requirunt regimen diuisū ab illo quod diximus: et pprie qñ sunt assueta comestiōe plria: ipi enim qū nō cibant saltez in ipso pricipio febris imo in hora q̄ est prauior ea: et ē hora status non vacue sūt dispōnes eoz a duabus rebus: quoniā qū ipi sint debiliuȝ virtutū supueīt ei sincopis et moriunē in pxīmo: et si sūt fortiuȝ virtutū cadūt in extenuatiōnē et appent sup eos signa ariditatis ⁊ ex minoratione nasi et pfūdatione oculoz ⁊ q̄ tempora sunt depressa ⁊ fortasse superuenit eis sicopis ante illud pp illō quod effūdit ad stōachos eoz d̄ chol̄a mordicatiua. Et sūt d̄ hominibus qdaȝ q̄ sunt exuberantis carnis sed quum abscinditur ab eis cibus debilitanē et extenuationē incurrunt quarē nō tollant phibitionē cibi. Et ois cuius calor innatus fortis est valde: aut plurimus: aut calor innatus ē valde debilis non potest dimittere cibū. Et de eis sūt quibus accidit dolor et lesio in stō et dolor capis pp cōmunitateȝ et isti sunt de hoc genere. Et istis fortasse sufficit aqua ordei et fortasse egent vt misceant succuȝ gnatoz et silia illi vt cōfortet os stomachi. Et qñȝ est nobis necessarium vt faciamus eos vdere cū facilitate añ cibum. Et in plrimis istoz qui debilitantur: et pprie si supuenit eis sincopis: cā non est vehemētia debilitatis: imo effusio materiei ad

os stōi. Qū ergo sumūt ī potu sirupuз acetosuз
pmistū cū aqua calida multa aut vinum pmistum
cū aqua multa euomūt in vomitu hūores choleri-
cos et virtus eoꝝ fit fortis. Qūqз cibāt aliquo
robub stipticoꝝ sedant. Et senes qdeз ꝛ ðbiles
et infantes sunt de generē eoꝝ q nō tollant famen.
De primis vō senibus sūt q nō sunt vehementis
tollantie famis et secūt eos adolescentes : et pro-
prie hñtes solida mēbra amplas venas in aere fri
gido. Et multotiens qdē errat medicus in hu-
ius egrotis fm aliū modū. quoniaз ipe ꝓhibet eis
cibuз in principio rei et qñ appinquat status et sci
unt ꝙ cadit virtus: cibant in illa hora necessario.
Jam vō ergo errauerūt duobus modis ꝛ si ipi ci
barent eos in principio esset error ille: et ignorātia
ī hūc errorē. Et accidit istis egris vt accidant
eis catarri nauseatiui et cholerici et vigilatiui ꝓpt
resolōnē et priuatiōeз digōnis et inquieti fiunt et
alienant et coarctantur materie et virtutes eoꝝ et
multiplicant ipoꝝ vapores quaī audiūt id quod ñ
est et tremunt et citant vl saliunt ꝛ pmutāt in le-
ctis et imaginat qð nō est: ꝛ tremunt vl saliūt la-
bia eorum inferiora pp dolorē oris stōi et cōtristā
tur anime eorū pp grauitatem materiei.

Canon in dando in potu aquā ordei et sirupū aceto
sū. C. ix.

Aqua ordi qdā ē ī q non ē ð corpe ordei
nisi qð est sicut uirtus et forma: et non
est ei introitus in curatione: aut fidutia ī
iuuamēto: nisi qñ est cōplete decoctiōis. Et q de e
a est melior: est vt sit aque qtitas sacraiati. xx. ꝛ
ordei sacraiati. i. ꝛ sit iam reducta ꝓprie ad quin
tā: et assumat illð qð de ea rubeū est et subtile.
Hoc eiз est subtile cuius nutrimētū est minus : et
cuius hūectatio ē maior et ablutio eius et extractio
supfluitatū ab ea et digō facta ab ipa est multa eq
lis. Et de ea est in qua ē aliqd de corpe ordei ꝛ
farina eius. Et magis dilectū mihi in huiusmōi
ē vt ñ sit plrimū decoctuз: imo fm mēsurā que au
ferat inflatiōeз: ꝛ nō pueniat ad hoc vt faciat ipaз
viscosam vehemēter. Et huiusmōi quideз est
plris nutrimēti et minoris ablutiōis et digōnis et
accidit ei multotiens vt acetet in stō frigido in sub
stantia sua: et si sit in eo calor extraneus multus ð
malitia cōplonis. Et aqua qdē ordei qñqз est ð
cocta ex ordeo ipo sicut est. ꝛ qñз est excorticatū.
Et melior qdeз sirupus acetosus apud me ē ille in
quo ponit zuccaꝝ in vase. deinde fūdit sup ipsum
acetū forte: quod sit de vino tante qtitatis vt ele
uet sup dorsū zuccari: imo dimittat ipm discoop-
tuз: deinde ponunt sub vase carbones qeti et ci-
nis calidus donec liquefiat zuccarū in aceto sine e-
bullitione: deinde colligit spuma et dimittit vna
hora cū multo calor: donec misceat zuccarū cū ace
to deinde fundit sup ipm aq qtitas duoꝝ digi-
toꝝ et bullit vsqз ad spissitudinē. Et aggregare
sirupum acetosū et aquā ordei simul est illaudabi
le: quoniā corrūpit aquā ordei fm plrimū. Et
nō oз vt det in potū aquā ordei: qum siccitas na-
ture adest: imo ante ipam fiat clistere. Qð si a
cetet in stō det in potu quod de ea est magis subti
le. Qð si acetat coquat cū ea radix apij et eius si
mile. Si vō acetat iteꝝ: tunc necessariū est vt

misceatur aliqd pipis cū ea ꝓprie qñ materia ñ est
vehementis subtilitatis et calitatis et qñ mltipl
catur eius inflatio: tunc misceat cum ea ad calefa-
ctos parū aceti vini acetosi: Veꝝ qū sirupus a-
cetosus ī potu dat incidit hūores et pparat supflui
tates ad expulsionē. Et tu cōsequenter post du
as horas da aquaз alkist ordei subtilem pdictaз ut
abluat qð incisit et abstergat id et extrahat ipm p
sudorē et ꝓuocationem. Et nō est nocumentuз
si det in potu sirupus acetosus apud cenaз qū iam
sepatus est cibꝰ a stō. Et qñqз est necessariū vt
pmittat iuleb ante aquā ordei vt addat in hūecta
tione et illud ē qū vides siccitatem dñanteз super
corpus et linguā. Et qñqз est necessarium vt p
mittat ante ipam ad liniēdū naturā aliqd de tama-
rindis ante illð p duas horas.

De curationibus febriū acutaꝝ. C. x.

Quod dictuз est de regie lenificationis et
ꝓuocatōis ꝛ sudatōis et digōnis: deind
euonis cū medicina post illud. Et qð
dictum est de cibatiōe post ipm est illud qð opor
tuit nos rmemorari hic. At modi extinctionis
vehemētie caliditatis sūt cū infrigidatiōe aeris: et
cū infrigidatione cibi. Et cuз epithimatibus et em
plastris. Et cum medicinis. Et cū retentione eorū
que sūt sicut mucilago psilij et mucilago gnoꝝ cy-
donij et succus portulace et succus liquiritie in or
vt sedet sitis: nā assiduare gutturi patientis egri-
tudinē calaз aliqd vt remaneat os hūidū ꝛ nō exic
cet in curis est iuuatiuuз valde. Et qñз iuuan-
tur p administrationem clisteris facti ex succo me
lonis indi et cucumeris et cucurbite et portulace
cū oleo ros. et cū aliqtulo canfore iuuamento ma-
ximo. Et oз vt sit aer infrigidatus qtuз possi-
bile est: et eius infrigidatio ē p ꝓhibitionē freqn
tie et p suspensionē flabelloꝝ multoꝝ et p pōneз
nimis plurime. Et si domus est ꝓximi tporis ex
quo linita fuerit luto: et ꝓprie illo in quo ponitur
loco palee cotum papyri: tunc est melius. Et qñ
qз pparant in ea manationes vt fontiuз et roratio
nes et currit in ea aqua dulcis. Aut stratus est
sup lacunā cooptam cum reti: et est stratus super
quē dormit ex tabari et his similibз et rliqus stra
tus est ex extremitatibus salicuз et cydonioruз et
myrti aspß aqua ros. et viol. et nenufaris et ro-
sis ꝛ viol. Et ponunt qñqз calathi in quibus
sunt ordines de frustis fructuū boni odoris frigi-
doꝝ: sicut maloꝝ acetosoꝝ et cydonioꝝ et minorū
piroꝝ boni odoris aspsis in aqua ros. et nenufare
et salicibus sup q sunt puluerizata sandali et rose ꝛ
canfora: ꝛ sup que iam distillatum est paꝝ vini o
doriferi: tūc est illð qð est vltimuз. Hoc ergo
est regimē aeris. Regimē aūt cibi iam sciuisti:
ꝛ si voluntas adest vt cū infrigidatione sit lenifica
tio: tunc det aqua cucurbite et aqua melonis indi
ꝓprie et aqua cucūeris et lactuca cuз aceto est vl-
tima: Et quod cōueniēs est ad sedandū sitiз eo
rū est foca factum ex pane simile cuз aqua calci ac
cepta ex dogo post collationē vehementem. Et
si adest voluntas vt cū sedatione sit retentio tunc
det succus gnati muzi et acetosi et aqua acreste et
aqua mori de semi et aqua acetositatis limonis nō
falsi: et aqua acetositatis citri et q sunt his siñia: et

aqua cereſculi ⁊ ē berberis. Epithimata v̄o et em plaſtra ſit ex ſuccis notis et ꝓprie aq̄ roſ aut ſucco roſaꝝ recentiuꝫ cū ſandal. et canſora et aqua coriā dri et endiuie: cum iſtis eniꝫ eſt infrigidatio plri ma et mucilago pſilij cū aceto ⁊ aqua roſ. eſt huiuſ generis. Et ēbrocaī ep cū īfrigidatibus ē res ma xima et magis iuuās: nā qū equaī ē ī eo maior ps rectificatiōis et fortaſſe ī'ctificat aquā. Et qñ illic eſt catarrus et tuſſis aut ī capite eius eſt ḡuitas aut tēſio ſig̃t multitudinē vapoꝝ: quaī oꝫ ne fūdatur ſup caput aqua aut acetuꝫ: īmo occupet cū inclina tione capis ſup vapores aq̄ ſm q̄ diſpō facit illud neceſſariūꝫ. Si v̄o nō fuerit catarrus neqꝫ aliq̄d eoꝝ q̄ diximus: tūc adminiſtra de embrocis et e pithimatibus q̄ uis. Et nocibilior embroca in huiꝰ diſpōne repl'onis capis eſt mulſio lactis ſup caput. fortaſſe enim facit accidere ap̄a in capite ⁊ poitio nē. Et magis ſalua horaꝝ embrocatiōis capis cū repl'one eius eſt vt ſit vapor cholericus nō hūi dus: īmo in huiuſmōī hora fortaſſe nō nocet appli catio lactis: īmo cōfert. Et cognoſcit̄ ex diſpōne ſomni et vigilijs et hūiditate ſupioꝝ ptiū nariū et eaꝝ ſiccitate: qū ergo videris ſomnū aut ꝓfundi tatē ſomni: aut hūiditatē ſupioꝝ ptiū nariū tūc ca ue embrocationē et inunctionē et ſtude in attrahen do materiā ad inferiora. Et qū videris rubedi nem in naſo et facie vehemētē: tūc nō erit malum vt facias currere ſanguinē ex naribus. Et infrīa e par cū empl'is et qū infrīas caue ne occurras cū in friatione vehemēti hora ſudoris et r̄ſol'onis: īmo oꝫ vt obſerues illud: fortaſſe eiꝫ fit cā in elōgatio ne egritudinis: licet qñqꝫ ſit lōgitudo egritudīs ſal uior q̄ ipius acuitas. Et oꝫ vt caueas in febribus a cutis caſuꝫ raſure: quoniā addit in d̄bilitate vir tutis et terret̄ natura a receptiōe ſupfluitatū ad in teſtina et ab expulſione eaꝝ ab eis pp victoriā ſup fluitatū: et fortaſſe redeūt ſupfluitates ad ſupiora et ledūt hypocōdria et inflant ea et ledūt caput.

Et qñqꝫ eſt in potu papaueris iuuamentuꝫ mirabi le in inſpiſſando materiā ſubtilē: quare digerit in faciendo ſomnū.

Rememoratio accītiū q̄ difficilia ſunt infebribus acutis. C. xi.

Loquamur itaqꝫ in primiſ de accītibus q̄ vehemētia ſunt in febribus et de cura tione eoꝝ ⁊ feſtinemus ad diſtinguendū ferebs acutas. Et hec q̄dē accītia ſunt ſicut rigor ⁊ frigus ⁊ horripilatio: et ſicut ſudor plrimus et ſi cut fluxus ſanguinis narium ſupfluus et ſicut vōi tus laborioſus et fluxus ventris debilitans: et ſi cut ſitis q̄ non toll'aī et ſicut ꝓfunditas ſomni ſup flua et ſicut vigilatio inſepabilis et ſicut aſpitas lin gue et obfuſcatio oris et ſicut ſternutatio cōtinua ⁊ dolor capis prauus et tuſſis frequens: et ſicut ca ſus appetitus et boliſmus et ſicut appetitus canni nus et ſigultus.

De regimīe rigoris et horripil'onis qū ſupfluūt. C. xii.

Quod eſt de hoc ſequens ſudorē rectifi ficaī velociter et nō indiget regimine. ⁊ cretico ñ oꝫ vt cōtrariū fiat p remotio nē: et nō eſt de illis q̄ debilitant et q̄ faciunt aliud et qñqꝫ ſedaī cuꝫ ligatione extremitatum et frica tione facili et cū calefactione coopture et cum vn ctione de oleo de aneto et de camemilla ſi indiget eo. In forti aūt quando pſeuerat ſiue ſit ī febri bus ſiue ſit in alijs oꝫ vt ligent̄ extremitates in lo cis plrimis et inunctio fiat cū oleo camemillino ⁊ radice lilij: et ſunt de hominibus q̄ cōfortāt illud cū eis q̄ ſūt ſicut cardamomū et caſtoreū et ruta ⁊ ſceba ⁊ calāētū et baurac: et pip et piretrū. Et qñqꝫ ptranſit illud ad miniſtrandū linimenta ex ſi napi et aſſa fetida. Et qñqꝫ decoqunt̄ medicine iſte in aqua: deinde coq̄t̄ in ea aliquod oleū. et aq̄ eruce fortis eſt in hoc capl'o p ſe ſola aut cum oleo aliquo quod decoq̄t̄ cū ea. Et ſil'r decoctio oꝫi mi et aq̄ eius.

Confectio olei boni.

Sumat̄ anetū ſiccum et myrrha et ruta ⁊ calamētū et pip et piretrū et coquāt̄ ī vi no decoctione vltima: deinde decoqua tur colatū in tāto q̄tū eſt medietas eius de oleo ſi ſamino vſqꝫ quo cōſūat̄ aqua et remaneat oleum et adminiſtret̄ iungēdo. Et d̄ oleis fortibꝫ ī eis in tali qualis eſt rigor quartāe ē ol'm d̄ coſto et ole um de ſceba et oleū de abrotano et ol'm de lilio et oleū d̄ myrrha et ponāt̄ in. ℥. i. olei. pondus. ʒ. iii. pipiſ et vi. ʒ. i. piretri tritoꝝ: et adminiſtret̄ apſinthiū decoctū in oleo aliquo: aut oleū oliue in quo decoctuꝫ eſt apiū. Et introitꝰ in oleū leuis ca liditatis eſt iuuatiuus valde. Et fortaſſe neceſſarie ſunt potiones. Et m'totiens ſedaī cū aqua cali da leuis caliditatis et cū curratione ſup vaporem eius. Et qñ nō ſedaī p id ſi materia eſt groſſa d̄ coquāt̄ in aqua aniſū calamētū et ſemen apij et ma ſtix et eruca et anetū et ſil'ia. Et balneet̄ in aqua in qua decocta ſint ea q̄ ſunt ſicut ſceba et abrotanuꝫ et calamētū et anetū et ſq̄nātū et ruta et ſanſucus ⁊ coſtus ⁊ ſemina cal'a. Et omnes medicīe fortis pro uocatiōis ſedāt rigorē. Et de medicis ſedantibus rigorē maximū in quartana et ſimilibus ſibi ē vt bibaī de coſto aureus. i. cū aqua calida et de agari co q̄tū de ipō in aqua cal'a. Et in agarico eſt iuua mētū: ⁊ qñqꝫ pōit̄ cū eo paꝝ opij: quoniā facit dor mire et facit ſudare ⁊ ꝓhibet vehemētiā rigoris ⁊ alia. Et iteꝝ ireos q̄titas auī. i. ī aqua calida.

Et de cōpoſitis eſt tyriaca diateſſeron: et electua ria alia et diacyminū et diacalamētum et diapipeō et ſirupus de melle in quo feruēt ſicut aſſa ruta et piretrum et pip. Pill'e expte q̄ danī ī potu añ rigorē p horā vnā infirmo erecto vel ſtante ſuper lectuꝫ ſuuꝫ vl' ſcamnū ſuuꝫ et aere eius calefacto cū igne et coopimēto. quoniā temparāt ipm aut pro hibēt quaꝝ cōfectio. ℞ ſtoracis myrrhe opij opo ponaci, omniū ana ptē. i. cōficiant̄ cū butyro et ſit doſis eius q̄titas fabe: et iteꝝ ſumāt̄ opopōaci ca ſtorei dauci aſſe piretri opij añ. ptes equales fi at ſicut primo fit. Deſcriptio bona. ℞. opopo naci ſerapini aniudē et cymini carmeni et ſeminis apij et pipis ana. auī. i. ſ. ſeis hyuſq̄aī albi croci ariſtologie caſtorei euforbij myrrhe ameos ꝫinꝫi beris omniū añ pondus tertie. ʒ. i. ſemis harmel piretri omniū añ auī. i. cōficiāt̄ cū melle et doſis eius ſit auellana cū aqua calida valde: et fortaſſe eſt neceſſariū in eo vt det̄ in potu vinū calefactū ⁊ cibi calefacti et ſol'o vētris cū eis q̄ ſūt ſicut hiera

et diacydoniten et diasinicō: imo qñ ē rigor prau⁊ ⁊ ꝓprie sine febre dentur in potu pille fetide quo niā ipe sūt sanitas eius.

¶ Regimē sudoris supflui in febribꝫ. C. xiii.

Oportet ne sudor creticus q̄ntum possibile est īstringat. Qñ aūt euenit necessitas ⁊ ptransit terminū: tūc oꝫ vt euentetur ⁊ infrigidet̄ locus. ¶ Si aūt nō excusat: tunc super instrumētū positus quo pueri vl' iuuenes solent in aere cōcuti cōmoueat̄ in loco frō. Et non oꝫ vt occupet̄ i exuccando illō qd̄ rorando egredit̄ faciēdo exuccationē post exuccatōeꝫ: nā illud ē occasio ad illud ꝓuocādū et mltiplicandū et fortasse attrabit sincopi. ¶ Nā eius abstersio addit in ipm̄ et eius dimissio restringit ipm̄. ¶ Et oꝫ vt inungat cum cū oleo roſ. forti et olō myrtino: aut cū olō de salicibus et cū olō de balaustijs: aut fiat olūm cuꝫ aquis in quibus decoquūt̄ cydonia pontica et mala pontica et rose et balaustie et karabe contritū sicut puluis q̄ appet in radio solis et silīa quoniā restringit. ¶ Et qñq; restringit acetū mistū aqua et succus acreste et decoctio balaustiaꝝ et decoctio gallaꝝ et decoctio myrti et succus salicis est mirabilis et aqua sempuiue. ¶ Et qñ res fit vehemēs liniatur cum mucilaginibus frigidis et cū gummi et ꝓprie qñ emplāt̄ his duobus et euētat̄ et qñ vehemēs fit res oꝫ vt ponat̄ nix sup extrēa: et sola sint in ea extrema: aut balneet̄ cuꝫ aqua frigida si suffert eaꝫ.

¶ Regimē fluxus sanguinis nariuꝫ supflui. C. xiiij.

Oportet vt nō ꝓperet̄ ad ꝓhibēdū illum q̄ creticus ē q̄ntū possibile ē. ¶ Qñ aūt est necesse ꝓhiber̄ fluxū sanguinis nariū in febribus acutis: tūc liga extrema et pone ventosas sup latus quod seq̄t̄ latus fluxus sanguis nariuꝫ. ¶ Deinde cōsequenter adhibe regimē illius loci: fortasse eiꝫ possibile erit tibi vt infrigides et restringat̄ per illud et ante vl' non ponas ventosas desup. ¶ Et distilla in nasuꝫ aliquas distillatiōes p̄dictas in caplō fluxus sanguis nariū et qñ nō ē ꝓhibens aliquod infr̄ida caput cū infr̄iantibus p̄dictis in eo. Et qñq; aduenit patientibus quartanam fluxus sanguis nariū: quare oꝫ vt iuues cū facientibus fluer̄ sanguinē ex naribus scitis: in ipo eniꝫ ē sanatio quartane. ¶ Si v̄o supfluitatē timueris faciemus sicut illud qd̄ fecimus.

¶ Regimen vomitus q̄ accidit eis. C. xv.

Creticus iteꝝ nō abscindat̄ nisi ap̄ necessitatē et s̄m plrimū abscindat̄ in eis p vōitū et p adiutorium eius quo extrabit̄ humor nociuus sicut est sirupus acetosus et aqua calida. ¶ Et qñq; est necessarium vt cōfortet̄ v̄tus quare ponatur loco sirupi acetosi puri sirupus acetosus cū seminibus. ¶ Et si hūor est imbibitus et grossus: tunc oꝫ vt fiat solō dando in potu qd̄ est sicut aloes et hiera. Et qñ non est imbibitus fortasse cōfert hiera et aloes. ¶ Et si est ibibitus ñ grossus mundat ipm̄ sirupus acetosus cū aqua calida: d̄ inde equat ipm̄ post illd̄ aqua ḡnatoꝝ q̄ bibatur. ¶ Quod si euomuerit eaꝫ bibat ipam vice alia donec equet̄ et q̄escat. ¶ Et silr̄ sirupus de menta cū ḡnis ḡnatoꝝ. ¶ Et fortasse sedat ipm̄ infrigidatio stomachi. ¶ Et oꝫ vt appximet rebus ponticis et sedantibus vōitū cū ponticitate sua et acetositate sua stiptica ille qui vomit pp hūorē imbibitū: qꝛ est maluꝫ et addit imbibitioni sed nō ibibito: fortasse facient euꝫ deiicere deorsuꝫ: quāuis sit grossus et fortasse iuuabunt virtutē stōi ad expellend̄ euꝫ p superiora. ¶ Et qñ assiduauerit vomitus de cholera et non fuerit de gener̄ imbibiti tunc vtere stipticis et ꝓprie emplīs iuuantibus factis ex corticibus ḡnatoꝝ et gallis et his silībus cū vino pmisto aut aceto pmisto. ¶ Et ad vomitū q̄dem cholere nigre supfluū submergat̄ spongia in aceto et ponat̄ sup stōm. ¶ Quod si necessariū fuerit alq̄d fortius: āministra medicinas p̄dictas in caplō retētionis vōitus.

¶ Regimē fluxus ventris q̄ accidit eis. C. xvi.

Iam singulariter in caplō fluxus ventris locuti sumus in hac intentione. ¶ Ergo redeamus ad illd̄. ¶ Et de illis q̄ cōferūt ex via ciboꝝ sunt almes torrefacti: et lētes torrefacte: et coriandrū: quodcūq; hoꝝ duoꝝ fuerit elixet̄ et fūdatur aqua ab eo et ꝓprie qñ fit acetosū cū ḡnis ḡnatoꝝ quoniā est bonū.

¶ Regimē sitis eoꝝ supflue. C. xvii.

Oportet vt inungat̄ caput cū olō fr̄ido valde qd̄ fundat̄ sup ipm̄ et ponat̄ sup caput si nō fuerit qd̄ ꝓhibeat: et cū aq̄s infrigidantibus et retentione mucilaginis semīs cydonioꝝ pmiste cū olō roſ. vltio: aut infusiōis prunoꝝ et medullaꝝ cucumeris et alkhed et cucurbite et seminis lactuce nigre et radicū liquiritie et pilulaꝝ descriptaꝝ in antidotario ad sitim et de illis q̄ masticant̄ est almosofat ⁊ sūt tamarindi. ¶ Et sitis quidē qñq; fit ex frigore et abscindit eaꝫ somn⁊ et qñq; fit ex calor̄ et abscindunt eaꝫ vigilie.

¶ De ꝓfunditate somni q̄ accidit eis. C. xviij.

Oportet vt remoueat̄ a ꝓfunditate somni cū fabulis et his similibus p uoces: ¶ Et ligent̄ mēbra eoꝝ inferiora ligatione dolorosa: postq̄ nō fuerit quod ꝓhibeat. Et sup ponat̄ collyrium subtile si natura fuerit restricta ⁊ i hora quietis et tempor̄ assiduitatis. ¶ Et vento set̄ quod est inter ambas spatulas et spondiles.

¶ De ḡuitate capitū eoꝝ. C. xix.

Oportet vt alienet̄ ab eis emulsio lactis sup capita eoꝝ: aut effusio olī super ea aut embroca: aut caputpurgiuꝫ: immo sint contenti vaporationibus factis cum embrocis ex camemilla et sint in eis viole et furfur et his similia.

¶ De inq̄etudine hñtiū febres et alioꝝ. C. xx.

Olfacer̄ v̄o oleū violꝫ cū olō de semine lactuce et olō nenufario et oleo d̄ cucurbita et adherere aliq̄d de stupefaciētibꝫ famosis sup tempora: et incuruare caput sup vapores hūectantes: et odorare nenufar et poma mādragore et alsebesebrā aspsū ex lōgiquo et embroce hūectantes et res quas scis. ¶ Et silr̄ si nō fuerit qd̄ ꝓhibeat det̄ in potu sirupus papaueris et lohoc eius. ¶ Deinde multiplicent̄ inter manus ei⁊ candele et eleuent̄ voces cum fabulis et ligent̄ cū

Fen. 1. T. 4.

instit is extremitates eius ligatōne dolorosa paruz cū ansis q̄ resoluant velociter. Deinde pcipiat ei vt dormiat et claudat ocl'os: quicq̄ dormit paz extiguant candele et cessent voces et soluant anse quoniā dormiet. Et qū inueīt leuitatē et q̄etem ex poxismo aut vehemētia assiduet ablutionē faciei cū aqua ī qua decoctus est papauer nigrū cū aliq̄tulo madragor et radice eius. Et qū est illic hūor baurachius cōfert aqua in qua cocta sunt sisibriū et melilotum et albacuen et papauer abluendo faciē et incuruādo sup vaporem eius.

De dolor vētris q̄ accidit eis. C. xxi.

Fit ex effusione chol'e ad stō3: et si accidit in principio piodi eius det in potu parū sirupi de malis cū sirupo acetoso.

De aspitate lingue eoz. C. xxii.

In essentia qde viscositatis fricet cū brusco aut cū virgis salicis cū ol'o amigdalino et zuccaro tabarzet donec mūdet aut cū spongia et pauco sale et ol'o ros. In hoc enī est alleuatio multa in firmi. Et post illd qū eius aspitas est nō pp viscositatē imo a siccitate oportet vt teneat in ore suo sebesten aut nucleos prunoz aut salte q̄ asportat de india. Et est in color salis & dulcedine mell'. Et sumat de eo fm q dixit archigenes q̄titatē fabe vnius. Et gna cydonioz sunt ex eis q̄ hūectant lingua et phibent ei obsuscatione. Et o3 vt nō ponat puluinaria multa neq3 resupinet dormiēs. na hec duo exiccant lingua:

INDIA
ARCHIGENES

De sternutatione assidua q̄ accidit eis. C. xxiij.

Quandoq3 magnificat nocumētu3 sternutationis assidue cū eis: ledit nanq3 eos & replet capita eoz et debilitat eoz virtutes: et fortasse facit fluxum sanguis nariū. Quare o3 vt fricet eoz frons et collu3 et nasus et apiant ora eoz et fricent eoz palata cū vehemētia & tundant capita eoz et cōuertant et pmat eoz extrema & fūdat in aures eoz ol'a tepida ad caliditatē parump decliuia et hūectet lacerti eoz et ipoz madibule. & ponatur sup eoz ceruicib3 puluinaria calefacta & n̄ excitet a sōno eoz subito et minuat a pulueri et somno et omni i cuius odor est acuitas et olfaciant sauich: et lutū alnaiabi et spōgiaz marina.

De dolore capitis q̄ accidit eis. C. xxiiij.

Liga extremitates eoz et pprie coxas & cū instita liga et frica pedes eoz et supponat eis collyria trahentia materiā ad inferiora et cōforta capita eoz cū infrigidantibus notis. Et si nō fuerit quod phibeat ex coriza aut tussi embrocet capita ipoz cū decoctione rosaz et violaz et ordei at folioz salicis et his similium et sil'r oleo ros. et oleo de salicibus. Et qn̄ nō excusat hoc tūc pmisce embrocas infrigidātes cu3 lenitiuis sicut camemilla et stupefactiuis sicut ē papauer. Et nō mulgeas lac nisi qū remouetur febris. Si aūt virtus fuerit fortis mulgeas lac caprinū: et si fuerit debilis mulgeas lac muliebre. Et caue lac apud replōne humidam facientez pfunditatez somni: et sil'r caue humectantia. Et tu non administres hūectātia nisi vbi ē vapor fumosus & caput siccū et paz somni: et qn̄ multiplicat repletio in capite ex vapore hūido: trahe eū ad inferiora cū collyrijs et clisteribus: et stringe mēbra inferiora ita q testiculos.

De tussi eoz. C. xxv.

Tussis plrimū accit eis ex calore aut siccitate: quare o3 vt teneāt in oribus suis pilulas bichikias allohoc de papauere facta cū medul' fructuū fris et amilo et his similibus et vtat ceratarijs īfrigidātib3 factis ex ol'o ros. puro et ex mucilagie psilij et succo portulace et alijs.

De destructiōe appetitus eoz. C. xxvi.

Quandoq3 est cā eius hūor in ore stomachi q̄d scit ex eo qd dictū est de destructōe appetit9 et eūatur p vomitu3 aut solutione vētris. Et mltotiens iuuant cū intromissione digitoz in guttur et cōmotione stōi et pprie qn̄ vomitu expellit cholericā rem aut acetosā. Et qn̄3 est ex vehementia debilitatis quare curet cōpl'io q̄ facit ea3 cū eo qd scit. Et o3 vt appximes eis odores bonos excitātes appetitū: sicut odor sauich infusi cū aqua et aceto et det eis electuariū pportionale febricitātibus et paz vini et succi fructuu3 pōticoz boni odoris: et labat aliquid de aceto gelatine piscīū aut hedi et his similiū et poāt sup stōm post dies prios empl'a facta ex fructib3. Et sint in eis apsinthiū et aloes fm q scis: et inunctio eius cū oleis bonis est iuuatiua.

De bolismo eoz. C. xxvii.

Oportet vt curent cū odoramētis et luto alnaiabi et armeni infusi cū aceto: et odoret almososat et paē mūd cal3 et carnes assatas et stringe eorū extremitates. Et extende aures eoru3 et capillos ipsorum et conforta eorum cerebra cum embrocis infrigidantibus et hūectantibus. plurimū nanq3 bolismi eoru3 est pp destructionē oris stōi pp cam cōmunicatem. ramus q̄ aduenīūt eis cū sensu et est corpus duz et indurat: vez sensus nō vltimat cū eo.

De nigredie lingue eoz. C. xxviij.

Oportet vt nō dimittat sup lingua nigredo: imo fricet cū eo qd scis: et si nō eleuabūt ad caput vapores maligni et faciēt cader in sirsen de appetitu eoz canio et curant cū vnctuosis frigidis et dulcibus.

DE APPETITV EORV CANINO.

De sincopi q̄ accidit eis. C. xxix.

Quandoq3 accidit eis sincopis ī principio febriū pp effusione3 cholere ad stōs eorū: quare o3 vt det eis ante poxismu3: aut ap poximū frustū pāis de silla cū aqua gnati & aqua acreste. Et scias q qn̄ aggregant sincopis et febris tūc sincopis est dignior curatione: & si indiget pauco vino det pmistū cū trib3. 3. vini antiqui: et si nō sirupi maloz antiq cuius resoluta est supfluitas. Et phlebotomia qdez multotiēs addit in sincopi. Et clistere leue est magis cōueniēs. Et vomitus est iuuatiuus eis. Et cōstrictio crurū & ponet manus et pedes in aqua calida. Et qui cuadunt tunc de sollicitudine est vt abet sauich ordei infrigidato in quo sint gna gnatoz.

De cōstrictione anhelitus eoz. C. xxx.

Constrictio anhelitus accidit eis. aut pp spasmū et siccitatē q̄ accit eis in lacertis anhelitus: aut pp māni pfocatiuā descēdētem ad guttur eoz: aut pp debilitatez q̄ dominat

neruis venie̅tibus ad me̅bra̅ anhelitus. ¶ Et prima q̇de̅ curat̄ cū vngue̅tis vel e̅plis hu̅ectantibꝫ et secūda cū ēs q̄ ꝓhibēt strangulatione̅. ¶ Et tertia cū equatiōe cōplonis in cerebro ⁊ i̅ vnctione colli cū eis q̄ infrigidāt et hu̅ectant: et sup stōm iteꝝ ex eis q̄ sunt sicut rasura cucurbite et portulaca et sandali cū olo ros. et silibus ei.

¶ De veheme̅tia tristitie eoꝝ. C. xxxi.

Quando mltiplicat̄ tristitia ca̅ oris stōi, et aduentu hu̅oris mordicatiui i eo tūc infrigida stōs eoꝝ cū eis q̄ scis de cibis et inungantur: et dormiāt i loco ꝓximo motibus aque strato extre̅itatibus et fructetis frigidis et odoriferis frigidis et nenufar̄ et rosis ⁊ expsionibꝫ frigidis factis ex fructibus odoriferis fr̄is et sandalis. ¶ Et mltotiēs q̇dē cōferūt in eoꝝ tristitia clisteria fr̄ia facta ex aq̄ cucurbite et citruli et succo portulace et semperuiue cum oleo ros.

¶ Difficultas deglutiendi q̄ accīt eis. C. xxxii.

Difficultas deglutiendi quꝫ accidit eis et febris fuerit cōclusa tūc phlebotōia paulatiꝫ fiat et equatio fiat ad retrahenduꝫ ¶ Et suppositoriū est melius ꝙ plurimū solutiuuꝫ ꝺ super.

¶ Frigus extremitatuꝫ qꝺ accidit eis. C. xxxiii.

Multotiēs ꝓfūdat̄ calor eoꝝ et infr̄iant̄ eoꝝ extre̅a et te̅dit calor submersꝰ ad caput. Ponāt̄ ergo extre̅itates in aqua cal̄a et non bibant aqua̅ frigida̅.

¶ Sermo de febre choler̄. C. xxxiiii.

Febres cholice tres sūt: tertiana cōtīua: et tertiana piodica: et causō: et tertiana q̇deꝫ piodica aut ē pura et fit a cholera pura: aut nō pura et fit cū putredie cholere grosse substantie pp cōmistione̅ cholere cū phlegmate cōmistione aliqua cōplonali vnita: et ꝑ hoc diuisificat̄ ab hemitriteo: qum hemitriteū faciāt due materie sepate: et hāc faciat materia vna q̄ in se ipsa ē ꝑmista cū cuius calor̄ ꝑmiscet̄ aliq̄ꝓtulū frigoris qꝺ ꝑguat suam putredineꝫ et sua̅ resolone̅ et sua̅ digōne̅: et pp illud q̇deꝫ fiunt in hemitriteo duo ꝓxismi. Et tertiane nō pure ꝓxismꝰ vnus. ¶ Et hec q̇deꝫ nō pura qn̄ꝫ ꝓlōgat̄ tp̄re longo et circiter medietateꝫ anni. ¶ Et qn̄qꝫ ꝓducit ad mollitieꝫ et magnitudine̅ splenis. ¶ Causon v̇o est de genere cōtinue: quonia̅ differe̅tia inter eius vehementiaꝫ et eius tepore̅ est insensata: et accidentia eius sunt vehemētia: et causa est acuitas materiei et multitudo qū eius casus sit circa cor et i̅ venis oris stōi aut in ꝑtibus epatis ꝓprie: et ad sumū in me̅bris nobilibus vicinis cordi. In tertiana v̇o cholera est ī carne ⁊ ad ptes cutis: et in cōtinua ē ipsa in venis corporis q̄ elongāt̄ a corde. Et vehementia q̇deꝫ sitis et angustia et inq̄etudo et inpatientia et alienatio et nausea et amaritudo oris: et siccitas labioꝝ et scisio eoꝝ et dolor capitis multipl̄cāt̄ in febribꝰ cholericis: et est natura in pl̄ribus eaꝝ ad siccitate̅ declinis: quonia̅ materiei motus est ad supiora: aut ad illud ad qꝺ apparet ꝺ corpe et cute.

¶ De tertiana absolute et noiāt̄ triteus. C. xxxv.

Paroxismus tertiane incipit in primis cū horripilatiōe vt punctura acus: deinde infrigidat et i̅cipit facer̄ rigore̅ difficileꝫ valde difficiliore̅ r̄liq̄s rigoribꝰ nō fr̄idū aut cum pauco frigore: et nō est frigus eius nisi pp ꝓfundatiōeꝫ caloris ad interiora ad pte̅ materiei: et inuenit sicut puncturas acuuꝫ. Et hic q̇deꝫ rigor cum vehem̄e̅tia sua est velocis sedationis: et tu ia̅ sciuisti ca̅m huius rigoris. Et fit rigor eius in tribꝰ diebus primis fortior et vehementior et in quartana econtrario. Et iteꝝ rigor incipit cū fortitudine: ꝺ inde lenitur paulatim et minuit̄ velocit̄: ⁊ in quartana econtrario. Et sudor multipl̄cat̄ i tertiana qū dimittit. Et fit vrina in ea rubea tendens ad igneaꝫ in qua non est ml̄ta grossitudo. Aut est nō pura et fit vrina eius cruda aut grossa. Et tertiāe cal̄itas ē saluior cal̄itate causōidis: et ꝙto ꝓlixiꝰ maꝰ ta̅git corpꝰ: n̄ addit̄ ifl̄atio imo qn̄ꝫ mīuit̄ ifl̄atio eiꝰ. Et in causonide addit̄ infl̄atio. Et accidentia que accidūt eis in tertiana sūt vigilie sine ꝑguitate in capite nisi inq̄busdaꝫ nō puris: et sitis et furor et ira et odia locutionis. Et est pulsus eiꝰ acutus velox ꝑ cōparatiōeꝫ ad r̄liquas febres: et non est equalis cōstrictionis: quonia̅ hu̅or debilitat eū et addit ei diuersitate̅ ap̄ statū: et diuersitas in eo est sub ea q̄ est i aliis cū duritie et est pulsus fortior in ea: imo diuersitas in eo nō est ꝫꝫ pl̄rimū. Nisi diuersitas ꝓpria cū febre et aliis. Et in principio q̇dē est necessariū vt coarctet pulsus vsqꝫ ad hora̅ dilatationis febris: et tunc cōfortat̄ et fit velox et frequens. ¶ Et eius diuersitas nō est multū supflua. Et qn̄qꝫ significāt ipsa̅ etas et cōsuetudo et regio et ars et forma et tp̄s et multitudo euentus tertiane in illa hora. Qū ergo cōponūt̄ due tertiane sūt ꝓxismi euenie̅tes oi̅ die. Qui ergo cōsiderat tertiana̅ ꝑ ꝓxismū errat in ea: imo oꝫ vt atte̅dant̄ significatiōes alie quas dicemus. ¶ Et patientibꝰ q̇deꝫ tertianaꝫ accidunt vigilie et amor solitudis: et multotiens sentiunt ebullitione̅ ap̄ eꝑ.

¶ Differentia inter tertiana̅ puraꝫ et non puram. C. xxxvi.

Pura est subtil̄ leuis cuius ꝓxismus consumit̄ a quattuor horis vsqꝫ ad duodeciꝫ horas: et nō addit sup eas multū. Et si addit additione multa: tūc est nō pura. Et est ꝭm pl̄rimū ꝑueniēs ad septe̅ horas et calefit in ea corpus velociter: et vides caliditate̅ ꝓcedere ex corpe et extre̅itates adhuc sūt fr̄e. et sil̄r pura n̄ addit qū n̄ accīt error .s. vii. piodos. Et qn̄qꝫ cōsumit̄ pp subtilitate̅ sue materie in ꝓxismo vno in quo accidit vōitus: aut ve̅tris solo mundificans. Et apꝫ digō in vrina in p̄rio die: aut in tertio aut in quarto aut in septimo. Si aūt addit sup septem piodos additione̅ pl̄rima̅: tunc est ꝺ gener̄ nō pure. Et sil̄r si ꝓlongatur spatiuꝫ sui rigoris: et ē additio suoꝝ ꝓxismoꝝ. Et antecessio eoꝝ ad inuice̅ ꝭm ordine̅ ꝭuante̅ ꝓportiones sil̄es. et in nō pura ē illud diuisū nō rectū. Et sil̄r qn̄ assimilant̄ ꝓxismi ꝭm terminū vnū et r̄liqua signa elongationis febris etia̅ sūt ꝺ illis q̄ scis. ¶ Et qū vides principiū cū rigor̄ ꝭm ꝙ determinauimus et statum cū sudore exuberante tunc nō dubites quonia̅ ip̄a sit pura. Et in pura q̇deꝫ est qū ea̅ hn̄s bibit aqua̅ ordei ꝓcedit qꝺ est i corpe eius cū vapore hu̅ido quasi ipse velit sudare et qn̄qꝫ sudat. Et cū nō pura inuenit̄ ꝑguitas pl̄rima in capite et extensio ⁊ ꝓlōgat

rigor donec puenit ad vigintiquattuor horas aut triginta horas vsq3 ad horã suã: et tepescit donec cõplet̃ quadragita hore: et p q̃titatẽ additiõis porxismi sup xii. horas est eius elõgatõ a puritate. ¶ Et in tertiana q̃dẽ nõ pura tardat̃ appitio digõnis ꝛ nõ appz in forma offuscatõ neq3 extenuatõ: et fortasse nõ erradicat̃ cũ sudor̃ copioso et fortasse non incipit cũ rigore et nõ est calĩtas cuz multa fortitudie: nz est augmẽtũ ei9 equale: imo ẽ quasi ip̃a addat̃: dinde ꝓcedit et minuit̃. Et accñtia seua minorant̃ in ea.

¶ Tertiana continua. C. xxxvii.

Cognoscit̃ p vehemẽtiã poxismoꝝ tertiane: ꝛ p vehemẽtiã accñtiũ tertiãe. Et ap̃ Gal. q̃dez qñ sãguis putrefit fit de hoc genere et d̃ eo fiet s̃mo post.

¶ Cura tertiane pure. C. xxxviii.

Oportet vt ĩmẽoreris ill9d q9d d̃dim9 tibi de radicibus ĩ curatiõe febriũ de solõne vẽtris et cibo et in oĩbus capl̃is et fabrica sup ill9d. Et tu q̃dẽ nõ auscultes s̃monẽ ei9, q̃ cõcedit ĩ pr̃icipio solutiã fortia et myrobalãos ꝛ his sil̃ia: nisi ill9d q9d dixius. Immo oz vt ꝓperes ĩ primis et lẽias lẽitate quadã cũ eis q̃ dixius illic: sicut sũt tamarindi q̃titate. xl. ʒ. q̃ ĩfũdat̃ in aqua cal̃a ĩ nocte et colẽt̃ et ꝓiiciat̃ desup siracost aut ter̃niabin aut aq̃ duoꝝ g̃natoꝝ: et sicut decoctio lubleb cũ tẽreniabin et passul̃ ẽucleatis: aut ĩfusio prunoꝝ cũ tereniabin aut siracost aut sirup9 viol̃. et viole cõdite. ¶ Et fortasse facit mucilago psilij cũ q̃busdã sirupis sicut ẽ sirup9 prũoꝝ lubricitatez et lenificationẽ et cũ decoctione lẽtiũ cũ lubleb. ¶ Aut clisteria lenia sicut est clistere cuz decoctione altee et iuiube et sebestẽ et radice lilij et ol̃o viol̃ et succo sicle et baurac s̃m modũ quẽ scis. Et ill9d qñ necessitas tangit ad ip̃az. Rectũ naq̃z ẽ ne in potu det̃ q9d est sicut sorbitio ordei: neq3 ei sil̃e neq3 cibi: nisi natura iã lenificata. Et si vẽtris sol̃o in pr̃icipio in febre tertiana pura mĩoris sit malitie q̃ eius simile in alijs: licet sit ei9 malitia iteꝝ maxia. ¶ Et qñ est possibile vt phlebotomes vsq3 ad tres piodos fac: et sil̃r qñ times q̃ sit egritudo furiosa et facis ill9d: erit ill9d q9d accidit de errore si accĩt minus q̃ ali9d. Et oz vt nõ moueas in die poxismi aliq̃d: nisi pp necessitatem et nõ cibes nisi ap̃ cõdiciones p̃dictas aut ꝓuoces vrinã cũ emulsiõe sẽinũ.

¶ Et oz vt supueniat ei poxism9 dũ ẽ fãclicus: et nõ ẽ in stõ eius aliq̃d: ĩmo oz vt sũat in potu sirupuz acetosũ oĩ mãe: et post duas horas aquã ordei ĩ die ĩ q̃ nõ est poxism9. Et sirup9 q̃dẽ acetos9 post poxismũ ẽ cõueniẽs: et sil̃r põer̃ pedes in aqua fr̃a ad attrahẽdũ r̃siduũ caloris. Et ego magis diligo vt sit ĩ sirupo acetoso ꝓprie ĩ postrẽis emulsio sẽium fr̃oꝝ p̃dictoꝝ et ãte poxismũ p tres horas aut quattuor: et det̃ in potu iteꝝ post poxismũ aqua or. Et qñ necessaria ẽ subtiliatõ regĩs det̃ in potu sicut aq̃ g̃natoꝝ et aquã melonis indi et his sil̃ia et g̃datim fiat ei9 regĩen s̃z modũ p̃dictũ et quotiẽs appiquat stat9 subtiliet̃: et ĩ dieb3 primis cibet̃ cũ kist ordei et pãe trito cũ aqua fr̃a aut sicut ẽ aut emulctum ex eo q̃ fit ex lacte acetoso et lẽtib9. ¶ Et qñ cibus acetat ĩ stõ nõ det̃ in potu d̃ aqua ordei q̃ non est val9d subtilis aliq̃d: et si necessariũ fuerit dar̃ ip̃m in potu confortetur paꝝ cũ decoctiõe radicis apij. Si aũt stõus fuerit fr̃ior illo et febris nõ magna et nõ pura ponat̃ paꝝ pipis s̃m cõsiliũ. Hippo. ¶ Q9d si signa significauerint q̃ crisis est ꝓpinqua: tunc sufficiat ei aqua ordei et aqua g̃natoꝝ dulcis et muzi et sirupus acetosus. Et fructus q̃dez q̃ diligũtur eis sunt g̃nata dulcia et muza. et pruna mat̃a et in matura. melon v̇o indus est res maximi iuuamẽti cũ hoc q̃ ip̃e soluit: et ꝓuocat et frangit vehemẽtiaz caloris et facit sudare et fortasse nõ nocet nisi paꝝ: et ex oleribus cucurbita et cucumer et alkhebedi et lactuca. ¶ Et scias q̃ intentio in eo quo cibant̃ patientes tertianaz: aut est hũectatio sicut datur eis in fine de extremitatib9 althaiẽgi et de testiculis galloꝝ et cerebellis hedoꝝ cũ q̃b9 nõ est nausea et vitell̃ ouoꝝ aut est infr̃atio et hũectatio sil̃ sicut ĩ kist ordei. ¶ Et nõ vltimes in ifr̃atione multa et ꝓprie in pr̃icipio nisi inuenias inflãmationem vehemẽtez aut timeas cõv̇siõez ei9 ad causonidem et cõtinuã. Q9d si cõsequatur crisis et videris digõnẽ in vrina et est sedimẽ laudabile q9d cognouisti tunc si excusat bene est: et si ñ cura tũc cũ eo quo iuuat̃ natura ex ꝓuocatiõe vrine aut sol̃one vẽtris aut vomitu aut fluxu sanguinis nariũ. Et nõ agas cõtra ip̃am in hoc. Q9d si nõ inuenis declinationez manifestam tũc euacua cũ sol̃one ventris. Nam d̃ illo est scamonee sexta. ʒ. i. in iulcb aut decoctio myrobalanoꝝ cũ tamarindis et tereniabin et passul̃ et radicibus et casia fistula s̃m q̃ sciuisti: et tibi in est vt cõfortes eas cũ fumoterre et sene ꝛ scãõea et de illis que cõueniunt eis tãtũ sunt trocisci de spodio solutiui. ¶ Descriptio.

¶ ℞ myrobalanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ pond9. ʒ. iiii zuccari tabarzet põdus. ʒ. xx. scamõee põdus sexte. ʒ. i. bibat̃ cũ aqua frigida et post ill9d curentur cũ ꝓuocatione. ¶ Et si fuerint illic caliditas supflua et ĩflãmatio maxia qũ iã euacuaueris eũ nõ erit ei malũ dar̃ in potu aliq̃d de extinguẽtibus fortibus de illis q̃ dicta sũt in regimĩe acute et fortasse conferũt ei empl̃a ex eis. ¶ Balneo v̇o oz ne ap ꝓximet nisi post digõnẽ. Post digõnẽ autez et ap̃ decliationẽ est ip̃m melior eis et ꝓprie cõsuetis: q̃uis error in intromittendo eos in balneo añ digõnẽ saluior est q̃ suuz sil̃e cũ alijs. Et oz vt sit balneuz eorum tempatũ boni aeris q̃ sit hũidus in quo sudẽt cũ facilitate: ita vt non ĩflãmẽt eoꝝ corpa et inungant̃ cũ ol̃o viol̃. et ros̃. cõquassato cũ aqua ꝛ nõ ꝓlõgent in eo morã: ĩmo egrediat̃ velociter: nam iteratio est eis cõuẽientior q̃ statiõis ꝓlõgatio: ꝛ si ap̃ exitũ infũdat̃ in aqua tepida stẽt in ea s̃m q̃titatẽ declinatiõis. Deinde qũ egrediũt tunc cõuẽit eis vt bibat̃ vinũ albũ subtile multa cõmistione pmistũ et coopiant̃ in locis suis: sudabũt enim sudore vehemẽti: et siq̃d residuũ fuerit digeret̃. ¶ Et post illud cibent̃ cibis infrigidantibus et hũectantibus et oleribus q̃ sunt illius modi. ¶ Et nõ timeas post d̃clinationẽ potar̃ eos vinũ pl̃rimũ cõmistũ.

¶ Uiũ eiz fractũ p cõmistõez cõfert q̃titas residui eius in r̃soluendo ill9d cuius necessaria est resolutio et succurrit aque penetranti cũ fortitudine sua ꝛ pmistione eius quod est in eo de calefactione pauca. Quar̃ infr̃iat vehemẽter et hũectat. ¶ Et si fuerint illic accidẽtia sitis et dolor capitis et vigiliaꝝ

⁊ alioꝝ iam tibi p̄teri͛jt eorū cura. Et qn̄ post crisim remanet aliquid caloris insepabil' tūc tibi sup est vt aministres sirupū acetosum cū succis diureticis: aut in quo decocta sunt seīna ⁊ radices diuretice. Et scias ꝙ cura tertiane cōtinue est cura tertiane interpolate: sed ē decliuior ad obseruatiōez dispōnū digōnis ⁊ ad infrigidādū cū sirupo acetoso facto cū semibus vt semīe citruli ⁊ semīe endiuie ꝓprie cōtritis: ⁊ post ip̄m post duas horas datur in potu aqua ordei ⁊ ad subtiliatiōem cibi et ad āmistrāda clisteria lenia in pricipio ⁊ ad ꝓuocatiōem: ⁊ oꝫ vt subtilient ⁊ nō sumāt in potu d̄ solutiuis in pricipio neqꝫ ap ꝓximēt alicui eoꝝ nisi eis que sunt sicut sirupus viol'. ⁊ aqua fructuum ⁊ non vtantur nisi clisteribus lenibus.

Cura tertiane nō pure. C. xxxix.

Res in quibus diuersificatur cura tertiāe nō pure sunt res in quibus cōicant febr̄s s̄c de licentia secūda. Et fortasse cōceditur illd̄ h̄ntibus purā. s. vt nō expectent plurimū declinatiōis: sed qn̄ꝫ expectāt digestiōez. Quoniā est ꝓhibitū in eis balneū: balneū enim facit descendere phl'a indigestū ꝓpter illd̄ qd̄ effunditur ad locū putredinis ⁊ pmiscet hūorē malū cū putrido ⁊ resoluit subtile ⁊ facit remanere spissum. Et qd̄ cibatō omni die iterū: aut ꝓpe cibatiōem est ex eis que illis nocēt: imo oꝫ vt cibētur vno die ⁊ alio die nō. Et sit in cibis eoꝝ qd̄ abstergat ⁊ calefaciat parū. Et vt sit cibatō in pricipijs egritudinis spissior q̄ꝫ sit in pricipijs pure: deinde ḡdatim pueniat ad subtiliatiōem fortē sicut est subtiliatō tertiane. Et vt sit infrigidatō minor. Et vt clisterizet̄ in pricipio clisteribus acutioribus. Et vt expectetur digestio in solutiōe ventris eoꝝ plus. Et vt sint in aqua ordei eoruꝫ virtutes digestiue ⁊ solutiue sicut est illd̄ qd̄ diximus in eo in cuius stomacho acetat aqua ordei: imo fortiores q̄ꝫ in illo. Fortasse eniꝫ necesse ē vt decoquātur in ea isopus ⁊ origanū ⁊ calamentū ⁊ spica s̄ꝫ cōpl'onē ⁊ sicla iuuatiua est eis. Et pmistō aque ciceris cū aqua ordei ⁊ in fine eius cicer ē iuuatiuū eis. Et oꝫ vt cōsideret̄ ꝓpinquitas nō pur̄ ad purā ⁊ elōgatō eius ab ea: ⁊ s̄m illd̄ diuersificetur inter curā eius ⁊ curā pure. Qd̄ si fuerit valde ꝓpinqua pure tūc diuersifica inter eas diuersificatōe pua. Et qn̄ videris vrinas eoꝝ grossas tūc phlebotōa ⁊ qn̄ phlebotōaueris nō indigebis clisteri. Et scias ꝙ nō est res magis iuuans eos q̄ꝫ vōitus post cibum. Et de solutiuis ī pricipijs eius que sunt ꝓpinquiora equalitati ē aqua algeleniabin decocti ⁊ sirupus acetosus. Et fortasse ponemus in eam casiam fistulam. ⁊ fortius illo est vt ponas in ea virtutem turbit. Et clisteria in principio sunt magis dilecta q̄ꝫ solutiua alia. Et sūt clisteria in quibus est virtus albasce ⁊ camemille et sicle ⁊ cartami ⁊ viol'. ⁊ sebesten ⁊ ficus ⁊ odor turbit. Et ex eis est casiasi. ⁊ oleū sisaminū ⁊ baurac: ⁊ fortasse indiget̄ vno istoꝝ s̄m elōgatiōem febris a pura. Adiuuantia aūt ad digestiōez sūt sicut sirupus acetosus pmistus cū aliq̄nto de algeleniabi: aut sirupus acetosus de radicibus. Et post septimū sicut decoctō apsinthij: est eniꝫ iuuatiua subtiliatiua materiei ⁊ cōfortatiua stōi. Et similiter aqua fēiculi ⁊ aqua apij cū sirupo acetoso. Et si ptrāsit. xiiij. tunc nō est malū dare in potu trociscos ros'. minores. Si aūt egritudo ꝓlongatur nō inueniemus excusatiōem quin demus ea q̄ sunt sicut trocisci de eupatorio ⁊ decoctō eius ⁊ calefactō partiū hypocōdrioꝝ est huius generis. Et emplastratio mirach eoꝝ iterū cū eis que digerunt ⁊ maturant ⁊ mollificāt tensiōez qn̄ venerit illic. Quū ergo scieris ꝙ digō iam aduenit tunc eua eua ⁊ ꝓuoca ⁊ non cures. Et de eūonibus bonis eis est vt sumant hiere picre. ℥. v. succi lactuce ⁊ eupatorij amborū. aā. ℥. iii. semis apij myrobal'. citri. kebuloꝝ. aā. ℥. v. turbit. ℥. vii. fiant pill'e ex eis cū aqua apij. ⁊ sit dosis eius. ℥. ij. Et de illis est decoctō bona inuentiōe nostra. ℞. eupatorij apsinthij myrobal'. kebl'orū. aā. ℥. v. semis melonis semis cucūeris ⁊ citrul'. semis apij polypodij suchaha bedeoard oīuꝫ. aā. ℥. x. turbit. ℥. i. casie fist. ℥. vi. passulaꝝ enucleatarū. ℥. xx. ficuū. x. numero sebesten nūero. xxx. geleniabin facti cū ros' persicis pōdus. ℥. xv. decoquant̄ oīa s̄m descriptiōez huius. Et sumat̄ de ea cādus magnus in qua posita sit siliqua. i. scamonee. Fortasse necessaria est medicina fortis vno modo: debilis alio modo. Eius v̄o fortitudo est s̄m hoc ꝙ ipsa eūat hūorem viscosuꝫ sed ipsius debilitas est s̄m hoc ꝙ ipsa nō eūat pl'im vice vna imo possibile est vt fiat gradatio in ea quare eūet hūorez cuius eūo est necessaria multis vicibus ut nō destruat virtutēz. Et hec medicina est que pōt subtiliare ⁊ aggregare ⁊ soluat paꝝ eius ⁊ soluat pl'm eius sed paꝝ paꝝ ex malo ⁊ pl'm pl'm ex malo. De decoctōibus vero paꝝ fortasse non facit aliquid. Et huius q̄dem medicīa est vt sumatur turbit q̄ntitas. ℥. ʃ. ⁊ plus s̄m necessitatez ⁊ scamonee ꝓprie altūsugi. i. aut supra id ⁊ cōficiat̄ cū geleniabiꝫ predicto ⁊ bibat̄ aut sumat̄ de agarico ⁊ scamonea s̄m hanc cōpositiōez ⁊ cōficiatur cū geleniabiꝫ predicto ⁊ bibat̄. Aut ponat̄ in succo rosarū recentiū cuius q̄ntitas sit. ℥. i. ⁊ bibat̄ aut in sirupo ro. ⁊ bibatur.

De febre causon ⁊ est illa que noīatur faricos. C. xl.

Causon est s̄m duos modos. Aut enim causon est chol'ica ⁊ est causa in ea ml'titudo putredinis: aut intra venas corpis totius: aut in venis que sequnt̄ partes cordis ꝓprie: aut in venis partiū oris stomachi: aut in epe: aut phl'atica ⁊ fit ex phl'ate salso putrefacto in venis q̄ sequnt̄ ptes cordis sicut dixit hippo. in epidimia: ⁊ non fit phl'a salsuꝫ sicut sciuisti nisi ex aquositate phl'atis cū chol'a acuta. Est ergo chol'a que putrefit aquositas pmista aquositati pl'ime. Et quoniā causon vehemētiora habꝫ accidētia q̄ꝫ tertiana opꝫ ut sit breuioris spatij q̄ꝫ ipsa. Et senibus q̄dem paꝝ accidūt febres causonidis. ⁊ qn̄ accidunt eis pereunt quoniā non fiunt in eis nisi causa valde forti. Amplius eoꝝ virtutes sunt debiles. In iuuenibus aūt ⁊ pueris pl'imuꝫ accidūt ⁊ est ī infantibus leuior ꝓpter hūiditatez eoꝝ. Et qn̄qꝫ est in eis cū ꝓfundatōe somni ꝓpter eleuatiōem vapoꝝ ad caput. Et hippo. q̄dem dixit ꝙ si alicui accidit in febre causon tremor tunc pmistio mentis resoluit ab eo tremorē. Et est simile ut sit illud quoniā

Fen. i. T. 2.

cerebꝝ calefit valde ⁊ calefiunt nerui ⁊ eſt ſimile
vt ſit cauſon ⁊ ſit pmiſtio mẽtis ⁊ reſoluat̃ ab eo
per tremorẽ ꝑpter expl'ſiões materieꝝ ad neruos.
¶ Et plimũ q̇dem conſumit̃ cũ vomitu ⁊ ſol'one
uentris aut ſudore aut fluxu ſanguinis narium.

¶ Signa. C. xli. DE SIGNIS CAVSONIS.

S Igna eius ſunt inſepabilitas ⁊ occultatio
tempoꝝ ⁊ vehemẽtia accidentiũ ex aſpi-
tate lingue ⁊ ex citrinitate eius in primis
⁊ ex nigredine eius ꝑo. Et ex retentõe ſudoris niſi
ap̄ criſim. Et vehemẽtia ſitis ¶ Inquit Hippo. niſi
accidat tuſſis parua accidẽtalis ſedat̃ ergo illa ſitiz.
¶ Et videt̃ vt ſit vehemẽtia ſitis eoꝝ ꝑpter cau
ſam pulmonis ergo q̃ñ mouet̃ tuſſis parua hũectat̃
p id qđ currit ad ipſuz ex carne molli. ¶ Et calidi
tas in cauſone q̇dem ꝑm pl'm non eſt ita fortis in ex
terioribus ſicut fortitudo eius in interioribus.
¶ Et eſt cõfractio in ea leuior ꝙ in aliis. ¶ Et in ſcã
q̇dem ex chol'a fortia fiũt accidẽtia mala ex vigilijs
⁊ inquietudie ⁊ aduſtione ⁊ pmiſtiõe mẽtiſ ⁊ fluxu
ſanguinis nariũ ⁊ dolore capitis ⁊ pulſatiõe tẽporũ
⁊ ꝓfunditate oculoꝝ ⁊ ſol'e ventris cũ chol'a pura ⁊
caſu appetitus. ¶ Et q̃ñ accidit infãtibus abhorrẽt
mamillã ⁊ non recipiũt eã ⁊ corrũpit̃ illud qđ ſu-
git̃ de lacte ⁊ acetat̃.

¶ Cura cauſonidis. C. xlij.

E St cura tertiane pure. Et qum indigent
euõne ſicut cũ illis q̃ dicta ſunt tunc feſti-
natio eſt melior. ¶ Complemẽtũ v̇o eſt
apud digeſtões. Et non ꝓhl'omet̃ fortaſſe enĩ inflã-
bit eos ⁊ fortaſſe iuuabit eos ſi fuerit illic turbidi-
tas ⁊ rubedo. ¶ Ueꝝ indigent ſubtiliatõe ⁊ regie
vehemẽtiore ⁊ ĩfrĩdatiõe actu eius qđ ipi ſumũt.
¶ Et q̃ñ times caſuz virtutis eſt neceſſariũ cibare
eos q̃uis non appetat̃ ⁊ ꝓprie in eo ex quo reſolui
tur res pl'ima. ¶ Multotiẽs enĩ aduenit eis boliſ-
mus ꝓpter priuatõem ſenſus ⁊ indigẽt lenificatiõe
in principio fortiori ⁊ curatõibus febris acute pre
dictis ꝑm omnes ſp̃es narratas. ¶ Et q̃ñz conueni
ens eſt vt dormiat̃ apđ tẽporẽ paruũ febris ſuper
aquã tamaridorũ. ¶ Et q̃ñz ponit̃ ĩ ea paꝝ cãfore.
¶ Et diligit̃ eis ſirupus acetoſus. aut emulſio ſeis
portulace aut emulſio ſeis endĩe ⁊ melon alkĩn eſt
bonus valde ¶ Et ſit cõtentus potatõe aque frĩe
ꝑm ꝙ diximus illud. ¶ Si aũt non fuerit qđ ꝓhi-
beat det̃ in potu de ea etiã vſqz ad ſacietatẽ. ¶ Et
fortaſſe aduenit eis pmiſtio mẽtis ⁊ obliuiſcunt̃ pe
tere aquã quar̃ oportz vt ſorbeant de ea paulatim
ſorbitões pl'imas ⁊ ꝓprie in eo cuius linguã vides
ſiccã. ¶ Et cura accñtia eius ſupflua cũ eis que di-
ximus ĩ capl'is ſuis. ¶ Et oz vt caueat̃ in eis ſuper
fluitas ſanguĩs nariũ eſt enim de eis in q̇bus magni
ficat̃ timor apud eos. ¶ Et oz vt obꝑuet̃ anhelitus
eoꝝ ⁊ non dimittas ꝑtes pectoris ſpaſmari. ¶ Et
oportz vt obſerues capita eoꝝ cũ aceto ⁊ oleo roſ'.
⁊ ſandal'. ⁊ aqua ro. ⁊ cãfora ⁊ his ſil'ibus. Et em-
broces cũ decoctõibus in q̇bus decocta ſunt ea que
diximus ¶ Et q̃ñ fortes ſunt in eis vigilie tunc
cura eos ¶ Et non eſt malũ ut in potu des ſirupũ
de papauere ẽt ⁊ ſi ſit de nigro ĩ huius diſpoſitiõe.
Et in fine eius da in potu trociſcos q̇ conueniũt eis
ſicut ſunt trociſci de canfora ¶ Et in illa hora cõ
uenit eis ſirupus acetoſus cum emulſione ſeminis
cucumeris ⁊ ſeis endiuie ⁊ ſeis portulace de vno
quoqꝫ eoꝝ ſit pondus. ℥. ij. Et ſirupi acetoſi ſit põ
dus. ℥. xxv. vſqꝫ ad. xxxv. ꝑm ꝙ videt̃. Et ſi fu
erit illic ventris ſolutõ tunc dentur trociſci de ſpo
dio cõſtrictiui. Trociſci boni. ℞. ſpodij ro. añ. ℥.
ij. ſ. croci ſextã. ℥. i. ſeminis portulace ſemis endi
uie añ. ℥. iij. ſemis cucurbite ſemis cucumeris añ.
℥. ij. ſandaloꝝ. ℥. i. ſ. ſucci liq̇ritie amili añ. ℥. i. cã
fore ſextam. ℥. i. ſ. ⁊ doſis eius ſit. ℥. i. Et iterum
roſ'. ℥. iiij. ſe. melonis citrul'. cucumeris ⁊ portula
ce oĩuz añ. ℥. ij. croci tertiaz. ℥. i. canfore ſextã. ℥.
i. gũmi amili dragagãti ſucci liq̇ritie añ. ℥. i. doſis
eius. ℥. ij. Et q̃ñ declinat egritudo manifeſte tunc
non eſt malũ vti balneo cuius aqua declinat ad fri-
gus. ¶ Et illi in q̇bus magis diligit̃ balneũ ex eis
ſunt quoꝝ febris eſt ex ꝓhl'ate ſalſo.

¶ De febre ſanguinis. C. xliij.

O Pinatus eſt Gal'. ꝙ non fit febris ſanguĩs
a putredine ſanguinis. Nam ſanguis quz
putrefit fit chol'a ⁊ non eſt ſanguis ſit er
go tunc febris chol'ica non ſanguinea ⁊ ſit cauſon p̄
dicta ⁊ tertiana ⁊ curat eã cum illa cura. ¶ Hic v̇o
ꝑmo eius eſt cõtrarius ꝑmoni Hippo. ⁊ cõtrarius
ei qđ eſt cõueniẽs. Et pl'imuz q̇dem erroris eius ẽ
in ſermone eius q̃ñ putrefit ſanguis fit chol'a. Iſte
eniz ꝑmo facit opinari duas intentiões quaꝝ vna ẽ
ꝙ q̃ñ putrefit ꝑuenit ad hoc vt fiat poſt putrediẽz
chol'a. Et ꝑa ꝙ quãdo putrefit tunc fit chol'a Sicut
dicit̃ ꝙ lignũ quãdo calefit fit cinis. ¶ Conſidere-
mus itaqꝫ in vnaquaqꝫ duaꝝ ꝓpõnũ ¶ Intellectus
v̇o primus ẽ corrupte acceptiõis tribus mõis quoꝝ
primus eſt ꝙ ſanguis q̃ñ putrefit cõuertit̃ ſubtile
eius ad chol'am malã ⁊ ſpiſſuz eius ad ml'iaz non er
go cũ totalitate ſua fit chol'a ¶ Et ꝑs eſt ꝙ illud fit
poſt putredinẽ ⁊ noſtra cõſideratõ eſt in diſpõe pu
tredinis. ¶ Et tertius eſt quoniã poſt illud fit chol'a
⁊ non ſcimus an in ea ſit putredo an non. nã pl'ime
res putrefiunt ⁊ ſepat̃ ex eis ſubtile ⁊ ſpiſſuz ⁊ non
eſt in ſpiſſo neqꝫ in ſubtili putredo quoniã non eſt
neceſſariũ vt ſit putriduz id qđ generat̃ a putrido
fit enĩ ex putredine qđ non eſt putridũ. Et ſi gene
ratio eius a putredine faceret putrediẽz eius neceſ
ſariã oporteret ut ſpiſſuz cinerulentũ iteꝝ eſſet pu-
tridũ. Eſſet ergo illic febris ml'ica iterũ hoc ergo ẽ
illud qđ facit eſſe neceſſariũ expoſitõ eius qđ pri-
muz intellectuz ẽ ¶ Quod uero intelligit̃ ꝑo eſt mẽ
datiũ quoniã putredo eſt uia corruptõis. Et putre
do q̇dez non habet tẽpus. Et cõuerſio ſanguinis in
chol'am non fit niſi in tempe. Et putredo q̇dem eſt
corruptio accñs ſanguini ⁊ eſt ſanguis ſicut accidit
ꝓhl'ati ⁊ eſt ꝓhl'a ⁊ non chol'a neqꝫ ml'ia niſi cõuer-
tat̃ poſt illud cũ cõplemento putredinis. ¶ Ueruz
veritas ſana eſt ſermo Hippo. ꝙ ex ſanguinis pu
tredine generat̃ febris. ¶ Dicamus ergo nũc ꝙ fe
bris ſanguinis eſt febris putredinis ⁊ febris calefa
ctõis ⁊ ebullitõis quã noĩauit Hippo. ſinochuz con
cluſuz ſine alijs. Et pl'imũ ebullitõis eius eſt ex op
pilatõe ſuffocante calitatẽ ¶ Et q̃ñqꝫ fit a cauſis alijs
q̃ vehemẽtes fiunt ſupra vehemẽtiã febris ephi-
mere ⁊ noĩat̃ ꝓfundi ſomni fortis ⁊ eſt de ſumma
febriũ q̃ ſunt inter febres putredinis ⁊ febres ephi
meras. que differt a febribus ephimeris ꝓpterea
ꝙ calefactũ primũ in ea ẽ hũor ⁊ differt a febribus

DE SINOCA CONCLVSA:

putredinis quoniaꝫ non est ei putredo ⁊ est febris acuta non febris ephimera neqꝫ febris ethica neqꝫ febris putredinis. Et mltotiens qdem pmutat ad febrē putredinis aut febrē ethicā. Et mltotiēs qdē facit eā currere Gal. cursu febriuꝫ dici. Et videt Gal. ꝙ febris sanguis non cōponit cū reliqs febribus quoniā putredo in sanguine est cōis omni humori ⁊ in hoc est cōtradictō qbusdam intentiōibus suis in quo non est necesse plongare smonē quoniā non iuuat cū eo medicus. Et causa qdeꝫ huius febris est replō ⁊ oppilō ⁊ multitudo exercitij ⁊ proprie non cōsueti ⁊ dimissio cūois deinde vsus exercitij laboriosi. Et qñqꝫ facit putredinē in eo multā aquositas sanguinis ex comestiōe fructuū aquosoꝝ quare cōuertit ad putredinē. Et multitudo hūoris crudi in eo est ppinqua quare pparat ipsuꝫ ad putredinē sicut qui generat ex cucumere ⁊ alkethed ⁊ piris ⁊ similibus. Et hec qdeꝫ febris est cōtinua q̄ non tepescit ppter cōitateꝫ materiei ⁊ eius adherētiaꝫ vsqꝫ ad crisim aut morteꝫ. Et eius spēs sunt tres quaꝝ saluior est epaugmasticus quoniā resolutio in eo est maior ꝙ putrefactio incipiēs cū difficultate ⁊ non cessat diminui. Deinde est hōtenus ⁊ fortasse silatur. vij. diebus ⁊ nequior eoꝝ ē augmasticus quoniā resolō in eo est mior ꝙ putrefactio. Et eius crisis est vsqꝫ ad septimū sm plurimum ⁊ eius cōsumptō est cū euōne aut sensata aut isensata. Et qñqꝫ pmutat ad causonidem ⁊ ad sirsen ⁊ qñqꝫ pmutat cū infriatōe plima ad lethargiā ⁊ quādoqꝫ pmutat ad variolas ⁊ morbillū. Et qñqꝫ accidit in ea pfunditas somni ⁊ inflatio ventris ex qua pueniit sicut vox tympani ⁊ non deponit eā vētris solutio cū rarificatōe ⁊ qñ solō ventris non valet deinde egredit asaf uiridis lata proprie est de signis mortis.

Signa. C. xliiij.

Signa febris sanguinee sunt adherētia febris ⁊ rubedo faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ inflatō uenarū ⁊ tempoꝝ ⁊ replō cōpleta absqꝫ rigore ⁊ non est sudor nisi apud crisiꝫ. Et mltotiens associat ei pruritus in naso ⁊ in loco colli in quo ponunt ventose ⁊ cōstrictio in anhelitu. Et mltotiēs accidit eis pfunditas somni ⁊ difficultas smonis ⁊ ē malū ⁊ silr apa gutturis ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ ⁊ vue ⁊ cursus lachrymaꝝ. Et calitas eius ē plima ppter hūitateꝫ vaporosaꝫ ⁊ lachrymalē non exiccataꝫ sicut in causonide ⁊ pulsus eius est magnus leuis plenus velox frequens valde diuersus non plurime diuersitatis ⁊ est mioris diuersitatis ⁊ velocitatis ꝙ in causonide ⁊ non est calitas eius in termio causonidis ⁊ tertiane fortis. Et illius q̄ ex ea est a putredine calitas ⁊ accidētia sunt vehemētiora ⁊ cura eius est difficilior ⁊ magis silis cū causonide.

At vo subtilitas sanguinis ⁊ grossitudo cognoscunt ppter illud qd egredit de eo. Et sinocha feruida est res magis silis in principio sui febri ephimere veꝝ calitas eius est parue mordicatōis ⁊ lesionis ⁊ inuenit ex ea inflatione ⁊ disniā ⁊ est plim impressionis eius prope cor. Putrida vero est equalis ⁊ similis equali sm plim. Signa aūt pmutatōis eius sunt cuiusqꝫ eoꝝ ad qd pmutat vt pfocatōis et apa tum gutturis ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ. Et tu iaꝫ sciuisti ea. Et signa variolaꝝ scies ⁊ signa sirsen ⁊ doloris capitis ⁊ pmistionis mētis ⁊ altoꝝ iam sciuisti. Signa vo longitudis eius sicut iaꝫ sciuisti sunt ex postpositōe signoꝝ digestiōis ⁊ tornatilitate faciei ⁊ diuersitate dispōis eius in spatio suo ex additōe ⁊ statōe ⁊ diminutōe ita ut sit quasi ipa sit tepida. Illd enim significat ꝙ sanguis est plenus hūore crudo.

Spatiū vo crisis eius significat apparitō signoꝝ digestiōis que si tardat vsqꝫ post tertiū ⁊ quartuꝫ non fit crisis in septimo. Et multotiens qdē fit crisis eius in quarto.

Cura febris sanguinis. C. xlv.

Intentio in curatione febris sanguinis est euātio plimi vsqꝫ ad sincopi ⁊ ingrossatio substātie sanguinis si fuerit subtilis vald aquosus ⁊ cholericus. Et infrigidatō eius ⁊ mundificatio ⁊ subtiliatō ipsius si fuerit grossus ⁊ supferit eger prius generatia sanguinis grossi ⁊ generatiua hūoris crudi ⁊ digestio materiei facientis febrem ⁊ eius resolō. Euo auteꝫ non est aliqua sicut phlomia ex manu in quacūqꝫ hora accidat ⁊ non expectat crisis neqꝫ digestio nisi sit replō nauseatiua tūc eni caue eaꝫ ⁊ remoue ipsaꝫ ꝙ si febris pseuerauerit tunc phloma. Et non cesses phlomare donec eger appinquat sincopi aut cadat in sincopi si corpus fuerit forte. Sincopis naqꝫ infriat cōplōnē forteꝫ. Et scias ꝙ phlomia ⁊ sumere in potu aquā friam qñqꝫ excusant ab infriatiōe alia. Et partitio quidē in ea est melior si non fuerit quod necessariā faciat festinatōeꝫ naꝫ fortasse erit in ea que ē infra appinquatiōem sincopis vltimatio ⁊ fortasse seqt phlebotomiā vltimā statim fluxus ventris cholericus ⁊ sudor queꝫ oꝫ omni hora abstergere donec cōtinuet fortasse eni saluabit cū eo. Et succurratur ei qd accidit de debilitate ⁊ sincopi cū cibo subtili ⁊ quiete. Et opꝫ ut pmittat lenificatō nate cuꝫ illis q̄ sciunt de illis que sunt sicut duoꝝ gnatoꝝ aqua. s. dulcis ⁊ muzi vsqꝫ ad terminū ⁊ siracost ⁊ tamaridi ⁊ collyria leuia de qbus diximus. Et qñqꝫ ē necessariū apud digestiōeꝫ euāre cū eis q̄ sunt sicut myrobal. ⁊ fumus terre ⁊ casiafi. ⁊ his silia de illis que sciuisti. Qd si dispō non tollat phlomiā in manu phlomet vena que est in cornu frontis aut ponant ventose. Si aūt non prepat aliqd eoꝝ ⁊ hoc ppter accns qd phibet tunc fac solōneꝫ vētris sm modū qui est in causonide. Et regimē sit in eis q̄ apiunt ⁊ incidūt ⁊ sedant ebullitōeꝫ. Et si acciderit ex phlomia sicopis ciba cū pane ⁊ aqua acre ste. Qd si accidat fluxus sanguis nariū p se non abscidat nisi qū appinquauerit sincopis. Sanguis vo ingrossatio fiat cū eis que sunt sicut rob iuiubaꝝ ⁊ est vt decoquant. c. iuiube cū lb. v. aque donec remaneat tertia ⁊ inspisset cū zuccaro ⁊ qnto plus minorat zuccaꝝ tanto est melius. Et lentes iteꝝ pprie ppate cuꝫ aceto acetoso forti sunt huius generis. Et caue ne des in potu rob iuiubaꝝ aut corpus lentiū materia exñte grossa. Eius vo infriatio fit cū eis que sunt sicut aqua lentiū infriata. ⁊ aqua lactuce infriata ⁊ sumere in potu aquā frigidā si non fuerit qd phibeat ⁊ fortasse sumitur in potu donec tremere faciat ⁊ satiet forsitan. n. sanat eū. Et qñqꝫ pmutat febris ad phlaticā ⁊ curatur cū trociscis de rosis ⁊ silibus. Et hec qdē cura ē quoꝝdaꝫ antiquoꝝ ⁊ sequti sunt eā qdā modernoꝝ

Dare autē in potu aquā ordei est curatio cōferēs ei sed cū lenitate nate. Et melior horaꝝ ad hoc est hora vehemētis ebullitōis ⁊ angustie ⁊ inflatōis ⁊ frequētie pulsus cordis. Et scias ꝙ esse cōtētus infrīatiōe ⁊ dimittere phlōmiā ⁊ ventris solōnē addit in oppilōne ⁊ coarctatōe. Quare addit̄ putredo ⁊ calītas in reliqua dispōe. Mundificatō enim fiat cū eis que sunt sicut soluētia cholāꝫ fm̄ respon sionē necessitatis virtutis ⁊ debilitatis cū digerentibus hūorē crudū quoniā fortasse ipsa est causa ī putrefactiōe sanguinis ⁊ in fine eius da ei in potu q̄ sunt sicut trocisci de cāfora ⁊ trocisci de spodio et da ei in potu. Isti etiā trocisci sunt boni. ℞. spodij. ʒ. iij. semis portulace. ʒ. v. sēis cucumeris. ʒ. iiij. sēis cucurbite. ʒ. vi. gūmi ⁊ dragagāti ⁊ amili oīuꝫ. an̄. ʒ. iij. succi liq̄ritie pondus. ʒ. vij. fiat ex eis trocisci. Descriptō alia ⁊ ꝓprie apud debilitatē epatis. ℞. rosaꝝ. ʒ. iij. succi berberis. ʒ. ij. seminis cucumeris ⁊ melonis ⁊ citruli ⁊ portulace ⁊ spodij oīuꝫ an̄. pōdus. ʒ. i. gūmi ⁊ dragagāti ⁊ amili oīuꝫ. an̄. ʒ. ſ. rauedsceni ⁊ croci ⁊ canfore oīuꝫ an̄ pōdus quarte. ʒ. i. fiāt trocisci. Cibi v̄o sint illi q̄ fiunt ex iuiubis ⁊ illi qui fiūt ex lentibus cum aceto ⁊ granatis ⁊ sumach. Et si sit aliquid eoꝝ cōstrictō cuius timeat̄ frangat̄ cū siracost ⁊ prunis et cū eo quod fit de cucurbita ⁊ cū herba acetosa. Et eiꝰ fructus sit pira de sceni ⁊ ḡnata ⁊ mala d̄ sceni. Et eius olera sit cucūeres ⁊ cucurbite ⁊ alkebethed ⁊ endiuia ⁊ olus benedictū ⁊ acetosa ⁊ coriandrum ⁊ que sunt eis silīa. Et si accidat dolor capitis aut pulsus cordis aut vigilie aut ꝓfunditas somni aut fluxus sanguis nariū supfluus destruens virtutem ⁊ alia de accidentibus suis: cura cum eis que docuimus te in loco suo.

De febre phlātica. C. xlvi.

Sciuisti ꝙ febris putredinis phlātis qñq3 est poxismalis. Et quādoq3 est insepabilis ⁊ sciuisti causaꝫ in hoc. Et sunt ei hore sicut reliq̄s febribus. Et mior horaꝝ sui principij fꝫ plimū est. xviij. dieꝝ. Et eius erradicatō ī plibus est intra. lxiiij. dies. Et saluior eaꝝ est illa que est mūdoꝝ tempoꝝ ⁊ p̄cipue illa que est mlti sudoris sigt enī subtilitatē materiei ⁊ paucitatē eius ⁊ raritatē corpis: longior ergo ptiū huius egritudinis est augmentū q̄uis eius declinatō iteꝝ sit longior declinatōe tertiane plimū. Et phla q̄dē putriduꝫ qñq3 est vitreū ⁊ qñq3 est acetosuꝫ ⁊ qñq3 est dulce ⁊ qñq3 est salsum ⁊ tu iam sciuisti quō ex salso fit causon. Et plimū q̄dem accidit febris phlātica hūis ⁊ quietis ⁊ senibus ⁊ infantibus ⁊ patiētibus nauseatiuā sacietatē ⁊ exercitantibus ⁊ balneātibus se sup replōnem ⁊ habentibus eructuatōeꝫ acetosam ⁊ habentibus replōeꝫ ⁊ patientibus descensuꝫ hūoris ⁊ fit catarrus ad stomachū q̄ putrefit ī eo. Et paꝝ quidē eūatur a lesione in ore stomachi.

Et scias ꝙ cū omni febre cū qua est frigus constringit̄ pulsus ⁊ minorat̄.

Signa phalītice piodice. C. xlvij.

In illa q̄dem in qua causa est phla vitreū aut acetosuꝫ frigus multiplicat̄ valde ⁊ rigor in vitro est vehemētior. At frigus non incipit in ea subito īmo paulatim in extremitatibus: deinde pueniūt ad hoc vt fiant sicut nix que non calefiūt nisi cū difficultate neq3 calefiunt subito neq3 fm̄ gradatōem cōtinuaꝫ imo paulatiꝫ cuꝫ reditu frigoris ⁊ fortasse cōmiscet̄ frigori eius in principio rigor. Fit ergo frigus ꝓpter illud qd̄ nō putruit ⁊ horripilō ꝓpter illud qd̄ iam putruit ⁊ maius frigus eius ⁊ ipsius rigor sunt in piodis status. Et q̄dem febris non est ex materia q̄ faciat pūctionē ita vt sit causa rigoris in via expulsiōis. putredo naq3 eius est putredo rei leuis ⁊ incipit cum grauitate ⁊ ꝓfūditate somni. Et mltotiens incipit in poxismis primis sine frigore ⁊ neq3 ē rigor imo postponit̄ vsq3 ad tempus ⁊ fortasse erit frigus et non erit rigor. Et multotiēs incipit cū sincopi et non fit. Et in hac q̄deꝫ egritudine multiplicat̄ sincopis ꝓpter debilitatē oris stomachi ⁊ casuꝫ appetitus ⁊ priuatōem alistimbre q̄ est fundamētū materiei nutrimenti ⁊ virtutis. Illaꝫ v̄o que est ex phlāte salso seq̄tur horripilō ⁊ non fit vehemens frigus eius. Illā aūt que est ex phlāte dulci raro āncedit in principio vsq3 ad plimos poxismos horripilō neq3 frigus neq3 rigor. Et plimi q̄deꝫ piodi febris phlātis incipiūt cū sincopi: ⁊ iam apparet in ea in principijs calor vehemētior: ⁊ in postreis minorat illud. Et est simile ut sit causa in hoc quoniā putredo āncedit prius ad magis dulce ⁊ magis salsuꝫ ⁊ magis subtile deinde ad grossius ⁊ frigidius. Et tactus calītatis eius in primis est debilis ⁊ vaporosus deinde qum prolongat̄ positio manus super mēbrū sentit manus acuitatē ⁊ mordicatōeꝫ. Ueꝝ tn̄ non est similis neq3 equal̄ in oībus sup que cadit manus imo est diuersa quoniā inuenit in loco vno aspitatē ⁊ in loco alio lenitatē. ⁊ est quasi calītas colet post rem cribellatā quoniā phlegma viscosuꝫ ē quare diuersificat̄ eius passio a calītate sicut accidit in reliq̄s viscosis qū ebulliūt ipsa enī disrūpunt̄ in q̄busdaꝫ locis ⁊ non disrūpunt̄ in locis alijs. Et qualiscūq3 sit calītas eius fm̄ plim minor est q̄ vt inflāmet ⁊ augustiā faciat ⁊ magnificet desiderium aeris frigidi ⁊ aque fm̄e ⁊ inspissatōis ⁊ rarificatōis anhelitus magni ⁊ exufflantis. Et multotiēs q̄dem accidit calītati eius vt sedeat tpē quo habꝫ q̄titatē hore vnius aut duaꝝ horaꝝ quare existimat̄ ꝙ ipsa iam puenit ad statū qū ipsa adhuc sit in augmento. videbis enī eā iam incipe augmētari ⁊ similiter sūt ei in declinatōe statōes. Et febres q̄deꝫ phlātis sunt mlte oppilatōis ꝓpter multitudinē hūiditatis ⁊ vaporis sui pauci sudoris ꝓpter viscositatē hūoris. Et qū sudare facit est res non exuberās ⁊ de ꝓ prioribus significatōibus eius est paucitas sudoris ⁊ priuatō eius. Et sitis q̄deꝫ mioratur in febribus phlātis nisi ꝓpter cām salsedinis aut cām vehemētie putredinis eius ⁊ cū hoc est mior q̄ sitis que ē in alijs. Et inflatō lateꝝ multiplicat̄ in eis ⁊ qñq3 accidit cuti lateris vt subtiliet̄ cū tensione. Color autem patientiū phlātis febrē est decliuis ad viriditatē ⁊ citrinitatē currētes in albedinē ita vt sit illō quod aggregatū est sicut color plūbi vsq3 in statu. Et raro q̄deꝫ rubet color in eo cuius rubedo sit rubedo in statibus reliquaꝝ febriū. Pulsus v̄o eius est pulsus paruus submersus debilis rarus in prīs deinde fit frequens in fine. Et frequētia q̄dem eius ⁊ eius paruitas vehemētior est q̄ freq̄tia quartāe

⁊ tertiane ⁊ eius paruitas ⁊ vehemētia frequentie eius est ꝓpter vehemētiaꝫ puitatis ipsius vez non est velotior pulsu quartane ⁊ qn̄qꝫ est tardior eo aut sil'is ei in primis ⁊ est vehementis diuersitatis cū priuatōe ordinis. Et parui ⁊ debiles ex eis sunt in diuersitate eius plus. ¶ Et significatōes quidem pulsus sup̱ eaꝫ sunt de certioribus significatiōibus

¶ Urina aūt eius in primis q̇deꝫ est alba subtil' ꝓpter multitudinē oppilatōnū ⁊ frigoris deinde fit rubea ꝓpter putredinē ⁊ cōturbat̄ ꝓpter mal'iaꝫ digestionis ⁊ qn̄qꝫ alterat̄ in ea dispō vno tp̱e ⁊ qn̄qꝫ mūdificabit̄ ex materia grossa ⁊ resoluit̄ putridū ⁊ redibūt oppilatōes dealbabit̄ vna hora ⁊ alia qn̄ remanet intra materiā grossaꝫ ⁊ dispositōeꝫ putredinis.

¶ Et aqua hora oppil'onū est alba: deinde qn̄ putresit res pl'ima post illud expellit̄ ⁊ apit oppilationes rubet vsqꝫ quo veniat sup̱ oppil'oes quod oppilet eas vice alia de illo codeꝫ hūore. Eius v̇o egō est lenis subtilis phlegmatica. Et de eis que significat̄ ꝙ febris est phl'atica ē vt sit poxismus eius .xviij. horis ⁊ dimissio eius .vi. horis. Et non est dimissio eius dimissio munda quoniā materia cū grossitudine ⁊ viscositate est multa. Significant ipaꝫ etas ⁊ consuetudo ⁊ tempus ⁊ regio ⁊ cibi ⁊ aduentus causaꝝ an̄cedentiū ex sacietate nauseatiua ⁊ significant ipsaꝫ forma predicta ex colore faciei ⁊ inflatione eius ⁊ lenitas tactus ⁊ debilitas oris stomachi ⁊ casus appetitus. ⁊ qn̄qꝫ magnificat̄ in ea splen et sequit̄ eam eructuatio acetosa in pl'ibus horis multotiens.

¶ Signa phl'atice insepabil' ⁊ est illa q̄ noiat̄ latica. C. xlviij.

Sunt sicut reliqua signa febris phl'atice preter erradicatōem ⁊ ꝙ similat̄ erradicatiōi Et apud inceptiōem fiunt rigor ⁊ frigus ⁊ horripilatio. Et est res magis sil'is cū ethica. ⁊ fit illic rigor in .vi. horis aut tantū sup̱ans illum q̇ fit in p̱iodica nā p̱iodica iteꝝ nō eūat̄ a residuo vextn̄ ē occultum non apparens.

¶ Febres que sunt f̄m pl'imuꝫ de genere phl'aticaruꝫ ⁊ sunt qn̄qꝫ ex chol'a ⁊ non sunt ex eis que fiunt ex ml'ia aꝓpriate cū noibus ⁊ iudicijs. C. xlix.

Et sunt febres empialos ⁊ liparia q̄ ambe sunt de summa febriū in q̇bus diuersificant̄ loca caloris ⁊ frigoris intus ⁊ exterius ꝓpter diuersitatē ⁊ locuꝫ eius qd̄ putresit ⁊ qd̄ non putresit. Et sunt tres diuisiones febris aꝓpriate sincopalis hūorosa ⁊ febris ex sincopi minuta subtilis ⁊ febris diuturna ⁊ nocturna.

¶ Febris in qua occultat̄ frigus ⁊ apparet in ea calor ⁊ est empialos. C. l.

Hec febris fit ex phl'ate vitreo sed est cōprehensuꝫ in occulto ⁊ ꝓfundo qd̄ infr̄iatur vbi est. Ueꝝ ipsi accidit iam putredo quare spargit̄ ex eo vapor eius qd̄ qū putruit et dispt̄it̄ inflatur in exterioribus: ⁊ illud qd̄ non est putrefactuꝫ infr̄atur in interioribus. Et eius q̇dem frigus non apparet in huiusmōi tp̱e quoniā est qui etuꝫ ⁊ associat̄ ei ⁊ non patit̄ ab eo quod occurrit ei postq̄ ergo incipit in eo putredo mouet̄ ⁊ infr̄atur infrigidatōe quadaꝫ q̄uis non p̱ueniat ad hoc vt cōicet toti corpori. ¶ Signa.

¶ Signa eius sunt eadem que p̄dicta sunt. Et ꝙ eius vrina est frigida cruda minoris cal'itatis q̄ vrina aliaꝝ sui generis ⁊ pulsus eius est rarus tardus: et ipsa f̄m pl'm addit̄ omni die. Ueꝝ ꝓpter grossitudinē materie sue cōuertit̄ qn̄qꝫ in quartanaꝫ ⁊ tertianaꝫ quoniā huiusmōi materia in corpore est p̱ua ⁊ parue putrefactōis ignea. Et paucitas q̇deꝫ est ex causis elōgatōis p̱iodi. ¶ Et ꝓpterea ꝙ p̱oxismus non reddit omni die non remanet hec febris quin sit phl'atica sed ꝓpterea est phl'atica q̇a putredo eius est putredo phl'atis ⁊ hec non extrahit eam ab hoc q̇n sit phl'atica sed ꝓpterea ꝙ putredo est putredo phl'atis non ꝓpterea ꝙ p̱oxismus non redeat omni die. Spatiū v̇o p̱oxismi eius est ex .iiij. horis usqꝫ ad .xxiiij. horas ⁊ f̄m pl'm consumit̄ ante illud quoniā hec materia non est cum illa multitudine.

¶ Febris in qua occultat̄ calor ⁊ apparet in ea frigus ⁊ est liparia. C. li.

Hec febris f̄m pl'm est phl'atica et qn̄qꝫ est chol'ica ex cholera grossa valde. ¶ Quō aūt est phl'atica ē quoniā phl'a intrinsecum qn̄ inflatur ⁊ putresit calefacit illū locū quoniā non resoluit̄ nisi quādo putredo calefacit exteriora corp̱is cū sp̱sione vaporis sui calefactōe pl'ima. Et qn̄ virtus effundit̄ ad locū ubi est lesio tunc eūatur exteriora a calore quare infr̄antur ꝓprie qn̄ in exterioribus sunt phl'ata cruda vitrea fr̄ia. ¶ Et iteꝝ quoniā resoluit̄ multotiens ex eo vapor q̄ non putruit sed eleuat̄ ⁊ facit cal'itatē ⁊ associatur ei cal'itas spatio paruo deinde sepat̄ ab eo sepatione vaporis aque calefacte. Qū ergo sepat̄ ab eo ⁊ fuit in radice ante putredinē vehemētis fr̄itatis redit ⁊ infr̄iat corpus. ¶ Modus aūt quo fit chol'ica est quoniaꝫ chol'a quando est pauca ⁊ intrinseca ⁊ putresit ⁊ calefacit locū ⁊ nō resoluit̄ ex ea aliquid accidit quod diximus in sua cōpare ex phl'ate. Et aꝓpriat̄ hec chol'ica taburos noīe. Ueꝝ liparia est nomē generis ⁊ est longioris sp̱atij q̄ hemitriteus. ¶ Et habet aliquis vt dicat qūo erit febris ⁊ non ꝓcedet in ea cal'itas ex corde in totū corpus. Illud nanqꝫ qd̄ narrat̄ est de genere eius in quo non ꝓcedit cal'itas ex corde in totū corpus. ¶ Responsio itaqꝫ est ꝙ in termis haꝝ reꝝ attendit̄ vna conditio vt non sit qd̄ ꝓhibeat sicut diffinimus aquā fr̄am ⁊ hūidā qn̄ disposita est f̄m naturā suaꝫ ⁊ non fuerit qd̄ ꝓhibeat. Et diffinimus graue ꝙ est illud quod tendit inferius qn̄ dimissuꝫ fuerit cū sua natura ⁊ in istis omibus caliditas p̱uenit ad cor ⁊ ꝓcedit in arterias ⁊ spargit̄. ¶ At vero accidit ꝓhibitio illius in quibusdaꝫ locis sicut accidit ei sup̱ quē ponūt̄ prune.

¶ Nocumentū vero haꝝ necessariū est esse actu.

¶ Febris in qua fit vnaqueqꝫ duaꝝ reꝝ in vnoquoqꝫ duorū locoꝝ. C. lij.

Si hec febris fuerit non erit nisi vbi sunt due materie fr̄ide mote ꝓpter putrefactioneꝫ quarū vna est in interioribus: ⁊ altera in exterioribus ⁊ non est aliqua earū pl'imi nocumenti. Deinde qū incipiūt putrefieri mādat vnaqueqꝫ earū vaporē cal'm cōprehendētem cū p̱tibus suis ⁊ vbi est frigidū. Et tu q̇deꝫ iam sciuisti eam in regimīe hūoris frigidi in dispositōe motus.

Febris sincopal' hũorosa. C. liij.

H Ec ſm pl'm eſt ꝓpter phl'a crudũ repl'ona
le qd̄ facit febrẽ diſp̄tita pl'm q̇a iaꝫ vin
cit virtutẽ. Et ſm pl'm adiuuat ſup eā de
bilitas oris ſtomachi. ⁊ qñ mouet̃ ⁊ incipit in pu
trefactõe virtutẽ vincit plus ⁊ facit eā heſitatem q̄
ſi dimiſſa fuerit cũ materia non ſufficiet cõtra ma
teriā. Et qñ occupatõ fit in eũone eius cũ facilita
te fit inobediens: aut mouet̃ motu p̄focãte virtu
teꝫ. Et qñ occupat̃ in eũone eius cũ ſol'oe vẽtris
aut phl'omia cũ labore non toll'at virtus. Q̄uo eñi
toll'abit quũ ſit illic cũ ſua q̇ete ſincopis. Et cũ hoc to
to ipſi indigent eũone vehemẽter. Et iteꝝ ipſi in
digent cibo uehemẽter quoniā in hũoribus eoꝝ nõ
eſt qd̄ nutriat corpus ⁊ viuificet ipſuꝫ ⁊ corpus e
ius eſt priuatũ nutrimẽto. Qd̄ ſi ſtudueris in ci
bando addit̃ materia diminuta ⁊ ſi non cibat̃ cadit
virtus. Et accidit in inceptõe ſui vt effundat̃ ad
cor res fr'a faciens accidere ſincopim ⁊ minoratur
pulſus ⁊ tardat̃ ⁊ fit rarus. Amplius natura ſol
licita eſt in calefactõe materiei ⁊ ſubtiliatõe eius et
putredo que mouet̃ in quaſdā ptes eius adiuuat ſu
peã: ergo euadit cor a nocumẽto ⁊ frigore eius ⁊
cadit in nocumẽtũ caloris eius: quare fit pulſus ue
lox ⁊ ꝓprie in conſtrictiõe ſua pluſq̄ ſit velocitas
alioꝝ q̄uis illud qd̄ vincit cũ hoc ſit puitas ⁊ tardi
tas ⁊ raritas. Et piodus eius eſt piodus phl'atice
⁊ non alterat̃ ab ea: ⁊ eſt cũ ea inflatio faciei. ⁊ mol
lities corpis. Et colores habẽtiũ eaꝫ non figunt̃ ſup
diſpoſitõeꝫ vnā imo qñqꝫ eſt cinerea ⁊ plũbea eius
materia ⁊ qñqꝫ fit citrina ⁊ qñqꝫ fit nigra: ⁊ qñqꝫ fi
unt labia eoꝝ ſicut labia comedẽtis mora. Ocu
li v̇o eoꝝ ſunt fuſci virides exeũtes ualde apud cõ
motõeꝫ egritudinis ⁊ fit ſicut maniacus ⁊ qd̄ ẽ ſub
hypocondrijs eoꝝ eſt vehemẽtis inflatõis ⁊ ſil'r vi
ſcera eoꝝ. Et qñqꝫ euomũt acetoſum. ⁊ qñ eſt eis
ap̄a in quibuſdā viſceribus tũc non ſpatur oio.
Et qñqꝫ accidit eis in quibuſdā horis ex cholera do
minãte groſſa ⁊ fit cũ ea in uiſceribus aduſtio ⁊ euo
mũt chol'am ⁊ ſunt ei piodi phl'atice ſm pl'imuꝫ.

Febris ſincopal' minuta ſubtilis. C. liiij.

H Ec febris eſt acuta ⁊ cadit pulſus ⁊ uirtus
in poxiſmo vno aut duobus poxiſmis cũ
additõe ⁊ eueniẽs in corpe cũ velocitate.
Et qñqꝫ non ſufficit cũ ea virtus vſqꝫ ad. iiij. ⁊ fit
ex chimis ſubtilibus pl'm quoꝝ chol'icuꝫ eſt vehe
mẽtis ſubtilitatis ⁊ ꝓfundatõis male ſubſtãtie ve
nenoſe cui iaꝫ accidit putrefactio in corpibus calide
compl'onis ſicce valde ⁊ plures poxiſmi huius fe
bris ſunt poxiſmi tertianę.

Febris diurna ⁊ nocturna ex phl'aticis. C. lv.

D Iurna eſt cuius poxiſmus accidit in die et
eius tepor in nocte ⁊ nocturna eſt ecõuer
ſo ⁊ vtreqꝫ ſunt male ſed diurna eſt lon
gior ⁊ deterior ⁊ facit cadere ml'totiẽs ꝓpter lon
gitudinẽ ſuā ⁊ ſuuꝫ euentũ in calore diei in ethicaꝫ.
Et ſi ipſa non eſſet ſeua non accideret hora aptiõis
poroꝝ ⁊ reſol'onis vaporis: ⁊ nõ accidit niſi ꝓpter
multitudinẽ materiei ⁊ fortitudinẽ eius. Et eſt
neceſſariũ cũ hoc vt patientes eaꝫ cibent̃ in nocte ⁊
non pmittant̃ dormire ſup repl'onem ſtomachi ⁊ p̄
cipiat̃ vigilie: ⁊ eſt ex eis que faciũt cadere virtutẽ.
Et toll'antia febris in calore diei ⁊ vigilie in frigo
re noctis ſunt ex eis magis digne que faciũt cadere
in ethicā ⁊ ad ſummũ ẽ de genere febriũ difficiliũ.

Cura phl'atice. C. lvi.

C Ura huius egritudinis diuerſificatur ſm
horas ſuas. ſ. principiũ ⁊ augmentũ ⁊ ſta
tum ⁊ declinatõeꝫ. Et ſm appitiõeꝫ di
geſtionis in ea ⁊ eius occultatõem: ⁊ diuerſificatur
ſm materias ſuas. ſ. phl'aticā acetoſam ⁊ phl'aticam
vitreā ⁊ phl'aticā ſalſaꝫ ⁊ dulcẽ. Et omnes eius
ſp̄es cõicant in hora principij in tribus rebus in ne
ceſſitate lenificatõis equal' aut vomitus. Et in ne
ceſſitate admĩſtratõis ſubtiliantiũ ⁊ incidentiũ ⁊ di
ureticoꝝ. Et qũ ſupuenerint febri dies tres ſub
tiliat̃ in ea materia ꝓpter febrẽ ⁊ ſi ante illud mo
uebis nocebis ⁊ non facies aliquid. Et in augmẽ
to cũ ſubtiliatõe regis ſm equalitatẽ. Et fortaſſe ẽ
cõtentus aqua ordei in primis tribus diebus ſperã
do ꝙ ſit ſtatus eius ꝓpinquior ꝓpter ſubtiliatõem
materiei aut paucitatẽ eius. Qd̄ ſi certe ſciretur ꝙ
ſtatus eius eſſet tardus nõ ſubtiliaret̃ regimẽ q̄uis
fames ⁊ ſomnus ſup famẽ ⁊ exercitiũ ſup famem ſi
non debilitat̃ ſint ultia in iuuamento huius egritu
dinis imo declinaret̃ in principio ad ingroſſationeꝫ
vſqꝫ ad ſeptimũ deinde gradaret̃: veꝝ augmentuꝫ
eget vt ſubtiliet̃ regimẽ in primis. Si aũt ſtatus
apparet longinqus poſſibile eſt vt ſuccurrat̃ illi cuꝫ
ingroſſatõe regis: deinde gradet̃ vſqꝫ ad horā ſta
tus quoniā tempus eſt ſufferẽs hoc in hac egritudie
non ſufferẽs in acuta. Quqꝫ ptranſierit ſeptimus
non ſtes tunc ſup ſubtiliatiõeꝫ quoniā illa debilitat
⁊ addit in debilitate oris ſtomachi. Et quotiens
ſenſeris lõgitudinẽ maiorẽ ſubtilia minuſ q̄uis ſub
tiliatõ eius in ip̄a oio magis ſit neceſſaria ꝙ in quar
tana. Et ſimiliter oportet ne feſtines cibare ipſum
cũ eis q̄ ſunt ſicut pulli ⁊ panis cũ m̃uzaguarac niſi
timeat̃ debilitas aut appareat declinatio. Amplius
diuerſificat̃ cura eius cuius cauſa eſt phl'a ſalſuꝫ et
dulce: ⁊ cuius phl'a eſt vitreũ ⁊ acetoſuꝫ ⁊ fit ex ea
nimiũ frigus in qua corpus non caleſit. veꝝtñ i du
abus primiſ neceſſaria eſt lenificatõ cũ medicia leni
⁊ inflatio quedā. Et in duabus ſ'is cũ medicia ma
gis laborioſa. ⁊ in duabus primis indiget̃ inciſione
cũ ſubtiliatis in quibus nõ eſt calefactio pl'ma q̄uis
ſit exiccatio pl'ma. Et in duabus ſ'is neceſſariũ ẽ
illud qd̄ ſubtiliet cũ inciſione ⁊ calefactõe cũ acredi
ne ⁊ ꝓprie qñ phl'a eſt pmiſtũ cũ ml'ia. naꝫ neceſſa
ria ſunt in huiuſmõi ea q̄ ſunt ſicut diacyminũ ⁊ cõ
fectio de ſulfure ⁊ admĩſtratio ſalſoꝝ. Et cõueniẽ
tiores medicine que admĩſtrant̃ in pricipio ſunt ge
leniabin vſqꝫ ad diẽ ſeptimũ. ⁊ non eſt malũ vt ad
miniſtret̃ iteꝝ aqua feniculi ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua
apij cũ geleniabin ſm neceſſitatẽ. Et ſirupus ace
toſus eſt vehementis neceſſitatis iteꝝ ⁊ aqua mel'
cũ iſopo ⁊ eſt poſſibile vt cõſequat̃ p eaꝫ illud qd̄
querit̃ de lenificatõe nat̃e ⁊ ꝓprie cũ ſolutiuo facto
de zuccaro roſ'. ⁊ roſis rubeis noiatis pſicis quoni
am eſt ſolutiuũ ⁊ lenitiuũ. Et quãdoqꝫ neceſſari
um eſt vt confortet̃ eius lenificatio ⁊ cõfricetur in
aqua lubleb ⁊ pmiſceat̃ ſi voluerit cũ caſiafi. ⁊ pe
nidijs. Et iteꝝ geleniabin acceptũ cũ melle ⁊ te
reniabin pmiſtũ cũ aqua lubleb: ⁊ nõ fiat aſſiduatõ

super ea cũ solutis in principio ⁊ post ipsuꝫ ⁊ ꝓprie
qñ cum materia est cholerica illud enim pducit ad cor
ruptõem cõplonis. ¶ Et mlti qdem hoĩes dant in
potu in principio sicut est medicina de turbit in oĩ
nocte ⁊ sicut pille de mastice in ebdomada bis ⁊ si
cut pille de semibus diureticis.

¶ Descriptio medicine de turbit.

¶ ℞. ʒinziberis ⁊ masticis amboꝝ. añ. ʒ. x. turbit si-
cut alcohol. ʒ. x. zuccari tabarzet q̃tũ omĩa. deẽ in
potu ei omni nocte auř. i. ⁊ illud fiat quando nata
est non lenis. Si enĩ rñdet omni die bis non indigꝫ
hoc. ¶ Ego vo non diligo expectatõem digestõis
⁊ lenificatõis cũ eis que diximus prius imo opꝫ vt
euẽtur ex ea aliqd ⁊ expecteẽ in reliqua vsq; quo
digeraẽ ⁊ fiat illud cũ facilitate paulatiꝫ absq; super
fluitate deinde pueniat ad diuretica. ¶ Et silr ab-
horreo quod est sile aque prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ et
siliuꝫ: de illis que debilitant ⁊ soluũt subtile. ⁊ si
materia fuerit declinis ad additionẽ frigoris misce
atur cũ ea medulla cartami. ¶ Et si fuerit materia
ad cholicã declinis misceaẽ cũ eo sirupus viol. aut
viole condite cũ siracost aut viole sicce cõtrite.

¶ Et adiuues cũ clisteribus leuibus factis ex melle et
sale ⁊ aqua sicle ⁊ oleo sisamino. ¶ Et vomitus fi
at cũ aqua rhaphani: ⁊ rhaphano infuso in sirupo
acetoso cũ semibus ⁊ his silibus ¶ Et si necessari
us est vomitus plĩmus ꝓpter multitudinẽ eius qð
accidit ei de nausea ⁊ alteratõe saporis oris: admi-
strent̃ gña rhaphani ⁊ bibaẽ ex eis vsq; ad auř. i.
cũ aqua frigida. ¶ Et vomitus qdeꝫ cũ eo qð est
in eo de debilitate stomachi est vehemẽtis iuua-
menti valde ⁊ est vltimus huic egritudini ¶ Opꝫ
ergo vt expecteẽ in eo septimus vt non accidat ex
eo in principio debilitas apans corpus stomachi. Et
si sit grauis in eo vomitus non puoces ipsuꝫ super
ipsum cũ labore. ¶ Et si accidit vomitus ⁊ ꝓprie
in principio piodi non retineaẽ nisi fatiget ⁊ debili
tet tunc enĩ restringaẽ sicut cũ miua ⁊ sirupo de mẽ
ta que dicemus post ¶ Et si accidat dolor capitis
administrent̃ embroce ex camẽlla cũ imissiõe. iiij.
extremoꝝ in aqua calĩa ⁊ ligatõe cruriũ cũ fortitu-
dine. ⁊ si indigeẽ aqua ordei admĩstrent̃ decocta cũ
radicibus q̃titate eq̃li: aut misceaẽ cũ ea sirupus ace
tosus de melle si non acetat in stomacho aut aqua
mellis si acetat. ¶ Et melior hora in qua daẽ in po
tu illud est si fuerit in aqua eius in principio rei tin
ctura tunc enĩ oportet vt in potu deẽ in primis de
gelenabin deinde deẽ in potu post ipm duabus ho
ris aqua ordei ¶ Et non oportet vt fiat inunctio
cũ vnguentis resolutis: ⁊ neq; embrocatio fiat cuꝫ
embrocis subtiliatis: qñ egritudo est in principio
⁊ hũor est in corpe ambulãs ipsa enĩ mollificat vi
scera sua calefactione hũida. ⁊ alieneẽ aqua frigida

¶ Et quotiẽs videris vrinã grossiorẽ ⁊ rubicũdioreꝫ
non erit malũ si phlomaueris. ⁊ necessariũ qdeꝫ est
vt redeas tunc ad sirupos acetosos. ¶ Et scias ꝙ
fricatio est de curatõibus iuuãtibus eos ⁊ q̃to fue
rit phlĩa viscosius ⁊ grossius tanto erit fricatio ma
gis conferẽs ¶ Et diciẽ ꝙ fricatio cũ tela aranee cũ
oleo est iuuatiua valde. ¶ Et qñ incipit egritudo
augumẽtari ⁊ post illud tunc sit sollicitudo de ore
stomachi ⁊ ꝙ ipsuꝫ cõfortat. ¶ Et sint masticati-
ones facte ex mẽta ⁊ mastice ⁊ aniso ⁊ admĩstretur

vomitus cũ rhaphano ſꝫ ꝙ diximus cũ minoratõe
cibi. Et sit cũ geleniabiꝫ qð in potu daẽ in principio
⁊ post septimũ pmistũ qð confortet os stomachi et
sit in eo puocatõ plurima sicut anisuꝫ ⁊ mastix.

¶ Et sit cũ aqua calida ⁊ ꝓprie in principio piodi. nã
ipsuꝫ resistit rigori ⁊ frigori ⁊ extinguit cũ hoc sitĩ
q̃uis sit extuosa ¶ Et mltotiens qdem cõceditur
eũo phlĩatis ⁊ hũoris crudi in hac hora sed melius
est vt expecteẽ in ea cõplementũ digõis ¶ Et qñ
egritndo incipit cũ calore ⁊ assiduat iuuaẽ cũ huius
mõi trociscis. ¶ ℞. myrobalanoꝝ citrinoruꝫ aloes
succi eupatoriј succi apsinthiј oĩuꝫ añ. ʒ. v. croci ⁊
masticis amboꝝ añ. ʒ. vi. informent̃ trocisci ⁊ su-
maẽ ex eis omni die pondus. ʒ. i. ⁊ omni nocte põ
dus. ʒ. ſ. Et qñ vides ꝙ digõ apparet adiuua eã
cũ eis que sunt sicut folia apiј ⁊ feniculi ⁊ radices
sq̃nati ⁊ capillus veneris. ¶ Si aũt scias ꝙ mate-
ria est frigida valde non est malũ vti pipe pauco ⁊
vti vino pauco subtili non plĩmo ¶ Et qñq; adiu
uant vnguẽta resoluentia ad digõeꝫ ⁊ resolõeꝫ cũ
virtute forti ⁊ sunt cõuenientiora in hac egritudine
ꝙ in reliqs febribus ¶ Et opꝫ vt cõsidereẽ in hoc
virtus ⁊ febris ⁊ rigor. Qð si uirtus fuerit fortis
⁊ febris non fuerit seua valde adde in ea inunctõi
bus cõfricãdo ⁊ si non admĩstrent̃ olĩa subtilia que
ad equalitatẽ sunt decliuia. ¶ Et qñ ptrãsit. xiiij.
tunc necessariũ est admĩstrare qð subtiliat plus si-
cut feniculũ ⁊ apiũ ⁊ fortasse indigemus seĩe ambo
rũ ⁊ aniso ⁊ eo qð est sicut sirupus acetosus cũ se-
mibus in quo ponunẽ isopus ⁊ albasce ⁊ admĩstra-
tõe trociscoꝝ de rosis. ⁊ fortasse est necessariũ ad-
dere in eis ꝓpter stomachũ tus ⁊ masticeꝫ ⁊ ciperũ
⁊ apsinthiũ ⁊ his silĩa ſm ꝙ exigit illud qð presens
est. ¶ Et vinũ subtile cõfert eis in hac hora cũ sub
tiliatõe sua ⁊ qa cõfortat calorẽ innatũ ⁊ qa puocat
⁊ sudare facit. Et qñ videris digestõꝫ et fortitudi
nẽ dabis ei in potu post illud trociscos de apsinthio

Et qñ videris frigus in principio poxismoꝝ noce-
re: et egritudo non est in principio: da in potu aq̃
calidã in qua decocta sunt ea que sunt sicut semen
apiј ⁊ anisuꝫ ⁊ ozimũ ⁊ admĩstrabis iteꝝ huiusmõi
⁊ fortiora eis embrocãdo ⁊ vaporãdo ⁊ huiusmõi
⁊ qñq; daẽ in potu ad rigorẽ vehementẽ.

¶ Decoctõ ſm hunc modum.

¶ ℞. ʒinziberis origani ameos oĩuꝫ. añ. ʒ. iij. corian
dri. ʒ. iiij. rosaꝝ colamẽti amboꝝ añ. ʒ. iij. passu-
laꝝ. ʒ. vij. decoquaẽ ſꝫ descriptõeꝫ ⁊ sit dosis. ℥.
iij. Et qñ videris phlĩa dabis in potu tyriacã ⁊ dent̃
iteꝝ in potu trocisci de rosis magni cũ aqua fenicli
⁊ deẽ ei omni nocte medicina de turbit ⁊ pille de
aloe facte cũ spẽbus que sunt sicut pip. Et ad illud
decoctio huiusmõi. ℞. hiere. ʒ. vij. turbit. ʒ. x.
myrobalanoꝝ nigroꝝ. ʒ. v. eupatoriј. ʒ. v. sal in
di. ʒ. iij. bedeoard suchaba oĩuꝫ. añ. ʒ. iiij. anisi.
ʒ. iij. decoquant̃ cũ aqua apiј ⁊ sumaẽ de ea in potu
ſm q̃titateꝫ necessitatis. ¶ Et fortius illo est illud
qð. ℞. duaꝝ radicũ ⁊ radicis liliј oĩuꝫ. añ. ʒ. x. hi
ere. ʒ. viij. succi eupatoriј. ʒ. v. se. apiј ⁊ feniculi
oĩuꝫ. añ. ʒ. iiij. spice mẽte amborũ. añ. ʒ. vij. fiaẽ
ex eis trocisci ⁊ admĩstrent̃.

¶ Decoctio bona.

℞. duaꝝ radicũ ambaꝝ. añ. ʒ. x. passulaꝝ enuclea
tarum. ʒ. vij. anisi ⁊ masticis amborum. añ. ʒ. iij.

bedeoard ⁊ suchaba ⁊ eupatorij oiuz. añ. ʒ. iiij. decoquant in libris tribus aque vsq; quo redeat ad librā. i. aque ⁊ sumatur in potu aliquot diebus in ieiuno.

Trocisci boni apud chronicas febres ⁊ vehementiam rigoris.

℞. biere succi eupatorij apsinthij suchaba bedeoard oiuz. añ. ʒ. v. semis apij ⁊ feniculi anisi oiuz. añ. ʒ. iij. sal. naptici. ʒ. iiij. seis cuscute myrobalanoꝝ kebuloꝝ. oiuz. añ. ʒ. x. agarici. ʒ. xv. trociscorum de ros. ʒ. xx. de turbit. ʒ. xxx. fiant ex eis trocisci ⁊ sunt solutiui. Et iteꝝ aloes myrobal. citrīoꝝ ⁊ reubar. masticis succi eupatorij apsinthij omniuz añ. ptez. i. croci ptis vnius medietatē terant ⁊ administrent. Et iteꝝ biere myrobal. kebuloꝝ sal oiuz. añ. ʒ. iiij. seis apij ⁊ feniculi ⁊ anisi oiuz. añ. ʒ. i. s. apsinthij. ʒ. v. trociscoꝝ de rosis. ʒ. iij. suchaba bedeoard oiuz. añ. ʒ. ij. terantur ⁊ informēt pille.

Decoctio bona.

℞. eupatorij. ʒ. v. ⁊ radicis lilij ⁊ radicis liqritie ⁊ ameos oiuz añ. ʒ. iij. semis apij feniculi añ. ʒ. iiij. rosaꝝ. ʒ. v. decoquat oia ⁊ sit dosis eius oi die. ℥. iij. Et iteꝝ. Radicū triū oiuz. añ. ʒ. x. semis anisi apij oiuz. añ. ʒ. ij. suchaba bedeoard eupatorij apsinthij oiuz. añ. ʒ. v. centauree. ʒ. iij. decoquant ⁊ bibant. ℥. iiij. Et iteruz herbe eupatorij fumi terre bedeoard suchaba apsinthij oiuz. añ. ʒ. v. passulaꝝ. ʒ. x. myrobalanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. x. Et hec quidē cura est salso ⁊ ei in quo vincit cholerā magis conueniēs. Et agaricū qñ de eo sumit in puluere ex. ʒ. i. vsq; ad. ʒ. i. ⁊ tertiā diebus cōtinuis phibet elongari egritudinē. Sumat ergo puluis ex eo ⁊ cōmisceat cū melle ⁊ bibat. Et semē urtice post digestōez est mirabile valde sumptū cū puluere aut cū melle. Veꝝ si acciderit ei modus aliquis solonis ventris oportebit vt addat in eo ppter debilitatē epatis semē cuscute ⁊ ppter debilitatē stomachi mastix ⁊ amsuz ⁊ ppter debilitatē splenis ⁊ grossitudinē eius radix apij ⁊ scolopendria. nā multotiens associat huic egritudini splen ⁊ fortasse opz vt addant ppter ipsuz ciperi ⁊ grana de ben ⁊ fenugrecū: ⁊ cōsideret cū hoc dispō vehemētie febris vt non accidat vehemētia calefactiōis. De cōonibus vero que sunt fortiora ⁊ indiget eis in hac egritudine apud digōnez est vt augmentet dosis d pillis de turbit. ⁊ administrent clisteria fortia. Et de illis sunt pille iste. ℞. masticis sexta. ʒ. i. succi apsinthij qrta. ʒ. i. pipe collocintide sextā. ʒ. i. biere picre. ʒ. s. agarici. ʒ. s. informēt pille cū sirupo acetoso mellino ⁊ sumant in potu. Et de illis sūt pille de mastice ⁊ de aloe. Qd si materia fuerit ad caliditatē decliuis sumant de trociscis de spodio solutiuis. ʒ. iij. trocisci de turbit aur. i. scamonee aur. s. suci eupatorij. aur. ij. Et dent in potu sm qtitatē virtutis. Et iteꝝ Eupatorij apsinthij capil veneris ⁊ myrobala. fumiterre passulaꝝ mundataꝝ equales sumant ptes ⁊ dent in potu sm qtitatē necessitatis. Et si non suffert corpus solonez ventris puenmat ad diuretica ⁊ subtiliatia ⁊ sudare facientia. ⁊ de summa illoꝝ quibus indiget tunc ē infusio aloes cū melle. Et qñ declinat egritudo non est tunc introitus balnei añ cibū malus. Cibi autē eoꝝ sint subtiles sicut acetū ⁊ oleū. ⁊ qñq; ponitur in eis paꝝ almuri ⁊ pprie in fine eius. Illi aūt qui sunt fortiores sunt altaragi ⁊ pulli ⁊ alcubugi ⁊ his silia. post decliatōez. ⁊ oportz vt ponant in eis ⁊ pprie apud digōez ea in qbus est incisio sicut acetū ⁊ sinapis ⁊ almuri. Et si fuerit phla acetosuz maluz viscosuz porrū ⁊ aqua ciceris sunt de melioribus cibis eis. ⁊ qñq; ponunt in eis cyminuz ⁊ anetū ⁊ oleū. Et iteꝝ beguerid facta ex sicla ⁊ almuri ⁊ aceto ⁊ oleo abluto ⁊ alchaguamac sicut kēmach de capparibus ⁊ remach de aneto ⁊ origano ⁊ aniuden ⁊ asparagis. Et deuitent olea in qbus est infratio ⁊ būectatio. Et hora cibi est post tēporē poxismi: ⁊ erradicatōez eius: ⁊ ante poxismū adminus. iiij. horis. Mensura aūt somni eoꝝ est vt sit equalis vigilijs. vt sit digō materiei ad somnū ⁊ resolō ad vigilias. Et balneū qdez est vehementis nocumēti nisi post declinatōez. ⁊ succurrit vomitui eius qñ supfluit. ⁊ oportet vt administret in illo qd sit sicut miua ⁊ sirupus de gnatis cū menta simil cognitus. Et si necessariū est fortius sumat de granis granatoꝝ muzoꝝ. ʒ. x. ⁊ turis albi ⁊ masticis amboꝝ añ. ʒ. v. mente. ʒ. vij. decoquant in duabus libris aque in qua sint folia mente donec minuat. ⁊ succurrat fluxui ventris eius quz supfluit; cū retentōe eius cū eis que sciuisti de stipticis regimētalibus ⁊ medicinalibus. Sed eius qdem debilitatōi succurrit vt cibet successione eius pullis assatis ⁊ in patellis coctis. Et vt adhibeatur suffumigatōes ⁊ odores mutificantes. Et si acciderit inflatio in facie ⁊ extremitatibus iuuant qū administrant huiusmōi trocisci. ℞. anisi ⁊ lacce ablute amboꝝ añ. pondus. ʒ. v. amigdalaꝝ excorticataꝝ croci marmacor oiuz añ. ʒ. iiij. semis apij semis feniculi floris sqnanti oiuz añ. ʒ. iij. floris eupatorij. ʒ. iij. spice. ʒ. v. biere picre. ʒ. vij. rosaꝝ. ʒ. x. fiant ex eis trocisci ⁊ administrent. Et fortasse indigebis eis que sunt sicut omorusia ⁊ dialacca ⁊ medicamē de amigdalis amaris. Et ad longitudinē febris. ℞. rosaꝝ pondus. ʒ. x. masticis ⁊ spice ⁊ feniculi ⁊ seminis apij ⁊ semis endiuie ⁊ succi eupatorij ⁊ succi apsinthij oiuz añ. ʒ. iij. spodij. ʒ. v. fiant trocisci ⁊ sit dosis ex duabus. ʒ. vsq; ad. v. cū. ʒ. x. de geleniabī in decoctōis fenicli qtitate. ℥. ij. ⁊ ameos confectū cū melle est magni iuuamēti in huiusmōi loco. Et fortasse indiges ppter longitudinez frigoris fricatōe ⁊ modus in ea est vt incipiat ab humeris ⁊ inguibus qñ spargit calas in manibus ⁊ pedibus ⁊ calefiūt. Si aūt senserit silitudinē lassitudis fiat pmutatō ad fricatōez dorsi ⁊ quādo vehemēs fit calefactō que necessaria est in eis tunc dimitte eā ad aliud membꝝ. Et de olis bonis eis est olium dulce in quo non est stipticitas ⁊ oleū camemillinuz ⁊ oleū de aneto decoctū in vase duplici. Quz ergo cōpleueris tunc absterge oleū aliqd vt non angustiet ⁊ non est malū si fricatōez siccā sequat fricatio cū oleo aliquo. Et de illis que seruat stomachos eoꝝ vt non debilitent sunt vnguēta inuncta capiti stomachi que sunt sicut camemillinū ⁊ oleū nardinū ⁊ oleū anetinū ⁊ fortius illo alnazoki. Et de emplis iuuatis est vt decoquat camemilla cū re pauca masticē decoquēdo cū vino cū duplo sui de melle. Et si ceciderit appetitus. tunc melius est vt non

admistret vinū soluꝫ imo in quo decocta sunt sicut camemilla ⁊ dactili ⁊ melilotū ⁊ apsinthiū.

¶ Cura phlegmatice cōtinue que noīatur latica.

¶ Cura eius. C. lvij.

Est cura faciētis poxismū omni die. ⁊ differt ab ea quoniā oportet vt in illa sit admistratio subtiliantiū caloꝝ cū facilitate. Et hoc si fuerit cōtentus eis que sunt sicut sirupus acetosus ⁊ geleniabin ⁊ iuleb de melle ⁊ aqua eius ⁊ aqua feniculi ⁊ apij ⁊ radicū triū sine dubio confert. Et qnq; confert eis kisch de aneto ⁊ kisch de capparibus ⁊ ꝓprie cū vestigijs digōis. ¶ Et ꝑparent cibi eoꝝ in obseruatiōe tēporū ⁊ diuersitatis eius ⁊ fortitudine virtutis ⁊ debilitatis eius ꝑpatione cuius rememoratō ꝓterijt: ⁊ de medicinis boīs ad eos sunt trocisci de decē generibus. Et iteꝝ de medicis exptis ad eos ē illa que .ꝝ. rosꝫ. ʒ. vi. succi liqritie fumiterre spice oium aā. ʒ. iiij. masticis ʒ. iij. karabe. ʒ. iij. anisi. ʒ. ij. prepent. ¶ Iteꝝ trocisci eupatorij. ʒ. iiij. rosaꝝ. ʒ. i. ⁊ tertiā spodij. ʒ. ij. ⁊. ſ. ¶ Et iteꝝ trociscoꝝ apsinthij quoꝝ descriptio. ꝝ. assari semis apij anisi amigdalaꝝ amaraꝝ suchaba bedeoard succi eupatorij spice masticis oiuꝫ aā. ʒ. ij. Et iteꝝ eupatorij. ℥. iij. rosaꝝ rubearum lb. i. spice. lb. ſ. spodij. ℥. iiij. ¶ Cura ēpialos ⁊ liparie. ¶ Cura eaꝝ ꝓpinqua est cure quā diximus ⁊ sunt ambe associate vni vic. Et oportet vt incipiat in primis a sirupo acetoso mellino ⁊ zuccarino ⁊ precipit in eis ambabus vt administret rob acreste decoctū cū melle ⁊ sirupo rosꝫ: deinde fiat gradatio de via sumendi in potu semina ⁊ aquas eoꝝ ad infusionē aloes: ⁊ trociscos de rosis cū mastice: ⁊ pillās de aloe ⁊ hierā picrā ⁊ pillās d̄ eupatorio. ¶ Et oꝫ vt in eis ambabus simlr stomachi sollicitudo habeat ⁊ admistret vomitiuū cū aqua faseoloꝝ ⁊ rhaphani ⁊ anisi ⁊ calamēti ⁊ diuretica. Et de solutiuis iuuatiuis est illud quod fit ex myrobalanis nigris ⁊ citrinis ⁊ turbit ⁊ zuccaro. Et de illis q̄ conferunt eis iuuamentū magnū sunt clisteria decliuia ad acuitatē ⁊ in quibus ponunt medulla cartami et centaurea mīor ⁊ anetū ⁊ camemilla ⁊ alhasce ⁊ melilotū ⁊ almuri ⁊ mel ⁊ regimē liparie indiget subtilitate plusq̄ regimē alterius.

¶ Cura febris cū sincopi ⁊ humorosa. C. lviii.

Hec febris est difficilis cure. ¶ Et modus in curatōe eius est eūo gradata ex subtili ad fortē ⁊ ꝓprie qn̄ natura non respondꝫ ex se: tunc eniꝫ cū clisteribus munda quod est in intestinis ⁊ venis ꝓpinquis eis ex supfluitate: ⁊ administras in residuo subtiliationē cū fricatiōe. ¶ Et Gal. qdeꝫ dixit ꝙ deficit ab eūone plmuꝫ eoꝝ nisi cū fricatōe. ¶ Et melior modoꝝ in fricatiōe eorū est vt incipiat a coxis ⁊ cruribus descendēdo a superiori ad inferius: ⁊ admistret illud cū mantili aspero abradente cutē deinde pmutet ad manus descendēdo ab hūero ad spatulā ita vt igneat cutis: deinde ad dorsuꝫ ⁊ pectus deinde redeat ad crura ⁊ reuertat ad ordinē primū. Et ponat medietas tpis eorū fricationi ⁊ medietas tpis eoꝝ dormitōi si possibile est. ¶ Et ad summū canon curatōis eoꝝ est subtiliatio non calefactio valde. ¶ Et de illis que conferūt eis sunt subtiliantia sicut aqua mellis cū virtute isopi ⁊ semis apij in matutinis ⁊ silibus eis.

Qd̄ si fuerit illic fluxus ventris supfluus decoque mel decoctōe vehemētiore ⁊ non soluet nisi paruꝫ tempatū iuuatiuū. ¶ Et sirupus acetosus mellinus iteꝝ confert eis in estate qdeꝫ ⁊ cū cōsuetudie potus aque frigide pmistus cū aqua frigida. ⁊ in hyeme oportet vt non sumat eā in potu penitus ⁊ sit contētus aqua calā. ⁊ assumere calm ex potibus est melius eis nisi apud necessitatē estus estatis ⁊ vehemētia caloris plmi. Et cōuenientius quo potant ad sitim est sirupus acetosus mellinus. ⁊ vinū confert eis in pricipio ⁊ ꝓprie si fuerint febres eoꝝ sanguinee: sed paꝝ sunt ⁊ ꝓprie in senibus. ¶ Et necessariū est eis vinū post cibū. ⁊ tibi qdeꝫ necessariuꝫ est vt cōsideres pulsuꝫ habentiū hanc egritudinem semp ⁊ qn̄ uideris eū incipe debilitari ⁊ cadere subito ciba eū pane infuso in vino cōmisto si non ꝓhibet apā in visceribus. ¶ Qn̄ ergo associat ei huiusmodi egritudo non est curatōi modus neq; fiducie locus. s. qn̄ accidit huiusmōi alteratō in pulsu ⁊ hec qdeꝫ cibatio est ex eis que necessaria sunt qn̄ vehemens fit sincopis: veꝝ oportet vt ꝓhibeat illud. Cibus aūt sup quē fit dormitio est aqua ordei sup quā non addat nisi qn̄ cadit virtus. ⁊ si addit tunc sit panis infusus in iuleb aut aqua mell. ¶ Et balneū quidē est de rebus nocibilioribus istis ⁊ calidū ⁊ frigidū valde ex aere cū calido eniꝫ non sit securitas de cursu hūoꝝ ad pulmonē ⁊ ad cor ⁊ ad cerebrū ⁊ frigidū ꝓhibet digōeꝫ eius ⁊ addit in oppilatōeꝫ eius. ¶ Qd̄ si fuerit in ea hūor cholicus aliquis tunc si facilis est vomitus ⁊ lemat est iuuatiuus valde ⁊ ad vltimū melius est vt assidue ꝓficiat in ea.

¶ Cura febris cum sincopi minuta. C. lix.

Oportet vt emplētur pectus eius cū sandal ⁊ aqua ros. ⁊ viuificet cū cibo paulatim. Et sit cibus eius sicut panis de simila infusus in aqua ḡnatoꝝ infrigidata si desiderat ipsiuꝫ ⁊ silr in aqua de fructibus. ¶ Si aūt indiget ad virtutē almosofat factis ex pullis cū aceto ⁊ aqua acreste ⁊ olibus frigidis ⁊ ꝓprie coriādro erit iuuamētū in hoc si exhibeat.

¶ Regimen nocturne ⁊ diurne. C. lx.

Regimen earum ambaruꝫ est regimē phlaticaꝝ neq; est diuersitas in eis.

¶ De quartana piodica. C. lxi.

Plurimū quartana est piodica ⁊ mīoratur casus quartane insepabilis. ¶ Cause uero q̄rtāe sunt ea que generant mliaꝫ postea putrefaciūt eā ⁊ tu iam sciuisti totū illud. ¶ Et sciuisti ꝙ mlia alia est que est fex sanguis. ⁊ alia est q̄ est adustio eius ⁊ cinis hūoꝝ. ¶ Et sciuisti ꝙ de illa est sanguinea ⁊ de illa est phlatica ⁊ de illa ē cholerica ⁊ de illa est adustio ipsius mlie natural. ¶ Et existimauerūt qdaꝫ hoīuꝫ ꝙ quartana non generat ex mlia naturali quoniā ipsa non putrefit. ¶ Et huius qdeꝫ sermo non oportꝫ vt auscultet: imo de ꝓprietatibus oīs hūiditatis est vt putrefiat q̄uis rarificet in prepatōe. Et plm qdeꝫ euenit in successione egritudinis febriū diuersaꝝ putridaruꝫ ꝓpter diuersitatē hūoꝝ ex quibus generant ex quoꝝ putrefactōe qn̄ addunt ⁊ non eūant mltiplicat mlia. deinde qn̄ putrefit est quartana. ¶ Et mltotiēs quidē accidit successione splenis ⁊ cū hoc ipsa fm plmū

non eũatur ex dolore splenis aut duritie eius ⁊ saluior quartana est illa que non accidit ab apate sple nis aut aliis aut cũ qua non est apa splenis. Quartana eni que euenit ab apate splenis aut cũ qua est apa splenis mltotiẽs pducit ad hydropisiz ⁊ pnitiẽ. Et quartana que salua est liberat ab egritudinibus malis mlicis sicut mlia ⁊ epilepsia ⁊ in ea est securitas a spasmo quonia hũor est siccus ⁊ fm plmuz est egritudo salua. ⁊ qñ non accidit in ea error non addit supra annũ. ⁊ qñq; pdurat .xij. annis: ⁊ qd est infra eos. ⁊ que ex ea longa est pducit ad hydropisim. Et scias q autũnus est inimicus quartane.

Signa. C. lxij.

Scias q quartana incipit in primis cũ frigore puo: deinde incipit frigus eius addi postea miorat paꝝ ap statũ sicut i phlate. Qñq; calefit corpus non est calitas vehemẽs licz sit maior ⁊ magis apparẽs q illa que est in phlatica: ipsa eni cũ difficultate sua ⁊ inflatõe non inflatur inflatõe de qua curat sicut ignis in lignis grossis ⁊ nõ cõprehẽdit sup corpus totũ imo est illic calitas cuz horripilatõe ⁊ ca in hoc est grossitudo hũoris. Et est cũ frigore ⁊ aliqtulo dolore quasi frangat ossa ⁊ est illic cõtractio pꝓter qua stridẽt dentes: verũ non sicut in phlatica quapꝓter pducit illud ad debilitatẽ visus. Veꝝ lenit apud digõem quonia malitia miorat sicut fuit in principio paꝝp. Et de signis quartane sũt cause eius añcedẽtes ex febribus que plongate fuerũt: ⁊ ex splene aut dolore. ⁊ de signis quartane et sunt dispo cõplõis ⁊ significatões mlie ⁊ etas ⁊ tempus ⁊ cibus ⁊ forma ⁊ cõsuetudo ⁊ que sunt his silia. Et piodus eius est .xxiiij. horaꝝ. Et mltotiẽs est febris tertiana in estate quidẽz: ⁊ fit quartana in hyeme ⁊ mltotiẽs pducũt febres diuerse ad febres pmistas in quibus non est ordo pꝓter diuersitatẽ residui hũoꝝ remanentiuz post febres. Quz ergo status cõfirmat fm cinereitatis adõitõez cõfirmant sup quartana. Et illius quidẽ que est a phlate adusto sunt poxismi longiores: ⁊ accidit eis frigus fm plus successione assiduatõis ⁊ est sudor tardior ⁊ vrina grossior ⁊ durities venaꝝ mior ⁊ fit fm plm successione febriũ phlaticaꝝ. Et illaz que est a sanguine adusto añcedunt signa sanguĩs ⁊ febris eius ⁊ rubedo vrine ⁊ significat ipsaz forma ⁊ etas ⁊ tẽpus. ⁊ fortasse erit post febres sanguineas. ⁊ in illa que est a chola adusta ẽ pulsus vehemẽtioris velocitatis ⁊ freqtie ⁊ incipit cũ horripilatõe ⁊ frigore i carne ⁊ sui ⁊ sudor. Et qñq; sit ira ⁊ sudor ⁊ inflatio ⁊ signi ipsaz sora tempus ⁊ etas. ⁊ qñq; significat ipaz q ipsa fit successione febriũ cholicaꝝ. Et pulsus in quartana est decliuis ad duritiẽ pꝓter siccitatẽ hũoris. Ipse eni trahit ad interiora quasi ipse esset pulsus senis: ⁊ ad equalitatẽ dũ non mouet ⁊ si moueat diuersificat pulsus valde pꝓter grossitudinẽ supfluitatis ⁊ fit mũdificatio eius apparẽs apud tẽporẽ ⁊ est significatio cõpleta sup quartana. Et mltotiens accidit in eo diastoles inequal ⁊ systoles vehementis necessitatis fm cõtrariũ eius qd est in tertiana.

Et pulsus qdez quartane melior est pulsu phlatice in puitate ⁊ freqtia sed est similis ei in tarditate: ⁊ ap inceptõez poxismi adõit tarditas sua ⁊ freqtia ⁊ diuersitas eius est maior diuersitate reliquaꝝ febriũ deinde incipit magnificari ⁊ fieri frequens et velox. Et vrina in quartana est siliuz horaꝝ in priuatõe digestõis pꝓter frigus materiei ⁊ grossitudinẽ eius nisi ap statũ bonũ. Veꝝ dispões eius ⁊ colores eius diuersificant ⁊ illud ideo: quonia melacholia generat ex hũoribus diuersis. Et de signis digõis quartane est leuitas tremoris. Urina aũt in principio est alba ad viriditatẽ decliuis: cruda cui non est digestio. Et post principiũ diuersificat eius dispositõ pꝓterea q plm mlie est generatũ ex hũoribus diuersis ⁊ est ap declõnez nigrũ. Et sudor in quartana est plmus p cõpatõez ad phlatica ⁊ non multiplicat p cõpatõez ad alias ⁊ sitis minorat in hac febre: nisi sit a melacholia cholerica.

Cura. C. lxiij.

Consideretur in hac egritudine an sit mlia phlatica aut mlia sãguinea aut mlia cholerica aut mlia mlica. Deinde rege vnãqũq; eaꝝ cũ eo qd ei est cõueniens de illis que dicemus. Veꝝ oibus spẽbus suis sunt iudicia in quibus cõicant: ⁊ illd est q ipe minuũtur in principio quare necesse est vt attendat an sit sanguis dñans i ea ⁊ pꝓprie qñ quartana est a mlia sanguinea tunc eni phlomet ⁊ extrahat sanguis fm qtitatẽ necessitatis ⁊ fortasse exigit multitudo eius ut extrahatur de eo res plurima. Et qñ non est necessaria phlebotomia tũc phlõia est nociua inqtũ debilitat ⁊ inqtuz educit cõtrariũ mlie ⁊ inqtuz mouet hũores ad exteriora. Et si oportet eũetur a principio d hũore faciente febrẽ aliqd ad alleuiandũ ⁊ mũdificãduz. Illud eni apud digõez est fm q innua ad ipm Et sit post poxismũ p diẽ. Et non oportet vt fiat pꝓuocatõ in primis cũ fortitudine ⁊ oportz vt admistrent mollificatia. Et si tibi non videt bonũ vti potionibus admĩstra loco eaꝝ clisteria conueniẽtia sed oportet vt sint leuia ⁊ non cõcedit cõfortatõ eoꝝ nisi qñ cõsequit egritudo statũ. ⁊ si medicus iaz pͣsumpserit ⁊ sõne eduxerit mliaz in principio aliquotiẽs solutõe forti ⁊ phibuit egritudinẽ penitus sed est rectũ ab errore. Et oportz vt pꝓhibeat in die poxismi a comestiõe ⁊ pcipiat ieiuniũ ⁊ phibeat ab aqua frigida illa die ⁊ est necessarium in reliquis diebus vti carne taiegi aut pulli in primis taiegi vsq; ad tres vl quattuor piodos. deide pulli tunc eniz pullus est melior. Et sit medicia in die poxismi geleniabin cõfricatũ cũ aqua calida in die bis aut ter. Sintq; .ʒ. iij. geleniabin cũ .ʒ. x. sirupi acetosi. Et tu qdez scis q qñ mlia est cholerica tunc oportz ut admĩstrei in ea quod soluat ea ex genere myrobalanoꝝ ⁊ viole. Et si est phlatica oportet vt admĩstret in ea aliquid in primis i quo sit virtus polypodij ⁊ epithymi ⁊ similiũ. Et scias q aqua casei est bonũ vehiculũ ei quo administrat de virtutibus predictis. ⁊ fortasse cõfert administratõ eius solius qñ est caliditas violenta naz geleniabiz ⁊ aqua eius colata cũ decoctõe sua forti est loco ipsius pꝓprie qñ est in stomacho debilitas: aut est illd qd vincit hũor frigidus ⁊ vomitus iteruz ⁊ pꝓprie ante cibũ ⁊ post cibũ ⁊ est cõuenientior ⁊ pꝓprie in die poxismi ⁊ ante poxismũ ⁊ pꝓprie qñ mlia est phlatica est de rebus iuuatibus in ea ⁊ non

in principio tantū imo ⁊ in omni hora. ¶ Oportet
ergo vt non laboret in principio ⁊ in principijs di-
igestōis vsq; ad aduentū cōplemēti digestōis in eua
cuādo supfluitatē cū eo qđ calefacit cuȝ fortitudine
neȝ cū eo qđ exiccat cū fortitudine ex medicia ⁊ di
missione ciboꝝ neq; cū eo quo debilitat ex solutiōe
ventris neq; iteꝝ cū eo quod debilitat in principio
ex subtiliatiōe regis ¶ Et scias q̄ qñ incipit quar
tana in estate aut hyeme tunc oportet ut in potu de
tur in primis de aqua ordei ⁊ secamabiȝ ut apiat vi
as oppilatas ꝑpter ꝓuocatiōeȝ ⁊ cōsumat velociter
⁊ illud est post piodū añcedentē tribus horis aut q̄
tuor. Et cū accidit quartana in hyeme tunc non est
modus vt dent in potu trocisci ¶ Et scias q̄ res
frigide ⁊ hūide facilis digōis boni chimi sunt coue
niētes huic egritudini ī q̄ñ ē febris ⁊ ex hoc q̄ sūt
contrarie vni duaꝝ q̄litatū meli͛ q ē siccitas q̄ e oȝ
vt admistrēt iteꝝ vbi non timet nocumentū dige-
stōis ⁊ non sit q̄tītas ex qua timet nocumentū i di-
gestōe aut misceat cū eis aliq̄d q̄ eaꝝ frītateȝ tēpet
⁊ non minuat eaꝝ hūiditatē ⁊ iste sunt res calide cū
equalitate. Et alienet omne frigidū ⁊ siccū ¶ Et
res hūide ⁊ frigide huic egritudini cōuenietes sunt
sicut endiuia ⁊ lactuca ⁊ melon ⁊ psica q̄ñq; ¶ Et
non oportet vt deuitent huiusmōi nisi aut ꝑpter
vehemētiā frigoris ⁊ est inuentū sicut in lactuca et
non est inuentū sicut in melone dulci aut ꝑpter ve
hemētiā ꝓuocatōis pducentis ad ingrossatōeȝ san-
guīs ⁊ illud est inuentū in melone dulci aut ꝑpte-
rā q̄a prepata sunt ei qđ pmisceat putredinē ⁊ est il
lud inuentū in psicis ⁊ oportet vt obseruet huius
modi. ¶ Cibi vero calidi cū equalitate cū additōe
in hūiditate sunt iuuantes valde ⁊ ꝓprie qū volūt
equatōeȝ calītatis eoꝝ vbi non diligit vt p ca fiat
iuuamentū ad digōeȝ cū frigidis ⁊ hūidis sicut com
mistio ficuū cū endiuia ¶ Et non est malū in pris
sumere ea in q̄bus est salsedo ⁊ acredo ⁊ incisio qū
non timet crementū calītatis. In fine aūt egritudis
non est excusatō illius. ⁊ trocisci de apsinthio iuua-
tiui sunt vsq; ad finē egritudinis ¶ Et de illis q̄bus
fit iuuamentū est sessio in aqua calida dulci ante ci-
buȝ omni die: ⁊ balneatō que hūectat ⁊ non facit su
dare neq; excitat caliditatē ⁊ cōtinuatō delitiaꝝ et
quietis ⁊ abhorrere exercitiū ⁊ motus corporeos et
aīales ¶ ⁊ omnes iste febres indigēt hūectantibus et
diuersificant in q̄tītate infrigidatōis ⁊ calefactōis.
¶ Et necessitas sua qua indigent exiccatiuis est ꝑpter
illud quod est in eis de virtute incisionis ⁊ absterr-
sionis ⁊ solōnis ⁊ non ꝑpter exiccatōeȝ ¶ Et opȝ
vt obseruet stomachus cū emplīs bonis cōfortati
bus que sunt inter virtutē calītatis et subtilitatem
eius s̄m q̄ exigit dispō. ⁊ obseruent splen ⁊ epar
⁊ regant vt non indurent ⁊ apent ¶ ⁊ fortasse est ne
cessariū ad ꝓuocandū vomitū vti aqua rhaphai cū
semīe suo que misceantur cū sirupo acetoso. ¶ Et
fortasse iuuat cū añcessione cōmestionis sicle ⁊ eius
q̄ salitū est de piscibus ⁊ sinapis ⁊ his similiū ante
ipsuȝ. Et adiuuat post illud cū potu aque mīte. de
inde fiat successio cū sirupo acetoso ⁊ euomat ¶ Et
de illis que cōferūt ei est vt sumat ipsū in die po-
xismi deīde euomat sup ipsuȝ ⁊ securitatē facit a no
cumēto febris qđ est ꝑpter frigus ⁊ rigore ⁊ acui
tatē febris si sumat alia ⁊ mel ⁊ bibat in upū aceto

suȝ mellinū ⁊ impleat cibo. deinde sumat aquā ca-
lidā ⁊ euomat. ¶ Qñ ergo cōsumit poxismus ce-
net reȝ paruā ⁊ balneet in mane. Et si sumat ante
poxismū. v. horis cibū vt euomat fortasse iuua-
bit illud licet non euomat. Et vomitus ante poxis
mū quicūq; hūor sit aut alleuiat poxismū aut erra-
dicat ipsum. Et de regie bono est q̄ ieiunet in die
poxismi si non est qđ ꝓhibeat ⁊ non sumat cibum
donec cōsumat poxismus. ¶ Et ingrediat balneuȝ
die ƀo siq̄deȝ fuerit digō s̄m descriptōem ⁊ si non
fuerit digō non fiat in eo nisi effusio aque calē q̄ti
tate quā delectat corpus ⁊ humectat minus q̄ vt p
ueniat ad hoc vt liquefiat ex ea hūor ¶ Et in die ter
cio admistret vomitus ꝑpter illud qđ supfluit de
cibo ⁊ qđ resoluit balneū q̄uis oporteat vt admi-
stret vomitus in die poxismi iteꝝ ¶ Qđ si mīa
fuerit sanguinea iuuabit cū phl'omia ex basilica de
inde p euōneȝ subtilē cū eo in quo ponunt de mūdi
ficantibus sanguinē sicut virtutes suchaba ⁊ bede-
oard ⁊ polipodij ⁊ fumiterre ⁊ myrobalanoꝝ kebu
loꝝ ⁊ hoc q̄deȝ genus velociter recipit curatōeȝ.
¶ Et si fuerit mīa cholica tunc tibi inest vt admini-
stres infrīatōeȝ ⁊ hūectatōeȝ ultimas ex medicinis
⁊ cibis ⁊ admīstra aquā tempatā sedēdo in ea ⁊ ab
luendo. ¶ Et fiat lenificatio nature in principio cū
eis que sunt sicut illud qđ fit ex uiol' ⁊ qđ fit ex aq̄
casei cū virtute polipodij: aut sirupus acetosus cū
epithymo ⁊ sirupus ros'. ⁊ aqua iuleb ⁊ casiafi.
¶ Qui vo s'os'o eius integra spat post. xx. dies quoniaȝ
digō apparet in eo. i. qñ materia est mīa cholica:
deinde fiat ḡdatio ad illud qđ subtiliat ⁊ incidit.
¶ Et si necessaria est rectificatō stomachi tunc fiat cū
inunctōibus ⁊ oliis ⁊ epithimatibus que non ptrans
eant virtutē camemillie ⁊ apsinthij ⁊ melliloti ⁊ si-
miliū ¶ Et ieiuniū plurimū vsq; in die piodi ⁊ qñȝ
iteꝝ est ex eis que non cōueniūt ei. ⁊ si sit ut in die
piodi sufficiat eis de cibo paꝝ modicū. ¶ Et de mū
dificatiuis iuuātibus sunt ea in quibus est decoctio
myrobal'. ⁊ epithymi ⁊ sene i sirupo acetoso i quo
decocte sunt viole. ¶ ⁊ fortasse sumit in potu ēnic in
eo aīsa in ieiunio ꝓprie in die poxismi ⁊ euoāt ipm
si nauseat cū aīa eius ¶ Et si fuerit mīa phl'atica
redeat ad sirupū acetosuȝ mellinū cū aqua apij ⁊ fe
niculi ⁊ similiū. ¶ Et si necessaria fuerit lenificatio
misceat cū eo in principio virtus solutiua phl'atis đ
virtutibus turbit ⁊ polypodij. ⁊ fiat gradatō pau-
ca ad virtutē agarici ⁊ fiat vt vomat cū sirupo ace
toso mellino de semībus ⁊ his sil'ibus usq; quo in-
cipiat digeri ¶ Et sit vaporatio stomachi ⁊ eius
emplatō cū eo qđ est fortius ita vt cū dactilis ⁊ fi
cubus ⁊ sil'ibus ⁊ simīr inunge ipsuȝ cū oleis calidis
pueniēdo vsq; ad oleū de costo ¶ Et fortasse est
necessariū in eo ꝓuocare vomitū cū sirupo acetoso
⁊ sit i eo uirtus sinapis ⁊ hellebori albi īmo fortas
se ē necessariū vt in potu detur helleborus cū dis-
positōe sua qū non timet debilitas dispositōis vir
tutis. ¶ Et si fuerit mīa melancholica pura de ge-
nere fecis sanguīs tūc rectificat s'os'o eius in primis
cū aqua iubleb ⁊ penidijs ⁊ est cōueniens admīstra
tio geleniabiȝ mellini ⁊ zuccarini ⁊ in fine eius eūe
tur cū eis que sunt sicut decoctio myrobalanoꝝ ci-
trinoꝝ ⁊ nigroꝝ ⁊ fumiterre ⁊ passulaꝝ. ¶ Dum
ergo egritudo digesta est tunc bonū est phl'omare

ex basilica. ¶ Et administret vomitus sup cibū cuꝫ fortitudine aut leuiter ſm horā ⁊ necessitatē ⁊ opꝫ vt assiduet ipsuꝫ quoniā est radix ad eūoneꝫ cū medicinis ⁊ clisteribus fortibus ⁊ medicine que administrant in huiusmōi hora sunt epithymū ⁊ polypodiū ⁊ agaricū ⁊ sticados ⁊ lapis armenus ⁊ lapis lazuli abluti ⁊ nō abluti ⁊ sucus folioꝝ centaurē cuꝫ sirupo mellino. Et fortasse necessarius est ellebōrus niger ⁊ fortasse infundunt in cholīca sene ⁊ fumus terre cū epithymo ⁊ in sirupo acetoso deīde habeas cōsiliū tunc apō eūoneꝫ ⁊ da in potu phl̄atice ⁊ melancholice ex ea tyriacā ⁊ metridatū ⁊ medicamē de assa ⁊ sulfur ⁊ pip solū bibat in aqua ⁊ de illis est sinapis que administret non assidue imo in oībus tribus diebus ⁊ in primis ⁊ ante illud in spatio longiore. ⁊ sil'r diapipeon ⁊ sil'a illi de electuarijs. ¶ Et non festines cū aliquo hoꝝ añ digestōeꝫ nā si tu dederis in potu tyriacā ⁊ sil'a illi in primis compones quartanā cū quartana ⁊ fortasse attrahes egritudies alias ⁊ ꝓprie in hyeme. ¶ Et in fine eius si necessaria fuerit phl'omia aude sup eā. ¶ Inqt Gal. sanaui gentē plimaꝫ a quartana ita. Dedi eis in potu post digōeꝫ solutiuū: deinde dedi eis in potu sucuꝫ apsinthij deinde dedi eis in potu tyriacā. ¶ Et dico ꝙ assa ⁊ pip singularia sunt iuuatia valde quando apparet digō ⁊ puenit status ⁊ ciba illuꝫ sabane ⁊ elbune ⁊ keniculi capparis ⁊ sinapis ⁊ almuri ⁊ oībus in quibus est virtus solutiua cū fortitudine ⁊ fortasse erit tibi necessarium vt des ei in potu post quadragīta dies omni mane q̄tuꝫ est ñabaca vna de eis que sunt sicut medicamē de assa ⁊ omni fo simil'r: cū febris non fuerit acuta ⁊ materiei radix nō fuerit chol'a. ¶ Et de trociscis iuuatis in hac hora ⁊ apud declinatōeꝫ sunt trocisci ſm hunc modum.

¶ ℞. suci eupatorij ⁊ croci amboꝝ añ. pōdus. ʒ. iij. scolopēdrie aristo^e ⁊ lactuce ⁊ reubarbari ⁊ spodij oīuꝫ. añ. ʒ. v. ⁊ se. acetose ⁊ se. portulace ⁊ ros. ⁊ spice ⁊ se. cuscute ⁊ anisi ⁊ se apij ⁊ radicū capparis ⁊ granoꝝ alben ⁊ se. feniculi oīuꝫ añ. ʒ. iiij. cōficiant cū aqua apij ⁊ fiant trocisci ⁊ dent in potu cū aqua feniculi ⁊ endiuie ⁊ cuscute. ⁊ hec quidā medicina iuuatiua est modis plibus Et si digerit materia tunc fac istud. ¶ ℞. myrre. ʒ. xv. spice. ʒ. xiij. agarici costi floris sq̄nanti oīuꝫ añ. ʒ. v. petroselini. ʒ. xv. anisi. ʒ. x. cōficiant cū vino antiquo ⁊ cū melle ⁊ zinzibere. Et sit dosis eius q̄tuꝫ est nux ⁊ qñqꝫ dant in potu in fine ⁊ cōualescētibus ⁊ apud paucitatē nocumēti in ea ⁊ mltitudinē cal'itatis cuꝫ subtiliatōe materie medicinā huiusmōi. ¶ ℞. seis iusq̄ami albi mādragore amboꝝ añ. siliquā. i. ⁊ asse circiter tertiā fabe. i. Et de hoc genere est vt sumant iteꝝ calamēti domestici aur̄. iiij. ⁊ semis vrtice aur̄. xx. ⁊ epithimi aur̄. i. fiant trocisci parui valde ⁊ sit dosis. ʒ. i. ¶ Et ex eis que bona sunt eis est vt admistret post apitōeꝫ digōis vsqꝫ ad fineꝫ eius istud. ¶ Suat passulaꝝ de semi aut de alacoen ⁊ alij siluris ⁊ mirti recentis oīuꝫ añ. ps. i. ⁊ decoquant in aqua dulci postq̄ infusa sunt in ea. deinde bulliant exquisite ⁊ colet ⁊ det de ea. ℥. i. ⁊ iteruꝫ seis apij ⁊ anisi ⁊ cordumeni oīuꝫ añ. ʒ. v. origani siluestris eupatorij oīuꝫ añ. ʒ. vij. ameos. ʒ. iiij. suchaba. ʒ. iij. passulaꝝ. ʒ. x. decoquant in tribus libris aque vsqꝫ quo redeat ad. lb. i. ⁊ de illis que bona sunt eis est vt sumant ameos spice ⁊ calamēti oīuꝫ añ. ʒ. x. ⁊ carui ⁊ anisi amboꝝ añ. ʒ. vij. ⁊ asse pondus. ʒ. v. ⁊ zinziberis pondus. ʒ. iiij. ⁊ cassie pondus. ʒ. iij. cōficiant cū sufficientia mellis. ¶ Et sit dosis eius pondus. ʒ. i. cū aqua apij ⁊ feniculi.

¶ Trocisci huiusmodi.

¶ ℞. suci eupatorij. ʒ. x. scolopēdrie spodij feniculi spice croci oīuꝫ añ. ʒ. v. lacce ⁊ reubarbari oīum añ. ʒ. iij. semis cucūeris ⁊ semis portulace oīuꝫ añ ʒ. vi. fiat trocisci cū aqua apij ⁊ sumant in potu cū sirupo acetoso. ¶ Et iteꝝ ad phl'aticaꝫ myrrhe. ʒ. xxxv. croci petrosellini amboꝝ añ. ʒ. v. spice. ʒ. iiij. ſ. castorei. ʒ. iij. anisi. ʒ. iij. ſ. semis apij ⁊ karui amboꝝ añ. ʒ. iiij. amomi corticū casie storacis oīuꝫ añ. ʒ. ij. ⁊ tertiā. susseleos adriani confectiōis oīuꝫ añ. ʒ. i. ⁊ tertias duas. ¶ Et qñ vehemēs fit rigor est vomitus cū aquā tepida ⁊ sirupo acetoso ad illud iuuatiuū. ¶ Qō si virtutes eius non obediunt tunc cū eis quoꝝ rememoratō precesserit ſm horā. ¶ Et fiat vaporatō cū embroca in qua decocta sunt sebea ⁊ camomilla ⁊ sil'a hoīc cohoptō cuꝫ pannis laneis aggregantibus calefactionem.

¶ Rememoratio solutiuoꝝ q̄bus indigent post digestionem. C. lxiiij.

Kebuloꝝ. ʒ. vi. epithymi apsinthy aborū añ. ʒ. v. myrobalanoꝝ citrinoꝝ suci eupatorij emblici oīuꝫ añ. ʒ. iiij. semis apij et anisi ⁊ semis feniculi oīuꝫ añ. ʒ. ij. fiat ex eis decoctio ⁊ soluat cū eo cū facilitate. ¶ Aut sumat apsinthij pondus. ʒ. x. myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ epithymi oīuꝫ añ. ʒ. viij. ⁊ fumiterre pondus. ʒ. vii. et suchaba ⁊ centauree maioris amboꝝ añ. pōdus. ʒ. vi. eupatorij ⁊ radicis squinati amboꝝ añ. pōdus ʒ. v. decoquant cū quinqꝫ libris aq̄ donec redeat ad. lb. i. ¶ Pille leues. ¶ Quando admistrantur in oibus qnqꝫ diebus semel sunt iuuātes in ea ⁊ sūt expte. ¶ ℞. epithymi ⁊ turbit amboꝝ añ. ʒ. x. carui anisi amboꝝ añ. ʒ. vij. ameos. ʒ. viij. semis apij ⁊ fenicli amboꝝ añ. ʒ. iij. polipodij. ʒ. vi. agarici albi quod facile terit. ʒ. viij. salis indi. ʒ. v. biere picre. ʒ. xv. fiant pil'e cū aqua mente ⁊ sit dosis. ʒ. i. ſ. ¶ Et cū materia est phl'atica cōferūt iste pil'e. ¶ ℞. epithymi agarici ameos oīuꝫ añ. ʒ. viij. semis apij anisi feniculi oīuꝫ añ. ʒ. iij. salis naptici. ʒ. v. biere picre turbit amboꝝ añ. pōdus ʒ. x. dosis pondus. ʒ. ij. ſ. ¶ Et qñ est cuꝫ dolore splenis iuuat hoc medicaīe ⁊ soluit eū cū facilitate ℞. scolopendrie. ʒ. xv. agarici. ʒ. xij. myrobalanoꝝ nigroꝝ biere añ. ʒ. x. kebuloꝝ apsinthij oīuꝫ añ. ʒ. viij. suchaba bedeoard canapitheos suci eupatorij oīuꝫ añ. ʒ. vij. fructus tamarisci radicū capparoꝝ amboꝝ añ. ʒ. v. ſ. semis apij anisi semis feniculi oīuꝫ añ. ʒ. iij. fiat confectio aut pil'e.

¶ Cibatio pacientiū quartanaꝫ. C. lxv.

Rectius est vt inclinet regimē eoꝝ in primis septimanis vsqꝫ ad tres septianas ad subtiliatōeꝫ quandā preter qō destruat virtutē ⁊ illud est ut abstineant a carne ⁊ alzūmet. hoc eniꝫ mīorat eoꝝ materias ⁊ aleuiat eos ⁊ abreuiat spaciū egritudinis eoꝝ. ¶ Et post illud necessariuꝫ est virtutē viuificare cū eis que sunt sicut pisces alcadradie ⁊ oua sorbilia ⁊ pulli ⁊ althatagi. ¶ Quꝫ ergo puenit ad tempus in quo sequnt in ea alzumꝫ

⁊ non moratͥ egritudo tunc necessariũ est custodirͥ virtutẽ ⁊ cibare cuꝫ eo qđ est fortius ex carnibus gallinaꝝ ⁊ pulloꝝ ⁊ arietũ ⁊ hedoꝝ ⁊ auiũ moll' carnis sicut sunt pulli ⁊ aldũragi ⁊ pisces boni qui non sunt magni. ¶ Et scias ꝙ conditio in eo ex quo cibatͥ habẽs quartanã est ꝙ sit aggregãs ꝓprietates ⁊ quaꝝ vna est vt non sit crudũ imo resoluẽs cruditatẽ quã facit accidere mãa. ¶ Et sa est vt non sit grossuꝫ imo subtilians grossuꝫ. ¶ Et tertia est vt non sit cõstrictiuũ imo soluẽs ventrẽ. ¶ Et quarta vt sit sanguis ex eo generatus laudabilis. ⁊ plm qdeꝫ est in ea illud qđ habet calitatẽ ⁊ hũitatẽ. ¶ Et tu iam sciuisti qũo cibetͥ ante paroxismũ ⁊ ꝑ quot horas ⁊ quare illud. ⁊ sciuisti iteꝝ ꝙ qñqꝫ necessarius est cibus in paroxismo ⁊ in ꝓximo eius ꝓpter causaꝫ predictã. ¶ Ueꝝ rectius est vt eueniat febris ventre vacuo vt non occupet natura cũ materia alia: nisi cũ materia egritudinis donec expellat eaꝫ. ⁊ vinũ sit purum subtile.

¶ Cura quartane continue. C. lxvi.

Di posito huius febris est sm ꝙ enũtiauimus ante ipsaꝫ. ¶ Et canon in ea est homogeneus canoni quartane interpolate. ⁊ non diuersificatͥ ab ea nisi in rebus paucis. ¶ De illis est ꝙ declinatõ in illa ad equalitatẽ in calefaciẽtibus ⁊ ad infrĩatõeꝫ in hac est melior ꝓpter adherentiã febris. qr oportet ut admĩstrent in curatiõe eius ea que sunt sicut sirupus acetosus cũ seminibus: ⁊ gelemabiꝫ ⁊ aqua de radicibus equal' ⁊ suppositoria cũ melle. ¶ Et de illis est ꝙ phlomia in hac est magis necessaria quoniã materia est magis cõprehensa in venis. ¶ Et de istis est ꝙ licentia in carnibus in hac egritudine est minor ideo caue hoc.

¶ De febre sextana ⁊ septena ⁊ similibus illis. C. lxvii.

Et nomiantͥ phitanos: ⁊ qdaꝫ nomiant huiusmõi febres reuolubiles. ¶ Iste generantͥ ex materia hõgenea materiei quartane sed est mior ⁊ grossior. ¶ Et plm qdeꝫ fiũt ex mãa phlatica. ¶ Sextanã aũt ⁊ septenã ⁊ que sunt post illas Hip. dixit ⁊ Gal'. dixit Ego non vidi in vita mea aliq̃ ex eis neqꝫ vidi qntanã nudã forteꝫ ⁊ neqꝫ est febris nisi quasi occulta. ¶ Inqt ⁊ non ẽ longinquꝫ quin sit causa in septena vbig̃. ⁊ nouena regimẽ qđ qñ admĩstratͥ ⁊ curritͥ sup ipsuꝫ facit febreꝫ nam iteratõ facit necessario in huiusmõi hora illã febrẽ ⁊ si dimitteretͥ ⁊ rectificaretͥ non faceret.

¶ Est ergo causa in piodis eius ⁊ in ipsius iteratõibus reiteratõ regis: ⁊ piodi eius nõ sunt piodi materie que effundatͥ ⁊ eius reditiões. Inquit oportꝫ ergo vt obfuetͥ in expientia huius egritudis hec intentõ ita vt non accidat error ꝗuis Gal'. sit quasi negans aduentũ haꝝ febriũ ⁊ quasi ꝙ sit necessariuꝫ vt sit huiusmõi febris alia radix. Ueꝝ Hip. iaꝫ verificauit smonẽ in inuentiõe septene ⁊ nouene ⁊ non est illud manifestũ mirabile neqꝫ manifeste impossibilitatis ita vt sit necessariũ redire in eo ad admĩstrãduꝫ. ¶ Et smones qdeꝫ quos locutus est Hip. in capso haꝝ febriũ sunt ꝙ septena est ꝓlixa ⁊ non est mortifera ⁊ nouena est longior ea ⁊ non est mortifera. Et dixit ꝙ quintana est deterior febriũ quoniã fit ante ptisiꝫ ⁊ post ipsam. ¶ Et dixit Gal'. in ea sicut scitis ¶ Et ego quideꝫ opinor huic smoni modũ quẽdã ⁊ est vt sit pthisis significãs ethicaꝫ: ⁊ sit sermo eius qntana subiectũ ꝓpõnis indefinite nõ significãtis cõitatẽ: ergo est quasi dicat ꝙ de qntana est vna spẽs deterior febriũ ergo est significatio huius sermonis eius ꝙ qũ febres ꝓlongantͥ et ꝑmiscentͥ ⁊ diuersificantͥ pueniũt plm ad inflãmãduꝫ mẽbra principalia ⁊ ad ethicã ⁊ de ꝓprietate haruꝫ febriũ est vt stent in fine suo sm ordinẽ vnũ. ¶ Et plm illius super quartanã Et iã testificati sumus eã qntanã veꝝ ipsa pducit ad quartanã qñ in hũorib⁹ est exuberatõ ⁊ in hũitatibus multitudo ¶ Quõqꝫ liqfactio iaꝫ mltiplicatͥ ⁊ euõnes sensate ⁊ insensate freqñtes fiunt non remanet in hũoribus cinereitas nisi illud quod minus est ⁊ grossius ⁊ illud facit esse necessariũ vt sit paroxismus tardior ⁊ fiat illa que fuit quartana qntana. ¶ Et in huiusmõi qdeꝫ dispõe fortasse erit corpus ꝑpatũ vt inflãmetͥ ⁊ fiat ethica. ¶ Et iteꝝ ethica qñ ãncedit non est longinquꝫ qn faciat accidere in hũoribus cinereitatẽ quandaꝫ ꝓpter prauitatẽ suaꝫ in postremis ethice ⁊ accidit illi cinereitati putredo quare accidit febris ⁊ iam destruxit febris ethica corpus ¶ Est ergo mala ex hoc ꝙ ipsa est signum adustionis hũoris de quo non remanʼt nisi paꝝ ⁊ fit adustus paꝝ ⁊ ex hoc ꝙ ipsa est causa additiõis febris ⁊ duplicatiõis eius. ¶ Et non opꝫ vt negentͥ egritudines quas non contingit videre in tpe quodã ⁊ quadã regione nã hoc genus non cõprehenditͥ ꝑ multitudinẽ. ¶ Neqꝫ iteꝝ oportet vt dicatͥ ꝙ si est qntana tunc necesse est vt sit materia qnta nam melancholia generat quintanã non ꝓpter hoc ipm ꝙ ipsa est melãcholia imo ꝓpterea ꝙ ipsa est pauca grossa. Et iam non ꝓlongatͥ qn sit in quibusdã corpibus mãa grossa pauca cui accidit putredo. ¶ Et non cõuenit alicui vt dicat possibile est in phlate vt fiant ei paroxismi alij qñ ingrossatͥ ⁊ minoratͥ qm̃ cõcessio est res ampla ⁊ raro fit possibile vt necessario cõsequatͥ eius cõtradictio ¶ Amplius nõ est dispõ in cõcessione eius qđ nũq̃ videtͥ ⁊ non auditͥ neqꝫ de quo testificatͥ expimẽtator aut sapiens sicut cõcessio eius qđ testificat qualis Hipp. ⁊ iaꝫ retulit mihi fidelis qdam se vidisse nouenaꝫ. Quintanã vo nos mltotiens vidimus ⁊ non cogimur ꝓpter hoc dicere ꝙ illic sit humor alius.

¶ Cura spetieꝝ huius febris. C. lxviii.

Appropiquat huius febris cura cure quartane phlatice ⁊ indiget in curatiõe eius superfluo ieiunio ⁊ subtiliatõe cibi ⁊ regimis ⁊ somno digerẽte vt resoluatͥ ꝑ illud materia grossa ⁊ digerat. Et iteꝝ indiget ingrossatõe regiminis vt non destruatͥ in eo virtus ⁊ sunt ista duo sicut duo cõtraria ¶ Et ꝓptera ꝙ febres iste non faciunt accidere lesionẽ uirtutis nõ curamus si subtiliemus regimẽ ⁊ faciamus egrũ vti ieiunio vno tpe ⁊ succurrimus illi sicut ostendimus ita ut cibemus cũ eo cuius bonũ est nutrimentũ ⁊ velox fit ⁊ mltiplicatͥ ⁊ in quo non est ingrossatio materiei neqꝫ additõ in ea. ¶ Et de curatõibus magis cõferẽtibus ad illud est vomitus cũ helleboro ⁊ semĩe rhaphani ⁊ rhaphano ⁊ helleboro ⁊ semĩe atriplicis ⁊ nuce uomica ⁊ euõ cũ hieris ⁊ post illud admĩstratõ tyriace ⁊ eis siliuꝫ. ¶ Et cõfert tunc sudatõ cũ medicis ⁊ cũ balneo calido absqꝫ administratione aque ⁊ absqꝫ

administratione humectantium.

Tractatus tertius de Ethica. C. i.

Iam sciuisti q̄ in mẽbris sunt huitates diuersaꝝ spẽꝝ de q̄bus sunt huitates ꝓpate ad nutriendũ ⁊ hũectandũ iuncturas: de illis ergo est illud qđ est repositũ in venis ⁊ de illis est illud qđ ẽ sparsuꝫ in mẽbris sicut ros ⁊ iste sũt due diuisiones ⁊ prima eaꝝ est materia febris putredinis aut febris ebullitõis sicut sciuisti q̄n nutrimentũ totũ non expandat̃ q̄n est imo remanꝫ de eo illud qđ est in semita expandẽdi ⁊ remanet qđ est in semita recondendi. Et de illis sunt huitates ꝓximi tp̄is coagulatõi ⁊ sunt huitates que fiũt actu nutrimentũ scilicꝫ attracte ad locuꝫ qđ est ꝑmutatõ eius qđ est de eo resolutũ ⁊ fiũt additio in eõ silis illi: veꝝtñ tẽpus cursus eaꝝ ꝓpinquũ est ergo sunt non coagulate ⁊ de eis sunt huitates cũ quibus cõtinuant̃ ptes mẽbroꝝ siliuꝫ ptiũ a principio creatõis ⁊ ꝑ ipaꝝ destructionẽ ꝑueniunt ad sepatõeꝫ. Et silitudo huitatũ primaꝝ est oleũ lucerne effusuꝫ in lucerna. Et silitudo s̃aꝝ est oleũ imbibitũ in corpe lychinij. Et silitudo tertie huitatis est huitas q̄ cõtinuat̃ ptes cotti đ q° factus est lychinius. Et q̄n inflãt̃ membra radicalia ⁊ ꝓprie cor est illud ipsa egritudo que est ethica s̃m q̄ sciuisti. Et calitas q̄deꝫ epatis q̄n̄qꝫ ꝓducit ad ethicã veꝝ non est ipsa ethica imo ethica est illa que est causa cordis ⁊ silr̃ est dispõ pulmonis ⁊ stomachi veꝝ dũ ipsa ꝑmanꝫ finiẽdo huitates que sunt in digõe prima in mẽbris ⁊ ꝓprie cordis sicut finit candela oleũ infusũ in lucerna tunc est gradus primus appriatus noie generis qđ est ethica ⁊ grece ethicos q̄n nõ habeat i spẽbus suis nomẽ. Et q̄n finit huitates que sunt diuisionis prime ⁊ incipit resoluere huitates que sũt diuisiõis s̃e ⁊ finire eas sicut finit flãma oleũ eũatũ in lucerna ⁊ incipit finire imbibitũ i corp⁹ lychinij erit gradus s̃s ⁊ noiat̃ dubul ⁊ forosmos ⁊ habet latitudinẽ ⁊ principiũ ⁊ mediũ ⁊ statũ. Amp̄ nõ rectificat̃ ille qui cõsequit̃ statũ aldubul ⁊ paꝝ recipit curatõeꝫ nisi deus velit ⁊ ꝓprie q̄n peruenit ad hoc ut caro minuat̃. Q̄n ergo finiunt iste ⁊ incipit finire huitates que sunt diuisionis tertie sicut incipit flãma adurere corp⁹ lychinij ⁊ huitates ei⁹ radicales est egritudo g̃dus tertij ⁊ noiat̃ curuatiuus ⁊ almukasif grece. Et hec q̄deꝫ egritudo est ex febribus que nõ habẽt paroxismos neqꝫ horas paroxismoꝝ. Et quidã dixerũt febres ethice aut pendent cũ huiditatibus ꝓpinqui tp̄is cũ coagulatiõe. Aut cũ eis que sunt sicut caro. aut cũ mẽbris radicalibus duris sicut sunt ossa ⁊ nerui. Et si ex s̃mone isto intelligit̃ q̄ pendẽt s̃m semitã q̄ finiũt quod in eis ẽ đ huiditate radicali cõtinuata eis erit hec. Et intentio prima equalis ⁊ si sig̃t q̄ primũ qđ finit ethica est huitates ꝓpinqui tp̄is cũ coagulatione non erit sermo sanus. Et ethica quidẽ q̄n̄qꝫ accidit post febrẽ ephimerã. Et q̄n̄qꝫ accidit post febres putridas ⁊ apatuꝫ: ⁊ longinquũ est vt accidat ethica incipiendo: quare sunt mẽbra radicalia iam inflãta ⁊ nõ inflãtur humor neqꝫ sp̃us ante illđ imo oportet vt calefiant illa in primis deinde s̃m ꝓcessionẽ dieꝝ calefiant ista nisi accidat causa fortis valđ. Et causa q̄deꝫ vna q̄n̄qꝫ est cã febris ethice ⁊ q̄n̄qꝫ est causa febris ephimere s̃m vehemẽtiã mutatõis sue ⁊ debilitatẽ suspensionis sue sicut ignis nã ipse obuiat lignis s̃m duos mõs quoꝝ vnus est s̃m modum q̄ calefacit ea ⁊ finiat in eis: ⁊ s̃s est s̃m semitaꝫ inflãtõis. Et febris quidẽ putredinis ⁊ apatis ꝑmutat̃ multotiẽs ad ethicã ꝓpter vehemẽtiaꝫ febris ⁊ vehemẽtiaꝫ subtiliatõis cibi in ea ⁊ ꝓhibitõeꝫ aque frigide ⁊ paucitatẽ obs̃uatõis lateris cordis cũ unctõibus ⁊ emplis ⁊ epithimatibus ⁊ ꝓprie in egritudinibus mẽbroꝝ vicinoꝝ cordi sicut diaphragmatis. Et multotiẽs facit cader̃ in eaꝫ necessitas medico ꝓpter casuꝫ virtutis ⁊ freq̄ntiã sincopis ad dandũ in potu vinũ ⁊ aquã carnis ⁊ medicinã de muscho ⁊ his siliã. Et q̄n̄qꝫ cõponit̃ ethica cũ febribus putredinis ⁊ apatuꝫ. Et ethica q̄dẽ in principio rei est difficilis cognitõis ⁊ facilis curationis ⁊ in fine sui est facilis cognitõis ⁊ difficilis curatõis. Et finis aldubul non recipit curationem penitus.

Signa. C. ij.

Pulsus quidẽ est minutus durus frequens debilis fixus s̃m habitudinẽ vnaꝫ. In tactu uero eoꝝ est illđ qđ sentit̃ de calitate mi⁹ calitate sinochi ⁊ ei siliuꝫ inflãmataꝝ in mã ⁊ i principio dũ tangit̃ est magis suauis: ⁊ cũ remanet sup eum manus hora vna apparet cũ fortitudine ⁊ mordicatõe ⁊ non cessat augmẽtari: s̃z ẽ calidius qđ est in eo locus venaꝝ ⁊ arteriaꝝ. Et est eoꝝ calitas similis non enĩ minuit̃ veꝝ ipa q̄n supuenit ei cibus augmentat̃ velociter ⁊ fit fortis pulsus valde ⁊ incipit magnificari ⁊ ꝓpter illud accidit stultis medicoꝝ q̄ ꝓhibent eis cibũ ꝓpter illud quod accidit eis de eo ex accidentibus q̃r ꝓdunt e os. Sicut augmẽtat̃ flãma ꝓpter iniectiõem olei ⁊ sartago qum effundit̃ aqua sup eã. Et iste quidẽ significatiões eius sunt fortes. Et cibus in reliq̄s q̄deꝫ febribus ꝓculdubio non incendit hac incensione sicut inuenit̃ huic q̄uis necessario faciat diuersitatẽ ꝑ motus nature ⁊ hec inflãmatio non est sicut incensio reliquaꝝ febriũ post coarctatiõeꝫ neqꝫ s̃m ꝑiodos notos imo q̄n comedunt ⁊ in quacũqꝫ hora sit. Et est habens egritudinẽ non vehemẽter discernẽs illud qđ est in eodeꝫ de calitate quoniã facta est complo mẽbro cõueniens ⁊ iam sciuisti in libro primo qualitatẽ dispõis in huiusmõi veꝝ ipsa apparꝫ apđ susceptiõem alicuius ciboꝝ ꝓpter vehemẽtiã suã. Et de significatõibus ꝑmutatiõis febris ephimere ad febrẽ ethicã est vehemẽtia fortitudinis calitatis in. iij. valde naꝫ s̃m plm̃ incipit febris post duodeciꝫ horas declinare. Q̄n ergo ꝑtransit febris duodecim horas ⁊ non apparent signa declinatõis imo cõtinuat̃ vsqꝫ ad tertiũ omni die ⁊ fit fortis tunc illa est ethica. Et de significatõib⁹ cõpõis ethice cũ febribus putredinis est remissio calitatis sicce post finẽ declinatõis ⁊ post sudorẽ exuberantẽ ⁊ additio in arefatione ⁊ extenuatõe s̃m illud qđ facit necessariũ illa egritudo ⁊ vnctuositas in urina ⁊ egõne. Et si fuerit ethica illud qđ apparet ⁊ occultũ aliud significat ipsuꝫ coarctatio accidens in paroxismis huiusmõi enim est non inuentũ in ethica omnino. Et scias q̄ q̄n̄qꝫ incipit ethica retenta cũ stomacho q̃re corrumpit complexiõem epatis per vicinitatem.

Signa aldubul. C. iij.

Signa vero aldubul sunt ꝙ q̄n febris expellit aldubul vehemēs fit durities pulsus ⁊ eius debilitas ⁊ paruitas ipsius ⁊ eiꝰ frequētia ⁊ ꝓprie q̄n causa casus in ethicā est apa quod non resoluit nā illud. s. freq̄ntia addit valde ⁊ silr velocitas ⁊ fit pulsus eius de genere eius q̄ noīatur cauda muris. ¶ Q̇ȯ si fuerit ex potu calī vini erit loco caude muris acualis ⁊ non erunt accidentia aldubellati vehemētia valde non enī dat ei spatiuȝ vsq̧ ad huiusmōi ¶ Et apparet in vrina vnctuositas ⁊ petala ⁊ incipit oculꝰ ꝓfundari. Q̄n ergo aldubul ꝑuenit ad statū fit fortior ꝓfundatio a'boꝝ oculoꝝ ⁊ mltiplicat lippitudo sicca ⁊ crescūt extremitates ossiū omnis mēbri ⁊ in facie ⁊ planant tempora ⁊ tendit cutis frōtis ⁊ destruit color cutis ⁊ fit quasi sit sup eā puluis q̇daȝ ex adustione solis ⁊ ꝑducit ad grauedinē eleuandi supcilia ⁊ fit oculus somnolentus ⁊ clausus absq̧ somno ⁊ subtiliat nasus ⁊ elongant pili ⁊ apparēt pedicli ⁊ videt vēter iaȝ minorari ⁊ adherere cū dorso quasi sit cutis sic ea que iā attracta est ⁊ attrahit cū ea cutis pectoris.

¶ Q̄n ergo curuant vngues ⁊ arcuant tūc iā uenit ad statū ⁊ incipit tendere ad occasū ⁊ q̄n incipit tendere ad occasum liquefiunt cartilagines.

¶ Cura ethice. C. iiij.

Intentio in curatōe febris ethice est infrigidatio ⁊ hūectatio. Et vnaq̄q̧ eaꝝ cōplet cū approximatōe suaꝝ causaꝝ ⁊ expulsione causaꝝ sui contrarij. ¶ Et fortasse est ca vniꝰ eaꝝ causa cōtrarij alterius sicut causa infrīatōis ipa eniȝ q̄nq̧ est causa exiccatōis que est contraria hūectatōi sicut infrīatio cū trociscis cāforatis ⁊ illis que sunt ex spodio ⁊ his silibus. ¶ Et fortasse hūectatio iteꝝ est cā calefactiōis que cōtraria est infrīatiōi sicut vinū naȝ ipsuȝ humectat sed calefacit q̇r oportet vt obseruet illud. ¶ Et si necessitas vocat ad fortē infrīatōeȝ non erit nisi cū re cui coniungit aut quā precedit aut cui succedit res in qua est virtus humectatōis. ¶ Et silr q̄n vocat necessitas ad fortē humectatōeȝ velocē in ea sicut aqua carnis ⁊ vinū tunc oportet vt adiūgat ei aut antecedat eā aut sequat eaȝ illud in quo est infrīatio. ¶ Et si fuerit causa ethice apa aut lesio in mēbro tunc necessariū est curare ipsuȝ in primis. ¶ Et qui diligit cōponere regimē eius ex diuersis modis cōuenientibꝰ ei in quo febris fit vehemēs ualde tunc necessariū est vt incipiat ⁊ det in potu trociscos canforatos ⁊ que currūt cursu eoꝝ cuȝ sirupo acetoso diluclo in ortu solis sicut aqua ordei in cancris si non abhorret eos ⁊ cū iuleb ⁊ aqua granatoꝝ ⁊ admistionē mucilagis psilij si non fuerit ꝓhibēs aliq̇d ꝓpter stomachū et aliā. ¶ Et regimē infrīans est ꝑ illud q̇ȯ sciuisti de potibus infrigidātibus ⁊ de oleribus infrīantibus ⁊ trociscis sicut trocisci de canfora ⁊ emplīs ⁊ vnctōibus ⁊ his silibus ⁊ infrīatōe aeris eoꝝ ita ꝙ in hyeme. Si aūt non tollerat alleuiet ab eo ignis infrigidatio nanq̧ aeris eoꝝ est melior res ⁊ sicut vestire eū cū sandalatis ⁊ canforatis ⁊ facere ipȝ odorare illud in quo sunt rose ⁊ canfora et sandali et fructus frigidi ⁊ sebesebrā ⁊ liliū cū aqua rosacea. Et vaporatō cū sudore ⁊ balneo. ¶ Et oportet vt non ꝓlonget retentō emploꝝ infrīantiū valde sup mēbra ꝓpinqua valde mēbris anhelitus: fortasse eniȝ infert illud anhelitui ⁊ voci nocumentuȝ magnū. ¶ Et oportȝ vt declinet ad quietē ⁊ somnū ⁊ tranquillitatē ⁊ gaudiuȝ ⁊ custodiat eger ab eo q̇ȯ facit ipȝ irasci ⁊ q̇ȯ facit ipsuȝ tristari ⁊ q̇ȯ facit ipsuȝ angustiari ⁊ a fame ⁊ siti longa. ¶ Emplā infrigidantia q̇bus opȝ eos vti sunt aromatica naȝ ipsa sunt ꝓpinquioris iuuamēti ⁊ ꝓprie sup pectus et q̄ sequnt ipsuȝ ⁊ sint infrīdata ⁊ non sit in eis stipticitas. Stipticitas eni cū hoc ꝙ ipsa facit accidere exiccatōeȝ ꝓhibet virtuteȝ medicine ꝓfundari. ¶ Et oportet vt assiduet ꝑmutatō vt non remaneat medicamē ⁊ calefiat cū obsuatiōe vehemētie infrigidatōis eius: nā q̄n ipsuȝ infrigidat vehemēter nō elongat q̇n debilitet mēbrū. ¶ Et q̄n est ꝓpe mēbra anhelitus non est longinquȝ q̇n impediat diaphragma ⁊ alia ab emissione anhelitꝰ cū facilitate. ¶ Et de regimie humectatē sunt cibi leues ⁊ fructus et robub ⁊ unctōes ⁊ emplastra ⁊ odoramēta ⁊ caput purgia ⁊ quies ⁊ tranqllitas ⁊ vt non inferat ei violētia in fame aut siti.

¶ Rememoratō medicinaꝝ infrīantiū eos. C. v.

Ille vero que de eis sunt infrigidātes aut humectātes omnes sunt nutritiue: aut vicit in eis nutribilitas: sicut aqua ordei decocta cū cācris ex pte cancri. ¶ Et oportet vt euellant extremitates cancroꝝ ex pedibus suis ⁊ corpibus suis ⁊ abluant cū aqua frigida ⁊ sale bono cū cinere vicibus tribꝰ ⁊ supra donec mūdificent ⁊ purgent a grauitate sui odoris deinde decoquant in aq̄ ordei ⁊ sicut aqua lactis vacini de quo extractū est butyꝝ ⁊ sicut succi oleꝝ elixatoꝝ p̄dictoꝝ in capitul' febriū acutaꝝ sicut mucilago psilij. ¶ In aceto aūt est vehemēs exiccatio ⁊ virtus resolōnis: q̇r oportet vt bibat cū eo quod resistit duabꝰ ꝓprietatibꝰ s. ꝑ cōmistionē aque mlte aut cū q̇busdā humectātibus ⁊ lenificantibus. ¶ Et ꝓximū quidē est vt lac asine sit cū hūectatōe sua infrīans ita vt q̇daȝ faciat meliorē infrīatōeȝ eius sup infrīatōeȝ lactis vacini d̄ quo extractū est butyꝝ veꝝ ipsuȝ cōuenit ei q̇ non habet febrē ꝑiodicā: neq̧ materiā: neq̧ hūorē preꝑatuȝ ad putredinē ⁊ oportet vt caueat spissuȝ lac ⁊ de illis que cōferūt eis ē zuccaꝝ ⁊ q̄n senseris putredinē accidentē ex lacte tunc solue cū facilitate et si timueris calefactōȝ tunc abstine ab eo aliquot diebus ⁊ cura in ea cū trociscis ⁊ aquis fructuū deīde itera lac. ¶ Medicine v̇o infrigidātes que non habent hūectationeȝ sunt sicut trocisci noti narrati. s. trocisci canforati ⁊ trocisci de dactilis ⁊ succis frigidis ⁊ sicut trocisci huiusmodi. ℞. spodij boli armeni añ. ʒ. iiij. rosaꝝ. ʒ. vi. semis portulace et citruli ⁊ cucurbite ⁊ karabe oīuȝ añ. ʒ. iij. fiant ex eis trocisci ⁊ sit dosis pondus. ʒ. ij. ⁊ sunt boni valde. ¶ Et iteꝝ alij ꝓximi eis. ℞. arnoglosse amili ⁊ gūmi dragaganti oīuȝ añ. ʒ. iij. boli armeni spodij amboꝝ añ. ʒ. iiij. papaueris. ʒ. v. rosaꝝ ⁊ seminis cucurbite ⁊ citruli ⁊ portulace oīuȝ añ. ʒ. vi. granoꝝ cydonioꝝ excorticatoꝝ ⁊ sēis melonis ⁊ cucumeris oīuȝ añ. ʒ. vij. succi liquiritie pondus. ʒ. x. cōficiant cū mucilagine psilij. ¶ Unctiones uero ⁊ epithimata ⁊ emplā infrīantia ⁊ odoramēta ⁊ caput purgia infrīantia sunt illa que tu sciuisti. ¶ Et meliores vnctiōes sunt cū oleo de cucurbita ⁊ de papauere ⁊ nenusare ⁊ salicibus ⁊ violis. ¶ Stratus autē

infrigidātes ⁊ humectātes sunt qui sunt plani ualđ de corijſ aspersis aqua roſ. aut de lino de genere eius qꝙ fit in tabrasten ⁊ ſit impletio eius illud qđ non calefacit imo ſit de genere lini pectinati ⁊ renouet̃ assidue. Aut ſit ſtratus de corijs que iā ſunt impleta aqua poſtq̃ ſint ſup ea rectificatōes q̃ applanent aquā bene ⁊ ꝓhibeāt ei⁹ inequalitatē ⁊ ſit ſtratus ꝓpe aquas ⁊ curſus eaꝝ et ſub eis folia arboꝝ frigidoꝝ ⁊ humidoꝝ. ſ. de ſalicib⁹ ⁊ ſemperuiue ⁊ olera humida ⁊ odorifera frigida ſicut roſe ⁊ folia arboꝝ frigidoꝝ ⁊ p̄putia vitis ⁊ his ſiſia.

Rememoratō medicinaꝝ hūectantiū eos. C. vi.

Llaꝝ quidē que ſunt cū infrigidatiōe rememoratio iā preterijt. Et reſtat nūc conſiderare in qualitate dandi in potu genera lactis ⁊ lac de q° extractū eſt butyrū et in qualitate admīſtratōis tine ⁊ balnei ⁊ admīſtratōe vnguentoꝝ ⁊ oleoꝝ ⁊ epithimatū ⁊ reliqui regimīs. Et nos q̇dez iam docuim⁹ modū dandi in potu genera lactis ī ca° ꝑthiſis ⁊ ſiccitatis ſtomachi q̄r opꝫ vt ſit illud canon. Et non eſt lac poſt lac mlīeris ſicut lac aſine poſtea lac capraꝝ cui⁹ paſcua oportꝫ eſſe ex herbis ⁊ oleribus frigidis hūidis ſicut ſcis: nam ipſuꝫ ⁊ ꝓprie lac aſine erradicat ethicaꝫ ſi fuerit ei erradicator ⁊ non eſt electio ſup ipſuꝫ niſi ꝓhibeat putredo accidens aut expectatio materiei cōprehenſe. Et lac quidē iuuatiuū eſt eis a principio ethice vſqꝫ ad finē eius. Et lac mulieris ſugēdo ſumptū cōuenientius eſt oībus. Et canon in dando in potu lac de quo extractū eſt butyrū eſt ꝓximus illi iteꝝ. Et melius q̇dē eſt ut incipias a ʒ. x. vſqꝫ ad. xxx. ⁊ qđ eſt ſupra eas ſi fuerit virtus adiuuans ⁊ tibi ineſt vt cōmiſceas cuꝫ eo aliq̇d de trociſcis infrigidantib⁹. Et tibi ineſt vt addas ſupra ſummā p̄edictā in potione prima ⁊ poſtrema ſi fuerit potens virtus ſup digeſtionē. Tina autē illa eſt melior que eſt tepida in qua non ē caliditas multa: ⁊ eſt cū hoc cū virtutibuſ oleꝝ ⁊ herbaꝝ infrīgantiū ⁊ hūectantiū ⁊ non ſit ita vt rorificꝫ neduꝫ q̄ ſudare faciat ⁊ non licet vt uapor tine ſit calidus ⁊ ſi non eſſet qđ ꝓhiberet admīſtratōeꝫ tine frigide non eligeret̃ ſup eā: veꝝ qđ ꝓhibet ab hoc eſt debilitas corpoꝝ eoꝝ ⁊ eoꝝ extenuatō. In primis vero rebus fortaſſe ſanat eos iſtud veꝝ debilitatē corpis ſanat iā illud cū infrigidatiōe pauca quā facit in cōplōe eius que poſſibile eſt ut curet̃.

Qđ ſi fuerit debilius illo timet̃ q̄ cadāt in ethicaꝫ ſenilē ⁊ illud ſm minus. veꝝtn̄ cū illo tardat̃ magis tp̄s mortis ⁊ fortaſſe viuit cū ea tpe cui eſt q̄titas. Et mltotiens q̇deꝫ eſt rectior ꝑmutatio ei⁹ ad illā ethicā: Illud aūt in quo ſumus de relatione tine rectius eſt vt fiat inceptō in ea cū aqua que eſt calida ad terminū ⁊ fiat gradatō ad frigidā ⁊ ad tēpataꝫ frigidā tollerabilē hec eniꝫ gradatō facit corp⁹ ſuſceptibile aque frigide qū leſio non fiat niſi ꝑ aduentū contrarij in cōplōne ſubito. Et iteꝝ corp⁹ acquirit ex aqua calida ſ ſitudinē teneritatis ⁊ tollerat cū ea frigidā. Et ſi iteret̃ tina in die tribus uicibus erit rectū. Et oportet vt admīſtret̃ cuꝫ facilitate vt non cadat virtus ⁊ ſi ſumpſerit aquā ordei ante tinā duabus horis erit cōueniens ⁊ ſi ꝑmittat tinā poſt emulſionem lactis ſup corpus eius ſm q̄

dicemus vt dilatet tina meatus cibi deinde ſuſcipiat aquā ordei ⁊ que ſunt ei ſiſia poſtea expectet deinde admīſtret̃ aqua tine vt dilatet̃ cibuſ erit bonū. Et admīſtret̃ poſt tinā ⁊ balneū inunctio cū oleis infrigidātibus ⁊ hūectantibus ſicut oleo violſ. proprie quando factuꝫ eſt ex oleo de cucurbita ſilr oleo nenufarino ⁊ oleo de cucurbita. Et ſi ꝑmutet̃ poſt tinā ad illud quod eſt decliuius ad frigus paꝝ tollerabile deinde inungat̃. Et ſi ꝑmittat̃ inunctio ⁊ feſtinet̃ deinde ingrediat̃ aquā frigidaꝫ paꝝ erit rectū ⁊ illud ſm tollerantiā ⁊ non eſt malū gradari in eo. Et melior quidē horaꝝ h⁹ actionis eſt poſt digeſtōeꝫ cibi: ⁊ ſi poſſibile eſt vt ſubmergat̃ poſt tinā calidā in aqua frigida ſubito abſqꝫ gradatōe eſt magis vltimū ex pte cure ⁊ magis forte ex pte timoris. Et effuſio eius cū facilitate eſt minoris timoriſ q̄ ſubmerſio infirmi ī ea ſubito ⁊ mioris iuuamēti. Et ſit frigus ſm q̄titatē frigoris aque eſtatis que eſt inter tepidā ⁊ illā que eſt vehemētis frigoris. Et ſi ꝑmittat̃ emulſio lactis ſup mēbra ſua ſi non fuerit debilis: aut eius qđ miſtū eſt aq̄ ſi fuerit debilſ deinde ſi admīſtretur tina erit rectū. Nam emulſio lactis ſup corpus eſt vehemētis hūectatōis Et genera q̇deꝫ lactis bona ad emulgendū ſunt p̄dicta. Et oportet vt emulgeant̃ exubere. Et dignius eſt vt fiat fixio ſup inunctiōeꝫ fricando ex medicinis p̄dictis corpi toti ⁊ iuncturis. Ingreſſio aūt balnei non cōcedit̃ ei niſi fuerit ita ne ſudare faciat neqꝫ igniat neqꝫ alteret anhelitū ⁊ ſit calidū aque eius minus calido ſui aeris ⁊ ſit caliditas aque eius ita vt delectet ⁊ non ledat ⁊ non faciat ſudare ⁊ qn̄ non eſt in corpe eius materia p̄pata putredini ⁊ ꝓprie qū illđ eſt ⁊ non digeſtus eſt cibus imo oportet vt ſit illud qū uolūtas eſt vt expandat̃ digeſtū eius in corpe ⁊ non ꝓlonget morā eius in eo imo ſepet̃ ab eo velociter ⁊ qn̄ ſepat̃ ab eo ſumat aliq̇d de hūitatibus ⁊ đ ſorbitōib⁹ q̄ non nocēt ei factis ex ordeo ⁊ lacte ⁊ qn̄ accidit ei in balneo ſitis ſedet eā cū aqua ordei ⁊ aq̄ āraib ⁊ lac ſit lac aſine ⁊ oportet vt ſit introitus ī balneū deinde exitus eius ab eo ſm mo^m vt non ſit labor in eo omnino. ⁊ iā enuntiauimus illud in locis alijs ⁊ iterabimus de illo cōditōeꝫ. Oportꝫ ut ꝑmutet̃ ad balneū in lecto portato in quo ſūt ſtrati ſtratus ingenioſe ita vt ꝑueniat cū eo ad primā domū ⁊ ꝑmutet̃ ad illud qđ ex duobus pānis factum eſt plenuꝫ lana vel cotto ⁊ dicit̃ grece pedeto lene qđ cōueniēs eſt balneo ⁊ exuat̃ ueſtimētis ſuis ī ea aut in media ſi non fuerit calida ⁊ non moretur in aliq̄ eaꝝ niſi q̄titate ꝑmutatōis ⁊ anhelitib⁹ paucis ⁊ iaꝫ exutus ueſtimētis: deinde ingrediat̃ ad domū ſam ⁊ tertiā veꝝtn̄ non ſit vehemētis caliditatis ⁊ ſtet in ea q̄titate q̄ tollerat tinā. Hoc ē illud qđ dictū eſt ⁊ qđ magis eſt dilectū mihi ē vt ſit tina eius in domo media tpata. Qū ergo ſepat̃ a tina frigida coopiat̃ mātili aut farcha habēte duas tunicas ⁊ ꝑmutet̃ ad ſtratū ſuuꝫ ⁊ lectū ſuuꝫ cū ſua ſabana ⁊ exiccet̃ ſudor eius cum mantili ⁊ inungatur ⁊ cibetur.

De cibatōe habentium ethicā. C. vij.

Oportet vt ſepet̃ in eis cibus: ⁊ non cibēt̃ in ſaturitate eoꝝ vice una. Amp̄ melius q° cibant̃ eſt aqua ordei ⁊ ordeuꝫ et

panis tritici abluti infusus in aqua frigida ¶ Et genera lactis qũ ab eis non ꝓhibet aliqd coꝝ q̃ diximꝰ ⁊ lac vaccinũ de quo extractũ est butyꝝ qm̃ ẽ ꝑlimi nutrimẽti ⁊ almes ⁊ cucurbita ⁊ de fructibus melones palestini ⁊ sunt alraki cognoĩati apud nos indi. ¶ Et qñ sentit rectificatõez tunc non est malũ cibare ipsuz caseo huido non salito. Et si virtus debilitat̃ non est malũ vt cibet̃ iure issidabegi cum coriandro huido decocto cũ eis que sunt sicut aldu ragi ⁊ altaciugi. ¶ Et fortasse oportet vt det̃ eis ĩ potu aliqd vini subtilis ꝑmisti cũ aqua multa ⁊ fortasse est necessariũ ut cibes cũ mosos ex carne aldũragi ⁊ altaciugi ⁊ alcubugi ⁊ pullis ⁊ hosune acetoso aut ↄgelato acetoso ex carne hedi aut carne uaccina qñ est illic fortitudo digõnis. ⁊ acetuz almosos ⁊ cõgelati est iuuatiuũ eis ⁊ cõfortatiuũ in hac dispositõe. Et fortasse non est excusatõ ab aqª carnis ꝑmista cũ sirupo de fructibus frigidis acetosis aut vitello oui sorbilis ¶ Et qñ prolongat̃ cũ ea debilitas ad sincopim est necesse vt cibent̃ aquacarnis accepta ex lateribus hedi cũ sale pauco que colet̃ et fundat̃ sup eaz q̃tuz totũ eius est de aqua maloꝝ ⁊ q̃tuz est decima eius de vino odorifero ⁊ potetur tepida. ¶ Aqua vero frigida que non est valdẽ vehemẽtis frigoris non est malũ si in potu detur eis si non fuerit debilis aut aliqd ꝓhibens ⁊ illud ꝓhibens aut erit apã sub hypocõdrijs aut erunt in corpe toto chimi putridi ⁊ chimi crudi qui omnes digestione indigẽt ⁊ non apparet signũ digestionis q̃ si appareat timor erit mĩor. ⁊ simĩr si fuerit ethica ꝑmutata ex sirsen aut birsen naʼ cũ hac meliꝰ est vt interdicat̃ potus aq̃ frigide q̃ cũ alijs. ¶ Ethica eñi qũ supuenit egritudinibus destruẽtibus virtutẽ mollificãtibus eaʼ arefaciẽtibus ossa ⁊ carnẽ supuenit debilitati. Qũ ergo cõiungit̃ ei sup debilitatez post sumptõez aque frigide non morat̃ qñ cadat in genus alterius ethice que cõicat huic generi in siccitate ⁊ diuersificat̃ ei in calore ⁊ frigore ⁊ nomiatur ethica senectutis ⁊ ethica senij ¶ Et illa q̃dem est egritudo seua in qua innatus calor iam destructꝰ est. ¶ Et silĩr aqua vltimi frigoris ⁊ ꝑlimi nocet eis in omni dispõne ⁊ corrũpit innatũ calorẽ mẽbroꝝ eoꝝ radicaliũ. Et fortasse festinat cum eis aut ꝑmutat eos ad modũ aliũ ethice.

¶ De succurrendo dispõnibus sequentibus ethicaz. C. viij.

De illis est sincopis: ⁊ iam diximꝰ regimẽ in hoc mĩotiẽs. ¶ Et de illis est fluxꝰ uẽtris. Et oportet vt curet̃ ⁊ succurrat̃ ei. Nam in hoc est timor magnus. ¶ Et de curis eiꝰ in primis est vt sit aqua ordei coꝝ aqua sauich. et ponant̃ in aqua ordei coꝝ miliuz torrefactũ ⁊ gummi aut lentes elixate iterate aut lac decoctũ cũ lapidibus aut cũ igne solo donec cõsumat̃ eiꝰ aquositas ⁊ ꝓprie cũ milio. ⁊ potent hos trociscos. ℞ boliarmei. ʒ. v. castanee torrefacte rof. oĩuz añ. ʒ. iiij. spodij karabe aboꝝ oĩũ añ. ʒ. iij. seis acetose excorticati granoꝝ beberoꝝ oĩuz añ. ʒ. vi. fiat trocisci cũ succo cydonioꝝ ⁊ det̃ in potu aqª piroꝝ in mane ⁊ apud somnũ. Et det̃ in potu psiliuz torrefactũ et silĩr suffus de spodio in quo est bdelliũ de mecha est iuuatiuũ valde. ¶ Et si ꝑuenit ad excoriatiõez curet̃ excoriatio cũ clisteribus que scis quoniam illud est conueniens.

¶ De ethica senectutis: C. ix.

Currit consuetudo vt dicat̃ ethicaʼ senectutis post febrẽ ethicaʼ. ⁊ nos etiaʼ incedamus via cõsueta: intentõ itaq; ethice senectutis est dominiũ siccitatis sup cõplõez absq; febre. ¶ Et qñq; fit cũ equalitate in calore ⁊ frigore ⁊ illud est ꝭm minꝰ ¶ Et qñq; fit cũ frigore ⁊ nomĩat̃ hec dispõ senectus ⁊ ethica senij qm̃ corpi accidit in hora senij illud qd̃ accidit in illa hora de aldubul ⁊ siccitate: ¶ Et senes quidẽ sunt velocioris casus in caʼ q̃ iuuenes. ⁊ iuuenes velocioris casus in ea q̃ pueri licet accidat in iuuenibꝰ ⁊ pueris. Et causa faciẽs cadere in caʼ aut est frigus dominaʼs cũ debilitate corpis q̃r ꝓhibz virtutẽ nutritiuaʼ ab opatõe sua integra sicut accidit iteꝝ in fine vite et de hoc caplõ est potus aque frigide non in hora sua aut sup debilitatẽ corpis cũ febre aut in dispõe aut successione exercitij resoluẽtis virtutẽ ⁊ aperientis poros ⁊ qd̃ uocat ad attrahendũ aquaʼ frigidaʼ ad uiscera subito. Aut vapores mali frigidi qui eleuant̃ ad cor ⁊ infrigidãt cõplõez eius. Aut caliditas q̃ resoluit ⁊ liq̃facit huitates quare caliditas innata debilitat̃ ⁊ succedũt frigꝰ ⁊ siccitas. Et qñq; sequitur euõnes. Et qñq; attrahit haʼc egritudinẽ supfluitas in infr̃ando patiẽtes febres cũ eis que bibunt ⁊ emplant̃. ¶ Et hec quidẽ egritudo qñ cõfirmat̃ nõ curat̃ ⁊ si esset ei ingenium esset morti ingenium.

¶ Signa. C. x.

In istis vident̃ signa aldubul ⁊ exiccatõis ⁊ nõ uidet̃ in eis incẽsio ⁊ inflaʼmatõ imo fortasse inueniunt̃ frigidi tactus. ¶ Et eorũ pulsus non est sicut pulsus habentiũ febres ethicas imo est tardus paruus ⁊ rarus nisi fortis fiat debilitas qm̃ tũc incipit pulsus fieri freq̃ns ⁊ ꝓprie ĩ illis quibus aduenit hoc ex potu aque frigide ¶ Et qñq; est vrina coꝝ alba subtilis aquosa ⁊ sũt in dispositõibus suis sicut senes.

¶ Curatio ethice senectutis. C. xi.

Non adhibet̃ hec cura nisi qũ nõdũ cõfirmata ẽ ⁊ spat̃ q̃ non cõfirmet̃: ⁊ qũ confirmata est spat̃ vt postponat̃ ꝑditõ paꝝp. ¶ Et canon quidẽ in curatõe coꝝ est calefactio ⁊ hũectatio. ¶ Et ex hũectatõe sunt balnea ꝭm q̃ sciuisti que nõ admĩstrent̃ nisi post digestionẽ naʼ si ipsa administret̃ successione comestionis faciũt cadere virtutẽ. ¶ Et clisteria facta ex capitibus ⁊ pedibus ⁊ cicere cõtrito ⁊ ficubus cũ melle ⁊ camemilla de q° admĩstret̃ q̃titas medie libre cũ. ℥. ij. olĩ sisamini ⁊ aliq̃tulo olei de ben. Et admĩstret̃ fricatio sup cibatõez. ⁊ lac coctũ cũ lapidibus est vehemẽtis iuuamenti eis ⁊ mel est vltimũ in iuuamẽto coꝝ sicut est vltimũ in nocumẽto habentiũ febrẽ ethicaʼ. Et omnis cibus humectaʼs facil̃ penetratõis uelocis descensionis in quo nõ est viscositas sicut aqua carnis ⁊ uitelli ouoꝝ sorbiliũ ⁊ vinũ subtile odoriferꝝ puc q̃titatis est vehemẽter cõueniẽs eis ¶ Et opz vt obseruet̃ hũectatõ predicta in caplõ ethice ⁊ misceat̃ cũ eaʼ qd̃ calefaciat ex odoribꝰ ⁊ emplĩs ⁊ vnctõibus fricando ⁊ cibis alijs.

¶ Tractatus quartus de febribus pestilentialibus ⁊ q̃ sunt eis homogenea ⁊ variolis ⁊ morbillo.

¶ Capitulũ de Febre pestilentiali. C. i.

QUadoq; accidit aeri qd̄ docuim⁹ te in libro ṽliuz: sicut accidit aque d̄ alteratōe in qualitate sua ad calorē ⁊ frigus ⁊ de alteratiōe in nat̄a sua ad ꝑfundatōez ⁊ putredinē sicut ꝓfundat̄ aqua ⁊ fetet ⁊ putrefit: ⁊ sicut aqua non putrefit ullo mō ꝓpter suā simplicitatē imo ꝓpter illud qd̄ admiscet̄ ei de corꝑibus terreis malis q̄ ꝑmiscent̄ ei. Et accidit toti qualitas mala silr̄ aer nō putrescit ullo mō ꝓpter suā simplicitatē imo ꝓpter illud qd̄ admiscet̄ ei de vaporibus mal' qui ꝑmiscent̄ ei ⁊ accidit toti qualitas mala. ¶ Et qñq; est illud causa ventoꝝ deferentiū ad locuz bonū fumos malos ex locis fetidis in quibus sunt valles ꝓfunde ⁊ corpa exiccata in prelio aut occisa non sepulta neq; tumulata. ¶ Et fortasse est causa ꝓpinqua loco in quo uenit. ¶ Et qñq; accidūt putredines in interioribus terre ꝓpter causas quaꝝ euentus ignorat̄ ⁊ nocere faciūt aquā ⁊ aerē. ¶ Et febres quidē accidētes causa aeris sicci: fiunt iteꝝ cā ut eueniant febres cholice. ¶ Pestilētiales v̄o fiūt ex aere turbido ⁊ hūido. ⁊ febres in aere humido sunt pluris euentus sed sunt mīoris acuitatis ⁊ longioris spatij. ¶ In estate vero sicca pauce pluuie sunt minoris euēt9 ⁊ maioris acuitatis ⁊ velocioris sepatōis. ¶ Et meliora ipa sunt que seruāt naturā suā. ¶ Et principiū omniū hoꝝ sunt forme ex formis celi faciētes esse necessariū illud cuius aduentus ignorat̄: licet sint quidā qui dixerūt in eo aliqd̄ non ꝓportionatū ad causaz eius imo oportet vt scias q̄ causa prima longinqua ad illud sunt figure celestes ⁊ ꝓpinque dispōes terrestres. ¶ Et qñ faciunt necessario virtutes agentes celestes ⁊ virtutes patientes terrestres hūectatōez vehementē aeri expellunt vapores ⁊ fumi ad ipsuz ⁊ spargunt̄ in ipo ⁊ putrefaciūt eū cū ca'itate debili ⁊ quando fit aer s̄m hunc modū venit ad cor quare corrūpit cōplōnē spūs qui est in ipso ⁊ putrefit qd̄ circūdat ipsuz de hūitate ⁊ accidit ca'itas egressa a natura ⁊ spgit̄ in corꝑe tunc ꝑ causaz suam erit febris pestilential'. Et cōicat multitudini hoīuz q̄ iteꝝ habēt in seipsis ꝓprietatē prepatōis: agens eniz solū qū ꝑuenit ⁊ patienti non est prepatio non accñt actio ⁊ passio. ¶ Et prepatio corꝑm ad illud in quo sumus de passione est vt sint plena hūoribus malis nā mūda non forsitan patiūt̄ ex illo ⁊ corpa debilia iteꝝ patiētia sūt ex ea sicut illa que mlt̄iplicat̄ coitū ⁊ corpa dilatatoruz pororū humida multe balneationis.

¶ Signa. C. ij.

HEc febris est quieta exterius conturbans interius s̄m plm̄ ꝑdens ex qua ꝑcipit̄ ca'itas ⁊ inflāmatio fortis. Et est cuz ea magnitudo anhelit⁹ ⁊ eius exaltatō ⁊ cōstringit̄ mlt̄ū ⁊ curtat̄ multū ⁊ frequētat̄ ⁊ vehemētia sitis ⁊ siccitas lingue: ⁊ qñq; fit cū nausea aut casu appetitus ⁊ si non resistit ei cū comestione violenter interficiet eū ⁊ dolor oris stomachi ⁊ magnitudo splenis. ⁊ angustia vehemens ⁊ inquietudo ⁊ fortasse erit tussis sicca ⁊ casus virtutis ⁊ ꝑuenit̄ in ea ad sincopiz ⁊ cōmistionē ratōis ⁊ tendit̄ qd̄ est sub hypocōdrijs ⁊ fiunt cū ea vigilie ⁊ mollificatō corꝑis ⁊ tēpor ⁊ qñq; accñt cū ea bothor subalbida ⁊ rubea. Et qñq; ē velōis occultatōis ⁊ accñt cola ⁊ vlcera ⁊ fit pulsus s̄m plm̄ frequens ꝑuus et fit vehemēs s̄m plm̄ in nocte. ¶ Et qñq; accidit eis dispositō sicut hydropisis ⁊ fluxus uentris chol'e ⁊ alioꝝ ⁊ est egestō eius lenis feda non natural'. ¶ Et qñq; est melancholica ⁊ plm̄ eius est spumosuz fetidū ⁊ est ī illa aliquid de genere eius qd̄ liq̄fit ⁊ est vrina eius aquosa chol'ica mlt̄ica ⁊ mlt̄otiens euomūt mlt̄iam. Cholant uero plus illa ⁊ sudat̄ sudore fetido ⁊ hec q̄dez febris incipit cū accidētibus ꝑdictis cū fortitudine sua ⁊ venit res eius ad sincopiz ⁊ frig⁹ extremitatū ⁊ spasmū ⁊ alcuzez. ¶ Et qñq; est d̄ his febribus pestilētialibus in qua non ꝑcipit eger nec tāgens ꝓpinqus mlt̄itudinē caloris ⁊ non alterat̄ pulsus ⁊ aqua magna alteratōe ⁊ cū hoc ipsa est interficiens velociter ⁊ hesitant medici in esse eius. Et plm̄ quoꝝ anhelitus fetet ex istis ⁊ ex primis moriuntur nam putredo est iaz cōfirmata in corde.

¶ Signa pestilentie. C. iij.

DE illis que significat̄ pestilentiā de rebus que currūt cursu causaꝝ est vt mlt̄iplicēt̄ rhoioni ⁊ asubub in principijs autumni ⁊ inebul: nā indicat pestilentiā indicatōe cause ⁊ qñ mlt̄iplicat̄ auster ⁊ subsolanus in kenif diebus aliquot. Et quotiens videris turbiditatē aeris ⁊ nebulositatē ei⁹ ⁊ existimaueris pluuiā ⁊ iueneris aerez vacuū siccū ⁊ non pluit tunc scias q̄ cōplō hyemis erit corrupta. ¶ Pestilentiā aūt estiuā malignā malā significat paucitas pluuie in vere cū frigore deinde mlt̄iplicat̄ auster ⁊ cōturbatur aer aliquot diebus deinde clarificat̄ post ebdomadā vnā non supra ⁊ accidit frigus in nocte ⁊ in die calor est vehemēs ⁊ p̄focatio ⁊ cōturbatō ⁊ ca'itas tunc iaz venit pestilētia ⁊ expectant̄ febres pestilētie ⁊ variole ⁊ his sil'ia. ⁊ silr̄ qñ estas non est vehemētis caloris ⁊ est vehemētis cōturbatōis hñs matutina alterata ⁊ iam preterierunt in autumno asubub et ignes ⁊ vehiziz ⁊ alia est signū pestilentie ⁊ alioꝝ. ¶ Et silr̄ qñ videris aerē alterari in die vno multis vicibus ⁊ clarificat̄ aer die aliquo ⁊ orit̄ sol clarus ⁊ cōturbat̄ die alio ⁊ orit̄ in velamīb⁹ nebule que est vt puluis tunc indica q̄ pestilētia acciet. ¶ Signa aūt que sunt s̄m semitā siccitatis caē sunt v̄bi ḡ videas ranas iā mlt̄iplicari ⁊ videas reptilia generata ex putredine iā multiplicari. ¶ Et de eis que significat̄ illud est vt videas mures ⁊ aīalia q̄ habitant sub terra fugere ad supficiem terre ⁊ exire manifeste. ⁊ videas aīalia male nature sicut alakaliki ⁊ ei sil'ia fugere ex nidis suis ⁊ ire ab eis ⁊ fortasse dimittunt oua sua.

¶ Curatiōes febriū pestilentialiuz. C. iiij.

SUmma curatōis eaꝝ est exiccatio. ¶ Et illud cū phl'omia ⁊ solōne ventris. ⁊ opz vt incipiat̄ in ea ad euādaz: si aūt materia vincens fuerit sanguinea fiat phl'omia ⁊ si fuerint hūores alij euent̄. ¶ Et oportet vt infrigides domos eoꝝ ⁊ rectifices aeres ipsaꝝ domoꝝ aūt in frigidatio fit vt vallent̄ fructibus odoriferis frigidis ⁊ extremitatib⁹ arboꝝ frigidaꝝ ⁊ linimentis et roratōibus sumptis ex fructibus frigidis odoriferis ⁊ ex cafora ⁊ aqua ros. ⁊ sandal' ⁊ roret̄ dom⁹ eoꝝ omni die aliquotiēs ⁊ ꝓprie cū aqua ros. ⁊ de salicibus ⁊ nenufare ⁊ si fuerit in domo manatōes

⁊ roratões aque erit melius. ¶ Aeris vͦo rectifica
tione dicã ⁊ admĩstrent eis trocisci de cãfora ⁊ rob
bub frigida ⁊ aqua lactis acetosi ⁊ lac acetosũ ab-
lato butyro ⁊ aqua rosͤ. in qua dissolutũ est ſerum
acetosũ bonũ ⁊ acetũ cũ aqua iterũ. ¶ Et aqua fri
gida plĩa subito est iuuatiua valde pauca aũt cõse-
quẽter exhibita fortasse excitat caliditatez. ¶ Qd̃ si
res ꝓlongẽt ad hoc vt tendant hypocõdria ⁊ infri
gidẽt extrema ⁊ ꝓlongent vigilie ⁊ ꝑmistio mẽ-
tis ⁊ vides pectus ⁊ qd̃ est sup ipsũ eleuari ⁊ de-
scendere tunc necesse est admĩstrare regimẽ trahẽs
calĩtatẽ exterius. ¶ Et qñ cadit appetitus restau-
rent ad comestionẽ nã plĩmi eoꝝ qui uiriliter agũt
sup illud ⁊ comedũt violẽter absoluũt ⁊ viuũt et
necesse est restaurare eos sup cibũ ⁊ oportꝫ vt sint
cibi eoꝝ ex acetosis ⁊ desiccatiuis ⁊ sint pauce q̃ti-
tatis. Cibi nanq; eoꝝ sunt iterũ mali q̃r nocet eorũ
mĩtitudo inq̃tũ fit additio ⁊ nocẽt inq̃tũ sunt ma
li. ¶ Rectificatõis aũt pestilẽtie pars est ſm sanos
qui sunt in ea ⁊ pars eius est ſm sanos ⁊ egros. In
illa vero que est ſm sanos intentõ est vt exiccetur
aer ⁊ fiat boni odoris ⁊ ꝓhibeat eius putredo cuꝫ
quacũq; re sit ⁊ rectificet cũ xiloaloes crudo ⁊ ãbra
⁊ ture ⁊ muscho ⁊ costo dulci ⁊ storace ⁊ sãdarã-
ca ⁊ assa ⁊ gariofilis ⁊ mastice ⁊ glutino albotin
⁊ laudano ⁊ melle ⁊ croco ⁊ bõki ⁊ cupresso ⁊ iuni
pero ⁊ aluine ⁊ lauro ⁊ ciperis ⁊ squinãto ⁊ sauina
⁊ acoro ⁊ galia ⁊ amigdalis amaris ⁊ assaro. ⁊ q̃ꝫ
fiunt ex istis cõposita ¶ Et aspgat domus aceto et
assa ¶ Scd̃m sanos vͦo ⁊ iterũ febricitãtes ⁊ egros ẽ
suffumigatio cũ sandalis ⁊ canfora ⁊ corticibus gra
natoꝝ ⁊ myrto ⁊ malĩ ⁊ cydonijs ⁊ hebeno ⁊ alsegi
⁊ tamarisco ⁊ ribes ⁊ opꝫ ut mĩtiplicet suffũigatõ.

¶ Preseruatio a pestilentia. C. v.

Oportet vt extrahant a corpe hũitates su
pfiue ⁊ inclinet regimẽ eius ad exiccatõez
ex omni mõ ⁊ ex mioratõe cibi nisi exer
citio ¶ Oportet enim vt non admĩstret neq; balne
um neq; vina neq; tolleret sitis ⁊ rectificet aer cũ
eis que diximus ⁊ declinet cibus ad acetosa ⁊ mio
ret ex eo ⁊ sit caro que admĩstrat decocta in aceto
sis ⁊ sumat de albeluen ⁊ alchãris ⁊ almoses factis
cũ aceto ⁊ absq; aceto cũ sumach ⁊ aqua acreste ⁊ aq̃
limonis ⁊ aq̃ granatoꝝ ¶ Et cõdita in aceto iuuatiua
sunt ⁊ ꝓpric capparis aceto cõdita. Et algelemabĩ
ex illis est que cõserũt ⁊ ꝓhibẽt ab eis putredinez.
Et de illis quibus ex ea fit euasio est administratõ
tyriace ⁊ mithridati ante eã cũ reliquo regimie bo
no. Et d̃ medicaĩe facto ex aloe ⁊ croco ⁊ myrrha
sumat omni die circiter .ʒ.i. qm̃ est iuuatiuum.

¶ De variolis. C. vi.

Quandoq; accidit in sanguine ebullitõ ſm
semitã putredinis cuiusdã de genere ebul
litionũ que accidũt succis ⁊ talia q̃dez acci
dentia fiunt ꝑ eaꝫ ita vt ptes eoꝝ ab inuicẽ discer-
nant ⁊ de hoc est cuius causa est res quasi naturalis
faciẽs ebullitõez sanguis quaĩ putrefit ab eo illud
qd̃ admiscet ei de reliquijs nutrimẽti sui mẽstrualĩ
qd̃ est in pregnatõe: aut generat in ea ꝑ̃st illud ex
cibis feculẽtis ⁊ malis de illis que rarificat substan
tiã eius ⁊ faciũt eaꝫ ebullire donec fiat ei substãtia

recta fortior prima ⁊ magis apparẽs sicut illud qd̃
natura efficit in succo vue ita q̃ rectificat ipsũ fa-
ciẽdo vinũ silis substãtie ⁊ iã putruit spuma aerea
⁊ fex terrena ¶ Et de hoc est cuius causa est res
adueniens extrinsecus ebullire faciẽs occultã que ꝑ
miscet hũores cũ sanguie cõmistiõe exñte in dispõe
ebullitõis ⁊ statõis sub sole sicut accidit apud alte-
ratõez tpis ⁊ ꝓprie veris ab eo qd̃ ptinet ei de q̃-
litatibus ⁊ ordine. ¶ Et variole q̃dez ⁊ morbilliꝰ
sunt de summa egritudinũ aduenientiũ et multipli
cant in successione austrĩoꝝ qñ mĩtiplicat eoꝝ pfla
tio. ¶ Et corpus quidẽ variolis ꝑpatũ est illd̃ qd̃
est calidũ et hũiduꝫ et cõturbate hũitatis ꝓprie qd̃
paꝝ extrahit de sanguine ꝑ phlẽomiã. ¶ Et de ci-
bis sunt cibi qui faciũt cadere in variolas uelociter
et ꝓpric qñ non sunt cõsueti et admĩstrant sup eos
medicine ⁊ cibi calefaciẽtes sicut lac ⁊ ꝓprie camel
laꝝ ⁊ equaꝝ qũ mĩtũ replet ex eis ille qui nõ assue
tus est eis: deinde bibit vinũ plĩm aut medicias ca
lidas. ¶ Et variole quidẽ sunt quasi modus q̃daꝫ
crisis. ¶ Et plĩm quidẽ accñt variole infantibꝰ de
inde iuuenibus ⁊ miorat eaꝝ euentus in senibus ni
si ꝓpter causas fortes ⁊ in regionibus vehemẽtis
caliditatis ⁊ hũitatis. ¶ Et eaꝝ euentus in corpi-
bus hũidis est plus q̃ sit ipsaꝝ euentus in corpibꝰ
siccis ⁊ eaꝝ euentus in vere plus est q̃ ipsaꝝ euẽtꝰ
in hyeme. Et post ver in fine autũni ⁊ ꝓpric quã
do precedit estas calida ⁊ sicca ⁊ fuerit ille autũnus
calidus ⁊ siccus. ¶ Et variole non accidũt in cute
solũ ⁊ in eo qd̃ sequit illud qd̃ apparet imo accñt ĩ
oĩbus mẽbris siliꝫ partiũ apparẽtibus ⁊ occultis
ita q̃ velamibus ⁊ neruis. ¶ Et qñ apparẽt vari
ole faciũt incurrere prurituꝫ deinde apparẽt res si
cut capita acuũ silia milio deinde egrediuntur ⁊ im
plent sanie deinde euãnt ⁊ fiunt cruste diuersoꝝ co
loꝝ deinde cadũt. ¶ Et fortasse ꝑmutant variole
ad phlegmonẽ ⁊ essere ⁊ ad dubellati q̃ aggregat sa
niez. ¶ Et plĩm quidẽ qũ apparẽt hñt colorẽ phlẽonis
veꝝtñ q̃nq; egrediunt ſm colores diuersos cineri
tie ⁊ violacee ⁊ nigre. ¶ Uariole enĩ sunt sp̃es et
colores nã de eis sunt albe ⁊ de eis citrine ⁊ de eis
sunt rubee ⁊ de eis sunt virides ⁊ de eis sunt vio
lacee ⁊ de eis sunt ad nigredinẽ decliues. ¶ Et vi
rides quidẽ ⁊ violacee sunt male ⁊ q̃to plus addit
declinatõ ad nigredinẽ tãto est deterius ⁊ q̃to plꝰ
sunt decliuiores ad illud tãto plus sunt decliuiores
ad malitiã. ¶ Et albe quidẽ sunt meliores ⁊ ꝓprie
qñ sunt pauci nũeri magne q̃titatis facilĩ exitꝰ pau
ce angustie debilis febris: ⁊ vides febrẽ minui cũ
eaꝝ apparitõe ⁊ ipsaꝝ egressione ⁊ est principiũ exi
tus earũ in tertio ⁊ qd̃ ei a ꝓpximat. ¶ Et post illas
sunt albe magne plĩs numeri ꝓpinque absq; cõti-
nuatõe. ¶ Nã ille que cõtinuant adinuicẽ ita ut cõ
tinuant in frusto magno carnis hñtes latera aut ro
tundã formã sunt male. ¶ Et silĩr iterũ duplices ma-
gne in uentre vniꝰ quaꝝ est variola alia. ¶ Albe vͦo
pue dure ꝓpinque difficilis exitus licꝫ faciant existi
mari in principio rei salutẽ tñ timet in eis q̃ diffi-
cilis fiat eaꝝ maturatõ ⁊ fiat cuꝫ eis mala dispositõ
egri ⁊ pueniat ꝑ eas ad ꝑditõez qm̃ causa in eis est
grossitudo materiei ¶ Et de spetiebꝰ malaꝝ timo
rosaꝝ que pleꝝq; interficiũt sunt ille quaꝝ diuersi
ficat egressio nã q̃nq; apparẽt ⁊ q̃nq; occultantur ⁊

ꝓprie qn̄ apparent violacee ⁊ silr̄ tenaces q̈ꝝ opatio non cessat a debilitate virtutis ⁊ viridificatōe mēbri ⁊ nigrificatōe eius perdūt. ¶ Et si uiriditas ⁊ nigredo quibus succedit resudatō non faciunt cadere virtutem īmo additur cū eis virtus non sunt mortifere sed fortasse cadere faciūt in vlcera ⁊ que currunt cursu coruꝫ ⁊ vt sit febris deinde variole saluius est ꝙ vt sint variole p̄cedētes deinde cōsequat̄ eas ⁊ accidat sup eas febris. ¶ Et illud quid qd̄ plīm cōsiderare oportꝫ in esse patiētis variolas est eius anhelitus ⁊ ipsius uox naꝫ ipsa duo qn̄ remanēt bona est res salua ¶ Et qn̄ videris anhelitū patiētis variolas ɔ̄n̄teꝫ ⁊ silr̄ patientis morbillū tūc existima casuꝫ virtutis aut ap̄a diaphragmatis deinde qn̄ vides sitiꝫ vehementē fieri ⁊ angustia assiduat ⁊ ea que apparent infrigidant̄ ⁊ variola et morbillus virides fiūt tunc iā p̄cipit̄ eger mori et festinat illud si variole fuerit d̄ genere eaꝝ quaꝝ egressio ⁊ apparitio tardant̄. ¶ Et plīmi eoꝝ qui moriunt̄ p variolas moriunt̄ p̄focati ex sinantia ¶ Et qn̄qꝫ moriunt̄ p casuꝫ uirtutis cū rasura intestinoꝝ ⁊ fluxu uentris. ¶ Et qn̄ videris violaceas de uariolis ⁊ morbillo p̄fundari tunc scias ꝙ supueniet egro sincopis ¶ Et qn̄ festinat ad mingendū sanguinē ⁊ succedit ei vrina nigra tunc est mortiferū p̄cipue qn̄ est illic casus virtutis. ¶ Et fluxus vētris viridis sanguineus aut lotiuus non cū casu uirtutis ⁊ albumera est aliquid de variolis ⁊ morbillis ¶ Et multotiēs quidē variolat̄ homo duabus vicibus qn̄ aggregat̄ materia ad expellendū bis ¶ Et coloris plubini sunt variole quaꝝ bothor in facie ⁊ pectore ⁊ ventre sunt plusꝙ in cruribus ⁊ pedibus ⁊ sunt male ⁊ signi materiā grossaꝫ que non expellit̄ ad extremitates.

¶ Signa apparitionis variolarum. C. vij.

Quandoqꝫ antecedūt apparitōeꝫ variolaꝝ dolor dorsi ⁊ pruritꝰ nasi ⁊ timor in somno ⁊ punctio vehemēs in mēbris corpis ⁊ grauitas cōis ⁊ rubedo in colore faciei ⁊ oculi et lachryme ⁊ inflāmatio ⁊ mlt̄itudo alicū ⁊ saltus cū cōstrictōe anhelitus ⁊ raucedo vocis ⁊ grossitudo sputi ⁊ grauitas capitis ⁊ dolor capitis ⁊ casacaꝫ et exiccatio oris ⁊ angustia ⁊ dolor in gutture ⁊ pectore ⁊ tremor pedis apud resupinatōeꝫ ⁊ declonē ad ipsam. Et cum hoc toto febris conclusa.

¶ De morbillo. C. viij.

Scias ꝙ morbillus omnis est variola cholerica ⁊ non est differētia inter ea ambo i plīmo reliquaꝝ dispōnuꝫ nisi quia morbillus est cholicus ⁊ ꝙ ipse est minoris q̄ntitatis ⁊ quasi ipse non p̄transit cuteꝫ ⁊ non est ei altitudo de qua curet̄ ꝓprie in principio sui. ¶ Variole v̓o in principio sue appitōis est eminētia ⁊ altitudo ⁊ morbillus est minor variol̄ ⁊ minus accidit oculo ꝙ variole ¶ Et signa apparitōis eius p̄xima sunt signis apparitōis variolaꝝ veꝝ lachryme in eo sunt plures ⁊ angustia ⁊ inflātio vehemētior ⁊ dolor dorsi minor qm̄ causa eius in variol̄ est replo sanguinea ⁊ extendēs venā positam sup dorsuꝫ nā generatio uariolaꝝ ē p̄pter mlt̄itudinē sanguis corrupti ⁊ morbilli p̄pter vehementiā malitie sanguinis corrupti pauci. ¶ Et morbillus s̄m plīm egreditur subito ⁊ variole aliquid post aliquid.

¶ Signa salutis eius. C. ix.

Sunt sicut signa salutis variolaꝝ nā ille q̄ est velocis p̄cessionis ⁊ apparitōis ⁊ maturatōis est saluus ¶ Et durus ⁊ viridis violaceus est malus ⁊ qui est tarde maturitatis frequentis sincopis ⁊ angustie est p̄niciosus. ¶ Et qui occultat̄ iteꝝ subito est malus faciens sincopim.

¶ Cura. C. x.

Oportet in variolis vt incipiat̄ ⁊ extrahat̄ sanguis sufficiēter qn̄ conditōes fuerint et simlr̄ si morbillus fuerit cū replone sanguinis ⁊ spatiū illius est vsqꝫ ad iiijm. Sed qn̄ procedūt variole non oportet tunc vt admistret̄ phlomia nisi inueniat̄ vehemētia replonis ⁊ dominiuꝫ materiei: tunc eniꝫ phlomet̄ q̄ntitate que exiccet et cōuenietius quidē qd̄ in hac admistrat̄ egritudie ē phlomia ⁊ si phlomet̄ vena nasi cōfert iuuamentū fluxus sanguinis nariū ⁊ tuet̄ ptes supiores a malitia variolaꝝ ⁊ est facilis sup infantes. ¶ Et qn̄ necessaria est phlomia ⁊ non phlomat̄ iteꝝ cōplete timet̄ sup ip̄m corruptio extremitatis ⁊ simlr̄ timet̄ qn̄qꝫ simile illi sup illuꝫ cuius assiduat̄ extinctio et venter soluit̄ ⁊ oportet vt fiat in eis cibatio in primis cū eis in quibus est cōfortatio cū repcussione et extinctōe absqꝫ cōstrictōe nature ⁊ inspissatōe sanguis sicut qd̄ fit de iuiubis cū tamaridis ⁊ casiasi. ⁊ cū eo quod fit ex dactilis īmaturis ⁊ ex lentibꝰ p̄paratis ⁊ issidabegi ⁊ lenificatō vehemēs: Et silr̄ oportet vt sint cū istis tamarindi ⁊ q̄ eis ɔueniūt. Et cibus factus ex cucurbita ⁊ melon alrakin īmo oportet vt sit natura lenis in principio ⁊ sit intētio in eis quibus lenit̄ tamarindi ¶ Et si non obedit cū eis addit̄ sup eos siracost cū facilitate ⁊ cautella ⁊ tereniabī aut infusio prunoꝝ ⁊ cōfert qn̄qꝫ si in potu det̄ in principio apparitōis vestigioꝝ variolaꝝ pondus. ʒ. iij. de rob dactiloꝝ siluestriū cū vno de trociscis cāforatis ⁊ sirupus de dactil̄ imaturis est uehemētis iuuamēti in huiꝰ hora ¶ Dum ergo p̄transierit egritudo dieꝫ secundū ⁊ incipiūt variole apparere tunc fortasse erit infriatio causa erroris magni ex eo ꝙ retinet supfluitatē interius ⁊ delationē eiꝰ sup mēbra principalia ⁊ fortasse non fit eis possibile p̄cedere ⁊ apparere ⁊ accidit inquietudo ⁊ angustia ⁊ fortasse accidit nausea īmo oportet vt iuuent̄ supfluitates in huiꝰ dispōe cū eis que faciūt ebullire ⁊ aperiūt oppilatōes sicut feniculū ⁊ apiū cū zuccaro ⁊ succus coꝝ aut decoctio radicū ⁊ seminū ⁊ fortasse odorat̄ aliq̄d de croco ⁊ aqua ficuū est bona valde: ficus eni sunt vehemētis expulsionis ad exteriora ⁊ illud est vna de causis euasionis a nocumēto eaꝝ. ¶ Et de illis que cōferunt valde i hꝰmōi hora ē ut sumat̄ lacce ablute. ʒ. v. lētiū excorticataꝝ. ʒ. vij. dragagāti. ʒ. iij. deinde coquant̄ cū lb. 5. aque vsqꝫ quo remaneat 4a. lbc vnꝰ et det̄ in potu. ¶ Et de illis que sunt vehemētis iuuamēti ad faciendū apparere variolas est vt sumat̄ ficuū citriaꝝ. ʒ. vij. lentiū excorticataꝝ. ʒ. iij. lacce. ʒ. iij. dragagāti seis feniculi an̄. ʒ. ij. decoquat̄ cū lb. 5. aque donec remaneat ex ea fere tertia ⁊ colet̄ ⁊ detur in potu de ea expellit eni caliditatē a p̄tibus cordis ⁊ p̄hibet pulsuꝫ cordis. ¶ Et oportet ut non approximet ei in hac hora oleū aliqd̄ omnino. ¶ Et oportet vt regat̄ ⁊ elonget̄ ab aere

frigido ⁊ ꝓprie in hyeme ⁊ fiat cū illo illud qđ fit cū sudante frigus enī oppilat poros ⁊ redire facit materias retro. Et mltitudo potus aque frigide cū niue ⁊ introitus in domo venti mala sunt valde. ⁊ fortasse phlomia ē mala ꝓpterea ꝙ repellit ⁊ cōuertit illud qđ ꝓcedit quare caueat post duos dies aut tres ⁊ qñ accidit ex coopitura ⁊ calefactōe quasi sincopis aut accidit sincopis tūc necessariū est regimen aeris qui attrahit ⁊ reuerti ad odores canforꝫ ⁊ sandaloꝝ ⁊ si non fuerit excusatō qñ detegat corpus domui venti aut aeri frigido paulatiꝫ fiat ⁊ similiter qñ adiutoriū est cū calefactōe aut dimissione infrigidatōis ⁊ qñ incipiūt exire ⁊ non inuenitur cū exitu eaꝝ aleuiatio imo inuenit caliditas inflata ⁊ lingua ad nigredineꝫ declinis tunc caue ne calefacias. ¶ Et oportet vt tu alienes ab habentibus uariolas ⁊ morbillū emplationeꝫ ventris in hoc eniꝫ est timor cōstrictōis anhelitus subito: ⁊ ꝙ accidit fluxus vētris malus ⁊ mictus sanguis ⁊ in fine ei⁹ oportet vt cōseruet natura ⁊ cibet loco lentiū sicut sunt lentibus elixatis duabus elixatōibus cū renouatōe aque ⁊ loco lentiū almakid cū tamarindis et lentibus frigidis acetosis ⁊ aqua ḡnatoꝝ ⁊ sumach ⁊ acresta ⁊ his silibus. ¶ Medicine aūt ingrossantes sanguinē ⁊ infrigidātes eū ꝓhibētes eū ab ebullitōe que in initio ꝑcipiunt sunt sicut rob ribes et acresta ⁊ aqua fructuū frigidoꝝ ⁊ sirupus alcori ꝓprie ⁊ sirupus altelea ⁊ sirup⁹ de zumar. Et sirupus q̄dē alcori habet descriptiōes plures quas diximus in antidotario ⁊ dicemus hic descriptōeꝫ forteꝫ mirabilē ⁊ est illa que fit cuꝫ aqua lactis acetosi iterati ⁊ virtus eius est vehemens valde.

¶ Descriptio hec est.

¶ Sume rob alcori ptes. ij. si aūt non fuerit tibi pñs Accipe alcori ⁊ fac serrare ipm ⁊ accipe serraturaꝫ eius aut mole ipm ⁊ misce molitū eius cū medietate sui de sandalis in aceto distillato aut in aq̄ acreste pure diebus aliquot deinde decoquat in eo decoctōe cū facilitate cū longitudine donec dissoluatur: deinde exprimat ⁊ sumant de suco ⁊ q̄to acetum aut aqua acreste est plus tanto est meli⁹ deinde sumat aqua adog abstracto butyro mūdificata a sua caseitate adog aut cū colatōe vltima que fit dimittendo residere aut cū decoctōe sicut est decoctio aq̄ casei donec sepet aquositas deinde sumat farina ordei ⁊ fiat ex ea ⁊ aqua lactis acetosi foca ⁊ fiat acetosuꝫ illud foca deinde colet postea sumat illud foca ⁊ sit in eo de subtili aqua or. ⁊ fiat acetosum ⁊ q̄to plus iterat tanto est meli⁹ ¶ Sumant ergo đ eo partes. v. ⁊ sumat aqua piroꝝ de seni ⁊ aqua cydonioꝝ acetosoꝝ pl'ime aque ⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ aqua pomoꝝ acetosorū pl'ime aque ⁊ aq̄ alzarur ⁊ aqua limonis ⁊ aqua prunoꝝ acetosoꝝ ⁊ aqᵃ dactiloꝝ in primis qū incipiūt apparere expressoꝝ ⁊ aque alcori recentis ⁊ aque moroꝝ de seni que non maturant integre ⁊ aque chrysomiloꝝ imaturoꝝ ⁊ acetosoꝝ ⁊ succi acreste ⁊ succi ribes ⁊ succi ꝑputioꝝ vitis ⁊ succi rose p'sice ⁊ succi nenufaris ⁊ succi viol'. oīuꝫ añ. tertiā ptis vnius ⁊ succi acetositatis citri ⁊ succi acetositatis citranguli añ. duas tertias ptis vni⁹ succi coriandri ⁊ lactuce ⁊ folioꝝ papaueris hūi ⁊ endiuie ⁊ portulace añ. quartaꝫ ptis vnius succi folioꝝ salicū folioꝝ maloꝝ ⁊ folioꝝ piroꝝ ⁊ folioꝝ alzarur ⁊ folioꝝ ro. ⁊ folioꝝ virge pastoris añ. q̄rtā ptis vni⁹ succi herbe hirci ⁊ ro. siccaꝝ ⁊ nenufaris sicci ⁊ succi berberis sicci ⁊ seis endiuie ⁊ semis lactuce ⁊ balaustiaruꝫ ⁊ nenufaris añ. medietatē decime ptis vnius ⁊ succi mente humide sextā ptis vnius ⁊ succi berberoꝝ humidoꝝ medietatē ptis aggregent medicine ⁊ succi ⁊ cōponant sup igneꝫ ⁊ ponant in eis de lentib⁹ ptes q̄ttuor ⁊ de ordeo excorticato ptes. ij. ⁊ de sumach ptes. iij. ⁊ de granis granatoꝝ ptes. iij. ⁊ decoquat omnia ad ignē donec remaneat medietas deinde dimittat donec infrigidet ⁊ confricet fortiter ⁊ colet ⁊ sumat de canfora ad omne pondus. ccc. ꝫ. pōdus auř. i. ⁊ terat canfora ⁊ puluerizet sup radicē cucurbite: aut kitrie ⁊ fundat sup ea medicia cū facilitate deinde liget caput eius cū re vehemētis fortitudinis deinde ponat sup prunas donec sciatur ꝙ forsitan feruet ⁊ concutiat ⁊ ponat in vitreata et stringat caput eius vt non perdat canfora ⁊ lutet ⁊ dosis eius sit vsq; ad. ꝫ. x. ¶ Et de hoībus est qui ponit in ea spice ⁊ zinziberis ⁊ semis feniculi ⁊ anisi ⁊ ciperi ⁊ piperis ptes equales ꝯm q̄titatē que ei videt ¶ Et qñ egrediunt variole cū cōplemēto ⁊ pertransit septimus ⁊ apparet in eo maturatio tunc necesse est vt rūpant cū acubus de auro ⁊ auferat humitas cū cotto ¶ Salitio autē necessaria est et qū volueris salire tunc elonga salitioneꝫ ab eis quas erupisti de magnis dolorosis ex ꝓpinquo: illud eniꝫ facit dolorē imo sali illas que sunt ꝓter cas ⁊ dimitte claudēs cū eo viā orificioꝝ suoruꝫ donec sugant salē suuꝫ ⁊ non saliant ante cōplementū maturatōis: illđ enī fortasse faciet accidere dolorē uehementē ⁊ apa. ¶ Et salitio quidē est res q̄ est necessaria postq̄ maturant ⁊ illud quideꝫ fit cū aqua salis in qua est virtus croci. ¶ Et si aqua illa est aqua rof. tunc est melius. ¶ Et aqua in qua decoquit tamariscus ⁊ lentes ⁊ rose deinde salit est vltima ⁊ ꝓprie si ponunt iteꝝ in ea canfora ⁊ sandali hec eniꝫ salitio maturat ⁊ exiccat ⁊ facit cadere cuꝫ velocitate. ¶ Et suffumigatō cū tamarisco est iuuatiua valde. ¶ Et in hyeme oportet vt applicet eger incensioni ex tamarisco. ¶ Et qñ variole sūt vehemētis humitatis tunc necessaria est suffumigatō cū myrto ⁊ folijs ei⁹ ¶ Et de regimie bono apđ maturitatē variolaꝝ puaꝝ ⁊ magnā volūtatē exiccatōis eaꝝ est vt dormiat patiens variolas sup farina rizi ⁊ milij ⁊ ordei ⁊ fabaꝝ ⁊ magis cōueniēs est vt ponas ipsaꝫ impletōeꝫ culcitre que sit rara in qua penetret uirtus. ¶ Et folia cupressi sunt bona in hoc ⁊ oleū malū est in hac hora qm̄ ꝓhibet exiccatiōeꝫ ⁊ qñ incipiūt variole exiccari tunc opꝫ vt liniat sup eas ex medicinis predictis cū virtute croci. ¶ Et qñ accidūt ex uariol' ulcera. cōfert vnguentū albū ⁊ ꝓprie pmistū cū aliq̄tulo cāfore et rasura radicū canne cū aqua rof. aut rasura venaruꝫ arboris salicis aut arboris alzarur ¶ Et q̄nq; confert vnguentū de cerusa ⁊ lithargyrio. Et qñ sūt in naso cruste confert ceratū factū cuꝫ oleo rof. puro cū virtute ceruse ⁊ climie. ¶ Et admistratō alicui⁹ olei post exiccatōeꝫ ⁊ apud vlceratōeꝫ ē bona apud exiccatōes quidē cū eo qđ facit cadere cū velocitate ⁊ apud vlceratōeꝫ ꝓpterea ꝙ ipsum ē mā emplastri ⁊ vnguenti.

Unguentum quidem rubeum bonum est ad vlcera variolarum.

De obseruatiõe membrorum et defensione eorum a nocumẽto variolarum et morbilli. C. xi.

Membra que oportet custodiri a nocumento variolarum sunt sicut guttur et oculus et partes superiores nariũ et pulmo et intestina hec enim mẽbra sunt illa que vlcerant. Fortasse enim oculus destruit et fortasse accidit in eo albugo. In gutture vero fortasse accidit prefocatio et fortasse accidũt vlcera que phibent deglutitõem in meri et fortasse pueniunt ad hoc ut sit illic corrosio pnitiosa. In superioribus vero partibus nariũ fortasse accidunt vlcera que stringunt meatus odoratus. In pulmone autẽ accidit fortasse ex bothor variolarum et morbilli constrictio anhelitus vehemẽs et fortasse faciũt cadere in pthisim qñ vlcerat. In intestinis fortasse accidit excoriatio cui succurrere ẽ difficile. Conseruatio autẽ oculi melior est vt fiat alcohol oculo cum almuri et aqua coriandri et aqua rosarum in qua iam posita sunt sumach et canfora et pprie in primo die et cũ almuri solo. Et similiter fiat alcohol cũ alcohol nutrito ex aqua coriandri et aqua sumach posita in ea cãfora et succus pulpe granatorum est bonus iterum in principio. Qñ vero apparent tunc facere alcohol cũ aqua rosarum et canfora est magis cõueniens et dictũ est qp facere alcohol cũ napta alba est bonum in hoc. Et oleũ de fisticis est de eis quibus utũt mulieres in regionẽ nostra post variolas et euentũ nocumẽti in oculo et erradicat caliginem si fuerit et rectificat oculũ et collyriũ albũ est bonũ valde apud apparitiõem bothor. Conseruatio autẽ oris et gutturis est sicut suctio granatorum et suctio granorum eius in principio et suctio ororum de semine et gargarizatio cũ rob eorum et pprie qñ conquerit de dolore in eis et tunc oportet vt lambat de rob eorum aliquid post aliquid. Sed superiores ptes nariũ cũ epithimatione ex memithe et sandalis et rob acreste et aceto et odorare acela solum est vehementis iuuamẽti. In conseruatiõe vero pulmonis non est qp sit sicut lohoc ex lentibus leue cũ semine papaueris. Intestina autem plurimum quidẽ oportet ut conseruent post inceptiõem cũ stipticis et qñ incipit solo ventris in fine egritudinis curet cũ trociscis de spodio et ribes et trociscis de semine acetose.

De erradicatione vestigiorum variolarum. C. xij.

In hoc quidem loquemur vice alia qñ loquemur de decoratiõe nunc vero dicemus illud qd est magis cõueniens et magis ptinẽs. Et de eis que erradicant vestigia variolarum iterum sunt radices arũdinũ et sarcocola et semen melonis et cortices eius exiccati et rizi ablutũ et aqua ordei et albumen oui et creta rara uel lutũ et litharg yriũ et succarum tabarzet et amilum et amigdale dulces et amigdale amare. Et de oleis oleũ de lilio et oleum de fisticis et adeps asini cum oleo rosarum et que sũt ei similia et aqua que fit in vngula cameli que assat est vltima. Et de illis que sunt fortiora est spuma maris et lapis pipereis et costus et amoniacum et tus et sapo cũ baurach et ossa vetusta adusta semẽ rhaphani farina rhaphani exiccati aristologia lupini. Et de cibis rectificãtibus colorem plũbeum sũt granata dulcia et cicer et vinũ bonũ uitelli ouorum sorbiliũ ius galline et alcubugi et alduragi impinguati. Et oportet vt assiduet habens ea balneatione. Et de cõpositis est vt sumas ossium adustorum et stercoris ouini antiqui et ostracorum nouorum et amili et semis melonis et rizi abluti et ciceris omnium añ. partes. x. et granorum alben et lupinorum et costi et aristologie longe omnium añ. ptes. v. et radicis arundinis sicce partes. xx. fiat ex eis epithima cum aqua melonis aut cũ aqua cucumeris siluestris aut cũ aqua ordei aut cũ aqua fabarum et liniat cũ eo mẽbrum et abluat i mane cũ decoctiõe violarum. Aliud ostracorum nouorum ossium antiquorum radicis arũdinis psice amili seis melonis rizi abluti granorum granatorum costi ptes equales fiat ex eis gumera et iterum lupini et cicer nigrum liniatur cum eis.

De febribus apatum. C. xiij.

Iam sciuisti dispões febriũ que sequuntur apata apparẽtia et qp sunt fm plurimum de genere febriũ diei qñ apata ista fm plurimum non perueniant ad cor nisi cũ calefactiõe sua absque sua putredine et plurimum quidẽ horum est a causis primitiuis. Qñ aũt peruenit putredo eorum ad cor ppter suam magnitudinẽ aut ppter suã ppinquitatẽ fit febris fortasse non de genere febris diei. Et plurimum quidem similiũ horum non fit nisi a causis ancedẽtibus corporeis et resonalibus crudis et qñque fiunt ex vlceribus ad que attrahunt materie maligne et retinent in carnibus mollibus. Febres autẽ que sequunt intrinseca apata fortasse non fiunt ex applicatiõe calefactionis ad cor sine putredine. Et vehemẽtiores quidẽ febres fiunt ab apatibus intrinsecis qñ sunt ex genere herisipile in quibusdã visceribus et extendit dolor et sitis et inflatio et significat ea significatiões pmistiõis chole plurime cũ sanguine. Et hec apata intrinseca sũt sicut apata cerebri et velaminũ eius et sinach auris et gutturis qñque. Et in velamie qd sequit pectus et epe et rene et vesica et matrice et intestinis et que sunt eis similia. Et diuersificant febres eorum in vehemẽtia et debilitate fm ppinquitatẽ cordis et longitudinẽ et eorum iterum febres que sunt in mẽbris carnosis est febris vehemẽtior et eorum febres que sũt in panniculis et eorum similibus est debilior et eorum que sũt in vicinitate arteriarum febris est vehemẽtior et eorum que sunt in vicinitate venarum solũ febris est debilior. Et non euacuant iste febres a piodis fm mãs que effundunt ad apata earum: piodi nanque earũ sunt fm generatiões earum et fm motũ ipsarum et fm attractionẽ caliditatis et doloris ad ea: vnicuique enim humori est piodus qui sibi cõuenit. Et scias qp multotiẽs sanat apa in plesi et alijs et remanet febris et significat tunc qp mũdificatio non accidit. Et iste quidem febres qñque plongant et pducunt ad ethicã et pprie qñ apata sunt in epate. Ille uero que sunt in velaminibus cum confirmantur non expectant vsque ad ethicam.

De signis earum et ipsarum indiciis. C. xiiij.

Cum febribus ex apatibus intrinsecis inueniuntur tres speties signorum et accidẽtiũ scilicet signa et accidẽtia significãtia mẽbrum infirmũ et signa et accidentia significãtia materiam et signa et accidẽtia significãtia dispões infirmi. Prima autẽ signorum spẽs est sicut pulsus finus et dolor pũgitiuus apatis in ptibus pectoris et similiter tussis sicca

in primis ⁊ humida ſo ⁊ que ſunt illis ſiľia. de ſi-
gnis pleſis ſignificatibus apa in ptibus pectoris et
ad ſummū dolor ⁊ grauitas in mēbro ⁊ eſt calidiuſ
reliquis mēbris addita calefactōe non cōſucta. Et
ſicut ſpaſmus qm̄ ipſe mľtotiens aſſotiat apatib⁹ ca
lidis in mēbriſ neruoſis. Spetics vero ſcđa eſt
ſicut ſignificatio vehemētie febris tertiane ſignifi-
cat q̄ mā eſt cholica. Accidētia vero infirmi ſūt
diſpōnes que indicāt eius ſalutez aut indicāt ipſius
mortē. Et mēbra quidē occulta diuerſificant̄ in
faciendo febreſ ⁊ recipiēdo eas ⁊ per duratōez eaꝝ
⁊ ipſaꝝ piodis ꝑ3 magnitudinē eoꝝ in ſe ipſis ⁊ ma
gnitudinē venaꝝ eoꝝ ⁊ ꝑm mēbra ſua. na in mem-
bris intrinſecis ſunt que ſunt ꝓpinqua cordi ⁊ ve-
hemētis cōitatis ſicut velamen ⁊ pulmo. Et de eis
ſunt que ſunt longinqua a corde ⁊ debiľ cōitatis ſi-
cut renes: ipſi enī non ſemp faciūt ꝓpter apata ſua
febres fortes neq̄ȝ continuas ⁊ mľtotiens q̄dez ſūt
interpolate ⁊ ſunt de genere febriū cōmiſtaꝝ ⁊ fe
briū tertianaꝝ ⁊ quartane ⁊ quintane ⁊ ſextane et
fiunt cū eis rigor ⁊ horripilatio ⁊ ambiguū ſit eſſe
eaꝝ ⁊ ſignificat caſ grauitas in loco renū ⁊ in ptib⁹
alchatin ⁊ dolor ⁊ ꝓprietas caliditatis i mēbro ma
ioriſ conſueta. Qum aūt aggregat̄ in mēbro vt
ſit ꝓximū principali aut fortis cōitatis cū eo aut ue
hementis ſenſus ⁊ eſt neruoſuȝ tunc cū vehemētia
febriū cōmitantiū apata eiuſ accidūt ei inquietudo
magna ⁊ ſpaſmus ⁊ fortaſſe cōmitant̄ ipſuȝ accidē
tia extranea ſicut apata matricis aſſociat̄ eniȝ ei cuȝ
febre ſoda ⁊ dolor ceruicis. Et caliditas quidē
q̄uis infiētur in eis apatibus tn̄ non eſt valde ve-
hementis acuitatis ſicut eſt in cauſonide niſi ſit res
magna ⁊ cauſa in eo eſt qm̄ putredo non eſt ſparſa
neq̄ȝ mota ad exteriora. Et pulſus quidē in febri-
bus apatum intrinſecoꝝ eſt pulſus febriū putrediſ
paruus in principio velocis cōſtrictōis apud ſtatuȝ
deinde magnificat̄ ⁊ ſit velox ⁊ ſpiſſus ꝑm mēbrū
⁊ materiaȝ ⁊ ꝑm q̄ ſciuiſti deinde erit vndoſus et
ſinuus ⁊ faciens ꝑm mēbꝝ in neruoſitate ⁊ carnoſi-
tate ſua. Et vrina ꝑm plm̄ eſt ad albedinē decli
uis ⁊ paucitatē tincture ꝓpter declinatōez materiei
ad apa ꝑm q̄ ſciuiſti.

Cura eaꝝ. C. xv.

Curatio haꝝ febriū eſt curatio febriū acu
taꝝ poſt curatōez apatuȝ. Radix enim in
eis eſt cura apatis cū obſeruatōe cure fe
bris de infrigidatōe ⁊ humectatōe. Et in his fe
bribus non conceditur potus aque frigide neq̄ȝ intro
it⁹ balnei. Et ſi fuerit apa heriſipila licȝ vt fiat po
ſitio reꝝ frigidaꝝ ⁊ infrigidataꝝ actu de foris ſup
ipſum ſicut ſuccus lactuce ⁊ ſempuiue ⁊ portulace
cū aliq̄tulo de ſauich ordei albi que ſine ceſſatione
infrigident̄ ſup niueȝ ⁊ permutent̄ ⁊ fortaſſe ꝑmi-
ſcet̄ cū eis oleū omphacinū aut oleū roſaceū. Et
ſi comederit lactucas ablutas infrigidatas ꝑtranſit
⁊ iuuatur cum eis.

De diſpoſitōibus febriuȝ cōpoſitaꝝ. C. xvi.

Febres q̄ñq̄ȝ cōponunt̄ ad inuicē. For-
taſſe enī cōponunt̄ ex eis ſpēs ingrediētes
in genera elongata ſicut cōpoſitio febris
ethice cū febre putrida. ⁊ q̄ñq̄ȝ cōponunt̄ ſpēs ex
eis in genere ꝓximo cōueniētes ſicut eſt cōpoſitio
ſpecieꝝ febriū putredinis ſicut tertiana cū phľatica
vtpote febris noīata hemitrite⁹ ⁊ ſicut cōpoſitō fe
briū apatuȝ. Et q̄ñq̄ȝ cōponunt̄ de eis ſpecies cō
uenientes in ſpē ſicut cōpoſitio duaꝝ tertianaꝝ et
duaꝝ quartanaꝝ ⁊ triū quartanaꝝ. Quare ſiūt due
tertiane in apparitōe diſpōis ꝑm poxiſmos phľati
ce ⁊ tres quartane in poxiſmis phľatice. Et q̄ñȝ
cōponunt̄ tres de febrib⁹ tertianis ſi igit̄ fuerit ꝑȝ
coalternatōez erit poxiſmus in die iijᵒ. vehemen-
tior qm̄ ptinet ei piodus diei primi ⁊ inceptō diei
tertij ⁊ ſiľr in die vᵒ. Et ſimilat̄ hec hemitreteo ſi
cut cōpoſitio duaꝝ tertianaꝝ ſiľat̄ poxiſmis phľati
ce. Et ꝓpter huiuſmōi non oportet vt tota oc-
cupatōe occupet̄ cū poxiſmis imo oportet vt occu-
pet̄ cū accidētibus. Et q̄ñq̄ȝ accidit ſi fuerint fe-
bres iſte tertiane pure vt feſtinēt poxiſmi eaꝝ ad
cōtentaȝ. i. ad illaȝ que fortior eſt ita vt deſtruat̄
debilior eaꝝ prius ⁊ q̄ñq̄ȝ ſignificat cōpoſitōez re-
ditio horripilatōis poſt quietē. Et turpe quidez
eſt medico ſcienti ſignificatōes cuiuſq̄ȝ febris ⁊ acci
dentia eius vt non ꝑcipiat cōpoſitōem a primo die
aut ſcđo. Et cōpoſitō febris ethice cū febre pu
tredinis eſt ex illis que valde ambigua ſunt qm̄
ipſi uident interpolatiōes ⁊ inceptōeſ rigoriſ ⁊ hor
ripilatōis ⁊ reditōȝ ſudoris ſi fuerint ⁊ horas pti-
culares q̄re exiſtimant q̄ ſint illic febres putredis
tantū inſepabiles aut cōpoſite ex cōtinua ⁊ inter-
polata. Et q̄ñq̄ȝ cōtinuat̄ cōpoſitō ita vt appa-
reat febris vna cōtinua ſimilis que ſiľat̄ ſinocho ⁊
tunc quiđ non eſt excuſatō reditionis ad ſignifica-
tiones. Et ſi fuerint poxiſmi breues non cōſeq̄t
eoꝝ cōtinuatio niſi ꝓpter rem magnā de mľtitudi
ne numeri eoꝝ ꝓprie ⁊ fortaſſe uides īterpolatōes
haꝝ febriū longas. Et qñ cōponunt̄ febres di-
uerſe ſicut hemitrite⁹ erradicat̄ poſtrema eaꝝ ⁊ re
manȝ chroica pura ſiue ſint due īterpolate aut due
continue aut interpolata ⁊ continua. Et q̄ñq̄ȝ cō
ponit̄ cū hemitritco alia tertiana ⁊ phľatica ⁊ mľica
nam ſi eſt cū tertiana erradicatur tertiana ⁊ purus
ſit hemitriteus ⁊ ſi eſt cū phľatica aut mľica erradi
catur hemitriteus ⁊ depurat̄ phľatica ⁊ ſiľr mľica.
Et q̄ñq̄ȝ accidit cōpoſitio in eis ꝑm modū aliū ⁊ eſt
vt cōponat̄ interpolata ⁊ cōtinua diuerſi generis:
aut cōueniētes ambe in eo aut cōueniētes in ſpē ſi
cut tertiana piodica cum tertiana inſepabili ⁊ ſicut
componuntur due interpolate ſimiliter compo-
ponunt̄ due cōtinue. Quidā autē exiſtimauerūt
q̄ due cōtinue non cōponunt̄ ſicut due tertiane qm̄
qñ materia eſt intra venas non eſt poſſibile vt di-
uerſificet̄ illud in quo accidit putredo: putredo eni
eſt ꝓcedens in toto ⁊ hec ſententia non eſt de illis
que neceſſaria ſunt ꝓculdubio apud me qm̄ putre
do incipit ꝓculdubio ex loco deinde ſpargit̄ deinđ
currūt indicia vehemētie ⁊ interpolatōis ꝑm gra-
dationē putredinis prime ⁊ ꝑm eam ſunt ei motus
non ergo elongat̄ quin accidat putredo cui ſit domi
niū aliquod incipienſ in pte materieꝝ cui non ſit do
miniū ſequendi aliud imo aggregat̄ in ea vt inci-
piat ⁊ vt ſequat̄ ſimľ quare erit ei gradatō teporiſ
qua experit̄. Et ſpeties quidē cōpoſitōis febriū
ſunt tres intrans ⁊ coalternata ⁊ cōmunicans. Et
intrans eſt vt ingrediat̄ vna eaꝝ ſup alterā. Et co
alternata vt ingrediat̄ poſt erradicatōez eius. Et
cōicans eſt vt incipiat cum ea. Et cū videris febrē

conclusam ⁊ est in ea rigor ⁊ non sudor ⁊ fortasse accidit in rigoribus pluribꝰ sudor vnus tunc testifica cōpositōēz in ea. Et simlr̄ qũ uideris in conclusa supfluitatē in frigore extremitatuz ⁊ rigore sed paꝝ de ambobus tunc fortasse est in conclusa.

De hemitriteo. C. xvij.

Hemutriteus est febris cōposita ex duabus febribus quaꝝ vna est tertiana ⁊ altera ē phl'atica ⁊ fit in die vno poxismus tertiane ⁊ quotidiane siml'. Aut s̄m semitā cōitatis ⁊ iuentōis. aut s̄m semitā coalternatōis ⁊ vicinitatis aut s̄m semitā introitus. Et de diuisionibus difficilior ad cognoscendū est prima deinde secunda. Et qñq3 sunt febres due cōtinue qñ due putredines sunt intrinsece ⁊ qñ due sunt piodice erradicat̄ qñ due putredines sunt extrinsece ⁊ qñq3 est continua cholica q̇a eius putredo ē intrīseca ⁊ phl'atica ē ecōtrario ⁊ qñz ē ecōtrario. Et q̇dā ponūt hemitriteū puꝝ febrē cōpositā q̄ fit ex tertiana extrīseca ⁊ phl'atica intrinseca ⁊ illam que est preter eam nominant non purā. Et non est illud de illis in quibus supflua occupatō sit hn̄da. Et fortasse antecedens ad putredinē est chol'ica: ⁊ fortasse antecedens ad putredinē est phl'atica ⁊ fortasse ueniūt sil'. Et iteꝝ qñq3 est mā faciēs febrē phl'aticā magis dominās ⁊ qñq3 est materia faciens febrē chol'icā magis dn̄ans ⁊ qūocunq3 sit mā phl'atice ponit poxismos chol'ice longiores ⁊ tardioris crisis ⁊ materia chol'ice ponit pxoismos phl'atice ecōuerso. Et fortasse extendit hemitriteus longo tēpe. s. vsq3 ad vij. menses ⁊ supra. et qñq3 fit ex hemitriteo egritudo acuta. ⁊ qñq3 est hemitriteus de febribꝰ magis interficientibus qm̄ pducit ad ethicā ⁊ egritudines chronicas ⁊ difficiles.

Signa hemitritei. C. xviij.

Magis ppriū signoꝝ eius ⁊ primū eoꝝ licet necessaria sint cōparia alia est ut sit spatiū huiꝰ febris in vno duoꝝ dieꝝ longiꝰ spatio tertiane ⁊ magis quieta deinde fit in die alio levioris poxismi ⁊ paucxoꝝ accidentiū. Et qñq3 iterat̄ in ea horripilatio s̄m pl'm aliquotiens pp illud quod accidit de pugna duaꝝ materieꝝ: aut introitu vnius eaꝝ sup alterā. Et fortasse accidit hec iteratio tribus vicibus aut quattuor ⁊ iaz calefiūt mēbra aliqua horripilatōe fixa adhuc. ⁊ ex hac quidē que est hemitriteus corpus non mūdificat̄ integre ⁊ qñq3 fiunt principiū eius ⁊ augmentū ipsius vehemētis cōmotiōis ⁊ pprie qñ fuerit cōicatio: aut fuerit introitus in huiꝰ hora: tunc eniz fiunt horripilatōi redditus ⁊ est status longinquus ⁊ cū existimatur ꝙ corpus iā calefactū est ⁊ febris habet statū inuenis horripilatiōez redeuntē ⁊ ista accidētia sunt ppter pugnā humoꝝ. Et status quidē huiꝰ egritudinis in horis pticularibus ⁊ vl'ibus est ante statū phl'atice ⁊ velocior statu eius ⁊ tardior statu chol'ice qm̄ caliditas non expandit̄ nisi cū labore et pprie in primis ⁊ fit fortis eius acuitas apud statū ⁊ similiter fit declinatō longa ppter illud qꝺ accidit de stationibus quas efficit reluctatio vnius duaꝝ materieꝝ cum alia ⁊ parū quidez tepescit cū sudore. Et in hac febre dies tertius de diebus eius ē similis primo ⁊ quartus scꝺo. Et qñq3 cadit significatō super hemitriteuz ex modis diuersis naz qñq3 accidit ex cōsuetudinibus ⁊ qñq3 accidit ex accidentibus. Et casus consuetudinū est sicut si in corpe homis multiplicet̄ chol'a ⁊ putredo eius deinde vtat̄ delitijs ⁊ dimittat exercitia ⁊ vtat̄ cibis de spēbus regimis generātibus phlegma aut ml'tiplicet̄ in corpe homis phlegma ⁊ putredo eius deinde exercitet̄ pl'm ⁊ vtatur eo qꝺ generat cholerā de spēbus regimis si fecerit necessariuz etas illud ī eo ita vt fiat adolescēs post pueritiā ⁊ dominiū humiditatis aut fiat senex post iuuentutē ⁊ acuitatem cōpl'onis. Ex accidētibus vero sicut est pulsus ⁊ vrina ⁊ pcessio eius qꝺ pcedit ex vomitu ⁊ egestione ⁊ dispōe digestionis ⁊ signa eius ⁊ dispositō sitis ⁊ dispositō tactus ⁊ dispositio horripilatōis et rigoris ⁊ dispositōes horaꝝ ⁊ poxismoꝝ. Pulsus autē fit in eā minoris magnitudīs ⁊ velocitatis ⁊ frequētie ꝙ ille qui est in tertiana ⁊ cōtrarie eaꝝ sunt minores ꝙ ille que sunt in phl'atica. Vrina v̇o est tarde digestionis ⁊ vomitꝰ est pmistus ex cholera ⁊ phl'ate ⁊ egestō est pmista ex cholera ⁊ phl'ate. De dispositōe autē calefactōis ⁊ frigoris et sitis ⁊ horripilatōis ⁊ horaꝝ poxismoꝝ iam locuti fuimus qꝺ oportuit ⁊ non expectat̄ statio sup dominantē duoꝝ humoꝝ nisi per vincentē ex significatōibꝰ nam si dominat̄ phlegma sunt poxismi lōgiores ⁊ horripilatō mior ⁊ coarctatō ⁊ pprie i pl'su fortior ⁊ extremitates sunt velociores ad suscipien̄. frigus in principijs egritudīs ⁊ tardioris mūdificatōis a suo frigore ⁊ sitis est minor ⁊ vomitꝰ chol'e minor ⁊ urina uehemētioris albedinis ⁊ cruditatis ⁊ sudor minor ⁊ etas pueritia aut senectus ⁊ cōpl'io corpis significat eā ⁊ silr̄ consuetudo et q̄ currunt cū ea. Et si dn̄atur chol'a sunt poxismi breuiores ⁊ extremitates velociores ad calefactionē ⁊ sitis ⁊ vomitus chol'e plꝰ ⁊ sudor magis exuberans ⁊ fortasse declinat ad horripilatōem que est sicut rigor ⁊ fit vrina vehemētius tincta ⁊ etas est iuuentus ⁊ cōpl'io corpis qñq3 sig̃t eam ⁊ simlr̄ consuetudo ⁊ que currūt cū ea. Et qñ equantur duo humores frequētant̄ significatōes ⁊ est horripilatio pura cōpleta non rigor ⁊ non pueniens ad rigorē. Et qñ cōpositō est manifestior in piodica ⁊ cōtinua quaz pl'es hoīuz appriant nomie hemitritei puri ⁊ est cōtinua ipa phl'atica est rigor debilior qm̄ mā extrinseca est chol'ica ⁊ non est contrariū ei ex pte phl'atis extrinseci cū ea in eo ꝙ necessariū est de rigore sed est debilior ⁊ fortasse iteratur in ea frigus ⁊ horripilatio ita vt faciat errar̄ in statu sicut scis ⁊ ml'tiplicat̄ in ea caliditas visceꝝ ⁊ ventris cū frigore extremitatū ⁊ fit pulsus vehemētioris puitatis ⁊ raritatis. Si autē cōtinua est ipsa chol'ica non fit rigor neq3 magna horripilatio ⁊ fit pulsus maior ⁊ velocior ⁊ angustia vehementior. Et si cōponunt̄ due cōtinue non erit rigor omnino. Et accidit tertiane cōtinue vt alleuiet̄ ante alleuiatōez phl'atice licet non redeat ante eius reditionem.

De Cura hemitritei. C. xix.

Necessarium est in hemitriteo vt vehemētem habeas sollicitudinē in euacuādo materiā s̄m spēs euacuatōis ex solōe vētris ⁊ uomitu ⁊ puocatōe ⁊ sudatōe plusꝙ uehemētia

que est per extinctiua. Et cū solutiuis oportꝫ ut cōueniat digō nisi sint ex genere que leniunt natura ⁊ soluūt ⁊ non inquietant sicut aqua lubleb cum geleniabin si fuerit illud qđ supat phlegma ⁊ sicut tereniabin ⁊ siracost ⁊ infusio tamarindi ⁊ sirupus viol. si dominās fuerit chol'a ⁊ sicut qđ cōponitur ex istis si fuerint duo humores quasi pares. Et post apparitiōem digestionis si euacuatio fiat hūoris cuꝫ fortibus ptransit ⁊ vomitus oportet vt sit iteꝝ ſm humorē dominantē aut ex aqua rhaphani cū sirupo acetoso calido aut sirupo acetoso cū aqua calida ⁊ puocatio oportet vt fiat cū eis in quibus est equalitas ⁊ qū festinat in potando decoctiōes ante digestionē timet sirsem. Medicine vo iuuatiue in via pueniente ad statū ad rectificandā māꝫ ⁊ maturandū ipsam ⁊ succurrendū nocumētis eius. Ex singularibus est apsinthiū veꝝ post septimū et apparitiōem digestionis ita vt sit romanū qđ ex ipso bonuꝫ ē: ⁊ qū tu festinas cū eo mouet hūores et non euacuat eos quōqꝫ sumit facit accidere angustiaꝫ ⁊ tristitiaꝫ ⁊ nausea deinde reuertit sup eos cū sua caliditate ⁊ exiccat eos ⁊ cū sua stipticitate facit eos pigros. Et Gal. quidē ⁊ qui ante euꝫ fuerūt curauit eos cū aqua ordei in qua est virtus piperis. Et dixit quidā primoꝝ medicoꝝ ꝙ Gal. trāsgressus est in alienatōe ⁊ stetit vbi oportet vt miret de eo ⁊ non sciuit ꝙ piper inflāmat febreꝫ ⁊ aqua ordei pigrā efficit materiā. Et iste quidē contradictor errauit errore qui non appriat in hac intentione imo canon datus in adiutorio nature qñ preparatur ad resistendū huiusmōi materijs est cū medicinis cōpositis ex infrigidātibus ⁊ calefaciētibus ut discernat natura inter duas virtutes quar̄ occupat infrigidatiuū cū febre ⁊ ptibus cordis ⁊ calefaciēs cū materia ⁊ quis est qui curet hemitriteū absqꝫ hꝰ. Et si natura non est fortis ad discernendū tunc nō pdest curatio quocūqꝫ modo fiat ⁊ errauit in alijs modis in allatiōe quoꝝ non est necesse nos incedere via plongantiū. Et iste quidē cōtradictor dixit ꝙ oportet vt admīstrent subtiliātia quibus nō est fortis calefactio sicut apiū ⁊ anetū ⁊ nō sciuit ꝙ possibile est vt piper infrigidet minoratōe sui ad hoc vt frangat eius calefactio ⁊ non abbreuiet eius subtiliatio a subtiliatōe apij plimi ⁊ sit aqua ordei adiuuans ipsuꝫ in faciēdo puenire virtutē eius ⁊ destruendo supfluitatē eius ⁊ faciendo cader̄ materias ad ipsum vt alleuiet penetratio virtutis eius in eis.

Amplius mirabile fuit ꝙ ipse posuit Gal. de illis qui ignorant ꝙ piper inflāmat febrē ⁊ nomīat ipꝫ de illis qui obliuiscunt ab hoc vbi iudicat de hoc.

Composita uero de medicinis quibus oportet vti in hac hora sunt sicut trocisci de apsinthio ⁊ trocisci de rosis.

Trocisci leues boni ad hemitriteum. ℞. ros. radicū liquiritie amboꝝ añ. ʒ. iiij. tereniabiꝫ. ʒ. iij. spice succi apsinthij spodij oīuꝫ. añ. pondꝰ. ʒ. ij. fiant ex eis trocisci. Trocisci alij ad inflāmationeꝫ ℞. ros. ʒ. vi. semis acetose gūmi oīuꝫ añ. ʒ. iiij. amili pondus. ʒ. iij. berberis spodij semīs portulace oium añ. pondus. ʒ. ij. dragaganti croci spice reub. oīuꝫ añ. ʒ. i. canfore pondus tertie. ʒ. i. fiant trocisci. Trocisci alij boni habētibus hanc febrem ⁊ pprie qñ conquerunt cū hoc de tolone ventris ⁊ tussi. ℞. spice aromatice xiloaloes croci berberis ⁊ succi eius oīuꝫ añ. ʒ. iij. reubarbari. ʒ. iiij. spodij ros. cū capitibus suis lacce gūmi torrefacti karabe oīuꝫ añ. ʒ. v. semis acetose torrefacti ʒ. vi. crete romane. ʒ. vij. fiant trocisci. Descriptio alia bona. ℞. ros. rubeaꝝ. ʒ. vi. berberis gūmi semis acetose oīuꝫ añ. ʒ. iiij. spice eupatorij spodij amili seīs portulace gnoꝝ cucūeris oium añ. pondus. ʒ. ij. semīs endiuie semīs cuscute oīuꝫ añ. ʒ. i. ſ. succi liquiritie. ʒ. i. lacce reubarbari amboꝝ añ. ʒ. ſ. aggregent illa ⁊ fiāt trocisci. Pille bone ad hanc egritudinē ⁊ omnes chronicas ⁊ febres ledentes viscera ⁊ pprie qñ materia phl'atica est magis vincens. ℞. aloes masticis myrobalanoꝝ citrinoꝝ reubarbari succi eupatorij succi apsinthij ros. rubeaꝝ oīuꝫ añ. ptes equales croci ptē mediam fiant pille cū aqua endiuie ⁊ sit dosis. ʒ. ij. cū sirupo acetoso. Descriptio bona cōueniens post digestionē ℞. aloes masticis succi apsinthij ros. oīuꝫ equaliter croci. ʒ. ſ. informent pille cuꝫ aqua endiuie ⁊ sit dosis. ʒ. ij. cū sirupo acetoso.

De recidiuatione. C. xx.

Recidiuatio est deterior radice ⁊ consiliuꝫ quidem est vt in ea non fiat inceptio ad curandum donec manifestus sit moꝰ egritudinis nam ſm plurimum est seua.

Fen secunda de pronosticatione ⁊ inditijs Crisis. C. i.

Nos dicemus in hac fen dispositōes crisis ⁊ dies eius ⁊ signa ipsius ⁊ signa digestionis ⁊ qđ appriat vnicuiqꝫ significationū de iudicio ⁊ de signis bonis ⁊ non bonis. Et iste quidē sunt res sup quas resoluūt res in hac pnosticatione. Et pnosticatio est vt dicat de significatōibus inuentis sup rem futurā ad quā puenit dispositō egritudinis de euasione aut pditione ppter illud quod cognoscit de virtute ⁊ fixione eius aut casu ipsius aut cognitōe hore eius ⁊ modi qui erit verbigratia an erit.

Tractatus primus de crisi ⁊ intentōibus significationū eius ⁊ bonitatis ⁊ malitie in crisi ⁊ quid est in diuisionibus suis ⁊ suis iudicijs crisis. C. ij.

Crisis intentio est sepatio in locutiōibus. Et ipsius expositō est alteratō que fit subito aut ad latꝰ sanitatis aut ad latus egritudinis. Et habet significatiōes quibus puenit medicus ad id quod fit de ea. Et declaratō huiꝰ est ꝙ egritudo corpori est sicut inimicus exterior ciuitatis ⁊ nā sicut dñs conseruās eaꝫ inter quos ambos iam cucurrerūt rixe leues đ quibus non curatur ⁊ iam vehemēs fit inter vtrosqꝫ pugna q̄re accidunt tunc ex signis vehemētie pugne dispōes ⁊ cause sicut inpulsio fortis ⁊ sicut rugitꝰ ⁊ clamor ⁊ sicut cursus sanguis deinde fit sepatio in tpe non sensate q̄titatis ⁊ quasi in mometo vno aut vincat dñs exteriorē aut vt vincat inimicus exterior regem. Et victoria quidē aut erit cōpleta in qua erit vnius duaꝝ ptiū cōpleta supatio ⁊ dimissio ciuitatis aut erit non cōpleta in qua erit supatio non

probibens reditū ⁊ reuersionē ita vt accidat pugª
vice alia aut vicibus plibus ergo erit tunc crisis se
patio in fine eaꝝ. Et sicut qū dn̄s vincit supue
nientē ⁊ fugat ipsum ⁊ expellit aut ita vt expellat
eū expulsione totali ita vt quiescat ciuitas ab eo et
vicini eius ⁊ reliqui fines cōiuncti cuꝫ ea aut expel
lit eum expulsione non vniuersali imo fugat eum
a ciuitate ⁊ non potest fugare ipsum a finibus aliis
cōtinuatis cū ciuitate. Similiter virtus que ue
nit cū crisi bona aut expellit materiā ledentē a fun
damēto corpis quod est cor ⁊ principalia mēbra et
a finibus eius qui sunt extremitates aut expellit eā
a fundamēto sed non potest expellere eā ab extre-
mitatibus imo puenit ad eas ⁊ noiatur crisis pmu
tatōis. Et omnis egritudo que remouet: aut re
mouet fm semitā crisis aut fꝫ semitā resolōnis ita
vt resoluat materia paulatim donec finiat gradatī.
Et huiusmōi quidē plm fit in egritudinibus chroni
cis ⁊ materiis frigidis quas signa timorosa ⁊ mot⁹
praui non antecedunt. Et simlr omnis egritudo q̄
interficit aut interficit secunduꝫ semitam crisis aut
fm semitā arefactionis ⁊ est vt resoluat paulatiꝫ.
Et melior quidē crisis est cōpleta in qua est fiducia
manifesta apparens que habet accidētia salua quam
aliquis dieꝝ crisis indicat casuram esse in die crisis
laudabil. Et omnis quidē crisis aut est laudabil
aut mala ⁊ unaqueqꝫ aut est cōpleta aut diminuta.
Et cōpleta quidē aut est ita ꝙ natura expellit mām
expulsione totali aut cū pmutatiōe. Et de crisi
quidē diminuta est quedā aliqñ quā sequit in bona
quidē resolō ⁊ in mala arefactio. Et diminute q̄dē
crisis dies indicat dieꝫ crisis cōplete cadētis in egri
tudinibus materieꝝ subtiliū calidaꝝ virtute exi-
stente forti. Et pmutatōis crisis expectat vbi ē
virtus debilior ⁊ dies indicatōis ⁊ illud in bona ⁊
mala siml. Et expectat crisis materia exn̄te grossi-
ore. Et prime quidē dispositō iteꝝ diuersificat nā
qū materia existit in ea vehemēs facit crisim p su-
dorē ⁊ si fuerit infra illud q̄uis sit valde calida fa
cit crisim cū fluxu sanguinis nariū ⁊ si non p fluxum
vrine. et si non p fluxum ventris ⁊ vomitū. Et
scias ꝙ muc⁹ ⁊ sanies auris ⁊ lippa ⁊ lachryma sūt
de crisib⁹ egritudinū capitis ⁊ sputū de crisib⁹ egri
tudinū pectoris ⁊ aptio sanguinis hemorroidaꝝ ē cri
sis bona egritudinū multaꝝ veꝝtn̄ non accidit fm
plm nisi in eo in quo cucurrit cōsuetudo eius. Et
acutior quidē crisiū ⁊ ppinquior ad scpatiōem est
fluxus sanguinis nariū qm̄ consequit expulsionē ma
teriei in vice vna deinde est fluxus ventri postea
vomit⁹ deinde vrina postea sudor postea exitur.
Et exiture quidē sunt de genere crisis pmutatōis ⁊
cōtingit qn̄qꝫ vt exiture sint fortiores sudore i cri
sibus: nā pleꝝqꝫ remouent p eas egritudines subi
to siue sint salue siue male mortificātes membra.
Et exiture quidē quibus fiunt crises diuersaꝝ sunt
spēꝝ. s. carbunculi ⁊ dubellet ⁊ tuayn ⁊ formica et
herisipila ⁊ ignis psicus ⁊ herpesestiomenus ⁊ va-
riole ⁊ sinances ⁊ vlcera mltiplicata in corpe. Et
fit crisis qn̄qꝫ aut aliqd eius cum qua cōgelant lacer
tus ⁊ neruus ⁊ p scabiē qn̄qꝫ ⁊ spēcies eius ⁊ ipeti-
ginē ⁊ cancrū ⁊ albaras ⁊ glandulas ⁊ rupturam ⁊
varices ⁊ inflationē extremitatū ⁊ alia ab istis. Et
de spēbus pmutatōis sunt q̄ non pducūt ad exitura

deinde faciūt sicut tortuaꝫ ⁊ spasmū ⁊ mollificatōꝫ
⁊ dolores anche ⁊ dorsi ⁊ testiculoruꝫ ⁊ geniculi ⁊
icteritiā ⁊ elephantiam ⁊ uárices. Et scias ꝙ cri
sis facta ex pmutatōe qua fit crisis dum non accidit
nō accidit sanitas. Alteratō autē pmutatōis que
fit ad inferiora est laudabilior ⁊ exitura est lauda
bilior. Et pmutatio que est ad exteriora ⁊ post
digestionē cōpletā ⁊ longinqua a mēbris principa-
libus est laudabilior. Et significatori quideꝫ inest
vt significet de dispositōibus significātibus sup cri
sim bonā ⁊ crisim malā. Et sicut qū inimic⁹ ex
pugnat ciuitatē ⁊ extollit in pugna ⁊ coarctat ⁊ sub
limat litem ⁊ expandunt signa victorie vehemē
tis dn̄o defensore longinquo nō accipiēte arma sua
neqꝫ potente vti instrumētis suis sunt signa ad te-
stificāduꝫ illud qđ vult vt sit de victoria defenso
ris aut victoria inimici expugnantis ⁊ significat de
dispōibus testificatōis significātibus malitiā dispo
sitionis domini. Et si dispositō fuerit ecōtrario
tunc iudiciū erit econtrario. Simlr qū egritudo
mouet signa crisis que ego dicā ante casuꝫ digesti-
onis significat exiturā in mēbro aut rem aliā ⁊ for
tasse erit post sanitatē. Et laudabilior quidē per
mutatōnū significat crisim malaꝫ et si fuerit illic di
gestio aliqua significat crisim diminutā. Et si fue-
rit illic digestio cōpleta significat crisim bonā com
pletā. Et cōpleta quidē crisis fit apud statū ⁊ for
tasse aduenit qū incipit declinatio. Et ppter hāc
causaꝫ impedit crisim cōpletā frigus vehemēs qm̄
egritudinis status in ipso fit difficilis qūo ergo erit
eius declinatō. Et mltotiens quidē est necessari
um medico succurrere nocumēto frigoris calefaciē
do locū ⁊ fundendo sup ventrē infirmi oleū calidū
vsqꝫ quo videat sudorē incipere deinde abstineat
ab effusione ⁊ abstergat sudorē ⁊ conseruet locū fꝫ
equalitatē. Et scias ꝙ motus crisis qū accidunt
in diebus ⁊ horis in quibus currit consuetudo na-
ture ad inpugnandam egritudinē ex purgatōe que
fit qū est apparitō nature in eligēdo horā aut eligē
do dispositōeꝫ cū auxilio dei sunt in quibus habet
fiducia. Si autē accidat pugna egritudine incitante
eā ⁊ inquietudo. Et illud est de eis que signifi-
cant vehemētiā oppressionis egritudinis et pmuta
tionis materiei ppter illud qđ tendit semper apud
declinatōeꝫ humoris ad os stomachi quare mouet
vomitu aut ad fundū eius quare mouet fluxu vē
tris ⁊ simlr est dispositō qū facit accidere tussim et
sternutatōem. Et simlr qū sunt significatōes signi
ficantes ꝙ crisis eueniat in die sicut quartodecimo
qm̄ antecedit sup euꝫ ⁊ inuenit principiū crisis mo
ueri ante ipsuꝫ in die q̄uis sit creticus sicut vnde-
cimus tunc illud significat ꝙ crisis non erit cōpleta
⁊ licet qn̄qꝫ sit bona sed significat ꝙ natura iuuata
est in pugna. Qđ si egritudo fuerit mala fraudulē
ta tūc non sperat ꝙ crisis sit bona et si egritudo fu
erit salua tunc non sperat ꝙ crisis sit cōpleta. Et
ad vltimū quidē antecessio motuū crisis ante statū
quē egritudo illa meret: aut fit ppter uirtutē egri
tudinis aut ppter vehemētiā motus eius ⁊ acuita-
tis ipsius aut ppter causaꝫ extrinsecā excitantē qđ
de ea quietū est ppter errorem in cibo aut in potu
aut exercitio aut pp accidens aīale. Nam accidē
tibus aīalibus inest introitus in motiōe crisis et in

alteratōe partis eius timor enī ponit crisim vt fi-
at fluxu ventris aut vomitu aut vrina ⁊ gaudiuꝫ
facit vt ipsa fiat sudore. ⁊ illud quidē fit fm motū
spūs ad interiora ⁊ ad exteriora ⁊ qñ antecedit pu
gnā taliter vt virtus non figat cū ea vsqꝫ ad statū
est illud significatō mortis ⁊ fortasse remanet vir
tuti residuū aliqd̄ vsqꝫ ad statū ⁊ est saluū. ¶ Et
scias ꝙ crisis non cadit in die ⁊ hora quietis ⁊ trā
quillitatis neqꝫ in hora tēporis a vehemētia nisi ra
ro ⁊ paꝝ ⁊ primū amboꝝ est minus. ¶ Et archige
nes quidē neqꝫ vidit ipsiꝫ in crisibus suis nisi bis.
⁊ Gal'. semel. ¶ Et melior quidē crisis est illa que fit
in hora stat⁹: in ea vero que ipsum antecedit non
est fiducia imo ē aut diminuta aut mala cōpressia.
In principio nūꝗ̄ fit crisis nisi pnitiosa. ¶ Et ad vlti
mū quidē accidentia signoꝝ crisis in primis diebus
egritudinis significat pnitieꝫ ⁊ in eius augmēto qū
est laudabil' significat crisiꝫ diminutā in declinatōe
vero nūꝗ̄ fit crisis. ¶ Qualiter vero eueniat in
ipsa mors aut dispositio que nō est bone crisis post
dicem⁹. ¶ Et scias ꝙ crisis in egritudinib⁹ saluis
postponit: natura enī non est egressa quia possibile
est ei vt expectet vsqꝫ quo inueniat cōplemētū di
gestionis ⁊ in mortiferis antecedit. ¶ Et non relinqt
eger ab impugnatōe sue egritudinis subito ⁊ non ē
fꝫ semitā resolōnis nisi quia est qñqꝫ euacuatō lau
dabilis aut exitura laudabil'. ¶ Et resolōem auteꝫ
liberantē ⁊ arefactōem mortificantē non antecedūt
accidentia timorosa neqꝫ euacuatōes sensibiles. ¶ Et
scias ꝙ egritudines sunt diuerse de eis enī sunt q̄
mouent in principio deinde sedant ⁊ quiescūt ⁊ de
eis sunt que sunt ecōuerso. ¶ Et mltotiens quidē
significāt significatōes ꝙ crisis erit p expulsionem
materiei egritudinis a natura ad lat⁹ aliqd̄ ⁊ in ex
pulsione materiei ad ipsuꝫ est nocumentū quare ne
cessariū est vt confortet illud latus ⁊ illud mēbruꝫ
⁊ declinet materia ad cōtrariū. ¶ Et scias ꝙ qñqꝫ
venit crisis ⁊ numerat ex sexto ⁊ est septimi ⁊ iam
tunc verificat principiū egritudinis nā bona crisis
raro fit in sexto. ¶ ⁊ sciaś ꝙ spēs alteratōis egritudiś
sunt sex. egritudo enī aut alterat ad sanitatē subito
aut ad mortē subito aut ad sanitatē paulatiꝫ aut ad
mortē paulatim aut aggregant in ea vtreqꝫ res et
cōuertit ad morteꝫ aut ad sanitatē ⁊ scias ꝙ nomen
crisis fm ꝙ dixit ille cuius sermoni credit est de-
riuatū in lingua greca a sepatōe plocutōis que est
vni duoꝝ disputantiū aut cōtrouersantiū apud iu
dices sup aliū q̄si sit sepatō ⁊ exitus ab alteratōe.

¶ Sermo vniuersalis de signis crisis. C. iij.

Crisim antecedūt qñqꝫ si casus eius fuerit
nocturnus in die ⁊ si fuerit eius casus di-
urnus in nocte dispōnes ⁊ res ⁊ que sunt
signa eius sicut inquietudo ⁊ angustia ⁊ volutatio
⁊ grauitas ⁊ cōturbatio sensus ⁊ dolor capitis ⁊ do
lor colli ⁊ vertigo ⁊ scotomia ⁊ imaginatiōes co-
raꝫ oculis ⁊ tinnitus ⁊ sonus ⁊ pruritus in naso ⁊ al
teratō coloris in facie ⁊ lepore subito ad rubedinē
⁊ citrinitatē ⁊ tremor labij ⁊ oculoꝝ ⁊ pulsus cor-
dis ⁊ nausea ⁊ sitis ⁊ tremor cordis ⁊ dolor in sto-
macho ⁊ strictura anhelitus ⁊ difficultas accidentes
subito ⁊ grauitas hypocondrioꝝ ⁊ tēsio in eis ⁊ do
lor ⁊ salt⁹ ⁊ dolor ī dorso ⁊ salt⁹ in lacerto ⁊ pūcta

⁊ rugitus. ¶ Et qñqꝫ accidit horripilatō significās
eam ⁊ accidit dolor lassitudinal' ⁊ qñqꝫ alterat pul
sus a dispositōe sua in ea ⁊ significat ipsaꝫ ⁊ retinēt
qñqꝫ causa crisis res quaꝝ consuetudo fuit vt eua
cuarent vt sanguis mēstru⁹ aut hemorroidaꝝ aut
fluxus ventris ⁊ significat ꝙ motus eius uadit ecō
trario in pte. ¶ Et signa nocturna diurnis sunt ue
hemētiora ⁊ causa in hoc pculdubio vt sit est qm̄
materia faciens egritudinē auget accidētia ⁊ signifi
catōes causa sui mot⁹. ¶ Et diuersificat aut ppter
diuersitatē materie aut causa ptis diuersitatis mo
tus ⁊ diuersitas quidē causa diuersitatis materie ē
verbig̃. vt sit motus materie qñ est ad supiora d̄
inde significent significatōes spetiei egritudinis et
etatis ⁊ complōnis ⁊ alioꝝ mā est sanguinea expe-
ctat tunc medicus fluxū sanguiś nariū ⁊ si significāt
ꝙ ipsa est cholica expectat uomitū fm plim nisi alie
significatōes ei appriate significēt fluxū sanguinis
nariū: mltotiens enī fit crisis eius fluxus sanguinis
nariū ⁊ antecedūt eam imaginatōes cholice. ¶ Et
fluxus quidē sanguis nariū qñqꝫ consumit materiaś
egritudinū furiosaꝝ ⁊ fit sanitas statim ¶ Causa
autē ptis motus qm̄ ipsa mouet vt violenter va-
dat sup mēbra principalia ⁊ que seqūtur ea de vi-
sceribus ⁊ facit accidere nocumentū in opatōnibus
suis ⁊ ad impedimentū cōsequēs ea sicut eueniunt
ex pte cerebri pmistio sensus ⁊ dolor capitis ⁊ qd̄
diximus cū eis ⁊ ex pte cordis pulsus cordis ⁊ ma
l'ia anhelitus ⁊ qd̄ diximus cum eis utrisqꝫ. ¶ Aut
mouet versus expulsionē ⁊ fit illud fm duos mōs
nam aut incipit expellendo ex omni pte ⁊ longitu
dine ⁊ est illud ad totū illud qd̄ apparet et est hoc
cū sudore: aut incipit tendere versus ptem vnam
⁊ qū incipit ps eius ex omni pte fortasse est pars ta
liter ꝙ qñ incedit non est excusatō quin incessus sit
p mēbra principalia sicut ps altera nam materia tē
dens ad eam pertransit super fines membrorum
quare accidunt anhelitus ⁊ super fines cerebri
iteꝝ accidētia similia accidētibus eius si non esśꝫ ex
pulsa imo esset violenter ibi pmanēs. ¶ Et fortaś
se est ps versus mēbra que sunt minus ꝗ̄ principa
lia sicut os stomachi qū intentio materiei expellēde
p crisim est ut expellat vomitu. ¶ Aut est de pri
cipalibus veꝝ tñ est tollerans cōe officiū non ve-
lociter pueniens ad corruptōem sicut puenit ad fi
nes epīs ⁊ expellit ex via vesice aut fellis ⁊ ex oī
parte loci expulsionis crisis sicut in stomacho vo-
mitu ⁊ si ad fines capitis fluxu sanguis nariū ⁊ sil'i
bus ei ⁊ ad fines epīs vrina ⁊ ad ptes intestinoruꝫ
fluxu vētris. ¶ Et qñ est forma hec non est longi
qū quin motui eius in omni pte sit signū significans
ꝙ illud qd̄ sperat de expulsione eius est illius ge-
neris si crisis que expectat fuerit bona aut signum
significans mal'iaꝫ eius primā ex suo aduentu impe
diente illud mēbrū si fuerit crisis mala. ¶ Et for
tasse est signū vnū bonū ad hoc vt significet partes
plures sicut pulsus cordis qñqꝫ significat ꝙ mate-
ria est expulsa ad os stomachi ⁊ significat ꝙ mate
ria violenter supuenit cordi. ¶ Et fortasse est si-
gnū vnū significās rem vl'em cōem motui ad ptē
vnam ⁊ expectant signa alia quibus significat mo-
dus quo expellit ex illa parte sicut dolor capitis et
stricta anhelitus ⁊ tensio hypocōdrioꝝ ad supiora

ista enī significāt ꝙ materia mouet̄ ad sup̄iora de‑
inde non iudicat̄ ꝙ ipsa expellat̄ ex via vomitus
aut ex uia fluxus sanguinis nariū nisi p̄ signa alia.
¶ Et qn̄q; significat ꝙ crisis cadens ex parte aliq̄ est
retentio eius qđ currit ⁊ sepatur ex contrario illi⁹
partis sicut retentō nature cū signis crisis bone si‑
gnificat ꝙ motus creticus sup̄ior non inferior est.
¶ Aut fluxu vrine aut sudore aut vomitu aut fluxu
sanguis nariū. ¶ Et qn̄q; significat sp̄es egritudis
p̄tem crisis eius sicut ap̄a epatis qū est in latere gib
boso tunc crisis eius est aut per fluxū sanguis naris
dextre aut per sudorē laudabilē aut per vrinā. Et
si est in latere cōcauo est per fluxū ventris aut per
sudorē aut p̄ vomitū ⁊ sicut febris causon p̄l'm enī
crisis eius est aut per fluxū sanguis nariū aut p̄ su‑
dorē ⁊ antecedit eaꝫ tremor ⁊ qn̄q; fit vomitu et
fluxu ventris ⁊ p̄prie sicut tertiana. ¶ Et simil'r
febris ap̄atuꝫ capitis crisis non fit vnꝙ̄ fluxu san‑
guinis nariū neq; piplheumonie neq; lethargie pleu
resis vero est inter hec ⁊ hec. ¶ Et m'ltotiēs q̇deꝫ
sit egritudinis crisis sp̄etieb⁹ quaꝝ aggregatōe cō
plet̄ crisis sicut causon qū fit ī ea crisis prius fluxu
sanguinis nariū deinde complet̄ sudore abundātē.
Et pregnās quidē m'ltotiens habet crisim cū abor
tu. Et scias ꝙ non quotienscūq; existūt signa crisis
faciūt necessario crisim bonam aut malā imo qn̄q;
non sequit̄ eā crisis omnino in hora illa licet nō sit
excusatio qui crisis sequat̄ ea p̄culdubio bona aut
mala in alia hora ꝙ̄ in illa hora in qua cōtinuantur
signa. Nam non quotiēs vides sudorē ⁊ vomitū
⁊ fluxū ventris ⁊ dolorē capitis ⁊ p̄turbatōem sen
sus aut malitiā anhelitus aut p̄funditatē somni aut
aliud de omnibus illis que numerabim⁹ est cū eis
crisis licet s̄m p̄l'm significent. Nam quedā eoꝝ sūt
signa tantū crisis sicut dolor capitis. ¶ Et quedaꝫ
eoꝝ sunt signa ⁊ pars crisis sicut nausea ⁊ qū appa
rent signa crisis ⁊ non fit crisis tunc aut est s̄m ꝙ
dixit Hip. significatio mortis aut difficultas crisis.
Et qn̄q; est aliqua de rebus que sūt de signis crisis
accidens per causā aliā ab ea que facit apparere cri
sim ꝙ̄uis sit in aliqua horaꝝ signoꝝ crisis sicut acci
dit in tertiana longa ante p̄oxismum inquietudo ⁊
cōmotio ⁊ in p̄l'ibus horis antecedētibus p̄oxismū
absq; significatōe crisis ¶ In tertiana vero pura
s̄m p̄l'm est signū crisis. ¶ Et de illis que tibi indi
cant viā ad cognoscendū ex infirmo ꝙ eius sanitas
aut mors erit cū crisi aut non est consideratō tua in
motu egritudinis ⁊ virtute eius ⁊ natura ⁊ hora
p̄senti ista eniꝫ indicāt tibi ꝙ dispō facit necessario
pugnā fortē inter materiā ⁊ naturā et sustinet pu‑
gnā. ¶ Et scias ꝙ significatōes bonitatis crisis sūt
significatōes signtes victoriā nature ⁊ non fallit h°
⁊ significatōes malitie eius ⁊ ip̄ius diminutōis si‑
gnificant iurgiū ⁊ duellū qđ currit inter naturā et
iter illđ qđ impugnat eaꝫ. Et non est possibile tibi
vt ex toto iudices qđ natā vincet̄ p̄culdubio nisi
multiplicent̄ ⁊ magnificent̄. ¶ Quot̄a timorosa si
gna vidimus de p̄funditate somni ⁊ casu pulsus et
abscisione sudoris p̄ducentia post horas ad crisim
cōpletā ⁊ bonā qm̄ natura in huiusmōi iam cessaue
rat ab omnib⁹ opibus suis ⁊ tota occupata erat in
egritudine ⁊ postꝙ̄ rediȷ̄t tota virtus ad eaꝫ vicit
eam ⁊ expulit ⁊ fortasse non sufficit cū ea ⁊ illud in
p̄l'ibus horis est qm̄ ipsa non cessat ab omnib⁹ opa
tōibus nisi p̄pter rem magnā. Nam dubiū nō est
quin p̄pter reꝫ magnā desitiat ¶ Et scias ꝙ exu
beratio signoꝝ crisis s̄m cōtinuitatē in duobus die
bus cōtinuis sicut tertio ⁊ quarto verbi ḡ. signifi‑
cat velocitatē crisis deinde est bonitas ⁊ malitia s̄ꝫ
cōparia que ego dicā ⁊ p̄prie qn̄ an̄cedit p̄oxismus
febris p̄l'm ⁊ precipue quando apparet in pulsu al
teratio subito. ¶ Si ergo fuerit ad magnitudineꝫ
⁊ non descendit letare. Et scias ꝙ siccitas corpis q̄l'
est in senibus ⁊ eius obfuscatō in diebus egritudis
significat tarditateꝫ crisis ¶ Et egritudines sicce
valde aut sunt mortifere aut tarde crisis. ¶ Et si
gnificat qn̄q; horas crisis ⁊ dispositōes eius omnes
⁊ iudicia signoꝝ eius illud super qđ inueniunt̄ si‑
gna egritudinis s̄m p̄l'm. ¶ Et scias ꝙ pulsus ap‑
parens est sicut significatō cōis sp̄ebus crisiū eua‑
cuationū at vero magnus significat ꝙ mot⁹ est ad
exteriora cū sudore aut fluxu sanguis nariū ⁊ non
magnus ⁊ velox ad interiora significat vomitum
⁊ fluxum ventris. Et ad summū omnis aggregatō
ad expellendā materiā natura exn̄te forti non careꝫ
manifestatōe pulsus. ⁊ si non fuerit latus ⁊ decli‑
uis ad ambo latera ⁊ anteꝙ fiat fortis indiget con
strictōe ⁊ coarctatione. ¶ Et fortasse aggregantur
duo signa ⁊ sunt due res sicut vomitus ⁊ sudor et
sicut vomitus ⁊ fluxus sanguinis nariū. ¶ Et q̄a
iam satis fecimus de istis canonibus intendam⁹ in
distinguendo parum.

¶ Signa motus materiei in crisi ad sup̄iora. C. iiij.

Signum illius est dolor capitis p̄pter ele‑
uatōem vapoꝝ in significatōibus vomi
tus aut cū cōitate oris stomachi iteꝝ in si
gnificatōibus vomitus. ¶ Et iteꝝ de significatio
nibus illius sunt vertigo ⁊ grauitas in vtrisq; tē‑
p̄ibus ⁊ sonitus ⁊ tinnitus ⁊ surditas que oīa acci
dunt subito ⁊ qn̄q; associant̄ ei aut antecedūt illud
tempore paruo constrictio anhelitus ⁊ dolor in col
lo ⁊ tensio mirac ⁊ hypocōdrioꝝ ad sup̄iora absq;
dolore ⁊ inflāmatio capitis. ¶ Et scias ꝙ egritudi
nes ⁊ accidētia fortia fiunt in nocte qm̄ natura occu
patur in digerendo materiam ⁊ in aliȷ̄s ⁊ omni re.

¶ Signa distinguendi omnia illa. C. v.

Quod si associant̄ oībus illis tenebrositas
⁊ caligo in oculo que non sepant̄ ⁊ sint cū
eis amaritudo oris ⁊ tremor labiȷ̄ inferi
oris ⁊ apparet affirmatō rei per casuꝫ doloris ī ore
stomachi aut nauseaꝫ ⁊ attractionē saliue ⁊ pulsum
cordis ⁊ coarctatōem pulsus ⁊ constrictōeꝫ ⁊ p̄pe
qn̄ accidunt infirmo post ista horripilatio ⁊ frigus
sub hypocondriȷ̄s tunc iudica ꝙ ipsa ventura est p̄
vomitū ⁊ p̄prie quando materia est cholica ⁊ fe‑
bris cholica non existens de incensiuis ⁊ p̄prie qn̄
citrinat̄ facies in hac dispōne ⁊ cadit color. ¶ Et
m'ltotiens quidē attrahit vomitus eueniens post ḡ
uitateꝫ capitis ⁊ doloreꝫ stomachi pueris p̄pter de
bilitatē neruoꝝ ipsorū spasmū ⁊ in mulieribus p̄p
consuetudinē matricū ipsaꝝ dolorē matricū ⁊ in se
nibus p̄pter debilitatē virtutū eoꝝ egritudines di
uersas expansas p̄pter expansionē materiei q̄ mo‑
uetur in eis. ¶ Qđ si associata fuerit illi tensio in
parte epatis aut p̄te splenis absq; dolore: nā splen

cōicat suppmis etiā p venas que sunt in eo appxi
mantes parti nasi ⁊ venis eius q̄uis non cōtinuēt
cum eis ⁊ videt infirmus fila rubea aut lucentia ⁊
resplendētia ⁊ rubet facies mlt̄ū aut oculus aut na
sus aut latus eius ⁊ currūt lachryme subito ⁊ appa
ret pulsus ⁊ inundat ⁊ festinat eius dilatatō ⁊ accu
itur nasus ⁊ est inflāmatio capitis vehemēs valde
⁊ dolor capitis pcussiuus tunc expectet̄ fluxus san-
guinis nariū ⁊ pprie qñ signt egritudo ⁊ etas ⁊ cō
suetudo ⁊ complo ⁊ relique significatōes q̄ mate-
ria est sanguinea licet mā cholica iteruz faciat qñq;
crisim p fluxū sanguis ⁊ indicant illud splendor et
imaginatiōes similes filis ⁊ res ignee citrine vise
corā oculis ⁊ plm eiꝰ est in febre causone cholica.
Et qñq; sigāt pars radij ⁊ pruritus nasi q̄ fluxus
sanguinis nariū accidit ex nare dextra ⁊ sinistra et
ex ambabus naribꝰ siml'. ¶ Et qñq; adiuuat istas
significatōes iteꝝ frigus adueniens in die crisis et
siccitas alchatin ⁊ cutis. ¶ Et qñq; sigt etas fluxus
enim sanguis nariū plm accidit ei cuiꝰ anni sunt in
fra triginta. ¶ Et qñq; adiuuat̄ has significatiōes
iteꝝ vehemētia doloris capitis valde ultra hoc q̄
facit necessariū esse casus uomitus cū lesionibꝰ alijs
⁊ inflāmatio ⁊ febris ⁊ sunt eius significatiōes alie
bone non significatōes mortis ⁊ in huiusmōi expe
ctat̄ fluxus sanguis nariuz cuius non est excusatio.

¶ Judiciū de istis signis cōibus predictis ⁊ proprijs
C. vi.

De signis cōibus predictis sunt que sūt cō
uenietiora fluxui sanguis nariū sicut la-
chryma ⁊ tinnitus ⁊ surditas ⁊ tensio hy
pocōdrioꝝ in vno duoꝝ lateꝝ epis ⁊ splenis absq;
dolore ⁊ inflāmatio capitis. ¶ Et de eis sunt ppri
ora vomitui sicut strictura anhelitus ⁊ tensio hy-
pocōdrioꝝ absolute in anteriori pte cuius plm est
cū dolore in stomacho. ¶ Et scias q̄ cōstrictio an
helitus ⁊ tensio hypocōdrioꝝ ad interiora in signis
fluxus sanguis nariū non accidūt nisi qñ uehemēter
nititur natura ad expulsionē fluxus sanguis nariū
ppterea q̄ cōcauitas ventris implet̄ ⁊ impellit̄ ma
teria ad supiora ⁊ cōprimit mēbra anhelitus. ¶ Et
de signis pprijs fluxui sanguis nariū ⁊ vomitui sūt
que in uno eoꝝ inuenta opponunt̄ inuētis in altero
sicut imaginatō radioꝝ splendētiū est de signis flu-
xus sanguis nariū ⁊ opponit̄ ei imaginatō tenebro
sitatis ⁊ caliginis. ¶ Et de signis vomitus est ru-
bedo faciei ⁊ de signis fluxus sanguis nariū ⁊ op-
ponit̄ ei casus coloris ⁊ citrinitas eius de signis vo
mitus. ¶ Et qñq; signū vnius eoꝝ non est opposi-
tū aliquid de signis alterius sicut tremor labij ipse
enim est de signis vomitus ⁊ non opponit̄ ei aliqđ
de signis fluxus sanguis nariū ⁊ sicut pruritus nasi
nam ipse est de signis fluxus sanguis nariuz ⁊ non
opponit̄ ei aliquod de signis vomitus.

¶ De signis declinatōis materiei ad sudorē. C. vij.

Qum sit pulsus vehemētis vndositatis et
est tactus manus sup cutē ita q̄ sup ea per
uenit roritas ⁊ tingit̄ rubee ⁊ inuenit ca-
lefactōnē cutis cū hoc maiorē ea que fuit ⁊ inflāma
tionē eius ⁊ rubedinē ipsius maiorez ea que fuit et
vrina est tincta tendens ad grossitiē ⁊ pprie qñ ta-
gitur in quarto ⁊ ingrossat̄ in septimo tunc existis
q̄ sudor erit. ¶ Et simlr qñ accidit in egritudine
chronica rigor fortis vehemēs ⁊ post ipsuz fit fe-
bris vehemens virtute exñte forti ⁊ signis bonis
expecta tunc sudorē ⁊ precipue qñ minorat̄ egestio
⁊ vrine fluxus cōtinuat̄ sup ipsuz. Et ad summuz
febres incensiue qñ non terminant̄ fluxu sanguinis
nariū terminant̄ sudore ⁊ antecedit ipsum rigor.
Et si eger videt balneū ⁊ tinā ⁊ pparatōez ad illđ
in somno suo tunc est significatō sudoris. ¶ Et tin
ctura vrine significat per significatiōem primā q̄
materia faciat crisim p viā venaꝝ ⁊ illa via est su
doris aut vrine deinde sepat̄ per id qđ diximus.
Et non oportet vt expectet̄ crisis sudoris cū soluti
one nature dñante. ¶ Et oportet in euacuatōe ex
pectata cū sudore vt sit illic augmentū febris ⁊ ca-
loris ⁊ expansio ⁊ apparitio cum virtute forti.

¶ De signis declinatōis materiei ad membra vrine
C. viij.

Significant illud grauitas in vesica ⁊ retē
tio in egestione ⁊ defectus signoꝝ solōis
ventris que ego dicā ⁊ signoꝝ vomitus
⁊ fluxus sanguis nariū ⁊ sudoris que diximus. ¶ Et
scias q̄ ardor virge cū grauitate vesice ⁊ reliquis
significatiōibus est significatio fortis q̄ crisis erit
fluxu vrine. ¶ Et qñq; significat̄ ipsaz exuberatio
vrine ⁊ grossitudo eius in alijs diebus ⁊ inuentio
sedimis in ea. ¶ Et fortasse accidit fluxus vrine i
ea fm significatōem egestionis ⁊ fm q̄ dicā in caº.
egestionis. ¶ Et scias q̄ qñ mltiplicat̄ aggregatio
vrine in vesica cū paucitate solōnis ventris ⁊ pau
citate sudoris in ea hora aut in natura infirmi ⁊ for
ma mēbroꝝ eius aut sensu q̄ apparet de eo tūc ex
pectat̄ crisis p vrinā absq; fluxu ventris ⁊ sudore
⁊ proprie in hyeme.

¶ De signis declinatōis materiei ad viaz egestionis
C. ix.

Significant illud in primis genus supflui-
tatis qñ scit̄ q̄ non est sanguinea ⁊ qñ scit̄
q̄ cū hº est mlta dcīn fit maior affirmatō
eius ex signis difficultatis vrine ⁊ puncture que in
uenit eū in toto uentre ⁊ grauitatis in inferiori pte
ventris ⁊ defectus signoꝝ vomitus imo euenitus
rugitus ⁊ inflatio emūtorij ⁊ mltitudo tincture e-
gestionis ante ⁊ eius vocatio plus quā fuit cōsue-
tudo ⁊ altitudo eius qđ est sub hypocōdrijs ⁊ au-
gmentū eiꝰ ⁊ pmutatio rugitus ad dolorē dorsi et
fortasse est illud iteꝝ ppter ventositatez ⁊ fortasse
puocat̄ vrina post significatōez egestionis ⁊ ppe i
infirmo difficil' vētris duri ex cōsuetudine pui ta-
ctus p̄cipue in aere frigido. ¶ Et qñq; fit pulsus
paruus cū virtute ⁊ non indurat̄ ⁊ puitas eius est
ad coarctatōez. ¶ Et significat qñq; crisim que fit
fluxu ventris cōsuetudo in paucitate fluxus sangui
nis nariū ⁊ sudoris ⁊ mltitudo fluxus ventris ⁊ p
prie in eo qui assuetus est potare aquā frigidam.
Et dicit̄ q̄ qñ vrina post crisiz in omni hora ē alba
subtilis tunc expectat̄ fluxus ventris qui forsitan
erit cū rasura intestinoꝝ qm̄ cholā qñ non egredit̄
cū vrina ⁊ alijs egredit̄ cū fluxu ventris. ¶ Et ra
ro quidē accidit crisis per solutionē uentris cū dñio
sudoris aut fluxu vrine.

¶ De signis crisis qñ fit ex via matricis. C. x.

Fen. 2. T. 1.

Quando non inuenis reliqua signa ⁊ non ē euacuatio fluxu ventris ⁊ inuenis grauitatem in matrice ⁊ in chatin ⁊ dolorē illic ⁊ tensionē tunc existima ꝙ erit mēstrualis.

De signis ꝙ crisis erit ex apertiōe venarum ani. C. xi.

Quandoq; significant illud defectus reliquaꝝ significationū ⁊ consuetudo huius materiei fluxus ⁊ grauitatis in partibus ani ⁊ pulsus magnus tendens ad fortitudinem.

Signa crisis que fit cū ꝑmutatōe. C. xij.

Fortitudo febris cū firmitudine doloris ⁊ retentio euacuatōis vrine ⁊ egestionis ⁊ sputi ⁊ sudoris exuberātis ⁊ tarditas digestionis aut ipsius priuatio cū sanitate virtutis et bonitate pulsus ⁊ ꝑcipue in egritudinib⁹ saluis tardis priuatis digestione. Et ꝑtem quidē ꝑmutationis significant dolor ⁊ inflatio venaꝝ in locis uacuis que ipsum sequnt̄ ⁊ vehemētia inflāmatōnis. Et iteꝝ pars in qua est mēbꝝ debile aut dolor lesionis iuncturaꝝ aut mēbꝝ fatigatū. Ex hypocondrijs uero qn̄ tendunt̄ ⁊ dolent non est possibile ut significet̄ loc⁹ ipse neq; pars: ipsa enī sunt sicut cōmunia oībus doloribus. Et scias ꝙ ꝑmutatōes ⁊ exiture fiunt in frigore ⁊ tempore eius ⁊ in etate senectutis ſm ꝑl̄m in primo quidē qm̄ frigus est retinens constringens in ſo vero qm̄ virtus deficit ab expulsione cōpleta. Quidā enī dixerūt ꝙ illius crisis qui ꝑtransit quinquaginta īmo qui pertransit triginta raro fit ꝑ exiturā ⁊ ꝑ mutatōez sed non est illud cui sit intendendū. Jmmo ꝑmutatōi sunt due cause quaꝝ vna est in materia ⁊ est vt non sit suscipiens expulsionē vniuersalē ꝓpter grossitudinē sui ſm ꝑl̄m ⁊ multitudinē suā ſʒ minus ⁊ ſa est uirtus ⁊ est vt non sit virtus fortis valde vehemētis importunitatis neq; debilis iteꝝ pigra ⁊ non expellat oīo a mēbris principalib⁹. Et due istaꝝ causaꝝ sunt due cause principijs senectutis. Et mltotiens quidē antecedūt signa ꝑmutatōis ⁊ superuenit ei euacuatio magna ⁊ ꝓprie per vrinā exuberantem albā quāobrem non accidit permutatio.

Signa ꝙ illa ꝑmutatio est ad inferiora. C. xiij.

Uentus doloris ad inferiora cum inflammatione ⁊ inflatio duorum emunctorioꝝ ⁊ ancharum duarum.

Signa ꝙ illa ꝑmutatio est ad sup̄iora. C. xiiij.

Significant illud grauitas capitis ⁊ sensuū ⁊ ꝓprie auditus ita vt qn̄q; perducat ad surditatē post constrictōem anhelitus ⁊ alteratōem ordinis eius donec quasi quiescat illud subito ⁊ accidit in capite illud qđ accidit. Et similiter vt eueniat ꝓfunditas somni. Et ꝑl̄imū hoꝝ fit cū exitura in radice auris. Et simlr̄ si ꝑseuerauerit exuberatio guidez ⁊ pulsatio tempoꝝ ⁊ rubedo in facie firma que non sepatur.

Signa ꝑmutatōis ad egritudinē aliā. C. xv.

Cum videris egritudinē acutam fieri fortem apud declinationem tunc scias ꝙ ipsa tendit ad chronicam.

Signa ꝙ crisis erit cum exitura. C. xvi.

Quando virtus est sana ⁊ signa sunt bona ⁊ est subtilitas vrine t̄pe longo tunc illđ est de illis que indicāt exituraz ⁊ vbi est egritudo materiei in qua est caliditas. Et simlr̄ qn̄ meliorat̄ infirmus absq; crisi apparēte īmo ſm semitā ꝑmutatōis deinde vides ambas arterias tēporis vehemētis dilatatōis ꝑl̄ime ꝑcussionis que forsitan non quiescūt ⁊ uides colorē pallidū ⁊ anhelitū frequētē ⁊ fortasse vides tussim siccā tunc ille qui habet hoc est preparatus exiture in iuncturis suis. Et mēbꝝ qđ in infirmo plus aꝓpriat̄ sudore est illud in quo expectat̄ exitura. Et tempus hyemis ⁊ etas senectutis ſm ꝙ diximus sunt de signis casus crisis cū exitura īmo sunt de causis eius ⁊ sunt exiture facte tunc tarde suscipiētes digestionē veꝝtn̄ reditiones eaꝝ in hyeme ⁊ senectute sunt minus ꝓpterea ꝙ facit illud esse necessariū frigus ex quiete licet q̄dam dixerūt contrariū istius sicut retulimus. Et qn̄ mltiplicat̄ vrina aquosa qū ascendit febris significat dolorem accidentē inferiori ꝑti corpis. Et de signis fortibus ꝙ crisis erit cū exitura est tarditas crisium aliaꝝ ⁊ ꝓlongatio infirmitatis vsq; ad tempus qđ est post viginti. Et qū in huiusmōi egritudine longa accidunt dolores subito in quibusdā locis tunc expecta exiturā ⁊ in febribus tertianis qn̄ non fit fluxus vrine sensibil' neq; fluxus sanguinis nariū neq; fluxus ventris tunc expecta exiturā iūcturaꝝ ꝓprie in die cretico. Et de signis fortibus ꝙ illa crisis tarda non erit cōpleta cū tarditate sua neq; rediens sunt signa alia. Et febres lassitudinales qn̄ non faciūt crisim in quarto cū vrina spissa tunc expecta fluxum sanguinis nariū. Si autez ꝓlongant̄ expecta exituras iuncturaꝝ que fatigate sunt aut ad ꝑtem mandibulaꝝ siue lassitudo sit ex exercitio aut ꝑ se ueniens. At vero exitura accidens in mandibulis in extensiua est plus qm̄ iuncturaꝝ labor non est vehemens neq; est in eis iuncturaꝝ attractio ⁊ fit febris ascensio ⁊ carnis mollis receptio. Qū autē lassitudo est motiua est illud in iuncturis plus. Et multotiēs quidē expectat̄ exitura quā ipsius signa significāt ⁊ mingit qui habz eam vrinā plurimā grossaz albam ⁊ expellit̄. Et si febres fuerint incipientes cū rigore ⁊ desinentes cū sudore raro fiet in eis exitura ⁊ ille sūt sicut tertiana ⁊ quartana nisi materia sit multa valde. Et ad vltimum rigor rediens euacuat sua expulsione omni die materiā ꝑl̄imā. Quare raro superfluit i eis exiture aliquid: hoc ergo contingit qū rigor est solus qualiter ergo erit cū sudore. Et fluxus vrie grosse iteꝝ minorat̄ cū exitura ⁊ exiture q̄ sunt in chronica longa ſm ꝑl̄m sunt in mēbris inferiorib⁹ Et in illis que sunt magis acute in mēbris sup̄ioribus ⁊ in medijs in vtrisq; laterib⁹ ⁊ in lethargia ⁊ de exituris radicis auris. Et exiture iste multotiens accidunt crisi cōplete. Et ꝑipneumonia mltotiens facit crisim cū exituris iuncturaꝝ.

De Rigore.

Judicia de huiusmodi exituris. C. xvij.

Quecūq; de istis exituris eueniūt ⁊ occultant̄ absq; maturatōe eaꝝ dispositō nō caret duabus rebus aut vt redeat maior q̄ fuit aut vt redeat egritudo aut expellatur materia ad iūcturas aut ad mēbra dolorosa aut fessa aut debilia. Et melior istaꝝ exituraꝝ est illa que facit incurrere leuitatem ⁊ est post maturitatez et est

vehemētis declinatiōis ad exteriora ⁊ est longinq̄ a mēbris nobilibus ¶ Et qd̄cunq; istoꝝ apatum est leue cedens manui qū supponitur est mīoris malitie q̄ duꝝ acutū vexuū est tardius qm̄ est frigidius ⁊ eius quidē malitia non minorat nisi quia ei non associat vehemēs dolor. ¶ Et si cū huiusmōi remanꝫ febris ⁊ non resoluit̄ facit collectionē post sexaginta ⁊ qd̄ est infra ista inter sexaginta ⁊ vigiti. ¶ Et exiture minoris malitie sunt qū membrū ad qd̄ declinat̄ est inferius ⁊ est preter hoc qd̄ est ex generatōe sua inferius ignobile ampli loci capiens totā materiā. ¶ Nam si non capit eam accidet ex reditu eius ꝓ ad loca in quibus penetrauerat illd̄ qd̄ accidit eis qū ea redire facit medicus stolidus cū infrigidatōe ⁊ refrenatōe ad locū a quo uenit ⁊ iam augmētata est malitia ex eo qd̄ supuenit ei de constrictōe ⁊ reditiōe ⁊ recepit. ¶ Et de deterioribus exituris creticis est que ad interiora est ⁊ interius. ¶ Uerū de locis magis aptis exiture est ille qui est debilis aut cū quo est egritudo ⁊ ꝓprie in inferioribus qui ap ꝓpriati sunt multitudini cursus sudoris ab eis. ¶ Et exiture meliores ⁊ longiquiores ad hoc vt sequat̄ eas reciduatō sunt q̄ apiunt̄ sicut ille que de eis remanēt sunt magis significatiue reciduationis.

¶ Signa euentus spasmi in pueris. C. xviij.

QUm in eis mltiplicat̄ timor in somno et constringunt̄ eoꝝ nature ⁊ mltiplicat̄ ipsoꝝ fletus ⁊ cōuertunt̄ eoꝝ colores ad uiriditatē ⁊ rubedinē ⁊ tenebrositatē vt in senibus tunc expectat̄ spasmus. Et illud fit vsq; ad nouem annos ⁊ q̄to fuerint puiores erit illud plus. ¶ In adolescētibus vero qū torq̄ent̄ eoꝝ occuli in febre acuta ⁊ mltiplicat̄ ipsoꝝ palpitatio ⁊ torquent̄ eoꝝ colla ⁊ ipsoꝝ facies ⁊ multiplicat̄ cōfricatō demūū eoꝝ tunc iudica euentū spasmi. ¶ Et mltotiens q̄dem ꝓlongant̄ dolores colli ⁊ grauitas in capite cū febre ⁊ sine febre. ¶ Qūq; fuerit apostema calidū accidet spasmus aut vomitus vt flos eris ⁊ proprie qū fuerit in ptibus stomachi.

¶ Signa casus rigoris. C. xix.

QUm vides in febre acuta signa salutis et signa crisis bone ⁊ minorat̄ vrina tūc scias q̄ accidet rigor cū quo eueniet crisis nisi fuerit fluxus ventris transiēs equalitatē: equal vero non repellit rigorē qui expectat̄ ⁊ mltotiens sequitur ipsum sudor nam in egritudinibus acutis incensiuis rigorē antecedit sudor.

¶ Signa significantia crisim bonam. C. xx.

SCias q̄ melius signoꝝ crisis bone est vt sit cōpleta. ¶ Deinde fiat in aliquo dieꝝ crisis laudabilis quos ego dicā. Et iaꝫ indicauit eū aliquis dieꝝ indicatōis ei ꝓportionalis.

¶ Et est cū euacuatiōe non cū ꝑmutatiōe ⁊ exitura.

¶ Et euacuatō cum qua sit humoris facientis egritudinē in pte ꝓportionali ⁊ tollerat̄ cū facilitate. Et qn̄q; facit sꝑare bonitatē crisis natura egritudinis in sp̄e sua sicut tertiana ⁊ causon qū inuenit̄ crisis ꝓportionalis aut sue dispositōes sicut ille in quibus currūt res virtutis ⁊ pulsus ꝭm q̄ oportet ⁊ dispositio virtutis ⁊ dispositio pulsus in horis signoruꝫ prauoꝝ qn̄ est fortis ⁊ rarus ⁊ ꝓprie qn̄ addit̄ eius virtus ⁊ minorat̄ eius diuersitas ⁊ equat̄ tunc est ꝑpendicularis ⁊ sustentatō sup quā incedendū est ⁊ illius cōplementū est aduentus tranquillitatis ⁊ leuitatis. ¶ Et scias q̄ signa mala qū aggregant̄ ⁊ est dies creticus tunc spes est verior ⁊ fortior q̄ vt sit econtrario oportꝫ ergo ut initatur sup illd̄.

¶ Et mltotiens quidē magnificant̄ signa timorosa et videt̄ pulsus sanari ⁊ equari ⁊ fortis fieri. ¶ Et scias q̄ infirmus bonoꝝ humoꝝ qū egrotat ⁊ apparet digestio in vrina eius in primis qū egrotat tūc sis securus. ¶ Et quotiens apparent in eo signa timorosa tunc sanatio in ipsa magis debet esse quoniam crisis est ꝓpinquior.

¶ Signa significantia crisim malam. C. xxi.

IPsoꝝ radices ⁊ principia sunt vt sint contraria signis bonis predictis. Et illud est sicut sit motus crisis ante statū ⁊ digestionem qd̄ hip. noīauit ꝓcessionē vie ⁊ tu iam sciuisti causam in malitia eius ⁊ vt sit in die non cretico. ¶ Et vt pulsus sit cū eo ad casum ⁊ puitateꝫ tendens. ¶ Et scias q̄ signa crisis qn̄ veniunt ante statū ⁊ digestionē ⁊ antecedit ea euacuatō mlta tūc non decipiaris per eā naꝫ illud est ꝓpter mltitudinē eius ⁊ est expulsio a pigritia vl̄ debilitate absq; regimīe sicut leuitas quā inuenit eger absq; euacuatōe manifesta est ex eis in quibus non est habēda fiducia. nam illa quies materiei non est ꝓpter bonitatē eius imo multotiēs digerit̄ ⁊ pigra fit nat̄a in expulsione eius.

¶ Iudicia de iudicijs signoruꝫ significantium crisim malam. C. xxij.

QUando aggregant̄ signa mala priuatiōis digestiōis aut alteratōis ab eo qd̄ oportꝫ aut alicuius alterius de signis malis iudica ex eis q̄ infirmꝰ morit̄: hora ergo iudicij ꝭꝫ uelocitatē ⁊ tarditatē est ex eo qd̄ scitur de dispositione causaꝝ antecedentiū crisim de illis quas diximus sicut hoc qm̄ qn̄ sunt signa mala ⁊ est sedimē nigꝝ ⁊ alia ⁊ illd̄ est in quarta tunc mors est in septimo aut in sexto si necessarium faciunt cause predicte post ipsa.

¶ Signa digestionis ⁊ eius iudicia. C. xxiij.

DIgestio cognoscit̄ ex vrina ⁊ hoc iam est expositū in loco suo. ¶ Et oportꝫ vt nō confidas p vehemētiaꝫ tincture urine qū non fuerit sedimē illud enim non est ꝓpter digestionē. ¶ Et priuatō digestionis in substantia magis nocibilis est q̄ in colore: p substantiā enīꝫ ꝓpatur mā ad difficultatē expulsionis ⁊ facilitatē eius. ¶ Et qn̄ apparent signa digestionis cū principio egritudinis tunc egritudo est salua neq; est ambiguitas in ea ⁊ si tardant̄ non oportet vt sit semp cū timore: fortasse enim est longa ⁊ non est in ea timor ⁊ est necessariū vt sit longa. ¶ Et quotiens est crisis bona tunc iam digestio facta est. ¶ Sed non quotiēs digerit̄ est crisis imo qn̄q; egritudo cōsumit̄ cū resolone. ¶ Et scias q̄ non fit febris sublimatō cuꝫ apparitōe digestionis sicut non fit cum digestione apātis dolor vehemēs ⁊ qn̄ tardat̄ digestio ⁊ vides accidentia bona ⁊ virtutem fixam tunc expecta eam.

¶ Judicia de signis absolute. C. xxiiij.

NOn omnis alteratio subito facta in colorē aut tactu est mala. ¶ Immo est significans

bonitatē magnā ⁊ crisim vtilez imo consideretur cū hoc dispositō corpis post illā. Nam qōcunqȝ signoꝝ arefactōis in forma ⁊ facie ⁊ extremitatibus accidit causa uigilie ⁊ laboris ⁊ exercitij ⁊ fluxꝰ uētris est saluū ⁊ redit ad salutē in duobus diebꝰ aut tribus. Et quodcūqȝ est causa adustionis ⁊ casus virtutis est malum.

Narratio signoꝝ bonoꝝ. C. xxv.

Signa bona sunt tollerantia egritudinis et firmitudo virtutis ⁊ forme cuȝ ea. Et si accidentia eius fortiora fiant ⁊ virtus pulsus ⁊ eiꝰ fortitudo ⁊ eius ordinatō ⁊ apparitio signoꝝ digestionis ⁊ vtilitas crisis ⁊ bonitas signorum eius ⁊ leuitas repitur post euacuatōem ⁊ redit pulsus cū ea ad bonitatē ⁊ horripilatio accidens post euacuatōem de signis sunt bonis. Significant enim erradicatōem caloris ⁊ succedit frigus cū erradicatōe materiei. Et melius hoc est ut sit euacuatio humoris impedietis cū facilitate ⁊ sm rectitudinē. Et scias ꝙ fixio virtutis cū signis malis necessariā facit spem ⁊ similr fixio ratōis ⁊ bonitas anhelitus ⁊ facilitas tollerantie eius qō accidit super eū de dispositōibus timorosis extraneis. Et inuentio leuitatis post somnū est bona. Et de sigis bonis est anhelitus bonus facilis. Et de signis bōis est appeti tus cū equalitate ⁊ bonitas receptōis cibi ⁊ eius fames ⁊ eius vtilitas. Et de signis bonis optimis naturalibus est situs iacendi naturalis ⁊ somnus naturalis ⁊ equalitas caliditatis in mēbris corporis. Et scias ꝙ signa bona cū salute virtutis significant sanitatē festinā ⁊ cū debilitate eius significant sanitatem tardam.

Judicia signoꝝ maloꝝ. C. xxvi.

Scias ꝙ signa mala que sūt in summo malitie indicāt mortē. Qō si virtus fuerit fortis ꝓlongāt egritudo deinde interficit egꝝ ⁊ si fuerit debilis interficit absqȝ ꝓlongatione. Et mltotiens quidē apparēt signa mortifera in diebus malis deinde accidit crisis bona ⁊ permutatio materiei ad mēbꝝ ⁊ fit sanitas. Et oportet vt confidas in signis bonis apud statuȝ ⁊ vt timeas mortalia qū incipiūt ⁊ non iudices p ea iterū dū non vides virtutē cadere. Casus enim virtutis solū est signū malū. Amplius oportet vt tu cōsideres in egritudinibꝰ acutis quaꝝ principiū est ex mēbro adiuuāte sicut pectus cū pleuresi qō est de dispōibus illius mēbri ipse enim significatiē magis sunt ꝙ dispōes mēbri alterius nam digestio sputi in pleuresi est magis significatiā salutis ꝙ digestio aque. Et necessariū quidē est medico physionomico qū uidet in facie ⁊ oculo ⁊ alijs formam malaȝ non naturalē ⁊ sm plīm vt cognoscat in primis an sit illud naturale sm illud indiuiduū ⁊ iudiciū ⁊ non iudicet temere in pulsu etiaȝ. Et iteꝝ vt cognoscat an illud sit ex egritudine aut ex causa primitiua fortasse enim eueniet verbigͣ. sup linguaȝ tinctura mala ⁊ aspites supflua ꝓpter comestionē rei facientis illud non ꝓpter egritudinem.

Narratio signoꝝ malorum. C. xxvij.

Signa mala diuersificant sm vnanquāqȝ opatōem ⁊ vnūquodqȝ membꝝ ⁊ fortasse dicemus illud cū distinctione.

Signa mala pēdētia ex forma et colorē. C. xxviij.

Qum forma viui ē sicut forma mortui nō ꝓpter vigiliam neqȝ ꝓpter famem neqȝ ꝓpter euacuatōem tunc est signū maluȝ. Et facies que similāt faciei mortui ⁊ diuersificatur a faciebus sanoꝝ est illa cuius oculi ꝓfundant ⁊ acuitur nasus ⁊ planant tempora ⁊ cōtrahunt ⁊ infrigidatur auris eius ⁊ inuersāt pulpa eius ⁊ tendit cutis ipsius ⁊ obfuscāt color eius ⁊ denigrāt ⁊ fit viridis ⁊ eleuāt sup eam cinereitas vel pilositas ⁊ ꝓprie qñ est sicut cinereitas cotti carminati est signū mortis festine. Et scias ꝙ quando infirmant sani pauce infirmitatis significat timorē. Et illud qō est de hac alteratōe ꝓpter causas que sunt pter egritudinē redit velociter ad dispositōem natalez ⁊ si non in breuiori tpe saltem in die ⁊ nocte. Aliō vero cuius causa est egritudo ⁊ est illud cuius signū est malū non redit ad rectificatiōem cū facilitate. Licet primū qō est causa famis ⁊ euacuatiōis ⁊ vigilie ⁊ eius qō dictū est cū eis non est bonum iteꝝ veꝝ tamen est sanius alio. Si autē accidit illud in egritudinibus acutis est maluȝ ⁊ significat ꝙ egritudo vincet ⁊ cuȝ hoc est sanius ꝙ illud qō fit in egritudinibus acutis cā egritudinis non causa illoꝝ cōpariū. Et ꝓpter illud oportȝ vt cognoscāt differentia inter illud qō apparet de signis tornatilitatis ⁊ alteratōis coloris cā corruptōis egritudinis aut causa vigilie aut euacuatōis cū qua nō est plīm malum. Et ꝓpter illud dicimus illud in oculo de illo est si causa fuerit eius vigilia qō accidit cū eis grauitas in palpebris ⁊ declinatō ad profunditatē somni ⁊ spissitudo vehemēs pulsus ⁊ antecessio vigilie impedietis. Et in illo cuiꝰ causa est fluxus ventris inuenīt fluxus ventris p̄cessisse ⁊ supfluisse. Et in illo qō est ex fame inuenīt illud accidere gradatim non subito. Et de illis q̄ magis affirmāt ꝙ est ex egritudine est defectus illaꝝ causaꝝ ⁊ vehemētia acuitatis febris ⁊ sensibilitas reꝝ q̄ sunt sicut scintille offendētes manū apō tactum. Et citrinitas coloris subito est signum non bonū. Et denigratō eius subito est signū malū Et deterius omnibus illis est niger color ⁊ ipsius plīm est ex morte innati caloris ⁊ tenebrositas seqt ipsuȝ ⁊ citrinitas nō est bona sed est magis salua. Et qm̄ quandoqȝ fit a caliditate non est tota a frigiditate ⁊ fortasse est a vigilia aut a fame aut a dolore ⁊ est salua. Et si acciderint in fronte ⁊ naso rami non est signum malum.

Signa sumpta ex dolore capitis. C. xxix.

Quando dolor capitis ꝑseuerat ⁊ virtus ē debilis ⁊ egritudo acuta ⁊ sunt illic signa mala tunc egritudo est mortalis. Et si non fuerit tunc expecta vsqȝ ad septimū fluxū sanguis nariū ⁊ post septimū aliquid currere ex naso aut aure. Qō si ꝑseuerauerit vsqȝ ad vigesimum raro erit tunc resolutio eius p fluxū sanguis nariuȝ sed aut p saniem currentē ex naribus aut aure aut per exiturā ⁊ ꝓprie inferius. Et plīm quidē incipit dolor capitis a principio egritudinis ⁊ fit fortis sup eam in quarto ⁊ quinto deinde erradicāt in septimo. Et plīm quidē inceptōis eius est in tertio ⁊ fit difficilis in quinto ⁊ erradicāt in septimo ⁊ vndecimo. Quidā vero dixerūt ꝙ ratio est ut

sit in decimo qm̄ decimus est septimus tertij sed ip
se non est dies creticus. Et hic sermo apud me non
est aliquid. Compatio eniz non est sm̄ hoc genus:
⁊ si icipit in quinto erradicatur i quartodecio si res
currit sm̄ ꝙ oz. ¶ E plurimū quidez quod accidit
de hoc dolore capitis accidit in tertiana.

¶ Signa sumpta ex pte stomachi. C. xxx.

S Ingultus in egritudinibus acutis malus ⁊
ꝓprie post fluxū ventris ⁊ simlr̄ inflatio
in stomacho. ¶ Et pulsus cordis stoma-
chalis cū caliditate febris est malus.

¶ Signa mala ex membris anhelitus. C. xxxi.

A Nhelitus frigidus in egritudinibus acu-
tis malus: significat enim morté innati et
simlr̄ diuersus malus. ¶ Et anhelitus si
milis anhelitui fientis intersectus qui attrahit aeré
⁊ est anhelitus factus ꝓpter pmistioné rōnis ē ma
lus. ¶ Et ille qui est ꝓpter apā in ptibus pectoris
est deterior. ¶ Et illoꝝ qui morti p̄sentes siūt ué
tres crescunt ⁊ consequentes siunt eoꝝ anhelitus ⁊
anhelant alte.

¶ Signa mala ex parte sensus. C. xxxij.

S I non videt infirmus ⁊ non audit est si-
gnum maluz. ¶ Et si fugit a vocibus et
odoribus ⁊ coloribus habentibus forti-
tudinez est signum malum significans debilitatem
spiritus animalis.

¶ Signa facta in oculo. C. xxxiij.

P Rofundatio oculi ⁊ contractio ipsius uel
concauatio non causa fluxus ventris ⁊ vi
gilie ⁊ famis est signū non bonuz ⁊ tene-
brositas albedinis oculi ⁊ eius rubificatio tendens
ad coloré pauonis aut celestem est signū malū. ¶ Et
puitas vnius duoꝝ oculoꝝ in egritudinibus acutis
⁊ phrenesi ⁊ silibus est mala valde. ¶ Et si non
videt infirmus aliquid est signū mortiseꝝ ⁊ tortu
ositas oculi ⁊ ipsius strabositas in febre acuta est si
gnū malum valde. ¶ Et si hec tortuositas fuerit
ex spasmo ꝓprio lacerto oculi tantū absq; nocumé
to in cerebro tunc signū illd̄ est ꝙ non est pmistio
rationis ⁊ similia. ¶ Signa auté sumpta ex eo qd̄
videt et splendore sunt qm̄ splendor niger signi-
ficat vomitū plus ⁊ declinatōem sanguis ad supio
ra et sigt̄ vnunquodq; signoꝝ aliorũ. ¶ Et curs⁹
lachryme absq; voluntate ⁊ ꝓprie ex vno oculo ē
signū malū nisi sit signū crisis ⁊ sanitatis ⁊ significét
ipsam alia signa fluxus sanguinis nariū cū incolumi
tate signoꝝ alioꝝ ⁊ considera ex lachrymis puitaté
⁊ multitudiné ⁊ subtilitaté ⁊ grossitié ⁊ calorem et
frigus ⁊ exitū cū voluntate aut sine volūtate. Et
fugere lumen est signū non bonū. ¶ Si auté ve-
hemés sit amor tenebre tunc est mortale nisi sit ue
hementia ⁊ dolor. Qd̄ si non fuerit tunc est ꝓpter
casuz virtutis spūs aialis. ¶ Et intuitus stās absq;
palpitatōe ⁊ motu est malus ⁊ mltitudo aggrega-
tionis lippitudinis ita ꝙ aliquid eius post aliquid ē
mala. Et lippitudo sicca valde. Et huiusmōi qdez
lippitudo generat ꝓpter pigritiā virtutis oculi in
nate in maturando materiā. ¶ Et simlr̄ sentit cuz
plīmo eius p exuberatōem rei venietis ad oculuz
que conat exire. ¶ Et non licet vt dicat ꝙ illd̄ sit
ꝓpter multitudiné humiditatū venientiū ad oculū
ꝓpterea ꝙ pigra sit natura in digerédo eas quoniā
oculus in hac dispositōe est siccus ꝓfundus ⁊ signa
siccitatis manifesta ⁊ similiter siccitas lippitudinis
velox.

¶ Signa proportionalia istis. C. xxxiiij.

S I aggregat sup pupillā qū est aperta ali-
qd̄ sicut tela aranee deinde recedit ad pal
pebraz ⁊ sit lippitudo ⁊ non cessat esse sic
est signū ꝓpinquitatis mortis. ¶ Et vehementia
rubedinis oculi ⁊ pmanentia eius ita in acuitate fe
bris est mala ⁊ significās apā cerebri calidū ⁊ i ore
stomachi. ¶ Et pmutatio eius ad colorez pauonis
⁊ celesté est deterior. ¶ Et aptio oculi iteꝝ ⁊ mlti
tudo splendoris est significatō mala ⁊ fortasse ē pp
materias calidas multas ⁊ apata in ptibus cerebri
Et si remanet palpebra in somno apta absq; consue
tudine est signū non bonū ⁊ siccitas palpebraꝝ ē si
gnū malū. ¶ Et si remanet oculus in vigilia aptus
⁊ approximatur ei digitus ⁊ non palpitat est signifi-
catio mortis. ¶ Et vehemētia aptionis oculi iteꝝ
cū alienatōe ⁊ debilitate est mortal. ¶ Et dicit ꝙ
ille sub cuius oculis apparet pustula sicut lens alba
moritur in die decimo ⁊ apparet in eo desiderium
dulcedinis.

¶ Signa sumpta ex parte nasi. C. xxxv.

T Ortuositas nasi mala ⁊ significat propin-
quitaté mortis causa eniz in ea est spasm⁹
malus mortal. ¶ Et applanatio eius iteꝝ
est mala ⁊ esse contentus in attractōe aeris naso et
naribus est malū. ¶ Et si inuenis ex anhelitu eius
odorem piscis aut butyri aut luti est malū ⁊ distilla
tio aque citrine ex naso in febribus acutis fortasse
est significatio propinquitatis mortis. ¶ Et si non
sternutat cū obtarmicis est significatō mortis ⁊ de
structio sensus simlr̄. ¶ Et si non facit ei fluere san-
guiné pcussio ⁊ rascatio ⁊ si infirmus assidue mittit
digitū suū ad nasuz suū quasi mūdificat ipsuz absq;
causa est signum non bonū ⁊ exitus aque per nasuz
est malum.

¶ Signa sumpta ex parte auris. C. xxxvi.

E Xiccatio pulpe auris ⁊ eius inuersatio et
contractō extremitatis est signū malū ⁊ di
cit ꝙ qū sordes auris dulcescit est signum
malū apud Gal. mortale apud primos. ¶ Aduetus
doloris in aure cū febre acuta est timorosus est eni
mortal nisi currat aliquid ⁊ quiescat ⁊ illud in seni
bus. In iuuenibus vero cōtingit ꝙ moriunt anq̄
saniem faciat ꝓpter vehementiam sensuū eoꝝ.

¶ Signa sumpta ex parte dentiuz. C. xxxvij.

C Ommotio dentium in febribus acutis ⁊
quasi ille cui⁹ sunt comedat aliquid signū
est non bonū. Dicit ꝙ ille cui⁹ détes coo
piunt in febribus uiscositatibus significat ꝙ febris
eius sit vehemés significat eni caliditaté vehemé-
tem ⁊ materiā viscosam tarde resolōnis. ¶ Quz
accidit infirmis oi hora vt mūdificét dentes absq;
consuetudine q̄ currit est signatio non bona. Stri-
dor dentiū ⁊ cōmotio eoꝝ absq; consuetudine for
tasse indicat maniā ⁊ si mania non accidit deinde ac
cidat significat illud pnitié nisi in illo qui assuetus ē
eo ꝓpter debilitaté cordis eius tunc strident détes
eius ex qualibet causa ⁊ viriditas dualium est si-
gnum malum.

¶ Signa sumpta ex parte lingue ⁊ oris ⁊ que sequũtur ea. C. xxxviij.

Denigratio lingue in egritudinibus acutis est signũ ad malitiã decliue. ¶ Et exiccatio eius oris ⁊ salīue non sunt bone et qñq; exiccat̃ in primis deinde exaspat̃ cũ statu deinde denigrat̃ est mortale ⁊ ꝓpe in quartodecīo. Et scias ꝙ vehemẽtia fetoris oris in egritudibus acutis est significatio mortal' qm̃ significat corruptionẽ humoꝝ omniũ. ¶ Subleuatio vnius duoꝝ labioꝝ in febribus acutis est malũ. Scissio labioꝝ in febribus acutis significat sup̃fluitatẽ inflãtionis ⁊ contractio eoꝝ ⁊ frigus ipoꝝ est malũ si remanꝫ os apertũ in egritudinib⁹ acutis est significatõ mala sup̃fluitas siccitatis lingue est signũ non bonum. Dicit̃ ꝙ qñ exuberat sup linguã in febre acuta sicut cicer niger ⁊ sicut granũ alkerus tunc mors est ꝓxima ⁊ accidit ei desideriũ reꝝ calidaꝝ. ¶ Aspitas lingue ⁊ siccitas eius est significatio phrenesis. ¶ Et considera in aspitate lingue ⁊ alteratõẽ coloris eius consideratõẽ sup̃flua ne sit causa eius res tingens. ¶ Et scias ꝙ non tingit̃ lingua ab omni humore dominãte ĩ omni dispõẽ donec puenerit ad eam cũ substãtia sua aut p vicinitatẽ aliquoꝝ mẽbroꝝ cõmunicantium.

¶ Signa sumpta ex radice lingue ⁊ gutture et meri C. xxxix.

Prefocatio subito facta non in die crisis ẽ signũ malũ ¶ Et prefocatõ sine spuma est leuior: spuma enĩ non fit nisi qñ cor iam ad tantã puenerit calefactõẽm ꝙ destruunt̃ ei opatõẽs pulmonis ⁊ diaphragmatis quare non potest facere vt redeat anhelitus cũ equalitate. ¶ Et istud non fit apãte non existente in gutture nisi ppter rem magnã. ¶ Et mltotiẽs quidẽ fit ĩmo plm̃ cã cerebri. ¶ Et ad vltimũ qñ acciduñt in febre forti p̃focatiões praue tunc iam aduenit mors qm̃ cor eget causa vehemẽtie caliditatis anhelitu plimo sꝫ via eius iam est oppilata quãobrẽ inflãmat̃ cor et sup̃fluit malitia cõpl'onis eius quare non tollerat vitã. ¶ Et silr̃ cõtorsio colli cũ ꝓhibitõẽ deglutitionis illud enim aut fit ꝓpter remotõẽm spondil' aut ꝓpter vehemẽtiam siccitatis ⁊ neq; aliquid est deterius eis ambabus cũ febre iteꝝ. ¶ Et si non põt fieri deglutitio nisi cum labore est significatio mala ⁊ simlr̃ si reiicit cũ aqua ⁊ egredit̃ p nasum ⁊ simlr̃ qñ strangulat̃ cum ea in omni hora est significatio non bona.

¶ Signa mala sumpta ex parte venaꝝ. C. xl.

Dixit hippo. quando apparent vene pue apud frontem ⁊ palpebrã est malum.

¶ Signa mala sumpta ex mollificatione corporis et malitia resupinatõis ⁊ debilitate. C. xli.

Mollificatio corpis ⁊ malitia resupinatõis ⁊ debilitas qñq; fiunt causa mltitudinis hũoꝝ grossoꝝ in visceribus. ¶ Et qñq; fiũt ꝓpter siccitatẽ corpis ⁊ paucitatẽ hũoꝝ ⁊ qñq; fiunt ꝓpter sup̃fluitatẽ debilitatis virtutis in lacertis ⁊ non est sig̃tio distinguẽs inter ea essentia corporis grossi aut macri sicut quidã existimauerunt. Et mlt̃otiens quidẽ sunt uiscera plena hũiditatib⁹ ⁊ corpus est extenuatũ ⁊ multotiẽs debilitant̃ virtutes in lacertis ⁊ corpus est pingue imo signa alia sunt que dicta sunt in locis aliis.

¶ Signa mala ꝓpter formam iacendi. C. xlij.

Resupinatio super lectũ non sm̃ formam consuetã imo sm̃ pmistionẽ ⁊ exitũ a cõsuetudine est malũ signũ maxime qñ infirmus p̃cipitat̃ ad stratũ suũ paulatĩ quotiẽs eq̃s eũ ⁊ prepas ipm̃ p̃paratõẽ bona cõuertit̃ sup dorsuꝫ suũ ⁊ diligit discoopire extrema ⁊ ꝓiicit ea ꝓiectõẽ non naturali absq; caliditate valde manifesta est ergo causa angustia magna. ¶ Et oportꝫ ut tu attendas in hoc etiã rem vnã fortasse enim hõ est pinguis grauis corpis velocis mollificatõis diligens in dispositiõẽ sanitatis vt iaceat omni hora sm̃ hanc formã aut est ꝓhibens dolor preter resupinatõẽm illud eniꝫ iteꝝ est ex eo cũ quo non magnificat̃ timor. ¶ Omnis p̃paratio non consueta de resupinatõẽ ⁊ tensione ⁊ reliquis quã non fecit in dispositõẽ salutis est in egritudinibus acutis mala. ¶ Et scias ꝙ amor resupinatõis aut est ꝓpter multitudinẽ humoꝝ in visceribus aut ꝓpter siccitatẽ ⁊ resolutõẽm humoꝝ acutoꝝ quare debilitat̃ lacertos aut ꝓpter debilitatẽ quẽ accidit lacertis ex parte alia ⁊ si non potest iacere ⁊ resupinari ⁊ vti aliis positõibus imo desiderat sedere est significatio mala ⁊ plm̃ eius ꝓpterea ꝙ anhelit⁹ sit difficil' qñ iacet ꝓpter apãta ⁊ nocumẽta in mẽbris anhelitus in quibus scita est dispositõ ex eo qȝ p̃teriit. Et si diligit fugere ab hominibus ⁊ cõuerti ad parietẽ est signũ non bonũ. ¶ Et declinatio in somno sup ventrẽ absq; consuetudine est malũ aut eniꝫ ẽ a pmistione ratõis aut a lesione in ventre ⁊ iacere humidũ est laudabile ⁊ illȝ est qñ iũcture egri sũt recipientes plicatõẽm velociter.

¶ Signa sumpta ex cute. C. xliij.

Qum desiccat̃ cutis ita ꝙ qñ extendis eaꝫ non redit ad locũ suũ tunc illud est sig̃tio mala. ¶ Exitus vaporis calidi ex cute cũ anhelitu frigido est significatõ pnitiosa ⁊ nõ fit nisi quia caliditas cordis finita est.

¶ Signa accepta ex ventre ⁊ ptib⁹ hypocondrioꝝ. C. xliiij.

Inflatio ventris in egritudinibus acutis ⁊ paucitas cõplicatõis eius ⁊ ꝓprie qñ illic est solutio ventris est signũ mortis p̃cipue qñ apparꝫ in eo pustula ampla coloris fusci. Tensio hypocõdrioꝝ ⁊ essentia vnius duoꝝ lateꝝ magis augmẽtata q̃ alterius ⁊ simlr̃ essentia omĩs lateris augmẽtatior omni latere qȝ est ei simile in eminẽtia ⁊ depressione ⁊ silr̃ in lenitate tact⁹ ⁊ duritie ¶. Quando inflatur mirac non a ventositate ⁊ siccitate tunc intra ipsuꝫ est apã cũ quo non ẽ nisi dolor. ¶ Et obfuscatio ⁊ tensio hypocõdriorũ si est cũ dolore tunc materia declinat ad inferiora et si est absq; dolore tunc materia decliuis est ad superiora.

¶ Signa sumpta ex ano. C. xlv.

Exitus ani in febribus acutis per se ipsum est significatio mala.

¶ Signa sumpta ex virga ⁊ testiculis. C. xlvi.

Lenitas testiculoꝝ est signũ malũ ⁊ simlr̃ exuberatõ amboꝝ in egritudinibus acutis. Contractio testiculoꝝ ⁊ virge significat mortẽ innati aut dolorẽ vehemẽtẽ. ¶ Pollutõ

in principio egritudinis significat longitudinē ⁊ est in postremo egritudinis laudabilior.

¶ Signa sumpta ex matricibus. C. xlvij.

Exitus matricis mlieris ⁊ vulue in febre acuta est signum malum.

¶ Signa sumpta ex pte extremitatum. C. xlviij.

De eis sunt ex pte qualitatis eaꝝ sicut frigus extremitatū cū caliditate febris acute ⁊ fixione ei⁹ ⁊ non erradicat̄ est signū non bonū. Cum chronica vero non est illud horribile. ¶ Et causa eius in febrib⁹ acutis est apa magnū in concauitate ventris aut submersio caliditatis innate aut aduentus sincopis ⁊ resolōnis. ¶ Et fortior significatio frigoris extremitatū in febribus acutis sup morté est que est frigoris accidētis eius in principio egritudinis. ¶ Et similr qū ē frigus cū quo non calefit ⁊ hoc totū significat fugam sanguis totius ad interiora ꝑpter apa. ¶ Obfuscatio digitoꝝ manuū ⁊ pedū ⁊ vnguiū eoꝝ est signū mortale. Rubedo extremitatū ⁊ eaꝝ alteratō subito magis ꝑnitiosū est ꝙ̄ eaꝝ obfuscatō. ¶ Si autē inuenit grauitas tunc iaȝ apꝑpinquat qm̄ grauitas significat debilitatē virtutis aīalis ⁊ obfuscatio significat debilitatē caliditatis innate ⁊ rubedo significat corruptōem ⁊ dñiuȝ humoꝝ. Et nigredo melior est ꝙ̄ obfuscatio ⁊ rubedo. ¶ Et cū h⁹ toto qū videris signa bona pl̄ma non est longinqū quin saluet̄ infirmus ⁊ casus extremitatū ei⁹ alterataꝝ ⁊ adustio extremitatū ⁊ cutis cū frigiditate ventris est signuȝ mortis iteꝝ. ¶ Et ex eis ex pte situū eaꝝ sunt sicut spasm⁹ ⁊ ꝓprie post fluxū ventris est mortale. Alcūȝeȝ cū alienatōe ⁊ vehementia febris est significatio mortis.

¶ Signa ex parte somni ⁊ vigilie. C. xlix.

Si somnus sit diurnus non nocturnus est signū non bonū. ¶ Et si non dormit in eis ambobus est deterius causa enī est corruptio cerebri qualitercūq; sit. ¶ Et salubrior sōnus diurnus est qui est in principio eius ⁊ hoc totū in statu poxismoꝝ febris est deterius. ¶ In principio vero eius ⁊ ml̄totiens fit non nocet. ¶ Et ꝓfunditas somni cū debilitate pulsus est malū ē enī ꝑpter debilitatē virtutis non ꝑpter hūiditatē cerebri ⁊ ꝓprie qū est cū ꝑmistione ratōis. Et qñȝ est hoc a putrefactōe humoris frigidi. ¶ Somn⁹ augmētatus in nocte qui succedit ꝑmistioni ratōis ⁊ assotiat̄ frigori extremitatū est malus sicut somnus cui succedit leuitas est bonus.

¶ Signa mala sumpta ex actione manus. C. l.

Collectio paleaꝝ ⁊ ꝑuenire omni hore ad aliquid quasi colligat ex se aut ex pariete est signū malū. ¶ Et causa in eo est ex vaporibus qui eleuant̄ ad cerebꝝ ergo faciūt imaginari illō qō non est ꝑpter descensionē eoꝝ ad oculū ⁊ humiditatem albugineam.

¶ Signa sumpta ex doloribus. C. li.

Dolor vehemēs in visceribus in febrib⁹ acutis est signū malū significat enī adustionē vehementē aut magnitudinē apātis aut exiturā. ¶ Quȝ est in aliquo mēbroꝝ dolor vehemēs ⁊ sedat̄ subito quiete cōpleta absq; causa tunc illud est malum.

¶ Signa sumpta ex voce ⁊ loquela ⁊ silētio. C. lij.

Vox fortis valde est bona ⁊ loquela ordinata est bona ⁊ contrariū illius est malū. Et taciturnitas pl̄ma ꝓlixa sig̃t f̄m pl̄m inquietudinē aut mollificatōem lacertoꝝ lingue ⁊ epiglotis aut spasmū eoꝝ aut destructōem imaginatōis que est principiū sermonis ⁊ qū infirmus loquit̄ in crisi est bonū. ¶ Et ad vltimū taciturnitas verbosi significat causas inceptōis alguesgues aut aliquid de eis que dicta sunt. ¶ Et multitudo f̄mocionatōis in taciturno sig̃t initiū alienatiōis et ꝑmistionem rationis.

¶ Signa sumpta ex ratōe. C. liij.

Alienatio cū motu ⁊ percussione in capite ⁊ nare est saluuȝ. ¶ Et cum alguacre et apoplexia est mortalis.

¶ Signa sumpta ex motibus. C. liiij.

Multitudo ꝑmistionis ⁊ inquietudinis ē signū non bonū ⁊ significat ml̄titudinē vaporis eleuati ad caput ¶ Saltus infirmi omni hora ⁊ sessio eius est significatio mala ⁊ est ꝓpter angustiā aut ꝓpter ꝑmistionē ratōis ⁊ constrictōem anhelitus ⁊ p̄focatōem ⁊ in piꝑneumonia deterior qm̄ pl̄m eius est ꝑpter p̄focatiōem et cōstrictōeȝ anhelitus licet sit pp causas alias iteꝝ. ¶ Et qū grauant̄ membra a motu etiaȝ est sig̃tio mala. ¶ Et qñ obfuscant̄ vngues tunc mors est p̄ns ⁊ tremor est signū malū qū non sit crisis bona.

¶ Signa sumpta ex existimatione. C. lv.

Qum est plurimus timor mortis tunc est timor.

¶ Judicia sumpta ex saltu ⁊ alicibus. C. lvi.

Saltus ⁊ alices fiunt ꝑpterea ꝙ natura mouet mēbra lacertosā ut expellat ex eis superfluitatē. ¶ Et dū mēbꝝ ꝑmanet rarū ⁊ mā est pauca obediens non indiget illo imo illō est ei necessariū ꝓpter cōtrariū eius ⁊ si fuerit cuȝ ꝑmutatōe ex calore ⁊ frigus p naturā tunc est signū non malū. ¶ Et sig̃t ml̄totiens ꝙ natura non potest facere resolōem nisi cū adiutorio uilloꝝ ꝑpter multitudinē materiei aut propter debilitatem virtutum.

¶ Signa sumpta ex somnijs. C. lvij.

Multotiēs videt infirmus de genere illius quo fit crisis eius sicut videt habiturus crisim cū sudore ꝙ ingreditur balneuȝ ⁊ preparatur ei.

¶ Signa sumpta ex appetitu. C. lviij.

Destructio appetit⁹ in egritudinib⁹ chronicis est malū. ¶ Et in egritudinib⁹ acutis etiā si est infra illud ⁊ ad summū sig̃t humores corruptos aut mortē uirtutis aīalis ⁊ naturalis. ¶ Et qū destruit̄ sitis in febribus adurētibus est significatio mala et ꝓprie cum nigredine lingue.

¶ Judicia ⁊ significatōes icteritie. C. lix.

Icteritia ante septimū ⁊ ante digestioneȝ est malū signū nisi succurrat ei fluxus vētris quēadmodū quidā existimauerūt ⁊ ē f̄m consideratōem. ¶ Et ad vltimū icteritia ante septimuȝ non est laudabil̄. ¶ Et si fuerit icteritia post septimū tunc est iteꝝ non ita salubris dū non coniungunt̄ ei signa alia. Qō si accidat icteritia in

septio aut nono aut q̄rtodecio cū sigis laudabilib⁹ ⁊ absq; nocumento in ꝑtibus epatis aut duritie et apāte tunc est laudabilis. ¶ Et mlt̄otiens quidem accidit ꝓpter huiusmōi crisis cōpleta ⁊ sigt̄ lau ē ⁊ dispositōem leuitatis que repitur post ipsaʒ. Et sigt̄ malitiā eius dispositō cōtrarij leuitatis. ¶ Et ex illis que significat malitiā eius est vt sit cū icte ritia fluxus vētris cholericus multus qui ebullit ⁊ exitus rex spumosaꝝ aduretium in huiusmōi eniʒ timet de infirmo nisi succurrat ei fluxus ventris multus mūdificans aut sudor cōis ⁊ sit iam virt⁹ fortis tunc enim fit leuitas velociter.

¶ Significatōes sumpte ex apātibus. C. lx.

Quum febris acuta ꝑuenit ad apāta titillico ruʒ ⁊ extremitatū est deterius ꝙ vt sint pri⁹ illa apāta deinde sequat̄ ea febris cā putredinis q̄uis illud etiā sit malū. ¶ Apāta q̄ accidūt in radice auris ⁊ non maturant̄ cū saniositate sunt mala aut que non sequit̄ aliqua de euacuatōi bus fortibus est signū malū. ¶ Et non oportʒ ite rū ut fidutia habeat̄ in maturatōe qū accidit exita ⁊ reliqui humores sunt indigesti. illud enim ē non sufficiens sicut ista etiā multotiens accidūt ⁊ existi mat̄ iam declinatio ad esse ⁊ interficit. ¶ Omnis pustula ⁊ omne apā qd̄ apparet ⁊ postea redit est malū vextū q̄nq; significat fortitudineʒ nature et fortasse hec apparitio ⁊ ꝓfundatō est cōsueta hōi alicui in natura sua quare non est significatio ve hementis malitie.

¶ Signa sumpta ex parte pustulaꝝ que similant̄ cis. C. lxi.

Pustula ciceralis nigra in febrib⁹ acutis ē mala valde. Et qn̄ in fine venit vel tar datur morit̄ ille qui eam habet in fo mlt̄ totiens. ¶ Conuersio vlceꝝ in corpe ad viridita tem ⁊ nigredinē ⁊ celestē colore aut citrinitateʒ est signū malū. Et citrinitas est leuior eis. ¶ Dicit ꝙ si apparet sup genu infirmi aliq̄d nigꝝ sīle vue ni gre in cuius circuitu sit rubedo morit̄ cito. Qd̄ si ꝓtendat̄ usq; ad diem q̄nquagesimū tūc signū mor tis eius est ꝙ sudauit sudore frigido. ¶ Qn̄ appa ret sup venā que est in gutture aliquid sīle grano alkerua cū variola alba magna ⁊ accidit ei deside riū reꝝ calidaꝝ morit̄ in vigesimo. ¶ Et nos qui dē iā diximus illud qd̄ accidit in lingua adolescēti bus de pustulis mortiferis. ¶ Dicit si fuerit fe bris quelibʒ ⁊ apparuerit sup digitos vtriusq; ma nus simul apā nigꝝ sicut granū herbi cū dolor̄ ve hemēti moriet̄ in quarto ⁊ accidet ei grauitas ⁊ ꝓ funditas somni si autē natura cōstringat̄ cū hoc ac cidet pleuresis. ¶ Et q̄nq; constringitur adeo do nec fit lapis.

¶ Signa sumpta ex forma venaꝝ. C. lxij.

Dixit hippo. si apparēt vene ꝑue que sūt in fronte ⁊ que sunt in palpebris ⁊ furcu la est malū. ¶ Alteratō coloris venaruʒ apparentiū a dispōe sua cū colore pauonis ⁊ appa ritio eaꝝ que de eis non apparebant ante cum hoc est malum.

¶ Signa sumpta ex rigore. C. lxiij.

Rigor plīme reditōis in febre praua cuʒ debilitate virtutis est mortalis ⁊ cū fir mitate virtutis iteꝝ qn̄ febris cū eo non remouet̄ non est bonus ⁊ deterior omnibus ē vt sequat̄ ipsum euacuatō non adiuuans ⁊ non sedet̄ cū eo febris. ¶ Et si non accidat euacuatio iteruʒ tunc significat ꝙ humor motus est vincens qui ex pelli non potest ⁊ est malū. ¶ In accidente vero vice vna non forsitan verificat̄ aphorismus iudi cans an est ꝓpter debilitatē supfluam virtutis aut ꝓpter aliud.

¶ Judicium euacuationis. C. lxiiij.

Euacuatio iuuatiua ꝑ fluxū ventris ⁊ vo mitū ⁊ alia est illa que est post digestionē ⁊ que euacuat humorē quē oportʒ ⁊ que fit cū facilitate ⁊ cui succedit leuitas. ¶ Et de sigis euacuatōis humoris quē euacuat medicina aut nō medicia est vt incipiat in euacuatōe hūoris alteri⁹ ⁊ deterius eo est vt finis eius ꝑmutet̄ ad exitū cu rarta aut ad sanguinē nigꝝ aut humorē fetiduʒ aut humorē puꝝ ⁊ sisr̄ in vomitu ⁊ qn̄ abbreuiat̄ eūo postꝙ effeceru qd̄ efficit oportet vt adiuuet̄ ⁊ qn̄ supfluit euacuatō ⁊ nondū incepit digō tunc non ē illud cuius iuuamēto sit intendum ⁊ euacuatō de bilis pauca fluxu sanguīs nariū aut sudore aut alio significat ꝙ natura mouit ⁊ non potuit ⁊ si fiat̄ ma la signa alia significant mortem ⁊ si non fiunt ma la significant longitudinem.

¶ Judicia sudoris. C. lxv.

Sudor est bona crisis in egritudinibus a cutis ⁊ ꝑhl̄aticis ⁊ iteꝝ ī spetiebus apātuʒ timorosoꝝ ⁊ apātibus visceꝝ.

¶ Causa multitudinis sudoris. C. lxvi.

Sudor mlt̄iplicat̄ aut causa materiei prop ter multitudinē suaʒ aut subtilitatē suam aut causa virtutis ex vehemētia expulsiue aut mollificatōe retentiue aut causa poroꝝ eius qn̄ dilatant̄ ꝓpter causas dilatatiōis ⁊ minorat̄ sudor ꝓpter cōtraria illaꝝ causaꝝ ⁊ sudor quidē qn̄ ter git exuberat ⁊ qn̄ mouetur abscinditur.

¶ Diuersitas mēbroꝝ in sudando. C. lxvij.

Membra que plus sudat̄ sunt illa in quib⁹ est materia faciens egritudinē vt magis ⁊ illa que non sudant sunt mēbra in qui bus non est materia ⁊ illa in quibus dominat̄ ali quid de causis constrictōis poroꝝ de quibus est ꝙ latus sup qd̄ dormit infirmus s̄m plīm raro sudat qm̄ est coarctatū siccas habēs uias ⁊ non currit ad ipsuʒ hūiditas neq; currit ab eo. ¶ Et sudor q̄deʒ mlt̄iplicat̄ in mēbris posteriorib⁹ ut ī dorso plusꝙ in anterioribus sicut pectore ⁊ mlt̄iplicat̄ in supio ribus magisꝙ accidat in inferioribus ⁊ proprie in capite.

¶ Diuersitas dispōuʒ in sudādo ⁊ alijs. C. lxviij.

Somnus plus facit sudare ꝙ vigilia qm̄ calor innatus in eo plus agit in hūiditatē ⁊ quia nocumentū anhelitus in ipso ē ma gis prauum ⁊ illud mouet materias ad interiora. Inquit hip. sudor plīmus in somno absq; causa fa ciente illud significat ꝙ ille plus cibi suo affert cor pori ꝙ tolleret. ¶ Si autē fuerit illud preter qd̄ ille de cibo sumat tunc scias ꝙ indiget euacuatiōe ⁊ causa in hoc est ꝙ sudor plīmus cū sanitate vir tutis non fit nisi ꝓpter mlt̄itudinē materiei cui ꝑ tinet vt expellat eaʒ natura ⁊ illa mlt̄itudo aut fit ꝑ causam ꝓpinquā que est replō ꝓpinqua ⁊ replō

ꝓpinqua est ex cibis sumptis tunc ⁊ hanc replóez expellūt fames ⁊ exercitiuz ⁊ sudor qui expellit̄ ꝑ naturā aut fit per causaz antecedentē longinquā q̄ est ex sup̄fluitatibus antecedētibus. Et non excusat in huiusmōi nisi euacuatō mūdificās corpus ex eis ꝑ sudorē vero fortasse non egredit̄ de ea nisi illud qđ subtile est tenue paruū ⁊ dimittat corruptū in obediens in corꝑe ⁊ consuetudo nature ē ꝙ diligit expellere humorē corruptū ⁊ illud ē de illis que debilitāt eū. ⁊ scias ꝙ q̄to plus caliditas innata est fortior est resolō magis occulta quasi nō fit sudor nisi fuerint cause alie ⁊ ꝓpter hoc fit sudor egrediens a natura aut a repletione ⁊ mltitudine et vehemētia dilatatiōis poroꝝ aut ꝓpter defectum virtutis a digestione bona aut propter vehementiā motus.

Dies in quibus multiplicatur sudor ⁊ minoratur. C. lxix.

Sudor in egritudinibus acutis plīm fit in tertio ⁊ quinto ⁊ minorat̄ in quarto imo paꝝ cōtingit vt egritudines iste crisiz faciant in quarto nisi raro. Et paꝝ quidē cōtingit ſm ꝙ expimētatores existimāt vt sudz eger in uigesimo septimo et trigesimo primo et trigesimo quarto.

Modi significationum sudoris. C. lxx.

Sudor significat ꝑ tactū suuz si est calidus aut frigid⁹. ⁊ significat ꝑ colorē suū si est clarus aut ad citrinitatē aut viriditatē declinis. ⁊ significat ꝑ gustū suū si est amarus aut dulcis aut ad acetositatē declinis. ⁊ significat ꝑ odorez suū si est fetid⁹. aut acetosus aut dulcis aut alius ⁊ significat per substantiā suam sicut si est subtil' aut viscos⁹. ⁊ significat ꝑ quātitatē suā sicut si est paucus aut mult⁹. ⁊ significat ꝑ locū suuz si est cōis in toto corꝑe aut abbreuiatus ⁊ ꝙ ex quocūq; membro est in ipso est egritudo. Et significat ꝑ horā suam si est in principio aut statu aut declinatiōe. Et significat ꝑ illud qđ succedit ei sicut succedit ei nocumentum aut leuitas aut rigor aut horripilatō aut aliud.

Signa sumpta ex pte sudoris. C. lxxi.

Sudor frigidus cū caliditate febris est signū malū valde ⁊ ꝓprie qui apꝓpriatur capiti ⁊ collo ⁊ significat sincopiz licet nō sit frigidus qūo ergo frigidus ⁊ est deterior speꝝ sudoris qm̄ significat rem que fuit non rem q̄ erit. Qđ si febris fuerit magna tunc est mors ꝓxima. Et non fit sudor frigidus nisi iaz ceciderit caliditas innata quare non seruat hūitates imo sepat ab eis quare segregat eas ⁊ euaporat cal'itas extranea deinde sepatur ab eis illa caliditas ꝓpter suam extraneitatē qua infrigidant̄. Sudor intersectus est malus. Et sudor multus sig̃t longitudinē egritudinis ꝓpter multitudinē materiei ⁊ non cōueniunt habenti eū phl'omia ⁊ ventris solutō ꝓpter debilitatē suam imo clisteria leuia. Et qn̄ post sudorē non inuenit̄ leuitas non est signū bonū. Qđ si fecerit augmentū nocumēti tunc erit signū malū lz sit etiā cōis corꝑi ⁊ sudor festinus in pricipio egritudinis est malus ⁊ significat mltitudinē materiei nisi cā in eo sit hūitates aeris ꝑ pluuiaz mltā qm̄ tūc cū sua malīa erit mīor malīa. Et mltotiens quidē incipit egritudo cū sudore deinde sequit̄ ipz febris ⁊ ꝓlongat̄. Et qū ex sudore accidit horripilatō non est bonū imo est malū quoniā horripilatō significat expansionē hūoris mali nocentis ī corꝑe ⁊ illō significat ꝙ sudor non mūdificat imo mouet de hūoribus malis illud cuius acuitas ē fracta pmiscens ipm̄ hūiditatibus que resoluūt ꝑ sudorē. Et significat ꝙ materia plīma non resoluit̄ apud euacuatōem sudatiuā. Et qn̄ debilitāt virtus ⁊ pulsus ⁊ sudat frons paꝝ est signū maluz si vero cadat pulsus tunc est mors. Sudor enī bonus cui cōuenit vt sit ꝑ ipsum crisis cōpleta est ille qui fit in die cretico ⁊ est cōis toti corꝑi habundans ⁊ sup ipm̄ aleuiāt infirmus ⁊ sequit̄ illuz ille qui non est cōis sed succedit ei leuitas. Et ad sūmū considera sudorē ꝑ se ipsuz in caliditate sua et frigiditate ⁊ colore suo ⁊ suo odore ⁊ gustu ⁊ quātitate sua in multitudine ⁊ paucitate sua ⁊ tꝑe sue egressionis aut est in principio aut statu aut in declinatōe ⁊ quid associāt̄ ei de febre in fortitudine ⁊ debilitate sua ⁊ quid succedat ei de leuitate ⁊ grauitate. Et scias ꝙ in cōualescētia mltiplicat̄ sudor eius ꝓpter reliquias materieꝝ quare non est malū ꝑuam facere minutionem.

Signa sumpta ex pte pulsus. C. lxxij.

Pulsus martellinus ⁊ formicās ⁊ vehem̄tis fralitatis aut vndosus malus est. Et gazellinus cū debilitate est malus. Et diuersitas in q̄ ē intersectō uehemēs ⁊ mot⁹ debiles deinde succurrit illi vnus fortis succursu non succurrēte imo ex momēto ad momentū est mala ualde. Dixerūt quidā qū pulsus sinister est frequēs ⁊ pulsus dexter rarus ⁊ illud est cuz debilitate tūc est significatio mala. Et scias ꝙ plīmoꝝ hominū pulsus naturales sunt diuersi mali absq; egritudīe quare oportet vt tu scias hoc iteꝝ.

Judicia fluxus sanguis nariū. C. lxxiij.

Ea que sunt sicut pleuresis ⁊ apā̄ta epatis acuta vel calida ⁊ sub hypocōdrijs terminant̄ crisi cōpleta ꝑ fluxū sanguis narium primū vero ex quacūq; nare sit alia vero ex illa q̄ sequit̄ ea ⁊ siml'r febres incēsiue ⁊ sunt de genere primo. Peripneumonia vero non facit crisim ꝑ euz ⁊ pleuresis est res in eo media ⁊ tertiana facit crisim ꝑ ipsum. Et plīm quidē accidit fluxus sanguis nariū iuuatiu⁹ in imparibus ⁊ parū fit in 4° in 3° vero ⁊ 5° ⁊ 7° ⁊ 9° fit. Et qū sp̄at fluxus sanguis nariū bonus ⁊ est debilis iuuet̄ ſm ꝙ docuit Hippo. cū effusione aque calide sup caput ⁊ cū vaporatōe sicut qn̄ timet̄ supfluitas eius ꝓhibetur cū aqua frigida ⁊ cū positōe uentose sup hypocondria ⁊ que seqūtur ipm̄. Et melior quidem fluxus sanguis nariū est qui sequit̄ ptem infirmaz ⁊ diuersificās non est cū illa bonitate. Et apā̄ta cōueniētiora ad hoc vt crisim faciāt ꝑ fluxuz sanguinis nariū sunt illa que sunt supra sumē. Et ī apā̄te quidē phl'atico qđ incipit transire in lapideitatē ⁊ ꝓlongat̄ saniositas ⁊ eruptō non expectatur crisis ꝑ fluxū sanguis nariū ⁊ siml'r non expectatur in apā̄te frigido in cerebro ⁊ in ꝑipneumonia crisis per fluxum sanguinis narium.

Significationes sumpte ex fluxu sanguinis nariuz C. lxxiiij.

Fluxus sanguis nariū paruus est malus et plīmus. Et fluxus sanguis nariū pluris malitie est qui est sanguis nigri Et paꝝ fit fluxus sanguis malus ex sanguine rubeo et splendido. Et fluxus sanguis nariū qui cadit in quarto significat difficultatē crisis imo bon⁹ ē ille qui cadit in imparibus.

Significatiōes sumpte ex sternutatiōe. C. lxxv.

Sternutatō bona est quando accidit apud statū in primis vero eius est de signis corize aut humoris mordicatiui.

Judicia egestionis. C. lxxvi.

Jam locuti fuimus de egestione in libro primo sermonē vniuersalē abbreuiatuꝫ. Et necessariū est nobis vt repleamus sermonē in ea multa replōe ꝛ sm illud qđ sequit̄ de sermone in egritudinibus acutis.

Signa sumpta ex egestione. C. lxxvii.

Diuersitas coloris eius qđ egredit̄ de egestione est laudabilis in duabus horis nō alibi quaꝝ vna est diuersitas cretica post digestionē in die cretico ꝛ signo cretico. Et altera post potōnē solutiuā ꝑtranseuntē fortē. Et significat in duabus dispositōibus mūdificatōeꝫ corporis expectatam. In alijs vero significat adustionē ꝛ liquefactōeꝫ ꝛ mltitudinē humoꝝ corruptoꝝ. Egestio fetida simil' egestioni pueroꝝ ꝛ infantiū est mala. Egestio cholica in pricipio egritudinis sigt̄ dominiū chole ꝛ est nō bona ꝛ in fine eius apud declinatōem sigt̄ ꝙ corpus mūdificat̄ et est significatō bona. Et qñ sepat̄ egestio cholica multa ꝛ non alleuiat̄ egritudo tunc illud est significatio mala ꝛ fluxus ventris mltus post signa mala significat casum uirtutis ꝛ preter ꝙ succedat lenitas est significatō mortis licet febris etiā sit erradicata. Fluxus ventris sup quē est vnctuositas non ab acceptōe rei vnctuose significat liq̄factioeꝫ mēbroꝝ radicaliū ꝛ est significatio mala sed nō est mortalis ꝛ fortasse est unctuositas ex carne. Et quando super ipsam est simile virus ꝛ emanat citrinū ꝛ dominat̄ fetor ꝛ illud in febribus acutis ē mortale Egestio sup ptes cuius stat res subtil' significat ꝙ est virus ex epate ꝛ est mordicatiā ꝛ facit exire egestionē cū velocitate ꝛ fortasse egredit̄ sola ꝛ est mala. Qñ in egestione sunt aliqua similia corticibus lupinoꝝ in omnibus egritudib⁹ tunc est signū mortale.

Judicia vomitus. C. lxxviii.

Jam locuti fuimus etiā in libro primo de vomitu. Et necessariū quidē est vt afferamus hic aliquid de eo ꝛ de alijs ꝛ ei⁹ positio magis licita est in hoc loco Dico ergo ꝙ vomitus magis iuuatiuus est ille qui ex phlate ꝛ chol'a in quo in re euomita vel effusa est vehemens pmistio ꝛ non est vehementis grossitiei. Et q̄to plus vomitus est purior tanto magis est deterior: cholicus enim purus sigt̄ vehemētiā caloris ꝛ phl'a puꝝ sigt̄ vehementiā frigoris.

Signa sumpta ex vomitu. C. lxxix.

Uomitus diuersificatus a colore vomitus consueto qui est albus aquosus ꝛ citrinus est malus ꝛ ille qui est sicut uiridis ꝛ qui est sicut color porri ꝛ ꝓprie fetidus ꝛ qui est sicut color sicle. Et rubeus cū nigredine ꝛ obscurus Et deterior est qui est sicut flos eris ꝛ niger et proprie cū fit spasmus subito ipse enim interficit stati nisi sit illic virtus fortasse enim remanet vsq; ad duos dies. Et oportet vt cōsideret̄ in eo ne sit tinctura in re comesta Et qñ euomunt̄ oīs isti colores est malū valde Et vomitus fetid⁹ est malus ꝛ vomitus purus sicut diximus est malus.

Judicia vrine. C. lxxx.

Jam pmissa sunt a nobis verba vniuersalia de vrina in fen in qua sunt accidentia in libro primo ꝛ nos afferam⁹ hic de illo ꝛ de alijs qđ magis cōueniēs est huic loco. Dico ergo ꝙ non oportet qū non videt̄ i vrina signū digestionis forte iudicare de morte fortasse eni liberabit̄ eger cū hoc p euacuatōem cadentē ex pte aliqua cū virtute expellēte digestū ꝛ indigestū ꝛ fortasse resoluet̄ humor ꝫ longitudinē tollerātie aut fiet crisis p exituraꝫ ꝛ ꝓprie qñ non fuerit humor vehemētis malitie sed est malus sm plīm ꝛ significat fortitudinē infirmi ꝛ minor significatio in eo ē sup longitudinē. Et simr̄ vrina que remanet ꝫ colorē vrinaꝝ sanoꝝ in horis egritudinis omib⁹. Si autē incipit alterari cū sublimatiōe egritudinis tunc est magis incolume. Et qñq; est vrina in egritudinibus pestilentialib⁹ bona natural' in substantia sua ꝛ colore ꝛ sedimīe ꝛ ille cuius est tēdit ad mortē. Et scias ꝙ mltotiens mingūt infirmi vrinas malas in substātia sua ꝛ colore ꝛ alijs ꝛ est illud expulsio cretica ꝛ ꝓprie in egritudinib⁹ acutis quarum causa est epar ꝛ partes vrine.

Signa mala sumpta ex paucitate ꝛ mltitudine vrine. C. lxxxi.

Urina que mingit̄ qñq; pauca ꝛ qñq; mlta ꝛ qñq; retinet ꝛ non mingit̄ est signū malū in febribus acutis significās pugnā vehementē egritudinis ꝛ nature que vincit ꝛ vincit ꝛ sigt̄ laborē nature ꝛ sigt̄ etiā grossitudinē materiei ꝛ ꝙ ipsa difficulter suscipit digestioneꝫ Si autē febres fuerint quiete indicat longitudinē ꝓpter grossitudinem humoris.

Signa sumpta ex tenuitate vrine. C. lxxxii.

Urina tenuis qñq; fit sicut in diabete ꝛ est cū ea assiduatō sitis ꝛ velocitas surgendi ad urinā ꝛ facilitas egressionis. Et qñq; fit ꝓpter cruditatē ꝛ oppilatōeꝫ ꝓhibentē exitum materiei: ꝛ qñq; fit ꝓpter debilitatē virtutis alteratiue ꝛ non est cū facilitate exitus ꝛ est minoris malitie q̄ diabetis Et qñ mingit̄ vrina tenuis in egritudinib⁹ acutis p aliquot dies sigt̄ pmistionē. Qđ si accidat pmistio ꝛ pseueret tenuitas significat mortē velocē ꝓptera ꝙ materie supueniūt in cerebro ꝛ auffert̄ aīa. Et qñ cōuertit̄ ad grossitudinē cū qua non fit alleuiatō fortasse est ꝓpter liquefactōem mēbroꝝ. Qñ mltiplicat̄ vrina aquosa apđ horā exacerbatōis febris total' sigt̄ ꝙ apā eueniet in inferioribus ꝛ cōsidera in substātia pmista colori in capitul' que sunt post istud etiaꝫ ꝛ scias ꝙ tenuitas est sicut ipsa nō iūgat̄ nigredini ꝛ rubedi. Si autē fuerit tunc scias ꝙ causa in hoc est res tingens aut vehemētia virtutis qualitatis egritudinis imprimentis in aquam.

Signa sumpta ex grossitudine substantie et conturbatione eius. C. lxxxiij.

Qum conuertit vrina tenuis in grossaȝ in febre cõtinua ꝛ sunt signa bona significat crisim cũ sudore. Si vero non fuerit signa bona aut fuerit febris vehemẽtis adustionis sigt inflãmatõem in corde aut in epate. Et clarificatõ vrine grosse ante crisiȝ est signũ non bonũ illud naq; sigt retentõem materiei ꝛ defectũ nãe in expellendo eam. Urina grossa turbulẽta in q̃ non residet aliquid ꝛ non clarificat sigt ebullitõeȝ humoꝝ ꝑpter vehementiã caliditatis extrance ꝛ debilitatẽ innate digerentis qua pp est mala. Cũ vrina spissa ꝑprie in quarto mlt̃iplicat crisis febriũ ex lassitudine ꝛ proprie si associatur ei fluxus sanguinis narium.

Signa sumpta ex vrina alba. C. lxxxiiij.

Vrina alba in egritudinibus acutis sigt declinatõem materiei non ad ptẽ venaꝝ et instrumẽta vrine fortasse enĩ declinat ad cerebꝝ ꝛ erit dolor capitis aut phrenesis ꝛ fortasse declinat ad queda viscera ꝛ sigt apa ꝛ si sunt signa ad incolumitatẽ declina significat ꝙ egrediet cuȝ vomitu fm plm ꝛ ꝑprie qñ non est signũ in soluti one ventris cui succedat excoriatõ intestinoꝝ. Et quando est vrina alba tenuis in febre acuta deinde accidit ei conturbatõ ꝛ grossitudo cuȝ albedine sua significat spasmũ ꝛ mortem.

Signa sumpta ex colore in vrina nigra in febrib⁹ acutis. C. lxxxv.

Scias ꝙ non verificat̃ iudiciuȝ penitus de morte ꝑpter nigredinẽ coloris vrine in egritudinibus acutis licet in se ipso sit signũ malũ ꝛ q̃uis associet̃ ei iteꝝ signa alia mala qũ vides virtutẽ in ea fortẽ ꝛ est potens facere euacuatões diuersas ex omni genere succedit ei quies sicut accidit mulieribus qñ cũ menstruis purgatur ab humoribus malis ꝛ ꝑpter hoc iste mlieres sũt saniores qñ ipse forsitan ꝑpter causam aliquã cõsuete sũt euacuari ab huiusmõi materia ex via mẽstruoꝝ. Et scias ꝙ vrina nigra q̃to pl⁹ est pauca tãto est deterior sigñs cõsumptõeȝ humiditatis ꝛ iteꝝ q̃to magis est grossior tãto est deterior i egritudinib⁹ acutis. Et qñ nigra est decliuis ad subtilitatẽ ꝛ tenuitatẽ ꝛ est in ea sedimẽ pendẽs ꝛ est ei odor acutus in febribus acutis indicat dolorẽ capitis ꝛ ꝑmistionẽ ꝛ certior dispõnuȝ eius est ꝙ significat fluxũ sanguis nariũ nigri qñ mã est acuta vicens ꝛ fortasse erit cũ eo sudor ꝑpter caliditatẽ qũ non superfluit neq; minorat̃ et expellit versus superfluitatẽ ꝛ antecedit sudorẽ eius horripilatõ. Et qñ associatur vrine nigre in qua est sedimẽ pendẽs res nigra rotunda aggregata cũ qua inuenit odor malus ꝛ tensio in lateribus ꝛ apa sub hypocõdrijs ꝛ sudor sigt mortẽ ꝛ huius quidẽ tensio sub hypocõdrijs sigt spasmũ ꝛ huiusmõi quidẽ sudor fit ex debilitate. Urina tenuis aquosa ad nigredinem decliuis sigt tenuitate sua longitudinẽ egritudis ꝛ sua nigredine malitiã suaȝ. Et dicit in vrinis nigris subtilibus qñ ille cuius est vrina desiderat cibariũ moritur. Et vrina tenuis nigra qñ cõuertitur ad subalbedinẽ vel flauitatẽ ꝛ grossitiẽ ꝛ non associat̃ ei vlla quies sigt egritudinẽ in epe ꝛ ꝑpe ictericiam qm̃ hec cõuersio que est ad grossitiẽ a tenuitate ꝛ ad subalbedinẽ a nigredine significat diminutõem caliditatis ꝛ casuȝ digestionis. Et illud est de illis quib⁹ associat aut succedit leuitas. Et si non fuerit ꝑpter illud sigt materiã iam inuiscataȝ in epate ꝛ non ꝑpter mũdificatõem ꝛ iaȝ fecit accidere oppilatõem imo si est caliditas tunc iam subito faciet accidere apostema. Urina tenuis nigra que mingit in febribus acutis paulatiȝ in tpe logo qñ est cũ dolore capitis ꝛ colli sigt destructõeȝ rationis gradatim ꝛ est in mulieribus magis saluuȝ.

Signa sumpta ex vrina rubea. C. lxxxvi.

Vrina rubea in egritudinibus acutis qñ ẽ cũ rubedine subtilis sigt cũ signis laudabilib⁹ crisis velocitatẽ ꝛ cũ cõtrarijs coꝝ significat velocitatẽ mortis ꝛ ex toto inflãmatõeȝ vehementẽ ꝛ subtilitas cũ rubedine sigt in egritudinibus acutis dolorẽ capitis ꝛ ꝑmistioneȝ. Et vrina rubea grossa in egritudinibus acutis qñ ei⁹ egressus sit paulatim ꝛ frequẽter ꝛ est cũ fetore significat timorẽ qm̃ sigt caliditatẽ vehementẽ ꝛ inquietudinẽ ꝛ defectũ nature. Ueꝝ qñ est habũdantis exitus mlti sedimis sigt sepatõem ꝛ ꝑprie in febribus incensiuis. Et qui mingit sanguineȝ puꝝ in acutis morit̃ qm̃ significat replõem sanguinea vehementẽ cũ acuitate ebullitiois ꝛ timet̃ de huiusmõi ꝑfocatõ que fit ex replõe ventriculorũ cordis si declinat ad cor aut apoplia si declinat ad cerebꝝ. Urina rubea valde si cõuertat̃ in febribus ex lassitudine factus ad grossitiẽ deinde apparet sedimẽ plm nõ subsidens ꝛ sit illic dolor capitis sigt longitudinẽ egritudinis qm̃ materia est inobediens quãobrẽ non ingrossat̃ prius ꝛ postq̃ ingrossat̃ non subsidet velociter veꝝ eius crisis fit p sudorẽ qm̃ materia est decliuis ad venas. Et h⁹mõi quidẽ vrina assimilat̃ vrine ictericie ꝛ differt ab ea in hoc ꝙ non tingit pannos: ꝛ ad summũ vrine rubee substãtie ꝛ rubei sedimis significat appetitũ ꝛ cruditatẽ ꝛ sigñt longitudinẽ qñ rubedo non est vehemens ꝛ est illa que est decliuis ad turbulentiam.

Signa sumpta ex vrina flaua. C. lxxxvij.

Vrina flaua in febre acuta quando cõuertitur ad albedineȝ aut ad nigredinem est mala: qm̃ significat p albedinẽ eleuatõeȝ materiei ad caput ꝛ p nigredinem acuitatem qualitatis egritudinis.

Signa sumpta ex sedimine. C. lxxxviij.

Sedimẽ diuersuȝ in substãtia ꝛ colore qd̃ significat humoꝝ diuersoꝝ mltitudinem est malũ ꝛ deterius eo est illud qd̃ est minoꝝ ptiũ significant eni ꝙ natura non potest expellere nisi postq̃ minorant ptes. Et leue quidem multotiens est magis significatiuũ bonitatis q̃ albũ. Et mltotiẽs viuit ille cuius sedimẽ est decliue ad rubedinẽ sed est leue. Et morit ille cuius sedimen ad albedinẽ declinat sed est diuersuȝ aspum. Substãtie eni bonitas vehemẽtius est facilis ad suscipiendã expulsionẽ q̃ bonitas coloris. Et significat iteꝝ ꝙ humores non patiunt ab egritudine plurimũ. Sicut sedimẽ bonũ qñ minorant eius ptes significat ꝙ nãa opata est iã in eo valde ꝛ egritudo

non egit in eo. Sedimen spumosū ꝛ spuma plenuȝ cuius albedo est ꝓpter cōmistionē aeris cū eo est malū valde egrediens a natura ꝛ crudū est malū. Et ille cuius supiora sunt rotunda ꝛ mouent melius est ꝙ sedimē cuius supior supficies est cōgelata et magis significatiuū ꝙ egritudo est velocis status ꝛ acuta. Et sedimē qđ non antecedit tenuitas ꝛ paucitas supfluitatis imo est inuentū in principio sigt ꝙ humor est plimus non ꝙ sit digestus imo oportȝ vt rubeat sedimē post aduentū digōis ꝛ postꝙ fuerit vrina subtilis in primis ꝛ postꝙ fuerit hypostasis pauca. Et dū non est ita significat ꝙ materia grauis grossa est mlta ꝛ ꝙ egritudo interficit ꝛ similr vehemētia tincture absq₃ sedimie pauco. Et dū non est ita non significat bonū et qn̄q₃ significat bonū ꝛ maturitatē. Et qn̄q₃ accidit illud ꝓpter dolorē ꝛ ꝓpter vehementiā caliditatis ꝛ famē: tinctura enī vrine ieiuni addit ꝛ miorat eius sedimē. Et sedimē rubeū significat mltitudinem sanguis ꝛ tarditatē digestionis ꝛ associant eis in febribus incēsiuis iteꝝ angustia ꝛ tristitia ꝛ si ꝓlongat vsq₃ ad quadragita ꝓlongat egritudo ꝛ fortasse non ipat crisis vsq₃ ad quadragesimū. Iteꝝ sedimē rubeū pendēs in quo est declinatio ad supiora qū est in vrina tenui sigt in egritudinibus acutis ꝑmistionē ratōis si autē pleuerat timet perditō. Si aūt vrine substātia incipiat ꝑuenire ad grossitudinē et incipit pendens subsidere ꝛ albificat sigt salutem. Sedimē qđ est fm formā frusti carnis in febribus acutis sine significatōibus digōnis sigt ꝙ est ex rasura mēbroꝝ ꝛ non est ex renibus ꝛ qn̄ est illic digestio aut non est febris sigt illud qđ scis de dispositōe renū. Et ille qđ est silē squamis piscis ꝛ non est signū digōnis ꝛ febris est acuta est ex rasura febris quā facit in neruis ꝛ ossibus ꝛ venis ꝛ in aliis fit ex vesica. Et furfureū quidē significauit silē illius et ꝙ febris incipit radere ex ꝓfundo ꝛ distinguit inter ipm ꝛ inter illud de uesica qm̄ illud de vesica est cū signis lesionis vesice ꝛ cū digestione ꝛ grossitudine.

Signa sumpta ex dispositōibus aggregatis ꝓpter significatōes diuersas coloris et substātie quarum prima est in vrinis oleagineis. C. lxxxix.

Oleagina est illa cuius color ꝛ substātia similant colori olei ꝛ eius substātie ꝛ licet sit mala tn̄ qn̄ alie significatōes sigñt salutē non est cū ea malū. Sedimen vero qū est oleaginū est malū valde ꝛ omnino oleaginū purū est malū ꝛ est illud qđ facit te videre coloreȝ olei cū citrinitate ꝛ viriditate. Et qn̄ oleaginū est accidens post vrinā nigrā tūc est significatō bona fȝ ꝙ testificat de ea Ruffus sapiens. Et deterius oleaginū est illud qđ est in principio egritudinis. Et qn̄ significatōes sigñt malitiam ꝛ mingit vrina oleagina in quarto indicat mortē infirmi i sexto. Et vrina que alterat subito ex signis laudabilibus ad signa vitupabilia significat in egritudinibus acutis mortē qm̄ sigt casuȝ virtutis subito ꝓpter prauitatē accidentiū. Urina oleaginea qn̄q₃ significat ꝑmistionē rōnis qm̄ facta est ex exiccatōe. Urina in qua sunt frusta sanguis ꝯgelati in febre acuta qn̄ cū ea est siccitas lingue est signū malū si autē fuerit nigra cū hoc tunc illud est deterius. Et nō currit sanguis in vrinā in febre acutā nisi pp vehementiā acuitatis eius ꝛ ꝓpterea ꝙ disrūpit vasa ꝛ vias eius. Et eius congelatō est ꝓpter vehemētiā caliditatis ipius. Urina alba tenuis in qua est spuma ꝛ nubes citrina sigt timorē vehemtē ꝓpter illud qđ ipsa significat de exacerbatōe et vehemētia acuitatis materiei. Et nos quidē iaȝ locuti fuimus de vrina tenui nigra illud in quo est sufficiētia. Urina tenuis flaua in pricipio febriū acutaꝝ qn̄ conuertit ad grossitiē ꝛ ad albedinē deinde remanet feculēta turbida sicut vrina asini ꝛ incipit exire inuolūtarie ꝛ sunt illic vigilie ꝛ inquietudo sigt spasmū utriusq₃ lateris cui succedit mors qn̄ non fuerint signa bona vincētia illa. Urina enī que est cū flauo colore non subtiliat nisi ꝓpter dominiū humoris cholici calidi ꝛ non ingrossat ꝛ ispissat nisi ꝓpter exacerbatōem egritudinis ꝛ commotōem in dispositōibus materiei. Et dixerūt de vrina pauca que est cū colore sanguis ꝙ est mala precipue qn̄ cum infirmo est passio venenosa.

Signa mala sumpta ex parte qualitatis separatiōis vrine. C. xc.

Quando febrē acutā patiens non potest mingere nisi paꝝ ꝛ cū dolore absq₃ vulnere aut apāte in instrumētis vrine ꝛ cū frequētia pulsus ꝛ debilitate est signū malū. Quȝ retinet vrina in febre cōtinua ꝛ est uehemētia doloris capitis ꝛ mltitudo sudoris sigt cuȝegi. Uria que guttatim stillat in febre cōtinua ꝛ cū vehemētia doloris capitis ꝛ mltitudine sudoris sigt cuȝegi. Et vrina que guttatī stillat in febre quieta significat fluxū sanguis nariū. Qđ si febris fuerit acuta incensiua sigt dispositōem malā aduenientē cerebro. Et si fuerit quieta sigt mltitudinē replōnis ꝛ debilitatē nature in expellendo. Et cā vrine egrediētis in febribus acutis iuolūtarie est debilitas virtutis aut nocumentū in cerebro ꝛ non fit illud nisi ꝓpter ascēsionē materie acute calefacte ad cerebꝝ quare cōmunicant ei membra lacertosa.

Numeratō signoꝝ maloꝝ in vrina. C. xci.

Aquosa ꝛ ꝓcedens ꝛ feuda ꝛ nigra ꝛ grossa est mala. Et illa in qua ꝓcedit ex inferiori pte eius vsq₃ ad ipsius supiorē sicut fumus est mortal ꝓpinqua. Et iteꝝ pinguis cuius color est color aque carnis cum fetore dominante est mortalis.

Signa in egrotis mala geneꝝ diuersoꝝ quorū malitia est ꝓpter aggregationem eoꝝ in febricitātibus ꝛ aliis. C. xcij.

Quando aggregant uomitus ꝛ punctura ꝛ ꝑmistio ratōis tunc illud est signū mortale. Qn̄ diuersificat alteratō corpis i tactu ꝛ in colore ꝛ in eo qđ euomit ꝛ in eo qđ euacuat sigt ꝙ natura est ambigua cū hūoribus diuersis ꝛ egritudinibus diuersis cui est necessariū resistere eis omnibus ꝛ est ꝓculdubio de illis q̄ deficiunt ei. Qn̄ aggregant in febre insepabili frigus eius qđ apparet ꝛ adustio interioꝝ ꝛ vehemētia sitis cū hoc tunc illđ est mortale. Qn̄ aggregat cū ꝑcussione dentiū ꝑmistio in ratiōe tunc eger apꝓximat perditōi. Qn̄ accidūt infirmo subito

fluxus ventris niger cũ adustione ⁊ mordicatõe ⁊
dolore aduréte in vẽtre eius ⁊ pulsus cordis ⁊ sin
copis est sigᵐ mortis. ¶ Qñ sudát duo cornua frõ
tis sudore frigido ⁊ citrinant vngues ⁊ uirides si
unt ⁊ alterant ⁊ apãtur lingua ⁊ apparz sup ipam ⁊
super corpus pustula extranea tũc mors est pxĩa.
Et si fuerit in ptibus hypocõdrioꝝ pcussio ⁊ saltus
cũ febre: deinde cũ hoc oculus mouet motu malo
tunc oportz vt expectet malĩa dispõis qm̃ hec dis
positõ sigt ventositaté inflatiuã ⁊ pcussioné que fit
ppter apã vehemẽs ⁊ pp uehemẽtiã ꝯstrictõis ue
ne magne. ¶ Et pulsus vehemẽtis pcussionis cõti
nuus magnꝰ valde associat manie ⁊ oportet vt cõ
sideret. fortasse eni pcussio ⁊ saltus nõ sũt submer
se ad viscera imo in eo qd̃ apparet de mirac ⁊ illd̃
non est nociuũ qñ est cũ eo apã nisi supfluat valde
in magnitudine. Et si pseuerat hec dispõ vigiti di
ebus ⁊ non sedant apã ⁊ febris sigt ꝙ aperietur et
tunc fortasse saluabit infirmus ⁊ illud erit p vrinã
exuberanté aut pmutatõem materiei ad extremi
tates ⁊ ppe ad pedes. ¶ Illi qui debilitant ex egri
tudinibus qñ accidũt eis anhelitus frequẽs ⁊ sinco
pis tunc iã appropinquãt morti ⁊ non addũt super
quattuor horas. ¶ Qũ hõ habet febrẽ incensiuaz
⁊ inuenit alleuiatõez ⁊ quieté calĩtatis subito absqꝫ
crisi manifesta cũ euacuatiõe aut pmutatiõe ⁊ sine
extinctõe vltima ⁊ sine pmutatõe de aere ad aeré
in regione vna aut in duabus regionibꝰ ⁊ quiescit
qd̃ est in pulsu de velocitate ⁊ inuenit sicut tranql
litas tunc iudica ꝙ morit velociter. Quz hõi inest
febris ⁊ pulsat cor eius subito ⁊ inuadit eũ singltꝰ
⁊ stringit venter eius sine cã cognita morit. Quz
qui egritudiné habz acutã mingit vrinã albã sub-
tilé deinde ingrossat postea ebullit ⁊ albescit ⁊ re
manet ebulliens ita ⁊ quasi vrina asini ⁊ mingit in
uolũtarie ⁊ sunt vigilie ⁊ inquietudo sigt tetanuz
apparenté in vtrisqꝫ lateribus deinde moriet. Dr
qũ vrina fuerit simil muri postq̃ fuit alba ante il-
lud ⁊ sup ipsaz fuerit sicut spuma deinde cucurre
rit ex naribus sanguis niger tunc illd̃ est res mala
Et de signis malis que quidã medicoꝝ dixerũt et
non tendit ratiocinatõ ad ea nisi cũ grauitate sũt ꝙ
dicit qñ apparet in hõie sup venã que est in collo
eius pustula silĩs grano cucurbite cũ variolis albis
plimis ⁊ accidit ei desideriũ reꝝ calidaꝝ. ¶ Et dicit
qñ apparet in hõie in tempe sinistro pustula dura
rubea ⁊ accidit hñti eã cũ hoc pruritus vehemẽs i
oculis eius morit in die decio ⁊ habẽs hũc dolorez
desiderat sisamos. ¶ Et dr quecũqꝫ egritudo ve
hemẽs accidit subito deinde sequit illaz vomitus
aut fluxus vẽtris est sigtio mortis. Dr ꝙ qñ acci
dũt febriẽti ⁊ aliꝗ apãta ⁊ ulcera leuia deiñ ꝺstruit
rõ eius morit. Dr ꝙ qñ inest hõi mollities in fa-
cie in corpe eius ⁊ non est dolor ⁊ accidit ei in pri
cipio illius pruritus in naso suo morit in ꝭo ⁊ 5°.
Et dr ꝙ qñ inest hõi sup genu eius sile vue rotũd
⁊ illud est nigꝝ ⁊ in circuitu eius rubeũ morit cito
vsqꝫ quo expectent q̃nquaginta dies. ¶ Et signuz
mortis eius est ꝙ sudat sudore frigido.

¶ Signa longitudinis egritudinis. C. xciij.

S Cias ꝙ lõgitudo egritudis fit ppter gros
situdiné in visceribus aut ppter pmistio
nem in regie ⁊ sm omné dispõem debili
tat in ea stomachus qm̃ tangit ipm tarditas ⁊ dige
stio equal sigt eam aut tarditas sedimis pendentis
aut assiduatõ sedimis rubei iteꝝ puitas eni appari
tõis sedimis significat longitudiné egritudis. ¶ Et
silr qñ est cũ acuitate egritudis pulsus magnus et
facies eius pinguis ⁊ hypocõdria inflata que non d̃
tumescũt sigt paucitaté resolõnis ⁊ longitudinem
egritudinis. ¶ Qũ adueniũt signa crisis añ digesti
oné ⁊ non cadit virtus ⁊ non apparet signa mortis
tunc egritudo plongat. ¶ Et scias ꝙ terribilitas
crisis qñ non iuuat ⁊ non nocet ⁊ dispões remanet
sm modũ suũ tunc egritudo est longa. ¶ Et mlti-
tudo saltus in egritudine sigt longitudiné eius ⁊ p
prie cũ vehemẽs fit a principio rei. In fine vo eiꝰ
est rectius. ¶ Et qñ associant euacuatõibus paucis
que signt ꝙ natura mouit mãz ⁊ deficit in expulsi
one eius integra siue sit sudor aut fluxus sanguis
nariũ aut alia signa bona aut priuatõ signoꝝ malo
rũ sigt longitudiné. ¶ Et qñ remanet sedimé ru-
beũ vsqꝫ ad quadragita dies indicat longitudinem
febris ita vt non speret crisis ⁊ sepatõ vsqꝫ ad sex
aginta. ¶ Pollutõ in principio egritudis sigt lon
gitudiné. ¶ Qũ vides signa longitudinis egritu-
dinis in diebus antecedẽtibus tũc non est signo eo
ruz sicut sigtio ipsoꝝ post illud. ¶ Et qũ videris
illud qd̃ est contrariũ illis signis magis verificari
forsitan apparere in mediꝭ diebus ⁊ in posterio-
ribus eius tunc cõsidera iudiciũ indicatõis vt scias
ipsa in quo die erit ⁊ ille dies quo die indicat ⁊ ob
serua conditões predictas in ea ⁊ cõsidera dispõné
virtutis ⁊ etatis ⁊ tpis ⁊ cõplõnis ⁊ dispõem mo-
tuũ egri in q̃titate ⁊ qualitate sua ⁊ antecessione ⁊
postpositõe sua ⁊ horaꝝ suaꝝ pprie in statibꝰ acu
te ⁊ longitudine eius ⁊ abbreuiatõe eius an sit ad
motũ decliuis aut ad quietem ⁊ iudica per quanti-
tatem eius.

¶ Signa ꝙ egritudo consumetur crisi aut resolutõe
C. xciiij.

Q Um fuerit virtus fortis valde ⁊ poxis-
mi augmẽtati ĩ qualitate ⁊ q̃titate ⁊ etas
⁊ ꝯplẽo ⁊ tempus declinãt ad motiõez nõ
ad quiete ⁊ digestionis ⁊ eius contrariꝗ signa festi-
nãtia tunc egritudo ꝯsumet cũ crisi. ¶ Et si res fu
erint ecõtrario ⁊ signa tarditatis inuẽta tunc egritu
do plongat ⁊ interficit cũ resolõe aut remouet et
si diuersificat erũt crises diminute ⁊ tardate ⁊ cũ
pmutatõe. ¶ Mors aũt ⁊ vita significant p dispo
sitões virtutis ⁊ signa alteratõis vniuscuiusqꝫ du
aꝝ reꝝ ⁊ sui contrariꝗ.

¶ Judicia recidiuationis. C. xcv.

D Eterior recidiuatõ est illa que est velo-
cior ⁊ est cũ virtute debiliore ⁊ associat
ei pculdubio qũ est eiꝰ forma forma hec
signa recidiuatõis. ¶ Et vt eueniat recidiuatõ er
rore regis saluius est q̃ vt eueniat p se cũ rectifica
tõne regis. ¶ Et de errore in hoc est dare in potu
calefaciẽtia ⁊ medicinas quibus vult aliquis boni
taté appetitus sicut geleniabĩ mellinũ ⁊ trocisci ro
facei ⁊ silĩa: ⁊ reliquie q̃ remanẽt post crisiz attra
hũt recidiuationé cito nisi succurrat. ¶ Et recidi-
uatio vehementior est q̃ radix qm̃ malitia eius ẽ
vemens ⁊ stans est debilis.

¶ Signa recidiuationis. C. xcvi.

ET in illo cuius febris non quiescit p crisiz 9pletā ⁊ in die suo timet̃ recidiuatō. ¶ Et si fuerit q̇es eius sine crisi oīo non est ex cusatio recidiuatōis ⁊ ꝓpe qñ crisis est cū eis q̄ sūt sicut variole aut ictericia aut scabies ⁊ ad summuz cū ea que fit in cute. ¶ Et sigtur qñqꝫ ꝙ erit recidiuatō ex debilitate uirtutis ⁊ appetitu ⁊ nausea ⁊ malitia aīc ⁊ paucitate digōnis ⁊ corruptōe cibi in stomacho tendētis ad acetositatē ⁊ fumositatē ⁊ inflatōe hypocōdrioꝝ ⁊ ptiū epātis ⁊ splenis ⁊ corruptōe somni ⁊ longitudīe vigiliaꝝ ⁊ vehemētia sitis ⁊ vehemētia inflatōis faciei ꝓpe est signū malū et ꝓpe in palpebra supiore ⁊ ꝓpe eius spatio ⁊ ipiꝰ abbreuiatō ⁊ silr cū resolōne inflatōis faciei. ¶ Et de illis que signt cā est vt corpus bñ recipiat cibū ⁊ non remoueat̃ p ipsū extenuatio ⁊ ꝓprie qñ ista accidētia mala apparēt ⁊ vehemētiora sūt in horis poxismoꝝ egritudīs que fuit. ¶ Et qñqꝫ significat̃ recidiuatō ex pulsu qñ remanēt in eo spissitudo ⁊ velocitas. ¶ Et ex ꝓfundatōe exituraꝝ creticaꝝ ⁊ occultatōe eaꝝ. ¶ Et ex vrina qñ in ea remanet tinctura plīma citrinitatis aut flauedīs aut rubedis aut est ex illis in quibꝰ non pendet sedimē neqꝫ residet ⁊ qñ vrina infirmi non silat̃ vrine eiꝰ nāli.

¶ Et quedā tpa significatiora sūt recidiuatōis q̄ quedā alia sicut autūnus in ipso enī plus cadit recidiuatio q̄ in reliquis tpibus. ¶ Et genus egritudinuz itez adiuuat ad significandā recidiuatōez sicut febres apōse qū post se relinqūt calītatē ⁊ inflātōez ī visceribus ⁊ sicut epilepsia ⁊ scotomia ⁊ dolores renū ⁊ epatis ⁊ splenis ⁊ emigranea ⁊ cephalca et catarrꝰ ⁊ que ab ipso generant̃ de asmate ⁊ aliīs et egritudinibus anhelitus.

¶ Cause mortis. C. xcvij.

MOrs fit aut ꝓpter causaz qua corrūpit̃ cōplo cordis. aut ꝓpter caz qua resoluitur virtꝰ quat̃ extinguit̃. ¶ Et facta ꝓpter cām qua corrūpit̃ complo cordis: aut est dolor vehemēs aut qualitas supflua de qualitatibus notis: aut est qualitas extranea venenosa aut est retentio materiei anhelitus. ¶ Et ꝓpter hoc oportet ut ne dimittant̃ resupini ⁊ ne dimittant̃ guttura eorum desiccari.

¶ Speties mortis que accidit in horis febriū ⁊ signū qualitatis mortis infirmi. C. xcviij.

DE illis est mors que accidit eis in prīcipio poxismi febris ⁊ augmēto eius aut reuolutōe eius. ¶ Et plīm eius est in febribꝰ apatuz intrinsecoꝝ vbi effundit̃ ad ipsa supfluitas subito. ¶ Et in egritudinibus malignis a quibus supat̃ nā in ṗmis qū mouet̃ cū fortitudine p̄cipue si fuerit debilis ⁊ ad summū est sicut p̄focās ⁊ sicut extinctio ignis a mltis lignis. ¶ Et de illis est mors in statu poxismoꝝ febris ꝓpter supatiōez nāe ab egritudine. ¶ Et tertia est mors facta in declinatōe ⁊ est pauca ⁊ rara. ¶ Et plīm eius est in declinatiōe pticulari non vli ⁊ cā in ea ꝙ natura in ipsa est sicut secura ⁊ expandit̃ caliditas ⁊ ptit̃ ⁊ disptit̃ retētio que necessaria est in horis ṗncipij. ¶ Et plures eoꝝ moriunt̃ cū sincopi subito ⁊ quidā eoꝝ gradatim. ¶ Et fortasse declinatō est declinatio que est sine mollificatōe uirtutis ⁊ resolutōe caliditatis innate q̄re existimat̃ ꝙ sit declinatō leuis. Et pulsus quidē diuersificat̃ in vtrisqꝫ declinatōibꝰ ipse enīz in vera 9fortat̃ ⁊ in falsa mollificat̃ ⁊ in vera eq̄t ⁊ in falsa diuersificat̃ ⁊ egredit̃ ab ordine. ¶ In declinatōe ṽo totali non morit̃ aliquis nisi ꝓpter cās laboriosas de foris que supueniūt infirmo ⁊ est debilis sicut motus aut eleuatō aut ira ⁊ qñqꝫ accidūt huiusmōi etiā ṗme. ¶ Et huiusmōi q̇dez mortez antecedit sudor paucus viscosus. ¶ Et mltotiēs morit̃ aliquis in variolis in declinatōe. ¶ Et mltotiēs q̇dem antecedit eā sudor inequal' ad frigus decliue. ⁊ fortasse est in capite ⁊ collo tm̄ aut in pectore tm̄. ¶ Et qñ cutis in aliqua spē est sicca tensa tūc non erit mors p sudorē ⁊ cū eiꝰ 9trario erit cū sudor̃. ¶ Veꝝ plīm mortis in egritudibꝰ mortalibꝰ fit ex mō aliquo in hora in qua fit crisis bona in egritudinibus saluis sicut si est egritudo ī paribꝰ erit mors in paribꝰ ⁊ si fuerit in imparibꝰ erit mors in imparibꝰ. ¶ Et sciās ꝙ causon ⁊ que ei sunt silia attrahūt mortē apud statū poxismi ⁊ accidūt cū ea accidentia mala de pmistione rōnis ⁊ vehemētia angustie et ꝓfunditate somni ⁊ debilitate tollerātie febris: deinde accidūt dolor capitis ⁊ tenebrositas ocloꝝ ⁊ dolor oris stomachi ⁊ inquietudo. ¶ Et phlatica attrahit mortē in principio poxismi ⁊ tunc est frigus longū ⁊ non calefit ⁊ pulsus paruus valde vermicularis ⁊ vehemēs fit somni ꝓfunditas ⁊ pigritia. ¶ Et ad summū vnaq̄qꝫ attrahit mortez in hora in qua ipsa fit vehemētior sup infirmū plus siue sit incipiens siue sit in augmēto aut in statu. ¶ Et mors q̇dē in augmēto apparēte qñqꝫ accidit in paucis tamē. ¶ Et qū tu 9sideras signa mortis in hora quā diximꝰ ⁊ non inuenis ea tūc non timeas ꝙ si inueneris ea tunc existima ꝙ erit mors. ¶ Si autē 9sequtū fuerit illō aliq̄ð maloꝝ signoꝝ predictoꝝ tūc iudica fm plīm si fuerint poxismi impares ꝙ ipse moriet̃ in septīo aut pares ꝙ moriet̃ in sexto p̄cipue si fuerit egritudo velocis motus.

¶ Significationes mortis absqꝫ crisi. C. xcix.

DE illis est debilitas virtutis ⁊ defectꝰ eiꝰ ad resistendū egritudini ⁊ de illis est tarditas signoꝝ digōnis oīo. ¶ Et de illis ē virtus egritudinis cū tarditate motus ipsius. ¶ Et quādo aggregant̃ oīa ista est magis pernitiosa.

¶ Dispōes accidētes cōualescentibus. C. c.

QUādoqꝫ accidit cōualescētibus recidiuatō ⁊ accidit eis vehemētia virtutis ⁊ debilitas ipsius qū in eis est illud q̄ð diximus in caplo regimis eoꝝ. ¶ Et accidit eis ne iuuent̃ ab eo q̄ð sumūt de cibo ⁊ ne redeāt corpa eoꝝ ad virtutē. ¶ Et accidūt eis exiture qū non sunt mūdificāta corpa eoꝝ ab humoribus p euacuatōem. ¶ Et qñqꝫ accīt eis corruptio quoꝝdā mēbroꝝ ꝓpterea ꝙ expellit̃ mā illic. ¶ Et qñqꝫ accidūt eis egritudines 9trarie egritudinibus que fuerūt in eis quz supfluent in eis in cōtrario eius q̄ð est cuz eis sicut accidit eis grauitas in lingua ⁊ palysis ⁊ colica frigida ⁊ apoplīa ⁊ epilepsia ⁊ dolor capitis insepabilis ⁊ emigranea ⁊ que his sunt siles qñ infrigidatio et humectatō modū ptransierūt. ¶ Et qñqꝫ accidit eis pruritus plīmus quē remouet aqua tepida. ¶ Et accidit eis vt albificent̃ eoꝝ capilli ꝓpterea ꝙ capilli ṗuant̃ nutrimēto ⁊ ꝓpterea ꝙ spgit̃ hūiditas

innatã qua ſtat nigredo ſicut accidit ſegetibꝰ ꝙ qñ
ſiccant̃ albeſcunt poſtea qñ eoꝝ diſpõnes bone fiũt
redit nigredo capilloꝝ ſicut accĩt iteꝝ ſegetibus qñ
potant̃ aqua quoniam tunc redit ipſaꝝ viriditas .

Regimen conualeſcentis . C. ci .

Oportet vt in cõualeſcẽte allenĩatõ fiat in
omni re ⁊ non afferat̃ ei aliq̃d graue ex ci
bis neq; aliq̃d ex motibus ⁊ ex caleſaciẽ
tibus ⁊ cauſis ꝯpmentibꝰ donec ad voces pueniat̃
vſq; ⁊ alia ⁊ gradatĩ ꝑducat̃ ad exercitiũ equale fa
cile ipm̃ enĩ iuuatiuũ eſt valde . Et vt occuperis
in eo qđ augmentũ efficit in ſanguĩe eius . Et opor
tet agere vt quieſcat ⁊ letet̃ ⁊ gaudeat ⁊ ꝓhibeat̃
ab euacuatõibus ⁊ ꝓp̃e coitu . Et vinũ cũ tẽpa-
mento eſt ei iuuatm̃ ꝓp̃e vinũ ſubtile tenue . Et
de ꝯualeſcẽtibus ꝯuenientior ad hoc vt interdicat̃
ei ſacietas eſt ꝯualeſcẽs cuiꝰ criſis fuit occulta qm̃
ipſe eſt expoſitus recidiuatõi ⁊ huiuſmõi forſitan
indiget euacuatõe . Et cõueniẽtior ei eſt fluxus
vẽtris ſubtilis p̃cipue qũ uideris egeſtionẽ cholicã
aut decliuẽ ad colorẽ hũoris qui eſt ex hũoribꝰ ex
quibus fuit febris ⁊ videris in appetitu defectuꝫ .
Et qũ uolueris illud tũc fac quieſcer̃ ꝯualeſcentẽ ⁊
ꝯforta virtutẽ eius deinde euã : ⁊ fortaſſe neceſſa-
riũ eſt tibi vt euacues ⁊ cõfortes ſil'r cũ cibatõe . Et
prepara ei tunc vbiq̃ . cibos medicinales ſolutiuos
aut cõmiſce eis virtutes medicinaꝝ ſolutiuaꝝ cõ-
uenientiũ ſicut pruna ⁊ ſiracoſt ⁊ teremabiꝫ ⁊ ſil'ia
illis habẽtibus chol'am . Et qñq; iuuant̃ ꝑ diure
tica ⁊ mũdificant̃ ꝑ ea vene eoꝝ ⁊ qñq; faciũt illđ
iſta diuretica cognita ſicut facit illđ vinũ cõmiſtũ
De phl'omia aũt ſciendũ eſt ꝙ paꝝ indiget cõuale
ſcens extractõe ſanguis ⁊ fortaſſe indiget etiã ⁊ ſi-
gnificat̃ illud forma ⁊ ſigna ſanguis p̃cipue qũ inue
nis febrẽ occultã in uenis ⁊ vides puſtulã in labio
⁊ fortaſſe cogit te ad phl'omandũ infirmuꝫ malitia
ſanguis eius ꝓpter illud qđ remanſit in ipſo de ci
nereitate hũoꝝ maloꝝ . Quare neceſſariũ eſt ei vt
extrahat̃ ſanguis eius malus ⁊ augmẽtet̃ in eo ſan
guis bonus . Et meliꝰ in hoc eſt vt facile fiat ⁊ nõ
faciat aliquid ſubito ⁊ ſomnus diurnus fortaſſe eſt
magis nociuus ꝯualeſcẽti ꝓpterea ꝙ mollificat eũ
⁊ fortaſſe cõfortat eũ ꝓpterea ꝙ ipſũ quieſcere fa
cit . Et qñ non ꝯuenit fortaſſe attrahit febrẽ ꝓpter
ea ꝙ facit cruditatẽ ⁊ frangit de virtute caloris in
nati . Et obſeruatõ in oĩbus cõualeſcẽtibus mũ
dificatis ⁊ non mũdificatis eſt vt currat eſſe coruꝫ
ſm̃ regimẽ qđ fuit in egritudine ex cibariĳs ⁊ aliĳs
duobus diebus in eo qđ eſt inter eos ⁊ ad ſummũ
ſm̃ menſurã qua res diei cretici ꝑtranſeat ſm̃ regi
mẽ qđ fuit in ſanitate eiꝰ deinde illud quod ſequi
tur ſanitatem eius deinde eleuetur ad illud quod
eſt ſupra ipꝫ . ⁊ oportet in mũdo ⁊ eo cuius febris
fuit ſalubris ne ſubtiliet̃ regimen eius qm̃ febriet
corpus eius ⁊ mala fiet eius diſpõ . Et oportet vt
redeat ille cuius extenuatõ ⁊ macilentia in diebus
paucis fuit ad pinguedinẽ in diebus paucis qm̃ uir
tus eius eſt fixa ⁊ fiat cũ cõtrario eius ꝯtrariũ illiꝰ
⁊ ſi non appetit cõualeſcens tũc in ipſo eſt repl'o : ⁊
ſi appetit ⁊ nõ ĩpinguat̃ poſt ipm̃ tũc affert ſibi vl
tra virtutẽ ſuã ⁊ ſupra virtutẽ naĩe ſue quare nõ
poteſt digerere illđ ⁊ diuidere in corpe : aut ĩ cor
pe ſuo ſunt hũores pl'es in quibus naã eſt occupata
aut virtus ſtomachi eius eſt ꝓſtrata ualde aut uir
tus totius corpis eius ⁊ cal'itas ipius innata ſunt ꝓ
ſtrate q̃re non alterat̃ cibus alteratõe cõueniẽti vt
exemplificet vel reſtauret naã ex eo . Et huius-
mõi q̃deꝫ licet appetat̃ in ꝑncipĳs rei ſue cibũ tamẽ
qñq; cõuertit̃ in eis diſpõ ad hoc ut non appetant ⁊
qm̃ nocumẽta ⁊ repl'o humoꝝ maloꝝ fiũt fortiora
⁊ augmẽtant̃ ⁊ ne appetat̃ deinde appetat̃ ꝑꝑ viui
ficatõeꝫ uirtutis ſue melius eſt ꝙ vt appetat̃ deiñ
non appetant qũ ergo ꝑſeuerat appetitus ⁊ non al
terat̃ corpus ad virtutẽ dñantẽ tũc virtus appetiti
ua ⁊ inſtrumẽtũ eius ſunt ſana ⁊ virtus digõnis et
ipſius inſtrm̃ ſunt debilia ergo melius eſt vt g̃da
tim deducat̃ ꝯualeſcẽs ex cauariꝫ ⁊ pullis ad heduꝫ
⁊ non reducant̃ ad cõſuetudinẽ dũ adhuc ĩ venis ẽ
ſtrictura . Et fortaſſe ſirupus acetoſus faciet eis
euenire excoriatiõem inteſtinoꝝ ꝓpter debilitatẽ
inteſtinoꝝ ipſoꝝ ⁊ ſil'r acetoſa . Et de regimine
cõualeſcẽtiũ eſt ꝑmutatõ eoꝝ ad aerẽ cõtrariũ ei ĩ
quo erant . Et de regimĩe cõualeſcentiũ eſt obſ'
uatõ eius qđ oportꝫ caueri de ſp̃e egritudinis eoꝝ
ut opponat̃ ei qđ ſecuritatẽ faciat ab ea ſicut ĩ pleu
reticis oportꝫ enĩ ut timeat̃ in eis aſpitas pectoris .
Et non oportet vt cõualeſcens ſudet in balneo ꝑꝑ
raritatẽ carnis ſue debilis . Qũ ergo mĺtiplicat̃
ſudor eius tunc in ipſo eſt ſupfluitas . Et abraſio
cũ nouacula nocet ei ꝓpter illđ cꝰ narratõ p̃ceſſit .

Cibatio conualeſcentis . C. cĳ .

Oportet vt ſit cibus eius in qualitate boni
chimi facilis digeſtionis . Et oportꝫ ne
tolleret famẽ neq; ſitim ⁊ fortaſſe eſt ne
ceſſariũ vt declinet qualitas ad cõtrariuꝫ cõpl'onis
egritudinis p̃terite ꝓpter timorẽ alicuiꝰ rei : ⁊ ad
cautelã . Et ſcias ꝙ cibi humidi fluidi velocius
nutriũt ⁊ minus ſunt audaces ⁊ groſſus ⁊ grauis ẽ
ecõtrario ſiue ſit cibus aut potus . Et oportꝫ ne
ſup ſe afferat frigida niſi vocet ad illud reſiduum
caliditatis ĩmo vt regat̃ cũ eo qđ eſt tꝑatuꝫ ⁊ ſit ei
cal'itas ſubtilis cũ hũiditate cõpleta velociter reci
piens digõnem . Et vt ſit cibus eius in q̃ntitate
cũ menſura qua fiat bona eius digõ ⁊ eius ſepatio
⁊ adde ſm̃ gradatõeꝫ qũ non vides grauitatẽ neq;
rugitũ neq; velocitatẽ deſcenſionis neq; tarditateꝫ
retẽtõis . Et minue ex eo ſi nõ videat̃ ex eo qđ
uideri debet ⁊ qñ replet̃ ſubito ⁊ tendit̃ ſtomachꝰ
eius tunc fortaſſe febrit ⁊ ſil'r non oꝫ ut bibat ſubi
to : fortaſſe enĩ eſt ex eo timor . hora aũt cibi eius ẽ
hora equalitatis aeris in ueſpis eſtatis ⁊ hora poſt
meridiẽ hyemis niſi ſit nocẽs aliquid feſtinũ . Et
oꝫ vt diuidat̃ ſup ipſuꝫ q̃ntitas q̃ eſt minus ſacieta
te eius . Et aqua vehemẽtis frigoris eſt ex eis a q̃
bꝰ oꝫ alienari cõualeſcẽs qñq; enĩ interficit fortaſ
ſe enĩ ſupueniet ledendo q̃buſdã viſceribus ⁊ for
taſſe faciet ſpaſmũ . ⁊ nos iã ſciuimꝰ qui mortuus
eſt ꝓpter illud . Et ſcias ꝙ appetitus cõualeſcen
tis qñq; minorat̃ ꝓpter debilitatẽ aut ꝓpter hũo-
res in ſtomacho ⁊ aſſociat̃ eis ſm̃ pl'imũ ſincopis .
Et qñq; minorat̃ cã epatis ⁊ paucitate attractionis
eiꝰ ⁊ apparꝫ in colore ⁊ in egeſtione tenui ⁊ alba .
Et qñq; minorat̃ cã humoꝝ in corpe toto ⁊ ſacieta
tis nauſeatiẽ . Et qñq; ꝓpter debilitatẽ uirtutis

corpis ⁊ caliditatis innate aut in stomacho ꝓprie. Rege vero vnūquodq; cū eo qḋ sciuisti de regimie eius q̄to plus facilius est. ¶ Et scias q̄ secaniabi de cidonijs est bonū medicamē ꝯualescētibus ⁊ ꝓprie qñ eoꝝ appetitus est ꝓstratus ꝓpter debilitatē in stomachis eoꝝ ⁊ facit securitatē ab excoriatōe intestinoꝝ. ¶ De cōfortātibus vero stomachum que sunt calidiora eo sunt sicut trocisci roſ. ⁊ que sunt eis similia fortasse enī sunt cā recidiuationis.

¶ Motus egritudinum. C. ciij.

Iam sciuisti horas egritudinis ⁊ sciuisti q̄ motus in ꝑiodis qñq; fit addendo in labore ⁊ sig̃t statū ⁊ qñq; fit minuendo ⁊ sig̃t declinatōez. ¶ Et vehemētiores sūt motus egritudinū ⁊ accidentia eaꝝ in nocte ꝓpter vehemētiā occupationis nature in digerēdo materiam tunc ab omni re.

¶ Tractatus scḋus de diebus crisis ⁊ horis eius.

¶ De principio egritudinis et prima computatione crisis. C. i.

De hoībus sunt q̇ dicunt q̄ principiū egritudinis ex quo numerat̄ cōputatō dierū crisis est extremitas hore in qua sentit eger vestigiū egritudinis. ¶ Et de hoībus sunt q̇ dicūt nō imo extremitas hore in qua se ipsū ꝓiicit ⁊ apparet in eo nocumentū opatōis ⁊ hec quidē diuersitas non aduenit nisi in febribus que non accidūt subito in illis aūt que subito accidūt non est principiū hore ⁊ illud est sicut accidit quibusdā febricitantibus vt incipiat febris inceptōe apparēte ⁊ sit homo ante illud non habens egritudinē quare dormit aut igredit̄ balneū aut laborat ⁊ febrit subito. In febribus aūt quas antecedūt cōfractio ⁊ dolor capitis ⁊ silia deinde accidūt ab he res diuersificat̄. Et fortius est vt cōsideret̄ hora inceptōis ipsi⁹ febris ⁊ illic est iā apparitio exitus a dispōe natali in cōplōne manifesta. ¶ Inceptio vō doloris capitis ⁊ cōfractōis cōsideratiōem non habet ⁊ q̄ decūbit in lecto ⁊ somnus non sunt de illis q̇bus est intuendū fortasse enī infirmus non decubuit ⁊ iaz incepit febris ¶ Et si pepererit mlr deinde accidat ei febris tunc si non cōputet̄ ex febre ⁊ non nisi ex ptu est illḋ error. de hoc dixerūt quidā q̄ plm accidit post scḋm ⁊ tertium.

¶ De causa dieꝝ crisis ⁊ ꝑiodoꝝ eius. C. ij.

Plures quidā homiēs posuerūt cām in mēsuratōe tēpuz crisiū egritudinū acutaꝝ ex ꝑte lune ⁊ q̄ virtus eius est virtus incedens in hūitates mūdificans in ea spēs alteratōis et adiuuās ad maturandū ⁊ digerendū aut ad cōtrariū scḋm ꝑparatōez materiei ⁊ sig̃nt in hoc ꝑ dispōz extēsionis ⁊ cōtractōis ⁊ augmētatōez cerebelloꝝ cū augmētatōe luminis in luna ⁊ velocitatē maturatōis fructuū arboꝝ ⁊ herbaꝝ cū apparitōe eius. Et dicūt q̄ hūitates ciuitatū patiunt̄ a luna q̄re diuersificant̄ dispōes eaꝝ scḋm diuersitatē dispositōnū lune ¶ Et fit vehemētior apparitō diuersitatis cū vehemētia apparitōis diuersitatis in dispōe lune ⁊ fit illud vehemētius qñ luna est scḋm oppōez dispositōis in qua fuit deinde scḋm quadratōm ⁊ hoc per diuisionē reuolutōis sue ad medietatem deinde ad medietatē medietatis ¶ Dixerūt ꝓpterea q̄ reuolutō lune est in vigintinouē diebus ⁊ tertia fere diminutis diebus cōiūctōis ex eis ꝓpterea q̄ lune non est operatō que sunt fere duo dies ⁊ medietas ⁊ tertia q̄re remanēt vigītisex dies. Et medietas erit medietatis eius tredeci dies : ⁊ 4ª diei : ⁊ 4ª ipi⁹ 6 dies ⁊ medietas diei ⁊ 8ª diei : ⁊ octaua ei⁹ tres dies ⁊ quarta diei ⁊ medietas octaue diei. Et est minor reuolutō eius ⁊ fortasse extrahūt eā scḋm mōs alios diuersificātes has ꝯputatōes paꝝꝑ ⁊ addūt in ea paꝝꝑ veꝝ in hoc est transgressio q̇a dicūt qḋ non debent dicere ¶ Sunt ergo ista tp̄a faciētia necessario vt appareāt in eis diuersitates magᵉ ⁊ sunt dies ꝑiodoꝝ ꝑuoꝝ. ¶ Et qñ incipit ⁊ mā ē bona apparet apud statū eius alteratō manifesta tēdens ad bonitatē. ¶ Et qñ incipit temp⁹ ⁊ dispositōes sunt corrupte est alteratō apparēs apud cōplementū tp̄is scḋm corruptōem. ¶ Crisis vō egritudinū que in tp̄ibus ꝓcedūt ⁊ vltra mensez nūerant̄ ex sole ⁊ in hac quidē mēsuratōe ⁊ expientia est ambiguitas. ¶ Et in eis sunt loca tali modo q̄ mltiplicat̄ occupatō cū hoc sup nālem ⁊ non impedit sup medicū aliquid ⁊ sup medico quidē nō iest nisi vt cognoscat qḋ egredit̄ cū crisibus plibus et non ꝑtinet ei ut sciat que sit causa ei⁹ qū declinatō illius cāe extrahit eum ad artē aliā imo oportet ut sit sermo de diebus crisis : sermo quē loq̇mur scḋm semitā expientie aut scḋm viā positōis ⁊ anxiomatū ⁊ scias q̄ plures eoꝝ nominat̄ reuolutōem illḋ ex quo non egredit̄ mltiplicatō a genere suo ⁊ est ei⁹ intentō q̄ non egredit̄ cū ea duplicatō ad diez non creticū ⁊ exemplū hoꝝ est quartanus ⁊ septenus. Nam eoꝝ mediū ꝑuenit semp ad diem creticū scḋm expientiā dieꝝ crisis que accidit egritudinib⁹ q̇bus ꝯueniūt isti q̄rtanus ⁊ septenus. ¶ Et reuolutōes quidē bone radicales sunt tres reuolutō q̄rtanorū ⁊ reuolutō septenoꝝ ⁊ est cōpleta sed reuolutō decenoꝝ est magis cōpleta q̄ omnes: quadragesim⁹ enī ⁊ sexagesim⁹ ⁊ octuagesim⁹ ⁊ omnes illi dies sunt crisis : veꝝ due prime reuolutōes sunt diminute ex hoc ꝓpter fractōem quā attendere opz ⁊ ꝑ quā sunt tres septē viginti dies ⁊ quartauns ṗmus est quartus ⁊ quartanus scḋus est in quo restauratur fractio. Et ꝓpter illud est in septīo qm̄ sūt sex dies ⁊ res plīma de septimo : ⁊ ꝓpter illḋ cadit continuat⁹ : ⁊ quartanus tertius cadit in vndecio. Et illic ꝑuenit hora duplicatiōis septeni quare sequit̄ ip̄m septenus scḋus ⁊ est in quartodecio. Et qñ restaurauerimus septenū tertiū cadet in die vigesīo iā ergo cucurrit res in quartanis scḋm hoc q̄ quartanus ṗmus ⁊ scḋus sunt cōtinuati ⁊ scḋus ⁊ terti⁹ disgregati ⁊ tertius ⁊ quartus cōtinuati. ¶ Qū ergo ꝑtransit q̄rtusdecim⁹ tunc iaz cadit diuersitas. Et laudabiles q̇dē sicut Hippocrates ⁊ Galienus inceperūt a cōtinuatis fuit ergo ordo dieꝝ ita septimus ⁊ quartusdeci⁹ ⁊ vigesim⁹ est cōtinuatus ex quartodecio ergo viginti mltiplices sunt septenoꝝ scḋm intentōez. quare inuenimus scḋos septenos segregatos quos sequit̄ tertius cōtinuatus ꝯplens viginti deinde sepant̄ ex viginti ⁊ est vigesimus quartus deinde vigesim⁹ septimus cōtinuatus postea trigesim⁹ ṗmus sepatus est sup quatuor septenos ⁊ trigesimus quartus cōtinuati. Deinde septenus cōtinuatus quare sunt quadraginta deinde currit mlti

plicatio sup tres septenos ſm ꝙ ipſi ſūt viginti ut
ſit cōtinuatō ſexaginta ⁊ octuagita ⁊ centū ⁊ centū
viginti. ¶ Et non eſt cōſideratō ꝑlima ad illud qđ
eſt inter eos de diebꝰ. ¶ Alij aūt ſicut archigenes
dixerūt ꝙ poſt quartūdecimū eſt octauus decimus
⁊ eſt dies criſis ⁊ vigeſimus ṗmus ⁊ vigeſimꝰ oc
tauus deinde trigeſimꝰ ſ͛us poſtea trigeſimꝰ octa-
uus cū cōtinuatōe ſepteni. ¶ Et quidā numeraue
rūt quadrageſimū ſ͛um ⁊ q̄drageſimū quintū ⁊ q̄-
drageſimū octauū dies criſis ⁊ iam tranſgreſſi ſūt
in hoc ⁊ ꝯſidera tu qual'r cadat qđ ipſi fecerūt đ di
ſtinctōe quartanoꝝ ⁊ ſeptenoꝝ. ¶ Nā quartanis
in diebus criſis ineſt virtus fortis vſq; ad viginti
dies deinde virtus aduenit ſeptenis vſqꝫ ad trigin
ta quattuor qū ergo eger in egritudine chronica ꝑ
tranſit viginti tūc attende ſeptenos. Et apđ archi
genē quidē dies vigeſimus ṗmus valde plus eſt
creticus ꝙ̄ vigeſimus qui eſt ſeptenꝰ non diſiūctꝰ
apud octauū decimū vbi currūt ſepteni. ¶ Hip.
v̇o ⁊ Gal'. ⁊ qui poſt eos ambos fuerūt nō inuene
rūt rem ſm illud ⁊ ſil'r eſt diuerſitas in vigeſimo
ſeptimo ⁊ vigeſimo octauo. ¶ Archigenes eni ui
dit aliud a ſentētia amboꝝ ⁊ fecit meliorē vigeſi-
mū octanū ⁊ ſil'r eſt diſpō trigeſimi primi cū trige
ſimo ſ͛o ⁊ trigeſimi quarti cū trigeſimo q̇nto ⁊ q̄-
drageſimi cū quadrageſimo ſ͛o. Et ſcias ꝙ de egri
tudinibus ſunt quaꝝ criſis eſt in ſeptē mēſibꝰ imo
in ſeptē annis ⁊ quatuordeciꝫ annis ⁊ viginti vno
anno. ¶ Et ſunt quidaꝫ q̇ exiſtimāt ꝙ poſt q̄dra
ginta non ſit criſis cū euacuatiōe forti veꝝ res nō
eſt ita. ¶ Et non eſt etiā neceſſariū ut alteret̄ egri
tudo ad acutā aut vt in ea ſit recidiuatō aut ſit ī ea
ꝯpoſitō egritudinū. ¶ Et non eſt ꝓhibitū in egri
tudine chronica q̇n ceſſet nā digerere ipam deinde
cōfortet̄ ſup ipſaꝫ vice vna ⁊ expellat eā ꝙ̄uis ſit
pauca. ¶ Ueꝝ ꝑl'm eſt ſm ꝙ dictū eſt ⁊ ſit ſepatō
in ea aut cū criſi diminuta aut ꝑ exiturā tardi mo-
tus aut ꝑ reſolutōeꝫ. ¶ Inquit Hip. dieꝝ creticoꝝ
alij ſunt pares ⁊ alij ſunt impares. Et impares q̇dē
fortiores ſunt in criſibus ſm ꝑl'm ⁊ in ꝑl'mo nūero
⁊ pariuꝫ quidē exēplū eſt q̄rtus ⁊ ſextus ⁊ octauus
⁊ decimus ⁊ quartusdecimꝰ ⁊ vigeſimꝰ ⁊ vigeſi
musquartus ⁊ alij quos numerauimus de ꝑibꝰ ſm
duas ſentētias. ¶ Et impares q̇dem ſunt ſicut ter
tius ⁊ quintus ⁊ ſeptimꝰ ⁊ nonus ⁊ vndecimus et
q̇ntuſdecimus ⁊ ſeptimusdecimꝰ ⁊ vigeſimꝰ ṗmꝰ
⁊ vigeſimus ſeptimus ⁊ trigeſimus primꝰ. ¶ Am
plius Gal'. negauit qđ dictū eſt in hoc aphoriſmo
de eſſe octaui ⁊ decimi ⁊ inuenit illud diuerſuꝫ ra
dicibus Hip. Et fortaſſe hic ſermo Hip. eſt anteq̄
bene ſciret eſſe dieꝝ criſis ⁊ habet expōneꝫ. ¶ Et
ſcias ꝙ q̄nq; cōtinuant̄ dies ⁊ fiunt ſicut dies vnꝰ
criſi. ⁊ illud plus cōtingit poſt viginti ſiue ſit eua
cuatō ſiue exitura. ¶ Et ſcias ꝙ in die bone criſiſ
q̄n apparēt ſigna mala tunc illud eſt deterius ⁊ ſi-
gnificat mortē ꝑl'm ſicut ſi accidat eis aliq̇d in ſep-
timo ⁊ quartodecimo.

¶ De ꝓportionalitate dieꝝ criſiſ ad inuicē ⁊ debilita
te ⁊ ꝯpatōne eoꝝ ad egritudines. C. iij.

Dieꝝ creticoꝝ alij ſunt fortes in vltimo ī
quibus fortaſſe ſemp ſit criſis: ⁊ alij ſūt
debiles valde ⁊ alij ſunt medij. ¶ Et ego
dicā eos diſtincte poſtq̄ dixero ꝙ ṗmꝰ dies criſis
eſt dies quartus ⁊ cū hoc non m'tū cadit in eo cri-
ſis ⁊ eſt indicatiuus ſeptimi. Dies aūt ſeptimꝰ eſt
dies fortis valde ⁊ indicat ipm q̄rtus ⁊ liceꝫ vt ſep
timus ponat̄ in ṗmo ordine ſupiore. Et dies vn-
decimus non eſt in virtute quartidecimi. ¶ Ueꝝ
tn̄ in egritudinibꝰ in quibus paroxiſmi eaꝝ incipiūt
in imparibus vt tertiana eſt fortis valde ⁊ forti-
or q̄rtodecimo. ¶ Et dies q̄rtusdecimus eſt dies
fortis valde ⁊ de fortitudine eius eſt ꝙ non inue
nit̄ dies cui non ꝓportionat̄ q̄rtuſdecimꝰ qui ſit ul
timus in fortitudine in iudicijs criſis ⁊ ſalute eius
nedū a cōplemēto eius. ¶ Dies ſeptimuſdecimuſ
eſt fortis ⁊ qui ꝓportionat̄ ei ex diebꝰ eſt fortior
Et ꝓportōnalitas eius ad viginti eſt ꝓportōnali-
tas vndecimi ad q̄rtūdecimū. ¶ Octauuſdecimus
eſt de diebus criſis interficiētibus ⁊ eoꝝ magis ꝑ-
nitioſus eſt dies vigeſimuſſeptimꝰ ⁊ eſt quaſi nō
ſit dies criſis ⁊ dies q̄drageſimus eſt fortior trige
ſimoq̄rto ꝙ̄uis trigeſimusquartus ſit bone virtu
tis ⁊ fortior trigeſimo ṗmo. ¶ Et ſcias ꝙ egritu
dines que paroxiſmū faciūt in imparibus ſicut tertia
na ⁊ plures acute ſunt velocioris criſis ⁊ eaꝝ cri-
ſis ſit in imparibus qua ꝓpter expectat̄ in tertiana
vndecimus ⁊ non expectat̄ q̄rtus decimꝰ niſi paꝝ
ꝙ̄uis ſm ꝑl'm paroxiſmus ſeptimi declinet a q̄rtode
cimo paꝝꝑ. ¶ Et ille que faciūt paroxiſmū in pari-
bus ſunt tardiores ⁊ criſis eaꝝ plus eſt in paribꝰ.

¶ Dies cretici. C. iiij.

Illi qui ſunt in ordine ſupiore ſunt ſicut
ſeptimus ⁊ vndeciꝰ ⁊ q̄rtusdecimꝰ ⁊ ſep
timusdecimꝰ ⁊ vigeſimus. ¶ Et q̄nq;
ſūt reuolutiōes in egritudinibus ꝯueniētes ſcđm
ꝑl'm nūero dieꝝ criſiū q̄re ſūt ſeptem reuolutiōes
tertiane ſicut ſeptē dies cauſonidis. ¶ Et q̄nq; ſit
diſpō numeri menſiū ⁊ ānoꝝ in chronicis ſm diſ-
pōem numeri dieꝝ in acutis quare ſit q̄rtana ſeptē
menſiū v̇big̃. ⁊ currūt eius indicatōes ſm conſide
ratiōem indicatōnū dieꝝ ⁊ cadit inter eas de ante-
ceſſione ⁊ poſtpoſitōe ſm ꝯſideratōem que cadit ī
diebus ⁊ dicam illud.

¶ De diebus cadētibus in medio. C. v.

Dies iſti quos diximus ſunt dies cretici ra
dicales. ¶ Ueꝝ q̄nq; accīt diebus creticiſ
ꝓpter aliq̄ cauſaꝝ accidentiū extrinſecus
aut ex ipſa egritudine in velocitate motus ſui aut
tarditate ſua aut ex diſpōe corpis in uirtute aut de
bilitate aut ex accidētibus que accidūt ſicut vigilie
vehemētes ex vigilijs extrinſecis aut cadentiū ex
cāis corpeis aut aīalibus q̄n ſupfluūt vehementer
vt cadat ante eos feſtinatō aut tardatō ab eis licet
non eleuet̄ ſtatōe criſis neceſſarie in hora ſua imo
minuat̄ ex ea. ¶ Et ſi non eſſet cā fortis accidens
verificaret̄ criſis ⁊ non antecederet neq; tardaret
Ueꝝ q̄n accidit illud accidens ⁊ eſt forte declinat
hora ⁊ tardat̄ aut antecedit ⁊ ſi fuerit debil' ſit dif
ficilis criſis. ¶ Et ꝓhibet eā ne ſit ꝯpleta ⁊ noiāt̄
dies in quibus cadit hec reflexio dies cadētes ī me
dio ⁊ habent iudicia dieꝝ criſis ex ꝑte. ¶ Et iſti
dies ſunt ſicut tertiuſ ⁊ q̇ntus ⁊ ſextus ⁊ ſicut nonꝰ
⁊ ſicut tertiusdecimus: tertius enī ⁊ q̇ntus ꝯtinēt
quartū ⁊ nonꝰ eſt inter ſeptimū ⁊ vndecimū ⁊ for
taſſe erit dies cadēs magis cōueniēs uni duoꝝ dieꝝ

qui sunt in duobus lateribus eius aut erit dies cre ticus qui est inter illos cadētes in latere altero ma gis ptinēs ei: festinatō enī vndecimi ad nonū plus est ꝙ tardatō septimi ad nonum ꝙuis vnusquisqꝫ eoꝝ sit plimum.

¶ De virtute dieꝝ cadentium in medio ⁊ debilita te eoꝝ. C. vi.

S Cias ꝙ nonus est dies fortis p̄latus in eis deinde quintus postea tertius: ⁊ non ab breuiat a quarto qui est radix abbreuia tōe manifesta. ⁊ tertiusdecimus quasi ꝑpter suaꝫ debilitatē non est de illis in quibus fit crisis ¶ Sex tus aūt est dies in quo cadit crisis uexātā illa est ma la. ¶ Qđ si euenerit non mala erit difficil' occulta diminuta non salua a timore ⁊ ipse ꝑpter puitateꝫ casus crisis in eo siue mala sit siue non mala est q̄si cōtrarius septimo ⁊ indicat ip̄m q̄rtus in malitia. ¶ Et paꝝ quidē cōplet̄ indicatō quarti cuꝫ bono nisi cū difficultate q̄re acciduīt in eo sig̃ timorosa sicut somnus ꝑfundus ⁊ sincopis ⁊ ꝑp̄e si fuerit euacua tio tunc accidet sincopis cū vomitu ⁊ accidet in eo casus virtutis ⁊ horripilatō ⁊ tremor ⁊ destructō pulsus si aūt apparuerit in eo sudor non erit equal' ⁊ fortasse minuit̄ in eo crisis cū euātōe. ¶ Quare erit cōplemētum eius cū exitura mala ⁊ ictericia ⁊ erit vrina mala mali sedimīs hoc est qn̄ fuerit salua et si non fuerit tunc quocūqꝫ mō fuerit erit salus eius p accidens recidiuatōis. Inquit Gal'. Septim⁹ est sicut rex iustus ⁊ sextus sicut rex vicens iniustus ⁊ octauus est proximus sexto.

¶ De diebus bonis ⁊ malis qui f̄m ordines suos cre tici sunt aut cadentes in medio aut dies indicatōis. C. vij.

E Oꝝ meliores sunt septimus ⁊ q̄rtus deci mus ⁊ post eos sunt nonus ⁊ septim⁹ de cimus ⁊ vigesimus: deinde q̇ntus postea quartus post octauus deinde terciusdecim⁹. ¶ Et scias ꝙ dies crisis fortioris iudicij ⁊ fortiores dies cadentes ⁊ dies indicatōis sunt illi qui sunt in die bus antecedētibus ⁊ q̄to magis ꝑcedunt debilitat̄ eoꝝ iudicium.

¶ De diebus qui non sunt cretici neqꝫ intentōe p̄ma neqꝫ intentōe secunda. C. viij.

I Sti sunt dies primus ⁊ secūdus ⁊ decim⁹ ⁊ duodecim⁹ ⁊ nonus decim⁹ ⁊ q̇ntusde cimus iteꝝ est huius summe. ¶ Et ē mi rabile ꝙ pl'es eoꝝ sequnt̄ diem creticū.

¶ De diebus indicatōis. C. ix.

D Ies indicatōis sunt dies in quibus vidēt vestigia que sunt significatōes alteratōis materie aut significatōes victorie vnius duoꝝ alternatoꝝ egritudinis ⁊ virtutis aut incep tōis pugne leuis que currit inter nām ⁊ egritudi nē non ꝑpter sepatōeꝫ sed ꝑpter furiositatē. ¶ Pri me quidē sunt sicut significatōes digestionis ⁊ con trarij digestionis. Significatōes v̇o digestionis sūt sicut nubes rubea aut ad albedinē tendens: signifi catōes indigestionis iteꝝ note sunt. ¶ Scđe uero sunt sicut apparitō virtutis appetitus aut casus ei⁹ in eo ⁊ leuitas motus aut grauitas eius. ¶ Tertie aūt sunt sicut dolor capitis ⁊ angustia ⁊ stricta an helitus ⁊ tremor ⁊ sudor non cōis et euacuatio nō ꝯpleta. ¶ Quꝫ ergo apparēt ista vestigia in istis diebus erit crisis in diebus notis sequētibus eos ⁊ erit q̄rtus indicās ꝙ erit in septimo si fuerit signū bonū: aut sexto si fuerit signū malū ⁊ ꝑprie in cau sonide ⁊ fixa ꝙ fiat in septimo ⁊ minus ꝙ in sexto ¶ veꝝ in tertiana mltiplicat̄ ꝙ sit in sexto ⁊ septimo aut in vndecimo aut f̄m plm in q̄rtodecio aut vi gesimo aut vigesimop̄mo ⁊ septimusdecim⁹ iteꝝ indicat in vigesimo aut vigesimo p̄mo ⁊ octauus decimus indicat in vigesimo p̄mo ⁊ vigesim⁹ in q̄dragesimo ¶ Et de diebus cadētibus in medio tertius in q̇tno ⁊ si fuerit malū tunc in sexto ⁊ q̇n tus in nono ⁊ si fuerit maluꝫ tunc in octauo. ¶ Et scias ꝙ significatōes indicationū qn̄qꝫ declinat̄ a di ebus suis ꝑpter cām p̄dictā in declinatōibus crisis a diebus suis quos merent̄ ad illos qui sunt an̄ eos aut post eos. ¶ Et scias ꝙ sequit̄ diē f̄m de dieb⁹ indicatōis aliquid de genere eius qđ fuit in die idi catōis tunc egritudo est velocis motus. ¶ Et cōsi dera signa festināतia ⁊ tardātia ⁊ indica in diebus i dicatiōis qui indicant ea si festinant aut tardant̄ ex hoc.

¶ Cognitō dieꝝ crisis qū dubitat̄. C. x.

C Ognitō dieꝝ crisis est necessaria ad inte tōes plures. ¶ Oportet enī qū crisis est ꝑpinqua vt regat̄ eger regimīe quodā ⁊ qū est longinqua ut regat̄ regīe alio. ¶ Et oporꝫ vt in die crisis ⁊ qui ei ꝑximus est vt regat̄ eger regimīe ꝑp̄o. ¶ Non ergo moueat̄ oīo cū medi cina fortasse enī adiuuabit nā ad euacuatiōem quā superfluet vehemēter ⁊ fortasse faciet ei ꝯtrarietatē in p̄te sua quā pariet laborē non crisim ⁊ non fiet euacuatō ⁊ in hoc est illud qđ est in eo. ¶ Et oꝫ in cognitōe dieꝝ crisis vt obserues iteꝝ res nāles al terantes dies crisis notos. ¶ Et nos inuenim⁹ co gnitōem diuidi in duos mōs quoꝝ vnus est in cri si egritudinis absolute ⁊ alter est in ipso die crisis ex p̄te t̄pis in quo est crisis. ¶ Fortasse enī ꝑlon gant̄ dispōnes crisis duobus diebus vel tribus q̄r dubitat̄ ad quē eoꝝ ꝑportionet̄. ¶ Modus vero p̄mus significat̄ ex duobus modis. ex signis abbre uiatōis egritudinis ⁊ longitudinis eius ⁊ ex nātis egritudinū ⁊ uirtutibus eaꝝ. ¶ Significatō uero ex signis longitudinis ⁊ abbreuiatōis est qm̄ for tasse erit f̄m consumptiōem egritudinis sicut si sit egritudo non đ illis quas possibile est ꝯsumi in q̄r to ⁊ qui ip̄m sequnt̄ ⁊ possibile est ꝯsumi in septio ⁊ qui sequit̄ ipsuꝫ. Nam si apparēt signa digestōis apparitōe bona in eis qui sequnt̄ quartū spat̄ ꝙ cri sis erit in septio. ¶ Et si apparēt signa longitudis egritudinis p̄dicta in capitulo suo scias ꝙ crisis ei⁹ tardabit̄ ⁊ erit successio eius absqꝫ crisi. ¶ Et si nl' lū eoꝝ apparet sperat̄ ꝙ consumet̄ egritudo inter septimū ⁊ quartūdecimū. ¶ Significatō v̇o ex nātis egritudinū est sicut v̇big̃. dies impar est melior si cut sciuisti ex eo ꝙ mouet̄ de egritudinibus in die impari ⁊ cū caliditate acuta ⁊ par est de eis que di uersificant̄ ei ¶ Modus v̇o scđus sig̃tur ex mo dis ꝑpter ꝯsideratōem reuolutōnū ⁊ ex nūero ho raꝝ crisis ⁊ t̄pe crisis ⁊ verificatōibus dieꝝ ⁊ vir tutibus eoꝝ. ¶ Significatō ex ꝯsideratōe reuolu tionū est sicut v̇big̃. tu scis ꝙ dies par est melior cuidā egritudini ⁊ impar est melior alicui egritudi veꝝ ex t̄pe crisis est vt cōsideres ⁊ cognoscas ī q°

duoꝝ dieꝝ ſit labor longior ⁊ ponat̃ ei criſis niſi ſequat̃ ꝙ ſit fortioris iudicij q̃ꝫ iudiciũ huius ſignificatõis. ❡ Et de hoc ſ'o cap'lo eſt illud qḋ facit eſſe neceſſariũ vt ponat̃ in eo criſis diei medio ex diebus tribus cũ ꝯditõe p̄dicta. ❡ Sig̃tio autẽ ex uirtute dieꝝ ⁊ naturis ipſoꝝ eſt ſicut ſi ſit ſudor incipiens in nocte ſeptimi ⁊ non ceſſat ſudare in octauo tota die tunc criſis erit in ſeptimo non in octauo q̃ꝫuis febris eradicet̃ in octauo ⁊ ſi fuerit ſm̃ diuerſitatẽ hui⁹ ⁊ incipit ſudor in deciotertio ⁊ non ceſſat infirmus ſudare vſq; ad decimũ q̃rtũ ⁊ eradicet̃ febris in decimo q̃rto tũc non ꝓportõnabit̃ criſis niſi ad decimũ quartũ ⁊ illud eſt qm̃ octauus ⁊ decim⁹ tertius non ſunt in virtute duoꝝ dieꝝ alioꝝ ex bonitate. ❡ Et mors cũ ſexto ꝯuemẽtior ẽ q̃ꝫ ſit cũ ſeptimo ⁊ cũ decimo magis ꝯueniẽs q̃ꝫ ſit cũ nono. ❡ Sig̃tio aũt ex aggregatõe iudicioꝝ eſt ſicut illud cuius narratõ p̄terijt vbiq̃. in decio q̃rto in eo qḋ diximus aggregant̃ ſudor ⁊ eradicatio ſimil'. ❡ Sig̃tio vero ex diebus indicatiuis eſt vt cõſideres an inuenias in exẽplis predictis indicatõnem ex q̃rto tunc iudica ꝙ criſis erit in ſeptĩo aut inuenias in vndecĩo tunc iudica ꝙ criſis erit in decimo quarto.

❡ De declaratione ꝓportionis dieꝝ criſis ad plures egritudines. C. xi.

Iam ſciuiſti ꝙ oportet vt criſis egritudinũ valde acutaꝝ ſit ad ſeptimũ ⁊ oportꝫ vt illaꝝ criſis que ſequnt̃ eas in acuitate ſit ad quartũdecimũ ⁊ ad vigeſimũ ⁊ q̃ has ſequnt̃ ad q̃drageſimũ: deinde poſt illḋ faciũt criſiꝫ egritudines chronice abſolute qũ inceſiua vehemẽs ſit ĩ imparibus illud eſt tunc ſignũ malũ ⁊ m'ltotiẽs interficit in ſexto ⁊ indicat in quarto ⁊ fit in ipſo ſudor frigidus ⁊ his ſĩl'ia: ⁊ que ex ſirſen erit criſis eius ſm̃ pl'm ad undecimũ cũ acuitate ſua qm̃ inceptio magnificatõis eius fit ſm̃ pl'm poſt tertiũ ⁊ q̃rtuꝫ: deinde facit criſim in ſeptĩo ſcias ergo illud.

❡ Expleta eſt ſen ſecunda. Incipit ſen tertia de apoſtematibus ⁊ puſtulis.

❡ Tractatus primus de illis que ex eis ſunt calida ⁊ corrupta.

❡ Sermo vniuerſalis de apoſtematibus. C. i.

Iam locuti fuimus in libro p̄mo de ap̄atibus ⁊ ſp̄ebus eoꝝ ⁊ curis ipſoꝝ ſmone vl'i ad quẽ redire oꝫ illũ qui vult audire qḋ nũc loq̃mur in hoc autẽ loco loq̃mur de eis ſermonẽ ptic'larẽ. ❡ Dico ꝙ om̃e ap̄a ⁊ puſtula aut eſt calidũ aut non calidũ: ⁊ ap̄a calidũ aut eſt a ſanguĩe ⁊ qḋ currit curſu eius: aut a cholera ⁊ qḋ currit curſu ipi⁹. ❡ Et qḋ eſt a ſanguĩe aut a ſanguĩe laudabili aut a ſanguĩe malo. ❡ Et ſanguis laudabilis aut eſt groſſus aut ſubtilis. ❡ Et factũ quidẽ a ſanguĩe laudabili groſſo ẽ phlegmõ q̃ accipit carnẽ ⁊ cutẽ ſil' ⁊ eſt cũ pulſatõe. Et a ſubtili phlegmõ que accipit cutẽ ſola ⁊ eſt ſpina ⁊ non eſt cũ pulſatione. ❡ At v̄o a ſanguĩe groſſo malo fiũt ſp̄es exituraꝝ malaꝝ. Nam ſi eius malitia vehemẽs fiat ⁊ ipſius aduſtio ꝓueniet heriſipila ⁊ eueniet ꝯbuſtio ⁊ cruſta ⁊ deterior ea eſt ignis p'ſicus. Et a ſubtili malo accidet phlegmõ q̃ declinat ad heriſipilã cũ malitia ⁊ frauduletia. ❡ Si aũt fuerit ſubtilior erit heriſipila phl'onides ⁊ qñ fuerit eius malitia malitia maior erit heriſipila habẽs inflatões ⁊ ueſicas ⁊ ꝯbuſtionẽ ⁊ cruſtã. ❡ Cholicũ aũt aut eſt a chol'a ſubtili valde que non cõtinet̃ in eo ꝙ ſit magis intus q̃ꝫ illud qḋ apparet de cute ⁊ eſt acuta ⁊ fit ex ea formica aut ambulatiua ſola ⁊ eſt ſubtilior aut ambulatiua corroſiua ⁊ eſt mala. ❡ Aut ex cholera groſſiore illa ⁊ mĩoris caliditatis ⁊ ꝯtinet̃ magis intus q̃ꝫ p̄ma in cute ⁊ eſt quaſi ſit in ea phl'a ⁊ fit ex ea formica miliaris ⁊ eſt mĩoris inflatõis ⁊ tardioris reſol'onis. ❡ Et ſi fuerit materia groſſior ⁊ deterior accidet formica corroſiua. Et ſi ptranſierit in groſſitie ſua vſq; ad ſubſtãtiã ſanguis ⁊ fiũt mala accidet heriſipila mala. ❡ Et in oĩbus ill' mã eſt ſubtilis q̃ꝫuis diuerſificet̃ poſt illḋ ⁊ fit ꝓpter ſubtilitatẽ ſuã ꝙ expellit eã nã ⁊ non retinet̃ in aliquo niſi in cute ⁊ ꝙ ap ꝓximat ei ⁊ qñ m'ltiplicat̃ materia ap̄atis calidi ⁊ magnificat̃ ap̄a tunc eſt de ſũma ap̄atuꝫ acuimatũ mortificantiũ. ❡ Et de ſumma p̄dictoꝝ eſt que dicit̃ barachien. Et iſte ſpecies male ⁊ que eis ſil'ant̃ m'tiplicant̃ in ãno peſtilẽtie. ❡ Et de ap̄atibus calidis illa ſunt mala que nõ excitant̃ ad declinatõeꝫ quã ſequnt̃ leuitas ⁊ detumitõ neq; ad aggregatõem materiei ĩmo ad corruptõeꝫ mẽbri. ❡ Et non ſemp fit a magnitudine ap̄atis ⁊ m'ltitudine materiei ĩmo fit qñq; a malignitate materiei. ❡ Et ſcias ꝙ ap̄ata paꝝ fiũt ſingularia pura ſed pl'ra coꝝ ſunt ꝯpoſita. ❡ Et ſcias ꝙ om̃e ap̄a in exterioribus cũ quo non eſt pulſatõ non facit ſaniem: de intrinſecis vero iam locuti fuimus.

❡ De phlegmone. C. ij.

Iam ſciuiſti phl'onẽ ⁊ ſigna eius ex caliditate ⁊ inflãmatõe ⁊ additõe q̃ꝫtitatis ⁊ tẽſione ⁊ impulſione ⁊ pulſatõe ſi eſt ſubmerſa vel q̃ eſt ꝓpinqua arterijs ⁊ mẽbꝝ in quo eſt tale eſt cui aduenĩũt nerui quibus ſentit nõ pl⁹ q̃ꝫ ſenſibilitas ſicut ſciuiſti diſpõem eius. ❡ Et q̃ꝫto pl⁹ fuerit arterie maiores ⁊ magis grãdes erit pulſatõ eius ⁊ ipſius dolor vehemẽtior ⁊ eius reſolutõ aut ipſius collectio uelocior. ❡ Et qũ phlegmon eſt in mẽbro ſenſibili ſequit̃ ip̄am dolor vehemẽs q̃lcũq; ſit ⁊ cõmitat̃ ipſaꝫ vt appareãt vene illius mẽbri pue que erãt occulte. Et ſcias ꝙ nomẽ phlegmonis in lingua grecoꝝ eſt abſolutũ ſup om̃e qḋ eſt inflãmatuꝫ deinde dicit̃ de omni ap̄ate calido poſtea dicit̃ ḋ eo qḋ eſt ex ap̄ate calido cum ꝓpetate p̄dicta ⁊ non caret inflãmatõe ꝓpter coarctatõem ſanguĩs ⁊ oppilatõem meatuũ. Et paꝝ q̃dem ꝯtingit vt phlegmon ſit ſimplex ſed ſm̃ pl'm ei aſſociat̃ heriſipila aut durities aut furioſitas. Et habet cãs de quibus ſunt antecedẽtes corpee ex repl'one aut malitia hũoꝝ cũ debilitate mẽbri recipiẽtis licet non ſit repl'o neq; malitia hũoꝝ. ❡ Et de eis ſunt primitiẽ ſicut ꝯtuſio aut inciſio aut fractã aut diſlocatõ aut vlcera que m'tiplicant̃ in mẽbro q̃re declinat ad ip̄m mã ꝓpter dolorẽ ⁊ debilitatẽ ⁊ fortaſſe declinãt ad ip̄m materie ⁊ retinent̃ ĩ vijs que ſunt debiliores ſicut accidũt cũ vlcerib⁹ ⁊ ſcabie ap̄ata in locis vacuis. ❡ Et augmentũ quideꝫ ei⁹ declarat̃ additõe magnitudis ⁊ tenſionis ⁊ ſtat⁹

Fen. 3.
T. 1.

ipſius ꝑ finē eius ⁊ illic aggregat̄ mā ſi debet ag-
gregari ⁊ declinatō incipit tendere ad lenitatē ⁊ de
bilitatē. Et mala eſt q̄ non tendit ad declinatōꝫ
neqꝫ aggregat ſaniē ⁊ hꝰmōi q̇deꝫ ꝑducit ad mortē
mēbri ⁊ putrefacit ipm̄. Et mltotiēs quidē fit il
lud ꝑꝑ magnitudinē apātis ⁊ multitudinē materiei
ipſius. Et mltotiēs fit illud cā malignitatis ma
teriei ſi apā fuerit pūū. Et tu quidē ſcis illō qō
rarificat̄ qm̄ pulſatō incipit intenſione ⁊ inflatō in
cipit in ſedatōeꝫ. Et ſcis illud qō aggregat̄ ꝑ addi
tōeꝫ pulſatōis ⁊ calitatis ⁊ fixionē utriuſqꝫ. Et ſcis
illud qō putrefit ꝑꝑ digōis difficultatē ⁊ tenebroſi
tatē ⁊ vehemētiā tēſionis. Et ſcias ꝙ dū nō ſub
mergit nām mā nō ꝓuenit ex ea apā ⁊ reſpirat per
ignē eiꝰ qō apparet exteriꝰ. Et ſcias ꝙ qn̄ vicinat̄
puſtule ōmēuliati indicat ōmēul malignū. Et oꝫ
vt in potu tribuat̄ hn̄ti apāta iteriora aq̄ endiuie ⁊
aq̄ ſolatri cū medulla caſiefiſtule.

Cura phlegmonis. C. iij.

Q Um accīt phlegmō a cā ꝓmitiā non deeſt
qn̄ aut cā ꝓmitiā ⁊ eius veſtigiū inueniat
mūdificatōeꝫ corpis aut replōneꝫ. Qō ſi
obuiet mūdificatiōi non eſt neceſſariū niſi curatio
apātis inqn̄tū eſt apā. Et extractō materiei extra
nec q̄ fecit accidere apā ⁊ illud fit ꝑ mollificātia et
reſolutia leuia ſicut empl̄ꝫ de farina tritici cocta cū
aq̄ ⁊ oleo ⁊ qn̄qꝫ excuſat ſcarificatō laborē ⁊ ꝓꝑe
qn̄ apoſtema eſt mlte materiei. Qū aūt iueneriſ
corpis replōem tūc oꝫ vt non tāgas apoſtema cum
mollificatiuis qm̄ attrahet̄ ad ipſuꝫ ſupra qō reſol-
uat̄ ab eo imo oꝫ vt eūcetur mā ꝑ phl̄omiā ⁊ fortaſ
ſe indiget ſolōne uētris ⁊ qū feceris illō admīſtra
mollificātia. Et eius quidē curatō eſt ꝓxiā cu-
ratōi eius cuiꝰ cā ꝓmitiā inuenit mūdificatōeꝫ cor
pis ⁊ differt ab ea in hoc ꝙ non indiget curatōe cū
repcuſſione pl̄ma in ꝓncipio ſicut indiget illa imo
minus illa. Qū aūt cā eſt āncedēs non ꝓmitiua
tūc oꝫ vt incipias cū eūone ⁊ cōple ei qō meret̄ ex
phl̄omia ⁊ ex ſolōne vētris ſi indiget ea. Et ne
ceſſitas q̇dē eius eſt aut qm̄ corpus eſt imūduꝫ aut
qm̄ egritudo eſt mag̃ q̄re neceſſaria eſt euacuatō ⁊
mioratō materiei ⁊ attractō ad ꝯtrariū. Et licꝫ
corpus non ſit mltaꝝ ſupfluitatū tn̄ in mēbro qn̄ꝫ
aduenit ꝙ ipſuꝫ debilitat quare attrahūt ad ipſum
materie corpis lꝫ non ſint materie ſupfluitatis. Et
oꝫ vt obſerues ꝯditiōes predictas in hoc ex etate et
tpe ⁊ regione ⁊ aliīs. Et incipe cū repcuſſiuis ni
ſi in locis q̄ ꝯditōnauimus in liº ꝓmo. Deinde
oppone augmēto cū intromiſſione mollificatioꝝ ⁊
hūectantiū cū refrenatis ⁊ q̄ntū ꝓcedit in augmēto
ꝓcedas in additōe mollificatioꝝ paulatī ⁊ apō fi-
nē ⁊ ſtatū ⁊ vltimitatē magnitudis ⁊ additōeꝫ ſue
vltimitatis fac vīcere mollificātia ⁊ fac ea pura.
Et exiccātia ſunt q̄ ſanāt in fine: veꝝ hūectantia ⁊
mollificātia ſunt ad dilatādos poros ⁊ ad ſedādum
dolorē. Et exiccatiuū eſt illud qō ſanat ⁊ ꝓhi-
bet remanere aliq̇d qō fiat ſanies. Si aūt nō ſa
nat integre ⁊ dimittit aliq̇d non relinq̇t niſi rē mo
dicā q̄ reſoluit illō in qº eſt acuitas. Et qn̄qꝫ ac
cidit ex refrenatōe vehemētia doloris ꝑꝑ ſuffoca-
tōem materiei ⁊ ſoliditatē mēbri. Et qn̄qꝫ accit
ex ea reditus materiei ad mēbra ꝓncipalia et qn̄qꝫ
accit vt induret̄ apā. Et accit qn̄qꝫ vt incipiat mē-
bꝝ tēdere ad viriditatē ⁊ nigredinē ꝓꝑe qn̄ medi
cat̄ cū eis in fine rei ⁊ ꝓꝑe ſtatū. Et ſcias ꝙ ve
hemētia doloris facit te indigere medicis mollifi
cātibus abſqꝫ attractōe ⁊ fortaſſe erit cū eis infrigi
datō non ꝓhibēs mollificatōeꝫ. Ex reditu v̇o ma
teriei ad mēbra principalia ſecurat eūo niſi qn̄ illō
qō ꝓuenit ex eis eſt ſm̄ ſemitā expulſionis ex eis
⁊ ſunt mēbra recipiētia ab eis ſicut eūatoria illoꝝ:
illic enī non eſt via ad repellendū ⁊ expellendū pe
nitus ⁊ nos iā verificauimꝰ iſta in loco ſuo. Et
qū timet̄ vt declinet ad duritiē admīſtra mollificā
tia in quibus eſt calefactō ⁊ hūectatō cū fortitudīe.
Medicine autē repcuſſiue ſunt q̄ ſunt medie ſicut
ſucci herbaꝝ frigidaꝝ q̄s mltotiēs diximꝰ in locis
aliīs ſicut ſuccus portulace ⁊ cucurbite ⁊ endiuie et
virge paſtoris ⁊ aliaꝝ ⁊ ſuccus ſolatri ꝓꝑe ⁊ cor-
pa eoꝝ cōtrita ꝑparata ad ēpl̄m ⁊ ſuccus pſiliī ēt et
ceratū cū aqua frigida. Et fortaſſe excuſat laboreꝫ
in eo ſpongia infuſa in aceto ⁊ aq̄ frigida ⁊ kekēgi
eſt fortis in principio ⁊ ſil̄r cortices g̃natoꝝ ⁊ ſem
ꝑuiua ⁊ ſauich decoctū valde ⁊ ꝓꝑe cū aceto mi-
ſto aut ſumach ⁊ timlub ē boᵐ iteꝝ. Et ſi indigꝫ
fortiore illo adde in eis ſandalū ⁊ acatiaꝫ ⁊ memi-
the ⁊ fauſel ⁊ hyuſq̇aū albū ⁊ herba q̄ noiat̄ herba
apātū eſt in ꝓncipio valde bona ⁊ qn̄qꝫ iuuat̄ eius
deſiccatō ⁊ ſtipticitas cū croco ⁊ hūectatō in ꝓnci-
pio eſt timoroſa ⁊ qn̄ cadit ſupfluitas in infrigida-
tōe fortaſſe ꝑducit ad corruptōeꝫ mēbri ⁊ corrup
tōem hūoris ꝯſtricti in apāte ⁊ tēdit apā ad viridi
tatē ⁊ nigredinē. Si ergo timueris aliq̇d de hº
tūc emplaſtra locū cū farina ordei ⁊ volubili et in
quo eſt mollificatō. Si v̇o apparet aliq̇d de hº
tunc ſcarifica locū ⁊ excoria ipm̄ ⁊ non expecteſ col
lectōem neqꝫ maturatōeꝫ ⁊ illud qn̄ vides illō qō
effuſuꝫ eſt pl̄m valde ⁊ fortaſſe morit̄ mēbꝝ. Et
ſcalpelatōis alia eſt magis apparēs ⁊ alia magis ꝓ
funda ⁊ illud eſt ſm̄ locū apātis ⁊ diſpōem mēbri
⁊ cū ſcalpelauaris tūc embroca cū aqua maris ⁊ re
liqs aquis ſalſis ⁊ empl̄a cū eo in quo eſt mollifica
tio ⁊ ſi non indiges rorificatiōe ⁊ embrocatiōe ſis
cōtentꝰ mollificatiuis. ⁊ ſcias ꝙ admīſtratō eoꝝ q̄
fortiter repcutiūt in ꝓmis ⁊ eoꝝ q̄ fortiter reſol-
uūt in fine eſt mala caue ergo q̄ntū poteſ: infrigida
tō enī vehemēs ꝑducit ad illud qō ſciuiſti ⁊ aqua
frigida ſil̄r eſt de illis que oꝫ cauere niſi in eis que
ſunt ſicut heriſipila ⁊ in reſolōne vehemēti accidit
dolor. Si ergo volueris regere in ꝓncipio cuꝫ
ſedatōe doloris non apꝓximes eis aquā calidā et
olea mollificātia ⁊ empl̄a facta ex huiuſmōi medi
cinis ipſa enī vehemēter ſunt ꝯtraria ei qō eſt ne
ceſſariū de ꝓhibitōe effuſionis ⁊ redeas ad bolūar
menū ſolutū in aqua frigida aut cū oleo roſ. Et
melius ol̄m roſ. eſt illud qō eſt ex roſis ⁊ oleo ī
oleo q̇ppe eſt reſolō q̄dā aut lētes decoctas cū roſ
aut merdaſengi cū oleo roſ. Si vero iſta non
valēt ⁊ q̄ eoꝝ curſu currūt admīſtra uolubilē qm̄
ipſa eſt vehemētis iuuamēti in ꝓncipio et ſtatu et
alſirengi ⁊ alhaaſech ⁊ apiū ⁊ albedarūgi ſil̄r. Et
mltotiēs q̇deꝫ ſedat dolorē vinū dulce miſtū cum
oleo roſ. imo cōgelatū vue et paꝝ cere ſup lanaꝫ
aut lana iſopi infrigidata in eſtate tepefacta in hye
me aut ſpongia infuſa in vino ſtiptico aut aceto et
aqua frigida et crocus ingredit̄ in ſedatōe doloris

¶ Qūꝫ ergo vides inceptōeꝫ ap̄atis incedere itinere exiture tunc dimitte infrigidatōeꝫ et incede in uiā eius qd̄ maturat et apit. ¶ Qūꝫ aūt ap̄a ꝑuenit ad statū tunc necessaria sunt q̄lia sunt anetū ⁊ camemilla et maluauiscus ⁊ semē lini ⁊ silia imo empl'a que noīant basilicon ⁊ q̄ noīant diaqlon ⁊ empl'ꝫ de colcotar exiccat absq; dolore ⁊ pp illud est eius admistratō ꝑueniēs qū fit inflatō phl'onis ¶ Et est cōueniēs qn̄ non timet aggregatō ⁊ melius est vt pōas sup ip̄am desup lanā infusaꝫ in vino stiptico. ¶ Et caro minus indiget exiccatōe q̄ꝫ neruus qm̄ neruꝰ non redit ad suā cōpl'oem cū exiccatōe pua ¶ Et caro mīoris necessitatis est q̄ pauciores hꝫ arterias Et ml'totiens q̄deꝫ cadit necessitas scalpelādi ante maturatōeꝫ. ¶ Et ml'totiēs ingeniat in attrahēdo ap̄a ex mēbro nobili ad ignobile cū attractiuis deinde curat ⁊ apit. ¶ Et de ap̄atibus calidis q̄ indigent saniositate empl'et caput eius cū psilio ⁊ cū extinctiuis in circuitu eius. ¶ Et liniat ex epithimatibus ⁊ empl'is cū penna qm̄ digiti ledunt ipsum.

¶ Herisipila ⁊ speties eius. C. iiij.

Iam sciuisti cāsꝫ herisipile ⁊ sp̄es eius ī liᵒ p̄mo. Et ille ex q̄bus discernit ex phl'one sunt qm̄ herisipila magis apparētē habet rubedinē ⁊ puriorē. Et ex phlegmone apparꝫ rubedo ad nigredinē decliuis aut viriditatē. ¶ Et pl'm coloris eius est occultū in ꝓfundo. Et rubedo herisipile destruit p tactū statim ⁊ albet eius locus cā subtilitatis materiei rubee aut sepatōis eius deinde redit velociter ⁊ non sil'r est rubedo phl'onis ⁊ vides in rubedine herisipile colorē croci ⁊ citrinitatē ⁊ non vides illud in rubedīe phlegmonis. Et ap̄a herisipile non fit nisi in eo qd̄ apparꝫ de cute ⁊ phlegmō ꝓfundat in carne etiā ¶ Et herisipila est pura: et nō est ita phlegmō. ⁊ ꝑuenit qn̄q; ex caliditate herisipile ad hᵒ vt cōburat cutē ⁊ eiꝰ virulētia vesicat et miorat illud in phlegmone et pura non impellit penitus et phlegmon impellit et q̄to plus ml'tiplicat additō sanguīs sup cholericuꝫ est impulsio magis apparēs ⁊ dolor et pulsatō vehemētiores. ¶ Et herisipila attrahit febrē vehemētius q̄ꝫ phlegmō ¶ Et qn̄q; cōsequit ex caliditate herisipile vt cōburat cutis q̄r alterat illd̄ qd̄ noīat herisipila et nō ē ita phlegmō: nō est ergo īflatio herisipile mior inflatōe phlegmōis īmo plꝰ Uerꝫ tēsio phlegmonis et dolor eius est ꝑpter tensionē et qn̄q; fit maior qua ꝑpter dolor herisipile est mior. ¶ Et vbi plus accidit herisipila accit in facie ⁊ incipit a lepore nasi ⁊ augmētat ap̄a ⁊ expādit in facie tota ¶ Et qn̄ accidit herisipila a fractā ossis sub cute tunc illud est malū. ¶ Et tu q̄dē iaꝫ cognouisti diuersitateꝫ inter herisipilā ⁊ phlegmonem in loco alio ab isto.

¶ Cura herisipile. C. v.

Oportet vt euacues corpus ab ea cū solutio cholere ⁊ si indigēt phl'omia phlebotoma etiā. Et phl'omia q̄dē non ml'tū cōfert nisi qn̄ mā est inter duas cutes. Si autē ꝓfunda fuerit tūc eius iuuamētū miorat ⁊ fortasse attrahit. ⁊ si indigueris reiteratiōe sol'onis vētris post phl'omiā fac illud fm q̄ꝫ calefit ex duabus materijs deinde ꝑmuta te ad infrigidandū eā cū infrigidatis fortibus scitis in caᵒ phlegmonis ⁊ cū effusione aq̄ frigide ⁊ fac illud donec alteret color: pura enī destruit cū alteratōe coloris ⁊ diminutōe ipsius. Et ad vltimū infrigidatō in herisipila est magis necessaria qm̄ flāma et dolor inflātiuus in ea est plus et eū̄o in phlegmone est magis necessaria qm̄ mā ī ea est magis inobediens ⁊ grossior ¶ Et oportꝫ vt sit infrigidatō eius in principio fortis stipticitatis ad hoc vt forsitan augmentetur eius stipticitas super ipsius frigus. ¶ Circa statū vō sit ipsius frigꝰ vehemētius stipticitate eius ⁊ caue cū hoc ne redire faciaś mām ad mēbꝝ intrinsecū aut ad mēbꝝ nobile. ¶ Et caue iteꝝ ne denigret mēbꝝ ⁊ fuscū fiat ⁊ incipiat ire in uiā corruptōis. ¶ Et qū apparꝫ aliquid de hoc incede incōtrariū vie stipticitatis ⁊ infrigidatōis. Et si fuerit herisipila sup cutē curet ex scoria plūbi cū vino pōtico bullito cū folijs sicle bullite cū uino ⁊ curet cū eo in qᵒ est resol'o ⁊ exiccatio fortis cū infrigidatōe. ¶ Et illud est sicut sumat lane veteris aduste non lote pondus. ℨ. xij. ⁊. ℨ. carbonis de cortice arboris pini tantūdē cere ℨ. xx. scorie plūbi. ℨ. ix. sepi caprini veteris abluti cū aq̄. ℨ. xv. olei myrtini. ℥. v ¶ Et iteꝝ leuius illo empl'm fiat ex scoria plūbi cum succo rute ⁊ oleo ros. ⁊ cera.

¶ De formica miliari. C. vi.

Formica est pustula aut pustule q̄ egrediunt ⁊ faciūt accidere ap̄a puꝝ ⁊ ambulāt ⁊ fortasse vlcerāt ⁊ fortasse resoluūt ⁊ tu iam sciuisti cām cuiusq; illoꝝ. ¶ Et color q̄dē formice ad citrinitatē est decliuis ⁊ ē inflāmata cū substātia uerrucali ⁊ rotūda ⁊ fꝫ pl'm habꝫ radicē latā nisi quedā sp̄es eius acrubaurod ⁊ est radicis pue q̄si sit pendēs ⁊ sentit in omni formica sicut puncta formice ¶ Et ad summū oīe ap̄a in cute ambulatiū qd̄ latitudinē non habꝫ est formica. Uerꝫ alia est miliaris ⁊ alia est corrosiua fm q̄ꝫ sciuisti. ¶ Et qn̄ fit vlcus ⁊ putrefit appropriat noīne putridi.

¶ Cura formice ⁊ que eius cursu currūt. C. vij.

Qum non incipis in ea cū euacuatōe hūoris fm q̄ꝫ oportet īmo medicaris vlcus cum eo qd̄ sanat redit ex alio loco cū nocumēto ⁊ ex loco ipso ⁊ non cessat humor facere corrosionē post corrosionē ¶ Et aq̄ q̄dē casei cū scamonea iuuatiā est in euacuatiōe materiei formice ⁊ eiusmodi similiū. ¶ Uia aūt fm quā curat formica est vt q̄ ex ipsa est corrosiua alienet ab hūectatōe quā iam admistrasti in herisipila hūectatō enī non est cōueniēs vlceribus ¶ Et admistra in ꝑncipijs eius pꝰ sicut lactucā ⁊ nenufar ⁊ sempuiuā ⁊ volubilem ⁊ portulacā. ¶ Et si fuerit necessariū tūc qd̄ sit sicut solatrū ⁊ ꝑpe siccū tritū in ipso enī est exiccatō et sicut arnoglossa et rubꝰ ⁊ lens ⁊ pꝰ ipsaꝫ sauich ordei ⁊ cortices ḡnatoꝝ ⁊ rami vitis. ¶ Et qū timet sup eam corrosio ⁊ vlcera admīstra cū istis infrigidatiuis aliq̄d mellis ⁊ similiū aut farinā turis cū aceto. Et aq̄ que currit ex ligno vitis humido quꝫ adurit ⁊ stercus ouiū cū aceto ⁊ stercus vaccinū cū aceto. ¶ Qum ergo corrosio ⁊ vlceratō apparet tūc admīstra trociscos andaron cū uino stiptico aut aceto ꝑmisto aut succo cucumeris asinini ⁊ sal ⁊ fel hirci ⁊ rutā cū nitro ⁊ piper ⁊ nitꝝ cū vrina pueri

Et Gal. qdē dixit esse cōueniēs ut sumat̃ aliqd sicut embuba ⁊ ex extreitate penne aut alteri⁹ rei cui⁹ extremitas sit acuta qua possibile sit deglutire formica: deinde penetret in circuitu eius vsq; ad profundū cū acuitate sua deinde eradicent̃ cū ea formice cū radice sua. ¶ Illoꝝ autē formice q̇ sunt sicut pueri destruūt̃ si intromittant̃ in balneū ⁊ nocz eis aer balnei deinde egrediant̃ velociter ⁊ liniāt̃ cuz oleo ros. ⁊ aqua ros.

¶ Cura miliaris. C. viij.

Miliaris similat̃ formice in curatōe: veꝝ melius est in solōne eius ut sit in ei⁹ cathartico virtus ei⁹ qđ est sicut turbit cū eo qđ soluit cholam. ¶ Et si est ibi ex epithymo est melius qm̃ necesse est illic esse ex mlia ⁊ phlate que admiscent̃ cholere ¶ Deinde sumant̃ galle ⁊ fructus tamarisci ⁊ cortices ḡnatoꝝ ⁊ bolūarmenū aggregent̃ oīa illa in aceto ⁊ aqua ros. cū tali q̄titate ne mordicēt ⁊ liniant̃ desup cū penna. ¶ Et lac dulce est vehemēter ꝯueniēs curatōi hui⁹ egritudinis ¶ Et qñ ptrāsit pncipiū oz tūc vt curetur cū eis q̄ sunt sicut caput piscis saliti adustū cū vino pontico. ¶ Et fortius illo qñ necessaria est exiccatio vltia est vt sumant̃ folia albedarūgi ⁊ ponat̃ i eis calcadis ⁊ admistrēt ¶ Et fortius hoc est vt sumat̃ flos eris ⁊ sulfur citrinū adustū ⁊ fiat ex eis linimentū cū vino aut aqua ligni vitis q̄ manat fz ꝯbustionem suam.

¶ De Pruna ⁊ ignepsico. C. ix.

Hec duo noīa fortasse absoluta sunt super omēz pustulā corrosiuā vesicantē adurētez facientē accidere escarā qualē facit accidere ꝯbustio ⁊ cauteriū ¶ Et qñq; absoluit̃ nomē ignispsici de illis sup qđ est illic pustula de genere formice ꝯmestiua adurēs vesicās in qua ē aliquid ambulās ⁊ hūiditas est cholice materiei pauce nigredinis pauce putrefactōis ⁊ est cū pustulis plimis alteratis q̄si sit illic hūor ⁊ fetor plme ebullitōis ⁊ eleuatōis ⁊ absoluit̃ nomē prune sup illud qđ denigrat locū ⁊ facit mēbꝝ habēs colorē carbonis absq; hūiditate et est plime nigredis submersa et eminētia eius est puce q̄titatis lupinalis ⁊ fortasse non erit illic pustula oīo imo incipit in pmis pruna ⁊ totū illđ incipit cū pruritu sicut scarificatōes. Amplius qñq; vesicat ignispsicus aut pruna et currit ex ea aliqd sicut currit a cauterizato cū ꝯbustione et est locus cineritij coloris niger et qñq; ē plūbeus ⁊ est inflatio vehemēs qua circūdat̃ absq; rubedine verificata imo cū declinatōe ad nigredinez Et illud qđ appꝓpriat̃ noīe prune est nigre radicis ignee ⁊ est ei splēdor prune. ¶ Et ignispsicus de eis ambobus est velocioris apparitōis ⁊ motus et pruna est tardior ⁊ pfundior ⁊ q̄si mā eius est mā pustule ⁊ ipetigīs sed est acutior ī ignepsico ⁊ qđ ex eis accit in carne est velocioris resolonis ¶ Et qđ ex eis accit neruis est fixius ⁊ tardioris resolutōis ⁊ vnūqđq; amboꝝ est de cholera citrina adurēte pmista mlīe ¶ Et ppter illđ accit ex eis ambobus escara nigra ⁊ est q̄si sit ignispsicus vehemētius cholicus ⁊ pruna vehemētius mlica ⁊ tibi qdē inest vt noīes vnūqđq; amboꝝ cū intentōe q̄ aggregat a bo pruna deinde diuidas ⁊ silr inest tibi vt noīes ea ambo ignepsicū ppter illaz eandem intentōem deinde diuidas ⁊ inest tibi vt des vnicuiq; intentōi nomē ⁊ iā fecerūt totū illud ⁊ non ē plima differētia ī eo: ⁊ qñq; sunt cū formice spēb⁹ ⁊ miliaris male febres vehemētis caliditatis pnitiose. Et qñq; accidūt ista cā pestilētie. ¶ Et mltotiens silant̃ phlegmoni ⁊ tendūt ad nigredinē in pncipio rei ⁊ ꝓprie in etate sua.

¶ Curatio prune ⁊ ignispsici. C. x.

Necessaria est phlomia ut euacuet̃ sanguis choleric⁹ ⁊ qñ egritudo est timorosa tūc necessariū est ipsā appꝓximare sincopi. Et fortasse est necesse ⁊ ꝓpe in pruna facere scalpelationē pfundā vt egrediat̃ sanguis malus ꝯstrict⁹ in ea qui est in nā ueneni. Et non fiat illud qñ mā est decliuis ad cholaz. ¶ Cura aūt localis necessaria ē vt sit sicut cura herisipile ¶ Ueꝝ non oz vt sit linimētū vehemētis infrigidatōis sicut in herisipila qm̃ mā ad grossitiē est decliuis ⁊ qm̃ ipa est taliter q̄ non tollerat vt redeat paruz ex ea ad interiora qm̃ mā est venenosa ⁊ non licet vt admistrent̃ ea que sunt vehemētis stipticitatis iteꝝ illa mā ē tarde resolonis ¶ Et non lz vt admistrent̃ resolutiua neq; in pncipio rei qū apparet neq; apud qetē inflatōis qm̃ addit̃ in qualitate materiei imo oz vt admistres medicinas exiccatias in qbus est infrigidatō ⁊ resolutō q̄dā cū expulsione sicut empl̃z qđ fit de arnoglossa ⁊ gallis ⁊ lentibus ⁊ pane plmi furfuris nā huiusmōi panis subtilior est in substantia sua ⁊ emplā istis silīa de illis q̄ scripta sunt in antidotario ⁊ iteꝝ galle cū aceto vini ⁊ alumē cū aceto vini ⁊ de medicis bonis in hac hora ⁊ post ipsam ē vt sumant̃ ḡnata acetosa ⁊ scidant̃ ⁊ decoquant̃ cū aceto donec liniant̃ deinde terant̃ ⁊ ponant̃ sup pannū ⁊ admistrent̃ ipsuz enī ꝯueniēs est in oī hora et eradicat hanc egritudinez in pncipio ⁊ statu. ¶ Et qñq; cadit in medicis huius spatis nux recens ⁊ folia eius cū sauich ⁊ vua passa ⁊ ficus cū vino ⁊ olo papaueris nigri ⁊ melius est vt ex oībus fiat emplastrū. ¶ Et de medicis ꝯueniētib⁹ in plibus horis sunt opiuz ⁊ acatia ⁊ dragagantū silr ⁊ cortices ḡnatoꝝ de vnoquoq; quoꝝ sumat̃ pōdus. ℥. i. floris eris. ℥. i. semen hyusqami albi. ¶ Et hui⁹mōi medicie non ponūt̃ nisi sup illud qđ non est ulceratū. ¶ In illo v̇o qđ de eo est vlceratū est necessariū illud qđ fortiter exiccet sicut medicamē andaron ⁊ farasion ⁊ trocisci ranudros ⁊ medicamē de keisin cū vino dulci ⁊ cū rob ⁊ reliq̄ que dicta sūt in curatōe herisipile vlcerate ⁊ formice miliaris. Et oz vt emplent̃ desup emplā in die bis ⁊ in nocte seml̃ ⁊ bis ⁊ non admistres exiccatia q̄tū potes qm̃ ipsa addunt in malitia egritudis ¶ Et oz ut tu subuenias ei qđ ꝯtinet locū ⁊ loca adustionis cū boloar. ⁊ aceto ⁊ aqua ⁊ reliq̄s que infrigidāt ⁊ repcutiūt. ¶ Et id qđ est ꝓpinqus illo est lana isopi infusa in vino ¶ Quz ergo quiescit inflatio et remanēt vlcera curent̃ cū eis q̄ sunt sicut emplā de merdasengi ⁊ emplā diabuticiaron ⁊ cū reliq̄s medicis vlceꝝ corrodētiū pdictis in antidotario. ¶ Et nux antiqua vnctuosa est conueniens ignipsico in hac hora.

¶ De vesicis et inflationibus. C. xi.

Inflationes accidunt fm̃ duos mōs quoꝝ vnus est ppter aquositatez q̄ expellit̃ ex

ebullitōe in hūoribus cū q̄ eleuet̄ mā subito ad illud qđ est sub cute ⁊ inuenit cutē spissiorē ꝙ̄ illud qđ est sub ea q̄re non penetrat in eā imo remanet inflatō aquosa. ❡ Et secūdus est vt sit loco aquositatis sanguis quare sit pus de subtus.

❡ De cura inflationum. C. xij.

Mundificatō quidē corpis cū phl'omia ⁊ similibus est fm ꝙ sciuisti ⁊ admistret̄ regimē ⁊ cibus fm modū q̄ est dictus. ❡ Et ponat̄ sup eas in pmis qū apparēt qđ sit sicut lētes cocte cū aqua ⁊ sicut cortices ḡnatoꝝ aut cortices ramoꝝ coꝝ decocti cū aqua totū illud ponat̄ fm ꝙ scis in loco suo post decoctōem ⁊ lenitatē tepiduꝫ. Si aūt exierit vesice ⁊ volueris ipsaꝝ curationem qm̄ ille que sunt in grossiore cute dolēt oꝫ vt apiant̄ cū acubus ⁊ currat qđ in eis est ⁊ q̄ de eis sunt subtiles apiunt̄ p se. ❡ Et non oꝫ vt tardet̄ imo apiant̄ etiā ⁊ expmat̄ qđ est in eis cū facilitate paulatim. Deinde non euacuant̄ aut vt sanent̄ aut vt vlcerent̄. Et si vlcerant̄ curent̄ cū emplīs que fiunt de cerusa ⁊ q̄ fuīt de merdasengi ⁊ silibus ⁊ pprie qn̄ cadit in eis sicut ireos ⁊ emplīs herisipile qū ambulat ⁊ corrodit ⁊ formice ⁊ reliq̄s que diximus. ❡ Medicamē ꝯpositū eiā. ℞. merdasengi ℔. i. olei veteris ℔. i. ſ. arsenici ℔. i. decoquat̄ merdasengi cū oleo donec non adhereat deinđ sūdat̄ sup ipsuꝫ arsenicū. ❡ Et iteꝝ medicamē ꝯueniēs ei qđ de ipsis accidit sup testiculos et labia et eis silīa ⁊ ad vltimū supra mēbra q̄ vehemēter indigent exiccatiōe. ℞. colcotar ⁊ calcadis. viij. de vnoquoq; folioꝝ rose. ij. terant̄ cū aqua ⁊ administrent̄ ⁊ silr̄ fimus capnus cū melle ⁊ qū cadūt escar̄ ⁊ carnes corrupte ⁊ apparet caro sana tunc curetur cura vulneꝝ planoꝝ. ❡ Et cadere q̄dē faciūt escaras ⁊ carnē malā medicīe note. ❡ Et in alexādria faciūt eas cadere cū herba noīata sereicis ⁊ iterum tarbehasis ⁊ oleū de albacuen ē bonū ad deiiciēdū eas. ❡ Et ad vltimū admistratō casus escare ⁊ curatōis residui cū curatōe vulneꝝ sanoꝝ ē ꝯueniēs ualde. ❡ Medicamē bonū exptū antiquoꝝ quod q̄dā modernoꝝ ꝯcesserunt. ℞. fcocolle ⁊ aloes ⁊ olibani ⁊ ceruse ⁊ ziniar. oīm equalr̄ ⁊ ꝙ̄tū est totū de boloarmeno ⁊ fiant ex eis forme silēs auellanis sumant̄ ⁊ dissoluant̄ cū aceto ⁊ aqua ⁊ liniat̄ cū eis locus ponēdo epithima sup epithima donec accidat in eo ꝯtractō vehemēs ⁊ fiat escara ⁊ tunc aut cadet p se si fuerit sub ea hūitas aut est necessariuꝫ vt radas eaꝫ ⁊ facias ipaꝫ cadere ⁊ non cesses facer̄ illud donec cadat totum.

❡ De essere. C. xiij.

Essere est pustula pua lata sicut vesice et ad aliq̄ptulā tendēs rubedinē ⁊ pruritum faciēs ⁊ angustiā eueniēs subito fm plm̄. ❡ Et accidit qn̄q; ut currat ab ea hūitas ⁊ fortasse est sanguinea ⁊ fm plm̄ fit vehemēs in nocte ⁊ ei⁹ angustia fit in ea vehemētior ⁊ eius tristitia. ❡ Et cā eius est vapor calidus eleuatus in corpe subito aut a sanguie cholico aut a phl'ate baurachio ❡ Et sanguinea q̄dē est vehemētōris rubedīs ⁊ calītatis ⁊ vehemētioris ⁊ velocioris apparitōis. ❡ Et phl'atica est mior in oībus illis ⁊ vehemētia phl'atice ē in nocte plusq̄ uehemētia sanguinee. ❡ Et qū essere īuadit locū amplū tūc si non fiat phl'omia tiet̄ febris tertiana. ❡ Et oꝫ vt fiat phl'omia in spatio qđ est inter illud ⁊ inter statū.

❡ De Cura essere. C. xiiij.

Si sanguis q̄dē fuerit vincēs tunc oportebit vt in pmis ꝯueniat ad phl'omiā deiñ ꝯsequēter adhibeat̄ solutiuū chol'e si tollerauerit virtus qđ sit sicut qđ fit de duabus ptib⁹ myrobalanoꝝ ⁊ pte vna hiere cui⁹ potō sit. ʒ. iij. in sirupo acetoso ⁊ seda eā cū eis q̄ sunt sicut tamarindi ⁊ aq̄ duoꝝ ḡnatoꝝ cū corticibus suis aut aq̄ ḡnati acetosi cū cortice suo ⁊ īfusiōe chrysomiloꝝ ⁊ aqua lactis acetosi ⁊ trocisci de spodio canforatis cū aqua ḡnatoꝝ. ❡ Et dare in potu aquā calidā in die mltotiēs est ex eis q̄ ꝯferūt ei et lenire nām habētis cā. Et de eis que sedāt eā est infusio sumach colata de qua sumant̄. ʒ. iij. ⁊ ex cibis tabsil ⁊ acetū cū oleo de amigdalis ⁊ sisamino ⁊ oleo cū aqua vue acerbe ⁊ lacte acetoso ❡ Si aūt hūor fuerit baurachius euacuet̄ corpus cū myrobalanis ⁊ cuꝫ turbith de quo sit ꝙ̄ntū est medietas myrobalanoꝝ ⁊ sit potō eius. ʒ. iij. Et det̄ infirmo de nuce cupssi hūida. ℥. i. cū aloes. ʒ. i. Et sūat̄ crocus hortulan⁹ ⁊ terat̄ ⁊ ꝯcutiat̄ cū aceto ⁊ sumat̄ in potu. ❡ Aut det̄ in potu aqua magre aut aqua vrcei noui ❡ Et ad phl'aticā sumat̄ cubebe. ʒ. i. cū trib⁹. ʒ. zuccari ⁊ pondere. ʒ. iij. semīs agni casti in lacte dulci ⁊ đ eo qđ est exptū ⁊ ꝯuenit in oī spē est istud calamēti. ʒ. ij. spodij. ʒ. ij. rosꝫ. rubeaꝝ. ʒ. ſ. cāfor̄ kirat i. det̄ in potu cuꝫ aqua ḡnati acetosi aut sumat̄ in potu sauina qū est ieiunus.

❡ De estiomeno ⁊ differētia inter cancrenas ⁊ aschachilos. C. xv.

Sermo de his rebus est ꝓportōnalis qđā mō fmoni de rebus quaꝝ remeōratō p̄cessit. ❡ Dico ergo ꝙ mēbro accit corruptō ⁊ putrefactō ꝓpter cām corrūpentē ꝯpl'oneꝫ eius ⁊ spiritū aīalē qui est in ipō ❡ Aut ꝓpter aliđ probibēs eū peruenire ad ipsum. Aut ꝓpter aliq̄đ congregās vtrasq; intentiōes sicut venena calida ⁊ frigida ⁊ ea q̄ cū sua substātia sunt ꝯtraria spiritui aīali ⁊ sicut apā ⁊ pustule ⁊ vlcera mala ambulatiua uenenose substātie ⁊ ea in quibus errat̄ sicut errat̄ in effundēdo oleū in vlceribus ꝓfundis q̄re putresit caro ❡ Et cū infrigidatōe uehemēti sup apāta calida q̄re corrūpit̄ ꝯpl'o mēbri q̄ est in ipso. Probibēs autē eū ꝯuenire ad ipsuꝫ aut aggregans vtraq; intentōem: ꝓhibēs q̄dē est oppilatio ⁊ illa oppilatō aut est accidētalis pmitia sicut cōstrictio quoꝝdā mēbroꝝ in radice sua fortis ❡ Naꝫ illa qn̄ ꝑseuerat corrūpit mēbꝝ ꝓpter retentōeꝫ spūs aīalis ab eo: aut retentōeꝫ virtutis sparse sup spiritū aīalem qui est in ipso qui expandit̄ ex corde et aīa quare corrūpit̄ cōpl'o ei⁹ ⁊ morit̄ ⁊ qn̄q; fit ꝓpter oppilatōem corpalē sicut apā calidū malū fixū magnū grosse materie oppilans meatus et introitum anhelitus quo indiget spūs aīalis et hoc cū hoc qđ retinet̄ etiā corrūpit cōpl'onē ❡ Et qđ de hoc est in pncipio ⁊ non corrūpit̄ cū eo sensus eius cui est sensus noīat̄ cancrena ⁊ ꝓpe qđ est phl'onides in pncipio. ❡ Et qđ ita cōfirmatū est vt destruat̄ sensus eius cui est sensus ⁊ illud est ut destruat̄ caro ⁊ qđ ipām seq̄tur ⁊ vsq; ad os siue sit incipiēs aut succedēs apāti noīat̄ aschachilos ❡ Et qn̄q; cancrene

fiūt aſcbachilos īnto ſunt via ad ipaꝫ ⁊ totū hoc ac cidit in carne ⁊ accidit in oſſe. Et qū eius corrup tō incipit pambulare in mēbro ⁊ apat qđ eſt in cir cuitu corrupti ⁊ fortaſſe puenit ad corruptōem tūc dicit totū accidēs eſtiomenus. Et dicit diſpō ptis mēbri q̄ iaꝫ putrefacta eſt ⁊ niſi eſſet ꝓpter groſſi tudinē materiei ſue non adhereret ſꝫ expelleret.

De Cura. C. xvi.

De cancrenis q̄dē dū in principio pſeuerat d ſperat q̄ ſanet. Quꝫ aūt ꝯfirmat cor ruptō in carne tūc neceſſariū eſt accipe to tū ipſi⁹. Quꝫ ergo vides mēbri colorē alterari Et eſt in via putrefactōis tūc oꝫ vt ſuccurras liniē do ipꝫ cū eo qđ ꝓhibeat putrefactōeꝫ ſicut eſt bo lūarmenū ⁊ terra ſigillata cū aceto. Si aūt illud non valet nō inuenis excuſatōeꝫ q̄n ſcalpelatiōem ꝓfundā facias diuerſoꝝ mōꝝ in locis ⁊ ponas ſan guiſuges ⁊ phlōmes venas ꝓximas ei puas vt ac cipiat ſanguis malus cū cautella eius qđ circūdat lo cū ſicut cū epithimatibus p̄dictis. Et ponat ſup ipm locū ſcalpelatū qđ ꝓhibeat putredinē et ſit ei ꝯtrariū de illis q̄b⁹ ineſt ꝓfundatō fortior ſicut fa rina herbi cū ſirupo acetoſo aut cū farina fabarū. Et ꝓpe pmiſta cū ſale. Et de illis q̄ deſup liniūt eſt aſſa ⁊ ſemē vrtice etiā et ariſtologia rotūda et ſuccus folioꝝ acori de vnoquoq; ſumat ps una flo ris eris ps media terat cū aqua donec fiat ſm ſpiſ ſitudinē mellis ⁊ line cū eo vuln⁹ ⁊ in circuitu ei⁹ Et de medicis ꝓhibētibus corroſionē eſt vt ſumā tur floris eris ⁊ mellis ⁊ alumis equales ptes ⁊ li niat cū eis ꝓhibet. n. ⁊ facit cadere illud qđ eſt pu trefactū ⁊ ſuat illud qđ ſequit ipm. Si aūt per trāſit diſpō diſpōem apatis ⁊ diſpōem corruptōis coloris eius ⁊ īcipit puenire in mollitieꝫ ⁊ hūectat paꝝp tūc hec eſt inceptō eius in putrefactōe quare oꝫ vt pulueriꝫet ſup ipꝫ ariſtologia rotūda ⁊ galle equali mēſura accepte donec deſiccet. Et ſilr dra gantuꝫ iteꝝ ⁊ colcotar ſunt bona ꝓpe cū aceto ⁊ fo lia nucis ⁊ ſilr cucūeris aſinini aut ſuccus eius epi thimādo. Qđ ſi ps carnis incipit corrūpi incide eā aut fac eā cadere cū eis q̄ ſunt ſicut trociſci anda ron ⁊ fortius eis calcadicō. Quūq; feceris cader ordinē vnū ſuccurre cū butyro ponēdo deſup de inde fac cader ſo donec puenias ad cutē ſanā ⁊ dra gantum rubeū eſt pulueriꝫatō bona ſup mollitieꝫ ⁊ putrefactōem. Et qū appaꝛet putrefactō non expellas cū inciſiōe ⁊ conſumptiōe q̄m magnificat malū. Et q̄n magnificat apa in circuitu putrefacti tūc laudatū eſt ei ſauich cū ſucco hyuſquiami albi. Veꝝ apud me non eſt bonū ei īmo oꝫ vt hui⁹mōi admiſtrent ſup locū ſanū vt ꝓhibeat ab ipo ⁊ re pellat. Et qū incidit mēbꝝ qđ putrefactū eſt tūc oꝫ vt cauteriꝫet illud qđ ꝯtinet ipm cū igne q̄m il lud ē cū cautella aut cū medicis cauteriꝫātibus adu rentibus ⁊ ꝓpe in mēbris facile ſuſcipiētib⁹ putre factiōem ꝓpter caliratē ſuā. Et ꝗa ſupfluitates calide apꝓximat ei ſicut ſunt teſticuli ⁊ anus: hec eſt ergo q̄titas quā diximⁿ hic. Et tu q̄dē inue nies in ſmone nr̄o q̄ eſt de ulcerib⁹ putrefactis qđ oꝫ te addere huic caplo.

De althoboin. C. xvij.

Antiquiſſimi antiquoꝝ noiauerūt cū noīe qđ trāſlatū eſt in arabico althoboin omē apa exiſtens in mēbris glandinoſe carnis aut alibi. Et ſenſibilia q̄dē ſunt ſicut caro glādo ſa q̄ eſt in maxylla ⁊ origine lingue ⁊ illa q̄ ſenſuꝫ non habēt ſunt ſicut caro glandoſa q̄ eſt in maſlla ı̄ ſubaſcellis ⁊ inguibus ⁊ eis ſilibus. Deinđ di ctū eſt poſt hoc ei qđ eſt cū hoc apa calidū pdens: deinde dictū eſt apoſtematō pnitōſa ꝓpter ꝯuerſi onē materiei eius ad ſubſtātiā venenoſaꝫ qđ cor rūpit mēbꝝ ⁊ alterat colorē eius qđ ſequit ipſaꝫ ⁊ q̄nq; reſudat ſanguinē ⁊ virus ⁊ ſilia illis ⁊ addu cit q̄litatē malā ad cor ex via arteriaꝝ quare acci dūt vomitus ⁊ pulſus cordis ⁊ ſincopis ⁊ q̄n eius accidētia fiūt vehemētia interficit. Et videt q̄ ṗmi noiabāt hoc poſtremū carmata. Et eſt neceſ ſariū vt ſit deterius coꝝ illud qđ accīt ſm plm in ſubaſcellis ⁊ inguīb⁹ ⁊ poſt aurē ꝓpter vicinitatē eius ad mēbra q̄ ſunt vehemētius pncipalia. Et ſaluius althoboin mortaliū eſt illud qđ eſt rubeuꝫ deinde citrinū. Et ex eo qđ ad nigredinē eſt de cliue non euadit aliq̄s ⁊ althoboin q̄dē mltiplicant in peſtilētia ⁊ in regione peſtilētiali. Et inueniunt noia greca reꝝ q̄ aſſimilant althoboin ſicut turſios ⁊ carmata ⁊ carmakile ⁊ furios veꝝ apud nos nō eſt magna diſtinctō inter coꝝ noiatōem.

De Cura. C. xviij.

Euacuatō q̄dē cū phlōmia ⁊ cū eo qđ tolle rat hora aut qđ fit necīum ex eis q̄ edu cūt hūorē putrefactū eſt neceſſaria deinđ oꝫ vt reuertaris ad cor cū defenſione eius ⁊ ꝯfor tatōe ipſius cū eis in q̄bus ſunt infrigidatō ⁊ odora mentū ſicut acetoſitas citri ⁊ miue ⁊ rob pomoꝝ ⁊ cydonioꝝ ⁊ ſicut ḡnata acetoſa valde ⁊ olfatus ſi cut roſaꝝ ⁊ cāfore ⁊ ſandali. Et cibus ſit ſicut lētes cū aceto ⁊ ſicut cibus cū aceto valde acetoſus factus ex carnibus ārabengi ⁊ hedoꝝ. Et oꝫ ut ro ret māſio infirmi cuꝫ aceto plimo ⁊ folijs ſalicis et uiol. ⁊ roſ. ⁊ nenufare ⁊ ſilibus. Et ponāt ſup cor epithimata infrigidātia ꝯfortātia ex eis q̄ ꝯgnoſcū tur de medicis habētū pulſuꝫ cordis calm ⁊ habē tiū peſtilētiā ⁊ ad vltimū regant regimie habētiuꝫ aerē peſtilētialē. Althoboin vero ipſuꝫ ⁊ qđ cur rit curſu eius de eis q̄ noīata ſunt curet in pncipio cū eis q̄ ꝯſtringūt ⁊ infrigidāt cū ſpongia infuſa in aqua ⁊ aceto aut in oleo roſ. aut oleo de pomis et arbore maſticis aut oleo de myrto iſta fiāt in pnci pio. in ſtatu vero curet cū ſcalpelatōe ſi poſſibile ē ⁊ fiat vt currat qđ eſt in ipſo ⁊ non dimittatur ut brunū fiat q̄m addit venenoſitas eius. Et ſi indi get vētoſis ſugētibus cū ſubtilitate fiat. Et in il lo qđ habꝫ ſubſtātiā exiture oꝫ vt admiſtret apđ ſtatū eius aut circa ſtatū eius cū aptiōe. Et q̄n eſt il lic febris tardabis cū infrigidatōe ne reducas cū ea mām retro. Et aptio q̄dē ſit cuꝫ eis q̄ ſunt ſicut embroca cū aq̄ camomille ⁊ aneti ⁊ reliquoꝝ apien tiū ſubtiliū q̄ dicem⁹ in capitul vulneꝝ. Dixerūt carmata aūt ⁊ ſefiros. Confert emplm de capillo veneris ⁊ atriplice ⁊ volubili ⁊ radice euiſci cum pauca gūma pini ⁊ melle cū vino aut glutē cuꝫ gūa pini ⁊ ceratū aut ſordes aluearioꝝ apum ⁊ lupini ı̄ fuſi in aceto aut radix cucūeris aſinini cuꝫ glutino albotin aut nitrū cū ficubus aut cū fermēto.

De apostematibus accidentibus in glandulis. C. xix.

Apostemata glādosa q̄ non incedūt via atangarꝫ qn̄qꝫ accidūt in loco aliquo casu ī crisibus ⁊ qn̄qꝫ cadunt casu expulsionis a mēbris radicalibꝰ ⁊ fortasse attrahūt ea vlcera et apāta alia sup extrema ad q̄ currūt materie ī vijs q̄ꝝ incedūt carnes ille q̄re inuoluūt cū eis sicut accicit inguini ⁊ subascelle ex apostematiōe amboꝝ i eo qui habet scabiē aut vlcera sup pedes ⁊ manus Et qn̄qꝫ sunt cū repl'one corpis ⁊ qn̄qꝫ nō est i corpe pl'ma repl'o. Et coꝝ cura est diuersa a cura apātuꝫ alioꝝ in pncipio cū expulsione ⁊ non administrat̄ in eis illud imo eūatō p phl'omiā ⁊ sol'onē uētris est illud qđ est necessariū. Curatio vo alia plonget̄ in eis si possibile est donec declaret̄ dispō Naꝫ si fuerit fm semitā crisis aut ꝫ semitā expulsionis ex mēbro pncipali tunc non oꝫ vt phibeat̄ oīo imo trahat̄ ad mēbꝝ quacūqꝫ attractōe est possibile ⁊ etiā cū vētosis Si aūt fuerit ppter ml'titudinē repl'ois tunc euacuatō est radix ⁊ miorato cibi ⁊ subtiliatō. Et non admistres expulsiua imo mollificatiā ita tn̄ vt non admīstres mollificatiua iteꝝ absqꝫ eūone. fortasse. n. eueniet illud sup mēbꝝ cū attractiōe materiei pl'ime imo qn̄ admistras mollificatia euacua cū hoc ⁊ trahe mām ad diuersū. timor. n. in expulsiuis est reditus materiei ad uiscera ⁊ ad mebra pncipalia: ⁊ timor in mollificatiuis est attractio materiei pl'me. Et euacuatō ⁊ declinatō materiei securat̄ ex nocumēto mollificatiū. Et qn̄ dolor sit vehemēs tūc necessariū est vt sedes ipm cū eis que sunt sicut lana infusa i oleo calido deinde adde in eo salē in fine eius donec sedet̄ dolor stati ⁊ in pmis fortasse addit in dolore. Et qn̄ corpus est mūdū aut mūdificasti ipm tūc resolue ⁊ non cures. Et qn̄qꝫ valet in resoluendo illud qđ est sicut farina tritici ⁊ saluius illa est farina ordei. Et fortasse magnificat̄ p resolutōem fortē apā q̄re non admīstret̄ nisi qn̄ est necessaria repulsio ex mēbris pncipalibus ⁊ attractio materiei ab eis ad apā timēdo sup illa pncipalia. Et ml'ti otiens q̄deꝫ sanat ea in pncipio oleū calefactū qđ effūdit̄ solū. Ueꝝ qn̄ apā est in q̄titate ⁊ substātia sua molle in mēbro nobili sicut mamilla ⁊ testiculo et non timet̄ ex phibitōe eius nocumētū tunc phibe ⁊ repelle sed qn̄ sentis declinatōeꝫ ad duritiem tūc lini vbicūqꝫ sit.

De exituris calidis. C. xx.

Exitura est de summa dubellet q̄ collectōnē faciūt ex apātibꝰ calidis q̄ si nomē aldubellati cadat sup omē apā vlceratū in interiore cuius est locus ad quē effūdit̄ mā aliq̄ ⁊ remanet in eo quecūqꝫ mā sit. Et exitura qn̄ ē ex hac sua dispōne calida tunc aggregat̄ mā. Et qn̄qꝫ incipit apā calidū sicut est cū aggregatiōe ⁊ sol'one cōtinuitatis intrinsece. Et qn̄qꝫ non incipit ita imo incipit in inceptiōe apātum calidoꝝ sanoꝝ deinde cōuertit̄ esse eius apud statū vt incipiat in aggregatōe ⁊ nos in posterioribus differimꝰ fmonē de dubellet frigidis q̄ cōprehēdūt hūores viscosos ⁊ gypseos ⁊ lapideos ⁊ arenosos ⁊ capillares ⁊ alios. Lꝫ sint q̄dā qui appropant noīe aldubellet illđ i quo sunt hūores illius generis veꝝ nos loq̄mur nūc de eo qđ aggregat māꝫ hoc. n. si icipit exitura ppter māꝫ quā expellit nā ⁊ non est possibile ut penetret cutē neqꝫ etiā supficiē carnis imo sepat eius cōtinuitatē p grossitiē suā sepatōe apiente tūc q̄escit in vacuitate eius qđ sepat̄ fm pl'm quasi apparet ei capū acutū ⁊ ppe si fuerit mā acuta. Iste ergo exite incipiūt ⁊ aggregāt saniē deinde maturatur sanies postea rūpit̄. Et fortasse indiget ꝯfortatōe in maturatōe ⁊ eruptōe ⁊ fortasse non indiget. Et q̄nto plus est exitura vehemētioris eleuatōis ⁊ acutioris capitis ⁊ rubedinis est hūor attractus ei vehemētioris caliditatis ⁊ est velocioris maturitatis et resolutōis ⁊ eruptōis ⁊ ppe eminēs pcedēs extra pinealis. Que aūt est cū diuersitate lata pfunda pauce rubedinis est grosse materiei mala decliuis ad interiora pauci doloris grauis motꝰ: ⁊ deterior ista est illa cuius corruptō est ad interiora ⁊ corrūpit illud sup qđ vadit. Et est de ea que expellit̄ ad vtrūqꝫ latus. Et laudabilior eruptō eius est ad vētriculū ppuꝫ mēbro cui est via currēs ad exteriora sicut exitura stomachi vt. n. erūpat̄ ad interiora eius ⁊ ipsius ꝯcauitatē melius est q̄ rūpat̄ ad exteriora eius ⁊ ad vētriculū ꝯtinentē mirac sicut eruptō eius q̄ in cerebro ad duos vētricl'os anteriores laudabilior est q̄m ambobus sunt meatus sicut nasus ⁊ aures. Et qn̄ rūpit̄ ad spātiū ꝯtinēs cerebꝝ aut ad vētriculū posteriorē non iuenit meatū ad exteriora ⁊ nocet nocumēto vehemēti. Et non est omē mēbꝝ ꝯueniēs ad hoc vt eueniat ī ipso. exitura in iūcturis. n. minorat̄ egressio exiture q̄m in eis sunt hūores mucilaginosi et loca eorum ampla non suffocātia māꝫ neqꝫ retinētia egressionē putridi. Qđ si egrediat̄ illic exitura erit pp rē maximā. Et deterior exituraꝝ ⁊ malignior eaꝝ ē q̄ egredit̄ sup extremitates lacertoꝝ ⁊ ppe lacertoꝝ pl'm neruoꝝ. Et exiture q̄dē diuersificant̄ ppter spatiū maturatōis saniei sue ꝫ hūorē in subtilitate ⁊ grossitudīe sua ⁊ ꝯpl'oem in calore ⁊ frigore eius ⁊ equalitate eius ⁊ fm tempus ⁊ etatē ⁊ substātiā mēbri. Et nō cōtingit ne maturet̄ exitura ⁊ ne conuertat̄ qđ in ea est in pus nisi ppter puitatē caloris innati in mēbro aut pp grossitudinē substātie q̄ est materiei. Et qn̄qꝫ cōtingit ex hᵒ vt fiat sanies in iteriore pte sui ⁊ non appareat sē sui ppter pfunditatē pus ⁊ grossitudinē eius qđ ē sup ipsum ⁊ stat̄ sup maturitatē saniei velociter et qn̄qꝫ non stat̄ fm substātiā suā in grossitudine q̄ si maturat̄ ⁊ subtiliat̄ lenit̄ substātia eius uelociter ⁊ ꝫ q̄ est de carne ista pl'ma ⁊ pauca ⁊ ppter cās exiture ⁊ casus ad saniē ppter repl'oem ⁊ ml'titudineꝫ materiei ⁊ corruptōem eius. Et cāe eius sunt nauseatia sacietas ⁊ exercitia mala ⁊ egritudies q̄ non faciūt crisiꝫ cū euacuatōe apparēte ⁊ nocumēta aīalia ex angustijs ⁊ sollicitudibus corrūpentibꝰ sanguinē. Et de exituris q̄dē est spēs que noīat̄ turmusios ⁊ est exitura q̄ rūpit̄ ⁊ qđ est sub ea est simile carni bo deinde appareꝫ ab ipsa sanies alia. Et de exituris est spēs q̄ noīat̄ albir ⁊ est exitura vasalis rotūda ⁊ rubea quā qui habet fm pl'm nō expoliat̄ a febre ⁊ eius euentus fm pl'm est in capite ⁊ qn̄qꝫ accidit in alijs locis.

Significatio q̄ apostema sit exitura. C. xxi.

QUm videris pulsatõez plĩmã aut duritiẽ ꝓlongatã ⁊ caliditatẽ tũc existima ꝙ apã est in via vt fiat exitura.

Significatõ maturatõis ⁊ eius signũ. C. xxij.

QUm videris lenitatem quãdam ⁊ sedati onẽ doloris tunc scias ꝙ est in via matu rationis.

Judicia saniei. C. xxiij.

SAnies laudabil' est illa q̃ est alba lenis cui non est odor horribilis ⁊ in qua nõ opata est nisi calitas innata lz non sit excusatõ a cõitate extranee. Et non addit eius lenitas nisi vt sciat ꝙ ipsa est prepata pati a virtute digestiã ⁊ nõ diuersificat eius prepatõ in inobediẽte. Et oz ne sit ei odor vehemẽtis horribilitatis vt sit longinq̃or a putrefactiõe dixerũt. et req̃rit ex ea alba qm̃ color mẽbroꝝ radicaliũ est albus ⁊ non assil'at eã nisi nã potens sup eã. Et sanies mala est feti da signs putrefactõem q̃ est ꝯtraria maturatiõi et sig̃t dominiũ cal'itatis extranee. Et qñ egredit sa nies diuersaꝝ ptiũ ꝯuenientiũ coloꝝ ⁊ substãtiarũ est etiã de genere diuerso a bona. Et necesse est oĩ saniei vt faciat euenire in corpe putrefactõez aut maturitatẽ aut diminutiõem aut alterei cuz modo alio.

Significatõ exiture intrinsece. C. xxiiij.

QUando accidit apã calidũ in visceribus ⁊ accidũt horripilatões ⁊ febres ⁊ non est eis ordo ⁊ fit dolor vehemẽtior ⁊ ẽ hor ripilatõ in ꝑmis lõgioris spatij deinde nõ cessat ab breuiari spatiũ eius ⁊ addit ĝuitas apãtis tũc scias ꝙ apã sit exitura ⁊ ꝙ ꝑuenit ad collectõez sui. Et nõ fuiũt dolores isti in ꝑncipio vehemẽtiores ⁊ q̃to plus ap ꝓximat status miorãt nisi qm̃ eruptõ fit ĩ ꝑncipio ⁊ solo ꝯtinuitatis ⁊ dolor ꝑuenit ex ea qñ colligit ⁊ qñ fit mã sanies q̇escit etiã calefactõ for tis ⁊ inflãtõ q̃re q̇escit febris eueniẽs ꝑ cõitatẽ cor dis. Et scias ꝙ durities pulsus est testioniũ ma gnũ. Et qñ apparet signũ exiture aldubellati in ui sceribus ⁊ non indurat pulsus nõ iudices penit⁹ ꝙ sit exitura interior. In huiusmõi. n. fortasse nõ erit in visceribus ĩmo in siphac qđ ꝯtinet viscera Et tu q̇dẽ iã sentis latus in quo est exitura ꝑ ĝuita tẽ que pendet ex eo ⁊ ꝑ dolorẽ.

Significatõ maturatõis intrinsece. C. xxv.

QUãdo accidũt significatões exiture intrĩ sece deinde q̇escũt accidẽtia q̃ sunt ex fe bre ⁊ horripilatõe ⁊ doloris sedatõe cõ pleta ⁊ remanet ĝuitas tunc scias ꝙ sanies iam cõ firmata est ⁊ maturatõ adest.

Significatões ꝓpinquitatis eruptionis intrinsece. C. xxvi.

QUando redeũt dolores ⁊ fiũt punctiões ⁊ mordicatõ ⁊ ĝuitas fit vehemẽtior et sil'ant febres tũc eruptõ iã ap ꝓpinquat. Qũ ergo accidit rigor subito ⁊ sedant ĝuitas ⁊ do lor tũc iã eruptõ facta est ⁊ ꝓpe qñ apparet sanies euacuata mordicãs illud qđ ptransit. Et est necessa riũ vt sit arefactõ virtutis ⁊ debilitas arefaciens. Et qñ exiture intrinsece fit eruptõ subita ⁊ egre dit res plĩma tunc fortasse accidũt pulsus cordis et sincopis mala ⁊ fortasse accidit mors ꝓpter resolu tõem virtutis ⁊ fortasse accidũt vomitus ⁊ vẽtris solutõ ⁊ fortasse ãccit sputũ saniei plĩme subito qñ exitura est in pectore ⁊ fortasse accidit p̄focatõ qñ erũpit ad pectus res plĩma subito.

Curatões exituraꝝ apparentiũ. C. xxvij.

EUacuatões q̇dẽ ⁊ ea q̇bus medicant apã ta in ꝑncipijs suis nisi timeat reditus ma teriei ad mẽbꝝ nobile sicut declarauim⁹ ⁊ sicut errãt in hoc stolidi sunt res in q̇bus cõicant exitura calida et apãta calida q̃ non sunt exiture. Illud uero qđ ei ap ꝓpãt de regimie est resolutõ eius qđ aggregatũ est in ea. Et illud est ꝟm du os mõs regimis quoꝝ vnus est regimẽ currẽs ꝟm rectitudinẽ qũ egritudo non egredit ab eo qđ con suetũ est plĩm. Et est vt ingeniet in maturatõe ma teriei vt fiat sanies ⁊ in eruptõe eius post illud vt tu obserues virtutẽ ⁊ ꝯserues eã ne ꝓstrenãt eaz dolor ⁊ eruptõ subito. plẽs. n. hoĩm mortui sunt sincopizando ex arefactõe virtutis: ĩmo oz vt obs̄ uet eã medicus qual'r ꝯfortet virtutẽ ⁊ ꝯseruet eã cũ eo quod scis: q̃re oz vt cibet patiẽs dũbellati ci bis bonis nisi sit exitura in visceribus qm̃ tunc oz necessario vt subtiliet cibus. Et scđus est regi mẽ egrediẽs a rectitudie ꝑꝑ necessitatẽ dispõis. Et est qm̃ qñ egritudo est magna ⁊ exitura ptrãsiẽs in magnitudie sua illđ qđ ꝯsuetũ est ⁊ timet festi natõ rei in expectatõe maturatõis in ea ⁊ scitur ꝙ virtus non sufficit in maturatõe illius totius. Et si admĩstrant maturatiua ꝑducet illud ad vestigiũ ĩmaturatõis tũc necessaria est p̄foratio cũ cautella ne ferrũ tangat illud qđ seq̃tur exiturã de mẽbris nobilibus in tactu quoꝝ a ferro est timor: ⁊ illđ ẽ qũ senseris ꝙ mã talis est grossitiei ꝙ non matura bit ⁊ ꝙ calor innatus in mẽbro tãte est ꝑuitatis ꝙ non maturabit aut timueris ꝙ ipsa ꝑꝑ suã abbre uiatõem est talis ꝙ alterabit alteratõe non matu ratõis uere aut exitura est ꝓpe iuncturas ⁊ mẽbra ꝑncipalia q̃re timet ꝙ ipsa corrũpat ea. Et si fi dutia habet in medicis faciẽtibus inuiscatõez ⁊ ma turãtibus non elõgabit q̇n inuiscãtia ꝓhibeãt pene trare inspiratõez in spatiũ ⁊ maturatia moueãt cali ditatẽ debilẽ. Et totũ illud iuuat ad putrefactiõem mẽbri. In huiusmõi ergo est necessaria incisio ꝓ funda ⁊ p̄foratõ disrũpens deinde sequãt illud me dicie q̃ sunt in vltĩo resolutõis ⁊ exiccatõis. Et oz vt sint p̄foratõ ⁊ sectõ incedẽtes in longitudinẽ villoꝝ neruoꝝ mẽbri nisi sit volũtas vt destruat opatõ illius mẽbri timẽdo casuz spasmi tunc enĩ ĩ cide villos in latitudie ⁊ saluabis ab eo qđ time bas. Et plĩm quidẽ longitudis villoꝝ est cũ lon gitudie corpis nisi in mẽbris ap ꝓpriatis: ⁊ sil'r ĩue nis plĩm longitudis villoꝝ cũ plĩmo ligaturę ⁊ ru gaꝝ nisi in mẽbris ap ꝓpriatis sicut in frõte. Et oz vt non ap ꝓximet p̄forato neq3 secto aqua neq3 oleũ neq3 aliq̇d in quo sit pingue. Et si nõ est excu satõ q̇n lauet tunc fiat cũ aqua ⁊ melle aut aqua cũ vino aut cũ aceto. Qđ si vehemẽtiora fiãt apãta ⁊ inflãtio post p̄foratõez vaporet cũ lẽtib⁹ ⁊ si nõ fuerit illud necessariũ admĩstrabis incarnatiã ⁊ em plastra. Et scias ꝙ hec p̄foratõ est generatiã vir⁹ ⁊ sorditiei ⁊ fistulaꝝ: ueꝝ qũ nõ inueĩs excusatõez tũc non est ingeniũ aliud. Et loca ꝯueniẽtiora ad expectãdũ vt in eis maturet sunt loca carnosa pau coꝝ neruoꝝ ⁊ venaꝝ. Et scias ꝙ pineales eleuate

acutoꝝ capitū paꝝ indigēt pforatōe neq; añ matu-
ritatem neq; post ipsam .

¶ Regimē maturatōis ⁊ ingeniū ad faciendū pus in
exituris apparentibus . C . xxviij .

M Edicinaꝝ maturatiaꝝ caliditas oꝫ vt sit
ꝓpria caliditati corpis ⁊ sit eis inuiscatio
q̄daꝫ . ¶ De illis sunt in p̄mis ḡdib⁹ em
broca cū aq̄ tepida ⁊ emplr̄atio cū farina tritici aut
ordei ⁊ triticū masticatū est melius in hoc et panis
cū pice aut cera ⁊ crocus ⁊ puluis olibani ⁊ pix cuꝫ
oleo ros. aut adeps porci aut empl'm de maluaui
sco ⁊ semie lini ¶ Et iteꝝ empl'ꝫ de ficubus siccis
dulcibus grassis pinguib⁹ sol. aut cū farina ordei ⁊
farina ordei iteꝝ ⁊ ꝓprie si ponant̄ in ea isopus et
origanū siluestre aut aggreget̄ cū aqua in q̄ deco-
quant̄ cū pauco sale non sup̄fluo . ¶ Et q̄nq; ponit̄
in eo adeps aut oleū aut fortius illo due ptes glu-
tinis albotin . Et medicie ꝯposite ex vuis passis et
storace ⁊ galbano ⁊ myrrha ⁊ laudano ⁊ resina et
butyro ⁊ mastice ⁊ isopo hūida ⁊ radice cucūeris
asinini ⁊ radice sanguis draconis . ¶ Et empl'ꝫ ga-
lieni cū oleo de keiria absq; cera ⁊ ꝓprie q̄n soluit̄
hoc empl'm in oleo ⁊ sil'r empl'ꝫ didimos et empl'ꝫ
basilicon . ¶ Et de bonis in hoc est medicamē de la
pide marchasite cuꝫ amoniaco qd̄ desup ponat do
nec cadat per se .

¶ Regimē exituraꝝ q̄n mature sunt . C . xxix .

Q Um inuenis exiturā grosse cutis cū matu
ratōe cuius non sp̄at ipsius eruptō . ¶ Et
sunt illic vene ⁊ corde ⁊ nerui tunc oꝫ ut
pfores q̄m si dimiseris saniē corrūpet̄ ⁊ corrūpet
⁊ corrodet venas ⁊ villos neruoꝝ ⁊ illud q̄dē ve
hemētius erit q̄ū fuerit ꝓpe iūcturas et tu q̄dē q̄re
cū tua pforatōe locū saniei ¶ Et sis sollicit⁹ ut ca
dat porta pforatōis inferius nisi vbi non est possi
bile . Et si illud qd̄ est sup exiturā fuerit grossuꝫ ⁊
secueris tūc seca portā tm̄ q̄m adherebit grossum
cū eo qd̄ est post ipꝫ ⁊ si fuerit extenuatū tūc seca
totū eius in longū . ¶ Et scias q̄ loc⁹ in quo est sa
nies declarat̄ p tactū ⁊ q̄n tangit cū digito ꝓpric ⁊
tu obserua cū digitis alijs saltē alterius man⁹ an ex
pellat aliq̄d ex cisti . ¶ Et locus q̄dē sanici appareꝫ
ex declinatōe coloris ad albedinē ⁊ dū non est ma-
tura est decliuis ad rubedinē ¶ Et q̄nq; est locus sa
niei decliuis ad rubedinē ⁊ citrinitatē q̄ū sanies nō
est bona sustētare in tactu absq; visu veꝝtn̄ vi-
sus est adiuuās . ¶ Oportet ergo vt in sectōe cōse
quaris lineas natales ligature nisi q̄ sunt apd̄ sumē
nisi apud necessitatē ⁊ in mēbris diuersificātib⁹ si-
tuꝫ villoꝝ in longitudie sua loco ligature . Naꝫ si
tu secutus fueris illud in pforatōe exiture q̄ est su
per frontē . s . ligaturā cadet cutis frontis sup faciē
imo oꝫ vt tu diuersifices ligaturā ¶ In eis vero
q̄ sunt sicut inguina oꝫ vt vadas cū ligatura in la-
titudine cutis . Et q̄ū tu pforaueris exiturā ⁊ extra
xeris qd̄ in ea est tūc necessariū est vt tu succurras
ad ꝯglutinandū cutē cuꝫ carne vt nō rūpat̄ ⁊ indu-
rescat ⁊ fiat taliter q̄ non ꝯglutinet̄ q̄re fiat sin⁹ q̄
non cesset impleri ⁊ redeat sil'is exiture p̄me ¶ Et
quotiēs mūdificaueris non moret̄ iteꝝ q̄n impleat̄
⁊ fiat in veritate de genere fistulaꝝ . Et anteq̄ fa-
cias ipam ꝯglutinari in hora oꝫ vt mūdes eā . Et si
tibi necessariū fuerit vt in ipaꝫ intromittas radiū
sup cui⁹ caput sit pān̄us asper cū quo mūdifices ip
saꝫ ⁊ frices deinde fac ipam adherere ⁊ ꝯserues eā
cū ligatura s'm q̄ dicemus de ligaturis cauernaꝝ ⁊
vlceꝝ ꝓfundoꝝ erit ꝯueniēs valde ¶ Et oꝫ vt tu
obserues in pforatōe illud qd̄ diximus de cōditio
nib⁹ deinde pfora in loco maturiore ⁊ pte lōgiori
a venis arterijs ⁊ cordis . ¶ Inq̄t antil⁹ si exita fu
erit in capite tunc sectio eius sit sectō equal' ⁊ sit cū
radice natiuitatis piloꝝ ne sit trāsuersa in ea vt co
opiant eā pili ⁊ non ostēdat̄ q̄ū sanabit̄ . ¶ Dixit et
q̄n est locus eius occultus tūc eius pforatio sit lata
⁊ si acciderit in naso pforabimus eā cq̄leꝫ cū q̄ntita
te lōgitudinis nasi . Et si fuerit ꝓpe oculū pforabi
m⁹ eā pforatōe sil'i capiti lune noue ⁊ faciem⁹ tor
tuositatē inferius . Si aūt acciderit in mādibul' se-
cabimus eā equali sectōe q̄m ꝯpositō hui⁹ loci est
equal' ⁊ scit̄ illud ex corpibus senū . Post aures v̄o
pforamus illud equal'r ¶ Brachia aūt ⁊ cubitos et
manus ⁊ digitos ⁊ inguina oia pforam⁹ in longitu
dine . Inq̄t ⁊ si fuerit ꝓpe coxas pforabim⁹ eaꝫ p
foratōe rotūda ⁊ pforatō q̄dē rotūda est q̄ appre-
hendit cū app̄hensiōe sua in longitudie corpis ali-
q̄d de latitudie ei⁹ . Inq̄t q̄m q̄ū locus iste non pfo
rat̄ rotunde possibile est vt aggregent̄ in eis mate
rie ⁊ fiant fistule ¶ Et sil'r eūā pforat̄ qd̄ est ꝓpe
anū ꝓpter locū hūitatis q̄ aggregat̄ in eo . Et in la
tere ⁊ costis pforat̄ apiendo . In testicul' v̄o ⁊ vir-
ga equal'r . Inq̄t ⁊ sumus prōti semp ut ꝯsutū sit se
quēs figurā loci q̄nto plus potuerimus sup ipsuꝫ .
Coxe aūt ⁊ adiutoria secant̄ in lōgitudie ⁊ ꝯfus ut
non ledas neruos . ¶ Et scias q̄ pforatō diuersifi
cat̄ s'm loca q̄m quādo est apud oculū tūc pforatio
eius est lata sil'is situi oculi ⁊ in naso est cū lōgitu-
dine nasi ⁊ in mādibula est cū longitudie mādibl'e
⁊ ꝓpe aurē secat̄ equal'r q̄m cōpositō huius loci ē
equal' ⁊ cōgnoscit̄ illud ex corpibus senū . Post au
res vero pforat̄ equal'r ⁊ in brachijs ⁊ crurib⁹ et
coxa ⁊ virga totū equal'r fit in longitudie ⁊ simil'r
in lacertis vētris ⁊ in dorso ⁊ in ingūibus ⁊ suba
scell' pones eā pforatōeꝫ accipiētē ex latitudie etiā
ne fiat in ea sinus q̄ fiat fistula ¶ Et sil'r in ea que
est ꝓpe anū accipe de latitudine etiā ne ꝑueniat si-
nus ⁊ fiat fistula ⁊ testiculi ⁊ virga equal'r ⁊ in lō
gitudie ⁊ in latere ⁊ costis accipe in latitudie etiaꝫ
ut sit trāsuersa q̄m situs costaꝝ est sil'r ⁊ caro q̄ est
sup eas . Inq̄t cōsidera semp situ carnis ⁊ villos la
certoꝝ q̄m non sumus ꝓmpti nisi ad hoc vt pfo-
remus cū imitatōe loci ut non ꝑueniat incisio ⁊ sit
locus incarnatōis bonus nō grossus . ¶ Et sit in oi
dispōe studiū tuū ne incidas arteriā neq; venā ma
gnaꝫ aut neruū aut villos lacerti ⁊ pforatio sit s'm
magnitudinē exiture ¶ Sꝫ si fuerit pus ⁊ currit
qd̄ est in ea ex loco vno tunc seca eā in loco vno .
⁊ si fuerit magna tunc pfora eā ex p̄ncipio deinde
intromitte digitū tuū indicē sinistrū in eo et pfora
eā vbi ꝑuenerit caput eius deinde intromitte etiā
in foramie s'o ⁊ s'm hoc donec venias sup eā . Et si
exiture fuerit loc⁹ sufficiēs ex quo sit possibile exi
re qd̄ est in ea pforabim⁹ ipaꝫ in illo loco ⁊ si fue-
rit rotūda aut fuerit ei figura ne egrediat̄ qd̄ est i
ea ex pforatōe vna pforabim⁹ eā in interiore pte
sui in duobus locis aut tribus s'm q̄ntitatē quā scis
q̄ oīe qd̄ aggregat in ea currit in hora . Inq̄t nisi

ſit exitꝰ ꝯiūctal' aut mēbꝝ nobile aut mēbꝝ ꝓpiquū oſſi aut pāniclo feſtinabiꝰ i pforatōe eiꝰ anꝙ̄ ꝯfir meť eiꝰ matatō ne pus corrūpat aliq̄d ꝺ biſ mēbris dico ergo iſtud eſt regimē qn̄ non inuenimꝰ excu ſatōem de pforatōe. ¶ Si aūt ſperamꝰ ꝙ rūpať p ſe non perforabimꝰ ⁊ ſilr ſi ſperamꝰ ꝙ ip̄a erūpať per medicias faciētes eruptōez: fortaſſe.n. inueni muſ in medicis faciētibꝰ eruptōez qꝺ ſtat loco per foratōis ¶ Et mltotiēs perforať cutis perforatōe aliq̄ aut accipiť de ea aliq̄d poſtea poniť ſuper eam eruptōez faciēs vt ſit ei pfundatō.

¶ De eruptōibus exituralibus. C. xxx.

Exituras q̄dē ſaluas in quibꝰ non eſt mag̃ malitia apit aq̄ cal'a ⁊ erūpit eas: putre facte aūt leduntˀ ex hꝰ vehemēter ꝓpter illud qꝺ attrahiť eis ex mā. ¶ Et qn̄ vides exitu ram quā aqua calida rectificat cōſide tunc de bo nitate eius.

¶ De Cura. C. xxxi.

Et ſcias ꝙ empl'atio cū radice narciſci rū pit oīe prauū ⁊ ꝓprie cuꝫ aqua ⁊ melle bulliat totū illꝺ cū oleo de lilio aut irino aut radix cane recēs cū melle aut pice ſicca cū ſor ditie alucariū apū aut emplꝫ arboſilos aut ſiāť ce re ⁊ reſine ⁊ butyri oīuꝫ an̄. lb. i. et picis ſicce et mellis amboꝝ an̄. lb. ſ. ⁊ floris eris. ℥. iiij. ⁊ olei ꝙ̄tū ſufficit. Et medicamē de alleis eſt bonū ualde Aut ſumanť āmoniaci. vi. cere. iiij. glutis alboti. iij. ſulfuris citrini. iij. nitri. iij. ⁊ fiat ex eis emplꝫ Et de illis q̄ nos expti ſumus eſt ut ſumanť medul la g̃noruꝫ cotti ⁊ nux rācida ⁊ fermētū et caules de cocti ⁊ cepe decocte ⁊ ſinapis ⁊ fimꝰ colūbinꝰ ⁊ fi at ex eis empl'm rūpit.n. velociter ¶ Et iteꝝ diaq̄ lon ſolutū in mucilagie ſinapis ⁊ ſapone aſſociatū cū ficubus ¶ Et de medicis erūpentibꝰ ſtatibus loco pforatōis eſt vt admiſtreť empl'ꝫ fcm̄ ex mel le anacardoꝝ ⁊ pice hūida q̄ duo aggregenť cū ig ͤ equalr deinde ponanť ſup exiturā p mediū die qm̄ rūpet eā. Et de eis iteꝝ q̄ ſunt fortia eſt vt ſumāť alkali ⁊ calx non extincta ⁊ ponanť in ſubmerſione ſui ⁊ media aq̄ deinde coleť poſtꝙ̄ bullierūt et ſint in illa aqua alkali ⁊ calx deinde ſumant ⁊ ponanť i caldariā de ere ⁊ ponanť ſup prunas ⁊ ꝯgelenť ī ſa lez. Et ſumať de hoc ſale aliq̄d ⁊ ꝙ̄tū eſt q̄rta eius de ſale amoniaco ⁊ ponať in mucilagie naſturij i q̄ ſit aliq̄d de melle anacardi ⁊ admiſtreť. Aut ſu manť catarides ⁊ teranť ⁊ ponanť ſup oleū vetus ⁊ ponanť ſup ignē leuē.ſ. ignē prune donec totū coa guleť deinꝺ terať ſicut teriť empl'm ⁊ ponať ſuper ip̄m mel anacardi ⁊ ꝓpe ſi ponať in eo ſtercus anci pitris aut ſtercus paſſeꝝ aut ſtercus anatis ¶ Et q̄ dā iā dixerūt alkebikeꝫ ¶ Et de medicis reſoluē tibus eſt oīe cal'm reſolutiuū iteratū ſup mēbruꝫ cū rarificatōe mēbri ⁊ raritate eius cū vaporatōi bus faciētibus illud de illis in q̄bus eſt hūiditas ca lida ⁊ ꝙ̄to plus reſoluiť empl'eť mltotiens locus ⁊ embroceť. Et oꝫ ne vacuū ſit regimē a medicis le nientibus donec leniať durities ip̄ius q̄a neceſſariū eſt vt admiſtrent lenictia ſola. ¶ Et iſte medicie reſoluētes ſanieꝫ ſunt de ſūma albaurach ⁊ ſinapis ⁊ ſtercus auiū ⁊ arſenicū ⁊ calx ⁊ cordumeni ⁊ mi ſceanť cuꝫ eis q̄ ſunt ſicut tus et glutinū albotin et maſtix ⁊ aldibic ⁊ aggregenť cū aceto ⁊ oleo aīiqꝰ ⁊ medicamē factū cū alleis āt ex albacuen aut ex pi retro ⁊ ſtaſiſagria ⁊ baurach cū melle. ¶ Et ante oīa iſta mūdeť locus cū aqua calida ¶ Et medicamē de marchaſita cuius deſcriptō. ℞. lapidis marcha ſite. ʒ. xij. āmoniaci tm̄deꝫ farine fabaꝝ. ʒ. vi. mi ſceať cū reſina hūida ⁊ liniať ſup cutē ⁊ ponať ſup ſaniē donec cadat p ſe ⁊ oꝫ vt admiſtreť ſtatiꝫ qm̄ exiccať velociter. Et medicamē factū ex ſalis am moniaci ꝙ̄titate ptis vniꝰ et ex beꝫahard ꝙ̄titate q̄rte ptis vnius ⁊ ex lithargyrij ꝙ̄titate ptis unius ⁊ tertie ⁊ ex olei antiqui ꝙ̄titate ptis vnius ⁊ dua ruꝫ tertiaꝝ ptis ſumať ex eo linimētū ¶ Et quā do nō ꝯferūt medicine ſicut p̄dīximꝰ neceſſariū eſt perforare aut cauterizare.

¶ Regimē exituraꝝ intrinſecaꝝ. C. xxxij.

Aldubelet q̄deꝫ intrinſece oꝫ vt reganť cū euōne ⁊ ꝓpe qn̄ chol'a eſt egrediēſ in ege ſtione ⁊ vrina. ſig̃t ꝙ ſanguis totus eſt malus. ¶ Qn̄ uero uerificať exiſtimatō medici ꝙ ſanguis eſt bonus p̄ter illū quē expellit ad exiturā ⁊ poſt euacuatōeꝫ tūc oꝫ ut matureť cū medicis eq̄ libus ſicut eſt vinū tenue ſubtile qū bibiť paulatiꝫ Et illꝺ cui īitēdū eſt in maturatōe exq̄ſitiſſia eoꝝ ſunt medicie ſubtiliatie exiccatie ſicut myrrha ⁊ ci namomū ⁊ reliq̄ ſp̄es ⁊ ꝯſequať cū potu vini ſub til' qꝺ eſt ad albedinē decline ⁊ ꝺ ꝯpoſitis ſunt ty riaca ⁊ mithridatū ⁊ homoruſia.

¶ De aldemenul. C. xxxiij.

Aldemenul iteꝝ ſunt de genere exituraꝝ Et plīn eoꝝ fit ex malitia digeſtōis ⁊ ex motibus ſup repl'oeꝫ ⁊ q̄ currūt curſu il loꝝ ⁊ deteriores aldemenul ſunt q̄ ſūt pfūdiores.

¶ De Cura aldemenul. C. xxxiiij.

Quando apparet aldemenul tūc eorū cura circiter tres dies eſt cura apatuꝫ calidoꝝ deinde poſt illud oꝫ vt ſit occupatō in re ſoluēdo ⁊ maturādo: fortaſſe.n. reſoluētur ⁊ illꝺ eſt ſm minus ⁊ fortaſſe maturanť. Et non oꝫ ut ſit negligētia in curatōe aldemenul mltotiēs.n. ꝯuer tiť ad exiturā magnā. Et cura eius eſt euō ſm ꝙ̄ti tatē neceſſitatis phl'omie ⁊ ſol'onis vētris ⁊ qū fue rit in aldemenul pulſatō ⁊ baſis radicis tūc eſt ne ceſſaria maturatō ergo adiuueť ad illā ¶ Et illū q̄dē qui paſſus eſt mltitudinē egreſſionis aldeme nul liberat ſolutō vētris ⁊ rarificatō cutis cū bal neis admiſtratis ſemp ⁊ exercitō. ¶ Et de matu ratis q̄dē ē ſemen almaru tritū cū lacte aut cū ficu bus aut cū ficubus ⁊ melle ⁊ ficus cū melle ip̄o et triticū maſticatū eſt bonū ad maturatōem eoꝝ ⁊ ſi mil'r paſſe ꝯfecte cū baurach aut ficus cū ſinapi pmi ſte cū oleo de lilio ⁊ medicamē aldemenul ꝯgnituꝫ ⁊ medicamē de fermēto notū. Et medicamē cui in eſt iſte modus maturat. ℞. butyri. ℥. i. ⁊ mediā fermēti acetoſi. ℥. i. ⁊ ſeis almaru triti ⁊ pſilij oīꝫ an̄. ℥. i. ſ. lactis fici. ℥. iij. fenugreci et ſemis lini oīuꝫ an̄. ʒ. v. bulliat in lacte ⁊ admiſtreť ip̄m.n. eſt iuuatiū tēpatuꝫ ¶ Et qū aldemenul difficil'ter venit ad pus et cū q̄ete caliditatis ſ̃guis tūc phl'oma venā q̄ imbibit ip̄m deinde vētoſa locū et non fa cias iſtud in p̄ncipio qm̄ egredieť ſanguis virulen tus et retinebiť groſſus et fiet illic vlcus duꝝ ¶ Et qn̄ maturať ⁊ non apiť pfora ip̄m aut cū medicinis aut cū ferro aut ſm ꝙ dictū eſt in exituris. ¶ Et de

bonis erũpentibus est istud semen lini fimus colũbinus ⁊ fermentũ.

De Moro. C. xxxv.

Hoc est apa molle ex carne advita qd accidit in carne rara ⁊ plm eius fit in ano et vulua. Et qñqʒ est saluũ et qñqʒ est malignũ dolorosum.

Tractatus secũdus de apatibus frigidis et q currũt cursu eoꝝ. C. i.

Humores frigidi ⁊ qui currũt cursu eoꝝ in corpe sũt phla ⁊ mlia et vẽtositas ⁊ ꝯpositũ ex eis ⁊ tu iã scivisti spẽs eoꝝ. Et apata frigida aut sunt phlatica aut mlica aut vẽtosa aut ꝯposita. Et apata phlatica aut sunt simplicia ⁊ noiant apata mollia aut aquosa sicut accit mẽbro aliquo vt in eo aggreget aqua sicut hydropisis ꝓprie. Aut dubellet in qbus sunt sicut nodi lenes aut dure sicut scrofule ⁊ nodi duri. Et mlica aut sephiros aut cancer ⁊ tu scies drãm inter vtrosqʒ. Et vẽtosa aut sũt elevatõ aut inflatõ. Et elevatõ qdeʒ est qñ vẽtositas pmiscet substãtie mẽbri. Et inflatõ est qñ est vẽtositas aggregata in spatio vno fixa in eo. Et qñqʒ ꝯponunt illa apata ad invicem ⁊ cũ calidis ex eis.

De apate molli phlatico qd noiat ũdimia. C. ij.

Est apa albũ molle i quo non est calitas ⁊ qñto plus mã est subtilior ⁊ magis madida est mollificatõ eius vehemẽtior ⁊ digitus facilius penetrat in eo qd ꝯpmit cũ ꝓhitiõe eius qd est in eo qꝛ non est in elevatõe ⁊ qñto plus mã est grossior est ad duritiẽ ⁊ frigus decliue. Et plm eius est a vapore phlatis ⁊ est de genere elevatiõis. Et differũt vndimia ab apatibus mlicis p paucitatẽ duritiei ⁊ paucitatẽ obfuscatõis. Et qñ accidit ex pcussiõe ⁊ silibus ⁊ non occurrit mã que attrahit ad locũ eius nisi phla tunc non apat ꝓpter apa phlatis ⁊ illud est paꝝ ⁊ non evacuatur ex dolore.

Curatõ apostematis mollis. C. iij.

Evacuatõ qdẽ q fit cũ solõne vẽtris ⁊ abstinẽtia ab eo qd generat phla est res q ẽ necessaria. Et qñ secũ fuerit illud oʒ vt sit repcussio eius in ꝓncipio cũ eo qd aggregat exiccatõem ⁊ resolõnẽ ⁊ oʒ vt fricet locus cũ mantili fricatõe dura deinde admĩstrent sup ipm exiccatia. Et non oʒ vt ꝯtãgat ipm aqua. Et de illis q bona sunt in ꝓncipio est vt admistret sup ipsum spongia noua infusa in aceto cõmisto aut infusa in aqua baurach ⁊ cineris. In substãtia. n. spõgie sũt exiccatõ ⁊ resolõ et quotiẽs advĩt egritudo ponat acetũ in quo infũdit spõgia fortius paꝝ ⁊ apud statũ pueniat cũ ipso finis in fortitudie ⁊ admĩstretur solũ cũ spõgia ⁊ pmistũ cũ oleis vehemẽtis resolutõis. Et in illa hora iteꝝ admĩstra spõgia infusaʒ in aqua cineris fici ⁊ vitis ⁊ ilicis ⁊ silium et oʒ vt ꝯprehẽdat spõgia oia latera ne declinet mã ad lat⁹ aliud. Et qñqʒ admĩstras loco spõgie qñ non invenit pãnus duplicatus in duabus tuicis cũ aqua cineris ⁊ qñ assiduat sup ipsũ vna vice post aliã fortasse sufficit ⁊ aqua calcis est fortior. Et de illis q ꝯferũt iteꝝ est oleũ ros. cũ aceto ⁊ sale ⁊ sulfure ꝯbusto ⁊ ipʒ sulfur est bonũ. Et cicer cũ aqua caul est mirabil' iuvamẽti ⁊ memithe in ꝓncipio solum ⁊ cũ qbusdã exiccãtib⁹ calidis est bonũ et strictura cũ ligamẽtis cõfert ei in quo non est mã grossa. Et oʒ in illa ligatura vt sit inceptõ ab inferiore ad superius. Et succus myrti est bonus in ꝓncipio ⁊ bonitas eius post illud est vt cũ eo ꝯficiant medicine post ⁊ cũ hoc apa est in mẽbro neruoso spisso aut ligamẽto aut corda pmisceat i medicis qd icidat cũ lenificatõe. Et qñ est cũ hoc dolor ꝓpter cãm q dicta est tunc oʒ vt sedet dolor in ꝓmis cũ his q sunt sicut isopus hũida ⁊ vinũ coctũ ⁊ cerataria ex oleo ⁊ vt admistret embroca cũ vino stiptico nigro et post illud admĩstret cũ cinere ⁊ silibus. Et de epithimatib⁹ bonis est vt sumant myrrha ⁊ liciũ ⁊ ciperi ⁊ aloes ⁊ crocus ⁊ acatia ⁊ boliarmeni paꝝ et ꝯficiant cũ aceto ⁊ aqua caulis et folia tamarisci et sal ⁊ oleũ ⁊ boliarmenũ emplata cũ aceto. Et iteꝝ ei qdeʒ cui⁹ antecessit dolor sumant sordes balnei ⁊ bulliat cũ aqua ⁊ inspisset cuʒ calce q ponat in ea donec fiat mollis ⁊ liniat. ⁊ iteꝝ liniant loca cũ olo ⁊ ponat desup spõgia aut lana imbibita aceto ⁊ liget sup ipm ⁊ medicamẽ de fermẽto est iuvativuʒ ⁊ de eis que sunt iuvatia est vt sumant folia lilij ⁊ ꝯterant bene et exꝓmant ⁊ supponant. est. n. mirabile ⁊ silr alumẽ ⁊ liciũ cõtrita cũ aceto ⁊ aqua cineris ⁊ de epithimatibus fortis iuvamẽti est istud stercus vaccinũ ⁊ olibanũ ⁊ storax ⁊ usnee ⁊ calamus aromaticus ⁊ spica ⁊ apsinthiũ ⁊ oia iuvativa ⁊ omnes medicie ꝓdicte in areolis apatũ rememorate in antidotario ⁊ qñqʒ cõfert mollitiei accidẽti in apatibus ꝓgnatiũ ut submergat suitas cãne de q fiũt scope in aceto ⁊ ponat desup ⁊ melius eo est illo qd fit post cõtritõeʒ ex chimolea cũ aceto ⁊ anetũ ⁊ de embrocis decoctio cauliũ ⁊ aneti aut decoctio corticũ citri. Et mollitiei que est sequẽs hydropisim et egritudies alias q̃rit cura q est cause.

De nodis. C. iiij.

Nodi sunt dubellet phlatice cõprehẽdẽtes hũores phlaticos aut generatos a phlate q sunt facti sicut caro aut sicut puls aut sicut mel aut sicut aliud et ꝓpe q eveniũt in curvaturis iũcturaꝝ aut res dura. Non est longinquũ qn necessariũ faciat eius obviatõ esse mlicam iteꝝ. Nos posuim⁹ eã phlaticã qm radix illius duri est phlegma cui accidit vt desiccaret grosse: et qñqʒ accidit vt nodet neruus et similatur nodo et non fit de nodis et differt a nodis p hoc qꝛ non sepat ex oi pte et non sepat in longitudie imo dextra et sinistra et mltotiẽs accidit ex pcussione qd assilat nodis. Qũ ergo curatur in ꝓncipio cũ strictura supposita removetur et resolvit.

De Cura. C. v.

Nodoꝝ q sunt glãdosi curatõ est incisio et pforatõ non aliud et silr curatõ valẽs in duris ⁊ silibus. Inqt antil⁹ tende i ꝓmis cutẽ q est sup nodos cũ manu tua sinistra aut mister extẽdat eã tibi sm modũ q est possibil'. Veꝝtñ oʒ ne secent cistis nodi qm illud ꝓhibebit te vltimare excoriatõem. Et qñ extẽderis tibi cutẽ bene tunc seca eã cũ facilitate qm possibile ẽ qñʒ vt velamẽ nodi tẽdat cũ eo in dispõibus: tarda ergo donec appareat tibi velamẽ nodi deinde extende tibi cutẽ vtriusqʒ lateris cum vncinis et incipe

excoriare cistim a carne qm̄ possibile est excoriarī ipāz ⁊ fortasse est annexa ei ⁊ tūc excoria ipam cuz gamedin donec egrediatī cistis sana cū eo qđ est in vētre eius: illud .n. est magis certū qđ esse potest. Qū ergo extraxeris illud si cutis non supfluit a loco vulneris ꝓpter puitatē nodi tūc absterge sanguinē ⁊ ablue vulnus cū aqua mellis ⁊ sue eā ⁊ in carna. Et si magnificatī sup ipm̄ plīm ꝓpter ꝯpssionē nodi tūc abscīde radicē eius totaz deinde cura.

Et si nodus est vicinus neruo aut uene ⁊ de illis q̇ excoriantī tūc necesse est excoriare ipm̄ ⁊ si est de illis q̇ excoriantī qui non indigēt excoriatōe cū gamedin ⁊ timetī ꝙ absciderī aliq̇d de illo tūc extrahe ex eo illud qđ egreditī ⁊ pone in residuo medicamen acutū ⁊ non incarnes ipm̄ donec scias ꝙ non remāsit in eo aliq̇d de cisti qm̄ illud qđ de eo remanet redit qū vult nodus magnus: ergo ipse ipz cotto ⁊ cura ipm̄ cū medicamīe ¶ Et qū pforatī oz vt auferatī cistis q̄ est ei cū ꝯplemēto sui ⁊ si non cū alio saltē cū vncinis qm̄ qñ dimittitī, ⁊ si mimū sit de ea redit. ¶ Et si possibile est vt excorietī tūc si accipiatī cistis cū nodo erit melius ⁊ si relinq̇tī aliq̇d de cisti ponatī in ea medicamē acutū deinđ ꝯsequēter adhibeatī butyꝝ ¶ Et in mellino q̇dē qđ est de exituris sis sollicitus adeo ne rūpatī cistis eius ⁊ ingenia vt egrediatī cū cisti naz si eius cistis rūpitī eius egressio erit difficilis. ¶ Si v̇o accidat vt rūpatur tūc rectū est vt ꝯsues ipam f̄m illud qđ est in ea ⁊ excoriatū ab ea aggregetī ⁊ strīgatī cū ligamentis ⁊ qñ currit de illo res plīma tunc oz vt custodiatī patiēs ipm̄ cū ꝯfortatiibus nām̄ suā ⁊ cōsuetī apud iōnū: fortasse .n. adueiet sincopis ei ⁊ oz vt medicetī curatōe eius q̇ timet sincopi. ⁊ mlti q̇dē de habētibus nodos non tollerātī excoriatōez neqȝ medicias acutas ꝓpter magnitudinē egritudinū eoꝝ ⁊ ꝓpter ꝯplones eoꝝ etiā neqȝ sufferūt aliud nisi pforatōez. Oportet ergo ī istis vt pforentī eoꝝ nodi et extrahat qđ egredietī ab eis ⁊ neqȝ p̄sumas de cisti īmo pone in eo omni die postq̄ egreditī illud qđ aggregatī oleū cū butyro tepiduz: nam cistis putrefiet et egredietī p se ¶ De bona aūt curatōe mellini favosi est vt incipiatī ⁊ euaporetī cū aliquo calido deinde emplētī cū passī enucleatis ⁊ melius est vt excorietī cutis deinde ponantī sup eā emplā ⁊ fortasse ꝯsequitī medicamē acutū in excoriatiōe cutis finez notū sicut calx ⁊ sapo ⁊ cinis ⁊ alia đ illis q̄ currūt cursu eoꝝ de illis q̄ dicta sunt in erūpentib⁹ exitās. Et iteꝝ sumantī calcis .ʒ. iiij. ⁊ fecis vini adusti .ʒ. ij. ⁊ nitri .ʒ. ij. magre .ʒ. i. feruēat in aqua cineris ebullitōibus paucis ⁊ ponatī in apulla đ plūbō ⁊ rorētī semp vt non exiccetī. ¶ Et hoc medicamē est bonū iteꝝ althelul ⁊ glādib⁹ ⁊ silib⁹. Et ē vt sumantī hellebori ⁊ arsenici rubei āboꝝ añ ptes due ⁊ corticū eris ptes q̄ttuor ⁊ fiat ex eis linimētuz cū oleo rosī. ⁊ sumatī ex semīe vrtice ⁊ corticibus eris ⁊ arsenico cū oleo ro. Et de emplīs boīs iteꝝ mellino ⁊ oībus exituris calīs ⁊ in quibus est humor leuis est istud. ℞. laudani ⁊ galbani ⁊ bdellij ⁊ sorditiei vasis apis ⁊ glutīs alboīn eq̄les partes sumatī ex istis: ⁊ ex solutis sine plīma mordicatōe ē sumatī baurach ⁊ medictas eius hellebori ⁊ fiat ex eo emplz ex cera ⁊ oleo rosī. ¶ Et iteꝝ calcis ps. i. colcotar ps vna arsenici ps vna. ¶ Glādulas aūt q̄ silēs sunt alsilac ⁊ sūt spēs nodi si tibi est possibile extrahere extrahe sicut alsilac ⁊ non fiat inde nocumentū neruo aut mēbro vicino fac. ¶ Et si fuerit in manu ⁊ pede ⁊ in loco cōiūcto cuz neruis et cordis nō p̄sumas extrahere ipm̄ qm̄ faciet cadere patientē in spasmū imo ꝯtere ipsuz ⁊ cōstrige sup ipsuz cū aliq° cui sit ḡuitas donec maturet eū. ¶ Et signū eius est ꝙ huiusmōi cōpressio sup ipsuz stupefacit membrū.

¶ De Glandulis. C. vi.

Quandoqȝ generatī in q̇busdā mēbris apa glādulosuz sicut auellana ⁊ nux ⁊ minus eis ⁊ mltotiēs sup volā manus ⁊ sup frōtē ⁊ est in p̄ncipio talr ꝙ qū sup ipz fit cōpressio separatī deīde redit mltotiēs ⁊ mltiplicatī ⁊ fortasse nō redit. Et cura eius est de genere curatōis nodoꝝ. ¶ Et qñqȝ sufficit vt cōteratī ⁊ cōpmatī deinde super ipm̄ strīgatī plūbū ḡuis stricture qm̄ digerit ipz et ꝓpe qñ linitī sup plūbo epithima digestiuū de illis q̄ sequntī. ¶ Et oz iteꝝ vt strictura admistretī post eius digōnē qm̄ illud est cā ꝓhibens reditōez.

¶ De pustulis glandulosis. C. vij.

Accidūt etiā qñqȝ pustule glandulose pue. Et eaꝝ cura est ipāꝝ ꝯtritō ⁊ exp̄ssio ei⁹ qđ est in istis ⁊ strīgere plūbū sup eas.

¶ De fugille. C. viij.

Fugille est de genere apatuz glādulosorū ⁊ q̄si hoc noīe appriatī illud qđ fit post aurē. ¶ Et nos q̇dē iā diximꝰ sermonez vlēm in oibus q̄ currūt cursu eius. ¶ Et cura ei⁹ est cura p̄dicta in caplo apatuz glādulaꝝ ⁊ in apatibus q̄ sunt post aurē. ¶ Et de illis q̄ sunt ei ꝓpria est cinis limaciaꝝ cōfectus cū antiquo adipe non salito. Et huic quidē medicīe non est par ¶ Et iteꝝ cinis mustelle pmisto in eo cerato cū oleo de lilio et antiq̄tī ⁊ admistretī ⁊ cōfert scrofulis etiaz.

¶ De Scrofulis. C. ix.

Scrofule silantī nodis sed differunt ab eis in hoc ꝙ non sunt sepate sicut nodi īmo sunt suspēse cū carne. ¶ Et plīm q̇dē accidūt in carne molli ⁊ est eis iteꝝ velamē neruosuz ⁊ fortasse fit scrofula vehementis magnitudinis. ¶ Et fortasse ex vna eaꝝ generantī plēs ⁊ silantī in h° altheelul ⁊ qñqȝ ordinatur nodi ⁊ fiūt sicut cigul⁹ pendēs ex collo ad vnā ptem ⁊ quasi sint racem⁹. Et scrofule ad vltimū sunt glādule sclirotice ¶ Et de scrofulis q̇dez sunt q̇bus associatī dolor ⁊ sunt ille q̇bus pmiscetī apa calidū ⁊ mā calida est ⁊ de eis q̇bus non associatī dolor ⁊ est difficilī curatōis ⁊ fortasse in eius curatōe est necessaria pforatō ⁊ putrefactō. Et hoīes vehemēti⁹ expositi ad hñdas scrofulas in ptibus colli ⁊ capitis sunt curta hñtes colla hūidaꝝ cōplonū. ¶ Et loca in q̇bus generantī plus scrofule sunt collū ⁊ subascelle ¶ Et videtī ꝙ nō nomiantī scrofule nisi ꝓpterea ꝙ mltū accidūt porcis ꝓpter gulositatē eoꝝ aut ꝓptera ꝙ figura eaꝝ f̄m plīm assilatī porcis. Et saluiores scrofule sunt q̄ accidūt infantibus ⁊ grauiores earū sunt que accidunt iuuenibus.

¶ De Cura. C. x.

Radix sup quā est fidutia in curatōe habētiū scrofulas est euacuatō ⁊ subtiliatō regis. Et de euacuatōe laudabili ē uomit⁹

⁊ est necessariū solone educere phl'a grossuȝ ⁊ ꝓpe cū pill'is noiatis alguasili ⁊ iteꝝ sumant turbith et zinziber ⁊ zuccari ptes eq̄les ⁊ bibant vsq; ad .ʒ. ij. ⁊ hoc q̇dē est cū hoc qđ soluit phl'a grossum non calefaciēs neq; intestinoꝝ faciēs rasuraȝ ⁊ phl'omia iteꝝ est iuuatia ⁊ oȝ ꝓculdubio vt fiat ex cephalica. ❡ Regimis v̊o subtiliatō est qm̄ oȝ vt deuitȝ cibos grossos ⁊ potū aque sup eos ⁊ nauseatiuā sacietatē ⁊ repl'oem ⁊ tolleret famē q̄tū potest ⁊ abhorreat om̄e qđ replet caput mā ⁊ oȝ vt custodiat p̄paratus eis cap̄ ab eo qđ facit currere ad ipsuȝ mās ex p̄paratiōibus faciētib⁹ currere sicut ꝓsternere se sup faciē ⁊ curuare se sup genua ꝓlixe ⁊ habere puluinar planū ⁊ ab opatōibus q̄ trahūt mās ad caput sicut locutō pl'ima ⁊ dolor capitis ⁊ rixa ⁊ ventosatō est incōueniēs patientibus scrofulas fm̄ pl'ȝ ⁊ illud ideo qm̄ non est ei possibile vt euacuet ex materia que est in scrofulis ⁊ q̄ currūt cursu ei⁹ īmo trahit ad eas ⁊ ingrossat ipsas p id qđ extrahit de sanguīe subtili. ❡ Et ml'toties q̇dē redeunt scrofule incipiētes extenuari ⁊ resolui ad dispōeȝ suā primā. ❡ Et oīo regimē scrofulaꝝ silat regimī sephiros ex pte ipsius egritudis. Et qū scrofule sunt magne tūc plagarij alienāt se a curatōe eaꝝ cū ferro ⁊ medicamīe acuto. Et illud est de illis q̄ ducūt ad vlceratōem eaꝝ ⁊ ipaꝝ corruptōeȝ ⁊ est necessariū in huiusmōi vti euacuatōe ⁊ mūdificatione ⁊ subtiliatōe cibi ⁊ admīstrare medicias resolutiās sup eas cū facilitate. ❡ Et iā īuenimus emplm̄ apostolicō relatū ad xp̄ianos in scroful' mortalib⁹ ruptis sanatōis magᵉ sȝ cū facilitate ⁊ leitate ⁊ de empl'is calefaciētibus scrofulas est emplastrū diaquilon. ❡ Et q̄nq; pmiscent cū hoc empl'o medicie alie q̄s posuit Hip. sicut radix lilij ꝓpe cū ꝓprietate q̄ est in ea ⁊ sicut stercus capraꝝ ⁊ ouiū et sicut nasturtiū ⁊ radix cucūeris asinini ⁊ vue mōtane ⁊ ficus q̄ cadūt ante maturatōeȝ albe aut farina fabaꝝ ⁊ amigdale amare ⁊ bdelliū ⁊ aggregent ad illud ⁊ admīstrent. ❡ Et de empl'is bonis est emplm̄ huiusmōi. ℞. farine fabaꝝ ⁊ ordei ⁊ pinguedinis porci ⁊ rizi oīuȝ an̄. ptē. i. ⁊ radicis collo qntide ⁊ alumīs iameī ⁊ radicū lilij ⁊ picis hūide oīuȝ an̄. pteȝ. ʃ. aggregeт illud cū oleo antiq° cū pingᵉdine frixa post liq̄factōem pinguedis ⁊ picis ī ol'o Et ꝯfert empl'm bonū resoluēs duritiē in ebdomada ⁊ in eo qđ est minus ea in tribus diebus quod Gal'. narrauit in catagenis. ℞. sinapis ⁊ semis vrtice ⁊ sulfuris ⁊ spume maris ⁊ aristologie ⁊ bdelij an̄. ℥. i. amoniaci ⁊ ol'i antiq̇ ⁊ cere an̄. ℥. ij. Et de medicis q̄ sup eas ponunt est pix ꝯfectis cū ea ficubus aut cū squilla aut ꝯfecta cū ea radix caulis cōtrita ⁊ radix capparis cū bdellio ⁊ lupini cū aceto ⁊ melle aut cū sirupo acetoso ⁊ stercus vaccinū aggᵉgatis vel decoctis cū aceto aut oīa ista cū adipe porci aut cū oleo. ❡ Medicamē bonū fenugreci ptes iiij. calcis ⁊ nitri amboꝝ an̄. ps. i. aggregeт cū melle. Et iteꝝ radix cucūeris asinini ⁊ folia lauri ꝯtrita cū glutīo albotin aut cinis amboꝝ aggregat⁹ cū eo. ⁊ iteꝝ aggregent farina herbi ⁊ stercus caprarū ⁊ ouiū ⁊ ꝓpe mōtanaꝝ cū vrina infātis ⁊ fiat linimentū. Et iteꝝ hoc medicamē myrrhe. x. amoniaci. vij. ⁊ dibic. i. eiusci quercini glandiuȝ. v. galbani olei de bezahar sorditiei aluearij apū. i. terat totū ⁊ iteꝝ aggregeт in mortario aldibic p̄patū ⁊ resina ⁊ sint ꝓ omni libra galbani. ℥. iij. aggregeт illud ⁊ est linimētū bonū. ❡ Et de medicis bois sunt cere gumi pini adipis porci non salite prassij ⁊ floris eris ptes eq̄les fiat ex eis linimētū. ⁊ iteꝝ resine dactiloꝝ corticū eris an̄. ptes. ij. alumīs iameni arsenici oīuȝ an̄. ptes. iiij. sumat ex eis linimētū ⁊ de medicis bonis est medicamē de kitran ⁊ medicamē cucūeris asinini ⁊ medicamē de ꝯdisi ⁊ medicamē noiatū sandaros ⁊ medicie facte cū s̄pentibus ⁊ singul'is ex eis est vt sumat s̄pens mortuus ⁊ ꝓiciat in vas lutatū luto sapiētie ⁊ dimittat in furno de lateribus deinde ꝯficiat cū eq̄li q̄titate sui aceti pmisti cū melle fm̄ medietatē ⁊ de medicis bonis est medicamē de cordumeni ⁊ nasturtō et simo colūbino cū oleo ⁊ oīa iuuatia sunt iteꝝ singularia ⁊ sil'r farina herbi cū eis ⁊ sola cū aceto ⁊ cū melle et cū pice ⁊ cera ⁊ oleo. ⁊ iteꝝ sumant uue mōtane ⁊ nitꝝ ⁊ resina ⁊ farina herbi ⁊ aggregeт cū aceto et melle. Aut accipe radices lilij et semē lini et infundant in vino ⁊ ponat in eis ambobus post illud fimi colūbini q̄titas quā exigit illud qđ presens est ⁊ fiat ex eis q̄si emplm̄ ⁊ est mirabile. ❡ Et iā expta sunt vrina cameli arabici ⁊ anodatū eius empl'm aut epithia cōmistis cuȝ eis medicis q̄ sunt ad scrofulas ⁊ fuerūt iuuatia. ❡ Et almugat est ex epithimatibus mirabilib⁹. Et existimauerūt q̇dā ⁊ ē alkind⁹ ꝙ messes cornu caprini qū adurit ⁊ bibit ebdomada vna omni die pondere. ʒ. ij. video ꝙ non oȝ fieri in omni mēse ebdomada vna. ❡ Et scias ꝙ ō scroful' sunt in q̇bus est cācerositas ⁊ in h⁹ modi q̇dē oȝ vt ꝯficiant medicie calide p̄dicte cuȝ oleo ros̄. ⁊ dimittant p dies aliquot ⁊ admīstrent. In scrofulis aūt q̄ sunt calide ꝯplōnis non oȝ vt superflua sit admīstratō medicinaꝝ acutaꝝ īmo sufficit eis ꝙ est sicut sauich⁹ de tritico cuȝ aqua coriādri. Et fortius illo est myrrha cū duplo sui de licio ꝯfecta cū aqua coriādri ⁊ est regimē in hoc vt vincat aqua coriādri aut vincat medicamē aliud fm̄ ꝙ p̄sens est ⁊ ꝙ necessariū facit vehemētia inflātionis aut ꝓuitatis eius. ❡ Et de illis q̄ ꝯferūt eis est vt fiat sternutatō cū oleo de nucleis ꝑsicoꝝ excorticatoꝝ adustoꝝ. ❡ Qđ si necessariū fuerit in curatione scrofulaꝝ vti ferro oȝ tunc vt sit admīstratō eius in scrofulis vicinātibus venis pl'ibus ⁊ venis pulsatilibus ⁊ neruis cū cautella ⁊ defensione. hō. n. q̇dā errauit qū ꝑforaret q̄sdā scrofulas ⁊ obuiauit ramo neruoꝝ reuersiuoꝝ q̄re destructa est vox et iā accidit vt non īueniret neruū sed detegeret euȝ frigori q̄re corrupta est ꝯplexio eius ⁊ destructa ē eius opatō vsq; quo redijt ad ip̄m eius cōpl'o cum calefactōe ⁊ fortasse errauit ⁊ īuenit alguidegi ⁊ ōterior alguideȝ in hoc est illa q̄ est ꝓfundior quapꝓpter qū excoriat ex later̄ saluo oȝ vt sumat scrofule ⁊ destruat qđ residuū est cū medicamīe acuto ⁊ non ꝓueniat lateri lesio.

❡ De apatibus duris. C. xi. SEPHIROS:

Apostema duꝝ noiatū sephiros qđ puꝝ ē est illud cui non associat sensus neq; dolor ⁊ si remanȝ cū eo sensus ⁊ dolor pu⁹ tunc non est sephiros puꝝ ⁊ puꝝ q̇deȝ et non puꝝ cū quo est sensus q̇dā est ꝓuans dolore. ❡ Et sephiros aut fit a m'lia feculēta sola radicali et color

eius est cineritius. Aut mlia ꝯmista cũ phlate et color eius est declinis ad colorẽ corpis. Aut ex phlate solo qđ iã induratũ fuit. Et puri qdẽ color vt mltũ est color plũbi ⁊ est vehemẽtis tẽsionis et duritiei ⁊ fortasse supeminẽt ei pili ⁊ hoc est illud cui nõ est sanitas. Et est qđdaꝫ ex eo cuius color ẽ color corpis ⁊ pmutaẗ de mẽbro ad aliud et noiaẗ sermos ⁊ qñqꝫ est cũ dolore corpis durũ magnum qđ non sanaẗ neqꝫ pmutaẗ vnqꝫ. Et omẽ sephiros aut incipit apparere paulatĩ ⁊ addit aut ꝯuertit ex phlone aut herisipila aut exitura ĩ loco vacuo. Et qñ plm accidit durities ĩ visceribus non accidit nisi post apa calidũ qñ curaẗ cũ infrigidãtibus viscosis ex medicis ⁊ cibis. Et qñqꝫ canceraẗ sephiros ⁊ ppinqtas sephiros ad cancrũ ⁊ elõgatio eius ab eo est fm mltitudinẽ inflatõis eius ⁊ paucitatẽ ⁊ appitõeꝫ pulsatõis in eo ⁊ occultatõeꝫ ei⁹ ⁊ appitionẽ venaꝝ in circuitu eius ⁊ non appitõeꝫ eaꝝ.

De Cura. C. xij.

SEPHIROS

O Portet vt de his apatibus illud cureẗ cui est sensus ⁊ vt sit incisio ⁊ post fac mũdificatõem corpis cũ eo qđ educit humorẽ facientẽ egritudinẽ. Et fortasse est illa mũdificatio cũ phlomia si est sanguis plme nigredĩs ⁊ sup illđ sit qđ resoluit ⁊ lenit siml ⁊ non cureẗ cũ eo qđ resoluit ⁊ exiccat tantũ qm̃ illud pducit ad vehemẽtiã lapideitatis pp̃ter exiccatõem grossi ⁊ resoloeꝫ subtilis. Et oꝫ ut ponanẗ curatõi eius due reuolutões: reuolutõ resolonis cũ lenitate cũ eo qđ nõ exiccat plm qꝛ omẽ resolutiuũ fm plm exiccat et hũeccatiuũ raro resoluit ⁊ oꝫ vt sit gdus eius in caliditate ex scđo ad tertiũ ⁊ in exiccatõe ex gdu pmo. Et reuolutõ alia lenificatõis ⁊ sint iste due reuolutões succedẽtes. Et oꝫ vt mẽbꝝ famẽ pati cogaẗ in reuolutõe resolutõis ⁊ trahaẗ nutrimẽtũ ad eius oppositũ cũ motõe illius oppositi ⁊ exercitio eius ⁊ ipius famelicatõe ⁊ cibeẗ in reuolutõe lenificatõis ⁊ fiat ei cã appetẽdi nutrimentũ cũ fricatõe ⁊ q̃ sunt ei silia ⁊ liniaẗ cũ pice ⁊ diuersificeẗ necessitas in virtute medicinaꝝ resoluentiũ et lenificantiũ ⁊ debilitate eaꝝ fm raritatẽ mẽbri ⁊ ipius spissitudieꝫ ⁊ uehemẽtiã duritiei ⁊ debilitatẽ eius. Et iteꝝ ꝯpositõ medicinaꝝ oꝫ vt aggregeẗ inter duas virtutes ⁊ oꝫ ne multũ vtanẗ balneo qm̃ resoluit subtile ⁊ aggregat spissũꝫ ⁊ non puenit ad hũc finẽ vt leniat spissũꝫ. Et lenificãtia qdeꝫ qbus est resolutõ qdaꝫ sunt sicut adipes gallinaꝝ ⁊ anseꝝ ⁊ vitulo ⁊ boũ ⁊ ceruoꝝ ppe ⁊ medulle eoꝝ ⁊ adeps hirci ⁊ asini adeps est bona eis ⁊ adipes rapaciũ leonũ ⁊ vrsi ⁊ leopardi ⁊ adib et q̃ currũt de cursu eoꝝ de vulpibus ⁊ lupis ⁊ adipes rapatiũ auibus. Et oꝫ vt misceanẗ cuꝫ eis q̃ sunt sicut ãmoniacũ et bdelliũ ⁊ galbanũ ⁊ storax et mastix qñ p̃pant ad resoluendũ ⁊ fiat singlaria. Et de p̃dictis adipibus melior est adeps leonũ ⁊ vrsi. Et in mucilagine fenugreci ⁊ lini sunt resolutõ ⁊ lenificatõ. Et oꝫ ne in istis adipibus ⁊ eaꝝ silibus de mollificatibus sit sal oĩo qm̃ sal exiccat ⁊ indurat ĩmo oꝫ vt sit eaꝝ opatõ opatõ soli in cerã q̃ lenit ⁊ liqfacit ⁊ non puenit ad hoc ut exiccet. Et de lenificãtib⁹ iteꝝ in qbus est resolutõ qdã sunt bdelliũ siciliẽse ⁊ oleũ antiquũ ⁊ oleũ de alcãna ⁊ oleũ de lilio ⁊ galbanũ ⁊ laudanũ ⁊ storax ⁊ isopus hũida ⁊ meliora eoꝝ sunt q̃ sunt mioris ãntiqtatis et exiccatiõis et vehemẽtioris hũitatis ⁊ iteꝝ mastix albũ appꝑinquat p̃dictis. Et in oleo de alcãna ⁊ oleo de lilio ⁊ ficubus ⁊ alkerua est de resolone ⁊ lenificatõe simul qđ est supra sufficiẽtiã. Et de lenificãtib⁹ qdẽ est vt sumaẗ fex seiuꝫ ⁊ fex aceti ⁊ serueaẗ ⁊ effundaẗ post ebullitiõeꝫ bonã sup vtrasqꝫ qđ est ei cõuenietius ⁊ admĩstreẗ. Et de medicis boniś ad illđ est vt sumanẗ stercus asini ⁊ radix euisci ⁊ fiat ex ambob⁹ linimentũ et si fuerit cũ ambobus storax erit melius. Et iteꝝ qñ apparet lenitas oꝫ vt liniatur cũ ãmoniaco soluto cũ aceto forti diebus plib⁹ deinde redeat lenificatõ aut galbano ⁊ oppoponaco aut sumanẗ galbanũ ⁊ ãmoniacũ ⁊ bdelliũ ⁊ teranẗ oĩa ⁊ inuoluanẗ cũ oleo de ben ⁊ olo de lilio cuꝫ aliqñtulo mucilagis fenugreci ⁊ lini ⁊ fiat sicut emplm. Et sordities balnei est ex medicis vehemẽtis iuuamẽti qñ poniẗ in emplis apatũ durorũ. Et qñ non inuenit sordities balnei tũc admĩstrenẗ loco eius aqua euisci ⁊ nitꝝ. Et de emplis bonis ĩ hora resolonis sunt emplã q̃ sunt ad scrofulas de illis que dixim⁹ ⁊ emplã iulios ⁊ colophon. Et qñ apa est vehemẽtis grossitiei tũc non est excusatio ab aceto: ipꝫ.n. incidit ⁊ debilitat virtutẽ mẽbri et ppe qñ est neruosũꝫ qm̃ est vehemẽtius uacuũ a mã et dimittit eã causa impmẽti desoris verũ oꝫ vt sit admĩstratõ aceti et intromissio eius in medicis in fine rei non in eius pncipio ⁊ vbi cadit vltimatõ ĩ lenificatõe et cũ intromissiõe tepiditatũ lenificatõis ⁊ alleuieẗ in admĩstratõe aceti et qñ nõ fit alleuiatõ cũ aceto nocet neruis et ꝯuertit in lapideitatẽ. Et medicus tũc fit audacior in admĩstrãº acetũ qñ apa est in mẽbro carnoso sicut id qđ est ĩ splene et qñqꝫ liniẗ locus cũ aceto et vaporaẗ cũ eo deinde ꝯsequiẗ cũ epithimate sicut illud qđ est de oppoponaco deinde ãmoniaco deinde ĩcipit cũ pauco leui postea additẗ virtus deinde gdaẗ ad lenificatõem. Et oꝫ vt admĩstreẗ sup apa oleũ lene in quo non est stipticitas et est magiś ꝯueniẽs q̃ aqua et ppe oleũ de aneto factũ cũ aneto hũido. Et illud duritiei qđ est in neruis et cordis cureẗ cũ incisiuis et de curatõibus bonis ad illud est vaporatõ ex lapidibus ignitis lapide molẽdini ⁊ melius quo fit vaporatõ ab eo est cũ aceto et melior a quo fit vaporatõ est marchasita et oꝫ vt ad hãc pueniaẗ summã in vaporãdo et suffumigãdo donec appareat sudor. Et qñqꝫ liniẗ cũ marchasita trita cũ aceto et ꝯfert et oꝫ vt alleuiatõ iteꝝ fiat in admĩstratõe aceti vt non sepet subtile et induret spissum et vt non corrũpat virtutẽ neruoꝝ supflue et est in pncipio deterius et ponanẗ admĩstratõi eius interpolatões in qbus est lenificatõ qñ ergo ĩcipies tũc vaporeẗ mẽbꝝ cũ eis q̃ dixim⁹ ⁊ leniaẗ tũc cũ medicinis cõuenietibus et vt illud fiat in mẽbro carnoso est saluius.

De duritie iuncturarum. C. xiij.

Q Uandoqꝫ accidit in iũcturis durities pꝓhibens moueri iũcturas cũ facilitate et non destruit sensuꝫ. Et qñqꝫ est neruus cũ quo est stupor aliqs ⁊ qñqꝫ est carnosior ⁊ cura est cuꝫ eo quod sciuisti.

De eis que noiantur almismar. C. xiiij.

Almiſmar eſt nodus̄ rotūd⁹ albus ſil'is capiti claui. Et pl'm q̇dez accidit ex pcuſſione ⁊ poſt exituras ⁊ poſt curatiōez earū amplius ml'tiplicat̄ in corpe. ❡ Et pl'm accidit ī pedibus ⁊ digitis pedū ⁊ in inferiorib⁹ ⁊ ledit in tm̄ ꝙ ꝓhibet inceſſū: q̄re oꝫ vt ſectio fiat ſup ip̄m et extrahat̄ aut moueat̄ cū maū ſemp ⁊ ānectat̄ ei plūbū qm̄ taliter eſt ꝙ non eſt poſſibile vt extrahat̄. Et pl'm q̇deꝫ eius qū non curat̄ fit cancer.

❡ De Cancro. C. xv.

Cancer eſt ap̄a ml'icū de ml'ia aduſta a mā̄ cholica aut in q̄ eſt mā̄ cholica cū qua cō̄buſta eſt non a pura feculenta. ❡ Et dr̄t a ſephiros p ſe cū dolore ⁊ acuitate ⁊ pulſatōe q̄dā ⁊ uelocitate additōis ꝓpter ml'titudinē materiei ⁊ inflatōe ꝓpter illud qō̄ accidit in illa mā̄ de ebullitōe quꝫ ip̄a venit ad mēbꝝ. ❡ Et differt ab eo iterū p venas q̄s mittit in circuitu ſuo ad mēbꝝ. in quo eſt q̄ſi pedes cācri ⁊ non ſunt rubee ſicut ī phl'one īmo decliues ad nigredinē ⁊ obfuſcatōeꝫ ⁊ viriditatē ⁊ iā diuerſificat̄ ab eo qm̄ pl'm aduētus ſui fit incipiēdo ⁊ aduētus duri fit permutādo ex calido. Et dr̄t a ſephiros qm̄ eſt ei ſenſus ⁊ illi non eſt ſenſus oīo ⁊ pl'm q̇deꝫ accidit in mēbris raris et illud eſt in mollioribus plus in epate ⁊ in mēbris neruoſis iteꝝ. ❡ Et in ꝑmis qū accidit eſt occulte diſpoſitōis ⁊ qn̄ apparet cācer ambigit̄ eſſe eius ī ꝑmis qū apparet ſm̄ pl'm deinde apparēt ſigna eius ⁊ in ꝑmis qū apparet in ꝑncipio eſt ſicut faba pua durus rotūdus fuſci coloris in quo eſt caliditas q̄daꝫ. Et cācer q̇dē eſt vehemētis doloris ⁊ alius eſt pui doloris quiet⁹ ⁊ ali⁹ eſt qui ꝑducit ad vlceratōeꝫ qm̄ eſt ex ml'ia q̄ eſt aduſtio ſanguis ⁊ aduſtio cholere pure ſolius ⁊ alius eſt ſiccus q̇ non vlcerat̄ et q̄nq3 ꝑmutat̄ vlceratus ad non vlceratū ⁊ q̄nq3 reducit eū ad vlceratū curatō eius cū ferro ⁊ ponit ei labia groſſiora ⁊ duriora. ❡ Et videt̄ ꝙ hoc ap̄a ſit noīatū cācer ꝓpter vnā duaꝝ reꝝ aut ꝓpter ſuam tenacitatē cū mēbro ſicut tenacitas cācri cū eo quod venat̄ aut ꝓpter formā ſuā in rotūditate ſua ſcd̄ꝫ pl'm cū colore ſuo ⁊ egreſſione venaꝝ q̄ ſunt ſicut pedes eius in circuitu ip̄ius.

❡ De Cura. C. xvi.

Illud qō̄ oꝫ cauere de cura eius ē qm̄ qū incipit fortaſſe eſt poſſibile vt ꝓhibeat̄ ne addat̄ ſup illud qō̄ ipſe eſt ⁊ ꝯſuet̄ ita vt non vlceret̄. ❡ Et accidit in q̇buſdā horis vt ſanet̄ incipiēs ꝯfirmatus v̇o non. Et ml'totiēs q̇deꝫ accidit cācer interius occultus ⁊ eſt rectificatō ī eo ſꝫ ꝙ dixit optim⁹ Hip. vt non moueat̄ qm̄ ſi mouet̄ fortaſſe ꝑducit ad mortē ⁊ ſi dimittit̄ ⁊ non curat̄ fortaſſe ꝓlongat̄ ſpatiū cū ſalute q̄dā ⁊ ꝓp̄e qn̄ rectificant̄ cibi ⁊ ponūt̄ de illis q̇ infrigidat̄ ⁊ hūectant ⁊ generat̄ mā̄ꝫ ſaluā ſicut aqua ordei ⁊ piſces alradradia pui ⁊ vitelli ouoꝝ ſorbiliū ⁊ ſil'ia illis. Et qn̄ eſt illic caliditas tūc det̄ lac vaccinū ſtatī qū extractū eſt butyꝝ ⁊ colat̄ ⁊ qō̄ ſumit̄ ex oleribus hūidis vſq3 ad cucurbitā. ❡ Et fortaſſe ſufferūt cācri pui ſectōeꝫ nā ſi poſſibile eſt vt deſtruant̄ cū aliquo tūc non eſt poſſibile vt deſtruant̄ niſi p inciſionē vehemētē vt ex toto aſſumat̄ mēbꝝ īuadēs qō̄ eſt in circuitu eius incidēdo ip̄ꝫ ex circūdāte ap̄a cradicādo om̄es venas q̄ imbibūt ip̄m ita vt non remaneat de eis aliq̇d ⁊ currāt poſt illud ex eis ſanguis pl'imus ⁊ iā anteceſſit mūdificatō corpis p ſolutōeꝫ vētris ex mā̄ mala ⁊ phl'omia deinde ꝯfua eū faciēdo eū ſtare ſup cibos bone q̄ntitatis ⁊ q̄litatis ⁊ ꝯfortatōe mēbri ad expellen̄. ❡ Quāuis inciſio in pl'ibus horis addit ei malitiā. Et fortaſſe indiget poſt inciſionē cauterio ⁊ fortaſſe erit in cauterio timor magnus ⁊ illud erit qn̄ fuerit cācer ꝓp̄e mēbra ꝑncipalia ⁊ nobilia. ❡ Et iā narrauit q̇daꝫ ꝑmoꝝ ꝙ medicus q̇dā inciſit mamillā cācerosā radicit⁹ ⁊ cācerata ē altera dico ꝙ poſſibl'e fuit ſi fuit illō̄ in via cācerādi qm̄ inuenit illā egritudineꝫ et poſſibile fuit vt eſſet ſm̄ ſemitā ꝑmutationis ⁊ eſt magis apparens.

❡ Rememoratō regimis ſoluēdi ip̄m. C. xvij.

Sumat in potu ml'tis vicibus inter q̄s ſint dies pauci quaq3 vice quatuor aureos epithymi cū aqua caſei aut aqua mellis aut decoctōeꝫ epithymi in ſirupo acetoſo. ❡ Et ei qui ex oībus eſt fortis det̄ hiera hellebori.

❡ Rememōratō medicinaꝝ localiū ad cācrū. C. xviij.

Per medicinas locales ad cancruꝫ req̇runt̄ quattuor intentōes. ſ. deſtructō cācri penit⁹: ⁊ ē difficil' ⁊ ꝓhibitō additōis: ⁊ ꝓhibitō vlceratōis: ⁊ curatō vlcerati. ❡ Et in illis q̇bus q̄rit̄ deſtructō cācri penitus itur verſus illō̄ in quo eſt reſolutō eius qō̄ collectū eſt de mā̄ mala ⁊ expulſio eius qō̄ prepatū eſt ad colligendū in mēbro de ea ⁊ ſi fuerit vehemētis virtutis ⁊ motōis tūc dimittat̄ nā illud qō̄ de medicis forte eſt addit cācro malitiā ⁊ ſil'r oꝫ iteꝝ vt alienent̄ in eiſ mordicatiā ⁊ ꝓpter illud ſunt medicīe bone ei in mineralibus ablutis ſicut tutia abluta ⁊ miſceant̄ cū ea q̄nq3 de oleis ſicut eſt oleū roſ. ⁊ oleū de keiri. ❡ Ad illud v̇o qō̄ ꝓhibet additōeꝫ ꝑuenit̄ cuꝫ abſciſſione materiei ⁊ rectificatōe cibi ⁊ ꝯfortatiōe mēbri ⁊ cū medicis repcuſſiuis notis ⁊ admīſtratione linimētoꝝ mineraliū ſicut linimentū fricatōis lapidis molēdini ⁊ lapidis cootis ⁊ ſicut linimētū factū ex fricatōe eius qō̄ reſoluit̄ inter tabulā ⁊ manichā de plūbo in hūiditate effuſa ſup tabulā q̄ eſt ſicut oleū roſ. ⁊ ſicut aqua coriādri ⁊ iteꝝ empl'atio cū acreſta trita eſt bona iuuatiā. ❡ Et illa q̇bus q̄rit̄ ꝓhibitō vlceratōis ſunt linimēta ꝑdicta ad ꝓhibendā additōeꝫ qū non fuerit in eis mordicatio oīa. n. ea ſunt iuuatiā ⁊ ꝓp̄e qn̄ miſcent̄ cū fricatione ꝑdicta q̄ fit ex piſtello ⁊ tabula plūbeis qn̄ eſt cōfricata terra ſigillata aut boliiarmenū aut oleuꝫ antiqū ⁊ aqua ſempuiue ⁊ ceruſa cuꝫ ſucco lactuce aut mucilagīe pſilij ⁊ ceruſa ⁊ plūbo qm̄ eſt ꝯpoſitō bona. ❡ Et d̄ eis q̄ ſunt iuuatiā eſt empl'atō cū cācris fluuialibus recētibus ⁊ ꝓp̄e cū climia. ❡ De illis aūt q̄ in curatōe vlcerati ſunt bona eſt vt aſſiduet̄ pannus lini infuſus in aqua ſolatri ſup eum. Et quotiēs fortaſſe exiccat̄ madefiat deſup cū aqua eius. Aut ſumat̄ medulle tritici ⁊ olibani ⁊ ceruſe de plūbo oiuꝫ pondus. ʒ. i. ⁊ terre ſigillate ⁊ boli armeni ⁊ aloes abluti oiuꝫ an̄. ʒ. ij. aggregent̄ iſta ⁊ terant̄. Et admīſtrent̄ ſup hūidū pulueres ⁊ ſup ſiccū empl'm factū cū oleo roſ. Et q̄nq3 ꝯfert eis cinis cācri cū cerato ex oleo roſ. ⁊ melius eo eſt cui admiſtū eſt equale ei de climia. Et q̄nq3 ꝯfert in eo medicamē d̄ tutia aut tutia abluta cū aq̄ portulace

aut mucilagine psilij.

De apostematib⁹ vētosis ⁊ inflatōibus lacertoꝝ. C. xix.

DE spatibus vētosis aliud est qđ fit a vapore leui ⁊ siſat extuationi ⁊ currit cursu eius. Et aliud est qđ fit a vapore vētoso ⁊ noiat̄ inflatō ⁊ est ei īpulsio ⁊ uicissitudināria accessio ⁊ fortasse pcutit pcussione manus ⁊ ꝓꝑe qñ inuenit spatiū ad qđ aggregat̄ sicut stomachus ⁊ intestina ⁊ qđ est inter paniculos circūdātes ossa ⁊ iter ossa circūdata lacertis ⁊ inter lacertos ⁊ silr qđ circūdat cordas ⁊ fortasse non resoluit spatia īmo subtiliat mēbra ꝯiūcta ⁊ resoluit ea ⁊ generat ī eis qđ facit necessariū disrūpe ea ⁊ uētositas remanet ⁊ retinet̄ ꝓpter spissitudinē suā ⁊ ꝓpter grossitudinem suā ⁊ ꝓpter spissitudinē eius qđ ꝯtinet eā ⁊ ꝯstrictōez poroꝝ ⁊ qñqꝫ existimat hō ꝙ sup mēbꝝ eius sicut genu sit spā indigēs pforatōe q̄re pforat ipm ⁊ egredit̄ ventositas tantum.

De Cura. C. xx.

ILlius autē qđ est silr extuatōi cū augmento loci curatō est genus curatōis eius. In inflatōis vō curatiōe est necessariū ꝙ cutē ingrediat̄ ⁊ resoluat illđ qđ est in ea ⁊ sit possibile vt sit ei sup locū mora spatij lōgi. ⁊ est necessariū vt sit in fine subtiliatōis vt firmet̄ subtilitas ptiū eius ex ꝓfundatōe vltia ⁊ fortasse indiget positōe vētosaꝝ absqꝫ scarificatōe vt caminet̄ vētositas. Et de medicinis ei⁹ localibus sunt olea calida sicut oleū subtiliū ptiū in quo decocta sunt sicut ruta et cyminū ⁊ de seibus subtiliātibus semē apij anisi et ameos ⁊ q̄ siſant illis. Et de emplr̄is resoluētibus ⁊ ꝓꝑe ꝓpter illud qđ cadit in mēbris cordosis ⁊ lacertosis est illud qđ recipit sorditiē balnei q̄ ponat̄ cū aqua in patella calcis non extincte fm q̄titatē q̄ ꝓueniat ex ea spissitudo luti ⁊ liniat̄ cū eo ⁊ qñqꝫ faciūt ex vino ⁊ calce emplr̄m eq̄le bonū. Aliud sumat̄ isopus sicca ⁊ terat̄ ⁊ pulueriʒet̄ sup ceratū factū ex cera ⁊ oleo anetino ⁊ fiat ex eo emplr̄m ad linīēdū. Et in eo qđ accidit ex inflatōe in lacertis ꝓpter attrictōez q̄ accidit eis oꝫ vt alienent̄ medicīe calide valde ⁊ acute ne refugiāt mēbra ex eis ⁊ tereant̄ īmo qñ medicant̄ cū resolutis tūc misceat̄ cū eis aliq̄d de sedātibus dolorē ⁊ illud est sicut curatō tua quā facis cū eo qđ est sicut rob ꝯcussuꝫ cū oleo ī q° infusa est lana isopi ⁊ si fuerit caliditas aliq̄ tūc cuꝫ oleo ros. infusa in eo lana isopi ⁊ dissoluta ī eo aq̄ isopi hūide. Et admistrent̄ oīa illa tepida ad caliditatē decliuia ⁊ non pmittant̄ infrigidari qm̄ frigus nocet huiusmōi. Qđ si fuerit illic dolor ex pncipio tunc admistrent̄ desup olea in q̄bus est sedatio doloris cū ꝓhibitōe aliq̄ ex pncipio sicut olꝫ uiol. ⁊ ros. cū virtute olei anetini. Et qñ iuenit̄ aliq̄ alleuiatō ponat̄ in medicis illud in quo est additio virtutis ad resoluendū sicut nitꝝ ⁊ acetū deinde sicut cinis ⁊ emplr̄a resoluētia sicut emplr̄m pdictū.

De vena medeni. C. xxi.

ESt vt accidat sup ptē corpis pustula q̄dā inflās deīde vesicat postea egredit̄ ex eo q̄ddā rubeū ad nigredinē decliue deinde non cessat ꝓlongari ⁊ ꝓlongat̄ ⁊ fortasse est ei motus volūtarius sub cute ac si esset motus aīal ⁊ q̄si in veritate sit vermis donec existimēt q̄daꝫ ꝙ sit animal qđ generat̄. Et existimāt quidaꝫ ꝙ sit ramus villi nerui p vehemētiā grossitudis ⁊ plr̄m q̄dē accidit in cruribus. Et ego iā vidi eā sup manus ⁊ sup latus ⁊ mlr̄tiplicat̄ in infātibus sup vtrūꝫ latus ⁊ qñqꝫ extēdit̄ ⁊ abscindit̄ ⁊ magnificat̄ in ea labor ⁊ dolor īmo p spatiū dolet etsi non incidat̄. Et Galien⁹ q̄dē dixit ꝙ non fuit cōphensuꝫ ex esse ei⁹ aliq̄d manifestū sup qđ sit īnitendū qm̄ ipe nō vidit eā oīo. Et dixit ꝙ cā eius est sanguis calidus malus melācholicus aut phlr̄a adustū adiuuatū cū vehemētia siccitatis ꝯplr̄onis. Et fortasse generāt eā q̄daꝫ aque ⁊ olera cū ꝓꝑetate que est in eis Et de cibis q̄ plr̄m generāt eā est ille q̄ est calidus ⁊ siccus ⁊ q̄to plus fuerit mā a qua generat̄ acutior erit dolor vehemētior ⁊ fortasse accidet in corpe vno in locis q̄si q̄draginta eius aut q̄nquagita ex q̄ tamē euadet cū curatōe ⁊ mōrat̄ in corpibus hūidis ⁊ assuetis balneatōibus ⁊ cibis hūidis ⁊ assuetis vino cū mēsura ⁊ plr̄m q̄dē generat̄ in medena. Et ꝓpter hoc proportōnant̄ ei ⁊ generāt etiā in terra corasceni ⁊ alijs ⁊ mlr̄tiplicatur iteꝝ ī terra egypti ⁊ in terris alijs.

De Cura. C. xxi.

SOllicitudo q̄dē eius in terra in q̄ generat̄ in q̄bus est mā que est causa eius illud ē cū euacuatōe sanguis mali phlr̄omādo ex basilica aut ex saphena fm locū ⁊ mūdificatōe sanguis cū eis q̄ sunt sicut sirupus de myrobal. ⁊ decoctō epithymi ⁊ potare pillr̄as cochias ꝓꝑie et admistratō trifere facte ex sene ⁊ fumo terre ⁊ hūectatō corpis cū cibis humectātibus ⁊ balneatōes et reliquꝫ regimē hūectantiū notū. Ueꝝ qñ appet esse eius in pmo apparitōis eius tūc rectū est vt admistret̄ regimē mēbri cū emplr̄is infrigidātibus et humectātib⁹ sicut sunt succi frigidi noti cū duobus sandalis ⁊ cāfora post mūdificatōez corpis ⁊ admistratōem iteꝝ factā cū missione sanguisugaꝝ super locū. Et de epithimatibus bonis est epithīa ex sandalo ⁊ aloe ⁊ cāfora aut myrrha ⁊ psiliuꝫ ⁊ lac dulce. Si aūt non sepat̄ sed incipit cadere fortassa ꝓhibet eā ⁊ auffert eā ⁊ alleuiat laborē in ea si bibat patiēs eā fm ꝯtinuitatē tribus diebus oī die pondus. ʒ. ij. aloes aut bibat de eo in die vna. ʒ. ʃ. in scđo. ʒ. i. ⁊ in tertio. ʒ. i. ʃ. tribus diebus et liniat̄ sup eā aloes aut liniat̄ sup orificiū eius hūiditas aloes hūidi viscosi. Et silr in pncipio qñ egredit̄ si non curat̄ de ea ⁊ egredit̄ tūc rectū est vt prepetur ei qđ stringat eā ⁊ sup qđ reuoluat̄ cū facilitate paulatī donec egrediat̄ vsqꝫ ad finē sui absqꝫ īcisione. ⁊ melius est plūbū sup qđ īuoluit̄ ⁊ sit sufficiētia sup ꝙuitatē eius in attractōe eius qm̄ attrabit̄ cū facilitate ⁊ non abscīdit̄ ⁊ sit studiū tuū in alleuiatōe egressionis eius vt īcipias ⁊ extenues mēbꝝ ⁊ rarifices ipm cū embrocis ex aq̄ calida ⁊ mucilagibus infrigidātibus ⁊ oleis lenificātibus frigidis ⁊ subtilis caliditatis ⁊ q̄ currūt cursu eius ut facil. fiat exit⁹ ei⁹. Et fortasse non fit facilis p illud ī° indiget eis q̄ sūt sicut linimētū cū oleo de keiri īmo sambacino īmo oleo de ben ⁊ vt admistret̄ super ipsaꝫ emplr̄m de pice. Et si existimatō fecerit necessariū vt pforet̄ vt egrediat̄ cū totalitate sua ⁊ non fuerit qđ ꝓhibeat pforet̄ ⁊ extrahat̄. Et si egressio eius cuꝫ extractione predicta non fuerit facilis

⁊ pforatō ipsius non fuerit possibilis tūc putrefac eā cū butyro putrefiet. n. tota ⁊ egredietur. Et caue ne administres calida ex medicis qm̄ fortasse perueniet ad estiomenū. Et qn̄ assiduat sup posteriora eius fricatō cū sale paulati ⁊ illud fit retro cū facilitate ⁊ egressiōe eius cū subtilitate egredit cum totalitate ⁊ ꝓpe qn̄ scindit aut penetrat qd̄ est p⁹ ipsaȝ ⁊ intromittit stillus sub ea illic ⁊ expellit ⁊ assiduat abstersio qū ipsa egredit cū sale paulati ⁊ cū facilitate nā qū illud sit cū ea egredit tota. Qd̄ si incidat ⁊ redit non erit excusatō qn̄ psoret nisi inueniat modus alius deinde egrediat cū facilitate ⁊ curet locus cura vulneꝝ.

Tractatus tertius de lepra. Quid sit lepra et causa eius. C. i.

Lepra est infirmitas mala ꝓueniens ex spsione chole nigre in corpe toto q̄r corrūpit ꝯplō mēbroꝝ ⁊ formā ipsoꝝ ⁊ figurā coruȝ ⁊ fortasse corrūpit in fine eius ipoꝝ ꝯtinuitās ita vt corrodant mēbra ⁊ cadāt casu q̄ fit ab vlceratōe ⁊ est sicut cācer cōis corpi toti fortasse eniȝ vlcerat ⁊ fortasse non vlcerat ⁊ est aliq̄ q̄ cū patiēte eā manet tpe longo valde. Et mlia q̄dē qn̄q̄ȝ expellit ad mēbꝝ vnū ⁊ facit accidere duritieȝ aut sephiros aut cācrū fm̄ dispositōes suas. Et si fuerit subtilis dn̄ans ꝓueniet estiomenus ⁊ si expellit ad supficiē cutis eueniet illud qd̄ noīat baras ⁊ morphea nigra ⁊ ipetigo ⁊ his silia. Et qn̄q̄ȝ spgit in corpe toto ⁊ tūc si putrefiat ꝓueniet febris mlica ⁊ si ꝯculcet ⁊ non putrefiat eueniet lepra. Et cā eius efficiens antiq̄or est malitia ꝯplonis epatis decliuis valde ad caliditatē ⁊ siccitatē q̄re adurit sanguineȝ in mliaȝ aut ꝯplō corpis totius aut sunt ābe ita q̄ faciūt sanguinē acq̄rere p cās suas frigus. Et cā ei⁹ mālis sunt cibi mlici ⁊ cibi phlatici iteꝝ qn̄ ꝯponit in eis sacietas nauseatiā aut opat in eis caliditas q̄re resoluit subtile ⁊ ponit spissuȝ mliaȝ ⁊ replōnes ⁊ comestiōes sup sacietatē sunt ad hāc eādem intentōem. Et cāe eius innatīe sunt oppilatō poroꝝ q̄re pfocat calor inatus ⁊ infrigidat sanguis et ingrossat ⁊ ꝓpe qn̄ splen est oppilatus debilis non attrahit neq̄ȝ potest mūdificare sanguinē ex humore mlico aut est virtus expulsiua in visceribus debil' ab expulsione illius in venas ani ⁊ matricis ⁊ sunt pori stricti. Et qn̄q̄ȝ adiuuat illud totū corruptō aeris in se ipō aut ꝓpter vicinitatē leꝓsoꝝ qm̄ egritudo est inuadēs. ⁊ qn̄q̄ȝ accidit ꝓpter hereditatē et ꝓpter ꝯploeȝ ēbryonis ex q̄ creatus est in se ꝓpter ꝯploem q̄ est ei: aut acq̄sita in matrice ꝓpter dispositōeȝ q̄ est ei sicut si accidat ei vt sit ꝯceptō in dispositōe mēstruoꝝ. Et qn̄ aggregat caliditas aeris cū malitia cibi ⁊ ei⁹ essentia ex genere pisciū ⁊ carne salita ⁊ carne grossa ⁊ carnibus asinoꝝ ⁊ lētibus ꝓculdubio est vt eueniat lepra sicut multiplicat in alexandria. Et chola nigra qn̄ pmiscet sanguini adiuuat paꝝ eius ad generandū mltū ipius qm̄ ꝓculdubio ingrossat ex duobus mōis: quoꝝ vnus ē p substātiā suaȝ grossaȝ: ⁊ sus p frigus suū ꝯgelās ⁊ qn̄ ingrossat p ptem hūitatis sue tūc est exiccatio eius p caliditatē corpis facilior. Et iā ꝓuentū ē ex grossitudīe sanguīs leꝓsoꝝ ad hoc vt egrediat in phlomījs coꝝ q̄ddā qd̄ est sicut arena ⁊ hec egritudo noīat leonina ⁊ dicit q̄ non noīat ita nisi qm̄ plm̄ accidit leonibus ⁊ dr̄ qm̄ terribilē facit faciem paciētis cā ⁊ ponit eā in forma leonū ⁊ dr̄ qm̄ rapatiter tenet qd̄ capit rapacitate leonis. Et de hac egritudine q̄ est debil' difficilis est curatōis ⁊ de curatōe fortis non fit spes ⁊ incipiēs q̄dē est susceptibilior ⁊ cōfirmata est magis inobediens ⁊ facta ex mlia chole est magis feda ⁊ pluris nocumēti ⁊ difficilioꝝ accidētiū ⁊ vehemētius adurēs ⁊ vlcerās sed est susceptibilior curatōis. Et facta a fece sanguis est saluior ⁊ q̄etior ⁊ non vlcerat. Et facta a melācholia adusta silat cholice in suis accidētib⁹ sȝ est tardius suscipiēs curatōeȝ ⁊ hec q̄dē egritu° nō cessat corrūpe ꝯplonē mēbroꝝ p q̄litatē cōtrariam q̄litati ꝯueniēti vite. s. caliditati ⁊ hūiditati donec ꝓuenit ad mēbra pncipalia ⁊ illic interficit. Et incipit in pmis ab extremitatib⁹ ⁊ mēbris leuibus et illic cadūt pili ab ea ⁊ alterat color eius et fortasse ꝓuenit ad vlcerandū deinde uadit paulati in corp⁹ totū. Nā q̄uis pma generatō eius sit in viscerib⁹ tn̄ pmū vestigiū eius est in extremitatibus qm̄ sūt debiliores. Verūtn̄ qn̄ȝ morit patiēs eā an̄q̄ ꝯuertat malitia eius apparēs sup viscera ⁊ mēbra pncipalia ⁊ est mors illius cū attractōe ⁊ ꝓpter malitiā cōplonis illius. Et qū cācer q̄ est lepra mēbri vni⁹ sit de illis q̄bus non est sanatō tūc q̄d dicem⁹ de lepra q̄ est cācer corpis totius. Verūtn̄ in lepra ē res vna ⁊ est q̄ egritudo spgit in totū corpus ⁊ qn̄ administrant curatōes fortes sustentat egritudinē ⁊ nō agit sup mēbra simplicia ⁊ in cācro nō est ita.

De signis. C. ij.

Quando incipit lepra īcipit color fieri rubeus tendēs ad nigredinē ⁊ appet ī ocul' obfuscatō ad rubedinē decliuis ⁊ appareȝ in anhelitu strictura ⁊ in voce raucedo cā nocumēti pulmonis ⁊ cāne eius ⁊ mltitudo in sternutatōe ⁊ apparet in naso gauetu ⁊ fortasse fit strictura ī naribus ⁊ cassamu ⁊ incipiūt capilli in subtilitatem et paucitatē ꝓuenire ⁊ apparēt vene in pectore et pte faciei ⁊ est odor corpis ⁊ ꝓpe in sudore ⁊ odor anhelitus ad fetorē decliuis ⁊ apparēt mores mlici ⁊ mali ⁊ dolorosi ⁊ mltiplicant in somno somnia mlica ⁊ sentit in somno q̄si sup corpus suuȝ sit ḡuedo maxia deiñ appareȝ spsio ī capillis ⁊ cas⁹ ī eis ex toto ꝓpe in pilis q̄ sunt in facie ⁊ ptib⁹ eius. Et qn̄ȝ dislocat locus piloꝝ ⁊ findūt vngues ⁊ incipit forma fieri feda ⁊ facies fit terribilis ⁊ color denigṫ ⁊ incipit sanguis cōgelari in iūcturis ⁊ putrefit et addit cōstrictō anhelitus donec ꝓuenit ad difficultatē vehementē ⁊ disnia magna ⁊ ꝓuenit uox in fine raucedīs ⁊ ingrossant labia ⁊ denigrant ⁊ appet sup corp⁹ adꝺitō glādulosa silis aīali qd̄ grece nomiat satos deinde īcipit corpus vlcerari qn̄ lepra ē nō quieta ⁊ corrodit cartilago nasi deinde cadunt nasus ⁊ extremitates ⁊ currit virus fetens et redit vox ad occultatōeȝ ⁊ tunc iā non remanēt pili ⁊ denigrat color valde. Et pulsus q̄dē leꝓsi est debilis ꝓpter debilitatē virtutis ⁊ paucitatē necessitatis qū egritudo sit frigida ⁊ tarda nō velox ꝓpter debilitatē frigoris ⁊ sit necessaria spissitu° quȝ non sit velocitas neq̄ȝ magnitudo.

De Cura. C. iij.

Oportet vt incipiat in eā cū euacuatōibus ⁊ mūdificatiōe anq̄ ingrosset egritudo. Et qū tu verificaueris ꝙ illic sit sanguis plimus corruptus tūc oz vt icipias ⁊ phlomes phlo mia vltia ⁊ si non aliūde saltē ex manibus ⁊ si non verificaueris illud tūc non phlomes: phlomia enī ex venis magnis qnq; plus nocet q̄ sit eius iuuamentū. Uerū fit securitas cū phlomia eius ex separatōibus venarū puarū si timet phlomia magnarū. Et scias ꝙ sanguis frigidus est in eo qd̄ apparet q̄re fit illud magis vltimū q̄ vētose et sanguisuce ⁊ minus nocēs visceribus ⁊ ille sunt sicut uene frōtis ⁊ nasi. At vo fm plm phlomia est necessaria i curatōe huius egritudis. Et de illis q̄ vocat ad illd̄ est ꝯstrictō anhelitus eius ⁊ difficultas ipius ⁊ fortasse est necessariū phlomare guidez apud vehemētia raucedis vocis ⁊ timorē pfocatōis si ergo phlomat oz vt qescat ebdomada vna deinde euacuet cū eis q̄ sunt sicut hieralogodion ⁊ hiera de pulpa colloqntide ⁊ euacuet cū apoziatibus ⁊ pillis factis ex epithymo ⁊ sticados ⁊ polypodio ⁊ myrobal. nigris ⁊ kebulis ⁊ helleboro nigro ⁊ lapide lazuli et lapide armeno ⁊ non nocet si misceat eis pulpa colloqntide ⁊ scamonea etiaz ppe qn illic est chola et adiūgant eis aloes ⁊ cucūer asininus ⁊ theodoricō est bonū eis ⁊ hierapigra iterū ⁊ ppe qn fit sortis cū scamonea est de illis solutiuis q̄ sunt bona leprosis ⁊ pcipue qn odorat odoramentū hellebori aut ponit cū ea lapis armenus ⁊ in estate oz vt exiccēt ⁊ non vltiet in decoctōe fortiter vt non spargat ⁊ mltiplicet. Decoctō ad lepsos. ℞. myrobal. citrinorū ⁊ nigrorū amborū an. ʒ. x. ameos. ʒ. v. althit boni. ʒ. ʃ. passularū enucleatarū minaz. ʃ. decoquant cū tribus eberie aque donec pueiat ad tertia ⁊ exp̄mat et misceat in ea de aq̄ mellis pond⁹ ʒ. v. ⁊ det in potu. Et vngat corpus eius ex butyro ⁊ sedeat in sole donec frigat aut ambulet septuagita passibus ⁊ ꝯuertat sup dextraz ⁊ sinistra ⁊ dorsuz ⁊ ventrē ⁊ comedat cappares cū melle sumat in potu hac medicina fm ꝙ narrauim⁹ septez diebus ⁊ renouet decoctō eius omni die. Et non sufficit in curatōe istorū q̄ non sunt ꝯfirmati euacuatō vna imo fortasse est necessaria euacuatō in mense bis aut in omni mēse sel fz ꝙ testioniū facit esse necessariū ⁊ illud cū medicis tēpatis ⁊ qnz soluit oi die cū facilitate ascellatō: una aut duabus ascellatōibus cuz eo qd̄ soluit illud de potiōibus iuuatis ex medicis pdictis q̄dragita diebus. fortes vo valde sicut hellebor⁹ ⁊ ei silia ⁊ q̄ sunt mlti pōderis sufficiūt in anno sel i uere ⁊ sel in autūno aut plus h°.

Et oz vt veniat sup cerebra eorū cū mūdificatōne cū eis q̄ sunt sicut gargarismata pdicta in ca° egritudinū capitis ⁊ cū caputpurgijs notis. Descriptō caputpurgij. ℞. macropipis ⁊ chelidonie ⁊ capsie ⁊ nasturtij ⁊ burūgi oiūz an. ʒ. i. nucis muschate pllegij aborū an. ʒ. ʃ. succi agnicasti cotilas. iij. oli sisamini cotilas. iiij. misceant ⁊ decoquat donec cōsumat aqua deinde colet ⁊ seruet in vitriata ⁊ fiat caputpurgiū i naribus q̄tum capiūt. deide sequat qn illud mltiplicat cū caputpurgijs hūectatibus pdictis. Et oz vt phibeant ab oi qd̄ exiccat ⁊ resoluit hūitatē innata. Et sup eos interdicant labor et angustia ⁊ vt pmutent de aere ad aerē q̄ ꝯtrarius est ei. Et dent ei in potu post mūdificatōez ola sicut oleū de amigdal cū eis q̄ sunt sicut expssuz vue ⁊ illud qn euacuati sunt mltotiēs. Et oz vt exercitent oi mane post expulsionē supfluitatū ab intestis ⁊ pcipiant eleuare vocē alta ⁊ saliat ⁊ luctent deinfricent: qū ergo sudauerit tūc sumat potū ⁊ post illud inungant oleis tēpatis in calido ⁊ frigido hūectatibus fm plz ꝯfortatibus in pmis. ipi. n. idigēt in pmis ꝯfortatibus sicut myrobalani iterū ⁊ galle cū aceto. Et qnq; admistrat sup eos iunctō ex olo cū lacte mulieris ⁊ silr oz vt fiat eis caputpurgiuz cū eo qn mltiplicat siccitas ⁊ quādo cōmouet i eis nausea caueat ⁊ melius q̄dē est vt balneent deinde iungant ⁊ qn balneati sunt tūc eorū iunctōes sūt sicut oleū myrtinū ⁊ masticinū ⁊ oleū de sūitatib⁹ uitiū ⁊ darsisahan ⁊ oleū de costo sup extremitates: deinde ille q̄ de eis est medicatus q̄escat media hora ⁊ ppet vomitui cū penna deinde sumat in potu aliq̄d de apsinthio. Et fortasse ē necessariū inūgerē eos in balneo cū subtiliatis resoluētibus i q̄bus cadūt nitrū ⁊ sulfur ⁊ bacce lauri ⁊ glutinū carpētariorū imo sinapis ⁊ origanū ⁊ pip ⁊ macropip ⁊ piretrū ⁊ staphisagria ⁊ sinapis ⁊ aloes ⁊ calamentū et emplare eos sup iūcturas eorū imo fortasse est necessariū qd̄ est sicut euforbiū ⁊ illd̄ qn pcipit eis ut balneent ppter resolutōez supfluitatū eoruz ⁊ pp sudorē ipoꝝ. Inūctio. n. eorū est canon in curatōe ipoꝝ. Et qnz inūgūt fricādo cū tyriaca ⁊ scellite ⁊ alesangien. Et fortasse est necessariū inūgere cū h⁹ mōi in sole calido. Et melior ablutionū eorū i balneo est aq̄ in qua decoq̄t fenugrecū cū sapone bono Et oz vt alienet lepsus a coitu penitus. Res vo q̄ in potu tribuūt mlte sunt na de meliorib⁹ medicinis est tyriaca maior facta cū carnibus vipe ⁊ tyriaca diatesseron ⁊ alasmenaz ⁊ diasulsur ⁊ qnz sit caputpurgiū cū istis etiā. Et vt in potu sumat de trociscis tyri etiā solis aureū. i. in vncia vini grossi aut passi ⁊ trociscis squille iterū. Et scias ꝙ caro vipe ⁊ illud in quo est virtus carnis eius est de nobilibus medicis ei. Et non oz vt sit vipa de luto aut littoralis aut de locis hūidis qm in ea fm plm est parū iuuamēti. Et de eis q̄ plime est malitie est illa q̄ sitiz facit cū q̄ est pditō imo eligat mōtana pcipue alba. Et abscindant capita earū ⁊ caude vice vna subito ⁊ tunc si mltiplicat cursus sanguis ⁊ remanēt viue ⁊ agitant agitatōe plima tpe longo tūc iste sūt bone ⁊ si non dimittant. Et q̄ ex eis sūt cōuenietes sunt ille ex q̄bus plimus currit sanguis et q̄ sunt plime agitatōis ⁊ post decolatōez mūdificēt ⁊ decoquant sicut dicemus tibi ⁊ comedat ex eis ⁊ iure ipaꝝ. Et ex potatōe q̄dem vini in quo morit vipa aut viuit iā sanati sunt q̄daz accidētaliter aut intentōe interficiēdi ex eo q̄ in potu tribuit vt moriat ille lepsus ⁊ q̄escat aut q̄escat ab eo aut sit illd̄ obediēdo somno aut visioni. Et sal vipe iuuatiu⁹ est iterū. Elixatō aūt vipe est vt sumat vipa abscisis extremitatibus mūdificata a uisceribus deind̄ elixet cū porris ⁊ aneto ⁊ cicere ⁊ sale pauco ⁊ decoquat cū aq̄ plima donec dissoluat ⁊ sumatur ossa eius tūc ab ea ⁊ mūdet caro ipius ⁊ det ad comedēdū caro eius ⁊ sorbeatur ius ipsius ⁊ ponatur ossa eius tūc sup micas panis de simila ⁊ fortasse pīicit cū ea aliq̄d de pullis colūbaꝝ donec bona fiat. Et

huius quid regiminis iuuamẽtũ fortasse nõ apparet in principio: deinde appz subito et fortasse antecedit sanitatez separatio rõnis diebus aliquot. ¶ Et signũ apparitõnis iuuamẽti eius: et applicatio ad horã in q̃ oz vt abstineat ab administratione eius est: vt incipiat leprosus inflari q̃re inflat. deiñ fortasse permiscet rõ eius postea excoriat: deiñ sanat. Qũ g° nõ patit scotomiã neq; inflat tunc itert sup eũ regim vice alia ¶ Et de illis que narrata sunt ad illud ẽ vt sumat serpens niger excoriat⁹ et sepeliat donec in eo fiant v̓mes et extrahat cũ v̓mib⁹ suis et exiccet et det in potu illi sup quẽ supfluit lepra ex eo trib⁹ dieb⁹ õi die pondus. ʒ. i. cũ sirupo de melle. Et inunctio itez cũ eo in quo ẽ virtus vipe est iuuamentũ ei sicut olz in quo decoquitur. ¶ Et sicut hoc medicamẽ sumat niger excoriatus et ponat in ola et fũdant sup ipz de aceto forti. ℥. viii. et de aq̃. ℥. i. et de capsia hũida et radice dracõtee de vno quoq;. ℥. ii. decoquat totũ sup ignẽ leuẽ donec dissoluat serpens et colet aqua a serpente et fricet cũ ea post abrasionẽ barbe et capitis: fiat illud trib⁹ dieb⁹. Et eis quid accidit ex administratione medicinaꝝ vipaliũ excoriatõ cutis corrupte: et permutatio carnis et cutis sane q̃uis in vnctio leprosi cũ humectatiuis temperatis in caliditate ẽ ex illis que conferunt in quibusdã horis: qũ vehemẽtior fit siccitas. ¶ Et silr facer caputpurgiũ cũ eo qd est sicut oleũ mol. et sit in eo parꝝ olei de keiri. ¶ Et iterũ sicut adipes rapaciũ et bouz ⁊ volatiliũ: et sicut cũ o'lo de costo aut darsisabã: et oleũ de lilio seruat extremitates: et illud post mundificationẽ et ante mũdificatiõez nõ inungat omnino: qm̃ oppilat poros. Et de eis que bibũt et conferunt eis est almurigilin ⁊ medicam̃ asclidei. Et lac ẽ de conueniẽtiorib⁹ qb⁹ curat et ppe apd constrictõez anhelit⁹ ⁊ difficultatẽ eius et raucedinẽ uocis eius et in temporib⁹ q̃ sunt inter cũones. ¶ Et oz vt bibat in dispõne q̃ mulget lac: et lac bouinũ est de rbus magis conuenientibus ei: et oz vt bibat de eo quantitas q̃ digerat: et si sint cõtenti eo solo si pole ẽ erit iuuatiuũ valde. Et si fuerit necessariũ non addat sr ipz aliqd si pole ẽ pter panẽ mũdũ et alessidabegi cũ carnib⁹ arietũ et q̃ illis sũt siriã de eis q̃ dicem⁹. ¶ Et qñ anhelitus redit ad rectitudinẽ tunc melius est vt dimittat lac et cõuertat sr res acuti saporis vt vomat cũ eis ñ ppt alid nisi illud: et euet cũ eo qd dixi⁹: deiñ si necesse fuerit redir ad lac fiat vsz ad terminũ pdictũ. Et oz vt sit hoc regim in anno mlr toties. ¶ In phlebotomia v̓o coꝝ q̃ cõfirmati sunt nõ oz vt sit occupatõ nz in solone ventris coꝝ cũ medicina forti qm̃ superfluitates in eis mouẽt et nõ separant: imo fiat alleuiatõ in declinãdo mãs coꝝ ad intestina et administretur desoris qd cai minet et r soluat. ¶ Et de potibus cõuenientib⁹ eis ẽ vt sumat acori. ℥. i. ʃ. et nitri tantundẽ et succi caulis agrestis vsz ad. ℥. iii. misceat totũ et bibat mane ⁊ vespe. ¶ Et vt sũat eis de limatã eboris pond⁹ x. sacraiati et det eis in potu in trib⁹. ℥. vini et butyri: aut sumatur althit cum melle quantitate nucis: aut sumat de squilla quantitas. x. sacraiati cuz sirupo squille inspissato sicut loboc. ¶ Aut sumat cymini. ʒ. ʃ. et mellis quantitas qua inspisset sicut loboc. et succus calamenti est eis valde bon⁹ ex trib⁹ obolis vsz ad. vi. ¶ Et oz vt vtant piscib⁹ salitis in quibusdã horis sicut vtunt medicina et alienẽt ab acutis nisi ppt vomitũ et nisi secũdũ semitã albecikir in eo in quo sumũt. ¶ Et qñz medicant cũ cauterio dispitito sr mẽbra coꝝ sicut sinciput et sũitas capitis et sr radicẽ epiglotis et duo tempora et collum et iunctas manuuz et pedũ. ¶ Et dixerũt qdã oz vt cauterizent in pncipio timoris lepre cũ cauterio in anteriore capite vt cõferat caluarie ⁊ alio inferiore illo et apud locũ in quo capilli tũdent et sup sricilia vnũ: deiñ i dextra capitis: et alid i sinistra et vnũ posteri⁹ sr nuchã et duo apd duas cõmissuras corticales et vnũ sr splenẽ et sint cocte ille cũ cauterijs leuibus minutis. ¶ Et qñ cauterizat sr caput oz vt perueniat vsz ad os donec excoriet os saltem vicib⁹ plrib⁹ postq̃ conseruatur applicatõ illius ad cerbꝝ secũdũ sũaz corrumpentẽ cõplõez ei⁹ ¶ Nã stolidi qñz inficiũt cũ hoc qũ nõ alleuiat man⁹ ipoꝝ.

¶ Modus medicinaꝝ cõferẽtiũ cõpositaꝝ.

De quib⁹ sũt albedarũgi et albes qd stat i loco carnis vipe in hac egritudine. Et d illis ẽ medicam̃ alsulendati veꝝ bedarũgi hñt descriptionẽ magnã quã dixerũt indi et exp ti fuerunt ipz. ¶ Et de eius modo ẽ vt sumantur myrabol. nigroꝝ et sceitaragi indi amboꝝ. ʒ. x. macro pipis. ʒ. ʃ. been albi. ʒ. ii. ʃ. terãt et liniantur cum butyro vaccino et cõficiat cũ melle et sit potio eius ab vno aur vsz ad. ii. ʒ. post mũdificationẽ corpis. ¶ Si aũt sũat cũ eo cũ eq̃li m̃sura sui dediamuschọ nõ timebit eius malitia qm̃ ipz ẽ ei⁹ bezahar.

¶ Mod⁹ cõfectionis nominate bederauilia maioris.

Et ẽ almebarã cõferẽs lepre et baras et morphee et impetigini et aq̃ citrine et pruritui et scabiei antiq̃ et cõfirmat rõnez et destruit obliuionẽ et est bonũ conseruatõi cõferẽs sincopi. Et hoc medicam̃ fecerũt sapiẽtes indi regib⁹ suis. ℞. myrobal: belliricoꝝ et emblicoꝝ et capsie oim ana. ʒ. xiiii. nucis muschate et corticũ turis et meu ⁊ su et pipis et macro pipis et sel gamonati et narckeisar et neremischk et cõdisi et succi squille et folij indi omniũ ana aur. viii. et albesnarij boni aur. iiii. terantur medicine et cribellent ⁊ terat albes solũ. ¶ Et q̃ terit ipz oppilat nasũ suũ et nares suas et inungat eas ante illd cũ butyro uaccino et veniat eius trituratio sr medicinas et sũan r de penidijs alaramu et alsabã emine. ii. et media de baldac terant et pçiciant in olã nouaz et pçiciat desup de aq̃ cũ m̃sura q̃ soluantur et qñ liquefiũt remoueat ab igne et puluerizent desup medicine et cõficiantur cũ eis bene: deinde fiant ex eis forme similes auellanis quaꝝ vnaq̃q; sit vnius aur et det i potu omni die iª in ieiuno cũ aq̃ tepida aut vio.

¶ Mod⁹ cõfectionis alsulẽdati.

Et est medicam̃ indũ magnũ in via albedé rauilui et ipz cõfert iterũ ad casũ palpebraꝝ et albedinẽ capillorũz et asma et tremorẽ cordis et teporẽ appetitus et fluxũ uentris supfluũ ⁊ hydropisim et ictericiã et paucitatez seminis et fistulas et canitiẽ senũ et cõfert pruritui et vlceribus. ℞. alsulẽdati mũdate ablute ducentos sexaginta aur. ¶ Et alsulẽdati quid est vrina

hircoꝝ montanoꝝ. Et illð est qm̄ ipi miḡut dieb⁹ estuatōis sue sup lapides in monte q̄ noīat alsule-dati ⁊ denigrant lapides ⁊ fit sicut pix pinguis sub til' et myrobal'. beliricoꝝ et emblicoꝝ et pipis et macropipis et lauri et nucis muschate et cinami et macis et xiloaloes et darkele et spodij et atiemet ⁊ burūgi ⁊ merenis oīuꝫ añ. aur̄. iiij. bdellij. cc. ⁊ sexagita aur̄. ⁊ zuccari tabarzet. c. xxxiiij. aur̄. ⁊ auri rubei ⁊ argēti meri ⁊ eris rubei ⁊ ferri ⁊ allobonoc ⁊ alselud oīuꝫ añ. aureos. c. cōburat̄ mineralia ⁊ terant̄ ⁊ tricocinētur cū medicis ⁊ misceāt̄ oīa cū melle ⁊ butyro ⁊ reponāt̄ i uitreata uiridi cui⁹ dosis sit duoꝝ aureoꝝ cū lacte caprino aut aq̄ tepida ⁊ addat̄ in eo de melle dispūato aur̄. xxxvij. ⁊ butyri aur̄ xxxiiij. qm̄ eius decoctio erit bona veꝝtn̄ crescit ⁊ puenit ad finē in. xxi. die.

Modus adustionis alselud.

Malleando fiūt lamie de ferro deinde decoquant̄ myrobalani belirici ⁊ emblici ⁊ colet̄ aqua coꝝ ⁊ ponātur in vas eris ⁊ accēdat̄ sub eo ignis leuis ⁊ calefiat alselud donec rubeat ⁊ ignitū submergat̄ in illa aqua deinde redeat ad ignē ⁊ rubeat: qū g° rubuerit submergat̄ iteꝝ in illa aqua ⁊ fiat illud vigīti vna vice deinde colet̄ aq̄ illa ⁊ sumat̄ fex in qua residꝫ aliq̄d de selud deinde reducat̄ vas sup igneꝫ ⁊ ponat̄ in eo vrina vacce ⁊ ignitat̄ ferrū ⁊ submergat̄ in ea iteꝝ vigiti vna vice ⁊ sumat̄ iteꝝ fex eius donec remaneat ð fece eius aurei. viij. ⁊ silr̄ fiat de ere donec cōpleat̄ tur ex eo iteꝝ. viij. aurei. Argentū vō limet cuꝫ lima donec fiat sicut terra deinde decoquat̄ cuꝫ aq̄ sal' in cochliario ferreo donec adurat̄ bene si auteꝫ non adurit̄ piciat̄ i cochliariū paꝝ sulfuris citrini qm̄ cōburet̄ ⁊ sumat̄ de eo. viij. aurei ⁊ totū illud sit tritū ⁊ cribellatū. Auri vō cōbustio est ita oꝫ ut auꝝ limet̄ donec fiat sil'e terre ⁊ sit cuꝫ eo auri eius vnus ex amioch ⁊ remaneat cū auro donec liq̄scāt vtraq; simil' deinde dimittat̄ p horā vnā deinde limet̄ iteꝝ ⁊ addat̄ sup ipm aureus vnus ex alamioch ⁊ limet̄ iteꝝ cū lima deinde frigat̄ i cochliario ⁊ fundat̄ sup ipm aqua salis ⁊ feruēat donec cōsumat̄ aqua ⁊ remaneat auꝝ ⁊ alamioch deinð terat̄ in mortario bene donec fiat sicut puluis ⁊ misceat̄ cū medicis. Mūdificatō aūt alsuledati est sm̄ hūc modū sumat̄ de aqua albasce ⁊ vrina vacce ⁊ piiciant̄ ambe sup alsuledati in vase nouo i tanta q̄titate q̄ submergat̄ ipꝫ ⁊ ponat̄ in sole calido hora vna deinde fricet̄ vehemēter ⁊ colet̄ aq̄ ab eo in vase nouo ⁊ ponat̄ in sole tribus diebus deinde colet̄ ⁊ sumat̄ fex eius spissa deinde fundant̄ aq̄ albasce ⁊ vrina sup alsuledati ⁊ puluerizet̄ sicut puluerizata fuit prius ⁊ fiat illud tribus vicibus deiñ ponat in sole vigītiuno die donec ingrosset̄ ⁊ fiat similis melli ⁊ denigret̄ sicut pix.

Modus alsuledati minoris.

Et iuuamēta eius sunt sicut iuuamēta maioris. ℞. alsuledati colate ptē vnā ⁊ alcor ptes q̄ttuor terat̄ alcor et misceat̄ cuꝫ eis q̄tū est pondus coꝝ de melle ⁊ q̄tū ipm est de zuccaro ⁊ q̄tū est medietas mellis de butyro vaccino ⁊ reponat̄ in uitreata ⁊ dosis eius sit aur̄ vn⁹ cū lacte vaccino tepido. Modus medicamenti conferētis lepre. ℞. myrobal'. nigroꝝ mūdatoꝝ ⁊ myrobalanoꝝ citrīoꝝ mūdatoꝝ ⁊ zinziberis oīuꝫ añ. ʒ. x. ameos. ʒ. v. altit bone. ʒ. iij. passularū mūdataꝝ. ſ. mekule decoquāt̄ cū trib⁹ deguarich aque ⁊ aldeguarich est quattuor lib̄. de baldach donec cōsumant̄ due tertie ⁊ remaneat tertia deiñ exp̄mat̄ ⁊ coletur ⁊ piciat̄ sup colatū ð melle qð sufficit ei ⁊ det̄ in potu de eo lb. i. ⁊ inūgat̄ sup totū corpus infirmi butyꝝ uaccinū ⁊ sedeat i sole donec sudꝫ ⁊ p̄cipiat̄ vt ābulet post illð. lxx. passib⁹ ⁊ iaceat aliqñ sup latus suū dextrū ⁊ aliqñ sup lat⁹ suū sinistrū ⁊ semel sup ventrē suū ⁊ semel super dorsuꝫ suū ⁊ cibet̄ pane ⁊ melle q̄titate abbreuiata. vij. diebus ita vt liniant̄ ei medicie omni die.

Modus epithimatis lepre.

Sumat̄ serpēs niger excoriatus ⁊ decolet̄ ⁊ ponat̄ in vas ⁊ fundat̄ sup ipm de aceto forti. ℥. viij. ⁊ aque. ℥. i. ⁊ alsceitaragi humidi ⁊ radicuꝫ dracontee amboꝝ ana. ℥. xij. decoquat̄ sup ignē leuē donec decoquat̄ s̄pens deiñ colet̄ cū pāno ⁊ sepent̄ ossa a carne deinde ponatur fex in vase vitreo. Quꝫ ergo volueris curatōneꝫ p̄cipe ei vt radat pilos supcilioꝝ ⁊ cap̄ ⁊ lini ð sup ex illo tribus diebus. Modus epithimatis alterius. ℞. staphisagrie ⁊ myrobal'. nigroꝝ mūdatoꝝ ⁊ emblicoꝝ oīuꝫ añ. ptē vnā frigant̄ cū olīo antiquo ⁊ liniat̄ cū eo latus vl' locus postq̄ abluit̄ cū decoctōe seticis curionū ⁊ balaustie. Et iteꝝ cōburant̄ myrobalani ⁊ galle ⁊ liniant̄ desup cū aceto. Cibi autē eoꝝ sunt oīa q̄ sunt velocis digestionis boni chimi sicut carnes volatiliū notoꝝ. i. eaꝝ i. sfidabegi ⁊ pisces hūidi leuis carnis cū spetiebus que sunt necessarie. Et melior cibus eoꝝ est panis de simila mūdus ⁊ panis cādarusij ⁊ sorbitōes facte ex eis ⁊ olera hūida ⁊ est necessariū vt pmisceant̄ cuꝫ eis q̄ sunt sicut sicla ⁊ rhaphanus ⁊ porri. Et nō oꝫ vt negligat̄ admīstrare incisiua ⁊ ppe ante mūdificatōeꝫ sicut capparis ⁊ senicl'ꝫ ⁊ porri: ista. n. mūdificat eoꝝ cibos a supfluitatib⁹ ⁊ prepāt supfluitates expulsioni. Qū ergo admīstraueris medicinas laudabiles tūc admīstra etiā hoc regimē. Et pisces saliti in hoc ca° sunt ualð bōi eis ⁊ nos pmptiores sumus sup ista qū volum⁹ vt faciam⁹ eos vomere aut ventrē eoꝝ soluere. Et caulis cōfert eis cuꝫ pprietate sua. Et panis cū lacte ⁊ melle ⁊ ficus ⁊ vua ⁊ passule ⁊ amigdale torrefacte et cartami et pinee ⁊ q̄ fiūt ex istis cōferūt eis. Et oꝫ vt comedat in die bis sm̄ mēsurā digestionis. Naꝫ sel' comedere nocet eis ⁊ non bibat uinū qū excitat̄ egritudo nisi paꝝ. Et qū quies est egritudīs bibat de subtili qð non est antiquū q̄titate tēpata cōsueta. Et qñ cadūt pili supcilioꝝ ex supcilijs ⁊ siliuꝫ tunc fiat curatō cū cura alopicie ⁊ reliquoꝝ que dicemus in libro decorationis.

Modus epithimatis alterius.

Uāt staphisagrie ⁊ myrobal'. nigroꝝ mūdatoꝝ ⁊ emblicoꝝ oīuꝫ añ. ps. i. ⁊ frigātur cū oleo omphacino ⁊ liniat̄ cū eo loc⁹ postq̄ ablutus est cū decoctōe senticū ⁊ balaustie.

Modus alius. Comburant̄ myrobalani ⁊ galle ⁊ liniant̄ cum aceto desuper.

Fen quarta de sol'one cōtinuitatis ⁊ est p̄ter id qð pēdet cū fractura ⁊ algebra. Et ē q̄ttuor tractat⁹.

Tractatus primus de vulneribus in mēbris.

Sermo vlis de solutōe ꝯtinuitatis. C. i.

Iam ostendimus in libro pmo spēs solutōis ꝯtinuitatis fm mōs q̄ neces sariū fuerūt in loco sili illi. Et volumus nūc innuere summas de spēb⁹ eaꝝ q̄s oꝫ nobis esse notas ante illud qd̄ volumus declarare. Dico ergo ꝙ nos conamur in q̄busdā mēbris quoꝝ ꝯtinuitas est soluta vt redeat eoꝝ ꝯtinuitas sicut fuit ⁊ illud sicut in carne. Et conamur in q̄busdā eoꝝ vt remaneat cōtactus eoꝝ cū ꝯsuatiōe licet non redeat ipoꝝ cōtinuitas ⁊ illud in ossibus nisi in ossibus pueroꝝ ⁊ infantiū. In eis. n. q̄nq̄ sperat̄ reditus ille. De neruis vero ⁊ venis dixerūt q̄daꝫ medicoꝝ ꝙ nō redeūt ꝯtinuitati imo fortasse remanet in eis cōtactus cōglutinatōis cōsuatōe currēte sup eos ⁊ cōiūgit eos. Et dixerūt q̄dā ꝙ illud nō ꝓuenit nisi i arterijs sol'. Gal. vo iā cōtradixit eis istud ⁊ dixit imo q̄nq̄ incarnant̄ arterie ꝑ testioniū expientie et cū cōcessione rōcinatōis. Testiomo vo qm̄ nos iā vidimus arteriā q̄ est sub basilica ⁊ cap̄ arterie temporis ⁊ cruris incarnari. Et cōcessione q̄ est ex rōcinatōe qm̄ os est extremitas in duritie ⁊ non incarnat̄ nisi paꝝ ī infātibus. Et caro q̄ est extremitas in lenitate incarnat̄ sꝫ vene ⁊ arterie sunt medie inter ossa ⁊ carnē. Quare oꝫ vt sit eaꝝ dispositō inter carnē ⁊ ossa ergo sunt minus recipiētes incarnatōēꝫ q̄ caro ⁊ facilius suscipiētes eā q̄ ossa ⁊ incarnant̄ qn̄ sectō est mīma ⁊ pua ⁊ corpus est hūidū ⁊ lene. Et non incarnat̄ in diuersificato ab eo. Et hic est modus disputatōis rhetoricus uel theoricus ⁊ illud in quo cōsidit̄ est expimentū.

Summa de vulneribus in mēbris. C. ij.

Membra in quibus qū cadit vuln⁹ magnificat̄ eius nocumentū ⁊ interficit fm plm ⁊ fortasse nō interficit nisi raro sunt sicut vesica ⁊ cerebꝝ ⁊ renes ⁊ intestina minuta ⁊ epar q̄uis sit possibile vt saluet̄ sup ea qū est leue. In corde aūt non spat̄ salus qū in eo accidit vuln⁹. Et plm ille cui accidit vulnus in vētre suo qū accidit ei nausea aut singultus aut solo vētris morit̄. Et qn̄ vulnus est in loco in quo oꝫ vt vehemens fiat dolor ⁊ apā sicut sunt capita lacertoꝝ ⁊ posteriora eoꝝ ⁊ ꝓpe illoꝝ qui sunt neruosi ⁊ non accidit apā stigt illud nocumentū intrinsecū ad qd̄ ꝯuertūt materie ⁊ non ꝓueniūt ad vulnus. Et oꝫ vt tu obserues illud qd̄ dicem⁹ in ca° vlceꝝ de iudicijs i q̄b⁹ cōicant vlcera ⁊ vulnera ⁊ postposuimus ea vsq̄ illic attendētes ad illud qd̄ est cōueniens.

Sermo vlis de cura vulnerū. C. iij.

Vulnus carnosū non euacuat̄ q̄n aut sit sectio plana recta aut sectō rotūda aut hñs latera aut sectō cū diminutōe aliq̄tle carnis ⁊ q̄nq̄ est ꝓfundū penetrās ⁊ q̄nq̄ est discoopertū ⁊ vnicuiq̄ eoꝝ est regimē ⁊ cōicat oīa in retentōe sanguis currētis ⁊ iā posuim⁹ ad illud cap^m. Et fortasse cursus sanguis q̄titate tpata cōfert vulneribus ⁊ ꝓhibet apā ⁊ oppilatōēꝫ ⁊ febrē. Nam de melioribus cū q̄b⁹ intēdim⁹ in vulnerib⁹ est ut ꝓhibeamus eoꝝ apātōēꝫ qm̄ qn̄ non accidit apā possibile ē ut eius fiat curatō. ueꝝ qū illic est apā aut attritio aut cōtusio aggregat̄ in vacuitate eius cuꝫ vulnere sanguis q̄ vult fieri apā aut pus et non est possibilis curatō vulneris ⁊ dū non ꝑpat̄ illud tūc curet̄ apā. Et si retinet̄ in cōtritiōe sanguis tūc non fit securitas ꝙ ipius resolutō festinet si fuerit ei q̄titas de q̄ sit curandū ⁊ tensio ⁊ illud cū cōuersione eius in pus ⁊ resolutōe ipius ⁊ illud fit cū oī calido leui de illis q̄ tu scis. Et ꝓpter hoc oꝫ vt ad iuuet̄ cursus sanguis qn̄ abbreuiat̄. Qū ergo sectō est plana recta de q̄ nichil cecidit sufficit in regimie eius strictura ⁊ ligatura ⁊ ꝓhibitō sanguitatis ⁊ aquositatis ab ea ⁊ ꝓhibere ꝙ aliq̄ reꝝ coopiat eaꝫ neq̄ pil⁹ neq̄ aliud postq̄ tu cōseruaueris ꝯplōēꝫ mēbri ⁊ sollicitus fueris in hoc ne attrahat̄ ad mēbꝝ nisi sanguis naturalis. Et si fuerit ita magna vt ne ꝯcurrāt extremitates eius qm̄ sunt rotūde lōgate aut diuerse figure aut iā destructa est ex ea caro pauca non plima tūc eius cura est futura ⁊ ꝓhibitō aggregatōis hūitatis in ea cū admīstratōe exiccantiū repcussiuoꝝ ⁊ admīstratōe subtiliātiū que dicemus. Et si fuerit ꝓfunda tūc strictura etiā facit eā adherere mltotiēs ⁊ non est necesse detegere eā si est possibile illud ⁊ illud est qn̄ nō cōfert strictura cū ligatura firmās eā ⁊ fortasse necessariū est detegere eā sicut ostendā ⁊ ꝓpe ubi non cadit strictura bona sup radicē ꝓfundi q̄re effundūt̄ ad ipm materie ꝓpter debilitatē eius ⁊ dolorē qui necessari⁹ ē ⁊ ꝓpter dispōnes q̄s dicā in ca° vlceꝝ. Et si est necessariū vt detegat̄ non erit excusatio q̄n ponat̄ cottū ⁊ qd̄ currit cursu eius sup eius orificiū exiccans ipm ꝓpe ubi stricta non cadit sup radicē sicut diximus aut est eius prepatō talis ꝙ non est possibile māꝫ malā effundi ab ea aut est in ea os aut iā cōcauata est ⁊ facta est fistula ⁊ sit in ea hūiditas mala valde ⁊ est tunc in iudicio vlceꝝ non vulneꝝ.

Et dixit sapiēs ꝙ vulnus non indiget nisi ligatura aggregāte labia qn̄ q̄rit̄ adherētia ⁊ icarnatō. ueꝝ si fuerit necessariū vt nascat̄ in ea caro tūc non est i eo necessariū illud sed est necessaria aliqn̄ ligatura cū q̄ effundat̄ sordities ex orificio eius ⁊ aliqn̄ ligatura fit tali mēsura qua retineat medicamē desup. Inq̄t ⁊ sufficit vt sit orificio vulneris locus ex q° effundat̄ sordities desup vl' semp ꝑ nām aut ita ut cadat ꝑforatō illic aut vt tu figures ipm cū illa figura. Ego. n. iā sanaui vulnus magnū cuius ꝓfundū erat vbi est genu ⁊ ipius orificiū in coxa ꝑter ꝙ feceri ei orificiū aliud inferius apud genu. Sed ꝑparaui coxaꝫ tali ꝑpatōe ꝙ ꝓfundū fuit supius ⁊ orificiū inferius q̄re sanatū est absq̄ ꝑforatōe in iferiori pte. Et silr q̄nq̄ suspēdunt̄ brachiū et palma ⁊ alia taliter ꝙ orificiū semp est inferi⁹ hic est ergo sermo eius. Et dico ꝙ fortasse tibi cadet vulnus vbi tibi erit necessariū incidere ꝯplete et secare mēbꝝ. Qū aūt ex vulnere abscidit̄ caro plīma tunc necessaria sunt ea q̄ carnē nasci faciūt et non sufficit illud qd̄ exiccat ⁊ ꝓhibet ⁊ fortasse nocet exiccatiuū ⁊ ꝓhibitm̄ ex pte ꝙ repellit māꝫ ex q̄ nascit̄. Et q̄nq̄ est ꝓfunditas ⁊ diminutō ossiū taliter ꝙ non est possibile vt nascat̄ ꝯplete q̄re remanet ꝓfundū sicut q̄nq̄ accidit vt nascat̄ plus q̄ sit necesse quare est caro addita. Et oꝫ vt cibet̄ eger q̄ vult vt nascat̄ caro in vulnere suo cibo laudabili boni chimi. Et q̄nq̄ est illd̄ qd̄ facit nasci ita ꝙ possibile est ei vt faciat nasci carnē: cutē vero nō facit

nasci qũ iã abscisa est totaliter imo non facit nasci loco eius nisi carnẽ durã supra quã nõ nascit̃ pilꝰ. venaꝝ aũt rami mł'totiẽs eminẽt ⁊ nascunt̃ sicut caro. Et de vulneribus sunt q̃dã habẽtia timorẽ sicut vulnera cadẽtia in neruis et extremitatibꝰ lacertoꝝ ⁊ dicã ea in caᵒ dispositõnũ neruoꝝ ⁊ mł'totiens sequnt̃ ea accidẽtia mala sicut illud qð sequit̃ vulnus extreĩtatis lacertoꝝ de alteratõe coloris ⁊ casu pulsus post spissitudinẽ ⁊ puitatẽ ⁊ pducit ad sincopiꝫ ⁊ casuꝫ virtutis ⁊ q̃nq; sequit̃ ea spasmꝰ. Et silr̃ illa q̃ cadũt ante genu apud rotulã q̃m sequnt̃ ea accidẽtia mala ⁊ sunt pimẽtia a q̃bus parũ liberant̃. Et qñ accidit spasmꝰ ex huiꝰmõi vulneribꝰ lacertosis ⁊ non recipit curatiõeꝫ tũc curatõ ẽ icidere lacertũ in latitudĩe ⁊ est volũtas vt destruat opatõ lacerti. Ueꝝ illud est de illis que oꝫ vt postponant̃ q̃tũ est possibile ⁊ curet̃ spasmus ⁊ pmistio rõnis cũ re alia p̃ter eã. Et sicut vulnus geniculi ⁊ fortasse .n. necesse est vt ponat̃ cũ sectiõe dura ⁊ vt sit festinatõ in apatibus eius ⁊ vlceribꝰ ipius ⁊ vulneribus cũ phł'omia ⁊ sol'one vẽtris et phibitõe incarnatõis donec mũdificent̃ mũdificatõe vltima deinde incarnent̃.

De cognitõe eius qð facit nasci ⁊ qð icarnat ⁊ qð sigillat ⁊ qð corrodit ex medicis. C. iiij.

Medicamen faciens nasci carnẽ est illud qð coagulat sanguinẽ sanũ in carnẽ q̃ si fuerit exiccatõ ei uehemẽs phibet sanguineꝫ venientẽ q̃re non habebit mãm caro. Et si est ei abstersio vehemẽs remouet eũ ⁊ facit eũ currere: q̃re ꝯsumit mãm inuentã carni ergo oꝫ vt non sit ei plĩma exiccatõ imo vsq; ad terminũ neq; abstersio fortis valde imo abstersio pauca ĩ tãta q̃titate vt abstergat sorditiẽ absq; mordicatõe ⁊ non indiget stipticitate de qua est curandũ. Et oꝫ iteꝝ ut sit in caliditate ⁊ frigiditate sua in ꝯpl'one, si fuerit sepata cũ ꝯtrario ꝑm q̃titatẽ sepatõis et si non fuerit sepata sepatõe de qua curet̃ tũc assimilet̃ calido ualde calidũ valde ⁊ frigido valde frigidũ valde. Et obseruet̃ iteꝝ imp̃ssio medicie in loco vt oppenat̃ ei si supfluit in malitia cõpl'onis. Medicie aũt incarnatie sunt ille q̃ aggregãt inter duo elõgata et non oꝫ vt opent̃ nisi in supficiebꝰ amboꝝ faciẽtes adherere inter ea vtraq; cũ rore q̃ est in substãtia amboꝝ. ⁊ si fuerit sanguis purꝰ tũc est illð qð exiccat sanguinẽ plĩm sufficiẽs cũ eo in adherẽtia cũ exiccatõe vehemẽti ueloci anteq̃ fiat pus ⁊ non firmatur ei illud nisi fuerit cũ illo supfluitas virtutis in exiccãdo veꝝ oꝫ ne sit abstergẽs q̃m abstersio est cõtraria intentõi q̃ est ĩ eo q̃m intentõ in eo est ponere illud qð colligit̃ de sanguĩe nutrimẽtũ ⁊ adherẽtia ⁊ abstergẽs abstergit illũ sanguinẽ q̃re dispitur ergo ꝯsumit mãꝫ q̃ expectat̃ ꝯglutinatõ ⁊ non indiget diminutõe in exiccatõe sicut indiget ea illud qð facit nasci q̃m faciẽs nasci indiget vt currat ad ipm mã. Et illius materiei cursuꝫ phibet exiccatõ ⁊ incarnatm̃ non indiget imo indiget icarnatiuũ exiccatõe fortiore ⁊ pauca stipticitate. Cõsolidatm̃ v̓o sigillatiuũ vehemẽtiꝰ indiget stipticitate q̃ illa duo q̃m est ei necessariũ ut recupet qð est pnãꝫ vehemẽtõris exiccatõis. s. cutẽ et q̃m indiget vt exiccet hũiditatẽ extraneã ⁊ radicalẽ vehemẽtẽ Et illud qð est ante ipm eget vt exiccet hũiditatẽ extraneã exiccãtõe plĩma ⁊ radicalẽ cũ mẽsura q̃ cõglutinet̃ ⁊ ingrosset̃ ⁊ non minuat̃ ex substãtia. At corrosiua diminuẽs carnẽ oꝫ vt sit vehemẽtis abstersionis valde. Et illud q̃deꝫ qð est rectũ in curatõe vulneꝝ qñ pforant̃ est vt non appximꝫ eis aqua. Et si fuerit necessariũ ⁊ non suffert eger a balneatõe oꝫ vt ponat̃ sup ea de empl'is ⁊ de pãno infuso cũ oleo ꝑm modos ligatõis ⁊ non pmittat̃ aq̃ pũenire ad ipsum.

De pforatõe vulneris ⁊ alioꝝ qũ oportet vt discooperiatur. C. v.

Dixit Gal'. oꝫ vt seces ex loco eius vehemẽtioris eminẽtie ⁊ vt inclies ipm ⁊ nõ sit tractꝰ pforatõis nisi ad ptẽ ex q̃ ẽ possibile currere pus ad inferiora. Et vt obſuent̃ in pforatõe alesu[illegible]ati ⁊ ruge ꝫ modũ quẽ diximus in caᵒ uulneꝝ ⁊ dubellet nisi in eis q̃ excepimꝰ. In eis v̓o q̃ sunt sicut inguĩa ⁊ subascelle oꝫ vt uadat pforatõ cũ cute in nã deinde ponant̃ desup exiccatiua absq; mordicatõe de illis q̃ sunt posita i tabul' medicinaꝝ singulariũ. ⁊ puluis olibani melior ẽ in eis q̃ olibanũ q̃m illud est vehemẽtiꝰ stipticũ. Et rectũ q̃dẽ est in curatõe vulneꝝ qũ pforant̃ ne approximet eis aq̃. Et si fuerit necessariũ ⁊ eger nõ suffert a balneatõe tũc oꝫ vt vulnus occultet̃ sub empl'is ꝯuenietibus tectis cũ pãnis infusis cũ oleis ꝑm modũ coopture q̃ sepat inter aquã balnei ⁊ hũiditatẽ eius ⁊ inter vulnera aut igeniet̃ in illo aliqð i genioꝝ possibiliũ in ipso.

De regĩe vulneꝝ habẽtiũ apã ⁊ dolores. C. vi.

Necessariũ est in huiusmõi vulneribus alleuiare ⁊ credere q̃ vulnus nõ ꝯsolidat̃ oĩo dũ apã non sedat̃. Et illud q̃dẽ non cõplet̃ nisi cũ eo in quo est exiccatõ ⁊ infrigidatõ i pñcipio rei ⁊ mollificatõ in ꝑo ⁊ ut admistret̃ in eo cura apatũ oĩo. Et qð est ppꝫ in hoc cũ cõitate sui iuuamẽti in omĩ mebro a capite vsq; ad pedes est vt sumat̃ granatũ dulce ⁊ decoquat̃ cũ uino põtico ⁊ empl'et̃ cũ eo locus. Et oꝫ vt tu obſues illud ad qð cõuertit̃ dispõ apatis sicut si tu admĩstraueris vnguentũ nigꝝ ⁊ videris vulneris ruborẽ vehemẽtẽ fieri ⁊ vesicari declina ad infrigidatiua et ad vnguentũ albũ ⁊ si videris ipm mollificari aut indurari ⁊ tu iã admĩstrasti albũ admĩstra nigrum ⁊ alia.

Regimẽ vl'e in vulneribꝰ uisceꝝ iterius. C. vij.

Intentio i eo qð existimamus q̃ est fissura aut disruptõ interius est vt incarnet̃ ⁊ non dimittat̃ sanguis cõgelari ĩ interioribus ita ut phibeat̃ fluxus sanguis. Et medicie cõferẽtes in vtrisq; intẽtõibus pmis sunt sicut vestimẽta qñ decoqũt in aceto aut det̃ in potu de cẽtaurea maiore põdus. ʒ. i. ⁊ terre sigillate in hoc iest curatõ magna. Illud aũt qð in potu sumit̃ causa fluxus sanguis est sicut dauic vnũ ⁊ .ʒ. de semĩe hyusq̃ami albi cũ aq̃ mellis ⁊ reliq̃ medicie pdicte i phibitiõe sputi sanguis ⁊ fluxus sanguis. De vulnere aũt ⁊ fissura apparẽtibus dixit sapiẽs q̃ in dispositõe mirac vẽtris donec egrediant̃ q̃dã intestina oꝫ vt scias qũo applices intestina ⁊ intromittant̃. Qð si egrediat̃ aliq̃d de zirbo oꝫ vt scias an sit necessariũ vt liget̃ cũ ligatura firma aut nõ ⁊ an suat̃ vulnus aut nõ ⁊ q̃lr̃ sit via in suẽdo ipsum.

¶Et Gal. quidē dixit anatomiā almirach. ¶Et diximus nos ipm̄ in anatomia ¶ Et ꝑpter illud qđ iaȝ diximꝰ in anatomia locus ilioꝝ est mioris timoris qū disrūpit̄ ꝙ locus aluourati. Et aluourati q̇dē est mediū corpis vtriusqȝ lateris mēsura q̄ttuor digitoꝝ ab alborati. i. vmbilico. Inq̇t qm̄ fissura quȝ accidit in loco alborati egrediunt̄ cū ea intestia plꝰ ⁊ reditus eoꝝ in ea est difficil. Et illud iō qm̄ res q̄ tenet ea non est nisi duo lacerti descendētes in lō gitudie corpis q̇ ꝑtendunt̄ ex pectore vsqȝ ad os pectinis ⁊ ꝑpter illud qn̄ disrūpit̄ vnꝰ hoꝝ duorū lacertoꝝ oȝ vt egrediat̄ ps intestinoꝝ ⁊ augmētat̄ inde disruptio ¶Et illud ideo qm̄ lacerti q̇ sunt in vtrisqȝ ilijs plus coarctāt ipm̄: veꝝ est ei ī medio lacertus fortis ꝯtinēs ipm̄. Si aūt prepet̄ vt sit disruptō magna egrediet̄ nūeratō intestinoꝝ q̄re erit eoꝝ intromissio vehemētior ⁊ difficilior ¶ In vulneribus aūt puis si non succurrat̄ cū intromissione intestini inflat̄ ⁊ ingrossat̄. Et istud ꝑpter illud qđ generat̄ in eo de vētositate q̄re non ingredit̄ ex illa disruptōe. Et ꝑpter illud saluiora vulnera accidētia in mirac disrūpētia sunt illa q̄ sunt eq̄lis magnitudīs. Inq̇t ⁊ indigēt ista vulnera rebꝰ q̄ttuor quaꝝ prima est vt reducat̄ intestinū apparēs ad locū q̇ est ei ꝓpus: ⁊ sa vt suat̄: ⁊ tertia vt ponat̄ super ea medicamē ꝯueniēs: ⁊ q̄rta vt sit sollicitudo ne ꝑueniat alicui mēbꝛ nobiliū ꝑpter illud timor Pone ergo ꝙ sit vulnus tāte q̄ntitatis vt non possimus ꝑpter puitatē eius itromittere itestinū ꝓcedens ab eo. Et tūc q̇deȝ est nobis necessariū vt resoluamꝰ illā vētositatē aut vt dilatemus ipāȝ disruptōeȝ ⁊ vt dissoluamꝰ ventositatē est melius si possibile est in ea. ¶ Et cā q̇dē ī inflatiōe intestini est frigus aeris ꝑpter illud ergo oȝ ut submergat̄ spōgia in aq̄ calida ⁊ ex ꝓ̇mas ipāȝ ⁊ vapores ipȝ. Et vinū stipticū qn̄ calefit etiā est iuuatīm ī hoc loco ⁊ illud qm̄ calefacit plus ꝙ̄ sit calefactō aque et ꝯfortat intestinū. Qđ si hec cura non resoluit inflatōeȝ intestinoꝝ tūc admīstret̄ aplificatō vulneris. Et ꝯueniētius instrōꝝ ad hāc sectiōeȝ est instrumētū qđ cognoscit̄ ad pforadas fistulas. ¶ Cultelli aūt pforadi acuti ex duabus ptibus facti ad cap̄ caueant̄. Et rectior figuraꝝ ⁊ ꝓ̄patō infirmo est ut si fuerit vulnus lesuȝ vadēs ad ptē inferiorē sit figura ⁊ prepatō ad supiorē. ¶ Et si fuerit vulnꝰ vadēs ad supiorē figura ⁊ ꝓ̄patō vadūt ad inferioreȝ Sit ergo intentō tua quā intēdis in vtrisqȝ rebꝰ simul vt non cadāt reliq̄ intestina sup intestinū cuiꝰ inferius apparet. ¶ Et qū tu posueris hāc tuā intētōem scias ꝙ si fuerit vulnus in pte dextra tunc oportebit vt facias egꝝ decliare ad ptē sinistraȝ. Et si fuerit in pte sinistra facias eū decliare ad dextrā ⁊ sit intentō tua semp vt ponas pteȝ in qua est vulnꝰ altōreȝ pte altera: hec est. n. res q̄ est cōis oībus istis uulneribus. ¶ Cū ergo suant̄ intestīa in locis suis q̄ sunt eis ꝓ̇pa postq̄ꝫ reducta sunt ad ventrē qū vulnera sunt magna tūc necassarius est minister edoctus. Et illud ideo qm̄ oȝ ut teneat locū illius vulneris totū manu sua deforis ⁊ colligat ipm̄ ⁊ aggreget ⁊ detegat de eo aliq̇d mīstro suēti ipm̄ ⁊ redeat ad illud qđ iā sutū est de eo etiam et aggreget ipm̄ ⁊ colligat paulatī donec suat̄ vulnꝰ totū sutura decēti. ¶ Et ego narro tibi illud qđ

meliꝰ ē de assuitiōe vētris: dico ergo qm̄ ppea ꝙ res q̄ est necessaria est vt ꝯphendat̄ illud qđ est inter mirac ⁊ siphac iā est necessariū tibi vt icipias et intromittas acū in cutē deforis ad interiorē ptē: cū ergo penetrauerit acus in cutē ⁊ in lacertū euntē fȝ rectitudinē in lōgitudie vētris totius dimitte marginē siphac in hoc latere ⁊ non intromittas in ipsuȝ acū ⁊ fac penetrare acū in marginē aliū deintus ad exteriora deinde fac penetrare eā ab intus ad exteriora in margine alio mirac ⁊ qū feceris eaȝ penetrare tunc fac penetrare eā ſo in hoc eodem margine mirac aut deforis ad interiora ⁊ dimitte marginē siphac q̇ est i hoc latere fac ergo penetrare acū in latus aliud de intus ad exteriora ⁊ fac eā penetrare cū tua penetratōe in siphac in margieȝ mirac q̇ ē in pte eius donec facias eā penetrare totū deinde incipe iteꝝ ab hoc eodē latere ⁊ sue ipm̄ cū margine q̇ est siphac in latere alio ⁊ extrahe acū ex cute quā penetrauit deinde reduc acū in illā cutē ⁊ sue marginē siphac q̇ est in latere alio cū hoc margīe mirac ⁊ extrahe eā ex cute q̄ est in pte eius ⁊ fac illđ vna vice post aliā vsqȝ quo suas vulnus totū fm̄ illud exemplū. ¶ In mēsura aūt q̄ sunt inter duo pūcta caueat̄ supfluitas in latitudīe ⁊ strictura qm̄ aplitudo non tenet fm̄ ꝙ oȝ ⁊ strictura adunat. Et filuȝ iteꝝ si fuerit cordosuȝ adiuuat ad disrūpendū ⁊ si fuerit molle abscidit̄ ⁊ eligat̄ leue duꝝ ⁊ silr̄ si ꝓfūdaueris pūcturā in cute nā si fuerit lōginq̄ a puncture veꝝ remāserit de vacuitate intra ipm̄ et ex eā nō incarnat̄ ⁊ serua eq̄litatē illic etiā. Inq̇t ⁊ pone intentōeȝ tuā in suēdo ventrē adherētia siphac cū mirac: fortasse. n. adherebit ⁊ incarnabit̄ qm̄ ē neruosuȝ. ¶ Et iā ꝯsueuerūt ipm̄ q̇dā fm̄ hūc modū. oȝ gꝰ vt figamꝰ acū in margīe mirac exteriore ⁊ faciamꝰ eā penetrare ad interiora ⁊ dittamus marginē siphac totū deinde reducamꝰ acū ⁊ faciamus eā penetrare deinde penetret acus ex ꝯtrario ptis quā penetrauit deīn faciamꝰ eā penetrare in marginē aliū de margibus mirac fm̄ hoc. ¶ Et iste modus ꝯsuendi est melior cōsuitōi cōi q̄ cōp̄hēdit q̄ttuor margīes in pūctōe vna ⁊ illđ iō qm̄ cū hac cōsuitōe iteꝝ quā iā diximꝰ iā coopit̄ siphac retro mirac ⁊ cōtinuat̄ cū eo cooptura decēte. Inq̇t deīn pono sup ipm̄ de medicis incarnatīs ⁊ necessitas ad ligandū est vehemētior in his vulneribꝰ ⁊ made fac lanā inarabaȝē cū oleo calido paꝝ ⁊ inuolue sup alibreni ⁊ alalibrēni sicut vadūt ⁊ clisteriza ipȝ cū aliquo mollificatīo etiā sicut sunt olā ⁊ mucilagīes Et si vulnus iā ꝑuenerit ad intestina ⁊ sciuisti ipm̄ tūc regimē sit illud qđ diximꝰ. Ueꝝtn̄ oȝ ut clisterizet̄ cū vino nigro stiptico tepido ⁊ ꝓ̇pe si vulnꝰ iā ꝯsecutū fuerit aut apꝓpinq̄uerit minuta intestīa qm̄ intestinū iciunū non sanat̄ oīo ex vulnere qđ in ipso accidit ꝑpter subtilitatē sui corpis ⁊ mlītitudinē eius qđ est in eo de venis ⁊ ꝓpinq̇tatē suam ad nāȝ neruoꝝ ⁊ mlītitudinē effusiōis cholē ad ipȝ ⁊ vehemētiā caliditatis eius qm̄ est magis ꝓpiquȝ epati ꝙ̄ intestina alia. ¶ Inferiora v̇o vētris ppea ꝙ sunt de nā carnis sīs de medicatōe ipoꝝ cōfidēs Inquit Gal. in liº de ingenio sanitatis. Et sit intētō tua apud disruptiōeȝ mirac vētris cū siphac vt suas eā cōsuitōe ꝯglutinaīte siphac cū mirac qm̄ est neruosuȝ tarde incarnatōis cū alio ⁊ illud cū modo

ſuitõis quã dixim⁹ qm̃ ipſa aggregat ⁊ ꝯglutinat ĩ pũctura ſiphac. Inq̇t ⁊ inteſtĩa qñ egrediunt̃ tũc cõfert vinũ nigꝝ forte ⁊ caleſiat ⁊ ſubmergat̃ in eo lana ⁊ ponat̃ deſuꝑ qm̃ ipſa diſꝑgit inflatõez eoꝝ ⁊ detumeſcere ea facit ſi aũt non fuerit pñs tũc admĩſtra q̃ſdaȝ aquas ſtipticitatis fortis calefactas ꝙ ſi non fuerint pñtes tũc uapora ea cũ aq̃ calida donec detũeſcat̃ ſi aũt non ingrediunt̃ in illud amplificet̃ locus. Inq̇t Hip. qñ egredit̃ zirbũ vẽtris ĩ vulnere neceſſe eſt ut putrefiat qđ de eo egredit̃ q̃uiſ moret̃ tp̄e puo ⁊ eſt in hoc vehemẽtius q̃ꝫ inteſtĩa ⁊ epar qm̃ inteſtĩa ⁊ extreitates epatis ſi non remanẽt exteri⁹ ſpatõ lõgo donec infrigident̃ valde vehemẽter tũc qñ ingrediũt̃ vẽtrẽ ⁊ incarnat̃ vulnus redeũt ad nãs ſuas: zirbũ v̇o licet moret̃ tẽpe puo tñ neceſſe eſt vt qđ ex eo qđ apparet ĩgredit̃ vẽtrẽ putrefiat. Et ꝓpter illud ꝓperat̃ medici ĩ incidẽdo ip̄m ⁊ non intromittũt qđ de ip̄o apparet in vẽtrẽ ꝙ ſi ĩueniat̃ in zirbo diuerſuȝ ab hoc illud eſt valde paꝝ ⁊ fortaſſe non ĩuenit̃ ⁊ ſi egredit̃ aliq̇d de zirbo tũc neceſſe eſt tibi vt ſcias an oporteat incidi an non ⁊ an oporteat ſui vulnus an non ⁊ q̃liter ſuat̃. Nã ſi uuln⁹ cadat in alnourati ⁊ eſt medíũ vẽtris tũc eſt pluris timoris qm̃ ſunt extremitates lacertoꝝ coopte ſuꝑ vẽtrẽ ſi aũt fuerit ĩ ilijs ⁊ ſunt a duobus lateribus medij vẽtris a dextra et ſiniſtra q̃ſi quattuor digitis tũc eſt ſaluior qm̃ nõ ẽ in eo aliq̇d de extremitatib⁹ lacertoꝝ neruoſoꝝ. Loci v̇o alborati ſutura iteꝝ eſt difficil' ⁊ illđ ideo qm̃ inteſtĩa eminẽt ⁊ egrediũt̃ a diſruptiõe q̃ eſt in hoc loco ⁊ reditus eoꝝ in hoc loco eſt difficil' ⁊ illđ q̇a illud qđ plicat ea intentõe eoꝝ eſt duo lacerti ꝓtenſi in lõgitudie vẽtris carnoſi q̇ deſcẽdũt ex pectore ad rachaba ⁊ eſt os pectinis. Et ꝓpter illđ qñ cadit vulnus in hoc loco incidũt hos lacertos ⁊ eſt eminẽtia inteſtini vehemẽtior qm̃ lacerti qui ſunt in ilio cõtinẽt ip̄m ⁊ non eſt ei in medio lacertus fortis retinẽs ip̄m. Si aũt ꝑparat̃ cũ hoc vt ſit vuln⁹ magnũ tũc neceſſe eſt vt emĩeat ⁊ egrediat̃ ex eo neruus inteſtinorũ quaꝛ̃ ſit intromiſſio eoꝝ difficilior.

De qualitate ligandi vulnerã. C. viij.

Vulnera aũt ⁊ fiſſura apparẽtia qñ uis vt ĩcarnent̃ tũc fac illud qđ dixit ſapiẽs de illis q̇ ſunt hui⁹ artis. Inq̇t qñ vis vt ĩcarnet̃ huiuſmõi fiſſura tũc adhere ei ligaturã incipientẽ ex duobus capitib⁹ non aliã de ligaturis. Qđ ſi fuerit magna erit tibi neceſſariũ vt adherere ei faciaſ pulu illoſ triãgulatoſ ⁊ ſi fuerit locus decliuis ĩdiget ſutura etiã. Et puluilli q̇dẽ triãgulati meliores ſunt in aggregãdo labia ulceꝝ q̃ꝫ q̃drati qm̃ coarctãt ſuꝑ fiſſurã tm̃ ⁊ ſitus puluilloꝝ triangulatoꝝ eſt ꝼm hoc exemplũ linea recta ĩter duos puluillos ſit fiſſura ⁊ duoꝝ pl'uilloꝝ triãgulatoꝝ vn⁹ ſit. b. ⁊ alter. g. decẽter ꝯpoſiti ꝼm figurã quã uides. Qñ ergo ligat̃ locus iſte ⁊ cadit ligamẽ duoꝝ capitũ eſt ligamẽ tenẽs ſuꝑ locũ fiſſure vehemẽtius q̃ꝫ ſi fuerit q̃drati ⁊ non lȝ vt ſit in applicatõe vlceꝝ ligamẽ non habẽs duo capita ⁊ iſti ſunt puluilli triangulati ⁊ figura ſtrĩgẽdi. Et dicit̃ in li° de ingenio ſanitatis q̇dã homo habuit vuln⁹ c⁹ ꝓfundũ erat ꝓximũ ingũibus ⁊ ipſius orificiũ ꝓxĩm genu ⁊ ſanauim⁹ ip̄m ſine ꝑforatiõe penitus ita ꝙ poſuimus ſub genu eius puluillos ⁊ ꝑparauim⁹ ipſuȝ tal'r ꝙ factũ eſt orificiũ ei⁹ directũ cũ facilitate ⁊ ſil'r fecim⁹ de vulnere qđ fuit in coxa ⁊ brachio ⁊ ſanata ſunt oĩa. Inquit ille q̇ iã ꝑuidit in expientia ſcias ꝙ vulnera indigẽt vt fiat ſanies ſi poſſibile eſt eis intus ad hoc vt penetrẽt cuȝ ea reliq̃ q̇ ſunt illic meliora ⁊ velocioris alteratõis ſiml' vulnera diſrupta elõgatoꝝ labioꝝ egẽt vt aggregent̃ cũ ligamẽto aggregãte labia eoꝝ niſi fuerit ſuꝑ ea ex illo dolor aut fuerit apoſtemoſa qm̃ dolẽt ꝓpt̃ illud q̃uis ſit cuȝ facilitate aut fuerit lacertus q̇ ſit diſrupt⁹ in latitudie qm̃ tũc non aggregat̃ ĩmo ponat̃ in medio liciniũ timẽdo ne ĩcarnet̃ cutis et remaneat lacertus non ĩcarnatus. Inq̇t ⁊ ſil'r qñ findim⁹ cutẽ capitis ponim⁹ inter labia aliq̇d qđ ĩpleat ea: fortaſſe. n. ꝯtrahit̃ cutiſ labioꝝ ad interiora vulneris q̃re neceſſe eſt tũc vt coneris cũ ligamẽtis ut trahas eã ad exteriora. Et qñ cadit vulnus ĩ lõgitudie tũc ligamẽ ſufficit ⁊ aggregat ipſaȝ decẽter ⁊ qñ fuerit ĩ latitudie indiget vt ſuat̃ ⁊ ꝼȝ mẽſurã ꝓfũditatis vulneris erit ꝓfunditas ſuture dignior ex additõe anatomie. Inq̇t qñ fuerit nobiſ neceſſariũ vt addam⁹ in ãplitudie vulneris qñ eſt ſtrictũ ⁊ timuerim⁹ ꝙ ꝓpter ꝓfunditatẽ eius ĩcarnet̃ eius ſupius ⁊ nõ ĩcarnet̃ eius ꝓfunduȝ aut fuit mẽbꝝ vulneratũ in hora vulneris ꝼm figuraȝ ꝙ qñq̧ redit ad eq̃litatẽ ſuã nõ eſt poſſibile vt currat ex eo ſanies neq̧ vt ĩgrediat̃ ip̄m medicia ⁊ vt redeat ad ſuã figurã qñ egredit̃ ⁊ ꝯmouȝ dolorẽ aliũ tũc neceſſe eſt vt findat̃ ſectõe ꝯueniẽti. Et ſcias ꝼm ſũmã ꝙ vulnera q̃ ſunt ĩ latitudie lacerti ſunt digniora vt labia eoꝝ ſint vehemẽti⁹ elõgata quaꝓpter ſunt faciẽtia maiorẽ neceſſitatẽ ad ꝑſcrutãdũ ſubtiliter in aggregãdo labia. Et fortaſſe non erit excuſatõ a ſutura ⁊ admĩſtratõe puluilloꝝ triãgulatoꝝ ⁊ ꝓpe ſi ceciderit in carne diminutõ nam cadẽs in lõgitudine minus eget illo.

Medicine incarnãtes vulnera. C. ix.

Haꝝ medicinaꝝ virtutes iã narrauimus ⁊ ꝯtinuatõis eaꝝ locũ ⁊ nõ dubitam⁹ quin ſit neceſſariũ ut puluis eaꝝ ſit mĩoris uirtutis q̃ꝫ illud qđ eis fit cũ oleis ⁊ ceratis. Et neceſſitas q̇dẽ ꝑducẽs ad olera ⁊ cerata eſt ꝓpterea ꝙ medicĩe ſicce ⁊ ꝓpe q̃ ſunt ſicut merdaſengi ⁊ reliq̃ mineraleſ non ſubmergũt̃ vſq̧ ad ꝓfundũ et non penetrat̃ in poros qñ ergo ex eis fit ceratũ ad vltimũ ꝑuenire facit eas curſus olĩ ad locũ quẽ volum⁹. Et iſte medicĩe ĩcarnatĩe ſunt ex mineralibus ⁊ ſunt ex plãtis ⁊ aĩalibus ⁊ ex omĩ ſp̄e. Et ſunt ex mineralibus ſicut ceruſa ⁊ oleũ myrtinũ et cera. Et ex plãtis folia ſicut folia q̃rcus maſcl'e emplãta ⁊ folia ſalicis ⁊ folia caulis ⁊ folia arboꝝ maloꝝ ⁊ cortex palme ⁊ folia arnogloſſe ⁊ ſp̄tũ ĩfuſuȝ in aceto aut aliq̃tulo vini ⁊ ꝓpe qñ miſcent̃ folia arboris pini maſcule ⁊ femĩe ligata cũ corticib⁹ ſuis ⁊ folia cup̄ſſi ⁊ rami eius ⁊ folia pentaphilõ cum melle. Et ex gũmis glutinũ albotin ꝓpe ꝓpe mẽbra magna. Et ex fructib⁹ ⁊ g̃nis nux recẽs ꝯtrita cũ aq̃ ⁊ ſale aut vino bullita cũ folijs acetoſe aut folijs ſicle aut lactuce ⁊ piroꝝ ſilueſtriũ cũ eo qđ eſt ĩ eis de ꝓhibitõe fluxuſ ⁊ nux cup̄ſſi ⁊ allea cõbuſta ⁊ pl'uis molẽdini ⁊ ordeũ aduſtũ ꝓpe ſemb⁹ cũ cera ⁊ oleo roſ. Et de illis q̃ ſil'ant̃ florib⁹ flos ſorbe

⁊ herba caude eq̄ne ⁊ p̄p̄e in vicĩtate ĩpletõis mẽbri aut carnis. Et ad vulnera q̄ sunt ppinq̄ lacertoꝝ capitibus. Et ex aĩalibus lac acetosũ valde ꝯglutiat vulnera mag̃. Et de ꝯpositis medicamẽ russi ⁊ aureũ ⁊ esculeus ⁊ medicamẽ de salicibus ⁊ pulegio ⁊ emplr̃m de lino.

Medicine ꝯsolidatiue ⁊ sigillatiue. C. x.

Haꝝ medicinaꝝ nãs iã sciuisti. Et scis iteꝝ q̄ oꝫ ne puluis eaꝝ sit in virtute ei⁹ qđ ponit̃ in emplr̃is. Et nũc oꝫ vt scias q̄ nõ est necessariũ vt medicĩe iste admĩstrent̃ qũ iaꝫ eq̄ta est supficies carnis dure cũ cute vltĩa eq̄litate. Ueꝝ caro hũida iã equat̃ ⁊ additur sed est spissa taliter q̄ qũ exiccat̃ descẽdit ĩmo nõ oꝫ ut admĩstres eas nisi cũ hoc qđ est ita q̄ qñ exiccat̃ equat̃. Et hec res cognoscit̃ existĩatiõe. Oportet ergo vt admĩstret̃ medicĩa ꝯsolidatĩa anteq̄ carnis nascẽtia in vulnere in quo caro nascit̃ ad hũc finẽ puemat: qm̃ ꝯsolidatĩa etiã addit in q̄titate carnis usq; quo cõsolidat etiã addit̃ cũ ea virtus nãlis. Ergo addit̃ fm̃ hãc vltĩatõeꝫ ĩmo oꝫ vt sit taliter q̄ qñ exiccat ⁊ facit opatõeꝫ suã iã nã fecerit nasci cũ q̄titate ei necessaria cũ vltiatõe cõsolidatĩe vltĩe in cõsolidando q̄ ꝯpleat duas opatões ꝯtinuãdo inter carnẽ ⁊ cutẽ p̄dictas mẽsura q̄ equet̃ supficies vlcerata. Qđ si non auferat̃ istud pculdubio fiet vestigiuꝫ vulneris supius in cute. Et oꝫ vt admĩstres sigillatiũ in p̄mis qũ ip̃m admĩstras hũidũ deinde admĩstra ip̃m siccũ tũc qũ ap ppinquat̃ sigillatõ faciẽs ip̃m transire sup ip̃ꝫ cũ extremitate radij. Et medicĩe q̄deꝫ iste sunt sicut cortices arboris pini cũ cerato de oleo ros̃. aut myrtino ⁊ resina sicca ⁊ abrotanũ assatũ ⁊ cortices eris ⁊ puluis olibani ⁊ merdasengi ⁊ cẽtaurea mĩor ⁊ vene sunt bone ⁊ ossa conbusta iteꝝ ⁊ aristologia adusta est vehemẽtis ꝯsolidatõis ⁊ alumẽ iteꝝ ⁊ galle ĩmature ⁊ folia fici. Et Hip: q̄dẽ inquit de pede albaucas sicut dixerũt ⁊ est sile qđ intellexit p eũ herbã q̄ noĩat̃ pes corui. Et stercus canis cõmedẽtis ossa ⁊ stercus lacerti veꝛtñ est acutius p̄mo q̄re oꝫ vt frãgas ip̃m cuꝫ stipticis ⁊ radix lilij celestis ⁊ cortices oppopõacis ⁊ tutia. Et de faciẽtibus nasci carnẽ mirabilib⁹ in vulneribus calide ꝯplr̃onis apostemosis sunt sandali ⁊ nenufar ⁊ aloes ⁊ p̄p̄e in ptibus ani ⁊ testiculorum et medicina aristologie si fiat vnguentũ aut indiges eo qđ est fortius de illis q̄ sunt ĩter cõsolidatĩa sicut climia ⁊ p̄p̄e cõbusta ⁊ colcotar cõbustũ ⁊ litbargyriũ ⁊ cerusa. Et qñq; cadũt in medicinis eius dragantũ ⁊ colcotar q̄uis sint de summa corrodẽtiũ diminuẽtiũ carnẽ. Ueꝝ ip̃a fortasse cõsolidat in vehemẽti hũiditate ⁊ p̄p̄e qñ adurũt̃ fiũt mĩoris cõsolidatõis ⁊ non minuit̃ de corrosione eoꝝ ⁊ p̄cipue si abluant̃ fiũt ad cõsolidatõeꝫ decliuiora. Flos v̊o eris ⁊ medicĩe q̄ sunt vehemẽtioris corrosionis non sunt recte ad illud nisi cũ regie forti ⁊ in q̄busdã vulneribus ⁊ vlcerib⁹ vehemẽtis hũiditatis. Es v̊o adustũ qñ abluit̃ est bonũ in cõsolidatõe. Et qñ volũtas est vt fiat emplr̃m sunt necessaria q̄ sunt fortiora de illis q̄ sunt inter cõsolidatĩa sicut climia ⁊ p̄p̄e adusta ⁊ colcotar adustũ et litbargyriũ ⁊ cerusa. Qualitas v̊o faciẽdi illud ẽ ut dissoluat̃ cerusa ⁊ merdasengi cũ aceto deinđ admĩstret̃ ⁊ climia terat̃. Et melius q̄dẽ est vt adurat̃ deinde misceat̃ illud cũ colcotar ⁊ ĩbibat̃ oleo ros̃. cũ aceto ⁊ vino stiptico ⁊ fortasse addunt̃ sup ip̃m dragantũ adustũ ⁊ balaustie ⁊ galle qñ vuln⁹ ⁊ vlcus sunt vehemẽtis humiditatis.

Emplastrũ de lino ⁊ est mirabile. Sume pãnũ de lino ablutũ nitidũ ⁊ tere donec fiat sicut alcohol đ inde sume oleũ fortis stipticitatis aut oleũ myrtinũ ⁊ pone in ip̃o paꝝ galbani ⁊ dissolue in oleo ⁊ põe in ipso pãnũ ꝯtritũ ⁊ fac de eo emplr̃m qm̃ est mirabile. Et vnguentũ nigꝝ magnũ facit nasci carneꝫ. Qđ si volueris vt fortius faciat nasci tũc pone in ipso de ture ⁊ oppoponaco ⁊ aristologia adusta eq̄les ptes vt sit sicut pondus mediciãꝝ q̄ttuor.

Modus pulueris alius. ℞. ceruse ⁊ merdasengi amboꝝ añ. pteꝫ. i. scorie plũbi ⁊ myrrhe ⁊ gallaꝝ oĩuꝫ añ. ptẽ. ʃ. Puluis alius ostracoꝝ ꝯbustoꝝ ʒ. xij. q̄nati pui qđ cadit ab arbore ⁊ exiccatũ ẽ calcadis amboꝝ añ. ʒ. xvi. cornu ceruini ꝯbusti abrotani climie resine radicũ lilij oĩum añ. ʒ. iiij. minuti turis corticũ arboris pini ãboꝝ añ. ʒ. vi. corticũ q̄natoꝝ ceruse alumis oĩuꝫ añ. ʒ. viij. gallaꝝ ʒ. i. Puluis rubeus. ℞. rubee ossiũ cõbustoruꝫ merdasengi oĩuꝫ añ. ʒ. ij. turis aloes ãboꝝ añ. ʒ. iij. sarcocolle menithe ãboꝝ añ. ʒ. i. fiat puluis.

Puluis alius. Rosaꝝ ceruse plũbi balaustie oĩum añ. ʒ. viij. gallaꝝ ⁊ semis rosaꝝ ⁊ aluis equaliter aristol̃. aur̃. ij. minuti turis aur̃. i.

Modus emplr̃i ad vulnera corpũ senũ. Comburat̃ ordeũ ⁊ fiat ex eo ceratũ cũ oleo ros̃. aut oleo myrtino cũ cerusa plũbi.

De medicinis faciẽtibus nasci carnẽ in vulneribus ⁊ vlceribus. C. xi.

Iam sciuisti p̄p̄etatẽ mediciãꝝ faciẽtiũ nasci carnẽ ⁊ q̄uo oꝫ vt sint in cõplr̃onib⁹ suis. Et oꝫ vt admĩstrent̃ medicĩe faciẽtes nasci carnẽ cũ iã mũdificat⁹ est locus a sordibus ⁊ sitibus ⁊ si non fuerit basis vulneꝝ nisi os: tunc mũdifica illud os ⁊ exicca in vltĩo ⁊ non dimittas ĩ eo obfuscatõeꝫ aut corruptõeꝫ neq; corticẽ ⁊ hũiditatẽ q̄ non exiccet̃ ⁊ p̄p̄e in capite nã lenitas ossis ⁊ eius hũiditas est vna cãꝝ p̄hibẽtiũ natiuitatẽ carnis sup ip̃m ⁊ qũ exiccat̃ ⁊ exaspat̃ est illud sup qđ fit mã ex q̄ generat̃ caro in eo magis faciẽs nasci. Et scias q̄ est medicĩa faciẽs nasci carnẽ ĩ corpe aut mẽbro ⁊ non est faciẽs nasci in alio ⁊ illud iđo qm̃ fortasse exiccat in corpe ⁊ non exiccat in corpe pp ꝯplr̃ones duoꝝ corpũ ⁊ fm̃ q̄ sciuisti fortasse supfluit in corpe ⁊ non supfluit in corpe neꝫ est abstersio oĩo qũ hec medicĩa indigeat exiccatõe q̄dã ⁊ extersiõe q̄dã mẽsuratis fm̃ corpus non absolutis ⁊ res mẽsurata est diuersa cũ imp̃ssiõe sua in reb⁹ q̄ non sunt cõueniẽtis q̄titatis in passiõe. Et om̃e exiccatiuũ q̄dẽ cui⁹ siccitas est mĩor siccitate corpis qđ cũ eo curat̃ est iteꝝ abbreuiatũ ab hoc ut faciat nasci carnẽ eius ĩmo oꝫ vt sit sicci⁹ eo. Et p̄pter illud fit q̄ olibanũ non facit nasci carnẽ ĩ corpib⁹ donec ptrãscat̃ eq̄litatẽ ĩ siccitate. Et expimẽtũ q̄dẽ est illud qđ scit̃ q̄ ẽ ex exiccatib⁹ ⁊ statibus aut ex nascẽtia carnis fm̃ pcessionẽ vel cõtinuitatẽ aut ex sordidatõe. Qđ si videris exiccatõeꝫ cũ q̄ fortasse non nascit̃ caro tũc hũecta parũp medicaĩa sicca ⁊ dimitte illud qđ vadit fm̃ virtutẽ suã. Et qñq; iteꝝ est q̄busdã corpibus p̄portõnalitas cum

q̄busdā medicis absq; aspectu op̄atiōis eaꝝ ꝓpter illud ergo oꝫ vt misceant̄ medicie p̄tes debiles et fortes. ¶ At v̄o q̄re facta sunt empl̄a ⁊ q̄ sit eorū necessitas iā sciuisti. ¶ Et oꝫ vt non sis cōtentus medicīa sup exiccatōeꝫ ⁊ hūectatōem imo obs̄ua ābas q̄litates agētes s̄m q̄ p̄misim⁹ eaꝝ narratōeꝫ neq; iteꝝ sup exiccatōeꝫ ⁊ hūectatōeꝫ imo cū ꝯsuetudine cōsideratōis inter dispōeꝫ vlceris ⁊ dispōeꝫ cōplōnis corpis. ¶ Qūq;.n. corpus est hūidū ⁊ vlcus siccū ⁊ qn̄q; est corpus siccū ⁊ vlcus hūiduꝫ ⁊ qn̄q; sunt ābo hūida ⁊ qn̄q; sunt ābo sicca. ¶ Et admistrent̄ in p̄mis q̄ sunt debiliora sicut olibanū ⁊ farina fabaꝝ ⁊ farina ordei ⁊ sil̄ia. ¶ Q̄d si corpus fuerit siccū ⁊ vlc⁹ hūidū valde tūc necessarie sunt medicie vehemētis exiccatōis cū ꝯpatōe ad medicias faciētes nasci carnē sicut aristologia ⁊ radix oppoponacis ⁊ dragantū adustū. ¶ Et in residuo sunt necessarie medicie sicut ireos ⁊ farina lupinoꝝ. ¶ Et qn̄q; accidit vt sint q̄dā medicie in q̄bus sint aliq̄d ꝓprietatis q̄ egēt medicie faciētes nasci carnē de exiccatione ⁊ abstersiōe sed supfluit: fuit ergo vbiq̄. ꝓpt exiccatōem suā vehemētē retinētes sorditiē ⁊ ꝓhibētes māꝫ ⁊ supfluit abstersio ⁊ corrosio. ¶ Sꝫ qn̄ p̄miscet̄ cū ea aliq̄d de illis q̄ sunt illi cōtraria frāgit ex eo ⁊ tpat ip̄m ⁊ fit faciēs nasci sicut flos eris. ¶ Qū.n. cū ipso associant̄ oleū ⁊ cera ⁊ q̄ hūectat̄ mēbꝝ ⁊ fixū faciūt tūc ip̄m ꝓpter exiccatōeꝫ ⁊ vehemētiā abstersiōis fit ꝯsolidatiuū q̄re oꝫ vt sit flos eris vna decē ptiū cerati qn̄ admistrat̄ in corpibus q̄ sunt siccōra ⁊ vna duodecī ptiū qn̄ admistrat̄ in corpibus q̄ sunt hūidiora. ¶ Et oꝫ v̄t obs̄uet̄ in istis qn̄ expiunt̄ p̄dicta. ¶ Senes egēt medicis ī q̄bus est caliditas maior ⁊ attractō fortōr. ¶ Et cadūt ī eis q̄ sunt sicut pix ⁊ tus ⁊ farīa ordei ⁊ farina fabaꝝ ⁊ farīa herbi ⁊ radix liliȷ̄ ⁊ aristologia ⁊ climia ⁊ herba oppoponacis. ¶ Et qn̄ ꝓhibet̄ medicīa a iuuamēto declina ad aliā qū ergo fit difficil̄ curet̄ cū eo q̄d est ꝓpꝰ vlceribus.

¶ De Curatōe vulneꝝ alseiberegi idest que fiunt in capite. C. xiȷ̄.

Regimē q̄deꝫ ossis in eis ⁊ q̄d accidat ex accidētibus eoꝝ timidis iā dictū est in capl̄o ossiū ⁊ algebra. ¶ Ueꝝ īcarnatiuīa vlcerū eoꝝ ⁊ q̄ sunt extra ea sufficiūt q̄libet medicie exiccatie leues puluerizate sup ea ex medicia. ¶ Et medicīa q̄ est facta ex aloe ⁊ myrrha ⁊ olibano ⁊ sanguīe dracōis ⁊ sil̄r medicīe leues p̄dicte in uulneribus. ¶ Q̄d si fuerit illic cursus sanguīs tūc curet̄ cuꝫ eo q̄d dixiꝫ⁹ in ca° fluxus sanguīs. ¶ Et oꝫ vt cibet̄ habēs eā cerebellis gallinaꝝ assatis q̄ntū possibile ē. ipa.n. s̄m q̄ testificant̄ q̄dā ꝯfortat̄ cerebrū ⁊ retinēt sanguis fluxū licet sit in eis sentētia alia. ¶ Et sil̄r aqua ḡnati muzi ⁊ empl̄at̄ cū virga pastoris. ¶ Et d̄ medicis bois ad vulnus ⁊ sanguinē est vt sumat̄ fermētū puꝝ siccū ⁊ terat̄ ⁊ pulueriʒet̄ desup ⁊ nō humectet̄. ¶ Q̄d aūt ꝓhibet egritudinē est empl̄atio cū farina ordei ⁊ similia ꝯfectis cū isopo hūida ⁊ simil̄r cū sauich ordei ⁊ cū calamēto ⁊ cōfert attritōi eius ⁊ reliqū regimē sumat̄ ex capl̄o ossiuꝫ.

¶ Tractatus scd̄us de excoriatōe ⁊ attritōe ⁊ cōtusione ⁊ torsione ⁊ casu ⁊ offensione ⁊ disruptione et fluxu sanguīs ⁊ similibus illis.

¶ Sermo vniuersalis. C. i.

Iam sciuisti in li° p̄mo q̄ sit intentō ꝯtusionis ⁊ attritōis. ¶ Contorsio autē est vt sit mēbꝝ sepatū a iūctura sua sepatōe non ꝯpleta neq; apparēte maīfesta q̄re est dislocatō. ¶ Et eguameu q̄dē est infra torsionē ⁊ est q̄si aliq̄ntuluꝫ tensionis ꝯmouēs ligamētū in iūctura ⁊ q̄d ꝯtinet̄ de eo in carne. ¶ Et si cū eo fuerit aliq̄ntulū sepatōis erit torsio. ¶ Et de hoib⁹ sunt q̄ noīant intentōeꝫ quā noīauim⁹ torsionē noīe cōi. ¶ Et de hōibus sūt q̄ noīant torsionē sepatōem vnius duoꝝ lateꝝ lacerti sicut vnius duoꝝ lateꝝ lacerti uole manus et rascete cū adherētia lateris alteri⁹ q̄uis sepatō sit apparēs. ¶ Illud aūt q̄d volumus p̄mittere ⁊ loq̄ de eo in p̄mis est ꝯtusio q̄ accidit lacertis ī medio eorū ⁊ attritō in extremitatibus ipoꝝ.

¶ De ꝯtusione ⁊ atritōe. C. ij.

Quando accīt lacerto vt cōtūdat̄ accidit ex hoc inter ptes eius nūerus solōnis ꝯtinuitatis. ¶ Et m̄ltotiēs effūdit̄ ad ip̄m sanguis p̄lim⁹ ex quo apostemat̄. ¶ Et pautōres sunt ei⁹ dispōnes in q̄bus nō aggreget̄ ad ipius sanguis ⁊ putrefiat: qm̄ p̄lm spat̄ eius resol̄o p poros. ¶ Et ꝓpe p poros q̄ sunt ꝯstricti cōstrictōe impellēte ab illo q̄d fecit cōtusionē exteri⁹ ⁊ a cōstrictōe accidente ex a p̄ate interius. ¶ Et ꝓpter illud si nō succurrat̄ rei in ea ꝓducit ad corruptōeꝫ mēbri. ¶ Et fortasse excoriatō seq̄t̄ casū ⁊ offensionē: q̄re oꝫ vt ꝓparet̄ ad curatōeꝫ eius vt non caceret̄. ¶ Et oꝫ vt admistratō fiat in attritōe cū reditōe cōtinuitatis villoꝝ incisoꝝ imo ad sedandum dolorem.

¶ De Cura. C. iij.

Non repit̄ in p̄libus haꝝ dispōnū in hac accidētia excusatō a phl̄omia imo opifices artis ꝓperat̄ ad illud q̄uis sit corpus mūdū. ¶ Et qn̄ fit phl̄omia ⁊ festinat̄ ad empl̄a ꝓhibētia oppilātia non accidit ex eis illud q̄d est necessariū ad curatōeꝫ q̄ multū ꝯueit. ¶ Et est eoꝝ ꝓhibitio cū infrigidatiōe ⁊ stipticitate aut cū vno eoꝝ. ¶ Quꝫ aūt tardat̄ illud ⁊ ꝓperat sanguis ad dispōem solōnis ⁊ times nocumēta p̄dicta necessariū est ī curatiōe eius extrahere sanguinē illū vt non redeat apud cōtinuatōeꝫ ad dispōeꝫ eius. ¶ Q̄d si fuerit taliter q̄ sit possibile vt resoluat̄ ꝓpter raritatē poroꝝ cū embrocis aquaꝝ calidaꝝ ⁊ sil̄uꝫ eis fiat. ¶ Et fortasse admistrat̄ sup verberatos de illis q̄ dixi⁹. ¶ Et iteꝝ cū medicis carminātibus sanguinē mortuū ⁊ oleīs resoluētibus laxitudinē ⁊ vt dent̄ ī potu d̄ intus res adiuuātes ad resol̄onē fiat illud ⁊ sis cōtentus illo. ¶ Et ista mūdificātia adiuuantia ad illud sunt sicut bdelliū iudaicū ⁊ cost⁹ ⁊ cētaurea maior cū sirupo acetoso ⁊ vt adiuuet sirup⁹ acetosus iterū ad illud cū incisiōe. ¶ Medicie v̄o carmināies sanguinē mortuū sunt sicut farina ordei ⁊ isop⁹ humida ⁊ sil̄ia cōfecta cū aq̄. ¶ Et forte est sicut calamentū mōtanū cū sauich. et ꝓpe qn̄ cadit in capite ⁊ ad vltimū illud cui est mollificatō cuꝫ caliditate subtili resoluēte resolutōe subtili ⁊ ex eis q̄ exiccat̄ exiccatōe subtili. ¶ Nā ea q̄ sunt vehemētis resol̄onis ⁊ exiccatōis qū admistrant̄ in imp̄ssione eius resoluūt subtile ⁊ inspissant spissuꝫ cū exiccatōe sua ⁊ oppilāt poros iteꝝ cū exiccatōe sua. ¶ Et hec fortasse mēsura excusat sollicitudinē ī eo cuius continuitas

soluit̃ ꝓpe cutẽ ⁊ in eo qd̃ appar3 non ꝓfũda. Qd̃ si non fuerit ita ⁊ fuerit solõnes mlte ⁊ ꝓfunde et lõginque ab eo qd̃ apparet non erit excusatõ a scal pellatõe ⁊ resoluat qd̃ resoluit̃ in spatibus ⁊ vlce ribus malis. Et eius q̇dẽ dispõ non est dispõ ver- berati: in v̇berato.n.trahit̃ mã ad cutẽ ⁊ cutis est in via vlceratõis. Et in hoc si soluit̃ ꝯtinuitas ꝓ- funde submerse tũc illud nõ spat̃ quapp necessariũ est admĩstrare attrahẽtia cũ fortitudĩe ⁊ ventosas et scalpellatõe3 ⁊ fortasse erit res maxia ⁊ fiet ad a postematõe3 magnã exteriꝰ ⁊ aggregabit. Et tũc oportebit vt festinet̃ ad apiendũ ⁊ resoluẽdũ illd̃ qd̃ aggregat in eo saniẽ ut sedet̃ dolor cũ eo qd̃ fa cit pus ⁊ resoluat̃ mã cũ aptõe illud.n.est fm dis- põem apientẽ ⁊ vt apiat̃ velociꝰ cũ adiutorio cu- ratõis est saluius. Et fortasse resoluũt eã medicĩe aperiẽtes absq3 saniositate ꝓpe qñ adiuuãt eas cali- ditas innata ⁊ pori. Amplius obserua medicias p̃dictas in caꝰ casus ⁊ offensionis. Ligatura autẽ q̃ admĩstrat̃ sup ꝯtusionẽ iã dictũ est in mõ suo qꝛ qñ accidit attritõ aut cõtusio tũc liga ipa3 ⁊ sit instru- mentũ tuũ sup locũ ipm strictũ valde ⁊ vadat cu3 ligatura ad supiora ꝓcessione plĩma.s.ad ptes cpa tis ⁊ ad inferiora paꝝ ⁊ non addas astellas ne3 pul uillos: lini ergo desup astellas plĩmas qm̃ est neces sariũ resoluere illũ sanguinẽ mortuũ ⁊ est necessa riũ mltũ intẽdere vt vadat ligatura ad supiora ne effundat̃ ad ipa3 aliq̇d ⁊ eius ꝓcessio desup sit mol lior. Et sit pannꝰ durus subtil̃ vt sufferat stricturã ⁊ festinet ꝯtinuitas embrocaꝝ cũ ea ⁊ p̃paret mẽ- brũ ad supiora sicut fit in fluxu sanguis. Et hec cu ra.s.ligatura o3 vt sit anteq̃ apet̃ mẽbꝝ qm̃ mẽ brũ qñ apat̃ non suffert nisi ligaturã equalẽ nedu3 a vehemẽtia ꝯpssiõis ⁊ ꝓpter illud mediceṫ tũc cũ empl̃is ⁊ ꝯtinuitate effusionis aque calide desup. Glãdulaꝝ aũt curatõ q̃ sequnt̃ ꝯtusionẽ est cũ plũ- bo desup posito ne addant̃ ⁊ magnificent̃ ⁊ fortas- se euacuant̃ ⁊ fit in eis ꝯtusio.

De casu ⁊ offensione ad lapidem aut pariete3 aut aliud. C.iiij.

Casus ⁊ offensio ledũt ⁊ impediũt cũ ꝯtusi one ⁊ attritõe ⁊ est in eis timor ꝓpter so lutõe3 cõtinuitatis accidẽtẽ in visceribus s.in pãniculis suis ⁊ neruis eoꝝ ⁊ uenis magnis q̃ sunt in eis. Et est in eis tior iteꝝ ꝓpter vehemẽti am doloris ⁊ q̃to plus corpus est maius est timor vehemẽtior. Et ꝓpter illud fit qꝛ non accidit in fantibus in casibus eoꝝ de lesione qd̃ accidit pube ribus. Et glãdule iteꝝ mltiplicant̃ in casibus ⁊ offẽ sionibus ⁊ verberatõibus. Et est necessariũ ut suc currat̃ cũ eo qd̃ narrauimꝰ loco suo. Et accidũt qñq3 ex casu ⁊ offensione nocumẽta magna ex icisi one lateris in corde aut stomacho et morit̃ stati et accidit qñq3 vt retineat̃ vrina ⁊ egestio ⁊ egrediũ tur ĩuolũtarie. Et qñq3 accidũt vomitus sanguis ⁊ fluxus sanguis nariũ vehemẽs ꝓpter incisione3 vene in capite aut epate aut splene ⁊ aptio vẽtris ⁊ strictura anhelitus ⁊ abscisio vocis ⁊ locutõis Et iste cui aduenit offensio aut casus aut aliud ⁊ absci dit̃ sermo eius ⁊ inclinat̃ caput eius ⁊ arescit anhe litus eius ⁊ sudat frons ipius morit̃ stati. Et qñ ac cidit ei aut punctõ aut verberatõ pcussiõe clamosa vomitus sanguis in hora ⁊ leitas nature morit̃.

Et facilius est ei vt euomat ipm pmistũ cũ cibo ꝓ pric. Et si illud qd̃ apparet iã apatũ fuerit deinde occultat̃ apa ⁊ q̇eicit apa deinde euomit post ipsu3 famẽ morit̃ stati. Et ille q̇ cadit sup planitiẽ deinde currit ex eo sanguis plĩmꝰ tũc necessariũ est vt apo stemet̃ ⁊ moriat̃. Et ille q̇ cadit sup caput suũ mlto tiẽs non loquit̃ ⁊ qũ remanet vsq3 ad tertiũ nõ mi nuit̃ neq3 addit̃ tũc laudat̃ in tertõ ⁊ expectat̃ vsq3 ad septimũ ⁊ non mouet̃ ante illud cũ aliquo. Et qũ locus casus illius q̇ cadit non rubet tũc locus est neruosus.

De Cura. C.v.

Si non fuerit fractura ⁊ dislocatõ ⁊ fluxus sanguis o3 vt succurratur mẽbro offenso aut leso ꝑ casu3 q̃re ponat̃ sup ipm quod strigat ipm. Et cũ hoc est necesse curãti hoc caplm vt refirmet donec videat̃ ei qꝛ interius non ẽ cã ꝓperãs ad pditõe3 ⁊ si est necessariũ vt festin3 plꝰ ⁊ fecerit necessariũ dispõ illud o3 tũc vt ꝓperet et phl̃omet ⁊ mĩstret clistere leue subtile deiñ si pos sibile est ei vt strigat locũ ⁊ oppilet fissurã si acci- dit cũ eis q̃ diximꝰ ꝓperet ad illud. Et medicĩe q̃ sunt necessarie sunt oppilãtes ꝯglutinãtes etiã et resoluẽtes mãm cũ facilitate ⁊ mollificãtes sicut in cõtusione ⁊ in carnatiẽ ãnexe de foris ⁊ intus. Et melior cibus eius est mes ⁊ cicer. De medicis aũt quas o3 sumere illũ q̇ patit̃ cõtusionẽ aut offen sionẽ aut casu3 melior ⁊ antecedẽs est mumia pura cũ oleo noiato sambacio ⁊ vino ⁊ qñq3 fiat cõsecu tõ cũ aliq° clisterioꝝ. Et det̃ ĩ potu reu sceni cũ au reo vino rubee tinctoꝝ in vino ⁊ bolũar. ⁊ post ip su3 allemu ⁊ armenũ ⁊ sũach ⁊ sarcocolla ꝯfert ual de cũ incarnatõe sua. Et alumẽ annexũ est iuuatm̃ cõstrictm̃ ⁊ ẽ d̃ eis quoꝝ iuuamẽtũ fit vehemẽs et arsenico est virtus mirabil̃ in oibus q̃ sunt necessa ria de incarnatõe ⁊ resol̃one sanguis ⁊ ꝓhibitõne nocumẽti qũ in potu sumit̃. Et succus cẽtaurce ma ioris ⁊ aristologia ⁊ bdelliũ ⁊ costus ebibita cũ si- rupo acetoso iuuatia sunt oĩa. Et de illis q̃ ĩ po tu dant̃ ad leniendũ ⁊ soluendũ sunt casiafi. ⁊ oleũ amigdal̃. Trociscus bonus. ℞. reu sceni. viij. lacce rubee añ. iiij. terre sigillate. iij. fiat̃ trocisci sumat̃ in potu cũ aq̃ ciceris. Et de medicis q̃ desu per ponunt̃ sunt altea ⁊ myrrha ⁊ mastix ⁊ almu- gaib qñ cũ eo fit emplm aut bibit̃. Nã ei est ꝓpe- tas bona in fractura ⁊ dislocatõe ⁊ intorsiõe ⁊ ꝯtor sione ⁊ verberatõe ⁊ casu ⁊ offensiõe. ip3.n.sa- nat ⁊ incarnat velociter ⁊ sedat dolorẽ ⁊ si fuerit habẽs vehementẽ fracturã indurat eã ⁊ fortẽ facit Et de medicis oppilãtibꝰ est acatia. est.n.mirabil̃ in algebra. Iteꝝ sicut aloes ⁊ bolusar. ⁊ allemu ⁊ sumach ⁊ almei ⁊ gypsu3 ⁊ calx ambo extĩcta ⁊ rizi ꝯtritũ ⁊ de glutinãtibus est sarcocolla. Et de uapo ratõibus bonis sunt folia cupssi decocta cũ samsuco ⁊ simĩr folia albethil. Et simĩr si ponatur in eis lac acetosum.

Offensio super ventrẽ ⁊ viscera. C.vi.

Iam diximꝰ de hoc in li° iii° in quo est ex cusatõ ⁊ o3 vt iteret̃ sup eã opatõ ⁊ sit ci bus omẽ lenitm̃ ⁊ infrigidatm̃ sicut vo lubil̃ ⁊ chrysolocãna ⁊ malue. Et de faciẽtibus glu tinatõe3 iteꝝ sicut arnoglossa. Et det̃ in potu iteꝝ in ꝓncipio de succis infrigidãtibus cũ permistione

lenificatiōis sicut est expssio solatri aut arnoglosse aut endiuie cū castafi. Et de illis q̄ expta sunt itez i hoc caplo est vt terat psiliū ⁊ sumat de eo ps una ⁊ lacce ⁊ karabe abo₂ añ. medietas q̄rte ptis vni us ⁊ croci. vijª. ptis ⁊ potō eius sit. ʒ. ij. cū aq̄ cali da. Et det in potu trociscus huiusmōi. ℞. karabe x. rosa₂. v. acatie ablute. ℥. i. spice inde. vi. et meliloti. x. ⁊ masticis. iiij. ⁊ corticū turis. iiij. et boliar. vij. ⁊ croci. vi. ⁊ nucis cupssi. viij. fiant trocisci cū aq̄ arnoglosse ⁊ hoc q̄dē ꝯueit ppe qñ e gritudo ptrāsierit pncipiū. Et ponat emplm ex hꝰ mōi genere sumant mala alscenia decoq̄nt cū deco cto odorifero donec sint discocta ⁊ fiat optia eorū ꝯtritō ⁊ sumant de eis. ʒ. c. ⁊ laudani. xx. ⁊ rof. xxi. ⁊ spice et masticis ⁊ eupatorij abluti omnium añ. xiiij. ⁊ ꝯficiant cū aqua cupssi expssa cū oleo de lilio ⁊ empletur cū eis.

¶ Dispositio verberati cū flagellis ⁊ eo₂ silibus et cura eius. C. vij.

Oportet vt sit cibus verberati cū flagellis ex cicere excorticato cōtrito ⁊ ex faseolis rubeis excorticatis ⁊ in potu sumat loco aque aquā ciceris infusi. Et dent in potu itez me dicie eius q̄ offendit se ⁊ eius q̄ cecidit ⁊ ppe boliū ar. Et itez reu ⁊ zinziber ꝯiūgant ⁊ de ꝯiūctōe am bo₂ det in potu. ʒ. i. ʃ. cū aqua calida. ¶ De eis vero q̄ supponūt melior res ei est vt sumat pellis ouis excoriata stati ⁊ dū est calida ⁊ hūida inuiscet sup locū ⁊ dimittat sup cū ⁊ non remoueat fortas se. n. sanat ipm in die scđo ⁊ qñq; resoluit apa et phibet putrefactōez ⁊ ppe qñ puluerizat sub exco riata aliq̄tulū salis vehemēter ꝯtriti. Et de illis q̄ desup pulueriza̅t sunt nasturtiū tritū ⁊ semē apij et his silia. ⁊ itez sumat merdasengi ⁊ ceruse ptes equales ⁊ fiat ex eis ceratū cū oleo rof. ⁊ cera ⁊ ite rū epithima ex dragagāto ⁊ croco eq̄li mēsura. Et si remāserit vestigiū lini ipm cū arsenico ⁊ lapide pipis. ⁊ nos iā diximꝰ hic mortē sanguis ⁊ nos iā dicemus illud in liº decoratōis.

¶ De torsione. C. viij.

Melior curatō torsionis iūctura₂ officialiū sunt nuclei dactilo₂ desup positi et dimit tant qm̄ ipi sanāt eaz ¶ Quz aūt accidit torsio nos iā diximꝰ in caplo fracture ossiuz medi cinas que oēs rectificant torsionē quare omnes sumant inde.

¶ De excoriatōe ⁊ ē i ea excoriatō calciamēti. C. ix

Excoriatō est ruptō q̄ accidit in supficie cu tis p tactū laboriosuz. Et qñq; est cū apa te ⁊ qñq; est sine apate ⁊ qñq; est cutis to ta excoriata aut incisa aut pendēs. Et est necessariū īuiscare ipam q̄re curet cū inuiscatōe q̄ dicta est in caplo vulne₂. Et oz q̄ptuz possibile est ne incidat cutis imo dilatō sup eā fiat ⁊ si mltotiēs fiat qm̄ in uiscat in fine rei. Et si non adheret īuiscet cū em plastris factis ad hāc rem. ¶ In detecta v̇o est me lius vt admistret desup medicamē absq; ligatura nisi si non fuerit possibile. Nā eius exiccatō cū me dicis cū adiutorio aeris est melior. In excoriatiōe aūt leui de medicis bonis excoriatōi singulari ⁊ p prie excoriatōi calciamēti est vt sumat pulmo ⁊ p prie pulmo arietis ⁊ īuiscet desup ⁊ sanat ipam. Et si non fuerit apa tūc ꝯfert ei pānus adustus aut oleū rof. ⁊ arsenicū rubeū ⁊ cucurbitā adusta est valde mirabil cū q̄ est fiducia ⁊ ppe in excoriatōe calciamēti. Et ex medicis sigillatis īcarnatis cōsoli datis est oē illud in quo est stipticitas leuis sicut acatia ⁊ galle ⁊ ppe aduste ⁊ qū fit illud in excori atōibus leuibus ⁊ raris sufficit. Et fortasse sufficit itez vnguentū albū. Et de illis q̄ sunt fortōra est vt sumant cerusa ⁊ āmoniacū ⁊ oleū rof. ⁊ myrti aut oleū de kerua ⁊ oleū de lilio dissoluat āmonia cum cū aqua ⁊ vino ⁊ fiat ex eis emplm ⁊ fortasse sufficient myrrha ⁊ merdasengi sola cū vino ¶ Et sumach est exiccās excoriatōez leuē ⁊ phibēs apa. Et ex embrocis ppe qñ accidūt fissure ex excoria tōe sūt lētes ⁊ decoctō horbi ⁊ lētes ⁊ aq̄ maris te pida ⁊ emplatō cū fece sicca. Si aūt destruit cutis tota tūc necessariū est vt phibeat apa ex eis in q̄bꝰ est exiccatō ⁊ sigillatō fortis et fit res in ea magis difficilis.

¶ De punctura ⁊ disruptōe ⁊ extractōe eiꝰ q̄ð reti net ex spinis ⁊ sagittis ⁊ ossibus. C. x.

Punctura ⁊ disruptō vicie sunt ex hoc q̄ vnaq̄q; ea₂ est penetratō corpis acuti duri in corpe. Et itez diuersificant in q̄ titate corpis penetrātis ⁊ silāt ut pūctura sit cū pui tate penetratōis sig̃ns puitatē penetratiōis q̄si ipsa non ptrāseat cutē ¶ Et huiꝰmōi q̄dē est leuis no cumēti si non cōmoueat ⁊ qñ dimittit rectificat p se q̄uis inueiat malitiā carnis nisi in vehemēti ma litia carnis. fortasse. n. apāt locus eius ⁊ accidit ei pulsatō ⁊ ppe qñ est iª disruptō ⁊ punctura vehe mētior ⁊ facta est punctō pueniēs ad carnē. Et plm q̄dē medicatōis huiusmōi est vt sedet apa eius et dolor ipsius ⁊ non indiget regīe vulneris disrup tō v̇o indiget regimīe vulneris ⁊ regimīe doloris apatis. Et iā q̄dez dictū est in regimīe vulne₂ ⁊ in regimīe apatuz illud in quo est sufficiētia. Et illud q̄ð necesse est nos rememorari in hoc loco de esse pūcture est regimē in extrahēdo illud q̄ð retinet i corpe de re pūgente ⁊ disrūpēte siue sit spina siue sagitta ⁊ q̄ sunt silia illis. ¶ Et hec extractō qñq; fit cū instrumētis ꝯtinētibus rē quā trahūt ⁊ qñz fit cū expssione ⁊ q̄ ei silant ⁊ qñq; fit cū ppetatibus medicina₂ trahentiū q̄ extrahūt illud a quo defici unt forpices ⁊ reliq̄ instrumēta ¶ Canon aūt in eo q̄ð extrahit cū instrumētis retinētibꝰ est sicut ex tractō sagitta₂ cū forpicibꝰ hñtibus capita vt lime vt vehemēs fiat ea₂ retentō. Canon ergo in ea ē vt caueat ꝯfractō eius q̄ð eis ꝯprehēdit vt sit via ea₂ ad illud q̄ð auferendū est ampliata non phi bēs bonitatē possibilitatis tenēdi illud ⁊ vt inq̄rat facilior via extrahēdi ipsuz ⁊ si fuerit penetrās ex duobꝰ lateribus tūc dilatet latus q̄ð est magis cō ueniēs ad hoc vt egrediat p ipsuz. ¶ Ingeniū v̇o ad hoc ut non frāgat est vt nō moueat motōe sub ita imo ꝯphēdat sup ipm ⁊ ꝯmoneat cōcussiōe qua sciat q̄ptitas fixionis eius ⁊ tūc capiat ipm aut suspē dat in eo deinde trahat tractōe q̄ est fm rectitudi nē ¶ Et mltotiēs est necessariū vt dimittat aliquot diebus vt suspēdat in eo deinde extrahat. Et iam dixerūt q̄dā sapiētes huiꝰ artis fmonē quē attuliꝰ fm suū modū q̄ iste q̄ aufert sagittas oz ut sciat añ illud spēs sagitta₂. Nā q̄daz ea₂ sunt ex ligno et quedā ex arūdie ⁊ ea₂ zugi sunt ex ferro ⁊ ex ere

⁊ ex plūbo ⁊ alcalai ⁊ ex cornibus ⁊ ex ossib⁹ ⁊ ex lapidibus: ⁊ quedā eaꝝ sunt rotūde ⁊ q̄dā habēt tres āgulos ⁊ q̄tuor āgulos. Et de eis sunt q̄ hn̄t linguā vnā aut linguas duas aut tres. Et de eis sūt que habēt zugi ⁊ illaꝝ q̄ habēt zugi fortasse est zugi eaꝝ inclinatū retro ut qñ tendit̄ ad exteriora suspēdat̄ cū carne ⁊ in q̄busdā eaꝝ est zugi ad anteriora vt ip̄ellat. Et q̄dā eaꝝ sunt q̄ꝝ zugi mouet̄ cū re sili turno. Qñq; extendit̄ ad exteriora dilatat̄ ⁊ ꝓhibent̄ sagitte ab egressione ⁊ q̄dā sunt q̄ hn̄t zugi magnū aut est ei extreitas q̄ntitate digiti vni⁹ ⁊ noiat̄ caudata ⁊ q̄dā sunt plane. ⁊ quedā sunt sup quas adꝺunt̄ ferra minuta. Qñ ergo extrahit̄ sagitta remanēt ferra illa in ꝓfundo sagittaꝝ ⁊ quorūdā zugi est fissura in astula ⁊ quoꝝdā zugi habꝫ cānulā in q̄ ingredit̄ astula ⁊ q̄dā stringunt̄ ex ꝯpōne sua ⁊ quedā non stringunt̄ ex ip̄o vt qñ trahūtur ad exteriora sepet̄ astula a zugi ⁊ remaneat zugi ī corpe. Et quedā sunt venenose ⁊ q̄dā sunt non uenenose. Et sagitte q̄dē extrahunt̄ s̄m duos mōs: vnus quoꝝ est extractō ⁊ alter est impulsio. Et illud est qm̄ qñ sagitte figunt̄ in eo qꝺ̄ appet de corpore tūc extractō eaꝝ fit cū attractiōe ⁊ admīstrat̄ iteꝝ cū attractōe qñ figit̄ sagitta in ꝓfundo corpis Et nos q̄dē timem⁹ ex locis q̄ sunt oppoita sagittis qꝺ̄ si extrahant̄ accidet ex eis flux⁹ sanguis q̄ interficiet aut nocumētū vehemēs faciet. Et egredit̄ sagitta cū ip̄ulsiōe qñ figit̄ ī carne ⁊ in corpib⁹ ⁊ ī eis q̄ opponūt̄ ei nō est aliq̄d qꝺ̄ ꝓhibeat a scissiōe nec neruus neq; os neq; aliq̄d aliud sīle eis reb⁹. Qꝺ̄ si illud qꝺ̄ extrahendū est fuerit os tūc nos admīstrabim⁹ attractōez. Qꝺ̄ si fuerit sagitta apparēs tūc trahimus ip̄am ⁊ si est occulta tūc oꝫ sicut dixit Hip. si possibile est vulnerato vt ponat se ip̄m s̄ꝫ figurā s̄ꝫ quā fuit qñ fuit vulneratus q̄re oꝫ vt significet̄ p ip̄m sup sagittā ⁊ si non est possibile tūc oꝫ vt resupinet̄ s̄m ꝙ est ei possibile ex figura et vt admīstrent̄ inq̄sitō ⁊ exp̄ssio ⁊ si est fixa in carne tūc trahat̄ cū manib⁹ aut cū ligno suo si non ceciderit p̄cipue si non fuerit ex arūdie ⁊ si iā cecidit lignū eius tūc extrahat̄ extractōe q̄ fit cū forpicib⁹ aut cū instrō quo extrahunt̄ sagitte. Et oꝫ in q̄busdā horis vt findat̄ caro scissiōe plīa qñ non est possibile vt egrediat̄ zugi ex scissiōe p̄ma. Et si sagitta ꝑuenit ad oppōez mēbri vulnerati ⁊ non est possibile vt egrediat̄ ex latere p qꝺ̄ intrauit tūc oꝫ vt findam⁹ illa loca q̄ opponūt̄ ei. Et extrahat̄ ex eis aut p extractōez aut p ip̄ulsionē cū re alia ⁊ ipellat̄ cū ea ferrū ad exteriora ⁊ oꝫ ne incidam⁹ cū nostra ip̄ulsiōe neruū aut arteriaꝫ. Et si fuerit zugi cauda tūc sciem⁹ illud ex inq̄sitōe. Et oꝫ vt intromittam⁹ illā caudā in cānaꝫ instrumēti quo ip̄ellūt̄ sagitte ⁊ ip̄ellam⁹ ip̄m cū ea. Qñ ergo egredit̄ zugi ⁊ vides ī eo loca putrefactōis ⁊ est possibile vt ponas in ea ferra alia miuta tūc admīstra inq̄sitōez iteꝝ. Qꝺ̄ si īuenerim⁹ scissurā ex istis ferris extraham⁹ eā cū hoc ingenio. Qꝺ̄ si zugi habuerit raōs diuersos ⁊ nō obedit nobis ad egressionē tūc necesse est nobis vt dilatem⁹ scissurā si non fuerit ꝓpe ip̄m locū mēbꝝ de quo timeam⁹ adeo vt qñ detexerim⁹ illud zugi extrahem⁹ ip̄m cū facilitate. Et de hōibus sunt q̄ ponūt ramos in cānā, vt nō egrediat̄ caro deinde si vulnerat⁹ fuerit q̄etus nō hn̄s ap̄a calidū admīstra suturā aut ꝯple curatōez q̄ facit nasci carnē. ꝙ si acciderit vulneri ap̄a calidū tūc oꝫ vt curet̄ cū ēbrocis ⁊ emplr̄is.

In sagittis aūt uenenosis oꝫ ut ꝯcauet̄ caro ex alteratōe sua a carne sana. Caro. n. venenosa est mali coloris fusca et q̄si ip̄a sit caro maligna si aūt sagitta figat̄ in os extrahem⁹ eā cū instrō si aūt ꝓhibet ex hoc aliq̄d carniū tūc oꝫ vt ꝯcauem⁹ ip̄m aut ꝑforem⁹ illꝺ̄. Qꝺ̄ si sagitta infixa fuerit in ꝓfundū ossis tūc nos sciemus illud ex firmitudie sagitte ⁊ ꝑuitate motiōis ei⁹ qñ mouerim⁹ eā: tūc necessariū erit nobis ut incidam⁹ in p̄mis os qꝺ̄ est supra sagittā cū icisorio aut ꝑforem⁹ ip̄m cū terebello faciēdo foramē ī circuitu eius si os fuerit grossū ⁊ euadit sagitta p illꝺ̄. Qꝺ̄ si sagitta fixa fuerit ī aliq° mēbroꝝ p̄ncipaliū sicut cerebro aut corde aut pulmōe aut uētre aut ītestinis aut epate aut matrice aut vesica ⁊ appēt signa mortis: tūc oꝫ ut abstiēam⁹ ab attractōe sagitte qm̄ fiet inde inq̄etudo plīa ne supueniat nobis locus s̄monis stolidoꝝ cū hoc ꝙ paꝝ ꝯferemus infirmo. Si aūt non apparuerit signa mala alia ex q̄bus timem⁹ de accidētib⁹ tūc p̄mittem⁹ s̄monē ī ꝑditōe q̄ accidit plim deinꝺ̄ īcipiem⁹ ī curatōe. mlt̄ totiēs. n. de illr̄ q̄bus accidit illud saluat̄ aliq̄s absq; spe mirabilr̄. Et mlt̄otiēs egredit̄ ps epatis et aliq̄d de siphac qꝺ̄ est sup uentrē ⁊ zirbo ⁊ matrix tota ⁊ non accidit inde mors. Ueꝝtū si nos dimiseri⁹ iteꝝ in his mēbris p̄ncipalib⁹ accidꝫ mors s̄m omnē dispōez ⁊ ꝓportōabimur ad paucitatem misc̄ordie. si aūt abstulerim⁹ sagittā fortasse saluabit̄ infirmus qñq;.

Medicine attrahentes. C. xi.

Oportet vt sup illū locū ponat̄ āmoniacuꝫ qm̄ est attractiuū forte aut sumat̄ radix arūdis ⁊ terat̄ ⁊ ēplr̄et̄ cū ea ⁊ fortasse cōficit̄ cū melle ⁊ affodili iteꝝ ⁊ folia papaueris nigri ⁊ folia arboris fici cū sauic aut semē hyusq̄ami albi ꝓpe cū calcadis. Et silr̄ fructus hyusq̄ami albi cū dispōe sua. Et iteꝝ alkeiri ⁊ spes eius ⁊ aristologia ⁊ cepe narcisci. Et ex aīalib⁹ res plīe de q̄b⁹ est rana excoriata ⁊ est mirabilr̄ valde fixis in ossibus. Et silr̄ eradicat dētes. Et cācer iteꝝ ꝯtritus et utriq; lepores ⁊ coagula oia. Et dr̄ ꝙ lacerta ē uehemētis attractōis ad illꝺ̄ sup qꝺ̄ findit̄. Et de cōpositis caput lacerte stati qñ abscidit̄ cū aristologia lōga ⁊ radix cāne ⁊ cepe narcisci. Illud v̄o qꝺ̄ appriatū est cū attractōe ossiuꝫ corruptoꝝ de subulceribus q̄ ꝯsolidant̄ dicemus in ca° ossiuꝫ.

Canon curatōis ꝯbustionis ignis. C. xij.

Intentō in curatiōe ꝯbustionis ignis est due intentōes. Una eaꝝ est seq̄ cū ꝓhibitōe vesicatōis. Et scꝺ̄a est rectificare qꝺ̄ est ꝯbustū. Et sunt necessarie ī ꝓhibitiōe vesicatiōis medicie insr̄idātes p̄ter ꝙ associet̄ eis mordicatō. Et scꝺ̄a vbi curat̄ qꝺ̄ est ꝯbustū indigꝫ medicis in q̄bus est abstersio q̄dā cū exiccatōe q̄dā nō magna et p̄ter ꝙ mordicēt cū hoc vt sint tpate in caliditate ⁊ fr̄iditate ⁊ qñ indiget regie silr̄ regat̄ cū infrigidatis p̄us deinde si indiget s̄a fiat. Si aūt īuenit̄ ⁊ iā vesicatū est tūc necessariū est regimē s̄ꝫ. Et medicie ei⁹ sūt sicut chimolea ⁊ lutoꝝ gnā exiccātia ⁊ lētes decocte ⁊ encaustrū inꝺ̄ū ⁊ silr̄a. Ea v̄o q̄ sunt sicut tus ⁊ glutinū ⁊ piguia non ꝯueniūt

ad illud qm̄ q̄dā eoꝝ sunt calidiora q̄ oꝫ. Et nō ca
rēt ỽtute mordicatia ⁊ q̄dā eoꝝ sūt hūidiora q̄ oꝫ

Medicine ad ꝯbustionē que sunt scd̄m intentiōeꝫ
primam. C. xiij.

Sumant sandali ⁊ saufel ⁊ later alb⁹ recēs
aut ostracū ⁊ liniat̄ cū aq̄ solatri ⁊ aq̄ ro.
aut vnguētū de vitellis ouoꝝ ⁊ olo ro.
Et iteꝝ endiuia ⁊ faria ordei abluta ⁊ vitelli ouoꝝ
⁊ oleū rof. ⁊ lētes elixate cū rosis cū oleo rof. Et
iteꝝ boliār. ⁊ acetū. Et iteꝝ oleū rof. ⁊ cera fm
q̄ oꝫ deinde ponat̄ i eo de calce abluta ablutōe ite
gra cū cerusa ⁊ opio ⁊ albuīe oui ⁊ aliq̄tulo lactis
Et iteꝝ sumant̄ folia malue ⁊ sicle ⁊ elixēt cū aqua
dulci deinde terant̄ ⁊ mūdent̄ a rebus filosis q̄ sūt
in eis deinde aggregent̄ eis merdasengi ꝯditi cū cli
mia ⁊ ceruse de plūbo algalai āboꝝ an̄. ptes. ij. s.
⁊ olei ro. ptes iiij. ⁊ aque solatri ⁊ aq̄ coriādri am
boꝝ an̄. ps vna.

Medicine que sunt ad cōbustionē scd̄m intētiōeꝫ
secundam. C. xiiij.

Melior reꝝ ad illud est vnguētū de calce.
Sumat̄ calx ⁊ abluat̄ septies donec sepet̄
eius acuitas tota deinde ꝯq̄sset̄ cū olo ro.
aut oleo oliue ⁊ pauca cera si indiget eā ⁊ fortasse
addunt̄ sup ip̄m chimolea ⁊ albumē oui ⁊ paꝝ vi
ni. Unguentū calcis cū m̄ō alio abluat̄ calx sicut sci
uisti ⁊ fiat ex ea cū aq̄ folioꝝ sicle ⁊ cū aq̄ folioruꝫ
caulis ⁊ oleo rof. ⁊ cera vnguētū. Et de illis q̄
ꝯueniūt hic ⁊ vbi non timet̄ pustulatō ⁊ vesicatō
est ligare desup folia albethil adusta aut siliq̄ ꝯbu
ste. Unguentū ꝯueniēs ad puitatē caliditatis ⁊ est
lōge ꝯpōis exptū est ⁊ inuentū est bonū. ℞. sterco
ris vacce pascētis exiccati ⁊ corticū arboris pini et
pullegij oīꝫ an̄. x. merdasēgi. iij. scorie argēti. ij.
scorie plūbi. iiij. calcis ablute cū aq̄ frigida mltoti
ens. v. ⁊ chimolee. v. ⁊ luti alcabrusij aut romaī
aut armeni ⁊ ceruse oīuꝫ an̄. vij. uirge pastoris cō
trite. x. encaustri psici aut syrij. vi. tutie viridis
vij. stercoris ouis. vij. ḡnoꝝ volubilis ⁊ foliorū
eius āboꝝ. xv. scorie ferri ⁊ succi folioꝝ maluaui
sci ⁊ succi folioꝝ malue oīuꝫ an̄. x. lilij dom⁹ ⁊ ce
pe ei⁹ ⁊ lilij celestis ⁊ croci oīuꝫ an̄. v. cafor. iiij.
cere faui ⁊ olei rof. ⁊ medulle cerui ⁊ adipis eius
q̄ntū sufficit. Et de illis q̄ sunt fortitudis vehe-
mētōris ⁊ ꝯueniūt ei q̄d ē mīoris caliditatis est ut
sumant̄ limatura eris ⁊ ferri ⁊ ꝯficiant̄ cū luto aut
luto rubeo deiñ cōburant̄ in patella aut furno ⁊ fi
ant inde trocisci ⁊ seruent̄ ⁊ admistrent̄ redacti in
puluerē vbi necessaria est exiccatō aut liniant̄ cum
oleo rof. Et de hoc genere iteꝝ est istud ꝯburat̄ fi
mus colūbin⁹ in pāno lini donec accēdat̄ ⁊ liniat̄ cū
oleo aliquo qm̄ est mirabile. Et locis vlceratis cō
ferūt porri elixati aut portulaca cum sauich ⁊ folia
myrti ꝯtrita in puluerē redacta. Si aūt fiat iobe
diēs tūc folia albethil adusta aut folia algebut adu-
sta. Et si fuerit magis inobediēs illo admistrēt
medicīe ꝯsolidātes vlcera maligna.

Cōbustio aque calide. C. xv.

Quandoq̄ꝫ accīt ut effundat̄ olla seruēs aut
aq̄ calida sup mēbꝝ hoīs ⁊ facit opatōeꝫ
ignis. Et ꝯueniētī⁹ ei est vt succurrat̄ sta
tim anq̄ vesicet̄ cū eis q̄ sunt sicut sandali ⁊ aq̄ ro.
⁊ cafora ⁊ non dimittant̄ exiccari imo consequēter
adhibeat̄ oī hora pānus infusus i aq̄ frigida ꝯgela
ta hoc. n. phibet ip̄m vesicari. Et q̄dā pperant
⁊ rorāt desup aquā oliuaꝝ aut aquā cineris. Et me
li⁹ est vt terat̄ q̄dlibet āboꝝ cū sauich aut vnguē
tū de calce. Et iteꝝ medicamē factū d̄ fimo colūbi
no p̄dictū est mirabile valde. Et vlcera q̄deꝫ curā
tur cū porris elixatis aut exiccatis ꝯtritis et est me
lius ⁊ cū reliq̄s q̄ diximus in ca° pmo.

De fluxu sanguinis ⁊ retentiōe eius. C. xvi.

Iaꝫ scitū est in li° pmo q̄ sanguis egredit̄
a venis ⁊ non egredit̄ nisi aut ppter ap
tōeꝫ orificioꝝ venaꝝ ppter debilitatē in
venis: aut ppter vehemētiā replōnis: aut ppter
motū fortē vsq̄ꝫ ad vocē ⁊ saltū: aut ppter vapo
rē accn̄teꝫ venientē de foris: aut ppter disruptōeꝫ
eaꝝ ⁊ ipaꝝ icisionē p cām pmitiuā icidentē ꝯtūden
tē: aut ppter cām corrodentē iterius: aut vehemē
tia motus cū replōne: aut ppter resudatōeꝫ ab eis
ppter raritatē accidētē corpi venaꝝ ⁊ pāniclo eaꝝ
Et cōuenietior venaꝝ ad hoc vt currat q̄d est i ea
qū iuenit viā est arteria. Nā corpus eius ē mobile
⁊ q̄d est i ea qn̄q̄ꝫ cōtrahit̄ ⁊ qn̄q̄ꝫ expādit̄ ⁊ qn̄ nō
desup coarctat̄ locus ei⁹ post solōnē ꝯtinuitatis ei⁹
⁊ iuenit vacuitatē puenit res ad ēborismū q̄d no-
miat̄ mater sanguis. Et arteria q̄dē licet sit de illis
q̄ icarnant̄ tñ est de illis quoꝝ difficil̄ est incarnatō
Et mltotiēs q̄dē nō incarnat̄ arteria ⁊ icarnat̄ illud
q̄d ꝯtinet arteriā ⁊ coarctat sup eā q̄re sanguis nō
pōt facere cursū supfluū imo egredit̄ ex eo aliquid
vsq̄ꝫ ad fines cutis q̄ntitas quā capit. Et qn̄ alleuiat̄
cū cōpssiōe redit ⁊ occultat̄ sicut accidit rupte. Et
fortasse remanet vena sola sub cute ⁊ sentit̄ pulsus
eius ⁊ ipius successio. Et mltotiēs accīt illud ar
terijs deintus et disrūpunt̄ pter q̄ disrūpat̄ cutis
⁊ cōgregat̄ sub cute emborisma. i. apā leue ex san
guie ⁊ vētositate q̄d possibile est q̄escere cū cōpssi
one ⁊ hoc q̄dē mltotiēs accidit in collo ⁊ inguīb⁹ et
curuaturis p se ⁊ mltotiēs accīt ex cā extrīseca aut
ex phlosomia. Et mlti medicoꝝ existimāt q̄ oīs
disruptō arteriaꝝ pducit ad matrē sanguis q̄ q̄deꝫ
plm fit si icarnet̄ illud q̄d est in circuitu eius ⁊ fiat
apā notū sed ipsamet nō incarnat̄ ⁊ res non est ita.
Ille q̄dē q̄ negauit incarnatōeꝫ cōtrouersat⁹ est cū
cōsideratōe ⁊ expimētō. Cōsideratōe v̄o qm̄ vna
duaꝝ tūicaꝝ arterie est cartilagiosa ⁊ cartilago nō
icarnat̄. Expimēto v̄o qm̄ non visa est incarnatio
Et opposuit eis Gal. cū cōsideratiōe ⁊ expimēto:
cōsideratō v̄o est rhetorica ⁊ eius forma est q̄ est
inter incarnatū sicut caro ⁊ non icarnatū sicut ossa
q̄re oꝫ ut sit icarnata sed est difficil̄ incarnatōis. Et
testioniū q̄dē qm̄ ip̄e narrauit se medicasse plēs ar
terias ⁊ fuerūt icarnate ⁊ hec q̄dē est res a qua nos
iā expediti sum⁹. Nos v̄o dicim⁹ nūc q̄ dispō
pcessionis sanguis a mēbris diuersificat̄ qū disrūpū
tur sicut epar ⁊ pulmo. Et de illis sunt a q̄bus paꝝ
pcedit sanguis ⁊ in vnaq̄q̄ꝫ duaꝝ diuisionū sunt q̄
sunt tīorosa ⁊ de eis sunt q̄ sunt absq̄ꝫ timore sicut
emanatō sanguis ex pulmōe in qua est timor ⁊ ab
vtrisq̄ꝫ emanat sanguis plimus ⁊ de illis sunt sicut
vesica ⁊ matrix ⁊ renes. ab eis. n. nō emanat san
guis plm⁹ valde sūmatiꝫ imo qn̄q̄ꝫ mltiplicat̄ cuꝫ
lōgitudīe spatij ⁊ puenit ad successiōes illaudabiles
Et diuersificat̄ dispō fluxus sanguis ex arterijs qm̄

fit in qbusdā eaꝝ difficil' valde tīorosus sicut ex arterijs magnis q̄ sunt sup manus ⁊ pedes ⁊ hui⁹mōi interficiūt fm̄ pl'm ⁊ non retinet̄ ⁊ in q̇busdā fit facilis sicut ī arterijs cranei. retētō. n. flux⁹ sanguis eaꝝ est facil' ⁊ sufficit in eis ꝯstrictō sola. Et ml'totiēs q̇dē currit ex arterijs puis sanguis deinde retinet̄ p se. Et dr̄a q̇dē inter sanguinē arterie et aliaꝝ cognoscit̄ qm̄ sanguis arterie egredit̄ cū saltu ⁊ īpulsiōe ⁊ est vehemētōris purpureitatis ꝙ ali⁹ neq; decliat ad nigredinē sanguis vene ⁊ ei⁹ essentie. Et scias ꝙ oīs cui accīt euacuatō ⁊ ꝓ̇pe sanguinea ⁊ ꝓ̇pe arterial' ⁊ supfluit ⁊ accit ei spasmus est malū. Et sil'r si accīt ei singult⁹ est mortalis. Qd̄ si fuerit sincopis cū singultu tūc mors est festīa. Et alienatō ⁊ pmistio rōnis sunt male. Qd̄ si fuerit spasmus tūc est mortale fm̄ pl'm.

Canon curat ōis fluxus sanguis. C. xvij.

Oportet in curatōe fluxus sanguis vt incipiat̄ ⁊ retineat̄ deinde cures vlcus eius si fuerit. Et non est tibi possibile in eo cui⁹ causa est fixa ex corrodēte ⁊ sil'ibus nisi ita vt auferat̄ cā. Et si dispō non tollerat vt auferat̄ cā est necessariū vt retineat̄ cū suis retētiuis ⁊ sunt ī cāis q̄ sunt ei ⁊ abscidūt sanguīez currentē ⁊ ille cāe sūt scite in li° p̄mo. Uez ego narrabo eas fm̄ modū festiatōis. Dico ergo ꝙ iste cāe aut sunt ꝓhibētes in illo illd̄ qd̄ egredit̄ ab exitu: aut sunt aggregātes rē de illo aut res. Et diuisio p̄ma ē conuersio ad ptē aliā q̄ aut fit cū attractōe ad cōtrariū preter ꝙ fiat exitus alius sicut ponūt vētose sup epar ⁊ remouet̄ fluxus sanguis ex nare dextra aut ita ꝙ accidit exitus alius sicut phl'omat̄ patiēs fluxū sanguis nariū ex manu ptinenti nari phl'omia stricta. Retinēs aūt sine exitu est illud qd̄ ꝓhibz motū sanguis ⁊ eius penetratōez. Et est aut p causā ignietē aut p causaz stupefacietē. Et stupefaciēs q̇dē aut est medicia aut est dispō corpis sicut sincop̄ ipsa enim ml'totiēs retinz sanguiez. Cā aūt retinēs sanguiez in locis est oppilās exitū aut cū ligatura aut cū repulsiōe ex bucellatōe aut cū repulsiōe absq; bucellatōe: aut escara cū cauterio: aut medicia cauterizāte: aut cū ꝯgelatōe rei retēte: aut cū īuiscatōe: aut cū exiccatiōe: aut cū īcarnatiōe: aut cū coarctatiōe carnis circūdātis venas q̄re oppilat ip̄m ⁊ claudit ip̄m clausiōe vehemēti. Et oz vt scias ꝙ qn̄ associat̄ vulneri ap̄a cū q̄ttitate pl'ma hui⁹ non est possibile ligare cū filis neq; ītromittere licinia neq; strictura laboriosa ⁊ neq; est possibile tūc nisi administrare glutinatōez ⁊ stipticitatē ⁊ stupefactōez ⁊ inspissatōez sanguis. Et si est curatō ex strictura aut fissura aut ꝓpiq̇tate medicie qn̄ est dolor est mala valde. ⁊ oīs p̄patō dolorosa est mala. Et oz vt p̄paratio sit aggregās duas res q̄ꝝ vna est defectus doloris: ⁊ altera est refrenatō ptis cursus sanguis q̄re non adiuuat̄ cū appēsiōe ⁊ suspēsiōe ⁊ fiat facilis ꝓcessio sanguis ⁊ eius exit⁹. Et qū ꝓhibēt due intentōes decliet̄ ad leuiorē fm̄ illud qd̄ p̄ns est et ꝓpinq̇us ad tollerandū in dispōne. Et ē necessariū vt narrem⁹ modū eius postq̄ scieris ꝙ p̄mū qd̄ oz cōsiderare est vt cognoscas an vena sit arteria aut vena p signa sua q̄re agas cū arteria ⁊ sis sollicitus plus q̄ sollicite ris ⁊ agas cū uena. Ampli⁹ dicim⁹ ꝙ de attractōe v̇a ad cōtrariū non ad exitū

est necesse m̄bro cū fricatōe aut ligatōe ⁊ strictura aut cū vētosis. Et oz vt sit mēbꝝ cōicās positū ex mēbro cognito sup extremitatē linee vni⁹ cōtinuitatis īter ea ābo cū lōgitudie ⁊ latitudie ⁊ eligit̄ vd̄ diuersificato in situ lōgitudis ⁊ latitudis qd̄cūq; āboꝝ est lōginqū ⁊ dimittit̄ qd̄ est ꝓpiqū sicut fit ī duob⁹ laterib⁹ capis aut duob⁹ lateribus man⁹ nā lōgitudo īter ista duo ē ꝓpiq̇or q̄ illa e xq̄ oz tieri nocumētū ꝯpletū ⁊ hec res exigit vt remeōremur illud qd̄ ī ea dixim⁹ vbi locuti fuim⁹ in li° p̄mo de canonib⁹ euacuatōis. Et oz vt sint extensio ⁊ fricatō ⁊ his sil'ia assidua ex eo qd̄ est ꝓpinq̇us mēbro fo deinde descēdat̄ ab eo. Et oz vt non expectet̄ in disruptōibus arteriaꝝ ⁊ ei siliuz ꝙ sit h° artificiū sufficiēs ī retinēdo fluxuz sanguis ⁊ adiuuās ⁊ sil'r est iudiciū in phl'omia lateris cōis lōgiq̇. Unus aūt duoꝝ mōꝝ diuisiōis fc ⁊ est cā stupefaciens est v̇big. vt cibet̄ ille cui⁹ flux⁹ sanguis nariū ml'tiplicat̄ aut alius ab illo cibis grossi chimi īgrossantibus sanguinē sicut sūt lētes ⁊ iuiube ⁊ eis silia. Modus aūt scd̄us est v̇big. vt ī potu dent̄ stupefaciētia frigida v̇o exponūt corpus frigori ⁊ fortasse accidit sincop̄ ⁊ retinet̄ fluxus sanguis. Modus aūt p̄dictus in diuisiōe alia est qm̄ oz vt obseruet̄ ī eo ca^m vnū ⁊ est qm̄ fortasse arteria nō est una duaꝝ q̄ ꝯtinuant̄ cordi īmo duoꝝ lateꝝ eius ita ut qū strinxeris eā īuenies eā firmiorē īmo fortasse ꝯtinuat̄ cū latere altero ramus alterius arterie q̄ accidit ī eo ⁊ adducit ad eā sanguinē p̄ter viā quā strixisti q̄re indiges stricturis duabus. Et ante illd̄ oz vt cognoscas ptē q̄ est p̄ncipiū vene in q̇busdā enī locis est inferius ⁊ in q̇busdā ē desup. ⁊ in q̇b⁹ est supius sunt sicut ī collo ⁊ in q̇bus desup sunt sicut in coxa ⁊ pede. Et qn̄ cognoueris ptē admistra in ea ligaturā ⁊ stricturā. Et de regimie in illo est vt p̄uenias ad exhendā venā cū vncino ⁊ etiā cuz incisione pauce carnis q̄ velat eā ⁊ occultat ip̄az deinde īuolue eā postea admistra medicias q̄s dicemus. Qd̄ si fuerit pulsatil' tūc melius est vt uelles eā cū filis lini. Et sil'r si fuerit non pulsatil' veꝝtn̄ ml'totiēs eleuat̄ sanguis eius. Qū ergo feceris illd̄ deinde ānexueris ei medicias tūc dimitte ligaturā vsq; ad diē tertiū ⁊ q̄rtū tūc ꝙ si videris medicinā glutinatōez facientē adherentē loco eius tūc nō eradices eā oīo sed pone ī circuitu ei⁹ de gener' ipsius aliq̇d qd̄ madefaciat ip̄az paꝝp. Qd̄ si accidat ei ꝓcessio ex se ip̄o qn̄ tu auferes illd̄ qd̄ ē sup ip̄z tūc tene qd̄ ē sub loco ī uia itineris uene ⁊ p̄me p̄ssione cū q̄ fiat securitas de saltu sanguis ⁊ eradica illud qd̄ eleuat̄ de eo in loco suo ⁊ pmuta illud cum alio. Et sit p̄patō tua quā facis mēbro in ista hora fm̄ ꝙ oz ⁊ est vt sit orificiū eius magis īmū q̄ p̄ncipiū ita vt qn̄ est v̇big. in inferiorib⁹ intestini ⁊ matricis tūc sternat̄ stratū aliqd̄ qd̄ eleuet īferiora ⁊ deponat supiora fz maiorē elōgatōez q̄ est ex dolore deinde dimitte ip̄z tribus dieb⁹ deinde annecte ei hūc modū vsq; quo eleuet̄ sanguis. Refrenatō aūt cū bucellatōe non est possibil' nisi in arterijs magnis fac g° liciniū ex pilis leporis aut tela aranee aut subtili cotto aut pāno lini veteri deinde puluerisa sup ip̄z medicias ꝓhibētes sanguinē. Et mitte in ip̄am arteriā sicut bucellā deinde stringe sup ip̄am ligaturā ⁊ fortasse admistrabis liciniū ex

pilis leporis solis ꝛ excusat sollicitudinē. Et oꝫ vt strīgas strictura adherēte q̄ non sepet donec icarnetur. Liciniū vo esse nā regit ī extractōe ei⁹ paulatī ꝛ expulsiōe eius aut aliis ab hoc. Impletō vo sine bucellatōe est vt iponat. vbi ḡ. illa res in orificiū eius ꝛ ligeť desup p̄ter penetratōeꝫ eius in uenas ꝛ vt retineat cū eis q̄ sunt sicut puluilli ꝛ ꝑpe spōgia ꝛ cū uittis fortis stricture strīgētibus ipꝫ cū ꝯuersiōe stricture q̄ est attrahēs. Strictura vo p̄ma oꝫ vt sit ꝑpe orificiū deinde iuoluat uadēs retro ꝛ solue strictura ḡdatim. Et scias ꝙ strictura puluillo⁊ ꝛ vita⁊ qñ est debil' venit ex ea nocumētū stricture ꝛ est attractō ꝛ non ꝓuenit ex ea iuuamentū stricture ꝛ est retentō ꝛ ipletio: oꝫ ergo vt subtiliet in hoc ca⁹. Qū ergo strigit strictura bona et stringit ite⁊ ex latere diuerso decliat māꝫ ꝛ resistit attractōi hec strictura. Et non oꝫ vt ꝓueniat cū strictura ꝛ ꝓhibitiōe nisi q̄ sit infra dolorē nisi si illud fuerit necessariū ī p̄mis deinde mollifica eā paulatiꝫ. Et mltotiēs q̄dē oꝫ vt suas fissurā carnis ꝛ colligas labia eius ꝛ uittis tegas mltotiēs eñi sufficit collectō labio⁊ ꝛ positō puluillo⁊ seruat ea colligēdo venas ipo⁊. Ampli⁹ strige sup medicīas puluerizatas rare. Et iclina ante alguidegi qñ cōtrahit vbi coarctat apud p̄ncipiū suū cuꝫ digitis vni⁹ dua⁊ manuū deiñ annecte ei medicias ꝛ puluillos apud orificiū eius cū manu altera. Impletō vo cū refrenatis ꝓuenit aut cū strictura iplentis in facie orificij eius cū manu altera non cessante retinere donec ꝯgelet sanguis ꝛ fiat ipletō aut cū re infrīdante valde q̄ infrigidat sanguinē ꝛ ꝯgelat ipsuꝫ in orificō ei⁹ aut ꝓpterea ꝙ caro coarctat locū sicut si icidat uena in latitudīe ꝛ suspēdat ad duo latera in p̄ma vice q̄re claudit sup eā caro ex latere ex quo currit ꝛ hoc non fit nisi in loco carnoso. Et mltotiēs q̄dē accit ꝙ necessariū est incidere ramum extremitatis vene ut sit introitus eius ī ꝓfundū uehemētōr deinde ponūt desup medicie. Et mltotiens accidit icarnatō meatus absqꝫ matre sanguis. Strictura aūt cū escara fit cū igne ipso qñ magnificat timor ꝛ fit cū medicis cauterizātibus sicut calce ꝛ flore eris ꝛ generib⁹ dragāti ꝛ generib⁹ arsenici ꝛ cymio et ꝛ silibus ꝛ cū eo qđ est debilius qñ puluerizat sup locū ꝛ stringit ꝛ retinet. Vez tior in illo est ꝙ escara est velocis eradicatiōis ex se et ex quolibet resistēte ex eruptōe sanguis ꝛ qualibet alia⁊ causa⁊ ꝛ qñ cadit escara redit tior nou⁹. Et ꝓpter illud p̄ceperūt vt fiat cauteriū cū ferro vehemēter ignito ꝓfunde ita vt faciat escaras ꝓfūdas grossas q̄⁊ casus non sit facil' ꝛ cadāt in tp̄e lōgo in q̄⁊ sili caro iā est nata. ex cauterio naꝫ debili ꝓueniūt escare debiles q̄ cadūt ex q̄libet cā ꝛ cū hoc facit accidere saniē ꝛ calefacit vehemēter. Cauteriū vo forte iplet cū escaris fortib⁹ ꝛ remouet rupturā ꝛ detūescere eā facit ꝛ ꝯtrahit eā. Et de cauterizātibus bonis tpati regimis est vt sumat albugo oui ꝛ aggreget cū calce nō extīcta ꝛ iuoluant cū eo pili leporis aut ei silia ꝛ ponat sup locū ꝛ stringat. Et de bonis ꝓueniētib⁹ ad vltimū mltotiēs est vt sumant cyminū ꝛ calx ꝛ ponant sup locū ꝛ stringāt ꝛ quoqꝫ supaddit eis colcotar. Et gña dragāti i hac summa sunt hñtia stipticitatē cū cauterio: calx vo est cauterium in quo nō est stipticitas de q̄ sit curādū

Et illud qđ generat de escaris cū cauterio in eo qđ habet stipticitatē est lōgioris fixiōis ꝛ ꝓfundius et succus fimi asinini ꝛ substātia stercoris asinini sunt de illis q̄ aggregāt ad cauteriū acuitatē ꝛ glutinatōnē. Medicie vo retinētes cū glutiatōe sunt sicut gypsuꝫ ablutū ꝛ glutinū decoctū ꝛ amilū ꝛ puluis molēdini ꝛ gūme ꝛ tus ꝛ resina ꝛ ite⁊ passe de vuis ipis. Et rane sunt hui⁹ generis fm ꝙ dr̄. Et ite⁊ stellascenis. Medicie vo retinētes cū exiccatōe ꝛ icarnatōe sūt sicut aloes ꝛ cortex turis. Et sicut iteriora passula⁊ vue ꝯtrita valde ꝛ galle cū oleo aliquo ꝛ ꝯburant ꝛ qñ cōplet inflāmatio ea⁊ extinguant ꝛ papyrus adustus ꝛ resina ꝛ scoria ferri ꝛ stercus equi ꝛ stercus asini adusta ꝛ cinis ossiū non abluto⁊ qm̄ abluta ꝓhibēt glutinatōeꝫ ꝛ spōgia noua submersa in oleo aut vino deinde aduratur ꝛ pili adusti.

De narratōe medicina⁊ simpliciū ꝛ ꝯposita⁊ sp̄e⁊ diuersa⁊ fortiū i ꝓhibitōe flux⁹ sāguis. C. xviij.

Et de illis q̄ dixit Gal'. ꝛ narrauit bene ꝛ expta sunt post ipm̄ ꝛ inuenta sunt plīmi iuuamēti est vt sumant de colcotar. xx. ꝛ de minuto ture. xvi. ꝛ đ aloe ꝛ glutīo sicco añ. viij. ꝛ de arsenico. iiij. ꝛ de gypso vehemēter trito puluerizato vt atomi post cribellatiōeꝫ. xx. curet cū eo puluerizādo sup licinia ꝛ sp̄gēdo sup locū qm̄ est mirabile. Aut sumat sarcocolla ꝛ aloes de mecha ꝛ sanguis draconis ꝛ ponāt sup liciniū ꝛ strigat ꝛ aloes ꝛ tus solū cū pilis fm ꝙ sciuisti ꝛ iterū spōgia adusta sicut dixim⁹ ꝛ later adustus. Sumātur spōgia ꝛ scoria plūbi ꝛ tutia ꝛ aloes. Aut sumātur tus ꝛ aloes ꝛ sulfur aut tus ꝛ sulfur ꝛ fiat puluis aut admīstret liciniū cū albuīe oui. Aut sumāt de colcotar. xx. ꝛ de ture aut minuto turis. viij. ꝛ resine. viij. ꝛ de gypso adusto. viij. Aut sumāt colcotar ꝛ de gypso adusto. viij. Aut sumant colcotar eris usti ꝛ calcadis ꝛ dragāti adusti ptes eq̄les. Et de bonis ad fluxū sanguis ꝑpe ex dragāto est vt sumāt aloes ps. i. 5. p̄mū a bo⁊ in corpe ḡui ꝛ fm eo⁊ in corpe leui ꝛ corticū turis in corpe ḡui. ʒ. i. ꝛ turis ipius grossi pinguis in corpe leui pars una sint ꝯtēti sup ea a'bo. Aut sanguis dracōis ꝛ sarcocolla ꝛ ꝯficiant cū albuīe oui ꝛ ponant sup pilos leporis ꝛ p̄parent fm locum.

Tractatus Tertius de vlceribus.

Sermo vniuersalis de vlceribus. C. i.

Vlcera generant a vulneribus ꝛ ab exituris eruptis ꝛ a pustul'. Et solone ꝯtinuitatis i carne qñ facit saniē ꝛ pus noiat vlcus et non facit pus nisi ꝓpterea ꝙ cibus q̄ venit ad ea ꝯuertit ad corruptōeꝫ ꝓpter debilitatē m̄bri ꝛ qm̄ ꝓpter debilitatē suā resoluūt ad ipm̄ ꝛ attrahūtur versus ipm̄ supfluitates mēbro⁊ vicinātiū ei: aut ꝓpter vnguēta mollificātia mēb⁊ ꝛ leniētia ipꝫ cū hūitate sua ꝛ vnctuositate sua. Et qđ est de genere pus subtile noiat virus ꝛ qđ est grossuꝫ nomiat sordities ꝛ est res spissa coagulata alba aut ad nigredinē decliuis aut sicut fex. Et virus q̄dē non generat nisi ex subtilitate hūo⁊ aquoso⁊ ꝛ ipsorū calido. Et sordities generat ex grossitie hūo⁊. Et virus q̄dē mltiplicat cū generatōe apātis ꝛ virus eget exiccatōe ꝛ sordities abstergēte. Et vlcera sūt

ulcus ostrachinū.

appentia ⁊ sunt hūitia ꝓfunditatē. Et vlcus qđ ꝓ
funditatē habꝫ non euāt q̄n aut iā indurata sit caro
circūdās ipꝫ ⁊ noīat fistula ⁊ est sicut cāna penetrāt
in mēbꝝ aut non īdurat aliq̄d ⁊ noīat abscōsio ⁊ ca
uerna. Et q̄nq₃ dicūt q̇dā abscōsiōeꝫ illud qđ elon
gatū est sub cute ⁊ sepat ab eo cutis. Et cauernā il
lud qđ inflectit sub carne ⁊ dilatat in ea. ¶ Dicūt
q̇dā imo dilatatū est cauerna ⁊ strictū ꝓfundū fistu
la ⁊ non est ꝯtrarietas in noīatōe. Et q̄n est duriti
es sup vlcus apparēs noīat vlcus ostrachinū. Et fi
stula q̇dē mala est illa q̄ non sentit ⁊ sm q̄titatē elō
gatōis eius a sensu erit eius malitia. Et de ipa q̄dā
est eq̄lis ⁊ de ea est q̄dā obliq̄. Et q̄ vadit ad ner
uū dolet uehemēter ⁊ ꝓpe q̄n tāgit eius inferiꝰ cū
tēta. ⁊ fortasse difficil' fit opatō illiꝰ mēbri ⁊ ē hūi
ditas subtilis tenuis sicut fit ad illa q̄ pueīt ad os.
Et q̄n puenit ad ligamentū est illud qđ currit ꝓpin
qū illis. Ueꝝ dolor ī ossuosa ⁊ ligamētali fortasse
non magnificat. Et hūitas q̄ vadit ad os est subtili
or ⁊ declinior ad citrinitatē ⁊ ex pueniēte ad ve
nas ⁊ arterias m̄ltotiēs egredit sex. ⁊ q̄nꝫ si fuerit
tēdēs ad uenā sanguis plmꝰ ⁊ ad arteriā sāguis sub
albidus cū fluxu sanguis ⁊ ꝓcessiōe. Et ex ea q̄ per
uenit ad carnē currit hūitas viscosa grossa turbida
cruda ¶ Et m̄ltotiēs sunt fistule orificia plma cuiꝰ
esse ambigit ⁊ non scit an sit fistula vna. Et m̄lto
tiēs effundit in qđdā orificioꝝ eius hūitas hn̄s tin
cturā ⁊ tūc si fuerit fistula vna egredit ex orificijs
alijs color vnus q̇ est fistule. s. diuersus albus ⁊ te
nebrosus ⁊ alius. Et vlcera q̇dē diuidūt in spēbus
diuisionū ⁊ dr̄ q vlceꝝ q̄dā sunt q̄ sunt dolorosa
⁊ q̄dā sunt q̄ sunt ꝓuata dolore: ⁊ q̄dā sunt apōsa
⁊ q̄dā sunt ꝓuata apostemate: ⁊ q̄dā sunt mūda: ⁊
q̄dā sunt imūda: ⁊ imūda q̇deꝫ ꝓpterea q in eis su
pfluit hūor plmus ⁊ hūitas copiosa q̄uis non sint
mala. Et de eis sunt sordida ⁊ de eis sunt miorata
⁊ de vlceribus sunt putrida. Et de rebꝰ magis no
ciuis eis sunt meridies ⁊ hūitas aeris cū caliitate ip
sius. Et de eis sunt corrosiua ⁊ de eis sunt ābulati
ua ⁊ de eis sunt mollia aut dura aut frigida aut ca
lida. Et mollia sunt de vlceribꝰ faciētibus cadere
pilos ab eo qđ seq̇tur ea. Et sunt quādoq₃ de vlce
ribus q̄dā resudātia ex q̇bus resudat virus citrinū
calidū. Et fortasse est calidū ꝯburēs qđ est ī circui
tu eius ⁊ est malū mortificās. Et de eis sunt diffici
lis ꝯsolidatōis. Et putrefactō est p̄ter corrosionē.
Qđ si fuerit erūt ambe ābulatie. Et fortasse corro
dēs est corrodēs illđ qđ ꝯtinuat ei ꝓpe ꝓpter acu
itatē absq₃ putrefactōe ⁊ neq₃ est febris oio. Ueꝝ
cū ambulatio putrefactio m̄ltiplicat febris aut non
sepat ab eo. Et Gal' q̇dē noiauit huiusmōi vlcera
corrosiua ignē psicū ⁊ formicā ābulatiuā ⁊ post vl
cus putrefactū est ꝯpositū ex vlcere ⁊ ex egritudi
ne putrefacta ⁊ vnicuiq₃ eoꝝ est dispō. Et vlcera
q̇dē dura īcipiētia ire versus viriditatē ⁊ nigredi
nē sunt mala ⁊ vlcera frigida sunt mollia alba q̇e
scētia ꝓpter medicinas calefaciētes ⁊ calida ad rube
dinē decliuia delectant frigore ¶ Et q̄n vlceribus
malis associat color corpis malus sicut albus plum
beus aut citrinus tūc illud est significatō sup cor
ruptōeꝫ ꝯplōnis epatis ⁊ corruptōeꝫ sanguis q̇ ve
nit ad vlcus q̄re fit difficil' eius ꝯsolidatō. Et vlce
ruꝫ q̇dē quoꝝ radices sunt acute ⁊ cū q̄bus est pru

ritꝰ supfluitates sunt acute ⁊ quoꝝ radices sūt late
albe pauci pruritus illoꝝ ꝯplōnes sunt frigide. Et
vlcera generata successione egritudinū sunt mala
q̄m nā expellit ad ea residuū corruptōis supfluita
tū. Et vlcera deneciētia pilos ab eo qđ seq̄t ea sunt
mala ¶ Et meliores significatōes siḡntes saluteꝫ
ulceꝝ ⁊ uulneꝝ sunt qū succedētia eoꝝ decliuia sūt
ad saniē. Et dr̄ in signis mortis velocis qū sunt ho
mī apāta ⁊ vlcera leuia ⁊ destruit eius rō morit.
Et malignoꝝ q̇dē vlceꝝ cause sunt q̄nq₃ vulnera
obuiātia supfluitatibꝰ malignis corpis aut regimī
corrupto ⁊ q̄nq₃ sunt sequētia pustulas malas q̄re
fiūt ab eis festināntia ad vlceratōeꝫ post pustulas.
Et significat malignitatē vlceris eius putrefactō et
ipsius ābulatō ⁊ corruptō eius qđ est in ipius cir
cuitu ⁊ difficultas sanatōis in se ipo cū rectificatiōe
curatōis exhibite ei. Et meliores significatōes sigī
ficātes salutē vlceꝝ ⁊ vulneꝝ sunt qū in successiōi
bus eoꝝ est sanies q̄ est cū medicina faciēte pus ⁊ ex
opatōe nature. illa. n. opatō nāe est sm cursuꝫ na
turalē ⁊ non generat sanies nisi a digōe natali. Et
non associat ei malū ex accn̄tibus ulceꝝ maloꝝ ⁊ ꝓ
prie sanies laudabil' alba lenis eq̄lis q̄ cōsecuta est
ꝯplementū digōis ⁊ neq₃ associat ei fetor quꝫ in ea
non sit putrefactō ⁊ fortasse non euāt a fetore puo
sanies cui accidit cū adiutorio caliditatis inate ⁊ al
terius extranee. Et nos q̇dē iā locuti fuimꝰ de saie
in locis alijs. ¶ Ulcera aūt q̄ accidere faciūt spas
mū ⁊ vlcera putrefacta scrofulosa ⁊ algeromati et
corrosiua ⁊ cācerosa ⁊ q̄ eoꝝ cursu currūt sunt ī q̇
bus non generat sanies imo q̄n apparꝫ in vlcer̄ sa
nies ⁊ apā est signū bonū cū quo nō timet spasmꝰ
⁊ pmistio rōis ⁊ his silia q̄uis sint in loco qđ facit
illđ necessariū sicut sūt m̄bra posteriora ⁊ an̄riora
nisi res ptrāsierit terminū. Qđ si apā occultet subi
to ⁊ redeat non resoluet p pus aut ei silia. Ampliꝰ
sunt vicinātia mēbris neruosis sicut vlcera dorsa
lia q̄m sūt ī vicitate dorsi ⁊ nuche ⁊ ulcera q̄ cadūt
in anteriore pte coxe ⁊ genu q̄m ipa iteꝝ sūt sicut
lacerti neruosi in q̇bus res cōuertit ad spasmū ⁊ p
mistionē rōis etiā ¶ Si aūt euenerit ī mēbris ner
uosis plm quoꝝ est in an̄cedēte extēsiōis corpis ti
met aut cursus sanguis si ceciderit ī medietate īfe
riori extēsiōis ⁊ silr̄ timet ex eis q̄nq₃ pmistio rati
onis ⁊ timet q cadit plesis ⁊ saniositas post ipsam
aut q ꝓueniat sputū sāguis si ceciderit īmedietate
supiore eius ⁊ tu iā sciuisti ītentōeꝫ saniositatis in
pectore ex li° iij°. Et q̄nq₃ timet ī eis iteꝝ pmistio
rōis. Et de signis bonis ī vlceribꝰ est ut ī circuitu
eoꝝ nascant pili q̇ ceciderūt ¶ Et corpa susceptibili
ora curatōis vlceꝝ sunt q̄ sunt melioris ꝯplōnis ⁊
paucōris hūitatis supflue cū iuentiōe sanguis boni
in eis. Illa v̇o q̄ sunt m̄lte hūitatis aut siccitatis sūt
tarde suscipiētes rectificatōeꝫ vlceꝝ q̄uis hūida si
cut īfantiū sint susceptibiliora q sicca sicut senū ⁊ ꝓ
ꝑe q̄n ꝯplo est radicalis sicca ꝓuata sanguie mūdo
⁊ accn̄tal' hūida mollis sicut ī senibꝰ iteꝝ. Et ꝓpter
illud iteꝝ fit in hydropicis curatō vlceꝝ eoꝝ diffi
cilis ⁊ in p̄gnātibus iteꝝ ꝓpter retentōeꝫ supflui
tatū eaꝝ ꝓpterea q ipaꝝ mēstrua retinent. Sed ⁊
in senibus nō sanant eoꝝ vlcera ꝓpter illud et pp
paucitatē sanguis eoꝝ boni. Et q̄nq₃ sanant vlcera
deinde rescidūt q̄m non generat in eis caro nisi an̄

Fen. 4 T. 3.

mūdificatōez qñ ergo retinet̄ in eis sup̄fluitas non
mūda oz inde vt corrūpat̄ ꝯtinuitas ꝑueniēs scd̄o
Et qñq; existimant̄ fistule ꝓpterea ꝙ accīt eis dis-
pō exiccatōis ⁊ retētōis ꝓhibētis respiratiōez ꝙ ip
se sunt sanate qm̄ illaꝝ eaꝝ dispō est sil'is saluti si-
cut diximꝰ deinde rescidūt ꝓpter quēlibȝ motū et
ꝯmotiōez ⁊ tussiȝ ⁊ offensiōȝ ⁊ malitiā īacēdi ⁊ alia
Et de vlceribus in q̇bus nascit̄ caro q̄dā sunt in q̇-
bus nascit̄ caro addita ⁊ q̄dā in q̇bus nō nascit̄ illd̄
Et illa in q̇bus generat̄ caro addita sunt illa in q̇bꝰ
fit festiatō nascētie carnis añ mūdificatōez ¶ Et illa
in q̇bus non nascit̄ illud sunt illa in q̇bus non nasci
tur caro nisi post mūdificatōez. Qū ergo ꝓlongat̄
spatiuȝ vlceris ⁊ corrodit̄ ⁊ putrefit ⁊ destruit̄ de
substātia eius res plīma tūc non expectat̄ ꝯsolidatio
eius nisi fm̄ ꝓfundū. ¶ Et ꝓp̄e qñ vlcus est anti-
qū retinēs spatō āni ⁊ ꝓp̄e qñ est disruptū ⁊ icipit
ex eo disruptō. s. fistula ¶ Et antiqū necesse est vt
educat os ex ossibus q̄ ei sunt vicina. Et vlcera q̄
dē mľtica nō sanant̄ nisi ab eis auferat̄ tota eoꝝ cor
ruptō vsq; ad carnē ⁊ ossa sana. ¶ Et cāe q̄ qū acci
dūt corrūpūt vlcera sunt debilitas virtutis mēbri
q̄re recipit oīm̄ez mām̄ ⁊ malitia ꝯpl'onis mēbri et
malitia eius qd̄ aduenit ei de sanguie aut in q̄litate
aut in q̄ntitate. In q̄litate v̇o plīm eiꝰ est ꝓpter ma
litiā ꝯpl'onis corp̄is ⁊ colorē ī eo decliuis ad albedi
nē plūbeā aut citrinitatē: aut ꝓpter splenē ⁊ est co-
lor ad nigrediez et alteratōez decliuis ⁊ lētigiosi-
tatē q̄re est cū eo malitia oīuȝ hūoꝝ in corpe ¶ Et
huiusmōi q̇dē p̄ter hoc ꝙ ex ip̄o non acq̇rit̄ qd̄ cō-
uertat̄ in carnē nocet ꝑ illud qd̄ ꝯuertit̄ ad ip̄m de
superfluitatibus. ¶ In q̄ntitate v̇o q̇a addit̄ aut dimi
nuit̄ q̄re non īuenit̄ cū quo caro vlceris generet̄.
¶ Et est vlcus claꝝ mūdū ꝓperās ad escarā. ⁊ nescit̄
si est corpus mūdū pauci sanguis: aut est ꝓp ꝯtra
cositatē q̄ accidit parieti eius ⁊ margini ipsius: aut
ꝓpter dilatatōez venaꝝ q̄ aduenīūt ei: aut ꝓp cor-
ruptōez q̄ seq̇t̄ ip̄m ex osse: aut ꝓpter corruptōem
eius icipiētē versus tenebrositatē ⁊ viriditatē ⁊ ni
gredinē: aut ꝓpter mēbꝝ male ꝯpl'onis qd̄ uicinat̄
ei. Et vlcera q̇dē praue curatōis sicut rotūda ⁊ eis
sil'ia sunt īterficiētia īfantes non tollerātes vehem̄
tiā doloꝝ ⁊ vlceꝝ ⁊ difficultatē curatōis eoꝝ ⁊ ip-
sorum prauitatem.

¶ Canon Curationis vlcerum. C. ij.

Scias ꝙ oīa vlcera indigēt exiccatōe q̄dā
p̄ter facta ex attritōe lacertoꝝ ⁊ ip̄oꝝ cō
tusiōe. Ista. n. indigēt in p̄mis vt molli
ficent̄ ⁊ hūectent̄. Et cū hoc ꝙ indigēt vlcera in do
miantōre dispōnū exiccatōe indigēt qñq; dispōibꝰ
alijs mūdificatōis ⁊ abstersiōis ⁊ alioꝝ ꝯsequētibꝰ
vlcera p̄ter ip̄a vlcera. Et q̄nto plus est vlcus ma
ius ⁊ ꝓfūdiꝰ indigȝ exiccatōe vehemētōre ⁊ vt ag
gregent̄ labia eius vehemētōre ꝑscrutatōe ⁊ for-
tasse est tibi necessariū suere ea. Et ꝯsidera ex dis-
pōnibus necessitatis ad ꝑscrutādū in illo ⁊ eis sil'ibꝰ
illud qd̄ diximꝰ in caᵒ vulneꝝ. Et scias ꝙ vlcera
fortasse indigēt ī curatōibus suis admīstratōe me-
dicinaꝝ q̄ꝝ q̄dā sunt currētes penetrāēs ⁊ q̄ iniciū
tur ꝓfundātes ⁊ tūc necessariū est vt sint vnguēta
⁊ eis sil'ia. q̄re oz tunc ut sit illud qd̄ apparȝ hūidū
⁊ qd̄ occultū est siccū ⁊ ꝓp̄e in illis q̄ sunt ad fistulā
oz vt sit siccitas orificioꝝ eius vincēs humiditatē
substātie eius vehemēter. Et est q̇dē qñq; necessa
riū vt eaꝝ medicie ꝑmisceant̄ cū eo qd̄ currit ut fi
ant viscose adherētes scias ergo illud iteꝝ in eis.
Et scias ꝙ vlcera indigēt ligaturis ⁊ strictura ꝓp
tres mōs quoꝝ vnꝰ est vt currat sordities q̄re oz
vt sit fortitudo stricture eius a fine stricture vlce
ris ⁊ mollificatō stricture ip̄ius apud eius orificiuȝ
vt ip̄ius exp̄ssio bona fiat. Et scd̄us est vt seruet̄
medicamē incarnatm̄ sup vlcus ⁊ non īdiget stri-
ctura vehemēti. ⁊ tertiꝰ est ad īcarnatiōez labioꝝ
⁊ oz vt non sit strictura in ip̄o mollis ap̄ duo labia
īmo ꝯplicata cōplicatōe vehemēti ⁊ non oz vt cū
ligatura ꝑueniat̄ ad lesionē ita vt ap̄et̄. Et oz ut sit
adiuuās in ꝓhibēdo ap̄a qm̄ non est possibile cum
ap̄ate vt curet̄ vlcus. Et si non est tibi possibile ut
ꝓhibeas ⁊ apparet ap̄a tūc occupatus sis cū ap̄ate et
cura eius qd̄cūq; ap̄a fuerit cū obꝰuatōe ip̄ius ulce
ris vsq; quo sepaueris ex curatōe ap̄atis ⁊ tūc re-
manebit sola obꝰuatō vlceris ¶ Et sil'r qñ corrū
pit̄ qd̄ est ī circuitu vlceris ⁊ uiridescit ⁊ nigrescit
cura illud cū scalpellatiōe ⁊ extractiōe sanguis ⁊ si
etiā cū uētosis deinde adhere ei spōgiā siccā postea
medicias exiccātes. Et qū sepat̄ ulcus aut īuenis ul
cus puꝝ tunc oz vt obꝰues in p̄mis an ex corpe ali
q̇d ad vlcus effundat̄ aut non effūdat̄ īmo iā sit ab
scissū. Qd̄ si nichil effundat̄ ad ip̄m sit intētō tua in
medicādo ip̄ȝ ⁊ si aliq̇d effundat̄ ad ip̄ȝ sis sollicitꝰ
in eo qd̄ ad ip̄m effundit̄ ex ꝓhl'omia aut sol'one uē
tris aut vomitu qm̄ vomitꝰ qñȝ cōfert etiā ī hoc
⁊ Hip. testificat̄ de eo. Et si in vlceribꝰ fuerit fru
sta ossiū ⁊ pāniculi aut alia non ꝓperes ī extrahēdo
ea sed fac illud qd̄ diximꝰ in caᵒ ossiuȝ. Et p̄mū q̄
dē qd̄ oz te ꝑpare de esse vlceris est aptō cū medi
cis suis deinde mūdificatō cū medicis suis deinde
nascētia carnis ⁊ ꝯsolidatō. ¶ Et si īueneris vlcꝰ
mūdū equale qd̄ non habet ꝓfunditatē tūc ꝯsolida
tō tm̄ fiat cū eo qd̄ non habȝ mordicatōez. In sor
didis v̇o necessariū est abstergēs mordicās ¶ Et
in p̄mis qū curant̄ indigēt mordicatiōe qm̄ sensus
non sentit ip̄m deinde ḡdati ꝑueniat̄ ad illud qd̄ ē
leuioris mordicatōis vsq; quo sentiat hora nascē-
tie carnis. Et caue in oibus illis ne dolere facias q̄n
tū potes ⁊ ꝓp̄e qñ est illic cal'itas ⁊ inflātio ¶ Et oz
vt remoueas cās ꝓhibētes a ꝯsolidatōe ⁊ sunt cāe
q̄s nūerauimꝰ ⁊ dixiꝰ q̄ declinat̄ cū vlcere ad ma
litiā. Nā si tu curaueris eas in p̄mis non eris va-
cās ad curatōez vlceꝝ sicut oz īmo nō erit tibi pos
sibile. Et mľtotiēs q̇dē rectificata est ꝯpl'o mēbri ⁊
sufficit in rectificatōe vlceris ⁊ mľtotiēs est vlcus
molle sup qd̄ orit̄ caro mala q̄ est in se ip̄a ad rube
dinē ⁊ calefactōez decliuis ergo curet̄ cū epithiati-
bus infrigidātibus carnē circūdantē ip̄ȝ sicut succꝰ
solatri cū boloar. ⁊ aceto ⁊ epithiata de sandal' et
cafora infrigidata cū niue q̄re non cessat ꝯsolidari
vulnus ⁊ cōstrigi. Et oz vt in vlceribus doloros̄
q̄ sunt vehemētis doloris sis occupatus ī p̄mis ī se
dando dolorē ⁊ illud cū mollificatis q̄ tu scis ꝓcul
dubio ⁊ q̄nuis sint cōtraria vlceri veꝝtn̄ qū nō se
dat̄ dolor non ꝑpat̄ nobis vt curemꝰ qū ergo se-
dauerimꝰ cōseq̄mur. ¶ Et vlcera q̇dē sordida in
digēt vt mūdent̄ ⁊ sunt illa quoꝝ hūitas et qd̄ ex
eis currit est plīm ¶ Et forsitā mūdificant̄ cū melle
⁊ fortasse mūdificat̄ cū puluribꝰ ⁊ vnguētis ⁊ qñ

non mūdificant non est possibile vt obuiet eis me-
dicamē puꝝ vsq; ad corpus eoꝝ ⁊ ꝑpe pulueres
q̄re oꝫ ut mūdificent̄ deinde nascat̄ caro ⁊ in mūdi
ficate q̄dē est abstersio plus sicut sciuisti an̄. ¶ Et
fortasse orit̄ caro mala q̄re est necessariū vt corro
dat̄ cū medicamīe acuto ⁊ liniat̄ de foris cū infrigi
dātibus deinde eradicet̄ cū eo quo eradicat̄ escara:
deinde curet̄. ¶ Et medicamē quidē vnū fm̄ q̄dā
corpa facit nasci carnē: et secundu͂ quedaꝫ corum
est corrosiuū vehemētis abstersiōis qm̄ corpa illa
sint leuia valde aut est fm̄ q̄dā eoꝝ non abstergēs
neq; faciēs nasci ⁊ ꝑpter illud eget medicamē vt
ꝯfortet̄ aut frangēdo cōmistionē eius aut minuēdo
eius vnctuositatē aut iūgendo ei medicamē aliud
in quo sint exiccatō ⁊ abstersio ⁊ in corpe alio est
p ꝯpatōeꝫ ad ip̄m corrosiuū indigēs vt minuat̄ de
pōdere eius aut addat̄ in vnctuositate eius aut ad
iūgant̄ ei stiptica aliq̄. ¶ Digniora ergo vlcera vt
ꝯfortet̄ eoꝝ medicamē sunt illa quoꝝ difficil' est cō
solidatō. ¶ Et de illis q̄ sunt necessaria est vt dimit
tat̄ medicamē sup vlcus tribus diebus deinde dis-
soluat̄ nā si ip̄m tūc non opatū fuerit non faciet suā
opatōeꝫ. Et oꝫ vt elōget̄ oleū q̄dlibet ab vlceri
bus ꝙ si fuerit necessariū tūc oleū de kerua ⁊ oleū
myrtinū ⁊ oleū masticinū. Et qm̄ ibi non est nisi vl
cus tūc oꝫ vt alleuiet̄ in sensibili mēbroꝝ nō tolle
ratiū ipꝫ ⁊ caueat̄ a doloratiōe eius cū medicam̄to
forti. ¶ In illo v̄o q̄d est pui sensus non abstineat
a necessaris medicatōe. Et intrīseca q̄dē ⁊ sublimia
p̄ciosa ⁊ m̄lti iuuamēti ⁊ suscipiētia nocumēta uelo
citer sunt de cap̄lo sensibili ⁊ iudicio eius ⁊ eoꝝ cō
traria sunt de ca° insensibili aut quoꝝ sensus est d̄
bilis. Et ꝑpter huiusmōi cām non sufferūt vlcera
intrīseca ea q̄ sunt sicut flos eris ⁊ ei silīa ⁊ ꝑpe ea
q̄ bibunt̄ ⁊ indigēt illis q̄ faciūt glutinatōeꝫ plus si
cut dragagātū ⁊ gūmi ⁊ illa q̄bus clisterizat̄ idigēt
eo q̄d est inter duas res. Et de illis q̄ recta sunt in
curatōe vlceꝝ est ut q̄eta sint mēbra eoꝝ ⁊ nō mo
ueātur ⁊ si mouent̄ in p̄ncipio motu puo minus no
cumentū est ꝙ si moueant̄ post p̄ncipiū motu labo
rioso ⁊ ꝑpe in corpe maloꝝ hūoꝝ. ¶ Et oꝫ vt time
at̄ in vlceribus ꝙ cadat ex vicitatē eoꝝ incarnatō
inter duo mēbra viciantia sicut adherētia q̄ accidit
inter palpebrā ⁊ oculū ⁊ inter duas palpebras ⁊ in
ter duos digitos. Et cauerne ⁊ abscōsiōes sunt ve
locis ꝯuersiōis ad fistulas. ¶ Et vlcera q̄dē vicinan
tia arterijs ⁊ venis magnis p̄ducūt ad ap̄a ill̄d q̄d
vicinat̄ eis de carne molli sicut testiculi ⁊ subascel
le ⁊ q̄d est post aurē sicut p̄ducit scabies ⁊ ei silia d̄
illis q̄ diximꝰ ꝑpter illā eandē cām ⁊ ꝑpe qm̄ cor-
pus est plenū mala supfluitate ⁊ tūc q̄dē vehemēs
fit dolor ⁊ puenit ad vlcus: q̄re oꝫ vt curet̄ illud
cū mūdificatōe corpis ⁊ cū eo q̄d est dictū in cap̄lo
Et dū mūdificat̄ ap̄a non sperat̄ eius curatō. Et est
necessariū in huiusmōi vt tuearis vlcus ex nocu-
mēto cū basilicon ⁊ ei silibus si corpus fuerit mū-
dificatū ⁊ ponas inter ip̄m ⁊ inter mēbꝝ q̄d distin
guat ⁊ ꝓhibeat nocumētū puenire ad vlcus in oī
dispōe. Et oꝫ vt audias fmonē cōem ⁊ est ꝙ de ill'
q̄ sunt necessaria est vt sit illud q° curat̄ vlcus aut
ꝯueniēs aut iꝯueniēs. ¶ Et cōueniēs licet nō cōferat
in dispōe tm̄ non associat ei nocumētū. ¶ Et icōuenie͂
tie diuersificatō aut est qm̄ ip̄m est debilius ⁊ sigi

ficat illud additō eius q̄d est ꝯtrariū ei q̄d ex ipso
expectat̄ de exiccatōe aut mūdificatōe aut alijs p̄ter
corruptōeꝫ aliā q̄re oꝫ vt addat̄ i virtute eius aut
est diuersitas ꝑpter mōs alios sicut q̄a ip̄m calefa
cit vltra ꝙ necesse sit ei q̄re facit accidere rubedi-
nē ⁊ inflatōeꝫ q̄ ꝑpter oꝫ vt minuat̄ de fortitudine
eius ⁊ extinguat de inflatōe eius cū empl'o infrigi-
dāte: aut decliat cū eo ad nigredinē ⁊ obfuscatōeꝫ
q̄re scit̄ ꝙ infrigidat ip̄m aut non calefacit ip̄m mē
sura qua indiget. Ergo oꝫ vt addat̄ in v̄tute cale-
factōis eius aut mollificat ip̄m q̄re indiget ut adda
tur in v̄tute stiptici ⁊ exiccatioꝝ sicut sūt balaustie
⁊ galle ⁊ ei silia q̄ exiccat vt succurrat̄ cū exiccatōe
eoꝝ de illis de q̄bus diximꝰ tibi aut corrodit et ꝓ
fundat ip̄m sicut ostensuꝫ est q̄re oꝫ vt frāgat̄ for
titudo abstersiōis. Et m̄ltotiēs q̄dē non ꝯuenit me
dicamē ꝑpterea ꝙ ꝯpl'o infirmi est supflua i cap̄lo
eius cuius medicamē oꝫ esse fortiꝰ in trahēdo illud
cap^m^ adeo donec reducat ip̄m ad ꝯpl'oem suā aut
debilis in cap̄lo ꝯueniēte ei.

¶ Curatō vlcerum virulentorum. C. iij.

NEcessariū est vt in eis admīstrent̄ medici
ne exiccatie vt mūdificet̄ uirꝰ deinde sit
occupatō in nascētia carnis. Q̄d si fuerit
mollia tūc admīstrēt̄ sup ea medicie ad faciēdū na
sci eoꝝ ꝓfunditatē ⁊ ip̄oꝝ margies ꝑpter debilita
teꝫ corpm̄ illoꝝ vlceꝝ sed oꝫ vt exiccent̄ in p̄mis
deinde admīstrēt̄. Et qm̄ tu admīstraueris medica
mē ⁊ non iueneris hūiditatē minui aut videris eā
augeri tūc scias ꝙ medicamē fm̄ illud corpꝰ non ē
exiccatm̄ q̄re adde i ꝯfortatiōe eius ⁊ ip̄ius exicca
tōe ⁊ adiuua ip̄m cū abstersiōe pauca sicut est mel
v̄big̃. ⁊ medicis stipticis sicut sunt balaustie ⁊ alu
men ⁊ miora de v̄tute olei ⁊ pone ip̄m oleū in quo
sit exiccatō. Q̄d si videris ulcus iā supfluere iteꝝ
in exiccatōe tunc minue de v̄tutibus oībus. s. exic
catōe ⁊ abstersiōe ⁊ stipticitate ⁊ fūa hoc p̄ceptū in
medicis faciētibus nasci carnē ulceꝝ. Et non faciat
te errare q̄ddā ⁊ est vt sit medicamē magis abster
siuū ꝙ oꝫ q̄re corrodit mēbꝝ ⁊ resoluit carnosita-
tē eius ad hūitatē currentē quā existimas virus et
addis in virtute abstersiōis. Et huiusmōi q̄dē me
dicamē ponit vlcus ꝓfundiꝰ ⁊ calidiꝰ ⁊ magis sil'e
cū apostemoso ⁊ sentit īfirmus mordicatōeꝫ mani
festā. ¶ Et scias ꝙ mediciaꝝ exiccātiū vlcera q̄daꝫ
sunt q̄ sunt vehemētis infrigidatōis sicut hyusq̄a-
mū albū ⁊ opiū ⁊ radix mādragore. ¶ Et q̄dā sunt
vehemētis calefactōis sicut resina ⁊ pix q̄re tibi in
est vt tēpes vnā eaꝝ cū alia ⁊ fm̄ oppōnē alicuius
ꝯpl'onū pticularū. ¶ Et medicie q̄dē mūdificātes
uirus sunt iste medicie exiccatie sicut allumē ⁊ gal
le ⁊ cortices ḡnatoꝝ ⁊ cortex turis et merdasengi
⁊ farina ordei ⁊ eius sauich ⁊ flores papaueris ruf
fi ⁊ folia arboris culicū. ¶ Qm̄ ergo fit empl'm cū
folijs nucis recētis ⁊ fit empl'ꝫ cū nuce sicut est aut
decocta cū vino ꝯfert valde ⁊ exiccat hūiditates
absq; nocumēto. ¶ Empl'm bonū. sumat̄ merda-
sengi ⁊ ibibat̄ aceto vice vna ⁊ vice alia oleo do
nec albescat deide sumāt̄ ātimonij ⁊ calcucecaume
non ⁊ venaꝝ ⁊ gallaꝝ ⁊ balaustiaꝝ ⁊ san. dra. et
alūis ⁊ climie argenti oīuꝫ ptes eq̄les terant̄ bene
⁊ sit de vnoquoq;. vi. ps eius q̄d prepatū est de
merdasengi ⁊ misceant̄ oīa ⁊ admīstrent̄ medicie

q̄s dicemus i antidotario in vlceribus ꝓfundis.
et de illis est aq̄ maris. Aqua v̄o alumis abluit
⁊ repcutit ⁊ exiccat Et om̄es iste medicie p̄dicte
nūc nocēt si cū vlcere est apa. ⁊ aq̄ in q̄ decocti sūt
cipi est bona ad exiccatōez Et decoctō myrobal.
citri. ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ. et decoctō cetarach
⁊ folia asedre sunt bona in illo.

Curatō vlceꝝ sordidorum. C. iiij.

Oportet vt in eis admistrent medicie ab-
stergētes ⁊ incipiat in p̄mis ab eo qđ est
fortis mordicatōis fm̄ q̄ diximꝰ i canōe
deinde ḡdati pueniat ad illud qđ est sicut tapsia et
aristologia cū melle ⁊ pauco aceto. Et iteꝝ gluti
nū albotin cū eq̄li mēsura sui olei rof. aut butyri.
⁊ iteꝝ radix liliј cū melle. ⁊ iteꝝ faria herbi ⁊ her
ba oppoponacis. Et de cōpositis emplm̄ indū ⁊
vnguēta viridia oia cuꝫ flore eris ⁊ simplicia aut
pmista cū amoniaco ⁊ silibus ⁊ empl'a corticalia et
empl'a facta cū farina herbi: ⁊ emplm̄ de sale Et
trociscus niger ⁊ trociscus viridis Et medicie ex
exiccatis sumant feccis olei ⁊ mellis ⁊ alūis iameni
partes equales Et sumantur ceruse et poliј partes
equales Et qn̄ vehemēs fit sordities sumat pras
sii cū melle Et de empl'is bonis sunt oliue sali
te. Et qn̄qꝫ accit necessitas hic iteꝝ admistrādi ali-
quid de currētibus quo abluat fm̄ q̄ dicemꝰ i caᵒ
ꝓfundoꝝ ⁊ oia ledūt ea si fuerit apa.

Cura vlceꝝ profundorum ⁊ cauernarū ⁊ abscon-sionum. C. v.

Ista indigēt in curatōe sua vt carne reple
ant. Et illud q̇dē non fit nisi cū vbertate
cibi ⁊ sanguis Et sunt necessarie in hoc
medicie vehemētis exiccatōis ⁊ mūdificatōis simul
Et oꝫ vt sit situs coꝝ talis nc in eis retineat virus
imo currat ⁊ si iuenis hūc sitū ꝯuenientē ⁊ est i eo
radix vlceris mēbri ad supiora ⁊ orificiū eiꝰ ad in
feriora tūc iste est. Qđ si fuerit diuersuꝫ illius et
fuerit possibile hōi vt alteret sitū ꝓfundi cū eo qđ
pōt facere de p̄patōe alteratōe natali faciat ⁊ si nō
est ei possibile non est exculatō qn̄ seccet vlcus usq̄
ad radicē sua sectōe exq̄sitissima q̄ nō relinq̄t cauer
na aut qn̄ fiat vt accidat cursus aut meatus in radi
ce sua p̄ter eius orificiū talis vt recipiat salutē. Et
obfuet in hoc dispō mēbri ⁊ an accidat ei timor ex
illo. Qū ergo factū fuerit illud stringat vlcus cuꝫ
ligatura icipiēdo ab orificō eius ⁊ pueniēdo ad ra
dicē a qua detectō facta est. Et in p̄ncipio ecōtrario
illius ⁊ ponat strictura in pte supiore i duobꝰ mo
dis sil'. Et non oꝫ vt pueniat cū ligatura ad dolorē
Et qn̄ non est tibi possibile vt scindas admistra ab
lutōez ⁊ itromitte tentas faciētes nasci ⁊ mūdifica
tes q̄ꝝ mūdificatō non destruit eius natiuitatez pp
virtutē duaꝝ reꝝ in eis. Et nos q̇dē ia expti su
imꝰ emplm̄ apostolicō ⁊ fuit bonū vltimū cōferēs
p medicatōez ⁊ cētaurea qn̄ ab ea iplet est mirabil'
ualde deide sufoton postea ireos deinde faria her
bi. Et abscōsionibus qn̄ non succurrit non adherꝫ
cutis ꝯglutinatōe bona. Ueꝝ est possibile vt exic-
cet cutis ita vt ꝯglutinet cōglutinatōe sili sanc. Et
vlcera q̇dē ꝓfunda ⁊ abscōsiones ⁊ cauernas non
mūdificāt medicie mūdificatōe vltia neqꝫ faciūt in
eis nasci carnē nisi fiāt currētes lauātes q̄ in ea inici
unt cū iiectorijs aut mittunt cū tentis ⁊ ꝓpe qn̄ eo
rū figura non ē figura i mūdificatōe quoꝝ sufficiat
p̄patō ⁊ exp̄ssio ligature fm̄ q̄ ostēdimꝰ Et mel
q̇dē est ex lauatis ⁊ ꝓpe mistū cū vino ⁊ in aq̄ cine
ris est ablutō fortis qua non suffert qđ ex vlceri-
bꝰ paꝝ est sordidū. Et aq̄ maris ꝓpinq̄ est illi qm̄
ip̄a lauat ⁊ exiccat. Et aqua alūiosa est lauatia ⁊ cū
hoc est ꝓhibitia eius qđ attrahit ad mēbꝝ ⁊ qn̄ ē
apa non cōuenit aliq̇d ex illis neqꝫ vinū Et oꝫ vt
ponant sup ista vlcera supra medicias in ligaturis
eaꝝ pani liniti ex eis q̇bus indiget mēbꝝ in rectifi
catōe sue ꝯplonis ⁊ q̇bus indiget ad resistendū em
pl'is q̄ interius admistrant ⁊ sit sup orificiū vlceris
panus alius linitus cū eo qđ oꝫ ex medicaie. Et si
gnificatio q̄ ip̄m ꝯglutinat est paucitas eius quod
currit ⁊ descēsio eius ad iferiora. Et fortasse exp-
munt ab eo cū ligatura ⁊ virtute medicie hūitates
plme subito deinde exiccat ⁊ ꝯglutinat.

Curatio vermium vlcerum. C. vi.

De rebus ꝯferētibus ad illud est succus ca
lamēti fluuialis ⁊ medicie q̄s diximus in
capl'o uermiū auris in liᵒ tertio.

Nascentia carnis in vlceribus. C. vij.

Oportet ut non creet caro donec mūdificet
aut trahat ad ip̄m nutrimētū si miorat ⁊
non puenit ad ip̄m. Qū ergo mūdificata
est tūc elōget om̄e mordicatiū ⁊ abstersiuū cuꝫ for
titudine q̄liacūqꝫ sint vlcera ⁊ vbicūqꝫ sint Et oꝫ
vt in admistratōe obfuent mediciaꝝ faciētiū nasci
carnē p̄cepta p̄dicta de eo qđ oꝫ ex supfluitate hūi
ditatis aut supfluitate exiccatōis. fac ergo illud qđ
diximꝰ in capl'o vlceꝝ viruletoꝝ ⁊ non inq̄tū re-
manēt vlcera hūida aut fuerit sicca exiccatōe ve-
hemēti imo q̄tū ad carnē q̄ creat qū est vehemētis
hūitatis aut pauce exiccatiōis. Et de illis q̄ miorat
exiccatōez eius est additō in cera eius ⁊ ipsius olo
si est emplm̄. Et de eis q̄ addūt in eius exiccatiōe
est vt ingrosset ⁊ inspisset ⁊ mioret eius vnctuosi
tas ⁊ multitudo mediciaꝝ aut addat in eis sicut mel
Et creatō q̇dē carnis in eis cū ēpl'is ꝯueniētior est ⁊
tardior ⁊ cū pulueribus difficilior ⁊ velocior. Et
qn̄qꝫ indurat caro ⁊ est tūc de rectificatōe ut pulue
rizent pulueres ⁊ circūdet cū empl'is ⁊ vino ꝓpe
stiptico. medicamē bonū ad oia vlcera cū eo qđ la
uat ⁊ exiccat. Nos q̇dē ia diximꝰ medicias creatias
carnis in caᵒ vulneꝝ ⁊ fortasse remeōrabimur de
electōribus eaꝝ hic aliq̇d ⁊ est dignius in hoc loco
⁊ est antimoniū adustū ⁊ sarcocolla ⁊ glutinū pisci
um ⁊ limatie aduste ⁊ scoria ascerebacha ⁊ plūbuꝫ
adustū ⁊ acorus ⁊ beremasif ⁊ dragōtea ⁊ cipi ⁊ ꝓ
prie ad sordida ⁊ poliū est forte ⁊ cētaurea est vl-
tia ⁊ nitrū adustū est mirabile in exiccatiōe coruꝫ
⁊ ipsoꝝ consolidatione.

Curatō vlcerum corrodentium se. C. viij.

Canon vl'is in curatōe corrosiuoꝝ ⁊ frau-
dulētoꝝ est vt mūdificet corpus ⁊ mem
bꝝ si fuerit corpꝰ mūdū cū vētosis ⁊ mis
siōe sanguisugaꝝ sup ip̄m ⁊ pmutatōe ꝯplonis eiꝰ
cū epithiatibus ⁊ rectificatōe cibi absqꝫ tarditate ⁊
dilatōe. Na dilatō in hoc est ex eis q̄ addūt i mali
tia eoꝝ. Et qn̄qꝫ facit esse necessariū ambulatō cor
rosionis vt incidat mēbꝝ ⁊ ꝯfert corrosiuis cū q̇-
bus non est putrefactō. Embrocatō cū aq̄ frigi
da ⁊ aq̄ myrti ⁊ aq̄ rosaꝝ ⁊ aqua virge pastoris et

vino stiptico si non fuerit caliditas ⁊ aceto pmisto
cū aqua rос. ⁊ aq̄ pura plima si fuerit cal'itas et si
milib⁹ ex aquis īfrigidātibus exiccātibus. Et si fu
erit illic putrefactō tūc aq̄ maris ⁊ reliq̄ ꝺ illis que
dicem⁹ in ca° putridoꝝ. ¶ Ampli⁹ melior curatō
eoꝝ est admistratō stipticoꝝ exiccātiū infrigidātiū
sicut cortices ḡnatoꝝ ⁊ lētes ⁊ folia masticis ⁊ semī
rosaꝝ ⁊ spina egyptiaca ⁊ ḡna myrti ⁊ embroce ba
rū medicinaꝝ. Et ꝯfortent huiusmōi cū aluie ⁊ si-
milib⁹ ⁊ sil'r emplatō cū folijs acetose ⁊ ramis ei⁹
bullitis cū vino. Et emplatō cū boloar. ꝯfecto aut
sirupo acetoso aut cucurbita sicca adusta aut arno-
glossa cū sauich aut folijs oliuaꝝ.

¶ Curatō vlceꝝ putridoꝝ ⁊ maloꝝ. C. ix.

HOꝝ malorū vlceꝝ curatō melior est mū
dificatō corpis aut mēbri ip̄ius si corpus
fuerit mūdū cū eo qꝺ mūdificat ip̄z solū
ex vētosis ⁊ sanguisugis ⁊ epithīatibus rectificāti
bus ꝯpl'onē ſm q̄ diximꝰ mltotiēs ⁊ sil'ib⁹ ⁊ cibo
Et non oꝫ vt sit dilatō i curatōe eoꝝ nā eoꝝ putre
factō addit ip̄oꝝ malitiā ⁊ oꝫ vt ꝓhibeant̄ ab eis
ap̄ata calida. Et de illis q̄ eā sedāt est semē hyusq̄a
mi albi cū sauich. ¶ Et iteꝝ qū huiusmōi vlcera
sup̄fluūt in corruptōe sit necessariū vt euellant̄ cuꝫ
cauterio cū igne aut cū medicaīe acuto aut cū incisi
one vt non remaneat nisi caro sana cognita p boni
tatē sanguīs eius aut coloris ip̄ius ⁊ os sanū albuꝫ
mūdū. Et medicamē q̄dē acutū accipit om̄eꝫ ostra
citatē ⁊ extrahit ip̄aꝫ ⁊ succurrit ꝯplemēto eius cū
butyro ponēdo desup uice vna post aliā. ista. n. lꝫ
non sint fistule neq̄ȝ ostracata tn̄ sunt mala fraudu
lēta. ¶ Et fortasse sit necessariū incidere mēbꝝ ut
saluet̄ ex putrefactōe sua. Et ēbroce q̄ ꝯueniūt eis
sunt sicut aq̄ maris ⁊ aque p̄dicte in cap̄lo fistulaꝝ
Et qū sup ista vlcera ⁊ alia admistrant̄ medicīe oꝫ
vt dimittant̄ diebus aliquot ⁊ non soluant̄. Et me
dicīe q̄s oꝫ admistrare in istis sunt sicut farina or-
dei ⁊ farina herbi cū aliq̄ntulo alūis aut caro piscīū
salita sicca cū aliq̄ntulo medulle panis ⁊ aristologia
⁊ radix caulis ⁊ radix sicle ⁊ radix cucūeris asinini
⁊ semē lini ꝯtritū cū calcadis ⁊ basce cū passis aut si
cub⁹ cū melle aut empl'a cū cepa muris decocta cū
melle aut caulibus aut cucurbita sicca cōbusta ⁊ fo
lijs oliuaꝝ recētibus. ¶ Cōpositū. ℞. aristol'. et
succi folioꝝ alkerua aꝰ boꝝ an̄. ptē. i. floris eris p
tē. ʃ. fiat ex eo linimētū cū aq̄ in spissitudīe mellis
Et fortasse est necessariū vt cōfortet̄ cū succo cucu
meris asinini ⁊ alsurie ⁊ ponant̄ desup pani sicci.
Et iteꝝ aristol'. ⁊ gallaꝝ ⁊ ol'i eq̄les ptes fiat ex eis
linimētū vlceri ⁊ in circuitu eius. Aut calcis ⁊ col
cotar ptes eq̄les arsenici ptē. ʃ. Et iteꝝ alsurie par
tes. xij. colcotar. x. dragāti. iiij. fiat ex eis linimē
tū decoquāt̄ in aceti fortis media cotila donec con
sumat̄ acetū deinde sumat̄ ex eis īfrigidatis postea
liniat̄ cū eis vlcus. Et iteꝝ sumant̄ colcotar ⁊ dra-
gāti amboꝝ an̄. xx. corticū ferri. xvi. gallaꝝ pso
rataꝝ. x. Aut sumat̄ sal'. ps. i. alūis usti ⁊ corticū
eris abrotani usti ps. ʃ. ¶ Empl'm bonū sarcocolla
calcucecaumenō ⁊ gallaꝝ ⁊ flos eris et aristologia
aggregēt̄ cū aliq̄ntulo glutini vt medicis sit ꝯgluti
natō ⁊ admistret̄ post mūdificatōeꝫ vlceris. Me
dicamē vltimū exptū. dragāti rubei. xxiiij. calcis
viue. xvi. alūis. xvi. corticū ḡnatoꝝ. xvi. turis

⁊ gallaꝝ aꝰ boꝝ an̄. xxxij. cere. cxx. olei antiqui co
tila. i. Aliud bonū plūbi usti cū sulfure eris usti ce
ruse plūbi turis merdasengi climie āmoniaci oppo
ponacis masticis oīuꝫ an̄. ʒ. ij. adipis renū uacce re
sine glutinis alimbat olei myrtini cere oīuꝫ an̄. ʒ.
iij. soluant̄ q̄ soluēda sunt in q̄ntitate equa ꝯficiant̄
ea q̄ soluūt ⁊ q̄ terunt̄ ⁊ cōficiat̄ ¶ Medicamen
ꝯferēs qꝺ Gal'. ⁊ alij aggregauerūt. ℞. scorie eris
ʒ. i. floris eris fricati. ʒ. i. cere lb. ʃ. pua lindris
ʒ. i. ʃ. fiat ex eis empl'm ſm descriptōeꝫ suā sol-
uant̄ ea q̄ soluūt ⁊ terant̄ ea q̄ terunt ⁊ addat̄ cera
⁊ minuat̄ ſm q̄ntitatē necessitatis ⁊ diligūt vt mi-
sceant̄ cū eo. ¶ Et qñ fuerit vlcera difficil' sanati-
onis admistret̄ in eis charte ꝯbuste. Et medicamē
andronij ⁊ cucurbita sicca ꝯbusta aut lana sordida
cōbusta aut empl'm folioꝝ cup̄ssi aut foliorū dulb
adustorum.

¶ Curatō eoꝝ q̄ sunt difficilis ꝯsolidatiōis ⁊ alioruꝫ
que sunt in vltimo malitie. C. x.

SCias q̄ vlcera difficil' ꝯsolidatōis absolu
te sūt p̄ter corrosiua ⁊ p̄ter putrida sicut
est cōe p̄ter ꝓpū. ip̄a. n. ambo sunt aꝰbu
latia ⁊ cū istis q̄nq̄ȝ non est ambulatō ⁊ stāt ſm dis
pōēm suā p aliqꝺ spatiū. Et ista sunt p̄ter fistulas
iteꝝ qm̄ oꝫ vt ip̄a sint incedētia. Et ad ultimū cor
rosiua putrida ⁊ fistule sunt ex sūma difficilis ꝯso
lidatōis absq̄ȝ ꝯuersiōe. ¶ Alicrenati v̄o sunt vl-
tia in corruptōe in elōgatōe a ꝯsolidatōe. Et canō
in curatōe boꝝ vlceꝝ est vt si cā fuerit maliᵃ com
pl'onis rectificet̄ aut si fuerit malitia sanguīs pona
tur cibus q̄ generet sanguīeꝫ bonū cōtrariū illi aut
paucitas eius mltiplicatō ei⁹ ⁊ dilatō in cibo bono
Qꝺ si cā fuerit mollificatō ⁊ sordidatō tūc cura cu
ratōe molli ⁊ sordidi. Et si cā fuerit exiccatō sup-
flua ⁊ non fuerit fistule adhuc tūc cura cū hūectati
one eq̄li. Et de eo qꝺ bonū ē i illo est vt facias ea
sudare cū aqua calida vsq̄ȝ quo sudet mēbꝝ ⁊ ru-
beat ⁊ inflet̄ deinde abstine ⁊ non ptrāseas illā q̄n-
titatē qm̄ attrahes cū eo māꝫ pl'mā ⁊ nocumētum
maximū ad mēbꝝ. Et fac vt medicamē post illud
sit mīoris exiccatōis. Et fortasse ꝯfert ponere pā-
nos infusos aq̄ tepida. Et q̄nq̄ȝ est necessariū fricar̄
vlcus ⁊ fricare mēbꝝ eius ⁊ admistrare empl'a at
tractiua picea. Et si cā fuerit malitia disp̄ōnis acci-
dētis ei qꝺ cōtinet̄ cū eo de carne. ¶ Cura cū eo qꝺ
sciuisti ex scalpellatōe ⁊ extractōe sanguīs ⁊ succur
su cū exiccatis. Et si cā fuerit vitis ambulatīa inci
de eā ⁊ fac currere sanguīeꝫ eius aut extrahe eam
qm̄ mltotiēs facit q̄escere illꝺ ⁊ si fuerit repl'o tūc
incipe cū phl'omia ⁊ eūatōe hūoris eius mlici si fue
rit deinde obuia viti ⁊ fac currere ex ea sanguieꝫ
q̄ntū tibi possibile est vt non accidat ex obuiatōne
tua ad īuicē qꝺ est deteri⁹ vlcere p̄mo deinde cu
ra vulnus qꝺ accidit ex vite postea vlcus diffici
le. Et si cā fuerit debilitas mēbri ⁊ illud est ꝓpter
malitiā ꝯpl'onis non q̄l'rcūꝫ accidat īmo malitiā cō
pl'onis sup̄flue elōgate ab eq̄litate quā existiamus
ex calore ⁊ frigore ⁊ qꝺ sequit̄ ꝯpl'ones ex rarita-
⁊ sup̄flua aut spissitudīe uehemēti : ⁊ p̄mū ē ut se
q̄t cal'itas ⁊ hūitas : ⁊ ſꝫ frigiditas ⁊ siccitas opor-
tebit vt curet̄ faciēs illud cū cōtrario. ¶ Et mltoti-
ens q̄dē ꝯtingit q̄ cā est a caliditate attrahēte māꝫ
⁊ mittēte eā ⁊ sūt necessaria i curatiōe ei⁹ īfrīantia

stiptica. Q̄ꝺ si cā fuerit fistula tūc cura curatōe fi-
stule. Et si cā fuerit corruptō ossis qꝺ̄ seq̄t ip̄m ici
dem⁹ ⁊ detegem⁹ ab osse. Et si fuerit possibile au
ferre illꝺ̄ qꝺ̄ est sup ip̄z cū fricatōe faciem⁹ ⁊ sub
tilissime inq̄rem⁹ ⁊ si non incidem⁹ ⁊ faciemus illꝺ̄
cui⁹ expositō est in caᵒ corruptōis ossis ❡ Inquit
Gal. fuit adolescēs hn̄s fistulā in pectore suo q̄ iaꝫ
ꝑuenerat ad os qꝺ̄ est in medio cassi sui deteximᵘ
ergo ab osse cassi totū illud qꝺ̄ ꝯtinet ip̄m ⁊ inueni
m⁹ iā aduenisse corruptōēꝫ ⁊ fuit nobis necessariuꝫ
īcidere ip̄m ⁊ fuit locus corruptus ex eo locus sup
quē figit̄ suspēsoriū cordis postq̄ ergo vidim⁹ il-
lud steti⁹ statōe vehemēti in ablatōe ossis corrup
ti ⁊ fuit finis noster dimittere pāniculū tegentē ip̄z
deinceps ⁊ ſuare ip̄m ſm salutē suā ⁊ fuit illud qꝺ̄
ꝯtinuat̄ de hᵒ pāniculo cū casso iā putrefactū. Iteꝝ
inq̄t ⁊ nos aspexim⁹ ad cor aspectu maīfesto sicut
illud qꝺ̄ vidim⁹ cū dexim⁹ ab eo cū volūtate cū
anatomia. inq̄t sanat⁹ est ergo iste adolescēs ei na
ta est caro in illo mēbro qꝺ̄ incisim⁹ ex casso donec
repletū est ⁊ ꝯtinuatū est ad inicē ⁊ factū ē stās iter
velamē cordis ⁊ velamē ip̄m sicut stetit cuꝫ eo añ
illud cap̄ capsule cordis. ❡ Inq̄t ⁊ non est hoc ma
ius quā vulnera in quibus respirat pectus. Et hic
dixit q̄ qñ putrefiūt vene ⁊ ātiquant̄ tūc de eo qꝺ̄
est rectū est vt currat ex eis sanguis ſm q̄ttitatē q̄
licita est in eis. ❡ Medicie v̇o ꝓpate ad difficulta
tē ꝯsolidatōis in dn̄antib⁹ dispōibus sunt sicut sco
ria eris ⁊ flos eris adustus ⁊ non adust⁹ ⁊ scoria al
scebesebran ⁊ scoria reliq̄ ferri ⁊ ꝯglutiatō auri fi
ant ex eis cerata ⁊ colcotar ⁊ draganū ⁊ q̄ sunt eis
silia cū rebus ꝓhibētibus attractōeꝫ ad m̄bꝝ si fu
erit sicut sunt alumē ⁊ galle. Et de illis q̄bus cura-
tur ea q̄ sunt difficil' ꝯsolidatōis est illꝺ̄ qꝺ̄. ℞. cli
mie ⁊ ꝯsolidatōis auri ⁊ alūis oīuꝫ añ. viij. floris
eris ⁊ corticū eris añ. i. gūmi cupssi. iiij. cere ⁊ ol'i
alicuius q̄ttū scis. Et iteꝝ sumant̄ cere ⁊ gūme pini
añ. vij. climie. iij. ⁊ colcotar. vi. ⁊ ol'i myrtini q̄t
tū sufficit. ❡ Et iteꝝ decoq̄nt̄ colcotar ⁊ climia cū aq̄
maris aut aq̄ acreste aut aq̄ in qua decocta sunt al-
kali ⁊ calx decoctōe pauca ſm ꝯmistionē nutritiōis
eorū in sole in estate deinde colet̄ ab eis ꝑter q̄ fi
at sal desup aq̄ maris aut aq̄ alkali. Et iteꝝ sumat̄
eris usti ⁊ resine ⁊ sal' gēme oīuꝫ añ. ℥. ij. cere ol'i
myrtini q̄ttū sufficit. Et ꝯferūt eis medicie fistula-
res qñ exiccant̄ ⁊ terūt̄. Et ex eis sunt faria herbi
⁊ ireos ⁊ aristologia adusta ⁊ es ustū ⁊ terra turis
ſm diuersitatē quā meret̄ oīe corpus ex ꝯpōne.
❡ Medicamē bonū. sumant̄ limatura eris ⁊ limata
ferri ⁊ ꝯficiant̄ cū aq̄ alūis ⁊ argillēt̄ cū argilla ru-
bea ⁊ adurant̄ in furno deinde extrahant̄ ⁊ terant̄
⁊ admistrēt̄ puluerizata aut fiat ex eis ⁊ ex merda
sengi empl'm. Modus empl'i aurei boni. ℞.
merdasengi aurei boni minā vnā cere ⁊ radicis al
mezeriō añ. aur̄. xxxvi. floris eris aur̄. xviij. li
mature auri trite limature almerdasengi añ. aur̄.
xl. olei ātiq̄. lb. iij. ponant̄ sup ip̄m in ꝑmis mer
dasengi ⁊ auꝝ ⁊ flos eris deinde reliq̄ medicie. Et
iteꝝ sumant̄ ostracuꝫ furnoꝝ ⁊ cinis uenaꝝ ⁊ plū-
bū ꝯbustū ablutū ⁊ fiat ex eis empl'ꝫ cū ol'o myrtio
Et oꝫ vt sit illud oleū inspissatū cū merdasengi v̇-
big̃. ℥. i. ⁊ ex aceti acuti triplo ip̄ius ⁊ ex oleo aut
oleo myrtio aut olei aneti. ℥. i. moueant̄ cū facili

tate donec resoluat̄ merdasengi ⁊ īspisset̄ ⁊ nō adu
ratur ⁊ alicrenati de eis cortices eris flos eris calx
abluta sine exq̄sitōe fiat ex eis puluis ⁊ añcedat ⁊ li
niat ea cū melle: deinde puluerizet sup ea hūc pul
uerē ꝯtritū eris ptes. ij. cere. x. dissoluant̄ digitis
in sole ⁊ admistrent̄. aut ceruse ⁊ alūis ana. viij.
corticū eris sal' gēme turis floris eris corticū ḡnato
rū oīuꝫ añ. ptes. ij. calcis ps. i. cere. x. olei myr-
tini q̄ttū sufficit. Et iteꝝ merdasengi olei añ. lb. i.
gallaꝝ nō ꝑforataꝝ aristol'. añ. ℥. i. āmoniaci. ℥.
i. minuti turis. ℥. ij. fiat ex eis linimentū sup ignē
⁊ moueat̄ cum radice cāne.

❡ Curatō fistulaꝝ ⁊ corioꝝ q̄ non ꝯglutinat̄. C. xi.

In fistul' v̇o ⁊ eaꝝ iudicijs ⁊ sp̄ebus ip̄aꝝ
iā est dictū qꝺ̄ dictū est. Ueꝝ qꝺ̄ necessa
riū est de regie cursus uir⁹ ⁊ hūitatū cor
ruptaꝝ ab eis cū ꝑpatōe aut ꝑforatōe iā declaraui
m⁹ iteꝝ in locis añ hūc locū. Curatō aūt ꝓpa fistu
lis diuersificat̄ iteꝝ. ❡ Fistule. n. aut sunt recētes
currētes: aut sunt ātiq̄ q̄ꝝ ꝯcauitates iā ꝓfundate
sunt i carne vehemēter ⁊ iste q̄dē sunt difficil' cura
tiōis nā illud qꝺ̄ necessariū est in hoc est acceptō il
lius ꝯcauitatis totius cū incisiōe eradicāte ex lateri
bus cū nouacl'a aut alijs: aut ꝑ cauteriū cū igne: aut
cū medicaīe ⁊ illud est prauū ⁊ inq̄etū ⁊ ꝓpē qñ ē
in vicinitate nerui aut mēbri sublimis. Et fortasse
eger est declinior ad hoc vt remaneat illud cū eo
⁊ tolleret illud q̄ vt patiat̄ eius curaꝫ ❡ Et fortas
se est possibile ut exiccet̄ ⁊ corrodat̄ eius caro un-
ctuosa fraudulēta itra ip̄aꝫ ⁊ exiccet̄ residuū caris
eius mortue: ⁊ ꝯsolidet̄ ⁊ remaneat q̄eta spatō lon
go ꝑter q̄ sit adhuc ꝯsolidata itegre. Et q̄ vult il
lud oꝫ vt mūdificet fistulā a carne frauduléta vn-
ctuosa q̄ est in ea deinde īpleat eā medicis exiccatis
⁊ dimittat eā cū dispōe exiccatōis eius qm̄ ip̄a re-
manet dū non cadit tior in repl'one aut hūitate cō-
pl'onis aut aduētu aq̄ aut situ iacēdi sup eā doloro
so: aut offensiōe: aut v̇beratōe: aut tussi: aut tre-
more. ❡ De curatiōe v̇o eradicatiōis ei⁹ ⁊ ip̄ius
euulsiōis sciās q̄ qū ip̄a est frauduléta putrida ātiq̄
non est medicamē nisi abscisio cū adustōne aut cau
terizare eā cū igne ſm q̄ ostēdim⁹ cū ꝑforatōe me
atus tortuosi inter meatus eius vt sciat̄ intētō cau
terij ⁊ penetratō cū cautella īuentōis eius donec co
quat vl' cauterizet ⁊ abscidat̄. Et cauteriū cū medi
cis acutis est sicut sūt sal āmoniacū ⁊ arsenicū ⁊ sul
fur ⁊ flos eris ⁊ argētū viuū est de sūma eoꝝ exti
guat̄ argentū viuū ⁊ misceat̄ cū tāto limature fer
ri q̄ttū ip̄z est ⁊ alkali q̄ttū est eius medietas ⁊ cal
cis q̄ttū est eius medietas ⁊ sublimet̄ i aluthel aut
ꝑfocet̄ in kimina ſm q̄ sciūt illi q̄ occupati sūt cum
hoc capl'o ⁊ sublimet̄ sicut sal. Quꝫ ergo ponit̄ ex
eo sup fistulā ⁊ inflāmat̄ ⁊ assat̄ ⁊ sepat a carne qꝺ̄
accipiat̄ cū forcipibus ⁊ extrahat̄ ⁊ assiduet̄ cibatio
mēbri ex butyro vna hora post aliā vt q̄escat do
lor deinde curet̄ curatōe vlceꝝ ❡ De fistul' v̇o q̄
est recēs currēs oꝫ vt abluat̄ cū medicis fortib⁹ si
cut kitran ⁊ aq̄ cineꝝ ⁊ aq̄ maris ⁊ sicut salsa ⁊ aq̄
sapōis ꝑmistis cū ea arsenico ⁊ sale āmoniaco ⁊ aq̄
sublimata ex calcucecaumenō ⁊ sale āmoiaco sicco
⁊ ex sāsuco ñ currēte ⁊ aq̄ in q̄ decoquūt alkali ⁊ calx
corticū ouoꝝ ⁊ calx. ❡ Qū ergo mūdificata fuerit
ponat̄ sup eam medicamē de kerua ❡ Et empl'm de

arsenico reiterato in medicis algarab est mirabil' iuuaméti. Et medicamé D. l. alcartusin. Et medicine ꝯposite ex dragãto ⁊ calcadis ⁊ ere usto ⁊ flore eris ⁊ q̃ sunt silia illis ⁊ ex cẽtaurea ⁊ farina herbi ⁊ ireos ⁊ surucias. Et iã expta est radix scolopẽdrie nã ipa qũ fistula implet̃ ex ea sanat ipaʒ. Et silr̃ qũ fistula iplet̃ ex bellebero iteꝝ ⁊ dimittitur tribus diebus sanat ipaʒ ⁊ silr̃ alsenij ⁊ silr̃ succus cucũeris agrestis cũ glutio albotin aut succus radicis almaroth aut flos eris aut ãmoniacũ ⁊ calcadis ⁊ dragãtũ ⁊ colcotar ⁊ gũmi cũ aceto ¶ Aut sumat̃ vrina insãniũ ⁊ sine cessatõe terat̃ i mortario plũbeo donec inspisset̃ ⁊ exiccet̃ ⁊ administret̃ ¶ Medicamẽ quo utunt̃ illi d alexãdria oppoponacis' dragãti assari ⁊ colcotar ⁊ floris eris ⁊ alũis oiũ ãn. ps i. cãtaridaꝝ ps. ʒ. fiat puluis aut emplm̃ aut aggreget̃ cũ aceto in quo decocte sunt cãtarides ⁊ fortasse ponit̃ cũ eo mel. Et iteꝝ sumat̃ aloes ⁊ flos eris ⁊ merdasengi ⁊ cortices ouoꝝ calciati qđ ẽ eis fortius plm̃ ⁊ pmisceant̃. Et iteꝝ medicie fortes quas diximꝰ in caplo eoꝝ q̃ sunt difficil' ꝯsolidatõis. Et qũ apparet caro bona admistra ꝯglutinãtia faciẽtia nasci carnẽ. Et qñ est ꝓpe eã os corruptũ tũc oʒ vt rectificet̃ ⁊ curet̃ curatõe sua. Et qũ uides hũitates virulentas minorari aut saniosas redire tunc iam curatio confert.

¶ De carne addita sup vulnera. C. xij.

In curatiõe illius sunt necessarie medicie abstersiue ⁊ exiccatiẽ ⁊ q̃nto magis sunt mĩoris mordicatõis tãto sunt meliores. Et oʒ vt non expectet̃ hic de adiutorio nate qđ expectat̃ i nascẽtia carnis: nascẽtia. n. carnis est opus nature ¶ Et oẽ qđ natura nasci non facit siue sit cũ adiutorio medicie aut absq͂ eius auxilio est contrariũ opatõi nate: ꝓpter illđ igit̃ oʒ vt sit plꝫ sustẽtatõis sup medicinã. Et scias q̃ trocisci facti ad hoc non ꝯferũt illi qđ ex ea antiquũ est imo recẽti. Qđ si ex eis fuerit aliquid necessariũ tũc oportebit vt i faciẽdo trociscos sit ꝯsuatõ ⁊ reponant̃ in loco quẽ non corrũpat aer ¶ Et iã laudate sunt ad hoc feces aceti sed illđ non est apud me penitꝰ sanũ ⁊ facere eos trociscos ⁊ formas siles auellaĩs est magis ꝯsuãs virtutẽ. Qđ vo dr̃ q̃ ipa indiget vt ibibat̃ aq͂ calida de arseico ⁊ alijs est illud qđ p̃pat eã ad resolõnẽ v̇tutis ⁊ adiuuat aerẽ corrũpẽtẽ eã. Et medicamẽ q̇dẽ qđ est grossius ⁊ fixioris v̇tutis est magis iuuatiuũ in hoc caplo non ex pte v̇tutis qm̃ fortasse subtile est fortius sed ꝓpterea q̃ passio eius ex aere ⁊ hũoribus ꝯmistis est tior ⁊ fixio eius cũ dispõe sua est maior. Et iste medicie sunt sicut cortices eris ⁊ ostraca adusta ⁊ due spẽs eritioꝝ adustoꝝ cũ carnibus suis: veꝝ eritij remanẽt ⁊ ꝯstringũt carnẽ plusq̃ oportet ⁊ fortius de illis q̃ nũeratum est flos lapis noĩati esie ⁊ fortiꝰ eo est scorie ⁊ glutinũ auri ⁊ colcotar: ⁊ dragãtũ adustionis miorat v̇tutẽ eoꝝ ⁊ mordicatõeʒ sil' ⁊ addit coruʒ subtiliatõeʒ: ⁊ flos eris est fortis ⁊ non est sicut ziniar ⁊ ꝓpe factũ ex corticibꝰ eris. Et ex eis q̃ corrodũt carnẽ additã est vt sumant̃ alkali ⁊ calx non extĩcta ⁊ dimittant̃ in sexcuplo sui aq͂ in sole septẽ diebus ⁊ moueant̃ oi hora donec ĩgrossent̃ ⁊ fiant sicut lutũ ⁊ fiãt ex eis trocisci ⁊ admĩstret̃. Et silr̃ trociscꝰ fictilicus ⁊ vnguẽtũ viride est mirabile ⁊ viride factũ cũ sale gẽma. Et vnguentũ qđ noiat̃ alescorexelin corrodit carnẽ sine mordicatõe ⁊ medicamẽ dudume ⁊ medicamẽ dianor ⁊ medicamen factũ ex corticibus eris ⁊ minuti turis est ꝯueniẽs carni male ⁊ accipit hũitatẽ sicut cottũ ⁊ oẽs medicie facte ad hoc vt mittant̃ in nasuʒ.

¶ Regimẽ vlceꝝ disruptoꝝ pꝰ ꝯsolidatõeʒ. C. xiij.

Curatõ post eoꝝ disruptõeʒ est vt accipiatur caro mala ⁊ os q̇dẽ seq̇tur eaʒ deinde occupis in desiccatõe eius sm̃ q̃ scis. ¶ Et extrahẽtia ossa fortasse sunt cũ medicis attractis sicut sunt folia papaueris nigri emplastrata cũ folijs fici ⁊ sauich aut semẽ hyuiq̇ami albi ⁊ calcadis eq̃libus ptibus emplastrata.

¶ Eradicatõ vestigioꝝ vlceꝝ ⁊ vulneꝝ. C. xiiij.

Indiget eradicatõ uestigioꝝ ulceꝝ ⁊ vulneꝝ medicis abstersiuis fortis abstersionis mũdificatis ⁊ sint v̇tutes eaꝝ ꝓxime v̇tuti eius qđ abstergũt ergo curet̃ forte cũ forti ⁊ qđ est minus eo cũ eo qđ est minus eo. Medicie aũt mũdificatiẽ fortiũ v̇tutũ sunt v̇biq͂. vt sumat̃ squama ferri cuʒ lacca ⁊ trisera ⁊ liniat̃ desup calx ⁊ mel aut succus calamẽti ⁊ albugo oui ⁊ arsenicuʒ ⁊ lapis pipis. ¶ Medicie aũt leues lenibꝰ sunt fabe ⁊ farina ciceris ⁊ semẽ rhaphani ⁊ lutũ molle rarũ ⁊ cortices melonis. Et adeps asini est bona valde ⁊ ꝓpe qñ associant̃ ei q̃dã p̃dicta. Uestigia autẽ vlceratõis aut v̇beratõis abstersio cũ oleo de lilio delet velociter. ¶ Amplius trocisci quos ego dicã in caplo decorationis.

¶ Tractatus Quartus de solone ꝯtinuitatis neruorũ ⁊ qđ non pendet cũ restauratõe de solone ꝯtinuitatis neruorum.

¶ Caplm̃ primũ de vulneribus neruorũ ⁊ que currunt cursu eorum.

Neruis ꝓpter uehemẽtiã sensus eoꝝ ⁊ ꝯtinuitatẽ suã cũ cerebro accñt ex vulneribꝰ dolores uehemẽtes ualde ⁊ lesiões ualde magne sicut spasmꝰ ⁊ pmistio rõis ⁊ ml'totiẽs pducũt ad spasmũ absq͂ ãcessiõe lesiõis praue ⁊ nõ fit in eis excusatõ q̇n illic sit ap̃a magnũ absq͂ dolore magno. Et faciliores eoꝝ dispões sũt febres ⁊ ap̃ata ml'ta appent i alijs locis q̃ in vulneribus ⁊ sitis ⁊ vigilie ⁊ desiccatõ lingue ⁊ ꝓpe qñ accidit illic ap̃a. Et silr̃ est dispõ vulneꝝ cordaꝝ lacertoꝝ ⁊ ꝓpe in latere capis eaꝝ. Et qñ ap̃ant̃ nerui ⁊ q̃ sunt eis silia aut aduenit eis frigus spasmant̃. Et si aduenit eis putrefactõ corrũpit mẽbꝝ ⁊ augmẽtat̃ ¶ Et putrefactõ q̇dẽ festiat ad eos qm̃ ipi sunt creati ex hũitate quã ꝯgelauit ⁊ coagulauit frigꝰ. Et ad hꝰ moĩ q̇dẽ ꝓpat putrefactõ ex hũiditate ⁊ ex calitate hũida ⁊ decoq̃t in eo ⁊ silr̃ aq͂ q̇dẽ frigide nocẽt ex pte spasmi ⁊ cal'e ex hoc q̃ putrefaciũt ⁊ silr̃ oleũ. Ueꝝ oleũ q̃nq͂ est necessariũ. s. illud qđ est calefactũ ꝓpter necessitatẽ sedãdi dolorẽ aut ꝓpter subtiliãdas medicias ⁊ facere eas currere ⁊ sũt medicie resistẽtes q̃litati hũectãti ⁊ pũgẽtes sole qñʒ pficiũt hãc opatõeʒ. Et q̃nq͂ q̇ ex eis vulneratus est ap̃at̃ etiã ⁊ est eius opatõ tardior ⁊ silr̃ eius maturatio ⁊ curatõis susceptõ est tardior ¶ Et qñʒ vlceratur nerui ⁊ sunt vlcera tardioris ꝯsolidatõis ⁊ tardioris maturatiõis ¶ Et oẽ vulnus qđ fit in neruis

aut est pũcturá aut scissio. Et fissura q̇dé aut fit cuȝ detectõe nerui aut sine eius detectõe ⁊ illõ q̇dé aut fit in lõgitudie aut latitudie. Et vulnera q̇dé cadẽtia fm lõgitudinẽ i neruis saluiora sunt cadẽtib⁹ i latitudie. uillus.n. sanus ledit ex vicitate incisi et nocet p ipm ⁊ nocet cerebro ⁊ facit accider̃ spasmũ ⁊ egritudies magnas. ¶ Et fit iteꝝ mltotiẽs necessariũ tũc abscidere vulneratũ ⁊ pũctuȝ cũ totalitate ⁊ pueit ex eo q̇es ⁊ sepant̃ accñtia mala. Et uulnera q̇dé in panicul' sunt leuiora eis q̃ sũt in cordis necdũ eis q̃ sunt in neruis. Et tu q̇dẽ scis paniculũ cuȝ testionio ⁊ fortasse sciuisti eũ ex anatomia ¶ Et si panicul⁹ apat̃ nõ ur̃ i eo icessus villoꝝ in lõgitudine ⁊ in corda panicl'ari videt̃ incessus paniculoꝝ in lõgitudie ⁊ corda est dura valde ⁊ non est panicl'aris in eius duritie ⁊ panicul⁹ suffert sutura ¶ Et in vulnerib⁹ ⁊ disruptõibus q̃ adueniũt ligamẽtis nascẽtibus ex osse ad os non est malũ ⁊ sufferũt vehemẽtõrẽ curá ⁊ non timet̃ ex abscisiõe neruoꝝ illud qõ timet̃ de coꝝ ꝯquassatõe ⁊ de incisiõe ptis coꝝ in latitudie q̃uis membꝝ ꝯtrahat̃.

¶ Canon curatõis solõnis ꝯtinuitatis neruoꝝ. C. ij.

Medicamẽ vulneꝝ neruoꝝ est illud qõ est calidũ siccũ subtiliũ ptiũ equal' cal'itatis ita vt non mordicet ⁊ sit eius exiccatõ uehemẽs valde cũ attractõe non cũ stipticitate oĩo ¶ Et om̃e in quo est cal'itas subtilis cũ exiccatõe vehem̃ti subtil' substãtie non euãtur ab attractõe ⁊ caueat̃ stipticũ in eis ⁊ pp̃e in p̃ncipio rei nisi sit cũ abstersiõe sicut es ustũ ⁊ scoria eris ⁊ qõ ẽ hui⁹ generis substãtie subtilia ipm cũ trituratõe in aceto in quo non est stipticitas ⁊ qñq; timet̃ ex aceto ⁊ subtiliatõe eius pcessio cal'itatis subtil' in re spissa. Et si necessaria est fortis cal'itas qñq; tũc necessaria ẽ vt nõ sit pfundás tm̃ sed vt frágat̃ ⁊ declinet̃ cuȝ ea ex eo qõ ei admiscet̃ ad eq̃litatẽ ut calefaciat cũ m̃sura ⁊ exiccet cũ fortitudie. Et si fuerit neruus detect⁹ non sufficit aliq̇d cui sit acuitas oĩo ⁊ est nocumẽtũ illius cũ eo magnũ. Et sil'r si iuenerit medicam̃ aut panũ qõ admistrat̃ sup vuln⁹ cui obuiat dũ est frigidũ actu tũc lesio nerui ab eo est vehemẽs. Et qñ accñt vulnera i neruis tũc non oȝ vt pperẽt ad incarnatõeȝ sed oȝ vt icipiat̃ a sedatõe doloris vaporádo cũ panis cal'is ⁊ cũ oleis calidis ⁊ cũ oleo onphacino pp̃e qm̃ in ipo est stipticitas q̃dá ⁊ cũ adipibus iteꝝ. Et sit coꝝ calefactõ supra tepidũ pp frigida ⁊ sil'r sit tua intentõ in sedatõe apatis ¶ Et de illis q̃ admĩstrant̃ etiá tũc sunt empl'a facta cũ sirupo acetoso ⁊ cũ aq̃ cineris ⁊ ex cibis ⁊ potibus sicut farina fabaꝝ ⁊ herbi ⁊ ciceris ⁊ lupini amari ⁊ sauic ordei ⁊ aliȷ̃s ĩmo ista iteꝝ admĩstrant̃ añq̃ apostement̃. Et qñq; ꝯfert admĩstrare illud qõ est leue. Qñ ergo fit in eis illud ⁊ accĩt securitas ex supfluitatib⁹ q̃ effundũt̃ p illõ qõ admĩstrat̃ de phl'omia ⁊ euone tũc incarna ⁊ non sedes dolorẽ coꝝ cũ aq̃ calida oĩo ĩmo cũ oleo subtiliũ ptiũ in quo non est stipticitas cal'o vsq; ad terminũ non supfluũ: calidũ.n. supflue ⁊ frigidũ non ꝯueniũt ei. Et ml'toties q̇dẽ ꝯtingit q̃ vulnus iá ap ppiquat sanitati et nocet ei frigus ⁊ fit vehemẽs dolor ⁊ redit lesio q̃re fit necessariũ vt succurrat̃ stati cũ sedatõe ⁊ cũ oleis calefcis embrocádo cũ eis. Qõ si neruus ille fuerit discooptus ⁊ fuerit incisio in lõgitudie tunc stude vt coopias ipm carne ⁊ pone sup ipm medicias pũgitias q̃s dixi⁹. Et strige ipȝ cũ panis lõgis strictura colligẽte ⁊ aggregáte semp rẽ magná loci sani ¶ Si aũt disrũpat̃ in latitudie tũc necessariũ est suere ipm ¶ Et si non ꝯglutinat̃ ⁊ qñ pperat res et times putrefactiõeȝ succure q̃tũ tibi est possibile. Qõ si apetur ⁊ adueiat frigus ei pueiet ei spasm⁹ ⁊ putrefactõ ꝯtrabit mẽbꝝ q̃pp non oȝ vt icarnet̃ caput vulneris nȝ colligat̃ nisi post sanitatẽ ¶ Qñ ergo est in eo strictura ampliet̃ qm̃ illud pducit ad putrefactõeȝ vulneꝝ p illud qõ aggregat̃ in eis õ vir⁹ ⁊ aliȷ̃s ⁊ cũ hoc dolor fit vehemẽs q̃re nõ oȝ vt incarnet̃ oĩo nisi postq̃ exiccat̃ exiccatõe decẽti ⁊ securitas fit ex oĩ apate ⁊ putrefactõe. Et pp̃ter illud oȝ vt soluat̃ strictura sup medicam̃ ⁊ medicamẽ vt festinet̃ ex alio. Et fortasse soluit̃ in die aut in nocte bis aut ter. Ee fortasse est necessariũ vt facias illud iteꝝ in nocte illius diei aut die illius noctis si fuerit in lõgitudie ⁊ pp̃e qñ illic est mordicatõ. Qõ si non fuerit tũc necessitas illi⁹ erit mĩor ⁊ sufficiet bis facere illud mane ⁊ vespe. Et oȝ vt obs'ues in medicis coꝝ ne calefaciát vltraq̃ sit necesse neq; abbreuiet̃ in calefactõe necessaria ⁊ sil'r i abstersiõe ⁊ exiccatõe ⁊ in ꝯtrario vtriusq;. Quȝ ergo videris qõ iá calefactũ est tũc infrigida ipm scilicet mẽbꝝ cũ mẽsura q̃ minuat additiõeȝ ab eo qõ est necessariũ. ¶ Et qñq; expiunt̃ cerata facta cũ euforbio sup crus hoĩs sani silis infirmo in cõplone sua ⁊ ipius forma ⁊ ꝯsiderat̃ an supfluát i calefactõe eius an non calefaciát ipȝ in aliquo de quo sit curandũ aut calefaciát ipȝ calefactõe tpata ⁊ tũc fm illá q̃titatẽ postea admĩstrat̃ sup infirmũ ⁊ expiunt̃ sup ipm scõo. Ueꝝ vt expiant̃ sup aliũ de illis q̃ sil'ant̃ ei in p̃mis est melius vt non sit necessaria in expiẽtia coꝝ sup ipm alteratõ plĩma ¶ Et cũ hoc toto qñ neruus est discooptus ⁊ uulnus amplũ valde nõ suffert aliq̇d valde calidũ sicut euforbiũ ⁊ sulfur ⁊ eis silia ĩmo indiget medicaĩe qõ est sicut tutia. ⁊ iteꝝ medicaĩe facto ex calce abluta ablutõe vltia in hora vna ¶ Et oȝ vt sit oleũ qõ admĩstrat̃ in ceratis eius ⁊ eius linimentis sicut oleũ ros. ⁊ myrtinũ qõ non tetigit sal ¶ Et glutinũ iteꝝ qñ admĩstrat̃ in istis medicis oȝ vt sit ablutuȝ ¶ Et mel iteꝝ vt sit ablutũ ⁊ tutia oȝ vt sit abluta ¶ Et non oȝ oĩo vt sit in eis de acuitate ⁊ mordicatõe. Et si fuerit in eis stipticitas pua in curatõe discoopti lȝ cũ v̇tute resoluẽte sine mordicatõe ⁊ pp̃e qñ i firmus est debilis ꝯpl'onis: m̃bra itaq; digiora elõgari a frigido ⁊ aquositate ⁊ vẽtositate vel vnctuositate ⁊ eis sil'ibus sunt qñ sunt discoopta: nõ enĩ est eoꝝ nocumentũ i discoopto cui obuiat ⁊ q̃ ledũt sicut est coꝝ nocumẽtũ in eo cui non obuiat nisi paꝝ ⁊ non obuiát nisi ei qõ ꝯtinet ipm ⁊ ipm sequit̃ ⁊ si non fuerit excusatõ tũc fȝ q̃ diximꝰ. Qõ si fuerit illic virt⁹ aliq̃ i creatõe tũc nõ erit malũ si admĩstres trociscos pauli ⁊ trociscos de colcotar ⁊ trociscos andronĩȷ ⁊ prassiũ cũ vino cocto aut cũ oleo in hyeme q̇dẽ cũ oleo subtili sed in estate cuȝ oleo ros. Et tus ⁊ glutinũ albotin ⁊ albezard cũ q̃titate mĩore q̃ de medicis discoopti ¶ Et de eo qõ rectũ est qualiacũq; sint vulnera est vt ponat̃ sup medicamẽ methabazelenis infusus in ol'o. Et sicut neru⁹ discooptus ẽ digior aliȷ̃s neruis ut alleuiatõ

fiat ī: eo sil'r ligamēta q̄ nascūt̄ iter ossa sunt figura rū dignioꝝ vt opet̄ sup ea cū medicaīe forti. Liga mēta aūt q̄ ꝯtinuant̄ cū lacertis sunt inter vtrasqꝫ res. Et de vulnꝰib a q̄bus necesse est magis elō gare aquā est vulnus nerui ⁊ sil'r frigus q̄uis mi noret̄ tam̄ est de rebus nocibilioribꝰ ei. Et oleūꝫ iteꝝ nocet ⁊ non est necessariū nisi apud sedatiōem doloris cal'm. Et non oꝫ vt abluat̄ vulnus neqꝫ cū aq̄ neqꝫ cū oleo īmo sollicitus sis vt abstergas hūi ditatē cū pan̄is aut lana in fine leitatis neqꝫ etiā cūꝫ vino cocto nisi sis securus a nocumēto hūitatis eiꝰ Et qñ exigit aliq̄ egritudinū vt sup ip̄aꝫ ponat̄ ⁊ ꝓ prie sup illud q̄ꝺ est discooptū oleū tūc oꝫ vt trā seat sup ip̄m in p̄mis vinū coctū deinde oleū. Inq̄t Gal'. accit cuidā hōi pūctura cū ferro minuti capi tis ⁊ disrupta ē cutis et ꝯtinuata est q̄buſdā neruis manus eius: medicus ergo posuit empl'ꝫ q̄ꝺ iā ex ptus fuerat ī incarnatōe vulneꝝ magnoꝝ in carne Quare apostematus est locus. Et postq̄ꝫ apostema tus fuit posuit desr̄ medicias mollificātes sicut em pl'm de farīa tritici ⁊ aq̄ ⁊ oleo q̄re putrefacta est manus hōis ⁊ mortuꝰ est. Et qñ accidit spasmꝰ ex vlceribus ī eis tūc de eo q̄ꝺ necessariū est si iā stri cta fuerit scissura cutis est vt apiat̄ ⁊ admīstrent̄ medicie ꝯferētes ill' vlceribꝰ exiccātes ea subtiles valde. Et vt sit sollicitudo ī hoc vt ꝑueniat ad ꝓ fundū. Et qñ est vulneris disruptō ⁊ pūctura ⁊ nō est apostema tūc curatō est curatō localis. Et oꝫ vt sit fortōris caliditatis ⁊ fortōris exiccatiōis q̄ꝫ illud q̄ꝺ admīstrat̄ sup scissurā q̄m illꝺ penetrat ad egri tudinē facilius. Et oꝫ vt sit regimē vulnerati in neruis subtile ⁊ vt sit in vltio subtiliatōis. Et qū dolor facit accideī ap̄a tūc necessariū est dare cibū ⁊ ꝓp̄e qñ vulnera sunt in latitudīe nā necessaria ē illic phl'omia vene sine sollicitudīe ⁊ sine tiore sin copis v̇big̃. Et oꝫ vt sit stratus eius humidus. Et obserues mēbra ꝓpinq̄ vulneribꝰ cū iunctōe et si mil'r caput eius ⁊ collū ⁊ subascellas ip̄ius cū iuncti one: si fuerit vulnus in supioribus ⁊ siml'r pecti nē ⁊ inguīa ⁊ ꝓp̄e si fuerit vulnus in īferioribꝰ et partibus cruris.

Medicie vulneꝝ neruoꝝ ⁊ vlceꝝ ip̄oꝝ. C. iij.

GLutinū albotin est de melioribꝰ medicis vulneꝝ neruoꝝ. Ueꝝ illis q̄ sunt sicut ī fantes ⁊ ml'eres ⁊ cuiꝰ ꝯpl'io est vehemē tis hūitatis sufficit q̄ꝺ est sicut glutinū albotin solū pulueriꝫatū cū pauco oleo q̄ꝺ ip̄m leniat ⁊ viscosū faciat si fuerit siccū ⁊ resina loco eius. In illo au tē cuiꝰ ꝯpl'o est siccōr ⁊ caro durior oꝫ vt misceat̄ cū eo euforbiū ⁊ q̄ꝺ est ei sil'e aut vetus aut recēs aut paꝝ aut ml'tū fm̄ ꝯpl'onē corpis ⁊ eius calefacti onē. Et sit sūma eius q̄ꝺ dat̄ de forti recēti. xijª. ps kerat aut de glutio albotin aut ei sil'i sit. iijª. ps kerat aut eius cū quo misceat̄. Et q̄nqꝫ admiscet̄ ei p̄ter euforbiū de lacte titimali q̄m est mirabile et de assa ⁊ de serapio ⁊ de oppoponaco ⁊ q̄ꝺ est de bilius. s. baurac ⁊ spuma eius ⁊ sulfur calefactū cū oleo fm̄ q̄ꝫtitatē sorditiei balnei ⁊ flos lapidis asius ⁊ omne attractiuū hūitatū ad exteriora ⁊ dragāiūꝫ iteꝝ ⁊ cinis purgatōis eris ⁊ ꝯglutinatō auri. Et fortasse non repit̄ in p̄ncipijs vulneꝝ neruoꝝ nisi fermentū ⁊ admīstrat̄ ⁊ ꝯfert eis ⁊ attrahit ex ꝓ fūdo attractōe bona. Et ml'totiēs iuuat̄ cū sorditie vasoꝝ apū qū est nō p̄ns euforbiū aut farīa lolij cū aq̄ cineris empl'ata ⁊ admīstratō glutini alboti est melior res cū q̄ incipit̄. Et post ip̄m sicut empl'ꝫ ba silicon ꝯfortatū cū eo cū quo oꝫ vt ꝯfortet̄ de illis q̄ dicta sunt ⁊ fortasse pmiscet̄ cū ceratis ⁊ calefacit ea ⁊ oꝫ vt sit ablutū ⁊ q̄ꝺ eo melius ē est illud q̄ꝺ est ablutū cū aq̄ maris ī sole calido ⁊ q̄ꝫto abluitur plus fit magis iuuatiuū. Et de medicis bōis est medicam̄ Gal'. ꝯpositū ex cera ⁊ resina ⁊ euforbio ⁊ pice ⁊ oleo grosso de vnoquoqꝫ sit ps media ⁊ ꝺ oleo ps vna. Et oleū balsami cū subtilitate sua nō est ml'te calefactōis: dico ꝓpter velocitatē sue reso lutōis. Et qū vulnera fuerīt gaucꝫiratū aut pūctu ra ⁊ non associat̄ eis ap̄a neqꝫ putrefactō tūc oꝫ vt admīstret̄ empl'm cū euforbio aut fimo colūbino ponat̄ in corpe subtiliore euforbiū ⁊ ī spissiore fi mꝰ colūbinus ⁊ adde ⁊ minue fm̄ q̄ꝫ vides de dis pōe corpis ⁊ eius forma ⁊ dilata si sunt stricta. Et scias q̄ꝫ medicamē q̄ꝺ necessariū est in gaucꝫi necel sariū est ut sit fortius eo q̄ꝺ est necessariū in scissiōe Et qū accit in vulneribus putrefactō tūc serapinū est bonū ⁊ farīa herbi: veꝝ qū accñt ap̄ata tūc fari na ordei ⁊ farina fabaꝝ ⁊ farina herbi iteꝝ q̄ iā de cocte sunt cū aqua cineris aut aq̄ pura in q̄ sit virtꝰ serapini. Et qū vides vulnera ad sanitatē ꝑuenire non timeas tūc admīstrar̄ desup vinū coctū: oꝫ gº vt admīstres medicias infusas ī eo deinde calefac ip̄m ⁊ accipe ip̄m cū pan̄is infusis ⁊ strige desup.

De ap̄atibus q̄ accidūt neruis vulneratis. C. iiij.

IAm sciū ex eis q̄ p̄misimꝰ ⁊ scire fecimꝰ ex canōe curatōis neruoꝝ q̄s sit modꝰ cu ratōis ap̄atū q̄ accñt eis qū uulnerant̄. Et oꝫ vt iteremꝰ illud explanādo. Dico ergo illꝺ q̄ꝺ Gal'. dixit ī libro catageis Inq̄t qū accit in vul neribꝰ neruoꝝ ⁊ mēbroꝝ neruosoꝝ phl'on ⁊ phle gmon est fortis inflamās valde: tūc oꝫ vt admini stren̄t in curatōe eius medicie facte cū aceto ⁊ lapi dibus mīeralibus q̄s dixit ⁊ pl'm eoꝝ est in tracta tu scꝺo catagenis q̄ꝝ vna hec est. ℞. calcadis. ʒ. i. ⁊ q̄rtā. ⁊ dragāti. ʒ. ix. ⁊. ſ. ⁊ q̄rtā ⁊ scorie plū bi. ℥. ij. ⁊. ʒ. ij. ſ. ⁊ corticū turis. ℥. i. ſ. beꝫard. ℥. i. ⁊ cere. ℥. vij. ⁊ ol'i. ℥. ix. ⁊ aceti fortis. lb. ij. ⁊ q̄rtā terant̄ medicie sicce ⁊ infundant̄ cū aceto x. diebꝰ ⁊ soluant̄ ea q̄ soluūt̄ ⁊ infrigident̄ ⁊ mi sceant̄ oīa ī olla ⁊ moueant̄ motu exq̄sitissio donec eq̄nt̄. Et oꝫ vt distillet̄ sup mēbꝝ infirmū ex oleo bis aut ter ī die. Et qū ponit̄ hoc medicamē desup oꝫ vt ponat̄ sup ip̄m de foris lana iā infusa in aceto ⁊ oleo calefactis eq̄li cal'itate. Nā non est aliq̄d no cibilius oīo neruis infirmis neqꝫ deterior sup eos q̄ꝫ illud q̄ꝺ est frigidū. Qꝺ si necessariū sit empl'ar̄ ista mēbra in dispōne empl'o facto cū aceto ⁊ melle ⁊ cinere tūc oꝫ vt empl'ꝫ sit coctū ⁊ vt sit farīa eiꝰ farina herbi. Si aūt non fuerit tibi p̄ns tūc ad mīstra farinā fabaꝝ aut ordei.

De attritōe neruoꝝ ⁊ eoꝝ torsiōe. C. v.

QUm neruis aduenit attritō tūc si non fu erit cū eo vulnera neqꝫ ap̄ata ad hoc cu ret̄ cū eo q̄ꝺ sedat dolorē ⁊ sil'r qñ accit ap̄a tūc non cures ip̄m cū eo q̄ꝺ rūpit sicut aq̄ cine ris ⁊ sil'ia īmo cura ip̄m cū sedātibus dolorē. Et si mil'r oꝫ ut embrocet̄ ī mēbꝝ cū oleo calefacto ēbro catōe ꝯtinua. Et sint in v̇tute illius ol'i mollificatio

⁊ resolutō. Et de oleis bonis i hoc est oleū anetinū ⁊ oleū de alachoen ⁊ olꝫ de ruta ⁊ silr empl'a ꝯueniētia ad illud. ⁊ silr maluauiscus est mirabilis qū terit ⁊ ponit sup neruos tritos. Et caro uernerioꝝ est mirabil'. Et fortasse curat cū cepa bis cocta. Qđ si fuerit illic apa tūc regimē in sedatōe apatis eius est vt admistret desup ꝯgellatū vue cū vino ⁊ pauco aceto ⁊ oleo cū qntitate ꝯueniēte ⁊ calefiat cū eq̄litaᶜ ⁊ submergat lana sordida ⁊ ꝓpe lana isopi ⁊ ponat desup. Et si fuerit hec lesio in iūcturis tūc illic est melius vt sedet dolor et ponat medicamē fortius ⁊ ꝯpositū cū eo qđ maturat et resoluit sed cū stipticitate tpata et opponat p id apati ⁊ non addat in eo. Et ꝯsidera in dolore ⁊ apate ⁊ intēde ad id ex eis qđ est vehemētōris intentōis. Et qn̄ non est dolor tūc pfora ⁊ admistra id qđ est forte sicut aq̄ cineris ⁊ acetū ⁊ vinū iteꝝ. Et qn̄ apa iā ꝓlōgatū est tūc ꝯforta medicamē factū cū aq̄ cineris ⁊ qđ fit cū sorditie balnei. Qđ si fuerit illic i cute uulnera etiā tūc necessaria sunt illa in q̇bus sūt exiccatō fortis ⁊ aggregatō ⁊ stricta q̇bus colligent ptes sicut farina fabaꝝ ⁊ acetū ⁊ mel ⁊ est medicamē bonū. Et si uis vt sit fortōris exiccatōis pone i eo farinā herbi ⁊ si adest volūtas ut sit forti⁹ iteꝝ ponat in ipo radix liliȷ̄. Et si fuerit vulnera talr vt non curet de eis tunc curent nerui cū eo qđ ꝓhibꝫ apationeꝫ neruoꝝ ⁊ non sit occupatō cū eis ⁊ caro ostreaꝝ est mirabil' ⁊ qn̄qꝫ curat cū cerato ex sale ⁊ empl'ꝫ cū olibano ⁊ myrrha ē cōis iuuamti i vtrisꝫ dispōibus. Et si fuerit cū vtrisqꝫ rebus dolor clamosus tūc oꝫ vt misceat cū medicis pix ⁊ emplet cū illo calido. Et oꝫ vt caueat i torsiōe neruoꝝ aq̄ ⁊ non apꝓxiet neqꝫ calida neqꝫ frigida imo admistrent olea q̇bus est virtus aromaticoꝝ stipticorū calefacta ⁊ speꝝ cū q̇bus est hec dispō.

Judicia neruoꝝ corruptoꝝ. C. vi.

Quandoqꝫ accit frustis neruoꝝ corruptō: ⁊ ē necessariū ut extrahat: oꝫ ergo ut extrahat extractiōe vene ciuilis.

De neruoꝝ duritie ⁊ eoꝝ torsiōe. C. vij.

Hoc mltotiēs accit a vberatiōe aut casu et qn̄ pmit sentit cū eo stupor. Et cura duritiei neruoꝝ ꝓxia est curatōi apatū duroꝝ ⁊ alrosbot ⁊ nos dixim⁹ in tabul' mediciaruꝫ singulariū ⁊ in atidotario ꝙ necessariū est remeōrari de medicis eius. Et qđ narrabim⁹ hic sūt medicie expte in eo de q̇bus sunt leues sicut vt sumat bdelliȷ̄ iudaici pondus. ʒ. x. ⁊ insūdat in aq̄ ⁊ soluat in ea ⁊ ꝯficiat cū eo qntū ipm est de radice maluauisci ꝯtriti valde ⁊ emplet cū eo. Et silr radix liliȷ̄ ꝯfecta cū cōgelato uue. Et iteꝝ amoniacū ⁊ galbanū ⁊ euforbiū aggregata cū fece olei. Et iteꝝ sumat semē almaru ⁊ fiat empl'm cū vino cocto. Et iteꝝ medicamē diaq̇lon cū medietate sui de stercore caprino est vltimū.

Rememoratō egritudinū ossium. C. viij.

In ossibus aūt accidūt egritudies ex corruptōe ꝯplonis ⁊ ex solone singularis et fractura ⁊ dislocatōe ⁊ putrefactōe ⁊ vlceratōe ⁊ excorticatiōe. Et nos q̇dē loq̇mur de fractura ⁊ dislocatōe q̄ idigēt restauratōe post hūc locū. Illas aūt q̄ de eis idigēt aliȷ̄s medicis dicem⁹ hic q̄rentes auxiliū a deo.

De vētositate spine ⁊ corruptōe ossis. C. ix.

Ventositatis spine cā sūt hūores acuti penetrātes in os ⁊ corrodētes ipm. Et incess⁹ vētositatis spine est icessus doloris iūcturaꝝ. Verūtn̄ mā in dolore iūcturaꝝ est in carne ⁊ i vētositate spie est in osse ⁊ eius additō corrūpit ossis ptē vnā post aliā. Dixerūt q̇dā ꝙ spina est spasmus in toto corpe pp vlcus ⁊ non affirmat.

Signa corruptōis ossis. C. x.

Qum ossi accit corruptō uides carnē super ipm mollescere ⁊ mollē fieri et incipit in via fetoris ⁊ virus ⁊ penetrat p eā tenta facilime ad os. Qūqꝫ puenit ad os non īuenit ipsuꝫ lene ita vt lubricet ab eo imo adherꝫ ei paꝝp ⁊ q̄si iuenit rē non firmā in se ipa imo hn̄teꝫ fracturā aut putrefactōeꝫ ⁊ fortasse destruit ⁊ lenit ⁊ ꝓpe qn̄ non est corruptō in ṗncipio. Nā in horap ṗncipiȷ̄ nō apparet illud cū tēta. Et fortasse sig̃t lubricitas eius supflua corruptōeꝫ eius ex hoc ꝙ qn̄ lubricat in eo tēta in oī latere sig̃t sepatiōeꝫ paniculi ab eo ⁊ illud ꝓpter corruptōeꝫ eius q̄ icepit ⁊ illa q̄ icipiet qū corrūpet caro supra ipm. Et qū discoopueris eā ab eo iuenies ipm mali coloris. Et ml'totiēs q̇dē ancedit ipm apa ⁊ corruptō carnis ⁊ mēbri in ṗmis ⁊ mors deinde venit ad ipm.

Curatio eius. C. xi.

Curatō corruptōis ossis est eius fricatō et ipius destructō aut eius abscisio ⁊ ipi⁹ seratura siue sit fistula siue non sit. Nā necesse est fricare ipm ⁊ radere aut cauterizare pueniēdo ad vltimū corruptōis eius vt cadat cortices corrupti ⁊ remaneat sanū. Et qn̄qꝫ cadūt cortices ossiū p medicias iteꝝ sicut cadūt cortices capitis et alioꝝ. Et de illis est medicamē c⁹ hec est descriptō. ℞. aristologiā ireos myrrhā aloeꝫ cortices plātē oppoponacis cābil adustū scoriā eris cortices pini aggreget ⁊ est mirabile faciēs cadere cortices ossiū ⁊ nasci carnē bonā sup ea. Et si fuerit corruptō ossis ꝓfundior illa tūc necesse est ꝯcauare ipm. Qđ si corruptō iā ꝑsecuta est medullā non est excusatō qn̄ assumat illđ os cū medulla sua. Et si corruptō fuerit de illis q̄s nō sanat nisi abscisio ⁊ seratura totius ossis mēbri aut plīm eius qđ circūdat ipm tūc sciat locū in quo oꝫ vt icidat ita vt reuoluat tēta vsqꝫ quo ꝯsequat locū i quo iuenit adherētiā ossis vltimā qm̄ illic est termi⁹. Veꝝ qn̄ est os corruptū ex capite coxe ⁊ achē ⁊ sicut spōdil' dorsi tūc fugere ab eius curatōe est melius ꝓpter nuchaꝫ. Et si timet ꝙ corruptō ossis sequet corruptōeꝫ carnis cui⁹ casus accit prius tūc infrigidare ⁊ accipere carnē ab eo est ꝯueniēs ⁊ est eius cura. Et oꝫ vt infrigidet mēbꝝ sanū cū epithīatibus q̄ sciuisti in caᵒ corruptōis carnis discoopte ab eo etiā ⁊ cū coruꝫ similibus.

Modus seruandi os corruptum. C. xij.

Inquit eleuet caro ab osse ita vt ponat in extreitate ei⁹ filū cū quo tēdat ad supiora ul' uitte. ergo tēdat cū eo mēbꝝ aut aliđ ex illo loco ad iferiora vt non associēt ei dētes ⁊ sera ipm. Et qn̄ est tibi necessariū serare costā aut os sub quo est tuica aut aliq̇d nobile sicut tuica costaꝝ nuche. pone sub sera laīnā q̄ ꝯseruet mēbꝝ nobile. Qđ si caro fuerit fm rotūditateꝫ suaꝫ tota

discoopta tūc fra ipm qm̄ non orīt caro sup os qđ
iā discooptū est ex oībus laterib⁹ suis. Qđ si ptes
ossis corrupti fuerīt proxīe iūcture tūc extrah͡ ip
suȝ ex iūctura. ⁊ si corrūpit os brachij totū aut cru
ris tūc auferat̄ totū. Caput aūt anche ⁊ coxe ⁊ spō
diles dorsi qn̄ corrūpūt tūc fugiat̄ ex curatē: eoꝝ
ꝓpter locū anche.

De eo qđ remanet de frustis ossiū ⁊ corticū eoꝝ i
vlceribus ꝯsolidatis. C. xiij.

Illud qđ est meli⁹ ē vt nō festinet̄ i extra
ctē: eoꝝ imo dimittant̄ nāte ⁊ adiuuent̄
⁊ illud cū attractē: pauca eoꝝ q̄ extrahūt
in spatō nō festio. Et nō moueant̄ cū medicis ⁊ op
atōe manus. nā qđ extractū est uioléter nō eūatur
qn faciat accidere vlcera fistulosa. Qū ergo expel
lit ea nā ad cuté ⁊ incipiūt exire ⁊ iā sepata sūt tū c
incarna ⁊ cura vulnus. Et silr est iudiciū in frustis
eoꝝ ⁊ pānicul' de quoꝝ veritate est vt maifestent̄
nā qū tu ꝓperas ⁊ extrahis ea violéter tūc est i eis
tior spasmi ⁊ pmistiōis ⁊ febriū qđ si fiat sanic sa
non est i eis magnū nocumétū: si aūt vis scire me
dicias illius tūc de illis est medicamē huiusmōi: su
mat̄ oleū vetus ⁊ cera citrina ⁊ sordities vasoruȝ
apū q̄ vtreqȝ sint q̄tū est oleū: deinde soluant̄ oīa
deinde sumat̄ ps vna euforbij ⁊ ps vna lactis titi-
mali ⁊ tres ptes aristologie ⁊ fiat ex eis sicut cera
tū. Et sumant̄ iteꝝ āmoniacū ⁊ bdelliū ⁊ liniant̄ cū
oleo de lilio deinde aggregādo totū cū ꝯtritiōe fi-
at empl'm ⁊ ponat̄ desup: ipm. n. est de illis q̄ ex-
trahūt ossa cū velocitate ⁊ facilitate.

De medicinis fracture ossis. C. xiiij.

Fracture est curatō cū manu quā dicem⁹
⁊ curatō cū medicis q̄s dicem⁹ ꝯserētib⁹
fracure ossium ⁊ torsioni.

Epithia ad fractura⁊ torsioné. ℞. mugath mes
excorticatoꝝ ana. x. aloes maluauisci albi acatie
an̄. v. luti. xx. liniat̄ cū albuīe oui si fuerit aq̄a ca
lidū. Iteꝝ folia alethil ⁊ cupssi ⁊ myrti ⁊ salicis te-
rant̄ ⁊ exp̄mant̄ ⁊ sumant̄ galia ⁊ rose ⁊ cepa nar
cisci est de illis q̄ dicta sunt ⁊ de sandal' rub. ⁊ bo-
lus ar. ⁊ laudanū ⁊ fausel ⁊ kamaba ⁊ altea ⁊ mes
⁊ acatia ⁊ melilotū ⁊ sansucū ⁊ adde i eo si indiges
calefactōe ⁊ sansucū ⁊ enulā ⁊ cupssuȝ.

Ad fracturā ⁊ torsioné cum apostemate calido.

℞. mes' excorticatoꝝ. ʒ. xx. mugath balaustie aca
tie empl'et̄ ⁊ est forte valde. Et de medicis eius
sunt folia myrti ⁊ laudanū ⁊ galia ⁊ crocus ⁊ lutū
est bonū attritōi. Et olȝ iteꝝ est iuuatm̄ ad fractu
rā ⁊ ad dislocatōeȝ ⁊ ad torsioné. Iteꝝ mugath
et mes altea acatia lutum aloes myrrha liniantur
cum aqua myrti.

Fen Quinta icipit de restauratōe ⁊ ē tractat⁹ tres.
Tractatus Primus de dislocatōe ⁊ restauratōe.
Sermo vniuersalis de dislocatōe. C. i.

Dislocatio est egressio ossis ex loco
suo ⁊ situ suo q̇ est p nām apud il
lud qđ ei uicinū existit integra. Si
aūt non egrediat̄ itegre noīat̄ sepa
tō iūcture ad pté ꝓfundā aut ꝓce-
denté vel eminété q̄ cognoscit̄ sensu. Et est sepatō
non itegra quā q̇dé noīant torsioné. Qū ergo ē
lesio q̄ non mouet os sed attrahit qđ ꝯtinet ipȝ tūc
est alguaenu ⁊ non est ex genere torsionis. Et qn̄ȝ
accīt iūcture res tertia ⁊ est vt elōget̄ ⁊ addat sup
lōgitudiné suā nālez ⁊ non ꝯseq̄t ad hoc dislocatōȝ
veꝝtn̄ fit facil' dislocatōis. Et illud q̇dé mltotiés ac
cidit i adiutorio ⁊ coxa. Et de hōibus est q̇dā q̇ ꝑp
at⁹ est dislocatōi i iūcturis suis qm̄ ꝯcauitates ossiū
iūcturaꝝ suaꝝ non sunt ꝓfunde ⁊ bucelle q̄ igredi
unt̄ eas non sunt itrātes. Et ligamētū qđ ordinat̄
inter ea ambo non est firmū imo debile i creatiōe
sua minutū aut hūidū suscipiés extésioné aut iā ef-
fuse sunt ad ipm hūitates viscose lubricare facien
tes aut fracti sunt margies ꝯcauitatū ossiū in q̄s in
grediūt̄ de ossibus iūcturaꝝ q̄re fiūt ꝯcauitates ꝓ-
strate sup q̄s non est distinctō. Et de iūcturis q̇deȝ
sunt iūcture facil' dislocatōis. Et de eis sunt iūctur̄
praue dislocatōis. ⁊ de eis sunt medie. Facil' ergo
sicut iūctura poplitis ꝓpter leītaté ligaméti sui qm̄
ipa est creata lenis ligaméti ꝓpter iuuaméta scita i
anatomia ergo fit ꝓpter illud facil' dislocatōis ⁊ ꝓ
pter illud sustētat̄ cū pila. Et fit iteꝝ facil' reditio-
nis ad saluté nā facilitas reditōis est fm q̄titaté fa
cilitatis dislocatōis ⁊ difficultas eius est fm difficul
tateȝ eius. Et iūctura hūeri est ꝓxia ei in macilétis
non in pinguib⁹. Praue uero dislocatōis sunt sicut
iūcture digitoꝝ: ipe. n. fortasse non dislocant̄ imo
frangūt̄ anq̄ȝ dislocent̄ ⁊ sicut iūctura cubiti ⁊ ꝑp il
lud reditō eius est praua. Medie v̄o sunt sicut iū
cture anche. Et qn̄qȝ accīt vt sit facil' dislocatōis
q̄ non est facilis dislocatōis ꝓpter aliquā caꝫ quar̄
fit etiā facil' reditōis sicut accidit ut fiat pyxis āche
plena hūiditate q̄re fit facil' eius dislocatō ⁊ cū hoc
fit facilis eius reditō sicut accīt hn̄tibus venā uesc
quar̄ ei oī hora dislocat̄ eius ancha ⁊ redit p queli-
bet laboré deinde dislocat̄ postea redit ⁊ hoc indi-
get cauterio ⁊ non alio. Et prauior dislocatō est cū
qua abscindūt̄ capita frustoꝝ ossis qđ ꝯglutinat os
cū osse ⁊ paꝝ reuertit̄ ad dispōeȝ suā natalé ⁊ pl'm
illius fit in capite anche deinde in capite adiutorij ⁊
in duobus focilibus duoꝝ pedū apud calcaneū. Et
dislocatō quidé est fedior q̄ȝ fractura cū neqȝ redit
dislocatō neqȝ restaurat̄ fractura.

Signa dislocatōis vniuersal'. C. ij.

Accidit in iūctura iclinatō ⁊ ꝓfunditas iso
lita sicut accidit accidés appens in magni
tudie carnis spatule ⁊ in dislocatiōe iūctu
re pedis ⁊ magis appens q̄ȝ illa q̄ est in iūctura col
li ⁊ ꝯpatō est ex illis q̄ extrahūt illud extractōe sa
na. Et est vt tu ꝯsideres infirmā cū sorore sua sa-
na illius infirmi eiusdé non alteri⁹. Et qū videris
iūcturā non moueri tūc iudica q̄ȝ dislocata est dislo
catōe integra sicut qn̄ mouet̄ motu suo ad oēs p
tes ⁊ puenit ad oēs fines suos non est cū ea egri
tudo pendés cū sepatōe.

De signis decliatōis. C. iij.

Est vt videat̄ ꝯcauitas cū augméto alteri
us lateris ⁊ puet̄ in sensu augméto qđ fu
it sensatū ad interiora in huiusmōi cū hoc
q̄ȝ quidaȝ motus est possibilis.

Signa additionis longitudinis iūcture absqȝ dislo
catione. C. iiij.

Signū ei⁹ est vt sit sicut suspésa: qn̄ ergo
ꝯpsseris eā redit ad m̄surā suā nālé absqȝ
labor̄: si v̄o dimiseris eā redit ad m̄surā

Fen. V.
T. 1.

ſua ́ accn̄talē ⁊ accīt ꝓfūditas in qua ́ fortaſſe ingre
dit̄ digitus vbi non eſt caro vehemētis multitudi
nis ſicut humerus.

Curatō declinatōis ⁊ diſlocatōis. C. v.

NOn euacuat̄ qn̄ diſlocatio aut pueniat ad medicū ſingularis aut ꝯpoſita cū egritudine alia ex vlcere ⁊ vulnere ⁊ ap̄ate et alijs. Qđ ſi fuerit cū alia tūc oꝫ vt ꝯſideres qm̄ ſi diſlocatō fuerit ex illis q̄ redeūt cū tēſiōe leui non faciēte dolere vlcus dolore vehemēti q̇ pducit ad ad ap̄a non tollerabile fac redire diſlocatōeꝫ. Et ſi res fuerit ecōtrario tūc oꝫ vt curet̄ in pmis vlcus aut vulnꝰ: deinde cura diſlocatōeꝫ ⁊ ꝓpe in iūcturis difficilibus. Qū v̇o volumꝰ curare diſlocatōeꝫ tūc fortaſſe pducit illud ad ſpaſmū maximū ſ̄ꝫ pl̄m Et ꝓpe qn̄ diſlocatō eſt in mēbris ꝓxīs mēbris p̄ncipalibus ⁊ ſil̄r eſt diſpō in ap̄atibus in q̇bus eſt regimē ſ̄m ꝙ nos expimur. Na ́ ſi res fuerit facil̄ et non ꝯmouet̄ ex ea dolor neqꝫ reditō cū ea eſt difficilis reſtauramꝰ diſlocatōnē ⁊ non curamꝰ. Si aūt accidit dolor tūc oꝫ vt nō p̄ſumamꝰ ⁊ ſi fecerimꝰ tūc oportet ut deſtruamꝰ ligatura ́ ſi fuerit doloroſa. Qđ ſi igrediat̄ cū facilitate curabimꝰ ap̄a iterū ⁊ vlcus. Et ſi fuerint diſlocatō ⁊ fractura ſil̄ ⁊ fuerit tēſio in pte vna pmittēs regimē utriuſqꝫ rei fiat Et ſapiēs q̇dē narrauit ꝙ cecidit lapis ſup extremitatē hūeri hoīs ⁊ vulnerata eſt cutis ⁊ caro donec apparuit extreītas lacerti nuda ⁊ ia ́ diſlocatū erat ſubtꝰ ea ́ caput furcule: tūc ergo q̇da ́ ſtolidoꝝ expimētatoꝝ occupatus eſt in eq̄ndo os ⁊ reduxit ſup ip̄m carnē ⁊ cutē ⁊ empl̄auit ⁊ ſtrinxit q̄re accit ut ſeteret caro ⁊ corrūpet ꝓpter vicinitatē ſua ́ os donec factū eſt viride. Et non ſciuit ꝙ oꝫ vt hꝰmōi caro abſcidat̄ ⁊ coq̄t̄ ille locus cū oleo feruēte. Et ſil̄r ſi fuerit illic ap̄a magnū oꝫ vt curet̄ ap̄a in primis. In diſlocatōis aūt ſingl̄is ⁊ ſimplicis rectificatōe regimē eſt vt tēdat̄ ad cōtrariū ptis a q̄ ſepatū eſt donec opponat̄ extreītas oſſis extreītati oſſis alterius deinde reducat̄ ad locū a quo exiuit et tunc redit. Et ml̄totiēs q̇dē ſig̃t illud uox q̄ audit̄: deiñ liget̄ ⁊ in ligatura eſt ſecuritas ab ap̄ate aut adiutorii ne ap̄et̄. Et neceſſitas ad ꝓhibendū ap̄a laborioſuꝫ eſt maior ⁊ abhorret̄ vt mēbro obuiēt pan̄i calidi qm̄ ip̄i calefaciūt ⁊ addunt in ap̄ate imo oꝫ vt ſint infuſi cerato infrigidato aut vino pōtico. Ueꝝ tñ Hip. iuſſit vt tardent̄ tēſio ⁊ reditō vſqꝫ ad diē tertiū ⁊ q̄rtū niſi i diebus exceptis. Et declinatiōi iteꝝ neceſſaria ſunt hꝰmōi deinde liget̄. Et qn̄ mēbꝝ diſlocat̄ in oī motu ⁊ quotiēs redit diſlocat̄ tūc illud eſt ꝓpter mollificatōeꝫ ⁊ hūiditatē q̄re indiget cauterio. Et qn̄ remanet poſt reditōeꝫ diſlocatōi aut ſepatōi durities ⁊ q̄ſi ap̄a admīſtra epithimata ⁊ embrocas lenificātia. In inceptiōe v̇o indiget epithīatibus ⁊ embrocis ꝯfortātibus. Et melius ē vt embrocet̄ ſup ſtrictura ́ ꝓculdubio in hyeme q̇dē cū oleo calefacto qđ fit ex oleis ꝯfortātibꝰ ⁊ in eſtate cū aq̄ frigida. Et oꝫ vt ſit cibatō in̄ diſlocatis cū eo quod cōfortat iūcturam ⁊ ligat ea ́ ſ̄m firmitudinē neceſſitatis.

Curatio elongatōis iuncture. C. vi.

OPortet vt reducat̄ os mollificatuꝫ ad iteriora illius i quo q̇eſcit a quo mollificatū eſt ⁊ empl̄et̄ cū emplis in q̇bus eſt virtꝰ ſtiptica ꝯmiſtis cū eis q̄ habēt v̇tutē calefactiua ́ ſicut ſi miſceant̄ galle ⁊ balauſtie ⁊ acatia ⁊ ſil̄ia ſicut cū aliq̄ꝓculo caſ̄ore ⁊ coſti ⁊ vinee. Et iteꝝ ſufficiat qđ eſt ſicut nux cup̄ſſi ⁊ iunipꝰ ⁊ reliq̄ q̄ cadūt in emplis rupture deinde ſtringat̄ ſicut caput.

De diſlocatōe mandibule. C. vij.

ACcidit mādibule inferiori vt diſlocet̄ ab ordie ſuo q̄re remanet os aptū q̄uis ſit illud de illis q̄ paꝝ fiūt ⁊ non accidit caſu ꝯpleto. Et qn̄ diſlocat̄ incliat̄ ad an̄riora ex cōtrario eius qđ accidit apud mollificatōeꝫ q̄ fortaſſe accidit ei apud ſaltū ⁊ eſt applicatō vnꝰ eoꝝ ad alia ́ difficil̄ licet non priuet̄ motu cū lacertis ſuis q̇ veniūt ei a poſterioribus. Et q̄nqꝫ cadit diſlocatō ex latere uno: eſt ergo tūc forma ſig̃ns ip̄am qū đclinatō mādibule eſt ad an̄riora cū traſ̄uerſatiōe ⁊ curatō q̇dē eſt vna. Et eſt de ſūma eiꝰ ꝙ indigꝫ ⁊ feſtinet̄ ad reducendū ip̄m ⁊ ſi nō pducet ad egritudiēs ⁊ nocumēta ⁊ cū hoc fit praua eiꝰ reditō na ́ facilior reditō eius eſt illa q̄ eſt velocior ꝙ ſi differat̄ indurat ⁊ ap̄at ⁊ extēdit lacertos ⁊ ꝯmouet febres inſepabiles ⁊ dolorē capitis ſtantē ꝓpter illđ qđ aſſociat̄ ei de vehemētia tēſionis lacertoꝝ ⁊ fortaſſe fit res praua donec interficit in decio. Et q̄nꝫ accit vt ſoluat̄ ei vēter cū ſupfluitatibus cholicis ml̄tis puris ⁊ euomat ſil̄es eis: q̄re oꝫ vt feſtinet̄ ad cura ́. Et modus regis eius eſt vt teneat vnꝰ caput eius deīde intromittat reſtaurator pollicē ſuū in os ⁊ ꝯuenit infirmo mollificare mādibula ́ ſuam ex oī mō. Na ́ illic ſunt lacerti q̇ ia ́ tranſuerſati ſūt ꝓpter vehemētia ́ diſlocatōis poſtea moueat mādibula ́ dextra ́ ⁊ ſiniſtra ́ deinde extēdat ea ́ ſubito deinde reducat ea ́. Et ip̄a q̇dē non intrat ad illđ a qͦ ſepata eſt niſi retro: q̄re oꝫ ut extēdat ea ́ ita ut eq̄t̄ ſ̄m illa ́ ꝓpatōeꝫ. Et ſignū eq̄tōis eius eſt equatō q̄druploꝝ et coopta ⁊ clauſio oris deīde ſuſtētet̄ cū puluill̄ ⁊ cerato ex cera ⁊ oleo roſ̄. deinde dimittat ea ́ qm̄ ſanabit̄ q̄ velocius eſt poſſibile. Si autē nō feſtine fiat ⁊ ia ́ acciderit duricies oportebit tūc vt incipias ⁊ lenias duritiē cū embrocis ex aq̄ caſ̄a ⁊ oleo in balneo embrocatōe pl̄ma donec leniat̄ đinde ſedeat reſtaurator poſt infirmū ⁊ trahat mandibula ́ eiꝰ ad poſteriora donec decēter locet̄ ⁊ ſtringat̄. Et oꝫ poſt illđ vt reſupinet̄ eger ſup puluiar cuiꝰ impletō ſit lenis ⁊ teneat vnus caput eius vt non moueat̄ vſqꝫ quo ꝯpleat̄ ſanatio.

De diſlocatōe furcule. C. viij.

INq̄t furcula nō ſepat̄ a latere iterior̄ qm̄ ip̄a eſt ꝯtinuata cū pectore non ſepata ab eo. Et ꝓpter hoc nō mouet̄ ex hoc later̄ Et ſi pcutiat̄ de foris pcuſſiōe vehemēti ⁊ ſtrigat̄ tūc ip̄a equat̄ ⁊ curat̄ curatōe q̄ curat̄ ſi fra ́git̄. Ueꝝtñ extreītas eius q̄ ſeq̄t̄ humeꝝ ⁊ ſepat̄ ex eo nō diſlocat̄ pl̄ꝫ qm̄ lacertus q̇ habet duo capita ꝓhibꝫ ea ́ ab hoc. Et ꝓhibet ea ́ iteꝝ caput ſpatule. Et non mouet̄ iteꝝ furcula motu vehemēti qm̄ ip̄a non ē poſita niſi vt ſepet pectus ⁊ a ́plificet ip̄m. Et ꝓp hoc eſt furcula facta hōi ſoli inter reliq̄ aīalia. Et ſi accidat ei diſlocatō ex luctaīe aut ex re alia ſil̄i huic tūc ip̄a eq̄t̄ ⁊ ingredit̄ ad locū ſuū cū manu aut puluillis pl̄mis q̇ ponunt̄ ſup ea ́ cū ligatura q̄ neceſſaria eſt. Et rectificat hec cura extreītates hūeri iterū qū ſepant̄ ⁊ reducit eas ad locū ſuū. Et illđ quo

ligant̄ furcula ⁊ hūei ius est os cartilaginosū ⁊ ipm
ĩgressat̄ i macilētis. Et qn̄ remouet̄ existiat ille cui
non est expiētia ꝙ caput adiutorij ia͂ sepatꝰ sit aut
exiuit de loco suo ⁊ ꝙ caput spatule videt̄ tūc acu
tius. ⁊ uidet̄ locus qui est eo inferior ꝯcauus veꝝ
oꝫ vt distinguat̄ cū significatōibus.

De Curatiōe eius est vt nullo modo applicet̄ ad
capud ⁊ similiter humerus.

De dislocatōe humeri. C. ix.

Humerus qn̄qꝫ dislocat̄ aut in dislocatiōe
spatule ambigit̄ ⁊ magnificat̄ si dislocat̄
Ueꝝ qn̄qꝫ accidit iūcture hūeri ex adiuto
rio vt dislocet̄ facile qm̄ eius ꝯcauitas nō est ꝓfun
da ⁊ ligamēta eius non sunt firma imo sunt leuia
subtilia posita ꝓpter illud facil' motus ⁊ eius dislo
catō est res in q̄ non accit in eo qꝺ scimꝰ nisi ſm p
teꝫ vna͂ exitus apparēs plīmus: ipa. n. non dislocat̄
ad supiora qm̄ eminētia hūeri ꝓhibet ipaꝫ neqꝫ ad
posteriora qm̄ spatula ꝓhibet ea͂ neqꝫ ad ptē ven
tris qm̄ lacertꝰ hn̄s duo capita ex an̄riori nō pmit
tit ea͂ cū ꝓhibitōe capitis hūeri. Ueꝝ non dislocat̄
nisi ad latus domesticū aut siluestre. Et sepat̄ ad il
lud sepatōe pua ad latus vͦo iseriꝰ igredit̄ qn̄ꝫ exi
tu plīmo ⁊ ꝓpe in extenuatis macilētis: in istis. n.
cadit dislocatō adiutorij ⁊ eiꝰ reditō p q̄plibꝫ caīn.
Et res vtreqꝫ sunt i piguibꝰ praue valde. Et qn̄ꝫ
accit adiutorio dislocatō in hora ptus difficil' ⁊ apꝺ
sectōem ab embryone deinde si nō redit velociter
non crescit post illud i lōgitudie ⁊ remaēt post illꝺ
cubitus puus q̄uis rectificet̄ ⁊ qn̄qꝫ nō recipit etia͂
in q̄busda͂ eoꝝ imo remanet breuis minutꝰ minu
tū hn̄s adiutoriū ⁊ brachiū in plibus eoꝝ ⁊ recipit
⁊ fit bone dispōis in plibus eoꝝ sed est ſꝫ dispōeꝫ
breuē silis pedi mustelle. Coxa vͦo non euat̄ a dua
bus dim in uōibꝰ siml'. Et qn̄ accidit adiutorio fra
ctura in latitudie sua deinde restaurat̄ tūc non est
possibile reducere dislocatiōeꝫ eius nisi et fra͂gatur
restauratio.

De Signis dislocatōis adiutorij. C. x.

Signū eius est vt videat̄ ꝯcauitas apꝺ ca
put hūeri ⁊ i firmamēto. veꝝ n̄ istꝺ nō
est ꝓpriū isti imo est iteꝝ ꝓpter ꝯuersio
nē capitis spatule ⁊ videt̄ extreitas hūeri alterius
acutior hac extreitate si nō acciderit ei iteꝝ sepatō
in se ipa aut in osse qꝺ est caput eius p offensiōem
aut p aliud. Et qn̄ꝫ sedat̄ cū curatōe lesio eiꝰ ⁊ exi
stimat̄ ꝙ non sit lesio cū eo. Et videt̄ capiti adiuto
rij dislocatō cū eminētia plīma in pte subascella ad i
feriora ⁊ fortasse est possibile i infantibꝰ vt equet̄
caput adiutorij ⁊ videat̄ adiutoriū nō bene a͂nexū
lateri bonitate a͂nexionis manus sane ad qua͂ nō ap
ꝓpinq̄t nisi cū labore ⁊ dolore vehemēti. Qꝺ si
desiderat eleuare manū ad supiora ⁊ ta͂gere aureꝫ
sua͂ non ꝑpat̄ ei ⁊ difficiles fiūt ei motꝰ alij. Et ista
signa iterū qua͂doqꝫ accidūt ꝓpter torsionē et apa
aut pcussionem.

De Cura dislocationis adiutorij. C. xi.

Curatō q̄dē illius q̄ de illa est facil' ⁊ i cor
pibus infantiū ⁊ q̄ leuia hn̄t corpa est vt
extēdat̄ cū manu ⁊ itromittat̄ sub titillico
apud ꝓpīq̄tatē capitis adiutorij deinde teneat illaꝫ
ꝓpiq̄tatē ⁊ ipellat ea͂ ad supiora ⁊ manus altera ex
tēdat adiutoriū ad inferiora. Et fortasse est possi
in isantibus vt equet̄ caput adiutorij cū digito me
dio ⁊ extēdat̄ cū illa eadeꝫ manu. Qꝺ aūt est vehe
mētōris dislocatōis in corpibꝰ fortibus leuior mo
doꝝ in illo est vt restaurator intromittat pedē suū
in latus infirmi ⁊ locet calcaneū suū ꝓpe caput ad-
iutorij aut pila͂ sicca͂ aut inūcta͂ si fuerit apa adhe-
rēs ꝓpe caput adiutorij infirmo resupio. Et extē-
dat manū manibꝰ suis ſm rectitudinē q̄si velit era
dicar̄ ea͂ ex spatl'a ⁊ icliet manū sua͂ paꝝp ad interi
ora ⁊ ingredict̄ ⁊ iste est rectōr mōꝝ oim ⁊ leuior
eoꝝ. Et iteꝝ querat̄ vir fortis longus lōgior ifir
mo ⁊ itromittat humeꝝ suū sub ascella infirmi et
eleuet ipm a terra suspensū ab hūero suo ⁊ ia͂ extē
dit manū eius ad vētrē ipius. Qꝺ si infirmus fue
rit leuis pōderis cuiꝰ corpus non grauet sup manū
eius suspēdat cū eo aliqꝺ qꝺ ḡuet ipm ⁊ qn̄qꝫ po
nit̄ loco pedis ꝑpēdicularis eleuata sup terra͂. Et ē
sup caput eius pila ex pa͂nis ⁊ corijs sta͂s in opatōe
loco hūeri viri ⁊ restaurator extēdit manū ex late
re alio ⁊ ḡuat viꝝ si necessariū est ei illud cū pōde
re aut suspēsiōe ⁊ qn̄ fit prauū aut fit difficile ⁊ ꝓ-
lōgat̄ tēpus tūc fortasse indiges eo qꝺ est fortiꝰ pꝰ
embrocatōes ⁊ balneatōes ⁊ fit qn̄qꝫ instr̄m simle
manubrio sarculi ⁊ est vͦga breuis cuiꝰ lōgitudo ē
lōgituͦ adiutorij aut plus aut minꝰ sup cuiꝰ caput
est pila ⁊ ipius pila facilior est vt sit ex pa͂nis ⁊ co
rijs ⁊ impellit̄ cū illa virga spa sub titillico. Et oꝫ
tūc qn̄ volūtas est vt fiat vt a͂nectat vir fortis in
str̄m titillico impellēdo ipm cuꝫ eo ad supiora aut
duo uiri donec resista͂t restauratōi extēdenti manū
⁊ teneat vir alius hūeꝝ eiꝰ alteꝝ vt non sepet̄ sub
ito aut impellat illū hūeꝝ ⁊ restaurator ille ia͂ ince
pit extēdere manū eius ⁊ trahere ea͂ ac si volūtate
eius sit vt sepet ea͂ a spatula eradica͂do ⁊ fit illud
ad an̄riora paꝝp. Et qn̄ fit illud cadit adiutoriū in
iūctura sua deinde pila a͂nectat̄ titillico a͂nexiōe for
ti sustēta͂do ad supiora caput adiutorij. Et oꝫ vt sit
sustētatō ſm ipm ⁊ spera sit super illud qꝺ seq̄t̄ ca
put adiutorij i infirmo ⁊ oꝫ vt i fine qꝺ est sub eo
vt non fra͂gat̄ adiutoriū qm̄ non est possibile post
restauratōem eius vt redeat ad locū suū ꝓpter il-
lud qꝺ sciuisti ⁊ medicat̄ qn̄qꝫ cū scalla ita vt pona
tur cap̄ adiutorij sup gradū scalle q̄ ia͂ lenificatꝰ est
⁊ prepatus cū inuolutōibus ſm forma͂ ꝯueniētē et
suspēdit̄ vir ex alio latere ⁊ extēdit̄ manꝰ ⁊ ingre
dit̄ caput adiutorij in locū suū. Ueꝝ oꝫ vt sit suspē
sio ⁊ ḡdus scalle ꝓpe caput adiutorij vt nō fra͂gat̄
⁊ fortasse ponit̄ loco ḡdus ⁊ glomeris spici res po
tēs ex illo eodē loco ⁊ non remouet̄ ab eo ad locū
aliū qm̄ timet̄ ex hoc fractura adiutorij. Et curat̄
qn̄qꝫ alijs mōis deriuatis ex istis mōis. et melior
mōꝝ est modus ꝓmus. Qn̄ ergo redit dislocatō
ad locū suū tūc melior ligatura eius est vt liget̄ pi
la cū hūero ligatura facta cū vittis latis ꝓhibētibꝰ
sepatiōeꝫ eius qꝺ redit ⁊ oꝫ vt penetret vitta sup
ipm aut vitta alia desup ſm modū crucis vsqꝫ ad
hūeꝝ alteꝝ. Et qn̄qꝫ cadit crux sup hūeꝝ infirmū
deinde ligat̄ adiutoriū cū latere ad iferiora ⁊ ligat̄
cubitus ⁊ extreitas manus ad supiora ex pte colli ⁊
non resoluit̄ vsqꝫ ad septīmū aut post ipsuꝫ ⁊ ciba
ipm sicut scis. Qꝺ si assiduatō fiat quotiēs redit
tunc necessariū est cauterium.

De dislocatione spatule. C. xij.

I am dictū est illud ⁊ est de illis quoꝝ ca-
sus non accidit ⁊ mirant̄ ex eis tales q̄les
Hippocrates ⁊ Gal.

De dislocatione ossis parui apud humeꝝ. C. xiij.

Accidit qn̄q; ossi puo qđ est caput hūeri ut
sepet̄ a loco suo q̄re accit etiā ꝯcauitas si
cut in dislocatiōe.

De Cura. C. xiiij.

Non oportet vt extēdat̄ tēsiōe facti sed co
arctet̄ ⁊ strigat̄ cū digitis ⁊ inclinēt ad lo
cū suū ⁊ stringat̄ sicut stringit̄ furcula cū
puluillis. Nā ipa ligatura iteꝝ qn̄q; facit ipm̄ redi
re ad locū suū violēter ⁊ nō curat̄ de illo qđ est de
vehemētia illius ligature ⁊ seruatiōe eius sicut cu
ratur de eo in furcula.

De dislocatione cubiti. C. xv.

Huius mēbri dislocatō fit difficil' ⁊ fit dif-
ficilis ipsius reditō ꝓpter vehemētiā li-
gamētoꝝ ꝯtinētiū ipm̄ ⁊ eoꝝ breuitatē ⁊
ꝓpter suā ꝯtrarietatē cōcauitati. Et qn̄q; accit ei se
patō pua. Et accidit ei dislocatō integra in q̄busdā
horis. Et qn̄ dislocat̄ siḡt eius dislocatōez gibbosi
tas in latere ⁊ arcus⁹ in latere ⁊ deterior eius ē ꝙ
dislocat̄ ad posteriora qm̄ est inobediētis curatōis
valde. Et plīma q̄dē dislocatō non accidit nisi in fo
cili inferiori ⁊ est turpior ⁊ fedior ꝓpter illud qđ
accit ei de reditōe: focili vo supiori paꝝ accit ⁊ non
est cū feditate dislocatōis inferioris qm̄ ipm̄ est ue
hemētōis ꝯtinuatōis cū uola ⁊ est lōginqus ab h⁹
vt remoueat̄ ⁊ non est possibile vt dislocet̄ vnū
duoꝝ focilīū nisi elōget̄ a fo elōgatiōe aliqua.

De Cura. C. xvi.

Oportet vt festinet̄ ad eius curatiōez qm̄
ꝓperat ad ipm̄ apā calidū ꝓhibēs a cura
tōe qm̄ extēdere ad cq̄ndū ipm̄ tūc pdu-
cit ad pditōem lꝫ iteꝝ non sit possibile vt equetur
apate illic exn̄te. Et sepatōi q̄dē pue succurrit cū q̄
libet difficultate imo adiūgat volā cū reditōe eius
ad locū suū. At dislocatō ꝯpleta si est ad an̄riora est
regimē ⁊ si est ad posteriora est ei regimē aliud ⁊
illa q̄ est ad an̄riora redit ad locū suū qn̄ pcutit vo
la sua hūeꝝ q̄ opponit̄ ei pcussiōibus aliq̄b⁹ manū iā
prepata sicut oꝫ ⁊ adiuuat̄ manu altera ⁊ igredit̄.
Dislocatō vo ad posteriora oꝫ ut extēdat̄ tēsiōe ue
hemēti deinde pon̄at eā ad posteriora Quod si
non obedit p illud teneāt adiutoriū ⁊ brachiū duo
fortes ⁊ liniat restaurator manū suā cū oleo ⁊ inci
piat abstergēdo iungere cubitū cū vehemētia do-
nec ingrediat̄: deinde oꝫ vt strigat ipsum ⁊ ponat
brachio suspēsoriū dimittēs cubitū angulatū fꝫ q̄ti
tatē quā tollerat in pma hora deinde nō cesset cō
strigere suspēsoriū paulati donec ꝯstrigat̄ angul⁹.

De dislocatōe iūcture rascete. C. xvij.

Iunctura rascete est facil' dislocatōis ⁊ dif
ficilis vnitōis nā qn̄ extēdit̄ extēsiōe pua
⁊ opponit̄ vnū duoꝝ mēbroꝝ alteri re-
dit sed eius bucellatō est praua qm̄ illud qđ ꝯtinꝫ
ipam de corpibus apat̄ ⁊ ꝓhibet bonitatē vnitōis
Et modus extēsiōis eius est vt extēdat vir focile
ad posteriora ⁊ extēdat restaurator volā ad cōtra
riū illius ptis imo ad an̄riora ⁊ extēdat vnūqđq;
digitū incipiēs a pollice ⁊ ꝑueniēs ad minīū nā eq̄
tur p illud ⁊ redit deīn emplet̄ ipam ⁊ strigat.

De dislocatiōe digitorū et signis eius. C. xviij.

Quando dislocant̄ digiti incliant̄ ad interio
ra ⁊ apparet illic eminētia i interioribus
⁊ apparet ꝯcauitas dorso ⁊ sic fit in ossi
bus rascete.

De Cura. C. xix.

In reditōe digitoꝝ a dislocatōe est diffic'
tas q̄dā ⁊ non oꝫ ut extēdant̄ extēsiōe eq̄
li imo oꝫ ut expectes sup eos ⁊ eleues ra
dicē ex manu tua sub q̄ cadit radix ei⁹ qn̄ strigis su
per eū ad iferiora ac si tu eradices ipꝫ ex loco suo
⁊ tūc videbis dislocatōez iā intrasse ⁊ rectificari.

De sepatōe ossiū rascete. C. xx.

Oportet vt i ea fiat qđ possibile est de eq̄
tōe ⁊ ipulsiōe oīs declinatōis ⁊ eminētie
ad ꝯtrariū ptis illius ⁊ positōe astellaꝝ ⁊
strictura eaꝝ desup vt dimittat̄ sup eā ⁊ vt ponat̄
loco eaꝝ sup eā plūbū equatū ꝯseruās locū cū q̄ui-
tate sua Ueꝝ oꝫ vt an̄q̄ ponat̄ desup astella aut
plūbū vt emplēs cū emplo ꝯfortatio de illis q̄ scis
⁊ non moueatur.

De dislocatōe spōdiliū ⁊ sepatōe eaꝝ. C. xxi.

Quando spōdiles dislocant̄ dislocatōe ꝯple
ta iterficit ꝓculdubio. Et nō ꝯpleta iteꝝ
qn̄ remouet̄ remotōe plīma q̄uis sit mi⁹
ꝙ ꝯpleta est mortal' qm̄ ꝓculdubio coarctat nuchā
coarctatōe forti si resistit ⁊ non obedit. Et si ē spō
dil's pma colli ⁊ q̄ seq̄t eā puat aīal anhelitu ⁊ mo
rit̄ stati qm̄ nerui anhelitus coarctant̄ q̄re non faci
ūt opatōez suā. Et si est de spōdilib⁹ dorsi ⁊ dislo
cat̄ ad ptē interiorē non est possibile vt curet̄ ⁊ est
de illis q̄ iterficiūt uelociter ⁊ si morat̄ ⁊ non ē pos
sibile tam̄ ꝙ ꝓhibeat anhelitū retinet stercus ⁊ uri
nā ⁊ interficit. Et si morat̄ ⁊ non coarctat nuchā co
arctatōe vehemēti aut coarctat ⁊ non apat aut se-
dat̄ qđ est cū eo de apate non est excusatō q̄n nocu
mētū igrediat̄ nuchā ⁊ neruos q̄ sunt sub illo loco
⁊ facit supfluitates exire iuolūtarie Et si ē ad po
steriorē tūc nocumētū qđ facit nuche est mi⁹ veꝝ
necessariū est nocumētū iteꝝ. Et coarctatō neruoꝝ
q̄ debilitat pedes debilitat lacertos vesice ⁊ ani q̄r
necessaria est virtus fortis ⁊ impulsio vehemēs ⁊
pcussio magna q̄ fere frāget simenia ei⁹ donec re-
deat ad locū suū ⁊ an̄ꝙ redeat ad locū suū iā fracta
sunt p illud eius simenia. Et qn̄q; dislocant̄ ad duo
latera ⁊ ad supiora. Et in hui⁹ q̄dē capl'i dioni-
bus iā locuti fuim⁹ vbi locuti fuim⁹ de gibbosita
te ergo ꝯpleat̄ illic Et signū illius est qđ vides il
lic aut eminētiā in posterioribus aut arcuatiōez in
pectore ac si fractū sit simeniū sed in eius fractura
non est magnū malū. Et in dislocatōe spōdil' est ti
mor mortis.

De Cura. C. xxij.

In illa q̄dē q̄ est ad an̄riora ex dorso spes
est pua ⁊ puus ꝓfectus est i eius curatōe
Illa q̄ est ad posteriora indiget ꝯp̄ssione
cū genibus ⁊ fortitudīe sicut est opatō balneatorū
⁊ ponant̄ sup eā cū fortitudīe aut faciat ipm̄ iacere
sup uentrē suū ⁊ stet sup eū cū calcaneis suis aut fri
cet ipm̄ cū aliobich fricatōe asini lilfazaracti Qđ
si res fuerit vehemētior illa ⁊ fuerit recens dixit
Hip. ꝙ oꝫ vt sumat̄ lignū cui⁹ lōgitudo ⁊ latitu⁹
sit tāte q̄titatis q̄ capiat infirmū ⁊ termiet̄ ita vt

ſit fm hāc mēſurā ꝓpe parietē extenſū ad lat⁹ pa-
rietis in lōgitudie ⁊ non ſit elōgatō eius a pariete
plus q̄ntitate vnius pedis ⁊ ponat̄ ſup ip̄m ſtratus
planus ad corpus īfirmi: deinde balneetur ⁊ ap-
planetur ſuper lignum aut ſuper podiale ſuper fa-
ciem ſuam . deinde inuoluantur ſuper pectus in-
firmi ligature ample duabus vicibus et earum
extrēitates egrediant̄ de ſubaſcellis ⁊ ligent̄ inter
duas ſpatulas ⁊ ligent̄ extrēitates ligaturaꝝ lataꝝ
ad lignū longū ſil'e manubrio mortarij ⁊ eleuetur
hoc lignū ſup lignū poſitū aut podiale ⁊ det̄ mini-
ſtro ſtāti apud caput infirmi vt teneat ip̄m vt fiat
extrēitas inferior īuoluta ad aliq̄d ⁊ extēdat̄ ſupi
or q̄ eſt ap̄ cap̄ in hora qua oꝫ ⁊ fiat p illō̄ extēſio
⁊ ligent̄ iteꝝ pedes ambo ſiml' cū ligatura ampla
alia ſuper genua ⁊ ſupra duas ſpatulas iterum: li-
gādo iteꝝ loca q̄ eleuant̄ ex loco in quo aggregant̄
due coxe cū ligamēto alio ⁊ aggregent̄ extrēitates
hoꝝ ligamētoꝝ ⁊ ligent̄ ad lignū aliqō̄ ſil'e manu-
brio mortarij ſicut eſt lignū cui⁹ p̄ceſſit narratō et
eleua ip̄m apud extrēitatē ligni p̄mi deinde p̄cipe
miſtris ut extēdat̄ cū hoc ligno extēſiōe q̄ fit ſꝫ cō
trariū. ¶ Et de hōibus ſunt q̄ faciūt hāc extēſionē
cū inſtrīs ⁊ ſunt ſicut ſagitte ſup lignū erectū apud
extremitatē huius ligni magni aut podial'. ſ. duas
extrēitates q̄ ſeq̄ūt caput ⁊ pedeſ ⁊ q̄n reuoluūt il
le ſagitte īuoluūt cū eis ligature q̄ extēdunt̄. Et oꝫ
q̄n fit extēſio vt impulſio fiat apud gibboſitatē cū
radice volaꝝ manuū. Qō̄ ſi fuerit nobis neceſſe
ſedere ſup ip̄m faciem⁹ illud ⁊ nō timebim⁹ aliq̄d
Et ſi non eq̄t̄ ſpōdil' cū iſtis rebus ⁊ īfirmus fuerit
tollerās ↄp̄ſſionē tūc oꝫ vt ↄcauet̄ fouea in piete q̄
eſt ꝓpiqus cū lōgitudie ſil'is canali recipiēs gibbo
ſitatē cū mēſura q̄ ſit lōgitudo fouee q̄ntitas vnius
brachij ⁊ non ſit altior ſpōdili infirmi nꝫ inferior
ea pl'ꝫ imo oꝫ ut iā p̄mū ſit facta. Ueꝝ ad hāc egri
tudinē ad quā diximus i p̄ncipio ut ſit lignū pc ſitū
ꝓpe parietē deinde ſumat̄ tabula eq̄lis mēſure et
ponat̄ vna extrēitatū eius in foueā q̄ eſt in pariete
⁊ ponat̄ mediū loci q̄ ↄſeq̄t̄ ex ea ſup gibboſitatē
deinde impellat̄ extrēitas eius alia inferius donec
videas q̄ ſpōdilis iā eq̄ta eſt eq̄tiōe maīfeſta ¶ Et
Hip. q̄dē iā dixit q̄ cōcauatō ſola abſq̄ tabula re
ctificat hāc rē. Et dixit iteꝝ q̄ ↄp̄ſſio cū tabula ſola
facit illud. Qō̄ ſi illud eſt veꝝ tūc nō eſt poſſibile
vt admiſtret̄ extēſio quā diximus i p̄ncipio ſp̄ci q̄
noiat̄ ſepatō ſpōdiliū ad an̄riora abſq̄ ↄp̄ſſiōe. Et
oꝫ poſt eq̄tōeꝫ vt admiſtres tabulā de ligno c⁹ la
titudo ſit q̄ntitas triū digitoꝝ ⁊ ei⁹ lōgitudo q̄ntitas
q̄ ↄp̄hendit gibboſitatē ⁊ q̄ōdā ptis ſani ⁊ īuoluat̄
ſup eā pāni linei aut ſtupa inciſa aut non ſit dura et
ponat̄ ſup gibboſitatē ⁊ liget̄ cū ligamīto qō̄ eſt ne
ceſſariū. Et admiſtret̄ īfirmo cib⁹ ſubtil' ⁊ ſi remā
ſerit poſt illud reſiduū ex gibboſitate tūc oꝫ admi
ſtrare curatōeꝫ q̄ fit cū medicis q̄ mollificāt ⁊ leni
unt cū admiſtratōe tabule quā narrauimus tpe lon
go. Et q̄dā hoīes admiſtrāt tabulā de plūbo. Et ſi
diſlocat̄ ad vnū duoꝝ lateꝝ eq̄t̄ cū aſtella aut aſtel
lis duabus ⁊ ſtringit̄. ¶ In ſcā vō ex hoc in collo
ad poſteriora ⁊ eſt illa q̄ curat̄ oꝫ vt reſupinet̄ īfir
mus deinde extēdat̄ caput eius ad ſupiora cū facili
tate ⁊ equet̄ ſpōdil' eius cū ↄp̄ſſiōe ⁊ abſterſione ⁊
q̄n equat̄ ponat̄ ſup eā emplm ↄfortatiuū et vela

ſup ip̄m cū pānis ⁊ ſtrīge deſup aſtellā cū mēſura
colli ⁊ lōgitudie ei⁹ ⁊ liga eā ad caput ⁊ adiutoriū
ita vt nō cadat ligamētū ad guttur ⁊ reſoluat̄ i nūe
ro dieꝝ ⁊ ponant̄ fila cū q̄bus ſtrigis ſꝫ formā vit
taꝝ ex margibuſ pānoꝝ q̄m illa q̄ rotūdant̄ ledūt.

¶ De diſlocatione alhoſos ideſt iuncture oſſis cau-
de . C . xxiij .

Alhoſos q̄n diſlocat̄ tunc illō̄ ſcit̄ ſenſu.
Sed ⁊ magitudinē diſlocatōis ſcies p ſen
ſuꝫ iteꝝ ⁊ q̄ eger non expādit pedē neq̄
in loco diſlocatōis neq̄ apud genu īmo eſt plicatio
genu ei laborioſior. Regimē vō illius eſt q̄m quꝫ
vis eq̄re illō̄ oꝫ vt ītromittas mediū digitū i anū
vſq̄ quo opponat̄ loco deinde p̄me cū eo ad ſupio
ra cū fortitudine ⁊ obſua cū manu tua alia locū al-
hoſos donec eq̄s ip̄m deinde empl'a ipſuꝫ ⁊ ſtrin-
ge ⁊ eger mīoret cibū ⁊ mīorabit̄ egeſtio ⁊ ſumat
cū hoc qō̄ leniat naturam .

¶ De diſlocatiōe anche . C . xxiiij .

Coxe q̄n̄q̄ accit ſil'e ei qō̄ accidit adiuto-
rio de diſlocatōe ad inferiora ſicut molli
ficare. Et nō eſt poſſibile ſi diſlocat̄ coxa
vt expandat̄ pes neq̄ iuxta diſlocatōeꝫ nꝫ apud ge
nu īmo ē illō̄ i genu magis prauū. Et ei⁹ q̄dē diſlo
catō q̄n̄q̄ fit ad interiora . ¶ Et q̄n̄q̄ fit ad exteri
ora. Ueꝝ pl'm diſlocatōis eius eſt ad exteriora et
mīorat̄ eius diſlocatō ad interiora ⁊ diſlocat̄ iterū
ad an̄riora ⁊ ad poſteriora ⁊ p illas eaſdē cāſ . Et
q̄n accidit i diſpōe ptuſ ſtrictura ſup embryonē qō̄
diſlocat̄ ille pes tūc facit eū habere crus minutū de
ficiens a delatione corpis quare debilitatur et non
corrumpitur .

¶ De Signis . C . xxv .

Accidit ex diſlocatōe anche ad īteriora ut
uideas pedē diſlocatū lōgiorē altero ⁊ ge
nu eminētius ⁊ non pōt duplicare pedeꝫ
ſuū apud inguē inflatū ap̄atū q̄m cap̄ coxe iā intra-
uit in ip̄m . Et ſi diſlocat̄ ad exteriora abbreuiatur
pes ⁊ appet in inguie ꝓfunditas ⁊ accit in eo quod
opponit̄ ei a poſteriorib⁹ eminētia ⁊ īflatō ⁊ genu
eſt quaſi ip̄m ſit ſubmerſuꝫ ad īteriora. Et ſi diſlo
cat̄ ad an̄riora pes eſt lōgior ⁊ non eſt poſſibile in-
firmo vt expādat crus ſuū ⁊ non ſit ei poſſibile vt
plicet ip̄m niſi cū dolore ⁊ non p̄pat̄ ei deambula°
penitus ⁊ ſi vult āmbulare āmbulat ſup calcaneū . Et
accidit ei ml'toties ex hoc vt ap̄et̄ inguē eius ⁊ reti
neat̄ eius vrīa. Et ſi diſlocat̄ ad poſteriora abbre
uiat̄ pes eius ⁊ fit ſup eū expāſio difficil' ⁊ apparet i
ip̄ius inguine mollificatio ⁊ eſt caput coxe decliue
ad obliquationem .

¶ De Cura . C . xxvi .

Oportet vt ad curandū ſit feſtinatō. nā ſi
non redit velociter fortaſſe effundent̄ ad
eā hūitates ⁊ putreſiēt ⁊ pducent ad cor-
ruptiōeꝫ mēbri totius ⁊ ſeq̄t̄ illud de tīore id qō̄
ſcis. ¶ Regimē vō diſlocatōis coxe ad inferiora ē
vt extēdas pedē deinde fac eū redire cū vehemē-
tia poſtq̄ moueris cū dextra ⁊ ſiniſtra donec oppo
nat̄ ei ad qō̄ redit ⁊ pone pedi q̄ſi ſtafā ⁊ ſtrīge ſu
per crus deinde ſtrīge ſup coxā ⁊ ſup genu ſtrictā
q̄ ſeruet eā deinde ſuſpēdat̄ ex hūero ſuſpēſiōe ne
ſit poſſibile cruri cū hoc vt extēdat̄. Qn̄ vō diſlo-
cat̄ ad interiora tūc p̄cipit̄ vt flectat genua ⁊ teneat

Fen. V. T. 1.

cū hō fortis ex latere emūctorū ⁊ capiat restaurator manu sua caput coxe ap̄ genu ⁊ trahat ip̄m ad añriora ita vt ipellat extreītatē aliā ⁊ ipellat ip̄m ipulsiōe tēdente ad supiora ⁊ exteriora. ¶ Et si ad iuuat eū alius ab extreītate alia ex ꝯtrario motus eius ⁊ iā ligauit eā cū vitta aut cū fune erit bene: deinde ligeť cū ligamēto. Verū qñ dislocať ad exteriora oꝫ tūc vt firmet restaurator extreītatē coxe q̄ est apud genu ⁊ moueat eā ex ꝯtrario mot⁹ p̄dicti. Et sit ali⁹ tenēs ab extreitate alia mouēs eā ex ꝯtrario motus p̄mi ⁊ iā ligauit vittā aut funē. Et in illa q̄ est ex illo ad añriora aut posteriora strigat restaurator radicē coxe cū ligatura lata. Et capiat sup hūerū ad p̄tē q̄ oꝫ fm declinatōēꝫ dislocatōis ⁊ accipiat viri duas extreītates ligature ample deiñ extendať eā oēs siml' extensiōe q̄ suspendať infirmū in aere. Et cū hui⁹mōi iteꝝ est possibile vt redeať mōi p̄dicti ad rectificatōēꝫ. ⁊ medicat eā qñꝫ cū thibren. ¶ Et mō⁹ alius est fꝫ ꝙ retulit de eo q̄dā eoꝝ ⁊ bene egit. inq̄t oꝫ vt caues foueā longā in ligno toto siľeꝫ aq̄ ductib⁹ ⁊ non sit lōgitudo fouee ⁊ ꝓfunditas ei⁹ plus q̄titate triū digitoꝝ ⁊ nō sit lōgitudo eoꝝ ad inuicē plus q̄ttuor digitiſ ⁊ ponať extreītas althibrē ī p̄tē illius fouee ⁊ sustētent cū eo ⁊ sit ipulsio eius ad p̄tē ad quā oꝫ impelleť ⁊ oꝫ vt sustētent in medio ligni magni aut podiaľ lignū aliq̄d erectū cui⁹ lōgitudo sit q̄titas vni⁹ pedis ⁊ grossitudo ei⁹ q̄titas maūbrij fossorij vt qñ resupinať sup dorsūꝫ reuoluať hoc lignū in eo q̄d est inter albahasegi ⁊ cap̄ coxe qm̄ ꝓhibet seq̄ illud q̄d extēdit ip̄m a p̄te pedū lꝫ illud iteꝝ mľtotiēs ī digeat extēsiōe q̄ sit a supiorib⁹. Et cū hoc qū corpus ipelliť ad inferiora ipellit h° lignū caput añche ad exteriora ⁊ oꝫ vt sit manus ad iferiora fm modū quē dixi⁹ añ hoc p̄cipue ex pede. Q̄d si caput coxe non igrediť p hāc sp̄em curatōis tūc oꝫ vt auferať lignū erectū sustentatū ⁊ vt figanť duo ligna alia sup duo domicilia loci illius ligni. s. in oī latere ei⁹ lignū vt sint sicut postes porte ⁊ nō sit unū q̄dq; eoꝝ min⁹ pede deinde eq̄tet sup ea lig^m alid sicut eq̄tat lignū scale vt sit figura sex lignoꝝ siľis littere q̄ noiať grece bitaneu: hec. n. figura sit qū poniť lignū trinū in medio inferi⁹ duobus extreis paꝝp: deinde oꝫ vt resupineť īfirm⁹ sup lat⁹ sanū ⁊ extēdat coxā sanā ī eo q̄d est inter hos duos postes sub ligno q̄d est siľe g̃dui scale ⁊ ponať coxa infirma sup hūc postē vt sit caput coxe eq̄tans sup ip̄suꝫ postq̄ expāsi fuerint sup postes pāni plicati plicatōe pľima vt non ledat postis coxā postea sumať lignū aliud equaľ latitudis cui⁹ lōgitudo sit tāte q̄titatis q̄ ꝯp̄hēdat ex capite coxe vsq; ad locū calcanei ⁊ ponať in lōgitudine sub coxa ab interiori p̄te vt retineat caput coxe ad calcaneū ⁊ ligeť cū eo deinde admiīstreť in gibbositate. Veꝝ fm ꝙ dixim⁹ in eo q̄d p̄cessit oꝫ tūc vt extēdať crus ad inferiora cū ligno ligato cū eo vt redeat caput coxe ad locuꝫ suū cū hac extēsiōe vehemēti. ¶ Et est iteꝝ mō⁹ alius cū quo ingrediť caput coxe absq; extēsiōe infirmi sup lignū. Et est modus quē laudat Hip. et ille existiat ꝙ oꝫ vt ligenť man⁹ infirmi simľ cū ligamēto lato leni ⁊ ligenť pedes eius ambo cū ligamēto lato forti leni sup duos calcaneos ⁊ sup duo genua ⁊ sit lōgitudo cuiusq; eoꝝ a ꝯpari suo q̄titaſ quattuor digitoꝝ. Et sit crus infirmū extēsuꝫ plus altero q̄titate duoꝝ digitoꝝ ⁊ suspēdať īfirm⁹ super cap̄ ⁊ sit elōgatō eius a terra q̄titaſ duoꝝ cubitoꝝ: deinde currat adolescēs hn̄s expientiā puber cū brachijs suis ⁊ extrahat coxā infirmā ī grossiore loco ei⁹ vbi est cap̄ coxe iteꝝ ⁊ suspēdať cū ifirmo subito. nā iūctura cū factū fuerit illud cū ea ingrediet ad locū cū quolibet studio. Et iste q̄dē modus est facilior alijs qm̄ non indiget opatōe pľima. Verū p̄fes medicātiū non bene opāť in eo qm̄ ip̄i spernūt eū ꝓpter suā facilitatē. Et si fit dislocatō coxe ad exteriora tūc oꝫ vt extēdať infirm⁹ fm ꝙ dixi⁹ cū hac ligatura q̄ est sup albahasegi inguinis ⁊ furculā fꝫ ꝙ dixim⁹ deinde est necessariū medicāti ut euellet cū thibrē de foris ad interiora postq̄ posita erit extreītatē thibrē in aliq̄ p̄te fouee quā dixim⁹ vt strigat sup eā. Et sint aliq̄ miīstroꝝ ex p̄te coxe sane impellētes iteꝝ ⁊ opponať ipulsio vt nō ipellať pľm. Et qū dislocatō est ad añriora tūc oꝫ ut extendať infirm⁹ deinde ponat vir fortis radicē vole manus sue dextre sup inguē ifirmi ⁊ coarctet ip̄sū cū manu altera. ⁊ ip̄e cū hoc ponat coarctatōem extēsaꝫ ad inferiora ad p̄tē genu. Et qñ dislocatō ē ad posteriora tūc non oꝫ vt extēdať infirm⁹ ad inferiora eleuatus sup terrā imo oꝫ vt sit posit⁹ super aliq̄d duꝝ sicut oꝫ vt sit iteꝝ qñ sepať añcha ei⁹ ad exteriora sicut dixi ī gibbositate oꝫ ergo vt extēdať infirm⁹ sup lignū aut podiale sup faciē suam ⁊ sint ligamēta stricta non sup coxā imo sup crus sicut dixim⁹ nup. Et oꝫ iteꝝ admiīstrare ꝯp̄ssionem cū tabula ⁊ sup albahasegi ⁊ locū ad quē egrediť iūctura ¶ Hic est fmo noster in sp̄ebus dislocatōis q̄ accit añche ex cā maīfesta añcedēte illud. veꝝ q̄a qñq; dislocať coxa ꝓpter mľtitudinē hūitatis accñtis ei sicut dislocať ipatula oꝫ tūc vt admiīstreť cauteriū sicut dixi⁹ in loco in quo dixi⁹ hoc cauteriū.

¶ De dislocatōe genu. C. xxvij.

Genu est velocis dislocatiōis: fortasse. n. dislocať absq; cā p̄ter deambulatōēꝫ velocē aut lubricat paꝝ sicut carnaľ mľtotiens dislocať absq; cā p̄ter saltū. Et genu q̄dē dislocať ad oēꝫ p̄tē nisi ad añriorē ꝓpter rotulā ⁊ adiutorium eius.

¶ De Cura. C. xxviij.

Sedeat infirmus sup sedē ꝓpinquā terre ⁊ eleuenť pedes eius paꝝp: deinde extendat vir fortis manū suā desr̄ ⁊ desubt⁹ extēsiōe forti ⁊ reducat restaurator iūcturā ad dispositōem suā fm iudicium dislocatiōis vniuersalis ⁊ liget eam.

¶ De dislocatōe aressatu ⁊ ē rotula genu. C. xxix.

Quando accit ei dislocatō oꝫ vt pes plane ponať in terra ⁊ reducať rotula deīde impleať curuatura genucli pānis ꝓhibētib⁹ a duplicatōe ⁊ ponanť desup astelle resistētes ei in p̄te ad quā declinat ¶ Qū ergo restrigiť ⁊ adheret non duplicetur genu cū festinatiōe sed paulatī donec alleuietur.

¶ De dislocatōe iūcture tali apud calcaneū. C. xxx.

Dislocať calcaneus. Indiget ergo si dislocať extēsiōe forti ⁊ curatōe vehemēti ⁊ impulsiōe cū fortitudie vt redeat. Deinde oportet vt dimittat deābulatiōēꝫ circiter. xl. dies

ꝟt non disloccet̃ ſo. ¶ In ſepatōe ꝟo pauca ſufficit q̄libet extēſio deinde reducat̃. Et qñ ꝯplete disloꝯcat̃ tūc oꝫ ꝟt reducat̃ ſꝫ ꝙ dicūt antiq̇ inq̇unt oꝫ ꝟt extēdat̃ infirmus ſup dorſuꝫ ſuū ſup terrā ⁊ ab eo qđ eſt inter coxas eius ap̄ alabaſegi ſit paxilus lōgus intrās ī ꝓfunditatē terre nō ꝑmittēs corpꝰ eiꝰ moueri qñ ꝓcedit pes eius ad inferiora imo oꝫ ꝟt figat̃ iſte paxilus añq̄ reſupinet̃ infirmꝰ. Qđ ſi ꝑſens tibi fuerit lignū magnū in cuiꝰ medio diximꝰ eſſe aliud lignū fixū tūc oportebit ꝟt fiat extēſio ſuper hoc lignū. Et oꝫ ut ſit miſter tenēs coxā ⁊ extēdēs eā ⁊ miſter alius extēdens pedē aut maibus ſuis aut ligamēto ſm ꝯtrariū extēſiōs miſtri ꝑmi et equet medicus manu ſepatōeꝫ ⁊ teneat miſter aliꝰ pedē aliū ad īferiora. Et oꝫ poſt equatōeꝫ ꝟt liget̃ ligamētis fortibus ⁊ uadat cū pte ligamēti ad pectinē pedis ⁊ cū pte eiꝰ ad calcaneū ⁊ liget̃ illic ¶ Et oꝫ ꝟt caueat̃ ex neruis q̇ ſunt ſupra talū poſterius ꝟt non ſit ſup eos ligatura ꝟehemēs ⁊ ꝟt ꝓhibeat̃ infirmus a deābulatōe. xl. diebus ⁊ iſti ſi conat̃ ambulare añ non ſanant̃ ſm ꝯplemētū ⁊ diſſoluit̃ i eis mēbꝝ ⁊ corrūpit̃ curatō. Qđ ſi ſepat̃ os tali ex ſaltu nā illud accīt mltotiēs aut acciat huic mēbº apā calidū oꝫ tūc ꝟt prepet̃ hoc mēbꝝ cū reſupinatōe ī firmi ſup faciē ſuā ⁊ extēſiōe mēbri ⁊ eq̄tōe eiuſ ⁊ cū embrocis q̄ ſedāt apata calida ⁊ admiſtratiōe ligamētoꝝ fortiū ⁊ ꝟt q̇eſcat infirmus ⁊ non moueat̃ donec rectificet̃ mēbꝝ integre ¶ Et ligatura quideꝫ tali oportet ꝟt ſit ad digitos ⁊ dimittatur talus apertus.

¶ De dislocatōe oſſis pedis. C. xxxi.

Eius regimē eſt ꝓximū regimī diſlocatōis oſſis calcanei ⁊ fortaſſe ſufficit ꝟt eq̄s ita ꝟt calces cū pede tuo ſup ip̄ꝫ pāno exñte inter ea donec equet̃ deinde emplā et ſtringe ſm modum quem ſcis.

¶ Tractatus ſcđus de radicibus ꝟl̃ibus in fractura.

¶ Sermo ꝟniuerſalis in fractura. C. i.

Fractura eſt ſolutō ꝯtinuitatis ꝓpa oſſibus. Et accīt q̄ñq̄ ſparſa: ⁊ q̄ñꝫ non eſt ſparſa: ⁊ q̄ñq̄ accīt equal̃: ⁊ q̄ñq̄ accidit ſciſſa: ⁊ equal̃ q̄ñꝫ accidit in latitudīe: ⁊ q̄ñq̄ accidit in longitudīe: ⁊ cadēs in latitudīe q̄ñq̄ accidit diuiſa ⁊ q̄ñq̄ accidit non diuiſa. Et cadēs in lōgitudīe eſt diuiſio ⁊ alcaſiꝫ q̄ non accidit ſepata ¶ Et q̇dā nominauerūt ſp̄es fracture noībus ſuis dñtes fracturā magnā incedentē ī latitudīe ⁊ ꝓfūditate rhaphanalē ⁊ aſtalē ⁊ arūdinalē ⁊ dicētes icedentē in lōgitudine fracturā linealē ⁊ dicētes incedētē ī latitudine cū longitudīe lunalē ⁊ nerualē. Et illa q̄ eſt puaruꝫ ptiū ꝟnā ſauchiē ⁊ alieruſiē cū albuberien ¶ Et qñ fractura ꝯplet̃ non eſt poſſibile ꝟt remaneant duo oſſa ſm ꝙ neceſſe eſt inter ea de oppōne ſm ꝑpatōnē ꝯtinuitatis nālis imo ſepant̃ neceſſario ab oppōe Et ſil̃r ſepatō faciēs accidere pūcturā neceſſario in eo qđ ꝯtinet̃ de ꝟelamibus ⁊ carne q̄re accidit dolor ſequēſ eā. Et qñ eſt eq̄tō rotūda ſine fruſtis cōuertit̃ m̄bꝝ cū facilitate. Et ꝟt decliet fractura ad exteriora ſm ꝙ dixit Hip. meliꝰ eſt q̄ ꝟt decliet ad interiora qm̄ illud qđ occurrit ei de neruis illic eſt plus q̄re ledit. Et qñ cadit fractura ap̄ iūcturaſ ⁊ reſtaurat̃ remanet motus difficil̃ ꝓpter duritiē ⁊ rā badu qđ accīt indiget ſpatō donec declaret̃. Et illud q̇dē prauius accīt ī iuncturis oſſiū puoꝝ. Et đ illo iteꝝ eſt ꝟbi eſt iūctura in creatōe ſtrictōr ſicut eſt iūctura cauille. Et fractura prauioris incarnatōnis ⁊ ꝟnitōis eſt illa q̄ eſt ſm rotūditatē deinde illa q̄ decliat: non. n. adherꝫ niſi ſup ip̄m ꝓlōget̃ ligaura habēs fabricatōeꝫ mirabilē tpe lōgiſſimo ⁊ ſumat ex cibis ⁊ medicis ⁊ ex eo qđ mittit ſanguinē ad illā ptē ſꝫ ꝙ dicemꝰ. Et deterior fractura oſſiū eſt ad interiora nō ad exteriora ſm ꝙ dicit̃. Et qđ dicit̃ đ inciſiōe medulle ⁊ interficit eſt intentō cui non eſt ꝟtilitas: medulla. n. habet lenitatē ꝟiſcoſitatē ⁊ non incidit̃. Et q̄ñq̄ accñt cū fractura accñtia ſicut ꝟulnera ⁊ fluxus ſanguīs ⁊ ap̄a ⁊ attritō eius qđ circūdat eā ex carne q̄ ſi nō ꝑparet̃ cū ꝓhibitōe putrefactōis aut ſcalpellet̃ accidet ex eo corroſio.

¶ Et locus q̇dē fracture magnoꝝ ſcit̃ p dolorē ⁊ p caſuꝫ. Fracture ꝟo pueroꝝ puoꝝ apparet p dolorē ⁊ ap̄a. nā in ip̄is accñt plā iudicia reſtauratōis. Et qñ iſta oſſa redeūt ad ſitus ſuos poſſibile eſt ī infātibꝰ ⁊ q̇ ſunt eis ꝓximi ꝟt reſtauret̃ ei ꝟillus ꝟirtutis ꝑme in eis ¶ Et in etate ꝟo adoleſcētie ⁊ q̄ eſt poſt ip̄am non reſtaurat̃ imo currit ſup eā incarnatō ex mā cartilaginoſa ꝯiūgēs īter duo oſſa de gener̃ eiꝰ qđ facit currere erarius de duobus plūbis ſuper ꝯtinuatōeꝫ eris ⁊ alioꝝ. Et oſſa magis inobediētia ad reſtauratōeꝫ facienda eſt adiutoriū deiñ brachiuꝫ. ¶ Ampliꝰ furcula qñ frangit̃ ad interiora praua ſit eius cura. Et fractura fedior in duobꝰ focilibus eſt fractura focil̃ inferioris eoꝝ ſicut dictū eſt in diſlocatione. ¶ Res autem coxe ⁊ cruris eſt facilior quoniam reſtauratio non prohibet ea a dilatatione ¶ Et mēbra quidē diuerſificant̃ in ſpatio reſtauratōis ꝟbiq̄. qm̄ naſus reſtaurat̃ ſm ꝙ dicit̃ in. x. ⁊ coſta in. xx. ⁊ ꝟlna in eo qđ ap ꝓxiat a. xxx. ꝟſq̄ ad. xl. ⁊ coxa in. l. ⁊ fortaſſe extēdit̃ lōge donec reſtaurat̃ coxa ꝟſꝫ ad mēſes tres aut q̄ttuor ⁊ qđ eſt ſupra hoc. Et ꝟt decliet mēbꝝ in firmatione reſtauratōis ad ꝟentrē eius melius eſt q̄ ut đclinet ad dorſuꝫ ip̄ius qm̄ ſit decliatō eius in later̃ ꝟrine. Et cāe pp quas non reſtaurat̃ os ſunt mltitudo embrocatōis aq̄ ⁊ mltitudo ſolōnis ligamentoꝝ ⁊ ligatōis eoꝝ aut feſtinatō ī motu aut paucitas ſanguis abſolute aut paucitas ſanguīs ꝟiſcoſi ī corpe ⁊ ꝓpter illud miorat̃ reſtauratō fracte choliccoꝝ ⁊ cōualeſcētiū. Et de illis q̄ ſignt reſtauratōeꝫ eſt apparitō ſanguīs q̇ ꝟidet̃ q̄ſi ipſe ſit ſupfluitas quā expellit natura ex multitudīe ſua cū ſtudio ad fracturam.

¶ De radicibus reſtauratōis ⁊ ligature. C. ij.

Reſtauratō baſis eſt extēſio mēbri cū q̄ntitate q̄ oꝫ. Nā additō in ea ſpaſmat ⁊ leſionē facit ⁊ ꝓueniūt ex ea febres ⁊ q̄ñq̄ accidit ex ea mollificatō. Et illud q̇dē ī corpibus humidis eſt mioris nocumēti ꝓpter obediētiā eoruꝫ ad extenſionē ⁊ diminutō eius ꝓhibet bonitatē cōſolidatōis ⁊ ordīs ⁊ qđ in diſlocatōe ⁊ fractura eſt equale. Qđ ergo extēdit̃ ſm modū q̇ oꝫ eſt ubi ſit occupatō cū ꝑpatōe duoꝝ oſſiū ſꝫ rectitudinē ⁊ poſitōeꝫ puluilloꝝ ⁊ ligamētoꝝ ſm ꝙ oꝫ ⁊ coopir̃ ea aſtellis ⁊ coopire aſtellas ligamētis. Et oꝫ ꝟt q̇eſcat mēbꝝ q̄ntū eſt poſſibile niſi q̄ñq̄ ſꝫ q̄ntitatē quā tollerat quum non fuerit nocumentū ⁊ ap̄a ꝟt non

Fen v.
T: 2.

moriat̃ nã m̃bri. Et oꝫ vt caueat̃ doloratõ vehe
mẽs ap̃ extẽsionẽ ⁊ strictura i fractura ⁊ dislocatõe
sil'. Et sil'r illud qd̃ accidit ex strictura vehemẽti ⁊
tardatõe solutõis qm̃ illud pducit ad hoc vt mori
at̃ illud mẽbꝛ ⁊ putrefiat ⁊ sit necessariũ abscidere
ip̃m. Et intentõ in pl'mo restauratõis est vt eueni
at alrosboth i eis q̃ non sunt sicut ossa capitis: nã su
per ea non orit̃ alrosboth q̃re oꝫ vt p̃pet̃ ita ut nõ
eueniat siccũ neq; paucũ ⁊ iteꝝ grossuꝫ pl'm ptrãsiẽs
mẽsurã. Et de sicco est ꝙ magnitudo eius diuersi-
ficat̃ fm mẽbꝛ ⁊ q̃ntitatẽ fracture i magnitudie sua
aut ml'titudie ip̃ius aut in ꝯtrarijs ambaꝝ ⁊ tu q̇dẽ
scies in diminutõe qd̃ oꝫ fieri in illo q̃si apd̃ reme
moratõeꝫ ciboꝝ ⁊ apud remeõratõeꝫ fracture. ¶ Et
oꝫ qũ accidit alrosboth vt p̱hibeat̃ a motibus ꝯp
mẽtibus ⁊ coitu ⁊ ira ⁊ iracũdia qm̃ adurũt sangui
nẽ ⁊ fugit locũ calidũ ⁊ sanguis q̃rit frigidũ ⁊ adiu
uat̃ cũ empl'is fortibus stipticis i q̇bus est caliditas
q̃dã ⁊ glutinatõ ⁊ ponant̃ in eis q̃ sunt sicut nux cu
p̃ssi ⁊ dragagãtũ ⁊ medicie q̃ sunt ad rupturã. Et
qñ accĩt fracture vt non restauret̃ restauratõe d̃ q̃
curet̃ tũc fiat in ea q̇ddã sil'e fricatõi in vlceribꝰ q̃
non sanat̃ ⁊ est vt fricet̃ vtrisq; maibus donec au
ferat̃ uiscositas uilis debil' q̃ est q̃si ip̃a nõ sit aliq̇d
q̃re accidit vt eleuet̃ in locũ ⁊ impellat̃ ad ip̃ꝫ san-
guis bonus nouus ⁊ coagulet̃ sup ip̃m rosboth for
te. Et ml'totiẽs q̇dẽ egrediunt̃ ⁊ alterat̃ color ossis
res sil'es corticibus ⁊ squamis p̱pter fricatõeꝫ ⁊ su
per huiꝰmõi non ponant̃ astelle ĩmo si fuerit neces
sariũ sufficiat ligatura bona. Et qñ aggregant̃ fra-
ctura ⁊ uulnera tunc non est possibile ut differat̃ re
stauratõ vsq; quo sanent̃ vulnera: os. n. indurat̃ ⁊
non recipit restauratõeꝫ nisi cũ prauitate ⁊ extẽsiõe
vehemẽti ⁊ dispõibus maxis. Et cũ hoc qñ accidũt
cũ vulnere dolores ⁊ ap̃ata in q̇bus est timor tunc
vt torq̃at̃ mẽbꝛ melius est q̃ꝫ vt accidat timor ma
gnꝰ: q̃re oꝫ vt i huiusmoi fractura nõ pueniat̃ ad
vltimũ in re restauratõis. Et qñ est cũ fractura at
tritõ est cũ illo timor in corrosiõe mẽbri q̃re oꝫ ut
scalpellet̃ locus ad hoc vt egrediat̃ sanguis qm̃ in
ip̃o est timor ⁊ est vt moriat̃ mẽbꝛ ⁊ si fluat san-
guis tũc oꝫ vt retineat̃. Et ml'totiẽs q̇dẽ fit necessa
riũ p̱pter timorẽ ap̃atis ⁊ nocumentũ vulneris vt
facias aliud q̃ꝫ sit necessariũ de curatõe mẽbri quar̃
phl'omas ⁊ soluis ventrẽ ⁊ subtilias cibũ. Et qñq;
accidit ex strictura pruritus ⁊ est necessariũ vt sol-
uat̃ aut embrocet̃ mẽbꝛ cũ aq̃ calida donec resoluã
tur hũitates mordicatiẽ. Et Hip. q̇dẽ p̃cipit ei qui
restaurat̃ ut sugat aliq̇d de belleboro in illa hora ⁊
fuit eius intentõ vt trahant̃ materie ad interiora ⁊
Gal'. p̱hibet hoc ĩmo p̃cipit vt bibat̃ agaricũ. Qd̃
si fuerit necessariũ tũc det̃ aliq̇d de sirupo acetoso
in quo sit virtus acuta ⁊ dicit̃ ꝙ illud fuit in tẽpe
Hip. Et supfluitas q̃ est inter duo tpa est mirabil'.
Et qũ volueris facere restauratiõeꝫ deinde dolet
⁊ inq̇etat tunc rectiꝰ est ut dimittas illud ⁊ extrahe
illud qd̃ redire fecisti fortasse. n. remouebil' p illd̃
infirmũ a doloribꝰ. ¶ In fractura aũt in lõgitudi
ne sufficit vt mẽbꝛ adhereat cũ strictura vehemẽ
ti ⁊ vehemẽtõre q̃ꝫ in alijs in cuiꝰ ꝯp̃ssiõe vltiatõ
fiat ad añriora. In fractura aũt q̃ est in osse oꝫ vt
duo ossa stent fm rectitudinẽ in fine q̇ possibilis est
obseruãdo illud ex pte situs ptiũ sanaꝝ ⁊ ꝯsidera

an sit oppositõ ossis huius ad suũ ꝯpar ossis alteriꝰ
deinde restaura ⁊ obserua nã inter illd̃ sunt res de
illis sicut frusta ⁊ additões ⁊ de illis sunt vacuita-
tes veꝝ frusta qm̃ non decẽter ꝯponũt̃ soluũt ĩter
os ⁊ inter restauratõeꝫ ⁊ qñ fragit̃ iteꝝ ⁊ remanẽt
inter duas scissuras ossis non pmittũt vt adhereat
vna eaꝝ alteri ⁊ sepant̃ q̃re fit vlcus in quo semp
aggregat̃ virus q̃re accĩt inde ꝙ ip̃m met putrefit
⁊ putrefacit mẽbꝛ. Amplius vnitõ non fit fortis:
fortis. n. non fit nisi qñ decẽter ꝯtinuant̃ frusta et
additões in oppõne sua q̃ ei opponit̃: est ergo ne-
cessaria extẽsio postq̃ꝫ fuerit v̇ificata oppositõ inter
duo ossa ⁊ inter additões ⁊ meatus q̇ deglutiũt eas
⁊ v̇ificata fuerit restauratõ. Qũ ergo extẽderis et
opposueris rectũ est qũ ĩuenis oppositõeꝫ v̇ificataꝫ
vt mollifices extẽsionẽ paulatĩ ⁊ obserues oppõeꝫ
vt nõ decliet̃ cũ attractõe ⁊ obserues cũ manu tua
dispõeꝫ eiꝰ qd̃ decẽter ꝯponit̃. Et si ĩueneris emi
nẽtiã aut aliud rectifica illud cũ manu deinde neces
sariũ est ligamẽtũ ꝯseruas' mẽbꝛ fm quietẽ suã non
duꝝ qm̃ dolere facit valde neq; lene qm̃ dimittit
ꝯseruatõeꝫ. Et de rebus q̃ eaꝝ est media est melior
Et oꝫ vt sit ligamẽtũ positũ ad illud ad qd̃ est incli
natõ vehemẽtius. Et si fractura est ꝯpleta tũc oꝫ
vt eq̃tur eq̃tõe stringẽte eã ex omĩ pte. Qd̃ si fra
cta fuerit i pte plus oportebit ut sit stricta illic plꝰ
Et si cũ fracta fuerit aliq̇d ex frustis ⁊ ossibus puis
tũc si fuerit ledẽs dolorẽ faciẽs tũc vald̃ ad illud cũ
rectificatõe. Qd̃ si non fuerit ledẽs tũc nõ cures d̃
eo neq; opponas manũ. ¶ Qd̃ si v̇bigãtia audita fue-
rit eius crepitatõ tũc sp̃at ꝙ currit sup eã rosboth.
Qũ ergo securus fueris de illo tũc non oꝫ vt tar-
det̃ res eius. Et qñ accĩt ex frustis disruptõ carnis
non ẽ tũc rectũ occupari i dilatatõe disruptõis opa
tõe solidoꝝ vel stolidoꝝ sed est necesse ut extẽdat̃
duo ossa ad duo latera fm vltimũ finẽ rectitudinis
ne sit tortuositas in eis qm̃ in tortuositate tũc ẽ cor
ruptõ ossis. Qũ ergo extẽderis ip̃ꝫ tũc redi ad fru
stũ ⁊ reduc ip̃m ⁊ strige illud si aũt non redit tunc
non dilates disruptõem ĩmo pñs sis vt videas mẽ
surã q̃ indiges ⁊ pfora in ea fꝫ q̃ntitatẽ q̃ ingrediat̃
in eã frustũ ⁊ ꝯpone sup ip̃m frustũ cutis lenis sup
qd̃ possit esse foramẽ sp̃issũ ⁊ penetret frustũ i ip̃ꝫ
⁊ p̃me sup cutẽ ⁊ manũ ꝯp̃ssiõe q̃uante eas ãbas et
p̱cedet os in foramie p̱cessiõe ad radicẽ suã deinde
seret̃ cum sera opatiõis ⁊ est sera minuta subtilis
acuta sicut sera facientiũ pectines ¶ Et fortasse pfo
rat̃ radix cuiꝰ pforatõ est necessaria cũ tripano faci-
endo foramĩa ꝯtinua accipiẽdo locũ cuiꝰ q̃rit̃ fra-
ctura ⁊ illud non est auferẽs timorẽ ubi est post os
corpus nobile licet fortasse sit saluius q̃ꝫ instrũ mo
uẽtia motu suo aut sua collectiõe aut incisiõe sua.
Et qñq; ingeniat̃ vt ponat̃ trepanũ sup latitudineꝫ
substãtie non pmittentẽ tripanũ penetrare nisi fm
q̃ntitatẽ adiuuãtẽ q̃re est tũc mioris nocumẽti q̃ꝫ in
strumẽta mouẽtia. Et p̱pter hoc oꝫ vt sint apd̃ re
stauratores ip̃oꝝ tripanoꝝ sp̃es pl'es p̃pate. Et for
tasse non apparet frustũ sed est necessariũ ad intus
illud qd̃ exiccat ⁊ retinet ip̃m deinde fieri illd̃ qd̃
oꝫ. Qd̃ si fuerit frustũ aut petia ossiũ sepatũ pũgẽs
locũ ⁊ dolorẽ faciẽs tũc necesse est scindere ⁊ vti re
gimie ad extrahendũ illud qd̃ egredit̃. Et ml'toti
ens oꝫ serare illud. Et qñ fuerit illud qd̃ fractũ ẽ

⁊ ꝯminutū magnū ⁊ fuerit eius ꝯfractō ⁊ ꝯminutō
plīma tūc necesse erit vt extrahat̄ totū. Si aūt fra-
ctura non fuerit cū ꝯminutōe ⁊ fuerit dislocatō ei⁹
⁊ scissura capiēs locū plīm tūc īcide infirmiorē locū
⁊ dimitte reliquū qm̄ nō est nocumētū in eo īmo no
cumentū in abscidēdo totū est magnum.

De ammonitōe restauratōis. C. iij.

N Ecesse est restauratori vt ꝯsideret īclina
tōeʒ ossis qm̄ ipē īuenit apud ptē ad quā
inclinat̄ gibbositatē ⁊ apud ptē a q̄ incliat̄
ꝯcauitatē. Et plīm q̇dē intelligit illud cū tactu ⁊ il-
lud iteꝝ qm̄ dolor sit vehemēs in pte ad quā est ī
clinatō ⁊ crepitatō iteꝝ sig̃t illud. Et sup illud fa-
bricet rem suā. Et est necessariū restauratori ut ex
tēdat manū suā sup locū fracture ī dispōne itineris
eius ad supiora ⁊ īferiora cū facilitate ⁊ subtilitate
donec si viderit sepatōeʒ aut eminētiā aut frustuʒ
cognoscat ipm̄ vt non liget vice altera non fm̄ ꝙ
oʒ qm̄ accidet ꝯtusio aut dolor. Et non oʒ vt cōsi
das ī eq̄tōe sensata p manū ante ꝯplemētū sanitatis
nā mlt̄otiēs occultat a͞pa ꝯtusionē ⁊ torsionē. Quʒ
ergo restaurator ꝑuenit ad fracturā ⁊ īuenit illud
si non exq̇site opat̄ in eo deturpat̄ mēbꝝ ⁊ si exq̇si
te opat̄ pducit ad spasmū ⁊ febrē prauā ergo meli⁹
est vt dimittat illud ⁊ non tāgat ipm̄. Qū ergo in
cipit ꝑuenire ad restauratōeʒ ptis ossiū ⁊ non pene
trat oʒ vt non vim faciat ⁊ faciat ipāʒ ingredi cuʒ
difficultate fm̄ omēʒ dispōeʒ qm̄ ingrediet̄ sup in
firmū qd̄ est maius ꝙ̄ remaneat os non eq̄ū. Et si
dolet reditō ⁊ rectificatō valde ⁊ est possibile me
dico vt reducat illud ad dispōem fracture tunc est
delitie infirmo ⁊ ꝯcupiscētia magna. Et oʒ vt re-
staurator festinet ad restaurādū illud qd̄ fractuʒ ē
⁊ restauret in die suo qm̄ q̄to plus elōgat̄ tāto est
eius introitus difficilior ⁊ nocumēta in ipō sunt plīa
⁊ ꝑpe in ossibus q̄ circūdāt lacerti ⁊ nerui plēs si-
cut coxa. Et oʒ vt adiunet ad festinatōeʒ restaura
tōis cū cāīs in ꝯtrario caꝝ oppositaꝝ p̄dictaꝝ ⁊ pri
ma est ꝯglutinatō sanguīs viscosi.

De prepatione restaurandi. C. iiij.

O Portet vt omni mēbro qd̄ tu restauras
sit prepatō cōueniēs ꝓhibēs dolorē. Et
melior prepatō cū hoc est illa q̄ est ei per
naturā vbiq̃. vt sit in manu ad furculā ⁊ sit in pe-
de ad illud qd̄ impellit obf̄uādo ꝯsuetudinē infir-
mi in hoc. Et sicut mēbꝝ qd̄ oʒ suspēdi oʒ vt sus-
pēdat̄ fm̄ eq̄litatē silr̄ mēbꝝ cuius dispō sig̃t ne sus
pēdat̄: oʒ vt sit eius acubitatō ⁊ ipius locus super
rē planā vt non suspēdat̄ ps eius ⁊ restrīgat̄ ps ei⁹
Et suspēsio q̇dē est mala oī restaurato sicut impul
sio ad supiora est illi ꝯueniēs dū ꝓhibēs non ꝓhi-
bet. Et qū prepatō mēbri fit ita vt sit alterius ꝙ̄
oʒ aut magis infirmū inclinat mēbꝝ ⁊ ꝯtorq̄t ipm̄
fm̄ inclinatōem suspensionis ⁊ prepatōis.

De q̄litate ligamētoꝝ ⁊ astellaꝝ. C. v.

O Portet vt sint pāni ligamētoꝝ mūdi. nā
sordidus est dur⁹ ⁊ facit dolorē ⁊ sit sub
tilis vt penetret res si linit̄ sup ipm̄ et sit
leuis vt non ḡuet sup mēbꝝ infirmū ⁊ oʒ vt liga
mēta capiāt de loco sano aliq̇d cui sit q̄titas: illud
enī est magis tenēs restauratos ꝙ̄ ut sepet̄ ⁊ magis
infirmū q̄uis sit necessariū vt non sit supfluitas in
illo qm̄ faciet vt mēbꝝ habeat meatus strictos nō
suscipiētes nutrimētū. Et iteꝝ illud qd̄ āmoniuīus
de strictura est magis exp̄mēs hūiditatē effusāʒ ad
mēbꝝ infirmū ad illud qd̄ est lōginq̇us eo expellē
do ⁊ magis ꝓhibēs illud qd̄ attrahit ad ipm̄ ⁊ liga
mentū latū ad illud est melius qm̄ magis facit ad
herere ⁊ plus dilatās veꝝ fm̄ ꝙ possibile est in oī
mēbro. nā illud qd̄ possibile est ex hoc in pectore.
non est sicut illud qd̄ possibile est in maū ⁊ ꝙ non
est ex m̄bris latū nā illud nō est possibile ī eo īmo
qn̄ lata est vitta non fit bona eius ordinatō sup mē
brū silr̄ illi īmo fit feda qua ꝑpter oʒ ut sit ꝯtent⁹
de huiusmōi in illa cuius a͞plitudo est triū digitoꝝ
vsq; ad q̄tuor. Et illa sunt sicut focile ⁊ furcula ⁊
sicut illis silīa nā non est in eis possibile illud īmo
si non ligant̄ cū subtili non est possibile. in furcula
enī non ꝯuenit lata. Et in huiusmōi q̇dē est necessa
riū mlt̄iplicare īuolutōes vt stēt loco dilatatōis. ⁊
vitta q̄ inuoluit̄ sufficit vt sit latitudo eius triū di
gitoꝝ aut quattuor ⁊ lōgitudo ipi⁹ triū cubitoꝝ.
Et puluilloꝝ fortitudo qn̄q; sit vehemēs in adiu-
torio ligamētoꝝ ad faciendū adherētiā: ueꝝ puluil
loꝝ sunt due spēs: vna eaꝝ est in q̄ ē intentō eq̄re
ꝯcauitatē m̄bri ⁊ adhibeat̄ studiū vt non cadat iter
ea ambo foramē ⁊ vt non superponant̄ suppositi-
one diuersa ⁊ vt bucellent̄ cū eis vlcera. Et altera
est in q̄ est intentō vt coopiat cū ea ligamētū ⁊ eq̄t
equatōe fa vt reuoluat̄ ligamētū ⁊ adhereat fʒ eq̄
litatē q̄re non erit locus strictōr loco ⁊ mollior lo-
co q̄re faciunt ea adherere astelle adherētia bona.
p̄mū ergo eoꝝ sunt ligamēta ⁊ vitte ⁊ fm̄ sūt astel
le ⁊ ligamentū inferi⁹ ꝓhibet mās ⁊ fm̄ torsioneʒ
Et oʒ vt sint margīes puluilloꝝ vbi possibile est.
Et illa q̄titas exigit vt sit numerus puluilloꝝ. Et
fortasse est necessariū admīstrare puluillos paruos
quos coopit puluillus vnus equās sup eos in lōgi
tudīe ligamēti cadētis sup locū. Et ligamētū qd̄ no
miat̄ habēs duas facies uł fascias hoīs ⁊ hn̄s duo ca
pita ē illud qd̄ admīstrat̄ ita: ponat̄ mediū pāni cū
quo ꝯf̄uat̄ equatō loci infirmi sup locū suū ⁊ sit il-
lud in medio alhadacati deinde accipiat cū vnaq̄q;
duaꝝ medietatū ad ptē diuersāʒ ⁊ fiat in īuolutōe
eaꝝ cū vtrisq; manib⁹ siml̄ fm̄ ꝙ est famosuʒ qd̄
non est nobis necessariū exponere.

De qualitate ligamēti cū expositiōe ⁊ distinctiōe. C. vi.

O Portet vt incipiat̄ cū ligamēto a loco fra
cto ⁊ ab eo vbi decliat ad os ⁊ illic sit ue
hemētius strictū ⁊ vbi fractura est vehe
mētōr oʒ vt sit ligamētū forti⁹ ⁊ ad vltimū locus
fracture ⁊ est locus a quo est necessariū expellere
materias ⁊ vt seruet̄ sup eā situs ⁊ illud q̇dē secu-
rat ab a͞patiōe īmo fortasse resoluit a͞patiōeʒ ⁊ est
cū securatōe ab a͞patōe ⁊ a putrefactōe ossis iteꝝ il
lud q̇dē non ꝯfert ad virus si generat̄ in ipō osse ꝑ
ueniēs ad medullā ⁊ corrūpēs medullā ⁊ os. Et ē
necessariū vt frāgat̄ ⁊ ab eo discoopiat̄ ⁊ vt fiant
vie ad pus ad egredieñ. Et est melior locoꝝ cū de
fensiōe eius qd̄ venit de eius genere q̇ sit licet mē
bꝝ inferi⁹ qn̄ʒ expellat ad supi⁹ supfluitatē suā qn̄
supius est debile. Et non oʒ vt fiat vltiatō in stri
ctura ligamētoꝝ ⁊ astellarū tāta q̄ ꝓhibeat aduētū
nutrimēti ⁊ sanguinis: illud nāq; ē ex illis q̄ ꝓhibēt
restauratiōeʒ. Et hip. q̇dē adiuuat ligamēta in eo

ꝙ conaṫ de expulsiōe apatis cū ceratis repcussiuis
cū oleo omphacino ⁊ cera ⁊ fortasse est necessariuȝ
sedare apa cū eis q̄ sunt sicut oleū camemillinū ⁊ si
cut cū vino stiptico nā ipm resoluit apa ⁊ ꝯfortat
mēbꝝ ⁊ vbi fuerit vlcus non appꝓpiquet ceratū.
Et fortasse est necessariū illud in quo est fortitudo
⁊ resolutō sicut oleū ⁊ mastix ⁊ āmoniacū. Et ad
vltimū qū ligamētū admistraṫ ⁊ fractura est recēs
q̄ nōdū apaṫ tūc oȝ vt sit ex ligno ⁊ infrigidatū re
pcussiuū. Et fortasse sufficit vt liniaṫ cū aq̄ ⁊ aceto
⁊ fortasse admistraṫ cū cerato ⁊ silibus de illis que
narrauimꝰ. Et si admistraṫ post apa tūc melius est
ut sit ligamentū ex lana q̄ sit infusa in oleo resoluē
te apa ⁊ liniēte ipm. Et ꝯm omēȝ dispōeȝ in ligamē
to sup qđ poniṫ ceratū de subtus est securatō a cō
motōe doloris ⁊ ꝓpe qn̄ medicus non est pn̄s: qū
ergo accit dolor succurriṫ cū solutōe ⁊ ligatōe. Et
non oȝ vt admistreṫ ceratū ⁊ ꝓpe qn̄ est illic vlcꝰ
fortasse.n. attrahet ad mēbꝝ putredinē ⁊ ponaṫ lo
co eius vinū nigꝝ. Et pl'mo quidē fracture associaṫ
vlcus qua pp oȝ vt elōgeṫ ceratū ⁊ sit sufficiētia in
vino stiptico in quo infusus sit puluillus lōgus. Et
nos q̄dē ponemꝰ epithiatibus fracture capl'ȝ singl'e
Et qū inceperis cū ligamēto a loco exigēte tūc inuol
ue ipm inuolutōibus q̄s addes ꝯm additōeȝ magni
tudis fracture ⁊ ptē eaꝝ ꝯm diminutōeȝ eius ⁊ ꝯm
apa si fuerit apparēs: deinde reduc ipm ad illū lo-
cū: deinde vadat vsq; ad locū sanū. hoc est ergo li
gamentū p̄mū deinde fac pn̄s ligamentū ꝯm ⁊ inuol
ue ipm sup fracturā bis aut ter deinde fac ipm de-
scendere ad infeiriora mollificādo paulatiȝ postea
fac esse pn̄s ligamētū tertiū et fac sil'r ad supiora et
tūc facies ligamēta esse paria ad expellen̄ supfluita-
tes a mēbro ⁊ ad rectificādū ipm sup intentiōeȝ in
prepatōe huiꝰ ligamēti ⁊ non sis supfluꝰ iteꝝ i elō
gādo stricturā in vtriq; laterib' qm̄ fit mēbꝝ op
pilataꝝ venaꝝ non suscipiēs nutrimentū ⁊ fortasse
ꝯtrahiṫ ⁊ qn̄q; non fit ita imo incipiṫ cū ligamento
ascendēdo deinde seq̄ṫ cū ligamēto descēdēdo deiñ
cū ligamēto incipiēte ab inferiori pte ligamēti infe
rioris ad supiorē ptē ligamēti ascēdētis q̄si ipm sit
ꝯseruās duo ligamēta illa ⁊ ponaṫ vehemētōr stri
ctura eius apud fracturā. Et intentō quidē in vno
duorū ligamētoꝝ est ꝯtraria intentōi in ligamento
quo q̄riṫ attractō materiei ad mēbꝝ q̄r strigit sub
mēbro cū lōgitudie ab eo ⁊ non cessat mollificari i
uolutō ⁊ est ligamentū diuersificās. Ista ergo sunt
ligamēta q̄ sunt sub astellis ⁊ hec sunt ligamēta que
sunt supra astellas. Ligamentū v̄o supius oȝ vt sit
ita vt ponat mēbꝝ sicut frustū vnū cui nō sit mo
tus ⁊ ꝓhibeat torsionē ⁊ qū fractura est i latitudie
ꝯplete fit necessariū vt ligamentū sit eq̄lis ꝯmistio
nis ⁊ stricture. Et si fuerit pl'm fracture ad ptē unā
⁊ est ex fractura oȝ vt sit sollicitudo uehemētōr su
per latus in quo est fractura plus ⁊ nō oȝ vt diuer
sifices sup eā figuras ligamēti faciēdo figurā post
figurā qm̄ illud corrūpit illud qđ ꝯfortauit restau
ratō. ⁊ dolorē q̄dē facit incurreṫ ꝯtorsio q̄ fortasse
accit inde ⁊ strictura ligamēti spasmās nā qū strin-
giṫ facit dolorē ⁊ qū mollificaṫ torq̄t. Et Hip. qui
dē facit esse rectū vt soluaṫ ligamētū vna die ⁊ una
die non: illud.n. est melius ut non irascaṫ infirmꝰ
⁊ non appꝓxiet eū cū palpatōe eius ⁊ ipius fricatōe

ꝓpter illud qđ necessariū est vt ꝑueniat ad mēbꝝ
de hūitate subtili impediēte q̄ fortasse ꝯuertiṫ in ui
rus. Et magis ꝯueniēs horaꝝ ꝯsuetudis bonitatis
ligamēti ⁊ ꝯseruatōis eius ꝯm cōditiōes p̄dictas est
post fracturā ꝑ ptes vigiti nā illud est hora incepti
onis alrosboth rubei: deinde qn̄ adheret os ⁊ non
stringaṫ valde ⁊ respiret locus strictus eius vt nō
coarcteṫ ⁊ ꝓhibeaṫ alrosboth aut ꝓhibeaṫ eius ge
nerato cū q̄ntitate sufficiēte q̄re non accidet nisi sub
tile debile nisi qn̄ accidit iā alrosboth ⁊ icipit adhe
rere magnitudinē q̄ non indiget ⁊ tēdit in supfluita
teȝ. Nā vna de ꝯueniētijs eius est strictura vehe-
mēs. Et iteꝝ admistratō stipticoꝝ ꝓhibētiū ipsa
eni ꝓhibēt nutrimentū ⁊ stringūt alrosboth ergo
non penetrat in ipm nutrimētū iteꝝ. Et non oȝ ite
rū vt licentia detur ⁊ permittaṫ vt fiat ligatura in
non sua hora.

De qualitate astellarum. C. vij.

Oportet vt sit substātia de qua fiūt astelle
aggregās ad duritiē suā tenacitatē ⁊ leni
tatē sicut alcone ⁊ lignū oleādri ⁊ lignū g̃
nati ⁊ eis silia. Et oȝ ut sit grossius qđ est in ea locꝰ
q̄ obuiet fracte duobus laterib': nā oȝ vt sit gros
sius astellaꝝ pncipiū eaꝝ qđ sequiṫ latus fracte aut
vehemētōreȝ ptē fracture ⁊ sint latera eaꝝ subtili
ora ⁊ vt sint plenaꝝ extremitatū ne opponaṫ in eis
glutinatō imo planū ligamēti. Et si ponanṫ astelle
a lateribus q̄tuor tūc est magis defendēs ⁊ non est
malū si est ei supfluitas lōgitudis qm̄ non est nocu
mentū in illo neq; detrimētū in hoc. s. si capiūt ꝓ
pe iūcturā p̄ter qđ tegat iūcturā ipaȝ ⁊ longiꝰ late
ruȝ eius sit ad latus ad qđ est motus incliatōis mē
bri cū hoc. s. vt non sit ita ꝙ g̃uet neq; p̄mat ve-
hemēter neq; coarctet ⁊ vt non minuanṫ ab eo li-
gamēta diminutōe pl'ma qm̄ fiūt astelle ꝯp̄mentes
coarctātes. Et qū videris aliq̄d de hoc oppone cuȝ
diminutōe donec iueias eq̄litatē. Et nō oȝ ut astel
le obuiēt loco denudato sup quē non est caro imo
est neruosus ossosus.

De qualitate admistratōis astellarum cū distinctō ne ⁊ expositione. C. viij.

Hora q̄ exigit ut ponanṫ astelle est pꝰ. v.
dies ⁊ supra vsq; quo fiat securitas a no
cumētis ⁊ q̄nto plus magnificaṫ timor tan
to magis oȝ vt tardeṫ positō astellaꝝ ⁊ m'ltotiēs at
trahit festinatō in hoc nocumēta ex apatibus ⁊ pru
ritu ⁊ vesicis. Ueꝝ qū tardanṫ astelle tūc oȝ vt sit
illic qđ stet loco eaꝝ ex boitate ligature cū vitta et
de bonitate prepatōis. Qđ si illud non fuerit tunc
necessarie sunt astelle etiā in pncipio rei. Oportet
ergo vt annectanṫ astellis ligamēca ⁊ puluilli anne
xione descēdēte equante coopiēte decēter cōponēte
quorū grossiꝰ sit ap̄ fracturā ⁊ non fortiter strigat
imo addaṫ in strictura paulatī cū expiētia infirmi ⁊
cū dispōne ipius. Et si fuerint ligamēta ⁊ puluilli g̃
uātes eā tūc non fiat corū m'ltiplicatō. Et de nocu-
mētis eorū qn̄ descēdūt est ligamētū molle. Et oȝ
vt non ligenṫ ligamēta supiora sup astellas ligata
dissoluēte eas ⁊ remouēte ipas a decēte ꝯpōne situs
earū. Et oȝ vt soluanṫ ligamēta necessitate electōis
in oibus duobus diebus in pncipio rei ⁊ ꝓprie qn̄
accidit pruritus ⁊ tūc q̄dē oȝ vt fiat illud qđ p̄cepi
mus. Qū ergo ptrāsit septimꝰ a strictura soluaṫ in

ſpatõ tardiore ⁊ in oībus quattuor ⁊ quiꝗ : in hac
eni hora ſit ſecuritas a pruritu ⁊ apoſtemate. Et il
lic iteꝝ fiat mollificatõ ligamētoꝝ paulatiꝫ vt non
ꝓhibeat penetratõeꝫ nutrimīti. Et ſi fuerit tibi poſ
ſibile vt retineas aſtellas ⁊ non ſoluas eas etiã vſꝫ
ad vigīti non erit nocibile deinde ſolue eas. Atñ
qñꝗ ſoluūt in ꝗbuſdã horis non ꝓpter caꝫ apparē
teꝫ ſed ꝓpter defenſionē ⁊ ad videñ illud qđ accit
⁊ ꝯſiderare ad illud qđ diſcooptū eſt de carne ſi fu
erit an corruptus ſit color eius ⁊ eius diſpoſitõ. Et
iã ſciuiſti ꝙ oꝫ vt non fiat vltīatõ cū ſtrictura vlti
matõe ꝓhibēte aduentū nutrimēti ad fracturã : ipa
eni non reſtaurat̃ niſi cū ſanguīe ⁊ nutrimēto forti
qđ uenit ad eã. Et nõ ſit feſtinatõ ī auferēdo aſtel
las ⁊ ꝓiiciēdo eas ꝗuis credat̃ eſſe coherentia qm̃
fortaſſe accit inde vt ſit alroſboth non ꝯfirmatū ad
huc q̄re ꝯtorq̄t mēbꝝ ⁊ vt remaneat̃ aſtelle ſuper
mēbꝝ qū non ſunt neceſſarie eſt melius ꝙ̄ vt depo
nantur ab eo añ qū non ſunt neceſſarie nõ ergo feſti
nes ſed tarda.

¶ De fractura cum vulnere. C. ix.

ET qñ aggregant̃ fractura ⁊ vulnus tūc re
ſtaurator vehemēter alleuiet reſtauratõ
nē ⁊ faciat penetrare aſtellas a loco uulne
ris ⁊ ponat ſup vulnus qđ oꝫ ex emplis ⁊ ꝓp̄e pi
ceis. Et ꝗdã ꝑcipiūt vt incipiat̃ cū ſtrictura a duo
bus lateribus vulneris ⁊ dimittat̃ vulnus diſcoo
pertū. Et hoc quideꝫ eſt melius ſi vulnꝰ nõ fuerit
ſuper fracturã ipſam. deinde oꝫ vt ſit ſup ipm̄ ve
lamē ita ut tegat ipm̄ ab aere. Qđ ſi fuerit ſup fra
cturã tunc oꝫ vt ingeniet̃ in figuratiõe ſtricture cuꝫ
ingenio ita vt mūdificet̃ ex omī latere ⁊ ſepet̃ pa
rūp a vulnere ipo cū prepatõe ꝯueniēte ad illud.
Et infundant̃ puluilli ī vino nigro ſtiptico. Et hᵒ
ingeniū eſt vt ponat̃ extreītas ligamēti ſup labiuꝫ
uulneris deinde torq̄at retro ⁊ firmet̃ cū ligamēto
alio ⁊ ponat̃ ſup labiū aliud inferius deinde ordiet̃
reliqū ligamētū ſm ꝙ oꝫ deinde torq̄at̃ ita vt reã
neat vulnus ipm̄ aptū ⁊ qđ eſt ꝑter ipm̄ ſit firmū
ex eo ita ꝙ iã aſcēdit ligamētū ⁊ deſcēdit ligamētuꝫ
⁊ cadat ſup fracturã ſtrictura vehemēs ⁊ remane
at vulnus aptū vt diſcoopiat ipm̄ ꝓpter illud. Et
oꝫ vt ponat ſup aſtellas foramē ecõtrario illius vt
ꝑueniat ſupfluitas medicie vulneris ad illud. ¶ Si
poſuerit ſup aſtellas foramē oppoſitū illi vt ꝑueni
at bonitas medicie ad vulnus. Et ſit poſſibil' egreſ
ſio virꝰ ab eo ⁊ ſit ita vt poſſit tegere ſr̄ ea utraꝗ
ſil' ꝗuis dimittere vulnus diſcooptū ſit malū ⁊ ꝓ
prie in frigore imo oꝫ vt non ſit coarctatū tm̄. Et
vt cuſtodiat̃ in nocte. Qđ ſi vulnus ſanat̃ admini
ſtrēt̃ aſtelle ſi iã etiã ꝯglutinatū ⁊ firma aſtellã illi
loco ſi ille locus fuerit decliatus ab eo. Et qū uolū
tas fuerit ſoluere illud qđ tegit uulnus mane ⁊ ueſ
pere eſt magis poſſibile ꝓpter curatõeꝫ eius ꝓp̄aꝫ
Et non ſit ex eo ꝯtrarietas in ligamēto reſtauratio
nis fracture oīo. Inq̄t Hip. oꝫ vt liget̃ vulnus ex
medio ligamēti ſi fuerit recēs ⁊ ſi eſt antiqū ⁊ fecit
pus poſt maturitatē tunc liget̃ ex ſupiori eius vſꝗ
quo ꝯſequat̃ mediū eiuſ. Et de illo qđ eſt bonū eſt
vt ponat̃ illud qđ ſeq̄t̃ vulnus ex ligamētis ⁊ ꝓp̄e
ſupius ſtrictius vt ſit poſſibilitas currēdi veꝝ eius
ſtrictura ſit ſm tollerãtiã. Et ꝗto magis elõgat̃ a
vulnere ponat̃ leuiꝰ ⁊ qñ eſt vulneri ꝓfūditas ue
hemēs ſtringat̃ ſup locū ꝓfunditatis ligatura liga
mēti. Et ſi ꝯuenit ſtrictura ligamēti loco reſtaura
tõis tūc iã ꝑuenit intentõ ⁊ ſi non icipe velare vul
nus cū eo qđ diximꝰ ⁊ qū ꝑuenit̃ ad fracturã iterū
ponat̃ ligamentū ſtrictius. Et oꝫ vt ponat̃ prepatõ
mēbri ita ut facilis fiat curſus pus ſi aggregat̃ ī uul
nere. Et oꝫ in eſtate vt infrigident̃ ligamēta ꝯtinē
tia vulnus etiã vt ſit adiutoriū ad ꝓhibendū apa.
Et non oꝫ vt apꝓpinq̄t loco ceratū ⁊ ꝓp̄e in eſtate
qm̄ fortaſſe putrefiet mēbꝝ imo ſi neceſſaria eſt re
ꝑcuſſio tūc cū vino ſtiptico ſm ꝙ ꝑterijt a nobis eiꝰ
declaratõ. Et qū fracture eſt attritõ ⁊ timet̃ mors
mēbri tunc ſcalpellet̃. Et ſcias oīo ꝙ qñ vulnus li
gat̃ ſm ꝙ ꝯuenit expellit ligamētū deſcēſiõis ⁊ ſi
errat̃ in ligamēto apat ⁊ ꝓp̄e qñ mollificat̃ ſup lo
cū vulneris ⁊ ſtringit̃ ſup illud qđ eſt poſt ipm̄ et
ſi non fuerit ei detectõ non curret ab eo virus neꝫ
ꝑueniet ad ipm̄ medicamē ⁊ ſi dimittit̃ diſcooptuꝫ
putrefit et infrigidat̃ ⁊ accit mors mēbri ⁊ ꝑducit
ad dolores ⁊ febres quar̃ neceſſariū eſt medico vt
faciat aliq̄d inter hoc ⁊ hoc ⁊ ꝯſideret illud qđ acci
dit ⁊ ſuccurrat ei anteꝗ ꝯfirmetur.

¶ De fractura male reſtaurata. C. x.

QUandoꝗ fractura eſt reſtaurata non ſm
ꝙ oꝫ ⁊ eſt neceſſariū vt iteret̃ eiꝰ fracta
Quare oꝫ vt reſtaurator ſciat diſpõeꝫ al
roſboth q reſtaurauit os. Qđ ſi fuerit magnꝰ for
tis non vadat ad frangēdū ipm̄ ſo: fortaſſe. n. nõ
erit poſſibile vt frangat̃ ex loco fracture ꝑme ꝑꝑ
fortitudinē alroſboth q̄re franget̃ in alia pte loci.
Qđ ſi non inuenit̃ excuſatõ tūc oꝫ ut ꝓcedat ⁊ leni
at donec mollificet̃ alroſboth. Et mollificatīa ipm̄
ſunt medicie ꝑdicte in caplo duritieꝝ illic ſicut cu
tis alleliati ⁊ dactili ⁊ ſicut ſp̄es fecū oleoꝝ ⁊ alleile
⁊ medulle oſſiū ⁊ medulle g̃noꝝ cotti ⁊ eis ſiliã : de
inde frãgat̃ ⁊ oꝫ vt aſſiduet̃ cū hoc ēbrocatio cū aq̄
calida ⁊ introitus tine in die mltotiēs. Qđ ſi nõ ꝑ
fecerit illud ⁊ expimētū ⁊ motõ ſignificauerit fir
mitudinē vehemētē tūc oportebit vt ſecet̃ caro ita
vt ſit poſſibile fricare alroſboch ex latere ⁊ deſtru
ere eū cū ea deinde frangat̃ ⁊ reſtauret̃ ⁊ curet̃ uul
nus curatõe ſua. Et mltotiēs quidē eſt poſſibile vt
curet̃ fractura male reſtaurata abſꝗ fractura ſa le
niēdo alroſboth cū eo qđ ſcis deinde equet̃ ⁊ qñ ſ
uat̃ ſup ipam equat̃ ſup ipam alroſboth iteꝝ excu
ſat fracturã ꝓp̄e in corpibus lenibus.

¶ De Epithimatibus fracture et que currunt curſu
corum. C. xi.

EPithiatuꝫ alia ſunt q̄ ꝓhibēt apa ⁊ rectifi
cant prurituū. Et alia ſunt ad indurandū al
roſboth ⁊ glutinatõeꝫ faciendã in ipo. Et
alia ſunt ad equãdū alroſboth magnū. Et alia ſunt
ad remouēdã duritiē iūcturaꝝ q̄ accit poſt reſtaura
tõem. Et alia ſunt ad auferēdã mollificatõeꝫ ſi ceci
derit in iuncturis.

¶ De epithimatibus cõferentibus ⁊ q̄ currūt curſu
eoꝝ ⁊ rectificantibus pruritum. C. xij.

IAm diximꝰ in caplo ligamēti vittas ad il
lud qđ oꝫ ſciri in hoc caplo ⁊ diximꝰ cera
ta ⁊ embrocas cū vino ſtiptico ⁊ illis ſilia
Et reiteramꝰ nūc ⁊ dicimus non oꝫ vt ſit illud qđ
admiſtrat̃ de cerato aut alijs ita vt aſpitas ſit in eo
aliquo mõ imo ſit leuiꝰ ꝗto plus eſſe põt ⁊ molliꝰ

Et nõ oꝫ ut admĩstrent̃ cerata ubi tieẽ putrefcõ nꝫ
ubi mlͭiplicant̃ ꝑtes fracture: huiuſmõi.n.prepa
tũ eſt ad ſuſcipiendã putrefactõeꝫ qm̃ plm̃ eius eſt
cũ ulceribus. Sup aquis aũt calis ⁊ eaꝝ effuſione
iã locuti fuimus ⁊ fecim⁹ ſcire ꝙ utilitas in eis ẽ
reſolutõ materieꝝ q̃ incurrere faciũt pruritũ et at
tractõ materiei nutritiẽ. Et ſũt iteꝝ neceſſarie qñꝫ
qũ mẽbꝝ iam debilitauit ſtrictura ⁊ exiccauit ip̃m
⁊ illud qδ ultiẽ ꝯſequit̃ eſt ſcitũ.

Epithimata ad indurandũ alroſboth. C. xiij.

R Es ꝯferẽtes in hoc ſunt embroce ſtiptice
ſubtiles ⁊ ẽpl̃a q̃ ſil̃ant̃ eis ſicut decoctio
myrti ⁊ eius oleũ ſi neceſſariũ eſt oleũ et
oleũ alcãne ⁊ epithĩa cũ aqua folioꝝ myrti ⁊ g̃noꝝ
eius ⁊ decoctõ arboris alcort ⁊ decoctõ radicis al-
dirdar ⁊ decoctõ folioꝝ eius eſt incarnatia indura
tiua. Et empl̃m factũ ex meſ ꝓpe qñ ponunt̃ cũ co
crocus ⁊ myrrha ⁊ ꝯficit̃ cũ uino odorifero eſt bo
nũ ualde. Et diſtillatõ ſpatulaꝝ palme ẽ bõa iteꝝ.

De regimie equationis alroſboth. C. xiiij.

I N principio q̃dẽ ⁊ dũ ꝑmanet recẽs ſtipti
ca predicta qm̃ ipſa aggregãt ip̃m ⁊ ſtrin
gũt ip̃m ⁊ miorãt q̃ttitatẽ eius poſt illud
uero qñ ſupfluit ⁊ ꝓpe ꝓpe iũcturã eſt neceſſariũ
ſecare ab eo ⁊ fricare donec equet̃. Et oĩa iſta cũ eo
quod dictũ eſt in eo.

Medicine lenientes duritiẽ iuncture. C. xv.

O Portet ut embroces ⁊ incipias cũ aq̃ cali
da deinde admĩſtres deſup empl̃a ⁊ in-
unctões q̃ fricãdo fiũt lenientes facta ex
mucilagibus ⁊ gũmis ⁊ adipib⁹ ⁊ oleis. et ſi ponat̃
in eis acetũ forte erit magis ꝓfundatĩs. Et de illis
quoꝝ admĩſtratõ ꝓpinq̃t ẽ dactili ⁊ alleliati ⁊ olꝫ
ſiſaminũ qm̃ eſt empl̃m leue. Et iteꝝ mollitiuũ de
kerua ꝑmiſceat̃ cũ tanto butyro q̃to eſt ip̃ius me-
dietas ⁊ mellis q̃tũ eſt ip̃ius q̃rta. Et fortaſſe ſuffi
cit ceratũ de oleo liliĩ ſolũ ⁊ qñq; adiuuat̃ cũ oĩbus
lenificãtib⁹ predictis in capl̃o ſephiros. Et qũ ſẽtis
alteratõeꝫ ꝯpl̃onis ad frigus tũc adde i eis ex caſto
reo ⁊ ſerapino ⁊ oppoponaco. Medicamẽ bonũ
℞. fecẽ olei de lino ⁊ fecẽ olĩ ſiſamini ⁊ fenugrecũ
coctũ in lacte ⁊ heil ad ip̃m et admĩſtret̃ ⁊ iteꝝ ra
dices altee ⁊ radices cucũeris aſinini ⁊ bdelliũ ⁊ ã-
moniacũ ⁊ oppoponacũ diſſoluant̃ cũ aceto forti ⁊
liniant̃: ⁊ unguentũ eburneũ eſt bonũ. Medicam̃
bonũ. ℞. mucilagis fenugreci ⁊ ſemĩs lini ⁊ muci
lagĩnẽ cucũeris aſinini ⁊ ãmoniacũ ⁊ laudanũ ⁊ iſo-
pũ hũidã ⁊ oleũ de lilio ⁊ adipẽ anatis ⁊ bdelliũ le-
ne ⁊ puꝝ ⁊ medullã uituli reſoluant̃ in oleo ⁊ fiat
unguẽtũ. Aliud forte. ℞. olei ueteris. lb. ij. o
lei de lilio. lb. ſ. ſtoracis liq̃de. lb. q̃rtã cere citri
ne. lb. ſ. glutinis alboti. ℥. ij. euforbij. ℥. ij. me
dulle oſſiũ cerui. ℥. iiij. fiat unguẽtũ. Unguẽtũ
bonũ ad duriciẽ iũcturaꝝ quã acq̃ſiuit reſtauratõ ã
moniaci ꝑtẽ. i. bdellij iudaici ꝑtẽ. i. laudani ꝑtẽ. ſ.
olei de alcãna adipis anatis amboꝝ ãñ. ꝑtis q̃rtã ſol
ue gũas ⁊ aggrega oĩa. Unguẽtũ bonũ ãmonia
ci. ℥. vi. ⁊ cere citrine tm̃dẽ gũmi alboti bdellij ⁊
galbani oĩuꝫ ãñ. ℥. viij. olei de alcãnã. ℥. iiij. terã
tur gũme ꝯtrite in aceto deinde aggreget̃ in mor-
tario iuncto cũ oleo de lilio. Et ſil̃r ad ſpaſmũ eaꝝ
⁊ nodatõeꝫ q̃ accĩt ſicut glãdula ubi eſt. Et iaꝫ
dixim⁹ eã in capl̃o ſuo ⁊ admĩſtrent̃ unguẽ. a que
diximus nũc. Et admĩſtratõ caſtorei ⁊ coſti ⁊ fimi
colũbini ⁊ ſinapis empl̃ando eſt ultĩa. Lenitiuũ bo
nũ. ℞. fecis olei de lilio. ℥. i. ⁊ fecis olei ſemĩs li-
ni. ℥. i. ⁊ ſtoracis liq̃de ⁊ galbani ⁊ ſerapini ⁊ op-
poponaci ⁊ ãmoniaci oĩuꝫ ãñ. ℥. ſ. bdellij leis. ℥.
i. adipis urſi aut galline aut porci apud illũ q̃ dili-
git illud ex ſapiẽtibus diuitũ fiat ex eis unguẽtũ.

Faciẽtia fortitudinẽ mollificatõis. C. xvi.

S Uſtẽtatõ in curatõe eius ẽ ſup ſtiptica ſub
tilia ſicut ſauina ⁊ dactili ĩmaturi ⁊ his ſi
milia aut ſup ſtiptica ſpiſſa. Et qñꝫ miſcẽ
tur cũ his ſicut crocus ⁊ cinnamomũ ⁊ myrrha. Et
enula eſt bona ualde ⁊ ꝓpe qñ coquit̃ cũ ea acor⁹
⁊ cinis uitis cũ adipe antiq̃ ⁊ cortices ſpatulaꝝ pal-
me ⁊ oĩa q̃ dicta ſũt in indurãdo alroſboth.

De admĩſtratõe aque calide ⁊ olei. C. xvij.

S Ciãs ꝙ aqua calida, ⁊ oleũ non ꝯueniũt a-
pud reſtauratõeꝫ qm̃ ꝓhibẽt reſtauratio
nẽ ſed ꝯueniũt ãñ ip̃am qm̃ ambo prepãt
reſtauratõeꝫ ⁊ ꝯueniũt poſt ip̃aꝫ qm̃ ip̃a abſtergũt
qδ remanet ex ãpate ⁊ duritie ⁊ roſboth ⁊ puſtu-
las q̃s euenire fecerũt ligamẽta i neruis q̃re fit mo
tus cũ eis non facil̃. Qũ ergo admĩſtrant̃ aq̃ calida
⁊ oleũ ⁊ adipes ⁊ medulle ſuccurrũt illis nocum̃tis
inter illud uͦo aq̃ ⁊ oleũ ſunt ualde ꝓhibẽtia ab in-
carnatõe ⁊ fortaſſe admĩſtrant̃ i infantibus et q̃ ſũt
eis ꝓximi non in alijs cũ empl̃a exiccata ſunt ſuper
eos ⁊ faciũt eis dolorẽ q̃re indigẽt tunc ut oleo in-
ungat̃ locus q̃ dolet deinde ſuſtentet̃ ⁊ reſtauretur
apud q̃etẽ uero non dat̃ licẽtia in hoc. Et medici
qñq; uiunt̃ embroca ex aq̃ calida qũ ip̃i ſoluũt liga
mẽtũ ꝑmũ querẽtes ex eo iuuamẽtũ, ⁊ eſt ut attra
hãt ad ip̃m mãꝫ. Et oꝫ ut ſit illa aq̃ talis ut qũ ca
dit apud infirmũ ſit tꝑata: calida. n. fortaſſe reſol
uit ex corpe mũdo ſupra illud qδ attrahit ⁊ ꝓprie
qñ ꝓlõgat̃ tꝑs effuſiõis eius ⁊ attrahit ex corpe re
pleto ſupra illud qδ oꝫ ⁊ ꝓpe ſi abbreuiet̃ tꝑs ei⁹
imo oꝫ ut ſit aq̃ cũ caliditate ad eq̃litatẽ tendẽs et
ſit tꝑus effuſiõis eius ſm̃ q̃ttitatẽ q̃ uidet̃ ex augm̃
to mẽbri ⁊ eius inflatõe ⁊ non effundant̃ qũ incipit
detũeſcere. Et nos q̃dẽ iã dixim⁹ de iudicijs ẽbro-
ce in capl̃o diſlocatõis illud qδ oꝫ attẽdere etiã hic
Et magis dilectũ mihi qñ non eſt illic dolor eſt ut
non ap ꝓpinq̃t mẽbro oleũ neq; aqua calida oĩo niſi
illud qδ ãñcedit ip̃m in ꝑncipio rei ad defenſioneꝫ
Et de illis q̃ ponunt̃ ſuper iũcturaſ q̃ indurant̃ poſt
reſtaurationem ſup torſionẽ ⁊ attritiõeꝫ ſunt dactili
⁊ alleliati empl̃ando.

De cibatõe reſtaurati ⁊ potõne eius. C. xviij.

O Portet ut ſit cibus eius ex eis q̃ generãt
ſanguinẽ ſpiſſuꝫ ſiccũ ⁊ non ſpiſſuꝫ ſiccum
imo ſpiſſuꝫ uiſcoſũ ut generet alroſboth
tenacẽ fortẽ non ſiccũ debilẽ lenẽ. Et illa ſunt ſicut
pedes ⁊ frumẽtũ coctũ cũ ml̃ta aq̃ quouſq; ſit ſicut
puls ⁊ uẽtres ⁊ capita ⁊ cutis hedi ⁊ arietis decocta
⁊ ſil̃ia eis et uinũ groſſuꝫ ſtipticũ. Et ex illis q̃ dat̃
in ſ̃a mẽſa ſunt caſtanee ⁊ grana in q̃bus nõ eſt acu
itas. Et alienet oĩa q̃ ſubtiliãt ſanguinẽ ⁊ calefacit
ip̃m et elõgat ip̃m a coagulatiõe ſicut uinũ ſubtile
⁊ res ꝯfortãtes ualde. Et ad ſummũ regimẽ ei⁹ ſit
ingroſſatõ niſi ſit illic ꝓhibẽs ex uulnere req̃rente
ſubtiliatõeꝫ cibi ſm̃ illud qδ eſt ſup ip̃m de magni
tudine eius aut ip̃ius ꝑuitate ⁊ apud tiorẽ doloris.

¶ Qui v̓o securus est ab illo dilatet̄ in cibo ⁊ potu et
q̇ amat defensionē incipiat cū regimīe subtiliāte vt
securet̄ a malitia apa̅tis. Et illud est sicut si oporte
at iteꝝ vt phl'omet̄ ⁊ soluat̄ vēter deinde post di-
es paucos admistret illud q̄uis sit qn̄qꝫ necessariuꝫ
iteꝝ vt dimittat hoc regimē qn̄ supfluit rosboth ī
magnitudine ⁊ est necesse ꝓhibere ip̄m.

¶ Modus cibarij ꝯuenie̅tis ei qꝺ admistrat̄ hora co
agulatōis. Sumat̄ panis de simila ⁊ farina rizi ⁊ se
pū vacce pinguis ⁊ lac ⁊ fiat ex eis cibariū sic̄ fru
mēto cocto vt puls cū bonitate sua ꝯcussionis: me
dicia aūt eius qua̅ sumit ad restauratōeꝫ mumia est
que est mirabilis.

¶ De rebus que ꝯsequnt̄ fractura̅ ⁊ restauratiōeꝫ ⁊
necesse est succurrere eis. C. xix.

Quandoqꝫ accīt ex fractura disruptō caris
q̄ non ꝯglutinat̄ qꝺsi non incidat̄ putresit
⁊ putrefacit illud qꝺ sequit̄ ea̅ ex osse q̄r
est necessariū vt incidat̄ ⁊ coquat̄ ¶ Et qn̄qꝫ accidit
fluxus sanguis ⁊ est necesse vt ꝓhibeat̄. Et qn̄qꝫ
accidūt ꝯtusio ⁊ attritō fortis carni q̄ si nō curet̄ cū
scalpellatōe aut cū medicis ꝓhibe̅tibꝰ putrefactōeꝫ
ꝑuenit ad estiomenū q̄re oꝫ vt obseruet̄ illud ¶ Et
qn̄qꝫ accidit apa̅ calidū in quo est timor q̄re oꝫ vt
regat̄ regimīe suo ¶ Et qn̄qꝫ accidūt vulnera q̄
egēt vt curent̄ cū eo cuius p̄terijt narratō. Et qn̄qꝫ
accidit alrosboth supfluus in fractura cuiꝰ q̄ntitas n̄
est necessaria q̄re oꝫ vt mīoret̄ nutrimētū ⁊ ꝓhi-
beat̄ eius generatō cū ꝓhibitōe cibi ⁊ strictura de
sup ⁊ reliq̄s q̄ sunt dicta. Et qn̄qꝫ accidit mollifica-
tō iūcturaꝝ ex extēsione ¶ Et qn̄qꝫ accidit vt currat
virus ad medulla̅ q̄ generat̄ in osse q̄re necesse ē ut
extrahat̄ os ⁊ discoopiat̄ via virus ad intus.

¶ Tractatus tertius De fractura cranei. C. i.

Multotiēs accidit vt findat̄ craneū ⁊
nō findat̄ cutis īmo ap̄et̄. Qn̄ ergo
occupato fit in curatōe apa̅tis ⁊ nō
ꝑuenit̄ ad plaga̅ fortasse accīt vt pu
trefiat os de subtꝰ ⁊ accn̄t ante sani
tatē aut post ip̄am egritudīes male ex febribus et
tremore ⁊ destructōe rōis ⁊ alijs q̄re est necessariū
vt findat̄. Et ml'totiēs q̇dē sig̃t locū infirmꝰ ip̄e et
ꝙ ta̅git ip̄m oī hora ⁊ hoc ꝓp̄e. Et tūc q̇dē est ne-
cessariū vt redeat vulnus ad dispōem sua̅ ⁊ vt cu
ret̄ fractura oportebit vt findat̄ a cute cuꝫ q̄ntitate
q̄ non retineat̄ in ea virus in hoc neqꝫ aliud: oꝫ. n.
vt non retineat̄ virus nisi fueris securus de addi-
tōe apa̅tis ⁊ inueneris apa̅ ruptū ⁊ appareat fractu
ra vna. Qn̄qꝫ. n. accīt inde error magnus putatur
eni ꝙ non sit fractura nisi illa. Et ꝓpter hoc oꝫ vt
ꝯsideret̄ dispō fracture ꝯsideratōe bona. Illud ue
ro in quo decliat̄ cū existīatōe ad rectificatōeꝫ ē vt
ꝯsideret̄ ca̅ fracture ⁊ vltiatō virtutis rei fra̅gētis
in g̃uitate sua aut in sua magnitudīe aut in sua for
titudie vt p illud sciat̄ vltiatō q̄ oꝫ esse ex fracta.
Et sil'r accn̄tia qn̄qꝫ sig̃nt illud sicut apoplexia ⁊ sco
tomia ⁊ destructō vocis ⁊ q̄ sunt eis sil'ia. Et qn̄qꝫ
sig̃t fissura cutis in ml'titudīe sua ⁊ sua diuersitate
⁊ in suo casu sup rectitudinē vna̅ ⁊ dispōeꝫ fractur̄
iteꝝ licet non sit hoc significatō significa̅s oīmeꝫ ptē
fortasse. n. est fractura interior pl'ima ⁊ magna ⁊ n̄
est sup cutē fissura aut est fissura parua. q̄re oꝫ tunc
necessario vt cognoscat̄ dispō cū significatiōibꝰ in
quibus q̄rit̄ de fractura ⁊ firmet̄ mēbꝝ si est possi
bile. Et in huiusmōi dispōibus est necessariū icide
re cutē dure: ⁊ discoopire donec appareat os dubi
tatū totū. Et si accidat fluxus sanguīs impleat̄ illud
qꝺ discooptū est pa̅nis siccis deinde sustēta cū pul-
uillo infuso in vino ⁊ dimitte ip̄ꝫ vsqꝫ mane. Vul
neꝝ aūt capitis vsqꝫ ad terminū almochati cura est
illa q̄ ia̅ dicta est in capl'o vlceꝝ ⁊ ante ip̄m. Findē
tia v̓o os ⁊ educētia os ⁊ sil'ia illis de illis q̄ dicunt̄
hic. ⁊ mīores dispōēs fracture ossiū in capite si acci
dit in eis scissura pua non penetra̅s vsqꝫ ad latus ali
ud īmo succedit apud q̇da̅ expimēta ⁊ sil'is isti ma-
gis rectū est iteꝝ vt frices illud vsqꝫ quo nō rema
neat de scissura aliq̇d. Et si amas vt festines cū effu
sione hūitatis nigre donec vehemēs fiat apparitio
scissure p ea̅ fac ⁊ frica donec nō remaneat vestigiū
⁊ sint apud te fricatoria diuersaꝝ q̄ntitatū ⁊ admini
stra in p̄mis lata eoꝝ deīde q̄ sequnt̄ illa. Qn̄qꝫ fri
cueris admistra medicina̅ capitalē ⁊ sufficit tibi.

¶ Et medicie q̇dē capitales sūt sicut ireos ⁊ faria hor
bi ⁊ minuū olibani ⁊ aristol'. ⁊ cortices radicis op
ponacis ⁊ myrrha ⁊ sarcocolla ⁊ san. dra. et oīe
exiccatiuū sine mordicatōe ⁊ curet̄ curatō vlceꝝ.
Si aūt existīaueris ꝙ fissura sit penetra̅s usqꝫ ad la
tus aliud tūc fricatō non finit ea̅ vsqꝫ ad elōgatōeꝫ
Et caue ne ml'tū ꝓcedas in fricatōe īmo vbi iaꝫ se-
curus fueris ⁊ cognoueris dispōeꝫ velamīs an sit
serua̅s sitū suū ex osse tūc nocumētū est minꝰ ⁊ res
magis apparēs ⁊ est euētus apa̅tis mīor ⁊ saluior ⁊
paruior ⁊ apparitō puris maturi uelocior ⁊ magis
ꝯpleta aut ia̅ sepauit ip̄m ꝑcussio ab osse. Et illud ē
ab eo in quo est timor plus ⁊ dolores ⁊ febres ⁊ q̄
seqūt ea plus ⁊ susceptō ab osse alteratiōis coloris
velocior ⁊ cursus pus viruleti subtil' in eo plus et
ꝙ accīt ex doloribꝰ ⁊ febribus ⁊ tetano et sincopi
⁊ destructōe rōis ꝓpter dimīsionē curōis in eo plꝰ
Et in huiusmōi q̇dē dispōne īmo in oī dispōe oꝫ ut
vehemēter caueat̄ frigus etia̅ in estate qm̄ in eo ē
timor magnus ¶ In fissis v̓o in q̇bus non est nisi
fissura sed est pl'ima ⁊ apparꝫ cū ea illud inter quos
⁊ os nō est nisi cortex ml'totiēs sufficiūt strictura ⁊
ligamētū ⁊ empl'm ⁊ infrigida̅tia. Veꝝ illud qꝺ ē
rectius est vt incipiat̄ ⁊ fundat̄ sup scissura̅ ol'ꝫ ro.
tepidū deinde aggreget̄ inter duas extreitates vul
neris ⁊ sufficiat si necessariū est illud ⁊ pulueriꝫet̄
desup puluis capitalis ⁊ ponant̄ sup eas puluilli im
bibiti vino stiptico ꝯcusso cū oleo deinde reliq̄ liga
mēta ⁊ q̇escat infirmꝰ ⁊ fiat delitōsus ⁊ fiat ut dor
miat ⁊ phl'omet̄ si indiget. Et nō q̄rit̄ in oī scissura
⁊ fractura vt accipiat os totū qm̄ hoc non est possi
bile in oī osse: veꝝ recordare eius qꝺ p̄cepimꝰ in
cap o vli de fractura ⁊ restauratōe. Veꝝtn̄ multi
hoīes accepe̅rūt os ex capitibus eoꝝ incidēdo ⁊ fm
modū ⁊ creuerūt caro ⁊ cutis sup uulnus ⁊ euascr̄t
In fra̅gētibus v̓o os ⁊ que sunt post ea scias ꝙ ossa
capitis diuersificant̄ ab ossibus alijs qn̄ fra̅gunt̄ qm̄
qn̄ ip̄a frangunt̄ non restaurat na̅ sup ea alroiboth
fortē sicut attrahit ip̄m et nasci facit sup reliq̄ ossa
īmo rē debilē ¶ Quapp vt non effundat̄ pus ad in
teriora oꝫ vt extrahat̄ si fuerit plaga capitis ꝯpleta
aut incidat̄ si non fuerit ꝯpleta. et nō fiat occupatō
in restauratōe eius ¶ Et oꝫ ut nō tardet̄ illꝺ ī estate

vltrá septé dies. et in hyeme vltra. x. dies ꝛ q̄to
fuerit veloci⁹ erit melius et lõginqus ab hoc ut ac
cidāt nocuméta magna. Et de illis q̄ nocēt ad illud
et faciūt esse necessariū est ꝙ ab ossibus aliꝭs p̄ter os
sa capitis ꝯuertit ligamētū reditiōez et hoc ligamé
tū non est possibile sup caput : ꝑpter illud ergo ne
cesse est accipe os et fracturā cui est q̄ntitas donec e
grediāt virus sicut est necessariū. Et iteꝝ si accide
ret virus inter os restauratū ligatū ligamēto opp
méte expellēte mā̄z qū iā esset generatū illud vir⁹
ex ip̄o loco ꝛ penetrarz ad medullā eēt nobis neces
sariū vt discoopirem⁹ et mūdificaremus ergo q̄l̄r
in huiusmōi mēbro nō. est igiť excusatō de hac col
lectōe et incisiōe et detectōe loci et ꝓhibitōe incar
natōis eius vsq3 quo securus sis. Et si non est tior
cursus virus vsq3 ad interiora ossis qđ incisim⁹.
Et oz vt sit incisio ex loco ꝯuenietōre. Et ꝯuenien
tōr q̇dē est aggregā̄s ad oppōez quā existīas ꝙ vi
rus currat ex eo melius ꝛ ad facilitatē incisionis et
paucitatē necessitatis ad hoc vt moueāť et extēdāť
ꝭo. Et est cū hoc lōginqor locus a neruis sicut synci
put. Nā mediū ei⁹ non obuiat origini neruoꝝ. Et
stude ne frigus adueniat velami qm̄ est malū et ti
morosū et subtilia regimē et assidua effusionē olī te
pidi. Et si apparet sr̄ velam̄ nigredo et ē fortasse i
eo qđ apparet de ip̄o et non est nocēs et fortasse cā
eius sunt medicie tūc cura ip̄az cū melle ꝯcusso cū
triplo sui olei roſ. donec remoueať nigredo et pul
ueriza desup medicinā capitalē. et si nigredo fue-
rit ꝯfirmata tūc fuge. Qū ergo vificať necessitas
extēdēdi aliq̇d et incidēdi illud aut extrahēdi ipsū
tūc festineť et non expecteť ꝯplementū generatōis
pus in loco. Et hoc q̇dē non tollerať nisi vbi non ē
paniculus noīatus mater coarctatus aut pūctus qm̄
pūctura facit in dispōne ap̄a et spasmū et fortasse p
ducit ad apoplexiā q̄re oz ut extrahāť illud os stati
et redibit sensus si fuerit apoplexia stati. Si sūt su
erit foramē tūc res erit vehemētōris festinatōis.
Et qñ frāgiť craneū et infrigidāť velāmē et āpāť et
noiāť illud sutraten et tūc tibi inest in eo qđ dixi⁹
cū huiusmōi festinatōe. Aut si fuerit necessaria ex
pectatō tūc sit usq3 ad duos dies aut tres. In pl̄mo
rei oz vt cureť in ꝭo cū incisiōe. Et qñq3 fit cū sera
subtili p̄dicta. et qñq3 fit ita vt fiāť foramīa pua si
milia foramibus q̄ fiūt ab acub⁹ q̇bus subselia su-
miť vbi oz vt cadat ex eis licet in eis sit timor qm̄
fortasse penetrāť subito vsq3 ad paniculū vbi inge
nieť cū instr̄o qđ dixim⁹ qm̄ est saluius. Qualr̄ v̇o
sit hec curatō nos dicem⁹ in hoc illud qđ dixerunt
ꝑmi. Inq̇unt oz vt radāť in ꝑmis caput vulnerati
ꝛ fiāť in eo due fissure se secātes orthogonal̄r ꝛ se
cet vna eaꝝ alterā ſm figurā crucis. Et oz vt sit
vna duaꝝ sectōnū. sectō ꝑma q̄ fuit ex ꝑcussiōe đ
inde oz ut excorieť sub angul' q̄ttuor ut discoopiāť
os totū cui⁹ ꝯcauatō debet fieri. Qđ si accidat inđ
fluxus sanguis tūc oz vt impleāť pano infuso in aq̄
ꝛ in aceto ꝛ si non imple ip̄z pano sicco deinde pōe
sup eū puluillū infusuz in vino ꝛ oleo ꝛ admistreť
ligamētū qđ ꝯuenit ad illud ita vt qū fuerit mane
si non acciderit aliq̇d ex accn̄tibus malis tūc oporte
bit vt icipias ꝯcauare os fractū. Et illđ est qm̄ oz
vt facias sedere infirmū aut p̄cipias ei vt resupieť
ſm figurā q̄ ꝯuenit fracte deinde oppila aures ei⁹

cū lana aut cotto vt non ledāť ex voce ꝑcussiōis et
solue ligamētū vulneris ꝛ aufer pānū ex eo ꝛ ab-
sterge ip̄m deinde p̄cipe duobus mistris vt teneāť
cū pānis subtilibus q̄ttuor angulos cutis q̄ iā scissa
fuit ꝛ extēdāť eā ad supiora. s. cutē q̄ est sup os fra
ctū. Et si os fuerit debile ex nā̄ sui aut ex fractura
q̄ accīt ei tūc oportebit vt auferas ip̄z cū incisoriꝭs
ponēdo q̄dā ꝯtra alia ꝛ icipiēdo ab eo qđ ex eis est
latius fiat ꝑmutatō ex eis ad incisoria subtilia deiñ
ꝑuenias ad capillaria ꝛ admistra facilitatē inꝑcussio
ne praua ꝛ magna vt non ledat caput ꝛ inq̇etet ip̄z
Et si caput fuerit forte tūc oportebit in ꝑmis vt p
foreť cū tripanis q̄ noiānť non ꝓfundātis. Et sūt p
foratoria q̇bus est eminētia praua interius ex locis
acutis eoꝝ ut ꝓhibeat ea illa eminētia ꝓfundare ꝛ
ꝑuenire de siphac donec ꝯcaues cū eis os scissum et
eradices ip̄m ꝛ non subito imo paulatiz. Et si fue-
rit nobis possibile vt eradicem⁹ ip̄m cū digitis tūc
illud est. Et si non cū tenaliꝭs aut cū forpicibus aut
his silibus. Et oz vt sit inter illud ex foramībus
exitus q̄ntitate stilli ita ut fiāť ꝑpe supficiē ossis inte
rioris. Et oz vt remaneat tactui foramīs aliq̇d ex
siphac. Et ꝑpter hoc oz vt sint ꝑforatoria ſm mē
surā essentie ossis ꝛ vt admīstrenť in hoc ꝑforato-
ria pl̄ma qū ergo fractura non est nisi in loco origi
nis ossis tm̄ tunc oz vt fiat ꝑmutatō ad illas res tm̄
ita vt cū cauaueris os tūc oportebit vt eques aspi
tatē ossis capitis q̄ fit ex incisiōe ꝛ ꝯcauatōe aut cuz
nouacula aut cū aliquo incisorioꝝ q̄ silāť aciei ensis
postꝙ posueris instr̄m qđ coopit siphac ꝛ ꝭuat ip̄z
Et si remāserit aliq̇d ex ossibus pūis aut frustis tūc
oportebit vt accipianť cū facilitate deinde ꝑueniāť
in curatōe cū opatōe aut vnguētis. Nā iste est faci
lior q̄ sit ex mōis curatōis ꝛ mioris nocumēti. Inq̇t
Gal' qū tu discoopueris ptē ossis capis tūc pone sub
eō incisoriū in fine cuius est ps q̄ assilāť lēti eminēs
si est lenis ꝛ est acuitas in lōgitudie donec sit latitu
do lēti silis sustētata sup siphac. Et oz vt ꝑcutiatur
desup cū malleo pūo ꝛ incidāť os capitis. Qū er
go fecerim⁹ illud erit ex eo totū illud quo indige
mus ꝛ illud est qm̄ siphac nō moueť tūc neq3 si me
dicās esset dormiēs qm̄ siphac opponiť lateri lato i
strumēti silis lēti. Et si ꝑuenit hoc instr̄m ad os ca
pitis tūc ip̄z eradicat illud absq3 lesiōe. Et illud iō
qm̄ postremū figure silis lēti circūdās hoc incisori
uz retro incidit os capitis ꝛ non est possibile vt in-
ueniāť sp̄es alia ad eradicādū hoc os facili⁹ neq3 ue
lotōris opatōis ꝙ hec sp̄es. Curatiōez v̇o q̄ fit
cuz seris ꝛ instr̄is q̄ noiānť moderni vitupauerūt
ꝑpter malitiā eius: hic est ergo sermo noster in cu
ratōe ossis capitis qū accīt ei scissura. Et ꝯuenit hec
eadē curatō in reliq̇s sp̄ebus fracture q̄ incidit ossi
capitis q̄uis nos non dixim⁹ nisi curatōez fissure ꝛ
posuim⁹ eā exemplū aliꝭs. Inq̇t Paul⁹ ꝛ Gal'. iteꝝ
docuit nos q̄ntitatē ossiū q̄ oz incidi ꝛ iste est sermo
eius. Nō oz vt incidāť ex osse nisi illud qđ est in-
firmū nā illud qđ ex eo est ꝯminutū uel ꝯmēter oz
vt auferāť totū. In illo aūt ex quo extēdunť scissur
extēsiōe pl̄ma. nā illud qñ accīt non oz tūc vt ꝯse-
q̄ris fissuras vsq3 ad finē eaꝝ ꝛ vt scias ꝙ non ac-
cidit ꝑpter hāc cām res nociua qñ in reliq̇s opatōi
bus q̄ oz ip̄z facere est ſm ꝙ oz. Ampli⁹ oz post cu
ratiōem cum ferro vt accipias pānū lini extensum

q̄titate ossis vulneris ⁊ infūde ip̄m in oleo rof. et
cooperi cū eo os vulneris deinde accipe pānū du-
plicatū aut triplicatū ⁊ infunde ip̄m in vino ⁊ oleo
rof. ⁊ lini vulnus totū oleo rof. deinde pone sup
ip̄m pānū q̄to leuiꝰ potes vt non ḡuet siphac deiñ
admīstra desup ligamētū latū ⁊ non strigas ip̄m ni
si cū q̄titate q̄ teneat pānos tm̄ deinde admīstra re
gimē qđ remoueat inflāmatōez ⁊ destruat febrē ⁊
humecta velamē desup cū oleo ro. in oī hora ⁊ sol
ue ip̄m in die tertio ⁊ absterge ip̄m ⁊ cura ip̄m cu
ratōe q̄ creat carnē ⁊ sedat inflatōez ⁊ pulueriza su
per siphac puluerē ex medicis siccis q̄ noiant medi
cine capitis donec oriat̄ caro in q̄busdā horis super
os si indiguerimꝰ hoc qū ossa sunt eminētia ⁊ ut nas
cat̄ caro velociter ⁊ cura ip̄m cū reliq̄s medicis q̄s
diximꝰ in curatōe vulneꝝ. Et inq̄t Paulus mlᷓtoti
ens accit̄ i siphac capitis post curatiōez cū ferro ap̄a
calm̄ ita ꝙ supueniet spissitudini ossis capitis ⁊ spis
situdini cutis iteꝝ ⁊ est cū hᵒ ḡuitas ⁊ ꝓhibitō mo
tus eius nālis. Et mlᷓtotiēs accīt istis extēsio ⁊ acci
dētia alia mala ⁊ seq̄t̄ has res mors. Et non accidit
ap̄a calidū siphac nisi aut ꝓpter os eminēs sub eo :
aut ꝓpter ḡuitatē tētaꝝ: aut ꝓpter frigus ; aut mlᷓ
titudinē cibi: aut mlᷓtitudinē vini: aut ꝓpter causā
aliā occultā. Qđ si ap̄atis calidi cā est maifesta tūc
oz vt abscindas illā cāz velociter. Qđ si est ex cā
occulta tūc stude in sepatōe eius ⁊ admīstra phlo-
miā vene si non fuerit ꝓhibēs ad hoc ⁊ minoratōez
cibi ⁊ regimē qđ ꝯuenit ap̄atibus calidis sicut ēbro
catō cū oleo rof. calido aut cū aq̄ in q̄ bullita sunt
altea ⁊ fenugrecū ⁊ sem̄ lini ⁊ camemilla ⁊ eis silia
⁊ admīstra emplm̄ ex farina ordei factū cū aq̄ cali
da ⁊ oleo ⁊ semīe lini ⁊ admīstra adipē gallīe in la
na ⁊ hūecta cū ea caput ⁊ ceruicē ⁊ spōdiles ⁊ distil
la in aures aliqđ ex oleis q̄ sedāt caliditates ⁊ fac
sedere infirmū in aq̄ calida in domo ⁊ inūge ipsuz.
Qđ si ap̄a calidū p̄seuerat ⁊ non est aliq̄d qđ ꝓhi
beat sumere medicamē solutiuū soluēs semel fiat
illud. nā Hip. p̄cipit illud. Inq̄t Paulus si denigr̄
siphac ⁊ nigredo est in supficie eius. Et illud est in
medicamīe iteꝝ quo curat̄. nā medicamē nigꝝ for
tasse facit illud tūc oz vt sumas ex melle ⁊ oleo ro.
iij. ptes ⁊ p̄miscess ⁊ linias cū eo pānū ⁊ ponas sup
siphac. ꝙ si accidit in siphac nigredo ex se ip̄o ⁊ per
uenit vsq; ad oculū p̄cipue cū signis alījs malis tūc
oz vt despes de salute huiꝰ infirmi qm̄ est signifi-
catō ꝯsumptōis caliditatis īnate ⁊ destructōis eius
Et ego iā vidi quēdā cui accidit fractura in capite
suo ⁊ ꝯcauatū est os capitis eius post annū ⁊ sanatꝰ
est ⁊ illud iō qm̄ fractura fuit in syncipite ⁊ fuit ex
pcussione sagitte ⁊ erat ei cursus ⁊ ꝓpter hoc nō ad
uenit siphac aliq̄d imo saluat ū est a corruptōe. In
quit Gal. accit hoī ut frāgeret̄ synciput eius ⁊ iteꝝ
os tēporis fractura extēsa ⁊ ꝯposita est fractura cuz
dispōne reꝝ ossis syncipitis ⁊ incisimꝰ ip̄z ad inten
tōez notā ⁊ sufficit illud ⁊ sanatꝰ est vir.

De fractura mandibule. C. ij.

Inquit sapiēs qū incidit ad interiora non
frāgat̄ ꝙ si frangit̄ mādibula dextra tūc
intromitte indicē ⁊ mediū manꝰ sinistre i
os infirmi ⁊ si frāgit̄ mādibula sinistra tūc introit-
te manꝰ dextre ⁊ eleua cū eis marginē fracture ex
teriꝰ ⁊ interiꝰ ⁊ oppone eas ābas cū manu altera
deforis ⁊ equa eā ⁊ cognosces eq̄tōez eius ex equa
tōe dentiū q̄ sunt in ea. Si aūt frāgat̄ mādibula in
duobus locis tūc extēde eā in duo latera fm̄ oppo
sitōez mīstro extendēte eā ⁊ mīstro retinēte ip̄am
deinde veniat medicus ad equādū ip̄az fm̄ ꝙ dixi
mus ⁊ liga dētes q̄ torti sunt ⁊ sepati sunt ad inuicē
Si aūt accidat cū fractura vulnus aut frustū tūc ad
mīstra ꝯsuturā ⁊ puluillos ⁊ medicīas incarnatīas
post reditōez ⁊ eq̄tōez. Inquit ⁊ ligamētū eius sit
fm̄ hūc modū pone medicamē vitte sup nuchā col
li ⁊ vadāt due extreītates a duobus lateribus sup
duas aures vsq; ad extreītatē mādibule deīde va
dāt cū eis iteꝝ ad nuchā deinde vsq; ad locuz sub
mādibula sup duas maxyllas vsq; ad synciput va
dēs ex eo iteꝝ vsq; ad locū qui est sub nucha ⁊ po
nat̄ ligamētū aliud sup frōtez ⁊ in posterioribꝰ capi
tis ⁊ stringat̄ tota inuolutio q̄ inuoluta est ⁊ ponat̄
desup pannꝰ lenis. Et si sepent̄ ambe mādibule si
mul ex extremitatibus eaꝝ tūc incipiat̄ cū vtrisq;
manibus paulatī deinde opponant̄ ⁊ ꝯiūgant̄ ⁊ ꝯsi
deret̄ ad ꝯpositōez dentiū ⁊ liga duales cū filo auri
vt non separet̄ rectificatō ⁊ ponat̄ medicamē liga
mēti sup collū ⁊ vadat caput eius ad extreītatē mā
dibule ⁊ p̄cipiat̄ infirmo vt q̄escat ⁊ sit tranq̄llus
⁊ dimittat locutōnē ⁊ ponat̄ cibus eius sorbitiōes.
Et si alterat̄ aliud ex figura tūc soluat̄ ligamētū ni
si acciat ap̄a calm̄. Qđ si acciat tūc nō negligas vti
emplis ⁊ embrocis q̄ ꝯueniūt ad illud ex illis q̄ se-
dāt ⁊ resoluūt cū eq̄litate. Et os q̄dē mādibule stri
git̄ ante tres ebdomadas qm̄ est lene ⁊ est i eo me
dulla plima replens ipsum.

De fractura nasi. C. iij.

Nasi supior ps est os ⁊ inferior est cartila
go ⁊ illi q̄dē cartilagini nō accit̄ fractura
imo attritō ⁊ ꝙ ꝯp̄mēdo dilatat̄ tota et
ꝙ dilatat̄ inferior ps eius supiore remanēte vt ē
⁊ sepatō ad vnū latus. Supiori ṽo pti ossis accidit
qn̄q; fractura ⁊ qn̄ frāgit̄ nasus ⁊ non curat̄ pducit
ad casuz. Et iteꝝ qn̄q; indurat̄ ⁊ remanet fz tortu
ositatē suā q̄re non recipit equatiōez oz ergo vt se
stinet̄ in die p̄mo ⁊ non ptrāseat decimū. Et scias
ꝙ qn̄ fractura nasi ꝯseq̄t̄ loca supiora eiꝰ magis cō
uenīēs est et rectius regimē in ea est ut sumat̄ stillꝰ
decēter factus lenis ⁊ intromittat̄ cū facilitate i na-
suz vsq; ad finē alchaiasiz ⁊ teneat ip̄z cū manu sua
⁊ equet nasuz cū manu altera donec equet̄ deiñ sub
tilier̄ intromittēdo liciniū ꝯseruās ip̄m in figura eq̄
tōis. Et melius q̄dez est vt sit ex lino. Et cautella
est vt intromittat̄ in vtrasq; nares sil licet non sit
nocumētū nisi in latere vno. Et qn̄q; ponit̄ liciniū
in latus vnū vsq; quo eius vltīatō pueniat ad ꝯfir
matōez ⁊ restauratōez. Et non ꝯponat̄ sup nasum
ligamētū qm̄ facit ip̄z latū nisi sit illic eminētia ma
gna ⁊ timeat̄ fm̄ eā descēsio. Qū aūt accidit in pti-
bus inferioribus tūc possibile est vt equet̄ cū duo-
bus digitis duaꝝ manuū sicut duobus indicibꝰ aut
duobus auricularibꝰ. Et qn̄ accit in hac dispōe ap̄a
tūc vnguētū diaq̄lon est bonū valde qm̄ sedat ap̄a
⁊ ꝯseruat iteꝝ figurā equatōis ⁊ ꝯfortat ⁊ silr me
dicamē factū cū aceto ⁊ oleo ⁊ silia ⁊ minuto turis
sup qđ pulueriźet̄ cinis ⁊ emplet̄ cū eo. Et qn̄ fra
ctura est attritō apta tūc non est possibile vt redeat
cū ea ad rectificatiōez nisi postq̄ findit̄ ⁊ extrahit̄

Fen. V. T. 3.

ꝯminutō ossiū ⁊ cū sutura eius ⁊ puluerizēt desup pulueres. Et qñ accñt inclinatō ⁊ sepatō cartilagis tunc eq̄ eāz violēter deinde liga eā ligatura ꝯsuāte eā sup illud ⁊ est vt ponas ligamētū extēsuz ex latitudie ceruicis sup quā est inclinatō ex eis q̄bus fit facile hoc ligamētū ⁊ bonū est vt sumas marginez pāni fortis aut corrigiā cui sit latitudo digiti vniꝰ ⁊ lini vnā extremitatū eius cū glutīo pisciū ⁊ glutino corij vaccini aut cū gūma aut cū reliq̄s glutinatiōnē faciētibus ⁊ iuisca ip̄az sup extreitatē nasi ex latere sup q̄d est inclinatō donec exiccet̄ sup ip̄z ⁊ reducat̄ nasus ad sitū suū cū violētia deinde extende illā corrigiā aut pānū dōec equet̄ cū eo ⁊ inclīa ip⸗suz ad latus diuersuz incliatōi p̄me ⁊ restaura ip̄m sup collū ⁊ liga ip̄m ligamēto tenēte ip̄z fm̄ illā formā ⁊ emplā cū emplīs q̄ sunt necessaria.

De fractura furcule. C. iiij.

Furcula frangit̄ aut ꝑpter pēdus delatuz aut ꝑpter casuz magnū aut ꝑpter pcussionē vehemētē. Ampliꝰ furcule restauratō fit difficilis ⁊ indigz subtiliatōe. Dixerūt in restauratiōe eius si ꝯtrahit̄ ꝑpe casuz erit descēsio capitis adiutorij inferius minus. Inq̄t ⁊ qñ ꝯtrahit̄ furcula in duas medietates tūc fac sedere infirmū sup sedē ⁊ teneat mister adiutoriū i q° est furcula fracta ⁊ extēdat ip̄m ad exteriora ⁊ ad supiora itez ⁊ extēdat mister itez ceruicē ⁊ hūez inclinatū cū q̄ntitate q̄ est necessaria. Et eq̄t medicꝰ cū digitis suis il⸗lud q̄d est eminēs impellēs ip̄m ⁊ q̄d est ꝯcauū cōmoueat añ ⁊ retro ⁊ extrahat ip̄m Et si indiget i illo extēsiōe plīma ponat sub titillico pilaz magnā de pilis ⁊ eleuet cubitū donec ap ꝑximet ip̄z costis qm̄ extēdet̄ fm̄ q̄ vult. Et si incidit̄ extreitas furcule ad interiora fragēdo aut nō obedit cū attractōe medici ⁊ non suspēdit̄ qm̄ est ad ꝓfundū plīm tunc ꝓsterne infirmū sup collū suū ⁊ pone sub hūero puluinar gibbosū ⁊ demerge humez eius inferiꝰ do⸗nec eleuet̄ ad os furcule deinde equa ip̄m ⁊ rectifica cū digito tuo ⁊ strīge. Q̄d si infirmꝰ inuenerit puncturā ex deābulatōe manꝰ sup ip̄m tūc frustū pūgit ip̄m fm̄ scitū ergo finde ⁊ auser frustū ⁊ fiat illud a te cū facilitate ⁊ ꝑpe si fuerit frustū subtꝰ. Et vt non disrūpas siphac pectoris introītte instrumētū ꝯseruās siphac pectoris sub osse deinde frange os. Q̄d si non acciderit āpa calidū tūc sue scissurā ⁊ icarna eā. Et si accidat āpa calidū tūc infunde puluillos cū oleo aliquo. Et si dimittit̄ caput adiutorij apud fracturā cū frusto furcule ad inferiora: tūc oz vt suspēdat̄ adiutoriū cū ligamēto lato ⁊ eleuet̄ ad ptē ceruicis ⁊ si frustū furcule fuerit iclina⸗tū ad supiora ⁊ illud q̄dē paz fit tūc non suspendat̄ adiutoriū sed resupīa illū cuiꝰ est furcula fracta super dorsuz suū ⁊ subtilia regimē eius ⁊ strīget̄ furcula in mēse ⁊ minus. De furcula autē dixerūt q̄ furcula non seiūgit̄ ex latere intrīseco qm̄ anexa ē pectori non seiūcta ex eo ⁊ ꝑpter hoc non mouet̄ ex hoc latere. Et si pcutiat̄ exteriꝰ vehemēter ⁊ sepet̄ tūc ip̄a equet̄ ⁊ curat̄ curatōe q̄ curat̄ qū frāgit̄ Extreitas vero eius q̄ sequit̄ hūez ⁊ sepat̄ ab eo non dislocat̄ plīm qm̄ lacertus q̄ habet duo capita ꝓhibet eā ab hoc ⁊ ꝓhibet eā itez caput spatule. Et non mouet̄ furcula motu uehemēti qm̄ ip̄a non est posita nisi vt sepet pectus tm̄ ⁊ dilatet ip̄m et ꝓp hoc facta est furcula hōi soli inter reliq̄ aīalia. Q̄d si accidat ei dislocatō ex luctamie aut re alia simili huic tūc ip̄a equet̄ ⁊ intromittat̄ ad locū suū cū manu ⁊ puluillis plīmis q̄ ponūt̄ sup eā cū ligamēto q̄d oz Et ꝯuenit hec curatō extreitati hūeri itez qū sepatur ⁊ reducit eā ad locū suū. Et illud quo ligat̄ furcula hūero ⁊ est hūerꝰ ⁊ os cartilaginosū ⁊ ip̄m ingrossat̄ in macilētis. Et qū remouet̄ existiat ille cui nō est expiētia q̄ caput adiutorij iā sepatū est ⁊ exiuit de loco suo: caput enī spatule videt̄ tūc vnū et videt̄ locus a quo pmutatū est ꝯcauū: uez oz ut distinguat̄ significatōibus q̄s expiemur post.

De fractura spatule. C. v.

Spatule q̄dez locus latus parū frangit̄ plīm ci q̄d accidit de fractura eius accidit margimbus ⁊ lateribus ⁊ frustis. Et qñ accīt cognoscit̄ tactu. Et p illud q̄d sequit̄ eā de pūctura Uez plīm accīt ei scissura quā sigt aspitas q̄ cogno⸗scit̄ tactu ⁊ dolore locali ⁊ pūctura si fuerit: licz nō sunt reliq̄ signa. Et fortasse accīt fractura ad interiora ⁊ sigt ip̄az incisio accidēs ⁊ crepitatō leuis quā pcipit auditus qū crepitat miser cū ea. Et inuenit̄ p attractōez manus q̄ ꝯsequit̄ eā ⁊ dolorē. Et cura eius itez est subtiliatō manus ⁊ bonitas ꝯueniētie impulsiōis ab inferioribus ⁊ eq̄tōis ⁊ fortasse indiget vētosis fm̄ q̄ existio donec attrahat̄ ad supiora ⁊ equet̄ cū cautella a nocumēto i aggregatōe materiei. Frustula aūt spatule qū frāgunt̄ si sunt i q̄etātia pūgētia ledētia tūc necessariū est extrahere ea. Et si sunt q̄eta equet̄ ⁊ ligent̄ ligamētis silibus ligamētis furcule. Et oz vt dormiat hñs fractu⸗rā spatule sup latus sanū non sup aliud.

De fractura cassi. C. vi.

Accidit casso scisso sicut ligno ⁊ accīt fractura ad interiora. Et p̄mū q̄dē cognoscit̄ sonitu sensato p tactū ⁊ auditū ⁊ q̄ñq3 iueis ip̄am manifestā cuius due ptes sunt manifeste et cū extēsione doloris. Fm̄ v̄o sequnt̄ accidētia mala ex ꝯstrictōe anhelitus ⁊ tussi sicca ⁊ fortasse patiēs il⸗lud spuit sanguinē ⁊ q̄ñq3 generat̄ ex eo putrefactō velamis. Et cura istoz est cura illius q̄ habet ill̄d in hūero. Et si inclinat̄ inferius tūc cura est illa q̄ descripta est in ꝯp̄ssiōe furcule dep̄sse p fracturaz. Et si ingrediunt̄ coste admistra sup eas ligamētuz factū ex lana cū reuolutōe post ligamēta posita sup eas de subtus cū rectitudie: deinde aggrega extreitates duoz ligamētoz ⁊ liga eas ad inuicē qm̄ ipse ꝓhibēt ligamēta reuoluta a solutōe.

De fractura costaz. C. vij.

Costis veris septē accīt fractura a duobus laterībꝰ. falsis v̄o accīt fractura a latere dorsi. Et qm̄ extreitas alia est cartilago hypocōdrioz fm̄ q̄ sciuisti non accīt ei attritō.

Cognitō aūt fracture costaz est facilis q̄ non occultat̄ tactui ꝑpter illud q̄d sentit̄ de aspitate ⁊ motu in non suo loco ⁊ fortasse audit̄ si auscultat̄ crepitatō occulta q̄d si fuerit incliatō coste ad interiora et sigt eaz accūtia plesis ⁊ est fortasse cū ea sputū sanguis tūc non audēt restauratores curare ip̄az cū extēsiōe ad exteriora ꝑpter defectū ingenij qm̄ illud est difficile absq3 vētosis. Et qm̄ ex vētosis timet̄ q̄ aggreget̄ mā plīma ad interiorē locū ⁊ est in ea illud q̄d est de corruptōe. Q̄d si expellis eas ⁊ nō

ꝓlõgas retentõez caꝝ nõ est malū. Ueꝝ qñ͂z cibat̃ infirmū cibis inflatis valde vt inflet̃ vẽter eius ⁊ ꝯpmat inflatõ fracturã ⁊ ĩpellat eã ad exteriora. Et hoc q̄uis sit de illis a q̇bus in q̇busdã horis non est excusatõ est tñ cã magna ad faciẽdū vt accidat a͞pa. ¶ Inq̇t q̇dã sapientū oꝫ vt coopiat̃ locus cuꝫ lana infusa in oleo calido ⁊ ponant̃ puluilli ĩ eo qđ est inter costas donec repleat̃ vt sit ligamẽtū equale qñ ĩuoluit̃ ſm rotūditatẽ sicut narrauimꝰ in pectore deinde ponat̃ sicut ponit̃ in hñtibus pl'esim ſm q̄ntitatẽ ꝯuenientẽ ossi. Et si oppresserit nos res vehemẽs ⁊ os pūgit velamẽ pūctura ledẽte tūc oꝫ vt findat̃ cutis ⁊ discoopiat̃ illud qđ discoop̄tū est de costa deinde ponat̃ sub eo instr̃m qđ ꝯseruat siphac vt non egrediat̃ siphac ⁊ incidant̃ cū facilitate ossa q̄ pungūt ⁊ exire facias deinde si non accit a͞pa calidū aggregẽt̃ fissure ⁊ medicent̃ cū vnguẽto. Et si accidit ei a͞pa calidū coopiat̃ cū puluillis infusis in oleo ⁊ cibet̃ infirmus ⁊ curet̃ cū eo qđ sedat a͞pa cal'm ⁊ resupinet̃ sup latus qđ leue est sup ip̄m.

¶ De eo qđ accidit spõdilibus de fractura. C. viij.

Inquit paulus rotūditatibꝰ spõdiliū accit qñ͂qꝫ attritõ sed fractura paꝝ accidit ⁊ tūc minuit̃ siphac ⁊ nuche: ⁊ nucha ip̄a ⁊ cõicat̃ eis a͞babꝰ nerui in nocumẽto ⁊ sequit̃ ea utraqꝫ mors si accidat illud spõdili colli. Et ꝓpter hoc oꝫ vt p̄mittamꝰ ſmonẽ ⁊ enūtiemꝰ pditõez factã. Et si est possibile ut p̄sumamꝰ ⁊ auferamꝰ os ledẽs cū scissione tūc illud est ⁊ si non oꝫ vt uisitemꝰ eos cū regimĩe qđ sedat a͞pata cal'a. Et si remanꝫ aliq̇d ex ptibus eminẽtibus spõdilis ex q̄ sunt q̄ noĩant̃ spĩe Nã illud cadit velociter sub digitis qū uolumꝰ eiꝰ ꝯminutõez qm̃ illud qđ ꝯminutū est mouet̃ ⁊ sepatur a loco suo tūc oꝫ vt auferat̃ illud scindẽdo cutẽ exterius deĩde aggreget̃ ꝯ sutura ⁊ admĩstret̃ ĩ eo curatõ incarnatiua. Et si frãgit̃ os alkeil ĩ inferiorĩ pte alchatin ⁊ alobosos tūc intromittat̃ digitus index sinistre manus in anū ⁊ equet̃ os fractū cū eo et cū manu altera ſm q̄ possibile est ⁊ si senserimꝰ os fractū iã sepatū esse tūc oportebit iteꝝ vt auferat̃ cū scissione sicut diximꝰ deinde admĩstret̃ ligamentū qđ ꝯuenit ano ⁊ curatõ ꝯueniẽs ei.

¶ De fractura adiutorij. C. x.

Os adiutorij qū frãgit̃ ſm pl'm non declinat nisi ad exteriora q̄re oꝫ vt tu facias illud qđ oꝫ fieri in reditõe fracture cuius sicut est ſm q̄ sciuisti ⁊ tãge ip̄aꝫ manu tua eq̄ eq̄tione vltia ⁊ liga eã cū ligamẽto ascẽdẽte etiã vsqꝫ ad hūerū ⁊ strĩge cū eo sicut ꝓxĩa illi deinde ligamẽto cõi ſm q̄ sciuisti etiã usꝫ sub cubito si fuerit fractura ꝓpinq̄ cubito postea liga ip̄aꝫ ligamẽto tertõ ascẽdẽte ab inferiori vsqꝫ supius ⁊ suspẽde manuꝫ angulariter ne mľtiplicet̃ eius suspẽsio extẽdendo qm̃ est malū. Et melius q̇dẽ est vt strĩgat̃ adiutoriuꝫ ad pectus ſm angularitatẽ in cubito vt non moueat̃ ⁊ ꝓpe qñ factura est ꝓpe cubitū. Ergo pone sup ligamẽta aut aquã ⁊ acetū aut aquã solã si fractura ad huc non a͞pat̃ ⁊ fac ip̄am ex lino cuius latitudo sit q̄ttuor digitoꝝ nõ plus. Et si iã supueit ei spatiū ⁊ a͞pa ẽ tūc põe ip̄aꝫ ex lana ⁊ ablue ip̄aꝫ in oleo si tibi possibile est ⁊ si non fuerit aliqđ ꝓhibẽs non soluas vsqꝫ ad septẽ ⁊ qđ est post eos vsqꝫ ad decẽ tunc solue ⁊ liga cū astellis ⁊ si defensio uocate ad aliud tūc solue in tertõ ⁊ est illud ad qđ inclinat̃ hip. qm̃ aufert nocumẽta licet noceat restauratõi. Ueꝝ in q̄litate ponẽdi astellas oꝫ ut sufficiat tibi illud qđ tibi declarauimꝰ in capl'o suo ⁊ non separes ab ea stricturã ad minꝰ vsqꝫ ad. xl. dies. Et qñ indiges ſm ꝯsuetudinẽ extẽsiõe vehemẽti ⁊ nõ obedit tibi ⁊ non excusaris auxilio alicuiꝰ adiuuãtis te tūc fac sedere infirmū sup sedẽ subleuatã ⁊ sit ad stantẽ plus decliuis q̄ ad sedẽtẽ ⁊ appodiet̃ sup g̃dū scale aut qđ sil'e sit ex eis q̄ sciuisti in capl'o dislocatiõis ⁊ locus ille sit planus factus ⁊ mollificatꝰ ⁊ linitus deinde suspẽde in hūero eius aliq̇d g̃ue extẽdens ip̄m ad inferiora qū extẽderis extẽsiõe q̄sita tūc liga cū vitta forti sub fractura ⁊ supra illã ⁊ fac dormire infirmū resupinū ⁊ extẽde illud qđ ligasti vitta cū fortibus vittis vsqꝫ subtus ⁊ ad supiora in illo. n. est sufficiẽtia. Et qñ fractura est in medio adiutorij pone ligamẽtū cū lõgitudĩe vna a duabus extreitatibꝰ iūcte ⁊ si fuerit ꝓpinq̇or ad latꝰ pone ligamẽtū vehemẽtõris ꝓpinq̇tatis extreitati lõginq̄ q̄ alij ⁊ si fuerit scissura sola tūc cura est curatõ scissure ⁊ strĩgat̃ sup eã ligamentū.

¶ De fractura brachij. C. x.

Accidit qñ͂qꝫ vt frangant̃ duo focilia siml'. Et qñ͂qꝫ accidit vt frangat̃ vnū eoꝝ. Et fractura focil' inferioris est vehemẽtõr ⁊ turpior q̄ fractura focil' supioris qm̃ singl'is fit fractura vnius eorū ⁊ illud ideo qm̃ focile inferius est brachiū deferẽs q̄re eius fractura est deterior ⁊ qm̃ est nudū carne tūc est fractura turpior. Et iteꝝ supius focile suscipit curatõez ⁊ sufficit ei extensio pua ⁊ nõ sil'r est inferiꝰ ⁊ ꝓpe si frãgant̃ sil'. Et oꝫ vt sustẽtet̃ apud extẽsionẽ adiutorij sup alchoi ⁊ ẽ radix vole. Et cognoscit̃ strictura ligamẽti qm̃ si accit ex ea ĩ digito a͞pa puū aut dolor puus tūc ligamẽ ñ ẽ eq̄le ⁊ si nõ ẽ tūc ẽ molle q̄ si ẽ plꝫ sr̃fluū tūc ẽ uehemẽs ⁊ oꝫ ut mollificet̃. Positõ aūt astellaꝝ nõ est ex illis q̄ occultent̃ tibi sed oꝫ vt non ꝯsequant̃ cū lõgitudĩe sua uolã ⁊ radices digitoꝝ ĩmo abbreuient̃ ab hoc paꝝp nisi necessariū faciat illud ꝓpinq̇tas fracture iuncture rascete tali. Ueꝝ tūc iteꝝ oꝫ vt non tãgat̃ albaragĩ digitoꝝ. Et qū restaurat̃ et ligat̃ oꝫ vt suspẽdat̃ ad collū ſm figurã angularẽ. Et oꝫ ut sit suspẽsio eius ꝓpe si est eiꝰ fractura ad inferiora cū pãno cuiꝰ latitudo capiat lõgitudĩneꝫ brachij totius qm̃ si fuerit obuiatõ suspẽsorij ꝓpe fracturã ⁊ reliqū eius sepatū a sustẽtatõe accidꝫ tortuositas ꝓculdubio ⁊ decliatõ sup illud qđ facit ip̄saꝫ sicut volã ĩmo oꝫ vt sit vola ¶ Et pl'm brachij in suspẽsorio. At võ si fractura fuerit ad supiora oportebit vt suspẽsio sit ita ut videat̃ fractura ⁊ eleuet duas extreitates ex latere vole ⁊ ex latere cubiti. Qđ si sepet̃ qđ est inter illud erit adiuuãs ip̄ꝫ ad eq̄tiõez figure ⁊ sit suspẽsoriū pãnus lenis et sit suspensio tal'r ne ullo mõ sit possibile moueri ⁊ ut non dilatet ip̄m dilatatõe laboriosa. Et fortasse accidit brachio vt restauret̃ in latitudine circiter viginti ⁊ octo dies.

¶ De fractura rascete. C. xi.

Ossibus istis paꝝ accit fractura qm̃ ip̄a sūt dura valde. Et qñ aduenit eis cã aliq̄ remouet ea a locis suis ⁊ nõ frãgit ip̄a q̄re sūt ultĩa ad curatõez queadmoᵐ dixiꝰ ĩ dislocatõe

De ossibus digitoꝝ fractis. C. xij.

Ostis iteꝝ paꝝ accit fracta imo accit sepa tõ. Dixerũt qdã si accit eis fractura oꝫ vt sedeat infirmus sup sedẽ eleuatã ⁊ p̃cipiat ei vt ponat volã sup sedeꝫ equaleꝫ ⁊ extẽdat ossa fracta mĩster ⁊ equet ea medicus cũ pollice ⁊ ĩdice. Q̃ð si pollex fuerit incliatus ad inferiora tũc oportebit admĩstrare ligamẽtũ desup ⁊ fortasse accidit ap̃a calidũ. Et ad locũ mollificatõis hoꝝ ossiũ aggregat̃ supfluitas plĩma ⁊ coagulat̃ velociter q̃r strigit̃. Et si accidat fractura sulemi aut digito si ẽ pollex oꝫ vt liget̃ ligamẽto ꝓp̃o ei ⁊ vt liget̃ iteꝝ cũ vola vt firmet̃ ⁊ non moueat̃. Et si accidit fractura alicui reliquoꝝ digitoꝝ si fuerit index aut auricularis tũc liget̃ cũ illo q̇ appꝛiet ei. Et si e st de digitis mediȷ̃s tũc liget̃ cũ illo q̇ est ex latere eius aut ligent̃ om̃es s̃m ꝯtinuitatẽ adinuicẽ qm̃ est melius firmant̃ eni ⁊ non mouent̃ ⁊ sunt tũc q̃si ligati sint cũ astellis .s. ossa fracta.

De fractura ossis lati ⁊ anche. C. xiij.

Os anche q̃nq̃ꝫ frãgit̃ sed raro cũ disp̃one fortitudis sue. Et accit illud ei s̃m semitaꝫ ꝯminutõis extreitatũ ⁊ q̃nq̃ꝫ findit̃ in lõgitudĩe ⁊ q̃nq̃ꝫ impellit̃ intus ad ventrẽ ⁊ accidit post istas disp̃ones iteꝝ ex dolore ⁊ pũctura ⁊ stupore cruris ⁊ coxe ꝓximũ ei qð accit adiutorio ex fractura hũeri. Et qñ frãgit̃ os latũ qð ẽ supra alohosos aut findunt̃ vt lingua lacerti eius sit res difficilis in rectificatõe eius q̃re fit vna duaꝝ anchaꝝ decliuis ad diminutõeꝫ. Et cura eius est vt iaceat infirm⁹ ⁊ incipiat̃ duo hoĩes fortes extẽdere duas coxas ei⁹ q̇sq̃ꝫ coꝝ extẽdat coxã ⁊ iã tenuit añ vn⁹ man⁹ eius vt non festiet ad expellẽdũ illũ q̇ extendit coxã eius. Et incipiãt duo restauratores ꝯp̃mere anchã eius cũ vehemẽtia ⁊ fortitudĩe donec eq̃t̃ deinde prepent sup eã emplm̃ postea resupinet̃ super aliq̇d qð sit sicut glomer ex pãno aut ei silẽ ex illis q̃ habẽt duritiẽ. Et hoc q̇dẽ est ꝓximũ ei cũ q° curat̃ spatula iteꝝ. Et qñ frãgit̃ ex latere anche tũc cura eius est cura hũeri. Et oꝫ ut admĩstret̃ hũectatio sup ligamẽtũ ⁊ equent̃ puluilli sicut oꝫ ⁊ est necesse vt sit sustẽtatũ sup locũ planũ.

De fractura coxe. C. xiiij.

Qum coxa frãgit̃ necessaria est extẽsio vehemẽs deinde equet̃ s̃m formã nãleꝫ q̃ ẽ ei. Et est gibbositas siluestris ptis ei⁹ et ꝯcauitas pauca in ei⁹ domestico s̃ꝫ ambulatõeꝫ forme q̃ est ei in sanitate. Et obseruẽt̃ in disp̃one fracture mediȷ̃ eius aut extreĩtatis eius supioris ⁊ inferioris disp̃onis q̃ dicte sunt in caplõ adiutoriȷ̃ ⁊ sit strictura ad supiora ꝯseruãs ⁊ retinẽs. Dixerũt qñ frãgit̃ ꝯuertit̃ ad loca añriora ⁊ ad exteriora. Et illud iõ est qm̃ ip̃a est lata ab hac pte p naturã ⁊ eq̃t̃ manibus ⁊ ligamẽtis ⁊ sp̃ebus extẽsiõis q̃ sũt s̃ꝫ eq̃litatẽ aut cũ strictura vnius duaꝝ ligaturaꝝ supra fracturã in medio. Si aũt fractura fuerit incliata a medio ⁊ fuerit ꝓpinq̃ capiti coxe tũc sumat̃ ligam̃tũ ⁊ iuoluat̃ in medio eius lana vt non incidat carnẽ ⁊ ponat̃ mediũ eius sup pectinẽ ⁊ ascẽdãt extreitates eius ad ptẽ capitis ⁊ dent̃ mĩstro vt retineat eas ad inferiora. Et si fractura fuerit in eo qð seq̃t̃ genu tũc nos ponem⁹ ligamẽtũ in supiore pte fracture. Et eleuabim⁹ extreitates eius ad illũ q̇ extẽdat eas ad supiora ⁊ teneat genu cũ ligamẽto ĩuoluẽs ip̃m desup. Et equet̃ mẽbꝝ istud infirmo iacẽte sup faciẽ suã ⁊ crure eius extẽso. Et si fuerit ossa pũgẽtia tũc oꝫ vt equẽt̃ sicut dixi⁹ mł̃toties et q̃ ex eis eleuant̃ capiant: regimẽ v̇o sit s̃m ꝙ dixi⁹ ĩ curatõe adiutoriȷ̃. Et os q̇dẽ coxe strĩgit̃ in .lª. noctibus. Et ego enũtiabo qũo oꝫ vt sit situs eius postq̃ aggregat̃ curatõ cruris. Et oꝫ vt ponat̃ ĩter duas coxas tũc pila de ligno ⁊ ei silibus seruãs eaꝫ ad formã s̃m quã eq̃ta est ⁊ restauret̃ restauratõne cognita s̃m ꝙ intelligit̃ ꝓpter illud qð accidit de ap̃ate ⁊ pruritu. Et qñ accit sup coxã nã est ap̃a forte ⁊ est ex eis q̃ festinãt ad coxã tunc oꝫ vt ꝓp̃e puemat̃ ad soluẽdũ vt respiret ⁊ extẽdat̃ ap̃a. Et tu q̇dẽ iã sciuisti embrocas ꝓp̃as. Teꝝ in caugualib ⁊ albarauach ⁊ sunt tabule magne in q̇bus est parũ ꝯcauitatis vt decẽter ꝯponant̃ sup ĩuolutões ⁊ capiant lõgitudinẽ pedis qm̃ si breuiant̃ ⁊ non restaurant̃ sup crus ⁊ abscidũt infra illud vtilitas non est vtilitas q̇sita. Et si ꝓlõgant̃ erit infirm⁹ ex eis in labore licet si ip̃e abbreuiet̃ non erit exps laboris. Et vtilitas elõgatõis eaꝝ est vt ꝓhibeat̃ iteꝝ pteꝫ sanã pedis moueri qũ fuerit motus illius q̃titatis nociuus fracture ⁊ ꝓp̃e in disp̃one dormitatiõis et somni. Et necessitas hoꝝ instr̃oꝝ non est nisi in fractura magna valde. Et non est possibile cũ hoc uti eis nisi añq̃ ap̃et̃ qm̃ ap̃a non tollerat hui⁹mõi. Et ad vltimũ est g̃uitas ⁊ malitia ⁊ labor ⁊ oꝫ vt fugiat̃ ab eis dũ exceptõ pseuerat cũ ingeniȷ̃s aliȷ̃s. Situs aũt restaurate coxe oꝫ vt sit s̃m ꝙ fuit ꝯsuetudo eius in sanitate de assiduatõe ꝯstrictiõis ⁊ dilatatiõis. Et illud qð est magis vicẽs est dilatatõ. Et scias ꝙ ille cuius coxa ⁊ ancha sunt fracte paꝝ denudat̃ a claudicatõe ⁊ qñ abscidunt̃ frusta lacertorũ eius mãdat prius deinde minuit̃ secundo.

De fractura rotule poplitis. C. xv.

Rotula paꝝ frãgit̃ ⁊ s̃m plm̃ ꝯteritur. Et cognoscit̃ illud qð accit cũ tactu ⁊ aspitate ⁊ cũ vacuitate q̃ intelligit̃ ei cũ tactu ⁊ audit̃ aure. Et oꝫ in curatiõe eius vt extẽdat̃ crux deinde intromittat̃ rotula in locũ suũ ⁊ si sepata fuerit aggreget̃ prius deinde intromittat̃.

De fractura cruris. C. xvi.

Quando frãgit̃ os puũ cruris est salui⁹ q̃ꝫ si frãgat̃ os magnũ. Et qñ frãgit̃ arũdo pua supior est inclinatõ ad exteriora ⁊ añ ⁊ est ambulatõ cũ hoc possibilis. Et si frãgit̃ arũdo magna inferior declinat crus ad exteriora. Et qñ frãgunt̃ vtreq̃ꝫ arũdines sil' tũc est deteri⁹ ⁊ tũc q̇dẽ accit cruri incliatõ ad om̃es ptes. Et scias ꝙ curatõ fracture cruris est s̃ꝫ ꝯsideratõeꝫ curatõis adiutoriȷ̃ ⁊ in eius silĩtudĩe. Et non est disp̃õ cruris ĩ tortuositate q̃ accit figure sue naturali sicut disp̃õ adiutoriȷ̃ imo est rectũ. Quare oꝫ ut sit extẽsio ei⁹ ad hoc vt redeat ad rectitudinẽ.

De Calcanei fractura. C. xvij.

Calcaneus est excusatus a fractura ꝓpter duritiẽ suã ⁊ p circũdatiõem defensionuꝫ. Et plurimũ eius quod accidit ei nõ est nisi dislocatio ⁊ iam dictum est de ea.

De fractura tali. C. xviij.

Fractura tali ẽ praua ⁊ eius curatõ est difficilis. Et plm̃ q̇dẽ frãgit̃ qũ cadit hõ ex

loco alto qm̄ ꝯcrit̄ superius pedis. Et fortasse acci
dit cū eo attritō ossis cū cursu sanguis ad vētres q̇
coagulat̄ in eis. Et q̄nq; ꝑducit ad egritudīes ma-
gnas ex febre ⁊ ꝑmistiōe rōnis ex tremore ⁊ spas
mo pedis. Qū ergo accīt in eo sp̄a ꝯgelatū qđ nō
apparet ⁊ non egredit̄ ⁊ apparet iā tenebrositas q̄
non fuit est signū malū signū ꝙ est in uia putrefa-
ctōis. Si aūt est sp̄a apparēs impellēs manū tūc est
melius ⁊ fortasse fit facilis eius eruptō. Et qn̄ tal⁹
restaurat̄ deambulatō est dolorosa sup ip̄z. Et qn̄
non restaurat̄ talus s̄z ꝙ oꝫ destruit̄ iuuamētū.

De fractura digiti pedis. C. xix.

Curatio eoꝝ in fractura et dislocatiōe est
curatō digitoꝝ manus. Et q̄nq; restaura
tor cq̄t eos pede suo calcādo eos cū eo.

Expleta est fen quinta libri quarti quam sequitur
fen sexta eiusdem de venenis.

Fen Sexta libri quarti de venenis. ⁊ est quinq;
tractatuum.

Tractatus primus est de radicibus eius qđ scit̄ de
dispōibus venenoꝝ ebibitoꝝ ⁊ distinctōe s̄menis
in curatōibus venenoꝝ q̄ non sunt ex aīalib⁹ cui⁹
sunt summe tres.

Sermo vniuersalis de cautella a venenis q̄ in po-
tu dantur ⁊ curatione eorum. C. i.

Qui timet ꝙ in potu sumat venenū
oꝫ vt sibi caueat a cibis dn̄antiū sa
poꝝ in acetositate aut salsedīe aut
acuitate aut dulcedīe dn̄antiū odo-
rū: ip̄i. n. frāgūt ꝑ illud qđ ponūt
⁊ odorē eius. Et oꝫ vt non p̄sentet̄ ei aliq̇d ex eis
q̄ dixi⁹ sup famē vehemētē ⁊ sitiz vehemētē. una
queq; eaꝝ. n. occultat illud qđ oꝫ vt detegat̄ ei ꝓ
pter vehemētiā voracitatis. Et iteꝝ q̇a qū replet̄
cibo ⁊ potu ⁊ qū in potu sumit venenū: accidūt ue
neno duo accidētia quoꝝ vnū est ꝙ sepelit̄ in va-
cuitate eius quo replet⁹ est. Et s̄m est ꝙ vene sūt
plene q̄re non īuenit venenū in eis penetratiōez et
fortasse est in eo sapor rei repugnātis veneno. Et
necessariū est ei iteꝝ vt ip̄e sit suscipiēs s̄m viā cō
suetudīs medicīas expellētes nocumētū venenorū
sicut mithridatū nā eius exptū est iuuamētū. Et si-
cut ꝯfectō de bolosr. Et silr̄ ficus cū foliꝫ rute et
nucibus ⁊ sale trito. pōdera vō sunt qm̄ sumūtur
rute sicce ptes. xx. ⁊ nucū ptes. ij. ⁊ salꝭ ptes. v. ⁊
ficuū siccaꝝ ptes. v. Et algeduar est mirabile ī ex
pellēdo nocumentū venenoꝝ oīuz ⁊ facit fidutiam
iteꝝ. Et ego nō v̇isico an sint due medicie aut una
medicia. Et iteꝝ scis napi pui pōdus. ʒ. i. ʃ. deco
quat̄ cū uino decocto ⁊ ruta ⁊ sal etiā silr̄. Et neces
sariū est cauēti vt non sit oīs cautella eius in cibo
dato ab alio aut ꝙ in potu fuīt tantū qm̄ fortasse ac
cidit ei vnde non existiabit īmo q̄nq; ꝯtingit vt ca
dat res maligna sicut lacerta ⁊ rutella ⁊ scorpio in
eo qđ decoquit̄ ⁊ in uasis in q̇bus est vinuz: pl̄ima
nāq; uenenosoꝝ diligūt odorē vini ⁊ currūt ad ip
suz ⁊ q̄nq; moriunt̄ in cecubis ⁊ q̄nq; bibūt ex eo ⁊
euomūt in ip̄o. Et ꝓpter hoc oꝫ vt caueant̄ tecta ⁊
qđ est sub arboribus magnis ⁊ herbosa loca.

Sermo vl̄is de venenis que bibuntur. C. ij.

Species venenoꝝ sunt due. s. faciēs opa-
tōez suā cū q̄litate q̄ est ī ip̄o. ⁊ efficiēs cū
forma sua ⁊ tota substātia sua. Et p̄mūz
q̇dē aut est corrodēs putrefaciēs sicut lepus mari⁹
aut inflāmās calefaciēs sicut euforbiū. aut infrigi-
dās stupefaciēs sicut opiū. aut oppilās vias anheli
tus in corpe sicut pūbū ustū. Efficiēs aūt cū tota sub
stātia est sicut napellus ⁊ sicut albeleil qđ dicit̄ esse
gūmi napelli ⁊ sicut cornu spice ⁊ sicut fel leopardi
⁊ q̄ sunt illi silia. Et hec sunt deteriora uenena. Et
iteꝝ de venenis sunt q̄ agūt sup vnū ⁊ idē mēbruz
sicut cātarides sup vesicā ⁊ lepus marin⁹ sup pul-
monē. Et de eis sunt q̄ agūt sup totū corpus sicut
opiū. Et oīs q̇dē q̇ interficit cū ꝑmutatōe ꝯpl̄onis:
aut cū putrefactōe: aut cū aduētu sup mēbꝝ possibi
le est ut sit effectus post tēpus licet putrefaciēs q̄to
plus remaneat in corpe tāto plus est effectus ei⁹ de
terior. Et salus ex eo est cū resolutōe accn̄te ei ⁊ ꝑ
illud qđ succedit ei ꝑ sudorē ⁊ silia aut ꝑ curatiōez
ꝯtrariā. Et scias ꝙ nocumētū narcoticoꝝ in ꝯpl̄oni
bus calidis ex pte est debilius ⁊ ex pte est forti⁹ et
q̄cūq; duaꝝ fuerit dn̄ans erit indiciū ei: inq̄tū eniz
ꝯplexio calida in corde resistit eis est eoꝝ effectus
debilior: ⁊ inq̄tū ip̄a īueniūt in corpib⁹ calidis sub
tiliatōez substātie sue frigide grauis ⁊ attractiōez
ꝑ virtutē motus arteriaꝝ ⁊ attractō eaꝝ est apud
ꝯstrictōez erit eoꝝ nocumētū ī corpibus calidis ue
hemēti⁹ p̄cipue qū ip̄a sint ꝯtraria ꝯpl̄ioni eoꝝ. Et
est silr̄ vt sit sermo in venenis calidis ille s̄mo ite
rū: ꝯpl̄o eni calida resistit eis cū expulsiōe a corde
⁊ resoluit virtutē calidoꝝ: uenenoꝝ sed arterie cō
pl̄onis calide attrahūt ea: q̄re accīt sicut illđ. Et ꝓ
pter illud dixit Hal. ꝙ alfarfas ⁊ existio ip̄m esse
napellū aut venenū interficiēs: interficit hoīem et
non interficit turdos qm̄ ip̄e non ꝑuenit in turdis
ad cor nisi post spatiū in quo iaz passus est a corpe
passionē postq̄ non remanet nisi passio ꝯuersiōis ci
bi. Et in hoīe festinat aū illud ꝓpter latitudīez me
atuū ⁊ vehemētiā caliditatis ⁊ uirtutē motuū attra
hentiū arteriaꝝ. Et dico ꝙ iste est modus q̇dā. Ue
rū ꝓportōnalitates iteꝝ inter v̇tutes agētes ⁊ patiē
tes sunt ex eis q̄ oꝫ ꝯsiderari ⁊ vnde sciuit ꝙ alfar
fas sit venenū ꝑ ꝯpatōez ad cōpl̄oez latā que ē ani
malis absolute confirmatur ita vt sit interfitiens
qum figitur in homine non interficiens qum non
firmat̄ in turdis: fortasse. n. alfarfas non est vene
nū ꝑ ꝯpatōem ad ꝯpl̄onem turdoꝝ. Et si non ꝯuer
teret̄ in cibū vel nutrimētū ⁊ ꝑueniret ad cor eoꝝ
sicut ip̄m ꝑuenit ad cor hōis cū velocitate non iter
ficeret. Inq̇t ⁊ fuit q̄dā anus suscipiēs ī p̄ncipio rei
de napello rē puā: deinde non cessauit uti eo donec
asuefacta est eo nā ⁊ audacter vsa est eo ⁊ nihil no
cuit ei. Et dico hoc ⁊ dixit ruffus ꝙ nutrita fuit pu
ella cū veneno vt interficeret̄ ꝑ eā reges q̇ cū ea cō
uenirēt. Et ꝙ ip̄a in ꝯpl̄one sua ꝯsecuta est cōsecu
tōem maximā ita vt saliua eius interficeret aīal et
non appropinquaret eius saliue gallina.

Significationes spetierum venenorum. C. iij.

Significant̄ q̄nq; ꝑ ea que eueniūt in corpe
de egritudibus. Nā si euenit silr̄ mordi-
catōi ⁊ incisioni ⁊ pūcture ⁊ corrosiōi scit̄
ꝙ venenū est de genere medicinaꝝ acutaꝝ calidaꝝ
mordcātiū sicut arsenicū ⁊ almuseū ⁊ argētū viuū

Fen. 6.
T. 1.

extīctū. Et si accñt iflāmatō vehemēs ⁊ exuberatō sudoris ⁊ rubedo oculi ⁊ angustia ⁊ sitis signt ꝙ ē venenū ꝑpter caliditatē tm̄ sicut euforbiū. ⁊ si accidūt ꝓfunditas somni ⁊ stupor ⁊ frigus signt ꝙ venenū est de genere narcoticoꝝ. Et si non apparent nisi casus v̓tutū ⁊ sudor frigidus ⁊ sincopis: tūc est de venenis q̄ ꝯtraria sunt rebus cuꝫ tota substātia ⁊ est deteriꝰ eoꝝ. Et qn̄qꝫ signt̄ ꝑ odores aut odorē corpis totius sicut sensibilitas odoris opij in eo q̇ bibit ipꝫ aut odorē mēbri eius sicut odor oris qū bibunt̄ venena putrefaciētia sicut lepus marinꝰ et alfrasatū ⁊ catarides. Et qn̄qꝫ signt̄ ꝑ vomitū nam qū euomit̄ venenū non elōgat̄ qn visus cadat sup substātiā eius qđ in potu datū fuit de eo aut cognoscat̄ ꝑ odoreꝫ aut ꝑ saporē sicut cadit visus sup litargyriū ⁊ gypsū ⁊ sup sanguinē ꝯgelatū ⁊ lac coagulatū ⁊ silr̄ opiū cognoscit̄ ꝑ odorē ⁊ lepus marinus ⁊ rane per abbominabilem saporem.

¶ Signa mala. Quꝫ incipit ei q̇ venenū sumpsit supuenire sincoꝑ ⁊ pmutat̄ eius pupilla ⁊ occultat̄ eius nigredo tūc non sperat̄ euasio ⁊ similr̄ si rubeant oculi eius ⁊ egrediat̄ lingua ipius ¶ Et casus pulsus ⁊ sudor frigidus est significatō mala ⁊ in huiꝰmōi dispōne parum viuit.

¶ Canon curatōis eius q̇ in potu fuit venenū. C. iiij.

Oportet vt non moret̄ imo ꝓpet qū sentit ipm anq̄ virtus eius pambulet in corpe ⁊ bibat aquā tepidā ⁊ oleū sisaminū aut oleū de oliuis ⁊ euomat ⁊ pueniat in hoc ad vltimū q̄tū pōt. Et melius q̇dē est vt in ea sit virtus aluis ⁊ baurach. Et qn̄qꝫ admiscent̄ cū oleo litiū ⁊ adeps anseris. Et diligit̄ vt sit illud qđ ipe bibit ad vomēdū ꝓpter hoc ⁊ alia aq̄ plīma ⁊ cibi plīmi: ipi. n. lꝫ non euomant̄ tn̄ qn̄qꝫ frāgūt venenū ⁊ superat̄ ipꝫ ⁊ qū uomuerit qđ possibile est ei. deinde bibat lac plīm qm̄ ipm frāgit nocumētū veneni ¶ Et non est malū si euomit ipm iteꝝ vt bibat decoctōeꝫ semis vrtice cū butyro cocto ad expellēdū venenū vomēdo ⁊ solutōeꝫ faciēdo deinde bibat lac. Et butyruꝫ crudū est melius lacte ¶ Et iteꝝ decoctōeꝫ seīs lini ⁊ silr̄ uinū dulce cū adipe anseris liq̄facto ⁊ silr̄ ꝯ cineris lignoꝝ vitis. Et oꝫ vt sequant̄ vomitū clisteria ꝓpe qn̄ sentit̄ descensus lesiōis ad inferiora si aūt fuerit ꝯmotō supra illud vtat̄ eo qđ facit uomere ⁊ soluit ⁊ non dimittat̄ potus lactis. Et si tibi necessariū fuerit ut in potu tribuas ei v̓biḡ. tyriacā de terra sigillata fac. ipa. n. adiuuat corpus ad expellēdū venenū ⁊ ꝓpe qū in potu dat̄ i ꝑncipio rei ipa. n. facit euomere venenū sicut est cuiꝰ descriptō est. ¶ Baccaꝝ lauri aur̄. ij. terre sigillate aur̄. ij. ⁊ ireos ꝯficiat̄ cū oleo. Et sit dosis eiꝰ auellana una Et iteꝝ carpobalsami isopi sicce seīs napi siluestris pipis albi ⁊ nigri pipis lōgi acori anisi petroselini assari cymini carmēi semis hyusq̄ami albi oīuꝫ an̄. aur̄. iiij. spice floris squinati amboꝝ an̄. aur̄. v. casie. ʒ. xviij. amomi croci amboꝝ an̄. aur̄. vi. cōficiant̄ cū melle ⁊ det̄ in potu q̄tū est faba romana. Et sumere in potu terrā sigillatā sicut ipa met est cū vino facit illud. Et existiauerūt q̇dā ꝙ qū in potu sumit̄ stercus galli in dispōne stat facit euomere venenū. ¶ Et ex eis q̄ in potu dant̄ iteꝝ sunt succus prassij ⁊ folia cane ⁊ celtica ⁊ sem̄ baucie ⁊ castoreū ⁊ auellane ⁊ ficus ⁊ ruta. Et de illis q̄ laudata sunt in hoc caplo est vt in potu det̄ galbani fetidi pōdꝰ ʒ. iiij. ⁊ myrrhe. ʒ. i. cū vino dulci. ¶ Et qn̄ post uomitū accīt inflatō vehemēs tūc da ei in potu aquaꝫ niuis ⁊ oleū ro. infrigidatū ⁊ vomat cū hoc. ¶ Et oꝫ vt non dormiat oīo ⁊ non dimittat se ipm talr̄ vt dormiat imo oꝫ vt euigilare ipm faciat oīo ⁊ rideant ⁊ clamēt in circuitu eius ¶ Quūqꝫ manifestat̄ ei forma ꝗ cognoscit̄ venenū curet̄ oē venenū cuꝫ eo qđ dicit̄ in suo caplo. ¶ Et hec q̇dē maifestatō fit ſm duos mōs quoꝝ vnus est vt cognoscat̄ cuiꝰ generis sit venenū ⁊ scđus vt sciat̄ cuiꝰ spēi ipm sit Exēplū ꝑmi est vt sciat̄ ꝙ ipm est ex incisiuis acutis q̄re curet ipm cū eis q̄ sunt sicut lac ⁊ butyꝝ crudū ⁊ seludeꝫ currēs factū cū oleo amigdalīo aut butyro cocto ⁊ cū oī qđ frāgit acuitatē aut sciat̄ ꝙ est ex inflamātibꝰ q̄re infrigidet̄ cū cāfora ⁊ aq̄ roſ. ⁊ aqua coriādri ⁊ q̄ sūt silia illis ¶ Et oīa illa sint infrigidata cū niue ⁊ emplent̄ mēbra eius ꝑncipalia cuꝫ eis q̄ sunt sicut altabaleb ⁊ alia ⁊ renouet̄ sup euꝫ infrigidatō in oī hora. Et ex eis q̄ ꝯferūt huiꝰmōi ualde est lac vaccinū de quo extractū est butyꝝ infrigidatū. Et si indiget phlōmia phlomet̄. Aut sciatur ꝙ ipm est ex stupefaciētibꝰ q̄re admistrent̄ ea q̄ sunt sicut tyriaca ⁊ medicamē de assa fetida in vino puro ⁊ silr̄ alia. Aut sciat̄ ꝙ est ꝯtrariū ꝑ substātiā q̄re curet̄ cū mithridato ⁊ tyriaca ⁊ medicamie muschi ⁊ bezard ⁊ vtat̄ carne ⁊ vio: ⁊ admistretur egro aromaticū ⁊ euentet̄ locus ad quē vadit cā morādi ⁊ induat̄ vestibꝰ aromatizatis ⁊ sternutet ⁊ fricet̄ os stomachi eius ⁊ sufflet̄ in os ipiꝰ ⁊ tēdant̄ capilli ipiꝰ. Qū aūt cognoscit̄ spēs veneni curet̄ cū eo qđ ipi ꝓpū est de illis q̄ dicemꝰ. Et ad sūmū ex medicis q̄ bibunt̄ cā venenoꝝ aut q̄rit̄ ꝯfractio acuitatis veneni aut resolō substātie eius sicut ex lacte ⁊ albezahar. Aut q̄rit̄ ꝑ eas exitus substātie eius sicut ꝑ terrā sigillatā. Aut q̄rit̄ oppositō q̄litatis eius sicut potare alleū in vino ad illum quem pupugit scorpio.

¶ Medicine cōmunes ad venena. C. v.

Sunt medicie q̄ ꝯtrarie sunt veneno q̄re non pmitiūt ipm puenire ad cor ⁊ sunt sicut tyriaca ⁊ mithridatū ⁊ albezahar ⁊ q̄ sunt expta ⁊ terra sigillata ⁊ tyriaca facta ex ea et tyriaca diatesseron. Et dixerūt q̇dā ꝙ flos oleādri ⁊ folia eius liberat̄ a veneno. Et dicit̄ ꝙ genus iuniperi in hac re non est par. ℞. aniuden ⁊ radicis eius amboꝝ an̄. ʒ. i. ⁊ sceba armene. ʒ. ij. ꝯficiant̄ cū melle ⁊ det̄ in potu cū aq̄ maloꝝ. Et medicamē ex eo factū est vltimū. Et radix buchormarien qn̄ potat̄ cū vino ⁊ calamēto iteꝝ. et semē napi. Et iterū agarici. ʒ. ij. cū vino. et capilli veneris ⁊ malue ⁊ semē eius ⁊ folia ipius iteꝝ ⁊ cinamomū ⁊ medulla leporis cū duabus. ℥. aceti de vino aut đ castoreo aur̄. unꝰ cū. ℥. ij. olei oliue ⁊ abrotani. Et iteꝝ sumat̄ aq̄ albasce expssa ⁊ det̄ in potu. Et sem̄ baucie ꝓpe cretēsis ⁊ assa ⁊ decoctō pollij ⁊ decoctō siseleos ¶ Et semen arboris mirabile est.

¶ Cōpositū. ℞. semis napi siluestris ⁊ castorei ⁊ folioꝝ arūdinis oīuꝫ an̄. ptē. i. pulpe colloq̄ntide triplū oīuꝫ det̄ in potu ex ea auellana magna. Et res q̄ꝝ opatiōes ꝓportōnant̄ cū ꝓꝑetatibus in eis sunt sicut illud qđ dixerūt ꝙ caro danule siluestris mūdificata salita est de fortioribus medicinis ad

expellenda venena.

Sūma pria de uenenis cōgelatoꝝ ex micris ⁊ aliȷ̄s

De lapide armeno. C. i.

D Ixerūt q̇dā hoīuꝫ ꝙ in lapidibꝰ est lapis venenosus sil'is corallo ⁊ ꝙ pōdus sexte ʒ. i. ex eo est interficiēs. Et īuenimꝰ ip̄m in venenis veris q̄ opant̄ tota substātia sicut napellus. Et dixerūt ꝙ cura eiꝰ ē cura napelli ⁊ medicīe magis iuuatīe sunt albezard.

De argento viuo. C. ij.

A Rgentū q̇dē viuū pl'mi q̇ bibūt non ledūt eo. Egredit̄ eni cū dispōne sua p inferiorē regionē. At uero ei in cuius aure fundit̄ argentū viuū accīt dolor vehemēs ⁊ ꝯmistiorōnis ⁊ qn̄qꝫ pducit ad spasmū ⁊ sentit ꝯ̄gruedinē vehemētē illius lateris. Et qn̄ꝫ pducit ad epilepsiaꝫ ⁊ ad apopl'iam ꝑpter lesionē substātie cerebri cū frigore eius ⁊ ꝯmotōeꝫ ⁊ pmutatōeꝫ ip̄ius. Extinctū aūt ⁊ sublimatū uel subtiliatū est malū nociuū incisiuū ex quo accīt accn̄tia sil'ia accidētibꝰ eius q̇ bibit lithargyriū ex pūctura ⁊ torsiōe intestinoꝝ ⁊ deambulatōe sāguīs ⁊ ꝯ̄guitate lingue ⁊ ꝯ̄guedīe stomachi ⁊ apostemat̄ corpus eius ⁊ retinet̄ vria ip̄sius.

Cura de bona curatōe post vomitū ⁊ ea q̄ currunt cursu eius est vt in potu det̄ de medicis q̄ sunt sicut myrrha pōdus. ʒ. iȷ̄. in vino ⁊ tribuat̄ in potu cū aq̄ mellis vice vna post aliā. Et iteꝝ fiat clister̄ cū ea cū baurach deinde ꝯsequēter: pꝰ illud adhibeat̄ curatō rasure ⁊ clistere eius cū cōfortatōe cordis iteꝝ cū medicis cōibus. Qū aūt est effusuꝫ ī aure oꝫ tūc vt surgat sup pedē vnū ⁊ saliat sup ptem illā qū inclinauerit caput suū ꝙ̄ pl'm possibile est ei declinare ⁊ ꝑpe qn̄ suspēdit̄ p manū q̄ est in latere alio ab aliq̄ re ⁊ sil'r qn̄ ꝯmouet̄ sup illā ptē. Et ille qui vult colligere ip̄m cū radio plūbi intromisso ī aure ⁊ inuenit argentū viuū cū eo suspēsuꝫ est errans qm̄ argētū viuū qn̄ est in illo loco ⁊ q̇ ꝑpinq̇ꝰ est ei non indiget patiēs nisi vt ꝯcutiat̄ ⁊ saliat tm̄ ⁊ si fuerit ꝓfundiꝰ ꝙ̄ in illo loco non fit iuuamētū p illū stillū ⁊ non puenit ad ip̄m.

De lithargyrio ⁊ limatura plumbi. C. iȷ̄.

A Ccidit ei q̇ bibit lithargyriū ut ap̄ct̄ corpꝰ eius ⁊ grauet̄ lingua ip̄ius ⁊ retinent̄ eiꝰ vria ⁊ stercus ⁊ fortasse non retinet̄ stercus īmo supfluit fluxus vētris eiꝰ ⁊ sentit grauitatē in stomacho suo ⁊ suis intestīs ita vt qn̄qꝫ egrediat̄ anus ⁊ pueniat ad rasurā ⁊ sit in supmo eius inflatō ⁊ exit in vētre eius q̄si glādula lapidea ⁊ fit color eius plūbinꝰ ⁊ ꝯstringit̄ anhelitus ip̄iꝰ ⁊ fortasse p̄focat̄ ⁊ qn̄qꝫ accīt cū eo accidētia ileos et fit color corpis sicut color plūbi ⁊ sil'r limatā plūbi.

Cura eius. Oportet vt succurrat̄ ⁊ incipiat̄ cū curatōe cōi ex vomitu ⁊ sit cū aliquo in quo sit aptō sicut decoctō seīs apȷ̄ ⁊ ficus ⁊ aneti ⁊ baurach. Et oꝫ vt in potu dent̄ myrrhe. ʒ. iȷ̄. in vino aut det̄ ī potu spica romana cū fimo colūbe pascētis cū vino qm̄ ip̄e curat. Et oꝫ vt in potu tribuat̄ apsinthiū ⁊ isopus aut semē apȷ̄ aut piper ꝑpe totū illud cū vino aut pōdus. ʒ. i. myrrhe cū pōdere medie. ʒ. piperis donec sudet. Et dent̄ ei in potu sex siliq̄ scamonee in aq̄ mellis. Et cibi eius q̇bus oꝫ ip̄m assidue vti sint alessidabegi facta ex carne agni. Et signuꝫ sāitatis eiꝰ ē ꝙ soluit̄ nā ⁊ puocat̄ vria. Et ad vltimū indiget aperitiuis cognitis puocatīs ⁊ solutīs.

De potatione ceruse. C. iiȷ̄.

A Ccidit ei q̇ bibit ip̄am vt albificet̄ lingua eius ⁊ mollificent̄ mēbra ip̄ius ⁊ vehemētes fiāt tusses ⁊ singultus eius ⁊ pmisceat̄ eius rō ⁊ infrigidet̄ corpus eius ⁊ infrigidet̄ eiꝰ cerebꝝ ⁊ exiccet̄ ⁊ supueniat ei sincop̄ ⁊ qn̄ꝫ sentit in gutture suo pōucitatē ⁊ iuenit ī uua ⁊ lingua sua aspitatē ⁊ siccitatē ⁊ in ventre suo pūcturā ⁊ in stomacho mordicatōeꝫ ⁊ in ore stomachi dolorē ⁊ in hypocōdrȷ̄s tēsionē ⁊ ī anhelitu stricturaꝫ ⁊ fortasse puenit ad p̄focatōeꝫ ⁊ albificat̄ color corpis eius ⁊ qn̄qꝫ migit nigrum ⁊ sanguineū. Cura eius. Est sil'is cure lithargyrȷ̄ ⁊ dat̄ in potu scamonea in aq̄ mellis ⁊ puocātia urinā ⁊ clisterizat̄ ⁊ non pmittit̄ dormire. Et de his q̄ ingrediūt̄ in faciēdo ip̄ꝫ mouere sunt oleū alacoben ⁊ oleū de lilio ⁊ oleū ꝺ narcisco ⁊ cadūt in medicis eius gūma pruni ⁊ medicamē de sanguīe dracoīs ⁊ fraxinus. Et iteꝝ de illis q̄ ꝯferūt ei est vt comedat sisamū puū ⁊ masticet ip̄m ⁊ bibat sup ip̄m vinum.

De Gypso. C. v.

E X gypso accīt sil'e ei qꝺ accidit ex cerusa. Ueꝝ eius strāgulatō magnificat̄ ⁊ oꝫ vt curet̄ cura ceruse ⁊ curatōe sūgoꝝ deinꝺ dent̄ ī potu mucilagīes viscose ⁊ remoueat̄ aspitas gutturis ꝑpter lenificatiōeꝫ p̄dictā ⁊ sorbitōes lenificātes. Et indiget solutōe vētris cū scamonea ⁊ similibꝰ ⁊ iteret̄ solutō aliquotiēs ⁊ si abrasio fiat curet̄ abrasio. Et de eis q̄ rememorant̄ ad gypsuꝫ est cinis extremitatum vitis cū hasce.

De vzifur ⁊ almagra de minera. C. vi.

A Ccidūt ex ambobus accn̄tia sil'ia accn̄tibꝰ argēti viui extīcti. veꝝ ex almagra qn̄ꝫ accidit solutō vētris pl'ma ⁊ est dignius signoꝝ eius. Cura est illa eadē cura deinde administrent̄ sorbitōes pingues ⁊ adipes lenes.

De Alzimar. C. vȷ̄.

A Ccidūt ex eo pūctura vehemēs ⁊ mordicatō fortis in gutture ⁊ incisio in visceribus ⁊ vlcera ⁊ vomitus. Curatō est similis curatōi arsenici quam dicemus.

De limatura ferri ⁊ eius scoria. C. viiȷ̄.

A Ccidūt ex illis dolor vehemens in ventre ⁊ siccitas ī ore ⁊ inflatō ⁊ supat dolor capitis. Cura est dare in potu lac cum eo qꝺ soluit cū fortitudīe deinde det̄ in potu butyrū coctū ⁊ crudū tā diu donec sedent̄ dispōes ille. Et assiduet̄ effusio olei ros̄. ⁊ olei viol̄. ⁊ olī de salicibus ꝯq̄ssatoꝝ cū aceto sup capita eoꝝ. Et qn̄ꝫ datur in potu potāti ip̄m aliq̇d de magnete vt aggreget̄ illud qꝺ sepatū est ad se ip̄m deinde ꝯsequēter adhibent̄ solutīa predicta et qn̄qꝫ dat̄ ei in potu ex ip̄o oī die pōdus. ʒ. i. deinde dāt ei ad sorbenduꝫ post ip̄m iura vnctuosa lubrificatīa cū butyro uaccino cocto ⁊ solutō vētris fiat si fuerit descēdēs aut euomat ip̄m cū eis si est adhuc in stomacho.

De Calce et arsenico. C. ix.

E T cui dat̄ in potu ex ambobus sil'r accn̄t pūctura et vlcera ī intestīs. Et ei cui in potu dat̄ arsenicū sublimatū accit ex ip̄o ꝓximū illi qꝺ accit ei ex magra. Et qn̄qꝫ accīt tussis fedēs. Et cui in potu dat̄ calx sola accn̄t siccitas oris

et dolor stomachi et difficultas vrie et solo uetris
cũ sanguie ⁊ egredit̃ calx in vris eius. Et qñq; acci
dit ex ea frigus extreitatũ ⁊ accidit sincopis ⁊ qñq;
exiccat̃ lingua ⁊ accidit prefocatõ ¶ CURA Inci
piat cũ eo qđ oz: deinde det̃ in potu aq̃ calida cum
iuleb vt euomat aut cũ oleo deinde sumat decoctõ
nẽ semis lini ⁊ decoctiões rizi ⁊ decoctiões eruce et
aggregatões ambaꝝ aut succũ molochie cũ melle
⁊ non cesset sumere in potu lac ⁊ mucilagies ⁊ vi-
scosa ⁊ vnctuosa ⁊ iura cũ adipibus et ꝓpe cũ mal
uis. Et curet̃ tussis si acciderit ei cũ lenitis. Et cura
calcis est vomitus ⁊ clisteria et vnctuositas et leni
ficatõ ⁊ cura eius est ꝓxia cure arsenicoꝝ ¶ Et de
istis q̃ dicunt̃ in hoc est vt sumat̃ vria asini et fel
gazeli et det̃ in potu q̃titas. ʒ. i. in aq̃ calida.

¶ De aq̃ saponis dragati ⁊ alũis. C. x.

AQua sapois ꝓpinq̃ est dispõi calcis ⁊ arse
nici. ⁊ cura eoꝝ est cura illius. dragantũ
⁊ alumẽ. cõmouet̃ ex potu amboꝝ tussis
uehemẽs ꝑduces ad pthisiz. ¶ CURA eoꝝ est po
tare lac asininũ ⁊ potare butyꝝ crudũ ⁊ zuccaꝝ ⁊ si
rupos de isopo ⁊ silia.

¶ De potu aque frigide in ieiuno. C. xi.

EX potu illius in ieiuno ⁊ post balneũ aut
coitũ timet̃ corruptõ ꝯplonis ⁊ hydropi-
sis. ¶ CURA est medicam̃ de curcuma
⁊ medicamẽ de muscho ⁊ silia ⁊ qñq; sufficit vinuz
puꝝ ⁊ potare ip̃m super eam.

¶ Summa secũda venenoꝝ ex plantis.

¶ De napello. C. i.

NApellus est de deterioribꝰ. Et accit potã
ti ip̃z vt apemet̃ labia ip̃ius ⁊ lingua eiꝰ
⁊ egrediunt̃ oculi eius ⁊ frequẽtes fiũt su
per ip̃m vertigo ⁊ sincop̃ ⁊ crura ip̃ius non opant̃
⁊ est malus ⁊ q̃ euadũt ex eo raro euadũt q̃n cadat̃
in ethica aut pthisiz ⁊ qñq; accit tenasmõ ¶ Et eius
succo imbibunt̃ sagitte ⁊ interficiũt quẽ inueniunt
stati. ¶ CURA. Oportet vt festinet̃ ad faciendũ
vomere bibentẽ ip̃m cũ decoctiõe semis napi ⁊ dẽ
tur in potu vinũ ⁊ butyꝝ coctũ vaccinũ dãdo potũ
sup potũ. Et silr̃ decoctõ corticũ glandiũ cũ vino.
¶ Deinde cura eius ꝑncipalis est bezabar ⁊ medica-
mẽ đ muscho ⁊ algeduar ⁊ ture ⁊ tyriaca mag̃ qñz
ꝯfert in eo usq; ad terminũ. Et de melioribꝰ rebꝰ
est vt in potu det̃ muschus i fricatiõe albezard aut
q̃titas. ʒ. i. đ medicaᶜ muschi cũ siliq̃ una muschi
Et existimãt quidã q̃ radices capparis sũt bezabar
napelli. Et oia albezabarat sunt bona ei ⁊ ꝓpe illđ
qđ silat̃ alumi ⁊ habet fila sicut fila litbargyrij ⁊ a
nimal noiatũ surinꝰ ⁊ est mus cõtrarius napello et
destruit̃ eius opatõ qũ comedit ex ipso.

¶ De cornu spice. C. ij.

APparẽt in eo qui in potu ex eis suit signa
sirsen ⁊ nigredo ligue ⁊ distillat sanguis
ex virga eius guttatim. ¶ CURA. Oz
post cura cõez ex vomitu cũ aq̃ ordei cũ oleo rof.
tepido ⁊ silibus vt in potu det̃ canforeaur̃. i. in
ʒ. i. aque rof. Et emplet̃ epar ⁊ cor ip̃ius cũ ẽplis
vehemẽtis siccitatis ⁊ cãforatis ⁊ cũ sandal ꝯfectis
Et det̃ in potu qđ sit sicut sauich maloꝝ acetosorũ
⁊ sauich ordei cũ aq̃ niuis in iuleb et dent̃ in potu
succus g̃natoꝝ acetosoꝝ ⁊ succus citrulloꝝ ⁊ melo
nis alraki ⁊ aq̃ ordei ⁊ aq̃ solatri ⁊ aq̃ lactis acetosi

¶ De murkion. C. iij.

HAnc medicinã ignoro ⁊ existio ex q̇busdã
mõis existiatõis q̃ ip̃a est silis napello.
Et signa q̃ ꝓpa sunt huiꝰ medicie dicunt̃
esse q̃ accñt ei q̇ bibit ip̃am mordicatõ in vẽtre et
singultus ⁊ sincop̃ ⁊ citrinitas in facie tota ⁊ ꝓprie
in labijs ⁊ infrigidat̃ anhelitꝰ eius ⁊ fetet corpꝰ eiꝰ
⁊ stupefit ⁊ pmiscet̃ ex ea rõ post g̃uitatẽ in capite
⁊ miorat̃ pulsus ⁊ abscidit̃ ⁊ sudat sudore frigido
⁊ rubet ⁊ morit̃. Et cura eius est cura napelli.

¶ Numeratõ medicinaꝝ venenosaꝝ calidaꝝ.

¶ De Euforbio. C. iiij.

ACcidũt ex eo angustia vehemẽs ⁊ inflatõ
⁊ eueniũt mordicatõ in vẽtre ⁊ singultus
⁊ fluxus vẽtris ex ip̃o cũ supfluitate.
¶ CURATIO. Oportet vt euomat deiñ infrigidet̃
⁊ det̃ in potu butyrũ crudũ ⁊ coctũ cũ fortitudie:
deinde curet̃ curatõe cornu spice ⁊ stet sup aquam
granati muzi ⁊ aquã maloꝝ muzoꝝ ⁊ aquaz lactis
acetosi.

¶ De lacte titimalorum. C. v.

ET ip̃a q̇dẽ sunt septẽ dicta in medicis sin-
gl'aribus ⁊ ꝓpe lac alsabrẽ ⁊ lac albasir ⁊
lac albagiati ⁊ non accit ex eis ex mordica
tõe ⁊ solone vẽtris sublimi nisi qđ accit ex eufor-
bio q̃re oz vt frãgat̃ eoꝝ virtus cũ lacte extracto
butyro: ⁊ butyro cocto ⁊ crudo ⁊ curet̃ accñs ꝓue
niẽs ex eis de solutõe vẽtris cũ sanguie aut mictu
eius cũ eo qđ scit̃ in caplo eius. Et dr̃ q̃ de lacte sa
brẽ interficit põdus. ʒ. ij. ⁊ cura eius est balneatio
cũ aqua dactiloꝝ inmaturoꝝ ⁊ lactis albasir interfi
cit põdus. ʒ. iij. in duobꝰ diebus ⁊ ꝯstrigit epar.
¶ Et cura eius iterum est similis illi.

¶ De Scamonea. C. vi.

DOsis eius interficiẽs est. ʒ. ij. ⁊ habz dis-
põnes ꝓxias illis q̃ dicte sunt. Et de eis q̃
oz vt frãgant malitiã eius sunt lac extra
cto butyro ⁊ sauich maloꝝ ⁊ rob cydonioꝝ ⁊ rob
de ribes ⁊ sumach.

¶ De Almezerion ⁊ camelea. C. vij.

DOsis interficiẽs eius est. ʒ. ij. Et accñt ex
eo uomitus ⁊ solo uẽtris supflua. ⁊ nigꝝ
quod nomiat̃ camelea est interficiẽs plus
⁊ accñt ex eo mordicatõ vehemẽs i uisceribꝰ ⁊ do
lor in corpe toto ⁊ ꝯmotõ ⁊ singultꝰ deinde vomi
tus phlegmaticus ⁊ spũosus deinde pducit ad spas
mũ ⁊ destruit vocẽ. ¶ CURA. Necessariũ ẽ dare
in potu lac dulce ⁊ butyꝝ coctũ frequẽter et iuleb
iteꝝ vt illud frãgat malitiã eius. Et qñ magnificat̃
tior tũc necessariũ est dare i potu tyriacã ⁊ mithri
datũ ⁊ medicamẽ de terra sigillata. Et qũ sedat̃ det̃
in potu post ip̃sa oxymel ⁊ endiuia diebus aliquot
vt remoueatur malitia complexionis.

¶ De Oleandro. C. viij.

OLeander plm̃ interficit homies ⁊ aialia et
paꝝ ip̃ius facit incurrere ãgustiã vehem̃
tẽ ⁊ inflãmatões vẽtris ⁊ inflãmatões ma
ximã ⁊ est calida ⁊ sicca mordicatia incisiua. Et aq̃
in q̃ nascit̃ oleãder est mala. Et qũ non est excusatõ
ab ea oz tũc vt distillet̃ aut misceat̃ cum iuleb.
¶ CURA. Oportet vt sumat decoctiões fenugreci
⁊ dactilos ascebehir qm̃ sũt mirabil' ⁊ semẽ agni ca
sti et agnus castus ip̃e et decoctõ amboꝝ est tyriaca

eius ⁊ ficus cū melle ⁊ zuccaro ⁊ iuleb ⁊ dulcia oīa
⁊ rob vue est bonū ⁊ cū hoc necessaria sunt unctuo
sa q̄ sciuisti mltotiēs ⁊ sequi ea cū clisteribus.

De anacardis. C. ix.

ACcidūt ex eis incisio in gutture ⁊ ɔcauita
te vētris ⁊ inflatō ⁊ egritudies acute et
qn̄z destruūt q̄dā mēbra. Et qū ex eis sal
uat faciūt accidere alienatiōez ꝓpterea qa adurunt
mliaz. Et qō de eis interficit est pōdus. ij. aur. Et
qn̄qȝ non nocēt q̇busdā hōibus cū ꝓpetate ⁊ ꝓprie
qn̄ comedūt eos cū nucibus. Et ego iā vidi q̇ ex eis
mordebat cū nucibus ⁊ non corrūpebat ex eis.

CURATIO. Dent in potu oleū amigdalinū ⁊ si
saminū ⁊ butyꝝ coctū ⁊ crudū ⁊ lac dulce ⁊ ūctuosa
ex iuribus ⁊ ei q̄ currūt hoc cursu vt sedent mor
dicatō ⁊ madbidb deinde det in potu lac acetosum
uaccinū infrigidatū cū niue ⁊ oleū viol. infrigidatū
⁊ aq̄ ordei infrigidata ⁊ aq̄ fructuū infrigidata ⁊ se
deat in aq̄ dactiloꝝ immaturoꝝ ⁊ curet curatōe sir
sen. Et de rebus q̇bus curat sūt grana pini. Et nux
est eorum bezahar.

De alkebikēgi. C. x.

EST iteꝝ de eis q̄ interficiūt sua acuitate.
Eius cura est simil cure anacardoruz. Et
olea sunt de rebus magis iuuatiuis nocu
cumento eius.

De Staphisagria. C. xi.

ACcidētia eius ⁊ dolores ipius sunt sicut ac
cidētia cātaridaꝝ Et cura eaꝝ ē cura eius
Et nos dicemus illud in caplo suo.

De Ruta agresti. C. xij.

ACcidūt eis q̇ bibunt ex ea egressio oculi
ad exteriora ⁊ adustio ⁊ inflāmatō vehe
mēs. CURA eius. Oportet vt euo
mat cū aqua calida ⁊ oleo deinde curetur cura ole
andri ⁊ similium.

De Thefisie. C. xiij.

HEc est gūa rute mōtane ⁊ qn̄qȝ sentit ī sa
pore eius sicut sapor albedarūgi ⁊ est ca
lida ⁊ accit illi q̇ bibit eā retētō eoꝝ oiuz
q̄ currūt ex vtrisqȝ vijs ⁊ apat lingua ⁊ accn̄t rugi
tus ⁊ inflatō ⁊ adustio in gutture ⁊ stomacho ⁊ e
gressio oculi ⁊ rubedo faciei ⁊ fortasse fiūt sere in
corpe ex acuitate eius ⁊ mltotiēs ꝑducit ad difficul
tatē ⁊ puitatē anhelitus. CURA est vt ꝓperet
⁊ euomat ⁊ sumat in potu post illud lac ⁊ butyruz
coctū ⁊ crudū ⁊ aquā ordei ⁊ gargarizet ⁊ cū oleo
ros. ⁊ lacte dulci ⁊ dent in potu sirupus acetos⁹ et
infusio apsinthij. Et ex eis q̄ nota sunt apud eos si
cut bezahar ⁊ semē eius ⁊ gluten albotin et radix
almaruth ⁊ decoctō origani. Et dr̄ iteꝝ ꝙ castoreū
cū aceto calefacto aut melle ⁊ hoc forsitan est fm se
mitā ꝓpetatis aut fm semitā expellēdi a corpe cuz
resolōne: veꝝ fm apparitōez necessitatis infrigida
tio est conuenientior.

De algilbebenech. C. xiiij.

ACcidentia eius ⁊ cura ipsius ⁊ curatō con
disi ⁊ hellebori albi sunt eadem.

De adende asini. C. xv.

ACcidit ex eis solutō vētris maxīa valde
CURA. Oportet vt euomat si pōt ⁊ frā
gat virt⁹ eius dando in potu lac ⁊ butyꝝ
cruduz potū post potū aut det in potu lac extracto
butyro ⁊ elaboret in ꝓhibēdo solōnē ventris. Et
qn̄qȝ succurrit ad nocumentum earum ad prohibē
dam solutionem ipsarum tyriaca.

De condisi ⁊ helleboro albo ⁊ ciclamie ⁊ succo cu
cūeris asinini ⁊ spēbus nigelle malle ⁊ agarico ni
gro. C. xvi.

COndisi facit euomere vomitū magnū et
qn̄qȝ fit p̄focatō ex eo. Et silr ciclamē et
hellebor⁹ alb⁹: ipē. n. facit vomere ⁊ fa
cit nauseā ⁊ qn̄qȝ aggregat qō non expellit imo p̄
focat ⁊ qn̄qȝ mouet solōnē vētris. Et oīa pueniunt
cū hoie ad sincopin ⁊ casū v̇tutis ⁊ sudorē frigiduz
⁊ spasmū ⁊ ꝓpe helleborus albus ⁊ agaricū nigrū
qm̄ ambo sunt silis impsiois. Inq̇t Gal. pulsus bi
bētis helleboꝝ albū in p̄ncipio suo est latus rarus
debil valde tardus valde ꝓpter p̄focatōez caloris
innati sub materia plīma quā ɔsecuta est virtus me
dicie subito ⁊ non pōt eā expellere nā. Et qū dn̄at
apparet diuersitas cui non est ordo qm̄ v̇tus intrin
seca est coarctata. Qū aūt incipit ordinari ⁊ equari
valde incipit egri dispō bona fieri. Qō si eius dis
positō fuerit tēdens ad rectificatiōez imo ad singul
tū ⁊ spasmū debilitat pulsus ⁊ diuersificat ⁊ inspis
sat valde: qū ergo p̄focat rarificat sine ordīe ⁊ tar
dat qm̄ calor extiguit ⁊ qn̄qȝ apparet in ipo vndo
sitas hūitatis. Et helleborus q̇dē est ex eis q̄ inter
ficiūt canes. CURA. Oportet vt properes ad
mūdificādū eū cū eis q̄ scis aut facias descēder māz
nocumēti eius cū clisteri forti cū eis q̄ sunt sicut pul
pa colloq̇ntide deinde admīstra ei clistere cuz eis q̄
dn̄r in caplo fungoꝝ ⁊ qn̄ miorat vomitus si est in
p̄ncipio fiat vt euomat ⁊ non sit res plīma q̄re oz
vt ipleat vēter eius aq̄ tepida deinde euomat de
inde iteret. Et qn̄ accit spasm⁹ det in potu lac cum
butyro plīmo ⁊ inūgant iūcture eius cū ceratis leni
bus ⁊ applicet tine tpate ⁊ curet cura spasmi sicci.

De helleboro nigro. C. xvij.

ACcidūt ex eo solō vētris vehemēs ⁊ p̄so
catō. Et qū dant in potu. ʒ. ij. spasmat et
interficit ⁊ an̄cedūt illud pulsus cordis et
adustio lingue ⁊ strictura sup eā ⁊ eructuatō plīma
⁊ inflatō deide spasmat ex eo qō est cū ipo ⁊ tremit
⁊ morit. CURA. frāge iteꝝ v̇tutē eius cū eis
q̄ sciuisti ⁊ ut des in potu apsinthiū cū vino. Aut su
mant cymini ⁊ anisi ⁊ castorei et spice ptes eq̄les ⁊
dent in potu ex eo circiter. ʒ. ij. cū vīo ⁊ pone sup
inflatiōem pānos calefactos ꝓpter putrefactiones
exiccātes ex eis q̄ sciuisti: deinde ciba ipm caseo re
cēti cū melle et butyro recēte ⁊ cocto et iurib⁹ vn
ctuosis et vino dulci et vino plīme ɔmistiōis. Et
si acciderit ex eo spasm⁹ tūc fac illud qō dictū est i
caplo hellebori albi. Et qū solō vētris eius supflu
it sedeat in aq̄ frigida ⁊ bibat arobub ⁊ medicinas
restringentes.

De amoras danic. C. xviij.

ACcidunt ex pondere. ʒ. ij. eius pruritus
et apostema mortale. CURA eius est
cura euforbij.

De aldediu. C. xix.

QUando plīm sumit ex eo interficit.
CURA eius est illud qō facit vomere
et solutionem ventris cum generibus la
ctis et vnctuosis scd̄m modum quem sciuisti.

4

.Fen.6. T.1.

De kesbu alkerua et sisamo. C. xx.

Dicit̃ ꝙ pscrutatō vltima in expssione horum duorum est venenū vehemēs interficiēs. Et ꝙ cura eius est cura cōis.

De Castoreo. C. xxi.

Qum castoreū rancidū fit accidūt ex ea accidētia birsen calidi cū strāgulatiōe ⁊ interficit illud in die vno et ꝓpe illud qđ de eo est nigrū ⁊ fetidū ⁊ cinerulētū quod declinat ad nigredinē. CURA. Oportet vt euomat ex eo cū aqua aneti ⁊ calamēti ⁊ seuestē cū melle ⁊ vino deinde dent̃ in potu acetosa sicut acetositas citri et robub fructuū acetosoꝝ ⁊ acetū vini solū ⁊ lac vaccinū acetosū ⁊ succus malorum ⁊ lac asininum.

De Squilla agresti. C. xxij.

Quandoqꝫ accit ex acceptōe eius ⁊ ex mlto usu tenēdi eā ⁊ deferēdi iteꝝ exulceratō intestinoꝝ ⁊ viaꝝ cpis ⁊ añcedūt eaꝫ pūctura ⁊ incisio qū accidit illud q̄re oꝫ ut festīet ⁊ sumat in potu lac decoctū cū frustis ferri ignitis ⁊ vitellos ouoꝝ elixatorum in aceto ⁊ suffuf seminum ⁊ cum frixis et similibus.

De Strangulatore adib ⁊ strāgulatore leopardi. C. xxiij.

Accidūt ei q̇ sumit ex eis ab̄obus pōticitas in pallato ⁊ vua ⁊ meri et cāna pulmonis ⁊ siccitas cū spate ⁊ eleuat̃ ex ore eius vapor fumosus ⁊ puenit lesio ad sepatōeꝫ lingue eius ⁊ tremorē tēpoꝝ ipi⁹ deiñ ad tremorē ⁊ ad spasmū ⁊ obfuscatōeꝫ coloris ⁊ p̄focatiōeꝫ ⁊ fit illud cū rugitu in vētre ⁊ vētositate plīma ⁊ accñt bibēti strāgulatorē leopardi scotomia et tenebrositas oculi quotiēs vult ire cū humore in oculis ⁊ grauat̃ pectus eius. Et strāgulator q̇dē leopardi nascit̃ in terris edeilla ⁊ locis alijs ⁊ est amari saporis et horridi odoris. CURA. Oportet vt tu ꝓperes ad faciēdū ipm vomere cū eis q̄ scis deinde clisteriza ipm postea da in potu sicut origanū mōtanū ⁊ prassiū ⁊ ruta ⁊ apsinthiū ⁊ sceha armenū cū vio ⁊ camepitheos in vino aut det̃ in potu olei balsami q̄titas. ʒ. i. S. in vino. Et melius vinū est illud in quo extinctū est ferrū ⁊ argentū ⁊ auꝝ ⁊ scoria ferri ipsius ē bona. Et coagula et ꝓpe coagulū cerui et gazeli ⁊ hedi deinde iura vnctuosa.

De Areddarot. C. xxiiij.

Folia eius interficiunt aīalia et lignū eius q̄nqꝫ interficit. Et cura eius est cura cōis et est proxima cure oleandri.

De Cortice rizi. C. xxv.

Illi cui dat̃ in potu cortex rizi s̄m ꝙ dixerūt q̇dā primoꝝ accit statī dolor in ore ⁊ in ligua ⁊ apat̃ lingua eius deinde extēdit̃ dolor in vmbilico ⁊ stomacho ⁊ intestīs eius ⁊ inflāmat̃ totū corpus eius ⁊ noīant eū in venenis.

CURA. curet̃ curatōe cātaridū ⁊ oꝫ vt sint in oľo qđ ipē in potu sumit decocta cydonia.

De Semine vrtice. C. xxvi.

Accidit ex eo illud qđ accit ex squilla. Et iteꝝ accit ex eo q̄nqꝫ tussis fortis. Et cura eius est cura squille. Veꝝ tussis eius curat̃ cū lenitiuis sicut est sirupus viol. cum aqua ordei ⁊ alijs ex medicinis tussis.

De Turbit malo citrino ⁊ nigro. C. xxvij.

Accidūt ex eo sicut sunt accñtia hellebori nigri ⁊ agarici nigri Et cura ei⁹ ē illa cura ⁊ ap ꝓpat̃ ei sorbere oľꝫ aīgdale magne.

De Sebardion. C. xxviij.

Ego non cognosco nām huius medicīe nꝫ curā eius nisi cōem ⁊ existīo ipaꝫ esse de acutis ⁊ non elōgat̃ q̇n sit de non acutis. Dixerūt ergo est medicīa ex q̄ accit pmistio rōis ⁊ tetanus ita vt acciat labio eius de tēsione dispō similis risui ⁊ exēplificat̃ greci ꝙ ipē ridet risu sebardion. Et cura eius est cura cōis. Et dixerūt q̇dā oꝫ vt euomat bibēs ipam ⁊ bibat post ipaꝫ aquā mellis ⁊ ꝯferūt ei potus lactis ⁊ inūgere man⁹ cū calefaciētibus ⁊ admistratō tine caľe ⁊ fricatō ⁊ medicine ad spasmum malignum.

De Tusom. C. xxix.

Huius iteꝝ non cognosco nām neqꝫ curā ⁊ existīo ipam esse de acutis ⁊ non est longinqū q̇n sit de non acutis. Et dr̃ ꝙ facit accidere phľoneꝫ in labijs ⁊ lingua et maniam ⁊ alienationem et casum pulsus.

De Medullis fructuum rancidis. C. xxx.

Dispōnes eaꝝ ⁊ cura ꝓxie sunt eis q̄ dicta sunt in squilla ⁊ ꝓpe cū robub fructuū sicut est sirupus de agresta ⁊ ribes ⁊ malorū ⁊ vrtice. Et accñt ex eis nausea ⁊ sincop̄ ⁊ angustia ⁊ iste medulle sunt sicut nuces ⁊ nuclei chrysomiloꝝ neregil ⁊ amigdale.

De Vino puro in ieiuino. C. xxxi.

Multotiēs facit illud accidere p̄focatiōeꝫ et dolores ⁊ inflāmatōeꝫ ⁊ ꝓpe post exercitiū ⁊ laborē ⁊ ꝓpe q̄n vinū est grossuꝫ et dulce. CURA est euacuatō p phľomiā ⁊ soľonē vētris si necesse est ⁊ vomitus est optīa medicia si possibile est deinde infrigidet̃ ꝯpľo cū aq̄ frigida et aqua lactis acetosi de quo extractum est butyrum ⁊ aqua fructuū ⁊ trociscis de canfora ⁊ siľibus.

De Melle malo. C. xxxij.

Plurimū eius affert̃ de regiōe arabie ⁊ h⁹ mel est acutū faciēs sternutare illū q̇ ipm odorat. Et accñt ex ipo iteꝝ accñtia mala ⁊ siľia eis q̄ accñt ex squilla ⁊ vrtica ⁊ siľibus ⁊ festine veniūt odorāti ipm sincop̄ ⁊ sudor frigidus. Et de melle est aliud malū qđ dicā in accidētib⁹ suis. Et cura eius est sicut iudiciū hyusq̇ami nigri vt comedat rutā ⁊ pisces salitos ⁊ potet sirupū nominatum aumeli ⁊ non cesset comodere ⁊ vomor̃ quantum possibile est ei.

De Aldibic. C. xxxiij.

Si quis bibit aldibic accñt rugitus in vētre ⁊ pūctura absqꝫ fluxu vētris ⁊ vertigo. CURA. Oportet vt in potu dent̃ aq̄ et mel ⁊ euomat ea ⁊ clisterizet̃ clisteri leni ⁊ ꝯfert ei sumere in potu apsinthiū cū melle ⁊ sirupū acetosū Et illud qđ ap ꝓpat̃ cū decoctōe eruce. Et iteꝝ spicā cū castoreo ⁊ pipe ⁊ vaporet̃ cū aq̄ caľa ⁊ aceto.

Summa Tercia de medicinis que sunt ex plantis venenosis frigidis.

De Opio. C. i.

Accidūt si bibit̃ opiū stupor extremitatū et frigus eaꝝ ⁊ pruritus ex q̇bus odorat̃ odor opij ⁊ vertigo ⁊ singultus ⁊ tenebrositas ocľoꝝ ⁊ strictā gutturis ⁊ anhelitus et citritas

coꝝ ⁊ obſuſcatō extreĩtatū ⁊ citrĩtas labioꝝ ⁊ faci
ei ⁊ difficultas ſenſata ⁊ ꝓfunditas ſomni ⁊ retētō
lingue ⁊ ſubmerſio oculorum deinde perducit ad
ſpaſmum preſocantem et ſudorem frigidum et
anhelitū frigidū ⁊ mortē. Et de cauſis interfectōis
eius eſt ingroſſatō ſanguis q̄re non currit ⁊ ꝙ ipm
infrigidat ſpūz ⁊ ſpaſmat inſtr̄a anhelitus. Et doſiſ
ex eo interficiēs eſt pōdus. ʒ. ij. interficit eniz ĩ du
obus diebus ⁊ ꝓpe qñ dat̄ in potu cū vino qm̄ ipz
facit illud magis opari niſi vinū ad hāc ſumma̅ de
ueniat vt ei reſiſtat ⁊ in corpibus calidis qm̄ vehe
mentius eſt ei ꝯtrariū ⁊ velocius penetrans ſm ꝙ
diximꝰ in canone ¶ CURA eius admiſtent̄ ĩ eo
regule eūatiue cōes ex vomitu cū oleo ⁊ aq̄ ⁊ ſale
⁊ baurach deinde cū ſirupo acetoſo ⁊ dent̄ in potu
aq̄ ⁊ mel deinde cliſterizet̄ cliſteribꝰ fortibus ⁊ de
medicis eius ſunt ſirupus acetoſus ⁊ apſinthiū. Et
iteꝝ ſirupus de apſinthio. et aſſa eſt tyriaca eius. ⁊
ſil'r cinamomū ꝓpe ⁊ cū aceto ⁊ ſirupo acetoſo ite
rū. ⁊ ſil'r caſtoreū ꝓpe ⁊ pip cū vino aut cū ſirupo
acetoſo ⁊ origanū ⁊ ruta ⁊ ſal ⁊ ſil'r oleū ro. cū ace
to aut cū melle. Et allea ⁊ nuces ſunt bona in eo.
Et det̄ in potu bibēti ipm tyriaca ꝓpa ei. ℞. aſſe ⁊
ſauic ⁊ caſtorei ⁊ pipis eq̄les ptes cōficiat̄ cū melle
cuiꝰ doſis ſit a q̄titate auellane vſq; ad q̄titatē nu
cis. Et m'ltotiēs liberat ab eo potare aur̄. i. aſſe in
pōdere. ʒ. xxv. vini odoriferi. Et vinū antiquz
pl'ıme q̄titatis eſt mirabile ei ⁊ ꝓpe qñ eſt ſubtile
odoriferū pl'm tolleras aqua̅ ⁊ eſt cū cinamomo. ⁊
nō eſt qḋ ſit ſicut tyriaca ⁊ ſaggenea ⁊ mithridatū
cū vino. Et oz vt ꝯmoueat̄ cerebꝝ eius p ſternu-
tatōez cū ꝯdiſi ⁊ ſilibus qm̄ eſt curatō bona ad ex
pellēdas ca̅s eius ¶ Et oz vt trahant̄ capilli eius et
non pmittat̄ dormire ⁊ vt inūgat̄ corpus eius cuz
oleis calidis ſicut eſt oleū de coſto ⁊ oleū de lilio et
odoret qḋ ē ſicut caſtoreū ⁊ ſicut muſchus ¶ Et oz
vt ſedeat in tina calida vt non ſpaſmet̄ ⁊ non fiat
fortis cū eo pruritus ⁊ ſorbeat iura pinguia et me
dullas proprie ⁊ adipes.

¶ De nuce methel. C. ij.

Accidūt ex ea vertigo ⁊ rubedo oculoꝝ et
tenebroſitas ⁊ ebrietas ⁊ ꝓfunditas ſōni
Et qñq; interficit ex ea aureus vnꝰ ĩ die
vno. Et ꝓpe eſt illa q̄ eſt inda ⁊ añq̄ interficiat ac
cidūt ex ea ſudor ⁊ anhelitus frigidꝰ. Illa aūt que
eſt minus meª. ʒ. facit ꝓfunditatē ſomni ⁊ iebriat
⁊ non interficit niſi debiles hominuz. ¶ CURA.
Maior cura eius eſt vomere cū nitro ⁊ aq̄ ⁊ oleo
⁊ butyro ⁊ tyriaca eius. Et det̄ in potu cū ea vinū
pl'm cū pipe ⁊ piretro ⁊ baccis lauri ⁊ cinamomo ⁊
caſtoreo ⁊ ꝯfert ponere extrema in aq̄ calida ⁊ ca-
leſiat corpus cū pāno. Et inūgat̄ cū oleo de ben et
coſto ⁊ laboret q̄tū poſſibile eſt ei ⁊ exercitet̄ et ci
bet̄ poſt illud cibis pinguibus ⁊ vino dulci et admi
niſtretur cura opij.

¶ De aliabroce ē radix ma̅dargore ⁊ eſt aſſebizegi.
C. iij.

Accidētia eius ſunt accn̄tia nucis methel et
diſpō eius eſt ſicut lethargia ⁊ pruritus ⁊
cuzez ⁊ ſurditas ⁊ qḋ in ea deteriꝰ eſt ſūt
cortices ipius ⁊ ḡna ipius ſunt ꝓxīa illis ⁊ corpus
eius iteꝝ qñq; efficit aliq̄d ex hoc. ¶ CURA pro
xima eſt cure nucis methel ⁊ opij. Et oz vt ĩ potu
det̄ apſinthiū in vino ⁊ iteꝝ pip ⁊ caſtoreū ⁊ vinū
⁊ ſinap̄ ⁊ acetū iuuatiuū eſt eis ⁊ oībus caleſcis. Et
fiat vt ſternutet iteꝝ cū huiuſmōi medicis ⁊ olfa-
ciat picē ⁊ fumū galbani extincti. Et de eis q̄ oz ut
ponant̄ ſup capita coꝝ ſunt acetū vini ⁊ oleū ro. et
non dimittant̄ dormire imo euigilent̄ trahēdo ca-
pillos ⁊ faciēdo ſternutare ⁊ p̄mēdo radicē pollicis

¶ De Darſion. C. iiij.

Est medicia de ſumma narcoticoꝝ ⁊ eſt ĩ
nā hyuſq̄ami albi ⁊ inebriat. Et accn̄t ex
ea in pmis nauſea ⁊ ſingultꝰ ⁊ pūctura et
diſpō ſicut ileos ⁊ qñq; facit vomere ſanguinē ⁊ ſo
lutōe vētris facit ipm exire ⁊ pducit ad ſincopi et
facit ꝓfundū ſomnū ⁊ mortificat ex q̄rto vſq; ad
ſeptimū poſt ſtupefactōem corporis totius. Et cu-
ra eius eſt cura communis.

¶ De hyuſquiamo albo. C. v.

Accidit ipm bibēti ut molliſicēt mēbra eiꝰ
⁊ apēt lingua ipius et egrediat̄ ſpuma ex
ore eius et rubēt oculi ipius et accidūt ei
vertigo et tenebroſitas oculoꝝ ⁊ ꝯſtrictō anhelitꝰ
et ſurditas ⁊ pruritus corpis et gingiue ⁊ ebrietas
et pmiſtio rōis ⁊ fortaſſe facit epil'iam ⁊ qñz narrat
vocibus diuerſis ⁊ qñz rudit et qñq; hinnit et qñz
emittit vocē vt mulus et qñq; vt mula.
¶ CURA. Oportet vt ĩ potu dent̄ ſtati aqua et mel
et lac vaccinū aut capnū aut ouinū iteꝝ cū melle et
abſq; melle et butyꝝ et ḡna pini decocta cuz vino
aut amigdale pini. Et iteꝝ decoctō ficuū et iteꝝ vi
nū dulce pl'm ⁊ iteꝝ cepe aſſatū ⁊ det̄ in potu ſemē
rhaphani et ſinapis et naſturtij et ſemē vrtice ⁊ ōe
acutū inciſiuū. ¶ Et dent̄ in potu aq̄ cepe et allei et
rhaphani et ſemē coꝝ ¶ Et nō eſt aliq̄d ſicut mithri
datū et tyriaca et ſaggenea ⁊ ſil'ia et tyriaca opij. Et
cura eius eſt vomere.

¶ De hyuſquiamo nigro. C. vi.

Accidūt ex eo p̄focatō et frigus extreĩtatū
et tenſio vehemēs p̄focas et tenebroſitas
viſus et forſita̅ non videt aliq̄d et deſtru
it imaginatōez et infrigidat extrema. deinde ſpaſ-
mat et p̄focat et interficit. ¶ CURA. Admiſtra
in pmis cliſteria et vomitū et vētris ſolutiōez ſm
ꝙ ſciuiſti incipiēdo a cliſteribꝰ: deinde da in potu
de vino puro aliq̄d poſt aliq̄d hora poſt hora̅ qm̄
eſt magni iuuamēti cū eo qḋ bibit et apſinthiū ⁊ dē
tur in potu pip cū vīo ⁊ ſil'r caſtoreū et ruta et mē
ta et altit et folia lauri et ḡna eius et rob uue iteꝝ
Et tyriaca opij iuuatīa eſt ei. Et ex illis q̄ ꝯferūt eiſ
ſunt ſemē vrtice et aalniudē et cordumēi et ſtorax
oīa illa cū uino: et ſil'r decoctō corticū mori et oleū
balſami cū lacte ¶ Et oz vt empl'ent̄ venter eius et
ſtomachus ex farina tritici cum vino.

¶ De Uua vulpis ſtupefactīa mala. C. vij.

Accidūt ex ea obſuſcatō coloris et exiccatō
lingue et ſingultus et vomitus pl'ımus et
ſubito ⁊ fluxꝰ vētris cū abraſiōe mucoſꝰ
Et accīt ex ea in guſtu ſicut ſapor lactis. ¶ CURA
coꝝ eſt ſm canonē cōez fiat illḋ aut det̄ in potu lac
aſininū cū aq̄ mellis et lac caprinū iteꝝ et altit cum
aniſo et cochlee om̄es iuuatīe ſunt ei et pectora gal
linaꝝ decocta et comeſtio amigdalaꝝ amaraꝝ.

¶ De Coriandro humido. C. viij.

Qum mlťū sumiť de coriādro hūido ⁊ comediť circiter media libra aut bibitur de succo ei⁹ subito ⁊ cꝑ ꝓximū sit ei . ʒ . iiij . eueniūt inde vertigo ⁊ scotomia ⁊ pmistio rōis et grossitudo vocis, ⁊ ꝓfunditas somni ⁊ defectus uocis ⁊ ꝟmōis sicut ebrietas ex sordidis ꝟmoib⁹ ebrietatis ⁊ alia ⁊ odorať ex eo odor coriandri .

¶ CURA . Oportet vt euomat et ꝓpe cū oleo de lilio aut oleo oliue ꝓpe cū decoctiōe aneti ⁊ sit in ea baurach ⁊ cibeť vitellis ouoꝝ sorbiliū cū sale ⁊ pipere ⁊ iure galline pinguis cū sale plmo ⁊ pipe ⁊ silr iure anseris cū vino forti puro ⁊ deť ei i potu paulatī ⁊ sit illud qđ ipe comedit cū pipe plmo ⁊ sale ⁊ cōfert ei aqua salsa ⁊ rob est vltimū ei .

¶ De psilio . C . ix .

Accidūt ei q̇ bibit psiliū casus vtutis ⁊ pulsus ⁊ frigus toti⁹ corpis ⁊ tristitia ⁊ ꝯstrictō anhelitus ⁊ tēsio ⁊ inqetudo ⁊ stupor cū debilitate deinde sincopis ¶ CURA eius est sicut cura coriandri .

¶ De fungis ⁊ tuberibus malis . C . x .

Nocumētū fungoꝝ aut est p gen⁹ eoꝝ q̄m de eis sunt q̇ sunt mortales . aut pp mlťā ꝯmestionē ex eis. ¶ Et mali q̇dē in genere suo sunt illi quoꝝ ortus non est in loco in quo cognosciť salus ei⁹ qđ nasciť in ipo imo est natiuitas eius in loco malo ⁊ apud lapides uenenosoꝝ ⁊ apđ arbores fortis q̄litatis. ¶ Et q̇ de eis nigri sunt ⁊ virides ⁊ vt color pauonis om̄es sunt mali . Et accn̄t ex eis strāgulatō ⁊ ꝯstrictō anhelitus ⁊ inflatō ventris ⁊ stomachi ⁊ singultus ⁊ pūctura ⁊ citrītas coloris ⁊ puitas puls⁹ ⁊ horripilatō ⁊ sincop̄ ⁊ sudor frigidus ⁊ interficiūt . ¶ CURA . Fiat vt euomat cū eis q̄ scis ⁊ ꝓpe cū succo rhaphani cū foliis suis deinde deť eis cinis vitis i sirupo acetoso. ¶ Et pira sunt tyriaca eoꝝ . Et oꝫ post vomitū vt in potu detur de muri nabati aliq̇d post aliq̇d ⁊ de baurach . Et mel iteꝝ est tyriaca eis . Et stercus gallie ē maximi iuuamēti eis qū in potu dať in sirupo acetoso Et baurach iteꝝ ⁊ sal indus ⁊ succus calamēti cū sirupo acetoso ⁊ baurach . ¶ Et ꝯfectiōes calide sicut diapipereon ⁊ diacyminū ⁊ vinū antiqū forte ⁊ aristoľ . ⁊ radix oppoponacis ⁊ fex vini ⁊ sinapis. ¶ Et iteꝝ apsinthiū ⁊ origanū mōtanū ⁊ decoctō amborū ⁊ decoctō ficuū . Et oꝫ vt vaporeť quod est sub hypocondriis eius semper .

¶ De Sagittis armenis . C . xi .

Et de illis q̄ ꝯueniūt in hoc capľo est regimē curatōis eius quē adurūt sagitte armene . Dixerūt q̇dā oꝫ vt bibat statī galbanū q̄m ē curatō illius . Dixerūt ⁊ dōnula siluestris excoriata ex eius viscerib⁹ saliať ⁊ exicceť ⁊ bibātur ex ea duo aurei cū vino . Et iā ꝓuenit ad me qꝛ potus stercoris hūani est tyriaca ad illud .

¶ Tractatus Secundus de venenis ebibitis que sunt ex animalibus . C . i .

Hoꝝ venenoꝝ ebibitorū ex aīalib⁹ q̄dā sunt q̄ sunt caro illius aīalis et totū corpus eius q̄litercūqꝫ sit . Et quedā q̄ sunt mēbꝝ ꝓpū aīalis . Et quedā q̄ sunt in hūiditate eius ¶ Et oīs diuisio est ꝟm duas diuisiōes : ex ipo . n . est qđ est ꝓpter substātiā eius sicut caro ranaꝝ lacunaliū Et ex ipo est qđ est ꝓpter accn̄s ei sicut pisces frigidi ⁊ assature suffocate ⁊ lac coagulatū in stomacho .

¶ De animalibus que interficiūt omnino corporib⁹ suis aut corrumpunt . C . ij .

Prima q̇dē diuisio ex diuisionibus est stellio ⁊ cātarides ⁊ rane ⁊ lepus marinus et lacertus . ¶ Et diuisio secunda est pisces frigidi et assature suffocate .

¶ De cantaridibus . C . iij .

Cantarides sunt acute mordicatiē faciētes accidere pūcturā ⁊ dolorē in m̄bris ⁊ oīo dolorē extensuꝫ ab ore vsqꝫ ad pectinē et etiā apud anchas ⁊ genua ⁊ hypocōdria ⁊ vlcerant vesicā, vlceratōe dolorosa apante ⁊ apant virgaꝫ ⁊ pectinē ⁊ ptes eius cū inflatōe vehemēti ⁊ faciūt surgere ad vrinā . Qūqꝫ ille q̇ eas sumpsit vlt mingere non pōt aut migit sanguinē ⁊ frustū sanguinis cū dolore vehemēti . Et qn̄qꝫ accn̄t cū hoc solo vētris cū abrasiōe ⁊ sincopis ⁊ g̃uitas ⁊ pmistio rōnis ⁊ casus qū surgit ad scellaꝫ ¶ Et plurimū lesionis eaꝝ est in vesica . Et iuenit sumēs eas i ore suo saporē alkitran ⁊ picis . Et ista q̇dā aīalia sunt nocibiliora in eo qđ sequiť ortū assetibara añ ⁊ p⁹ et in autumno . ¶ CURA . Oportet vt euomat ⁊ clisterizeť sicut scis . Et oꝫ vt ponať in eo cū quo vomit ⁊ clisterizať nitrū ⁊ decoctō ficuū iteꝝ ⁊ fit uomitus ꝯtinuus vel frequēs . Et si viderit vt intendat ꝯseruatōeꝫ vesice faciat deinde deť in potu lac potu frequēte ⁊ iteꝝ psiliū ⁊ aq̄ portulace ⁊ butyꝝ crudū plꝫ deinde clisterizeť iste cū aq̄ ordei ⁊ altee ⁊ albumīe oui ⁊ mucilagīe semis lini aut aq̄ ordei ⁊ aq̄ rizi ⁊ decoctōe fenugreci aut decoctōe cādarusij ⁊ iuribus pinguib⁹ ⁊ oleo amigdalio ⁊ adipe anseris ⁊ uitellis ouoꝝ sorbiliū ⁊ butyro cocto ⁊ melle aut iuleb ⁊ oleo amigdalio . Et lac acetosuꝫ vaccinū bonū est ei ¶ Et ꝯferūt ei aq̄ mellis ⁊ decoctio cū granis diureticis sicut sunt g̃na melonis ⁊ cucūeris ⁊ decoctō ficuū cū sirupo violaceo . Et sicut si in potu deť oleū de cydoniis est tyriaca ei ⁊ oleū de lilio ⁊ silr luīū samiuꝫ . Et ꝯfert ei solutō vētris cuꝫ sirupo hydromelle . ⁊ oꝫ vt distilleť in v̇ga bibētis ipm olꝫ roŕ . nō cū clepsydria imo cū embocto subtili ⁊ leniore qđ est ⁊ admistreť tina tepida .

¶ De Lepore marino . C . iiij .

Accidūt ex ipo si de eo in potu dať ꝯstrictō anhelitus et rubedo oculoꝝ et difficľtas eius et tussis sicca et sputū sanguis et difficultas vrie ⁊ mictus sanguis de vrina violť . ⁊ dolor in stomacho et vomitus supfluus cholere et sanguis et ictericia et angustia et dolor renuꝫ et egestio eius est violacea. ¶ Et qn̄qꝫ est mucosa et sudat sudore fetido et abhorret cibū et qū videt pisces terreť ab eis . Et qū fit talľ vt non terreť ab eis tūc iā sanať et inuenit saporē piscis fetidi in ore suo et in eructuatōe sua cū salsedie etiā . Et plures q̇ ex eo euadūt cadūt in pthisim . ¶ CURATIO eius Conferūt ei potare lac caprinū iuuamētū vltimū ⁊ lac asininū iteꝝ et lac mulieris ex mamilla et uirge alcāne et sem̄ altee hūidū elixatū et ius cācri fluuiaľ ꝓpe q̄m ipe pōt comedere ipm sine reliq̇s lenificātibus et eritius assatus recēs aut sanguis eius et lacertum marinum non refugit et comedit ex eo .

De medicis vͦo fortibus sunt calamentū fluuiale ca
lidū recēs ꝛ sanguis anseris etiā ꝛ vria hōis antiq̄
ꝛ radicū buchormariē octo oboli cū vino aut kitrā
illa q̄titas ꝛ in vīo ꝛ bellebori paꝝ cū vīo. Et qū
adueit dies scd̄us excitatiōis accidētiū ꝛ q̄escūt fiāt
ei pille d̄ bell̄o nigro ꝛ scamonea ꝛ agarico cū succi
liq̄ritie ptibus eq̄lib⁹ q̄ꝝ dosis sit. ʒ. i. ꝛ qd̄ supra
est paꝝ cū kilef ꝛ signū sanitatis est ꝙ videt pisces
ꝛ non terret̄ ex eis ꝛ comedit ꝛ qū vadit in ptisiꝫ
curetur ptisis.

De Stellione ꝛ albarbe. C. v.

Caro stellionis mortificās est ꝛ q̄nq̄ȝ cadit
in vino ꝛ morit̄ in eo ꝛ dissoluit̄ ꝛ fit illd̄
vinū sicut venenū ꝛ accidūt ei q̄ ipm bi-
bit vomitus ꝛ dolor oris stomachi vehemēs. Et
albarbe iteꝝ mortificatia est circiter vt hic ꝛ ouuꝫ
eius sicut dicit̄ est venenū vnius hore ꝛ dicā ipm
Et dixerūt q̄dā ꝙ qū hoc aīal decoquit̄ ꝛ spargitur
decoctō eius in aq̄ balnei fit viridis oīs q̄ balneat̄
ex eo spatō quodā deinde redit ad dispōeꝫ paulatiꝫ
ꝛ hūc quidē s̄monem non verifico.

CURA est cura cōis ꝛ est sicut cura cantaridaꝝ.

De Lacertis. C. vi.

Species lacertoꝝ est salamādra aut in ipsa
est silitudo nature ei⁹. Et que ei sil̄antur
mortificās: ꝛ accidunt ei q̄ bibit carnem
eius apā lingue ꝛ prurit⁹ ꝛ dolor capitis ꝛ adustio
ꝛ tenebrosiias oculoꝝ. CURA. Sumant̄ si-
samū ꝛ xilocaracte nabati ꝛ zuccaꝝ eq̄liter ꝛ dent̄ i
potu cū butyro cocto vaccino. Et oꝫ vt det̄ in po-
tu lac dulce ꝛ inūgat̄ cū oleo aliquo ꝛ balneet̄.

De Potu salamandre. C. vij.

Hec est spēs mordacātiū quā dicā in capl̄o
mordicatōis ꝛ accn̄t a potu eius dolores
vehemētes in ano ꝛ apā sicut hydropisis
ꝛ in vētre spasmus ꝛ retētō vrine. Et dicūt q̄daꝫ
al̄r dicētes ꝛ est Atius alamediu ꝛ aliȷ̄ ꝙ accn̄t ei qui
bibit ipām apā lingue ꝛ destructō rōis ꝛ mollifica
tio ꝛ zemena ꝛ denigratō locoꝝ corpis ꝛ putrefa-
ctō ptiū corpis q̄ cadūt qū curat̄ hō q̄re sanatur.
CURA eius cōis est ut cura opiȷ̄ ꝛ dent̄ in potu ty
riace pl̄es sicut alfaroch ꝛ mithridatū ꝛ silia. Atius
aūt almediu dixit ꝙ cura eius est cura illius q̄ acci-
pit cātarides. Et de illis q̄ appꝓpant̄ ei est vt sumā
tur āmoniacū ꝛ glutē albotin ꝛ sumat̄ d̄ eis aut am
bo cū storace. Et ꝯfert ei aq̄ decoctōis camepithe-
os in qua decocta sunt gn̄a pini pua ꝛ folia cupressi
ꝛ semē vrtice ꝛ bibat̄ cū ol̄o ꝛ sil̄r ꝯferūt oua testu
dinis marine ꝛ rane decocte cū calamēto.

Rane lacunales virides ꝛ marine rubee. C. viij.

Accidūt ei qui bibit eas obfuscatō coloris
ad citrinitatē tendēs ꝛ apatō corpis s̄m se
mitā mollitiei ꝛ adustio in gutture ꝛ ore
ꝛ difficultas anhelitus ꝛ tenebrositas oculoꝝ ꝛ vti
go ꝛ fetor oris. Et q̄nq̄ȝ accit spasm⁹ aut tetan⁹ et
q̄nq̄ accn̄t ei sol̄o uētris dysenterica ꝛ nausea ꝛ vo
mitus ꝛ pmistio rōis ꝛ sincopis ꝛ q̄nq̄ȝ expellit sp
ma ꝛ vrinā ꝛ mēstrua sine volūtate. Et eius qui
euadit ex eis non saluant̄ dētes imo cadūt.
CURA. Euomat cū oleo ꝛ aq̄ calida aut cū vino
pl̄imo ꝛ ml̄tū vtat̄ exercitō ꝛ appꝓpinquet̄ balneo
et tine calide ꝛ inūctōib⁹ cū oleis calidis et ꝯfert ei
diacurcuma ꝛ omē qd̄ ꝯfert hydropisi et ꝯferūt ei
vinū pl̄ꝫ ꝛ pōdus. ʒ. iij. rādicū arūdinis ꝛ sil̄r cipī
ꝛ calamus aromaticus cum vino.

De Ranis citrinis. C. ix.

Abscidit̄ ex eis appetitus cibi ꝛ acetāt eru
ctuatō ꝛ corrūpit̄ color ꝛ fit sincop̄ ꝛ nau
sea ꝛ vomitus ꝛ dolor oris stomachi et
apant̄ uētres ꝛ crura. CURA Proxia est cure
ranaꝝ pmaꝝ lacunaliū et marinarum.

Diuisio alia h⁹ venēi. De Piscib⁹ frigidis. C. x.

Ex piscibus frigidis ꝛ ꝓpe positis in loco
būoroso accidūt accidētia fungoꝝ ꝛ q̄nq̄ȝ
non apparet aliq̄d vsq̄ȝ ad vnā diem aut
duos. CURA. Cura coꝝ est mūdificatō et re
liqua cura fungorum.

De assaturis suffocatis ꝛ carne corrupta. C. xi.

Oportet qū assat̄ caro quecūq̄ȝ caro sit vt
non coopiat̄ submergendo imo dimittat̄
discoopta donec euāporꝫ. Nā qū submer
gēdo coopit̄ fit venenū ex q̄ accn̄t signa colice pas-
sionis ex tristitia ꝛ sol̄one vētris ꝛ q̄nq̄ȝ deficit rō
comedētis ipāꝫ vno die aut duobus diebus ꝛ q̄nꝫ
facit ꝓfunditatē somni et interficit. CURA.
Euomat ꝛ dent̄ ei in potu miua ꝛ abnesus ꝛ vinū
odoriseꝝ cū succo cydoioꝝ ꝛ maloꝝ. ꝛ terra sigil
lata est bona ei post vomitū ꝛ curet̄ eius colirica
passio.

Genus scd̄ꝫ de aīalib⁹ ꝛ sunt sicut fella īterficiētia
ꝛ extreitas caude cerui. De felle vipre. C. xij.

Hoc est ex uenenis qū bibit̄ s̄m modū quo
interficit frequens fit sincopis et parum
cōfert medicina. CURA. Si aliquid
ꝯfert tūc vomitus cū butyro cocto vna dispōe p⁹
dispōem aliā. Et illud quo succurrit̄ post vomitū
ē tyriaca ꝛ mithridatū: ꝛ albezahar ē sublimis res
ei ꝛ muschus ꝛ medicamē eius. Et qū frequēs fit
sincopis dent̄ ad sorbendū vinū ꝛ aqua carnis pul-
loruꝫ cū aliquo vel aliqua re muschi aut medicinis
de muscho.

De felle leopardi. C. xiij.

Accidit ei q̄ bibit ex eo vt euomat chol̄am
viridē aut citrinā ꝛ inuenit odorē aloes
in naso suo ꝛ saporē eius in ore suo ꝛ accit
ex eo ictericia ꝛ est mortale ꝙ si ptranseat tres ho
ras sperat̄. CURA Euomat sicut scis ꝛ det̄ in
potu tyriaca ꝓpa ei que. ℞. terre sigillate ꝛ bacca
rū lauri āboꝝ an̄. ptē. i. ꝛ coaguli gazeli ptes. iiij.
ꝛ semis rute ꝛ myrrhe āboꝝ an̄. ptē. s. ꝯficiant̄ cū
melle cuius dosis sit ei q̄tū est nux et cū hoc euo-
mat iteꝝ et oꝫ vt fiat tina ex aq̄ odorifera.

De felle canis aque. C. xiiij.

Dixerūt q̄dā si comederit hō de felle canis
aque q̄titatē lētis vni⁹ interficit post eb
domadā. CURA. Det̄ in potu buty
rū coctū vaccinū cū gētiana romana ꝛ cinamomo ꝛ
iteꝝ coagulū leporis ꝛ inūgat̄ cū oleo aromatico et
subtiliet regimen.

De Extremitatib⁹ caude cerui. C. xv.

Accidūt eis q̄ bibūt ipāꝫ angustia uehemēs
ꝛ sincopis et est venenū interficiens.
CURA. Euomat bibēs ipāꝫ sicut scis et
melius eius est cū butyro ꝛ aneto deinde dent̄ in
potu auellane ꝛ fistici ꝛ feluzabaragi ꝯfecta simul
oī hora auellana mag̃ det̄ in potu illud i die q̄ter.

Pars tertia De sanguie tauri recenti . C. xvi.

Accidūt ei q̄ bibit illū q̄ ex eo recēs est difficultas anhelitus ⁊ dolor brōchi ⁊ meri ⁊ rubedo lingue ⁊ frusta sanguīs ꝯgelati in dētibus ⁊ gingiuis ⁊ nausea vehemēs ⁊ angustia deinde appar3 corrosio in lingua deinde pducit ad ꝓfocatiōe3 ⁊ spasmū. CURA. Oportet vt ipe ꝓperet ad clistere ⁊ soloe3 vētris. naꝫ vomitus timorosus est: qm̄ enī expellit cui⁹ expulsio nō tolleratꝫ q̄re ꝓfocat. Et o3 ut in potu dent medicie cōferētes in ꝯgelatōe sanguīs sicut ficus immatꝰ plene crude ⁊ semē caul' ⁊ radix alaniudē ⁊ assa et bau rach ⁊ cinis lignoꝝ fici in aceto ⁊ pip in aceto ⁊ succus folioꝝ albalaich in aceto ⁊ coagula in aceto.

Qū ergo absciderim⁹ sanguinē ꝯgelatū in ventre eius cū medicis soluat tūc ⁊ emplet venter ei⁹ ex farina ordei cū aqua alcarati.

De Sudore alium . C. xvij.

Ex eo fit facies viridis ⁊ spatur ⁊ currit ex corpe sudor fetid⁹ ut ex ascellis CURA. Uomat cū aq̄ tepida ⁊ detꝫ i potu vinū cū olei rof. pōdere medie. ʒ. ⁊ reubarbari media. ʒ. ⁊ salis gemme ⁊ confert ei tyriaca de terra sigillata.

De Ouis albarbe. C. xviij.

Existimat q̄da q̄ qui bibit ō ouis albarbe moritꝫ stati ⁊ si non festinet non ꝯfert aliquid. CURA eius. Detꝫ in potu stercus ancipitris in vino deinde euomat vomitu integro ⁊ inūgatꝫ corpus eius cū butyro vaccino cocto ⁊ empletꝫ caput eius cū sale ⁊ cibetꝫ ficubus siccis ⁊ oleo et gentiana.

De Lacte corrupto. C. xix.

Est illud q̄d ꝯuertit in via acetositatis ad putrefactōe3 aliā ⁊ generant ab eo vtigo ⁊ sincopis ⁊ pūctura in ore stomachi Et qm̄q3 accit ex eo colirica passio mortifera CURA eius est euomere cū aq̄ mell' deinde potare vinū puꝝ cū diapipereon et euaporare stomachū ei⁹ cum oleo nardino.

De Sanguine congelato. C. xx.

Sanguis ꝯgelatus in vētre est ꝓculdubio venenū hui⁹ generis licet ipe nō adeptus sit venenositatē extra corpus qm̄ ex ipso vbicūq3 ꝯgelatꝫ in eo. s. ex ꝯcauitatibus vētris pectoris ⁊ stomachi aut intestinoꝝ ⁊ vesice accūt accidētia mala Qū. n. ipe ꝯgelatꝫ in pectore destruitꝫ color ⁊ mioratꝫ pulsus ⁊ debilitatꝫ ⁊ pducit i p̄mis ad frequētiā ⁊ mollificatōe3 egri ⁊ pducit ad sincopin. Et qū ꝯgelatꝫ in stomacho infrigidatꝫ corpus et accūt ꝓfocatō ⁊ puitas pulsus ⁊ sincopis ꝯtinua. Et qū ꝯgelatꝫ in vesica accūt accidētia ꝓxia illis q̄ diximus ⁊ silr in intestis Medicie cōes ad illud.

Sunt alacoben alba ꝓpe ⁊ rubea etiā et bdelliū et albasce ⁊ coaguloꝝ tres oboli ⁊ ꝓpe coaguli leporis ⁊ lac fici ⁊ acetū acutū ⁊ altit ⁊ aq̄ cineris lignorū fici iterata. Et ex eis q̄ dixerūt ⁊ est mirabile ē lac caprinū. dixerūt. n. q̄ ip3 liq̄facit ꝯgelatū omē in ꝯcauitatib⁹. Et itē sumantꝫ alaniudē ⁊ cauliū ptes eq̄les ⁊ detꝫ in potu cū aceto ⁊ est medicamē mirabile. CURA cōgelati sanguis in stomacho et vesica. Nos iā dixim⁹ illud in libro tertō seml' q̄r apponam⁹ nūc duo capl'a Et dicam⁹ q̄ hn̄s illud o3 vt euomat illud si pōt cū melle ⁊ succo apij. Et ꝯferūt ad illud tyriaca de terra sigillata. Et farina cartami q̄ soluit in aq̄ calida est inuatiua valde. Et hoc est medicamē. ℞. terre sigillate. viij. ʒ. coaguli leporis. ʒ. xxxvi. coaguli gazel. ʒ. xxxij. gētiane aristol'. ro. seminis rute silnestris myrrhe oiu3 an̄. ʒ. iiij. ꝯficiantꝫ cū melle ⁊ sit dosis eius sicut nux in aq̄ calida aut in sirupo acetoso. Et iteꝝ sumatꝫ cineris ficuū pōdus. ʒ. ij. cū medulle leporis q̄ntitate aurei vni⁹ ⁊ existio q̄ sit coagulū liq̄factū in aceto vini ⁊ bibantꝫ. Et sal gēma cū coagulo hedi iteꝝ aut aureus vn⁹ stercoris canis. Et apparatꝫ ei q̄d de eo cōgelatꝫ in uesica vt infirmo detꝫ succ⁹ folioꝝ zeridaraet: ei. n. inest ꝓpetas mirabil' in hoc vt assiduet potū sirupi acetosi aut in aceto iteꝝ: acetū. n. est bonū huic rei ⁊ silr aureus vnus cordumei cū aq̄ calida ⁊ medio aureo altit. Aut detur ei in potu agaricū aut siseleos aut aliq̄d coaguloꝝ aut. ʒ. ij. carpobalsami aut. ʒ. ij. blacte bizātie aut. ʒ. ij. ligni peonie. Et admistrentꝫ medicie frangētes lapidē bibite ⁊ clisterizate ⁊ linite. Et iniciatꝫ in vesicā eius pōdus nuclei vnius sal' triti soluti i aq̄ aut admistrent aque cineris vitis. Si vero hoc non valuerit non erit excusatō scindēdi a sanguine ꝯgelato ⁊ extrahēdi eū sicut extrahit lapis.

De ꝯgelatōe lactis in stomacho. C. xxi.

Quandoq3 congelatꝫ lac in stomacho ꝓpter aliq̄ causaꝝ ledētiū ꝯgelatiū aut ꝓpter ꝓparatōe3 forte in lacte aut ꝓpter coagulū bibitū in lacte. Et accūt ex eo sudor frigidus ⁊ sincopis ⁊ febris rigoris ⁊ si eius ꝯgelatō fuerit cū coagulo tūc erit deterior ⁊ uelocior ad ꝓfocandū. Et ꝯgelatō q̄dē lactis in stomacho est ex genere ꝯgelatōis sanguis. Et accūt ex ea dispōnes male sicut accidūt ex illa ⁊ ex venenis. Nā accūt iteꝝ pp ꝯgelatōem ipius in stomacho frigus corpis ⁊ puitas pulsus ⁊ ꝓfocatō ꝯstringēs anhelitū ⁊ sincop ⁊ qm̄q3 accidit inflatō vētris bibēti ipm CURA. Oportet vt alienetꝫ ille in cui⁹ stomacho caseatꝫ lac a salitis: ipa. n. addūt ei caseitatē. Uer o3 vt detꝫ ei in potu acetū solū aut mistū cū aq̄. Et detꝫ ei in potu calamīti sicci pōdus. ʒ. v. q̄m est mirabile resoluēs ipm stati ⁊ ꝓpter virtutē suā in hoc ꝓhibet lac mistū a caseatōe ⁊ ꝯseruat ipm. Et detꝫ ei in potu de coagulis aliq̄d usq3 ad aureū vnū ipa naq3 resoluit ipsu3 aut educūt ipm p vomitū aut soloe3 ⁊ dentꝫ ei i potu iteꝝ medicie pdicte ad ꝯgelatōe3 sanguis in stomacho ⁊ ꝓpe q̄ fiūt ex terra sigillata de illis q̄s dixi ⁊ medicamē alaniudē ⁊ cauliū ⁊ dentꝫ i potu cū eq̄litate in aceto ⁊ aq̄ cineris ligni fici iteꝝ q̄n iteratur ⁊ admistratur cinis in ea.

Inceptio sermonis in morsione et punctura.

Tractatus tertius de regimie morsiōis vniuersali Et de effugatōe venenosoꝝ. Et de curatiōe mordicatōis serpentū ⁊ ꝓebus eoꝝ. C. i.

Scias q̄ canon maxim⁹ in curatiōe veneni est ꝯfortatō caloris inati et excitatō ipsius ad expellendū sicut facit tyriaca ⁊ napis barbaricus vt lubricare faciat uenenū et expellat ipm ad exteriora. Et ꝯsideratō ꝯfortatōis viscerū deinde expulsio veneni ⁊ destructō opatōnis eius

cū potōibus ⁊ epithimatib⁹ q̇bus inest illud cū ꝓ-
prietate sua aut nã sua cognita ƀm q̄ dicā. Et qn̄q̄z
ingredit̄ in his intentōibus res alia ⁊ est regimē in
hūitatibus qn̄ inuenit eas aut calcat eas. Et ingredi
unt̄ in hoc capl̄o phl̄omia ⁊ solutō nētris ⁊ silia. Et
ꝯuenientōr horaꝝ phl̄omie est qū scit̄ q̄ venenū iā
sparsuz est in corpe ¶ Et non est ex eis q̄ attrahunt̄
⁊ ꝓpe ei qui est repletus. Et qn̄q̄z ingredit̄ in hoc
capl̄o res alia ⁊ est facere hūores moueri ad ꝑtem
mēbroꝝ p̄ncipaliū: ⁊ ea q̄ bibunt̄ sup venenū aut
sunt tyriace ⁊ bezabarat uniuersalis aut ꝓpe illi ue
neno aut medicie cōtrarie veneno cū ꝯplone sicut
altit cōtraria est veneno scorpionū cū ꝓꝓetate sua
aut ꝑducētes venenū ad exteriora ꝯmotōe hūorū
ad exteriora sicut medicie note aut medicie remo
uētes hūores a facie veneni: nō ergo īuenit̄ ex eis
q̄ diximꝰ cōpositū sicut medicie solutie ⁊ vomitie
⁊ diuretice. Et in medicis q̄ admīstrant̄ sup morsi
ones venenosas epithimate sunt intentōes q̄ꝝ una
est vt ꝓhibeat̄ penetratōez veneni in corpe ⁊ illd̄
sit aut cū ligamētis ⁊ ꝯstrictōe extreitatis ⁊ ꝓhibi
tōe somni vt moueat̄ calor innatus ad exteriora ⁊
expellat ¶ Et de hoc capl̄o est incisio mēbri morsi
aut cū medicis ⁊ causis attractis. Et ꝓpter illd̄ stip
tica nociua sunt eis qm̄ non est aliq̇d magis iuuati
uū q̄ medicamē qd̄ trahit venenū ad exteriora et
ꝓhibet ip̄m penetrare ad interiora ⁊ ꝓpe qn̄ vene
nū est ad exteriora adhuc ⁊ non spargit̄. Et huiꝰ q̄
dē generis sunt vētose ⁊ fortasse indiget incisiōe si
iā submersuz est ⁊ elōgat̄ ⁊ est infirmū ¶ Et missio
sanguisugaꝝ bona est excusans ab illo ⁊ a suctione
dū ꝑmanet in cute nā suttio qn̄q̄z sufficit. Et oz vt
sugēs sit non ieiunꝰ imo iā comederit ⁊ abluat os
suū ⁊ habeat dētes iā corrosos ⁊ iā coluit os cū vi
no odorifero ⁊ bibat ex eo aliq̇d ⁊ teneat i ore suo
oleū ros̄. aut oleū viol̄. Et qū fuerit in ore suo ali
q̇d ⁊ expellit totū qd̄ sugit iste sugēs tūc oportz vt
expuat. ¶ Medicie v̄o q̄ sunt sicut note ebibite
rubificātes etiā ⁊ attrahentes venenū aut sunt ꝑꝑ
virtutē calefacientē trahentē aut cā sil̄itudis ad at-
trahendū illud qd̄ sil̄e est ei sicut facit adeps croco
dili ad morsum crocodili ¶ Et caro vipe post ab
scisionē extreitatū eius in attractiōe veneni sui ita
vt accidat medicis valētibꝰ ad venena iteꝝ. veꝝ
sunt debiliora ⁊ q̄si ip̄e sint inter ꝯpl̄ōez corpis et
ꝯpl̄oez veneni ⁊ sermo hic est ex eis in q̇bus oz cū
sapiētibꝰ cōsiderare vt sciat̄ qd̄ est incōueniēs: me
dico aūt non nocet si nō scit hoc. Et pl̄es q̇dē ēbro-
caꝝ attrahētiū exulcerāt ⁊ vesicāt q̄re oz vt cur-
rat qd̄ est in eis: hec ergo est ex ꝯditiōibꝰ medicie
epithimate. ⁊ ex ꝯdictōibꝰ eius est vt sit medicia
resolutia nature veneni aliquaꝝ resol̄onū. Cōge-
latō aūt est sicut opatō radicis mādragor̄. Adustio
vero est sicut opatō cauterij in igne aut cū oleo et
pice ꝓpe oleo feruēte ⁊ est opatō egyptioꝝ aut cū
ꝓꝓetate materiei aut cū q̄litate in calore ⁊ frigore
ꝯtraria ei. Et qn̄ admīstrat̄ qd̄ attrahit in p̄ncipio
aut facit aliq̇d eoꝝ q̄ dixiꝰ ⁊ non ꝯfert ⁊ est res ma
xima incide qd̄ est in circuitu pūcture ⁊ accipe car
nē totā vsq̄z ad os. Et si tior fuerit maior hoc inci
de mēbꝝ deinde cauteriza ¶ Et de illis q̄ necessaria
sunt in oībus medicis venenoꝝ ꝓpe i epithiatibꝰ
est vt sint sedatie doloris ⁊ succurrētes accn̄tibus
tiorosis sequētibꝰ mordicatiōez sicut alcolcotar po
nit̄ in epithiatibꝰ mordicatōnū vt retineat sangui
nē qū supfluit in cursu suo a morsu ¶ Et de p̄ceptis
q̄ oz vt ꝯsideret̄ in venenis ⁊ morsibus est vt ꝓ-
hibeat̄ ꝯsolidatō vulneris vsq̄z ad horā sanationis
egri ex malitia veneni.

¶ De eis que bibunt̄ sup morsionē. C. ij.

Ex medicis bonis est vt in potu det̄ semē
ādacochea i aq̄ ⁊ vino ⁊ decoctō sp̄eꝝ ca
lamēti triū ⁊ castoreū est mirabile ¶ Lac
vero alciba ⁊ existio ip̄m esse tyriacaz noīatā alku
saki ⁊ alsarauia sunt vehemētis iuuamēti ad mor-
suz oīs vipe ⁊ aliuduar ⁊ alsara ⁊ senuiser ⁊ alan-
drion ⁊ albedeoard ⁊ nasturtiū ⁊ iteꝝ illud qd̄ assi
milat̄ nigelle ⁊ alkeisi ⁊ alleū ⁊ cortices ⁊ folia iuni
peri cū pipe ⁊ piper ip̄m ¶ Inq̇t Gal̄. vinū in quo
cadit vipera ꝯfert mordicatōi venenosoꝝ qūo gͦ
tyriaca. Et semē citri ꝯtrariū est veneno omi ⁊ do
sis eius aurei duo. Et radix alaniudē iuuatia est ad
oīa venena. ⁊ fructus agni casti ⁊ oleū balsami et
g̃na agni casti. Et nux cū sicubꝰ ⁊ auellaīs cū genti
ana ⁊ oppoponacū cū aristol̄. ⁊ ol̄m de oleādro ⁊ fo
lia eius. Et fructus aldulb recēs mirabilis est i hoc
⁊ cinamomū ⁊ stercus capnū adustū empl̄atū ⁊ in
potu datū ⁊ camedreos ⁊ keisiz ⁊ iteꝝ cācer fluuia
lis cū lacte ⁊ amcos ⁊ serapinū ⁊ fistici cū vino ⁊ ca
lamētū ⁊ decoctō eiꝰ bibēdo ⁊ empl̄ando ⁊ enula
⁊ abrotanū ⁊ cordumēi ⁊ agaricū ⁊ radicis albaste
ʒ. iij. Et sil̄r vētres mustelle usq̄z ad stomachū suū
qū implent̄ coriādro ⁊ exiccant̄ ⁊ sumit̄ ex eis quz
necessariū est. Et decoctō malue hortulane ⁊ semē
altee ⁊ cerebella gallinaꝝ ꝓpe cū coagulo ⁊ ius mu
stelle morātis in domo qn̄ bibit̄ cū vino ⁊ ius mu
ris morātis in domo qn̄ bibit̄ ⁊ testudo magnā sali
ta ⁊ decoctō cācroꝝ fluuialiū ⁊ testudis ¶ Et galba
nū est vltimū ⁊ gētiana est mirabil̄ et semē baucie
siluestris iuuatiuū. Et de ill̄ q̄ ꝯferūt in hoc ex me
dicis frigidis est radix mādragore empl̄ata cū mel
le ⁊ endiuia siluestris est mirabil̄ in hac re ⁊ capil-
lus veneris. Et qn̄q̄z ꝯponit̄ agaricū cū aureo vno
aristol̄. lōge. Et iteꝝ tyriaca myrabilis. ℞. opij et
myrrhe amboꝝ an̄. ʒ. i. ⁊ pipis. ʒ. i. ſ. radicis ari
stol̄. lōge ⁊ rotūde an̄. ʒ. iij. vini. ʒ. ij. ꝯficiant̄ cū
melle ⁊ aq̄ eruce cuiꝰ dosis sit aureꝰ vnus cū deco
ctōibus boīs. Et iteꝝ medicam̄ terre sigillate bac-
caꝝ lauri an̄. aur̄. ij. terre sigillate obolos duos bi
bat̄ cū oleo ⁊ sit dosis auellana vna in tribꝰ. ℥. aq̄
mellis. Et iteꝝ tyriaca cōis ad pūcturā ⁊ ea q̄ bibū
tur. ℞. pipis pondus. ʒ. x. spice aristol̄. ⁊ radicis
baucie oīuz an̄. ʒ. i. ꝯficiant̄ cū succo xilocaracte ⁊
ponat̄ in sole. xl. diebus ⁊ moueat̄ oī die semel et
quotiēs exiccat̄ hūectet̄ ⁊ det̄ in potu cū aq̄ calida ⁊
dixerūt q̇dā q̄ ipsa ꝯfert iteꝝ facto alcohol ex ea ⁊
decoctō cācroꝝ fluuialiū ⁊ sanguis testudis ⁊ testu
do magna salita. ¶ Medicamē iuuatiuū ad om̄ez
morsuz. ℞. nigelle seīs albarmel cymini oīuz an̄.
ʒ. ij. gētiane aristol̄. rotūde an̄. ʒ. i. pipis albi myr
rhe an̄. ʒ. ſ. ꝯficiant̄ cu melle cuius dosis sit faba
vna romana i vino ¶ Et iteꝝ gētiane aur̄. ij. pipis
rute amboꝝ an̄. aur̄. i. ꝯficiat̄ cū melle ⁊ est dosis
vna in vīo ¶ Et iteꝝ amomi carpobalsami an̄. aur̄
iij. semis eruce semis porri amboꝝ an̄. ar̄. ij. ari-
stol̄. radicū alaniudē nigri amboꝝ ana aureos. ij.

myrrhe ⁊ croci ãboꝝ añ. auř. i. luti albobera auř. iij. ꝯficiant cũ melle dispũato ⁊ sit dosis q̃tũ est faba. ¶ Et iteꝝ carpobalsami ⁊ isopi sicce ⁊ seis napi silvestris ⁊ pipis albi ⁊ nigri ⁊ macropipis ⁊ acori ⁊ anisi ⁊ petroselini ⁊ assari ⁊ cymini carmeni ⁊ semis hyusq̃ami albi oiũ ana. ʒ. iij. spice floris squinãti amborũ ana. ʒ. vi. ꝯficiant cũ melle ⁊ sit dosis faba romana.

¶ De Epithimatibus super pũcturas. C. iij.

De eis q̃ sup eas liniunt est petroleũ album aut subalbidũ aut alleũ sicut est elixatum cũ butyro cocto aut castoreũ cũ oleo aut succus porri q̃d non tetigit aq̃ ⁊ calamentũ fluuiale optie attrahit venenũ ⁊ sulfur cũ vria ⁊ gallina et galli⁹ scissi dũ viui sunt ⁊ empl'et cũ eis pũctura vł morsus ⁊ pmutet omi hora ⁊ admistret emplm. Quidã aũt dixerũt ꝙ gallina est vehemẽtis caloris ⁊ ppter illud eliquat os deglutitũ ⁊ arena ⁊ lapidẽ ⁊ videt ꝙ fiat illud in gutture ⁊ stomacho ⁊ non alibi. Et ex eis q̃dẽ q̃ emplant est sal aut aceũ aut fel tauri aut sisimbriũ ⁊ folia asphodilli ⁊ ciis ⁊ acetũ ⁊ ppe ciis ligni fici ⁊ vitis ⁊ ppe i pncipio ⁊ olz ⁊ sal decocta. ¶ Et dixerũt ꝙ emplm cũ alleis ⁊ sale ⁊ stercore capno iuuatiuũ est i oi morsiõe nisi mordicatõe aspidis. Et emplm cũ calce ⁊ melle ⁊ oleo iuuatiuũ est ita ꝙ ad aspidẽ. ¶ Et iteꝝ sumant sinap ⁊ calx ⁊ aceũ ⁊ liniant desup cũ aq̃ saponis ⁊ alkitrã aut cũ decoctõe picis ⁊ cum sale ⁊ liniat. Et pix feruẽs bona est in lana sup morsionẽ ita ꝙ morsui vipe. ⁊ est ex curatõibus egyptioꝝ ⁊ est bona valdẽ et cepe cũ sauich ⁊ emplm factũ cũ sale ⁊ emplz de nitro. Et de embrocis bonis est aq̃ maris calida singularis cũ aceto ⁊ decoctio muris habitantis in domo ⁊ mustelle.

¶ De Epithimatibus ex quibus qñ corpa liniunt nõ approximant eis venenosa. C. iiij.

De illis q̃ dicta sunt ad hãc rẽ sunt cerebꝝ leporis cũ aceto ⁊ oleo ⁊ storax qñ soluitur in oleo ⁊ oleũ in quo infusa sunt folia pini recẽtia trita cũ ea aut flos cupssi ⁊ g̃na iuniperi ⁊ silr folia agni casti in oleo ⁊ abrotanũ ⁊ radix iudẽ ⁊ asphodill⁹ ⁊ daucus ⁊ carpobalsamũ ⁊ radix nasturtij ⁊ oia illa cũ oleo. ¶ Et ꝯposita de q̃bus est vt sumant radicis aniuden nigri ⁊ floris allegi recẽtis ⁊ g̃noꝝ iunipi oiũ añ. ptes. ij. radicis mãdragore medietas ptis. i. carpobalsami corduẽni oiũ añ ptes. iij. terant ⁊ cũ oleo tã diu bene coq̃nt donec habeat spissitudinẽ sordis balnei ⁊ inũgat cũ eo. Et iteꝝ asphodilli. ʒ. i. ⁊ carpobalsaĩ ⁊ hyusq̃ami albi amboꝝ añ. aureus medi⁹ misceat cũ aceto ⁊ oleo ⁊ liniat cũ eo. Et iteꝝ floris pini ps. i. radicis mandragore ptes. ij. semis hyusq̃ami albi ptes ij. misceant oia cũ oleo ⁊ liniat cũ eo. Et hoc iteꝝ ꝯueniens est ad suffũigandũ. ⁊ iteꝝ g̃noꝝ iuniperi partes ij. storacis ps. i. misceat totũ cũ oleo ⁊ liniat cũ eo.

¶ Et epithiatõ cũ oleo de rhaphano fugat cimices.

¶ Ad effugandũ venenosa vniuersalr. C. v.

Oportet vt aspgat domus eis q̃ dicem⁹ et sternat eis ⁊ liniat foramia ⁊ fenestre eis q̃bus embrocat ex illis q̃ dicem⁹ in suffumigatõibus ⁊ aliis vt non appximẽt eis venenosa ⁊ suffumigatiões sunt sicut fum⁹ ligni g̃nati q̃m ipse effugat venenosa ⁊ silr radix liliĳ ⁊ vge granati sunt mirabiles in hoc ⁊ silr galbanũ ⁊ cornua ⁊ vngule q̃ findunt vt bouis ⁊ vngule q̃ non finduntur vt equi ⁊ pili ⁊ serapinũ ⁊ assa ⁊ folia lauri ⁊ grana eius ⁊ calamẽtũ ⁊ sceba ⁊ stramẽtũ cũ eis ⁊ silr nasturtiũ ⁊ silr cinis ligni pini ⁊ pprie cũ galbano si fiat suffumigium ex opio et nigella et galbano et cornu ceruino ⁊ sulfure ⁊ cornib⁹ capre.

¶ De Effugatõe serpẽtũ ⁊ uenenosoꝝ aialiũ. C. vi.

Et iteꝝ storax ⁊ cornu ceruinũ ⁊ nigella ⁊ aspaltũ de vnoquoq3 ps. i. ⁊ suffũigetur cũ eo lectus. ¶ Aliud cordumeni ⁊ radicis aniuden nigri ⁊ storacis oiũ añ. ʒ. i. corticum oui strutij nigelle semis harmel oiũ añ. ℥. ij. Et iteꝝ semis hyusq̃ami albi folioꝝ cupssi ⁊ pini ⁊ nigelle oiũ añ. auř. i. corticũ radicis mãdragore auř. i. piloꝝ capre auř. iij. calamẽti. ʒ. i. aspalti auř. iiij. misceat totũ ⁊ fiat suffũigatõ cũ eo sup os fenestrarũ ⁊ in eius suffumigatõe est securitas. ¶ Et de illis ex q̃bus fugiũt pl'a venenosoꝝ aialiũ qñ cũ eis sternit locus sunt sisimbriũ ⁊ ozimũ ⁊ agnus castus.

¶ Cautella mirabilis a venenosis aialibus. C. vij.

Quando sternit in circuitu dormitorij sisimbriũ ⁊ sceba iteꝝ ⁊ assa iteꝝ ⁊ laur⁹ est mirabilis in hoc. Et silr qñ ponit in circuitu loci quo sedet mãdile ex cinere ligni pini. Et dẽ illis q̃bus est apparitõ in elõgãdo ea est vt ponãt cerei ⁊ cãdele in loco lõginquo a dormitorio q̃m declinãt ad ipm. Et de illis q̃bus est apparitõ i expellẽdo venenosa ⁊ albaguarez est tenere ea q̃ sunt sicut grues ⁊ pauones ⁊ cygni ⁊ ceru⁹ ⁊ catt⁹ ⁊ mustella ⁊ q̃ currũt cursu eoꝝ: venenosa. n. aialia terrent ex istis qñ apparẽt ⁊ mordẽt ea. Et dixerunt q̃dã ei q̃ facit sibi stratũ ex corio leopardoꝝ nõ approximat serpẽs ⁊ silr si ex eis facit sibi cooptorium hoc aũt narrauit in cui⁹ smone non est fiducia.

¶ Res q̃s q̃dã dixerũt i destructõe rapaciũ. C. viij.

Inquiũt helleborus interficit canes ⁊ muscas. Et stragulator leopardi interficit leopardũ. Et stragulator adib interficit adib ⁊ canẽ. Et ibenãgue ⁊ amigdala amara interficit vulpes et oleander et folia alzeridaracet interficiũt albeibẽ et plm hoꝝ est notũ.

¶ De Effugatione serpentum. C. ix.

De illis q̃ fugãt eos ex suffũigatõibus sunt cornua cerui et radix liliĳ et pirentũ ⁊ sulfur et q̃ linit manus suas spolio dragõtee et succo eius et decoctõe eius non mordet ipm vipera. Et aspsio loci ex aq̃ in qua solutũ est sal amoniacũ est ex eis a quo fugiũt. et sinap iterficit eã et qñ ponit sup semitas eius refugit ab eo. ¶ Et de ill' q̃ interficiũt serpentes est sputũ ieiuni piectũ in os eius et ppe qñ assumit in ore suo sal amoniacũ.

¶ De Effugatõe scorpionũ et interfectõe eoꝝ. C. x.

Scorpiones iterficit sputũ ieiuni calide cõplexionis sup eos piectũ et rhaphan⁹ masticatus et succus eius qñ tãgit ipm vl' eos et folia ipsius et silr albedarugi. ¶ Suffũigiũ educẽs scorpiones sumant storacis et arsenici et stercoris ouiũ et adipis zirbi ouiũ añ. ptes eq̃les dissoluatur cũ vino et misceant cũ eo medicie et fiat suffumigatõ apud foramẽ scorpionũ. ¶ Et qñ ponit rhaphanus incisus sup foramẽ scorpionũ non timetur ꝙ egrediant ex eo. ¶ Et estꝝ ex suffumigatiõibus ad

ſcorpiões ipos qũ fit ſuffũigaº ex ipo ⁊ ſilr arſeicũ

¶ De Effugatione pulicum . C . xi.

Q Uando aſpgit̃ domus cũ infuſiõe colloqn
tide ſaliũt pulices ⁊ fugiũt ⁊ ſimlr ex de
coctõe rubi. Et dixerũt q̇dā qñ ponit̃ ſan
guis hirci in fouea in domo aggregant̃ pulices aꝑ
cũ deinde moriunt̃ ⁊ ſilr aggregant̃ ſup lignũ linitũ
ex adipe eritῇ ⁊ effugiũt ex odore caulis ⁊ foliorũ
oleādri. Et eſt hec herba nota iecũ cimeu . ſ. herba
pulicũ q̄ qñ ponit̃ in lecto inebriat eos ⁊ ſtupefacit
eos q̄re non viuificantur .

¶ Effugatõ culicum ⁊ cimicũ . C . xij.

F Iat ſumigiũ cũ ſeraturis ligni pini aut cũ
calcadis aut cũ nigella ⁊ melius q̇dē eſt ut
aggregatõ fiat inter ea ⁊ ſilr ſuffũigatio
cũ myrto ſicca ⁊ cũ ſulfure ⁊ bdellio ⁊ ſpina fetida
noīata coru ⁊ ſtercore vaccino ⁊ albarmel tritum
⁊ poſitũ ſup lectos ⁊ feneſtras ⁊ cũ folῇs cuꝑſſi ⁊ nu
ce eius. Et qñ aſpgit̃ domꝰ ex decoctiõe radicis lu
pinoꝝ ↄfert aut ex decoctõe nigelle aut decoctiõe
harmel aut decoctõe apſinthῇ aut decoctiõe rute .

¶ De Effugatione muſtelle . C . xiij.

D Ixerunt effugat eam odor rute .

¶ De Effugatõe muris ⁊ eius interfectõe . C . xiiij .

M Urem interficiũt lithargyriũ ⁊ helleborꝰ
et iteꝝ helleborus ⁊ ſemen hyuſquiami
albi ⁊ ſilr radix caulis ⁊ ſilr cepa muris ⁊
ſuc ⁊ ſcoria ferri ⁊ crocus eiꝰ ⁊ fugat ipos mus ma
ſculus qũ excoriat̃ ⁊ dimittit̃ in domo aut caſtratur
aut abſcindit̃ cauda eius ⁊ excoriatõ eſt fortior. Et
dicit̃ ꝙ ſi ligat̃ mus eoꝝ ĩ domo ligato pede cũ filo
ad paxilũ effugiũt reliq̃ ⁊ in eo eſt ↄſideratio .

¶ De Effugatõe formicaꝝ . C . xv .

Q Uando ponit̃ ſup cauernā eaꝝ kitran fu-
giũt ex ea ⁊ ſilr ex magnete ⁊ ex felle tau
ri et ex pice ⁊ ex aſſa et fugiunt ex fumo
ipſarum formicarum .

¶ De Effugatõe muſcaꝝ ⁊ eaꝝ interfectõe . C . xvi.

I Nterficit eas arſenicũ qñ ꝺ eo ponit̃ aliq̇d
in lacte ⁊ fugiũt muſce ⁊ interficit eas fu-
mus eius et fumus turis ⁊ decoctõ hel-
lebori nigri .

¶ De Effugatõe veſpaꝝ . C . xvij .

E Ffugiũt ex ſuffumigatione ſulfuris ⁊ alle
orum ⁊ non appropinquāt ei qui linit̃ ex
altea aut ſucco malue ⁊ oleo .

¶ De Effugatõe ſcarabeoꝝ . C . xviij .

F Ugat eos ſcd̃m ꝙ dicitur fumus aldulb ⁊ ꝓ
prie fumus foliorum eius .

¶ Da Effugatione albarathati . C . xix .

N On aggregant̃ albarathati in domo in q̄
ſunt hudud. Et ſuffumigatõ cũ m̄bris ad
huduo ⁊ pēnis eius interficit albarathati
ſcd̃m ꝙ dicitur .

¶ De Effugatione tinee . C . xx .

A Pſinthium ꝓhibet pannos a tinea ⁊ ſimlr
calamentũ ⁊ ſilr cortices citri .

¶ De Spetiebus ſerpentum . C . xxi .

S Apiētes eſſe ſerpētũ ⁊ naturas eoꝝ in tres
diuidũt ptes. ſ. vehemētis acuitatis non
morātes ex diſpõe vltra tres horas ⁊ nꝫ
morſus eoꝝ curant̃ qm̃ ſunt ſurdi ⁊ alaſilet ⁊ neqꝫ
valet ad eos niſi inciſio mēbri ſtatĩ aut ↄbuſtio vl
tima penetrās qm̃ ↄburit venenũ ⁊ ↄſtringit mea
tus. Et q̄nqꝫ ↄfert in curatõe eoꝝ vomitus poſt eā
ſup replõeꝫ ex piſcibus ſalitis deinde poſt illõ ſuc
cedũt curatões alie. ¶ Et ſi ſerpēs eſt debilior paruꝫ
ſufficit ligatõ vehemēs deinde reliq̃ curatõ cõis .
Et ptē debilē paꝝ interficientē ⁊ ptē mediā q̄ nõ
tardat̃ a tribus horis vſqꝫ ad ſeptē. Inquīt draco
nis aũt marini ⁊ ſilĩuꝫ ſerpentũ magni corpis mor
ſus curat̃ incꝑtũ eſt vlcus tm̃ nõ incꝑtũ eſt venenũ
de quo ſit curandũ. Et dixerũt ordo ꝑmus eſt ge-
nera. De eis. n. eſt ſicut ſerpēs q̄ noīat̃ regulus et
grece baſiliſcus q̄ q̇deꝫ interficit ſuo viſu ⁊ auditu
vocis ſue. Et de eis eſt ſerpēs noīatus hirũdo cuiꝰ
color ſilĩs eſt colori hirũdinis ⁊ lõgitudo ipiꝰ ē cir
citer cubitũ vnũ ⁊ interficit añ horas duas. Et de
eis eſt ſerpēs noīatus aſpis ſicca ꝓpter vehemētiā
ſiccitatis ſue cutis ⁊ eſt in q̄ntitate ſua inter treſ cubi
tos vſqꝫ ad quiqꝫ ⁊ color ipius eſt cineritiꝰ ⁊ ad ci
trinitatē declinis ⁊ oculi eius ſunt vehemētis luīs
⁊ interficit a duabus horis vſqꝫ ad tres . Et de eis
eſt expuēs qm̃ ipe põt interficere per ſputũ ſuũ et
ꝓiciũt ipm̃ q̇dā dētes eius ↄſtricti ſup alios q̄re in
terficit illud ſup qꝺ cadit ſputũ eius et odor ſputi
eius ⁊ lõgitudo eius eſt vſqꝫ ad duos cubitos ⁊ co
lor eius cineritiꝰ ad citrinitatē declinās ⁊ interficit
illũ quē mordet anteq̄ redeat. ¶ Et ordo q̇dē hic
non rememorat̃ in libris pp ſpēm plĩmā q̄ ſit in cu
ratõe eius . veꝝ non valet ad ipm̃ curatõ niſi illa
cuiꝰ opatiõeꝫ diximꝰ: ipa. n. ↄfert q̄nqꝫ cũ eo qꝺ
diximꝰ ibi. Et ſurdi arcuati hñt ſpēs alias q̄ multi
plicant̃ ĩ terris egypti. Et q̄nqꝫ q̇dā eoꝝ habēt duo
cornua quoꝝ color eſt diuerſus albus ⁊ ſubalbidꝰ
⁊ rubeus ⁊ mellinꝰ ⁊ cineritiꝰ. ⁊ q̄nqꝫ ſunt ſm cre
atõiem viperaꝝ . Et q̇dā eoꝝ habēt dētes ſicut vn
cinos ⁊ dracones interficiētes ſtatĩ ſunt hꝰ generis
Et ordo ſcd̃us eſt de viperis q̄ꝝ ſpēs iteꝝ ſunt di
uerſe: de eis. n. ſunt vipe aleſilati ¶ Et de eis ſunt
vipe quercine. Et de eis ſunt faciētes ſitire ⁊ reliq̃
q̄s dicemꝰ ¶ Et accĩt ſerpētibus diuerſitas iteꝝ non
in ſpē imo ſm ↄueniētiā in ſpē vna qñ diuerſificā
tur in maſculitate ⁊ feīeitate : ⁊ maſculi q̇dē paucõ
res habēt dētes ⁊ plus veneni ⁊ acutius lꝫ q̇dā di-
cāt ꝙ femīe ſunt deteriores ꝓpter mltitudinē den
tiũ ſuoꝝ ⁊ iteꝝ ꝓpter etatē qm̃ ſenes deteriores
ſunt iuuenibus ꝓpter corpus. nā magni deteriores
ſunt puis curtis qũ ſpēs eoꝝ eſt vna ¶ Aut ꝓpter
locũ nā illi q̄ habitāt loca inaquoſa ⁊ mõtes deteri
ores ſunt eis q̄ habitāt littora ⁊ loca pluriuꝫ aq̄ꝝ .
Aut ꝓpter diſpõeꝫ ſuā in replõne ⁊ vacuitate. nā
illi q̄ de eis famelici ſunt deterioris ſunt veneni .
Aut ꝓpter paſſiões eoꝝ aīales. nā irati ⁊ audaces ꝺ
teriores ſunt eoꝝ. Aut ꝓpter tps nā venenũ eorũ
in eſtate eſt deterius. Quidā aũt exiſtiauerũt ꝙ ue
nenũ ſerpentũ ⁊ vipaꝝ eſt frigidũ ⁊ eſt error . Et
illud qꝺ accĩt ex frigore morſo ab eis eſt pp mor
tificatõem caloris innati pp ↄtrarietatē veneni. ca
lor. n. innatus eſt q̄ caleſacit corpus ſua ſparſiõe et
inflatõe. Qñ aũt non eſt calor innatus ⁊ ſi inflētur
cor igne leui non oꝫ tamē vt caleſiāt pp ipm̃ extre
mitates. Et q̇dā exiſtimauerũt ꝙ venenũ aleſilati
ꝓpe eſt frigidũ ⁊ aggregat ſanguinē cordis ⁊ ↄge
lat ipm̃ ⁊ ꝓpter hoc ſtupefacit valde ſed nõ eſt ita

ĩmo fortaſſe reſoluit calorẽ innatũ ⁊ mortificat ip̃z Et illud quo rõcinat̃ iſtud eſt ꝙ aĩalia frigide ꝯple xionis ſunt in hyeme mortua ⁊ calide calor addit̃ ⁊ acuitas. ⁊ q̇cũq̃ ſit q̇ hoc dicat ſciat ꝙ eius rõcinatõ nõ eſt ſana: ⁊ neq̃ hec dictõ eſt in venenoſis p̃uis ſed in aĩalibus magnoꝝ corp̃m ⁊ qđ ſignificat cor ruptõez huius ſ̃monis eſt veſpa calide ꝯplõnis ual de ⁊ eſt ex eis q̄ mortificant̃ in hyeme q̄re non mo uet̃. ⁊ non eſt lõginqũ q̇n ſit ſerpẽs cũ caliditate cõ plexiõis ſue q̇ non mouet̃ ꝓpter ꝯtrarietatẽ ꝯplexi onis nãlis ⁊ ꝓpter illud qđ accidet ei đ reb⁹ aliĩs.

¶ De morſu baſiliſci q̇ eſt p̃mus ſurdoꝝ ⁊ harmene de quo ignoro an eſt ip̃e aut alius. C. xxij.

Dixit q̇dã ip̃e noĩat̃ regulus qm̃ habet coronatũ caput cui⁹ lõgitudo eſt duoꝝ palmoꝝ ⁊ caput eſt acutũ valde ⁊ oculi eius ſunt rubei ⁊ color eius ad nigredinẽ ⁊ citrinitatẽ đ cliuis qui adurit totũ ſup qđ incedit ⁊ neq̃ orit̃ in circuitu cauerne eius aliq̇d ⁊ qũ opponit̃ habitatiõi eius auis cadit. Et non ſentit ip̃m aĩal qđ non terreat̃ qđ ſi ſit ꝓpinq̇⁹ hoc ſtupeſit q̄re non mouet̃ ⁊ interficit ſibilo ſuo ſi exaltat ip̃m. Et ille ſup quez cadit viſus eius ex lõginquo morit̃. Et non eſt ſicut dr̃ ꝙ ille cui⁹ viſus cadit ſup ip̃m morit̃. Et illius quẽ mordet corpus liq̇ſit ⁊ inflat̃ ⁊ currit vir⁹ ⁊ morit̃ ſtatĩ ⁊ morit̃ oĩs q̇ appropĩquat illi mortuo. Et paꝝ q̇dẽ euadit q̇ p̃ns ſit viciitati eius. ¶ At vero poſſibile eſt in q̇buſdã horis vt tãgat eũ cuz virga. Et ſ̃m q̇dẽ pl̃m q̇ tãgit eũ cũ v̇ga morit̃ et ẽ mediãte v̇ga: ⁊ ꝓpter illud iã tetigit illud miles q̇dã cũ lancea ſua q̄re mortuus eſt miles ⁊ aĩal eius ⁊ tetigit ip̃e labiũ equi q̄re mortuus eſt equ⁹ ⁊ miles. ⁊ hic q̇dẽ ſerpẽs mlt̃iplicat̃ i terra arorcb ⁊ nubia. ¶ Signa morſus eius ſunt Si videris mortuũ ſubito abſq̃ caſu cãe p̃mitie apparẽtis ⁊ ꝓprie quãdo eſt in loco vbi ſcit̃ illud aĩal et non eſt curatio ei prorſus.

¶ De harmene. C. xxiij.

Iam dixim⁹ harmene in ꝓp̃etatib⁹ ꝓxĩs reguli ex hoc ꝙ non equat̃ ⁊ nõ interficit morſu tm̃ ĩmo ⁊ viſu ⁊ auditu ſui ſibili ⁊ qđcũq̃ aĩal mordet diſſoluit̃ ⁊ morit̃ qđ appropiquat ei ex aĩalibus. At v̇o q̄titatẽ ei⁹ narrauerĩt diuerſaz a q̄titate reguli exiſtiauerũt. n. ꝙ eſt ab vno cubito vſq̃ ad cubitũ ⁊ ſemis. Et dixerũt ꝙ morſo ab eo non ꝯfert aliq̇d ſi vero aliq̇d ꝯfert ei tũc ſemẽ papauaris vz vſq̃ ad. ʒ. i. ⁊ caſtoreũ vſz ad. ʒ. i. q̇dã iã teſtificati ſunt illud.

¶ Signũ morſus ſerpẽtis qui nominat̃ hirundo ⁊ eſt de ſurdis. C. xxiiij.

Accidũt ei ſinglt̃us ⁊ alteratõ corp̃is ⁊ ſtupor ⁊ frigus mẽbroꝝ ⁊ ꝓfunditas ſõni ⁊ clauſio palpebraꝝ cũ vehemẽtia pulſus cordis ei ꝓprius ⁊ magnitudo doloris. Et cura ei⁹ eſt cura ſurdarum.

¶ Signa morſus aſpidis ſicce ⁊ ẽ de ſurdis. C. xxv.

Illi quẽ mordet accĩt illud qđ accĩt ei quẽ mordet hirũdo q̄re alterat̃ color eius et ſtupeſit ⁊ mlt̃iplicat̃ ſingult⁹ eius ⁊ infrigidant̃ mẽbra ip̃ius ⁊ claudunt̃ eius palpebre ⁊ ꝓfunde dormit. ¶ Et Cura eius eſt cura ſurdorũ et iam diximus eam.

¶ De morſu ſpuentis ⁊ aſilus. C. xxvi.

Queʒ mordet remãnʒ ſine ſenſu ⁊ ſine motu quiet⁹ ꝓfunde dormiẽs poſt res alias p̄dictas in capl̃o aſpidis poſt ſaltus ꝯtinuos ⁊ clauſionẽ oculoꝝ ⁊ torſionẽ colli ⁊ ſpaſmũ et pulſuz inordinatũ ⁊ non ſentit dolorẽ ⁊ q̃nq̃ ſentit i initio rei dolorẽ inteſtinoꝝ quẽ videbis intromittentẽ digitos ſuos in guttur ſuũ vt euomat. Et q̇dã iã rememorati ſunt aſilus ⁊ narrauerũt de eo ꝙ eleuat caput ſuũ ⁊ expuit uenenũ. Ego igit̃ nõ ſcio an ip̃e ⁊ ille quẽ dixim⁹ ſint vni⁹ ſp̃ei ⁊ eſt de genere ſpuẽtiũ. Ueꝝ dicit̃ de accñtibus eius ꝙ locus morſus eius eſt p̃uus ſc̓đm q̄titatem pũcture acus abſq̃ ap̃ate ⁊ currit ex eo ſanguis paucus niger. Et accidũt ei q̇ ab eo morſus eſt tenebroſitas oculoꝝ ⁊ dolor in viſceribus ⁊ ore ſtomachi in p̃mis deiñ accidũt clauſio oculoꝝ ⁊ ꝓfunditas ſomni ⁊ non viuit vltra tertiã diei. Et cura eius eſt de genere curatõis ſurdoꝝ ⁊ iã dixim⁹ eam.

¶ Cornuta. C. xxvij.

Cornuta eſt genus ſurdoꝝ cui⁹ lõgitudo eſt ab vno cubito vſq̃ ad duos ⁊ ſũt ſup cap̃ eius due eminẽtie ſicut duo cornua. Et color corp̃is eius eſt color cineris ⁊ vẽter ei⁹ ẽ ſicut ſquame ſicce dure q̄ ſtridẽt ſup terrã cũ ſtrepitu ⁊ dentes eius ſunt eq̄les nõ recurui ⁊ pl̃m eius eſt in locis arenoſis. Inq̇unt q̇dã ⁊ de eis eſt genus qđ noĩat̃ paruũ. Et eſt ꝓpterea ꝙ cornua eius ſunt breuia aut iã ceciderũt cornua eius ⁊ eſt etiã p̃uus breuis ⁊ eſt pluris generis ⁊ ſil̓r noiatur grece.

¶ Signum morſus eius. C. xxviij.

Sentiunt̃ i locis morſus q̄ſi acus aut claui infixi in eis. Et dixerũt ꝯtinuat̃ corp̃i ei⁹ ꝯ̄guitas maxĩa ⁊ inflant̃ labia ei⁹ ⁊ accñt ei vertigo ⁊ tenebroſitas oculoꝝ ⁊ deſtruit̃ ratõ. Et cura eius iteꝝ eſt cura ſurdoꝝ ¶ Et qđ ei ap ꝓpriat̃ eſt vt in potu det̃ ſemẽ rhaphani cũ vino ⁊ ꝓprie q̃n euomit cũ eo. et qũ euomuerit ꝯfert ei cyminũ idũ ⁊ ſiſamũ ꝯfert ei iteꝝ quẽ momordit cũ vĩo ⁊ caſtoreũ cũ vĩo ⁊ calamentũ cãpeſtre cũ vino ⁊ ſemẽ rhaphani eſt mirabilis iuuamẽti in eo. Et ponatur ſuper morſum ſal tritus ꝯfectus cũ alkitran aut cepe tritũ cum aceto.

¶ De Serpente qui dicit̃ andrius ⁊ keduſu durus. C. xxix.

Hunc ſerpentẽ qũ eſt in aqua noĩant greci andrius. ¶ Et q̃n habitatõ eius eſt in cãpo noĩat̃ keduſu dur⁹ ⁊ eſt mĩor q̄ aleſilati ſurda ⁊ latõris capitis ⁊ deterior ⁊ nocibilior ⁊ accidit ex morſu eius vt incipiat morſus cuz dolore vehemẽti ⁊ inflãmet̃ deinde ſit uiridis ⁊ corrodit ⁊ accñt morſo vertigo ⁊ vomitus chol̓e fetide, et motus inordinatus ⁊ debilitas v̇tutis et morit̃ ſ̃m pl̃m in hora tertia ⁊ non trãſit tertiaz. Si aũt euadit qm̃ eſt aquoſus, aut qm̃ ꝯpl̓io morſi eſt fortis ꝯmittant̃ eũ egritudĩes a q̇bus forſitã nõ ſanabit̃.

¶ Cura. xxx.

Curatõ eius eſt cura cõis ⁊ illud qđ ei ap ꝓpriat̃ eſt vt bibat de nuce cup̃ſſi mũdata cũ ꝯ̄nis myrti de vnoquoq̃ aureũ unũ cũ aq̄ mellis aut vino ⁊ ſil̓r ariſtol̓ põdus. ʒ. ij. cũ vino aut cũ aceto ꝯmiſto ⁊ ſil̓r ſuccũ praſſĩ ⁊ ẽpl̓et cũ calce ⁊ oleo ⁊ calamẽto mõtano ⁊ corticib⁹ radicis quercus ⁊ ſil̓ibus ſingulariter ⁊ compoſite ⁊ de

eis que illis admiscent̄ est farina ordei.

¶ De hydra. C. xxxi.

NOn dixi hydra in sūma nisi q̄a nō suz cōsi
dēs an ipa ⁊ ādrius sit vn⁹ qū iā diuersifi
cet̄ p deriuatōez ⁊ nomē sicut cadit ī scrip
tura ſmonū grecoꝝ aut serpēs alius. Ueꝝ locū ex
quo hoc ꝯsiderat̄ iā dixit narrās accn̄tia alia mors⁹
eius. Et dixit ꝙ morsus ei⁹ egredit̄ ⁊ dilatat̄ ⁊ ob
fuscat̄ color eius ⁊ egredit̄ ex eo hūitas nigra pl̄ma
fetida valde ⁊ ꝓlōgat̄ curatō eius ⁊ fit difficil̄ q̄re
oz vt ꝯsideret alius a me ī hoc ⁊ ꝯgnoscat dispo-
sitōez eius vt pmutet̄ ad ſm ordinē serpētum.

¶ Sermo vniuersalis de morsu viperarū ⁊ iudicio
earum. C. xxxij.

DEteriores viperaꝝ ⁊ draconū sunt ꝯ̄ eis
q̄ sunt masculi. Femie v̄o sūt incoluiores
⁊ morsus q̄dē femie cognoscit̄ p inuētōez
fixionū pl̄iuz q̄̄ duoꝝ dētiū ī pte in q̄ momordit ⁊
egredit̄ a ꝓncipio rei ex loco duoꝝ dētiū aut dētiū
pl̄iuz sanguis deinde vir⁹ feruēs. Et fortasse īcipit
aquosus deinde spūosus deinde ut erugo eris ⁊ tūc
q̄dē ꝯuertit̄ ad substantiā ueneni ⁊ colorē eius. Et
dolet locus deinde pābulat dolor eius postea appz
aq̄a calidū rubeū hn̄s bothor ⁊ vesicas sicut ex adu
stione ignis ⁊ qn̄q3 pābulat deinde fit viride illud
aq̄a ꝓpe morsuz ⁊ sub ore ⁊ accidit in visceribus ī
flāmatō ⁊ in corpe rubedo cū rigore deinde sudor
frigidus ⁊ corruptō coloris decliuis ad viriditatē
⁊ cōmotō vertigis ⁊ frequētia anhelitus ⁊ nausea
⁊ singultus ⁊ qn̄q3 euomit hūorē cholericū ⁊ diffi-
cultas fit vrie ⁊ grauat̄ cap̄ ⁊ qn̄q3 aduenit ei fluxus
sanguis nariū ⁊ apparet ḡuitas in dorso deinde su-
dor frigidus ⁊ ⁊ termor uehemēs ⁊ sincop̄. Et plu
rimū quidē morit̄ in tribus diebus ⁊ quādoq3 re-
manet vsq3 ad septem.

¶ Curatio morsus viperarum cuz eo qꝺ̄ est sicut ca-
non. C. xxxiij.

COnsidera radices cōes in curatiōe deinde
fortōr curatō est ꝓperare ad tyriacā de
viperis. ¶ Et qū tardat̄ tūc possibile est ut
ꝯferat tyriaca ml̄totiēs ⁊ possibile est vt nō ꝯferat
Nocumētū aūt instrumēti veneni nō est malū qm̄
natura est q̄ vtit̄ instr̄is. ¶ Rei v̄o extranee non est
possibile vt vtat̄ eis nisi accidat ꝯmotō amboꝝ si-
ml̄. Et si possibile est uti ml̄titudīe sōni ⁊ vini for
tasse excusat ab oī curatōe ⁊ sil̄r cepe ⁊ porri cū uīo
si non īueniūt̄ allea. Et iā dixerūt q̄dā ꝙ virga cer
ui assata qū ꝯmedit̄ in dispōe ꝯfert ⁊ albarmel est
de medicis liberātibus ⁊ sil̄r ḡna citri. Et de tyria
cis ꝓpriꝭs eis fortibus est illa q̄. ℞. anisi suseni pō
dus. ʒ. i. ⁊ pipis auī̄. iiij. corticis aristol̄. rotūde ca
storei āboꝝ an̄. auī̄. i. ꝯficiant̄ cū vino cui⁹ dosis
sit nux vna. Et iteꝝ myrrhe ⁊ castorei pipis arse-
nici rubei oīuz an̄. ʒ. ij. semīs aneti. ℥. ij. ꝯficiant̄
cū vino. Et iteꝝ semē andacoche ⁊ aristol̄. rotūda
⁊ ruta siluestris ⁊ non est albarmel ſm ꝙ existiaue
rūt q̄dā imo est sp̄es rute ip̄ius ⁊ oz vt det̄ butyꝝ
vetus solū ⁊ sedeat in tina lactis ⁊ indicant̄ ei vigi
lie ⁊ fiat vt deambulet ⁊ balneet̄ in q̄busdā horis
⁊ in balneo faciēte sudare ⁊ dent̄ ei in potu coagula
⁊ fil̄is successiōe eoꝝ ⁊ melius eoꝝ est coagulū lepo
ris recēs ⁊ ip̄m iteꝝ est melius qn̄ sumit̄ in potu cū
iiij. ℥. aceti vini pmisti cū equalitate ⁊ coagulū cer
ui iteꝝ est bonū. Dixerūt q̄dā si homo accipiat ce
pe siluestre ⁊ masticet ip̄m ⁊ deglutiat illud qꝺ̄ cur
rit ex eo ⁊ emplet̄ cū fece eius non moriet̄ penitus
Et q̄dā expti fuerūt ius rane ⁊ fuit iuuatiū liberās
qū ꝯmestū fuit. ¶ Et caro mustelle ꝯdita aceto ⁊ sale
⁊ cācri marini ⁊ sanguis testudis marine. ¶ Et dixe
runt quidā ꝙ in lapide q̄ nominatur lapis serpētis
qū suspendit̄ est sanatio.

¶ Relique potōnes laudate in morsu viperarum.
C. xxxiiij.

DIxerūt q̄dā apiū siluestre ⁊ est sumirion
est bonū ad illud ⁊ radix acori ⁊ folia ari
stologie ⁊ radix eius ⁊ radix almaru alse
sir aut alsesiresin aut agaricū qꝺ̄cūq3 illoꝝ fuerit su
mat̄ ex eo in potu cū vino dulci q̄ātitas vni⁹ auī̄.
sil̄r succus anagalis. s. auricule muris ⁊ sil̄r cymi-
nū p̄cipue mōtanū ⁊ succus caulis aut costi duo au
rei cū duob⁹ obolis pipis aut radix buchormarien
aut semē keisiz aut radix eius ⁊ semē albarmel cū
succo porri aut succo cardui ⁊ iteꝝ coagulū leporis
⁊ farina herbi ꝓpe ⁊ zinziber in lacte ml̄eris ⁊ det̄
in potu radix baucie aut albarmel q̄ est cognita in
ptibus frigoris ⁊ est vehemētis iuuamēti ⁊ cortex
aristo. ⁊ radix alādacoche. et q̄dā iā existiauerūt ꝙ
qū turbit sumit̄ in potu cū lacte dulci est iuuatiuuz
valde ⁊ lac alagiati ⁊ existio ip̄z esse tyriacā alfara
uia ⁊ alkusaki est iuuatiuuz. Et iteꝝ de eis q̄ dicta
sunt ad morsuz vipaꝝ ⁊ oīuz venenosoꝝ aīaliū ē
oppoponaci podus. ʒ. ij. cū aceto ⁊ iteꝝ sumant̄ co
sti auī̄. iij. ⁊ gētiane. Et iteꝝ q̄ bona sunt ē stercus
caprinū ꝯminutū in vino ⁊ det̄ in potu. Et oīa inci
siua acuta ⁊ ꝓpe allea ⁊ cepe ⁊ porri ⁊ rhaphan⁹ ⁊
aque eoꝝ ⁊ oīa salita ꝓpe vēter mustelle ⁊ scor-
pio assatus ⁊ fel galli ⁊ reliq̄ꝝ auiū. Et de succis ue
hemētis iuuamēti sunt succus rute ⁊ succus folioꝝ
maloꝝ ⁊ succus sansuci ⁊ acetū ip̄m de quo bulliāt̄
℥. iiij. ⁊ dent̄ in potu ⁊ succus extrcitatū caul̄ naba
thi ⁊ vrina hois ſm ꝙ dicitur.

¶ Empl̄a deforis. C. xxxv.

EMplastra ista sunt attractiā q̄ admīstrāt̄
an̄ꝙ āp̄atō fiat ⁊ sūt facta ex sauina ⁊ bac
cis lauri ⁊ ex camemilla ⁊ squilla assata
ꝓpe ⁊ farina herbi oīa illa singl̄r aut ꝯmista cū vi
no. Et emplātō cū caseo antiquo est bona vltima.
Et empl̄atō cū gallina fissa est bona valde vltima
Et sil̄r cū carne vipe ⁊ cū ranis scissis. ¶ Et ex oleis
oleū laurinū ⁊ oleū in quo decoquit̄ laurus.

¶ De Serpentibus qui egredi faciunt sanguinem ex
poris omnibus. C. xxxvi.

SIcut sunt aufudius ⁊ sabrin isti serpētes
sunt mali ⁊ qū mordēt disrūpunt̄ pori et
meatus oēs fluētes ⁊ manātes ita ꝙ ex
vlceribus ꝯsolidatis cū dolore cōtinuo ⁊ vomitu
sanguīs ⁊ sputu sanguīs. Et sapiētes q̄dā dixerūt ꝙ
isti duo serpētes corpa habent arenosa ⁊ sup corpa
eoꝝ sunt pūcta nigra ⁊ alba ⁊ lōgitudo eoꝝ est lon
gitudo cornuti. Et dixerūt q̄dā ꝙ ip̄i sunt miores
vipis ⁊ capita eoꝝ ⁊ ip̄oꝝ caude sunt minuta ⁊ sūt
coloris arenosi. Et qn̄q3 sunt nigri ⁊ rubei ⁊ albi ⁊
sunt sup eoꝝ capita squame albe incise ⁊ eoꝝ inces
sui est strepitus ꝓpter siccitatē corticū vētriū ip̄oꝝ
ac si esset strepitus folioꝝ virge ⁊ sunt ḡuis motus
eq̄liū dentiū ⁊ hos narrāt cū sp̄ebus q̄busdā ordis

ꝓmi ¶ Et hoꝝ q̇dē serpentũ morsus disrũpit poros ⁊ meatus nāles faciēs ex eis manare sanguinē ita ꝙ ex angul' oculoꝝ ⁊ ꝯpmit in sanguīe ⁊ sputo sāguinis nariũ ⁊ vomitu ⁊ dolore in stomacho ¶ Et dixerũt q̇dā ꝙ locus apat ⁊ denigrat ⁊ currit ex eo res pua aquosa ⁊ soluit vēter ⁊ ꝯstrigit anhelit⁹ ⁊ difficultas fit vrine ⁊ abscidit vox ⁊ mollificant mēbra ⁊ vincit sup corpus dispō obliuionis ⁊ accidit spasmus ⁊ cadũt dētes ⁊ morit patiens.

¶ De Cura. C. xxxvij.

Cura eoꝝ est ꝓxia cure alasilet ⁊ viparũ inq̄tũ dat eis ī potu vinũ pl'z et euomũt sup ip̄z post cibatōez cũ eis q̄ sũt sicut oua taraca ⁊ pisces saliti ⁊ alia ⁊ iteret sup eos vomit⁹ deinde comedat post illď panē ⁊ pisces positos sup prunas ⁊ comedat vuas passas ⁊ semē rhaphani iterũ est ex eis q̄ ꝯferũt ip̄is ⁊ ꝓpe cũ vino ⁊ succ⁹ papaueris cũ radice liliȷ̄ celestis cũ vino ⁊ qñq; ꝯfert eis albugo oui cũ vīo. Et ꝯfert eis inq̄tũ est expulsio sanguis empl'atō cũ portulaca ⁊ farīa ordei aut foliȷ̄s vitis decoctis aut arnoglossa aut gallis. Et ex eis q̄ retinēt sanguinē ꝑ cauteriũ sunt porri ⁊ vrtica ⁊ ruta cũ farina ordei ⁊ albumīe oui.

¶ De faciente sitim. C. xxxviij.

Dixerũt ꝙ serpētis faciētis sitim lōgitudo est palmi vni⁹ ⁊ sup corpus ei⁹ sunt vestigia nigra pl'ima ⁊ caput eius puũ ⁊ collũ ip̄ius grossũ ⁊ incipit creatura eius ex collo grosso vsq; ad caudā subtilē. Et dixerũt q̇dā ꝙ hic pl'm ē in regiōe lokiati ⁊ assim ⁊ forma eius est forma vipe ⁊ color postremi eius vsq; ad caudas est ad nigredinē decliuis ⁊ incedit q̄tiēdo caudā suā. Et dixerũt q̇dā ꝙ est in littorib⁹ ⁊ dixerũt ꝙ accidit morso ab eo vt adurat vēter eius ⁊ inflāmet q̄re non sanat ex aq̄ imo non cessat bibere absq; exitu alic⁹ rei ꝑ vrinā aut sudorē ita ꝙ inflat venter eius totus ⁊ currit aqua in venas ip̄ius.

¶ De Cura. xxxix.

Regimē eoꝝ post cōe regimē est indesinenter facere eos bibere oleũ pl'm ⁊ euomer deinde clisterizare eos cũ eis q̄ educũt feces ⁊ hũitates ⁊ trahũt aquā ad inferiora ⁊ vt dent diuretica sicut decoctō apiȷ̄ ⁊ spice inde ⁊ cinamomi ⁊ assari ⁊ siseleos ⁊ petroselini ⁊ sil'r ⁊ emplet exterius cũ sale ⁊ calce ⁊ oleo ⁊ empl'atō quā dicem⁹ ad morsum canis rabiosi ꝯfert.

¶ De casezati ⁊ altararati. C. xl.

Isti serpētes sunt parui breues minuti q̇ qñq; occultant in arboribus insidiātes vt ꝓiiciat se ip̄os ad illũ q̇ trāsit ꝑ eos ⁊ exeunt ꝓcedētes ad eũ ¶ Et ego q̇dē dico ꝙ vidi gen⁹ hoꝝ serpētũ in ꝑtib⁹ de hesten ⁊ sunt ad rubediēz decliues ⁊ sũt calidi valď. Et dixerũt accit ex morsu eoꝝ dolor vehemēs ⁊ ꝑtransit in totũ corp⁹ si fuerit de genere qď vidi ⁊ accit ex eo mors. Et dixerũt cura eoꝝ est cura cōis ⁊ cura viperaꝝ.

¶ De Saliente ad duas partes. C. xli.

Dixerũt q̇dā serpentē cui⁹ nomē ankesimē ⁊ dixerũt ꝙ ip̄e est saliēs ad duas ꝑtes verũ ego non vifico ꝙ ip̄e sit saliēs aut alius aut ip̄i narrauerũt eũ ꝙ due extremitates eius sũt eq̄les in grossitudine ⁊ equales medio ⁊ existio ꝙ hic est ille quem vidi in veritate.

¶ Illicinus ⁊ est durissos. C. xlij.

Iste habitat in illicibus ⁊ accit ex morsu eius excoriatō cutis eius quē mordit ⁊ excoriatō cutis illius q̇ ꝑmiscet ei ⁊ curat ip̄suz ⁊ habet odorē malignũ mortificās eũ q̇ ꝑñs est morti eius siue sit ledēs siue non ledēs ¶ Et accñt ex eo iteꝝ accidētia morsus viperaꝝ.

¶ De Cura. C. xliij.

Cura ip̄ius est cura viperarũ et cōfert eis ꝓprie bibere aristologiā longā cũ vino ⁊ sil'r albadal coctā ⁊ aphodilli radicē ⁊ ui[m]

¶ Milliares. C. xliiij.

Serpentũ hui⁹ generis color ꝓpter citrinitatē suā ē q̄si color milliȷ̄. Et accñt ei quez mordent accidentia malarum viperaruz

¶ Et Cura eoꝝ est cura illa.

¶ Serpens noīatus scisetati. C. xlv.

Color eius sil'is salienti ad duas ꝑtes sed ille est deterior ⁊ accidentia eius sunt illa. Et cura eius est illa cura.

¶ Serpēs aracis vl' aspis hñs colorēs diu̇sos. C. xlvi.

Quidā dixerũt ꝙ est malignus interficiēs in die scďo cũ corrosione epatis ⁊ confractione intestinorum ¶ Et curatio eius est curatio viperarum paruarum.

¶ Serpens triscalis. C. xlvij.

Narratũ est de hoc ꝙ eius accñtia sil'ia sunt accñtib⁹ viperaꝝ veꝝ sunt cũ inflatōe loci morsus ⁊ vesicis ⁊ duritie appente et cursu hũitatis sanguiee nigre ex illo loco ⁊ accidũt ei alteratō ratōnis ⁊ tenebrositas visus ⁊ spasmus mortificans ¶ Et cura eius est cura vipaꝝ. ¶ Et ego q̇dē dixi hunc serpentē in hoc loco existiatiue ⁊ nō nosco eũ neq; ordinē eius neq; ip̄i⁹ gen⁹ cũ v̇ficatione ⁊ neq; scio an iste sit in iteratōe an non.

¶ Famusus. C. xlviij.

Dixerũt morsus eius est sil'is morsui viperaꝝ sed accñt carni eius q̇ morsus ē ab eo corruptō ⁊ mollificatō sicut accit ei q̇ habet hydropisiz ⁊ accñt ei ꝓfunditas somni ⁊ obliuio ⁊ egritudīes in epate ⁊ ieiuno ⁊ colon. Et ẜmonē q̇dē in hoc serpēte attuli ẜm existiatōez in hoc loco sicut ẜmonē de illo qui est añ ip̄m ⁊ fortasse nō est huius ordinis imo est ordinis putrefaciētiũ. Et

¶ Cura eius est cura viperarum.

¶ De amiudutus ⁊ cauharus. C. xlix.

Dixerũt q̇dā ꝙ lōgitudo cuiusq; hoꝝ ẜpētũ est vsq; ad cubitũ ⁊ color eoꝝ est color arene ⁊ sup corpa ip̄oꝝ sunt vestigia Dixerũt ⁊ accñt ei quē mordēt dolor vehemēs loci morsus ⁊ ap̄a maximũ ⁊ currit ex eo virus ⁊ interficiũt in tertō ⁊ mora eius post septimũ.

¶ Curatio eorum. C. l.

Dixerũt ꝙ curatō eoꝝ est curatō cōis ⁊ est eius ꝓp̄ũ dare in potu castoreũ ⁊ cinamomũ ⁊ radix cētauree de quocũq; istoꝝ sufferit .ʒ. ij. cũ vīo. Et ꝯfert eis radix aristol'. ⁊ ꝓprie lōge iuuamētũ maximũ. Et sil'r radix assoasir ⁊ succus eius ꝓpe ⁊ radix gētiane. Et ꝯferũt eis ex empl'is mel decoctũ ⁊ exiccatũ ⁊ tritũ ⁊ radices gnatoꝝ ⁊ sil'r cētaurea ⁊ semē liñi et lactuce et semē harmel et volubilis et ruta siluestris et ꝯferũt eis empl'a appropriata vlceribus putridis.

Serpēs noīatus selsir ⁊ est putrefaciens . C. li.

C Xistiauerūt q̇dā ꝙ sunt serpētes q̇ sunt in regionibꝰ assem ⁊ in egypto hn̄tes lata capita parua colla curtas caudas vētres rotundos ⁊ non sunt sup eoꝝ capita linee ⁊ squame sꝫ sup corpa eoꝝ sunt linee diuersi coloris ⁊ qn̄ incedūt non rectificaꝰ imo ꝯtrahunt ⁊ accn̄t ei quē mordēt apa dolorosuꝫ ⁊ putrefactō totiꝰ corpis post cōtritōēꝫ eius ⁊ capilloꝝ casus. Et qn̄ꝫ festinat putrefactō pdēs illud qđ sanū est ⁊ sunt q̄si spēs uipaꝝ.

De Cura . C. lij .

O Portet vt sit cura eorū cura cōis ⁊ cura media cure vipaꝝ deinde curatō eiꝰ qđ accīt ex morsu eoꝝ de dispositionibus et accidentibus .

De spēbus serpentū qui nocēt qn̄ mordēt p ulnꝰ non p venenū de quo sit curandū ⁊ sūt serpentes magnorum corporum valde .

De Dracone . C. liij .

D Ixerūt mior spēꝝ draconū fm ꝙ dixerūt q̇dā est quinqꝫ cubitoꝝ . magni vero sūt trigita cubitoꝝ ⁊ supra. Dixerūt ⁊ sūt draconi duo oculi magni ⁊ sub madibula inferiore est eminētia sicut mentū q̄re sunt ei dētes plīmi. Et dixerūt q̇dā ꝙ ipi mltiplicaꝰ in ptibus nubie ⁊ indi sunt maiores ⁊ illi de nubia q̇ sunt in regione asie sunt usqꝫ ad q̄ttuor cubitos ⁊ indi sūt magni valde Et dixerūt de illis sunt quos diximꝰ ⁊ habēt facies citrinas ⁊ nigras ⁊ sunt eis ora vehemētis amplitudis ⁊ supcilia cooperiūt oculos eoꝝ ⁊ sup colla eoꝝ sunt squame. Et in oī madibula sūt tres dētes. Et ego dico ꝙ iā vidi quēdā huiꝰ generis sup collum cuiꝰ in latitudie descēdēte erāt pili grossi. Dixerūt ⁊ accīt ex morsu eoꝝ dolor puns deinde inflāmat ⁊ masculi eoꝝ sunt deteriores femis. Et dico ꝙ iā verificatū ē ꝙ in regionibus alijs ab india sunt dracones magni valde. Et dixerūt cura eoꝝ est cura vlcerum malorum tantum .

Albedisimon persin . C. liiij .

V Idet ꝙ sit iste de generibꝰ draconū ⁊ dixerūt ꝙ illi quē mordet albedisimon accidūt ea q̄ accn̄t reliq̇s morsibꝰ draconū. Sed dixerūt de draconibꝰ ꝙ eoꝝ dētes sūt vehemētes. Et de ꝓpetate eius est ꝙ carmiat carnē q̄r effodit eā quaobrē magnificaꝰ timor ī vulnere eiꝰ ⁊ indiget curatōe vulneꝝ maloꝝ valde .

De morsu draconis marini . C. lv .

D Ixerūt liniaꝰ morsus eius cū sulfure ⁊ aceto ⁊ dixerūt cōferūt ei adeps crocodili emplata ⁊ piscis noīatus tricla ⁊ plūbum qn̄ fricaꝰ sup ipm iuuaꝰ eo. Et medicie q̄s scribemus in caplo rutele ⁊ proprie tyriaca ꝑma ⁊ albedarungi bibitū ⁊ emplatū ꝯfert ei .

Haren carmen . C. lvi

D Jerūt q̇dā arabes sapientes ⁊ existimo ꝙ sunt de genere draconū marinoꝝ aut aliorū quos abos noīauit semurion ille sapiens dicēs ꝙ accīt ex morsu eoꝝ illud quod accīt ex morsu viperarum. Et similatur ꝙ sit cura eorum cura viperarum .

De Albatraf ⁊ hauden . C. lvij .

D Ixerūt quē mordēt albatraf ⁊ hauden accidūt ei dolor vehemēs ⁊ frigiditas plīma ⁊ stupor ⁊ mors ꝓculdubio ⁊ ꝑuenit ad hoc vt sit eius cura frigidoꝝ venenoꝝ. Dixerūt q̇dā oꝫ vt embrocet morsus eiꝰ cū aceto tepido ⁊ emplet locus cū folijs lauri ⁊ inūgaꝰ cū oleo costino ⁊ oleo de piretro ⁊ q̄ silant eis ex oleis in q̇bus est virtus squille ⁊ vrtice. Ea vō q̄ in potu dant eis est succꝰ folioꝝ lauri cū aceto ⁊ aniuden cū ruta aut sumant myrrhe ⁊ pipis ⁊ rute ptes eq̄les cꝰ dosis sit aureꝰ vnꝰ in vino ⁊ tyriaca ꝑma dicta in caplo rutele .

Tractatus q̄rtus de morsu hois ⁊ q̄drupedū. C. i.

D Ica in hoc tractatu lesiōes morsus hois ⁊ morsus cais ⁊ leporis ⁊ similiū ⁊ morsus canis rabiosi ⁊ lupoꝝ ⁊ crocodili ⁊ morsus simij et morsus mustelle et morsus alcale et mugali .

Sermo vniuersalis de curatione morsus . C. ij .

D Eterior morsus est ille q̇ est a ieiuno siue sit hō aut non homo. Et q̇ vult curaꝰ morsum oportet vt ponat in ꝑmis super morsū panū infusuꝫ ī olo aut inūgat abstergēdo cū ipo olo deiñ si ꝯseq̇t ipꝫ ītētō ⁊ emplet cū eis q̄ sūt sicut mel ⁊ cepe ⁊ fabe masticate crude sicut sunt illud. n. est mirabile in hac re. Et iteꝝ vinū coctū ⁊ lithargyriū ⁊ emplatō cū oleo horbi est mirabil et si videt in eo corruptō mūdificet pus cū suctōe uētosaꝝ aut medicamie acuto ⁊ dimittaꝰ donec faciat pus ⁊ ꝯsideret ⁊ tūc si videt in suppuratōe eiꝰ putrefactō tūc sciꝰ ꝙ mūdificatō ⁊ attractō lesionis nō fuit vltia q̄re curet cū attractis fortibꝰ q̄ diximꝰ ī caplo morsus serpentū. Et si non fuerit in morsu corruptō ꝓhibeat apatō ⁊ ꝯsolidet vulnus. Et de melioribus vnguētis ad morsuꝫ ⁊ infixiones vnguiū auiū ⁊ spinaꝝ ⁊ siliuꝫ est vnguētū nigꝝ admistratū post extractōeꝫ malitie si ea idiget ⁊ post ablutōem cum aqua ⁊ sale .

Morsus homis in hoie . C. iij .

P Onant sup morsuꝫ qn̄ accīt vt sit vehemēs cepe ⁊ sal ⁊ mel die ⁊ nocte deiñ curet cū vnguēto nigro facto ex adipe ⁊ cera ⁊ oleo ⁊ albezard. est. n. melius emplm ad illud qđ morsuꝫ est. Et silr cinis ꝯferēs cū aceto ⁊ melle Et iteꝝ minutū tus cū vio ⁊ oleo ⁊ iteꝝ ossa vituloꝝ adusta vsqꝫ quo albificent ꝯfecta cū melle. Et iteꝝ sal tritū cū melle aut myrrha ⁊ gūmi albotin vulnere iā repleto aneto sicco adusto ⁊ liniaꝰ cū eo ⁊ ligeꝰ. Et liniaꝰ sup ipꝫ iteꝝ cinis cauliū. Et qn̄ꝫ accidit ex morsu hois ⁊ ꝓpe ieiuni accipiētes medullas g̃noꝝ ꝑpatas ad corruptōēꝫ ⁊ ꝓpe lentes corruptō. q̄re oꝫ vt inūgaꝰ morsus cū oleo abstergēo ⁊ emplet ex radice fenicli cū melle aut faria fabaꝝ cū aq̄ ⁊ aceto ⁊ pmutet emplm oī vice .

Morsus canis domestici nō rabiosi morsus simlr adib et similiū . C. iiij .

S It singlaris curatō illius ex eis q̄ diximꝰ in caplo vluꝫ ⁊ curatiōe morsus hois et fortasse sufficit vt aspgaꝰ locus stati aceto ⁊ ꝯq̄ssetur manu mltotiēs deinde ponaꝰ sup ipꝫ nitrū cū aceto ⁊ renouet sup ipm oībus tribus diebꝰ ⁊ ꝓprie qn̄ timet malitia rabiei. Et qn̄qꝫ sufficit vt curet cū cepe ⁊ sale ⁊ ruta ⁊ fabis ⁊ amigdalis amaris cū melle aut arnoglossa cū sale ⁊ folijs cucumeris et

citrolli ⁊ calamēto ꝯtrito cū vino. Et itē𝔷 epithīa sup ipm cū litbargyrio ⁊ ꝓpe qū est illic inflatō vehemēs cū faria horbi cū melle. ¶ Et ex illis q̄ ꝯferūt ei est origanū capestre cū sale ⁊ melle ⁊ almuri resolutū cū aceto liq̄do dimissuz diebus aliquot et hec q̄dem ꝯfert oībus primis.

¶ Morsus canis rabiosi: ⁊ adib rabiosi: ⁊ mustelle rabiose. ⁊ alio𝔷 de illis que dicunt. C. v.

Accidit cani rabies q̄ ē ꝯuersio sue ꝯplōis ad malitiā malā malignā venenosam. Et accidit ei hec ꝯuersio aut ex aere aut ex cibis ⁊ potibus. Ex aere vō qm̄ calor vehemēs adurit hūores eius quare fit rabiosus in autūno aut cōgelat frigus vehemēs sanguinē eius faciēs ipm̄ decliuē ad nigredinē q̄re fit rabios⁹ in vere. Ex cibis vero ⁊ potibus qm̄ lambit in sanguīe interfectorū ⁊ comedit ex cadauerib⁹ ⁊ bibit ex aquis putridis q̄re implet mł̄ia putrida ꝙobrē accīt itē𝔷 creatur eius vt variet ⁊ accīt ꝯplexioni eius vt alteret sicut accīt lepsis. Et qn̄q𝔷 apāt corpus eius ⁊ ꝯuertit color eius ad cinereitatē ⁊ addit pseuerātia in caus corruptōis eius. ipe naq𝔷 famē patit ⁊ nō comedit ⁊ non bibit aquā. ⁊ qn̄ obuiat aq̄ timet ex ea ⁊ abhorret eā ⁊ qn̄q𝔷 horripilat ex ea ⁊ tremit, ⁊ multiplicat horripilatō ⁊ est in cute faciei sue imo qn̄q𝔷 morit ex ea timēdo ⁊ ꝓpe in fine rei sue. Et accidit ei mł̄titudo tenebrositatis oculo𝔷 ⁊ est semp solitarius ignarus non cognoscēs dn̄z suū ⁊ videbis eū rubeū oculos vehemētis aspectus ⁊ horribil' ⁊ extrahit linguā ⁊ currit saliua spūosa ⁊ fluit nasus capite ei⁹ iā disso ⁊ aurib⁹ ei⁹ mollificatis q̄r mouet eas ābas ⁊ iā curuatū ē dorsū ⁊ īcliat dorsuz ei⁹ ad lat⁹ q̄re vr̄ iā tortus ad lat⁹ ⁊ ad supiora ⁊ ad lat⁹ Et si firmat cauda eius ambulat timid⁹ decliuis q̄si sit ebrius tristis āgustiosus ⁊ p̄ceps fit omi passu Et qū apparet ei forma currit cōtra illā inuadēdo ipam siue sit pies aut arbor aut aīal ⁊ pa𝔷 parificatur iuasio ipius cū eius latratu ad illud qđ inuadit ſm ꝯsuetudinē canū imo est tacitus squalidus ⁊ qn̄ latrat videbis canes fugere a via eius ⁊ fugiūt ab eo ipo lōginquo. Qđ si fiat pn̄s alicui eo𝔷 repente blandit ei ⁊ obediēs fit inter man⁹ eius ⁊ conat fugere ab eo. ⁊ adib deterior ē eo. ⁊ sił̄r qui đ lupis est in ꝗtitate eius ea q̄ diximus.

¶ De Narratione eorum que fiunt rabiosa p̄ter ea que diximus. C. vi.

Dicit ꝙ vulpes fit rabiosa ⁊ mustella fit rabiosa. Et dixerūt q̄dā ꝙ quidā mulli rabiosi fci sūt ⁊ momorderūt dn̄os suos et incurrerunt maniā q̄ accīt ex reliq̄s rabiebus.

¶ Dispōes eius quē mordet caīs rabiosus. C. vij.

Qum canis rabiosus mordet hoīes non videt nisi vulnus hn̄s dolorē sicut reliqua vulnera deinde apparēt sup ipsos post dies aliquot aliq̄d de cogitatōibus corruptis ⁊ sōnus corruptus ⁊ dispō q̄si ira ⁊ murmuratō ⁊ ꝯmistio rōis ⁊ rn̄sio absq𝔷 eo qđ querit ab eo ⁊ vides spasmari extrema eius ꝯtrahēdo ea ad se ⁊ refugit lumē ⁊ salt⁹ velamis ⁊ singult⁹ ⁊ sitis ⁊ siccitas oris ⁊ fugit ex p̄ssura ⁊ amat accensionē luis ⁊ qn̄q𝔷 abhorret lumē ⁊ rubēt mēbra eius ⁊ ꝓpe facies eo𝔷 ⁊ raucescūt uoces ipo𝔷 ⁊ plorāt in tiore aq̄ ⁊ hūitatū ⁊ quotiēs apꝓxiat eis aqua imaginat canē quare timēt ex eo ⁊ qn̄q𝔷 non terrent imo nauseāt eam ⁊ qn̄q𝔷 diligūt volutari in terra. Et qn̄q𝔷 accīt eis ꝓiectō spmatis sine desiderio ⁊ pducit ꝓculdubio ad spasmū ⁊ cuzez: ⁊ qn̄z puenit ad sudorē frigidū et sincopiz ⁊ mortē: ⁊ qn̄z morit ante has dispōes sitiēdo: ⁊ qn̄z desiderat aquā deinde ꝓclamat ex ea qū obuiat ei: ⁊ qn̄z sorbet ex ea q̄re stragulat p eā ⁊ morit: ⁊ qn̄z latrat sicut canis ⁊ q̄si sit cū eo raucedo: ⁊ qn̄z abscīdit vox eius. ¶ Et fit sicut apopleticus nō valēs tollerare vt clamet. Et qn̄q𝔷 migit pinguedinē in q̄ sunt res carnose mirabiles q̄si sint aīalia ⁊ q̄si canes pui ¶ In plibus vō dispōib⁹ ē vrina eius subtilis ⁊ qn̄q𝔷 migit nig𝔷 ⁊ aliqn̄ retinet vrina eius q̄re penitus migere non valet ⁊ uēter eius ſm plm̄ est siccus. Et de mirabilib⁹ dispōibus eius ē ꝙ ipe ē ꝓmpt⁹ ad mordēdū hoīez. Qđ si momorderit hoīez post comestionē suā accīt illi hoī illud qđ accīt ei ⁊ sił̄r ex supfluitate cibi ei⁹ fit illud ¶ Et non territus est aliq̄s eo𝔷 ex aq̄ q̄ euasit p curatiōez aut absq𝔷 ea ꝓpe qū vidit faciē suā in speculo ⁊ non cognouit se ipm aut cui in eo imaginatus est caīs nisi duo uiri. ipi naq𝔷 ſm ꝙ existimant ꝓmi vixerūt in huiusmōi dispōe. Et ipe q̄dē canis non momordit eos ambos imo nō momordit eos ābos nisi hō quē canis rabiosus momorderat. Añ vō terrorē ex aq̄ cura eius est ꝓpinq̄. Et qn̄q𝔷 iter ficit iter ebdomadā ⁊ sitia vsq𝔷 ad sex mēses ⁊ spatiū tpatū est. xl. dies ⁊ dixerūt q̄dā ⁊ non creditum est qn̄q𝔷 terret post septē ānos. Dixerūt q̄dā ⁊ est sicut ruffus non terrent ex aq̄ ⁊ diligūt volutari in terra nisi qm̄ ꝯplōes eo𝔷 iā dilexerūt siccitatē q̄re abhorrēt ꝯtrariū cōplonis ⁊ diligūt cōueniēs ⁊ ad hūc ſmonē non est declinatō. Declinatō .n. ad illđ qđ ꝯuenit ꝯploni ꝓpinq̄ est ex eis ad q̄ nō currit. Et sanioris dispōis quē momordit hic caīs est ille ex cuius morsu plm̄ currit. Et ꝓpter illud qn̄ mingit post potū medicina𝔷 tyriacaliū sanguinē securatur ex timore aque scias ergo.

¶ Differentia inter morsum canis rabiosi et non rabiosi. C. viij.

Quandoq𝔷 mordet hoīes canis ⁊ nō aduenit affirmatō forme ei⁹ ⁊ vificatō dispōnū eius ⁊ indiget curatōe eius. Et curatō q̄dē eius inꝗtū est vulnus est ꝯsolidatō ⁊ inꝗtū ē morsus caīs rabiosi est saniositas ⁊ aptō. Nā si cōsolidat est, in ea pditō q̄re indiget illud signo ex q° eius dispō cognoscat ¶ Et ex eis q̄ dixerūt in hoc ē vt sumat nux regal' aut alia ⁊ ponat sup vulnus et dimittat sup ipm vna hora deinde sumat ⁊ ꝓiitiatur galline tūc si renuit eā caīs est rabiosus ⁊ si comedit eā ⁊ morit tūc canis itē𝔷 est rabiosus. ⁊ sumat frustū panis ⁊ liniat cū eo qđ currit ex illo uulneř suū fuerit sāguis siue nō sāguis ⁊ ꝓiiciat caīb⁹ Et si renuūt ipm tūc morsus est morsus canis rabiosi. Et dixerūt ꝙ de signis eius est q̄a qn̄ fundit super ipm aqua frigida calefit corpus eius successiōe eius ⁊ dico hoc signū est non propriū.

¶ De Cura. C. ix.

Oportet in p̄ncipio reī vt nō dimittas uulnus ꝯsolidari imo dilata ⁊ aperi si nō fuerit amplū ⁊ fac cū eo de suctōe ⁊ positōe vētosa𝔷 qđ dictū est tibi in caplo morsus ſpentuz Et min⁹ in quo non oz ꝯsolidari vulnus est spatiū

xl. dieꝝ. Et si traxeris in ṗncipio deinde non ꝯsoli
daueris facies opatōeꝫ iuuatiuā valde. Et si error
iā ceciderit ⁊ ꝯsolidatū est tunc oꝫ vt ꝯuertat̄ ⁊ ad
vltimū ꝑueniat̄ in eo. Et oꝫ vt ponas sup ip̄m de
spitiuis quū ꝯsecut⁹ fueris ip̄ꝫ in ṗmis diebus sicut
sūt oppoponacū ⁊ nux ⁊ allea. et ēpl̄ꝫ d̄ pice ⁊ oppo
ponaco ⁊ aceto ⁊ sumat̄ aceti kist. i. ⁊ oꝫ vt sit acu
tū ⁊ picis lb̄. i. ⁊ oppoponaci. ℥. iij. infūdat̄ oppo-
ponacū in aceto donec resoluat̄ deīde misceant̄ oīa
⁊ fortasse sufficiūt allea ⁊ cepe ⁊ eruca iteꝝ ⁊ sicla ⁊
aliit ꝯposita ⁊ simplicia. ¶ Et cū sicla iteꝝ qn̄qꝫ poit̄
enula. ¶ Et fortasse necessariū erit tibi vt utaris me
dicis corrosiuis sicut est alcalcadicō deinde ꝯsequē
ter adhibeat̄ butyꝝ. ¶ Et ex dilatātibus q̇dē est vt
sumant̄ salis ptes. iij. salis ām̄oniaci ptes. ij. calca-
dis ptes. viij. squille assate ptes. xvi. rute partes
iiij. coralli ptes. x. eris adusti ptes iiij. floris eris p
tes iij. semis prassij ptes. ij. ponat̄ sup ip̄m cribella
tus cū orali. ¶ Et necessariū est in ṗncipio facere vt
ip̄e sudet ex eis q̇bus possibile est ex ambulatōe ⁊
balneatōe. Et non oꝫ vt ꝓperes in dieb⁹ ṗmis ad
euāuatia sed occupare in trahēdo ad exteriora: nam
euacuatō qn̄qꝫ adiuuat ad hoc vt venenū penetret
ad ꝓfundū ⁊ ꝓhibet attractōeꝫ eius ad exteriora.
Et qm̄ ip̄a trahit hūores ad interiora tūc trahit cū
eis venenū. Quū ergo trahis qd̄ tibi possibile ē p⁹
duos dies aut tres tūc occupare in euacuādo qd̄ iā
forsitā penetrauit. ¶ Et si facta nō fuerit attractō et
acciderit negligētia tūc euacuatō in ea hora erit ma
gis necessaria ⁊ melius est vt sit fortiōr. Et si vide
ris repletōeꝫ augmētatā phl̄oma. ⁊ si non tūc nō.
Et quū phl̄omas tūc non dimittas eū intueri sangui
nē suū ⁊ ꝓpe in fine rei. Catharticū vō sit illd̄ qd̄
educit m̄l'iaꝫ ita vt sit bellebor⁹ ⁊ pill'e de bellebo
ro ⁊ sil'ia de illis q̄ necessaria sūt ⁊ biera rufi est mi
rabilis eis. Et ex illis q̇bus oꝫ soluere eos est cucu
mer asinin⁹. ¶ Cōfcō cathartici ad eos. ℞. myroba
lanoꝝ kebuloꝝ aur̄. ij. opij aur̄. i. ⁊ ſ. sal indi au
reū. ſ. polypodij lapidis armēi āboꝝ an̄. aur̄. i. a-
garici aur̄. i. ſ. bellebori nig̃ aur̄. ij. sitqꝫ dof ex ei
bus in pill'is ꝯfectis aur̄. ij. Quū ergo ip̄m soluerit
catabrtica fortia tūc necessariū ē iteꝝ admīstrare in
omni die aut duobus diebus clistere nō ledēs anuꝫ
sicut oleū ⁊ aquā sicle aut solum̄ sicut aphodilli cū
epithio. Et oꝫ vt sit cibus eius post catharticū ille
qui fit ex duragi ⁊ pullis impinguatis. Et admini-
strentur post illud diuretica subtiliātia ⁊ vinum
dulce et proprie vetus cum dulcedine et vinum
coctum iterum ⁊ lac ⁊ vinū est vehementis iuua
mēti ad eos ⁊ magis necessarie res sunt equatō cibi
eius ⁊ hūectatō est. n. necessariū rei ei⁹. Et illa sūt
sicut iura auiū stipticaꝝ ⁊ panis adarmache in aqua
frigida. ¶ Et ꝯfert eis ex aquis aq̄ in qua extinguit̄
ferrū m̄l'totiēs. Ueꝝ cepe ⁊ allea sunt ex cibis qui
resistūt venenis ⁊ abscidūt ea ⁊ repellūt ip̄a a cor
pe vbi non excusat̄ eoꝝ vsus ꝙuis ip̄a sint medici
ne. Et vt tu ꝓperes et des eis in potu tyriacā ma-
gnā ⁊ medicamē de cācris ꝓp̄uꝫ est. ¶ Et dicit̄ ꝙ ty
riaca diatesserō ē uehemēter ꝯferēs eis ⁊ sil'r tyriaca
alanesca quā dicē⁹ ⁊ ciba eos cācris fluuialib⁹. ¶ Et
iā exptū est vt sumat̄ de pulpa cācri fluuial' adusta
sup lignū vitis albe cū eq̄litate fm ꝙtitatē q̄ terat̄
et carbone gētiane sup illud idē lignū ⁊ cū illa ꝙti-
tate. Et det̄ ex eo i potu cū vino puro. ¶ Et sit dof
eius cochliaria q̄ttuor in illo vino. Et oꝫ vt ambo
sint trita sicut alcohol. ¶ Et hui⁹ iteꝝ est descrip-
tio altera. Sumat̄ carbōis cācroꝝ fluuialiū captoꝝ
dū sol est in signo leonis assatoꝝ in furno aut i vase
eneo res equal' ⁊ iā posite sint i eo ex ip̄is ptes. v.
⁊ gētiane ptes. v. ⁊ piroꝝ ps. i. terant̄ ⁊ misceant̄
cū eis ⁊ sit dosis in diebus ṗmis cochliariū vnū in
aqua ⁊ dent̄ in potu post dies p̄teritos duo cochlia
ria ⁊ sil'r adde in eo vsqꝫ ad q̄ttuor cochialria. ¶ Et
ex medicis narratis ⁊ q̄ est vltia ad eos est medi-
camē de cātaridibus ⁊ dicā ip̄m in ꝓxio. Et medi-
camē de cācris non det̄ in potu in ṗmis nisi ei cum
quo est euētus tīoris aq̄. Et qn̄qꝫ ponit̄ in descrip-
tōe eius de gētiana ꝙtū est medietas cācroꝝ mari-
noꝝ. Si aūt ꝯseq̄ris eū post duos dies aut tres. oꝫ
tūc vt sit qd̄ in potu das de medicamīe duoꝝ cine-
rū duplū eius qd̄ in potu dares si eū ꝯsecutus fuis-
ses in ṗncipio ⁊ sil'r est dispō medicinaꝝ aliaꝝ quas
dicemus. Et si fuerit post septē dies tūc sint plura
duplicia ⁊ tūc scalpella scalpellatōeꝫ laboriosam et
suge suctōe vehemēti ⁊ si ꝯsecut⁹ fueris euꝫ post
dies pl'es illis ei supuenīētes tūc in dilatatōe vulne
ris non erit tūc vtilitas ⁊ neqꝫ supflue laboret̄ i ea
qm̄ ledet̄ eger sine pl'ima vtilitate imo stude in h°
ut non remaneat aptū: nā dilatatō iā p̄terijt in die-
bus tribus ṗmis ⁊ q̇ appꝓpinquat̄ eis qm̄ venenuꝫ
iā sparsuꝫ est. ¶ Sis ergo ꝯtentus tūc vt remaneat
vulnus aptū ⁊ adiūge ei reliquū regimē dando i po
tu tyriacā eius ⁊ admīstrādo euōnē eius ⁊ sil'at ꝙ
venenū sit sparsuꝫ vsqꝫ ad quattuor dies si fuerit
forte ⁊ in miore spatō eo iteꝝ. m̄l'totiēs. n. inter-
ficit in ebdomada vna. Et ꝓculdubio ip̄m spgitur
velociter ⁊ velocius ꝙ dixim⁹. ¶ Et non est aliq̇d
de attrahētibus sicut cauteriū ita ꝙ qm̄ est spatiū lō
gius illo ⁊ timet̄ casus in terrore ⁊ ꝓperat̄ ad cau-
teriū magnū post spatiū non est lōgiquū q̇n ꝯferat n̄
est ergo attractō cauterij ⁊ corruptō ip̄ius in sub-
stātia veneni sicut est attractō alioꝝ ⁊ corruptō ip
soꝝ. Qd̄ si aliq̇d ab hoc ꝓhibuerit admīstra medi
cinas q̄ stāt loco cauterij sicut empl'm de sale ⁊ me
dicīe rubificātes sicut empl'm de sinapi ⁊ sil'ia ⁊ nō
intromittas eū in huiusmōi hora balneū oīo. ¶ Nā
si balneaueris eū interficies ip̄m. Et dicit̄ ꝙ sedere
in tina est ex eis q̄ ꝯferūt ⁊ existio ꝙ illud est in ṗ-
mis. Et frigus est ex eis a q̇bus cꝫ ip̄m cauere. Et
fortasse est tibi necessariū in hac hora ⁊ post ip̄am
ut phl'omes eū vō: ergo phl'oma ip̄ꝫ ⁊ non pmittas
eū iteꝝ intueri sanguinē suū. Qd̄ si videris eū iam
tēdere ad sanatōeꝫ paulati tūc fac eū vti exercitio
tpato ⁊ balnea eū cū eq̄litate ⁊ funde sup ip̄m aque
tepide pl'im ⁊ frica eū ⁊ inūge eū oleo tpato. ¶ Et qm̄
ꝑuenit esse suū ad timorē aq̄ tūc tu nō paueas iterū
dū non sit talis vt non cognoscat faciē suā in specu
lo. dixerūt. n. fortasse ip̄e cognoscit faciē sui ip̄ius
⁊ fortasse imaginat̄ post illud ꝙ in speculo sit cāis
Et da ei in potu illud qd̄ dixim⁹ de aq̄ in qua extī
guit̄ ferrū cū ingenio qd̄ dicem⁹. est. n. curatō op
tima ⁊ ingenia sup ip̄m cū oī ingenio in dādo ei in
potu aquā. Et si necessariū fuerit tibi strīgere ip̄m
⁊ vi inferre tūc empl'a stomachū eius cū infrigidā
tibus. ¶ Et iā q̇dē exptū est vinū mistū p mediū et
ꝯtulit iuuamētū mirabile. Et ꝯtulit q̇dē ī hac hora

Fen. 6. T. 4.

medicamē huiusmōi . ℞ . coaguli leporis ⁊ luti lacune asportati de Alexādria ⁊ granoꝝ iuniperi ⁊ gētiane oīuꝫ añ . aur̄ . iiij . baccaꝝ lauri ⁊ myrrhe aboꝝ añ . aur̄ . viij . ꝯficiat̄ cū melle ⁊ sit dosis q̄ntū faba egyptiaca. ¶ Et iteꝝ sigilloꝝ lacūe ⁊ granoꝝ iuniperi amboꝝ añ . x . coagula uulpis . iiij . coagula leporis v . radicū aristol . rotūde baccaꝝ lauri semis amomi semis rute siluestris oīuꝫ añ . aur̄ . iij . p̄pet̄ coꝝ massa cū vino dulci deinde ꝯficiat̄ cū melle ⁊ sit dosis faba vna . Et iteꝝ terre sigillate aur̄ . viij . granorū aldemest tandem coagula leporis . xvi . coagula gazel . xxxij . radicū gentiane . iiij . myrrhe . iiij . aggregēt cū melle ⁊ retineat̄ cui⁹ dosis sit vt cicer cū aqua calida . Et q̇dā hoīes dixerūt q̇ suspēdit sup corpus suū dentē canis rabiosi, fugit ab eo canis rabiosus ⁊ non intēdit ad eū ⁊ sil̄r reliq̄ canes ⁊ non ē ex eis in quo est fiducia .

¶ Medicine que ebibunt̄. ¶ Simplices q̇dē sunt litiū ⁊ altit ⁊ apsinthiū ⁊ poliū ⁊ terra sigillata cū uino ⁊ nigella est mirabilis in hoc capl̄o ita ꝙ nomē eius ī greco est deriuatū ex intentōe iuuāte ad morsuꝫ canis rabiosi ⁊ myrrha bona est bibita ⁊ empl̄ata . Et dixerūt non est ad illud medicīa melior gētiana et camedreos iteꝝ . Et dicūt q̇dā ꝙ ocl̄i cācri qū bibūt sunt magis iuuātie res ad illud. ¶ Et dixerūt q̇dā ꝙ si in potu det̄ coagulū muris pui in aqua sanat . Et existimat̄ q̇dā ꝙ sanguis ipius canis rabiosi est curatio. ¶ Ueꝝ ego non audeo illud ⁊ sil̄r dixerūt ciba illū epate canis p̄pe illius q̇ eū momordit . Et dixerūt post timorē aque ciba eū epate p̄dicto ⁊ añ ipm aut cute adabaci clandicātis assata . Et dixerūt qū ī potu dederis meubedhana ⁊ castoreū ī hac dispōe ⁊ feceris collyriū ex eo iuuabit̄ eo ⁊ remouebit̄ timor . Et de ꝯpositis sunt medicamē Gal̄ . ⁊ tyriaca p̄pinq̄ ei qđ dixim⁹ in p̄terito . ℞ . cancri fluuialis adusti ⁊ gētiane āboꝝ añ . ptes . v . turis calamenti añ . ptes . iij . terre sigillate ptes . ij . sumat in puluer̄ ex ea . ʒ . iij . in ieiuno cū aq̄ tepida ⁊ tres alias ī uespis ⁊ vtat̄ illa diebus pl̄ibus añ . xl . Al̄ . ℞ . cātaridaꝝ magnaꝝ pinguiū ablatis pedibus ⁊ capitib⁹ et alis pteꝫ . i . lentiū excorticataꝝ ptē . i . ⁊ croci ⁊ spice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ cinamomi ⁊ pipis oīuꝫ sextā ptis vni⁹ terant̄ oīa optīe ⁊ p̄pe cātarides ⁊ ꝯficiantur cū aq̄ ⁊ informent trocisci ex eis quoꝝ vnusquisq; ꝯtineat tertiā . ʒ . i . Et det̄ in potu ex eis oī die trociscus vn⁹ cū aq̄ tepida . Et si acciderit pūctura ī uesica bibat decoctōeꝫ lētiū excorticataꝝ ⁊ oleū amigdalinū aut butyꝝ crudū ⁊ coctū ⁊ ingrediat̄ balneum oī die post potū eius ⁊ sedeat donec migat ī tina ⁊ admistret̄ cibus hūectatiu⁹ ⁊ alessidabegi cuꝫ pullo impinguato ⁊ bibat vinū ⁊ caueat sibi a frigore. ¶ Descriptō abbreuiata medicamīs de cantaridibus . Sumant̄ cātarides fm ꝙ narrauim⁹ et infūdant̄ in lacte acetoso die ⁊ nocte deinde effundat̄ illud lac acetosuꝫ ab eis ⁊ pmutet̄ aliud lac acetosuꝫ ⁊ dimittat̄ in eo die ⁊ nocte ⁊ fiat illud trib⁹ vicibus deinde exiccent̄ in vmbra ⁊ terant̄ cū tantis lentibus excorticatis quāte sunt ip̄e ⁊ fiāt ex eis trocisci de q̇bus sit dosis tertia . ʒ . i . cū vīo aut aq̄ tepida . Qū ergo biberit ip̄m fiat vt pueniat ad sudandū cū eo qđ est ei possibile de deābulatiōe aut coopimēto . Si aūt illud qđ bibit angustiat ip̄m bibat sup ip̄m sacraiati de butyro cocto aut ole oet vtatur tina ⁊ migat in ea : qū ergo mixerit sanguinē tunc iam securabit̄ a timore aque .

¶ Emplastra ⁊ sil̄ia ad attrahendū . Assa est empl̄ꝫ bonū ⁊ dicit̄ ꝙ empl̄atō eius cū epate canis rabiosi iuuatīa est valde ⁊ testat̄ de ea cōitas . Et alia est emplastrata ⁊ bibita ⁊ caro pisciū salita est bona iuuatiua . Et de eis q̇ trahūt venenū ab eo cū fortitudīe est vt ponat̄ sup morsuꝫ vrina hoīs iuuenis ⁊ p̄prie cū nitro ⁊ cinis vitis solus ⁊ acetū ⁊ mēta cum sale ⁊ oppoponacū mirabile est valde . Et folia cucūeris hortulani vehemētis iuuamēti sunt ad illđ ⁊ radix feniculi . Et dixerūt q̄nq; ꝯfert ei iuuamentū mirabile vt liniat̄ locus ex glutio pisciū mltotiens . Et iteꝝ vt empl̄et̄ cū formicis tritis . ⁊ iteruꝫ sumant̄ floris eris ⁊ salis amboꝝ ptes . iiij . adipis vituloꝝ ptes . xij . fiat ex eis empl̄m ⁊ iteꝝ volubilis . ʒ . iij . baurach . ʒ . ij . spume maris . ʒ . i . sal̄ . ʒ . iiij . adipis anseris . ʒ . x . olei de alcanna quātum necesse est .

¶ Ingeniū in dando aquā in potu . Quidā dixerūt sicut feligorus ꝙ q̄n timet ex aq̄ tūc det̄ in potu ei in vas ex cute adabon, ⁊ altoꝝ aut in uase coopto cū cute adabon ⁊ p̄pe si fuerit de ligno aut cute canis rabiosi. ¶ Et dixerūt q̇dā vt ponat̄ sup vas aut sub eo pānus q̇ sit de pānis latrine . Et dixerūt alij ab istis ꝙ aliq̇d de hoc non excusat. ¶ Et q̇dā ingeniose faciūt canalē lōgū ⁊ mittūt in guttur ei⁹ a lōge ⁊ fundūt aq̄ in ip̄m tectū ex eo qđ coopiat aquā ici licet ponit̄ eius extreītas in guttur ⁊ fundit̄ aqua in ip̄m aut fistulā p̄pe ex argeto . Et ex eo qđ bonū ē in dando aquā in potu est vt fiat iteꝝ lignū ꝯcauuꝫ ex ꝯgelato melle aut ex cera ⁊ ponat̄ in eo aqua et precipiatur deglutire ipsum .

¶ De morsu leopardi ex genere leonis ⁊ vulnus unguium eorum . C . x .

Isti rapaces ⁊ q̇ sil̄ant̄ eis non sunt sicut canes salui ⁊ homīes īmo dētes coꝝ ⁊ vngues ip̄oꝝ non sunt vacui a natura venenosa q̄propter oꝫ vt curent̄ in p̄mis cū attractōe ⁊ deinde cum consolidatione . Et in eius attractione sufficit res parua .

¶ De morsu crocodili . C . xi .

Ille quē mordet crocodilus regat̄ regimine p̄dicto in capl̄o morsus canis non rabiosi cū attractōe veneni ex quo non euacuat̄ morsus eius q̄uis sit saluus . Et illud fiat cū illis q̇ sunt sicut nitrū ⁊ mel. ¶ Et q̄n disiūgit̄ fissura eius liniat̄ vuln⁹ cū adipe cerui ⁊ adipe anseris ⁊ melle deinde ꝯsolidet̄ ⁊ adeps eius est magis iuuatiuus reꝝ ad morsū eius. ¶ Dixerūt q̇dā ꝙ sanatō vulneris eius qđ fit qū crocodilus corrodit ptē corporis alicui⁹ est adeps crocodili .

¶ De morsu simij . C . xij .

In illo iteꝝ quē mordet simius fiat ꝙ attrahat venenū eius si fuerit in morsu ei⁹ Et illud fit cū eis q̇ sunt sicut empl̄atō cuꝫ cinere ⁊ aceto ⁊ melle aut amigdal̄ amaris ⁊ ficub⁹ ⁊ p̄pe immaturis ⁊ lithargyriū cū sale ⁊ radix feniculi ⁊ sedat ap̄a eius lithargyriū liq̄factū in aq̄ ⁊ coopiat ip̄m cū nigella ⁊ melle ⁊ herbo ⁊ melle .

¶ De morsu catti . C . xiij .

Quandoq; accit ex morsu catti dolor vehemēs ⁊ viriditas ī toto corpe . Et curatō

ipoꝝ est cura cōis. Et iuuant cū emplo cepe ⁊ em-
plastratō calamēti capestris ⁊ p ꝯmestionē amborū
iteꝝ ⁊ cum emplastro facto ex nigella ⁊ sisamo cuꝫ
aqua.

De morsu mustelle. C. xiiij.

Dixerūt ꝙ morsus eius est velocis dolo-
ris ⁊ est color eius decliuis ad obfuscatō
nē. Et cura eius ꝓxia est cure quā dixi⁹
ex emplatiōe cū cepis ⁊ alleis ⁊ comestione amboꝝ
cū vino puro sup ambo. Et ꝯferūt ad illud ficus
immature cū farina borbi. Et in libro q̇dē tyriace
dicit ꝙ si emplat cū ea morsus super morsuꝫ eius
et super morsum canis rabiosi est bona iuuatiua sa
nans statim.

De morsu mugali ⁊ est alcale. C. xv.

Dixerūt q̇dā hoc aīal min⁹ est mustella in
q̄ntitate eius. Et color eius est decliuis
ad cinereitatē cū subtilitate ⁊ tenuitate et
lōgitudo oris est ad vltimū ⁊ labiū eius in vltimo
dixerūt ⁊ hoc qū videt aīal salit ad ip̄m ⁊ suspēdit
cū testicl̄is eius. Et dixerūt q̇dā ē i forma muris ⁊
in colore eius. veꝝ muscida eius est acuta ⁊ oculi
sui sunt parui ⁊ dētes eius habēt tres ordīes quoꝝ
aliij sup alios torti retorsione pua ad supiora. Et di
xerūt q̇dā accn̄t ex morsu eius dolores vehemētes
⁊ pūctura in corpe ⁊ apparitō ruboris in locis fm
dētes eius. ⁊ accn̄t in circuitu morsus vesice plene
hūitate sanguinea sup bases fuscas: ⁊ qđ ipe ꝯtinēt
est fuscū: ⁊ findūt ab eo qđ ē sub eis: egredit caro
alba in colore nerui habēs tuicas: ⁊ qn̄qꝫ apparet i
eis adustio q̄dā ⁊ qn̄qꝫ corrodit ⁊ cadit īmo currit
in p̄mis pus virulētū deinde putrefit ⁊ corrodit ⁊
cadit caro eius ⁊ qn̄qꝫ ꝑuenit res ad pūcturā in inte
stinis et difficultate vrine et sudorem frigidum
corruptū. CURA. Dixerūt oꝫ vt ponat super
locū galbanū singulare ⁊ cū aceto ⁊ embrocet cum
aq̄ ⁊ farina ordei ⁊ sirupo acetoso ⁊ findat aīal ip̄ꝫ
⁊ ponat sup ip̄m piretrū aut malue aut allea ꝯtrita
aut sinapis totū illud si non fuerit ap̄a. Quꝫ ap̄ate
vero cortices ḡnati dulcis decocti ⁊ emplet cū eis
Illud v̄o qđ in potu dat ei est schea armenū bulli-
tū cū vino aut eruca aut sisimbriū aut nux cupressi
cū vino aut piretꝝ ⁊ semē eruce ⁊ cartamū. Et ex
eis q̄ sunt iuuatīa fortia est buchormariē cū sirupo
acetoso aut oppoponacū aut radix gētiāe aut coagu
lū agni ⁊ coagulū hedi ⁊ sunt ābo bona valde. Et
ꝯfert ei lac cū sirupo acetoso iuuamētū vltimū. Et
dixerūt q̇dā sapiētes res magis ꝯferēs ei est succus
folioꝝ lauri ⁊ folia lauri hūida cū vino decocto aut
eruce aut decoctō abrotani aut decoctō lubleb cū
vino aut storax iteꝝ bona est ei qū dat in potu cuꝫ
vino ⁊ sil̄r qū comedunt res p̄dicte cū dispositione
sua. Qum ergo cadit caro corrupta curetur vuln⁹
attractione sua.

Tractatus Quintus de punctura ꝑuorū uenenosoꝝ
et morsu eorum. C. i.

Dicā in hoc tractatu pūcturā scorpio
nū ⁊ rutele ⁊ vespaꝝ ⁊ aranee et
eorum que currunt cursu illorum
et incipiam ab habentibus aculeos
de eis.

De speciebus scorpionis siluestris. C. ij.

Dixerūt q̇dā ꝙ scorpio femīa maior ē ma-
sculo: masculus. n. extenuatus est minu
tus ⁊ femia pinguis mag̃ ⁊ acule⁹ femie
est subtilis ⁊ masculi aculeus est grossus. Et accidit
vt q̇busdā scorpionib⁹ sint duo aculei fm ꝙ existi
mat q̇dā qm̄ dimittūt duo foramia apud pūcturaꝫ
suā ⁊ infrigidat punctura ⁊ calefit reliqū corpus et
infrigidat sudor iteꝝ. Scorpio aūt cū alis ē magn⁹
⁊ ꝓhibet ml̄totiēs eū ventus qū volat ab hoc vt
cadat q̄re vadit cū eo de regione in regionē. Et in
dispōibus q̇dē caude scorpionū diuersificatō est: d̄
eis eni sunt qui habēt sex spōdiles quoꝝ malitia fit
fortis in tpe ortus alschara ⁊ interficit morsus eius
⁊ de eis sunt q̇ habēt pautōres. Et existiauerūt q̇-
dā ꝙ scorpiones sunt nouē coloꝝ albi: citrini: ru-
bei: ⁊ cineritij: ferrādi: ⁊ virides: ⁊ de eis sūt au-
rei habētes nigras caudas ⁊ extreitates caudaꝝ. Et
de eis sunt vinosi coloris de quoꝝ ꝑcussione sentit
punctura acus et dolor nociuus et de eis sunt fumo
si et accidunt de morsu eorum risus et permistio
rationis.

Quod accidit de punctura eorum. C. iij.

Accidit puncture eius vt ap̄etur ab hora
sua ap̄ate duro rubeo ⁊ dolor ꝓtensus ⁊
qn̄qꝫ inflat ⁊ qn̄qꝫ infrigidat ⁊ imaginat
apud eū ꝙ corpus eius ꝯprimat cū pilis salis. Et ac
cidūt dolores subito ⁊ pūctura sicut pūctura acus ⁊
sequnt illud sudor ⁊ tremor labij ⁊ frigus eius et
expulsio vomitu rei viscose q̄ cōgelat sup ip̄m et
horripilatō ⁊ ruptura piloꝝ ⁊ tremor ⁊ frigus ex
tremitatū ꝓpe eaꝝ que sequnt vulnus ⁊ mollifica
tō totius corpis ⁊ eminētia āboꝝ inguinū ⁊ tensio
virge ⁊ accidit inflatō in vētre ⁊ fortasse excitatur
sup morsū bumb⁹ ⁊ ꝓpe si fuerit morsus in inferi
ore ⁊ accn̄t ap̄ata ascellaꝝ ⁊ eructuatō pl̄ma ⁊ ꝓpe
si fuerit ꝑcussio supius ⁊ alterat color. Si aūt scor
pio fuerit vehemētis malitie erūt accidentia mala
valde q̄re supfluūt dispōes p̄dicte ⁊ est pūctura si
cut cauteriū in adurendo ⁊ corpus totū rigorē pati
tur cū frigore ⁊ eleuat sup labiū hūitas viscosa q̄
ꝯgelat sup ip̄m ⁊ currit ex oculo sil̄r hūitas deinde
coagulat lippa in āgulis ⁊ adit alteratō forme ⁊ e-
gredit anus ⁊ ap̄at papus ⁊ ingrossat lingua ⁊ stri-
dēt dētes ⁊ spasmant mēbra posteriora ⁊ qn̄qꝫ ꝯpo
nunt q̇dā dētes sup alios ⁊ non apperiūt ⁊ est signi
ficatō mala. Inq̇t Gal. si sua ꝑcussiōe iuenerit arte
rias accidet sincop̄ aut īuenerit neruos accidet spas
mus aut inuenerit venas accidet putrefactio.
CURA. Curet p canones cōes ⁊ p vaporatiōem
cū eis q̄ sunt sicut sal ⁊ miliū ⁊ silia ⁊ p̄mū qđ facis
est suctō cū ꝯditōibus suis ⁊ reliq̄ q̄ dicta sunt in at
tractōe ⁊ admiīstrent sup ip̄m medicie acute subti
les velocis inflāmatōis sicut sunt assa ⁊ alleū ⁊ pi-
retrū. Veꝝ stercus est de melioribus medicis ei.
Et sil̄r est auellana inda ⁊ omis auellana ⁊ herba
cuius folia sunt q̄si folia sansuci expāsa sup terram
fm rotūditatē cuius diameter est vni⁹ palmi ⁊ i sa
pore eius est viscositas cui⁹ gustus est sicut gustus
alnabac recētis ⁊ bibit cū aq̄ ⁊ sedat dolorē statim
Et dixerūt iteꝝ herbas ⁊ arbores cuꝫ noibus suis
quas ego non noui. Et iteꝝ arbor cui⁹ crus eleuat
sup terrā q̄ntitate vnius digiti deinde nascunt v̄ge
eq̄les q̄ eleuant q̄ntitate vni⁹ cubiti et apparet sup

eas res sicut bala cuius sapor est sapor bala idest saccus palme in quo dactili nascuntur cuius potus sedat dolorē stati. Et napi barbari sūt vltimi i hoc. Et cepa squille est mirabilis qn̄ comedit̄ ⁊ ꝯfe rūt ei tyriaca magna ⁊ mithridatū ⁊ tyriaca esdre ⁊ tyriaca diatesseron ⁊ sagzenea ⁊ medicamē de assa ⁊ assa est medicamē bonū ei ⁊ uitis alba ⁊ albarmel est ex eis q̄ expta sunt nūc. Et cartamū cāpestre ſm ꝙ testat̄ Gal. si retinuerit ipm̄ sedat dolorē et est de spēbus carduoꝝ pūgitiuoꝝ. Et dixerūt q̇dā si in potu det̄ de napello q̄tū est granū sisami sedat dolorē eius subito ⁊ non interficit qm̄ interficiens est vsq; ad mediā. ʒ. Et de medicis bōis ei sūt al lea bibito vino sup ea post horā. Et ꝓpe qn̄ sunt cū eq̄li q̄titate nucū ⁊ comedit̄ d̄ ambobus circiter i. ℥. Et oꝫ post acceptōeꝫ alleoꝝ ⁊ vini vt ꝑpetur in loco vehemētis estus. Et si ingeniet̄ vt eius p̄ paratō sit sup vaporē aq̄ calide erit iuuatiuū. Et i tentō q̇dē in hoc est vt sudet. Et intentō in hoc vt sudet est mouere materias ad exteriora ⁊ sudare i balneo est uehemētis iuuamēti ei. Et qū mouet̄ bi bat vinū puꝝ. Tyriaca bona. Aristologie lōga genciana bacce lauri cortex radicum capparis radi ces colloq̄ntide apsithiū nabathi vene citrine uitis alba aggregent̄ cū melle. Alia bona. Semis ru te cāpestris cymini ethiopici semis andacocha oiuꝫ an̄. alsulef aceti q̄tū sufficit ad cōficiendū gūmi q̄ tū ꝯglutinet acetū ⁊ aggregat medicinas ⁊ sit dosis eius aur̄. i. ⁊ non addat̄ sup illud qm̄ in eo est tior īmo si necessariū est post horā aliā addere det̄ i po tu medius aureꝰ alius. Tyriaca alia. ℞. alleoꝝ ⁊ nucis amboꝝ an̄. ptē vnā folioꝝ rute sicce ⁊ altit ⁊ myrrhe oiuꝫ an̄. ptē mediā ꝯficiant̄ cū lacte ⁊ sit dosis eius. ʒ. iij. cū uio. Tyriaca bona ei. Casto rei pipis albi myrrhe opij oiuꝫ an̄. ptes ⁊ sint eq̄les informent̄ ex eis trocisci cuius dosis sit tres oboli cū q̄ttuor. ℥. vini ⁊ ꝯfert iteꝝ morsui rutele. Et iteꝝ oppoponacū myrrha galbanū castoreū ⁊ piper albū ꝯficiat̄ cū storace ⁊ melle cū eq̄litate. Et medi camē exercituale cuiꝰ ꝯfectō hec est radicis colloq̄n tide radicis capparis apsinthij aristol. lōge taraxa con oiuꝫ an̄. ptes eq̄les cuius dosis sit pueris tertia ʒ. i. et magnis est enim mirabilis vltima cui non est par.

Reliqua q̄ bibunt̄. Et ex medicis bonis est al tit ⁊ iteꝝ vitis alba ⁊ iteꝝ cordumēi pōdus. ʒ. ij. cū vio ⁊ cipi ⁊ g̃na myrti ⁊ albedarūgi ⁊ semē eiꝰ ⁊ semē acetose cāpestris ⁊ altaraxacō ⁊ endiuia ⁊ se rapinū bibitū ⁊ linitū ⁊ calamētū campestre ⁊ cācri fluuialis si bibat̄ cū lacte asinino. Et arabes q̇dam dāt in potu morso pōdus. ʒ. i. de radicibꝰ coloq̄n tide ⁊ ꝯfert ei iuuamētū visibilr̄. Et q̇dā expti sūt salē masse qn̄ ex eo sicco sumit̄ q̄tū plāta manꝰ ca pit. Et existiauerūt q̇dā ꝙ alusnen viridis qn̄ ꝯfi cit̄ cū butyro cocto vaccino post ꝯtritōeꝫ ⁊ cribella tōeꝫ ⁊ sumit̄ ex eo ꝓpe duos aureos est maximi iu uamēti. Et ei q̇ comedit rhaphanū ⁊ albedarūgi n̄ nocet scorpio. Et locusta q̄ non habet alas magni corpis q̄ noīat̄ hercules qū exiccat̄ ⁊ bibit̄ cū vino ꝯfert. Inq̇t fidelis ꝙ si in potu dent̄ morsis ab eo opiū ⁊ semē hyusq̇ami albi eq̄li mēsura cōfecta cū melle ꝯferūt. Et existiauerūt q̇dā ꝙ encaustrū in dū iuuatiuū ē bibitū sicut ꝯfert linitū. Et agaricū ē mirabil̄ iuuamēti ⁊ fructꝰ aphodili ⁊ flos eiꝰ ⁊ bac ce lauri ꝓpe ⁊ semē alādacocha ⁊ folia rhaphani ⁊ kemech bauciaꝝ ⁊ iteꝝ aristol̄ nigelle radicis oppo ponaci semis harmel ptes eq̄les cuiꝰ dosis sit aur̄. duo cū vio. Et iteꝝ piretri aristologie baucie ana ps. i. pipis ps. ſ. maroch q̄rta ps vniꝰ cuiꝰ dosis sit sicut faba. Et iteꝝ aristol. lōge piretri eq̄les p tes ꝯficiant̄ cū melle cuiꝰ dosis sit. ʒ. ij. cū vino. Et iteꝝ myrrhe oppoponaci opij ptes eq̄les uitis al be ptes. iiij. fiant ex eis trocisci. Et iteꝝ corticū ra dicū aristologie lōge piretri amboꝝ an̄. ps. i. det̄ in potu q̄titas necessaria. Et dixerūt q̇dā sumātur fecās vini. ʒ. vi. ⁊ sulfuris citri. ʒ. viij. semis ru te. ʒ. iij. ⁊ castorei ⁊ semis eruce amboꝝ an̄. ʒ. ij. aggregent̄ cū sanguie testudīs marine cuius dos sit ʒ. i. cū. v. ℥. vini. Epithiata ⁊ emplata. Scorpio ipē est de emplis bonis ad scorpionē ⁊ cauda eius iteꝝ. Et iteꝝ plāta q̄ dicit̄ planta scorpionis ꝑpter silitudinē quā cū ea habet q̄uis ipā stupefaciat illd̄ qd̄ cū ea emplat̄ in dispositōe sanitatis ⁊ mortificat sanguinē in eo ſꝫ ꝙ existimat q̇dā iudeoꝝ. Et mus qū findit̄ ⁊ ponit̄ sup puncturā scorpiōis iuuat cum ꝯtinuitate ⁊ silr̄ rana. Et nos q̇dē iā expti sumꝰ en caustrū indū liniendo ⁊ ꝯtulit ⁊ sedauit dolorē. Et silr̄ lac ficuū immaturaꝝ ⁊ castoreū. Et anacardus ſm ꝙ q̇dā dicūt est mirabil̄ in hoc sedās dolorē et alcali est bonū ⁊ sulfur viuū cū gūma pini aut glu tin albotin ⁊ caro piscis salita ⁊ allea decocta ⁊ buty rū coctū ponant̄ calida. Et iteꝝ semē rhaphani aut semen altee aut ambo cuꝫ sale. Et iteꝝ ordeū cum succo rute aut decoctōe eius. Et iteꝝ sursur tritici decoctus cū fimo colūbino. Et albedarungi est de epithiatibus bonis sedās dolorē stati ⁊ silr̄ sunt ra dices colloq̄ntide ⁊ taraxacō ⁊ ēdiuia ⁊ amomū cū albedarūgi. Epithia bonū est sansucus siccus ⁊ iteꝝ sal vrine est ex medicis post quas non est iuūamē tū. Et ex eis q̄ ꝯferūt ei est ut teneat morsuꝫ super vaporeꝫ calidū supuenientē a lapide ignito. Et ex embrocis eius est decoctō furfuris ⁊ decoctō vrti ce ⁊ decoctō camemille est mirabilis ⁊ aq̄ maris ca lefacta ⁊ succus andacoche aut decoctō eius unaq̄q; est mirabilis ⁊ napta alba calefacta est mirabilis. Et oleū in quo decoctū est stellio qū distillat̄ super morsuꝫ calidū est mirabilis iuuamenti.

De Algerarat. C. iiij.

Isti sunt sicut scorpiones habētes corpus gibbosuꝫ acutas caudas ⁊ eoꝝ venenū ē calidū ⁊ mltiplicat̄ in alcoꝫ ⁊ in ascari ho nonito ⁊ ꝓpe in mineris alanuden ⁊ qn̄ mordent non curat̄ de eis in hora illa īmo in mane aut post deinde accidit angustia ⁊ alterat̄ color. Et q̄nq; ac cidit ictericia ⁊ apat̄ lingua ⁊ vlcerat̄ locus pūctur̄ ⁊ migit sanguinē ⁊ q̄nq; retinet̄ natura ⁊ fortasse ꝯuertit̄ esse eius ad ꝑditōeꝫ ⁊ incipit cū pulsu cor dis ⁊ sincopi ⁊ non oꝫ vt negligat̄ ꝑpter lenitatē si tus eius qm̄ est mali veneni.

CURA. Post curā cōem meliores curatiōes sunt cauterizare locū ⁊ potōes aque lactuce amare ⁊ aq̄ altaraxacon ⁊ aq̄ ordei ⁊ oia extinctiua ꝓpe qū for tis fit inflatō. Et melior curatōnū eius exptaꝝ est sauich maloꝝ cū aq̄ frigida. Et dixit q̇dā radix po lij qū bibit̄ cū aq̄ ꝯfert. Et enula est medicamē bo nū ei ſm ꝙ dicit̄. Et tyriaca albascari est bona cuiꝰ

deſcriptõ eſt hec. Corticũ cãpparis gẽtiane apſithij
romani ariſtol. ro. oĩuꝫ ana ps .i. terant oĩa et ſit
doſis eius põdus .ʒ. ij. ¶ Tyriaca alia eis taraxacõ
ſicce ⁊ folioꝝ maloꝝ acetoſoꝝ coriãdri oĩuꝫ partes
eq̃les ſumant pulueris eius q̃tũ in uola manus ca-
pit. Et qñ accĩt ei inflatõ vehemẽs ſedet cuꝫ aquis
fructuũ ⁊ ſucco eoꝝ infrigidatis. Et ſi acciderit pul
ſus cordis ꝯfert ſirupus de malis alſemi⁹ ⁊ ſauich
de malis ⁊ lac valde acetoſuꝫ cũ trociſcis de cãfora
Et ſi anguſtia fit fortior tũc adhibeant aque fructu
um cũ oleo roſ. infrigidato. ¶ Qđ ſi nã retineat cli
ſterizet ⁊ ſi mĩgit ſanguinẽ phl̃omet ⁊ admĩſtret
curatõ mictus ſanguĩs. Et ſi ap̃at lĩgua phl̃ometur
vena q̃ eſt ſub ea ⁊ gargarizet cũ aq̃ endiuie ⁊ ſiru
po acetoſo ¶ Et ſi acciderit in morſu corroſio curet
cũ medicamĩe acuto ⁊ in ptibus eius cũ bolo arme
no ⁊ aceto linito ¶ Et curet cura vlceꝝ malignoꝝ.

¶ Sp̃es araneaꝝ ⁊ alſceiben ⁊ rutelarũ. C. vij.

De Rutelis q̃dẽ iã dixerũt illi qui ꝯſiderãt
⁊ experiunt has res ꝙ ſunt ſex ſp̃es deĩn
diuerſificati ſunt interp̃tando de ꝓp̃etate
oĩs ſp̃ei earũ. Dixerũt .n. q̃dã antiquoꝝ medicoꝝ
ꝙ p̃ma ſp̃es eaꝝ noĩat albarhaſion rotũde figure
nuci coloris ⁊ ſignificat p nucẽ colorẽ illũ q̃ eſt ad
nigredinẽ decliuis ¶ Et ſcđa noĩat anchos ⁊ eſt latõ
ris corpis illa rotũditate figure ⁊ in ptibus q̃ ſunt
in loco eius ſunt ſquame apparẽtes ſup os eius ſũt
tria corpa eminẽtia ꝓcedẽtia ad exteriora rara leĩa
Et tertia eſt murkion ⁊ eſt in magnitudie apis ma-
gne noĩate agerufſ ⁊ color eius eſt ad cinereitatẽ đ
cliuis ⁊ tegit corpus eius corpibus eminẽtib⁹ puis
rubeis ⁊ ꝓp̃e apud dorſuꝫ eius. Et q̃rta eſt ſaglun
coſlon q̃m totũ corpus eius ⁊ caput eius eſt duꝝ et
eſt habẽſ alas ſicut ſunt ale formice magne. Et quĩ
ta eſt ſuclion nã ip̃a eſt lõgi corpis ſubtilis ⁊ ſuper
corpus eius ſunt pũcta ⁊ ꝓp̃e apud caput eius ⁊ ip
ſi⁹ collũ. Et ſexta eſt furbulẽtis nã ip̃a eſt lõgi cor
poris viridis coloris cui eſt q̃ſi acule⁹ ſub collo ip
ſius. Et iſte medicus poſuit pũcture oĩuꝫ ſp̃eꝝ ru-
telaꝝ accñtia vna ⁊ addidit alius accñtia ꝓp̃a. Et a
lius ab his duobus viris dixit rutela eſt aĩal ſil̃e a
ranee q̃ noĩat alſebed ⁊ eſt venatrix muſcaꝝ ⁊ ꝙ
ſp̃es eius ſunt pl̃es. ¶ Et ſm ꝙ dixit Gal. ſunt duo-
decĩ ſp̃es ⁊ eaꝝ deterior eſt egyptiaca. de eis enĩ ẽ
rubea q̃ſi ip̃a ſit aranea rotũda ¶ Et de eis eſt alba
habẽs rotundũ ventrẽ puũ os ſtellata ⁊ ip̃a eſt acu
ti dorſi cũ lineis lucidis ¶ Et de eis eſt citrina piloſa
⁊ de eis eſt vuca ap ꝓp̃ata hoc noĩe ¶ Et de eis eſt
cui⁹ mediũ capitis ⁊ pedes ſunt breuia decliuia ad
poſteriora ⁊ qũ vult pũgere ꝓiicit ſe ſup pedes ſu
os ⁊ qñ vult bibere euomit hũitatẽ paucã ⁊ ẽ ſub
tilior uuea p̃ma ¶ Et de eis eſt foricalis ſil̃is formi
ce rubeũ hñs collũ nigrũ caput albũ dorſũ pũctura
coloribus diuerſis. Et de eis eſt veſpal̃ rubea ſil̃is
veſpe deinde ponit vnicuiq; eaꝝ accñtia ⁊ de eis ẽ
alkeſenati q̃ noĩat p hoc ꝓpter puitatẽ ſuã ⁊ eſt q̃ſi
ip̃a ſit herbus rotũda puũ habẽs os ⁊ ſubalbidũ uẽ
trẽ albos pedes ⁊ ml̃toꝝ pilorũ. Egyptiaca v̇o que
dicta fuit prius eſt maligna habens ventrem ma-
gnum et caput magnum ſimile animali quod uolat
in circuitu candele.

¶ De eo qđ accidit ei quem momordit rutela vni-
uerſaliter ⁊ de diſtinctione. C. viij.

Inq̃t Gal. non accĩt morſui rutele qđ ac
cidit pũcture ſcorpionis q̃pobrẽ nõ obuiat
uene ledẽdo ⁊ nõ facit diffic̃ltatẽ egeſtiõis
ſm pl̃m. Et inq̃t ille q̃ dixit ſp̃es rutelaꝝ ⁊ noĩauit
eas noĩbus p̃mis ꝙ oẽs ille cõicãt in ap̃atõe loci
morſionis ⁊ eſt locus morſionis in p̃mis horis ru
beus ⁊ in pl̃mis eoꝝ eſt coagulatõ ſanguis viridis
in quo habet pruritus ⁊ qđ ſequit ip̃m ⁊ qñq; ex-
tẽdit vſq; ad crus ⁊ addiderũt alij ꝙ eſt illic eminẽ
tia pl̃ima valde ⁊ inflatõ. Et dixit p̃mus ⁊ accĩt mẽ
bris neruoſis ⁊ oſſibus frigiditas ſemp. ſ. eis q̃ ſũt
ſicut genua ⁊ alchati ⁊ dorſũ ⁊ ſpatule ⁊ fortaſſe in
frigidat corpus ⁊ tremit ⁊ horripilat ¶ Inq̃t ⁊ ſunt
illic dolor vehemẽs clamoſus ⁊ vigilie ⁊ citrinitas
coloris ⁊ imaginat in ocul̃ ꝙ ãbo ſunt humidiores
q̃⁹ ꝯſueuerũt ⁊ diſtillãt lachryme guttis frequẽtib⁹
⁊ ſentit in inferiore pte vẽtris ⁊ ꝓp̃e ꝓpe pectineꝫ
ſicut uacuatõ ⁊ inanitõ ⁊ incipit nã expellere mate
riã aquoſaꝫ ſupius ⁊ inferius ⁊ qñq; apparet in illa
mã qđ eſt ſicut tela aranee ⁊ accĩt inguibus ⁊ teſti
culis inflatõ ⁊ iũcturis ꝯtractõ ſicut ſpaſm⁹ quoruꝫ
forſitã dilatatõ nõ eq̃t ⁊ accĩt dolor oris ſtomachi
⁊ nauſea ⁊ emittit corpus ſudorẽ frigidũ ⁊ fortaſſe
capitis incurrit dolorẽ ſicut eſt dolor capitis patien
tiũ birſen. Et addiderũt alij ꝙ accĩt faciei citrinitas
⁊ corpori g̃uitas ⁊ urine motus cui fortaſſe aſſociat
pũctura ⁊ qñq; egredit cuꝫ ea ſicut aranea ⁊ accidit
neruis ⁊ genibus ⁊ pectini tenſio vehemẽs ⁊ ſimil̃r
in ſtomacho ⁊ lingua abbreuiatõ ⁊ retẽtõ ⁊ fortes
ſiũt dolores ¶ Inquit p̃mus ꝓp̃etas aũt ſp̃ei ſexte
ſm ꝙ narrauerũt eſt ꝙ accñt ex ea dolor vehemẽſ
in ſtomacho ⁊ rigor vehemens valde cũ tremore
pl̃mo valde hoc dixit ¶ Diſtinctõ v̇o quã dixe-
rũt Gal. ⁊ alij eſt ꝙ ip̃i dixerũt ex morſu q̃dẽ eius
q̃ de illis rubea eſt accĩt dolor puus velocis ſedati
onis. In nigre v̇o aut varie morſu fit fortis dolor
cũ horripilatõe ⁊ frigore ⁊ tremore ⁊ g̃uitate ĩ co
xis ⁊ pruritu ⁊ putrefactõe ⁊ mollificatõe ventris
⁊ fluxu ei⁹. In ſtellate v̇o morſu fit fortis dolor cũ
pruritu ⁊ horripilatiõe ⁊ ſtupore ⁊ g̃uitate capitis
⁊ mollificatõe corpis. Ex uuca v̇o accñt dolor ve
hemẽs in loco pcuſſionis ⁊ frigus corpis totius et
horripilatõ ⁊ tremor ⁊ ſpaſmus ⁊ ſudor currit fri
gidus ⁊ abſciſio vocis ⁊ ſtupor in corpe toto ⁊ ap̃a
in vẽtre ⁊ tenſio in v̇ga ⁊ pectĩe ⁊ voĩtus rei abſq;
volũtate ⁊ vrina turbida. Ueꝝ magna fumoſa eſt
maligna ⁊ accĩt ex ea dolor ſtomachi ⁊ frequentia
vomitus ⁊ dolor capitis ⁊ tuſſis ꝯſecutia ⁊ difficul
tas egerẽdi interficiẽs velociter ¶ Ex morſu aũt ci
trine piloſe fit dolor fortis valde ⁊ accñt tremor
⁊ ſudor frigidus cũ inflatõe vẽtris ⁊ interficit mul
totiẽs. Et addũt q̃dã eoꝝ in narrãdo q̃ndã vucam
de erectõe v̇ge ⁊ tenſiõe priapi ⁊ abſciſiõe vocis ⁊
expulſiõe ſpermatis et ſpaſmo et illud non eſt fidũ
exiſtẽs ex eis q̃ ap ꝓbam⁹. Formicalis aũt morſus
eſt vehemẽs parũ doloroſus. Sed ex eis accñt ve
ſicatõ corpis ⁊ g̃uitas lingue ¶ Ex veſpali v̇o accñt
ap̃a in loco et ſpaſmus et ꝓfundus ſomnus dñans
et debilitas amborũ genuũ ¶ Ueꝝ alkeſinati ẽ ma
ligna cui⁹ accidẽtia ſunt de genere accñtuũ uuee ſed
ip̃a ſunt difficiliora accñtib⁹ uuee ¶ Egyptiaca v̇o ẽ
maligna ⁊ facit accidere dolorẽ capitis vehementẽ
⁊ ꝓfunditatẽ ſomni et ſuccedit ei mors et vita.

De Cura . C . ix .

In cura eoꝝ iteꝝ admistrat canon vl'is ex attractõe ⁊ suctõe ⁊ linit cũ aq̃ salsa ⁊ dat tur tyriace p̃dicte in capit'lo scorpionũ et balnea ⁊ tina sunt velotõres res in sedãdo dolores eoꝝ. Nã qũ ipi humectant in tina sedat dolor eoꝝ et si egrediuntur ab ea redit quare oportet vt bal neentur omni hora .

Tyriaca bona ad rutelã et draconẽ marinũ ⁊ genera serpentũ. Dixerũt dent in potu in morsu eoꝝ q̃ sũt sicut surintrugõ medicam̃ h⁹mõi bdellij al. aristol'. radicis lilij celestis spice celtice eruce pire tri dauci ellebori nigri ⁊ cymini ⁊ aphodili ⁊ foli oꝝ agenbin ⁊ afuiton capitũ g̃natoꝝ coaguli lepo ris cinamomi cãcri fluuialis storacis succi papaueris carpobalsai oĩuꝫ añ. ℥. i. terant ⁊ ꝯficiant ⁊ infor ment trocisci quoꝝ vnusq̃sq3 sit vni⁹ aurei ⁊ ẽ do sis vna dent in potu cũ vino ⁊ semĩe alandacoche et nuce cup̃ssi ⁊ semĩe apij .

Reliq̃ medicĩe . Grana pini ⁊ cyminũ ethyopicũ ⁊ folia arboris aldulb ⁊ cortices eius ⁊ semẽ alan dacoche ⁊ cicer nigꝝ ⁊ p̃pe cãpestre ⁊ g̃na mag̃ sũt bona valde ⁊ semẽ abrotani ⁊ semẽ aneti ⁊ aristo logia ⁊ fructus tamarisci ⁊ succus sempiue ⁊ lac la ctuce cãpestris ⁊ dosis cuiuslibꝫ istoꝝ sit põdus . ij. aur'. cũ vino. Et iteꝝ vinũ in quo decocta est nux cup̃ssi ⁊ p̃pe cũ cinamomo ⁊ ius cãcroꝝ ⁊ ius ãseris ⁊ decoctõ radicũ asparagi cũ vi o ⁊ aq̃. Et ex eis q̃ ipis in potu tribuũt ꝯposite sunt aristol'. ⁊ cymini pies eq̃les ⁊ sit dosis eius . ʒ . iij . in aq̃ calida.

Tyriaca ad illud expta. ℞. nigelle . ʒ . x . dauci cymi amboꝝ añ . ʒ . v . radicis nucis cup̃ssi amboꝝ añ . ʒ . iij . spice nardi ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ aristol'. ro. ⁊ carpo balsami ⁊ cinamomi gentiane seis andacoche semis apij oĩuꝫ añ . põdus . ʒ . ij . ꝯficiat cũ melle ⁊ dos' sit q̃titas nucis cũ vino ãtiquo. Epithiata ⁊ silia.

De bonis eoꝝ est cinis ligni fici ꝯfectus cũ vio et sale ⁊ culcasia ⁊ spõgia infusa in aceto ⁊ exp̃ssa ⁊ aristol'. cũ farina ordei ꝯfecta cũ aceto ⁊ folia alcor suf ⁊ porri ⁊ v̀ge pastoris ⁊ aristol'. cũ arbore fici .

Emplm̃ bonũ. Sumant cortices g̃natoꝝ aristol'. et farina ordei cũ aceto admĩstrent post ablutõeꝫ uul neris cũ aq̃ ⁊ sale. Et de vnguẽtis est oleũ de anda cocha embrocatũ calefactũ. Et de embrocis est aq̃ marina calefacta. Et oĩs aq̃ salsa ⁊ decoctõ alcorsuf ⁊ decoctõ nucis cupressi.

De Sciebi Et cura eius . C . x .

Hoc est sicut aranea h̃ns pl'es pedes ⁊ lon gos ⁊ dixerũt accĩt ex morsu eius dolor stomachi ⁊ vomitus ⁊ difficultas vrine ⁊ egestionis ⁊ est interficiẽs ⁊ egyptiacũ est deteri⁹ .

Dico aũt q̄ ego nescio an hoc egyptiacũ est illd̃ qd̃ predictum est in capitulo rutele aut illud. Et cura eius est cura rutele .

Aranea signa eius et curationes . C . xi .

Accidũt ex morsu eius vẽtositas pl'ima ĩ uẽ tre cũ horripilatõe ⁊ frigore extreitatuꝫ ⁊ erigit v̀ga. Et cura eoꝝ est ex genere cu re rutele. Et ꝯfert eis sumere in potu vinũ alicui⁹ q̃titatis post aliã tota die ⁊ ponere morsionẽ in vi no ⁊ sudare in balneo. Et de medicis eoꝝ sunt ni gella ⁊ vinum ⁊ ruta sicca cum vino sola aut cum ciperis .

Duo animalia que dixerunt quidam sapientuꝫ me dicorum . C . xij .

Sunt ãbo iteꝝ de genere cui⁹ p̃terijt reme moratõ. Ueꝝ ego non scio esse eoꝝ ⁊ an ipa ingrediant in eis q̃ sunt p̃terita aut ñ ⁊ cognoscunt p hoc q̄ habẽt quattuor mãdibulas . Inq̃t ille sapiẽs sunt ambo ex genere rutele ⁊ vnũ eoꝝ est latũ h̃ns pedes albos ⁊ sup caput eius sunt due eminẽtie q̃ꝝ una descẽdit in añriore pte capitis fm̃ rectitudinẽ ⁊ altera trãsit incidẽdo hãc in latitu dine q̃re facit imaginari illud qd̃ habet duo ora et quattuor mãdibulas. In alio v̀o loco eminẽtiaꝝ sũt due linee faciẽtes imaginari illã imaginatiõeꝫ. Et accidit ex morsu eoꝝ illd̃ qd̃ accidit ex morsu scor pionũ ⁊ dolor vehemẽs ⁊ albedo coloris mansiõis ⁊ extenuatõ faciei ⁊ capitis et vigilie. Et cura illi⁹ est cura morsiõis rutele ⁊ medicĩe magis p̃pe de illis q̃ sunt ad rutelas sunt oꝫimũ ⁊ radix oppopõa cis ⁊ alandacocha ⁊ abrotanũ.

Animal aliud noĩatũ tubarse . C . xiij .

Hoc aĩal retulit ille sapiẽs ⁊ dixit accĩt ex morsu eius dolor vehemẽs ⁊ rubedo et difficultas vrine ⁊ ꝯferũt patiẽti per ip̃m fructus tamarisci ⁊ cyminũ cãpestre ⁊ folia nucis ⁊ allea et vinũ dulce .

Pediculus vulturis noĩatus dehepsice et menluce grece et ragarius indice et hec bestia est sicut pedi culus aut sicut puus alcandam . C . xiiij .

Dixit Gal'. est puus a quo non cauet ⁊ for tasse non videt morsus ei⁹. Et est ex eis q̃ faciũt erũpere sanguinẽ p vrinã et p na res et in ano et ex stomacho p vomitũ et ex pector' et pulmõe et ex radicibus dentiũ. et q̃nq3 magnifi cat timor in eo q̃re non recipit medicinã cui⁹ cura est sil'is cure algerarati. Et ex eis q̃ ei p̃pa est sunt vt liniat morsio cũ beꝫahar et cũ succo lactuce et sã dalis rubeis et ꝯfert morsui eius lac lactuce et cap nũ et butyꝝ crudũ et terra sigillata et algeduar et portulaca et succus eius et psiliũ et mucilago eius et reliq̃ extinguẽtia sicut aq̃ endiuie et aqua lactuce et cucurbite et citrolli .

Altamula et porcus lupi . C . xv .

Est bestia habens multos pedes acuti ve neni et est in iudicio pediculi vulturis et vesparum .

De Uespa . C . xvi .

Est vehemẽtõris calefactõis q̄ apis et ac cidũt ex morsu eius dolor et rubedo et a postema et de vespis magnis est gen⁹ ha bentiũ capita nigra et habẽtiũ aculeos pl'imos inter ficiẽs. Et magne q̃dẽ sunt maioris cautele p̃rsus et magis pnitõse quapp fortasse pducũt ad spasmũ et ad debilitatẽ genuũ sed in puaruꝫ iteꝝ morsu q̃nq3 magnificatur timor quare faciunt accidere vesicas et grauant linguam .

De Cura . C . xvij .

Admistret desup ex suctõe illud qd̃ scis. Et si magnificat tior tũc illud qd̃ succur rit tũc est põdus medie . ʒ . semis sansuci q̃m sedat dolorẽ in loco eius aut tres vole corian dri sicci et sumat succos infrigidãtes cognitos et po tus infrigidãtes ⁊ q̃nq3 supponit glaties sicut colly riũ ⁊ ꝯfert. Et de Epithiatibus eius est aq̃ malue

⁊ aqua albedarūgi ⁊ citrolli sunt mirabilis cū ꝓpꝓe tate sua ⁊ altea iteꝝ et blitis et solatꝝ et sisamū cō triū et folia eius et iteꝝ ficus ⁊ acetū et lutū et aq̄ acreste et iteꝝ stercus vaccinū ꝓpꝓe cū aceto et iteꝝ folia sisimbrij et folia lauri recētis. Et iteꝝ sumat opiū et semē hyusq̄ami nigri ⁊ cāfora et liniat cum succis frigidis ⁊ tegat cū panno lini infuso in aqua frigida ⁊ liniat in circuitu eius cū luto et aceto. Et silr herba fluminis cū aceto est mirabilis et silr viriditas q̄ accit sup cursū aq̄. Et iteꝝ fm q̄ existimāt q̄dā vaporet cū aqua et sale ⁊ liniat cū lacte fici. Et iteꝝ surigi pietū cū aceto. Et qn̄q3 fiūt ex aq̄s horū et decoctiōibus ipoꝝ embroce. Et expt̄ū est q̄ qn̄ mēbꝝ dimittit in aq̄ calida hora vna deinde ꝑmutat subito ad aquā salsaꝫ mistā cū aceto sedat statim Et de fricationibus eius sunt musce quoniam ipse sedant dolorem.

De Apibus et Cura ipsorum. C. xviij.

Habēt dispositōes ꝓximas vespe nisi q̄uia dimittit aculeū in punctura. Et cura eius ꝓxima est cure vesparum.

Formica volans ⁊ res alia ei similis. C. xix.

Illa est dispōis ꝓxīe api ⁊ sanior ea. Et dico q̄ de hn̄tibus mucronē ⁊ aculeū est res similis formice volāti vexīn est longior ea plīm ⁊ non est in lōgitudie eius ⁊ habet pedes arancales lōgos citrinos lōgiores ꝑedibus vespaꝝ ⁊ cigulū qd̄ habet est citrinū ⁊ non est ei de īgenio ad fabricandū habitaculū suū qd̄ est vespis īmo fabricat ip̄m de luto habentē orificia lata ⁊ facit pullos sicut aranea q̄ qn̄ egrediūt de cauernis suis incedūt ābulatiōe aranee quasi excorient posterius ⁊ uolant et apud me est de iudicio vespaꝝ.

Stellio et Lacerta. C. xx.

Quando mordet dimittit ī loco sui morsus dentes ꝑuos subtiles nigros ⁊ non cessat locus dolere ⁊ prurire donec auferat cuꝫ seta aut cucullo transeūte sup eos ⁊ assumat eos et colligat eos q̄re sedat dolor ⁊ qn̄q3 extrahit dētes eius oleū ⁊ cinis deinde sugat locus ⁊ ponat in aqua calida. Et dictū est q̄ comedere altaraxacō ualō iuuatiuū est ad morsum eius. Qd̄ si dolor magnificetur detur in potu tyriaca rutele.

Animal hn̄s q̄draginta quattuor pedes. C. xxi.

Est aīal cognitū per intromissionē auris et qn̄q3 est in lōgitudie eius palmus vnus et habet in omī latere vigīti duos pedes ⁊ qn̄q3 ābulat ad anteriora ⁊ qn̄q3 ꝯuertit eius dispō ⁊ habet fm q̄ dr̄ venenū qd̄dam cū quo accit dolor ꝑuus q̄ sedat statiꝫ. Et flos aphodili est de tyriacis eius. Et quandoq3 sufficit in eo administratio salis cum aceto.

De morsu Salamandre. C. xxij.

Existimat q̄ ip̄a sit bestia silis lacerte hn̄s q̄ttuor pedes curte caude. Et existimant q̄dā q̄ ip̄a non adurit ⁊ si ꝓiicit in larē extinguit ignē ⁊ accīt ei quē mordet dolor vehemēs ⁊ inflatō in corpe ⁊ g̃uitas ligue ⁊ puncto eius ⁊ tremor ⁊ stupor ⁊ mltotiēs accit nigredo mēbri fm figuram rotundā ⁊ casus eius.

De Cura. C. xxiij.

Dixerūt q̄dā cura eius est cura cātaridis et ꝓpꝓus quo curat est vt in potu det resina ex q̄cūq3 pino fuerit cū melle det eis in potu decoctō cameputheos ⁊ decoctō lilij cū folijs vrtice ⁊ oleo. Et de eis sūt q̄ dāt illis ranas decoctas ⁊ dāt ipsis in potu de iure eaꝝ ⁊ emplant eos cū carne ip̄aꝝ ⁊ qn̄q3 comedūt eas. Et silr ē suctō testudinis cāpestris ⁊ marine decocte.

Saculufudurni cāpestre ⁊ marinū. C. xxiiij.

Et ego q̄dē non cognosco ip̄am ⁊ nō est lōginquū q̄n iā expleuerimus narratōeꝫ eoꝝ. Dixerūt q̄dā accit ex morsu cāpestris vt obfuscet morsio ⁊ fiat rosei coloris ⁊ paꝝ rubꝫ rubedine clara īmo paꝝ valde ⁊ fiunt dolor vehemēs ⁊ pruritus in corpe. Marini vō morsus est aquosi coloris ⁊ silat vt sit cura eius cura rutele ⁊ similiū. Et dixerūt q̄dā emplet cū sale aut cinere cū vino aut cinere ꝯfecto cū aceto sq̄llitico aut cū sisamo adusto ⁊ vino ⁊ embrocet ꝑus cū oleo plīmo ⁊ aq̄ calida. deinde ponatur desuper.

Scorpio marinus. C. xxv.

Existīo q̄ accīt ex morsu scorpōis marini inflatō vētris ⁊ forma hydropica ⁊ qn̄q3 accit ex eo exitus vētositatis absq3 volūtate ⁊ oꝫ vt caueat in cognitōe eius. Et cura eius ē cura draconis marini ⁊ rutele. Et dixit q̄dā in cuius fmone non ꝯfidit q̄ scorpio aq̄ est calidi veneni.

Aranea marina. C. xxvi.

Videtur q̄ sint dispositiōes eius propinque dispositiōibus scorpionis marini.

De morsu rane marine rubee. C. xxvij.

Narrauerūt plēs sapientū q̄ ip̄a est malig̃ mala inuadēs aīalia ⁊ corpa ⁊ salit ad ea ex lōginquo vt mordeat ea ⁊ si nō potest mordere suflat ad ip̄a exufflatōeꝫ nociuā ⁊ accīt ex morsu eius ap̄a magnū ⁊ ꝑditō uelox. dico sile est vt sit cura eius cum tyriaca magna ⁊ quod est eius generis.

Summa curationis reptilium marinorum venenosorum. C. xxviij.

Dixerunt oportet vt curentur cuꝫ tyriacis et cum eis quibus curatur venenū frigidum ⁊ cum medicinis rutelarū et tyriacaearum.

Fen Septima de decoratione q̄ est tres tractatus.

Tractatus Primus de dispositione capillorum ⁊ in ipso sunt furfures. C. i.

Capillus nascit ex uapor fumoso qn̄ coagulat in poris ⁊ orit sup eos et ꝓpꝓe ꝑ illud qd̄ assumit ex alimento ⁊ ꝓpꝓe qn̄ est hūitas corpis viscosa vnctuosa non aquosa neq3 littosa sicut arboꝝ vnctuosaꝝ folia non cadūt. Et iā q̄dē dictū est in libro p̄mo de denigratōe eius ⁊ canitie ip̄ius ⁊ reliq̄s coloribus. Ueꝝ qd̄ pēdet ex fermōe de decoratōe est regimē substātie eius cū nascētia ⁊ depilatōe. Et regimē nūeratōis eius cū mltiplicatōe et mioratōe. Et regimē q̄ntitatis eius cū ingrossatiōe ⁊ subtiliatōe ⁊ ꝓlōgatōe. Et regim̄ figure eius cū aplatōe ⁊ crispatōe. Et regimē coloris eius cū denig̃tōe ⁊ subalbatōe ⁊ dealbatōe. Et nos loq̄mur ī hoc tractatu scd̄m hanc intentionem.

De causa destructōis capillorum. C. ij.

Capilli destruunt vel minuunt aut ꝓpter causam
in materia aut ꝓpter causam in re in qua nascunt.
Et causa in materia est ut minoret aut priuet. ⁊ par
uitas est aut causa eius quod ipsam submergit aut alterat
eam aut causa puitatis substantie prime sicut est puitas
vaporis fumosi in pueris ⁊ mulieribus ꝓpter multitu
dinem vaporis humidi quare non nascit barba eius. Par
uitas autem radicis substantie aut est ꝓpter accñs aut
quoniam natura ꝯsumit eam. Illud vero quod est ꝓpter accñs est
sicut accidit ꝯualescentibus quoniam exiccant eos egritudines lon
ge pthisice ⁊ ethice quare non remanet eis materia de qua
cibentur capilli quare cadunt ⁊ non nascunt sicut accidit plan
tis irrigatis quando non irrigant ⁊ sicut accidit castratis ex
similitudine eorum cum mulieribus in humiditate per frigorem ꝓp
ter casum testiculorum eorum. Et ꝓpterea quod illud quod generatur
sperma ꝯculcat in eis ⁊ infrigidat ⁊ puenit frigus eius
ad membra sublimia ⁊ infrigidat ea quare non resol
uit humiditas eorum ad exiccandum ⁊ quod resoluit non rema
net in poris ꝓpter puitatem suam ⁊ subtilitatem ipsius in
egredit. Et sicut accidit qui assuete vtunt institis quibus
sup caput suum. Illud vero quod est ex via nature est si
cut caluitium. caluitium .n. accidit ꝓpter abbreuiatio
nem materiei pilorum ex caluitione. Et illud est ꝓpter pui
tatem eius aut ꝓpter submersionem cerebri ab eo quod
tangit ipsum de craneo quare non imbibit ipsum ea imbi
bitione qua imbibit quando est obuians. Illud autem quod fit
ꝓpter causam in re in qua nascunt est secundum tres modos aut
vt non penetret in eam materia pilorum aut vt penetret in
eam sed non retineat aut ut corrumpat in ea ⁊ resoluat
ad qualitatem non ꝯuenientem vt pulli generent. Et non
penetrat in eam nisi ꝓpter oppilationem pororum ⁊ non
oppilant pori nisi ꝓpter vehementiam soliditatis eius
per siccitatem ipsius sicut est de adiuuantibus ad caluitium
⁊ festinat in calida ꝯplexione ꝓpter velocitatem exicca
tionis eius ⁊ ꝓpter illud multiplicant sup preparatos ad
caluitium pili corporis ⁊ pectoris ꝓpter caliditatem ꝯple
xionis eorum. Nam parum quod est ex pilis eorum est dificilis
euulsionis aut ꝓpter soliditatem eius causa vestigiorum
vlcerum preteritorum sicut est dispositio in glabris. Et illud
quod retinet in ea est ꝓpter vehementiam raritatis eius
⁊ amplitudinem pororum eius sicut est ex aliquo adiu-
uatiuum ad hoc vt non nascat barba etiam vsque in fine
vite aut ꝓpter siccitatem ꝯplexionis quare ꝯstringunt
pori cum humiditate ꝯplexionis ꝓpter puitatem caliditatis an
non vides quod non sit caluitium ⁊ est residuum capillorum
istorum subtile facilis euulsionis sicut est mulieribus et
castratis ⁊ illud quod corrumpit in ea aut est ꝓpter hu
morem fixum malignum sicut in alopitia ⁊ tyria aut ꝓp
ter vlcera mala corrosiua sicut est in quibusdam speciebus
glabriei. Et caluiciei quidem curatio est difficilis quamuis sit
possibile ipsam repellere antequam incipiat aut tardare
eam. Et ꝓpter illud quidem quod dixit Hip. quod quando caluis
varices accidunt nascunt capilli eorum voluit intelligi
depilatos per alopitiam ⁊ similia. Et pili supciliorum ⁊ pal
pebrarum non cadunt uelociter ꝓpterea quod eorum origo est
spissa cartilagiosa ꝯseruatiua ⁊ ꝓpter illud tardatur
caluitium in ethiopibus ⁊ zingi ꝓpterea quod cutes eorum
vehementer retinent pilos eorum: durum .n. non euellit
⁊ ꝓpter illud morant cum eo pili. ¶ Vterum ipsum seruat
pilos quare non cadunt velociter ⁊ non depilant. ¶ Et
blesi quidem non fiunt calui ꝓpter multitudinem humiditatis
cerebrorum eorum. Et ꝓpter illud multiplicat in eis
diaria facta a catarro.

¶ Medicine ꝯseruantes capillos sunt ille in quibus est
caliditas subtilis attractiua ⁊ virtus stiptica ⁊ ille in qui
bus sunt ꝓprietates quibus operant ⁊ iam diximus simplices
harum mediciarum in medicis singularibus ⁊ dicemus iterum
in antidotario ꝯposita ad eos. Et dicemus hic de me
dicis que sunt ꝯuenientiores huic loco. ¶ Medicine
igitur simplices que ꝯueniunt ad ꝯseruationem capillorum et
succurrendum inceptioni eorum in casu secundum summam vsque quo
ꝯditionem post ꝯditiones necessarias in regimine ip-
sarum sunt huiusmodi. myrtus ⁊ grana eius ⁊ laudanum et
emblici ⁊ myrobalani kebuli ⁊ myrrha ⁊ aloes et
capillus veneris ⁊ cadunt in eis galle ꝓpter stiptici
tatem earum ⁊ alselezabaragi ꝓprie cum vino stiptico ⁊ o
leo myrtino aut oleo masticio ⁊ aqua myrti aut succo
foliorum alzerideract. Et iterum adustum arboris li adu
ste cum semine suo linit cum oleo. Et iterum cortices nucis
adusti quando miscent cum oleo myrtino ⁊ vino stiptico
⁊ inungunt cum eis ⁊ ꝓprie pueri. Et ex ꝯpositis est illud
quod. ℞. grana myrti ⁊ gallas ⁊ emblicos decoquant cum
oleo ro. aut oleo myrtino secundum modum notum ⁊ admi
strent. Et iterum folia myrti humide ⁊ laudanum ⁊ ram
nus ⁊ extremitates cupressi ⁊ grana myrti sumant ⁊ cum
eis ꝯmouendo tangat caput tritis dissolutis cum oleo oliue
Et iterum granorum myrti nigre ⁊ seminis apii extremi-
tatum myrti et seminis sicle et extremitatum
ramni omnium an. ps. i. capilli veneris ⁊ laudani am
borum an. ps. ʃ. vini nigri ptes. vi. dissoluant medi
cie in ipso decoquendo donec remaneat tertia vini de
inde proiciant desup oleum oliue aromatizatum cum cipis
⁊ spica ptes. ij. Et iterum decoctio eius donec ferueat
tribus ebullitionibus deinde colent aqua ⁊ oleum a medi
cis cum expressione vehementi ⁊ ponant in vase vitrea
to quod sit ad modum pyxidis ⁊ ꝯcutiat ⁊ administret a-
pud necessitatem. est .n. ꝯseruatiuum ⁊ denigratiuum. Et
iterum seminis apii ⁊ seminis sicle ⁊ capilli ueneris ⁊ tu-
ris omnium an. ℥. ij. nuces. xv. numero corticum pini
lb. i. ⁊ assent omnia in nocte in furno posita in vase
lutato ⁊ dimittant donec adurant omnes ptes eorum
⁊ ꝯterant ꝯtritione ⁊ proiciat sup ea lb. i. adipis ursi
que est melior adipe anseris ⁊ reponat ⁊ quotiens in-
diget eo liquefiat in oleo aromatico ⁊ administret. Et
ꝯfert iterum caluitiei incipienti. Et iterum sumat. lb. i.
ʃ. vini stiptici ⁊ laudani. ℥. i. corticum pini adustorum
℥. ij. capilli veneris ꝯbusti. ℥. iij. adipis vrsi lb.
i. succi solatri. ℥. iiij. ʃ. decoquat laudanum in vino
cocto donec inspisset ⁊ proiciant sup ipsum medicie et
misceant ⁊ reponat ⁊ quando indiget eo sumat ex ipso
aliquid in oleo aromatizato ⁊ melius oleum est oleum
nardinum ⁊ liniat ⁊ quandoque linit sine oleo ¶ Et ex eis que
sunt leuia est vt sumant myrrha ⁊ laudanum ⁊ oleum
myrtinum ⁊ ꝓprie quod fit ex oleo de keiri ⁊ aqua myr
ti decocte ⁊ vino stiptico ⁊ misceat secundum quod exigit il
lud quod est presens ⁊ liniat cum eo aut sumant folia florum
papaueris. ruffi cum oleo myrtino ⁊ inungat caput et
dimittat in nocte deinde balneet. ipsum .n. ꝯseruat ⁊ de
nigrat. Aut sumant laudanum ⁊ capillus veneris ⁊ ci
nis corticum pini ⁊ adeps vrsi ⁊ vini pontici quantum suf
ficit ꝯmisto ei sicut oleo masticio aut myrtino. Aut
sumant capilli veneris ⁊ laudani equaliter ⁊ olei myr
tini omnium an. aur. i. rute montane aur. ij. terant cum
vino stiptico ⁊ misceant cum adipe vrsi ⁊ administrent

¶ Medicamen ꝯseruans pilos supciliorum. ℞. rosarum pa-
paueris ruffi ptes. iiij. fumiterre cum radicibus suis ⁊

extremitatū fici oīum an̄. ptē. i. laudani ptes. iij.
capilli veneris ptes. ij. ↄterant̄ ⁊ admistrēt cū olō
masticio. Silr̄ ei iteꝝ radicū vitis albe aut radicuȝ
alascas ⁊ cineris arboris pini recētis oīuȝ ana ps. i.
baurach ptes. ij. misceant̄ cū oleo myrtino aromati
co hic ergo est s̄mo plr̄mus. At v̄o si fuerit cā̄ sicci-
tas ↄplōnalis ⁊ paucitas sanguis delitijs foueat̄ cor
pus ⁊ cibet̄ eis q̄ sunt boni nutrimēti ⁊ pinguia ex
ip̄is in q̄bus est declinatō ad caliditatē subtilē ⁊ di-
mittat om̄e salsuȝ ⁊ acetosuȝ ⁊ pōticū ⁊ deuitet coi
tū ⁊ de vino deuitet illud qd̄ est antiquū ⁊ ↄsiduet
balneatiōeȝ cū aquis dulcib⁹ ⁊ non ap̄ꝓxiet̄ corpi
nitꝝ nec uinē nȝ sapo imo qd̄ sit sicut faria fabarū
aut ḡna melonis aut creta ⁊ psiliū ⁊ silia. Et si fue
rit ꝑpterea q̄ꝛ pori ↄstricti sunt ualde indiget̄ eis q̄
resoluūt ⁊ rarificat̄ ⁊ diligit̄ ut ponant̄ in cibo ea q̄
apperiūt sicut sinapis ⁊ allea ⁊ porri ⁊ liniat̄ cutis
iteꝝ cū eis q̄ sunt sicut gūma rute siluestris ⁊ sinap̄
⁊ calamētū ⁊ ruta ⁊ cepe ⁊ admistrent̄ in balneo aq̄
resoluētes ⁊ abluat̄ cap̄ cū baurach ⁊ spuma maris
Et oȝ vt abstineat patiēs illud ab oleis. Et ad illd̄
qd̄ est ꝑpter raritatē ↄferūt medicīe p̄dicte plr̄m d̄
clinatōis q̄ꝝ est ad stipticitatē ⁊ epithīata ⁊ olā stip
tica ⁊ introitus balnei ⁊ admistratō tepide deinde
ↄsecutō cum farina subito.

De pluribus embrocis capilloꝝ. C. iij.

Plures embroce capilloꝝ sunt in q̄ꝝ sub-
stātia est uiscositas ex qua possibile est ut
capilli ↄsumat̄ ⁊ sunt sicut folia sisami et
folia cucurbite et olea in q̄bus sunt caliditas ⁊ stip
ticitas sicut oleū de lilio mistū cū cera aut sicut est
oleū de alcāna ⁊ oleū myrtinū ꝓprie ⁊ cadit in illis
ablutō capitis cū infusiōe colloq̄ntide. Et ex eis q̄
ↄferūt in hoc est vt sumat̄ laudanū ⁊ dissoluat̄ qd̄
de eo bonū est in testeo uase lutato sup prunas sub
tiles liq̄factiōe facta in oleo oliue ⁊ pulueriȝet̄ sup
ip̄m aliq̄d de nucleis oliuaꝝ ↄbustis ⁊ cōmisceat̄ur
omīa sup prunas ↄmistione subtili ⁊ admistret̄. Et
folijs q̄dē alȝerideraet ⁊ aq̄ folioꝝ ei⁹ inest ꝓꝓetas
bona in hoc et corpi semīs lini admistrato cū oleo
sisamio. Cōpositū sumant̄ folia alȝerideraet et
capillus ueneris recēs roman⁹ ⁊ myrrha ⁊ emblici
⁊ ↄmouēdo tegat̄ cū eis caput in q̄busdā ablutōib⁹
cognitis. Et iteꝝ sinapis ⁊ ponat̄ in decoctiōe sicle
⁊ abluat̄ cū ea caput ⁊ inūgat̄ post ip̄am cū olō myr
tino aut cū oleo de embrocis. Cōpositū bonū. ℞.
fellis taurini ⁊ fellis vrsi ⁊ myrobalanoꝝ ēblicoꝝ
kebuloꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ sedeguarā ⁊ gallaꝝ integ̃ꝝ
oīuȝ an̄. ptē. i. terant̄ ⁊ nutriantur cū succo solatri
vij. diebus deinde exiccent̄ ⁊ admistrent̄ ex eis e-
pithimata cū aliq̄ decoctōe post ablutōeȝ capitis et
barbe cū aq̄ ⁊ melle ⁊ nitro cōtrito. Et iteꝝ ordei
ↄtriti. ʒ. xxx. emblicoꝝ. ʒ. v. decoquat̄ cū aq̄ de-
coctōe vehemēti donec aq̄ sumat v̄tutē amborū et
decoquat̄ in illa aqua exn̄te in ip̄a olei viol̄. q̄ntuȝ
est medietas aq̄ ⁊ laudani pōdus. ʒ. iij. foliorū sisa
mi ⁊ foliorū altee ⁊ foliorū cucurbite hūidorū aut
siccoꝝ oīuȝ an̄. pōdus. ʒ. x. non cesset̄ decoq̄ aq̄ do
nec ↄsumat̄ ⁊ remaneat oleū. Descriptō alia et
refert̄ ad alkindū scirembleg. ʒ. x. decoq̄nt̄ cū dua
bus lb̄. aq̄ usq̄ꝫquo redeat ad q̄rtā ⁊ fundat̄ sup eā
q̄ntū ip̄a est olei de ben ⁊ aliq̄d ordei excorticati et
aliq̄d laudani ⁊ decoquat̄ usq̄ꝫquo redeat ad tertiā.

De facientibus nasci pilos fortibus. C. iiij.

Et in ip̄is est cura caluitiei cui⁹ curatō est
possibilis ⁊ casus supciliōꝝ ⁊ silr̄ ⁊ om̄s
medicīe q̄s dicem⁹ in caplō alopitie ⁊ oīs
modus regimīs ex fricatōe capitis ⁊ rubificatōe ei⁹
⁊ admistratōe eius ad ip̄m sup ip̄m deinde admi-
stratōe medicinaꝝ fortis attractōis ⁊ resolutōis cū
ꝓꝓetate quā habēt in alopitia sunt iuuatīe in calui
tio ⁊ faciēdo nasci pilos in depilato ⁊ in supcilijs et
barba. Et corticibus radicis salicis cū oleo est ↄfor
tatō ⁊ ↄseruatō mirabil̄ cū denigratōe. Medi-
cine aūt de quibus est nostra intentō vt hic narre-
m⁹ eas q̄uis iteꝝ sint iuuatīe i alopitia p⁹q̄ꝫ feceri
mus illud qd̄ dixim⁹ in fine caplī ↄseruatōis capil
loꝝ sunt ista. Sumant̄ cātarides recētes ablatis pe
dibus ⁊ capitib⁹ exiccate in vmbra ⁊ terant̄ in olō
viol̄. aut decoquant̄ in eo aut in oleo oliue donec
ingrosset̄ ⁊ lini cū eo vbi volueris vesicabit enīȝ
deinde nascent̄ pili. Et silr̄ mel anacardi qn̄ ponit̄
sup locū cuius pili depilati sunt aut terat̄ ↄdisi i olō
ouoꝝ ⁊ liniat̄ cū eo hō nisi voluerit multotiēs faci
et. n. nasci pilos. Aut sumat̄ vngula asini adusta et
cornua ↄbusta ⁊ liniāt cū oleo sisamio est enī for-
te. Oua aūt formicaꝝ cū oleo de ben sunt ↄuenien
tia in faciētibus nasci ⁊ ap̄ cōitatē hoīm sunt ex eis
q̄ ꝓhibēt ortū. Et ex eis q̄ sunt expta est lacerta q̄
est in domibus q̄ interficiat̄ ⁊ exiccet̄ ⁊ terat̄ ⁊ lini
atur cū oleo. Et iteꝝ tritura nitri pharaonis cū sā
baco. Et ex eis q̄ sunt leuiora illo est vt fiat maīca
⁊ tabula de plūbo ⁊ ponat̄ inter ea ambo aliqd̄ de
oleis ad capillos aut adeps ex eis q̄ secūtur ⁊ terat̄
donēc resoluat̄ ad ip̄m uirtus plūbi ⁊ liniatur cū eo
⁊ emplet̄ locus cū folijs fici bene decoctis ⁊ vsȝ ad
uirtutē q̄ꝑdā. Et iteꝝ sumat̄ medulla. xx. auellana
ruȝ ⁊ asset̄ donec terat̄ ⁊ aggreget̄ cū oleo rhaphāi
Aut sumat̄ herbe noīate harc⁹ ⁊ priapi asini ⁊ sple
nis eius assatoꝝ oīuȝ an̄. lb̄. s. ⁊ laudani. xx. pōde
ra misceant̄ oīa post solōnē laudani in vino ⁊ admi
nistrent̄. Et ex eis q̄ dixit Filagorus est vt sumant̄
adipis tauri saliti. ʒ. xcvi. alusnen ⁊ gūme rute a-
grestis amboꝝ an̄. ʒ. xxviij. myrrhe. ʒ. viij. lau
dani tm̄deȝ capilli veneris. ʒ. xlviij. splenis asini
ʒ. xcvi. asset̄ splen asini ⁊ terat̄ ⁊ aggreget̄ totū cū
vino nigro ⁊ radat̄ caput ⁊ liniat̄ cū eo ⁊ dimittat̄
quiq̄ꝫ diebus deinde abluat̄ ⁊ dimittat̄ q̄escere duo
bus diebus deinde iteret̄ q̄ꝛ si exulcerauerit curet̄
locus cū adipe anseris. Et iteꝝ ad depillatos sumā
tur sex vētres lepoꝝ ⁊ exiccētur optīe ⁊ adurant̄ i
vase lutato ⁊ ꝓiiciat̄ sup eos de folijs rāni ⁊ de fo
lijs myrti tm̄dē ⁊ de capillo veneris. ʒ. viij. ⁊ a-
durant̄ vice alia in vase vitri deīde terat̄ ⁊ miscea
tur cū tribus lb̄. adipis vrsi ⁊ q̄ntū ip̄m olei de rha
phano ⁊ reponat̄ ⁊ admistret̄ qū necessariū fuerit i
oleo aliquo aromatiȝato ⁊ bacce lauri ⁊ oleū de pi
pere ⁊ oleū de kerua ⁊ silr̄ illud qd̄ adiuuat in fa-
ciendo nasci. Et iteꝝ cinis abrotani qn̄ miscet̄ cum
oleo antiquo facit nasci barbā tarde nascētie. Et ci
nis lilij cum aq̄ ⁊ ꝓpe in supcilijs. Et iteꝝ ad supci
lia ↄburant̄ due nuces vsq̄ꝫquo terant̄ tm̄ ⁊ adiun
gat̄ eis ambabus aur̄. i. da nucleis dactiloꝝ similr̄
absq̄ꝫ pscrutatōe vltīa ⁊. xv. ḡna pipis ⁊ bulliat̄
cū oleo ros. Et iteꝝ cinis abrotani ⁊ auellane adu
ste ⁊ laudanū ⁊ cātarides ⁊ ↄdisi bulliāt i olō d̄ ben

in cochliario donec denigrent ⁊ misceat cū tanto gallie q̄ptū ipm est ⁊ fricet locus ⁊ liniat cū eo ¶ Et iteꝝ capillus veneris ⁊ ḡna myrti ⁊ semē apij adu rant paꝝ donec denigrent ⁊ aggregent cū adipe ur si ⁊ oleo rhaphani ¶ Medicamē faciēs nasci pilos in supcilijs . ℞ . turis auī . iiij . stercoris crocodili stercoris erinacij marini ⁊ rute mōtane oīuꝫ añ . auī i . terant cū vino stiptico et misceant cū adipe vrsi et admistrent . Aliud ad depilatōeꝫ antiq̄ difficileꝫ ex alopitia et alijs . ℞ . sebea ptē . i . spume maris ptes . viij . euforbij et baccaꝝ lauri amboꝝ añ . ptes iij . picis humide ptes . ii . liq̄fiat pix cū oleo de lilio et liq̄fiat in ea euforbiū deinde admisceatur cū eo reliq̄ medicie . sic ei radicū arūdinis aduste ptes . vij . cineris ranaꝝ ptes . v . semis eruce ptes . iiij . radicis alistas ptes . iii . terantur cum oleo laurino et administretur .

¶ De alopitia et tyria . C . v .

Iam sciuisti q̄ ca̅ in generādo alopitia̅ est mā̅ mala manēs in cute et in origibus ra dicū piloꝝ q̄re corrūpit radices originuꝫ piloꝝ corrodēs eas ꝓhibēs nutrimētū bonū eis et noiat alopitia ꝓpterea q̄a ipa accit vulpibꝰ . Et dif ferētia q̄dē inter ipaꝫ et tyria̅ est q̄ in tyria non tm̄ cadūt pili imo excoriat cū ea cutis tenuis sicut accit serpēti . Et fortasse accit in ea figuratō ꝑueniēs si cut figura serpētis . Et mā̅ q̄dē q̄ facit accidere et in currere alopitia̅ et tyria̅ qn̄q̄ȝ est cholica et qn̄q̄ȝ ē mlīca et qn̄q̄ȝ est phlegmatica et qn̄q̄ȝ est ex sangui ne corrupto et significat sup totū illud p illud qđ apparet qū sit abrasio ex colore cutis ⁊ ꝓpe qū fri cat illud fricatōe aliq̄ ⁊ qn̄q̄ȝ significat illud ex regi mie p̄cedēte ⁊ ex accidētibus q̄ associant ei . Et ex eis q̄ signt illud est hūor dn̄ans de illis quos sciui sti . Et qn̄q̄ȝ significat velocitas sanatōis eius ⁊ tar ditas ex eo qđ uidet de velocitate rubificatōis eiꝰ p fricatōeꝫ ꝓpter velocitatē attractōis sanguis bo ni ad ipam aut tarditateꝫ eius quāuis fricatō plu rima exulceret q̄re ꝓhibet originē piloꝝ .

¶ De Cura . C . vi .

Non est dubiū q̄n rectificatō regimis in ea sit euacuatō illius hūoris facietis in pris ⁊ intromissio cibōꝝ chimi valde boni ad corpus de illis quos sciuisti ⁊ vini tpati ꝯmisti de cliuis ad impssionē dulcedis paꝝ cū tenuitate ⁊ cla ritate . Na̅ hoc nutribilius est ⁊ balneū cōfert ei añ omnē fricatōeꝫ ⁊ post ipm ⁊ incipiat pma res cum euacuatōe corpis in pmis ab hūore faciēte cū medi cinis educētibꝰ ipꝫ aut cū phlomia si mā̅ exiguerit illud deinde cū euacuatōe capitis ab eo cū quo sciui sti de cap̄purgijs ⁊ odoramētis ⁊ gargarismis ex e is q̄ dicta sunt in caplo mūdificatōis capitis fm una̅ quāq̄ȝ supfluitatē deinde pmutandū est sup cuteꝫ et mūdificatōeꝫ eiꝰ ab eo qđ in ea ma̅siuū est ⁊ extra ctōem eius ab ea ⁊ resolōnē ipius ¶ Et festinanduꝫ est in hoc vt non recipiat cutis q̄litatē mansiua̅ ma la̅ ⁊ non est a̅biguū in hoc q̄n oporteat vt medicine euacua̅tes ex locis mā̅ꝫ maligna̅ sint incisiue ⁊ reso lutie resolutōe non ꝯsequēte exiccatiōeꝫ ꝓpter ve hemētia̅ calefactōis q̄re adipiscat cutis calefactōem q̄ in futuro sit ca̅ casus piloꝝ q̄uis in pn̄ti forsitan destruat alopitia̅ ¶ Qđ si fuerit calida fortis sicut gūma rute agrestis q̄ est radix in caplo frangat cali ditas eius cū oleis tpatis uicentibus sup ea̅ ⁊ cū aq̄s q̄bus subtiliat ⁊ de ea q̄dē melior est recēs ⁊ illa su per qua̅ p̄terierūt anni tres est debilis . Et de iudi cio fortis est vt mioret ipius q̄ptitas ⁊ frangat eius ꝯplō ⁊ festine accipiat ab eo qđ ipa linit ⁊ đ iudicō debilis est vt fiat ecōtrario . Et oꝫ vt sit subtilis ⁊ si non penetrabit v̇tus eius in ꝓfundū cutis . Et oꝫ vt sit in illis medicis cōfortatō et ꝓhibitō vt non recipiat caput materia̅ maligna̅ ¶ Et non oꝫ vt asso ciet illi uirtuti stipticitas plīma ꝓhibēs materia̅ per uenire ad locū deinde penetrare in poros eiꝰ . Quꝫ ergo corpus mūdificatū est ab illo oꝫ tunc vt in eis sit uirtus attrahēs sanguinē eius bonū ⁊ uaporē eiꝰ tpatū postq̄ ipa resoluerit corruptū q̄ est i cute vt aggreget resolōnē corrupti ꝓpinq̄ ⁊ attractiōeꝫ bo ni longinq̄ ⁊ illud post mūdificatōeꝫ ¶ Et qū tu ad mistras has medicias oꝫ vt tu ꝯsideres impssioneꝫ eaꝝ . Et incipias in eis a debilibus in ꝯplone ⁊ mi noratōe ⁊ ꝯsidera i eo qđ est ex eis : q̄ si iueis egꝝ tollerantē ⁊ impssionē in columē adde in v̇tute et si non tollerat ⁊ magnificat impssio minue q̄ptitatē et ꝯmistionē ⁊ stude ita vt pducat ad exulceratōeꝫ et apatōem ⁊ ꝓpe in corpibus leuis ꝯplonis aut eta tis aut tpis . Et si pduxerit ad apatōeꝫ ⁊ exulcerati onē succurre illi cū adipibus ⁊ lini eos desup sicut ē adeps anatis ⁊ galline ⁊ sicut ceratū leue qū ergo se dat reitera cū q̄ptitate qua̅ tollerat . Qūq̄ȝ magnifi cat res paꝝ non cesses facere illđ donec resoluatur corruptū ⁊ attrahat bonū . Et signū q̄dē impssionis medicie in ea est vt rubeat cutis cū fricatiōibus mi noris nūeri q̄ fricatōes q̄bus rubeat ante admini stratōeꝫ medicie si aūt dispō non alterat tūc scias q̄ indiget medicia fortōre ⁊ qn̄ non rubet frica cū pa̅ no vehemētius q̄ sit illud donec timeat excoriatio deinde frica cū eis q̄ sunt sicut cepe q̄ si non rubet non erit excusatō q̄n scalpellet locus et liniat cū eis q̄ sunt sicut allea . Et de eis q̄bus indiget in mūdifi ca̅da cute a mā̅ alopitie male sunt sanguisuge ⁊ vē tosatō ⁊ pūgere cū acubus plibus . Et iteꝝ uesicatō cū medicis acutis q̄s dica̅ ⁊ mūdificatō eius qđ ve sicatū est ⁊ sanatō eius vt egrediant pili ab ea ¶ Et de eis q̄ adiuuāt in resoluēdo mām est coopire cap̄ pileo de pellibꝰ semp nocte ⁊ die : ipe eni resoluit ⁊ facit sudare . Et oꝫ vt radat oībus duobꝰ diebus aut tribus cū nouacula ⁊ quotiēs nascunt radat cap̄ Et oꝫ añ admistratōeꝫ epithiatū vt radat cap̄ ⁊ fri cet cū pa̅no aspo aut sicut cū cepe aut corticibꝰ rha phani donec rubeat ⁊ fiat susceptibile v̇tutis medi cine aptis poris . Et qn̄q̄ȝ excusat balneū ab hoc : q̄ si non radit subtiliet medicia ꝑueniēs ad illud .

¶ De euacua̅tibus aūt euacuet cholica cū decoctione myrobalanoꝝ ⁊ cū v̇tute hellebori ⁊ epithio et pil lulis cochijs ⁊ cū hierapicra . ⁊ iteꝝ hieradiacolloq̄n tidos est bona ꝓpe phlatice . Si aūt fuerit illic mlīa misceat cū ea aliq̄d de helleboro nigro . Et si fuerit illic cholīa misceat cū ea scamonea ⁊ hiera ruffi ⁊ lo godion bone sunt ꝓpe mlīce ⁊ mltotiēs q̄deꝫ sanat euacuatōe vna . Et spēs q̄dē hoꝝ euacua̅tiū sunt de eis quoꝝ sciētia̅ collegisti in eis q̄ sunt p̄terita ¶ Et si volueris leuiꝰ illo da ei in potu de hiera amara ꝯposita cū pulpa colloq̄ntide ⁊ turbit in mense tres potōes aut q̄ttuor ¶ Et qn̄ non valet euacuatō vna itera post q̄etes in eo qđ ē inter illđ . Et qū uideris

cutē capitis rubere aut venas eius rubedīe replō-
nali phlōma post phlōmiā vniuersalē si exigit illō
ꝯsiliū venas capitis ⁊ venas frōtis ⁊ tēpoꝝ. Si aūt
non volueris illud tūc non faciat aliq̄d de hoc: san
guis.n. est quo indiget illic. Gargarismata aūt et
cap̄purgia ⁊ siſia iā sciuisti in caplō curatōnū capis
Medicinaꝝ v̇o supponēdaꝝ fortioꝝ est euforbiū
sup qō non trāsierūt vltra tres āni ꝑpatū fȝ ꝙ de
dimus de regimīe in canone. Et post ifȝ est gūma
rute siluestris qm̄ ipā est mirabil' valde. Deinde
nasturtiū ⁊ sinapis ⁊ cinis cātaridaꝝ ꝯfectus cū pice
hūida aut staphisagria ꝯfecta cū olō laurino aut lac
titimali cū quo vesicet̄ ⁊ apꝓpriat̄ vt currat quod
sub ea est. ¶Et qū cadit cortex oriunt̄ pili sub eo et
alzegi ponit super mēbꝝ tempe puo ⁊ indiget̄ ea in
alopitia q̄ est fortis. Et post illud sulfur ⁊ duo hel
lebori ⁊ semē eruce ⁊ spume baurac ⁊ due speties
spume maris ⁊ cortices arūdinū ⁊ radices eaꝝ adu
ste ⁊ stercus muris ⁊ stercus ouiū adustū inūctū et
piper lōgū ⁊ sinapis aut auellane ꝯbuste ⁊ folia fici
⁊ ꝯdisi ⁊ vene chelidonie ⁊ alkitrā. Et qn̄ȝ ꝯfert ī
ea fel taurinū deinde qō est sicut amigdale amare
aduste cū cortice suo ⁊ sicut tus tritū aliq°t dieb⁹ in
aceto bono. Et xilccaracte nabathi sunt ex medicis
hui⁹ egritudis. Et ō istis oleis admistratis ī ea me
liora sunt oleū laurinū ⁊ oleū de kerua. Et de me-
dicīs q̄ sunt ceree melior est alkitrā deinde pix ⁊ ō
adipibus melior est adeps vrsi ⁊ ꝑp̄e qui ātiquat̄
Linimentū forte euforbij gūme rute agrestis olei
laurini oīuȝ ana aur̄.ij. sulfuris viui ⁊ hellebori
de quocūqȝ amboꝝ fuerit nigro aut albo oīuȝ ana
aur̄.i. fiat ceratū cū cera q̄tū sufficit. ¶Et iteꝝ bau
rac aphricāi ptes.ij. sal' āmoniaci ps.i. adurant̄ am
bo ⁊ terant̄ in aceto forti ⁊ liniant̄ cuȝ eo loca post
fricatōeȝ faciēdo epithīa leue. Et iteꝝ post tres ho
ras medicaīe iā exiccato inde tribus diebus. Si au
tē vesicauerit fac illud qō scis. Et iteꝝ cātarides ⁊
sinap̄ decoquant̄ in oleo donec fiāt sicut algalia. de
inde vesicet̄ cū eo locus fortis ⁊ frāgat̄ v̇tus eius
cū ꝯmistiore debili. ¶Et de illis q̄ sunt leuiora hoc
⁊ sunt mirabilis inūamēti est vt sumat̄ acetū forte
cū tāto oleo ro. bono q̄tū ipm̄ est et cū galāge de-
inde fricet̄ locus cū pāno aspo ⁊ liniat̄ ex eo. Et ite
rū inūctio cū algalia in q̄ est aliq̄d de gūma rute a-
grestis. Et scias ꝙ infātibus sufficit abstinētia ⁊ pu
beres tollerant.ʒ.ʃ. de pillulis cochijs. ¶Et hn̄tes
annos.x. tertiā.ʒ. vnius.

De eis que abradūt pilos. C. vij.

Sumant̄ calcis ptes.ij. ⁊ arsenici ptes.ij.
⁊ liniat̄ cū eis ābobus cū pauco aloe posi-
to in eis abradet.n. stati. Et si ponantur
calcis ptes plēs ⁊ arsenici pautōres erit magis eq̄le
Et si addat̄ calx erit tardioris opatōis. Ueꝝtn̄ opa
bit̄. Et qn̄qȝ sumūt̄ calcis ⁊ arsenici ptes.ij. ⁊ ps.i.
⁊ decoqūt̄ in aq̄ tā diu donec depilet pennā. Qō si
iteret̄ opatō in illa aq̄ erit melior ⁊ q̄ prepat̄ cū so
le est melior ⁊ sumat̄ aq̄ illa ⁊ decoquit̄ in ea oleū
minus ea fm̄ plm̄ donec recipiat v̇tutē eius ⁊ linit̄
cū ea. Et qn̄qȝ dimittit̄ aq̄ illa coagulari ī sale ⁊ ad
mistrat̄ sal ille in aq̄. Et calx ꝯculaꝝ efficit opatiōȝ
calcis cū arseico ⁊ est subtilior. Et si sumat̄ loco cal
cis aqua calcis in qua calx iterat ponendo sub sole
aūt decoq̄ndo ⁊ ponat̄ in aq̄ arsenicū tritū erit bo^m

⁊ qn̄qȝ admistrant̄ iteꝝ sanguisuge virides q̄ sunt
sub vrceis. Qō si volueris vt sit illud qō nascit̄
subtile ꝓiciat̄ in psilotro cinis vitis aut baurac et
mltiplicet̄ eius ꝯmotō deinde abluat̄ cū farina or-
dei ⁊ fabaꝝ ⁊ semis melonis. Et qn̄qȝ ꝯponūt calx
⁊ arsenicū cū eis q̄ sunt sicut aq̄ alkisch ⁊ aq̄ rizi. Et
quādoqȝ ponūtur in ea myrrha ⁊ mastix ⁊ qn̄qȝ iu
uat̄ cū spuma maris.

¶De Cura eius quē ꝯbussit psilotrū. C. viij.

Oportet vt minoret̄ eius motō ⁊ festinet̄
ipius ablutō oleo rosaceo iā sup eā ꝑmis
so qūqȝ abluit̄ cū aq̄ calida sedat̄ post illō
in aq̄ frigid: aillud.n. ē duratō bona: deinde liniāt̄
desup lētes excorticate trite cū aqua rosacea ⁊ sāda
lis ⁊ ꝑp̄e si adurit. Qō si fortē fecerit adustionem
tūc necessariū est adhibere qō sit sicut vnguentū ce
ruse ⁊ sicut epithīa cū lithargyrio nutrito cū albu-
mie oui ⁊ oleo ros̄. ⁊ cansora.

¶De eis q̄ ꝓhibēt odorē psilotri. C. ix.

Liniat̄ post ipm̄ cū creta nutrita cū aroma
ticis aut creta cū aceto ⁊ cū aq̄ ros̄. Et fo-
lijs psici est ꝓp̄etas ī hoc mirabil' ⁊ folijs
vitis ⁊ folijs alsebesabrā tritis ⁊ alcāne ⁊ fecis croci
hortulani ⁊ rosis ⁊ cipis ⁊ galie ⁊ sq̄nāto ⁊ silibus
singularibus et ꝯpositis.

¶De illis que ꝓhibent ortū piloꝝ. C. x.

Prohibēt ipm̄ stupefaciētia infrigidātia si
cut vt incipiat̄ ⁊ depilet̄ deinde liniat̄ cuȝ
hyusq̄amo albo' ⁊ opio ⁊ aceto ⁊ aq̄ hyus
q̄ami nigri cū eis ⁊ sola ⁊ si fuerint decocta in ace-
to erit melius. Et corpus rane lacunalis exiccatū ē
ex ꝓhibētibus qū terit̄ ⁊ miscet̄ cū mucilagie psilij
aut succo hyusq̄ami albi aut aceto iteret̄ illud. ¶Et
dicitur ꝙ si liniatur cum oleo in quo dissoluta
est lacerta coquendo est ex eis que ꝓhibent ortum
eorū et similiter cū oleo in quo decoq̄t̄ eritius. ¶Et
fortasse dicit̄ ꝯtrariū illius ⁊ de eis q̄ dicunt̄ est vt
sumant̄ chimolea ⁊ cerusa plūbi equal'r ⁊ aliūis me
dietas ptis ⁊ terant̄ cū aq̄ hyusq̄ami albi huidi. ¶Et
existiauerūt q̄dā ꝙ sanguis ranaꝝ lacunaliū ⁊ san-
guis testudis fluuialis ꝓhibēt illud. dixerūt ⁊ sil'r
sanguis vesptilionū ⁊ cerebella eoꝝ ⁊ epar eoꝝ et
ꝯposuerūt medicamē de istis. ¶Dixerūt sumant̄ ra
ne de lacu arūdinū ⁊ exiccent̄ ⁊ sumant̄ de carne ea
rū sicca ⁊ sanguis testudis fluuialis exiccati ⁊ rosaꝝ
rubeaꝝ ⁊ lithargyrij ⁊ ostracoꝝ margaritaꝝ adu-
stoꝝ ptes eq̄les ꝯficiat̄ cū aqua ⁊ admistret̄ sup de
pilatōem piloꝝ in pectine ⁊ in ascellis. Et semē vr
tice cū oleo est ex eis q̄ depilāt pilos cū fortitudīe.

¶Incrispantia. C. xi.

Sunt sicut farina fenugreci ⁊ oleū eius et
alsidre albū ⁊ myrrha ⁊ galle ⁊ calx ⁊ li
thargyriū misceant̄ ⁊ sit sufficiētia in q̇bus
dā eoꝝ ⁊ ꝯmoueat̄ cū eis caput tāgendo ⁊ qn̄qȝ po
nunt̄ in eis semē hyusq̄ami albi ⁊ oleū eius ⁊ qn̄qȝ
admistrat̄ hyusq̄amū albū sicut est solū. Et calx est
ex eis q̄ faciūt planos ⁊ adurit paꝝ qū soluit̄ in hac
sūma ꝓp̄e qn̄ equāt̄ cū ea due tertie ipius de sidre
q̄ ambo sint ꝯfecta cū aq̄ frigida. Et sil'r spuma sal'
amari incrispat eos vehemēter. ¶Incrispat m̄ bo
nū. Rx. gallaꝝ ⁊ alcarmezegi ⁊ limature acuū ⁊ fo
lioꝝ cupssi ⁊ gnoꝝ eius ⁊ gnoꝝ cydonioꝝ ⁊ lithar
gyrij ⁊ dragagāti ⁊ boli ⁊ alcauizi ⁊ emblicoꝝ oīuȝ

añ. ptẽ. i. calcis q̄ nõ est extincta ptẽ mediã ꝯficiat cũ aq̄ sicle ⁊ admĩstret: ẽ eni boᵐ crispãs denigrãs

De eis q̄ planos faciunt capillos. C. xij.

Cura eius est cura scissionis capilloꝝ p̄dicta ⁊ oĩo est admĩstratõ oleoꝝ mollificãtiũ ⁊ mucilaginũ hũectantium.

De scissione capilloꝝ. C. xiii.

Causa eius est siccitas ⁊ cibus siccus ⁊ ꝓhibẽt ipsam olea lenia equalia ⁊ mucilagies viscose sicut mucilago altee ⁊ mucilago psilij ⁊ mucilago foliorum salicis et omnia in quibus est humectatio.

De illis que subtiliãt capillos. C. xiiij.

Baurach quando ponitur ĩ medicinis capillorum subtiliat eos.

Sermo de adolescẽtia ⁊ canitie. C. xv.

Iam locuti fuim⁹ in alio loco ab isto de canitie adolescẽtiũ. Et canities quã hic dicemus est ꝙ dũ sanguis ꝑmanꝫ pinguis spissus calidus viscosus capilli sunt nigri qñ v̄o ad aq̄ositatẽ tendere incipit declinãt capilli ad canitiẽ.

De eis que canitiẽ tardãt. C. xvi.

De rebus canitiẽ tardãtibus est regimẽ rerũ ꝑmaꝝ. Et de eis est regimẽ eius qđ ꝑuenit ad capillos ipos. Prime aũt sũt euacuatõ hũoris phlegmatici oĩ hora ⁊ ꝓꝑe cũ voitu sup cibũ ⁊ ꝑ clisteria iteꝝ ⁊ req̄escere ⁊ iterare. deinde admĩstrent ꝯfectões ⁊ medicie faciẽtes adolescẽtiã q̄s dicem⁹ cũ admĩstratiõe ciboꝝ boni chimi cũ eq̄litate ex genere eoꝝ ex q̇bus generãt sanguis laudabilis spissus sicut sunt frixa ea q̄ in patellis p̄parant ⁊ ea q̄ coopta coq̄ũt sine aq̄ ⁊ assata absꝫ iuř ⁊ nuce in iure ⁊ studeat ita vt sint cũ q̄titate digestionis qm̄ est radix. nã qñ digõ corrũpit corrũpit sanguis. Et oꝫ qñ ꝯplio fuerit hũida ualde ut admĩstrent seia calida sicut sinap̄ ⁊ piper ⁊ sp̄es ꝯdiẽtes ⁊ cauguamich ⁊ almuri ⁊ ꝓꝑe ĩ ieiunio ⁊ sicla cum sinapi ⁊ fit sufficiẽtia in potãdo vinũ paꝝ puꝝ. Et deuitet fructus ⁊ olera hũectãtia ⁊ genera lactis ⁊ pisces ⁊ triticũ coctũ cũ aq̄ vt puls ⁊ pultes et potũ aq̄ plĩme ⁊ phlẽomiã plĩmã ⁊ euulsionẽ capilloꝝ et ebrietatẽ supfluã ⁊ coitũ plꝫ ⁊ tãgere cũ eis q̄ sunt sicut cãfora ⁊ aq̄ rosꝫ. ⁊ oleũ sambacinũ ⁊ aq̄ sambaci capillos ⁊ deuitet mltitudinẽ vsus aq̄ dulcis. Qđ si fecerit exicca illud ⁊ exicca cũ velocitate licet ablutõ capilloꝝ ꝯfuet eoꝝ virtutẽ. Quod si balneẽt vtãt eis q̄ sunt sicut pulpa colloq̄ntide ⁊ nigella et baurac ⁊ fel tauri abluẽdo. Cõfectões v̄o ⁊ sp̄es q̄ abscidũt mãꝫ phlẽatis ⁊ tardãt canitiẽ sunt sicut masticatõ myrobalanoꝝ kebuloꝝ de q̇bus oĩ die cum nũcro supueniẽte sibi sumãt ⁊ masticẽt ⁊ deglutiãt hoc. n. fortasse ꝯfuabit adolescẽtiã vsq; ad finẽ vite. Et silr̃ trifere facte ex myrobalaĩs mior ⁊ maior ⁊ ꝯfectõ de scoria ferri. Et melior ex ea est si fuerit in ea auꝝ ⁊ ex hac. ℞. myrobal. nigroꝝ et emblicoꝝ amboꝝ añ. ptẽ. i. mellis anacardoꝝ extracti ab eis medietatẽ octaue ptis. i. misceãt cum butyro cocto ⁊ ꝯficiãt cũ melle ⁊ admĩstret ⁊ hoc ẽ forte bonũ. Et oꝫ vt admĩstret paulatĩ in tãta q̄titate q̄ non efficiat imp̄ssionẽ malã. Et mithridatuꝫ est forte ⁊ tyriaca est fortis ⁊ carnes vipre sunt cõseruantes adolescentiam et virtutem qum assiduatur earum comestio.

Modus ꝯfectõis ꝑpate bone.

Myrobalani nigri ⁊ burũgi ⁊ piper longũ ⁊ emblici ⁊ qñq; est loco pipis lõgi scoria ferri ⁊ zuccaꝝ fiat ex eis trifera. Et đ bonis exptis est vt sumant zinziberis ⁊ myrobal. kebloꝝ ⁊ macropipis ptes eq̄les ⁊ admĩstret. et iteꝝ vt sumat myrobal. kebuloꝝ põdus. ʒ. xx. scorie ferri põd⁹. ʒ. iiij. agarici. ʒ. v. ⁊ zizi. ⁊ macropipis ⁊ gariofiloꝝ oĩuꝫ añ. ʒ. iij. ⁊ ꝯficiãt cũ melle. Et oꝫ vt sumat ista faciẽtia adolescẽtiã ãno integro amator adolescẽtie ex hui⁹mõi cõfectiõibus sup q̄s expectet vsq; ad meridiẽ deinde comedat cibũ.

Linimẽta ꝓhibẽtia a canitie. C. xvij.

Omnia olea calida ꝯfortãtia ⁊ oĩa currentia q̄ sunt silr̃a illis in natura sunt ꝯseruantia ꝯplõeꝫ capilloꝝ sup calorẽ innatũ ⁊ nõ rugãt qđ penetrat in eis de nutrimẽto ⁊ ista sunt sicut alkitran ⁊ qñ eo linit̃ dimittat̃ q̄ttuor horis: deinde ingrediat̃ balneũ. Et dixit iteꝝ curatõeꝫ hñtis cap̄ calide ꝯplõnis ⁊ silr̃ iteꝝ pix hũida currẽs subtilis ⁊ silr̃ oleũ de costo qm̄ est forte valde ⁊ oleũ đ ben ⁊ oleũ de nigella est forte valde forti⁹ oĩ re. ⁊ oleũ factũ cũ pulpa colloq̄ntide ⁊ oleũ de sinapi. Et bonũ forte est vt sumat̃ de oleo sinap̄ ⁊ de nigella ⁊ vt coquat̃ in eo nigella deinde coquat̃ in ipso colloq̄ntide post ipsaꝫ aut cũ ea. Et oleũ exp̄ssum ex oliuis siluestrib⁹ qñ assiduat̃ inũctõ cũ eo oĩ die ꝓhibet canitiẽ. Oleũ bonũ. Olei omphacini accipiat tres spice. ℥. i. ſ. blacte bizantie floris sq̄nanti amboꝝ añ. ℥. ſ. decoq̄nt medicie aut in oleo donec remaneat tertia eius aut in aq̄ donec suscipiat v̄tutẽ eaꝝ vehemẽter deinde decoq̄t oleũ iteꝝ in illa aqua donec ꝯsumat̃ aq̄. Et rectius q̇dẽ est tũc vt mioret̃ q̄titas olei ⁊ sufficiat kist. i. ⁊ medi⁹ deiñ sumat̃. ℥. i. acatie ⁊ dissoluat̃ cũ vĩo ⁊ terat̃ optiẽ ⁊ misceat̃ cũ eo acatia ⁊ admĩstret̃. Oleũ bonuꝫ oleũ de g̃nis cotti ⁊ olei myrtini ⁊ olei de emblicis ptes eq̄les ⁊ mẽsuret̃ de sũma eoꝝ lb. i. sumãtur cipi ⁊ casie ⁊ spice ⁊ nigelle ⁊ gariofiloꝝ ⁊ pulpe colloq̄ntide ⁊ costi ⁊ xiloaloes crudi ⁊ floꝝ sq̄nanti ⁊ calami aromatici oĩuꝫ ptes eq̄les ⁊ sumat̃ eaꝝ põdus. ʒ. c. ⁊ decoquãt in succo colloq̄ntide si inueniẽt aut in succo corticũ nucis c⁹ q̄titas sit lb. iiij. qũq; mediat̃ aq̄ ponat̃ super eam oleũ ⁊ incessanter decoquat̃ donec remaneat oleũ ⁊ consumat̃ aqua ⁊ coletur ⁊ administretur.

Linimẽtũ bonũ adeo ꝙ destruit recentẽ ex ea.

Sumant̃ acatia ⁊ galle ⁊ fenugrecũ ⁊ semẽ melonis ⁊ coriandrũ siccũ ⁊ spica ⁊ laudanũ ⁊ succus corticũ nucis exiccatus ⁊ succ⁹ floꝝ papaueris ruffi exiccat⁹ ⁊ rubigo ferri ⁊ calcucecaumenõ ⁊ remeab et alumẽ nigꝝ de q̇bus fiant trocisci subtiles et exiccent̃ et admĩstrent̃ in mense trib⁹ uicib⁹ liniẽdo cũ aqua ẽblicoꝝ aut aq̄ myrti.

Linimentũ bonũ cũ quo liniat̃ caput tangẽdo.

Myrobalanoꝝ nigroꝝ emblicoꝝ ⁊ gallarũ oĩuꝫ ptes. x. laudani ptes. xx. foliorum myrti et g̃noꝝ eius añ. ptes. xxx. ponãt in tribus lb. olei et dimittant̃ in eo tribus diebus: deinde coq̄nt̃ donec ingrossent̃ et fricent̃ cũ eo capilli. Et de eis q̄ expti sunt illi q̇ fuerũt ante nos ⁊ expta sunt in tempe nostro est potare dragãti rubei albalkae põdus. ʒ. i. ipm. n. depillat canos ⁊ facit

nasci loco eoꝝ capillos nigros veꝝtñ non tollerat illud nisi qui habet forte corpus ⁊ hũectatũ. Et oꝫ vt admĩstreẽ post ipsuꝫ qđ mũdificet pulmonẽ et humectet ipsum.

¶ De Rememoratõe tincturarum. C. xviij.

Reperiunt̃ in libris olea de q̇bus existimat̃ ꝙ sint tincture ¶ Et experimentũ facit esse necessarias v̇tutes speꝝ ꝓpriaꝝ q̇bus quꝫ s̄tinet olꝫ resoluit iter eas ⁊ iter capillos. q̄re nõ penetrat̃ in eis ⁊ opant̃ aliq̇d nisi fuerit illic virtus vehemẽs aut ꝓṗetas maxia ⁊ non s̄pat̃ virtus vehemẽs nisi ex rebus fortis tincture sicut est erugo ferri ⁊ sicut est erugo plũbi ⁊ sicut cortices nucis: tũc. n. forsitan iste ⁊ siles eis quũ v̇tutes eaꝝ iterat̃ in oleis ⁊ v̇tutes medicinaꝝ penetrare faciẽtiũ medicie iterueniũt sicut aceti ⁊ vini opant̃. nã si possibile est vt sit aliq̇d tunc est istud. Uideo ⁊ audio quosdã testãtes v̇itatẽ eius qđ dicitur ꝙ vna ex uenis nucis qñ incidit̃ in p̄ncipio veris ⁊ ponit̃ vt bucella in vase vitri in quo est oleũ ⁊ sepeliunt̃ siml' in terra exiccat illud qđ est in vase ⁊ exiccando et suggẽdo deinde remittit illud in autũno ⁊ reddit pl'm eius ad uas ⁊ est tinctura. Et pl'm ꝙ accidit đ hoc capl'o ⁊ imp̄mit non fit illud ex eo nisi cũ iteratõe. Amplius s̄pes tincture q̇bus tingunt̃ capilli sũt tres denigrãs ⁊ faciens flauos ⁊ dealbãs ⁊ nos incipiemus narrare numeꝝ denigratoꝝ bonoꝝ.

¶ Denigrantia. C. xix.

Alcãna q̇dẽ ⁊ indicũ sũt radix s̄r quã aggregant̃ hoĩes ⁊ diuersificant̃ amboꝝ inp̄sũone s̄ꝫ diuersitatẽ ⁊ p̄patõeꝫ capilloꝝ ⁊ homies incipiũt cũ alcãna deinde ꝯsequẽter adhibent indicũ post ablutõeꝫ ⁊ expectãt sup vnũquodq; aboꝝ mora q̄ q̄ititatẽ habet ⁊ q̄toplus expectat est meliꝰ Et de hoĩbus sunt q̇ aggregãt ea ⁊ de hoĩbus qui sunt ꝯtenti alcãna ⁊ delectant̃ eius flauitate ⁊ de eis sunt q̇ sunt ꝯtenti indico ⁊ delectant̃ colore pauoĩs ꝓueniẽte ex eo. Et indicũ q̇dẽ indũ bonũ est velocioris tincture sꝫ est vehemẽtiꝰ faciẽs colorẽ pauonis ⁊ flauitatẽ ⁊ indicũ carmenũ est minus tingens ⁊ tardius veꝝ eius tinctura est decliuis ad nigredinẽ flauã ⁊ non est m'titudo coloris pauonis in ea. Et q̇ uult ut redeat tinctura indici ad colorẽ capillorũ ⁊ destruat̃ eius flauitas admĩstret sup alcãnam vice alia. Et si fuerit eius admĩstratõ ante eã tunc ip̄a destruet colorẽ pauonis ⁊ reducet eũ ad colorẽ flauitatis. Et melius q̇dẽ est ut non ꝓlõget̃ eius mora imo festinet̃ ad abluendũ eã. s. alcannã que fuit post tincturã p̄mã. Et de hoĩbus sunt q̇ ꝯiungũt ea cũ aq̄ sicle ⁊ cũ aqua ḡnatoꝝ aut cũ aq̄ lactis acetosi aut ꝯponũt cũ eis almasal ⁊ aq̄ corticũ nucis ⁊ totuꝫ illud est iuuatiuũ. Et de eis sunt q̇ ꝯiũgũt ea cũ aq̄ in q̄ ꝓiciũt calx ⁊ lithargyriũ decoquẽdo aut sub sole dimittẽdo donec denigret lanã. Et hoc iteruꝫ bonũ est qñ ponit̃ in tinctã põdus. ʒ. i. gariofilorũ denigrat valde ⁊ ꝓhibet malitiã eius a cerebro. Tinctura aũt alia q̄ admĩstrat̃ m'totiẽs veꝝtñ minus ꝙ admĩstret̃ p̄ma est vt sumant̃ galle ⁊ inũgãtur cũ oleo ⁊ adurant̃ cũ oleo. Et qđ de hoc est melius est vt fiat in vase lutato ⁊ finis adustionis est q̄titas qua denigrent̃ ⁊ terant̃ ⁊ non pueniatur ad vltimũ in ea. Et sumat̃ de eis põdꝰ. ʒ. xx. ⁊ calcucecaumenon. ʒ. x. ⁊ aluĩs. ʒ. ij. ⁊ sal' gẽme. ʒ. i. et fiat ex eis tinctura. Denigrat. n. capillos denigratõe fixa. ⁊ qñq; admĩstrat̃ s̄m hanc descriptiõeꝫ. Sumat̃ l'b. gallaꝝ q̄ cũ oleo inũgant̃ ⁊ frigant̃ donec scindant̃ ⁊ sumat̃ calcucecaumeni ⁊ aluis ⁊ dragãti oĩuꝫ ana. ʒ. xx. ⁊ salis. ʒ. viij. terant̃ bene oĩa ⁊ ꝯficiant̃ cũ aq̄ calida ⁊ tingat̃ cũ eis ⁊ dimittat̃ tribus horis. Et qñq; p̄miscẽt cũ eis alcãnã ⁊ indicuꝫ Et illud qđ est famosuꝫ post hoc est illud qđ fit ex calce ⁊ lithargyrio ⁊ creta q̄ comedit̃ aut alcãzi aut creta chimolee aut quãcũq; cretã volueris de s̄pebus crete captis ptibus eq̄libus assumptis cõficiat̃ cũ aq̄ ꝯfectõe tincture ⁊ admĩstret̃ ⁊ coopiat̃ folijs sicle ⁊ necessariũ rei est vehemẽtia ꝯtritõis lithargyrij. Et sit aq̄ eiꝰ aq̄ alcãne ⁊ indici fcã cũ iteratõe decoctõis amboꝝ aut positiõis eoꝝ sub sole in ea tũc est melior veꝝ necessariũ est vt dimittant̃ circiter sex horas ꝯseruet̃ sup eã hũitas eius. Et iteꝝ sumant̃ alcãne ⁊ indici ⁊ lithargyrij triti sicut alcohol ⁊ calcis ⁊ gallaꝝ frixaꝝ ⁊ calcucecaumenon et aluis ⁊ dragãti ⁊ gariofiloꝝ ptes eq̄les ⁊ tingat̃ cũ eis. Et hic sunt tincture denigrãtes q̄ iã dicte sunt in libris de q̇bus attuli illas q̄ sunt ꝓpinquiores ad hoc vt diligat eos cor aut cũ q̇bus cadat fiducia.

¶ Modus tincture bone. ℞. alcãne ptẽ. i. ⁊ indici partes. ij. ⁊ calcucecaumenon ⁊ aluis ⁊ sal' gẽme ⁊ gallaꝝ frixaꝝ ⁊ scorie ferri ptes eq̄les terant̃ cũ aceto ⁊ dimittant̃ donec fermẽtet̃ ⁊ admĩstret̃ ¶ Et de ill' q̄ dicunt̃ in hoc est vt sumat̃ scoria ferri post ꝯtritionẽ in aceto vini supeminẽte ei q̄ttuor digitis contritõe vehemẽti ⁊ decoquat̃ vsq; ad sui medietatẽ deinde dimittat̃ in eo duabus ebdomadis donec eruginet̃ ⁊ sumat̃ q̄tũ est scoria de myrobalanis nigris ⁊ fundat̃ sup eos illud acetũ post ꝯtritõeꝫ eoꝝ ⁊ decoquat̃ donec exiccet̃ illud acetũ ⁊ fiat sicut alcohol deinde submergat̃ cũ oleo ⁊ decoquat̃ donec fiat sicut algalia ⁊ si volueris aromatiza ip̄m ⁊ hꝰ si tingit cũ oleaginitate tũc ꝓpter v̇tutẽ rubigis ferri. Et iteꝝ scoria argẽti decocta ĩ aceto vehemẽter nũerat̃ de sũma denigrãtiũ fortiter. Et magis dilectũ apud me est vt sit loco aceti acetositas citrãguli aut citri ⁊ vt loco decoctõis sit dimissio ferri in eis s̄patõ aliquo. Et dixerũt iteꝝ si ponat̃ in kenina ordo vnus de floribus papaueris rufii ⁊ ordo alius aluĩs ⁊ sepeliat̃ in stercore resoluit̃ ĩ tincturã bonã Dixerũt ⁊ sil'r si inhumetur plãta ordei hũida antequã spicas habeat cũ medietate sui de aluie ĩ fimo in ꝯcauitate vasis vitrei vt vrinale fiet totũ aqua nigra ⁊ linimẽtũ denigrãs. Dixerũt ⁊ sil'r si cucurbita hũida exñs sup arborẽ suã cũ circuitõe apiatur ⁊ extrahat̃ qđ in ea est ⁊ ponat̃ in ea sal ⁊ aliq̇d parũ de scoria ferri ⁊ reducat̃ cortex q̇ cũ circuitõe fuit ablatus ⁊ lutet̃ tunc totũ qđ in ea est resoluet̃ in aquã nigrã q̄ erit tictura ut encaustrũ. Dixerũt et si terant̃ folia capparis ⁊ decoquant̃ cũ lacte ⁊ ꝓp̄e lacte mulieris donec pueniat ad tertiã ⁊ dimittatur nocte tota erit tinctura bona. Et melius q̇dẽ est ap̄ me vt sit de sũma ꝯseruãtiũ. Et Gal' q̇dẽ testat̃ de hac tinctura inq̇t sumat̃ de flore q̄ est sicut vua in arbore nucis ⁊ terat̃ cũ oleo ⁊ liniat̃ ex eo cũ butyro vaccino hũido. Et dixerũt q̇dã qñ miscet̃ cũ eo stercꝰ capnũ fit bonũ. Et dixerũt ⁊ sil'r qñ cortices radicũ algarab terunt̃ cũ oleo ⁊ inũgit̃ cũ eo tũc ip̄ꝫ denigrat ⁊ ap̄ me q̇dẽ si fuerit tingẽs etiã debilitat

opatōēȝ eius oleū ⁊ si esset loco olei aq̄ forsitā esse melius. Et silr est ſmo meus in eo qđ dixit paulus ꝙ rose papaueris ruffi ꝯterunt in oleo donec fiat sicut algalia sit tinctura. Nāȝ si fuerit intentō ad hoc tūc necessaria sunt ꝓfundātia sicut alumē ⁊ silr est ſmo eoꝝ in nutriēdo oleū cū corticib⁹ nucis ⁊ ī hoc ꝙ ipi decoquūt ipm in aq̄ eius: ⁊ intromittere parū aluis in eo ⁊ totū hoc est ex eis q̄ debilitāt ipm et silr illud qđ dr̄ in decoctōe olei in aqua papaueris ruffi dōec fiat. ⁊ sicut illđ qđ dixerūt ꝙ oȝ ut sūat oleū sisaminū ⁊ ꝓiciat sup ipȝ tertia sui ēblicoꝝ et decoquat hora vna cū facilitate ⁊ colet ⁊ sumat ad omēȝ librā q̄rta libre laīnaruȝ plūbi subtiliū: deiñ frigat cū facilitate vt non liq̄fiat plūbū ⁊ vt non inflāmet oleū ⁊ moueat semp deinde dimittat tribus diebus deinde sumat ⁊ dico in hoc est fidutia aliq̄ ꝓpe qñ est in eo alumē. Dixerūt ⁊ silr qū ponitur oleū de ben in ꝯcauitate auergilati deinde firmatur ex lutatōe eius ⁊ ponit in furno positōe cū cautella egredit oleū tingēs ⁊ melius est vt numeret hoc ī sūma eoꝝ q̄ ꝓhibēt canitiē. Dixerūt ⁊ si mūdent ḡna passulaꝝ ⁊ terant optīe sicut alcohol ⁊ submergant cū oleo sisamio ⁊ inhumet mēse vno in fimo erit tinctura bona ⁊ bonū. Et ex eis q̄ sunt q̄si illđ sup qđ est ꝯueniētia est ꝙ ouū alactat est tinctura fortis ⁊ silr ouū auis tarde. Et accit q̇dē in tpe nr̄o in diebus vite regis sedubelaa ut egret vna de gēnetis suis sup vnā ptē barbe genet alterius dormientis ⁊ tinxit eam nigredine.

Salia quam elegerunt.

D Ixerūt sumat .ʒ.i. salis ⁊ lb.i.⁊.ſ. aq̄ myrti hūide expsse ⁊ q̄ttuor libre aq̄ decoquat donec minuat medietas deinde remoueat ab igne ⁊ sumant. lb.iij. cuisci ⁊.l. alcāne ⁊.l. indici ⁊.ʒ.xx. gallaꝝ frixaꝝ ⁊.ʒ.x. dragagāti ⁊.ʒ.l. gūmi ⁊ ꝓiciant in ea ⁊ ingrosset cū decoctōe ⁊ aromatizet cū muscho ⁊ galia ⁊ coopiēdo cū ea tāgendo illud qđ volūt tingere tāta q̄ntitate ꝙ ei supemineat. Dixerūt ⁊ sumat olī de granis cotti pōdus .ʒ.xxx. ⁊ ꝓiciat ī eo limature ferri ⁊ limature plūbi ⁊ calcucecaumenō oīuȝ aīi pōdus .ʒ.iiij. terat totū cū eo ⁊ dimittat donec denigret deiñ frigat ⁊ aromatizet cū muscho. Et scias ꝙ ordeū ꝯbustū aut cortices fabarū aut cortices ḡnatoꝝ sunt de summa eoꝝ q̄ intrāt in tīcturis introitu alcāne ⁊ similr cortices nucis. Et nos q̇dē iā diximꝰ medicias tincture in medicis singlaribus ⁊ ꝙ ipse sunt sicut capsia ⁊ myrrha ⁊ litiⁿ ⁊ sinaꝑ ⁊ sal ⁊ bellebor⁹ et atriplex ⁊ emblici ⁊ capillus veneris ⁊ rose papaueris ruffi ⁊ alcāna ⁊ indicū ⁊ es ustū ⁊ scoria ferri ⁊ aq̄ corticū fabaꝝ hūidaꝝ ⁊ cortices nucis ⁊ aq̄ eorū ⁊ acatia ⁊ fenugrecū ⁊ semē sicle ⁊ myrtus ⁊ ḡna eius ⁊ laudanū ⁊ lithargyriū ⁊ calx et scorie omēs ⁊ limature.

De faciētibus flauū ⁊ q̄ currūt cursu eoꝝ. C. xx.

D Ixerūt ꝙ currit ex arūdie nabathi recēte ablato ab eo cortice eius qū accendit sup eā ab alio latere tingit sicut auꝝ. Et similr erugo ferri cū aq̄ dragāti sup quā expectet sicut expectat sup alcānā. Aut sumant alcāne ⁊ fecis vini ⁊ gūme pini ptes eq̄les ⁊ aliq̄d de sq̄nato ⁊ tingat cuȝ eo. Aut sumat alcāna ⁊ tingat cū ea postq̄ cōficit cū decoctōe ꝯdisi. Dixerūt ⁊ tingat cū aluie ⁊ alifixeo ⁊ croco aut cū myrrha ⁊ staphisagria ⁊ dittatur die ac nocte cū aq̄ ⁊ iteret illud dieb⁹ aliquot. Et qū iterant sup ipm lupini ꝯfecti cū aceto est bonū. Et iteꝝ sumant lupinoꝝ ꝯtritoꝝ .ʒ.x. myrrhe .ʒ.v. salis tigentis .ſ. alsauregi .ʒ.iij. fecis vini exiccate aduste .ʒ.iij. aque cineris ligni vitis q̄ntum sufficit.

De rubificātibus fortibus. C. xxi.

S Umant sumach. ℥.ij. ⁊ gallaꝝ. ℥.iij. et salidrion citri. ℥.ij. ⁊ capilli veneris due bace ⁊ apsithij bacca .i. ⁊ lupinoꝝ excorticatoꝝ siccoꝝ pugilli duo terant ⁊ infundant in lb x. aq̄ diebus aliq̄bus deinde emplet cū eo caput qū est tepidū. Dixerūt ⁊ decoctō lētiū ⁊ ꝯdisi in aqua est bona faciēs flauū fortis. Dixerūt sumat fex vini adusta ⁊ misceatur cum oleo de ben aut oleo de squinanto.

De Albificantibus. C. xxij.

D E eis est stercus hirūdinū ⁊ de eis sunt uesry ⁊ de his sunt almes ⁊ de eis est flos albū ⁊ de eis sūt cortices rhaphani ⁊ fel tauri ⁊ uapor sulfuris ⁊ cacumē capparis ⁊ cacumē oliuaꝝ singulr ⁊ ꝯiūctim ⁊ ꝓprie cū aceto ⁊ ꝓpe post vaporatōeȝ eius cū sulfure. Sumant semē enule ⁊ cortices rhaphani sicci ⁊ alumē ⁊ aggreget cū attritōe cū medietate ptis vnius de gūmi arabico. Et iteꝝ sumāt folia aluesri et cortices papaueris ⁊ mādragore et si fuerit loco amboꝝ hyusq̄amū album erit forte et misceat tinctura et si fuerit in eo cāfora et aq̄ ros. erit melius. Et q̄ñq̄ȝ madefiūt capilli deinde inuoluūt in sulfure deinde suffūigant cū eo fiat cū eo illud in nocte sel aut duabus vicibus.

Succursus dispōib⁹ sequētib⁹ tincturas. C. xxiij.

P Lures spēs tincture sunt infrigidātes cerebꝝ ⁊ corrūpentes ipm et faciētes ipsuȝ cadere ī ꝑpatōe ad catarros et ad apoplīaȝ et silia curet ergo illud cū eis q̄ vicinant tincturis aut admistrent successiōe eaꝝ de aromaticis calidis sicut sūt musch⁹ ⁊ gariofili et silia. Et q̄ñȝ accit ex tīctra vt tēdant capilli q̄si corde et remoueat eoꝝ crispitudo et deturpet eoꝝ situs et succurrit illi si ponat cū tīctura illud qđ subtiliat et crispat et ꝓpe in genere capilloꝝ q̇ faciūt illud. Et q̄ñq̄ȝ accit ex tīctura vt debilitent capilli et exiccet barba et denigret facies et rumpant capilli et succurritur illi si consequenter adhibeatur oleum violaceū et oleuȝ alkeiri. Et quandoq̄ȝ accidit ex tinctura vt denigret facies et hoīes q̇dā lauāt eā cū farina fabaꝝ et ciceris et siliuȝ et non est melior ablutō ad illud q̄ de oleo calido. Et q̄ñq̄ȝ accīt post tincturā alnusul Et melius qđ admistrat in eis est vt sumat de tinctura q̄ntū est nux et exiccet et ꝓpe de tinctura in q̄ est v̇tus ꝓfundās et quotiēs appareȝ alnusul aut forsitā apparebūt accipe lignū sicut illud cū quo fricat gigiue et inuolue vnū sup extremitatē eius de resolutiōe illius tīcture coagulate et ꝯseq̄re cū eo alnusul. Et q̇dā accipiūt fumū olei aromatici sicut oleū de ben et laudanū aut cerā et inungūt cū eo alnusul et qñ exiccatur linitur.

De furfuribus. C. xxiiij.

Q Uoniā ſmo de furfuribus est ꝓportōnal ſmoni de capillis ex aliq̄bus modis tunc loq̄mur de eis. Furfur est alabirati idest

cãtabrū qꝺ̄ eſt in capite modus excorticatiōis leuis
accidētis capiti ꝓpter corruptiōez accñtē in ꝯplone
ꝓp̄e cū imp̄ſſiōe in ſupſicie ſupiore cutis ⁊ peior ꝑ
ueīt ad vlcera ⁊ ad corrūpendū origies capilloꝝ ⁊
ſit a mã acuta baurachiati aut ſãguie mĺico. Et qñz
eſt ꝓpter malitiã ꝯplonis in capite q̄re corrūpit il-
lud qꝺ̄ puenit ad ip̄m. Et forſitã eſt qꝺ̄ facit ip̄m
ſiccitas nuda ⁊ non eſt reliqua cēplio in corpe niſi
bona ⁊ qñqꝫ ſit per cōitatem.

De Cura. C. xxv.

F Urfuri q̇ eſt leuis ſufficit cura leuis ⁊ de-
ſtruit ip̄m epithiare cap̄ cū oleo ro. ⁊ vi
ol. ⁊ cū mucilagibus. Et ꝺ̄ furfure eſt q̇
eſt vehemētior illo ⁊ indiget eis q̇bꝰ abſterſio ē et
reſolutō fortis: deinde ꝯſequēter adhibeaī ea q̇ hu
mectãt ⁊ eq̄nt. Et de eo eſt malus ualde pducēs ad
vlceratōez ⁊ neceſſariū in curatōe eius eſt vt mūdi
ficeī corpus cū phlomia ⁊ ſolutiōe vētris ſi fuerit
neceſſariū illud ⁊ ſi cã fuerit ſm ꝙ videī in capite
replo corporis deinde cureī ⁊ quotiēs curaī cū eo
qꝺ̄ radit ꝯſequēter adhibeanī olea.

Medicine furfuris leues abſꝫ mordicatiōe plma.

S Ufficit furfuri ꝓpiquo debilis ablutō cuz
aq̄ ſicle ⁊ cū aq̄ fenugreci ⁊ cū g̃nis melo-
nis ⁊ cū faria ciceris ⁊ lupinoꝝ ⁊ fabaꝝ ⁊
ſemīe altee ꝺcocto i olo ⁊ cū mucilagie cydoioꝝ ⁊
altee ⁊ dragagãti ⁊ cum creta alcanzi ⁊ chimolea ⁊
ꝓp̄e cuz ſucco ſicle poſtq̄ dimittiī ſup caput hora
vna. Et ſit ꝯtētus foliꝭ ſalicis huidis qm̄ ſunt vl
tima. Et cū tamarīdis ⁊ apio ⁊ ſucco eiꝰ ⁊ decoctō
ne azedaraet ⁊ foliꝭ canabis ⁊ foliꝭ ſiſami ⁊ for-
taſſe cū delibutiōe ãboꝝ deſtruiī fortis ⁊ ſilr ſuccꝰ
amboꝝ ⁊ amigdale excorticate cū aceto ⁊ faria fe-
nugreci cū aceto. Aut ſumaī farina ciceris cū foliꝭ
ſiſami tritis ⁊ miſceanī cū aq̄ ſicle ⁊ aliq̄ntulo aceti
vini. Aut ſumanī cicer tritū ⁊ altea ⁊ ꝯficianī cum
aceto ⁊ linianī. Aut abluaī cap̄ cū cacumīe mori tri
to ſicut puluis admiſtrato ſicut altea aut : altea cuz
oleo aut tus reſolutū in vino qꝺ̄ miſtū ſit cuz oleo
itereī illud duabus ebdomadis. Et de ſubtilibꝰ et
facilibus eſt ablutō capitis cū aq̄ folioꝝ ſalicis hūi-
doꝝ: eſt. n. bona vltiã expta ſalua ⁊ oz vt abluaī
cū quocūqꝫ fuerit deinde inūganī in eo cū oleo qꝺ̄
ſit ſicut oleū viol. ⁊ roſaceū.

Medicine furfuris que ſunt fortiores.

M Iſceanī cū ablutōe baurach aut ſulfur aut
fel tauri aut pulpa colloq̄ntide aut fex vi
ni ⁊ ſinapis aut ſtaphiſagria aut nitꝝ adu-
ſtū aut gūma rute agreſtis ⁊ ſilia. ⁊ iteꝝ ſumaī chi
molea ⁊ ꝯficiaī cū felle vaccino ⁊ admiſtreī ⁊ di-
mittaī duabus horis aut g̃na alben ⁊ farina fabarū
cū eq̄litate ſumanī olei ꝺ̄ ruta lb. i. ⁊ ſapois. ℥. i.
⁊ baurach auī. iiij. aggregeī totū ⁊ liniaī cū eo ca
put deinde abluaī cū aq̄ ſicle ⁊ farina ciceris deinde
admiſtreī oleū myrtinū. ⁊ liniī etiã caput cū ſterco
re vaccino ⁊ ꝯfert valde ⁊ q̇eſcat vna nocte ⁊ lini
aī alia nocte. Et ablutō ipſius cū vrina cameli ꝓp̄e
arabici eſt vehemētis iuuamēti. Et nitrum tritū
eſt forte in caplo furfuris mali. Et de eis q̄ ꝯferūt
in ea ſunt calcãtū ⁊ ſtaphiſagria. Aut ſumaī ſpuma
baurac ⁊ calcãtū eq̄li mēſura ⁊ linianī ſup caput pꝰ
raſionē: ⁊ fortaſſe aggreganī cū oleo: aut teraī ſte-
phiſagria in oleo ⁊ inūgaī cū ea: aut ſumanī ſulfur
⁊ calcantū ⁊ baurach eq̄li mēſura ⁊ aggregeī cū lau
dano diſſoluto i oleo maſticio ⁊ dimittaī ſup caput
⁊ fortaſſe poniī in eo helleborus.

Medicamen qꝺ̄ ſibi attribuūt quidaz moderni.
Etiã exptū eſt ⁊ inuentū bonū ⁊ forte ſumaī iſopi
hūide ps. ʃ. ⁊ pulpe colloq̄ntide ps. i. ⁊ olei de ke
iri ps. i. ⁊ gūme rute agreſtis q̄rta ptis vniꝰ ⁊ lau
dani ptes. ij. abluaī caput cū aq̄ calida ⁊ ſapone de
inde fricēī cū pãno aſpo donec rubeat ⁊ liniaī cum
eo die ac nocte.

Tractatꝰ ſcꝺ̄us de diſpōibꝰ cutis ex pte cutiſ. C. i.

C Olor ꝯuertiī ad nigredinē cã ſolis
aut frigoris aut venti aut ſorditiei
aut paruitatis balneatōis aut come
ſtionis ſalſoꝝ aut ꝯuerſiōis ſangui
nis ad mĺiaz. Et ꝯuertiī ad citrini
tatē ex cãis citrinãtibus q̄ ſunt egritudies ⁊ triſti-
tie ⁊ defectus nutrimēti ⁊ mĺtitudo coitus ⁊ fames
⁊ calor aeris vehemēs ⁊ potus aq̄ꝝ ſtãtiū. Et ex
comeſtis ſicut ameos ⁊ olſatus eius ⁊ ꝯſideratō ad
ip̄m ſm ꝙ diciī ⁊ acetū ⁊ aſſiduatō eius citrinat faci
em ⁊ cyminū potatū ⁊ delibutū cū aceto. Et longa
ſtatō in domo in q̄ eſt cyminū plm ⁊ mĺtū vti ace
to. Et comeſtio crete ita ꝙ facit cadere opplonē in
orificiꝭ venaꝝ q̄re non vadit ad cutē ſanguis ru-
bicūdus imo aliq̇d de vapore chole.

De rebus faciētibus colorē bonū cū ſplēdore ⁊ ru
bificatōe ⁊ abſterſione ſubtili. C. ij.

S Cias q̇a om̄e qꝺ̄ mouet ſanguinē ⁊ ſpiri-
tū ad cutē induit eã pulchritudinē puerilē
⁊ mūdificatōez ⁊ rubedinē ⁊ adiuuat ip̄m
illud qꝺ̄ abſtergit abſterſiōe leui ponēs cutē ſubti
liorē ⁊ detegit ab ea illud qꝺ̄ eſt mortuū ſup faciez
eius detectōe ſubtili ⁊ ꝓp̄e ſi fuerit tinctura ⁊ indi
get cū hoc toto cautella a calore ⁊ frigore ⁊ vento
Et res q̇dē mouētes ſanguinē ad cutez efficiūt illud
ſm tres mōs. De eis. n. ſunt q̄ generaī ſanguinez
⁊ ꝓp̄e ſubtilē: ſanguis naqꝫ bonus qū generaī ⁊ mĺ
tiplicaī ⁊ ſpargiī ꝯſequiī ip̄m ois locus. Et de eis
ſunt mūdificaīes ſanguinē. Et de eis ſunt ſpgentes
ſanguinē ⁊ dilatãtes ipꝫ ꝓpterea ꝙ mouēt eū ad ex
teriora ⁊ aperiūt meatus attrahēdo ip̄m violēter
ab interioribꝰ ad exteriora. Et res q̄ bonū faciunt
colorē ꝑ viã primã ſunt ſicut aſſumere cicer ⁊ oua
ſorbilia ⁊ aq̄ carnis ⁊ vinū odoriſeꝝ ⁊ aſſumptō fi
cuū: ipſe. n. generaī ſanguinē ſubtilē expulſū ad cu
tē ⁊ ꝓpter illud faciūt pediculos. Et ſi color alicuiꝰ
ꝯualeſcētiū turpis fiat tūc ſi uoluerit ut r̄deat ad co
lorē ſuū priſtinū iuuabiī cū ficubꝰ ſiccis ⁊ aq̄ dacti
loꝝ immaturoꝝ: ãbe. n. ſunt addētes in ſanguine
ſubtili ⁊ caliditate innata. Et de eis q̄ ſunt expta ad
illud eſt vt bibat diebus ꝯtinuis in ieiunio vinū et
lac. Et res q̄ opanī ꝑ mūdificatōez ſanguis ſunt ſi-
cut trifera mior ⁊ myrobalani ꝯditi qū admiſtranī
ſm aſſiduatōez ⁊ myrobalani kebuli ſunt fortiores
triſera. Et res q̄ faciūt illꝺ̄ cū dilatatōe ſãguis ⁊ ſp
ſione eius ſunt ſicut altit ⁊ piper ⁊ cipi ⁊ gariofili
qū ponunī in cibo ⁊ ſicut crocus licet crocus tingat
ſanguinēiteꝝ ⁊ ꝓp̄e in uio cocto cuiꝰ doſis ſit uſꝫ
ad. ʒ. i. et ſicut iſopus. Sūaī iſopi. ʒ. ij. ⁊ croci. ʒ.
ʃ. ⁊ potenī cū zuccaro. Et acorus iteꝝ facit colorez
bonū. Et cū napi de barbaria ex. ʒ. i. vſqꝫ ad. ʒ.

ij. qn̄ potant̄ sauic ⁊ kisch est iuuamentū super illō vehemēs vt non incurrat inflatōez turpē. Et de o leribus sicut rhaphan⁹ ⁊ porrū ⁊ cepe ⁊ caulis pro prie ⁊ assiduatō comestionis eius ⁊ alleū iteꝝ. ¶ Et de opatōibus ⁊ motibus iracūdia ⁊ ira ⁊ alteratio ⁊ exercitiū tpatū ⁊ luctatō ⁊ iteꝝ gaudiū ⁊ leticia ⁊ aspicere qđ delectat de actōibus ⁊ opatōib⁹ sicut ē cātilena cū instr̄is ⁊ gaudiū ⁊ sedere cū pulchris de center inductis ⁊ aspicere ad sp̄es litigātiū de pigno ribus in victoria ⁊ iurgiū ⁊ alia. Et res q̄ faciūt de foris cū attractōe ⁊ abstersiōe iteꝝ sunt linimēta ⁊ ablutōes accepta ex farina fabaꝝ excorticataꝝ ⁊ fa rina ordei ⁊ fariā orobi ⁊ fariā tritici ⁊ amilo ⁊ fa rina ciceris ⁊ ꝑpe farina lentiū ⁊ farina rizi ⁊ gluti ne pisciū ⁊ ireos ⁊ laudano ⁊ ficubus ⁊ ture ⁊ ma stice ⁊ oleo eius ⁊ corticibus oui ⁊ carne ostracorū ⁊ bdellio ⁊ lithargyrio ⁊ cerusa ⁊ limatura eboris ⁊ ossibus vetustis ⁊ almahaleb ⁊ rubea aromatica est fortis iteꝝ ⁊ amigdale dulces ⁊ amare ⁊ semen citrolli ⁊ melonis ⁊ atriplicis ⁊ cucurbite et farina semīs rhaphani ⁊ semē eruce. Et ml̄totiēs q̇dē cla rificat faciē ⁊ mūdificat eā epithīa ex amilo ⁊ draga gāto cū lacte tota die ⁊ succus cucūeris silvestris ⁊ bachar croci hortulani ⁊ lac sicut ml̄get ⁊ decoctō vngulaꝝ vituloꝝ. Et iā expertus sum in eo deco ctōez carnis ostracoꝝ ⁊ albumīs oui ⁊ decoctiōem fenu greci aut decoctōem meliloti.

¶ Ablutō bona. Sumant̄ fabe excorticate herb⁹ lupi semē rhaphani semē melonis excorticatū cicer ami lum fiat ex eis ablutio.

¶ Sumera bona. ℞. farīe fabaꝝ ⁊ farīe ordei oīuz an̄. ptē. i. ⁊ farine ciceris ptē. i. lentiū excorticata rū dragagāti amili oīuz an̄. ptē. ʒ. ḡnoꝝ meloīs p tes. ij. croci q̄ntitatē q̄ tingat liniat̄ in nocte ⁊ abluat̄ in die cū decoctōe corticū melonis ⁊ decoctōe uiol̄. ⁊ siliuz. ¶ Alia. ℞. amigdalaꝝ dulciū ⁊ dragagāti ⁊ gūmi ⁊ farine fabaꝝ ⁊ ireos ⁊ glutinis pisciū ptes eq̄les liq̄ fiat glutē in aq̄ que sufficiat oībus deinde ponant̄ in ea medicīe ⁊ fiat in ea epithima ¶ Alia Sumat̄ farina fabaꝝ ⁊ ordei ⁊ ciceris ⁊ silīa et li ni ant̄ cū albumīe oui. Et de eis q̄ abstergūt abstersi one forti sunt bulb⁹ ⁊ cepe ⁊ baurach ⁊ ameos cuz melle et āmoniacū ⁊ oleū camemille ⁊ storax hūida sunt vehemētis iuuamēti et sulfur iteꝝ et arsenicū ⁊ stercus lacerti ⁊ radix narcisci ¶ Sumera fortis Sumat̄ fex croci hortulani ⁊ decoquat̄ vsq; quo i grosset̄ ⁊ sumat̄ de ea. ℥. i. ⁊ ɔficiant̄ cū ea ɔfectōe epithiatis iste medicīe stercus passeꝝ farina lupioꝝ farina ciceris semē melonis excorticatū terant̄ ⁊ ag gregent̄ cū ea ⁊ liniat̄. ¶ Sumera alia. ℞. draga gāti nitri de semi triti sicut puluis ⁊ croci et lupino rū ⁊ medulle ḡnoꝝ cotti oīuz an̄. anr̄. i. liniat̄ cuz ol̄o amigdalio. Et q̄n̄z linit̄ facies oī nocte cū sinapi albo ⁊ arsenico rubeo ⁊ citrino cū lacte et abluit̄ in mane rubet facies rubore vehemēti. Et iste medi cine fortis abstersiōis ɔferūt forme q̄ ē ex ꝑncipio lepre q̄ noīat̄ asekt ⁊ bothor et butyꝝ coctū qn̄ ad mistrat̄ sup eas destruit eas ¶ Et de eis q̄ sunt ꝑꝑa ad hoc iteꝝ ⁊ mūdificat̄ cū fortitudīe est gūmi al bū baurach tus et sulfuris citrī equali mēsura fiant trocisci cū aceto ⁊ exiccent̄ et admīstrent̄ qn̄ necesse fuerit cū aceto et melle et spuma baurach melior ē in hoc q̄ baurach. Et iteꝝ sumat̄ lb. saponis ⁊ am moniaci tm̄dē ⁊ resoluant̄ liq̄faciēdo in. iij. lb. aq̄: deinde ꝓiciant̄ desup turis et masticis et nitri ptes equales cū. ℥. vij. ⁊ terant̄ omīa in vase vitreato vehemēter et admīstrent̄ in nocte. Et iteꝝ farine herbi et farine ciceris et fabaꝝ et ordei et lupinoꝝ et ireos et radicis narcisci oīuz ptes eq̄les et gūmi et radicis lilij amboꝝ an̄. ps. ʒ. fiat̄ trocisci. Et sci as q̄ omē qđ ɔfert pāno ⁊ maculis lētiginū maioꝝ et vestigijs et tenebrositati sanguis ɔfert ī hoc for tiori iuuamīe et paꝝ de eo sufficit.

¶ De conseruatōne cutis a sole et vento et frigore. C. iij.

O Portet vt liniat̄ cū albumīe oui aut cum aq̄ gūmi aut cū cera aut sumat̄ grossū sil̄e infuse in aq̄ colate ⁊ misceat̄ cū eq̄li mēsu ra albumīs oui et inungat̄ cū eo facies.

¶ De vestigijs ꝑcussiōis ⁊ vestigijs nigris. C. iiij.

E Radicat ea lithargyriū albificatū qn̄ linit̄ cū aliquo ex adipibus aut cū medulla paīs et sil̄r piper notū ɔfert ad illud qn̄ cū eo li nit̄ maīfeste. et olus qđ dr̄ piper aque et sil̄r tus ⁊ folia caulis et coriandrū et rhaphan⁹ et mētastrū hūidū et arsenicū totū illud cū aq̄ coriādri et apij. Et qn̄ linit̄ locus cuz calce aut nitro rubeo cū aceto forti remouent̄ vestigia viridia et sil̄r cū ture ⁊ ni tro. Et aloes eradicat vestigia coloris melōgene ⁊ apsinthiū cū melle et sil̄r cū glutine albotin et lau danū iteꝝ oz vt dimittat̄ sup locū diebus aliquot. Et empl̄m diaq̄lon est bonū iteꝝ ¶ Epithima ad illō bonū amigdale excorticate. ʒ. i. ostracoꝝ adu stoꝝ nasturtij albi amboꝝ an̄. ʒ. ij. mes excortica toꝝ. ʒ. ʒ. ciceris albi excorticati. ʒ. ij. orobi. ʒ. i. lupinoꝝ. ʒ. ʒ. spume maris. ʒ. i. ossiū vehemētis exiccatōis et vetustatis. ʒ. ij. sarcocolle. ʒ. i. terāt̄ et ɔficiant̄ cū aq̄ ordei et zuccaro et liniant̄ cū aqua ros̄. Et iteꝝ ɔfricatō ostrachi et liniat̄ sup locū ⁊ ke iken cū oleo amigdalio. Et iteꝝ nitri āmoīaci myr rhe sulfuris citrini oīuz eq̄liter fiat ex eis epithīa cū aceto ɔfractū vt non vlceret et sil̄r chimolee et fimi colūbini et saponis et turis eq̄les ptes et liniat̄ cū aceto et cornu ceruini adusti donec albescat et tu ris farine lupinoꝝ et farine herbi et farine fabarū ptes eq̄les āmoniaci amigdale amare oium tertia ptis vnius dragagāti gūme āboꝝ ana q̄rtā ptē vni us ¶ Et iteꝝ empl̄et̄ cū glutīe deinde sumant̄ nitrū et calx et cinis vitis et aggregent̄ cū melle ⁊ liniat̄ et hoc est ɔueniēs lētiginibus et vestigijs vlceꝝ et fortasse indigēt scalpellatione.

¶ Uestigia vlceꝝ et variolarum. C. v.

O Mne quod est forte de illis que dixius ɔfert debilibus vestigioꝝ vlceꝝ. Et de medicis ꝑdictis ad illud et exptis sunt a deps asini. et succus radicuz arundinū hūidaꝝ cum aliq̄nto mellis. et caseus cū sale masse ɔfect⁹ cū mel le apū. et decoquat̄ vitis alba in oleo donec ingros set̄ et est exptū ¶ Et sil̄r empl̄m huiusmōi ireos et costus et lithargyriū ablutū et cornu ceruinū adu stū et baurac ⁊ āmoniacū ⁊ sterc⁹ antiquū admīstre tur ita q̄ ad lētigines et pānū ¶ Et iteꝝ sumant̄ ster coris antiq̄ veteris lōgi tpis albi et ossiuz veteruz amboꝝ ana ptes. x. radicū arūdinis sicce ptes. xx. et nasturtij recētis ptes. x. amili ptes. x. et lupioꝝ ptes. v. semīs melonis excorticati rizi excorticati

et farine ciceris oĩuꝫ añ. ptes. x. et gnoꝝ de ben ptes. xv. ꝯficiat cũ aq̃ ordei ⁊ liniat. Et si ponant in eo costi ⁊ myrrhe ⁊ aristologie oĩuꝫ añ. ptes. x. erit melius. Et nos q̇dẽ iã innuimus ad curatiões hoꝝ vestigioꝝ in loco q̇ est ante hunc locum.

Sanguis mortuus et lentigines magne et pannus. C. vi.

Lentigies ⁊ sanguis mortuus fiũt ꝑpter sãguinẽ a q° aptũ fuit orificiũ vene vt euomeret repletõem aut scissuꝫ fuit eius orificiũ ꝑpter pcussionẽ aut aliud ⁊ ꝑlocatus ⁊ sub supiore pte cutis in loco in quo apparet color eius et figura eius. Et ille q̇ est ad rubedinẽ decliuis est lẽtigo. et q̇ de eo delinitus est noiatur pann⁹ ⁊ q̇daꝫ noiant pũctalẽ pannũ. et ille q̇ est ad nigredinẽ decliuis est barassen. Et ml'totiẽs q̇dẽ accit hũi lentigines scissura labioꝝ ꝑpter siccitatẽ ꝯplonis sue. Et oꝫ vt ꝑparet̃ ad curatõeꝫ oĩuꝫ illoꝝ añq̄ uehemẽs fiat rubedo sanguis ⁊ denigret̃. nã post illud corũ cura est difficilis. At vo sanguis mortuus ⁊ baras qñq; egredit̃ cũ extreitate phl'omi remouẽdo cutẽ subtilẽ ablatõe non vlcerãte. Qđ si fuerit illic aliq̇d ꝯgelatũ accipiem⁹ cũ facilitate ⁊ si fuerit non cõgelatũ adhuc fiat vt currat cũ facilitate deinde curet̃ p ꝯplemẽtũ abstersionis cũ medicis. Et nos q̇dẽ iã curauimus albaras ⁊ lentigies ⁊ huiusmõi et ablate sunt veꝝ oꝫ vt ꝯsequat̃ illud empl'ꝫ in quo sit stipticitas vt non currat ex orificijs venaꝝ sanguis vice alia licet necessaria sit ꝯmistio mediciarũ stipticaꝝ in eo qđ admĩstrat̃ ⁊ resoluẽtiũ vt nõ attrahãt resolutie mãꝫ ex via q̄ dilatata est venaruꝫ ⁊ ꝑpe in inceptiõe pãni ⁊ sil'r illud sup qđ non oꝫ vt sit vehemẽs mordicatõ: antiquus vero stãs non timet illud imo oꝫ vt admĩstrent̃ sup ipꝫ resolutia mordicatia auferẽdo et ponẽdo fm ꝯtinuitatẽ ⁊ antiqus niger non alius. Et qñq; possibile est vt resoluat̃ sanguis mortuus in ꝑncipio rei embrocãdo ipm cũ aq̃ calida pl'ima tpe lõgo ⁊ ꝑpe si fuerit ĩ illa aq̃ v̇tus resolutia ⁊ qñq; scalpellam⁹ in ꝑmis et quandoq; confert collyrium de myrrha ⁊ collyriũ rosaꝝ ad illud linitũ ⁊ iteret̃ illud ⁊ qđ currit cursu eius in die bis postq̄ abluit̃ locus cũ eis q̄ sunt sicut decoctõ meliloti. Et melius quo admĩstrant̃ iste due medicie ⁊ alie est aq̃ fenugreci: ⁊ collyriuꝫ factũ ex myrrha eradicat illud qđ residuũ ẽ ex mũdificatõe mediciaꝝ q̄ sunt debiliores. Et ficus infuse in aceto acetose qñq; resoluũt sanguinẽ mortuũ ⁊ sil'r nitrũ assatũ ⁊ fimus colũbinus ⁊ baurach cuꝫ eq̄litate sumpta ⁊ liniant̃ cũ melle. Et iteꝝ abluitur locus cũ nitro deinde emplet̃ cũ gũma albotin ⁊ liget̃ stricte sex diebus deinde abluat̃ ⁊ pũgat̃ cũ acubus vt sanguinet̃ deinde exiccet̃ sanguis ⁊ dimittatur sex diebus deinde fricet̃ cũ sale ⁊ dimittat̃ media hora deinde ponat̃ sup ipm hoc medicamẽ qđ dicem⁹. v. diebus q̄re egrediet̃ totũ residuũ sanguis medicamẽ est istud tus ⁊ nitrũ ⁊ calx et cera ⁊ mel liq̄fiat cera cũ melle ⁊ misceant̃ ⁊ fiat cũ eo empl'm ⁊ admĩstret̃ in oibus tribus diebus aut q̄tuor vsꝫ ad quiq; dimittẽdo sup locũ: resoluent̃ ergo vestigia sanguis mortui ⁊ alguassem. Et de medicinis singl'aribus bonis est ꝯdisi cũ medulla panis ⁊ amigdale amare ⁊ semẽ caulis ⁊ semẽ rhaphani et lac fici ⁊ aq̃ calcis cũ felle vaccino ⁊ tus ⁊ folia mandragore fricata sup lẽtigies ⁊ alia vestigioꝝ ebdomada vna. Et sansucus q̇deꝫ est linimẽtũ bonũ ad sanguinẽ mortuũ ⁊ oĩes medicie fortis abstersionis ꝑdicte i capl'is ꝑteritis. Et iteꝝ sicut cordumẽi ⁊ myrrha ⁊ gũma pigani ⁊ cepa aꝫir et radix serpẽtarie cuꝫ melle. Et iam exptus est Hal'. ⁊ alij nucẽ rancidã terendo eã optiẽ ⁊ ligãdo desup in nocte: deinde iteret̃. Et vitis alba iteꝝ ⁊ alfesiresim et fex gnoꝝ alben ⁊ sambacus ⁊ ꝑpe hũida ⁊ limata eboris ⁊ crocus hortulan⁹ cũ aceto ⁊ duo hellebori ⁊ cĩnamomũ ⁊ acetositas citri est bona iteꝝ ⁊ andacocha. iteꝝ ⁊ sterc⁹ colũbaꝝ ⁊ stercus passeꝝ ⁊ stercus accipitris. Aut sumat̃ pipis ps. i. calcis ps. i. ⁊ arsenici rubei ⁊ citrini aboꝝ añ. ptes. ij. ꝯficiant̃ cũ melle ⁊ reponat̃ in vase figuli ⁊ qñ ipm est necessariũ abluat̃ locus cũ nitro deinde emplet̃ cũ gumma pini quiq; diebus deinde resoluat̃ ⁊ pũgat̃ loc⁹ cũ acubus ⁊ exuccet̃ ⁊ pulverizet̃ sup ipm sal ⁊ iteret̃ sup eũ medicamẽ quiq; diebus alijs fiat illud aliq°ties qm̃ delebit sanguinẽ mortuũ ⁊ alguasseꝫ. Aut sumant̃ baurach ⁊ dragagantũ cũ eq̄litate ⁊ informent̃ inde trocisci ⁊ liniant̃ cũ aceto ⁊ abluat̃ cũ sapone. aut liniat̃ cũ cucurbita sicca trita bene cũ pauco croco est. n. bonũ vltimũ. Aut sumat̃ bolũ de creta ⁊ gũa cotti ⁊ aggregent̃ cũ aq̃ saponis ⁊ liniat̃ sanat. n. pãnũ ⁊ borbor ⁊ lẽtigies ⁊ sil'r fex ol'i adusta ⁊ oleũ de herbo ⁊ faria lupinoꝝ accepta fm eq̄les ptes ꝯficiant̃ cũ ficubus infusis in aceto. Et de medicis leuibus q̄ ꝯferũt albaras ⁊ lẽtigibus ⁊ oibus vestigijs est mucilago cydoioꝝ cũ croco ⁊ gũa cucurbite cũ decoctõe fenu greci. Et de eis q̄ delẽt pãnũ sunt semẽ rhaphani ⁊ sinapis ꝯfecta cũ ficub⁹ infusis in aceto. Et medicamẽ factũ ex sinapi ⁊ arsenico qñ est fm q̄ntitatẽ q̄ excoriat paꝝ ⁊ nõ vlcerat ⁊ delet̃ iteꝝ si sumat̃ costus cũ cĩnamomo q̄ abo cõficiant̃ cũ aq̃ aldardagi ⁊ liniat aut sumãt terra argẽti viui ⁊ semẽ melonis ⁊ almabaleb ⁊ amigdale amare ⁊ admĩstrent̃. Et iteꝝ aldardagi ꝯfectus cuꝫ eo bdellio ⁊ semie eruce. Et iteꝝ bdelliũ cuꝫ aceto admĩstrent̃ iste medicie ⁊ quotiẽs mordicat auferant̃ deinde iterent̃. Et iteꝝ cepe croci ⁊ cepe narcisci. Et iteꝝ sumant̃ seĩs eruce ⁊ amili ⁊ lithargyrij albificati oĩuꝫ ana ps. i. pipis croci stercoris lacerti ⁊ stercoris canis ⁊ farine fabaꝝ ⁊ farine ordei ⁊ farine fenugreci oĩuꝫ añ. ptes. ij. ol'i amigdalaꝝ dulciũ ⁊ olei alneregil cũ quo aggregent̃. Et iteruꝫ diaq̄lon fm hũc modũ decoquat̃. ℥. lithargyrij in duab⁹. ℥. olei antiq̄ donec resoluat̃ in eo deinđ sumat̃ mucilagĩs fenugreci ⁊ mucilagĩs sinap̄ añ. ℥. i. ⁊ bdellij et myrrhe aboꝝ añ. ʒ. v. due medicie terant̃ deinde sup eas ambas ꝑiiciant̃ mucilagines ⁊ terant̃ vehemẽter deinde aggregent̃ cũ oleo ⁊ fiat ex eis diaq̄lon. Trociscus bonus. ℞. mezerion. ʒ. iiij. sinap̄ albi. ʒ. x. amoĩaci. ʒ. ij. bdellij. ʒ. ij. dissoluant̃ in aq̃ fꝫ q̄ntitatẽ qua residuũ aggreget̃ ⁊ fiat trocisci. Medicamẽ vigilãtis bonũ. ℞. senkesud. ʒ. i. baurach. ʒ. i. semis rhaphani ⁊ ossis putridi ⁊ gnoꝝ alben ⁊ lapidis pipis et lupioꝝ et semis melonis et costi et amigdalaꝝ amaraꝝ fiant ex eis trocisci ⁊ admĩstrẽt. Medicam̃ bo[m] vltimũ cui par non inuenit̃ interficiat̃ argẽti vini ʒ. i. in mollitõne. ʒ. iij. amigdalaꝝ amaraꝝ ꝯterendo donec non appareat eius vestigium et denigret̃

mollitõez deinde ꝓiiciat̃ q̃: ū est totū de ſpecie melo
nis trito valde ⁊ limat̃ p ebdomadā vnā oī nocte
⁊ abluat̃ in mane. Et iteꝝ rute mōtane ⁊ iſopi am
boꝝ an̄ ps. i. marmoris boli viridis tertia partis
uni⁹ turis ps. i. baurach ptes. ij. ⁊ .ſ. ⁊ gūmi albo
tin cū oleo roſ. reſoluant̃ baurach ⁊ marmor boli
cū aq̄ calida ⁊ aggregent̃ oīa ⁊ miſceat̃ cuz eo aliq̄d
mellis ⁊ admiſtret̃ ſm cautellā ab vlceratōe. Di
xerūt ⁊ de eis que delēt pānū eſt phl'omia vene le
poris verūtamē ponit faciē in rubedine faciei ha
bentis aſahafa.

Alguaſſem. C. vij.

Quandoq; eradicat̃ alguaſſem due medicie
q̄s p̄dixim⁹ in capl'o lētiginū. Et fortaſſe
ſufficit vt abluat̃ locus cū nitro ⁊ ponat̃
ſup ip̄m glutē albotin ebdomada vna ⁊ ſtrīgatur
ligādo deīde ſoluat̃ ⁊ fricet̃ cū ſale bene ⁊ reiteret̃
ſup ip̄m glutin albotin vſq; quo eradicet̃ ex̄ñte cū
eo nigredine alguaſſem. Q̄ð ſi illud non ꝯfert nō
erit excuſatō q̄n ꝯſequat̃ pūctō veſtigioꝝ alguaſſez
diſtillando anacardos vt vlcerent ea ⁊ corrodant
ipſa.

De curatōe albedſſanē ⁊ rubedis ſīſlue. C. viij.

Albedſſanē eſt rubedo extranea ſil'is rube
bedini eius in quo incipit lepra q̄ apparz
ſup faciē eius ⁊ ſup extreītates ⁊ ꝓpe in
hyeme ⁊ frigore ⁊ fortaſſe ſunt cū ea ulcera. Et cā
eius ē q̄a frigus coarctat vaporē pl'z ſanguineū. Et
eius curatō eſt vētris ſolutō ⁊ phl'omia ⁊ ventoſe
⁊ appoſitō ſanguiſugaꝝ deinde admiſtratio regis
eius q̄ habet alſeker in ꝓncipio lepre predicti in ca
pl'o ante hoc capitulum.

De Morphea et Alguada et albaras alba et nigra
C. ix.

Differentia inter duas morpheas ⁊ alba
ras albā verā eſt q̄ vtraq; morphea eſt
in cute ⁊ ſi eſt ꝓfunda eſt paꝝ valde ⁊ al
baras eſt in cute ⁊ carne vſq; ad os. Et cā cōis oī
bus eſt debilitas opatōis alteratiē q̄n non aſſil'at aſ
ſil'atōe integra veꝝ mā eſt in vtraq; morphea ſub
tilior ⁊ v̇tus expulſiua fortōr q̄re expellit ad ſup
ficiē. Et mā in baras eſt groſſior ⁊ v̇tus expulſiua
debilior fixa in interiore pte ⁊ corrūpit ꝯpl'onem
ei⁹ q̄ð penetrat in ea q̄re eſt additō ⁊ adherētia et
non fit aſſil'atō ⁊ tu q̄dez iā ſciuiſti has intentōes in
capl'o v̇tutū. Et q̄n ꝯponit̃ hec mā ꝯuertit̃ nutrimē
tū q̄ð uenit ad eā ad naturā ſuā ⁊ ſi fit meli⁹ nutri
mentū ſicut ꝯpl'o bona ꝯuertit māz corruptā ad re
ctificatōez ⁊ facit eā ꝯuenientē ⁊ ſicut arbores per
mutant̃ de plātatōe ad plātatōez ⁊ ꝯuertunt̃ a ve
nenoſitate ad comeſtibilitatem ⁊ a comeſtibilitate
ad venenoſitatē ſicut narrauit Gal'. ⁊ alij q̄ arbor
noīata allabcha eſt in pſia venenoſi fructus ⁊ quz
plātat̃ in egypto eſt fructus eius de eis q̄ comedūt̃
⁊ ſicut color aīalis ⁊ plāte ꝯuertūt mās ſm mēbruz
q̄m ipa ſunt eis ſicut regiōes ⁊ q̄m mēbꝝ ſit phl'ati
cū ⁊ caro eius eſt ſicut caro oſtracoꝝ ⁊ ꝯuertit ſan
guinē bonū ad ꝯpl'onez ſuā phl'aticā ⁊ colorē ſuū al
bū. Et differētia q̄dē inter ambas morpheas eſt q̄
vna eaꝝ eſt ꝓpter māz ml'icā ⁊ altera ꝓpter phl'ati
cā ꝓpe. Res v̇o q̄ noīat̃ albaras nigra ꝓportio
ad albaras albā non eſt ꝓportō morphee nigre ad
morpheā albā imo eſt genus diuerſū in intentione
ad albaras albā. et illud iō q̄m albaras nigra eſt il
lud q̄ð noīat̃ īpetigo excorticatīa ⁊ eſt ſcabioſitas
accñs cuti aſpera uehemēs ⁊ facit ſquamas ſicut ſūt
piſciū cū pruritu ⁊ eſt ꝓpter hūorē ml'icū imbibētē
cutē de eo q̄ eſt iuxta eā imbibitōe fortōre q̄ in co
lore imp̄mat tm̄ ⁊ eſt de an̄cedētib⁹ leprā ⁊ eſt cū
malitia. et cū hoc q̄ q̄ eſt ex ea antiq̄ non ſanat̃. et
ſil'r q̄ ex morphea eſt antiq̄ eſt magis ſalua q̄ alba
ras alba. et cā hui⁹ totius eſt nota. Et ſcias q̄ alba
ras ſequit̃ vētoſas ⁊ apparēt veſtigia eaꝝ ⁊ ml'ti
plicat̃ ſup ea ꝓpter illud q̄ð attrahit̃ cū ſanguīe de
hūiditate ⁊ non aſſociat̃ ei q̄ū ſuctō fit uētoſaꝝ ⁊ re
manet in cute ⁊ ꝓpterea q̄ debilitatur cutis vlce
rata a ꝯplemēto ſue opationis.

Signa. Morphee q̄dē nigre eſſe non ambigit̃.
Ambiguū v̇o eſt differētia inter alguada q̄ eſt mor
phea alba ⁊ albaras malā. Et de differētia q̄dē īter
vtraſq; eſt q̄ pili oriunt̃ ſup alguada ⁊ ſunt pili ni
gri ⁊ flaui ⁊ naſcunt̃ ſup albaras albi non alij ⁊ ē cu
tis magis dep̄ſſa ⁊ vehemētius defoſſa q̄ cutis re
liq̄ corpis. Et fortaſſe eſt illud in guada ſed eſt pa
rū ualde. Et iteꝝ pūctura cū acu extrahit ex guada
ſanguinē ⁊ ex baras nō ſanguinē imo hūitatē aquo
ſaz ⁊ hoc non ſanat̃. Et iteꝝ q̄ rubet cū fricatōe eſt
ad ſpem declinis ⁊ ad hoc vt ſit morphea ⁊ q̄ non
rubet p eā eſt mala. Differētia v̇o inter morpheaz
nigrā ⁊ albaras nigraz ē excorticatō ⁊ ſquamoſitaſ
⁊ teſtoſitas q̄m ipē non ſunt in morphea nigra.

Amplius albaras iteꝝ eſt rara ⁊ quoniā de ea eſt
aſpa ⁊ de ea eſt leuis ⁊ leuior vtraꝝq; nigraꝝ eſt
melior q̄m eſt morphea. Et de ea eſt vehemētis
elōgatōis a colore corpis ⁊ de ea eſt q̄ eſt ꝓpinq̄or
ei ⁊ eſt magis ſalua. Et in ea q̄ eſt ſubmerſa et
non rubet neq; ſanguinē emittit ⁊ eſt vehemētis di
latatōis capiēs locū magnū non eſt ſpes. Et ſil'r illa
q̄ oī hora incipit in additōe q̄m ꝯpl'o eius eſt fortiſ
ꝯuertēs illud q̄ð ad eā vadit ad ſuaz ſil'itudinez et
ꝓpter illud eſt mala valde.

Cura Morphee nigre. C. x.

Oportet vt incipiat cū phl'omia ſi fuerit il
lic ml'titudo ſanguis ⁊ cū euacuatōe hūo
ris aduſti ⁊ ml'ici cū eis q̄ ſūt ſicut decoctō
epithymi ⁊ agarici ⁊ myrobal'. nigroꝝ ⁊ polypo
dij ⁊ ſticados cū paſſulis ⁊ ficubus ⁊ ſil'ib⁹. et lapis
armenus ⁊ lazuli q̄n ponit̃ in medicis eius eſt iuua
tiuus. ⁊ hellebor⁹ ⁊ hieralogodion ⁊ hiera ruffi ⁊
alia ab illis. Et de euacuātibus ſublimibus eſt aq̄
caſei cū epithio potet̃ oī die pondus. ʒ. i. epithymi
in cado vno aq̄ caſei ⁊ dare in potu ſambacū ꝯfert
ei. Et ꝯfert ei admiſtratō ciboꝝ boni chimi ⁊ ad
miſtratō balneoꝝ ⁊ admiſtratō triferaꝝ factaꝝ cū
epithymo. Suffuſ iuuat m̄ ei ⁊ baraſ nigre. ℞. my
robalanoꝝ nigroꝝ emblicoꝝ nigelle oīuz an̄. ptez
i. ꝯuſere ptē. i. ⁊. ſ. bibat oī die. ʒ. iij. in mane et
iij. ʒ. in ſero ⁊ q̄n caleſit corpus dimittat̃ aliquot di
ebus deinde iteret̃. Et oz vt p̄cipiat̃ eis q̄tenus oc
cupent̃ in diſpōe rectificādi ſplenē ſi fuerit corrup
tus aut debilis ab attrahēdo ſanguinē ⁊ poſt illud
admiſtrent̃ epithiata fortis abſterſiōis ⁊ fortiter at
trahētia ſanguinē ſanū q̄ū ergo ueſicat̃ q̄eſcat dieb⁹
aliquot donec cadat cutis deinde iteret̃ ſi eius fue
rit neceſſitas ⁊ nūq; non dimittit̃ cadere imo quo
tiēs incipit mordicare auferat̃ donec q̄eſcat deinde

iterat̃ ⁊ iste medicie sũt sicut gũma rute agrestis ⁊
pip ⁊ sinap̃ ⁊ nasturtiũ ⁊ lac titimali ⁊ capsia ⁊ bar
mel ⁊ sem̃ rhaphaĩ ⁊ cortices radicũ capparis ⁊ ke
bikẽgi. Et alkebikẽgi iteꝝ est iuuatm̃ in morphea
⁊ baras ꝓpea ꝙ vehemẽter attrahit sanguinẽ ⁊ os
sa putrida ⁊ nuclei oliuaꝝ antiqui putridi collecti
ex parietibus ⁊ oĩa attractĩa fortia p̄dicta in capitl̃o
eradicatõis vestigioꝝ ⁊ aq̄ quibus linit̃ sunt aque
cucũeris ⁊ semis eius ⁊ decoctõ colloquintide.

Modus epithiatis boni. Sumat̃ semẽ rhaphani ⁊
terat̃ cũ condisi ⁊ liniat̃ cũ eo morphea nigra in bal
neo. Et iteꝝ sumat̃ semẽ rhaphani ⁊ semẽ sinap̄ cõ
fecta cũ ficubus decoctis i aceto. Mod⁹ epithiatis
℞. nigelle torefcẽ capsie ꝑfice oĩuꝫ añ. ʒ. x. aluis
iamẽi. ʒ. ij. dragãti gallaꝝ ãboꝝ añ. ʒ. ij. seis bar
mel torefci. ʒ. v. liat̃ cũ aceto forti deiñ succurrat̃
vestigijs accñtibus cũ lacte mlieris. Et oĩa epithi
mata fortia predicta in capitulo albaras ⁊ lentiginũ
⁊ alioꝝ sunt iuuatĩa ad morpheã nigrã.

De Cura alguada ⁊ albaras. C. xi.

Oportet vt deuitet̃ phl̃omia licet nõ faciat
ipam necessariã res fortis ⁊ coit⁹ nisi qñꝫ
ſm ieiuniũ. et vinũ nisi puꝝ. Et sudare
in balneo ꝯfert ei si fuerit mũdificati corpis ⁊ admi
stret̃ vomitus in p̄mis deinde medicie euacuantes
phl̃a si non fuerit corpus mũdũ: deinde diuretica
⁊ solõnẽ vẽtris faciẽtia sicut hieras magnas ꝓprie
hiera de pulpa colloq̃ntide ⁊ pill̃e q̄ silant̃ ei ⁊ hie
re dent̃ in potu cũ decoctõe myrobal̃. ⁊ epithymi ⁊
polipodij ⁊ passulaꝝ ⁊ salis. Et in granis alnil est ꝓ
prietas mirabilis in euacuãdo humorem residuuꝫ
morphee albe ⁊ albaras. Et de solutis ꝯueniẽtib⁹
eis est hierapicra ꝯposita cũ pulpa colloq̃ntide.

Aut ſm hãc descriptõem. ℞. cinamomi ⁊ spice et
xilobalsami ⁊ masticis ⁊ assari ⁊ croci ⁊ folij ⁊ cala
mẽti fluuialis ⁊ pulpe colloq̃ntide oĩuꝫ añ. ʒ. i. alo
es. ʒ. xviij. cuius dosis sit. ℥. i. aut aureus. i. cũ si
rupo acetoso mellino ⁊ aq̄ calida. Et ꝺ solutis ꝯue
niẽtibus eis est vt sumat̃ myrobal̃. kebuloꝝ ⁊ em
blicoꝝ ana ps. i. ⁊ turbith ptes. iij. ⁊ sit eis ps. ℥.
i. dissoluat̃ de penidijs. ℔. ß. cũ aq̄ ⁊ inspisset̃ ⁊ ꝯfi
ciat̃ cui⁹ dosis sit de tribus ad quiq;. Et ego diligo
vt ponat̃ in eo ꝫinꝫiberis ps. i. Et admistrent̃ ꝯfe
ctões triferales ⁊ electuariũ nostrũ huiusmõi. ℞.
myrobal̃. ni. turis al. amboꝝ añ. pt̃e. i. ꝫinꝫiberis
q̄rtã pt̃e vnius ꝯficiat̃ cũ melle passulaꝝ ⁊ sumat̃ ꝺ
eo oĩ die q̄titas oui. Et iteꝝ myrobal̃. nigroꝝ em
blicoꝝ nigelle oium ptes eq̄les ꝫusera ps. i. ß. bi
bat oĩ die de eo. ℥. iij. ⁊ dimittat ip̄ꝫ qñ febrit. Et
iteꝝ acori ⁊ macropipis ⁊ myrobal̃. kebuloꝝ ⁊ ma
sticis ⁊ turis ⁊ nigelle ⁊ baccaꝝ lauri oĩuꝫ eq̄les p
tes ⁊ sit dosis eius. ʒ. ij. Et de eis q̄ dicta sunt in li
bro abbreuiatõnũ est vt sumat̃ modus sauich de
tritico vehemẽter torrefacto ⁊ si est necessariũ vt
iteret̃ torrefactõ eius bibat ⁊ fiat sup imp̄ssionem
eius media. ℥. muri nabathi ⁊ tolleret siriꝫ vsꝫ ad
meridiẽ. Et in ꝫusera ⁊ semĩe eius in vĩo in hoc ca
pl̃o est ꝓp̄etas mirabilis. Et de succo q̄dẽ extreĩta
tũ vitis amare bibat̃ oĩ die cadus vnus qm̃ exiccat
albaras ⁊ ꝓhibet additõeꝫ eius. Et potare tyriacaꝫ
⁊ comedere carnẽ vipe est iuuatm̃ valde in hoc et
trocisci tyri iteꝝ. Et de ꝯfectõibus ⁊ medicis q̄ sũt
inter triferales ⁊ solutĩas est vt sumant̃ seis de ꝫu
sera ptes. ij. ⁊ semis vrtice ps. ß. ⁊ aloes ptis q̄rta
aggreget̃ cũ melle ⁊ sit dosis. ʒ. iij. admistret̃ illꝺ
semꝑ. Et de hoibus sunt q̄ ponũt cũ eo acoꝝ ⁊ epi
thymũ. Et iteꝝ alkekengi. ʒ. ij. myrobal̃. ni. ʒ. i.
epithymi tertia. ʒ. i. potet̃ ãno ꝯpleto cũ ꝯplemẽto
suo. xij. mẽsibus. Et de eis q̄ currũt hoc cursu ve
ꝝtñ est fortius ⁊ maiestioris iuuamẽti ⁊ oꝫ vt bi
bat̃ p annũ est vt sumant̃ acori. ʒ. vi. myrobal̃. ke
buloꝝ polypodij ana. ʒ. x. myrobal̃. citrinoruꝫ. ʒ.
xv. hierepicre. ʒ. xx. salis indi. ʒ. vij. semis alꝫu
sera. ʒ. xx. ⁊ piretri. ℥. x. turbith. ʒ. l. pl̃pe collo
q̄ntide. ʒ. xx. ⁊ agarici. ʒ. v. ⁊ scamonee põd⁹. ʒ.
viij. ꝯficiat̃ cũ melle origanali. et sit dosis ex aur̃.
i. vsq; ad aureos. ij. Et hui⁹ q̄dẽ generis est medi
camẽ alkindi qꝺ. ℞. semis nasturtij. viij. kileiati
ꝫusera ⁊ aloes scotrẽsis amborũ ana. ʒ. iij. ꝓiiciat̃
sup illud ℔. i. ⁊. ß. mellis ⁊ inspisset̃ cui⁹ dosis añ
cibũ sit q̄tũ necesse est cũ sauic deinde sorbeat post
illud tres sorbitões muri ⁊ ꝯseruet cap̄ cũ oleo vi
olaceo ⁊ oleo rosaceo ⁊ cibus post ip̄m sit alessida
hegi. Et qñq; pmitiit̃ vt admistret̃ logodion ⁊ the
odoricõ oĩ die ⁊ sit eius dosis pua vsq; ad. ʒ. ß. et
minus. Et q̄dã iã iuuerũt cauteriꝫãdo loca albaras
⁊ euaserũt ⁊ q̄euerũt: veꝝ hoc possibile est in ea q̄
est pue q̄titatis. Et qũ corpus est mũdũ ⁊ ꝯplexio
corpis est eq̄lis tũc dimitte medicias q̄ bibunt̃ qm̃
ip̄e fortasse afferent nocumẽtũ ⁊ minus illius est ꝙ
ip̄e faciũt fluere sanguinẽ ⁊ miorãt sp̄m q̄ ãbo sũt
de illis q̄bus indiget̃ in curatõe albaras ⁊ sit suffici
ẽtia sup curatõeꝫ mẽbri cũ eo qꝺ ap ꝓpat̃ ei de epi
thiatibus ⁊ eis silibus ⁊ pone cibũ eius velocis di
gestionis in quo non sit viscositas neꝫ vnctuositas
⁊ deuitet olea ⁊ frumentũ coctũ vt puls ⁊ q̄ currũt
cursu eoꝝ. Mediciarũ aũt ad guada ⁊ ad baras
q̄dus p̄mus est vt sint vehemẽtis abstersiõis forti
ter attrahẽtes sanguinẽ vehemẽter calefaciẽtes cõ
plexiones mẽbri post illud v̇o sint vlceratie excor
ticatie. Et in medicis q̄ sunt ad guada sunt medici
ne q̄ admistrant̃ ad hoc vt tingãt. Et qꝺ magis di
ligo vt admistrent̃ medicie locales post fricatõem
⁊ rubificatõeꝫ ⁊ vt sit fricatõ cũ eis q̄ sunt sicut fo
lia fici vsq;quo forsitã sanguinet̃ aut post pũcturaꝫ
acuuꝫ in locis pl̃ibus. Et de adiuuãtibus ad iuuamẽ
tũ medicinaꝝ est vt admistres linimẽta in sole. Et
melior mediciaꝝ ad baras est illa q̄ vlcerat aut ve
sicat qm̃ facit currer̃ mãꝫ ⁊ sanant̃ ⁊ iteret̃ ⁊ fortas
se non dimittit̃ vt vesicet imo mordicet eã ⁊ itera
tur post q̄ete. Et medicie ad baras ſm expientiam
p̄mã sunt fortes de illis q̄s diximͦ sicut hellebor⁹
⁊ calx ⁊ arsenicũ ⁊ ꝯdisi ⁊ staphisagria et radix vi
tis al. et gẽtiana ⁊ sauina ⁊ gũma pini et radix san
guis draconis ⁊ radix aphodili et spũa maris ⁊ assa
et cortices radicis capparis et sinap̄ et harmel ⁊ se
mẽ rhaphani ⁊ radix cucũeris asinini et eruca et ru
bea et cardamomũ ⁊ almeꝫerion et dragantũ ⁊ cal
cãtũ et arsenicũ et sulfur et alkitrã in balneo ⁊ bul
bus ⁊ costus ⁊ aristol̃. ⁊ flores papaueris rufsi ⁊ gũ
ma rute agrestis et euforbiũ et cordumeni est ue
hemẽtis iuuamẽti et sulfur iteꝝ cũ aceto faciẽdo e
pithia post epithiatõeꝫ et cepe narcisci. Et de eis q̄
sunt expta est sal ãmoniacus ⁊ oleũ ouoꝝ. Epi
thima bonũ radix dragõtee ⁊ radix nenufaris ad
guada et sanguis nigri excoriati et radix scamonee

⁊ folia fici sicca ⁊ folia oleādri et enula ⁊ folia eius
⁊ alastirgar. Aque v̄o sunt acetū ⁊ aq̄ adardagi ⁊ aq̄
cucūeris cāpestris ⁊ aq̄ bulbi ⁊ aq̄ squille ꝓp̄e ⁊ aq̄
sansuci ⁊ ꝓp̄e sup baras vestigioꝝ vētosaꝝ ⁊ suc-
cus enule ⁊ surabegi carnis vipre. Et de epithiati-
bus bonis sunt tyriaca ⁊ mithridatū ⁊ logodion et
aq̄ cucūeris cāpestris. Et d̄ oleis boīs est oleū myr
tinū in quo decocta est capsia adusta ↄmisto cum eo
post illud dragāto. Et de epithiatibus bonis sūt cā
tarides q̄ terant̄ cū aceto ⁊ liniant̄ aut sumat̄ fumus
terre hūidus aut siccus ⁊ ponat̄ in vētre vipe deco
late mūdificato vētre ⁊ impleat̄ ⁊ sumat̄ ⁊ asset̄ do
nec decoquat̄ bene deinde extrahat̄ ille fumus ter
re hūidus ⁊ emplet̄ cū eo albaras q̄m̄ sanat. Aut su
mant̄ folia oleādri recētia ⁊ frigant̄ cuꝫ oleo donec
exiccent̄ folia ⁊ colet̄ oleū ⁊ ponat̄ sup ip̄m cera co
lata cū mēsura: deinde pulverizet̄ desup sulfur ci-
trinū ⁊ fiat sicut emplm̄ ⁊ liniat̄ cū eo in sole.
¶ Epithīa indoꝝ. Sumant̄ costus ⁊ capsia inda ⁊ arse
nicū rubeū ⁊ piper ⁊ flos eris ⁊ terant̄ cū aceto ī va
se ereo ⁊ dimittat̄ ebdomada vna ⁊ liniat̄ cū eo et
stet in sole. destruit enī morpheā ⁊ albaras incipiē
tes. Et ↄferūt alcali ⁊ calx in vrinis infātiū lactētiū
⁊ renouet̄ desup septē diebus deīde decoquat̄ sicut
mel ⁊ admīstret̄ donec vlceret deinde sumant̄ pix
⁊ cera ⁊ kitran ⁊ cortices nucis adusti ⁊ sanguis pul
li colūbini ⁊ oleū de alcāna ⁊ decoquat̄ donec pmi-
sceant̄ deinde ponant̄ sup locū donec sanet̄ ⁊ color
eius sit color corpis. Et melius q̄dē est vt iteret̄ in
sole calido aliquotiēs. Et scias q̄ euacuatō hābētis
hāc egritudineꝫ oꝫ vt fiat cū debili eūatore subtili
cū ḡdatōe ⁊ aq̄ q̄dē radicū est digestiua faciēs viaꝫ
medicīe. Et in fine eius bibat pillulas fetidas deīn
iteret aquā radicū duabus ebdomadis ⁊ fiat vt ge-
neret̄ sanguis eius ex carnibus calidis auiū frixarū
⁊ abhorreat acetosa ⁊ muza nisi zibrabegi q̄n̄qꝫ ⁊ p̄
cipiat̄ ei vt abstineat ab aq̄ ⁊ frangat̄ cū vino anti-
quo absqꝫ mltiplicatōe. Et oꝫ vt fricet̄ locus oī ho
ra cū pāno aspo vt attrahat̄ ad ip̄m sanguis ⁊ intro
itus balnei nocet ei ⁊ cibus grossus ⁊ fructus hūidi
⁊ sicci. Et cauteriū sup baras est malū ⁊ fortasse sp
git̄ ⁊ mltiplicat̄ albaras. Et albaras q̄ apparꝫ succes
sione cauterȳ ex cā aliq̄ non occultat̄ ⁊ silr̄ in circui
tu scalpellati. ¶ Epithia plīme ↄmistionis factū ad
mutuasseꝫ. ℞. sanguis nigri excoriati. ℥. iȳ. ⁊ san
nīs corui hn̄tis pēnas varias ⁊ albachā ⁊ aliuhab ⁊
pulloꝝ alguaressē ⁊ alfaki ⁊ testudīs marine oīum
an̄. ℥. i. ⁊ alkitrā ⁊ picis hūide ⁊ napti ⁊ mellis ana
cardi oīuꝫ an̄. ℥. i. misceat̄ ista ⁊ exiccēt̄. Et sumā
tur aq̄ colloq̄ntide hūide ps. i. ⁊ vini ātiq̄ ptes. ȳ.
⁊ aq̄ enule ptes. ȳ. ⁊ aque rute ⁊ aq̄ sinapis mūde
oīuꝫ an̄. ps. i. aggregent̄ ista ⁊ sint de eis in sūma
lb. x. ſm hāc descriptōeꝫ ⁊ ponant̄ in patella vitre
ata ⁊ ꝓiciat̄ sup ea melanopipis ⁊ macropipis ⁊ zi
ziberis ⁊ nigelle ⁊ castorei ⁊ piretri ⁊ ↄdisi ⁊ gūme
pigani ⁊ gariofiloꝝ ⁊ casie lignee ⁊ mezerion ⁊ ra
dicis cucūeris asinini et hellebori ni. ⁊ oppoponaci
oīuꝫ an̄. ℥. i. decoquat̄ cū aq̄s donec remaneat ter-
tia ⁊ colet̄ a medicis ⁊ ponat̄ sup sanguies ⁊ ↄmisti
ones p̄dictas donec exiccet̄ deinde sumat̄ aq̄ collo-
q̄ntide hūide ⁊ enule hūide et sq̄lle ⁊ aq̄ sansuci et
aliq̄d de vino antiquo roret̄ sup aq̄s ⁊ sint oīa lb.
viȳ. et ꝓiciat̄ sup ea asse fetide ⁊ alastirgar ⁊ vtri
usqꝫ arsenici et floris eris et sulfuris oīuꝫ an̄. ℥. i.
ʒ. et decoq̄nt̄ in aquis vsqꝫquo remaneat q̄rta ⁊ co
let̄ ⁊ incessanter sanguies ⁊ hūores exiccati imbibā
tur ex ea et terant̄ donec bibant totū et exiccent̄ de
inde liniat̄ cū eo in balneo. Dico aūt q̄ possibile ē
vt hoc medicamē admīstret̄ leniore sollicitudine
et sit fortōris impssionis q̄ illud in quo laborauit
medicus regis. ¶ Epithia vigilātis bonū. ℞. ni-
gelle floꝝ papaueris russi radicū capparis oīuꝫ ana
ptē. i. capsie litȳ cineris myrrhe arsenici oīuꝫ ana
ʒ. ʒ. liniat̄ in sole. ¶ Epithia bonū iuuatīm. Et est
flos papaueris russi et alzerehasen cū aceto. Et iteꝝ
rubea tinctoꝝ spuma maris semē rhaphani ↄdisi cū
aceto vini. Et iteꝝ sumat̄ limature alūis et helle-
bori nigri ⁊ eris adusti ⁊ cātaridaꝝ et arsenici ru-
bei oīuꝫ ana. ʒ. i. ↄficiant̄ cū kitran dissoluto in ace
to et liniat̄ cū q̄ntitate quā scis. Et iteꝝ oribasȳ sa-
piētis helleborus albus pip nigella spūa maris sul-
fur arsenicū rubeū rubea tinctorum capsia flos eris
cantarides: terantur cum aceto et informentur
trocisci et exiccentur et quꝫ necesse fuerit terantur
cū aceto et liniant̄ post fricatōeꝫ cū vino ⁊ liniātur
Et iteꝝ ex libro decoratōis cariton helleborus ni-
ger vitis alba radix almezerion sulfur citrinū dra
gantū flos eris limatura ferri spuma maris folia fi
ci terant̄ cū aceto sicut alcohol et seruet̄ in vase plū
bi et liniat̄ in sole post fricatōeꝫ. Aliud Gabrielis.
Sulfuris euforbȳ hellebori oīuꝫ an̄. ʒ. i. anacardi
piretri capsie oīuꝫ ana aur̄. i. liniat̄ cū aceto iteꝝ se
mīs rhaphani ↄdisi gūma pigani et mezeriō rubea
tinctoꝝ capsia nasturtiū piretꝝ staphisagria aggre-
gent̄ cū sanguīe nigri excoriati ⁊ informent̄ troci-
sci et admīstrent̄ cū aq̄ rubee tincture decocte ve-
hemēter colate post balneū. Et iteꝝ rubee tinctur̄
capsie oīuꝫ ana. ʒ. v. semīs rhaphani. ʒ. x. cōdisi
ʒ. viȳ. liniat̄ cū aceto post balneū ¶ Medicamē
regale. Folia almezerion et semē eius excorticatuꝫ
et helleborus niger et piper decoq̄nt̄ cū submersi-
one aceti donec biscocta sint deinde ꝓiciat̄ ī eo dra
gantū et cātarides et limatura ferri et nitrū et spūa
maris et decoquat̄ donec ferueat et liniat̄ et tollere
tur et non abluat̄ q̄ntū possibile est et apperiant̄ ve
sice. ¶ Aliud bonū. Mellis anacardi. ʒ. vȳ. pire
tri gūme pigani an̄. ʒ. iȳ. euforbȳ. ʒ. iiii. capsie psi
ce. ʒ. i. liniant̄ cū eo ↄfecto cū lacte. Et in eis q̄ ex
pti sumus est vt sumant̄ mellis anacardi ⁊ alkebi-
kengi et simi colūbini et cātaridaꝝ et capsie et seīs
rhaphani et semīs sinap̄ et rubee tincture et alcāne
et indici et dragāti oīuꝫ ptes eq̄les vesicet̄ cū eo et
aperiant̄ vesice et curent̄ vlcera et iteret̄ donec sa
net̄. Et illud q̄d delet baras vestigioꝝ vētosaꝝ ē
aq̄ cucūeris agrestis et aq̄ sansuci et rubea tincture
et capsie linite cū aq̄ albachā. In vncturis aūt que
admīstrent̄ sup albaras non est possibile ut referat̄
ſm pōdera eadē ꝓpter diuersitatē coloꝝ facieꝝ im
mo ī eis afferunt̄ canones et p̄mittunt̄ et postponū
tur de eis itaqꝫ est vt sumant̄ mādragora et myr-
rha et fex vini et magra et rubea et alumē et silīa
et ↄponant̄ et liniant̄. Aut cū tinctura nigra quā ex
pti sumus. ℞. cortices nucis et q̄ntū ip̄e sunt de al
cāna et q̄ntū est alcāna de indico. Et iteꝝ calcis et ar
senici et capsie oīuꝫ ana ps. i. rubee tincture partes
ȳ. aggreget̄ illd̄ cū aq̄ cepe ⁊ admīstret̄ ſm q̄ vr̄.

Tinctura alia lithargyriū ꝛ calx ꝛ galle dragantū al cana ꝯficiāt cū melle ꝛ cū aceto nigro ꝛ administret ex eis epithia. Et iteꝝ dragantū ꝛ calcātū galle terant ꝛ ꝯficiant cū aceto nigro ꝛ fricet mēbꝝ in sole ꝛ liniat cū eo delibutōibus aliquibus ꝛ est tictura remanēs. Et iteꝝ capsia nigra ꝛ scoria ferri ꝛ dragantū citrinū ꝛ flos eris ꝛ rubea tincture ꝛ cortices gͣnatoꝝ terant cū aceto vini donec denigret ꝛ liniat sup eā vinū. Et cibi hñtes hāc passiōnē sunt assata et frixa ꝛ q̄ ꝑpata sunt in patella ꝛ q̄ cocta sūt cū oppilatōe vasis ex caribus leuib⁹ cū seib⁹ ꝛ sit ꝯtētus vino ꝛ dimittat potū aq̄ oio si possibile est aut mioret ipsum et vtatur illa que ex ea decocta est aut mista cum vino.

De Cura albaras nigre. C. xij.

Est cura morphee nigre ꝛ indiget hūectatōe corpis vehemētōre ꝛ euacuatiōe fortiore deinde administrent magis abstersiie medicie morphee nigre. Et accīt qn̄ꝫ hñti eā vt inueī coitu veꝝ balneū plm̄ ꝯfert ei. Q̄d̄ si vehemēs fiat ꝛ ad vltimū ꝑueniat curet curatiōe lepre.

Tractatus Tertius de eis que accidunt in cute non in colore eius. de sabafati. et resrengi. et balkisti et aluathim.

De Sabafati. C. i.

Sabafati est de sūma bothor vlcerosaꝝ ꝛ cucurrit ꝯsuetudo in ꝑlib⁹ libris vt dicat in caplo decoratōnis. Et sabafati q̄dē incipiēs est bothor ꝑue fixe leues diuise in nūeratiōe locoꝝ deīde exulcerant vlcerib⁹ crustosis ꝛ sūt ad rubedinē decliues qn̄ꝫ et emittit uir⁹ ꝛ noīat resrengi ꝛ sasati hūida ꝛ qn̄ꝫ incipiunt squame sicce et ml̄totiēs apparet in hyeme ꝛ aufert velociter. ¶ Et eā q̄deꝫ sabafati est hūiditas mala acuta corrosiua q̄ ꝑmiscet sanguini ꝛ hūores grossi iteꝝ mali q̄re grossuꝫ fit apā ꝛ exiccat subtile. Et eā eius q̄ de ea sicca est hūor ml̄icus plm̄us cui ꝑmiscet hūiditas acuta q̄re expellit ad cutē ꝛ corrūpit ꝛ corrodit. Balkiati vō est de genere sabafati male. Sed aluathi sūt vlcera ml̄ica q̄ apparēt in crure ex eadem materia ex qua funt varices. Et appropinquat cura eius curationi earum.

De Cura. C. ij.

Cura eius est curatōi ꝓxīa ipetigis ꝛ dicemus illud. Nos vō dicem⁹ nūc ꝙ ꝯfert alsabafati sicce eūo hūoris cholici ꝛ ml̄ici ꝛ phl̄atis salsi cū eis q̄ sunt sicut decoctō myrobal. cū epithymo ꝛ ponant in ea aloes ꝛ scamonea ꝛ administret post ea q̄ mūdificāt residuū cū hūectatiōe sicut aq̄ casei ꝛ fumiterre hūidi de sūma cui⁹ sumant lb. i. ꝛ misceat cū vtrisq; myrobal. nigroꝝ ꝛ citriorū amboꝝ an̄. ʒ. iij. epithymi pōdus. ʒ. ij. ꝛ salis napticí tertia. ʒ. i. deinde post illud sit ꝯtent⁹ aq̄ casei ꝛ epithymo sumēdo oī die pōdus. ʒ. xxx. de aq̄ casei ꝛ. ʒ. i. ʃ. de epithymo si tollerat natura ꝛ non supfluat aut fm̄ ꝙ tollerauerit. ¶ Et dimittat omne q̄d habet dulcedinē supflua ꝛ ꝑpē dactilos aut amaritudinē aut acuitatē aut salsedinē ꝛ sit ꝯtent⁹ in sipido generatē hūorē sanū in quo non est mordicatō ꝛ hūectatōe corpis hūitate eq̄li cū balneo et aliјs ꝛ phl̄omet vena corpis si necessitas fuerit eius ex vena q̄ imbibit illud mēbꝝ sicut vena frōtis in sabasati facta sup caput ꝛ vena q̄ est in cute capitis et vena q̄ est post aures. Et ipa q̄dē fit fm̄ plm̄ rei sup caput ꝛ vētose iteꝝ ad illā q̄ est in capite. Et si fuerit in mēbris inferiorib⁹ phl̄omēt due saphene Et qū feceris illud fricabis alsabafati fricatōe forti donec sanguinet: ꝛ stude in hoc vt currat ex ea sanguis plm̄us deinde curet cū medicis localibus ꝛ ꝑpe qū fricat post sanguinatiōeꝫ cū sale ꝛ aceto. Et ei q̄dē q̄ de ipa sicca est ꝯfert balneū frequēs absq; lōgitudie tensiōis ꝛ vaporatō mēbri sup vaporē aq̄ calide aut tepide in die aliquotiēs et olea ꝛ adipes ꝛ regimē hūectatiū cū nutrimēto ꝛ inūctō ꝛ cū cappurgijs. Et sunt necessarie in eūando eā medicine attrahētes melācholiā attractōe forti ꝛ educētes eā ꝛ admistret post hoc aq̄ casei fm̄ ꝙ dictū est Et nō malū ē apponere sanguisugas iuxta deide necessaria est fricatō ꝛ sanguiatō deinde admistrētur medicie locales. Et existiauerūt q̄dā ꝙ phl̄omia alsabafati ex vena ꝓxia ei sicut vena post aures ad sabafati capitis est curatō eius deinde liniat cū melle ꝛ cū aq̄ sicle ꝛ dragāto. ¶ Medicie aūt locales ad hūidā incipientē q̄dē q̄ ē sup corpus hūidū ꝛ corpa infantiū sunt sicut alcāna ꝛ sicut indicū cū gallis adustis cū oleo alkeiri. est eni exptū vltimū sicut medicie facte ex stipticis exiccatis sicut sūt cortices gͣnatoꝝ cū aceto vini ꝛ oleo roſ. et qn̄q; ponit i eo lithargyriū. Et qn̄q; necessariū est admistrare illō in quo est abstersio iteꝝ sicut est aristologia. Et ml̄totiēs q̄dē sanat illā q̄ de ea media est fricatō cū aceto ꝛ sale ꝛ alumen viridi q̄re exiccat ꝛ cadit. Et d̄ medicis q̄ sunt in istis ordibus sunt tutia ꝛ climia ꝛ chimolea ꝛ charta ꝯbusta cū aceto ꝛ gūma pini cū balaustijs ꝛ aceto ꝛ oleo roſ. Aut sumat lithargyrij ꝛ scorie argēti ꝛ amigdal. amaraꝝ ꝛ venaꝝ tinctoꝝ oiuꝫ an̄. ʒ. i. cū aceto ꝛ oleo roſ. Et silr̄ radices lilij celestis ꝛ xilobalsami semē ꝛ cyminū resolutū ꝛ gūa albotin ꝯtrita ꝛ iteꝝ lētes ꝛ magra cū aceto. Et rursuꝫ amigdale amare ꝛ galle virides quibuscūq; eaꝝ ꝯtritus ꝛ fiat ex eis epithima cū aceto p⁹ꝙ ꝑpatū fuerit cū sale. ¶ Dixerūt ꝛ sumant cācri viui ꝛ terant cū sansuco ꝛ exp̄mant ꝛ fiat cappurgiū cū eo ꝛ cū humiditate cācroꝝ solū. In antiq̄ autē ꝛ in illa q̄ est sup corpa dura sunt necessaria ea q̄ sūt sicut colcotar ꝛ calcātū ꝛ cupss⁹ ꝛ dragātū encaustri ꝛ sal ꝛ sulfur ꝛ terra argēti viui ꝛ vene tictorū ꝛ medicamē de chartis ꝛ scoria eris ꝛ fuligo furni ꝛ sal ex stipticis resolutiuis. Et iteꝝ sicut lithargyriū ꝛ cerusaꝫ nasturtiū vō siccū ex exiccātib⁹ et fortibus ꝛ fimus colūbinus ex resolutis vehementis abstersiōis ꝛ exiccatiōis ꝛ silr̄ stercus lacerti et stercus turdoꝝ ꝛ ꝑpē comedētiū rizi. ¶ Et emplm̄ venaꝝ est ex eis q̄ ꝯferūt oi sabafati. Et emplꝫ rubeū factū ex venis citris ꝛ alcāna ꝛ aristol. ꝛ corticib⁹ gͣnatoꝝ ꝛ lithargyrio. ꝛ medicamē q̄d dicem⁹ in caplo sicce. ¶ Medicamē bonū. Chimolee sulfuris viridis cineris cucurbite ꝛ pulpe colloq̄ntide oiuꝫ ptes eq̄les cū aceto aut coriandrū siccū adustū ꝛ nasturtiū excorticatū ꝛ alcāna cū aceto ꝛ olō roſ. Et iteꝝ cinis ligni vitis ꝛ aristol. ro. ꝛ balaustie ꝛ galle et gūma pini cū aceto et oleo roſ. ¶ Medicamē bonū valde. Abluat alsabafati cū decoctōe oleādri deinde liniat cū scorie eris ꝛ myrrhe pōder

ʒ.ij. ꝛ terre argēti viui turis ꝛ alūis iameni oīuʒ
añ.ʒ.iiij.aristol'.ꝛ colcotar ꝛ cīferis vitis ꝛ aloes
oīuʒ añ.pōdus.ʒ.i.cū aceto ꝛ oleo rof.

¶ Medicie locales ad sabafati siccā ꝛ antiquam.

Que de ea fortis est indiget medicaīe acu
to corrodēte eā vsqꝫquo pueniat ad car
nē sanā deīde curet̄ cū emplo vlceꝝ sicut
est oleo de venis ꝛ litbargyrio ꝛ aceto ꝛ oleo ꝛ q̄ ē
infra illā curet̄ cū eo cū quo curat̄ antiq̄ pma p̄di
cta ꝛ ꝯferūt ei hūectatō corpis cū cibis ꝛ odoramē
ta ꝛ clisteria ꝛ alia ¶ Medicamē bonū ad sabafati
hūidā ꝛ siccā.℞.olei amigdalaꝝ amaraꝝ ꝛ olei si
nap̄ āboꝝ añ.ʒ.sacraiati aceti sacraiati.i.sief me
mithe ꝛ gallaꝝ amboꝝ añ.auī.iij.fellis ʒebaragi
auī.i.venaꝝ citrinaꝝ ꝛ baurach āboꝝ añ.auī.ʒ.
terant̄ medicie ꝛ misceant̄ cū duobus olīs ꝛ aceto p
mistione vehemēti ꝯterēdo deinde admīstrēt̄ sup
om̄eʒ sabafati ꝛ scabiē ꝛ pediculos ꝛ depilatiōeʒ et
alopitiā ꝛ furfures. Et albalkiati q̄dē est de gener̄
alsabafati male ꝛ q̄nʒ est cā ei⁹ morsus sicut simises
maligni. Et cura eius est cura illius. ¶ Medicam̄
nostrū forte.℞.aristol'.ꝛ.floris eris ꝛ āmoniaci ꝛ
bdellij ꝛ sinap̄ ꝛ dragagāti ptes eq̄les aggregēt cuʒ
oleo de frumēto ꝛ aceto q̄tū est oleū ꝛ pauco mel
le et administretur.

¶ De Impetigine. C.iij.

Impetigo non est lōginq̄ a sabafati ꝛ nō
diuersificat̄ ab ea nisi cū re occulta ꝛ p̄pe
alsabafati sicca ꝛ ptransit vt sit alsabafati
sicca impetigo malignior ꝛ deterior ꝛ magis corro
siua ꝛ lōgiq̄oris p̄fūditatis. Et cā impetigis est p̄
pinq̄ cause alsabafati. Nā est aquosa herisiati acuta
pista iteꝝ mate grosse mlice grossiori mā scabiei.
Et ipetigo q̄dē uelotōris sanatōis ē illa c⁹ subtile ē
magis uicēs. et ipetigo q̄dē alia ē hūida sāguiea i q̄
apparet qū fricat̄ res ꝛ est magis salua ¶ Et alia est
sicca cui⁹ plīm est a phlāte salso ꝯuerso p adustionē
in mlīam. Et de impetigie est excorticata p̄pter ue
hemētiā siccitatis ꝛ mltitudinē p̄fundatōis ꝛ est si
cut albaras nigra ꝛ sicut cortices ꝛ de ea est non ex
corticata. Et de impetigie est ābulatiā maligna ꝛ q̄
ea est stās. Et de impetigie est recēs ꝛ de ea est an
tiqua mala ꝛ est egritudo herisiati.

¶ De Cura impetiginis. C.iiij.

Indiget impetigo in radice curatōis me
dicis aggregātibus resolōnē ꝛ incisionē et
liq̄factōeʒ ꝛ subtiliatōeʒ cū sedatōe ꝛ hu
mectatōe ꝛ pma eaꝝ est s̄m māʒ grossaʒ ꝛ s̄a est s̄ʒ
mām acutā subtilē. Et s̄m dn̄iuʒ vni⁹ duaꝝ reꝝ ē
necessariū vt vincat vnū duoꝝ regiminū. Et appo
sitō sanguisugaꝝ est de meliorib⁹ medicis eius. Et
est necessariū in re ei⁹ mūdificare ꝛ ꝯn̄ter adhibere
aquā casei s̄m modū quē exigit illud q̄d est p̄sens
ꝛ cibatōis ꝛ hūectatōis ꝛ regis hūectātis illud q̄d ē
necessariū alsabafati. Et silr̄ balneū est de sublimio
ribus curatōibus eius ꝛ fortasse indiget sepatōe ae
ris sicci. Dixerūt q̄dā et de eis q̄ p̄hibēt euenire i
petiginē ꝛ sanāt q̄d de ea euenit est vt in potu det̄
lacce ablute ablutōe aloes pōdus.ʒ.i.cū tribus.ʒ.
decoctōis myrti ¶ Et qn̄ expandit̄ impetigo et mul
tiplicat̄ tūc cura eius est cura lepre.

¶ Curationes locales.

Me medicis q̄dē singlaribus eius q̄ recēs ē
ꝛ media est acetositas citri. ¶ Et fortis iterum
gūmi arabicū cū aceto. Et gūma amigdale ꝛ gūma
pini cū aceto. et storax liq̄da cū aceto. et sinap̄ cū a
ceto est vltiā ꝛ aq̄ sulfurea ꝛ aq̄ salsa ꝛ spūa maris
ꝛ glutinū de coriijs ꝛ saliua hoīs ieiuni ad illud q̄d
residet sup dētes eius ꝛ semē meloīs ꝛ radix apho
dili ꝛ alisras cū oleo amigdalaꝝ amaraꝝ est bonuʒ
ꝛ folia capparis cū aceto ¶ Et saīa noua ꝯfert oī im
petigini cū p̄petate sua ꝛ acatia ꝛ mugath. Et oleū
de tritico est ꝯueniēs ei q̄ accit oī corpi ꝛ debili et
forti ꝛ vene citrine. Et incipiēti ut assiduet̄ effusio
aq̄ calide sup eā deinde fricet̄ cū oleo viol'. fiat illd
s̄m assiduatōeʒ. ¶ Et aq̄ ordei linita fortasse delet eā
ꝛ p̄pe cū semie tamarisci. Et ꝯferūt alsabafati hūi
de cucūer ꝛ mucilago psilij ꝛ succus hūidi eius ꝛ aq̄
portulace ꝛ gūma prunoꝝ ꝯfert. Ad impetiginē in
fantiū sumant̄ gūme amigdalaꝝ ꝛ glutini de coriijs
ꝛ storacis ptes eq̄les ꝛ aggregent̄ cū aceto ꝛ liniat̄.
Aut sumant̄ glutē carpētarioꝝ ꝛ tus ꝛ sulfur ꝛ ace
tū ꝛ terant̄ ꝛ admīstrent̄. Antiq̄ vero mala ex ea i
diget medicis fortōrib⁹ sicut succo acetositatis ci
tri ꝯfortato cū decoctiōe ꝛ sicut oleo ciceris ꝛ oleo
rizi ꝛ oleo frumēti p̄pe et gūma amigdalaꝝ amara
rū et sulfure et stercor̄ capno adusto et spūa maris
et alkitrā et pix sunt mirabilia ābo ¶ Et silr̄ assidua
tō epithīandi eā cū napta alba et stercus aīaliū p̄di
ctoꝝ in ca° alsabafati et agnus cast⁹ et capparis ꝛ ā
moiacū et hellebor⁹ et g̃na albē ꝛ gūma rute agre
stis p̄pe p̄cipue qū fit ex ea ceratū cū oleo sinap̄ et
sisami et āmoniacū cū aceto et cordumēi et ꝯdisi et
cinis balnei ꝛ ꝯdisi et vene et sinapi et nasturtiū et
semē eruce et mel anacardi est vltimū. Et de cōpo
sitis est vt sumat̄ cordumeni et terat̄ et aggreget̄
cū oleo tritici et cinis alleoꝝ cū melle. et sulfur cū
gūma albotin et g̃na alben cū aceto sunt fortia val
de. Et ad excorticatā iteꝝ vt sūat̄ turis ꝛ dragagā
ti et sulfuris et aloes oīuʒ añ.ʒ.i.et gūmi.ʒ.ij.li
niat̄ cū aceto. Aut sumant̄ baurach armeni aureuʒ
ʒ.olei de tritico.ʒ.iiij. acetositatis citri aspalti se
minis eruce añ.ʒ.ij.nigelle.ʒ.i.ʒ.hellebori nigri
dragagāti adusti āboꝝ añ.ʒ.i.ʒ.fiat ex eis epithīa
Aut sūat̄ saīa noua ꝛ liniat̄ cū aceto aut sūant̄ draga
gātū et myrrha et olibanū et alumē et sulfur et alo
es ꝯficiat̄ cū vino cocto ꝛ liniant̄. ¶ Medicamen
bonū.℞.g̃noꝝ alben ptes.x.sulfuris citrini ptes
iiij.saīa noua ps.i.eius ꝯtritō optie fiat ꝛ liniat̄ cū
aceto vini et oleo antiq°. Aut sumant̄ stercoris ca
nini et usnen fullonū albi et rute et fulligīs furni ꝛ
corticū g̃natoꝝ et cineris balnei et vtriusqꝫ arseīci
et sulfuris citrini equales ptes dissoluat̄ cū aceto et
oleo et liniatur.

¶ De Bothor lenibus. C.v.

Quandoqꝫ spgunt̄ sup nasum ꝛ sup poma
maxyllaꝝ bothor albe q̄si ipā sint pūcta la
ctis p̄pter māʒ virulentā expulsaʒ ad sup
ficiē de uapore corpis. Et cura eius est om̄e i quo
est exiccatō et resolō sicut hellebor⁹ albus cū medi
etate sui de ireos de quo fiat linimētū ꝛ semē lini
et baurach et ficus et nigella cū aceto.

¶ De Scabie et pruritu. C.vi.

Materia ex q̄ generat̄ scabies aut est mate
ria sanguinea cui admiscet̄ cholā q̄ forsitā
ꝯuersa est in mlīaʒ aut ꝯuersa est ps eius

in mł̃iaꝫ. Aut mã cui admiscet̃ phl̃a salsũ baurachiũ
Et ꝓma q̇dẽ est scabies sicca ⁊ mã sicca ad grossitu
dinẽ decliuis ⁊ altera est scabies hũida ⁊ hũitas ei⁹
est hũitas ad subtilitatẽ decliuis. Et pl̃m q̇dẽ gene
rat̃ ab acceptõe ĩ comestiõe salsoꝝ ⁊ acutoꝝ ⁊ ama
roꝝ ⁊ sp̃eꝝ q̃ ꝑ ꝯdimẽto admiscent̃ cibis acutaꝝ ⁊
sil̃iuꝫ. Et illa q̃ est magis spsa ⁊ corpulẽtõr ⁊ acuti
oris capitis ex oĩbus bothor est acutõris hũoris.
Et q̃ est latõr ⁊ vehemẽtõris ꝓfundatõis eius hu
mor est mĩoris acuitatis. Et cãe q̇dẽ generãtes ma
teriã scabiei sunt cãe generãtes mãm pruritus ueꝝ
ip̃e sunt fortiores ⁊ apꝓpinquãt cãis generãtibus
pedicl̃os ⁊ alsabafati ⁊ fursures ⁊ impetiginẽ ⁊ ap
ꝓximãt eis in curatõe. Et scabies q̃dẽ differt a pru
ritu in hoc ꝙ cũ pruritu non sunt bothor sicut sunt
in scabie qm̃ ip̃a est a mã subtiliore ⁊ min⁹ declinã
te ad salsedinẽ ⁊ in ea generat̃. Et fixio generis ei⁹
in cute postꝙ̃ natura expellit eã est oppilatõ poroꝝ
⁊ puitas mũdificatõis aut retinet̃ ꝓpter debilitateꝫ
expulsiue sicut accĩt decrepitis in fine egritudinũ ⁊
ꝓpe qñ mã est pl̃ma aut grossa aut ꝓpter cibos ma
los ex q̇bus generat̃ chim⁹ malus acutus sicut sunt
cibi salsi ⁊ acuti ⁊ sil̃es eis aut ꝓpter malitiã digõis
cũ q̃ putrefit cibus. ¶ Et a pruritu q̇dẽ resoluũt cor
tices furfurei ⁊ non accĩt ex ꝓfundo aliq̇d. ¶ Et pru
ritus q̇dẽ senilis paꝝ obedit curatõi ⁊ neq̧ valꝫ ei
nisi vt regat̃ ⁊ blandiat̃. ¶ Et scias ꝙ scabies excorti
cata ⁊ impetigies mł̃tiplicant̃ in autũno. Et ad vlti
mũ mã pruritus aggregat̃ inter duas cutes. Qd̃ si
de ea aliq̇d est in corpe tũc est scabies sicca. ¶ Et dul
cia q̇dẽ generãt pruritũ ⁊ bothor ⁊ non accñt pl̃m
nisi inter digitos qm̃ sunt debiliores. ¶ Et scabies q̇
dẽ feda attrahit vulnera ⁊ ꝑmutat̃ ad impetigies ⁊
alsabafati ⁊ olea nocẽt eis. ¶ Et sirupus acetosus con
fert eis si non timet̃ rasura.

¶ De Cura. C. vij.

CUra q̇dẽ scabiei ꝓmã ⁊ melior ⁊ cũ q̃ mł̃
totiẽs est sufficiẽtia ẽ eũo cũ eo qd̃ educit
hũorẽ acutũ adustũ ⁊ phl̃a salsuꝫ deind̃ re
ctificatõ cibi ⁊ regimẽ hũectatõis ſm ꝙ sciuisti ĩ di-
spõibus hui⁹ capl̃i. Et admĩstratõ reꝝ aquosaꝝ insi
pidaꝝ velocitas putrefactõis q̃ꝝ sit secura sicut sũt
melones indi ⁊ lactuca ⁊ endiuia ⁊ sil̃ia ⁊ extrĩsec⁹
iteꝝ. Et dimittat coitũ oĩo. coitus enĩ mouet mãs
ad exteriora ⁊ exiccat vaporẽ calidũ putridũ veni
entẽ ad pĩẽ supficiei cutis q̃re putrefacit illic ⁊ pp il
lud fetet iteꝝ odor corpis. Et ꝓpter hoc p̃cipit̃ fri
catõ in ablutõe pollutõis. ¶ Et de bonis q̇dẽ euacuã
tib⁹ sp̃es materieꝝ scabiei est decoctõ epithymi cũ
myrobal̃. citrinis ⁊ fumo terre ⁊ sene ⁊ polypodio
⁊ apsinthio. ¶ Et qñꝫ ponũt ĩ ea rose ⁊ semẽ endiuie
⁊ sil̃ia. Et qñq̧ ponit̃ in ea chelidonia cũ ꝓpetate q̃
est in ip̃a. et qñq̧ ponit̃ in ea scamonea. ¶ Et iteꝝ pi
lule de aloe ⁊ scamonea sunt bone iuuatiue.

¶ Decoctõ bona. ¶ Sumat̃ myrobal̃. citrinoꝝ ⁊ passu
laꝝ añ. põdus. ʒ. xx. ⁊ decoquat̃ cuꝫ. iij. lb. aque
donec remaneat tertia ⁊ colet̃ ⁊ sumant̃ de tota aq̃
due tertie lb. vni⁹ in qua fricent̃ maĩbus casiesi.
x. ʒ. qũq̧ in ea ꝯfricate sunt colet̃ iteꝝ ⁊ ponat̃ ĩ ea
agarici. ʒ. i. ¶ Pilule bone ⁊ sunt pil̃le de fumo
terre. ℞. myrobal̃. citrinoꝝ ⁊ kebuloꝝ ⁊ nigrorũ
oĩuꝫ añ. ʒ. v. ⁊ aloes scotrẽsis. ʒ. vij. ⁊ scamonee
ʒ. v. sine cessatõe ꝯficiant̃ cũ aq̃ fumiterre ⁊ dimit
tant̃ donec exiccent̃ ⁊ bibant̃ vice altera ⁊ dimittat̃
donec exiccentur ⁊ fiat illud tribus vicibus ⁊ in
oĩ vice fiat sicut sorbitõ deinde dimittat̃ donec in
spisset̃ ⁊ ꝯpactũ fiat ⁊ fiat̃ inde pil̃le. ¶ Medica-
mẽ bonũ forte ad ãtiquã scabiẽ. ℞. myrobal̃. citri
noꝝ ⁊ myrobal̃. nigroꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ abrũgi ⁊ ke
buloꝝ excorticatoꝝ oĩum ana. ʒ. i. ⁊ turbit. ʒ. ij.
ꝯficiant̃ cũ penidijs ⁊ fiant inde trocisci. ¶ Et sit dos̃
ad solutõeꝫ integrã ex. ʒ. x. vsq̧ ad. ʒ. xv. ⁊ vsꝫ
ad xx. cũ aq̃ calida ⁊ fortasse ponit̃ in eis scamonea
qũ potant̃. Et fortasse liberat ex scabie mala antiq̃
si assiduet̃ potus aloes sed frequẽtet̃ tribus diebus
oĩ die sumẽdo aur̃. i. deinde tertiet̃ post diẽ ⁊ dieꝫ
non tribus diebus currẽtibus ſm dimissionẽ tertij
aut dimittat̃ diebus tribus ⁊ iteret̃ frequẽtia deiñ
tertiet̃ post diẽ ⁊ noctẽ aut q̇escat ꝓut videt̃ ſm ꝙ
p̃sens fuerit ⁊ curet̃ rasura si supuenerit cũ clisteri
bus illud enĩ est iuuatm̃ eradicãs scabiẽ. Et bonuꝫ
q̇dẽ est vt bibat ip̃m infusuꝫ in aq̃ endiuie ⁊ cũ ea
sit paꝝ aq̃ feniculi si non fuerit ab aq̃ feniculi aliq̇d
ꝓhibẽs. ¶ Et q̃titas q̃ est in ip̃a de aloe sit ex. ʒ. i.
vsq̧ ad aur̃. et qñ tollerat medicatõeꝫ dimittat. et
infusiões de prunis sunt iuuatiẽ iteꝝ. Aut sumatur
rob myrobal̃. citrĩoꝝ factũ ex exiccatõe aq̃ in q̃ ip̃i
decocti sunt exiccãdo in sole ⁊ sumat̃ ex eo hũiduꝫ
ꝙ sit ex. v. vsꝫ ad. x. cũ zuccaro. et est ad cholicã
⁊ hũidã. Et possibile est vt fiat sil̃e illi⁹ ex oĩb⁹ so
lutis bõis ⁊ misceant̃ ad inuicẽ ⁊ qm̃ ꝯponunt̃ ad ĩ
uicẽ ⁊ fiũt ex eis robub ⁊ pil̃le. et aq̃ calida casei et
epithymũ bona sunt qñ admĩstrant̃ oĩ die ſm ꝙ di
ctũ est nup in alio capl̃o ab isto. et cũ myrobal̃. et
succo fumi terre diebus ꝯtinuis est vtĩa. Et de eis
q̃ currũt cursu mũdificantiũ cũ facilitate est vt fiant
pil̃le de aloe cũ scamonea ⁊ croco ⁊ sumat̃ de eis ĩ
oĩ dosi q̇nq̧ cicera. Et est descriptõ myrobal̃. citri
noꝝ aloes scotrẽsis ãboꝝ añ. ʒ. i. dragagãti rosaꝝ
amboꝝ añ. ʒ. i. croci. ʒ. iij. Et iteꝝ sumat̃ ex medi
camẽ in quo ponit̃ abrungi ⁊ nos iã dixi⁹ ip̃m oĩ
die aut duobus diebus a. ʒ. ij. vsq̧ ad. ʒ. iij. ¶ Di
xerũt q̇dã qñ mł̃tiplicant̃ euoues ⁊ non inuenit̃ vti
litas tũc melius est vt alleuiet̃ ⁊ sufficiat dare ĩ po
tu hñti passionẽ oĩ die mane ⁊ sero sauich de tritico
cũ zuccaro ⁊ aq̃ pl̃ma. ¶ Dixerũt de eis q̃ ꝯferũt ha
bẽti scabiẽ siccã ⁊ pruritũ ostrachinũ ẽ vt bibat tri
bus diebus oĩ die de sisamino põdus. ʒ. c. ⁊. xxx.
cũ medietate sui de sirupo acetoso ⁊ sil̃ibus. Et de
hoibus sunt q̇ miscẽt cũ eo aquã iuiubaꝝ ⁊ nos iaꝫ
expti sum⁹ hoc ⁊ fuit curatõ vtĩa vexañ debilitat
stomachũ. Et de ꝯpositis ꝓportiõalibus istis medi
cis ẽ scoria argẽti ⁊ lithargyriũ ⁊ cambil ⁊ uenẽ cõ
ficiant̃ cũ aceto ⁊ oleo ros̃. ⁊ liniat̃ ⁊ hoc est ad for
tẽ vltimũ. Iteꝝ ⁊ leui⁹ illo est boliar. cãfore eroci
oĩuꝫ. añ. ʒ. ſ. cũ aceto. Et aq̃ sq̇lle ⁊ oleũ ros̃. sunt
cõia ad exiccatõeꝫ. Et ad illã q̃ est fortõr paꝝ sem̃
fenicl̃i terat̃ cũ aceto ⁊ ol̃o ro. ⁊ admĩstret̃ ĩ balneo
Et iteꝝ aq̃ g̃natoꝝ ⁊ baurach ⁊ melior aq̃ g̃natoꝝ
est illa in q̃ est v̇tus pulpe eoꝝ ⁊ sil̃r farĩa lentiũ et
magra ⁊ acetũ misceat̃ ⁊ ponat̃ in sole donec igniat̃
deinde liniat̃. Confectões v̇o q̇bus oꝫ eũ vti sũt si
cut ꝯfectões q̃s oꝫ potare hñtes impetiginẽ ⁊ alsa-
bafati ⁊ morpheã. s. q̃ de eis sunt leues ex trifera
miore cũ kesmes. ¶ Et iteꝝ sicut hec ꝯfectõ. ℞.
amili ⁊ fumiterre amboꝝ añ. ʒ. ij. et myrobalãoꝝ

citrioꝝ pōd⁹. ʒ. iiij. ⁊ alkesmes ablutaꝝ duplū to-
tius. ¶ Medicine aūt locales ad scabiē sunt om̄es in
q̇bus est abstersio ⁊ qn̄qꝫ sufficit illud cui⁹ abster-
sio est cū ꝯfortatōe cutis ⁊ rectificatōe ꝯplōnis eius
sicut aq̄ maluaꝝ ⁊ acetose ⁊ sicle ⁊ ḡnatoꝝ ⁊ sicut
furfur simile ⁊ farina lētiū excorticataꝝ. Et iteꝝ a
catia cū aceto ⁊ ḡna melōis ⁊ vēter melonis sicut ē
⁊ vessesengi citrinū ⁊ succus apij ⁊ decoctō apij ⁊ d̄
coctō fenu greci ⁊ aq̄ corticū muzi. Et fortasse indi
get eis in q̇bus est resolutō fortis sicut pulpa collo
q̇ntide ⁊ glutē alimbat cū aq̄ mēte ⁊ gūma pini cuꝫ
aceto ⁊ dragantuꝫ assatū ⁊ ꝑ̇pe citrinū cū aceto ⁊ o
leo ros. ⁊ sil'r calcantū ⁊ q̄ sunt de genere ipius. et
oleāder est fortis valde ¶ Et fortasse sufficit acetuꝫ
eius in quo ponit̄ deinde coquit̄ cū sisamio ⁊ misce
at̄ cū acutis sicut oleū ros. vt ꝓhibeat supfluitateꝫ
⁊ sicut cortices ḡnatoꝝ ⁊ ꝯsil'uꝫ illius. Et ex eis q̄
expta sunt est semē eruce cui⁹ oleū sumat̄ ⁊ fricet̄
cū eo scabies ⁊ inūgat̄ cū eo in sole calido aut focu-
lari ⁊ iteret̄ q̄m est bonū ⁊ vltimū. ¶ Medicam̄
bonū. ℞. lithargyrij et draganti ⁊ encaustri eq̄les
ptes q̄ terant̄ cū aceto vini ⁊ ponant̄ in vrceolo te
steo vitreato ⁊ sepeliat̄ in loco hūido mēse vno et
admīstret̄ post illud epithimādo est. n. iuuatm̄ in
ultīo cū pauca mordicatōe. Et ꝯdisi ⁊ argētū viuū
extinctū ⁊ scoria argēti ⁊ aristol. ⁊ sulfur ⁊ cambil
⁊ alkali ⁊ es adustū ⁊ almugath ⁊ sal āmoniacus et
lētes ⁊ myrrha ⁊ semē harmel ⁊ āmoniacū ⁊ flos e
ris ⁊ usnen fullonū ⁊ sterc⁹ canis ⁊ stercora p̄dicta
in caplis alijs ⁊ cucūer asinin⁹. Et iteꝝ cortices ligni
vitis adusti pulverizent̄ sup locū scabiei inūctū cuꝫ
butyro crudo ⁊ liget̄ stricte post illd̄ ⁊ renouet̄ usꝫ
quo destruat̄. Et qn̄qꝫ ꝯfert cordumeni cū aceto et
glutē alimbat cū eo. Et de ꝯpositis nostris bonis ē
vt fiat ex argēto viuo extincto ⁊ ex folijs oleādri
⁊ ex climia argēti ⁊ lithargyrio epithima cū aceto
⁊ oleo ros. sup qd̄ dormiat in nocte ⁊ abluat corp⁹
in mane in balneo cū aceto ⁊ usnen viridi cū aq̄ cali
da in p̄mis deinde ꝑperet ⁊ inūgat̄ cū oleo. ¶ Me
dicamē facile sumant̄ lithargyrij ⁊ draganti citrini
ptes eq̄les terant̄ cū aceto ebdomada vna in sole ⁊
liniat̄ cū eo qū necesse fuerit. Et iteꝝ argentū viuū
extinctū ⁊ storax liq̇da ⁊ oleū ros. aggregent̄ ⁊ ad-
mistrent̄. Et iteꝝ argēti viui extincti ⁊ floꝝ viol.
⁊ costi ptes eq̄les. Et iteꝝ ꝯdisi ps. i. ⁊ magre ptes
iij. ⁊ liniat̄ cū aceto. Et qū admīstras fortia exicca-
tia resoluētia ⁊ sicca exiccātia tūc ꝯseq̄re eā cū oleis
cognitis sicut ē oleū de cipis ⁊ salicibus ⁊ nenufaris
⁊ viol. ⁊ sil'ia illis. Et ꝑ̇pe in sicca ⁊ ī illa q̄ est pau
ce hūitatis ⁊ admīstra in hūida ea q̄ sunt vehemēti
oris exiccatōis. et in sicca q̄ sunt mīoris exiccatīōis
Et elōga illud in quo ponit̄ argentū viuū extinctū
q̄ptū poteris a ptibus stomachi ⁊ mēbroꝝ nobiliuꝫ
Cura aūt pruritus sicci post eūonē si indiget ea cuꝫ
illis q̄ scis est vt des in potu lac vaccinū acetosuꝫ ⁊
sicut balneatō cū aq̄ tepida ⁊ admīstratō inūctionuꝫ
oleaginaꝝ ex oleis frigidis et ꝑ̇pe qn̄ ponit̄ in eis
succus apij. Et curatō scabiei sicce et pruritus sicci ē
vicina. Et de medicis leuibus in hoc ē papauer tri
tus cū aceto et iteꝝ folia lilij. et iteꝝ aloes cū aq̄ en
diuie ⁊ sene iteꝝ est ex eis q̄ ponunt̄ in medicis ei⁹
et aq̄ apij et acetū et aq̄ ros. sunt bona. Et de medi
cinis fortibus est ceratū in quo ponit̄ opiū cū quo i

ungat̄ corpus ⁊ q̇escet pruritus. Et ex medicis for
tibus est vt ꝯponat̄ ex medicis p̄mis ꝯpositū et po
nat̄ in eo sal āmoniacus et liniat̄ cū aceto ⁊ ꝑ̇pe sup
testiculos. Et iteꝝ alumē frixū et alkitrā et hoc ite
rū ꝯfert pruritibus intrīsecis ī vulua et ano qd̄ po
nat̄ sup panū. Et senes q̇dē iuuant̄ in curatōe pruri
tus q̇ accīt eis et liniant̄ ex fece vini cū aliq̄pto aneto
hūido. ¶ Balnea v̄o pruritus et scabiei sunt sicut aq̄
maris calefacta aut cū dispōe sua aut decoctō cucu
meris asinini. Cibus aūt habētiū scabiē et prurituꝫ
sit ex eis q̄ humectāt et generāt sanguinē laudabilē
ex cibis decliuibus ad frigiditatē et hūitatē et eq̄li-
bus. Et habētibus pruritū ostrachinū necessariuꝫ ē
admīstrare olea leuia in eis q̄ assumūt sicut oleū a-
migdalinū et sisaminū et sil'ia illis. Et scias ꝙ vēto
se in vtrisqꝫ cruribus ꝯferūt scabiei sede.

¶ De Desudatione. C. viij.

Quandoqꝫ fiūt bothor in corpe aut mēbro
ꝯplīmi sudoris valde pauce ablutiōis aut p
ue fricatōis apud ablutōeꝫ ⁊ ꝑ̇pe in regi
onibus calidis spatōse q̄si ip̄e sint ex materijs q̄ sūt
pigre ꝑpter suā ḡuitatē in ꝯsequēdo sudorē velo-
cis ꝯsumptōis ꝑpter subtilitatē sue materiei q̄re re
tinēt̄ in supficie cutis et sunt q̄si sint sudoris feces ī
obediētes ad resudandū ¶ Et qn̄qꝫ non fiūt bothor
apparētes imo accidit et fit aspitas.

¶ De Cura. C. ix.

Incidūt māꝫ eius si mltiplicat̄ in corpore
phl'omia et solo vētris et sil'iter oꝫ vt ꝑ-
peret assuetus ea oī hora in eūando hūo-
res acutos. Et ex eis q̄ ꝓhibēt eā et auferūt ipsam
sunt balneatō ⁊ mūdificatō deinde admīstret̄ aqua
frigida balneādo in ea et ꝯfert eis fricatō in balneo
ex carne melonis cū farina lētiū post sudorē deinde
alsebessabrē post ip̄aꝫ. Et caro melonis cū lētibus ⁊
farina fabaꝝ. sandali v̄o ꝓhibēt eā a pruritu q̇ accit
cū ea. Qū ergo sunt cū cāfora non faciūt illud ¶ Et
alcāna iteꝝ si non abhorret̄ eius tinctura ꝯfert ei.
et assumere illud cui assil'ant̄ aq̄ ḡnatoꝝ ⁊ acetosa et
lētes et pruna et tamarindi. Et admīstratō oīs qd̄
ꝓhibet sudorē ex eis q̄ sunt sicut decoctō myrti et
rosaꝝ et aq̄ corīādri dr̄ et ꝯfert ei aq̄ calefacta ī so-
le. Et ꝓhibēt eā om̄es aq̄ qū decoqunt̄ in eis stipti
ca et dimissio motus et alienatō a locis calidis suda
re facientibus et petere loca vētosa et flabellatō cuꝫ
flabellis pl'mis sil' et ablutō cū aq̄ frigida ¶ Et iteꝝ ī
unctōes ex eis q̄ sunt sicut oleū myrtinū ⁊ oleū ro.
et butyro crudo inest ꝑ̇pietas maxīa in ip̄a ꝑ̇pe cuꝫ
dragāto et gūmi. Et iteꝝ inūctōes in q̇bus est vir
tus lithargyrij et scorie et tutie inest ꝑprietas.
¶ Et cinis foliorum myrti ⁊ ammoniacum et folia
lauri recentia et ruta et minutū tus ¶ Et qn̄qꝫ ꝯfert
desudatōi epithyma glutini pisciū dissoluti in aq̄ et
qn̄qꝫ indiget fortis staphisagria et ture et sulfure.
Illa v̄o q̄ de ea iā vlcerata est curet̄ cū eis q̄ sunt si
cut vene et galle et boliār. et cerusa cū cera. et em
pl'm de cerusa est bonū ad illud. Et fortasse pueni
ent vlcera ista ad finē maximū corruptōis q̄re erit
cura coꝝ cura adustiōis ignis. Nā illa q̄ de ea ꝯfir
mata est curat̄ curatiōe alsabafati.

¶ De Planta noctis. C. x.

Si quis passus est desudatōeꝫ cutis et oppi
latiōeꝫ poroꝝ et bonitatē digestiōis qn̄qꝫ

accñt in frigore noctis pruritus ⁊ aſpitas ⁊ bothor
ꝑue que noiant̃ plāta noctis ¶ Et cā eſt retentō eius
q̄ꝺ oꝫ vt reſoluat̃ ꝓpter ꝯſtrictōeꝫ poroꝝ ĩ radice
quā adiuuat ⁊ in q̄ addit ſoliditas frigoris ⁊ ꝓp̄e ĩ
hora in q̄ mltiplicat̃ digeſtio ⁊ ſequit̃ mltitudineꝫ
eius mltitudo vaporis ⁊ aer noctis ⁊ ꝓpter illꝺ no
miat̃ plāta noctis q̇a plm accidētiū eius eſt in nocte
Et de diſpōibus huiꝰ paſſionis eſt ꝙ pruritus ĩ ea
ſit vehemēs ⁊ delectat prius deinde ꝑducit ad do-
lores vehemētes quos efficit in locis pruritus.

¶ De Cura. C. xi.

Oportet ut ſit regimē in dilatādo poros cū
balneis ⁊ inūctiōibus notis ad illud et in
mūdificādo venas a mā plma ⁊ illud cū
phlomia ⁊ euacuatōe ſm ꝙ dictū eſt in caplo pruri
tus ſi fuerit illius neceſſitas ⁊ non fuerit ſufficiētia
in medicis localibus. ¶ Medicie v̇o locales ſunt
aloes: ⁊ myrrha eſt de melioribus medicis et ꝓp̄e
cū aq̄ mellis. ¶ Et ſilr aloes cū farina lētiū cū pauco a
ceto et melle. et aq̄ apij de currētibus eſt ei ꝓpor-
tōnalis. Et de medicis ꝯferētibus ei ſunt fex acti
ſola et baurach et alcāna et crocus.

¶ De verrucis q̄ ex eis ſunt vt claui ⁊ recuruis q̄ ꝺ
eis ſunt cornua ⁊ q̄ currūt curſu eaꝝ. C. xij.

Cauſa efficiēs eas p̓ma eſt expulſio nature
Et mālis eſt hūor groſſus mlicus. Et qñꝫ
ꝯuertit̃ mlia a phlate ſicco valde qñ mul
tiplicat̃ in ſanguie. Et qñqꝫ accit ipſi ſanguini ꝓpter
ea ꝙ ip̄e coarctat̃ ⁊ mltiplicat̃. Et ꝓpter ꝑuatiōem
cauſaꝝ putrefactōis vt ꝯuertat̃ ad ſiccitatē ⁊ frigus
⁊ ꝓp̄e in venis ꝑuis in q̄ꝝ ſilibus non putreſit ſan
guis ꝓpter ſuā ꝑuitatē ⁊ ꝓpinq̇tatē ad cās extriſe-
cas q̄ ſunt ad hoc vt exiccēt velotōres ꝙ ad hoc ut
ip̄e putrefaciat̃ p̄cipue qū ſanguis non valde eſt ca
lidus in ſubſtātia ſua. Et qñqꝫ orit̃ ex eis vna mag̃
⁊ fit cā ad ꝯuertendā ꝯploeꝫ eius qꝺ ꝑuenit mbro
vicino de nutrimēto ad ꝯploem materiei ſue q̄r ꝺ
ſiccat̃ illud ⁊ infrigidat̃ ⁊ mltiplicant̃ eruce. Qū er
go cadit aut deſtruit̃ ꝑ qꝺlibet regimē cadūt alie et
noiant̃ magne habētes capita ſicut capita clauoꝝ ha
bētes ſubtiles radices claui ⁊ lōge recurue cornua.
Et de verrucis eſt genus qꝺ noiat̃ tuſius ⁊ nūerat̃
in eis licet ſit neceſſariū vt diſcernat̃ ab eis ⁊ findū
tur qñ ſcindunt̃ a ſanie q̄ eſt ſub eis.

¶ De Cura. C. xiij.

PRoperare q̇dē ad miorandū ſanguinē et
ad euacuādā mliaꝫ eſt res q̄ eſt neceſſaria
et qñ mltiplicat̃ egritudo iteret̃ phlomia
⁊ ſimilr regimē generās bonuꝫ chimū ⁊ alia de illis
quoꝝ p̄terȳt rememoratō mltotiēs. Cura aūt local
eſt cū medicis q̄ hn̄t amaritudinē ⁊ ſtipticitatē ad le
ues ex eis ſicut eſt inūctō uerrucaꝝ cū oleo fiſticio
aſſidue aut cū decoctione oleoꝝ colata dimiſſa poſt
tres dies. ⁊ aq̄ porri alnabathi cū ſumach ⁊ oleo ꝺ
ben. Et iteꝝ cū folijſ capparis ⁊ nuce cupſſi: ⁊ oliue
ĩmature ⁊ fructus tamariſci eſt bonū iteꝝ. et folia
myrti hūide ſūt bona ad fortes ⁊ cortices nucis hu
mide cū ficubus ſiccis ⁊ xilocaracte cū pauco nocu-
mēto ſuo ꝯueniētes ſūt illiſ q̄ de eis ſūt magne ⁊ ad
fortes. Et cortices radicū algarab ⁊ cinis eius cū ace
to vini. Et de eis q̄ ſunt bona ⁊ vltia eſt vt ſumat̃
albarmel ⁊ alcāna cribellent̃ ⁊ liniant̃ cū aq̄ frigida
Ueꝝ qꝺ ex eis forte eſt eſt ad fortes ſicut epithia
ta facta ex calce ⁊ arſenico ⁊ alcali ⁊ ꝓp̄e cū argēto
viuo extīcto p̄cipue cū cinere q̄rcus ⁊ oleo. Et ſal
cū aq̄ cepe ⁊ bulbꝰ ⁊ ſtercꝰ capnū. ⁊ iteꝝ cātarides
cū arſenico. ⁊ iteꝝ fex mellis anacardi eſt fortis in
pulueriꝫatōe ſua. ⁊ lac titimali qñ iterat̃ ſup eas ali
quotiens deiicit eas. ⁊ lachryma vitis ⁊ alkebikēgi
iteꝝ magnifice deiicit eas. ⁊ nigelle ꝯfecte cū vria
ſi emplent̃ cū eis ſunt mirabiles. et fel hirci iteꝝ et
aſſa et emplm acutū ⁊ diſrūpēs aldubellet ⁊ eſt em
plꝫ de anacardis. ¶ Cōpoſitū eq̄le. ¶ Corticū nucis
hūidoꝝ ⁊ draganti ⁊ calcis viue oiuꝫ añ. ps. i. te-
rant̃ ⁊ cribellēt ⁊ ponat̃ deſr̃. Aut ſumat̃ floris eriſ
⁊ chartaꝝ āboꝝ añ. ʒ. v. ⁊ pulpe colloq̇ntide. ʒ.
vi. baurach. ʒ. vi. ſalis āmoniaci. ʒ. iiij. cali ⁊ ar
ſenici citrini āboꝝ añ. ʒ. vi. fellis vaccini. ʒ. vi.
uſnen pſici. ʒ. vij. terant̃ ⁊ cribellent̃ ⁊ liniant̃ deſr̃
cū aq̄ ſaponis. Et de curatōibus verrucaꝝ eſt eaꝝ
eradicatō ⁊ illud q̇deꝫ qñqꝫ fit cū cānulis de penna
aut de cāna aut de ferro q̄ꝝ ꝯcauitas fit cū q̄ntitate
in q̄ deglutiant̃ verruce deglutōe in qua ſit difficul
tas q̄da ⁊ inuoluat̃ ſup ea ⁊ ꝓfundet̃ paꝝ apud ra-
dicē eiꝰ q̄re eradicat eā aut tēde eas cū vncinis do
nec extēdant̃ eoꝝ radices deinde aſſumant̃ cū inſtr̄o
acuto ſubmerſo ad radices eaꝝ ⁊ ponat̃ ſup eas bu
tyꝝ coctū poſt eradicatiōeꝫ ¶ Et iteꝝ quotiēs tāgit
eas medicamē acutū ⁊ infeſtat auferat̃ medicamen
acutū ⁊ ponat̃ deſup butyꝝ coctū ⁊ dimittat̃ parūꝑ
deiñ iteret̃ vſꝫquo ꝯpleat̃ eaꝝ caſus ⁊ incidunt̃ ita
vt qꝺ eſt ĩ circuitu eaꝝ ſeccet̃ cū ferro ſubtili apiē
do in circuitu deinde vadit ſup eas medicamē acu
tū. Et nos iā expti ſumus cū nouacula ꝓfundius ꝙ
tū poſſibile eſt cū cautella ſuꝑficiei cutis deinde fri
cādo locū cū ſapone ⁊ cipis ⁊ roſis donec cucurrit
qꝺ fluxit de ſanguie ⁊ retētus eſt. ⁊ deiicit poſt il
lud illud qꝺ remāſit ſi accipiat̃ lignū ⁊ incendat̃ in
igne donec inflāmet̃ ⁊ apꝓxiet̃ verrucis donec ex
corticent̃ verruce ⁊ inūgant̃ cum manu vna vice
poſt aliam donec deleantur.

¶ De Cornibus. C. xiiij.

SUnt additōes ſpiſſe vulgares naſcētes ſu
per iūcturas in extreitatibus ꝑꝑ vehemē
tiā opatōis. Et cura eoꝝ eſt inciſio vt re
ſoluat̃ ex eis illud qꝺ non dolet deinde admiſtrent̃
ſup reſiduū medicie vehemēter acute ex medicis
verrucaꝝ dōec cadat deiñ ꝯſeq̄t butyꝝ coctum.

¶ De fiſſuris que apparēt ſup cutē ⁊ labia ⁊ extrei-
tates apparitōe in cute ĩ oĩ loco. C. xv.

Cauſa oiuꝫ fiſſuraꝝ eſt ſiccitas in cute adeo
donec exiccet̃ illa ſiccitas aut ꝑꝑ ꝯploem
ſingularē aut ꝑꝑ malitiā hūoꝝ mittentiū
māꝫ exiccantē acutā aut ꝑꝑ calorē exiccantē aut uē
toſitatē exiccantē rorē aut frigus indurās inſpiſſans
ſicut accit terre exiccate ⁊ arefacte ꝑ ventū aut ca
lorē ⁊ ꝯmote valde vt ſindat̃. Et qñꝫ accit cā aq̄ꝝ
ſtipticaꝝ ⁊ illaꝝ in q̇bus eſt v̇tus alūis ⁊ ſiliuꝫ qñ
accit vt cū eis fiat ablutō. Et eis q̇dē ſunt cōtrarie
aq̄ ſulfuree ⁊ aſpaltie ⁊ nos expti ſumus differētiā
inter aq̄ enidē ⁊ qꝺ eſt in circuitu eius ⁊ aq̄ in ſa-
bor ⁊ non fuit in hoc caplo expimētū forte.

¶ De Cura fiſſuraꝝ cōmuni. C. xvi.

Oportet ut euacuet̃ ſi fuerit hūor malus ⁊
ꝑmutet̃ ſi fuerit ꝯplio ſicca ⁊ bibat olea
ꝓp̄e ſiſami excorticati vſqꝫ ad. ℥. i. ſ.

oi die in expssiõe vue aut infusiõe passulaꝝ dulciũ aliquot diebus ⁊ similr decoctõ cácroꝝ fluuialiuȝ cũ aq̃ ⁊ zuccaro ⁊ assiduet inũgi. Et si sunt ex frigore tũc ꝯfert eis acatia ⁊ iteꝝ decoctõ napoꝝ ⁊ napi ⁊ folia sicle ⁊ decoctõ eius ⁊ ꝓpe ceratis factis ex eis cũ adipibus notis ⁊ medullis ⁊ pice hũida ⁊ alkitrã. Et si fuerit ex calore tũc cũ ceratis frigidis et hũidis ꝯquassatis cũ succis frigidis ⁊ hũidis. Et rectificatõ cibi ⁊ admĩstratõ balnei cũ aq̃ calida.

De Fissura labiorum. C. xvij.

Causa in fissuris labioꝝ est siccitas aut pp ventũ ꝯtrahentẽ cutẽ ⁊ desiccatẽ eã ⁊ exiccantẽ ipsius rorẽ aut pp frigus aut ꝓpter calorẽ aut ꝓpter ꝯplonez siccã sicut sciuisti. Prohibitõ vo eius est ut liniat anteq̃ pueniat ad ipsius curã cũ ceratis ⁊ adipidus ⁊ medullis et oleo rof. cuȝ isopo hũida. Et ista iteꝝ qñq; auferũt illud qd̃ accidit. Et facere vt adhereãt pellicule sup ea sicut pellicula oui ⁊ arũdinis et cortices alleoꝝ et cepaꝝ. Ablatõi aũt eius qd̃ de ipsis accit de eo qd̃ bonũ est est ut sumant fex assata et glutinũ albotin ⁊ misceãcur cũ adipe sicut galline ⁊ anseris et melle. Aut sumat tritura gallaꝝ imaturaꝝ sicut puluis ꝯfecta cũ gũma albotin liq̃facta sup ignẽ. Et dictũ est q̄ inũgere vmbilicũ in hora dormiẽdi aut applicare cottũ submersuȝ in oleo ꝯcauitati vmbilici est iuuatiuum et bonum.

De Fissuris pedum. C. xviij.

Quandoq; accñt pp vapores malos. ⁊ qñȝ accidũt pp siccitateȝ et ariditatẽ denigrãtẽ. Et ad summũ qñq; ꝯtingit de eis iuuamentũ ꝓpter illud qd̃ resoluit ex ipsis si possibile ẽ vt remoueat cũ assiduatõe ponẽdi pedes in aq̃ calida et inũgendi eos cũ oleis et adipibus ⁊ ꝓpe adipe capraꝝ et vaccaꝝ et ouiũ ꝯfortatis parũp cũ cera. Et iteꝝ oleũ de kerua ꝓpe et oleũ alketi et olm de sini qm̃ est vltimũ valde. et oleũ effusuȝ de lentisco opposito igni qm̃ est bonũ valde. Et alcanna est bona et ꝓpe ꝯfecta cũ decoctõe albarmel et sergin vue est bona curatio eius. Et si non valẽt illa indiget bucella faciẽte glutinatõeȝ ⁊ penetrãte i ea sicut curãt eã q̃dã post balneatõeȝ et positõeȝ pedũ in aq̃ calidã: tũc oȝ'ut ponat dragagãtũ p̃patũ cũ cõtritõe in fissura qm̃ est mirabile. Et iteꝝ sumat cera et oleũ sisaminũ et glutinũ albotin et storax liq̃da aggregent et fissuris vt bucella adhibeat qm̃ ẽ mirabile. Et iteꝝ alkitrã cũ mollitõe sisami est mirabile valde. et olibanũ tritũ et olea et adipes iuuatia sunt valde. Et iteꝝ epithima ex cácro adusto ꝯtrito cũ oleo oliue et est in fissuris manuũ velociꝰ et magis iuuatm̃. Aut sumat interius cepe sq̃lle et ferueat in oleo i quo liq̃factũ sit glutinũ albotin et ponat in fissuris. Et glutinũ albotin iteꝝ in oleo solũ est vltimũ. et iteꝝ ꝯfectõ sumat de farina g̃noꝝ alkerua emollitoꝝ cũ pauca aq̃ et fiat vt adhereat calcaneo. Et ipse fructus alkerua est bonus ad antiq̃s et vlceratas. Aut sumant lithargyriũ et cera et oleũ et mel cũ eq̃litate et fiat ex eis aliq̃d prepatũ. Aut decoquant cácri fluuiales et sisamũ. et iteꝝ sumant fex olei et adeps anatis et glutinũ albotin. Curatõ bona nostra sumat dragagãtũ et terat sicut puluis et radicũ polypodij põdus medietatis eiꝰ et karabe et turis tritoꝝ oĩuȝ ana tria põdera et glutinis albotin duplũ dragagãti terant oĩa cuȝ oleo de kerua et admĩstrent et dicimꝰ q̃ vsus fuerit inũctione calcanei oi nocte nõ demittens securat ex hoc.

De Fissuris manuum. C. xix.

Curentur curatione fissurarum pedum leuium.

De Fissuris que sunt inter digitos.

Curent cũ huiusmõi ⁊ eis q̃dẽ ꝓpriũ ẽ vt emplentur cũ radice polypodij trita sicut puluis.

De Exulceratõe alchatin. C. xx.

Quandoq; accit alchatin ut rubeat in p̃mis ⁊ findat aut vlceret pp m̃ltitudinẽ resupinatõis ⁊ ꝓpe in egris q̃re oȝ qũ incipit rubere vt dimittat resupinatõ ⁊ admĩstrent desĩ repcussiua. In egris vo admĩstret stratus ex eis q̃ sunt sicut folia salicis ablata a v̇gis ⁊ sicut milia ⁊ sicut pẽne ⁊ totũ illud fiat implẽdo sicut penne leues aut cui siles sunt alkiriss. Si aũt exulceret tunc emplm̃ de cerusa adhibeatur.

De Odore horribili in cute et ascellis ⁊ vrina et egestione. C. xxi.

Odor corrũpit ꝓpter putrefactiõeȝ hũoris aut sudoris. Et qñȝ adiuuãt ad illud motus ꝯmouẽtes hũores. Et dimissio ablutionis a pollutõe ⁊ mẽstruis ⁊ retardatõ eius et assumere ea q̃ sunt sicut fenugrecũ ⁊ ea de ꝓpetate q°rũ est mouere mãs acutas ad maĩfestũ corpis. de fetore vo oris iam dictum est.

De Cura corruptõis odoris corpis cõis. C. xxij.

Illud vo qd̃ rectificat hũorẽ est eũo ⁊ cõplõ cũ pmutatõe ⁊ acceptatõe eius cꝰ bona sit digestio in q̃litate ⁊ q̃ntitate ⁊ mũdificatõ i' balneo ⁊ alia ⁊ assumere in ieiunio p qd̃ sudor sit boni odoris sicut est casia ⁊ feleniati. Et iterũ apiũ ⁊ capita cardui ⁊ asparagus ⁊ om̃e puocatiuũ vrine mũdificatiuũ sanguis a putrefactõe. veꝝ q̃dã eoꝝ sicut aspagus faciũt fetere urinã. Et de eis q̃ ꝯferũt ad illud est ut bibat infusionẽ chrysomilorũ boni odoris ⁊ chrysomila ipa ⁊ liniat sup corpus qd̃ sit sicut aq̃ myrti ⁊ aq̃ in q̃ dissolutũ est alumẽ iameni ⁊ almeisus ⁊ decoctõ sisimbrij ⁊ mente ⁊ calamẽti ⁊ sansuci ⁊ folia citri ⁊ folia salicis ⁊ silr inũctõ cũ myrto trita. Et iteꝝ sandali ꝓpe ⁊ cipi et flos sq̃nanti ⁊ calamꝰ aromaticus ⁊ alsidre ⁊ rose ⁊ ꝓpe sansucus ⁊ asebesabrẽ ⁊ alusnati ⁊ folia citri ⁊ cortex eius ⁊ folia maloꝝ ⁊ folia lilij iuuatia sunt in hoc caplõ valde. Et iteꝝ trocisci de rosis cũ zuccaro. Et iteꝝ de eis q̃ oppilãt poros ⁊ ꝓhibẽt sudorẽ sunt lithargyriũ ⁊ tutia ⁊ cinis folioꝝ lilij ⁊ alumẽ ⁊ similia eis ⁊ myrrha ⁊ aloes ⁊ oleum myrtinum et oleum rof.

De Cura fetoris ascellarum. C. xxiij.

Existiauerũt q̃dã q̄ fetor ascellaꝝ ⁊ pediculi sunt ex reliq̃s vestigioꝝ spmatis ex quo creatus est hõ q̃ iã ceciderũt in ptibꝰ ascellaꝝ et penetrauerũt in poris cutis. et hoc non est ex eis q̃bus oȝ inniti. Et vt ꝓportõnet ad vaporẽ materiei que ꝯuertit in spma in hoĩe ⁊ admonentẽ ipsam in eo est melius.

CURA aũt eoꝝ est qm̃ oȝ vt curent post mũdificatõem si ea indiget cũ tutia ⁊ lithargyrio ꝯdito et climijs ⁊ cũ cinere myrti ⁊ oleo myrtino ⁊ cũ aq̃ in qua soluit alumẽ ⁊ qñq; ꝯficiant ista cũ sandalis et

pmiſcent̄ cū caſ̄ora. ¶ Trociſc⁹ bon⁹. ℞. ſandaloꝝ
⁊ caſie ⁊ galie ⁊ ſpice ⁊ alumis et myrrhe et folij
et roſaꝝ oiuȝ an̄. ptē. i. ⁊ tutie et lithargyrij albifi
cati amboꝝ an̄. ptes. iij. ⁊ caſ̄ore ptē. ſ. fiat̄ ex eis
trociſci cū aq̄ roſ. ⁊ admiſtrent̄ poſt exiccatōeȝ. Et
iteꝝ ſumant̄ roſaꝝ rubeaꝝ lb. i. ⁊ galie et ſpice et
cipi et myrrhe et alūis oiuȝ ana. ȝ. x. fiant trociſci
cū aq̄ roſ. ⁊ admiſtret̄ delibutōeȝ faciēdo. Puluis
bene faciēs redolere corpus ⁊ ꝯfert ꝯplionib⁹ caliis
℞. ſpice ⁊ cipi et folij et floris ſq̄nāti et ſtoracis aſ-
ſemie et eſt lubria romana oiuȝ an̄. aur̄. x. roſarū
ſiccaꝝ extritatū myrti oiuȝ an̄. aur̄. xx. ſpica cipe
rū ⁊ flos ſq̄nātū ⁊ foliū madefiat̄ cū uino odorifero
et exiccent̄ et terant̄ deīde ꝓiciant̄ ſup ea roſe ⁊ ex
treitates myrti ꝯtrite ⁊ diſſoluat̄ crocus cū aq̄ roſ.
et pmiſce ipm̄ cū medicis reliq̄s et exicca eas in um
bra deinde tere ipm̄ ⁊ pulueriza ſup corpus poſt
balneatōem ita vt exicces ſudorē corpis in in pris
exiccatōe vltia deinde pulueriza ſup ipis medicias
Aliud abſcīdēs odorē ſudoris fetidi ꝯueniēs haben
tib⁹ ꝯpliones frigidas. ℞. ſpice aromatice et gario
filoꝝ et amomi et xilobalſami et caſie oiuȝ an̄. au-
reos. iij. coſti et blacte bizantie et ſpice inde ⁊ cina
momi oiuȝ an̄. aur̄. ij. extreitatū ſanſuci ⁊ ſpice ro
mane oīum an̄. aur̄. iiij. lubrie romane reſoluant̄
iſta cū uino ⁊ tere reliq̄ cū aq̄ balſamite ⁊ admiſtra
illud. ¶ Aliud ſm̄ illud exemplū abſcīdēs odoreȝ
ſudoris. ℞. cinamomi ⁊ ſpice inde ⁊ blacte bizātie
⁊ coſti oiuȝ ana. ʒ. ij. apſinthij ⁊ boli lacune ⁊ ſco-
rie plūbi ⁊ ceruſe ablute oiuȝ an̄. ʒ. ſ. ſceba ⁊ ſpice
romane oiuȝ an̄. ʒ. i. croci ⁊ roſaꝝ ſiccaꝝ amboꝝ
an̄. ʒ. iij. tere ſicca cū aq̄ myrti ⁊ crocum cū aceto
vini odoriferi ⁊ admiſtretur.

¶ De Cura vehementie fetoris ſtercoris ⁊ ventoſi
tatis. C. xxiiij.

Fit illud cā putrefactiōis hūoꝝ. Et cā reꝝ
de ꝓpetate q̄ꝝ eſt illud ſicut alaſtirgar et
allea ⁊ eruca ⁊ porri ⁊ alniuden ⁊ alalthit
⁊ iteꝝ oua coꝝ. Ueꝝ fetorē delet bonitas digōis ⁊
aſſumere ea q̄ declinare faciūt putrefactōeȝ ad pteȝ
vrine ſicut fenugrecū. ipȝ. n. facit fetere ſudoreȝ
⁊ vrinā ⁊ delet fetorē digōnis: Et vinū aromati-
cū aufert fetorē egeſtionis.

¶ De fetore vrine. C. xxv.

Cauſe fetoris vrine ſunt cāe fetoris egōiſ
Et iteꝝ diuretica ſicut aſpagus ⁊ ſilia: ipa
enī faciūt bo^m corpis odorē ⁊ faciūt feter̄
odorem vrine. ⁊ iteꝝ vlcera veſice et cura eius ē
facilis ex eis que ſciuiſti.

¶ De Pediculis ⁊ lendinibus. C. xxvi.

Materia hūitatis in q̄ eſt caliditas aliq̄ quȝ
expellit̄ ad cutē fortaſſe eſt tāte tenuitatis
⁊ ſubtilitatis vt reſoluat̄ ⁊ non ſentiat̄ et
ſequit̄ eā illud qđ reſoluit̄ ī ſudorē ⁊ ſequit̄ eā qđ
reſoluit̄ ⁊ coagulat̄ in ſordes ⁊ ſequit̄ eā qđ retinet̄
in ſupma tūicaꝝ cutis ⁊ generant̄ ex ea ſicut furfu-
res ⁊ deſudatōes ⁊ q̄ ſunt ababus ſiliā ⁊ ſequit̄ eaȝ
qđ retinet̄ ꝓfundius illo. Qđ ſi fuerit mala ualđ
facit ſicut alopitiā ⁊ ſiliā illi ⁊ impetiginē ⁊ alſaba
fati. Et ſi fuerit minus mala ⁊ non fuerit v̇tus vi
ruléta ⁊ non feſtinat ad eā putrefactō dn̄ans vltiā
⁊ ē ꝯueniēs vt ſit mā̄ recipiēs vitā influit̄ ſup ipaȝ
uita ex creatore ſuo ⁊ ꝓueniūt pediculi ⁊ mouet̄ et
egrediunt̄ ⁊ q̄nq̄ȝ accīt de eis pl̄im ſubito. Et q̄nq̄ȝ
adiuuāt ad generatōeȝ pediculoꝝ ⁊ mouēt eos cibi
boni chimi tenuis motus ad illud qđ apparet ſicut
ficus ⁊ ad illud adiuuāt motus mouētes eū ad illud
p̄cipue qū aſſociat̄ ei vapor ſpmatis generātis ſicut
coitus ⁊ q̄nq̄ȝ adiuuāt ad illud dimiſſio mūdificatō
nis ⁊ ablutiōis ⁊ admiſtratio eius qđ aperit poros
cutis ⁊ mouet mās retētas in ea ad reſolutiōeȝ ⁊ fa
cit ingredi ad eā flatū ꝓhibētē eā a ꝯuerſionib⁹ pu
trefactōis ⁊ aſſiīatōe cū putreſcōe. Et q̄nȝ ſupāt pe
diculi adeo donec fluat ſanguis hn̄tis eos ⁊ citrinet̄
color eius ⁊ cadat appetitus eius ⁊ extenuet̄ corpus
ipius ⁊ reſoluat̄ eius virtus.

¶ De Cura. C. xxvij.

Pediculi pl̄es generati non abſciſi indigēt ī
curatiōe ſua in pmis mūdificatiōe corpis
⁊ ꝓpe eūone cū phl̄omia ⁊ rectificatōe re
gimis ⁊ dimiſſiōe eius qđ mouet materias ad exte
riora de eis q̄ dixi⁹. Deinde admiſtra medicias lo
cales ⁊ ꝯfert ad illud aſſiduatō balneatōis ⁊ mūdifi
catōis ⁊ vt aſſiduet balneatōeȝ cū aq̄ ſalſa dein̄ cuȝ
aq̄ dulci eſt melius. ¶ Et oȝ vt aſſiduet pmutatōem
ueſtiū ⁊ induat̄ ſerico ⁊ lino ⁊ bibat medicias inter
ficiētes pediculos ſicut allea decocta ⁊ calamētū mō
tanū. ¶ Medicie v̇o locales oȝ vt ſint exiccatiue
reſolutie attractiue ad exteriora. Qđ ſi fuerit res
magna eſt neceſſariū vt miſceant̄ cū eis v̇tutes ve
nenoſe. Et de medicis localibus ſunt ſumach ⁊ oſ̄ȝ
⁊ acetoſa etiā ⁊ folia eius ⁊ radix eius aut alumē cū
oleo aut folia azedaraet aut folia ḡnatoꝝ ⁊ ſemen
lini ⁊ calam⁹ aromaticus ⁊ cinamomū aut folia col
loq̄ntide aut folia myrti aut folia cupſ̄ſi ⁊ oleū car-
tami iuuat m̄ eſt ꝓhibitm̄. ⁊ oleū de rhaphano eſt
mirabile. Et cortices caſtelignee ⁊ reubarbaꝝ ⁊ pi
retꝝ ⁊ radix altee ⁊ ſiſimbriū ⁊ poliū ⁊ aniſū ⁊ pul
legiū ⁊ ſemē vrtice ⁊ alberēgeſif ⁊ cordumēi. ¶ Su
mant̄ ſief memithe. ȝ. iij. coſti. ȝ. ſ. baurach. ȝ. i.
amili q̄tū oīa ſoluant̄ ⁊ liniant̄. Et de ablutōibus ē
decoctō lupinoꝝ qm̄ eſt bona fortis. Et decoctō ſi
cle ⁊ decoctō tamariſci. Et decoctō calamēti mōtai
⁊ decoctō folioꝝ cupſ̄ſi ⁊ folioꝝ pini. Et genera ſel
lis qū ponunt̄ in ablutōib⁹ ſunt bona ⁊ de ſuffuiga
tōibus eſt ſuffuigatō cū ꝯdiſi ⁊ ſtaphiſagria ⁊ cū gū
ma pini ⁊ cū galia ꝓpe ⁊ cū ſulfure. ¶ Et de medicis
fortibus eſt vt ſumant̄ ſtaphiſagria ⁊ arſenicū ru-
beū ⁊ baurach terant̄ oīa cū aceto et oleo et liniat̄
cū eo caput aut helleborus alb⁹ et baurch aut folia
oleādri cū oleo aut ſolia colloq̄ntide. Aut ſumat̄ ſi-
napis et ꝯdiſi trita et fūdat̄ ſup eā paꝝ aceti et exti
guat̄ poſt illud in eis argentū viuū terēdo ⁊ ē forte
Et ſilr̄ qđ fit ex ſulfure et arſenico et ariſtol. et ci
nere ilicis et coſto et myrrha aut ſumant̄ ꝯdiſi ⁊ ar
ſenicū rubeū ⁊ ariſtol. lōga: ⁊ alkitrā et fellis vac
cini q̄titas tāta de vtriſq̄ȝ cū q̄ medicie ꝯficiant̄ ⁊ ē
epithima forte. Et iteꝝ alkitrā et gētiana et arſeni
cū et oleū de lilio. Et iteꝝ ſtaphiſagria et folia oleā
dri ⁊ alumē iameni. Et iteꝝ liniat̄ in balneo cū ſief
meithe pte. i. et baurach medietate ptis. coſti ſe
xta ptis amili q̄tū oīa et liniat̄ cū eo poſt pſilotruȝ
ꝯfecto cū aceto. et admiſtra has medicias poſt va
poratōeȝ cū eis q̄ ſunt ſicut ꝯdiſi. Et ſtaphiſagria ē
melior et ꝓpe qū incipit ab ablutiōibus de genere
eius quod diximus.

¶ Tractatus Quartus de dispōib⁹ que pendēt ex corpe et extreītatibus ⁊ est ꝯplemētū libri decoratōis

¶ De extenuationis ablatione . C . i .

Extenuatō fit aut pp ꝑuatiōez materiei pinguedīs cibi: aut fit pp mltitudinē vsus cibi subtiliātis q̄re nō generat̄ in corpe sanguis plm⁹. ¶ Et ex regie ꝯtēto ꝺ eo qꝺ est ꝑter illꝺ qꝺ non generat̄ in corpe sanguis bonus: aut ꝑpter debilitatē v̇tutis opantis in cibo aut digestiē aut attractiue ad mēbra pp corruptiōez ꝯplonis cui⁹ plꝫ est frigidū: aut pp q̇etē plmā cū q̄ sopit̄ v̇tus attractiua ꝑp̄e qn̄ ē post exercitia quoꝝ auxilio ꝯsueuit nā attrahere cibū. Qū ergo dimittunt̄ non attrahit nꝫ nutrimētū tpatū etiā: aut ppea ꝙ sanguis ꝯuertitur ad māꝫ cholicā vel mlicā ex hūida aquosa: aut ꝑpterea ꝙ splen ꝯp̄mit epar qn̄ magnificat̄ q̄re attrahit̄ ad ip̄m plus sanguis ⁊ debilitat̄ v̇tus epatis p ꝯtrarietatē q̄ est inter utraqꝫ: aut ꝑpterea q̇s uermes coarctāt corpus: aut ꝑpter ꝯstrictiōez poroꝝ aut ꝑpter ip̄oꝝ coarctatōez ab hūoribus: aut coopturā eoꝝ sciēter quā fecit frigus aut calor aut nuda siccitas quoꝝ vnūqꝺqꝫ cognoscit̄ suo signo: aut pp ligamēta assidua sup ip̄m q̄re oppilant̄ pori et meatus q̄obrē non attrahit̄ ad ip̄m nutrimētū et ꝑp̄e a creta comesta: aut ꝑpter mltitudinē resolutiōis q̄re non figit̄ qꝺ attrahit̄ de nutrimēto ad mēbra imo sepat̄ sicut accīt in exercitijs velocib⁹ et tristitia et āgustia et egritudibus resoluētib⁹. Et corpa q̇dē q̄ extenuant̄ in tpe breui tollerāt vt redeat ad ea teneritas in tpe breui. Et illa q̄ extenuāt̄ in tpe lōgo non tollerāt nisi blandimētū debilitati v̇tutis ad hoc vt admīstret nutrimētū plm. Corpa igit̄ susceptibiliora pinguedīs sūt q̄ de eis moliorē hn̄t cutē ⁊ q̄ de eis magis susceptibilia sunt tēsionis. Et ꝺ eis q̄ faciūt hōi esse necessariū fugere ab extenuatōe sunt debilitas ⁊ vehemētia passionū a calore ⁊ frigore ⁊ a v̇berib⁹ ⁊ a ꝑcussionib⁹ ⁊ a passionib⁹ aīalibus ⁊ onere ⁊ labore ⁊ inq̇etudīe ⁊ ab eūatiōe et coitu ⁊ retinet̄ nutrimētū eius in venis ip̄ius ⁊ nō penetrat q̄re putrefit. Et pinguedini iteꝝ insūt nocumēta q̄ ego dicā. Et non est sicut eq̄le dū ergo ꝑseuerat pinguedo ita ꝙ non facit accidere nocumentū nō abhorreas eā. vita naqꝫ i hūitate existit. Uerū oꝫ vt tu caueas ⁊ abhorreas eā in uia supfluitatis lꝫ non appareat eius nocumētū qm̄ eius nocumētū repēte adueīt ⁊ subito ꝑm ꝙ dicet̄ i loco suo. ¶ Et qn̄ desiccant̄ corpa ꝑpter aerē est extenuatio.

¶ De Cura . C . ij .

Oportet vt ꝯsideret̄ q̄ cā sit in extenuatōe de causis extenuatōis q̄s dixi⁹ ⁊ curet̄ et remoueat̄ v̇biq̄. si fuerit cibus non generās sanguinē grossuꝫ fortē afferat̄ ille q̇ generat ip̄ꝫ ⁊ non sit ꝯtēt⁹ seo q̇ generat sanguinē laudabilē tm̄ qm̄ fortasse generabit subtilē ⁊ resolutiuū. ¶ Qꝺ si fuerit v̇tus attractīa ad mēbra pigra moueat̄ ⁊ cōfortet̄ ⁊ ꝯsideret̄ ad malitiā ꝯplōis si fuerit ⁊ pmutet̄. Et fricatō in hora expgefactōis a somno est ex eis q̄ expgefaciūt v̇tutē attractiuā. Et qn̄qꝫ est necessariū ꝑhibere nutrimētū a latere altero ⁊ attrahere ip̄m ad latus extenuatū qū diuersificant̄ duo latera sicut si sit vna duaꝝ manuū extenuata ⁊ altera pinguis tunc. n. necessariū est ut liget̄ pinguis cū pāno incipiēdo ab inferiore ligatura nō vehemētinꝫ dolorosa cū mēsura q̄ ꝯstrigat tm̄ ⁊ ꝑhibeat nutrimētū a penetratōe q̄re redeat ad locū digōis et attrahat̄ ad latus alteꝝ. Et excita attractiuā cū fricatōe ⁊ ꝑp̄e cū oleo aliquo sicut oleo oliue cū pauca cera calefacto fricatōe non exiccāte. Et quotiēs inflat̄ mēbꝝ ⁊ calefit dīttat̄ deinde iteret̄ qū q̇escit. ⁊ si pori fuerit oppilati tūc oportebit si corp⁹ fuerit vehemētis soliditatis q̄pp oppilent̄ pori mollificare cū hūectatōe ⁊ calefactōe cū calefaciētibus ex eis q̄ assumūt̄ ⁊ motibus corpeis ⁊ aīalibus si fuerit frigus illud qꝺ inspissauit ip̄m ⁊ infrigidatōe ⁊ hūectatōe si fuerit calor inspissans ip̄m ⁊ faciēs ip̄m cō pactū. Et meli⁹ quo calefit mēbꝝ qꝺ non recipit calefactōem ꝑpter frigus suū est vt fricet̄. deīn ponat̄ sup ip̄m rubificatīm̄. Et si fuerit cā in extenuatōe ꝑpter splenē curet̄ splen. Et si fuerit extenuatō ꝑpter v̇mes interficiāt̄ ⁊ extrahant̄ cū oībus q̄ dcā sunt in caplo eoꝝ ⁊ adhibeant̄ ei delitie ⁊ amenitas ⁊ stramēta leuia ⁊ habitet in umbra ⁊ dilatet̄ ⁊ aromatizet̄ ⁊ dent̄ in potu frigida. ista eni ꝯfortāt v̇tutē nālēꝫ valde q̄re bona fit eius admīstratō in nutriēdo ⁊ expellēdo supfluitates. Et illud q̇dē est ꝑncipiū caꝝ pinguedīs. Et de impīguātibus est assūptō vini grossi ⁊ cibi boni chimi fortis exiccātis quꝫ digerit̄ sicut frumentū sine cortice coctū vt puls et aliudabet ⁊ rizi cū lacte ⁊ assata de carnibus pp illꝺ qꝺ retinet̄ i eis de v̇tute carnis ⁊ generāt carnē durā. decoctū aūt ex carnib⁹ generat mollitiē ⁊ teneritudinē non firmā. Et caro anatis est ipinguatīa ⁊ caro galline silr ⁊ caro alcubegi est vltīa in eo ⁊ similr lub zuccari ⁊ balneū post cibū est vehemēter attrahēs nutrimētū ad corp⁹ ipinguatīm̄. Ueꝝ utēs eo exponit̄ oppilatōi accn̄ti in epate suo ꝑp̄e qū est cibus eius cibus eoꝝ q̇ sunt īpinguādi ⁊ ꝑpter illꝺ mltiplicat̄ lapis in eo q̇ q̄rit hoc ⁊ illi sunt aptōres ad hoc vt in eis mltiplicent̄ iste oppilatiōes ⁊ lapis quoꝝ vene sunt in creatōe stricte ⁊ sunt non om̄es ita. Et isti qū sentiūt ḡuitatē in latere dextro sumāt in potu aperitīa in oppilatōib⁹ ep̄is nota ⁊ sumāt i potu an̄ cibū suū capparē cū aceto ⁊ melle ⁊ oxymelle cū semibus donec auferat̄ ḡuitas. Et meli⁹ q̇deꝫ balneū est illud qꝺ est post digōez ꝑmā ⁊ qū iā descēderit cibus. Licet comedere cibū post egressiōez a balneo absqꝫ supfluitate est de cāis ipinguatōis. Et balneū q̇dē est bonū ipinguatīm̄ plibus hoībus ⁊ ꝑp̄e illis q̇ sunt in dispōe q̄ est sicut arefactō. et oꝫ vt sit balneū post ꝑmā digōez. s. qn̄ descēderit cibus a stomacho nisi in rebus eisdē. ¶ Et calefactis q̇dē est ad hoc ꝯgruū factū ex lacte de quo extractū est butyꝝ non facto acetoso. Et de ingenio īpinguādi est retentō sanguis sup mēbꝝ ligādo mēbrū qꝺ ei eq̄distat in latere altero sicut dixim⁹ an̄ ⁊ liget̄ illud qꝺ est sub mēbro ex quo vadit nutrimētū ad ip̄m qū est pingue aut non q̄rat̄ eius ipinguatio sicut est aseid ē extenuatū ⁊ plāta manus est sana ⁊ pinguis tunc liget̄ apud rascetā aut qū adiutoriuꝫ est extenuatū ⁊ aseid non liget̄ apud cubitū a supiore pte aseid. Et ex īpinguātibus est illud qꝺ pēdet ex exercitio ⁊ est om̄e exercitiū leue tarduꝫ ⁊ totū illud fit eq̄le post fricatōez velocē bonā ꝑuā tpatā in duritie ⁊ lenitate ⁊ ꝑp̄e fricatōez qū īcipit ad hoc ꝑueīre vt rubificet cutē ⁊ p⁹ illud exercitet̄

cũ eq̃litate ⁊ balneet̃ balneatõe breui deiñ inungat̃
corpus eius ⁊ fricet̃ fricatiõe ſicca deinde admĩſtret̃
linimẽta impinguatia ¶ Et pmutatõ q̇dẽ aeris ⁊ aq̃
eſt ex vno coꝝ q̃ oꝫ obſeruare qm̃ fortaſſe extenu
atõ eſt cã coꝝ. Et de ipĩguatis ſũt linimẽta q̃ admi
ſtrant̃ poſt motõeꝫ mẽbroꝝ ⁊ ipoꝝ rubiſicatõeꝫ ſi
cut eſt pix ſola ita vt ſit vehemẽter liq̃da aut ſolu
ta in oleo cũ q̃ntitate q̃ faciat eã currere linimẽtuꝫ.
Et qñꝫ admĩſtrat̃ ſola ſup cutẽ ap ꝓxiata igni donec
liq̃fiat deinde inuiſcat̃ ⁊ eleuat̃ qñ ꝯgelat̃. ipa eni at
trahit nutrimentum ad membrũ ⁊ retinet ipſum
in eo et remouet frigus eius ſi fuerit cauſa eius
debilitas v̇tutis aut oppilatõ poroꝝ in cute ⁊ dat ei
viſcoſitatẽ ⁊ aſpitatẽ ⁊ ſtrĩgit ſup ipm̃ poros ⁊ exci
tat v̇tutẽ attractiuã q̃re remanet mora tãta q̃ figit̃
⁊ fit ps mẽbri ⁊ non reſoluit̃ ⁊ oꝫ vt admĩſtret̃ in
eſtate ſcl' in die i quo admĩſtrat̃ ⁊ in hyeme bis. Et
ꝯſideret̃ in ablatõe eius a mẽbro ⁊ dimiſſiõe ipius
ſup ipm̃ velocitas rubiſicatõis ei⁹ ⁊ inflatõis q̃s fa
cit ei ⁊ tarditas ipius. Qũ ipa eni feſtinat in hoc nõ
ſit vltiatõ in dimiſſiõe eius ſup ipm̃ ⁊ dñatõe ipi⁹
imo remoueat̃ velociter. Et fortaſſe ſufficit, vt au
ferat̃ qñ inuiſcat̃ calida ⁊ infrigidat̃ ⁊ qñꝫ ꝯfert vt
p̃cedat ſup picẽ fricatõ velox aſpa dura deiñ liniat̃
aut pcutiat̃ cũ v̇ga bruſci eq̃li non nodoſa ⁊ ꝓpe in
uncta donec rubeat ⁊ inflet̃ deiñ abſtineat nã addi°
in fricatõe ⁊ pcuſſiõe reſoluit deiñ inuiſcet̃ pix cale
facta cũ eq̃litate apud ignẽ. Qũqꝫ coagulat̃ ⁊ infri-
gidat̃ auferat̃ ab eo euellẽdo ſubito. Et meli⁹ q̇dẽ
eſt vt effundat̃ ſup ipm̃ ante picẽ aq̃ ad caliditatẽ ⁊
mordicatõeꝫ q̃ndã decliuis deinde apponat̃ pix et
aq̃ ſulfuree ⁊ q̃ ſunt de aſpalto ſunt attractiẽ iteruꝫ
nutrimẽti ad illud qđ apparet. Inq̃t Gal'. iã uidi uẽ
ditorẽ aĩaliũ impiguaſſe hoc regimie adoleſcẽtẽ ſiñ
natibus ⁊ factus eſt lenis hñs pingues anchas in tpe
breui. Qui v̇o abhorret picẽ vtat̃ loco ei⁹ oleo ex
oleis oppilãtibus cũ caliditate q̃dã: ⁊ ſi vtat̃ aq̃ fri
gida ⁊ tollerat eã ſup corpus totũ aut ſup mẽbꝝ fa
ciat. Et melior horaꝝ ad illud eſt hora q̃ opat̃ lini
mẽtũ in attracto. fortaſſe eni tũc v̇tus reſoluit ipꝫ i
ſanguinẽ. Et nõ oꝫ vt fugias acuta qũ ꝓlõgat̃ ⁊ nõ
ꝯfert imo oꝫ vt aſſidues fricatõeꝫ cũ panis ⁊ effuſi
onẽ aq̃ calide deinde cũ fricatõe cũ manu deiñ adhi
beas picẽ. Et fortaſſe eſt neceſſariũ vt attrahat̃ ſan-
guis abſqꝫ fricatõe imo cũ medicis rubificãtib⁹ et
cũ eis q̃ ſunt ſicut piretrũ ⁊ ſulſur ⁊ cũ eis q̃ ſunt ſi
cut gũma rute agreſtis. Et de mẽbris ſunt q̃dã que
egẽt ad ipinguatõeꝫ ſui nutrimẽto pluri ꝯſueto qm̃
reſoluit̃ ex eo iã plus ꝯſueto ⁊ indiget impinguatõ
ſupfluitate remanẽte p̃cipue qũ fricatõ iã reſoluit.
Et referam⁹ nũc medicias q̃ aſſumũt ⁊ cliſteria. In
eis aũt q̃ ſumũt eſt intentõ ut medicie ꝯfortẽt dige
ſtionẽ ⁊ retineat cibũ in ſtomacho ⁊ i inteſtis paruꝫ
ꝓpter v̇tutẽ retẽtinã ⁊ faciũt ipm̃ penetrare i uenis
⁊ ad ptes ep̃tis ⁊ faciũt illud diuretica eq̃lia ⁊ ꝓpe
qũ bibunt̃ in cibo ⁊ poſt ipm̃ ſpatõ puo. Et eſt ne-
ceſſariũ vt coaguletur in mẽbro. Et faciũt illud infri
gidãtia ⁊ ſtupefaciẽtia ſicut hyuſq̇amũ albũ ⁊ ei ſilia
Et de hñtibus ꝓpetatẽ ⁊ q̃ ſunt nobilioꝝ v̇tutũ ad
tpatos eſt illud qđ. ℞. amigdalas ⁊ fiſticos excor
ticatos ⁊ g̃na uiridia ⁊ ſiſamũ ⁊ g̃na pini maioris cõ
ficiant̃ cũ melle ⁊ fiat̃ inde pill'e ſil'es nucibus ⁊ ſu-
mant̃ đ eis oi die q̇nqꝫ nuces vſꝫ ad. x. ⁊ bibat ſup

eas vinũ. hoc eni ipinguat ⁊ bonũ facit colorẽ ⁊ cõ
fortat ſup volũtatẽ coeundi. Medicamẽ bonũ qđ
ipinguat ⁊ colorẽ efficit bonũ. ℞. mutuc farine ſil'e
⁊. ℥. v. fcocolle ⁊ iuoluat̃ cũ butyro uaccio cocto
iuolutõe forti ⁊ fiat̃ ex eis trociſci ⁊ comedant̃ ma
ne ⁊ veſpe. Aut aſſumant̃ amigdale ⁊ auellane ex-
corticate ⁊ g̃na uiridia ⁊ ſiſamũ ⁊ papauer cũ eq̃li-
tate keſile media ps. penidioꝝ q̃ntũ eſt totũ ſumat̃ i
puluere oi mane ⁊ ap̃ ſõnũ vſqꝫ ad. ʒ. xx. Et alki
di medicamẽ qđ. ℞. q̃rtã keleiati de kerua excor
ticato cuius tritura fiat optia ⁊ fundant̃ ſup ipꝫ lb.
ij. lactis dulcis ⁊ ꝯficiat̃ bene cũ farĩa tritici q̃ntũ ipꝫ
tollerat ⁊ fiat̃ trociſci ex eo quoꝝ ois ſit. ℥. i. ſ. et
fiat̃ vt panis ⁊ ſiccent̃ ⁊ ſumant̃ de eo omi die duo
trociſci contriti.

¶ Regimen bonum ad extenuatiõeꝫ factã cã crete et oppilatõis puũ epatis ⁊ ſiphac. C. iij.

SUmant̃ paſſule bone ⁊ fundant̃ ſup eas q̃t
tuor põdera ipaꝝ de aq̃ ⁊ decoquat̃ vſqꝫ
ad medietatẽ ⁊ ꝓiciant ſup om̃e kafitiuꝫ
paſſulaꝝ põdus. ij. lb. ſcorie ferri ⁊ pugillus vn⁹
ameos ⁊ pugillus. i. ʒuccari ⁊ pugillus. i. origani
⁊ qñ feruet dimittat̃ duob⁹ diebus aut tribus deiñ
colet̃ ⁊ bibat de eo i ieiunio q̃ntitatẽ lb. uni⁹ ⁊ poſt
tres horas comedat panẽ cũ kemich capparis ⁊ por
roꝝ ⁊ bibat ſup ipꝫ vinũ forte q̃ntitatẽ lb. vni⁹ de
inde qñ p̃tereũt. vij. hore comedat carnẽ pingueꝫ
⁊ bibat vinũ duꝝ vſqꝫ ad. iij. lb. hoc eni efficit in
ꝯpl'onib⁹ fortibus opatõeꝫ mirabilẽ ⁊ colorẽ facit
bonũ. aut ſumat̃ dragagãti ⁊ ſeĩs papaueris ⁊ nucis
bendẽ ⁊ ẛboꝝ been ⁊ capparis ⁊ ʒedoarie ⁊ almu-
gath oiuꝫ añ. ʒ. iij. ſ. terant̃ ⁊ frigant̃ in butyro et
ꝓiciat̃ ſup põdus duaꝝ minaꝝ ſauich tritici ⁊ ſu-
mat̃ oi die de toto vſqꝫ ad. ʒ. xxx. ⁊ decoq̃t de eo
ſorbitõ cũ lacte ⁊ butyro cocto ⁊ ʒuccaro ſorbeat ⁊
balneet̃ poſt ipm̃ balneatõe leui. Aut ſumant̃ almu
gath. ʒ. l. hellebori. ʒ. xx. dragagãti. ʒ. xl. ʒedoa
rie. ʒ. xxx. cribellẽt ⁊ ſumat̃ q̃ntũ eſt tertia toti⁹ đ
pane ſimile ⁊ q̃ntũ eſt tertia eius de aĩgdalis excor
ticatis ⁊ q̃ntũ eſt tertia eius đ ʒuccaro ſulimeni ⁊ ſu
mat̃ đ eo oi die põdus. ʒ. xx. in lacte ouino ⁊ exp̃ſ
ſione vue de vnoquoqꝫ quoꝝ ſit lb. i. ⁊ fiat ſorbi
tio ⁊ ſorbeat ipaꝫ ⁊ utat̃ de medicis ipinguatis tpa
tis ex medullis ⁊ nux bendẽ ⁊ alkeſile ꝓpe cũ ſauic
qm̃ ipꝫ cũ hoc frãgit inflatõeꝫ ſauich ⁊ gña ipinguã
di. Ueꝝ ipa tardant̃ in ſtomacho ⁊ almugath ⁊ ʒe-
doaria ⁊ duo been ⁊ oĩa q̃ mouẽt ſpma ex eis q̃ ſũt
ſicut bulb⁹ ⁊ herbus ⁊ faſeoli. Et ex eis q̃ currunt
curſu ꝓpetatũ eſt vt ſumat̃ v̇mis apis ⁊ exiccet̃ et
terat̃ ⁊ miſceat̃ de eo aliq̃d cũ ſauich ⁊ det̃ de eo in
potu aliq̃d. ¶ De regie bono ad calefactos eſt vt
ſumat̃ dog lactis dulcis c⁹ non vehemẽs ſit coagu
latõ neqꝫ acetoſitas imo accepta eſt ⁊ ablata ei⁹ vn
ctuoſitas vt ſit magis penetratĩu ⁊ leui⁹. Et det̃ đ
eo in potu extenuato q̃ntitas medie lb. ⁊ moret̃ ſu
per ipꝫ tribus horis donec digerat ipꝫ deiñ ſumat
de eo i potu tñdẽ vice altera ⁊ abſtineat a cibo uſꝫ
ad noctẽ ⁊ ſit cib⁹ ei⁹ pull⁹ ipiguat⁹ ⁊ ſi tollſat ut bi
bat vinũ ſubtile faciat ⁊ ſi balneet̃ añ cenã ſup illđ
qũ iã biberit cadũ vini tenuis puri deiñ egrediat̃ ⁊
cenet erit melius. Et ſumat̃ cicer ⁊ infundat̃ i lacte
vaccio die ⁊ nocte et ſi renouet̃ ſup ipꝫ lac ⁊ nutri
at̃ i eo plus illo licet. et ſũat̃ riʒi abluti albi et ſeĩs

papaueris triti ⁊ tritici et ordei tritoꝝ oĩuꝫ añ. põdus ʒ. xxx. ⁊ paĩs de simila exiccati ⁊ zuccari albi ãborũ añ. põdus. ʒ. xxx. aĩgdalaꝝ excorticataꝝ. ʒ. i. aggregent oĩa ⁊ decoquat̃ de eo oĩ die põdus. ʒ. xxx. cũ lacte dl̃ci aut ol̃o ⁊ butyro cocto ⁊ bibat ip̃ꝫ ⁊ balneet̃ ĩ tia pᵒ ip̃ꝫ q̃titate q̃ r̃soluat̃. Aut sũat̃ lb. i. lactis dl̃cis ⁊ lb. i. aq̃ ferueat cũ facilitate dõec ꝯsũat̃ aq̃ ⁊ ꝓiiciat̃ sr̃ ip̃ꝫ. ℥. i. penidioꝝ ⁊. ℥. i. butyri vacci cocti ⁊ ol̃ꝫ sisaminũ ⁊ ferueat bullitõe vna ⁊ sorbeat̃. Aut sũant̃ farine ciceris ⁊ fabaꝝ ⁊ ordei et rizi ptes eq̃les lẽtiuꝫ excorticataꝝ ⁊ papaueris albi ⁊ mel̃ excorticati oĩuꝫ ana ps. ʃ. tritici triti sisami excorticati ãboꝝ ana. ps ʃ. zuccari ptes. ĳ. fiat sorbitõ cũ lacte ouino ⁊ sorbeat in mane. Aut sumat̃ hyusq̃amũ albũ ⁊ decoq̃t̃ i aq̃ decoctõe bona ⁊ colet̃ ab eo aq̃ fortiter deiñ exiccet̃ in ũbra ⁊ ponat̃ in medio masse ⁊ fiat panis ⁊ coq̃t̃ in furno sup laterẽ q̃ũq; massa rubet ac si esset tosta extrahat̃ ⁊ terat̃ ⁊ ꝓiiciant̃. ĳ. auĩ. in lb. i. pultis facte ex sisamoᵗ ⁊ papauere ⁊ sumant̃ de eo mane ⁊ vespe tres plãte manus. ¶ Medicamẽ mirabile. ¶ Sumat̃ hyusq̃amũ albũ ⁊ abluat̃ cũ aq̃ postq̃ infusuꝫ est in ea die ⁊ nocte ⁊ exiccet̃ ⁊ inuoluat̃ butyro cocto iuolutione facili ⁊ bulliat q̃tũ meret̃ ⁊ ꝓiiciat̃ sup ip̃m q̃drupl̃ũ sui de amigdal̃ excorticatis ⁊ q̃tũ ip̃m est de nucibus ⁊ q̃tũ ip̃m est de zuccaro ⁊ sũat de eo ad mãsionẽ põdus. ʒ. v. Et isti q̃dẽ ĩpinguant̃ cũ kekẽgi ⁊ solatro ⁊ lactuca ⁊ moris et carne alcubegi. ¶ Et q̃ ad vltimũ ꝑuenerũt ĩ extenuatõe indigẽt ad curatiõeꝫ sui hũectatis q̃ diximᵒ in capl̃o ethice ⁊ in capl̃o siccitatis stomachi q̃re redi ad ea. ¶ Et isti iteꝝ oꝫ vt liniant̃ cũ pice oĩbus q̃ttuor diebus aut tribus ƒm modũ notuꝫ Et de illo regimĩe est ad infr̃idatos. ℞. hellebori albi seĩs papaueris albi oĩuꝫ añ. põdus. ʒ. ĳ. baurach ⁊ g̃noꝝ pini ãboꝝ ana. ʒ. iĳ. g̃noꝝ ĩpinguãdi põdus ʒ. iiĳ. hermodactiloꝝ seĩs hyusq̃ami piretri galange been albi oĩuꝫ añ. põdus. ʒ. i. kesile põdus. ʒ. v. tritici albi mutuc. i. ĩfundat̃ triticũ in lacte donec nigrescat deinde exiccet̃ in vmbra ⁊ torrefiat ⁊ sumat̃ de eo in puluere oĩ mane ⁊ sero põdus. ʒ. x. ⁊ sup ip̃m bibat̃ lac. Aliud notũ. hellebori al. farine ciceris ⁊ ameos oĩuꝫ añ. ps. i. kesile ptes. ĳ. cymini karmeni ⁊ pipis ãboꝝ añ. ps. ʃ. terant̃ ⁊ ꝯficiant̃ ⁊ coq̃nt̃ in furno vt panis et exiccet̃ et ꝯmisceat̃ cũ tãto pane de simila exiccato q̃tũ ip̃m est et fiat de eo oĩ die sorbitõ cũ lacte et sumat̃ aut ponat̃ in iure pulli pinguis ⁊ sorbeat̃ añ cibũ. Uinũ ad eos. ℞. kesile põdus. ʒ. v. et dimittat̃ sup. ĳ. lb. uini boni cui nõ sit acetositas oĩo ⁊ bibat de eo tres cados mane ⁊ vespe ⁊ ad mãsiõeꝫ s. in oĩ dispõe cadũ. i. Et ꝯfert ut ꝯsequẽter adhibeat̃ sauich. Et napi barbarici ĩ sauic sunt vehemẽtis iuuamẽti ad eos calefaciẽdo et hũectãdo eos: veꝝ ipsi sunt vehemẽtis caliditatis. ¶ Et de illo est ad hñtes siccitatẽ q̃ curent̃ curatõibus eoꝝ cũ hũectãtibᵒ notis ⁊ regimĩe ethicoꝝ: deiñ regat̃ ille. siccitatẽ cᵒ attrabit caliditas regĩe calefactoꝝ. ⁊ ille siccitati cᵒ associat̃ frigus cũ regĩe hñtiũ ethicã senecte. Clisteria ṽo sũt õe clistere ĩpinguãs renes sicut lac ouinũ ⁊ ꝓp̃e qñ soluitur in eo de albezard aliq̃d. Et de eis sũt ꝯposita q̃ iã dicta sunt in capl̃is desiderĳ coeundi ⁊ dicã de eis uᵐ Sumat̃ caput ouis pinguis et mũdificet̃ deinde terat̃ ualde ⁊ aggregent̃ illi. ʃ. lb. illiati ⁊. ĳ. lb. lactis et sumat̃ tritici et rizi et ciceris tritoꝝ oĩuꝫ añ. q̃rtã lb. vniᵒ postq̃ fuerit iã aggregatũ totũ illud ⁊ dissolutũ in aq̃ et colatũ et fundat̃ ip̃m ⁊ aq̃ eius iteꝝ sup cõestionẽ aliã ⁊ reducat̃ totũ ad decoq̃ndũ in furno dõec discoctũ sit caput iteꝝ ⁊ colet̃ totũ et sumant̃ de iure ℥. iĳ. et de pingui. ℥. ĳ. et de farina amigdalaꝝ ⁊ nucũ ãbaꝝ añ. ℥. i. fiat clistere cũ eo ⁊ dormiat sup ip̃m

¶ De ĩpinguãdo mẽbꝝ aliq̃d sicut, manũ aut pedẽ ⁊ labiũ et nasuꝫ aut p̃putiũ aut virgã. C. iiĳ.

Possibile in hoc est illud q̃d aꝓpat̃ illi membro et non est illud ex pte eius q̃d comedit̃ et bibit̃ q̃m illud cõe est corpi imo ex pte attractõis cibi ad ip̃ꝫ et retẽtõis eius sup ip̃ꝫ et ꝯuersiõis eius ad nãꝫ ip̃ius. Et illud queadmõꝫ sciuisti fit ꝑ fricatõeꝫ rubificantẽ cũ asꝑitate et cũ medicis rubificãtibus deiñ cũ fricatõe q̃ est fortõr ⁊ cũ effusiõe aq̃ calide deinde liniat̃ pix et q̃dã ponũt sanguisugas campestres ⁊ sunt ṽmes rubei in ṽiute picis. Et tu q̃dem iã sciuisti in ꝓmis capl̃is q̃l̃r admistret̃ pix et admistratur ƒꝫ modũ quẽ necessariũ facit mã ueniẽs ad ip̃ꝫ strĩgendo viã ab eo ad aliud et aꝓpat̃ ei aliq̃ ex opatõnibus ferri sicut labio et naso et auri. Et dictũ est ĩ capl̃o alio ab isto. ¶ Dixerũt q̃ũ labiũ et nasus sunt diminuta oꝫ tũc vt apiat̃ meᵐ et discoopiat̃ cutis abᵒ vtroq; latere et incidat̃ caro q̃ est in medio q̃ indurata est ex ea q̃re ꝓlõgabit̃ et auferet̃ ab eo calositas.

¶ De maculis supflue pinguedinis. C. v.

Pinguedo supflua est cõpos corpis a motu et deãbulatõe et ꝯuersiõe coarctãs venas coarctatiõe ꝯstrigente eas q̃re oppilat spiritui vias suas q̃pobrẽ extiguit̃ ml̃totiẽs et sil̃r non ꝑuenit ad eos spiraculũ aeris q̃re corrũpit̃ ꝓpter illud ꝯpl̃o spũs eoꝝ et sunt ĩ tĩore q̃d expellat̃ sanguis eoꝝ iteꝝ ad locũ ꝯstrictũ q̃re fortasse findet̃ vena subito scissione ꝑnitõsa. Et in huiusmõi q̃dẽ dispõe q̃ est añ eã accidũt eis ꝯstrictõ anhelitus et pulsus cordis q̃re succurrat̃ tũc dispõi eoꝝ cũ phl̃omia et isti q̃dẽ penitus expositi sũt morti repẽtine. Et ad summũ mors sup vltiatos in pinguedĩe festiat et ꝓp̃e illos q̃ ĩpinguat̃ in ꝓmis etate. ip̃i eni minutas hñt venas et ꝯstrictas et sunt expositi apoplexie et palysi et pulsui cordis diarie ꝓpter hũitatẽ ip̃oꝝ et malitie anhelitus et sincopi et febribus malis et non tollerãt famẽ nꝫ sui cã ꝯstrictõis meatuũ spũs et vehementie frigoris ꝯpl̃onis et paucitatis sanguis et ml̃titudis phl̃atis. Et hõ q̃dẽ nõ ꝑuenit ad vltimũ magnitudĩs ĩpinguatiõis nisi q̃ũ est frigide ꝯpl̃onis: et sil̃r isti sũt nõ generãtes nꝫ in seĩe suo ad ꝯmodũ ꝑueniẽtes et sꝑma ip̃oꝝ est paucũ. Et sil̃r q̃ de mlieribus sũt pingues nõ ꝯcipiũt ⁊ q̃ũ cõcipiunt abortiuntur et caruꝫ appetitus iterum est debilis. Et q̃ũ isti q̃dẽ oĩes curant̃ cũ medicis non fortasse penetrant medicĩe in venas eoꝝ vsq; ad m̃bra eoꝝ lesa. Et qñ infirmant̃ nõ sentiũt nocumẽtũ velociter q̃m sensus eoꝝ sũt debiles. et phl̃omia eoꝝ est difficilis. et in eoꝝ sol̃one vẽtris est tĩor. fortasse enĩ mouebit hũores eoꝝ ⁊ non erit possibile vt penetrẽt in venas redeũdo ꝓpter coarctatõeꝫ eaꝝ q̃re fortasse ducet ad ꝑditõeꝫ illud. Si aũt faciũt aliq̃d infirmat eos q̃m calor eoꝝ innatus est debilis q̃m eiᵒ locus est strictus. Et nos q̃dẽ iã dixiᵒ q̃ laudãdus ẽ tꝑatus et ꝓp̃e in adolescẽtia et pĩguia q̃uis laborẽt et debilitat̃ a motu tũc ip̃a ꝑ id q̃d associat̃ eis de significatõe hũitatis sig̃nt longitudinẽ vite.

¶ De Extenuando. C. vi.

Regimẽ extenuãdi ẽ ꝯtrariũ regimi ĩpiguãdi

⁊ est mĩoratõ cibi ⁊ post ipm balneũ ⁊ exercitiũ ve-
hemẽs cũ penetratõe ei⁹ ⁊ ponere ip̃z de genere q̃ nõ
nutrit. Et de genere ei⁹ cui⁹ nutrimẽtũ ẽ siccũ aut a-
cre aut salsũ sicut sũt lẽtes ⁊ cauguamich ⁊ acetosa ⁊
fit pais coꝝ panis de quo non est eiectus furfur ⁊ pa
nis d̃ ordeo ⁊ ml̃tiplicẽt sp̃es calidas q̃ ꝑ ꝯdimẽto po
nunt in cibarijs suis. Et de eis q̃ adiuuat ad mĩoradũ
cibũ coꝝ p̃dictũ cũ eo qd̃ narrat est ut sit pinguis ual
de vt satiet velociter qm̃ appetit⁹ coꝝ debilitant et
sint cibi ⁊ potus coꝝ tales vt adiuuẽt ad resoluendã
mãz si aggregat d̃ ea ⁊ adiuuat ad illd̃ uehemẽtia ra
ritatis corpis coꝝ p exerci° laboriosa ⁊ grossitudiẽz i
dumẽti ⁊ lecti ⁊ pmutatõez aq̃ f̃rĩd̃ ad cal̃z ⁊ aeris f̃ri
ad calidũ ⁊ detectõ sp ad frigus vt ꝯstrigant pori et
oppilent ⁊ ꝯsolidet corpus ꝓpter horripilatiõez q̃re
non recipiat nutrimẽtũ ⁊ ꝓhibeat resol̃oez eq̃lẽ que
p̃cedit attractõez eius qd̃ est post ip̃az. ¶ Qd̃ si fuerit
ꝯstrictũ detegat calori dõec ml̃tiplicet ei⁹ resol̃o q̃re
resoluat supra illd̃ qd̃ attrahit ad mẽbꝝ. Et euõnes
⁊ võitus non eq̃lis. nã võitus qũ est eq̃lis añ cibũ et
post ip̃z ĩpinguat. ueꝝ illud qd̃ ẽ pl̃m extenuat ¶ Et
alteratõ ꝯpl̃onis ad ꝯtrariũ ꝯpl̃onis faciẽtis pinguedi
nẽ si ẽ frigus tũc calefactõ ⁊ si est caliditas eq̃lis tũc i
clinatõ eius ad frigus aut calorẽ supfluũ. Et fm pl̃z d̃
rebus magis iuuatis pl̃ibus q̃ supfluũt in piguedie ⁊
fit vbiq̃. illud a frigore est admĩstratõ mediciaꝝ sub
tiliãtiũ ⁊ hoc iteꝝ ad calorẽ est iuuatiuũ. et oz vt ad-
hibeat eis exercitia laboriosa ⁊ euõnes. ip̃a enĩ effici
unt in hũorib⁹ tres opatões q̃ꝝ vnaq̃q; ẽ iuuatia ad
extenuãdũ ⁊ de illis est subtiliatõ hũoris i eo ⁊ elõga
tõ eius a coagulatõe ⁊ exponere ip̃z ad resol̃onẽ ⁊ de
illis est ꝙ ip̃a ꝓuocãt ⁊ mouẽt hũores nõ ad ptẽ uena
rũ. Et de ill̃ ẽ ꝙ ip̃a faciũt sanguinẽ lucrari q̃litatẽ acu
tã nõ malignã ad v̇tutẽ attractiuã. Et medicie admi-
strate in dolorib⁹ iũcturaꝝ sũt valde fortes ĩ ꝓuoca
tõe urĩe nõ tpate q̃ qũ pmiscent vadũt cũ cibo ad ve
nas ⁊ nõ pñt pducere mãs ad suctõez veãꝝ nz ad ptẽ
urĩe sumẽdo a pte venaꝝ nisi i potu sumãt qũ iã fa
adueĩt digõ tũc enĩ pueĩũt ad ep ⁊ illic r̃cip̃ p° opatõ
eaꝝ imo fortes q̃ reãnẽt discernẽtes ualđ hũoꝛ̃s ad ñ
ptẽ venaꝝ q̃re fa m̃ patiũt vene ⁊ faciũt reliq̃s opati
ones. Et iste medicie iteꝝ ꝓuocãt mẽstrua cũ v̇tute
ꝙobrẽ adiuuãt ad extenuãdũ in ml̃ib⁹ ¶ Et iste q̇dez
medicie sũt sicut gẽtiana ⁊ semẽ rute ⁊ aristol̃. ro. et
petroselinũ ⁊ poliũ. et sãdarace q̇dẽ inẽ v̇tus extenua
tiã valde ꝯtraria v̇tuti karabe. et lacca hz i hoc v̇tutẽ
ꝓp̃az iteꝝ ⁊ sil̃r semẽ apij ⁊ dragantũ forte est sed est
tiorosũ ⁊ amaracũ sil̃r. ¶ Cõpositũ. ℞. aristo. ro.
põdus. ʒ. i. cẽtaurec mĩoris. ij. tertias. ʒ. i. gẽtiane
rõane ⁊ polij ⁊ petroseli ⁊ sal̃ uipe. oĩuz. añ. ʒ. iij. et
est dof. i. Medicamẽ forte. Sumãt radix cucũeris
asinini ⁊ radix altee ⁊ radix oppopõacis ⁊ sũat in pul
uer̃ decocto. ʒ. i. Et iteꝝ sumãt seĩs ameos ⁊ seĩs ru
te ⁊ cymini eq̃les ptes ⁊ sãsuci ⁊ baurach ãboꝝ añ. q̃r
ta ptis vni⁹ ⁊ lacce ps. i. c⁹ dof oĩ die sit au̇r. i. Et d̃
medicis subtiliãtib⁹ sũt acetũ ⁊ almuri ⁊ ꝓpe i ieiuio
veꝝtñ ille q̇ hz debilitatẽ neruoꝝ ⁊ q̃ hñt nocumẽtũ
ĩ matrice deuitẽt acetũ ¶ Et potare vinũ i ieiunio qñz
extenuat iteꝝ p h° ꝙ resoluit ⁊ p hoc ꝙ replet veãs
vapore qũ fuerit illd̃ qd̃ potat pl̃z q̃re vene nõ reci
piũt iteri⁹ aliud s̃r ip̃z ex cibo ¶ Et sil̃r medicie leniẽ
tes nãz. ip̃e enĩ ꝯuertũt cibũ a ueĩs. ¶ Et qñ admĩstrãt
ml̃totiẽs fit v̇t⁹ attractiã pig̃ ⁊ ꝯsuescũt uene euacuari
ab eo qd̃ uadit ad eas ap̃ q̃nlibz motũ hũoꝝ ad itestia
Et qñ appẽt medicie leniẽtes nãz ⁊ subtiliãtes diureti
ce nõ pueĩt ad veãs res mag°. Et de medicis extenu
ãtibus sũt tyriaca ⁊ vsus ei⁹ ⁊ sal uipe ⁊ diacurcũa ⁊
diacyminũ ⁊ diapipeon ⁊ saggenea ⁊ anacardinũ ¶ Et
medicamẽ de lacca ⁊ athanasia ⁊ bõrusia ⁊ trifera mi
nor. Epithiata v̇o coꝝ oz vt sint de gñe coꝝ q̃ ĩfrĩat
⁊ stupefaciũt v̇tutẽ attractiuã ⁊ sit i eis venenositas
sicut hyusq̇amũ nigꝝ ⁊ hyusq̇amũ albũ aut de gener̃
coꝝ q̃ resoluũt resolutõe vehemẽti sicut sũt ol̃a ⁊ in
ũctões fortis resolutõis. Et oz vt sit coꝝ balneatõ i
ieiunio ⁊ sit aerea sudare faciẽs nõ aquosa ⁊ hũectãs.
Et si fuerit aquosa resolutia sit assiduatõ i ea vt nõ ac
ciat ex ea attractõ s̃flua absq; resolutõe deiñ nõ fe-
stiet ad comedẽdũ sup ip̃az imo expectet ⁊ dormiat
p⁹ ip̃az aut moueat ⁊ exẽcitet d̃iñ q̇escat p⁹ cõedat rẽ
debilẽ ⁊ sil̃r oz ut sit frica° ei⁹ frica° r̃solutia ꝯtinua.

¶ De extenuatõe mẽbri pticularis sicut mãille ⁊ testi-
culi ⁊ man⁹ ⁊ pedis et sil̃iuz illis. C. vij.

REdi i hoc regie iteꝝ ad dispõnes ⁊ ꝯditões
q̃s dixi i extenuatõe absoluta ⁊ iuuet cũ iu
uãtib⁹ q̇b⁹ apꝓpãt ⁊ iuuat ad illd̃ sicut fa
cere ip̃z q̇escere cũ frigor̃ suo ⁊ ligar̃ uias cibi ad ip̃z
⁊ strigere cũ ligamẽto ⁊ assiduatõ eius sup illas vias
sub eo ⁊ attractõ cibi ad oppositũ eius. Et de epithia
tibus q̃ ꝓhibẽt testiculũ fieri magnũ ⁊ mãmillã a ma
gnificatõe est vt sumãt chĩolea ⁊ cerusa plũbi ⁊ misce
ant cũ exp̃ssiõe hyusq̇ami albi ⁊ oleo myrtio ⁊ admi-
stret in ungtõ ⁊ assiducẽt epithiatõ ei⁹ ex fricatõe la-
pidis ĩ quo phl̃omatores sua acuũt ferramẽta qũ un⁹
fricat sup aliũ cũ aceto aut cũ succo hyusq̇ami al. Et si
ml̃r ml̃titudo epithiandi cũ aluie oĩ die. Aut sumatur
crete ps. i. ⁊ gallaꝝ viridiũ q̃ vtreq; sint trite ⁊ lini
ant cũ melle in die. deinde abluat cũ aq̃ f̃ria fiat illd̃
ĩ mẽse tribus vicib⁹ ¶ Et apꝓpriãt mãmille vt liget
sup eã cyminũ ꝯtritũ ꝯfectũ cũ aceto ex quo ẽpl̃et mã
milla. Et dimittat sup eã pãnus ĩfusus aceto trib⁹ die
b⁹ deiñ soluat ⁊ ꝯñr adhibeat cepa lilij al. ⁊ strigat ⁊
ñ soluat trib⁹ dieb⁹ alijs fiat illd̃ ĩ m̃se ʒ⁹ vicib⁹.

¶ Loq̃mur nũc d̃ eq̃tudib⁹ ũguiũ d̃ panari°. C. viij.

PAnaritiũ ẽ ap̃a cal̃m exiturale accñs in latere
ũguis ⁊ est difficile uehemẽtis doloris ⁊ qñz
vlcerat ⁊ pducit ad corrosiõez ⁊ qñz currit
ex ulceratõe ei⁹ saĩes subtil̃ fetida ⁊ ẽ i h° tior digiti

¶ De Cura. C. ix.

SI neccĩa ẽ phl̃omia ⁊ uẽtris sol̃o fiat. ⁊ ẽ ne
cessariũ subtiliare cibũ ⁊ infr̃iare ip̃m. et oz
vt currat i curatõe cursu reliquoꝝ ap̃atum
s. i obfuatõe dispõis p̃ncipij ⁊ augmẽti ⁊ stat⁹ ⁊ decli
natõis fz ꝙ sciuisti ¶ Me° aũt locales sũt qm̃ i p̃n
cipio oz ut submergat i aceto cal̃o. Gal̃. nãz narrauit
ꝙ ẽ uehemẽtis iuuamẽti ad panaritiũ ⁊ nõ ẽ dubiũ q̇n
ĩ p̃n° sit magis iuuatm̃ ⁊ ꝓpe cũ furfur̃ aut farĩa or.
⁊ ẽpl̃et cãforatũ fcm̃ ex cãfora ⁊ qñ ꝯficit opiũ cũ mu
cilagie psilij extracta cũ aceto ẽ iuuatm̃ uald̃. et ẽpl̃a°
cũ gall̃ ꝯtritis puluerizatis fortasse r̃frenãt ip̃z. et sil̃r
sordes auris cũ litõ qñz ꝓhibz ip̃z collectõez facer̃. et
litiũ iteꝝ iuuatm̃ ẽ bonũ. Et sil̃r galle ꝯfecte cũ melle
illd̃ enĩ ẽ ex eis q̃ ꝓhibẽt ei⁹ ꝯfiratiõez ⁊ submergat
sp ĩ aq̃ f̃ria ⁊ sedet dolor eius cũ opio qm̃ ẽ mirabile
⁊ mucilago psilij tũc ẽ iuuatia. Aut sumant galle ⁊ cor
tices g̃natoꝝ acetosoꝝ ⁊ lapides calcis ⁊ sic⁹ sicce cũ e
q̃li m̃fa ꝯficiãt cũ melle aut cũ rob vue aut cũ iuleb

⁊ ligeť sup ip̄z ⁊ nō ap. p̄xiet oleo aliq° nz būitāti qū tieť ulceratō ⁊ radix liliǰ ⁊ olibanū tritū solū ⁊ cū aliǰs Et grana myrti decocta cū rob vue fortasse refrenat ip̄z. Medicam̄ sanās panartiū. Sumat aloes ⁊ balau stie ⁊ olibanū ⁊ galle ⁊ aggregeť cū melle ⁊ adistreť. Et nō oz vt steť sr̄ infrīdātia nā ipa qñ trāsit hora p^a p̄ncipiǰ īspissat cutē ⁊ obsidēt māz ⁊ uehemētōr fit do lor. Et nō attēdat tūc illō qō sētit de caītate q̄uis sit sicut igis imo resoluat ⁊ exicceť ⁊ fortasse ꝯfert sub mersio i oleo calefcō ⁊ tollerātia sr̄ ipaz ⁊ i me° terat oliba^m ⁊ pōat sr̄ ip̄z aut flos ferri ⁊ nigella iteꝝ trita ⁊ mucillagies iteꝝ leniētes ⁊ adipes ⁊ silr̄ trocisci āda rō ⁊ musces ⁊ sordes auris bona ē ei añ collectōez. ⁊ qū accīt maturatō tūc pōe sup ip̄z semē almaru ⁊ psi liū cū lacte ¶ Et qū ē p̄pe statū ⁊ collectōez tūc pforeť pforatōe subtili ⁊ pua ut egrediat qō ē i ipo ⁊ ēpleť qū egressū fuerit cū stipticis sicut sūt lētes ⁊ rose ⁊ sic sauich de nabach ⁊ sauich maloꝝ ⁊ sauich de zarur. et p⁹ illud ex faria lupioꝝ cū melle. et qñ ulcerat tūc aloes ē ō meliorib⁹ curatōib⁹ ei⁹ ⁊ silr̄ t⁹ cū arseico et ēplz de flore eris pistū cū ēplo de cerusa ⁊ scocolla ⁊ coopiat illō cū pāno ibibito i uio. Et oz tūc ut scpe ē caro ab ūgue ab oī pte ⁊ icidat illō qō pūgit carnē ex ūgue. ¶ Emplz bonū qō dixit Paul⁹. ℞. dragāti usti turis āboꝝ añ. ptē. i. floris eris ptē. 5. terat cuz melle ⁊ adistreť. Et iteꝝ ēplz h⁹mōi cortices ḡnatoꝝ acetosoꝝ ⁊ galle ⁊ scoria eris ⁊ flos ei⁹ misceat ꝯ mel le ⁊ liniat ⁊ ligeť ⁊ ñ tāgat locū aq̄ nz olz. Emplz bo dragāti usti ⁊ turis āboꝝ añ. ps. i. agg^e geť cū melle ⁊ ponat sr̄ ip̄z ⁊ fortasse ē necessariū qū ē tior corrosi ōis admīstrare calcadicō ex arseico ⁊ dragāto ⁊ flor̄ eris ⁊ calce qm̄ exiccat ip̄z ⁊ nō ē meli⁹ eo. Et qñ icip̄ currere ex panaritō ulcerato saies tūc caurerizeť ⁊ ici dat vt non pambulet malitia eius i digito toto ⁊ nos q̄si iam locuti fuim⁹ de panaritō vice alia.

¶ Aures muris ⁊ scissura vnguiū et excoriatio earuz et ipsarum scabies. C. x.

Quandoqz accñt hec accñtia cā siccitatis ꝯplo nis mlīce. Et illa fissura ūguiū q̄ est decliuis ad ptes acutas pēdētes cū carne ⁊ pūgētes ⁊ q̄ ledūt dr̄ auris muris. ¶ In curatiōe v̄o eius ē necessa ria mūdificatō corpis cū eūone hūoris mlīci si fuerit dñans. ⁊ medicie locales sūt vt liniat alassras cū sale masse ⁊ fece uini. Et ēpleť cū cepa muris assata ⁊ p̄pe cū oleo sisamio aut semē lini aut nasturtiū ⁊ ēplz scm̄ ligeť sup ip̄z cū melle. Et nasturtiū ⁊ sal trita ꝯferūt ad illud ⁊ eradicat frusta ¶ Aut liniat cū alassras ⁊ sale ⁊ fece vini et hoc ꝯfert scabiei et excoriatōi ⁊ simili ter mastix dissolutum cū sale trito.

¶ Spasm⁹ ⁊ curuitas ⁊ lep̄sitas q̄ accñt vngui. C. xi.

Iste passiōes iteꝝ accñt ūgui s̄z plz ex mlīa q̄ re ꝯuertit eā ⁊ spasmat eā ⁊ curuat ipaz ⁊ fa cit eā lep̄saz. ¶ Et mltotiēs q̄dē ē cā ei⁹ aliqō eradicātiū accñs ūgui qū ergo vult oriri origie bona nō custodit ⁊ tāgit mltotiēs ⁊ nō egrediť ⁊ si egrediť egrediť s̄z formā malā ⁊ uadit i generatōe sup illā sū mā q̄a illud qō adueit ei ō nutrimēto adueit ei ⁊ nō inueit i ea penetratōez ⁊ de eo resolōnē s̄z duos mōs nāles q̄re ꝯpoiť i radice ūguis tali ꝯpōne ꝙ fit ei dif ficil extēsio toti⁹ radicis. Et mltotiēs q̄dē curat cur uata cū adipe. vǰ. diebus. deiñ fricat cū nitro deinō iterat donec eq̄t ¶ Et mltotiēs eradicat ūguis p casuz q̄re fit fortis dolor ⁊ facit incurrere febrem.

¶ CURA ¶ Illa cuius cā est mlīa indiget eūone eius si fuerit corpi cōis ⁊ fuerit ōnes ūgues iā scē silr̄ ⁊ rcifi catō cibi ē de reb⁹ magis ꝯueniētib⁹ ad illō. Et q̄ bi bit olz sisaminū ⁊ assiduat ip̄z eq̄nt vngues ei⁹. Et si fuerit mlīa p̄pa uni ūgui tūc oz ut cureť curatōib⁹ lo calib⁹. Et de curatiōib⁹ q̄dē localib⁹ ad illud alie sūt q̄ leniūt ūguē ⁊ p̄parāt ipaz ad excoriādū ⁊ eq̄ndū sic admīstratō calcis ⁊ arseici sr̄ eā q̄re fit talis vt radas cū cultello quā q̄titatē volueris ⁊ silr̄ mltitudo ēpla tōis cū fece alfochaba qm̄ facit eā facilē ad eq̄ndū. Et silr̄ si tollerat man⁹ calefac eā cū cera ⁊ eq̄ eā ¶ Et gū ma cup̄sli ē emplz bonū ad liniēdū eā ⁊ semē lini iteꝝ ē bonū ad spasmū. Et adeps ouis qñ ligat sup ipaz di eb⁹ aliquot ⁊ dimittiť lenit eā si aūt nō sufficit itereť sup ipaz mltotiēs vsqzquo leniat ⁊ p̄peť ad eq̄ndū et ꝯfert ad scabiē vnguiū iterum.

¶ Ingeniū i icisiōe ūguis male i forā sua ⁊ colore suo ⁊ reliq̄s macul' ut nascat loco ei⁹ vnguis bona. C. xǰ.

Sumat gūma cup̄ssi ⁊ ēpleť cū ea ūguis mali gna dolorosa dieb⁹ aliquot vt leniat deinō pūgat radix ei⁹ cū acu ⁊ currat de ea sāguis plm⁹ deiñ ligeť sr̄ eā allea ꝯtrita die ⁊ nocte deiñ ino ueť sup eā allea i die ⁊ nocte bis qm̄ ipa cadet Et assi duatō ēplandi eā iteꝝ cū oleo qñz p̄pat eā ad casuz cū quolibz regie p̄pe qñ misceť cū eo oppoponacū ⁊ sul fur fractū ꝯtritū cū adipe. Et de medicis fortib⁹ ad e radicādū ūguē ē sapinū ⁊ iteꝝ dabg glādis ⁊ gūma pi gani. et arseicū ⁊ cātarides aggregeť cū aceto ⁊ assidu eť ēplatō ei⁹ cū eis i oib⁹. x. dieb⁹. Et iteꝝ utrūz ar senicū ⁊ sulfur citrinū ⁊ glutinū alboti fiat ex eis ēplz cū aceto et resoluat omni ebdomada.

¶ De obseruatōe eius que oritur. C. xiǰ.

Oportet ut igemeť dōec magificeť ⁊ tueat a ta ctu cū mañ ⁊ aere ⁊ aliǰs ⁊ crescat. Et magis cō ueniēs qō sciť ad illō ē vt fiat aliq̄d sr̄ digitū sicut pi le⁹ de argēto ⁊ sit i eo ꝯnexio retis ⁊ rupta ut nō p̄hi beat aer oio. qō si oportuerit p̄hibeř aerē pp calorē aut frigus aut aliō coopiat cū re alia. Et oz ut figura h⁹ pilei sit figura q̄ fiat securitas ab obuiatōe digiti a pte ūguis qū ligat sr̄ ip̄z ⁊ obuiet ex pte a^a ⁊ obliui scat sr̄ digitū spa° m̄r i⁹ tūc eni nasceť ūguis mlior q̄ ē

¶ De Baras que fit super vngues. C. xiiǰ.

Sumat nux cup̄ssi ⁊ terat ⁊ misceat cū aceto ⁊ fa ria ⁊ p̄pe faria lupioꝝ ⁊ ēpleť cū eo qm̄ eradi cat albaras ⁊ silr̄ sem̄ lini cū nasturtō ⁊ silr̄ fex adusta pista cū arseico rubeo et gū^a pini ⁊ pix hūida mirabi les sūt i hoc cū arseico rubeo cū nuce cup̄ssi. ⁊ gluti^m piscuū ē mirablē ulti^m ⁊ radix acetose iteꝝ lita ꝯ ace°

¶ De Citrinitate que accidit vnguibus. C. xv.

Sumat ex gall' ⁊ aluie cū adipe anatis aut cū fel le uaccio aut cū seie eruce ꝯtrito bñ ꝯscō ꝯ ace°

¶ De attritione vnguium. C. xvi.

Empleť i p̄ris cū foliǰs myrti aut cū foliǰs ḡatoꝝ leib⁹ deiñ adhibeat leniētia ꝙ si accīt capitibus neruoꝝ eaꝝ veniētiū ad eas dilatatō adistra sr̄ ea adi pes notas et ceratāria leuia.

¶ Mortu⁹ sāguis sub ūgue ab attritōe eueiēs. C. xvǰ

Cureť cū faria pmista cū pice ⁊ ēpleť cū ea si aūt ñ excusat i° idigz opatōe man⁹ tūc oz ut fidat ū guis cū facili^e scissuā obliq̄ cū istro acuto ita ut egredi at sāguis q̄ ē sub ea. ꝙ si accīt ex h° ut eradiceť ūguis fac ut currat sāguis ⁊ iuisceť ūguis ⁊ sr̄ illō qō ē sub ea cū facili^e ut sit iuuam̄ ei⁹ ⁊ ñ doleat deiñ ꝯsidereť p⁹ dies aliq°t. ⁊ si fuerit illic uir⁹ p̄mat ūguis aut fi de eā cū facili^e ⁊ rducat ⁊ ligeť ⁊ ñ diuidas carnē qm̄ ꝯmouet dolorē mag^m maiorē q̄ panaritiū imo tege eā cū ipa. Et ēbroca sr̄ ūguē aq̄ ⁊ oleū tepidū ⁊ pone sr̄ ipaz post ⁊ in fine ei⁹ emplm̄ basilicon.

¶ Explicit liber q̄rt⁹ canois auicene. Deo gratias.

¶ Incipit liber qnt⁹ de medicis ⁊ est antidotarium.

P OST q̄ expediti sum⁹ in libris q̄ttuor a relatōne sūme scie speculatīe ⁊ opatiue artis medicie ꝯꝡuantis sanitatē ⁊ facientis acquisitōeꝫ sanitatis adest nobis tēpus sigillandi libꝝ canōis p libꝝ q̇ntum variatū in medicis ꝯpositis vt sit sicut antidotarium libri. ¶ Et hūc q̇dē libꝝ diuisim⁹ in tractatuꝫ scientialē in quo inuim⁹ ad radices scie ꝯpositiōis in duas summas. ¶ Sūma pria ē de ꝯpositis eēntialibus q̄ ē. xij. tractat⁹. ¶ Prim⁹ ē de tyriacis ⁊ de ꝯfectōib⁹ magnis. ¶ Secūd⁹ de hieris. ¶ Terti⁹ est de electuarijs nutritiuoꝝ solutis ⁊ nō solutiuis. ¶ Quart⁹ de suffufet ⁊ alchamaia ⁊ muret infantiū. ¶ Quintus de lohcat ad spiritualia. ¶ Sextus de sirupis ⁊ rob. ¶ Septiūs de cōditis ⁊ aligibet. ¶ Octauus de trociscis. ¶ Nonus de decoctōib⁹ ⁊ pillłis. ¶ Decius de oleis. ¶ Undecimus de vnguētis ⁊ emplłis. ¶ Duodecius de iuuamento dcōꝝ appropriato vnicuiqꝫ mēbro.

¶ Et summa ꝺa ē de medicis ꝯpositis exptis in vnaq̄qꝫ egritudine q̄ est octo tractat⁹. ¶ Tractatus primus ē de medicis cōpositis cōferentib⁹ egritudinibus capitis ⁊ eis q̄ sunt in ipso. ¶ Secūd⁹ de medicis oculi. ¶ Tertius est de medicis doloris auris ⁊ apatis eius ⁊ puris ipsius ⁊ g̃uitate eius. ¶ Quartus de medicis dētiū ⁊ doloꝝ ipsoꝝ. ¶ Quintus de medicis oris ⁊ gutturis ⁊ vētris supioris. ¶ Sextus de medicis ventris inferioris. ¶ Septi⁹ de medicis doloris iuncturaꝝ ⁊ sciatice. ¶ Octauus de medicis alopitie. ¶ Qū g° attulreīus hos tres mōs sigillabimus libꝝ.

¶ Tractatus scialis in quo īuimus ad radices scie cōpōis. De necessitate ꝯpositarum medicinarum.

Q Uandoqꝫ nō inueniēus in oi egritudīe ꝓprie cōposita medicinā oppositā ei de singularibus ⁊ si inuēirēus nō eligerēus super eā. Immo fortasse non inueniēus de cōpositis quā oppōamus cōposite. Aut inueniēus eā: verū tñ indigemus v̇tute addēte in vno simpliciū ei⁹ q̄re est nobis necessariū vt adiūgāus ei simplicē confortātē v̇tutē ei⁹ sicut ē caēmilla: i ea ei ē v̇t⁹ r̄solonis pl⁹ v̇t⁹ ⁊ stipticitatis mi⁹ qr̄ ꝯfortāus v̇tutē stipticitatis cū meª simplici stiptica adiūgētes eā ipi.

¶ Et qñꝫ inuenimus mediciāꝫ singularē calefacienteꝫ veꝝ nobis ē necessariū calefacere minus q̄ꝑ ipsa: q̄re est nobis necessariū vt adiūgāus ei infr̄antia aut plus ipsa: q̄ꝑobrē est necessariū nobis vt adiungāus ei calefacientē aliā. ¶ Et qñꝫ idigēus medicia calefaciente q̄ttuor ptib⁹ ⁊ nō inueniēus nisi q̄ calefaciat trib⁹ ptib⁹ ⁊ aliā calefacientē q̇nqꝫ ptibus quar̄ aggregāus iter eas cōsidendo q̄ꝑ ꝓuēiat ex toto calefaciens q̄ttuor ptib⁹. ¶ Et qñꝫ est medicia quā addīus iuuatīa i eo qꝺ̄ volumus sꝫ ē nociua i re alia qr̄ est necessariū vt pmisceāus cū ea qꝺ̄ frangit ptē nocumenti eius. ¶ Et qñꝫ est abhoīabił horribił qū gustat quā abhorret stō⁹ ⁊ expellit qr̄ adiūgīus ei qꝺ̄ eā bonā faciat. ¶ Et qñꝫ est itentō i ea vt agat i mēbro lōgīquo q̄ꝑobrē tīemus q̄ꝑ fragat eius v̇tutē digō pª ⁊ digō ꝺa q̄re associāus eā cū cōseruante nō patiente cōuerteꝛ̄ ab ea audaciā duarū digōuꝫ ita vt ꝑueniat ad mēbꝝ de quo itendit̄ sanatio sicut ponīus opiū i medicis tyriace. ¶ Et qñ qꝫ est intentō i ea penetratio sicut ꝓijcius crocū in trociscis cāfore vt faciat eos penetrare ad cor: veꝝ qū ipsi ꝑuenerit ad cor īꝡgit v̇tus discretia ⁊ dēudat ab eis crocū ⁊ destruit ipsuꝫ ⁊ opant̄ infr̄atiua extiguentia i corde sicut facit v̇tus discretia separando v̇tutes resolutōis ⁊ stipticitatis siue medicia sit nālis siue fcā: q̄re ꝓcedit resolutīa ad ipꝫ mēbruꝫ lesum q̄re resoluit māꝫ ⁊ refrenatīa ad vias materiei ad ipꝫ q̄re ꝓhibet māꝫ. ¶ Et qñqꝫ volumus m̄diciāꝫ q̄ moreꝛ̄ i trāsitu suo paꝝ donec opeꝛ̄ illic actionē nobilē plīmā deiñ sit meª illa velocis penetratōis: q̄ꝑobrē pmiscē⁹ eā cū re tardāte sicut sunt plłes mediciāꝝ apitiaꝝ: ipse eni sunt velocis penetratōis ab epate ⁊ fortasse est necessaria mora earū in epate qr̄ pmiscēus cū eis medicias attractiuas ad cōtrariū epatis sicut semen rhaphani attrahens ad os stōi: q̄ꝑobrē hesitat medicia i q̄ꝑtitate q̄ ꝑueniat eius iuuamentū ad epar deiñ penetrat. ¶ Et qñqꝫ est medicia quā iuenimus cōis duabus vijs: ⁊ itētio nostra est in via vna: q̄ꝑobrē associāus cum ea qꝺ̄ deferat eā ad illā sicut qū ponīus cantarides in medicis apitis vt cōuertant eas a pte venaꝝ ad ptē renū ⁊ vesice. ¶ Et scias q̄ꝑ plimis medicinaruꝫ insunt opo ⁊ statio. ¶ Et qñꝫ intendit̄ cū ea opatio lōginq̇or statōe eius qr̄ indiget faciente viā. ¶ Et qñꝫ intendit̄ cū ea opo lōginq̇or statōe eius qr̄ idiget figente vel tardāte. ¶ Et scias q̄ꝑ medicia expta melior ē nō expta. ¶ Et paꝝ mediciaꝝ meli⁹ ē plimo eaꝝ in intētōe vna. ¶ Cā aūt in hoc q̄ꝑ paꝝ medicinaꝝ ē melius plimo eaꝝ iā expōita est in principio libri secundi. ¶ At v̇o cā in hoc q̄ꝑ expta melior est nō expta: ē q̄ꝑ oīs medicina ꝯposita habet iudiciū ex simplicib⁹ suis ⁊ iudiciū ex tota forma sua. Et nō expta nō iudicaꝛ̄ nisi ex enūtiatione suoꝝ simpliciū tm̄ ⁊ nō scimus illud qꝺ̄ facit ei necessariū ꝯplło eius fcā ab eis an ē addēs in intētōe eaꝝ an nō addēs an ē ꝯtra agēs in sua forma. Et expte q̇dē iā v̇isicate sunt vtreqꝫ res. Et fortasse ē utilitas in forma ꝯplłonali maior q̄ꝑ iª q̄ accidit ex simplicibus eius.

¶ De qualitate compositionis.

S Cias q̄ꝑ qñ accn̄t tibi q̄ttuor necessitates ⁊ nō inuēis ad eas medicinā in nā nisi artificialē: sicut si indiges eūone cū scamonea ⁊ pulpa colloq̇ntide ⁊ aloe ⁊ turbit: ⁊ vis aggregare ista vt sit tibi medicina aggregata: tūc cōsidera si necessitas eaꝝ ⁊ oponis ipsaꝝ fuerit eq̄lis quꝫ ipse sint q̄ttuor medicine: tūc accipe de vnaq̄qꝫ earū quartā portionis ⁊ compone. ¶ Et si non fuerit necessitas eaꝝ equalis īmo quarūdam earuꝫ magis ⁊ quarundam ipsarū minus: tūc existīa existīatōe artificiali ⁊ menꝡa summā necessitatis ⁊ pōe ꝓportionē necessitatis ad necessitatē canonē ⁊ ade sup illā potionē aggregatā q̄ꝑtitatē cuiusdā ⁊ minue q̄ꝑtitatē cuiusdā ꝡm ꝓportionē necessitatis ⁊ ꝯpone.

¶ Et scias q̄ꝑ medicine ꝯposite ꝯferēti vt tyriaca isūt ꝡm simplicia eius vestigia ⁊ v̇tutes ⁊ ꝡm formam ipsius q̄ nō fermentaꝛ̄ in spatio nisi vt faciat accidere cōplexio eius vestigia ⁊ v̇tutes: ⁊ fortasse sunt meliora q̄ꝑ simpliciū. Nō ergo r̄spicias ad illꝺ̄ qꝺ̄

dicũt medici ꝙ cõfert tyriaca ad hoc ꝓpter ſpicã et cõfert ad hoc ꝓpt̄ myrrhã imo cõfert ita: veꝝ illud cui intendeñ eſt eſt forma eius. Et iã aduẽit ꝑ accñs ſublitas iuuatiã ⁊ non poſſum⁹ minuere ad eã ⁊ ad ꝓportõalitatẽ ei⁹ ad opões ipius imitatiõe nobili aſ mutatõe natabili. ❡ Et ſcias ꝙ in cõpoſitis ſunt medicine q̄ ſunt q̇bus ẽ initeñ ⁊ radix q̄ qũ priuat̄ deſtruit̄ baſis ſicut caro uipe in tyriaca: ⁊ aloes in hiera picra: ⁊ helleborus in hieralogodion ⁊ medicine cõuenientes ad hoc vt eñciant̄ ⁊ ꝑmutent̄ ⁊ vt addat̄ in eis aut minuat̄: ⁊ medicine q̄ ſi addunt̄ nocerent: nã ſi põerent̄ in tyriaca anacardi corrũpent medicinas ⁊ ꝓprie carnẽ vipe. Et medicine q̄ ſi adderent̄ nõ nocerẽt ſicut ſi tu adderes ĩ tyriaca nucẽ muſchatã nõ iuenires cũ ĩpietate magna. ❡ Et ſcias ꝙ plimũ cõpoſitõis ꝑducit ad corruptionẽ ⁊ plim eius ꝑducit ad ꝑfectionẽ ⁊ opatõeꝫ eius ⁊ ꝙ plim cõpoſitõis fit a ſingularibus ⁊ cõpoſitis ſicut tyriaca a ſingularib⁹ ſuis ⁊ a trociſcis tribus: nã vnicuiqꝫ trociſco cã cõpoſitõis ĩeſt ꝓprietas q̄ nõ repit̄ in ſingularibus. Et qñꝫ eſt medicina cõpoſita ex cõpoſitis.

❡ Sũma prima de compoſitis eſſentialibus.

❡ Tractatus primus de tyriacis ⁊ cõfectionibus magnis Tyriaca alfaroch.

Hec tyriaca ẽ ſublimior medicinaꝝ cõpoſitaꝝ ⁊ melior eaꝝ ꝓpt̄ multitudinẽ ſui iuuamẽti ⁊ ꝓprie in venenis q̄ ſunt ex pũcturis ſicut ſpentũ ⁊ ſcorpionis ⁊ canis rabioſi ⁊ uenenis ebibitis ĩterficiẽtib⁹. Et ad egritudines phlaticas ⁊ melĩcas ⁊ febres eaꝝ ⁊ ad ventoſitates malignas ⁊ palyſim ⁊ apoplexiã ⁊ epilepſiã ⁊ torturaꝫ ⁊ tremorẽ ⁊ ad eũ q̇ ſecũ loquit̄ ⁊ maniam ⁊ ad leprã ꝓprie ⁊ albaras ⁊ cõfortat cor ⁊ acuit ſ̄⁹ ⁊ appetitus ⁊ confortat ſtõum ⁊ alleuiat anhelitũ ⁊ delet pulſum cordis ⁊ retinet ſputũ ſanguĩs ⁊ cõfert ad plures dolores renum ⁊ veſice ex quacunqꝫ cã ſint et frangit lapidem ꝓprie in veſica ⁊ cõfert ad vlcera inteſtinoꝝ ⁊ duritiẽs intrinſecas in epate et ſplene ⁊ in aliȷ̇s ab eis vtriſqꝫ ⁊ ad piodos amboꝝ. Et nõ efficit has opões niſi ꝓpt̄ ꝓprietatẽ forme eius ſeq̄ntẽ ꝯplõnẽ ſimpliciũ ipſius ita vt confortet ſpũꝫ ⁊ calorẽ ĩnatũ q̄re iuuat̄ nã ꝑ illud ſup cõtrarietatẽ faciẽtia frã ⁊ calã ⁊ vincit v̇tutes earuꝫ.

Et melior deſcriptionũ h⁹ medicine ẽ deſcriptõ radicalis Andromachi. ❡ Et iam nixi ſunt plẽs medicoꝝ ſicut Gal. ⁊ aliȷ̇ vt adderent ⁊ minuerẽt in ea nõ ꝓpt̄ neceſſitatẽ facientẽ neceſſariũ illud eis neqꝫ ꝓpt̄ aliq̇d forte uocãs eos ad illud: ſꝫ q̄rẽtes vt rememorarent̄ ⁊ vt remaneret ab eis in ipſa veſtigiũ ſicut remanſit Andrõacho. Et meũ q̇dẽ ꝯſiliũ eſt vt nõ remoueãt aliq̇d qđ expimẽtũ iuuatiuuꝫ inuenit: fortaſſe. n. illa ꝯplõ cũ illo põdere eſt ſignificãs illud, c⁹ iuuamentũ inuenit expimentũ qđ qñ ipſa mouet̄ a ſuo pondere nõ cõſequit̄ illã ꝓpetatẽ. Qđ ſi aliq̇s eoꝝ dicat ꝙ ſcit caꝫ facientẽ iª põdera facere illã ꝓpetatẽ tũc dicet mẽdaciũ in eo cui ꝯtradicet̄ ſr̄ illđ ſicut ſi dicat aliq̇s ſciaꝫ põdeꝝ elementoꝝ in eq̇s ⁊ hoĩe ⁊ aliȷ̇s. Et tyriace q̇dẽ adſunt infantia ⁊ pubertas ⁊ adoleſcẽtia ⁊ ſenectus ⁊ mors. Et fit infans p⁹ ſex mẽſes: deiñ incipit ĩ pubertatate ⁊ augmẽto vſꝫ ad tẽpus ĩ quo ſtat ꝑ. x. ãnos in regiõib⁹ calĩs ⁊. xx. ãnos in regionib⁹ frigidis: deiñ ſtãt aut. x. annis aut. xx. deiñ declinat aut p⁹. xx. annos deiñ p⁹. xl. annos deiñ expoliat̄ v̇tute tyriace aut p⁹. xl. ãnos aut p⁹. lx. ⁊ fit vna cõfectionũ declinata a g̃du tyriace. Et oꝫ vt detur in potu morſo de illa q̄ ẽ recens ⁊ fortis ⁊ reliq̇s q̇b⁹ in potu dat̄ de illa q̄ eſt debilior. Et fortaſſe eſt neceſſe ut in potu det̄ morſo de recenti ex m̃dio aureo vſꝫ ad aur̄. i. ❡ Et ex eis q̇b⁹ diſtinguitur inter illã q̄ eſt recens ⁊ fortis ⁊ inter antiquam ⁊ debilẽ ⁊ malã: ⁊ de expimẽtis q̇dẽ ẽ vt ĩ potu ſumat hõ catharticũ ⁊ cõſideret̄ tunc ſi ſoluerit eũ ſumat in potu tyriacã tunc ſi retinet eũ eſt recẽs bona ⁊ ſi nõ eſt mala. ❡ Et ex expimẽtis eſt illud qđ dixit Gal. qm̃ oꝫ vt capiat̄ gallus ſilur̄is qm̃ ipſe ẽ ſiccioris ꝯplõnis ꝙ ille q̇ nutrit̄ in domib⁹ ⁊ exiſtimo ipꝫ ẽẽ faſianũ maſculũ ⁊ mittat̄ ſup ipſuꝫ anĩal venenoſum deiñ det̄ ei in potu tyriaca: ſi ergo vixerit tunc tyriaca ẽ bona. ❡ Et iteꝝ expit̄ in 1° q̇ in potu ſumit opiũ ⁊ hyuſq̇amũ nigꝝ ⁊ alia. In napello aũt iuuamentũ tyriace ẽ puũ ⁊ q̃titas eius ut expellat mortẽ eſt mora pua. Et forſitan medicamẽ de muſcho ſicut exiſtimãt q̇dã eſt magis iuuatiuũ in eo ꝙ oĩa. ❡ Quãtitates aũt q̄ in potu dant̄ de tyriaca in vnaq̄qꝫ egritudine ſunt iſte. In tuſſi q̇dẽ antiqua ⁊ dolore pectoris ⁊ lateris dat̄ in potu lupinus vn⁹ in aq̄ mellis aut iuleb ſi fuerit febris. In rigore aũt piodico ⁊ frigore ⁊ võitu ĩ initio periodi det̄ in potu lupinus vnus cuꝫ aq̄ aut cũ vino qđ nõ ſit minus trib⁹. ℥. nꝫ plus q̄ttuor. ℥. ⁊. ſ. Et ſumat in potu ille q̇ habꝫ colicã ⁊ inflationẽ in ſtõ ⁊ puncturã q̃titatẽ lupini cũ aq̄ mellis aut iuleb ſicut ſcis. Et patiẽs caſum appetit⁹ ſilr̄ in aq̄ aut vino ſicut ſcis. Et de tyriaca lupinũ in decoctõne aſſari. Et det̄ in potu in hydropiſi añ cibũ lupi⁹ vnus de ea deglutiendo aut cũ q̃titate. ℥. i. ſ. aceti cõmiſti. Et ſumat in potu patiens ſputũ ſanguĩs ſi fuerit tẽpus ei⁹ in egritudine ꝓpinq̄ũ uſꝫ ad aur̄ vnũ in aceto cõmiſto. Et ſi fuerit ſpatiũ cũ eo antiqũ det̄ in potu vltimũ in decoctõe ſumiſuton mãe ⁊ ſero. ❡ Ille v̇o q̇ patit̄ abſciſiõeꝫ vocis ſumat ĩ potu de ea fabã vnã in aq̄ mellis aut rob vue aut teneat eã ſub lingua. Et det̄ in potu ad vlcera inteſtinoꝝ ⁊ ſolõnẽ ventris cũ ſanguine in aq̄ ſumac. Et ad cõſtrictionẽ anhelitus cuꝫ oxymelle ſq̇llitico qđ ſit minus. ℥. i. ⁊ fiat gargariſmus ad epilepſiã ĩ primis deiñ det̄ in potu de ea q̃titas q̄rte aur̄. i⁹ vſꝫ ad mediũ aur̄ in aq̄ aut oxymelle ſq̇llitico. Et ſilr̄ in dolore capitis ⁊ emig̃nea. ❡ Amplius ipſa frangit lapidẽ in veſica ⁊ renib⁹ qũ potat̄ in decoctione apȷ̇ ⁊ ꝓhibet colicã paſſionẽ ⁊ retinet nãꝫ. Et illi q̇ vtit̄ ea in hora ſanitatis nõ nocẽt venena ⁊ nõ ĩpẽdunt in eo nocumẽta ⁊ fit ſecur⁹ ab egritudib⁹ peſtilentie. ❡ Deſcriptio. ℞. trociſcoruꝫ ſq̇lle aur̄. xlviȷ̇. trociſcoꝝ uipe aur̄. xxiiȷ̇. trociſcoꝝ alindaracaron ⁊ pipis nigri ⁊ opȷ̇ oĩuꝫ ana. tãtundẽ ⁊ cinnamomi in deſcriptõe aur̄. xȷ̇. ⁊ in deſcriptõe aur̄. xxiiȷ̇. roſ aur̄. xȷ̇. ⁊ in deſcriptione aur̄. xxiiȷ̇. ⁊ ſcĩs napi ſilu r̄is rotundi ⁊ ſcordei et radicis liliȷ̇ celeſtis ⁊ agarici ⁊ ſucci liquiritie ⁊ olei balſami oĩuꝫ ana q̃tũ eſt hoc põdus. et myrrhe ⁊ croci ⁊ zinziberis ⁊ reubarbari ⁊ centauree ⁊ calamenti montani ⁊ praſſiȷ̇ ⁊ petroſelini ⁊ ſticados et coſti ⁊ piperiſ albi ⁊ macropiperiſ ⁊ pullegȷ̇ indi ⁊

olibāī ⁊ floris ſq̄nāti ⁊ gūmi albotin ⁊ caſie lignee
nigre ⁊ ſpice ⁊ polij oīum ana auī. vi. Et ſtoracis
liq̄de ⁊ ſeis apij ⁊ ſiſeleos ⁊ ſeis ſiſeleos et ameos
⁊ camedreos ⁊ camepitheos ⁊ ſucci hypoq̄ſtidos ⁊
ſpice celtice ⁊ ſcebee mōtāe ⁊ folij ⁊ gēiiane ⁊ ſeis
feniculi ⁊ terre ſigillate ⁊ colcotar aduſti ⁊ amōi ⁊
acori ⁊ naſturtij albi ⁊ carpobalſami et ipericon et
fu ⁊ gūmi ⁊ cordumeni ⁊ aniſi ⁊ acatie oīum ana.
auī. iiij. dauci ⁊ bdellij ſubalbidi oīuȝ an̄ auī. iiij
bezard ⁊ aſpalti ⁊ oppopōacis ⁊ cētauree minoris
⁊ ariſtologie rotūde oīuȝ ana auī. ij. Et in alia de
ſcriptōe cētauree ariſtologie rotūde loco lōge: ca
ſtorei v̇o in deſcriptōe q̄dā auī. ij. ⁊ in deſcriptio
ne auī. iiij. Et ſilr̄ eſt ſmo in ſerapino ⁊ mell' lb.
x. ⁊ vini antiq̄ odoriferi kiſt. ij. liq̄ſiant q̄ de eis
liq̄ſcunt ⁊ infundantur que infundunt et terant ſic
ca ⁊ cribellent ⁊ cōficiant cū melle ⁊ ponat in vaſe
vitreo aut plūbeo aut argēteo ⁊ nō ipleat vas: i-
mo ſit in eo ſupfluitas vt reſpiret medicia: ⁊ oēs
medicine p̄ter mel ⁊ vinū ſunt. lxiiij. medicine.

¶ Deſcriptio alia. ¶ ℞. trociſcoꝝ ſq̄lle auī. xxviij
trociſcoꝝ vipe ⁊ trociſcorū alindaracaron ⁊ pipis
nigri ⁊ opij boni oīuȝ ana auī. xxiiij. ⁊ allei ſilue
ſtris ⁊ roſaꝝ rubeaꝝ ſiccaꝝ ⁊ ſeis napi ſiluīis ⁊ ir
os ⁊ agarici ⁊ ſucci liq̄ritie ⁊ olei balſami ⁊ cinna-
mōi oīum ana auī. xij. myrrhe ⁊ praſſij ⁊ croci et
macropipis ⁊ zinziberis ⁊ ozimi montani ⁊ petro
ſelini et pentaphlon ſiluīis ⁊ reuſ m ⁊ coſti amari
albi et ſticados et pipis albi et muſchi ⁊ pullegij ⁊
ſupioris ſq̄nāti ⁊ gluti alibat et olibāī ⁊ caſie ⁊ ſpi
ce oīuȝ ana auī. vi. ⁊ gētiāe et almealeſſis et ē na
ſturtiū albū et ſtoracis liq̄de et ſiſeleos et ſpice cel
tice et eſt nereidē et ſeis ameos et camedreos ⁊ ca
mepitheos et hypoq̄ſtidoſ ⁊ folij et epithymi ⁊ fu
et meu et ſeis apij et ſeis feniculi et boli lacune et
colcotar aſſati et amomi et ipericon et acori et car
pobalſami et acatie et gūmi arabici et cordūeni oī
um ana auī. iiij. Et azufera et galbani et oppopōa
ciſ ⁊ ſerapini et bitumīs iudaici et centauree et ari
ſtologie rotunde et caſtorei oīum ana pōdus auī.
ij. Et addite ſunt in hac deſcriptione iſte medicine
et ſunt firmate in deſcriptōib⁹ aliaꝝ linguaꝝ ⁊ ſt
ozimi fluuialis et galbani et dragaganti et ciclamiſ
et ariſtologie longe et ſeis hyuſq̄ami albi oīuȝ an̄
auī. ij. Iſte ergo ſunt ſpēs. lxx. in cōmiſtōe exce-
pto melle et mel ſit duplū medicinaꝝ q̄ꝝ ſit ſum-
ma ei⁹ qđ eſt in tyriaca mille et q̄draginta et tri-
ginta q̄ttuor aurei. et terat croc⁹ p ſe et terat myr
rha et opiū et olibanū p ſe et infundat illud in vīo
decocto nocte et liq̄ſiant glutinū et galbanū cū olō
balſami et terat colcotar ſolū deiñ terant reliq̄ me
dicine et cribellent et cōficiat ſumma eaꝝ cū mel-
le diſpumato. Et cōterat qū ſit aggregatio ī mor
tario cōtritōe bona donec cōmiſceant deiñ ponat
in vaſe vitri qđ ſit ſicut vrinale aut teſteo vitre
ato et admiſtret p⁹ q̄ttuor āños. Et ſit doſ integ̃
pōd⁹. ʒ. i. cū aq̄ tepida ī ieiūo. ¶ Deſcriptio alia.
℞. tro. ſq̄lle auī. xlviii. ⁊ troci. tyri auī. xxiiij.
pi. lō. auī. xxiiij. tro. alīdaracō pōd⁹ auī. xxiiii
roſ rubeaꝝ ſiccaꝝ ablatis capitib⁹ auī. xii. radicis
lilij celeſtis auī. xij. ⁊ radicis liq̄ritie auī. xij. ſeis
napi ſiluīis auī. xij. et ſcordeon auī. xij. xilobal-
ſami auī. x. opij auī. xij. agarici auī. xij. pipis al
bi auī. vi. reuſiȝ ſeis apij aure. iiij. myrrhe pure
auī. vi. coſti amari auī. vi. croci aure. vi. caſie
auī. vi. ſpice inde auī. vi. melāopipis auī. xxiiij
⁊ thuctamis et eſt pullegiū auī. vi. ⁊ praſſij aure.
vi. ⁊ ſticados auī. vi. ⁊ petroſelini ⁊ eſt ſemen a
pij montani auī. vi. macedōici auī. vi. ⁊ q̇nq3 ſo
lij auī. vi. camepitheos auī. iiij. ⁊ amomi aure.
iiij. ⁊ meu auī. iiij. ⁊ nereidē et eſt ſpica romana
auī. iiij. ⁊ ſilr̄ camedreos auī. iiij. gentiane roma
ne auī. iiij. aniſi auī. iiij. gūmi auī. iiij. ſeis ſeicli
auī. iiii. cordumeni auī. iiii. ſiſeleos auī. iiii. am̄
os auī. iiii. ſerapini auī. iiii. caſtorei auī. ii. ari-
ſtologie longe auī. ii. centauree minoris auī. ii.
bezard ⁊ eſt galbanū auī. ii. ⁊ fiat de ea qđ dixi⁹
de cōtritōe cribellatōe ⁊ cōfectione cū melle.

¶ Ars trociſcoꝝ de vipis. ¶ Accipiant vipe qū ē fi
nis veris ⁊ incipit eſtas ⁊ ſi fuerit ver hyemale di
mittant vſq3 quo cōſequat eſtus. ¶ Et vipe q̇dē
ſunt ſpentes capita hñtes plana q̄ ſunt lata ꝓprie a
pud ꝓpinq̄tatē colli minuti ſubtilis valde quoruȝ
caude ſunt curte ſtrepitū faciētes ⁊ ſonitū in inceſ-
ſu. Et iſtis q̇dē trociſcis nō cōuenīūt oēs vipe imo
flaue ⁊ de flauis feminee. Et coꝝ ſignū eſt ꝙ ma-
ſculi in oī latere hñt vnuȝ dentē ⁊ feīe plēs vno.
Et oȝ vt alienent cornute ⁊ varie ⁊ aſpides decli
ues ad albedinē ⁊ nō capiant ex piſcinis ⁊ littorib⁹
fluuioꝝ ⁊ aq̄ꝝ ⁊ mariū nȝ petroſe qm̄ in eis ſūt q̄r
cine faciētes ſiti: imo capiant in loco lōginquo ab
hūoroſitate. Et nō capiant ille q̄ ſunt debilis mot⁹
imo eligant ille q̄ ſunt velocis motus hñtes caput
eleuatū. Et oȝ vt nō morent quȝ capiunt ſi poſe ē
⁊ abiiciant a pte capīs ei⁹ q̄ttuor digiti ⁊ ſilr̄ a pte
caude ipſius ⁊ ani ei⁹. Qđ ſi cucurrerit ex ea ſan-
guis plīmus ⁊ fuerit motus ei⁹ in illa diſpō plim⁹
⁊ mors ipſius tarda tūc erit elcā. Et ſi fuerit pui
motus et pauci ſanguis velocis mortis tūc erit ma
la. ¶ Et de ſignis ei⁹ iteꝝ eſt vt ſit motus ei⁹ ve
lox ⁊ aſpectus ei⁹ aſpectus audacie ⁊ p̄ſumptionis
⁊ ſit egreſſio fecis eius ex poſtrēo caude ei⁹. Qūq3
mortua eſt extrahant viſcera ei⁹ ⁊ ꝓprie fel ipſi⁹
⁊ abluat cū aq̄ ⁊ ſale ablutōe exq̇ſitiſſime fcā deiñ
decoq̄t in aq̄ ⁊ ſale ⁊ ſi cū ea fuerit anetū non erit
malū in eo decoctōe diſcoq̄nte cū q̄ leuis fiat colle
ctio carnis ei⁹ ab oſſe ipſius. Mundificet ergo ca
ro ei⁹ ab oſſe ⁊ ꝓiciat in mortario ⁊ terat bñ ⁊ p̄
cipiat illi q̇ facit illud vt odoret oleū balſami ⁊ in
ungat ipȝ ſup digitos. Qū ergo ꝯtrita ē miſceatur
cū tortellis ſm̄ deſcriptōes diuiſas ⁊ nō eligat ſu-
pra deſcriptionē Andromachi deiñ fiant ex ea tro-
ciſci minuti ſubtiles ⁊ exiccent in vmbra ⁊ reponā
tur in repoſitorio. Et oȝ vt nō cadat ſup eos radi
us ſolis oīo nȝ an̄ exiccationē nȝ p⁹ ipſaȝ: ſol naq3
ꝺſtruit ⁊ expoliat eoſ a v̇tute appropriata carnib⁹
vipaꝝ interficiente venena q̄ ſunt ex morſione ⁊
ebibita.

ARs trociſcoꝝ ſq̄lle. ¶ Oȝ vt eligatur đ
ſq̄llis hūidis illa q̄ ē ẽ̃uis ⁊ ñ eſt magna et
nō linias ipſaȝ cū luto qm̄ illud facit eam
raucida ⁊ corrūpit ipſaȝ: imo line eā cū fermento
⁊ aſſa eā in olla donec coq̄t: aut in furno iā calefcō
⁊ extracto cinere ei⁹: aut in patella de terra ſuper
quā coq̄t panis ei⁹. Qū g° extrhit iñ tūc ſumat ite
ri⁹ eius lene ⁊ terat optīe ⁊ miſceat cum eo farina

orobi recens ſm ṽtutē ſq̄lle ⁊ exitꝰ eiꝰ. Androma
cus ṽo miſcebat cū pte vna ſq̄lle duas ptes farine
⁊ aliȷ̄ eq̄li mēſa. ¶ Qū ergo pmiſta eſt ſq̄lla cū faria
orobi tūc fac ex ea trociſcos ſubtiles ⁊ inunge ma-
nus tuas q̇ū facis ex ea trociſcos oleo roſaceo ⁊ e-
xicca eos ⁊ ſua eos ſicut ꝯſuas trociſcos de vipiſ.
¶ Medici autē nr̄i tpis accipiūt ſq̄lle ptes. ij. ⁊ farīe
herbi. ptez. i.

DEſcriptio trociſcoꝝ alidaracaron. ¶ ℞.
corticū radicis aldarſiſaban auī. vi. ſu-
pioris ſq̄nāti auī. xii. calami aromatici ⁊
coſti ⁊ xilobalſami ⁊ aſſari ⁊ myrrhe ⁊ amōi ⁊ po
liȷ̄ oīum ana auī. xxiiii. maſticis et emerukie ⁊ eſt
alacoben alba ⁊ ſu oīum ana auer. vi. pōi vicor
aur. xx. r̄ubarbari ſiliq̄ cinaī añ auī. x. ſpice ide
aur. xvi. foliȷ̄ tantūdē croci auī. xii. terat̄ totū ⁊
cribellet̄ p ſe et cōſiciant̄ cū vino odorifero anti-
quo declinaīte ad dulcedinē ⁊ fiant trociſci ⁊ exiccēt̄
in vmbra ⁊ ꝯſuēt̄ ſicut cōſuant̄ trociſci de vipis.

DEſcriptio alia hoꝝ trociſcoꝝ. ¶ ℞. ligni
aldarſiſabā ⁊ calami arōati ⁊ coſti ⁊ aſſa-
ri ⁊ xilobalſami ⁊ amōi ⁊ myrrhe kie et
ſu et alacobē oīum ana auī. xviii. et croci auī. xiȷ̄
⁊ ſpice inde ⁊ foliȷ̄ amboꝝ ana auī. xii. ⁊ myrrhe
auī. xxiiii. terat̄ totū ⁊ fiant trociſci ſicut diximus
in vnaq̄q; deſcriptionū q̄ ſunt ante iſtam.

DEſcriptio alia hoꝝ trociſcoꝝ. ¶ ℞. aſe-
libet ⁊ eſt darſiſaban aure. vi. floris ſq̄-
nāti auī. xii. calami armoatici auī. vi.
myrrhe ⁊ aſſari ⁊ xilobalſami oīum ana auī. vi.
cinnamōi auī. xxiiii. amomi auī. xxiiii. caſie auī
vi. ⁊ amer acu ⁊ ē alacobē alba auī. xx. ſpice i de
aur. xvi. poliȷ̄ auī. vi. i alio myrrhe aur. xxiiii
maſti. aur. vi. croci aure. xii. aggr̄ga has medici
nas tritas et pulueriȝatas ⁊ cōſice cū vino puro et
fac trociſcos ſicut diximus et conſerua.

COnfectio mithridati nobilis ¶ Eſt ꝯfe
ctio quaȝ fecit mithridates rex pōti ⁊ no
miauit ſuo noīe ⁊ cōpoſuit ipſaȝ et eſt ex
medicis exptis ſup venēa pprie ⁊ ſup egritudineſ
alias vt eēt aggregatiuū iuuamēti venenoꝝ diuer
ſoꝝ ⁊ egritudinū diuerſaꝝ: fuit ergo ipȝ tyriaca i
illo tpe: deiñ poſtq̄ accit Andromacho illd q̄d ex
ptus fuit ipȝ ſup iuuamentū carniū ſpentū ⁊ alioꝝ
addidit in eo trociſcos de vipis ⁊ alteratū eſt parū
p additionē et diminutionē. Fuit ergo tyriaca ma-
gna in multitudine iuuamenti. verūtñ tyriaca ma
gna eſt magis iuuatia ipſo in re vna et eſt venenū
ſpentū. In reliq̄s ṽo rebꝰ nō diminuit mithridatū
a tyriaca diminutōe de q̄ ſit curañ: imo eſt magis
additi in plibꝰ eaꝝ iuuamenti et cōſidentioris uti
litatis: ⁊ ñ plōgemus ſmonē in numero illoꝝ iuua
mentoꝝ qm̄ ipſa ſūt illa p̄dicta q̄ ſunt tyriace ⁊ ſit
doſ copioſior parumper.

COnfectio mithridati ex deſcriptōe cōu-
ni oīum. ¶ ℞. myrrhe ⁊ croci ⁊ agarici
⁊ ȝinȝiberis ⁊ cinnamomi ⁊ dragagāti oī
um ana. ʒ. x. ſpice ⁊ olibani alſeis ⁊ eſt naſturtiuȝ
babylonicū ſq̄nanti xilobalſami ſticados ⁊ ſiſeleos
⁊ coſti ⁊ camepitheos ⁊ galbāi ⁊ nebeſcet ⁊ macro
pipis ⁊ ſucci barbe hircine ⁊ caſtorei et melakion
⁊ eſt opiū ⁊ folii indi ⁊ ſtoracis ⁊ oppopōacis oīuȝ
ana. ʒ. viii. caſie et leucopipis ⁊ melanopiperis et
hermodactiloꝝ ⁊ polii ⁊ ſcordeon et dauci et me-
liloti et gentiane et olei balſami et carpobalſami ⁊
trociſcoꝝ cokion et bdellii oīum ana. ʒ. vii. rute
ʒ. ii. āmoniaci et ſpice romane et maſticis et gūmi
et petroſelini et cordumen et ſeīs feniculi oīuȝ añ
ʒ. v. aniſi et acori et meu et ſerapini et aſſari oīuȝ
ana. ʒ. iii. apii ⁊ roſaꝝ rubeaꝝ ⁊ pullegii oīum añ
ʒ. v. ſu et acatie et vmbilici ſtinci et ſemīs iperici
oīum ana. ʒ. xlv. vini odoriferi antiq̇ in quo iſū
dant̄ ea q̄ oȝ infundi mellis diſpumati q̄d ſufficit.
Miſceat̄ et ſeruet̄ et āminiſtret̄ pꝰ ſex mēſes ⁊ ſit
doſ ſicut auellana cū eo q̄d eſt cōueniens de poti-
bus. Et in hac q̇dē deſcriptōe ſunt medicine q̄ non
ſunt in deſcriptōe Gal. treſdecī et ſunt agaricuȝ et
hermodactili et ruta et āmoniacū et dicates et aſſa
rū et dragagantū et ſticados et camepitheos ⁊ me
lilotū et xilobalſamū et melanopip et bdelliū. Et
in deſcriptiōe Gal ſunt due medicine q̄ nō ſunt in
hac deſcriptōe et ſunt radix lilii: et ſal et in deſcri
ptōe alia eſt medicina vna que non eſt i hac deſcri
ptione et eſt ſemen rute.

ARs cokion āminiſtrati in mithridato.
℞. paſſulaꝝ rubeaꝝ enucleataꝝ pondꝰ. ʒ
iiii. glutīs albotin pondus. ʒ. xxiiii. ſq̄nā
ti et myrrhe amboꝝ ana. ʒ. xii. cinnamōi et bdel
lii ſubalbidi et blacte biȝantie et ſpice romāe ⁊ ca
ſie et meliloti et ciperi et baccaꝝ lauri oīum añ. ʒ
iii. calami aromatici pōdus. ʒ. ix. croci. ʒ. i. bitu-
mis iudaici. ʒ. ii. ſ. Et hec deſcriptio eſt ſabor fi-
lii ſebel in q̄ eſt additū bitumen iudaicū. Et in de
ſcriptōe alia eſt additū darſiſaban pōdus. ʒ. ii. ſ.
Et in deſcriptōe alia ſunt addite aſſari. ʒ. ii. ſ.

TYriaca eſdre. ¶ ℞. amomi pondus au-
reoꝝ. xii. ſupioris ſq̄nanti auī. viii. pi-
retri auī. vi. croci auī. xxxvi. cinamo
mi auī. vi. et myrrhe auī. xii. petroſelini et eſt
ſemen apii montani ⁊ dauci et eſt ſemen baucie ſil
ueſtris montane cretenſis oīum ana auī. iii. draga
ganti auī. xxx. ſucci hypoq̇ſtidos auī. viii. radi
cis lilii celeſtis auī. xv. ſeīs feīdi auī. vi. bdelliū
ſubalbidi auī. viii. ſeīs hyuſq̄ai albi auī. xxviii
caſie lignee auī. ix. ſeīs papaueris albi auī. xxx.
ſpice inde auī. xii. ſemīs rute auī. i. granoꝝ citri
excorticatoꝝ ſumach ſemii amborū ana auī. ii. ſe
mīs aneti ⁊ epatis almeliki et aſſari et cordumeni
et euforbii et opii oīum ana auī. vi. melanopipe
ris auī. xxx. roſaꝝ rubeaꝝ ſiccaꝝ ablatis captibꝰ
auī. ix. foliȷ̄ indi auī. xii. olei balſami auī. iii. ne
reiden cretenſis ⁊ eſt ſpica romana ameis ⁊ eſt ſu
pius vitis amboꝝ ana auī. vi. roſaꝝ oleandri et
ſupioris almaru amboꝝ ana auī. iiii. lacce munda
te auī. xii. memithe gariofiloꝝ amboꝝ ana auī.
xii. ſupioris ſpice romane auī. iii. reuſini auī. xiȷ̄
ſucci altiſe et eſt alſelengeſif ⁊ dicit̄ abrotanū ſil-
ueſtre auī. xx. ⁊ radicū endiuie auī. xx. ⁊ coſti ⁊
gentiane romane amboꝝ ana auī. xii. folioꝝ citri
auī. xiii. ⁊ trociſcoꝝ alindaracaron aure. vii. aī
ſi auī. vi. ſq̄nanti auī. xii. Aggrega has mediciaſ
terendo cribellando infundendo q̄ de eis infundū
tur in vino clare ſubē ⁊ eſt radix aut cōi aut in tri
plicato aut vino paſſo aut melino ⁊ cōſice cū melle
diſpumato ſecūdū q̄titatē q̄ neceſſaria eſt ⁊ repōa
tur in vaſe ⁊ admiſtret̄ ſicut āminiſtratur tyriaca

maior. ¶ Et de medicis sunt q̇dā q̇ ponūt in ea ꝺ
āmōiaco ⁊ de eis sunt q̇b⁹ illud non videt̄ quoniā
āmoniacum nocet stomacho.

Descriptio tyriace esdre. ¶ ℞. amomi ⁊
myrrhe amboꝝ ana. ʒ. v. piretri. ʒ. ii
ꟗ. squinanti. ʒ. iiii. casie lignee. ʒ. xii.
ꟗ. storacis liquide. ʒ. vi. ꟗ. dauci. ʒ. i. croci. ʒ.
xii. petroselini. ʒ. i. ⁊. ℨ. ii. ireos. ʒ. ii. ꟗ. semis
feniculi ⁊ bdellij amboꝝ añ. ʒ. iiij. ꟗ. olibāi. ʒ. ix
dragagāti. ʒ. x. succi hypoq̄stidos. ʒ. iii. granoꝝ
citri excorticatoꝝ aur̄. i. semis aneti ⁊ epatis alm̄
liki ⁊ lignoꝝ citrinoꝝ oīum ana aur̄. ii. seis hyus-
quiami albi lb. unā seminis papaueris albi lb. ii.
spice. ʒ. ix. ⁊. ℨ. i. rute sicce. ʒ. i. ⁊. ℨ. ii. sumac.
ʒ. iii. anisi ⁊ assari ⁊ cordumeni oīum ana. ʒ. iiii.
opij. ʒ. ii ⁊. ℨ. i. ꟗ. euforbij. ʒ. ii. ꟗ. piperis. ʒ. i.
ꟗ. rosaꝝ. ʒ. iiii. folij indi ⁊ carpobalsami amborū
ana. ʒ. iii. anacardi. ʒ. ii. ꟗ. lacce mundate. ʒ. v
cinnamomi. ʒ. iiii. meu. ʒ. ii. spice cretensis. ʒ.
ix. sulfuris. ʒ. iiii. memithe ⁊ reusini ⁊ costi ama
ri oīum ana aure. iiii. folioꝝ citri aure. v. troci-
scoꝝ alindaracaron aur̄. iiii. olei balsami aur̄. vii
succci abrotani lb. i. galange. ʒ. vii. litij. ʒ. vi.
gariofiloꝝ. ʒ. v. mellis q̄ntū sufficit.

Confectio tro. alidaracarō admistratoꝝ i
ea. ℞. cāemil. ru. et cācmille albe ⁊ su-
mach ⁊ su ⁊ anisi ⁊ assari vsnee ⁊ calami
aromatici ⁊ xilobalsami oīum ptes eq̄les pōderis
aggrega has medicinas cōtritas ⁊ cribellatas ⁊ ꝯfi
ce cū vino puro bone subē ⁊ est radix aut cōi tri-
bus dieb⁹ cōtinuis ⁊ moueat in oī die semel ⁊ ad-
de sup illud de uno hoꝝ vinoꝝ si indiget illo ⁊ fac
trociscos pōderis aure. i⁹. ⁊ exicca in vmbra hāc
tyriacaꝫ fecit esdras ⁊ ē vicaria tyriace alfaroch in
rebus omnibus.

Tyriaca diateseron. ¶ ℞. gentiane romāe
baccaꝝ lauri aristologie longe ⁊ myrrhe
oīum ptes eq̄les terat̄ ⁊ cōficiat̄ cū melle
dispumato ꝟm q̄ntitatē sufficientie c⁹ doſ sit aur̄. i⁹
cū aq̄ calida. ¶ Et dicit ꝙ ꝺ medicis q̇dā sunt qui
ponūt loco myrrhe costū amaruꝫ ⁊ refert seruaget
ꝙ inuenit in descriptōe q̄dā additionē croci ptis. i
Hec tyriaca de q̄ttuor spēb⁹ cōfert pūcture scorpi
onū ⁊ araneaꝝ ⁊ egritudib⁹ frigidis ꝑprie epile-
psie q̄ subito accidit ⁊ tremori oris stomachi.

Sotira liberans magna. ¶ Hec medicina
est aggregatiua iuuamēti cōferens epile-
psie ⁊ v̇tigini ⁊ dolori capitis antiquo et
tremori ⁊ ꝓhibet māꝫ attrahi ad oculū: ⁊ q̄nq; fit
cū ea alcohol p⁹ abstractionē aq̄ q̄re ꝓhibet saniē
⁊ ꝓhibet euentū nocumēti ad oculū ⁊ abscisionem
vocis ⁊ palysim ⁊ alguesgues ⁊ dolorē dentiuꝫ et
dolorē oculi ⁊ dolores pulmōis ⁊ lateris ⁊ pecto-
ris ⁊ hypocōdriorū bibita in aq̄ mellis ⁊ valet ad
expulsioneꝫ sanguis potata in aq̄ arnoglosse ⁊ v̇ge
pastoris et ventositatib⁹ in stō ⁊ dolorib⁹ eius et
ictericie ⁊ ad passiōes frigidas ⁊ clarificat colorē et
delet cogitatōes ⁊ remouet eructuationem ⁊ sanat
vesicā ⁊ egritudines intestinoꝝ ⁊ pūcturam coꝝ ⁊
clisterizat̄ cū ea: q̄r eradicant̄ apāta eorum ⁊ apāta
splenis ⁊ ꝓuocat supfluitates renū ⁊ vesice ⁊ con-
fortat testiculos ⁊ linit̄ sup eos ⁊ addit̄ desideriuꝫ
⁊ confert dolorib⁹ iūcturaꝝ ⁊ spasmo ⁊ podagre
⁊ cōfert ad venena ex morsiōib⁹ ⁊ ebibita et con
fert febrib⁹ antiq̄s ⁊ piodis rigoris et resoluit apā
ta c⁹. ꝑmistio. ¶ ℞. myrrhe ⁊ casie et sq̄nanti oī
um ana. ʒ. i. ꟗ. castorei et petroselini ⁊ est semen
apij siuestris montani amboꝝ ana aure. xv. semis
apij. ʒ. ii. siseleos aur. i. costi amari et cinnamo-
mi et trociscoꝝ aladarmeu ⁊ storacis liq̄de et assa-
ri oīum ana aure. vi. anisi aure. x. piperis al. au
r̄. xij. pipis lō. aur̄. iii. spice aur̄. iij amomi ⁊ cro
ci amboꝝ ana aure. iiii. opij aure. x. Aggrega has
medicias tritas ⁊ cicotrigōizatas et cōfice cū melle
dispumato ⁊ repone i vase et vtere p⁹. vi. m̄ses

Ras trociscoꝝ aladarmeu admīstratoꝝ in
liberante magna. ¶ ℞. amomi ⁊ darsisa
han ⁊ costi amari ⁊ calami arōatici ⁊ ga-
riofiloꝝ ⁊ pipis albi ⁊ ameos oīuꝫ ana aure. iii. ci
namomi et masticis ⁊ croci oīum ana aure. vi. fu
aure. i. spice aromatice et folij indi amboꝝ ana au
reos. vii. myrrhe aure. vi. Aggrega has medici-
nas cōtritas et cicotrigonizatas et cōfice cū vīo cla
ro aut alio ⁊ fac trociscos puos ponderantes aure
um vnū ⁊ exicca in vmbra ⁊ vtere.

Nedrech darij. ¶ Nedrech darij est vna ꝺ
medicis ꝑsicis magnis electis q̄ ꝓcedit in
cessiōe filonij et tyriace ⁊ scelithe ⁊ ipius
iuuamētū est magnū in colica c⁹ hec est ꝑmistio.
Accipe croci et seis hyusquiami albi amboꝝ añ sex
tariuꝫ. i. opij et euforbij amboꝝ ana. ℨ. xx. ⁊ spi
ce et storacis liquide amboꝝ ana sextaria duo ⁊ fo
lij indi et gariofiloꝝ amborū ana. ℨ. iiii. et piperis
albi. ℨ. ii. et margaritaꝝ nō pforatarū et salis am
moniaci et semis rute siluestris et muschi et cāfo-
re et cardamomi et cinnamomi et casie oīuꝫ añ pō
dus. ℨ. i. et costi. ℨ. viii. et semis alharmel et pire
tri et macropiperis oīum ana. ℨ. iiii. serapini ⁊ ca
storei et oppoponacis oīum ana pondus. ℨ. ii. ⁊ ꝫe
doarie et doronici et olei balsami oīum ana aure.
viii. et in descriptione syra ⁊ greca myrrhe. ℨ. iiii
et cāfore. ℨ. iiii. tere sicca et cicotrigoniꝫa ⁊ infun
de ea q̄ liq̄scunt i vino decocto deīde aggrega oīa
⁊ cōfice cū melle ⁊ antiq̄ sex mensib⁹ c⁹ doſ sit si
cut nux cū aqua tepida.

Confectio phōrū et est illa q̄ noiat̄ mā ui
te. Ualet ad superfluitates phīatis cōfor
tat aīaꝫ letificat digerit facit eructuare as
similata vt sit sicut viaticū adolescentie ⁊ addit in
ꝯſuatōe et mēoria et rōnē efficit bonā et absoluit
linguā et destruit frigora et abscīdit fluxū vrīe et
sedat ventositates et addit in spermate et ꝯfortat
mēoriā et detumescere facit carnē gigiuaꝝ et strī
git dentes et rēouet dolores dorsi ⁊ iūcturaꝝ ⁊ ili
oꝝ et emūctorioꝝ c⁹ ꝑmistio. ¶ ℞. piperis ⁊ moc°
piperis et ꝫiꝫiberis et cīnamōi emblicoꝝ et belli-
ricoꝝ et capsie et aristologie rotūde de scemi ⁊ ve
naꝝ cytrīaꝝ et ventris granoꝝ piee maioris. Et ī
descriptōe alia nucis iñ sucutiō ⁊ ē testicul⁹ vīpis
oīuꝫ añ. ʒ. i. ꟗ. cāemil. ʒ. ꟗ.. et plāte ḡnoꝝ vue
ʒ. iii. auferat̄ iterius passularū rubeaꝝ deide terā
tur bene et sumat̄ q̄ntū sunt oēs medicie mellis et
coaguleẗ deide cōficiant̄ cū eo spēs q̄s dixīus et su
mat̄ de ea ꝟm oēꝫ dispōꝫ q̄ntū est nux pua i olei nu
cis īde mensura cum qua iuoluatur.

¶ Celithe. ¶ In hac medicia sub si-

dei iussione affirmant omne iuuamentum existere
et in compositione eius oē mirabile. Nos vō nō ī
uenius ei īpressionē plīmā nisi ī aspitate accñte li-
gue et mollificatōi ei⁹. At vō medici dicunt ꝙ
scelithe magnū cōfert iuuamētū manie et egritudī
b⁹ frīs melācis et phīsaticis et palysi et epilepsie et
apoplexie et torture et alguesgues et locutōi anie
et dolori capis et emigranee et obliuioni et melīe
et frigori cerebri et trēori et plīsui cordis et ꝯfuat
ēbryonē ꝛ ꝯfert abortui et ꝯfert distillatōi vrie ꝛ
doloribꝰ mrīcis ꝛ uētositati ei⁹ et mollificatōi li
gue et vtigī et tristitie ꝛ nocumento fungoꝝ ꝛ ve
nenis ꝛ lacti qđ coagulat̄ in stō et aliīs et cōfert do
loribꝰ iuncturaꝝ ꝛ oibꝰ doloribꝰ antiqs frīs. Et
dat̄ in potu ad omnē rē ad quā ptinet sicut ad frigꝰ
vehemēs in aq̄ casie fistule ꝛ dī ꝙ in vino est ma
gis iuuatiuū ꝛ ad oppilatōes intrinsecas cū aq̄ radi
cū et ad dolores mrīcis cū aq̄ anisi et ad dolores
supiores cū aq̄ sansuci aut cū aq̄ radicū sicle et pue
ris cū oleo violaceo: hec ergo sunt ea q̄ dicunt me
dici. Et illud ꝙ est apud me est qđ est medici-
na inordiata nō ordiate cōpōnis adurens sanguinē
ꝛ hūores deficiens a trociscis cꝰ cōmistio. ℞.
muschi et cāfore et ambre oīum ana. pōdus. ʒ. ij.
margaritaꝝ nō pforataꝝ et croci amboꝝ ana. ʒ. x
auri cōtriti et argenti cōtriti amboꝝ ana. ʒ. ſ. ao-
mi et seīs harmel et euforbiī et vsnen nabati ꝛ us
nee ꝛ semis apiī et seīs rute et stercoris vacce mō
tane et sulfuris rubei et citrini ꝛ hellebori albi et
storacis liq̄de ꝛ cipi ꝛ mersulen ꝛ sunt ligna aspagi
ꝛ veaꝝ alessind ꝛ est alharmel alba et chelidōie ꝛ
granorū almahaleb et xilobalsami ꝛ hezerhasen ꝛ
simsindar oīuȝ añ pōdꝰ. ʒ. ij. ꝛ floris sq̄nāti ꝛ foliī
ꝛ nucis muschate ꝛ castorei ꝛ se. eruce ꝛ se. baucie
oīuȝ añ pondus. ʒ. x. ꝛ alzarub et azkei ꝛ dragagā
ti magisteriī ꝛ nigelle et stercoris vulpis ꝛ radicis
capparis oīum ana. ʒ. ſ. ꝛ serici crudi ꝛ seīs aneti
ꝛ radicū ei⁹ ꝛ zedoarie ꝛ doronici ꝛ zinziberis et
gentiane et lingue auis ꝛ salis indi et piretri ꝛ co-
ralli ꝛ bitumīs iudaici ꝛ fu et psiliī oīuȝ ana. ʒ. iiij
gariofiloꝝ et spice ꝛ assari et costi ꝛ casie et carda-
momi et capilli veneris oīum ana. ʒ. viii. et ma-
cis ꝛ ireos amboꝝ ana pōdus. ʒ. i. et fructuū man
dragore siccoꝝ nūero. xx. ꝛ casie mūdate et ligno
rū casie amboꝝ ana pōdus. ʒ. ſ. ꝛ floꝝ sq̄nanti pō
dus. ʒ. x. et semis feniculi et isopi sicce amboꝝ añ
ʒ. x. ꝛ origani psici et origani alinci amboꝝ anā. ʒ
iiij. et bedeoard ꝛ nodorū palee veteris inpieti-
bus ꝛ reusini oīum an. ʒ. vii. ꝛ pipis albi ꝛ nigri
ꝛ macropipis ꝛ opiī et aristologie longe ꝛ rotunđ
ꝛ granoꝝ almahaleb oīuȝ ana. ʒ. xx. ꝛ auellāe iñ
pondus. ʒ. ij. et duas tertias. ʒ. i. et supioris sali-
cis ꝛ venaꝝ īdaꝝ siccaꝝ ꝛ est almeius ꝛ poliī ꝛ suc
ci ireos ꝛ darsisaban et abrotani oīum ana pōdus.
ʒ. i. ꝛ aniuden nigre pōdus. ʒ. iiij. et q̄rte et meli
loti pondus. ʒ. iiij. ꝛ duaꝝ tertiaꝝ. ʒ. i. ꝛ capilloꝝ
algol et digitoruȝ citrinoꝝ ꝛ gutte baracost et altit
boni odoris ꝛ serapini ꝛ oppoponacis oīum añ pō
dus. ʒ. ij. et terre viaꝝ q̄dratāꝝ pondus. ʒ. iiij.
Et illud qđ inuenit̄ de medicis q̄ intrant ī scelithe
in codicibus grecis additū supra illud qđ est in hac
descriptōe est istud alzurūb ꝛ alessis albe ana. ʒ. ij
radicis alkeirei rubee pōdus. ʒ. iiij. supioris alcan
ne. ʒ. ij. agnicasti. ʒ. iiij. cordumeni pondus. ʒ. i.
reusini ꝛ carpobalsami ꝛ xilobalsami et granoruȝ
myrti egyptie ꝛ sigillati regis ꝛ asse fetide oīuȝ añ
ʒ. ij. nucis muschate. ʒ. iij. granorū alben excorti
catorū. ʒ. iiij. spodiī. ʒ. i. cuscute ꝛ karabe ꝛ mu-
dascon ꝛ gestafrid et nucis sauie ꝛ mugath ꝛ mar
macor ꝛ vtriusq; been rubei ꝛ albi oīuȝ ana. ʒ. ij
anisi. ʒ. iij. sceba. ʒ. iij. salis tabarzet salis īdi ꝛ sal
panis et dauci et petroselini et succi liq̄ritie ꝛ succi
eupatoriī oīum ana. ʒ. ij. et corticū citri siccorū et
fustiū peonie omniū ana pondus. ʒ. iiij. churuden
ʒ. v. magnetis. ʒ. vi. calcanil ꝛ est ozimū monta
nū ꝛ amigdalaꝝ amararū omniū ana. ʒ. vii. Tere
sicca ꝛ cicotrigoniza et infunde ea q̄ liq̄fiunt in vi-
no bono et confice cū melle qđ sit triplū ponderis
medicinaꝝ ꝛ repone in vase vitreo qđ sit sicut v
rinale ꝛ antiquet̄ sex mensibus cꝰ dosis sit quantuȝ
est cicer cum aqua tepida.

Commistio eius fm aliā descriptionē.

c ℞. muschi boni pondus. ʒ. ij. margarita
rū nō pforataꝝ pondus. ʒ. x. auri fusi et
argenti fusi amboꝝ ana pondus. ʒ. ſ. ambre pon-
dus. ʒ. iiij. zarub pondus. ʒ. i. sirici adusti aut nō
adusti pondus. ʒ. iiij. myrrhe gariofiloruȝ et spice
boni odoris amboꝝ ana. ʒ. iiij. croci pōdus. ʒ. x.
zedoarie et dorongi amboꝝ ana. ʒ. iiij. radicis li
liī celestis pondus. ʒ. i. amomi pondus. ʒ. ij. masti
cis pondus. ʒ. ſ. foliī indi pondus. ʒ. x. carpobal-
sami pondus. ʒ. ſ. macis pondus. ʒ. i. fructuū mā
dragore nūero. x. lignoꝝ casie et casie amboꝝ añ
ʒ. v. leucopipis et zinziberis et radicuȝ aneti om
nium ana. ʒ. iiij. costi amari pondus. ʒ. viij. nu-
cis muschate pondus. ʒ. x. castorei pōdꝰ. ʒ. x. eu
forbiī pondus. ʒ. ij. floris squinanti pondus. ʒ. x.
semīs aneti et gentiane romane et supioris lingue
auis omniū ana pondus. ʒ. iiij. cardamomi pondꝰ
ʒ. viij. semīs harmel. ʒ. viii. semis fenugreci pō
dus. ʒ. vi. fustiū capilloꝝ veneris pondus. ʒ. viij
salis indi pondus. ʒ. iiii. nigelle et est granū nigrū
pondus. ʒ. ſ. origani psici pondus. ʒ. iiii. fu pōdꝰ
ʒ. vi. dragaganti artificiī pondus. ʒ. ſ. vsnen na-
bati pondus. ʒ. ii. semīs apii. semīs rute et vsnee
ꝛ sulfuris citrini omniū ana. ʒ. ii. stercoris vacce
montane aut capre montane pondus. ʒ. ii. bede-
oard pondus. ʒ. vii. semīs eruce pondus. ʒ. x. sa
uine pondus. ʒ. iiij. melāopiperis ꝛ macropiperis
et semīs hyusquiami albi omniuȝ ana. ʒ. xx. terre
viaꝝ q̄drataꝝ pondus. ʒ. i. aristologie longe pon
dꝰ. ʒ. x. aristologie rotūde pondus. ʒ. iiii. reusi-
ni pondus. ʒ. vii. semīs alzufere pondus. ʒ. x. se
mis endiuie pondus. ʒ. iiii. semīs alāiuden pōdus
ʒ. iiii. et sexta. ʒ. i. meliloti pondus. ʒ. iiii. ſ. psi
liī ꝛ isfidis oīum ana pondus. ʒ. iiii. granoꝝ cucūe
ris excorticatoꝝ. ʒ. iiii. ꝛ tertiā. ʒ. iꝰ. bitumīs iu
daici pondus. ʒ. iiii. cāfore et hellebori albi ꝛ ni-
gri et cipi ꝛ storacis liq̄de et chelidōie ꝛ seīs aspa
ragi omniū ana pondus. ʒ. ii. ꝛ digitoꝝ citrinoruȝ
ꝛ capilloꝝ algol et radicis endiuie et casie et bara-
cost omniū ana pondus. ʒ. ii. xilobalsami pondus
ʒ. ii. aq̄ nigelle ꝛ aq̄ spine noīate alcāna añ pondus
ʒ. i. et granoꝝ almahaleb pondus. ʒ. i. radicū as-
fidi ꝛ est sinapis albi pondus. ʒ. ii. nodoꝝ palee q̄
est in parietibus. ʒ. vii. stercoris vulpis pōdꝰ. ʒ

s. corticū radicis capparis pondus. ʒ. ß. bezeribasen ⁊ issindar amborū ana pondus. ʒ. iiii. Aggrega has medicinas cōtritas et cicotrigonizatas et infunde q̄ infundenda sunt de eis in vino odorifero ⁊ cōfice cū melle dispumato ⁊ repone ī vasis et āministra post sex menses sicut cicer cū aq̄ corticū radicis feniculi ⁊ apij et fac caputpurgiū ex ea q̄ntitate vnius ḡni frumenti cū aq̄ canabis.

Arius Darij. ¶ Et est medicina inda que letificat ⁊ cōfortat cor et corpus et colorē efficit bonū et aufert lūbricos ⁊ facit odorē oris bonū ⁊ sudoris et iuuamentū eius ad epar est magnū ⁊ nō est in ea nocumentū apparēs et sumit̄ ante cibū ⁊ post ipꝫ cꝰ cōmistio. ¶ ℞. rosarū rubeaꝝ pondus. ʒ. vi. ciperi pondus. ʒ. v. gariofiloꝝ ⁊ masticis ⁊ spice et assari oīum ana. ʒ. iij. cinami ⁊ alzarub et croci ⁊ macis et cardamōi ⁊ beil ⁊ nucis muschate omniū ana pōdus. ʒ. ii. Sume has species post cicotrigonizationē cū orali ⁊ pmisce pmistione decenti cōterendo deinde accipe emblicoꝝ mūdatoꝝ bonoꝝ recentiū ℔. i. et decoquātur in ℔. ix. aq̄ dulcis donec remaneat tertia deīn colet̄ et iteret̄ illa aq̄ in olla sup quā pꝫ́ciant̄ de pendijs sabari ℔. ii. deīn buliat cū facilitate dōec ingrosset̄ ⁊ fiat in spissitudine loboc ad pectꝰ grossi deīn auferat̄ olla ab igne ⁊ pulucrizent̄ in ea medicine et moueat̄ cū ligno salicis donec pmisceat̄ ꝯmistione eq̄li. Qūqꝫ infrīant̄ reponant̄ in vase viridi cꝰ dos̄ sit qd̄ est ab vno aur̄. ad duos.

Confectio alia inda. ¶ ℞. piperis ⁊ macropipis et myrobalanoꝝ nigroꝝ et belliricoꝝ et emblicoꝝ ablatis nucleis ipsoruꝫ ⁊ centaurce omniū ana sextaria. iiii. et mellis ⁊ butyri uaccini q̄ntū cōficiat ipsaꝫ: cꝰ dos̄ sit aur̄. i. aut plus vnicuiqꝫ hoī f̄m q̄ntitatē sue v̄tutis.

Confectio noīata algere. ¶ Que cōfert vtriqꝫ cholere ⁊ prurituі ⁊ frigoribꝰ ⁊ cōfortat stomachū ⁊ valet ad colicā ⁊ ventositates et facit appetere cibū ⁊ cōfortat ad coituꝫ cuiꝰ pmistio. ¶ ℞. scamonee et medulle turbit ⁊ macropipis omniū ana. ʒ. vi. piretri et semis apii ⁊ ameos ⁊ zinziberis ⁊ sal̄ indi oīuꝫ an̄ pōdꝰ. ʒ. i. gariofiloꝝ ⁊ zarub amboꝝ ana. ʒ. ß. alfiegeti aur̄ i. mahaleb excorticate. ʒ. duas zuccari tabarzet ⁊ croci amboꝝ ana. ʒ. iii. Accipe has medicinas post cicotrigonizationē exceptis scamonea et croco q̄m ipsi simul terunt̄ deīn pmisce medicinas cōmistiōe decenti ⁊ cōfice cū melle dispumato f̄m pondus earū bis et semis cꝰ dos̄ sit ab eo qd̄ est inter. ʒ. ii. vsqꝫ ad. ʒ. ii. ß. vsqꝫ ad. ʒ. iii.

Confectio alia dilatans aīaꝫ cōfortans eā letificans cōfortans corpus colorē faciēs bonū destruens lūbricos odorē oris faciens odoriferꝝ ⁊ sudorē ⁊ cōfert stō et epati ⁊ nō ē in ea nocumentū ⁊ recipit̄ an̄ cibū et pꝰ ipsuꝫ cꝰ cōmistio. ¶ ℞. rosaꝝ rubeaꝝ ptes. vi. ciperi ptes viii. gariofiloꝝ et masticis et spice et assari omniū ptes. iii. cinami et zarub et croci ana ptes. ii. macis et cardamomi et elbaugue et nucis muschate omnium ana ptē. i. Terant̄ et cribellent̄ ⁊ sumat̄ ad omne pondus. ʒ. xxxiii: de oībus medicis ℔. i. emblіboꝝ recentiū et decoquat̄ oīs ℔. cū. ix. ℔. aq̄ vsqꝫ quo remaneant ℔. iii. deīn colet̄ ⁊ pꝫ́ciatur sup illā aquā p oī ℔ emblicoꝝ ℔. i. penidioꝝ sabari ⁊ decoquant̄ donec fiat in spissitudie electaurij grossi deīn pulueriʒent̄ desup medicine ⁊ cōueniēter fiat eiꝰ pmistio ⁊ reponat̄ in vase vitreo viridi: cꝰ dos̄ sit ab aur̄. i. vsqꝫ ad aur̄. i. ⁊. ß.

Confectio tyriacalis magna ex nr̄a arte exptoꝝ iuuamentoꝝ p̄dcōꝝ in cōfectionibꝰ q̄ sunt ante eā. ¶ ℞. corticū citri et gentiane et myrrhe et carpobalsami ⁊ folioꝝ ozimi citrati et semis eius et seīs alfelengemisch et zedoarie et doronigi omniū an. ʒ. iiii. ⁊ muschi ⁊ ambr̄ amboꝝ ana aur̄. i. ⁊ xiloaloes indi aur̄. ii. et cāforе aur̄. ß. ⁊ costi et cinamōi ⁊ acori ⁊ croci et spice celtice et apsinthij omniū ana. ʒ. iii. et fu et meu ⁊ petroselini omniū ana. ʒ. ii. ß. et semis eruce et semis napi et semis porri et lingue auis et granoruꝫ piperis omniū ana pondus. ʒ. ii. et opii pondus. ʒ iii. cōficiat̄ f̄m descriptionē et fermentet̄ sex mensibus deinde bibatur.

Confectio tyriacalis minor ex arte nr̄a ℞. carpobalsami et costi et myrrhe et gētiane et cinamōi et leucopipis et xiloaloes indi et petroselini omniū ana ptē. i. muschi tertiā ptis castorei q̄rtā ptis cōficiat̄ cū melle et administretur.

Confectio cesaris valens ad pulsuꝫ cordis et epilepsiā et dolores stōi fr̄i et intestiorū et oppilatōes et putrefactōeꝫ sanguīs longā et difficultatē digōnis et difficultatē anhelitꝰ et singultū vehementē cꝰ pmistio. ¶ ℞. castorei et succi liq̄ritie et casie et costi amari et melanopiperis macropipis et storacis et opii et croci et spice aromatice omniū ana pondus. ʒ. iii. oppopōacii pōdus. ʒ. i. muschi pōdus sexte. ʒ. i. zedoarie ⁊ doronigi et margaritaꝝ nō psorataꝝ omniū ana. ʒ. ß. myrrhe pondus. ʒ. ix. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et cōfice cū melle dispumato et utere qū necesse est quātitate ciceris.

Trifera magna valens ad malitiā digōis et frigus stōi pprie ⁊ intestinoꝝ et mollificationē in stō et vesica et addit in desiderio coeundi cꝰ pmistio. ¶ ℞. myrobalanoꝝ nigroꝝ excorticatoꝝ pondus. ʒ. vi. bellirico. ⁊ embli. et semis apii montani et capsie inde et ameos et origani psici omniū ana. ℥. i. spice et amomi et beil et acori ana pondus. ʒ. iii. cinnamōi pondꝰ. ʒ. iiii. leucopiperis et melanopiperis et neremisch et salindi omniū ana. ℥. ß. scorie ferri. ℥. iii. sinapis. ℥. i. ß. ⁊ salis āmoniaci. ʒ. ß. tere ⁊ cicotrigōiza ⁊ inuolue cū oleo amigdalino ⁊ cōfice cū melle dispumato de quo sit triplū ponderis spetieꝝ ⁊ vtere qum necesse fuerit.

Descriptio alia. ¶ ℞. myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ serēblegi ⁊ buzeidē ⁊ macis ⁊ capsie inde ⁊ secacul omniū ana. ptē vnā bedarūgi rubei ⁊ bedarūgi albi ⁊ lingue auis ⁊ beē albi ⁊ been rubei omniū an̄ ptē mediaꝫ. Aggrega has medicinas cōtritas ⁊ cribellatas ⁊ cōfice cū melle dispūato ⁊ butyro ⁊ vtere qū necesse fuerit.

Zebemiren magnū. ¶ Est medicina inda cōferens malitie cōplōnis fr̄e ⁊ debilitati stōi ⁊ addit i desiderio coeūdi ⁊ ꝯfert alguguesι

⁊ melie ⁊ rectificat motus corpis et ꝯſuat embryo
nē et cōſuat renes ⁊ veſicā ⁊ frāgit lapidē: cꝰ pmi
ſtio. ¶ ℞. acori et coſti amari ⁊ ariſtologie lōge
⁊ ariſtologie rotunde oīum ana ſextaria. iii. mac°
pipis ⁊ zinziberis amboꝝ ana pondus ſextariorum
v. ſemis apij ⁊ ameos et carui et ſemis ſeniculi et
ſemis alrathtai ⁊ ſemis portulace ⁊ ſemis eruce ⁊
bedarūgi rubei ⁊ bedarūgi albi ⁊ auricule muris
⁊ cymini carmeni ⁊ ſemis aneti omniū ana pōdus
ſextarioꝝ. vi. gariofiloꝝ ⁊ vſnee ⁊ calami arōa-
tici ⁊ xilobalſami omniū ana ſextaria tria meliloti
et ſceba ⁊ zarub ⁊ carpobalſami oīum ana ſextaria
tria et caſie ⁊ macis et cardamōi ⁊ cinami omniū a
na ſextaria. iiii. myrobalanoꝝ citrinoꝝ ⁊ ſereble-
gi et belliricoꝝ ablatis nucleis omniū ana ſextaria
viii. pomoꝝ mādragore ſiccoꝝ et ellebori al. et
marmarcore et ſemis hyuſqami albi ſiluſtris et ſeīs
hyuſqami albi hortulani ⁊ aſech hortulāi ⁊ capſie
inde ⁊ zereſſe ⁊ granoꝝ citri excorticatoꝝ et vena
rum ⁊ ſeriten indi ⁊ been rubei ⁊ been albi ⁊ lin-
gue auis omniū ān aur. xiiij. nucis muſchate. xxx
numero radicū cucūeris ſiluſtris et ſeīs agnicaſti oī-
um ana ſextaria. iii. ſemis baucie et amomi ambo
rū ana. ʒ. vi. opij et euforbij ⁊ caſtorei omniū ana
ʒ. iii. myrobalanoꝝ nigroꝝ ablatis nucleis ponder
ʒ. iiii. folij indi et fenugreci ⁊ meu ⁊ petroſelini et
dauci ⁊ reuſini omniū ana. ʒ. vi. aggregent medi
cine iſte trite ⁊ cribellate. Et ſumant peidij al. pō
dere medicinaꝝ dcāꝝ omniū ⁊ butyꝝ vaccinū pon
dere medicinaꝝ ⁊ penidioꝝ ſimul et mellis diſpūa
ti pondere medicinaꝝ ⁊ penidioꝝ ⁊ butyri ſimul ⁊
cōficiat ſm hūc modū. Sumant penidij ⁊ incidant
et pꝛijciant ſup eos tres lb aq̄ et decoq̄nt donec liq̄
fiant ⁊ ingroſſent et fiant ſicut mel deiñ pꝛijciat ſu
p eos mel et fiat tepidū butyꝝ vaccinū inuoluatur
cū eo medicine trite et cribellate deiñ pꝛijciant pei
dij ⁊ mel cocta ſimul in mortario magno ⁊ pulueri
zent deſup medicine inuolute in butyro et cōfician
tur donec equent ⁊ reponant in vaſe in q° fuit m̄l
tpe lōgo ⁊ reponat ſex mēſibꝰ ⁊ admiſtret poſt il
lud cꝰ doſ ſit ſicut galla in principio diei ⁊ fine eiꝰ
tribꝰ diebꝰ et tribꝰ noctibꝰ cū aq̄ calida aut cum a
liquo de vinis.

PErmiſtio eius ex deſcriptōe alia. ¶ ℞.
acori et coſti amari et ariſtologie lōge et
rotunde omniū ana ſextaria tria macro-
pipis ⁊ zinziberis ana ſextaria. v. Et in deſcriptio
ne alia amboꝝ ana ſextaria duo loco quinq; ſeīs apij
⁊ ameos ⁊ carui et ſeīs feniculi ⁊ ſeīs alrotab ⁊ ſe.
portulace ⁊ ſeīs eruce et ſeīs ſanſuci et turbit albi
⁊ rubei et cymī carmeni ⁊ ſeīs aneti omniū ana ſe
xtaria. vi. gariofiloꝝ vſnee calami arōatici car-
pobalſami omniū ana ſextaria. iii. meliloti et ſce-
ba ⁊ zarub et carpobalſami ⁊ caſie et macis ⁊ car-
damōi et cinami oīum ana ſextaria. iiii. myrobala
noꝝ citrinoꝝ ⁊ belliricoꝝ et emblicoꝝ omniū ana
ſextaria. viii. pomoꝝ mandragore ſiccoꝝ ⁊ myr-
ti ſicce ⁊ ellebori albi ⁊ marmacor ⁊ ſeīs hyuſqa-
mi albi ſiluſtris et ſeīs hyuſqami albi hortulāi ⁊ a-
ſech et capſie inde ⁊ zereſch ⁊ granoꝝ citri excor-
ticatorum et ſcires indi ⁊ zaror ⁊ been albi et ru-
bei ⁊ lingue auis omniū ān aure. xxiiii. nucis mu
ſchate. xxx. nūero radicū cucūeris ſiluſtris ⁊ ſemis
agnicaſti amboꝝ ana ſextaria. iii. ſeīs baucie et aō
mi amboꝝ ana. ʒ. vi. opij ⁊ euforbij et caſtorei oī
um ana. ʒ. iii. myrobalanoꝝ nigroꝝ pōdus. ʒ. iiij
folij indi ⁊ petroſelini ⁊ dauci ⁊ reuſini omniū ana
ʒ. vi. Aggrega has medicinas pꝰ cicotrigonizatio
nē et pone cū eis penidios ſm pōdus mediciāꝝ oī-
um ⁊ inuolue cū butyro et cōfice cū melle diſpūa-
to et repone in vaſe cꝰ doſ ſit. ʒ. ii. ſ. forti et de
bili minus hoc.

ALzehemirē pnū. Iuuamētoꝝ pꝛimoꝝ eſt
ei. ¶ ℞. acori et coſti et ariſtologie ro-
tūde et lōge omniū ana ſextaria. iii. gra
noꝝ araſed et ſeīs harmel amboꝝ ana ſextaria. ij
⁊ pipis et macropis et zinziberis omniū ana ſexta
ria. v. et ſeīs apij et carui et cipi et ſeīs napi et ſe.
alrotab ⁊ ſeīs cepe ⁊ ſemis eruce ⁊ zaror et tuderi
rubei et albi et ſeīs porri et ſeīs lini et ſeīs andaco
che et ſeīs feniculi et ameos et ſeīs citri excortica
ti et ſeīs portulace et calamēti et bechir et fenugre
ci et ſeīs ſanſuci et cymini carmēi et ſeīs aneti et ſe
mis baucie omniū ana. ʒ. x. gariofiloꝝ et heil ⁊ uſ
nee et folij indi et cardamōi et cinami et enule et ci
peri et nucis muſchate et calami arōatici et zarub
et meliloti et marmacor et carpobalſami omniū a
na. ʒ. xx. et caſie et macis et granoꝝ myrti et ze-
reſch et lingue auis et ſpice omniū ana pondus. ʒ.
xxiiii. et roſ ſiccaꝝ pondus. ʒ. v. et myrobalano-
rū nigroꝝ et kebuloꝝ et belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ oī
um ana ſextaria. iii. ſeīs hyuſqami albi et euforbii
et opii omniū ana. ʒ. iii. caſtorei ſextariū. i. et ca-
pſie inde et alaſech et zedoarie ⁊ been rubei et al-
bi et reuſini et darūgi et ſeīs portulace et galange
et ſtoracis omniū ana ſextaria. iii. et penidioꝝ cuz
pondere omniū haꝝ medicinarū et cōmiſce ⁊ inuol
ue butyro vaccino ⁊ cōfice cū melle diſpumato cꝰ
doſis ſit aur. i. cū aqua tepida.

COnfectio Hal. ¶ Hec cōfectio calefacit
inſtrūa vrine ex renibꝰ et veſica et appe-
rit oppilatōes ⁊ rectificat corꝰ cꝰ pmiſtō
℞. leucopipis et melanopipis et amomi et coſti a
mari et ſpice arōatice et folii indi et croci et ſemis
apii et aniſi et piretri et ſeīs vrtice et ſeīs rute mō
tane omniū ana ptes eq̄les. Aggrega has medicias
tritas et cōfice cū melle diſpūato ⁊ vtere. cꝰ doſis
ſit pōdus. ʒ. i. cū aq̄ corticū radicis feniculi ⁊ cor-
ticū radicis apij: cꝰ pmiſtio ex deſcriptōe alia. ℞.
pipis nigri ⁊ albi ⁊ amōi ⁊ coſti ⁊ ſpice et calami a
rōatici et folij indi ⁊ ſeīs apij et croci et aniſi et ſe-
mis vrtice piretri ſeīs rute mōtane omniū ana p-
tes eq̄les cōficiant cū melle ⁊ ſit doſ pōdꝰ. ʒ. i. cū
aqua radicum feniculi et apij.

COnfectio alia Hal. valens ad dolorē epa
tis ⁊ tuſſim et expulſionē ſanguiſ. cꝰ per
miſtio. ℞. croci cinamōi amboꝝ ān pon
dus. ʒ. i. bdellij. ʒ. iiii. alxebet duas tertias. ℥. iꝰ
ſq̄nanti. ʒ. iii. calami arōatici. ʒ. ii. caſie ſpice celti
ce myrrhe oīuz ana. ʒ. ii. gūmi cupſſi ſextaria. iij.
⁊ mellis. ℥. iii. paſſulaꝝ enucleataꝝ pōdus. ʒ. xl.
⁊ vini boni qd̄ ſufficit terant ⁊ cicotrigonizent ⁊ ꝯ
ficiantur cū melle.

COnfectio hermetis cōferēs podagre val
de ⁊ doloribus iuncturaꝝ ⁊ doloribꝰ re
nuz ⁊ ſtōi et ventoſitatibus ⁊ vlceribus

inteſtinoꝝ ⁊ hydropiſi et ictericie et vtigini: ⁊ eiuſ
qdē ꝓprietas eſt in iuncturis et podagra. et ſit do
ſis aur. i. aut. ʒ. ii. cui⁹ ꝑmiſtio. ℞. agarici ⁊ aſ
ſari et acori et cordumēi et ſeis rute et euforbij et
ſu et iſopi ſicce omniū ana. ʒ. i. ariſtologie lōge et
radicū ciclamis amboꝝ ana. ℥. ij. ameos ⁊ garioſi
loꝝ amboꝝ ana. ℥. ij. gentiane romane. ℥. vi. ba
ſce et ſeis apij amboꝝ ana. ℥. ii. centaurce mīoriſ
⁊ eſt albalzīz. ℥. viij. caſie et coſti amari et myr-
rhe omniū ana. ℥. iij. ſpice arōatice ⁊ ſceba mōtā i
et petroſelini omniū ana. ℥. ii. polij ⁊ praſſij ambo
rū ana. ℥. viij. camepitheos ⁊ camedreos ⁊ ſcordī
on omniū ana. ℥. viii. Aggrega has medicinas tri
tas ⁊ cicotrigonizatas ⁊ cōfice cū melle diſpumato
et repone in vaſe ⁊ bibat in dieb⁹ veris. Cō-
miſtio eius ex deſcriptōe alia. ℞. agarici et aco
ri et aſſari et cordumeni et ſeis rute ⁊ euforbij et
ſu ⁊ iſopi ſicce omniū ana. ℥. i. ameos et garioſi-
loꝝ amboꝝ ana. ℥. ij. gentiane. ℥. vi. aſſe et ſeis
apij amboꝝ ana. ℥. ii. centaurce minoris. ℥. viii
caſie et coſti et ariſtologie lōge omniū ana. ℥. iij.
myrrhe et ſpice et calamēti mōtani et petroſelini
omniū ana. ℥. ij. praſſij et polij amboꝝ ana. ℥. iij.
camedreos ⁊ camepitheos ⁊ ſcordeon omniū ana.
℥. viii. mellis q̄tū ſufficit: c⁹ doſ ſit. ʒ. ii. aut au
re. i. in hora veris.

Confectio hermetis valēs ad thenaſmonē
qū de ea ſumit̄ in potu pondus. ʒ. xxx.
cū aq̄ f̄ra ⁊ ad dolorē epatis cū aq̄ mellis
roſ ⁊ ad ſebrē cū aq̄ tepida et ad dolorē ſtōi cū ace
to cōmiſto et ad dolorē renū cū vīo cōmiſto ⁊ ad
reliquos dolores et prefocationē cū aq̄ tepida. Et
ſi nō fuerit cū eis febris cū vino cōmiſto et ad ex-
pulſionē ſanguinis cū aceto cōmiſto in q̄titate fa-
be ⁊ ad dolorē ilij ſicut q̄titas illa ⁊ ad retentionē
inteſtinoꝝ et ventoſitates cū vino antiquo cōmi-
ſto et eſt cōueniens ad dolorē capitis ⁊ algueſgues
et maniā qū i potu ſumit̄ i nocte ⁊ ad tuſſim ſiccaȝ
potata in principio noctis cum vino cōmiſto et ad
morſum ſerpentū cuȝ aq̄ altereniabin et liniat̄ ſup
locū morſum ⁊ cōfert ad uenena mortalia qn̄ i po
tu ſumit̄ cū aq̄ gētiāe et ad morſū canis rabioſi quā
do in potu datur cum lacte.

De indaru. Exiſtiauit ille qui ipȝ edi-
dit ꝙ eſt exptū c⁹ ꝑmiſtio. ℞. pipis al
bi et ſeis hyuſqami albi amboꝝ ana ſexta
ria. v. croci et lumon amboꝝ ana ſextaria. x. et o
pij et ānōiaci et folij et piretri ⁊ radicū mandrago
re ⁊ albonniati et caſie et ſpice ⁊ ſeis apij omniū an̄
ſextaria. vi. et xilobalſami ſextaria. iii. et mellis
diſpūati q̄tū ſufficit cōficiat̄ et admiſtret̄ ſicut nar
rauimus.

Alkeſkinēgi eſt cōfectio p̄limoꝝ iuuamen
torū valens ad egritudines infantiū ⁊ pu
eroꝝ ⁊ ad epilepſiā ipſoꝝ et torturā eoꝝ
⁊ ſpaſmū ipſoꝝ et colicā coꝝ ⁊ cōfert ꝑfocatōi ma
tricis ⁊ tēperat additiōē menſtruoꝝ ⁊ ſedat vento
ſitates mr̄icis. C⁹ ꝑmiſtio. ℞. caſie et geſtafrid et
radicis mandragore ⁊ ſeis harmel ⁊ ſeis feniculi ⁊
carpobalſami ⁊ ariſtologie longe ⁊ rotunde ⁊ mu
ſchi et ambre omniū ana. ʒ. iiij. beil. ʒ. xxiiij. opij
⁊ coſti et nucis muſchate et myrobalanorū citrino
rū omniū ana. ʒ. xij. garioſiloꝝ. ʒ. xxiiij. ciami et
cōfectōis alkeſire et arſenici citrini et ſeis lilij oīuȝ
ana. ʒ. ij. acori. ʒ. viij. ſerapini et dorōigi ⁊ myr
rhe et olei de ſteragē omniū an̄. ʒ. vi. legaſt ⁊ ma
cis et ciperi et croci omniū an̄. ʒ. x. mugath. ʒ. xv
ſtoracis liq̄de. ʒ. xv. murdaſacron et folioꝝ myr
ti et nucis cupſſi ⁊ ſeis ſauine omniū ana. ʒ. iij. te-
rat̄ et cribelletur et conficiat̄ cū melle diſpumato
et āminiſtretur.

Confectio alkeſire āminiſtrati in ea. ℞.
calami arōatici ⁊ blacte bizantie et olibāi
omniū ana. ʒ. iiij. vſnee et cinami et cro
ci omniū ana. ʒ. i. ſtoracis. ʒ. iiij. muſchi ⁊ xiloa-
loes amboꝝ ana. ʒ. ſ. cōficiat̄ cū vino antiquo o-
dorifero ⁊ dittat̄ dōec fermentet̄ ⁊ āmīſtretur.

Confectio de muſcho faciens ad pulſū cor
dis et ad oīs infirmitates mlīe et ad dif
ficultatē anhelitus et eſt medicina confor
tans aīaȝ. c⁹ ꝑmiſtio. ℞. zedoarie et doronigi
⁊ margaritaꝝ nō ꝑforataꝝ ⁊ karabe et coralli omi
um ana. ʒ. i. ſerici crudi. ʒ. i. ſ. been rubei ⁊ albi
⁊ folij indi ⁊ ſpice ⁊ cardamōi et garioſiloꝝ ⁊ ca-
ſtorei omniū ana. ʒ. i. ſ. zinziberis et macropipis
amboꝝ ana tertiā. ʒ. i. muſchi octauā. ʒ. i. Terant̄
oīa et cōficiant̄ cū melle crudo: c⁹ doſ ſit ſicut ci-
cer cum vino odorifero.

Confectio de muſcho alia q̄ valet ad do-
lorē epatis ⁊ ſtōi ⁊ debilitatē eoꝝ et r̄ſol
uit ventoſitates ⁊ inflāmationē. C⁹ ꝑmi
ſtio. ℞. pondus tertie. ʒ. i⁹. de muſcho ⁊ ſpi-
ce arōatice et caſie ⁊ folij indi ⁊ lacce mūdate ⁊ reu
ſini omniū ana pondus. ʒ. ii. gentiane romane pō
dus. ʒ. ii. croci ⁊ ameos ⁊ ſeis apij ⁊ maſticis oīuȝ
ana. ʒ. iiii. cinnamōi et pipis ⁊ ariſtologie rotunđ
omniū ana pondus. ʒ. iii. xiloaloes indi ⁊ garioſi-
loꝝ ⁊ myrrhe omniū ana pondus. ʒ. i. ſ. ꝯfice haſ
medicinas tritas cicotrigonizatas cū melle diſpūa-
to ⁊ repone in vaſe ⁊ vtere. Cuius doſis ſit ſicut
faba cum aqua calida.

Medicina de muſcho cuȝ apſinthio q̄ valet
ad pulſum cordis ⁊ algueſgues et āpata e
piglotis ⁊ exiccat hūoroſitatē ſtōi. C⁹ ꝑ
miſtio. ℞. apſinthij ⁊ aloes amboꝝ ana. ʒ. viij
reuſini. ʒ. viii. ameos. ʒ. viii. ⁊ croci ⁊ ſeis apij ā
boꝝ ana. ʒ. iiii. muſchi et nereiden et folij et myr
rhe omniū ana. ʒ. ii. caſtorei. ʒ. i. ſ. cōmiſce ⁊ cō
fice cū melle. Medicina de muſcho alia cōferēſ
ad melīaȝ cholicā. ℞. maſticis et croci amborū
ana. ʒ. i. ſ. ſupioris apſinthij ⁊ ozimi citrati ⁊ epi-
thymi omniū an̄. ʒ. i. xiloaloes ⁊ galle amboꝝ an̄
ʒ. i. ſ. muſchi. ʒ. ſ. zedoarie ⁊ doronigi amboruȝ
ana. ʒ. ii. margaritaꝝ ⁊ karabe ⁊ coralli ⁊ ſerici oi
um an̄. ʒ. iii. aloes. ʒ. xxiiii. mell̄ q̄tū ſufficit. do
ſis ei⁹ integra pondus. ʒ. ii. cū aq̄ tepida.

Medicina de muſcho dulcis valens ad pul
ſum cordis ⁊ egritudines melīcas ⁊ diffi
cultates anhelitus et ad epilepſiā ⁊ paly-
ſim ⁊ torturā ⁊ q̄rtanā. C⁹ ꝑmiſtio. ℞. zedoa
rie ⁊ doronigi amboꝝ ana pond⁹. ʒ. i. margarita
ꝝ nō ꝑforataꝝ ⁊ coralli ⁊ karabe ⁊ ſerici crudi adu
ſti omniū ana pondus. ʒ. i. ſ. been albi et rubei et
folij indi ⁊ ſpice ⁊ garioſiloꝝ ⁊ caſtorei omniū ana
pondus duaꝝ tertiaꝝ. ʒ. i. ⁊ zinziberis et macropi
peris amboꝝ ana tertias duas. ʒ. i. muſchi pōdus

sexte ⁊.ʃ.ʒ.iꝰ. Tere medicinas ⁊ cribella et cõfice cũ melle qḋ est sicut extrahit̃ de fauis qḋ nõ invẽit ignis crudũ ad vnũ tria et repõe ĩ uase ⁊ utere.

M Edicina de muscho alia efficiens illa iuuamẽta. ℞. zedoarie et dorõigi ⁊ margaritarꝫ purarꝫ et karabe et coralli omniũ ana.ʒ.iij. et tertiã.ʒ.i. et serici crudi pondus.ʒ.ii. et been albi ⁊ rubei et spice et folij et cardamõi ⁊ gariofilorꝫ omniũ ana.ʒ.iiii. et duas tertias.ʒ.i ⁊ vsnee et macropiperis ⁊ zinziberis omniũ añ põdus.ʒ.i. ⁊ tertie.ʒ.i. castorei pondus tertie.ʒ.iꝰ et muschi boni pondus aur̃.i. incidat̃ sericũ incisione pua dõec fiat sicut puluis deiñ aggreget̃ in mortario cũ margaritis ⁊ corallo et karabe et terantur optime et terant̃ alie medicine et cõficiat̃ cũ melle crudo. cꝰ doſ ſit põdꝰ medij aur̃ cũ aq̃ tepida.

C Edicina de muscho alia siĺis illi. cꝰ cõmistio. ℞. apsinthij et aloes amborꝫ ana ʒ.viii. spice ⁊ muschi ⁊ folij ⁊ myrrhe õniũ ana pondus.ʒ.ii. reusini pondus.ʒ.vi. ameos et croci et seĩs apij omniũ ana pondus.ʒ.iiii. castorei.ʒ.i.ʃ. Tere et cõfice cũ melle. cꝰ doſ integra ſit aure.i.

S Agzenea magna. Hec medicina est expta valens ad oĩs passiões friãs ⁊ vẽtositates grossas ⁊ dolorẽ dentiũ et corrosionem corꝫ ⁊ ad frigus stõi ⁊ tarditatez digõis ⁊ colicã et difficultatẽ vrine et ad frigꝰ et phl̃a ⁊ ad mucositatẽ vrine. Cꝰ pmistio. ℞. castorei et opij ⁊ cinnamõi ⁊ assari et fu et meu et dauci omniũ añ ʒ.i. pipis et macropiperis et galbani et costi omnium ana.ʒ.vi. croci.ʒ.ʃ. liq̃fiant cũ aq̃ mellis ⁊ terant̃ sicca et resoluat̃ galbanũ cũ melle et cõficiatur et ãmistreĩ pꝰ sex mẽses. Cꝰ pmistio ex descriptione alia. ℞. castorei et melanopiperis et croci et meu et fu et dauci et assari et opij et leucopipis et bezard omniũ ana pondus.ʒ.ii. costi pondus.ʒ.i ciamõi.ʒ.ii. terant̃ et cribellent̃ et cõficiat̃ cũ melle dispumato.

S Agzenea minor q̃ est in intentõe eiꝰ. ℞. castorei et opij amborꝫ ana.ʒ.x. pipis et macropipis et galbani et myrrhe et costi omniũ ana.ʒ.lx. et cinnamõi et meu et fu ⁊ dauci et assari omniũ ana.ʒ.x. et croci pondus q̃rte. ℥.iꝰ. Et in descriptõe alia zinziberis. ℥.i. et storacis liq̃de. ℥.iii. Et in descriptõe alia castorei et melanopipis et croci et meu et fu et dauci et assari et opii et cinnamõi et leucopipis omniũ ana.ʒ.i. costi pondus.ʒ.i. Tere oĩa et cõfice cuz melle et antiq̃t̃ sex mensibꝰ. cꝰ doſ ſit aur̃.ʃ. cũ aq̃ tepida in ieiuno. Et ĩ descriptõe doſ qḋ est inter sextã.ʒ.i. usqꝫ ad duos aur̃. Et in descriptõe doſ q̃tũ est granũ pipis. Et dicit̃ ꝙ terat̃ siliq̃ ⁊ linit̃ ad uenena et ad ventositates in m̃ricibꝰ et paucitatẽ cõceptiõis et mẽstrue. Soluat̃ de ea q̃tũ est faba cũ oleo d̃ lilio ⁊ supponat̃ cũ lana et liq̃fiat de ea cũ oleo sambacino et odoret de ea mulier et suffumiget̃ cũ ea etiã. Et ad dolorẽ pectoris et tussiz et renes et difficultatẽ vrine ex frigoribꝰ et bibat de ea mulier q̃tũ est cicer cũ vino puro et ad nauseatiuã sacietatem aur̃.i. cum vino puro.

H Omorusia q̃ ꝯfert ad debilitatẽ epatis et splenis et duritiẽ corꝫ ⁊ apit oppilationez ⁊ prouocat vrinam et frangit lapidem in renibus ⁊ iuuamentum eius in inceptõe hydropisis est magnũ. cꝰ pmistio. ℞. dauci ⁊ ẽ semẽ baucie siluestris et cymĩ carmeni xilobalsami casie cordumeni floris sq̃nanti seĩs apii omniũ ana pondus.ʒ.i. macropipis et costi amborꝫ ana.ʒ.ʃ. leucopipis.ʒ.ʃ. myrrhe pondus.ʒ.iii. baccarꝫ lauri.x. nũero acori et croci amborꝫ ana pondus.ʒ.ii. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et cõfice cũ melle dispumato cꝰ doſ ſit ſꝫ q̃titatẽ auellãe cũ aq̃ tepida.

A Nacardinũ et est albeladoriũ qḋ est iuuamentũ ad cõtractionẽ.i. cos q̇ se mouere nõ possunt. cꝰ pmistio. ℞. myrobalanorꝫ nigrorꝫ et belliricorꝫ ⁊ emblicorꝫ omniũ añ.ʒ xxxvi. nigelle pondus.ʒ.xxiiii. spodii pondus.ʒ vi. heil pondus.ʒ.vii. ciperi.ʒ.vi. anacardi.ʒ.vi. pipis et macropipis et zinziberis et felselmure et anisi omniũ ana.ʒ.xii. tere et cribella et permisce cũ eo penidiorum pondus.ʒ.dc. resoluatur cũ aq̃ ſm q̃titatẽ q̃ sufficit ⁊ cõfice medicinas et sepeli uas in quo est medicina in ordeo sex mensibꝰ deinde vtere.

C Onfectio anacardi q̃ confert ad oĩs spẽs dolorꝫ stõi ⁊ ꝯfert ad dolorẽ capis ãtiq̃ũ ⁊ ad v̇tiginẽ stõaticã et ad maniã et alienationẽ et dolorẽ pectoris et epatis et splenis ⁊ renũ et cõpl̃onẽ friãz et dolores m̃ricũ et podagrã et leprã et egritudines melie. cꝰ pmistõ. ℞. spice et meu et croci et casie et folii et epithymi et sq̃nãti et carpobalsami et aristologie lõge et gariofilorꝫ et granorꝫ alben et zinziberis et aloes et bdellii ⁊ myrrhe et olei balsami omniũ ana. ℥.i. masticis ⁊ mellis anacardi et agarici omnium ana ptes.viii. radicis lilii celestis. ℥.ii. corticũ radicis feniculi ℔ iii. aceti asceri.iii. infunde cortices feniculi in aceto tribꝰ diebꝰ et ꝓiiciant̃ in ollã ⁊ ferueat bullitione leui ⁊ colet̃ et exprimant̃ radices et adiungat̃ illi aceto mellis ℔.i.ʃ. et bulliat ad ignez leuẽ sup carbones dõec ingrossetur parũp et pmisceant̃ cuz eo medicine et ſit doſ pondus.ʒ.ii. cũ eo qḋ conuenit de potibus

C Onfectio alia anacardia faciẽs ad palysiz et ei siĺia et ad torturã et mollificationez et abstergit cerebrꝫ et facit ipꝫ bonũ. cuius pmistio. ℞. spice casie folii indi myrrhe croci sceba armeni epithymi supioris aladrion reusini carpobalsami gariofilorꝫ oĩuz ana pondus.ʒ.ii granorꝫ alben excorticatorꝫ et ziziberis amborꝫ añ ℥.i. et alkei et mellis anacardi et kerbel omniũ añ ℥.iii. agarici pondus.ʒ.ii. Et ĩ descriptõe alia põdus.ʒ.viii. aloes scotrensis. ℥.i. ircos. ℥.ii. corticũ venarũ feniculi ℔.iii. aceti fortis ℔.ix. infũdant̃ cortices in aceto tribus diebus ꝯtinuis et ꝓiiciat̃ tunc in vase ⁊ ferueat tribꝰ ebullitõibꝰ cum igne medio deiñ colet̃ et ꝓiiciant̃ cortices et iteruz reponat̃ acetũ in ollã et effundant̃ sup ipꝫ de melle ℔.x.ʃ. decoquat̃ cũ igne leui dõec ingrosset̃ ⁊ pl̃uerizent̃ desup: tunc medicine trite p̃dcẽ ⁊ pmisce eas ⁊ vtere hac cõfectõe pꝰ sex mẽses: cꝰ doſ integra ſit pondus.ʒ.iꝰ. cũ aqua tepida.

A Raston magnũ. Et eiꝰ expositio est bonũ cõferens ad frigus corpis ⁊ ad ptisim ⁊ dolorẽ vẽtris et febrẽ cõmistã ⁊ ad q̃r

tanā et ad colicā et dolorē mrīcis. c⁹ pmistio. ℞.
opii et croci et casie et amōi et euforbii et acatie et
costi et myrrhe et spice et gūmi arabici et seīs al-
kerua et seīs alandacocha ⁊ granoꝝ vrtice ⁊ bdel
lii et olibāni et adibic et sumach et sulfuris citrini
⁊ storacis liq̄de ⁊ leucopipis omniū ana. ʒ. v. pir̄
tri et seīs artanithe ⁊ est adranoch ⁊ rosaꝝ siccarū
⁊ seīs rhaphani ⁊ seīs apij et seīs citri omniū an̄. ʒ
iiij. ameos ⁊ seīs altaraxacō silur̄is omniū ana. ʒ.
iiii. seīs sinapis. ʒ. i. semīs hyusq̄ami albi pondus
ʒ. x. cartami ⁊ zinziberis amboꝝ ana pondus. ʒ. ij
Et de eis q̄dā sunt q̄ nō ponūt in ea pip. Tere sicca
⁊ infunde reliq̄ in vino odorifero trib⁹ dieb⁹ do
nec resoluant̄ ⁊ ponant̄ cū melle ⁊ tunc effundātur
desup olei balsami boni. ℥. i. ⁊ ponat̄ sup ignez in
vase lapideo ⁊ accēde sub eo ⁊ ferueat duab⁹ ebl̄
litōib⁹ deiñ remoueat̄ ab igne et antiquet̄ sex mē
sib⁹: c⁹ dosis integra sit pondus aur̄. i. Et quan-
toplus antiquatur est melius.

ARaston minus cōferens ad oīa q̄b⁹ ꝯfert
maius. ℞. opij pondus. ʒ. iiij. acatie ⁊
pipis amboꝝ ana. ℥. i. piretri pondus. ʒ
iij. amōi. ʒ. v. casie. ʒ. iiij. croci. ʒ. iij. ⁊ sulfuris
citrini. ℥. i. ⁊ euforbij. ʒ. iij. spice. ℥. i. Terant̄ ⁊
cribellent̄ ⁊ conficiantur cū melle.

DIamarte q̄d est iuuatiuū ad oppilationes
epatis et splenis ⁊ frigus mr̄icū ⁊ tussim
hūidā ⁊ q̄rtanā ⁊ cōstrictionē anhelitus ⁊
ictericiā oppilatiuā et mollificationē c⁹ pmistio.
℞. seīs harmel eminā. i. ʃ. olibani. ʒ. x. aristolo
gie lōge ⁊ r̄usini amboꝝ an̄. ʒ. xx. zedoarie ⁊ do
ronigi amboꝝ ana pondus. ʒ. iiij. masticis et carpo
balsami et croci et meliloti et spice arōatice omni
um ana pondus. ʒ. x. opij et zinziberis ⁊ costi ⁊ ca
sie omniū ana sextaria. iij. et istaꝝ medicinaꝝ triū
in descriptōe alia. ʒ. xij. cipi sextaria. x. aloes. sco
trensis pondus. ʒ. xiiij. gariofiloꝝ pondus. ʒ. vi.
hellebori albi rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ nigelle omniū
ana sextaria. vi. pipis pondus. ʒ. x. Aggrega has
medicinas cōtritas et cicotrigonizatas ⁊ cōfice cuz
melle dispumato ⁊ vtere.

BEdemeregi. Ei⁹ iuuamēta sunt sicut iu
uamēta diamarte: c⁹ pmistio. ℞. ze-
doarie et doronigi et opij ⁊ castorei ⁊ pi
retri ⁊ pipis ⁊ macropipis et casie ⁊ est ex almasus
et seīs hyusq̄ami albi et storacis liq̄de et oppopona
ci et croci omniū ana. ʒ. vi. fenugr̄ci. ʒ. viij. mar
garitaꝝ pondus. ʒ. ij. galbani ⁊ myrrhe amboꝝ a
na. ʒ. xij. tere et cribella et cōfice cū melle.

COnfectio algarithi cōferens ad dolorē ca
pitis antiqū et dat̄ in potu cū vino cōmi-
sto cū melle ⁊ aq̄ tepida ⁊ cōfert ill̄ q̄ epi
lepsiā patiunt̄ qū bibūt de ea ⁊ est iuuatiua ad obli
uionē ⁊ ad aп̄a duꝝ ⁊ abscindit supfluitates q̄ attra
hunt̄ ad oculos: c⁹ pmistio. ℞. myrrhe ⁊ casie
⁊ macropipis ⁊ cinamōi et siseleos ⁊ amōi omniū
ana pondus. ʒ. iiij. spice ⁊ floris sq̄nāti amboꝝ ana
ʒ. xij. ⁊ croci pondus. ʒ. vi. ⁊ opij pondus. ʒ. v.
⁊ seīs apij montani pondus. ʒ. xv. anisi ⁊ seīs apij
hortulāi āboꝝ an̄. ʒ. xx. ⁊ pipis pōd⁹. ʒ. xxxviij
storacis liq̄de ⁊ costi ⁊ rubee ⁊ assari omniū ana. ʒ
i. tere ⁊ cribella sicca ⁊ infunde hūorosa in vīo o-
dorifero deiñ cōfice totū cū melle. c⁹ dos̄ sit pon-
dus. ʒ. i. cū aqua tepida in ieiuno.

COnfectio citrina selini valens ad egritu-
dines chol̄e nigre ⁊ ventositates ⁊ pulsū
cordis ⁊ dolores infantiū ⁊ dolores mr̄i
cū. c⁹ pmistio. ℞. pipis albi zinziberis ⁊ sal̄ idi
omniū ana pondus. ʒ. vi. opij ⁊ euforbii ⁊ castor̄i
et gariofiloꝝ et croci ⁊ masticis ⁊ piretri omniū an̄
ʒ. v. costi. ʒ. vi. sesire ⁊ sesiresim ⁊ cipi ⁊ zedoa-
rie ⁊ doronigi ⁊ aristologie lōge omniū ana. ʒ. ii.
olei balsami ⁊ aq̄ cafore amboꝝ ana. ʒ. iiii. Tere
sicca ⁊ infunde gūmas in vino ⁊ cōfice cū melle di
spūato. c⁹ dos̄ sit unicuiq; hoī s̄z mēs̄az sue ꝯpl̄ois

COnfectio nigra selini q̄ cōfert ad mes et
palysim ⁊ ad guale ⁊ ad chol̄az nigram ⁊
oēs egritudines fr̄as. c⁹ pmistō. ℞. seīs
harmel. ʒ. cētū ⁊ vigiti oppopōacis. ʒ. lxxx. nigel
le ⁊ bezard ⁊ cucūeris silur̄is omniū ana pondus. ʒ
lx. acori ⁊ serapini ⁊ āmōiaci ⁊ aristologie lōge et
sinapis ⁊ bdellii subalbidi ⁊ hellebori ⁊ radicis en
diuie ⁊ castorei ⁊ radicis colloq̄ntide ⁊ sulfuris ci-
tri ⁊ seīs eruce ⁊ agnicasti ⁊ rute mōtane omnium
ana pondus. ʒ. xl. opii ⁊ euforbii ⁊ hyusq̄ami albi
⁊ pipis albi ⁊ cōdisi ⁊ salis idi rubei ⁊ salis napti-
ci nigri ⁊ radicis assehebeza ⁊ ē radix sebisech ⁊ est
mandragore ⁊ radicis hyusquiami albi ⁊ piretri ⁊
myrrhe ⁊ aloes ⁊ olibani ⁊ capsie omniū an̄. ʒ. xx
spice ⁊ masticis ⁊ zedoarie ⁊ doronigi omniū ana
ʒ. viii. croci. ʒ. iii. Tere sicca ⁊ ī funde gūmas ī ki
tran d̄ scemi s̄m q̄titatez q̄ sufficit deiñ tere ⁊ ꝯmi
sce medicinas oīs deiñ sepeliat̄ ī ciere duob⁹ mē
sibus deiñ āmistret̄ p⁹ illud de q̄ dent̄ forti aure.
iii. ⁊ medio. ii. ⁊ debili. i. ⁊ īfanti q̄tū est granuz
piperis.

COnfectio albumuseli ⁊ ē iª q̄ noīata ē suc
currēs ⁊ ē d̄ stusefactis sedatia doloꝝ ex
oī vētositate ⁊ ex oī egritudīe dn̄ante si
cut īcubo ⁊ ex alguesgues ⁊ ad oēz dolorē ē iuuatiā
⁊ sedatiua. c⁹ pmistio. ℞. opii ⁊ hyusq̄ami al.
amboꝝ ana aur̄. x. euforbii et croci ⁊ spice et pire
tri ⁊ hermodactiloꝝ ⁊ cardamōi et macropipis oī
um ana. ʒ. v. Tere et cribella ⁊ cōfice cū melle di
spūato de q̄ det aur̄. ʃ. forti et magno et pūo et de
bili pondus sexte. ʒ. i⁹.

COnfectio de alleis faciens ad morpheā ⁊
frigora et hūorē crudū et phl̄a et addit in
v̄tute et clarificat colorē et cōuertit vten
tē se q̄i ad formā adolescentie cōferens oī egritu-
dini potat̄ in hyeme calefacit cor⁹ ⁊ alleuiat corp⁹
et erigit nāz. c⁹ pmistio. ℞. caficies duos cice-
ris de scemi q̄ infundant̄ in nocte in aq̄ dulci deinde
cū igne leui coquat̄ donec aq̄ ei⁹ denigret̄ et cōfran
gat̄ cicer deiñ colet̄ aq̄ postea sumant̄ allea et finda
tur vnūq̄d q̄ gn̄ū eoꝝ deiñ coq̄nt̄ cū ea donec dis
cocta sint allea et fiat̄ sicut cerebꝝ postea fundat̄ d̄
sup lac vaccinū dulce in tanta q̄titate q̄ submergat
ipsa q̄ttuor digitis deiñ coq̄nt̄ lēto igne sicut cande
le donec exiccet̄ lac aut q̄i deiñ fundat̄ desup bu-
tyꝝ vaccinū recens cū mensura postea decoq̄t cum
igne leui sicut candele donec exiccet ip̄z deiñ cōfi
ce ip̄z in vase eneo dōec fiat sicut massa: postea ef
funde desup mellis albi clari q̄titatē q̄ supemine-
at ei q̄ttuor digitis et decoq̄ ip̄z sil̄r donec coagule
tur aut q̄i deiñ pone sup vnaq̄q; lb alleoꝝ aure.

xii. de tuderi rubeo et albo et auř. iii. pipis et aure. x. portulace et auř. x. cimi carmeni et auř. x. galange et tmdē cinnamōi. Tere has medicinas et piice desup et pmisce ea et pone in vase viridi et sumat̄ de ea q̄tū est nux fm oēz dispōez.

Athanasia magna q̄ est cū epate adib ↄferens doloribꝰ epatis et splenis et stōi et ventositatibꝰ et dysenterie et tussi antiq̄ et eis q̄ euomūt sanguinē et est sedatiua doloꝝ sicut cōfectio filonis. s. filonuz romanuz et ad stuporē et fluxū ventris et sanguis expulsionē et dolorē renū et ventositatē renum ⁊ vesice et asma ⁊ tussim et mundificat pectus et cōfert sicut emplm̄ sup hemorroidas posita. ⁊ eius dosꝭ est q̄rta aurei vsq; ad auř. 5. cꝰ pmistio. ℞. croci ⁊ myrrhe ⁊ opij et castorei ⁊ seis hyusq̄ami albi et costi ⁊ cordumēi ⁊ papaueris ⁊ spice et eupatorij et epatis adib ⁊ cornu dextri de cornibꝰ capre adusti omniū ptes eq̄les. Tere q̄ de eis terunt̄ ⁊ liq̄fac q̄ liq̄scunt cū vino et cōfice cū melle dispumato ⁊ vtere post sex menses.

Athanasia minor iuuamēta cꝰ sunt illa eadē cꝰ pmistio. ℞. storacis ⁊ croci ⁊ costi ⁊ spice ⁊ opij et casie omniū ana. ʒ. iiij succi eupatorij. ʒ. viij. radicis lilij. ʒ. xij. mellꝭ q̄tū sufficit dosꝭ eiꝰ sicut auellana cū eo qđ cōuenit đ potibus. Et in descriptōe alia addite sunt due medicine q̄ sunt myrrha ⁊ xilobalsamū de vnaquaq; quarū ponunt̄. ʒ. iiij.

Diacurcuma minus cōferēs ad debilitatez epatis et splenis ⁊ stōi et ad duritiē eorū ⁊ ad inceptionē hydropisis ꝓhibēs eiꝰ generationē et colorē efficit bonū valde ⁊ confert ad plimas egritudines antiquas. cꝰ pmistio. ℞. spice arōatice ⁊ myrrhe ⁊ casie ⁊ costi ⁊ floris sq̄nanti ⁊ cinnamōi ⁊ croci omniū ptes eq̄les. Terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ infundatur myrrha die ⁊ nocte in triplicato ⁊ pmisceant̄ oīa ⁊ cōficiat̄ cū melle dispūato et reponat̄ in vase ⁊ amīstret̄. Et in descriptiōe alia loco spice nereiden.

Ars diacurcume maioris ex arte Galꝭ. qđ cōfert ad dolores antiquos exn̄tes in epate et splene ex frigore ⁊ grossitudīe ⁊ apit oppilatōes accn̄tes in oibꝰ instr̄is nutrimenti ⁊ fugat ventositates grossas ab eis ⁊ ꝓuocat vrinaz ⁊ cōfert oibꝰ doloribus renū vesice ⁊ mr̄icis accidentibꝰ ex materijs grossis ⁊ duritie q̄ est in eis et hydropicis. cꝰ cōmistio est hec. Croci ponđꝰ. ʒ. xij. ⁊ meu ⁊ fu amboꝝ an̄ pōdus. ʒ. iiij. ⁊ spice pōdus. ʒ. vi. ⁊ anisi ⁊ dauci ⁊ assari ⁊ reusini et petͦselini omniū ana pondus. ʒ. iiij. costi ⁊ casie ⁊ floris sq̄nanti omniū ana pondus. ʒ. i. ⁊ rubee ponđꝰ ʒ. ij. ⁊ succi lilij ⁊ eupatorij ⁊ polij ⁊ scolopendrie omnium ana pondus. ʒ. iij. ⁊ olei balsami. ℥. ʃ. ⁊ myrrhe. ʒ. iiij. Et in descriptōe alia loco spice carpobalsami. ʒ. i. capparis romane. ʒ. iij. Tere ⁊ cribella ⁊ cōfice cū melle postq̄ inuoluunt̄ cū olīo balbalsam. cꝰ dosꝭ sit pōđꝰ. ʒ. i. cū sirͦ de melle.

Dialacca magna cōferens iuuamēta diacurcuma ⁊ frangit lapidē. cꝰ pmistio. ℞. lacce. ʒ. viij. amigdale excorticate ⁊ cinamōi ⁊ folij ⁊ gariofiloꝝ omniū ana. ʒ. v. camepitheos ⁊ meu ⁊ fu ⁊ myrrhe ⁊ isopi sicce omniū an̄ ʒ. iiij. spice. ʒ. xij. dauci ⁊ seis apij ⁊ bdellij omniū ana. ʒ. vij. ʃ. croci. ʒ. iiij. assari. ʒ. vij. carpobalsami ⁊ casie ⁊ masticis ⁊ calami arōatici omniū an̄ ʒ. iiij. gentiane ⁊ aristologie rotunde omniū an̄. ʒ vij. ⁊ succi liq̄ritie. ʒ. xij. ʃ. reubarbari. ʒ. xv. ʃ polij ⁊ sq̄nanti omniū ana. ʒ. iij. pipis nigri et costi amboꝝ ana. ʒ. x. ʃ. siseleos ⁊ olei balsami amboꝝ ana. ʒ. iij. ʃ. Tere sicca ⁊ cribella ⁊ solue q̄ liq̄fiunt cū vino odorifero ⁊ cōfice cū melle q̄tū sufficit ⁊ dosꝭ eiꝰ sit sicut auellana cū eo qđ cōuenit ei de potibꝰ ⁊ addit̄ in ea. ℥. i. aloes ⁊ pipis nigri et aristologie lōge ⁊ coriandri omniū ana. ʒ. iij.

Dialacca minor q̄ cōfert ad debilitatē ep̄is ⁊ stōi ⁊ frigus amboꝝ ⁊ duritiē coruz ⁊ ad duritiē splenis ⁊ apit oppilatōes. cꝰ pmistio. ℞. lacce ⁊ costi ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ lupioꝝ ⁊ fenugreci ⁊ pipis omniū ana. ʒ. ij. reusini. ʒ. iij. mellis q̄tū sufficit. cꝰ dosꝭ sit pondus. ʒ. i. cum aq̄ decoctōis apsinthij. Et in descriptione alia loco baccaꝝ lauri ponitur flos squinanti.

Ars alkokin qđ cōfert ad tussim ⁊ duritiē ep̄is ⁊ plesiz. cꝰ pmistio. ℞. myrrhe ⁊ meissit amboꝝ ana. ʒ. iiij. spice et croci ⁊ cinnamōi et casie omniū ana pondus. ʒ. i. floris sq̄nanti et calami arōatici et bdellij subalbidi omniuz ana pondus. ʒ. ii. ʃ. Et in q̄busdā descriptōibꝰ loco bdellii mucalibꝰ passulaꝝ magnaꝝ enucleatarū et ablatis corticibꝰ. ʒ. xv. mellis q̄tū sufficit. cuiꝰ dosis sit pondus. ʒ. i. cū decoctiōe isopi infundant̄ q̄ infundenda sunt de medicis cū passulis in vīo odorifero. et terant̄ sicca et cribellent̄ et resoluātur sicca cū melle et misceant̄ oīa et cōquassentur.

Filoniū romanū tarsense qđ facit ad egritudines plimas et ꝓprie ad dolores colice et ip̄z est sedatiuū doloꝝ. Inq̄t Galꝭ in libro decē tractatuū in quo narrauit narrationez filonis: inq̄t eni v̄ba medicine. Ego sum de expositōe filonis medici tarsensis: et meū quidē iuuamētū ad eū cui dimissa est mors est iuuamētū maximū Et rcifico dolores an̄cedentes in egritudībꝰ plibꝰ et illud est qm̄ si accidat intestino noīato colon et ē dolor colice et sunt in potu patiens dolorez de me vice vna sedo dolorē eiꝰ. Et si data fuero in potu ei q̇ patiat̄ difficultatē vrine aut ei q̇ patit̄ lapidē ledentē ip̄z cōfero ei et sano splenē etiā et anhelitū p̄patōis ledentē et ptisim et spasmū et dolorez amboꝝ lateꝝ timorosum. Et si data fuero in potu ei q̇ spuit sanguinē aut euomit sanguinē sepo inter ip̄z et mortē et sepo eā ab eo et sedo omnē dolorē accn̄tē in intestīs et viscerībꝰ et tussim et p̄focationes et singultū et catarros descēdentes a capite. cꝰ pmistio. ℞. leucopipis et seis hyusq̄ami albi amboꝝ ana auř. xx. opii auř. x. croci auř. v. euforbii et spice et piretri omniū ana aure. i. castorei et zedoarie et doronigi ei margaritaꝝ nō pforatarū et sel omniū ana. ʒ. i. mellis dispūati q̄tū sufficit. dosꝭ eius sicut cicer cū aqua tepida.

Filoniū psicū valens ad fluxū menstruoꝝ et hemorroidaꝝ et solōnē nature et ꝓcessionē sanguis et illas q̄ de p̄gnantibꝰ mēstruat̄ et ad ventositates accn̄tes in mr̄icibꝰ et conſuat embryones. cꝰ pmistio. ℞. pipis albi ⁊ seminis hyusq̄ami albi amboꝝ ana. ʒ. xx. opii et terr̄

sigillate amboꝝ ana pondus.ʒ.x.croci.ʒ.v. eu-
forbii et spice et piretri omniuz ana pondus.ʒ.ii.
castorei pondus.ʒ.i.zedoarie et doronigi et mar
garitaꝝ nō pforataꝝ et muschi omniū ana.ʒ.ſ.cā
fore sexta et semis.ʒ.i.mellis dispumati et colati
q̄ntū sufficit dos eius pondus.ʒ.i.cū eo q̄d conuēit
de potibus.

Confectio alkekengi cōferens ad vlcera ī
vesica ⁊ renib⁹ ⁊ ad eos q̄ mingūt sangui
nē expta.c⁹ pmistio. ℞.seis hyusq̄a
mi albi et seis apij et seis feniculi omniū an.ʒ.vij
granoꝝ cucūeris.ʒ.v. Et in descriptōe alia grāo
rū cucūeris.ʒ.ij.hyusq̄ami nigri ⁊ seis acetose ⁊ o
pij et granoꝝ pinee frixoꝝ et croci et auellanaꝝ as
sataꝝ et amigdalaꝝ amaraꝝ frixaꝝ omniū ana.ʒ.
iij.grana alkekengi nūero.xxv. dragagāti.ʒ.iij
Tere et cribella et cōfice cū vino cocto.c⁹ dos sit
pondus.ʒ.i.cū cādidicō aut cum aqua mellis post
sex menses.

Diabirūdis valens ad dolorez gutturis et
sq̄nantiā et dolores q̄ sunt supra hypocō
dria.c⁹ pmistio. ℞.anisi ⁊ seis apij ⁊
ameos et floris sq̄nanti et radicis lilij et cinnamōi
et amōi et aristologie lōge et alumis iameni et se
mis harmel et myrrhe et radicis lilij et casie et cro
ci omniū ana.℥.i. cōfectōis crocomagnetis et se.
rosaꝝ sicci ⁊ rosaꝝ siccaꝝ omniū ana.℥.ii.costi et
cineris hyrūdinū recentis omniū ana.ʒ.iii.spice ⁊
amili de tritico omniū ana.℥.ſ.galle īmatur̄ me
die in q̄ntitate numero.viii.Tere et cribella et cō
fice cū melle dispūato et vtere et sumat̄ de eo q̄nti
tas galle.i⁹.⁊ dissoluat̄ cū aq̄ mellis aut cū aq̄ or-
dei aut cū decoctōe rosaꝝ ⁊ lentiū et radicis liq̄ri-
tie et gargarizet cū ea et āmistret̄ iteꝝ cū vino tri
b⁹ aut quattuor vicibus in die.

Ars crocomagnetis āmistrati in diabirun
dine. ℞.croci et cinnamōi amboꝝ an̄
ʒ.ii.rosaꝝ siccaꝝ amōi costi omniū an̄.ʒ
i.myrrhe.ʒ.iiii.radicis liq̄ritie et folii indi ambo
ꝝ ana.ʒ.ii.ſ.Terant̄ et conficiant̄ cū vino ⁊ fiat̄
trocisci et exiccentur in vmbra.

Diasulfur.fortasse medicina hec eq̄t tyria
ce q̄r cōfert ad febres piodicas fr̄as ⁊ ad
febrē q̄rtanā ⁊ febrē phl̄atis ⁊ tussiz pro
prie antiquā ⁊ sputū saniei ⁊ cōstrictionē anhelit⁹
⁊ cōfert spasmo ⁊ valet ad hydropisim ⁊ splenem
⁊ puocat vrinā ⁊ extrahit lapidē. Ampli⁹ con-
fert ad puncturā s̄pentū ⁊ scorpionū iuuamentum
manifestū ⁊ liberat ex nocumēto medicinaꝝ pimē
tiū.c⁹ pmistio. ℞.sulfuris citri ⁊ seis hyusqui
ami albi ⁊ cordumeni ⁊ storacis et myrrhe omniū
ana.ʒ.viij.rute et costi amboꝝ an̄.ʒ.x.opij ⁊ cro
ci amboꝝ ana.ʒ.ij.casie.ʒ.xij.leucopipis.ʒ.xxij
Tere medicinas ⁊ cōfice cū melle ⁊ vtere post sex
mēses ⁊ sumat in potu eger de eo an̄ piodū febris
secundū mensuram sue etatis.

Confectio de assa q̄ ɔfert ad piodos febriū
⁊ aufert febrē q̄rtanā apud digōnē ⁊ ex-
pellit nocumentū puncture pprie scorpio
nis ⁊ rutelle ⁊ q̄ sunt sicut illa duo.c⁹ pmistio. ℞
asse ⁊ pipis ⁊ myrrhe ⁊ folioꝝ rute ptes eq̄les con
ficiat̄ cū melle.c⁹ dos sit pōd⁹.ʒ.i.ī pūctura scor
pionū cū vino ⁊ in febre cū oxymelle ante perio-
dum per horam vnam.

Confectio salis indi mūdificās stōum ⁊ re
tinēs vomitū phl̄aticū ⁊ melicū ⁊ sanat v
tiginē scām ex phl̄ate ⁊ melia.c⁹ pmistio
℞.myrobalāoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ
⁊ myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ sticados omniū ana.ʒ.
iij.epithymi.ʒ.iiij.salis indi.ʒ.ij.hiere picre.ʒ.
x.agarici.ʒ.iiij.Terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ cōficiant̄ cū
sirupo acetoso dos eius pondus.ʒ.ij.in mane ī ie
iuno cū aqua tepida.

Diacostū valens ad dolores epatis ⁊ stōa
chi.c⁹ pmistio. ℞.cinnamōi casie co-
sti omniū ana pondus.ʒ.xxx.anisi ⁊ seis
apij amborū ana pondus.ʒ.x.assari.ʒ.xxix.croci
pondus.ʒ.viij.reusini pondus.ʒ.x.floris sq̄nan
ti ⁊ myrrhe amboꝝ ana.ʒ.xxiiij. Infundat̄ myr-
rha in vino ⁊ colet̄ ⁊ pijciant̄ desup medicine ⁊ cō
ficiant̄ cū melle dispūato.c⁹ dos sit triplum unius
et āministretur.

Confectio kabith regis faciens ad dolorez
iuncturaꝝ ⁊ podagrā sedans dolorē eius
⁊ phibens eā accidere ⁊ ad febrē antiquā
⁊ dolorē splenis ⁊ ventositatē grossaz ⁊ difficulta-
tē anhelitus ⁊ tussim ⁊ vlcera intestinoꝝ ⁊ sincopī
⁊ dolores oculi ⁊ gutturis qū bibr̄ duob⁹ dieb⁹ ⁊
ɔs̄uat cor⁹ qū eā sumit hō a passiōib⁹ ⁊ egritudini
b⁹.c⁹ pmistio. ℞.seis rute ⁊ prassij ⁊ scordeō
⁊ camepitheos ⁊ oppopōacis ⁊ gentiane romane ⁊
sticados ⁊ cordumeni ⁊ storacis liq̄de omniū an̄ pō
dus aur̄.v.myrrhe ⁊ croci ⁊ costi amari ⁊ piperis
albi ⁊ sq̄nāti ⁊ spice nardi ⁊ euforbij ⁊ corticū radi
cis mādragore ⁊ āmoniaci ⁊ calamenti ⁊ seis seicli
et seis baucie silur̄is cretice ros ru.siccaꝝ ablatis
capitib⁹ ⁊ carpobalsami omniū ana aur̄.ij.cinna-
mōi aur̄.viij.casie.℥.i.succi eupatorij ⁊ keisiz et
seis andacoche ⁊ gūmi amigdale omniuz ana aur̄.
iiij.opij ⁊ seis hyusq̄ami albi amboꝝ ana aur̄.vi.
Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ infun
de ex eis illas q̄ infundunt̄ aut in vino bono claro
⁊ est radix aut alio ⁊ ɔfice cū melle dispumato ⁊ r̄
pone in vase ⁊ vtere.

Alcalchatarahan magnū q̄d cōfert ad ab-
ortum embryonū ⁊ dolores mulieꝝ ⁊ ad
om̄s egritudines: ⁊ est medicina indica:
c⁹ pmistio. ℞.opij pondus sextarioꝝ.iiij.⁊ du
aꝝ tertiaꝝ.ʒ.i⁹.euforbij.ʒ.vi.acatie pōdus sex
tariorū.v.⁊ pondus.ʒ.ij.⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i⁹.
amōi pondus sextarioꝝ.iij.⁊ duas tertias.ʒ.i.co
sti amari sextaria.ii.pipis sextaria.ii.⁊ duas terti
as.ʒ.i.piretri pondus.ʒ.vi.⁊ alfesira ⁊ est haza
rasen.⁊ fesiresetara ⁊ est mesessdar amboꝝ ana pō
dus.ʒ.iiii.serici crudi sextaria.ii.argenti cōbusti
pondus.ʒ.vi.rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ ablatis capiti-
b⁹.ʒ.vi.ameos pondus.ʒ.iiii.seis hyusq̄ami al
bi pondus sextarioꝝ.ix.⁊.ʒ.ii.supioris vitis pō
dus.ʒ.iiii.corticum radicis apii pondus sextari-
oꝝ.iii.⁊.ʒ.ii.seis portulace sextaria.x.grāoruz
alkerua excorticatoꝝ sextaria.viii.sulfuris citri
sextaria.v.gūmi pōdus sextarioꝝ.iii.⁊ pondus
ʒ.ii.storacis liq̄de pondus sextarioꝝ.iii.⁊ pōdus
ʒ.ii.⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i⁹.bdellij iubalbidi sexta
ria duo turis masculi sextaria.v.⁊.ʒ.ii.galbani
sextaria.ix.⁊.ʒ.ii.⁊ duas tertias.ʒ.i.dibic mū-

dati sextaria. v. ⁊ duas tertias. ʒ. i. myrti sexta-
ria. ii. masticis sextaria. iii. ⁊ duas tertias. ʒ. i. a-
ristologie rotunde sextaria. iii. ⁊ duas tertias. ʒ.
i. radicis lilii celestis sextaria. iii. ⁊. ʒ. ii. cordũe-
ni sextaria. vi. radicũ alkekengi. ʒ. vi. folii idi se
xtaria. iii. ⁊ duas tertias. ʒ. i. carpobalsami ⁊ calaĩ
aromatici ⁊ casie ⁊ zedoarie ⁊ doronigi omniũ an̄
sextaria duo seis mandragore pondus. ʒ. iiii. cin-
namõi pondus. ʒ. vi. assari pondus. ʒ. iiii. carda-
mõi grana integra. l. gariofiloꝝ masculoꝝ sextari
a. v. gariofiloꝝ femiaꝝ sextaria. iii. berodoã sex
taria duo ⁊. ʒ. ii. cinnamomi sextaria duo galange
pondus. ʒ. iiii. margaritaꝝ nõ pforataꝝ pondus. ʒ
v. coralli sextaria duo ⁊. ʒ. i. aristologie lõge põ
dus sextarioꝝ. ix. zusere põdꝰ. ʒ. ii. acori albi sex
taria duo ⁊. ʒ. ii. capsie inde pondus sextarioꝝ. ii
zinziberis ⁊ pipis albi amboꝝ ana sextaria. v. at-
mot ⁊ tuzerit amborũ ana. ʒ. xii. surenid sextaria
duo ⁊. ʒ. ii. ⁊ duas tertias. ʒ. i. been albi ⁊ ru. am
boꝝ ana sextaria duo ⁊ duas tertias. ʒ. i. fellis uac
cini pondus. ʒ. ii. fellis adib ⁊ fellis ursi ⁊ fell' cor
ui omniũ ana pondus. ʒ. i. Aggrega has medicinas
tritas ⁊ cribellatas infusis q̃ ex eis infunduuť i vi
no septẽ diebꝰ ⁊ pꝰ illud piice sup eas mediciaſ cõ
tritas ⁊ cõfice cũ melle dispũato ⁊ olei balsami sex
taria. iii. ⁊ sit q̃titas vini in quo infuse sunt medi
cine q̃titas in q̃ soluanť medicie ⁊ fiant sicut elcũa
riũ ⁊ ponať in vase figuli aut lapidis mũdo ⁊ fer-
ueat. v. aut sex ebullitõibꝰ ⁊ auferať ab igne ⁊ in
fre͞t ⁊ reponať in vase vitri ⁊ pꝰ illud sumať ꝺbo
haton claudã feminã decrepitã ⁊ ligenť manꝰ ⁊ pe
des eiꝰ ad inuicẽ ⁊ ponať in vase eris et piiciať de
sup lupinoꝝ alboꝝ ⁊ ancti amboꝝ an̄ pugillus. i.
⁊ piiciať desup aq̃ dulcis q̃tũ necesse est ⁊ cooperi
ať os vasis ⁊ decoq̃t cũ leui igne donec discoquať
⁊ pꝰ illꝺ auferať ab igne ⁊ coleť ius ⁊ sumať ⁊ mũ
dificenť cutis eiꝰ ⁊ ossa ipius ⁊ pili eiꝰ ⁊ reducatur
ius ad vas mundũ ⁊ piiciať sup ipꝫ olei balsami et
olei nardi q̃titas sacraiati. iꝰ. de vnoquoq; ⁊ de-
coquať lento igne donec remaneat eiꝰ tertia deide
piiciať sup ipꝫ mel ꝭ q̃titatẽ iuris ⁊ decoquať do
nec ingrosseť ⁊ conuertať in spissitudiẽz mellis gros
si deiñ piicianť desup medicie cõfecte predcẽ in pn
cipio cõfectõis ⁊ ifreť et reponať ĩ vase vitri ⁊ di
mittať sex mensibꝰ et admĩstreť pꝰ illud ⁊ nõ ad-
mistreť an̄ illud quoniam ĩterficiet.

Alcalchatarahan minus. ℞. carpobalsami
pondus. ʒ. ii. croci pondus. ʒ. x. muschi
pondus tertie. ʒ. i. hellebori albi. ʒ. iii i
opii pondus. ʒ. xv. cõdisi pondus. ʒ. ii. pipis pon
dus. ʒ. x. serici crudi pondus. ʒ. ii. seis hyusq̇ami
albi pondus. ʒ. x. euforbii pondus. ʒ. vii. amõi ⁊
corticũ radicis mandragore õniũ an̄ pondus. ʒ. ii.
vsnee et casie et ãmoniaci et olibani et radicis lilii
et xilobalsami et pulpe colloq̃ntide et zinziberis ⁊
serapĩ et oppoponacis et cinnamõi et castorei et he
zerihasen et mesessdar et capsie inde omniũ ana. ʒ.
ii. seis albarmel et gariofiloꝝ et folii ĩdi et adipis
gruis et fellis elephãtis omniuz ana. ʒ. iiii. auri et
argenti amboꝝ ana pondus sexte. ʒ. i. tritoꝝ ⁊ cri
bellatoꝝ et zedoarie et doronigi et cãfore omniuz
ana. ʒ. iii. spice aromatice pondus. ʒ. iii. costi ama
ri pondus. ʒ. iiii. carui pondus. ʒ. ii. aristolo. ro-
tunde pondus. ʒ. i. ameos et origani psici et radi
cis alzufere ⁊ granoꝝ capparis omniũ ana pondus.
ʒ. i. iterfectoris pr̃is sui et zuccari ⁊ baccaꝝ lauri ⁊
sanguis draconis omniũ ana pondus. ʒ. ij. salis idi
⁊ vsnen masculi amboꝝ ana pondus. ʒ. ij. sulfu-
ris marini pondus. ʒ. i. burũgi ⁊ pipis amboꝝ an̄
pondus. ʒ. ij. casie fistule mũdate a cãna ⁊ g̃nis su
is ⁊ chir ⁊ vananeul ⁊ radicum canabis ⁊ rizi oĩuz
ana pondus. ʒ. i. Aggrega has medicinas tritas et
cribellatas ⁊ infunde q̃ ex eis infundunť in vino ⁊
cõfice cũ melle dispũato ⁊ vteř pꝰ sex menses.

Alkelkelengi magn qꝺ confert ad molli-
ficatõez stõi ⁊ frigus eiꝰ ⁊ ad febres anti
quas ⁊ sincopiz ⁊ difficultatẽ vrine ⁊ al-
baras ⁊ morpheã ⁊ vigilias ⁊ fracturã ossiũ ⁊ tus
siz hũidã ⁊ pthisicos qñ nõ adest febris ⁊ ad illum
cꝰ iã infr̃atũ est corpꝰ ⁊ ad hemorroidas ⁊ splene
ticos et ad dubellati et colicam ⁊ hydropicos et ad
mulierẽ q̃ egrotat in p̃gnatõe sua ⁊ ad p̃focationez
mr̃icis ⁊ ventositates q̃ sunt in iuncturis ⁊ inflam
mationẽ ⁊ ad dolores genu ⁊ dorsi et lacerti. cꝰ p
mistio. ¶ ℞. myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricorũ
scirẽblegi ⁊ pipis ⁊ macropipis ⁊ zinziberis sini et
spice ⁊ capsie ⁊ sulfulminue ⁊ salis indi ⁊ salis ru-
bei ⁊ salis naptici ⁊ salis masse ⁊ lingue auis et cipe
ri et heil ⁊ cinami ⁊ burũgi ⁊ origani psici et nigel
le ⁊ granorũ nil ⁊ cymi ⁊ folij indi ⁊ seis apij ⁊ co
riandri sicci. Et inueniũs in q̇busdã descriptõibus
has medicinas iteꝝ fausel ⁊ est iasel et almamuth ⁊
est costbaracost omniũ ana. ʒ. iiij. oppoponacis. ʒ
viij. turbit lb. i. ⁊ sextaria. iiij. ⁊ passulaꝝ enucle
ataꝝ auř. c. emblicoꝝ auř. cc. penidioꝝ lb. vi. ſ
olei sisami lb. ij. et in descriptõe alia lb. i. Tere
medicinas ⁊ cicotrigoniza ⁊ cribella ⁊ decoq̃ passu
las per se cum aqua et cola et infunde casiam fistu
laz in ea et infunde emblicos in aque libris. xxiiij
die et nocte et decoque vsq; quo remaneant libre
viij. ⁊ p̃ijce emblicos ⁊ reduc aq̃ emblicorum ad
uas secũdo ⁊ cõfrica i eã casiã fistulã infusam in aq̃
passulaꝝ fricatõe bona aut adiũge ad aq̃ emblicoꝝ
q̃ est in vase ⁊ p̃ijce desup penidios et decoq̃ cum
leui igne vsq; quo resoluanť penidij ⁊ cõuertať aq̃
in spissitudine mellis ⁊ pꝰ illud p̃ijce sup eã oleũ si
saminũ et cõmoue vsq; quo cõmisceať cũ aq̃ ⁊ non
adhereat manui aut panno ⁊ remoue ab igne ⁊ pul
ueriza desup medicinas cõtritas ⁊ vtere. cꝰ dosis
sit auř. iij. aut. iiii. vnicuiq; homini secunduz mẽ
suram sue virtutis.

Alkelkelengi minus valens ad hydropicos
et dolores epatis ⁊ splenis ⁊ ictericiam ⁊
oppilatõez et carbunculos et est sanuz et
exptũ. cꝰ pmistio. ¶ ℞. myrobalanoꝝ citrinoruz
ʒ. xx. myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ omnium
ana. ʒ. xv. emblicoꝝ lb. iij. tamarindoꝝ. ʒ. l. pas
sulaꝝ enucleataꝝ lb. i. Aggrega has medicinas et
p̃ijce sup eas aq̃ lb. xxx. ⁊ bulliat vsq; quo rema
neať de ea lb. viij. ⁊ coleť ⁊ accipe casie fistule mũ
date a cãna ⁊ granis suis lb. i. ⁊ p̃ijce sup eã aq̃ co
latã et ferueat ebullitõe vna et cõfrica bñ et cola
p colatoriũ et accipe lb. iiij. penidioꝝ ⁊ p̃ijce super
eã cũ aq̃ ⁊ bulliat vsq; quo resoluanť penidij ⁊ fiat
eis spissitudo mellis deiñ p̃ijce desup olei sisamini
recentis lb. i. ſ. et cõmisce cum eis beñ et ferueat

duabꝰ ebullitōibꝰ ⁊ rēoueat ab igne ⁊ accipe lacce
ablute et spice et rosaꝝ et petroselini et dauci ⁊ su
et reusini et salis indi et radicis liliꝫ celestis et aga
rici omniū ana. ʒ. vi. camedreos et siseleos et ari
stologie lōge et assari et masticis et xilobalsami et
gentiane et torōgi excorticati et casie omniū an̄. ʒ
iiij. succi eupatorij et succi apsinthij et ciperi et flo
ris sq̄nanti omniū ana. ʒ. v. seīs cuscute et seīs a-
triplicis et radicis liq̄ritie et succi liq̄ritie et scamo
nee omniū ana. ʒ. x. seīs apij et costi et acori et se-
mīs feniculi ⁊ anisi omniū ana. ʒ. iij. turbit albi. ʒ
cl. cymī carmeni nigri. ʒ. iiij. Tere et cribella has
medicinas et accipe mezerion. ʒ. xx. ⁊ fundē super
ip̄z aq̄ lb. i. et olei sisami. ℥. iij. ferueat donec cō
sumat aq̄ et cola oleū deīn inuolue cū eo medicias
et ꝓijce sup eas penidios decoctos et cōmisce bn̄ et
pone in vase vitreato et sit dos. ʒ. iiij. cū lacte ca
mele aut cū aq̄ casei aut cū aq̄ vue vulpis et alke-
kengi. Et ego dicā in descriptōe alia in summa fa.

Confectio candorius valens ad ventosita
tes grossas et puncturā et colicā et obliui
onē et dat̄ in potu mulieribꝰ p̄gnantibus
ꝓpt̄ illud qđ accīt eis de egritudibꝰ frīs. cꝰ pmi-
stio. ℞. seīs hyusq̄ami albi et opij amboꝝ ana.
ʒ. xx. euforbij et piretri et spice et croci omniū an̄
ʒ. vij. Terant̄ ⁊ cribellent̄ et cōficiant̄ cū melle et
admistretur post sex menses.

Confectio cognoiata cōdari p̄ciosa ualde.
℞. croci aure. ij. myrrhe ⁊ assari ⁊ su et
reusini ⁊ dauci ⁊ petroselini ⁊ meu omni
um ana aur̄. iiij. spice inde ⁊ romāe amboꝝ an̄ au
re. vi. costi et casie et floris sq̄nanti omniū ana au
r̄. i. carpobalsami aur̄. iij. ʒ. rubee aur̄. viij. suc
ci liq̄ritie ⁊ scolopendrie ⁊ polij ⁊ succi eupatorij ō
niū ana aur̄. iij. olei balsami aur̄. vi. pmistiōis an
daracaron aur̄. v. mellis q̄tū sufficit cꝰ dos sit si
cut auellana cū geleniabin de melle. ℥. i.

Confectio de calamēto q̄ cōfert doloribꝰ
stōi et epatis frīs ⁊ horripilatōi vehemē
ti ⁊ febribꝰ hn̄tibꝰ piodos. cꝰ pmistio.
℞. calamenti fluuialis ⁊ mōtani ⁊ petroselini ⁊ sile
ris omniū ana. ʒ. xx. seīs apij et camemille ⁊ hasse
omniū ana. ʒ. iiij. reusini. ʒ. xv. pipis. ʒ. xliiij. Et
in descriptōe alia. ʒ. xxiiij. conficiantur cum mel-
le et administretur.

Confectio de seibus faciens ad dolores e-
patis ⁊ splenis ⁊ stōi ⁊ ventositates gene
ratas in ventre. cꝰ pmistio. ℞. casie
⁊ amōi et spice et ameos ⁊ seīs feniculi et seīs apij
⁊ anisi et siseleos ⁊ castorei et seīs aneti ⁊ aristolo
gie lōge et galbani et assari et carui omniū ptes eq̄
les et mellis dispūati q̄tū sufficit ⁊ pmisceat̄ et ad
ministretur.

Confectio de iacyntho nr̄a. Hec est cōfe-
ctio nr̄a quā expti sumus in regibꝰ ⁊ eoꝝ
filibꝰ ⁊ cognouimus in ea iuuamētū ma-
ximū ꝓprie in egritudibus alguesgues et alguesset
⁊ pulsu cordis et debilitate cordis et iā eradicauit
de eis egritudines antiq̄s in q̄bus nō cōferunt cura
tōes et inuenius in ea iuuamentū maximū in egri-
tudibus cerebri ⁊ stōi et epatis ⁊ ꝓprie splēis ⁊ co
lica ⁊ valet ad dolores iuncturaꝝ ⁊ febres antiq̄s
cꝰ descriptio. ℞. fracture iacynthi ⁊ ꝓprie ru-
bee granate et ei siliū pondus aur̄. i. q̄ ponant̄ in i
strumento terendi ⁊ incipiat̄ eius cōtritio cū facili
tate subtiliter vt alterent̄ deīn ponat̄ in tabula ⁊ p̄
pet̄ sup eā ad tereñ et sūat̄ lapis aluis pōdꝰ. ʒ. i. al
hakic pondꝰ. ʒ. i. ⁊ auri liq̄ti ī crucibl'o suo lito cū
lithargyrio donec auꝝ fiat sicut uitꝝ ⁊ tat̄ pōdꝰ ʒc
ʒ. i. et argenti vitreati cū odore stanni pōdus sex
te. ʒ. i. et fiat cū vnoquoq; eoꝝ de cōtritē: et pul
uerizatōe illđ qđ fit i iacyntho deīn sumat̄ summa
eoꝝ ⁊ ꝓijciat̄ in tabulā vitreā et inuoluat̄ in vio •
dorifero ⁊ terat̄ donec exiccet̄ ⁊ teret̄ dōec fiat pl'
uis subtilissimus deīn sumat̄ et reponat̄. Sit ergo
summa ps. i. deīn sumat̄ agarici et epithymi ⁊ pi-
peris et zinziberis et gariofiloꝝ et sansuci omniuꝫ
ana ps. ʒ. ⁊ sumat̄ lapidis armeni et lapidis azuli ⁊
salis naptici ⁊ zedoarie et doronigi ⁊ been et ligue
bouis omniū ana tertia partis. i. deīn sumat̄ spice
celtice et est nereiden et amōi et acori et folij et cin
namōi et origani et hasse et isopi et cymi omnium
ana q̄rta partis. i. deīn sumat̄ pullegij ⁊ petroseli-
ni et lapidis iudaici et seīs apij et myrrhe et olibāi
⁊ croci ⁊ pipis albi oīuꝫ an̄ sexta ptis. i. ⁊ sumatur
ossium elephātis tertia ptis. i. Tere ergo oīs has
medicinas et ꝓijce sup eas calcē lapidū et tere et cō
fice cū melle emblicoꝝ qđ sit pondus dupli eoꝝ et
fac trociscos aur̄. i. et da in potu.

Confectio alia de medicis Gal'. q̄ confert
egritudibꝰ cāne pulmōis ⁊ vlceribꝰ pul
mōis et sputo sanguis ⁊ puris ⁊ sanici at
tracte ad pectus et difficultati sputi. cꝰ pmistio. ℞
gūmi albotin aur̄. iiij. croci aur̄. iiij. olibani aure.
iiij. myrrhe aur̄. iiij. radicū lilij excorticataꝝ aur̄.
iiij. granoꝝ pini magni aur̄. iiij. spice scemi aur̄. ij
ʒ. casie nigre aur̄. ij. dragagāti aur̄. iij. carnis da-
ctiloꝝ scemi aur̄. iij. cīte semiꝰ q̄ dicit̄ stella aur̄.
iiij. galbani clari mundi aur̄. xxx. costi aur̄. iiij. et
inuenimus in descriptōe alia aur̄. i. mellis bōi co
tilas. iiij. decoq̄nt̄ mel et gūmi albotin in vase du
plici: qūq; ꝑuenit ad terminū spissitudīs tunc pmi-
sce cū eo galbanū ⁊ decoq̄ ip̄z donec ꝑueniat ad ter
minū vꝫ vt quꝫ de eo distillat̄ stilla vna ñ dilatet̄
deīn ifr̄a ip̄z ⁊ ꝓijce sup ip̄z medicias reliq̄s tritas
⁊ pmisce ip̄z ⁊ vter̄.

Confectio q̄ ptinet arostomacis mirabilis
ad tussim et sputū sanguis ⁊ vlcus pulmo
nis ⁊ saniē eius collectā ⁊ apā ipsiꝰ et cor
ruptionē lacerti ⁊ vomitum cibi et colicaꝫ passionē
⁊ fluxū ventris ⁊ lacertū uesice ⁊ p̄focationē mr̄i-
cis ⁊ febres hn̄tes paroxismos data in potu an̄ horā
p horā vnā ⁊ extenuationē ⁊ macilentiā cōpl'ois et
venena ebibita ⁊ ex'pcussiōe euenientia. cꝰ pmisti
o. ℞. nereiden costi galbani castorei opij mela
nopipis et macropipis ⁊ storacis omniū ana. ℥. i.
mellis kist. i. tere medicinas siccas ⁊ cribella. gal-
banū vo decoq̄ cū melle donec liq̄fiat et quꝫ liq̄scit
tunc cola ip̄z et funde sup ip̄z medicinas ⁊ pone in
vase vitri aut vase argenti et de ea da in potu q̄-
tū est faba egyptiaca cū aq̄ mellis q̄titate duoꝝ ca-
doꝝ et distilla sup ipsaꝫ digitis tuis de oleo sisami
no guttas tres.

Confectio q̄ ꝯpat̄ ad canabitis extrahens
arenā in vrina et reliq̄s mās vlceꝝ. cuiꝰ
pmistio. ℞. radicū lilij aur̄. iiij. siseleos

camedreos fenichia ipericon ⁊ est foliũ alkemeleō bayf et est semen alkanabotis omniũ ana auř .iiij. amōi auř. viij. cinnamōi auř. xij. sileris montani spice inde croci fanalansin seis apij mōtaī polij seis rute silu̅ris pullegij cretensis omniũ ana pondus il lud idē radicis liq̄ritie lapidis scemi masculi ⁊ seie omniũ añ auř. xvi. nasturtij babylonici auř. xxiiij seis agnicasti faradie amboꝝ añ auř. xxiiij. cordu meni auř. xlviij. conficiant̄ cũ melle decocto ⁊ de tur de ea in potu q̄ntitas auellane cũ sirupo melino cōmisto q̄ntitate quattuor cadorum.

A Rs medicine de gentiana valens ad duritiē ⁊ oppilatōes ⁊ dolorē epatis ⁊ sple nis ⁊ febrē antiquā. c⁹ pmistio est. Ut su matur gentiane et pipis amboꝝ ana pondus. ʒ. x. ⁊ dactiloꝝ alboꝝ siccoꝝ ⁊ folij ⁊ spice et aristologie omniũ ana. ℥. i. Tere ⁊ pulueriza ipsa ⁊ cōfice ea cũ melle dispũato ita vt fiat in loco mellis spissi c⁹ dof sit pondus. ʒ. i. cum aq̄ rute decocte.

A Rs medicine q̄ noiat̄ donũ dei ⁊ fuit inuenta in thesauro regis ⁊ dixerũt ꝙ confert podagre et hemorroidib⁹ et corruptōi ani ⁊ frigorib⁹ ⁊ facit appetere cibũ ⁊ coitũ et ꝓuocat ⁊ ꝯseruat sanitatē qñ bibr̄ i tpe veris aut hyemis tribus mensibus in oī die veneris ois mē sis. C⁹ pmistio est vt sumat̄ myrobalanoꝝ nigroꝝ et belliricoꝝ et emblicorũ ⁊ acori et aristologie lōge ⁊ rotunde ⁊ secacul ⁊ heil ⁊ cardamōi ⁊ gariofiloꝝ et camemille ⁊ zinziberis ⁊ sisami nō excorticati oiuz añ pōd⁹. ℥. vi. et nucis muschate ⁊ spice ⁊ turbit albi in alio myrrhe ⁊ meu ⁊ fu ⁊ dauci et assari ⁊ seis apij mōtani ⁊ euforbij omniũ ana pondus. ℥. ij. ⁊ almene ⁊ est ameos ⁊ medulle tritici ⁊ seis porri ⁊ tuderi albi ⁊ papaueris et zedoarie et doronigi ⁊ venaꝝ liq̄ritie ⁊ amōi ⁊ piretri ⁊ spodij ⁊ siseleos ⁊ asse fetide ⁊ cymi ⁊ cinnamōi ⁊ capsie inde ⁊ capsie psice ⁊ alcatamon ⁊ vsnee ⁊ cipe ri ⁊ radicis nenufaris ⁊ macropipis ⁊ calami arōatici ⁊ castorei omniũ ana. ℥. iiij. ⁊ corticũ radicis a pij. ℥. viij. et scorie ferri mũdate trite nutrite trib⁹ ebdomadis. s. ebdomada vna cũ zuccaro ⁊ ebdomada cũ aq̄ ⁊ melle ⁊ ebdomada cũ aceto: deiñ incipe ⁊ infunde eā vno die in aceto deiñ ꝯuerte eam in mane ad zuccaꝝ et tertia die cōuerte eā ad aquā mellis vel ita fac illud de ea trib⁹ ebdōadis ꝑz hunc modũ deiñ sicca eā in vmbra ⁊ tere eā dōec fiat sicut alcohol ⁊ tere reliq̄s medicinas ⁊ pulueriza eas ⁊ cribella ipsas deiñ pondera de medicis ptes. iij. ⁊ de scoria partē vnaz deiñ inuolue eas ex butyro vaccino bono ⁊ cōfice cũ melle bono ⁊ pone cũ eo de penidijs pondus scorie deiñ liq̄fac penidios et funde eos desup cũ melle donec fiat in loco mellis spissi deiñ pone eā in vase viridi nouo mũdo et liga caput eius ⁊ sepeli ipz in ordeo sex mensib⁹ ⁊ da ipsaz in potu. c⁹ dof sit sicut galla in mane in ieiuno ⁊ nō cōedat aliq̄d donec tres hore diei p̄tereant deiñ cōedat ⁊ rege ipz regīe eq̄li ⁊ fugiat ab eo nauseatiua sacietas ⁊ p̄patio ⁊ reliq̄ ex q̄b⁹ timet̄ ei nocumētũ. ¶ Quidā autē medicoꝝ existia uerũt ꝙ hec medicina effugat malitiā veneni pnitiosi et facit possidere sanitatem.

M Edicina cōfecta q̄ cōfert debilitati epatis ⁊ torsioni ⁊ sputo sanguis. ¶ ℞. balaustiaꝝ ⁊ sanguis dracōis ⁊ folioꝝ alasif ⁊ aluis iam̄ni ana partez unā tere ea ⁊ pulueriza ⁊ decoq̄ ipa ⁊ cola aquā eius ⁊ da ipaz ad potañ tepidā qm̄ bōa ē

C Onfectio kiume medici q̄ facit ad corruptionē cōplonis ⁊ apata epatis ⁊ cōfortat stōum ⁊ clarificat colorē. C⁹ pmistio est vt sumant̄ myrobalanorũ ⁊ alkegi amborum ana pondus. ʒ. xxxv. zinziberis cinnamōi añ. ʒ. x. pi pis albi pondus. ʒ. xxiiij. ⁊ altalassir pondus. ʒ. iij et galange pondus. ʒ. x. et neremisch pondus. ʒ. vi. et succi apsinthij. ʒ. v. ⁊ vini cocti et almeisus q̄ntitas q̄ cōficiant̄ medicine tere medicinas ⁊ pulueriza eas et cōfice eas cũ vio et almeisus et fac de eis pillas siles pipi. ⁊ sit dof ei⁹. ʒ. ij. cũ aq̄ tepida

C Onfectio cognoiata ipialis q̄ ꝯfert ad difficltatē vrie ⁊ dolorē dorsi et debilitatē rnũ ⁊ frāgit lapidē. c⁹ pmistō. ℞. se. papavis ⁊ seis porri ⁊ seis aēti ⁊ seis apij et seis lilij ⁊ se. lactuce et seis endiuie ⁊ seis portulace ⁊ beē albi ⁊ rubei et lingue auis et seis alkerua ⁊ kesile et seis assebesabrē ⁊ seis sansuci ⁊ seis kekilie ⁊ pipis ⁊ turbit et granoꝝ nasturtij et seis maru ⁊ vsnee ⁊ āmoniaci ⁊ floris sq̄nanti ⁊ seis napi et dragaganti ⁊ seis hyusq̄ami albi ⁊ origani et zarub et seleni ati ⁊ granoꝝ nil ⁊ costi et carui et psilij et sauine ⁊ enule et olibani ⁊ seis mersulē et casie ⁊ seis lini ⁊ salis indi et seis rute et seis alkeiri rubei et albi et cymi carmeni ⁊ cinnamōi ⁊ seis felēgemisk ⁊ mugath ⁊ sene de mecha et hermodactiloꝝ et epithymi et anisi et seis sulle ⁊ sirachs granoꝝ solis oiuz añ drachmas. iiij. tuderi albi et rubei et ameos et zedoarie et kinau et seis feniculi et cinnamōi ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ et kebuloꝝ et seis harmel ⁊ g̃noꝝ myrti ⁊ sinapis et canabis et sisami excorticati ⁊ fenugreci et seis baucie omniũ ana. ʒ. v. secacul ⁊ zinziberis amboꝝ ana. ʒ. iiij. kie et piperis al. ⁊ gariofili et spice ⁊ floꝝ alcāne ⁊ piretri omniũ. ʒ. i ʃ. scamonee pondus tertie. ʒ. i. seis melōis ⁊ seis melōis lōgi amboꝝ ana. ʒ. x. olei sisami. ʒ. xl. m̄ellis lb. ij. dof integra. ʒ. ii. cũ aqua tepida.

C Onfectio quaz narrauit asaimeri et dixit ꝙ est experta q̄ est cōueniens paralysi et torture ⁊ mollificatōi ⁊ reliq̄s egritudibus q̄ꝝ radix est phl'a de q̄ sumat̄ fm q̄ntitatē quā tollerat eger ⁊ si liniat̄ ex ea mēbꝝ mollificatũ iuuat c⁹ pmistio. ¶ ℞. opii et euforbii et castorei ⁊ cinnamōi et macropiperis et hyusq̄ami albi et spi ce et zinziberis et croci omniũ ana ptes eq̄les ter̄ ⁊ cribella et cōfice cũ melle dispũato et pone in vase vitreo et vtere qum necesse fuerit.

C Onfectio impinguatiua nr̄a expta. ¶ ℞. mugath ⁊ nucis enden ⁊ been et zedoarie et dragaganti et seis paparis et karabe omniũ ana pōdus. ʒ. iii. Tere et pulueriza et frige cũ butyro frixione leui ⁊ pmisce cũ duab⁹ emis puis sauich triti et emia. i. zuccari mensurata cuz emia pua deiñ suat̄ oī die pōd⁹. ʒ. xx. ⁊ decoquat̄ cũ duab⁹ libris lactis et p̄iciat̄ desup de butyro q̄ntũ necesse est et sorbeatur qm̄ bonũ est.

¶ Explicit tractatus p̄m⁹ icipit s̄us de bieris.

Hiera est nomē solutiui rectificantis et hꝰ q̄dē est interp̄tatio et expositio est medicina diuina. Et primū q̄dē solutiuū de cognitis fuit hiera ruffi ⁊ antiquitꝰ nō cadebat nomē hiere nisi sup hanc deiñ noīate sunt alie eoꝝ. Et nō dr̄ medicina dīna nisi qr actio solutiui est res diuīa saluans ex v̄tutibꝰ sue nature. Et antiq̄tus q̄dē nō fuerūt date in potu hiere nisi qm̄ medici timebāt ex malitijs solutiuoꝝ simpliciū sicut pulpe colloq̄ntidꝰ ⁊ hellebori ⁊ alioꝝ. Et qui volebāt vti eis p̄miscebāt ea cū facientibus penetrare ⁊ rectificātibꝰ ⁊ bezabard donec ausi facti sunt in vsu eoꝝ. Postea edomiti sunt in eis ⁊ acceperūt succū eoꝝ deinꝺ ausi sunt in eis adeo donec acceperūt ea sicut sunt in pilulis. Sciat ergo medicus qꝫ hiere magis sūt salue q̄ꝫ decoctōes ⁊ pill'e. Et nō dimittunt̄ p̄p̄t malitiā suā imo p̄p̄t ea q̄ excusant ab eis p̄p̄t cōsuetudinē malā. Et qm̄ ipse nō trahunt ex lōginquo sicut decoctōes ⁊ pill'e. Et dos de hieris est vsq; ad iiij. aur̄. Et q̄nq; p̄ijciunt sup eas salē masse. Et magis cōueniēs cū quo in potu dant̄ est aq̄ epithymi cū passulis mūdatis p̄prie fm̄ descriptionē quorundā eoꝝ. Dō. ℞. epithymi. ʒ. iiij. passularū mundataꝝ. ʒ. x. myrobalanoꝝ nigroꝝ mundatoꝝ ʒ. i. sticados. ʒ. iij. aq̄ lb. iiij. aniuden mundati lb ß. det̄ ad potañ in ieiuno. Et conseq̄nter det̄ semis altee. ʒ. i. seis citroli. ʒ. ß. cū pauco oleo nucis ⁊ aq̄ tepida. Et cibꝰ tribꝰ diebꝰ sit zibrabegi cū aqua cōmista.

Hiera picra. s. amara. Hec est hiera de aloes et associat̄ ei cinnamomū p̄p̄t subtilitatē suā ⁊ iuuamētū qꝺ facit visceribꝰ et stō ⁊ mastix silr̄ et vt cōseruet ⁊ silr̄ casia ⁊ crocus p̄p̄t digōnē et cōfortatōeꝫ cordis et stōi. Et fortasse crocus facit incurrere in ea dolorē capitis qr̄ oꝫ vt minoret̄ pondus eius aut expellat̄. Et assaꝝ qꝛ nia īnest ei adiutoriū ad sol'onē faciendā ⁊ p̄cipitationē hūiditatū. Et q̄nꝫ ponunt̄ loco eius cubebe ⁊ sunt subtiles ⁊ carpobalsamus et xilobalsamus p̄p̄t cōfortationē stōi ⁊ resol'oneꝫ ⁊ albezabarati.

Et de hoībus sunt q̄dā q̄ ponūt in ea floreꝫ sq̄nanti qr̄ p̄hibet rasurā q̄ timet̄ ex aloe ⁊ rosas ut expellant malitiā caliditatis aloes a stō ⁊ capite. ⁊ quandoq; fermentat̄ cū tanto melle q̄t̄ū est. ⁊ q̄nꝫ ē sicca nō fermentata. Ego v̄o informo de ipsa puluerizata trociscos cū aq̄ bdellij et exicco eos in vmbra ⁊ vtor eis nā inuenio illud magis vltimū q̄ꝫ aliud et fortasse bdelliū est fere ps. i. Et antiq̄ q̄deꝫ diuersificati sunt in q̄t̄itate rectificatōis aloes.

Sunt eñi de eis quidā q̄ ponūt pondus medicinaꝝ sexcuplū ponderis aloes et de eis sunt q̄ octuplū et addunt et minuunt. Et iteꝝ q̄nꝫ accipiūt ipꝫ ex abluto qꝺ est debilius soluens ⁊ magis cōueniens calefcō ⁊ febriēti et ñ dāt ipꝫ in potu oī febrienti. imo ei cꝰ febris est leuis. Et de eis sunt q̄ accipiūt de aloe nō abluto ⁊ est fortius soluēs sꝫ est magis nociuū febrientibꝰ q̄uis de eo sumant in potu quidā ⁊ nō noceat eis. Et hiera q̄dē nō est res festināns in sol'one imo eius sol'o fit cū facilitate ⁊ paulati ⁊ cū tarditate. ⁊ fortasse efficit oponē suā i die secundo ⁊ nō est iteꝝ eius sol'o cū attractōe ex lōginquo imo nō soluit nisi illud cui obuiat et cui cōmiscet̄ ex stō et intestīs. Et lōginq̄or terminꝰ sue attractōis est ps epatis absq; venis. Descriptio autē cognita vniuersitatis est hec descriptō q̄ confert ad hūiditates generatas in capite ⁊ stō ⁊ dolores iuncturaꝝ ⁊ colicā ⁊ torturā et grauitatē ligue ⁊ mollificationē mēbroꝝ. Cꝰ hec est p̄mistio. ℞. masticis ⁊ cinnamōi et assari ⁊ spice et carpobalsāi et croci et xilobalsami ⁊ capsie omniū ana pondus ʒ. i. aloes sublimis duplū medicinaꝝ. Tere ⁊ cribella ⁊ sit dos integra. ʒ. i. cū melle ⁊ aq̄ tepida.

Hieralogodion. Hec cōfectio est bñdcā p̄līmi iuuamenti mundificans corpus ab vltimis extremitatibꝰ suis cū sol'one i q̄ nō est labor omniū hūoꝝ et sup̄fluitatū ⁊ cōfert ad egritudines capitis ⁊ dolorē et emigraneā ⁊ cephaleā ⁊ v̄tiginē ⁊ alguesgues ⁊ maniā ⁊ epilepsiā ⁊ timorē et palysim et mollificationē imo ad apoplexiā ⁊ totū illud accepta in puluere sicut dictū est de scelithe ⁊ est melior illo p̄lm et cōfert ad dolores auris et oculi et cōfortat stōum ⁊ aperit oppilationes epatis ⁊ p̄uocat menstrua et remouet difficultatē anhelitus et cōfert ad q̄rtanā ⁊ oīs passiones phl'aticas crudas et febres antiq̄s ⁊ valet ad dolores iuncturaꝝ ⁊ podagrā ⁊ venā sciaticā. Et est vtilis ad tyriā ⁊ alopiciā et vlcera antiq̄ in capite ⁊ alia et ad baras et morpheā et ipetiginē et excoriationē et leprā et ad scrofulas et ap̄ata f̄ra et cācros cꝰ hec est p̄mistio. ℞. pulpe colloq̄ntide. ʒ. v. cepe sq̄lle assate et agarici et scamonee et hellebori nigri et āmoniaci et scordeon omniū ana. ʒ. iiij. ß. Et in descriptōe alia omniū ana. ʒ. ij. ß. epithymi et camedreos et bdellij et aloes omniuꝫ ana. ʒ. iiij. balsce iypericō et folij indi et prassij et polij et casie et melanopipis ⁊ leucopipis et macropipis ⁊ croci et cinnamōi ⁊ oppoponaci ⁊ polypodij et serapini et castorei et myrrhe et petroselini et aristologie longe et succi apsinthij et euforbij et spice et amomi et zinziberis omniū ana pondus. ʒ. ij. gentiane et sticados ana. ʒ. i. ß. mellis q̄t̄ū sufficit dosis integra aur̄. iiij. cū aq̄ tepida ⁊ melle aut cū decoctōe epithymi et passulaꝝ enucleataꝝ.

Hieralogodion fm̄ dascriptionē filagrij. ℞. pulpe colloq̄ntide ⁊ croci ⁊ āmaniaci et corticū hellebori albi ⁊ scamonee ⁊ ipicon omniū añ aur̄. x. epithymi ⁊ polypodij ⁊ bdellij et aloes et camedreos et prassij et casie omniū añ aur̄. viij. macropipis et leucopipis et melanopiperis et cinnamōi et croci et oppoponaci ⁊ serapini ⁊ castorei et petroselini et aristologie lōge omniū añ aur̄. iiij. cōficiat̄ cū melle dispūato et sit dos aure. iiij. aut. iij. fꝫ v̄tutē cuiusq; hoīs cū aq̄ mell' ⁊ sale

Hieralogodion fm̄ descriptionē Pauli. ℞ pulpe colloq̄ntide aur̄. xx. cepe muris assate et agarici et āmoniaci et corticū hellebori nigri et scamonee et ipericon omniū ana aur̄. x. polypodij et epithymi ⁊ bdellij et aloes et camedreos ⁊ prassij et casie omniuꝫ ana aur̄. viij. myrrhe et oppoponaci et serapini et petroselini et triū pipeꝝ et cinnamōi et croci et castorei et aristologie lōge omniū ana aur̄. iiij. mellis q̄t̄ū sufficit.

Hiera ruffi faciens ad chol'aꝫ nigrā et phl'a et alopiciā. ℞. pulpe colloq̄ntide aur̄ xx. camedreos aureos. x. serapini et oppoponaci

aͣboꝝ an̄ auꝛ̄. viij. ſcis apij mōtani auꝛ̄. v. ariſtologie rotunde auꝛ̄. v. pipis albi et nigri amboruꝫ ana auꝛ̄. v. cinnamōi auꝛ̄. iiij. caſie auꝛ̄. viij. ſticados et croci et polij et myrrhe omniū ana auꝛ̄. iiij. infunde myrrhā cū vino et tere medicinas et cōfice cū melle diſpūato et pone in vaſe et vtere quū neceſſe fuerit. Et in deſcriptōe alia pulpe colloquītide. ʒ. xx. aloes ſcotrenſis pondus. ʒ. v. galāge. ʒ. x. camedreos. ʒ. xx. ſerapini et oppoponaci amboruꝫ ana. ʒ. viij. ariſtologie rotunde et petroſelini et pipis albi et nigri omniū an̄. ʒ. v. ſpice ꝛ caſie et cinnamōi et croci et zinziberis et myrrhe et polij omniū ana auꝛ̄. ij. Et inuenimus additū in dſcriptōe alia relatū ad hoc qđ eſt i ſuriamati de mēdicis camepitheos et agarici et praſſij omniū an̄. ʒ x. et cōficiat̄ cū melle ꝛ ſit doſ ei⁹ pōdus. ʒ. iiij. cū aq̄ calīa et melle et ſale in ieiuno p⁹ abſtinentiam.

DEſcriptio vniuerſitatis hiere archigenis q̄ cōfert oi egritudi generate ex phl̄a ſe crudo et nō crudo et meliā et vitio a q̄ in oculo et dolori capitis et facit ad v̄tiginē et epilepſiā et valet ad inceptionē egritudinū viſus ꝛ raucedinē hūidā et dolores gutturis et difficultatē anhelitus et ſpaſmū et exituras ex materijs groſſis et cōfert ad aquā citrinā et ſcabiē. Et qn̄ꝫ dat̄ ī potu parūp ꝓpt̄ dolores ſtōi et ventris et mr̄icis cū decoctōe rute. Et qn̄ꝫ ponit̄ in ea caſtorei paruꝫ ſ. vſq; ad ſiliq̄s. iij. et ad dolorē dorſi et metron et ad venā ſciaticā et ei ſil̄ia cū aq̄ centauree ꝛ permiſcent̄ cū ea etiā ſuccus cucūeris aſinini et colloq̄ntide ſiliq̄. iiij. in aq̄ abrotani et dat̄ in potu ad morſum canis rabioſi et facit ſecuritatē a timore aq̄ p̄cipue cū pondere. ʒ. i. de aduſtōe cancri fluuialis. c⁹ hec eſt pmiſtio. ℞. pulpe colloq̄ntide. ʒ. xxij praſſii et ſticados et bellebori nigri et camedreos et ſcamonee et leucopipis et macropipis omniū an̄ ʒ. ii. cepe muris aſſate et euforbii et aloes et croci et gentiane et petroſelini et āmoniaci et oppoponaci omniū ana. ℥. i. polii et cinamōi ꝛ ſerapī ꝛ myrrhe et ſpice et ſq̄nanti et calamenti montani et ariſtologie rotunde omniū ana. ʒ. ii. mellis q̄ntū ſuffi cit et ſit doſ auꝛ̄. iiii. cū decoctione epithymi ꝛ paſſularum mundatarum.

HIera archigenis deſcriptōe pauli. ℞. praſſij et agarici ꝛ camedreos ꝛ pulpe colloq̄ntide et ſticados omniū ana pond⁹ aure. xx. oppoponaci et ſerapī ꝛ petroſeli ꝛ ariſtologie rotunde ꝛ pipis albi omniū ana auꝛ̄. v. cinnamōi ꝛ ſpice ꝛ polij ꝛ croci omniū ana aur. iiij. Ter̄ ex medicis q̄ ſicca ſunt ꝛ ꝯq̄ſſa gūmas et infunde ī melle ꝛ pmiſce ꝛ ſit doſ auꝛ̄. iiij. cū ſalis triti pondere. ʒ. i. cum aqua mellis.

Theodoricon magnū qđ valet ad corruptionē ꝯpl̄onis fr̄e et repletionē ꝛ ſupfluitates viſcoſas groſſas ꝛ obliuionē ꝛ tenebroſitatē viſus ꝛ difficultatē anhelitus ꝛ ſtuporem ꝛ dolores epatis ꝛ ſtōi ꝛ ſplenis ꝛ renū ꝛ mr̄icum ꝛ ꝓhibitionē menſtruoꝝ et colicā ꝛ eſt ſolutiuum abſq; labore. c⁹ doſ ſit pondus auꝛ̄. iiij. cū decoctione epithymi ꝛ agarici aut cū aq̄ cal̄a. C⁹ hec eſt pmiſtio. ℞. aloes ſcotrenſis pondus. ʒ. x. agarici albi pondus. ʒ. xx. croci et cinnamōi ꝛ acori ꝛ maſticis ꝛ olei balſami omniū ana pondus. ʒ. iij. reuſini ʒ. i. ſ. xilobalſami ꝛ carpobalſāi ꝛ euforbij ꝛ macropipis ꝛ pipis albi et nigri ꝛ gentiane romane et floris ſq̄nanti omniū ana pondus. ʒ. ij. coſti amari camedreos epithymi omniū ana. ʒ. iiij. aſſari et caſie ꝛ ſcamonee omniū ana pondus. ʒ. vi. ſpice odoriſere pondus. ʒ. iij. ſ. meu ꝛ amōi amboꝝ ana pondus. ʒ. i. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas ꝛ cōfice cū melle diſpūato et repone in vaſe et vtere poſt ſex menſes.

Theodoricō aliud qđ cōfert oibuſ egritudibus excitatis ex frigore ꝛ phl̄ate. ℞. aloes pondus. ʒ. xxx. agarici pondus. ʒ. xij. acori ꝛ croci et cinnamōi ꝛ alkeia ꝛ hermodactiloꝝ ꝛ caſie omniū ana. ʒ. iij. camedreos ꝛ leucopipis ꝛ aſſari ꝛ xilobalſami omniū ana pondus. ʒ. ij melanopipis ꝛ caſtorei amboꝝ ana. ʒ. iiij. reuſini ꝛ myrrhe ꝛ ſpice omniū ana pondus. ʒ. i. mell̄ q̄ntū ſufficit doſ eius pondus. ʒ. iiij. cū aqua calida et antiquetur ſex menſibus.

Theodoricō aliud faciens ad illas poſſc̄es c⁹ hec eſt pmiſtio. ℞. acori pondus. ʒ viij. nucis muſchate. ʒ. xij. aloes ſcotrenſis. ʒ. lx. agarici pondus. ʒ. xliiij. reuſini. ʒ. iij. pipis albi ꝛ gentiane amboꝝ ana pondus. ʒ. iiij. croci ꝛ gariofiloꝝ et acori in alio galbani ꝛ keiati et cinamōi omniū ana. ʒ. vi. aſſari ꝛ xilobalſami amboꝝ ana pondus. ʒ. iiij. caſie ꝛ ſcamonee omnium ana pondus. ʒ. xij. ſpice. ʒ. viij. ſcordeon pondus ʒ. ix. amōi ꝛ rubee ꝛ pipis nigri ꝛ pipis lōgi ꝛ ſq̄nanti omniū ana pondus. ʒ. ij. ireos pōdus. ʒ. viij Tere ꝛ cribella ꝛ cū melle q̄ntū ſufficit cōfice ꝛ antiquet̄ ſex mēſib⁹ ꝛ ſit doſ pōd⁹. ʒ. iij. cū aq̄ cal̄a.

Theodoricon cū nuce muſchata faciens ad oīs egritudines antiq̄s capitis ꝛ ad maniā ꝛ alguesgues et dolorē capitis ꝛ v̄tiginē ꝛ ad epilepſiā ꝛ ad debilitatē viſus ꝛ ad dolorē epatis ꝛ ſplenis ꝛ renū ꝛ colicā ꝛ ꝓuocat mēſtrua retenta ꝛ ad leprā ꝛ baras ꝛ ad doloreꝫ podagre ꝛ iuncturaꝝ ꝛ anchaꝝ ꝛ ad febres chrōicas an̄cedētes et eius ſol̄o eſt ſine nocumento. C⁹ hec eſt permiſtio. ℞. aloes. ʒ. lx. agarici. ʒ. xxiiij. ſcordeon ꝛ xilobalſami amboꝝ ana. ʒ. iiij. coſti. ʒ. viij. acori et maſticis ꝛ cinnamōi et gariofiloꝝ omniū an̄. ʒ vi. caſie ꝛ nucis muſchate amboꝝ ana. ʒ. xij. epithymi. ʒ. xviij. ſpice. ʒ. vi. caedr̄os. ʒ. viij. myrrhe. ʒ. ii. triū pipū ꝛ euforbii ana. ʒ. iiii. floris ſq̄nanti. ʒ. ii. gentiane. ʒ. iiii. amōi. ʒ. ii. ſcamonee. ʒ. xviii. mellis diſpūati q̄ntū ſufficit c⁹ doſis ſit. ʒ. iiii. cum decoctione epithymi.

Theodoricō aliud viſitatū. ℞. aloes. ʒ. lx. agarici. ʒ. xxiiii. maſticis et croci ꝛ acori ꝛ cinamōi ꝛ ſpice oiuꝫ an̄. ʒ. vi. ariſtol̄. ꝛ carpobalſāi ꝛ euforbii ꝛ triū pipū ꝛ gētiāe oiuꝫ ana. ʒ. iiii. camedreos ꝛ coſti amboꝝ ana. ʒ. v. caſie ꝛ epithymi amboꝝ ana. ʒ. xii. myrrhe et floris ſq̄nanti ꝛ amomi omniū ana. ʒ. ii. ſcamonee ʒ. xx. mellis q̄ntū ſufficit c⁹ doſ ꝛ admiſtratio ꝛ iuuamenta ſunt ſicut primi.

HIera gal̄. deſcriptōe vniuerſitatis et de iuuamentis eius eſt q̄ ipſa eſt ſubtilior ꝛ efficatior q̄ theodoricō ꝛ logodion faciēſ ad palyſim ꝛ torturā ꝛ ſpaſmū ꝛ mollificationeꝫ et purgat a corpore ſuperfluitates viſcoſas groſſas ꝛ

diuersas ⁊ stringit mollificationē vesice ⁊ exitū vrie absꝫ volūtate. cꝰ hec est pmistio. ℞. pulpe colloqntide ⁊ agarici ⁊ cepe muris assate ⁊ āmoniaci ⁊ scamonee ⁊ hellebori nigri ⁊ ipericon ⁊ euforbii ōniū ana. ʒ. xvi. polypodij ⁊ epithymi ⁊ bdellij subalbidi ⁊ camedreos ⁊ prassij ⁊ casie omniū ana pondus. ʒ. vij. myrrhe ⁊ serapini et aristologie longe ⁊ triū pipe℞ ⁊ cinnamōi ⁊ oppoponaci ⁊ castorei ⁊ petroseli ōniū an̄. ʒ. iiij. Et de hoibꝰ sunt q̇dā qui ponūt in ea croci pondus. ʒ. iiij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas infusis eis q̄ ex ipsis infundunt in triplicato ⁊ cōfice cū melle dispūato et vtere qum necesse fuerit post sex menses.

Hjera Hal'. descriptōe pauli. ℞. camedreos ⁊ leucopipis ⁊ macropipis ⁊ agarici ⁊ sticados ⁊ hellebori nigri ⁊ scamonee et spice et epithymi ⁊ cepe muris assate omniū ana aur̄. vi. myrrhe ⁊ croci ⁊ āmoniaci ⁊ ipericon omniū ana aur̄. viij. mellis q̄tū sufficit.

Hjera Hal'. ℞. pulpe colloqntid̄. ʒ. iiij. camedreos ⁊ cepe muris assate et croci ⁊ agarici ⁊ scāmonee ⁊ hellebori nigri ⁊ sticados ⁊ āmoniaci ⁊ ipericon omniū an̄. ʒ. iij. et sextā. ʒ. i. epithymi ⁊ polij et bdellij et caepitheos et prassij ⁊ aloes et casie ⁊ polypodij omniū ana. ʒ. i. ſ. ⁊ triū pipe℞ ⁊ myrrhe et cinnamōi ⁊ croci ⁊ opoponaci ⁊ serapi ⁊ castorei et petroseli et aristologie rotunde et euforbij omniū ana medietatē et tertiā. ʒ. i. et mellis q̄tū sufficit dos̄ sicut logodiō ⁊ iuuamenta eius sicut illius.

Hjera eufacaratis et est Hip. medici cōferens ad hūiditatē stōi ⁊ ad dolores capis generatos ex vaporibus corruptis et ex tristitia timere faciente. Cꝰ hec est pmistio. ℞. gētiane et spice et aristologie rotunde ⁊ casie et cinnamōi omniū ana pondus. ʒ. i. petroseli et camedreos ⁊ sticados ⁊ fulfulimon ⁊ est ozimū montanum ⁊ kciati omniū ana. ʒ. i. myrrhe pondus. ʒ. iiij. ġ noꝝ alben ⁊ croci amboꝝ ana. ʒ. i. ſ. aloes ru. pōdus. ʒ. viij. pulpe colloqntide pondus. ʒ. vi. conficiat̄ cū melle ⁊ admistret̄ post sex menses. dosis eius pondus. ʒ. iiij.

Hjera alia Hip. q̄ facit ad maniā ⁊ alguesgues ⁊ v̇tiginē in capite ⁊ dolorē capis uehementē ⁊ spasmū ⁊ scissurā manuū ⁊ dolorē iuncturaꝝ ⁊ ad pmistionē ratōis et corruptionē intellectus ⁊ dilatationē pupille ⁊ inceptionē aq̄ in oculo ⁊ ad leprā ⁊ albaras ⁊ ad palysim et torturā. Cꝰ hec est pmistio. ℞. cucūeris asinini ⁊ trium pipeꝝ ⁊ camedreos omniū ana pondus aur̄. v. croci et myrrhe et scamonee omniū ana pondus. ʒ. ij. āmoniaci pondus. ʒ. i. mellis q̄tū sufficit dos̄ eius medietas. ℥. i. cum aqua calida.

Hjera Andromachi q̄ ꝯfert ad dolorē stōachi ⁊ ventris. cꝰ hec est pmistio. ℞. cinnamōi et casie nigre ⁊ calami aromatici ⁊ xilobalsami ⁊ floris sq̄nanti ⁊ benitus omniū an̄. ℥ iij. ſ. Tere medicinas ⁊ p̄ijce in vase figuliꝰ nouo ⁊ funde sup eas aq̄ pluuial' daich. vi. et decoque ad medietatē ⁊ cola deiñ accipe aloes rubei lb. i. ſ. ⁊ pone sup ip̄ꝫ aq̄ pluuialis q̄tū sufficit ⁊ tere in meridie ⁊ ablue donec abstergat̄ ⁊ funde sup ip̄m aq̄ speꝝ ⁊ tere in sole donec exiccet̄ deiñ tere ⁊ p̄ijce in ipso croci ⁊ myrrhe ⁊ alkeiāti omniū ana. ℥. iiij. Et in descriptōe antiq̄ omniū an̄. ℥. i. deiñ ter̄ oīa ⁊ pōe i vase vitri aut vitreato ⁊ vter̄. ē ei iuuatia ad spasmū ⁊ ad r̄pcussionē q̄ fit obuianꝰ ⁊ pcussōeꝫ ē fracturā et ad dolorē lateris ⁊ apit stōum et dolores eius et sputū sanguis ⁊ dolorē ilij dos̄ eius integra pondus. ʒ. i. cū aq̄ tepida ⁊ oi hoi s̄m q̄titatē sue v̇tutis et ad ap̄ata dura cuꝫ sirupo acetoso et fit ex ea empl̄ꝫ ad ap̄a oculi cū succo mēte aut vue vulpis ⁊ ap̄ata ani cū oleo rosaceo ⁊ vino bono et cōfert ad vlcera q̄ accidunt vnguibus qñ liq̄fit cuꝫ aceto vini et ad adustionē oris gargarizata.

Hjera Andromachi faciēs ad retentionem mēstruoꝝ ⁊ ad leprā et timorē. Cꝰ hec ē pmistio. ℞. sticados ⁊ camedreos et agarici et hellebori nigri et pipis nigri et albi et mezerion et scamonee et sq̄lle assate omniū ana pondus ʒ. xviij. croci et euforbij ⁊ āmōiaci omniū ana. ʒ. viij. myrrhe. ʒ. iiij. interioris cucūeris asinini. ʒ. iij. mellis lb. v. dos̄ eiꝰ pondus. ʒ. ij. cū melle et aqua et sale.

Hjera fanciligoris faciēs ad meliā et mundificat velamina cerebri ⁊ aufert chimos grossos viscosos terrestres cꝰ hec est permistio. ℞. prassij et sticados et hellebori nigri et camepitheos et camedreos et petroseli ⁊ polij ⁊ est allabada et aristologie rotunde et croci et gentiane et keiati et dragaganti et folij egyptii et assari et amōi et costi et cinnamōi et fu et meu et piperis et carpobalsami et allei silu̇ris et casie et ipericō ⁊ floris sq̄nanti et spice omniū ana pondus. ʒ. ij. epithymi et agarici et polypodij et pulpe colloqntide omniū ana. ʒ. iij. aloes scotrensis. ℥. vi. Tere ⁊ ꝯfice ⁊ antiq̄ sex mēsibꝰ dos̄ eiꝰ ʒa. ʒ. i. cū aq̄ cal'a.

Hjera busitus ꝯferens ad visum et cōfortans eū et sedat dolorē capitis assiduū ⁊ ꝯfert ad dolores stōi ⁊ splenis et epatis et ad dolores mel̄icos et phl̄aticos ⁊ ad v̇tiginē et dolorē q̇ noiat̄ corona. Cꝰ hec est pmistio. ℞. camedreos pondus. ℥. xij. agarici pondus. ℥. xvi. et ī descriptōe alia agarici. ℥. x. pulpe colloqntide. ℥. ij. sticados ⁊ pipis albi et nigri omniū ana. ℥. xij. meu. ℥. iij. croci. ℥. xviij. hellebori nigri et scamonee et aloes scotrensis omniū ana. ℥. xvi. Ter̄ et cribella et cōfice cū melle dos̄ eius. ʒ. iiii. post sex mēses. Et in descriptōe alia spice et casie amborū ana. ℥. xij. bibat̄ cū ifusiōe epithymi pꝰ abstinētiam.

Hjera catagini anthiochēi q̄ cōfert ad spasmū et dolorē capitis ⁊ dolorem capitis antiqū et ad timorē accidentē ex melancholia et ad tremorē iuncturaꝝ. Cꝰ hec ē pmistio. ℞. pl̄pe colloqntide pōdus. ʒ. xx. camedreos et prassij ⁊ agarici omniū ana. ʒ. x. aristologie lōge ⁊ petroselini et pipis albi et serapi et oppoponaci omniū ana. ʒ. v. myrrhe et spice et polij et croci et cinamōi omniū ana. ʒ. iij. Infundant̄ humida cū mīlle deiñ decoq̄nt̄ sup ignē parūp et terant̄ sicca et p̄ijciant̄ sup ea ⁊ misceat̄ et admistret̄ pꝰ. vi. m̄ses.

Descriptio alia hiere q̄ addit ī uisu ⁊ ꝯfortat ip̄m ⁊ ꝯfert ad dolorē capis ⁊ passōes stōi et epatis et splenis. Cꝰ hec est cōmistio. ℞. pulpe colloqntide. ʒ. x. camedr̄os ⁊ casie

et trium piperum ominium ana. ʒ. ij. aloes et myr
rhe et turis masculi et croci omniũ ana. ʒ. i. scamo
nee. ʒ. vi. succi apsinthij pondus. ʒ. ij. mellis q̃tũ
sufficit dosis pondus. ʒ. iiij. cũ aq̃ calida.

HJera nr̃a expta. ℞. hellebori pondus
ʒ. i. pulpe colloq̃ntide aur̃. i. et aloes aur̃
v. et sal' idi. ʒ. i. ⁊ tertiã ⁊ agarici põd⁹
aur̃. ij. et lapidis armeni aur̃. ſ. et rosaꝝ pondus.
ʒ. i. et pipis albi pondus aur̃. i. et zinziberis pon-
dus aur̃. ij. et acori et amomi et assari et carpobal
sami ⁊ albasce et origani et seis apij et dauci et ẽ se
men baucie omniũ ana. ʒ. iij. et buglosse pondus.
ʒ. x. se. alschesebrã et se. alfelégemisch et seis ozi
mi citrati et seis citri et mente sicce omniũ ana. ʒ. ij
et epithymi pondus. ʒ. ij. ſ. cõficiant̃ oĩa cũ duplo
sui mellis et reponat̃ sex mensibus deĩ admistret̃

Tractatus terti⁹ de electuarijs solutis ⁊ ñ solutis.

NOS dicere volumus ĩ hac summa
de electuarijs famosis et q̃ sunt si-
milia vniuersalib⁹. Jlla v̄o quorũ
iuuamenta sunt pticularia dignio-
ra loca dicendi sunt in summa fa.

ELectuariũ diacyminũ faciẽs ad dolores vi
sceꝝ quos generauit frĩtas ⁊ ad egritudi-
nẽ phl'atis senũ et cõfortat stõum et dige
rit cibũ et aufert appetitũ caninũ et eructuationem
acetosaꝫ et sit dof magnitudo galle cũ aq̃ cal'a et cõ
fert iteꝝ ad febres frĩas mel'icas ⁊ phl'aticas. Cui⁹
hec est pmistio. ℞. cymĩ carmeni infusi ĩ aceto vi
ni die et nocte exiccati torrefacti ⁊ folioꝝ rute exic
catoꝝ in vmbra et pipis ⁊ zinziberis omniũ añ sex
taria. v. baurac armeni pondus. ʒ. x. aggrĩga has
medicinas tritas cribellatas et cõfice cuꝫ melle di-
spumato et reponat̃ in vase et admĩstret̃.

DJacyminuꝫ Gal'. qd̃ facit ad ventositates
frĩas et sacietatẽ nauseatiuã et resoluit uẽ
tositates et cõfert ei q̇ nõ digerit cibum.
C⁹ hec est pmistio. ℞. baurach medietatẽ ptis cy-
mĩ carmeni infusi in aceto torrefcĩ pipis albi et pi
pis lõgi folioꝝ rute omniũ ana ptẽ vnã. Et hoc q̇
dẽ sit fm duas descriptões: qñ enĩ fit ex ptib⁹ eq̃
libus in oĩbus suis cõmistõib⁹. s. cymĩ pipis et ru
te et baurach et iste modus resoluit nãꝫ valde. Et
qñ pmiscet̃ de spẽbus reliq̃s q̃titas eq̃lis et d̃ bau
rach medietas h⁹ q̃titatis. Et eligit̃ de cymino car
menũ ⁊ infundit̃ in aceto forti deĩ torresit ⁊ sit pi
p albũ ⁊ illud iõ qm̃ ipꝫ cõfortat stõuꝫ plusq̃ due
alie spẽs. s. pip lõgũ et pip nigꝝ et hoc est illud qd̃
nõ est puũ neq; cõtractũ et nꝫ est cortex eius gros
sus ĩmo est ex illo qd̃ dr̃ grauis ponderis ⁊ eligat̃
de eo magnũ et sanũ et baurach. Fiat ergo medicia
ad illũ c⁹ nã retinet̃ cũ baurach dicto nitrũ naurna
con et est rubeũ. Et qũ feceris ipsaꝫ ad illũ c⁹ nã ẽ
soluta admĩstrabis baurach aliud ⁊ sit illud qd̃ de
eo pijcies medietas q̃titatis vniuscuiusq; medici
naꝝ q̃s dixim⁹ ⁊ folia rute iteꝝ. Sint ergo sicca cũ
mẽsura ⁊ illud iõ qm̃ si exiccent̃ vehemẽter sũt ca
lide cõpl'onis et est calefactio coꝝ vltra mẽsuraꝫ et
si nõ exiccant̃ vehementer remanet in eis hũiditas
supflua q̃ nõ cõsequit̃ vltimationẽ digõnis q̃propt̃
nõ destruit̃ eius inflatio in aliquo. Et iste q̃ttuor
spẽs qñ pmiscent̃ cũ melle dispũato. E qñ nõ per
miscent̃ cũ aliquo ⁊ reseruant̃ p se absq; melle.

Qũ ergo ipe sunt necessarie pijciunt̃ in aqua ordei
aut in cibo alio cõueniente. Et hec medicina sumi
tur sola añ cibũ ⁊ post cibũ. Et illa q̃ pmiscet̃ cum
melle dispũato est magis cõueniens in hac dispõne
⁊ illud iõ qm̃ ipsa destruit inflãmationẽ oĩo. Et oꝫ
iteꝝ vt sit mel bonũ qũ nõ sit necessariũ vt sit hec
medicina nisi fortis in resoluendo ventositatẽ et e
uacuet cũ fortitudine. Et oꝫ vt scias iteꝝ q̃ qñ uis
vt sit eius eũo plus sit cõtritio medicinaꝝ nõ subti
lis sꝫ grossa ⁊ illd̃ iõ qm̃ scio hominẽ q̇ cõtriuit hãc
medicinã cõtritõe vltima qm̃ nõ sciuit illud quod
ego dixi qr̃ nõ resoluit nãꝫ oĩo ĩmo puocauit for-
titer ⁊ venit ad nos mirans ⁊ q̃rens de cã in hoc et
illud iõ qm̃ ipse existiabat q̃ in corpore illius uiri
esset pprietas q̃ esset cã in hoc qd̃ accĩt. Postq̃ er-
go feci scire eũ q̃ cã in illo esset dispõ cõpõnis eius
tunc cõposuit eã secundo sicut p̄cepi ei et cõpleta ẽ
eius opo ⁊ opꝫ ut fuet̃ hic determinatio in cõpõne
reliqꝝ medicinarum.

ELectuariũ ad subulitiss et est aggregatõis
qd̃ est conueniens ad frĩtatẽ stõi vehemẽ
tis frigoris ⁊ eructuationẽ acetosaꝫ ⁊ ap-
petitũ caninũ ⁊ singultũ q̇ fit ex repl'one chimoruꝫ
grossoꝝ ⁊ phl'aticoꝝ ⁊ febres antiq̃s q̃ fiunt ppter
frigus et malitiã digõnis. C⁹ pmistio hec est. ℞.
cymĩ infusi in aceto exiccati sextaria. xv. pipis et
zinziberis et rute sicce et baurac omniũ ana. ʒ. xx
terant̃ ⁊ conficiant̃ cũ melle dispũato ⁊ admĩstret̃.

ELectuariũ de calamento fluuiali descripti
ne Gal'. ℞. calamenti fluuial' et cãpe-
stris et petroselini omniũ ana. ʒ. xij. zin
ziberis aur̃. vi. seis apij et capitũ albasce amboruꝫ
ana aur̃. iiij. keisim aur̃. xvi. pipis aur̃. xlviij. si-
seleos aur̃. v. Tere ⁊ cõfice cũ melle dispumato.

ELectuariũ de myrto cõferens ad sol'onem
nature ⁊ vomitũ phl'atis ⁊ hũitatis ⁊ ma
litiã digõnis q̃ est ex stõ. C⁹ pmistio hec
est. ℞. granoꝝ myrti bonoꝝ siccoꝝ eminã. i. my
robalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ et ta-
lassir omniũ ana. ʒ. xx. leucopipis ⁊ macropipis ⁊
zinziberis omniũ ana. ʒ. x. masticis et cordumeni
⁊ carui ⁊ anisi ⁊ cymĩ ⁊ spice ⁊ casie et cardamõi et
costi omnium añ. ʒ. vi. nucis muschate ⁊ seis apij
⁊ ameos omniũ ana. ʒ. v. folij indi ⁊ amõi ambo-
ꝝ ana. ʒ. iiij. tere ⁊ cõfice cũ melle dispumato ⁊ do
sis sit. ʒ. i.

ELectuariũ sicut alcanzi est bonũ. C⁹ hec
est pmistio. ℞. granoꝝ myrti keiliati. ʒ.
ſ. spice. ℥. iij. nucis muschate cuꝫ cortice
suo lb. ſ. gariofiloꝝ et cardamõi ⁊ anisi torrefacti
⁊ seis apij torrefacti ⁊ vsnee omniũ ana. ℥. ij. ma
cis: ℥. i. ſ. casie. ℥. iiij. myrobalanoꝝ kebuloꝝ et
belliricoꝝ et emblicoꝝ omniũ ana. ℥. iij. macis. ʒ
i. ſ. bulliant medicine cũ vino odorifero feruore
vno deĩ exiccent̃ ⁊ bulliant ebullitõe cũ aq̃ cydo
nioꝝ ⁊ exiccent̃ sup frixoriũ calidũ et terant̃ et in-
uoluant̃ miua et sit dof aur̃. iij. aut. ʒ. iij. cũ siru-
po cydonioruꝫ.

ELectuariũ almutáguachil relatũ salamoni
qd̃ cõfortat stõum et cõfert ad maliti am
digõnis. Et est illud quod in potu dabat

israhelita mutaguachil qm̄ est bonū ⁊ exptū. Cui⁹ hec est pmistio. ℞. spice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ cinnamōi ⁊ nucis muscbate ⁊ cardamōi ⁊ galie bone omniū ana aur. i. pipis albi ⁊ zinziberis et castorei omniū ana. ʒ. ij. turis albi masculi aur. iiij. zuccari tabarzet q̄ptū sunt medicine cōmisceant̄ medicine cū zuccaro ⁊ ɔficiat̄ cū mlle dispūato ⁊ sit dos ei⁹ aur. iij

Diacyminū aliud cōferens ad dolores ventris cōmotos a frītate ⁊ ad febrē q̄rtanaꝫ ⁊ ad appetitū caninū ⁊ febres phlaticas et melicas ⁊ ad phla plimū qđ accit senib⁹ ⁊ ad vehementiā frigoris qđ accit in stō ⁊ ad eructuatōeꝫ acetosaꝫ ⁊ ad sputū qđ fit ex multitudine supfluitatū phlaticaꝝ. C⁹ dos sit sicut galla cū aq̄ calda. C⁹ pmistio. ℞. cymi infusi i aceto die ⁊ nocte torrefacti ⁊ rute sicce ⁊ zinziberis et piperis omnium ana sextaria decem ⁊ baurach armeni. ʒ. x. conficiatur cū melle dispumato.

Electuariū diacyminū aliud. ℞. cymi recentis boni. ℥. vij. infundat̄ in aceto vini die ⁊ nocte deīn extrahat̄ ⁊ pījciat̄ sup coriū rubeū ⁊ moueat̄ ⁊ qn̄ exiccat̄ torrefiat torrefactōe leni cū igne ⁊ pipis. ℥. iij. zinziberis sni. ʒ. iiij. baurach armeni. ʒ. ij. cōmisceant̄ ⁊ conficiant̄ cum melle.

Diapipereon faciens ad frigora ⁊ hūorem crudū ⁊ dolorē stōi ⁊ malitiā digōis ⁊ ventositates grossas ⁊ eructuationē acetosam ⁊ appetitū caninū. C⁹ pmistio est vt sumant̄ leucopipis ⁊ melanopipis ⁊ macropipis omniū an̄. ℥. iij Et in descriptōe alia. ℥. ij. ⁊ xilobalsami. ℥. i. ⁊ amōi ⁊ spice amboꝝ ana. ʒ. iiij. ⁊ zinziberis ⁊ seil apīj ⁊ siseleos ⁊ casie ⁊ assari ⁊ enule omniū ana. ʒ. i. Tere ⁊ cribella ⁊ cōfice cū melle dispūato. dosis eius pondus. ʒ. ij. cū aq̄ tepida in ieiuno.

Electuariū alfendedicon valens ad dolores stōi ⁊ epatis frī ⁊ debilis generatis ventositates grossas. C⁹ pmistio. ℞. zinziberis ⁊ pipis ⁊ spice odorifere omniū ana. ʒ. vi. mastici ⁊ ameos amboꝝ ana pondus. ʒ. iiij. seis apīj ⁊ meu ⁊ fu omniū ana. ʒ. v. cymi carmeni ⁊ casie ⁊ carpobalsami ⁊ piretri omniū ana pondus. ʒ. ij. folīj indi pondus. ʒ. i. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ cōfice cū melle dispūato ⁊ repōe in vase ⁊ vtere qū necesse fuerit.

Electuariū alcanzi faciens ad solōnē ventris ⁊ ad malitiā digōnis ⁊ debilitatē stōachi ⁊ frigus eius. C⁹ hec est pmistio sumatur costi ⁊ cinami ⁊ spice odorifere et carpobalsami et casie omniū ana. ʒ. x. nucis muscbate. v. numero cardamōi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ anisi ⁊ meliloti ⁊ capsie ide omniū ana pondus. ʒ. iiij. aristologie ⁊ vsnee amboꝝ ana. ʒ. ij. ciperi ⁊ zinziberis amboꝝ ana pondus sextarioꝝ. x. calami arōatici ⁊ pipis et macropipis omniū ana pondus. ʒ. v. myrobalanoꝝ nig⁹ ꝝ enucleatoꝝ sextaria. ij. bellirici enucleati. x. numero granoꝝ myrti kaficius semis bonoꝝ seburi. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas ⁊ cōfice cū melle de arundib⁹ zuccari ⁊ repone in vase ⁊ vtere qū necesse fuerit post duos menses.

Descriptio electuarīj alcanzi alia cōferens ad debilitatē epatis ⁊ stōi ⁊ frigus amborū ⁊ ad solōnē ventris ⁊ malitiā digōnis ⁊ cōfert illis sup quos timet̄ aq̄ citrina ⁊ est bonuꝫ spleni ꝓuocans vrinā. C⁹ hec est pmistio. ℞. costi ⁊ cinami et spice ⁊ carpobalsami ⁊ casie omniuꝫ ana. ʒ. x. ⁊ de nucib⁹ muscbatis nuces. v. ⁊ cardamomi ⁊ gariofil. ⁊ anisi ⁊ meliloti ⁊ capsie et neremisch omniū ana. ʒ. iiij. macis pondus. ʒ. ij. ⁊ bu rungi kebuli. ʒ. v iij. ⁊ reusini ⁊ aristologie loge ⁊ usnee oiū an̄ pondus. ʒ. v. myrobal. nigroꝝ ⁊ kebuloꝝ ana sextaria. ij. ⁊ de belliricis bellirici. x ⁊ granoꝝ myrti q̄ptū est pondus medicinaꝝ omniū Terant̄ sicut alcobol ⁊ cōficiant̄ cū melle tabarzet. dos eius sicut galla cū aqua frigida. Et in descriptione alia zinziberis sextaria. x.

Electuariū alkesin dictū electuariū ambre Et hoc electuario vsi fuerūt reges grecie Et hoc cōfert ad egritudines frigoris et ꝓprie renuꝫ ⁊ addit in desiderio coitus ⁊ valet ad palysim ⁊ torturā ⁊ tremorē ⁊ pulsum cordis ⁊ addit in recordatōe ⁊ sensu ⁊ exiccat hūitatē stōi ⁊ facit digōnē esse bonā ⁊ est ex eis q̄ couenīūt senibus c⁹ pmistio hec est. ℞. cardamōi maioris ⁊ minoris et macis omniū ana pondus. ʒ. iiij. zinziberis ⁊ macropipis amboꝝ ana sextaria. ij. cinamōi. ʒ. iiij vsnee pondus. ʒ. ij. cinami pōdus. ʒ. i. gariofiloꝝ ⁊ croci omniū ana pondus. ʒ. x. nucis muscbate pōdus. ʒ. v. Et in q̄busdā descriptōib⁹ nuces. v. spice odorifer et masticis ⁊ ambre omniū ana pond⁹ ʒ. ij. muschi pondus. ʒ. i. seis hyusqami albi ⁊ opīj amboꝝ ana pondus. ʒ. i. olei balsami pondus. ʒ. vi. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ infunde opiū in mensura sacraiati. i. de vino bono ⁊ cōfice cū melle dispūato ⁊ vtere post sex menses ⁊ liq̄fac ambrā cū oleo balsami et adhibeat̄ de oleo alben q̄ptitas quꝫ oia inuoluant̄.

Electuariū alsebereben cōferens ad frig⁹ epatis ⁊ stōi ⁊ aq̄ citrinā ⁊ cholāꝫ nigram et est soluens ventrē. C⁹ hec est pmistio Sumant̄ capsie ide ⁊ zinziberis ⁊ pipis ⁊ cinami ⁊ cardamōi minoris ⁊ gariofiloꝝ ⁊ piretri ⁊ folīj idi ⁊ amili de tritico ⁊ masticis ⁊ cardamōi maioris ⁊ cinnamōi ⁊ spice ⁊ casie ⁊ seis apīj ⁊ aneti ⁊ ameos ⁊ seis fenicli ⁊ anisi omniū ana. ʒ. vi. epithymi cretēsis ⁊ turbit amboꝝ an̄. ʒ. xij. scamōee. ʒ. x. zuccari tabarzet pondus. ʒ. xx. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicotrigonizatas ⁊ cōfice cū melle tabarzet dispumato ⁊ vter̄ qū necesse fuerit.

Electuariū diapbinicō est electuariū ꝓprīj iuuamenti in colica resoluens eā et cōfert ad hūorē crudū ⁊ frigora ⁊ ad dificultatē vrine. C⁹ hec est pmistio. Sumat̄ baurach armēi cymi carmeni ⁊ petroselini ⁊ zinziberis ⁊ pipis albi omniū ana pondus. ʒ. xxij. scamonee pōdus. ʒ. v. dactiloꝝ beiron mūdatoꝝ ex nucleis ⁊ amigdalaꝝ excorticataꝝ ex duab⁹ corticib⁹ ⁊ folioꝝ rute omniū ana pondus. ʒ. x. Aggrega has medicinas oēs tritas ⁊ cicotrigonizatas ⁊ infunde dactilos in aceto vini die ⁊ nocte ⁊ tere bn̄ ⁊ pmisce cū medicis ⁊ ɔfice cū melle dispūato ⁊ vter̄ qū necce fuerit

Diapbicō aliud. ℞. dactiloꝝ beirō ablatis nucleis. c. nūero et īfūde eos in aceto die et nocte ⁊ ɔfrica manib⁹ ⁊ cola ⁊ rute sicce et zinziberis amboꝝ an̄. ʒ. xiij. ⁊ pipis albi. xiij nūero ⁊ baurach armeni pōd⁹. ʒ. v. ⁊ d amigdal

excorticatis ex duobus corticibus. cl. nūero ⁊ sca
monee pondus. ʒ. xv. ⁊ turbit pondus. ʒ. xx. Te
re ⁊ cribella ⁊ cōmisce cū melle.

DJaphicon aliud qđ cōfert ad febres ⁊ sᵃ
⁊ potaŕ in estate ⁊ hyeme ⁊ soluit sine in
qetudine. Ꝯ hec est pmistio. ℞. zinzibe
ris ⁊ pipis albi amboꝝ ana. ℥. i. scamonee. ℥. ij. ß
tamarindi heiron mundatoꝝ ex nucleis aut siren ⁊
amigdalaꝝ dulciū excorticataꝝ a duobꝰ corticibus
et solioꝝ rute omniū ana. ℥. iiij. Tere medicinas
sm singularitatē suā et infunde dactilos in aceto ui
ni et teranť p se et coleń et teranť amigdale iterū
p se et misceanť oīa pꝰ illud et cōficianť cum melle
dispūato et sit doš. ʒ. ij.

ELectuariū cabrosius muschatū faciens ad
ventositates ⁊ hemorroidas ⁊ hūorē cru
dū et cōfortat stōum ⁊ adiuuat ad deside
riū coitus ⁊ clarificat colorē ⁊ calefacit renes et cō
fert ad ventositates mŕicis ⁊ fluxū q̇ fit ex hemor
roidibꝰ. Ꝯ hec est pmistio. ℞. myrobalanoꝝ ci-
trinoꝝ myrobal. kebuloꝝ ⁊ capsie ⁊ seis apij omi
uz ana. ʒ. vi. belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ ameos ⁊ tu
deri rubei ⁊ albi et macropipis et sisami excortica
ti omniū ana pondus. ʒ. iiij. cīnami ⁊ spice ⁊ nucis
muschate et zinziberis ⁊ alfulfulimon omniū aā. ʒ
viij. girbue et costi et casie et gariofiloꝝ et macis
⁊ galāge et neremisch omniū ana. ʒ. vi. cipi pōdꝰ
ʒ. x. et muschi pondus auř. ij. et ambre auř. i. et
scorie ferri nutrite q̄tū est pondus medicinaꝝ om
niū et butyri sextaria. x. cōficiaŕ cū melle dispūato
⁊ sit doš pōdꝰ. ʒ. ij. cū lacte vaccio ꝯcusso sublato
butyro aut cū vino passo bono duabꝰ ebdomadis.

ELectuariū de ture. ℞. turis pondus.
ʒ. lx. pipis et macropipis amboꝝ ana. ʒ.
x. zuccari. ʒ. lx. zinziberis ⁊ galange am
boꝝ ana. ʒ. xij. nucis muschate et gariofil. et gir-
bue omniū ana. ʒ. v. muschi boni. ʒ. ß. teraŕ unū
qđq3 eorū p se ⁊ cribelleť ⁊ cōficianť cū melle.

ELectuariū altalisafar faciens ad frigꝰ stōi
⁊ ventositates grossas in stō et epate. Ꝯ
pmistio. ℞. talisafar pondus. ʒ. v. zin-
ziberis pondus. ʒ. xx. pipis pondus. ʒ. xij. heil et
cinami amboꝝ ana pōdus. ʒ. vij. zuccari tabarzet
lb. v. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas
et repone in vase et vtere.

ELectuariū episcopi. ℞. scamonee anti
ochene et turbit cōcaui albi amboꝝ aā au
re. v. pipis et cardamōi amboꝝ ana auř
iij. zinziberis et cinnamōi et emblicoꝝ et gariofil.
et polypodij et nucis muschate omniū ana auř. ij.
ß. Et in descriptōe alia scamonee et turbit amboꝝ
ana auř. iij. Tere et cicotrigoniza et pījce super ea
lb. i. zuccari cōtriti et cōfice cū melle. cuius dosis
integra sit auř. iiij.

TRifera de scoria ferri magna faciens ad
ventositates hemorroidaꝝ et mollificati
onē vesice ⁊ stōi et addit in desiderio coi
tus et calefacit stōum. Ꝯ hec est pmistio. Sumāť
myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ et scirēblegi ab
latis nucleis et capsie inde et seīs apij et ameos et o
rigani psici omniū ana. ℥. i. spice odoriseř et amo
mi et heil et acori omniū ana. ʒ. iij. cinnamōi pon-
dus. ʒ. iiij. pipis ⁊ macropipis et piretri et salis in
di omniū ana. ℥. ß. sinapis. ℥. i. ß. sal' ām̄ōiaci pō
dus. ʒ. ß. scorie ferri pondus. ʒ. iij. Aggrega has
medicinas tritas et cicotrigonizatas et cōfice cū m̄l
le dispūato et butyro vaccino q̄tū sufficit et vtere

TRifera minor faciens ad mollificationez
stōi et hūiditatē eius et ventositates he-
morroidaꝝ et colorē efficit bonū. Cuius
hec est pmistio. Sumanť myrobalanoꝝ kebulorū
⁊ scirēblegi et belliricoꝝ ablatis nucleis omniū p-
tes eq̄les inuolue cū butyro vaccino et cōfice cum
melle dispūato et repōe in vase et vtere.

ELectuariū anacardinū cōueniens ad dolo
rē stōi antiqū et frigus et obliuionē et fa-
cit bonū eē colorē et subtiliat cogitationē
et sensum et est electuariū sapientū et dŕ q̄ est sala
mōis. Ꝯ hec est pmistio. ℞. pipis et macropipis
myrobalanoꝝ nigroꝝ et belliricoꝝ et emblicoruz
et castorei omniū ana. ʒ. iiij. costi et anacardi ⁊ bu
rungi et zuccari tabarzet et baccaꝝ lauri omniū aā
ʒ. xij. cipi. ʒ. viij. Tere anacardos solos bñ et teř
medicinas et cribella et bulli butyꝝ vaccinū et m̄l
cū eq̄litate et pījce sup ea medicinas et coagula et
vtere post sex mēses doš eius. ʒ. ij. cū aq̄ decoctō
nis apij et feniculi et ꝑuet se a labore et angustia et
ira et vino plimo et coitu et cōedat ius issidabegi
subtile.

ELectuariū alfangius qđ est iuuamentum
ad mollificationē stōi ⁊ ventositates he-
morroidaꝝ et corruptionē cōplonis ⁊ fe
ditatē coloris et addit in coitu. Ꝯ hec est pmistio
℞. myrobalāoꝝ belliricoꝝ ⁊ scirēblegi ablatis nu
cleis et pipis ⁊ macropipis et zinziberis et cipi ⁊ ca
psie inde et spice omniū ana. ʒ. x. seis aneti et seis
porri amboꝝ ana pondus. ʒ. iiij. scorie ferri trite
infuse in aceto vini. xiiij. diebꝰ exiccate torrefa-
cte. ʒ. c. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigo
nizatas et cōfice cū melle dispumato ⁊ butyro vac
cino q̄tū necesse est et repone in vase et vtere pꝰ
sex menses. Et sit dosis eius pondus. ʒ. ij. ⁊ ponā
tur in eo iteꝝ de muschō. ʒ. ij.

FAngius aliud cū muscho etiā qđ cōfortat
stōum et calefacit ip3 et cōfert ad hemor
roidas et addit in coitu et est expťū. Cu-
ius hec est pmistio. ℞. myrobalanoꝝ kebulorum
et belliricoꝝ et emblicoꝝ et pipis et macropiperis
et zinziberis et cymi et seīs aneti et seis apij et seis
porri et seīs eruce et seīs napi et seīs baucie et asle
niati et rosaꝝ rubeaꝝ et casie et ciperi et cinnamōi
et gariofiloꝝ et nucis muschate omnium ana. ʒ. i.
macis et heil et cardamōi et galie ⁊ xiloaloes crudi
et muschi omniū ana. ʒ. ij. granoꝝ nasturtij albi.
℥. iij. scorie ferri q̄tū sunt medicine teraŕ ⁊ confi-
ciatur cum melle dispumato.

FAngius aliud. ℞. capsie inde et zarub
et talisafar et heil ⁊ myrobalanoꝝ nigro
rū et belliricoꝝ et myrobalanoꝝ citrino
rū et casie et gariofiloꝝ et carpobalsami et grano-
rū almahaleb omniū ana auř. vi. mente et seleni-
ati et zedoarie et doronigi et pipis longi et embli-
coꝝ omniū ana auř. iiij. cinnamōi ⁊ cīnami ⁊ spice
⁊ nucis muschate et costi et zinziberis et fulfulimō
omniū ana auř. viij. cipi auř. x. zuccari auř. xvi
scorie ferri eminā. i. muschi. ʒ. ß. conficiatur cuz

melle dispumato.

A Rs scorie decocte q̃ cõfert ad frigora et
dolorẽ dorsi et corruptionẽ menstruorũ
et hemorroidaꝝ et clarificat colorẽ ⁊ fa-
cit appetere cibũ ⁊ destruit hũorẽ crudũ ⁊ inflatio
nes et cõfortat stõum et mr̃ices et vesicã. Cuius hec
est pmistio. ℞. seis apij et seis feniculi et anisi ⁊ pe
troseli et dauci et seis baucie et seis porri et semis
cepe ⁊ seis napi et seis rhaphani et seis alrotab et a
meos et seis vrtice et granoꝝ viridiũ ⁊ aniudẽ et
seis aneti et pipis et seis lini ⁊ cymi et coriandri oĩ
um ana pondus. ʒ. iij. ⁊ zedoarie et doronigi ⁊ be
en albi et rubei ⁊ tuderi rubei et albi et nucis mu
schate et macis et cinnamõi et galange ⁊ zinziberis
et pipis et ciperi et spice et sisimbrij oĩuꝫ añ. ʒ. iiij
⁊ myrobalanoꝝ belliricoꝝ et emblicoꝝ et gest glã
diũ et corticũ radicis capparis omniũ ana. ʒ. x. ca-
psie et vsnee et assari et blacte bizantie et calami a
rõatici et lingue auis et neremisk psici et cardamo
mi et girboe ⁊ sandali et cinnami et nucis muscha
te omniũ ana. ʒ. v. et nucis enden et nasturtij ⁊ ke
iati et rosaꝝ siccaꝝ et marmacor et corticũ turis et
mente et calamenti omniũ ana. ʒ. vij. et scorie al-
bassari calefacte et extincte in vino odorifero mł
totiens fm mensurã medicinaꝝ omniuꝫ decoquat̃
cũ vino pontico donec ingrosset̃ et auferat̃ ab igne
et colet̃ et det̃ de eo in potu qñtitas. ʒ. i. in ieiũo dũ
est tepidũ et cõedat pꝰ mediũ diẽ issidabegiati cuꝫ
carne caprina et bibat vinũ puruꝫ ebdomada vna
aut duabus ebdomadis.

D Escriptio alia de scoria ferri cõueniẽs ad
frigus stõi et hemorroidas. Cuius pmistio
℞. myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ belliricorũ
et emblicoꝝ et radicũ lilij et zinziberis et xiloaloes
crudi et nucis muschate et galie et rosaꝝ et spice ⁊
sq̃nanti et masticis omniũ ana. ʒ. x. muschi. ʒ. i. li
mature acuũ infuse in vino odorifero septẽ diebꝰ
⁊ sumat̃ et terat̃ et torresiat sup frixoriuꝫ ferri et
misceat̃ cũ medicis et inuoluat̃ oleo de amigdał dł
cibus et cõficiat̃ cũ melle dispumato cuius dosis sit
aureorum duorum cum vino odorifero.

D Escriptio alia de scoria ferri cõueniẽs ad
debilitatẽ stõi całi q̃. ℞. myrobalanoruꝫ
kebuloꝝ et belliricoꝝ et emblicoꝝ et ra
dicũ lilij et rosaꝝ rubeaꝝ et sq̃nanti omniũ ana. ʒ.
x. scorie ferri qñtũ oĩs medicie infundat̃ scoria se
ptẽ diebꝰ in aceto et colet̃ ab eo et frigat̃ sup frixo
riũ et cõficiat̃ cum melle tabarzet et sit dosis. ʒ. ij
ſ. cum sirupo de malis.

S Coria ferri decocta ꝯueniẽs ad debilitatẽ
stõi et całitatẽ cõplonis. Cuius mistio hec ẽ
℞. scorie ferri de bassari ⁊ myrobalãoꝝ
nigroꝝ et belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ rosaꝝ ⁊ balau-
stiaꝝ ⁊ sq̃nanti omniũ ptes eq̃les bulliant cũ vino
⁊ dentur in potu de eo. ℥. iij.

E Lectuariũ diacydoniten retinẽs nãꝫ ex so
łone ventris ex debilitate stõi ⁊ vomitu
⁊ malitia digõnis ⁊ facit colorẽ eẽ bonuꝫ
Cuius hec est pmistio. Sumant̃ cydonioꝝ excortica-
toꝝ mundatis interioribꝰ ⁊ mellis dispũati ambo-
ꝝ ana lb. ij. pipis ⁊ macropipis ⁊ zinziberis omniũ
ana. ʒ. v. heil pondus. ʒ. viij. cardamõi et gario
filoꝝ ⁊ spice odorifere ⁊ cinnamõi et croci omniuꝫ
ana pondus. ʒ. ij. Aggrega has medicinas tritas et
cribellatas ⁊ sume cydonia ⁊ decoq̃ cũ aceto vi bñ
Et de medicis sunt q̃dã q̃ decoq̃t ea cũ vino ⁊ ipꝫ
est radix deiñ remoue ab igne ⁊ cola ⁊ dimitte do
nec currat ab eis aquositas hũiditatis ⁊ tere bene ⁊
sume mel ⁊ cõmisce cũ eis ⁊ decoq̃ cuꝫ igne leui et
moue paulatĩ donec fere coagulet̃ ⁊ cõmoue dõec
eq̃nt̃ ⁊ destruat̃ aquositas cydonioꝝ ab eis deinde
remoue ab igne et pulueriza sup ea medicinas ⁊ cõ
cute donec eq̃nt̃ et ꝓijce sup tabulã marmoris aut
mensaꝫ planã inunctã oleo rosaceo aut oleo sisami
no ⁊ dilata sup eã dilatatõe eq̃li ⁊ dimitte duobus
diebꝰ aut tribꝰ donec exiccet̃ ⁊ induret̃ ⁊ incide cũ
cultello in frusta q̃drata ⁊ sit frustũ pondus aure.
iiij. ⁊ ponat̃ gradatiꝫ in folijs citri ⁊ liget̃ ⁊ repona
tur ⁊ admĩstret̃ qñ necesse fuerit. Et de medicis st̃
q̃dã qui ponunt in ipso pondus. ʒ. ij. muschi.

E Lectuariũ diacydoniten solutiuũ ventris
qđ cõfert ad colicaꝫ ⁊ exiccat supfluitates
corpis. ℞. cydonioꝝ excorticatorum
mundatis interioribꝰ lb. i. ⁊ mellis dispũati lb. ij
zinziberis ⁊ macropipis amboꝝ ana. ʒ. iiij. cinna-
mõi pondus. ʒ. iij. heil ⁊ cardamõi ⁊ croci omniuꝫ
ana. ʒ. iij. masticis pondus. ʒ. v. scamonee pondꝰ
ʒ. x. turbit albi boni pondus. ʒ. xxx. Aggrega has
medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ decoq̃ cydonia cuꝫ
vino ⁊ fac de eo sicut factũ est de diacydoniten re-
tentiuo ⁊ ꝑpet̃ sicut est illius ꝑpatio ⁊ reponat̃ ĩ ua
se ⁊ admĩstret̃. cꝰ dos̃ sit aur̃. iiij. cũ aq̃ calida.

D Escriptio alia diacydoniten laxatiui. Sũa
tur cydoniũ boni odoris ⁊ induat̃ sup ipꝫ
de foris fermentũ et asset̃ et sumantur de
carne eius. ʒ. iiij. pipis ⁊ zinziberis amboꝝ ana. ʒ
ij. scamonee pondus. ʒ. i. Terat̃ ⁊ cõficiat̃ cũ melle
cꝰ dosis sit pondus. ʒ. i. cum vino.

E Lectuariũ diacydoniten factũ cũ succo cy-
donioꝝ qđ cõfert ad destructionẽ appeti
tus ⁊ ad eũ q̇ nõ digerit cibũ suũ facieł ad
illũ cꝰ epar est debile ⁊ stringit stõum. Sumantur
cydonia magna mundata intus ⁊ foris ⁊ terãt̃ ⁊ ex
primant̃ ⁊ sumant̃ de aq̃ eoꝝ kist. ij. romani ⁊ mi
sceat̃ cũ ea mellis dispũati qñtũ ipsa est ⁊ aceti de ui
no kist. i. ſ. ⁊ decoq̃t̃ sup ignẽ leuẽ ⁊ auferat̃ spũa
eius ⁊ sumant̃ zinziberis. ℥. iij. pipis albi. ℥. ij. te
rant̃ ⁊ ꝓijciant̃ desup ⁊ coagulet̃ sicut cõueniens est
electuario: hoc naq; cõfert ei cꝰ epar est debile ⁊ o
portet vt sumat̃ fm plm añ cibũ duabus horis aut
tribus ⁊ nõ nocet si accipiat̃ pꝰ cibũ. Qđ si tu fece
ris hanc medicinã ei in cꝰ stõ est całitas aut in cuiꝰ
stõ est chołа aut quocũq; mõ sit oꝫ vt ꝓijcias ab ea
pip ⁊ zinziber ⁊ admĩstres aq̃ cydonioꝝ ⁊ mel ⁊ a
cetũ tm̃ fm qñtitatẽ mensure quã diximꝰ. Et si fe-
ceris eã illis quoꝝ cõplones sunt medie ita vt non
aggreget̃ in eis supfluitas chołe nꝫ supfluitas płła
tis ꝓijce in eã medietatẽ qñtitatis quã dixiꝫꝰ de zĩ
zibere ⁊ pipe. s. vt ꝓijcias in eã pipis. ℥. i. ⁊ zinzi
beris. ℥. i. ſ. Et si feceris eã illis in quoꝝ stõis ag
gregat̃ płła pone duplũ qñtitatis quã diximꝰ. põe
ei in ea zinziberis. ℥. vi. ⁊ pipis. ℥. iiij. cꝰ dos̃ sit
℥. i. ſ.

E Lectuariũ diacydoniten qđ facit appeter̃
cibũ ⁊ cõfortat stõum. Sumant̃ succi cy-
donioꝝ lb. iij. mellis lb. iij. aceti fortis

lb. ij. decoq̄nt̄ sup prunas ⁊ auferat̄ spūa eius ⁊ sumant̄ zinziberis. ʒ. v. pipis albi ⁊ nigri ⁊ macropipis ana. ʒ. iij. cinnamōi. ʒ. ij. xiloaloes crudi. ʒ iij. Terant̄ ⁊ cōmisceant̄ cū melle ⁊ aq̄ cydonioꝝ ⁊ aceto ⁊ coq̄t̄ donec coagulet̄. cuꝰ dosꝭ sit cochliariuꝫ i. an̄ cibū ⁊ expectet sup ipꝫ duabus horis.

ELectuariū indū faciens ad colicā ⁊ dolorē iuncturaꝝ ⁊ podagrā ⁊ dolorē dorsi. Cuꝰ hec est pmistio. ℞. scamonee aur̄. x. girboe ⁊ cardamōi ⁊ zinziberis ⁊ cinnamōi et cinami ⁊ neremisch ⁊ gariofiloꝝ ⁊ pipis omniū an̄ aur̄. v ⁊ turbit aur̄. c. zuccari aur̄. c. Tere has medicinas simul ⁊ cribella ⁊ confice cum melle.

ELectuariū regū ⁊ est medicina āni q̄ sumitur anno integro oī die. Eius igr̄ accepti o rcificat suscipientē se vsq; ad finēz vite sue p̄cepto dei ⁊ q̇ assiduat ipsaꝫ nō videt egritudinē in corpore suo q̄ nō sanet̄ ⁊ nꝫ canescit nisi q̄tuꝫ factus est canus an̄ eius acceptionē. Et est medicīa regū q̇ s̄m q̄ narrat̄ cū ea medicati fuerūt valēs ad fistulas nigras ⁊ albas ⁊ rubeas ⁊ ad cursum cholericū ⁊ frigora ⁊ pulsationē cordis ⁊ iuncturaruꝫ et abstergit visuꝫ ⁊ colorē ⁊ multiplicat coitū et non est ei malitia ⁊ nō abstinet sup eā vtens ea. Cuꝰ pmistio est hec. Sumant̄ myrobalanoꝝ nigroruꝫ et belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ omniū ana aur̄. vi. nigelle aur̄. . xxiiij. leucopipis ⁊ āmoniaci ⁊ macropipis ⁊ zinziberis et fulfulminue omniū ana aur̄. ij. cubebe ⁊ anacardi amboꝝ ana aur̄. vi. Tere vnūq̄d q; p se ⁊ cribella ita vt nihil remaneat ⁊ p̄ueīat secundū suā diuisionē ⁊ q̄d narrauimꝰ de ponderibꝰ pmisce ergo ea deīn accipe aur̄. dc. penidioꝝ sabakir ⁊ pone in patella aut vase mundo ereo ⁊ accēde sub eo ignē leuē ⁊ aspge sup ip̄as aliq̄d aq̄ ita ut liq̄fiant penidij. Qū ergo liq̄ facti sunt ⁊ bulliūt tūc p̄ijce sup eos hec cōmista ⁊ moue ea tā diu dōec optime cōmisceant̄ et aufer ea ab igne et dimitte ea donec tepescant deīn fac de eis formas auellanis similes q̄ꝝ vnaq̄q; sit aur̄. ij. ⁊ q̄rte ⁊ inunge manū tuā oleo aut butyro vaccino deīn bibe de eo omni die formā vnā silēꝫ auellane cum aqua frigida ⁊ ipsum est dominus medicinarum.

ELectuariū masuachoien faciens ad podagrā et dolorē dorsi ⁊ oīs egritudīes frigidas. Cuꝰ hec est pmistio. ℞. scamonee et cinnamōi et capsie et zinziberis ōniū ana. ʒ. viij pipis. ʒ. vi. cardamōi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ seīs apij et ameos ōniū an̄. ʒ. ij. ſ. masuachoien. ʒ. iij. tere ⁊ cōfice cū melle. cuius dosis sit. ʒ. iiij. aut. ʒ. ij. cum aqua tepida.

ELectuariū de sisamo. ¶ ℞. sisami excorticati ⁊ cymī carmeni ⁊ zinziberis omniuꝫ ana. ʒ. x. macropipis et pipis amboꝝ ana pondus. ʒ. v. cinnamōi pondus. ʒ. ij. cardamomi ⁊ heil amboꝝ ana. ʒ. iij. et zuccari tabarzet. ʒ. lx Aggrega has medicīas tritas ⁊ r̄pōe ī vase ⁊ uter̄.

ELectuariū de granis viridibꝰ q̄d facit ad hemorroidas et frigus stōi et malitiā digōnis et solōnē ventris. Cuꝰ pmistio. ℞ granoꝝ viridiū et mellis anacardi et sisami excorticati omniū ana sextaria. vi. zuccari tabarzet sextaria. xxiiij. myrobalanoꝝ kebuloꝝ et belliricorū et emblicoꝝ ablatis nucleis ⁊ zinziberis et macropipis et burūgi et folij indi et capsie omniū ana pōdus. ʒ. iiij. piperis et sansuci et capsie ana pondus ʒ. ij. confice has medicinas cum melle dispūato et butyro vaccino et vtere pꝰ sex menses. dosꝭ eius pondus. ʒ. ij. cū lacte vaccino cōcusso. In cibo aūt sit rizi decoctū cū lacte dū pseuerat accipiens ipꝫ.

ELectuariū de aniuden faciens ad inflationē ventris ⁊ stōi et rugitū et ventositatē grossaꝫ. Cuꝰ hec est pmistio. Sumant̄ pipis et seīs apij amboꝝ ana. ʒ. xij. aniuden nigri pōdꝰ. ʒ. xiiij. petroseli et chelidōie et calamenti ⁊ hasce et siseleos omniū ana. ʒ. viij. keisim. ʒ. xij. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas ⁊ cōfice cū melle dispūato ⁊ repone in vase et vtere qum necesse fuerit.

DEscriptio alia de aniuden faciens ad magnitudinē epatis et frigꝰ eius et aq̄ citrinā et frigus stōi et renū. ¶ ℞. aniudē nigri pondus. ʒ. x. seīs eruce et seīs porri omniū an̄ pondus. ʒ. vi. zinziberis et belliricoꝝ et emblicoꝝ ablatis nucleis omniū ana pondus. ʒ. vij. ameos et seīs apij et anisi et cardamōi minoris ⁊ cymī carmeni et cinnamōi omniū ana pondus. ʒ. v. myrobalanoꝝ nigroꝝ sublatis nucleis pondus. ʒ. vij. cinami pondus. ʒ. i. pipis et macropipis amboꝝ ana pondus. ʒ. iiij. spice odorifere pondus. ʒ. ij. penidioꝝ alboꝝ pondus. ʒ. xx. Aggrega has medicinas tritas et cōfice cū melle dispūato et repone in vase et vtere qū necesse fuerit dosis eius pondus. ʒ. ij. cū aq̄ anisi et masticis et spice.

ELectuariū de cāfora valens ad debilitatē stōi et epatis et fugat ventositates grossas et adiuuat ad digōnē. Cuꝰ hec est pmistio ℞. cāfore et croci et xiloaloes et cardamōi et girboe et cubebe et keisim et cinaī et gariofiloꝝ ⁊ vsnee et spice et macis et sandali albi et macropiperis et cinnamōi et capsie et neremisch ⁊ secacul et galāge et nucis muschate et zinziberis et cipi et fulfulminua omniū ptes eq̄les zuccari quantum est pondus medicinarum omnium.

ELectuariū de cāfora descriptōe alia faciēs ad malitiā digōis et debilitatē stōi ⁊ phl̄a grossum. Cuꝰ hec est pmistio. ℞. piperis ⁊ nucis muschate et zinziberis et gariofiloꝝ ⁊ macis et cinnamōi et cinnami et piretri et fulfuluminue ⁊ gariofiloꝝ hortulanoꝝ et cāfore et croci oīum ana pondus. ʒ. ij. Tere has medicinas tritas et cribellatas et cōfice cū melle dispumato et repone in vase et vtere qū necesse fuerit.

ELectuariū de cāfora fortius prīo. Cuꝰ hec est pmistio. ¶ ℞. ziziberis et pipis ⁊ macropipis et cinnamōi et cinnami et folij indi et spice odorifere et capsie inde et nucis muschate et sandali citrī et carpobalsami et cardamomi ⁊ macis et gariofiloꝝ et piretri et talisasar ⁊ ciperi ⁊ spodij et xiloaloes indi puri omniū ana pondus. ℥ ſ. cāfore et muschi amboꝝ ana. ʒ. ij. ſ. zuccari tabarzet. ℥. x. ſ. cōficiat̄ cū melle dispūato ⁊ reponatur in vase ⁊ admistret̄ qū necesse fuerit

ELectuariū de xiloaloe q̄d cōfortat stōum et calefacit eū absq; supfluitate et digerit cibū et exiccat phl̄a. Cuꝰ pmistio hec est. ℞. spice odorifere ⁊ spice romāe et seīs apij ⁊ āisi

⁊ masticis õniũ ana.ʒ.i.xiloaloes.ʒ.iiȷ.gariofil.ʒ.ȷȷ.macis.ʒ.ȷȷ.ſ.cinami ⁊ galie amboꝝ ana .ʒ.ȷȷ.myrobalanoꝝ kebuloꝝ infuſoꝝ in vino et torrefactoꝝ et ſelẽgemiſk amboꝝ ana .ʒ.ȷȷ.ſ. nucis muſchate.ʒ.i.ſ.marmacor.ʒ.iiȷ.roſaꝝ ⁊ calami arõatici amboꝝ ana.ʒ.ȷȷ.cõficiant cũ miua doſ eius aur̃.ȷȷ.

Electuariũ de cinnamomo valens ad debilitatẽ epatis ⁊ ſtõi et renũ et mundificat hũores groſſos et fugat ventoſitates. Cuiꝰ hec eſt pmiſtio. ℞.cinnamõi et xiloaloes et enule omniũ ana.ʒ.vi.gariofiloꝝ et pipis nigri et macropipis et ſpice et aſſari omniũ ana pondus.ʒ.v.zinziberis.℥.i.mente.ʒ.viȷ.girboe et cinnami amboꝝ ana.ʒ.ȷȷ.keiati et aniſi et ſeĩs feniculi et caſie omnium ana pondus.ʒ.iiȷ.conſiciantur cuꝫ melle diſpumato et adminiſtretur.

Electuariũ indũ faciens ad colicã ⁊ frigus ſtõi et dolorẽ iuncturaꝝ et podagrã. Cuiꝰ pmiſtio hec eſt.℞.capſie et foliȷ indi amboꝝ ana pondus.ʒ.iiiȷ.nucis muſchate ⁊ ameos amboꝝ ana ſextaria.ȷȷ.pipis et macropipis amboruꝫ ana ſextaria.v.zinziberis ſextaria.v.myrobalanoꝝ nigroꝝ ſextaria.xxx.neremiſch ſextaria.ȷȷ. gariofiloꝝ.ʒ.v.nucis muſchate ſextaria.ȷȷ.macis.ʒ.iiiȷ.penidioꝝ ſextaria.x.ſumant de puluer̃ eius qũ neceſſe fuerit.ʒ.ȷȷ.cũ vino antiquo.

Electuariũ de zinzibere cõferens ad debilitatẽ ſtõi et inteſtinoꝝ et digerit cibũ et fugat ventoſitates ⁊ valet ad colicã paſſionẽ et retinet ventrẽ. Cuiꝰ pmiſtio hec eſt.℞.zinziberis.ʒ.xx.gũmi arabici ⁊ girboe amboꝝ añ põdus.ʒ.x.gariofiloꝝ et cinnamõi omniũ ana.ʒ.v de nucibꝰ muſchatis nux.i.croci põdus.ʒ.i.amili.ʒ.xlii.zuccari tabarzet ℔.i.

Electuariũ de muſcho cõferens ad debilitatẽ ſtõi ⁊ inflationẽ eiꝰ et vẽtoſitates hemorroidaꝝ et pulſum oris ſtõi. Cuiꝰ hec eſt pmiſtio.℞.muſchi aur̃.ſ.girboe et cardamomi et gariofiloꝝ et zinziberis et macropipis omnium ana pondus.ʒ.x.cinnamõi pondus.ʒ.iii.xiloaloes indi.℥.i.croci.ʒ.ii.zuccari q̃tũ pondus m̃dicinaꝝ omniũ deinde cõficiatur cum melle.

Electuariũ de citro qd̃ fugat ventoſitateſ et digerit cibũ et odorẽ oris efficit bonũ. Cuiꝰ hec eſt pmiſtõ.℞.corticũ citri citriorũ ſiccoꝝ pondus.ʒ.xxx.gariofiloꝝ et nucis muſchate et macropipis et pipis et girboe et cinnamõi et galange et zinziberis omniũ ana pondus.ʒ.i.et muſchi pondus ſexte et.ſ.ʒ.i.cõficiat̃ cũ melle et adminiſtretur.

Electuariũ ceſaris cõferens ad colicã et frigora et hũorẽ crudũ et extrahit ſupfluitates groſſas viſcoſas et valet ad podagrã. Cuiꝰ hec eſt pmiſtõ.℞.macropipis et zinziberis myrobalanoꝝ citrinoꝝ ſcamonee et turbit omniũ ana ʒ.xii.ſeĩs apii et ameos et piretri et ſalis tabarzet omniũ ana.ʒ.vi.zuccari.ʒ.xvi. conficiatur cum melle et adminiſtretur.

Electuariũ de ſtinco addens in coitu. cuiꝰ hec eſt pmiſtio.℞.ſeĩs aſpagi et ſeĩs cepe et ſeĩs napi et ſeĩs alrotab ⁊ ſeĩs porri et ſeĩs baucie et ſeĩs eruce et ſeĩs vrtice et granoꝝ viridiũ et ligue auis et ſiſami excorticati ⁊ ſemis rhaphani et tuderi vtriuſqꝫ et amigdalaꝝ ⁊ pinee et granoꝝ naſturtii omniũ ana.ʒ.iii.zinziberis et ſecacul et galange et macropipis õniũ añ pondus.ʒ.v.cinnamõi et nucis muſchate et been vtriuſqꝫ omniũ ana.ʒ.ii.ſumĩs ſtinci.ʒ.v. ſquille aſſate pondus.ʒ.iii.penidioꝝ q̃tũ pondus haꝝ oĩum medicinaꝝ. Tere et cribella et cõfice cũ melle diſpũato doſ eius pondus.ʒ.ii.cum triplicato aut cũ lacte dulci aut cũ aq̃ mellis in ieiuno.

Electuariũ aliud cõferens ad pulſum cordis et cõfortat ſtõum ⁊ digerit cibũ ⁊ ſoluit ventrẽ. Cuiꝰ hec eſt pmiſtio.℞.myrobalanoꝝ kebuloꝝ.ʒ.xv.taliſafar.ʒ.v.zedoarie et doronigi et caſie omniũ ana.ʒ.iiȷ.turbit.ʒ.xx.ſcamonee drachmas tres penidiorum.ʒ.xx.conficiatur cum melle doſ eius.ʒ.iiȷ.

Electuariũ exptũ nr̃m. ℞.xiloaloes.ʒ.iiȷ.cafore q̃rtã.ʒ.i.muſchi.ʒ.iiȷ.macis neremiſch cipi ſelẽgemiſk zurũb ⁊ zedoarie omniũ ana aur̃.i.cinnamõi et maſticis zinziberis pipis ⁊ gariofiloꝝ omniũ ana.ʒ.ȷȷ.bugloſſe ʒ.v.ſeĩs feniculi et ſeĩs apiȷ ⁊ acori et ſpice omniũ ana.ʒ.iiȷ.aggregetur cum melle.

Triſera maior q̃ facit ad mollificationem ſtõi ⁊ ventoſitates hemorroidaꝝ intrinſecaꝝ et addit in coitu. Cuiꝰ hec eſt pmiſtõ ℞.myrobalanoꝝ nigroꝝ et belliricoꝝ et emblicoꝝ ⁊ macropipis et pipis omniũ ana ptes tres zinziberiſ ⁊ buzeidẽ ⁊ ſcirẽblegi ⁊ capſie inde. Et in deſcriptõe alia macis omniũ añ ps.i.tuderi albi ⁊ tuderi rubei ⁊ lingue auis ⁊ ſeĩs granati ſiluſ̃ris ⁊ eſt aſſchedenegi ⁊ granoꝝ alkilkil ⁊ ẽ pſice darſiſaban et ſiſami excorticati et zuccari tabarzet omniũ añ ptes.ȷȷ.been albi et rubei amboꝝ ana ps.ſ. Tere ſicca p ſe ⁊ ſiſami per ſe et inuolue cum butyro et conſice cum melle diſpumato.

Electuariũ de xiloaloe nr̃m. ℞.beil et zinziberis ⁊ cinnamõi ⁊ caſie ⁊ croci piperiſ ſelẽgemiſk et zedoarie omniũ ana.ʒ.v.cipi zarub foliȷ indi et gariofiloꝝ omniũ ana.ʒ.iiȷ xiloaloes crudi pondus.ʒ.viȷ.ambre aur̃.i.lapidis lazuli ⁊ cafore ana tertia.ʒ.i.turbit.ʒ.iiiȷ.ſalis indi pondus.ʒ.i.conterantur omnia et fiat ex eis electuarium cum melle aut zuccaro.

Tractatꝰ 4ꝰ d̃ ſuffuſet ⁊ alchamaia et muret infantium.

Nos nõ afferẽus de ſuffuſet niſi ſimile illi qd̃ attulimꝰ de electuariȷſ ⁊ poſtponẽus reliquũ vſꝫ ad locum ſuum.

Micletẽ ꝯferẽſ ad tẽaſmonẽ ⁊ pũctionẽ ⁊ ſolonẽ vẽtris ⁊ hemorroidas. Cuiꝰ hec ẽ pmiſtio.℞.g̃oꝝ naſturtiȷ torrefcõꝝ ℔.i.ſ cymi carmeni infuſi in aceto die et nocte ⁊ ſeĩſ porri torrefacti amboꝝ ana ſextaria.x.ſeĩs lim torrefacti.℥.iiiȷ.keiati.℥.i.myrobalanoꝝ kebuloruꝫ mollitoꝝ cũ butyro vaccino.℥.iiȷ.doſis eius.ʒ.i cum rob de cydoniȷs et aqua frigidã.

Suffuſ cõferens ad ventoſitates hemorroidaꝝ ⁊ ſolonẽ ventris et tenaſmonẽ et puncturã. ℞.granoꝝ naſturtiȷ torr̃fcõꝝ

tb.i.semis lini torrefacti ꝛ psilij omniū an̄ pond⁹
ʒ.iij.seis apij torrefacti ꝛ boli armeni et seis ma-
ru omniū ana pondus.ʒ.ij.ß.gūmi arabici.ʒ.i.
SUffuf qđ noīat kesile retinēs ventrē. c⁹
hec est pmistio. ℞. kesile et granoꝝ belle
bori albi ꝛ zedoarie ꝛ nucis enden ꝛ dra
gaganti ꝛ mugath ꝛ licij et auellanaꝝ et fisticoꝝ oī
um ana ps.i.ꝛ amigdalaꝝ dulciū excorticataꝝ ex
cortice suo pondus.ʒ.x.et farine adarmache.ʒ.
xx.permisceatur et administretur.
FUffuf hobede qđ ꝯfert p̄gnātib⁹ ꝛ fugat
ventositates ꝛ cōfortat epar ꝛ stomachū
℞.margaritaꝝ puaꝝ ꝛ piretri omniū an̄
ʒ.i.zinziberis et visci romani amboꝝ ana pondus
ʒ.iiij.zedoarie ꝛ doronigi ꝛ seis apij ꝛ acori ꝛ gir
boc ꝛ nucis muschate ꝛ pipis ꝛ cinnamōi omniū an̄
au͂r.ij.ꝛ tuderūgi ꝛ seis feniculi omniū ana au͂r.i
zuccari q̄tum pondus medicinarum omnium.
SUffuf hobede qđ cōfert ad extenuationē
epatis ꝛ mollificationē stōi ꝛ hūiditatem
eius.℞.lacce lignoꝝ ꝛ granoꝝ myrti et
glandiū siccaꝝ ꝛ zuccari tabarzet et masticis ꝛ cor-
ticū granatoꝝ et gallaꝝ omniū ana ptē vnā olibani
ꝛ zinziberis amboꝝ ana q̄rtā ptis misceant̄ p⁹ cico
trigonizationē et sumat̄ puluis eius mane ꝛ quā est
hora dormiendi ab au͂r.i.vsqꝫ ad.ij. ebdomada
vna et non gustet carnem.
SUffuf qđ facit ad calitatē in cor͛ et febrē
ꝛ herisipilā ꝛ alsabara ꝛ sternutationem
ꝛ retentionē lingue ꝛ birsen ꝛ fricat̄ cum
eo lingua. c⁹ hec est pmistio. ℞. muschi pōd⁹ ter
tie.ʒ.i.galie et licij amboꝝ ana.ʒ.i.cāfore.ʒ.i.
ꝛ tertiā.ʒ.i⁹.croci pondus.ʒ.ii.cardamōi et ga-
riofiloꝝ et nucis muschate omniū ana pondus au͂r
iiij.rosaꝝ rubearuꝫ ꝛ balaustiarum et spodij om-
niū ana au͂r.vi.zuccari tabarzet albi.ʒ.lx.cōmi-
sceant̄ medicine iste p⁹ cicotrigonizationē. Et si do
minās fuerit s͛r ipꝫ calitas extrahat̄ ex eo q° medi
cat nux muschata ꝛ ē iuuatiuū. dos eius magno sit
medietas au͂r.ꝛ puo qđ est a duob⁹ granis usꝫ ad
siliquam vnam.
KAmiati melonis lōgi qđ est ad stōuꝫ mol
lē ꝛ retinet ventrē ex dn̄io mollificatōis
stōi ꝛ cōfortat animā debilē. c⁹ hec est p
mistio. Sumat̄ melon lōgus et extrahat̄ qđ est in
cōcauitate eius de granis ꝛ alijs deiñ ipleat̄ sauic đ
nabac ꝛ sauic de bdellio ꝛ hypoq̄stidos ꝛ glutio m̄
denio trito et rizi torrefacto acceptis eq̄li mensura
ꝛ dimittat̄ donec melonis hūiditas exiccet̄ deiñ ex
trahat̄ qđ ītus est ꝛ exiccei et terat̄ et sumat̄ de eo
vola magna.s.q̄ntitas que sit.ʒ.iiij.est eñi bonuꝫ
et expertum.
SUffuf qđ fit pueris qb⁹ dn̄at̄ hūiditas.
Sumant̄ myrobal̄. nigroꝝ et cymi car-
meni amboꝝ ana.ʒ.v. masticis.ʒ.xx.
zinziberis.ʒ.ij.Terat̄ vnūqđqꝫ eoꝝ p se ꝛ cribel
let̄ deiñ fiat eoꝝ pmistio ꝛ inuoluat̄ in estate cū o-
leo sisamino ꝛ in hyeme oleo oliue ꝛ zuccaꝝ ei⁹ in
estate tabarzet et extrahat̄ ex eo zinziber ꝛ hoc qđ
nō cōuenit nisi illis pueris i qb⁹ dn̄at̄ humiditas.
SUffuf Aristotelis qđ ipse scripsit alexan-
dro ad diariā ꝛ corruptionē stōi et citrini
tatē coloris et fetorē oris ꝛ obliuionēꝫ et

digerit et letificat. c⁹ hec est pmistio. Sumant̄ cin
nami ꝛ folij indi ꝛ heil ꝛ xiloaloes indi et assari et
keiati ꝛ myrobalanoꝝ kebuloꝝ enucleatoꝝ et me
liloti et existio ipꝫ esse selēgemisk et neremisch et
narkeisar et cymini et cinnamōi et vsnec et piperis
et macropipis ꝛ zinziberis et gariofiloꝝ et ḡnoruꝫ
ḡnatoꝝ et nucis muschate et cardamōi omniū ana
ptes.ii.muschi et ambre et cāfore omniū an̄ pars
i.zuccari tabarzet sexcuplū medicīe toti⁹. dos ei⁹
qđ est inter pondus.ʒ.i.vsqꝫ ad.ʒ.iii. cū aq̄ fr̄a
i ieiūo ꝛ p⁹ cibū ē magni iuuamēti i eo qđ narraui
SUffuf albarmak qđ est iuuatiuū ad v̂mes
et debilitatē stōi. c⁹ pmistio hec est. ℞.
myrobal̄. kebuloꝝ ꝛ emblicoꝝ ꝛ citrino
rū ōniū ana ptē.i.ꝛ medulle turbit q̄tū illud totū
ꝛ penidioꝝ tabarzet duplū illi⁹ toti⁹ dos ei⁹.ʒ.x
SUffuf de sq̄lla qđ est viur puerorū exp
tū faciens ambulare ꝛ facit currere ven-
trē ꝛ abscidit ab eis nocumentū chole͛ et
phl̄atis. ℞. myrobalanoꝝ belliricoꝝ ꝛ emblicorū
et piretri ꝛ rosaꝝ rubeaꝝ ꝛ balaustiaꝝ ꝛ sumac et
keimuradat ꝛ venaꝝ ꝛ nucis vomice ꝛ granorum
myrti ꝛ gallaꝝ et ozimi ꝛ cardamōi ꝛ gariofilorū
omniū ana partes eq̄les tere ꝛ cribella ꝛ utere: est
enim iuuatiuum.
VIur ad pueros mūdificans corpora eoruꝫ
a phl̄ate ꝛ chol̄a. c⁹ pmistō. ℞. hadebe ꝛ
spodij ꝛ ambre ꝛ asseidenē ꝛ chelidonie ꝛ
ozimi ꝛ balaustiaꝝ ꝛ myrobalanoꝝ citrinoꝝ. v. ꝛ
licij ꝛ galie ꝛ croci ꝛ cardamōi ꝛ gallaꝝ ꝛ zuccari ta
barzet ōniū an̄ q̄tū ē pōd⁹ myrobalanoꝝ ꝛ sumat
de eo fꝫ q̄ntitatē sue magnitudis ꝛ paruitatis.
VIur aliud ad pueros. ℞. ros ꝛ balaustia
ꝝ ꝛ climie ꝛ piretri ꝛ sumac ꝛ succi liq̄ri
tie ꝛ hadebe ꝛ myrobalanoꝝ ꝛ bellirico
ꝝ ꝛ gallaꝝ ꝛ macis et granoꝝ myrti ꝛ spodij ꝛ cu-
bebe ꝛ cardamōi ꝛ licij ꝛ croci ꝛ galie ꝛ venaruꝫ ꝛ
casie ꝛ ambre ꝛ asseiden ꝛ ozimi ꝛ corticū rizi om
niū ptes eq̄les cōmisceant̄ post cribellationē.
VIur aliud ad pueros. ℞. zuccari tabarzet
et ros ru. siccarum et licij ꝛ croci ꝛ sumac
ꝛ spodij ꝛ chelidonie ꝛ ozimi ꝛ balaustie
ꝛ acatie ꝛ hadhati omniū ana ptē.i. dos kirat unū
paruo ꝛ magno fm̄ q̄ntitatem illius.
KAmiati ad rasurā ꝛ solonē ventris super
fluā ꝛ corruptionē stōi ꝛ debilitatē eius.
℞. cort ꝛ hypoq̄stidos amboꝝ an̄ partes.v.galie
ptē.i. terat̄ vnūqđqꝫ p se ꝛ misceat̄ ꝛ sūat đ eo oī
mañe pōd⁹.ʒ.ij.ꝛ in sero tm̄dē. est ei iuuatiuuꝫ.
SUffuf ad splenē ꝛ malitiā digōnis et colo
ris. ℞. hellebori albi q̄rtā keleiati super
quē fundat̄ qđ submergat ipꝫ de oleo si
samino ꝛ accendat̄ sub eo ignis leuis donec coagu-
let̄ deiñ pijce sup ipꝫ almugat contriti pondus.ʒ.
lxxiiij.cymi carmeni.ʒ.iiij.ameos de scemi pōd⁹
ʒ.ij.sumat de eo in mane volaꝫ vnam cū aq̄ fr̄a ꝛ
abstineat sup ipꝫ ab aceto ꝛ piscib⁹ salitis ꝛ recenti
bus ꝛ ab oī qđ est ex lacte ꝛ olerib⁹ ꝛ fructibus.
SUffuf cōueniens ei q̄ hꝫ ictericiā ꝛ dolo-
rē epatis ꝛ vomitū chol̄e citrine. ℞. lac-
ce ablute aure.i.spodij.ʒ.ij.croci.ʒ.i.
reusini sexta ꝛ medietas sexte.ʒ.i.cāfore sexta.ʒ
i. dos eius.ʒ.ij.cuꝫ decoctione prunorum ꝛ aqua

tamarindorum quantitate lb. ß.

SUffuf coueniens illi q̇ hȝ dolorē epatis et splenis ⁊ solōnē ventris ꝑpt̄ cholerā. c⁹ hec est pmistō. ℞. fecis vini ⁊ reubarbari ⁊ spice ⁊ lacce ablute omniū añ aur̄. i. scorie ferri bassari. ʒ. vij. tere dosis eius aure. i. cum aqua coriandri sicci quantitate. ℥. i.

SUffuf qđ cōfert ad epar ⁊ ictericiā ⁊ oppilatōes ⁊ sputū sanguis. ℞. granoꝝ cydonioꝝ excorticatoꝝ ⁊ amili ⁊ seis citroli excorticati omniū ana. ʒ. iiij. boli armeni ⁊ lacce ⁊ rosaꝝ et spice ⁊ liq̄ritie omniū ana. ʒ. i. spodij. ʒ ß. masticis. ʒ. i. tertiā dos̄ ei⁹. ʒ. i. cū aq̄ frigida.

SAl coueniens calefactis ad resolōnē vtri⁹q; chol̄e ⁊ facit appetere cibū. Sumat̄ sal gēma ⁊ disrūpat̄ in frusta pua ⁊ torrefiat sup sartaginē ferri aut sup lapidē aut vas figuli đ inde aspgat̄ sup ip̄ȝ acetū vini forte multotiens deinde terat̄ ⁊ cicotrigonizet̄ ⁊ misceat̄ cū eo de grāis granatoꝝ torrefactoꝝ parūp ⁊ sumac mundati ex granis suis q̄tū est tertia salis ⁊ coriandri sicci torr̄facti ⁊ succi amirberis cōtriti ꝯmisceat̄ ⁊ admistr̄t̄

SAl alius faciens stō ⁊ epati ⁊ ad dolorem iūcturaꝝ ⁊ ad oīs passōes q̄ fiunt ꝑpt̄ supfluitates. ℞. salis cibi pondus lb. i. sal' armoniaci pondus. ℥. ij. ⁊ pipis albi pondus. ℥. iij ⁊ zinziberis et pipis nigri amboꝝ ana pondus. ℥. ij. ⁊ anisi ⁊ granoꝝ pini ⁊ granoꝝ eruce ⁊ ameos ⁊ spice omniū ana. ℥. i. ⁊ ozimi. ℥. ij. et granoꝝ apij siluīs. ℥. i. ß. Tere et pulueriza et sit dosis pōđ⁹ aur̄. ij. cum aqua tepida.

¶ Tractatus quintus de allohocat ad spiritulia.

SErmo nr̄ in allohocat est secunduȝ modū nostri sermonis in capitulis q̄ sunt ante ipsum. Et allohocat q̄dē nō sumunt̄ ſm pl̄m nisi vt teneant̄ in ore et currat ex eis aliq̄d p⁹ aliq̄d ad pulmonē ⁊ nō ipellant̄ subito ad stōum qr ꝓlōget̄ spatiū eoꝝ ex stomacho ad pulmonem.

LOhoc ad tussim siccā. Sūat̄ sem̄ lini torrefactū et cōficiat̄ cū melle ⁊ reponatur ī vase et administretur qū necesse fuerit.

LOhoc aliđ ad tussim ex cal̄itate et siccitate. ℞. seis citroli excorticati. ʒ. v. amigdalaꝝ dulciū excorticataꝝ. ʒ. vi. semis altee et seis malue amboꝝ ana. ʒ. v. gūmi ⁊ dragaganti et amili et granorū cydōiorū excorticatoꝝ omniū ana. ʒ. iiij. succi liq̄ritie et penidiorū amborū ana. ʒ. iiij. ß. terant̄ et cicotrigonizent̄ et sumantur radices liq̄ritie mundate et seuesten et passule dulces mundate et decoq̄nt̄ cū aq̄ donec aq̄ ingrosset̄ deiñ ꝓijciat̄ cū ea rob et coagulent̄ cū ea medicine et det̄ in potu cuȝ pultibus factis ex aq̄ furfuris et farina fabaꝝ et penidijs et oleo amigdalino dulci et potetur post ipsum aqua ordei.

LOhoc ad tussim ex cal̄itate. ℞. seuestē pugillos tres iuiubas magnas nūero. l. radicū liq̄ritie excorticatarū cōtritarum. ʒ. xxx. et tertiā kcismē dulciū mūdatarū. ʒ. xl. casie fistule mundate ex arundine sua. ʒ. xx. decoquant̄ cū lb. vij. aq̄ donec remaneat lb. i. deiñ colet̄ ⁊ ꝓijciat̄ desup rob lb. ß. penidiorū tertia lb. i. et decoquat̄ donec ingrosset̄ sicut mel deiñ misceat̄ cum ea farie fabaꝝ cicotrigonizāte cū orali q̄tū sufficit.

LOhoc de papauere cōferēs ad expulsionē sanguis p vomitū et febrē cal̄aȝ ⁊ tussim et dolorē pectoris et pl̄esim. c⁹ hec ē pmistio. ℞. rosaꝝ rubearū ablatis capitib⁹ et gūmi arabici amboꝝ ana. ʒ. ß. amili de frumento et dragaganti et granoꝝ papaueris omniū ana ponđ⁹ ʒ. ij. spodij et croci amborū ana. ʒ. ß. succi liq̄ritie pondus. ʒ. ij. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas q̄ ex eis cribellant̄ et cōfice cū triplicato ⁊ repone in vase et vtere qū necesse fuerit et bibatur cum teremabin aut decoctione isopi.

LOhoc de spodio cōferēs ad tussim et vomitū sanguis ⁊ supfluitates grossas et dolorē pectoris et vlcera pulmōis. ℞. cardamōi pondus. ʒ. iiij. gūmi pondus. ʒ. viij. amili de tritico et granorū papaueris albi et zīziberis oīum ana. ʒ. x. spodij pondus. ʒ. iiij. zuccari tabarzet pondus. ʒ. xl. granoꝝ cucūeris excorticatoruȝ amigdalarū excorticatarū omniū ana pōđ⁹. ʒ. viij amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ ex duob⁹ corticibus suis ⁊ succi liq̄ritie et dragaganti omniū añ pōdus. ʒ. v. seis feniculi pondus. ʒ. ij. granoꝝ papaueris nigri pondus. ʒ. ij. Terant̄ ⁊ aggregent̄ medicine iste trite et cicotrigonizate de eis q̄ cribellant̄ et cōficiant̄ cū melle dispūato et butyro vaccino cōfectōe leui ⁊ ponat̄ in vase et administretur qum necesse fuerit.

LOhoc aliud de spodio cōferēs ad febres ptbisicas et vlcera pulmōis. ℞. gūmi et cardamōi amboꝝ ana. ʒ. vi. zinziberis ⁊ amili de tritico amboꝝ ana pōdus. ʒ. xij. spodij pōdus. ʒ. iiij. zuccari pondus. ʒ. lx. granorū cucumeris excorticatoꝝ et granorū pini excorticatorū amborū ana. ʒ. vij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicotrigonizatas q̄ cicotrigonizant̄ de eis et cōfice cū butyro ⁊ melle dispūato cōfectōe leui et repone in vase vitri et lambat de eo et bibat cum aqua calida aut cum lacte asine.

LOhoc de sq̄lla cōferēs ad difficultatē anhelitus et sputi et dolorē lateꝝ et pectoris. Sumant̄ succus sq̄lle ⁊ mel dispūatū ⁊ coagulent̄ sil' ⁊ lambat de eo añ cibū ⁊ p⁹ ip̄ȝ.

LOhoc de alleis faciēs ad tussim excitatam in phl̄ate et mundificat pectus et digerit m̄ās subtiles. Sumant̄ alleoꝝ mundatorū lb. i. đcoq̄nt̄ cū lb. i. butyri dōec dissoluta sint in decoctōe et colet̄ et terant̄ allea optime et fundatur sup ea mellis dispūati lb. ij. et decoq̄t̄ lēto igñ donec ingrossetur ⁊ remoueat̄ ab igne.

LOhoc aliud. ℞. grāoꝝ cydōioꝝ ⁊ psilij āboꝝ ana. ʒ. v. seis papaueris pondus. ʒ x. radicū liq̄ritie ⁊ seuesten amboꝝ ana. ʒ. vij. decoq̄t̄ cū aq̄ lb. iij. et decoq̄t̄ cū lento igne donec ingrosset̄ et fundat̄ desup de rob ponđ⁹. ʒ. xij. ⁊ dragaganti et gūmi arabici amboꝝ ana pondus. ʒ. vij. ⁊ penidiorum sextarium vnū.

LOhoc alboti ad raucedinē vocis et vlcus pectoris et ad illū q̇ spuit sanguinē et aperit oppilatōes. c⁹ hec est pmistō. ℞. seis lini torrefacti ⁊ pass̄. mundataꝝ amboꝝ ana lb. i. amigdalaꝝ pini et amigdalaꝝ dulciū et amigdalaꝝ amaraꝝ mundataꝝ omniū ana. ʒ. vi. auellanaruȝ

torrefactarũ et glutin' albotin et radicũ liliĳ celestis
õniũ ana . ℥ . i . myrrhe ⁊ croci et turis masculi om
niũ ana . ʒ . 5 . Terant̃ et cribellent̃ et inuoluant̃ cũ
lacte asine et cõficiant̃ cũ eo et fiant trocisci et exic
cent̃ in vmbra deiñ terant̃ et cõficiant̃ cũ melle et
sumat̃ de eo cochliariũ vnũ in mane et cochliariũ
unũ in sero deiñ fiant ex eo collyria et pilule et po
natur de eis in nocte sub lingua.

¶ Tractatus sextus de sirupis et robub.

NOstra narratio in sirupis et robub
est secundũ modũ ad quẽ innuimus
in eis q̃ sunt ante. Et differentia q̃ð
inter sirupos et robub ẽ ꝙ robub
sunt succi inspissati per se ipsos ⁊ si
rupi sunt decoctiones ⁊ succi inspissati cũ dulcedie.

SIrupus acetosus coĩtatis cũ sẽibus q̃ exti
guit febres et inflãmationẽ stõi et incidit
phl'a et abstergit ip̃z ⁊ vincit cholerã ⁊ a
pit oppilatões in epate et splene et ꝓuocat vrinã
c⁹ hec est pmistõ. Sumant̃ aceti antiq̃ boni lb . x .
⁊ ꝓĳciant̃ sup ip̃z aq̃ dulcis clare lb . xx . aut plus
aut minus fm q̃titatẽ acetositatis aceti et bonitatis
eius et ponat̃ in eo corticũ radicũ feniculi et corti-
cũ radicũ apĳ õniũ añ . ℥ . iĳ . sẽis fẽiculi ⁊ sẽis apĳ
ambo℞ ana . ℥ . i . ⁊ dittat̃ die et nocte et p⁹ hoc de
coq̃t̃ lento igne donec cõsumat̃ eius sexta deiñ au
ferat̃ ab igne et dittat̃ donec infrẽt̃ postea colet̃ ⁊ ꝓ
ĳciat̃ sup ip̃z ꝓ oĩb⁹ duab⁹ ptib⁹ h⁹ aq̃ et aceti de
cocto℞ cũ radicib⁹ ⁊ semib⁹ ps . i . zuccari tabarzet
aut mellis ꝓ oĩb⁹ duab⁹ ptib⁹ ⁊ . 5 . aceti et aq̃ de
cocto℞ cũ radicib⁹ et semib⁹ ps . i . et decoq̃t̃ lento
igne donec remaneat medietas eius ⁊ remoueatur
ab igne et infrẽt̃ et colet̃ et admistret̃ spũa eius iã
collcã in hora ebullitõis eius. Et q̃ vult ponat ĩ eo
p⁹ ablationẽ spũe ei⁹ et postꝙ bullierit ebullitiõe
vna aut duab⁹ . croci non molliti pondus . ʒ . iĳ . in
panno et suspendat in vase et fricet manib⁹ aut in
strumento aliquo hora p⁹ horã donec egrediat̃ v-
tus ei⁹ in eo. Et est de hoĩb⁹ q̃ fricant in eo p⁹ ex
pletionẽ ei⁹ croci molliti põd⁹ . ʒ . ĳ . ⁊ ñ coqũt ip̃z

MOdus sirupi acetosi Hal' . mel bonũ pone
sup leues prunas et aufer spumã ei⁹ et ꝓ
ĳce sup ip̃z acetũ q̃ð nõ sit apparẽtis ace-
tositatis nã debilis et bulliant ad ignẽ paulati dõec
cõmisceant̃ bñ et nõ sit acetũ crudũ deiñ remoueã
tur ab igne et serua ip̃z. Si ergo volueris vti eo
cõmisce ip̃z aq̃ tanta q̃t⁹ est sirup⁹. Et si ille q̃ bi
bit ip̃z abhorret ip̃z ꝓpt̃ acetositatẽ eius aut dulce
dinẽ ipsius tunc vtat̃ eo assidue. Q̃ð si voluerit bi
bere ip̃z ita vt sit manifeste acetositatis tunc addat̃
in aceto ei⁹ et illud est qm̃ nõ est laudabile vt fiat
fm q̃titatẽ vnã. Et vr̃ mihi ꝙ hec sil'e sit ei q̃ð fa
cit hõ qñ p̃cipit hoĩb⁹ q̃ bibunt vinũ vt cõmisceãt
ip̃z cũ aq̃ p̃ter ꝙ sciat ꝙ in eis sunt quidã q̃ cõsue-
uerũt bibere ip̃z sic: qũ ergo bibũt ip̃z forte purũ
ledunt̃ stati et illi q̃ cõsueti sunt biber̃ ip̃z forte qũ
bibunt ip̃z plĩme cõmistõis patiunt̃ nauseã. ¶ Qũ
ergo huiusmõi accñs cõtingat in potu vini et sit d̃
cõsuetudine hominũ vt bibant ip̃z plĩm qũo nõ cõ
tingit in potu sirupi acetosi plus et sit cõsuetu° no
stra vt bibamus ip̃z minus q̃ bibaus vinũ valde
⁊ sit eo fortior qr̃ oꝫ vt eius eq̃litatẽ p̃pem⁹ fꝫ eũ
q̃ ip̃z bibit et fm nos. Et ego q̃dem diligo vt scias
q̃ð magis cõueniẽs ei q̃ ip̃z sumit est ille q̃ apud eũ
est magis delectabilis ⁊ ꝓpt̃ hoc ipse plus ꝯfert ei
et q̃ ab eo ledit̃ est ille q̃ abhorret ip̃z et eq̃tio ha℞
spẽ℞ est vt fiat fm ꝙ cõuenit plĩbus hominũ ⁊ ita
oꝫ vt fiat fm oẽs dispõnẽ. Sumat̃ aceti ps . i . ⁊ mi
sceant̃ cũ ea mellis dispũati ptes . ĳ . et decoq̃nt̃ sup
ignẽ leuẽ donec cõmisceant̃ sapores eo℞. Silr̃ sa-
por aceti ite℞ nõ remaneat crudus a principio sui
et silr̃ oꝫ vt fiat in melle de quo fit sirupus aceto-
sus . s . ponant̃ sup omnẽ ptẽ mellis q̃ttuor ptes aq̃
pure deiñ decoq̃t̃ lento igne cũ eq̃litate donec ele-
uet̃ spuma mellis mali qm̃ malo melli spũa eleuat̃
q̃propt̃ nõ est necessariũ vt decoq̃t̃ plĩm sicut eget
illud q̃ð est añ ip̃z. Et plĩm q̃dẽ q̃ð remanet de pri
mo q̃ pmiscet̃ hac q̃titate est medietas eius et ite-
rat̃ eius decoctio donec cõmisceat̃ bñ et nõ rema-
neat acetũ crudũ et fit sirupus acetosus qñ pmiscẽ
tur spẽs tres a principio. Fundunt̃ aceti ps vna et
mellis ptes due ⁊ aq̃ ptes q̃ttuor ⁊ decoq̃ũtur do-
nec remaneat q̃rta et aufert̃ spũa eius. ¶ Qũ ergo
vis ip̃z facere fortiorẽ pone tm̃ aceti q̃tũ mellis et
bibat̃ sicut bibr̃ vinũ cõmistũ et nõ bibat ip̃m assi-
due ĩmo die et die qm̃ ipse submergit̃ in iuncturis
et attrahit chimũ ex intestis inferiorib⁹ ⁊ resoluit
hũiditatẽ corpis. Et de hoĩb⁹ sunt q̃ bibunt ip̃z si-
ne aq̃ q̃ sit q̃tũ est sirupus acetosus sicut bibunt . ℥
i . et p⁹ ip̃z illõ quo vult hñs egritudinẽ vt extra
hat̃ hũiditas ex ore stõi ⁊ trahat ipsã ad inferio-
ra. Et q̃ bibit ip̃z expectet sup ip̃z vsq̃ ad mediũ
diẽ deinde vtatur pullis ⁊ alzirabegi.

SIrupus acetosus nr̃. Accipe zucca℞ bonũ
⁊ assa ip̃z in patella et funde sup ip̃z aceti
fortis . s . aceti vini tm̃ ꝙ appareat sub-
mersio eius sub zuccaro ⁊ nõ coopiat zucca℞. ¶ Et
si vis ne acetet minue de hac q̃titate deiñ põe ip̃z
sup prunas aut ignẽ leuẽ donec liq̃fiat ⁊ aufer spu-
mã eius cũ radicib⁹ situla℞ ⁊ accipe eã cũ panno et
nõ expumes ip̃z nisi cũ eleuatõe ⁊ positõe absq̃ col
lectõe. qũ ergo mundificatũ fuerit fundes sup ip̃z
aq̃ dõec subtiliet̃ deiñ decoque ip̃z ⁊ ĩspissabis cũ

SIrupus acetosus solõne educens cholã.
Sumat̃ mel dispũatũ aut zucca℞ ⁊ acetũ
forte sicut narrauim⁹ pri⁹ et decoq̃ lẽto
igne ⁊ accipe succi cucũeris asinini ⁊ scamonee am-
bo℞ ana . ℥ . i . aut plus aut minus fꝫ q̃titatẽ neces
sitatis ⁊ fm mensurã quã vis ⁊ tere ipsa ⁊ põe ĩ pã
no lini ⁊ suspende ip̃z in vase ⁊ cõfrica oĩ hora do
nec cõsumat̃ ⁊ nõ remaneat in pãno aliq̃d. ¶ Qũ g°
coagulat̃ remoue ip̃z ab igne. Et q̃dã ꝓĳciunt loco
scamonee radicẽ scamonee cũ radice apĳ ⁊ radicib⁹
feniculi in principio decoctionis.

SIrupus acetosus alius educẽs phl'a. ¶ Su
mant̃ mel ⁊ acetũ sq̃lle cũ radicib⁹ p̃dcis
⁊ decoq̃nt̃. ¶ Et accipe medulle cartãi q̃ð
scis esse cõueniens v̉tuti hoĩs ⁊ tere ipsã et pone ĩ
panno ⁊ suspende in vase sicut primũ ⁊ vter̃ ipso

SIrupus acetosus alius expellens melã.
Sumat̃ mel aut zucca℞ ⁊ acetũ ⁊ decoq̃t̃
sicut decoquit̃ primus deiñ epithymi q̃-
tũ vis ⁊ polypodĳ ⁊ hellebori nigri ⁊ tere ipsa et
pone in pãno ⁊ suspẽde ĩ vase ⁊ coq̃ ip̃z sicut pmũ

OPeratio aceti sq̃llitici. Accipe sq̃llã albam
mundatã ⁊ incide ipsã cũ cultello de lig⁹

⁊ infila ipſaꝫ cū filo ita ut fruſta ad inuicē nō adhe
reant ⁊ munda ea ⁊ pone in filis ⁊ nō ſit unuꝫ ubi
eſt aliud ⁊ exicca in umbra. xl. diebꝰ deīn accipe
de ea eminā. i. ⁊ ꝓĳce ſup eā aceti boni ℔. xvĳ.
⁊ pone ipꝫ in ſole. lx. diebꝰ ⁊ oppila vas bn̄ deīn
extrahe ex eo ſqllā ⁊ exprime ipſaꝫ ⁊ cola ipſaꝫ cū
pāno. ¶ Quidā vō accipiūt ad unāquāqꝫ eminam
ſqlle aceti ℔. vĳ. ſ. ⁊ alĳ nō exiccāt ſqllā ī umbra
ſed mundant eā ⁊ ponūt de ea illud idē pondꝰ ⁊ di
mittūt eā ſex menſibꝰ q̄r eſt illud qđ fit ſm̄ hunc
mōꝫ magis ſoluens. Et ꝯfert qn̄ colluit̄ cū eo os o
ri ⁊ carni gingiuaꝝ ⁊ ſanguinē currentē ex eis ab-
ſcidit qm̄ ꝯſtringit ipꝫ ⁊ exiccat huītatē carnis gin
giuaꝝ ⁊ dentiū ⁊ indurat dentes q̇ mouent̄ ⁊ facit
os odoriſeꝝ ⁊ odorē oris ⁊ valet ad fetorē oris ⁊
nā ſi de eo det̄ in potu abſtergit cānā pulmōis ⁊ in
durat eā ⁊ clarificat vocē et cōfortat eā ⁊ eſt cōue
niens iteꝝ ei q̇ hꝫ dolorē ſtōi ⁊ ei q̇ nō digerit cibū
⁊ ei q̇ patit̄ epilepſiā ⁊ ad ſcotomiā ⁊ ei cui dn̄atur
cholā nigra ⁊ almatuine ⁊ alguesgues ⁊ iteꝝ ei qui
hꝫ ſ̄ffocationē m̄ricis ⁊ ei q̇ hꝫ ſplenē groſſum ⁊ ad
venā ſciaticā ⁊ cōfortat corpꝰ mollificatū areſactū
⁊ colorē corporis efficit bonū ⁊ acuit viſum ⁊ con
fert ad ſtricturā pectoris ⁊ anhelitus. Et ſi admini
ſtret̄ in dolore auris qū fundit̄ in eā ſedat ipꝫ ⁊ cō
uenit ad oē qđ dixi ſi nō fuerit intus in aure ulcꝰ
⁊ ſumat̄ in potu oī die de eo in ieiuno parū ⁊ gra
datim donec perueniat ad. ℥. i. ſ.

S Irupꝰ acetoſus ſqlliticꝰ ſolutiuus cōferēſ
ad difficultatē urine ⁊ dolorē lateꝝ ⁊ ſtōi
⁊ malitiā digōis ⁊ eructuationē acetoſaꝫ
℞. interioris cepe ſqlle ℔. ĳ. zinziberis. ℥. i. ſeīs
apĳ. ℥. ĳ. ſeīs baucie ſiluſ̄ris. ℥. ſ. ſeīs feniculi ⁊ a
niſi amboꝝ ana. ℥. i. ameos. ℥. ſ. cymi carmeni.
℥. i. radicū aniuden et piretri amboꝝ ana. ℥. i. ſu
pioris iſopi. ℥. i. calamenti ⁊ mente amboꝝ ana.
℥. i. keiſim. ℥. ſ. cordumeni pondus. ʒ. ĳ. myrre
℥. ſ. ſeīs rute. ℥. ſ. folĳ indi. ℥. ſ. trita cōtritiōe
groſſa infundant̄ in aceti ſqllitici kiſt. vi. ⁊ mellis
diſpūati kiſt. ĳ. ⁊ ponat̄ in vaſe vitri ⁊ admīſtret̄
⁊ bibatur ante cibum ⁊ poſt cibum.

M Odus faciendi iuleb. Sumat̄ emina una
zuccari ⁊ fundat̄ ſup ipꝫ aq̄. ℥. iiĳ. ⁊ de-
coq̄t̄ lento igne ⁊ fundant̄ deſup aq̄ roſa
cee. ℥. ĳ. ⁊ auferat̄ ab igne ⁊ colet̄ ⁊ admīſtret̄.

A Qua mellis et zuccari faciens ad egritudi
nes f̄ras ⁊ dolorē epatis ⁊ pectoris mel-
lis ps. i. aq̄ ptes. ĳ. ſumant̄ ⁊ decoquan-
tur lento igne ⁊ auferat̄ ſpūa eius ⁊ ferueat donec
remaneat tertia eius ⁊ auferat̄ ab igne ⁊ colet̄ ⁊ ſi
milr̄ aq̄ zuccari ēt. qū ergo volumꝰ calefacere ipā
⁊ fortiorē facere ponimus in ipſa pꝰ ablationē ſpu
me maſticis ⁊ croci ⁊ aliaꝝ ſpēꝝ ſicut cinnamomi ⁊
galange et aliarum aliquid.

D Eſcriptio aq̄ mellis alia q̄ cōfert ad febrē
⁊ inflationē ⁊ m̄ltitudinē ſitis in ſtō ⁊ tuſ
ſim ex calitate ⁊ cōfert ad pl̄eſim. Sume
roſaꝝ rubeaꝝ mūdataꝝ ℔. iiĳ. ⁊ pone eas in uaſe
vitri die ⁊ nocte ⁊ ꝓĳce ſ̄r eas aq̄ calē ℔. x. ⁊ ſtri
ge caput vaſis ſup eas oppilando bn̄ ⁊ dimitte eas
die ⁊ nocte deīn extrahe eas ⁊ exprime ualde ⁊ co
la ipſaꝫ ⁊ ꝓĳce ſup eā zuccari ℔. x. et coq̄ ipſaꝫ lē
to igne donec ingroſſetur ⁊ cola ⁊ utere.

I Uleb cū aq̄ roſacea. Sumat̄ zuccaꝝ tabar
zet tritū et menſuret̄ ⁊ ꝓĳciat̄ ſup omnē
menſurā zuccari tres mēſure aq̄ roſ̄ clare
bone ſubē ⁊ decoq̄t̄ lento igne donec remaneat e-
ius tertia ⁊ auferat̄ ſpūa. Et q̇ vult ponere in ipſo
crocū dū coquit̄ tunc qū ſublata eſt ſpūa eius ꝓĳci-
at in ipſo de croco nō trito in pāno ⁊ exprimat ho
ra pꝰ horā uſqꝫ ad cōplementū ipſiꝰ. Et q̇ vult po
nere in ipſo crocū pꝰ decoctionē tunc qū dpōit ipꝫ
ab igne cōfricet in eo crocū tritū anq̄ infrīetur ⁊ re
ponatur in vaſe vitri et adminiſtretur.

S Irupus de cydonĳs ⁊ eſt mīus q̄ cōfortat
ſtōum ⁊ ſtringit ventrē ⁊ cōfert ad dolo
rē epatis ⁊ vomitū ⁊ nauſeā ⁊ ſingultum
cꝰ hec eſt ꝑmiſtio. ℞. ſucci cydonioꝝ acetoſoꝝ ℔
xxx. vini boni antiq̇ ℔. xxv. decoquat̄ leui igne
donec cōſumat̄ medietas deīn tollat̄ ſpūa eiꝰ ⁊ co-
let̄ ⁊ auferat̄ ab igne donec clarificet̄ ⁊ reducat̄ ad
vas ſ̄o ⁊ ꝓĳciant̄ ſup ipꝫ mellis clari diſpūati ℔.
x. ⁊ bulli ipꝫ lento igne deīn ſumant̄ zinziberis et
maſticis amboꝝ ana. ʒ. ĳ. cardamōi maioris ⁊ mi
noris ⁊ cinnamōi ⁊ beil omniū ana. ʒ. iiĳ. gariofi-
loꝝ. ʒ. iĳ. croci nō triti. ʒ. iiĳ. Tere cōtritōe groſ
ſa ⁊ pone in panno lini ⁊ ꝓĳce in vaſe ⁊ ꝯfrica om
ni hora ⁊ bulliat ſup ignē donec inſpiſſet̄ deīn depo
ne ab igne ⁊ cola ipꝫ deīn accipe muſchi. ʒ. ſ. ⁊ po
ne ipꝫ in vino antiquo ⁊ ꝓĳce ipꝫ deſup et ꝑmiſce
ipſum bn̄ ⁊ repone eū uſqꝫ ad horā admīſtratōis.
Qđ ſi volueris facere ipꝫ ſine ſpēbꝰ tunc fac ipſuꝫ
cū ſucco cydonioꝝ muzoꝝ ⁊ decoq̄ ipꝫ uſqꝫ ad me
diū ⁊ cola eū ⁊ accipe de eo ℔. ĳ. ⁊ ſucci malorum
mōtanoꝝ muzoꝝ decocti uſqꝫ ad mediū colati ℔.
i. vini antiq̇ boni ℔. i. mellis boni aut zuccari ℔
i. decoquat̄ leui igne donec ingroſſet̄ ⁊ auſer ſpu-
mā eius deīn accipe xiloaloes crudi. ʒ. ĳ. maſticis
⁊ galie ⁊ croci capilloꝝ omniū ana. ʒ. i. macis. ʒ. i
ſ. ſpice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ nucis muſchate ⁊ beil ⁊ car
damōi ⁊ cinnamōi ⁊ zinziberis omniū an̄. ʒ. ſ. mu
ſchi tertiā. ʒ. i. tere oīa p̄ter muſchū ⁊ galiā ⁊ liga
in panno lini ⁊ ꝓĳce in vaſe in quo eſt ſuccus ⁊ ter̄
muſchū ⁊ galiā p ſe ⁊ ꝑmiſce ipſa cū vino ⁊ ꝑmi-
ſce cū medicis ⁊ utere.

C Onditū cōueniens ad frigus ſtōi ⁊ dimīu
tionē digōis ⁊ debilitatē epatis ex frigor̄
⁊ q̄rtanā ⁊ ad ſenes. ℞. vini veteris ℔
v. mellis clari ℔. i. ſ. zinziberis. ʒ. v. cardamōi
⁊ beil amboꝝ ana. ʒ. ſ. gariofiloꝝ ſextā. ʒ. i. cro
ci ſextā. ʒ. i. cinnamōi ſextā ⁊ medietatē ſexte. ʒ.
i. pipis nigri ⁊ muſchi amboꝝ ana ſextā ⁊ medieta
tē ſexte. ʒ. i. Terant̄ medicine cōtritōe groſſa p̄ter
muſchū ⁊ crocū ⁊ ligent̄ in panno lini cū croco ⁊ dō
coquat̄ donec ingroſſet̄ ⁊ anq̄ deponat̄ ab igne ꝓĳ
ciat̄ in eo muſchus ⁊ deponatur ab igne ⁊ repona-
tur in vaſe ⁊ adminiſtretur.

C Onditū aliđ. ℞. ſpice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ car
damōi ⁊ xiloaloes crudi omniū ana aur̄.
ĳ. croci aur̄. i. cinnamōi ⁊ zinziberis ⁊ pi
pis omniū ana aur̄. iĳ. galie aur̄. ſ. muſchi q̄rtam
aur̄. i. tere medicinas cōtritōe groſſa ⁊ liga in pan
no lini p̄ter muſchū ⁊ galiā ⁊ ꝓĳce ſup eas vini o-
doriferi antiq̇ ℔. xĳ. ⁊ dimitte duobꝰ diebꝰ ⁊ du
abus noctibꝰ deīn redi ad vas ⁊ ꝓĳce deſup mell̄
clari ℔. iĳ. ⁊ zuccari tabarzet ℔. ĳ. ⁊ decoquatur

donec fiat ei spissitudo et auferat̃ ab igne ⁊ ꝓijciat̃ sup ip̃ꝫ muschus ⁊ galia ⁊ reponat̃ ⁊ administretur.

Sirupus salmunin q̇ cõfortat stõum ⁊ facit appetere cibũ ⁊ destruit pulsuꝫ cordis ℞. ℔. i. corticũ citri. ʒ. i. marmacor aure. ij. gariofiloꝝ aur̃. i. xiloaloes crudi conterantur et ꝓijciant̃ sup ea ℔. v. vini ⁊ dimittatur tribꝰ diebꝰ cũ noctibꝰ suis deiñ ꝓijciant̃ sup ea ℔. iij zuccari albi tabarzet ⁊ aur̃. i. masticis ⁊. ʒ. ſ. croci ⁊ tertia. ʒ. i. galie bone ⁊ decoq̃t̃ lẽto igne dõec cõpleant̃ ⁊ colent̃ et recondat̃ in vase ⁊ administ̃tur sicut iuleb.

Sirupꝰ de granis myrti cõferens ad debilitatẽ stõi ⁊ solonẽ ventris supflua͂ ⁊ retinet mẽstrua ⁊ cõfortat viscera. cꝰ hec ẽ pmistõ. ℞. succi gra͂oꝝ myrti decocti colati da͂ich x. mellis colati danich. i. pmisceant̃ ambo ⁊ decoq̃nt̃ donec ingrossentur ⁊ administretur.

Rob de myrto. Decoquat̃ succꝰ myrti solus donec ingrosset̃ ⁊ administretur.

Sirupus de menta faciens ad vomitũ ⁊ sacietatẽ nauseatiua͂ ⁊ nausea͂ ⁊ singultuꝫ et fluxũ ventris. cꝰ hec est pmistio. Terant̃ granata dulcia ⁊ acetosa cũ pulpis suis ⁊ decoquat̃ succus dõec mediet̃ deiñ sumant̃ de eo ℔. ij. ⁊ succi mente ℔. i. mellis ℔. i. aut zuccari ℔. i. ⁊ decoquat̃ donec ingrossetur et coletur.

Sirupus de piris faciens ad fluxũ ventris ⁊ cõfortat stõum. Sumant̃ pira nõ matura ⁊ decoq̃ntur donec dissoluta sint ⁊ colent̃ ⁊ reducat̃ ad vas secundo ⁊ decoquatur dõec ingrossetur ⁊ administretur.

Sirupꝰ de malis faciens ad debilitatẽ stõi ⁊ pulsum oris stõi ex caliditate ⁊ abscindit vomitũ cholicũ et siti. Sumat̃ malorum mõtanoꝝ emina terant̃ ⁊ exprimant̃ ⁊ decoquatur succus donec mediet̃ ⁊ coletur et dimittat̃ in nocte ⁊ reducatur ad vas ⁊ decoq̃tur lento igne donec ĩgrossetur ⁊ coletur et ponatur in vase vitri. ¶ Si autẽ fuerit estas tunc dimitte ip̃ꝫ in sole diebꝰ aliquot donec cõsumat̃ eius aquositas ⁊ fuet̃ ⁊ admĩstret̃. Q̃d̃ si volueris ip̃ꝫ dulcorare pone ad oẽm emina͂ succi ℔. i. zuccari ⁊ coq̃ ip̃ꝫ et vtere.

Sirupus de acresta faciens ad caliditatẽ stõi ⁊ solonẽ ventris cholicaꝫ ⁊ dolores caliditatis et venena ⁊ abscĩdit siti ⁊ ꝯfortat stõachos p̃gnantiũ vt nõ recipiant hũores nullos. Sumat̃ succus acreste et decoquat̃ donec remaneat m̃dietas et coletur et dimittatur in nocte deiñ reducatur ad vas et ꝓijciant̃ sup ip̃ꝫ. ʒ. ij. gariofiloꝝ et decoquatur donec auferatur ab eo odor et ingrossetur et coletur et administretur. ¶ Si autẽ volueris ip̃ꝫ dulcorare ꝓijce sup ip̃ꝫ zuccaꝝ pꝰ decoctõeꝫ cũ lento igne donec ingrossetur secundũ quantitatẽ subtilitatis succi ⁊ inspissa ipsum et vtere.

Sirupꝰ de fructibꝰ cõfortans stõum ⁊ viscera et abscindit vomitũ et solonẽ uẽtris ⁊ cholaꝫ et cõfert p̃gnantibꝰ qũ uomitus aduenit eis. cꝰ hec est pmistõ. ¶ Sumat̃ succꝰ cydonioꝝ ⁊ maloꝝ et piroꝝ et granatoꝝ muzoꝝ et sumac et zarur et decoq̃tur leui igne donec ingrosset̃ Si aũt vis dulcorare ip̃ꝫ ꝓijce sup ipsuꝫ zuccari q̃tũ vis ⁊ bulli ipsum et cola et vtere.

Sirupꝰ delectabilis cõfortans stõum. cuiꝰ hec est pmistõ. ¶ Sume de corticibꝰ citri recentibꝰ ℔. i. et decoq̃ eos cũ aq̃ kist. i ſ. donec remaneat tertia et cola ipsam et ꝓijce sup ea͂ mel et decoq̃ ip̃ꝫ lento igne donec ingrossetur ⁊ vtere sicut iuleb.

Sirupꝰ de papauere. Opꝫ vt sumant̃ cẽtũ papauera media in q̃ntitate postq̃ exiccantur sup arborẽ sua͂ nõ ergo habeant succũ ⁊ nꝫ sint multũ imatura ⁊ nõ expmat̃ ab eis nisi subtile et nõ sit subtile eius currens subtilis expressõis multaꝝ supfluitatũ deiñ ꝓijcia͂t sup ea kist x. aq̃. pluuialis si inuenit̃ ꝓpt̃ eiꝰ elõgationẽ a putrefactõe aut aq̃ fontiũ et infundant̃ in ea die et nocte donec leniant̃. Si autẽ nõ leniunt̃ dimittantur plus hoc deiñ decoq̃nt̃ vsq; quo dissolua͂tur cũ facilitate deiñ exprimant̃ d̃iñ ĩspissentur cũ medietate sue mensure de dulcedine. Q̃d̃ si fuerit ad mollificandũ illud q̃d̃ est in pectore et subtiliañ ip̃ꝫ ponat̃ mel et rob vue est magis aggrega͂s iuuamentum.

Descriptio sirupi de papauere alia cõferẽs ad eos q̇bꝰ materie descendũt ⁊ ꝓhibꝫ illos q̇ euomũt sanguinẽ. Sumant̃ de papaueribꝰ mundatis ducenta nũero et aq̃ pluuialis ℔ xv. et infundant̃ in ea tribꝰ diebꝰ et decoquantur donec dissoluantur et cõsumatur eius medietas et exprimantur papauera et proijciantur et coletur aq̃ bñ et mensurentur de ea ℔. iiij. ſ. et mell' ⁊ decoctõis amboꝝ ana ℔. i. ſ. et decoq̃ntur donec fiat ei spissitudo deiñ terantur acatie rubee et croci et myrrhe et balaustie et succi barbe hircine omnium añ. ʒ. i. inspissetur bñ et reponatur in vase et administretur.

Descriptio sirupi q̇ cõfert ad tussim et ple͂sim et cõfortat stõum. ℞. aq̃ gra͂toꝝ dulciũ ℔. iiij. aq̃ maloꝝ de scemi ℔. i. aque ca͂naꝝ zuccari tabarzet aut penidioꝝ ℔. i. decoquatur donec hẽat spissitudinem ⁊ administretur.

Sirupus de fauis mellis ex s̃mone Hal'. ⁊ ipse bibit̃ iteꝝ sicut bibunt̃ res infr̃antes: qm̃ ipse destruit sitim in estate qñ miscetur cũ aq̃ fr̃a ⁊ cõfert iteꝝ ei in quo sunt hũores uiscosi q̇ nõ digerunt̃ ⁊ ꝓprie qñ acesserint ⁊ illud ẽ qm̃ ledit̃ ex istis q̇ suscipit ip̃ꝫ ꝓpt̃ multitudinẽ eiꝰ ⁊ paucitatẽ ⁊ qñ fit cũ q̃cũq; aq̃ pñti ⁊ nõ fit cuꝫ aq̃ pluuiali sicut fit sirupus de melle. Et hic est mõꝰ eiꝰ. Extrahat̃ mel bonũ de fauis deiñ fundat̃ in patella in aq̃ est aq̃ fontiũ clara dulcis ⁊ decoq̃t cuꝫ ea donec cõsumat̃ reliq̃ aquositas in eo deinde reponatur aqua ⁊ seruetur ⁊ administretur.

Sirupus de fauis mellis alius. Proijciant̃ sup ptẽ. i. mellis ptes. ij. aq̃ pluuialis antiq̃ ⁊ ponat̃ in sole ⁊ q̇da͂ fundũt sup ip̃m aq̃ fontiũ ⁊ decoqũt ip̃ꝫ donec remaneat tertia ⁊ s̃uant ipsum.

Sirupus de apsinthio cõferẽs ad casum appetitus ⁊ debilitatẽ stõi. Sumant̃ vini antiq̇ kist. iiij. mellis dispũati kist. ij. ꝓijcia͂tur sup ip̃ꝫ masticis. ʒ. iiij. sq̇nanti ⁊ folij indi ⁊ spice ⁊ rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ ⁊ aloes scotrensis omniũ ana. ʒ. ij. costi. ʒ. iiij. herbe apsinthij romañ. ʒ. vij agarici. ʒ. ij. croci. ʒ. i. Tere medicinas grosse ⁊ liga eas in panno lini ⁊ infunde in vino septẽ diebꝰ

in sole in estate ⁊ cõfrica pannũ oi die multotiens deinde vtere. Sitq; dosis eius. ℥. i. in ieiuno.

Sirupus de apsinthio ex cõpõne nr̃a ⁊ expti sumus ip̃z et cõfert plus illo. Sumantur apsinthij romani pondus. ʒ. c. et coq̃nt in tribꝰ eminis aq̃ puis donec remaneat q̃rta ⁊ illud cũ igne leui valde ⁊ cõfricet̃ manibꝰ ⁊ colet̃ ⁊ sumat̃ de succo eius tertia illiꝰ aq̃ ⁊ mellis quarta eius ⁊ vini medietas eius et decoquatur totum et inspissetur.

Sirupus extinguẽs cõferens ad siti. Sũat̃ aq̃ granatoꝝ acetosoꝝ lb. i. ⁊ aq̃ acetositatis citri lb. ß. ⁊ aq̃ piroꝝ lb. i. ⁊ aq̃ tamarindoꝝ lb. i. decoq̃t lento igne donec ingrosset̃ ⁊ det̃ de eo in potu cũ aq̃ fr̃a aut cũ aq̃ niuis.

Sirupꝰ de fructibꝰ cõferens ad vomitum q̇ accit ex chol̃a citrina ⁊ facit calefcõs appetere cibũ ⁊ cõfortat stõum. cꝰ hec est pmistõ. Sumant̃ cydonia et mala ⁊ acetositas citri et pira ⁊ granata et acresta ⁊ exprimat̃ aq̃ coꝝ omniũ et infundat̃ in ea aliq̇d de sumach et zarur et alnabach ⁊ granis myrti ⁊ almirberis ⁊ dimittat̃ die et nocte et expriat̃ et colet̃ et p̃ijciat̃ desup mel ⁊ d̃ coq̃tur donec fiat ei spissitudo et admistretur.

Sirupꝰ d̃ prũis ꝯferẽs ad siti ⁊ r̃soluit nãz. Sũat̃ de prũis dl̃cibꝰ q̃tũ necesse ẽ et extrahat̃ nuclei coꝝ et ponant̃ ĩ vase lapidis mũdi et fundat̃ sup ea de aq̃ qd̃ coopiat ipsa et decoquant̃ bñ donec resoluant̃ deiñ colet̃ et reducat̃ ad ignẽ secũdo et ponat̃ sup ipsaz zuccari tabarzet q̃tũ necesse est et decoquatur donec inspissetur et conuertatur ad spissitudinem mellis.

Sirupꝰ democriti q̇ ꝯsuauit eũ ab infirmitatibꝰ oĩbꝰ diebꝰ vite sue ⁊ est cõferens ad debilitatẽ stõi ⁊ splenis et corruptõez cõpl̃onis. cꝰ hec est pmistõ. ℞. ireos et seis feniculi et pipis albi omniũ ana põdus. ʒ. i. ⁊ casie. ʒ. iiij et myrrhe et seis apsinthij amboꝝ ana pondus. ʒ. ij. terant̃ et ponant̃ in vase vitri et fundant̃ sup ea vini albi q̃titas q̄ submergat ea additõe digitorũ iiij. et stringat̃ ex capite suo ⁊ admistret̃ pꝰ sex mẽses et in q̇busdã descriptõibꝰ danich vnum.

Sirupꝰ de vua cõferens ad dolores gutturis et ap̃a qd̃ fit in eo ex vlceribꝰ factis in stõ. cꝰ hec est pmistõ. Sumat̃ succi vue pontice stiptice lb. vi. et decoq̃t vsq; ad tertiã et fundat̃ sup ip̃z mellis lb. i. et sumach et radicis liq̃ritie ⁊ gallaꝝ et balaustiaꝝ et supioris rosaꝝ oĩum ana sextariũ. i. et croci pondus. ʒ. ij. et myrrhe et aluĩs iameni amboꝝ añ. ʒ. i. et decoquatur et coletur et potetur.

Rasaton sumit̃ de eo in hyeme seibꝰ. Sumant̃ succi vue bone subẽ dauguain. x. ⁊ daurac lb. iiij. ß. ⁊ decoq̃t lẽto igne donec auferat̃ spũa eiꝰ deiñ p̃ijciat̃ sup ip̃z mellis bõi spissi ad oms. iiij. lb. lb. i. et bulliat lẽto igne donec auferat̃ spũa eiꝰ iteꝝ et cõsumat̃ eiꝰ medietas deiñ sumat̃ heil et cardamõi et cinnami et gariofiloꝝ et macropips omniũ ana pondus. ʒ. i. terant̃ ꝯtritõe subtili et ponat̃ ĩ pãno lini subtili et p̃ijciant̃ cũ eo in decoctõe pꝰ ablutõez spũe. Qunq; cõplet̃ eiꝰ decoctio et posse est intromittere manũ in eo cõfricet̃ pannus in eo vehementer donec egrediatur ⁊ ponat̃ in eo croci põdus. ʒ. iij. ponat̃ in ampulis et stringat̃ ex capitibꝰ suis. Et si fuerit ĩ eo subtilitas ponatur in sole deinde tollatur ab eo et quanto plus antiquatur est melius.

Sirupꝰ de apsinthio q̇ cõfortat stõum ⁊ apit oppilatões ⁊ sol̃one educit chol̃az. ℞ pondus. ʒ. viij. agarici. ʒ. iiij. aloes. ʒ. ij masticis. ⁊ seis apij ⁊ sq̇nãti ⁊ anisi omniũ ana. ʒ. i mente. ʒ. iij. calamenti. ʒ. i. ß. croci. ʒ. ij. radicũ amboꝝ ana. ʒ. ij. apsinthij. ʒ. iij. radicis liq̇ritie. ʒ iij. asse tm̃dẽ spice ⁊ assari ⁊ folij omniũ ana. ʒ. i. decoq̃nt cũ. viij lb vini donec remaneat medietas ⁊ colet̃ ⁊ coagulet̃ cũ lb. i. ß. mellis.

Rob d̃ cydõijs ⁊ g̃natis ⁊ mal̃ ⁊ alijs. Ista oia st̃ sicut sirupi coꝝ nisi q̄r ipsi succi coꝝ ĩspissat̃ cũ facilitate absq; dl̃cedie.

Sirupꝰ alkedr̃ ex ꝯpõe nr̃a. Sũant̃ de succo alkedre ptes. ij. et si ñ ẽ pñs sũat̃ ip̃zmet alkedre ⁊ seret̃ ⁊ sumat̃ eiꝰ seratura ⁊ tere ⁊ accipe cõtritũ eius ⁊ adiũge cũ medietate sui de sandalis in aceto distillato aut in aq̃ acreste pure aliquot diebꝰ deiñ decoq̃t in eo decoctõe facili cũ longitudie donec dissoluat̃ deiñ expriat̃ ⁊ sumat̃ d̃ ex p̃ssõe ⁊ q̃to est acetũ plus aut aq̃ acreste est melius deiñ sũat̃ aq̃ adog acetosi ablati ex caseo adog aut dimittendo residere vltime ⁊ mutando de vase ĩ vas aut cũ decoctõe sicut est decoctio aq̃ casei donec auferat̃ aquositas deiñ sumat̃ farina ordei et fiat ex ea ⁊ ex aq̃ alraib focha ⁊ fiat acetosũ illd̃ focha deiñ resideat postea renouet̃ acceptio alfocha eiꝰ ex faria ordei ⁊ q̃topl̃ꝰ iterat̃ est meliꝰ. Et sumant̃ d̃ eo ptes. ❦. ⁊ sumat̃ aq̃ piroꝝ de scẽi ⁊ aq̃ cydõioꝝ acetosoꝝ pl̃ime aq̃ ⁊ aq̃ alzarur ⁊ aq̃ prunoꝝ acetosoꝝ ⁊ aq̃ altala ⁊ aq̃ alcõdisi recentis ⁊ aq̄ moroꝝ de scemi q̄ nõ integre sunt matura ⁊ aq̃ chrysomiloꝝ ĩmaturoꝝ acetosoꝝ ⁊ succi acreste ⁊ succi ribes ⁊ succi preputiorũ vitis ⁊ succi rosarũ p̃sicaꝝ ⁊ succi nenufaris ⁊ succi violaꝝ omniũ ana tertia ptis. iꝰ. ⁊ succi acetositatis citri ⁊ succi acetositatis citrãgl̃i amboꝝ añ ʒa. i. ptis. i. ⁊ succi coriandri ⁊ lactuce ⁊ folioꝝ papaueris hũidi ⁊ endiuie ⁊ portulace omniũ ana q̃rta ptis. iꝰ. ⁊ succi folioꝝ salicis ⁊ folioꝝ maloꝝ ⁊ folioꝝ p̃ioꝝ ⁊ folioꝝ alzarur ⁊ folioꝝ rosaꝝ ⁊ folioꝝ v̾ge pastoris omniũ añ q̃rta ptis. iꝰ. ⁊ succi barbe hirci ⁊ rosaꝝ siccaꝝ et nenufaris ⁊ seĩs almirberis ⁊ seĩs endiuie ⁊ seĩs lactuce ⁊ balaustie omniũ ana m̃dietas ptis. iꝰ. ⁊ succi mente humide sexta partis vniꝰ ⁊ succi almirberis hũidi medietas ptis. Aggrega medicinas istas ⁊ succos ⁊ cõpone sup ignẽ ⁊ p̃ijce in eo lentiũ ptes. iiij. ordei excorticati partes. ij. ⁊ sumach ptes. iij ⁊ decoq̃ntur oia sup ignẽ donec remaneat medietas deiñ deponat̃ ab igne ⁊ dittat̃ donec infr̃et ⁊ ꝯfricet̃ fortiter ⁊ colet̃ ⁊ sumat̃ cãfore ad oẽ ponꝰ ʒ. xxx. aur̃. i. ⁊ terat̃ cãfora ⁊ puluerizet̃ sup radicẽ cucurbite aut kinuine ⁊ fundant̃ sup eã m̃dicaĩa cũ facilitate deiñ obstruat̃ caput eiꝰ cũ re vehementis v̾tutis deiñ ponat̃ sup prunas donec sciat̃ q̄ forsitan bullit postea sumat̃ ⁊ cõcutiat̃ ⁊ ponat̃ in bustuca ⁊ stringat̃ caput eiꝰ vt nõ euaporet cãfora et euellet dos̃ eiꝰ vsq; ad. ʒ. x. Et de hoibꝰ sunt qui ponũt in eo spice ⁊ zinziberis ⁊ seĩs feniculi ⁊ anisi ⁊ cipi ⁊ pipis ptes eq̃les s̾m q̄ videtur.

DEscriptio focba nr̄a qđ ē iuuatiuū et ad-
dit in coitu. ℞. pipis ⁊ zinziberis ⁊ spice
⁊ nucis muschate omniū an̄. ʒ. v. scorie
ferri trite. ʒ. x. seis porri. ʒ. xv. seis eruce ⁊ seis
napi ⁊ seīs vrtice ⁊ sinapis omniū ana. ʒ. iiij. lin-
gue auis ⁊ granoꝝ alkilkil ⁊ granoꝝ alkelē ⁊ grão
rū viridiū omniū an̄. ʒ. iij. Terant̄ ⁊ pōant̄ i pāno
sicut seis đin̄ pōat̄ hꝰ i dog. xi. diebꝰ ⁊ moueatur
in eo ⁊ misceat̄ illđ adog cū focba pāis ⁊ fiat focba

DEscriptio sirupi de apsinthio nr̄a. ℞. ap
sinthij pondera. c. ⁊ vini. ccc. ⁊ succi cy-
donioꝝ. ccc. infundant̄ in eis tribꝰ diebꝰ
⁊ ponātur sup ip̄z mell̄. c. ⁊ inspisset̄ sup ignez.

MEdicina nr̄a cōueniens ad vlcꝰ vesice et
vlcꝰ vie v̂ge iniecta in foramē v̂ge. ℞.
plūbi vsti ⁊ medulle seīs melonis omniū
ana. ʒ. v. spodij. ʒ. ij. gūmi arabici ⁊ seis papaue-
ris ⁊ cornu ceruini adusti omniū ana. ʒ. iij. opij. ʒ
ſ. hyusq̄ami albi tertiā. ʒ. i. myrrhe. ʒ. ij. terātur
oīa bn̄ ⁊ fiat ex eis collyriū cū aq̄ endiuie sicut col-
lyria oculi ⁊ admīstret̄ cū iniectorio resolutū in la
cte aut in oleo de granis melonis.

¶ Tractatus. vij. de cōditis ⁊ alingibet.

GEleniabī iuuatiuū ad febrē ⁊ dolo
rē stōi. Sumant̄ rose rubee abla-
tis capitibꝰ incise mūdate ex venis
suis albis duris ⁊ expandant̄ super
pannū mundū donec exiccet̄ huitas
eaꝝ ⁊ p̄jciant̄ in liurello ⁊ fricent̄ donec dissolute
sint ⁊ p̄jciat̄ sup eas mellis dispūati q̄titas q̄ cōfici
ant̄ cōfectōe leui ⁊ ponat̄ in vase vitri aut vitrea
to ⁊ pōnatur in sole. xl. diebꝰ ⁊ moueatur in ma-
ne ⁊ vespis. Et si indiget melle addatur in eo ⁊ re
ponatur ⁊ admīstretur pꝰ sex menses ⁊ sil'r fit cuz
viol̄. Qđ si fiat cū zuccaro geleniabī aut viole sol
uatur zuccaꝝ cuz modico aq̄ dulcis donec fiat sicut
mel ⁊ fiat sicut fit algeleniabin.

CItrū cōditū cōueniens ad debilitatē stōi ⁊
digerit cibū. Sumatur citꝝ recens ⁊ inci
dat̄ s̄m lōgitudinē i q̄ttuor partes totū ci
trū ⁊ mundetur interiꝰ totū acetosum ⁊ p̄jciatur ī
liurello testeo ⁊ infundatur ex aq̄ dulci clara cū sa
le grosso albo septē diebꝰ donec stringatur deinde
septē diebꝰ alijs sine sale īmo cū aq̄ donec alter̄tur
color eiꝰ ⁊ sit albū illud qđ est exterius sicut qđ ē
interiꝰ et gustetur aq̄ tā diu donec nō sit in ea sal-
sedo ⁊ sumant̄ mellis boni pars. i. aq̄ partes. ij. se
cundū q̄titatē q̄ cooperiat citrū ⁊ p̄jciat̄ in vase ⁊
decoq̄t̄ leui igne duabꝰ horis deiñ tollat̄ ab aqua ⁊
melle ⁊ in mane sumat̄ mel et feruecat ⁊ tollat̄ spūa
eiꝰ ⁊ p̄jciat̄ in eo citꝝ ⁊ feruecat bullitōe vna ⁊ tol
lat̄ ⁊ reducat̄ citrū in liurello ⁊ pulueriʒent̄ sup ip̄z
iste medicine ad om̄s duas eminas citri ¶ Croci et
heil ⁊ cardamōi omniū an̄ aur̄. i. gariofiloꝝ ⁊ cina
mōi amboꝝ an̄ aur̄. ſ. muschi sexta ⁊ m̄dietas sex
te. ʒ. iꝰ. Tere has medicinas ⁊ pulueriza sup citrū
ex vtroq; latere eiꝰ ⁊ p̄jciat̄ in vase ⁊ p̄jciat̄ sup
ipsum mel et administretur.

DEscriptio alia. ¶ Sumant̄ de citris media
matura eq̄lis supficiei lōga ⁊ scindāt̄ i lō
gū ⁊ fiant de vnoquoq; citro. iiij. frusta
⁊ infundant̄ in liurello testeo nouo ⁊ illud sit in ke
nini prio qū sol ingredr̄ capricornū. Et melius qđ
fit de eis est in anno vehemētis frigoris qm̄ quan
toplus congelat̄ sup ea aq̄ est magis indurans ea et
sunt magis remanētia deiñ abluantur in oī die bis
postq̄ fricata sunt cū sale grosso ⁊ mundificent̄ ⁊ r̄
ducant̄ ad aq̄ fr̄az vsq; quo transeant super ea tr̄s
ebdomade deiñ extrahant̄ ex aq̄ ⁊ fundant̄ sup pla
nū aliquot vt tabula ⁊ mundificent̄ cū cultello si iā
aliq̄d cōputruit ex eis ⁊ reducantur ad aq̄ dulcē et
abluātur in extrēitatibꝰ diei cū facilitate donec p̄-
tereant super ea. xl. dies deiñ extrahantur ab aq̄
⁊ abluantur ab oībꝰ q̄ aduenīūt eis ex putrefactōe
et corrosōe et dittātur die et nocte dōec auferatur
ab eis hūorositas deiñ ponātur q̄i in mane in vase
hn̄te latū caput aut patella munda ⁊ effundatur su
per ea tm̄ aq̄ q̄ ipsa cooperiat ⁊ pulueriʒetur sup
ea de zuccaro cōtrito q̄tū est tertia pondus citroꝝ
⁊ decoq̄ntur igne leui ⁊ misceātur cū spatula deiñ
extrahātur ⁊ abstergātur et mundificētur et ponan
tur super planū vt est tabula ⁊ dimittantur duobꝰ
diebꝰ cōtinuis deiñ reducantur ad patellā ⁊ p̄jciā
tur super ea de zuccaro q̄tū est medietas ponderis
citroꝝ ⁊ aq̄ q̄ cooperiat ea ⁊ si superfluat. iiij. di-
gitis cōiunctis decoq̄ntur lēto igne sicut coxisti ea
priꝰ ⁊ caue in hoc ne corrūpantur in igne qm̄ sunt
debiliora coꝝ q̄ cōdiuntur et sit mens tua et intel
lectus tuus totus ad ea qū ignē accēdis sub eis vt
sit ignis leuis et q̄etus deiñ extrahātur et expandā
tur sup tabulā et dimittātur tribꝰ diebꝰ ꝯtinuis ⁊
noctibꝰ suis et a die q̄rto mūdētur et mundificen-
tur cū capite cultelli et reducantur ad vas et funda
tur sup ea mellis colati q̄titas q̄ cooperiat ea et su
perfluat. iiij. digitis et decoq̄tur leui igne q̄nq; ho
ris aut sex donec videat̄ mel egredi sup illud qđ
appet de citro sicut silitudo margaritaꝝ ⁊ ingrosset̄
mel ingrossatōe aliq̄ deiñ auferant̄ ab igne ⁊ ifr̄en
tur ⁊ sumant̄ spice ⁊ gariofili ⁊ cinnamōi ⁊ zinzi-
beris ⁊ cardamōi ⁊ macropipis ⁊ girboe omnium
ana pars. i. ⁊ sit pondus omniū q̄titas medietatis
decie ponderis citroꝝ. Et est vt sint duo sextaria
p̄ vnaq̄q; emina citroꝝ ⁊ terant̄ grosse ⁊ ponātur
in vase viridi ⁊ pulueriʒet̄ in eo res pua de medi
cina ⁊ fundant̄ desup citra q̄titate tunice vniꝰ dei
de pulueriʒent̄ sup ea medicine ⁊ fiat cū eis ita do
nec cōpleant̄ ambo sil' deiñ fundant̄ sup ea in patel
la de reliq̄is mellis donec cooperiat ea ⁊ supfluat.
iiij. digitis ⁊ stringat̄ caput vasis ⁊ ponat̄ in loco ī
quo nō adueniat ei frigꝰ nz hūorositas. Et scias q̄
signū maturitatis citri est eiꝰ submersio in liurel-
lo sub aqua.

CYdonia cōdita q̄ cōueniūt ad cōfortandū
stōum ⁊ stringūt nāz ⁊ ad malitiā digōis
⁊ vōitū p̄pt̄ caz oris stōi. Sumant̄ cydo
nia bona magna ⁊ mundent̄ interiꝰ ⁊ excorticētur
⁊ incidant̄ in frusta ⁊ decoq̄t̄ cū aq̄ ⁊ melle et sint
aq̄ ptes. ij. ⁊ mellis ps. i. Quidā v̄o decoq̄t ea cū
vino ⁊ melle ⁊ est melior opatio ⁊ infr̄ent̄ ⁊ ī die
s̄o decoq̄t̄ cū melle solo deiñ expandant̄ in liurel-
lo ⁊ pulueriʒent̄ sup ea medicine p̄dcē in citris. Et
fundat̄ sup ea mel ⁊ seruentur.

DEscriptio alia cydonioꝝ cōditoꝝ q̄ cōfert
ad debilitatē stōi ⁊ solōnē ventris. Su-
mant̄ de cydonijs matura ⁊ incidant̄ i. iiij
frusta ⁊ mundet̄ qđ est in interiore p̄te corum ex

granis ⁊ abstergant̄ interiora eoꝝ cū mandili de li
no ⁊ fundant̄ sup ea mellis ps.i. ⁊ aq̄ ptes.iiij. cū
q̄ttitate q̄ cooperiat cydonia ⁊ ferueat̄ duabꝰ ebul
litōibꝰ aut tribꝰ deiñ colent̄ ⁊ reducant̄ ad vas et
fundant̄ sup ea mellis dispūati pars.i. ⁊ aq̄ ps.i.
⁊ bulliant ebullitōibꝰ duabꝰ aut tribꝰ deiñ colent̄
⁊ expandant̄ sup planū aliquod vt est tabula ⁊ di-
mittant̄ dōec exiccet̄ qđ i eis ē de hūorositate deiñ
abstergant̄ ⁊ reducant̄ ad vas ⁊ fundat̄ sup ea mel
lis q̄ttitas q̄ submergat ea ⁊ emineat.iiij.digitis ꝯ
iunctis ⁊ ebulliant ebullitōe vna ⁊ puluerizentur
sup ea spēs q̄s dixius in opatōe citroꝝ ⁊ ponantur
in vase vitreato uiridi ⁊ oppilet̄ stricte caput eiꝰ.
Quidā v̄o medici nō ꝓijciūt sup ea de spetiebꝰ ni-
si cardamomū ⁊ gariofilos et crocum.

B Aucie cōdite q̄ cōferūt ad frigora ⁊ debi
litatē renū ⁊ dolorē dorsi ⁊ adiuuant ad
voluntatē coeūdi. Sumant̄ de baucis du
re clari coloris munde ⁊ abscindant̄ due eaꝝ extrēi
tates deiñ ꝓijciant̄ sup eas penidioꝝ aut zuccari pō
dus ipsaꝝ ⁊ fundat̄ sup eas de aq̄ qđ coopiat eas ⁊
decoq̄t̄ leui igne donec leniant̄ ⁊ auferant̄ ab igne
⁊ expandant̄ sup planū aliquod vt tabula dōec exic
cent̄ et abstergat̄ ex eis qđ supeminet eis ex malo
⁊ reducant̄ ad vas ⁊ fundat̄ sup eas mellis dispūa-
ti q̄ttitas coopiens eas ⁊ supeminens eis q̄ttuor di
gitis ⁊ decoq̄t̄ lēto igne donec videat̄ mel penetra
re ex oībꝰ ptibꝰ eaꝝ ⁊ auferat̄ ab igne ⁊ ponat̄ tūi
ca vna ex eis in vase vitreato ⁊ puluerizent̄ sup e
as spēs ⁊ fiat de eis ita vsq; ad finē ipsaꝝ.

M Yrobalani cōditi fiunt ex recentibꝰ in si
ni ⁊ india ⁊ q̄ afferunt̄ inde sunt boni val
de ⁊ fiunt apud nos hic fm hūc modū.
Sumunt̄ myrobalani kebuli ⁊ fit fouea in terra in
loco hūoroso arene dulcis nō salse ⁊ ponit̄ de my-
robalanis tunica una ⁊ supra eos đ arena hūida tu
nica vna ⁊ sub eis de arena tunica vna ⁊ aspgit̄ su
p eos de aq̄ ⁊ pꝰ duos dies accipiunt̄ myrobalāi et
ꝓijcit̄ sup eos arena alia recens nō pria ⁊ dimittun
tur duobꝰ diebꝰ donec humectant̄. Fit illud decez
diebꝰ donec itumescant myrobalani ⁊ humectent̄
⁊ inflētur: tunc ergo ablue eos cū aq̄ dulci ter aut
q̄ter ⁊ accipe dactilos ⁊ cipū ⁊ decoq̄ eos cū aq̄ pli-
ma ⁊ ꝓijce myrobalanos in illā aq̄ decoctā ⁊ deco
q̄ eos paulatī sup ignē leuē. Qū ergo decocti sunt
ablue eos ablutiōe mundāte deiñ accipe mel ⁊ bul
li ip̄z ⁊ aufer spumā eiꝰ ⁊ coq̄ eos cū eo ⁊ accipe m̄
dicinas q̄s diximꝰ in citris cōditis ⁊ pone eas in pā
no lini mundo subtili ⁊ suspende ip̄z in vase ⁊ con
frica ip̄z oī hora donec egrediat̄ v̄tus spēꝝ cū my-
robal̄. Qū ergo decocti sunt tunc ꝓijce eos in catīo
vitreato ⁊ dimitte eos duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ do-
nec recipiant myrobalani v̄tutē medicinaꝝ ⁊ ꝓijce
eos in vase vitri et ꝓijce in eo mel dispūatū ⁊ ꝓij
ce sup eos muschi ⁊ croci ⁊ paꝝ ambr̄ q̄ttitatē quā
vis ⁊ stringe os vasis ⁊ vtere eis ⁊ q̄to plus anti
quant̄ sunt meliores.

D Escriptio alia myrobalanoꝝ ꝯditoꝝ. Su
mant̄ de myrobalanis magnis kebulis cē
tū nūero ⁊ infundant̄ i aq̄ ⁊ ponant̄ ad so
lē.v.diebꝰ deiñ extrahant̄ ex aq̄ ⁊ ponant̄ i fumo
hūido.v.diebꝰ in oī die extrahant̄ ⁊ abluant̄ ab-
lutōe mundāte ⁊ reducātur ad fumū hūidū ⁊ sepe
liant̄ in eo ita fiat tribꝰ vicibꝰ deiñ extrahant̄ ⁊ la
uent̄ ablutōe mundante ⁊ ꝓijciant̄ in aq̄ rizi ⁊ zuc-
cari.ʒ.xxx. ⁊ dactiloꝝ q̄ttitate coopiente ipsos et
decoquant̄ leui igne donec cōsumat aq̄ ⁊ extrahan
tur ⁊ abstergant̄ cū pāno lini ⁊ pungant̄ cū acubus
⁊ fundat̄ sup eos mellis arundinū q̄ttitas coopiens
eos ⁊ supeminēs.iiij.digitis ⁊ decoquant̄ donec in
grossentur ⁊ administrentur.

S Pties coꝝ alia. Sumant̄ ex myrobalanis
kebulis bonis.c.myrobal̄. ⁊ lauent̄ ablu
tōe mundāte ⁊ dimittant̄ nocte dōec exic
cent̄ paulatiz et fūdat̄ sup eos aq̄ aut aq̄ alkisch or
đi cū q̄ttitete q̄ coopiat eos ⁊ s̄femīeat.iiij.digitis
⁊ đcoq̄t̄ leui igne donec ꝯsumat̄ aq̄ ⁊ ponant̄ i fur
no ⁊ q̄i mane extrahant̄ ⁊ expandant̄ sup vas pla-
nū vt tabula ⁊ abstergant̄ cū pāno ⁊ pungant̄ cū a-
cubꝰ deiñ fundat̄ sup eos de rob ⁊ decoquātur do
nec leniant̄ ⁊ deponātur ab igne ⁊ puluerizent̄ sup
eos spēs ⁊ reponātur et administrentur.

S Ecacul cōditū. Secacul est vene sicut zin
ziber ⁊ affert̄ ex india ⁊ fit de eo cū tene-
ritudine sua cōditū in loco suo ⁊ est nobi
le valde. Apud nos aūt fit fm hūc mōz. Humecta
tur in primis cū aq̄ cal̄a donec mollificet̄ cortex eiꝰ
exterior deiñ excorticat̄ cū cultello postea infundīt
in aq̄ fr̄a septē diebꝰ ⁊ oī die alterat̄ aq̄ ⁊ fit illđ đ
eo donec humectat̄ interiꝰ eiꝰ ⁊ ipsiꝰ exteriꝰ ⁊ lēi
at̄ deiñ decoquit̄ cū aq̄ ⁊ melle postq̄ humectat̄ et
sunt aq̄ ptes.ij. ⁊ mellis ps.i. deiñ ponit̄ mel solū
⁊ bullit ebullitōe vna ⁊ ꝓijcit̄ in vase vitri ⁊ quz
subtiliat̄ mel ex hūiditate eiꝰ extrahit̄ ab illo mel
le ⁊ ponit̄ in vase alio dispūato cū spēbꝰ q̄s dixius

Z Inziber cōditū. Zinziber est vene de vē
tre terre sicut vene tinctoꝝ ⁊ fit de eo cō
ditū in sini cū teneritudīe sua. Apud nos
aūt affert̄ cōditū cū melle aut cū aq̄ rizi ⁊ fit ap̄ nos
cū melle ⁊ spēbꝰ cū siccitate sua postq̄ infundīt mē
se vno absq; sale. Quidā v̄o aliȷ̄ sepeliūt ip̄z in are
na sicut myrobal̄. deinde decoquitur ⁊ fit secundū
modū quē diximus in myrobal̄.

P Runa cōdita si sunt hūida decoqunt̄ post
q̄ tollunt̄ interiora eoꝝ cū melle ⁊ aq̄ de
inde cū melle solo et ꝓijciunt̄ sup ea spēs
fm q̄ diximus aū ⁊ si sunt sicca tunc infundant̄ in a
q̄ tribꝰ diebꝰ deinde decoquantur.

N Api cōditi. Sumant̄ napi boni ⁊ incidant̄
in q̄ttuor ptes ⁊ fm q̄ttitatē magnitudinis
⁊ puitatis eoꝝ excorticent̄ ex cortice suo
exteriore ⁊ infundant̄ in aq̄ ⁊ sale.iiij.diebꝰ deiñ
tribꝰ diebꝰ cū aq̄ cal̄a et decoq̄t̄ cū aq̄ ⁊ melle dei
de cū melle solo ⁊ fiant odoriferi.

A Migdale cōdite. ¶ Eligant̄ de eis dulces
cū teneritate sua et corticibꝰ suis et coq̄t̄
ita vt nō infundantur et perforētur ⁊ po
nantur in spetiebus boni odoris.

L Igna balsami cōdita. Et fit ex lignis bal
sami recētibꝰ q̄ñ decoqūtur duabꝰ vici-
bꝰ ⁊ ꝓijciūtur sup ea spēs sicut diximꝰ.

E Mblici cōditi. Eligant̄ ex emblicis meli
ores q̄ nō sunt fracti et infūdant̄.vij.di
ebꝰ in aq̄ fr̄a donec leniant̄ ⁊ inflent̄ ⁊ hu
mectent̄ deinde decoquātur bis fm q̄ diximus et
ꝓijciat̄ s̄r eos spēs deiñ ferueat̄ duabꝰ ebullitōibꝰ

cũ aqua et proĳciantur ſuper eos mel diſpumatuꝫ
et ſpeties et adminiſtrentur.

Mala cõdita cõuenientia ad vomitũ decoq̃
tur poma dulcia de ſcemi cũ duabꝰ parti-
bꝰ aq̃ et parte vna mellis deiñ decoquan
tur ſo cũ melle ſolo et ponant̃ in vaſe vitri et pro
ĳciat̃ ſup ea mel diſpũatũ et proĳciant̃ ſuper ea ſpe
ties predicte in operatione citrorum.

Tractatꝰ. viĳ. de trociſcis.

Sermo nr̃ in hac ſumma ẽ ſicut ſermo preteritꝰ.

Trociſci ſtelle. Iã conſecutũ eſt ex
magnificatõe antiquoꝝ medicoruꝫ
ꝙ noĩauerũt trociſcos ſtelle almar
dacanec. ſ. trociſcos ſtelle q̇ nõ per
mittũt vitã recedere. Et iſti q̇deꝫ
trociſci cõueniũt ſtõ recipienti ſupfluitates expul-
ſas ex reliq̇s mẽbris ⁊ auferũt eructationẽ aceto-
ſaꝫ ⁊ liniunt̃ ſup frontẽ ⁊ ſedant dolorẽ capitis ⁊ ꝯ
ferũt ad catarros ⁊ dolorẽ dentiũ poſiti cũ galbano
in corroſo ex eis ⁊ cõferũt ad dolorẽ auris ⁊ cõfe-
rũt ad ſputũ ſanguis ⁊ curſum eius ex oĩ mẽbro et
ad tuſſim chronicã ⁊ cõferũt ad febres piodicas ſũ
pti in potu cũ aq̃ ſanſuci ⁊ ad venena ex pcuſſione
ebibita cũ aq̃ rute ⁊ ponat̃ in eis ſtella terre. Et di
xerũt pl̃imi eorũ ꝙ eſt talk. ⁊ q̇dã eoꝝ qđ eſt lutũ
ſcemiuꝫ ⁊ fortaſſe talk linit aſpitatẽ ſtõi ⁊ inſidet ei
⁊ nõ patitur a calore innato donec agat ipſum in a
lio. Et nos dicẽus eoꝝ permiſtionẽ ſicut ipſi dixe-
rũt. Quoꝝ hec eſt pmiſtõ. Myrrhe ⁊ caſtorei et
ſpice ⁊ caſie ⁊ terre ſigillate ⁊ corticũ mandragore
omniũ ana. ʒ. iiĳ. opĳ ⁊ croci ⁊ coſti ⁊ ſtelle terre
⁊ eſt talk omniũ ana. ʒ. v. papaueris albi. ʒ. vi.
dauci ⁊ aniſi ⁊ ſiſelcos ⁊ ſeis hyuſq̇ami albi ⁊ ſto-
racis liq̇de ⁊ ſeis apĳ omniũ ana. ʒ. viĳ. infũde gũ
mas in vino odorifero ⁊ tere medicinas ⁊ conſice
cũ eo ⁊ fac trociſcos ponderãtes. ʒ. ſ. ⁊ exiccentur
in vmbra.

Trociſci de roſis vniuerſitatis q̇ ꝯferunt
ad dolorẽ ſtõi ⁊ abſtergũt hũiditates ſto
machi ⁊ auferũt febres phl̃aticas ⁊ chrõi
cas quoꝝ hec eſt pmiſtõ. Sumant̃ roſaꝝ rubearũ
ablatis capitibꝰ. ʒ. xx. ſpice odoriſere ⁊ radicũ liq̇
ritie omniũ ana pondus. ʒ. x. Et ſunt q̇dã medico
rũ q̇ ponũt loco radicũ liq̇ritie ſuccũ liq̇ritie. Aggr̃
ga has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ cõſice cũ tri
plicato ⁊ fac trociſcos ⁊ exicca in vmbra.

Deſcriptio trociſcoꝝ đ roſis aſclepiadis q̇
extingunt et cõferũt ad dolorẽ ſtõi ⁊ con
fortant ipꝫ ⁊ ad diſnĩã ⁊ cal̃itatẽ ⁊ inflã-
mationẽ ⁊ hũiditatẽ ⁊ ſubmerſionẽ ſtõi ⁊ aduſtio-
nẽ. quoꝝ hec eſt pmiſtõ. ℞. roſaꝝ recentiũ aure.
vi. radicũ liq̇ritie aur̃. iiĳ. ſpice inde aur̃. ĳ. cõſi-
ciant̃ cũ rob ⁊ informentur trociſci ponderis. ʒ. i.
⁊ exiccentur in vmbra.

Trociſci de roſ cũ ſcamonea q̇ cõferunt ad
febres ⁊ ad difficultatẽ. ℞. roſaꝝ rubea-
rũ ablatis capitibꝰ. ʒ. xĳ. ſpice odoriſere
⁊ radicũ liq̇ritie omniũ ana. ʒ. viĳ. ſcamonee pon
dus. ʒ. iĳ. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribella
tas ⁊ cõſice ⁊ fac trociſcos ⁊ exicca in vmbra ⁊ bi-
bant̃ cũ aqua fr̃a ⁊ iuleb ⁊ ſirupo acetoſo.

Trociſci de roſis cũ ſpodio q̇ cõferũt ad fe
bres cõmiſtas ex phl̃ate ⁊ cholã antiquas
℞. roſaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibꝰ pondus. ʒ. v.
ſpice odoriſere pondus. ʒ. ĳ. ſpodĳ pondus. ʒ. i.
ſucci eupatorĳ pondus. ʒ. viĳ. Aggrega has medi
cinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ fac trociſcos ⁊ exicca et
vtere qum neceſſe fuerit.

Trociſci de roſis noĩati diarodõ q̇ ꝯferũt
ad oppilatões ſplẽis ⁊ epatis ⁊ febres me
lancholicas et phl̃aticas. quoꝝ hec eſt p-
miſtõ. ℞. roſaꝝ. ʒ. x. ⁊ ſucci liq̇ritie. ʒ. v. ⁊ ſpi-
ce ⁊ caſie ⁊ floris ſq̇nanti ⁊ croci ⁊ myrrhe ⁊ maſti
cis omniũ ana pondus. ʒ. ĳ. Terant̃ ⁊ cribellent̃ et
infundant̃ myrrha et crocꝰ in aceto et cõſiciant̃ cũ
eo ⁊ fiat̃ trociſci et ſi vis cõſice cũ melle.

Trociſci de roſis cõferentes ad febrẽ ter-
tianã. ℞. roſaꝝ rubeaꝝ ptes. v. ſpice et
croci ⁊ maſticis ⁊ aniſi et lacce abſq; ligñs
omniũ ana ptes. x. ſucci eupatorĳ et apſinthĳ am-
boꝝ ana ptes. ĳ. floris ſq̇nanti ⁊ myrobalanoꝝ ci-
trinoꝝ amboꝝ ana ptẽ. i. Et in deſcriptõe alia roſ
q̃tũ ſpice ⁊ maſticis. tere ⁊ cõſice cũ aqua apĳ ⁊ fac
trociſcos quoꝝ vnuſq̇ſq; ſit aur̃. ſ.

Trociſci de roſis cũ ſpica faciẽtes ad dolo
rẽ epñs. ℞. ſpice et lacce ablute ⁊ radicũ
liq̇ritie õniũ ana. ʒ. iiĳ. apſinthĳ ⁊ keia et
croci ⁊ ſucci eupatorĳ ⁊ reuſini omniũ ana pondus
ʒ. iĳ. roſaꝝ. ʒ. vĳ. tere ⁊ cribella et conſice cũ aq̃
⁊ fac trociſcos.

Trociſci de cãfora extinguẽtes inflãmatio
tionẽ febriũ cõferentes ad ethicã ⁊ pthi-
ſiꝫ ⁊ auferr̃t ſitĩ ⁊ ãguſtiã ⁊ uõitũ ſãguis.
quoꝝ hec ẽ piſtõ. ℞. ſpodĳ. ʒ. iiĳ. roſ. ʒ. vĳ. ſe-
mis malue et ſeis portulace et ſeis dulcis cucurbi
te ⁊ dragagãti ⁊ nereiden ⁊ gũmi ⁊ liq̇ritie ⁊ xiloa
loes crudi ⁊ cardamõi omniũ ana. ʒ. iĳ. croci. ʒ. ĳ
zuccari tabarzet ⁊ tereniabin omniũ ana. ʒ. vĳ. cã
fore. ʒ. i. ſ. terant̃ ⁊ conficiant̃ cũ mucilagine pſi-
lĳ ⁊ informentur trociſci.

Deſcriptio alia trociſcoꝝ de cãſora q̇ cõfe
rũt ad inflãmationẽ q̇ fit in ſtõ ⁊ epate ⁊
võitũ ſanguis ⁊ ſitim ⁊ febres acutas qᵒ
ꝝ hec eſt pmiſtio. Sumant̃ ſpodĳ pondus. ʒ. iiĳ.
roſaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibus pondus. ʒ. x. xiloa
loes puri boni ⁊ cardamõi ⁊ ſucci liq̇ritie omnũ añ
pondus. ʒ. iĳ. zuccari tabarzet ⁊ tereniabin ⁊ gra
noꝝ cucũris excorticatoꝝ omniũ ana pondus. ʒ. ĳ
croci et cãfore amboꝝ ana pondus. ʒ. i. Aggrega
has medicinas tritas ⁊ cribellatas et cõſice cũ mu-
cilagine pſilĳ ⁊ iforma trociſcos drachmeos ⁊ exic
ca in vmbra ⁊ vtere.

Trociſci de cãfora ſm deſcriptionẽ aliaꝫ q̇
cõferũt ad febres acutas et apiunt oppila
tionẽ epatis vehementẽ. quorũ pmiſtio
hec eſt. ℞. violaꝝ ſiccaꝝ et nenuſaris amboꝝ añ
ʒ. iĳ. ⁊ ſeis cucũeris et ſpodĳ et croci omniũ añ põ
dus. ʒ. ĳ. et roſaꝝ. ʒ. v. et reuſini et lacce ambo-
rũ ana pondus. ʒ. i. et dragaganti et gũmi arabici
et ſucci liq̇ritie omniũ ana pondus. ʒ. ĳ. cãfore aur̃
ſ. Et in deſcriptõe alia cãfore aur̃. i. tereniabin et
zuccari amboꝝ ana põdꝰ. ʒ. x. terãt ⁊ fiãt trociſci

Deſcriptõ alia cãfore ⁊ xiloales crudi ãbo
ꝝ ana pondus. ʒ. ſ. croci et ſpodĳ ambo
rũ ana pondus aur̃. ĳ. ſeis cucũeris ⁊ ſe.
alcõđ ⁊ dragagãti et lacce et ſucci liq̇ritie et carda-

mōi omniũ añ.ʒ.ij.⁊ rosaꝝ.ʒ.vij.⁊ zuccari ⁊ tereniabin amboꝝ ana pondus.ʒ.x.terant̃ ⁊ cōficiātur et informentur trocisci.

TRocisci cāfore nr̃i.℞.seis endiuie ⁊ lactuce et portulace omniũ ana.ʒ.ij.et granoꝝ cucurbite excorticatoꝝ omnium ana pondus.ʒ.ij.et tertiā et seis alkedre si inuenit̃ et si nō sandali.ʒ.iij.et cancri cōbusti et croci et succi liq̃ritie et cāfore omniũ ana pondus.ʒ.i.rosarũ ʒ.iiij.et informentur trocisci.

TRocisci de spodio cũ tereniabin q̇ ꝓsunt ad febrē acutā et extingunt.℞.rosaꝝ.ʒ vi.tereniabin.ʒ.iiij.amili.ʒ.iij.gũmi arabici et dragaganti et spodij et croci omniũ añ.ʒ.ij.cōficiant̃ cũ aq̃ tereniabin ⁊ mucilagine psilij. Quidā autē addũt in eis seis citroli et seis cucũeris ⁊ seis portulace et seis cucurbite dulcis omniũ añ ʒ.ij.terantur ⁊ cōficiant̃ et informent̃ trocisci.

TRocisci de spodio cũ seie acetose faciētes ad febres cholicas et tertianā et precipue qñ est illic solo nature.c⁹ hec est pmistō ℞.rof.ʒ.viij.gũmi ⁊ seis acetose excorticati ⁊ amili torrefacti paꝝ omniũ ana.ʒ.iiij.spodij.ʒ.iij.croci.ʒ.ij. Tere ⁊ cōfice cũ aq̃ gnati acetosi aut cũ aq̃ acreste ⁊ informa trociscos ⁊ dent̃ in potu cum rob de acresta puro aut cũ sirupo de ribes. Quidā v̾o addũt in eis boli armeni ⁊ succi berberis amborũ ana.ʒ.ij.castaneaꝝ torrefactaꝝ.ʒ.iij.

TRocisci de berberis facientes ad febrem acutā ⁊ apata in epate ⁊ siti vehementez ℞.succi berberis.ʒ.iiij.se.citroli ⁊ masticis ⁊ spodij omniũ ana.ʒ.ij.lacce ⁊ r̃usini amboꝝ ana.ʒ.i.rosaꝝ.ʒ.xij.croci.ʒ.i.spice ⁊ succi eupatorij ⁊ radicũ liq̃ritie ⁊ tereniabin omniũ ana.ʒ ij.informent̃ trocisci pondus.ʒ.i.⁊ dent̃ i potu cũ eo qđ cōuenit ex potib⁹. Quidā autē addũt in eis succi apsinthij.ʒ.ij.assari ⁊ seis apij ⁊ seis feniculi omniũ ana.ʒ.i.rubee tinctoꝝ.ʒ.i.ʃ.

TRocisci đ berberis descriptōe alia q̇ ꝯferũt ad febres inflāmatas ⁊ apata epatis et apata stōi.℞.berberis ⁊ succi liq̃ritie et rosaꝝ ⁊ seis cucũeris ⁊ seis melonis excorticati cōtriti et cribellati omniũ ana pondus.ʒ.iij.masticis ⁊ spice odorifere ⁊ succi eupatorij omniũ ana pondus.ʒ.ij.rubee ⁊ reusini ⁊ croci omniũ ana pond⁹ ʒ.i.seis cuscute ⁊ seis endiuie omniũ ana pond⁹.ʒ iij.spodij pondus.ʒ.i.ʃ.tereniabin pondus.ʒ.vi Tere ⁊ cōfice cũ aq̃ tereniabin ⁊ informa trociscos quoꝝ vnusq̄q; sit aur̃.i.⁊ potentur.

TRocisci de berberis q̇ cōueniũt ad dolores epatis cũ febre ⁊ siti ⁊ ictericia ℞.rosaꝝ recentiũ.ʒ.vij.succi berberis ⁊ tereniabin amboꝝ ana.ʒ.iij.cuscute sicci aut seis eius.ʒ.i.ʃ.nereiden ⁊ spodij amboꝝ ana.ʒ.i.ʃ.croci ⁊ lacce ⁊ reubarbari omniũ ana.ʒ.i.succi liq̃ritie.ʒ.ij.ʃ.Tere et cōfice cũ aq̃ tereniabin aut cum aqua endiuie.

DEscriptio alia trociscoꝝ de berberis q̇ cōueniũt ad febres inflāmatas ⁊ siti et āgustiā ⁊ extingũt valde.℞.berberis aut succi ei⁹ ⁊ succi liq̃ritie aut spodij omniũ ana.ʒ.iij spice.ʒ.i.seis citroli pondus.ʒ.iij.ʃ.rof.ʒ.vi.ʃ seis portulace ⁊ croci amili dragaganti omniũ añ.ʒ.ij.cāfore.ʒ.ʃ.cōficiant̃ cũ aq̃ tereniabin et informentur trocisci.

DEscriptio alia trociscoꝝ de berberis q̇ faciũt ad febrē ⁊ tussim ⁊ dolorē epatis ⁊ sedant siti.℞.berberis pōdus.ʒ.xij.⁊ semis cucũeris ⁊ alcond'⁊ masticis ⁊ spodij omnium ana pondus.ʒ.vi.lacce ⁊ reusini amboꝝ ana.ʒ.iij.⁊ rosaꝝ.ʒ.xl.croci ⁊ spice ⁊ succi eupatorij et succi liq̃ritie ⁊ tereniabin oĩuz añ.ʒ.vi.tere ⁊ fac trociscos.

TRocisci de berberis descriptōe alia.℞.berberis ⁊ spice ⁊ seis portulace ⁊ succi liq̃ritie et dragaganti ⁊ gũmi arabici ⁊ amili omniũ ana.ʒ.iij.ʃ.spodij ⁊ cāfore ⁊ croci omnium ana pondus.ʒ.i.Tere ⁊ confice cũ aqua ⁊ iforma trociscos.

TRocisci de berberis.℞.succi berberis.ʒ.v.eupatorij ⁊ spodij amboꝝ ana.ʒ.ij lacce ablute ⁊ croci ⁊ keder ⁊ spice ⁊ succi apsinthij ⁊ reubarbari ⁊ buglosse omniũ ana.ʒ.ij.ʃ.seis endiuie ⁊ seis cuscute omniũ ana pondus ʒ.iij.seis portulace.ʒ.i.ʃ.croci pondus.ʒ.i.iforma trociscos cum aqua endiuie.

TRociscus de apsinthio cōferens ad febr̃s antiq̃s aperitiuus ualde ꝓuocatiuus faciēs appetet̃.℞.anisi ⁊ apsinthij ⁊ assari ⁊ semis apij ⁊ amigdalaꝝ excorticataꝝ omniũ ptes eq̃les cōficiant̃ cũ aq̃ fr̃a ⁊ fiāt trocisci ⁊ dent̃ i potu.

TRocisci de apsinthio alij faciētes ad epar ⁊ splenē ⁊ stōum ⁊ febrē tertianā ⁊ triangulā.℞.anisi aur̃.ij.assari ⁊ apsinthij romani ⁊ seis apij ⁊ amigdalaꝝ excorticataꝝ ex cortice suo ⁊ masticis ⁊ spice omniũ añ aur̃.i.aloes scotrensis ⁊ folij indi amboꝝ ana aur̃.i.ʃ.succi eupatorij aur̃.i.Terant̃ ⁊ cōficiant̃ ⁊ iformēt̃ trocisci.

TRocisci de eupatorio q̇ cōferũt ad febres inflāmatas antiq̃s ⁊ ad siti ⁊ oppilatōes ⁊ apata epatis ⁊ splenis ⁊ ictericiā.℞.succi eupatorij sextaria.vi.rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitib⁹ ⁊ spice odorifere omniũ ana sextaria.ij.ter̃niabin mundate sextaria.vi.spodij pōd⁹.ʒ.iiij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas et confice ⁊ fac trociscos.

TRocisci de cappe q̇ ꝯfer̃t ad dolores splenis.℞.corticũ radicis cappis sext.iiij.amōiaci sext.iiij.r̃ubarbari sext.ij.seis agnicasti ⁊ pipis ōniũ añ pōd⁹ sextarioꝝ.vi.Aggr̃ga has medicinas tritas et cōfice amoniacũ cũ aceto vini et aggrega cũ eo medicias ⁊ fac trociscos.

TRocisci de lacca.℞.lacce ligōꝝ ⁊ rubee ⁊ anisi ⁊ seis apij ⁊ apsinthij ⁊ assari ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ mundataꝝ ⁊ costi ⁊ cinamōi ⁊ aristologie lōge ⁊ succi eupatorij omniuz ana.ʒ.v.tere et confice trociscos.

TRocisci alkekengi cōferentes ad dolores renũ ⁊ vesice ⁊ mictũ sanguis ⁊ saniei et ad vrinā mucosaz ⁊ cōfert ad scabiē vesice.quoꝝ hec est pmistio.℞.seis melonis aure.xxxvi.opii aur̃.vi.seis hyusq̃ami albi ⁊ seis apii ⁊ seis acetose omniũ ana aur̃.vi.seis hyusq̃ami nigri ⁊ seis coriandri amboꝝ ana aur̃.xviii.seis feniculi ⁊ granoꝝ pini torrefactoꝝ ⁊ croci ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ omniũ ana aur̃.ix.⁊ grāoꝝ alkekēgi

mõtani grana.lxxv.tere et cõfice cũ coagulato vne ⁊ fac trociscos dosis sit a duobꝰ aur̃.usq; ad.iii

TRocisci alkekengi descriptõe alia q̇ cõferũt ad vlcus renũ ⁊ vesice ⁊ ad distillationẽ vrine.℞.seis apii ⁊ seis hyusq̇ami albi ⁊ scebedenigi omniũ añ pondus.ʒ.vi.semis feniculi.ʒ.ii.croci et seis acetose siluẽris et amigdalaꝝ pini ⁊ opii et amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ omniũ ana.ʒ.iii.⁊ granoꝝ alkekengi magnoꝝ numero.xxv.⁊ seis cucũeris.ʒ.xii.tere et confice et fac trociscos.

TRocisci de reubarbaro conferentes ad egritudines antiq̃s ⁊ duritiẽ epatis et grauitatẽ eiꝰ et apata ipsiꝰ ⁊ dolores splenis et pcussionẽ euenientẽ in corpe.℞.reusini pondus ʒ.viii.rubee lignoꝝ lacce mundate omniũ ana põdus.ʒ.iiii.seis apii et eupatorii et anisi omniũ añ pondus.ʒ.iii.Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et fac trociscos secundum descriptionem.

TRocisci quos cõposuit aminullus q̇ cõferũt ad calitatẽ et soluõnẽ ventris et dolorẽ epatis.quoꝝ hec est pmistõ.℞.spodii et berberis et xiloaloes et seis acetose et masticis et galie et spice õniũ ana aur̃.i.gũmi aure.iii.rosaꝝ aur̃.v.ꝯficiant̃ cũ aq̃ rosꝭ ⁊ iformẽt̃ trocisci

TRocisci alii.Anisi et seis apii amboꝝ ana pondus.ʒ.i.amili et amigdalaꝝ amaraꝝ et masticis et spice et folii indi omniũ ana pondus.ʒ.i.⁊ succi eupatorij ⁊ aloes amborũ ana.ʒ.ij.assari.ʒ.i.tere ⁊ ꝯfice ⁊ fac trociscos.

TRrocisci alij amigdalaꝝ amaraꝝ ⁊ anisi ⁊ apsinthij omniũ ana.ʒ.ij.assari.ʒ.i.tere et confice et fac trociscos.

TRocisci meron ⁊ sunt cogniti betricõ.℞ croci ⁊ opij ⁊ myrrhe ⁊ seis hyusq̇ami albi ⁊ corticũ radicis mãdragore ptes equales ꝯficiant̃ cũ succo lactuce ⁊ fiant trocisci ⁊ qũ necesse fuerit tere ⁊ dissolue cũ aq̃ ⁊ lie sup tẽpora.

PErmistõ trociscoꝝ.℞.calami aromatici ⁊ meliloti amboꝝ ana.ʒ.iij.cardamõi.℥.i.ʃ.foliorũ anefri.℥.i.rosaꝝ rubeaꝝ.℥.ʃ.muschi aur̃.i.ter̃ ⁊ cribella ⁊ fac trocis.

TRocisci valentes ad vlcus intestinoꝝ et expulsionẽ sanguĩs vndecũq; sit.℞.supioris rosꝭ ⁊ opij ⁊ acatie ⁊ gũmi omniũ añ ℥.i.gallaꝝ.℥.ʃ.feluzabaragi.℥.i.ʃ.cõficiatur cum succo alcarcos et fiant trocisci.

TRocisci Andromachi cõferentes ad explˀsionẽ sanguĩs.℞.arsenici ⁊ opij ⁊ coralli omniũ ana.ʒ.iiij.olibani.ʒ.viij.stelle terre ⁊ amili ⁊ boli armeni omniũ ana.ʒ.iij.seis papaueris.ʒ.ij.balaustie.ʒ.ʃ.tere et confice ⁊ fac trociscos.

TRocisci andromachi descriptõe alia faciẽtes ad dolorẽ stõi ⁊ ad difficultatẽ vẽtris ⁊ difficultatẽ vrine.℞.seis apij.ʒ.vi.anisi.ʒ.iij.reusini ⁊ pipis albi ⁊ floris sq̇nãti ⁊ castorei ⁊ spice ⁊ cinamõi ⁊ opij omniũ ana.ʒ.i.ʃ.apsinthij.ʒ.iij.aloes scotrensis ⁊ masticis ⁊ croci omniũ ana pondus.ʒ.i.tere et cribella ⁊ confice et in forma trociscos.

TRocisci alkindi q̇ cõferũt epati qđ debilitatũ est in generando sanguinẽ adeo ꝙ debilitatus est appetitꝰ cibi ⁊ appetitꝰ coitꝰ.℞.lacce lignoꝝ ptes.v.berberis ptes.iij.reusini rosarũ rubeaꝝ ⁊ xiloaloes indi omniũ ana tertiã ptis.i.sticados ⁊ venaꝝ lilij subalbidi amboꝝ ana ptes ʃ.croci ⁊ anisi ⁊ seis apij ⁊ keisiq; romani ⁊ petroseli omniũ ana q̃rtã ptis vnius tere ⁊ fac trociscos

TRrocisci Andromachi abstersiui cõferentes ad hũorẽ crudũ ⁊ cholˀaꝝ fortes valde Recipe myrobalanorum ⁊ belliricorum ⁊ emblicorum et burumgi omniũ ptẽ.i.pꝰ cicotrigonizationẽ ⁊ medulle turbit albi q̃tũ est illud totũ ⁊ penidioꝝ q̃tũ oia ponant̃ penidij in patella et fundat̃ sup eos aliq̇d aq̃.Qũ ergo bullierit auferatur ⁊ pulverizent̃ sup eos medicine pꝰ cõmistionẽ ⁊ pmisceant̃ cõmistõe decenti deiñ fiant trocisci et sit q̇sq; trociscus ponderis.ʒ.x.dosis sit trociscus vnꝰ cũ aq̃ in q̃ infusum est coriandrũ siccũ a principio noctis deiñ colet̃ hora q̃ potat̃ medicina ĩ mane.ipsi enĩ faciũt ascellare a decẽ scellis vsq; ad.xx ⁊ sit cibus eius sup ipsos qũ fuerit vespe mice in aq̃ ciceris cũ oleo abluto.Et si est necessariũ vt educat̃ phlˀa vitreũ viscosum addat̃ in eis q̃tũ q̃rta ps myrobalanoꝝ de pulpa colloquintide.

TRocisci almezerion cõferentes ad nauseaq; et singultũ ⁊ tenasmon.℞.anisi ⁊ semis apij ⁊ calamenti hortulani ⁊ mente ⁊ petroseli ⁊ ameos omniũ ana.ʒ.vi.⁊ opij ⁊ castorei ⁊ pipis albi ⁊ macropipis ⁊ sisimbrij ⁊ myrrhe ⁊ apsinthij omniũ ana pondus.ʒ.iiij.et corticũ cassie.ʒ.xij.cõficiant̃ cũ melle ⁊ fiant trocisci.

TRocisci mezerion alij.℞.seis apij et anisi et cinnamõi omniũ ana.ʒ.vi.apsinthij romani.ʒ.iiij.myrrhe ⁊ pipis ⁊ opij ⁊ castorei omniũ ana.ʒ.ij.aggrega has medicinas tritas et cribellatas et fac trociscũ cũ triplicato ⁊ vtere ad debilitatẽ stõi ⁊ fluxũ ventris ⁊ vomitum.

TRocisci alrondinon cõferentes ad febres inflãmatas ⁊ apata epatis et febres cõpositas ex cholˀa ⁊ phlˀate et sanguine et hũiditate.℞.rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibus pondus ʒ.vi.spice odorifere ⁊ croci amboꝝ ana.ʒ.ij.succi liq̇ritie ⁊ radicũ liq̇ritie et granoꝝ cucũeris excorticatoꝝ ⁊ tereniabin mundati omniũ ana.ʒ.iij dragaganti et gũmi amboꝝ ana pondus.ʒ.i.Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et cõfice cũ aqua dulci et fac trociscos.

TRocisci alrondinon descriptõe alia.℞.granoꝝ melonis et granoꝝ citroli et granoꝝ cucũeris et cucurbite dulcis excorticatoꝝ omniũ ana pondus.ʒ.x.succi liq̇ritie põdus.ʒ.vi dragaganti pondus.ʒ.iiij.seis feniculi et rosarũ amboꝝ ana.ʒ.ij.croci pondus.ʒ.i.tere et cõfice cum aqua psilij et fac trociscos et vtere.

TRocisci marini cõferentes quę approximant egro ileos ualentes ad inflãmationẽ ⁊ cõferentes ad vomitũ.quoꝝ pmistõ.℞.seis apij ⁊ anisi amboꝝ ana pondus.ʒ.vi.apsinthij romani masticis ana pondus.ʒ.iiij.pipis et myrrhe ana pondus.ʒ.ij.cinnamõi pondus.ʒ.vi opij.ʒ.ij.castorei pondus.ʒ.ij.tere ⁊ cribella ⁊ ꝯfice et fac trociscos.

TRocisci de papauere cõferentes ad fluxũ sanguĩs et tussim et febrem et dolorem

pectoris. ℞. rosa⁊ ⁊ gūmi arabici ambo⁊ an̄ pondus. ʒ. iiij. amili et dragaganti ambo⁊ ana pond⁹ ʒ. ii. papaueris albi et nigri ambo⁊ ana pōd⁹. ʒ. iii. spodii pondus. ʒ. i. succi liq̄ritie pondus. ʒ. ij. croci pondus tertie. ʒ. i. tere ⁊ aggrega ⁊ fac tro.

Trocisci de balaustijs cōuenientes eis qui hn̄t fluxū ventris ⁊ egōnē emittūt sāguineā ⁊ saniē ⁊ hn̄t tenasmon. ℞. balaustiarum ⁊ sumach ⁊ corticū glandiū torrefacta⁊ ⁊ sauich nabath ⁊ ḡno⁊ myrti omniū ana. ʒ. viij. ⁊ gallaro torrefacta⁊ extincta⁊ cū aceto cymi infusi in acet̄ torrefacti omniū ana. ʒ. iiij. tere ⁊ cōfice cū aq̄ rorū aut succo malo⁊ ⁊ informa trocis. drachmeos.

Trocisci difsulidis ↄferētes ad ulcera renū ⁊ vesice ⁊ mictū sanguis ⁊ difficultatē urine. quo⁊ hec est pmistō. ℞. seis apij ⁊ seis byusq̄ami albi ⁊ scebedenegi omniū an̄ pond⁹ ʒ. vi. seis feniculi pondus. ʒ. ij. croci ⁊ granoruʒ pini ⁊ seis acetose ⁊ opij ⁊ amigdala⁊ amara⁊ excorticata⁊ omniū ana. ʒ. iij. grano⁊ alkekēgi montani. xv. nūero seis cucūeris excorticati. ʒ. xij. tere ⁊ confice ⁊ informa trociscos.

Trocisci alandaron descriptōe ascelenidis ℞. capitū granato⁊. ʒ. x. aluis iameni. ʒ iiij. calcadis. ʒ. xij. dragagāti. ʒ. xij. myrrhe. ʒ. iiij. olibani. ʒ. viij. aristologie. ʒ. xij. confice cum aqua mellis et fac trociscos.

Descriptio alia. ℞. aristologie ⁊ gallaruʒ viridiū omniū ana. ʒ. viij. ⁊ reliq̄ medicie sunt f̄ʒ q̄ntitatē zuccari ⁊ iformēt tro.

Trocisc⁹ aliu⁹ q̇ cōfert ad vlcera intestio⁊ ⁊ sputū sanguis ex pectore ⁊ cōfuat fetū. ℞. ātimonij ⁊ scebedenigi ⁊ sāguinis dracōis omniū ana sextaria. iij. sedaran sextariū. i laudani ⁊ zuccari ⁊ croci omniū ana. ʒ. iiij. balaustia⁊ ⁊ galla⁊ omniū ana. ʒ. xx. licij ⁊ cornu cerui adusti ⁊ acatie omniū ana. ʒ. x. cōficiant̄ cū aq̄ arnoglosse aut cū aq̄ v̇ge pastoris ⁊ admistret̄ f̄ʒ tres mōs. Ad cursum ex inferiorib⁹ cū clisteri in receptrice. Et mō f̄o suppōat̄ cū lana. Et mō tertio detur in potu cū succo citri ⁊ cū aq̄ v̇ge pastoris. Et ad sputū sanguis ex pectore cū aq̄ portulace. et dysenterie cum rob cydoniorum puro.

Trocisci de aniso apiētes oppilatōes ⁊ cifricātes epar lenificātes nāʒ auferētes febr̄s antiq̄s. quo⁊ hec est pmistō. ℞. anisi. ʒ iij. apsinthij ⁊ assari ⁊ seis apij ⁊ amigdala⁊ amararū excorticata⁊ ⁊ spice ⁊ masticis ⁊ folij ⁊ seis aneti omniū ana. ʒ. i. eupatorij. ʒ. iij. aloes. ʒ. iiij. ſ. cōficiant̄ cū aq̄ apsinthij ⁊ fiant trocisci drachmei ⁊ dentur in potu cum sirupo acetoso.

Trocisci leniētes nāʒ auferētes angustiam cōferētes ad stricturā anhelit⁹ ꝓhibentes vōitū. quo⁊ hec est pmistio. ℞. turbit ʒ. v. viola⁊ sicca⁊. ʒ. x. succi liq̄ritie. ʒ. ij. ſ. cōficiant̄ cū aq̄ ⁊ fiāt trocisci dos̄ eo⁊. ʒ. iij. aut. iiij. et bibantur cum. ʒ. x. zuccari.

Trocisci de seib⁹ q̇ cōferūt ad resol̄onem nature ⁊ vlcera q̄ sunt in intestis ⁊ ad illū q̇ n̄ digerit cibos ⁊ pūctionē vehemētē et tenasmō ⁊ fluxū sanguis mulie⁊ freq̄ntē. quorum hec est pmistō. ℞. ḡno⁊ myrti. ʒ. ij. seis feniculi anisi ameos seis apij seis byusq̄ami albi ⁊ dauci oiuʒ ana. ℥. i. opij. ʒ. vi. cōficiant̄ cū vino ⁊ fiāt trocisci pōderātes. ʒ. ſ. ⁊ admistrent̄ p⁹ sex menses.

Trocisci ad inceptionē aq̄ ⁊ ad duritiē epatis. ℞. ros̄. ʒ. iiij. berberis. ʒ. ij. spice tātūdē masticis ⁊ succi eupatorij ⁊ apsinthij ⁊ sq̄nāti ⁊ assari ⁊ anisi ⁊ seis apij ⁊ seis feniculi et scolopendrie ⁊ fruct⁹ tamarisci ⁊ radicuʒ capparis omniuʒ ana. ʒ. i. reubarbari ⁊ lacce ⁊ succi liq̄ritie omniū ana. ʒ. i. ſ. croci. ʒ. ſ. iforment̄ trocisci.

Trocisci de rosis q̇ cōferūt ad dolorē stōi ⁊ febrē phl'aticaʒ. ℞. rosa⁊ sicca⁊. ʒ. ij. spice ⁊ radicis liq̄ritie omniū ana. ʒ. i. karabe ⁊ masticis ambo⁊ ana. ʒ. vij. carpobalsami. ʒ. v. tere et confice cum rob ⁊ fac trociscos.

Trocisci de rosis lenitiui q̇ in estate in potu sumunt̄. ℞. ros̄ pondus. ʒ. x. spice radicū liq̄ritie omniū ana. ʒ. v. scamonee. ʒ. iij. terant̄ ⁊ cōficiāt̄ cū aq̄ f̄ra ⁊ iformēt̄ trocisci

Trocisci de rosis ⁊ eupatorio cōuenientes ad febres antiq̄s ⁊ dolorē epatis ⁊ ictericiaʒ. ℞. ros̄. ʒ. v. spice. ʒ. ij. spodij. ʒ. i. succi eupatorij. ʒ. viij. tere et cōfice cū aq̄ terenia bin ⁊ fac trociscos ⁊ da in potu cū aliquo siruporū

Trocisci de lacca cōuenientes ad oppilatōnes epatis ⁊ splenis ⁊ febrē assiduā ⁊ prouocat vrinā. quo⁊ hec ē pmistō. ℞. lacce ⁊ rubee ⁊ anisi ⁊ seis apij ⁊ apsinthij romani et assari ⁊ amigdala⁊ amara⁊ excorticata⁊ ⁊ costi ⁊ aristologie longe ⁊ succi eupatorij ⁊ succi liq̄ritie et succi berberis omniū ana ps. i. informent̄ trocisci drachmei ⁊ dent̄ in potu cū eo q̄ ↄueit de sirupis

Trocisci de rubea q̇ cōueniūt ad grauedinē splenis ⁊ dolorē epatis ⁊ febrē chronicā. quo⁊ hec est pmistō. ℞. rubee. ʒ. xij. corticū radicū capparis ⁊ aristol̄ lōge ⁊ radicū liq̄ritie ōniū ana. ʒ. i. cōficiant̄ cuʒ sirupo acetoso ⁊ informent̄ trocisci pōderātes. ʒ. i. dos̄ sit vnus cum decoctione apsinthij.

Trocisci de cuscute cōuenientes ad febres chronicas ⁊ extingūt. quo⁊ hec ē pmistio ℞. seis citroli ⁊ seis portulace ⁊ seis alsebesabrem omniū ana. ʒ. iij. sucaba et bedeoard et fumi terre omniū ana. ʒ. iiij. dragaganti ⁊ amili et gūmi omniū ana. ʒ. i. ſ. spodij ⁊ turbit ⁊ seis cuscute omniū ana. ʒ. iiij. tereniabin. ʒ. xxx. zuccari albaʃr. ʒ. xxx. croci. ʒ. iij. cōficiant̄ cū aq̄ ⁊ melle ⁊ fiant trocisci et administrentur.

Trocisci de decē medicis q̇ ↄueniūt ad q̄rtanā antiq̄ ⁊ dolorē epatis ⁊ mollitiē. ℞ anisi. ʒ. iij. assari ⁊ folij īdi ⁊ apsinthij et seis apij ⁊ spice ⁊ amigdala⁊ amara⁊ excorticata⁊ ⁊ masticis omniū ana pond⁹. ʒ. i. aloes. ʒ. ij. succi eupatorij. ʒ. iiij. tere ⁊ ↄfice cū decoctōe apsinthij ⁊ informa trociscos drachmeos ⁊ da in potu cuʒ aqua tepida.

Trocisci cōferētes ad febres antiq̄s ⁊ inflāmationē ⁊ vōitū ⁊ leniunt nāʒ. ℞. rosa⁊ rubea⁊ ablatis capitib⁹ pōd⁹. ʒ. vi. ḡno⁊ cucūeris excorticatoruʒ ⁊ masticis ⁊ reusini ⁊ succi eupatorij omniū ana pōd⁹. ʒ. iij. croci pond⁹ ʒ. ii. aloes scotrēsis pōd⁹. ʒ. i. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicotrigonizatas ⁊ cōfice cū aq̄ dulci ⁊ fac trociscos ⁊ vtere cū aq̄ frigida aut citroli aut cū

sirupo acetoso.

¶ Tractatꝰ nonus de decoctōibus ⁊ pilulis.

NOS postponēus ſmonē de catharticis. quoꝝ q̄dā sunt apoziata ⁊ q̄dā pillˀe ⁊ ſmonē de gargarismis ⁊ obtarmicis et emplis et epithimatibꝰ ⁊ medicis oculi ⁊ dētis ⁊ aliorū vſ ad sūmā faȝ ⁊ sigillabiūs hāc sūmā loq̄ndo de oleis ⁊ vnguētis ⁊ añ illud afferēus descriptōes apoziatū ⁊ pillˀaꝝ quoꝝ narrationē uidius eē añ hāc summam secundam.

Decoctio aq̄ de radicibꝰ cōferēs ad oppilatōes ⁊ difficultatē urine ⁊ dolorē epatis ⁊ stōi ⁊ admistrat cū oleis ⁊ aliꝗs. ℞. corticū radicū feniculi ⁊ corticū radicū apꝗ ⁊ radicū sq̄nāti ⁊ seis feniculi ⁊ apꝗ ⁊ anisi ⁊ spice odorifere ⁊ capilli veneris ⁊ masticis ⁊ passulaꝝ enucleataꝝ q̄ptū necesse ē decoq̄t ⁊ dent i potu q̄ptū ē necesse.

Decoctio aq̄ de radicibꝰ ad dolorē epis alkindi. ℞. corticū radicis feniculi ⁊ apꝗ ambo ana pōdꝰ. ʒ. i. seis feniculi ⁊ seis apꝗ amboꝝ ana pōdꝰ. ʒ. ſ. roſ rubeaꝝ mollitaꝝ et calamēti ⁊ sq̄nāti omniū ana. ʒ. ſ. ⁊ passulaꝝ enucleataꝝ pōdꝰ. ʒ. ij. ⁊ assari pōdꝰ ʒc. ʒ. i. ⁊ spice pōdꝰ ʒc. ʒ. i. fundant sup ea aq̄ ʒc due lb. vniꝰ ⁊ decoquat donec rēaneat. ℥. ij. ⁊ plꝰ paꝝ deiñ colet ⁊ fundat sup ea ex olo amigdalino dulci pondus. ʒ. vnius deinde potetur.

Apozia de apsinthio cōferens ad dolorē epatis ⁊ stōi ⁊ febres cōmistas frās phl'aticas ⁊ mel'icas. cꝰ hec ē pmistō. ℞. anisi ⁊ seis apꝗ ⁊ apsinthꝗ romāi ⁊ assari ⁊ seis feniculi et radicum sq̄nāti oīum q̄ptū necesse ē decoquantur et extrahatur aqua eorum ⁊ detur in potu.

Decoctio eupatorꝗ cōueniēs ei q̄ hȝ febreȝ q̄rtanā ⁊ febrē phl'aticā ⁊ febrē diuersaȝ ⁊ lenit nāȝ. ℞. myrobalanoꝝ nigroruȝ ⁊ passulaꝝ mūdataꝝ et fumi terre ⁊ bedeoard ⁊ eupatorꝗ ⁊ sucaba oīuȝ eq̄liter decoq̄t ⁊ colentur.

¶ Capitulū de pilulis.

Pillˀe q̄ cōueniūt illi q̄ hȝ uētositatē grossā ⁊ inflationem ⁊ spasmuȝ neruoꝝ ⁊ inflationem testiculoꝝ. ℞. seis apꝗ ⁊ sc. harmel ⁊ anisi ⁊ masticis ⁊ croci oīuȝ ana. ʒ. ij. myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ et emblicoꝝ omniuȝ ana. ʒ. ij. sapi ⁊ bdellꝗ subalbidi oīum añ. ʒ. i. ſ. calamēti ⁊ petroseli ⁊ floris sq̄nāti ⁊ assari ⁊ costi ⁊ zedoarie ⁊ ligni acori oīuȝ añ. ʒ. ſ. iformēt pil.

Pillˀe fetid magne q̄ expellūt hūores grossos ⁊ apiūt oppilatōes ⁊ cōferūt ad dolores iuncturaꝝ et ilioꝝ ⁊ albaras ⁊ morphea ⁊ leprā et elephātiā ⁊ sunt pillˀe cognite almeberu. ℞. āmōiaci ⁊ sapi ⁊ oppopōaci et bdellꝗ ⁊ aloes et harmel ⁊ myrobalanoꝝ ⁊ pulpe colloq̄ntid oīuȝ añ. ʒ. viij. ⁊ alsabrā ⁊ epithymi ⁊ euforbꝗ ⁊ capsie et hermodactiloꝝ oīuȝ añ pōdꝰ. ʒ. iiij. et turbit. ʒ. x. et castorei pōdꝰ. ʒ. ij. et scamōce pondꝰ. ʒ. iij. agarici. ʒ. ij. et croci et spice et cardamōi ⁊ radicis altee albe ⁊ alkeia ⁊ cinnamōi et galange omnium ana pondus. ʒ. i.

Pillˀe fetide maiores cōferētes ad doloreȝ colice ⁊ podagre ⁊ dorsi et genuū ⁊ resoluūt hūorē grossuȝ viscosū in corpe. q̄ꝝ hec ē pmistō. ℞. bdellꝗ sapi āmōiaci oppopōaci seis harml ⁊ pulpe colloquīi de ⁊ aloes scotrensis ⁊ epithymi omniū añ. ʒ. x. scāonee. ʒ. vi. cīnamōi spice croci ⁊ castorei omniū añ. ʒ. ij. euforbꝗ. ʒ. i. infundant gumme in aqua porri et fiant pilule dosis. ʒ. ij.

Pillˀe fetide miores mūdificātes hūorē grossū uiscosū ex dorso ⁊ gēibꝰ. ℞. sapi d spahani ⁊ āmoniaci ⁊ oppopōaci et bdellꝗ oīū ana. ʒ. x. turbit. ʒ. xx. pulpe colloq̄ntide. ʒ. xij. infūdat gūm ⁊ ꝯficiat cū eis mec dof. ʒ. ij. cū aq̄ tep

Pillˀe fetide alkindi q̄ ꝯferūt ad dolorē iūcturaꝝ ⁊ podagre et oēȝ dolorē ex hūorē crudo ⁊ chol'a et melia ⁊ palysiȝ. q̄ꝝ permistō hec ē. ℞. aloes et myrobalanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ et harmel et epithymi cretēsis et medl'le turbit et āmōiaci et oppoponaci et sapi et bdellꝗ indaici oīuȝ añ ptes. iiij. pulpe colloq̄ntide ptes iij. scamōce ptes. ij. euforbꝗ et castorei ⁊ cinamōi ⁊ croci omniū añ ptē. i. infūde gūmas in aq̄ porri aut aq̄ caulis die ⁊ nocte deiñ tere medicinas ⁊ tere gūmas doēc fiat sicut vnguētū. deiñ pulueriza medicinas sup eas ⁊ tere donec pmisceant ⁊ fac pilulas sil'es pipi ⁊ exicca in vmbra dof eaꝝ pōdus ʒ. ij. in principio noctis cū aq̄ tepida et sit cibꝰ sup eas pullus cōditꝰ in zibrabegi ⁊ vinū eiꝰ sit vinuȝ mellis aut de passis.

Pillˀe de capsia maiores q̄ sunt cōferentes ad dolores hūeroꝝ et anchaꝝ et veñ sciatice et sol'one educūt hūorē grossuȝ viscosum. ℞. sapi et āmōiaci et bdellꝗ et euforbꝗ ⁊ oppopōaci omniū añ. ʒ. i. aloes et epithymi et agarici oīuȝ ana. ʒ. i. ſ. aristologie rotūde et cētaurē et castorei oīuȝ añ. ʒ. ii. macropipis et zinziberis et cymi et ameos et seis apii et āisi et myrrhe ⁊ croci ōniū añ tertias. ii. ʒ. i. myrobal'. citrīoꝝ ⁊ hermodactiloꝝ et radicis almeheizaheregi oīuȝ añ. ʒ ii. ſ. sinapis et capsie et pulpe colloq̄ntide et ligni acori et salis indi oīuȝ añ tertias. ii. ʒ. i. confice cū aq̄ alkekēgi ⁊ fiant inde pilule dof pōdus. ʒ. ii.

Pillˀe de capsia miores ꝯferētes ad mollificationē ptis et palysiȝ et doloreȝ āchaꝝ ⁊ gēuū et iūcturaꝝ et podagrā frāȝ ⁊ sol'oe educūt hūorē crudū grossum. ℞. myrobal'. citrinoꝝ. ʒ. x. aloes. ʒ. xx. zinziberis. ʒ. ii. pipis ⁊ macropipis ōniū ana. ʒ. i. sinapis. ʒ. iii. capsie inde et sal' indi et pulpe colloq̄ntide oīuȝ añ. ʒ. ii. penidiaruȝ ʒ. iiii. cōficiant cū aq̄ porri ⁊ informent pillˀe dosis drachmarum duarum cum aqua tepida.

Pillˀe de capsia descriptōe alia. ℞. aloes ⁊ turbit ⁊ hermodactiloꝝ oīuȝ añ. ʒ. x. capsie ⁊ acori et salis naptici et pulpe colloq̄ntide ⁊ agarici et ḡnoꝝ harmel ⁊ bdellꝗ ⁊ sapini oīuȝ ana. ʒ. ij. ziziberis ⁊ macropipis ⁊ pipis ⁊ masticis ⁊ sinapis et anisi et costi et ameos oīuȝ añ. ʒ. ij. epithymi et myrobal'. nigroꝝ amboꝝ añ. ʒ. v. conficiantur cum aqua caulis et alkekengi quarum dosis sit. ʒ. ij. aut. iij. cum aqua calida.

Pillˀe de eupatorio faciētes ad dolorē epis ⁊ ictericiam ⁊ ad febres. ℞. aloes ⁊ succi eupatorꝗ ⁊ myrobal'. citrinoꝝ oīuȝ eq̄liter. tere ⁊ cribella et confice cum aqua apꝗ ⁊ fac pilulas dosis pondus drachmarum duarum.

PIlle ꝓficui cōferētes ad palyſiꝫ ⁊ torturā ⁊ dolorē genuū ⁊ dolores iūcturaruꝫ ex phl'ate. ℞. albredumaru ⁊ ē medicina inda ⁊ ſatil ⁊ aſrang ⁊ ē medicina alia inda ⁊ turbit ⁊ ḡnoꝝ alnil idi ⁊ herbe eupatoriȷ̇ oiuꝫ añ auī. xx. decoq̄t cū lb. I. aque dōec rēaneat medietas deiñ colent ⁊ reducat aq̄ eoꝝ ad ignē ⁊ bulliat dōec coagulet ⁊ ꝓȷ̇ciat ſup ea dēde de ſceni mūdati a cortice ſuo exteriore ⁊ ē ſil'e lingue auis poſite in medio ſui. Et ſumant cinami ⁊ agarici ⁊ maſticis ⁊ aloes ſcotrēſis ⁊ albrēgi excorticati et ſucci liq̄ritie oiuꝫ ana auī. xx. tere ⁊ cribella cū orali p̄ter dēde deiñ tere dende ſolū ⁊ miſceat cū medicis q̄m non cribellat ꝓpt vnctuoſitatē ſuā deiñ ꝓȷ̇ciant ſup illā aq̄ decoctā coagulatā ⁊ fcā ē ei ſpiſſitu° mell' ⁊ ꝯficiant cū ea iſte medicine ⁊ informent pill'e ⁊ ſūat de eis pōdꝰ tertie. ʒ. i. vſq; ad. ʒ. ſ. ⁊ qñ multiplicas da duas tertias. ʒ. i. cū aq̄ cal'a in nocte.

PIlle aliathelic ⁊ ſūt pill'e abſtergētes phl'a ⁊ mel'iaꝫ et educētes ea ambo et frāgunt vētoſitatē debilitatis digōis ⁊ dant in potu hyeme et eſtate. q̄ꝝ hec ē pmiſtō. ℞. cinamōi ⁊ coſti ⁊ ſpice et amōi et cāedreos ⁊ ḡnoꝝ alben ⁊ mahaleb ⁊ cinamōi ⁊ agarici oiuꝫ añ pōdꝰ. ʒ. ȷ̇ȷ̇. ⁊ myrrhe ⁊ croci ⁊ gariofil'. oiuꝫ añ. ʒ. iȷ̇ȷ̇. aloes. ʒ. xvi. fiat pill'e in eſtate cū ſucco roſ ⁊ in hyeme cuꝫ ſucco caulis doſis earum pondus. ʒ. ȷ̇ȷ̇. cum vino ante cibum ⁊ cibetur in hora ſua cū aqua ciceris.

PIlule aldurie ex libro alcalamet q̄ odori feꝝ efficiūt oris odorē ⁊ abſtergūt viſuꝫ ⁊ ꝯſumūt phl'a ⁊ faciūt appetere cibū ⁊ cōfortāt dētes maſticātes. ℞. cinami ⁊ pipis ⁊ rubee et coriandri et heilbace et condeiati et fauſel ⁊ cabreꝰ omniū añ pōdꝰ. ʒ. ȷ̇ȷ̇. ⁊ kirat. i. muſchi. tere ⁊ cribella ⁊ confice cum aqua gummi ſoluti.

PIlule q̄ cōferūt ad vētoſitatē et debilitatē ſtōi et ad hemorroidas. q̄ꝝ hec ē pmiſtō. ℞. ſcorie ferri auī. c. q̄ infundant in aq̄ porri ſeptē diebꝰ cōtinuis ⁊ renouet aq̄ in ea oī die ſemel ⁊ ḡnoꝝ naſturtiȷ̇. ʒ. cc. ſeis porri ⁊ ſemis eruce ⁊ ſeis alſeful ⁊ ſeis apiȷ̇ et ſeis baucie et ſeis rhaphani ⁊ fenugreci et ſeis cepe oiuꝫ ana. ʒ. xxv. Tere ⁊ ꝯfice cū aq̄ porri ⁊ ifor^a pil. ſic cicer

PIlule de dēde ꝯferētes ad torturā ⁊ colicā et dolores dorſi ⁊ genuū et omnē dolorē. cꝰ cā ē phl'a groſſuꝫ viſcoſuꝫ ⁊ oēm vētoſitatē groſſaꝫ. ℞. cinamōi excorticati a cortice ſuo ſupiore de quo ꝓȷ̇ciantur ligue repte inter duo fruſta ⁊ ḡnoꝝ dende ⁊ ſucci liq̄ritie ⁊ agarici albi et alkeiati ⁊ herbe eupatoriȷ̇ ⁊ apſinthiȷ̇ aloes ptes eq̄les. tere ⁊ cōfice cū aq̄ apiȷ̇ et informent pilule pue. Et ille q̄ de eis facit pilulas inūgat manū ſuā ol'o balſami odorifero doſ eaꝝ ē q̄d ē a. ʒ. i. vſq; ad. ʒ. ȷ̇ȷ̇. et ſit cibus ſuper eas ȝibrabegi.

SAl ſolutiuus cōferēs ad torturā ⁊ abſtergit uiſū ⁊ acuit auditū et ad dolores ſplenis et ad podagrā et dolores iūcturaꝝ et mollificationē lacerti et nocumēta frigoris et hūiditatis. cꝰ hec ē pmiſtō. Salis gēme. ℥. vi. pipis ʒ. xȷ̇ȷ̇. ȝinȝiberis ⁊ ſeis apiȷ̇ ⁊ iſopi et aniudē et petroſeli ⁊ ſeis feniculi ⁊ aniſi et foliȷ̇ īdi et agarici ⁊ ſcamōee et naſturtiȷ̇ et gariofiloꝝ oiuꝫ añ. ʒ. iiȷ̇. Aggrēget pꝰ cribellationē ⁊ rponat i uaſe ⁊ admi'.

PIlule ſtōatice alkindi q̄ ꝯfortāt ſtōum et faciūt appeter cibū ⁊ ſūt ualētes ad ſtōuꝫ ⁊ epar et ſplenē et mūdificāt ſſus ⁊ inteſtia et educūt ſupfluitates ex toto corpe ⁊ phl'a. ℞ myrobal'. kebuloꝝ ptes. vi. ſalis indi et apſinthiȷ̇ romani et agarici leuis et ſcamōee ſubalbide oiuꝫ añ ptes. iȷ̇ȷ̇. aſſari ⁊ aniſi et ſeis apiȷ̇ oiuꝫ ana ptes. ȷ̇ȷ̇. medulle turbit albi ptes. xvȷ̇ȷ̇. epithymi cretenſis rubei mūdi recētis ptes. v. hierpicre ptes. vȷ̇ȷ̇ gariofiloꝝ ptē. i. cōmiſceant m̄dicie iſte pꝰ cribellationē deiñ ponat ſup eas paulati ⁊ ipſe cōterātur aq̄ in q̄ bullite ſunt ptes. iiȷ̇. penidioꝝ ſabari dōec cōuerſa ſit in ſbā ſucci dactiloꝝ deiñ informētur pilule ſil'es pipi doſis ſit pondus auī. ȷ̇ȷ̇.

PIlle albaromaki mūdificātes caput ⁊ extrēitates ⁊ ꝯferūt ad apata. bibat ⁊ dormiat ſup eas ꝓpterea q̄ ſunt vltie in attractōe. q̄ꝝ pmiſtō hec ē. ℞. aloes ſcotrēſis et pulpe colloq̄ntide amboꝝ auī. vȷ̇ȷ̇. croci et ſpice ⁊ cinnamōi ⁊ ḡnoꝝ balſami et aſſari et maſticis et apſinthiȷ̇ romani et ſcamonee et turbit oiuꝫ ana auī. ȷ̇ȷ̇. caſie auī. ſ. tere bñ et cribella et cōfice cū aq̄ tepida et fac pilulas et inūgat manū ſuā ol'o amigdalio dulci ⁊ ſumant de eis ſꝫ q̄ntitatē lēitatis natē ⁊ ſiccitatis eiꝰ minꝰ pilule. iȷ̇ȷ̇. et plus de eis pilule. ix doſ integ̃. ʒ. ȷ̇ȷ̇. qum vadit ad lectum ſuum.

PIlule filiȷ̇ albarith expte ad morpheā fedā: auferūt ei eā in tribꝰ diebꝰ ⁊ cōfert ad febrē et vētoſitatē ⁊ dolores iūcturarū et oēꝫ paſſionē phl'aticā ⁊ melicā. ℞. myrobal'. nigroꝝ et citrinoꝝ et aloes ſcotrēſis ⁊ ſarcocolle ⁊ bdelliȷ̇ rubei ⁊ ſapi de ſpahani ⁊ pulpe colloq̄ntid' oiuꝫ añ ptes. v. naſturtiȷ̇ albi et origani pſici ⁊ nigelle et cymi carmēi et ſalis gēme et viſci romani oiuꝫ añ ptē. i. Accipe has medicinas pꝰ cōtritionē ⁊ cribellationē et cōmiſce pfecte ⁊ infūde gūmas ī aq̄ porri in vaſe eris tante q̄ntitatis q̄ cōficiant medicine ⁊ ponat in ſole donec reſoluant gūme deiñ ꝓȷ̇ciant medicine cribellate deſup ⁊ cōficiant beñ vehemēter cōteren° donec ſit poſe vt ſiat pilule ſil'es pipi et exiccent in vmbra doſ eaꝝ auī. i. cū aq̄ tepida ⁊ abſtineat añ ipſas duobꝰ diebꝰ ab omnibus rebus niſi pane ⁊ alȝibrabegi.

PIlule filiȷ̇ hubeire ſup q̄bꝰ ē cōuenientia manifeſti iuuamēti in vētoſitatibꝰ ⁊ chol'a ⁊ vētoſitatibꝰ hemorroidaꝝ et hūore crudo et morphea et pruritu et bibunt in oī die ⁊ nocte hyeme et eſtate. q̄ꝝ pmiſtō hec ē. ℞. myrobalanoꝝ citrioꝝ et nigroꝝ et belliricoꝝ ablatis nucleis oiuꝫ añ auī. xȷ̇ȷ̇. emblicoꝝ auī. vi. capſie inde ⁊ macropipis amboꝝ ana auī. v. nucis muſchate et ſalis gēme oiuꝫ añ auī. ȷ̇ȷ̇. turbit albi aloes amboꝝ añ auī. iȷ̇ȷ̇. tere et cribella oia et fac cōfectionē cū oleo violaceo et fac pilulas et exicca in vmbra doſ earum auī. vi. apud mediam noctem cuꝫ aqua calida: videbis eniꝫ mirabilia ex iuuamēto.

PIlule aggregatiue filiȷ̇ bilgebē q̄ cōferūt ad ſupfluitatē exñtē in corpe ex phl'ate et chol'a rubea et chol'a nig̃. Et ſilr cōferūt capiti qū in ipſo ē ſupfluitas ex iſtis hūoribꝰ aut ex vno eoꝝ et reſoluūt ſurditatē accñtē inde et cōfert ſtō et epati et cōfortāt ea et cōferūt ad oēꝫ febrem antiq̄ et ſedāt hūores oēs ⁊ ſedāt ſanguinē ⁊ ſanāt

ſpẽs vlcer̃ ꝛ pruritũ. Et ille q̇ hꝫ hemorroidas et
indiget potu ear̃ tãgat indicẽ ꝛ pollicẽ ſuũ cũ aliq̃
to oleo amigdalino deiñ tangat illas pilulas digitis
ſuis q̃titate q̃ fluat cũ oleo deiñ bibat eas: nõ enĩ
nocebũt ei qũ fecerit illud. q̃r̃ pmiſtõ hec eſt. ℞.
hierepicre. ʒ. xxiiij. myrobalãor̃ nigror̃ et citrio
r̃ ambor̃ añ. ʒ. vi. maſticis et aniſi et ſucci eupa/
torij ꝛ ſucci apſinthij oĩuꝫ añ. ʒ. ij. roſ rubear̃. ʒ.
iiij. terant̃ et cribellent̃ et cõficiant̃ cũ aq̃ et infor/
ment̃ pilule ſiĺes pipi doſ. ʒ. ij. vſqꝫ ad. ʒ. ij. ſ. et
bibant̃ p⁹ duas horas a principio noctis añq̃ dor/
miat vtẽs eis deiñ ſgat et faciẽt aſcellare a duab⁹
ſcellis vſꝫ ad. iiij. ꝛ erit ear̃ operatio ĩ die.

P Ilule ſcẽ cũ euforbio cõferẽtes ad aq̃ ci/
trinã et ad dolorẽ dorſi et anche et poda
grã et mollificationẽ mẽbror̃. q̃r̃ pmiſti
o hec ẽ. ℞. euforbij ꝛ maſticis ambor̃ añ. ʒ. iiij.
ſcamõee ꝛ agarici ambor̃ añ. ʒ. v. pulpe colloq̇n
tide. ʒ. iij. aloes ꝛ epithymi ambor̃ añ põdus. ʒ.
xx. ſucci apſinthij põd⁹. ʒ. v. ſaĺ indi põd⁹. ʒ. i. ſ
macropipis põd⁹. ʒ. ij. aniſi põd⁹. ʒ. iiij. ſpice põ
dus. ʒ. x. Tere medicinas ꝛ cribella ꝛ cõfice cũ aq̃
caulis ꝛ informa pilĺas ſicut pip doſ h⁹ medicie ẽ
xi. pilĺe vſꝫ ad q̃titatẽ. ʒ. ſ. ante cibum ꝛ poſt ipſꝫ
ꝛ bibat̃ ſup eis aqua calida.

P Ilule alie cõferẽtes ad febrẽ chronicaꝫ ꝛ
debilitatẽ ſplẽis ꝛ epatis ꝛ inceptionẽ aq̃
℞. cãepitheos ꝛ cãedreos ꝛ radicuꝫ liq̇/
ritie ꝛ croci ꝛ lacce ꝛ apſinthij oĩuꝫ añ. ʒ. x. ſemis
apij ꝛ aniſi ꝛ ſeis feniculi oĩuꝫ ana. ʒ. v. ſucci eu/
patorij ꝛ reuſini ꝛ roſ oĩuꝫ añ. ʒ. viij. ſeis cuſcute
ʒ. xv. polij: ꝛ ſi habuerit ſplenẽ adde ĩ eis ſcolopẽ
dric. ʒ. x. radicis cappis ꝛ fructus tamariſci ambo
rum ana drachmas octo.

P Ilule alie ad febrẽ chrõicã ex hũorib⁹ cõ
miſtis ꝛ dolorẽ epatis ꝛ ĩceptionẽ aq̃. ℞
apſinthij ꝛ ſucci eupatorij ꝛ myrobaĺ. ci/
tri. ꝛ aĺes ꝛ maſticis ꝛ croci ꝛ ariſtoĺ. ꝛ lacce ꝛ ani
ſi ꝛ capſie ꝛ hiere oĩuꝫ ana ptẽ. i. terantur ꝛ infor
mentur pilule.

P Ilule cõferẽtes ad febrẽ chrõicã accñtem
ab hũorib⁹ cõmiſtis et ad dolorẽ epatis
ꝛ inceptionẽ hydropiſis. ℞. apſinthij aut
ſucci ei⁹ ꝛ ſucci eupatorij ꝛ myrobaĺ. citrinor̃ et a
loes ꝛ maſticis ꝛ croci ꝛ reubarbari ꝛ lacce ablute
ꝛ aniſi ꝛ folij ſicci et hierepicre oĩuꝫ ana ps. i. terã
tur ꝛ cõficiant̃ cũ ſucco ſolatri ꝛ informent̃ pilule:
doſ põd⁹ aur̃. i. cũ aq̃ tepida in nocte. Q̃d ſi fue
rit tuſſis permiſce cuꝫ medicinis ſucci liquiritie q̃
tum eſt medietas ponderis omniũ medicinarum.

P Ilule q̃ apiũt oppilatões ꝛ ſubtiliãt hũo/
res groſſos ꝛ faciũt deſcẽdere hũores et
huitates uiſcoſas ꝛ mucilagioſas. q̃r̃ hec
ẽ piſtõ. ℞. folij ĩdi ꝛ myrrhe ꝛ floris ſq̇nãti floris
apſinthij rõani ꝛ maſticis ꝛ croci oĩuꝫ añ. ʒ. ſ. ſeiſ
apij ꝛ aniſi ꝛ bdellij ꝛ ſapi ꝛ oppopõaci oĩuꝫ añ. ʒ.
i. aleos. ʒ. vij. turbit et agarici amborum ana. ʒ.
iij. ꝛ. ſ. ꝛ fiant pilule.

P Ilule de ſpio q̃ cõueniũt ad dolorẽ genu
uꝫ ꝛ anchar̃ ꝛ later̃. q̃r̃ hec eſt pmiſtõ.
℞. ſeis apij ꝛ ſeis harmel ambor̃ añ. ʒ. i
ſapi ꝛ bdellij ambor̃ añ. ʒ. ij. hiere. ʒ. ij. plpe col
loq̇ntide ꝛ agarici amboruꝫ ana. ʒ. i. turbit. ʒ. vi
fiant pilule doſis. ʒ. ij. cum aqua tepida.

P Ilule de oppopõaco h̃ſalomõi ꝯueniẽtes
ad dolorẽ genuũ ꝛ dorſi ꝛ palyſiꝫ ꝛ tortu
rã. ℞. zinziberis ꝛ pipis ꝛ macropipis ꝛ
capſie inde ꝛ myrobaĺ. citrinor̃ ꝛ belliricor̃ ꝛ em
blicor̃ ꝛ myrrhe ꝛ turbit ꝛ ſcãonee ꝛ croci ꝛ caſto
rei oĩuꝫ añ. ʒ. ij. oppopõaci ꝛ hermodactilor̃ ꝛ ſa
pini ꝛ bdellij ꝛ ãmoniaci ꝛ pulpe colloq̇ntide oĩuꝫ
añ. ʒ. x. aloes. ʒ. xx. infundant̃ gũme in aq̃ cauĺ ꝛ
cõficiant̃ cũ eis medicine ꝛ ĩformẽt̃ pilĺe doſ. ʒ. ij.

P Ilule de euforbio cõferẽtes ad palyſiꝫ et
mollificationẽ et hũores crudos deſcẽdẽ
tes ad neruos. ℞. agarici pulpe colloq̇n/
tide euforbij ſapi bdellij oĩuꝫ añ. ʒ. i. aloes. ʒ. ij.
terant̃ ꝛ cõficiant̃ cũ aq̃ caulis et fiant pilule.

P Ilule inde ſcẽ cũ muſcho cõferẽtes ad do
lorẽ ſtõi ꝛ auferũt fetorẽ oris ꝛ malũ o/
dorẽ pot⁹ vini ꝛ exiccãt huitates cor̃.
℞. remiſk ꝛ cappis ambor̃ ana lb. i. ꝯterant̃ ꝛ a/
bluant̃ cũ aq̃ ꝛ pijciant̃ ĩ vaſe et pijciant̃ ſup ea aq̃
lb. xl. ꝛ decoquat̃ dõec remaneãt lb. v. ꝛ coletur
deiñ reducat̃ ad vas mũdũ ꝛ decoq̃t̃ cũ aq̃ ſo ſola
dõec coaguleẽt ꝛ tu rẽouebis eã cũ cochliario ita ut
nõ adhereat ꝛ adurat̃ deiñ pijciat̃ in catino viridi
ꝛ exiccet̃ ſicut exiccat̃ aloes ablutũ. Qũ ergo volu
eris facere ex eis pilĺas ſũe de eis aur̃. xx. ꝛ ter̃ ꝛ
cribella. deiñ accipe heil et gariofiĺ. et nucis muſ.
et macis et xiloaloes indi et folij et centauree ꝛ ſã
dali albi et girbaugue et cubebe omĩuꝫ añ aur̃. i.
muſchi aur̃. v. caſ ore aur̃. x. tere vnũq̃dq; p ſe
ꝛ cribella deiñ pmiſce poſtea accipe remiſk ſo aur̃
v. ꝛ pijce ſup eã aq̃. ℥. vi. et decoq̃ eã donec re
maneant. ℥. ij. ꝛ cola eã ꝛ cõfice cũ ea medicias et
informa pilulas ſicut cicer et exicca eas et vtere e/
is qum neceſſe fuerit.

¶ Tractatus decimus de oleis.

S Ermo nr̃ in hac ſũma de oleis eſt ſecun/
dum noſtram conditionem.

O Leũ nardinũ. Ei⁹ q̇dẽ iuuamẽta ſunt mĺ/
ta et eſt de nobiliorib⁹ oleis cõferens ad
oẽꝫ dolorẽ q̇ fit ex f̃ritate in ventre ꝛ uẽ
toſitatẽ intrinſecã ꝛ ſedat dolores auris f̃ros ꝛ re/
mouet eos et aufert dolorẽ capitis et emigraneam
ſcõ caputpurgio ex eo et colorẽ efficit bonũ et au/
fert colicã et pũctionẽ vẽtoſaꝫ ꝛ cõfert ad dolores
ear̃ et ſedat dolorẽ epatis et vẽtris et calefacit ma
tricẽ et inicit̃ in foramẽ v̇ge et cõfert renib⁹ et ue
ſice et ad mollificationẽ veſice. c⁹ hec ẽ pmiſtio.
Sumant̃ calami arõatici et cipi et folia lauri et xi/
lobalſami et folij indi et enule et ſauine et ſq̇nanti
ꝛ myrti ꝛ cordumeni et ſanſuci oĩuꝫ añ. ℥. ij. terã
tur cõtritõe groſſa ꝛ pijciant̃ in vaſe et pijciantur
ſup ea vinũ ꝛ aq̃ ꝛ infundant̃ ſup ea olei ſiſamini
kiſt. v. ꝛ decoq̃t̃ lẽto igne in vaſe duplici ſex ho
ris et moueant̃ oi hora deiñ auferant̃ ab igne ꝛ di
mittat̃ dõec inf̃ret̃ et colet̃ oleũ. ¶ Decoctio ſecũ
da. c⁹ hec ẽ pmiſtõ. ℞. roſ ru. ꝛ caſie ꝛ ſucci myr
ti hũide et myrrhe oĩuꝫ ana. ʒ. ij. terant̃ groſſe et
pijciant̃ ſup ea aq̃ aut vinũ dõec hũectent̃ ꝛ oleuꝫ
decoctũ et decoq̃t̃ leui igne trib⁹ horis ꝛ inf̃ret̃ et
colet̃. ¶ Decoctio tertia. c⁹ hec ẽ pmiſtõ. Spice
ꝛ gariofilor̃ et ſtoracis oĩuꝫ ana. ℥. iij. nucis mu/
ſchate. ℥. v. olei balſami. ℥. vi. tere medicinas

grosse ⁊ ꝓijce sup eas aq̄. Qū ergo calefit ꝓijce ꝺ̃ sup oleū qꝺ̃ decoctū est ⁊ oleū balsami ⁊ storacem liq̄dā ⁊ moue donec misceant̄ ⁊ ferueāt donec cōsumat̄ aq̄ ⁊ remaneat oleum.

OLeū de storace cōueniens iuncturis ad q̄s effūdit m̄a ⁊ calefacit lacertos ⁊ sp̄ata frā ⁊ m̄ricē fraꝫ ⁊ calefacit renes ⁊ vesicā ex f̄ritate. ℞. olei sisami kist. i. storacis sicce. ℥. iij. ꝺ̃coq̄t̄ lēto igē dōec sūat olꝫ v̄tutē storacis ⁊ r̄pōat̄

OLeū de camemilla. ℞. olei sisami kist. i. fenugreci supioris camemille abluti ⁊ exiccati in vmbra amboꝝ ana. ℥. ij. ⁊ repōat̄ i vase vitri ⁊ pōat̄ i sole. xl. dieb⁹ ⁊ admī.

OLeū de mastice cōueniens ad debilitatem stōi ⁊ sp̄ata ei⁹ ⁊ lenit duritiē. ℞. olei sisami kist. ij. masticis. ℥. vi. teratur mastix ⁊ ꝓijciatur super oleum in vase duplici.

OLeū de apsinthio factū in sole calefaciens ⁊ cōfortās mēbra frā. ℞. olei sisami danic. i. ꝓijce ip̄ꝫ in vase vitri ⁊ apsinthij. ℥. ij. ⁊ ponatur in sole. xl. diebus ⁊ administretur.

OLeū de aneto. ℞. olei sisami kist. i. seīs aneti exiccati in vmbra. ℥. i. ꝓijciant̄ in vase vitri ⁊ ponantur ī sole. xx. diebus ⁊ administretur.

OLeū de lilio qꝺ̃ cōfert ad frigus m̄ricis ⁊ ꝓ̄focationē m̄ricis ⁊ ad colicā ⁊ calefacit r̄nes ⁊ vesicā. ℞. casie lignee ⁊ costi ⁊ carpobalsami ⁊ masticis oīuꝫ ana. ℥. i. gariofiloꝝ et cinnami amboꝝ ana. ℥. ſ. croci. ℥. i. tere et ꝓijce in vase vitri cū lb. i. ſ. olei sisami et liliȷs. xxx. nūero postq̄ ꝓieceris illud qꝺ̃ est in eis de citritate ⁊ radices foliorꝫ eoꝝ ⁊ ponat̄ in vmbra in loco tēperato vsꝫ q° sūat olꝫ v̄tutē ei⁹ ⁊ admīstret̄.

OLeū de basce qꝺ̃ cōfert ad difficultatē urine. ℞. olei sisami. ℥. i. aq̄ lb. i. ⁊ q̄rtaꝫ zinziberis. ʒ. iiij. basce. ʒ. x. tere medicinas grosse ⁊ ꝓijce in vase cū aq̄ ⁊ oleo sisamīo et decoquat̄ donec cōsumat̄ aqua et remaneat oleum et distilletur de eo in foramen virge.

OLeuꝫ de basce aliud ad iūcturas ⁊ colorē efficit bonū ⁊ addit in desiderio coeūdi et cōmouet sup coitū ⁊ rectificat renes ⁊ uesicā ⁊ dorsum qū de eo bibi̅ q̄ntitas. ℥. i. oī die cū rob aut cū vino ⁊ admīstrat̄ etiā in clisterib⁹. cuius hec est ꝑmistō. ℞. olei sisami ⁊ lactis vacci dl̄cis ⁊ succi basce hūidi omniū ana lb. x. penidiorꝫ alboꝝ lb. v. zinziberis lb. ij. ſ. Terant̄ penidȷ ⁊ cribellent̄ ⁊ ꝓijciant̄ oīa in vase figuli ⁊ accēdatur sub eo ignis leuis donec cōsumant̄ aq̄ basce ⁊ lac ⁊ remaneat oleū solū ⁊ bibat̄ de eo sicut dixim⁹. Est eni iuuatiuū ad debilitatē renū ⁊ addit in desiderio coeundi et spermate.

OLeū basce aliud conueniens ad difficultatē ventris ⁊ dolorē ilioꝝ ⁊ renū ⁊ vesice c⁹ hec est ꝑmistō. ℞. aq̄ dulcis sacraiati xv. zinziberis pondus. ʒ. iiij. cōtriti basce pondus ʒ. x. olei sisami sacraiati. i. decoq̄nt̄ in vase mundo igne leui donec cōsumat̄ aq̄ et remaneat oleum ⁊ auferat̄ et dimittat̄ donec infr̄et̄ ⁊ colet̄ ⁊ fiat clistere ex eo posteri⁹ ⁊ sn̄ effūden° in foramē v̄ge.

OLeū de s̄pentib⁹ cōferens ad ipetiginē et mollificationē stōi. Sumant̄ olei sisamini kist. iij. ⁊ ponant̄ in vase figuli ⁊ ponant̄ in eo de s̄pentib⁹ nigris a q̄nq₃ vsq₃ ad decē ⁊ stringat̄ caput vasis et decoq̄t̄ lēto igne dōec i decoctōe dissoluāt̄ ⁊ auferant̄ ab igne ⁊ dittat̄ donec infr̄et̄ ⁊ apiat̄ caput eius ⁊ caueat̄ a vapore ei⁹ q̄r dimittat̄ dōec infr̄et̄ ⁊ respiret et auferat̄ ab eo vapor ⁊ ponatur ī vase ⁊ admīstret̄ i epithiate qū ip̄m est necesseriuꝫ cum penna inunctum.

OLeū regis dauid qꝺ̃ est iuuatiuū ad palysim et torturā et podagrā et tr̄morē ⁊ ad dolores iuncturaꝝ et dorsi ⁊ ad fistulas et hemorroidas ⁊ ad colicā et elephantiā. c⁹ hec ē ꝑmistō. ℞. bdellij. ʒ. x. āmoniaci ⁊ serapi ⁊ opponaci et carpobalsami ⁊ opij ⁊ polypodij et bellebori albi ⁊ zarur ⁊ selcniati ⁊ capsie et amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ omniū ana. ʒ. vi. gariofiloꝝ et nucis muschate et zinziberis et galange ⁊ cinamōi ⁊ laudani ⁊ castorei omniū ana. ʒ. iij. kesile ⁊ seīs hyusq̄ami albi ⁊ siselcos ⁊ olibani et nigelle ⁊ seīs eruce et seīs porri et ameos ⁊ costi omniū ana ʒ. v. cipi et granoꝝ barmel ⁊ myrti ⁊ granoꝝ viridiū et granoꝝ alkerua et sansuci omniū an̄. ʒ. iiij foliōꝝ eupatorij et vsnee amboꝝ ana. ʒ. v. Terātur medicine iste cōtritōe grossa ⁊ ꝓijciant̄ in vase ⁊ fundant̄ sup eas lb. vi. succi caulis et decoquat̄ igne leui donec redeat ad lb. ij. ⁊ remoueat̄ ab igne et colet̄ et expriat̄ ita vt nō remaneat in eo aliq̄d de v̄tutib⁹ haꝝ medacinaꝝ ⁊ reducat̄ ad vas ⁊ fūdant̄ sup ip̄ꝫ ꝺ̃ oleo oliue lb. vi. ⁊ butyri uaccini ⁊ olei arazaki et olei de kerua et olei aldemest decocti cū sp̄eb⁹ ⁊ affert̄ hoc oleū de egypto omniū ana. ʒ. x. ⁊ farine amigdalaꝝ amaraꝝ. ʒ. ij. granoꝝ lauri ⁊ pini amboꝝ ana. ʒ. vi. olei de lilio ⁊ olī de eruca amboꝝ ana. ʒ. v. granoꝝ viridiū pond⁹ ʒ. x. olei sisami aut arazaki in quo decocte sūt rute. ʒ. iij. vsnee. ʒ. iij. olei de alkāna. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. iij. ⁊ addantur sup olea in vase ⁊ dissoluat̄ cū pauco illi⁹ aq̄ de sagzenca pondus. ʒ. x. decoquant̄ lento igne s̄m facilitatē donec remaneat aq̄ q̄ntitas sacraiati. i. ⁊ auferat̄ ab igne et colet̄ cū mandili spisso ⁊ reducat̄ ad vas ⁊ ꝓijciant̄ āmōiaci. ʒ. x. et mellis. ʒ. x. ⁊ ponat̄ sup prunas donec liq̄fiat ⁊ misceant̄ cū eo de storace liq̄da ⁊ napta alba ⁊ olei balsami omniū ana. ʒ. x. ⁊ ponat̄ in ampulla ⁊ claudat̄ stricte caput ei⁹ dos̄ ei⁹ a quarta. ʒ i. vsq₃ ad aur̄. i. cum aqua ciceris tepida.

OLeū de costo dat̄ in potu ⁊ cōfert ad frigus lacertoꝝ ⁊ ꝓprie epatis ⁊ stōi et apit oppilatōes lacertoꝝ cōfortans eos faciēs colorē esse bonū cōs̄uās nigredinē capilloꝝ. ℞. costi amaī. ʒ. x. casie. ʒ. vi. folioꝝ almarmacor sextaria. x. terant̄ grosse et infundant̄ in vīo in nocte et ꝓijciant̄ sup eas olei sisami lb. i. ſ. et decoquat̄ in vase duplici donec cōsumat̄ vinū ⁊ rēaneat olꝫ.

OLeū de costo aliud ad dolorē epatis ⁊ stomachi ⁊ dolorē iūcturaꝝ ex f̄ritate ⁊ mollificatōe lateris. ℞. gariofiloꝝ. ℥. i. calami aromatici et spice et folij indi et storacis ⁊ radicis lilij celestis et cinnami et vsnee et costi oīum ana. ℥. ij. enule et casie ana. ℥. i. myrrhe. ℥. ſ. tere medicinas grosse et infunde in aceto in nocte et effunde sup eas olei ⁊ aq̄ amboꝝ ana lb. v. et decoquant̄ lento igne donec cōsumat̄ aq̄ et remaneat

oleum et coletur ꝛ miſceatur cum primo.

OLeū ierbuet et eſt medicina inda faciens
ad ventoſitates groſſas et ad dolorē mr̄i
cis fr̄m. ℞. ſerapī et galbani et cipi et ſi
napis et bellebori omniū ana. ʒ. xv. glutīs alibat
ʒ. viij. oppoponaci. ʒ. iiij. cinnami et coſti et ari-
ſtologie lōge et rotunde omniū ana pondus. ʒ. ij.
acori et amōiaci et ſir et eſt medicina inda et fel et
piretri omniū ana. ʒ. ij. ſ. zedoarie et doronigi et
caſtorei et rute et baſce et abrotani et radicis liq̄-
ritie et rute montane et maruas deſirem et caulis
et ſanſuci et ſiſimbrij et gariofiloꝝ hortulanoruꝫ
omniū ana. ʒ. ſ. myrrhe ꝛ aſſe odorifere ꝛ fetide
et alaniudē omniū ana. ʒ. q̄rtā. i. olei oliue lb. ix.
ꝛ aq̄ lb. xviij. decoquant̄ lento igne donec conſu-
mat̄ aq̄ ꝛ remaneat oleū doſis ei⁹ a media. ʒ. vſq;
ad duas cum aqua aneti.

OLeū ſindin q̄ꝺ noiat̄ abruſemed cōferenſ
ad tuſſim ꝛ ventoſitates groſſas ꝛ attra-
hit hūores groſſos ꝛ cōfert ad hemorroi
das. c⁹ hec ē pmiſtio. ℞. ſauine ꝛ pipis et macro-
pipis ꝛ keiſim ꝛ zinziberis ꝛ capſie inde ꝛ ſalis ru
bei ꝛ cymi omniū an̄. ʒ. vi. ſauic nabac kaſici⁹. i.
in aqua et coletur ſuper medicinas.

OLeū de kerua q̄ꝺ cōfert ad mollificatio-
nē ꝛ palyſim ꝛ torturā et apit oppilatōes
epatis ꝛ ſplenis ꝛ cōfert ad colicā. c⁹ hec
eſt pmiſtio. ℞. ameos ꝛ origani ꝛ calamēti mōtāi
ꝛ myrrhe ꝛ marmacor et ſeis apij ꝛ ſeis feniculi et
aniſi ꝛ ſeis alandacocha ꝛ maſticis ꝛ aſſari et fenu-
greci omniū ana. ʒ. vij. ꝛ alſel ꝛ albel ꝛ alſel ꝛ a-
cori ꝛ capſie inde ꝛ bdellij omniū ana. ʒ. v. ſapini
ꝛ amoniaci ꝛ oppoponaci omniū ana. ʒ. iij. ꝛ radi
cū apij ꝛ corticū radicū feniculi ꝛ ſq̄nanti ꝛ radicuꝫ
liq̄ritie ꝛ enule ſicce ꝛ baſce omniū ana. ʒ. x. beze
ribaſen et ſinſider amboꝝ ana. ʒ. iij. zinziberis et
cinnamōi ꝛ gariofiloꝝ ꝛ cardamōi ꝛ girbaugue ꝛ
cubebe ꝛ macropipis ꝛ pipis ꝛ nucis muſchate et
macis ꝛ nigelle ꝛ coſti ꝛ carui omniū ana. ʒ. iiij. ze
doarie ꝛ doronigi amboꝝ ana. ʒ. v. Tere medici
nas groſſe ꝛ funde ſup eas de aq̄ q̄ꝺ ſubmergat e-
as ꝛ decoquant̄ donec diſſoluant̄ et colet̄ ꝛ fundan
tur ſup ea olei de kerua recentis lb. vij. ꝛ decoq̄n
tur lento igne dōec cōſumat̄ aq̄ ꝛ remaneat oleū ꝛ
admiſtret̄ q̄ū neceſſe fuerit pondus aur̄. ij. aut. iij
cū aq̄ de radicibus.

OLeū de kerua ſimplex ¶ Decoquat̄ cū aq̄
ſola et miorat̄ a caliditate ſua q̄ū decoq̄t̄ cū
aq̄ ſola ꝛ ē ī loco olei arazaki quꝫ ablui-
tur cum aqua ſola.

OLeū de cucurbita q̄ꝺ ꝯfert ad oēꝫ caliditatē
ꝛ ad acuitatē ī to° cor̄ ſi fuerit mbꝝ inū
ctū cū eo ꝛ ſi fuerit in veſica aut renibus
inungat̄ cū eo et olfaciat ex eo ꝛ inungat cū eo. Et
ſi fuerit in capite fiat caputpurgiū ex eo. Et ſi fue
rit ī iteſtis acuitas cholica ſumere in potu ex eo ē
iuuatiuū ad oīa illa. c⁹ hec eſt pmiſtō. Sumat̄ cu-
curbita magna integra ꝛ excorticet̄ et terat̄ ꝛ exp̄
mat̄ ꝛ ſumant̄ de aq̄ ei⁹ ptes. iiij. ꝛ olei ſiſami re-
centis ps. i. decoquat̄ lento igne donec cōſumatur
aq̄ ꝛ reaneat olꝫ deīn colet̄ ī uaſe uitreato ꝛ admi.

OLeū aſebeſabrē q̄ꝺ cōfert ad ventoſitatē
in genibus et iuncturis ꝛ toto corpore.
Sumat̄ aq̄ aſebeſabrē ps. i. ꝛ olei ſiſami ps. i. et
decoquant̄ donec cōſumat̄ aq̄ tota ꝛ remaneat olꝫ
colet̄ ergo ꝛ reponat̄ ī vaſe vitri ꝛ claudat̄ ſtricte
os ei⁹ doſis ſit ab aur̄. i. vſq; ad. ℥. ſ. ſicut dixi-
mus et bibat̄ ſup menſurā. ℥. ij. aq̄ ciceris in q̄ cū
cicer̄ decoctū ſit aliq̄d cymi ꝛ ſit cib⁹ ſup ipꝫ zibra
begi ꝛ ſi fiat ex eo inunctio ſup mēbra cōfert.

OLeū auris. ℞. olī ſiſami lb. ij. origani.
ʒ. xv. rubee. ℥. ij. oppoponaci ꝛ ſapi et
myrrhe ꝛ bdellij ꝛ amoniaci et aloes ꝛ o
libani omniuꝫ ana. ʒ. ij. tere medicinas ꝛ p̄ijce ſu
p eas paꝝ aq̄ ꝛ cōfricent̄ cū manu bn̄ ꝛ p̄ijciat̄ ſup
eas oleum ꝛ decoquatur lento igne donec inſpiſſet̄
ꝛ coletur et adminiſtretur.

OLeū auris deſcriptōe alia. ℞. ſceba. ℥. ij
q̄ cōfricet̄ cū olei lb. i. ꝛ aq̄ ſanſuci lb. ſ
decoque omnia lēto igne ī cochliario fer
reo ꝛ cola ipſum ꝛ diſtilla de ipſo in aurem.

OLeū alfelfelud cōueniēs ad dolorē iunctu
raꝝ ꝛ ſpaſmū ꝛ mollificationē mēbroꝝ.
℞. fel ꝛ bel ꝛ fel ꝛ acori ꝛ capſie et enu-
le ꝛ macropipis ꝛ nuciſuomice ꝛ radicis lilij ꝛ ſeis
feniculi ꝛ coſti ꝛ myrrhe ꝛ zedoarie ꝛ doronigi oī
um ana. ʒ. v. terant̄ groſſe ꝛ p̄ijciant̄ in ollā ꝛ p̄ij
ciant̄ ſup ea olei ſiſami ꝛ lactis et aq̄ omniū ana. e
mine. ij. decoquantur in vaſe duplici donec cōſu-
mant̄ aq̄ ꝛ lac ꝛ reaneat olꝫ et colet̄ ꝛ admiſtretur

DEſcriptio alia q̄ cōfert ad dolores veſice
ꝛ mr̄icis fr̄aꝝ ꝛ ad venā ſciaticā ꝛ frigus
renū ꝛ mollificationē mēbroꝝ ꝛ colicā et
torturā ꝛ palyſiꝫ ꝛ ad ventoſitates fr̄as groſſas q̄
accn̄t in neruis ꝛ dolorē dorſi et omnē dolorē q̄ fit
ex frigore ꝛ groſſitudine ꝛ eſt oleū induꝫ. ℞. fel
ꝛ bel ꝛ fel et acori et capſie ꝛ radicis lilij celeſtis et
enule ꝛ macropipis et nuciſuomice et nucis cupreſ
ſi et pini et coſti et ſeis fēiculi et zedoarie ꝛ buzed
et doronigi omniū ana. ʒ. x. terant̄ oīa groſſe ꝛ ſu
mant̄ lactis dulcis et aq̄ amboꝝ ana lb. x. et olei ſi
ſami lb. v. decoquantur in vaſe duplici donec cō
ſumatur aqua et remaneat oleum.

OLeū de ouis fit aut molendo vitellos eli
xatoꝝ aut diſtillando in vaſe vitreo cō-
poſito aut cum diſtillatione ſublimata.

OLeū alkekengi q̄ꝺ eſt cōueniens ad epile
pſiā ꝛ palyſim et mollificationē et ſr̄itatē
et ſpaſmū et debilitatē ſtōi et venā ſciati
cā et dolores iuncturaꝝ et dorſi et cōfert ad colicā
et p̄uocat menſtrua et calefacit mr̄icē et frangit la
pidē et ſedat dolorē ani et apit oppilatōes corpis.
℞. myrobal̄. kebuloꝝ et belliricoꝝ et myrobala-
noꝝ nigroꝝ et emblicoꝝ omniū ana. ʒ. x. radicis a
pij et radicis feniculi amboꝝ ana. ʒ. vij. macropi-
pis et pipis et zinziberis omniū ana. ʒ. v. oppopo
nacis hyuſq̄ami et ſapi omniū ana. ʒ. v. turbit ſex
taria. iiij. caulis recentis et rute recentis et baſce
hūidi ōniū an̄. M. i. terant̄ ſicca groſſe et īcidatur
olera ꝛ p̄ijciant̄ ī vas ꝛ p̄ijciant̄ ſup ea aq̄ lb. xxiiij
et decoquant̄ donec remaneat medietas et coletur
et p̄ijciant̄ ſup ea olei de kerua emine. iiij. et deco
quant̄ donec cōſumat̄ aq̄ ꝛ remaneat oleū. Quidā
v̄o addūt in eo radicū lilij ſextaria. ij. et capſie. ʒ.
iiij. ꝛ aīſi et edebes ꝛ afid et cordumēi oīū an̄. ʒ. ij

OLeuꝫ de croco q̄ꝺ lenit neruos et auferi

spasmum ⁊ confert ad duritiem miricis et colorem efficit bonū. ℞. croci. ʒ. vi. calami aroātici. ʒ. v myrrhe. ʒ. ſ. cordumeni. ʒ. vi. infundant medicine p se et myrrha p se in aceto pter cordumeni et dimittant dieb⁹. v. et in sexto die infundant cordumeni in aceto et dimittat die vno et infundant sup ea in die septimo olei sextaria. v. et decoquātur lēto igne dōec cōsumat aq̄ et remaneat oleū.

Oleū de vsnee. ℞. vsnee sextaria. v. costi. ʒ. x. casie et calami aroātici amborū ana. ʒ. iiij. marmacor. ʒ. ij. storacis. ʒ. v olei myrti lb. i. ſ. terant medicine et infundant i aceto et dimittant trib⁹ dieb⁹ cōtinuis et coquant cū olo dōec ꝯsūat acetū et rēaneat olū ⁊ colet ⁊ rcō.

Oleū de eusorbio nrm cōferēs ad dolores frōs ⁊ ppric in neruis ⁊ ad venā sciaticā ⁊ dolorē dorsi ⁊ pedū. c⁹ hec est pmistio ℞. costi amari pondus. ʒ. x. castorei pondus. ʒ. v ⁊ calamēti sicci pondus. ʒ. xij. ⁊ piretri pondus. ʒ vij. ⁊ cōdisi pondus. ʒ. iiij. ⁊ staphisagrie pondus ʒ. iij. terant oia ⁊ decoquant in vase cū. xl. ʒ. vini odoriferi postq̄ infusa sunt in eo die ⁊ nocte vsq; quo pueniat ad id qđ est min⁹ tertia deiñ iffrentur ⁊ cōfricent vehemēter ⁊ colet ⁊ fundat super ipz q̄tū est medietas pōderis ei⁹ olei sisami aut olei sambaci aut olei alkeiri ⁊ decoquat vsq; quo ꝯsumat vinū ⁊ remaneat oleū deiñ sumant ad oia x. pōdera olei euforbij albi recētis. ʒ. ij. ⁊ teratur sicut puluis ⁊ misceat cū oleo ⁊ ponat sup ignē donec bulliat ⁊ recondatur.

Oleū qđ romane dr̄ demanū ⁊ ei⁹ expositio est medicina. x. spēꝝ cōferens ad frig⁹ neruoꝝ ⁊ stōi cōfortans mēbra repellens supfluitates lenificās neruos. ℞. storacis. ℥. iiij. ⁊ masticis pōdus. ℥. xij. ⁊ folij indi ⁊ spice amboꝝ ana. ℥. iiij. ⁊ euforbij. ℥. iij. cinamōi. ℥. vi cere albe. ℥. xij. olei de ben. ℥. xlviij. olei balsai ℥. xij. pipis. ℥. i. terant sicca ⁊ soluant que sunt pter illa. et reponatur.

Oleū de florib⁹ papaueris rufi calefaciens stōum frm ⁊ resoluit cōmotionē ⁊ apatōnē qñ cōmiscet cū adipe anſis aut galline Sumant olei boni lb. i. ⁊ roſ papaueris rufi. ℥. ij ponat illud in vase ⁊ ponat in sole. x. dieb⁹ ⁊ reponatur: verūtñ nō habet illud oleum odorem.

Olea pura de lilio ⁊ cydōijs ⁊ malis ⁊ sinapi ⁊ cucūere asinino fiunt ita vt sint olei sisami pars. i. ⁊ aque partes. iij. ⁊ stet i sole quadraginta diebus et reponatur.

Tractatus. xi. de vnguentis et emplastris.

Vnguētū de cerusa qđ ꝯfert ad adustionē ignis ⁊ excoriationē. ℞. lithargyrij. ʒ. i. ceruse. ʒ. v. cer̄ albe. ʒ. vij. olei roſ. ℥. ij. liq̄fiat cera et oleū et pijciant sup ea cerusa ⁊ lithargyriū in mortariū ⁊ misceant sil̄ añq̄ infrigident ⁊ misceat cū eo albugo oui vi⁹ ⁊ admistrt

Vnguētū aliđ. ℞. ceruse. ʒ. iiij. lithargyrij. ʒ. ij. scorie argenti aur̄. i. dragaganti ʒ. i. terant ⁊ cribellent cū orali et sumat cere albe. ℥. i. q̄ liq̄fiat cū. ℥. iij. olei roſ ⁊ pijciantur super ea medicine in mortario ⁊ conterantur.

Vnguētū basilicon magnū cōferens ad vlcerā ⁊ cōuenit locis neruosis ⁊ vulnerib⁹ in q̄bus nō est calitas. ℞. cere lb. i. picis. ℥. viij. myrrhe ⁊ resine omnium ana. ℥. iiij. glutinis alimbat. ℥. iiij. olei lb. vi.

Vnguētū basilicon minus. ℞. resine ⁊ picis ⁊ cer̄ eq̄les ptes ⁊ adistrat cū olo oliue

Vnguētū de cerusa cū aceto. Sume lithargyrij q̄tū vis ⁊ cribella ⁊ pijce in cimini ⁊ pijce sup ipz acetum et oleum ⁊ ꝯmisce bene cum manu ⁊ vtere.

Vnguētū de flore eris ad vlcera antiq̄. floris eris. ʒ. ij. cere ⁊ resine amboꝝ ana ʒ. v. terat flos eris ⁊ liq̄fiat reliq̄ medicine cū olo mēſa q̄ est necessaria ⁊ pijciat desup flos eris ⁊ cōmoueat donec equet ⁊ administretur.

Vnguētū de calcadis qđ noiauit Gal. mutkin cōferens ad apata pestilētie ⁊ cōsolidat vulnera q̄ difficile ꝯsolidant ⁊ sanguinea et cōfert ad difficultatē vrine ⁊ difficultatē egōnis ⁊ oia apata. ℞. adipiſ zirbi antiq̄ lb. iij. olei antiq̄ lb. iij. calcadis. ℥. iiij. liq̄fiat adeps ⁊ terat calcadis et misceat cū trib⁹ lb. olei ⁊ terant lb. iij li thargyrij ⁊ misceat cū eis ⁊ cū adipe in mortario đ inde ponat in frixorio mundo ⁊ pmisce. ea cū spatula q̄ sit abscissa ex palma dōec eq̄t ⁊ admistretur.

Vnguentū nigꝝ lithargyrij. ℥. i. aceti fortis. ℥. iij. olei. ℥. ij. decoquant oia cū studio ne adurant ⁊ ꝯmoueat dōec coaguletur

Vnguentū diaq̄lō cōferēs ad nodos ⁊ scrofulas ⁊ apata dura. c⁹ hec est pmistio. fenugreci ⁊ seis lini ⁊ altee albe omniū ana keleiati. i. ifundat vnūq̄đq; coruz p se die ⁊ nocte deiñ sumant de mucilagine vniuscuiusq; eoꝝ lb. i ⁊ q̄rta ⁊ lithargyrij lb. i. ſ. ⁊ oli lb. ij. bl̄liat mucilagines ebullitōe vna deiñ auferat ab igne postea bulliat oleū cū lithargyrio trito donec coaguletur ⁊ alteret color ei⁹ deiñ pijciant sup ipz mucilagines vna post aliam ⁊ coaguletur igne leui.

Vnguentū rubeū. ℞. lithargyrij eminā. i cōtriti cribellati olei oliue lb. ij. aceti lb x. concutiat donec coaguletur ⁊ ponat sup ipz postq̄ coagulat lb. i. de venis tinctorum.

Vnguētū apostoloꝝ ⁊ est apostolicon ⁊ nominat vnguētū veneris ⁊ est vnguentū rectificans cū facilitate fistulas difficiles ⁊ scrofulas puas nec est aliq̄d sil̄e ei ⁊ mundificat vl nera ex carne mortua ⁊ pus et cōsolidat. Et dr̄ q̄ est medicina. xij. aplōꝝ. c⁹ hec est pmistio. ℞. terebinthie cere albe ⁊ resine omniū ana. ʒ. xiiij. opoponaci ⁊ floris eris amborū ana. ʒ. ij. amoniaci pondus. ʒ. xiiij. aristol̄. lōge ⁊ turis masc̄li amboꝝ ana drachmas sex myrrhe et galbani amborum ana. ʒ. iiij. bdellij pondus. ʒ. vi. lithargyrij pondus. ʒ. ix. infundat bdelliū in aceto vini ⁊ decoq̄t in estate cum duabus lb olei ⁊ in hyeme cū lb. iij.

Vnguentū de vzifur cōferēs ad scrofulas ⁊ cancꝝ ⁊ apata testiculoꝝ. ℞. lithargyrij ⁊ galbani amboꝝ ana. ʒ. v. olibani et amoniaci amboꝝ ana pōdus. ʒ. x. glutis alibat. ʒ. vi. cer̄ sext. x. vzifur. ʒ. viij. ⁊ oli q̄tū sufficit.

Vnguētū karmez ⁊ alkarmū ꝯferēs ad dolorē ani ⁊ ignē psicū. ℞. pulpe colloq̄ntide ⁊ cōdisi et vsnen ⁊ sulfuris omniū an̄

ʒ. iij. lithargyrij ⁊ sief memithe amboꝛ ana. ʒ. vi barmel ⁊ marcor et est vnis alkarmez omniuz ana ʒ. xij. sambaci. ʒ. ij. picis. ʒ. x. liqfiat almarcor cū oleo et administretur.

Vnguētū cauterij. ℞. colcotar assati pōd9 ʒ. x. calcis nō extincte ⁊ storacis liquide omnium ana drachmas duas.

Vnguētū gererati. ℞. chelidonie ⁊ venaꝛ citrinaꝛ ⁊ galbani ⁊ amōiaci ⁊ sarcocolle ⁊ gūmi ⁊ sanguis dracōis omniū ana ptē. i. lithargyrij qtū est pōdus medicinaꝛ omniuz ⁊ olei sisami ⁊ olei oliue qtū est pōdus medicinarū omniū liqfiat cera cū oleo in uase testeo nouo ⁊ puluerizentur desuper medicine trite et cribellate et misceatur et administretur.

Capitulum de emplastris.

Emplꝫ andromachi qđ cōfert spleneticis et hydropicis ⁊ q patiū tēsionē lateꝛ ⁊ ad dolorē iuncturaꝛ ⁊ ad venā sciaticā ⁊ egritudines chronicas antiqs. c9 pmistio hec est. ℞ cere et picis omniū ana lb. i. gūmi pini lb. i. olei cyathi. viij. arsenici rubei vł aurei aluis iamēi calcis quam aqua non inuenit omnium ana. ℥. ij. prepara ipsum secundum qp narratur.

Emplꝫ mirabile relatū ad andromachum qđ cōuenit vbi vłt aliqs vt sugat ex eo aliqd: frangit enī ipꝫ et extrahit ossa corrupta et furūculos et spinas et cōfert ad venā sciaticā et sputū saniei et duritiē visceꝛ et torsionē mēbri sup mēbꝛ et sigillationē vulneꝛ. ℞. granorū q inueniunt in fructu plante q dicit aumeli et baurac rubei et salis amoniaci et aristoł. cretice et radicis cucūeris asini et gūme albotin omniū ana pōd9 auř. xx. pipis et macropipis et amoniaci et amōi et xilobalsami omniū ana auř. x. turis masculi et myrrhe et resine sicce et aldabac fřa omniū an auř x. et lactis arboris mori auř. x. cere auř. xxx. et adipis capre auř. xv. et fecis olei de lilio qtū sufficit ad cōficieñ medicinā. Terant medicine sicce ⁊ fricent etiā et inungat qfricat eas manus suas cum fece olei de lilio ita vt qū pmista fuerint oīa bene reponat ⁊ fuet ⁊ qū necesse fuerit vti eo ad aufferendā laxitudinē tūc sumant de eo. ℥. iij. ⁊ adipis anatis. ℥. iij. ⁊ olei de alcana. ℥. iij. ⁊ permisceatur et administretur.

Emplꝫ ad dolorē iuncturaꝛ ⁊ podagre ⁊ est medicamē exptū vtile. Seis hyusqami kist. i. agarici ⁊ fenugreci ana kist. i. baurac. ℥. i. cere libram vnam resinn decocte. lb. i. olei antiq lb. i. medulle ossiū cerui. ℥. iiij. radicis lilij. ℥. iiij. Terant medicine sicce ⁊ cribellent ⁊ liqfiat ea q liqfiūt ⁊ dimittant donec infrentur ⁊ proijciantur super medicinas siccas ⁊ ꝯmisceantur ⁊ reponatur ⁊ administretur.

Emplꝫ silagrius ad dolorē stōi ⁊ epatis ⁊ dolores mřicū ⁊ apata qū linit exteri9 ⁊ admistrat mulierib9 in lana liniendo cuz eo mřicē. ℞. croci. ʒ. ij. ⁊ in descriptōe alia. ʒ. xij bdellij ⁊ masticis ⁊ amoniaci ⁊ aloes ⁊ storacis hūide omniū ana. ʒ. viij. cere sextaria. iij. adipis anseris. ʒ. xij. isopi sicce aut hūide. ʒ. xxx. olei nardini quantum sufficit.

Vnguētū qđ cōfert ad vehementiā debilitatis epatis ⁊ stōi ⁊ lenit duritiē ⁊ retinet ascellationē epithimatū. ℞. tortellaꝛ de scemi pōd9. ʒ. iiij. alkeia ⁊ apsinthij ⁊ olibani omniū an pond9. ʒ ij. ⁊ myrrhe ⁊ aloes ⁊ aderirati ⁊ xiloaloes ⁊ acatie omniū an pōdus. ʒ. i. ⁊ laudani pondus. ℥. ij. ⁊ cydonioꝛ excorticatoꝛ decoctoꝛ mūdatoꝛ a granis suis pondus. ʒ. vi. ⁊ dactiloꝛ alcabs dactilos. l. nūero ⁊ cere ⁊ olei nardi ⁊ olei rof qtitatē cū q fiat vnguētū. Infunde dactilos ⁊ tortellas in uino ⁊ accipe cydonia ⁊ munda ea ex cortice ⁊ granis suis deiñ coq ea in vino dōec mollia sint ⁊ qū decocta sunt tere ea bñ ⁊ pmisce ipa cū dactilis ⁊ tortellis deiñ cōtere ea cū tortellis dōec misceant ⁊ liqfac cerā cū oleo ⁊ tere reliqs medicinas et cribella ea et pulueriza eas sup cerā liqfactā cū oleo deide aggrega ea sił in mortario ⁊ pmisce ea in eo donec pmisceant bñ deiñ line ex eo sup lanaz. i. pannū ⁊ pone ipꝫ super epar et stomachum.

Vnguētū factū cū pulpa colloqntide qđ ꝯfert ad illud qđ dictū est. c9 hec est pmistio. Pulpe colloqntide pondus. ʒ. xij. turbit ⁊ scamonee ⁊ euforbij omniū an. ʒ. viij. semis aneti ⁊ salis ⁊ myrrhe ⁊ aloes ⁊ fellis vaccini ⁊ salis indi ⁊ nigelle ⁊ staphisagrie mōtane ⁊ pipis ⁊ zinziberis ⁊ myrobał. citrinoꝛ ⁊ mezeriō ⁊ bellericoꝛ omniū ana pondus. ʒ. xij. ⁊ amigdalaꝛ et amoniaci ⁊ oppoponaci ⁊ sapi omniū ana. ʒ. vij. baurac ⁊ sulfuris citri amboꝛ ana. ʒ. xv. fenugřci ⁊ camemille ⁊ seis lini omniū ana pondus. ʒ. x. storacis ⁊ cere amboꝛ ana sextaria. x. liqfac ea q liqfiūt de istis medicis cū butyro vaccino ⁊ infunde q ex eis infundunt in vino ⁊ tere q ex eis sicca sunt ⁊ cribella ea deiñ tere infusa ⁊ pmisce ea simł donec fiat vnguētū deiñ line ex eo stōum ⁊ epar: ipꝫ eī facit descendere aqp citrinā. ⁊ q idiget ascellatōe ⁊ ñ pōt biber medicinā liat ipꝫ sř stōuz quoniam soluet eum.

Emplꝫ scm cū cordumeni qđ confert ad dolores antiquos q sunt in epate ⁊ stō et splene ⁊ duritiē accñtē in eis ⁊ frigus. ℞ cordumeni ⁊ spice ⁊ amōi ⁊ pipis ⁊ macropipis et costi ⁊ casie mūdate ⁊ turis ⁊ piretri ⁊ amigdalaꝛ ⁊ amoniaci ⁊ alkeia ⁊ myrrhe ⁊ storacis ⁊ carpobalsami ⁊ aristoł. lōge ⁊ rotunde ⁊ cipi et meliloti ⁊ laudani ⁊ gariofiloꝛ omniū ana pondus. ʒ. iiij croci pōdus. ʒ. ij. ⁊ ireos et opobalsami et adipis vacce aut anatis omniū ana pōdus. ʒ. v. et gūmi amigdale amare pondus. ʒ. v. liqfac cerā cuz oleo nardino ⁊ fac ipsum sicut narraui tibi.

Tractatus. xij. de iuuamento harum medicinaruz appropriato vnicuiq; membro.

Ad frig9 capitis cōferūt scelithe et anacardinū et diacyminū caputpurgio facto. Grauitati capitis cōfert infusio de hiera ⁊ pilule alborōaki que mundificant caput.

Ad dolorē capitis fřm antiquz sotira scelithe fꝫ qp dř hiera eufratis hierapič hiera archigenis. Theodoricō. hiera catagi trocisci stelle epithiati sup frontē. Et ad cephaleaz iteꝛ oleū nardinū. Ad emigraneā trocisci stelle liniti sup frontē oleum nardinū sufluf infusionis hiere cōfectio hermetis scō caputpurgio. Ad vtiginem

sotira pura confectio hermetis anacardinum hiera
archigẽis theodoricõ electuariũ de ambra mag^m.
AD obliuionẽ ⁊ recordationẽ ⁊ mentẽ ana
cardinũ electuariũ de anacardis scelithe
fm q̃ dr̃ fcõ caputpurgio ex eo suffuf a-
ristotelis electuarium de ambra sirimos hierapic̃
Ad alguesgues ⁊ maniã tyriaca ⁊ mithridatũ tyria
ca esdre scelithe f3 q̃ dr̃. Tyriaca iarbe ramaguez
hiera catagini medicina de muscho ⁊ pprie descri-
ptio fcã ad meliã cholicã. Anacardinũ qñ equatur ĩ
sua ĩceptõe ꝯfectio de hiacyntho nr̃a. que ꝯfortãt
sñus sunt tyriaca mithridatũ pill'e stõatice alkindi.
Ad epilepsiã tyriaca mithridatũ tyriaca esdre tyria
ca diatesseron sotira scelithe. Tyriaca nr̃a cõfectio
cesaris alkeskinengi proprie ad pueros. Theodo-
ricõ: hieragarios: hiera nr̃a. medicina de muscho
dulcis ⁊ amara: hiera picra: acetũ sq̃lle et oxymel
ei⁹. ¶ Ad apoplexiã. Tyriaca mithridatũ: tyria-
ca esdre: oleũ alkekengi ¶ Ad palysim ⁊ mollifi
catiõnẽ in mẽbris. Tyriaca mithridatũ: tyriaca es-
dre: tyriaca diatesseron: medicina de muscho dul-
cis et amara: anacardinum: diamarte: bedemere-
gi: hiera nr̃a: electuariũ de vua: pilule vtilitatis:
ol'z arased: hiera Gal'. episcopalis: pilule de eufor
bio: cõfectio asczimeri: caputpurgiũ alhabis: hiera
picra clisterizata ¶ Ad torturã scelithe. Medici
na de muscho dulcis et amara: anacardinũ electua
riũ de vua. pill'e ꝑficui. pilule de dende sal.
¶ Ad tremorẽ. Tyriaca mithridatũ: tyriaca esdr̃: so
tira: electuariũ nr̃m: hiera catagini. ¶ Ad spasmũ
sotira: oleum alkekengi: oleũ de croco: hiera Gal'
hiera catagini ¶ Ad dolorẽ oculi sotira: hierapic̃
medicina keted regis. ¶ Ad cecitatẽ et aq̃ q̃ fit in
oculo: hiera archigẽis in principio. ¶ Ad dolorez
auris: trocisci stelle: oleũ nardinũ. ¶ Ad frm: ace
tũ sq̃lliticũ et oxymel ei⁹ ad illã in q̃ nõ est ulcus.
¶ Ad dolorẽ dentiũ: sotira saggenea: cõfectio de sco-
ria: trocisci stelle. ¶ In corroso. Cõfectionẽ phi-
losophoꝝ: oxymel sq̃lliticũ: acetũ ei⁹ restringit sã
guinẽ et detumescere facit carnẽ gingiuaꝝ. ¶ Re
ctificatio nodatõis lingue et mollificatõis ei⁹: sce-
lithe est electũ in hoc: cõfectio phõꝝ: hierapicra.
¶ Ad apãta cordis et dolores ei⁹ ¶ Cõfectio de mu-
scho medicina keted regis: medicina Gal' q̃ cõfert
ad egritudines cãne. ¶ Ea q̃ cõfortant cor sunt.
¶ Tyriaca mithridatũ: tyriaca esdre. tyriaca diatese
ron. nadrechdarij. resus darij. ꝯfectio alkindi. ty
riaca nr̃a. cõfectio de hiacyntho nr̃a. ꝯfectio Gal'.
electuariũ de ambra. electuriũ aliȝ. ¶ Ad pulsuz
cordis. Tyriaca mithridatũ scelithe. tyriaca nr̃a.
cõfectio cesaris miua. sirupus de malis calidus. ꝯ
fectio de muscho. medicina de muscho dulcis et a
mara. ¶ Ad sincopi. medicina de muscho. mithri
datũ. kelkelẽgi ¶ Ea q̃ mũdificãt cãnã pulmonis
et pectus. medicina Gal'. et pill'e q̃ sunt in. x. tra-
ctatibus. et medicine loch de aliĳs. trocisci de stõa
cis sunt mirabiles. sirup⁹ de isopo. ¶ Ad raucedi
nẽ vocis et abscisõez ei⁹. Loch de melone acetum
sq̃lliticũ et oxymel ei⁹. pilule q̃ sunt in. x. tractati
b⁹. ¶ Ad abscisionẽ vocis. Tyriaca mithridatum
¶ Ad difficultatẽ anhelitus. cõfectio cesaris. medicĩe
de muscho. pilule dicte in. x. tractatib⁹. medicina
diamarte de curcũa diasulfur filoniũ. medicina ke

ted regis. ¶ Ad asma et anhelitũ ꝑparatiõis. loch
de sq̃lla et ei⁹ oxymel. ¶ Ad difficultatẽ et cõstri
ctionẽ. trocisci de papauere ¶ Ad dolores pulmo
nis et pectoris et hypocõdrioꝝ. sotira kokiũ. tyri
aca marduruchos. tyriaca esdre cõfecta. ¶ Ad tus
sim antiq̃. tyriaca et mithridatũ. et scelithe fm q̃
dr̃. et diasulfur. oleũ asindin. et loch de papauere
trocisc⁹ de papauere ¶ Ad sputũ sanguis et fluxũ
ei⁹ et ipsi⁹ võitũ et saniei. Trocisci Gal'. ꝑprie cõ
ferẽtes saniei. trocisci arostõachis mirabiles. loch
de papauere. Ad võitũ sãguis ⁊ sputũ ei⁹ me^a al-
heirõ loch ȝ melõe. loch ȝ spodio. Ad frig⁹ ẽpis
oleũ de ãeto alcanzi. sebereriaran. oleũ de basce.
pill'e q̃ sunt in decẽ tractatib⁹ ¶ Ad dolorẽ epatis
cõfectio de seib⁹. medicina de gentiana. vnguẽtũ
de cordumeni. trocisci de eupatorio. aq̃ de radici
b⁹. trocisci de decẽ tractatib⁹. ꝯfectio de muscho
cõfectio de calamẽto. athanasia. cõfectio hermetis
cũ aq̃ algeleniabi. diacurcũa. diacostũ. filoniũ kel
kelengi. suffuf de acoro fcõ trocisco. pilule de eu
patorio theodoricõ. sal. acetũ sq̃lle. ¶ Debilitas
epatis ⁊ q̃ cõfortant ip3. dialacca. et pilule stõati-
ce alkindi. et vnguẽtũ cũ pulpa colloq̃ntide. sal ẽ-
pl'z. et medicina alindrion. diacurcuma. medicina
quã alkindus et alĳ dixerũt eẽ Gal'. alcãzi. cõfecti
o de scoria. electueriũ Gal'. oleũ ȝ cĩnamõ. suffuf
hubede. ¶ Ad extuationẽ epatis ĩsus darij est cõ
fortatiuũ valde. tyriaca nr̃a. cõfectio alkindi. con
fectio de muscho. saggenea singl'aria fecius omĩa
q̃ cõferũt ad dolorẽ ei⁹. ¶ Ad apã epatis. medici
na kiume medici. trocisci de berberis. trocisci de
reubarbaro. trocisci alzedarfion. ¶ Ad duritiem
epatis ⁊ splenis. trocisci de reubarbaro. electuari
uz de aniuden. ¶ Ad dolorẽ epatis ⁊ splenis. Ty
riaca esdre. mithridatũ. diacurcũa. dialacca. ¶ Ad
hydropisim ⁊ initiũ ei⁹. tyriaca. mithridatũ. cõfe
ctio hermetis. medicina kiume. hiera archigenis.
¶ Ad malitiã cõpl'onis. oleũ de euforbio. suffuf alke
kengi. bactissucha. diasulfur. ¶ Ad inceptionẽ ma
litie cõpl'ois. homorusia. diacurcũa. dialacca. tro
cisci de berberis. medicina kiume. aq̃ de radicib⁹
pilule alkekengi ¶ Et ad fortẽ iteꝝ. alcanzi. sebe
rearen. fanaios ⁊ rectificat sanguinẽ. electuariũ a-
liud ¶ Ad debilitatẽ stõi. medicina kiume. Un
guentũ ad debilitatẽ epatis ⁊ stõi. electuariũ de xi
loaloes. ⁊ saggenea. sal fcũs. suffuf. donũ dei ¶ Et
ad debilitatẽ ⁊ corruptionẽ suã. electuariũ alcanzi
electuariũ kameiati rcificat corruptionẽ ei⁹ ¶ Ad
corruptionẽ ⁊ mollificationẽ ei⁹. oleũ afusume. ꝯ
fectio hermetis. diacurcũa. ol'z aliud. aq̃ de radici
b⁹. tyriaca mithridatũ. alkarme. tyriaca nr̃a. ele-
ctuariũ de ambra. trocisci stelle ¶ Expellũt ab eo
supfluitates. pilule alkekengi. hierapicra. diacymi
nũ. cõfectio alkindi. infusio picre. mũdificat eum
suffuf aburmaki. acetũ sq̃lle ⁊ oxymel ei⁹. miua. si
rup⁹ de malis calidus. ⁊ sirup⁹ de piris. ⁊ citꝝ cõ
ditũ. ⁊ cydonia cõdita. Et de eis q̃ mũdificãt ip3 sc
electuariũ Gal'. pilule stõatice sil'. trifera de scoria
⁊ alia. Et ad mollificationẽ ei⁹. trifera maior. tri
fera de scoria. suffuf hobede. oleũ de ꝑpentib⁹.
¶ Ad calitatẽ stõi cõfert sirup⁹ de acresta ¶ Ad fri-
g⁹ stõi electuariũ de xiloaloes tẽpatũ. oleũ menuz
oleũ de costo. oleũ de papauere ruffo. electuariuz

de aniudē. electuariū alfangius. sendedicō alcanzi
seberearen. trifera de scoria. electuariuȝ talisafar
¶ Ad infusionem stōi. bierapicra. pilule inde. biera
hip. trifera. suffuf bobede. ¶ ad dolorē stōi. cō
fectio de seibus. dactilicō. medicina de gentiana.
aq̄ de radicibꝰ. biera andromachi. electuariū dia-
pipereon seberearen. ¶ Unguentū de cordume
ni. pilule inde. oleū rosꝫ. oleū de costo. electuariū
Gal. cōfectio bermetis. pilule bone ad dolorē vē
tris. emplꝫ filagrius. araston. diacurcūa. filoniuȝ
cōfectio de calamēto. ¶ ad ventositatē stōi sotira
nedrecb darij. albarmiu. trifera magna. olꝫ nardi
nū. Ad apa stōi ꝯfert trocisci de berberis et eupa
torio. ad duritiē stōi olꝫ de mastice ¶ Ad appetitū
electuaria ⁊ alkekēgi ꝯfortāt appetitū. ¶ Ad appe
titū caninū. de curatōe eius est diacyminuȝ ¶ Ad
digōnē. tyriaca mitbridatū. cōfectio pbōꝝ. confe
ctio cesaris. alcanzi. diacydoniten ꝑprie muschatū
trifera magna. cōfectio de muscbo. sagzenea dia-
cyminū. electuariū de ambra. suffuf. aristolꝫ. elcūa
riū suffuf. electuariū de granis viridibus. cōfectō
de biacyntbo nr̄a. electuariū aliud. citrū conditum
electuariū. ¶ Ad singultū. confectio cesaris est bo
na in eo valde. miua. sirupus de menta. trocisci ꝺ
mezerion. ¶ Ad vomitū ⁊ nauseā. trocisci arosto
machis, cōfectio de sale ido ꝑprie ad phlāticum ⁊
melīcū. sirupus de fructibus ⁊ ꝑprie ad cholericū
trocisci miue. sirupus de menta. sirupus de malis
sirupus de prunis ⁊ cōfert ad sincopiȝ. ¶ Ad sitim
sirupus de acresta. canfora. trocisci de spodio ⁊ si
fuerit cū resolutōe nature. ¶ Ad eructuationē a-
cidam. diacyminū. trocisci stelle. diapipereon.
¶ Ad splenē sotira. bomorusia. kelkelēgi. confectio
de seibus. anacardinū. alcanzi. diamarte et aperit
oppilationē eius. bedemeregi. diacurcuma. dia-
sulfur. oleū abusume. confectio de biacyntbo nr̄a
tbeodoricon. biera nr̄a. sal. Unguentū cordumēi
suffuf de trociscis de decē tractatibus ¶ Ad frigꝰ
intestinorum. pilule que mundificant intestina.
pilule stomatice alkidi. pilule aburmaki ¶ Ad co
licā ⁊ siccitatē nature. araston kelkelēgi. oleū ꝺ na
sturtio. oleū de kerua. fermos. seberearen. dacti
licō. Et ad dolorē eius filoniū episcopale. diacydo
niten solutiuū. electuariū indū. electuariū cesaris.
Ea que leniunt naturā. sunt bierapicra. confectō i
da. sirupus de prunis parū de bdellio. pilule ꝺ ca
psia. trocisci. ⁊ confectio de alleis ¶ Solutia gros
sa. pilule stomatice alkindi. pilule alie ad meliaȝ.
pilule de capsia. biera Gal. pilule de euforbio. at
trabunt ex longinquo ⁊ ex neruis. biera filagrius
electuariū cesaris. seberearez. pilule filij albaritb
¶ Ad retentionē solutionis ventris. tyriaca mitbri-
datū diacydoniten. muschatū. vnguentū alkindi.
sirupus de acresta. ad cholicos suffuf cōueniēs cbo
lericis camebatu. Descriptio ex felagios. suffuf a
ristotelis. miua sirupus de malis. sirupus de men
ta. sirupus de piris. cydonia cōdita. trocisci de ba
laustijs. trocisci de spodio. trocisci de seibus. tro-
cisci de diasacramenton ad difficultatē vrine ¶ Ad
solutionē ventris cū sanguine ⁊ sanie. trocisci dia-
sacramenton. trocisci de lacca ¶ Ad vlcera inte-
stinorū ⁊ rasurā. tyriaca mitbridatū. tyriaca esdre
confectio bermetis. trocisci nr̄i. trocisci alij. atba-
nasia. medicina keted regis. trocisci de balaustijs
trocisci diasacramenton. trocisci de seibus. ¶ ad
punctionē. trocisci de seibus. ¶ ad vebementem
punctionē. micleta. firdurios. oleū nardinū. suffuf
ad tenasmon miclete. confectio bermetis. trocisci
de mezerion. trocisci de seibus. trocisci de balau-
stijs. suffuf. ad coliricā passionē. tyriaca. electuari
um filij mesleniati. electuariū de granis viridibꝰ
ad dolorē ani. oleū alkekengi. ¶ Et ad bemor-
roidas. electuariū de muscbo. donum dei. suffuf
miclete. oleuȝ alsindin. ¶ Et ad dolorē renū ⁊ ue
sice. tyriaca. mitbridatū. tyriaca esdre. tyriaca no
stra. confectio alkekengi. electuariuȝ de aniuden.
ad frigus amboꝝ. ¶ Cōferūt renibus ⁊ vesice oīa
que confortant ea. trocisci alkekengi. oleum de ke
rua. Pilule ad frigus renū. trocisci regales. electu
ariū. ad dolores amboꝝ. confectio bermetis. dia
curcuma. Et ad dolorē amboꝝ. cōfectio alkeken-
gi. nux condita. oleū de storace. ¶ Que mundifi
cant renes ⁊ vesicā. mitbridatū. tbeodoricō. ana-
cardinū. biera nr̄a. electuariū de ambra. Et confe
runt ad frigus amboꝝ. trocisci alkekengi ¶ Et ad
mollificationē vesice. biera Gal. trifera de scoria
trifere alie. Et ad mictū sanguis ⁊ pus. confectio
de pilulis alkekengi. ⁊ trocisci alkekengi. ¶ Et
ad inuoluntariā emissionē vrine et distillationē e-
ius. confectio pbōꝝ. scelitbe fm q̄ dicit. biera Ga
lieni. ¶ ad lapidē. tyriaca. mitbridatū. tyriaca es-
dre. bomorusia. dialacca. diasulfur pilule in decē
tractatibus. Educentes arenā in vrina. trocisci ar
comacris. ¶ ad frigus mr̄icis. oleū de storace. o
leū de beiritar. oleū nardinuȝ alkekengi ¶ ad uē
tositatē mr̄icis. alkekēgi. Et ad dolores mr̄icis sce
litbe fm q̄ dicit. anacardinū. diamarte. bedeme-
regi. filonium proprie pregnantiū. fermos archi
genis. emplꝫ filagrius. diacurcūa. ¶ ad prefocati
onē mr̄icis. alkekengi acetū sqlle. ⁊ oxymel eius.
Et ad duritiē mr̄icis pilule. medicine diacurcūa. o
leū de croco. ¶ ad corruptionē menstruoꝝ rectifi
cant ea tbeodoricon relrelengi. trocisci de seibus
confectio de scoria. ¶ ad pregnantes ⁊ conserua-
tionē fetus. suffuf. tyriaca cōseruat fetū mitbrida-
tū. scelitbe fm q̄ dr̄ ⁊ alcalcataraban. fermos.
¶ ad dolorē iuncturaꝝ ⁊ podagrā ⁊ venā sciaticā. so
tira scelitbe fm q̄ dr̄ confectio pbōꝝ. ꝯfectio ber
metis. anacardiuū confectio biere arcbigenis. tbe
odoricō. electuariū de massacūia. emplꝫ. electuari
um indū. electuariū cesaris ꝑprie ad podagrā. olꝫ
de storace calefacit iuncturas ⁊ expellit ab eis sup
fluitates clisterizatū. Et ad venā sciaticā. electuari
uȝ pblāticū. medicina kebetb regis. bierapicra. o
leū asseled. ramissed. olꝫ alkeifed. olꝫ alkelkelēgi.
⁊ ꝑprie ad venā sciaticā kelkelēgi. ⁊ ꝑprie ad vē
tositates iuncturaꝝ. biera catagi. ⁊ ꝑprie ad treo-
rē eaꝝ. pilule de capsia. sal. ¶ ad dolorē dorsi bie
ra arcbigenis. pilule iuuamenti. pilule de dende.
oleū remissed. oleū kelkelengi. oleū de euforbio
pilule de capsia. pilule alie de kelkelengi. electua
rium indum. confectio de scoria. nuces condite. ⁊
ad dolorē dorsi clisterizatio. Et ad dolorem ancba
rum. pilule de capsia descriptione nostra. oleum
de euforbio. confectio bermetis.
¶ Expleta est sūa pa antidotarij. Sūa 2a incipit.

In hac summa afferemus de medicis cōpositis illas q̄ sunt magis ꝓprie vnicuiq; egritudī: postq̄ reiterabimus rememorationē eoꝝ q̄ dicta sunt in summa prima ut sit ei q̇ legit hunc librū cōprehensio omniū curationum aut pluriū eaꝝ valde. Et illud est qm̄ v̇biq̄. qū cōprehendit curationes scabiei eat ad libꝝ secundū ⁊ est liber medicinaꝝ simpliciū ⁊ sciet in hora vna ꝯprehensionē omniū medicinaꝝ particulariū ex tabulis: deiñ qū ꝑmutat̄ ad capitula libri tertij ⁊ q̄rit q̄rat capitulū scabiei ⁊ ꝯprehendet curationes p̄dictas. deiñ qū ꝑmutat̄ ad antidotariū cōprehendet reliquas curationes ꝯpositas. Erit ergo ei uia ad cōprehendeñ curationes particulares omēs aut plm̄ eaꝝ ⁊ diuisi hanc summā in tractatus.

Tractatus primus de dispōnibus capitis ⁊ de eis q̄ sunt in eo vt cerebrum.

Stupefactiuū doloris capitis antilis c⁹ hec est ꝑmistō. Lactis alfarfandi auī. xvi. lactis papaueris ⁊ est opiū auī. iiij. anisi croci seis hyusq̄ami albi scamonee omniū ana. aure. iiij. conficiant̄ oīa cū aceto deiñ fiant ex eis trocisci ⁊ exiccent̄ in vmbra. qūq; indiges eis liq̄fac ⁊ lini sup frontē ab vno tēpore ad aliud q̄ si infirmus fuerit febriens liq̄fac eos cū aq̄ ⁊ lini eos.

Trocisci q̇bus vtebat̄ antilis. ℞. baccaꝝ lauri auī. iiij. scamonee ⁊ opij ⁊ myrrhe ⁊ succi aq̄ acreste omniū ana auī. iiij. seis apij ⁊ croci ⁊ amōi omniū ana auī. viij. cōficiatur illud cū aceto q̄titate q̄ sufficit ⁊ fiant ex eo trocisci et admistrentur liniendo.

Caputpurgiū qd̄ mundificat caput ⁊ ꝯfert patiēti ophthalmiā lōgaz ⁊ cui aducit dolor capis ⁊ facit d̄scēdere ex capite huitatē plurimā. ℞. nigelle auī. ij. salis āmoniāci auī. ij. succi cucūeris asini auī. i. terat̄ illud bñ ⁊ cōficiat̄ cū oleo qd̄ fit ex oleo qd̄ d̄r siciōiū aut cū oleo de nigella aut cuz oleo de alcāna donec ꝑueniat ad spissitudinē cere liq̄facte cū oleo liq̄factōe hūida et pōc ip̄z i vase ⁊ vter̄ ipso ita vt lias ex ipso in cōcauitate nariuz ⁊ p̄cipe infirmo vt naribus attrahat aerem.

Caputpurgiū aliud qd̄ purgat sine nocumēto ⁊ sedat dolorē capitis stati. Sumātur buchormarien auī. viij. radicū lilij auī ij. baurac rubei auī. i. misceant̄ ⁊ admistrentur.

Caputpurgiū aliud. Buchormariē. ʒ. iij. succi foliorum lebleb. ʒ. i. ſ. alfedinon sextā auī. i. succi cucūeris asini sextā auī i. ꝑmisce ea ⁊ conserua ipsum in vase vitri. qū ergo indiges eo fac de ipso collyriū ⁊ liq̄fac ipsum cū lacte mulieris ⁊ fac caputpurgiū cū eo.

Caputpurgiū qd̄ cōfert ad palysim ⁊ torturā ⁊ mollificationez mēbroꝝ ⁊ tremorē ⁊ ad omnes doloꝛs f̄ros ⁊ humidos et oppilatōēs q̄ acñt ex f̄ritate ⁊ huītate in lacertis ⁊ neruis. c⁹ ꝑmistō hec est. Sumat̄ succi radicis colloq̄ntide humide ⁊ succi radicis sicle ⁊ succi radicis ratha omniū ana cochliariū. i. ⁊ nigelle ⁊ ḡna harmel ⁊ terant̄ ambo bñ deiñ confice ea cū his succis ta vt cōmisceant̄ deiñ repone ea. qūq; indiges eo sume de ipso pondus sexte. ʒ. i. ⁊ solue caputpurgiū cū lacte mulieris lactātis puellā ⁊ fac caputpurgiū infirmo ex eo. ipsum enī aperit oppilatōēs et calefacit ⁊ confert cerebro ⁊ capiti ad illud qd̄ est i ipso de superfluitatibus.

Caputpurgiū aliud conferens ad dolores capitis añcedētes. ℞. mumie ⁊ nucis muschate ⁊ ambre ⁊ cāfore ⁊ muschi oīum ana pondus. ʒ. i. terat̄ vnūq̄dq̄ coꝝ p se deiñ misceant̄ ⁊ cōficiant̄ cū oleo sisamino ⁊ aliquanto olei de balsamo ⁊ sumat̄ de eo pondus. ḡ. vi. ⁊ soluatur cū aliq̄ aq̄ꝝ ⁊ fiat caputpurgiū cum eo.

Confectio hiere mundificātis ex ꝑte q̄ mūdificat caput ⁊ expellit ex eo illud qd̄ est in ipso de supfluitatibus ⁊ egritudies malas. Pulpe colloq̄ntide mundate ex granis ⁊ corticibus suis pōdus auī. x. turis ⁊ pipis albi ⁊ nigri ⁊ macropipis omniū ana auī. iiij. ⁊ croci auī. i. et aloes ⁊ myrrhe ⁊ āmoniaci ⁊ asse omniū ana pondus auī. i. scamonee assate pondus auī. vi. ⁊ succi apsinthij auī. ij. terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ cōficiantur dosis eius sit auī. iiij.

Hiera relata ad husicos q̄ cōfert ad dolorē capitis et tenebrositatē ⁊ dolorē stōī ⁊ splenis et epatis. c⁹ hec est ꝑmistō. Sumant̄ turis mundati ⁊ agarici amboꝝ añ auī. xvi ⁊ pulpe colloq̄ntide mundate ex cortice ⁊ grāis suis pondus auī. ij. ⁊ sticados ⁊ pipis albi ⁊ nigri oīum ana auī. xvi. ⁊ myrrhe auī. iij. ⁊ croci aure. vi. ⁊ corticū hellebori nigri ⁊ aloes ⁊ scamonee ⁊ sq̇lle assate ⁊ spice ⁊ casie omniū ana auī. xvi. ⁊ sādarace ⁊ euforbij omniū ana auī. viij. terant̄ medicie sicce ⁊ infundantur gūme ⁊ misceantur ⁊ conficiantur ⁊ sit dosis eius auī. iiij.

Confectio hiere relate ad drios. Pulpe colloq̄ntide mundate ⁊ excorticate a granis suis ⁊ turis amboꝝ ana. ʒ. xx. ⁊ aristologie rotunde ⁊ seis apij montani ⁊ pipis albi oīum ana. ʒ. v. ⁊ serapi ⁊ oppopōaci amboꝝ añ pōdus. ʒ. viij. ⁊ spice odorifere ⁊ lingue auis ⁊ cinamōi ⁊ casie ⁊ croci ⁊ zinziberis ⁊ polij omniū añ. ʒ iiij. terant̄ medicine sicce ⁊ ifūdant̄ gūm ⁊ miscaet̄

Pilule salue mūdificātes caput. ℞. turbit ⁊ aloes amboꝝ ana. ʒ. x. colloq̄ntide et scamonee omniū ana. ʒ. iij. anisi ⁊ salis āboꝝ añ. ʒ. ij. dos̄ ei⁹. ʒ. ij. ⁊ debil̄ auī. i.

Pilule conferentes ad dolorē capitis ex m̄lancholia. Epithymi ⁊ agarici amboꝝ añ ʒ. iiij. polypodij. ʒ. iij. hiere. ʒ. vij. salis ʒ. ij. ſ. myrobalanoꝝ nigroꝝ. ʒ. v. lapidis lazuli ʒ. ij. dosis. ʒ. ij. ſ.

Pilule ꝯferentes ad dolorē capitis ex phl̄ate ⁊ mel̄ia. ℞. myrobalanoꝝ Kebulorū ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ omniū ana pōd⁹ ʒ. iij. salis. ʒ. iiij. sticados. ʒ. ij. hierepicre. ʒ. viij pulpe colloq̄ntide. ʒ. iiij. apsinthij. ʒ. ij. agarici. ʒ viij. turbit ⁊ epithymi amborum ana. ʒ. xv. hellebori nigri. ʒ. v. dosis eaꝝ. ʒ. ij. ſ.

Decoctio aq̄ de radicib⁹ cū q̄ sumit̄ in potu oleū de Kerua ad dolorē capis ex phl̄ate ⁊ v̇tiginē ⁊ epilepsiā. ℞. corticū radicū apij ⁊ feniculi omniū ana. ʒ. x. radicū sq̄nanti et calamēti mōtani ⁊ spice odorifere ⁊ aristol̄. rotūd̄

omniū ana.ʒ.viiij.fumi terre.ʒ.vij.myrobala-
norū citrinoꝝ pōdus.ʒ.viiij.epithymi.ʒ.iiij.ma
sticis.ʒ.iij.ſ.polij.ʒ.iiij.decoquant̄ cū.iiij.lb.a
q̄ donec remaneat lb.i.⁊ infundant̄ in ea hierepi
cre.ʒ.iiij.⁊ ſumant̄ de ea oı̄ die.℥.iij. cum pon-
dere.ʒ.i.olei de Kerua.

DEcoctio collecta q̄ ſoſone educit hūores.
℞.myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ citrīoꝝ ⁊ Ke
buloꝝ omniū ana.ʒ.x.pruna.xxx. nūe
ro tamarīdoꝝ.ʒ.xv.fumi terre.ʒ.vij.apſinthij
ʒ.iij.decoquant̄ cū trib⁹ lb aq̄ donec remaneat lb
i.ſ.⁊ ſumant̄ de ea due ʒᵉ.lb.ſ.⁊ ꝯficiant̄ ı̄ ea.ʒ
i.ībit ⁊ aloes due ʒᵉ.ʒ.i⁹.agrici ʒª.ʒ.i⁹.⁊ bibat̄
et ſi uoluerit eaꝫ debilē n̄ ꝓijciant̄ iª tria ſꝫ fricet in
ea caſie fiſtule mundate a granis ſuis.ʒ.x.

EMigranea.Trociſci q̄ cōferūt ⁊ efficiunt
opationē qū linit̄ ex eis bis aut ter ex tē-
pore ad tēp⁹.quoꝝ hec eſt ꝑmiſtō. ℞.
croci aur̄.xv.⁊ calcadis aur̄.x.⁊ myrrhe ⁊ aluis
⁊ opij ⁊ ſucci acreſte ſicci ⁊ colcotar omniū ana aur̄
iij.⁊ gūmi aur̄.xv.terant̄ illa ⁊ ꝓijciant̄ deſup vi
ni ſtiptici q̄tū ſufficit ⁊ terat̄ ſicut terit̄ collyriū ⁊ fi
ant ex eo trociſci.Qūqꝫ indigebis eis liq̄fac eos cū
aceto permiſto ⁊ vtere eis.

MEdicamē ad emigraneā antiq̄.Pipis albi
aur̄.ij.cōmiſtōis croci aur̄.ij.euforbij.
aur̄.ſ.fimi colūbi aur̄.ſ.encauſtri ſcri-
ptorum aur̄.ſ.tere has medicinas ⁊ ꝑmiſce et cō-
fice ⁊ lie cū eo lacertū tꝑis ⁊ ānecte frōti illi⁹ ꝑtiſ.

¶ Tractat⁹ ſs ꝺ.ocl̄o ophthalmia ⁊ attractio materi
erum ad oculum.

COllyriū qꝺ cōpoſuit vir faciēs al-
cohol ꝺ terra pſaꝝ.℞.ſief memi
the aur̄.xlviij.ſarcocolle aureos
xxiiij.ſcedenigi aur̄.xij.opij aur̄.
xij.ſucci mandragore aur̄.viij.gū
mi aur̄.xvi.cōficiant̄ cū aq̄ pluuiali ⁊ adminiſtrē-
tur cum albumine oui.

COnfectio medicine ariſtratis faciēs ad ſca
biē ⁊ ophthalmiā antiq̄ ⁊ cōfert auri ex
q̄ currit pus ⁊ vlcerib⁹ quoꝝ cōſolidatio
eſt difficilis ⁊ corroſōi q̄ accīt in ore.℞.vitri cō-
buſti aure.ij. myrrhe aure.ij.draganti aduſti au
re.i.pipis aur̄.iij.croci aur̄.ſ.vini.℥.ix.coagu
lati vue.℥.xlv.Tere medicīas ſiccas ⁊ aſpge ſu
ꝑ eas in trituratōe vinū.Et qū exiccant̄ ꝓijce ſup
eas coagulatū vue ⁊ terant̄ cū eo ⁊ ponant̄ in uaſe
⁊ decoquant̄ lento igne ⁊ fuet̄ in vaſe eris.

EPithima qꝺ cōpoſuit filodeſiſis cōferēs
ad mā̄ꝫ pl̄imā ⁊ dolorē vehementē.℞.
roſaꝝ recentiū aur̄.ij.ſeīs hyuſq̄ami al-
bi aur̄.viij.turis aur̄.vi.myrrhe aur̄.iij.ſauic
or.ʒ.xviij.vitellū oui.i.aſſati ſucci mandragor̄
aur̄.iiij.croci aur̄.ij.opij aur̄.iiij.cōficiant̄ cū vi
ni ſtiptici q̄titate q̄ ſufficiat ⁊ fiant ex eis trociſci ⁊
adminiſtrentur.

ALiud qꝺ ꝺr̄ vuula.Eris vſti abluti aur̄
xij.croci aur̄.vi.pipis.albi aureos .iiij
myrrhe ⁊ opij amboꝝ an̄ aur̄.iiij.gūmi
aur̄.xij.teratur cum vino ⁊ admīſtretur.

COllyriū aliud qꝺ admīſtrat̄ an̄ balneū cō
ferens ad curſum materieꝝ pl̄imaꝝ ⁊ ꝓ-
prie qn̄ oculus eſt difficilis hūectatōis ⁊ eſt aꝑa ei⁹
ad albedinē decliue in colore ſuo ita vt ſit in eo a-
liqꝺ de veſtigijs ophthalmie vehementis in q̄ ele
uat̄ albedo oculi ſuꝑ nigredinē ei⁹.Et n̄ eſt nobis
neceſſariū vt vtamur eo niſi in hora q̄ ꝑcipius in-
firmo vt ingrediat̄ in balneū in ſucceſſōe ei⁹.℞.
lapidis qꝺ ꝺr̄ ſabaſatos aur̄.viij.turis aur̄.vij.
eris vſti abluti ⁊ opij ⁊ gūmi omniū ana aur̄.viij
myrrhe aur̄.iiij.cōficiant̄ cū vini q̄titate q̄ ſuffi-
cit ⁊ admīſtret̄ cū albuīe oui ſubtile ita vt diſtille
tur de eo in oculo multotiens.

COllyriū aliud qꝺ admīſtrat̄ an̄ balneum
qꝺ cōpoſuit hermes factor alcohol faciēſ
ad dolores vehemētes ⁊ ſedat eos in die
ſuo ſedatōe pl̄ima ⁊ cōfert ad ophthalmiā antiquā
etiā.Aloes aur̄.viij.eris vſti abluti opij et gūmi
omniū ana aur̄.xvi.myrrhe aur̄.xij.croci aure.
viij.climie aur̄.iiij.turis aur̄.iij.cōficiat̄ cū vio
vel ſirupo q̄ ꝺr̄ candiniſon ⁊ admīſtret̄ cū albumi
ne oui ⁊ ſoluat̄ ſubtile:⁊ oꝫ vt oculo fiat alcohol
ex eo in horis ſeꝑatis in eo qꝺ eſt inter omēs tres
horas aut q̄tuor deīn̄ dimittat̄ ocul⁹ q̄eſcer̄ ⁊ pau
ſare et precipiat̄ īfirmo p⁹ illꝺ ut īgrediat̄ balneū

COllyriū valens qꝺ ſedat dolorē ı̄ die ſu
o ⁊ ꝺr̄ rabioſuꝫ ⁊ reſoluit aꝑata ⁊ carmi
nat ipꝫ ı̄ hora ſua.℞.antimonij ⁊ acatie
amboꝝ ana aur̄.xl.climie aur̄.vi.eris vſti ablu
ti aur̄.xiiij.ceruſe ꝺ plūbo aur̄.viij.ſpice ⁊ licij a
boꝝ an̄ aur̄.iiij.caſtorei ⁊ aloes ⁊ opij ⁊ colcotar
aduſti omniū ana aur̄.ij.gūmi aur̄.xl.cōficiant̄ cū
aq̄ in q̄ decocte ſunt roſe ⁊ admīſtret̄ cū albuīe o-
ui ⁊ liq̄fiat declinans ad ſpiſſitudinē quandā.

COllyriū qꝺ cōpoſuit Gal.⁊ cagnoīat̄ cō
poſitū ꝓpriū ꝑficiēs ad dolores vehemē
tes ⁊ egritudines qū ſunt in declinatione
ſua.℞.climie ablute aur̄.xvi.acatie aur̄.xl.eris
vſti abluti aur̄.xiiij.opij ⁊ licij ⁊ folij ⁊ ſpice odo
rifere ⁊ croci ⁊ aloes ⁊ caſtorei omniū ana aur̄.ij.
myrrhe aur̄.iiij.ceruſe de plūbo ⁊ antimonij ab-
luti amboꝝ ana aur̄ viii.gūmi aur̄.xl.conficiātur
cum aqua ⁊ adminiſtretur in inceptōe egritudīs.

COllyriū qꝺ dicitur fakis ⁊ compoſuit ipꝫ
mulier regina faciens ad dolores vehe-
mentes.cuius hec eſt permiſtio.Climie
aur̄.xvi.ceruſe ablute aur̄.xl.amili ⁊ dragagāti
⁊ acatie ⁊ opii omnium ana aur̄.ii.gūmi aur̄.xii
conficiatur cum aqua pluuiali.¶ Si autem aduenit
hora in qua facis ex eo collyriū proiice ſuper albu
men oui recentis ⁊ vtere eo.

COollyrium qꝺ nominatur eſtiuum.Cli
mie aduſte ablute et boli ſermos ceruſe
de plumbo omnium ana aur̄.xx.corticū
eris ablutorum ⁊ acatie et corticū turis omnium a
na aur̄.ii.dragaganti aur̄.v.gūmi aur̄.xv.con
ficiantur cuꝫ aqua ⁊ admīſtretur cū albumīe oui.

COllyrium qꝺ dicitur ſtella qꝺ non vin-
citur conferens ad dolores vehementes
et bothor ⁊ apertionem pupille ⁊ ulcera
ſordida ⁊ vlcera corroſa ⁊ egritudines antiquas ⁊
abſtergit ⁊ aufert veſtigia.℞.climie aduſte ablu
te et ceruſe de plumbo ablute omnium ana aure.
xv.amili ⁊ antimonii amborum ana aur̄.xii.ci-
neris de fornace in qua purgatur es ſtanni aduſti

abluti boli fermos omniũ ana auř. viii. myrrhe
opii amborum ana auř. ii. dragaganti auř. viii.
conficiatur cum aqua pluuiali.

Collyriũ theocratis: ⁊ est medicamen va
lẽs. ℞. climie ⁊ croci amboruꝫ ana auř.
xii. opii et corticum eris amborum ana.
auř. vi. corticum sabrocan mundatorum et plũ
bi adusti abluti amborum ana auř. v. myrrhe au
re. iii. spice odorifere auř. ii. acatie aure. ii. succi
rosarum et gũmi omnium ana auř. xii. conficiantur cum aqua pluuiali.

Collyrium qđ nominatur rosaceum ⁊ cõ
posuit ipsum biblis faciens ad dolorẽ ve
hementem ⁊ ad attractionem materierũ
subtilium plurimarum et bothor et distillationeꝫ
pupille. cuius hec est permistõ. Rosarum recenti
um ablatis capitibus aureos quattuor croci aure.
iiii. opii sextam auř. i. spice odorifere sextam au
rei vnius gũmi auř. iii. conficiatur cum aqua plu
uiali et admistretur cum albumine oui.

Collyrium aliud rosaceum qđ nominatur
bonum et confert ad has egritudines pre
dictas. ℞. rosarum mundatarum aure.
xxiiii. croci auř. xii. amili auř. vi. balaustiaꝝ auř
iiii. opii auř. iiii. dragaganti auř. viii. conficiatur
cum succo foliorum cupressi.

Collyrium rosaceum qđ composuit tarẽ
tios. ℞. rosarum recentium auř. xii. cie
ris de fornace in qua purificatur es ⁊ spi
ce odorifere et croci et opii et gũmi omnium añ au
re. iiii. conficiatur cum aqua pluuie.

Collyrium rosaceum qđ composuit debi
gorus ⁊ nominatur collyrium magnum
conferens ad dolorem vehementem i lo
cis bothor et vlcera profunda saniosa accidentia i
tunica cornea et dilatationem pupille et materiam
que attrahitur tempore longo et ophthalmiã anti
quam. cuius sanatio est difficilis. ℞. rosarum re
centium ablatis capitibus auř. lxxii. climie aduste
ablute auř. vi. opii auř. iii. antimonii auř. ii. ⁊ q̇
dam ponunt de eo auř. vi. corticuꝫ eris spice odo
rifere ana auř. ii. myrrhe auř. iiii. Et quidam ho
mines ponunt de ea auř. vi. floris eris auř. ii. Et
quidam ponunt de eo auř. iii. gũmi auř. xxiiii. cõ
ficiantur cũ aqua pluuiali et admĩstret̃ cum lacte.

Collyrium iuuatiuum factum cum ieu
semin conferens ad attractionem materi
erum. ℞. acatie et succi sambac amboꝝ
ana auř. xlviii. cineris fornacis in qua purgat̃ es
et croci amborum ana auř. xxiiii. opii auř. iiij. et
in descriptione alia auř. vi. myrrhe auř. iiij. succi
hyusquiami albi auř. iiii. eris vsti abluti auř. iiij.
gũmi auř. xl. conficiatur cum vino.

Collyrium qđ dicitur pomale conueniens
ei cuius non tolleret oculus tactum medi
cinarum et confert ad bothor et vlcera
profunda et sordida accidentia in tunica cornea et
ad dilatationem pupille et ad materiam plurimaꝫ
et egritudines proximi temporis. ℞. climie adu
ste extincte in lacte auř. xvi. ceruse de plumbo ab
lute aure. viii. croci aure. iiii. dragaganti aure. ij
conficiant̃ cũ aq̃ pluuiali ⁊ admĩstret̃ cũ albuie oui

Collyrium qđ nominatur nomine derius
to a nomine illius qui composuit ipsuꝫ suribes et ẽ
collyrium vtile conferens ad dolores antiquos et
consumit carnem additam que est in angulo maio
re de angulis oculi et est egritudo que dicitur la
chryma et ad vulnera que exeunt in hoc angulo ⁊
sũt fistule. ℞. climie ablute et scedenegi adusti ab
luti omnium ana aure. xxviii. cineris de fornace
in qua purgat̃ es aure. xxiiii. myrrhe aure. xlviij
croci aure. iiii. opii aure. viii. piperis albi grana.
xxx. numero gũmi aure. vi. conficiantur cum vi
no et admĩstretur cum albumine oui in locis pro
pinqui temporis et sit subtile. Et quidam homĩes
sunt qui ponunt in eo croci aure. xii.

Collyrium aereum quod nominatur in
duꝫ de proprietate cuius est ut prohibe
at generationem omnis spetici ophthal
mie ⁊ confert ad corruptionem ⁊ pruritum ⁊ cor
rosionem anguli maioris oculi ⁊ delet vestigia et
conseruat oculum cui ex eo fit alcohol ita vt nõ ꝯ
turbetur cum eo post ipsum. ℞. ceruse de plum
bo auř. xlviij. climie cabrusie aure. xxiij. encau
stri indi auř. v. armenios et cõmistionis que dici
tur kesuricon ⁊ eius expositio est hedꝰ ⁊ succi acř
ste sicci ⁊ opij omnium ana auř. v. piperis albi au
re. vi. olei balsami auř. viij. Et in descriptione a
lia aure. vi. gũmi arabici auř. xvi. cinamõi auř.
ij. conficiantur cũ aqua pluuiali ⁊ admĩstretur.

Medicamen conferens ad apostema vehe
mẽs ⁊ apostema oculi qđ excitatur ex at
tractione caliditatis. ℞. opij ⁊ dragagan
ti ⁊ feluzebaragi ⁊ ceruse omniũana. ʒ. vi. gũmi
arabici. ʒ. xij. tere omnia ⁊ contere deinde accipe
sebesabrem recens ⁊ decoque ipsum cum ℔. i. aq̃
pluuialis donec perueniat ad tertiam deinde cola a
quam eius ⁊ confice cuꝫ ea medicamen deinde fac
ipsum in pilulas similes ciceri ⁊ exicca eas in vm
bra. Quncꝫ volueris facere oculo alcohol ex ipis
frica eas cum aqua frigida aut cum lacte mulieris:
aut cum albumine oui aut cum aqua fenugreci de
cocti super frustum ostrachi aut super cooté viri
dem deinde fac oculo alcohol ex eo in mane duođ
cies imponendo cum radio aut septies ⁊ in vespe
ris totidem: ipsum enim frangit caliditatem ⁊ ab
scidit infusionem que attrahitur ad ipsum ⁊ cõfor
tat oculum ⁊ delet apostema.

Medicamen conferens ad ophthalmiã ve
hementem sedans apostema ⁊ remouet
infusionem ⁊ sedat caliditatem. ℞. sief
memithe. ʒ. xlviij. croci pondus. ʒ. xxiiij. ⁊ opij
pondus. ʒ. xij. ⁊ feluzebaragi ⁊ trociscorum succi
hyusquiami albi sicci omnium ana. ʒ. vi. ⁊ folio
rum rosarum humidarum quorum foliorum ra
dices albe abscise sunt pondus. ʒ. xl. ⁊ gũmi arabi
ci pondus. ʒ. xlviij. tere totuꝫ illud ⁊ contere ipꝫ
cum aqua pluuiali et aqua meliloti si fuerit humi
dum ⁊ exprime ipsum. Si vero fuerit siccum de
coque ipsum deinde cola aquam eius ⁊ contere me
dicinas ⁊ confice eas cum aqua eius deĩde fac de eo
pilulas similes ciceri ⁊ exicca eas deinde frica ipsas
super cooteꝫ aut ostracum cuꝫ aqua frigida aut cũ
lacte mulieris aut cum albumine oui deinde fac o
culo cum eo alcohol mane ⁊ in sero.

Medicamen qđ nomiat̃ duo maiora rubeũ

faciens ad vlcera que sunt in oculo ⁊ ad ardorem
vehementem ⁊ mundificat oculum ex humorosi-
tate que attrahitur in eo ex multitudine humidita
tis ⁊ superfluitatum ⁊ confortat tegmētum oculo-
rum. Recipe opij ⁊ scedenegi eris vsti ⁊ ostracoꝝ
adustorum ⁊ medulle tritici omnium ana pondus
ʒ. viij. gūmi arabici pōdus. ʒ. xlviij. ceruse pōdꝰ
ʒ. lxiiij. climie. ʒ. xxviij. tere scedenegi ⁊ es vstū
per se cum aqua contritione bona deinde permisce
omnia ⁊ contere ea qum sunt sicca deinde fac ex eo
alcohol oculo sicut fit alcohol cum antimonio.

Confectio empli qđ ponitur super oculū
conferens ad vehementem calorem ⁊ e-
xiccationem oculi ⁊ abscindit ab eo humi
ditatem que attrahitur ad ipsum ⁊ confortat ocu-
lum ⁊ sedat dolorem. ℞. foliorum rosarum sicca
rum ⁊ corticum granatorum dulcium humidorū
et lentiū omniū ana pondus. ʒ. v. ⁊ funde super
ea ℔. i. aque ⁊ decoque ea bene ⁊ cola ipā ex aqua
⁊ contere ea bene ⁊ confice ea cum aliquanto aque
rosacee ⁊ olei rosacei deinde pone ea super oculū.

Medicamen conferens ad dolores oculi ca
lidos. ℞. croci ⁊ olibani ⁊ aloes ⁊ myr-
rhe ⁊ opij ⁊ sarcocolle omnium ana. ʒ. v
disrumpe ⁊ contere ea ⁊ lini super oculum in prin
cipio doloris cum aceto et aqua endiuie aut aq̄ por
tulace aut aqua hyusquiami albi aut aqua coriādri
humidi. Qū autē protenditur dolor lini ex eo sup
oculū ⁊ frontē ⁊ cornua frontis cum vino ⁊ calefac
ipsum aliquantulū aut sume de sauic ordei pondꝰ
ʒ. iiij. ⁊ croci hortulani siluestris pondus. ʒ. ij. ⁊ o
pij pondus. ʒ. i. tere ipsa bene ⁊ confice ea cū oleo
rosaceo et pone ipsum super oculum patientē oph-
thalmiā ⁊ apostema calidum.

Cohol qđ nominatur astaliticon conferēs
ad cōturbationē oculi ⁊ rubificationē eiꝰ
qū distillatur ⁊ qū fit ex eo alcohol ad in
ceptionē catarroꝝ. Et quando miscetur cū eo alco
hol rosaceū. ℞. tutie ⁊ eris vsti ⁊ aloes omnium
ana partē. i. ⁊ myrrhe ⁊ spice omniū ana quintā p
tis vnius ⁊ croci ⁊ opij amboꝝ ana partē. i. ⁊ aca-
tie pure partes. iiij. ⁊ licij quintā partis unius ⁊ gū
mi arabici partes. iiij. tere tutiā ⁊ es ⁊ aloē ⁊ aca-
tiā cū aque dulcis sextarijs. iiij. deinde tere licium
⁊ crocū ⁊ opium in tabula alia quinqꝫ diebus dein
de cōmisce cū eis ⁊ infunde aloē in aqua ita vt liq̄
fiat ⁊ funde super medicinas ⁊ permisce conteren-
do deiñ fac trociscos aut pilulas ⁊ fac cū eis alcohol

Cohol conferens ad omnes dolores oculi
accidentes ex catarris. ¶ Sumantur folia
rubi ⁊ exprimatur aqua eoꝝ ⁊ coletur et
teratur in tabula donec ingrossetur ⁊ teratur pau
latim deinde sumatur q̄tum ipsa est de gūmi arabi
co et fundatur cū aqua pauca ita vt liq̄fiat ⁊ fiat si
cut mel deinde misceatur cū aqua rubi ⁊ conficiat̄
cum ea aliquot diebus ita vt sit possibile fieri ex
eis pilulas deinde fiant pilule ⁊ exiccentur in vm
bra ⁊ fiat cum eis alcohol.

Vlcera oculi ⁊ bothor eius ⁊ pus in eo.
Scias q̄ collyrium stelle predictū est ve
hementis iuuamenti in eis ⁊ similiter col
lyrium iuuatiuū ⁊ collyriū pōale est vltimū.

Collyriū qđ refertur ad macur faciens ad
egritudines ⁊ pus que sunt in oculo. ℞. tutie aur̄
xxxij. eris vsti aur̄. xxij. croci aur̄. xvi. myrrhe
aur̄. xvi. sedine aur̄. x. piperis albi grana. xl. nu
mero gūmi aur̄. xl. conficiantur cū vino ⁊ in de-
scriptione alia ponunt̄ in eo opij aur̄. x.

Disruptio cornee. ¶ Collyriū rosaceū cō
fert ad omnes egritudines ⁊ speties dila-
tationis pupille.

Puluis replens foueas cornee. ℞. ostra-
corū magnorū adustoꝝ ⁊ scedenegi am-
borum ana. ʒ. i. teratur et puluerizetur
cum eo oculus.

Algarab. ¶ Collyriū qđ composuit suri
bes est iuuatiuum ad algarab.

Albedo vestigiorū vlcerū. ¶ Conferūt
ad albedinem medicamen egyptiū ⁊ col-
lyrium indum ⁊ alcohol cū stercore steli
onis est iuuatiuum.

Collyrium citrinū aliud scitur kiles alma
tram conferens ad caliginem ⁊ tenebro-
sitatem visus ⁊ ad egritudines acutas et
delet uestigia ⁊ durities. ℞. climie aur̄. xxiiij. suc
ci acreste sicci aur̄. xij. salis āmoniaci tantundē opij
aur̄. viij. gūmi aur̄. xxiiij. ceruse de plūbo tantun
dem croci aur̄. xvi. piperis albi aure. xxiiij. con-
fice cum aqua pluuiali.

Cohol aliud mirabile quod expertum est
⁊ laudatur in albedine ⁊ lachryma et est
mesie ⁊ abstergit caliginem ⁊ omnē gros
situdinem que est in palpebra ⁊ acuit visum val-
de. ℞. tutie inde. ʒ. ij. ʒ. antimonij de spahani. ʒ.
iiij. marchasite pondus. ʒ. ij. ʒ. eris vsti pondus.
ʒ. ij. et duarū tertiarū. ʒ. i. climie auri ⁊ climie ar
genti amborum ana aur̄. i. scedenegi pondus. ʒ. i
coralli ⁊ margaritarū paruarū ⁊ corticum eris om
nium ana pondus. ʒ. ij. sceha armene pondus. ʒ. ij
⁊ duarū tertiarū. ʒ. i. aque distilationis vitri pon
dus. ʒ. ʒ. ⁊ vitri pharaonis pondus. ʒ. ʒ. tere has
medicinas cum aqua pluuiali ⁊ quando contrite sūt
proijce super eas canfore trite pondus sexte. ʒ. i.
muschi pondus silique. i. ⁊ misce cōterendo ⁊ fac
pilulas ⁊ exicca in vmbra ⁊ frica in ostraco cum a
qua et fac alcohol cum eo.

Aliud iuuatiuū ad albedinem expertū mi
rabile. Sumatur limature acus pondus
ʒ. ij. ⁊ sambaci pondus. ʒ. i. deinde terā
tur ambo simul ⁊ ponantur in concauitate arundīs
⁊ stringatur os cannule oppilando cum massa ⁊ co
operiatur arundo tota cum massa ⁊ desuper inuol
uatur luto confecto cum capillis ⁊ inuoluantur su
per ipsum ⁊ cooperiatur post illud cum luto alioꝝ
deinde apponatur carbonibus donec vertatur i la
pidem ⁊ fiat sicut testa ⁊ extrahatur ⁊ auferat̄ me
dicina illa ⁊ accipiatur climie albe trite pondus. ʒ.
iij. ⁊ misceatur cum hac medicina ⁊ īducatur ad cā
nulam aliā deinde fiat ex ea sicut factum est ex p̄
ma. Qum ergo i lapidem conuertitur extrahat̄ ⁊
intendatur ad folia lini collecta antequā aduenerit
eis pluuia et exiccata et sumatur de eis pondus.
ʒ. i. ⁊ margaritarum non perforatarū pondus. ʒ.
ʒ. ⁊ terantur bene cum reliquis medicinis ⁊ teran
tur omnia simul contritione vltima donec fiant si
cut puluis. Qum ergo volueris curationem facer̄

cum eo tunc fac oculo alcohol cum succo radicis li
lij tribus diebus continuis deinde fac ei alcohol p⁹
cum hac medicina ꝛ fac alcohol post illud vno die
ex hac medicina ꝛ vno die ex succo lilij.

Puluis ad albedinem. ℞. floris eris ꝛ am
moniaci ꝛ cancri marini adusti omniuȝ a
na. ʒ. v. pulpe colloquintide. ʒ. ij. ſ. fel
lis tauri ꝛ baurac armeni omniū ana. ʒ. ij. salis gē
me. ʒ. iij. piperis albi. ʒ. xx. spume maris. ʒ. iiij.
corticum ouorum ex quibus egressi sunt pulli sub
gallina. ʒ. iij. limature cotis. ʒ. v. stercoris lacer
ti. ʒ. x. margaritarum. ʒ. iiij.

Sebel. Cobol bonum ad sebel de eis que
experta sunt ꝛ laudata. Sumantur corti
ces ouoꝝ hora qua aperiuntur sub gallis
ꝛ bulliant cum aceto forti decem diebus continuis
deinde colentur ꝛ ponantur in ampulla vitri aut ī
vase vitreato ꝛ ponatur vas in loco qui sit vt ni
dus sub sole donec exiccetur qđ in ipso est deinde
sumatur ꝛ teratur ꝛ fiat alcohol cum eo.

Lachryma. Collyrium quod dixit mesias
ad albuginem factum ex tutia confert ad
eas.

Grossitudo palpebrarū ꝛ grauitas earuȝ.
Confert ad eam alcohol cognominatum
missandros ꝛ dicā ipsum in capitulo scabi
ei et confert medicamen aristratis predictū ꝛ colly
rium de tutia quod dixit mesias ad albedinem.

Collyriū expertum kebime egyptiū con-
ferens ad durities ꝛ albedinē ꝛ abscindit
corticē durū statim. ℞. floris eris ꝛ āmo
niaci amboꝝ ana auī. vi. salis defossi auī. iij. pul
pe colloquintide auī. iij. ꝛ duas tertias auī. i. fell'
vaccini auī. ij. baurac nigri auī. i. ꝛ. ſ. piperis al
bi grana. xl. numero mellis bōi cyathos. vi. ꝛ. ℥
ix. pmisceatur ꝛ ponatur in vase ꝛ recondatur.

Collyriū qđ dicitur arastusemon conferēs
ad attractionē materierū chronicā ꝛ ad g̃
uitatem palpebraꝝ ꝛ asperitatē earum et
liquefactionem lachrymalis oculi ꝛ seiunctionem
eius ꝛ corrosionē ipsius ꝛ ad humiditatē plurimaȝ
que est in oculo ꝛ ad augmentū panniculi ꝛ aufert
vestigia ꝛ durities. ℞. antimonij auī. iiij. eris v
sti ꝛ ceruse de plumbo amboꝝ ana auī. ij. croci et
myrrhe ꝛ corticum turis ꝛ floris eris ꝛ lentiuȝ ru
bearū omniū ana auī. i. piperis albi auī. ſ. gūmi
auī. ij. conficiat cū vino ꝛ admistretur dissolutuȝ
cum eo.

Collyriū citrinū qđ dicitur fanaratis ꝛ est
collyriū iuuatiuū conferens ad scabiem ꝛ
corrosionem in vtrisq; lachrymalibus ꝛ
pruritum vehementē ꝛ grauedinē palpebrarū. ℞.
climie auī. lxxx. colcotar albi auī. xxx. conficiat
cum aqua pluuiali.

Scabies oculi ꝛ pruritus eius. Collyriuȝ
indum confert ad pruritum.

Cobol non errans qđ composuit cesar fa
ctor alcohol faciens ad prurituū ꝛ ad gros
situdinē palpebrarū. ℞. climie cabrusie
auī. xxiiij. sedine auī. vi. Et in descriptione alia
auī. xvi. terantur donec fiat in loco sanie ꝛ confi-
ciatur cū melle ꝛ aduratur ꝛ infundatur vinuȝ qđ
extinguat ipȝ ꝛ exiccetur deinde teratur et fiat cū
eo alcohol.

Cobol mesiton ad prurituū ꝛ huitatē oculi
ꝛ corrosionē lachrymaliū ꝛ scabiē vehe-
mētē in palpebris. Climia frāgat in fru-
sta pua ꝛ cōficiat cū melle ꝛ pōat in vrceolo figuli
ꝛ oppilet os ei⁹ ꝛ luto liat ꝛ fiat foramē in medio
cooptorij vt sit fumo eleuato ex adustōe medicie
spiraculū p qđ egrediat deiñ ponat vrceolus ppa
t⁹ in medio carbonū accensoꝝ. Qūȝ incepit climia
aduri tūc cōsidera fumū ascendenteȝ tūc si videris
eū decliuē adhuc ad nigredinē dimitte medicinā cō
buri donec videas illū fumū fieri albū: tūc ei scias
ꝙ medicine iā confirmata ē cōbustio. tūc g° remo
ue vrceolū ab igne ꝛ extrahe climiā ꝛ fūde sup eā
vini q̄titatē q̄ infrīet deiñ pone eā in mortario ꝛ ꝯ
tere eā bñ ꝛ exicca ꝛ ꝓua eā dōec cōmisceas ipsam
in alcohol cū quo pmiscet. ꝛ hec ē descriptio alco-
hol. ℞. climie h⁹ auī. vij. ꝛ antimonij tm̄dē tere
oia ꝛ ꝯfua ꝛ fac ire ex eo sup palpebras māe ꝛ ꝓo.

Collyriuȝ apollonij ad scabiē ꝛ casū palpe
braꝝ ꝛ egritudines antiq̄s. Scedenegi
adusti abluti auī. xxxij. eris adusti ablu
ti auī. xvi. lapidis saialistos adusti abluti aureos.
xxxij. floris eris fricati auī. xvi. opij auī. ij. Et
in descriptōe alia auī. vi. climie auī. iiij. colcotar
adusti auī. iiij. gūmi auī. xvi. cōficiat cū aq̄ plu.

Medicamē qđ cōposuit cassios ad aq̄ q̄ de
scēdit in oculū. Sūat fel tauri ꝛ eūa ipȝ in
vase eris et ditte ipȝ. x. dieb⁹ deiñ sum
de ipo auī. xij. croci et olei balsami et oppopona
ci oiuȝ ana auī. ij. pipis. g̃. xij. nūero mell' bōi du
plū q̄titatis fellis misce oia ꝛ decoq̄ in vase eris đ
inde pone ipȝ in pyxide eris et conserua ipsum.

Medicamē aliud qđ cōposuit polonisos.
Sume spumā maris ꝛ adure ipsaȝ sup te
stā ꝛ tere cinerē ei⁹ et cōfice ipȝ cū sāgui
ne tice et pone in vase de cornu. Qūȝ euellunt pi
li tūc lini sup locū eoꝝ de hoc medicamine.

Epithima qđ cōposuit fulukesanis confe-
rēs ad māȝ plīmā ꝛ dolorē vehementē.
℞. roꝭ recētū auī. ij. seis hyusq̄ami al.
auī. viij. turis auī. vi. myrrhe auī. iiij. sanie de
ordeo. auī. xviij. vitellū oui. i⁹. assati succi man
dragore auī. iiij. croci auī. ij. opij auī. iiij. cōfici
at cū vini stiptici puri quantitate que sufficit ꝛ fiat
ex eo trocisci et administrentur.

Collyriū qđ dr̄ indū ꝛ regiū cōferēs ad ī
ceptionē descēsus aq̄ ꝛ ad oēȝ caliginē hūi
dā exñtē in oculo ꝛ aufert vestigia vlce
ꝝ in oculo. Climie rubee aduste ablute. ℥. xvi.
encaustri idi. ʒ. vi. ceruse de plūbo. ℥. iiij. pipis
albi. ℥. vi. fellis deboha. i. et fellis safer ꝛ existi
mauerūt ꝙ ē subot. vij. felliū alcubugi. iiij. lactis
papaueris. ℥. i. olei balsami. ℥. ij. oppopōaci ꝛ sa
pi amboꝝ ana. ℥. ij. gūmi. ℥. xij. ꝯfice cū succo fe
niculi aut cū succo plante que dicitur abradies.

Cobol cōferēs ad tenebrositatē ꝛ inceptio
nē aq̄ in oculo. Fellis ursi. ʒ. iiij. oppopo
naci ꝛ pipis amboꝝ ana. ʒ. iij. olei antiq̄
ꝛ oppobalsami et succi feniculi hūidi oiuȝ ana. ʒ. ij
climie pōđ⁹. ʒ. i. mellis. ℥. i. tere ipsū ꝛ misce et
pone ipȝ in ampulla vitri mūda ꝛ pōe ipȝ ī sole di
eb⁹. vij. deiñ fac ocl'o alcohol ex ipo cū extrēitate

radꝰ mane et sero.

Medicamē q̄d cōfert ad tenebrositatē ⁊ ad
illū q̄ videt rē ex lōginquo ⁊ nō videt e
aꝫ ex ꝓxio et ad aggregationē aq̄ in ocl'o
cꝰ hec' ē pmistō. Fellis corui nigri et fellis pdicis ⁊
fellis gruis ⁊ fellis adhoba et fellis cap̄ oiūꝫ añ pō
dꝰ. ʒ. ij. mellis colati pōdꝰ. ʒ. iij. et olei balsāi. ʒ.
i. ⁊. ſ. tere ea simul et permisce ipsa ⁊ fac oculo al
cohol cum eo mane et sero.

Destructio visus. Collyriū citrinū ē iuua-
tiuū ad debilitatē supflua' in visu et colly
riū de tutia q̄d dixit mesias in albedine.

Collyriū quo vtebat' floris. ℞. acatie et
ros̄ siccaꝝ et meliloti oiūꝫ añ aur̄. xlviij
cieris fornacis in q̄ purgat' es aur̄. xxiiij.
mādragore aur̄. xij. sēis hyusq̄ami albi aur̄. xviij
opij aur̄. vi. gūmi aur̄. xl. vini. ℥. ix. aq̄ pluuial'
℥. ix. cōmisceat' aq̄ cū vino ⁊ ꝓjciant' sup ea rose
et melilotū et hyusq̄amū ⁊ pōa mādragore aut cor
tices mādragore et dītte ea dōec infundant' tribus
diebꝰ aut q̄nq; et exprīe ea et accipe expssionē coꝝ
et cōfice cū ea medicamē et fac ex eo collyria ⁊ ute
re eis.

Medicamē basilicō regū et ipꝫ est abstersi-
uū oculi ex quo fit alcohol in dispōe sani
tatis in oī die semel aut in oibꝰ duobꝰ se
mel et abstergit visuꝫ et ꝯſuat visuꝫ sanū ſꝫ dispō
nē suā. ℞. climie et spūe maris oiūꝫ añ. ʒ. x. eris
vsti. ʒ. v. ceruse et salis gēme oiūꝫ ana. ʒ. iij. sal'
āmōiaci et macropipis oiūꝫ ana. ʒ. ij. gariofiloꝝ ⁊
vsnee amboꝝ ana. ʒ. i. pipis. ʒ. iiij. cāfore. ʒ. ſ.
tere optime et fac oculo alcohol cum eo.

Basilicō aliud cōferēs ad oia q̄ dixius. ℞.
climie. ʒ. vij. scedenegi et macropipis a-
boꝝ ana. ʒ. ij. sal' āmōiaci. ʒ. ij. eris vsti
et ceruse et salis gēme oiūꝫ ana. ʒ. iiij. spūe maris
ʒ. iiij. salis indi et gariofiloꝝ et heil et vsnee ⁊ spi
ce, oiūꝫ ana. ʒ. i. cōfrige et cōtere ipꝫ et fac ex ipso
oculo alcohol.

Medicamē q̄d cōfortat visū et ꝯſuat ipꝫ ſꝫ
sāītatē suā et aufert mltitudinē lachryme
q̄ currit ex ocl'o. Sūe de ātionio ⁊ īfūde
ipꝫ. xxi. nocte ī aq̄ pluuiali aut in aq̄ q̄ distillat ex
cisterna deiñ accipe de eo pōdꝰ. ʒ. xij. et marchasi
te. ʒ. viij. et tutie et climie oiūꝫ añ. ʒ. xij. et mar
garitaꝝ puaꝝ nō pforataꝝ. ʒ. ij. et muschi tertia'.
ʒ. iꝰ. et cāfore sexta'. ʒ. i. et croci et scedenegi am
boꝝ ana. ʒ. i. tere vnūq̄d̄q; p se deiñ aggrega an-
timoniū et marchasita' et climiā et tutia' et margari
tas et tere bñ ea oī die cū aq̄ multotiēs dōec exicce
tur aq̄ coꝝ. deiñ accipe scedenegi et crocū et ꝓjce
ipsa sil' in mortario et tere ea bñ deiñ tere cum eis
muschū et cāfora' deiñ repōe ipꝫ in vitreata et fac
ex eo alcohol māe et sero in dispōibꝰ sanitatis: ipa
enī cōfortat visum debilē et conseruat eū.

Burod fugitiuū abstersiuū et cōfortatiuuꝫ
℞. scedenegi et eris vsti amboꝝ ana. ʒ.
v. aloes scotrēsis et baurac armeni am-
boꝝ ana. ʒ. i. floris eris et pipis albi et macropipe
ris et pulpe colloq̄ntide et croci et ameos oiūꝫ ana
ʒ. ſ. confringe et contere et vtere.

Tractatus tertius de aure. Dolor auris ⁊ apostema
eius et pus et grauitas eius.

Medicamen Aristotelis predictum in capi-
tulo oculi est iuuatiuum ad aureꝫ ex qua
currit pus.

Medicamē cōferēs ad oēs dolores in aur̄ ⁊
oia vlcera accñtia in ea. ℞. myrrhe aur̄
i. olibani aur̄. iij. nitri aur̄. iij. croci aur̄
iiij. succi papaueris aur̄. ij. galbāi aur̄. ij. amigda
laꝝ excorticataꝝ. xx. nūero terat' illud totū et cōfi
ciat' cū aceto et fiat' ex eo trocisci. Qū g° fuerit ipꝫ
necessariū soluat' si fuerit in aure dolor vehemens
cuꝫ oleo rosaceo et distilletur in aur̄ et si fuerit in
ea grauitas in auditu soluat' cū aceto et distillet'.

Confectio medicamīs qua' narrauit Gal'.
℞. myrrhe aur̄. iiij. aloes aur̄. iiij. oliba
ni aur̄. iij. Et in descriptōe alia aur̄. ij. c°
ci aur̄. iij. nitri aur̄. iij. succi papaueris aur̄. iij. ā-
gdalaꝝ amaraꝝ. xxx. nūero galbani aure. ij. aceti
boni q̄tum sufficit.

Medicamē ad aurē ex medicis Gal'. cōferēs
ad āpata et dolores vehemētes clāosos.
cꝰ hec e pmistō. ℞. galbani ⁊ ē albezard
aur̄. ij. cināmōi aur̄. ij. myrrhe aur̄. viij. croci au
re. viij. olibani aur̄. iiij. nitri aur̄. iij. aceti q̄tum
sufficit ad hoc vt fiat in spissitudine mellis.

Medicamē aliud ad āpata auris ēt ad sanita
tē; et ad pus veniētia ex aure et ad dolo-
res auris antiquos. cꝰ hec ē pmistō. ℞.
vētris fabe egyptie amari saporis et aluīs iamēi et
pipis albi et nitri et croci et opij et corticū ḡnatoꝝ
et olibani et spice oiūꝫ ana aur̄. ij. castorei aur̄. i.
mellis et aceti q̄titatē q̄ cōficiat' medicamē: ⁊ q̄da'
hoies ponūt in eo mellis aur̄. vi.

Medicamē aliud de medicis berotas. ℞.
croci et myrrhe et spice oiūꝫ ana aur̄. ſ.
eris vsti medietatē et tertia' aure. i. opii
aur̄. ſ. castorei tertia' aur̄. i. aluīs iameni aur̄. i. a
luīs rotūdi aur̄. i. Si g° fuerit in aure virus cura
ea' ex hoc medicamīe cū decoctōe triplicati. Et si i
ea fuerit dolor vehemēs cura ea' cū oleo ros̄. et si
generant' in ea v̄mes pmisce cum hoc medicamine
hellebori nigri aur̄. ii.

Medicamē auris ex q̄ currit pus. ℞. capi-
tū ḡnatoꝝ ⁊ aristol'. ⁊ colcotar et dragan
ti cabrusii et gallaꝝ et corticū eris omniū
ana aur̄. i. myrrhe olibani et calcāti assati et aluīs
iameni omniū ana aur̄. ſ. terantur cum aceto et fi
ant trocisci et administrentur.

Medicamē anucates ad dolorē difficilē ve-
hemētē. Croci. ℥. ii. et q̄da' hoies ponūt
de eo. ℥. i. myrrhe ⁊ salis āmoniaci am
boꝝ ana. ℥. i. aluīs iameni āmōiaci ana. ℥. ſ. sedi
mis olei de lilio aut fecis olei aluisci. ℥. ii. terāt'ur
cū vino melito aut vino dulci q̄titate q̄ fiat ī spis
situdine mellis et admīstretur.

Medicamē ad ḡuitatē auditꝰ ⁊ sonitū ⁊ tin
nitū exn̄tē in aure. ℞. hellebori albi au
r̄. i. castorei aur̄. ſ. nitri aur̄. q̄rta' misce
at'; ⁊ admīstret' cū aceto ⁊ cōfidat in eo vtēs ipō q°
niam est medicamen vtile.

Medicamē aliud q̄d dr̄ algelarui ad egri-
tudines antiq̄s q̄ sunt de egritudibꝰ au-
ris. Hellebori, albi ⁊ myrrhe, ⁊ olibani ⁊
croci ⁊ castorei ⁊ opij oiūꝫ añ aur̄. iiij. calcāti aur̄.

vi. pi. aur. ij. īfūdaꝛ̄ myrrha ⁊ opiū ⁊ castoreū et olibanū in aceto in quo decocti fuerint cortices granatoꝝ dōec dissoluti fuerint deiñ ponanẜ hellebor⁹ ⁊ croc⁹ ⁊ pip ⁊ calcatū trita ⁊ cōteranẜ oīa bñ. Qñ gº cōplet̃ ꝑijciat̃ sup ip̄z de vino mellito q̄titas q̄ fiat in spissitudine mellis subtilis. Qñz ip̄z ē necessariū tūc tepidetur ⁊ distilletur in aurem: est enim medicamen mirabile.

C Onfectio medicamis qđ cōfert ad oēs dolores auris ⁊ oīa ulcera eueniētia ī ea. ℞ myrrhe aur̃. i. olibāi aur̃. iij. et q̇dā hōines ponūt ī eo aur̃. vij. nitri aur̃. iij. croci aur̃. iiij ⁊ q̇dā hoīes ponūt in eo aur̃. i. succi papaueris aur̃ ij. galbani aur̃. ij. amigdalaꝝ excorticataꝝ. xx. numero. Teraẜ illud totū ⁊ cōficiaẜ cū aceto ⁊ fiat ex eo trocisci. Qñz necessarij fuerint soluanẜ si fuerit in aure dolor vehemēs cū oleo rosaceo ⁊ distillentur in aurē: ⁊ si fuerit in ea ḡuitas in auditu soluatur cum aceto et distillentur.

C Onfectio scorie ferri ⁊ est medicamē forte. Sūaẜ scoria ferri ⁊ ɔteraẜ ⁊ abluaẜ cū aceto deiñ ꝑijciaẜ sup testā ⁊ exicceẜ deiñ ꝑijciaẜ fo ⁊ tertio ⁊ fiat illud septies deiñ decoquatur cū aceto forti decoctōe vehemēti dōec fiat sicut mel ⁊ auferaẜ ⁊ distilleẜ de eo ī aurē qū īdigeẜ eo.

V Lcera nasi. Cōfectio sac̃ mosos ⁊ ē medicamē eradicās oēz additionē q̄ oriẜ in cor ℞. draganti adusti ⁊ colcotar adusti aut calcāti adusti aut draganti rubei ⁊ corticū eris oīuz ptes eq̄les. Tere gº ea ⁊ cura cū eis siccis ⁊ opz vt frices additionē añq̄ medices eā cū hº medicamīe ꝑ diē deiñ medica cū eo in mane postq̄ patiēs egritudinē cōederit cibū suū. Et qū tu curas cū eo fistulas nasi tunc lini añ curationē interiora nasi aspalto aut pice humida aut pinguedine myrrhe.

Tractatus 4⁹ de dentib⁹ ⁊ dolorib⁹ eorum.

C Onueniēs est ad dolores difficiles uehemētes ⁊ ad corrosionē dentiū ⁊ cōfert itēꝝ ad tussiz medicamen qđ. ℞. opij aur̃. ij. myrrhe tm̄dē hascec tm̄dē pipis albi galbani ana tm̄dē cōficianẜ cū coagulati vue q̄titate q̄ sufficit ⁊ teranẜ sil' ⁊ fiaẜ ex eis collyria ⁊ liaẜ ex eis sup dentes ⁊ ponanẜ de eis sup locū corrosum.

M Edicamē qđ narrauit ādromach⁹ ad oēz dolorē dentiū ⁊ ad oēs egritudines accñtes ex eo ⁊ ad stuporē. ℞. pipis ⁊ piretri ⁊ lactis titiali ⁊ galbani oīuz ana ptē. i. teranẜ ⁊ cōficianẜ cū storace ⁊ ponaẜ sup locū corrosum.

M Edicamē iuuatiuū ad pulsationē dētiū. ℞ pulpe colloq̄ntide ptē. i. ⁊ aloes ptē. i. et bulliaẜ in pyxide lapidis aut cochliari de ferro ebullitōe vehemēti cū oleo ⁊ aceto vini deide auferaẜ ab igne ⁊ distilleẜ de eo in aurē q̄ sequitur molarē dolētē distillatōe p⁹ distillationem.

C Auteriū molaris. Intēde ad molarem in quo nō valet medicamē vehemētis pulsatōis. Et assume ex oleo q̄titatē. ℥. i. ⁊ aq̄ sansuci sicci ⁊ harmel oīuz ana. ʒ. ss. teranẜ beñ deiñ ꝑijcianẜ in oleo deiñ intēde ad duas ac⁹ mag̃s q̇b⁹ vtunẜ scellarij ⁊ igni eas in loco foramis earū deiñ api os egri ⁊ cōsidera dētē quē vis cauterizaꝛ̄ ⁊ tūc si fuerit in eo aliq̇d mūda ip̄z ⁊ pōe sup ip̄z cānulā ferri aut arūdis aut argēti ⁊ submerge vnaz duaꝝ acuū in oleo illo deiñ intromitte eā in cānulā ⁊ pōe eā sup molarē. Qñz infr̃aẜ illa accipe aliaz Fac illud septē vicib⁹ nūero. nā dolor ei⁹ sedaẜ ⁊ egrediẜ ex molari aqua coloris dentium.

D Entifriciū quo fricanẜ dētes qđ narrauit democrit⁹ in libro suo. Accipe cornu cerui adusti q̄rtā lb. xvi. salis. ℥. ij. āmoniaci sicci qđ nō est amari saporis frustū. i. magnum uel masticis lb. iij. aut pl⁹ paꝝ: sq̄nāti albi tm̄dē pipis albi. ℥. i. folij. ℥. ij. teranẜ oīa ⁊ admīstrenẜ.

M Edicam̄ qđ noīaẜ surmalē ɔferēs ad ap̄ta gingiue ⁊ mollificationē ei⁹ ⁊ mūdificat dētes. Accipe corticū ḡnatoꝝ pōđ⁹. ʒ ij. ⁊ venaꝝ ⁊ balaustie ⁊ sumac oīuz ana. ℥. i. confringe ⁊ cōtere illud deiñ affer ex eo cū digitis tuis ⁊ frica cū eo locū doloris deiñ accipe ex eo cū pāno lini ⁊ pone ipsum super eum.

D Entifriciū mūdificās dētes ⁊ stringit gingiuā ⁊ efficit bonū oris odorē. Sumaẜ sal gēma ⁊ teraẜ et cōficiaẜ cū melle ⁊ ligeẜ i charta ⁊ ꝑijciat in prunis ⁊ dīttaẜ ibi dōec fiat sicut prūe deiñ auferaẜ ab igne ⁊ extinguaẜ cū kitrā ⁊ ꝑijciaẜ in vino bono aut meisus ⁊ dīttaẜ dōec infr̃eẜ ⁊ teraẜ ⁊ sumaẜ de eo ps. i. ⁊ spume maris ps. i. ⁊ pōaẜ cū illo cinamōi ps. i. ⁊ myrrhe ps. i. ⁊ cinejs sceha ⁊ cipi ⁊ floris sq̇nāti oīuz ana sexta ptis. i⁹. fragmītoꝝ xiloaloes medietas ptis. i⁹. ⁊ zuccari ptes. iij. ⁊ cafore. xª. ptis. i⁹. teratur illud ⁊ misceatur ⁊ fiat dentifricium in omni mane.

M Edicamē qđ cōfortat dētes ⁊ molares qū est in eis debilitas. ℞. cere ⁊ mellis amboꝝ ana ptes. ij. liq̄fiaẜ in sole aut cū aq̄ calīa ⁊ cōmisceaẜ cū eis picis ps. i. ⁊ pōaẜ in termīo vnguēti ⁊ p̄cipiaẜ vtēti eo vt masticet ip̄z. Qđ si videris medicamē exiccatū pmisce in eo aliq̄tuluz olī ⁊ mastix itēꝝ qū masticaẜ facit ī hº ultiaz opo.

A Liud qđ cōfortat dētes ⁊ gigiuā. Cornu cerui adusti pōđ⁹. ʒ. x. ⁊ foliorūz cupssi adustoꝝ pōđ⁹. ʒ. v. ⁊ nucū cupssi ñ adustaꝝ pōđ⁹. ʒ. v. ⁊ radicis cētauree pōđ⁹. ʒ. x. et capilli veneris adusti pōđ⁹. ʒ. v. ⁊ roſ ablatis capitib⁹ ⁊ spice odorifere oīuz ana pōđ⁹. ʒ. iij. tere ⁊ cribella cū orali ⁊ vtere.

Tractatus quintus de ore ⁊ gutture ⁊ ventre superiore sinantia ⁊ squinantia.

I Nq̇t Gal' q̇dā existiauerūt q̄ pulli hirūdinū siue sint recētes siue sicci saliti sedāẜ sinantiā stati ⁊ pmisceaẜ pueris ⁊ senib⁹ cū radice liq̄ritie.

D E vuula ⁊ duab⁹ amigdal'. Medicamen cōueniēs ad vuā mollificatā āposaz. Pipis albi aur̃. i. myrrhe aur̃. i. aluīs iameni aur̃. ij. gallaꝝ viridiū aur̃. ij. teraẜ ⁊ admīstreẜ

V Enter supior huitas pectoris. Medicamē iuuatiuū ad huitatē fcāz ī pectore. ℞ galbani ⁊ storacis liq̇de amboꝝ ana. ℥. ij opij q̄rtā. ℥. i. radicū liq̄ritie. ℥. ij. teranẜ q̄ ex eis terunẜ ⁊ misceanẜ cū storace ⁊ galbano ⁊ aliq̄tulo mellis dispumati ⁊ lambantur ex eo.

D E tussi medicamē gutturale. Dixit Gal'. q̄ ipse medicabaẜ cū eo. ℞. olibani aur̃. i. Et in descriptōe alia aure. iiij. myrrhe

auī. i. et ī descriptōe alia auī. iiij. croci auī. i. Et in descriptōe alia auī. iiij. sq̄lle auī. ij. vini dulcis acsati. iij. decoq̄t sq̄lla cū vīo dōec vinū ispisset deiñ ꝓijciat sq̄lla ⁊ ponant reliq̄ medicine sup vinū.

MEdicamē gutturale qđ refert tellusatis dixit Gal' q̄ ipse medicatꝰ est cū eo illum q̄ hēbat vlcꝰ in pulmōe: ⁊ est medicamen iuuatiuū valde. ℞. spice cretēsis auī. iiij. amomi auī. viij. folij indi auī. iiij. spice īde auī. iij. sq̄nati auī. ij. casie auī. viij. cinamōi auī. x. olibāi aure. iij. myrrhe auī. iiij. costi auī. iiij. cōmistōis assedegi auī. iiij. succi liq̄ritie auī. iij. succi mādragore auī. v. masticis auī. iij. croci auī. vij. Aggrega has medicinas deiñ accipe dactilos ⁊ decoq̄nt in aq̄ mellis aut vino bñ ⁊ sume de eo sac̄iati. i. ⁊ ꝓijce in eo de ḡnis pini maioris cōtritis ḡna. xx. et cōmisce cū eo de medicaīe q̄titatē auellāe. i. ⁊ da in potu de ea diebꝰ aliquot deiñ da in potu pꝰ ipaꝫ de medicaīe duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ ita vt nō cōmisceat cū oleo aliud p̄ter ipm deiñ sumat in potu pꝰ ipsuꝫ de hiera fcā cū aloe q̄titatē cochliarij. i. ī die vno cū aq̄ ⁊ cura cū hac medicina illū in cāna pulmōis. cꝰ est egritu° cū lacte asinio ⁊ p̄cipe egro ut gargarizet cū ea deiñ ditte eū aliquot diebꝰ ⁊ cura eū p h° medicamē cū assiduatōe mediciaꝝ q̄ sedant dolorē. Quod si materierū cursus fuerit fortis tūc ꝑmisce in hac medicia opiū ⁊ castoreum.

ALiud de medicis Gal'. faciēs ad egritudinē cāne pulmōis ⁊ vlcera pulmōis ⁊ sputū pus ⁊ sanguis ⁊ māꝫ attracta ad pectus ⁊ ad illud cꝰ sputū ē difficile ⁊ ē medicamen valde forte. ℞. gūmi alboti auī. iiij. croci auī. iiij. olibani trīdē myrrhe trīdē cinamōi trīdē amōi auī. iij. ḡnoꝝ pini magne auī. iiij. radicū lilij excorticataꝝ trīdē spice de sceni auī. ij. ʒ. casie lignee nigꝛ auī. ij. dragagāti auī. iij. carnis dactiloꝝ de sceni auī. iij. truseꝫꝰ qđ dr̄ stella auī. iiij. galbani clari mūdi duas tertias auī. i. costi auī. iiij. Et inueni ī descriptiōe alia auī. i. mell' bōi cotilas. iiij. decoq̄nt mel ⁊ gūmi alboti in vase duplici. Qūꝫ fit in termino spissitudis tūc ꝑmisce cū eo galbanū ⁊ decoq̄ ipꝫ dōec ꝑueniat ad terminū ut qū de eo distillat stilla aliq̄ nō dilatet deiñ infra ipꝫ ⁊ ꝓijce super ipꝫ medicinas cōtritas ⁊ vtere eo ⁊ qū sugit de aq̄ caul' mastican° ⁊ ꝓijciat fex ⁊ deglutitur succus valet ad illud valde.

PIlle q̄ ponunt sub līgua ⁊ cōferūt ad aspitatē cāne pulmōis ⁊ abscisōeꝫ vocis ⁊ reliq̄s egritudines cāne. ℞. dragagāti ⁊ gūmi amboꝝ ana auī. iij. myrrhe ⁊ olibāi amboꝝ añ auī. i. ʒ. croci auī. i. succi liq̄ritie auī. ʒ. carnē dactiloꝝ triū vini dulcis q̄tū sufficit ad cōficieñ cū eo ⁊ pōat sub līgua de hac medicia q̄titas fabe ⁊ p̄cipiat egro vt deglutiat qđ liq̄sit de ea.

NAtif ad illū q̄ hꝫ tussiꝫ. ℞. seīs lini torrefacti cōtriti ⁊ passulaꝝ carnosaꝝ enucleataꝝ amboꝝ añ kist. i. ḡnoꝝ pini magni torrefcōꝝ ⁊ auellanaꝝ excorticataꝝ amboꝝ ana cotila i. pipis albi. ℥. ij. croci. ℥. i. mell' bōi lb. iiij. ꝯfricant ⁊ terant ⁊ decoq̄nt semē lini ⁊ mel dōec ispisset deiñ ꝓijciant sup ipꝫ reliq̄ medicie ⁊ ꝑmisce eas ⁊ cōfice ⁊ da de eo q̄tum sufficit.

OLeū diuini cōferēs ad tussiꝫ ⁊ ē meª nobil' de q̄ dixit Gal' q̄ ipse medicatꝰ ē cū ea. ℞. opij aure. x. seīs lactuce auī. xx. castorei auī. xviij. rute hortulāe sicce auī. xiiij. seīs lini auī. xvi. radicū oppopōaci auī. xxxvi. myrrhe auī. xiiij. croci auī. vij. cōficiat cū melle ⁊ det de eo in potu q̄titas fabe vnīꝰ. ⁊ oꝫ vt sumat de eo in potu ille q̄ hꝫ febrē cū aq̄ ⁊ q̄ febrē ñ hꝫ cū vīo ⁊ illud ī sero.

PIlle ad tussiꝫ. ℞. storacis ⁊ myrrhe ⁊ opij oīuꝫ añ auī. iiij. olei balsami ⁊ croci amboꝝ añ auī. ij. tere sil' ⁊ cōfice et vtere.

MEdicamē qđ cōfert ad oēꝫ tussiꝫ ⁊ ad oēm māꝫ currētē ⁊ dubellet interiores qđ narrauit abulucos. ℞. sapi gētiane myrrhe oppopōac i pipis albi oīuꝫ añ auī. ij. baccarū lauri mūdataꝝ auī. iiij. terant ⁊ cōficiantur cū aqua.

MEdicamē ad sputū sanguis qđ narrauit andrōachꝰ. ℞. acatie auī. iiij. ros' siccaꝝ aure. viij. fructꝰ ḡnate agrestis auī. viij. myrrhe auī. ij. dragagāti auī. i. ꝯficiat cū aq̄ ⁊ fiant ex eo trocisci: ⁊ sit pondus cuiusq; trocisci auī iꝰ. et detur in potu cum aqua pluuiali.

MEdicamē aliud ad tussiꝫ ꝯferēs ad species tuss' ⁊ abscisionē vocis. ℞. ḡnoꝝ papaueris ⁊ sunt papauera cuꝫ cortice suo. l. nūero ⁊ apij mōtani triti lb. iij. ⁊ sucotō mūdati ⁊ reusini ⁊ ros' siccaꝝ ⁊ radicū lilij ⁊ balaustiaꝝ oīuꝫ añ. ℥. iij. ⁊ cinamōi pon. ʒ. ij. ⁊ spice pōdꝰ. ʒ. i. ʒ. cōtere has medicinas et infunde in aq̄ pluuial' acsat v. ⁊ ditte tribꝰ diebꝰ deiñ ꝺcoq̄ sup ignē leuē donec rēaneat aq̄ 3ª ps deiñ exprie ⁊ cola ⁊ ꝓijce fecēiꝰ. deiñ tere gūmi arabici ⁊ dragagāti amboꝝ añ lb. i. myrrhe lb. ʒ. ⁊ succi liq̄ritie lb. i. ⁊ masticis ⁊ croci amboꝝ pōdꝰ. ʒ. i. terat totū illud vltie ⁊ ī bibat ex illa aq̄ paulati dōec ꝯpleat tota deiñ fūdatur sup ipꝫ rob lb. xxiiij. ⁊ decoq̄t leui igne dōec coagulet ⁊ reponat in vase vitri ⁊ medicetur cum eo omnis species tussis.

LOch de pīo qđ ꝯfert ill' sup quos tuss' fit vehemēs ⁊ qñ excitat in eis expellūt pus ⁊ supfluitates. cꝰ hec ē ꝑmistō. Seīs lini torrefci ⁊ amigdalaꝝ dulciū mūdataꝝ ⁊ ḡnoꝝ pini et gūmi arabici ⁊ dragagāti oīuꝫ añ pōdꝰ. ʒ. iiij. ⁊ dactiloꝝ albeirō. x. nūero. Tere medicias ⁊ dactilos ⁊ fūde sup eas mell' ⁊ butyri q̄tū sufficit ⁊ teratur donec fiat sicut mel spissum. cuius dosis sit sicut galla mane et sero.

LOch qđ fit cū glutīo alibat faciēs ad aspitatē gutturis ⁊ abscisōeꝫ vocis ⁊ sputū sāguis ⁊ pus et apit oppilatōes. cꝰ hec ē ꝑmistō. Seīs lini torrefci et passulaꝝ ablatis ḡnis āboꝝ añ lb. i. ḡnoꝝ pini et āigdalaꝝ dulciū et amigdalaꝝ amaraꝝ oīuꝫ añ. ℥. vi. et ireos et assari et glutīi alibat et uenaꝝ liq̄ritie et gūmi arabici oīuꝫ añ. ℥. iiij. et fenugreci cocti et dragagāti amboꝝ ana. ℥. iiij. et pipis albi et eruce emollite et ciceris molliti et aristol'. et medulle tritici et ameos et nasturtij et ficuū oīuꝫ ana. ℥. i. et myrrhe et croci et olibani oīuꝫ ana. ℥. ʒ. cōfrāge totū et cōtere ipsū bñ et cōfice cū melle aut cū vīo decocto et fac lambere de ipso mane et sero q̄tum est galla. i. et ponat ipsum sub lingua sua quando dormit.

MEdicamē qđ cōfert ad tussiꝫ et vehemenāti siccitatis pectoris. Amigdalaꝝ dulciuꝫ

et amararum et seminis lini torrefacti et granorũ pini omniũ ana.ʒ.v.et anisi et dragagãti et gũmi arabici omniũ ana.ʒ.ij.et succi liquiritie aut vena rum eius pondus.ʒ.i.et zuccari et penidiorũ amborum ana.℥.ij.¶Tere ea et pulueriza et confice ipsuz cũ aqua feniculi hũidi et fac de ipso pilulas et põat sub ligua sua ille q̇ vl̃t dormir̃ vnã aut duas

LOoch ad tussim quando fit ex chimo frigido viscoso.Cinnamomi et seminis feniculi amborum ana.ʒ.v.storacis liquide ʒ.x.fistici et amigdalarũ amborum ana pondus.ʒ x.olibani et gũmi amigdalarum et gluti omnium ana.ʒ.v.kesmes et sunt passule paruule sine granis.ʒ.xx.agarici.ʒ.v.storacis et aloes amboruz ana.ʒ.iiij.tere storacem cum melle et infunde olibanum et aloẽ et alkesmes in rob et tere reliqua ⁊ confice cũ melle storacis dosis.ʒ.i.

AD sputum sanguinis.Trocisci quos composuit medicus de illis de tebulis conferentes patientibus sputuz sanguinis ⁊ patientibus vlcus in pulmone et habentibus saniem aggregatam in pectore et patientibus egritudines que sunt ex genere materierũ attractarum.quorũ hec est permistio.Seminis hyusquiami albi et corticum mandragore amborum ana aur̃.v.masticis aur̃.xx.karabe et radicum liliJ et croci omniuz ana aur̃.xxx.psilij aur̃.xlv.aque dulcis aclati.iij permisceatur et administretur.

TRocisci alij qui nominantur piper conferentes patientibus sputuz sanguinis ⁊ habentibus fluxum ventris et vlcera in intestinis et ei ad cuius stomachũ attrahitur materia ℞.florum caducorum granatorũ et spinaruz egyptiarum et granatorum silvestrium et succi barbe hirci et succi acatie omniũ ana aur̃.vi.licij et reubarbari et opij omniũ ana aur̃.iiij.myrrhe aur̃.ij terantur bene et conficiantur cũ aqua in qua decocta sunt grana myrti aut cũ aq̃ fr̃a et admistrentur

COnfectio que refertur arastomacis et est medicina mirabilis conferens patientib⁹ sputum sanguinis et habentibus tussim ⁊ qui habet vlcus in pulmone et ei in cuius pectore est sanies congregata et ad disruptionem accidentem in lacertis et ad stomachũ qui expellit cibũ et coliricam passionem et fluxum ventris et vlcera ĩ intestinis et egritudines vesice et prefocationẽ matricis et febres que habent paroxismos qum de ea sumitur in potu parum ante horaz periodi per horam vnam et ad malitiam complexionis et extẽuationem et medicinas pernitiosas et morsum reptilium habentium venenum.cuius permistio hec ẽ Cinnamomi et costi et galbani et castorei et opij et melanopiperis et macropiperis et storacis omniuz ana.℥.i.mellis kist.i.terantur medicine ⁊ cicotrigonizentur et decoquatur galbanum cum melle donec liquefiat deinde coletur ⁊ proijciatur desuper relique medicine et reponatur in vase vitri aut argenti ⁊ detur in potu de ea quãtitas fabe cum aqua mellis et distillẽtur super ipsum de eo oleo sisamino tres gutte.

SIrupus qui refertur faciens ad difficultatem anhelitus ⁊ est medicamen vtile. Sumantur passularum enucleatarum ac sunẽ.i.⁊ est pars et fenugreci abluti tantundẽ ⁊ aq̃ pluuialis kist.i.decoquantur donec dissoluantur ⁊ coletur aqua eorum ⁊ seruetur et sumatur de ea i potu multotiens continuo postq̃ calefit.

MEdicamen conferens ad sputum sanguinis ⁊ pus et superfluitates que attrahunt̃ ad pectus.℞.granorum hyusquiami albi ⁊ corticum radicum mandragore ⁊ vini boni et olibani albi ⁊ storacis liquide ⁊ opij ⁊ granorum pini ⁊ cupressi omniuz ana põdus.ʒ.x.⁊ masticis ⁊ karabe ⁊ alessius omnium ana.ʒ.xxx.infundatur alessius in aqua calida nocte vna deĩde exprimatur ⁊ sumatur aqua eius ⁊ terantur relique m̃dicie bene et misceantur ad inuicem et fiant trocisci.Sitq; vnusquisq; trociscus.ʒ.ʃ.⁊ detur i potu spõ mañsionem trociscus vnus cũ aqua frigida.

MEdicamen qd̃ cõnfert ad sputum sanguinis.Opij pondus.ʒ.i.et cinnamomi pondus.ʒ.i.et castorei et piperis et macropiperis et myrrhe omnium ana.ʒ.i.et croci pondus ʒ.ij.ʃ.⁊ karabe pondus.ʒ.ʃ.et balaustiaruz ⁊ gũmi ⁊ anisi omnium ana.ʒ.i.terantur medicĩe ⁊ cõficiantur cum succo auricule hedi et fiant trocisci ⁊ sit omnis trociscus.ʒ.ʃ.et exiccentur in vmbra ⁊ bibatur de eis trociscus vnus cũ aq̃ tepida.

TRociscus alius.℞.karabe et coralli amboruz ana.ʒ.iij.acatie et succi barbe hircine amborum ana.ʒ.ij.balaustie.ʒ.ij.seminis portulace.ʒ.vij.papaueris albi ⁊ nigri et rosarum ⁊ spodij omniũ ana.ʒ.ij.cornu cerui adusti.ʒ.ij.ʃ.reusini.ʒ.i.ʃ.cochlearũ adustarum.ij ter̃ sigillate.ʒ.iiij.fiãt trocisci aur̃.i.⁊ admistrẽt

TRociscus alius ad sputum sanguinis quz est ex humiditate ⁊ mollificatione venarum.Corticum turis ⁊ turis amboꝝ ana ʒ.v.radicis squinãti.ʒ.vij.reusini ⁊ masticis amborum ana.ʒ.iiij.darsisahan et cymini torrefacti ⁊ calamenti montani omniuz ana.ʒ.v.myrrhe ⁊ croci amborum ana.ʒ.vij.calcadis.ʒ.iiij.spice et castorei et succi barbe hircine et acatie et rosarum omnium ana.ʒ.iiij.tere et confice cum decoctione gallarum ⁊ fac trociscos aur̃.vnius.

COagulatio saniei in pectore.Medicamẽ conferens ad illud.Fenugreci molliti.ʒ.ij.aristologie pondus.ʒ.i.myrrhe pondus.ʒ.iij.anisi rosarum amborum ana.ʒ.ij.radicum liquiritie ⁊ piperis ⁊ salis omnium ana.ʒ.i. Confringantur ⁊ conterantur et conficiantur cum aqua frigida et fiant trocisci quorum vnusquisq; sit pondus.ʒ.i.⁊ exiccentur in vmbra et detur in potu de eis trociscus vnus cum aqua radicum feniculi et radicum apij decoctarum quantitate sacraiati.i.et teratur trociscus et misceatur cum ea et sumatur in potu:est enim medicamen bonum quoniam liquefacit sanguinem congelatũ et educit ip̃z et mundificat locum eius.

PTbisis ⁊ ulcera pulmõis.Medicamen ꝯferens ad vlcera que sunt in pectore ⁊ pl̃mone et consolidat ea et sanat ea.℞.balaustiarum et rosarum siccarum amborum ana.ʒ.iiij.sanguinis draconis et medulle tritici ⁊ olibani omnium ana.ʒ.ij.gũmi arabici et dragagãti ⁊ masticis oĩuz ana pondus.ʒ.iij.acatie et croci amboꝝ

ana.ʒ.ſ.karabe ⁊ myrrhe amboꝝ ana.ʒ.i.anarci
ne.ʒ.v.terantur ⁊ conficiantur cū rob cydonioꝝ
aut rob myrti deinde fiāt trociſci: ſitq; omnis tro
ciſcus auř.i.et exiccent in vmbra ⁊ dent in potu

MEdicine que ſunt ad cor. Confectio ī qua
ponitur harmel iuuatiua. ℞. ſeīs harmꝉ
⁊ nigelle et canfore ⁊ caſtorei et ſeīs hyꝰ
qami albi et ariſtoꝉ. ⁊ cipi ⁊ alfeſire ⁊ alfeſirſim ⁊
piretri ⁊ pipis et origani et colloquintide et ſpice
⁊ ſemis apij et ſemīs rute et carui et croci et nuciſ
muſchate ⁊ caſie et coſti omniū ana.ʒ.ſ. ⁊ ſerapi
ni ⁊ oppoponaci amborū ana.ʒ.iiij. ⁊ zuccari pon
dus.ʒ.i.et mellis quantū neceſſe eſt. ¶ Doſis eius
forti pondus.ʒ.i. ⁊ debili pondus.ʒ.ſ.

MEdicamen aliud conferens ad pulſuʒ cor
dis ⁊ timorē ⁊ epilepſiam. Spice ⁊ cinna
momi ⁊ zedoarie et doronigi omniū ana
ʒ.ij.ſeīs aneti.ʒ.i.ſ.medicine terantur et permi
ſceantur et detur in potu de eo pondus.ʒ.i.cū.ʒ.
i.vini in quo infuſa fuit lingua bouis et bibat de
illis in omni menſe tribus diebus continuis.

¶ Tractatꝰ 6ꝰ de ventre inferiore. Debilitas ſtōi.

OLeum iuuatiuū ad mollificationē ſtoma-
chi et eius debilitatē. cuius hec eſt permi
ſtio. Maſticis et aloes ⁊ ſucci apſinthij ⁊
opij et olei nardini ⁊ olei de cydonijs q̄tum ſufficit
permiſceatur et inungatur cū eo ſtomachus cū la-
na leni. Qđ ſi volueris vt addiciatur huius medi
cine calor adde in ea laudani partē vnaʒ ⁊ ſtoracis
partes duas. ¶ Si volueris facere ipſaʒ ſtipticā con-
fortatiuam tunc adde ſuper illud de ſucco acreſte
aut ſucco hypoquiſtidos.

MEdicamen ad debilitatē ſtomachi ⁊ mali
tiam digeſtionis. Kebulorū bullitoꝝ cuʒ
aqua cydoniorū et bulliant.ʒ.iiij.belliri
corū et emblicorū et cymini infuſi in aceto et torre
facti et ciperi et maſticis omniū ana.ʒ.ij.ſemis a-
pij et aniſi infuſoꝝ in aceto amboꝝ ana.ʒ.i.xiloa-
loes et galie amboꝝ ana.ʒ.i.ſ.mente.ʒ.iij.mu-
gduis.ʒ.i.ſ.roſaꝝ.ʒ.iiij.granorū granatorū.ʒ.
viij.ſumac.ʒ.iiij cinnami et corticum turis et ſpi-
ce omnium ana.ʒ.i.

LAchlachatū confortans ſtomachū. Aque a
loes et aque roſarum et aque malorū et a
que cydonioꝝ et aque ſalicis omnium ana
pars vna ſandali albi et rubei et roſaꝝ et croci ⁊ cā
fore et laudani et balauſtiaꝝ et ramich et xiloaloeſ
et galie omniū ana pars.ſ.

EMplaſtrum ad apoſtema ſtomachi duꝝ
℞. apſinthij et ſpice et caſie omniū ana.
ʒ.viij.aloes et ſtoracis amboruʒ ana.ʒ.
iiij.croci.ʒ.ij.xilobalſami et carpobalſami ⁊ myr
rhe omniū ana.ʒ.i.olei nardī q̄tū neceſſe eſt.

AD ſtomaticos. Hiera que refertur anti
foros confert ſtomacho. ℞. aloes aure.
iiij.maſticis auř.ii.aſſari.℥.ſ.roſarum
ſiccarum ⁊ floris ſq̄nanti et caſie omniū ana.℥.ſ.
vtatur ea ſicca ſicut vtitur hiera.

TRociſci qui dicunt a meduniſ faciente ad
inquietudinē ſtomachi propinquā ileos ⁊
ad omnē inflationē ⁊ eſt cōueniens ei qui
euomit cibum ſuū ⁊ ad egritudines intrinſeas. ℞.
ſemis apij auř.vi.aniſi auř.vi.apſinthij auř.iiij
Et inueni in deſcriptione alia maſticis iteꝝ auř.iiij
piperis auř.ij.myrrhe auř.ij.cinamomi auř.vi
opij auř.ij.caſtorei auř.ij.ꝯficiat cuʒ aq̄ ⁊ fiat de
eis trociſci ⁊ dentur in potu doſis eius equalis ē au
re.i.ad ſtomaticos cum vino miſto.

HIera que refertur meniſon conferens ad
inquietudinē ſtomachi ⁊ ei qui inuenit in
flationē ⁊ aufert omnē inflationē ⁊ cōfert
ad tarditatē digeſtionis ⁊ ad egritudines matricuʒ
et ipſa iterū prouocat vrinam ⁊ eſt medicina mira
bilis ad epaticos et ad illum qui habet dolorē renū
⁊ prouocat menſtrua. ℞. aloes auř.c.maſticis.℥
i.et croci.℥.i.ſpice.℥.i.cinamomi ⁊ aſſari ⁊ car
pobalſami omniū ana.℥.i. Tere et cribella ⁊ ſer-
ua eam ſiccam ⁊ vtere ita vt des in potu illi cuiuſ
digeſtio tardatur pondus auř.i.cū aqua frigida et
illi qui euomit cholerā et effunditur ad ſtomachuʒ
eius materia da in potu de ea auř.ſ. ⁊ illi qui ha-
bet apoſtema in aliquo mēbroꝝ interioruʒ confert
qū ſumit de ea in potu cū aqua mellis. ⁊ ille qui in
diget vt prouocetur vrina eius aut prouocent mē
ſtrua ſumat de ea in potu cum aqua feniculi contri
ti bulliti et colati.

EMplaſtrū poloarchis conferens ad oms
egritudines humidas intrinſecas. ℞. ci-
peri cordumeni minuti turis cere omniū
ana eminā.i.gūmi alboti eminā.i.ſ.olei de alcā
na quantum ſufficit ⁊ quandoq; additur bdellij iu-
daici emina vna.

MEdicamen qđ dicitur diaireos faciens ad
omnes corruptiones complexiōis ſtoma
chi et aggregationē aque et lenit ventrē.
℞. ireos pondus.ʒ.xxiiij.piperis pondus.ʒ.xx.
zinziberis ⁊ aniuden amborū aū.ʒ.xij.aniſi ⁊ ma
ſticis ⁊ ſeīs feniculi omniū ana.ʒ.iiij.ameos ⁊ ſe-
minis apij omniū ana.ʒ.viij.tere ⁊ confice cū mel
le doſis eius ſit ſicut galla cum aqua.

ELectuariū de carui conferens ad dolores
ſtomachi ⁊ oppilationes que ſunt in eo ⁊
in epate et paruitatē digeſtionis. Suman
tur carui ⁊ ameos ⁊ ſeīs apij ⁊ zinziberis ⁊ paſſula
rum enucleatarū ⁊ ſiſeleos ⁊ ſeīs baucie omniū aū
ʒ.iij.amigdalaꝝ amaraꝝ mūdatarū ex cortice ſuo
pondus.ʒ.vi.tere et confice cum melle: doſis eiꝰ
quantum nabacca cum aqua tepida.

ELectuariū de galanga conferens ad vehe
mentiam frigoris in ſtomacho ⁊ epate et
digerit cibum ⁊ fugat ventoſitates ⁊ ſto
machū efficit bonum. ℞. galange ⁊ cinnami ⁊ pipe
ris albi omniū ana.ʒ.ij.heil et cinnamomi et nere
muſch omniū ana.ʒ.iij.macropiperis.ʒ.vi.zinzi
beris.ʒ.viij.ſeīs apij ⁊ aniſi ⁊ cymini ⁊ carui ⁊ ta
liſafar omnium ana.ʒ.i.penidiorum ⁊ zuccari tri
plum medicine tere cōmiſce. ⁊ ſit doſ eius.ʒ.ij.

APpetitum. Confectio abſcindens appeti-
tum luti. ℞. hiere.ʒ.vi.mirobalanoꝝ
nigrorū et belliricorū ⁊ emblicoꝝ omni
um ana.ʒ.iij.nucis hēden.ʒ.v.conficiatur cū mel
le diſpumato ⁊ dentur in potu de ea.ʒ.iij.cū aqua
ī q̄ decocta ſit maſtix ⁊ aniſū ⁊ mēta ⁊ ſcoria ꝺcocta

VOmitus et nauſea. Sirupus abſcindens

vomitū p̄hſ̄atis. ℞. cymi. ʒ. iiij. maſticis. ʒ. iij. ḡ
noꝝ granatoꝝ. ʒ. xx. mēte ⁊ ſiſimbrij amboꝝ ana
tunicas. v. decoq̄nt̄ cū aq̄ ℔. iiij. donec remaneat
℔. i. ⁊ colet̄ ⁊ p̄ijciat̄ galie. ʒ. i. ⁊ detur in potu ꝺ
eo in mane ⁊ ſero.

Singultus. medicamē ad ſingl'tū mirabile forte. vini boni odoris ℔. viij. mell' diſpūati ℔. ij. decoq̄t illud donec bulliat ⁊ cōſumat̄ ei⁹ ſexta deiñ auferat̄ ab igne et p̄ijciant̄ in eo coſti et maſticis amboꝝ ana. ʒ. iiij. ap̄ſinthij pondus. ʒ. vij. ſq̄nāti ⁊ ſpice ⁊ folij ⁊ roſaꝝ ⁊ aloes ⁊ agarici ⁊ croci omniū ana. ʒ. ij. aſſari ⁊ xiloaloes indi ⁊ caſie omniū ana. ʒ. iiij. tritorum et ſit doſis eius cochliarium.

Epar ⁊ a͞pata' epatis. Unguētū de muradaſacriȝ cōferēs ad a͞pa qꝺ accīt ex corroſione aut alijs. c⁹ p̄miſtio hec eſt. ℞. almuradaſacri. ʒ. iiij. ⁊ xiloaloes et croci ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ a͞moniaci ⁊ myrrhe ⁊ alkeiati omniū ana pōd⁹. ʒ iij. ⁊ cere pōdus. ʒ. iiij. cōſringe ea ⁊ cōtere et aggrega ipſa et liq̄ſac cera' cū ſufficiēti q̄ntitate olei ꝺ lilio ⁊ olei arzaki pondere. ʒ. iij.

Durities ep̄is. Cōfectio fca' cū epate adib cōferēs ad dolorē epatis ⁊ ſplēis ⁊ ſtōi et vētoſitates ⁊ dyſenteria' ⁊ tuſſiȝ chronica' ⁊ illis q̄ euomūt ſanguinē. ℞. croci ⁊ myrrhe ⁊ opij ⁊ caſtorei ⁊ ſeis hyuſq̄ami albi ⁊ caſtorei ⁊ cordumem ⁊ papaueris ⁊ ſpice ⁊ eupatorij ⁊ epatis adib ⁊ cornu dextri de cornib⁹ capre aduſti oiuȝ partes eq̄les terant̄ q̄ ex eis terunt̄ ⁊ ſoluant̄ q̄ ſoluenda ſunt in vino ⁊ cōficiant̄ cū melle diſpūato ⁊ adminiſtret̄ poſt ſex menſes. ⁊ ſit doſis ſicut cicer cum eo qui conuenit de potibus.

Malitia cōpl'onis. Oleū de mezeriō. ʒ. x. i fundat̄ in ℔. i. aq̄ die ⁊ nocte ⁊ ponatur in vaſe ⁊ bulliat lēto igne dōec remaneat de aq̄ ℔. ſ. ⁊ auferat̄ ab igne ⁊ dimittat̄ dōec infriet̄ et colet̄ ⁊ reducat̄ ad vas et fundat̄ ſup ea' olei amigdali dulcis q̄rta ℔. i. et bulliat dōec cōſumat̄ aq̄ et remaneat olȝ et īuoluant̄ medicie cōtrite cribellate cū hoc oleo. Et ſunt myrobal'. citrinoꝝ et bellircoꝝ et emblicoꝝ oiuȝ ana. ʒ. x. tamarindoꝝ. ʒ lxxx. prunoꝝ. xxx. nūero iuiubaꝝ tm̄dē caſie fiſtule ℔. i. paſſulaꝝ ℔. ſ. Aggrega has medicinas tritas p̄ter caſia' fiſtula' et pōe in vaſe lapidis et fūde ſup eas aq̄ ℔. x. et decoq̄t dōec remaneat 3ª ⁊ colet̄ ſup caſia' fiſtula' et cōfricet̄ manib⁹ et colet̄ ⁊ reducat̄ ad vas et p̄ijciat̄ ſup ea' penidioꝝ emina. i. et decoq̄t dōec fiat ei ſpiſſitu° mell' et fundat̄ ſup ipſaȝ olei amigdali ℔. ſ. et pulueriȝent̄ deſuper medicine cribellate delinite oleo p̄dcō ⁊ bulliat donec coaguletur et deponatur ab igne et ponatur in vaſe vitri. cuius doſis ſit. ʒ. vi.

Sitis ad inceptionē aq̄ fcm̄ cū lacte camelaꝝ aut cū aq̄ caſei aut cū aq̄ oleꝝ. c⁹ hec eſt p̄miſtio. ℞. ſucci eupatorij. ʒ. i. ſ. lacce. ʒ. ij. ariſtol'. ʒ. i. ſ. floris ſq̄nāti. ʒ. i. croci. ʒ. i ſ. ſeis cuſcute. ʒ. ij. ſemis cucumeris et portulace amboꝝ an̄. ʒ. i. ſcamonee. ʒ. i. doſis aur̄. i.

Splen ictericia medicine ſplenetice. Medicamē iuuatiuū qꝺ noīat̄ medicamē voītiu⁹. ℞. dabach gla'diū ℔. ij. calcis ℔. i. pōat̄ aldabach in uaſe figuli et pōat̄ ſup prunas donec liq̄fiat. Qūȝ liq̄ſcit pulueriȝet̄ ſup ip̄ȝ calx et p̄miſceat̄ ambo ſil' et liat̄ ex eo dū p̄ſeuerat calȝ ſup cutē dib et ponat̄. Et oȝ qñ admiſtrat̄ h° medicam̄ vt ingrediat̄ eger vtēs eo balneū et dimittat empl'm ſr̄ ſe et ñ auferat ip̄ȝ dōec cadat p ſe ip̄ȝ et oȝ vt ſit ſollicit⁹ ita vt abſcindat illud qꝺ augmentatur de corpore in primis.

Aliud opatio iuuamēti c⁹ ad ſpleneticos ē manifeſta i die ſuo. Et oȝ an̄q̄ cū eo empl'et̄ vt regat̄ eger regie quo oȝ trib⁹ dieb⁹. c⁹ hec ē p̄miſtio. ℞. myrrhe. ℥. iij. turis minuti. ℥. iij. ſinapis alexādrine cordumēi amboruȝ ana. ℥. ij. aceti ſq̄lle q̄ntū ſufficit. Terant̄ ſinapis et cordumēi et cribellent̄. Minutū v̄o turis et myrrha terant̄ et p̄ijciat̄ ſup ea ambo medicamē ſiccuȝ et cōficiat et fiat ſil'e vnguēto et ponat̄ ab hora duaꝝ horaꝝ vſ3 ad hora' noue horaꝝ deiñ ingrediat̄ eger balneū et empl'ȝ ſup cū: qū g° mollificat̄ fac euȝ ingredi tina' et p̄cipe ei vt p̄lōget mora' in tina et egrediat̄ illud qꝺ ē in eo de aq̄ et vt nō ſupuēiat ei ſincopis et approxīet̄ naſo ei⁹ acetū et calamētū ſiluēr q̄ ipſe olfaciat et ſolue pa'nos q̄b⁹ ligatū ē empl'ȝ paulatiȝ. Qūȝ egredit̄ de balneo ciba cū piſcibus ſalitis ſine pane et da ei in potu die p° et in die 3° et p̄cipe ei vt exercitet̄ an̄ illud exercitio in quo poſſe ē vt fiat anhelitus freq̄ns continuus.

Aliud fugitiuū forte et eſt medicamē vtile et ꝯfert hydropicis et ſpleneticis et habētib⁹ egritudines antiq̄s. ℞. reſine decocte ℔. iiij. cere ℔. ij. ſulfuris quē nō iuēit ignis ℔. i. minuti turis ℔. i. picis ℔. ij. aluis hūidi ℔ i. baurac ℔. i. ariſtol'. ℥. iij. radicis cucūeris aſinini. ℥. iij. aloes. ℥. vi. pir̄tri. ℥. vi. lactis moī. ℥ iij. aceti kiſt. i. ſ. vini italici kiſt. ſ. et nos ponius loco aceti olei cotilas. iij. p̄pa ip̄a f3 illꝺ exemplū.

Aliud fugitiuū forte de ill' q̄ efficiūt opatione' vltima' ē hoc medicamē. Sūat̄ de cancris fluuialib⁹ et abſcindant̄ pedes eoꝝ ⁊ caude ip̄oꝝ ⁊ exicca ip̄os ⁊ ꝯter̄ eoſ et accipe de eiſ pōdus aur̄. i. et cōmiſce cū eo opij ſexta' aur̄. i. et ſolue ip̄ȝ cū aq̄ illi⁹ fluuij de q̄ ſumpt⁹ fuit cācer et da ip̄ȝ in potu h̄nti egritudinē et pone in q̄buſdam horis cū opio de oľo balſāi cū pōder̄ ſui f3 egritu.

Durities ſplēis. Unguētū qꝺ cōfert ad duritiē exñtē in ſplene et ſanat. ℞. cordūeni et ſinapis et piretri et fenugreci decocti omniū ana ptē vna'. Tere ergo ea bñ et cōtere ipſa cū aceto deiñ fūde ſup ea olȝ deiñ line cum eo ſplenē ⁊ h̄ns ip̄ȝ abluat ſe in balneo deiñ pōat̄ ēpl'ȝ

¶ Capitulum de inteſtinis.

Cliſtere cōferēs ad vlcera in vētre ex q̄bus h̄ns ea emittit ſanguinē ⁊ noīant ipſa romāi dyſenteria'. Accipe de adipe renuȝ cap̄ iuuēis ⁊ decoq̄ ea' cū kiſch deiñ accipe de aqua kiſch ⁊ pinguedie adipis ſacraiati. ij. ⁊ accipe de aq̄ riȝi decocti ⁊ oleo roſ̄ de vnoquoq3 ſacraiati. i. et acatie trite pōdus. ʒ. i. ſ. ⁊ gūmi arabici triti ⁊ ceruſe trite amboꝝ ana pōdus. ʒ. i. ⁊ vitellū oui: p̄miſce ergo ſil' oia dōec fiat in loco vnguēti ⁊ cliſteriȝa cū eo aut accipe ſacraiati. i. aq̄ alberſa'deru hūidi ⁊ ſacraiati. ſ. olei roſ̄ ⁊ inice illꝺ p cliſtere ⁊ fac vt cib⁹ ei⁹ ſit ius ciceris cū oleo amigdalio ⁊ g̃nis granatoꝝ ⁊ fac ip̄ȝ bonū q̄ntū potes et ciba ipſuȝ de

fructibus cydoniorum.

SOlutio ventris. Suffuf conferens ad flu
xū ventris chronicū. ℞. balaustiaꝝ ⁊ gla
diū infusaꝝ in aceto ⁊ torrefactaꝝ ⁊ su
mach ⁊ granoꝝ myrti ⁊ corrath ⁊ hypoq̄stidos oī
um ana. ʒ. ij. cymi ⁊ gallaꝝ torrefactaꝝ in aceto ⁊
capitū granatoꝝ dulciū ⁊ fructus tamarisci ⁊ raīch
omniū ana. ʒ. i. xiloaloes et galie et masticis ⁊ spi
ce omniū ana. ʒ. i. seīs acetose et gūmi et boli ⁊ suc
ci barbe hircine et granoꝝ passulaꝝ torrefactarum
et xilocaracte et iest omniū ana. ʒ. ſ.

ELectuariū ad abscindeñ fluxū ventris fa
ctū a frigore ⁊ ventositate. ℞. seīs apij
et calami aromatici et ciperi et ameos et
xilobalsami et laudani et macis omniū ana. ʒ. v. a
nisi. ʒ. iij. pipis albi. ʒ. ij. cinnami. ʒ. iij. ſ. croci.
ʒ. vij. castore. ʒ. iij. blacte bizantie. ʒ. iij. ſ. radicū
squinanti. ʒ. iiij. cordumēi. ʒ. ij. sandali albi. ʒ. iiij
dauci. ʒ. iij. zinziberis. ʒ. iij. granoꝝ myrti. ʒ. vij
conficiatur cum rob malorum.

SIrupus de fructibus abscindens fluxū vē
tris ⁊ supans cholerā. ℞. acetositatis ci
tri ⁊ berberis ⁊ ribes omniū ana lb. i. za
rur granoꝝ granatoꝝ et sumach omniū ana lb. iij
cydonioꝝ et maloꝝ granatoꝝ et piroꝝ omniū ana
lb. iiij. aque tantundē infundantur duobus diebus
et decoquantur donec sint discocta et coletur et co
quatur ro ⁊ ponatur super ipsaz zuccarū.

RAsura ⁊ vlcera intestinoꝝ. Medicamen
qd̄ dicitur sanguisuga conferens ad vl
cera intestinoꝝ. ℞. acatie aur̄. xxv. cor
ticū granatoꝝ aur̄. lxxv. gallaꝝ aur̄. xxv. opij au
re. xxv. seīs hyusquiami albi aur̄. lvi. auellana
ꝝ tritaꝝ aur̄. clx. sūac scemij aur̄. lxx. succi sumac
scēij aur̄. ij. ſ. turis aur̄. xxv. terāt et aggr̄gent et
ꝯmisceāt cū vino nigro. dosis eius integra aur̄. i.

MEdicamen qd̄ bibitur et refertur ad luki
os tarsensem ⁊ est medicamen iuuatiuū
ad omnē materiā que attrahitur ⁊ ad om
nē inflationē. ℞. anisi ⁊ seīs apij amboꝝ ana aur̄.
ij. seīs feniculi ⁊ seīs baucie siluestris ⁊ seīs atardi
lon ⁊ est species siseleos omniū ana aur̄. iiij. opij et
seīs hyusquiami albi amboꝝ ana aur̄. i. ſ. conficia
tur cum aqua ⁊ admistretur.

CListere quo vtebāt Gal. ⁊ est clistere se9
⁊ est conueniens ad descriptiones pluriās
antiquoꝝ. ℞. succi acreste sicci aur̄. vi.
alumis iameni tantundē calcis quaz non inuenit aq̄
corticū turis omniū ana aur̄. vi. arsenici rubei aur̄
iij. arsenici citrini aur̄. viij. charte cōbuste aureos
xv. conficiantur cū sirupo de granis myrti et fiant
ex eis trocisci ⁊ sit pondus trocisci aur̄. iij. aut. iiij
⁊ clisterizetur ex eo cū vino permisto cū aqua q̄ti
tate cyathoꝝ. ij. ⁊ in quibusdaz clisterizatur ex eo
cum aqua pluuie.

TRocisci alsenginati qui conferunt ad flu
xū ventris ⁊ ad vlcera intestinoꝝ ⁊ nōi
nantur trocisci beritos ⁊ sunt ex medicis
vtilibus abscindentes fluxū ventris statī. quoruz
hec est permistio. Croci aur̄. iiij. myrrhe aur̄. ij.
aloes indi succi barbe hircine licij indi succi eupato
rij opij gallaꝝ recentiū dragaganti piperis albi om
nium ana aur̄. ij. conficiantur cū vino ⁊ fiant ex e
is trocisci cuiusq3 quoꝝ pondus sit aur̄. ſ.

SUffuf ad rasurā ex phlate salso. ℞. nā
sturtij torrefacti. ʒ. x. seīs alschesabrem
ʒ. vij. masticis. ʒ. v. seīs maru. ʒ. x. se
mis porri. ʒ. v. bdellij tātundē gūmi frixi. ʒ. vij
boli armeni. ʒ. x. dosis. ʒ. iij.

CListere ad rasurā propter medicinā ebibi
tā et clisterizatur cuz butyro et sanguine
draconis ⁊ est clistere ad inceptionē rasur̄
⁊ cholerā et expulsionē materiei. ℞. lentiū. ʒ. x.
granoꝝ myrti et corticū granatoꝝ ⁊ zarur omniuz
ana. ʒ. vij. cydonioꝝ mundatoꝝ ex granis suis et
piroꝝ omniū ana. ʒ. xv. decoquantur cū tribus li
bris aque ⁊. ℥. iiij. aque granatoꝝ muzoꝝ ⁊ aque
acreste hemia. i. donec remāeat lb. i. ⁊ coletur et
sumatur de ea tertia ⁊ misceatur cū ea boli armeni
aur̄. i. gūmi tantundē charte cōbuste ⁊ acatie et ce
ruse omnium ana. ʒ. i.

COnfectio medicine ad colicā mirabilis q̄
vsus est Gal. in eo cui aduenit egritudo
que dicitur ileos ⁊ in eo qui euomit ster
cus suū et datur in potu de ea qū dolor est vehe
mens q̄titas fabe cū q̄titate triū aut. iiij. cyathoꝝ
aque frigide. ℞. semīs hyusquiami albi piperis al
bi amboꝝ ana aur̄. xl. opij aur̄. xx. croci aur̄. x.
spice odorifere euforbij piretri omniū ana aur̄. ij.
conficiatur cū melle decocto.

MEdicamen ad colicā secundū q̄ inuēit ipz
Gal. in libro rabcosocratis ⁊ nominatur
albobeis ⁊ confert stomaticis ⁊ patienti
bus ophthalmiaz qñ in eis vehemens fit dolor et
ad dolorē matricū qñ bibitur cū aqua et melle in q̄
decocta est ruta. cuius hec est permistio. Croci au
re. i. spice aur̄. ij. myrrhe aur̄. ij. costi piperis al
bi macropiperis galbani omniū añ aur̄. ij. olei bal
sami aur̄. iiij. cinnamōi et corticū radicis mandra
gore. Et inueni in descriptione alia succi mandra
gore castorei omniū ana aur̄. ij. seīs dauci aur̄. iiij
ſ. sapini aur̄. iij. casie aur̄. iiij. cōficiat cū melle.

MOllificatio ani ⁊ egressio eius. Medica
men Gal. conferens ad exitū ani. ℞. fru
ctus plante que dicitur arbei gallaꝝ ceru
se de plumbo acatie succi barbe hircine corticū pi
ni que dicitur fantis turis et myrrhe omniū ana au
re. iiij. pl'uerizēt sicca postq̄ abluīt an9 cū uio pō.

¶ Capitulum de lapide renum.

DIco q̄ omne qd̄ frangit lapidē vesice nō
est dubium quin frangat lapidem renum
sed non conuertitur.

COnfectio conferens illi qui habet lapidez
qm̄ est medicina que frangit lapidē ⁊ pro
hibet generationē eius post ipsuz. ℞. ca
sie aur̄. ij. seīs apij aur̄. iij. myrrhe aur̄. iiij. pipe
ris albi aur̄. ij. turis aur̄. iij. lapidis scemij masculi
aur̄. i. seīs baucie anisi amboꝝ ana aur̄. ij. storacis
℥. iij. radicis lilij alozonkiu aur̄. iij. seīs papaueris
albi aur̄. ij. spice tantundē amigdalaꝝ amaraꝝ ex
corticaꝝ assari amboꝝ añ aur̄. iij. seīs lini cipi am
boꝝ ana aur̄. ij. mellis boni quantū sufficit suma
tur in potu de ea omni die.

MEdicamen aliud vtile inquit Gal. Scio
plurios de illis quorū renes erant egri q̄
m̄dicati cū eo ⁊ sanati si a suis egritudib9

Et oꝫ q̄dē vt assiduet̄ vsus hꝰ medicine diebꝰ pluribꝰ: est eni medicamē sanās illū q̄ hꝫ lapidē ⁊ q̄ hꝫ egritudinē colice ⁊ sanat iteꝝ egritudinē vesice. et ē iste moꝰ artificij eiꝰ. ℞. auellaꝝ excorticataꝝ et seis cucūeris hortulani excorticati ⁊ seis carui mūdati oīuꝫ ana aur̄. iij. seis hyusq̄ami nigri ⁊ croci semis citroli albi oīum ana aur̄. vi. seis hyusq̄ami albi seis apij amboꝝ ana aur̄. xij. ꝯficiant̄ cū melle ⁊ fiāt de eis trocisci ⁊ det̄ in potu de eis aur̄. ß. cū aq̄ mellis tepida mūdata q̄ntitate cyathoꝝ. iij. ⁊ in uēi i descriptōe alia q̄ ponunt̄ i eo harmel aur̄. vi

LApis uesice: qꝺ dcm̄ est i hoc caᵒ ⁊ testificat̄ ⁊ ē q̄ qū lepꝰ cōburit̄ subtil̄r sicut scis et ꝯſuat̄ ꝯbustū eiꝰ ⁊ sūit̄ de eo i potu diebꝰ aliquot pōdꝰ. ʒ. ij. cū aq̄ tepida frāgit lapidē.

ARs medicamēti qꝺ fit cū scorpiōibꝰ frangēs lapidē q̄ generat̄ in renibꝰ ⁊ saluat illū q̄ eo vtit̄ a generatōe lapidis in renibꝰ suis: ⁊ hoc medicamētū facit suā opone qū ꝓprietate nō p ꝯplone. Sumant̄ de scorpiōibꝰ viuis. x nūero ⁊ ponant̄ i olla noua mūda ⁊ liāt̄ olla ex massa tritici deiñ deferrat̄ ad furnū ⁊ calefiat cū lignis vitis dōec rubeat ⁊ ponat̄ olla in illo furno sero ⁊ dittat̄ in eo in nocte deiñ extrahat̄ pꝰ illud ⁊ sumatur qꝺ inuenit̄ in olla de cinere scorpionū postq̄ ifrāta fuerit ⁊ reponat̄ in uase ⁊ admistretur de eo mane ⁊ vespe in hora curatōis doloꝝ renū pōdus siliq̄ꝝ. ij. cū vino qꝺ dr̄ nardicō. Frāgit eni lapides ⁊ facit eos descēdere in vrina frustatiꝫ. Et illud iō qm̄ scorpiōes in naturis suis sunt cōtrarij lapidibꝰ generatis in renibꝰ ⁊ vesica sicut carnes uipere sunt cōtrarie venenis serpentū ⁊ reliquoruꝫ reptilium venenosorum.

COnfectio trociscoꝝ q̄ frāgūt lapidē generatū in vesica ⁊ renibꝰ. ℞. seis baucie silurīs et seis cucūeris alrekij et anisi ⁊ myrrhe et seis apij mōtani et seis apii hortulani et calie et cinamōi et spice oīuꝫ ana ptē. i. Tere has medicinas et cicotrigoniꝫa et cōfice cū aq̄ et fac trociscos in vnoquoq̄ꝫ quoꝝ sit pōdus. ʒ. i. aut aur̄. i. aut fac pill̄as magnas sicut cicer et da in potu de eis pilulas decē in ieiunio cū aqua calida.

COnfectio q̄ frāgit lapideꝫ. ℞. spice inde darkiet. iij. ʒiʒi. darkiet. iiij. macropipis tm̄dē assari. ʒ. i. dauci tm̄dē casie siliq̄s xij. cinamōi darkiet. iiii. polii darkiet. iii. assaȷ̄. ʒ i. dauci tm̄dē croci darkiet. ij. castori darkiet. iiij floris sq̄nati tm̄dē scordeō tm̄dē costi darkimet. ij pipis albi tm̄dē petroseli tm̄dē carpobalsami darkimet. iiij. acori darkimet. ij. cōficiat̄ cū melle.

DIstillatio vrine. Trociscꝰ cōferēs ad distillationē ⁊ diariā. ℞. castorei. ʒ. ij. ⁊ sā suci ⁊ rute ⁊ seis hyusq̄ami albi ⁊ anisi oīum ana pōdus. ʒ. i. ⁊ ḡnoꝝ ḡnatoꝝ ḡna. xv. terātur ⁊ fiant trocisci ⁊ sit dof pondus. ʒ. i. ⁊ da ei in potu pōdus. ʒ. i. de ḡnis cucūeris mūdatis cum albumine oui subtili.

DEbilitas erectōis ⁊ desiderij. Cōfert ad illud hoc medicam̄. ℞. seis cepe. ʒ. ij. ⁊ ḡnoꝝ eruce pōdꝰ. ʒ. iiij. ⁊ seis acsebedēigi ⁊ buꝫeidē ⁊ alfabasdarō ⁊ sq̄lle assate oīuꝫ ana pōdus. ʒ. vi. ⁊ secacul pōdus. ʒ. iij. ⁊ sisami mūdati pōdus. ʒ. v. ⁊ alanindē ⁊ alnaricu albi amboꝝ añ pōdus. ʒ. iiij. ⁊ penidioꝝ pōdus. ʒ. vi. tere ea ⁊ pmisce ⁊ sit dof pondus. ʒ. ij. cū vino pmisto.

ET cōfert ad illꝺ hoc medicamē. Sūe vēaꝝ alfarsunigi ⁊ est aspagꝰ ⁊ lactis uaccini ⁊ butyri vacci oīuꝫ ana ℔. iij. ⁊ seis eruce ⁊ seis baucie ⁊ seis napi oīuꝫ añ. ℥. iij. tere m̄dicias siccas ⁊ pmisce cū lacte ⁊ butyro dof eiꝰ pōdꝰ sextarioꝝ. v. aut. x. postq̄ decoxeris ipꝫ dōec cōsūat̄ lac ⁊ rēaneat butyꝝ ⁊ cola ipꝫ ⁊ da ipꝫ i potu.

ARs electuarij indi qꝺ addit in spmate ⁊ ꝯfortat appetitū. ℞. ʒinʒiberis et pipis et macropipis ⁊ cinamōi ⁊ folij ⁊ spice ⁊ nucis muschate ⁊ sandali rubei ⁊ cardamōi mioris ⁊ macis ⁊ tagamed ⁊ talisafar ⁊ kerfeteni ⁊ cipi ⁊ spodij ⁊ nucis inde oīuꝫ ana. ʒ. iij. muschi ⁊ cafore amboꝝ ana aur̄. x. ʒuccari tabarʒet q̄ntū medicine oēs tere ⁊ cribella q̄ntum sufficit cum melle dispumato dosis eius sit pondus. ʒ. ij.

COnfectio medicamīs alteriꝰ qꝺ addit in spmate ⁊ cōuēit regibꝰ. ℞. caude stinci. ℥. i. ß. seis napi et seis baucie et allest et seis cepe albe dulcis ⁊ seis vrtice ⁊ seis eruce oīuꝫ ana. ℥. i. et melanopipis et leucopipis et macropipis oīuꝫ ana. ʒ. v. et cepe muris assate pōdus. ʒ. iiij. pineaꝝ excorticataꝝ. ℥. ij. ß. ⁊ piretri pōdus. ʒ. iiij. ⁊ lingue auis pondus. ʒ. vi. et cerebelloruꝫ passeꝝ masculoꝝ q̄ nidificāt in pietibꝰ pōdꝰ. ʒ. iiij ⁊ testiculoꝝ galli. ℥. i. tere has medicinas et cōfice cū butyro uaccino et melle et sit butyri tertia et mellis tertie due et repone in vase dosis illius sit ʒ. ß. cum vino dulci post cibum.

ARꝫ olei cū quo inungunt̄ pecten ⁊ v̄ga et qꝺ est corā renibꝰ et erūpe facit desiderium coeūdi ⁊ addit in eo. ℞. euforbij et galbani amboꝝ ana pōdus. ʒ. ij. macis pōdꝰ. ʒ. i. macropipis. ʒ. i. ß. piretri pōdus. ʒ. ij. ß. ⁊ seis eruce et castorei amboꝝ ana. ʒ. ß. olei de narciſco. ℥. i. ß. et cere. ʒ. ß. tere medicinas siccas et liq̄fac cerā cū olo ⁊ ꝓijce sr̄ eā medicias et permisce bene ⁊ inungatur cum illo.

DUrities mr̄icis. Pessariū ad mr̄icē frāꝫ et ꝯpā duꝝ resolutiuū. Unguētū diaq̄lō vnguēti basilicō et adipis tauri et gūmi amigdali et adipis galline et adipis anatis et medulle cruris cerui ⁊ stercoris ouini et storacis liq̄de rōane et olei nardi oīuꝫ ana. ℥. i. myrrhe pure. ℥. ß. croci. ʒ. ij. liq̄fac adipes cuꝫ oleo et aggrega oīa et pone de eis sup pessariū de lana et admistra.

¶ Tractatus septimus de doloribus iuncturarū et podagra et vena sciatica.

EMplꝫ ad dolorē iuncturaꝝ et podagrā scm̄ cū hyusq̄amo nigro et agarico et est medicamē vtile. Seis hyusq̄ami nigri kist. i. agarici kist vnū fenugreci kist vnū baurach. ℥. i. cere ℔. i. resine decocte ℔. i. olei antiq̄ ℔. i medulle ossiū cerui. ℥. iiij. radicū lilij alurikin. ℥. iiij. ter̄ medicias siccas et cribella cū cicotricocinio et liq̄fac medicinas q̄ liq̄fiūt ⁊ ditte dōec infr̄ent ⁊ ꝓijce sr̄ medicias siccas ⁊ pmisce ⁊ r̄pōe ⁊ vtere.

ET cōfert ad illud hoc medicamē. ℞. hermodactiloꝝ. ʒ. xij. ⁊ hellebori albi pōdꝰ ʒ. iij. et pipis et cymi amboꝝ ana. ʒ. iiij.

tere et pl̄ueriza dof ei⁹ pōd⁹.ʒ.i.cū aq̄ mellis.
E
Mplr̄ qd̄ cōfert ad dbilitatē q̄ accīt i pe
dib⁹.℞.assari et aloes et sief mēithe et
capsie et gutte.i.costi et scocolle et myr
rhe oīuʒ an̄.ʒ.iij.⁊ castori.ʒ.iiij.ꝯtere ea et tere
ip̄a cū vīo bōi odoris deinde lini ipsum desuper.
A
Rs medicais pill'aꝝ q̄ fiūt cū alfesira et ē
m̄dicamē fcm̄ cū bezeribasē ⁊ ē iuuatiuū
ad podagrā et dolorē genuū et dolorē iū
cturaꝝ.℞.medicine q̄ vr̄ alfesire pōdus.ʒ.i.et
hermodactiloꝝ pōd⁹.ʒ.xx.cymi carmēi pōdus.ʒ
i.cinamōi et origani psici et aristol'.rotūde et zin
ziberis et folioꝝ cappis et cineris hirūdinū oīuʒ an̄
pōdus.ʒ.i.Tere has medicinas et pulueriza et cō
fice cū vino et fac pill'as puas et exicca i vmbra do
sis illi⁹ pōd⁹.ʒ.ʃ.cū aq̄ i q̄ decoctū ē aetū aut fiat
de eo suffuf pōdere.ʒ.ʃ.cū aq̄ mellis cal'a in q̄ de
coctū ē anetuʒ cochliarijs duob⁹ ⁊ olī cochliario.i
P
Ille alie q̄ fiūt cū alcāna ad podagrā lau
date.℞.myrobal'.nigroꝝ ablatis nucle
is pōd⁹.ʒ.x.belliricoꝝ et emblicoꝝ ⁊ ca
psie et cinamōi et zinziberis et macropipis et salis
indi oīuʒ an̄ pōd⁹.ʒ.iij.aloes pōd⁹.ʒ.xxx.ori
gani psici et radicis cappis et bdellii et alcāne oium
ana pōd⁹.ʒ.ii.hermodactiloꝝ q̄tū medicie oīs
tere medicinas et cicotrigoniza et ꝯfūde bdelliū in
vino et permisce et confice et fac pilulas paruas.⁊
sit dosis earum pondus.ʒ.ii.
V
Ena sciatica.Medicamē ad venā sciati
cā qd̄ sedat eā vltie.c⁹ hec ē pmistō.Pi
cis ptes.ii.sulfuris qd̄ nō inuēit ignis ps
i.terant̄ sil' et pmisceant̄ et puluerizent̄ sup locū in
firmū postq̄ ingressus fuerit hn̄s eā balneū vt ad
hereat ei medicamē ⁊ cōglutinet̄ sup ip̄ʒ charta et
dimittatur vsq; quo cadat per se ipsum.
P
Odag̃.Medicamē de hyusq̄amo nistro
p̄dcm̄ i ca° doloꝝ iūctaꝝ ē ultimū ad eaʒ
Tractatus octauus de alopitia.
C
Onfectio lohoc ad alopitiā.℞.eu
forbii et gūme rute agrestis et olī
lauri oīuʒ ana aure.ii.et sulfuris
qd̄ nō inuēit ignis et ellebori ni
gri aut albi qd̄cūq; duoꝝ ē reptum
oīuʒ ana pōd⁹ aur̄.i.Aggrega has medicinas tri
tas et cribellatas et pmisce cū pōdere.ʒ.ix.cere li
q̄fcē cū oleo laurino aut ol'o alkerua aut oliue oleo
antiquo et vtere h°medicaīe fʒ q̄ ip̄ʒ ē forte val
de in curatōe alopitie q̄ pl̄ōgat et dificil' fit ei⁹ cu
rā.Inq̄t Gal'.ego pmiscui cū eo in q̄busdaʒ horis
nasturtii pōd⁹ aur̄.i.⁊ sp̄ūe aduste pōdus aur̄.i.
A
Lkidob nigꝝ i q° īuoluunt̄ capilli:ul' ma
n⁹:ul' aliquot m̄broꝝ.Existiauit Gal'.q̄
q̄n̄ sūit̄ vria canis et putrefit q̄nq; diebus
aut sex deinde fit cuʒ ea illud cōfuat nigredinē.
Descriptio ponderum ⁊ mensurarū ex breuiario
alseir.i.vigilis.
I
Nq̄t kist ordei est.℥.xviij.Kist vini
est lb.lxx.Kist mellis est lb.c.viij.
Chous vini est lb.ix.Chous mellis
est lb.xxiij.⁊.ʃ.Corboni olei est.℥.ix.
Corbōi vini.℥.x.Corboni mellis.℥.xiij.ʃ.
Mesitꝝ magnū olei est.℥.iij.Mesitꝝ magnū
vini ē.℥.iiij.gormie.viij.Mesitꝝ mellis.℥
iiij.ʃ.Acsunef olei darkimet.xvi.Acsunef
vini.℥.ij.⁊ q̄rta darkimet.i⁹.Acsunef mellis
℥.iij.⁊ q̄rta ⁊ octaua.Choatus olei darkimet
xij.Choat⁹ vini.℥.i.⁊ medietas darkiet ⁊ 3ª
Choatus mellis pōdus.℥.ij.⁊ q̄rta.Mesitirō
olei est darkimet.vi.Mesitiron vini est gor
mie.xx.Mesitiron mellis darkimet.vij.
Descriptio mēsaꝝ ⁊ pōdeꝝ ex breuiario filij Se
rapionis inquit.
E
Xceptū ē ab h° ca° in h° aggregato q̄m̄ n̄
dixi oēʒ mēsaʒ quā in ipso attuli nisi q̄ co
gnita ē apud eos q̄ ligua vtunt̄ arabica in
capitulis suis.Veꝝ q̄dā coegerūt me ad trāsferen
q̄rētes a me trāslationē ei⁹ vt iuuamētū fiat p illō
i alijs ab isto libro.Kist apd̄ gētes q̄ ligua greca
loqunt̄ cognitū ē.sup mēsaʒ v̄o n̄ ꝯuēiūt oēs ⁊ illō
ē q̄m̄ q̄dā eoꝝ vtunt̄ alia q̄ vtant̄ alij.Kist eni
apud rōanos capit lb.i.ʃ.⁊ sextā q̄r ē.℥.xx.Et
Kist italicū lb.i.ʃ.Et lb.ē.℥.xij.Et mina
romana ē.℥.xx.Et mina italica ⁊ egyptiaca ē
℥.xvi.Et mina ē sextaria.xl.Et lb.ē sex
taria.xx.Sextariū ē.ʒ.vi.⁊ danich.ij.aut au
re.iiij.Et darkimet ē aur̄.i.Et dorach itali
cū ē iohein.viij.Et iohein ē acsat rōana sex.
Et cotila.i.℥.ix.Mestron magnū ē.℥.iij.et
puū ē darkimet.vi.Acsuesi ē darkimet.xviij.
Choatos est.℥.i.ʃ.Gormia est q̄rta.ʒ.usʒ ad
duos danic.Aumi⁹ et andanikis est.℥.i.⁊ una
q̄q; eaꝝ est aur̄.vij.Adar.℥.i.Euib mellis
lb.ij.ʃ.Euib olei mina.i.ʃ.Aldorach lb.
iij.Kist mellis lb.ij.⁊.ʃ.Alhemē sextaria.
v.⁊.ʒ.xxx.⁊ antulij.iiij.Semimet mine.x.
⁊.ʃ.Faba egyptiaca semimt̄ q̄ttuor.Obol⁹
est danich.i.ʃ.sicut inuēit alexādrinus antulij.iij.
Auellana.i.est darkimet.i.Nux ē.xiiij.semi
met.Alsacraiati pua est semimet.vij.Alsac
iati mag̃ ē semimet.xiiij.Faba greca ē duo sei
met aut duo oboli.Alsacraiati ē sextaria.vi.⁊
q̄rta.Cochliariū mellis est aur̄.iiij.Cochlia
riū medicinaꝝ ē aur̄.i.⁊.ʒ.i.Alsatil.i.est sex
taria.ij.Darkimet est oboli.vi.Et oīs obu
lus est kirat.iij.Et oīs kirat est.iiij.grana
ordei.Et obuli.iij.sunt kirat.ix.Alcaut⁹
est.℥.i.ʃ.Choati.ij.sunt.℥.iij.Oboli.
viij.sunt kirat.xxiiij.

Completus est liber quintus libri canonis qui est
antidotarium senis regis aboali hassen filij hali ab
insceni.Et eius complemento completus est liber
totus.

Impressus vero patauij.Anno christi optimi :
M.cccc.lxxvi.quinto idus nouembris.
Ad laudes dei.
Quattuor impressi precedunt ordine libri.
Ultimus hic sequitur qui tenet antidota.
Ruminat hec Petrus medice doctissimus artis.
Interpres:Mutius corrigit hec eadem.
Herbort impensas ponit velut ante Joannes.
Nomine qui magnus corpore nouus erat.

Libellus Auicēne de viribus cordis translatus ab Arnaldo de villa noua barchinone feliciter icipit.

Tractat⁹ Primus de origīe spūs ⁊ generibus eius ⁊ ꝓncipijs sue generatiōis et infromationis.

Capl'm primū de origine spūs.

CReauit de⁹ ex ꝯcauitatib⁹ cordis sinistrā vt esset armariū spūs ⁊ miera generatōis illius. Creauitq; spūz latorē vtutū aīe in mēbra aīaliū tendētiū mediāte ipo. Creauit itaq; ꝓmū appēdiculū viriū aīe spūz ⁊ manatōez scd'az in mēbris corpis mediāte ipo. Produxit etiā spūz ex subtilitate hūoꝝ ⁊ igneitate quēadmodū ꝑduxit corp⁹ ex grossitie ipoꝝ ⁊ terrestritate. Eteni ꝯpatō spūs ad hūorū subtilitatē est sicut cōpatō corpis ad ipos hūores. quēadmodū.n. mēbra ꝯstituūt ꝓpter cōmistionē ipoꝝ ad īuicē ꝑducentē ad formā aliquaz ꝯpositōis q̄ ꝯmistū disponit ad recipiēdū habitū nō ꝯuenientē ei ratōe simpliciū sili mō ꝯstituit spūs ex subtilitate hūoꝝ ꝯmistione ipoꝝ q̄ttuor ad formaz ꝯplonis q̄ spūs prepat ad receptōez viriū aīe q̄s ex simplicibus nō acq̄rit. Principiū aūt eius est ex manatōe diuīa sine auaritia ⁊ diminutōe qñ ei⁹ dispō ꝯplet ꝑfecte: quēadmodū.n. vnūqdq; membroꝝ q̄uis ex ipa substātia hūoꝝ ꝯstituat nichilomi⁹ īest sua ꝯplo rōe singularitatis ꝓportōis q̄titatū hūoꝝ ⁊ forme ꝯmistionis ipoꝝ. Silr vnicuiq; spūuz vz tā aīali q̄ vitali q̄ nāli q̄uis coꝝ substātia ex subtilitate hūoꝝ sit nichilomi⁹ ꝓpria inest ꝯplo rōne ꝓportōis q̄titatū subtilitatis hūoꝝ ⁊ forme ꝯmistiōz. Et sic etiā mēbra generalia q̄uis plura sint nūero: vnū tñ est generatōe ꝓncipiū q̄lecūq; sit illud scd'z diuersitatez opinionū cui⁹ generatōez sequit generatō ceteroꝝ mēbroꝝ. Silr quēadmōuz spūs generales plēs sunt nūero nichilomi⁹ vnus ipoꝝ generatōe ꝓmus est q̄ fm sentētiaz potōrē philosophoꝝ generat in corde ⁊ exinde ꝓcedēdo manat ⁊ penetrat in cetera ꝓncipalia mēbra in q̄bus qū sufficiēter ꝑmāserit adipiscit ibi ꝯplonez ꝑticularē ⁊ ꝓpaz. Ita q̄ in cerebro ꝯploez acq̄rit q̄ disponit ad receptōez vtutū sensus ⁊ motus. In epate vo ꝯplonez susceptiuā vtutū nutritiōis ⁊ augmēti. In testiculis autez acq̄rit ꝯplonez q̄ prepat ad receptōez uel ad recipiendū generatōez. Et existit tñ haꝝ oīuz vtutū ꝓncipiū fm dictū philosophū i corde quēadmodū apud eos q̄ diuersificant a sentētia eius. prīcipiū vtutis uisiue auditiue ⁊ gustatiue est in cerebro Sz nichiloi⁹ fm eos spūs disponit ad recipiēdū has vtutes ꝑticulares i mēbris alijs ita q̄ uisiua mediāte ꝯplone crystalline hūitatis qñ spūs ꝯploni cōiūgit. Auditiua vo mediāte ꝯplone obthici nerui. Gustatiua aūt mediāte ꝯplone hūitatis quā sub radice ligue generat spōgiosa caro. Supradictoꝝ aūt repugnātiū q̄dā sunt asserētes q̄ vtutes spūs affert a cerebro nullo mō egēs ad ꝑfectōez vtutis ꝯplone mēbri ad q̄d ꝓcedit sz ipm mēbꝝ est tm̄ ꝯueniēs instr'm actōi vtutis naturalis nichil ꝯferēs eius essentie veꝝtñ exq̄sita ꝑscrutatō vitatis oīo cassat istoꝝ opinionē ⁊ verificat insup q̄ calafactōez virtutis adipiscit spūs in m̄bro q̄d est operis instr'm fm formaz ꝑdicte opinionis. Dixerūt q̄dā ex sequētib⁹ philosophis q̄ spūs vires aīe recipit a corde ꝑfecte ita q̄ ad receptōez ipsaꝝ ꝑfecte in ipo corde disponit taliter q̄ nō indigz alio mēbro sicut de epate aut de cerebro ⁊c. Sed hāc opinionē respuit ⁊ penitus cassat vltima inquisitio veritatis.

Capl'm scd'm de diffinitōe et natura spiritus et eius vtilitate.

VIta ⁊ q̄cūq; ꝑfectō ⁊ oīe bonū q̄bus res distingūt nō nisi a ꝓma vitate sunt q̄ oīuz bonoꝝ ꝓma est ⁊ vniformis manatō. At vo receptibilia sunt carentia dispōib⁹ ad receptōez ipoꝝ. Et idcirco cui⁹libet susceptibile non est dispositiōis cuiuslibet receptiuū: q̄pp neq̄t lana inq̄tuz lana recipe formā ensis nec silr aq̄ sub forma aque recipe vtutē hūane nature. Sic igit hūana corpa recipiūt vitā ꝑter illa q̄ nūero ⁊ q̄titate sunt diminuta. Nūero q̄dē qm̄ non uiuētia corpa q̄ttuor elemēta sunt ⁊ q̄ illis ap ꝓximāt i natura. Quātitate uero q̄a oīa fere elemēta q̄ttuor sunt fere insensibilis q̄titatis ⁊ miora sūt oībus rotabilib⁹ spheris nec elōgāt ab intellectu q̄n ex stellis fixis sit aliq̄ maior eis. Demōstratō iteꝝ ꝯcludit q̄ hec oīa elemētoꝝ corpa uel demr'ato iteꝝ hoc ⁊ q̄ oīa elementoꝝ corpa sunt veluti punctus respectu corpis saturni q̄to igr est amplius respectu supioꝝ. Ampli⁹ aūt apud ꝯphensores vitatis cā ꝓpter quaz non receperūt vite formā hec corpa est illud quo cetera viuētia corpa tā simplicia q̄ ꝯposita diuersificant ab eis hec ꝯtrarietas naturaꝝ. natura enī vniuscuiusq; est alteri⁹ nature ꝯtraria idcirco a genere corpū celestiū ualde elōgant qm̄ celestia corpa disposita sunt ad nobiliorē spem vite corpalis. Elemēta vo a vita oīo sunt elōgata in corpibus aūt ꝯpositis ꝯmistio frāgit formā ꝯtrarietatis coꝝ exinde cāt forma ꝯplonis q̄ q̄dē ꝯplio mediū q̄ddā est inter cōtraria. medio nihil absolute est cōtrariū. Et idcirco ꝯpositū dispoīt ad vite receptōez ita vz q̄ q̄to amplius ad mediū ꝯplo viciat tāto mistū reddit habili⁹ ad recipiēdū nobilioris vite ꝑfectōez adeo q̄ qñ in tantū tꝑatur ꝯplo q̄ ꝑ eq̄litatē cessat ꝯtrarietas ⁊ cessat: in ea disponit mistū ad receptōez vite ꝯformis vite celestiū corpū q̄ dispositō i hūano tm̄ spū repit. Est igitur in sūma spūs sub generata ꝯmistione elemētoꝝ vgens in silitudinē supcelestiū corpoꝝ. Et ꝓpterea iudicat de spū q̄ sit substātia lumiosa ꝓpter q̄d enī dr' de visiuo spū q̄ sit radius atq; lux. Et exinde aīa gaudet ex intuitu lucis ⁊ tristat in tenebris qm̄ spūs q̄ sedes est aīe illud est ꝯforme id aūt ꝯtrariū.

Capl'm Tertiū de ꝓncipalibus passionib⁹ spūs cordialis ⁊ ꝓmis cāis ipoꝝ. s. potētia ⁊ dispositōe.

SApiētes philosophoꝝ ⁊ medici eos sequentes ꝯcorditer ponūt q̄ gaudiū ⁊ tristitia et timor ⁊ ira sunt ex passionib⁹ spūs cordial ⁊ q̄ q̄libet passionū intendit ⁊ remittit non solū⁹ ꝓpter agēs sed etiā ꝓpter intēsionē ⁊ remissionē dispōis in substātia patiētis. Assignāt etiā sapiētes subtiliter dr'am inter potētiā ⁊ dispōem dicētes q̄ potētia respicit vtrūq; ꝯtrarioꝝ eq̄liter: dispositō uero non quāuis aūt gaudere ⁊ tristari possit etiā hō nihilomi⁹ aliq̄s est tm̄ ad letitiā disposit⁹ aliq̄s vo ad ad tristitiā tm̄. Et silē iudiciū est de tiore ⁊ ira ⁊ ceteris passiōibus. Est igit esse ⁊ rō spūs gaudētis in potētia aliud esse ab esse ⁊ rōe spūs dispositi ad alterū ꝑdictoꝝ vr' etiā q̄ dispō sit ꝑfectō potētie respectu alteri⁹ oppositoꝝ. Ex quo pz q̄ si spūi ꝯueniat

inquantũ inest ei potẽtia tristari uel gaudere indiffe
renter tm̃ non tñ ei ꝯuenit ex pte ipius dispõis idif
ferẽter alterutrꝫ. Rursus etiã ex hoc pꝫ ꝙ potentia
ad hec duo insepabilr̃ inheret spũi ex generatõe ip
sius ¶ Dispõ vo q̃ ipm̃ ad alterꝫ oppositorꝫ inclinat
non insepabiliter ex generatõe ihẽret ei sed accide
re põt ex supuenientibus causis.

¶ Caplm̃ quartũ de gaudio ⁊ intrinsecis cãis delecta-
tionis ⁊ tristitie ⁊ eorꝫ diuersitate.

Gaudiũ est delectatõ q̃dã: oĩs autẽ delecta
tõ est apprehẽsio aduẽtus ꝑpe pfectõis ab
aliq̃ vtute apprehẽsiua sicut in sensib⁹ ap-
prehẽsio dulcis ⁊ sapidi gustui ⁊ apprehẽsio victo-
rie irascitiẽ virtuti ⁊ pceptõ alicui⁹ vtilis ꝯtigẽtis
existiatiẽ ⁊ opinatiẽ vtuti. oĩs autẽ pfectõ seu eti-
aꝫ delectatõ est nãlis alicui virtuti ⁊ ecõuerso: oĩs
naq; pfectõ alicui vtuti est delectatõ ei. Forsitã aũt
ꝯtiget in aliq̃bus virtutib⁹ ꝙ non oĩo delectant̃ ni
si apud sepatiõeꝫ dispõis inaturalis ꝑpter q̃õ etiaꝫ
q̃daꝫ opinant̃ ꝙ delectatõ sit exitus a dispõe inat̃ali
fixio naq; a dispõe vel habitu nãli non est delecta
tõ. hic aũt error incidit q̃a q̃õ est p accñs accipit̃ vt
ꝑ se. i elenchis eni õñsuꝫ est q̃m̃ hec est vna falla-
ciarꝫ. Delectatõ vero hui⁹mõi q̃tũ ad ꝑpositũ spe
ctat est q̃m̃ nullũ appbendẽs aliq̃d appbẽdit nisi ap̃
alteratõeꝫ sicut i tactu patet. tangibil̃. n. q̃litas taꝫ
diu delectat q̃diu mẽbrꝫ tactiuũ pmanet ꝯtrarie q̃li
tatis ⁊ patit̃ ab alterãte q̃litate ¶ Qñ ergo fuerit pas
suꝫ ab ea sufficiẽter efficit̃ q̃litas ꝯplo mẽbri ¶ Et iõ
non delectat̃ ab ea qñ oĩs alteratõ cũ q̃dã alteratõe
psistat ⁊ nihil alterat̃ a semetipõ. Silr̃ i ꝯtrario nõ
ledit̃ q̃dã ecthic⁹ calore q̃ fortõr est q̃ sit i acute fe
bricitãtibus. Acute tñ febricitãs ledit̃ calore q̃ fm̃
vitatẽ est circa illũ. Et hoc q̃a calor in ecthica est col
locat⁹ seu habituatus i mẽbris ac si esset corꝫ ꝯplio:
in acuta vo febre est quasi volitãs supra ipa ⁊ time
tur a ꝯplone mẽbrorꝫ. medici etiã ꝑprio noĩe vo-
cãt q̃litatẽ ihcrentẽ mẽbris sicut in ecthica malaꝫ cõ
plõneꝫ cq̃lẽ. Que aũt se habet sicut in causone ꝑpe
vocãt malã ꝯplõnẽ diuersaꝫ. Iã igit̃ ex his reliquit̃
maifestũ ꝙ cã ꝑpter quã delectatõ cessat postq̃ ha-
bituate fuerit̃ pfectões sensibiles est ꝑuatõ appre-
hensionis introitus ipãrꝫ ⁊ ꝙ cã delectatõis ap̃ pnci
piũ exitus a dispõe inaturali est appbensio introit⁹
dispõis nãlis. Sꝫ ꝑpterea ꝙ currit appbẽsio introi
tus dispõis nãlis cũ exitu a dispõe inaturali cõtigit
vt sit delectatõ cũ exitu illo: ⁊ idcirco putat̃ q̃õ di-
ctũ est: sed non est ita sed cã est introitus pfectõis sẽ
su pcepte ⁊ non aliud: hec nanq; est cã delectatiõis p
se. Cã vo dispõis ad delectatõeꝫ est circa delectabi-
biles spũs fꝫ meliorẽ habitũ in q̃titate ⁊ q̃litate. s.
vt non sit in substãtia diminutus nec habit⁹ siue di
spõ eius sit inaturalis in his q̃ ꝯueniũt ei ¶ In q̃tita
te q̃dẽ q̃m̃ si spũs fuerit mltus vehemẽtõr erit vir
tus ipius. augmẽtũ eni in q̃titate pstat additamẽtũ
virtuti in fortitudĩe queãdmodũ est in radicib⁹ sci
entie nãlis declaratũ. Et exinde est ꝙ ꝑpter mltitu
dinẽ suã durat amplius in habũdãti mẽsura in origi
ne seu minera ipius. ¶ Et diffusio eius abinde ad mẽ
bra in dilatõe q̃ est ap̃ gaudiũ ⁊ delectatõeꝫ q̃ fit ab
habũdãtiori m̃sura: si. n. modicus fuerit quia cito
dissoluit̃ nã ꝯseruat eũ apud originẽ suã nec dat ei fa
cultatẽ libere dilatãdi. In q̃litate vero q̃m̃ si fuerit
nobilissime ꝯplonis ⁊ nobilissime substãtie. i. habũ
dãtissime lucis tũc est substãtie celesti simillim⁹. he
ergo sunt cãe dispõnis ad delectatõeꝫ ⁊ gaudiũ ꝯtra
rie vo sunt cãe dispõis ad tristitiã ⁊ dolorẽ. Qũ eni
scit̃ ꝙ he sunt cãe delectatõis in genere ⁊ ꝯñter pcl
dubio scit̃ q̃a eedẽ sunt cãe gaudij q̃õ delectatiõis ẽ
spẽs. Spũs ergo q̃ est in corde qñ mltus existit i q̃
titate ꝑpter materie mltitudinẽ ex q̃ velociter ⁊ cõ
tinue generat̃ ⁊ est tẽpatus in ꝯplone ⁊ in substãtia
lumĩosus splẽdẽs tũc est ad gaudiũ dispõ fortis. Qũ
autẽ fuerit exigue q̃titatis sicut in ꝯualescẽtib⁹ ⁊ di
uturnis morbis ⁊ senibus non tpatus i ꝯplone sicut
in morbis: Et fuerit ualde spisse ⁊ grosse substantie
sicut in mlicis ⁊ senibus ita ꝙ delectari neq̃t ꝑpter
grossitiẽ ⁊ spissitudinẽ eius: aut fuerit nimis tenuis
sicut in ꝯualescẽtibus ⁊ mulierib⁹ ita ut qũ dilatat̃
sanari non põt: aut fuerit tenebrosus sicut in mlicis
tũc est vehemẽs dispõ ad tristitiam.

¶ Caplm̃ quitũ de causis exteriorib⁹ delectatõis ⁊ tri
stitie ⁊ carꝫ diuersitate.

Perfecte dispositũ ad effectũ aliquẽ est du-
plũ carꝫ illius effectus sicut sulfur ad inflã
matõeꝫ ipm̃ eni adeo igne modico inflam
mat̃ ꝙ cũ duplo eius lignũ inflãmari non põt. Quꝫ
ergo aĩa habuit spũm pfecte dispositũ ad recipiẽdũ
letificãtiũ carꝫ impssiones modica ex cã letat̃ ꝑpter
q̃õ in bibẽtibus laudabile vinũ letitia mltiplicat̃ in
tm̃ alñ ꝙ putat̃ sine cã ridere qũ tñ ita nõ sit. Eteni
impossibile est ꝙ in aliq̃ re fiat impssio sine aliquo i
pssore. Sed cã est q̃a vinũ qñ bibit̃ moderate copi
osuꝫ generat spũꝫ moderate ꝯplonis ⁊ substãtie et
vehemẽtis lũis et splẽdoris vnde ad letitiã valde
disponit̃. Et idcirco valde letificat ob minimã carꝫ
scisitãtiũ ⁊ recipit impssiones ex cãis vtilib⁹ in pñti
fortius q̃ ex cãis vtilib⁹ in futõ. Et ex cãis ꝯueniẽ
tibus delectatõi ãplius q̃ ex cãis ꝯueniẽtibus hone
stati. Et silr̃ recipit tũc impssionẽ a cãis q̃ ꝯgruũt po
tius ad generandũ opinionẽ q̃ solidũ intellectũ. Et
h⁹ q̃dẽ cã est quia virtus aĩe suã in cerebro exerceꝫ
actõeꝫ ⁊ exigit spũm tpate hũitatis vt obediat mo-
tui cogitatõis ⁊ exercitõ intellect⁹. Tũc autẽ est ve
hemẽtis hũitatis ⁊ nimis motus ꝑpter mistionẽ va
porꝫ ascẽdẽtiũ ⁊ inũdantiũ ibi imoderate hũectantiũ
ipm̃. q̃obrẽ non obtpat intellectui nec motib⁹ cogi
tatõis nisi in reb⁹ valde mãlibus ⁊ corpeis non in
rebus substãtialibus valde ⁊ spũalib⁹ ⁊ cũ instabi
litate seu agitatõe ipius non obedit formatõi seu p̃
sentatõi rerꝫ spũaliũ sed formatõi tm̃ valde corpa-
liũ rerꝫ. vñ vitas seu pfectõ sui opis apꝺ cognitõeꝫ
valde debilitat̃ ⁊ retrahit̃ intellectiua virtus adeo
tm̃ q̃tũ exigit aut ꝑpereat: dispõ eni donec ad tpam̃
tũ eius ꝯplo reducat̃ ⁊ ipius iundatõ q̃etet̃ q̃a. n. v
tus aĩe q̃ in corde est vehemẽtis existit dispõis ad
gaudiũ ⁊ non pueniũt ad eã letificãtia vsitata inter
sensũ ⁊ phãtasiã aut etiã cogitatõeꝫ q̃bus opus aĩata
rũ viriũ roborat̃ ꝑpterea ꝙ dixim⁹ tũc ꝯcomitari
spũꝫ q̃ fortõra sunt in eo. s. excessus hũitatis ⁊ inũ-
datõ idcirco tũc sensus dñat̃ interiori spũi ⁊ supra
motũ eius efficit̃ intellectu potẽtior. intellectus aũt
qñ ꝯtra se illũ spũꝫ iuenit sic pteruũ iuuat̃ sensu et
subicit ipm̃ sicut i geometricis ⁊ ceteris sciẽtijs fit.

Qn̄ igit̄ res tal'r se habꝫ dimīuit̄ in aīa potatoris ī
ꝑssio honestoꝝ ⁊ intelligibiliū ⁊ ꝑualet imꝑssio leti
ficatiuꝫ honestoꝝ ⁊ intelligibiliū ⁊ ꝑualet imꝑssio
letificatiuꝫ dulciū ⁊ delectabiliū sensibꝰ ꝑn̄tiū ma
xime. Et qm̄ est dispō fortis idcirco sufficit ad le
tificandū debilissima cā sicut ī pueris pꝫ ꝓpter qđ
putat̄ ꝙ sine cā letent̄ qđ tñ sit impossibile. qm̄mo
caꝝ gaudij ⁊ tristitie q̄dā sunt fortes: q̄dā sunt de
biles: quedā cognite siue maīfeste: q̄dā incognite
siue occulte. Eaꝝ v̓o que incognite sunt siue occul
te plures sunt assuete q̄to eni amplius assuete sunt
tāto miꝰ ꝑcipiūt. De cāis aūt gaudij ⁊ letitie for
tibus ⁊ maīfestis non est necessariū facere mētōēꝫ
Alie v̓o sunt sicut intuitꝰ celi inter letificātes cꝰ si
gnū est q̄a ꝯtrariū tristitiā cāt. s. in tenebris ꝑma
nere aut sicut ꝯuersari cū ꝯsil'ibus cuiꝰ signū est ꝙ
solitudo attristat̄. De letificātibꝰ sil'r obtinere de
sideratū ⁊ explere intentōēꝫ fm̄ exigētiā intēti sin̄
impedimēto. Et p̄ponere facere q̄dq̄ placidū ⁊ si
mil'r ꝯfidētia ⁊ meōria p̄teriti delectabil' ⁊ futuri ⁊
spes ⁊ meditatō in rebus ambitōsis ⁊ mutua ꝯfā
bulatō dilectoꝝ ⁊ euasio a tormēto ⁊ extraneitas
reꝝ ⁊ admiratō ⁊ eleuatō mētis ⁊ obuiatō aīcorū
⁊ amicabiliū vicinoꝝ. Qn̄q3 delusio ⁊ defraudaº
⁊ victoria in minimis rebꝰ ⁊ mltā ꝯsilia quoꝝ mē
tio fit in libris rhetoruꝫ ⁊ moraliū: que inquā oīa
diuersificant̄ in gētibus fm̄ affectus consuetudines
⁊ etates: nec aliq̄s ab eis repit̄ oīode vacās. nec cō
tingit sil'r vt cāe cōir letificātes in duplo plus aut
amplius letificēt ceteris nisi ꝑ tanto q̄a dispō qn̄q3
uehemēter respicit alteꝝ oppositoꝝ nō patit̄ a cāis
alteriꝰ nisi fuerint valde fortes patit̄ tñ a cāis suis
⁊ si fuerīt debiles. ¶ Et ꝓpter hāc cām in ebriosis
durat letitia. Et in mlīcis hūtibus spūs tenebrosos
ꝑdurat tristitia leuius ex cāis desolatōis ⁊ tristitie
sicut remeōratō distātis patrie nālis ⁊ remīscentia
mltoꝝ nocumētoꝝ/iā diu p̄teritoꝝ ⁊ odia seu ran
cores ⁊ difficultas sanatōis ⁊ onerosa ꝯuersatō et
imaginatō terribiliū futuroꝝ ⁊ ꝓprie necessitatis
mortis a q̄ se auertit intellectus ⁊ intelligēs discre
tō qđ sit ī euitabile mori. ¶ Et cogitatō sollicitātis
meditatōis in aliquo ⁊ sepatō ab occupatōe placē
ti ⁊ cogitatō distractōis ab ea ⁊ distractō a deside
rato seu a volito ⁊ mlta alia ꝯsilia ⁊ aliq̄ q̄ neq̄ūt
ꝯp̄hendi: hec. n. ⁊ ꝯsilia ꝯtristāt de facili aīaꝫ di-
spositā ad tristādū. Amplius in mlīco fortitudo i-
maginatōis ꝯtristātiū reꝝ facit ei apparere ꝙ iam
sit ī actu res cuiꝰ sil'itudo aīe repn̄tat̄: ⁊ idcirco in
ꝯtinuus ꝑseuerat tristitia. Fortitudo autē imagiatō
nis cāt̄ ꝓpter siccitatē spūs q̄uis letificet motū eiꝰ
⁊ etiā q̄a intellectus a sensu ⁊ phātasia distrahit̄ ab
actibus rōis ꝓpter corruptōēꝫ ꝯpl'onis spūs q̄ ꝓ-
prie mouet̄ fm̄ exigētiā disponētis ꝯpl'onis ⁊ q̄li-
tatis pessime ⁊ obscure.

¶ Capm̄. vim̄. in quo on̄dit̄ ꝙ vnaq̄q3 passio cordis
disponit̄ ad generatōēꝫ sui ipius.

NOn est aūt opinādū ꝙ oīs cā disponēs ad
gaudiū vel tristitiā īmediate ꝯiūgat̄ sub
stātie spūs sicut q̄titas eius ⁊ q̄litas imo
alias esse ꝯtīgit cās a q̄titate ⁊ q̄litate spūs vtpo-
te aīe passiones q̄ nihilomiꝰ disponūt ad alteꝝ pre
dictoꝝ q̄uis hoc faciāt mediātibus cāis intrinsecis
ipi spiritui. s. q̄titate ⁊ q̄litate ipiꝰ: hoc est: quia
tꝑant ꝯpl'onēꝫ ipius aut rectificāt spūꝫ ⁊ mltiplicāt
q̄titatē ⁊ sic disponūt ad gaudiū: aut accit̄ eis cā cō
traria ⁊ sic ad tristitiā ꝯtrario mō disponūt: sūt er
go cāe exteriores ꝑmarie ⁊ remote. Inherentes
v̓o ad ratiōēꝫ unicā deducunt̄ ⁊ est: q̄a oīs actō cō
trariū hn̄s si sepius iteret̄ reddit v̓tutē eius cuiꝰ ē
potentōrē ad imꝑmēdū effectū. oīs aūt fortificatō
v̓tutis fit q̄dā dispō ad effectū hoc aūt sufficiēter ī
ductōe manifestat̄. Eteni corpus si pluries calefi-
at disponit̄ ad calefactōēꝫ velocē sil'r si pluries in
frigidet̄: aut rarificet̄: aut spisset̄ ⁊ in interioribꝰ
v̓tutibus accit̄ illud. Eteni ex frequēti actōe ⁊ pas
sione fortes habitꝰ generāt̄ in eis sic. n. morales
hītus acq̄runt̄. huiꝰ aūt cā forsitā est q̄a passio ad-
ueniēs rei frequēter efficit̄ ꝯueniēs substātie eius.
qđ aūt est alicui ꝯueniēs suo ꝯtrario discōueniēs
est. Si ergo sepiꝰ iteret̄ diminuit dispōēꝫ ad illud
ꝯtrariū expellēdo id qđ ē ꝯueniēs illi. hec igit̄ est
declaratō supradicti ꝑ inductōēꝫ. manifestare v̓o
illud syll'o ex ꝑ se notis accepto ⁊ demr̄atia ratiōe
valde ꝓlixū est. Sed ex p̄dictis colligit̄ ꝙ letādi
frequētia dispoīt spūꝫ ad letitiā ⁊ tristādi frequen
tia ad desolatōēꝫ ⁊ tristitiā. Cause v̓o huiꝰ fm̄ na-
turalē ꝑscrutatōēꝫ est q̄a letādi frequētia duo ꝯse-
qunt̄. Et ꝑmū. s. fortificatō nālis v̓tutis. Scđm
v̓o rectificatō spūs quā in letitia ꝓpter dilatatiōēꝫ
acq̄rit. Cōfortatōēꝫ v̓o nālis v̓tutis hec tria ꝯseq̄n
tur quoꝝ qđlibet est cā letitie. Primū tꝑamentuꝫ
spūs. Scđm v̓o mltiplicatō generatōis ipiꝰ supra
illud qđ ex eo dissoluit̄. Tertiū est ꝯseruatō ipius
a dissolutōe supflua. Rarificatiōēꝫ spūs cōsequnt̄
duo vꝫ dispō ad motū ⁊ dilatatōēꝫ ꝓpter subtili-
tatē substātie eius. Et scđm est attractō nutrimēti
ipius ꝓpter motū dilatatōis in diuersaꝫ ptē motui
nutrimēti. Ista aūt natura est inclinatō nālis cor-
ꝑis ad euitādū vacuū. De natura. n. est talis mo
tus vt in ipo motu succedere faciat posteriora ꝑo
ribus. Et fm̄ hāc naturā trahunt̄ aq̄ ualde distātes
vsq3 ad ꝑmos fluxus ipsaꝝ ⁊ vēti sil'r ⁊ cutis etiā
a vētosis. et aque iteꝝ in fistulis. Tristādi v̓o fre
quētia duo ꝯseqūt vꝫ debilitas nālis v̓tutis. Et se
cūdū. s. inspissatō spūs ꝓpter frītatē accn̄teꝫ apud
extictōēꝫ caloris nālis cātā a vehemēti coadunati
one ⁊ coarctatōe spūs. Ad hec v̓o duo sequnt̄ ꝯtra
ria eoꝝ q̄ paulo an̄ iā diximꝰ. Est igr̄ maifestū ꝙ
letādi frequētia dispoīt spūꝫ ad letitiā ⁊ tristādi ad
tristitiā. Et ꝙ ī indispositis ad letitiā ⁊ tristitiā nō
imꝑmūt nisi fortia sint. letificātia tñ debilia imꝑ
mūt. Et sil'r in tristitia fit ecōuerso.

¶ Capm̄. viijm̄. de drīa debilitatis cordis seu pusilla
nimitatis ⁊ tristitie ⁊ eoꝝ ꝯtrarijs.

DEbilitas cordis ⁊ tristitia quā q̄dā vocāt
ꝯstrictōēꝫ pectoris siū cordis silia q̄diu
sunt ⁊ nihilomiꝰ differūt. Et idē sil'r ē iu
diciū de ipoꝝ ꝯtrarijs. s. fortitudie cordis ⁊ letitia
quā q̄dā appellāt dilatatōēꝫ pectoris siue cordis.
Latet aūt drīa iter ista ꝓpterea q̄a ad alterutra cō
mūiter ꝯseqūt: putat̄ etiā de duobꝰ ꝑmis ꝙ sint
passiue dispōes: de alijs v̓o duobꝰ ꝙ sint actie. at-
tñ iter extrema vtriusq3 ꝯtrarietatis est drīa ma
nifesta. ꝑmo q̄dē q̄a non ꝯsequnt̄ ad inuicē: nō. n.
oīs debilis corde est tristis: nec ōnis tristis corde
debilis cordis est ꝑ ꝯpatōēꝫ ad rē ꝯtristātē ¶ Sil'r
iteꝝ nec oīs fortis corde est gaudēs nec etiā ecō-
trario. Scđo uero qm̄ ipoꝝ rōēs sunt differentes

debilitas. n. cordis est dispõ sumpta respectu terribiliũ rez̃ qm̃ ẽ i potẽtia tollerãdi res illas. Tristitia võ sumit respectu ꝯtristatiũ rez̃ qm̃ est paucitas tolleratie ipaꝝ a corde ⁊ terribile nocitm̃ q̃dẽ ẽ cordi: tristãs võ nocitm̃ aie est. Tertõ sĩr drñt ꝑtũ ad ꝯsequẽtia q̃ sunt aie: nã debilitas cordis mouet ad fugã: tristari võ seu cordis strictura mouet ad resistẽtiã siue ad repellẽdũ ⁊ cãt effectũ ei⁹ q̃ŏ est ꝯtrariũ fuge. s. inuadẽdi. ꝓterea debilitas cordis tepescere facit motuus ṽtutes: tristitia võ excitat ⁊ mouet easdẽ ⁊ sic in debilitate cordis due sunt passiões. s. vna lesionis ⁊ alia desiderij siue affectus. In tristitia võ vnica est passio. s. nocumẽti vel lesionis nec nãlr sequit eaz̃ affectus ad fugã imo forsitã eligit ipa fuga ꝑpter aliq̃ŏ accidẽs absq; appetitu inclinãte ad recedendũ. Etsi dicatur appetitus est electio ⁊ non nãlis aut forsitã eligeť inuasio ⁊ repugnãtia ⁊ non fuga. Quarto itez̃ drñt ꝑtũ ad ꝯsequẽtia q̃ corpis sũt: debilitatẽ naq; cordis aꝑ obuiatõez̃ ꝓprij nocui sequit remissio nãl caloris ⁊ victoria frigoris. Tristitia võ aꝑ obuiatõez̃ ꝓprij obiecti vel nocui iflãmatõ nãlis caliditatis. Quĩto ẽt drñt penes cãs dispositiãs: ad cordis naq; debilitatẽ nimia subtilitas spũs dispoit et frigiditas ꝯplõnis ipius. ad tristitiã võ dẽsitas spiritus ⁊ caliditas sue ꝯplõnis.

Capm̃. viijm̃. q̃liter sanguis fz̃ sui diuersitatẽ cãt drñtes passiones cordis.

Sanguis abundans ⁊ clarus ⁊ addite caliditatis ꝑpter mltitudinẽ sue inflãmatõis ⁊ velocitatẽ sui motus dispoit ad iram. abũdãs aũt ⁊ clarus ⁊ tꝑatus qm̃ ex eo generať copia clari spũs et substãtie laudabil' ⁊ tꝑate ꝯplõnis dispoit ad gaudiũ. Sanguis aũt subtil' ⁊ clarus et aquosus ⁊ frigidus dispoit ad tiorẽ ⁊ cordis debilitatẽ. ꝓpterea q̃a spũs ex eo generat⁹ est q̃uis mot⁹ ad ex ⁊ inflãmatõis modice ꝑpter frigiditatẽ ⁊ humiditatẽ illi⁹ ⁊ iõ non dispoit ad letitiã nec ad irã ⁊ q̃ŭ sit celeris resolõnis ꝑpter suã subtilitatẽ: est ẽt generatõis exigue ꝑpter s̃ritatẽ. Sanguis autẽ grossus ⁊ turbidus ⁊ addite caliditatis dispoit ad tristitiã ⁊ ad irã etiã ꝑdurãtẽ. Ad tristitiã q̃dez̃ q̃a generať ex eo spũs turbidus: ad irã võ q̃a velociter inflãmmať propter caliditatem suam aũt efficit firmã irã est spissitudo eius. Spissuz̃. n. q̃ñ calefit tarde infrigidať. ira vero cãta ex sanguie cholico ⁊ subtili velociter excitať ⁊ deleť ꝑpter intensã caliditatẽ spũs ex eo generati ⁊ eius tenuitatẽ: si võ cũ hoc splẽdidus ⁊ clarus fuerit sanguis est etiã letificãs. Sanguis aũt grossus ⁊ addite caliditatis nõ tñ turbidus q̃ŏ raro ꝯtingit efficit hoiez̃ non tristẽ fz̃ audacẽ ⁊ fortis cordis ⁊ est modice ire ꝓpterea q̃a letitia frãgit irã ⁊ tristitia dispoit ad eã. Jra eñi est motus ad expellẽdũ letificãtia q̃ vere delectatõi ꝯuenẽtia sunt. Jn delectatõe võ fit q̃si motus ad attrahendũ idcirco in tali hoie ex rebus magnis creať ira ⁊ est vehemẽs ꝑpter spissitudinẽ spũs ei⁹ ⁊ ꝑpter etiã cãdẽ cãm est pui tioris. Sanguis aũt grossus ⁊ addite frigiditatis ⁊ nõ turbid⁹ nec tristabilẽ nec iocũdũ efficit hoiez̃ nec etiã fortis ire fz̃ est mediocriter timidus ⁊ est etiã bebes ⁊ sincer⁹ in oĩbus rebus ꝑp silitudinẽ sui spũs ad sãguinem eius. Sanguis aũt grossus ⁊ addite frigiditatis et turbidus facit hoiez̃ desolabilẽ ⁊ tristabilẽ ⁊ etiã lẽte ire nisi ex forti cã. Et eius ira min⁹ est firma q̃ in calido ⁊ hñte ceteras ꝯditiões hui⁹mõi siles firmior tñ est i eo q̃ in sanguie subtilis substantie ꝓinde est hõ racoris aut odij. Odiũ. n. est pseuerãtia forme nociui i imaginatõe seu phãtasia ⁊ pseuerãtia sĩl imaginatõis affectus ad vĩdictã sumẽdã ex eo: h⁹ aũt ẽ iõ q̃a ira est quodãmõ firma ⁊ motus ad vindictã non valde fortis. Et q̃ etiã ira ñ est ꝯtra valde fortẽ nec ꝯtra debilẽ valde. Sciẽdũ est. n. q̃ ira q̃ñ cessat velociter non ꝑdurat i imaginatõe seu phãtasia forma nociui sed cito deleť et iõ non cãt racorẽ. Et sĩlr q̃ñ est affectus ⁊ motus ad vĩdictã valde fortis. accidũt duo ꝓhibẽtia odiuz̃ seu rancorẽ quoꝝ vnũ est qm̃ aĩa q̃ñ totalr ad vĩdictã trahiť ⁊ mouet auertiť a ꝯsideratõe ꝯditõnũ nociui ⁊ eoꝝ q̃ sequnť ad ipz̃ ab istãtia forma tõis memorie. De nã. n. motiue ṽtutis est ut ab apphẽť nociuis retrahat aiaz̃ ⁊ etiã ecõuerso. Sciendũ vero q̃ q̃ñ valde intẽdiť affectus ad vĩdictã in aliquo ⁊ non ingrediť ipm̃ timor ꝑuenit ad hoc ex affectus instãtia vt efficiať q̃sitũ q̃si apphensum ⁊ iã obtentũ aꝑ imaginatõez̃ ipius. Q̃ñ eñi aliq̃s ṽtutis motus intendiť ⁊ versus illud festinat valõ repñtat illud imaginatõ q̃si obtentũ ⁊ iã exñs. Q̃ñ võ i imaginatõe impmiť forma q̃siti siue ꝯsidera ti sicut forma iã exñtis ⁊ ad eã ꝑueit forma eius sicut forma rei ad quã termiať motus cessaẗ affect⁹ ab imaginatõe ⁊ deleť in eo forma ita q̃ in memoria non ꝑdurat ⁊ iõ non fit racor: nociuũ võ q̃ñ ẽ magnũ sicut res aliq̃ magni tioris tunc despatõ de vĩdicta obtinẽda ⁊ timor ꝓhibẽt fixionẽ in aĩa forme desiderij ad vĩdictã ꝑiñ deleť repñtatõ forme desiderij et forme nociui ab imaginatõe seu phãtasia q̃nimo repñtať forma tioris exñtis in aĩa ꝓinde etiã ibi repñtať forma desiderij ad fugã nõ ad inuasiõnẽ ⁊ iõ tũc in aĩa nõ ꝑdurat forma racoris. De pueris aũt ⁊ debilib⁹ q̃a facilis est possibilitas sumẽdi vĩdictã ab eis ⁊ modicũ timeť repñtať ac si iã fuisset accepta. Eteni nimia leitas accipiendi vĩdictã repñtať aꝑ imaginatõez̃ q̃si obtentũ ⁊ iã exñs: imaginatõ aũt mouet non fm̃ id q̃ŏ i re sed fm̃ id q̃ŏ in ea repñtať ⁊ iõ q̃ñ apud eã vĩdicãdi leuitas ꝑñtať q̃si obtentũ reputať vĩudicatio ex debilibus sicut accepta ⁊ idcirco inꝯtinẽti cadit affectus ad eã ⁊ oĩo deleť. Q̃ŏ aũt imaginatõ moueat fm̃ repñtata non fm̃ exĩgẽtiã rez̃ manifestať ex eo q̃ hoies mel abhorreť q̃ñ aꝑ eos assimilatur euomite cholẽ. Sĩlr cibos laudabiles atq; sapidos q̃ñ colores coꝝ assimilanť colorib⁹ horribiliũ corpoꝝ ⁊ etiã forma formis ꝯpuis etiã talia nõ esse credanť. Sĩlr in ꝓposito q̃ñ quedã sĩlitudo rei supradicte repñtaẗ siue ꝑpter vehemẽtiã motus desiderij siue ꝑpter leuitatẽ acq̃sitõis desiderati taq̃ essz̃ obtentũ afficit ac si iã realr esset ⁊ iõ non fit racor. Sic ergo ex ꝓdictis est manifestũ q̃ inter cõplexiones superius nominatas vltima est ualde dispõsita ad rancorem.

Capm̃. ixm̃. de differẽtibus modis letificãdi ⁊ cõfortandi repertis in medicinis.

Medicine letificãtes letificãť q̃dẽ ꝑpter aliquã supradictaꝝ cãꝝ vtpote: uel q̃a nutriendo restauraẗ spũz̃ sicut vinũ. Ant p

bent ei splēdorē ⁊ lumē sicut margarita ⁊ sericuꝫ cū potētia abstergēdi quā hn̄t: aut ꝯgregādo ⁊ ꝓbibēdo celerē dissolutōēꝫ ipius sicut ēblici ⁊ karabe: aut tpando ꝯplōnē siue cū caliditate vt doronicū: siue cū frigiditate vt cāfora ⁊ aq̄ ros: aut cōfortādo ꝑ delectabilē ꝯplōneꝫ ipius sicut suauia aromatica: aut seq̄strādo mlīcū ⁊ turbidū hūorē ab eis sicut buglossa ⁊ lapis lazuli ⁊ illud sepatiꝫ ut dictū est aut ꝯiūctim sicut si ꝯiūgat corallus ⁊ karabe ⁊ buglossa quēadmodū docebimꝰ in caplīs vltimis hꝰ libri: aut forte letificat ꝓpter ꝓꝓetateꝫ innatā sicut iacynthus: ꝓꝓetas aūt qn̄q3 ꝯiūgit alicui ꝑdictaꝝ caꝝ sicut in muscho ⁊ ambra: hec eniꝫ letificat cū ꝓꝓetate q̄ iūgit aromaticitati refocillāti spūs: silr etiā succꝰ matianoꝝ ipe eni letificat cū ꝓꝓetate ⁊ qn̄ spūs ꝯplīo est calida valde letificat siml q̄dē cū ꝓꝓetate ignota ⁊ cū aliq̄ cā ex cognitis uꝫ cū frigiditate: doronicū silr q̄dē cū ꝓꝓetate letificat ⁊ qn̄ spūs ꝯplīo fr̄ia ē letificat etiā cū ꝓꝓetate silr tpādo ꝯplōeꝫ ꝑ calefactōeꝫ. Supradictaꝝ aūt illa q̄ ꝓꝓetati ꝯiūgit qn̄q3 est vlīs qn̄q3 ꝑticularis illa ergo q̄ vlīs est nullius eget repssione in aliq̄ cā debilitatis cordis aut tristitie q̄lis cā est aromaticitas. Si vo ꝑticularis fuerit in aliq̄bus eget repssione sicut fr̄itas succi uel sirupi matianoꝝ q̄ i quā letificat in vna ꝯplōne ⁊ non in alia. Qū ergo q̄s in fr̄ia ꝯplōne vti ꝓposuerit ad letificandū sirupo matianoꝝ frāgere oꝫ cū calefaciētibꝰ ipius fr̄itateꝫ Erit aūt rectiꝰ si frāgit cū calefaciēte q̄d etiā ex ꝓꝓetate letificat sicut si misceat cū sirupo matianoꝝ aliq̄d muschi vel ābre qn̄ s3 intentōeꝫ curatōis ad letificatōeꝫ ꝓpinat fr̄iaꝫ ꝯplōneꝫ habēti. Ad q̄litates aūt ꝯueniētes cū substātie nāli appetitu inclinātur vtutes q̄ꝝ ꝓꝓa sunt obiecta sicut sunt aromaticitas ⁊ dulceᵒ: hec.n. vsitōrāt olefatiā ⁊ gustatiā ⁊ nālis vtus etiā inclinat nālr ad ipa. Duaruꝫ.n. medicinaꝝ eq̄liū in vtute dulcior q̄dē ⁊ aromatica magis efficatōris est iuuamēti ⁊ ꝓpterea ꝙ virtus attractiā mēbroꝝ recipit fortius ⁊ spūs celeriꝰ ide nutrit si potētiā habuerit nutriēdi ⁊ ab ea celeriꝰ patit inꝙtū ē medicia: ueꝛtn̄ subiectū aromaticitatis est subiectiē substantia vaporosa siue fumal: subiectū aūt dulcedis est spissa substātia terrestris ⁊ iō aromatica magis ꝯgrua sunt nutrimēto spūuꝫ dulcia vo corpis nutrimēto ꝓinde etiā in cordialibus nutrimētis potius exigit aromaticitas ꝙ dulcedo. Qm̄ cor est minera generatōis nutrimēti spirituū. Epar aūt q̄a est minera generatōis nutrimēti corpis exigit i nutrimētis ipius de aromaticitate minꝰ ⁊ de dulcedie plusꝙ in corde: aromaticitas aūt exigit in eis. Idcirco q̄a epar est miera spūs naturalis non q̄dē miera generatōis ipius apud ꝯtemplatores vitatis sed tm̄ miera receptōis ⁊ sedes: apud tn̄ artificē medicie sic. Spūs.n. nālis incliat ad aromaticitatē ⁊ ꝯfortat ⁊ refocillat ab ea ⁊ ꝯn̄r inde vtutes nāles ꝑculdubio ꝯfortant.

Caplm. x.ᵐ de ꝓprietate quid sit et quantū differat a naturalitate.

Proprietas est in vitate nihil aliud ꝙ nā. Nā vo est ꝑncipiū motus ⁊ q̄etis in rebꝰ in q̄bus sunt per se cūctaꝝq3 opatōnū ꝑ se ꝯueniētiū eis ⁊ ꝓꝓaꝝ veꝛtn̄ dr̄t ꝓꝓetas a natura sicut ꝓpriū a cōi. Vulgaris aūt opinio ē ꝙ differat sicut opposita: veꝛtn̄ non est sic. sed vitas q̄dē est ꝙ in elemētis q̄ ꝯponētia sunt generabiliū ⁊ corruptibiliū corpm ꝑmo cānt q̄dā vtutes actie ꝓut ex̄nt in statu simplici. s. ꝓut sunt ignis ⁊ aer ⁊ aq̄ ⁊ terra. Scdo vo cānt alie in ꝯmistis cāta ꝯplīone mediāte qua disponūt ad receptōeꝫ eaꝝ sm̄ ꝙcūq3 duaꝝ opinionū. quaꝝ q̄dē vna est ꝙ in generatōe formaꝝ dispōes introducūt. Alia vo ꝙ oīes formaꝝ dispōes iherēt materie vl hyle ex sui ꝑmordiali origie. Sed qn̄ aliq̄ ex formis aduenit materie ꝓhibet siue ligat aliaꝝ formaꝝ dispōes. Qum vo alia forma supuenit auferēs ex̄ntē cassando illā cassat dispōes ꝓhibitōis ipiꝰ ⁊ tūc 3ᵒ hyle ad nālē potētiā dispōis egredit: s3 q̄lrcūꝫ sit hoc ē ueꝛ ꝙ a forma huiusmōi ꝑfectiꝰ manat in ꝯposito vtus q̄ neq̄t in simplicibꝰ iueniri ⁊ ꝙ dispō ad receptiōeꝫ illius ꝯplet post ꝯmistionē simpliciū vbig. sicut ē in magnete virtus attractiā ferri quā nulla elemētariū virtutū iuenit hr̄e. Sed exitus eius est a manatōe diuia ꝑcedēte in oibus rebꝰ ⁊ ꝑducēte cunctas virtutes de potētia in actū siue cū dispōe prīa sicut in elemētis siue cū dispōe scōa q̄ est ꝯplīo in ꝯpositis seu ꝯmistis: ipa.n. dispoit ad receptiōeꝫ ꝑdicte virtutis ⁊ non est ipamet uirtus nec forma ipius. Et eadē q̄dē est rn̄sio ad q̄stionē d ꝓꝓetate factā: q̄ est rn̄sio facta ad qōeꝫ de natura: sicut.n. qn̄ q̄rit ꝓpter q̄d ꝯburit ignis nemo pōt alr dicere vel respōdere ꝙ ꝓpter caliditatē ⁊ hoc q̄deꝫ nihil aliud dicere est ꝙ q̄a habet ꝑ naturā caliditatē cōbustiuā. Silr si dicat q̄re magnes attrahit ferruꝫ non pōt q̄dā alr respōderi ꝙ ꝙ dicat ꝙ naturaleꝫ habet uirtutē attractiuā ipius. Ex quo ꝑ3 qm̄ sicut sciēs ꝙ ꝓp caliditatē ꝯburit ignis ē sciēs sm̄ veritatē ⁊ non est ignorās. Silr ⁊ q̄ scit ꝙ magnes attrahit ferꝛ q̄a virtutē hab3 cuiꝰ natura est attrahere ferꝛ sicut natura virtutis q̄ noiat caliditas ē in igne ꝯburēs ꝑculdubio sciēs est non ignorās. s3 ꝯbustiā q̄dē virtus nomē habet ap ꝓꝓatū: alia vo non: ⁊ est etiā cōiter alia uia q̄si extranea nec opinandū est ꝙ rei ꝑfecta notitia ꝑ hoc nomē habeat adeo ꝙ sine ipo hr̄i non possit ullo mō qm̄ noticia impositi nois non tollit ignorātiā quā iducit extneitas rei. Predicta rn̄siōe non sunt ꝯtēti vulgares iō quia supponit ap̄ eos ꝙ ois opatō ꝑcedēs a corpe fiat a caliditate vel frigiditate vel hūitate vel siccitate aut ꝯuedie aut leuitate aut motu vel aliquo ex his q̄ in simplicibꝰ maifeste iueniunt. Qū ergo actō nulli attribuit ꝑdictoꝝ nec est sensu manifesta rō ꝑcessus eius ab illo corpe putant ꝙ oia ꝑncipia eius ignota sint qū tamē non ita sit. Eteni intelligēs bn̄ scit q̄a ꝑcedit vel a virtute nāli vel aiali vel intellectiā vel accidētali. Cetera q̄ dicūt sup actōe magnetis. s. ꝙ trahit cū caliditate sua nl frigiditate vel aia vel cū emissiōe corpm curuoꝝ ad modū hami vel cū silitudie quā nā eius h3 cuꝫ natura ferri vel cū vacuitate q̄ est in ipo oia inꝙ fla sunt quoꝝ falsitas ꝯsiderāti veritatē leuissime reuelat. magnes.n. adipiscit virtutē ferri attractiuā cū ꝯplōne: sicut plāta acq̄rit cū ꝯplōne nutritiuā virtutē nec ignorātia de ista virtute q̄re potius in magnete ꝙ in aliq̄ re alia iuenit maior fit ꝙ ignorātia in alijs rebus. hec.n. ignorātia in duobus ꝯsistit quoꝝ ꝑᵐ ē ignorātia factioꝝ scilicet

ꝑncipioꝝ ꝓducentiū hāc v̄tutē in eſſe hec aūt igno rātia non magis apꝓꝑat huic v̄tuti ꝙ̄ cuilibet cogi te nature. Scd̄ꝫ v̄o eſt ignorātia receptibilꝉ uꝫ du bitare de cā ꝓpter quā ad receptōēꝫ v̄tutis huius diſponit̄ plus ꝙ̄ aliqđ corpus. Et hec ſilr̄ ignorā tia non eſt magis ꝓpa hui⁹ virtutis ꝙ̄ aliaꝝ nālīū reꝝ. talis. n. ignorātia eſt in nobis de coloribus ⁊ odoribus ⁊ v̄tutib⁹ aīe ceteriſq̄ʒ ſilibus. de oībus enī his rebus ſcim⁹ qm̄ ad actū eſſendi pueniūt a ꝑncipijs actiuis quoꝝ cā deus eſt bn̄dict⁹: ⁊ ſcit̄ et qm̄ illud eſt ꝓpter apꝓpriatōēꝫ materie cā diſpo ſitōīs ſequētis ꝯplōnē: ponim⁹ etiā ꝓportōēꝫ ſim pliciū cāre ꝯplōnē aliā quā q̇dē ꝓportiōēꝫ ſimpli ciū hui⁹ ꝯmiſtionis ignorabim⁹ ꝙ̄ diu uiuem⁹ in hoc mđo. vn̄ pꝫ qm̄ ignorātia caꝝ ꝑuent⁹ huius virtutis in magnete: non eſt mirabilior ꝙ̄ ignorā tia caꝝ diſponētiū res ad rubedinē aut citrinitateꝫ aut corp⁹ aut aīaꝫ. Sꝫ a rebus q̇dē ꝯſuetis admi ratō cadit ⁊ negligit aīa de ip̄is inq̄rere: quod au tē raro eſt excitat admiratiōēꝫ ⁊ inducit ad inq̄rē dū ⁊ ad ſpeculādū de cāīs eius. In ſūma ergo ꝓꝑe tas eſt nā inuēta in ꝯmiſtis corpibus ꝓcedēs in eis a ſupna ⁊ pleniſſima influētia pp cōplōnē ꝓpriā q̄ ꝑticularē ⁊ ꝓpriā diſpōēꝫ acq̄rit. Eteni loq̄ndū ē ſm v̄itatē de ꝓꝑetate corpꝫ ꝯmiſtoꝝ veꝝtn̄ ſꝫ cō ſuetā opinionē dr̄t ꝓprietas a nā qm̄ ꝓprietaſ dr̄ virtus ꝯmiſtis inuēta corpibus a qua ꝓcedit ī alio corpe actō inſueta q̄tū ad maifeſtā nāꝫ. Dr̄ uero natura v̄tus q̄ corpa ſimplicia opant̄. đ hoc igit̄ ad tm̄ ſe extēdit cogitō uulgariū ⁊ debilr̄ ꝑſcrutātiū ueritatē: ꝙ ſi ignis eſſet res difficilis iuentōis ⁊ de lōginq̄s ꝑtibus aſſereret̄ admiraret̄ vtiq̄ʒ vulgus de ꝓprietate eius āplius ꝙ̄ đ ꝓprietate corpm ce teroꝝ ⁊ inq̄reret attētius de cāīs ꝓprietatis ip̄ius ꝙ̄ de cāīs aliaꝝ ꝓprietatū qm̄ ip̄ius opatōēs ualđ mirabiles ſunt. Etenī pn̄tia eius extrahit viſuꝫ đ potentia ad actū ⁊ tāgi ſe ꝓhibet ⁊ aſcēdit ſurſuꝫ ⁊ aſcēdere facit ea q̄ vincere pōt ⁊ generat̄ ex modi co ip̄ius in vna hora q̄ntitas magna ⁊ corrūpit ōne illud cui obuiat ⁊ tra nſmutat ad ſui ſubſtātiā: nec enī minuit̄ ſi accipiat̄ ex eo. Et hec q̇deꝫ in v̄itate mirabiliora ſūt ꝙ̄ tractus ferri a magnete vel ꝙ̄ cetere ꝓprietates. Sed qm̄ iſta vſitata ſūt ⁊ quo tidie apparētia cadit ab eis admiratō ⁊ ſollicitudo ꝑquirēdi cām ip̄oꝝ. Actō v̄o magnetis q̄a rara eſt ⁊ inuſitata inducit admirationē ⁊ prouocat ad inq̄ rendū de cauſa ipſius.

Explicit Tractatus primus. Incipit ſecundus. Caplm̄ Primū de numero ⁊ notificatione virtutū medicinarum in genere.

Expedit vt tractare volētes de cō ditōibus medicinaꝝ cordialiū me morem⁹ opa cuiuſlibet ſp̄ei ip̄arū ante tn̄ hoc ꝯueniēs eſt vt oīuꝫ me dicinaꝝ vlr̄ q̄litates ſm ordinē nu meremus diuidētes qm̄ q̄litatū medicinaꝝ q̄dā in herēt ip̄is ſubſtātijs medicinaꝝ ex ſe ſiue anq̄ꝫ pati ant̄ a corpe ſiue non. Quedā v̄o eis attribuūt̄ per ꝯpatōēꝫ ad effectū quē in corpe derelīqūt ⁊ in his q̄ in ip̄o repiunt̄. Qualitates aūt q̄ in ip̄is ſubſtātijſ medicinaꝝ ratōe ſui attribuūt̄ ſunt v̄biḡ. caliditas frigiditas: ſiccitas: hūiditas: ſubtilitas: ⁊ groſſitieſ ⁊ ꝯgelatō: viſcoſitas: liq̄ditas: minutō ſaporū et odoꝝ. Dr̄ aūt calida q̄ qū paſſa fuerit a nāli v̄tute noſtri corpis caleſit prio: deinde calefacit poſtmo dū corpus noſtrū. Silr̄ intelligendū eſt de frigida ſicca ⁊ hūida. Subtilis vero medicīa q̄ poſtq̄ paſ ſa fuerit a ꝑdicta uirtute in corpe nr̄o velociter in minimas ꝑtes diuidit̄ q̄tū eſt poſſibile ſicut cina moniū atq̄ʒ crocus. Groſſa v̄o dicit̄ q̄ huic ꝯtraria eſt ſicut cucurbita ⁊ gypſuꝫ. Coagulatia vero me dicia eſt q̄ frigore coagulata calore diſſoluit̄ ⁊ liq̄ fit atq̄ʒ calore diſſoluta frigore coagulat̄. Medici na v̄o liq̄da ē cuius ꝑtes de facili recedūt a loco in quo ponūt̄. Viſcoſa vero dr̄ q̄ tollerat extēſioneꝫ abſꝫ intercīſiōe. Cōminuibilis uero medicīa eſt q̄ diuidi pōt in minimas ꝑtes a debili cā. q̇d auteꝫ ſit ſapor ⁊ odor iā notū eſt. Qualitatū aūt q̄ medi cinis attribuūt̄ reſpectu imp̄ſſiōīs q̄ in corpe vel ꝯ uenietib⁹ ei relinquit̄: q̄daꝫ accipiunt̄ ab actōībus abſolutis: q̄daꝫ vero ab actiōībus relatis ad ꝑtes corpis ſp̄ales. Prime vero ſunt q̄ ſignant̄ qū dicit̄ medicīa ſubtiliatīa: aperitīa: relexatīa: lauatiua: inciſiua: attractīa: mordicatīa: diſſolutīa: abſterſi ua: ⁊ aſpatia: rubificatīa: ulceratīa. prurītīa: ꝯbu ſtiua: corroſiua: putrefactīa: cauterizatīa: matura tiua. digeſtiua: inflatīa: frāgitīa vētoſitatis: igroſ ſatīa: inuiſcatīa: lenitīa: lubrificatīa: ꝯſtrictīa: ex ꝑſſiua: oppilatīa: repcuſſiua: ſtupefactīa: ꝯfortati ua: incrudatīa: mortifera: corruptīa: ſeu vene noſa: tyriacalis. Alie vero q̄litates ſunt q̄ ſignant̄ qū dr̄ medicīa laxatiua ꝓuocatīa vrine: aut ſudo ris inductīa: vel nauſeatīa: vomitiua: retētīa ſan guis aut vrine: ꝯſtipatīa: cicatrizatiua vlceꝝ: ge neratīa ⁊ mūdificatīa ip̄oꝝ: decoriatīa: excortica tīa. Ad diſtinctā aūt cognitōēꝫ cuiuſlibꝫ q̄litatū uo lumus explicare cuiuſcūq̄ʒ ꝑdictoꝝ vocabuloꝝ in tentōēꝫ. Subtiliatīa ergo medicīa eſt illa q̄ ſubſtā tiā hūoris efficit tenuē leuiter diſſoluēdo cū tēpata caliditate. Diſſolutīa vero medicīa ē illa q̄ ꝓpter excellētiā ſue caliditatis hūorē diuidit ſub forma vaporis ⁊ eius ꝑtes extrahit ſucceſſiue a loco in q° includit̄ donec ꝯſumat̄. Abſterſiua q̇dē eſt q̄ remo uet a ſupficie mēbroꝝ ⁊ orificijs poroꝝ coagulataſ ⁊ viſcoſas hūitates. Exaſpatīa v̄o eſt q̄ mēbꝝ effi cit in ſupficie diuerſaꝝ ꝑtiū quo ad ſitū ⁊ exaſpans q̇dē efficit̄ abſterſiua qn̄ trāſit ſup m̄bꝝ ſolide ſub ſtātie ſicut cartilago ⁊ os: cuius q̇dē ſupficies nālr̄ ꝑtes habet diuerſas in ſitu ſed hūitas viſcoſa vel lenis currēs ſup ip̄m applanat eā accn̄talr̄. vn̄ ab ſterſiua trāſiens ſup eā reducit ip̄aꝫ ad nālē aſꝑita tē. Aperitīa eſt q̄ non tm̄ ab orificijs meatuū ſed a ꝯcauitatibus ip̄oꝝ mouet māꝫ ad extra intus cō tentā. Relaxatīa eſt q̄ ſubſtātiā mēbroꝝ habentiū ſpiſſos poros efficit leuiorē caliditate ⁊ hūitate pp qđ expulſio ſupfluitatū q̄ ꝯtinent̄ in eis fit leuior: Lauatīa vero eſt q̄ abſtergit ⁊ non cū actīa virtu te ſed cū paſſiua. ſ. hūitate ⁊ hoc iō q̄a currit ſup o rificia poroꝝ leniēs hūores viſcoſos ⁊ cōgelatos exn̄tes ibidē ſua hūitate lubrificatīa cōmiſcēdo ſe illis ꝙ̄obrē remouet eos abinde ꝓpter motū ei⁹ ſup illoꝝ ſupficies ſicut aq̄ ordei ⁊ aq̄ ſimplex ca lida: ꝙ ſi fuerit ibi virtus abſterſiua erit ablutio fortis ſicut eſt aq̄ ſaponis ⁊ ſaponarie. Inciſiua au tē eſt medicīa ſubtilis ꝑfecte potēs penetrare iter

ſupficiē mēbri ⁊ ſupficiē viſcoſi hūoris adherētis
ei donec ſepet ipm ab ea ⁊ ſilr penetrare potens
inter ptes hūoris donec diuidat eas ⁊ a ꝯtinuitate
remoueat diminuēs ꝯgeries ipius hūoris abſq; ſub
tilitate ſubſtātie atq; ipm ſoluēdo ꝯſumit. Et inci
ſiuū qdē opponit adherēti viſcoſo queadmoꝫ ſub
tiliatiū groſſo opponit. ¶ Attractiua vo eſt medici
na hñs vtutē valde penetratiuā mouēs hūorē quē
attigit ad ſupficiē aut cū ꝓpetate: aut cū calefactōe
Calefactōe qdē qa diſſoluit ⁊ ad locū diſſolute hūi
tatis neceſſitatis vacui alia ſubſeqt vice prie. Ite
rū etiā qa rarificat ꝓpter qđ attractō fit ad replen
dū vacuū ⁊ iteꝝ ꝓpterea qa cāt dolorē. Et ad mē
bꝝ qdē dolēs ꝯfluūt materie duplici de cā. Quarū
pma eſt qa dolor vtutē mēbri debilitat ⁊ idcirco r
cipit ſupfluitates q̄ ab alijs mēbris expellunt ad ip
ſuꝫ. Scđa vo eſt qa ſpūs nālis ꝓcedit ad ipm ad i
pugnandū cām nociuā quē ſequit ſanguis mltitu°
¶ Mordicatiua vo medicina eſt illa q̄ habꝫ qlitatē ſub
tiliter penetratē cauſans i ꝯtinuitate ſolōnē mltipli
cē nūero tam pue qtitatis etiā ꝓpinq ſitus generāt
dolorē ¶ Rubificatiua vero eſt q̄ forti caliditate m̄
brū cui obuiat calefacit in tantū vt ad ipm fortiter
trahat ſubtilē ſanguinē ⁊ rubificantē ſupficiē eius
ſicut ſinapis cū ficub⁹ ⁊ mētaſtro ꝓpter qđ eius a
ctō vicē cauterij ſuplet ¶ Ulceratiua vo eſt q̄ habet
potentiā rubificādi adeo excellētē vt diſſoluat hu
miditatē ꝯtinuatiuā ptiū qbus obuiat caūq; vlcera
ul uulnera ⁊ attrahit ad ipm ſupfluitates qobreꝫ
vlcus efficiūt qlis eſt anacardus ¶ Pruritiua autē eſt
q̄ pōt acumie ⁊ caliditate ſui vſq; ad poros hūo-
res mortificātes attrahere: nec tamē vlcerare pōt
queadmodū ſerapinū ¶ Aduſtiua vo eſt q̄ facit eua-
porare hūiditatē ab hūorib⁹ relinquēs cinereitatē
ipoꝝ in corpe ſicut euforbiū ⁊ aſſa fetida ¶ Corroſi
ua vero eſt q̄ diſſoluēdo ⁊ vlcerādo pucit ad di-
minuendū ſubſtātiā carnis ¶ Putrefactiua vero ē q̄
ꝯtinuitatē mēbri corrūpit diſſoluēdo nālē ſpūꝫ atꝫ
calorē ipius abſq; eo q corrodat ipm. aut cauteri
ꝫet aut ꝯburat ſed relinqt in eo hūiditatē in quā a-
git calor innālis. Diſpō aūt hūitatis in quā agit ca
lor innālis putrefactō noīat. Tales aūt medicie ſūt
arſenicū ⁊ ruta ſiluestris ¶ Cauterizatiua vo eſt q̄ cu
tē ꝯburit talr vt eius ꝯſumat hūitatē ꝓpter quod
eius ptes corrugant ſicut in eo qđ aſſat qobrē effi
cit ſubſtātia cutis oppilās meatū humoris fluētis.
¶ Maturatiua medicina eſt illa q̄ rectificat ſubſtātiaꝫ
hūoris vtpote ſubtiliādo ſi fuerit groſſus aut ecō
tra ꝓpter qđ ad expellēdū hilitat ⁊ illud qđ facit
qñq; cū ſubſtātia ſua nā ſi ſubtilis fuerit ſubtiliat
nimis groſſuꝫ. Si uero groſſa qđ nimis eſt ſubtile
ingroſſat: qñq; vo facit illud cū qlitate nā ſi fuerit
calida maturat pſe frigida vo p accidēs eteniꝫ calā
ſubtiliat qđ eſt groſſuꝫ ⁊ nālr ſepat inter corpa et
reꝫ extnea. frigida vero qñq; nimis ſubtilis ꝓcu-
rat ſubſtātiā mediocrē ⁊ nimie caliditatis ꝯplōneꝫ
tpat. Et oīe qdē qđ a calido liqfit a frigido coa-
gulat et ecōtra. Qū ergo ſubtilitas hūoris cāt a ca
liditate extnea ita q calitas nālis efficit ꝓpter illud
īpotēs ad expellēdū ipꝫ: fīm quiđ tūc frāgit extnei
caloris acumē ¶ Digeſtiua vo medicina eſt q̄ trāſmu
tat cibū in hūores laudabiles qbus corp⁹ nutrit et
hūores in ſubſtātiā corpis. ¶ Inflatiua vero medicina

eſt in cui⁹ ſubſtātia dnāt groſſa hūitas extranea tpa
te ꝯmiſta in qua qū egerit calitas nālis generat iñ
vētoſitas q̄ non diſſoluit ſicut ſunt faſeoli. Iſtarū
vero medicinaꝝ qdā cauſant inflatōeꝫ i ſtomacho
qdam in uenis in qbus cū pdicta hūiditas fortius ē
ꝯmiſta non diſſoluit inde mlta vētoſitas niſi apud
ſepatōeꝫ ptiū medicie: idcirco cāt in venis inflatō
non i ſtomacho. Tales aūt medicie ſunt ſicut ꝫinꝫi
ber ⁊ eruca ⁊ ſunt medicie ꝯgruētes ad excitandū
libidinē ¶ Frāgitiua vētoſitatis medicina ꝯplēs eſt cū
caliditate ſubtili ⁊ ignea defectū caliditatis debilis
q̄ diſſoluere neqt vētoſā hūitatē in quā agit. Diſ
ſolutō aūt hui⁹ medicie qñ pueniit ad diſſolutiōeꝫ
inflatōis cātaꝫ in venis a cibis ⁊ medicis qle ē ſem
rute ⁊ agni caſti ⁊ hui⁹moī medicie nocēt libidini
¶ Ingroſſatiua vero medicina eſt ꝯtraria ſubtiliatiue
¶ Inuiſcatiua ſeu lenificatiua medicina eſt illa q̄ ſui vi-
ſcoſitate extendit ſupra ſupficiē mēbri diuerſaruꝫ
ptiū in ſitu. ſ. aſpi ſicut ſtomachi ⁊ matricū ⁊ tra-
chee arterie qobrē cāt i eis ſupficiē extraneā atq;
leuē ¶ Lubrificatiua aūt medicina eſt q̄ humectat ſup-
ficiē corpis i meatu rtēti ⁊ liberat meatū ab eo qđ
retiet: corp⁹ qđ retentū cū guitate ꝓpa ⁊ nāli mo
uet ꝓpter qđ medicina efficit p accñs mouens ipm
qles medicine ſunt pruna et mucilagines ¶ Compſ
ſiua vero medicina eſt ſicca cauſans in mēbro ſicci
tatē ⁊ coadunatōeꝫ ipius ad ſe ipꝫ vñ obturat trā
ſitus ⁊ meatus ⁊ ex fortitudie ꝯpſſionis ⁊ coaduna
tōis ptiū mēbri ad inuicē cogunt hūitates ſubtiles
in eius ꝯcauitatib⁹ pmanētes expmi violenter ex
motu ei⁹ oppoſito ¶ Oppilatiua medicina eſt illa que
in meatibus currēs reſiſtit vtuti motoris ⁊ rema-
net apud qnlibet conſtrictiuā ⁊ replet vlcus ſicut
eſt lutū comeſtibile ¶ Repcuſſiua vero medicina eſt
frigida que adeo infrigidat mēbꝝ q ipm inſpiſſat
⁊ eius meatus reſtrigit ⁊ fluens ad ipm cōgelat et
inſpiſſat extinguēdo caliditatē ipius qobrē retinet
ipm ⁊ ꝓhibꝫ eius motū ⁊ ꝓpe ſi fuerit groſſe ſub
ſtātie ſicut oleū roſ. infrigidat ⁊ mucilago pſilij
⁊ ꝯſilia ¶ Stupefactiua eſt medicina frigida que adeo
infrigidat mēbꝝ q ꝓpter frigiditatē alterat ſubſtā
tiā ſpūs penetrātis in ipm ⁊ exhit a ꝯplōne ſua q̄
recipit vtutē ſenſus ⁊ motuſ ⁊ pmutat etiā ꝯplōnē
ipius mēbri vñ amputat ſenſuꝫ eius ¶ Confortatiua
medicina eſt q̄ adeo tpat ꝯplōneꝫ mēbri vt ꝓhibe
at ipꝫ recipe corruptelā aut cū ꝓpetate aut cū ſua
ꝯplōne ita. ſ. q infrigidat nimis calidū ⁊ nimis fri
gidū calefacit queadmodū de oleo roſ. ꝯmemorat
Gal. ¶ Incrudatiua medicina eſt que frigiditate ſua ꝓ
hibet maturatōeꝫ ⁊ digeſtionē ſicut aq frigida qū
bibit in apoſtemate ſtomachi ¶ Mortificatiua medi
cina eſt illa que corrūpit ꝯplōnē ⁊ ſubſtātiaꝫ ſpūs
cordis aut p formā ipius ſpecificā ſicut uenenū aut
p excellētiā alicuius qlitatis actie ſicut opiū p frigi
ditatē ⁊ euforbiū p caliditatē ¶ Medicina aūt q̄ pro
prie appellat venenū eſt illa q̄ corrūpit ꝯplōnem
ſpūs p ꝯtrarietatē ſubſtātie ſpēi ſue ad ſubſtātiam
⁊ ſpēm ſpūs ſicut napellus ¶ Medicina aūt tyriacal
⁊ liberās a veneno eſt illa que ꝯplōnē ſpūs ab im
pſſione veneni reducit ad naturalitatē ⁊ ab ipō p-
ſeruat eā cū ſua ꝓpetate ¶ Medicina aūt ꝓuocatiua
vrine ac ſudoris et medicina laxatiua ⁊ iteꝝ ſanguis
eductiua ⁊ retentiua ipius ⁊ his conſilēs manifeſtas

quidez habent intentões quaꝓpter notificatione non indigent.

¶ Caplm. ij.m in quo ōndit q̄ sunt v̇tutes medicinarū que ad cōfortationē cordis et letificationē conferre possunt aliquo modo.

SUpranoīataꝝ medicīaꝝ quedā medicīas cordis ingrediūt: q̄daz v̇o non. Faciemꝰ aūt nūc de ingrediētibꝰ mētōez. medicīe laxatīe ꝓsunt ad ꝯfortatōez cordis duplr: vno q̄dē mō intendit iuuamētū cū eis ꝓcurari iā dictū ꝑ euacuatōez nociui hūoris a toto corꝑe: aut a ꝑtibꝰ epatis ⁊ cerebri sic fit cū ꝺcoctōe epithymi: aut cū medicia cū epithymo cōfecta. Scḋo v̇o mō qn̄ intendit cū medicia laxatia non p̄dicta euacuatō sed mūdificatō tm̄ sanguis q̄ ꝓpe est ī corde ad hoc ꝙ spūs mūdꝰ gēret ī eo sicut qn̄ ponit in medicīs cordis lapis lazuli aut armenꝰ ex q̇bus medicis qū ꝑuenerit eaꝝ virtus ad cor adipiscit v̇tutē expulsiuā mlīci hu. a sanguie tēdente ad ip̄m ⁊ mlīci vaporis a sanguīe generati in ip̄o q̇dē etiā iuuamētū ꝓcedit ex corde ad cerebꝝ. Nocet uerūtn̄ medicia laxatia cordi qm̄ oīs euacuatō nāz duobꝰ mōis cōꝑmit. Prio q̇dē cū eo qḋ nociuū ē euacuat aliq̇d de ꝯueniēte nature. Scḋo v̇o qm̄ affert supra nāz ad mēbra qḋ trahit a mēbris vn̄ ḡuat. nā eni trahit hūores ad sedē ip̄oꝝ ⁊ ibidē q̇escere facit eos. medicia v̇o laxatia huic ꝯtrariū efficit: accit ergo ex hoc nature debilitas ⁊ pigrities ꝙobrē non p̄ualet ei. Tyriacalis aūt medicia sistit vomitū atqꝫ fluxū ꝯfortādo nāz ⁊ repugnādo illi ꝓut habz substātiā venenosaz ⁊ cū sua uenenositate euacuat. Et idcirco fert bene dixisse sapiēs Hip. ꝙ medicina laxatia mūdificat atqꝫ ledit. Rursus aūt iuuamētū laxatōis maius q̇dē est in tristitia ꝓpter mūdificatōez spūs ꝙ in cordis debilitate. Laxatō naqꝫ diminuit nāz spūs ⁊ debilitat cordis ꝯplōnez. Medicine v̇o ꝓuocātes vrinā ⁊ sudorē sunt utiles in debilitate cordis q̄ cāt ex subtilitate sanguis ⁊ eius aquositate: nociue aūt ī tristitia q̄ cāt ex turbido ac mlīco sanguie qm̄ auget sanguīs siccitatē ⁊ grossitiē ⁊ t̄bulētiā mlīcā. Euacuatō v̇o sanguis nocet ꝺbilitati cordis q̄ cāt ex frigiditate sanguīs ⁊ paucitate. ꝓdest aūt ꝺbilitati q̄ cāt ex suffocatōe caloris nālis ⁊ suꝑfluo sanguīe sicut in cardiaca ⁊ hec est sinocha inflatia sanguiea. Medicia subtiliatia medicis cordialibus associat qn̄ tristitia cāt ex turbiditate sanguīs aut in debilitate cordis q̄ ex grossitie sanguīs ⁊ eiꝰ s̄ritate cāt vn̄ generatō mlīi ⁊ tꝑati spūs ꝓhibet. Eodē v̇o mō silr abstersiua ⁊ apitia illis adiūgit vt cū sui apiendi potētia penetrare faciat medicias cordis q̄ sunt sicut karabe ⁊ terra sigillata ¶ Inflatia medicia valde nociua est tristibus ⁊ corde debilibꝰ qm̄ replet substātiā spūs vaporibus ꝯgruis ⁊ intransmutabilibꝰ hn̄tibus se ad ipsos sicut se habēt suꝑfluitates ad m̄bra: obtenebrāt ergo spūs atqꝫ ḡuitāt ⁊ ad suas oꝑatiōes debiles eos reddūt ꝓpter qḋ debilitatōez cordis atqꝫ tristitiā silr cāt ¶ Cōstrictia medicia ⁊ inuiscatia medicinas cordis ingrediūt vt substātie spūs soliditatē ⁊ ꝯtinuitatē laudabilē tribuāt ne velociter dissoluāt quolibet leui motu. verūtn̄ ip̄aruz vtilitas in debilitate cordis est maior ꝙ in tristitia qm̄ ex subtilitate spūs ⁊ sanguis cordis debilitas āpliꝰ accit.

Tristitia v̇o potiꝰ ex grossitie sanguīs ⁊ turbulētia eius. ¶ Repcussiua v̇o medicia tunc medicias cordis ingredit qn̄ ꝓpter debilitatē eius cāta ⁊ a mala cōplōne calida patit nocumēta. ¶ Stupefactia medicia ponit in medicis cordis vt v̇tutes ip̄aꝝ a corruptione custodiat ī via vsqꝫ ad cor ⁊ in corde postmodū tꝑe sufficiēti silr ad faciēdū impssionē sicut opiū in ꝯfectōibus cordialibus. Medicie aūt ꝯfortātes tenacitate sua oēs inquā medicias cordis ingrediunt qm̄ hūane nature eius ꝓꝑetate ꝯueniūt cuiꝰ inquā nature ꝑncipiū cor existit ⁊ qm̄ etiā cor cōfortāt vt a venenis non patiat. q̄les sunt doroicū ⁊ muschus. ⁊ oēs q̇dē medicie letificātes cor et ꝯfortātes ip̄z sunt tyriacales non tn̄ oēs tyriacales sunt letificātes ꝓpterea q̇a q̄dā ip̄aꝝ sunt ualꝺ calide vt castoreū: q̄dā valde frigide ut lactuca ⁊ portulaca. Et sunt quedā tyriacales illis q̄litatibꝰ indigētes diuersis ex cāis. venenū .n. cui repugt ꝯtrariat cū sui substātia ⁊ forte cū q̄litate p̄dicte q̄litati ꝯtraria: aut solū ꝯtrariat cū q̄litate q̄litati p̄dicte ꝯtraria: aut forte necessariū est vt medicina veneno repugnās siue calido siue frigido sit vehemētis caliditatis mltis ex cāis. quaꝝ vna est ut sit spūs fortis motus. Scḋa q̇dē est vt sit vehemētis extēsionis ad hoc q̇dē vt cū potētia mortificādi et tyriacali quā habet lōge possit obuiare veneno inpugnādo ⁊ expellēdo ip̄m anꝙ cor attigat. Tertia v̇o vt sit fortis ad corrūpendū ⁊ ꝯburēdū venenū in modico tꝑe in quo cū hoc qḋ dictū est insuꝑ cōseruat spūs in suo saluo esse tyriacali ꝓꝑetate ¶ Vomitia v̇o medicia ꝓdest cordi qm̄ alleuiat āhelitū ut inde cor melius euētat ¶ Dissolutia medicia debilitati cordis ⁊ tristitie valde nocet nisi ex grossitie spūs ⁊ frigiditate causet ⁊ in corde sint inflatiui hūores: nocet aūt debilitati cordis ꝓpterea q̇a dissoluit spūz exiguū ⁊ subtilē. qḋ eni dissoluit q̄cūqꝫ sit substātia eius ex genere ē vaporis ⁊ vēti. Tristibus aūt nocet qm̄ tristitia si cātur ex paucitate spūs dissoluēdo addit in paucitate aut subtilē spūm efficit turbulētū ⁊ remanēti spissitudinē auget. ꝙ si necessitas coegerit vti ea expedit ei ꝯmisceri ꝯfortātias medicias ⁊ ꝯgregātes aut ꝯtinuitatē ꝑuātes dum tamē sint ex his que ꝯueniūt cordi sicut myrtus ⁊ kebuli.

¶ Caplm Tertiū de simplicibus medicinis cordialibus s̄m ordinem alphabeti.

POstꝙ locuti sumꝰ de v̄libus iudicijs medicinaꝝ ⁊ ōndimus q̄ ex eis medicatiōi cordis ꝯueniūt ⁊ q̄ non ⁊ etiā ꝓpter q̇d. nūc iā expedit vt tā ad iudicia ꝑticularia medicinarū cordialiū simpliciū ꝙ ꝯpositaꝝ amō descendamus a simplicibꝰ inchoātes s̄m ordinē alphabeti. Inq̇t translator. qm̄ alphabetū arabicū neq̇t ordinē alphabeti n̄ri s̄uare: idcirco medicias simplices de q̇bus auctor hic loquit ad alleuiādū laborē studētibus s̄m seriē nostri alphabeti scripsimus.

¶ De Littera. A.

¶ Ambra ¶ Auꝝ ¶ Argentū ¶ Acedula ¶ Agaricꝰ.

¶ De Ambra.

AMbra calida ⁊ sicca in scḋo ⁊ cū subtilitate ⁊ viscositate sua nihilominꝰ habz uehemētē ꝓꝑetatē letificādi ⁊ ꝯfortādi silr. Est autē ad hoc potentior ꝓpter fortitudinē sue

aromaticitatis ⁊ iõ ꝯfortatiã est substãtie cuiusli-
bet spũs ⁊ mẽbroꝝ ꝓncipaliũ ⁊ mltiplicatiã ipsius
effectus ⁊ est mlto tꝑatõr muscho. Iã aũt patẽs est
huius nã cũ subtilitate ⁊ viscositate ⁊ soliditate.

De Argento.

A Rgentũ aliquãtulũ est frigidũ ⁊ siccũ et eius qdẽ effectus sĩlis est effectui iacynthi hoc excepto ꝙ est mlto debilꝰ illo.

De Auro.

A Urũ indicat inter indiciũ argẽti ⁊ indiciũ iacynthi ⁊ est quĩdã ĩfra iacynthũ ⁊ supra argentũ cuiꝰ qdẽ ꝯplõ tꝑata est aliqñtulũ vicia calori ⁊ est eius opatõ a proprietate.

De Acedula.

A Cedula ꝓpinq̃ est acetositati citri attñ ꝙ̃uis in ꝯplone non sit ea debilior in ꝓꝑe tate tamen mlto debilior est.

De Agarico.

A Garicus calidus est ĩ ꝑmo siccus in scđo Inest aũt ei ꝓꝑetas tyriacal contra oĩe venenũ ⁊ ꝓpter subtilitatẽ q̃ eius calidi tati ꝯmista est apitiuus est ⁊ laxatiuus hu. turbidi ꝓpter que oĩa inest ei ꝓprietas confortandi cor et letificandi.

De Littera. B. — Basilicon — Been.

De Basilicon.

B Asilicon calidũ est ⁊ siccũ in ꝑmo: habet aũt aromaticitatẽ ⁊ stipticitatẽ cũ subtili- tate ꝑter hoc etiã est in eo supflua hũitas letificat aũt cũ ꝓꝑetate quã adiuuat aromaticitas stipticitati ⁊ subtiliatõi associata: finaliter tñ vsus e ius non est in letificatõe laudabil qm̃ substãtia nu tritiua q̃ est in ipo ꝯtrariat ipius medicinalis sub- stãtie: eteni substãtia medicĩalis efficit q̃ dicta sunt nutrimẽtalis ṽo sanguinẽ turbidũ atq; mlicũ gene rat ⁊ illa supfluitas insup q̃ est in ipo cãt inflationẽ in uenis: iã aũt oñsuz ẽ ꝙ nociua sũt ista duo.

De Been.

B Een calidũ est in ꝭo. siccũ in ꝑmo. Ipius aũt qđdã est albũ: qđdã rubeũ. Sz rube uz qdẽ calidius est. Et est nihilominꝰ in vtroq; stipticitas cũ subtiliatiõe ⁊ aptõe. Inest ei fortis ꝓꝑetas ꝯfortãdi cor ⁊ etiã sil letificãdi ad q̃ quidẽ iuuat stipticitate subtiliatiõi ꝯiuncta.

De Littera. C.

Citrum — Corallus — Cinnamomũ — Crocus —
Cansora — Coriãdrũ — Calamẽtũ — Casia lignea —
Caro — Ciperus.

De Citro.

C Itri cortex est ex letificãtibꝰ tyriacalibus cuiꝰ ꝓꝑetatẽ calitas qdẽ adiuuat. Est eni calidũ ⁊ siccũ in 3° cui apꝓpinq̃t foliũ et flos eius suntq; subtiliores eo ⁊ eius etiã acetosi- tas est ex ꝯfortãtibus cor calide ⁊ sicce ꝯplonis. et est ex ꝯferẽtibꝰ cardiace calide: post hoc aũt est in eo tyriacalitas vñ ꝯfert morsui reptiliũ ⁊ ſpentis ⁊ est frigide ⁊ sicce in 3°. Semẽ aũt eius est tyriaca ꝯferẽs venenis: vr̃ etiã ꝙ sit ex ꝯfortãtibꝰ cor ꝓ bendo soliditatẽ substãtie spũs. est frigide ac sicce ꝯplexionis in 3° nec elongat ab intellectu quoniaz fit ex alleuiãtibus ipsum.

De Corallo.

C Orallus frigidus est in ꝑmo siccus in ꝭo ⁊ cũ ꝓꝑetate ꝯfortat cor ⁊ letificat quaz qdẽ ꝓprietatẽ adiuuat illũiatõ ⁊ abster- sio et solidatõ cum stipticitate.

De Cinnamomo.

C Innamomᵐ alitiniũ calz ẽ ĩ fĩe ꝭi: siccũ ĩ 3° habetq; modicã stipticitatẽ ⁊ inest ei leti ficãdi ꝓꝑetas quã adiuuat aromaticitas eius ⁊ fortitudo subtilitatis. Et ꝓpterea ꝯfert iu- uamento tyriace.

De Croco.

C Rocus calidus est in ꝭo siccus in primo: ⁊ sunt in eo stipticitas ⁊ dissolutõ fortes atq; digõ seqt̃ ꝓculdubio. ⁊ inest ei ꝓ- prietas vehemẽs in ꝯfortãdo cor ⁊ substãtiã spũs ⁊ letificãdi cũ hoc ꝙ illuĩat ⁊ dilatat ⁊ solidat ipm ⁊ adiuuãt ad hec aromaticitas fortis cũ nã predcã. Mltitudo ṽo comestionis eiꝰ supflue dilatat spũz ⁊ mouet ad ex̃ donec occidat ꝓpter hoc vt disce- dat a nutrimẽtali mediᵃ ⁊ seq̃t ide mors. Dos au tẽ eius ad hoc non est nec oz de ipa mẽtõez facere.

De Cansora.

C Ansora frigida est ⁊ sicca in 3°: ṽtus eius est saluare substãtiã spũs cũ dñio sue fri- giditatis q̃ndo eiꝰ q̃titas moderat ⁊ for tasse adiuuat ipaz absolute frigiditas in calida cõ- plone: qñ ꝓpter malitiã eius ꝯplonis debilitat spi ritus ⁊ dissoluit. Aromaticitas aũt eius adiuuat ab solute ꝓꝑetatẽ ipius in oĩ ꝯplone. Tꝑatur ṽo fri- giditas eius cũ ambra ⁊ muscho. Siccitas aũt cum oleis hũidis ⁊ aromaticis sicut est oleũ viol. etiaz est tyriaca. et ꝓꝑe ꝯtra calida venena. Et acq̃rit ab ea spũs subtilitatẽ ⁊ luĩositatẽ vehemẽtẽ ⁊ ꝓpea letificat ⁊ ꝯfortat: ĩ hoc aũt karabe assĩlat ei. Sed cansora quidẽ fortioris ꝓprietatis est ⁊ vehemen tioris saluationis.

De Coriandro.

C Oriandrũ frigidũ est in ꝭo siccũ in 3° Et ĩ est ei ꝓꝑetas ꝯfortãdi cor ⁊ letificãdi et ꝓꝑe in calida ꝯplone ⁊ adiuuat ipm aro maticitas ⁊ stipticitas eius.

De Celamento.

C Alamẽtũ si reꝑmat eius caliditas ⁊ sicci- tas cũ oleo viol. ⁊ remãserit aromatici tas ⁊ penetratõ eius ꝯfert in tꝑando spũz in cerebro exñtẽ ⁊ ꝓꝑe si fuerit ꝯplonis phlãtice tũc. n. reꝑssione non indiget. nec est auditũ ꝙ spi ritui ꝯferat q̇ existit in corde iuuamento magno. veꝝtñ ex his que diximꝰ de q̃litatibus eius vr̃ ꝙ ꝯferre possit eidem.

De Casia lignea.

C Asia lignea ãpꝓpinquat in ꝯplone cinna- momo alitinio non tñ in subtilitate.

De Carne.

C Aro licet sit nutriens pur̃ attñ aquã eius ingredit̃ curatõez debilitatis eius: nõ igr̃ obest de ipa loqui. Et idcirco dicimꝰ ꝙ carnis aq̃ si laudabil fuerit caro aĩalis: aut bidẽtis ouis: aut iuuenis arietis: aut hedi: vel caro lauda biliũ auiũ est ultĩa reꝝ debilitati cordis. Qđ si cãt ex debilitate spũs tũc vtilior est caro aĩalis aut bi dẽtis ouis. Si ṽo ex ipius grossitie ⁊ turbiditate ⁊ paucitate tunc leuiores ex eis vtiliores sunt.

Plures autẽ medicorũ sunt opinati ꝙ aqua carnis sit brodiũ decoctõis ipĩus non tñ est ita. Sed potius aq̃ carnis est succus ꝑ decoctõez extractꝰ a carnibus ꝯminutis donec resudãdo fluat ab eis ⁊ in q̃ frigit̃ caro cuius colatura potui mistratur.

De Cipero.

Ciperus de eo dicetur in capitulo de spica nardi.

De Littera. D. — Doronicum.

De Doronico.

Doronicũ calidũ ⁊ siccũ est in ꝑncipio scdi g̃dus. Inest aũt ei ꝓꝑetas valde fortis ĩ ꝯfortãdo cor ⁊ in letificãdo cui nõ repugnat excessus ⁊ adiuuat tyriacalitas ipĩus ⁊ ꝙ ĩ ipõ est ꝺ stipticitate subtili ꝓinde est tyriaca cũctis uenenis ⁊ letificãs ⁊ ꝯfortã: ⁊ repmĩt aũt excessus sue caliditatis cũ ꝯmistione sirupi matianorũ. Sz ĩ cardiaca valde calida cõmiscet̃ ei modicũ cãfore ꝑꝑ qꝺ remanet ꝓꝑetas eius ⁊ repmĩt̃ caliditas.

De Littera. E. — Emblicus — Endiuia.

De Emblico.

Emblicus de ꝯplõne eius sunt dĩntes opiniones. Et hi q̇ plures sunt dicũt eũ eẽ frigidũ ⁊ hũidũ ⁊ hoc q̇dez rectius est. Isaac autẽ iudeus opinatus est vt dĩ ipm̃ esse calꝫ. Sz q̇ frigidũ indicãt diuersificant̃. nã q̇dã ponunt frigiditatẽ eius in ꝑmo: q̇dã ꝟo in ſo. videt̃ tñ ꝙ sit in fine primi: siccitas aũt eius est in ſo ꝓpter qꝺ est ex mere ꝯfortãtibus stipticitate. Et inest ei ꝓprietas ꝯfortãdi cor ⁊ letificãdi quã adiuuat stipticitas eius cꝰ etiã frigiditas in ꝯplõnibꝰ frigidis cũ modica re leuiter tpãt̃. Est. n. mediª solutiã spirituũ eiꝰ tñ iuuamẽtũ ĩ ꝯfortatiõe maius ẽ q̃ in tristitia. tũc autẽ in tristitia ꝓdest qñ est eius cã subtilitas sanguis cũ paucitate atq3 dissolutiõis velocitas illius. Et qm̃ est ex medicis ꝯfortãtibus cor ꝑꝑ ꝓprietatẽ ⁊ ꝓpter hoc ꝙ mũdificat etiã idcirco est medicia vehemẽter ꝯferẽs intellectui ⁊ mẽorie.

De Endiuia.

Endiuia siluestris sicca est in primo. Inẽ autẽ ei ꝓprietas tyriacalis ⁊ ingredit̃ cordis medicatõez potata ⁊ emplãta.

De Littera. F. — De Fisticis.

Fisticis inest aromaticitas ⁊ stipticitas cuꝫ viscositate ꝓpter qꝺ aiũt esse letifitãtes cor ⁊ cõfortãtes ⁊ inde numerãtur inter medicinas tyriacales.

De Littera. I. — Iacynthus — Iximel

De Iacyntho.

Iacynthus tpata esse vĩ. Inest aũt ei ꝓꝑetas letificãdi ⁊ ꝯfortãdi cor ⁊ fortiter obuiãdi veneno. Et hec q̇dẽ ꝓprietas est ꝟtus non suis attribuẽda ꝯponẽtibus sed manare ab ipã eo mõ quo diximꝰ de magnete. De his aũt q̃ in ꝯsideratõe iacynthi ꝑsuadere oꝫ est vt inꝯueniens esse dicãt calorẽ nãlez agere in iacyntho qũ sumit̃ intra corpus transmutatõez ⁊ dissolutõez atq3 ꝯmistionẽ eius substãtie cũ euaporabili substãtia spũs quẽadmodũ dicimꝰ de croco ⁊ silibus. Et in sũma ꝯgruũ q̇dẽ est ꝙ dicãt ꝙ iacynthus in substãtia sui patit̃ a calore nãli ⁊ ex inde postmodũ eius opus manifestari. Eteni eius substãtia quẽadmoꝫ patet sensui ualde est ab huiꝰ passione remota. vĩ ergo ꝙ calor nãlis nec impꝑmat in substãtia nec in accñtibus forme sue inherẽtibus sed solũ in vbi eius ⁊ loco ⁊ q̃litatibus eius accñtalibꝰ. In vbi quidẽ ⁊ loco qm̃ facit ipm̃ cũ sanguie penetrare vsq3 ad ꝑtes cordis. Quapꝑ qũ efficiat ꝓpinquius passo fortius iprimit suũ effectũ. In q̃litatibꝰ q̇dẽ accñtalibus qm̃ calefacit ipãꝫ iacynthũ: de natura ꝟo calefactõis est vt manifestet ꝓprietatẽ ⁊ educat ꝟtutẽ sicut apparet in karabe: ipm̃. n. qñ debilr̃ paleaꝫ trahere vĩ: fricãt q̇dẽ donec calescat post hoc apponit̃ palee trahẽs ipãꝫ. vĩ ergo finalr̃ ꝙ impꝛssio iacynthi sit ista ⁊ ꝙ actõ eius sit ſꝫ addtiõeꝫ elõgatõis aut apꝓpinq̃tõis eius ad id in qꝺ nãliter impꝑmit. illud aũt in quo testificant̃ antiq̇ letificare iacynthũ. s. ferre ipãꝫ ⁊ ꝓꝑe in ore testãt̃ qm̃ ad letificatõez alteratõe non indiget in substãtia sua vl̃ in accñtibus inherẽtibus ei nec est necessariũ ꝙ pars suꝫ tangat̃ ab ea: sed sufficit ꝙ ꝟtus letificãdi q̃ ab ea manat ipm̃ attigat q̃uis eius actõ ꝯfortet̃ calefactõe ⁊ apꝓpinq̃tõe sicut in ꝓꝑetatibus ceterorũ videt̃ etiã ꝙ adiuuet actiõez sue ꝓꝑetatis qꝺ hꝫ de illũiatõe cũ abstersiõe ⁊ tpamẽto ꝯplõnis.

De Iximel.

Iximel plãta est aromatica silis cinamoº quã q̇dẽ ꝺ lamec afferri dñt ⁊ est calida ĩ ſo sicca in ꝑmo. Et est ei ꝓꝑetas valde subtilis ꝯfortãdi spũꝫ quã adiuuat aromaticitas et stipticitas cũ subtilitate sicut frequẽter in ꝑdictis recolimus: ꝯfortat etiã cor ⁊ cerebꝛ ⁊ oĩa viscera ⁊ in sũma oĩuꝫ ꝟtutũ nãꝫ adiuuat ⁊ actões.

De Littera. K. — Kadrem — Karabe.

De Kadrem.

Kadrẽ est ex medicis letificãtibꝰ ⁊ ꝯfortãtibus magnis ⁊ est ex nobilioribꝰ tyriacis ꝯtra morsuꝫ ſpentis ⁊ pũcturã nec hꝫ excellẽtẽ caliditatẽ. Et idcirco cũ hoc ꝙ est tyriaca ꝯfortat ⁊ letificat sil̃. Est eni herba simil̃ aristol. crescẽs cũ napello cui napellus ei uicinat̃ in quocũꝫ loco nec fructificat nec frondescit ꝓpter qꝺ q̇daꝫ opinati sunt ꝙ sit titimalus qm̃ hec ei cõuenit non tamen est ita.

De Karabe.

Karabe calida in ꝑmo sicca in ſo. opinio tamẽ est ꝙ sit frigida. Inest aũt ei aromaticitas cãforalis ⁊ radiositas modica ⁊ ꝓꝑetas ꝯfortãdi cor ⁊ ipm̃ letificãdi ac depellẽdi cardiacã iuuamẽto tempato ⁊ soliditate quam prebet spiritui.

De Littera. L.

Lingua bouis — Lapis lazuli — Lapis armenus — Lilium — Lignum aloes.

De Lingua bouis.

Lingua bouis calida est ⁊ hũida in ꝑmo ⁊ cuius ꝓꝑetas est letificare: mũdificat nãꝫ substãtiã cordis. Melior tñ est q̃ de corintho affert̃ habẽs spissuꝫ foliũ velatũ ꝑlima lanugine: qꝺ inquã post exiccatiõez nec ꝯtrahit̃ nec est siccũ: q̃ autẽ in his ꝑtibꝰ repit̃ est ex genere alterius plãte ⁊ acciptĩ ꝓ lingua bouis ꝑꝑ silitudinẽ illiꝰ ad illã qũ tñ non sit illa. Sed etiã ꝯuenit ei cũ ꝟtute ꝓprietatis ⁊ apꝓpinquat eius natura tpamento nec tamen imprimit sicut illa.

De Lapide Armeno.

L Apis armenus ppetate hz ɔfortadi cor ⁊ ipm letificadi: sepando insup vaporē mlicū ac fumosuz a spiritu ⁊ mūdificado simlr corpus ab homore mlico.

De lapide Lazuli.

L Apis lazuli silem vim habet cū eo q̄d dicit de armenico lapide nisi quia est ipo d bilior modicum.

De Lilio.

L Iliū in iudicio ⁊ natura croco appinquat minus tñ habet calitatis ⁊ siccitatis eo. ⁊ liliū q̄dē ɔueniēt ē ad ɔfortatōez cordis Crocus aūt ad letificatōez. Jn lilio est potētia soli dadi spūz ppinq ei q ē in croco nō tñ habz siccitatē ⁊ crocus habz vehemētē potētia dilatādi spūz foras ⁊ mouēdi ex: pinde amplius ɔfert sincopi q crocus. Liliū. n. mouet spūs minute dilatādo ⁊ extrahēdo ⁊ fortius retinēdo. Crocus aūt minus retinēdo ⁊ fortius dilatando ⁊ extrahendo.

De Ligno aloe.

L Ignū aloes appinquat in iudicio ambre tñ est ea debilior. Eteni tpamēto ppinquior est ɔplo ei ⁊ oia mēbra ɔfortat.

De Littera. M.

Myrtus. Myrobal. Melissa. Macis. Musch. Mumia. Menta. Malū gnatū. Matianū. Margarita.

De Myrto.

M Yrtus non est ita pfecte ɔmistionis ut psq vnica ⁊ singlariter pdominās vtus ei ɔueniat p nāz imo vr duplicē hre substātia in q̄z vna frigiditas dñat in altera vo caliditas inter quas q̄dē ɔmistio non pficit nec actō ⁊ passio taliter vt pducat ad ɔplonē vnicā dñantē eis in q° q̄dē iudicio plme ɔsideratōis est myrtus: v̄r. n. plus esse frigiditatis in ipa nec tñ adeo fortis ē ipsaz ɔmistio qn calor nālis sepet inter eas: quīqz sepauerit penetrat pmo substātia calā ⁊ calefacit: postea vo sequit substātia frigida ⁊ ɔfortat ⁊ strigit ⁊ idcirco excellit eius iuuamētū in generatiōe pilorū eteni substātia calida trahit pmo materiā ⁊ dilatat poros. Qū ergo ad ipos trahit mā ɔueniens generatōi piloz ɔdensat in pilū. Est aūt sedes aromaticitatis q̄ in ipa est substātia calida. Qū autez iudicat myrtus fm ɔplonē eius pdñantē ⁊ fortiorē est frigida in pmo ⁊ sicca in scdo ⁊ inest ei cū hoc subtilitas: est quoqz ɔueniēs spūi ppter aromaticitatē suā ⁊ stipticitatē cū subtilitate subtiliatia ei ⁊ mūdificatia etiā ppter alterā substātiaz eius simplicē ppter q̄ itez oia est ex medicis ɔferētibus cardiace ⁊ cordis debilitati pprietate quam ɔplo adiuuat.

De Myrobalanis.

M Yrobalani kebuli frigidi sunt in pmo sicci in fo: inestqz nālr eis stipticitas q̄d significat ipoz pōticitas. Et soluūt cū ppetate quā ɔplo adiuuat. myrobal. indi tñ adhuc fortiores sunt kebulis. Cōicāt tñ in mūdificādo cor ⁊ ɔsolidādo ⁊ ɔfortādo etiā idcirco letificat videt etiā q ad hoc silr insit pprietas.

De Melissa.

M Elissa calida est ⁊ sicca in fo. Jnest autez ei ppetas mirabil letificādi ⁊ ɔfortādi cor silr: quā q̄dē adiuuat aromaticitas et subtilitas apitia ⁊ stipticitas que i ea sunt ⁊ cū hoc etiā cūctis visceribus ɔfert habetqz naturā leuiter solutiuaz ita. s. q sufficit ad soluēdū a spū vapores mlicos ⁊ sanguinē q̄ existit in corde nec tñ id efficere valz a ceteris mēbris ⁊ corpore toto.

De Mace.

M Acis de eo dicetur in capitulo de spica.

De Muscho.

M Uschus calidus est ⁊ siccus in 3°. Est aūt silis croco non tñ crocus loco eius pmutari pōt in oī loco. ⁊ muschus est tyriaca liū nobilior cōtra napellū ⁊ gni eius ⁊ cornu spice repmit caliditas eius cū cāfora ⁊ siccū cū oleis hūidis sicut cū oleo violaceo ⁊ rof.

De Mumia.

M Umia calida est i fine tertij sicca put credit in pmo. inest aūt ei ppetas oēz spiritū confortādi q̄d adiuuat continuatiua viscositas.

De Menta.

M Enta habet subtilē aromaticitatē ⁊ dulcedinē amaritudini ɔmistā cū delectabili ɔmistione pōticitatis ⁊ ɔueniētis stipticitatis q̄ inquā sicut sepe diximꝰ adiuuat letificādi pprietatē videt aūt q eius ɔplo sit calida in fine pmi sicca in principio fi.

De Malo granato.

M Alū gnatū dulce ɔueniens est ɔploni spiritus cū bonitate ⁊ dulcedīe sua ⁊ pprie spūs qui existit in epate.

De Matiano.

M Atianū frigidū ⁊ siccū in pmo: ⁊ inest ei magna ppetas letificādi ⁊ ɔfortādi q̄m adiuuat aromaticitas ⁊ dulcedo eteni cāhec q est meꝰ est nutriēs q̄mobrē ɔfert spūi nutriendo ⁊ tpando ipz ⁊ pdest etiā ei sua ppetate.

De Margarita

M Argarite siles sunt karabe in nā ⁊ lūiositate. verūn in ope non ɔsequit illas: tñ ei inest ppetas valde magna.

De Littera. N. Nenufar.

De Nenufare.

N Enufar appinquat cāfore in iudicio nisi q̄ est hūidior ea. Et eius q̄dē hūitas cāt in substātia spūs q̄ existit in cerebro pigritiā ⁊ torporē nisi egeat hūectatōe ut tpet: spūs aūt q̄ est in corde non videt ab ea pati hoc nocumtū q̄d patit spūs cerebri imo pbet forte iuuamētū nā ppetas sue aromaticitatis ɔfortat spūz q̄ in corde est: nocumētū vo frigiditatis ⁊ hūiditatis ipius est fm q̄d ⁊ tpat croco ⁊ cinnamomo.

De Littera. O.

Oua. Olibanum. Ozimum.

De Ouis.

O Ua q̄uis medicia non sit ad ɔfortatōem cordis tñ recipiunt: ipm. n. valde ɔfortāt vitella vz dūmō tñ accipiāt ex ouis volatiliuz laudabilis carnis sicut gallie ⁊ pdicuz ⁊ starne ⁊ fasiani. Jsta. n. vitella tpate ɔplonis sunt qui bus tria ɔueniūt. s. velocitas in sanguinē trāsmutari: ⁊ paꝝ supfluitatis post trāsmutatiōez reliquere: ⁊ sanguinē generāt ⁊ ɔfortatōez sanguinis

quo nutrit̃ cor . s. subtilẽ ⁊ claꝝ: pellit̃ ergo festi-
nãter ad ipꝫ. Et idcirco p̃ceteris nutrictib⁹ ꝯueni
ens est ĩ dissolutõe substãtie spũs ⁊ diminutõe ma
terie ipius sanguis. s. cordialis.

Fumus olibani i pestilencijs multum pdest.

De Olibano.

O Libanũ calidũ in s̃o gdu ⁊ siccũ in pmo. Estq; ꝯfortat m̃ vitalis spũs ⁊ aĩalis ⁊ p inde ꝯfert hebetudĩm ⁊ oblinioni Cuius inquã opo ꝯformis est opatõi been nisi qa eo de- bilius est in ꝯfortatõe cordis ⁊ maioris aromatici tatis ⁊ pp tyriacitatẽ q̃ in ipo est ꝓdest fumus eius in pestilẽtijs.

De Ozimo.

O Zimũ est basilicõ de quo supius est dictũ minus aũt est mellisse in iudicio sĩle ex- cepto ꝙ est ea calidior modicuꝫ.

De Littera. P.

Polypodium — Pira — Peonia.

De Polypodio.

P Olypodiũ letificat non p se sed p accidẽs euacuat. n. a corde ⁊ cerbro ⁊ corpore toto melancholiam.

De Piris.

P Ira qdẽ aromaticitatẽ ⁊ stipticitatẽ atꝫ so liditatẽ substãtie q̃ inquã ad frigiditateꝫ declinãtia habẽt v̇tutẽ ꝯfortãdi cor ⁊ ad iuuãt eaꝫ q̃ diximus. Matiana tñ ad hoc meliora sunt eis.

De Peonia.

P Eonia tpata est in caliditate ⁊ frigiditate forte habẽs siccitatẽ ⁊ stipticitatẽ cũ subti litate q̃ inquã oĩa ꝓpetatẽ ipius adiuuãt in ꝯfortatiõeꝫ spũs aĩati ⁊ expulsionẽ supfluitatuꝫ a cerebro cũ potẽtia quã hꝫ educẽdi mlĩam ⁊ phlã ex illius substãtia tm̃ a cui⁹ ꝓpetate adipiscit̃ cere brũ potẽtiã resistẽdi eoꝝ receptõi videt̃ etiã illi cõ uenire vl̃r impssio in corde ꝙuis non recitet̃.

De Littera. R. — Rosa.

De Rosa.

R Osa impfecte ꝯmistionis est in eius sub- stãtia sicut dixim⁹ de myrto. Est. n. in ea substãtia cui⁹ ꝯplõ frigida est in s̃o ⁊ substãtia cui⁹ ꝯplõ calida est ĩ prio. Et est ĩ ea sub stãtia lenitiũ ⁊ hũectatiũ ⁊ substãtia inspissatiũ ⁊ sic ca. Cõuenitq; cũ aromaticitate sua substãtie spũs ⁊ ꝓpe qñ supcalefactus extiterit. cõfert eni ei tũc sua frigiditate ac solidat ipm̃ cũ sua stipticitate pp qꝺ valde ꝓficit ⁊ sincopi ⁊ cardiace qñ paulati de glutit̃ aq̃ ipius. Estq; cũctis viscerib⁹ ꝯferens.

Rosa ꝯfert oĩb; viscerib.

De Littera. S.

Sericuꝫ — Sticados — Spodium — Sandalus — Secacul.

De Serico.

S Ericũ ex fortibus letificãtibus est excel lẽtius tñ est crudũ. Sꝫ qñq; cadit in vsũ coctũ potissime si non fuerit tĩctũ. Est au tẽ calidũ ⁊ siccũ in pmo: ⁊ insunt ei subtilitas ⁊ ra ritas ⁊ puietas atq; fulgor ⁊ ꝓpetas letificãdi ⁊ cõ fortãdi cor ad qꝺ iuuat̃ p̃dictis. vñ dilatat spũꝫ ⁊ solidat ⁊ abstergit ⁊ clarificat ⁊ illuĩat: nec tñ eius ꝯfortatõ tm̃ vni apꝓpriat̃ spũi sed est poti⁹ ꝯueĩ ens substãtie spũs cuiuslibet ita ꝙ ꝯfert spũi aĩato qꝺ pꝫ ex eo ꝙ uisũ ꝯfortat si oculi ex ipo colyrizẽt̃ pꝫ etiã ꝓpterea qa ꝯfert meõrie ⁊ ꝙ spũꝫ p̃terea ꝯfortat q̃ existit in epate qꝺ impinguatõ maĩfestat planũ est aũt ꝙ non ĩpinguat ꝓpterea ꝙ tpet cor⁹ reliq̃t ergo ꝙ facit hoc qa ꝯfortat spũꝫ nãleꝫ ad nu triẽdi actõeꝫ ꝑfecti⁹ cãndã vtimur ẽt eo sñ ĩpssiõe

De Sticados.

S Ticados arabicũ calidũ est in pmo siccuꝫ in s̃o. Inest aũt ei ꝓpetas educẽdi hũorẽ mlĩcũ ⁊ ꝓpe ex cerebro ⁊ ex corꝺ. vñ ẽt letificat ⁊ ꝯfortat corpus depurãdo substãtiã spũs in cerebro ⁊ in corde sĩl a melãcholia: habetq; stip ticitatẽ modicã ⁊ idcirco substãtiã spũs in corde cõ solidat vĩ etiã ꝙ ꝓpter hoc ꝓpetatẽ habeat ꝯfor tandi cor ꝓpter q̃ vehemẽter ꝯfert ĩ venenis pũ- ctõnũ ⁊ morsura ⁊ ad ꝯfortandũ cor ⁊ ad corrobo randum memoriam.

De Spodio.

S Podio inest ꝓpetas ꝯfortãdi cor ⁊ letifi cãdi. Cõfert mltũ cardiacc ⁊ sincopi calĩs cui⁹ ꝓpetatẽ stipticitas adiuuat ꝯplõnalr̃ aũt est frigidũ in s̃o. In ꝯplõnibus frigidis tpat̃ cũ croco. vĩ ꝙ letificet ⁊ ꝯfortet cãndo lumiositateꝫ ⁊ soliditatem in spirutu.

De Sandalis.

S Andalus habet ꝓpetatẽ letificãdi ⁊ ꝯfor tandi cor quã qdẽ adiuuãt aromaticitas ⁊ stipticitas ⁊ illius subtilitas. Estq; ꝯplõ eius frigida ꝙuis albus frigidior sit ⁊ min⁹ siccuꝫ oĩs tñ in his q̃litatibus pueniũt ad s̃m gradum.

De Secacul.

S Ecacul qꝺ est s̃m ueritatẽ frĩa vt fert̃ pp subtilitatẽ ⁊ caliditatẽ ⁊ hũiditatẽ addit in virtute spiritus.

De Littera. T. — Terra sigillata — Tamarĩdi

De Terra sigillata.

T Erra sigillata tpate ꝯplõnis est in calidita te ⁊ frigiditate ꝯformis hũane ꝯplõnis: nisi qa eius siccitas maior est hũitate ipi⁹ habetq; hũitatẽ cũ sua siccitate vehemẽter ꝯmistã Et ꝓpterea insunt ei viscositas ⁊ cõfortatõ quia maior v̇o est siccitas in ea: idcirco cũ illis inest etiã eidẽ abstersio habet etiã ꝓpetatẽ mirabilẽ letificã di ⁊ ꝯfortãdi cor cũ tyriacitate maĩfesta ꝓpter qꝺ cũctis obuiat uenenis ita ꝙ siue bibat̃ anteꝙ̃ vene nũ siue post nãꝫ sustinet ⁊ cõfortat ad expellẽduꝫ e vĩ etiã ꝙ insit ei ꝓpetas illũiandi ⁊ tpandi spi ritũ. Adiuuãt aũt viscositas ⁊ stipticitas q̃ in eo sũt eteni soliditatẽ ⁊ ꝯtinuitatẽ auget spũuꝫ ꝓpter qꝺ fortius letificat ⁊ confortat.

De Tamarindis.

T Amarindi frigidi sunt ⁊ sicci in s̃o: de q̃- bus opinio est ꝙ cõfortat cor: uĩ tñ ꝙ il lud ꝓpe sit in hũtibus malã cõplõneꝫ ad nãꝫ cholicã declinãtẽ. Eteni tpat in frigidãdo ⁊ a cholã mũdãt cũ v̇tute solutiã quã habet.

De Littera. U. — Usnee.

De Usnee.

V Snee ca. est in pmo sic. ĩ s̃o: q̃ ꝓpter sui aromaticitatẽ cõueniẽs est substãtie spũs quã etiã soliditate ⁊ stipticitate cõsolidat ⁊ cõfortat ꝺ facili ⁊ penetrat ꝓpter sui subtilitatẽ Et idcirco cõfortatiũ est cordis ⁊ cardiace ꝯferẽs.

De Littera. Z. — Zedoaria.

De Zedoaria.

Zedoariũ vtrũqꝫ ca. eſt ⁊ ſic. in 3° in q̇bꝰ etiã ineſt cũ ſubtilitate ſtipticitas ⁊ ↄueit eis cũ ꝓpꝛietate ⁊ aromaticitate cor ↄfortare adiuuatqꝫ ſtipticitas ⁊ ſubtilitas. Sed in domeſtico q̇dẽ fortoꝛ eſt ↄfortãdi ꝓprietas ⁊ aromaticitas etiã ponitqꝫ in magnis tyriacis ⁊ q̃m vehemẽter ↄuenit ſubſtãtie ſpũs: idcirco ↄfortat ſpũm in epate exñtẽ adeo q̇dẽ ut inter ipiguãtia ↄputãt

Caplm q̃rtũ de differẽtibus mõis letificãdi ⁊ confortandi repertis in medicinis.

Determiatis noſtre intentõis ſermonibus in medicis ſimplicibus cordis ãmodo loquemur de ↄpoſitis medicis. Et pmo d̃ mitbridato: ⁊ Tyriaca magna. nulla eni ↄpoſitaꝝ medicinaꝝ equiparat̃ eis in tempando ↄplõnẽ humanã ⁊ conferendo ei ac letificatiõe cordis ⁊ ablatione triſtitie necnon in obuiando venenis ac morbis venenoſis. Ambarũ. n. medicinaꝝ aliquid eſt notum: aliquid v̇o ignotũ. Notũ autem eſt quod eis aduenit ex ſimplicibus. Ignotũ v̇o quod eis aduenit poſt ↄmiſtionẽ. Exemplũ autem primi eſt ſicut ſi dicamus nos ſcire tyriacã ⁊ mitbridatũ veneno tyri ⁊ ſcorpionis cõferre ꝓpterea quia in eis reperiunt̃ medicine ↄferentes ad illũ. Et ſimiliter tamen propter hoc dicitur cõferre cardiace aut debilitati virtutis exiſtentis in epate. Exemplũ autẽ ſecũdi eſt vt dicamus ꝙ nobilior opationuꝫ ipſarũ eſt q̃ ꝓuenit vtriſqꝫ poſt cõmiſtionẽ a natura ↄuenienti valde nature bumane ad quã quideꝫ ſuſcipiendã complexio prepauit eam ⁊ eius etiã pncipium ab extrinſeco eſt. Nos autẽ ignoramꝰ cauſam inuentionis quãtitatuꝫ medicinaꝝ ſimpliciuꝫ proportõnataꝝ ad hanc diſpoſitioneꝫ in eis queadmõꝫ ignoramus in ceteris. In eis etiã ſimlr accidit ⁊ q̃ non artificialiter ſed naturaliter ↄponunt̃. Sapientes auteꝫ ſpeculatores p̃ciſe determinãt ꝙ directõ ad cõpoſitõeꝫ iſtaꝝ medicinarũ proceſſit ab inſpiratõne ac ꝓuidentia diuina aut a re inſpiratõi ſili. Eteni deductõ rationis non pertingit efficaciã ↄpoſitionis ipſaꝝ. Sed attingit ex ipſa ↄpoſitiõe quaꝫ narrauimus paulo ante. Q̃d ſi tota operatio tyriace procederet ex parte ſimpliciũ ⁊ non ex parte diſpoſitõis quã ſua compõſo prebet eſſet vtiqꝫ recẽs efficacior ⁊ vtilior fermẽtata cuius cõtrariuꝫ tamẽ eſt. Recens auteꝫ pauci iuuamenti eſt ⁊ illud quidem iuuamentũ quod ei ex ſua propetate conuenit non inuenit̃ ſenſibiliter apprehẽdi niſi infermẽtata: perficit̃ auteꝫ fermentatõ ipſius ſcd̃m modernos in. x. annis. ſcd̃m Gal. tamẽ in annis. xx. ſm diuerſitatẽ caliditatis ⁊ ſiccitatis regionũ ac climatũ ⁊ apud aliquos modernoꝝ ſperatur eius iuuamentũ poſt ſex menſes. veꝝtam̃ nec apud nos nec apud Gal. demonſtratõ eſt in hoc. p̃deceſſores aũt G. dñt hanc ꝓprietateꝫ in predictis ambabus medicinis neceſſario prouenire poſt vehementẽ ↄmiſtioneꝫ ⁊ fermentationẽ proprietatuꝫ congregantẽ ſimpliciuꝫ proprietates illis tamen debilior ẽ. Timebãt nichilominꝰ ꝙ ↄmiſtio amputaret predictas propetates. Sed reuelatõ ac diuina prouidẽtia produxit ad illũ. poſtq̃ uero examinata fuerit eaꝝ compoſo examinari cepit timida exiſtimatõ et verificata eſt opinio veritatis. Rurſus autẽ imperiti medicoꝝ credunt in tyriaca et mitbridato eſſe excellentẽ caliditateꝫ ⁊ idcirco reſpuũt ex ipis dare q̃titatem medij auri. nec tamen dubitant de diacymino ⁊ diatrionpipereon q̃tuor aureos propinari qũ tamẽ concludat perſcrutatio rationis, ꝙ in hac doſi iſtaruꝫ confectionũ multo etiam amplior ſit caliditas q̃ in doſi predictarũ. eteni i medio aureo vtriuſqꝫ predictaꝝ ſunt. ʒ. i. ſ. mell ⁊. iij. ʒ. medicinaꝝ: ſcd̃m quã quantitateꝫ acquirit̃ melliſ virtus. Sunt in ea p̃terea medicine infrigidãtes. Inter quas opiuꝫ eſt habens ſufficientẽ frigiditateꝫ que inquã rei fermẽtate cões ſunt. In re auteꝫ fermentata duplat̃ virtus quecumqꝫ ſit illa ſiue caliditas ſiue frigiditas. qũ. n. in ſubſtãtia hũida cõficit̃ fermẽtatõ auget caliditatẽ. tyriaca auteꝫ vera recipitꝰ fortius q̃ recipiãt ſupranomiate ↄfectões Et idcirco virtus ipius q̃uis equalis eſſet virtuti alterius predictarũ nichilominꝰ exiſtit fortioris impreſſionis vt dictum eſt. veꝝtamẽ nullus ſupradictoꝝ tam vehementi audacia ſubito prorumpit in adminiſtrando tyriacã ſicut in cõfectõibus alijs: i ambabus. n. predictis prime due intentõnes repiunt̃ dũ fuerint fermẽtate nec tamen vti reſpuunt fermẽtatis ſed abſtinẽt ab vſu ambaꝝ recentiuꝫ. Sed huic audacie ſimile quidẽ habent operatores huius qui miniſtrãt pillas cochias infetidatas et hermodactilos ⁊ euforbiũ. Et reſpuũt dare hiera logodion ⁊ hieraꝫ archigenis qũ tamen in his exiccantes medicine minoris exiſtant ponderis ⁊ pluribus reprimẽtibus coequẽtur. poſtq̃ tamen cõſiderationẽ diligẽter adhibuiſſe cõputando exiſtimaui caliditatẽ mitbridati ⁊ tyriace. Inueni quoqꝫ caliditatẽ tyriace in fine ſi. ⁊ mitbridati caliatẽ citra aliquãtulũ q̃uis ſua cõponẽtia fortiora ſint ⁊ maioris etiaꝫ ponderis. Sed exiſtimatõ perſuadet ꝙ cõplexio per fermẽtationeꝫ adipiſcit̃ caliditatẽ vehementẽ venienteꝫ ab extra quod quidẽ ſylogiſtice cõprehendi non poteſt ſed ſolũmodo exiſtimatõe artificiali ⁊ experimẽtali. Experimentũ aũt oſtendit nobis tyriacã ⁊ mitbridatũ minus notabiliter calefacere corpora noſtra q̃ diacyminũ ⁊ diatriõpipereon. Opera vero fortiora ⁊ nobiliora q̃ quideꝫ ex tyriaca ⁊ mitbridato ꝓcedere cernimus manifeſte non ex vehementia caliditatis aut frigiditatis procedunt ſed ex nobiliori ꝓprietate ipſorũ ſcilicet tã proprietate ſimpliciuꝫ q̃ ex proprietate eis ab extrinſeco data. Sic igit̃ ex predictis relinquit̃ manifeſtuꝫ ꝙ tyriaca ⁊ mitridatũ non imprimũt queadmoduꝫ opinati ſunt quidã calefactiõeꝫ ⁊ aduſtioneꝫ quas alie vſuales medicĩe ſeu cõfectiones nõ iprimũt. hõ autẽ tempate complexõis quando vtit̃ altero ipſoruꝫ tempore tempato aut frigido et in q̃titate etiaꝫ moderata nec minꝰ frequenter proſunt ei ad confortationẽ cordis maxio iuuamento ⁊ conſeruat ſanitatẽ in ipſo atqꝫ ſecurũ efficit ab in curſu peſtilẽtialiuꝫ accidentiũ ⁊ a prauis humoꝝ motibus atqꝫ leſionibus obuiãs venenoꝝ cunctaſqꝫ virtutes eius corroborat ⁊ vite lõgitudineꝫ preſtat ei. Qui vero calide complexionis exiſtit etiaꝫ in calida regione nec iſtis nec etiaꝫ alijs confectionibus calidis vti debet niſi in neceſſitatibꝰ maiſeſtis: preterea ex capitulo mitbridati ⁊ tyriace ſunt diamuſchus amarus ⁊ dulcis. ſed amarus quidẽ cõueniens eſt tempataꝫ habẽtibus

De Tiriaca. De Mitridato.

Gal.

complexionez aut frigidaz: dulcis autẽ habentib⁹
calidam. Ceterum diamuschus in letificando non
multo debilior est ꝙ tyriaca in confortatiõe tamẽ
cordis ea moderate debilior est: in confortatione
quidẽ ceteroꝝ membroruz multo debilior est ipa
Amplius autem impressio eius in corde letificatio
est ⁊ viuificatõ ipsius. Insuper autem vtilitas q̃
in morsibus ⁊ puncturis minor est ꝙ eius vtilitas
in venenis bibitis. Tyriaca vero ⁊ mithridatum
ad omnia prosunt: potest autẽ diamuschus amar⁹
sic tempari videlicet vt accipiatur ex eo auř. x.
⁊ ex succo matianorũ dulciũ ⁊ granatorũ dulciuz
⁊ cydoniorũ dulciũ ana aureos. l. ⁊ coquatur simľ
vsqꝫ ad spissitudinez: post hoc vero poterit eo uti
calidam habens complexionez. ꝙ si vtens valde
calada cõplexione extiterit fiat illud cũ succo ace-
dule ⁊ citri acetositate sitqꝫ dosis q̃titatis vt dos
scilicet diamuschi cum adiũcto saluetur sicut si do
sis succorũ huius sit auř. iij. aut. iiij. tanta quidez
diamuschi adiungatur ꝙ repressa excellenti quali
tate ipsius prodesse possit scõm sui proprietatem.
Et simľr intelligenduz est in ceteris letificantibus
tam magnis ꝙ paruis. Confectio vero profectus
quam Alchidus composuit vtilis est valde melan
cholici cordis debilitati ex morbo melãcholie am
plius autem confert purificando ꝙ confortando.
Diamuschum vero est letificans confectio mani-
festius confortãdo prestat iuuamentum ꝙ purifi-
cando ⁊ idcirco confectõ profectus ꝯuementõr est
tristitie melancholice ⁊ ipsi mľie. Diamuschus au
tem et confectio letificans potius cõueniũt syncopi
⁊ cardiace passioni. Ex medicinis autem que huic
passioni cõueniũt sunt ille quas nos fuimus exper
ti ⁊ quaruz compositio fuit inuẽta post tempus cõ
positionis memoratarũ ex quibus una est oxyza-
cara quam nos cõposuimus patientibus tristiciam
melãcholicam ⁊ epilepsiam quorũ morboꝝ causã
emendat suauiter atqꝫ digerit p̃terea leui solutiõe
euacuat. ℞. epithymi. ʒ. x. polypodij. ʒ. vi. bu-
glosse. ʒ. xv. thymi isopi camepitheos oiuz añ. ʒ.
iiij. capilľ veneris. ʒ. v. turbith. ʒ. vi. vtriusqꝫ
ozimi seminis melisse zedoarie been albi et rubei
folij spice nardi cardamomi omniuz ana. ʒ. iij. ſ.
cuscute seminis endiuie radicis eiusdem radicis li
lij ana. ʒ. xij. zuc. rof. ad pondus omniuz: Supra
dicta igiť omnia in purissimo ⁊ fortissimo aceto re
molliantur per diem ⁊ noctem. In crastino vero
adiũgatur toti. lb. vij. aque mundissie totũqꝫ su-
auiter decoquatur vsqꝫ quo redeat quasi ad medi
etatem aceti ꝙ si zuccaꝝ rosaceũ non sufficerit dul
ciora tantũ ut in his remaneat sapor zuccari ad hoc
sufficiens sunt addenda. postea vero ab igne depo
sitũ seruetur. sit autem dosis eius a. ʒ. xv. ad. x
x. ꝙ si recipiatur. x. diebus continue manifestabi
tur eius iuuamentuz in his in quibus fuerit multa
materia melancholica. Si vero modica fuerit ma
teria sed membrarũ p̃ncipalia tamẽ disposita sunt
ad hoc vt humor generetur in his et illa modica
ipsius q̃titas in lacertis maneat in arterijs ⁊ veĩs
tunc experti sumus in tali casu sirupũ cuius dispẽ
satio talis existit. ℞. seminis endiuie ⁊ melisse ozi
mi minoris omniuz ana. ʒ. xx. radicuz lilij. ʒ. v.
buglosse. ʒ. xxx. solioꝝ melisse. ʒ. xv. polypodij

maratri omniũ ana. ʒ. vi. omnia hec coquãtur in
septuplo sui de aqua ⁊ duplo sui de succo matiano
rum dulciuz vsqꝫ quo sui tertia remanserit pars.
postmoduz coletur ⁊ colature addatur zuccaruz et
sirupetur ad moduz iuleb. vel potest fieri ad mo
dum sirupi acetosi scõm mensuram decoctionis.
Confectio alia nobilis valde quam experti sum⁹
in forma electuarij ⁊ etiaz trocisci cui addidi ⁊ sub
traxi scõm diuersitatez cõplexionũ prodest eni ue
hementi iuuamine cordi ad ꝯfortanduz. ℞. mar-
garitaꝝ karabe coralli omniuz ana auř. i. ſ. sirici
crudi cancroruz fluuialium adustoruz omniuz ana
auř. i. ⁊. ſ. buglosse. ʒ. v. limature auri. ʒ. i. se-
minis melisse ozimi vtriusqꝫ ana. ʒ. iij. been albi
⁊ rubei ligni aloes lapidis armeni lapidis lazuli lo
ti masticis casie lignee cinnamõi alitinij croci nucis
muscate cardamomi minoris cubebe omnium ana
aureũ. i. epithymi. ʒ. ij. ⁊. ſ. sticados arabici. ʒ.
iij. ambre auř. i. ꝙ si non inueniatur ponat̃ zedo
arie loco ipsius dupluz doronici romani auř. ij. se
minis endiuie. ʒ. v. seminis cucumeris. ʒ. iiij. mã
ne. ʒ. x. rosarũ rubearuz. ʒ. iij. muschi. ʒ. ij. can-
fore auř. i. ambre auř. i. spice nardi folij amboꝝ
ana. ʒ. ij. hec igitur sunt radix ⁊ firmamentuz ⁊ fi
unt inde trocisci cũ melle preparat̃ autem q̃nqꝫ se-
cundũ exigentiam tempate cõplexionis ⁊ tunc nul
la fit in eo mutatio. Quandoqꝫ vero preparat̃ ha
benti malaz complexionez calidam aut malam cõ-
plexionez frigidam ⁊ tunc scõm exigentiã cuiusqꝫ
fit in ea mutatio. fiant ergo trocisci ad pondus uni
us aurĩ cuz triplo sui de melle optime despumato
Si vero fermentari debeat propter conseruatõez
⁊ post fermentationez vsui reseruari expedit vt
addantur opij. ʒ. v. ⁊ castorei puluerizati tm̃dez
quibus appositis non vsui ministret̃ nisi post sex
menses. Si cui autem dominetur mala complexio
calida expedit vt crocus ⁊ muschus ad mediũ au
rei reducatur ⁊ subtrahat̃ epithymuz uice cui⁹ po
nantur. ʒ. v. fumi terre ⁊. iiij. ʒ. sene addantqꝫ
rof. ʒ. xviij. seminis portulace ⁊ spodij. ʒ. i. semi
nis lactuce. ʒ. ii. sandaľ. ʒ. iii. cetere vero medici
ne remaneant sicut prius ⁊ fiant trocisci sicut dixi
mus: cũ melle optime dispumato. Cui vero ma-
la complexio frigida dominatur expedit adiunge
re medicinis predictis corticez nucis muschate ⁊
corticem citri ⁊ xilob. atqꝫ piper ⁊ zinzib. ex uno
quoqꝫ videlicet. ʒ. i. castorei. ʒ. ij. ⁊ subtrahe de
canfora medium aureũ. habẽs etiaz malam com-
plexionem calidam sumat dosim ipsius cum aurõ
spodij ⁊ sapa matianorum. Qui frigidaz autez ha
bent complexionez cum. ʒ. i. castorei. Iam autez
cum hac medicina curauimus quosdam circa prin
cipium de melancholia vergente ĩmaĩaz que lupi
nuz demonium appellatur adiunximus dispensa-
tioni tempate. ʒ. i. iacynthi rubificantis ⁊ splendi
di ⁊ perfecte pulueriza ti ⁊ adiuti fuerunt maximo
iuuamento post desperationem. Compositõ autẽ
propria his qui propter malam complexionez la-
buntur in cardiacam ⁊ cordis debilitatem est ista
℞. seminis lactuce ⁊ melonis ⁊ cucurbite ⁊ cucu
meris mundatorum ana. ʒ. v. seminis portulace
ʒ. iiij. margaritarũ coralli karabe cancrorum flu-
uij adustorum sirici crudi omniuz ana auř. i. sape

olibani aur̃. i. Si vero non inueniat̃ loco ipsius po
nantur. ij. aur̃. ligni eius ligni aloes zedoarie do
ronici been albi ⁊ ana. ʒ. duas spodij cardamomi
minoris ana. ʒ. iii. rosaꝝ rubearū mundataruʒ a
capul' ⁊ in vmbra exiccatarum. ʒ. vi. croci aur̃.
ſ. canfore vehementer contrite cum. x°. sui de
muscho ⁊ sexto sui de ambra aur̃. i. ſ. buglosse au
reos. v. ex omnibus supradictis fiant trocisci cuʒ
sapa matianorum ⁊ cydoniorum ⁊ maloruʒ grana
torū. his inquam sapis equaliter acceptis scdʒ q̃ti
tatem confectioni sufficientem. Ad illud etiam iu
leb ex succo buglosse cum tantundeʒ succi endiuie
⁊ quadruplo sui de succo matianoruʒ ⁊ duplo de
aqua ros. ⁊ sexto totius de albissimo zuccaro que
inquam suauiter decoquantur vsq; ad spissitudinē
⁊ sit iteꝝ iuleb ex foliis melisse coctis in aqua ro.
donec receperit virtutem ipsorum aut ponit̃ suc
cus eius in. xxiiii. sui de aqua rosacea. hoc enim
proficit cunctis patientibus cordis debilitatem po
tissime si addatur ita videlicet ꝙ si fuerit sicca cū
ea coquatur in aqua rosacea. Si vero recens cō
misceatur illi succus illius ꝙ si complexio vehe
mentis caliditatis extiterit diminuatur succus me
lisse et augeatur succus buglosse quantitatibus exi
stentibus equalibus.

¶ Capitulū Quintū de medicinis solutiuis egritudi
num cordis.

EUacuatio autem conuenit in melancholi
cis vti post digestionem ⁊ ipsarum leni
tionem. Si vero in toto corpore abun
dauerit humor nociuus totum corpus incipiemus
euacuare. Id autem quo euacuatur ꝯuenienti⁹ est
vt dissoluant̃. vi. ʒ. hieralog. in. xx. ʒ. decoctio
nis epithymi facte ſm hanc formaʒ. ℞. epithymi
℥. i. uuarū passulaꝝ. ℥. ij. coquatur in duab⁹ lb.
aque tantum donec possit colatura extrahi inde so
lūmodo pondus. xxx. ʒ. ꝙ si cum hoc non euacue
tur fiat decoctio epithymi nota aut cum. ix. ʒ. re
centis epithymi circiter ut supra rememorata oxy
zacara dissolutis: nisi fortis dysēteria timeret̃ ⁊ di
gerat̃ cum iuleb q̃d post predicta oxyzacaram su
perius scripsimus. ex pillis autem fortibus ad h°
congruentibus sunt huiusmodi. ℞. hierepicre e
pithymi ana. ʒ. ii. polypodij sticados arabici agari
ci ana. ʒ. ſ. pulpe colloquintide quartam partē uni
us. ʒ. scamonee bdellij sal'. ana. g̃. v. Alie vero
nobiliores predictis sunt hec. ℞. picre epithymi
sticados arabici ana. ʒ. ſ. lapidis lazuli lapidis
armeni ablutorum agarici pulpe colloquintide sal'
ana quartā partem vnius. ʒ. ligni aloes masticis
myrrhe ana. g̃. v. hellebori. g̃. ii. ⁊. ſ. scamo
nee. g̃. iiij. Scias auteʒ ꝙ in decoctionibus helle
bori dosis est. ʒ. i. in pillis autem. g̃. ii. ſ. ⁊ quʒ
nihil noceat actionē medicine confortat. Si vero
phl'a melancholie iungat̃ tunc fiat euacuatō cuʒ hu
iusmodi pillis. ℞. epithymi turbith ana. ʒ. i. thy
mi pulpe colloquintide agarici lapidis armeni lo
ti ana. ʒ. i. quartam scamonee sal' naptici sticados
arabici ana. g̃. v. hellebori. g̃. ii. ſ. fiant pille cū
succo pororū. In pilulis auteʒ que infra predictas
sunt in virtute non oportet permutari compositi
onē aut medicinas. Sed sufficit variare dosim ſm
existimationē artificialē a medietate vsq; ad duas
tertias. quum autem euacuatio corporis non inten
ditur sʒ partiū solūmodo vt cordis aut capitis tūc
cōuenientius est vti pillis quas dicemus. Si ergo
fuerit compl'o melācholica pura ⁊ propria. ℞. e
pithymi myrobalanoꝝ indoꝝ ana parteʒ. i. hiere
picre partem. i. ⁊. ſ. sticados arabici partis vni⁹
duas tertias hellebori nigri partis unius sextā ma
sticis ligni aloes crudi polypodij lapidis armeni lo
ti pulpe colloquintide ana partis vnius tertiā. hec
omnia conficiātur cum succo matianorū ⁊ fiant in
de pille ad quantitatem ciceris ex quibus sumant̃
a. ʒ. i. vsq; ad aur̃. i. de nocte cum vino: de die
vero ante gargarizetur oxyzacara minoris de
coctionis. Cui vero compl'o phlegmatica ⁊ mł'ica
fuerit. ℞. turbit agarici epithymi kebuli sticados
arabici ana partem. i. ſ. aloes partem. i. ⁊. ſ. ligi
aloes partem. ſ. fiant pille sicut prius. Cui autem
compl'o melancholica ⁊ chol'ica fuerit. ℞. turbith
epithymi sene fumi terre anā partem. i. ⁊ tertiam
eius rosaꝝ partis vnius duas tertias fiant pille si
cut prius. ¶ Hec sunt ergo que inquantuʒ potui
mus sub compendio perscripsimus in sermonibus
medicinalium cordialium finem huic operi impo
nentes cum laude dei qui virtutem largiri digna
tus est opusculum terminandi. ¶ Amen.

¶ Expletus est libellus de viribus cordis quem pri
ceps Auicenna edidit. Impressus Patauij. Anno
Christi optimi. M. CCCC. LXXvi. Quinto
Kalendas Decembris.

Simplicia auic. cordi attri-
buta Ramusius c. f. 55

Venetiis 4 aug. 1982

ALfachi.i.medicus.

Arterie subetēni.i. faciens dormire ⁊ sunt due vene q̄ apparent in gutture.

Albosos sunt tria ossa que sunt inferius in cauda.

Albauis sunt ossa lata que sunt sub renibus parum.

Almūda.i.rotūditas i q̄ ꝯtinet̄ oculꝰ

Arteria alguendi.i.venalis.

Albaleghin.i.a.xiiij.āno usq; ad.l.

Alguelemati et rebac.i. etas que ē a prima spermatis emissiōe vł emissionis potentia vsq; barbescant.

Atriuz sunt instr̄a p q̄ fiūt distillatōes sicut instrumenta aque rosꝫ.

Albabacani ē os p qđ cōplet̄ iūctura.

Almodus.i.iunctura ad similitudinē dentis fre.

Aseid.i.os qđ est a cubito vsꝫ ad manum cōpositum ex duobus.

Alderez.i.ꝯcauitas ⁊ uētriclꝰ cerebri

Alcakab.i.ligamētū a posterioribꝰ tēdens āterius ⁊ ab anterioribus retrorediens.

Aubar.locus q̄ est i inferiori pte gule

Anemel sunt ossa subtilia ⁊ minuta q̄ sunt in digitoꝝ extremitatibus.

Almekeni.i.duo anguli oculorum.

Alicbod.i.egritudo qua oculi egrediunt̄ ad exteriora.

Albilineti sunt additamenta acularia ab acu.

Alchatin.i.locus dorsi i directo renū vel articulus est in arabico.

Azaracha est instr̄m simile cāne p qđ pueri attrahūt aquā ⁊ qum volūt violenter expellunt.

Albaras est morphea alba vt lac vel nimia cutis albificatio.

Assamabum dies caniculares.

Assaguaid caro.i.caro fetus de utero recenter egrediens.

Alabatal.i.fluxꝰ hūoꝝ a capite ad tracheaꝫ arteriā ex quo fit tussis vł arterie passio.

Andacocha.i.sussurata.

Alcule.i.parue pustule in ore.

Asakel.i.spica celtica.

Almaium similiter spica celtica.

Athiatiz.i.ꝯfusū vnū ad exercitiū cōpositū ex fortitudine ⁊ uelocitate.

Alchaseran.i. bruscus.

Alcubel.i.caro assata sup prunas.

Allues.i.dulces vł ꝯfectōes đ melle

Almasal.i.cibus factus de lacte acetoso ⁊ farina ordei.

Adoc.i.lac vł adech.

Alachalich.i.epithima de odoriferis

Asangita.i.triticūlcū aqua bene coctū

Alfegin dn̄r oīs spēs boni saporis q̄ cibariis admiscēt ut pip ⁊ ziziber.

Alaratola.i.calcanei locus.

Alūbari.i.locus sup calcaneū retro.

Alemacapitis.i.cacumen.

Alsaca.i.locꝰ iter mtū ⁊ labiū iferiꝰ

Algeberit.i.sunt q̄ttuor vene labij.

Alkeil.i.sub collo ubi iunguntur furcule dorsi.

Albachan.i. locus vbi collum iungit̄ capiti exterius ⁊ posterius.

Almuzei vel almuseragi uue egressio ⁊ dicitur impetigo.

Alaser.i.radix vitis.

Alkaab duo.i.cauille due.

Alchuabe.i.ulcera nigra melācholica q̄ sunt ad sanandū difficillima.

Alfase.i.qū caro interior fit nigra ⁊ ē ibi solutō ꝯtinuitatis ⁊ hoc fit qn̄z ex pcussione ⁊ sine vulnere.

Almaik.i.sapor isipidꝰ sicut sapor aq̄

Alesfeniati.i.spēs sicut pip ⁊ silia.

Albasce.i.arbor silis rute.i. sticados arabicum et scđm alios isopus hortulanus.

Albezard.i. lapis qui oī veneno resistit ⁊ ideo vocant̄ que veneno r̄sistunt albezahar.

Aldubellet sunt apostemata magna.

Alasaf.i.desudatio.

Alcuzez.i.tetanus ⁊ qn̄q; pro particulari ponitur.

Alcarti.i.prunella agrestis.

Abhel.i.fructus iuniperi.

Atorcut.i.arbor de qua gūma q̄ dicit̄ āmoniacū colligit̄. ⁊ qn̄z vocat̄ id qđ aurum adherer̄ facit scilicet consolidatio auri.

Aniuden.i.herba đ qua fit asa fetida ⁊ dicitur silfium.

Alanutoidē ē ꝗ alabasi.s.plumbuz.

Aumeli.i.oleū dulce spissuz sicut mel

Azereazeti.i.vitis alba.

Anigabilē.i.arbor gūme arabice.

Atacarie.i.medicina acuti saporis.

Astatalati pōdꝰ ē i ātidotario iuenit̄.

Alaunoch.i.plūbū nondū mūdatum.

Abugilise.i.lactuca asini uel lactucella maior ⁊ noīatur simaren ⁊ sincarē ⁊ sup titimalo.

Amelus est speties titimali.

Asesefeni.i.pastura camelorum.

Alguasse.i.herba silis lilio ⁊ dr̄ lilial

Asius est lapis sup quē nascit̄ sal cuius flos dr̄ asius ⁊ eiꝰ generatō ē ex rore maris ⁊ imbre q̄ cadit sup eū.

Ausid speties est nenusaris.

Alagarab est sal.

Alasebeti ē spūa al. q̄ silat̄ bedeoard

Azederaz ⁊ adoraz ⁊ abenagi aues sūt

Alcubugi est auis que dicitur alauda capeluta.

Aleguarized.i.electuaria.

Albunga.i. auellana.

Alkiuetu.i.color qui fit ex sanguie.

Albeti est arbor pini cuiꝰ gūma dicit̄ gūma pini ⁊ est colofonia.

Ascarata pondus est in fine antidotarij inuenitur.

Accor est foliuz qđ assilatur acetose siluestri ⁊ dicitur bertacti.

Alfarfac siluestris est portulaca habēs lac et est titimalus.

Anegib.i. camelus arabicus.

Arab.i.lacertus.

Agib animal est.

Adab est al' sile ⁊ moratur in aquis.

Azacareled pōdus est in antidotario.

Ascures.i. nux romana.

Alcarmezit.i. nux tamarisci.

Almacor est vulnus qđ fit a sella qū quis equitat ⁊ a silibus.

Aliembut est speties xilocaracte ⁊ dr̄ ꝗ est de genere pini.

Alabel.i.vini potus.

Atagdan.i. ruge in facie.

Albarib.i.ipericon ⁊ vocatur siriace vua demonis.

Asurie.i.attrimentum rubeum.

Alkitram.i.pix.

Akakamati.i.auis ⁊ dr̄ frangēs ossa.

Algeduar.i. zedoaria.

Adarmachi.i.simila.

Amibazed pondus in antidotario.

Alsuled.i.ferrum.

Ademest.i.laurus.

Almarot.i.radix herbe altit.

Ataro.i. lentiscus.

Alboiin.i.arbor cuius granum dicit̄ granum viride.

Alcarundo.i.rosa vinee egebut.

Albasar basebrā alerbe athenite almemētia vel alagrati vel cameleō et pentaphilij hec sunt.vij.speties lacticinij. Sed lac lacticinij absolute est lac aleibe ⁊ est illđ qđ nomiat̄ birifica alcarnez.

Albius est lacticiniū bochorniz qđ nominat̄ marinū qm̄ ibi nascitur.

Almekenis est genus lacticinij et est simile portulace.

Alkasuri ariagie alesead aleserck ōnes sunt diuerse spēs cansore.

Alkaseri.i.strictura narium.

Alkuted.i.plāta cꝰ gūmi ē dragagātū

Almelib almelikbū ⁊ est orobus.

Alsumesi pondus est in antidotario.

Athaib.i.acetosum.

Alcubezareū adarar atelar atelaigi al catati asceterac aues sunt.

Alcataticaro.i.caro nariū vel renū.

Ascebul.i.color palee.

Adib.i.lupus.

Ascebesabran speties est titimali.

Alserisius est spēs lacticinij pniciosi.

Asedeb est arbor cꝰ grañ dicit̄ grañ regm ⁊ dicit̄ mecterarie.

Albarba.i.lancea.

Atherabel.i.apostema.

Altetra.i.viridis.

Albacuben ē herba silis cotule fetide

Albertirigce cupressus latie ⁊ est pinꝰ

cuius gūmi dicitur colofonia ⁊

Albarnadc romanum siseleos.
Azereon. i. sirigi.
Alsidabeget. i. ꝯdimentum.
Bartanita. buchormarie ⁊ ē ciclamē.
Albangest. i. rubus.
Alscebedenigi. i. semen canabis.
Asckelati. i. terra sclauorum.
Albauiz est vna spēꝝ calamēti ⁊ est alia de qua dicit̄ calamentū hirci.
Alcolate est spēs fungoꝝ q̄ comedit̄.
Alcoirath. i. aialia que dn̄r ugil esefe sis ⁊ sunt cunigi.
Almekesinate. i. palma agrestis.
Albagi. i. herba sil'is cētauree mioris
Aserbin. i. arbor kitran.
Alusnen. i. culcasia.
Adulbus. i. eritius montanus.
Adereb. i. fluxus sanguis p inferiora qum sit ab epate tantum.
Atanigi reptile est.
Achatini est quedā spēs lactuce asini anulus similiter.
Arbormarie est buchormarien.
Alumen iameni. i. scissum.
Alcarad. i. cunices.
Alebec. i. siligo.
Albasaph. i. excorticationes q̄ in fixuris iūcturaꝝ pp sudorem fiunt.
Alfirsedi est spēs mori ⁊ est dulcis.
Almisar. i. lactuca asini.
Alchatmif panis q est de genere tritici
Alfatid est medulla panis infusa et facta vt pila.
Alguardagone. i. chelidonie.
Aderere aromaticum.
Altaitibiati. i. herbe q̄ nascunt̄ i aqua vt coca ⁊ pulmonaria q̄ dr̄ ulcus ⁊ altaid ē herba q̄ nascit̄ in flumine.
Alnustasta. i. forma capitis oblonga vtriq; plana vt cocptura dom⁹.
Alumbers trati. i. phrenetici.
Alguesgues. i. alienatio. i. quādo secum loquitur aliena.
Abunseguesecu. i. sōnia pmuta[illegible]lia.
Alberēgesitiū ozimū cū florib⁹ suis.
Acetrct est medicina que fit ex aloe hiera mastice ⁊ myrobalanis.
Almuri apud arabicos est salsa.
Akitili. i. fructus tamarisci.
Ascadid ē loc⁹ a cubito vs; ad rascetā
Alcheel ē locus iter duas spatulas sub collo vbi. s. ꝯiūgūt̄ colluz dorso.
Alesceri. i. tamariscus masculus.
Alarsin. i. enula.
Albatiet. i. puluinar ⁊ sunt due vene in collo.
Almubersem. i. bersem.
Alkescen. i. cibus factus ex ordeo excorticato.
Atasus. i. inflationes.
Alfuturati ē egritudo. s. qn̄ exuberat velamē cerebri ⁊ apostematur et fit vt fungus.

Althemá. i. vertex.
Alsesire. i. radix vitis albe.
Argeatū. i. genus instrī quo aliq̄d ita fit ꝙ quiescit ⁊ non quatitur.
Aluebe. i. palpitatio ⁊ est egritudo ut lassitudo
Albedilen vel alcatimi vel sangusator. i. incubus.
Alkitran. i. pix liquida.
Ascebete vna est de. xxviij. mansionibus lune.
Akanatu. i. instrꝫ quo aliq̄s suspēdr̄.
Alasceaz. i. ammoniacum.
Alneimetestēi nom̄ loci i q° sīt schole
Ateiei perdix masculini sexus.
Afflicē. i. ophthalmia qū i pris appz.
Alguardenigi vł scimosis. i. ophthalmia magna.
Aleukeseti ēcaustꝝ illoꝝ q p̄pāt coria
Albasue. i. egritudo oculi sīli fūo et pulueri sup nigro oculi existens.
Anulū quasi nubes sub nigro ocl'i submersa habens ꝓfunditatem.
Aficume est quasi nubes in niguo ocl'i ⁊ dicit̄ vlcus sordidū hn̄s crustas ⁊ nominat̄ adustiuum.
Amusaragi ē ruptura cornee modica
Altesum. i. medicamē capitale.
Athaulaicram. i. senticum.
Altarsati. i. punctura sanguis i oculo
Asarnac. i. egritudo palpebr̄ supioris
Asestra inuersatio palpebre.
Alfag. i. agnus castus.
Alferuzegi. i. smaragdus.
Aluthsagi. i. ap̄a oculi cum pruritu.
Alibar. i. priuatio luminis.
Alintisisar. i. qn̄ foramen vue fit latius eo qđ fit in natura.
Almube uel alechidu est instrumentū quo oculi perforantur.
Alcumur est diminutio visus ꝓpter nimiuz aspectum.
Alsamach est foramen auris.
Alezorasen. i. rhaphanus.
Albarnabet. i. cancer in naso.
Azuazar vel azinizar. i. buxus.
Alkobob. i. succi acetosi.
Alfarsadab. i. morus.
Alusnen ⁊ vsne idem est.
Almarinē vel almarti siluestre. i. marubium siluestre.
Akaiasim. i. supreme ptes nasi.
Alsese vł alteten sunt egritudines lingue quando aliquis non potest ꝓferre nisi sese vel teten.
Akael. i. cū aliquis impedit̄ in ꝓferēdo sermonē vel anteq̄ ꝓferat
Alcola sunt pua apostemata in ore.
Albulen. i. cib⁹ pullorum.
Alkadra. i. g̃na viridia et ē alfalfasa.
Asūbedebi. i. lapis quo inciduntur lapides alij.
Algasamata ē caro pāniclosa sub uua pendens cooperiēs capud cāne.

Alsaic. i. excedēs ⁊ ē os sr̄ galsamata habēs quattuor latera duo superius et duo inferius.
Alsesis. i. aial existēs in locis ⁊ apud arabes dicitur igil. i. cimex debilez habens cutem.
Albadal. i. decollatio ⁊ ap̄a est quo uidetur hōi ꝙ decolletur.
Albadani. i. loca q̄ sunt post aures.
Ausici. i. ramnus.
Akasceda. i. nasturtium.
Acratus ⁊ alfunigie lapides sunt.
Alabari. i. frumentū depilatum decoctum cū multa aqua.
Albereis. i. pultes q̄ de frumēto fiūt.
Aradradat. i. pisces petrosi.
Alcurat. i. vratica.
Albutira est speties calamēti siluestris que nascitur inter lapides.
Almagabani. i. fauces ⁊ sil'r alcasim.
Adoboc. i. lac acetosum de quo extractum est butyrū ⁊ dicit̄ adog.
Alguama. i. ꝺsitꝺriū malū ut carbonū
Algaras. i. caro fr̄ia. i. qū cap̄ igni cū aceto coquitur.
Almesus. i. liquor acetosus.
Alcuttab. i. egritudo.
Almuiati. i. cibi cū aceto parati.
Albela. i. flores palmarum.
Altaraxaron. i. troxumia agrestis.
Alcandaros. i. triticū romanum.
Almosus. i. cibarium acetosum.
Albumor. vel Albauiraz. i. foramen in quod intrat dens.
Albaarat. i. alberetit. i. interior pars labiorum.
Aracamati est auis frangens os.
Alliathan sūt ap̄ata cruriū grossa.
Ascaraiat est herba similis myrto hn̄s in medio sui anulū sil'em oculo et assimilatur sempuiue.
Alcurathi est fluxus ventris ex excoriatione factus fm quosdā alcur.
Alaasis est centaurea minor.
Allugati speties est titimali.
Alosor. i. grana squille.
Aleser. i. vitis.
Almadil vena est.
Adruculudidos est auis pua sp mouēs caudam valens ad lapidez renuz.
Alscordion. i. scordeon.
Alcatatur syringa vel id qđ inicitur per syringam.
Alguadi est humor qui egredit̄ a v̂ga qū quis tangit mulierem.
Albagē vel albasrac. i. piteneon qui habet lac.
Albalebleb. i. speties volubilis.
Anzarut. i. sarcocolla.
Albosos. i. cauda.
Abgas. i. pāniculus subtilior ⁊ terti⁹ quo embryo inuoluitur.
Albauti est vir equalis compl'onis et fortis corporis.

Almechen. i. locus a cingulo inferius.
Alorsingen. i. epaticum.
Alcosbot. i. apostema.
Algargaz. i. pũctura q̃ ptrãsit cutez.
Abrabonia. i. vlcera que sunt in vltimo malitie.
Alrasesati. i. anulus geniculi.
Aldabac. i. gluten.
Alkeked. i. citruli.
Almeliletu. i. dispositio caliditatis totius corporis añ febrilẽ discrasiã.
Alobocat. i. elcũaria mollia q̃ lãbũt.
Autartelbos febris. i. quotidiana interpollata.
Alzubumec. i. vnctuosa.
Altusugi pondus est.
Alcunical est tertia speties ethice in q̃ apparet forma que est in decrepitis q̃tum ad colorem.
Anabasati. i. extenuatio.
Albuzer. i. dactili.
Alchort. i. palma silvestris ꝛ fit ꝺ̃ succo alchar sirupus ꝺ̃ succo palmarũ silvestrium.
Altelea. i. pira ꝛ fit sirupꝰ altelea. i. de piris.
Altiele. i. dactili.
Alguitar. i. alienatio. s. quando hõ loquitur plane ꝛ cum ratione.
Atanatum. i. apostema pestilẽtie.
Abir speties est exiture.
Aquiauroth. i. spẽs formice que sola parue radicis inuenitur.
Alkaikaluf est egritudo corrodẽs mẽbra ꝛ qñq; transit in estiomenuz.
Atiritalon dicĩt omne apã in carne glãdosa natum.
Ataugitanũ. i. apã in carne glandosa.
Altubig. i. glutinũ glandium.
Alsila sunt speties nodi.
Almismar est nodus silis capiti claui.
Albebesur. i. semina.
Alborati. i. vmbilicus.
Alsuledati. i. vrina hircoꝝ mõtanoꝝ.
Alesirati. i. rime.
Aldeguarich. i. mẽsa ꝯtinẽs. iiij. lb.
Almuiati. i. medius corpis ex utrisq; lateribus mensura quattuor digitorum ab alborati.
Alterera. i. aromaticuz.
Albalibẽ. i. inguina.
Alsegi vltima que fiunt in capite.
Alkalat. i. stannũ.
Ascerebacati scoria eius in medicina ponĩt ꝛ dicĩt speties ferri esse que est calibs.
Algerõati sunt vulnera vltima i corruptõe elongata a ꝯsolidatõe.
Algrabac est lesio que non mouet os de loco suo sed attrahit qꝺ̃ ipz ꝯtinet nec est de genere tortõnis.
Albasegi est inferior pars coxe.
Alchoc arbor est.
Alesatu. i. rotula genu.
Almochocati. i. defectio ossis.
Alrosboth. i. porus qui post ossis fracturam creatur.
Alierusem est fractura minima ptiũ.
Alkarte. i. lignuz de quo fiunt haste lancearum.
Alrasatum est speties veneni.
Albatagin. i. extremitas ossium q̃ iũgunt cum digitis.
Albarochia est tabula magna cuz qua equatur os fractum.
Albehil. i. illꝺ̃ qꝺ̃ dr̃ gũma napelli.
Almuscũ. i. magna ꝛ dr̃ ꝙ sit gypsũ.
Aldabac. i. viscus.
Assebara stella est.
Aliabra vel assibresegi. i. radix mandragore.
Alharbe est animal venenosũz ꝛ est auis que dicitur bubo.
Albehelim. i. bebale.
Albasce folia senticis.
Axufoni pondus est.
Alhaguahaeni. i. pua aĩalia vt aranea
Aduduc est nicticorax ꝛ sm̃ alios est auis que dicĩt bubo.
Adibk. i. muschus.
Anagallis. i. auricula muris.
Altararat. i. serpens volans.
Athaes aspis est serpens diuersos habens colores.
Alscilẽ est spens rotule sicut aranee.
Alfeed ẽ aranea q̃ dr̃ uenatrix muscaꝝ
Alguãdau. i. pediculꝰ q̃ nascĩt ĩ iguie
Altamptia vel porcus luti ẽ bestia mltos habens pedes acuti veneni.
Asartragiti vel asiluregi. i. puluis q̃ cadit de parietibꝰ sal. ꝛ ẽ sal tigẽs
Alebreati. i. cantabruz.
Alcanzi est speties crete.
Asech sunt tubera que apparẽt añ eruptõem sicut in leprosis.
Albedsanem est rubedo extranea similis rubedini leprosi.
Alguesceni infectio faciei est in nigruz vel albũ colorẽ feduz et apparz in pncipio morphee ꝛ lepre et dicitur guassen.
Aseker est ebrietas.
Albacal est bresilum.
Alguariscen est genꝰ columbaꝝ.
Aleferealcẽ est vitis alba.
Aluratin est spẽs sabasati ꝛ sunt vlcera mala que apparent in crure.
Alsers. i. nasturtiũ basiliconicuz.
Altifa. i. altifel gesif ꝛ est abrotanuz silvestre.
Almabeleb. i. vera.
Alfid. i. sinapis album.
Almisdaru ꝛ algẽ confectões sunt.
Akarset. i. nasturtium.
Albelladoriũ. i. anacardinum.
Adrioch. i. hartanita. i. ciclamen.
Almasus. i. casia.
Assebebasa. i. mandragora.
Alguasa. i. quando aliquis tristatur ꝛ nescit quare.
Aluenie. i. ameos.
Albiada. i. polium.
Albechauahati. i. resistẽtia malitiei.
Alguathaguaksi. i. ꝯsitiens.
Alab idocenec. i. trocisci stelle q̃ nõ permittunt vitam recedere.
Almeizabaragi. i. genus lacticinij.
Aliathelic. i. priuatis.
Alkarmez. i. grana.
Almatir. i. v̇mis q̃ inuenĩt in grana.
Alimbat. i. terebinthina.
Alkesmes. i. vue passe sine granis.
Albersandarbu. i. virga pastoris.
Alfarfunigi. i. asparagus.
Alkidad nigrũ in quo inuolunĩt capilli ꝛ manus.
Aiseir. i. vigil.
Aced. i. gñꝰ apsithij colorĩ subalbidi.
Alengesis dicĩt enula ꝛ est duoꝝ mõꝝ vna habet citrinũ florẽ alia albũ sz melior est cũ citrino flore.
Alketinci. i. maiorana.
Asaragi. i. virga pastoris.
Asesseiguasit. i. eupatorium.
Aalgak. i. tribulus.
Agumbatalo. i. strignum.
Ainemen. i. sisimbrium.
Asathar. i. origanum.
Asomat. i. atriplex.
Albagla antamka. i. portulaca.
Alcornagi. i. humex uel fctã acetosa.
Atikir. i. squinantum.
Alberdĩ. i. papyrus.
Albara acora scema. i. rapa.
Albedarungi. i. basiliuz.
Alnesci. i. amilum.
Algenares. i. milium.
Albelgaga. i. cucurbita.
Albenben de quo fit oleũ muselinũ.
Albens. i. nux muschata.
Albeleet. i. myrtus.
Albefarasagel. i. mala cydonia.
Abeldil beldemẽ. i. grana vlmj.
Abolfusel. i. piper triangularis.
Albeldilgar. i. fraxinus.
Albelcaudaracar. i. grana lauri.
Abascenobar. i. nucleos pini.
Abelsenobar sichir. i. g̃na pini mioris
Abelatron. i. grana citri.
Abelius. i. g̃na capitis ꝛ est staphisa.
Abhel. i. iuniperus.
Asusen. i. lilium ꝛ multis est modis melius est yreos.
Asafargenis. i. mala cydonia.
Alsigel. i. folia salicis.
Afur. i. crocus hortensis.
Alocen. i. cotula.
Auneb. i. iuiube.
Alcoocal. i. spina.
Alnudac est flos rubeus ꝛ
Albondekindi. i. nux de india.
Alcuruesik. i. fructus tamarisci.

Albin. i. vuā sicca.

Armenisi. i. ficus sicca.

Alnusa. i. cataputia.

Alsa. i. malum mandragore.

Alrodab. i. lutum.

Atrona. i. citrus.

Alcarme. i. vitis ⁊ dicitur cochear qñ inciditur.

Agusa. i. isopi ceratum.

Armē. i. grana sine muscho.

Akais. i. acetuʒ ɔpositū ex duab⁹ substātijs diuersis una calia ⁊ alia frīa

Azamac arabice. gūmi arabicuʒ.

Alchisuta. i. dragagantum.

Alclamita. i. fermentum.

Aseba. i. pcila ⁊ est gūmi abietis.

Almastice. i. mastix.

Almeasceia. storax liquida.

Altit. assa.

Altigiris. i. lignū aloes.

Alcakar. i. tapsia.

Alchecaracha vel arcādos. i. piretꝛ.

Atansa. i. tamariscus.

Asala affuse. i. radix liliꝫ.

Algeorasen. i. acorus.

Alasabeo safar. i. diptamus.

Albazal. i. cepe.

Ascolanue. i. aphodilus.

Azalaltarosa. i. radix porri.

Altin alamen. i. bolū armenicuʒ.

Asol asel alkame. i. lingua arietis ⁊ ē plantago.

Alnora. i. calx non extincta.

Altabasir. i. spodium.

Acnut. i. antimonium.

Alazar almares. i. lapis lacte⁹ qui qū fricatˀ facit lac cuius virtus est ut hematites sed debilior.

Alazaracoen. i. petra serpētaria ⁊ est tribus modis vna quasi nigra alia subuiridis in mistis lineis albis et alia viridis.

Alazar lazuad. i. lapis lazuli.

Akaleum. i. stannum.

Alazarassengi. i. lapis spongie.

Agrios. i. argentū viuū.

Alcacher alcasior.

Acinges. i. vitrū tritum.

Auseac. i. coagulū ceruinū ⁊ genitum buffali.

Afazaz calulminum.

Alde. i. oua.

Aduzarnzegi. i. gallus ⁊ gallina.

Alag. i. sanguisuga.

Azenza. i. cantarides.

Adalasi. i. vngula caprina.

Abelius idest grana.

Alafar. i. concauitas.

Azon idest semperuiua.

Alkenda idest conastrelo.

Ali. i. grana ebuli vel sabuci.

Abenezid idest gūmi albotin.

Alkinati idest bdelliū subalbidum.

Alestorab idest storax.

Acemana idest contractio.

Anzarot idest sarcocolla.

Aluf idest dracontea.

Azamech idest auripigmentum.

Alnuzaragi idest fixura in oculo.

Aliada. i. polium.

Asered. i. acetosa.

Acati est de cuius succo fit acatia.

Alusen. i. susarata.

Asinil. i. mediū inter albū ⁊ nigruʒ.

Afrana est cibus de carne cocta et infrigidata.

Alkoisos. i. cardui capita.

Anaseni. i. piscis salitus.

Acatia est succus arboris que stricto assimilatˀ in alexādria ⁊ dicitˀ alkaud

Ariegi. i. atrimentum.

Azadar. i. acetosa montana.

Assur. i. crocus hortulanus.

Ambrinas grece. est canacella. s. herba que dicitur cauda equina.

Adrimia. i. ciclamen.

Bothor est eminētia in cute s. apā paruū siue pustula.

Bassara est illō̆ qō̆ apparet

Betaderz idest ozimum.

Buchormariē. i. herba marie. i. bartanita ⁊ est ciclam̄.

Benz. i. hyusqamū album uel boron idest semen nigrum.

Bondacha. i. auellana.

Bezariat. i. virtus bengi.

Bezard. i. lapis viridis in quo tanta uis existit ut om̄e uenenū expellat

Barachia idest salsa.

Benē maius semen tincte declinās ad albedinē ⁊ alibi semē quod dicitur piper album.

Berengesif. i. abrotanū in libro simplicis medicine dr̄ enula.

Barat est vitrum salsum.

Batheca idest melo

Bule est cucumer indus ⁊ similis cucumeris capparis.

Bederezengi loco eius ponitur in letificādo pondus ipsius de seta ⁊ ptes ponderis ipius de cortice citri.

Buzeiden est medicina inda loco eius ponitur been.

Babasce similis v̄tuti lentium.

Baurach kebuli semen indū est.

Bersceguascen. i. coriandrū putei vl̄ capillus veneris ⁊ persice dicitur bersungua ⁊ siriace capillus veneris porcin⁹ ⁊ arabice capill⁹ algul

Barchain. i. arbor ⁊ assimilatur folijs acetose siluestris.

Belemō. i. titimalus qui assimilatur portulace siluestris.

Bedarongi. i. ozimū fluuiale est bederabina fm quosdā ⁊ alahijt.

Bedil. i. papauer cordosum.

Beremehen. i. spes fr̄i feni.

Berasicam ⁊ Belerkeb ⁊ herbū ⁊ herba iudaica idem.

Brebat. i. virga pastoris.

Bisus est quedā spes arboris pini.

Birsen est apā capitis ꝓpter cōitatem diaphragmatis factum.

Busderbēdū est collyriū de amoniaco latum.

Bamulitis est lacticiniuʒ qō̆ assimilatˀ myrto.

Bersendaru ⁊ versesendari ⁊ est virga pastoris.

Beralme persice est feniculum.

Berilie est piscis.

Bacidē est testiculus vulpis.

Bedeoar est spina alba.

Bezard est galbanum.

Bakilla est faba.

Burdacaton ē pōd⁹ in modū auellāe.

Bachat pondus est.

Bacati pondus est.

Bakim. i. prassium.

Bresilis. i. corallus.

Burules. i. apā calidū in inguine.

Baucia siluestris. i. daucus.

Birisen qñqꝫ ꝑ pleuresi inuenitur.

Bartaki. i. meatus.

Berbetinē est siphac ⁊ dr̄ beriteron.

Batarum est caro longa in ore matricis orta ⁊ est dura.

Bititiron est pannicul⁹ sub siphac existens ⁊ dicitur rotundus.

Buri est ramex vel herenia ex lapideitate apostematis.

Bezolgradatū est istrumentū quo euacuatur aqua herniosi.

Barachiē apā pestilentie.

Bersalbi. i. napelli.

Boarti. i. vmbilicus.

Burisme. i. apā lene ex sanguine et ventositate.

Bala est succus palme in qua dactili nascuntur.

Barasecū. i. lentigo maior.

Barba hircina. i. hypoquistidos.

Bedemeregi cōfectō in antidotario.

Bezabarat. i. resistētia veneno.

Bengi. i. hyusquiamus.

Beruara. i. zedoara.

Botin. i. terebinthina.

Batrahentez. i. capillus veneris.

Benuard. i. odor rose.

Bebonigi. i. camemilla.

Basacaron. i. psilium.

Bizeri alcarasz. i. apij semē.

Bizericotne. i. psilium.

Bizeriatasigeniti. i. semen feni.

Becurdumen. i. carduus siluester.

Bizerikatmi. i. semen malue maioris

Bizeri cubeiz. i. malua minor.

Bangiora. i. vrtica.

Bizeri uma. i. semē trifolij.

Bizeri. i. semen.

Bizeri corat. i. semen porri.

Bizeri bengi. i. semē hyusqami.

Bizeribangora. i. semen vrtice.
Bizeri giasef. i. semē trifolij.
Bizeri gardel. i. semē sinapis.
Bizeri olimath. i. semē lapatij.
Bizeri arascien. i. semē nasturtij.
Blisem altam. i. lingua agni.
Beseber. i. anatan.
Bizeri asasal. i. semen sapule.
Bizerichiten. i. semen lini.
Bizeri olbe. i. semē fenugreci.
Bizeri nemen. i. semen sisimbrij.
Balgesar abusten pastinaca hortēsis.
Bizeri antamka. i. semen portulace.
Bizeri faligagel semen rute.
Bizeri asormat. i. atriplicis semen.
Bizeri fugi. i. semē rhaphani.
Bizeri nard. i. semen rose.
Bakabat. i. basilicon.
Butibede. i. scabiosa.
Balkascruce. i. granū lini.
Bizeri zerzir. i. semen cariote.
Bekat. i. citrulus.
Bechat. i. cataputia.
Balut. i. glans.
Belador. i. anacardus.
Beliat aligena. i. galbanum.
Budeig. i. polypodium.
Besasar alfar. i. cepe muris qđ ē idez q squilla.
Buraldeeb. i. limatura auri.
Bur alfada. i. limatura argenti.
Besed. i. corallus.
Bisaac. i. saliua hoīs ieiuni.
Besibeig. i. polypodium.
Bizeri raginna. i. semen vrtice.

C

Capaptia. i. ferula.
Cassi dicunt quiq3 ossa q̄ sūt in pectore ⁊ cassi. i. torax.
Cathin. i. locus exterior in directo eius renes.
Canesis. i. cara pusi.
Caselic. i. vespertiliones.
Cause qn̄q3 p ꝑticulari tetano ponit.
Caab. i. os per quod iunctura ꝯpletur in crure.
Cicarus est apā in mēbro vno ad aliud transiens sine maīfesta cā.
Carmeth pondus est.
Colcodea psicū nomen est deriuatum a colcodeo qui est dator vite.
Calcule. i. herba sil'is vermiculari.
Cascu est qū aliquis stat super pedum extremitatem.
Cauguamich sunt ꝯposita ⁊ simplicia que comedunt post cibuz sicut capparis oliue ⁊c̄.
Cartamū. i. crocus hortulanus ⁊ semen eius.
Cotila est mēsura. ix. ꝯtinēs vncias.
Cahab. i. calcaneus.
Calos. i. pannus faciei.
Caragiati. i. lacual.
Cepamuris. i. sqlla qa mures iterficit ⁊ cepa canina idem est.

Cusa nomē est demonis vnde arcusa idest arcus demonis. s. iris.
Cossore. i. spuma maris.
Colcotar. i. atrimentū citrinum.
Calcudis. i. atrimentū album.
Calcantuz. i. atrimentū viride.
Cassurie. i. atrimentū rubeū.
Caldicon. i. album.
Caduucorasse. i. arbor picis.
Carakilus. i. lacticiniū qđ dicit masculus ⁊ est vnū gn̄ʔ ⁊ post ip̄z om̄es sunt femine.
Cyminum nabathiū. i. cōmune.
Cyminū karmenū. i. siseleos.
Caulis aque nenufar figulus q̄ noīauit granū sponsum.
Cubati balhanic est herba que dicitur pupilla oculi ⁊ inuenit in aquis stātibus ⁊ dicitur sutri.
Cupressus siluestris. i. iuniperus.
Canifeties ē sp̄es ostraci ⁊ gaugiel sil'r
Cordumeni. i. carui agreste.
Crocoma uel curcuma est fex olei de croco.
Climia auri. i. fex auri.
Calcatia assil'atur alusuen ⁊ est herba que vocatur cassula cordis.
Climia argenti est fex argēti q̄ eleuat sup locū in quo infundit.
Cusus tres sunt speties vna eaꝝ dicit laudanum.
Chartas. i. charta de panno.
Cumeis. i. urtica.
Cales. i. alumen indum.
Cochiuz est aīal marinū cuius v̇tus ē ꝑpinqua castoreo.
Canguarus. i. auium ventres.
Cassurudar. i. galanga.
Carnub. i. xilocaracta.
Conitum est medicina venenosa.
Cauerat. i. alatida.
Cubeiz. i. maluauiscus.
Cancer s̄m quosdā est uene. ⁊ dicitur esse memithe. i. chelidōia q̄ ē ꝑua ⁊ magna dr̄ algarduene.
Candros. i. triticum romanum.
Cometre. i. pirus.
Caratin. i. lumbrici terrestres.
Camaduci. i. occiput.
Carabitus. i. phrenesis.
Cauliati. i. dolor capitis mansiuʔ fixʔ chronicus ⁊ dicit ouum.
Chimosis ⁊ dicit ophthalmia magna ⁊ dicit alguardenigi.
Calcateron. i. egritudo oculi que assimilatur vngule.
Caras est qū aliquis vult loqui ⁊ nō pōt nisi sepiʔ mouēdo linguā ⁊ os
Cola. i. apā in ore ⁊ lingua ⁊ Gal. nominauit ea colō qū ī facie pseuerāt ⁊ qū putrefiūt vlcera maligna.
Cares ē genus cibarij. i. cibi īfridatiʔ
Carmesion. i. fructus tamarisci.
Curathi q̄daz sp̄es fluxus ventris.

Cadumus ē nom̄ grecū et ē diabet.
Calib est īstrumentū quo caro addita trahit a profundo.
Curathia. i. mucilago que egreditur intenasmō.
Carmata dr̄ apā qđ nascit sub ascellis in carne glandulosa ⁊ qū est nigri coloris est mortifera.
Cassamun est viciū qđ fit in carūculis narium que sil'ant papillis.
Chiaseni est finis supioris ꝑtis nasi.
Caugalib est tabula magna cū qua equatur os cruris fractum.
Canzi est sp̄es crete cū qua abluitur.
Carmos est grana capilloꝝ algul. i. capillorum veneris.
Calcanul. i. ozimū montanum.
Cancreos. i. semen ferule.
Confectō lochoc. i. qn̄ limt.
Cuzegi qn̄ aliquis impetuose caput vertit retro vel qū loquit mouet ip̄m uel qū facit strepitū ore qn̄ loquit ⁊ semp ꝓfert idem nec scit q̇d dicat vel qū aliquis loquit sonum facit aut recordet vel aliquid facit qđ extraneum videt.
Cabana. i. vinū albū ⁊ debile.
Caucar genus cardui.
Cesis. i. semen dauci.
Cucurina. i. vena citri.
Crat. i. iūcus de nilo đ quo fit acatia
Cambil est terra rubea minuta q̄ affert de media aut athema ⁊ qū fricat sup manū ingredit cutem de q̄ fit vnguētū ⁊ penetrat manū.
Cantasamich sunt cibaria quoꝝ q̄daz cū sale quedā sine sale condiunt.
Cumenet. i. amomum.
Cunce. i. aphodili.
Catarios. i. centaurea.
Corat. i. porrus.
Casbor. i. coriandrum.
Cailagelam. i. sempuiua.
Chesin. i. siler mōtanum.
Chosabaltaleb. i. testiculus vulpis ⁊ est satirion.
Choilolobaceb. i. acetū squilliticuz.
Carasz. i. apium.
Cathmia. i. maluauiscus.
Cubeiz. i. malua.
Cascas. i. papauer.
Cocior alkradar. i. cortex turis.
Cocior atala alcappar. i. cortex radicis capparis.
Cocior atala rascenegi. i. cortex radicis feniculi.
Cocior atala rumen. i. cortex radicis mali granati.
Curcuma est quasi chelidonia.
Curac. i. vrtica.
Cocior atala asalutiri. i. cortex radicis celsi.
Climia alfada. i. cadimia argētea.
Climia aldeeb. i. cadimia auri.

Chadab algaſdir. i. ferrugo.
Colcotar. i. illud quod dicit̃ quaſi ter ra ſurrigena.
Celelkima. i. cucumer agreſtis.

D d Ereb. i. corruptō ſtomachi
Dulb aſſimilat̃ h elleboro in folijs.
Demenul. i. carbunculi.
Danich pōdus eſt triū granoꝝ ordei
Doch acetoſum eſt lac abſq; butyro.
Dentibuſ muris. i. maſcule que ſiunt in facie maxie infātiū ꝓpter come ſtionē panis corroſi a mure.
Demeſt. i. laurus.
Dubellet. i. apa magnum.
Digiti hermetis. i. flores hermoda ctili.
Darſiſabā. i. arbor groſſa hn̄s ſpinā grandē ⁊ dicūt q̇dā ꝙ ē radix ſpice
Dirdar eſt fraxinus.
Deindar eſt de genere iuniperi ⁊ di citur pinus inda.
Dethin eſt granū ſilē ordeo longū et ſtrictum ⁊ eſt amaruꝫ.
Duruſatiras eſt res q̄ uoluit̃ ſup ar borē antiquā ⁊ ſunt glandes.
Darchimet pondus eſt.
Dath. i. capra.
Dinarugua eſt arbor ſil̄is rute ⁊ dici tur zufere ⁊ dicit̃ albaze cuius gra num ſil̄e almuden.
Deraria. i. cantaris.
Demolua. i. malua.
Deilex locus eſt de quo fit tranſitus ad alteꝝ locū ⁊ ꝓpe qn̄ ē ſub terra
Darchimet daurach pondera ſunt.
Dipſacos grecū nomē ē ⁊ ē diabetes
Dactili indi. i. tamarindi.
Duragib auis eſt.
Dedi nomē pſicuꝫ eſt ⁊ eſt pediculus vulturis.
Dardagi eſt crocus hortulanus.
Daps glandis. i. cortex eius piloſus.
Damuarich menſura.
Darſeſſaban. i. grana alkilkil.
Dende eſt res ſilis lingue auis poſita in medio ſui.
Defremulīj. i. pullegiū ceruinū.
Doronigi radix herbe ſil̄is zedoarie
Duranet vocat̃ zedoar ⁊ eſt triplex ſ. decoraſceni. hieroſolymitana. ⁊ hiſpanica.
Deſle. i. oleander.
Duncalagrod. i. oleum.
Dunalbuard. i. oleū roſaceū.
Dunbeneſſecis. i. oleū viol̄.
Dunalbencara. i. oleū de ſemine cu curbite.
Dun algeus. i. oleū de nucibus.
Dun alſuſen. i. oleū liliaceuꝫ.
Dun aranc. i. oleum laurinū.
Dun alarich. i. oleū de ſquināto.
Dardiaſcebab. i. fex vini.
Dardiaſcet. i. fex aceti.
Dabach. i. gluten.
Dardiceſle. i. fex olei.
Darſeſian eſt velut ſpica.
Darfulful. i. piper longum.
Darſceni. i. cinnamomū.
Dem alacuben. i. ſanguis draconis.
Dem albacar. i. ſanguis vacce.
Dem alcamer. i. ſanguis colūbarū.

E e Lmubataſe. i. exercitiū ſub quo ꝯtinet̃ ſpēs luctamis.
Eliemelik eſt corona regis.
Erſimū eſt q̄dam genus ſiſami.
Eſcute pondus eſt.
Eutoras piſcis eſt.
Elteil eſt locus vbi dorſum ceruici iungitur.
Euzebeꝫ nomen eſt corde graueꝫ red dentis ſomnum.
Endague eſt cardamomū minus.
Egena eſt vas rotundum ⁊ eſt locus apud extremitateꝫ oculi.
Emdros. i. expulſorium.
Electra. i. ſaponaria ul̄ herba fullonum
Eſticos grece ethica febris eſt.
Elbune. i. cibarium.
Exalmaſus. i. caſia.
Emburiſme empuriſma. ſ. apa leue ex ſanguine.
Emerukie ē albacuen alba ⁊ amaracum
Eleſer. i. vitis.
Eſiriet. i. antimonium.
Egedde. i. blacte bizantie.
Ethel. i. ſemen iuniperi.
Ezegi. i. atrimentum.
Eleuis. i. cicer.
Elubie. i. faſeolus.
Euaſdalbiar. i. bulbus caninus.
Eledion. i. aphodilus.
Eſuc. i. galia muſchata.
Eſul eſt indicus.
Elueſce. i. amilum.
Elkalimbat. i. terebinthina.
Elnindar. i. olibanum.
Epar adib. i. epar lupi.
Edeilla eſt ꝓvincia quedam.
Eberia menſura quedā eſt.
Embuba ſuctoriū eſt. ſ. cannula qua ſugitur aqua vel aliud liquidū q̄ cadit in aurem.
Elen. i. triſtitia de eo q̄ futuꝝ eſt et vigilare facit ſed triſtitia de p̄teri to dormire que arabice aloſui ap pellatur.
Encaras. i. meſaraice.

F f En'eſt modus locutōis qum de vna re tranſit̃ ad aliā.
Feludeꝫ eſt ſpēs ferri.
Fiſcalia eſt potus q̇ cuꝫ ordeo ⁊ aq̄ cū melle pmiſtus vomitū ꝓuocat.
Fuſos eſt maneries volubilis.
Fuſel eſt ꝓpinqua virtuti ſandali.
Feluze abaragi eſt herba de cuius ſuc co eſt litium.
Fiſtula eſt ſtipites albi piloſi ĩmoti ſūt piloſi et odor eius eſt ſicut odor myrrhe.
Felengemiſch. i. ozimū garioſilatuꝫ ſm̄ quoſdā melilotum.
Fagina eſt granū ſimile ciceri habens granum ſicut mahaleb.
Ferſeſin eſt de genere alſeriſe.
Feſire eſt hazaraſē ⁊ eſt vitis alba. i. brionia.
Fellebalim eſt ſpeties calamenti.
Faſſaig. i. portulaca.
Far eſt medicina turkia.
Faſuricon eſt medicīa ad ſcabiem.
Feſeſiſis eſt aīal ſicut acorot exn̄s in le ctis ⁊ apud arabes dr̄ igil.
Fuca fit de pane abramarchino ⁊ mēta ⁊ apio.
Faſis eſt ſpēs arboris pini.
Fareton eſt centaurea minor.
Feſula eſt ſpēs lactuce aſini.
Faba egyptiaca eſt lupinus.
Foca eſt aqua ordei acetoſa cū ſpēbus vt zinzi. ⁊ ſilia ⁊ eſt in vaſis puis terreis que bn̄ oppilata ſunt ⁊ quꝫ aperiunt in altum ſalit.
Fururati. i. fungus.
Flenia. i. poenia.
Fetirat. i. interpoſitiones.
Feruzegi. i. ſmerilius.
Fhued. i. os ſtomachi.
Faſſaſa. i. trifoliū q̄ dat̃ equis ad i pinguandū ⁊ eſt ſil̄is ſule.
Fag. i. agnus caſtus.
Furſus eſt caro addita in ore matri cis orta.
Faricos dicitur febris cauſon.
Faucos eſt apa in carne glādulosa.
Foroſmos uel tinbelem. i. areſactō ⁊ eſt ſcd̄a ſpeties ethice.
Farca. i. mādibule magnū villoſuꝫ.
Fugule eſt apa poſt aurem.
Felengeſif eſt abrotanū ſilueſtre.
Ferinos eſt ſpēs apatis q̄ dicit̃ deſe nes ⁊ eſt duꝝ ſine dolore.
Futratē dr̄ egritudo qn̄ dura infrigi dat̃ mater ⁊ apatur.
Farſas dr̄ ꝙ ſit napellus alīq venenuꝫ interficiens.
Faudeget. i. calamentum.
Fulfulimon eſt ozimū montanū.
Faugetkeſt eſt agnus caſtus.
Fenuchia alkemelion.
Fuſel eſt quedā nux que naſcit̃ i india ⁊ eſt ſimilis nuci muſchate.
Fiſik eſt genus rubeum.
Fanfel. i. auellana inda.
Feafar eſt genus portulace.
Fafariſan. i. vitis agreſtis nigra ⁊ uo cat̃ untama. i. viticella.
Fulfulminuc. i. radix piperis vel li gnuꝫ ſuum.
Felizabaragi. i. fel elephantis.
Fariſcon. i. praſſium.
Fauzeligiliegi. i. mētaſtꝝ mōtanū.

Faizamen. i. epithymum.
Fulseralasbiat. i. piper albuz.
Flos kiles. i. flos salicis de torrēte.
Fetirat nomē est anhelitus.
Phenichia. i. dactili.
Fulsulimon. i. ozimū montanū.
Foca est quedam descriptō in quinto canonis.
Famosus est genus serpentis.
Fesul est semen.
Furbulcutis est spēs araneaꝝ.
Fantis sunt cortices pini.
Fursus est admodū cuiusdā visceris.
G Gedeul venaruz. i. via venarum.
Guidez est vena q̄ in gutture versus collū inuenit̄ ⁊ sunt due ex vtraqꝫ gutturis pte que dicunt̄ guidegi.
Guaril aquaticus. i. stincus sed veriuſ stellio.
Gelons. i. granū pini maioris.
Gilbenez est semē turbit nigri ⁊ cuiusdam virtutis cuius est helleborus albus ⁊ est speties albi hellebori.
Gestehesren est res silis amigdale et habet duas spinas in capite.
Gezar. i. baucia.
Gasid. i. eupatorium.
Guarisden est auis ⁊ genus colūbaꝝ.
Guasemabras. i. stellio.
Guadā. i. ostracum.
Guelmeū. i. foliū nili.
Geleniabin. i. mel rosaceum.
Gubes est quedā speties rubea ad pallorē ōclinās silis croco pl'uerizato
Granū nil est cartamū indū.
Granū azelē dicit̄ piper nigroruz vel ethiopum.
Granū anascē est granū exn̄s in quātitate piperis ⁊ in colore eius.
Granū alkilkil assimilat̄ piperi al'. ⁊ p sice dicitur darsisaban ⁊ est arboris tremule.
Granū viride cuius semen dr̄ alboti ⁊ que ex ea est magna dicit̄ atharo
Gēcum. i. gūma rute agrestis ⁊ est anacardus montanus.
Gembut. i. rosa vinee ⁊ dicit̄ algarū ⁊ fm almansorem est spina alba florem habens citrinū.
Gumera sunt cōfectiōes liquide quas mulieres faciunt quibus liniūt facies suas.
Gabgob. i. grana sol'.
Guers. i. lap̄ q̄ ī felle bouis reperit̄.
Guberich sunt vene labioꝝ.
Gubera. i. mespila.
Guadabū. i. venerea.
Gusume est quoddā genus tuberum i. fungorum.
Garab est fistula in angulis oculoruz domesticis.
Garab ē arbor sr̄ quā generat̄ borax
Guardenigi. i. ophthalmia magna.
Gese est durities. i. qū accit in palpebris difficultas motus ad eleuanō uel aperiendum.
Guacce est diminutō auditus absqꝫ destructione.
Genluci pondus est.
Galb. i. grana solis.
Grana arasced. i. nasturtij.
Grana lumboꝝ. i. cataputie.
Guesgin. i. inquietudo eius qui solus loquitur.
Gamediu. ē. instrumentū chirurgicū
Ganctu. i. qñ hō vr̄ loqui p nares.
Guahen est indignatio que est infra torsionem.
Guac siracū. i. punctio.
Gar. i. laurus.
Guazi est vulnus qō fit in pfundo.
Grana nigra. i. nigella.
Gardau. i. pediculus q̄ nascit̄ in inguine et sub ascella.
Grana almahaleb. i. grana vere. i. grana cerasi similia.
Gueseir. i. oppoponacū. ī alio guesir i. galbanum.
Gemen. i. oppoponacum.
Gaidi. i. polium.
Gesaminuz. i. rosa ex qua fit sabacū
Gulinar. i. flos mali granati.
Geusadoa. i. castanea.
Geuszbne. i. nux muschata.
Geushalamel. i. nux cupressi.
Gezir. i. oppoponacum.
Galangem. i. galanga.
Gau zemel. i. vrina cameli.
Gau kileb. i. vrina canis.
Gau. i. vrina.
Gau segi. i. vrina hominis.
Gau sabium. i. vrina pueroꝝ.
Guzden. i. talpa.
Genlut corium serpentis.
Gūmi alkuret. i. dragagantum.
Gedeguil est via siue canalis minuti intestini.
Gion ē fluuius.
Gauezi medicamē vulneꝝ neruoꝝ.
Guale est egritudo quedam.
H Hjsmulū eplo omnib⁹ cōis.
Hasek. i. tribuli.
Hassech. i. sandonicū loco eius ponitur origanū.
Herbū. i. herba iudaica.
Hunai arabice ioannitius latine.
Hesdehen. i. lignū indum.
Habel. i. minutus.
Hertise quidā simile piperi.
Hebel. i. sauina.
Heisisades ē semē barbe hircie.
Halauakid. i. racemus.
Haltit. i. medicina inda similis hermodactilis.
Harromau. i. granū cuius v̄tus ē virtuti ordei ppinqū ⁊ est mediū inter triticū et ordeū.
Hiustisoochi. i. hypoquistidos
Hebarsilus. i. lactuca asini.
Harmel. i. herba q̄ edeti ineit̄ ⁊ essilatur citute loco ei⁹ posuit constantinus cicutam et errauit.
Harbe. i. hubete auis.
Herbū. i. orob⁹ ⁊ est amelictarda est
Haurū romanū. i. achirosa c⁹ gūa dicit̄ karabe.
Herba uitri ē herba qua uitrū abluit̄ ⁊ est paritaria.
Harbaū dr̄ agnus cast⁹ ⁊ ē herba hn̄s semen triangulatum sicut lancea.
Hasasan est medicina armena ⁊ dicit̄ psica cuius v̄tus est v̄tus euforbij.
Hamelon est spēs mezerion ⁊ dicitur kameleum.
Hazefuses dicit̄ amarugina.
Habelkalimbat. i. genus fistici.
Hailem. i. malus odor.
Hucuriz est speties lacticinij.
Hartire. i. iuniperus.
Halce est isopus q̄ nascit̄ in hortis.
Herba marie idest atanasia l' tanacetū
Hascilus est apa in lacrimali oculo apparens ⁊ qū rumpit̄ fit fistula q̄ dicitur garab.
Hetif dicunt̄ res acute.
Hetisati. i. actio.
Hethet est liquefactio.
Helk. i. viscus.
Harcū. i. lutū. i. purum
Hamaiciami. i. senticum.
Olus iudaicū. i. altea.
Habius. i. spēs volubil' ⁊ dr̄ alageb
Halebleb est spēs volubil' hn̄s lac.
Hasce dicunt̄ apata acuta q̄ nascunt̄ in matrice ⁊ dicūt̄ alhasce quia assimilantur folijs vsce.
Hulemodus est cibariū.
Halaf. i. morbill⁹ uiridis ul' desuda°
Hudubub est auis q̄ clamat de nocte
Herba flumis. i. lēticula de amne.
Hegriihersia. i. egritudo habēs acuitatem vt nasturtium.
Hebi cardamomū minus.
Helereazē. i. vitis alba.
Hōsa nasturtium.
Harf est semen alcanabotis.
Hosmatus. i. tria ḡna cydonioꝝ que est quarta pars libre.
Hagneris. i. electuaria stomacho conuenientia q̄ fiūt de cidonijs vel de pomis vel de prunis boni saporis siue sint solutia siue non.
Halacdan. i. in locis q̄ sūt post aures
Heil est speties cardamomi.
Hausegi. i. ramnus.
Hirudo. i. sanguisuga.
Harmene genus animalis qō dubitat Auicēna an sit basiliscus.
Hercules. i. locusta magni corpis nō habens alas.

¶ Hecſuneſi. eſt menſura.
¶ Harbe. eſt aial venenoſū faciens oua que venenoſa ſunt.
¶ Herba canicularis. i. hyuſcamus.
¶ Hercaſus. i. liquiritia.

I Agueris. i. electuaria ſtō cō uenientia q̄ fiunt de cydonijs vel de pomis vel de prunis nihil amaritudis hñtia boni ſapoꝛis ſiue ſint ſolutiua ſiue non.
¶ Iar flumis. i. iuncus fluis ꝛ ē herba q̄ creſcit in aq̄s hñs flores ſimiles ne nufari.
¶ Iſſidebegi. i. pulloꝝ cib⁹ q̇ dicit̄ tafeata.
¶ Iabrol. eſt radix mandragoꝛ̄ ſiluſ̄tris.
¶ Iamenū. i. fumum.
¶ Igil. i. cimices.
¶ Ibet. i. profunditas ſomni.
¶ Iſec. i. ſynciput.
¶ Icleniabim. i. zuccaꝝ roſ.
¶ Iabarich. i. interior ps labiorum.
¶ Iecteri kumet. i. herba pulicum.
¶ Interfector pr̄is ſui. i. ſatirion.
¶ Ibenes. i. belua.
¶ Interfector apum. i. nenuſar.
¶ Indebegi. i. cib⁹ q̇ fit de nucibus pue plante ſup q̄s pinguedo arene aſſata defluens fundit̄ quibus q̄ñz herbe cotto admiſcentur.
¶ Iudac. i. polium maius.
¶ Iudaiba. i. polium minus.
¶ Iſtagar. ē ſalſa ex āigdalis ꝛ ſale ꝛ aq̄
¶ Idesohe. i. cardamomū minus.
¶ Imneet. eſt fructus ſicomori ꝛ ſunt ſicut ficus agreſtes dure acetoſe.
¶ Ibenāgue. eſt muſtella.
¶ Iaibedi eſt rizi.
¶ Ininoctica. i. dormire facientia.
¶ Indicum granum nil.
¶ Inarmatu ē inſtr̄z quo ſuſpendi̇̄ aliq̄s
¶ Iecum cimeu eſt herba pulicum.
¶ Illicinus eſt genus ſerpentis.
¶ Iudebi cibus q̄dā ad coitū valens.
¶ Id quo auꝝ adheret hoc nomē ꝯuēit āmoniaco ꝛ q̄ñz conuenit cuidā rei q̄ fit ex vrina infantiū mota i mortaio eī̄o cū ace° i ſole dōec coagl̄ēt

K Uzkenden eſt res leuis ſicut albuſnati luctea ꝛ i rakia nominat̄ ſterc⁹ colūbaꝝ: ꝛ i baldac ꝛ egypto nux benden.
¶ Kuſele ſunt fuſtes nigredi attinētes radicibus rubee ſimiles.
¶ Kiſk ordei eſt ordeū fractū l̄ ptiſana.
¶ Kildaru aſaraxi ꝛ filix.
¶ Keſte. i. herbus.
¶ Kiſt menſura eſt.
¶ Kerſum⁹ ē egritudo q̄ ē magnitudo v̇ge p̄ter naꝫ ꝛ dr̄ etiā kerſumus egritudo q̄ q̄ōlꝫ aliud mēbꝝ preter naturam excreſcit.
¶ Kebikengi eſt lupinus ſiluſ̄tris: et ſunt ſpeties quattuor.
¶ Keſumen eſt pondus.
¶ Kermet eſt pondus. vij. kirat.
¶ Kitran eſt pix.
¶ Kaduntoras. i. picis arbor.
¶ Karites animal eſt venenoſum.
¶ Kerua. i. pentadactilus ꝛ eſt reſin'.
¶ Kacupcion. i. lacticinium.
¶ Karabe ē gūmi arboris dcē nux rōana ad citritatē tendens ꝛ eſt kekat.
¶ Karmezik. i. fructus tamariſci.
¶ Koſilinum pondus eſt.
¶ Kemeliun eſt ſpeties mezerion.
¶ Kekengi ſpeties eſt ſolatri.
¶ Keuzauguen eſt perſicum nomen: latine lingua bouis.
¶ Karabitus eſt apā capis calꝫ: ꝛ ē birſē
¶ Kerbera eſt curcuma.
¶ Kerſe arōaticū ē ſpēs cinamōi groſſi.
¶ Keiſum. i. abrotanum.
¶ Keiſim. i. leuiſticum.
¶ Keiken eſt gūma horribilis ſaporis ꝛ ſm aliquos eſt ſandaraca.
¶ Kataſ. i. atriplex.
¶ Keted. i. fructe x cuius gūmi eſt dragagantum.
¶ Ketemō ē egritu° ocl̄i ꝛ ē q̄i nubes.
¶ Kakaſiꝫ ē loc⁹ p⁹ ptē ſup̄mā naſi.
¶ Kalidicon eſt medicina quedam.
¶ Kabk. i. tortelle.
¶ Kaſkaſ. i. papauer.
¶ Kiſkar. i. eleuatum.
¶ Kered. i. citroli.
¶ Kemac. i. condimentum.
¶ Kenim. i. menſis.
¶ Kerſenati. i. aranea. i. hectuna propt̄ ſui paruitatem.
¶ Keimati eſt medicina ſicca ꝑ pueris.
¶ Karmeꝫ. i. grana.
¶ Keſmes. i. paſſule enucleate.
¶ Kairon eſt lignum indum.
¶ Kebenzkeſenꝫ eſt genus tuberū ſolidū adunatum in magnitudinē teſticuli et ſcrofule.
¶ Keſelot ſunt porri nabathi.
¶ Kilus ſuccus ciborum.
¶ Kekerſebe eſt cubebe.
¶ Koſſen eſt cortex glandium.
¶ Kenif ſunt dies caniculares.
¶ Kaſitius nomē ponderis eſt.
¶ Keleiati eſt menſura quedam.
¶ Kenini vas eſt vitreū in modū phiale habens orificium ſtrictum.
¶ Keduſul eſt genus ſerpentis.
¶ Keminec eſt genus cibarij puri.
¶ Kien eſt quedam regio.
¶ Kemic eſt menſura.
¶ Karon eſt lignuꝫ indum: ꝛ non elongatur quin ſit mugat.

L Apis adeſtateꝫ. i. margarita ꝛ eſt lapis luminis q̄ð ꝯfert oculis.
¶ Lambas alcucub ē herba ꝑpinq̄ iſopo
¶ Lenticula aq̄ eſt herba q̄ erigit̄ ſup faciē aq̄ in terris lacunalibus.
¶ Lulume eſt vngula.
¶ Lenticula de amne. i. herba fluuialis.
¶ Lapis breſil. i. corallus.
¶ Lutum. i. creta.
¶ Luſe dr̄ hernia ex apoſtemate.
¶ Luteeſula. i. veruce.
¶ Latica eſt febris quotidiana cōtinua.
¶ Lutū albohera. i. terra ſigillata.
¶ Ladac eſt confectio ex muſcho garioſilis ꝛ ſil̄ib⁹ q̄ liniunt ſe mulieres.
¶ Lingua auis. i. fructus fraxini.
¶ Lilium celeſte eſt ireos.
¶ Lactuca aſini. i. virga paſtoris.
¶ Lapis iudaicus. i. lapis agapis.
¶ Lapis vulcani dr̄ feme ꝛ p̄pator corp̄
¶ Lapis danaſcen. i. viridis q° acuunt.
¶ Lans. i. amigdala.
¶ Langa genus eſt titimali.
¶ Lagenaga. i. borago.
¶ Lac deſerſi. i. herba hircina vel hypoquiſtidos.
¶ Lilen. i. mercurialis.
¶ Laguait arabice latine ea q̄ ſequnt̄.
¶ Latabales ſunt epithimata ex reb⁹ bñ redolentibuſ ſicut aq̄ myrti ſandali canfora et ſimilia.
¶ Lapis alagi eſt lapis ſil̄is oſſib⁹ elephātum.
¶ Lutū lemiū ē ꝑpinq̄ū luto armeno.
¶ Lutū ſamiū ē ſicut lutū ſigillatū i operatōibus ſuis ꝛ ē ſtella ſcemi⁹ q̄ð idē eſt ꝙ talk.
¶ Lubue eſt arbor ſigie.
¶ Lubūe eſt ſtorax ꝛ mel allubue ē ſtorax liquida.
¶ Lac alraib. i. lac acetoſum.
¶ Luf eſt herba q̄ dr̄ luſ ſerpentis ꝛ eſt ſerpentaria.
¶ Lalebrā. i. leeteti. i. ſup vmbilicū.
¶ Lalec. i. res q̄ diu maſticantur.
¶ Lokiati regio quedam eſt.
¶ Laclachatū ē medicamē q̄ðdā confortans ſtomachum.
¶ Lep⁹ marin⁹ ē al̄ oſtracoſū lutoſum.
¶ Lanuga eſt flos arundinis.
¶ Lapis hardis ē alum̄ albū ſil̄e zuccaro
¶ Lacterides dr̄ almendena c⁹ fruct⁹ dr̄ eē amarus ꝛ eſt cataputia.
¶ Laſar eſt lachrymū ſilſij.
¶ Laſerpitium. i. ſilſium.

M Utacheli. i. p̄poſit⁹ q̇ docet ſaracenos q̄liter dēnt orar̄ et m̄rimoniū contrahere.
¶ Muſaac arabice latīe cōnexa dicunt̄.
¶ Mulalac dr̄ alladac que eſt ꝯfectio ex muſcho garioſilis canfora ꝛ alijs odoriferis cū aq̄ roſ cū q̄ aq̄ iā multa turbida liniūt ſe mulieres.
¶ Melalac ē lac acetoſū coagulatum.
¶ Memirem. i. chelidonia.
¶ Melones arechij: alkin: dicunt̄ hñt

collū lōgū ⁊ sunt palestini vl' indi.
Meruba.i.facta.
Mezerion.i.anabula'.
Magra.i.terra sigillata.
Mesit.i.aqua lactis.
Marmorea dr̄ faba inuersa.
Maru.i.marubium.
Madion.i.auis diuersoꝝ colorum.
Melk legumē credo faseoli.
Marmacora fʒ quosdā ē aristol' lōga
Marmacor est spēs sumuse: ⁊ arabi-ce est lingua bouis: ⁊ dr̄ sclaue ⁊ ē alsafrēs sumuse: ⁊ alia q̄ nominatur marmues: ⁊ ē alia q̄ dr̄ meiscedaf
Mescatramesir.i.pullegiū ceruinū.
Mugath fʒ quosdā est radix granati siluestris.
Merdasengi.i.lithargyrium.
Murati fructus est.
Mū puꝝ est pietes domoꝝ apū in q̄-b⁹ faciūt oua ⁊ pullos: ⁊ mū nigrū est sordities fenestraꝝ forinsecaꝝ.
Magnesia ē lapis in v̄tute marchasite
Mahaleb.i.vera.
Mebeibethene est illud q̄d dr̄ ḡnuz regū ⁊ arbor ei⁹ noiat̄ asubet.
Musa fructus est.
Muri.i.garus.
Maroch est radix aniuden.
Mebezeregi est sicut scebran q̄dā nu-merant eam inter lacticinia.
Messe est ꝓximū subē fabarum.
Molochia est speties malue.
Methecca.i.sebesten.
Marchasita est fex eris: sicut climia auri fex auri: ⁊ sicut antimoniuʒ de minera plumbi.
Mosikibe est speties galange.
Mula est ps illa oculi que videtur.
Muschus aq̄.i.pulmonaria aque.
Melcuridus.i.cucumer saracenic⁹.
Masacumia.i.illud q° uitreat̄ uasa.
Michadi.i.forsices.
Ministrum est mensura.
Maraston.i.hospitale.
Macadatin nomē instr̄i pro tela oculi auferenda.
Melisia.i.fen grauis.
Marmenta.i.marubiū montanum.
Mesus.i.liquor acetosus.
Merdeseris.i.plumbum vstum.
Mesemen.i.locus sub teneritudine costarum.
Metha.i.thorax.
Mesos genus est cibarioꝝ sicut colū-bi in aceto cocti in quoꝝ uentre po-nitur menta.
Musaac cibaria sunt ex pullis aneto a cresta ⁊ ficubus facta.
Mucalif est tertia speties ethice.
Metahaʒ est capra.
Misniar est nodus rotundus pu⁹ silis capiti claui.
Mathabaze.i.pan⁹ fcūs de pilis cap̄
Madio est estuatio vel angustia.
Merſulē est lignum asparagi.
Melanochion.i.opium.
Michatasem.i.euersio cutis in nō na-turalem colorem.
Meibus est locus inter spatulas ⁊
Muikin est vnguentū de calcadis.
Marcur est v̄mis q̄ inuenit̄ in grana.
Masuragi.i.egritudo qū pupilla api-tur nimis.
Magmuda.i.scamonea.
Meridala.i.maiorana.
Medien.i.tortuiscus et est herba fe-tida.
Mugadhod est succus qui in radice xi-locaracte nascitur.
Meha.i.storax.
Mest est triticum.
Muredascon est flos ⁊ stipites frangi-biles subtiles ad cinereitatē et citri-nitatem decliues.
Mundulimon est bdellium: ⁊ mucle-et medac idem.
Mura.i.myrrha.
Misinis.i.chrysomila.
Maran.i.emplastrum.
Muraba.i.conditum.
Medeni est egritudo dcā vēs ciuilis.
Micla ē cōpositū ex pāe azymo ⁊ olo
Melisia.i.sine granis.
Mezameiʒ ē ge⁹ spētis l' v̄mis pilos⁹
Mes est quedam egritudo.
Miliaris genus serpentis.
Murzia est quedam terra.
Murkion est tertia spēs aranearum.
Maceria est loc⁹ inter anū ⁊ vuluā.
Musaiaba est silis v̄tuti neremisk.

N Onbilech est qū aq̄ funditur ab alto sup aliquē.s.embrocando.
Nebeguedigi vel negiden sunt q̄tu-or dentes extremi.s.molares q̄ i alio loco neguedij vocantur.
Nux henden est terra ḡnosa sicut ci-cer declinās ad citritatē que mustū clarificat eijciendo fecem.
Nigra vena.i.matrix.
Nabit est potus q̄ fit ex dactilis ⁊ ficu-b⁹ ⁊ aliijs ab inuis ex quolʒ fructuū
Nuola.i.ea q̄ post cibum sumunt̄ vt fructus frigidi.
Napellus dr̄ cp sit brionia.
Nabathi.i.cōe q̄d sil'e repit̄ i oi loco
Neremisk.i.musaba ⁊ est flos peōie vel peonia.
Napellus moysi est herba nascens cuʒ napello: napellus v̄o moysi est aial q̄d in radice napelli morat̄ ⁊ est ty-riaca omni veneno.
Neregil.i.nux indica.
Nemen.i.sisimbrium.
Nux methel est silis nuci uomice.
Nitrum.i.baurach armenum.
Nereiden.i.spica rōana.s.celtica.
Nefrin est silis narcisco i v̄tute ⁊ rosa-sera.i.sambacus siluestris.
Nersciendaru.i.bersciendaru.i.v̄-ga pastoris.
Natis.i.cōfectio ex melle sicut pēidij
Nison.i.martius.
Naurianton.i.rubeum.
Nelestengi.i.amilum.
Nedit⁹.i.ap̄ata i radice auris nascētia
Noduar.i.liquor: q̄nʒ ꝑ aceto: quan-doqʒ vero non.
Neraberti.i.ameos.
Nesaa.i.sciatica.
Negesich.i.ignis descendens.
Nenufar ⁊ Gal. vocauit eū caulē aq̄.
Nassesengi.i.scolopendria.
Napta.i.petroleum.
Nabac nomen ponderis.
Naurnacon dictio attributa sali nitro
Nubia est terra quedam.
Naducē est dispō mala m̄icis diuersa a mola ⁊ vocabulum persicuʒ est.

O Cca herba est paludestris q̄ i fluminibus oritur.
Omorenchis.i.dilatatio.
Oleū de ben.i.muscelinum.
Oleu decamū.i.decem speticrum.
Oegi.i.acorus.
Olixatꝝ.i.petroselinū macedonicū.
Oleū demest.i.oleū laurinum.
Oleū omphacinū ē olʒ d̄ oliuis imatis
Oabel acara.i.cucurbita.
Oflien.i.opium.
Orale est pannus de setta quo cribrat̄ subtiliter.
Omoronenesis nomen medicaminis.
Obtarmicū ꝓuocatiuū sternutamēti.

P Ip aq̄ est herba vt olus na-scens i aq̄ ⁊ approximat i gu-stū sapori piperis.
Pupilla oculi est eruca aq̄ ⁊ dr̄ apium aq̄ ⁊ est herba boni odoris et orit̄ in aquis stantibus.
Pastus colūbaꝝ ⁊ camelorū est herba hn̄s ḡna sicut ḡnū myrti ⁊ ei ꝓxiuʒ
Psilotrū est medicamen depilatoriū.
Pes locuste est sicut olus iamenum.
Pes coruin⁹ est herba v̄tutis hermo-dactilorum.
Pheludeʒ est cibus ex farina tritici cū melle.
Panis kuskar est fermentatus panis.
Pisces aradrada.i.petrosi uel parui.
Pediculus vulturis noiat̄ pedi psice: ⁊ merule grece ⁊ tasatis indice: ⁊ ē bestia sicut pediculus q̄ i' inguie na-scitur et sub ascellis.
Phitanos.i.febr̄s erratice vt sextāe
Pedecolone est grecū nomē ⁊ pondus duplū toti⁹ q̄d balneo ē cōueniēs.
Plūbū algalai.i.stannum.
Plantā noctis est bothor parue.
Pumex ⁊ fenic.i.lapis vulcani.
Pulicaria ⁊ psilium idem est.

Polygonia ⁊ polygonos dr̄ ſãguiaria
Pentaphilon eſt quinq; foliuꝫ.
Petalū ē reſidētia ī uria ⁊ dr̄ crīoides

R Igil oīa greſſus inſtr̄a ſūt ut coxa crus pes.
Raſga vel raſa. i. patella uł oculus poplitis.
Rob. i. vinū coctum inſpiſſatum.
Reſin. i. pentadactilus.
Raib. i. lac acetoſum.
Rocen pondus eſt.
Rubus canis plāta eſt hñs fructū ſicut olius habens intus lanam.
Rauediſceni. i. reubarbarum.
Raan ſalamonica eſt ſilis aneto hūido ⁊ dr̄ q̄ folia eius ſunt ſicut malua ⁊ q̄dā noīant eam habaſalcrum.
Roba. i. auellana indica: ⁊ eſt fructuſ in magnitudīe auellāe ſilis papavi
Ribes. i. acedula.
Ratienigi. i. coloſonia ⁊ gūma pini et nomiatur arbor eius alberci.
Rutubut eſt color ſāguis putrefacti ī facie. Et eſt beſtiola exñs in ſupſicie aq̄ q̄ ſup eā mouet̄ diuerſis modis ſine ordine ad c⁹ ꝓprietatē dr̄ chuthubuth q̄dā ſpēs melie quaꝫ q̄ patit̄ viuos hoīes abhorret ⁊ appinquat mortuis.
Rucalia herba eſt.
Ruſatagi eſt es vſtum.
Radix alexet. i. radix vitis.
Ralidialemen eſt fumus terre.
Roiora eſt illud qđ eſt in aere appēs ſicut ſtella cadēs q̄ eſt in motu.
Rachaba. i. os pectinis.
Roſbot eſt porus ł ꝯſolidatio oſſis.
Rutela eſt alr̄ aranee ſilē qđ noīat̄ alſeehed ⁊ eſt uenatrix muſcaꝝ ⁊ nominatur pliud. i. rapax.
Robub. i. ſucci inſpiſſati ſine alterius comiſtione p ignē vel aliter.
Radix auſehe ē radix mandragore.
Roſa fetida eſt flos peonie.
Ruſuc. i. tri.
Remeach ē linimētū prohibēs caniciē
Rotab dactili immaturi.
Rechi regio quedam eſt.
Racha ſpeties eſt triſolij.
Roona eſt qū aliquis ſine cā ridet.
Roſetin eſt pondus quoddam.
Rimegi eſt lapis ſicut cancer.
Ratuba eſt alcor.
Robilie eſt legumen.
Raham. i. myrtus.
Ramich eſt confectio conſtrictiua qua fit galiamuſchata.

S Etis ſunt due arundineſ que ſunt inter adiutoriū ⁊ manū
Seguengedeguid. i. ptes viaꝝ venaꝝ q̄ i alias diuidūt̄ venas.
Sobenec eſt herba marie. ſ. ſacanaa.
Seden eſt vena q̄ eſt inter auricularē ⁊ anulare ⁊ ī raſceta man⁹ appareꝫ.
Sila. i. ap̄a in principio ſicut glandula poſtea multum augetur.
Scere eſt infectio cutis ſicut īpetigo: dr̄a tñ īter ſcere ⁊ īpetiginē ē qr ſcere totū mēbꝝ tꝫ vel medietatē corpis: īpetigo v̊o ſūt macule diuerſe
Scat eſt arbor in egypto.
Scebedenigi eſt ſemē canabis vel ſedenegi.
Sulatū eſt egritudo oculoꝝ q̄ accīt pueris ꝓpt̄ fletū ⁊ eſt q̄ſi ſcabies.
Surabes. i. taſea.
Sceba romanū. i. apſinthiū ſ̄ꝫ quoſdā
Saguicla. i. triticū fractū cū multa aq̄ coctum.
Seterigi. i. fumus terre.
Sebeniabim. i. oxymel.
Subet eſt paſſio quā q̄ patit̄ ſtat ſubt⁹ ⁊ videtur ſup dormire ⁊ vocatur ⁊ vix reſpondet.
Sebene ⁊ buzi ſalſe ſt̄ q̄ ſūt ī egypto
Sabra eſt ſpeties ozimi.
Setegi eſt medicamen acutum.
Suffuf ſunt puluerizata q̄ in os ꝓ̄jciūtur ⁊ p⁹ ea aliq̄s liquor bibitur.
Saluatella ſiue ſeylen eſt vena.
Surum eſt nigella.
Stellio. i. lacerta viridis.
Soda. i. dolor capitis.
Seukar. i. pes columbinus cum quo tingitur oculus vel cera.
Sabafat ſunt macule rubee que fiunt cum puſtulis paruis.
Scea. i. ſticados arabicum.
Seremblig. i. emblici ī lacte infuſi.
Starax eſt q̄dā ſpēs ſtoracis ſ̄ꝫ dia. ⁊ alios eſt gumma oliue.
Sauic ordei eſt ordeū fractū cū multa aqua coctum.
Sakaic eſt flos papaueris ruffi.
Senuſemiati. i. ſtans ad ſolem.
Simaren vel ſincarē. i. lactuca intelligitur magna ⁊ eſt lactuca aſini.
Scene. i. ſalſa facta ex piſcibus.
Spuma maris. i. pumex.
Sideiudar. i. lac arboris q̄ ſilat̄ iūipo
Selon. i. ſanguis draconis.
Sipit aſſilat̄ magne aranee longos habenti pedes.
Solbeꝫ. i. almeizara ⁊ eſt arbor pua vni⁹ brachij hñs folia pua ut bux⁹
Sedre dr̄ v̊tigo q̄ facit hoīeꝫ cadere.
Sarnabraus. i. ſtellio.
Sebel eſt egritudo. ſ. qñ vene in oculis apparent.
Scescortici. i. anticira romana.
Sepitabumen eſt q̄dā ſpēs ſorbe.
Sabras animal eſt.
Succutū. i. ſēpuiua ſed ſecundū quoſdam eſt mandragora.
Sulen eſt medicina romana.
Senuburnoſan. i. ferꝝ nāle ſicut eſt.
Semurion eſt ſpēs apij ſilueſtris.
Sentus eſt ſpeties marubij.
Senaris. i. ſardelle.
Sirengi. i. azarion ⁊ ē v̊tutis ſcedēigi
Saccardon piſcis eſt.
Suffidus. i. apoſtemata dura.
Surin. i. ſpeties lacticinij.
Sol. i. ſabucus.
Sarſoe uel ſanar. i. ferrum.
Seleguba. i. caſia lignea.
Saſaf. i. ſalix.
Sceba. i. tribulus.
Sandaros eſt almedon ⁊ eſt v̊nix q̄ dr̄ ſandaraca.
Sakikaribame eſt roſa rubea valde.
Seitaragi ē herba ſilis naſturtio. i. capſia.
Serpiuꝫ eſt ſpeties tribuli.
Sitra eſt arbor c⁹ fructus nabac.
Senuat eſt lactuca aſini habens folia ſicut lactuca.
Sel ē medicīa inda ſilis zinziberi.
Sucaran eſt ſpēs hyuſquiami albi.
Scedenegi vł ſedine ē hematites.
Scebran eſt ſpeties lacticinij.
Selec eſt ſiligo.
Seſuoſcik eſt ſilis abrotano in v̊tute.
Scerbin eſt arbor alchitran.
Sucu. i. climia.
Seilen. i. gaſalibu. i. lolium.
Scerantū. i. ſtincus de mari rubro.
Satarbari. i. ſilueſtris.
Succudus qñq; ſublimat̄ climia ⁊ qđ ſublimat̄ eſt tutia bona ⁊ qđ redit inferius ex climia noīat̄ ſuccudus.
Singemalſce. i. epaticum.
Sibare eſt mania accñs cū ſirſen calō.
Sceirazirac eſt lac ueſptilionis ⁊ ſecūdum quoſdam eſt vrina.
Seraclia ē qñ aq̄ igredr̄ trachea artiaꝫ
Sacuculos eſt apoſtema cerebri.
Setaſifa. i. oſſa pectoris. ſ. thoracis.
Sadurin. i. ſcotomia.
Subet qñꝫ ponit̄ p ꝓfūditate ſomni.
Soreꝫ. i. congelatio.
Sirſen. i. ap̄a calidū qđ fit in ventriculis cerebri ⁊ qñ eſt ſ̄m ⁊ dr̄ lethargia ⁊ qñ eſt cōpoſitū dr̄ ſubet aſabari. ſ. dormitatio vigilatiua.
Subet aſabari. i. dormitatō uigilatia
Sucos eſt ſpēs congelationis qñ eger intuetur in vnum locum.
Sabara ſubetia. i. vigilatio dormitatiua.
Sabal. i. demon.
Spina alba. i. bedeoard.
Suriar. i. caro oñdit̄ ſ̄m partem.
Sekebenegi. i. oppoponacum.
Setara. i. capſia.
Spina iudaica. i. nigra.
Sumbedig. i. ſmeril quo ceteri lapides perforantur.
Seraſif. i. hypocondria.

Sief. i. succus.
Susar. i. buxus.
Sacaiknabamen. i. flores papaueris rufsi.
Silac. i. grossities in palpebris qū rubesiunt oculi.
Susati est caro mollis existens in interiori parte palpebrarum.
Sucudriū alleū agreste.
Sirsen. i. phrenesis.
Stella scemiꝰ: stella terre: lutū scemium idem sunt ⁊ talk etiam.
Sosata sunt apāta q̄ accidunt in velamine ⁊ partibus pectoris.
Suregi. i. oleum sisaminum.
Susufet. i. pulueres q̇ p se sumunt.
Sacusulondurion. i. albutueben ⁊ est scolopendria.
Sadaf. i. concule marine.
Suc est galia muschata.
Sula. i. herba artetica.
Sauligo est locus quo supiores partes corporis tantum mouentur.
Subub. i. radius q̇ est vt ignis flans i aere.
Scandix. i. melo romanus.
Sarmac apostema bucum auris.
Sare est passio qñ hō maxīe sētit pruritum.
Siragi. i. lac fici.
Sefilos. i. apā nascēs ī carne gladosa
Sefiros. i. scliros ⁊ est apostema.
Silla speties sunt nodi.
Setaragi. i. tapsia.
Sacos est al' paruum ad similitudinez cuius tubera leprosi apparent'.
Simenia ossa sunt acuta q̄ ī spondilibꝰ eminent.
Sauchion fractura vt sauic.
Sulemet sūt ossa ex q̇bꝰ ꝯponūt digiti
Surinus est mus puus contrarius napello in virtute.
Sekeri. i. ebrietas.
Scatabregi carnis. i. brodium.
Sabafati. i. bothor hūida que emittit virus.
Storax assemia. i. lubria romana.
Spica acchia. i. nereiden.
Scutudans. i. testiculus vulpis.
Sileculi semperuiua est.
Sebesset aschebeta est mādragora.
Sedenigi. i. semē granati siluestis.
Susuf est medicina sicca ꝑ pueris.
Secacul est vene sicut zinziber ⁊ affertur ex india.
Succi alifire est succus alerage ⁊ dicit̄ abrotanum siluestre.
Sumeiz. i. ficus pharaonis.
Scesabra fꝫ almasorē est nomē grecuz ⁊ interp̄tat̄ myrtus regū: ⁊ ipsa est basilicon originale pua hñs folia sumitatē hꝫ lōga in q̄ eiꝰ nascunt̄ flores quoꝝ color est ut color uiolaꝝ
Sicla. i. blitis.
Safurion est auis q̄ frangit lapides.
Selgen. i. napus.
Salguasora: alberengesif ⁊ abrotanū sunt idem.
Sesincabar. i. heil.
Sisez. i. cresiones senationes.
Sirakiussagus est centaurea minor.
Seigi est genus ostracoꝝ ⁊ ē uenerūz
Strignū facit semē qđ dr̄ vua lupia.
Sule. i. grana viridia ⁊ eius arbor ꝑducit terebinthinam.
Saurigen. i. hermodactili.
Siliqua nomen ponderis.
Sacraiati est pondus.
Surabeieti cibarij nomen est ⁊ ē rhaphanati.
Sceibar est lapis lazuli.
Sobat est arbor magna in egypto.
Susen. i. ireos.
Surie speties atrimenti.
Satps aīal est cui glandule similantur
Sulcitum. i. acetosum.
Sucution. i. testiculus vulpis.
Sen est sapor quidam.
Sulemi est os qđdā in digitis.
Situle sunt radices quedam.
Sceni l' scemi vel scini est locus q̇dā.
Susceni est locus i quo orit̄ anisū bonū
Sabin est genus serpentis.
Scisetati est sil'r genus serpentis ⁊ etiam selsir.
Satil est medicina inda.
Sir est medicina inda.
Saporbala. i. saccus palme in quo dactili nascuntur.
Sabira ē atrimētū qđ i encaustro pōit̄
Sagluucosson est q̄rta speties aranearum: suclion vero quinta.
Saculusudurni ē al' qđdā cāpestre.
Sabasatos est lapis quidam.
Senkesud est arbor croci hortensis.
Sinifes est qđdam animal.
Sod. i. ciperum.
Scescenegi. i. amilum.

T Eselenū est q̄dā spēs sorbe.
Tabarzet. i. albū ⁊ sepiꝰ ponitur pro zuccaro albo.
Tarcon. i. piretꝝ ⁊ est radix altarcon montani.
Taratis est hypoq̄stidos fꝫ quosdā est frusta ligni nodosi ad grossitudinē digiti ⁊ hꝫ v̄tutem balaustie.
Tinsemus est stella q̄ est in celis.
Tri. i. minuta facta de tritici farina.
Taro. i. lentiscus.
Terra alcori ē furnꝰ in quo decoq̄t̄ t̄ra
Tafea tafeata est duplex: vna q̄ est alba: altera viridis: alba q̄ fit ex sola aq̄ ⁊ carne: viridis q̄ fit ex carñ ⁊ aq̄ ⁊ coriādro vel consimili herba viridi.
Tauiz est auis hñs dentes in palato.
Tortelle. i. panis biscotus
Tosugi. i. scamonea.
Thersimus. i. egritudo quedam.
Talisafar sunt cortices stiptici ex indis delati.
Tasabuch ē retractio qñ vnus pes offēdit alium.
Talalon est speties eris.
Tuderi est herba hñs folia sil'ia folijs prassij ⁊ nascitur in tectis ⁊ habꝫ radicem quadratam.
Tereniabin est speties manne.
Tinkar est borax ⁊ aliud minerale ⁊ aliud artificiale ⁊ dr̄ capistꝝ auri.
Tesisie. i. gūma rute agrestis siue mōtane.
Tursie est ammoniacum.
Tubel. i. scoria vel batitura: unde tubel ferri vel tubel eris.
Testiculus canis ⁊ testiculus vulpis st̄ plante.
Tirsim. i. september.
Talim. i. masculus strucio.
Taraxis. i. ophthalmia non vera.
Tegmaton est satietas nauseatiua.
Tarsū vl' tarax est destructio auditꝰ.
Tasaris nomen indū est ⁊ ē pediculus vulturis.
Tille spēs vini est seu vinū coctuz qđ dr̄ sapa vel epithima.
Tabulos febris ē ⁊ dr̄ fe. liparia.
Tarim. i. bonum malum.
Tinlub est muschuz lapidis q̇ est vt epatica ⁊ dr̄ tulub ⁊ vocat̄ etiā oga
Tululie substantia verrucalis.
Tanoui. i. apā i carne glādosa natum.
Tyriaca alfaroc. i. a morte liberans'.
Thuctantinis. i. pullegium.
Turserius. i. stella.
Tubim. i. grana solis.
Testiculꝰ vl'pis. i. buzeidē ⁊ ē satiriō
Torongi. i. citrum.
Taxaugi est pondus triū ḡnoꝝ ordei.
Tyria est egritudo cutis capitis.
Triscalis est genus serpentis.
Tricla piscis est.
Tabrasten regio quedam est.
Teololiū. i. muschꝰ q̇ nascit̄ i lapidibꝰ
Tarathit est crusta ligni nodosi grossitudinem digiti habentis.
Tarisilon est planta nascens in vere ⁊ flos eius est sil'is croco hortulano.
Tukib masculi. i. faciētes brachia erecta plana stare vel iacere.
Thaum est apā qđ fit in carnibus laxis vl' sub ascell' l' pꝰ aures l' i iguibꝰ.
Tanguebil sunt oēs spēs q̄ ī cibarijs ponunt̄ vt pip ⁊ cinnamomū ⁊ reliq̄.
Taraca. i. pisces vl' oua pisciū sicca.
Talk. i. vitrū dulce ⁊ est gypsum.
Taraxacon. i. scariola agrestis.
Troximel agreste ē taraxacon. i. endiuia siluestris.

V Snee sūt cortices tenues subtiles circūuoluti sup arborez gladiū ⁊ pinū ⁊ nucē ⁊ habet

odorem bonum ⁊ dicitur alusne ⁊ vsnet est lanugo que in arboribus auellanarum vel paruarum nucuz inuenitur.

Uuthuen.i.virge miute super quas sunt flores habentes alba folia.

Uua passa montana.i.staphisagria.

Unaba sunt aditamenta duo in cereb° caruncularum mamillarum.

Uene constricte.i.lūbrici terrestres.

Usaguo.i.impetigo.

Uenera.i.cocela.

Usnem fullonum est herba de qua fit alkali.

Uene alosmel vel alessind.i.harmel alba.

Uene alfasungi.i.radicis asparagi.

Uesestengi est amilum.

Uene citrine.i.radices chelidonie.

Uzifur ⁊ sedech.i.cinabrium.

Uene tinctorū.i.radices rubee.

Urach indi.i.folium.

Uarices.i.vene tortuose que sunt in cruribus vel alibi.

Uua vulpis est solatrum.

Ueremisk electuariuz quoddam est.

Ueditus est apostema.

Uicor.i.squinanti.

Uola magna est quedam mensura.

Unguentum veneris.i.vnguentum apostolorum.

Uiten.i.vene que pcedunt vl'vitis.

Xiraxeti.i.rob de succis fructuū sorbilium.

Xiloaloes lignum aloes.

Xebet.i.anetum.

Ysopus humida est sorditief aggregata sup lanam ouiuz.

Yliisci est egritudo quā aliqs incurrit propter amorem.

Yabro est radix mandragore.

Zarca.i.sorba.

Zuse.i.isopus.

Zusere.i.arbor que dicitu albasce ⁊ est similis rute ⁊ dicitur ai narugiua.

Zinziber carmenum ē herba cuius folia assimilantur folījs salicis aliquātulum citrina rubeum habens stipitem ⁊ acuti saporis sicut zinziber ⁊ credo ꝙ sit persicaria.

Zarneb.i.solatrum.

Ziniar.i.viride eris.

Zaror vl' zarur.i.sorba et est alia species sorbe quā greci nominās resilinum ⁊ aliud sentabrum.

Zuccarum albusar est cadens super albusar ⁊ est manna.

Zair est fluxus ventris qui fit ab intestino recto.

Zametio uel zamenena idest priuatio gressus.

Zereske.i.berberis.

Zuhumez.i.vnctuosa.

Zebezalbar.i.spuma maris.

Zarnec.i.auripigmentum.

Zurumbet.i.zedoaria.

Zegi.i.vitriolum et est atrimentuz.

Zarahunt vel masmacora.i.aristologia longa.

Zohode.i.ciperi.

Zusefese.i.iuiube nigre.

Zinzibil.i.zinziber.

Zugus est fustis sagitte.

Zambac.i.iauseminum.

Zibrabegi genus cibarīj est.

Zeharagi est animal quoddam.

Hoc loci consumatur vniuersum opꝰ hispalensis principis Auicenne quod i sacris medicinis composuit. Anno saluatoris Christi Jesu. M.cccc.lxxvi pridie idus decembris. Impressuz patauīj opere ⁊ impensis Joannis herbort germani. Correctum cura ⁊ studio quoad fieri potuit Prosdochymi mutīj patauini in medicinis artibusqꝫ merito insigniti. verum ruminatū digestumue solertia ac ingenio artium ⁊ medicine interpretis doctissimi Petri Rochabonelle veneti ordinariam sciētie medicinalis sedem celeberrimi ac frequētissimi Gymnasīj patauini ꝙ digne gubernantis. Opus inquaz acuratissime perspectum vt in eo error pōderis alicuius deprehendi non possit. Licet inter tot varia Arabum: Indorum: Grecorum: ⁊ aliorum idiomatum vocabula: ob eorum qui operi i sudabant desidiam atqꝫ imperitiaz difficile fuerit non posse quid parui momenti non pretermissum fuisse. Gaudeat insuper princeps ipse Auicenna se ex arabe latinum factum: nūc et multitudine exemplorum in Italia pedes firmasse vt audeat censuraz rigidi Catonis amplius formidare non posse.

A M E N.

